IOANNI BAPTISTAE PLOTO NOVARIENSI, VIRO NOBILISSIMO, ET IVRISCONSVLTO PRAECLARISSIMO,

IOAN. BAPTISTA ZILETTVS VENETVS I. C. S. P. D.

SVPERIORIBVS *diebus cum apud me eßet Hieronymus Magius Anglarenſis Iureconſultus, vir multis nominibus mihi chariſsimus, preſertim vero quòd de legali Republica(vt eius ingenij numeroſas dotes omittam) ſcriptionibus permultis iuris prudentiæ lucem maximã afferentibus, quarum editionem adornat, ſit benemeritus: multis verbis de communibus ſtudijs vltro citroq. habitis, è re nata, de criminalibus tractatibus loqui cœpimus. Cumq́ Chalcographorum incuria infinitis penè locis eos eßе deprauatos affirmarem; multaq́ ipſe etiam reſtituenda indicaßet, orare cœpit vt horum emendandorum prouinciam ſuſciperem. Mihi enim laborem facile ceßurum affirmabat tum quòd tractatuum horum nonnullos manuſcriptos, & caſtigatiores haberem; tum quòd iam diu Iureconſultorum noſtrorum ſcripta omnia ad criminales cauſas ſpectantia perſcrutatus eſſem, atque in his diſcutiendis, examinandis, atque adnotandis non parum elaboraßem; quorum ope tractatus hoſce penitus repurgare, & priſtino candori reſtituere poßem. Hanc ſi prouinciam obirem, ſtudioſorum gratiam quorum nocturnis diurniſque manibus illi verſantur atque teruntur, me initurum dicebat. Itaque ſuis ille verbis ad eum ſuſcipiendum laborem me impulit. Cœpi igitur exemplaria conferre, & quaſi ex Augeæ ſtabulo fimum egerere. Dij boni quam mendarum vim offendi? quibus monſtris Typographi contextus fœdarant? quas labes, & deformitates inuexerant? Nullos mehercle deprauatiores libros, & qui magis lectori negocium faceßere poßent vnquam animaduerti. Multa ſæpe verba deerant, non pauca ſuperfluebãt. Quæ negabat auctor, Chalcographi error affirmabat, idque nonnunquam in re magni momenti. Quamobrem prouincia ipſa plus in receßu laboris habuit, quàm in fronte promitteret. Cum his diu colluctatus erroribus, demum diuino fauente numine libris ipſis primæuum genuinumq́ue candorem quodam quaſi poſtliminio reductum, conciliaui. Ac cum multa rerum ſummis abeſſe perſpicerem, quæ deerant inuexi, indicemq́ue locupletiſsimum addidi, & vt nihil omnino ſit quod lector deſideret, adſtruxi Ioannis Ant. Rubei tractatum de poteſtate procuratoris. Item Franciſci Caſonij de indicijs, & tortura, & Antonij Columbani de modo procedendi extraordinarie in controuerſijs criminalibus. Verum enimuero cum omnia plane acceßißent ornamenta, vnum duntaxat deerat, ad quod comparandum iudicij*

non leue examen fuit adhibendum: Nimium docti alicuius, clarisſimiq. Iureconſulti patrocinium, Optimorum nanque Iurisprudentum cœtus acephalus præſidē patronumq. exiptabat, qui & contra calumniantium iniquitates adeſset, decusque & ornamentum multiplicibus tractatibus afferret. Dum huius rei gratia anxius ſatago tu Plote V. C. noſtræq; ætatis Iureconſultorum ſplendor occurriſti, ſub cuius præſidio, elegantisſimum hoc tractatuum volumen in integrum reſtitutum, reuiſumque, iurisprudentiæ ſtudioſis communicarem. Cum enim ad Bartholi ipſius, Alexandri, & reliquorum Reip literariæ procerum prudentiam & gloriam proxime acceſſeris, ac ſis non ſolum Nouariæ, quæ tuis in dies auguſtior eſt honoribus, ſed Inſubriæ totius Oraculum, ad quod reſponſorum gratia in arduis quibusq; quæſtionibus, cauſisq; difficillimis omnes confluunt; iure optimo hæc tibi, & contra tuum patrocinium his deberi, nemo non poteſt intelligere. Accedit eò præclara, Plotæ familiæ nobilitas quæ eximijs animi tui dotibus copulata, mirum eſt quantum in te dignitatis, claritatisq. pariat, & exuscitet: Vnde hinc etiam libris hisce lucis non parum affulgere poſse videatur. Noſtros igitur, quanquam in re tenui, non leues labores, noſtramq. omnem hic operam & diligentiam, Plote præclariſsime, quam candido tibi dicamus animo hilari fronte accipe, & me tui amantisſimum, ac ſtudioſiſsimum, vt facis, ama. Vale. Venetijs, quarto cal. Mart. 1563.

INDEX TRACTATVVM IN HOC OPERE CONTENTORVM.

De accusationibus publicorũ iudiciorum.	*Placentinus.*	car. 1
De accusationibus, & inquisitionibus.	*Bonicontus.*	7
De excusatore sine mandato.	*Ant. de Canaria.*	12
De potestate procuratoris.	*Ioan. Ant. Rubei.*	18
De crimine læsæ maiestatis.	*Martin. Lauden.*	48
De crimine læsæ maiestatis.	*Incertus Auctor.*	49
De seditiosis.	*Nicolaus Boerius.*	68
De percussionibus.	*Odofredus.*	87
De lamijs.	*Ioan. Franc. Ponzinibius.*	88
De irregularitate.	*Nicolaus Plouius.*	100
De sortilegijs.	*Paulus Ghirlan. de Castilione Aret.*	103
De hæreticis.	*Ioan. Nic. Arelatanus.*	138
De hæreticis, & eorum pœnis.	*Paulus Ghirlandus.*	144
De hæreticis.	*Gundissal. de Villadiego.*	153
De hæreticis.	*Ludouicus Carerius.*	175
De modo procedendi contra apostatas.	*Incertus Auctor.*	196
De fuga.	*Ioannis Tierry.*	197
De bannitis.	*Iacobus de Arena.*	198
De bannitis.	*Nellus de S. Geminiano.*	202
De carceribus.	*Baldus de Perusio.*	300
De relaxatione carceratorum.	*Paulus Ghirlandus.*	302
De indicijs, & tortura.	*Guido de Suzaria.*	317
De indicijs, & tortura.	*Franciscus Brunus.*	318
De indicijs.	*Marcus Blanchus.*	357
De indicijs, & tortura.	*Franciscus Casonius.*	394
De quæstionibus.	*Iacobus de Arena.*	427
De quæstionibus, & tormentis.	*Baldus de Periglis.*	428
De quæstionibus, & tortura.	*Paulus Ghirlandus.*	431
De quæstionibus, & tortura.	*Ambertus de Antramonia.*	439
Casus in quibus pœna mortis specifice à lege est imposita.	*Gulielmus Bont.*	444
De pœnis omnifariam coitus illiciti.	*Paulus Ghirlandus.*	ead.
De modo procedendi extraordinarie in controuersijs criminalibus.	*Antonius Columbanus.*	460

REPERTORIVM FERTILE ADMODVM

DILIGENTIA, ET ORDINE NON VVLGARI

conclusiones,& quæstiones tam principaliter,quàm incidenter tactas in hoc opere tract. Criminalium complectens. Omnibus legum professoribus, iudicibus, aduocatis causas perorantibus,nedũ vtile,sed necessarium.

PER D. IOAN. BAP. ZILETVM VENETVM nunc congestum, & in omnium gratiam editum, feliciter incipit.

ABBAS inquirẽs de excessibus monachi facta sibi copia inquisitionis,& processus, si dicat se velle defendere, & petat expensas pro procuratoribus,aduocatis, & alijs ad defensionem necessarijs,an sit audiendus. Bonicont.de accusatio.num.20 car. 9

Abbas pro monacho admittitur ad defendendum pro suo interesse,ibi.num.149 c. 27

¶Abolitio quid sit. Placent. de accusat.tit.4. num.5 c. 4

Abolitio publica quæ sit,quæ priuata, & quæ ex lege. ibi.

Abolitio quibus sit necessaria,ibi.nu.6 c. ea.

Abolitio à quibus,& qualiter sit concedenda, ibi.num.9 c. ead.

Abolitio quandoque permittitur inuito reo, ibi.num.10 c. ea.

Abolitio in quibus denegetur criminibus, ibi. num.11 c.5

Abolitio ante sententiam concessa quid operetur,& quid post.ibi num.12 c.ea.

Abolitio publica nec priuata prodest,fallaciter & per calumniam accusantibus,nec specialis indulgẽtia principis.Io.Ant.Rub.de potestate procur. in 1.par.num.385 c. 42

Abolitio ꝓcessus, & litis extinctio ꝑ q̃ verba fiat incopositione Paul.Gir.de relax.carcer. in tit.de pœna compo.q.1.nu.11 c. 270

Abolitione priuata repetere indulta qñ liceat. Placent.de accus.tit.4.num.13 c.5

¶Abortiuum procurans,vel faciens, ne mulier concipiat,aut pariat irregularis est.Nic.Plouius de irregul.num.21 c. 102

¶Absens quis dicatur, & absentia quomodo ꝓbetur. Ant.de Canario de excusat.part.2. num.11.12 c.15.16

Absens vbi põt ꝯdemnari in criminalib.ibi ꝓcurator admittit̃, & an semper locũ habeat Io.Ant.Rub.de potesta. ꝓc.in 1.par.nu.31. c.22.& nu.279.285. c.36.& nu.331 c. 39

Absens potest ab alio defendi,ibi.nu.40 c.22

Absens non debet condemnari in graui delicto,ibi.num.56 c. 23

Absens relegari potest,ibi.num.59 c. ea.

Absens ex iusta causa,in criminalibus põt constituere procuratorem,ibi.nu.69 c. 24

Absens vbi virtute statuti damnari põt, ibi qs officio ꝓcuratoris fungi põt,ib.nu.161 c.28

Absens cum condemnari non potest, eius bona confiscantur,ibi.num.332 c. 39

Absens damnari non potest in causa capitali etiam post litem contestatam, Io.Ant.Rub. de potesta.procur.in 2.par.num.3 c. 43

Absens nõ damnat̃ si ꝯtra eum delictũ ꝓbatũ nõ fuerit.Fran.Cas.de ind.num.7 c.409

Absens ꝯdẽnatus si capiatur iterũ super crimine audietur. Ant.Columb.in forma ꝓced. extraord.in crim.art.134 c. 467

Absens an imunitate gaudeat,ib.nu.129 c.ea.

Absens indefensus non põt ꝯdẽnari, nisi assignato termino ad defensionẽ. Io.Ant.Rub. de potesta.procur.in 1.par.nu.25 c. 22

Absñs an possit ꝑ excusatorẽ defendi.Mar.Soz. Senior incõs.incip.ꝓdictam dubõnem,col.j. c.16.&Th.Doc.in conf.seq.ꝑ totum. c.18

Absens in criminalibus appellans,vel petẽs restitutionem aduersus sñiam, tenetur ꝑsonaliter comparere,& si admittitur procurator ꝓcessus est nullus.Ant.Columb.in for. pro ceden extraord.in controuer.crim.art.164. 165. c. 468. 469

Absentis probata per excusatorem innocentia. quid habet facere iudex. Ant.de Canario de excusat.in 2.par.num.2 c. 14

Absenti accusato vtilius est,qđ qs potius compareat defensorio noĩe q̃ ꝓcuratorio.

Ant.Rub.de potesta.pc.I 1.par.n.28 3 c.36
Absentem à quibuscunque defendi publicæ vtilitatis est, Ant.de Can. in tract. de excus. in 5.part.num.5 13
¶Abña sola nunq d pbet impedimētū iustum, Ant.de Can.de excus.part.2.nu.13 16
Abña rei pōt ɔtingere ex diuersis causis,& accidentibus,Fran.Cas.de ind.nu.4 409
Absentię causa cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari, Ant. de Can. de excusatore,particula 1.nu.6 13
Absentiæ causa iusta quæ dicenda,Ant.de Cana.de excusato.in 2.particula nu.8 15
Absentiæ causa vtrum possit inuito absente allegari,& probari,ibi.nu 24 16
Absentiæ indicium tollitur per spontaneam præsentationē Fran.Cas.de ind.nu.2 c.410
¶Absolutionis forma qualis, qñ reus indicia purgauit,Paul.Girl.de relaxatio.carcerato. in rub.de absolutio. q.2.nu.2 307
Absolutus ab inquisitione potest iterato repeti,si superueniunt contra eum noua indicia. Paul.Girl.de relaxatio.carcerato. in rub. de pœna,compositio.q 6.nu.2 312
Absolutus à denuncia an perinde fit, ac si absolutus foret ab accusatione, Fran. Cas. in sing.q.crim.cap.7.nu.13 425
¶Abutens rebus sacris in sortilegijs sacrilegij reus est,Paul.Gir.de sortil.q.16.nu.4 c.137
¶Accedens ad hereticum causa discēdi eius doctrinam qualiter puniatur Io.Nic. Arelata. de hæret.not.17.num.1 141
¶Accidentia,q̄ in delicto spectentur? vt indicia deliberationis orianẽ,Fran. Cas. de indicijs pmeditatis in delicto,tract.4.nu.4 403
Accidentia magnam partem ɔferūt ad cognoscendū veritatē,Ant.Columb.in forma pcedendi extraor.in cons.crim.ar.78 465
¶Accusandi post mortē ius durat p qnquēniū, Frā.Cas.i singulari.q.crim.c.2.nu.10 c.422
¶Accusare est aliquē veluti reum criminis deferre,Plac.de accusatio.tit.1.nu.1 1
Accusare qui nequeant,ibi.nu.7 ea.
Accusare nequit, qui ob id pecuniam accepit, ibi.num.8 ead.
Accusare pōt quilibet suā iniuriā, vel mortem propinquorum prosequens,ibi.nu.11 ea.
Accusare an possit pater familias de crimine. Plac.de accus.tit.3.nu.2 3
Accusare quis possit, & quis accusari. Bonic. de accus.nu.2.car.8. & Fran. Cas. in quæst. criminali.cap.2.nu.1 422
Accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitum reperiatur,Ioan. Ant.Rub. de potesta. procurator.in 1.par.num.4.car.22.& Fran. Cas.in quest.crim.cap.1.nu.1 421
Accusare an qlibet possit de hæresi,& an publicū sit,& an oēs personæ ēt prohibitę accusare pñt,& q phibeanẽ,& an excōicati, & an minor,infans,& doli capax,& an inimicus, Lud.Carer.de hæret.nu.106.& 107 186
Accusare in crimine priuato qs nō pōt,nisi sua intersit,vel pœna fisco sit applicanda, Fran. Cas.in quæst.crim.cap.1.nu.9 422
Accusare volentes,debent id sine mora facere. ibi.num.5 ead.
Accusari an plures possint in vno libello,de eodē delicto?Fran.Cas.ibi.cap.4.nu.11 423
Accusari an vnus possit in vno libello de pluribus delictis,ibi.nu.12 ead.
Accusari nō pōt qs post lapsum 20. annoꝶ,salut in casib.positis,vbi supra cap.2.n.9 c.422
Accusari quando possint mortui, & quando non,ibi.num.3 ead.
Accusari qs ex eodē delicto simul, & semel diuersis legib.neqt,vbi supra ca.3.n.13 c.423
Accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello?ibi.nu.14 ead.
Accusari quis quando possit à pluribus eodem libello,ibi.num.15 ead.
¶Accusatio qualiter concipi & formari debeat, Plac.de accus.tit.1.num.2 1
Accusatio qualẽ sit exequenda,ibi.nu.3 ead.
Accusatio fieri debet intra quinquēnium à die commissi criminis continuum, vbi supra, tit.3.num.4 3
Accusatio quædam propter vtilitatem personæ dicitur cessare,ibi.nu.9 ead.
Accusatio adulterij per quæ possit excludi, ibi. num.10 ea.
Accusatio instituenda est ex Iustitię,& charitatis zelo,non causa vindictæ,Gundissal.de hęret.q.16.num.2 161
Accusatio hæretici an possit post eius mortem institui,vbi supra,q.22.nu.1 172
Accusatio post mortem aduersus hæreticorum fautores nequaq̄ instituitur,eis tamen denegatus ecclesiastica sepultura,ibi.nu.8 ead.
Accusatio vbi aduersus mortuum institui potest, an mortui defensionem subire volens, audiendus sit,ibi.nu 9 ead.
Accusatio quid sit,Fran.Cas. in quæstio. crim. cap.3.num.1 423
Accusatio nō admittitur,nisi cōstet de delicto,

nisi in certis casibus, ibi.nu.4 ea.
Accusatio quid ꝯtinere debeat, ibi.nu.7 ea.
Accusatio an diem ꝯtinere debeat, ib.nu.8 ea.
Accusatio ꝑ modū exceptionis, qñ habeat locum, & per q̄ inducat, ibi.cap.6.nu.1 c.424
Accusationem criminis publici deferens, incidit in Turpillianum, Io.Ant.Rub. de potesta.procur.in 1.par.nu.16 22
Accusationem per calumniam fuisse institutam, quo cognoscatur, Fran.Cas.in quæstio. crim.cap.3.num.19 423
Accusatione non ꝓcedente q̄s rl̄r non punit, nec contra eū ꝓcedit, nisi in certis casibus, in quibus procedit offō iud.ibi.nu.2 422
Accusatione pendente reus ad honores nō admittitur. & ꝑ ꝑ atrocitatem delicti, concurrente infamia fit suspensio beneficij, & officij donec causa finiatur, ibi.nu.20 423
Accusatione per exceptionem proposita, contra quem prius procedendum sit ad capturam, an contra accusatorem, vel accusatum excipientem, ibi.cap.6.nu.4 374
Accusans subscribere debet se accusationē executurum, Plac.in de accus.tit.1.nu.3 1
Accusans vel deferens aliquem coram iudice, irregularis efficitur, si mors vel mutilatio sequatur, Nic.Plou.de irreg.nu.3 100
Accusans mortuum qua pœna plectendus veniat, si in accusatione succumbat. Cond. de hęret.q.22.nu.1 r 173
Accusans aliū de crimine nō audit, nisi cautione pstita de lite ꝓsequēda, & expēsis reficiēdis in casu succūbētiæ, Paul.Girl.de relaxatio.carcer.in ti.de calūniato.q.2.nu.4 c.316
Accusans ob necessitatē officij an puniat de calūnia, si in ꝓbōne defecerit, ibi.nu.6 ead.
Accusator se ad pęnā talionis inscribere debet, Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.nu.5. c.22.& Fran.Cas.in q.crim.c.3.nu.17 c.423
Accusator, & accusatus in pari custodiā detineri debent, aliter tñ de consuetudine seruatur, Ioan.Ant.Rub.ibi.nu.6.& 7 22
Accusator in crimine publico quare ꝓcuratorem constituere non potest, ibi.nu.10 ea.
Accusator quare nō possit cōstituere ꝓcuratorem, ibi.nu.46.49.73 23.24
Accusator ꝓcuratore ꝯstituere pōt, in ijs casibus in q̄b.cessat pęna talionis, ib.n.53 c.23
Accusator an possit oblato libello constituere procuratorem, in ceteris actibus causæ, ibi.num.113 25
Accusator, & accusatus in casu propositi possunt vtrinque probare, Fran. Cas. de ind. in præmissis c.6.num.1 397
Accusator reū ex causis demōstrabit. Fran.Cason.de ind.ex causis cap.3.nu.5 400
Accusator, & accusatus in crimine falsi pñt torqueri, modo sint ind.Fran.Brun.in tract. de ind.& tort.in 4.q.2.par.num.30.car.342. & Fran.Cas.de tormentis, nu.23 416
Accusator petere non habet reum puniri certa pœna, sed sufficit, q̄ petat eū puniri secundum formam iuris, & statutorum, Fran. Cason.in quæstioni.criminali.nu.9 433
Accusator deficiens in probatione, an eo ipso calumniari videatur, ibi.nu.2 ead.
Accusator superueniens qñ à iudice inquirente repellatur, ibi.cap.8.nu. 19 425
Accusator calūniosus in extraordinarijs puniri pōt ꝓmotu iudicis, Paul.Girl. de relaxatione carc.in tit.de calum.q.2.nu.10 317
Accusator quocunq; nomine censeatur, de calumnia condemnatus, ad expensas etiam damnari debet, Paul.Girl.vbi supra in ti. de expensis, & damnis, nu.1 317
Accusator in Regno dr̄ fiscus, Ant.Columb.in forma ꝓced.extraor.i ꝑtr.crim.art.93 c.466
Accusator per confessionem vel testes probare debet anteq̄ reus in sua defensione audiatur, & actoris fundata intentione, reus exceptiones suas, & defensiones ponere debet ibi.art.214 471
Accusatorē q̄uis in publicū prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tñ hæresis, si ob accusati potētiā periculū immineat, epi est prouidere, ne accusantis nomen publicetur, Gond.de hæret.qō.10.nu.4 161
Accusatore defuncto vel desistente potest iudex ad vlteriora procedere, Nell. de bannit. in 3.par.1.temp.nu.10 214
Accusatore nō ꝓbāte reus absoluit & q̄d si ꝓbatū sit de diuerso, q̄ positū sit in libello, an reus absoluat, vel puniat, de eo qd' ꝓbatum est, Fran.Cas.in qō.crim.cap.5.nu.1 423
Accusatorum delectus qualis sit habendus. Placen.de accus.tit.3.nu.6 3
¶ Accusatus de vulnere an possit rñdere ꝑ ꝓcuratorē, interim dū dubitat an vulnus sit lętale. Io.Ant.Rub.de por.ꝓc.i 1.par.n.93 c.25
Accusatus vel inquisitus procuratorem constituere non potest etiam ad confitendum delictum, ibi.nu.107 ea
Accusatus vel inq̄situs ꝯtumax, si ex forma decreti hr̄ pro confesso vel conuicto, an qu

bet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere, ibi. nu. 165 28
Accusatus an possit esse pcutator alterius, qui de eodẽ crimine est accusatus, ib. nu. 170 ea.
Accusatus de crimine capitali, q ex forma statuti non põt proponere aliquã exceptionẽ vel defensionem, nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banni, vel aliam exceptionem notoriam, remissiue, ibi. nu. 360 41
Accusatus pẽdẽte sua accusatione non accusat, Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. nu. 70 236
Accusatus de furto si tortus ɔfiteaẽ, an possit torqueri p alijs furtis, de qbus ɔtra eũ non habentur indicia. Guid. de Suz. de ind. & tortu. nu. 56. car. 323. & Bald. de q. nu. 5 430
Accusatus de crimine debet diuersis examinari vicibus, & varias poterit qõnibus subijci. Fran. Bru. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 31 335
Accusatus ob contumaciam bãnitus, si postea compareat torqueri poterit absque alijs indicijs, ibi. q. 5. 2. par. nu. 7 343
Accusatus de delicto qua forma citari debeat, ibi. num. 11 344
Accusatus citatus, & nõ cõparẽs ponit in banno, & censetur confessus, ibi. nu. 12 ea.
Accusatus de homicidio, si negauerit, si postea pbeẽ occidisse, poterit dicere fecisse ad sui defensionem, M. Ant. Blan. de ind, nu. 268. car. 381. & Fran. Caſ. de ind. nu. 4 407
Accusatus de homicidio, q negauit se occidisse & fuit conuictus, an possit alia defensione vti. ibi. nu. 6. car. 407. & nu. 25 419
Accusatus si recuset rñdere accusationi põt torqueri ẽt sine indicijs ad eruẽdã rñsionem vt possit pcedi. Frã. Caſ. de torm. c. 3. n. 2 c. 412
Accusatus an possit accusatorem suũ accusare. Fran. Caſ. in qõ. crim. cap. 1. nu. 10 422
Accusatus ab aliquo de vno crimine, non potest de eodem ab alio accusari, nisi prius accusator decesserit, vel pcedere impediatur, ibi. cap. 2. num. 7 ead.
Accusatus excipiens contra accusantẽ de crimine, & petẽs illũ de eo ɔdemnari, vr̃ accusare, & super ea tanquam super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda, ibi. nu. 2 424
Accusatus non põt opponere crimen p modũ exceptionis, lite contestata, ibi. nu. 3 ea.
Accusatus non dicit bonis suis priuatus ante sniam, nisi in crim. læs. maiest. Ant. Col. in for. pced. extraor. in ɔtr. crim. art. 88 466
Accusatus debet per os suum respondere sine ministerio aduocati, maxime in causis summarijs. ibi. art. 173 469
Accusatus absens si veniat ante sententiam, vel post deferendo indulgentiam, aut gratiam, recuperabit eius bona, ibi. art. 166 ead.
Accusatus põt torqueri ẽt sine indicijs. si sit cõtumax in rñdendo. ibi. art. 184 ead.
Accusatus non est relaxandus ante spõsiones, recolamenta, confrontationes, & acharamẽta, ibi. art. 180. car. ead. Nec debet hoc petere procurator priusquam id factum fuerit, ibi. art. 182 ead.
Accusati bona debent sub sigillo poni ne diminuantur, ibi. art. 89 466
Accusatum q personæ admittanẽ ad defendendũ pro suo interesse. Ioã. Ant. Rub. in tract. de potesta. proc. in 1. par. nu. 149 27
Accusatum sufficit nominare p eius nomẽ singulare. Ant. Colum. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 74 465
Actio criminalis quæ dicatur. Bonic. de accusatio. num. 2 7
Actio mixta quæ dicatur, ibi. num. 5 ea.
Actio tã ciuilis quã criminalis intẽtari põt pro quolibet crimine capitali tã publico, q̃ priu. Io. Ant. Rub. de potest. pc. in 2. par. n. 4. c. 43
Actio mutata videtur, persona actoris mutata. Iac. de Are. de bannit. num. 32 200
Actio ciuilis, & criminalis in eodẽ libello intẽtari põt. Frã. Caſ. in q. crim. cap. 3. n. x. c. 413
Actiones ex delicto descẽdentes (ẽt lite nõ contestata) in bonis defuncti, trãseunt ad hæredes, Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. criminali. art. 240 472
¶ Actor irregularis est, si in membris illius contra quem agit, mutilatio sequatur. Nic Ploui. de irregul. num. 4 100
Actoris interest, ne iudiciũ reddaẽ elusoriũ. Io. Ant. Rub. de potest. pc. in 1. par. nu. 337 c. 40
¶ Actus valet, si ea fiũt p procuratorẽ, quæ p cũ fieri non pñt, & pars nõ opponat. Ioã. Ant. Rub. de potesta. pc. in 1. par. nu. 375 42
Actus sequẽs ad pcedentis actus declarationẽ tendens, qñ suum fortiatur effectum, Incer. Auct. de crim. læs. maiest. q. 11. nu. 6 68
Actus in dubio præsumitur in casu concesso, & non prohibito, ibi. num. 358 388
Actuum geminatio apertam voluntatem demonstrat. ibi. num. 244 379
¶ Adhærentes qui dicantur, M. Ant. Blanc. de ind. nu. 168 373

Adiuuamenta diuersis modis considerantur. Fran.Caf.de ind.nu.3 402
Adiutores varie considerantur,ibi.nu.3 ea.
Adiutorium conquisitio.& reuocatio propositi consilij,indicium præstat.ibi.nu.2 ea.
¶ Adminiculum vehemens qđ dicať, & qđ nō vehemens.Paul.Gril.de qō.q.3.nu.9 433
¶ Admenare gladium visus . licet non sit visus percutere.an iudicetur.M.Ant.Blan.numero.302 384
¶ Aduerbia temporalia continuo,illico, incontinenti, & similia, celeritatē postulant de sui natura,Pau.Girl.de hæret.q.3.nu.3 148
¶ Aduersarius meus is dicitur,q. est subrogatus in litem.M.Ant.Blan.de ind.nu 147 371
¶ Aduersatiua sed,cuius naturæ sit. Ioan.Ant. Rub.de potesta.proc.in 1.par.nu.328 39
¶ Adulter potest impune occidi à marito illius mulieris cum qua in adulterio reperitur, Plac.de accus.nu.12 3
Adulter confessus,vel testibus conuictus nō auditur appellans.Paul.Girl.de relaxatio.carcera.tit.de sent.& pœna.execu.nu.2 303
¶ Adultera vulneribus subacta competētibus, in monasterium detruditur.Plac.de accus.ti. 3.nu.14 3
¶ Adulterū proprie dicitur, quod cum nupta committitur. Plac.de accus.tit.3.nu.1 ea.
Adulterium qua pœna plectatur.ibi.nu.14.ea.
Adulterium cōmittens cum bannita p vim,an veniat puniendus,& q d si voluntarie. Nell. de bannit.in 2.par.2.temp.nu.46 255
Adulterium, an in vxorem banniti non banni tam possit virtute statuti licite committi, & sic nō possit accusari vel inquiri.ib.n.47 ea.
Adulterium ex quibus probetur.M.Ant.Blan. de ind.num.69 366
Adulterium simplex in clerico,an puniatur pœna depositionis , aut suspensionis tantum , Paul.Girl.de pœn.omnis.coi.nu.3 447
Adulterium,& incestus pari pœna puniuntur, ibi.nu.9 448
Adulterium,hoc est,coitus cum muliere nupta habitus,qualiter puniať,ibi.q.6.nu.1 451
Adulterium cōmittentes,sacrilegium pperrare vnr,matrimonialiū violando.ib.nu.1 ea.
Adulterium inter minora crimina connumeratur.ibi nu.6 ea.
¶ Aduocatus an incidat in pœnam statuti disponentis,q nullus possit dare auxilium,cōsilium vel fauorem.Nell.de bannit.in 3.par. 2.temp.nu.26 273
Aduocatus pro hæretico an hereticus sit.Lud. Carer.de hæret.nu.19 179
Aduocatus an possit pro bannito aduocare, Franc.Ponz.de lam.nu.78 98
Aduocatur causam sanguinis tractans efficitur irregularis,etiam si effusio sanguinis non sequatur,Nic Plo.de irregula.nu.5 100
Aduocatus in examinatione non potest præsens esse,licet bene in iuramento delatione. Guid.de Suz.de ind.& tortu.nu.80 325
Aduocatus confessionem absq; iudicis legitimis torti,infringere intendens,qualiter articulare debeat, Fran.Brun.de ind.& tor.in 5. q.2.par.num.43 347
Aduocatus cum excommunicato participans pro ɔsilio dando, non incurrit excōicationē Paul.Gir.de pœn.om.16.q.10.nu.18.c.457
Aduocatus interuenire pōt, ex eo q delictum amplius est impunibile.Ant.Col.in for.,pc. extraord.in controuer.crim.art.160 468
Aduocatus vel procurator (si patrocinium præstiterit ɔtra accusatum) an cū eo ɔtrahať inimicitia.M.Ant.Blan.de ind.nu.138 371
Aduocatus,& procurator dicuntur aduersarij. ibi.num.159 ea.
Aduocatus non accus.ibi.nu.140 ea.
Aduocatus vt inimicus dicatur debet aduocare in causa capitali.ibi.nu.144 ea.
Aduocatus,si interficiť ab eo ɔtra quē aduocauit,dř pensate interfectus.ibi.nu.143 ea.
Aduocati debent in positionibus formandis esse cauti.Paul.Girl.de fort.q.10.nu.12 128
Aduocati,&procuratores compositionem fieri pcurantes,qua debeant vti cautela, vt cōpositio sit tuta.Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de pœnarum compositio,q.3.nu.3 311
Aduocati an de iure vel de consuetudine torqueri possint, Guid. de Suz. de ind. & tort. num.108.& ibi Lud.Bolog.in addi.nu.109. car.328.& Fran.Brun.in tract.eiusdem materiæ.in 4.q.2.par.nu 22. car. 341. & Paul. Girl.de qō.q.6.nu.3.car.437. & Fran. Cas. de torm.carcer.10.nu.13 416
Aduocati nō debēt interesse examinationi reorū p ipsis.Gond.de hæret.q.13.nu.8.c.164
Aduocati, & defensores dandi sunt reis carceratis , se defendere ob inopiam nequeuntibus,ne innocens indefensus pereat , Franc. Caf.de torm.cap.21.nu.20 421
¶ Ædificare volentes domos quid facere debeant.Nic.Boër.de seditio.in pri.præsup.numero 26 72

Ædifi

Ædificium radicitus destructum, si reædificet, omnino nouum dicetur. Incert. Auct. de crimine læsæ maiest. q. 2. nu. 2 53

¶ Ærimanti quid dicantur. Paul. Girl. de fortii. in 2. q. nu. 6 106

¶ Ætas senilis, & decrepita quæ dicatur. Fran. Cas. de torm. cap. 10. nu. 12 415

Ætas senilis, & decrepita an excuset à tortura. Guid. de Suz. & ibi Lud. Bologn. in addi. de ind. & tort. nu. 14. & 15 319

Ætas per aspectum probatur. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contro. cri. art. 58. c. 465

¶ Affectus animi exterioribus indicijs cognoscitur, Fran. Cas. de ind. nu. 7 400

Affectus punitur etiam si nō sequatur affectus in crim. læsæ maiest. Mart. de Lau. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 19. car. 48. & Nic. Boër. de seditio. num. 42 84

¶ Affinitas nedum ex matrimoniali coitu sed, & per fornicarium contrahit̄ ꝯcubitū, Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 4. q nu. 3 405

¶ Agenenses ob subsidium super rebus venalibus, seditionē qualiter excitarint. Nic. Boër. de seditio. q. 1. num. 38. & seq. 74

Agenenses seditiosi de quibus arguantur. ibi. q. 7. num. 49 85

¶ Agens per viam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter. Bonic. de accus. nu. 30 10

Agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare possit. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 299 37

¶ Aggeres Nili rumpens, & cursum aquarum deuians, igni crematur. Paul. Girl. de pœnis omnif. coi. q. 10. nu. 18 457

¶ Aggrediens aliquem violenter, furca suspenditur, Plac. de accus. tit. 6. num. 30 10

Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen vt homicida. Fran. Cas. de ind. num. 4 395

¶ Aggressio nullis dictis verbis inducit pensamentum. M. Ant. Blan. de ind. nu. 234 c. 379

¶ Alibi probatio quomodo fiat. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 64. & 65 465

¶ Alienare prohibitus, an possit delinquendo bona fideicōmisso subiecta in fiscū transferre. Inc. Auct. de cri. læs. maiest. q. 3. nu. 3 54

Alienatio bonorum hæreticorum an sit prohibita, & facta an reuocari possit, & an preciū restitui, & quid si bona alienasset, & fundasset hospitale an reuocanda sint. Lud. Carer. de hæret. num. 137. 138. & 139 191. 192

Alienatio bonoꝝ inducit malū aīum ad delictū cōmittēdū. M. Ant. Blan. de ind. n. 86. c. 367

¶ Alimenta de iure Canonico filijs quātū vis dānato coitu natis, nō sunt denegāda. Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 2. q. nu. 9 448

¶ Allegans causam absentiæ in causa ciuili, an, & qn̄ satisdare debeat. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 180. & 181 29

Allegās causam aliq̄ absentiæ in causa criminali, an teneat̄ satisdare de iudicaꝶ soluēdo, vel de p̄sentando ip̄m absentem, ibi. nu. 178 ea.

Allegans causas absentiæ an iurare debeat de calumnia. ibi. nu. 185 30

Allegās causas absentiæ nō teneț cauere de iudicatum soluendo, quia non pōt ꝯdemnari, nec contra eū fieri executio. ib. nu. 322. c. 39

Allegans necessarias causas absentiæ, an admittatur vbi statutum dicit ꝙ nulla defensio recipiatur, ibi. num. 313 ea.

Allegans causas absentiæ an debeat audiri, & si non audiatur an valeat bannum. Nell. de bannit. in 3. par. 1. temp. num. 6 211

Allegans pro bannito causas absentiæ, an incidat in pœnam statuti, ꝙ nullus possit dare bannito auxilium, consilium vel fauorem, Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. nu. 27. c. 274

Allegare causas inimicitiæ an possit, hn̄s mandatū ad defendendū, & ad allegandū causas causæ do. Ant. Rub. de pot. ꝓc. nu. 282 36

Allegare causas absentiæ minoris accusati, vel inq̄siti, an q̄libet possit, an vero solus tutor vel curator ad hoc ip̄m amittat. ib. n. 186. ea.

Allegare causas absentiæ facti, libere quilibet potest, sine satisdatione. Ioan. Ant. Rubei. de potesta. procurator. in 2. par. nu. 31 45

Allegatio inimicitiæ facta per alteram ex partibus, ostendit eam subesse, dato ꝙ lis sit extincta M. Ant. Blan. de ind. nu. 136 170

¶ Alteratio pœnæ, & in sententia, & post fieri potest, Gondissal. de hæretic. quæstio. 17. numero 6 168

Ambulans cum armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat habere animum occidendi. Fran. Cas. de ind. nu. 2 402

¶ Amicitia inueterata an excuset receptantem hæreticum. Ludouic. Carer. de hæretic. numero 172 195

Amicitia, & inimicitia dicuntur passiones mētales, quæ animo retinentur. M. Ant. Blanc. de ind. num. 137 370

Amicus inimici mei, est meus inimicus, ibi. numero 163 373

Amicus secutus amicum cum ense, vt aliquo eũ comitet, si obuiam forte inimico fiat, an, & quando de auxilio teneatur. Fran.Cas.de ind.num.2 402
Amicorum vel sociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium, indicat propositum.ib.nu.1.ea.
Amicos, & cognatos conuocare qñ sit licitum, Nic.Boer.de sedit.in 4.præsup.nu.4 76
¶ Amare nemo cogitur inuitus. Paul.Girl.de sortil.q.3.nu.18 109
Amor an vere oriatur ex maleficijs amatorijs, q̃ fiunt ad amorẽ ꝓuocandũ.ib.n.17.c.108
Amoris effectus an possint produci per rerum mixturas à sortilegis factas.ib.nu.24.c.109
¶ Ancillã aut libertũ alterius rapiens, quas det pœnas. Girl.de pœ.om.coi.q.10.n.11.c.457
¶ Angelus tam bonus q̃ malus dicitur substantia quædam spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea, arbitrio, quæ non dependet à corpore, nec quo ad principium sui, nec quo ad finem, nec habet corpus nãlẽ sibi vnitum, Paul.Girl.de sort.q.7.nu.10 118
Angelus bonus in corpore assumpto, virtutẽ generatiuam non habet angelus autem malus sic, ibi.num.11 119
Angelum posset Pontifex Romanus excommunicare, & in iudicio damnare, si fieri posset, vt ille male de fide sentiret. Gond. de villadiego de hæret. q.7.nu.5 157
Angeli boni, & homines per Dei gratiam, & hi dem miracula facere possunt, dæmones aũt non, Paul.Girl.de sortil.q.7.nu.15 119
¶ Anima humana, corpus humanum quo vult mouet, quare non idem possit diabolus, qui est spiritualis substantia, Paul. Girl.de sort. q.7.num.20 ead.
Anima in sanguine dr̃ habitare, hinc est q̃ plerique vltramõtani fortiter bibũt, ne aia in sicco morari ꝯtingat. Girl.ibi q.13.n.3.c.137
¶ Animaduersionis condignus appellatione, venit etiam mors. Paul. Girl.de pœ.omnif. coi.q.12.num.6 458
¶ Animus maxime in omnibus criminibus est attẽdẽdus. Pau.Gir.de sort.q.17.nu.5.c.138
Animus declarator ex factis, & plus est factis aliquid declarare q̃ verbis, Io.Nic.Arelat.de hæret.not.5.num.3 139
Animus, & propositum distinguunt maleficia, Frã.Brun.de ind.in 5.q.2.part.nu.19 346
Animus à solo Deo cognoscit. M. Ant. Blan. de ind.num.57 374
Animus ex qualitate verbi aut facti præsumitur.ibi.nu.58 ea.
Animus talis præsumitur qualia verba proferũtur.ibi.nu.184 375
Animus occidendi ex genere armorum cognoscitur, Ant.Colum.in for.proced.extraord. in contro.crim.art.79 465
Animus, & corpus propter affectionem sępissime commutatur: quod ante, vel post delictũ contingit. Francis.Caso.de ind.nu.4 399
Animus præsumptione verbi, vel facti probatur.ibi.num.4 401
Animi vitium cum causa conglutinari ad indicandum reum licet, atq; quibus sit vitijs subiectus reus, ostẽdere oportet.ibi.n.11.c.400
¶ Annus licet à iure concedatur, & ex causa biẽnium ad prosequendum appellatione, tamẽ si iudici videbitur expedire poterit recisius tempus moderari. Incert. Auct.de mo.proceden.cont.aposta.nu.15.& 20 197
¶ Antecedens destructum censet, si cõsequens destruatur. Fran.Ponz.de lam.nu.54 95
¶ Apostasia. Quod deciditur de recedentibus, & abiurantibus, procedit etiam in apostasia, quod tamen declara, & limita vt per Gond. de hæret.q.20.nu.2.& 4 169. 170
Apostasia quid proprie dicatur, & quotuplex. Paul.Girl.de hæret.q.2.nu.8 146
Apostata, & schismaticus, an sint proprie hæretici.ibi.num.6 145
Apostata quomodo citari debeat, de aposta. Incert. Auct.nu.1 196
Apostatam eum dicimus, qui deserta Christiana religione ad iudaismum confugit, & apostasia improbitatis detestatio. Gondis.de hæret.q.5.num.5.& 6 156
Apostatæ iudæorum legem repetentes, multũ peiores sunt, q̃ si ad saracenorum sectam se conferrent.ibi.nu.8 ead.
Apostatæ peiores sunt hæreticis. Io.Nic.Atel. de hæret. not.44. num.1. car.143. & Paul. Girl.in tract.eiusdẽ materię, q.2.nu.9.c.146
Apostatarum duarum sunt species. Paul. Girl. de sort.q.7.num.35 124
¶ Apparatus indicat propositum. Fran.Cas.de ind.num.1 402
Apparatus non debet videri frustra factus, ibi. num.6 ead.
¶ Appellans facit iniuriam iudici qui protulit sniam. M.Ant.Blan.de ind.nu.148 371
Appellare quando licite possit inquisitus, exhibitione denegata. Bonic.de acc.nu.39 11

Appellare non pōt alius ꝑ alio in criminalib. Io.Ant.Rub.de pot. ꝓc.in 1.par.nu.26.c.22
Appellare an liceat hæretico, Gondulf.de hær. q.18.num.1 167
Appellare nemini denegatur, nisi duobus con currētib. Paul.Gir. de rel.carc.in tit.de sent. & pœn.exec.q.2.num.3 303
Appellare præsumitur qui ad superiorem ingreditur, Paul.Gir.de rel.carc.in tit. de fuga carc.q.1.nu.12 315
Appellare posse pro reo criminis condemnato etiam eo inuito, Io.Ant.Rub.de pot. proc. in 1.par.nu.39 22
Appellari an possit à bãno, Nell.de bann.in 4. par.1.temp.nu.1 214
Appellari an possit ab interlocutoria qōnis absolutoria, Amb.de Ant.de qō.& tort.numero 27 447
Appellari potest à pronuncia de torquendo reū, Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.13 344
Appellari an possit à pronuncia de non torquendo, per illum qui petebat reum debere torqueri, ibi.num.13.14 ea.
Appellari non potest ab interlocutoria in criminalibus, nisi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam stante appellatione non procedetur, Fr.Caf.de torm.nu.4 415
Appellatio à snia, per quam imponitur pœna maior relegatione, an per ꝓcuratorem agitari possit. Ioā.Ant.Rub.de pot.proc.in 1. par.num.230 33
Appellatio & si per iudicem à quo non admittatur, tamen executio fieri debet, Nic.Boër. de sedit.in 7.q num.2 80
Appellatio intra decē dies à snia lata interponi debet, Bal.de Peru.de carcer.nu.5 301
Appellatio an auferatur ꝯfesso, & ꝯuicto in ciuilib.Paul.Gir.de rel.car.in tit.de sent.& pę. exec.q.2.num.4 303
Appellatio non admittitur in criminib. notorijs, ibi.nu.5 ead.
Appellatio regulariter grauato est permissa, Ant.de Can.de excus.in 2.part. nu.4 14
Appellationi in criminalibus in regno semper defertur, Ant.Col.in for.proc.extr. in crim. art.135 467
Appellatione pendente si reus moriatur, an accusatio extinguatur, Franc.Caf. in sing. qō. crim.cap.2.nu.3 422
Appellatione à diffinitiua lege, vel statuto sublata, nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas, Gondulsal.de hæret.q.18.num.2 168
Appellatione lege, vel statuto prohibita, nō ēe interdicta censet appellādi facultas, vbi aut dolo iudicis, aut ēt partis, snia lata extitit, ex qbus aūt dolus colligat ibi tradit, nu.3 ea.
¶ Arbitrium torquendi collatum alicui, ꝙ hoc legitimis præcedentibus indicijs fiat debet intelligi, Fran.Brun.de ind.& tort.in 9. q. 2. par.num.16 357
Arbitrium iudicis a lege limitatum esse debet, M.Ant.Bl.de ind.nu.42 363
Arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur, ibi.num.41 ea.
¶ Argm valet de ciuilib.ad criminalia, Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.35 22
Argm à maiori in materia quantūcunq; odiosa, est ualidum, Inc.Auc.de crim.læsæ maiest. q.10.num.3 66
Argm de contractibus ad delicta bonum est, Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.6. num.10. car.61.& Nell.de bann.in 2.par.2.temp. numero 8 245
Argm sumere non licet à verbis narratiuis legis, Inc.Auct.de crim.læsæ maiest. q. 6. numero 13.14 61.62
Argm à nāli rōne valet.ibid.q.7.nu.3 64
Argm de similib.ad similia est licitum, Fr.Pōz. de lam.&c.num.51 95
Argm à separatis in iure est nullius valoris, ib. num.59 66
Argm inefficax censetur, quod instantiam, seu retorquutionem patitur, ibi. num.58 ead.
Argm à sensu contrario, non valet vbi contra legem procederit, Paul.Gir.de pœn. omnis. coit.q.10.num.13 456
Argm quid sit, Paul.Girl.de q.& tort. quæst.3. num.8 433
Argm, signum, & præsumptio, sunt minora, ꝙ indicium, Fr.Caf.de ind.nu.2 397
Argm à cōiter accñtibus ualidum est in iure, M.Ant.Blan.de ind.num.258 381
Argm à contrario sensu non capitur, qñ legū correctio insurgit, ibi.num.337 387
¶ Arioli q sint, Paul.Gir.de sort.q.1.n.7.c.106
¶ Arma expulsi de ciuitate ob rebellionem, vbi cunq; sunt picta ad sui honorē destrui debēt Mart.Laud.de cri.læsæ maiest.q.41. car.49. Nic.Boër.de sedit.num.64 87
Arma deferens maleuolum habet animum, M. Ant.Blanc.de ind.num.79 366
Arma induens præsumitur de rixa, & bello cogitare, ibid.num.81 ead.

Arma

Arma euaginata deferens præsumitur se prępa rare ad aggressuram,ibi.nu.82 ead.
Arma euaginata portans præsumitur portasse ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum,Fran.Cas.de ind.nu.3 402
Arma ferens qui non assueuerit, præsumitur præcogitasse,nisi contrariam causam ostenderit, ibi.num.2 ead.
Arma,vestes,& similia in loco delicti reperta, an faciant indiciū ad torturā,ibi.nu.2 c.408
Armorum, & cęterorum instrōꝝ genus deliberationem ostendit,ibi.nu.1 402
Armorum delatio in non solito,nec habēte iustam causam deferendi,indicat ad pensamentum,M.Ant.Blan.de ind.nu.78 366
Armorum vsus rl'r est ꝓhibitus,ibi.nu.80 ea.
Armorum genus ostendit animum ad occidendum,ibi.num.83 ead.
Armans se præsumitur de bello cogitare, ibi. num.237 379
Armatus stans cū offendente p̄sumit̄ opem ferre,Frā.Bru.de ind.in 3.q.1.par.nu.38 c.335
¶ Ars nulla hoiem maleficiatum liberare pōt à maleficio,Pau.Gir.de sortil.q.2.nu.4 c.105
Ars diuinandi nō semp reprobat̄, Fran. Brun. de indicijs,in 3.q.1.par.num.36 335
Artem sortilegam seu magicam docent,& discens, pari pœna plectuntur, Paul. Girl. de sortil.q.11.num.13 130
Arte magica sciri pñt quę in locis distatnibus, seu remotis fiunt,vbi supra q.6.nu.8 114
¶ Aruerni etiam aliqñ seditionis fuere auctores,Ducē sibi Petrū Bruerium cōstituentes, Nic.Boēr.de seditio.q.1.nu.37 74
¶ Aruspices qui dicantur.Paul.Girl.de sortilegi.q.1.nu.7 106
¶ Asina Balaam qūo ipsum alloqui potuerit, Paul.Girl.de sortil.q.7.num.24 110
¶ Asperitas dominorum temperanda est, non imitanda,Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q.6.num.21 62
¶ Asportatio bonoꝝ ante homicidium inducit pēsamētū,M.Ant.Blan.de ind.nu.85 c.367
¶ Assassini,si fa:eant hoiem occidisse,nec de homine constet,an ex illa confessione puniendi sint,M.Ant.Blan.de ind.nu.17 361
Assassinos,& latrones publicos sp p̄sumit̄ apostate delinquere,M.Ant.Blan.ib.n.55 c.364
¶ Asserens vsum paupertatis non includi sub voto religionis,an sit hæreticus, Lud. Car. de heret.num.12 178
Asserens Papam non hr̄e potestatē dimittendi peccata an hæreticus sit,ibi.nu.14 ead.
Asserens Imperatorem non esse monarcham, & dominum totius mundi, an hæreticus dicatur,ibi.nu.15 ead.
Asserens fornicationem non esse peccatum,an præsumatur hæreticus,ibi.nu.17 179
Asserēs in ecclesia posse esse duos vicarios Xpi, an censeatur hæreticus,ibi.nu.29 180
Asserens Papam non habere potestatem in tēporalibus, sicut in spiritualibus an pro hæretico habeatur,ibi.nu.30 ead.
Asserens peccata non admitti nisi à solo Deo, an sit hæreticus,ibi.nu.34 ead.
Asserēs animā esse mortalē,negādo infernū,& paradisum,an cēseat̄ hereticus,ib.nu.36 ea.
Asserens decimas non deberi clericis, an pro hæretico sit habendus,ibi.nu.37 ead.
Asserens Christū nō esse aliquid f'm q̄ homo, an hæreticus præsumatur,ibi.nu.53 181
Asserens a:am rōnalem non esset formā humani corporis,an hæreticus sit,ibi.nu.56 ea.
Asserens de gestis à se plene creditur, M. Ant. Blan.de ind.nu.393 492
Assertio socij criminis, interrogati q̄ interrogari nō poterat,nō facit indiciū ad torturā, Fran.Cas.de torm.cap.16.nu.10 417
Assertio rei large dicitur testimonium,M.Ant. Blan.de ind.nu.267 381
Assertioni dicentis se possidere standum est, ibi.num.137 370
¶ Assessores honoris auidi torturam repetentes sunt puniendi,Fran.Brun.de ind.& tort. in 5.q.2.par.num.60 349
Assessores cauti in negocijs arduis ꝯfessionē apud acta repetere debent,q̄.s.sponte ꝯfessus fuit,Frā.Bru.vbi supra q.6.2.par.n.22 c.352
¶ Assignatio q̄libet termini ꝓbatorij dr̄ peremptoria,M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
¶ Assistentia ad delictum, indicat ad tractatum,ibi.nu.236 379
¶ Associans bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens, quot pœnis puniri debeat,stante statuto.&c.Nel.in tract. de bannit.in 3.par.2.temp.nu.58 281
Associans malefactorem ad recessum, an cēseatur associasse ad maleficium committendum, Paul.Girl.de relaxatio.carcer.in tit.de beneficio,& indulg.prin.q.7.num.2.car. 309. & Fran.Cas.de ind num.5 404
Associans aliquē ad maleficiū,& assistens in loco maleficij dicitur prestare auxilium malefactori, etiam q̄ nihil præstiterit, & quia

sola eius præsentia reddit insultarem audaciorem,& insultatum timidiorem.Paul.Girl. de pœn.omnis.coi.q.10.nu.3 454
Associans delinquentem ante, vel post delictū an dicatur socius criminis. Franc.Cason.de ind.num.2 404
Associans delinquētem ante delictum, videtur socius criminis,licet nihil fecerit, modo armatus fuerit, ib.nu.1 402
Associans post delictum præsumitur occulte auxilium præbuisse,ibi.nu.2 398
Associantes homicidam aut alium delinquentem post cōmissum facinus qua pęna puniūtur.Pau.Gir.de pęnis omnis.coi.q.10.c.455
Associantes malefactorem post factum, mitius puniuntur q̄ illi qui interuenerunt in facto, vel q associauerit ante factū.ibi.nu.7.0.155
Associatio vel auxilium præstitum post delictū facie præsumi præparamentū. M.Ant.Blan. de ind.nu.201 376
Associatio mali hominis inducit indiciū pmeditati,& cōsilij.Fran.Cas.de ind.nu.3 401
¶ Astans armatus dum delictum cōmittit.licet aliq̄ demonstrationem non faciat facultatē delinquendi pbere dr̄ modo delinquenti auxiliari potuisset.Frā.Cas.de ind.nu.4.c.403
¶ Astrologi qui dicantur.qui genethliaci, qui salitores,& negromantici,Pau.Girl.de fort. q.2.nu.8 106
Astrologi,Chiromantici, & sises ex signis cęlestibus,&astrarū cursibus pdicentes an peccatum incurrat.vbi supra.q.3.nu. 13 108
Astrologi,& chiromantici secundum astrorum cursum, aut signa manuum futura pnosticātes an sint puniēdi.vbi sup.q.11.n.16.c.131
Astrologi futura prædicentes qua sint pęna puniendi.ibi.num.22 ea.
Astronomi imagines quas faciunt ad Dæmones inuocandos,astronomatas vocant.Pau. Girl.de fort.q.3.nu.8 107
¶ Atrocitas delicti ex quibus crescat.Frā.Cas. de ind.nu.14 404
Atrox iniuria grauissimam inimicitiam parat, M.Ant.Blanc.de ind.nu.96 367
¶ Attentans rebellare castrum,ad actum proximum perueniens,inde bannitus, an comprehendatur in statuto loquente de bannito ob rebellionem castri. Nell.de bannit.in 3.par.2.temp. 296
¶ Attestatio testis nominantis aliquem in socium an inducat qualem quale præsumptionem.M.Ant.Blanc.de ind.nu.388 391
¶ Attinentes vsq; ad supremum gradum compelli non possunt ad testificandum, Franc. Brun.de ind.& tort.in 2.q.1.par. 328
¶ Auferens priuilegia ecclesiæ an hęreticus habeatur.Lud.Carer de hæret.num.33 180
¶ Augures qui dicantur.Paul.Girl.de fortil.q. 1.num.7 106
Augurium vnde dicitur, ibidem.
¶ Aurelianenses clamātes versus cholares moriani,vel occidanī,pecuniaria pœna mulctati sunt.Nic.Boër.de sedit.q.7.nu.53 85
¶ Auruspices qui sint, Paul.Girl.de fortil.q.1. num.7 106
¶ Auctores seditionum sunt illaqueandi furcis Nic.Boër.de seditio.q.1.nu.25 72
Auctores seditionis sunt capite puniendi.ibid. q.7.num.38 84
¶ Auctoritas dicentis non est attendenda sed ratio potius,Incerr.Auct.de crim. læsæ maiest.quæst.1.nu.16 52
¶ Auctoritas legis vel superioris in oī iuro cēsetur excepta, Paul. Girl.de relax.carcer.in tit.de sent.& pœna.execut.q.6.nu.10 305
¶ Auctoritas patris,curatoris,vel alia,non attenditur in criminalibus, Ant. Col. in for. proced. extraordinarie in controuer. crim. art.171.car.469.& art.174 ea.
Auctoritatibus quibus vtendum sit,in publicis de fide disputationibus,& an auctoritatibus poëtarum,& Philosophorum.Gondis.de villadie.de hæret.q.21.nu.3 171
¶ Auus nepotes ad pœnam obligare nō pōt.In cert.Auct.de crim.læs.maiest.q.6.n.11 61
¶ Auxiliari ille dicitur per quē insultatus redditur timidior,& insultans audatior, Fran. Cas.de ind.nu.7 394
¶ Auxiliatur quis in crimine quatuor modis, Ant. Colum.in for.procedendi extraord.in contr.crim.art.82 462
Auxilium diuinum non potest implorari per sortil.per commistionem sacramentorum facta,Paul.Gir.de sortilegijs.q.10.nu.9 128
¶ Auxilium hæretico prestare ex qbus actibus quis dicat.Gond.de hæret.q.16.nu.2 166
Auxilium seu fauorem post factum præstās mitius punitur eo qui interfuit, Paul. Girlan. de pœnis omnis.coi.q.10.nu.7 455
¶ Auxilium vel fauorem malefactori præstantium plures sunt species.ibi.eo.nu. ea.
Auxilium pstare dr̄ ille, q contra eum,q offenditur acclamat.Fran.Cas.de ind.nu.6 404
Auxilij forma in inquisitione scribenda est,

Ant.Col.in for.proc.extr.in contr. crimin. art.82 465
BAlthassar Rex Babylonis interfectus q vasa sacra templi in profanes ꝯuerterit vsus, Paul.Gril.de fort.q.15.num.2 137
Bannire quid sit,Nell.de bann.in 1.par. 2.tēp. rum.5 219
Bānire aliquem faciens,curare debet quod bānum sit certum,alias non ualet, Iac.de Are. de bann.num.5 199
Bannire qui possint aliquem, Nell.de bann.in 2.par.1.temp.num.1.cum seq. 207
Bannire an possit iudex procedens factis citationib.exemptum à sua iurisdōne, si nullus exceptionē allegans cōpareat,ibid.nu.2. ea.
Bannire,an ptās, vel officialis possit delinquentē,ante tps suæ cognōnis inquisitum, vel accusatū,si maleficiū fuit occultū,ib.n.3.c.207
Bānire an possit ptās de robaria cōmissa p annum ante.stante statuto q non possit cognosci, cū q. incipit derobare p annum ante, & postea ꝯtinuauerit robariam,ibid.n.4.c.208
Bannire an possit potestas forensem alibi furantem, sed portantem in loco iurisdictionis portantis,ibid. num.5 ead.
Bānire qs possit nō cōparentem, si capitaneus cognouit ꝯtra occisores,& ptās vult ꝓcedere ꝯtra mandantē stante statuto, q de eodē maleficio,siue negocio, de quo vnus rector cognouit, alter se intromittere non possit, ibid.num.7 ead.
Bannire qui iudex possit existentem in territorio Floreñ. & ballistantē in territorio Boñ. & ibi hominem occidentem,ibi.nu.8.c.209
Bannire an possit officialis aliquem ob iniuriā sibi illatam,aut suæ familiæ,ibi. nu.9 ead.
Bānire an possit ptās aliquē aliū officialem, in offō delinquentē,offō durāte.ib.n.10.c.210
Bānire an gnālis officialis possit, illum q fuit attributus spāli,si sunt duo officiales, quoꝝ vnus est gnālis,& alius spālis,ibi.n.11 ea.
Bannire an possit iudex testem citatū nō apparentē,qui deposuit ꝯtra magnatē, & de falso accusatus fuit de quo ex forma statuti redargui non potest, an vero iudex à se ipso nemine opponente accusationem reijcere debeat.Nel.de bān.in 3.par.1.temp.n.6.c.212
Bānire an possit iudex inquisitū ꝯtumacem in banno positū, si post terminū assignatū cōparuit,& negauit,sed non soluit gabellā, stāte statuto,q in criminalib. qs debeat psonaliter,vel ad domum citari, & si nō cōparuit, debet p ꝓclama citari cum termino,quo lapso,pro confesso habeatur, & si velit comparere ante sententiam diffinitiuam possit, dū modo soluat certam pecuniam, aliter nō audiatur,& si post terminū datū cōparuit ante ꝯdemnationem,& soluerit,si gabellā soluerit,de bāno eximať, & si non soluerit, nō sit exēplis,sed ꝯtra eum ꝓcedatur,ibid.n.7 ea.
Quid si seruauit omnia requisita cōparens post contumaciam,an ei incumbat onus ꝓbandi rem aliter se habere,ibid.nu.8 213
Banniri qui possint, Nell.de bann.in 1.par.2. temp.num.1 202
Banniri an possit iterum semel bannitus,ibid. num. 3 204
Banniri an possit vniuersitas,ibi.num.5 180
Banniri,an formato processu contra filios Titij,non expssis nominibus proprijs, possint ijdem filij eodem modo,ibid. nu.6 205
Banniri an possit à parte quæ in ciuitate remāsit,altera pars quæ,puta Gebellionoꝝ fuit à ciuitate expulsa,ibi.num.7 ead.
Banniri an possint filij Titij ex bāno contra eū dato,& si possunt, qui in tali banno comprehendantur,ibid.num.8 ead.
quid si Banniatur stirps , vel latius Titij , ibid. num. 9 206
Qui filij, & alij nati comprehendantur, an nati tantum,an nasciturí tātum, an omnes, ibid. nu.10 ead.
Bāniri si nullus potest,ex forma statuti,nisi fiat proclama , si quis uelit defendere, vel adesse causæ &c.& fuit factum proclama, si quis velit defendere, & non fuit dictum , vel adesse causæ,an possit in banno poni.Nell.de bān. in 3.par.1.temp.num.9 213
Banniri ante quam quis possit an post lapsum termini,q facit reū ꝯtumacē hri ꝓ ꝯfesso, requiratur quod accuseť ꝯtumacia. vel fiat ꝓnunciatio eum hri ꝓ ꝯfesso , anteq̄ ad bānū diffinitiuum perueniat,ibid.num.10 ead.
Banniri an possit tanquam habitus pro confesso,ille, qui citatus iudici constat intra terminum incitatione appositum , absq; ꝓbabili causa non esse venturus,ibid.num.11 ead.
¶ Bannita mulier an perdat dotem , in casibus in quibus bona confiscantur,Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.28 215
Bannita muliere ob adulterium , an possit vir ad dotem conueniri.ibid.nu.29 ead.
Bannita vniuersitate an duret bannum illis,q tunc erraret de vniuersitate mortuis.Nel.in tract.

tract.de ban.in 2.par.3.temp.num.16 c.300
Bannita vniuersitate, an quilibet de vniuersitate offendi possit. Nell.de bann.in 2. par. 2. temp. num.27 250
Bannita an comprehendatur à statuto, q banitus possit impune offendi.ibi.n.u 39.c 253
Bannita prægnans an possit impune interfici, virtute statuti permittentis occidi bannitũ. ibidem num.45 255
Bannita muliere prægnante, natus postea non est bannitus. Nell.de bann.in 1.par.1.temp. num.9.vers.& nota q si banniuntur 206
Bannitam adulterans, vel stuprans ui, vel volũtate, an puniatur. Nell.de bann.in 2.par.2. temp.num.46 255
Bannitarum viri, si statuto cauetur q debeant expelli à ciuitate, an econtrario vxores bannitorum debeant expelli.ibid.nu.40 253
¶ Bannitus an vbiq; possit puniri. Ant.Colũb. in for.proced.extr.in conuers.crim. art.247 car. 472
Bannitus diffinitiue ecclesiæ immunitate non gaudet, ibid.art.124 467
Bannitus ɔtumax licet ex forma statuti debeat hñi ꝑ ɔfesso, si tñ fuit captus, & opponat exceptionẽ, quæ si fuisset opposita a principio ante bannum ipse bannitus nõ fuisset compulsus indiciũ suscipere, est abolẽdus. Nell. de bann.in 2 par.1.temp.num.2.ꝑpe fi.207
Bãnitus post terminũ bãni cõparẽs, & negans se cõmisisse delictũ, qđ videbaĩ tacite ɔfessus ex ɔtumacia ex forma statuti, est audiendus. Nell.de bãn.in 2.par.2.temp.nu.34 252
Bannitus captus & carceratus non potest impune offendi.ibid.num.28 250
Bannitus præsumitur indebite, & iniuste cancellatus de banno, quando non apparet causa ꝑp quam fuit cancellatus. Nell.vbi supra in 3.par.2.temp.num.75 284
Bannitus non cancellatus de banno, nõ potest impune occidi ab eo, qui sciebat ipm bãnitũ habuisse grãm, vel soluisse pœnã bãni, uel illum esse rebãniendũ de ꝑximo, ex aliqua cã, vel illũ esse verbo rebannitũ à superiore. Nel. de bann.in 1.par.3.temp.nu.2.cum seq.291
Bannitus non legitime cancellatus de bãno, an possit impune interfici.ibid.nu.3. ead.
Bannitus de Florentia, si sit Bononiæ, vel alibi in loco extra districtum Florentiæ, & capiatur, & ducatur per vim Florentiæ, an debeat puniri pœna banni. Nell.in 2. par. 2.temp. num.30 251
Bannitus qui potest impune offendi, & occidi, an possit post mortem spoliari. Nell.in 2. par.3.temp num.3 296
Bannitus restitutus per Principem, an intelligatur ẽt restitutus ad famã, adeo qđ testis esse possit. Nel.de bã.i 1.par.3.tẽ.nu.15.c.293
Bannitus an impune offendi possit. Iac.de Ar. de bann.num.16.cum seq. 200
Bannitus conuentus in suis defensionibus, an audiatur.ibi.num.18 ead.
Bannitus an perdat potestatem faciendi statuta vna cum alijs ciuibus. Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.21 283
Bãnitus an possit sepeliri in ciuitate à qua erat bannitus. Nell.de bann.in 2. par.3. temp. num. 2 296
Bannitum veneno occidere non licet, licet per leges possit impune occidi. Fran.Cas.de ind. num.6 396
Bannitus per contumaciam, si se præsentet, an ob id tantũ, siue alijs indicijs possit torqueri. Franc.Cas.de ind. num.1 409
Bannitus captus a familia, non potest ab ea impune occidi, Franc.Cas.in quæst.crim.qõ.9. num.20 426
Bannitus an possit impune receptari ab ignorante illum esse bannitum. Nell.in 3.par.2. temp.num.20 272
Bannitus an scienter receptari possit à ɔsanguineo, & an ipse ɔsanguineus receptans puniatur pœna receptãtis bãnitũ.ibi.nu.21.c.273
Bãnitus an ab vxore impune receptari possit. ibid.num.22 ead.
Bannitus an receptari possit in domo extra uillam posita, receptans non incidat in pœnã statuti punientis receptantem bannitum in castris, vel villis.ib d.num.23 ead.
Bannitus si ex forma statuti potest impune offendi, & altero statuto caueĩ qđ non possit offendi in festo S.Ioan.Baptistæ, & per octo dies ante, & per octo dies post, an offendens bãnitum in bãnis incidat in pœnam secũdi statuti. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.60 car. 281
Bannitus simpliciter rebannitus, vel à banno exemptus, & deinde cancellatus, an dicatur recepisse solum indulgentiam, an vero sit in integrum restitutus. Nell.in tract.de bann. in 1.par.3 temp.num.4 291
Bannitus rebannitus, siue restitutus, an recuperet oĩa bona ẽt alienata ꝑ fiscũ. ibi.nu.5. ea.
Bannitus rebannitus an recuperet fructus a fisco

ſco perceptos ex bonis ipſius banniti aliena tis. ibi.num.7 ead.
Bannitus rebannitus an intelligatur reſtitutus etiam aduerſus cõdemnationem factam de bannito damnum paſſo,ibi.num.11 292
Bannitus à banno exẽptus an poſſit à ſuis antiq̃s creditorib.ↄueniri,ibi.nu.21 295
Bannitus quis dici poſſit,& cui æquiparet. Iac. de Are.de bann.num.1 199
Bãnitus vbiq; ſtare põt, niſi in ciuitate ex qua bãnitus eſt.Iac.de Are.de bann. nu.2 ead.
Bãnitus an filios in ptãte retineat.Iac.de Are. de bãn.nu.3.c.199.& Nell.in tract. eiuſdem materiæ in 3.par.1.temp. 210
Bãnit⁹ ſi ↄtra al.ũ bãnitũ agit, an ↄuẽtus bãni exceptione vti pt.Iac.de Ar.de bã.n.22. 200
Bannitus procuratorio nomine agens, an audiatur,ibid.num.13 ead.
Bannitus ſi ſuccedat aridam non bannito, ſi hæreditario nomine agat, an bãni exceptio ei obſtet,ibi.num.25 ead.
Bãnitus ſi bãnito ſuccedat,an ſi hẽditario noie agat,ei bãni obſtet exceptio.ibi.n.26 ead.
Bannitus ſi non agit,ſed alius eius nomine,audiri non debet,ibid.num.28 ead.
Bãnitus ſi iura ſua alteri ceſſit, an ceſſionarius agere poſſit,ibi.num.29.& num.34 ead.
Bãnitus an ad offiñ eligi poſſit,ſtãte ſtatuto ꝙ bãnitus ↄſul eſſe nõ poſſit.ibi. nu.35 201
Bãnitus ſemel an poſſit itẽꝝ banniri. Nell. de bann.in 1.par.1.temp.num.3. 204
Bannitus delinquens in loco à quo eſt bannitus,an conueniri poſſit in loco in quo moratur,ibid.num.4 205
Bannitus ſi fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij,& in illo populo non erat Petrus Ioannis, ſed Petrus Martini, vel duo Petri Ioannis,an bannum tenens. Nell.de bann. in 3.par 1.temp.num.12 214
Bannitus ↄtumax an poſſit appellare. Nell. de bann.in 4.par.1.temp num.1 ead.
Bannitus in caſibus in quib. licet appellare, an habeat onus probãdi,an illud incumbat ipſi iudici inquirenti,vel parti accuſanti, an ipſi bannito appellanti,contra quem eſt ficta cõ feſſio inducta ex contumacia.ibi.nu.2. 215
Bannitus an poſſit dici pendente tempore ad appellandum, taliter ꝙ in eo locum habeãt ſtatuta de bannitis loquentia.ibi.nu.3 ead.
Bannitus an dici poſſit appellatione interpoſi ta pendente, ibi.num.4 ead.
Bannitus agens cauſam nullitatis banni, & ſic petens ſe cancellari, an poſſit pẽdente dicta cauſa,virtute ſtatuti offendi,ibi. nu.5 ead.
Bannitus an pendente cauſa eius reſtitutionis in integrum per viam Iuſtitiæ poſſit offendi,ibid.num.6 216
Bannitus an offendi poſſit ſi pendeat eius cau ſa per viam ſupplicationis,ibi.num.7 ead.
Bannitus an habeatur ille, qui non eſt bannitus,ſed notorium eſt eum commiſiſſe maleficium pro quo imponitur pœna, pro qua bannitus põt impune offendi,ibi. n.8. Quid iuris ſi caueatur ſtatuto ꝙ certo modo delinquens ipſo facto bannitus intelliga tur,ibid.num.9 ead.
Bannitus an poſſit impune occidi ſtante ſtatuto,& an tale ſtatutum valeat. Nell.de bann. in 1.par.2.temp.num.1 217
Bannitus vulnerans aliquem animo occidendi an debeat puniri pœna ſtatuti, an vero pęna iuris communis,ibi.num.6 219
Bannitus pro vno crimine in quinquaginta,ꝑ alio in 60.& ex alio proceſſu, an dicatur bã nitus à centum libris ſupra,ibi. nu. 7 ead.
Bãnitus ex eodem proceſſu pœnis tamen diſtinctis, an comprehendatur ſub ſtatuto prædicto,ibi.num.8 ead.
Bannitus tm̃ an intelligatur de ſtatuto loquen te de bannito,& condemnato.ibi.n.10 ead.
Bannitus pro quo fideiuſſor erat obligatus ſi ꝑ uenit in fortiam iudicis,&deinde aufugit,an fideiuſſor ſit liberatus.ibi.num.15 220
Bannitus ex eo quod fecit contra ſtatum,an dicatur bannitus ob crimen læſæ maieſtatis, & perdat bona,ibi.num.16 221
Bannitus perdens bona, an perdat etiam ea, q̃ ſunt in alieno territorio.ibid.num 17 ead.
Bannitus perdens bona, an præſentia tm̃ ꝑdet vel etiam futura,ibi.num.18 223
Bannitus an perdat iura ſuccedendi ab inteſta to,ibid.num.37 217
Bannitus an perdat ius ſuccedendi ex teſtamẽ to,ibi. num.38 ead.
Bannitus an deſinat eſſe tutor,ibi. nu. 40 ead.
Bannitus an deſinat eſſe executor teſtamenti. ibi.num.41 ead.
Bãnit⁹ an deſinat eſſe arbitrator.ibi.nu.42. ea.
Bannitus an poſſit de nouo eligi arbiter. ibid. num.43 ead.
Bannitus an dicatur effectus non ſoluendo,vel in tali ſtatu qđ' vxor poſſit ad dotem agere. ibid.num.44 ead.
Bannitus an deſinat eſſe ciuis ciuitatis à qua bannitus

bannitus est.ibi.num. 45 228
Bannitus an possit capi pro repræsalijs . ibid. num. 47 ead.
Bānitus an possi petere alimēta ab illis, à qb. ante bānū poterat impetere.ibi.nu 48 ead.
Bannitus an per viam accusationis efficiatur infamis.ibi.num.49 ead.
Bannitus an efficiatur infamis si banniatur p viam inquisitionis.ibi.num.50 229
Bannitus notarius pro crimine famoso,an possit instrumenta conficere.ibi.num.51 230
Bannitus an possit facere testm̄.ibi.n.52.c.231
Bannitus an testari possit, dictante statuto q sententia banni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentem.ibi.num.53 ead.
Bannitus vbi testari potest, an eius testm̄ habeat effectum si capitur, & occiditur pro executione banni.ibi.num.54 ead.
Bannitus si ex statuto capere non potest,an bānitus sub ↄdōne si intra certum tps nō soluerit,possit hēditatē adire, & ualeat aditio, eo postea ñ soluēte itra terminū.ib.n.55.ea.
Bānitus de ciuitate,& comitatu,an itelligat bānitᵘˢ de comitatu postea acqsito.ib.n.56.ea.
Bānitus in vna ex ciuitatibus regni,siue comitatus,an intelligatur bannitus à toto comitatu,siue regno.& ibi datur remissio ꝓ locis confederatis.ibi.num.57 232
Bannitus qui non potest habitare, vel stare in territorio, an possit per illud transire sine metu banni,& est duplex.s.an locum habeat in futurum.ibid.num.58 ead.
Bannitus an per exceptionem banni superuenientem excludatur à iudicio per eū antea inchoato.ibid.num.59 233
Bānitus an possit se defendere,stāte statuto qd̄ qrelæ bānitoꝝ nō audiant.ibid.n.62.c.234
Bannitus conuentus à bannito an possit excipere,q bannitus non debet audiri ex forma dicti statuti.ibi.num.63 ead.
Bannitus an stante dicto statuto possit petere reuocationem tenutæ.ibi.num.64 ead.
Bānitus an patiat̄ fm decretū.ibi.nu.65. c.235
Bannitus an possit compensationem opponere.ibi.num.66.ead.Et an in casu in quo ipse non possit, possit illam opponere eius fideiussor.ibi.num 67 ead.
Bannitus, stante statuto q querelæ bannitoꝝ non audiantur, de quibus querelis intelligatur.Et an possit appellare à sententia lata cōtra eum.ibi.num.68 236
Bannitus petens restōnem in integrum,an audiatur stante statuto prædicto.ibi.n.69 ea.
Bannitus an non obstante dicto statuto possit de falso accusare testes examinatos contra eum assecuturum.ibi.nu.70 ead.
Bannitus an possit agere contra iudicē in syndicatu qui contra talem bannitum securatū tulit iniquam sententiam,ibi.nu.71 237
Bannitus an stante suprascripto statuto sub nomine hæreditario possit agere nomine proprio.ibid.num.72 ead.
Bannitus retinens bona,vel postea acquirens, an possit agere per procuratorem, stante statuto prædicto.ibid. nu.73 ead.
Bannitus an cedere possit iura sua, & sic cessionarius possit agere pro illo vt procurator. ibid.num.74 ead.
Quid si ante bānū cesserat.ibi.nu.75.c.ead.
Bannitus an possit agere pro alio vt procurator.ibi.num.76 238
Bannitus non banniti hæres, an repellatur agens iure hæreditario.ibi.num.77 239
Bannitus q ex forma statuti non pōt sua bona in alium trāsferre,an possit facere intlēm, si ante bānū ꝓmisit illud facere,ibi.nu.78. ea.
Bānitus an sit audiendus,si egit creditor bānitⁱ contra eum, qui bannitus pōt se defendere,& fecit citare bānitum,qui cōparuit, quo viso creditor vult desistere, & bannitus vult q procedat.ibi.num.79 240
Bannitus q pendit iura suæ ciuitatis, an ꝑdat ēt illa ꝓ ↄtractib. iam firmatis,qñ non ꝑdit bona,vt beneficium guarentigiæ, vel statuti dantis laudi executionem. ibi. nu.80 240
Bannitus an si subripientem ab eo rem, possit ad restitutionem rei conuenire. Nellus in 2. par.2.temp.num.1 241
Bannitus an possit vigore statuti excludi à defensione,ibid.num.2 ead.
Bannitus si non potest opponere exceptionem præscriptionis, an illam possit eius fideiussor opponere,ibid.num.3 242
Bannitus qui ex statuti forma nō audit̄ agēdo vel defendēdo, an agens ↄtra bānitū, possit ↄtra exceptionē q nō debeat audiri replicate qd̄ ille non pōt excipe,ibi.nu.6. 245
Bannitus qui potest impune offendi ꝑmittēte statuto,an possit impune occidi.ibi.n.7.ead.
Bannitus nondū registratus, an dū registrabat̄ potuerit offendi dictāte statuto,bānitum, & registratū posse ipune offendi,.ibi. n.8. ead.
Bannitus cuius bānum fuit registratus, & fuit sumptum bānum legitime, si deinde casualiter

liter regiſtrum fuit combuſtam, an poſſit impune offendi oſtenſo ſumpto. ibi. nu. 9 c. 246
Bannitus qui poteſt impune occidi, an poſſit occidi impune à filio, vaſallo, ſeruo, vel libero. ibid. num. 10 ead.
Bannitus an poſſit occidi auctoritate ſtatuti ſiue peccato in foro cõſcientiæ. ibi. nu. 11. ea.
Bãnitus an poſſit impune occidi, ab eo q exñs in caſtris non iurauit per portam ciuitatis, ſed per muros, & illũ occidit. ibi. nu. 13. ea.
Bãnitus an poſſit impune occidi pẽdente ſecuritate ſibi data, libere ueniẽdi &c. ibi. nu. 15. vbi plene tractatur de mã ſecuritatis 247
Bannitus qui pendente ſecuritate non poteſt offendi, an perdat illud beneficium ſi cõmittit graue maleficium, & ſic poſſit impune occidi. ibid. num. 16 ead.
Bannitus captus à familia poteſtatis an poſſit impune occidi. ibid. num. 18 250
Bannitus an poſſit impune capi per priuatum in alieno territorio. ibi. numero 29. ead. Et quid in officiali capiente bãnitum extra territorium, an poſſit executionem facere: an vero teneaẽ cũ relaxare. ibi. nu. 30. c. 251
Bannitus in debite captus à priuato, vel à familia, an in manibus detinentis poſſit impune occidi. ibi. num. 31 ead.
Bannitus an poſſit occidi in manibus priuati, qui eum licite ceperat virtute ſtatuti eum p̃mittentis. ibi. num. 32 ead.
Bannitus captus in confinio territorij duarũ ciuitatum, ita q dubium ſit in quo territorio captus ſit, an poterit iuſte capi, vel non, ſiue à priuato, ſiue ab officiali. ibi num. 33 ead.
Bannitus ſi fuit licite captus, an ꝯtra eũ poſſit fieri executio ſine nouo ꝓceſſu. ibi. n. 34 252
Bannitus ex vna ciuitate captus in alia illi ꝯfederata, an poſſit ſibi iuſtificari ſm tenorem banni. ibid. num. 36 ead.
Bannitus laicus ab epiſcopo pro crimine ſpirituali, an debeat à iudice laico tractari tanq̃ bannitus laicus. ibi. num. 37 253
Bannitus an poſſit impune occidere illum, qui eum occidere volebat. ibi. num. 40 ead.
Bannitus pro homicidio ꝑ quod inſurrexit rumor in ciuitate, contra honorem, & ſtatũ ciuitatis, an poſſit offendi virtute ſtatuti actius permittentis offendi bannitum, q fecit contra honorem, & ſtatum ciuitatis, q alios bannitos. ibi. num. 50 257
Bannitus qui ex forma ſtatuti pro imputatione mẽbri põt occidi, an ꝓ amputatione digiti cõprehendatur in dicto ſtatuto, & q d de alijs mẽbris, & mẽbro arido. ibi. nu. 51. 258
Bannitus qñ q s dicatur pro cicatrice, vt ſic ſtatutũ de eo loquens verificeẽ. ibi. nu. 52. ea.
Bannitus quando quis dicatur pro percuſſione ſanguinolenta. ibi. num. 53 260
Bannitus pro eo q inſultauit, & ꝑcuſſit, an poſſit offendi tanquam bãnitus pro inſultu, & ẽt pro percuſſione. ibi. num. 54. Et examinatur an inſultus ꝯfundaẽ in ꝑcuſſione. 261
Bãnitus ꝓdictus an poſſit impune in reb. offendi, puta ſi cõburit eius domus. ibi. nu. 55. ea.
Bannitus de Florentia vbicunq; offendit. non pt offendẽs Florẽtiæ ꝯueniri. ibi. nu. 57. 262
Bãnitus an dicaẽ ꝓ maleficio, q ꝓ crimine in ꝯtumaciam ꝯdẽnatus eſt. ibi. num. 60 ead.
Bannitus in ære, & in perſona captus à iudice, an poſſit decapitari. ibi. num. 61 263
Bannitus ſimpliciter in amputatione mẽbri, de quo membro intelligatur. ibi. nu. 62. ea.
Bannitus an intelligatur bannitus in perſona, an in membro, an in pecunia, ſi ſimplr̃ fuit in banno poſitus. ibi. num. 63 ead.
Bannitus captus poſt 30. annos à die lati bãni an poſſit tradi executioni. ibi. nu. 64. ead.
Bannitus fuit quis in mille, quas ſi ſoluere non poterit, intelligatur bãnitus in ꝑſonam, q̃rit qñ dicatur non poſſe ſoluere. vbi de ſigñatu verbi poteſt, & de natura termini cuiuſcunque, multum plene tractatur. ibi. nu. 66. 264
Bannitus qui ex forma ſtatuti non põt audiri in ciuili, vel criminali ſi fuit ab aliquo offenſus. an poſſit per iudicem ex officio inquirere contra offendentem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 1 267
Bannitus ſi ſoluit, vel à bãno eximitur, formato proceſſu de offenſa ſibi facta, an proſit ad vtilitatem proceſſus. ibid. num. 2 268
Bannitus ſi ex forma ſtatuti non poteſt ad ſui vtilitatem contrahere, an poſſit pactum facere de inquilino nõ expellendo. ibi. n. 5. 269
Bãnitus pluribus bãnis, pñtans bãnitum, virtute ſtatuti diſponentis eũ ex bãniri dẽe, an debeat ab oib. bãnis rebanniri. ibi. nu. 7 270
Bannitus an ſtante ſtatuto, q pñtans bãnitum rebãniatur ſi eſt bãnitus de pari, vel minori crimine. an pñtans bãnitũ ꝓ homicidio facto cũ armis debeat rebãniri à bãno ſibi dato ꝓ homicidio facto cũ veneno. ibi. n. 8. 270
Bannitus carceratus an comprehendatur à ſtatuto facto in fauorem bannitorum certum quid ſoluentium. ibi. num. 91 ead.

Banni

Bannitus ante confectionem secundi statuti, an habeat beneficium primi statuti, an non stante statuto, q̄ banniti rebanniantur soluendo quinque solidos pro libra, & fit aliud statutum quo cauetur q̄ banniti rebanniantur, soluendo medietatem banni. ibi. nu. 11. 271

Bannitus pro falsitate an comprehēdat à statuto lato in fauorē bānitorū. ibi. nu. 12 ead.

Bannitus petens se rebanniri virtute statuti soluendo certum quid, an habeat beneficium secundi statuti facti post venditionem talis introitus. ibi. num. 13 ead.

Bannitus pro maleficio an possit vti securitate generali data, q̄ nullus capi possit pro debito, ibid. num. 16 272

Bannitus hñs securitatē validā de veniendo, an intelligat hr̄e ēt de redeundo. ibi. nu. 17. ea.

Bannitus hñs securitatem de veniendo, an intelligatur ꝓ vna vice tantum. ibi. nu. 18 ea.

Bannitus qui non potest perpetuo rebanniri, an possit habere securitatem pro annis centum. ibi. num. 19 ead.

Bānitus pro crimine adulterij an possit hr̄e beneficiū statuti, q̄ pacis beneficiū aperiat bānito viam ad eū rebāniendū. ibi. nu. 30. 274

Et à quo debeat haberi pax de adulterio vt ei prosit statutum. ibi. num. 34 ead.

Bannitus an possit hr̄e pacē à minore de morte patris eius, vt ex ea bannitus talis statuti bñficium ꝯsequātur, & si non pōt, an possit hr̄e à tutore, vel curatore, & an possit peti restitutio, & an talis pax requirat iudicis decretū vt bānito ꝓsit. ibi. nu. 32. 33. & 34 ea.

Bannitus an debeat cācellari habita pace ꝑ generalē ꝓcuratorē cū libera. ibi. nu. 37. 275

Bannitus hñs pacem à vulnerato, an gaudere debeat beneficio statuti, q̄ rebanniatur si habuerit pacem ab hærede. ibi. nu. 41. 276

Bannitus ex eo q̄ blasphemauit Deum an possit hr̄e beneficium pacis, stante statuto q̄ hñs pacem rebāniatur. ibi. nu. 46. car. 275. & Fr. Ponz. in tract. de lamijs &c. num. 86 99

Bannitus succedens hæredi offensi, an stante dicto statuto possit sibi ipsi pacem reddere, vt habeat beneficium statuti. Nell. de bann. in 3. pat. 2. temp. num. 48 279

Bānitus an possit impune offendi ab illo à quo pacē habuit dū esset bānitus. ibi. n. 51. 280

Bannitus post pacem habitam ab offenso, an impune possit ab eo offendi. ibi. nu. 52 ead.

Bannitus qđ' possit rebāniri post decēnium, à quo tp̄e incipiat decennium. ibi. nu. 54 ea.

Bannitus offensus an denunciari debeat à syndico villæ qui tenetur omnia maleficia denunciare. ibi. num. 55 280

Bannitus de Florentia qui fuit assumptus Boloniæ ad honores, an possit illud officium exercere. ibid. num. 61 281

Bannitus an possit esse ambassiator, orator, siue legatus, dictante statuto q̄ banniti non possint eligi ad officia. ibi. num. 63 282

Bannitus à quibus possit rebanniri. ibid. numero 64. & 65 ead.

Bannitus an quis possit petere, q̄ pronunciet se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat si potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi. ibid. num. 66 ead.

Bannitus q̄ rebanniatur, qui petere possint. ibi. num. 67 ead.

Bannitus si quis est pluribus bannis, an sufficiat vna absolutio. ibi. num. 72 283

Bannitus pluribus bannis an possit ab vno tm̄ absolui. ibi. num. 73 284

Bannitus pro debito ex forma statuti, an possit de bāno exiui ad voluntatem creditoris, ibi. num. 76 ead.

Bannitus prædictus pro debito offerens stare iuri, an debeat cancellari dictante statuto q̄ eximatur de banno, si fuerit in concordia cum creditore. ibi. num. 77 284

Bannitus stante statuto q̄ nullus bannitus possit rebanniri, nisi solueret certam quantitatem cameræ Apostolicæ, facto postea ꝯtrario statuto, an si vult rebanniri teneatur illam quantitatem soluere. ibi. nu. 78 ead.

Bānitus an sit liberatus a bāno eo ipso q̄ fecit illud ꝓ q̄d' ex forma statuti intelligitur rebānitus, an vero req̄ratur declaratio, & est bimēbris, q̄a primo tractatur q̄n in banno dicitur, saluo q̄ si sic fecerit. ibi. nu. 79 285

Bannitus in mille an debeat cācellari à banno de mille integris, si soluit intra decē dies cū bñficio quarti ex forma statuti. ibi. n. 80 ea.

Bannitus in certa quātitate, q̄ ex forma statuti incidit in pœnam capitis si petierit se ab aliquo in offiū admitti, an ignorans se esse bānitum excuset, vel an perdat in eius rebānitione generaliter ordinatum. ibi. nu. 83 287

Bannitus receptus in ciuitate, & tractatus lōgo tp̄e vt ciuis ēt in officijs, an intelligatur rebānitus, & an sententia lata ꝯtra offendentem illum possit retractari. ibi. nu. 84 287

Bānitus Vicentiæ, & registratus Paduæ virtute vnius statuti Paduani, p̄ñtans bānitum Paduæ,

dux, an debuerit rebāniri virtute alterius statuti Paduani, de pn̄tante bannitū loquētis, vbi plene tractatur de virtute successionis, & accessionis vnius rei ad aliā, ibi.nu.85. 288
Bannitus, an dato termino mensis ad soluendū oībus bānitis, infra illum mensem potuerit offendi, facta deinde solutione intra mēsem illū. Nell. de bān. in 1. par. 3. temp. nu. 1. 290
Bannitus tpe bāni deceptus vltra dimidiū iusti precij, an stante statuto φ non possit ad sui vtilitatem ꝯtrahere exemptus à bāno agere possit p l. 2. de rescin vend. ibi. nu. 14 293
Bānitus infamis si iurauerit tpe bāni, & postea quam fuit rebannitus deposuit, quid iuris. & an valeat eius dctū, ibi. nu. 16 294
Bannitus rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis, ibid. num. 17 ead.
Bannitus si eligitur, vel imbursatur ad officium prohibitum tpe banni, & postea extrahitur de bannó, an sit habilis, ibi. nu. 18. car. ead. & ibi not. 19. de eo qui ante bannum fuit imbursatus, & exactus post rebānitionē ead.
Banniti pater, an teneatur dare fisco alimenta filio debita. ibi. num. 36 227
Banniti in vxorem an licite possit cōmitti adulterium. Nellus de bann. in 2. par. 2. temp. num. 47 255
Banniti testm̄ fcm̄ tpe bāni ſm formam statutorꝫ, an valeat eo mortuo, postq̄ fuit rebannitus. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. nu. 1. vbi tractatur de quæstionibus occurrentib. post mortem banniti 296
Banniti in vxorem non bannitam an possit virtute statuti &c. licite cōmitti adulterium, & sic non possit accusari, vel inquiri. Nell. de bannitis in 2. par. 2. temp. nu. 47 255
Bannito agenti omnis audientia denegaī. Iac. de Are. de bann num. 20 200
Bannito φ denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur, ibi. num. 24 ead.
Bannito dn̄o, an vasallus liberet à seruitio feudi. Nell de bān. in 1. par. 2. temp. nu. 22 223
Bannito vasallo an feudum veniat in ꝯfiscatione bonorum, ibid num. 23 ead.
Bannito filio, & bonis publicatis, an pr̄ teneaī assignare filio legitimum. ibi. nu. 33 226
Bannito an possit fiscus auferre vt ab indigno, illa quæ quæruntur bannito, & in ꝯfiscatione non veniunt, ibi. nu. 39 227
Bānito an possit imponi collecta. ibi. n. 46. 228
Bannito an sufficiat hr̄e pacem à filio non expresso nomine hæreditario, si requiritur pacem fieri ab hærede occisi. Nellus de bān. in 3. par. 2. temp. num. 35 275
Et an ex tali pace videatur adire etiam si aliquid recipiat, ibi. num. 36 ead.
Bannito an sufficiat si habeat pacem, siue scriptura, ibi. num. 38 ead.
Bannito an sufficiat si habeat pacem ab vno ex pluribus hæredib. ibi. num. 39 276
Bannito an sufficiat pax habita ab occiso, dictāte statuto simplr̄ bannitum dr̄e rebanniri, si pacem habuerit. ibi. num. 40 277
Bannito an sufficiat, si ex forma statuti reqrīt φ de pace constet p publicum instrm̄, & de pace ꝯstet per instrm̄, sed de aditione hæreditatis constat per testes. ibid. num. 42 ead.
Bannito an sufficiat pacem fuisse factam abs̄te ipso bānito itra terminū statuti, ib. n. 43. 278
Bannito an sufficiat φ ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & instr̄. ibidem, num. 44 ead.
Bannito an sufficiat quod nomine offensi, uel hæredis alius sibi fecerit pacem intra tēpus. ibid. num. 45 278
Bannito, an stante præallegato statuto sufficiat si habet pacem à patre offensi. ibi. nu. 47 ea.
Bannito à quo tpe computetur decēnium, cuius cursus reqrīt ante q̄ posuit rebāniri, an à tempore dati banni secundi, an à fine primi. ibi. num. 54 281
Bānito an possit solui durāte bāno. ib. n. 57. ea.
Bannito minori à quo detur curator, ibidem num. 70 283
Bannito mortuo cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, an fiscus possit illa hæredibus banniti auferre. Nellus de bann. in 2. par. 3. temp. num. 7. 297
Bannitum q ignoranter cœpit, an debeat hr̄e præmium quod datur capienti bannitum. Nellus in 2. par. 2. temp. num. 22. 249
Bannitum occidens an sit ei necesse probare, φ sciebat illum esse bannitum. ibi. nu. 25 ea.
Bannitum capiens in alieno territorio, an præmietur uirtute vnius statuti, an vero puniaī vigore alterius statuti. ibi. nu. 29 250
Bannitum retinens in priuato carcere, an excusetur à pœna, virtute statuti permittentis offendi bannitum, ibi. num. 38 253
Bannitum qui occidit, si inuentus fuit cū armis prohibitis, an puniatur uigore statuti, phibentis talia arma portari. ibi. nu. 48 255
Bannitum si quis pluribus diebus receptauerit, postea cum prodidit, & curiæ pn̄tauit, an debeat

debeat puniri, vel præmiari. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 24 273
Bannitum interficiens, & postea auferens bona quæ habebat super se, an possit puniri de robaria, uel furto. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. num. 3 295
Bannitum per contumaciam tutatur ecclesia. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cõtrouer. crim. art. 125 467
Bãniti, qui ex forma statuti impune occidi possunt, quibus æquiparentur. Nellus de bann. in 1. par. 2. temp. num. 4 218
Banniti tales quæ perdant. ibi. num. 5 219
Banniti prædicti an perdant eorum bona uirtute banni. num. 11 220
Banniti, stante statuto ꝙ rebanniantur soluendo quinque solidos pro libra, si fit postea aliud statutum, quo cauetur quod banniti rebanniantur soluendo medietatem banni, an bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium secundi statuti. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 11 271
Banniti an comprehendantur in securitate data venientibus ad nũdinas. ibi. nu. 15. c. 272
Banniti an recuperent bona sua publicata dictante statuto omnes bannitos rebanniendos. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de beneficio, & indulg. princ. q. 3. num. 1 306
Banniti qui dicantur ſm communem vsum loquendi, ibi. num. 2 ead.
Banniti Papæ, vel Imperatoris perdunt patriã potestatem, secus si ab inferiore. Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 54 49
Bannitorum querelæ audiri non debent. Nell. in 1. par. 2. temp. num. 2 217
Bannitorum filij ꝙ expellantur vigore statuti de ciuitate, an sint expellendæ filiæ, & an cõprehendantur filij non legitimi. Nell. de bã. in 2. par. 2. temp. nu. 42. & 43 253. 254
Bannitis omnibus hoĩbus de tali ꝓgenie, non cõprehenduntur exñtes in uentre. Nell. de bã. in 1. par. 1. temp. num. 9. circa med. versic. & not. quod si banniatur. 206
Bannitis exñtibus in bãno, in casibus in qbus non perdunt bona, an currat ꝑscriptio. Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 19 223
Bannum quid sit, & vnde dicatur. Iac. de Are. in tract. de bann. num. 37. car. 201. & Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 3 218
Bannum an valeat si ita dicatur, bannimus hæredes Titij. Iac. de Are. de bann. nu. 6. c. 199
Bannum tenet, si citatio facta reperitur, ꝙ quicunq; est hæres talis compareat ad se excusandum, ibid. num. 7 ead.
Bannum ipso iure non valet, si banniti citatos se negant, ibi. num. 11 ead.
Bannum an sit appellabile. Nellus in 4. par. 1. temp. num. 1 214
Bannum si fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere in solutum de bonis banniti. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 12. 221
Bannum pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem datum, anteq̃ delinquens esset contumax, & bannitus, si caueẽ statuto ꝙ bona delinquentis sint obligata pro pœna, ibid. num. 13 ead.
Bannum pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus, ibi. num. 14 ead.
Bannum an non facta citatione debeat executioni mandari, si vno statuto cauetur quod antequam bannum detur, debeat quis citari certo modo, alio statuto, vel eodem in fine cauetur ꝙ bãniti ꝓ homicidio capti statim fiat executio, et si solẽnitas statuti nõ sit seruata. Nel. de bã. in 2. par. 2. tẽp. nu. 35. c. 252
Bannum si contingit non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione banni virtute statuti. Nell. in 2. par. 3. temp. num. 4 297
Bannum pecuniarium an possit exigi ab hæredibus banniti. ibi. num. 5 ead.
Banni pœna vti personalis ad hæredes non transit Iac. de Are. de bann. nu. 27 200
Banni qđ facit hñi citatum pro ꝯfesso, an req̃rat ꝓnunciatio, vel ꝯtumaciæ accusatio. Nel. de bã. in 3. par. 1. temp. num. 10. 213
Banno dato contra aliquem, puta Titium, an possint affici filij descendentes, & si possent, qui in tali banno comprehendantur. Nell. de bann. in 1. par. 1. temp. num. 8 205
Quid si banniatur stirps, vel latus Titij, ibi. num. 9 206
Qui filij, & alij comprehendantur, an nati tñ, an nascituri tñ, an omnes, ibi. n. 10. ea.
Banna quas solennitates requirant ut valeant. Nell. in 3. par. 1. temp. num. 1 210
Banna, an plura intelligantur, an vnum tñ, si formato processu de pluribus separatis maleficijs, pro quorũ quolibet est ex forma statuti pœna minor centum libris, & iudex insimul, & semel nulla facta distributione condemnat in tota summa. puta in decentis, vel tercentis. Nell. in 1. par. 2. temp. nu. 9. c. 219

¶ Baptiſmus ad ſui eſſentiam non requirit perſonarum præſentium. Ioan.Franc.Ponz. de lamijs,num.61 96
Baptiſmum eſt prima porta ſalutis. Paul.Girl. de hæret.q.2. num.1 145
Baptiſmatis ſacro℞ nõ eſt reiterabile. Io. Nic. Arel.de hæret. not.39. num.1 142
¶ Barba an ſit membrum.Nellus de bãn. in 2. par.2.temp. num.51 258
¶ Barones facientes ꝯtra ſtatum principis magis puniri debent,q̃ alij.Mar.Laud.de crim. læſæ maieſt.q.36.car.49.& Nic.Boër. de ſedit.in 4.præmiſſo,num.1 75
¶ Bartolus legiſta℞ idolum.Incert.Auct.de crimine læſæ maieſt.q.1.num. 16 52
¶ Belliũ,& rixa differunt à ſeditione.Nic.Boë. de ſedit.in 2.præſuppoſito,num. 3 75
¶ Bene agere excerta obſtinatione recuſans habetur pro hæretico.Ioan.Nic.Arel. not.32. num. 1 142
¶ Beneficium retineri ſine peccato,q̃n non poſſit.Bonicont.de accuſ.num.10 8
Beneficium eccleſiaſticum filij non publicatur pp crimen læſæ maieſt.cõmiſſum à parte. Mart.Laud.de crim.læſæ maieſt.q.31.c.49. & Nic.Boër.de ſedit.q.6.num.23 78
Beneficium ciuilitatis quod per bellum auſeri, pace ſubſecuta belli remotiua redintegratũ non cenſetur.Incer.Auct. de crim.læſę maieſt.q.4.num.3. 58
Beneficium Velleiani denegatur mulieri hęreticæ.Io.Nic.Arel.de hæret.not.18.n.1. 141
Beneficium S.C.Macedoniani non denegatur hæretico,ibi.nu.2 ead.
Beneficium ſuum Princeps nunquam cenſetur largiri alicui,cum præiudicio, & iniuria tertij.Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.princ.q.4.num.2 307
¶ Benigniora in dubijs ꝑferunt in quauis mã Io.Franc.Ponz.de Lamijs &c.nu.45 94
Benigniora ſunt imitatione,quæ ſunt excellentiora pietate . ibi. ead.
¶ Bis deponens contra aliquem,in ſecunda atteſtatione præſumitur inimicus. M.Ané.Bl. de ind.num.156 372
Bis teſtis examinatus, ſi citatur non inducit timorem ſubornationis.ibi.nu.158 ead.
¶ Blaſphemans Deum non includitur in ſtatuto de pace habita cũ offenſo.Io.Fr.Ponz. in tract.de lam.nu.86.car.99.& Nell.de bann. in 3.par.2.temp.num.46. 278
Blaſphemãs an ſit hæretic⁹.Car.de hęr.n.26. 180
Blaſphemanti Deum nulla defenſio competit. Io.Fr.Ponz. de lam. num.86 99
Blaſphemanti prouocato licet ſe incontinenti corrigere ibidem
¶ Bona damnatorum non publicantur nouiſſimo iure.Placent.de accuſ.tit.6.nu.13 6
Bona rei in crimine læſæ maieſtatis, an ipſo iure confiſcentur.Incert. Auct.de crim. læſæ maieſt.q.1.num.1 50
Bona rebellium empta reſtituũtur pp publicã utilitatem,puta ob bonum pacis reip.Mart. Laud.de crim.læſæ maieſt.q.14 48
Bona non ſeruantur filijs in crimine læſæ maieſtatis.ibi.q.18 ead.
Bona caſtri rebellis ciuitatis poſtea reconciliari,non intelliguntur reſtituta per ſolam reconciliationem.ibid.qõ.45 49
Bona eo℞ qui expelluntur de ciuitate , q̃n eſt diſſenſio inter ciues , puta ob partialitates , non debent publicari.ibi.q.50 ead.
Bona delinquentis vaſalli, an applicentur fiſco ipſo iure,& hoc ſpecialiter . Incert. Auct.de crim.læſæ maieſt.q.1.nu.17 52
Bona eius qui crimen læſæ maieſt.cõmiſit, ſubiecta reſtõni fidei cõmiſſi,an veniant in confiſcationem.ibi.q.3.num.1 54
Bona damnato℞ hodie non ſunt publicanda , niſi in crimine læſæ maieſt. Nic.Boër.de ſedit.in 7.præſupp.num.30 83
Bona damnato℞ non cenſentur ꝯfiſcata , niſi hoc expreſſe in ſñia dicatur.ibi.nu.31 ead.
Bona hæretico℞ ipſo facto capiuntur velut publicata.Io.Franc.Põz.de lamijs &c.n.76. 97
Bona hæretico℞ effectualr̃ nõ publicant̃ niſi ꝑ ſñiam.Paul.Girl.de hæreſi.q.1.nu.7 148
Bona rei per annũ ꝯtumacis in nõ comparẽdo annotata,fiſco applicani.ibi.q.8.nu.3 152
Bona hæretico℞ qualr̃ diuidantur. Gundiſſ.de Villadiego,de hæret.q.15.num.3 165
Bona hæretici condemnati exiſtentia in alio territorio,q̃ vbi condemnatus fuit,cui applicanda ſint.ibid.num.6 166
Bona feudalia,& emphyteutica, an dãnato hæretico veniant fiſco applicanda.ibi.n.8 ead.
Bona delinquentis an fiſco tacite pro delicto hypothecata ſint,ibi.num.13 ead.
Bona rei,qui fuit reſtitutus à Principe,ſi reperiunt̃ fuiſſe alienata ꝑ fiſcũ,& eſſe apud tertios poſſeſſores,an reus ipſe reſtitutus poterit illa ab ipſis poſſeſſorib.vendicare, & caſu quo illa vẽdicaret nõ poſſit, an poterit ſaltẽ à fiſco recuperare pecunias quas accepit, ex

tione dcõrũ bonorũ. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. princ. q. 4. n. 1. 306
Bona nostra tollens nos afficit iniuria. M. An. Blanc. de indic. num. 97 367
Bonorum asportatio ante homicidium inducit pensamentum. ibid. num. 85 ead.
Bonorũ alienatio inducit malum animum ad delictum committendum, ibid. nu. 86 ead.
Bonis rei an fisco distratis, & alienatis, an ipse reus restitutus poterit illa ab ipsis possessorib. vẽdicare. Paul. Gir. de hær. q. 6. n. 4. 151
Bona siue nõ mala venena quæ sunt. Paul. Gir. de sortil. q. 5. num. 7 112
¶ Bonifacius Octauus instante Francorũ Rege fuit de heresi accusatus. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num. 139 27
¶ Bonus, & idoneus quilibet p̃sumit̃, nisi ꝯtrariũ ꝓbet̃. Bonicont. de accus. num. 52 12
Bonus, vel malus ex ꝯuersatione quis p̃sumit̃. Io. Fran. Ponz. de lamijs. num. 89 99
Bonus, & malus dupliciter ꝯsideratur M. Ant. Blan. de ind. num. 249 380
Bonus efficitur malus, & vitiosus ex mala conuersatione. ibid. num. 253 ead.
Bono, & æquo datur melior. ibi. nu. 318. 385
¶ Brachij secularis auxilium ab episcopo pro iustitiæ executione implorari potest. Gund. de hæret. q. 11. num. 17 163
¶ Breuia, aut ligaturas ad colum maleficiati suspendendas facientes quæ continent aliqd extrinsecum, an & qualiter sint puniendi. Paul. Gir. de sort. q. 11. num. 24 132
¶ Breuitate gaudent moderni. Io. Franc. Ponz. de lamijs. num. 28 92
CAdauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas vulnerũ, & in qua parte corporis sint, & quo armorũ genere illata fuerint, & quæ mortis causam præstiterint. Franc. Cas. de ind. num. 2. 396
Cadauer si effundat sanguinem pp p̃ñtiam suspectorum, an magnum præter indicium saltem ad inquirendum. M. Ant. Blanc. de indicijs, num. 408. car. 393. & Franc. Casoni in tract. eiusdem materiæ. num. 1 ead.
Cadauer inspici debet à peritis, & an ij, deponere debeãt de credulitate, an de veritate in casu veneficij. Fran. Cas. de ind. nu. 2. ead.
Cadaueris inspectio fieri debet per peritos, & duo medici super ea requiri debent, & hæc si omittantur processus est nullus. ibi. n. 6. ea.
Cadaueris, & eius vulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices, pp periculum iudicandi. Fran. Cas. de torm. nu. 2. 412
¶ Cæcus ob impedimentum naturæ, non subijcitur torturæ. Paul. Gir. de qõ. q. 6. n. 7. 437
¶ Calor in cadauere seruari potest vsque ad septem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet. Frãc. Cas. de ind. num. 3 396
¶ Calumnia tendens ad vindictam publicam remitti non potest. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 389 42
Calumnia accusatoris, & fallacia ꝯfutari debẽt, ibi. num. 397 ead.
Calumnia hoc ipso remissa videtur, ꝙ non sit probatum crimen, ibi. nu. 398 43
Calumniæ posse aliquem accusare, licet de ea nihil dcm̃ sit in primo iudicio. ibi. n. 384. 42
Calumniæ suspicio ab accusando repellit. Frãc. Cas. in qõ. crim. cap. 1. num. 6 422
Calumniari quid sit, & quid præuaricari. Plac. de accus. tit. 4. num. 3 4
Calumniator an illico præsumatur quis eo ipso ꝙ crimen intentatum nõ probauit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de cal. q. 2. n. 1. 315
Calumniator in prolatione deficiens non punitur si deferre tenebatur, ibi. num. 3 316
Calumniatorum tres sunt species. Girl. ubi supra qõ. 1. num. 3 ead.
Calumniosus accusator arbitrio iudicis punit̃. Franc. Cas. in q. crim. cap. 3. num. 18 423
Calumniosus accusator, ante litem contestatã ab accusatione desistens, an possit puniri, & quid de accusante per modum exceptionis, ibid. q. 5. num. 3 ead.
¶ Cancellatio banni per viam iustitiæ an possit peti per procuratorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 68 282
Cancellatio an requiratur de facto, si statutum fcm̃ est, ꝙ certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis, ibi. nu. 74 283
Cancellatio totius condemnationis siue bãni, virtute vnius reformationis, an restringatur ad illos, de quibus loquitur reformatio. ibi. num. 75 ead.
¶ Canis loqui potest per artẽ dæmonis. Paul. Girl. de sort. q. 7. num. 23 110
¶ Canones allegari possunt sicut & leges. Frã. Ponz. de lamijs &c. num. 8 90
Canonicum impedimentum dicitur quod à iure canonico ortum habet. Nic. Plo. de irregularitate, num. 1 100
¶ Capitalis pœnæ executio in mortuum fieri nõ potest, alioqui iudex iudicandus veniet, intel-

intellige nisi & delicti atrocitas,& patriæ cō suetudo aliter se haberent. Gund.de hæret. quæst.22.num.4 172
Capitali crimine imperitus,rl̃r ad corpus capi, & carceri mancipari pōt,& qua forma ad ea pturam procedatur.ibi.q.11.num.4 162
¶ Capitaneus cognouit contra occisores, pōtestas vult procedere contra mandantem,q̃ritur an illum non comparentem possit bannire,stante statuto ꝙ de eodem maleficio,siue negocio, de quo vnus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere. Nell.de bann.in 2.par.1.temp.nu.7 208
Capitaneus qui proposuit aliquem rebanniendum,& fuit ordinatum vt proposuit,an stantibus certis statutis,itelligatur priuatus offō capitaneatus, & sic nō valeat ordinamentū, an vero valeat.Nel.đ bā.i 3.p.2.tē.n.82.286
¶ Capitulum vacante sede epi est hæreticoꝵ iudex.Gund.de hæret.q.7.num.8 157
¶ Capitulum vnum,vel diuersa qualr̃ intelligatur,& qualr̃ capitula cōnexa,vel diuersa, vel non.Franc.Brun.de tor.cap.6,nu.13 114
¶ Capi pōt in ecclesia reus ꝑ atrox delictū, & quid in alijs delictis.Fran.Cas.in q.crim. cap.9.num.6 426
Capi se à familia non permittens,si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit qn̄ quis capitur pro debito ciuili.ibi.nu.13 ead.
Capiens bannitum qui ex forma statuti debet habere centum à cōmuni, an debeat habere si ille captus securitatem habeat. Nellus de bann.in 2.par.2.temp.num.17 248
Capiens bannitum an debeat habere expēsas quas fecit in capiendo.ibi.num.19 ead.
Capiens bannitum, si vno statuto cauetur ꝙ habeat centum,alio statuto cauetur ꝙ hoies de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores,& ex bannitos, & quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum esse bannitum, & cū Titius fugeret eleuauit rumorem ꝑ quod homines de uilla insecuti sunt eum,& illum ceperunt, quæritur an alicui præmium debeatur,ibi.num.23 249
Cetera vide infra.in ver. Premium.
¶ Captura personalis quibus concurrentibus fieri possit. Franc.Brun.de ind.in 9.q.2.par. num.6 356
Captura rei,an, & quando fieri possit sine auctoritate iudicis.Fr.Cas.i q.cri.c.9.n.3. 426
¶ Captus in confinio territorij duaꝵ ciuitatum, ita ꝙ dubium sit in quo territorio captus sit,an poterit iuste capi; vel nōn, siue à priuato,siue ab officiali. Nell.de bann.in 2. par.2.temp. num.33 251
Captus fugiens in bello iusto peccat. M. Ant. Blanc.de ind.num.278 382
Captus pro leui crimine,pro quo non ingeritur pœna sanguinis,relaxari debet fideiussoribus,alias iudex tenetur in syndicatu.Frāc. Cas.in q.crim.cap.9.num.7 426
Captus à iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenetur stare processui formato per iudicem transmittentem,ibid.num.19 ead.
Captus ex hoc solo, quia captus non debet de crimine damnari,nisi aliter de maleficio cōuincatur.Fran.Cas.de ind. num.16 411
Capti gaudent priuilegio miserabilium personaꝵ.Franc.Cas.in q.crim.cap.9.nu.15. 426
¶ Caput percutiens, videtur fecisse, vt certius offendat,& occidat, & quid si baculo percussit.Franc. Cas.de ind.num.3 403
Caput est nobilior pars corporis.M.An.Blan. de ind.num.190 375
Capite languescente cetera membra languent, vel languere præsumuntur.Bonicont.de accus.num.37 11
¶ Carcassona ciuitas à Carcassa vetula dicta est,ꝙ sola eam ciuitatem defenderit. Nicol. Boër.de sedit.q.7.num.59 86
¶ Carcer quid proprie dicatur.Bal.de carceribꝰ num.2 300
Carcer vnde dicatur,& quare sic vocetur. ibid. num.3 301
Carcer ad custodiam de iure ciuili inuētus est, non ad pœnam.Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de sent.& pœna exec.qō.1.nu.5. 303
Carcer est species torturæ.Fran.Cason.de tor. cap.12.num.8.car.416.& in quest.crim.cap. 9.num.8 426
Carcerem priuatum faciens pœna mortis affici debet.Guliel.Bōt.de pœnis mor.n.3. 444
Carceres frangens ad fugiendum censetur fateri delictum.Bald.de carc.cap.2.num.5. 302
Carceres publici qui sint,& qui priuati. Paul. Girl.de relaxat.carcer. in tit. de fuga incarc. q.1.num.16. 316
Carcerum quatuor species recitantur. Gund. de hæret.q.11.num.10 162
¶ Carcerans aliquem ēt iuste largo modo dr̃ facere iniuriā.M.Ant.Blan.de ind.n.99. 367
Carcerari nemo debet ꝓ debito die feriata in honorē Dei.Bal.de carc.cap.2.nu.5. 301

¶ Carceratio, vel detentio simplex, an ueniat quæstionis nomine. Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 2. par. num. 2 338
Carceratio dicitur iniusta, quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo. Franc. Cas. in quæst. crim. cap. 9. nu. 23 426
Carceratus an possit citari ad aliquem actũ, & an contrahere possit, saltem cum eo, qui illum fecit carcerare, ad hoc ut se liberet. Frãc. Cas. in qõ. crim. cap. 9. num. 17 ead.
Carceratus iuste pro vno debito, vel delicto potest recommendari pro alio, ibi. nu. 18 ead.
Carceratus si est pauper, & egenus, debet ab eo aliqui eum detineri fecit. ibi. num. 16 ead.
Carceratus frangens carceres, & fugiens hř ꝓ confesso, si constet de delicto. ibi. nu. 21 ea.
Carceratus iuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodem impune offendere, & occidere, ibid. num. 22 ead.
Carceratus si aliquid confiteatur sine alia tortura, confessio non dicitur spontanea, quia carcer est species tormenti. Franc. Cason. de torm. cap. 19. num. 7 420
Carceratis ob hæresim, quis alimenta suppeditare debeat. Gund. de hær. q. 11. nu. 13 162
¶ Castrans homines pœna mortis puniri debet. Gul. Bont. de pœna mor. nu. 4 444
¶ Casus à cõibus regulis excepti, extendi minime debẽt, nisi ꝑ oĩa eadem subesset ratio. Gund. de hæret. q. 14. num. 3 165
Casus specialis ꝯtra regulam iuriscõis, in quo filij innocentes puniuntur pro crimine patris. Paul. Girl. de hær. q. 3. num. 4 147
Casus singularis extra hæresim ꝙ pœna primi delinquentis extenditur vsque ad quartam gñonem, & q̃cunq; lineam, ibid. nu. 5 ead.
Casus, in quibus apostatæ ꝑdunt priuilegium clericale, & in quibus non ꝑdunt. Inc. Auct. de mo. proced. contra apost. nu. 7 196
Casus in quibus pœna mortis specifice à lege est imposita. Gul. Bont. num. 1. cũ seq. 444
Casus de massario qui fuit conductus ad locũ vbi confitebatur interfecisse dñm, remissiue. Ant. Columb. in fo. proced. extraord. in controuer. crim. art. 206 470
Casus de illo qui non debuit remitti cũ tubis resonãtibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cũ cathena in collo, remissiue. ibi. art. 243 472
Casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere. Franc. Cason. de ind. nu 9 396
Casus in quibus deueniri põt ad torturam, siue plenis indicijs. Fr. Cas. de torm. c. 5. n. 6. 413
Casus in quibus reus torquetur, licet de corpore non constet, ibid. q. 18. num. 9 419
Casus est declaratio, & iudex fortunaꝝ. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cau. cri. art. 78 465
¶ Causa famæ, & causa vitæ æquiparant. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 37 car. 22. & M. Ant. Bl. de ind. num. 124 369
Causa quæ nocet attenditur, vbi cõcurrit cum causa quæ prodest, an hóc sit semp veꝝ. Ioã. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 101. car. 25. & nu. 308. & 309 38
Causa omnis æstimationis censetur capitalis. ibid. num. 218 32
Causa separationis thori an possit per procuratorem agitari, ibid. num. 254 34
Causa originalis potius attendi debet, q̃ accidentalis, ibid. num. 390. & 293 37
Causa status prohibetur agi per procuratorẽ. ibid. num. 373 43
Causa censetur criminalis, vbi pro crimine pœna venit applicanda fisco. Ioã. Ant. Rub. de potesta. procur. in 2. par. num. 6 ead.
Causa magis in propinquo operatur, quàm in remoto. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 4 62
Causa uicina præcedens inspicitur, quæ sequitur in forma præsumitur, Odofr. de percuss. num. 3 87
Causa si fuerit cõmissa epõ (puta Paduano) & duo sunt electi, vnus canonice, & alter non intellr cõmissa exñti in canonica possessione. Gund. de hæret. q. 19. num. 11 169
Causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicoꝝ, maxime vbi ius canonicum contrariatur ciuili. ibi. q. 20. num. 3 ead.
Causa carceratoꝝ, & aliaꝝ personaꝝ miserabilium diebus in honorem Dei feriatis agitari potest. Bal. de carcer. cap. 2. num. 8 303
Causa criminalis præsumptionibus, & argumentis cognosci potest, & terminari. Guido de Suz. de ind. & torm. num. 102 327
Causa criminalis iuro ipsius rei non deciditur. M. Ant. Blanc. de ind. num. 61 365
Causa matrimonialis quasi status dicitur. ibid. num. 119 368
Causa monachationis, & matrimonialis æquiparantur. ibid. num. 121 369
Causa filiationis ardua appellatã. ibi. n. 122 ea.
Causa omnium bonorum, vel maioris partis inducit inimicitiam capitalẽ, ibi. nu. 125. ea.

Causa

Causa magna ciuilis criminali causæ æquiparatur.ibid. num.126 ead.
Causa leuis, & parua non facit præsumi inimicitiam.ibid.num.130 370
Causa cessante non cessat effectus iam consumatus.ibid.num.136 ead.
Causa inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam probandam,ibi. num.160 373
Causa, & qualitas in fama consideratur. ibid. num.315 385
Causa in qua agitur de priuatione omniũ bonorũ,æquiparatur causæ crim.Io.Ant.Rub. de potesta.proc.in 1.par.num.141 27
Causa an per procuratorem tractari possit,vbi in subsidium potest pœna corporalis imponi,ibid.num.289 37
Causa vitæ, & causa seruitutis æquiparantur. M.Ant.Blanc.de ind.num.118 368
Causa criminalis, & causa libertatis, & matrimonialis æquiparantur.ibid.num.119 ea.
Causa omnium bonorũ,vel maioris partis, dicitur causa uitæ,ibid.num.125 369
Causa in reo,ad indicia maleficij elicienda, est perquirenda,quam reus,vel affuisse negabit vel extenuabit,vel non sufficere dicet nisi cũ vitio personæ iungatur.Franc.Cason. de indicij. num.3 395
Causa delicti debet ostendi, alias indicia cõtra reum nullam vim habent.ibi.nu.2 399
Causa quæ proprie dicatur.ibid. num.3 ead.
Causa in impulsionem & ratiocinationem diuiditur,ibi.num.4 ead.
Causa semper debet liquere, vt dicatur fundamentum iurisdictionis validum. Ant. Col. in for.proced extr.in ptr.crim.art.44. 464
Causa principalis si est summaria, oẽs articuli in ea tractãdi sunt summarie.ibi.art.4. 463
Causæ quas excusator allegare habet, quõ intelligẽdę. Ant.de Can.de exc.ĩ 1.par.n.2. 13
Causæ capitalis appellatione q̃d veniat.Io.Anton.Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.28. car.22. & num.203 car.31
Causæ absentiæ quare sine mandato allegari nõ põt,rõ dubitãdi ponit.ibi.ĩ 2.par.n.8.44
Causæ absentiæ cur ab aliquo allegari possint sine mandato,ratio decidendi ponitur. ibid. numero 11 ead.
Causæ absentiæ iuris, an à quolibet allegari possint.ibid.num.32.& 34 45
Causæ duæ lucratiuæ in confiscatione ob delictum non possunt concurrere. Incert. Auct. de crim.læsæ maiest.q.1.num.18 52
Causæ ciuiles ĩ q̃b.differãt à criminalib.in mã torturæ.Fr.Br.de ind.in 3.q.2.par.n.6. 339
Causæ ciuiles aliter regulantur q̃ criminales. M.Ant.Blan.de ind.num.63 365
Causæ status capitales inimicitias generant. ibi.nu.118 369
Causæ ad hoc vt probent, debent esse in processu probatæ in specie,non in genere. Frã. Cas.de ind.num.5 400
Causæ,quas ĩ maleficio quærere oportet,quot sint.ibid.num.1 ead.
Causæ quot circunstantias continere debeant. ibid.num.1 ead.
Causæ non solum indicant propositum, sed ẽt reum.ibid. num.7 ead.
Causæ debent esse grauiores,quoties quæritur quis deliquerit,q̃ quando quæritur propositum,cum de reo constat.ibi.num.8 ead.
Causæ non indicant, nisi cum uitio personæ iungantur.ibid.num.2 ead.
Causæ ni præcedant, nec causatum præsumitur.ibi.num.7 405
Causæ q̃ inducunt hoĩes ad maleficia patranda,vltra inimicitias sunt multæ,ibi.n.18.ea.
Causarum in decisionibus non per varias opiniones scribentium,sed per silicatas vias textuum incedendum est.Incer.Auct.de crim. læsæ maiest.q.1.num.8. 51
Causas in adulterio,vel furto quærere nihil attinet,qa illas ipsa cria secũ hñt.ibi.n.2. 400
¶ Cautela optima in practica pro aduocatis,& procuratoribus, vt sint cauti in formandis positionibus,& articulis in mã sortilegiorũ. Paul.Girl.de fortil.q.10.num.11 128
Cautela bona ꝑ officiali qñ vult recedere tpe syndicatus, ne incurrat ꝑiculũ fugæ, vna cũ ignominia & dãno suo, à q̃bus remanebit oĩno illæsus.Paul.Girl.de relax. carc. in tit. de fuga in carcer.qõ.1. num.11 315
Cautela optima ꝑ aduocatis,& ꝑcuratorib.vt diligenter aduertant qñ faciunt compõnes, vt illas ꝑ verba cauta & salubria, nõ aũt captiosa componant, ne cũ clientulũ liberare satagunt, in aliquẽ infamiæ laqueũ ipm inuoluãt.ibi.in tit.de pœ.cõpos.q.4.n.3. 312
Cautela vt petitio veniæ non noceat. M. Ant. Blanc.de indic.nu.309 384
¶ Cautio præstationis põt remitti ꝑcuratori. Io.Ant.de potesta.ꝑc.in 1.par.nu.392 42
Cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalibus.ibid.num.181 19
Cautio iudicatum solui ab eo pstanda est, qui alium

alium vult defendere, etiam si locupletissimus sit. ibi in 2. par. num. 9. 43
Cautius est agendū in causis criminalib. q̄ in ciuilib. & in eis forma iudicij est fortius obseruanda. Franc. Cas. de tor. c. 4. num. 6. 413
¶ Cedulas, vel breuia facientes deferendas ad collum alicuius ægroti, vt ab ægritudine liberetur, quoties caracteres aliquos continent, seu ignota noīa, suspicione, nec pœna carent. Paul. Gril. de sort. q. 11. nu. 24 120
¶ Celari nulla tergiuersatione pōt, qđ in euidēti est Paul. Gisl. de q̄ō. q. 3. num. 13 433
¶ Cerebrum est membrum diuinum. M. Ant. Blan. de ind. num. 190 375
¶ Cessionario obesse non debet, cedētis dolus vel factum. Iac. de Are. de ban. nu. 32. c. 200
¶ Chiromantia de homine præsumptionē probet. Franc. Cas. de ind. num. 4 399
Chiromantia an possit absque pc̄tō exerceri. Paul. Gir. de sort. q. 3. nu. 14 108
Chiromantici, & similes ex signis cœlestib. & astrorū cursibus prædicentes, an peccatum incurrant. ibid. num. 13 ead.
Chiromantici, sīm astrorum cursum, aut signa manuum futura pronosticantes, an sint puniendi. ibid. q. 11. num. 16 131
¶ Chirurgus irregularis efficitur, si ob eius imperitiam mors sequatur. Nic. Plou. de irreg. num. 5 100
Chirurgi, siue syndici q̄ tenenī vulnera denunciare, an leues percussiones denūciare teneantur. vel eos q̄ cū vnguib. ostenderint. Franc. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 4. 424
¶ Chrisma est fidei approbatio. Paul. Gir. de hęret. q. 2. num. 1 146
¶ Christianus excōīcatur qui cum muliere hebræa matrimonium ɔtrahit. Paul. Gir. de pę. omnif. coit. q. 12. num. 5. 458
Christianus ignoranter matrimonium cū hebræa contrahens non punitur secus si scienter. ibid. num. 2. ead.
¶ Christus ob voces populi fuit crucifixus. Fr. Cas. de ind. num. 14. 406
Christus lux veritatis vniuersum mundum illuminauit. Paul. Gir. de sort. q. 4. nu. 2 111
Christus p̄ passionē suam è diaboli manib. in se credentes eripuit, ibi. q. 5. num. 5 112
Christi fidē, q̄ humanis rōnib. fundare nitunī, erant. Gund. de hæret. q. 21. num. 5 171
Christi fides circa ardua, difficilia, vera, & laboriosa consistit: lex autem Machometi circa luxus, voluptates, facilia, & falsa versatur. ibidem, numero 7 ead.
Christi ad veritatem amplectendam an quis cogendus sit, an solum sit verbo agendum, disputatione pugnandum, & rōne vincendum. ibid. q. 21. num. 1 172
¶ Cicatrix quid sit. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 50 257
¶ Citari qui pōt p̄sonalr̄, per edictum citari nō debet, alias p̄ iudicem appellationis pōt infringi p̄cessus. Ant. Col. de for. proc. extr. in contr. crim. art. 144 467
Citandi modus qualis sit, Iac. de Are. de bann. num. 8 199
Citatio hæreticoꝶ qualiter, qn̄q;, & à quibus fiat. Gund. de hær. q. 11. num. 1. 162
Citatio requiritur vt quis in banno ponatur. Iac. de Are. de bann. num. 8 199
Citatio de mandato iudicis fieri debet. limita vt ibi. num. 9. ead. & M. Ant. Blan. de ind. num. 334 386
Citatio debet fieri in tali loco, q̄ ille se sentiat citatum. Iac. de Are. de bann. num. 10 199
Citatio de consuetudine ad domum fit. ibidem num. 12. ead.
Citatio ad domum subsidiaria est. ibi. ead.
Citatio inualida an sufficiat ad dationē banni. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. num. 2. 211
Citatio an sufficiat ad domum. ibi. nu. 3 ead.
Citatio an req̄rat, si ex forma statuti cauti qđ notorie infamatus de crimine, possit de facto puniri, ɔdēnari, & puniri. ibi. nu. 4 ead.
Citatio qn̄ possit fieri per preconē. Ant. Col. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 151 468
Citatio est principium iudicij ciuilis. M. Ant. Blan. de ind num. 336 386
Citationis tēpus potest à iudice breuiari. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cōtrou. crim. art. 140 467
Citationes sunt fiendæ in locis publicis, & consuetis. ibi. art. 144. & seq. ead.
¶ Citatus ad locum pestiferum, comparere, an teneatur. Et ob hoc excusatus fuit Gregorius xij. qui euocatus ad cōcilium Pisanum non accessit. Io. Ant. Rubeus de potesta. p̄c. in 1. par. num. 316 38
Citatus ad locum non tutum, in quo habet inimicitias capitales, non tenetur venire ēt si hēet literas saluicōductus. ibi. nu. 322 39
Citatus docens se iusta de causa absuisse restituitur. Inc. Auct. de modo proc. cōtra apost. numero 4. 196

Citatus postquam venerit, debet admoneri trina admonitione, ut iuri pareat ante sententiam. ibi. num. 5 ead.
Citatus in causa ciuili non comparens, & pp inobedientiam condemnatus, & bannitus si sco an dicatur bannitus pro maleficio, & sic in eo locum habeant statuta, vt possint offendi, & quid iuris si iudex in tali banno adiecit quod possit impune occidi. Nell. de bā. in 2. par. 2 temp. num. 59 262
¶ Ciuiles causæ aliter regulantur, q̃ criminales M. Ant. Blan. de ind. num. 63 365
Ciuiliter, & criminaliter an in eodem libello agi possit. Franc. Cas. in quæst. crim. cap. 3. num. 10 423
¶ Ciuis quia restituitur, semper ciuis retro fuisse fingitur. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. num. 5. 56
Ciuis pecunias alicui, qui ex eisdem ꝯducit gētes aduersus ciuitatē mutuantis, an ad hmōi ꝓdonem sit mutuasse præsumendus. Fr. Bru. de ind. in 4. q. 1. par. num. 20 337
Ciues mittentes literas rebellib. ciuitatis, aut aliqđ signū, crim. læsę maiest. plectunť. Mar. Laud. de crim. lęsę maiest. q. 2. car. 48. & Nic. Boër. de sedit. q. 6. num. 14. & 15. 78
Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum Boër. ibi. q. 7. num. 20 82
Ciues omnes ciuitatum subditaꝵ principi, nō possunt dare alteri principi. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 25 48
¶ Ciuitas quibus adimatur criminib. Plac. de acc. tit. 6. num. 23 8
Ciuitas de iure cōmuni bona ob delictum publicare non potest. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 17 221
Ciuitas pro ciue admittitur ad defendendum pro suo interesse. Io. An. Rub. de potesta. ꝑ. in 1. par. num. 149 27
Ciuitas Florētiæ ex priuilegio sibi idulto regalia hēt. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. nu. 5. 77
Ciuitas sine deliberatione delictum continuatē committere potest. ibi. q. 7. num. 9 81
Ciuitas an teneatur de delicto consulum. ibi. num. 13 ead.
Ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidij. ibi. num. 17 82
Ciuitas tota ob hæresis crimen potest cōburi, ibi. num. 19 ead.
Ciuitas in qua aliqui sunt heretici, an tota possit igne exuri, aut alias destrui. Gundissal. in tract. de hær. q. 24. num. 1 174
Ciuitas quando dicatur hæresim committere, vt vniuersa destrui possit, ibi. nu. 2 ead.
Ciuitatem Regi Francorum subditam oppugnans, reas est maiestatis læsæ. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. num. 17 79
Ciuitates superiorē nō recognoscētes, ciuitati Romanæ, vel principi æqparanť. ibid. ead.
Ciuitates aliæ ab vrbe Romæ priuatoꝵ iure funguntur. ibid. num. 9 78
Ciuitates quæ ius fisci habere dicuntur. ibid. num. 8 ead.
Ciuitates Italiæ delinquentium publicantes bona, hoc ex priuilegio faciunt. Nell. de bā. in 1. par. 2. temp. num. 17 221
¶ Clamans ꝯtra offensum licet nihil agat, cēsetē conscius. Franc. Cas. de indic. num. 11 406
Clamor vulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam. ibi. num. 1 405
Clamor vulnerati dicentis se offendi à tali, an ꝯtra noiatum indicium faciat? ibi. nu. 4. ea.
¶ Clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate. Bonicont. de accus. num. 45 11
¶ Clausula ad beneplacitum, apposita in concessione officij, quid operetur. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 4. num. 4 138
Clausula sæpe, & sæpius &c. quare in inquisitione ponatur. Franc. Cas. in quæst. crimin. cap. 7. num. 2 425
Clausula statuti sequens per pręcedentia declaratur. Iac. de Are. de bann. num. 40 201
¶ Clericus an possit cōmittere crimen lęsæ maiestatis. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. nu. 3 77
Clericus qui ex sola curiositate, vel leuitate interest uindictæ sanguinis non efficitur irregularis. Nic. Plou. de irreg. num. 4 100
Clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub eius cura aliquis moritur, ibi. num. 6 ead.
Clericus cum socio ligans latronem, si postea timens ne à latrone occidatur eum occiderit, irregularitatum incurrit, ibi. p. 14 101
Clericus furē tradēs iudici, seu officiali, an efficiatē irregularis, si fur morti ꝯdēnetur. ibi.
Clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium, an sit irregularis. ibi. num. 6 ead.
Clericus irregularis est, qui ministrauit arma pugnātibus, quibus aliquis interfectus fuit. ibi. num. 19 89
Clericus qui bello interest irregularis est, ibid. num. 20 102
Clericus se, vel suos defendens nō est irregularis

ris,si aliqs ex defendétib.fuerit iterfect',ibi.
Clericus irregularitatem contrahit,qui ob sua rum rez defensionem occidit,ibi.n.21 ead.
Clericus occidere potest ne occidatur.ibi. numero 22. ead.
Clericus in minoribus constitutus excommunicatus ministrans sacerdoti, non efficitur irregularis,ibid.num. 31 104
Clericus sortilegus officijs, & beneficijs priuari potest.Paul.Girl.de sortil.q.10 nu.8. 130
Clericus qui sortilegium veneficum exercuit, qualiter puniatur in foro iudiciali canonico,& qualiter laicus.ibi.num.10 ead.
Clericus qui ex causa inimicitiæ,& liuore veste lugubri sumpta, pro viuétibus missas defunctoꝝ celebrat,precibus adhibitis,ut qs citi' moriat,qua pœna puniunt,ibi. nu.17. 131
Clericus,vel etiam laicus imaginem crucis, vel alicuius sanctorum conculcans, qualiter puniri debeat,ibi.num.18 ead.
Clericus pro viuis missam defunctoꝝ celebrās in odium ipsoꝝ,an sit hæreticus. Paul.Girl. de sortil.q.10.num.12 128
Clericus ministrans poculum amatorium nō efficitur irregularis, nisi effectualiter hominem,occiderit,ibi.q.13.num.9 136
Clericus qui sacramento abutitur,pœna arbitraria punitur.ibi.q.14.num.3 137
Clericus in carcerem perpetuum detrudédus, debet prius degradari. Paul. Girl. de hæret. q.7. num.1 151
Clericus de iure canonico potius irregularis, quam innocens cēsetur in dubio. Paul.Gir. de relaxat.carcer.in tit.de absolut.innocen. q.6. num.5 309
Clericus in foro iudiciali canonico deponi debet,pro peccato contra naturam commisso. Paul.Girl.de pœn.omnif.coit.q.2.n.2 447
Clericus in foro contentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.ibi.num.3 449
Clericus cum nouerca,aut cognata fornicatus deponitur.ibid.q.5.num.2 ead.
Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico,laicus vero excōmunicatur,ibid.q.6.num.1 451
Clericus pro adulterio simplici hodie non deponitur,ibi. num.3 ead.
Clericus pro peccato sodomitico pœnam depositionis patitur,ibid.num.6 ead.
Clericus pro adulterio, & incestu simul commissis,punit pęna depositionis,ibi.n. 10. ea.
Clericus fornicationem simplicem committens qualiter puniatur,ibi.q.7.nu.2 452
Clerico pro stupro in virginem cōmisso pecuniariter punit iudicis arbitrio,ibi.n.3 ead.
Clericus in sacris ꝓ fornicatione simplici non debet deponi sed tm̄ suspendi. Paul.Girl.de pœn.omnif.coit.q.15.nu.4 460
Clericus in testem inductus non est vacillans torquendus.Franc.Brun.de indic.in 4. q. 2. par.num.6 340
Clerici confessio facta corā iudice laico,an indicet ad torturam.M.Ant.Blan. de ind. numero 214 377
Clerici in episcopum proprium seditiosi,depositi traduntur curiæ seculari.Nic.Boër.de sedit.q.7.num.56 86
Clerici & presbyteri, an, & quando sint torquendi.Guid.de Suz.de ind.num.18 320
Clerici ad testimonium ferendum nō possunt cogi. Franc.Brun.de indic.in 2.quęst.1.par. numero 16 331
Clerici pro omni fornicatione decennio debent pœnitere. Paul.Gir.de pœ.omnif.coit. q.2.num.2 447
Clerici multa hn̄t priuilegia in mã torturę.Fr. Cas.de torm.cap.11.num.1 415
Clerici infames,uel deprehendi in delicto, torquentur alias secus,ibi.num.2 ead.
Clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis,& indicia ꝑ quæ ꝯuincuntur laici, cōtra clericos nihil operantur,ibid.num.7 416
Clerici per laicos accusari non pn̄t, q̄uis sint primæ tonsuræ, hodie tamen secus. Franc. Cas.in q.crim.cap.2.num.5 422
Clericos arcens à seditione non incidit in Canonem,si quis suadente diabolo.Nic.Boër. de sedit.in 1.q.num.7 70
¶ Coactus fugere minis inimicoꝝ, non dr̄ ꝯtumax,nec dānari potest. Ant.Col.in for.ꝓc. extraord.in contr.crim.art.152 468
¶ Coadunatio quando plures occidunt, in dubio,an præsumatur de industria facta. Frāc. Cas.de ind.num.7 402
Coadunatio censetur malo animo facta, delicto securo,ibi. num.9 ead.
Coadunati plures si delinquant,præsumuntur ex proposito delinquere,ibi.num.2. 403
¶ Cogendus an quis sit ad Xp̄i veritatem amplectendam,& an solum sit verbo agendum disputatione purgandum,& rōne vincendū. Gundisl.de hæret.q.25.num.1 175
Cogi qs non pōt ad renūciandū defensionib, etiam

etiã lapso termino defensionis.Io.An.Rub. de potesta proc.in 2.par num.28 47
¶ Cogitatio in solo hæreseos crimine punit, licet effectus nullus sequatur.Io.Franc.Pôz. de Lamis &c.num.69 97
Cogitationis pœna nulla est. Ioan. Nic.Arel. in not.11.de hæret.num.1 140
¶ Cognô causæ requitur in feudi priuatione. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.n.6 51
Cognoscens carnaliter mulierem nuptam, q̃ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio.Paul.Girl.de pœn.omnif.coit. in 6. qō. num. 14 452
¶ Cohabitans cum inimico meo, facit præsumi ut sit meus inimicus. M. Ant. Blanc. de ind.num.141 371
Cohabitatio parua cum inimicis meis, non facit præsumi inimicum.ibid.num.170 373
¶ Coijciens cum moniali,siue consentienti, siue renuenti,capite debet minui, & eius bona publicari.Paul.Girl.de pœ.omnifar.coit. in 1.qō.num. 19 442
¶ Coitus carnalis non minus frequens est, q̃ damnabilis.Paul.Gir.de pœnis omnif. coit. in princ.num.2 444
Coitus crimina iuxta diuersas personarum cõditiones sunt diuersa.ibi.num.2 ead.
Coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus.ibi.num.3 ead.
Coitus carnalis cum moniali habitus,qualiter in foro conscientię sit puniendus.Paul.Gir. vbi supra q.1.num.17 447
Coitus nefarius,siue incestuosus, qua sit punitione coërcendus.ibi.q.2.num.1 ead.
Coitus incestuosus in forma matrimonij habitus,qualiter puniatur.ibi.q.3.num.6 449
Coitus incestuosus vltra matrimonium habitus pœna capitis expiat.ibi.q.4.n.4. c.450
Coitus mulieris meretricio more viuentis,iure ciuili est punibilis.ibi.q.6.num.16 452
Coitus omnis extra matrimonium est reprobatus,& punibilis,ibi. qō.7. nu.6. c.399. & qō.11.num.2 458
Coitus contra naturam habitus triplex repit, & qualiter puniatur.ibi.q.8.num.1. 453
Coitus cum brutis habitus, qualiter de iure canonico puniatur,& qualiter in foro contentioso & in foro cõscientiæ.ibi.nu.2.3.c.454
Coitus cũ brutis punit pęna capitis.ib.n.3. ea.
Coitus meretricius,vel alius cum muliere impudica habitus, iure ciuili euadet impunitus.ibi.q.9.num.3 454
Coitus cum nupta habitus,qua honesta putatur, sed in occulto plures admittit,an sit punibilis.ibi.q 11.num.1. 458
¶ Collaterales nõ puniuntur ob crim.læsæ maie. Incer. Auct.de cri.læsæ maie.q.6.n.17. c.61
¶ Collecta an imponi possit bannito. Nell.in 1.par.2.temp.num.46 228
¶ Collegio vñi, & cuilibet de collegio qñ dicat̃ ꝓh.bitũ relinquere,qñ vniuerso collegio vero relinq ꝓh.beat, non ẽt vni de collegio. Io.Nic.Arel.de hæret.not.7. num.3. c.139
¶ Comitatus, & multitudo adiutorum parit indicium deliberationis.Fran.Caso. de ind.c. num.6 402
¶ Commentariensis qui reum mortis emisit, qua pœna sit afficiendus.Guliel.Bont. de pęna mor.num.2 444
Commissio quando sit in modum simplicis inquisitionis,quid in ea apponatur. Bonicon. de accus.num.55 12
Commissio rectoris de capiendo aliquo,durat etiam in tempus successoris,si facta fuerit cũ causæ cognitione.Franc.Cas.in q.crim.cap. 9.num.5 416
Committere nemo pôt alicui,vt ipm pcutiat, cum nemo sit membrorum suorum dñs. Fr.Bru. de ind.& tor.in 7.q.2.par. nu 9 354
¶ Commodum hñs ex re furata, an indicium hẽat ꝯtra se.M.Ant.Blã.de ind.n.422.c.394
¶ Comparens pro accusato,& ꝓponens, q̃ accusatus non interfecit illum de quo accusator non debet admitti.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.353 41
¶ Compellens testem ad deponẽdum, quia alr̃es hr̃i non pôt,debet illud probare.M.An. Blan.de ind.num.360 388
¶ Compensando quis consequitur quod non ꝯsequeretur agendo. Nell.in tract.de bann. in 1.par.2.temp.num.66 235
Compensatio quid sit. ibid.
¶ Competitorum,vel riualium altero interfecto,præsumitur contra alterum. Frã.Cas.de ind. num.3 400
¶ Complexionum diuersitas multa in sustinẽdis tormẽtis.Pau.Ghir.de qō.q.4.n.12.435
¶ Complices qui dicant.M.Ant.Blanc. de ind. num. 169 373
¶ Compositio quid sit,& quotuplex.Pau.Gir. de relaxat.carc.in tit.de pœn.composit.q.1. num.1 309
Compositio pœnarum quæ dicatur, & qualiter fiat.ibid. num.3 ead.

Compositio pœnarum de concordia, & communi consensu fieri debet, ibi. num. 4 ead.
Compositio non admittitur cum criminoso, & assueto crimina committere, ibi. n. 6 310
Compositio lite pendente fieri potest, non autem post sententiam, ibi. num. 8 ead.
Compositio amplius fieri non potest, postquã reus crimen confessus fuit, ibi. ead.
Compositio post sñiam latam nisi principis auctoritate, & decreto fieri non potest ibid.
Compositio priuata quando per transactionẽ fit, pecunia compositionis parti applicatur. ibid. num. 4 311
Compositio cum quibus personis fieri possit. ubi supra q. 2. num. 1 ead.
Compositio in quibus casibus, super quibus criminibus, & an in omnibus fieri possit. vbi supra q. 3. num. 1 ead.
Compositio non debet fieri parte non concordata, alias reclamare poterit, & iudicium ꝓsequi, ibi. num. 4 ead.
Compositio priuata facta de famoso crimine cum parte, irrogat infamiam, vbi supra q. 4. num. 4 412
Compositio an sit valida cum fisco absque partis assensu facta, vbi supra q. 5. num. 1 ead.
Compositio, & pecunia ipsa media fisco soluta succedunt loco pœnæ ibi.
Compositio extraiudicialiter fieri potest, iudice absente, cui non præiudicatur, ibi. n. 2. ea.
Compositionem facientes, vel soluentes, debẽt protestari ꝙ ꝑ litis dubium euentum hoc faciunt, & ne litibus expensis vexentur. Pau. Gir. in tract. de relax. carc. in tit. de pœ. cõp. q. 4. num. 3 ead.
Compositionem facere non potest iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto. ibi. q. 3. num. 2 ead.
ad Compositionem faciendam iudex in quibus casibus moueri possit, & ad pœnas mitigandas, ibi. num. 3. ead.
per Compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ, an reus delictum confiteri dicatur, ibi. q. 4. num. 1 ead.
Compositiones pœnarũ absque causa rõnabili non põt fieri. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœn. comp. q. 1. num. 6 310
Compositiones pœnarum quãdam gratiæ speciem continere videntur, ibi. q. 1. nu. 3 312
Compositiones promorhorum sunt ueniæ. Ant. Col. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 168 469
Compositionum pecuniæ quibus applicentur. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœ. comp. q. 1. num. 9 310
¶ Conatus in quibus puniatur criminib. Nic. Boër. de sedit. q. 6. num. 10 78
Conatus solus in quibus criminibus puniatur nullo etiam effectus secuto, vbi supra in 7. q. num. 42 84
¶ Concessum vni plurium ceteris censetur denegatum. Paul. Girl. de hæret. q. 5. n. 6. c. 148
¶ Concitantes populum dicendo viuat, uel moriatur, pœna mortis sunt puniendi. Gul. Bont. de pœ. mor. num. 2 444
¶ Concubina quæ dicatur legitima, vt eius filij possint dici nãles. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. q. 9 num. 6 454
Concubitus incestuosus ignoranter perpetratus, quomodo puniatur. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. q. 2. in fi. 448
Concubitus meretricius, à iure ciuili ꝑmissus, à iure diuino damnaẽ, ibi. q. 6. nu. 13. c. 452
¶ Condemnandus nemo est ex sola ꝯfessione, quando aliter de delicto non constat. Ioan. Nic. Arelat. de hæret. not. 2. num. 1 139
Condemnari nemo potest, nisi termino prius ei dato ad se defendendum. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. num. 25 47
Condẽnari quis non debet ex suspicione quãuis vehementi. Io. Franc. Ponz. in tract. de lamijs, & excell. iur. num. 67 97
Condemnari an quis possit medio eius ꝯfessionis concludentis quẽ occidisse, de cuius corpore non constat. Ant. Columb. in for. proceden. extraord. controuer. crimin. art. 49. & seq. 464
Condemnari ad mortem nemo potest ex indicio quanquam indubitato. Fran. Brun. de indic. in 4. q. 1. par. nu. 16 337
¶ Condemnatio quando possit sequi ad minas præcedẽtes, ibid. num. 12 ead.
Condemnatio non potest fieri ex confessione extorta per torturam illegitimã. Franc. Bru. vbi supra in 6. q. 2. par. nu. 9 351
Condemnatio sequi potest ex confessione delicti spontanea, & probata, ibi. num. 14 ead.
Cõdemnatio in criminalibus nõnunquam ex ꝓbõnib. præsumptiuis sequitur, nedũ exuberis. Fr. Brun. de ind. q. 9 2. par. nu. 12 357
Condemnatio expensarũ fieri debet in causis criminalib. parte petente, sicut in ciuilibus. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expens. dam. & interesse. num. 2 317

¶ Condẽnatus tñ, an comprehẽdatur à statuto loquente de ꝯdemnato, ꝙ possit impune offendi. Nel. de bã. i 1. par. 2. tẽp. n. 10. c. 119
Condemnatus in contumaciam pro crimine, an dicatur pro maleficio bannitus. Nell. vbi supra, in 2. par. 2. temp. num. 60 262
Condẽnatus ꝓ hæresi, vel læsæ maiest. crimine, si obtineat gratiam Principis, an censeat restitutus ad uitam, famam, dignitatẽ, & bona pristina. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. prin. q. 1. num. 1 306
Condemnatus ad membri mutilationem, an possit puniri in mẽbro iam debilitato. Paul. Girl. in d. tract. in tit. de sent. & pœ. execut. q. 4. num. 1 304
Cõdemnatio hæretici bona in alio territorio, q̃ vbi ꝯdemnatio fuit exñtia, cui applicanda sint. Gund. de hæret. q. 15. num. 6 166
Condẽnato non valente pœnã pecuniariã soluere, an possit fieri executio i bonis vxoris, aut pris ipsius. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sent. & pœ. exec. q. 3. num. 1 303
¶ Conditio importat formam Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 257 34
¶ Conductio rei suæ, an teneat. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 78 239
¶ Confessio extra iudicium facta parte pñte in dicium facit. Franc. Brun. in tract. de indic. & tort. in 3. q 1. par. nu. 15. car. 333. & M. Ant. Blan. de ind. num. 204 376
Confessio extra iudicium facta, indicium ꝓbet ad torturam, si de tpe & loco deponat ꝯfitentes. Fran. Brun. vbi supra num. 16 333
Confessio extra iudicium facta, qñ semiplenã ꝓbõnẽ facit. M. Ant. Bl. de ind. n. 205. c. 376
Confessio extraiudicialis per duos testes ꝓbari debet. ibi. num. 206 ead.
Confessio extraiudicialis verisimilitudines hre debet. M. Ant. Blan. de ind. nu. 207 ead.
Confessio extraiudicialis an ratificationẽ req̃rat, si confessus iterum in tortura confiteatur. ibi. num. 108 ead.
Confessio extraiudicialis si est verisimilis confessus in ea ꝑseuerare cogi potest. Fran. Bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 14. car. 333 & M. Ant. Blanc. de ind. num. 36 363
Confessio extraiudicialis facta parte absente ꝓbat delictum, qđ in animo ꝯsistit. Fr. Bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 15 333
Confessio extraiudicialis nil operatur, si confitens postea tortus negat. ibid. num. 14 ead.
Confessio extraiudicialis non facit notorium, nec ét plenam ꝓbõnem, ex qua ꝯdemnatio sequi possit, sed solum ad torturã indicium facit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de fin. & pœ. exec. q. 2. num. 4 303
Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam, dũmodo sit verisimilis, & sit ꝓbata ꝑ duos testes. Franc. Cas. de ind. num. 1 406
Confessio extraiudicialis, licet non sufficiat ad ꝯdẽnandũ, sed solum ad torquendum, tñ ꝯfitens põt extraordinem puniri, tanq̃ de delicto se glorians. Fran. Cas. de tor. nu. 1. c. 419
Confessio extraiudicialis sine causa non valet ad obligandum, inducit tamen semiplenam probationẽ, licet sit facta fine scriptura. Frã. Cason. de ind. num. 3 406
¶ Confessio ficta idem operatur qđ vera. Th. Decius in cons. incip. dico principalr, qđ est post tract. Ant. de Canar. de excus. 74
Confessio ficta an verę æquipareatur ꝯfessioni. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 8 212
Confessio ficta ex contumacia introducta personam contumacis non egreditur. Nell. ibi. in 1. par. 2. temp. num. 34 226
Confessio ficta ex contumacia introducta, idẽ operatur quod vera, ibi. num. 49 229
Confessio ficta ita ualidat processum inordinatum sicut uera. ibid.
¶ Confessio erronea est illa lamiarũ, ideo respuenda, quia illusæ sunt. Ioã. Franc. Ponz. de Lamijs &c. num. 52 95
Cõfessio erronea in causa appellationis reuocari potest. Nell. de bann. in 4. par. 1. temp. num. 1 114
Confessio põt vsque ad sñiam de errore impugnari, & sup hoc audiẽdus est reus, alias oppressus diceret. Ant. Col. in for. proc. extr. in controuer. crim. art. 21 471
¶ Confessio facta in pœnitentię foro non sufficit ad ꝯdemnationem. Io. Franc. Ponz. in tractat. de Lam. & excell. iur. num. 72 97
Confessio facta in foro pœnitentię non ꝓbar. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 2. num. 3 139
Confessionis in foro consciẽtiæ ad aiæ salutẽ interpretatio, in deteriorẽ partẽ fieri debet. Io. Fran. Pona. in tract. de Lam. &c. n. 90 99
¶ Confessio facta in tortura sine indicijs uerisimilibus, nulla censetur, etiam si extra tormẽta ratificetur. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. num. 29. car. 320. Et Fran. Brun. in trac. eiusdem materiæ in 5. q. 2. par. num. 46. car. 347. & in 6. q. dictæ par. num. 3 350
Confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an

ta, an in confitentis præiudicium aliquid operari possit. Guido de Suz. de indic. & tort. num. 68 324
Confessio metu tormentorum facta absq; perseuerantione, nullo modo præiudicat. Guid. de Suz. ibi. nu. 69 car. 324. Bal. in tract. de q. c. 2. nu. 8. car. 319. & Fran. Brun. in tract. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 3 350
Confessio torti, nullis, vel non legitimis indicijs præcedentibus, est nullius valoris. Guid. de Suz. de ind. & tort. nu. 70. car. 324. & Bal. de q. cap. 2. num. 9 431
Confessio quæ, & quando in tormentis facta dicatur. Guido de Suz. ibi. nu. 72. car. 324. & Bal. ibi. cap. 3. num. 1 431
Confessio tormentis adhibitis facta, & quę fit apud tormenta. in tormentis censetur facta Gui. de Suz. ibi. nu. 73. car. 324. & Fran. Bru. in tract. de ind. & tor. in 2. q. 2. par. n. 3. 338
Confessio facta in carcere, vt siti moriatur nulla est, quia in tortura facta. Guid. de Suz. ibi. num. 75 324
Confessio facta ad verba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, q̃n valeat. Gui. de Suz. ibi. num. 77 325
Confessio facta in tormentis statim ratificari non debet. Guid. de Suz. de ind. & tort. numero 48 322
Confessio in tormentis facta dr, si iudex fecit aliquem spoliare, ut torturæ eum præberet, si confitetur. Guid. de Suz. ibi. nu. 6 316
Confessio metu tormentorum facta dr, si quis cõfiteatur in carcere, in quo de fame, & frigore multum patiebatur. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 2. q. 2. par. num. 3 450
Confessio facta in carceribus, in quibus non denegatur cibus, metu tormentorum facta nõ dicitur. Fran. Brun. ibid. num. 4 ead.
Confessio, vt metu tormentorum facta esse dicat, sufficit, quod reus sit penes torturam, licet manus ligatæ non fuerint. ibi.
Confessio non dicitur metu tormentorum facto, si iudex extra locum torturæ delato torturam minetur, ibi. nu. 5 ead.
Confessio dicitur metu tormentorum facta, si tantummodo apud torturam, quis solũ spoliatus fuerit, & non ligatus, nec sibi de tortura minatum fuerit. ibid.
Confessio mulieris prægnantis facta in tormentis nulla est. Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 3 340
Confessio in tormentis non validatur, si cõtra confessum in tormentis, sine legitimis indicijs in libertate positum, indicia supueniũt. ibid. in 5. q. num. 47 347
Confessio ante locum tribunalis expresse ratificari debet. Franc. Brun. in tract. de indic. & tort. in 6. q. 2. par. num. 4 350
Confessio facta in tortura quando valida censeatur, ibid. num. 27. & seq. 353
Confessio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum an noceat. M. Ant. Blanc. de ind. num. 219 378
Confessio rei in tortura statim non sibi præiudicat, sed expectari debet eius in eadem perseuerantia. Bal. in tract. de q. c. 2. nu. 1 419
Confessio rei facta in præparatorijs tormentorum, dr facta metu tormentorum, ideo ratificatione eget. Paul. Gir. de q. in 4. q. n. 2 434
Confessio facta in leuibus tormentis dicitur facta metu tormentorum, sicut illa quæ est facta in plenis tormentis. & ideo ratificatione indiget sicut altera, quæ facta est in grauioribus tormentis, ibid. num. 7 435
Confessio torti an sibi noceat, si copia indiciorum denegata fuerit. Paul. Girl. vbi supra q. 7. num. 10. remissiue 438
Confessio facta in tormentis, an reuocari possit. Fr. Br. de ind. & tor. i 6. q. 2. par. n. 7. c. 351
Confessio vt dicatur metu tormentorum facta sufficit, q. probetur detentio, licet tormentũ aliter probari non possit. Fran. Brun. ibi. in 5. q. 2. par. nu. 38. car. 347. & Fran. Cason. de torm. cap. 19. num. 8 420
Confessio metu tormentorum diuersis sumitur modis. Fran. Cas. de torm. cap. 19. num. 1 ead.
Confessio facta à carcerato, fame & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum. ibid. num. 6 ead.
Confessio senis torti etiam solenniter ratificata nulla est, nec ei in aliquo præiudicat. Frã. Cason. de torm. cap. 10. nu. 13 416
Confessio facta in tormentis siue legitimis indicijs, sicut non valet, ita ꝯfessio facta ob tormenta repetita, q̃ repeti non debuerũt, non valet. Fran. Cas. de torm. cap. 14. nu. 11 417
Confessio in tormentis facta tunc demum fidẽ faciet, quando per certa signa verificabitur. ibid. cap. 20. num. 1 420
Confessio facta in tormentis, & legitime ratificata non præcedenti, legitimis indicijs, an valeat, & an ex ea iudex possit reum damnare? ibid. cap. 21. num. 4 421
Cõfessio facta in tormentis licet nõ satis sit ad dam-

damnandum nisi ratificatur, an fallat qñ præcessit confessio extraiudicialis, ibi. nu. 6 ea.
Confessio licet legitime habita fuerit p tormẽta, & fuerit ratificata, non erit tam ens sufficiẽs ad ↄdẽnandũ, nisi fuerit declarata à reo p signa, p quę verificetur iudex reũ vera esse ↄfessum. Fr. Caf. de tor. cap. 21. nu. 17 ead.
Confessio nulla non confirmatur per indicia superuenientia post quæstionem habitam, secus si sponte confiteatur, nam tunc sine indicijs damnabitur, ibid. cap. 5. num. 4 413
Confessio in tortura facta ↄseuerātiā reqrit. Gund. de hær. q. 23. num. 8 164
Confessionis, & reductionis rei torti ad perseuerandum interuallum, quantũ esse debeat. Guido de Suz. de indic. & tort. nu. 79 325
Confessionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi possint. Franc. Caf. de torm. cap. 20. num. 2 420
Confessioni factæ in tortura, vel metu tormentoꝝ, an standum sit. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 45. car. 321. & Franc. Brun. in tract. eiusdẽ materiæ, in 6. q. 2. par. n. 2. c. 350
Confessioni in tortura factæ fides non hr̃, si in ea non perseueretur. Fr. Brun. ibi. nu. 3 ea.
Confessioni factæ in tormentis non præcedentibus indicijs, vel præcedentibus, sed ita leuibus, ꝙ non faciant præsumptionem, nõ statur. Fran. Brun. ibi. in 5. q. 2. par. nu. 46 347
Confessioni rei ne credant iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi ipsa ↄfessio fuerit p signa declarata. Franc. Caf. de tor. cap. 1. nu. 9 412
Confessionem qualiter quis perseuerare dicatur. Franc. Brun. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 4 350
Confessionem illicite à principio extortã pluries ratificans, semper metu tormentoꝝ præteritoꝝ, & futuroꝝ ratificare videtur. ibid. q. 5. num. 44 347
Confessionem in tortura factam, si tortus ad tribunal reductus reuocauerit an relaxãdus sit. ibi. in d. 6. q. num. 6. 350
Confessionem torti spontaneam esse, iudice, & notario asserentibus, reo autem dicente eã metu tormentorum factam esse, cui potius standum erit. ibid. num. 16 352
Confessione extorta legitime, iudex statim ad ↄdẽnationẽ pcedere nõ debet, ibi. n. 13. 351
Confessione facta in tortura, ad quẽ locum ad perseuerandum tortus ducendus sit. Bal. in tract. de q. cap. 3. num. 3 431
Cõfessione facta, an statim reus ducẽdus sit ad eã ratificandũ, vel quantum tp̃s sit interponendum. Fr. Caf. de tor. cap. 21 nu. 2 422
in Confessione facta in tormentis quis perseuerare dr̃, qñ post dictam confessionem reducitur in loco publico, iudicij, & ibi cotam notario, & publicis personis ↄfitetur. Franc. Brun. de ind. & tort. in 5. q. 2. num. 46 347
ex Cõfessione p torturam illegitime extorta, ↄdẽnatio sequi nõ potest, ibi. q. 6. n. 9. c. 351
¶ Confessio spõte facta statim ratificari, vel reuocari põt. Sed ea, quæ in tormentis fit non statim. Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 48. c. 322
Confessio sponte facta nullis etiam indicijs pcedentibus, valida est, qua condemnatio seq potest, ibi. num. 71 324
Confessio delicti in dubio spontanea censetur. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 45 351
Confessio non potest dici spontanea, probata tortura, ibi. num. 17 352
Confessio quando dicatur spontanea, & qño debeat ratificari. Fran. Caf. de torm. cap. 18. num. 3 418
Confessio spõtanea an ratificetũ. ibi. n. 16. c. 419
Confessio etiam spontanea an debeat ratificari. ibi. cap. 19 num. 10 ead.
ex Confessione spontanea delicti, & probata, condemnatio sequi potest. Franc. Brun. de ind. & tort. in 6. q. 2. par. num. 14 351
Confessionum alia spontanea, alia metu tormentoꝝ, alia in tormentis. Franc. Cason. de torm. cap. 18. num. 2 306
¶ Confessio socioꝝ criminis indicium magnũ est. Guido de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 42. car. 321. & Paul. Gir. in tract. de hęr. q. 5. nu. 17. 150
Confessio non sufficit, vbi scientia requirit in pœnis secum executionem trahentib. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 25 93
Confessio in crimine hæresis attendenda sit, Io. Fr. Põz. in tract. de lamijs, &c. nu. 39. c 93
Confessio rei uerisimilis ad condemnationem sufficit in sola hæresi. ibi. num. 70 97
Confessio ad ↄdemnationem sufficiens debet esse verisimilis, & nõ æquoca, ibi. nu. 71. ea.
Confessio sola sufficit ad condemnationem in crimine hæresis. Io. Nic. Arelat. de hęret. no. 2. num. 2 139
Confessio æquiuoca esse non debet, aliter pro reo interpretatio fieret. Ioan. Fran. Ponz. in tract. de lamijs, num. 90 99
Cõfessio sola aliquem de facto informat. Neil. de ban.

de bann.in 1.par.2.temp.num.49 228
Confessio rei statim in causa criminali nō piu dicat ei,nec plenam facit ꝓbōnem. Guid. de Suz.in tract.de ind.& tort.num.43 321
Cōfessio rei de crimine,an debeat ratificari,vel reiterari antequam condemnatio sequi pos sit,ibi.num.46 322
Confessio de crimine delati per territionem, vel timorē leuē nō inualidat,ibi.nu.76. 324
Confessio facta coram iudice, sed nō in figura iudicij,vel coram notario sine iudice, an ꝓbet.Fran.Brun.in tract.de ind.& tort. in 3. q.1.par.num.17 333
Confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat. ibid.
Confessio contra socios criminis quando pręsumptionem inducat.ibi.num.24 334
Confessio tacita per pacem, seu renunciationē facta,an indicium, uel probationem faciat. ibid.num.27 ead.
Confessio debet esse certa & specialis,nō vaga, nec generalis,ita ꝙ de facto constet. Franc. Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.9 351
Confessio non tenet,nec confitentem ligat, si quis confiteretur hominem occidisse, & viuus appareat,ibi.nu.10 ead.
Confessio vnica, an in criminalibus sufficiat, ibid.num.21 352
Confessio sola absque alio processu ad executionem faciendam,an in causa criminali sufficiat,ibid.num.29 353
Confessio verisimilis facit,vt confitens sine alia probatione capitaliter puniatur.M.Ant. Blanc.de ind.num.35 363
Confessio delicti per reum facta quando ei noceat,vel non.ibi.num.203 376
Confessio reuocata ante ceptum iudicium, an noceat ibid.num.209 ead.
Confessio facta parte præsente, an probationē plenam faciat,ibi.nu.210 377
Confessio & probatio habent diuersam naturam.ibi.num.211 ead.
Confessio coram notario facta, uel coram iudice solo, an præiudicet ipsi reo, vel solum ad torturam indiciet.ibid. nu.212 ead.
Confessio coram incompetēti iudice facta, an ad torturam indiciet.M. Ant.Blanc. de ind. num.214.215.216.& 217 ead.
Confessio coram iudice incompetenti cuius iurisdictio prorogari poterat,an indicium faciat,ibid.nu.218 ead.
Confessio facta coram iudice incompetenti,licet non plene probet, facit tñ indicium ad torturam coram suo iudice. Fran.Cason.de torm.cap.18.num.10 419
Confessio de pluribus delictis licet sæpe ratificata non nocet,nisi constet de illis.Frā.Cas. de torm.q.21.num.16 421
Cōfessio etiam ratificata non habet vim veritatis,siue alijs siquis,ibi.nu.18 ea.
Confessio rei qñ dicatur fundamentum intentionis curiæ.Ant.Col.in for.proc.extraord. in controuer.crim.art.215 471
Confessio pupilli infantis etiam cum tutoris auctoritate,nō valet, nisi cum debeat in ius vocari,ibid.art.172 469
Confessio minoris per tormenta curatoris auctoritatem non requirit. ibid.
Confessio facta ab irato, vel ebrio, aut stolido non valet.Fran.Cas.de ind. nu.2 406
Confessio facta in vno iudicio nocet inter easdem personas in alio,nisi contra confessionem in primo iudicio iudicatum fuerit.Frā. Cas.de torm.cap.21.nu.14 421
Confessio debet ꝯtinere verū & possibile.Ioan. Fran.Ponz.de lamijs &c.num.52 95
Confessio non verificata, nec probata ꝑ reum carceratū,non nocet, vbi iudex misit nunciū ad locū ꝯfessum. Ant.Col.in for.proc. extra ord.in contr.crim.art.205 470
Confessio geminata non dr̄,licet eodem instanti duæ fiant confessiones,ibi.art.210. c.471
Confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur,ad hoc vt reus puniri possit, ibi.ar. 209.210 414
Confessioni rei in criminalibus r̄r nō statur.ibi.
Confessioni rei,si de corpore non ꝯstat, quō, & qñ iudex stare debeat,vt ad inquisitionē ꝓcedere possit.M.Ant.Blā.de ind.n.18.c.361
Confessionem suam qualiter quis interpretari possit.Franc.Brun.de ind.& tort. in 6. q. 2. par.num.23 352
ex Confessione sola reuocata iudex condemnationem fundare non potest,ibi.nu.18 ead.
Confessione nō verificata reos dānare exēplo perniciosum est.Franc.Cason.de torm.cap. 20.num.5 420
Confessiones reorum pro exploratis facinoribus hr̄i non oportet, si alia iudicis religionē ꝓbō.instruat.Ant.Col.in for.ꝓced. extr. in controuer.crim.art.45.c.464. & Fr. Cason. in tract.de torm.cap.18.num.1 418
Confessio in ciuilibus in quibus à confessione in criminali differat Guido de Suz. in tract. de

de indic.numero 44 32
Confessio in ciuili an præiudicet in criminali, si per principalem facta fuerit. Fran.Cason. de torm.cap.21.num.13 421
Confessio sola in ciuilibus non obligat. Fran. Brun.in tract.de ind.in 6.q.2.par.n.19. 352
¶ Confitens occidisse aliquem an sit damnandus, si non constet de corpore, uel id non sit verisimile.Fran.Cason.de ind.num.5 412
Confitens se occidisse ad sui defensionem, si id non probet, an ad mortem damnari possit. Fran.Cas.de torm.cap.18.nu.15. 419
Confitens in tortura, siue indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat.M.Ant.Blanc. de ind.num.221 378
Confitenti hominem occidisse, licet de hoie nō cōstet, an iudex stare debeat.ib.n.16. 361
Confitentibus assassinis hominem occidisse, licet de homine non constet, an iudex debeat stare ibi.num.17. ead.
Confessus non potest opponere de ineptitudine libelli.Io.Ant.Rub.de potesta.procur. in 1.par.num.402 43
Confessus per tormenta non pōt opponere, ꝙ nō potuit ireruenire pcurator.ib.n.403.ea.
Confessus se alias in iudicio hæresim abiurasse in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confessione relapsus. Ioan. Franc. Ponz.de lamijs &c.num.72 97
Confessus in ciuili pro condemnato habetur, secus in criminalib. Nell.de bann.in 3. par. 1.temp.num.11 213
Confessus solum qñ appellat debet in appellatione asserere causam,quia asserat se errasse, & confessionem reuocet,aliter non auditur. Nell.ibi.in 4.par.1.temp.num.1 214
Confessus occidisse Titium, si apparet ab alio interfectum absolui debet. Tho.Doc. in cōs. inc. in præsenti causa, quod est post tract. Ant.de Can.de excus. 18
Confessus condemnari debet nisi de innocentia appareat ibid.
Confessus delictum,aut legitime conuictus nō solum detinendus est,sed ēt in vinculis conijciendus, donec feratur sñia, & executioni mandetur.Paul.Gir.de relax.carcer.in ti. de fideiuss.reo.in prin.num. 6 313
Confessus habetur fugiens ex camera, vel palatio potestatis,in quo detinebatur.ibi. in tit. de fuga carcer.q.1.num.13 315
Confessus cōfessionē ratificare,aut reuocare pr. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.47 322
Confessus in tortura dicitur, qui solum ad torturæ locum ductus est,ibid.num.7 319
Confessus in tortura ad quem locum duci debeat ad perseuerandum.ibi.num.78 322
Confessus de se,qui tortus est,de alijs interrogari non debet.Guido de Suz.de ind.& tort. nu.51 car.281.& Fran.Brun.in tract.eiusdē materiæ.in 3.q.1.par.num.19 333
Confessus in tortura per diem naturalem quiescere debet, anteꝗ cōfessionem suā ratificet. Guido de Suz.de ind.& tort.num.69 324
Confessus de cōsocijs nisi pluribus cōcurrentib. indicium ad torturā non pstat. Frā.Brun.de ind.& tor.in 3.q.1.par.num.25 334
Confessus crimen in tormentis indicijs præcedentibus,an possit torqueri super alijs delictis, de quibus nulla aduersus eum sunt indicia,ibi.in 5.q.2.par.num.64 349
Confessus si quis est in tortura non p̄cedentib. legitimis indicijs, & antequam reponatur in pristina libertate superueniunt indicia, non conualidatur confessio facta in tormentis,nec perseuerare sufficit.ibi.nu.47 347
Confessus in tortura quando super alijs criminibus torqueri possit,ibi.nu.65 349
Confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse asserat, dummodo apud acta non ratificet.ibid.num.40 347
Confessus formidine tormentorum, confessionem suam reuocare debet per se, vel p procuratorem,speciale mandatum ad hoc habētem,ibid in 6.q.2.par.num.20 352
Confessus siq̄s sit p torturam,& in ea pseuerauit apud acta ratificādo,& cōfitēdo, an liceat notario scribere,vel iudici ei pcipere,ꝙ scribat,qd' spōte cōfess' sit,ib.n.23.24.c.352.353
Confessus si est reus in actu torturæ,iudex non debet dicere,quod sponte confessus sit,secus si postea confessus sit,ibid.num.24 ead.
Confessus in tormentis quando condemnari possit absq; alijs probationibus.Frāc.Brun. de ind.& tort.in 6.q.2.par.num.8 351
Confessus extra iudicium potest cogi ad perseuerandum in illa cōfessione si verisimilis est. M.Ant.Blanc.de ind.nu.36 363
Confessus sponte crimen statim carcerādus est. Bald.de Peru.de qō.c.2.nu.2 430
Confessus legitime in iudicio,potest ad totum id,super quo processū cōtra eū ciuilr̄, vel criminaliter condemnari licet processus sit inepțus.Franc.Cason.de ind.num.4 406
Confessus crimen debet tamen moueri ad faciendum

ciendum suas defensiones,ibi.nu.25 411
Confessus crimen de quo erant indicia,an pos sit interrogari de delictis etiam eiusdem generis.de quibus non extant indicia. Fr.Cas. de torm.cap.16.num.8 418
Confessus de se, si sua sponte alium nominat, non interrogatus talis nominatio suspecta habetur à lege,ibi.cap.17.num.7 ead.
Confessus sponte an possit statim sine ulla defensione damnari,ibid.cap.18.num.5 419
Cōfessus sponte poterit damnari ex quolibet etiam inordinato processu, & sine indicijs præcedentib.ibi.num.6 ead.
Confessus sponte in aliquibus casibus non dānatur.ibid.num.7 ead.
Confessus per stoliditatem non dr̄ ꝯuictus, nisi perseuerauerit.Idem in ꝯfessione nuda,& sine causa,vel ab irato facta,ibid.nu.12. ea.
Confessus sponte debet saltem moneri ad faciendum suas defensiones,rationibus,de q. bus ibid.cap.19.num.11 420
Confessus debet ꝑ tres dies ꝯquiescere anteq̄ ducaī ad ratificandum ipsam ꝯfessionem,alī si fuerit ratificata paruo momēto,dicer̄ ratificata,metu tormētoꝝ.ibi.cap.21.n.3. 421
Cōfessus si nō perseueret, an repetatur in tormentis,ut perseueret ibi.num.7 ead.
Confessus sæpius in tormentis,& ad pseuerandum ductus semper negans,an & quot vicibus possit torqueri vt perseueret,ibi.n.8.ea.
Confessus aliquando potest damnari absq; ratificatione,quando sr̄ qua sunt talia, ut non sit probatio in contrarium,ibid.num.9 ea.
Confessus si in confessione perseuerare nolit, sed velit probare contrarium,an sit amplius torquendus,sed audiendus,ibi.nu.11 ead.
Confesso & ꝯuicto in ciuilib.an auferaī appellationis remediū.Paul.Gir.de relax.carc. in tit.de sent.& pœn.exec.q.2.num.4 415
Confesso sponte,vel coacte defensio,denegāda non est.Guido de Suz.in tract.de ind.& tor. num.49.& 65 322. 323
Confessio in tortura iudex non statim credere debet, imò ipsum perseuerare, & ratificare facere debet.Franc.Brun.de ind.& tort.in 9. q.2.par.num.14 357
Confesso de se, & socijs nullo casu est credendum,nisi euidentem rationem alleget,vel verisimilitudinem,quæ iudicem instruat.Frāc. Cas.de torm.cap.17.num.18 419
Confessum vltro iudex incontinēti punire nō debet.Fr.Brun.ibi.in 6.q.2.par.nu.11.c.351
¶ Confiteri quem oportet de crimine,vel testibus conuinci.Ant.Col.in for.proc.extraor. in controu.crim.art.46 464
¶ Confidentiæ signum non est pallescere,& nō expauescere, cum nālr̄ quis expauescere debeat.Fran.Cas.de ind.num.5 409
¶ Confiscatio q̄libet bonoꝝ ad ip̄m regē deuenire debet.Nic.Boër.de sed.q.6.nu.21 79
Confiscatio bonorum bāniti an cōprehendat hæreditatē,& t̄pe bāni delata,sed nōdū adita.Nel.de bān.in 1.par.2.tēp.nu.30. e.221
Confiscatio bonorum banniti, an comprehendat conditionale debitum quod ipsi bānito debetur.ibid.num.31 ead.
Confiscatio bonorum banniti an iura prænūciatus comprehendat,ibi.num.32 226
¶ Confrontatio ad cortinā fem, an ꝓcedat in criminalib.Ant.Col.in for. proc. extraord. in contr.crim.art.220.& seq. 471
Confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti,ibid.art.221 ead.
Confrontatio fit ut testes accusatos ꝯuincant, & alias,ibid.art.224 ead.
Confrontatio in qua foram fieri debeat. ibid.
per Confrontationem dicitur fieri publicatio testium,ibid.art.222 ead.
¶ Cōfugiens ad sacerdotē deferētē corpus Xpi & cū accipiēs,an ecclesię immunitate gaudere debeat.Io.Tierry.de fuga,num.8 198
Confugiens ad hostes pœna mortis est afficiēdus.Gul.Bont.de pœna mor.num.4. 444
¶ Confusionis natura quæsit. Nell.in tract.de bann.in 2.par.2.temp.num.54 261
¶ Congregatio multis nominibus uocatur. Nic.Boër.de sedit.q.2.num.5 75
Cōgregatio laicoꝝ an licita sit,ibi.q.5.n.3. ea.
Congregatio licita censetur, cuius finis licitus reperitur,ibid.num.4 ead.
Cōgregatiōes licitę sunt q̄n tēdūt ad bonū publicū,vt ciuitas recte,& q̄ete guberneī. ibi.
¶ Coniectura veri acceptio dr̄ ex aliqb. signis extrinsecis.Paul.Gir.de qō.q.3.nu.9 433
Coniecturæ quæ in crimine hæresis sufficientes dicantur.Io.Fran.Ponz.in tractat. de lamijs &c.num. 89 99
Coniecturæ ex consilijs quæ vere indicant reū delicti.Fran.Cas.de ind.num.5 401
¶ Coniugatus concubens cum muliere soluta,de iure ciuili,de stupro tenetur.Paul.Gir. de pœ.omnis.coit.q.6.num.14 452
¶ Contrectus debendi cōuentus à creditore post terminū præscr.an repellaī ab excipiēdo de

 præ-

præſcriptione ex eo q intra terminum pſcriptionis bānitus fuit eius cõreus,& ſic ſit incorrupta pſcriptio ēt ꝯtra non bānitū.Nell. de bān.in 2.par.1.temp.num.4. 242
¶ Conſanguineum meretricē ignoranter actu cognoſcens fornicario de inceſtu nō punitᷣ. Paul.Girl.de pœnis om.coi.q.3.nu.7.c.449
Conſanguineus receptans bannitum ſcienter, an puniatur pœna ſtatuti. Nell.de bann. in 3.par.2.temp.num.21 273
Conſanguinei homicidæ ipſum cum armis aſſociantes ad locum tutum defendendo á manibus inimicoꝶ, & curiæ an cenſeantur participes,& ꝯſcij criminis. Paul.Girl. de relax. carc.in tit.de abſol.innoc.q.7.num.1 309
Conſcientia ſcelerum mille teſtes. Franc. Caſ. de indic.num.11 408
¶ Conſcius criminis vr̄, qui prohibet aliquem capi.M.Ant.Blan.de ind.num.294 383
Conſcij qui ſint,& q teneantur de delicto. Fr. Caſ.de ind.num.2 402
Cõſcius turbationis ciuitatis ſuæ, vel alterius, delicti cõmiſſi in ciuitate ſua,ex ſola ſciētia, vt particeps punitur.Nell.de bann.in 1.par. 2.temp.num.16 221
¶ Conſentiens homicidio in corde ſuo, an ſit irregularis,ſi ab extra nullam operā ad hæc dederit.Nicol.Ploui.de irreg.nu.19 102
¶ Conſideratio perſonarum hr̄i debet in furto. M.Ant.Blanc.de ind. nu.417 393
¶ Conſiliarij ciuitatum de iuris ſolēnitate torqueri non debent,decuriones.n.dñr.Guido de Suz.de ind.& tort.num.110 328
¶ Conſilium ciuitatis totum populum repñtat. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.64 282
Conſilium præſumitur,ſiquis locutus fuerit cū aliquo, & ille ſtatim iuit, & occidit. Franc. Caſon.de ind.num.5 405
Conſilij, vel occulti auxilij præſumptio oritur contra aſſociantem per delictum.Fran.Caſ. de ind.num.3 404
Conſilia poſt cauſas intuenda.Franc.Caſon.de ind. num.1 401
Cõſilia q̄ ſint,& qūo diffinianᷣ,ibi. nu.2. ead.
Conſilia ante delictum, quomodo conſiderentur,& proponatur,ibid. num.3 ead.
Conſilia referuntur ad partem iudicioꝶ, quæ ex cauſis dicuntur,ibid.num.6 ead.
¶ Conſulens aliqd vñ ſequatur homicidiū efficit irregularis.Nic.Plo.de irreg.nu.7. c.100
Conſulens alicui ut pro patria,aut iure ſuo, ſe exponat, an ſit irregularis, ſi ibi moriatur, ibidem, numero 9 car. 101
Conſulens iudici vt aliquem puniat ad mortē, irregularitatem incurrit.ibi. nu.24 103
Conſulens aut vocans maleficos ad maleficia facienda,punitur capitis pœna. Paul.Gir.de ſort.in 11.q.num.12 130
¶ Conſulens,vel perſuadens maleficium.an,& qua pœna puniatur maleficio ſecuto. Paul. Gir.de pœn.omniſ.coit.in 10.q.nu.8. c.455
Conſulens,& perſuadens, an cenſeatur opem, & auxilium maleficio præſtare ibid.
Conſulens,ſeu perſuadens non comprehenditᷣ in ſtatuto pœnam imponente auxilium,ſeu opem maleficio præſtante,ibi. num.9 456
Conſulens, aut perſuadens quas pœnas dare debeat,ſtatuto eas nō exprimēte.ib.n.10.ea.
Conſulens maleficiū punitᷣ ēt eo nō ſecuto ,ib.
Conſulens in minorib. criminib. quas pœnas luat,ſi ſtatutum non taxet eas,ibi.nu.11 ea.
Conſulēs q ante delictū cõmiſſum, ꝯſiliū reuocauit,an facto ſecuto teneaᷣ,ibi. n.14 ead.
Conſulens maleficium an puniri debeat, & ſi delinquens oino facturus erat,ibi.n.12.ead.
Conſultor in criminibus non tenetur ſi per viam iuſtitiæ procedatur.Nicol.Bon. de ſedit.in 7.q.num.5 80
¶ Conſocij tres non ſufficiunt ad ꝯdemnationem quarti ſocij,ſecus in teſtibus, & quare. M.Ant.Blanc.de ind.num.385 391
Conſpiratio contra principem poteſt probari per complices,& ſocios crimines.Mar.Lau. de crim.læſæ maieſt.q.8 48
Conſpiratio eſt confœderatio inter aliquos in ꝑiudiciū principis,vel alterius,ib.q.16 ead.
¶ Conſpiratoꝶ teſtimonium in crimine hæreſis nequaquam idoneum cenſetur. Gondiſſ. de hæret.q.13.num.13 164
Conſtantia,& variatio rei in actis ſcribi debet Ant.Col.in for.proc.extraord.in cõtrouer. crim.art.199 470
¶ Conſtitutio,quæ punit vnum pro alio eſt iuri naturæ,& diuino contraria. Incert.Auct. de crim.læſæ maieſt.q.5.num.3 58
Conſtitutio pœnalis emanans ad vitanda animaꝶ pericula,extendi poteſt,ibi.nu.17.c.59
Conſtitutio noua per antiquam limitatur.Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.q:6.nu.16 62
Conſtitutio ſi fiat tertio pñte, & tacēte, ille nō dr̄ ꝯſentire.Franc.Caſ.de ind. num.8 407
Cõſtitutiones extraordinarie ſunt apocryphæ, nec allegari merentur.Incert.Auct.de crim. læſæ maieſt.q.6.num.19 62

¶ Conſu

¶ Consuetudo nulla exprimit intentionem. M.Ant.Blan.de ind.num.214 377
Consuetudo delinquendi contra aliquem præsumi facit.ibi.num.242 379
Consuetudo in principem disponēs ipso principe maior est.Incer.Auct.de crim.læsæ maiest.qō.1.num.11 51
Consuetudo quæ canonicis inst.turis non obuiat rationabilis dici potest.Io.Franc.Ponz. de lamijs &c.num.33 93
Consuetudo antiqua damnata,an ex causa induci possit,ibi.num.36 ead.
Consuetudo non valet,q̄ milites,aut decuriones, & alij positi in dignitate torqueri possint Paul.Girl.de qō.cap.6.num.3 436
Consuetudo est quasi lex. Iac.de Are.de bann. num. 46 202
Consuetudo generalis excusat notarium, & iudicē à falso, qn̄ scribant talis sponte ɔfessus est.Fran.Brun.de ind.& tort.in 5.qō. 2.par. num. 25 345
Consuetudo quandoque licitum esse facit, qd' alias illicitum esset. Nell.de bann.in 1.par. 3.temp.num.12 393
Consuetudines priuilegiatæ ita pdunt p rebellionē ɔtra Principē,sicut pdunt priuilegia. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.29 49
¶ Consuetus cōmittere homicidia, an ex hoc solo præsumatur ex proposito occidisse, & an possit pœna ordinaria puniri. Fran.Cas. de ind.num.6 397
Consuetus delinquere ex hoc solo indicio, an torqueri possit.ibi.num.1 398
¶ Consul,vel proconsul habet hoc nomen, & priusquam sit egressus vrbem, & anteq̄ ad prouinciam sibi decretam perueniat. Nell. de bann.in 1.par.3.temp.num.18 294
¶ Consulatum sibi p p suam dignitatē vsurpare nolentes sunt fustigandi, & postulatis priuādi.Nic.Boër.de sed.q.7.num.47 85
¶ Contemnentes iuris doctores detestādi sunt velut pecudes.Ioan.Franc.Pōz. de lam. &c. numero 20 91
Contemnentes historias in biblia,an sint hæretici.Lud.Car.de hæret.num. 42 181
¶ Contentio rei leuis qnq; maximā inimicitiā parit.M.Ant.Blan.de ind.nu.131 370
¶ Continuo dictio de sui nā actū immediatū denotat.Pau.Gir.de hær.q 5.nu.11 149
Continuo,dictio, qnq; spacium temporis admittit,ibi.num.16 150
¶ Contractus quidam in feudo esse censent,ex quo vltro,citroq. obligatio nascitur.Incert. Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.nu.10 51
Contractus si post traditionem,& dn̄ j translationem resoluatur censetur nouus ɔtractus, vt noua gabella soluatur,ibi.q.2.nu.2 53
Cōtractus feudalis est innominatus, à ɔsuetudine & nō à iure ciuili inuētus,ibi.q.3.n.7. c.55
Contractus Principis qn̄ habeat vim legis.ib. q.11.num.2 67
Contractus stipulationis vnico debet fieri contextu.Paul.Girl.de hæret.q.5.nu.19 150
Contractus,& dispositio deducta ad causam, à qua incipere potuit,conualescit. Iac.de Are. de bann.num.44 201
Contractus per hæreticum factus post diem cōmissi criminis,an retractari debeat.Pau.Gi. de hæret.in 5.q.num.7 154
¶ Contrahentes matrimonium in gradu ₚhibito,qualiter iure antiquo,Codicis, & qualiter iure nouo authenticorum puniantur. Paul.Gir.de pœ. omn.coit.cap.2.nu.7. 448
¶ Cōtrahere ₚhibetur, q extraordinario crimine notatur.Plac.de accus.tit.6. nu.28 6
¶ Contradicens quis dicatur.M.Ant.Blanc.de indic num.164 381
¶ Contumacia absentis, Dei pn̄tia suppletur. Ant.de Can.de excus.par.1.num.4 13
Contumacia sonat in delictum. Io.Ant. Rub. de potest.proc.in 1.par.num.323 39
Contumaciam indicium ad torturam facit M. Ant.Blan.de ind.nu.272 381
Contumacia an faciat indicium contra contumacem,& quid si sit solum indicium contumaciæ,ibid.num.293 383
Contumacia vbicunque fictam confessionem induci,iudicis pronunciatio requirit. Nell. in 3.par.1.temp.num.10 213
Contumacia sola quis torqueri non debet. Fr. Cas.de indic.num.6 409
¶ Contumax vbi ex statuto hr̄ ₚ confesso, ibi quis iudicium exercet p ₚcuratorē.Io.Ant. de po.pc.i 1.par.n.160.c.397.& n.165.c.28
Contumax in hæresis causa,si anno in excōicatione persistat,utpote hęreticus condemnādus est.Gund.de hæret.q.9.num.2 159
Contumax in se defendendo,non auditur post terminū.Nel.de bā.i 2.par.2.tēp.n.2. c.241
Contumax,si non rn̄det, quando dicatur. M. Ant.Blanc.de ind.num.273 381
Contumax anteq̄ ɔdemnetur iudex debet attendere ad septē.Ant.Columb. in for.proc. extraord.in contr.crim.art.152 468

Contumax condemnatus quando debeat audiri.ibid.art.136.& seq. 467
Contumax quando habeatur pro confesso ex forma statuti.Fran.Caf.de ind.nu.7 396
Contumax reus si capiatur ex hoc solo poterit torqueri.ibi.num.8 309
Contumax ex dispositione statuti non hr̃ pro confesso,quoties iudici non ꝯstiterit de delicto.Fr.Caf.in q.crim.cap.7.num.5 422
Contumaci potest audientia denegari. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.2 241
¶ Conuenticulæ mercatorum auctoritate superiorum approbatæ, & confirmatæ sunt. Nic.Boër.de sedit.q.5.num.3 76
¶ Conuentio & secreta locutio inter plures, indicium ad tractatum oriri facit. M. Ant. Blan.de ind.num.232 379
¶ Conuersans cum inimicis meis, non potest esse testis contra me M.Ant.Blanc.de indic. num.164 373
Conuersans cum inimico meo,præsumitur inimicus meus,ibi.nu.163 ead.
Conuersans cum inimicus occisi, præsumitur ex ꝓposito occidisse.Fr.Caf.de īd.n.3.c.398
Conuersantes varijs nominibus dicuntur. M. Ant.Blanc.de ind.num.166 373
¶ Conuersatio maloꝶ est malæ opationis, & ꝯsciæ deprauatæ indiciũ.Gui.de Suz.in trac. de ind.& tort.nu.32.car.320.Bal.in tract.de q.cap.1.nu.10.car.419 M.Ant Blan.de ind. ñ 253.c.380.& Fr.Caf.i tr.eiuſ.ti.n.7. c.398
Conuersatio cũ hæretico magna p̃sumptio est. Io.Fr.Ponz.de lam.& excell.iur.nu.89. c.99
Conuersatio præcedens monstrat qualis vnus quisque præsumendus sit.Fr.Brun. in tract. de ind.& tort.in 5.q.1.par.num.2 338
Conuersatio cum inimicis occisi, an indicium ad pensamentum faciat.M.Ant.Blã. de ind. num.163 373
Conuersatio cum malis hominibus inducit indicium ad torturam contra delinquentem. Franc.Caf.de ind.num.2 401
Conuersatio, & cohabitatio cum inimicis patris,& associatio sufficit ad exhæredandum filium.M.Ant.Blanc.de ind.nu.163 373
¶ Conuictus de crimine nõ põt appellare, põt tñ ꝯfessus ꝯfessionẽ ratificare, aut reuocare. Gui.de Suz.in tract.de id.& tort.n.47.c.322
Cõuictus torqueri non debet.Fr.Brun.de ind. & tort.in 5.q.2.par.nu.16 344
Cõuictus qs aliqua lege dici nõ põt ex indicijs ēt in subitatis.Fr.Caf.de ind.nu.9 411
¶ Conuiuia indicant proposita, & seditiones. Fr.Caf.de ind.num.4 401
¶ Conuocare amicos,& cognatos qñ sit licitũ. Nic.Boër.de sedit.in 4.q.num.4 76
¶ Copia indicioꝶ parti danda est. Frã.Brun.de ind.& tort.in 5.q.2.par.num.51 348
Copia indiciorum à reo peti debet.M.Ant.Bl. de ind.num.24 362
Copia indiciorum si reo torto,& confesso denegata fuerit,an confessio talis sibi noceat. Paul.Girl.de qõ.q 7.num.10 439
Copia capituloꝶ, & testium inquisito dari debet.Io.Fr.Ponz.de Lam.num.88 99
¶ Copula carnalis cum moniali qualr̃ puniri debeat in foro ꝯtentioso de iure canonico. Paul.G rl.de pœ.omn.coit.in 1.q.n.18. 447
Copula carnalis habita cũ ꝯcubina alicuius nõ punit̃ de iure ciuili,ibi.q.7.nu.5 453
Copula carnalis nefaria in figura mr̃imonij habita,qualr̃ pun atur.ibi.q.2.nu.5 427
Copulam carnalem habens cũ muliere nupta, quæ antea fuerat meretrix, an de adulterio teneatur.ibid.in 6.q. num.14 452
¶ Copulæ natura est ponere diuersa,& præcedentia augere.Nell.de bann.in 1.par. 2.tẽp. num.78 239
¶ Cordis humani secreta solus Deus rimari potest.Paul.Girl.de fort.q.10.num.2 127
Cordis dispositio magis apparet in facie, quã magis vrgent omnes sensus, q̃ alias partes. Franc.Cason.de ind.num.2 409
¶ Corpus nullus est ita insipidus, qui non cupiat cruciatum corporis, vel mortis periculum declinare. Io. Ant.Rub.de potest.proc. in 1.par.num.325 40
Corpus banniti mortui in banno an possit sepeliri in ciuitate à qua erat bannitus. Nell. de bann.in 2.par.3.temp.num.2 296
Corpus mortuum si reperiatur ante hostiũ domus Titij,à Titio mortuus præsumitur.Fr. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.4. 332
Corporis iactura minor est,q̃ animæ,ideo potius in corpore, q̃ in anima pati expediat. Io.Nic.Arel.de heret.not.50.nu.3 144
Corpore qui,& quando coërceri dicatur.Plac. de accuſ.tit.6.num.26 6
Corpora lamiarum,seu strigarum ad lude ferri dæmonum,(quibus rationibus asseri possit. Paul.Girl.de sort.q.7 118
Corpora per dæmones assumpta non sunt vera,& naturalia,sed quasi naturalia,& similitudinaria,ibi.num.10 ead.

Corpo

Corpora per dæmones assumpta, ex qua componantur materia, ibi.num.11 119
¶ Correctus an possit appellare a correctione vel snia. Bonic.de accus.num.27 10
¶ Correlatiuorum idem ius est. Io.Nic.Arelat.de hæret.not.47.num.1 144
Correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito ead.
¶ Corrumpens imaginem quę fuit picta ad infamiam alicuius proditoris Principis, qualr puniatur. Mart.Laud. in tract.de crim.læsæ maiest.q.16 48
¶ Creatura nulla potest mortuum suscitare absque Dei potentia, & gratia. Paul.Girl. de sortil.qō.7.num.40 125
¶ Credens hæreticis an sit hæreticus. Lud.Car. de hæret.num.20.& 46 179.181
Credentes hæreticorum facto qui dicantur. Io.Nic.Arelat.de hæret.not.5,num.2. 139
Credentes hęreticis pari sunt pœna plectendi. Paul.Girl.de hær.q.9.num.3 152
Credētes erroribus illorum de Alamania an sint hæretici. Lud.Carer.de hæret.nu.37 181
Credentes hæreticis quibus pœnis puniantur, ibid.num.163 194
¶ Credulitas testium etiam fide dignorum nō condemnat, & multo minus vulgi, aut populi. Fr.Cas.de ind.num.5 406
¶ Creditor auctoritate propria res debitoris occupans, infamia notatur. Plac.de accus.tit. 6.num.27 10
Creditor bāniti egit ꝯtra eū, qui bānitus pōt se defendere, & fecit citare bānitū q compa ruit, quo viso creditor vult desistere, bānitus uero vult qđ ꝓcedat, qrītur an bānitus audiat. Nell.de bā.in 1.par.2.temp.n.79. 240
¶ Creditor debitorē de suspecto accusans, & eū capi petens, an debeat iudici ostēdere instrm crediti. Bal.de carc.cap.1.num.8 301
¶ Crimen publici iudicij deferens illegitime, in S.C. Turpill.incidit. Plac.de accus.tit.4. num.1 4
Crimen stellionatus, vel hæreditatis expilatæ deferens, non incurrit in pœnam S.C. desistens, ibi.num.2 ead.
Crimen intēdere, seu deferre deproperans qd agere debeat. ibi.nu.8 ead.
Crimen parijs cōmittitur modis. Plac.de acc. tit.6.num.1 5
Crimē perduellionis morte puniť, ibi.n.11. ea.
Crimen non graue arbitrariam requirit pœnam. Bonic.de exc.num.4 7.
Crimen excipiendi quod sit, ibi.nu.6 ead.
Crimen quod denunciatur, si habet facti perseuerantiam, ut fornicatio, quilibet admittit. ibi.nu.35 113
Crimen quando censeatur capitale. Ioan.Ant. Rub.de potesta.proc.par.1.nu.291 37
Crimen non censetur capitale, ubi indefectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnā capitalē, per officiū iudicis, ib.n.303.c.38
Crimen speciem hæresis sapiens puniri debet. Ioā.Fr.Ponz.de lam.&c.num.85 99
Crimen ꝓximi ita demum cessandū est, si in totius populi corporalem spūalemq. ꝑniciem non vergat. Gondiss.de hæret.c.6.nu.4 156
Crimen suspecti tutoris est quasi publicū. Ioā. Ant.Rub.de potest.ꝓc.in 1.par.nu.86 24
Crimē sponte ꝯfessus statim est incarcerādus. Bal.de Perig.de qō.cap.2.num.2 430
Crimen ꝯtra nām humanæ societatis qđ sit. Paul.Gir.de pœ.omn.coit.q.2.nu.1 447
Crimē ꝯtra nām humani sexus qđ sit.ibi. ea.
Crimē ꝯtra nām gnis qđ dicatur.ib.n.2 ea.
Crimē incestus in actu fornicationis cōmissus vltimo punitur supplicio.ibi.q.3.n.5 449
Crimen cum pœna extinguitur. Nell.de bān. in 2.par.3.temp.nu.9 298
Criminis transactio an faciat indiciū. M.Ant. Blanc.de ind.num.336 385
Criminis socio, si verisimile est eum non mentiri, aliquando creditur, ibi.num.37 363
Criminis appellatione, tam priuatum, q̄ publicum, & tam leue, q̄ graue ꝯtinetur. Ioā.Ant. Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.27 22
Crimine extraordinario notatus ꝯtrahere ꝓhibetur. Plac.de acc.tit.6.num. 28 6
Crimine capitali impetitus rlr, personalr, capi potest, & carceri emancipari, & qua forma ad capturam procedi possit. Gondiss.in trac. de hæret.q.11.nu.4 162
de Crimine oportet quem ꝯfiteri, uel testib. cōuinci. Ant.Col.in for.proc.extraor.in crim. capit.art.46 464
de Crimine falsi potius, q̄ de alijs quare liceat transigere. Iac.de Are.de q.nu.8 427
in Crimine ꝑsumendo plus ꝓsequiť qđ pœnā sanguinis timet, q̄ q non timet.ibi.n.12.ea.
in Crimine puniēdo ꝑsona attendēda est. Plac. in tract.de accus.tit.6.num.4 5
in Crimine notorio ad torturam deueniendū non est. Fran.Brun.de ind.in 5.q.2.par. numero 16 344
Crimina publica quæ sint, & quare publica dican

dicantur.Placent.de accus.tit.2.num.2 2
Crimina quæ publica,& ordinaria simul sint. ibid.num.3 ead.
Crimina publica hñt quidam speciale,qđ non habent crimina priuata. Io.Ant.Rub.de potesta.pc.in 2.par.num.51. ubi habes exépla aliquor in eum rem.car.47.nu.79 24
Crimina quæ ab omnib. deferre possint.Plac. de accus.tit.1.num.12 1
Crimina notoria accusatione non indigent, ibi.num.13 ead.
Crimina priuata quæ sint.Plac.de accus. tit. 2. num.3 2
Crimina ordinaria quæ dicantur,ibi.nu.3. ea.
Crimina extraordinaria dñr,quorum pœna iu dicis arbitrio mandatur,ibid.nu.4 ead.
Crimina quæ puniantur pęna extraordinaria. ibid.nu.7 ead.
Crimina quæ publica sunt,& ordinaria simul, ibi.num.8 ead.
Crimina priuata,& ordinaria simul,quæ dicantur,ibi.num.9 ea.
Crimina quæ transeant ad hæredes.ibid. tit.6. num.10 5
Crimina priuata an possint indistincte per pcuratorem exerceri. Io.Ant.Rub.de potest. proc.in 1.par.nu.80 24
Crimina punienda sunt vndecunq; clarescant. ibi.nu.394.car.49.& Ant.Col. in for.proc. extraord.in contr.crim.art.117. 467
Crimina quæ ex partialibus seditionibus oriantur.Nic.Boër.de sedit.in 1.q.nu.13 70
Crimina abdita (vt hæresis crimen) aptius à familiaribus, & domesticis noscuntur, q̃ ab alijs,idcirco tunc testificari cogūtur. Gond. de hær.q.13.num.11 166
Crimina veniæ remissionem semel tm̃ hre possum. Paul.Girl. de relax.carc.in tit.de pœna composit.q.2.num.1 311
Crimina diuersa eodem actu committenti, an debeant pœnæ diuersæ imponi.Paul.Gir. de pœ.omnif.coit.q.1.num.12 446
Crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.Paul.Girl.ibi. num.10 ea.
Crimina plura quando ex eodem facto oriuntur,in pœna vnius ratione adiuncti criminis aggrauentur,ibid.num.12 ead.
Crimina plura qñ ex eodem facto oriuntur de iure canonico,plures accusationes instituit. & plures pœne imponi pñt.ibi.n.16. 447
Criminum multiplex diuisio.Plac. de acc.tit.2. num.1 2
Criminum publicorum pœna est ordinaria, ibid.tit.3.num.14 3
Criminum punitđorum quatuor genera sunt septem modis consideranda,ibi.tit.6.n.2 5
in Criminalibus notorijs iudex põt mandare exequi pœnam ẽt absq; alia ɔdemnatione. Paul.Gir.de relax.carc.in tit. de sent.& pœ. exec.q.2.num.5 304
in Criminib.enormib.leges trãsgredi licitũ est. Fr.Br.de ind.& tor.in 5.q.2.par.n.16.c.344
in Criminibus leuibus pcessus summarius fit. Paul.Girl.de q.in d.5.q.num.4 343
¶ Crimine læsæ maiest.quis proprie committere dicatur. Nell.de bann. in 1. par.2. temp. num.16.car.221.& Nic.Boër. de sedit.in 6. q.num.15 78
Crimine læsæ maiest. & crimen oppugnatę patriæ,an sint species differentes.Nell.de bãn. in 1.par.2.temp.nu.16.car.221.&Nic.Boë. de sedit.in 6.q.num.9 112
Crimine læsæ maiest. incurrit,qui contra Imperatorem ligam facit. Mart.Laud.de crim. læsæ maiest.q.52 49
Crimine læsæ maiest. morte punitur. Placen. de accus.tit.6.num.11 5
Crimine lęsæ maiest. committitur etiam aduersus dominum ciuitatis. Mart.Laud. in tract.de crim.læsæ maiest.q.1.car.48.&Nic. Boër.de sedit.q.6.num.6. 77
Crimine læsæ maiest. incurrunt,qui mittunt literas hostib.dolose, aut aliquod signũ faciẽs quo ciuitatem, & eius dñm accipe possint. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.2.car.48. & Nic.Boër.de sedit.in 6.q.nu.15 78
Crimine læsæ maiest. proprie in personã Principis,uel eius corpori attãtium cõmittitur. Mart.Laud.ibi.q.3.c.48.& Nic.Boër.de sedit.in 6.q.num.9 78
Crimine læsæ maiest. incidit pecuniam hostib. Principis donans,uel mutuans.Mart.Laud. ibi.q.4 48
Crimine læsæ maiest.est conuenticulam de Papatu facere.Papa uiuente.Mar.Laud. de cri. læsæ maiest.q.9 48
Crimine læsæ maiest. licet nõ cadat nisi in subditos,tamen hostis dicitur de omni genre. ibi.q.34 49
Crimine læsæ maiest. non incurrit subditus Principis,si principem ɔturbet,ib.q.46 ea.
Crimine læsæ maiest. per mulieres denunciari potest.Inc. Auct.de crim.læsæ maiest. qõ. 7. num.6 64

Crimen læsæ maiestatis an incidat oppugnãs, uel cedens propriam ciuitatem, uel aliqua Principem ab Imperatorem inferiorem. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. num. 1 77
Crimen læsæ maiestatis incurrit, monetam & imaginem Cæsaris falsificans. ibi. nu. 2 ead.
Crimen læsæ maiestatis, an clericus incurrere possit, ibid. num. 3 ead.
Crimẽ læsæ maiest. incurrunt, q in cardinales, clericos, vel religiosos insultant, ibi. n. 7. ea.
Crimen læsæ maiest. incidit, ciuitatem Imperatoris subiectam, vel obedientem oppugnãs. ibid. num. 13 78
Crimen læsæ maiest. incurrit inimicos principis sui in terram intrare permittens ibid.
Crimẽ lęsę maiest. nõ cõmittit, vbi á iurisdõne principis sub ractio non fit. ibi. nu. 16. 79
Crimen læsæ maiestatis, an morte extinguat. ibi. num. 20 ead.
Crimen læsæ maiest. locum habet contra Regem Franciæ, tamen filij eius qui crimen cõmisit, non sunt infames, ibi. nu. 23 ead.
Crimen læsæ maiest. incurrunt, qui aliquem de ecclesia extrahunt. ibid. num. 56 86
Crimen læsæ maiest. incurrere possunt mulieres, ibid. num. 60 ead.
Crimen læsæ maiest. vel proditionis cõmittit, qui contra Principem, vel Remp. agit. M. Ant. Blanc de ind. num. 393 392
Crimen læsæ maiest. an æquipparetur crimini hæresis. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 22 61
Crimen læsæ maiest. non cadit in eo qui non est de regno. Ant. Col. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 152 468
Criminis læsæ maiest. reus dominium ipso iure non perdit, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 7 51
Criminis læsæ maiest. infectio lepra quædam dicitur oẽs inficiens in eo. tract. nu. 4. 60
Criminis læsæ maiest. pœna ad secundum gradum extenditur, ibi. num. 5 ead.
Criminis læsæ maiest. pœnã ad posteros trãsmitti, qualiter intelligatur. ibi. nu. 18 62
Criminis læsæ maiest. rei efficiunt ciues mittẽtes lr̃as rebellibus ciuitatis, aut aliqd' signũ dantes. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. nu. 14. c. 78
Criminis læsæ maiest. reus est, q ciuitatẽ Regi Francoꝝ subditam oppugnat, ibi. nu. 17 ea.
Crimine læsæ maiest. tenetur, qui scienter saluum conductũ frangit. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 6 48
Crimine læsæ maiestatis irretitur laicus iurin violando profanus quod dño, & regi suo iurat, & peruerse, & dolose regnum eius tract. & in ipsius mortem insidiat. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. num. 18 79
in Crimine læsæ maiest. bona feudalia non ꝯfiscani. Mar. Lau. de cri. læsæ maiest. q. 15. 48
in Crimine læsæ maiest. etiã hodie bona filijs non seruantur, ibi. q. 18 ead.
in Crimine læsæ maiest. filius legitimam ꝑdit, ibi. q. 24 ead.
in Crimine læsæ maiest. memoria post moriẽ damnatur. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 30 49
in Crimine læsæ maiest. qualr̃ procedat. ibi. q. 34. remissiue, car. 43. & q. 47 ead.
in Crimine læsæ maiest. & hæresis speciale est, ut superueniente accusatore inquisitor non sileat. ibi. q. 43 ead.
in Crimine læsæ maiest. speciale est, ut iudex cogat accusatorem suam accusationem prosequi, ibi. q. 44 ead.
in Crimine lęsæ maiest. non puniuntur ita filię sicut filij, quia mulieres non sunt, ita audaces, ibid. q. 10 48
in Crimine læsæ maiest. admittitur laicus ꝯtra clericum pro testificando, ibi. q. 27 49
in Crimine læsæ maiest. exceptio quælibet cessare debet. Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 24 342
in Crimine læsæ maiest. ad torturam sine indicijs non proceditur. Franc. Brun. ibi. in 5. q. 2. par. num. 6 343
¶ Criminales causæ iuro reoꝝ non deciduni. M. Ant. Blan. de ind. nu. 62. car. 365. & Fran. Cas. in tract. eiusdem materiæ, nu. 12 408
¶ Criminaliter an die feriato procedi possit. Ant. Col. in fo. proc. extraor. in contr. crim. in art. 22 463
¶ Criminales de consocijs confessus indicium ad torturam non præstat, nisi pluribus concurrentibus. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 25 334
Criminosi, inimici, & ꝯspiratores qñ admittantur ad testimoniũ. Bonicõ. de acc. nu. 13 8
¶ Crucis signũ q in silice sculpit, qua pœna puniat. Gul. Bosit de pœnis mortis. nu. 1 444
Crucem Saluatoris nostri, aut imagines B. Mariæ virginis, & alioꝝ Sanctoꝝ in terram proijciens, & pedibus conculcans, capitis pęna de iure ciuili punitur. Paul. Girl. in tract. de sortileg. q. 11. num. 18 131

¶ Crude

¶ Crudelis est ille, qui famam suam negligit. M.Ant.Blanc.de ind.num.112 368
¶ Crudelitas nimia descendit ex partialitate,& seditione.Nic.Boër.de sedit.q.1 nu:10 70
Crudelitas Adonibesech regis Gebus,memoratur.ibid.num.11 ead.
¶ Cruor si in vestimentis,aut armis alicuius appareat,an oriatur indicium ad torturam.Fr. Caf.de ind.num.5 409
¶ Culpa sua qd' quis non habet, pinde est ac si non hret.Iac.de Are.de bann.nu.50 202
Culpa custodis, ob quam furtum factum est, an indicium faciat.M.Ant.Blan.de ind. numero 425 394
Culpa lata non æquiparatur dolo in delictis. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.87 325
Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis non est dolo æquiparanda.Fran.Brun.de in dic.& tort.in 5.q.2.par.num.24 345
Culpa leuis,vel leuissima non punitur criminaliter,sed ciuiliter tm.Nell.in tract.de bān.in 1.par.3.temp.num.2 291
Culpæ ascribitur nimia sęuitia rectoris.Fr.Br. in tract.de ind.in 5.q.2.par.nu.28 346
¶ Cumulatio ad inducēdum odium nnnq̃ fit. Nell.de bann.in 1.par.2.temp. nu.8 219
¶ Curator filio bāniti dat vti filio eius q apud hostes est.Iac.de Are.de bān. nu.4 199
Curator an possit facere pacem de morte patris minoris.Nell.de bann.in 3.par.2.temp. num. 33 274
Curator non datur minoribus de stylo parlamenti.Ant.Col.in fo.proc.extraord. in controuer.cri.art.174 469
¶ Curia Romani duobus modis de crimine agit.Bonicon.de acc.inquis.num.1 7
Curia Francię diebus etiam feriatis ius reddit. Ant.Col.in for.proced.extraord.in contro. crim.art.22 463
Curia Franciæ ex consuetudine, potestatē habet in sanguine hominis.ibi.art.2 462
¶ Custos inhrmi si potum immodicum ei dederit,efficitur irregularis si mors sequatur. N.c.Plo.de irreg.num.6 100
Custos carcerum rem carnalem cum muliere carcerata habens,qualiter puniatur. Paul. Girl.in tract.de poe.om.coi.q.13.n.1. 459
Custos carcerum mulierem carceratam honeste custodire debet,ibi.nu.2 ead.
Custos carceris discretus esse debet. Bal.de carcer.cap.2.nu.5 202
Custos carceris in officio delinquens, qualiter puniendus sit,ibi.num.6 ead.
Custodes carcerū an plures esse possint,ibi. ea.
Custodes an teneantur,si carceratus ꝓ delicto è carcere aufugiat.Fran.Cason.in qō. crim. cap.19.num.24 446
Custodibus carcerum hæreticorum, quis expensas subministrabit.Gund.de hæret.q.11. num.11 161
DAmnari nullus debet causa non audita. Placent,de acc.tit.1.num.5 1
Damnari nemo debet ad tempus in metallū, nisi ad decennium.ibid.tit.6.num.21 5
Dānari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis,nedum in publicis.Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.2 21
Damnari potest quis ex suspicione sola in criminibus atrocissimis.Paul.Girl.de hæret.q. 8.num.2 159
Damnari quis non potest ex indicio semipleno,seu dubitato, sed ex iudicio indubitato, iudicem in viam cōdemnationis dirigente, potest quis damnari. Franc.Brun. de ind.& tort.in 4.q.1.par.num.1 336
Dānari quis non potest ex præsumptionib. et vehementib.Fr.Bru.ibi.in 5.q.2.par. nu.37. car.346.& Fran.Caf.de ind.nu.3 411
¶ Damnationi in metallum quæ pœna successerit de iure canon.Ioan.Ant.Rub.de pote. proc.in 1.par.num.260 54
¶ Damnatus ad opus temporarium non afficit infamia.Plac.de accus.tit.2.num.14 2
Damnatus per procuratorem in causa famosa an & qñ efficiatur infamis. Io. Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.num.269 35
Damnatus de crimine publico non potest accusare,ibi.in 2.par.num.53 47
Damnatus de crimine læsæ maiestatis an possit appellare.Mart.Lau.de crim.læsæ maiest. q.7 48
Damnatus ad mortem an possit liberari si rei publicæ sit utilis.Paul.Girl.de q.& tōrt.q.6. num.10 438
Dānatus ex inquisitione infamis non est. Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.49 229
Damnatus per ꝯtumaciam nō est infamis. ibi.
Damnari ad mortem an de iure communi bona perdant,ibid.num.11 220
¶ Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario.M.Ant.Blanc.de ind.nu.111 368
Damnum datum in agris, an à vicinis datum præsumatur.Franc.Brun.in tract.de indic.& tort.in 5.q.1.par.num.1 338

Damni appellatione q͛d ueniat. Nell.in 1.par. 3.temp.num.14 293
Damni causam dans, videtur damnum dedisse. Odofr.de percuss.num.16 88
¶ Dans poculum amatorium, vel causa abortionis, qua pœna ueniat puniendus. Placen. de acc.tit.6.num.3 5
¶ Debilitatus sanus non est. Nell.de ban.in 2. par.1.temp.num.51 258
Debilitatus nec membro mutilatus dicitur, q dente, vel testiculo caret ibi.
¶ Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit. Io.Thierry.de fuga. numero 13 198
Debitor de fuga suspectus die feriato capi põt Bal.de Peru.de carc.cap.1.num.7 301
Debitor non soluendo, & non habens vnde se alat, cuius expensis in carcere sit alendus. ibi.cap.2.num.8 302
Debitor qui ob multa debita iam contracta fugit, si reuersus cum eis transfigat, an possit p vnum ex illis, ob fugam præcedentem vt suspectus capi. Paul.Girl. de relax.carc.in tit. de fuga incarcer.in.1.q.nu.18 316
Debitorem eximens de manibus ptãtis, an teneatur. Bal.de carc.cap.2.num.2 302
¶ Debitum conditionale an veniat in confiscatione bonoꝝ banniti. Nell.de bãn.in 1.par. 2.temp.num.31 225
Debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, nõ gaudebit ecclesiæ immunitate. Io.Thierry. de fuga.num.7 198
Debita per propositionem reformata, nõ amplius censenda sunt hæreditaria. Inc.Auct. de crim.læsæ maiest.q.2.num.1 53
¶ Declaratio bona à diffinitione proficisci debet. Paul.Gir.de hæret.q.1.num.1 144
¶ Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas. Guido de Suz.de ind. & tort.num.14 319
Decrepitus in crim.læsę maiest.& hęreseos torqueri potest.ibi.nu.15 ead.
¶ Decretum iudicis appellatur sñia interlocutoria. Ant.Col.in so.proc.extraord.in cõtr. crim.art.98 466
¶ Decurio, & eius filij an possint torqueri. Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.16.car.319. & Fr.Brun.in trac.eiusdem materiæ, in 4.q. 2. par.num.20.car.341. Bald.de q.cap.1.nu.5. car.429.Paul.Girl.in trac.similis tit.q.6.nu. 2.car.436.&Fr.Ca.de tor.cap.x.n.14.c.416
Decurio infamis torqueri potest, & pro crimine falsi. Fran.Brun.de ind.& tort.in 4.qõ.2. par.num.21 297
¶ Defendere aliud est, & aliud est causæ adesse. Nellus in 3.par.1.temp.num 9 213
Defendere reum quilibet potest. Franc.Cas.de ind.num.17 411
Defendi aliquem publice interest. Et quo hoc procedat. vide Ioan.Ant.Rub.de potest.ꝓc. in 2.par.nu.44.& 46 46
¶ Defensio legitima reseruatur ei, contra quẽ crimen, vel infamia probatur. Bonicont.de acc.num.24 9
Defensio legitima semper est seruanda.ibi.numero 38 11
Defensio est de iure naturali, & sic à nemine nõ potest tolli. Nell.de bann.in 2. par. 1. temp. nu.2.car.207.& in 3.par.1. temp. nu.4. car. 211.& in 2.par.2.temp.nu.2.car.241. & Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.314. 39
Defensio est de iure naturali, & nemini deneganda quantumcunque excommunicato, & criminoso. Gond.de hæret.q.11.nu.1.c.162
Defensio alia est volũtaria, alia necessaria. Nel. de bann.in 2.par.2.temp.num.2 241
Defensio non est deneganda sponte confesso. Guid.de Suz.de indic.& tort.nu.49 322
Defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte, aut coacte confesso, ibid.nu.65 323
Defensio, & probatio vsque ad sententiam fieri possunt. ibi.nu.67 324
Defensio diabolo denegari non debet. Nell.de bann.in 1.par.2.temp.num.62 234
Defensio cõpetit fideiussori ex quocunq; facto rei, et ex quo reo nõ cõpetit.ib.nu.67.c.235
Defensio bãnito nõ denegatur.ib.nu.68.c.236
Defensio reo danda est, anteq̃ torqueatur. Bal. in tract.de q.c.2.nu.6 430
Defensio nemini est deneganda. ibi.
Defensio cuilibet est permissa et brutis. Nell. de bann.in 3.par.1.temp.num.4 211
Defensio ex iusta causa tolli potest. Nell.ibi.in 2.par.2.temp.num.2 241
Defensio reorum non potest lege Pontificis, vel Imperatoris tolli, cũ sit de iure naturali. Fran.Cas.de ind.num.19 411
Defensionis renunciatio à reo facta, quando à iudice sit admittenda, ibi.nu.23 ead.
Defensionis facultas ante pœnę impositionem nemini debet denegari. Guid.de Suz.de ind. & tort.num.67 324
Defensioni reus nõ põt renũciare. Io.Ant.Ru. de potesta.procur.in 2.par.num.29. car.45. & Fran.

& Franc.Cason.de ind.num.20 411
Defensiones admittuntur in crimine hæresis, & an possit renunciari defensionibus. Lud. Carer.de hæret.num.131 190
Defensiones iuris reo etiam in facto notorio non tolluntur. Paul.Girl.de relax.carcer.in tit.de sent.& pœna exec.nu. 4. 304
Defensionibus quis cogi non potest renunciare,et lapso termino defensionis.Io.Ant.Ru. de potest.procur.in 2. par. nu.28 44
¶ Defendens hæreticum,vel aduocans pro hæretico,an hæreticus sit.Lud.Carer.de hæret. num. 19 178
Defensor absentiæ, instructor, seu informator iurium absenti competentium admittitur. Mar.Soz.seni.in cons.de excus.absent.recip. incip.prædictam dubitationē, quod est post tract.Ant.de Cana.de excus. 17
Defensor ad innocentiam allegandam interuenire pōt.Thom.Doti.in ɔs.de nō ɔdēnando ɔtumacē ꝓbata innocentia incip. dico principalr̄.quod est post ɔsilium suprascr. 18
Defensor quare non admittatur sine mandato ad opponēdas exceptiones dilatorias, & declinatorias,& an id sit ꝑpetuū.Io.Ant.Rub. de potesta.ꝓc.in 1.par.nu.326.& 333. 39
Defensor qui non satisdat,ɔdemnari non pōt. Io.An.Ru.de potesta.ꝓc.i 2.par.n.10. c.43
Defensor regulariter non admittitur sine mādato,& vbi admittitur tenetur cauere de rato.ibi.num.33 45.46
Defensor nec fautor hæretici dr̄, illum defendens ne lædat à priuato, vel q̄ illi in iudicio patrocinat credens iustam causam hr̄e. Ioā. Nic.Arel.de hæret.not.45.num.1 143
Defensor quilibet,nedum procurator admittit̄ citra satisdationem ad allegandum causas facti absentiæ accusati,vel inquisiti. Ioā.Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.31 22
Defensor quiuis an admittatur ad allegandum causas iuris absentis rei accusati,vel inq̄siti, ibid.num.32.& 34 ead.
Defensores,& aduocati dandi sunt reis carceratis,se defendere ob inopiam nequeuntib. ne innocens indefensus pereat.Franc.Caso. de torm.c.21.num.20 421
¶ Deferre sub detulisse quis dicatur.Plac.de accus.tit.4.num.7 4
Deferens arma maleuolum animum habet.M. Ant.Blan.de ind.num.79 367
Deferens arma euaginata ad aggressuram se præparare præsumitur.ibi.num.82 ead.
¶ Deficiens in ꝓbōne an teneatur de calūnia, si per uiam inq̄sitionis ꝓcedatur. Paul.Gir. de relax.carc.in tit.de calum.q 2.nu.5 316
Deficiens in purgatione sibi iniuncta, puniri debet,ac si crimen ɔtra eum plenæ ꝓbatū esset.Pau.Gir.de pœ.om.coir.16.q.n.4.c.451
¶ Defuncti necem vindicare est q̄d indiuiduū. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.39 276
¶ Degradatio clerici qualr̄ fiat,& an degradari debeat q̄ ꝑpetuo carceri mancipandus traditur.Gund.de hær.q.19.num.2.& 3. 168
¶ Delatio armoꝝ in non solito,nec hr̄e iustā causam differendi ad pensamētum indiciat. M.Ant.Blanc.de ind.num.78 367
¶ Delatus ex consuetudine gn̄ali, & stylo regni,non sufficit q̄ ꝓbōne testium sit superatus,nisi ore proprio sit crimen cōfessus, vbi agitur de ultimo supplicio, uel membri mutilatione,si factum aliter notorium non est, quod aliqua tergiuersatione celari non possit.Ant.Columb.in for.proc.extraor.in controuer.crim. art.207 470
¶ Delegatus ab ep̄o,aut capitulo sede vacante pōt de hæresi cognoscere,modo quadragenarius sit.Gund.de hæret.q.7.num.12 158
Delegatus iudex licita potest osculenta,& poculenta accipere,ibi.q.8.num.9 159
Delegatus ab ep̄o,vel capitulo vacāte sede,aut ēt ab inquisitore,an possit hęreticū ꝑsonalr̄ capere.Gund.de hæret.q.11.num.9 162
Delegatus uice delegantis fungitur. Iacob. de Are.de bann.num.49 202
Delegato ad vniuersitatem causarum potestate ɔcessā,non vr̄ ēt in illis causis abdicata ptās ordinarij.Gund.de hæret.q.9.num.9 157
Delegati inquisitores in dioecesi ep̄i, an habeāt priuatiue iurisdōnem an cumulatiue,& quis preferatur citantibus ambobus.Lud.Carer. de hæret.nu.70.& 71.car.183.& an vterque procedat in citando,torquendo,procedēdo, & sententiādo,& an absoluēdo.ib.n.72 ea.
¶ Deliberatio consilij non requiritur in delicto consistente in omittendo. Nic. Boër.de sedit.in 7.q.num.9 81
¶ Deliberatoriæ non dantur in criminalibus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contr. crim.art.185 469
¶ Delictum vbi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi criminale, & capitale iudicium principaliter tractatur.Io.Ant.Rub.de pot. procur.in 1.par.num.339 40
Delictum an desinat ex eo esse publicum, q̄ pro

pro eo imponitur pecuniaria pœna per statutum.ibid.num.301 38
Delictum non præsumitur nisi probetur. ibid. num.324 39
Delictum quantumcunq; notorium puniri nõ põt p iudicem incõpetentẽ.ibid.n.349.c.40
Delictum vasalli cõmissum in personam dñi, qñ agnatis præiudicet.Incert.Auct.de crim. læsæ maiest.q.3.num.5 55
Delictum patris, quo in seruitutem redigitur, filijs postea natis duntaxat nocere præsumitur,ibid.q.7.num.2 63
Delictum maius à paruo dignoscitur,ex pœnę qualitate.ibi.q.11.nu.5 67
Delictũ vniuersitatis nisi notoriũ, & famosum esse põt.Nic.Boër.de sedit.q.7.nu.3 80
Delictum per decem homines commissum põt dici notorium.ibi. num.4 ead.
Delictum coram iudice pro tribunali sedente commissum,nullam probationem aliam exigit.ibid.num.37 84
Delictum ratione loci grauius censeť. M.Ant. Blan.de ind.num.200 375
Delictum iudici constare debet,anteq̃ ad inqsitionem procedat,ibi.num.15 361
Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur,ibid.num.196 375
Delictum confiteri videtur qui de carceribus, an fugit.Bal.de carc.cap.2.num.5 302
Delictum alibi cõmissum hic r'r puniri potest. Nic.Boër.de sedit.q.7.num. 3 80
Delictum mandantis, & mandatarij est vnum, & idem specie,& num. Nell. de bann. in 2. par.1.temp.num.7 208
Delictum nõ est quod lege pmittente fit. Nell. ibid.in 1.par.3.temp.num.1. 290
Delictum quod dicatur graue,& quæ grauis iniuria.Franc.Brun.de ind.& tor.in 3.q.2.par. num.3 339
Delictum leue quod dicatur, & quæ leuis iniuria.ibid.num.4 ead.
Delictum leue est trahere per capillos, vel lapides contra aliquem proijcere ibi.
Delictum leue est aliquẽ cũ armis repire. ibid.
Delictum leue est Florentiæ, aliquem cum pugno percutere ibid.
Delictum leue est quodlibet delictũ dolo iure parua cõmissum,vt est rei paruæ furtũ. ibi.
Delictũ leue dr̃ quodlibet furtũ domesticũ, & iniuria qlibet verbo illata.ibi.nu.4 ead.
Delictũ leue est qñ leuis pœna imponitur. ibi.
ad Delictum committendum malum animum alienatio bonorum indicat.M.Ant.Blan.de ind.num.86 367
Delictum non cõmittitur nisi voluntas nocẽdi interueniat.Odof.in tract.de pcuss,n.10.c.87
Delictum est præparatio pœnæ. Ant.Columb. de for.proced.extraord.in controuer. crimi nali,art.44. 464
Delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam. ibid.
Delictum quo casu per mendacium approbari videatur.Franc. Cas.de ind.num.5 407
Delicti æstimatio non debet ex post facto crescere. Odofr.de percussio.num.14 87
Delicti qualitas punit quem magis,vel minus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contr. crim.art 61. 465
Delicti locus est describẽdus,& locus loci, ibi. art.68 ead.
Delicto de iure ciuili quis obuiare non teneť, nisi delinquens sit seruus, vel filius secus, de iure canonico.M.Ant.Bl.de ind.n.305. 384
Delicti ex varijs qualitatibus sæpe cõmittunť. ibid.nu.256 380
Delicta leuia quæ dñr.Fr.Cason.de torm. cap. 8.num.5 415
Delicta an instrumentis probari possint. Gũd. de hæret.q.13.num.20 165
Delictorum priuatorum quædam sunt nominata,quædam innominata. Io.Ant.Rub.de potesta procur.in 1.par.num.20 22
in Delictis puniendis psonaꝝ qualitas attẽdi debet.Nic.Boër.de sedit.q.4.num.1 75
in Delictis puniendis qualit. causæ considerari debet.ibid.num.2 ead.
¶ Delinquens palam leuius punitur,clam vero grauius.Plac.de accus.tit.3. nu.16 3
Delinquens p̃textu mãdati non excusať in grauibus,mitius tñ puniť.Ant.Col. in for. pc. extraord.in controu.crim.art.108 466
Delinquens longe ab ecclesia,& dum in sequitur fugiens ad ecclesiam, an gaudeat immunitate ecclesiæ.Ant.Col.in for.proced. extraor. in controuer.crim.art 123 467
Delinquens in seipso punitur, in filijs, aut nepotibus puniri nõ debet.Incer. Auct.de cri. læsæ maiest.q.6.num.27 63
Delinquens per tres uices magis grauatur. M.Ant.Bl.de ind.num.245 379
Delinquens si sit persona vilis p̃sumitur cũ auxilio fecisse.Fr.Cas.de indic.nu.5 402
Delinquentis plus melior conditio non datur. Iac.de Are.de quæst.num.11 427

Delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controuer. crim. art. 2 462
Delinquentium bona an pro delictis fisco taci te obligata censeantur. Gond. de hære. q. 15. num. 14 166
¶ Delinquendi occasio oino est tollenda. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 8. num. 3 65
Delinquẽdi ↄsuetudo facit, vt ↄtra aliquẽ p̃sumatur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 242 379
Delinquere solitus an ex eo indicietur ad torturam, ibid. num. 246 380
Delinquere nemo uioletur sine aio maligno. Fr. Cas. de torm. cap. 18. num. 23 419
Deliquisse ille p̃sumitur, qui ex delicto cõmodum ↄsequitur, vel incõmodũ euitat, vel cui ita forte vr̃. Fr. Cas. de ind. num. 3 400
¶ Dæmon hominem de loco ad locum portare potest. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 40 93
Dæmon quare sortilegis suadet sacrorũ abusus effectus aliquos mirabiles parere. Paul. Gir. de sortil. q. 3. num. 22 109
Dæmon mente mulieris per infidelitatem capta, in diuersas personarum species se transformat coram illa, ibi. q. 7. num. 2 117
Dæmon maleficis, siue sortilegis utitur, tanq̃ instrumentis ad nocendum corporibus humanis, ibid. q. 8. num. 1 125
Dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem, ibi. num. 2 ead.
Dæmon quæ & qualia in cognitione habeat à naturali potentia, ibi. q. 20. num. 3 127
Dæmonis suffragium inuocare ad sciẽdum, vel faciendum ea, quæ soli Deo competunt est hæreticum, ibi. nu. 19 129
Dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt contra naturam, abhominantes fugere est credendũ. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 64. 96
Dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum, ibi. nu. 82 98
Dæmones sanguinem amare dicuntur. Paul. Girl. de sort. q. 2. num. 9 106
Dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorum suorum. Paul. Girl. ibid. in 3. q. num. 2 107
Dæmones euocati veniunt certis tp̃ib. signis, carminib. & ritib. obseruatis, ibid. nu. 7. ea.
Dæmones maleficis responsa præbere solent. ibid. num. 10 ead.
Dæmones per artes magicas euocati, inuiti cõparare coguntur, ibi. nu. 23 109
Dæmones elemẽtorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piscium, & motuum cœli notitiam habẽt, ibi. q. 6. num. 10 114
Dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locum motu ueloci est impossibile, q̃d si verum esset, non modica, nec pauca sequerentur inconuenientia, ibi. q. 7. nu. 3 117
Dæmones apparentias, & mille rerũ species in intellectui humano repr̃tare pñt, ibi. n. 5. 118
Dæmones s̃m ipsorũ nãlem virtutẽ multa facere pñt, q̃ non faciunt, diuina eos reprimente prouidentia, ibi. num. 14 119
Dæmones miracula facere nõ pñt. ibi. n. 15. ea.
Dæmones p̃ virtutem suam adeo vehemẽtem, & acutam, operanẽ quædam, q̃ à nobis miracula putantur, & non sunt, ibi. nu. 16 ead.
Dæmones in nobis duplr̃ operari pñt. ibid.
Dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta, possunt hominem vere, & realiter de loco ad locum transferre. ibid.
Dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter, ibi. nu. 38 124
Dæmones contra militiam humanam vires suas nequeunt extendere, ibi. num. 39 125
Dæmones in sortilegijs uocantur. M. Ant. Bl. de ind. num. 398 392
Dæmonum auxilij imploratio ad sciendum futura hæresim sapit. Paul. Girl. de sortil. q. 10. num. 10 128
Dæmonum inuocatio per modum orationis proprie heresis est, ibid. num. 11 ead.
Dęmonum diuinationes, & responsa euitanda sunt, etiam si vera prędicent. Gund. de hęre. q. 9. num. 8 160
¶ Denuncians prelatum, an debeat ab ecclesia expensas habere. Bonic. de acc. nu. 53 12
Denuncians an possit recipi in testem. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 11 424
Denuncians an consequatur beneficium statuti pręmium proponentis iudicanti delictũ, vel accusatori, ibi. nu. 12 ead.
Denuncians an teneatur edere libellum sicut accusator, ibid. num. 16 425
Denunciantes malitiose non aggrauantes delictum, tenentur de falso, ibid. nu. 5 424
Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excusentur, ibi. nu. 6 ead.
Denunciantes ratione officij, an ad expẽsas teneantur, ibid. num. 7 ead.
Denunciantibus officialibus, quando, & in quibus casibus credatur, ibid. num. 8 ead.
¶ Denunciare qui tenentur, & si in probone defi-

deficiant, an puniant. Paul. Gir. de relax. car. in tit. de calum. q. 2. num. 7 427
Denunciare quis teneatur maleficium cõmissum in confinibus duarum villarum. Franc. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 2 424
Denunciare qui tenetur sub pœna, an excusen tur si accusator præuenerit, ibid. nu. 9 ead.
¶ Denunciatio euangelica ad pniam tm̃ agit, non ad pœnam. Bonic. de accus. nu. 8 8
Denunciatio priuata per quos fiat, ibi. n. 11. 8
Denunciatio euangelica, & canonica quid inter se differat, ibi. num. 12 8
Denunciatio iudicialis est duplex, ibi. n. 15 9
Denunciatio priuata quæ sit. ibi. nu. 16 ead.
Denunciatio euangelica requirit q̃ denũcians sit sine macula, ibi. nu. 19 ea.
Denunciatio regularis quæ sit. ibi. nu. 20 ea.
Denunciatio clamosa, & frequens, an sufficiat contra ꝯstitutum in dignitate, ibi. n. 45. 11
Denunciatio nequaq̃ fieri debet, si crimen ita occultum sit, vt probari nequeat, & epõ contrarium mandanti minime obediendum est. Gund. de hæret. q. 10. num. 7. 8 160
Denunciatio decani, seu centenarij an faciat indicium. M. Ant. Bl. de ind. nu. 356 392
Denunciatio quando sapiat accusationem, uel instigationem. Franc. Cas. in qõ. crim. cap. 7. num. 17 425
Denunciatio sola non facit aliquam probationem, vel indicium, sed tantum sufficit ad inquirendum, ibid. nu. 15 ead.
Denunciationis aduersus hæreticos quæ forma sit. Gundiss. de hær. q. 10. nu. 6 161
Denunciationem iudex ecclesiasticus, an indistincte admittat. Bonicont. de acc. nu. 17 9
Denunciatione facta per saltuarium, an dicatur de delicto constare. Franc. Cas. in qõ. crim. q. 7. num. 14 424
¶ Denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur. Fr. Cas. ibi. nu. 1 ead.
¶ Deponens bis contra aliquem, in secunda attestatione præsumitur inimicus. M. Ant. Bl. de ind. nu. 156 372
¶ Deportandus est qui filium ad militiam delectum, debilitat vt inhabilis fiat. Plac. de acc. tit. 6. num. 24 7
Deportatus per ministros debet ad locum cõduci, secus est in relegato. Ioan. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. nu. 199 31
Deportatus non amittit ea quæ sunt iurisgentium. ibi. nu. 226 33
Deportato, vel relegato totus mundus interdicitur. Iac. de Are. de bann. num. 1 199
¶ Deportatio requirit formam actualem, vt ipse deportatus p̃ ministros ducatur ad insulã. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 229 33
Deportatio nihil aliud est, q̃ oium bonoꝝ publicatio. Nic. Boër. de sed. in 7. q. nu. 30 83
¶ Depositio. Ex grauissimis tm̃ criminib. quis ab ordine deponitur. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. num. 245 34
vbi agitur de Depositione ab ordine alicuius corporis, ibi de iure ciuili non agitur de tã graui pœna. ibi. num. 246 ead.
Depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem, ibid. num. 58 23
¶ Depositio testis post terminum examinati, non ualet. M. Ant. Blanc. in tract. de indic. num. 342 387
Depositio siue iuro nulla est, ibi. nu. 384 391
Depositio mortui, an faciat indicium ad torturam. ibid. nu. 390 ead.
¶ Depositus post pactam pniam, & legitimam purgationẽ ad pristina restituitur. Paul. Gir. de pœn. omn. coit. q. 2. num. 3 447
¶ Deprehensus in aliqua hæresis suspicione, qua pœna plectendus sit. Paul. Gir. de hære. q. 8. num. 2 152
¶ Descendentes vsq; ad decimum gradum extẽdunt. Nel. de bã. in 2. par. 1. tẽp. n. 8. c. 205
¶ Descriptio an inuentarium bonoꝝ accusati fit duab. rõnib. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 86 466
¶ Desinere posse, & sic non posse multis modis dr̃. Nell. de ban. in 2. par. 2. temp. n. 66. c. 264
¶ Desistens ab accusando, & ꝓsequendo crimẽ publicum, incidit in Turpillianum. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 16 22
Desistere, seu destitisse ab accusatione q̃s dicatur. Plac. de acc. tit. 4. num. 6 4
¶ Detentio est offensio in personam. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 38 253
Detentus in carcere ut siti moriatur, torqueri dr̃, & si ꝯfiteatur, eius ꝯfessio nulla erit. Gui. de Suz. de ind. nu. 75 324
¶ Determinans ad plura determinabilia relatũ, pariformiter illa determinare debet. Pau. Gir. de fort. q. 12. num. 9. 16 116. 134
¶ Detinens vxorem, vel terram inimicitiam cum domino contrahit. M. Ant. Bl. de indic. num. 98 367
Detinens, & detentus in carceribus inimicitiã inuicem ꝯtrahere p̃sumuntur, ibi. n. 99 ea.

¶ Deus ex conuentione sua obligari posset. Inc. Auct. de crim. lesæ maiest. q. 1. nu. 9 51
Deus per artem dęmonis multa contingere p̄mittit. Io. Franc. Ponz. de Lamijs, & excell. iuris, num. 41 94
Deus solus secreta cordis humani rimari pōt. Paul. Girl. de fort. q. 10. num. 2 126
Deus Acheron in breuibus adijci solitum, an sit verbum diabolicum. Paul. Girl. ibid. qō. 11. num. 24 132
Deus peccatoris mortem non optat, sed q̄ viuat, & conuertatur potius. Paul. Gir. de hær. q. 5. num. 13 149
Deus cur sinat tot hæreses esse, & tantorū hæreticorum animas in infernum mergi. Gund. de hæret. q. 3. num. 5 155
Deus qñq; quæ à dæmonibus prędicuntur euenire finit, vt hoīum religionem, erga illum tentet, ac experiatur, ib. q. 9. num. 9 160
Deus solus est scrutator cordium. M. Ant. Bl. de ind. num. 57 364
Deus solus scit occulta. ibid. num. 399 392
Deus subiecit Principi leges, & tributa, sed nō subiecit ei conuentiones, & consuetudines, quibus ipse ligatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 9 51
Dei secreta inquirere non debemus. Gondiss. de hæret. q. 4. num. 6 155
Deo soli reseruata quæ sint, nec vlli permissa creaturæ. Paul. Gir. de hær. q. 10. nu. 1. c. 126
Deo explorata sunt omnia, & intuetur cor. Fr. Cas. de ind. num. 8. el 2. 406
Deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites, qualiter puniri debeant. Paul. Girl. de fortil. q. 11. num. 25 132
¶ Diabolus quoad potest fidei nostræ resistere nititur, & eam impugnare. Fr. Ponz. in trac. de lamijs, num. 42 94
Diabolus summopere ab hominibus adorari cupit, atque ut adoretur nullum mouet lapidem. Paul. Gir. de fortil. q. 3. num. 6 107
Diabolus an sit futurorū pscius. ibi. n. 11. c. 108
Diabolus plus timet signum crucis, q̄ cetera oia quæ in mundo sunt. ibi. q. 5. nu. 4. 112
Diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur. ibid.
Diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia, ibid. num. 1 113
Diabolus rerum naturalium, & secretorum naturæ, maiorem habet cognitionē, q̄ omnes simul homines, ibid. q. 6. num. 2 ead.
Diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum, ibi. num. 3 ea.
Diabolus præteritorum, aut præsentium occultorum homini incognitorum, optimus est interpres, ibid. num. 5 ead.
Diabolus furta, adulteria, & cętera quoq; vitia, quanquam occultissima cognoscit ibi.
Diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est virtus causarum naturalium, q̄ hominibus, ibid. num. 6 114
Diabolus quare qñq; futura prædicit, ex certa scientia, q̄ non habet ipse. ibi. nu. 7 ead.
Diabolus imbutus artibus magicis uelat, alias cognita impossibilia, ibid. num. 9 ead.
Diabolus nulla obliuione capitur, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturæ, ibid. num. 10 ead.
Diabolus in oibus artibus liberalibus omniū hoīum est longe doctissimus, ibi. nu. 11 ea.
Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat. ibid.
Diabolus quædam in puluerem, & quædam in pinguedinem redigere docet ad faciendum sortilegia, ibid. num. 12 115
Diabolus quare à Deo permittaē adeo inhoneste res diuinas, & suæ adorationis cultum deturpare, ibi. nu. 19 116
Diabolus hoc vnum maxime optat, vt ab hominibus adoretur. Paul. Gir. de fortil. qō. 7. num. 9 118
Diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem statuens eum supra pinaculum templi, ibid. nu. 18 119
Diabolus quare nō possit mouere corpus, quo vult, ibid. num. 20 120
Diabolus virgas ligneas in vtros dracones cōuertit. ibi. num. 22 ead.
Diabolus reducens strigas à ludis dæmonum, si sonum campanæ pro Aue Maria audierit, cogitur eas in loco dimittere, ib. n. 30. c. 122
Diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, ibid. q. 9. num. 2 126
¶ Diaconus rebus sacris abutens, & in vsus p̄fanos eas conuertens, quanto tempore excōmunicatus ab altaris ministerio sit suspensus. Paul. Gir. de fortil. q. 16. num. 3 138
¶ Dicens se inimicum inimicus est. M. Ant. Bl. de ind. num. 108 368
¶ Dictio usque, stat exclusiue. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. num. 204 31
Dictio frustra, quam significationem habeat. ibi. nu. 370. 376 41. 42

Dictio penitus,quid importet,ibi.nu.374 ea.

Dictio vsque,an includat,vel excludat.ibi.in 2. par.num.60 47

Dictio studiose,in delictis malum aium significat. Nic.Boer.de sedit.q.7. num.35 83

Dictio sæpius,in tribus vicibus verificatur.ibi. num.54 85

Dictio nunquam,est exclusiua, loci, & tpis, & cuius uis alterius subiecti.Paul.Girl.de hær. q.5.num.17 150

Dictio a,qño ponatur.Nell.de bann.in 2.par. 2.temp.num.66 264

Dictio ab,simpliciter posita, separationem denotat, & qnque inclusiue ponitur ibid.

Dictio ab hinc,quomodo exponatur. ibid.

Dictio ab hinc ante,intelligitur .i. ab hinc retro ibidem

Dictio post,quomodo exponatur. ibid.

Dictio quasi,impropríetatis est nota.Pau.Gir. de pœ.om.coit.q.10.nu.9 456

Dictio non,adiuncta verbo potest,quid denotet.Nell.de ban.in 2 par.1.temp.n.2. c.207

Dictio propter,causam remotam denotat. ibi. num.7 208

Dictio perinde, ad oes qualitates rēr refertur. Nell.ibi.in 1.par.2.temp.num.53 231

Dictio ad,modum indicat,ibi.num.78 239

Dictio tunc,extremitatem denotat.Nell.ibi.in 3.par.1.temp.num.7 269

Dictio ante,qño intelligatur.Nell.ib.in 2.par. 2.temp.num.66 264

Dictio hæc,causam proximam denotat, ibid. num.7 245

Dictio hæc, ꝓ pp,ponitur,ibid.num. 53 260

Dictiones incontinenti,mox,protinus,& similes,modicum tps denotant,ibi.nu.63. c.263

Dictiones continuo,mox,& similes qnq; temporis spacium admittunt.Paul.Girl. de hær. q.5.num.16 150

Dictionū intra,& infra,natura quæ sit, & qño intelligantur.Nell.de ban.in 2.par. 2.temp. num.66 264

Dictio vna,pro alia,poni solet,ibi.n.53. c.260

Dictio taxatiua quid operetur.Nell.ibid. in 2. par.1.temp.num. 11 210

Dictiones collectiuæ quæ sint. Nell.ibid.in 2. par.2.temp.num.20 248

¶ Dictum vnius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tor.num.94 326

Dictum testis validius dicitur cum tortura factum,ꝗ quod sine Fran.Brun.de ind.& tort. in 4.q.2.par.num.16 452

Dictum socij , an faciat indicium ad torturam. M.Ant.Blan.de ind.num.370 389

Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.ibi.num.377 390

Dictū mortui an faciat indiciū,ib.n.390.c.391

Dictum defuncti vilis præsumpt o dr. ibi.

Dicto vltimo testis statur in cr.mine hæresis. Ioan.Franc.Ponzin.de lamijs.num.84 98

¶ Dies triplex est nālis,artificialis,& emergēs. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.num.66.ver. sed aduertendum 264

Dies termini,an computetur in termino , ibi.

Dies an exprimendus sit in accusatione. Fran. Cas.in q.crim.cap.3.num.8 310

Dies vtiles qui dicantur.Placen.de accus. tit.3. num.8 3

Dies decem dantur fauore iurium ad appellandum infra quos si non appelletur , sententia transit iniudicatum. Incer.Auct.de modo ꝓceden.contra apost.num.16 197

¶ Diffamatio an requiratur inquisitione de hęresi,& an litis contestatio.Lud.Car. de hær. num.110.111. 187

Diffamatus de falsitate antequam banniatur, citari debet.Nell.de bann.in 3.par.1.temp. num.4 211

¶ Differentia inducenda nō est inter ius canonicum,& ciuile,nisi expresse tex.reperiatur. Io.Nic.Arel.de hæret.not 44.num.4 143

¶ Difficultas puniendi, excusat iudicem à puniēdis delictis.Nic.Boë.de sed.q.1.n.8. c.70

¶ Diffinitio , & allusio an præualeant quando contrariæ sunt. Nell. de bann. in 2. par.2. temp. num.54 261

¶ Digitus an sit membrum,vel officium membri.ibid.nu.51 258

¶ Dignitatis , vel conditionis ratio attenditur in pœnis.Plac.de acc.tit.2.num. 5 2

¶ Dilatio non est de substantia probationis. M.Ant.Blan.de ind.num.340 387

Dilationes concessæ reo per dispositionē auct. offeratur.C.de lit.contest. non dantur in criminalibus.Io.Ant.Rub.de pot.procur.in 1. par.num.42 22

Dilationes auferendo, aufertur actori ius suū, & reo defensio, ex æquitate naturali. Ant. Col.in for.proc.extraord. in contr. crimin. art.164 468

¶ Dinumeratio in triginta pedū circa capellas q̃ sunt in castris,de ꝯsuetudine nō habet locum,pro immunitate. Ant.Col. in for. ꝓc.

extr.in contr.crim.art.127 467
¶ Directe,& principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere,& quæ indirecte,& secundario.Gondisl.de hæret.q.1.num.2 154
¶ Discordia generatur,si alijs alleuiatis,alij nimis in collectis grauentur.Nic.Boër.de sedit.q.1.num.3 69
Discordiam parit præsumptio nouitatum.ibi.num.2 ead.
¶ Dispensatio fieri non debet cum criminoso assueto crimina cōmittere.Paul.Gir.de rel. carc.in tit.de pœn.comp.q.1.num.6 310
Dispensationes odiosæ non sunt ampliandæ licet bene fauorabiles. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.10.num.5 67
¶ Dispositio odium irrōnabile continens, nullatenus extendi debet. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.5.num.2 57
Dispositio pœnalis respectu delinquentis est reip.fauorabilis,respectu vero filiorum continet odium.ibi.nu.13 59
Dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur. Gond.de hæret.q.11.num.3 162
Dispositio quæ ab initio inutilis est, ꝯfirmari non pōt.Iac.de Are.de bann.nu.39 201
Dispositio legis, & contractus hominis vbi cōcurrit,tunc fortior effectus resultat. Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.nu.3 50
Dispositio vl̄is restringitur,nequis indebite dānum patiatur,ibi.q.6.num.17 62
Dispositio an sit fauorabilis, vel odiosa, causa proxima,& non remota attendi debet. ibi. q.6.num.12 61
Dispositio deducta ad causam, à qua incipere potuit,conualescit.Iac.de Are.de bann. numero 44 201
Dispositio in vno ex correlatiuis ad alium trahit.Nell.de bān.in 2.par.2.tēp.nu.40.c.253
Dispositio facta de filijs non comprehendit filias,vbi de odio irrationabili tractatur. ibi. num.42 ead.
Dispositio simplex an in mixto verificetur.ibi. in 3.par.2.temp.num.14 271
Depositio legis adaptatur ad dispositionem vltimæ voluntatis vbi est dr̄ia inter ꝯtractus, & vltimas uoluntates. Nell.de bā.in 1.par. 3.temp.num.1 290
Dispositio super præparatorio porrigitur ad illud cuius est præparatorium.ibid.nu.4 291
Dispositio super publico iure tanquam specie differens ad priuatū nō trahit.ibi.n.11. 292
Dispositionem omnem censeri debere ex eo, quod principaliter agitur. Ioā.Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.338 40
Dispōnes legales totius vltimis voluntatibus, q̄ ꝯtractib.æquiparantur. Nell.de bann.in 4.par.1.temp.num.4 215
Dispositio.§.ad crimen,in l.pen.ff.de pub.iud. an in his casibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.Io.Ant.Rub.in d.§.ad crimen,num.11 22
Dispositio d.§.ad crimen, nedū in crimine publico, sed etiam in priuato locum sibi vendicat.ibid.num.85 24
Dispō l.is cui bonis.ff.de verb.obl.non ꝓcedit in hæretico qui etiam ꝯtrahendo non pōt suam ꝯdōnem meliorem facere. Io.Nic.Ar. de hæret.not.44.nu.1. 143
Dispositio.l.transigere.C.de transact. non ꝓcedit in delictis cōmissis aduersus Dei maiestatem,ibid.not.8.num.2 139
¶ Dispositum in filijs nunq̄ ad filias trahitur. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.5.n.3 58
¶ Disputandum non est de iuris apicibus,cum de bona fide agit̄.Bonic.de acc.nu.9 8
Disputandum an sit cum hæreticis uolentibus publice disputare persistendo, & ꝯfirmando errores suos,& an cum Iudeis,& alijs infidelibus disputare volentibus. Gondisl.de hær. q.21.num.1 170
Disputandum non est cū negantib. principia, quō intelligat̄,& in qb. ꝓcedat,ib.n.4. 171
Disputare publice de fide qn̄ liceat, latissime, vbi etiam quæ in tali disputatione seruari oporteat,traditur,ibi.num.1 170
¶ Disputatio noium ꝑtinacibus relinquenda est.Nell.de ban.in 1.par.2.temp.nu.3.c.218
Disputatio an sit fienda super indicijs ꝯtra testem habitis, sicut super his quæ ꝯtra reum habentur.Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.num.15 341
¶ Distinguentis opinio semper dicitur melior. Io.Fr.Ponz.de lamijs &c.nu.55 95
¶ Districtus quis dicatur.Nel.de ban.in 1.par. 2.temp.num.58 232
¶ Diuites bonæ opinionis,& famæ in duobus tm̄ casibus torqueri possunt. Fr.Bru.de ind. & tort.in 4.q.2.par.num.7 340
¶ Diuinatio an faciat indicium ad torturam. Fr.Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.329. car.336 & M.Ant.Bl.de ind.nu.397. 392
Diuinatio quę fit per somnioꝝ interpretationem

nem,an sit prohibita.Paul.Girl. de sortil.q. 11.num.27 132
Diuinationes & sortilegia qn̄ dicantur sapere hæresim manifestam,& qn̄ non. Gondisl. de hæret.q 9.num.6.10 160
Diuinationem quatuor sunt species.s.geomãtia,hydromantia,pyromantia,& aërimãtia. Paul.Gir.de sort.q.2.num.6 106
Diuini quare sic dicti ibid.
Cetera vide infra I litera S,in ver. Sortilegi.
¶ Diuortiũ ortũ inter maritũ, & vxorẽ causat inimicitiã.M.Ant.Bl.de ind.nu.101 368
¶ Doctrina certa in indicijs, ut ex eis ꝓcedatur ad torturam,dari non potest. M. Ant. Blan.de ind.num.40 363
¶ Doctor legum, an pro debito carcerari possit.Bald.de carcerib.cap.1.num.4 301
Doctoris dcm̄ fm leges quas allegat, intelligi debet.Nic.Boër.de sedit.in 6.q.nu.14. 78
Doctores iuris priuilegiati sunt in multis.Ioã. Fr.Ponz.de lamijs,nu.19 91
Doctores iuris contẽnentes velut pecudes detestandi sunt,ibi.num.20 ead.
Doctores nõ debẽt cogi hospitari milites. ibi.
Doctores iuris ciuilis circa quæ versari dicantur,ibid.num.21 ead.
Doctores iuris magnifici appellari debẽt. ibi.
Doctores iuris sunt optimi iustitiæ, & reipub. ministri. ibid.
Doctores iuris ciuilis vocari debẽt ad ꝓcessus & examinationes inquisitorũ,ibi.nu.66 96
Doctores legum,& aliarũ scientiarũ, personalr̃ capi,ad iudicem trahi,aut quouis modo vexari non p̄nt. Franc.Brun. de ind.& tort.q. 4.2.par.nu.23 341
Doctores an possint torqueri. Guido de Suz. de ind.& tor.nu.108.& ibi.Lud.Bol.in add. num.109 car.328.Fr.Br.ibi.nu.22.car.341. & Paul.Gir.de qõ.q.6.nu.3.car.436. & Frã. Cas.de torm.cap.10.num.14 415
¶ Dogma falsum,& à fide extraneũ defendẽs, hereticus est.Pau.Gir.de hær.q.2.n.3.c.442
¶ Dolor ẽt innocentes mentiri cogit.Fr.Brun. in tract.de ind.in 6.q.2.par.nu.1 350
¶ Dolus pro facto accipitur in l.Corn.Plac.de accus.tit.6.num.9 5
Dolus præsumptus futurus remitti potest,non autem verus.Inc.Auct.de crim.læsæ maiest. q.8.num.12 66
Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.Io.Fr.Ponz.de lamijs,nu.87 99
Dolus vel scm̄ cedentis cessionario obesse non debet.Iac.de Are.de ban.nu.32 200
Dolus ex parua re non præsumitur. M. Ant. Blan.de ind.num.130 370
Dolus licet in actu delicti præsumatur,non tñ præsumitur prius deliberate reus delictum commisisse,ibid.nu.56 364
Dolus, & fraus non debet alicui patrocinari. ibi.num.209 376
Dolus bonus est, contra hostem machinari. Nel.de ban.in 2.par.2.temp.num.8 245
¶ Domesticus non debet torqueri in eum cuius est domesticus.Fran.Brun.de ind. & tor. in 4.q.2.par.num.10 340
Domesticus tpe contractus, si desijt esse domesticus tpe attestationis faciẽdæ,& duret causa reuerentiæ,non potest esse testis. M.Ant. Blan.de ind.num.135 370
Domesticus non potest examinari ad fauorem illius cuius est domesticus,ibi.nu.362 388
Domestici taciturnitas,an faciat indicium contra se,ibi.nu.274 382
Domestici testes admittuntur in probãdis his, quæ domi geruntur. Paul.Girl.de relax.car. tit.de absol.Innoc.q.3.nu.3 307
Domestici pro delicto domi cõmisso p̄nt torqueri.Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.38. c.347
Domestici & familiares qui dicantur. M.Ant. Blan. de ind.num.363 388
Domestici & familiares aliquando admittunr̃ ad testificandum,ibi.nu.364 ead.
¶ Dominium eiusdẽ rei ex plurib. causis, codẽ vel diuersis tpib. ꝯcurrentib. quæri nõ põt. Inc Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.n.19. 52
Dominium rerum & earum defensio de iure gẽtium est Nell.de bann.in 2.par.2.temp. numero 55. 261
¶ Dominus admittit̃ ꝓcurator ꝓ seruo carcerato,nec solus dn̄s,sed & quis alius.Io.An. Rub.de potest.procur.in 1.par.nu.117.c.26
Dominus pro seruo admittitur ad defendendũ pro suo interesse.ibi.nu.149 27
Dominus an possit tanq̃ procurator defendere seruum accusatum,ibi.in 2.par.n.55 57
Dominus an priuetur possessione ciuitatis,ꝓꝓ subditorum rebellionem. Mart.Laud.de crimine læsæ maiest.q.5 48
Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuandũ vasallum feudo,nisi culpa ꝯuicta.Inc. Auct.de crim.læsæ maiest.q 1.num.20. c.52
Dominus castri à præfectis inquisitioni requisitus,an cogatur hæreticum in suo territorio manentem verbaliter citatum, illis tradere.

Gundiss.de hæret q.11.num.6 162
Quid in aliis criminib.ibid.nu.7 ead.
Dominus domus penes quã reperitur mortuus, an indicieri.M.Ant.Bl.de ind.nu.298.c.383
Dominus in cuius domo mortuus reperiatur, indiciatur, ibid.num.299 ead.
Domini tenentes famulos malæ vocis, famæ, & conditionis.de illorum delictis tenentur. Fr.Cason.de ind.num.11 440
Domini temporales, an de propria iniuria cognoscant. Ant.Col.in for.proc.extraord. in contr.crim.art.249 462
¶ Dominus dat sapiam, & cõsilium, & q negligit legem, & cõsilium eius, perdet à parvulis, & a stultis. Franc.Cas.de ind.num.11 411
¶ Domus appellatione et conducta venit. Nel. de bann.in 3.par.1.temp.num.3 211
Domum delicatam hic nostra non interest, ne ob id à fortibus uexari nos oporteat. Nic. Boer.de sedit.q.1.num.25 72
¶ Donans pecuniam hostibus principis, in crimen læsæ maiest.incidit Mar.Laud.de crim. læsæ maiest.q.4 48
Donans, & postea repertus in possessione rei donatæ, præsumitur habuisse malum animum. Mar.Ant.Blanc.de ind.num.88 367
¶ Donatio facta per hæreticum ante damnationem, an valeat, & an possit reuocari. Pau. Girl.de hæret.q.5.num.8 148
Donatio bonoꝝ facit præsumi de malo animo donantis. M.Ant.Blanc.de ind.nu.87.c.367
¶ Dos an fisco applicetur ob vxoris hæresim. Gundiss.de hæret.q.15.num.9 166
Dotes vxoꝝ hæreticoꝝ an cõseruari debeant. Lud.Cas.de hæret.num.141 192
¶ Dubitetur siue sit in facto, siue in iure, nõ pot interuenire procurator. Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.num.352 41
¶ Dubium est quod uobis non liquet. Nell.de bann.in 1.par.3.temp.num.12 295
Dubia in [illegible] ad Papã referenda [illegible] 90
[illegible] 94
[illegible] 158
[illegible] 379
[illegible] num. Fr.Cas.de ind.nu.3.5 395
¶ Ductum, an [illegible] præsumptionem habeat nõ [illegible], [illegible] Lud.Car.de hæret.num.119 169
¶ Dux. In ducibus, & principibus nõ habet locum [illegible] formam l.quisq. C.ad l.Iul.maiest. Mar. Laud.de crim.læsæ maiest.q.1 48
¶ Dynas cum aliquem deciderit crimen, sine eius nota legales sapientia adesse videbuntur. Iac.Aucti.de crim.læsæ maiest.q.1.nu.26.50
E [illegible] est irregularis. Nic.Plou.de irreg. num.2 100
¶ Ecclesia non claudit gremium redeunti. Paul. Girl.de hæret.q.8.num.2 151
Ecclesia quam pœnam imponit, & an sanguinem. Lud.Car.de hæret.num.62 182
Ecclesia sanguinem abhorrere dicitur. Paul. Girl.de reiec.exercit.in tit. de pœ.compos. q.1.num.5 310
Ecclesia bannitum per contumaciam tuetur. Ant.Col.in for.proc.extraor.in controuer. crim.art.25 463
Ecclesia non habet territorium nisi respectu clericorum. Ant.Columb.in for.proced.extraor. in controu.crim.art.114 466
Ecclesiæ immunitate non gaudet, debitor pro debito ciuili ductus per ecclesiam. Io.Tiert. in tract.de fuga.num.7 198
Ecclesiæ immunitate an gaudere debeat. Titius homicida, si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotem deferentẽ corpus Christi, adiungit ad ipsum, & cum accepit.ibid.num.8 ead.
¶ Edificare uolentes domos, q d facere debeat. Nic.Boer.de sedit.q.1.num.16 72
Edificium radicitus destructum, si reædificetur, omnino nouum dicitur. Iac.Aucti.de crim. læsæ maiest.q.2.num.2 53
¶ Effectus cõsurgit fortior dispositione legis, cum hominis concurrente contractu. Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.num.3 50
Effectus sortilegioꝝ qualiter causari possunt in corporibus humanis mediantibus rebus siue mixtis, siue simplicib. Paul.Girl.de sort. q.6.num.2 113
Effectus cessat, cessante causa. Paul. Girl. de qõ. q.6.num.8 438
¶ Effractores vt plurimum damnantur in metallum. Plac.de accus.tit.6.num.23 6
¶ Egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus, per cõtrarias res curari possunt. Paul. Gir.

Girl.de sort.q.2.num.5 105
Egritudines,seu morbi quos inferunt maleuci non ex imaginibus, aut ex ceremonijs proueniunt,sed ex mixturis,& rebus applicatis naturalibus,ibi.q.6.num.18 116
¶ Emancipatio filiorum facta per hæreticum post hæresim est nulla.Lud.Carer.de hæret. num.158 193
¶ Emasor quis dicatur,& quis fugitiuus.Plac. de acc.tit.6.nu.6 5
¶ Emens muricē,& purpurā tingēs,pœna mortis punit.Gul.Bont.de pœ.mor.nu.2.c.444
¶ Emphyteusis bāniti,an veniat in confiscatione bonorum.Nell.de ban.in 1.par. 2.temp. num.24 224
Emphiteutica bona an damnato hæretico ueniant fisco applicanda.Gondiss.de hæret.q. 15.num.8 166
¶ Episcopus est illustris. Ioā.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.nu.238.& nu.242. in fi. 33
Eps in scriptis citari debet.ibid.num.239 ea.
Episcopus potest per substitutum sententiam legere.ibid.nu.240 ea.
Episcopus notorius homicida non deponitur absque sententia.Inc.Auct.de crim. læsæ maiest.q.1.num.23 53
Eps an possit facere pacē de maledictione Dei. Io.Fran.Ponz.de lamijs,nu 85 99
Eps à pontificalibus suspensus irregularitatem non incurrit si in eis celebrauit. Nic. Plou. de irreg.num.31 104
Eps remittere non pōt offensam illatam maiestati Deo,ideo cū hęretico trāsigere nō pōt. Io.Nic.Arel.de hæret.not.8.num.2 140
Eps pōt iudicare de qōne fidei, & ↄtra hæreticos procedere,& ēt capitulum sede vacante. Gondiss.de hæret.q.7. nu.8 157
Eps an valeat in hæreticum inquisitorem procedere,ibi.num.17 158
Episcopus hæreses expurgare negligens, qua pœna puniatur,ibid.num.19 ead.
Eps si possit inquirere solus sine inquisitore, & vice uersa,quid inquisitor absque episcopo.ibi.q.8.num.3 159
Episcopus super adulterio, & minoribus crimi nibus dispensare potest,ne deponatur clericus.Paul.Girl.de pœn.omnif.coit. quæst.2. num.3 447
Eps in quibus casibus,& de quibus criminibus dispensare possit,ibid.num.4 448
Episcopus cum clerico dispensare potest in stu pro, fornicatione simplici, & alijs minorib. criminibus.ibid.q.6.num.5 451
Episcopus instituens hæredem consanguineū, an hæreticus censeatur. Lud.Carer. de hær. num.47 181
Episcopo an liceat armatos ministros habere, pro suæ iurisdictionis executione. Gondiss. de hæret.q.11.num.16 163
Epō sine inqsitore non licet contra hæreticum diffinitiuam ꝓferre sniam,nec cum diro carceri mancipare,nec tormentis subijcere,qđ limita & declara,vt ibi.q.8.num.4 159
Episcopi,& inquisitioni præfecti sunt, districte aduersus suspectos de hæresi procedant,nemini fraudolose falso hoc crimen imponāt, nihil denique gratia,odio,aut lucri causa agant,ibid.q.7.num.18 158
¶ Equiparatio,& similitudo sufficit, ut sit in ca re,de qua agitur, nec requiritur, ꝙ tota res alteri similis sit.M.An.Bl.de id.n.128.c.369
¶ Equo, & bono, æquior, & melior credatur. ibid.num.318 385
¶ Eremita quis,& vnde dicatur. Paul.Girl. de hæret.q.1.num.5 146
¶ Erigens furcas ꝓpria auctoritate pœna mortis naturalis punitur.Gul.Bon.de pœ.mor. num.3 444
¶ Errans in sacro Eucharistiæ hæreticus est. Paul.Girl.de hæret.q.2.num.2 145
Errans in facto excusatur non autem in iure,si maior sit.Paul.Girl.de pœn.omnif.coit. qō. 14. num.3 459
Errant qui fidem Xp̄i humanis rōnib. fundare nituntur.Gondiss.de hæret.q.21.nu.5. 171
¶ Error præsumitur quando aliud in referēte, ꝙ relato reperitur. Incer.Auct de crim.læsæ maiest q 6.num.16 62
Error quid sit.Paul.Girl.de quæst. in 3. quæst. num. 10 433
Erroris reuocatio nō admittitur nisi fm iudicis arbitriū.Pau.Gir.de hær.q.5.n.12.c.149
Erroris reuocatio an post latam sniam admittatur,ibid.num.15 1
Erroris reuocatio quando sponte,& vero c[illegible] de fieri dicatur,ibid.nu.4 1
Erroris reuocatio non admittitur [illegible] post deprehensionē fiat.ibid.q.4[illegible]
¶ Et,copula,quid denotet. Ne[illegible] par.2.temp.nu.78
¶ Euangelica denūciatio requi[illegible] sit sine macula. Bonicont.de [illegible]
¶ Euentus spectatur si de punie[illegible] agatur.Placent.de accus.tit.6.n[illegible]

¶ Euidens dicitur quod manifeste liquet. Paul. Girl. de qõ. in 3. q. nu. 12 433
¶ Euntes ad terminos hæreticorum ꝯsequuntur indulgentias. Lud. Car. de hæt. n. 156. c. 193
¶ Ex, dictio, aliqñ ponitur pro ꝑ. Nell. de bã. in 2. par. 2. temp. num. 54 260
¶ Examinatio testium in crimine hæresis pôt alteri cõmitti. Io. Fr. Põz. de lamijs, & excel. iur. num. 84 98
Examinatio, & tortura fieri potest diebus feriatis ꝯtra latrones famosos. Pau. Gir. de relax. carc. in tit. de absol. innoc. q. 1. nu. 2 307
Examinationi testium ꝯtra hæreticos duæ religiosæ personæ. Item publicus tabellio adhiberi debent. Gund. de hær. q. 13. n. 18. c. 165
¶ Exceptio declinatoria an ueniat appellatione defensionis. Io. Ant. Rub. de potest. ꝓcur. in 1. par. num. 342 40
Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam censetur exclusa, ibi. num. 350 ead.
Exceptio banni an sit declinatoria, vel peremptoria. ibi. num. 355. 357 41
Exceptio banni personæ cohæret, & illam non egreditur. Iac. de Are. de bann. nu. 32 200
Exceptio banni an obstet bannito succedenti, & hæreditario nomine agenti, ibi. n. 25. ea.
Exceptio banni sup̃uenientis excludit bannitũ à iudicio per eum ante inchoato. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 59 233
Exceptio talis si bannitur filius, an excludat patrem qui accusauerat de iniuria facta filio. ibid. num. 60 ead.
Exceptio talis an excludat tertium qui accusauerat de consensu eius, qui postea est bannitus, ibid. num. 61 ead.
Exceptio banni qñ incidenter possit oppo. Idẽ Nell. ibi. in 3. par. 2. temp. num. 4 269
Exceptio ꝙ q s nõ fuit rite cãcellatus de bãno, an possit in iudicio deduci p ꝓcuratorẽ. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 361 41
Exceptio respiciens qualitatem personæ agentis, iudicanda est potius declinatoria, quam peremptoria. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. num. 356 41
Exceptio quæ seorsum à crimine venit examinando, an possit opponi, & deduci in iudicio per procuratorem. ibi. nu. 362. 367 ead.
Exceptio proprietatis quoties concludit agentem non possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperandæ. Io. Nic. Arel. de hære. not. 1. num. 5 139
Exceptio nullitatis sententiæ executionem impedit. Gund. iss. de hæret. q. 19. num. 7. c. 168. & Ant. Colomb. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 135 467
Exceptio quæ obstat cedẽti, an cessionario obstet. Iac. de Are. de ban. nu. 33. car. 176. & An. Col. in for. proc. extraord. in controu. crim. art. 135 ead.
Exceptio reo competens, sibi inuito auferri nõ potest. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. numero 74 237
Exceptio ex ꝯdõne ꝑsonæ inqsiti, vel accusati resultans, an possit ante litis ꝯtestationẽ opponi, ad impediendum bãni ꝓlationẽ, & de exceptione ꝑ defensionem, vel vindictã ex forma statuti cõpetẽti. ib. i 1. p. 1. tẽ. n. 2. 203
Exceptio quælibet in crimine læsæ maiest. cessare debet. Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 24 342
Exceptio accusatoria, in quibus ab accusatione differat. Fr. Cas. in q. crim. cap. 6. n. 6. c. 424
Exceptio ineptitudinis reddit impossibilem ꝓnunciationem. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 149 468
Exceptio tu es socius criminis est dilatoria, ib. art. 197 470
Exceptio opponi potest ꝯtra testẽ in plenario iudicio, ꝯtra quẽ nihil opposuit reus in iudicio summario. ibi. art. 237 472
Exceptio dilatoria dicitur, quæ est finis non recipiendi, ibi. art. 157 468
Exceptio peremptoria dicitur, quæ est finis nõ procedendi. ibi. art. 158 ead.
Exceptiones aduersus excusatorem q̃ opponi possint. An. de Can. de exc. i 1. par. n. 10. c. 14
Exceptiones quæ crimen tangũt, licet opponãtur ad processum, an possint per ꝓcuratorẽ opponi. Io. Ant. Rub. de potest. procur. in 1. par. num. 336. 337. 343. 347 40
¶ Excipiens an sit proprie actor. Nell. de ban. in 1. par. 2. temp. num. 62 234
Excipiens de crimine, & non probans, an puniatur vt calumniosus accusator. Fr. Cason. in q. crim. cap. q. 7. num. 6 424
Excipiẽtis ꝯditio potior est in pari causa. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 63 234
¶ Excessus in loco, & excessus in modo parisicani. Nel. de bãn. in 2. par. 2. tẽp. nu. 29 250
¶ Excõicare posset Angelum Põtifex Rom. & iudicio damnare, si fieri posset, ille male de fide sentiret. Gund. de hæret. q. 7. nu. 5 157
¶ Excõicationis s̃nia qũo ferri debeat, & quid seruandum p excõicatorem post latã s̃niam

si requiratur ab excõicato exemplum. Inc. Auct. de modo ꝓc. ꝯtra apost. nu. 9 13. c. 197
quid si Excõicator nolit hunc ordinem seruari, ibi. num. 10 ead.
Excommunicationem per annum sustinens, an possit ut hæreticus condemnari. Paul. Gir. de hæret. q. 8. num. 4 152
¶ Excommunicatus baptizans solẽniter, & publice efficitur irregularis. Nic. Plou. de irregular. num. 32 104
Excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus, ibid. num. 34 ead.
Excommunicatus an sit mandans capi vnũ ex tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, si mandatarius mandati fines excedens alios duos cepit, ibi. nu. 17. 102
Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuũ. Paul. Girl. de sortil. q. 13. num. 9 136
Excõicatus agit ad vxoris restõnem, hæreticus nequaq̃. Io. Nic. Arel. de hær. not. 1. n. 4. 138
Excõicatus ex quacunq; causa, ẽt ciuili, psistens ꝑ annum in excõicatione, hr̃ suspectus de hæresi, ibi. not. 41. num. 1 143
Excõicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei. ibi. num. 2 ead.
Excõicatus improprie, & largo sumpto vocabulo, hr̃ic⁹ dici pt. Gũd. de hær. q. 1. n. 3. 154
Ad hæc contumax, & infidelis, ibi. nu. 4. ea.
Excõmunicatus non agit, sed se defendere potest. Iac. de Are. de bann. num. 21 200
Excommunicatus semel, nisi contrarium probetur, semper præsumitur excõmunicatus. M. Ant. Bl. de ind. nu. 135 370
Excõicatus excõicari põt. Nell. de bann. in 1. par. 1. temp. num. 3 204
Excõicatus an ꝓhibeatur accusare in crimine hæresis. Lud. Carer. de hæret. nu. 107. c. 186
Excõicato obstat exceptio excõicationis, ne spoliatus restituatur. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 1. num. 3 138
Excõicato non denegatur defensio. Nell. de bã. in 1. par. 2. temp. num. 62 234
Excommunicati, & interdicti, an statuta facere possint, ibi. nu. 21 223
Excommunicati, & socij criminis an admittanť ad testimonium in crimine hæresis. Ioã. Frã. Ponz. de lamijs, num. 84 98
¶ Exculpatio vulnerati ꝑdest inculpato, seu in q̃stio, quominus ex indicijs torqueri possit. Io. An. Rub. de pot. ꝓc. in 1. par. n. 168. c. 28
¶ Excusationes si sint neglectæ ꝑ iudicẽ, ꝓcessus est nullus. Ant. Col. in for. ꝓced. extr. in contr. crim. art. 163 468
Excusationum triplex differentia. Ant. de Can. de excus. part. 1. num. 3 13
Excusator quis sit, & qualiter diffiniatur, ibid. num. 1 11
Excusator sine mandato an possit esse minor, & mulier, ibi. nu. 3 13
Excusator sine mandato ad quid admittatur, & quando, ibid. num. 4. 5 ea.
Excusator quid differat à procuratore, defensore, & nuncio, ibi. num. 7 ead.
Excusator nomine cuius verba concipere debeat, ibi. num. 8 14
Excusator non probans quod dicit, ad quid teneatur. ibid. num. 9 ea.
Excusator nunquid procuratorem possit constituere, ibid. num. 11 ead.
Excusator an in testem recipi possit ibid.
Excusator sine mandato quomodo innocentiam proponere possit. Ant. de Can. de exc. in 2. parti. num. 1 ead.
Excusator in qua iudicij parte possit innocentiam allegare, ibid. num. 3 ead.
Excusator nunquid possit à grauamine, seu sententia appellare, ibi, num. 4 ead.
Excusator post latam sententiam comparens, vtrum possit à sententia appellare ibi.
Excusator appellans pro eo qui ad supplicium ducitur, nunquid possit siue mandato prosequi appellationem, ibi. num. 5 15
Excusator absentis, quas excusationes meri facti possit allegare, ibi. num. 7. 10 ead.
Excusator absentis qui metu supplicij aufugit, nunquid admittendus, ibi. num. 9 ead.
Excusator absentis petens terminum citationis prorogari, ut absentem inueniat, quem nescit ubi sit, nunquid audiendus, & quid si dicat se non inuenisse, ibi. num. 14. 15 16
Excusator allegans impedimentum facti pcisi nunquid sit audiendus, ibi. num. 21 ea.
Excusator in causa capitali an satisdare debeat de pñtando finita abñtiæ causa. ibi. n. 22. ea.
Excusator nunquid possit allegare eius absentiam contra quem petitur sententiæ executio. ibid. num. 25 ead.
Excusator an admittatur siue mandato ad allegandum causas abñtię. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 222. 315. car. 32. 39
Excusator an & q̃ñs admittatur pro alio citra mandatum ibi. in 2. par. num. 21 44
Excusatoris quale officium sit. Ant. de Canar. de ex

de excusat.in 1.par.num.2 13
¶ Executio aduersus damnatos hæreticos, qualiter fiat. Gond. de hæret. q. 19. num. 1 168
Executio an fieri possit contra fideiussorē mortuo bannito. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. num. 6 297
Executio quid sit. Paul. Girl. de relax. carcerat. in tit. de senten. & pœna. executio. quæst. 1. num. 1 336
Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat. ibi. num. 3 ead.
Executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post s̄niam latam. ibi. q. 2. nu. 1. c. 303
Executio an fiat in causa criminali ex ꝯfessione sola absque alio processu, & s̄nia. Franc. Bru. de indic. in 6. q. 2. par. num. 29 353
¶ Exempla maioꝝ nobis præiudicant. Anton. Col. in for. proc. extraord. in contr. crimin. art. 49 464
Exemplis non est iudicandum. Io. Franc. Ponz. de lamijs, num. 55 95
¶ Exemptus à banno an possit ratificare quæ gessit t̄pe banni etiam si sint inualida. Nell. de bann. in 1. par. 3. temp. num. 20 294
Exemptus de banno an possit à suis antiquis creditoribus conueniri. ibid. num. 21 295
Exemptus de bāno an possit agere contra suos debitores, qui postq̄ fuit in banno, ante rebānitionem soluerunt cōi. ibi. nu. 22 ead.
¶ Exercens se in armis, cum non sit solitus, ꝑsumitur de delicto præcogitare. Idem si acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma reposuerit. Fr. Cas. de indic. cap. 4. num. 4 402
¶ Exhæredari potest filius ꝑ ꝑ conuersatione, & cohabitationem cum inimicis patris. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 163 373
Exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. nu. 6 56
¶ Exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendū. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 41. & 42 464
Exhibitio fit in eo habitu in quo quis reperitur. ibi. art 44 ead.
Exhibitione denegata, q̄n possit inquisitus licite denegare. Bonic. de acc. nu. 39 11
¶ Exilium quotuplex sit. Placent. de acc. tit. 6. num. 26 6
Exilium quibus irrogetur, vel ad tempus, vel in perpetuum. ibi. nu. 27 ead.
¶ Eximens captum de manu familię, an teneat vt eximens, & an etiam vt præstans auxiliū, vel fauorē. Nel. de bā. in 3. p. 2. t̄e. n. 29. c. 274
Eximens de manu potestatis debitorem an teneatur. bal. de carc. cap. 2. nu. 4 302
¶ Exire uisus domum cum fardello sub veste, an habeat contra se graue indicium. M. An. Blanc. de ind. num. 418 393
Exire visus domum (in qua furtum cōmissum fuit) t̄pe noctis an indiciet. ibi. nu. 419. c. 394
¶ Expēdens multam pecuniam de illo cuneo, cuius fuit pecunia, q̄ subtracta fuit, an indiciet. M. Ant. Blanc. de ind. num. 420 ea.
Expendens pauper multam pecuniam, nec reperitur vnde habeat, an habeat indicium cōtra se, ibi. nu. 421 ead.
¶ Expensæ ꝯtumaciales (bonam vel malam foueat ꝯtumax causam) semper debētur. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controu. crim. art. 139 467
Expensarum condemnatio fieri debet in causis criminalibus parte petente, sicut in criminalibus. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expens. num. 2 317
¶ Experimento sermonum verorum cum reb. sensatis concordare debent. Io. Franc. Ponz. de lamijs, num. 46 94
¶ Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus alijs qualitate discreti. Placent. de acc. tit. 6. num. 7 5
¶ Expulsus de domo expellentis inimicus dr̄. M. Ant. Bl. de ind. num. 100 367
¶ Extensio passiua æquiparatoꝝ locum non habet i pœnis ipso iure impositis. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. nu. 14 52
Extensio in correctorijs nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis, ibi. nu. 11 ea.
Extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure inflictis, ibid. q. 5. nu. 12 59
Extensio & si ꝓhibita sit, si t̄n ratio expressa sit in lege, fieri potest, ibi. q. 10. nu. 4 67
Extensio ex identitate rōnis, ēt in pœnalibus licita est, vbi in lege ratio expressa est. Gond. de hæret. q. 13. num. 17 165
¶ Extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsæ maiest. incurrunt. Nic. Boēr. de sedit. in 7. q. num. 56 86
Extrahentes aliquē de ecclesia qua pœna sint hodie puniēdi de iure canon. ibi. nu. 58. ea.
¶ Extraordinarie procedere, est auferre iudicij substantialia, iure ciuili introducta. Anton. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim.

crimin.in princ. attic. 1 462
Extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est contra ius commune, ibid.art.4 463
¶ Extrinseca probant intrinseca.M. Ant. Blan. de indic.num.59 365
Facere ille dicitur contra statum principis, qui vult dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem. Mart. Laud.de crim. læsæ maiest.q.20 48
Facere contra Papam, vel Imperatorem, est cõtra ius quasi naturale. M. Laud. ibi.q.20. ea.
Facere conuenticulum de Papatu uiuente Papa, est crimen læsæ maiest. ibi.q.9 ead.
Facere qui instituit, & potuit, fecisse præsumit. Fr.Caf.de ind.tract.3.num.9 401
Facere qui prædixit, is fecisse uidetur. Fr. Caf. de ind.num.12 405
¶ Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. secus si contra alium. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.52 49
Faciens nouam sectam contra fidem, an hæreticus sit. Lud.Car.de hæret.num.59 181
Faciens id, quod fieri non solet, nec debet: aut nõ faciens id, quod fieri solet, aut debet, ɔtra se indicat. Fr.Caf.de ind.num.3 404
Faciens priuatum carcerem pœna mortis est puniendus. Gul.Bont.de pœ.mor.nu.3 444
¶ Facies hominis pulchritudinis cœlestis instar formata, nõ est pro crimine maculãda. Plac. de accus.tit.6.num.31 6
¶ Factum procuratoris so'et obesse dño. Ioan. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.280. 36
Factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur. Fran.Ponz.de lamijs, num.45 94
Factum superioris quãdo potest referri ad ius cõe, indubio semp ita intelligitur. Inc.Auct. de crim læsæ maiest.q.4.num.11 56
Factum licite pœnam non meretur. Frã.Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu.19 345
Factum aliquid non esse, vel esse de nouo factũ paria sunt. M.Ant.Bl.de ind.nu.161. c.373
Factum tpe noctis est suspectũ.ib.n.198.c.375
Factum quod animum metitur iudex considerare debet. ibid.num.60 365
Factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur. Fr.Caf.de ind.nu.16. 405
Facti quæstio est in arbitrio iudicantis. Paul. Girl.de relax.carc.in tit.de senten. & pœna. exec.q.6.num.5 305
Facta aut ɔsilio, & rõne gerũtur, aut impetu, & affectione. Fr.Caf.de ind.in princ.n.4. 395
Facta per artem diaboli non vera censent, sed fantastica. Io.Fr.Ponz.de lam.nu.47 94
Factis, rebus, & verbis, qs ꝓpriam uolũtatem demõst.M.Ant.Blan.de ind.nu.181 374
¶ Facultas omnis legitimę defensionis inqsito reseruatur. Bonic.de accus.num.47 12
Facultas delinquendi quõo consideretur. Fran. Caf.de ind.num.1 403
Facultas occidendi qñ præstari videatur, & vñ indicium tractatus oriatur, ibi.nu.3 ea.
¶ Facundia oratorum quale habeat officium. Fr.Ponz.de lam.num.27 92
¶ Falsarius literaꝵ Papæ, non põt ad ordines ꝓmoueri. Nic.Plo.de irregul.nu.33. 104
Falsarij banniti pro falsitate an comprehendantur à gñali statuto in fauorẽ bãnitoꝵ. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.num.12 271
Falsarij, & robatores an cõprehendant, si statuto cauet, q falsatores monetę, & robatores stratarꝵ non possint rebãniri et habita pace, & sit aliud gñale statutum, q oẽs banniti habita pace debeant rebanniri, ibi.nu.14 ead.
Falsatores monetæ possunt in tortura interrogari de consocijs. Franc. Caf. de torm.cap. 16.num.2 418
Falsificans monetam, & imaginem Cæsaris, crimen læsæ maiest.incurrit. Nic.Boër. de sed. q.6.num.2 77
¶ Falsitas absq; dolo cõmitti non põt. Fr.Bru. de ind.& tor.in 6.q.2.par.num.27 353
Falsitatis est species, quod verisimile non est. M.Ant.Blan.de ind.num.38 363
Falsitatis species uerisimilis non est. ibid.
¶ Fama quid sit, & quõo consideretur, & an faciat sufficiens indicium ad torturam. Franc. Caf.de ind.num.2 398
Famæ quid sit, & quõo diffiniatur, ibi. n.4 406
Fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera vero inter homines. Paul. Girl. de qõ. in 3.q.num.3 433
Fama homini inhærens quæ dicatur. Girl. ibi.
Fama inter hoïes quæ dicatur. Gir.ibi.n.4 ea.
Fama qualitatem, & causam habere debet. M. Ant.Blan.de ind.num.315 385
Fama quandoque minuitur, ex genere pœnæ. Plac.de accus.tit.2.num.13 2
Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis honoribus fungi. Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.248 34
Fama mala alicuius de præterito, cum malum in eodem genere mali præsumi facit. Guid. de Suz.de ind.& tort.num.37 321

Fama

Fama mala cū gñali indicio an sufficiat ad torturam.M.Ant.Blanc.de ind.nu.44 363
Fama mala vt noceat, debet esse in eodem gñe mali.Franc.Caf.de ind.nu.5. 398
Fama mala an non solum in eo,in quo quis infamatur,sed etiam in alijs rei opinionē grauet.ibid. num.4 ead.
Fama mala non sufficit, nisi cōuictus fuerit de infamia.ibid.num.8 ead.
Famæ malę indiciū cessat,si ꝓbetur à tribus annis citra teū fuisse bonæ vitæ.ibi.nu.7 ea.
Fama bona thesaurus inæstimabilis, & lilium suaue perolens.Fr.Brun.de ind.& tort. in 5. q.1.par.num.2 338
Fama bona tuetur reum à tortura. Franc.Caf. de ind. num.9 398
Fama bona in genere tollit indicium in specie. ibi.num.10 ead.
Fama bona magis prævalet,q̄ oīa bona mundi.M.Ant.Bl.de ind.num.124 369
Fama bona quibuscunq; modis redimi potest. ibi.num.113 368
Famam bonam amittere est magnum damnū. ibid.num.112 ead.
Fama publica à fide dignis orta personis,indicium ad torturam tribuit. Guido de Suz.de indic.& tort.num.42 321
Fama sola cum vno indicio sufficit, vt torturæ quis subdi possit.Franc.Brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.num.32 335
Fama an faciat indicium ad torturam.M.Ant. Blanc.de ind.nu.311 384
Fama quæ requirat vt probata sit. M.Ant. Bl. ibid.num.312 ead.
Fama,an faciat semiplenam probationem. M. Ant.Blanc.ibi.nu.313. & 314 ead.
Fama comprobata, nisi possit procedi ad qōnē Ambert.de Antramo.de qō.num.20 442
Fama quid in maleficijs operetur,nu.26. 443
Fama rei est à iudice examinanda.Frāc.Caf.de ind.num.1 398
Fama,seu infamia præcedere debet inquisitionem,alias non proceditur nisi in casibus exceptis,ibid num.6 ead.
Fama quando faciat indicium ad torturā, ibid. num.2 406
Fama sola quis torqueri nō debet,ibi.n.3 ea.
Fama est solū ꝑparatorium inquisitionis, nō aūt fundamentum torquendi reum,ibi.n.7. ea.
Fama vnde originem taxerit,an sufficiat inspicere ad hoc,ut ex ea possit ad torturam procedi,ibi.num.9 ead.
Fama sola non debet parere aliquod indicium ad torquendum,sed ad inquirendum tm̄, siue ad coadiuuādas alias ꝓbōnes,ib.n.10.ea.
Fama uehemens an faciat indicium ad torturam,ibid.num.12 ead.
Famæ,seu dicto gentium, an,& quando sit credendum,ibid.nu.1 ead.
Famæ damnūm dr̄ maius damno pecuniario. M.Ant.Blan.de ind.nu.111 368
Famosa si est lis dr̄ causa status,ibi.n.123. 369
¶ Familia de Leonate in inclita ciuitate Papiæ est Illustriss.Io.Ant.Rub.de potesta.procur. in 1.par.num.163 28
Familia,an reum se defendentem impune possit occidere. Franc. Caf.in sing.q.crim. c.9. num.14 416
¶ Familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius,non tenetur. Frā. Brun.de ind.in 7.q.2.par.num.6 354
Familiares aliquando admittunē ad testificandum.M.Ant.Blan.de ind.num.364 389
Familiares qui dicanr,ibi.num.363 388
Familiares testes an faciant indicium, ibidem num.365 389
¶ Famulus fugiens à dño,an præsumatur domini,res si non adsint furto subtraxisse. Fr. Cason.de ind.num.21 408
Famulus gratis seruiēs dicitur domesticus. M. Ant.Bl.de ind.nu.363 388
Famulus malos tenentes hn̄t ꝯtra se indicium. M.Ant.Blan.de ind.num.254 381
Famuloꝶ natura est furari,ibi.nu.424 394
¶ Fatuitas maxima ex seditione oritur.Nicol. Boēr.de sedit.in 1.q.num.10 70
¶ Fautor hæreticoꝶ, an pro hæretico habeaē. Lud.Car.de hæret.num.48 181
Fautores,& receptatores hæreticoꝶ qua pœna plectantur.Gund.de hæret.q.16.n.1 166
Fautores seditionis morte puniūtur. Gul.Bōt. de pœna mor.num.4 444
Fautoribus hæreticoꝶ denegatur ecclesiastica sepultura,licet contra eos post mortem, accusatio nequaq̄ instituaē,ibi.q.22.n.8. 172
Cetera vide supra in litera D, in ver. defensor,& infra in litera R,in ver.receptator.
¶ Fabris qualis morbus sit. & vnde proueniat. Paul.Girl.de fortil.q.7.num.5 118
Febricula leui laborans non excusatur, quominus teneatur comparere citatus. Paul.Girl. de quæst.q.4.num.7 435
¶ Felonia ꝑ dñm remissa vr̄, vasallo post feloniam cōmissam,recepto ꝑ dñm ad fidelitatē.

Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1 2. n. 4. c. 68

¶ Feriarum solēnitates in honore Dei sunt indu ctæ de iure ciuili. Ant. Col. in for. proc. extra ord. in controuer. crim. art. 22 463

¶ Ferula in pueris, censetur quædam tortura. Guid. de Suz. de ind. num. 7 316

Ferula mitioribus datur, vt veritas sciatur, sed non vt condemnatio sequatur. ibi. n. 13. 319

¶ Feudalia bona, an damnato hæretico veniāt fisco applicāda. Gūd. de hær. q. 15. n. 8. c. 166

Feudalia bona an confiscentur in cri. læsæ maiest. Mar. Laud. de cri. læsæ maiest. q. 15. n. 3. c. 48

¶ Feudum ea conceditur conditione, vt vasallo felonia committente resoluatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 4 50

Feudum ob crimen læsæ maiest. ipso iure non reuertitur ad dñm, ibi. nu. 8 51

Feudum ob feloniā ipso iure nō reuertitur ad dñm, culpa p sniam nōdū conuicta. ib. n. 9 ca.

Feudum an dicatur nouum, vel antiquū, si vasallus feudo priuatus ipsum recuperet. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 2. nu. 1 53

Feudum iuxta principis uoluntatem regulari debet, ibi. num. 3 ead.

Feudum quod restituitur, ex quadam subrogatione antiquum esse censetur, ibi. nu. 7 54

Feudi natura alteratur per verba pro te, & successoribus &c. ibi. q. 4. nu. 13 57

Feudo ad dñm ex mora vasalli reuerso, si dñs eū recipiat ad iurm fidelitatis, psumitur mora ingratitudinē remisisse, ibi. q. 12. n. 5 68

Feuda quoad alienationē ad instar rerum pātrimonialiū sunt redacta. ibid. q. 2. num. 8 54

¶ Fictio quid proprie dicatur. Paul. Girl. de q. in 3. q. nu. 7 433

¶ Fideiussor de iudicio sisti comparendo pro dño pœnam euitat. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 151 27

Fideiussor an sit liberatus, si bānitus captus au fugit. Nell. de bā. in 1. par. 1. tēp. n. 15. c. 221

Fideiussor bāniti an possit opponere exceptionē pscriptionis, quā ipse bānitus opponere nō pōt. Nell. ibid. in 2. par. 2. tēp. nu. 3. 242

Fideiussores non sunt recipiendi, vbi pœna corporalis, aut bāni ingeritur. Fr. Cas. in q. cri. cap. 9. num. 9 426

¶ Fides directe, & principaliter quæ dicant ad fidem ptinere, & quæ indirecte, seu secūdario. Gond. de hæret. q. 1. num. 2 154

Fides principal's in corde, & secundario in ore consistit. Idem dicit in hæresi, ibid. nu. 5. c. 156

¶ Fideicōmissum qd' semel p cōfiscationē extinguitur, an reuiuiscat, si restitutio sequat. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. nu. 1 55

¶ Filia legitimam hre debet, licet decreto ducis vel regis caueatur q bona facientis cōtra statum suum publicentur. Marr. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 35 49

Filiæ in crimine læsæ maiest. non ita puniūtur sicut filij, ibid. q. 10 48

Filiæ an comprehendant filiorum appellatione, in pœna. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 1 57

Filiæ non censentur comprehensæ sub filiorum exhæredatione, ibi. num. 5 58

Filiæ an comprehendantur sub statuto disponente q. filij bānitorum expellātur de ciuitate. Nel. de bān. in 2. par. 2. temp. nu. 42 253

¶ Filiationis causa ardua appellatur. M. Ant. Blanc. de ind. num. 122 369

¶ Filius conuersans, uel cohabitans cum inimicis sui pris, & illos associans, pōt à pre exhæredari. M. Ant. Bl. de ind. num. 163 373

Filius tenetur alere prēm bānitum. Nellus de bann. in 1. par. 2. temp. num. 48 228

Filius patrem excōicatum alere tenetur. ibi.

Filius matrē de partu supposito accusare pōt. Plac. de acc. tit. 1. num. 10 1

Filiusfamilias adulterium vxoris suæ accusare potest. Plac. de acc. tit. 3. num. 2 2

Filius, & libertus iure mariti accusare possunt. ibi. num. 3 ead.

Filius in crim. læsæ maiest. pdit legitimā Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 24 48

Filius patriæ proditor an possit à patre exhæredari, ibid. q. 39 49

Filius patriæ proditor non est successibilis, ibi.

Filius est portio quædam corporis paterni, & eadem caro dici potest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 14 59

Filius, & nepos eadem persona censentur, ibid. q. 6. num. 26 63

Filius pro patre puniri non debet, sm legem naturæ, ibi. q. 8. num. 6 65

Filius cui princeps concessit, ut non obstante paterno delicto succedere possit in omnib. iuribus &c. an possit extraneis succedere. ibid. q. 10. num. 1 66

Filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obstat exceptio, patri tamen non obstabit. Iac. de Are. de bann. num. 31 200

Filius habitus à bannito post bannum, an post mortem patris possit aliqd petere, de bonis ipsius pris bāniti, per fiscū ex forma statuti

Delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controuer. crim. art. 2 462
Delinquentium bona an pro delictis fisco taciте obligata censeantur. Gond. de hære. q. 15. num. 14 166
Delinquendi occasio oīno est tollenda. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 8. num. 3 65
Delinquendi ꝯsuetudo facit, vt ꝯtra aliquē ꝑsumatur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 242 379
Delinquere solitus an ex eo indicietur ad torturam, ibid. num. 246 380
Delinquere nemo uioletur sine aīo maligno. Fr. Cas. de torm. cap. 18. num. 23 419
Deliquisse ille ꝑsumitur, qui ex delicto cōmodum ꝯsequitur, vel incōmodū euitat, vel cui ita forte vř. Fr. Cas. de ind. num. 3 400
Dæmon hominem de loco ad locum portare potest. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 40 93
Dæmon quare sortilegis suadet sacroꝝ abusus effectus aliquos mirabiles parere. Paul. Girl. de fortil. q. 3. num. 22 109
Dæmon mente mulieris per infidelitatem capta, in diuersas personarum species se transformat coram illa, ibi. q. 7. num. 2 117
Dæmon maleficis, siue sortilegis utitur, tanq̄ instrumentis ad nocendum corporibus humanis, ibid. q. 8. num. 1 125
Dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem, ibi. num. 2 ead.
Dæmon quæ & qualia in cognitione habeat à naturali potentia, ibi. q. 20. num. 3 127
Dæmonis suffragium inuocare ad sciēdum, vel faciendum ea, quæ soli Deo competunt est hæreticum, ibi. nu. 19 129
Dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt contra naturam, abhominantes fugere est credendū. Fr. Ponz. de lamijs, nu. 64. 96
Dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum, ibi. nu. 82 98
Dæmones sanguinem amare dicuntur. Paul. Girl. de fort. q. 2. num. 9 106
Dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorum suorum. Paul. Girl. ibid. in 3. q. num. 2 107
Dæmones euocati veniunt certis tpib. signis, carminib. & ritib. obseruatis, ibid. nu. 7. ea.
Dæmones maleficis responsa præbere solent. ibid. num. 10 ead.
Dæmones per artes magicas euocati, inuiti cō parare coguntur, ibi. nu. 23 109
Dæmones elemētorum, metallorum, lapidem, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piscium, & motuum cœli notitiam habēt, ibi. q. 6. num. 10 114
Dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locum motu ueloci est impossibile, qđ si verum esset, non modica, nec pauca sequerentur inconuenientia, ibi. q. 7. nu. 3 117
Dæmones apparentias, & mille reꝝ species in intellectui humano repñtare pñt, ibi. n. 5. 118
Dæmones ſm ipsoꝝ nālem virtutē multa facere pñt, q̄ non faciunt, diuina eos reprimente prouidentia, ibi. num. 14 119
Dæmones miracula facere nō pñt. ibi. n. 15. ea.
Dæmones p virtutem suam adeo vehemētem, & acutam, operanř quædam, q̄ à nobis miracula putantur, & non sunt, ibi. nu. 16 ead.
Dæmones in nobis duplř operari pñt. ibid.
Dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta, possunt hominem vere, & realiter de loco ad locum transferre. ibid.
Dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter, ibi. nu. 38 124
Dæmones contra iustitiam humanam vires suas nequeunt extendere, ibi. num. 39 125
Dæmones in sortilegijs uocantur. M. Ant. Bl. de ind. num. 398 392
Dæmonum auxilij imploratio ad sciendum futura hæresim sapit. Paul. Girl. de fortil. q. 10. num. 10 128
Dæmonum inuocatio per modum orationis proprie heresis est, ibid. num. 11 ead.
Dęmonum diuinationes, & responsa euitanda sunt, etiam si vera pdicent. Gund. de hęre. q. 9. num. 8 160
¶ Denuncians prelatum, an debeat ab ecclesia expensas habere. Bonic. de acc. nu. 53 12
Denuncians an possit recipi in testem. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 11 424
Denuncians an consequatur beneficium statuti pręmium proponentis iudicanti delictū, vel accusatori, ibi. nu. 12 ead.
Denuncians an teneatur edere libellum sicut accusator, ibid. num. 16 425
Denunciantes malitiose non aggrauantes delictum, tenentur de falso, ibid. nu. 5 424
Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excusentur, ibi. nu. 6 ead.
Denunciantes ratione officij, an ad expēsas teneantur, ibid. num. 7 ead.
Denunciantibus officialibus, quando, & in q̄bus casibus credatur, ibid. num. 8 ead.
¶ Denunciare qui tenentur, & si in probōne defi-

deficiant, an puniant. Paul. Gir. de relax. car. in tit. de calum. q. 2. num. 7 427
Denunciare quis teneatur maleficium cōmissum in confinibus duarum villarum. Franc. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 2 424
Denunciare qui tenetur sub pœna, an excusen tur si accusator præuenerit, ibid. nu. 9 ead.
¶ Denunciatio euangelica ad pniam tm̄ agit, non ad pœnam. Bonic. de accus. nu. 8 8
Denunciatio priuata per quos fiat, ibi. n. 11. 8
Denunciatio euangelica, & canonica quid inter se differat, ibi. num. 12 8
Denunciatio iudicialis est duplex, ibi. n. 15 9
Denunciatio priuata quæ sit. ibi. nu. 16 ead.
Denunciatio euangelica requirit q̄ denūcians sit sine macula, ibi. nu. 19 ea.
Denunciatio regularis quæ sit. ibi. nu. 20 ea.
Denunciatio clamosa, & frequens, an sufficiat contra ꝯstitutum in dignitate, ibi. n. 45. 11
Denunciatio nequaq̄ fieri debet, si crimen ita occultum sit, vt probari nequeat, & epo contrarium mandanti minime obediendum est. Gund. de hæret. q. 10. num. 7. 8 160
Denunciatio decani, seu centenarij an faciat indicium. M. Ant. Bl. de ind. nu. 396 392
Denunciatio quando sapiat accusationem, uel instigationem. Franc. Cas. in qō. crim. cap. 7. num. 17 425
Denunciatio sola non facit aliquam probationem, vel iudicium, sed tantum sufficit ad inquirendum, ibid. nu. 15 ead.
Denunciationis aduersus hæreticos quæ forma sit. Gundiss. de hær. q. 10. nu. 6 161
Denunciationem iudex ecclesiasticus, an indistincte admittat. Bonicont. de acc. nu. 17 9
Denunciatione facta per saltuarium, an dicatur de delicto constare. Franc. Cas. in qō. crim. q. 7. num. 14 424
¶ Denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur. Fr. Cas. ibi. nu. 1 ead.
¶ Deponens bis contra aliquem, in secunda attestatione præsumitur inimicus. M. Ant. Bl. de ind. nu. 156 372
¶ Deportandus est qui filium ad militiam delectum, debilitat vt inhabilis fiat. Plac. de acc. tit. 6. num. 24 7
Deportatus per ministros debet ad locum cōduci, secus est in relegato. Ioan. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 199 31
Deportatus non amittit ea quæ sunt iurisgentium. ibi. nu. 226 33
Deportato, vel relegato totus mundus interdicitur. Iac. de Are. de bann. num. 1 199
¶ Deportatio requirit formam actualem, vt ip se deportatus p ministros ducatur ad insulā. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 229 33
Deportatio nihil aliud est, q̄ oium bonoꝝ publicatio. Nic. Boër. de sed. in 7. q. nu. 30 83
¶ Depositio. Ex grauissimis tm̄ criminib. quis ab ordine deponitur. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. num. 245 34
vbi agitur de Depositione ab ordine alicuius corporis, ibi de iure ciuili non agitur de tā graui pœna. ibi. nu. 246 ead.
Depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem, ibid. num. 58 23
¶ Depositio testis post terminum examinati, non ualet. M. Ant. Blanc. in tract. de indic. num. 342 387
Depositio siue iuro nulla est, ibi. nu. 384 391
Depositio mortui, an faciat indicium ad torturam. ibid. nu. 390 ead.
¶ Depositus post pactam pniam, & legitimam purgationē ad pristina restituitur. Paul. Gir. de pœn. omn. coit. q. 2. num. 3 447
¶ Deprehensus in aliqua hæresis suspicione, qua pœna plectendus sit. Paul. Gir. de hære. q. 8. num. 1 152
¶ Descendentes vsq; ad decimum gradum extēdunt. Nel. de bā. in 1. par. 1. tēp. n. 8. c. 205
¶ Descriptio an inuentarium bonoꝝ accusati fit duab. rōnib. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 86 466
¶ Desinere posse, & sic non posse multis modis dr. Nell. de ban. in 2. par. 2. temp. n. 66. c. 264
¶ Desistens ab accusando, & ꝓsequendo crimē publicum, incidit in Turpillianum. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 16 22
Desistere, seu destitisse ab accusatione q̄s dicaṫ. Plac. de acc. tit. 4. num. 6 4
¶ Detentio est offensio in personam. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 38 253
Detentus in carcere ut fiti moriatur, torqueri dr̄, & si ꝯfiteatur, eius ꝯfessio nulla erit. Gui. de Suz. de ind. nu. 75 324
¶ Determinans ad plura determinabilia relatū, pariformiter illa determinare debet. Pau. Gir. de sort. q. 12. num. 9. 16 116. 134
¶ Detinens vxorem, vel terram inimicitiam cum domino contrahit. M. Ant. Bl. de indic. num. 98 367
Detinens, & detentus in carceribus inimicitiā inuicem ꝯtrahere p̄sumuntur, ibi. n. 99 ea.

¶ Deus ex conuentione sua obligari posset. Inc. Auct. de crim. lesæ maiest. q. 1. nu. 9 51
Deus per artem dæmonis multa contingere p-mittit. Io. Franc. Ponz. de Lamijs, & excell. iuris, num. 41 94
Deus solus secreta cordis humani rimari pot. Paul. Girl. de sort. q. 10. num. 2 126
Deus Acheron in breuibus adijci solitum, an sit verbum diabolicum. Paul. Girl. ibid. qõ. 11. num. 24 132
Deus peccatoris mortem non optat, sed q viuat, & conuertatur potius. Paul. Gir. de hær. q. 5. num. 13 149
Deus cur sinat tot hæreses esse, & tantorum hæreticorum animas in infernum mergi. Gund. de hæret. q. 3. num. 5 155
Deus qñq; quæ à dæmonibus prędicuntur euenire sinit, vt hoium religionem, erga illum tentet, ac experiatur, ib. q. 9. num. 9 160
Deus solus est scrutator cordium. M. Ant. Bl. de ind. num. 57 364
Deus solus scit occulta. ibid. num. 399 391
Deus subiecit Principi leges, & tributa, sed nõ subiecit ei conuentiones, & consuetudines, quibus ipse ligatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 9 51
Dei secreta inquirere non debemus. Gondiss. de hæret. q. 4. num. 6 155
Deo soli reseruata quæ sint, nec vlli permissa creaturæ. Paul. Gir. de hær. q. 10. nu. 1. c. 126
Deo explorata sunt omnia, & intuetur cor. Fr. Cas. de ind. num. 8. el 2. 406
Deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites, qualiter puniri debeant. Paul. Girl. de sortil. q. 11. num. 25 132
¶ Diabolus quoad potest fidei nostræ resistere nititur, & eam impugnare. Fr. Ponz. in trac. de lamijs, num. 42 94
Diabolus summopere ab hominibus adorari cupit, atque ut adoretur nullum mouet lapidem. Paul. Gir. de sortil. q. 3. num. 6 107
Diabolus an sit futurorum pscius. ibi. n. 11. c. 108
Diabolus plus timet signum crucis, q̃ cetera oia quæ in mundo sunt. ibi. q. 5. nu. 4. 112
Diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur. ibid.
Diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia, ibid. num. 11 113
Diabolus rerum naturalium, & secretorum naturæ, maiorem habet cognitionẽ, q̃ omnes simul homines, ibid. q. 6. num. 2 ead.
Diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum, ibi. num. 3 ea.
Diabolus præteritorum, aut præsentium occultorum homini incognitorum, optimus est interpres, ibid. num. 5 ead.
Diabolus furta, adulteria, & cętera quoq; vitia, quanquam occultissima cogooscit ibi.
Diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est virtus causarum naturalium, q̃ hominibus, ibid. num. 6 114
Diabolus quare qñq; futura prædicit, ex certa scientia, q̃ non habet ipse. ibi. nu. 7 ead.
Diabolus imbutus artibus magicis uelat, alias cognita impossibilia, ibid. num. 9 ead.
Diabolus nulla obliuione capitur, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturæ, ibid. num. 10 ead.
Diabolus in oibus artibus liberalibus omniũ hoium est longe doctissimus, ibi. nu. 11 ea.
Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat. ibid.
Diabolus quædam in puluerem, & quædam in pinguedinem redigere docet ad faciendum sortilegia, ibid. num. 12 115
Diabolus quare à Deo permittaĩ adeo inhonestè res diuinas, & suæ adorationis cultum deturpare, ibi. nu. 19 116
Diabolus hoc vnum maxime optat, vt ab hominibus adoretur. Paul. Gir. de sortil. qõ. 7. num. 9 118
Diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem statuens eum supra pinaculum templi, ibid. nu. 18 119
Diabolus quare nõ possit mouere corpus, quo vult, ibid. num. 20 120
Diabolus virgas ligneas in veros dracones cõuertit. ibi. num. 22 ead.
Diabolus reducens strigas à ludis dæmonum, si sonum campanæ pro Aue Maria audierit, cogitur eas in loco dimittere, ib. n. 30. c. 122
Diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, ibid. q. 9. num. 2 126
¶ Diaconus rebus sacris abutens, & in vsus p fanos eas conuertens, quanto tempore excõmunicatus ab altaris ministerio sit suspensus. Paul. Gir. de sortil. q. 16. num. 3 138
¶ Dicens se inimicum inimicus est. M. Ant. Bl. de ind. num. 108 368
¶ Dictio usque, stat exclusiue. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. num. 204 31
Dictio frustra, quam significationem habeat. ibi. nu. 370. 376 41. 42

Dictio penitus,quid importet,ibi.nu.374 ea. in 4.q.2.par.num.16 452
Dictio vsque,an includat,vel excludat.ibi.in 2. par.num.60 47
Dictio studiose,in delictis malum aium significat. Nic.Boër.de sedit.q.7. num.35 83
Dictio sæpius,in tribus vicibus verificatur.ibi. num.54 85
Dictio nunquam,est exclusiua, loci, & tpis, & cuius uis alterius subiecti.Paul.Girl.de hær. q.5.num.17 150
Dictio a,qño ponatur.Nell.de bann.in 2.par. 2.temp.num.66 264
Dictio ab,simpliciter posita, separationem denotat, & qnque inclusiue ponitur ibid.
Dictio ab hinc,quomodo exponatur. ibid.
Dictio ab hinc ante,intelligitur .i. ab hinc retro ibidem
Dictio post,quomodo exponatur. ibid.
Dictio quasi,impropriet atis est nota.Pau.Gir. de pœ.om.coit.q.10.nu.9 456
Dictio non,adiuncta verbo potest,quid denotet.Nell.de ban.in 2 par.1.temp.n.2. c.207
Dictio propter,causam remotam denotat. ibi. num.7 208
Dictio perinde, ad oēs qualitates rēr refertur. Nell.ibi.in 1.par.2.temp.num.53 231
Dictio ad,modum indicat,ibi.num.78 239
Dictio tunc,extremitatem denotat.Nell.ibi.in 3.par.1.temp.num.7 269
Dictio ante,qño intelligatur.Nell.ib.in 2.par. 2.temp.num.66 264
Dictio hæc,causam proximam denotat, ibid. num.7 245
Dictio hæc,p pp,ponitur,ibid.num. 53 260
Dictiones incontinenti,mox,protinus,& similes,modicum tps denotant,ibi.nu.63. c.263
Dictiones continuo,mox,& similes qnq; temporis spacium admittunt.Paul.Girl. de hær. q.5.num.16 150
Dictionũ intra,& infra,natura quæ sit, & qño intelliguntur.Nell.de ban.in 2.par. 2.temp. num.66 264
Dictio vna,pro alia,poni solet,ibi.n.53. c.260
Dictio taxatiua quid operetur.Nell.ibid. in 2. par.1.temp.num. 11 210
Dictiones collectiuæ quæ sint . Nell.ibid.in 2. par.2.temp.num.20 248
¶ Dictum vnius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tor.num.94 326
Dictum testis validius dicitur cum tortura factum,q̃ quod siue Fran.Brun.de ind.& tort. in 4.q.2.par.num.16 452
Dictum socij , an faciat indicium ad torturam. M.Ant.Blan.de ind.num.370 389
Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.ibi.num.377 390
Dictũ mortui an faciat indiciũ,ib.n.390.c.391
Dictum defuncti vilis præsumpt o dr. ibi.
Dicto vltimo testis statur in cr.mine hæresis. Ioan.Franc.Ponzin.de lamijs.num.84 98
¶ Dies triplex est nālis,artificialis,& emergēs. Nell.de bann.in 3.par.2.temp.num.66.ver. sed aduertendum 264
Dies termini,an computetur in termino , ibi.
Dies an exprimendus sit in accusatione. Fran. Cas.in q.crim.cap.3.num.8 310
Dies vtiles qui dicantur.Placen.de accus. tit.3. num.8 3
Dies decem dantur fauore iurium ad appellandum infra quos si non appelletur , sententia transit in iudicatum. Incer. Auct.de modo p cedendi.contra apost.num.16 197
¶ Diffamatio an requiratur inquisitione de hæresi,& an litis contestatio.Lud.Car. de hær. num.110.111. 187
Diffamatus de falsitate antequam banniatur, citari debet.Nell.de bann.in 3.par.1.temp. num.4 211
¶ Differentia inducenda nō est inter ius canonicum,& ciuile,nisi expresse tex.reperiatur. Io.Nic.Arel.de hæret.not 44.num.4 143
¶ Difficultas puniendi, excusat iudicem à puniẽdis delictis.Nic.Boë.de sed.q.1.n.8. c.70
¶ Diffinitio , & allusio an præualeant quando contrariæ sunt. Nell. de bann. in 2. par.2. temp. num.54 261
¶ Digitus an sit membrum,vel officium membri.ibid.nu.51 258
¶ Dignitatis , vel conditionis ratio attenditur in pœnis.Plac.de acc.tit.2.num. 5 2
¶ Dilatio non est de substantia probationis . M.Ant.Blan.de ind.num.340 387
Dilationes concessæ reo per dispositionẽ auct. offeratur.C.de lit.contest. non dantur in criminalibus.Io.Ant.Rub.de pot.procur.in 1. par.num.42 22
Dilationes auferendo, aufertur actori ius suũ, & reo defensio, ex æquitate naturali . Ant. Col.in for.proc.extraord. in contr. crimin. art.164 468
¶ Dinumeratio in triginta pedũ circa capellas q̃ sunt in castris,de ꝯsuetudine nō habet locum,pro immunitate. Ant.Col. in for. pc.

extr.in contr.crim.art.127 467

¶ Directe,& principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere,& quæ indirecte,& secundario.Gondisl.de hæret.q.1.num.2 154

¶ Discordia generatur,si alijs alleuiatis,alij nimis in collectis grauentur.Nic.Boer.de sedit.q.1.num.3 69

Discordiam parit præsumptio nouitatum.ibi.num.2 ead.

¶ Dispensatio fieri non debet cum criminoso assueto crimina cōmittere.Paul.Gir.de rel.carc.in tit.de pœn.comp.q.1.num.6 310

Dispensationes odiosæ non sunt ampliandæ licet bene fauorabiles. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.10.num.5 67

¶ Dispositio odium irrōnabile continens, nullatenus extendi debet. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.5.num.2 57

Dispositio pœnalis respectu delinquentis est reip.fauorabilis,respectu vero filiorum continet odium.ibi.nu.13 59

Dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur. Gond.de hæret.q.11.num.3 162

Dispositio quæ ab initio inutilis est, ꝯfirmari non pōt.Iac.de Are.de bann.nu.39 201

Dispositio legis, & contractus hominis vbi cōcurrit,tunc fortior effectus resultat. Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.nu.3 50

Dispositio vl̃is restringitur,nequis indebite dānum patiatur,ibi.q.6.num.17 62

Dispositio an sit fauorabilis, vel odiosa, causa proxima,& non remota attendi debet. ibi. q.6.num.12 61

Dispositio deducta ad causam, à qua incipere potuit,conualescit.Iac.de Are.de bann. numero 44 201

Dispositio in vno ex correlatiuis ad alium trahit.Nell.de bān.in 2.par.2.tēp.nu.40.c.253

Dispositio facta de filijs non comprehendit filias,vbi de odio irrationabili tractatur. ibi. num.42 ead.

Dispositio simplex an in mixto verificetur.ibi. in 3.par.2.temp.num.14 271

Depositio legis adaptatur ad dispositionem ultimæ voluntatis vbi est dr̃ia inter ꝯtractus, & ultimas uoluntates. Nell.de bā.in 1.par. 3.temp.num.1 290

Dispositio super præparatorio porrigitur ad illud cuius est præparatorium.ibid.nu.4 291

Dispositio super publico iure tanquam specie differens ad priuatū nō trahit.ibi.n.11. 291

Dispositionem omnem censeri debere ex eo, quod principaliter agitur. Ioā.Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.338 40

Dispōnes legales totius vltimis voluntatibus, q̃ ꝯtractib.æquiparantur. Nell.de bann.in 4.par.1.temp.num.4 215

Dispositio.§.ad crimen,in l.pen.ff.de pub.iud. an in his casibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.Io.Ant.Rub.in d.§.ad crimen,num.11 22

Dispositio d.§.ad crimen, nedū in crimine publico, sed etiam in priuato locum sibi vendicat.ibid.num.85 24

Dispō l.is cui bonis.ff.de verb.obl.non ꝓcedit in hæretico qui etiam ꝯtrahendo non pōt suam ꝯdōnem meliorem facere. Io.Nic.Ar. de hæret.not.44.nu.1. 143

Dispositio.l.transigere.C.de transact. non ꝓcedit in delictis cōmissis aduersus Dei maiestatem,ibid.not.8.num.2 139

¶ Dispositum in filijs nunq̃ ad filias trahitur. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.5.n.3 58

¶ Disputandum non est de iuris apicibus,cum de bona fide agit̃.Bonic.de acc.nu.9 8

Disputandum an sit cum hæreticis uolentibus publice disputare persistendo, & ꝯfirmando errores suos,& an cum Iudęis,& alijs infidelibus disputare volentibus. Gondisl.de hær. q.21.num.1 170

Disputandum non est cū negantib. principia, quo intelligat̃,& in q̃b. ꝓcedat,ib.n.4. 171

Disputare publice de fide qn̄ liceat, latissime, vbi etiam quæ in tali disputatione seruari oporteat,traditur,ibi.num.1 170

¶ Disputatio noium ꝯtinacibus relinquenda est.Nell.de ban.in 1.par.2.temp.nu.3.c.218

Disputatio an sit fienda super indicijs ꝯtra testem habitis, sicut super his quæ ꝯtra reum habentur.Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.num.15 341

¶ Distinguentis opinio semper dicitur melior. Io.Fr.Ponz.de lamijs &c.nu.55 95

¶ Districtus quis dicatur.Nel.de ban.in 1.par. 2.temp.num.58 232

¶ Diuites bonæ opinionis,& famæ in duobus tm̄ casibus torqueri possunt. Fr.Bru.de ind. & tort.in 4.q.2.par.num.7 340

¶ Diuinatio an faciat indicium ad torturam. Fr.Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par. nu.329. car.336 & M.Ant.Bl.de ind.nu.397. 392

Diuinatio quę fit per somniorꝫ interpretationem

nem,an sit prohibita.Paul.Girl. de fortil.q. 11.num.27 132
Diuinationes & sortilegia qñ dicantur sapere hæresim manifestam,& qñ non. Gondiil. de hæret.q 9.num.6.10 160
Diuinationem quatuor sunt species.s.geomãtia,hydromantia,pyromantia,& aërimãtia. Paul.Gir.de sort.q.2.num.6 106
Diuini quare sic dicti ibid.
Cetera vide infra I litera S,in ver. Sortilegi.
¶ Diuortiũ ortũ inter maritũ, & vxoré causat inimicitiã.M.Ant.Bl.de ind.nu.101 368
¶ Doctrina certa in indicijs, ut ex eis ꝓcedatur ad torturam,dari non potest. M. Ant. Blan.de ind.num.40 363
¶ Doctor legum, an pro debito carcerati possit.Bald.de carcerib.cap.1.num.4 301
Doctoris dcm̃ fm leges quas allegat, intelligi debet.Nic,Boër.de sedit.in 6.q.nu.14. 78
Doctores iuris priuilegiati sunt in multis.Ioã. Fr.Ponz.de lamijs,nu.19 91
Doctores iuris contẽnentes velut pecudes detestandi sunt,ibi.num.20 ead.
Doctores nõ debẽt cogi hospitari milites. ibi.
Doctores iuris ciuilis circa quæ versari dicantur,ibid.num.21 ead.
Doctores iuris magnifici appellari debẽt. ibi.
Doctores iuris sunt optimi iustitiæ, & reipub. ministri. ibid.
Doctores iuris ciuilis vocari debẽt ad ꝓcessus & examinationes inquisitorũ,ibi.nu.66 96
Doctores legum,& aliarũ scientiarũ, personaliť capi,ad iudicem trahi,aut quouis modo vexari non pñt. Franc.Brun. de ind.& tort.q. 4.2.par.nu.23 341
Doctores an possint torqueri. Guido de Suz. de ind.& tor.nu.108.& ibi.Lud.Bol.in add. num.109 car.328.Fr.Br.ibi.nu.22.car.341. & Paul.Gir.de qõ.q.6.nu.3.car.436. & Frã. Cas.de torm.cap.10.num.14 415
¶ Dogma falsum,& à fide extraneũ defendẽs, hęreticus est.Pau.Gir.de hær.q.2.n.3.c.442
¶ Dolor ẽt innocentes mentiri cogit.Fr.Brun. in tract.de ind.in 6.q.2.par.nu.1 350
¶ Dolus pro facto accipitur in l.Corn.Plac.de accus.tit.6.num.9 5
Dolus præsumptus futurus remitti potest,non autem verus.Inc.Auct.de crim.læsæ maiest. q.8.num.12 66
Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.Io.Fr.Ponz.de lamijs,nu.87 99
Dolus vel scm̃ cedentis cessionario obesse non debet.Iac.de Are.de ban.nũ.32 200
Dolus ex parua re non præsumitur. M. Ant. Blan.de ind.num.130 370
Dolus licet in actu delicti præsumatur,non tñ præsumitur prius deliberate reus delictum commisisse,ibid.nu.56 364
Dolus, & fraus non debet alicui patrocinari. ibi.num.209 376
Dolus bonus est, contra hostem machinari. Nel.de ban.in 2.par.2.temp.num.8 245
¶ Domesticus non debet torqueri in eum cuius est domesticus.Fran.Brun.de ind. & tor. in 4.q.2.par.num.10 340
Domesticus tpe contractus, si desijt esse domesticus tpe attestationis faciẽdæ,& duret causa reuerentiæ,non potest esse testis. M.Ant. Blan.de ind.num.135 370
Domesticus non potest examinari ad fauorem illius cuius est domesticus,ibi.nu.362 388
Domestici taciturnitas,an faciat indicium contra se,ibi.nu.274 382
Domestici testes admittuntur in probãdis his, quæ domi geruntur. Paul.Girl.de relax.car. tit.de absol.Innoc.q.3.nu.3 307
Domestici pro delicto domi cõmisso pñt torqueri.Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.38.c.347
Domestici & familiares qui dicantur. M.Ant. Blan. de ind.num.363 388
Domestici & familiares aliquando admittunť ad testificandum,ibi.nu.364 ead.
¶ Dominium eiusdẽ rei ex plurib. causis, codẽ vel diuersis tpib. ꝯcurrentib. quæri nõ põt. Inc Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.n.19. 52
Dominium rerum & earum defensio de iure gẽtium est Nell.de bann.in 2.par.2.temp. numero 55. 261
¶ Dominus admittiť ꝓcurator ꝓ seruo carcerato,nec solus dñs,sed & quis alius.Io.An. Rub.de potest.procur.in 1.par.nu.117.c.26
Dominus pro seruo admittitur ad defendendũ pro suo interesse.ibi.nu.149 27
Dominus an possit tanq̃ procurator defendere seruum accusatum,ibi.in 2.par.n.55 57
Dominus an priuetur possessione ciuitatis,ꝑ subditorum rebellionem. Mart.Laud.de crimine læsæ maiest.q.5 48
Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuandũ vasallum feudo,nisi culpa ꝯuicta.Inc. Auct.de crim.læsæ maiest.q 1.num.20.c.52
Dominus castri à præfectis inquisitioni requisitus,an cogatur hæreticum in suo territorio manentem verbaliter citatum, illis tradere.

Gundiff.de hæret q.11.num.6 162
Quid in alijs criminib.ibid.nu.7 ead.
Dominus domus penes quã reperitur mortuus, an indiciet.M.Ant.Bl.de ind.nu.298.c.383
Dominus in cuius domo mortuus reperitur, indiciatur,ibid.num.299 ead.
Domini tenentes famulos malæ uocis, famæ, & conditionis.de illorum delictis tenentur. Fr.Cason.de ind.num.11 440
Domini temporales,an de propria iniuria cognoscant.Ant.Col.in for.proc.extraord. in contr.crim.art.249 462
¶ Dominus dat sapiam,& ꝯsilium,&q. negligit legem,& ꝯsilium eius,perdet à paruulis,& à stultis.Franc.Cas.de ind.num.11 411
¶ Domus appellatione ẽt conducta venit.Nel. de bann.in 3.par.1.temp.num.3 211
Domum delicatam hẽre nostra non interest,ne ob id à forẽsibus uexari nos oporteat. Nic. Boër.de sedit.q.1.num.25 72
¶ Donans pecuniam hostibus principis, in crimen læsæ maiest.incidit Mar.Laud.de crim. læsæ maiest.q.4 48
Donans, & postea repertus in possessione rei donatæ,præsumitur habuisse malum aium. Mar.Ant.Blanc.de ind.num.88 367
¶ Donatio facta per hæreticum ante damnationem,an valeat,& an possit reuocari.Pau. Girl.de hæret.q.5.num.8 148
Donatio bonoꝝ facit præsumi de malo animo donantis.M.Ant.Blanc.de ind.nu.87.c.367
¶ Dos an fisco applicetur ob vxoris hæresim. Gundiff.de hæret.q.15.num.9 166
Dotes vxoꝝ hæreticoꝝ an ꝯseruari debeant. Lud.Car.de hæret.num.141 191
¶ Dubietas siue sit in facto,siue in iure,nõ põt interuenire procurator.Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.num.352 41
¶ Dubium est quod oibus non liquet. Nell.de bann.in 2.par.3.temp.num.12 298
Dubia in spectantib.ad fidem sunt ad Papã referenda.Io.Fr.Ponz.de lamijs,nu.8 90
in Dubijs benigniora præferuntur in quauis materia,ibi.nu.45 94
¶ Dubius in fide hæreticus est,quod declara,& limita quinque modis,vt per Lud. Car. de hæret.nu.8 178
¶ Ducens aliquos verbis in aliquo loco, si interficiantur, contra ducentem præsumitur. M.Ant.Blan.de ind.nu.238 379
Ducens aliquem per locum,in quo scit inimicum offensi adesse, præsumitur particeps criminis.Fr.Cas.de ind.nu.35 395
¶ Duellum, an stantibus præsumptionibus nõ tñ legitimis, indicendum sit, & locum habeat.Lud.Car.de hæret.num.119 189
¶ Dux. In ducibus,& ꝓceribus nõ habet locũ vt delinquens ꝯtra coꝝ statum puniatur sm formam.l.quisq;. C. ad l.Iul.maiest. Mart. Laud.de crim.læsæ maiest.q.1 48
¶ Dynus cum aliquam decideret qõnem, synodus tota legalis sapientiæ adesse videbatur. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.nu.2.c.50
EBriosus est irregularis. Nic.Plou. de irreg. num.2 100
¶ Ecclesia non claudit gremium redeũti. Paul. Girl.de hæret.q.8.num.2 151
Ecclesia quam pœnam imponit, & an sanguinis.Lud.Car.de hæret. num.62 182
Ecclesia sanguinem abhorrere dicitur. Paul. Girl.de relax.carcer.in tit. de pœ. composit. q.1.num.5 310
Ecclesia bannitum per contumaciam tutatur. Ant.Col.in for.proc.extraor.in controuer. crim.art.25 463
Ecclesia non habet territoriũ nisi respectu clericoꝝ.Ant Columb.in for.proced. extraor. in controu.crim.art.114 466
Ecclesiæ immunitate non gaudet, debitor pro debito ciuili ductus per ecclesiam. Io.Tierr. in tract.de fuga.num.7 198
Ecclesię immunitate an gaudere debeat.Titius homicida,si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotem deferentẽ corpus Christi,aufugit ad ipsum,& cum accepit.ibid.num.8 ead.
¶ Edificare uolentes domos,q̃d facere debeãt. Nic.Boër.de sedit q.1.num.26 72
Edificium radicitus destructum,si reædificetur, omnino nouum dicetur. Inc.Auct.de crim. læsæ maiest.q.2. num.2 53
¶ Effectus cõsurgit fortior dispositione legis, cum hominis concurrente contractu.Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.1.num.3 50
Effectus sortilegioꝝ qualiter causari possunt in corporibus humanis mediantibus rebus siue mixtis,siue simplicib.Paul.Girl.de sort. q.6.num.1 113
Effectus cessat,cessante causa.Paul.Girl. de qõ. q.6.num.8 438
¶ Effractores vt plurimum damnantur in metallum.Plac.de accus.tit.6.num.22 6
¶ Egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus,per cõtrarias res curari possunt.Paul. Gir.

Girl. de fort. q. 2. num. 5 105
Egritudines, seu morbi quos inferunt malefici non ex imaginibus, aut ex ceremonijs proueniunt, sed ex mixturis, & rebus applicatis naturalibus, ibi. q. 6. num. 18 116
¶ Emancipatio filiorum facta per hæreticum post hæresim est nulla. Lud. Carer. de hæret. num. 158 193
¶ Emásor quis dicatur, & quis fugitiuus. Plac. de acc. tit. 6. nu. 6 5
¶ Emens muricē, & purpurā tingēs, pœna mortis puniē. Gul. Bont. de pœ. mor. nu. 2. c. 444
¶ Emphyteusis băniti, an veniat in confiscatione bonorum. Nell. de ban. in 1. par. 2. temp. num. 24 224
Emphiteutica bona an damnato hæretico ueniant fisco applicanda. Gondisl. de hæret. q. 15. num. 8 166
¶ Episcopus est illustris. Ioā. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 238. & nu. 242. in fi. 33
Eps in scriptis citari debet. ibid. num. 239 ea.
Episcopus potest per substitutum sententiam legere. ibid. nu. 240 ea.
Episcopus notorius homicida non deponitur absque sententia. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 23 53
Eps an possit facere pacē de maledictione Dei. Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu 85 99
Eps à pontificalibus suspensus irregularitatem non incurrit si in eis celebrauit. Nic. Plou. de irreg. num. 31 104
Eps remittere non pōt offensam illatam maiestati Deo, ideo cū hæretico trāsigere nō pōt. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 8. num. 2 140
Eps pōt iudicare de qōne fidei, & ɔtra hæreticos procedere, & ēt capitulum sede vacante. Gondisl. de hæret. q. 7. nu. 8 157
Eps an valeat in hæreticum inquisitorem procedere, ibi. num. 17 158
Episcopus hæreses expurgare negligens, qua pœna puniatur, ibid. num. 19 ead.
Eps si possit inquirere solus sine inquisitore, & vice uersa, quid inquisitor absque episcopo. ibi. q. 8. num. 3 159
Episcopus super adulterio, & minoribus criminibus dispensare potest, ne deponatur clericus. Paul. Girl. de pœn. omnif. coit. quæst. 2. num. 3 447
Eps in quibus casibus, & de quibus criminibus dispensare possit, ibid. num. 4 448
Episcopus cum clerico dispensare potest in stupro, fornicatione simplici, & alijs minorib. criminibus. ibid. q. 6. num. 5 451
Episcopus instituens hæredem consanguineū, an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hæt. num. 47 181
Episcopo an liceat armatos ministros habere, pro suæ iurisdictionis executione. Gondisl. de hæret. q. 11. num. 16 163
Epō sine inqsitore non licet contra hæreticum diffinitiuam ꝓferre sniam, nec cum diro carceri mancipare, nec tormentis subijcere, qđ limita & declara, vt ibi. q. 8. num. 4 159
Episcopi, & inquisitioni præfecti sunt, districte aduersus suspectos de hæresi procedant, nemini fraudolose falso hoc crimen imponāt, nihil denique gratia, odio, aut lucri causa agant, ibid. q. 7. num. 18 158
¶ Equiparatio, & similitudo sufficit, ut sit in ca re, de qua agitur, nec requiritur, ꝙ tota res alteri similis sit. M. An. Bl. de id. n. 128. c. 369
¶ Equo, & bono, æquior, & melior credatur. ibid. num. 318 385
¶ Eremita quis, & vnde dicatur. Paul. Girl. de hæret. q. 1. num. 5 146
¶ Erigens furcas ꝓpria auctoritate pœna mortis naturalis punitur. Gul. Bon. de pœ. mor. num. 3 444
¶ Errans in sacro Eucharistiæ hæreticus est. Paul. Girl. de hæret. q. 2. num. 2 145
Errans in facto excusatur non autem in iure, si maior sit. Paul. Girl. de pœn. omnif. coit. qō. 14. num. 3 459
Errant qui fidem Xpi humanis rōnib. fundare nituntur. Gondisl. de hæret. q. 21. nu. 5. 171
¶ Error præsumitur quando aliud in referēte, q̄ relato reperitur. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 16 62
Error quid sit. Paul. Girl. de quæst. in 3. quæst. num. 10 433
Erroris reuocatio nō admittitur nisi sm iudicis arbitriū. Pau. Gir. de hær. q. 5. n. 12. c. 149
Erroris reuocatio an post latam sniam admittatur, ibid. num. 15 150
Erroris reuocatio quando sponte, & vero corde fieri dicatur, ibid. nu. 4 148
Erroris reuocatio non admittitur nisi statim post deprehensionē fiat. ibid. q. 10. n. 3. c. 153
¶ Et, copula, quid denotet. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. nu. 78 239
¶ Euangelica denūciatio requirit ꝙ denunciās sit sine macula. Bonicont. de acc. nu. 19 8
¶ Euentus spectatur si de puniendo crimine agatur. Placent. de accus. tit. 6. num. 8 5

Euidens

¶ Euidens dicitur quod manifeste liquet.Paul. Giri.de q̃ō.in 3.q. nu.12 433

¶ Euntes ad terminos hæreticoꝝ ꝯsequuntur indulgentias.Lud.Car.de hær.n.156. c.193

¶ Ex,dictio,aliqñ ponitur pro pp. Nell.de bā. in 2.par.2.temp.num.54 260

¶ Examinatio testium in crimine hæresis pōt alteri cōmitti. Io.Fr.Pōz.de lamijs,& excel. iur.num.84 98

Examinatio,& tortura fieri potest diebus feriatis ꝯtra latrones famosos.Pau.Gir.de relax. carc.in tit.de absol.innoc.q.1.nu.2 307

Examinationi testium ꝯtra hæreticos duæ religiosæ personæ.Item publicus tabellio adhiberi debent.Gund.de hær.q.13.n.18. c.165

¶ Exceptio declinatoria an ueniat appellatione defensionis.Io.Ant.Rub.de potest.ꝓcur. in 1.par.num.342 40

Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam censetur exclusa,ibi.num.350 ead.

Exceptio banni an sit declinatoria, vel peremptoria.ibi.num.355.357 41

Exceptio banni personæ cohæret,& illam non egreditur.Iac.de Are.de bann.nu.32 200

Exceptio banni an obstet bannito succedenti, & hæreditario nomine agenti,ibi.n.25. ea.

Exceptio banni superuenientis excludit bannitū à iudicio per eum ante inchoato . Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.59 233

Exceptio talis si bannitur filius,an excludat patrem qui accusauerat de iniuria facta filio . ibid.num.60 ead.

Exceptio talis an excludat tertium qui accusauerat de consensu eius, qui postea est bannitus,ibid.num.61 ead.

Exceptio banni qñ incidenter possit oppo. Idē Nell.ibi.in 3.par.2.temp.num.4 269

Exceptio ꝙ qs nō fuit rite cācellatus de bāno , an possit in iudicio deduci ꝑ ꝓcuratorē. Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.361 41

Exceptio respiciens qualitatem personæ agentis,iudicanda est potius declinatoria, quam peremptoria.Io.Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.num.356 41

Exceptio quæ seorsum à crimine venit examinando,an possit opponi,&deduci in iudicio per procuratorem.ibi.nu.362.367 ead.

Exceptio proprietatis quoties concludit agentem non possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hære. not.1.num.5 139

Exceptio nullitatis sententiæ executionem impedit.Gundiss.de hæret.q.19.num.7. c.168. & Ant.Columb.in for.proced. extraord. in contr.crim.art.135 467

Exceptio quæ obstat cedēti,an cessionario obstet.Iac.de Are.de ban.nu.33.car.176.&An. Col.in for.proc.extraord.in controu. crim. art.135 ead.

Exceptio reo competens,sibi inuito auferri nō potest . Nell.de bann.in 1.par.2.temp. numero 74 237

Exceptio ex ꝯdōne ꝑsonæ inqsiti , vel accusati resultans,an possit ante litis ꝯtestationē opponi,ad impediendum bāni ꝓlationē, & de exceptione pp defensionem, vel vindictā ex forma statuti cōpetēti.ib.i 1.p.1.tē.n.2.203

Exceptio quælibet in crimine læsæ maiest. cessare debet.Fr.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2. par.num.24 342

Exceptio accusatoria,in quibus ab accusatione differat.Fr.Cas.in q.crim.cap.6.n.6. c.424

Exceptio ineptitudinis reddit impossibilem ꝓnunciationem.Ant.Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.149 468

Exceptio tu es socius criminis est dilatoria,ib. art.197 470

Exceptio opponi potest ꝯtra testē in plenario iudicio, ꝯtra quē nihil opposuit reus in iudicio summario.ibi.art.237 472

Exceptio dilatoria dicitur,quæ est finis non recipiendi,ibi.art.157 468

Exceptio peremptoria dicitur, quæ est finis nō procedendi.ibi.art.158 ead.

Exceptiones aduersus excusatorem q̃ opponi possint.An.de Can.de exc.i 1.par.n. 10.c.14

Exceptiones quæ crimen tangūt, licet opponātur ad processum, an possint per ꝓcuratorē opponi.Io.Ant.Rub.de potest.procur.in 1. par.num.336.337.343.347 40

¶ Excipiens an sit proprie actor. Nell.de ban. in 1.par.2.temp.num.62 234

Excipiens de crimine,& non probans , an puniatur vt calumniosus accusator.Fr.Cason. in q.crim.cap.q.7.num.6 424

Excipiētis ꝯditio potior est in pari causa.Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num.63 234

¶ Excessus in loco,& excessus in modo participanī.Nel.de bān.in 2.par.2.tēp.nu.29 250

¶ Excōicare posset Angelum Pōtifex Rom. & iudicio damnare, si fieri posset, ille male de fide sentiret.Gund.de hæret.q.7.nu.5 157

¶ Excōicationis snia qūo ferri debeat, & quid seruandum ꝑ excōicatorem post latā sniam si re-

si requiratur ab excõicato exemplum. Inc. Auct. de modo pc.ptra apost.nu.9 13.c.197
quid si Excõicator nolit hunc ordinem seruari,ibi.num.10 ead.
Excommunicationem per annum sustinens, an possit ut hæreticus condemnari. Paul. Gir.de hæret.q.8.num.4 152
¶ Excommun.catus baptizans solẽniter,& publice efficitur irregularis.Nic.Plou.de irregular.num.32 104
Excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus,ibid.num.34 ead.
Excommunicatus an sit mandans capi vnũ ex tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, si mandatarius mandati fines excedens alios duos cepit,ibi.nu.17. 102
Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuũ. Paul.Girl.de sortil.q.13.num.9 136
Excõicatus agit ad vxoris restõnem,hæreticus nequaq̃.Io.Nic.Arel.de hær.not.1.n.4.138
Excõicatus ex quacunq; causa,ẽt ciuili,psistens p annum in excõicatione, hr̃ suspectus de hæresi,ibi.not.41.num.1 143
Excõicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei. ibi. num.2 ead.
Excõicatus impropriè, & largo sumpto uocabulo,hr̃tic⁹ dici pt.Gũd.de hær.q.1.n.3. 154
Ad hæc contumax,& infidelis,ibi.nu.4. ea.
Excõmunicatus non agit, sed se defendere potest.Iac.de Are.de bann.num.21 200
Excommunicatus semel, nisi contrarium probetur, semper præsumitur excõmunicatus. M.Ant.Bl.de ind.nu.135 370
Excõicatus excõicari põt. Nell. de bann. in 1. par.1.temp.num.3 204
Excõicatus an phibeatur accusare in crimine hæresis.Lud.Carer.de hæret.nu.107. c.186
Excõicato obstat exceptio excõicationis, ne spoliatus restituatur.Io.Nic.Arel. de hæret. not.1.num.3 138
Excõicato non denegatur defensio.Nell.de bã. in 1.par.2.temp.num.62 234
Excommunicati,& interdicti, an statuta facere possint,ibi.nu.21 223
Excommunicati,& socij criminis an admittantur ad testimonium in crimine hæresis.Ioã.Frã. Ponz.de lamijs,num. 84 98
¶ Exculpatio vulnerati pdest inculpato, seu inq̃sito,quominus ex indicijs torqueri possit. Io.An.Rub.de pot.pc.in 1.par.n.168. c.28
¶ Excusationes si sint neglectæ p iudicẽ, pcessus est nullus.Ant.Col.in for. pced.extr. in contr.crim.art.163 468
Excusationum triplex differentia.Ant.de Can. de excus.part.1.num.3 13
Excusator quis sit,& qualiter diffiniatur, ibid. num.1 11
Excusator sine mandato an possit esse minor, & mulier,ibi.nu.3 13
Excusator sine mandato ad quid admittatur, & quando,ibid.num.4.5 ea.
Excusator quid differat à procuratore,defensore,& nuncio,ibi.num.7 ead.
Excusator nomine cuius verba concipere debeat,ibi.num.8 14
Excusator non probans quod dicit, ad quid teneatur.ibid.num.9 ea.
Excusator nunquid procuratorem possit constituere,ibid.num.11 ead.
Excusator an in testem recipi possit ibid.
Excusator sine mandato quomodo innocentiam proponere possit. Ant.de Can.de exc. in 2.parti.num.1 ead.
Excusator in qua iudicij parte possit innocentiam allegare,ibid.num.3 ead.
Excusator nunquid possit à grauamine,seu sententia appellare,ibi,num.4 ead.
Excusator post latam sententiam comparens, vtrum possit à sententia appellare ibi.
Excusator appellans pro eo qui ad supplicium ducitur,nunquid possit siue mandato prosequi appellationem,ibi.num.5 15
Excusator absentis, quas excusationes meri facti possit allegare,ibi.num.7.10 ead.
Excusator absentis qui metu supplicij aufugit, nunquid admittendus,ibi.num.9 ead.
Excusator absentis petens terminum citationis prorogari,ut absentem inueniat, quem nescit ubi sit,nunquid audiendus, & quid si dicat se non inuenisse,ibi.num.14.15 16
Excusator allegans impedimentum facti pcisi nunquid sit audiendus,ibi.num.21 ea.
Excusator in causa capitali an satisdare debeat de pñtando finita abñtiæ causa.ibi.n.22.ea.
Excusator nunquid possit allegare eius absentiam contra quem petitur sententiæ executio.ibid.num.25 ead.
Excusator an admittatur siue mandato ad allegandum causas abñtiç.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.nu.222.315. car.32.39
Excusator an & qñs admittatur pro alio citra mandatum ibi.in 2.par.num.21 44
Excusatoris quale officium sit. Ant.de Canar. de ex

de excusat.in 1.par.num.2 13
¶ Executio aduersus damnatos hæreticos, qualiter fiat. Gond. de hæret. q. 19. num. 1 168
Executio an fieri possit contra fideiussorē mortuo bannito. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. num. 6 297
Executio quid sit. Paul. Girl. de relax. carcerat. in tit. de senten. & pœna. executio. quæst. 1. num. 1 336
Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat. ibi. num. 3 ead.
Executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post sniam latam. ibi. q. 2. nu. 1. c. 303
Executio an fiat in causa criminali ex ꝯfessione sola absque alio processu, & snia. Franc. Bru. de indic. in 6. q. 2. par. num. 29 353
¶ Exempla maioꝝ nobis præiudicant. Anton. Col. in for. proc. extraord. in contr. crimin. art. 49 464
Exemplis non est iudicandum. Io. Franc. Ponz. de lamijs, num. 55 95
¶ Exemptus à banno an possit ratificare quæ gessit tpe banni etiam si sint inualida. Nell. de bann. in 1. par. 3. temp. num. 20 294
Exemptus de banno an possit à suis antiquis creditoribus conueniri. ibid. num. 21 295
Exemptus de bāno an possit agere contra suos debitores, qui postq̄ fuit in banno, ante rebānitionem soluerunt cōi. ibi. nu. 22 ead.
¶ Exercens se in armis, cum non sit solitus, ꝓsumitur de delicto præcogitare. Idem si acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma reposuerit. Fr. Cas. de indic. cap. 4. num. 4 402
¶ Exhæredari potest filius ꝑ ꝑ conuersationē, & cohabitationem cum inimicis patris. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 163 373
Exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. nu. 6 56
¶ Exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendū. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 41. & 42 464
Exhibitio fit in eo habitu in quo quis repitur. ibi. art 44 ead.
Exhibitione denegata, qñ possit inquisitus licite denegare. Bonic. de acc. nu. 39 11
¶ Exilium quotuplex sit. Placent. de acc. tit. 6. num. 26 6
Exilium quibus irrogetur, vel ad tempus, vel in perpetuum. ibi. nu. 27 ead.
de excusat. in 1. par. num. 2 13
¶ Eximens captum de manu familię, an teneatur vt eximens, & an etiam vt præstans auxiliū, vel fauorē. Nel. de bā. in 3. p. 2. tē. n. 29. c. 274
Eximens de manu potestatis debitorem an teneatur. bal. de carc. cap. 2. nu. 4 302
¶ Exire visus domum cum fardello sub veste, an habeat contra se graue indicium. M. An. Blanc. de ind. num. 418 393
Exire visus domum (in qua furtum cōmissum fuit) tpe noctis an indiciet. ibi. nu. 419. c. 394
¶ Expēdens multam pecuniam de illo cuneo, cuius fuit pecunia, q̄ subtracta fuit, an indiciet. M. Ant. Blanc. de ind. num. 420 ea.
Expendens pauper multam pecuniam, nec reperitur vnde habeat, an habeat indicium cōtra se, ibi. nu. 421 ead.
¶ Expensæ ꝯtumaciales (bonam vel malam foueat ꝯtumax causam) semper debētur. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controu. crim. art. 139 467
Expensarum condemnatio fieri debet in causis criminalibus parte petente, sicut in criminalibus. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de expens. num. 2 317
¶ Experimento sermonum verorum cum reb. sensatis concordare debent. Io. Franc. Ponz. de lamijs, num. 46 94
¶ Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus alijs qualitate discreti. Placent. de acc. tit. 6. num. 7 5
¶ Expulsus de domo expellentis inimicus dr. M. Ant. Bl. de ind. num. 100 367
¶ Extensio passiua æquiparatoꝝ locum non habet i pœnis ipso iure impositis. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. nu. 14 52
Extensio in correctorijs nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis, ibi. nu. 11 ea.
Extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure inflictis, ibid. q. 5. nu. 12 59
Extensio & si ꝓhibita sit, si tñ ratio expressa sit in lege, fieri potest, ibi. q. 10. nu. 4 67
Extensio ex identitate rōnis, ēt in pœnalibus licita est, vbi in lege ratio expressa est. Gond. de hæret. q. 13. num. 17 165
¶ Extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsæ maiest. incurrunt. Nic. Boër. de sedit. in 7. q. num. 56 86
Extrahentes aliquē de ecclesia qua pœna sint hodie puniēdi de iure canon. ibi. nu. 58. ea.
¶ Extraordinarie procedere, est auferre iudicij substantialia, iure ciuili introducta. Anton. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim.

crimin.in princ. artic. 1 462
Extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est contra ius commune, ibid. art. 4 463
¶ Extrinseca probant intrinseca. M. Ant. blan. de indic. num. 59 365
Facere ille dicitur contra statum principis, q volt dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 20 48
Facere contra Papam, vel Imperatorem, est cõtra ius quasi naturale. M. Laud. ibi. q. 20. ea.
Facere conuenticulum de Papatu uiuente Papa, est crimen læsæ maiest. ibi. q. 9 ead.
Facere qui instituit, & potuit, fecisse præsumit. Fr. Caf. de ind. tract. 3. num. 9 401
Facere qui prædixit, is fecisse uidetur. Fr. Caf. de ind. num. 12 405
¶ Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. secus si contra alium. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 52 49
Faciens nouam sectam contra fidem, an hæreticus sit. Lud. Car. de hæret. num. 59 181
Faciens id, quod fieri non solet, nec debet: aut nõ faciens id, quod fieri solet, aut debet, ɔtra se indicat. Fr. Caf. de ind. num. 3 404
Faciens priuatum carcerem pœna mortis est puniendus. Gul. Bont. de pœ. mor. nu. 3 444
¶ Facies hominis pulchritudinis cœlestis instar formata, nõ est pro crimine maculãda. Plac. de accus. tit. 6. num. 31 6
¶ Factum procuratoris so'et obesse dño. Ioan. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 280. 36
Factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur. Fran. Ponz. de lamijs, num. 45 94
Factum superioris quãdo potest referri ad ius cõe, indubio sem p ita intelligitur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. num. 11 56
Factum licite pœnam non meretur. Frã. Brun. de ind. & tort. in 5. q. 2. par. nu. 19 345
Factum aliquid non esse, vel esse de nouo factũ pana sunt. M. Ant. Bl. de ind. nu. 161. c. 373
Factum tpe noctis est suspectũ. ib. n. 198. c. 375
Factum quod animum metitur iudex considerare debet. ibid. num. 60 365
Factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur. Fr. Caf. de ind. nu. 16. 405
Facti quæstio est in arbitrio iudicantis. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de senten. & pœna. exec. q. 6. num. 5 305
Facta aut ɔsilio, & rõne gerũtur, aut impetu, & affectione. Fr. Caf. de ind. in princ. n. 4. 395
Facta per artem diaboli non vera censent, sed fantastica. Io. Fr. Ponz. de lam. nu. 47 94
Factis, rebus, & verbis, qs ꝓpriam uolũtatem demõst. M. Ant. Blan. de ind. nu. 181 374
¶ Facultas omnis legitimę defensionis inq̃sito reseruatur. Bonic. de accus. num. 47 12
Facultas delinquendi qũo consideretur. Fran. Caf. de ind. num. 1 403
Facultas occidendi qñ præstari videatur, & vñ indicium tractatus oriatur, ibi. nu. 3 ea.
¶ Facundia oratorum quale habeat officium. Fr. Ponz. de lam. num. 27 92
¶ Falsarius literaꝝ Papæ, non põt ad ordines ꝓmoueri. Nic. Plo. de irregul. nu. 33. 104
Falsarij banniti pro falsitate an comprehendantur à gñali statuto in fauorẽ bãnitoꝝ. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 12 271
Falsarij, & robatores an cõprehendãt, si statuto caueт, q falsatores monetę, & robatores strataꝝ non possint rebãniri et habita pace, & sit aliud gñale statutum, q oẽs banniti habita pace debeant rebanniri, ibi. nu. 14 ead.
Falsatores monetæ possunt in tortura interrogari de consocijs. Franc. Caf. de torm. cap. 16. num. 2 418
Falsificans monetam, & imaginem Cæsaris, crimen læsæ maiest. incurrit. Nic. Boër. de sed. q. 6. num. 2 77
¶ Falsitas absq; dolo cõmitti non põt. Fr. Bru. de ind. & tor. in 6. q. 2. par. num. 27 353
Falsitatis est species, quod verisimile non est. M. Ant. Blan. de ind. num. 38 363
Falsitatis species uerisimilis non est. ibid.
¶ Fama quid sit, & qũo consideretur, & an faciat sufficiens indicium ad torturam. Franc. Caf. de ind. num. 2 398
Fama quid sit, & qũo diffiniatur, ibi. n. 4 406
Fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera vero inter homines. Paul. Girl. de qõ. in 3. q. num. 3 433
Fama homini inhærens quæ dicatur. Girl. ibi.
Fama inter hoies quæ dicatur. Gir. ibi. n. 4 ea.
Fama qualitatem, & causam habere debet. M. Ant. Blan. de ind. num. 315 385
Fama quandoque minuitur, ex genere pœne. Plac. de accus. tit. 2. num. 13 2
Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis honoribus fungi. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 248 34
Fama mala alicuius de præterito, eum malum in eodem genere mali præsumi facit. Guid. de Suz. de ind. & tort. num. 37 321

Fama

Fama mala cũ gñali indicio an sufficiat ad torturam.M.Ant.Blanc.de ind.nu.44 . 363
Fama mala vt noceat, debet esse in eodem gñe mali.Franc.Caſ.de ind.nu.5. 398
Fama mala an non ſolum in eo,in quo quis in ſamatur,ſed etiam in alijs rei opinionẽ grauet.ibid.num.4 ead.
Fama mala non ſufficit, niſi cõuictus fuerit de infamia.ibid.num.8 ead.
Famæ malę indiciũ ceſſat,ſi ꝓbetur à tribus annis citra reũ fuiſſe bonæ vitæ.ibi.nu.7 ea.
Fama bona theſaurus inæſtimabilis, & lilium ſuaue perolens.Fr.Brun.de ind.& tort. in 5. q.1.par.num.2 338
Fama bona tuetur reum à tortura. Franc.Caſ. de ind. num.9 398
Fama bona in genere tollit indicium in ſpecie. ibi.num.10 ead.
Fama bona magis præualet,q̃ oĩa bona mundi.M.Ant.Bl.de ind.num.124 369
Fama bona quibuſcunq; modis redimi poteſt. ibi.num.113 368
Famam bonam amittere eſt magnum damnũ. ibid.num.112 ead.
Fama publica à fide dignis orta perſonis,indicium ad torturam tribuit. Guido de Suz.de indic.& tort.num.41 321
Fama ſola cum vno indicio ſufficit, vt torturæ quis ſubdi poſſit.Franc.Brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.num.32 335
Fama an faciat indicium ad torturam.M.Ant. Blanc.de ind.nu.311 384
Fama quæ requirat vt probata ſit. M.Ant. Bl. ibid.num.312 ead.
Fama,an faciat ſemiplenam probationem. M. Ant.Blanc.ibi.nu.313. & 314 ead.
Fama comprobata, nũ poſſit procedi ad qõnẽ Ambert.de Antramo.de qõ.num.20 442
Fama quid in maleficijs operetur,nu.26. 443
Fama rei eſt à iudice examinanda.Frãc.Caſ.de ind.num.2 398
Fama,ſeu infamia præcedere debet inquiſitionem,alias non proceditur niſi in caſibus exceptis,ibid num.6 ead.
Fama quando faciat indicium ad torturã, ibid. num.2 406
Fama ſola quis torqueri nõ debet,ibi.n.3 ea.
Fama eſt ſolũ ꝑparatorium inquiſitionis, nõ aũt fundamentum torquendi reum,ibi.n.7. ea.
Fama vnde originem taxerit,an ſufficiat inſpicere ad hoc,ut ex ea poſſit ad torturam procedi,ibi.num.9 ead.
Fama ſola non debet parere aliquod indicium ad torquendum,ſed ad inquirendum tñ, ſiue ad coadiuuãdas alias ꝓbõnes,ib.n.10.ea.
Fama uehemens an faciat indicium ad torturam,ibid.num.12 ead.
Famæ,ſeu dicto gentium, an,& quando ſit credendum,ibid.nu.1 ead.
Famæ damnũm dr̃ maius damno pecuniario. M.Ant.Blan.de ind.nu.111 368
Famoſa ſi eſt lis dr̃ cauſa ſtatus,ibi.n.123. 369
¶ Familia de Leonate in inclita ciuitate Papiæ eſt Illuſtriſs.Io.Ant.Rub.de poteſta.procur. in 1.par.num.163 28
Familia,an reum ſe defendentem impune poſſit occidere. Franc. Caſ.in ſing.q.crim. c.9. num.14 416
¶ Familiaris poteſtatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipſius,non tenetur. Frã. Brun.de ind.in 7.q.2.par.num.6 354
Familiares aliquando admittunt ad teſtificandum.M.Ant.Blan.de ind.num.364 389
Familiares qui dicant,ibi.num.363 388
Familiares teſtes an faciant indicium, ibidem num.365 389
¶ Famulus fugiens à dño,an præſumatur domini,res ſi non adſint furto ſubtraxiſſe. Fr. Caſon.de ind.num.21 408
Famulus gratis ſeruiẽs dicitur domeſticus. M. Ant.Bl.de ind.nu.363 388
Famulus malos tenentes hñt ꝯtra ſe indicium. M.Ant.Blan.de ind.num.254 381
Famuloꝵ natura eſt ſurari,ibi.nu.424 394
¶ Fatuitas maxima ex ſeditione oritur.Nicol. Boer.de ſedit.in 1.q.num.10 70
¶ Fautor hæreticoꝵ, an pro hæretico habeat. Lud.Car.de hæret.num.48 181
Fautores,& receptatores hæreticoꝵ qua pœna plectantur.Gund.de hæret.q.16.n.1 166
Fautores ſeditionis morte puniũtur. Gul.Bõr. de pœna mor.num.4 444
Fautoribus hæreticoꝵ denegatur eccleſiaſtica ſepultura,licet contra eos poſt mortem, accuſatio nequaq̃ inſtituat,ibi.q.22,n.8. 172
Cetera vide ſupra in litera D, in ver. defenſor,& infra in litera R,in ver.receptator.
¶ Fabris qualis morbus ſit. & vnde proueniat. Paul.Girl.de fortil.q.7.num.5 118
Febricula leui laborans non excuſatur, quominus teneatur comparere citatus. Paul.Girl. de quæſt.q.4.num.7 435
¶ Felonia ꝑ dñm remiſſa vr̃, vaſallo poſt feloniam cõmiſſam,recepto ꝑ dñm ad fidelitaté.

Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 12. n. 4. c. 68

¶ Feriarum solẽnitates in honorẽ Dei sunt inductæ de iure ciuili. Ant. Col. in for. proc. extra ord. in controuer. crim. art. 12 463

¶ Ferula in pueris, censetur quædam tortura. Guid. de Suz. de ind. num. 7 316

Ferula mitioribus datur, vt veritas sciatur, sed non vt condemnatio sequatur. ibi. n. 13. 319

¶ Feudalia bona, an damnato hæretico veniãt fisco applicãda. Guid. de hær. q. 15. n. 8. c. 166

Feudalia bona an cõfiscentur in cri. læsæ maiest. Mar. Laud. de cri. læsæ maiest. q. 15. n. 3. c. 48

¶ Feudum ea conceditur conditione, vt vasallo felonia committente resoluatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. num. 4 50

Feudum ob crimen læsæ maiest. ipso iure non reuertitur ad dñm, ibi. nu. 8 51

Feudum ob feloniã ipso iure nõ reuertitur ad dñm, culpa p sniam nõdũ cõuicta. ib. n. 9 ea.

Feudum an dicatur nouum, vel antiquũ, si vasallus feudo priuatus ipsum recuperet. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 2. nu. 1 53

Feudum iuxta principis uoluntatem regulari debet, ibi. num. 3 ead.

Feudum quod restituitur, ex quadam subrogatione antiquum esse censetur, ibi. nu. 7 54

Feudi natura alteratur per verba pro te, & successoribus &c. ibi. q. 4. nu. 13 57

Feudo ad dñm ex mora vasalli reuerso, si dñs eũ recipiat ad iurã fidelitatis, psumitur moræ ingratitudinẽ remisisse, ibi. q. 12. n. 5 68

Feuda quoad alienationẽ ad instar rerum pãtrimonialiũ sunt redacta. ibid. q. 2. num. 8 54

¶ Fictio quid proprie dicatur. Paul. Girl. de q. in 3. q. nu. 7 433

¶ Fideiussor de iudicio sisti comparendo pro dño pœnam euitat. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 151 27

Fideiussor an sit liberatus, si bãnitus captus aufugit. Nell. de bã. in 1. par. 1. tẽp. n. 15. c. 221

Fideiussor bãniti an possit opponere exceptionẽ pscriptionis, quã ipse bãnitus opponere nõ pot. Nell. ibid. in 2. par. 2. tẽp. nu. 3. 242

Fideiussores non sunt recipiendi, vbi pœna corporalis, aut bãni ingeritur. Fr. Cas. in q. cri. cap. 9. num. 9 426

¶ Fides directe, & principaliter quæ dicant ad fidem ptinere, & quæ indirecte, seu secũdario. Gond de hæret. q. 1. num. 2 154

Fides principalr̃ in corde, & secundario in ore cõsistit. Idem dicit in hæresi, ibid. nu. 5. c. 156

¶ Fideicõmissum qđ semel p cõfiscationẽ extinguitur, an reuiuiscat, si restitutio sequat. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 4. nu. 1 55

¶ Filia legitimam hr̃e debet, licet decreto ducis vel regis caueatur q bona facientis ctra statum suum publicentur. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 35 49

Filiæ in crimine læsæ maiest. non ita puniũtur sicut filij, ibid. q. 10 48

Filiæ an comprehendant filiorum appellatione, in pœna. l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 1 57

Filiæ non censentur comprehensæ sub filiorum exhæredatione, ibi. num. 5 58

Filiæ an comprehendantur sub statuto disponente q filij bãnitorum expellãtur de ciuitate. Nel. de bãn. in 2. par. 2. temp. nu. 42 253

¶ Filiationis causa ardua appellatur. M. Ant. Blanc. de ind. num. 122 369

¶ Filius cõuersans, uel cohabitans cum inimicis sui pr̃is, & illos associans, põt à pr̃e exhæredari. M. Ant. Bl. de ind. num. 163 373

Filius tenetur alere pr̃em bãnitum. Nellus de bann. in 1. par. 2. temp. num. 48 228

Filius patrem excõicatum alere tenetur. ibi.

Filius matrẽ de partu supposito accusare põt. Plac. de acc. tit. 1. num. 10 1

Filiusfamilias adulterium vxoris suæ accusare potest. Plac. de acc. tit. 3. num. 2 2

Filius, & libertus iure mariti accusare possunt. ibi. num. 3 ead.

Filius in crim. læsæ maiest. pdit legitimã Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 24 48

Filius patriæ proditor an possit à patre exhæredari, ibid. q. 39 49

Filius patriæ proditor non est successibilis, ibi.

Filius est portio quædam corporis paterni, sed & eadem caro dici potest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 14 59

Filius, & nepos eadem persona censentur, ibid. q. 6. num. 26 63

Filius pro patre puniri non debet, sm̃ legem naturæ, ibi. q. 8. num. 6 65

Filius cui princeps concessit, ut non obstante paterno delicto succedere possit in omnib. iuribus &c. an possit extraneis succedere. ibid. q. 10. num. 1 66

Filius si in magistratu ius iniquum statuit, obquod ei obstat exceptio, patri tamen non obstabit. Iac. de Are. de bann. num. 31 200

Filius habitus à bannito post bannum, an post mortem patris possit aliqđ petere, de bonis ipsius pr̃is bãniti, per fiscũ ex forma statuti

cum filio ante bannum nato diuisis.Nell.de bann.in 2.par.3.temp.num.10 298

Filius secūdus an possit aliquid petere à fisco, si pater assignauit partem filio bannito, & postea alium filium habuit,ibi.nu.11. ea.

Filius,& pater qñ torquendi veniunt,á filio in pris pñtia est inchoandum. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.22.car.320.& Fr.Brun. in tr. eiusdem materię.in 5.q.2.par.nu.55.c.348. & Franc.Cas.de torm.348.cap.13.n.4. 415

Filius contra patrem non admittitur ad examinandum,& ideo non faceret indiciū.M.An. Blan.de ind.num.345 387

Filiusfamilias incarcerari potest,& cedere bonis.Bal.de carc cap.1.num.4 301

Filio existenti in religione licitum est illam exire pro alendo patrem. Nel.de ban.in 1.par. 2.temp.num.48.in fi. 228

Filio capti ab hostibus ante patris reditum ab eunte, fingitur pater reuersus retro filiū habuisse in ptāte.Incer.Auct.de crim.lęsæ maiest.q.4.num 9 56

Filio banniti in alio loco existentis, quis det tutorem,vel curatorem. Nell.de bann.in 3. par.2.temp.num.71 283

Filio familias bannito,an in confiscatione peculium veniat.Nell.de bann.in 1.par.2.tēp. num.25 224

Filius hæreticus pōt à patre exhæredari. Lud. Car.de hæret.num.158 193

Filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticum beneficium.Gond.de hæret.q.23.nu.2. car.172.& Lud.Carer.in tract.eiusdem materiæ.num.141 192

Filij hæreticorū liberantur à patria ptāte. Ioan. Nic.Arel.de hært.not.14.nu.1.car.140. & Lud.Car.de hæret.num.158 193

Filij hæreticorū puniuntur ob delicta parentū. Paul.Girl.de hæret q.3.num.4 147

Filij hæreticorū catholici,& orthodoxi an possint parentibus succedere,ibid.q.4.nu.1 ea.

Filij hæreticorum nec in denario quidem succedere possunt,ibid.num.2 ead.

Filij hæretici usque ad quam generationē priuentur à dignitate obtinēda. Lud.Car. de hæret.num.146 192

Filij hæreticorū non possunt contrahere matrimonium sine regi,assensu, & mandato cum fidelibus feuda tenentibus,ibid. nu.141 ea.

Filijs hæreticorū quæ pœna irroganda sit, & q̄ filijs fautorum,& receptorum.Gondissal.de hæret.q.23.num.1 173

Filij simplex appellatio in casu rōnabilis odij, ēt nālem comprehendit.ibi.nu.4 ead.

Filij nec vxor in causa criminali procuratores constitui possunt.Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1.par. nu.105 25

Filij rebelliū ciuitatis, vel principis ꝯcepti tpe rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.17 48

Filij non puniuntur ob crimen læsæ maiest. à parentibus commissum. Nic.Boër.de sedit. in 6.q.nu.12 78

Filij legitim· efficiuntur ꝑ oblationem curiæ. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.8.n.9. 65

Filij ex coitu dānato nati ois successionis sunt incapaces.Paul.Girl.de hær.q.3.nu.5 147

Filij ex nuptijs incestis nati an succedant in bonis parentum.Paul.Girl.de pœ.omnif. coit. q.2.num.8 448

Filij incestuosi,& ex coitu damnato nati, nedū successionis, sed & alimentorum sunt incapaces. ibid.

Filij ꝑsbyterorū progeniti post susceptos ordines dnr incestuosi,ibi.q.15.nu.3 459

Filij bāniti ob rebellionem castri, an mortuo pre redigentes castrum ad obedientiam intelligantur restituti,stāte certo statuto.Nell. de bann.in 2.par.3.temp.num.12 298

Filij bannitorum si ex forma statuti debent de ciuitate expelli an debeant expelli mortuo patre bannito,ibi.num.14 300

¶ Finis in omni dispōne est considerandus.Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1 par.n.340. 40

Finis causæ non attendit in mā torturæ. Paul. Gir.de qō.& tor.q.7.num.7 479

¶ Fiscus an possit accipe in solutū de bonis bāniti,si bānum fuit pecuniariū. Nell.de bān. in 1.par.2.temp.num.12 220

Fiscus aliud est,& aliud Resp.Ro.ib.n.16 221

Fiscus an bannito possit auferre,ab indigno, illa,quæ quæruntur bannito,& in confiscatione non veniunt,ibi.nu.39 227

Fiscus,an mortuo bannito cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, possit illa hæredibus banniti auferre. Nell.ibid. in 2. par.3.temp.nu.7 297

Fiscus onerans accusatum acrius, q̄ in informationibus caueatur,de euidenti calumnia tenetur. Ant.Col.in for.proc.extraord. in cri. capitali.art.95 466

Et ad expēsas dāna,& interesse.ib.ar.96 ea.

Et potest capi in partem,vt priuatus. ibidem art.97 ead.

Fiscus nullas dat, nec recipit expensas, ibid. art. 138. 467
Fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati. ibid. art. 183. 469
¶ Fœmina an admittatur ad allegandum causas absentiæ in cau. crim. Io. Ant. Rub. de po test. proc. in 1. par. num. 177 29
Fœmina quare prius torqueri debeat, q̃ masc. Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 23. c. 319. & Bal. de Perig. de q. cap. 1. nu. 7 429
¶ Fœtus in vtero matris intra quantum tempus formari censeatur. Paul. Gir. de fortil. q. 10. num. 3 136
¶ Forensis licet conspirationem à populo factam sciuerit, non tñ punitur. Nic. Boër. de sedit. q. 6. num. 3 77
¶ Forma abiurandi hæresim quæ sit. Gond. de hæret. q. 20. nu. 7 170
Forma sñiæ contra abiurantes, ibi. nu. 9 ead.
Forma iuri abiurãtis, & forma absolutionis ponitur p Lud. Car. de hær. num, 160 194
Forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciat indicium ad torturam, vel ad ꝯdẽnationem. Fr. Caſ. de ind. num. 1 409
Forma pedis furãtis in terra humida an faciat indiciũ. M. Ant. Bl. de ind. nu. 416 394
Forma interrogandi testes describitur p Ant. Col. in for. proced. extr. in controuer. crim. art. 197 470
Forma interrogandi reum qualis esse debet. ibid. art. 196 ead.
Forma mutata, substantia quasi mutata censet. ibid. art. 224 471
¶ Fornicans scienter cum meretrice sibi agnata, pœnam non euadit incestus. Paul. Gir. de pœn. omnif. coit. q. 9. num. 5 454
Fornicator notorius à iure suspensus celebrando non contrahit irregularitatem. Nic. Plo. de irreg. num. 26 103
Fornicatio cõmissa cum muliere soluta, & impudica, qua puniatur pœna, ibi. nu. 1 453
Fornicatio an sit genus quoddam diuersas sub se continens species, ibid. num. 2 ead.
Fornicationem non esse pc̃m asserens, an hæreticus censeat. Lud. Car. de hær. n. 17. 179
Fornicatus scienter mitius punitus iudicis arbitrio, ibid. q. 4. nu. 5 448
Fornicatus cũ nouerca, nuru, socru, priuigna, aut simili persona, qua sit afficiendus pœna. Paul. Gir. ibi. q. 5. nu. 1 447
¶ Fortilicium qui in manibus inimicoꝶ non ponere promisit, tenetur ẽt iuuare, quãtum pôt, ne ab inimicis occupetur. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. nu. 13 78
¶ Fortitudo quãdo virtus dici possit. Nic. Boë. de sedit. q. 1. nu. 18 72
¶ Foꝶ ẽt quis sortitur rõne personæ sup reb. alibi sitis. Gund. de hær. q. 25. num. 7 166
¶ Frangens scienter saluum conductum tenet lege Iulia maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 6 48
Frangens imagines Crucifixi, & Sanctoꝶ, an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hæret. num. 49 181
Frangẽs pacem iuro firmatam, punitur pœna mortis. Gul. Bont. de pœna mor. nu. 2. 444
¶ Frater non admittitur ꝯtra frẽm, nisi suam, suorum ue iniuriam ꝓsequatur. Frã. Caſ. in sing. qõ. crim. cap. 1. num. 2 411
Fratri carnali hæretico an potius subueniendũ sit, q̃ extraneo catholico. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 22. num. 1 141
¶ Frequentans viam (in qua homo mortuus reperit) p̃sumitur occisor, si de alio occisore non ꝯstet. M. Ant. Bl. de ind. num. 73 366
Frequentans locum maleficij, habet indicium contra se. Fr. Caſ. de ind. nu. 5 356
Frequentatio viç facit indicium ad p̃sãmentũ, M. Ant. Bl. de ind. nu. 72. car. 366. & Fr. Caſ. in tract. eiusdem nominis, num. 2 402
¶ Frequentiam quot vices inducant. Bonicõt. de accuſ. num. 45 11
¶ Fuga serui eius præscriptionem impedit. Io. Tierr. de fuga. num. 1 197
Fuga reddit quem suspectum. ibidem. & Guido de Suz. de ind. & tort. nu. 95 326
Fuga facit semiplenam ꝓbõnem, tñ nõ totam si aliter statuto disponeret, licet quẽ in mala fide ꝯstituat. Io. Tierr. de fuga, nu. 2 198
Fuga est triplex. s. voluntaria, casuaria, & ignominiosa, ibid. num. 3 ead.
Fuga an proprie dicatur, qñ quis latitat vt fugiat, sed non comprehenditur. ibi. nu. 4. ea.
Fuga post accusationem an suspicionẽ faciat. Io. Tierr. de fuga. num. 11 ead.
Fuga sola, an faciat suspicionem, ibi. nu. 14. ea.
Fuga ante incarcerationem an faciat criminis probationem. Paul. Girl. de rel. carc. in rub. de fuga, num. 1 314
Fuga quandoque in delictum computatur. ibi. num. 3 ead.
Fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur. ibid. num. 4 ead.

Fuga officialis publici qd opetur.ibi.nu.5 ea.
Fuga sola nonnunq in criminalibus plenam facit probationem,ibid.num.6 ead.
Fuga eius qui carceribus fractis aufugit, plenā probationem facit,ibid. nu.7 ead.
Fuga qñ indicium sufficiens præbeat ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tort.nu.40.car. 321,& Fr.Brun.in tract. similis materiæ, in 3.q.1.par.num.5.car.332. M.Ant.Blanc. in tract.eiusdem nom.nu.277.car.382. & Frā. Cas.in tract.eiusdem tit.nu.3,el 2 408
Fuga non facit indicium, vt quis possit subijci qōni,si possit aliqua probabili causa uelari. Fran.Brun.de ind.in 3.q.1.par.nu.8 332
Fuga sola propter processum initiatum nō facit indicium,ibi.nu.9 ead.
Fuga qñ presumptionem,& indicium inducat, & alios suos effectus ꝑducat,ibi.n.12.c.333
Fuga inculpati & reperti cū mucrone madefacto cruore,uehementissimum præstat homicidij indicium.Fr.Brun.de ind.in 4.q.1.par. num.6 337
Fuga accusat fugientem, & fama hoiem malæ vitæ,Amb.de Antr.de quæst.nu.21 442
Fuga indicium facit de maleficio perpetrato. Bal.de quæst.num.12 429
Fuga multis modis consideratur.M.Ant.Blan. de ind.nu.278 382
Fuga arrepta post accusationē, seu inqsitionē formatā non facit indiciū,ibi.nu.281 ead.
Fuga facta ab eo(qui timet)de accusatione,seu inquisitione indiciet nec ne,ibi nu.282. ead.
Fuga ex aliquibus causis excusatur, ibid. numero 285 ead.
Fuga facta per officialem (qui syndicatur) inducit plenam probationē,ibi.nu.288. c.383
Fuga accusat fugientem,ibi.nu.291 ead.
Fuga famuli ex domo domini an indiciet, ibi. num.423 394
Fuga famuli an ꝯtra eum faciat indiciū ad torturam ꝓ furto.Fr.Cas.de ind.nu.22 409
Fuga sola an præstet sufficiens indiciū ad torturā,vel tm̄ faciat suspicionē, nisi cū alijs iungatur,Fr.Col.de ind.num.1, el 3 408
Fuga quoties post aliqua probabili causa colorari non facit indicium,ibi. num 6 ead.
Fuga probata in aliquibus casibus dr̄ probatū delictum,ibi.num.17 ead.
Fuga si alicui obijciatur in crimen,ꝓbata fuga, ꝓbatum ēt crimen dicitur,ibi.nu.18 ead.
Fuga probata, probata etiam dicitur suspicio, ibid.nu.19 ead.
Fuga per duos testes probari potest,sicut quodlibet aliud indicium,ibi.num.20 ead.
Fuga an aliquo casu faciat probationem, ibid. num.23 409
Fuga in promptu idem operatur,quod fuga in actu,ibid.num.26 ead.
Fuge suspicio an per iurm̄ remoueatur.M.An. Bian.de ind.nu.283 382
¶ Fugatus cū rumore a loco delicti hēt indiciū ꝯtra se.M.Ant.Bl.de ind.nu.289 383
¶ Fugiens de carcere aperto non facit indiciū ꝯtra se.Io.Tier.de fuga,nu.4 198
Fugiens de carcere,& reuertens non dr̄ fugere nec tenetur pœna statuti de fugiente,ibid.& M.Ant.Bl.de ind.num.287 383
Fugiens in domum propriam an possit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.Io.Tierr.de fuga,nu.5 198
Fugiens ad ecclesias an sit tutus,ibi.nu.6 ea.
Fugiens de vno territorio in aliud, an per potestatis familiam, vel præpositi, capi possit, ibid.num.10 ead.
Fugiēs cū gladio de domo in qua hō mortuus reperitur,an occidisse ꝓsumat,ibi. nu.13 ea.
Fugiens præsentiam iudicis sæuientis non punitur,Paul.Gitl.de relax.carc.in tit. de fuga incarc.q.1.num.10 314
Fugiens ex camera vel palatio prātis in quo detinebatur,pro ꝯfesso hr̄,ibi.nu.13 ead.
Fugiens de licentia custodis pro confesso non habetur,ibi.nu.15 315
Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confesso ibid.
Fugiens effracto carcere,pęna mortis tenetur. Gul.Bont.de pœna mor.nu.4 444
Fugiens de carcere per hostium carceris apertum,nō est ꝓ ꝯfesso hñdus.Frā.Br.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.10 332
Fugiens officialis tempore syndicatus,pro cōfesso habetur,de his super quib' inquiritur, ibid.num.11 ead.
Fugiens per loca in uia,& non solita maius habet indicium contra se, M.Ant.Bl. de indic. num.280 382
Fugiens,& statim rediens non indiciatur ad fugam,ibid.nu.286 ead.
Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam,ibi.nu. 292 ea.
Fugiens post querelam, seu inquisitionem formatam contra se nō indicat, Fr.Cas.de ind. num.5 408
Fugiens post cōmissum homicidium,an excusetur

setur

fetur si dicat se fugisse, quia timebat ne ꝯsanguinei occisi ipsum offenderent, nu.7 ea.
Fugiens ob suspicionem accusationis, vel inqsitionis an excusetur, vel si aliqđ indiciũ inde oriatur, an iuro rei tollatur, ibid.nu.8 ea.
¶ Fugitiuus quis dicatur. Plac.de accusat.tit.6.num. 6 5
Fugitiuus qui ad aliam p̃riam vadit, an ꝑ loci iudicẽ citari poterit in quo deliqt, sine illius iudicis reqsitione, cũ hic criminis rõne forũ sortiatur. Io. Tierr.de fuga, nu.15 198
Fugitiuus non præsumitur, q statim spõte sua reuertitur. Paul. Gir.de relaxat.carcer. in tit. de fuga incarc.q.1.num.8 314
Fugitiui an sint ad sententiam audiendam citandi, ibid.num.13 ea.
¶ Fur ab abigeo quantitate secernitur. Plac.de accus.tit.6.num.7 5
Fur quidam Romæ quibus remedijs ꝯtra torturam fuerit vsus. Paul. Girl.de qõ. q.4.numero 14 436
Fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis, ibi q.7.num.9 438
Fur famosus pœna mortis puniri debet. Gul. Bont.in tract.de cas. in quib. pœna mort. à lege est imposita, num.4 444
Fur an possit occidi pro parua re. Fr. Cason.de torm.num.6 415
Furem indicans iudici, seu officiali, an efficatur irregularis, si fur morti ꝯdemnetur. Nic. Pl. de irreg.num.15 101
Fures vt plurimum damnantur in metallum. Plac.de acc.tit.6.num.22 6
Fures ecclesiæ an immunitate ecclesiæ gaudeãt Io. Tierr.de fuga.nu 9 198
Fures de socijs, & receptatorib. iterrogari p̃nt. Fr. Brun.de ind.in 3.q.1.par.num.20 333
Furari solitus habet indicium cõtra se. M. Ant. Blanc.de ind.num.410 393
¶ Furca suspenditur qui aliquem videnter aggreditur. Plac.de accus.tit.6.nu.30 6
Furcas erigens ꝓpria auctoritate, nãli morte est puniẽdus. Gul. Bõ.de pœ.mor.n.3.c.444
¶ Furiosus est irregularis, Nic. Plou. de irreg. num.2 100
Furioso in quocunq; crimine parcitur. Io. Frã. Ponz.de lamijs, num. 83 98
¶ Furtiua res (si reperitur pœnes aliquem) an indiciet eum esse furem, Gui.de Suz.de ind. & tort.num.37.car.280.& M. Ant. Blanc.de ind.num.416 394
Furtum à familiaribus, & in domo ꝯuersantib. factum præsumitur. Fr. Brun.de ind. & tort. in 3.q.1.par.num.3 332
Furtum præsumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem, ibid.nu.4 ead.
Furti indicia quomodo assumantur. M. Anto. Blan.de ind.num.409 393
Furtum in loco priuatim sacro factum, quasi sacrilegium censetur. Paul. Girl.de pœn.omn. coi.q.1.nu.16 447
Furtum prius ꝯstare debet anteq̃ iudex procedat, Ant. Col.in for.proc.extraor. in contr. crim.art.54, & 55 464
Furtum sufficit q ꝯstet, licet non appareat cuius res furata sit. ibid.art.58 ead.
¶ Fustigandæ nõ sunt ꝑsonæ honestæ, sed uiles bñ. Nic. Boër.de sed.in 7.q. nu.50 85
¶ Fustium ictibus, & similibus pœnis q̃ ꝑsonæ subijci soleant. Io. Ant. Rub.de potest. ꝓcur. in 1.pat.num.211 31
¶ Futura dupliciter cognosci possunt. Pau. Gir. de sortil.q.6.num.6 114
Futurorum responsa, ut plurimum sunt dubia, ibid.q.5.num.1 111
GAius Gracchus qualẽ olim excitauerit tragœdiam. Nic. Boër.de sedit.in 1.q.numero 20 71
¶ Gandenses qualem ob nimiam pecuniaꝝ exactionem aduersus, Ludouicũ Flandrẽsium Comitem excitarint excetram, Nic. Boër.de sedit.in 1.q. num.33 73
Gandenses Caroli septimi tẽpestate à suo Philippo Burgundorum Duce desciuerunt, ibi. nu.37 74
¶ Geminatio actuum apertam voluntatem demõstrant, M. Ant. Blan.de ind.nu.244.c.379
¶ Genus cum remouetur, remouetur quælibet eius species, & an id sit ꝑpetuũ. Io. An. Rub. de potest.procur.in 1.par.num.91.car.24.& nu.113.car.25.& nu.210 c.32
¶ Gesta per bannitum electum ad officium vetante statuto, an valeant, Nell.de bann.in 3. par.2.temp.nu.62 282
Gesta per notarium hæreticũ, an ualeant. Lud. Carer.de hæret.num.151 192
¶ Gladius sanguinolentus in manu exeũtis domum occisi indiciat ad torturam, M. An. Bl. de ind.nu.297 383
Gladius euaginatus in manu fugientis ex loco delicti indiciat, ibi.nu.292.car.383. Et Fran. Cason.de ind.num.3 409
Gladij temporalis exercitium denegatum esse quõ intelligat, Gõd.de hęr.q.11.n.18.c.163

Gladio qui communiter plectantur. Placen. de accus. tit. 6. num. 15 9
¶ Gradus inuestigationis ueritatis, & probationis diuersi dantur. M. Ant. Blanc. de ind. num. 311 385
Gradus torturæ sunt quinque, & qualiter cognoscantur, & inferantur. Paul. Girl. de qõ. q. 4. num. 1 435
Gradus primus torturæ quis sit. Reliqua vide infra in verbo Tortora, ibid. nu. 1 433
¶ Gratia carere debet impetrata, qui ꝯtrauenit contentis in ea. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 1. t. num. 1 67
Gratia, & indulgentia qñ requirantur, à vulnerante. Ant. Col. in for. proc. extraord. in ꝯtr. crim. art 27 463
Gratiæ Principum executionem secū trahētes non indigent alia executione. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q 9 num. 3 66
¶ Guelphis sua permittuntur statuta, & Gibellinis sua. Nic. Boēr. de sedit. in 5. q. n. 5. 76
Habens litem omnium bonoꝝ non potest esse procurator. M. Ant. Blanc. de ind. numero 127 369
Habens cōmodum ex re furata an indicietur, ibid. num. 422 354
Habens ptātem in præparato, habet ét in cōnexo præparante. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 77 465
¶ Hereditas. An in confiscatione bonoꝝ bāniti veniat hæreditas, ei tpe banni delata, sed nōdū adita. Nel. de bā. i 1. par. 2. tē. n. 30. 225
¶ Heres heretici an eius innocentiam purgare possit, & an admittatur illius excusatio. Gondisl. de hæret. q. 22. nu. 2 172
Heres banniti non bannitus an repellatur exceptione banni, virtute statuti, si contingit bannum non finiri morte. Nell. de bann. in 2. par. 3 temp. num. 4 297
Heres banniti an possit agere pro robaria facta viuente bannito, præsupposito certo statuto, & quid de mutuo. ibid. nu. 8 ead.
Heres banniti an possit vti contractibus factis per bannitum cum beneficio statutoꝝ ciuitatis à qua bannitus erat. ibi. nu. 15 300
¶ Heresis proprie sumpta quæ sit. Paul. Girl. de hæret. in 1. q. num. 2. car. 145. & Lud. Car. in tract. eiusdem materiæ, nu. 1 177
Heresis est crimē læsæ maiest. diuinæ. Pau. Gir. de hæret. in princ. num. 1 144
Heresis in quo differat à crim. læsæ maiest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 5. num. 9 58
Heresis æquiparari pōt crim. læsæ maiest. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 12. c. 62
Lud. Car. de hæret. nu. 102 186
Heresis quibus casibus cōmittat in sortilegijs. Paul. Girl. de sort. q. 10. num. 18 129
Heresis sola uoluntate cōmittitur. Io. Nic. Ar. de hæret. not. 11. nu. 2 140
Heresis in quam quis lubrico ignorantiæ incidit, est grauius delictum, q̄ homicidium. ibi. not. 28. num. 1 142
Heresis est crimen grauius ceteris, & detestabilius, eo quod cōtra Creatorem cōmittitur. Paul. Gir. de hær. in pri. num. 1 144
Heresis proprie sumpta non cadit in Iudæo, nec Sarraceno, ibi. in 1. q. num. 3 ead.
Heresis duo habet extrema substantialia. ibid. num. 6 145
Heresis differt ab apostasia, & schismate, ibid. num. 7 ead.
Heresis vnde dicatur. Gond. de hæret. qō. 2 nu. 1. car. 154. & Paul. Gir. in tract. similis materię. in 1. q. nu. 4. car. 145. & Lud. Car. in trac. eiusdem tit. num. 5 177
Heresis pertinaciam requirit. Gund. de hæret. q. 2. num. 4 153
Heresis & schisma in quibus discrepent, ibi. q. 3. num. 3 ead.
Heresis prima post Christi aduentum quæ fuerit, ibi. q. 4. num. 3 ead.
Heresis instar Cancri serpere dicitur, & ideirco eradicanda, ne totum corrodat corpus. Gondisl. de hæret. q. 6. nu. 3 156
Heresis crimē aduersus quos intentari possit. ibid. q. 9. num. 1 159
Heresis an per instrumenta probetur, & qō. ib. q. 13. nu. 19 164
Heresis quot modis contrahitur. Lud. Care. de hæret. num. 6. cum multis seq. c. 177. & 178. cum seq.
Heresis contrahitur adherendo opinionib. illorum qui damnati sunt ab ecclesia, de quibus in cap. quidam 24. q. 3. Lud. Carer. vbi supra num. 7 178
Heresis an ꝯtrahatur ꝑ illum qui deuiat à fide Xpi, & religione Xpiana, ēt leuiter aduersando, etiam non defendendo, ibi. nu. 6 177
Heresis an & qñ contrahatur per nouum sensum, & opinionem, ibi. nu. 16 179
Heresis an sis asserere fornicationem non esse peccatum, ibi. num. 17 ead.
Heresis an per simoniam contrahatur, ut si qs credat sacrū vendi posse, ibi. nu. 31 180

Here

Heresis an p schisma ꝯtrahatur,ibi.nu.32. ea.
Heresis an contrahatur auferendo priuilegia ecclesiæ,ibid.num.33 ea.
Heresis an contrahatur non ꝯsecrando, & cele brando cū hostia nō ꝯsecrata,ib.n.39.c.181
Heresis an contrahatur negando ex latere Xpi sanguinem,& aquam exisse,ibi.nu.40 ea.
Heresis an contrahatur tenendo animam esse sanguinem, & ex præiacenti materiam generatam,ibid. nu.41 ead.
Heresis an contrahatur contemnendo historias in biblia,ibi.nu.42 ead.
Heresis an contrahatur per contumaciam,ibi. num.43 ead.
Heresis an contrahatur persistendo in notorio crimine,& sit incorrigibilis.ibi.nu.44 ea.
Heresis an contrahatur hæreticis credendo,ib. num.46 ead.
Heresis contrahitur per receptionem, fauorē, & defensionem hæreticorum,ibi.nu.48 ea.
Heresis contrahitur frangendo imagines Crucifixi,Virginis,& Sanctorum,ibi.nu.49. ea.
Heresis contrahitur inuocando dæmonem ad actū luxuriæ,vel alium actum,ibi.nu.50. ea.
Heresis ꝯtrahitur p apostasiam.ibi.nu.51. ea.
Heresis contrahitur inhærendo opinionibus reprobatorum,ibid.num.52 ead.
Heresis ꝯtrahitur asserendo Xpm non esse aliquid fm quod homo,ibi. num.53 ead.
Heresis ꝯtrahitur,si abiurasset iudicio prius, deinde reincidat in hæresim,ibi.nu 54 ea.
Heresis contrahitur, si officialis recusat obseruare statuta ecclesiæ,ibid.num.55 ead.
Heresis contrahitur asserendo aiam rōnalē nō esse formā humani corporis,ibid.nu.56 ea.
Heresis contrahitur credendo erroribus illoꝝ de Alamania,ibi.nu.57 ead.
Heresis contrahitur,si quis potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat,ibid.num.58 ead.
Heresis contrahitur faciendo nouam sectam contra fidem,ibi.num.59 ea.
Heresis an per testes infames probari possit, ibid.nu.120 189
Heresis an sit probata,si libri hæresis reperiuntur penes inquisitum,ibi.num.125 190
Heresis an probetur ex leuis suspicionib. ibid. num.126 ead.
Heresis reuocatio est duplex. Io.Nic.Arelat.de hæret.not.46.num.1 142
Heresis reuocatio quæ fit solum ad salutem animæ potest indistincte quandocunque fieri vsque ad uitæ exitum. ibidem
Heresis species quot sint. Gondisl.de hæret.q. 4.nu.1 155
Heresis in crimine simpliciter,& de plano ꝓcedendū est rīr.Gond.de hær.q.12.n.1.c.163
Heresis cognitio an spectet ad iudicē ecclesiasticum,vel ad secularem,& an sit mere ecclesiasticum.Lud.Car.de hær.nu.61 182
Heresis qui inquiri possunt,ibi.nu.97 185
Heresis in crimine an requiratur personæ legitimatio in accusando,ibi.nu.108.car.187.& an requirantur solennitates etiam substantiales,& quid si accusatio sit inepta, & an locus apponi debet,ibi.nu.109 ead.
Heresis i crimine an dānet memoria defuncti, & bona publicenī, & cui bona applicenī, & q̄d in terris baronū,& cui feudū,aut emphyteusis applicet, & reuertaī, & q̄ bona ueniāt publicanda,& an inscriptio requiraī in accusatione ne memoria dānet, & an bona ipso iure publicentur,& an sententia req̄rit,& q̄. & an declaratio,ibid.nu.135.236 191
Heresim sapientibus q̄n detrahendum sit. Frā. Ponz.in tract de lamijs,nu.83 98
Heresim incidit quis nedum uerbo, sed facto. Io.Nic.Arel.de hæret.not.5.nu.1 140
Heresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam,habetur pro relapso.ibi. not. 30.num.1 141
Hereses cur hodie maiores,q̄ olim suboriant. Gondisl.de hæret.q.4.num.4 155
Hereses tot esse,cur Deus patiatur, & tantoꝝ hęreticoꝝ animas in infernum mergi sinat, ibid.num.5 ea.
¶ Hæretica mulier perdit priuilegium hypothecæ,& prælationis.Io.Nic.Arel.de hæret. not.11.nu.2 140
Hæreticæ mulieri, beneficium Velleiani denegatur,ibi.not..8.num.1 141
¶ Hæret.cum an sit imagines calcare,aut alias ꝯtēnere.Paul.Girl.de hær.q.10.nu.12 128
Hæreticum an sit tenere vsuras esse ꝑmissas, & an inter Iudæos,vel inter Iudæos, & Xpianos,& an Papa possit dispensare circa vsuras.Lud.Caret.de hæret.nu.9.10 178
Hæreticum an sit nolle iurare,putans iuramentum esse illicitum,ibid.nu 11 ead.
Hæreticum an sit asserendo vsum paupertatis non includi sub voto religionis,ib.n.12.ea.
Hæreticum an sit,si dicatur non posse pœnitere eum qui uixit vsque ad senium in peccatis,ibid.num.13 ead.

Hereticum an sit afferendo Papam nō hře potestatem dimittendi peccata.ibi.nu.14 c.ea.
Hæreticū an sit,si dicat Imperatorē nō esse monarchā,& dñm totius mūdi.ibi.nu.15 c.ea.
¶ Hæreticus censetur qui leui argō à fide catholica deuiat.Io.Frā.Pōz.de lamijs,n.68 c.97
Hereticus inquiri pōt à pluribus,ibi.nu.74 c.ea.
Hæreticus post mortem inquiri potest, & damnari,ibi.nu.75 ead.
Hæreticus non auditur etiam in valde fauorabilibus,ibi.num.77 98
Hæreticus spoliatus non restituitur, & quare. Io.Nic.Arel.de hæret.not.1.nu.2 138
Hæreticus post pœnitentiam traditur carceri perpetuo,& si inde fugiat, dicitur relapsus, ibi.not 6.num.1 139
Hereticus ab inimico accusari potest,& quare, ibi.not.10.nu.2 ead.
Hereticus mutuās in refectione domus,nō hēt priuilegiū tacitę hypotecæ.& in ea nō pferi, creditoribus ceteris,ibi.not.11.nu.1 c.140
Hæreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio.ibi not.14.num.2 ead.
Hæreticus intestabilis est,ibi.num.3 ead.
Hæreticus non dr̃ qui in dubijs vnam opinionem quis falsam eligit.ib.not.15.n.1 c.141
Hæreticus non est qui semel tantū audiuit conciones hereticorum,ibi not.16.nu.1 ea.
Hereticus dici potest, cuius errorem inquisitores correxerunt,ipse autem obedire voluit, ibi.not.19.num.1 ead.
Hæreticus tenetur edere ad fundandam intentionem accusatoris,ibi.not.21.nu.2 ea.
Hereticus vsucapere non potest titulo pro hærede,ibi.not.23.num.1 ead.
Hereticus incapax est possessionis,ibi.n.2 c.ea.
Hæreticus habetur recusans bene agere ex certa obstinatione,ibi.not.32.nu.1 142
Hæreticus, & erraticus quid differant, ibidem not.33.num.1 143
Hereticus non pōt conferre sacrā ecclesię fallit in baptismi sacro,ibid.not.34.num.1 c.ea.
Hereticus præcisus est ab ecclesia,& est sicut ramus precisus ab arbore siue stipite qui statim arescet,ibi.not 38.nu.1 ead.
Hereticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus,ibi.nota.39.nu.1 ead.
Hereticus obligat in sui odium, licet non in fisci preiudicium,ibi.not.43.num.3 ead.
Hereticus iuri sibi competenti renunciare non potest,ibi.not.48.nu.2 ead.
Hæreticus est,qui credit ecclesiam habere duo capita.ibi.not.49.num.1 144
Hæreticus quis proprie dicatur.Paul. Girl. de hæret.in 2.q.num.1.c.145.& Lud.Carer.de hæret.num.1 177
Hæreticus est dogma falsum,& à fide extraneū defendens,ibid.num.3 ead.
Hæreticus est in sacramento Eucharistiæ errans.Paul.Girl.ibi.num.2 ead.
Hæreticus est censendus,potentiam Dei attribuens creaturę,ibi.num.3 ead.
Hæreticus quis dici potest tribus concurrentibus,ibi.num.5 ead.
Hereticus est scripturam sacram ad sensum cōtrarium interpretans, ibidem.
Hereticus est qui sedis apostolicę precepta contemnit, ibidem.
Hereticus est semper schismaticus, sed non e contrario, ibi.num.7 178
Hereticus errorē suū corrigere paratus an possit veniā obtinere.Pau.Gir.ib.q.5.n.1 c.147
Hæreticus qui pœnitens bonorum suorum restitutionem obtinuit,an possit recuperare illa à fisco occupata,ibi.q 6.num.1.c.151. & Lud.Carer.de heret.nu.161 194
Hereticus qs dicat, & ex quibus censendus sit hereticus Gond.de heret.q.1.nu.1 154
Hereticus vocitandus non est, qui errans aliquid fieri asserit contrarium,modo corrigi, & emēdari paratus sit, vbi se se cognosceret errorem lapsum,ibi.q.2.num.3 154
Hereticus dicitur qui falsam sniam,& fidei contrariam pertinaciter defendit, ibidem.
Hereticus dr̃ qui ideo ab obedientia Papę recedit, quia eum non credit hře canonis condendi potestatem,aut q ecclesię potestas nō residet penes eum,ibi.q.3.num.3 155
Hereticus bis gñalr̃ monendus est,vt ab erroribus desidat,antequam ad specialem procedatur inquisitionem,ibi.q.8.nu.2 158
Hereticus in quo territorio conueniendus sit, ibi.num.10 159
Hereticus cuius expēsis ad inqsitores remittēdus sit.Gond.de heret.q.11.num.8 162
Hereticus relapsus seculari iudici ,ptinus nulla audiētia ei pītita tradēdus est,ibi.n.2 c.161
Hereticus resistens ministro eum iudicis iussu incarcerare volenti impune occidi pōt in ra b conflictu resistentię,ibi.num.14 162
Hereticus ad ecclesiam confugiens an gaudeat immunitate,ibi.num.15 163
Hæreticus ꝯtumaciter absēs excōicādus est,q si anno obduratus in excōicatione persistat vt hereti

hęreticus damnatur,ibi.q.12.num.3.c.163.
quod limita,& declara vt ibi.nu.4 ead.
Hęreticus ob ɔtumaciã damnatus,si vere hęre ticus nõ sit,an pęna in eũ inflicta teneat.ib.
Hęreticus an sit incendio tradendus,siue viuus igne absumendus,ibi.q.15.nu.4 166
Hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit & demum teneat contra articulum, an dica tur relapsus,ibi.q.20.num.6 170
Hęreticus relapsus quis dicatur,ibi.nu.5 ea.
Hęreticus etiã post obitum excõicationis snia innodari potest,ibi.q.22.num.6 172
Hęreticus non agit, sed conuictus se defendere potest.Iac.de Aren.de bannit.nu.21 200
Hęreticus an sit,qui loco profert verba hęretica,qa dicat se habiturum vxorem in alio se culo.Lud.Carer.de heret.nu.2 177
Hęreticus an quis sit ex sola voluntate, & an, & qñ possit condemnari,ibi num.3 ea.
Hęreticus ptinax quis dicat̃,ibi.num.4 c.ead.
Hęreticus an sit recusans se purgare in causa heresis,ibi.num.18 179
Hæreticus an sit credẽs hęreticis,ibi.n.20 c.ea.
Hęreticus nunquid sit, q̃ stetit in excõicatione per annum,aut biennium.ibi.nu.21 c.ead.
Hęreticus an sit qui per annum stetit,&non re cepit communionem,ibi.nu.22 ead.
Hęreticus an quis dicatur p inuocationem dæ monum,& sortilegia,ibi.num.23 ead.
Hęreticus an sit, qui idolis sacrificat, ibidem. num.24 ead.
Hęreticus an sit, qui dicit incedere noctis tpe cum Herodiade,vel Diana.ibi.nu.25 ead.
Hęreticus an sit,qui blasphemat Deum,& San ctos,ibi.num.26 180
Hęreticus an, si oppugnans priuilegia eccle sie,ibi.num.27 ead.
Hęreticus an sit,ɔtemnẽs canones,& statuta ec clesię,asserendo Papam non habere potesta tem condendi Canones,ibi.nu.28 ea.
Hęreticus an sit,qui asserit in ecclesia posse esse duos vicarios Christi.ibi.nu.29 ead.
Hęreticus an sit,qui asserit Papam in tempora libus non habere potestatem sicut in spiri tualibus,ibi.num.30 ead.
Hæreticus an sit,qui asserit peccata non dimit ti nisi à solo Deo.ibi.nu.34 ead.
Hæreticus an sit officialis, q̃ distulit pstare auxilium contra hæreticos,ibi.nu.35 ead.
Hæreticus an sit negãs infernũ,&paradisum & asserẽs,nimiã esse mortalẽ,ibi.nu.36 c.ead.
Hæreticus an sit, qui asserit decimas non debe re clericis,ibi.num.37 ead.
Hæreticus an sit,qui professus est religionem, & ab ea recedit, ac publice matrimonium contrahit,ibi.nu.38 181
Hęreticus an sit,qui recusat iurare ad purgatio nem,ibi.num.45 ead.
Hæreticus an sit, qui dæmonem inuocat ad actum luxurię,ibi.num.50 ead.
Hęreticus tandẽ est,qui ɔtra fidem Christi, & articulos fidei,& contra pręcepta,& dogma ta ecclesiæ credit.ibi.num.60 ead.
Hæreticus si habeat filios orthodoxos an bona reseruent filijs,& an priuent beneficijs & officijs,& an ẽt obtẽtis,& q̃ filij cõtineanẽ, & an in hoc differat hoc crimẽ à crim. læsæ maiest. & an dotes vxorem conseruentur, & an filiarum,& an filij heretici contrahant matrimonium cum fidelibus.Lud.Carer.de hæret.nu.140.& 141 193
Hæreticus an sit infamis,& excludatur à testimonio,ibi.num.143 ead.
Hęreticus an sit excõicatus,ibi.nu.144 c.ead.
Hæreticus an priuetur omni beneficio. ibid. num.145 ead.
Hæreticus an careat sepultura.ib.n.147 c.169
Hæreticus an à quocunque occidi possit, ibid. num.148 ead.
Hęreticus an testari possit,ibi.nu.151 ead.
Hęreticus an contrahere valeat, ibidem.
Hęreticus an possit aduocare, ibidem.
Hęreticus an possit iudicare, ibidem.
Hęreticus an notarius possit esse, ibidem.
Hæreticus an cogatur ad obseruantiam iuramenti,ibi.num.152 194
Hæreticus an possit petere restõnem bonorũ, & rerum ecclesiasticarum, & an possit habe re seruum Christianum,ibi nu.153 ead.
Hæreticus an possit habere sinagogas. Lud. Carer.de hæret.nu.153 ead.
Hæreticus an vbique puniri possit, ibidem.
Hæreticus expelli potest à ciuitate, ne alios in ficiat, ibidem.
Hæreticus reuersus an ordinari possit,ibidem. num.154 ead.
Hęreticus an agere possit si hęres institutus sit & an cum eo conuersate liceat, ibi.
Hæreticus an possit rescripsum inpetrare,ibi.
Hereticus punit,nam si fieret alienatio pditore hæretico habentium oratoria orthodoxa à fisco vendicantur,ibi.num.158 ead.
Hæreticus punit̃ in anima,vt sit ęternalr̃ damnatus, nec ei ꝓsunt suffragia mortuorũ ibi.

Hereticus an priuetur iure patronatus ibid.
Hereticus reuersus ad fidem, an recuperet bona obligata, & pristinam obligationem. ibi. & num. 161 194
Hereticus ab omni cōmercio, & negociatione fidelium excluditur, ibid. num. 158 193
Hereticus punit, nā et indicit publica pnīa per crucis impositionē, ut alij terreantur, ibid.
Hereticus filius potest à patre exheredari, ibi.
Hereticus non potest alium excommunicare, nec priuare officio, aut beneficio, nisi alium hæreticum ibid.
Hereticus amittit Spm̄sct̄m̄, & eius dona, ibi.
Hereticus qualiter pœnas ordinarias, & extra ordinarias euitet. Lud. Carer. de hæret. numero 159 ead.
Hereticus reuersus an recuperet ius patronatus, ibid. num. 161 194
Hereticus reuersus an admittaē ad bona sua p alium possessa, & an ad fructus bonoꝶ, ibi.
Hereticus reuersus an sit restitutus ad ius fidei commissi. & an ad sententia latas contra ipsum ex debitis ciuilibus, & an ad feuda, & an ad officium & dignitatem. ibid.
Hereticus reuersus an restitutus sit ad reconualescentiam testamenti. ibid.
Hereticus reuersus an sit restitutus ad famā, ib.
Hereticus reuersus an admittatur ad testimonium. ibid.
Hereticus an possit impune à consanguineo receptari, ibid. nu. 167 195
Hereticus an ab vxore receptari possit, ibidem num. 169 ead.
Heretici condemnati bona in alio territorio, q̄ vbi condemnatus fuit exīstia, cui applicanda sint. Gond. de hæret. q. 15. num 6 166
Heretici memoria, aut proditoris post mortem damnanda est. Ioā. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 142 27
Heretico non denegatur beneficium S.C. Macedoniani. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 18. numero 2 141
Heretico interdictum est bonis, ibid. not. 43. num. 2 143
Heretico pœnitenti parcitur, apostatæ nequaq̄ ibid. not. 44. num. 2 ea.
Heretico semiplene probanti cōtra Xp̄ianum non defertur iurm̄ in supplementū ꝓbōnis, econtra aūt Christiano semiplene probanti contra hæreticum sic. & ratio diuersitatis traditur, ibid. not. 47 num. 2 144
Heretico ꝯfitenti, quæ debeat pœna imponi in foro. c. ꝯsciæ. Paul. Girl. de hęr. q. 3. n. 2. c. 147
Heretico relapso non datur venia, conferri tñ possunt sacramenta, si pœnitentiæ appareāt signa, ibi. q. 5. num. 22 151
Heretico conuerso, & veniam obtinenti an sit pœna loco pœnitentiæ iniungēda. Pau. Gir. de hær. q. 7. num. 1 ead.
Heretico an appellare liceat. Gondiss. de hære. q. 7. num. 1 167
Heretico an legari possit. Lud. Carer. de hæret. num. 151 192
Hereticū inimicum inimicus accusare potest. Io. Nic. Arel. de hære. not. 16. nu. 2 140
Hereticum accusans dicitur suam suorumque iniuriam prosequi, ibid. num. 3 ead.
Hereticum amicum siquis admoneat, ut fugiat aut non veniat, an debeat puniri, ibid. not. 29. num. 1 142
Hereticum an eum probent libri improbatæ lectionis reperti pœnes aliquem. Gond. de hæret. q. 13. num. 19 165
pro Heretico misericordiam implorare non licet, ibid. q. 16. num. 3 167
Hereticum accusare an q̄libet possit. Lud. Carer. de hær. num. 106. 107 186
Heretici proprie an sint apostata, & schismaticus. Paul. Girl. de hæret. q. 2. nu. 6 149
Heretici omnes apostatæ sunt, ibi. nu. 9 146
Heretici quibus pœnis plectendi, ibid. q. 3. numero 1 ead.
Heretici per iudicem ecclesiasticum condēnati, nedum curiæ seculari traditi, possunt ad pœnitentiam admitti, ibi. q. 5. num. 10 149
Heretici quibus infidelibus assimilentur, & qui infidelium inuicem inter se æquiparentur. Gond. de hæret. q. 5. num. 1 155
Heretici an sint idolatris torquēdi, ibi. n. 4. 166
Heretici qui fide Christiana derelicta, iterum ad Mosaicam legem reuertuntur, peiores sunt ceteris, ibid. nu. 5 ead.
Heretici an tolerandi sint, ibi. q. 6. nu. 1 ead.
Heretici quibus vijs & modis puniantur, ibid. q. 10. num. 4 160
Hereticoꝶ bona ipso facto capiuntur velut publicata. Io Fr. Ponz. de lamijs, nu. 76 97
Hereticoꝶ bona non sunt ipso iure publicāda. Pau. Gir. de hæret. q. 5. nu. 7 148
Hereticoꝶ bona qualiter diuidantur. Gondiss. de hæret. q. 15. num. 3 165
Hereticoꝶ collegio, nec cuiq̄ de collegio legari pōt, & cur diuersum inter iudæos, & hereticos. Io. Nic. Arel. de hær. not. 7. nu. 2 139

Hereticorum ſcripta reijcienda ſunt, & quare. ibi.not.23.nu.2 141
Hereticorum infidelitas, an maior, q̃ iudæorũ ſit. intellige ſane, ibi.q.5.num.3.& 4 156
Hereticorum ſuper iam per eccleſiam deciſis, legatus apoſtolicæ ſedis iudex cõpetens eſt, ibid.q.7.num.8 157
Hereticorũ receptatores, & fautores quibus pœnis afficiendi ſint. Gond.de hæret.q.16.n.1. car.166.& Paul.Gir.in tract.ſimilis materię q.9 nu.1.car.152.& Lud.Carer.in tract.eiuſdẽ nois, nu.163.& 164.cum plur.ſeq. c.194
Hereticorum receptatio omnino interdictum eſt. Paul.Girl.de hæret.q.9.num.1 152
Hereticorũ ſi adſit copia qua via procedatur. Gondiſſ.de hæret.q.17.num.3 167
Hereticorũ corporibus eccleſiaſtica ſepultura deneganda eſt, & qui ea eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ auſus fuerit, iure ipſo excõicationis pœnam incurrit. ibid.q.22.num.7. 172
Hereticis nec inter viuos, nec in vltima voluntate relinqui poteſt. Paul.Girl.de hær.q.9. num.2 152
Hereticis credentes pari pœna ſunt plectendi, ibid.num.3 ead.
Hereticus pœnæ pecuniariæ, an, & quando, & ad quid imponi poſſit. Gondiſſ. de hæret.q. 8.num 6 159
Hereticis quæ pœna p eccleſiaſticos iudices, & q̃ per laicos infligatur, ibi.q.15.nu.2 165
Hereticis aſtricti debito fidelitatis, vel dominij, aut alicuius obſequij ipſo iure ab omni huiuſmodi obligatione ſunt liberi. Gondiſſ.de hæret.q.15.nu.5 166
Hereticus à iure impoſitã pœnam à iudicib. an minuere, vel augere liceat, ib.q.17.n.1. 166
Hereticis non eſt permiſſum agere ad vxoris reſtõnẽ. Io.Nic.Ar.de hæret.not.1.n.4. 138
Cetera vide ſupra in ver. Alienatio, i ver. Filius, & in ver. Heres, & infra in ver. Pœna in ver. Recedentes. in ver. Relapſus. in ver. Sacerdos, & in ver. Sortilegium.
¶ Hebræi non deferentes habitum diſtinctum ab habitibus Chriſtianorum, puniunt. Paul. Gir.de pœn omniſ.coi.q.12.nu.11 459
¶ Homicida pœna mortis naturalis punitur. Guliel Bon. de pœna mortis, nu.2 444
Homicida quando non gaudeat immunitate eccleſiæ. Ant.Col.in for.proced.extraord.in controuer.crim.ar.116 467
Homicida abſens qua cautela excuſari poſſit, ut contra eum procedi non poſſit. Ioã.Ant. Rub.de poteſt.proc.in 1.par.num.335 40
Homicida nõ eſt ipſo iure beneficio priuatus. Nic.Plou.de irreg.num.30 103
Homicida ſi non potuit fugere ad eccleſiam, ſed inuenit quendam ſacerdotem deferentẽ corpus Chriſti, & aufugit ad ipſum, & eum accepit, an eccleſiæ humanitate gaudere debeat. Io.Tierr.de fuga, num.8 198
Homicida maleficus, veneficus, & adulter ꝯfeſſi aut teſtib. ꝯuicti, non audiuntur appellãtes. Paul.Gir. de relax.carc.q.2.nu.2 303
Homicida debet puniri, ſed qui gladio nõ ferire, gladio nõ debet perire. Paul.Girl.de rel. carc.in tit.de abſol.Innoc.q.5.n.1 308
¶ Homicidium quando, & quali pœna pecuniaria puniri poſſit. Inc.Auct.de crim.læſæ maieſt.q.8.num.11 66
Homicidium caſualiter perpetratus, non efficit irregularis, ſi debitam adhibuerit diligentiã. Nic.Plo.de irreg.num.10 101
Homicidiũ an omnibus imputetur, ſi tres vnũ aggrediatur, ſed vnus tm̃ feriat, & occidat. Paul.Girl.de relax.carc.tit.de abſol. Innoc. q.5.num.2 308
Homicidium ſi vnico ictu factum ſit, & neſciatur à quo ex tribus, an omnes debeant condemnari, ibid.q.6.num.1 309
Homicidium factum in aliquo loco, per quem aliquis ſolitus erat tranſire, qui maleficia cõſueuerat perpetrare, præſumitur ab eodem perpetratum eſſe. Fran.Brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.num.34 336
Homicidium præmeditate, & appenſate commiſſum magis punitur, quam cauſatum in pura rixa. M.Ant.Bl.de ind.nu.53 364
Homicidium non præſumitur penſate niſi qualitas penſamenti probetur, ibi.nu.54 ead.
Homicidium quot modis committatur. Fran. Caſ.de ind.num.2 395
Homicidium præmeditatum eſt maxime deteſtabile, & in eo omnes tenentur, ibi.n.3 ea.
Homicidium ſi noctu ſequatur, quo iudex ſuſpectũ interrogare debeat, ibi.nu.3 401
Homicidium eſt maius adulterio. Iac.de Ar.de q.nu 7 427
Homicidij indicia ex varijs cauſis oriuntur. M. Ant.Blan.de ind.num.240 379
in Homicidio vita imputati ſpectatur, ibidem, num.241 ead.
in Homicidio per indicia proceditur, Frã.Caſ. de ind.num.1 395
pro Homicidio ſine dolo cõmiſſo, quis q̃nque pœna

pœna vltimi supplicij punitur.Paul.Girlan. de sortil.q.12.num.3. 129
¶Homo absque Dei gratia Diabolo tentanti resistere non potest.Paul.Girlan.de sortileg. q.5.num.4 112
Homo liber in quibus possit torqueri casibus. Guid.de Suz.de ind.& tort.num.81. c.352. & Bal.in tract.de quæst.cap.3.num.4. c.431 & Amber.de Antram. in tract.eiusdem, tit. num.15. 442
Homo liber,& in se,& in alios,ex aliquo crimine delatus,torqueri potest. Guid.de Suz.de indic. & tort. num.82 352
Homo liber potest torturę subijci indifferẽter, Guid.de Suz.de ind.& tort.num.83 c.ea.
Homo malæ famæ, an alijs non concurrentibus possit torqueri ex solo dicto totti. Frã. Cason.de tormen.cap.17.num.3. 418
Homo liber in causa pecuniaria regulariter nõ torquetur, sed hoc fallit in teste vacillante. Paul.Girlan.de quæstio.q.7.num.3. c.438
Hominem maleficiatum conare nemo potest, nisi eiusdem artis peritus sit.Paul.Girlan.de sortil.q.2.num.4. 105
Homines subsunt iudicibus ratione iuris,sed ius est supra iudices,& ideo in his quæ statũ hominum dicunt, possunt iudices inspecta veritate,& vtilitate mutare, sed quæ tangũt statum iuris mutare nequeant. Incer.Auct. de modo proced.cõtra aposta.nu.18 c.197
Homines pœnæ metu à delicto arcentur. Iac. de Are.de bannit.num.13 198
Homines quatuor gentem constituunt. Nic. Boër.de seditio.in 3.q.nu.1 66
Homines castrans pœna mortis nãlis puniri debet.Gul.Bon.de pęna mortis,nu.4 c.444
Hominũ mores,naturasq. ex corpore,oculis, vultu,frõteq. Zopirus. Physiognomus noscere ꝓfitebat.Fran.Caf.de ind.nu.3 c.399
Hominibus vilis ꝯdõnis in testimoniũ admissis,nõ adhibet tãta fides q̃a alijs.Frã.Brun. de indic. in 4.q.2.part.num.8 340
¶Hospes an excusetur si dederit potum bannito transeunti.Lud.Carer.de hęret.numero 168 195
Hospes penes quem bona sunt deposita,si sub trahantur,an indicietur. M.Ant.Blan.de in dic num.414 393
Reliqua vide infra in ver. Propositum.
¶Hostia scripta literis sanguineis vtuntur sortilegi ad amorem prouocandum.Paul.Girl. de sortil.q.3.num.20 109
¶Hostes adiens morti traditur. Gul. Bon. de pœna mor.num.4 444
Hostibus arma præbens pœna mortis natura lis punitur. ibidem.
Iactans se aliquem occisurum, si eum occidat,propositum præsumitur.Fran.Cason.de ind.num.9 400
¶Iactatio indiciat ad torturam. M.Ant.Blanc. de ind.num.185 375
Iactatio (si de interfectore non ꝯstet) an faciat idiciũ ad torturã ꝯtra iactãtẽ,ib.n.186 c.ea.
Iactatio aliquando non nocet considerata qualitate personæ, ibi.num.187 ea.
¶Iaculũ mittens cũ ferro hoĩem velle occidere ꝓsumit M.Ant.Blan.de ind.nu.84 367
¶Ianuenses populares aduersus nobiles aliquando seditionem fecerunt. Nic.Boer. de seditio.q.1.num.38 74
¶Ictus. De ictu,& vulnere standum est in arte peritis,& ad hoc duo requiruntur medici, licet de cõsuetudine stetur dicto vnius.Franc. Cason.de tormen.cap.2.num.3 412
¶Idiota,& rusticus excusantur, si in aliquo fidei articulo errant,dummodo fidem implicitam habeant.Ioan.Franc.Ponz.de lam. &c. num.83 98
¶Ieiuníj indictio tormenti genus est.Gondiss. de hæret.q.13.num.7 164
¶Ignorãtia,aut simplicitas in sortilegijs nõ excusat.Paul.Gir.de sortil.cap.11.nu.8 c.130
Ignorantia iuris,in iudice culpa lata est, qui & dolo non carere præsumitur, cum se iuris peritum fateatur.Franc.Brun.de ind.&tort. in 5.q.2.par.num.23 345
Ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet.M.Ant.Blan.de indici.nu.31 362
Ignorãtia,& minor ętas excusant à nuptijs illicitis,& pœnis eas illicite ꝯtrahẽtib.inflictis. Pau.Gir.de pœ.omnif.coit.q.2.nu.6 c.448
Ignorantia facti excusationem pręstat.ibidem, q.12.num.4 458
Ignorãtia licet in pœnis euitandis, & in grauaminib.excuset,in lucris tñ nõ excusat.Nell. de bãn.i 3.par.2.tẽp.nu.83.ver.ista q. c.287
¶Illicitum omne puniri debet. M.Ant.Blanc. de indici.num.228 378
Illicitum cõmittens ab illiciti pœna nõ excusatur,quis tale illicitũ ad optimũ finem pueneri t.Fran.Caf.de ind.num.6.car.410.& in tract.de tormen.cap.5.num.2 413
¶Illiteratus est irregularis. Nic.Ploui.de irregular.num.2 100

¶Illustris non est afficiendus pœna corporali ob iniuriam èt illustri psonæ illatā. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 213 c.32
Illustris psona ,ph'bet p se litigare, sed debet litigare p procuratorem. ibi. nu. 215 c.ea.
Illustres personæ in crimine iniuriarum sola pœna relegationis affici debent. ibi. nu. 210. & 212 ead.
Illustres psonę pñt in criminalibus procuratorem constituere. ibi. nu. 159. 194 28.30
¶Imaginē ,pditoris ad eius imaginē depictam corrūpens, vel radēs qualiter puniat. Mart. Laud. de crim. lęsæ maiest. q. 26. c. 48. & Nic. Boer. in tract. de sedit. in vlt. verbis 87
Imaginē Cęs. falsificās cr.m. lęs. maiest. icurrit. Nic. Boer. de sedit. in 6. præsup. nu. 2 77
Imagines de cera fiunt quandoque à sortilegis ad maleficiendos homines. Paul. Girlan. de fortil. in 5. q. num. 9 112
Imagines quare in sortilegijs fieri soleāt, cum nihil operentur. ibi. num. 10 ead.
Imagines facere ad amorem mulieris prouocādum, potius superstitio'um est, quam hæreticum, ibi. in 10. q. num. 9 128
Imagines calcare, aut alias contemnere an sit hæreticum, ibi. num. 12 128
Imagines baptizātes ad sortilegia faciēda, qua sint afficiēdi pœna. ibi. in 11. q. nu. 21 131
¶Immemor salutis æternæ nemo præsumitur. M. Ant. Blan. de indici. num. 391 392
¶Immunitas non est in domo episcopi. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 126 467
Immunitatem vnam offendens ceteras offendisse dicitur. ibi. art. 121 ea.
Immunitate qui gaudere non debeant. ibid. art. 117. cum seq. ead.
¶Impediētes reos extrahi ab imunitate, eo casu quo ea nō gaudēt, quō puniant, ad qd ue teneant. Ant. Colūb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 112. 113 166
¶Impedimentum puri, & meri facti absentis quomodo probetur. Et an sufficiat impedimenti semiplena probatio. Ant. de Cana. de excus. in 2. part. num. 16. 17 16
Impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 319 39
Impedimentū canonicū dr, qd à iure canonico ortū hēt. Nic. Plou. de irreg. nu. 1 100
¶Impeditus an teneat excusatorē mittere. qd iuris si mittatur. Item si non mittat. Ant. de Can. de excus. in 2. par. nu. 18. 19 16
¶Imperator de hæresi puniri potest, & deponi. Lud. Carer. de hæret. nu. 98 185
Imperator per solum Papam deponi potest, & non per alium, ibi.
Imperatorem non esse monarcham, & dominium totius mundi qui dicit, an sit hæreticus. ibi. num. 15 178
¶Impetrans literas Principis gratiosas ante integrationem, illis se iuuare poterit, si opus fuerit. Incert. Auth. de crim. læsæ maiest. in 9. quæstio, num. 2 66
Impetrare nemo necesse hēt, vt desistere possit ab accusatione. Ant. Colūb. in for. pced. extraord. in controuer. crim. art. 14 463
¶Imploratio auxilij demonum ad sciendum futura sapit hæresim. Paul. Girl. de sortilegi. in 10. quæstio. num. 10 128
¶Impotentia seu difficultas puniendi, excusat iudicem à puniendis delictis. Nic. Boër. de seditio. in 1. q. num. 8 70
¶Impubes sm ius cōe non potest testis esse. Frāc. Brun. de indici. i 4. q. 2. par. n. 17 c.452
Impubes cum tortura leui ad instructionē potest interrogari, ibi. num. 18 ead.
Impuberes non debent torturæ subijci. Paul. Girl. de quæstio. in 6. q. nu. 4 437
Impuberes in criminalibus non sunt idonei testes, ad probationem plenam, sed bene ad indicium. Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 1. par. num. 18 331
¶Impulsio qd sit. Franc. Cas. de ind. nu. 5 c.400
¶Incantationes quæ fiunt contra serpētes quādo sint punibiles. Paul. Girlan. de fortil. in 11. q. num. 28 133
Incantationes an faciant indicium. M. Ant. Blan. de indici. num. 397 399
¶Incantatores qui censendi sint. Paul. Girlan. de fortil. in 2. q. num. 7 106
¶Incarcerari nemo debet die feriato hominū vtilitate. Bald. de Perus. de carceribus. cap. 1. num 6 301
Incarcerari potest quis pro collectis non solutis. ibi. cap. 2. num. 2 302
Incarceratio fieri potest pro quolibet debito. ibi. num. 1 ead.
Incarceratio an fieri possit pro fiscali debi. ibi.
Incarceratio in quo loco fieri debeat. ibid. numero 4 ead.
¶Incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati. Bald. de Perus. de carcer. in 2. cap. num. 3 302

Incarceratus an possit ꝯstituere procuratorē, ad oēs actus præterq ad litem ꝯtestandā. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 119 26

¶ Incertitudo iudicis arbitrio cōmittitur, vbi sumus in mā quæ tps incertum designat. Paul. Gir. de hær. in 5. q. nu. 16 150

¶ Incestus quid proprie dicatur, & cum qbus cōmittitur. Plac. de acc. tit. 3. num. 15. car. 3, & Pau. Gir. de pœ. om. coit. in 3. q. n. 1. c. 449

Incestus qua pœna puniatur. Plac. ibi. n. 17. c. 4. & Paul. Girl. ibid. num. 1 ea.

Incestus cum sorore aut cognata cōmissus, qua sit punitiōe reprimēdus. Pau. Gir. ib. n. 2. ea.

Incestus crimen in actu fornicationis commissum vltimo punitur supplicio, ibi. n. 5 ead.

Incestus in forma matrimonij cōmissus qualiter puniatur, ibid. num. 6 ea.

Incestus cum consanguineis, aut affinibus adinuicem coniunctis qualiter puniatur. Pau. Gir. ibid. in 4. q. num. 1 ead.

Incestus cōmissus cū duab. sororib. meretricib. capitali pœna non punitur, ibi. nu. 4. c. 450

¶ Incitatores personaē dnr qui ꝯuocauerunt, & eleuauerūt vexillum, & campanā. & tanq̃ seditiosi teneni. Ni. Bo. de sed. 17. q. n. 8. c. 81

¶ Inconstantia varietas, trepidatio, vox, balbutiens, loquella timida, & pallor, indicant ad torturā. M. Ant. Bl. de ind. n. 259. 262. c. 381

¶ Incontinenti fcm̃ non dr, postea fcm̃. Nel. de bān. in 2. par. 3. temp. num. 3 297

¶ Inculpatio à solo torto facta non facit indicium sufficiens ad torturam. Guido de Suz. de ind. & tort. nu. 54 322

Inculpatus, seu accusatus à torto an ob hmōi præsumptionem torturæ applicari possit, ibid. num. 53 ead.

Inculpatꝰ à torto an saltē possit subiji torturę si sit malę ꝯuersationis, & famæ, ib. n. 55. ea.

Inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ, an possit potestas licet torquere, si alias ei non liceat de iure. Franc. Brun. de indic. in 7. q. 2. par. num. 8 354

¶ Indagatio exqsitissima non fit qn̄ ꝑ crimine ciuilr agitur, sicut qn̄ agitur criminaliter. M. Ant Bl. de ind. in 4. q. 2. par. nu. 5 340

Indagatio acerrima requiritur, vbi crimen est atrox. Ant. Col. in for. proced. extr. in cōrr. crim. art. 18. & 19 463

¶ Indicium maleficij alicuius commissi, vel alterius rei, de qua agitur, signum est. Fr. Bru. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. num. 1. car. 328. & in 7. q. 2. par. num. 3 354

Indicium est minus, q̃ semiplena probatio. Fr. Brun. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. nu. 2. car. 328. & M. Ant. Blan. de ind. num. 51. c. 364. & num. 316 386

Indicium dubitatum siue semiplenum quod dicatur. Fran. Brun. ibid. nu. 3. car. 328. & Paul. Girl. in tract. de qō. q. 3. num. 1 434

Indicium propinquum, & remotum quod dicatur. M. Ant. Blanc. in tract. de ind. nu 47. car. 364. & Fr. Caf. in tract. eiusdem materiæ, numero 7. et 2 397

Indicium leue ab vrgenti quomodo cognoscatur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 10 361

Indicium facti, est quo iudex in viam præsumptionis dirigitur, Fran. Brun. de ind. & tort. in 1. q. 1. par. num. 4 329

Indicium varijs nominatur modis apud legum latores. Franc. Brun. ibid. nu. 5 ea.

Indicium à communiter accidentibus oritur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 257 380

Indicium alterum trium temporum respicit. M. Ant. Blanc. ibid. num. 66 365

Indicium oriens ex testibus, qui examinari nō debebat, facit, q̄ iudex solum ad inquisitionem procedere possit. M. Ant. Blan. de ind. num. 52 364

Indicium contra se habet, qui malos famulos tenet. M. An. Blan. de ind. num. 254. car 380. & Fr. Caf. de ind. num. 11 414

Indicium maximum est, si quis in mendacio reperiatur. Fran. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 18 333

Indicium an ex dictum testis familiaris insurgat. Fr. Bru. de ind. & tort. in 2. q. 1. par. n. 12 c. 288. M. Ant. Blan. de ind. nu. 365 389

Indicium per testem singularem habitum, circunstantijs alijs refragrantibus eliditur. Fr. Brun. de ind. & tort. in 2. q. 1. par. num. 12. car. 330. & in 5. q. eiusdem par. nu. 3 338

Indicium ad torturam an fuga faciat. Fr. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 9. car. 332. M. Ant. Blanc. de ind. num. 277. car. 382. & Fran. Caf. in tract. eiusdem materiæ, numero 3 408

Indicium non facit fuga post accusationem, seu inquisitionem formatā arrepta. M. Ant. Blanc. ibid. num. 281 382

Indicium an fiat per fugam ob accusationis, seu inquisitionis motu factā, ibi. nu. 282. ea.

Indicium contra se habet ille qui à delicti loco fugatus est. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 3. quæst. 1. par. num. 12. car. 333. & M.

& M. Ant. Bl. in tract. de ind. num. 189. c. 383
Indicium an diuinationes, seu incantationes faciant. M. An. Bl. de ind. num. 397 392
Indicium ɔtra imputatum ex malorũ ɔuersatione oritur. M. An. Bl. de ind. nu. 153 380
Indicium ad torturam contra contumacem ex contumacia oritur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 272. 295 381. 383
Indicium ad torturam, an ꝑ famã insurgat. Fr. Br. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 31. & 32. car. 335. M. An. Bl. ibi. nu. 311. car. 384. & Fr. Cas. in tract. prædicti nois, nu. 2 398
Indicium an faciat criminis transactio. Franc. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 27. 28. car. 334. & M. Ant. Bl. de ind. nu. 306. c. 384
Indicium vnum à delicto remotum ad torturã non sufficit. M. Ant. Bl. de ind. n. 178. c. 374
Indicium ad torturam an literarum acceptatio faciat. M. Ant. Blan. de ind. num. 223 378
Indiciũ facit vociferatio mulieris, vim passam fuisse asserentis. M. Ant. Blan. de ind. numero 290 383
Indicium an faciat mulier si examinetur. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 350 387
Indicium participationis contra se habet, qui delinquentes punire negligit. M. Ant. Blanc. de ind. num. 310 385
Indicium contra se ad torturam habet, qui interrogationi non respondet. M. Ant. Blã. de ind. nu. 271 381
Indicium vt faciat nominatio alicuius, qd hẽre debeat. M. An. Blan. de ind. nu. 386 382
Indicium ad torturam ex iactatione insurgit. M. Ant. Blan. de ind. nu. 185 375
Indicium vt à teste fiat uerisimile deponere debet. M. Ant. Bl. de ind. nu. 32 363
Indicium ad pensamentum faciunt præparationes, & ordinationes. M. Ant. Blanc. de ind. num. 67 365
Indicium sumitur ad pensamentum ex transitu non solito. M. Ant. Bl. de ind. n. 70 366
Indicium ad pensamentum facit frequentatio viæ. M. Ant. Blan. de ind. nu. 72 ead.
Indicium sufficiens an fit in homicidio puro, viæ frequentatio. M. Ant. Bl. de ind. num. 75. & 76 ead.
Indicium ad pensamentum an faciat armorum delatio in non solito, nec habente iustam causam deferendi, ibid. nu. 78 ead.
Indicium ad pensamentum inducit asportatio bonorum ante homicidium. M. Ant. Blanc. de ind. num. 85 367
Indicium facit ad pensamentum alienatio bonorum, ibi. nu. 86 ead.
Indicium ad pensamentum sumitur ex inimicitia, Fr. Brun. de indic. & tort. in 3. q. 1. par. num. 29. car. 334, & M. Ant. Blanc. de indic. num. 89 367
Indicium est contra inuentum in loco, in quo scelus commissum est, M. Ant. Blanc. de ind. num. 300 384
Indicium est contra inuentum in loco propinquo delicto, ibi. nu. 301 ead.
Indicium est si quis uisus fuerit facere præparamenta ad homicidium, vel ire per illum locum, ubi cadauer erat, per quem ire solitus non erat, Fran. Brun. de ind. & tor. in 3. q. 1. par. num. 29 334
Indicium inducitur, si accusatus de homicidio committendo se iactasset, M. Ant. Bl. de ind. num. 186 375
Indicium ex minis præcedentibus insurgit, M. Ant. Bl. de ind. nu. 179 374
Indicium insurgit cõtra repertum cum gladio euaginato prope cadauer. M. Ant. Bl. de ind. num. 295 383
Et in loco delicti est indicium propinquum, ibid. num. 296 ead.
Indicium homicidij an præsumatur contra fugientem nudo gladio vbi quisque occisus reperitur, Fr. Brun. in tract. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. num. 6. car. 336. & M. Ant. Blanc. de ind. num. 297 383
Indicium an sit, si percussus dicat, se ab inquisito percussum fuisse, Fr. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 26. car. 334, & M. Ant. Bl. in tract. eiusdem nom. nu. 390 391
Indicium insurgit, si quis uisus sit ingredi domum, & post modicum est auditus mulieris clamor, & statim visus est exire cum gladio sanguinolento, & mulier in facie vulnerata uisa est, Fran. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. num. 4 336
Indicium certum censetur, si post mutuam duorum rixam, alter vulneratus videatur, Fran. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 7 ea.
Indicium homicidij præsumitur contra eum, q aduersus aliquem gladium strinxisse visus est: licet non fuerit visus percussisse, si ipso fugiente alius reperiatur interfectus, Franc. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 11, ea.
Indicium ad pensamentum an conuersatio cũ inimicis occisi inducat, M. Ant. Blan. de ind. num. 163 373

Indicium ad pensamentum est, si quis aliquem interficere posse, se iactet, M.Ant.Bl. de ind. num.184 375
Indicium ad tractatum facit oriri conuentio secreta, & locutio inter plures, M.Ant. Blanc. de ind.num.232 379
Indicium ad pensamentum an percutiendi modus faciat.ibi.num.188 375
Indicium contra se an habeat, qui prohibere potuit, & non prohibuit. M.Ant.Bl. de ind. num.303 384
Indicium ad pensamentum est, si quis aliquem proditorie vulnerat. M. Ant.Bl.de ind. numero 191 375
Indicium insurgit, si postquam dñs locutus est in aure famuli, famulus crimen aliquod cõmiserit. Guid.de Suz.in tract.de ind.& tort. num.41.car.321.& M.Ant. Bl. de ind. numero 252 380
Indicium per vnum testem de visu deponentem probatur. Franc.Brun.de ind.in 2. q. 1. par.num.1 328
Indicium qñq; probatur per duos testes nõ de visu deponẽtes, sed de quodam signo ad maleficium conferente, ibi.nu.4 329
Indicium plenum, seu indubitatũ quod dicat. Franc.Brun.de ind.in 1.quæst.1.par.num.3. car.328.& Paul.Girl.de quæst. in 3. q. numero 2. 433
Indicium probari põt per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione nõ maiores.Fran.Br.de ind.in 2.q 1.par.n.7.c.329
Indicium triplex est, & per quẽ probari possit quodlibet.Fr.Bru.ibi.num.22 331
Indicium quale esse debeat, vt sufficiens sit ad torturam, iudicis cõmittitur arbitrio. Fran. Brun.de ind.in 3.q.1.par.nu.1 332
Indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit malæ cõditionis & famæ, & solitus talia facere, ibi.num.2 ead.
Indicium super furto contra aliquem hř, qui cum antea pauper esset, multas pecunias habere reperitur, ibi.nu.5 ead.
Indicium generale in quolibet crimine censeť, dum extra iudicium crimen se cõmisisse aliquis fatetur.ibi.num.14 333
Indicium homicidij contra aliquem ortum ex nimis, & inimicitia, eliditur si absentia & distantia probetur à loco homicidij tpe. Fran. Brun.ibi.in 5.q.1.par.num.4 358
Indiciũ probari potest per duos testes.M.Ant. Blanc.de ind.num.46 364
Indicium efficax ex consilio & ratione habeť. Fr.Caf.de ind.nu.5.el 1 395
Indicium omne quod indicat propositum, indicat & interfectorẽ, sed non ecõtra, ib.n.9.ea.
Indicium varie diffinitur & diuersimode nuncupatur, ibi.nu.1, el 2 397
Indicium indicans propositum, indicat & interfectorem, licet non semper puniatur ex proposito, ibi.num.5, el 2 ead.
Indicium aliud est remotum & leue, aliud propinquum, & graue, ibi.nu 6, el 2 ead.
Indicium oritur à nomine, si cũ eo mala fama concurrat, Fr.Caf.de ind.nu.1, el 1 399
Indicium propositi à pallore oritur ꝯtra reũ, ibi.num.1, el 2 ead.
Indicium propositi contra eum oritur, qui dixerit ꝙ traheret occiso vnam pẽnam de ala, vel ꝙ faceret eum male capitare, vel quid simile, ibi.nu.2.el 3 405
Indicium ad torturam ex dicto offensi qñ oriatur, Fr.Caf.de ind.nu.6, el 1. ead.
Indicium oritur contra eum, qui dicit se primo occisum inuenisse, vel primo homicidium vidisse, ibid.num.5, el 3 406
Indicium remotum à maleficio per duos testes probari debet, proximum vero & immediatum per vnum, quod si per duos probeť, nõ indicium, sed plenam facere probationem. Fr.Caf.de torm.cap.6.nu.7 414
Indicium ꝓprie non est, qđ facit vnus testis de visu, sed semiplena probatio, ibi.nu.8 ead.
Indicium quando oriatur ex dicto torti sine alijs indicijs, ibi.cap.17.num.2 418
Indicium duplex est. Paul.Girl.de q.in 3.q.numero 1 433
Indicium ad torturam an faciat vnus solus testis plene probans Amb. de Antr. de quæst. nu.18. 19 442
Indicia indubitata quæ dicantur, & qñ quis torqueri possit, statuto stãte ꝙ nullus sine indicijs indubitatis torqueatur.Gui.de Suz. de ind.& tort.nu.99 327
Indicia indubitata censentur, quæ ita per legẽ approbantur, ut ad ipsa uelit condemnationem prosequi, Fr.Brun.de ind. & tort. in 4. q.1.par.nu.3 336
Indicia indubitata dñr, qñ plura in vnã tẽdẽtia ꝯsonantiã, veritatẽ indicant, ibi.nu.5 ead.
Indicia indubitata ad ꝯdẽnationẽ sufficiunt, ꝙ si dubitata sint ad torturam solum sunt idonea, Gond.de hæret.q.14.nu.2 165
Indicia indubitata quæ dicantur, & quæ dubitata,

tata,arbitrio iudicis committitor. Gundiss. de hær.q.13.nu.3 ead.
Indicia indubitata quæ sint, & quæ ꝓbões. Amb.de Antram.de qõ.& tor.nu.22.c.443
Indicia an debeant concurrere in crimine hæresis,ut ad torturam procedi possint. Lud. Carer.de hæret.num.117.& 118.c.188.189
Indicia non quælibet sunt ad torturam sufficiétia.Guido de Suz.de ind.& tort.nu.2 318
Indicia sufficientia,& verisimilia qõnem præcedere debent,neq; .n. in omni causa,aut qualibet ꝑsona sunt ꝓponenda,ibi.n.28. c.320
Indicia qualia ad torturam requirantur, iudicis arbitrio committitur. Guido de Suz.de ind. num.30.&35 320.321
Indicia contra delatum sumi possunt ex ꝯstantia,vel trepidatione,ibi. num. 33 ead.
Indicia dñr noua,q̃ à primis differũt specie,vel suba,ibi.nu.61.car.323.& Fr.Brun.in tract. eiusdem materiæ in 5.q.2.par.nu.63 349
Indicia plura probata an & qñ faciant vnum indicium indubitatum. Guid.de Suz.de ind. & tort.num.100 327
Indicia, & præsumptiones contrarijs tolli pñt præsumptionibus,& indicijs. Fran.Brun.de ind.& tort.in 3.q. 1.par.num.6.car.332. & in 5.q.eiusdem par.num. 1 337
Indicia ꝯtra delatum grauiora esse debent his quæ pro se hñt,ut torqueri possit. Fr.Brun. de ind.& tort.in 5.q.1.par.num.6 338
Indicia leuia,& leuiora sufficiunt tam ad inquisitionem formandam, q̃ ad torquendum, ibid.in 9.q.2.par.nu.4 356
Indicia leuia,& grauia qualiter cognoscantur. M.Ant.Blan.de ind.num.10 361
Indicia plura an requirant,ad vnũ tm̃, ad hoc vt procedi possit ad torturam,ibi.nu.39.c.366
Indicia generalia, & remota an sufficiãt ad torturam sine alijs indicijs,ibi.num.43 ea.
Indicia propinqua, & tangentium negocium faciunt indicium ad torturam,ib.n.45 ea.
Indicia legitima esse debent,ibi.nu.216 377
Indicia homicidij ex varijs causis oriuntur,ibi. num.240 379
Indicia debẽt esse diuersi gñis,ib.nu.386.c.391
Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis,& ꝑ tria tpa, Fr.Cas.de ind.num. 1 394
Indicia ex impetu & affectione ad nõ p̃meditatũ maleficium nascunt,ibi.nu.6.el 1 395
Indicia propositi scire quare expediat? ibidem, num.8.el 1 ead.
Indicia præmeditatum demonstrantia, ꝑp affectum in non præmeditatum euadunt, vt qñ rixantes sibi casu obuiant,ibi.n.10 ea.
Indicia debẽt esse perfecta in gñe suo,vt de reo quæstio haberi possit.Fr.Cas.de ind.num.1. el 4 397
Indicia remota per duos testes probari debẽt, aliter non habebunt vires indiciorum,& an testes debeant esse omni exceptione maiores,ibid.num.3 ead.
Indicia sufficientia ad torturam qũo cognosci possint,ibi.num.3.el 2 ead.
Indicia ante delictum ex quibus capiãtur, ibi. num.13 ead.
Indicia potiora quare requirantur qñ quæritur interfector,q̃ quando quæritur de proposito,ibi.nu.3.el 2 398
Indicia examini,& corporis commutatione ante delictum contingentia,à quibus tractata, & an indicent propositum.Fran.Cas.de ind. num.5,el 1 399
Indicia ex animi & corporis cõmutatione contingentia ante delictum magis vrgent ad indicandum propositum, q̃ post delictum ad indicandum maleficium,ibi.nu.6 ead.
Indicia personæ siue causis non ualent,ibi. nu. 3.el 2 ead.
Indicia causaꝝ q̃ sint,ibi. num.1, el 3 ead.
Indicia dicti & facti, quibus non solum cognoscitur propositum, sed etiam reus cum ignoratur,ibid.num.8 401
Indicia propositi ex quibus in delicto oriãtur, & deducantur,ibi.nu.1,el 5 403
Indicia post delictum ex quibus oriantur,ibid. num.1, el 1 404
Indicia secundum antiquos ex quibus locis capiebantur,ibi.nu.1,el 2 ead.
Indicia maleficij præmeditati ex dicto,ibid. numero 1,el 3 405
Indicia verbi duplicẽ vim hñt,ibi.nu.11 ead.
Indicia per quæ arguitur de delicto,sed non de proposito,ibi.nu.1,el 3 407
Indicia,quæ trahuntur ex his,quę consequunt delictum,quæ sint,ibid.num.1,el 2 ead.
Indicia quæ oriuntur ex fuga, oriuntur ẽt ex præparamentis fugæ,ibi.nu.25 409
Indicia aliqua nõ sufficiunt ad procedẽdum ad aliq̃ pœnam capitalem,ibi.nu.2 411
Indicia indubitata, non sunt adeo indubitata, qñ aduersus ea ꝓbari possit,ibi.nu.4 ead.
Indicia necessario non concludunt, qñ veritas põt aliter se habere,ibid.num.7 ead.
Indicia quãuis vrgentissima, non sufficiunt ad dam-

damnandum reum in crimine capitali, etiã si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coërceãt, ut aliter credere nõ possit, ibi. n.26, ea.
Indicia, quæ vim plenæ probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandum in criminalibus, ibi. num.29 ead.
Indicia a iure approbata, non minorem auctoritatem, & fidem præstant, q̃ testes, & infra videntur continere, ibi. num.38 ea.
Indicia sufficientia ad torturã cognosci pñt, licet de eis non possit tradi certa doctrina. Fr. Cas. de torm. cap.1, num.6 412
Indicia ad torturam debent esse talia, ut suspectus sit reus, & alijs argumentis, ita probationi admoneantur, vt sola confessio adesse uideatur, ibid. num.8 ead.
Indicia debent esse probata in genere suo, aliter per ea non proceditur ad torturam. ibi. cap.6. num.1 414
Indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta, & plene probata, ibi. num.2 ead.
Indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationem dicti sui, etiam nõ interrogatos, qui testes etiam de circunstantijs sunt percunctandi, ibi. nu.4 ead.
Indicia imperfecta ubi tendunt ad diuersa tota, non coniunguntur ad probationem faciẽdã, secus si tẽdãt ad vnũ totũ, ibi. n.12. ea.
Indicia ad torturã vbi extant, ꝯtra aliquẽ pro delicto, debet ẽt ꝯcurrere leuitas vitę, ad hoc vt torqueri possit, ibi. cap.7, nu.5 415
Indicia noua quæ dicantur, ibi. cap.13. num.8, car.365, & Ant. Col. in for. proc. extra. in cõtrouer. crim. art.232 472
Indicia quælibet non sufficiunt ad torturam, Bal. de quæst. cap.1. num.1 428
Indicia quæ & qualia torturam præcedere debeant, ibi. nu.9 429
Indicia sumi possunt ex trepidatione, vel constantia, ibi. nu.11 ead.
Indicia quæ dicantur legitima ad torturam, Paul. Grr. de q cap.3, num.1 433
Indicia ad torturam legitima quæ dicantur, ib. num.17 434
per Indicia proceditur in tribus delictis, homicidio furto, & adulterio, Fran. Cas. de ind. in promissis, cap.1, num.1 395
Indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem. Fran. Brun. de ind. in 2.q.1. par. num.9 441
Indiciorum an certa doctrina dari possit, Frã. Cas. de ind. num.13 395
Indiciorum cognitio non solum ex nobis, sed ex rebus ipsis etiam prouenit, ibi. nu.14 ea.
Indicioꝝ quot sunt genera, ibi. nu.4, el 2 397
Indiciorum loci, & origo, remissiue, Fr. Cas. de torm. cap.1. nu.7 412
Indiciorum copia debet dari à iudice ante torturam, licet iudices captos statim torqueri hodie iubeant, quorum obseruantia nulla lege nititur, ibid. cap.4. nu.3 413
Indiciorum exemplum, dari debet reo opponere volenti, ibi. num.9 ead.
Indiciorum gradus vt cognoscantur, non est recedẽdũ à locis oratoꝝ, ibi. cap.6. n.10. c.414
Indicijs hominem iudicare exemplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocentes fuerint damnati, Fr. Cas. de ind. num.33 411
Indicijs ẽt vrgentissimis quis non est damnandus capitaliter. Sed est torquendus potius, vt possit super certo iudicari, ibi. n.34 ead.
Indicijs non præcedentibus, si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit, ibi. cap.5, num.3 413
Indicijs non plenis, in quibus casibus deueniri potest ad torturam, ibi. num.6 ea.
Indicijs indubitatis non potest quis damnari, sed tm̃ torqueri. ibi. cap.21. nu.10 421
Cetera uide infra in ver. Maleficium.
¶ Indubitata legi, debent esse indubitata indic. Fr. Cas. de ind. tract.11. nu.36 412
¶ Induciæ à lege concessæ an possint ꝑ indicẽ abbreuiari. Inc. Auct. de modo proc. contra apost. nu.14 197
¶ Inducta ad augendum non debent operari diminutionem. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu.183 29
Inducta in odium contumacis, non debent induci in eius fauorem. ibi. nu.233 33
¶ Indulgeo verbum quid significet, Paul. Grr. de relax. carcer. in rit. de benef. & indul. prin. q.1. num.3 306
¶ Infamia pro quibus irrogetur criminibus, Plac. de accus. rit.2. nu.10 2
Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum bestijs depugnabit, ibi. nu.11 ead.
Infamia irrogatur ex sententia damnato à iudice, ibi. num.12 ead.
Infamia per quot testes ꝓbetur, Bonic. de acc. num.41 11
Infamia attẽdi nõ debet, q̃ à ꝑsonis suspectis locũ habet, Io. Fr. Ponz. de lamijs, nu.69 97
Infamia cũ peccato debetur in baptismo. Nic. Plo. de irreg. num.37 104

Infamia ex crimine q̃bus verbis aboleatur ex compositione. Paul. Girlan. de relaxa. carcerato. in ti. de pœna comp. q. 2. nu. 10. c. 310
Infamia an iuramento purgetur. M. Ant. Blan. de ind. num. 65 365
Infamia quid proprie dicatur. Paul. Girl. de q. in 3. q. num. 3 433
¶ Infamis non semper efficitur dãnatus. Plac. de accus. tit. 2. num. 13 2
Infamis an admittatur ad allegandum causas absentiæ. Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in 1. par. num. 177 29
Infamis testis indicium ad torturam non facit, debet enim testis famæ esse integræ. Guid. de Suz. de indici. num. 91 326
Infamis testis an possit testificari in causa criminali, & an faciat indicium. M. Ant. Blan. de ind. num. 352 388
¶ Infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis. Nic. Plo. de irregula. nu. 12 101
Infans natus ex coitu cũ dæmone habito, cuius cẽseat̃ fili⁹. Pau. Girl. de sort. q. 8. n. 13. c. 119
Infans natus mense septimo, ideo viuere posse di, q̃ sub luna nascat. ibi. q. 13. nu. 5 c. 136
Infans an possit de crimine hæresis accusare. Lud. Car. de hæret. num. 106 186
Infans hominem occidens an l. Corn. teneatur. Plac. de accus. tit. 6. num. 8 5
¶ Infectio crim. læsæ maiest. lepra quædam dicitur omnes inficiens. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. num. 2 60
¶ Infidelitas precedens non nocet conuerso in promotionibus, nisi sit nouus ad fidem. M. Ant. Blan. de ind. num. 162 373
¶ Infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginũ obseruãtia absq; maleficio oriri nõ possunt. Paul. Girl. de sort. q. 3. nu. 9 107
Infirmitates an possint licite sanari per quædã verba superstitiosa, quibus vt plurimum vtũtur mulierculæ. ibi. q. 6. num. 21 116
¶ Informatio gratia iudicis facta non requirit iurm. M. Ant. Blan. de ind. nu. 328 386
Informatio contra cõitatem est facilis, secus contra priuatos. Ant. Col. in for. proced. extraord. in caus. crim. art. 38 463
Informatio secrete fieri debet, pp timorem fugæ vel subornationis. ibi. art. 70 465
Informationis forma quomodo fieri debeat in delictis. ibi. art. 39. & 40. & 41 463. 464
Informationes semper præcedere debent in causis criminalibus, exceptis quibusdam casibus. ibid. art. 5. 7. & 8. 463
Informationes fiunt parte non vocata, & sic non faciunt fidem. ibi. art. 47 464
Informationibus visis, quid habet facere iudex ibi. art. 103 466
in Informationibus omnes testes debent recipi. ibi. art. 35 463
in Informationibus non est necessarium iuramentum. ibi. art. 60 465
¶ Ingeres se suspectus est. M. Ant. Blan. de ind. num. 277. car. 382. & Fran. Cas. de ind. nu. 6. el 3. 406
¶ Inhabiles testes aliquando admittuntur, si aliter veritas haberi nõ potest. M. Ant. Blan. de ind. num. 353 388
Inhabiles an admittantur ad allegandum causas absentiæ. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 177 29
¶ Inimicitia priuata an excuset à pœna rebellionis Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. quæstio. 21. car. 28. q̃ Nic. Boẽ. de feritio. in 6. q. num. 3 76
Inimicitia facit indicium ad homicidium. Fran. Bru. de ind. in 3. q. 1. par. num. 29 334
Inimicitia facit p̃sumi delictum appẽsate fuisse cõmissum. M. Ant. Blan. de ind. nu. 89. c. 367
Inimicitia triplici de causa orit̃. ibi. nu. 91. c. ea.
Inimicitia capitalis dicitur, quotiescunq; offensus directe, vel per obliquum se vindicaret. ibi. num. 94 ead.
Inimicitia contrahitur inter detentum, & detinentem in vinculis. ibi. num. 99 ea.
Inimicitia causatur inter expellentem aliquem de domo, & expulsum. ibi. nu. 100 ea.
Inimicitia præsumitur ex osculo nõ dato si de consuetudine dandum est. ibi. nu. 103 368
Inimicitia capitalis ex verbis iniuriosis oritur. ibi. num. 104 ea.
Inimicitia capitalis generatur, ex accusatione criminis capitalis. ibi. nu. 115 ea.
Inimicitia capitalis causatur etiam ex accusatione criminis nõ capitalis. ibi. nu. 116 ea.
Inimicitia capitalis æquiparatur causæ omniũ bonorum. ibi. num. 127 169
Inimicitia capitalis non solum, concluditur ex morte, vel ex cõsanguinitate primo. sed etiã ex secundo, videlicet bonorum vel honoris ibid. num. 127 ead.
Inimicitia maior est, quæ oritur ex causa omnium bonorum, quam illa quæ oritur ex accusatione capitali. ibi. nu. 128 ead.
Inimicitia oritur si aliquis bona fama spoliatur. ibi. num. 112 368

Inimicitia an præsumatur durare, lite finita. ibi.num.133 370

Inimicitia an semper præsumatur, si reconcilia tio non probetur, ibi.nu.134 ea.

Inimicitia, & amicitia dñr passiones mentales, quæ animo retinentur, ibi.nu.137 ead.

Inimicitia an ɔtrahat inter iudicem, & propinquos iudicati, & occisi. ibi.nu.150 372

Inimicitia an inducatur ex accusatione, ibid. num.151 ead.

Inimicitia an præsumatur contracta inter testem qui deposuit contra aliquem in causa capitali, & reum, ibi.nu.152 ead.

Inimicitia an faciat indicium, si de interfectione non constat, ibi.nu.175 374

Inimicitia sola capitalis vel grauis an faciat indicium, ibi.nu.176. & 177 ead.

Inimicitia est indicium remotum à maleficio. Fran.Caf.de ind.nu.2.el 2 400

Inimicitiæ causa nō pōt pſumi in teste, q̄ se nō obtulit. M.Ant.Blan.de ind.nu.156 372

¶ Inimicus capitalis remouetur ab accusatione iure canonico. Io. Nic. Arelat. de hæret. not.10 140

Inimicus inimicum hęreticum accusare potest, & quare, ibi.nu.2 ead.

Inimicus semper cogitat mala de inimico. M. Ant.Blan.de ind.nu.90 367

Inimicus sui superis videtur, ei non obediens, ibi.num.102 368

Inimicus is dicitur, qui dicit se nociturum si posset, ibi.num.106 ead.

Inimicus pſumit, non loquens aut nō salutās, quem solitus erat salutare, ibi.nu.109 ea.

Inimicus appellat. qui accus. ibi.nu.117 ea.

Inimicus reconciliatus, an vt suspectus repellatur, ibi.nu.135. & 136. cum seq. 370

Inimicus pſumit bis deponēs ɔtra aliquē, in secunda attestatione, ibi.nu.156 372

Inimicus an poterit torqueri, qñ q̄s fuit interfectus, & nescitur à quo, & si inimicitia fuerit capitalis. Fran.Caf.de ind.n.1.el 2.c.400

Inimicus etiam suspectus quæ probare debeat ne torqueatur, ibi.nu.5 401

Inimicus interfecti, si visus fuerit solus ambulare in loco delicti cū gladio euaginato, repto interfecto, poterit ɔdēnari, ibi.nu.16 c.407

Inimicus nō tantum ille est qui nocet, sed etiā qui noceret si posset. M. Ant. Blanc. de ind. num.106 368

Inimici, criminosi, & cōspiratores, qñ admittātur ad testimoniū. Bonic.de accus.nu.23. 9

Inimicoꝝ, & ɔspiratorum testimonium in crimine hæresis, nequaquam idoneū censetur. Gondissal.de hæret.q.13.nu.13 164

Inimicos Principis sui in terrā intrare permittēs, lęsę maiestatis crimen incurrit. Nic.Boe. de seditio. in 6, q.num.13 78

¶ Initium non est à quæstione sumendū. Fran. Bru.de indici.in 5.q.2.par num.2 343

¶ Iniuria pacto sublata, pacto subsequenti, nō potest reintegrari. Incer. Auct. de crim. læsę maiest. q.4.num.2 56

Iniuria ꝑsonalis dr̄ graue delictū. Fran. Bru.de indici.& tort.in 3.q.2. par. num.3 338

Iniuria quibus casibus inimicitiam generet. M. Ant.Blan.de indici.nu.92 367

Iniuria atrox grauissimam inimicitiam parat. ibid. num. 96 eod.

Iniuria nos afficit q̄ nostra bona tollit. M.Ant. Blanc.ibid.num. 97 ead.

Iniuria ex verbis fit, & ex ea inimicitia oritur. ibi.num.104 368

Iniuria facta vni intelligitur facta omnibus de cognatione ibi.num.173 373

Iniuria facta vni, q̄ intelligatur facta omnibus de cognatione, capitur. ſ. vſq; ad quartū gradum, ibi.num.174 ead.

Iniuria vni de domo facta censetur toti familię irrogata. Paul. Girl. de pœnis omnifar. coi. q.10.num.5. 455

Iniuria illata officiali regis actu gerētis officiū intelligitur facta regi. Nic.Boe.de seditio. in 7.q.num. 36 84

Iniuria facta vni consortum toti consortio facta vr̄, & oēs poterunt vindicare, tanq̄ cōsortes sequenter eoꝝ iniuriā, ēt si vindicans sit spurius. M.Ant. Blan.de indici.n.173.c. 373

Iniuria facta domesticis meis censetur facta mihi ibi.

Iniuriam ex crimine priuato sibi illatam, licet possit quis remittere quantum ad actionem ciuilem, tñ non potest pacisci de accusando criminaliter. Io. Ant.Rub.de potest.procur. in 1.par.num.387 42

Iniuriam carceris & torturæ passo. quo subueniat remedio aduersus caluniatorem seu delatorem eius Pau.Gir.de relaxat.carc. in tit. de calumniato.in 1.q.num.1 315

Reliqua vide intra in ver. Literis.

¶ Iniuriatus vel pcussus ab inq̄sito, vel accusato, asserens ɔtra eum nō facit indiciū. Fran. Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.16 c.334

Iniuriatus ɔtra iniuriantē an possit in testē ꝓduci.

duci. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. cri. art. 69 469
Iniuriati propinquitas inducit argm ad penitentum. M. Ant. Blan. de ind. nu. 172 c. 373
¶ Innocens, & non culpabilis in quo differat. Paul. Girl. de relaxatio. carcerato. in tit. de absolutio. innocent. q. 2. nu. 5 307
Innocens præsumitur, cuius nocentia non probatur. Paul. Girl. ibi. in tit. de fideiussori. reo. quæstio. 2. nu. 2 313
Innocēs reputatur is contra quem indicia nō reperiuntur. Franc. Brun. de indicijs, &c. in 8. q. 2. par. num. 7 355
¶ Innocentia per excusatorem in qua iudicij parte allegari possit. Ant. de Canario de excusatio. in 2. parti. num. 3 14
Innocentia post sniam in rem iudicatā transactam, reo ēt inuito, & in quibus casibus allegari possit, & corā quo iudice, ib. nu. 6 c. 15
Innocentia absentis an per aliquem probari possit. Maria. Soz. in cons. incip. prædictam dubitationem, col. 1. 17
Innocentia rei ēt pfessi, & pdēnati oī tpe est quærenda. Fran. Cas. de ind. num. 24 409
Innocentia rei qnq; p causas cognoscit. Fran. Cas. de tormen. cap. 20. num. 3 420
Innocentia rei omni tempore quæri potest, ibi. cap. 21. num. 12 421
Innocentiā suā probare nunquid possit is, ptra quē facta est inqsitio. p familiares vel cubicularios suos. Bonic. de accus. nu. 53 12
¶ Inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti, & alijs. Ant. Colūb. in for. proced. extraord. in contro. cri. art. 61. & 62. & 63. cum seq. 465
Inquiri & accusari qui possint de hæresi. Lud. Carteri. de hæret. nu. 97. cum seq. 185
Inquiritur contra eum qui discedit à cōi vsu fidelium, tanq̄ contra hæreticum, ēt si non præcedat diffamatio. Io. Nic. Arela. de hære. not. 26. num. 3 142
Inquirere de fama subditorū, & infamia repta de crimine quilibet ordinarius ex officio potest. Bonicont. de accusatio. nu. 25 10
Inquirere pōt ordinarius cōtra subditum licet nō infamatā dūmō sit suspectus ibi. n. 33. ea.
¶ Inquisitio criminū ad euangelicā denūciatione spectat. Bonicōt. de accusatio. nu. 42. ead.
Inquisitio generalis quæ dicatur. ibi. n. 36 c. 11
Inquisitio specialis quo fiat. ibi. num. 50 c. 112
Inquisitio nō silet superueniente accusatore, in crimine hæresis, & læsæ maiestatis. Martin. Lauden. de cri. læsæ maiesta. q. 42. 49
Inquisitio facilius fit contra vniuersitatem, q̄ contra personas singulares. Nic. Boer. de seditio. in 7. q. num. 18 82
Inquisitio in crimine hæresis an requiret solennitates substantiales, & quid si sit inepta. & an locus apponi debeat. Lud. Carer. de hæret. num. 109 187
Inqsitio de hæresi an reqrat diffamatione & an litis contestationem, ibi. nu. 110. 111 c. ead.
Inquisitio vt valeat debet hēre famam præcedētem. M. Ant. Blan. de ind. nu. 279 382
Inqsitio non pcedētibus legitimis indicijs, est ipso iure nulla, & q̄cunq; ab ea sequunē corruunt. Fran. Cas. de torm. cap. 21. nu. 5 c. 421
Inquisitio est de iure diuino. Fran. Cas. in quæstio. sing. cap. 3. nu. 3 422
Inquisitio formari non debet nisi pro grauioribus criminibus, ibi. cap. 8. nu 4 424
Inquisitio loco libelli succedit, & est remedium indefectum accusationis, ibi. nu. 6 ead.
Inqsitio formari non pōt post lapsum annoR 20. nec ēt accusatio admittitur, ibi. nu. 7 ea.
Inquisitio quotuplex sit? & quæ dicatur generalis, ibi. num. 9 ead.
Inquisitio quid continere debeat? & an idem quod accusatio? ibi nu. 11 ead.
Inquisitio in quibus differat ab accusatione? ibi. num. 12 ead.
Inquisitio facta aliquo instigante sapit accusationē, vnde instigator ad expensas pdemnatur, si inquisitus absoluatur, ibi. nu. 15 c. 425
Inquisitio an formari possit per iudicem originis contra subditum pro delictis commissis extra territorium, ibi. nu. 20 ead.
Inquisitio cōis qūo, & à quibus fieri debeat. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 31. 32. 33. & 34 463
Inquisitio specialis quando dicatur incipere, ibi. art. 92 466
Inquisitio de nomine accusati quare fiat. ibid. art. 192 470
Inquisitio fieri debet etiam de ætate rei, ibid. art. 93 ea.
Inquisitionis modus contra accusatum qui aufugit, & cuius nomē ignorat, ib. art. 59 c. 465
Inquisitionis ordinariæ quot sint species. Bonic. de accus. num. 21 9
Inquisitionis aduersus hæreticum quæ forma sit. Gondiss. de hæret. q. 10. nu. 5 161
Inqsitiōis q pfecti sunt & epi. districte aduersus suspectos de hæresi pcedant, nemini fraudu

 lose

lose falso hoc crimē imponant, nihilq; grā., o.lio, aut lucri cā agant.ibi.q.7.nu.18.c.158
Inquisitioni pfecti hæreticis ?uersis pœnas cō mutare,& minuere pnt.ibi.q.8.nu.7 159
Inquisitionem inepte formatam, vel calumnio sam dicere volens, potest ad hoc ipsum dicē dum constituere procuratorē. Io.Ant.Rub. de potesta.procura.in 1.par.nu.157 28
Per inqsitionem hodie in quocūq; casu ex cō suetudine ,pcedit.M.An.Bl.de id.n.5.c.36t
In inquisitione frequenter ad inuestigationem partis proceditur.ibi.num.4 ead.
Inquisitione pendente si superueniat accusator quando audiatur? Fran. Cas.in quæst.crimi nali.cap.8.num.8 425
Inquisitione generali formata qui sunt vocandi.Ant.Col.in for.proced.extraord.in controuer.crim.art.91 466
¶ Inquisitor publicatis attestationibus an possit super eodem crimine iterum alios testes inducere vel recipere. Bonic de accus.num. 54.car.12.& Lud.Car.de hæret.n.90.c.185
Inquisitor si in aliquo minus bene processerit, an illud reuocare,& de nouo procedere pos sit.Bonic.vbi supra.
Inquisitor an possit vices suas committere.Gō dis.de hæret.q.7.num.13 158
Inquisitor hæreticæ prauitatis an possit procedere contra illum qui binas nuptias contraxit, ita q viuente prima vxore duxit secundam.ibi.q.9.num.5. 260
Inquisitor prædictus an possit procedere contra diuinatores,& sortilegos.ibi.nu.6 ea.
Inquisitor hæreticæ prauitatis qs esse possit,& an minor.40.ann.Ludouic.Carer.de hæret. num.68 183
Inquisitor an possit procedere ex sola suspicione contra diffamatum tātū.ibi.nu.80 184
Inquisitor an teneatur ad precium melioramē torum,quādo bona alienata reuocant,& ad precium rerum venditarum.ibi.nu.61 ea.
Inquisitor an possit tollere defensiones,& exceptiones reo competentes.ibi.nu.92 185
Inquisitor gñalis an possit ,pcedere ?tra quē à Papa spālis datus est inquisitor.ibi.n.83.ea.
Inquisitor ?tra quas personas potest procedere,& an cōtra laicas,& ?tra exemptas.& an diœcesano non requisito.ibi.n 84.& 85. ea.
Inquisitor an possit procedere contra vsurarios vt restituant.ibi.num 68 ead.
Inquisitor an procedere possit contra prohibē tem baptizari iudæum.ibi.nu.87 ea.
Inquisitor an possit concedere vsum armorum & punire turbatorum.ibi.nu.88 ea.
Inquisitor an procedat contra iudæum receptā tem Christianum apostatam.ibi.nu.89 ea.
Inquisitor an possit subdelegare.ibi.nu.90. ea.
Inquisitor an procedere possit mortuo delegā te.ibi.num.91 ead.
Inquisitor an possit cogere secularem ad ?cedē dum auxilium,& brachium,& an punire impedientes suum offm̄,& tollere statuta,& cō suetudines impedientes officii,& an inqrere post quinquennium,& an cogere hæredes inquisiti ad pniam.& an ?tra blasphemātes.& an cū testibus excōicatis.& an absoluere,& liberare infamatos tali crimine,& an excōicare, & priuare piudicatores offō pdicandi, & an ,psequi hæreticum ?fugientem ad alienam ,puinciam,& an possit ,pcedere simplr, summarie,& de plano.& an testib.nō publicatis,& an testibus periuris.ibi.nu.93 ea.
Inquisitor an ordinem iudæorum seruare debeat.ibid.num.103 186
Inquisitor,& ordinarius interuenire debet in ploratione sententiæ.ib.num.128 190
Inquisitoris offm̄ ēt re integra nō expirat morte mandantis.Io.Nic Arel.de hær.no.4.nu. 2. Qđ limitā nisi fuisset inquisitor datus cū clausula ad beneplacitum.ibi.nu.3 139
Inquisitori aliquid asserenti nō credens pōt vt hæreticus damnari.ibi.not.19.nu.2 142
Inquisitore super quibusdam pronunciante, an super alijs eius officium expiret. Bonic. de accus.num.53 112
Inquisitores fidei cogere debent ad abiurandū q eatur ad ludum dæmonū.Io.Fran.Pont. de lamijs.num.65 96
Inquisitores cognoscere non possunt an sua sit iurisdictio.ibi.num.79.car.98. Io.Nic.Arel. de hæret.nota.3.num.2 139
Inquisitores aduersum epos minime ,pcedere pnt,nisi expresse illis cōmittat.itellige sane. vt per Gondis.de hæret.q.7.nu.15 158
Inquisitores qua pena plectant,si gratia,odio, aut lucri causa quid agant.ib.nu.18 ea.
Inquisitores an possint esculante, & poculenta mera liberalitate oblata recipere.ibi.q.8. num.8 159
Inquisitores an possint absoluere hæreticū ab excōicatione quā Papa die Iouis sancta promulgat ?tra hæreticos.ibi.q.20.n.10.c.170
Inquisitores prauitatis hæreticæ an possint statuta aduersus hæreticos condere, & quid in

delegatis

delegatis ad vniuersitatem causarum, ibid. q. 23. num 6 174
Inquisitores hæreticæ prauitatis an habeant iurisdõnem in solidum si plures sint. Lud. Carer. de hæret. num. 69. & 94 183. 185
Inquisitores qualiter se habere debeant, & eorum officiales circa officij executionem. ibi. num. 73 184
Inquisitores an procedere possint contra epos de hæretica prauitate, ibi. nu. 74 ead.
Inquisitores an possint cognoscere de sortilegijs, & diuinationibus. Gond. de hæret. q. 9. num. 3. car. 159. & Lud. Carer. in tract. eiusdem materiæ. num. 75 184
Inquisitores an possint cognoscere super crimine vsurarum, ibi. nu. 76 ead.
Inquisitores an possint carcerare, tormentare, & condemnare absque interuentu episcopi, & quot monitiones requirantur, & an vnica sufficiat. ibid. nu. 77. & 78 ead.
Inquisitores an possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere, ibi. nu. 79 ead.
Inquisitores male se gerentes in eorum officio qua pœna puniantur, ibi. nu. 95 185
Inquisitores delegati ab episcopo quam habeant potestatem, ibid. num. 56 ead.
Inquisitoribus alijsq. hæreticæ prauitatis cognitorib. interdicit ne modis illicitis ab aliqbus pecunias extorqueant, alioq pœna ibi tradita plecteni. Gõd. de hęr. q. 8. nu. 5. c. 159
Inquisitoribus an liceat contra Iudæos procedere, qui Christianum in eorum ritus inducunt, ibi. q. 9. num. 11 160
¶ Inquisitus an iurare teneatur super inquisitionis capitulis cum ad denunciationem alterius procedatur. Bonic. de acc. nu. 18 9
Inquisitus, vel correctus an possit appellare à correctione, vel sententia, ibi. num. 27 10
Inquisitus cum habeat suo sacramento de veritate respondendum, nunquid possit admittere procuratorem, ibid. num. 29 ead.
Inquisitus quoties non habet sub iuramento de veritate respondere potest procurator interuenire, ibid. nu. 32 ead.
Inquisitus contumaciter absens in eius odium (prius facta fide de infamia) procedetur ad receptionem testium, & ad diffinitiuam, etiã lite non contestata, ibi. nu. 40 11
Inquisitus an ad inquisita respõdere teneatur, iuramento ei præst. to, ibi. nu. 46 ead.
Inquisitus procuratorem constituere non põt etiam ad cõfitendum delictum. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 107 25
Inquisitus contumax si ex forma decreti habetur pro confesso, vel cõuicto, an quilibet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere. ibid. num. 165 28
Inquisitus de crimine capitali, qui ex forma statuti non potest proponere aliquã exceptionem uel defensionem, nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banni, uel aliam exceptionem notoriam remissiue, ibi. nu. 360 41
Inquisitus de hæresi an statim ꝙ comparet debeat incarcerari, & an episcopus interuenire. Lud. Carer. de hæret. num. 115 188
Inquisitus an appellare possit, & an hře recursum, ibid. nu. 129 & 130. ubi an prohibitus appellare possit habere recursum 190
Inquisitus de crimine, & ob vrgentia indicia tortus, & non confessus, an debeat absolui. Paul. Gir. de rel. carc. in tit. de absolutione innocentis. q. 2. num. 1 307
Inquisitus bonæ conditionis, & famæ potest innocentiam suam per domesticos, & alias nõ admittendos probare. ibid. in 3. q. nu. 4 ea.
Inquisitus de delicto qua forma citari debeat. Franc. Brun. de indic. & tort. in 5. q. 2. parte, num. 11 344
Inquisitus si recuset respondere inquisitioni potest torqueri etiam sine ind. c. js ad eruendam responsionem, ut possit procedi. Fran. Cason. de torm. cap. 3. num. 2 412
Inquisiti de hæresi an in ferenda sententia requiratur citatio, & an appellari possit. Lud. Carer. de hær. num. 125 190
Inquisito omnis facultas legitimæ defensionis reseruatur. Bonic. de accus. num 47 12
Inquisito quando copia capitulorum inquisitionis, nominum testium, & dictorum danda sit. ibi. num. 23. 38 9. 11
¶ Inscriptio quando non sit necessaria. Bonic. de accus. num. 7 7
Inscriptio ad pœnam talionis teste Alber. amplius fieri non solet Io. Ant. Rub. de potest. proc. num. 8 22
Inscriptio ad pœnã talionis in qbus criminalibus locum habeat. ibi. in 2. par. nu. 49 47
Inscriptionem ad pœnam talionis requiri in crimine priuato non secus, atq; in crimine publico. Io. Ant. Rub. ibi. in 1. par. nu. 5. 22
¶ Insidiatores itinerum immunitate ecclesiæ non gaudent. Ant. Col. in for. proc. exir. in contr. crim. art. 122 467

¶ Insignia sola militiæ non faciunt quem militum gaudere priuilegijs. Gui.de Suz.de ind. & tortu.num.106 328
¶ Instrumentum in quo continet̃ q̄ reus sponte confessus est, p̄ duos testes reprobat̃. Frã. Bru.de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu.41.c.347
Instrũ ad causam facientia ostendens, an p̄suma tur hr̃e mandatũ ad agendũ. Io. Ant. Rub.de potesta. p̄c.in 1.par.nu.274.& 275.c.35.36.
¶ Instrumenta sortulegij amatorij q̃ sint. Paul. Girl.de sortil.cap.5.num.2 111
¶ Insultus dicitur motus de loco ad locum. Marc.Ant.Blan.de ind.num.235 379
¶ Intellectus l.si q̃s ex domo.ff.de ui bo. rapt. Ioan. Ant. Rub.de potesta.procurator.in 1. par.num.21 22
Intellectus ad l.iusta.ff.de manumiss. vind. nu. 44.car.22.& nu.249 34
Intellectus ad l.non tantum.ff.de appella.ibid. num.45.128.129.& 131 22.26
Intellectus ad §. publ.in l. seruum quoq;.ff. de p̄curatori.ibi.nu.67.&68.car.24.&nu.177. car.29.& nu.200.car.31.& nu.331.ca.39.& in 2.par.nu.7.& 12.cũ seq.vsq; ad n.23.c.44
Intellectus ad l.miles.§.quidam.ff.de adult.ibi. in d.1.par.num.122.& 135 26
Intellectus ad l.seruus,& l.sciẽdum. ff.de publ. iud.ibi.nu.124 ea.
Intellectus ad l.si non defendatur.ff.de pœnis. ibi.num.125 ea.
Intellectus ad l.de minore.§ torm.ff. de q. Io. Ant. Rub.de potesta.procurator. in 1. par. num.132.car.26.& Fran.Cas.de ind.nu.11. el 2.car.406.& in eo.tract.nu.6 409
Intellectus l.quæstionis modum.ff.de quæstio. Fran.Cason.de torm.c.1.nu.1 412
Intellectus ad l. relegatorum.ff.de interdict. & relegat. Io. Ant. Rub.de potesta.procurator. in 1.par.num.227 33
Intellectus ad l.cognitionum.§.minuit.ff.de varijs,& extraordina.cognitio.ibi.n.253.c.34
Intellectus ad l.non solum.§.status, de procuratori.ibi.nu.273.266 35
Intellectus ad l.furti.§.si quis alieno.ff. de inf. ibid.num.270 ea.
Intellectus ad l.licet.ff.de procura.ibid. numero 300 37
Intellectus ad l.1.ff.de in lit.iuran.ibid.numero 305 38
Intellectus ad l.fin.ff.de requir.reis.ibid.numero 329 39
Intellectus ad l.pen.§. ad crimen. ff. de public. iud.Io.Ant.Rub. de potesta. procurator. in 2.par.num.38 46
Intellectus ad l.1.ff.an per alium cau. appellatio.ibi.nu.59.car.47.& etiam in 1.par.num. 82.car.24.& nu.121.134.car.26.& nu.197. 202.& 222 31.32
Intellectus ad l.fi.ff.de iniur.in d.2.par.numero 61 47
Intellectus ad l.fin.ff.de procur. ibidem.
Intellectus ad l.libellorũ.ff.de accus.Fran.Cas. in quæst.criminali.cap.2.nu.8 422
¶ Intellectus ad l.1.C.de procur.Io.Ant.Rub. de potesta.procurator.in 1.par.nu.33 22
Intellectus ad l.quicunq;.C.de procur.ibidem num.195 30
Intellectus ad l.fin.C.de iniur.ibi.nu. 55. 115. c.23.25.& num.194. 209. 210. 212.214.& 215 30.31.32
Intellectus ad l.reos.C.de accus.ibi.nu.68.car. 23.& nu 276.car.36.& in 2.par.nu.19.c.44
Intellectus ad l.1.C.vt tam ciui.q̃ crim.causæ. ibid.in d.1.par.nu.81 24
Intellectus ad l.tunc conuenit. C.de accus.ibi. num.84 ea.
Intellectus ad l. addictos.C. de appella. ibid. num.130 26
Intellectus ad l.1. C. de assertio.tollen.ibi.nu. 148.car.27.& nu.162 35
Intellectus ad l.2. C. ad l. faui. de plagia. ibid. num.363 41
Intellectus ad l.quamuis.C.de adul.ibid.num. 381.& 399 43
Intellectus ad l.fallaciter,& ad l.abolitio.C.de abolitio.ibi.nu.386 42
Intellectus ad l.decurio.C.de pœnis. Fran.Cas. de ind.num.15 406
¶ Intellectus extrauagantis ad reprimendũ, in ver.legitime. Io. Ant.Rub.de potesta.proc. in 1.par.num.71 24
Intellectus ad d.extrauagan.in vers.personaliter.vel legitime.ibid.nu.277 36
¶ Intellectus ad c.fin.2.q.5.Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.num.242 33
Intellectus ad c.quia episcopus.3.q.3.ibid.numero 236 ea.
¶ Intellectus, ad cap.veniens, extra de accusat. Ioan. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par. num 61 23
Intellectus ad c. interposita, extra de appellatio.ibid.nu.190 30
Intellectus ad cap.1.& fi.de postul.ibid.numero 235 33

Intel

Intellectus ad c.tuæ, de procuratori.ibi.numero 255 34
Intellectus ad c.coram, de off.deleg.ibid.numero 274 35
¶ Intellectus ad c.filijs de hæret.lib.6. Io. Ant. Rub.de potesta.proc.in 1.par.nu. 144 27
Intellectus ad Clem. constitutionem, de electio.ibid.num.359 41
¶ Intellectus ad Gl.in l.liberos, ff. de capit.diminutio,ibid.num.51 23
Intellectus ad Gl. in l. non solum, ad fin. ff. de procurato.ibid.num 66 ea.
¶ Intellectus ad statutum Patauinum dispones ꝙ male auiati teneant de malefici,s cõmissis in suis vilis M.Ant Blan.de id.nu.77. c.366.
¶ Intellectus an fuerit post peccatum obtenebratus in dæmonibus.Pau.Girl.de hæret.q. 6.num.4 113
¶ Intentio potius factis quam verbis demonstrat.Nic.Boër.de seditio.in 7.q.nu.10 81
¶ Interesse rei publicæ in multis casibus secundario consideratur, in quibus principaliter consideratur, interesse priuatorum. Io.Ant. Rub.de potesta.Proc in 1.par.nu.47 46
¶ Interficiens bannitam pgnantẽ an sit excusatus virtute statuti pmittentis occidi bãnitũ. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.45 254
Interficiens bannitũ,& postea an ferens bona quæ habebat super se. an possit puniri de robaria vel furto.ib.in 2.par.3.tẽp.nu.3.c.296
¶ Interfectus in rixa, si ignoratur, quis interfecerit, an omnes teneatur, vel nullus, M.Ant. Blan.de ind.nu.227 378
¶ Interpretatio extensiua non fit in æquiparatis, nisi æquiparatio p modũ rł̃æ facta sit. In cert.Auth.de crim.lęſę maie.q.1.nu.14.c.52
Interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis, per aliam legem ciuilem potius q per canones fieri debet.ibid.q.7.nu.7 64
Interpretatio confessionis in foro conscientiæ ad salutem animę in partem fieri debet deteriorẽ, Io.Fran.Ponz.de Lamijs,nu.90 99
Interpretatio adiuuandum est.qñ publicam vtilitatem continet, Ant. Columb.in for.proced.extraor.in contr.crim.art.6 463
¶ Interrogatio de socijs generaliter fieri debet, non descendendo ad speciem, seu ad nomen certæ personæ, Fran. Brun.de ind.in 3.q.1. par.nu.23.car.334.& M. Ant.Blan.in tract. similis materiæ.nu.382 391
Interrogatio de consocijs de cõsuetudine fit in oĩ causa, M.Ant.Blan.de ind.nu.374 390
Interrogatio in quibus casibus fieri possit de consocijs.ibid.num.375 ea.
Interrogatoria non respondens, an habeat indicium ɔtra se ad torturam.ibi.n.271.c.381
¶ Interrogatoria in criminalibus sunt à iudice ex se testibus deponentibus facienda, nec debent omitti, cum sint de iure diuino, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.5 414
Interrogatoria debent esse incerta, tanta incertitudine ꝙ non auferant defensionem reo, Ant.Golum. in for.proced.extraor.in controuer.crim.art.194 470
¶ Interuallum confessionis, & reductionis rei ad pseuerandũ quãtum esse debeat, Guid.de Suz.de ind.nu.79.car.325.& Amb.de Antr. de quæst.num.14.car.442.& Ant. Columb. in forma. proced. extraord. in controuer. crim.art.210 471
¶ Interuentus procuratoris ad necessariam defensionem est permissus. Io.Ant.Rub.de potesta.procurator.in 1.par.nu.221 32
¶ Intrinseca ex extrinsecis probantur.M.Ant. Blan.de ind.nu.59.car.365.& Fran. Cas. de ind.num.2.el 3 408
¶ Introiens domum meam me inuito mihi iniuriã facit M.Ant.Blan.de ind.nu 95 376
¶ Inuentarium bonoꝝ accusati fit duabus rõnibus, & de his fieri debet publicum instrũm, Ant.Columb.in for.proced.extraord. in cõtrouer.criminali.art.86.& 87 466
Inuentariũ bonoꝝ accusati nõ põt fieri p officialẽ in iurisdõne dñi tpalis.ibi.art.90 ea.
¶ Inuentus in loco delicti habet indicium ɔtra se.M. Ant.Blanc.de indicijs.nu.300 388
Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.ibi.nu.301 ea.
¶ Inuocans dæmonẽ ad actũ luxuriæ an hæresim incurrat, Lud.Car.de hær.nu.50. c.181
Inuocatio dæmonis quando heresim sapere dicatur, Pau.Girl.de hær.in 10.q.nu.10.c.128
Inuocatio dęmonum per modum orationis est proprie hæresis.ibid.num.11 ea.
¶ Iracundia an, & quando non obliget, Fran. Cas.de torm.c.18.num.13 419
Irato animo parci debet, Nell.de bannit.in 2. par.2.temp.num.45 254
¶ Irenarchæ officium quale.Nic.Boër.de seditio.in 1.q.num.6 69
¶ Irregularis censetur qui in ordinibus suscepti remanere prohibetur. Nic.Ploui.de irregularita.num.2 100
Irregularis efficitur accusans, vel aliquem corã iudice

iudice deserens, si mors vel mutilatio sequatur, ibid. num. 3 ead.
Irregularis quando efficiatur, & quando non clericum percutiens ibid.
Irregularis non efficitur clericus, qui ex sola curiositate, vel leuitate sanguinis uindictæ interest, ibid. nu. 4 ead.
Irregularis efficitur chirurgus, si ob eius imperitiam mors sequatur, ibi. num. 5 ea.
Irregularis efficitur clericus chirurgus, si sub eius cura aliquis moriatur, ibi. nu. 6 ea.
Irregularis efficitur custos infirmi, si potũ immodicũ ei dederit si mors sequat, ibi. n 6. ea.
Irregularis efficitur cõsulens aliquid, vnde homicidium sequatur, ibi. num. 7 ea.
Irregularis efficitur mandans aliquem verberari, si mandatarius occiderit, ibi. nu. 8 101
Irregularis an efficiatur mandator, si mandatarius occidatur ab eo, quem occidere mandatus erat, ibi. num 9 ea.
Irregularis an sit ꝯsulens alicui, vt pro p̃ria, aut iure suo se exponat si ibi moriatur ibi.
Irregularis non efficitur casualiter homicidiũ perpetrans, si debitam adhibuerit diligentiã ibid. num. 10 ead.
Irregularis est is, cuius percussione ꝯtracta infirmitate mortuus est percussus, ibi. n. 11. ea.
Irregularis est, occidens aliquem se defendendo, si euitare aliter potuit ibid.
Irregularis non efficitur infans, uel furiosus aliquem occidens, ibid. num. 12 ead.
Irregularis est, qui à morte non liberat eum quem liberare potest ibid.
Irregularis est, qui à proposito liberandi aliquem à morte retrahit, ibid. num. 13 ead.
Irregularis efficitur percutiẽs latronũ aĩo occidẽdi, si latro ex vulnere inflicto obierit. ib.
Irregularis est clericus cum socio latronem ligans, si postea timens à latrone occidatur, eum occiderit, ibi. nu. 14 ea.
Irregularis an efficiatur clericus furem iudici, seu officiali tradens, si fur morti condemnetur, ibi. nu. 14 ead.
Irregularis an efficiatur furem iudici, seu officiali indicans, si fur morti condemnetur, ibi. num. 15 ea.
Irregularis an sit clericus, qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto latronis suspẽdium ratum habet, ibi. nu. 16 ead.
Irregularis nemo efficitur ꝑ homicidiũ, nisi cu pa, vel uoluntate p̃cedẽte, bi. nu. 17. ead.
Irregularis non est is, cuius amici eo inuito sibi iniuriantem occiderunt, ibi. nu. 18 ead.
Irregularis an sit homicidio in corde suo consentiens, si ab extra ad hoc nullam operam dedit, ibid. nu. 19 ead.
Irregularis est clericus, qui arma pugnantibus ministrauit, q̃bus aliq̃s interfectus fuit. ibi.
Irregularis est clericus qui bello interest, ibid. nu. 20 ead.
Irregularis non est clericus se uel suos defendẽs, si q̃s ex defendẽtib. interfectus fuerit. ibi.
Irregularis est abortiuũ ꝑcurans, vel faciẽs ne mulier ꝯcipiat, vel pariat. ibid. nu. 21 ead.
Irregularis efficitur clericus qui ob reꝶ suarũ defensionem occidit ibid.
Irregularis efficitur consulens iudici, vt aliquẽ ad mortem puniat, ibid. num. 24 103
Irregularis fit suspensus ab officio, si celebrauerit, ibi. nu. 25 ead.
Irregularis non efficitur fornicator notorius à iure suspensus celebrando, ibi. nu. 26 ead.
Irregularis clericus efficitur, qui interdicti tpe per contemptum diuinis interest, secus si ex simplicitate ibid.
Irregularis quando efficiatur suspensus à canone celebrans, ibi. num. 27 ead.
Irregularis non est sacerdos in ecclesia semine aut sanguine polluta scienter celebrãs. ibid.
Irregularis non efficitur celebrans coram interdictis, vel excõicatis, sed graue pc̃m incurrit, si locus interdictus non est ibid.
Irregularis non efficitur suspensus à canone propter defectum, si celebret. ibi. nu. 28. ea.
Irregularis non efficitur suspensus ab audiendis confessionibus, si ante reconciliationem celebrauerit, ibid. nu. 29 ead.
Irregularis efficitur presbyter excõicatus, uel simpliciter ab ordinibus suspensus, si in acolytatu ministrauit, ibi. num. 31 104
Irregularis nõ efficit̃ clericus in minorib. ꝯstitutus excõicatus sacerdoti ministrans. ibi.
Irregularis non efficitur eps à pontificalib. suspensus, si in eis celebrauerit ibid.
Irregularis est ab ingressu ecclesiæ suspensus si in ea celebrauerit, ibid. num. 32 ead.
Irregularis efficitur excõicatus, vel suspensus solenniter, & publice baptizans ibid.
Irregularis est omnis, qui nec promoueri, nec eligi potest ibid.
Irregularis est & deponendus, excommunicatus celebrans, ibid. nu. 34 ead.
Irregularis erit suspensus à iudice si celebrauerit, ibid. num. 35 ead.

Irre-

Irregularis efficitur suspensus per canonem ab officio, p p crimē celebrando, ibi. nu. 36. ea.
Irregulares sunt furiosus, ebrius, illiteratus, & similes, ibi. num. 2 100
Irregulares sunt iudex, actor, vel procurator, & notarius, si in membris mutilatio sequatur. ibid. num. 4 ead.
Irregulares efficiuntur iudex, vel officialis, siue aduocatus causam sanguinis tractantes, et si sanguinis effusio non sequat, ibi. nu. 5. ea.
Irregulares non efficiuntur laici tempore interdicti campanas pulsantes puniendi tñ sunt. ibid. num. 21 102
Irregulares an sint omnes, si à pluribus rixa facta sit, & in ea aliquis mortuus sit, si à quo occisus fuerit nesciatur, ibi. num. 18 ea.
¶ Irregularitas quid proprie dicatur. Nic. Plo. de irreg. num. 1 100
Irregularitas personæ dicitur, vbi generaliter ordinari quilibet prohibetur, ibi. num. 2. ea.
¶ Iudæus super crucem immundicias piijciens qua pœna mulctandus. Paul. Gir. de sort. q. 11. num. 19. car. 131. & idem Paul. de pœnis omnif. coit. in 1. q. num. 9 446
Iudæus non est iudicandus hæreticus. Gundiss. de hæret. in 2. q. nu. 2 154
Iudæus sectam Sarracenoꝝ aditus an plectendus sit, ibi. in 5. q. num. 7 156
Iudæus cognoscens carnalr̄ Xpianā, aut Xpianus Hebræā, quas debeat luere pœnas. Pau. Girl. de pœn. omnif. coit. in 12. q. nu. 1. c. 458
Iudæus Christianæ mulieri se immiscens ꝯdigna animaduersione punitur, ibi. nu. 6 ea.
Iudæus copulam fornicariā hñs cum Xpiana, virilium amputatione punit. ibid. nu. 7. 8. ea.
Iudæus ignoranter ꝯcumbēs cū muliere Xpiana qualr̄ puniatur, ibid. nu. 9 459
Iudæi non deferentes habitum distinctū ab habitu Christianoꝝ, puniuntur, ibi. nu. 11. ea.
Iudæi an accusari possint de hæresi. Lud. Car. de hær. num. 101 186
Iudæi ceteriq. id genus infideles cum ab ecclesia tolerentur, & quare potius Iudæi, q̃ alij. Gond. de hær. in 5. q. nu. 9. c. 156. & Io. Nic. Arel. de hær. in 25. nota. num. 3 142
Iudæi nitūtur veritatis primordio. Io. Nic. Ar. de hæret. in 25. not. num. 2 141
Iudæorum collegio quarꝫuis legari nō possit, potest tamen vni de Iudæorum collegio legari, ibi. nota. 7. num. 1 139
Iudæorum collegium hodie reprobatur rōne sectæ, ibid. num. 4 140
Iudæis Sinagogas vbi eorum ceremonias exerceant habere licet, hæreticis nequaquā. not. 25. num. 1 141
¶ Iudicātis arbitrio relinqtur q dq d à iure nō determinaī. Guid. de Suz. de ind. n. 30. c. 321
Iudicantem oportet cuncta rimari, & q d debet iudex seruare in casu vulneris. Odofr. de percussio. num. 4 87
¶ Iudicare potest iudex cōtra cōem opinionē, casum legis non habentis. Iuc. Auct. de cri. læsæ maiest. q. 1. num. 8 50
Iudicare de hæresi cuius sit. Gond. de hær. q. 7. num. 1 157
Iudicare valens quid probabile, aut non probabile habeatur, idem acerrime iudicabit quid verum, aut non verum in singulis rebus sit. Io. Fr. Cas. de ind. in princ. num. 12 164
¶ Iudex in crim. læsæ maiest. cogit accusatorē suam accusationem prosequi. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 44 49
Iudex ex eius officio teneī defendere, & q̄rere innocentiam rei. Ant. de Can. de excus. in 1. part. num. 4. car. 13. & Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 179. car. 29. & nu. 201. c. 31 & Fran. Cas. de ind. tract. 11. num. 12. c. 411.
Iudex secularis an cognoscat de processu hæretici, & an nouas pœnas īponere possit. Lud. Car. de hæret. num. 63. & 64 182
Iudex secularis an cogi possit ad imponendam pœnam hæretico, ibi. num. 132 190
Iudex præ oculis multa habere debet antequā aliquem torturæ subijciat. Franc. Brun. de indic. in 5. q. 2. par. num. 1 343
Iudex nō inhumane, sed iuris ordine seruato, & cum moderamine ad torturam procedere debet, ibi. nu. 17 345
Iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem. M. Ant. Blan. de ind. nu. 6 361
Iudex ex indicijs vrgentibus procedere potest ad quæstionem, ibi. num. 7 ead.
Iudex an anteq̄ ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit, ibi. n. 8 ead.
Iudex ex indicijs vrgentibus semel procedere potest ad torturam, ibi. num. 11 ead.
Iudex ex indicijs multum vrgentibus potest repetere quæstionem, ibi. num. 12 ead.
Iudex ex indicijs multum vrgentibus quoties possit repetere quæstionem, ibi. nu. 13 ea.
Iudex cum moderamine debet procedere ad torturam, ibid. num. 14 ead.
Iudex stare non debet ꝯfitenti se hoiem occidisse,

disse, si de corpore nō ꝯstat, ibi.nu.16 ead.
Iudex anteq̃ ad quæstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum. M. Ant. Blan. de ind. num.25 362
Iudex factum quod animum metitur considerare debet, ibi.nu.60 365
Iudex an dicatur ꝯtrahere inimicitiā cum partibus inter quas indicat, ibi.nu.144 371
Iudex debet partes audire, & iustitiam ministrare, ibi.nu.145 ead.
Iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari looo accusatoris, ibi.nu.146 ead.
Iudex proferens sniam capitalem dr̃ inimicitiam contrahere cum reo. ibi nu.149 ead.
Iudex pluries iudicādo an inimicus p̄sumat̃, vt tanq̃ suspectus repelli possit, ib.n.157 c.372
Iudex de recenti reconciliatus tanq̃ suspectus repellitur, ibi.nu.162 373
Iudex vt procedere possit ad torturam debet habere testes qui à iure non repellatur. M. Ant. Blan. de ind. nu.323 385
Iudex an teneatur citare facere reum cum vult testes examinare. ibi.nu.329 386
Iudex in iudicio accusatorio non procedit ad torturam, nisi sit facta instantia per accusatorem, ibi.num.376 390
Iudex ex sortilegijs fundamentum non capiat. ibi.num.401 392
Iudex vterq; tam ciuili q̃ canonicus in sortilegijs pōt cognoscere, & punire. ibi.n.402 ea.
Iudex si vidit hominem interficere an possit reum condēnare, ibi.nu.403. car.ea. & Fran. Cas. de ind. tract.11.nu.27 411
Iudex secundum allegata, & probata procedere debet. M. Ant. Blan. ibi.nu.404 393
Iudex animaduertit quo animo, quod quisque faciat, non quo euentu vtatur. Fran. Cas. de ind. num.4. el 1 401
Iudex videns delictum cōmitti, non pōt tñ sine alijs ꝓbōnibus reū torquere, ib.n.13 c.407
Iudex non debet plus oneris imponere, quam lex, imò mens iudicis debet esse conformis legis, ibi.num.3. el 2 409
Iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur, ibi.nu.5 ead.
Iudex per sortilegia inquirens pōt puniri, q̃uis reus reperiatur culpabilis, ib.nu.5 410
Iudex debet iudicare ea quæ certo scit, non autem per indicia, quamuis vrgentissima, ibid. num.32 411
Iudex tenetur inquirere de conditione testis licet pars non dicat, ibi.nu.8. el 1 413
Iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum reo, licet eam non petat, ibi.nu.11 ea.
Iudex nō admittet aliq̃d genus renūciæ defensioni factę p reum, nisi vere iudex cognoscat reū nullas hr̃e defensiones, ibi.nu.13 ead.
Iudex debet esse promptior ad torturam in delictis quæ occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indicijs. Fran. Cas. de torm. cap.5.nu.5 ead.
Iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, vnde possit explorare reorum innocentiam, nam testes debent deponere pro vtraque parte, ibi. cap.6.num.6 ead.
Iudex anteq̃ torqueat reū declarare tenet̃, veritatem aliter hr̃i non posse. Franc. Brun. de ind. & tort. in 5. q̃stio.2. par. nu.15. car.344 & Fran Cas. ibi. cap.7.num.3 413
Iudex si habeat plenas probationes, vel manifesta indicia reum damnat, & non torquet. Fran. Cas. ibi. cap.9.nu.1 415
Iudex si torqueat reū testibus ꝯuictū, & ille negando perseueret, postea ꝑ aliquas ꝓbões non poterit damnari, licet aliqui veterū contrarium obseruauerint, ibi.nu.2 ead.
Iudex abstinere debet à nouis tormentis, ibi. cap.12.num.2 416
Iudex quando reum torquere vult, debet tria considerare, qualitatem criminis tormentorum, & personę rei. ibi.num.3 ea.
Iudex debet ostendere torquendum medicis vt moderate eum torqueat, ibi.nu.4 ead.
Iudex im moderate torquens an excusēt, si tortus ad instantiā ipsius iudicis confessus fuerit se fuisse legitime tortum, ibi.nu.6 417
Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis, ne videatur suggerere, siue procedatur super inquisitione, siue super accusatione, ibi.cap.15.nu.1 ead.
Iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet, ibi.cap.16.nu.7 418
Iudex q̃n ex suo mero offō procedat ad criminis inq̃sitionē, vel ad denunciationē officialis publici. Bonic. de excusatore. nu.43 c.11
Iudex in indicando quam formam seruare debeat, ibi.nu.44 ead.
Iudex procedens visitando vel confirmando, an possit compellere testes, ibi.nu.51 12
Iudex ex offō pōt ꝓbōnes inducere, & supplere. Ant. Can. de excusatore, par.1.nu.5 c.13
Iudex nō admittens volentē ꝓbare causam absentiæ, an faciat processum nullum. Io. Ant.

Rub.

Rub.de potesta.procur.par.1.nu.191 30
Iudex q̧ non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus verum sit, ibi.nu.346 40
Iudex in causa criminali procuratorem recipere non potest, ibi.nu.371 41
Iudex debet ex officio suo inquirere veritatẽ, etiam in causis in quibus lite non contestata proceditur ad diffinitiuam. Io. Ant. Rub. ibi.par.1.num.18 44
Iudex an possit repulso procuratore dicere, q̧ vult, q̧ principalis personaliter compareat, ibi.num.42.43 46
Iudex cõtra communem opinionem, casum legis non habentem iudicare potest. Incert. Auctor.de crim.læsę maiest.q.1.nu.8 51
Iudex de notorio crimine non põt condemnare, absque præcedenti citatione. Incert. Auctor.crim.læsæ maiest.q.2.nu.24 53
Iudex toto conatu seditionib. obuiare debet. Nic.Boër.de seditio.in 1.præsup. nu.6 c.69
Iudex vnius ciuitatis non potest cognoscere de seditione facta in alia. Nic.Boër. ibi. in 7. præsupposito, num.7 86
Iudex ratione notorij non debet procedere, nisi prius cõstet de notorij qualitate. Io. Fran. Ponz.de lamijs,&c.num.81 98
Iudex, actor, vel procurator, & notarius irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur. Nic.Plouius de irregulari. nu.4 100
Iudex causam sanguinis tractans efficitur irregularis, etiam si effusio sanguinis non sequatur, ibi.num.5 ead.
Iudex in casu dubio cognoscit an sua sit iurisdictio. Nic. Arel.de hæret.not.3.nu.1 139
Iudex delegatus licite potest esculenta, & poculenta accipere. Gondissal.de hæret.cap.8.numero 9 59
Iudex in carceribus quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit Gond.de hæret.c.11.nu.12. 162
Iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet. Gõdissal.de hęret.q.19.nu.8 168
Iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem, vbi opus est recurrere potest, vna etenim potestas alterius opera vocatur, ibi:num.9 169
Iudex vnus secularis alterius iudicis secularis auxilium implorare potest, ibi.nu.10 ead.
Iudex in sententijs ferendis, vel pœnis iniungẽdis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat, Gond.de hæret.q.20.nu.8 170
Iudex mitior lege esse non debet. Iac.de Are.de bannit.num.18. 200
Iudex procedens an possit factis citationibus bãnire exemptum à sua iurisdictione, si nullus comparet exemptionem allegans. Nell. de bannit.in 2.par.1.temp.num.2 207
Iudex an formato processu pro pluribus maleficijs, quorum aliqua sunt punibilia, aliqua non, puta quia iurisdictionem non habet, possit aggrauare pœnam banni.nu.6 208
Iudex q. possit bãnire exñtem ĩ territorio Florẽtino, & ballistãtẽ in territoriũ Bononiensem, & ibi hoiem occidẽtẽ, ibi.nu.8 209
Iudex cui cõstat intra terminũ in citatione appositũ, citatum absq; ꝓbabili causa non esse ventum intra terminum, an possit eum bannire tanq̃ habitum pro confesso. Nel.de bannit.in 3.par.1.temp.num.11 213
Iudex qui formauit inquisitionem, vel ex accusatione processit contra Petrum Ioannis de populo S.Laurentij, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martini, vel erant duo Petri Ioannis, & sic fecit citationes, & bannum dedit, an dare potuerit. & si dedit an valeat, ibid.num.12. 214
Iudex an à seipso possit de pscriptione obijcere, & agẽtẽ repellere, si agatur ꝯtra bãnitum q non põt se defendere, & taliter q̧ ex narratus appareat pscriptionẽ esse decursam. & in hac latissime examinat virtus pscriptionis. Nel.de bann.in 2.par.2.temp.nu.5 243
Iudex laicus an debeat tractare tanq̃ bãnitum laicũ bannitum ab epo, ibi.nu.37 253
Iudex an possit ex officio inquirere de offensione facta bannito, de qua ipse bannitus accusare non potest. Nel.de bannit.in 3. par. 2.temp.num.1 267
Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum absoluere. Bal.de Perusio de carceribus, num.7 301
Iudex ex causa rationabili an possit pœnas à lege statutas augere, vel minuere. Paul.Gir. vbi supra q.6.num.1 304
Iudex facultatem habet à lege, vt pœnam pecuniariam ex causa iusta possit incorporalem commutare, ibi.num.2 ea.
Iudex pœnã vnã commutans in aliam, non dicitur contra legem venire, ibi.nu.3 305
Iudex sñiam qua decurionem relegandũ pnũciauit, mutare non põt, ibi.nu.3 ea.
Iudex cũ primum innocentiam carcerari fcit, ipsum

ipsum absoluere debet. Paul. Girl. de rel. car. in tit. de absol. inn. q. 1. nu. 1 307

Iudex casu quo accusationis abolitionem facere possit, sed non diffinitiue absoluere, ibid. q. 2. num. 4 ead.

Iudex ueniam indigno ꝯcedens, ꝓuocat vniuersos ad similia ꝑpetranda. Paul. Girl. vbi sup. in tit. de pœ. comp. q. 1. num. 7 310

Iudex an possit cōpositionem in aliquibus casibus facere, ibi. q. 3. num. 1 311

Iudex in atrocissimis delictis principe in ꝯsulto componere non potest, ibid. nu. 2 ead.

Iudex quibus casibus, seu causis moueri possit ad componendum, & ad pœnas mitigandas ibi. num. 3 ead.

Iudex in minoribus delictis pōt cōponere, ꝙ in talibus habeat arbitriū maius. ibi. n. 5. ea.

Iudex superuenientibus nouis indicijs an possit inquirere de crimine super quo fuit facta compositio. ibi. q. 6. nu. 1 312

Iudex retinens paratum præstare fideiussorem idoneum, in syndicatu conueniri pōt actione iniuriarum. Paul. Girl. de relax. carc. in ti. de fideiuss. reo. q. 1. num. 2 ead.

Iudex an possit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatum sub cautione relaxare, donec processus fiat. ibi. nu. 8 313

Iudex circa custodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitriū, ib. nu. 9. ea.

Iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio q̄rere debet. Paul. Gir. de relaxat. carc. in tit. de calum. q. 1. num. 2 316

Iudex an incidat in Turpillianum ex mero ꝓcedens officio, instigante nemine, si reus fuerit innocens repertus, ibi. q. 2. nu. 8 317

Iudex in dubio p̄sumitur ꝓcessisse zelo iustitię, nō per calumniam, aut dolose. ibi. nu. 9 c. ea.

Iudex maleficiorū licet principalr̄ nō possit cognoscere de causis ciuilibus, potest tn̄ incidēter. Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de expensis, & damnis, num. 3 316

Iudex torturis reum iuris, & humanitatis meminerit, nec repente ad tormenta procedere debet, si veritas impositi criminis, alia quauis via leuiori possit erui. Guid. de Suz. de ind. & tort. num. 1 318

Iudex debet inquirere quamuis accusator desistat. Iac. de Are. de q. num. 5 316

Iudex humanitate non modica pollere debet, non. n. debet statim ad q̄ōnes, & torturas ꝓcedere. Bal. de Perig. de quæstio. nu. 1 428

Iudex carcerato qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet. Guid. de Suz. de indici. & tort. num. 6 319

Iudex in dubio modum torturæ non præsumitur excessisse, sed officium suū gessisse. Guid. de Suz. de indicijs, & tort. num. 21. c. 320. & Franc. Brun. in tract. eiusdem materiæ. in 5. q. 2. par. num. 21 345

Iudex qualiter, & quo ordine debeat reum interrogare. Guido de Suz. de ind. & tor. n. 25. car. 320. & Fr. Brun. in tract. eiusdem ti. in 5. q. 2. par. num. 56. car. 348. & 9. q. eiusdem 2. par. num. 7 350

Iudex prudens circa indicia indagāda solerter instare debet ꝯtra delatū de crimine. Guido de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 31 320

Iudex in quibus delictis ad torturam prōptior esse debeat, ibi. nu. 38 321

Iudex dolo malo, & sine causa, quæstioni, seu torturæ aliquem applicans, capite punitur, ibi. num. 58. car. 323. & Franc. Brun. in tract. similis materiæ in 7. q. 2. par. nu. 2 354

Iudex quid facere debeat, torto dicente se nihil scite, & nihil dicturum, etiam si per decēniū torqueretur. Guido de Suz. de indic. & tort. nu. 60. car. 323. & Fr. Brun. in tract. similiter de ind. & tort. in 8. q. 2. par. num. 6. 355

Iudex in tortura modum excedens, & membra delati debilitans, an & quo iure teneatur. Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 85. car. 325. & Franc. Brun. in tract. eiusdem materiæ in 5. q. 2. par. num. 36 346

Iudex in torquendo modum excedens, an teneatur. l. Cor. de sicar. Guido de Suz. de ind. & tort. nu. 87. car. 325. & Fr. Brun. in tract. eiusdem nominis, in 4. q. 2. par. nu. 32 346

Iudex modum in torquēdo excedens, nō iudex sed priuatus esse fingitur. Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 88. car. 326. & Frā. Brun. in tract. eiusdem materię, in 5. q. 2. par. nu. 27. cū seq. car. 345. & Bal. de Periglis, in tract. de q̄ō. & torm cap. 3. num. 8 430

Iudex vigore arbitrij sibi dati, poterit torquere ad dictum vnius testis de uisu deponentis. Guid. de Suz. vbi supra num 97 327

Iudex ꝯsiliarius torquens, seu decuriones capite punitur. Lud. Bol. in addit. ad tract. Gui. de Suz. de ind. & tort. num. 111 328

Iudex eo uti debet temperamento, ut tortus, aut innocētiæ, aut supplicio saluetur saluus. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. nu. 85. car. 325. & Bald. de Perig. in tract. de quæst. cap. 1. num. 2. car. 428. Ambert. de Antram, in tract.

in tract. eiusdem materię, nu. 1. 3. car. 440. & Fran. Brun. in tract. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 18. c. 345. & in 9. q. 2. par. num. 13 357

Iudex ante inqſitionē formatā ex indicijs p teſtes acceptis, non debet quē qōni ſubijcere. Fr. Br. de ind. & tort. i 2. q. 1. par. n. 10. c. 330

Iudex ſola hn̄s indicia, contra delatum q̄q indubitata, tutius p torturam confeſſionē delati extorqueat prius q̄ ꝯdemnet. Fran. Bru. de indici. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 13 337

Iudex per p̄ſumptionem procedens ſuā valde temperare debet ſententiā. ibi. nu. 14 ea.

Iudex ſecundum præſumptiones iudicans, finibus pœnarum, vt à iure ſcriptæ ſunt, contentus eſſe debet. ibi. nu. 15 ea.

Iudex torquendi carnem ſcindens vt confiteatur, capite plecti debet ſi moriatur. Brun. vbi ſupra. in 2. q. 2. par. num. 7 339

Iudex qualem facere debeat diligentiam dū delictum refertur ſibi eſſe commiſſum. ibi. in 5. quæſt. 2. par. nu. 9. & 11. car. 344. & in quæſt. 9. par. 2. num 1 356

Iudex antequam aliquem torqueat, indiciorū copiam dare debet, vt ſi valeat reum eadem purget. ibi. in d. 5. quæſt. num. 13 344

Iudex plenariā de maleficio hn̄s certitudinē, licite appellationi pōt obuiare. ibi. nu. 16. ea.

Iudex torquendi fortitudinem, ætatē, valetudinē, & p̄ſonā attendere debet. ibi. n. 18. c. 345

Iudex an, & quando teneatur ſi reus in tortura, vel ob torturam moriatur. ibi. nu. 19 ea.

Iudex non tenētur, ſi reus caſu fortuito moriatur. ibi. nu. 20 ea.

Iudex non præſumitur iura, & ea quę ad ſuum ſpectant officium ignorare, tam. & ſi quamplurimi quæ medulitus in iure intenduntur conſecuti ſint minime ad corticem vſque leges contemplati. ibid. nu. 22 ea.

Iudex in corpus alicui grauamen inſerens extraordinarie punitur. ibi. nu. 25 ea.

Iudex allegare poteſt ſe in iure erraſſe, & hoc eſt ſuam turpitudinē detegere. ibi. nu. 26. ea.

Iudex in dubio quæſtionem debito grauiorem intuliſſe præſumitur zelo Iuſtitiæ, & non doloſe. ibi. num. 31 346

Iudex ſine cā, & abſq; indicijs, & doloſe aliquē torquens, plectēdus eſt capite, ibi. n. 33 ea.

Iudex pro torio mortuo tenetur pęna pecuniaria, ſtante ſtatuto, q & c. ibi. num. 35 ea.

Iudex ante proceſſus formationem, & litis cōteſtationem ad torturam procedere non debet. ibid. num. 49 348

Iudex defenſionem parti auferre nō poteſt, ſed ad ſe defendendum præfigere debet terminum. ibid. num. 51 ea.

Iudex cautus in actis facere debet vt appareat torturam moderate contra detentum fuiſſe adhibitam. ibid. nu. 66 349

Iudex qui aliquem indebite torſit. qua cautela in eius relaxatione vti poſſit. ibi. nu. 66 ea.

Iudex an debeat ſtatim credere ei qui ſponte confitetur ſe aliquem occidiſſe, cuius corpus non reperitur. Fran. Brun. de indicijs, & tort. in 6. q. 2. par. nu. 11 351

Iudex nō ſtatim ꝯfeſſione extorta legitime debet ad ꝯdemnationē ꝓcedere. ibi. nu. 13 ea.

Iudex condemnationem fundare nō poteſt ex ſola confeſſione reuocata. ibi. nu. 18 352

Iudex indebite aliquem ſubijciens quæſtioni, qua pœna debeat puniri. Fran. Brun. in trac. de ind. & tort in 7. q. 2. par. nu. 1 354

Iudex informationem ab offenſo, vel ſyndico debeat hr̄e de delicto, & vicinoꝝ noīa, & teſtiū ſcripta tenere debet. Fran. Brun. in tract. de ind. & tort. in 9. q. 2. par. nu. 3 355

Iudex ad capturam p̄ſonalem ꝓcedere non debet, niſi præhabita informatione, & formata inquiſitione. ibi. nu. 5 356

Iudex examinatis teſtib. eoꝝ dicta, & ꝓceſſum parte citata publicare debet. ibi. nu. 9 ea.

Iudex indicijs purgatis interlocutorie debet pronunciare eſſe deueniendum ad torturā. ibi. nu. 10 ea.

Iudex confeſſioni in tortura non debet ſtatim credere, quinimo reum facere debet perſeuerare, & ratificare. ibi. nu. 14 357

Iudex aliquem indebite torquens, in ſyndicatu teneť ad pœna fiſco applicādā. ibi. nu. 15 ea.

Iudex, ſi ex forma ſtatuti debet poſt certū proclama qđ dr̄ bannum in ꝓceſſu requiſitum, poſt qđ requiſitus, vel accuſatus in ꝯtumacia, & pro confeſſo conſtituitur ſolui p comparentem reum certa drictura ſeu gabella, alias nō debet audiri, comparuit reus poſt dictū bānū negauit, & gabellā nō ſoluit an debeat ꝓcedere ꝯtra eū tanq̄ ꝯtra ꝯtumacem Nel. de bannitis. in 2. par 1. temp. nu. 7 212

Iudex maleficiorum temere, & rei veritate indiſcuſſa iudicare, aut reum condemnare nō debet. Fran. Caſ. de torm. c. 21. nu. 19 321

Iudex aduocatos, & defenſores dare debet reis carceratis, ſe defendere ob inopiā nequeūtibus, ne innocēs indefenſus pereat. nu. 20. ea.

Iudex an admittere debeat q reus renunciet defen

defensionibus sui. ibi. nu. 21 ead.
Iudex quærere debet defensiones, etiam post latam sententiam, si ratio innocentiæ constiterit. ibi. nu. 22 ea.
Iudex põt procedere ex officio super accusatione proposita, accusatore desistente. Fran. Cas. in q. crim. c. 1. num. 8 412
Iudex debet examinare, & interrogare testes, perinde ac si reus contradictor adesset. ibi. c. 14. num. 2 425
Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquisitionem procedat. ibi. c. 8. nu. 1. ea.
Iudex licet cognoscat aliquod delictum, tamen non procedet, nisi præcedant super eo clamor, & diffamatio. ibi. nu. 3 ea.
Iudex indebite inquirens tenetur ad omnes expensas, & interesse partis indebite vexatæ. ibi. num. 5 ea.
Iudex quando ad capturam procedere possit. ibid. c. 9. num. 1 426
Iudex æquus in qõne repetenda, q̃ attẽdere debet. Bal. de Perig. de q. c. 1. nu. 7 419
Iudex seu ptãs in tormentis modum debitum excedens puniri debet. ibi. c. 3. nu. 6 ea.
Iudex debite officium suũ exercuisse præsumitur, nisi contrarium probetur. ibi. nu. 7 ea.
Iudex ex indicijs dubitatis ad torturam procedere non debet. Paul. Girl. de q. in 3. quæst. num. 16 433
Iudex distinguere non debet, vbi lex nõ distinguit ibi. q. 5. nu. 3 436
Iudex quid faciet reo ad banchum iuris, ducto ꝯfessionẽ suã quã in tormentis fecerat negãte. ibi. q. 7. nu. 11. car. 439. & Fran. Brun. de indici. & tort. in 5. q. 2. par. nu. 65 349
Iudex quidnam facere debeat, vt tortum perseuerare faciat in ꝯfessione. Amber. de Antra. de quæst. num. 14 443
Iudex qui pecuniam publicam subtraxit, pœna mortis naturalis puniri debet. Gul. Bon. de pœnis mort. num. 3 444
Iudex matrem familias in publicum vocãs, puniendus est pœna mortis nãlis. ibi. nu. 5 ea.
Iudex secundum ius pronunciare debet. Ant. Colum. in for. proced. extraord. contr. crim. art. 4 463
Iudex non potest procedere absque vocatione procuratoris regis. ibi. art. 15 ea.
Iudex in criminalibus non põt motu proprio ꝓcedere, sed solum inquirit ad fisci denunciationem, seu accusationem. ibi. art. 17 ea.
Iudex vbicunq; inquirẽdo gñalr̃ de malefactoribus, reperit aliquẽ deliquisse, põt ad spãle inquisitionem descendere. ibi. art. 91 466
Iudex vt possit accusari de negligentia quid requiratur. ibi. art. 100 ead.
Iudex an seruare possit informationes. art. 101 & 102 ead.
Iudex quid facere debeat informationibus visis. ibi. art. 103 ea.
Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente aufugiat, ibi. art. 104 ea.
Iudex debet mittere ad capiendum reum, si crimen sit tale, quod pœna corporis afflictiua, ibid. art. 106 ead.
Iudex citationis tempus potest abbreuiare. ibi. art. 140. 467
Iudex non debet nimis animose procedere. ib. art. 145 ea.
Iudex ad quæ attendere debeat ante q̃ contumax condemnetur. ibi. art. 42 368
Iudex tenetur de innocentia rei contumacis solicite inquirere. ibid.
Iudex contestata lite sup exceptione, quõ pronunciare debeat, remissiue. ibid. art. 49 ea.
Iudex auferendo dilationes, aufert actori ius suum, & reo defensionem, ex æquitate naturali. ibi. art. 163 ea.
Iudex putans se posse melius veritatem criminis percipere ex p̃sentia rei, põt semp dicere ꝓcuratori, nolo te admittere, sed volo reum principalẽ, vt aspectu videã, qua fronte, aut qua trepidatione loquat. ibi. art. 147. c. 467
Iudex faciens criminosis processum ordinariũ punitur, & contra eum p̃sumitur. ibid. articulo 178 469
Iudex omittens formam ordinationis fatuus est. ibi. art. 179 ea.
Iudex responsionem rei in maleficijs nõ debet recipere, nisi p̃r mo ipse reus iuret dicere veritatem, ibid. art. 186 ea.
Iudex debet esse subtilis ad eliciendam veritatẽ facti. ibi. art. 188 ea.
Iudex ex seipso debet interrogatoria facere. ibi. art. 189 470
Iudex à suspectissimo incipere debet interrogatoria, & à quo facillime potest verum sciri, & potius à filio, q̃ à patre, & potius ab vxore q̃ à viro, ibi. art. 190. 191 ea.
Iudex ex quibus moueri possit ad alleuiandum pœnam. ibi. art. 193 ea.
Iudex non debet se approssimare reo. ibid. articulo 185 ead.
Iudex debet facere scribere ꝯstantiam, & variationem

tionem quã fecerit accusatus.ibi.art.199.ea.
Iudex suspectum interrogare debet de circunstantijs multis.ibi.num.200 ead.
Iudex non potest quem de crimine condemnare,nisi sit sponte confessus,& de crimine conuictus.ibi.art.24 ead.
Iudex debet aduertere testes ante quam accusato præsententur.ibi.art.218 ea.
Iudex debet testes recipere,licet delinquens omnes testes accuset, per quos eius crimen probari potest.ibi.art.223 471
Iudex interrogare debet testem de causa sciæ, alias testis non ꝓbat,ibi.art.225.& 226. ea.
Iudex quas examinationes facere debeat,vt testes ore proprio ꝯuincantur, & in sermone capiani,qñ suspecti sunt.ibi.art.233 472
Iudex relaxans aliquem vbi materia non est ad hoc deposita,tenetur,& potest syndicari. ibi.art.238 ea.
Iudex domicilij requisitus tenetur remittere. vbi art.246 ead.
Iudex ad torturam deuenire non debet,quando veritas aliunde haberi potest. Francis. Brun.de indici.in 5.q.2.part.num.15.c.344 & in 9.q.2.par.num.11 356
Iudex ponens aliquem ad torturam,cum maleficium est per veras probationes liquidatũ, malefacit,& tenetur in syndicatu. ibid.
Iudex in vna causa à qua fuit appellatum, potest appellatione pendente recusari in alia causa, sed causa finita recusari non poterit. M.Ant.Blanc.num.133 370
Iudex conuersans cum inimicis meis potest allegari suspectus,ibi.num.164 371
Iudex tenetur ex officio expurgare ciuitatem malis hominibus.ibi.num.376 390
Iudex in causa iniuriarum arbitrari potest vsque ad mortem. Ioan. Ant. Rub. de potesta.procur.in 1.part.num.291 37
Iudex debet à seipso defensiones partis assumere,vbicunq; põt contra absentẽ ꝓcedi. Nel. de bannit.in 3.par.e.temp.nu.4. 211.212
Iudex non debet esse mitior lege.Nel.ibi.in 1. par.2.temp.num.62 234
Iudex ecclesiasticus denunciationem an indistinctè admittat. Bonic.de accus.nu.17 c.9
Iudex ecclesiasticus sup interesse singulari, vel priuato alicuius ꝑsonæ,non põt per inquisitionem ꝓcedere ex officio.ibi.nu.28 10
Iudex ecclesiasticus non debet ad sniam festinare excõicationis. Incer. Auct.de modo proced.contra apost.num.6 198
Iudex ecclesiasticus brachium seculare hortari potest,ad hæreticos, vel paganos expellendos.Nic.Ploui.de irreg.num.19 102
Iudex ecclesiasticus an possit sniam ferre fustigationis,& mãdare exeq ꝑ milites,& executores.Paul.Gir.de relax.carcer.In tit.de senten.& pœna.exec.in 5.q.num.1 304
Iudex ecclesiasticus bene potest ferre sententiã, ex qua non venit principaliter sanguinis effusio,licet ex post facto,& accidentaliter sequatur,ibi.num.2 ead.
Iudices ecclesiastici sæpe vtuntur carceribus ꝑpetuis.Paul.Gir.ibi.in tit.de senten. & pœna,exec.in 1.q.num.4 303
Iudicis arbitrio remittit̃ qualiter reus custodiatur,ibi.in tit.de fideiussori.in 2.q.nu.1 313
Iudicis æq arbitrio relinqtur,& qñ,& qualiter qs torqueat̃.Gui.de Suz.de ind.n.20 c.320
Iudicis officium non impartitur nisi petenti. M.Ant.Blan.de indici.num.3 361
Iudicis officium si miserabiles personas,aut actum pium respicit, etiam non petenti impartiendum est.ibi.num.30 362
Iudicis interest ratione humanitatis,& intuitu religionis iustum non occidere. Fran. Cas. de indici.tract.11.num.22 411
Iudicis interest ratione humanitatis,& religionis intuitu.indefensum non occidere.Fran. Cason.de tormen.cap.3 num.12 413
Iudicis recusatio non tollitur in iudicio extraordinario. Ant.Columb.in forma proced. extraord.in contro.crim.art.147 467
Iudici si nihil constat,nihil mandare potest.ib. art.99 468
Iudici non imputatur,si aduersus seditiosos potentiores non processerit. Nic.Boer.de sedit.in 1.q.num.9 70
Iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur.Ioan. Fran.Ponz.de Lamijs, num.80 98
Iudici vbi non datur potestas cognoscẽdi nisi de manifestis,si reuocatur in dubium in illo casu,non põt cognoscere, an sua sit iurisdictio.Ioan.Nic.Atel.de hæret.not.3.num.3. quod limita,& restringe,vt ibi.nu.4 139
Iudici seculari petenti an hæretici damnati à iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, vt nunqd recte damnatus fuerit videre possit.Gondissal.de hæret. q.19.num.6 168
Iudici seculari, vel ecclesiastico an spectet cognitio hæresis,& an sit mere ecclesiasticum. Lud.Carer.de hæret.num.61 182

Iudici

Iudici nunq̃ pclusus est terminus ad accipiẽdas pbõnes.M.Ant.Blan.de ind.nu.343 387
Iudici ante omnia constare debet de delicto. Fran.Cas.in qõ.cri.cap.8.nu.10 425
Iudice, & notario asserentibus ꝯfessionẽ torti spontaneam, reo aũt dicente eã tormentoꝝ formidine,factã cui potius stãdũ erit.Fran. Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.16 352
Iudices seueriter procedentes sunt iurisdictione priuandi,ibi.in 5.q.2.par.nu.17 345
Iudices q cognoscere pñt de hæresi, & quis sit iudex ordinarius an eps,& quis sede vacãte. Lud.Carer.de hæret.nu.65.66 182
Iudices delegati in crimine hæresis qui dicantur,ibi.num.67 ead.
Iudices ob casus emergentes pñt transgredi leges. Paul. Girl. de relaxat. carcer. in tit. de sent.& pœna.exec.in 6.q.nu.9 305
Iudices eminentissimi,milites,decuriones, & eorum filij, nequaq̃ sunt torquendi. Guid. de Suz.de indici.nu.16 319
Iudices,& aduocati an possint subijci quæstioni.ibi.num.108 328
Iudices p causas rerum q̃rent, cum is ignorat. Fran.Cas.de ind.tract.2.cap.3.nu.6 400
Iudices ex indicijs ẽt indubitatis quempiã condemnare non debẽt,ibi.tract.11.nu.8 c.411
Iudices nõ nisi auditis,& pẽsitatis defensionibꝰ reoꝝ iudicare meminerint,ibi.nu.10 ead.
Iudices debẽt esse soliciti, & curiosi in explorãdo facto,& defensionibus reorum, & nõ debent quærere ius ante factum,ibi nu.13 ea.
Iudices cauere debẽt,ne homicidas q̃rẽdo,homicidę fiant, & ne alios iudicando, se ipsos condemnent,ibi.num.18 ead.
Iudices scire debent per aliqua indicia hominem non posse condemnari,ibi.nu.28 ea.
Iudices non nisi per pbõnes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortem, cum in occultis versetur iudicium Dei tantum,ibid.num.30 ead.
Iudices huius mundi debent iudicare secundũ prudentiam,quæ cadit in homine, relinquẽdo cetera iudicio Dei,ibi.nu.31 ead.
Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea prosilire,nec in omni causa,nec in omni persona,nec quibuslibet indicijs. Franc. Cas.de torm.cap.1.nu.5 412
Iudices an,& quando desunt indicia contra aliquem,procedere possint per sortilegia, ibi. cap.5.num.10 413
Iudices omittere debẽt in pceſſu apponere aliquã demonstrationẽ,vt teneaẽ reus eius priuilegiũ allegare. Ant.Columb.in for. pced. extraord.in controuer.crim art.75 465
Iudicibus ordinarijs sup hæresi pcedendi nequaq̃ adempta facultas vr̃,quamuis Papa sit per hæretica prauitate inquisitores deputarit.Gond.de heret.in 7.q.nu.9 157
Iudicibus an liceat esculenta,& poculenta recipere,ibi.in 8.q.nu.8 159
Iudicibus an liceat,hereticis à iure impositã pœnã minuere vel augere,ib.in 17.q.n.1 c.167
Iudicibus torquere sontes volentibus, quid cõsiderandum. Amber. de Antramo. de quæstio.num.1.cum seq. 440
Iudicibus,& magr̃atib.sicut priuatis phibitum est aliq̃d illicitũ facere.Fran.Brun.de ind.in 5.q.2.par.nu.28.c.346.Bald.in tract.de quęstio.cap.3.nu.6.c.431.&Amb.de Antramo. in tract.eiusdem materiæ,nu.16 442
¶ Iudicium.Cautius est agendum in causis criminalibus q̃ in ciuilibus, & in eis forma iudicij est fortius obseruanda. Fran.Cason. de torm.cap.3.nu.6 413
Iudiciũ publicũ quotupliciter sumaẽ. Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.14 c.21
Iudiciũ criminale agitatũ per pcuratorẽ parte non opponente an subsistat.ib.nu.161 c.28
Iudicium nullum reditur etiam in extraordinarijs,omisso qualitatis ordine.Ant.Columb. in for.proceden.extraord.in controuer.crimin.art.148.& 150 468
Iudicia publica etiam sunt illa, in quibus quis extraordinem,punitur.Io.Ant.Rub. de potesta.procurator.in 1.par nu.18 22
Iudiciorum publicorum quædam sunt capitalia,quædam non ibi.num.79 24
¶ Iudicialis denunciatio est dupla. Bonicon. de accus.num.15 9
¶ Iupiter humanis amicus secũdo mẽse formãdo fœtui censetur præesse,tertio Mars. Venus quarto.sexto Sol. Luna septimo. Paul. Girl.de sortileg.q.10.nu.4 136
¶ Iuramentum non est exigendum ab inquisito Bonic.de accus.nu.14 9
Iuramentum non defertur super eo quod ab animo dependet, si coniecturis probari potest.M.Ant.Blan.de ind.nu.62 365
Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri possit,ibi.num.64 366
Iurm̃ in supplementum probationis non defertur in causa matrimoniali.ibi.nu.120 c.369
Iuramentũ necessariũ nõ defertur in causa status

tus personæ, puta filiationis, vel legitimationis, ibid. num. 122 ead.

Iurm necessarium in supplemētum ꝓbōnis nō defertur in causa famosa, ibid. nu. 124 ead.

Iuramentum purgationis quod dicatur, ibid. num. 284 382

Iurm aliquod in criminalibus non præstatur causa purgandi aliquas suspiciones, sine indicia. Franc. Cas. de ind. nu. 13 407

Iuramentum purgationis est quoddam remedium extraordinarium, ibi. nu. 16 408

Iurm qn deferatur in supplementum ꝓbōnis. Paul. Girl. de q. in 7. q. num. 8 459

Iurm testium non est necessarium in informationib. Ant. Col. in for proc. extraord. in cōtrouer. crim. art 60 465

Iuro inquisito præstito, an ad inquisita rn̄dere teneatur. Bonicon. de accus. num. 46 11

Iuro probantur ea, quæ in animo consistunt. Franc. Cas. de ind. num. 9 440

¶ Iurare ad purgationem recusans an hæreticus censeat. Lud. Caret. de hær. nu. 45. c. 181

Iurari de calumnia non potest, sine speciali mādato. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 282 36

¶ Iuratoria cautio sola sufficit cum obligatione bonorum, si reus idoneus sit. Ant. Colūb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 239 472

¶ Iuratus tenetur denunciare delictum, finito officio suo, de quo non habuit ante notitiā. Franc. Cason. de ind. num. 3. el 2 424

Iurati an teneantur denunciare delicta quæ de iure non sunt punienda, ibid. num. 10 ead.

Iurati qui tenentur denunciare, etiam casus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent, ibid. num. 18 ead.

¶ Iuris periti in dubijs sunt adeundi. Io. Franc. Ponz. de lam. num. 38 93

¶ Ius vtrunq; in suo debet obseruari foro. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. n. 15 52

Ius quærendum facilius abdicatur, q̄ id quod iam quæsitum est, ibid. in 10. q. nu. 6 68

Ius ars boni, & æqui dicitur. Ioā. Franc. Ponz. de lam. num. 14 101

Ius vindicandi quæsitum alium ex forma statuti, an ex rebannitione tollatur. Nell. de bān. in 1. par. 3. temp. nu. 10 292

Ius municipale non punit eum, qui cum occidente est aggressus, sed tantum occidit. Paul. Gir. de relax carc. in tit. de absol. innoc. in 5. q. num. 4 308

Ius canonicum de salute animæ curans, de bonis temporalibus raro disponit. Paul. Girl. de hæret. in 6. q. num. 3 151

Ius canonicum, uel ciuile non est scientia. Ioā. Franc. Ponz. de lamijs, num. 4 89

Ius ciuile, & sciētia practica & speculatiua, ibi. nu. 16 91

Ius ciuile non tollit ea, quæ sunt eius naturæ. Paul. Girl. de hæret. in 4 q. num. 1 147

Ius ciuile magistros in secunda, & tertia specie sortilegio& solet æquiparare. Paul. Girl. de hæret. in 2. q. num. 10 106

Ius ciuile pro soluendis maleficijs permittit recursum ad maleficos, sed non ius canonicū, ibid. in 6. q. num. 21 116

Iuri ciuili standum est, ubi eo iure aliquid decisum reperitur, cuius contrarium non reperitur decisum de iure canonico, modo decisio ciuilis non sit peccati inductiua. Io. Nic. Ar. de hæret. not. 44. nu. 5 143

Iuris uersuti præstigia ultionem pudoris excludere non debent. Plac. de acc. tit. 3. nu. 9 3

Iuris ordo est seruandus. Bonic. de accusat. numero 2 7

Iuri introducto in fauorē partis licet renūciare, iuri uero introducto in odiū alicuius nequaq̄. Io. Nic. Ar. de hęr. not. 48. nu. 3. c. 144

Iure suo sine culpa quis priuari non debet. Iac. de Are. de bān. num. 48 202

Iura prohibentia procuratorem constitui, fere oīa loquuntur in criminibus publicis. Ioan. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 77. c. 24

Iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. nu. 5 64

Iura de aliquibus ꝑsonis loquentia locū hn̄t in non expressis in quibus eadem militat rō. Io. Fr. Ponz de lamijs, num. 48 94

Iura gn̄aliter loquentia gn̄aliter sunt intelligēda. Paul. Girl. de hæret. in 5. q. nu. 17 150

Iura municipalia regulariter factum puniunt. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de absol. Inn. in 5. q. nu. 3 308

Iura patronatus an veniant in confiscatione bonorum banniti. Nel. de bann. in 1. par. 2. temp. nu. 32 226

Iura q̄ non transeunt nisi ad filios, non confiscant. Mar. Lau. de cri. læsæ maiest. q. 55. c 49

¶ Iustitia dicitur anima ciuitatis. Nic. Boër. de sed. in 1. q. num. 5 69

¶ Iuuans inimicos meos mihi dr̄ inimicus. M. Ant. Blanc. de ind. num. 171 373

¶Iuuenis cum puella repertus, vel de domo eius exiens, suppofuisse præsumitur, Guid. de Suz.de ind.nu.36 321

Lassus adeundus est. Ant. Columb. in for. proced.extraordinariæ in controuer.crimi nali,art.20 463

¶Laicus: Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis, Fran. Cas. de torm.cap.11.num.8 417

Laicus deprehēsus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si ꝓbet aliqđ signū venereū, secus in sacerdote, ibi.nu.9 ea.

Laicus admittitur contra clericum ad testificandum in crim.læsæ maiest. Mart.Laud. de crim.læsæ maiest.q.17.car.49.& Nic.Boër. de seditio.in 7.q.num.5 80

Laicus iurām violando, profanans qđ regi, & dño suo iurat, & puerse, & dolose regnū eius tractat, & in mortē ipsius insidiaē crim. maiest læsæ irretitur. Nic. Boër. de sedit. in 6. q. numero 18 79

Laicus q sortilegiū veneficii exercuit, qualr̄ puniaē, Pau.Gir.de sortilegi.i 11.q.n.10 c.130

Laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine heresis, Gond.de heret. in 10.q.num.3 161

Laicus nō pōt esse iudex in mā, siue causa mere ecclesiastica, maxime vbi ius canonicū cōtrariaē ciuili.Gōd.ibi.in 20.q.nu.3 169

Laicus qualiter pro incestu puniatur. Paul. Girl.de pœn.omnif.coi.in 3.q.nu.4 449

Laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut socru fornicatus, de incestu punitur, ibi.in 5.quæstio.num.3 450

Laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur, etiam si ante nuptias fuerit meretrix, ibi.in 6.q nu.15 452

Laicus virgineus deflorans, eam dotare, & vxorem ducere tenetur, ibi.in 7.q.nu.3 453

Laici, & viles personæ sortilegia exercentes qualiter puniatur, Paul.Girl.de sortilegi. in 11.q.num.4 130

Laici publice de fide disputātes puniendi sunt, Gondis.de hær.in 21.q.num.2 171

Laici sunt infesti clericis, M.Ant.Blan. de ind. num.215 377

Laicis minus crediē quā religiosis, in omni ꝓbatione faciēda, & in quocūq; alio negocio, Franc.Cas.de torm.cap 11.nu.11 416

¶Lamię mulieres ad ludum dæmonis deferuntur per ipsum dæmonem, Ioan.Fran. Ponz. de lamij,nu.1 89

Lamię ad ludū dęmonū realiter, & vere deferūtur, & non tm̄ imaginarię, ibi.nu.39 93

Lamijs dicentibus se delatas ad ludum dęmonum, & multa se fecisse asserentibus, non credi tur, ibi num.50 95

Lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonum, & illud dęmoni offerre est falsissimum, ibi.num.62 96

Lamias noctu domos igressas sanguinem sugere paruulorꝫ est erroneum, ibi.nu.63 ea. Cetera vide infra in vers.sortilegi. & in vers. Strigæ.

¶Lapidans Christianum in Christi contemptum est morte puniendus, Guil. Bont. de pœnis mortis, num.1 444

Lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet. Nic.Boër.de seditio.in 7.q.num.51 85

¶Lata culpa in delictis non cōparaē dolo. Amber.de Antramo.de quęstio.nu.17 442

¶Latitans in domo an dicatur fugisse. Paul. Girl.de relaxatio.carcerato, in tit.de fuga in carcera.in 1.q.nu.8 314

Latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur, ibi.num.17 315

¶Latro, Contra latrones ꝓcedić ad torturā, licet de delicto non constet, & quæ sit ratio? Fran.Cas.de torm.cap.2.nu.4 412

Latro in itinere vel nemore de more deprędās pœna mortis naturalis punitur, Gul.Bont. de pœnis mort.num.4 444

Latrones suspendio vel bestijs subiecti priuanē aura vitali. Plac.de accus.tit.6.nu.18 6

Latrones dñr qui publice stratas aggrediunē, qui, & de socijs interrogari pñt. Fran.Brun. de ind.in 3.q.1.par.num.22.car.334.& M. Ant.Blan.de ind.nu.373 390

Latrones publicos sem p p̄sumi apostate delinquere, M.Ant.Blan.de ind.nu.55 365

Latrones, falsatores monetæ, & mādatarij pñt in tortura interrogari de consocijs, idque procedit etiam in sex alijs casibus, Fran.Cason.de torm.cap.16.nu.2 418

Latrones de se cōfessi interrogaē de socijs mādatoribus, & receptatoribus, ibi.nu.3 ea.

¶Legatus apostolicę sedis, hæreticorum iudex est competens super iam per ecclesiam decisis, Gond.de hæret.in 7.q.nu.8 157

¶Legistæ, & Canonistæ qualem modum habeant arguendi. Io. Fran. Ponz. de Lamijs, num.25 92

Legistæ sunt reales locutores, & rebus, & non verbis

verbis intendentes, ibi. nu. 26 ea.
¶Legitima defensio, De hac vide supra in vers. Defensio.
¶Legitimatio quę fit respectu bonorum paternorum, non extenditur ad successiones collateralium, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 10. q. num. 1 66
¶Lemonicéses in seditione Marcũ exactorum tributorum tpe Chilperici Regis interemerunt. Nic. Boër. de seditio. in 1. q. nu. 22 c. 71
¶Lenocinium marito obiectũ, onerat ipsum, vxorem tamen non excusat. Plac. de accus. tit. 3. num. 11 3
¶Leuia delicta quæ dicantur, Fran. Cas. de tormen. cap. 8. num. 5 415
¶Leuiores probationes sufficiunt contra prælatum, Bonic. de accus. nu. 47 11
¶Lex, In casu legis seruum quoque, §. publicę, ff. de proc. traditur pro regula, ꝙ in causis capitalibus detur defensio, Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in 1. par. nu. 30 22
Lex duplici rõne suffulta, nõ vr̃ correctas altera duntaxat rõne correcta, ibi. nu. 52 23
Lex in criminalibus magis considerat præiudicium partium, q̃ reip. ibi. nu. 75 24
Lex generaliter loquens debet generaliter intelligi, ibi. num. 187 30
Lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda, ibi. nu. 188 ead.
Lex abhorret ꝙ iudex cognoscat de crimine publico, in absentia accusatoris, vel accusati, ibi num. 377 142
Lex vult examinari causa capitalis in præsentia accusatoris, & accusati, ibi. nu. 379 ea.
Lex declaratoria pœnã imponens respectu pęnæ non trahitur ad præterita Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 6. q. nu. 23 63
Lex est voluntaria, opinatiua non passim necessaria, &c. Ioan. Francis. Ponz. de Lamijs, num. 5 89
Lex est localis non omnibus prouidens casibus, ibi. num. 6 99
Lex non dicitur voluntaria, cum etiam Principis voluntas legem condens ratione regulari debeat, ibi. nu. 30 92
Lex rationabilis dicitur, eo ipso quod prohibita non reperitur, ibi. nu. 34 93
Lex an sit variabilis vel mutabilis, ib. nu. 36 ea.
Lex an sit omnibus casibus prouidens, ibid. num. 37 ea.
Lex sit tantum de his quæ vt plurimum accidunt, ibi. nu. 56 95
Lex q̃libet à rõne sua interpretationem recipit, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. nu. 32 123
Lex ordinariam iurisdictionem dat. Iacob. de Are. de bann. nu. 47 202
Lex fraudibus obstat, M. Ant. Blanc. de indic. num. 338 387
Lex, & eius verba cum effectu intelligi debent, ibi. num. 379 391
Lex paruam læsionem non desiderat, ibidem, num. 130 370
Lex male præsumit contra agentem de nocte, ibi. num. 198 375
Lex, q̃n constat quis fecerit, de eo pręsumit omne malum, propter secutum effectum, secus q̃n quæritur quis fecerit, quia non præsumitur pro leui causa occidere, Fran. Cas. de ind. tract. 2. cap. 2. nu. 10 400
Lex aliqua fieri non põt à Papa vel Imperatore, p quam tollant defensiones reorũ, Fran. Cas. de torm. cap. 4. num. 10 413
Legis ratione correcta, lex ipsa correcta videtur, & an id sit perpetuum, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 49 23
Legis ratio ipsius anima dicitur, Io. Fran. Põz. de Lamijs, num. 28 92
Lege allegata, etiam ratio legis habetur pro allegata. ibi.
Leges Cæsaris non aliter recipiuntur in Galijs q̃ ꝙ bonæ sint, Incert. Auct. de crim. læsę maiest. in 6. q. nu. 20 61
Leges simplicitatẽ amplectunt, & subtilitatẽ respuunt, Io. Fran. Ponz. de Lamijs, nu. 5 89
Leges à Deo per ora prudentium, & Imperatorum promulgatæ sunt, ibi. nu. 10 90
Leges in q̃bus allegari possint, ibi. nu. 12 ea.
Leges rationem, & causam habere censetur, ibi. num. 15 91
Leges respuere subtilitates qualiter intelligatur, ibi. num. 29 92
Leges per iudices transgredi possunt in criminibus enormibus, Fran. Brun. de ind. in 5. q. 2 par. num. 16 344
Leges ludibres esse non debent, nec verbis impolite, Iac. de Aren. de bann. nu. 30 200
Leges nouę à legibus antiquis limitantur, & declarantur, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. nu. 4. & 5 64
Leges non verbis sed rebus imponuntur, Io. Fran. Ponz. de Lamijs, nu. 26 92
Leges sunt vere philosophiæ legales, & non dialecticæ, ibi.
Leges in curijs regum non allegantur pro auctoritate,

ctoritate, sed pro ratione, ibid. num. 28 ead.
Legum correctio fugienda. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44. num. 4 143
Legibus subi debet omnis homo. Io. Fr. Ponz. de lam. num. 11 90
¶ Lex si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad S.C. Syll. aliter intelligi debet q̃ cõiter percipiatur. M. Anr. Bl. de ind. num. 194 392
Lex is qui reus. ff. de pub. iud. non bene à doctoribus intelligitur, ibi. num. 332 386
Lex hi qui sancta. C. de apost. an sit correcta iure canonico. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44. num. 3 143
Lex quicunq; . C. de procur. an habeat locum in episcopo. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num. 241 33
Lex fin. C. de iniurijs an procedat in episcopis, & alijs prælatis. ita vt teneantur constituere procuratorem. ibi. nu. 234. 237 34
¶ Libellus per procuratorem offerri nõ potest in causis criminalibus. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 89 24
Libellus est per accusatorem e[illegible]endus. hodie tamen per Italiam accusatio fit simpliciter, Fran. Cas. de indici. num. 6. el 3 422
Libello eodem põt agi contra pducẽtes falsos testes, & ɔtra falsarios testes. ib. nu. 16 c. 423
¶ Liberandus à maleficio iubetur signum crucis omittere. Paul. Gir. de sortil. in 6. quæst. num. 16 115
¶ Liberi an & qñ possint torqueri. Placent. de accus. in tit. 5. nu. 3. 4. c. 4. & Guid. de Suz. de ind. & tort. num. 81. 82. 83. c. 325. & Paul. Gir. de quæst. in 7. q. num. 2. 3. 438
Cetera require supra in vers. Decuriones, & in ver. Homo liber. & infra in ver. Quæstio.
¶ Liberi ex matrimonio inter Christianum, & Hebræam sunt illegitimi. Paul. Girl. de pœ. omnif coi. in 12. q. nu. 1 458
¶ Libertas summa est sub dño iusto elegere. Nic. Boër. de sedit. in 1. q. nu. 12 70
Libertate sua, qui Dñi rebelles imperio priuari possunt. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 51 49
¶ Libertus vel liber est torquendus, & in eisdẽ casibus. Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. num. 2 340
Libertus in caput patroni non debet torqueri. ibid. num. 29 342
¶ Libido, seu licentia mentiendi impunita esse non debet, in criminum delatorib. Placent. de acc. tit. 4 num. 3 4
¶ Libri improbatæ lectionis reperti penes aliquem, an eum hæreticum probent. Gondis. de hæret. q. 13. num. 19 165
¶ Licentia, vide supra in ver. Libido.
¶ Ligam faciens contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 52 49
¶ Ligaturas ad collum maleficiati suspendendas facientes, quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniẽdi. Paul. Girl. de sortil. in 11. q. num. 24 132
¶ Lis qñq; dicitur signum inimicitiæ. M. Ant. Blan. de ind. nu. 114 368
Lis si est famosa, dicitur causa status, ibid. numero 123 369
Litis ɔtestatio dr̃ facta in criminalibus per interrogationem. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 202 471
Lite finita an præsumatur durare inimicitia. M. Ant. Bl. de ind. num. 133 370
¶ Literæ inquisitionis per excõicatum impetratæ an valeant. Bonic. de accus. nu. 42 11
Literæ Principis gratiosæ in curia præsidis nõ integratæ, an ɔsint ei, qui eas obtinuit. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 9. q. nu. 1. 66
Literarum acceptatio an iudicet ad torturam. M. Ant. Blanc. de ind. num. 223 378
Literas vel nũtium hostibus mittens, aut aliud signum faciens, quo possit ciuitatem, & eius dñium occupare, crimen incurrunt maiest. læsæ, Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. in 2. q. c. 48. & Nic. Boër. de sedit. in 6. q. nu. 15 78
Literis fit iniuria, si ad infamiam alicuius scriptæ sunt, & ex ipsis inimicitia oritur. M. An. Blan. de ind. num. 110 368
¶ Liuor, aut tumor cadaueris, veneno quẽ esse necatum indicat. Franc. Cas. de ind. num. 1. el 3 396
¶ Locus attenditur in puniendis criminibus, Placent. de acc. tit. 6. num. 6 5
Locus ad quem quis citatur, pro quibus debet esse securus, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 317 39
Locus an apponi debeat in accusatione hæresis. Lud. Carer. de hæret. num. 109 187
Locus aggrauat delictum, & ɔcognitionem demonstrat. M. Ant. Bl. de ind. nu. 200 376
Locus quot modis accipiatur, Fran. Cas. de indic. num. 5. el 1 401
Locus in quo quis præter consuetudinem fuerit, vel in quo versari non consueuerat, vel non debebat, propositi indicium præbet.
Fran.

Fran.Caſ.de ind.nu.1.el 3 402
Locus in delicto deliberationis indiciū an prębere poſſit,ibi.nu.1.el6 403
Locus ſacer ſolus ſacrilegiū nō facit.Paul.Gir. de pœnis omniſ.coi.in 1.q.nu.5 445
Locus vulneris eſt ſcribendus. Ant. Columb. in for.proced.extraord.in controuer.capitali.art.23 463
Locus delicti eſt deſcribendus, & locus loci. ibi.art.68.& 69 465
Loci opportunitas ex quibus quæratur. Fran. Caſ.de ind.nu.2.el 6 403
Loci ſi ſint diuerſi,diuerſa coniectura concipitur contra reum,ibi.nu.1.el 2 401
Reliqua vide ſupra in ver.frequentatio.
¶Locutio ſecreta,vel auricularis cū aliquo facta,qui poſtea incontinenti homicidiū commiſit, an faciat præſumi conſilium vel mandatum ad hoc faciendum.Fran.Brun.de ind. & tort.in 3.q.1.par.nu.37 335
Locutio ſecreta, & conuentio habita inter plures,facit oriri indicium tractatus, M. Ant. Blan.de ind.num.132 379
Locutio ſecreta.inimicitiæ capitales cū occiſo, & quod homicidiū ſit ſecutū incōtinenti cōcurrere debēt, vt reus de tractatu poſſit ↄdēnari,Franc.Caſ.de ind.nu.2.el 1 401
Locutio in aure quando viriet mandatum vel conſilium,ibi.nu.6.el 1 415
Cetera vide infra in ver.mandatum.
¶Loquella timida indiciat ad torturam, Mar. Ant.Blan.de ind.nu.259 381
¶Loquentis virtus ſtat in hoc ſi bene diſtinguat.Io.Frā.Pōz.de Lamijs,&c.nu.55 c.95
¶Lubricū linguæ facile nō debet trahi ad pœnam,M.Ant.Blan.de ind.nu.183 374
¶Luere in corpore cum dñe,qui non habet in ætate,qūo intelligatur.Io.Ant.Rub. de poteſta.procurato.in 1.par.nu.292 37
¶Lutetiani quantam ſeditionem fecerint tempore Caroli 6.Nic.Boēr.de ſeditio. in 1. q. nu.34.35.& 36 73
¶Lux veritatis Xp̄s, vniuerſum mundū illuminās.Paul.Girl.de ſortil.in 4.q.nu.2 111
¶Luxurians contra naturam,pœna mortis naturalis puniri debet.Guil.Bont.de pęn.mortis,num.1 444
MAgiſtratus ſeculares exequi, & conſeruare conſtitutiones aduerſus hæreticos latas,iurare debent, quod ſi facere recuſant puniuntur. Gondiſſal. de hæret. q. 19. numero 5 168
¶Magnitudo vulnerum propoſitum indicat, Fran.Caſ.de ind.nu.4.el 2 403
¶Maieſtas Papæ eſt maior Imperiali maieſtate,Nic.Boēr.de ſeditio.in 6.nu.17 79
Maieſtas dicitur maior ſtās, ibi.nu.191 ead.
Maieſtas duplex eſt,ſcilicet diuina,& humana, & poſtrema hęc triplex reperitur,Nic. Boē. de ſeditio.in 6.q.nu.11 77
Maieſtas diuina cum deteſtabiliter vilipenditur,nō eſt veniæ locus, Io.Franciſcus Ponz. de Lamijs num.85 99
Maieſtatē diuinā longe maius eſt offendere q̄ humanū,Incert.Auctor. de cri. læſæ maieſt. in 5.q.nu.16.car.59.Gond. in tract.eiuſdem materiæ in 5.q.nu.3.car.167.Paul. Girl. in tract.ſimili in prin.nu.2.car.144. Lud. Car. in tract.eiuſdem tit.nu.102.car.186.& Nic. Boēr.in tract.de ſedit.in 7.q.nu.57 86
¶Maleficæ in manibus publicę iuſtitiæ exiſtentes quare non faciant ſe deferri per dęmones,ad mortem euitandā.Paul.Girl.de ſortilegi.in 9.q.nu.1 126
¶Maleficus confeſſus aut teſtibus cōuictus nō auditur appellans Paul. Girl.de relaxatio. carcerator.in tit.de ſenten.& pœnarum executio.in 2.q.num.2 303
Malefici qualiter per vnctiones maleficia ſua perpetrent.Paul.Girl.de ſortilegi.in 3.q.numero 29 110
Malefici ſeu ſortilegi an, & qualiter pluuias, grandines,& fulgura inducere poſſint, ibi. in 6.q.num.17 115
Malefici incarcerati euadere non poſſunt, eo q̄ deus nō permittit hoc caſu dæmones ſuā potentiam exercere.ibi.in 9.q.nu.4 126
Malefici qua mulctentur pęna de iure ciuili, ibi.in 9.q.num.11 130
Maleficorum opera qū hæreſim manifeſtam dicantur ſapere,ibi.in 10.q.nu.1 126
Maleficoꝝ ſeu ſortilegoꝝ duplex profeſſio, tacita videlicet,& expreſſa,ibi.nu.4 127
Cetera habes infra in verſ. Sortilegia, & in ver.Sortilegus.
¶Maleficiatus quidam ne cum vxore copularetur,qualiter fuerit liberatus. Paul. Girl. de ſortilegi.in 6.q.num.15 115
Maleficiatum curare hominem nemo pōt, niſi eiuſdē artis ſit peritus,ibi.in 2.q.nu.4 c.105
Maleficiatum hominem ars nulla à maleficio liberare poteſt. ibi.
Maleficiatos curans per ſortilegia non puniri de iure ciuili. Sed de iure canonico ſic. ibid.

in 11.q.num.15 131
¶ Maleficium qñq; absq; veneno, & sola carminum, & verbo℞ potentiæ perficitur, Pau. Girl. de fort. in 8.q.num.3 125
Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dummodo animus non recedat à Deo, Fr. Caf. de ind. num. 2 410
Maleficia qualiter extra corpus maleficiati censeantur fieri, Paul. Girl. de fortil. in 3.q. numero 30 110
Maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica, quando hæresim sapiant, & quando non, ibid. in 10.q.num.6 127
Reliqua habes infra in ver. Remedium.
¶ Maleficium qñ est cõmittendum in psonam eius, cuius q s est subditus, sola scia punitur, Mart. Laud. de crim. læsę maiest. in 13.q. 48
Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium, M. Ant. Bl. de ind. num. 48 364
Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur, ibid. nu. 74 366
Maleficium apparere prius dēt, q̃ de pposito, aut reo conqueri dēbeat, Fr. Caf. de ind. nu. 1, el 1 396
Maleficium præmeditatum non præsumitur, nisi appareat de antecedenti proposito, & qũo id probari possit, ib. nu. 1, el 4 396
Maleficio domi commisso, torqueri possunt, ibidem existentes tpe cõmissi maleficij, Fr. Brun. de ind. in 4.q.2.par.num.14 452
in Maleficio sunt extrema duo .s. percussus, & percutiens. Ant. Col. in for proc. extr. in ptr. crim. art. 44 464
Malitia, & incontinentia rei, indicia maleficij præstant, vnde capue erunt accusationis, vel inquisitionis, Fr. Caf. de ind. num, 3 397
Malitia crescente, debet etiam pœna augeri, Nic. Boër. de sedit. in 7.q.num.54 85
¶ Mala uita sola an indiciet ad torturam, M. Ant. Blanc. de ind. num. 250 380
¶ Malum semper præsumitur de malo homine, & malo verbo quod ab eo profertur, Fr. Ponz. de lamijs, num. 90 99
Malum semper præsumitur de malo indice, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de fuga incar. in 1.q.num.11 317
¶ Malus, & bonus, dupliciter consideratur, M. Ant. Blanc. de ind. num. 249 380
Malus qui semel fuit, in eodem gñe mali semp psumitur malus, Fr. Caf. de ind. nu. 12. c. 400
Malus euentus non ↄsideratur, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1.par.num.292 37
¶ Mandans aliquem verberari, efficitur irregularis, si mandatarius occiderit, Nic. Plo. de irregul. num. 8 101
Mandans capi vnum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, an sit excõicatus, si mandatarius fines excedens mandati, alios duos cęperit, ibi. nu. 17 102
Mandans aliquem occidi, non gaudet immunitate ecclesiæ, Ant. Columb. in for. proced. extr. in contr. crim. art. 117 407
Mandantis morte reintegra finitur mandatũ, Io. Nic. Arel. de hæret. notab. 4. nu. 1. c. 139
Mandator an efficiatur irregularis, si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat, Nic Plo. de irreg. num. 9 101
¶ Mandatarius in delictis non excusatur prætextu mandati in grauibus, mitius tñ punit, Ant. Columb. in for. proc. extraor. in contr. crim. art. 108 466
¶ Mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 281 36
Mandatum seu consilium præsumitur, si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit, Fr. Caf. de ind. num. 5, el 2. c. 405
Mandatum præsumitur ↄtra dñm, qui famulo suo dixit non redeas domum, nisi sentiã aliqd noui, si famulus aliquẽ occidit, ib. n. 8. ea.
¶ Manifestum quid sit, & an egeat probatione quod manifestum est, Paul. Girl. de qõ. in 3. q. num. 14 434
Manifestum, & euidens in quo durant à notorio, ibid. num. 15 434
¶ Manus inferens in præpositum domini, vel capitaneum, morte naturali puniri debet, Gul. Bont. de pœn. mor. nu. 3 444
Manus in se inferens, morti tradendus est, ibi. num. 4 408
¶ Marchio Ferrariensis iura de crimine læsæ maiest. loquẽtia ↄtra suos subditos exercet, Nic. Boër. de sedit. in 6.q.num.4 77
¶ Maritus in accusando vxore, extraneo, & et patri est præferendus. Placen. de accus. tit. 3. num. 7 3
Maritus adulterum cum vxore repertum interficere potest, ibi. num. 12 ea.
Maritus qui esse prohibetur licet sponsus sit, Iac. de Are. de bann. num. 41 201
Maritus non potest accusare vxorem de adulterio, si ipse de adulterio, vel lenocinio conuincatur, hodie tñ hoc corrigitur, Fr. Cason. in q. crim. cap. 1. num. 3 411

Maritus & pater vxoris post 40. dies accusare prohibentur, multasq́ ob alias causas, ab vxoris accusatione repellitur, ibi. nu. 4 422
Maritus vxorem accusare non potest de adulterio ante tempus sui matrimonij commisso, Pau. Gir. de pœ. omn. coi. in 6. q. n. 19. c. 442
Maritus non pót aliquem jure mariti accusare de stupro cum vxore tpe quo eam concubinam teneret commisso, ibi. num. 20 ea.
Marito quando liceat occidere eum quem suspicatur vxoris castitatis velle illudere. Plac. de accus. tit. 3. num. 13 3
Marito in carcerem coniecto non currit tempus, quod ei datur ad accusandum vxorem de adulterio, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 122 26
¶ Materia siue causa mere ecclesiastica non cadit in iudicio laicorum, maxime vbi ius canonicum contrariatur ciuili, Gondisl. de hæret. in 20. q. num. 3 169
¶ Matrimonialis causa quasi status dicitur. M. Ant. Bl. de ind. nu. 119 369
¶ Matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coëundi. Paul. Girl. de fortil. in 6. q. num. 14 115
Matrimonium cũ hæretico ꝯtractum nõ tenet. Item punit alijs pœnis extraordinarijs. Lud. Car. de hær. nu. 157. 158. cum seq. 193
Matrimonium scienter ꝯtrahentes in gradu ꝓhibito, pœna incestus puniuntur. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 5. q. num. 3 450
Matrimonij facturã ecclesia citius patitur, quã ꝙ maleficiatus ꝯtrarijs maleficijs liberetur. Ioan. Nic. Arel. de hæret. in l. not. n. 1. c. 144
¶ Medicus qui ꝑ imperitiam aliquẽ debilitauit vel occidit ad quid teneatur Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 13 345
Medicus dans uenenum sanatiuum ægroto, an puniatur si ægrotus ex illis moriatur. Paul. Gir. de fort. in 12. q. nu. 18 135
Medicus vnus sufficit cum alij non reperiunt. Ant. Col. in for. proc. extr. in controuer. cri. ar. 29 463
Medici qñ in criminalibus examinati debeant deponere de veritate, & qñ de credulitate, Franc. Caf. de tor. cap. 10. num. 7 415
Medicorum iudicio remittendũ est, qñ de vulnerib. agii, Col. vbi supra, art. 28 463
Medicoꝝ relatio debet fieri postq̃ iudex cõmisit, & interrogauit chirurgos, ibi. nu. 30 ea.
¶ Membrũ nullũ abscindi debet ꝓ crimine nisi sola manus, Plac. de acc. tit. 6. nu. 29 6
Membroꝝ suoꝝ nemo est dñs, Pau. Gir. de rel. carc. in tit. de fideiuss. reo. in 1. q. nu. 4. c. 172. & Fr. Caf. de ind. tr. 11. num. 21. car. 411. & in q. crim. cap. 9. num. 10 426
¶ Memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortem damnanda est. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 142 27
Memoria damnatur post mortem in crim. læsæ maiest. Marc. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 30 49
¶ Mendaciter rñdens an possit torqueri, Frã. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 18. c. 333. & M. Ant. Bl. in tract. eiusdem materię, num. 265. car. 381. & Fran. Cason. de indic. num. 1. el 2 407
Mendacium quid sit, M. Ant. Blanc. ibid. numero 166 ead.
¶ Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex verbis supplicationis, Inc. Anct. de crim. lęsę maiest. in 4. q. nu. 10 57
Mens principis manifesta est omnino obseruãda, ibid. in 8. q. nu. 13 66
Mens deliberata principis colligitur ex actib. frequenter iteratis, ibi. q. 12. num. 3 68
Mens legis, & non eius verba attendi debet, Iac. de Are. de bann. nu. 19 200
¶ Mentiri in quibus liceat ꝓ salutem, Fr. Caf. de ind. tract. 9. cap. 2. num. 3 407
¶ Mercatores falliti, cessantes & fugitiui an possint torqueri, vt indicent pecunias, scripta, & alia credita, Paul. Girl. de qõ. & tort. in 7. q. num, 4, car. 438, & Fran. Caf. de tor. cap. 8. nu. 2, car. 415, & cap. 10. num. 22 416
¶ Meretrix probari potest ex verisimilibus circunstantijs, nedum tactu, & actu, Fran. Bru. de ind. in 4. q. 1. par. num. 8 415
Meretrix quæ non plene resipuit, sed secrete plurium amplexus admittit, tractari ad hoc potest ut meretrix, Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 10. q. num. 27 458
Meretricem rapiens, aut alias pluriũ ꝯcubinã, an debeat puniri, Paul. Gir. ibi. nu. 25, c. 457
Meretrices causa libidinis inclusas detinentes, actione iniuriarum tenentur ibid.
¶ Mesites lapis potus facit ut dolorem nullũ sentiat torsus, & quæ remedia verbis fiant ne torti dolorem sentiant, Paul. Girl. de qõ. in 4. q. num. 13 436
¶ Metus iustus & legitimus, infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs, M. Ant. Bl. de ind. num. 129 370
Metu pœnæ homines à delicto arcentur, Iac.

in 11.q.num.15 131
¶ Maleficium q̃nq; absq; veneno, & sola carminum, & verbo℞ potentiæ perficitur, Pau. Girl. de fort. in 8.q.num.3 125
Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dummodo animus non recedat à Deo, Fr. Caf. de ind. num.2 410
Maleficia qualiter extra corpus maleficiati censeantur fieri, Paul. Girl. de fortil. in 3.q. numero 30 110
Maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica, quando hæresim sapiant, & quando non, ibid. in 10.q.num.6 127
Reliqua habes infra in ver. Remedium.
¶ Maleficium q̃n est cõmittendum in p̃sonam eius, cuius q̃s est subditus, sola scia punitur, Matt. Laud. de crim. læsę maiest. in 13.q. 48
Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium, M. Ant. Bl. de ind. num.48 364
Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur, ibid. nu.74 366
Maleficium apparere prius dẽt, q̃ de ꝓposito, aut reo conqueri debeat, Fr. Caf. de ind. nu. 1, el 1 396
Maleficium præmeditatum non præsumitur, nisi appareat de antecedenti proposito, & quo id probari possit, ib. nu. 1, el 4 396
Maleficio domi commisso, torqueri possunt, ibidem existentes t̃pe cõmissi maleficij, Fr. Brun. de ind. in 4.q.2.par.num.14 452
in Maleficio sunt extrema duo .f. percussus, & percutiens. Ant. Col. in for proc. extr. in ꝯtr. crim. art.44 464
Malitia, & incontinentia rei, indicia maleficij præstant, vnde capute erunt accusationis, vel inquisitionis, Fr. Caf. de ind. num,3 397
Malitia crescente, debet etiam pœna augeri, Nic. Boër. de sedit. in 7.q.num.54 85
¶ Mala uita sola an indiciet ad torturam, M. Ant. Blanc. de ind. num.250 380
¶ Malum semper præsumitur de malo homine, & malo verbo quod ab eo profertur, Fr. Ponz. de lamijs, num.90 99
Malum semper præsumitur de malo iudice, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de fuga incar. in 1.q.num.11 315
¶ Malus, & bonus, dupliciter consideratur, M. Ant. Blanc. de ind. num.249 380
Malus qui semel fuit, in eodem gñe mali semp p̃sumitur malus, Fr. Caf. de ind. nu.12.e.400
Malus euentus non ꝯsideratur, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1.par.num.292 37
¶ Mandans aliquem verberari, efficitur irregularis, si mandatarius occiderit, Nic. Plo. de irregul. num.8 101
Mandans capi vnum de tribus clericis inceden tibus, & alios duos non grauari, an sit excõicatus, si mandatarius fines excedens mandati, alios duos cœperit, ibi. nũ.17 102
Mandans aliquem occidi, non gaudet immunitate ecclesiæ, Ant. Columb. in for. proced. extr. in contr. crim. art.117 407
Mandantis morte reintegra finitur mandatũ, Io. Nic. Arel. de hæret. notab.4.nu.1. c.139
Mandator an efficiatur irregularis, si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat, Nic Plo. de irreg. num.9 101
¶ Mandatarius in delictis non excusatur prætextu mandati in grauibus, mitius t̃n punit̃, Ant. Columb. in for. proc. extraor. in contr. crim. art.108 466
¶ Mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1.par.nu.281 36
Mandatum seu consilium præsumitur, si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit, Fr. Caf. de ind. num.5, el 2. c.405
Mandatum præsumitur ꝯtra dñm, qui famulo suo dixit non redeas domum, nisi sentiã aliq̃d noui, si famulus aliquẽ occidit, ib. n.8. ea.
¶ Manifestum quid sit, & an egeat probatione quod manifestum est, Paul. Girl. de q̃ō. in 3. q.num.14 434
Manifestum, & euidens in quo durant à notorio, ibid. num.15 434
¶ Manus inferens in præpositum domini, vel capitaneum, morte naturali puniri debet, Gul. Bont. de pœn. mor. nu.3 444
Manus in se inferens, morti tradendus est, ibi. num.4 408
¶ Marchio Ferrariensis iura de crimine læsæ maiest. loquẽtia ꝯtra suos subditos exercet, Nic. Boër. de sedit. in 6.q.num.4 77
¶ Maritus in accusando vxore, extraneo, & ẽt patri est præferendus. Placen. de accus. tit.3. num. 7 3
Maritus adulterum cum vxore repertum interficere potest, ibi. num.12 ea.
Maritus qui esse prohibetur licet sponsus sit, Iac. de Are. de bann. num.41 201
Maritus non potest accusare vxorem de adulterio, si ipse de adulterio, vel lenocinio conuineatur, hodie ĩñ hoc corrigitur, Fr. Cason. in q. crim. cap.1. num.3 421

Mari

Maritus & pater vxoris post 40. dies accusare prohibentur, multasq. ob alias causas, ab vxoris accusatione repellitur, ibi.nu.4 422
Maritus vxorem accusare non potest de adulterio ante tempus sui matrimonij commisso, Pau.Gir.de pœ.omn.coi.in 6.q.n.19.c.442
Maritus non pōt aliquem iure mariti accusare de stupro cum vxore tpe quo eam concubinam teneret commisso, ibi.num.20 ea.
Marito quando liceat occidere eum quem suspicatur vxoris castitatis velle illudere. Plac. de accus.tit.3.num.13 3
Marito in carcerem contecto non currit tempus, quod ei datur ad accusandum vxorem de adulterio, Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1. par.nu.122 26
¶ Materia siue causa mere ecclesiastica non cadit in iudicio laicorum, maxime vbi ius canonicum contrariatur ciuili, Gondisl. de hæret.in 20.q.num.3 169
¶ Matrimonialis causa quasi status dicitur. M. Ant.Bl.de ind. nu.119 369
¶ Matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi. Paul.Girl.de sortil.in 6.q.num.14 115
Matrimonium cū hæretico ɔtractum nō tenet. Item punit alijs pœnis extraordinarijs.Lud. Car.de hær.nu.157.158.cum seq. 193
Matrimonium scienter ɔtrahentes in gradu ꝓhibito, pœna incestus puniuntur.Paul.Girl. de pœn.omnif.coi.in 5.q.num.3 450
Matrimonij facturā ecclesia citius patitur, quā ꝙ maleficiatus ɔtrarijs maleficijs liberetur. Ioan.Nic.Arel.de hæret.in l.not.n.15.c.144
¶ Medicus qui ꝑ imperitiam aliquē debilitauit vel occidit ad quid teneatur Fr.Brun.de ind. in 5.q.2.par.num.23 345
Medicus dans uenenum sanatiuum ægroto, an puniatur si ægrotus ex illis moriatur. Paul. Gir.de sort.in 12.q.nu.18 135
Medicus vnus sufficit cum alij non reperiunt. Ant.Col.in for proc.extr.in controuer. cri. ar.29 463
Medici qn̄ in criminalibus examinati debeant deponere de veritate, & qn̄ de credulitate, Franc.Caf.de tor.cap.10.num. 7 415
Medicorum iudicio remittendū est, qn̄ de vulnerib.agit, Col.vbi supra, art.28 463
Medicorū relatio debet fieri postq̄ iudex cōmisit, & interrogauit chirurgos, ibi. nu.30 ea.
¶ Membrū nullū abscindi debet ꝓ crimine nisi sola manus, Plac.de acc.tit.6. nu.29 6
Membrorū suorū nemo est dn̄s, Pau.Gir.de rel. carc.in tit.de fideiuss.reo.in 1.q.nu.4.c.272. & Fr.Caf.de ind.tr.11.num.21. car. 411. & in q.crim.cap.9.num.10 426
¶ Memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortem damnanda est.Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.142 27
Memoria damnatur post mortem in crim.læsæ maiest. Mart.Laud. de crim.læsæ maiest. q. 30 49
¶ Mendaciter rn̄dens an possit torqueri, Frā. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.18.c. 333.& M.Ant.Bl.in tract.eiusdem materię, num.265.car.381.& Fran. Cason. de indic. num.1.et 2 407
Mendacium quid sit, M.Ant.Blanc.ibid.numero 166 ead.
¶ Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex verbis supplicationis, Inc.Auct.de crim.læsę maiest.in 4.q.nu.10 57
Mens principis manifesta est omnino obseruāda, ibid.in 8.q.nu.13 66
Mens deliberata principis colligitur ex actib. frequenter iteratis, ibi.q.12.num.3 68
Mens legis, & non eius verba attendi debet, Iac.de Arc.de bann.nu.19 200
¶ Mentiri in quibus liceat ꝑ salutem, Fr.Caf. de ind.tract.9.cap.2.num.3 407
¶ Mercatores fallit, cessantes & fugitiui an possint torqueri, vt indicent pecunias, scripta, & alia credita, Paul.Girl.de qō.& tort. in 7. q. num,4,car.438, & Fran. Caf. de tor.cap.8. nu.2,car.415,& cap.10.num.22 416
¶ Meretrix probari potest ex verisimilibus circunstantijs, nedum tactu, & actu, Fran.Bru. de ind.in 4.q.1.par.num.8 415
Meretrix quæ non plene resipuit, sed secrete plurium amplexus admittit, tractari ad hoc potest ut meretrix, Paul.Girl.de pœ. omnif. coi.in 10.q.num.27 458
Meretricem rapiens, aut alias pluriū ɔcubinā, an debeat puniri, Paul.Gir.ibi.nu.25,c.457
Meretrices causa libidinis inclusas detinentes, actione iniuriarum tenentur ibid.
¶ Mesites lapis potus facit ut dolorem nullū sentiat torsus, & quæ remedia verbis fiant ne torti dolorem sentiant, Paul.Girl.de qō. in 4.q.num.13 436
¶ Metus iustus & legitimus, infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs, M. Ant. Bl.de ind.num.129 370
Metu pœnæ homines à delicto arcentur, Iac.

de Are. de bannit. num. 13 199
¶ Miles seu alius missus per iudicē seu ptātem ad videndū excessum, qd facere debeat. Frā. Brun. de ind. & tort. in 9. q. 2. par. nu. 2. c. 355
¶ Miles artem ludricam exercens capite plecti tur, non autem paganus. Placent. de accusat. tit. 2. num. 6 2
Miles qui per lasciuiam aliquibus rixātibus se ditionem fecerit militię gradu priuari debet. Nic. Boër. de seditio. in 7. q. num. 63 86
Miles socium cōmilitonem feriens morti tradi debet Guil. Bōt. de pęna mortis. nu. 3. c. 444
Miles qui fugit in bello integra acie, morte na turali puniendus est, ibidem.
Miles turbator pacis morti naturali est traden dus. ibid. num. 4 ea.
Miles custos qui captiuum dimisit, est morte puniendus, ibidem.
Miles qui ne pugnet debilem se fingit est natu rali morte tradendus, ibid. nu. 5 ea.
Milites ex proposito, & dolose seditionem facientes in exercitu belli debēt capite plecti. Nic. Boër. de seditio. in 7. q. nu. 61 86
Milites nostri temporis an possit quęstioni sub ijci. Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 104 c. 327 & Fran. Brun. in tract. simile in 4. q. 2. par. nu. 19. car. 298. Fran. Cas. de torm. cap. 10. num. 15. car. 416. Paul. Girl. de quæst. in 6. q. nu. 2. car. 436. & Amber. de Antr. in tract. eiusdem nominis. num. 24. & 25 443
Milites hodierni, per plateas quotidie ociosi, torturæ possunt applicari sicut alij priuati. Guid. de Suz. ibi. num. 105 328
Milites nostri temporis pro debito contractus vel vltimæ voluntatis carcerati nequeunt. Guid. de Suz. vbi supra. nu. 105 ea.
¶ Minans, & iactans de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi, quomodo considere tur. Fran. Cas. de ind. tit. 7. nu. 13 405
Minans quando non constat de interfectore, an possit torqueri. ibid. nu. 17 ea.
Minans an possit impune offendi ab eo, cui mi natus est, in illo actu minandi. ibi. nu. 19 ea.
Minans ex malignitate animi vī verba profer re. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 180 374
¶ Minatus minantem in eo actu de facili occi dere potest, ib. nu. 181 ea.
Minatus minantem occidat an pręsumatur ex proposito occidisse. Franc. Cas. de ind. tit. 7. num. 14 426
Minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur. ibid. nu. 15 ea.
¶ Minæ quando indicium faciant sufficiens ad torturam. Franc. Brun. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 33 335
Minæ faciunt præsumi inimicitiam capitalem si minatus est mortem. M. Ant. Blan. de ind. num. 105 368
Minæ indicāt ad pęsamentū. ibi. nu. 179. c. 384
Minæ si de percussore ignoretur, an indicium ad torturam faciant. ibi. nu. 183 374
Minæ præcedentes indicant propositum, quan do constat minantem occidisse eum, cui minatus. Fran. Cas. de ind. tit. 7. nu. 10 405
¶ Minor ætas in quibus casibus non excuset quin reus torqueatur? Frā. Cas. de torm. cap. 10. num. 10 415
Minor ætas excusat à nuptijs illicitis, & pœnis illicite eas ꝯtrahentibus inflictis. Paul. Girl. de pœnis omnif. coit. in 2. q. nu. 6 448
Minor an excusator sine mandato esse possit. Ant. de Can. de excusatore in prima part. num. 3 13
Minor an accusare possit de hęresi. Lud. Carer. de hæret. num. 106 186
Minor an possit facere pacem de morte patris, vt ex ea bannitus beneficium statuti ꝯsequa tur. Et si nō pōt an possit tutor vel curator, & an possit peti restitutio. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 32. & 33. 274
Minor 14. ann's non debet torqueri, sed ferula vel corrigia ceditur. vt veritas sciant, non vt damneī. Guid. de Suz. de ind. nu. 12. car. 319. Fran. Bru. in tract. eiusdem. tit. in 4. q. 2. par. num. 16. car. 452. Fran. Cason. de torment. cap. 10. num. 9. car. 415. & Bal. de periglis de quæst. cap. 1. num. 4 428
Minor 14. annis an debeat examinari. Marc. Ant. Blan. de ind. nu. 349 387
Minor 25. annis non potest torqueri, nisi ei sit datus curator. Franc. Cason. de tormentis cap. 10. nu. 2 415
Contra minorem doli capacem de obseruātia communi proceditur. ibi. nu. 3 ea.
Minor annis viginti an possit in criminalibus examinari. Franc. Brun. de ind. in 2. quæst. 1. par. num. 17 442
Minor 25. annis pro accusatore regulariter examinari non potest, secus in inquisitione. Franc. Cas. in q. crim. cap. 8. nu. 16 425
Minor in delictis censeī maior nisi in attenuā do pœnam. Ant. Columb. in for. proced extraord. in ꝯtrouer. crim. art. 172. 174 469
Minor 25. annis accusare prohibeī. Fran. Cas. in q.

in q.criminalib.cap.1.nu.12 412
¶ Miraculum quid proprie dicatur. Paul.Girl. de sortileg.in 7.q.nu.15 119
Miracula (cum diuina virtute fiant) arguunt Dei ac fidei nostræ veritatem infallibilem. Gondiss.de hæret.q.21.num.6 171
¶ Misericordiam pro delinquente q̄uis regulariter implorare liceat, pro hæretico tamen nō licet.Gond.de hæret.in 16.q.nu.3.c.167
¶ Mittēs iaculum cum ferro præsumitur velle hominē occidere.M.Ant.Blanc.de indicijs. num.84 367
¶ Moderator rei suæ quilibet est, vt de ea ad libitum disponat. Io. Nic. Arel.de hæret.not. 98.num.1 144
¶ Moderni breuitate gaudent. Io.Fran.Ponz. de Lamijs,nu.28 92
¶ Modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur indici. Pau.Girl.de relaxatio.carcerator.in tit.de fideiussori.reo in 2.quæstio.num.3 312
Modus percutiendi an faciat indicium ad pēsamentum, M. Ant. Blan.de ind.nu.188.car. 377.& Fran.Cas.de ind.nu.2.el 3 403
Modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præstat.Fran.Cas.ibi.nu.2 403
¶ Monachationis cā,& matrimonialis æq parant.M.Ant.Blan.de indicijs nu.121 369
¶ Monachus, & sacerdos eandem cognoscētes mulierem,qua pœna plectantur, Paul.Girl. de pœn.omnif.coit.in 15.q.nu.1 460
Monachus fornicans sacrilegium committit, clericus vero stuprum.ibid.nu.2 ea.
Monachus nil proprium habere potest. M.Anton.Blan.de ind.nu.121 369
Monachus fugiens de monasterio probatur apostata.ibi.num.278 382
Monachi an possit licite iurare se defensuros aduersus quemlibet monasterij bona diripiētem.Nic.Boër.de seditio.in 5.q.nu.2 76
¶ Monialem stuprans de iure ciuili debet capite plecti.Pau.Girl.de pœnis omnis.coi.in 1.q. num.18 447
¶ Monetæ variatio tempore Philippi pulchri Parisijs fuit in causa seditionis,Nic.Boër.de seditio.in 1.q.nu.23 71
Monetam, & imaginem Cæsaris falsificans crimē læsç maiest.incurrit.ibi.in 6.q.nu.2.c.77
Monetam falsificans pęna mortis nālis puniri debet.Guil.Bont.de pęna mortis.n.3.c.444
Reliqua require infra in ver.seditio.
¶ Monitio charitatiua præcedere debet inquisitionem Bonic.de accus.nu.34 10
Monitiones generales in ecclesijs fieri solitæ, vt sub excōicationis pœna scientes aliqua delicta,ex ꝑpalare habeant,an,& quatenus stringāt, Gond.de hæret.in 10.q.n.9.c.161
¶ Mores nouos ad victe rectitudinem non necessarios inducere,est discordiam inducere. Nic.Boër.de seditio.in 1.q.nu.2 69
Mores boni faciunt præsumi pro reo,mali vero mores contra reum. Fran.Cas.de torm. cap.18.num.17 419
¶ Morituro prius succurritur in baptismate q̄ in cōione Dominici corporis Io.Nic.Arel. de hæret.not.34.num.3 142
¶ Mors vltimum terribiliū à iure ciuili appellatur.Pau.Girl.de hæret.in 3.q.nu.3 147
Mors in maleficijs probatur etiam per visum, Ant.Columb.in for.proced.extraord. in cōtrouer.crim.art 48 464
¶ Moriens quilibet non est S.Ioānes Baptista. M.Ant.Blan.de ind.nu.390 391
¶ Mortuus iuxta domum Titij repertus, an præsumatur à Titio occisus,Guid.de Suz.de ind.nu.39.car.329.& M.Ant.Blan.in tract. eiusdem tit.num.298 383
Mortuus in domo indicat existentes in ea. M. Ant.Blan.ibi.nu.299 384
Mortuus post triduum pręsumitur mortuus ex vulnere. Ant. Col.in forma.proced.extr.in controuer.crim.art.62 465
Mortui quando possint accusari,quando non? Fran.Cas.in quæst.crim.cap.2.nu.2 412
¶ Mulier qn̄q; potest accusare non ex acta inscriptione. Plac.de accus.tit.1.num.6 9
Mulier an possit sine mandato esse excusatrix. Ant.de Cana.de excusatore in 1.par. numero 3 13
Mulier de crimine publico accusare nō potest. Io.Ant.Rub.de pot.ꝑc.in 2.par.n.52. c.47
Mulier ex se pudica quandoque ad libidinem diaboli opera procuratur.Paul.Girl.de sort. in 5.q.num.5 112
Mulier quædam virum suum ad ludum dæmonum duxit qui ibidem Deo laudes deferens, repertus est solus in loco à domo distante ꝑcentum milliaria.ibi.in 7.q.nu.26 120
Mulier de iure Canonico excommunicatur, quæ poculū sumit vt fœtus immaturus edatur.ibi.in 13.q.nu.7 136
Mulier pręgnans poculum abortionis scienter sumens,qualiter puniri debeat.ibi. num. 2. & 6 135.136

Mulier prægnans pecunia accepta partum suũ abigens, pœna capitis plectitur ibid.

Mulier pregnans est a tortura excusabilis, ac ẽt intra 40. dies, quibus à puerperio dãnabit, Guido de Suz. de ind. & tor, n.8. car. 319. Fr. Br. in tract. eiusdem materiæ, in 4. q. 2. pat. nu. 2. & 3. car. 340. Bal. de Periglis in tract. de q. cap. 1. nu. 5. car. 429, & Pau. Gir. in trac. similis tit. in 6. q. num. 4 437

Mulier prægnans non torquetur, sed expectat vt pariat, & post partum supersedetur p 40. dies, & si dubitetur, an sit prægnans, obstetrices, & medici sunt consulendi, quos sufficit de credulitate deponere, Fr. Cas. de tor. cap. 10. num. 6 415

Mulier hæretica an teneatur dotare filiã orthodoxam, Lud. Car. de hæret. nu. 149 192

Mulier hæretica an gaudeat priuilegijs mulierũ, ibid. num. 150 ead.

Cetera require supra in ver. Hæretica.

Mulier bannita licet ex statuto possit impune occidi, non tamen potest adulterari, Franc. Cas. de ind. num. 7 396

Mulier bannita an perdat dotem in casibus in quibus bona ꝯfiscantur. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 28 225

Mulier an teneatur sequi vir bannitum quo vadit, ibid. in 1. par. 2. temp. num. 44 227

Mulier bannita ob adulterium an possit vir ad dotem conueniri, ibid. nu. 29 225

Mulier quæ, & qñ incarcerari possit, Bal. de carcer. num. 3 301

Mulier honesta in leuib. delictis, non debet psonalr̃ detineri, Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiuss. reo. in 1. q. nu. 2 312

Mulier si examinetur faciat indicium, M. Ant. Blan. de ind. num. 350 388

Mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali, ibi. nu. 351 ea.

Mulier damnans sibi uim inferri, facit indiciũ, si reus fuit cognitus, Fr. Cason. de ind. tract. 8. cap. 1. nu. 10 406

Mulier quæ aĩali bruto subiecit, morte nãli est punienda, Gul. Bon. de pœ. mor. nu. 3. c. 444

Mulier quæ adulterium cõmisit cum aliquo, an mortuo marito possit matrimonium cõtrahere cum illo, Paul. Girl de pœn. omnis. coit in 6. q. num. 17 452

Mulier dr̃ honeste viuere si vnius tm̃, & non plurium recipit amplexus, ibi. nu. 18 ead.

Mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens, capite punitur, & seruus igne crematur, ibid. in 7. q. nu. 7 453

Mulier virũ causa libidinis rapiens an puniat, & quid si vir virũ, ibid. in 10. q. nu. 23 457

Mulier quæ osculum amatorium dat an puniatur quemadmodum, & pro adulterio, M. Ant. Blan. de ind. num. 69 366

Mulier insidiatur in uia quasi latro. Ant. Col. in for. proc. extraor. in contr. crim. artic. 53 car. 464

Mulieris asserentis se vim passam vociferatio an faciat indicium, M. Ant. Bl. de ind. num. 290 383

Mulieri facilius q̃ uiro ignoscitur, Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de pœna. compositioni. numero 7 310

Mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur, Paul. Girl. de pœ. omnis. coi. in 6. q. num. 16 452

Mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accusandum, Plac. de accus. tit. 3. num. 2 3

Mulieres denunciare possunt crimen læsæ maiest. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. num. 6 64

Mulieres tempore guerræ possunt ciuitatem tueri, & defendere, Nic. Boër. de sedit. in 7. q. num. 59 86

Mulieres possunt crimẽ læsæ maiest. incurrere, ibid. num. 60 ea.

Mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, in momento multa terrarum spacia ptransire falsum est, Ioan. Franc. Ponz. de lamijs, &c. num. 49 94

Mulieres quare in maiore numero eant ad ludum dæmonum, q̃ viri, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. num. 31 123

Mulieres quædam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore, ibid. num. 33 ead.

Mulieres cum masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt, Gond. de hæret. in 11. q. nu. 5. c. 162

Mulieres impudicæ, & inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminib. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiusso. reo. in 1. q. num. 3 312

¶ Multa conceduntur vt veritas habeatur, M. Ant. Blan. de ind. num. 332 386

¶ Multipli catio vulnerum propositum indicat, Franc. Cas. de ind. num. 4. el 2 403

¶ Multitudo vulnerũ indicat propositum, ibid. ..

Multitudo an possit in quatuor cõsistere. Nic. Boër.

Boër. de sedit. in 7. q. num. 2 75
Multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi, ibid. in 7. q. nu. 24 82
Multitudini in septem casibus nõ parcitur, ibi. num. 25 ead.
nec etiam Multitudini religiosorũ ibid.
Multitudini non parcitur in delicto cõmittendo, licet bene in commisso, ibid. nu. 26. c. 83
¶ Muricem emens, & purpuram tingens, puni tur pœna mortis, Gul. Bont. de pœna mor. num. 2 444
¶ Muros ciuitatis uiolans pœna mortis naturalis plecti debet ibid.
¶ Mutilati membris, vel aliqua parte corporis viciati in criminali causa, an contra clericos admittantur, Franc. Cas. de torm. cap. 11. num. 3 416
¶ Mutius Scæuola quid aduersus Porsenam regem tentauerit, Nic. Boër. de sedit. in 1. qõ. num. 17 71
¶ Mutuans, vel donans pecuniam hostib. principis incidit in crim. læsæ maiest. Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. in 4. q. 48
Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præfertur creditoribus ceteris, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 11. num. 1 140
Mutuans pecuniã ei, q statim deliquit, p̃sumit adiutor, Fr. Cas. de ind. num. 4, el 1 402
¶ Mutus, & surdus à nã torqueri non pñt, nec ẽt damnari, nisi ex dictis testium, Fr. Bru. de indic. & tort. in 4. q. 2. par. num. 25. car. 342. Paul. Girl. de q. in 6. q. nu. 7. car. 437. & Fran. Cas. de torm. cap. 10. num. 5 415
Natio præsumptionem de hominum natura præbet, Franc. Cas. de ind. num. 2. el 3. car. 398
¶ Natura reũ testis optima, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. num. 4 64
Natura quædam in homine est quæ ipsum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifestare, & hæc quo nomine vocetur, Franc. Cas. de ind. in proœ. num. 15 395
¶ Naturalia, seu gentium, inducta nãli rõne, à Principe non tolluntur, Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. crim. art. 3 463
¶ Natus ex sola muliere ex uirili semine, non est maculatus peccato originali, sed quis ille Christus solus, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 5. q. num. 15 59
Nati ex reducti in pristinam seruitutem pp ingratitudinem serui sunt, ibid. num. 10 ead.
¶ Necessitas ineuitabilis occidendi alium quę dicatur, Io. Nic. Plo. de irreg. num. 22 102
¶ Negans infernum & paradisum, & asserens animam esse mortalẽ, an sit hæreticus, Lud. Car de hæret. num. 36 180
¶ Negatiua est non ens, & ideo improbabilis, Io. Fran. Ponz. de lamijs, num. 41 94
Negatiua probatur eo ipso q non probatur contrarium, ibid. num. 60 96
Negatiua facti ubi habet annexam determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei, indirectam habet probationem, Fran. Cas. de ind. num. 3, el 2 397
Negatiua coarctata loco, & tpe, potest ꝓbari, qui æpolles affirmatiuæ, ibi. nu. 6 ead.
Negatiua probatio non admittitur in ꝓbõne intuitiua, vt qñ testes deponunt vidisse fcm, & sunt in sufficienti numero, & qñ qualitas testium est in iure approbata, ibi. nu. 5 ea.
¶ Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra se, M. Ant. Blã. de ind. num. 310 384
¶ Negligentia eorũ qbus mandat non excusat mãdantẽ, Nic. Boër. de sedit. in 7. q. n. 6. c. 81
¶ Negocium oẽ per tria tpa certiorib. argumẽtis arguitur, Fr. Cas. de ind. num. 12 397
Negocia plura sunt numero, q̃ vocabula, Ioan. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 17 102
Negocijs attributa quomodo consideretur, Fr. Cas. ubi supra, nu. 8 398
¶ Negromantia vnde sit dicta, Paul. Girl. de for til. in 2. q. nu. 9 106
Negromantici qui dicantur, ibi. nu. 8 ead.
Negromantici suis superstitionibus volentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant, ibid. num. 6 ead.
¶ Nemo præsumitur immemor salutis æternę M. Ant. Blanc. de ind. num. 391 392
Nemo in ius vocari debet sine iudiciali præcepto, Iac. de Ar. de bann. num. 15 200
Nemo reperitur, qui non metuat, oderit, speret, & irascatur, per quas causas delinquitur, Fran. Cas. de ind. num. 4, el 2 401
Nemo debet ex præsumptionibus dãnari, sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis uita agitur, ibi. num. 3 410
Nemo est dñs membrorũ suorũ, ibi. nu. 21 ea.
Nemo videtur sine animo maligno delinquere, Fr. Cas. de tor. cap. 18. num. 23 419
Neminem sine causa audit prætor. Ant. Col. in for. proc. extraord. in controuer. criminal. art. 99 466

¶ Nepos etiam venit appellatione filij. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 6. q. nu. 2 c. 60
Nepos in materia correctoria venit nomine filij. ibid. num. 3 ead.
Nepos non venit filij appellatione in materia odiosa, et in legis dispone, ibi. nu. 7 ea.
Nepos patris imago dr, ibi. num. 25 62
Nepotes non comprehenduntur sub pœna, l. quisquis, C. ad l. Iul. maiest. loquentis in filijs, ibid. num. 1 60
Nepotes vere non veniunt filiorum appellatione, ibid. num. 6 ead.
Nepotes nō veniūt noīe filioꝝ, in his in qbus iterpretatio stricta fieri debet, ib. nu. 10 c. 61
Nepotes auo mortuo concepti, ad eum nihil spectare dicuntur, ibi. num. 12 ea.
Nepotes filiorum appellatione continentur, filio de medio sublato, ibi. num. 13 ea.
¶ Nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad verum, neque ad falsum determinatus. Paul. Gir. de quæstio. in 3. q. nu. 10 c. 433
¶ Nobiles, aduocati, & doctores, an possint torqueri. Franc. Brun. de ind. in 4. quæst. 2. par. num. 22 341
¶ Nocens primo præsumitur nocere secundo. Ant. Columb. in forma proced. extraord. in controuer. crim. art. 146 467
¶ Noctu agens præsumitur male agere. Franc. Cas. de ind. num. 2 414
¶ Nomen malum an faciat indicium. M. Ant. Blan. de ind. num. 405 393
Nomen turpe habens primo est torquendus. Fran. Cas. de torm. cap. 13. num. 5 417
Nomina hebraica Dei, & Angeloꝝ ab aliqbus scripta, an deferant licite ꝑ remedio sanitatis, Paul. Gir. de sortil. in 6. q. nu. 23 116
¶ Nominatio facta per reum in tortura, an faciat indicium contra nominatum. M. Ant. Blan. de ind. num. 378 390
Nominatio alicuius ad hoc vt indicet, quid habere debeat, ibid. num. 380 ea.
Nominatio debet esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura, aliter ea non valet. Fran. Cas. de torm. cap. 17. num. 6 418
Nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur, sed solū inquiretur, fallit in casib. in quibus reus interrogari pōt, ib. nu. 1 ea.
Nominati per tortum qn̄ sine alijs indicijs possint torqueri, & qn̄ non, ibi. nu. 4 ea.
¶ Non ꝓbat hoc esse, quod ab hoc ꝯtingit absque. Io. Fran. Pont. de lamijs, nu. 54 95
¶ Notarius, iudex, actor, vel procurator, irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur. Nic. Ploui. de irregul. nu. 4 100
Notarius bānitus pro crimine famoso, an possit instrumenta conficere. Nell. de banni. in 1. par. 2. temp. num. 51 230
Notarius fisci nomine stipulari potest, M. Ant. Blanc. de ind. num. 213 377
Notarius non debet scribere reum tortum spōte confessum fuisse. Franc. Brun. de indici. in 6. q. 2. par. num. 24 353
Notarius non debet scribere reum sponte confessum fuisse, quando adest aliquis terror. Fran. Cas. de torm. cap. 18. nu. 4. car. 419. & cap. 19. num. 5 420
Notarius non potest, nec debet scibere reum sponte confessum, sed sufficit vt scribat, quo loco, quo tempore, quibus verbis confiteatur, ibi. cap. 19. num. 9 411
Notarius inquisitoris tenetur iterum iurare, dum assumit in causa inquisitionis. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 36. num. 2 142
Notarium sufficit in principio officij iurare fideliter exercere officium, ibi. nu. 1 ead.
¶ Notorium à quibus releuet. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 345 40
Notorium pro sñia non habetur. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. nu. 22 52
Notoriū id dr, qđ nulla tergiuersatione celari potest. Iac. de Are. de banni. nu. 14 199
Notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet. ibi.
Notoriū dicitur certitudo in dubia rei de qua queritur, fidem faciens in dubium. Paul. Girl. de quæstioni. in 3. q. nu. 11 433
Notoria nulla dicuntur quę non sunt. Iac. de Are. de bannit. nu. 14 199
¶ Noui articuli seu noua indicia q̄ dicant, remissiue. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. nu. 232 472
¶ Noxæ imputatur non fato, quæ absque casu improuiso accidunt. Paul. Girl. de sortileg. in 12. qō. num. 6 133
¶ Nullū qđ est, quo ad expressionem voluntatis, & eius declarationem aliquid inducit, M. Ant. Blan. de ind. nu. 214 377
Nullū quod est, nullum producit effectū. ibi.
Nullus est ita insipidus, q nō capiat cruciatū corporis, vel mortis periculū declinare. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 325 c. 39
¶ Nūcius est instrm̄, quo vox vnius vadit in aliū. Ant. de Can. de excus. in 1. par. nu. 7 c. 13
Nunciū, vel lr̄as hostibus mittens, vel aliud signum

gnum faciens, quo possint ciuitatem, & eius dñm occupare, crimen incurrit maiest. læsæ, Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. in 2. q. car. 48. & Nic. Boër. de sedit. in 6 q. nu. 15 78
¶ Nunquam dictio, est exclusiua loci, & tpis. & cuiusuis alterius subiecti, Paul. Girl. de hæret. in 5. q. num. 17 150
¶ Nuptiæ de parentum consensu procedere debent, Paul. Girl. de pœnis omnif. coit. in 10. quæst. num. 24 457
Nuptias binas si quis contraxerit, an huius rei cognitionem habeat inquisitor, Gondiss. de hæret. in 9. q. num. 5 160
Obligatio naturalis ex tacito consensu delictus inest, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 8. q. num. 7 65
¶ Obstinatus recusans bene agere, an habeat pro hæretico, Ioã. Nic. Arel. de hæret. not. 32. num. 1 142
¶ Obuians forte si occidat, non punitur de præmeditato, licet animum occidendi habuerit. Fr. Cas. de ind. tract. 4. num. 3. el 1 403
¶ Occasio capi debet, quę benignius rñsum pbet, Io. Fr. Ponz. de lamijs, num. 62 96
Occasio delinquendi est oino tollenda, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 8. q. nu. 3. c. 65
Occasio deliberationis indicium prębet, & quo ea psiderat, Fr. Cas. de ind. nu. 1. el 2. 403
Occasio quæ proprie sit, & ex quibus oriatur? ibi. nu. 2 ea.
Occasio & tempus in quibus inter se differant? ibi. nu. 4 ea.
Cetera vide infra in ver. Tempus.
¶ Occidens. Inter occidentem, & occasionem mortis præbentem differentia, Odof. de percussio. nu. 15 88
Occidens aliquem se defendendo, incurrit irregularitatẽ, si euitare aliter potuit. Nic. Plo. de irreg num. 11 101
Occidens bannitum auctoritate statuti, an peccet in foro conscientiæ, Nell. de bann. in 2. par. 2. temp num. 11 246
Occidens bannitum ad instantiam inimicorũ eius, & pro pecunia an excuset. ibi. n. 12 ea.
quid si iuris si volens Occidere bannitũ intrauit per muros ciuitatis, & eum occidit. ibid. num. 13 ea.
Occidens bannitum si accusatur, an possit per procuratorem opponere q occisus erat bannitus, ibi. num. 14 247
Occidens vnum, quem credebat esse Titium Ioannis bannitum, & erat alius homo, an excusetur propter statutum vel non. & qualiter puniatur, ibid. num. 26 250
Occidens bannitum, an sit necesse probare, q sciebat illum esse bannitum, ibi. nu. 25 ea.
Occidens Bononiensis Florentiæ bãnitum de Florentia, an possit pro tali occisione Bononiæ conueniri. & in eo etiam examinari. ibidem num. 56 202
Occidens Bonoñ. in ecclesia comitatus Florẽtiæ Florentinum bãnitum de Florentia, an possit puniri Bonoñ. ac si illum occidisset extra territorium Floreñ. ibid. nu. 58 ead.
Occidens qui dicet ad sui defensionem occidisse, an rõne dubietatis debeat absolui. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de absol. innocent. in 6. q. num. 4 309
Occidens aliquem & proijciens corpus in mare, an possit condemnari si de corpore mortuo non constet. Fran. Brun. de ind. in 6. q. 2. par. num. 12 351
Occidens consanguineum, vel affinem meum mihi iniuriam facit. M. Ant. Bl. de ind. numero 93 367
Occidens aliquem in loco, in quo versari non soleat, præsumitur consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa, Fr. Cas. de indic. num. 2. el 3 402
Occidens hoiem in ptorio, vel ecclesia, præsumit deliberate occidisse, ibi. nu. 3. el 5 403
Occidens eũ quem tpe illatorũ vulnerũ bãnitũ fuisse asserit, vtrum si in pcessu non appareat, an antea, vel post vulnera fuerit bannitus, pro vulnerib. sit pdemnandus, Fr. Cas. in singulari q. crim. in cap. 5. nu. 4. 424
Occidens præmeditato psilio, non gaudet immunitate ecclesiæ, Ant. Col. in so. proc. extr. in contr. crim. art. 116 466
Occidens aliquem prope immunitatem, immunitate nõ gaudet, nisi nouis rixis habitis in eo loco secutũ sit homicidiũ. ib. ar. 119. 467
Occidens transeuntem per vicum absq; aliqua rixa habita, immunitate non gaudet, ibidem art. 128 ea.
¶ Occidere velle non præsumitur, percutiens calce, vel gleba, vel paruo lapide, Odofr. de percuss. num. 10 87
Occidere an liceat bannitum captum à familia potestatis, Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 28 249
Occidere bannitum an quis possit, in manibus priuati, qui cum licite ceperat, virtute statuti eum præmiantis, ibid. num. 32 250

Occi-

Occidere volens bannitum, an possit bannito aliter euadere volente, impune occidi. ibid. num.49 257
Occidere non est verisimile quod is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba vel lapide paruo percussit. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art.79 465
Occidi non potest impune, qui non reperitur in flagranti crimine. Paul. Gir. de pœnis omnis. coi. in 9.q.nu.6 455
Occidisse ille præsumitur, qui occidēdi causam habuit, Fran. Cason. de ind. in tract.2.cap.3. num.2 400
Occidisse ex proposito ille præsumitur, qui alicui prędixerit, quod si senserit rumorem, non se moueat. vel quod sentiet aliquid noui. Fran. Cas. de ind. tract.7.nu.4 405
¶ Occisus vbi quis reperitur, ibi, & non alibi accisus præsumitur. Idem est de furto. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contro. crim. art.21 463
Occisum accipere debemus ferro, vel modica re, sine magna. Odof. de percussio. nu.17.& limitationem ad prædicta vide ibi. nu.15.16 17.& 18 88
¶ Occultans hæreticum scienter, tanquam hæreticus puniri debet. Ioan. Franc. Ponz. de lamijs. nu.75. car.97.& Io. Nic. Arel. de heret. not.31. num.1 142
¶ Occupans, & distrahens bona ecclesiarum vacantiū, suspensus est ab officijs, & beneficijs, Nic. Plou. de irregularita. nu.36 104
¶ Offendens vbicunq; bānitum de Florentia, non potest Florentiæ conueniri. Nell. de bānit. in 2.par.2.temp.num.57 262
Offendens illū cū quo pacē fecit tpe quo erat bannitus. an incidat in pœnā pacis ruptæ ipsi bannito. ibi. in 3.par.2.temp.nu.51.c.280
Qui iuris si post pacē bānit' fuit. ib.n.52.ea.
Quid iuris in casibus de quibus ibi. si facientes pacem erant fratres. ibi. nu.53 ea.
Offendens mecū cohabitantem, ēt mihi fregisse pacem. M. Ant. Blan. de ind. nu.165 373
Offendentis qualitas demonstrat animū fuisse, vel nō fuisse offendendi. Fran. Cas. de torm. cap.18.num.16 419
¶ Offendere personā publicā grauius est, q̄ priuatum. Nic. Boër. de sedit. in 7.q.nu.36.c.84
¶ Offensus, cui probō deficit, non debet de iure, nec de iudice torqueri. Ant. Col. in for. proced. extraord. in ꝯtrouer. crim. art.235.c.472
Offensus quando non præsumatur mentiri. Fran. Cas. de ind. tract.8.cap.1.nu.9 408
Offensi dicto quando nō sit credendum, nec inde oriat̄ indicium ad torturā. ibi. nu.7.c.405
Offensi dictum quando cognoscere non potest ob aliquas circunstantiam offendentem, nō facit indicium ad torturam, ibi. nu.8 ea.
Offenso non creditur sine alijs qualitatibus, ēt quod haberet in manibus corpus Xp̄i, & quid si sit in articulo mortis, & id iuret. ib. nu.5 ea.
Offenso à principio magis est credēdum, Ant. Columb. in forma proced. extraor. in contr. crim. art.19 463
Officialis. Tria in quodlibet officiali ꝯcurrere debent. Iac. de Are. de bann. nu.45 201
Officialis causam sanguinis tractans efficitur irregularis, etiam si effusio sanguinis non sequatur, Nic. Plou. de irregul. nu.5 100
Officialis si distulit expectare auxilium contra hæreticos, an sit hæreticus, Ludo. Carer. de hæret. num 35 180
Officialis recusans iurare obseruare statuta ecclesiæ, an hæreticus censeat. ibi. nu.55.c.181
Officialis an possit delinquentem ante tempus suæ cognitionis inquisitum vel accusatū bānire. si maleficium fuit occultum. Nell. de bānit. in 2.par.1.tempor.nu.3 207
Officialis an possit ponere quē in banno pro iniuria facta sibi vel suæ familiæ. ib. nu.9.c.209
Officialis capiens bannitū extra territoriū, an possit executionē facere, an vero teneat̄ eū relaxare. Nell. ibi. in 2.par.2.tēp.n.30.c.251
Officialis fugiens tpe Syndicatus, pro ꝯfesso hr̄, de his sup quibus inquiritur. Fran. Brun. de ind. in 3.q.1.par.nu.11.car.333.& M. Ant. Blanc. in trac. similis materiæ. nu.288.c.383
Officialis proclamare non pōt bona accusati. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cōtrouer. crim. art.133.& 154 468
Officiali facto in ciuitate sup damnis datis, vel sup abundantia, nō idcirco tollit̄ iurisdīo ordinarij. Gond. de hær. in 7.q.nu.10 158
Officiales temporales an hæreticæ prauitatis cognitionem habeant. ibid. nu.20 ea.
Officiales seculares hæreticos punire nolentes qua pœna plectantur. ib. in 19.q.nu.4.c.168
Officiales duo si sunt, quorum vnus est generalis, alius specialis, an generalis possit bannire illum quis attributi speciali. Nell. de bannit. in 2.par.1.temp.nu.11 210
Officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti. Fran. Brun. de ind. in 7.q.2.par.num.5 354

Officiales et excōicati pñt ɔtra hæreticum ad requisitionē ordinarij aut delegati ɔcedere nec∫nia erit nulla,& processus rōne excōicationis.Lud.Carer.de hæret.nu.158 191
Officialibus denunciantibus,quando,& in quibus casibus credatur. Fran. Cas. in singula. quæst.crim.cap.8.num.8 424
Officiarij capiunt reos sine alia declaratione imunitatis,vbi ea non debent gaudere, Ant. Colum.in for.proced.extraor. in cōtrouer. criminalib.art.110.& 111 466
¶ Officium iudicis valde exuberat circa modū inquirendi,Bonic.de accus.num.26 10
Officium iudicis non impartitur nisi petenti, M.Ant.Blan.de ind.num.3 361
Officium iudicis, si miserabiles personas, aut actum pium respicit. etiam non petenti impartiendum est.ibi.nu.30 362
Officium executoris quale, Ant.Cana.de excu sato.in 1.par nu.2 13
Officiū irenarchæ quale. Nic. Boër.de seditio. in 1.q.nu.6 69
¶ Officia diuina turbās pœna mortis nālis plecti debet.Gul.Bōt.de pœna mort.n.1.c.444
¶ Onera plurima subeunt qui populo præsunt. Nic. Boër. de seditio.in 1.q nu.72 73
¶ Opera facta arte malefica,valde sunt detestāda.Paul.Gir.de fortil.in 12.q.nu.17 135
Opera bona facta per hæreticum, & schismaticum,aut apostatam, an sint eis vtilia, Paul. Girl.de hæret.in 2.q.nu.10 146
Opera bona prius facta an prosint peccatori conuerso.ibi.nu.11 ea.
Opera hominis attenduntur ex vitæ præteritę gestis.Gui.de Suz.de ind.nu.34 320
¶ Operari conducti ad laborandum in alieno loco accusari non possunt, nisi per dominum eis fuerit protestatum,vel nisi sint ei loco,de quo agitur,vicini.Fran.Cason.in singula.q. crim.cap.2.num.4 422
¶ Operationes naturales corporibus per dæmones assumptis nō conueniunt.Paul.Girl. de fortil.in 7.q.nu.12 119
¶ Opem ministerij,& adiutorij corporalē præstans malefactori,qñ,& qualr puniat. Paul. Girl.de pœnis omnif.col.1 10.q.n.15.c.456
Opem scienter præstans malefactori ante factum tenetur.ibi.nu.16 ead.
Opem præstans post delictum cōmissum quando puniri debeat.ibi.nu.17 457
Opem præstans malefactori per viam iustitiæ non punitur, ibidem.
¶ Oppugnans vel prodens propriam ciuitatē, vel alium Principem ab Imperatore inferiorē,an incidat in crim.læsæ maiest. Nic.Boër. de seditio.in 1.q.nu.1 77
Oppugnans ciuitatem Imperatori subiectum, & obedientem in perduellionis crimen incidit.ibidem.num.13 78
¶ Oratio indefinita ęquipollet vniuersali.Pau. Girl.de quæst.& tort.in 5.q.nu.2 436
¶ Ordinamentum factum in fauorem banniti an valeat stante statuto q̄ nihil possit proponi in consilio in fauorem bannitorum.Nell. da bannit.in 3.par.2.temp.nu.6 269
¶ Ordinari qui nequeant,Nic.Ploui.de irregular.num.33 104
¶ Ordinaria via intētata,an possit rediri ad extraordinariam,superuenientibus nouis indicijs.Ant.Colum.in for.proced. extraord. in controuer.criminali.art.236 472
¶ Ordinarius , vel visitator cum visitat, nulla præcedente infamia,inquirit super statu ecclesiæ.Bonic.de accus.nu.22 9
Ordinarius quilibet potest ex officio inquirere de fama subditorum , & infamia reperta de crimine.ibi.nu.25 10
Ordinarius potest inquirere contra subditum, licet non infamatum , dummodo sit sibi suspectus.ibid.num.33 ead.
Ordinario an liceat cōtra episcopum in ipsius ordinarij territorio, delinquentem procedere.Gond.de hæret.in 6.q.nu.16 158
¶ Ordinatio,& præparatio varijs modis demōstratur.M.Ant.Blan.de ind.nu.68 365
Ordinationes , & præparationes faciunt indicium ad pensamentum,ibi.nu.67 ea.
¶ Ordinatus ab hæretico,si ipse quoq; hæreticus sit iterū est ordinandus.si ad fidē reuertatur.Io.Nic. Arel.de hær.not.39.nu.1 143
Ordinatus ad hęretico deponendus est,& ordinatio nulla redditur . Lud. Carer.de hæret. num.154 193
¶ Ordo , vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili nō agitur de tam graui pœna.Io.Ant.Rub.de potesta. procur.in 1.par.nu.264 35
Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.ibi.nu.245 34
Ordines sacri quatuor præcipue dicūtur, à sanctitate,à castitate,à ɔtinentia.ibi.nu.247 ea.
Ordo est,in notorijs ordinem non seruare.ibi. num.348 40
Ordo rerum,& sm ipsarum nās,& sm motus attendi

attendi debet, in virtutum activar actionib. Paul. Girl. de fort. q. 7. nu. 17 119
Ordo quis à iudicibus, & inquisitoribus serua ri debeat, in hæreticorum processu. Gondiss. de hæret. in 8. q. num. 1 158
Ordo iudiciarius in crimine hæreseos quis sit. ibid. in 12. q. num. 1 163
¶ Origo in criminibus spectа est. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 294. 295 37
¶ Osculo non dato (si de consuetudine dandū est) inimicitia præsumitur, M. Ant. Blanc. de indic. num. 103 368
Paciscens cum parte, vel pecunia corrūpens, ne se accuset, infamiam non euadet. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœ. composit. in 1. q. num. 10 310
¶ Pactio si fiat ante accusationem institutam, accusator non incidit in Turpillianum. Iac. de Are. de qō. num. 9 427
¶ Pallor an indicium faciat ad torturā. M. An. Blan. de ind. nu. 259. car. 381. & Franc. Cas. in tract. similis tit. in tr. 10. cap. 7. nu. 1. 409
Pallore in reo superueniente, qñ interrogatur à iudice, ab id reus nō torquet. Cas. ib. n. 3. ea.
¶ Papa facere conuenticulam de Papatu viuen te Papa, est crimen læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 9 48
Papa non potest oēs clericos vel epos priuare. Nic. Boër. de sedit. in 7. q. num. 24 82
Papa existens in notorio crimine, si incorrigi bilis sit, ita quod scandalizet ecclesiam, an ac cusari, vel deponi possit. Ioan. Nic. Arelat. de hæret. not. 12, nu. 1. 3 140
Papa notorie incorrigibilis, vbi scandalizatur ecclesia hr pro hæretico, ibi. nu. 2 ead.
Papa an deponi pōt p hæresi, ibi. nu. 4. ead. & Lud. Car. in tr. de hær. nu. 98. 99 185. 186
Papa quamuis in ijs quæ fidei sunt errare pos sit. Concilium tñ non potest, & cur. Gondis. de hæret. in 7. q. num. 7 157
Papa an possit dispensare circa vsuras. Lud. Ca rer de hæret. nu. 9. 10 178
Papa q non habeat ptātem dimittēdi peccata, si quis asserit, hæreticus est. ibi. nu. 14 ead.
Papa an possit inquiri de hæresi, ib. n. 97. c. 185
Papa à quo possit accusari de hæresi, & an pos sit facere statutum q Papa de hæresi non te neatur, & an requiratur incorrigibilitas. ib. num. 98. 100 185. 186
Papa licet promoueri, & eligi non possit si hę reticus, tamen si eligatur valet electio, ibid. num. 155 193
Papa, aut Imperator nō potest facere aliquam legem, per quā tollantur defensiones reoꝝ. Fran. Cas. de form. cap. 4. nu. 10 414
P. pa, vel Imperator nō pōt pcedere priuilegia, vel pdere legem ptra dispositionem iuris na turalis. Fr. Cas. ibid. cap. 11. nu. 13 416
Papa dispensare non potest q Christianus cū hæretico contrahat matrimonium, aut econ tra, nisi præcedente baptismo. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 12. q. num. 4 458
Papa non potest dispensare q testis inserendo testimonium in iudicio, non debeat iurare. Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. cri. art. 218 471
Papa est pater omnium. Mart. Laud. de crim. læ sæ maiest. in 20. q. 48
Papæ determinationi subijciuntur, quæ Chri stianam fidem respiciunt, Gondiss. de hæret. in 7. q. num. 7 157
¶ Parentes insultati cum consanguineis, pos sunt licite insultantibus resistere, Paul. Gir. de pœn. in 10. q. num. 6 455
¶ Parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiā vectigalium exactionē, grandē mouerunt se ditionem, de sedit. in 1. q. num. 31 73
¶ Parlamenti curia in Regno lilij, est mater op pressoꝝ, consolatio desolatoꝝ, uia iudicum errantium, & salus omnium in ea recte spe rantium, Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. crim. art 63 465
¶ Parricida qua sit afficiendus pœna, Plac. de accusat. tit 6. num. 20. car. 6. & Guliel. Bont. de pœna mort. num. 2 444
¶ Pars priuata accusare non potest in regno, nisi ciuiliter, in for. proc. extraord. in contr. crim. art. 9. 11. 12. 13 463
¶ Particeps quis dicatur, M. Ant. Blanc. de ind. num. 167 373
Particeps & consocij criminis non admittuntur in casu delationis ad ludum dęmonum, Frā. Ponz. de lam. num. 65 96
¶ Parua res quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. num. 132 370
Parua cohabitatio cum inimicis meis, non fa cit præsumi inimicus, ibi. nu. 170 373
¶ Paruuli qualiter possint striari, Ioan. Franc. Ponz. de lam. num. 63 96
¶ Pastoreli in Francia q fuerint, & qualē fece rint seditionē, Nic. Bo. de sed. i 1. q. n. 22. 71
¶ Pastores Francigenæ Syriam profecturi, pro pe Carcasonam, ab incolis sunt interfecti, ibid nu. 23 ead.

Pater

¶Pater non potest exhæredare filium, quia fit proditor patriæ, M. Laud. de crim. læsæ maiest. in 39. q. 48
Pr, an bannito filio, & bonis publicatis, teneať assignare fisco legitimam, Nel. de bannit. in 1. par. 2. temp. num. 33 226
Pater an cogi possit assignare legitimā bānito filio per ɔtumaciam, dictante statuto patrem teneri assignare legitimam filio delinquenti, ibi. nu. 34. car. ea. Posito ꝙ teneať, an in tali assignatione inspiciatur tps delicti, an accusationis, an banni. ibi. nu. 35 226
Pater banniti an teneatur clare fisco alimenta filio debita, ibi. nu. 36 ead.
Pater si tenetur ex forma statuti assignare partē filio bānito, an possit cogi illo filio bannito mortuo, Nel. ib. in 2. par. 3. tēp. n. 9 c. 298
Pater si est bannitus ex forma statuti, & fiscus diuisit bona patris cum filio, an filius postea habitus à bannito, post mortem bāniti possit aliquid petere, ibi. nu. 10 ead.
Pater si assignauit partem filio bannito, & postea habuit alium filium an filius secundus possit aliquid petere à fisco. ibi. nu. 11 ea.
Pater pro filio admittitur ad defensionem pro suo interesse, Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 149 27
Pater in necessitate potest vendere filium, non tamen mater. Incer. Auct. de crim. læsę maiest. in 5. quæst. nu. 13 59
Pater, & filius qñ torquendi veniunt, à filio in patri præsentia est inchoandum, Guido de Suz. de ind. num. 22. car. 320. & Fran. Cas. de torm. cap. 13. num. 4 417
Patris potestas non curatur in criminalibus, Ant. Columb. in for. proced. exttaordina. in controuer. crim. art. 174 369
Patris auctoritas, curatoris vel alia nō attēdit in criminalibus, ibi. art. 171. 174 ea.
Patrem velle filium mori non est verosimile, Nic. Boër. in 7. q. nu. 62 86
Patre de crimine damnato, q̄ liberis relinquať portio, Plac. de accus. tit. 6. nu. 12 5
Patresfamilias de crimine possunt accusare, ib. tit. 3. num. 2 3
¶Patientia longi temporis nonnunq̄ obligationem, qñque remissionem, & aliquando alios actus inducit, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 12. quæst. nu. 4 68
¶Patronus ecclesiæ abiurans hæresim, an recuperet ius patronatus amissum per hæresim, Gond. de hæret, in 20. q. nu. 12 170
¶Pauor trepidatio, variatio, & id genus similia, q̄ corā iudice fiūt, sunt ꝓbatissima indicia ad torturā, Gōd. de hær. in 13. q. nu. 6. c. 164. & Fr. Br. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. n. 30 c. 335
¶Pauper, si expēdit multā pecuniam, nec reperitur vnde habeat, an habeat indicium contra se, M. Ant. Blan. de ind. nu. 421 394
Pauper prohibeť accusare, nisi sit fide dignus, Fran. Cas. in sing. q. cri. cap. 1. nu. 12 422
¶Paupertas à pœna non excusat, quia qui non potest soluere, luere debet in corpore, Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de sent. & pœna. executio. in 3. q. nu. 2 304
¶Pax à quo fiēri debeat de adulterio vt ei ꝓsit statutū, Nel. de bān. ĩ 3. par. 2. tē. n. 31 c. 274
Pax facta per minorem de morte patris aut tutorem vel curatorem, an iudicis decretū requirat, vt bannito prosit, ibi. nu. 34 ea.
Pax si requiritur fieri ab hærede occisi, an sufficit bannito ꝙ illam habeat à filio, non expresso nomine hæreditario, ibi. nu. 35 275
an ex tali Pace videatur adire si aliquid recipiat, ibi. nu. 36 ead.
Pax habita siue scriptura an sufficiat bannito, ibi. num. 38 ead.
Pax habita ab vno ex pluribus hæredibus, an bannito sufficiat, ibi. nu. 39 276
Pax habita ab occiso an sufficiat, dictante statuto simpliciter bannitum debere rebanniri si pacem habuerit, ibi. nu. 40 277
Pax habita à vulnerato an sufficiat, si statutum dicit ꝙ quis rebanniatur, si habuerit pacem ab hærede occisi, ibi nu 41 ead.
Pax mihi fracta videtur si offenditur mecum cohabitans, M. Ant. Blan. de ind. nu. 165 c. 373
Pax seu transactio criminis an faciat indicium, ibi. num. 306 384
Pax seu transactio tractata, sed non conclusa de crimine, an faciat indiciū, ibi. nu. 307 ea.
Pax seu transactio super crimine multis potest modis fieri, vt transigens confiteri ipsum crimen non videatur, Fran. Brun. de ind. in 3. quæst. 1. par. nu. 28 334
Pacis beneficium an possit habere bannitus ex eo ꝙ blasphemauit Deum stāte statuto, &c. Nel. de bann. in 3. par. 2. temp. nu. 46 278
An stante dicto statuto succedens hęredi offensi possit sibi ipsi pacem reddere, vt habeat beneficium statuti, ibi. nu. 48 279
Quid iuris si statutum simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede, & quid si moritur sine hærede, ibi. nu. 49 ead.

Cetera vide supra in ver. Bannitus, & in ver sic. Offendens, & infra in ver. diuersitas.

¶ Peccatoris mortem non optas Deus, sed ꝙ viuat, & conuertatur potius. Paul. Girl. de hęret. in 5. q. num. 13 149

Peccatori conuerso ꝑ bonis recuperãdis quo subueniatur remedio, ibi. in 6. q. nu. 6 151

¶ Peccatum cum sua sequela baptismo deletur, Nic. Plou. de irreg. nu. 37 104

Peccatũ ꝯtra nãm humanę societatis, qđ sit, & qđ contra nãm humani sexus, Paul. Girl. de pœnis omnis. coit. in 2. q. nu. 1 447

Peccatum contra naturam humani generis qđ dicatur, ibi. num. 2 ead.

Peccata nocentum reip. expedit esse not. Boni con. de accus. nu. 51 12

¶ Peculium an veniat in confiscatione, bannito filiofamilias, Nel. de bannit. in 1. par. 2. temp. nu. 24 224

Peculium filij, an bãnito patrefamilias veniat in confiscatione bonorum, ibi. nu. 27 ead.

¶ Pecunia quæ pro compositione soluitur, fisco solui debet, Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de pœna comp. in 1. q. nu 9 310

Pecunię sugestæ, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrã ad aliquid agendũ, Fran. Cas. de ind. num. 4. el 2 402

Pecuniã accipiẽs vt occidat, si ad ꝓximũ actum deueniat, homicidij pœna punitur, licet homicidium non sequatur, Idem in crimine seditionis, & in emente venenum vt alteri daret, vbi supra in præmissis, cap. 1. nu. 5 c. 396

¶ Pensamentum an indicietur, si aduocatus interficitur ab eo contra quem aduocauit, M. Ant. Blan. de ind. nu. 143 371

Pensamentum an indicietur ex conuersatione cum inimicis, ibi. nu. 163 373

Pensamentum indiciatur ex minis, ibid. numero 279 382

Pensamentum inducitur ex transitu non solito, ibi. nu. 70 366

Pensamentum inducitur ex verbis, quibus qs dixit non diligere Petrum, si Petrum interfecit, M. Ant. Blan. de indici. nu. 107 368

Pẽsamẽtũ inducit̃ ex iactatione, qua quis dixit se posse aliquẽ interficere, ibi. nu. 184 375

In pẽsamẽto qđ debeat attẽdi, ibi. nu. 197 ea.

¶ Percussus cum armis in rixa, si moriat̃, an ex vulnere perijsse dicatur, Odoffr. de percussio. nu. 1. 5. & 6 87

Percussus cũ modico lapide, vel bacculo, si superueniente febre moriat̃, ex quo mortuus præsumatur, ibi. nu. 9. & 13 ead.

Percussus si q̃s sit à pluribus, & moriẽs post aliqđ tp̃s nesciat̃ ex cuius ictu, an debeãt omnes ꝑcussores puniri, Paul. Girl. de relax. carc. in ti. de absolutio. Inn. in 6. q. n. 3 c. 309

Percussus ab inquisito vel accusato, asserens contra eum, non facit indici. Fran. Brun. de ind. num. 26 334

Percutere, & frameam vibrando minari paria sunt, Guid. de Suz. de ind. nu. 72 324

¶ Percutiẽs aliquẽ qñ efficiatur irregularis, & qñ non, Nic. Plou. de irreg. nu. 3 100

Percutiens latronem animo occidendi, si latro obierit ex vulnere inflicto, efficitur irregularis, ibi. nu. 13 101

Percutiẽs nõ occidendi aĩo mitius punit̃, Paul. Girl. de sortileg. in 12. q. nu. 6 133

Percutiens in capite dr̃ habere animum ad occidendũ, M. Ant. Blan. de ind. nu. 189 375

¶ Perdere honorem, statum, & famam dicitur ciuiliter mori. ibi. nu. 113 368

¶ Perduelles qui dicantur, Nic. Boër. de seditio. in 6. q. nu. 15 78

Peremptoriũ nõ est statim mittẽdũ, nisi cogat necessitas, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contr. cri. art. 141 467

¶ Perfectũ vnũ cõficiunt duo vel plura imperfecta. Amb. de Antra. de qõ. nu. 23 443

Periculum vbi maius est, ibi cautius est agendum, Io. Fran. Ponz. de lam. nu. 67 97

¶ Perire volẽs non audit̃, Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contr. cri. art. 104 470

¶ Perito cuiq; de ꝑtinẽtibus ad artẽ suam creditur, Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 7 90

¶ Periuris an, & quando in hęreseos crimine testificari liceat, Gondissal. de hęret. q. 13. numero 12 164

¶ Pernitiosus populo, e medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrumpantur, ibi. q. 6. nu. 2 156

¶ Persecutio est perfecta secutio. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. nu 369 41

¶ Perseuerare ꝑsumit̃, q̃ reuocasse non reperit̃, Fran. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 45 c. 347

Perseuerare in ꝯfessione qñ, & quõ reus dicatur, Fran. Br. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 46. car. 347. & Fran. Cas. de torm. 21. nu. 1 421

¶ Persona in crimine puniendo est attendenda. Plac. de acc. tit. 6. nu. 4 5

Persona miserabilis q̃ dicat̃, iudicis arbitrio relinquitur, Bal. de carceri. cap. 2. nu. 8 302

Persona interrogata, q̃ interrogari nõ debuit, an

an faciat præsumptionem ſalē ad inquirendum,M.Ant.Blan.de ind.nu.387 391
Perſona viatoris ꝯſideratur,ſi veriſilr furto potuit ſubtrahere rē furatam,ibi.nu.415 c.393
Perſona rei qualis ſit in omni delicto ante omnia intuendum eſt. Fran.Caſ.de ind.tract.1.cap.1.num.1 397
Perſona ſicut indicat poteſtatē,& volūtatē fuiſ ſe reo,ita ex ꝯtrarijs non fuiſſe demonſtrat, Fran.Caſ.de ind.tract.1.cap.9.nu.4 399
Perſona accuſata an debeat ſupponi tormentis,Bald.de qō.cap.3.nu.5 431
Perſona grauis,& honeſtę conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet. Paul. Girl.de quæſtio.in 5.q.nu.5 437
Perſona leuis de leui crimine ſuſpecta torqueri poteſt. ibid.
Perſona vilis, & pauper pœnam pecuniariam non potens ſoluere,luere debet in corpore, ibi.num.6 ead.
Perſonæ ſolennitas non inſpicitur, vbi ad ſolam inquiſitionē veritatis proceditur. Ant. Columb.in for.proced.extraor. in controuer.crim.art.172 469
Perſonæ legitimatio an requiratur in accuſando in crimine hæreſis,Lud.Carer. de hęret. num.108 187
Perſonæ qualitas indicium in criminalibus pręſtat,quæ tamen ſola,cum ſit remota,nō ſufficit,niſi cum cauſis iungatur. Fran. Caſ. de ind.in prin.num.2 395
Perſonę qualitas demonſtrat animum fuiſſe, aut non fuiſſe offendendi,vbi ſupra tract.1. cap.1.num.2 377
Perſonę qualitas ad argumenta,& indicia hñda eſt conſideranda ibi.tract.4.nu.12 404
Perſonæ vitia ſicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant,ibi.nu.13 ead.
Perſonæ illuſtres in crimine iniuriarum ſola pœna relegationis affici debent, Io. Ant. Rub de poteſta.proc.in 1.par.nu.213 32
Perſonæ aliqua dignitate munitæ coguntur ēt in ciuibus cauſis procuratorem conſtituere,nec poſſunt per ſe agere.ibi.nu.1 21
Perſonæ honeſtæ non ſunt fuſtigandæ, ſed viles bene,Nic.Boër.de ſeditio.in 7.q.numero 50 85
Perſonæ ſeruiles vti meticuloſę ſiue ſocij inſtigatu,vel mandato, non conſueuerunt grandia delicta committere,M.Ant.Blan.de ind. num.372 399
Perſonæ quæ ab accuſando arceantur, Fran. Caſ.in quæſtio.cri.cap.1.nu.7 412
Perſonę omnes indiſtincte in criminalibus cauſis,an poſſint ſubijci torturę. Paul. Girl. de quæſtio.in 6.q.nu.1 436
Perſonis turpibus ſine tormentis non creditur,M.Ant.Blan.de ind.nu.381 391
¶Perſonaliter cōparere qs non cogit in cauſis pecuniarijs, niſi ſubſiſtente iuſta cauſa, Io. Ant.Rub.de poteſta.ꝓc.in 2.par.nu.1 c.43
¶Pertinacia in dubio non prēſumitur, niſi de illa appareat,Io.Nic. Arelat. de hęret. not. 20.num.1 141
¶Pertinax hæreticus quis dicatur,Lud.Carer. de hęret.num.4 177
¶Perſuadens maleficium an,& qua pœna puniatur maleficio ſecuto.Paul. Girl. de pœn. omnif.coi.in 10.q.nu.8 455
Perſuadens an cenſeatur opem, & auxilium maleficio prēſtare. ibi.
Perſuadens an comprehendatur ſub ſtatuto imponente pœnam auxilium ſeu opem præſtanti maleficio,ibi.nu.9 456
¶Pedis furantis forma in terra humida an faciat indiciū,M.Ant.Blan.de id.n.416 c.394
¶Petens copiam indicioꝝ allegare debeat cauſam quare illam petat,ibi.nu.26 362
¶Petitio veniæ non eſt ſufficiens probatio delicti.Incer.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 11. q.num.5 67
Petitio veniæ an indiciet,M.Ant.Blan. de ind. num.308 384
¶Phitoniſſæ qui ſint,Paul.Girl.de ſortilegi. in 2.q.num.7 106
¶Phyltra amatoria ab amante propinata, libidinis faciandæ gratia cenſetur,Fran.Caſ. de ind.tract.2.cap.2.nu.4 400
¶Phyſionomia mala an generet præſumptionem,M.Ant.Blan.de ind.nu.407 393
¶Phyſionomia mala facit prēſumi in gñe quē ad ſcelera procliuū,ſicut a bona,bene ꝓſumitur,Frā.Caſ.de ind.tract.1.cap 6.n.1 c.399
¶Plaga in Iſrael ceſſauit Moyſe, & Aaron pro populo orantibus,Nic. Boër. de ſeditio. in 6.q.num.46 85
¶Plagiarij qualiter ſunt puniendi.Plac. de accuſ.tit.6.nu.19 6
Plagiarij fures,& effractores,vt plurimum damnantur in metallum,ibi.nu.22 ead.
¶Planetę ſinguli,menſe ſingulo operari dicuntur informatione infantis in vtero. Paul. Girl.de ſortil.in 14.nu.3 136
¶Plures in rixa per tractatum facta, faciunt vt

omnes teneantur de occiso, M. Ant. Blan. de ind. num. 226 378
Plures testes singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendum probationem, vt oriatur indicium ad torturam, ibi. nu. 366 389
Pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum, si de indiuiduo constet, præsumitur, & ex hoc is poterit torqueri, Fran. de ind. tract. 2. cap. 4. num. 3 401
¶ Plus cui conceditur non debet, quod minus est denegari. Amb. de Antr. de q. n. 12 c. 441
¶ Poculũ amatoriũ ministrãs, qua sit pœna afficiẽdus. Paul. Gir. de sortil. in 12. q. n. 1 c. 133
Poculum amatorium qui ministrat, punitur si inde mors sequatur, ibi. nu. 2 ead.
Poculum amatorium ministrans causa occidendi infantem in vtero, & causa fornicandi, homicida est, ibi. nu. 10 134
Poculum amatorium si ab aliquo propinetur, quæ in illo considerentur, ibi. nu. 11 ea.
Poculum amatorium propinans quando puniatur, & quando non ibi. nu. 15 ead.
Poculũ abortionis, seu amatoriũ ministrãs puniĩ, si sumens inde moriaĩ, ibi. nu. 18 135
Poculũ tradens abortionis, vt fœtũ edat immaturũ, qualĩ puniaĩ, ibi. in 13. q. nu. 1 ea.
Poculum amatorium dans mulieri pgnanti ex quo moritur, an puniatur, ibi. nu. 8 136
Poculum ministrans cum sortilegijs factum nedum punitur, sed, & quod illud confecit puniri debet, ibi. nu. 10 ead.
Poculi amatori quę sit si mors sequatur absor bentis, ibi. in 12. q. nu. 12 134
Pocula abortionis dñr, quæ danĩ alicui vt fœtũ edat immaturũ, ibi. in 6. q. nu. 13 115
¶ Pœna, vbicunque quis punitur vsque ad alterum gradum intelligitur de descendentibus à masculis, non à fęminis, Mart. Lau. de cri. lęsę maiest. in 10. q. 48
Pœna mortis quibus, & quot inferatur modis Plac. de accus. tit 6. nu. 15. cum seq. car. 6. & Gul. Bon. de pœna mort. nu. 1. cum seq. car.
Pœna certa, & à lege statuta debet imponi. Bonicon. de accus. num. 3 7
Pœna talionis hodie sublata est, & quare, Frã. Cas. in quæstio. cri. cap. 6. nu. 8 414
Pęna talionis introducta est à lege antiqua me dia iuris prudẽtia, Cæsarea, & Pontificia. Io. Ant. Rub. de potesta. pc. in 1. par. nu. 9 22
Pœna talionis in qbus iudicijs locũ habeat, & in quibus non ibi. nu. 15. 24. & 34 ea.
Pœna talionis habet locum in priuatis delictis vt in publicis, ibi. nu. 193. c. 30. & in 2. par. num. 5 43
Pęna Turpiliani non obtinet in priuatis delictis in d. 1. par. nu. 25 22
Pœna perpetui carceris ęquiparatur damnationis in opus publicum, ibi. nu. 99 25
Pœna perpetui carceris ex dispensatione potest commutari hodie. Paul. Girl. de hæret. in 7. q. num. 2 151
Pœna priuationis omnium bonorũ, causæ criminali æquiparari videtur. Io. Ant. Rub. de potesta proc. in 1. par. nu. 141 27
Pœna relegationis potest imponi pro crimine iniuriarum, ibi. nu. 208 31
Pœna capitalis aliquando pro iniuria ponitur, ibi. num. 214 32
Pœna ictus fustium relegationi ęquiparatur, ibi. num. 219 ea.
Pœna quæ lędit æstimationem æquiparatur pęnæ ictus fustium, ibi. nu. 252 34
Pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem, ibi. nu. 244 ead.
Pœna pecuniaria pro homicidio imponi potest, ibi. nu. 288 37
Pęna succedens in locum alterius pęnæ debet sapere eius naturam, ibi. nu. 295 ead.
Pœna pecuniaria vbi est à statuto pro homicidio imposita, cui pœna iuris communis, concessum videatur, ibi. nu. 297 ead.
Pęna calinię an possit per partẽ, & iudicem, accusatori remitti ib. n. 380. & 382. cũ seq. c. 42
Pęna l. qs, C. ad l. Iul. maiest. non habet locum in ducibus, & proceribus, vt delinquẽs ɔtra eoꝶ statum puniĩ, quod limita vt per Mart. de Lau. de crim. læsę maiest. in 1. q. 48
Pœna d. l. quisquis habet locum etiam in filio naturali tantum, ibi. in 20. q. ead.
Pœna in capacitatis per d. l. quisquis, inflicta filijs, an locũ habeat in filiabus. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 5. q. nu. 1 57
Pœna d. l. qsqs, quo ad incapacitatẽ successiõis extraneoꝶ nõ trahiĩ ad filias, ibi. n. 18 c. 60
Pœna d. l. quisquis, quæ loquitur in filijs, ad nepotes an extendaĩ, ibi. in 6. q. nu. 1 60
Pœna d. l. qsqs, quæ infligiĩ filijs, an locum habeat in iam natis, ibi. in 3. q. nu. 1 67
Pœnam in crim. lęsæ maiest. ad posteros transmitti, qualiter intelligatur, Incert. Auct. de crim. lęsę maiest. in 6. q. nu. 18 62
Pœna transiens in posteros non comprehendit lineam fœmininam, Mart. Laud. de crim. læsæ

læſæ maieſt.in 15.q. 48
Pœna priuationis,nunquam ipſo iure imponi tur,niſi in caſibus à iure expreſſis, Inc.Auc. de crim.læſæ maieſt.in 1.q.num.1 50
Pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneorum ſucceſſiones,non debet ad filias extendi,ibid.in 5.q.num.6 58
Pœna incapacitatis ſpurij non trahitur ad nepotes,ibid.in 6.q.num.9 61
Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahit ad nepotes,ibi.nu.28 63
Pœna ante delictum cõmiſſum remitti pôt, & q ex alieno punit delicto,ib.in 8.q.n.8.c.65
Pœna quæ infligi poſſit pro delicto vniuerſitatis,Nic.Boër.de ſedit.in 7.q.nu.16 82
Pœna mitior, & benignior in delictis eſt accipienda,ibi.in 6.q.num.20 79
Pœna extrahentium aliquem de eccleſia, qualis ſit hodie de iure canonico,ibi.n.58.c.86
Pœna nõ debet ulterius progredi, q̃ delictum. Odof.de percuſſ.num.11 87
Pœna ſortilegoꝝ in foro iudiciali canonico q̃ ſit,Paul.Gir.de ſort.in 11.q nu.3 129
Pœna ſortilegis imponenda eſt arbitraria, ibi. num.7 170
Pœna vltimi ſupplicij punitur quis qñque pro homicidio ſine dolo cõmiſſo,ibid. in 12.q. num.3 133
Pœna legis Corn.de ſicarijs, eſt hodie de pœna capitis,ibid.num.5 ead.
Pœna poculi amatorij quæ ſit, ſi mors ſequat̃ abſorbentis,ibi.nu.12 134
Pœna quæ ex vnius delicto oritur,qñq; ad nõ peccantem extenditur, Paul.Gir.de relaxat. carcerat.in tit.de ſent.& pœna. executio. in 3.q.num.3 304
Pœna calumniantis eſt ſupplicij ſimilitudo,ib. in tit.de cal.in 2.q.num.1 316
Pœna S.C.Turpill.eſt in quinque auri libris fiſco applicandis,ibi.num.2 ead.
Pœna maior eſt amiſſio oium bonoꝝ,q̃ mors. M.Ant.Bl.de ind.num.127 369
Pœna corporalis quantumlibet leuis,quacũq; pecuniaria maior eſt,Paul.Girl.de q. in 7.q. num.5 438
Pœna qñq; infligitur pro crimine ignoranter perpetrato,Paul.Girl.de pœ. omniſ. coit.in 2.q.num.11 448
Pœna delicto commenſurari debet, vt pro modo delicti ſit,& plagarum modus,ibi.in 6.q. num.7 451
Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus, q̃ pro inceſtu aut ſodomia,ibid.num.9 ea.
Pœna plurium eidem opem præſtãtium an ſit vniformis,ibi.in 9.q.num.20 457
Pœna adulterij eſt capitalis quæ infligitur etiã ijs, qui mulieribus Hebræis ſe commiſcent, ibid.in 12.q.num.3 458
Pœnæ remiſſione prohibita, prohiberi cenſetur eius diminutio, Inc.Auct. de crim.læſæ maieſt.in 8.q.num.5 65
Pœnæ ob delictum paternum remiſſio facta filio remiſſio ampliſſime extendi debet, ibid. in 10.q.num.2 66
Pœnæ alteratio,& in ſententia, & poſt fieri poteſt.Gond.de hæret.in 17.q. num.6 167
Pœnam non meretur,qui lege permittente qcquam operatur, Frã.Br.de ind.in 5.q.2.par. num.29 car.346.& Paul.Gir.de pœ. omniſ. coit.in 4.q.num.5 450
Pœnam homicidij iuſta cauſa, & dolor diminuit,Fr.Caſ.de ind.tract.7. nu. 20.car.405. & in tract.de torm.cap.18.num.14 419
Pœnæ in multiplici conſiſtunt ſpecie, Plac. de acc.tit.6.num.14 6
Pœnæ ſm̃ facti qualitatem, turpitudinem, aut ſcandalum ſunt aggrauandæ,aut moliendæ. Paul.Girl.de ſortil.in 17.q.num.4 138
Pœnæ quæ ſimul,& pro quibus criminib. infligi poſſunt . Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de ſent.& pœna.exec.in 1.q.nu.2 303
Pœnæ ſuos tantum tenent,& ſequuntur auctores,Paul.Girl.ibi.in tit.de abſol.iura.in 5.q. num.1 308
Pœnarum genera quot de iure ciuili.Ioã.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.259 34
Pœnas delictoꝝ minuendi augendi ue, quæ iuſtæ cauſæ cenſeantur.Gondiſſal.de hæret. in 17.q.num.2 167
¶ Pœna in crimine hæreſis ad ſecundum gradum extenditur,Inc. Auct.de crim.læſæ maieſt.in 6.q.num.5 61
Pœna quæ infligatur abiurantibus hæreſim, Gond.de hæret.in 20.q.num.11.cũ ſeq.170
Pœnę augmentũ,aut diminutio in crimine hęreſis , ẽt poſt ſñiam fieri pôt, in cæteris verò delictis,in ipſa ſñia fieri debet , non ẽt poſt. intellige ſane.Gond.de hær.q.17.n.5.c.167
Pœnæ pecuniariæ an & qñ, & ad qd hæreticis imponi poſſint, Gondiſſ.ibid.in 8.q.numero 6 159
Pœnæ quæ filij hæreticorum à iure infligunt̃, an ad baſtardus,aut ſi inanis illegitimos extendan

rendātur,ibi.in 23.q.nu.3 173
Pœnæ quæ filij hæreticorum irrogantur, an etiam ad liberos ante paternam heresim natos extendantur,ibi.nu.5 174
Pœnæ hæreticorum ordinariç quç sint,& q̃ extraordinariæ,& an pœna ignis iure canonū & regni,& an priuilegium personæ operet, & an secularis cogi possit ad imponendā talem pœnā,& an requiratur incorrigibilitas, vt degradari possit,&per quos degradari debent,& de forma degradationis, Lud. Car. de heret.nu.132.133.& 134 190.191
Pœnæ hereticorum ordinariç qualiter euadantur,& extraordinariæ, & primo si abiurauerit hæresim,& redierit ad fidem,& si voluerit iurare an statim habeatur pro heretico, & quæ sit pœna relapsis,& an bona recuperent,ibi.nu.159 193
Pœnæ ꝯtra receptatores,fautores,& credentes an ꝯcurrant cumulatiue, ex quo diuersę ſm diuersas leges, an nouas tm̄, & q̄n diuersæ pœnæ sunt appositæ de iure ciuili,& canonum an oēs imponi pñt,ibi.nu.165 195
¶Pœnitētia suspecto de heresi iniungēda est,iuratoria .s. cautione,alia ve securitate adimplendæ pœnitentiæ postmodum exacta,nec non certa pœna adijciendo si non impleuerit,Gond.de hæret.in 15.nu.12 166
Pœnitentia locū nō hēt in criminibus atrociorib,Paul.Girl.de hæret.in 5.q.nu.2 c.147
Pœnitentibus veniā damus, est ꝓposito indefinita,vl'i æquipollens,ibi.nu.14 149
¶Ponens videtur fateri contenta in positionibus,Io.Ant.Rub.de potesta.proc. in 1. par. num.287 37
¶Pontifex Romanus consultius ageret, si ardua queque conuocato concilio decideret, Gund.de hæret.in 7.q.nu.4 157
Pontifex Romanus posset Angelum excommunicare,& in iudicio damnare, si fieri posset vt ille de fide male sentiret,ibi.nu.5 ea.
Pontifex errans in ijs quæ fidei sunt, damnari à concilio potest,ibi.nu.6 ead.
Pontifici Romano optimum esset,si quid super fide dubij suboriretur, id generali concilio decidere,ibi.nu.3 ead.
¶Populus ex decem hominibus constitui pōt, Nic.Boër.de Seditio.in 3.q.nu.3 75
Populus quando licite se possit congregare sine superioris aut suorum iudicum auctoritate,ibi q.5.nu.1 76
Populus seditionem vel tumultum faciēs qualiter puniri debeat,ibi.in 7.q.nu.6 81
¶Porrectio libelli ꝑ accusatorē facta, nō est de ꝓcessu,M.Ant.Blan.de ind.nu.333 386
¶Positioni duo ꝑtinenti rñdens,si dicat de vno nō credere,an de alio fateri credatur, Fran. Cas.de ind.tract.9.cap.1.nu.5 416
¶Posse non dicitur, qui sine adiutorio non potest,Io.Fran.Ponz.de Lam.nu.57 95
¶Possessor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur restituere,Paul.Girl.de relaxatio.carcerator.in tit.de beneficio,& indulg.prin.in 5.q.nu.2 306
Possidens in pari causa prioris est cōditionis, Paul.Girl.de hæret.in 6.q.nu.5 151
¶Potens prohibere nec prohibens, an habeat indicium contra se,M.Ant.Blan.de ind.numero 333 386
Potens hominem à morte liberare nec liberās occidere videtur,ibi.nu.334 ead.
¶Potentiam Dei attribuens creaturæ hæreticus est censendus, Paul. Girl. de hæreticis, in 2.q.num.3 145
¶Potestas an possit delinquentem ante tempus suę cognitionis inquisitum vel accusatum bannire, si maleficium fuit occultum, Nell. de bann.in 2.par.1.temp.nu.3 207
Potestas,si statuto caueatur, ꝙ de robaria commissa per annum ante non possit cognosci, an possit bannire eum,qui incepit derobare per annum ante,& postea continuauit robariam,ibi.nu.4 208
Potestas an possit bannire forensem alibi furantem, sed portantem in locum iurisdictionis,ibi.num.5 ead.
Potestas an possit bannire aliquem alium officialem in officio delinquentem, officio durante,ibi.nu.10 209
Potestas qui ignorāter cœpit bannitum an debeat hr̄e præmium quod datur capienti bannitū,Nel.ibi.in 2.par.2.temp.nu.22 249
Potestas ciuitatis an possit rebannire,Nel.ibi. in 3.par.2.temp.nu.65 282
Potestas q vltimis quindecim diebus non potest quē eximere de bāno,an possit ꝓnūciare eū eximendū esse,& q̄d de officialibus q prohibeni rebannire ex bannitos, an saltē possit ordinare qualiter debeant rebanniri, et aliquid detrahendo solennitatibus in rebanniendo antea requisitis,ibi.nu.81 286
Potestas hn̄s arbitriū ꝓcedendi ſm suā ꝯscientiā, an possit supplere defectum ꝓbōnis indicij,Guid.de Suz.de ind.nu.96 316

Potestas,

Potestas, an inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ, possit licite torquere, si alias ei non liceat de iure, Fran. Brun. de ind. in 7. q. 2. par. nu. 8 354

Potestas informationes ab offenso, vel syndico debet habere de delicto, & vicinorum nomina, & testium, scripta tenere debet, ibi. in 9. q. num. 3 355

¶Practica iudicum cadauera inspicientium, & vulnera describentium, M. Ant. Blan. de ind. num. 20 367

¶Præcedentia declarant ꝑ sequētia, & ecōtra. Io. Fran. Ponz. de lamijs, &c. nu. 44 94

¶Præceptum in lege magnum est, obedientiā magistratibus per subditos præstari. Iac. de Arena de bannit. nu. 36 201

¶Præconi soli an credatur si dicat se citasse, ib. num. 13 199

Præconia vox paucis innotescit, Incert. Auct. de mo. proced. cont. apost. nu. 3 196

¶Prædicamenta, circa quæ videtur versari omnia quæstio, sunt decem, Fran. Cas. de ind. in prin. num. 1 395

¶Prædones Constansienses, & Ebreicenses agrum Parisiorum populati sunt, Nic. Boër. de seditio. in 1. quæst. nu. 28 72

¶Pregnantem necans, morte naturali puniri debet, Gul. Bon. de pœna mort. nu. 5 444

¶Prelatus solus vbi est diffamatus, inquiri potest tam in capite q̄ in membris, Bonic. de accus. num. 37 11

Prælatus ꝓcedere pōt quacūq; via melius pōt, vt attingat criminib. veritatē, ibi. nu. 49 c. 12

Prælatus suā sed nō ecclesiæ iniuriā remittere pōt, Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 85 99

Prælatus ecclesiasticus iurisdictionē tpalē hn̄s qualiter iustitiam executioni mandare debeat. Nic. Plou. de irreg. nu. 23 102

¶Præmeditatum maleficium non præsumitur, nisi appareat de antecedenti proposito, & quomodo id probari possit, Fran. Cas. de ind. num. 5. el 4 397

¶Præmeditatum an præsumatur si non apparet de pura rixa, & in quibus casibus fallat, ibi. num. 5. el 1 ead.

¶Præmium quod dat capienti bannitum an debeat diuidi inter eum, & fiscum, Nel. de bān. in 2. par. 2. temp. num. 18 248

¶Præmium, si sunt plures capientes bannitum, an debeatur vnicum inter omnes, an plura, ibi. num. 20 ead.

¶Præmium an debeatur capienti, stante statutō quod dat 50. capienti bannitum in pecunia, & centū capienti bannitū in persona, bānitus in mille, q̄ si nō soluerit intra mēsem intelligebatur bannitus in persona, fuit intra mensem captus, & præsentatus, deinde elapsus est mensis, & non soluit, ibi. nu. 21 ea.

Præmiū an alicui debeatur, si vno statuto cauet ꝙ capiēs ex bannitū habeat cētū, & alio statuto cauet ꝙ hoies de villa teneantur trahere ad rumorē, & capere malefactorē ac exbānitos, & qdā fuit ad capiendū Titiū sciens eū esse bānitū, & cū Titius fugeret eleuauit rumorē, ꝓp quod homines de villa insecuti sunt eū, & illū cœperunt, ibi. nu. 23 249

Præmium an habere debeat Titius si stante eodem statuto. Titius sciens Caium bannitū, ignorans tamen statutum cœpit Caium, & potestati præsentauit, ibi. nu. 24 ead.

¶Prænoscere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non, Gond. de heret. in 9. q. num. 7 161

Præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur, vt ipsum fructū censeatur, Nic. Boër. de seditio. in 7. q. nu. 39 84

Præparatoria in adulterio adulterium probatur, M. Ant. Blan. de ind. nu. 69 366

Præparatio, & ordinatio varijs modis demonstratur, ibi. nu. 68 365

Præparationes, & ordinationes faciunt indicium ad pensamentum, ibi. nu. 67 ead.

¶Præparatum. Qui in præparato habet causam etiam in connexo præparante habet, Ant. Columbi. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 77 455

¶Præscriptio aduersus heretici accusationem, an, & quanto tempore procedat, Gond. de heret. in 22. q. nu. 3 172

Præscriptio, an in casibus in quibus banniti nō perdunt bona eis existentibus in banno, currat, Nel. de bān. in 1. par. 2. tēp. nu. 19 c. 223

Cetera vide supra in ver. Contcus.

¶Præsens vr̄, qui accusatus semel comparuit in iudicio, licet postea se absentet, Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 60 23

Præsens quatenus censeatur qui procuratorem dimisit, ibi. nu. 63 ead.

Præsentia vera requiritur, non autem interpretatiua in causis grauibus, ibi. nu 64 ea.

Præsentia partis an faciat ꝙ confessio extraiudicialis faciat plenam probationem, M. Anton. Blan. de ind. nu. 210 376

Præsentia si delicto adhibeatur, deliberationis

indicium oritur, modo illa pñtia fiat animo se immiscendi, si opus esset. Secus si forte fortuna, & quando quis dicatur adesse causa se immiscendi, Fran. Cas. de ind. num. 10. c. 402
Præsentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, si personæ fuerint ante delictum congregatæ, ibi. num. 8 414
Præsentia iudicis supplectum defectum curatoris, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 174 469
¶ Præsentans. An stante statuto, q̃ bânitus pñtans bânitũ rebânia: ur, si est bânitus de pari vel minori crimine, an pñtans bânitum pro homicidio facto cum armis debeat rebâniri à bâno sibi dato p homicidio facto cũ veneno. Nell. de bân. in 3. par. 2. temp. n. 8. c. 270
¶ Præsides, seu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habent, Plac. de acc. tit. 6. num. 17 6
¶ Præteritum facit præsumi in præsens, M. An. Blan. de ind. nu. 143 379
¶ Præsumptio iuris violenta dicitur, & quid operetur, Guid. de Suz. de ind. nu. 98 327
Præsumptio uiolenta ꝯtra aliquẽ, q̃ quẽpiã occidi fecerit, qualr̃ probetur, ibi. nu. 101 ea.
Præsumptio maior tollit minorẽ, Io. Fr. Ponz. de lam. nu. 42 94
Præsumptio in quibus sufficiat criminibus, vt ad ꝯdemnationem deueniatur, Frã. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. num. 7 336
Præsumptio affirmatiua per negatiuam tollir̃, ibid. in 5. q. num. 5 338
Præsumptio minus est, q̃ indicium, M. Ant. Bl. de ind. nu. 248. car. 379. & Fran. Cas. de ind. num. 2. el 2 397
Præsumptio quo ad indicium genus dicitur, M. Ant. Blanc. de indic. num. 251 380
Præsumptio plures gradus habet, ibid. numero 252 ead.
Præsumptio ex consuetudine oritur, ibid. numero 411 393
Præsumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens, Fran. Brun. de ind. in 8. q. n. 3. c. 355
Præsumptio illa censetur potior, quæ raro reperitur proximior, ibi. num. 5 ea.
Præsumptio iuris, & de iure non recipit probationes in contrarium, secus de præsumptione iuris. Fran. Cas. de ind. num. 11 397
Præsumpt o propositi insurgit contra illum, q asportauit bona sua de loco, vbi homicidiũ commisit, ad locum, ad quem postea confugit, vel si bona, vel eorum maiorem partem alienauerit, ibid. nũm. 5. el 2 402
Præsumptio quid sit, & quotuplex, Paul. Gir. de q. in 3. q. num. 6 433
Præsumptio hominis quæ dicatur ibid.
Præsumptio simplex iuris quid sit ibid.
Præsumptio facti quæ sit, & quæ iuris, ibidem num. 7 ead.
Præsumptione vbi iudicatur, moderanda est pœna, Gond. de hæret. in 13. q. nu. 22. 165
Præsumptiones ꝯtrarijs eliduñ pſumptionib. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 1. par. num. 1 337
Præsumptionibus euidentissimis hæresis probatur, non etiam leuibus. Gondiss. de hæret. in 13. q. num. 21 165
Præsumptionibus nemo damnari debet, sed pbationibus luce clarioribus, cum de hominis uita agitur, Fran. Cas. de ind. nu. 3 411
in Præsumendo crimine plus prosequitur qui pœnam sanguinis timet, q̃ qui non timet, Iac. de Are. de q. nu. 12 427
¶ Præuaricari quid sit, Plac. de accus. tit. 4. numero 3 4
¶ Presbyter excommunicatio, vel simpliciter suspensus ab ordinibus suis efficitur irregularis si in acolythatu ministrauerit. Nic. Plo. de irreg. num. 31 104
Presbr̃ mulierẽ amplexatus, causa benedictionis impartiendæ hoc ip̃m pſumit̃ fecisse, Fr. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. num. 9 337
Presbr̃, seu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualr̃ hodie. Paul. Gir. de pœn. omn. coi. in 9. q. nu. 3 454
Presbyteri an, & qñ sint torquẽdi. Gui. de Suz. de ind. nu. 18 319
Presbr̃i non sunt torturæ supponendi, licet bñ clerici de iure ciuili, ibi. nu. 107 328
¶ Pretium. vide supra in ver. Alienatio.
¶ Princeps an, & qñ possit facere per suum rescriptum, q̃ admittatur procurator in causa criminali, Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num. 108 25
Princeps timore inimicorum suoꝝ, vel hostiũ dimittens castrum, vel ciuitate non perdit possessionem, Mart. Laud. de crim. læsæ maiest in 5. q. 48
Princeps supremus vasallum priuare nequit, nisi per sententiam culpa conuicta, Inc. Auc. de crim. læsæ maiest. in 1. q. nu. 12 51
Princeps rem suam infeudando de nouo, legẽ quam vult dicere potest, ibi. in 2. q. nu. 3. c. 53
Princeps facere potest ut factum pro non facto habeatur, ibi. num. 6 54

Princeps in dubio præsumitur usus iure cōi, non gratia speciali, ibid. in 3.q.nu.1 57

Princeps an possit filio restituti à pœna crim. læsæ maiest. gratiam concedere, vt delictum patris reincidentis ei non noceat, ibid. q.8. num.1 65

Princeps non potest aliquid turpe, vel inhonestum facere, & licet sit dñs legum, non tñ est dñs morum, ibid. num.2 ead.

Princeps in his casibus dispensare potest, in quibus & legem condere, ibid. num.10 66

Princeps inhabilē ex delicto paterno, tractans vt fidelem vasallum, an censeatum eum rehabilitasse, ibid. in q.12.num.1 68

Princeps vasallum post feloniam cōmissam, vt suæ curiæ parem vocans, an censeatur ei culpam remisisse, ibid. nu.2. ead.

Princeps occupatori violento ciuitatis, vel prouinciæ, non potest ipsam ɔcedere. Nic. Boër. de sedit. in 6.q.num.24 79

Princeps non debet se immiscere reb. spūalib. Io. Fr. Ponz. de lam. &c. num.3 89

Princeps legibus non ligatur. Inc. Auct. de mo. proc. cont. apost. num.19 197

Princeps nomini grām ɔcedere dr̄ cum iniuria tertij. Paul. Gir. de rel. carc. in tit. de benef. & indul. prin. in 4.q.nu.2 306

Princeps & Senatus famam restituere possunt, ibid. in 6.q.num.2 ead.

Princeps omne bonum de officialib. suis p̄sumit, nisi ɔtrariū manifeste appareat, & doceatur. Gui. de Suz. de ind. nu.86. car.325. Bal. de q. cap.3.nu.6. car.431. & Fr. Brun. de ind. in 3.q.2.par.num.30 346

Princeps post sententiam latam, ad ɔfessionem factam in tormentis, defensionem concedit, si de innocentia damnati constiterit, Gui. de Suz. de ind. & tort. nu.64 323

Princeps habet arbitrium in sanguine mali hominis, Anr. Col. in for. proc. extraor. in controuer. crim. art.2 462

Princeps non tollit ea quæ sunt naturalia, ibi. art.3 ead.

Principis proprium est iustitiam exercere, Io. Fr. Ponz. de lam. nu.31 92

Principis studiū esse debet, ut populus sibi subditus, bene uiuat, ibid. num.33 93

Principi concedenti saluumconductum, nō est facile credendum, si aut tyrannus est, aut nō solet fidem datam seruare, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu.320 39

Principi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgari, Paul. Gir. de rel. carcer. in ti. de benef. & indulgen. prin. num.2 340

Cetera uide supra, in ver. crimē læsæ maiest.

¶ Principalis persona quæ accusatur, an subijci torturæ debeat, Amb. de Antr. de questio. nu.15 442

Principales personæ sunt etiam adveritatem eruendam questioni supponendæ. Guido de Suz. de ind. num.84 355

¶ Priuata denunciatio per quos fiat, Bonicōt. de accus. num.11 8

¶ Priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari videtur, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1.par. num.250 34

Priuatio nunquam inducitur nisi specialiter exprimatur, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 5.q.num.5 58

Priuationis pœnam si ipso iure impositam nō constet, interpretatio fit, vt in ea requiratur sententia, ibid. in 1.q.nu.6 51

¶ Priuatus accipiens bannitum in alterius territorio, an præmietur virtute vnius statuti, an vero puniatur virtute alteris statuti, Nel. de bann. in 2.par.2. temp. nu.29 250

¶ Priuilegiatus non torquetur excepto in crimine læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. in 23.q. 49

Priuilegiatus an torqueatur in crimine hæresis. Lud. Car. de hæret. num.117 198

Priuilegiati ne possunt torqueri tormento secundi gradus torturæ poterunt supponi. Paul. Girl. de qō. in 4.q.num.6 435

¶ Priuilegium filijs concessum si ad nepotes non extēdatur, nec odium, Inc. Auct. de cri. læsæ maiest. in 6.q.nu.8 61

Priuilegium personæ an operetur in crimine hæresis, Lud. Car. de hæret. num.132 150

¶ Probandi onus incumbit accusatori, & accusato qn̄ q̄s fugit, sed qn̄ q̄s non aufugit, incūbit soli accusatori, Fr. Ca. de id. n.27. 409

¶ Probatio non admittitur contra præsumptionem iuris, & de iure, Io. Fr. Pōz. de lam. nu.60. car.96. & Ioan. Nic. Arel. de hæret. in 42. nota. num.2 143

Probatio contra præsumptionem iuris, & de iure admittitur per confessionem, Nell. de bann. in 3.par.1. temp. nu.6 212

Probatio in crimine hæresis per quæcunque probationum genera fieri potest. Gondis. de hæret. in 13.nu.1 163

Probatio indiciorum vt quis quæstioni subijciatur

ciatur, qualis esse debeat. ibi. nu 4 ea.
Probatio requiratur quando publice hereticus prædicat. Lud. Car. de hæret. nu. 123 189
Probatio plena an inducatur ex fuga. Pau. Gir. de relax. carcer. in tit. de fuga. in 1. quæstio. num. 1 314
Probatio semiplena tantum ex fuga inducitur. ibi. num. 2 ea.
Probatio semiplena in ciuilibus facit indiciũ in criminalibus. M. Ant. Blanc. de ind. numero 224 378
Probatio indirecta in criminali causa sepe conceditur. Fran. Cas. de ind. nu. 2. el 1 397
Probatio negatiua nõ admittitur in probatione intuitiua, vt quando testes deponunt vidisse factũ, & sunt in sufficiẽti numero, & qñ q̃litas testũ est ĩ iure approbata. ibi. n. 5. ea.
Probatio coniecturalis est triplex, circa ea quæ indicant delictum, sed non propositũ. Fran. Cas. de ind. tract. 10. num. 3 407
Probatio quæ fit per visum; omnibus alijs est maior, & tunc dicitur plena probatio, quando fit per duos testes de visu omni exceptione maiores. ibi. cap. 1. num. 1 ea.
Probatio contra indicia etiam indubitata admittitur. ibi. nu. 7 411
Probatio semiplena releuat accusatorem à calumnia nisi reus contrarium plene probet. Fran. Cas. in quæst. cri. cap. 5. nu. 5 424
Probatio dr̃ actus rem dubiã educẽs in lucẽ cognitionis. Pau. Gir. de q. in 3. q. nu. 12 433
Probatio per euidentiam facti quę dicatur. ibi. num. 14 ea.
Probatio alibi quomodo fiat. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 64. 65. 66. & 67 465
Probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit ad condemnandum in criminalib⁹, licet sufficiat ad torturã nec hẽt vim plenæ probationis. ibi. art. 187. 469
Probationis, & inuestigationis veritatis, dantur diuersi gradus. M. Ant. Blanc. de ind. numero 321 385
Probationi alicui quoties stare necesse est, ita q̃ contraria probatio prohibetur nequaq̃ tamen prohibita censetur probatio concludens talem probationem minime legitimã esse. Gond. de hæret. in 22. q. nu. 10 402
Probationes leuiores sufficiunt cõtra priuatũ, q̃ ctra prelatum. Bonię. de accus. nu. 42. c. 12.
Probationes liquidissimæ requiruntur, anteq̃ pœnę priuationis incurratur. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 11. q. nu. 4 67
Probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana esse clariores, Ioan. Fran. Ponz. de lam. nu. 67 97
Probationes in criminalibus luce clariores esse debent. Ioan. Nic. Arel. de hæret. nota. 26. num. 1. car. 141. Paul. Gir. de hæret. in 5. qõ. num. 18. car. 150. & de relax. carc. in tit. de absolut. innocen. in 6. q. nu. 2 308
Probationes diuersi generis nõ iunguntur ad condemnandum in criminalibus. Guid. de Suz. de ind. num. 103 327
Probationes multæ semiplenæ non coniungũtur, ad faciendam vnam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendũ. Fran. Brun. de ind. in 2. q. 1. par. nu. 6 330
Probationes angustari non debent. M. Ant. Blan. de ind. nu. 159 327
Probationes factæ in ciuili, non probant in criminali. ibi. nu. 210 377
Probationum initium non debet accusator de domo rei sumere. Nisi sint actus iam recepti in iudicio, quos haberet apud se accusatus. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. cri. art. 93. & 94 466
Probationibus an, & quando renunciari possit in criminalibus. Ioan. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 173. 174 29
Probatum semel, improbari non debet. Iac. de Are. de banni. nu. 43 201
¶ Proceditur, in crim. læsæ maiest. summarie; de plano, sine strepitu, & figura iudicij. Martin. Lau. de crim. læsæ maiest. in 47. q. 49
Proceditur in regno sola via inquisitionis, & extraordinaria. Ant. Columb. in for. proced. extraord in controuer. cri. art. 14 463
Procedere in delicto qd sit, & qd ipm ꝯsumare. Nic. Boër. de sedit in 7. qõ. num. 40 84
Procedi qñ possit super eodem crimine iam cõposito, aut abolito. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna, comp. in 6. qõ. nu. 3 312
¶ Proceres. In proceribus non habet locum vt delinquens contra eorum statum puniatur fm̃ formam l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Mart. Laud. de cri. læsæ maiest. in 1. q. 48
¶ Processus criminalis cum procuratore factus an valeat. si nihil contra procuratorem opponitur. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 162 28
Processus formatus cũ procuratore sup vulnere, an secuta morte sit validus, ita q̃ pcra vulnerãtẽ, de morte, pcedi possit, ib. nu. 93. c. 25

Processus factus contra absentem, neglectis al legationibus causarum absentiæ an sit nullus, ibi.nu.189.& 191.car.30.& nu.334.c.40
Processus criminalis in quo non admittitur procurator, an reddaẽ nullus, si interueniat pcurator, licet nõ opponaẽ.ibi.nu.363.371.378.381.388.391.393.& 400 c.41.42.43
Processus an fieri possit, & procedi contra cõtumacem, Lud.Car de hær.n.112.c.188
Processus qualis fiat in causis incarceratorum. Bal.de carcer.cap.2.nu.6 302
Processus, & testes dati per iudices reis diuersis nominibus nuncupantur. M. Ant.Blan. de ind.num.50 304
Processus fit summarius in leuibus criminibus Paul.Girl.de quæst.in 5.q.nu 4 437
Processus in criminalibus nõ debet esse obscurus, nec incertus. Ant.Columb.in for.pced. extraord.in controuer.crim.art.82 465
Processus inordinatus veram confessionẽ spõte, & expresse factam non vitiat, quin ex illa non possit reus ɔdemnari.ibi.art.219 471
Processu non formato, non deuenitur ad tormenta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, & in inuento in flagrãti crimine.Fran.Cas.de torm.cap.3.nu.1 413
de Processu hęreticorum, vide plura per Lud. Car.de hæret.nu.102 186
¶ Proclamare bona accusati, potest officialis. Ant.Colum.in for.proced.extraord.in controuer.cri.art.153.154 468
¶ Procurare verbum quam sit latissimum.Ioã. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.161.c.35
¶ Procurator licet interuenire non debeat, si tamen interueniat, & non excipitur, valet qđ cum eo agitur.Bonic.de accus.nu.3 7
Procurator cum mandato generali, nunquid absentiæ causas proponere possit. Ant. de Cana.de excusato.in 2.par.nu.23 16
Procurator an constitui possit ad crimina persequenda, vbi proceditur per viam inquisitionis seu denũciationis. Ioan.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1.nu.12 22
Procurator ɔstitui non põt ex parte inqrentis aut denũciãtis in crimine publ.ib.nu.13.ea.
Procurator admitti, vbi absens ɔdemnari põt in criminalib.& an semp locũ habeat ib.nu.31.c.22.& vide n.279.285.c.36.n.331.c.39
Procurator admittitur in ciuilibus, etiam vbi de crimine ciuiliter agitur.ibi.nu.36 22
Procurator interuenire potest in causa famæ. ibid.num.38 ea.
Procurator in actione populari ex parte rei potest admitti.ibi.nu.47 23
Procurator ɔstitui põt ab accusatore, in ijs casibus in qbus cessat pęna talionis, ib.n.53.ea.
Procurator quare non possit constitui in criminalibus ex parte rei, ibid.num.54.64.72.73.& 74 23.24
Procurator an admittatur ex parte rei in criminalibus, vbi iudicium non posset reddi elusorium, ibi.num.54 ea.
Procurator potest constitui in causa relegationis secundum veram opinionẽ, ib.nu.62.ea.
Procurator, cur vbi proceditur contra absentẽ non admittatur.ibi.nu.70 ea.
Procurator frustra interuenit ad prosequendũ crimen publicum.ibi.nu.76 ea.
Procurator ꝙ non possit constitui in crimine publico, siue imponuntur pœna corporalis, siue pecuniaria, Angeli noua opi.nu.78. ea.
Procurator an admittatur in causa suspecti tutoris.ibi.nu.86.35.& nu.264.268 35
Procurator an admittatur in criminibus, vbi p viam inquisitionis proceditur.ib.n.87.c.24
Procurator non admittatur ad opponendũ de crimine per viam exceptionis ad finem opponendi. ibi.nu.88 ea.
Procurator constitui non potest ad offerendũ libellum in crimine publico.ibi.nu.89 ea.
Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ.ibi.nu.90 ea.
Procurator constitui non potest ad responden dum positionibus in criminalibus vel confitendum delictum.ibi.nu.92 25
Procurator vtrũ possit admitti in ea causa criminali, in qua duæ pœnæ pecuniaria, & corporali alternatiue imponũtur, & qd si copulatiue.ib.nu.94.100.c.25.& nu.307 38
Procurator constitui non potest in casu, in quo lex constituit reum puniendũ tali pœna vel alia, ibi.num.95 25
Procurator adesse nõ potest, vbi pro delicto agitur principaliter ad infamandũ.ib.n.96. ea.
Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.ibi.nu.97 ea.
Procurator an admittatur in causa criminali, pro qua potest imponi pœna perpetui carceris, ibi.num.98 ea.
Procurator an possit interuenire p eo, q ex statuti forma põt impune offendi.ib.n.102.ea.
Procurator admitti non potest, vbi pœna arbitrio potestatis imponitur, ibi.nu.103 ea.
Procurator ad accusandũ testes de falso, nõ põt ab eo

ab eo cõstitui, qui è carcerib. aufugit, ad quos in perpetuũ dãnatus fuerat, ibi. nu. 104 ea.
Procurator nunquid constitui possit in causa criminali, in qua virtute statuti potest procedi contra absentem, ibi. nu. 106 ead.
Procurator quod non admittatur introductum est propter grauitatem causæ, ibid. nu. 109 ea.
Procurator an admittatur ad petendum restitutionem in integrum aduersus sententiam latam in causa criminali, ibid. nu. 110 ea.
Procurator interuenire non potest, vbi pœna ipso iure imponitur, ibi. nu. 111 ead.
Procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, vel inquisitus est præsens in iudicio, ibi. num. 112 ead.
Procurator an oblato libello per accusatorem, possit constitui quo ad alios actus, ibi. num. 113 ead.
Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato, ibid. num. 116. 118. 120. 123. 133. & 136 25. 26. 27.
Procurator an possit constitui ab incarcerato ad omnes actus præterquam ad litem contestandam, ibid. num. 119 ead.
Procurator an, & quñ admittatur pro accusato in crimine heresis, ibi. nu. 138. 143 ead.
Procurator constitui põt in criminib. in qbus damnatur memoria defuncti, ibi. n. 140 ea.
Procurator an possit constitui vbi pro re familiari proponitur accusatio. ibi. nu. 146 ea.
Procurator an admittatur in causa seruitutis, ibid. num. 147 ead.
Procurator quando interuenire possit in causa adulterij, ibid. num. 155 28
Procurator admittitur ad dicendum sentẽtiam criminalem nullam, ibid. num. 156 ead.
Procurator constitui non prohibetur ad dicendum inquisitionem ineptam, & calumniosam, ibid. nu. 157 ead.
Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum in causa criminali, ibi num. 158 ead.
Procurator admittitur pro reo accusato, vel inquisito, vbi delictum commissum est impunibile, ibid. num. 164 ea.
Procurator an admittatur vbi contumax ex statuto habetur pro confesso, ibi. nu. 165 ea.
Procurator an interuenire possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocẽtia eius, ibid. num. 166 ea.
Procurator admittitur pro accusato ad allegãdum causam quæ patet ex actis, & quæ notoria est, ibid. num. 169 ead.
Procurator an admittatur vbi per viam inquisitionis proceditur, ibid. num. 171 29
Procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendum in causa, ibid. nu. 172. 174 ead.
Procurator an admittatur in criminalibus ad allegandum causam absentiæ, & quid illa allegatio operetur, ibid. nu. 175 ea.
Procurator qui admitti non potest, admittitur vt defensor, ibi. nu. 184 ead.
Procurator non potest interuenire ad prosequendum crimen priuatum, pro quo venit iponẽda pęna corpis afflictiua, ib. n. 192. 30
Procurator an constitui possit in causa criminali, in qua venit imponenda pœna relegatiõis, vel remotiõis, ibi. n. 196. 200. 201. c. 31
Procurator quare rẽr non admittatur in causa iniuriarum, & an speciale sit in illustribus, & in hmõi causis procuratores cõstituere possint, ibid. num. 209. 212. 216 32
Procurator quod magis constituatur in crimine iniuriarum, quam in priuatis delictis, quare ratio diuersitatis dari non potest, ibid. nu. 117 ea.
Procurator an interuenire possit in causa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum, vt non liceat ei alio se transferre, ibid. num. 223. 225 33
Procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pœna maior relegatione venit imponenda, ibid. num. 243 34
Procurator admittit in cã criminis, ex quo qs infamat, si pro eo imponitur cõfiscatio omniũ bonorum vel partis eorum, ibid. num. 249 ead.
Procurator an interuenire possit in causa reuocationis liberti ingrati in pristinam seruitutem, ibid. num. 258 ea.
Procurator an admittatur ubi agitur de pœna damnationis in opus metalli, vel de redigendo aliquem in seruitutem, ibi. nu. 261 35
Procurator nõ admittit citra mandatũ spãle, vbi agitur de causa famæ, ibi. nu. 267 ead.
Procurator an admittatur ex parte actoris, præstita cautione de rato, vbi dubium est de mãdato, ibid. num. 273 ea.
Procurator an possit constitui ad testes producendos, aut repetendos, vel alium articulũ excepta sententia, ibid. num. 286 36
Procurator an possit interuenire in causa homicidij pro quo imponitur pœna pecuniaria, num. 289. 293 37
Procurator an ex parte accusatoris possit interue

teruenire, vbi pro delicto publico venit imponenda pœna pecuniaria. ibi. nu. 298 ea.
Procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnæ pecuniariæ, imponitur pœna corporalis per statutum, ibi. num. 302. 304. 306. & 310 38
Procurator an interuenire possit, vbi statutum dicit, q si quis fecerit furtum puniatur pœna dupli, & fustigetur, ibi. nu. 307 ea.
Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias, q reū ipsum impediunt venire. ibi. nu. 311 ea.
Procurator aliquando defensor appellatur. ibi. num. 330 39
Procurator quare non admittatur in criminalibus, redditur finalis ratio. ibi. nu. 341 40
Procurator an possit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in causa criminali, ibi. nu. 244 ead.
Procurator an admittatur ad opponendam exceptionem peremptoriā, quæ in vim peremptoriæ opponitur. ibi. nu. 351 41
Procurator interuenire non potest, siue dubietas sit in facto, siue in iure, ibi. nu. 352 ea.
Procurator nō admittitur ad opponendum, q interfectus erat bannitus. ibi. nu. 354 ea.
Procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta. ibi. nu. 364 ea.
Procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota. ib. num. 365 ea.
Procurator an possit interuenire, vbi quis accusat aliquem de crimine plagij, & obijcitur exceptio q seruus in quem fuit cōmissum plagium erat ipsius surripientis, ibi. nu. 366. ea.
Procurator constitui non potest in causis capitalibus. & an id sit perpetuum, Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 2. par. nu. 2. car. 43. & nu. 48. 50 47
Procurator an possit interuenire, vt tantū prosit non etiam noceat. ibi. nu. 20 44
Procurator pro absente interuenire potest, vbi absens damnari potest, & an id obtineat in causis capitalibus indistincte. vide ibi. num. 35. 36. 37. 39. & 41 45. 46
Procurator quare non possit constitui ex parte accusatoris. ibi. nu. 54 47
Procurator interuenire potest in causa criminis pro quo venit imponenda pœna relegationis, vel remotionis ab ordine ib. n. 58. ea.
Procurator interuenire non potest in causa iniuriarum. & quæ sit huius rō. ibi. nu. 62 48
Procurator an admitti possit in crimine hæresis, & an aduocatus. Lud. Carer. de hær. numero 113 188.
Procurator vel aduocatus si patrocinium præstiterint ɔtra accusatum, an cum eo ɔtrahat inimicitia. M. Ant. Blan. de id. nu. 138. c. 371
Procurator, & aduocatus dicuntur aduersarij, ibi. num. 139 ea.
Procurator esse non potest, qui habet litē omnium bonorum. ibi. nu. 127 369
Procurator q subiectū dep̄dauit, pœna mortis puniri debet. Gul. Bō. de pœ. mor. n. 3. c. 444
Procurator regius tenet locum accusatoris. Ant. Col. in forma proced. extraor. in contr. crim. art. 10 463
Procurator causas absentiæ allegare potest, faciendo iuramentum q fuit missus ad hoc allegandum. ibi. art. 161. 162 468
Procurator an pro carcerato interuenire possit. ibi. art. 198 470
Procuratoris interuentus ad necessariā defensionem est permissus. Io. Ant. Rub. de potesta. procura. in 1. par. nu. 221 32
Procuratoris appellatio quam late pateat. ibi. num. 271 35
Procuratorem regulariter admitti in causis pecuniarijs. ibi. in 2. par. nu. 1 43
Procuratorē quilibet tenetur dimittere postq̄ semel citatus, alias p̄cederet in ɔtumaciam, Inc. Auct. de mo. p̄ce. ɔtra apolta. n. 2. c. 196
Procuratores compositionem fieri procurantes, qua debeant vti cautela, vt cōpositio sit tuta. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna. compositio. in 4. q. nu. 3 311
Prodere quis dicatur. M. Ant. Blan. de ind. numero 191 375
Proditorie vulnerans indiciatur ad pensamentum. ibid.
¶ Prodens propriam ciuitatem vel alium principem ab Imperatore inferiorem, an incidat crim. læsæ maiest. Nic. Boēr. de sedit. in 6. q. num. 1 77
Proditor est, qui relinquit principem suum, & adhæret alteri. Mar. Laud. de cri. læsę maiest. in 28. q. 49
Proditor contra Imperatorem nō amittit feudum habet ab ecclesia, nisi per sentētiam ecclesiæ. ibid. in 33. q. ea.
Proditor quilibet perdit feudum. ibid. in 37. quæstio. ea.
Proditor dicitur vasallus vel subditus principis, qui permisit venire in sui principis territoria eius inimicos. ibi. in 38. q. ead.

Proditor non pōt esse testis.ibi.in 43.q. ea.
Proditor Principis manifestari debet. ibid. in 53.quæst.o. ea.
Proditor,&aliquid proditorie factum differūt. M.Ant.Blan.de ind.nu.194 375
Proditor principis morti naturali puniri debet Guliel.Bont.de pœna mort.nu.2 444
Proditor patriæ pœna mortis plecti debet. ibi. num.4 ea.
Proditorium propositum per modū percutien di ꝯcipit.Fran.Cas.de ind.nu.5.el.1 404
Proditionis crimen committit,qui contra prin cipem vel rem publicam agit. M.Ant.Blan. de ind.num.193 375
¶ Professio tacita quæ sit, & quæ expressa sortilegij.Paul.Girl.de sort.in 3.q.nu.1 107
Professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest.ibi.nu.3 ea.
Professio cum dęmone fit cū abnegatione nominis Christi in baptismate.ibi.nu.4 ea.
Professionem expressam dæmoni facientes ex pressum ei adorationis cultum impediunt, ibi.nu.5 ea.
¶ Professus,an si recedat à religione,& publice contrahat matrimonium in hæresim incurrat.Lud.Car.de hæret.nu.38 181
Professo religionem deserente, & ad nuptias ꝯuolāte,an huius criminis cognitio inqsito ri ꝑcessa sit.Gond.de hær.in 9.q.nu.4 159
¶ Progenies bona,vel mala,bonum, vel malū indicium præstat. Fran. Cas. de ind.num.1. el 3 398
¶ Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se, cum conscius criminis videatur. M.Ant.Blan.de ind.nu.294.car.383.& Frā. Cas.de ind.tract.5.nu.5 405
Prohibere potens si non ꝓhibeat.pſumit parti ceps criminis, & an hinc oriat pſumptio oc culti auxilij. Fran.Cas.de ind.nu.9 404
Prohibere volens si non prohibeat an,& quan do particeps criminis,&auxiliator existime tur.ibi.num.10 ea.
Prohibitum aliquid facere,aut efficere aliquod antecedens necessarium ad illud:patria sunt Paul.Girl.de sort.in 11.q.nu.20 131
Prohibitus vinum portare, censetur prohibitus portare lagenā causa degustationis.Inc. Auct.de crim.læsæ maiest.in 8.q.nu.3 65
Prohibitus appellare an possit habere recursum.Lud.Car.de heret.nu.129.130. c.190
¶ Pronūciatio.An trāsacto termino citationis vel bāni, qđ facit ꝙ citatur hr̄ pro ꝯfesso re quirat̄ ꝓnunciatio,vel ꝯtumaciæ accusatio· Nell.de bann.in 3.par.1.tem.nu.10 113
Pronunciatū ꝑ appellationē extingui.Io.Ant. Rub.de potesta.proc.in 1.par.nu.232 33
¶ Propinquitas iniuriati inducit argū ad pen samentū.M.Ant.Blan.de ind.nu.172.c.373
¶ Propinquus ꝓpinquū corrigēdo modū exce dens tenet.Gui.de Suz.de ind.nu.86 325
Propinqui pręsumuntur scire facta propinquo rum.Bonic.de accus.nu.22.in fine. 9
¶ Propositum ex quibus indicijs arguat̄. Fran. Cas.de ind.nu.3.el 1 396
Propositum indicantia qualia esse oporteat. ibi.num.10 397
Propositum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata,licet causæ præcedant, tam secun dū legē Mosis,ꝙ iura ciuilia.ibi.nu.7 400
Propositum non censetur,nisi industria, & insi diæ intercesserint.ibi.nu.8 ea.
Propositum ex leuibus causis pręsumitur,non delictum,ibi.nu.9 ea.
Propositum ante delictū à quibus factis,dictis ue indicatur.ibi.nu.7 401
Propositum indicat,si quis visus fuerit frequen tare viam,qua illum quem occidit,transiturum sciebat.ibi.nu 4.el 2 ea.
Propositū idicat̄,si veteres hospites,aut cliētes domi delinquētis fuerint,vel si delinquēs ha buerit malos famulos.ibi.nu.1.el 1 402
Propositum præsumitur contra eum, qui dixit nō diligo talem,vel sum ei nociturus si pote ro,si eū postea occiderit.ibi.nu.3.el 3.c.405
Propositi coniectura ex loco vbi quis offendi tur capitur,ibi.nu.4.el 1 396
Propositi suspicio ex quibus tollatur. ibidem, num.3.el 3 400
¶ Propietatis exceptio quoties concludit agētem non possidere,tunc obstat agenti posses sorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hęret.in 1.not.num.5 139
¶ Prouisio facienda est læso pro expensis factis in medicis,& medicinis,& pro operibus qui bus caruit,& cariturus est, Ant. Col.in for. proced.extraord.in controuer.crimina. arti culo 234 472
¶ Prouocato ignoscitur.Fran.Cas.in quęst.cri. cap.6.nu.7 424
Prouocato ꝑmittit̄ id,qđ alias non ꝑmittere tur.Nell.de bann.in 1.par.2.tēp.n.66.c.335
¶ Publicatio testium non fit in crimine hæresis,si inquisitorum timeatur potentia,Ioan. Fran.Ponz.de lam.nu.74 97

Publi

Publicatio testium in crimine hæresis qualiter fiat. Gond. de hæret. in 14.q.nu.1 164
Publicatio bonorum hæreticorum infra quantū tempus peti potest, & an præscribi possint. Lud. Car. de hær. nu. 142 192
¶ Publicæ vtilitatis est absentem à quibuscunq; defendi. Ant. de Cana. de excusato. in 1. par. num.5 13
¶ Pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor, & dentium crepitus consequūtur, Fran. Cas. de ind. nu.3. el 1 399
¶ Puella quędam virgo qualiter ad ludū dęmonum abducta fuerit. & ob nomē Christi nominatum ibidem dimissa. Paul. Girl. de sort. in 7.q.num.27 121
Puella raptori suo nubere non potest, etiam de parentum assensu. Paul. Gir. de pœn. omnif. coi. in 10.q.nu.24 457
¶ Pugillum fortitudo clamoribus incitatur. & sermo Imperatoris paratas ad preliū acies. acutosq; mucrones accendit. Nic. Boër. de seditio. in 7.q.nu.64 87
¶ Pulsans, verberans, introiens domum meā, mihi iniuriam facit. M. Ant. Blanc. de ind. numero 95 367
¶ Puniri debeat an qui aliquid contra fidē protulit, quæ iocose non serio protulisse asseuerat. Gond. de hæret. in 1.q.nu.7 154
Punitio temporalis vni quādoq; infligitur ob delictum alterius, scilicet non spiritualis, vel æterna. Nic. Boër. de sedit. i 7.q.nu.20 82
Punitionis ratio non æque militat in nepotibus sicut in filijs. Incert. Auct. de cri. læsę maiest. in 6.q.num.24 63
¶ Pupillus pro delicto an possit carceri mancipari. Bal. de carc. nu.4 301
¶ Purgatio canonica quo pacto à suspecto de hæresi fienda sit. Gond. de hæret. in 15.q. numero 11 166
Purgationis iuramētum quod dicatur. M. Ant. Blan. de ind. num. 284 382
QValitas accidentalis quando magis attendatur q̄ naturalis. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 3.nu.12 57
Qualitas odiosa patri superueniēs, filijs antea natis non obest. ibid. in 7.q.nu.3 64
Qualitas quæ naturaliter inest, difficilius tollitur, q̄ ea quæ accidentaliter, ibi. nu.8 ea.
Qualitas personæ an faciat indicium. M. Ant. Blan. de ind. nu.255 380
Qualitas psonarū in delictis puniēdis attendi debet. Nic. Boër. de sedit. in 4.q.nu.1 75
Qualitas causæ in puniendis delictis debet cōsiderari. ibi. nu.2 ea.
Qualitas essentialis triplex reperitur in qualibet anima rationali. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna. comp. in 1.q.nu.2 309
Qualitas, & in causa in fama consideratur. M. Ant. Blan. de ind. nu.315 385
Qualitas offendentis inducit excusationem siue accusationem, & demōstrat animum fuisse vel non fuisse offendi. Fran. Cas. de ind. nu.14 404
Qualitas delicti punit quem magis vel minus Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art.61 465
Qualitatis omissio in extraordinarijs iudicijs aliquando reddit iudicium nullum, ibi. articulo 148 468
¶ Quasi dictio est improprietatis nota, sicut, & verbum videtur. Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 10.q.nu.9 456
¶ Quæ ex solo cursu temporis non mutantur, semel interposita, semper in ipso esse præsumuntur, nisi contrarium probetur. M. Ant. Blan. de ind. nu.135 370
¶ Quædam valent ad præparandum, quæ non valent ad decidendum. M. Ant. Blan. de ind. num.349 383
¶ Quærendum est quot, quantę sint in reo causæ, vt earum causa deliquisse videatur. Fran. Cas. de ind. tract.2.nu.4 399
Quærendum non est de animo, nisi vbi de reo constat. ibi. tract.10.nu.2 407
¶ Quæritans quod ad eum spectat, indicat cōtra se. ibi. tract.6.num.2 405
¶ Quæstio quando sint applicanda reo. Planc. de accus. tit.5.nu.1 4
Quæstio facti stat in arbitrio iudicantis, sed pęnę prosecutio legis dispositionis mandatur. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de senten. & pœna. exec. cap.6.nu.6 305
Quæstio seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponēda Guid. de Suz. de ind. nu.2 318
Quæstio inquisitio q̄dam dr̄ cū tormētis, & dolore corporis facta eruēdæ veritatis gra. ibi. nu 4. car 319 Frā. Brun. de ind. in 1.q.2. par. nu.1. car 338. & Bal. de q.n.2.c.318. & Pau. Gir. in tract. eiusdē tit. in 1.q.nu.1 432
Quæstio fieri dicitur per tormentum quasi torquens mentem Suz. ibi. nu.5 319
Quæstio qualiter, & quo debeat moderamine fieri. Guid. de Suz. de ind. num.19 car.279 & Amber.

Ambèr.de Antram.de quæſt.nu.3 440

Quæſt.o an poſſit alicui repeti ſine nouo indicio.Guid.de Suz.de indici.nu.57.cat.282. & Bal.de quæſtio.nu.6 429

Quæſtio qbus præſentibus fieri debeat. Guid. de Suz.ibi.nu.80 325

Quęſtio ſeu tortura etiam dicitur,ſi in turri recluſo alimenta denegentur.ib.nu.74 324

Quæſtio ſeu tortura an poſſit dari, maleficio tñ per famam probato.ibi.nu.93 326

Quæſtio à quęrendo dicitur,vel inquirendo,ꝙ per eam negocij veritas inquiratur. Fran. Brun.de ind.in 1.q.2.par.nu.2 338

Quæſtio ſeu tortura varijs inſtrumentis,& modis dari poteſt,ib.in 2.q.2.par.nu.6 339

Quæſtio ſeu tortura applicari poteſt in cauſa criminali,criminaliter intentata.ibi.in 3.q.2.par.nu.1 339

Quęſtio ſeu tortura non eſt pręſtanda,niſi pręcedant indicia. Fran. Brun.de ind.in 5.q.2.par.nu.3 343

Quæſtio abſque indicijs dari poteſt in tractatibus proditorijs.ibi.nu.6 ea.

Quæſtio non pro omni cauſa vel crimine aut perſona eſt ſumenda.ibi.nu.8.car.ea. & Bal. de quæſt.cap.1.nu.1 428

Quæſtio ſeu tortura non eſt vniformiter applicanda,ſed ſecundum delicti exigentiã,& grauitatẽ,Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.42.c.347

Quæſtio non datur niſi indicijs præmijs, & in alijs ꝓbõnibus deficiatur.ibi.nu.50 348

Quæſtio ſeu tortura quando repeti poſſit. ibi. num.61 349

Quæſtio ſeu tortura ad quid fuerit inuenta. Franc.Brun.de ind.in 6.q.2.par.nu.1 350

Quæſtio in certis delictis datur ex ſolis indicijs. Franc.Brun.de ind.&tort.in 8.quæſt.2. par.nu.9 355

Quæſtio ad inſtantiam partis haberi debet.M. Ant.Blan.de ind.nu.2 360

Quæſtio dicitur multis modis. Iac.de Are. de queſtio.nu.1 427

Quæſtio eſt tormentalis inquiſitio veritatis. Paul.Girl.de quæſtio.in 1.q.nu.2 432

Quæſtio ex quibus cauſis inferatur,quæ torturam præcedere debeant, quibus indicijs, & qua forma in his procedi debeat. Amber.de Antram.de quæſtio.nu.4 440

Quæſtionis effectus quis ſit. Guid. de Suz. de ind.nu.93.car.280.&Amber.de Antram.de queſtio.nu.5 ea.

Et quid confeſſione facta in tormentis ſit faciendum. Et quid ſi aliquis tormentis confitetur cõtra alium,an ſuo dicto ſtabitur. Amber.ibi.nu.6.& 7 441

Quæſtionis appellatione quæ cenſeantur venire.Fran.Br.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 338

Quæſtioni non ſemper nec tamen nunq̃ datur fides.Plac.de accuſ.tit.5.nu.6 5

Quæſtioni inimicoꝝ non creditur.ib.nu.7.ea.

Quæſtioni ſeu torturę locus non eſt,ſi aliunde veritas haberi poteſt. Fran. Brun.de ind. in 5.q.2.par.nu.15 344

Quæſtioni pñt ſubijci liberi,& ſerui,& ſtatu liberi,& liberti.Bal.de qõ.cap.1.nu.3 428

in Quęſtione publica, pactio nil prodeſt reo, etiam cõtra paciſcentem,&quid in priuata. Iac.de Are.de quæſtio.nu.2.& 3 427

Reliqua habes infra in ver.Tormenta,& in ver.Tortura.

¶ Quilibet admittitur ad defendendum reos. Fran.Caſ.de ind.tract.11.nu.17 411

RApiens maſculum cauſa libidinis,qualiter puniri debeat. Paul. Girl.de pœn.omniſ. coi.in 10.q.nu.5 454

Rapiens virginẽ,aut viduam,ſeu nuptam qualiter puniatur.ibi.nu.21.26 457

Rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri.ibi.nu.25 ea.

Raptor meretricis quæ meretricari deſierat,an puniatur ac ſi probatam rapuiſſet mulierẽ, ibid.nu.26 ea.

Raptores mulierum quibus ſunt pœnis afficiẽdi.ibi.nu.2 455

Raptus mulieris eſt crimen graue,& valde deteſtabile.ibid.nu.1 ea.

¶ Ratio legis ipſius anima dicitur. Ioan.Fran. Ponz.de lam.nu.28 92

Ratio determinata legis dictum reſtringere cẽſetur.Paul.Girl.de tort.in 7.q.nu.34 124

¶ Ratiocinatio quid ſit?& quãdo interuiſſe videatur.Fran.Caſ.de ind.nu.6.el 2 399

¶ Reatus in regno omnem honorẽ excludit. Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cõtrouer.crim.art.76 486

¶Rebanniri qui non poteſt,an poſſit dari ſecuritas ad annos centum.Nell.de bannit.in 3. par.2.temp.nu.19 242

Rebannitus,&non cancellatus an poſſit impune offendi: & quando bannum eſt nullum, puta quando clericus bannitur à iudice ſeculari.ibi.in 1.par.3.temp.nu.2 291

Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatũ,ſed nõ legitime.ibi.nu.3.ea.

Rebannitus simpliciter an dicatur in integrum restitutus, ibid. num. 4 ead.
Rebannitus an recuperet partem quæsitam hæredibus occisi ex forma statuti, ib. n. 9. c. 292
Rebannitus an intelligatur restitutus etiã aduersus condemnationem factum de bãnito damnum posso, ibid. num. 11 ead.
Rebannitus an possit agere pro robaria sibi facta tempore banni stante certo statuto &c. ibid. num. 12 293
Rebannitus an agere possit pro contractu quẽ fecit tempore banni, ibid. num. 13 ead.
Rebannitus an possit testificari, & alios actus facere, q infamibus sunt interdicti, & hic tractatur q possint famæ restituere. ib. n. 14. ea.
Rebannitus infamis si iurauit tpe bãni, & post eã q̃ fuit rebãnitus deposuit, quod iuris. s. an valeat eius dictum, ibid. num. 16 294
Rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis, ibid. num. 17 ead.
Rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellẽ, an ꝓhibeatur hr̃e officia ꝓhibita bannitis rebannitis, ibi. nu. 23 295
Rebannitus ꝑ statutũ an censeatur ad famam restituti, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indul. princ. in 6. q. num. 1 306
¶ Rebaptizãs se scienter, pœna mortis nãlis est puniendus, Gul. Bont. de pœ. mor. n. 1. c. 444
¶ Rebellare castrum attentans, an ad actũ ꝓximũ pueniens, inde bãnitus cõprehendat in statuto loquente de bãnito ob rebellionem castri, Nel. de bãn in 3. par. 2. tẽp. n. 59. c. 281
¶ Rebellio subitoꝝ non priuat dñm possessione ciuitatis, nisi eum vel officiale suos expelleret de ciuitate, vel caperẽt, uel incarcerarẽt M. Laud. de cri. læ. maiest. i q. 5. & 29. c. 48. 49
Rebellione contra principem sicut perduntur priuilegia, ita cõsuetudines priuilegiatæ. ibi. in 29 q. 49
Rebelli esse, qui relinquit principem suum, & alteri adhæret, ibid. in 28. q. ead.
Rebellis dicitur esse, qui est in notoria inobedientia, ibid. in 19 q. ead.
Rebellẽ Imperij quẽ esse aliud est, aliud est quẽ esse in odium Imperij, ibi. in 48. q. ead.
¶ Recedentes ab hæresi, & abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pœnas criminis euitent, & vsq; ad quod tps admittatur abiuratio, late traditur, & variæ Doctoꝝ sniæ referuntur, Gond. de hæret. in 20. q. nu. 1. c. 169
¶ Receptans. An ille qui scienter plurib. diebus receptauit bãnitum, postea eum prodidit, & curię pñtauit, debeat puniri, vel pmiari. Nel. de bãn. in 3. par. 2. temp. nu. 24 273
Receptans bannitum ignorans eum bãnitum, an puniatur pœna receptãtis, ibi. n. 20. c. 272
Receptans bannitum cõsanguineum scienter, an statuti pœna puniatur, ibid. nu. 21. c. 273
Receptans in domo extra villam positã, an incidat in pœnam statuti punientem receptantẽ in castris, vel villis, ibid. nu. 23 ea.
Receptans scienter malefactorem in domo sua post delictũ præsumitur particeps criminis, & poterit torqueri, nisi receptas sit recipientis ꝯsanguineus, vel aliqua alia iusta causa ꝓbetur, Fr. Cas. de ind. in tract. 5. nu. 4. c. 404
Receptans ignoranter non punitur, si coacte, Lud. Carer. de hæret. nu. 170. 171 195
Receptãs amicum inueteratum, an excusetur, ibid. num. 172 ead.
Receptator raptæ mulieris qua sit afficiendus pœna, Paul. Gir. de pœ. omn. f. coi. in 10. qõ. num. 4 455
Receptator rebellis an sicut hodie in crimine læsæ maiest. suspenditur cum publicatione bonorum, ita & in receptante hæreticum. Lud. Carer. de hæret. num. 166 195
Receptator hæretici an si egit pœnitentiam, & abiurauerit euitet pœnas, ibid. nu. 173 ea.
Receptatores, & fautores hæreticorum quibus sint pœnis afficiendi, Paul. Girl. de hæret. in 9. q. num. 1 152
Receptatores hæreticorum, fautores receptatoꝝ, & credentes qualiter puniant, & q̃ sint pœnæ introductæ, & quid si occultant tm̃. Lud. Car. de hær. num. 163. 164 194
Receptare an liceat hæreticum consanguineũ, ibid. num. 167 195
de Receptatoribus aliorum malefactoꝝ uide, ibid. nu. 174 ea.
¶ Receptatio hæreticorum est omnib. interdicta, Paul. Gir. de hæret. in 9. q. num. 2. c. 152
Receptio delinquentis indiciat ad pensamentum. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 202 376
¶ Recipiens beneficium in irregularitate, absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione. Nic. Plo. de irreg. num. 29 103
Recipiens literas debiti, si nihil dicat, vr̃ debitũ fateri, & quomodo id procedat, & an id in criminalibus habeat locum. Fran. Cas. de indic. num. 4. el 1. 406
Recipiens malandrinos pœna mortis nãlis est puniendus, Gul. Bont. de pœ. mor. n. 5 c. 444
¶ Reconciliatio an tollat præsumptionẽ mali

animi ex inimicitia, M. Ant. Blan. de ind. numero 161 — 373
Reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia, ibi. nu. 134 — 370
Reconciliatio fieri potest, in adulterij quæstione, quæ proponitur ad thori separationem, Iac. de Are. de quæstio. nu. 14 — 428
¶Rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis precedentibus indicijs, Fran. Brun. de ind. in 7. q. 2. par. num. 7 — 454
¶Recusans iurare ad purgationē an hæreticus censeaŕ, Lud. Car. de heresi, nu. 45 — 181
¶Redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur, Paul. Girl. de hæret. in 5. q. nu. 20 — 150
¶Regere seipsum summa sapientia est, Ioan. Fran. Ponz. de lam. nu. 24 — 92
¶Regulam pro se habens intentionem fundatam habere dicitur, Incer. Auct. de crim. lęsæ maiest. in 1. q. nu. 13 — 51
Regulis iuris tenaciter inhęrendum. — ibi.
¶Regularis denunciatio quę sit, Bonicon. de accus. num. 20 — 9
¶Reiteratio actuum inducit propositum, & deliberationem, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 81 — 465
¶Relapsus in hęresim qn̄ quis dicaŕ, Paul. Gir. de hær. in 10. q. num. 3. car. 152. & Gond. de her. i 11. q. nu. 2. car. 161. & i 20. q. n. 5 c. 169
Relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei præstita est tradendus, Gond. de heret. in 11. q. num. 2 — 162
Relapsus in hæresim qualiter puniatur, Lud. Cater. de hæret. nu. 161. 162 — 194
¶Relatio debet fieri postq̄ iudex cōmisit, & interrogauit chirurgos, Ant. Columb. in for. proc. extraor. in contr. crim. art. 30 — 463
Relationes officiariorum melius audiuntur, q̄ relationes priuati, ibi. art. 17 — ead.
¶Relatiuum debet intelligi secūdum qualitatem relati. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. num. 15 — 62
¶Relaxari fideiussoribus qbus casibus reus minime debeat, licet pœna corporalis nō imineat, Fran. Cas. i qō. crim. cap. 9. nu. 11 c. 426
¶Relaxatio rei capti qn̄ statim fieri debeat absque expensis non expectata sententia, Fran. Cas. in quæstio. crim. cap. 9. nu. 2 — ead.
Relaxationes quæ lite pendēte fieri pn̄t, Paul. Gir. de relax. carcer. in 1. nu. 2 — 302
Relaxationū diuersę sunt species, ibi. nu. 1 — ea.
¶Relaxatus cum fideiussoribus nō idoneis pōt iterum capi, & cogiŕ idonee fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur, Fran. Cas. in qō. crim. in 9. q. nu. 12 — 426
¶Relegari debet, qui ad ꝯceptionē medicamentū propinauit, Plac. de accus. tit. 6. nu. 3 — 5
¶Relegatio large pœna capitalis dŕ, Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 29 — 22
Relegatio differt à deportatione, ibi. nu. 198. 229 — 31. 33
Relegatio an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum, ibi. nu. 205 — 31
¶Relegati oīa iura retinēt, ibi. nu. 225 — 33
¶Religiosi non possunt tabellionatus officium exercere fallit in crimine hęresis, Io. Nic. Arel. de hęret. not. 31. num. 1 — 142
Religiosis magis creditur q̄ laicis, in omni ꝓbatione facienda, & in quocunq; alio negocio, Fran. Cas. de torm. cap. 11. nu. 11 — 416
¶Reliquiæ alicuius antiqui iuris multum operantur in iure, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 25. num. 3 — 141
Reliquias Sanctorum ecclesiæ sacramenta sortilegijs immiscentes, pari pœna puniuntur, Paul. Girl. de sortil. in 11. q. nu. 21 — 131
¶Remedio appellationis vti debemus contra grauamini. Bonicont. de accus. nu. 13 — 8
Remedia cōtra maleficia, aut alios languores, de iure ciuili non sunt reprobata. Pau. Girl. de sortilegijs in 2. q. nu. 5 — 105
Remedia fanatiua qualŕ cognoscanť superstitiosa vel non. ibi. in 6. q. nu. 22 — 116
Remedia quæ verbis fiant ne torti dolorē sentiant. Pau. Gir. de quæst. in 4. q. nu. 13 c 436
Remedia quæ fieri possint aduersus maleficia taciturnitatis. ibid. num. 16 — ead.
¶Remissio pœnæ ob delictum patronum facta filio amplissime extēdi debet. incert. auct. de cri. læsæ maiest. in 10 q. num. 2 — 66
Remissione pœnæ prohibita prohiberi censeť eius diminutio. ibid. in 8. q. nu. 5. — 65
¶Remissio ad locū delicti fit duabus de causis. Ant. Colūb. in for. proced. extraor. in cōtro. cri. arti. 241 — 472
Remissio nō fit nisi visis in formationibus per iudicum requisitum. ibid. art. 242. — ead.
Remissio nō fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi est præuētio. ibi. art. 244. c. ea.
Remissio de consuetudine sp fit inter subditos eidem Principi. ibid. art. 245 — ead.
Remissio ad locum delicti non fit in vagabundo ibid. art. 248 — ead.
Remitti quis nō debet coram iudice suspecto. ibid.

ibid.art. 146 467
Remittêris susceptæ fidei grauius est delictũ, q̃ eius qui nunq̃ susceptæ renititur. Gödiss. de hæret.in 5.q.num.2 156
Renunciare iuri sibi competẽti quilibet pôt, fallit in hæretico in casu de quo ꝑ Io. Nic. Arel.de hęret.not.48.num.2 144
Renunciare iuri suo voluntarie, & eo spoliari à Canone differunt, Incer. Auct. de mo. pro ced.contra apost.nu.8 196
Renunciare defensioni suæ an reus possit, & an iudex id admittere debeat, Fran. Cas. de ind.tract.11.nu.23.car.411.& de torm.cap. 21.num.21 421
Repertus cum armis prohibitis reddiens ab occidendo bannitum an puniatur virtute statuti prohibentis talia arma portari. Nell. in 2.par.2.temp.nu.48 155
Repertus extra viam publicam habet malam suspicionem contra se, M. Ant. Blan. de ind. num.17 366
Repertus prope mortuum cum cultello, indiciaĩ ad torturam, & in loco delicti est indicium propinquum, ibi.nu.295.296 383
Repertus in flagrãti crimine pôt à quocunque capi, sed nõ detineri, nisi ꝑ 20. horas, Fran. Cas.in quæstio.crim.cap.9 nu.4 426
Repertus prope mortuum cum gladio, poterit torqueri, & an damnari, Fran. Cas. de ind. tract.10.cap.2.num.5 408
Reperti in crimine an ex hoc solo conuincantur, vt de facto puniri possint, ibi.nu.1 ea.
Reperti in domo, vbi perpetratum est maleficium, & nescĩ à quo, poterunt torqueri, & an ex hoc possint damnari, ibi.nu.2 ead.
Reperti in loco delicti, vel in loco ꝓximo possunt torqueri, maxime si fuerint inimici in terfecti, & reperti cum armis, ibi.nu.4 ea.
Repetere reum in tortura, si iudex intendat, debet in actis interloqui. quod supersedet à tortura incepta, sed non perfecte data, Fran. Cas.de torm.cap.14.nu.7 417
Repulsus ab accusatione, ad quid admittatur Bonic.de accus.nu.11 8
Res semel alienata, & ꝑ hæredẽ recuperata, penes ipsum esse cẽset ex noua causa, Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.in 2.q.nu.2 c.53
Res parua quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. num.132 370
Res subtracta si cedebat ad cõmodũ imputari, an iudicet contra eum, ibi.nu.422 394
Reus relicta in loco furti an faciat indicium, ibid.num.427 ead.
Rei suæ quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur, Paul.Girl.de sortil. in 7. quæst. num.21 120
Rescriptum remittens pœnam ante delictũ cõmissum est nullum, Incer. Aucto.de crim. læsæ maiest.in 8.q.nu.2 65
Rescriptum principis non est cum alterius iniuria exequendum, Ioan. Fran. Ponz. de lamijs, num.32 95
Rescriptum in quo ponuntur verba indulgeo, & restitutio, qualiter intelligatur, Paul.Gir. de relax.carcerator.in tit.de benef. & indul gen.prin.in 1.q.nu.4 306
Rñdere per verbum dubitatiuũ, & philosophicum, Io. Fran. Ponz.de lamijs, nu.35 93
Respondere non videtur, qui ad interrogata obscure respondet, Fran.Cas. de torm. cap. 18.num.21 419
Responsio rei dicentis, si feci, feci ad meam defensionem, in criminalibus non est admittenda, ibi.nu.19 ead.
Responsio rei dubia parit indicia ꝯtra eum, qa vĩ velle iudicem fallere, ibi.nu.20 ead.
Respublica per magistratum repręsentatur, Iac.de Are.de bann.nu.38 201
Reipublicæ vtile est, ne delicta remaneant impunita Bonic.de accus.nu.34 10
Restituere quid sit, Incer. Auct.de crim. læsæ maiest.in 2.q.nu.4 53
Restituere plus est q̃ indulgere, Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.prin.in 1. q.num.3 305
Restituo verbum quid significet. ibid.
Restitutio in integrum aduersus sententiam latam in causa criminali, an possit per procuratorem peti. Ioan. Ant. Rub. de potesta. proc.in 1.par.nu.110 25
Restitutio an taliter fieri possit ꝙ ad alienata trahatur, Nell. de bannit.in 1. par. 3. temp. num.8 292
Restitutio que fit ad bona est plenissime interpretanda, Incer. Auct. de crim. læsę maiest. in 2.quęst.num.5 53
Restitutio sui natura in statum pristinum tepo nit omnia, ibi.in 4.nu.4 54
Restitutio omnia in pristinum reponens statũ, ad personas extenditur, quæ in principali consequentiam puniuntur, ibi.nu.7 170
Restitutio etiam in tertij præiudicium retrotrahitur in iure sibi quæsito, ibi.nu.50 ea.
Restitutione secuta actiones contra restitutũ

 reuiui

reuiuiscunt, ibid. num. 8 ead.

¶ Restitutus contra quem recursum habebit, si bona sua per fiscum alienata sint, Paul. Girl. de hæret. in 6. q. num. 4 151

Restitutus an recuperet etiam alienata per fiscum, Nell. de bann. in 1. par. 3. temp. nu. 5. car. 291. & Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de benef. & indulg. princ. in 4. q. nu. 1 306

Restitutus si non recuperat alienata per fiscum an recuperet à fisco precium eorum, Nell. ibid. num. 1 ead.

Restitutus an recuperet fructus perceptos à fisco ex bonis quæ restituuntur, ibi. n. 7. c. 291

Restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi à fisco, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. princ. in 5. q. num. 1 306

¶ Retinens bannitum in priuato carcere, an excusetur à pœna uirtute statuti permittentis offendi bannitum, Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 38 253

¶ Reuelantes secreta in manuum principis hostibus capite puniuntur, Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. in 49. q. 49

¶ Reuerentia qua forma per strigas, siue lamias exhibeatur dęmonij ipsarum principi, Paul. Gir. de fort. in 7. q. num. 29 122

¶ Reuocatio in seruitutem cui pœnę sit æquiparanda, & an per procuratorē agitari possit. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 258. 261 34. 35

Reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda, Franc. Brun. de ind. in 6. q. 2. par. nu. 7 351

Reuocatio hæresis est duplex, Ioan. Nic. Arel. de hęret. not. 46. num. 1 143

Reuocatio hæresis quæ fit solum ad salutem animę, potest indistinctè quandocunq; fieri, vsque ad uitæ exitum, ibid.

Reuocatio hæresis quæ fit tam ad salutem animæ, q̄ corporis debet fieri congruo loco, & tempore, ibid. num. 3 144

Reuocatio hæresis an debeat fieri statim post deprehensionem, Paul. Girl. de hæret. in 5. q. num. 2 148

Reuocatio erroris quando sponte & vero corde fieri dicatur, ibid. num. 4 ead.

Reuocatio erroris non admittitur nisi s̄m iudicis arbitrium, ibid. num. 12 206

Reuocatio erroris post latam sententiam admittitur, ibid. num. 15 250

Reuocatio & pœnitentia duplex esse potest, ibid. num. 21 ead.

Reuocatio erroris non admittitur, nisi statim fiat post deprehēsionē, ibi. in 10. q. n. 3. c. 153

Reuocatione erroris facta hæresis, caret altero ex substantialibus extremis, ibid. in 5. q. num. 9 148

¶ Reus: Sine accusatore de iure contra reum non proceditur, M. Ant. Bl. de ind. n. 1. c. 360

Reus confessus non statim pro iudicando est habendus, Plac. de accus. tit. 1. num. 4 1

Reus in criminalibus an suis defensionibus renunciare possit, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 74. car. 24. & Franc. Cas. de ind. tract. 11. num. 20 411

Reus & accusatus de causa capitali solet in vinculis detrudi. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 123 26

Reus criminis tenetur respondere positionib. per verbum veritatis, & nō per verbum credo, ibi. num 137 27

Reus citatus an excusetur à contumacia, ꝑ hostilitatem quæ fit in territorio, per quod habet transire, ibid. num. 318 39

Reus absens ex iusta causa, potest à q̄buscunq; defendi plenarie, & q̄s effectus ex tali defensione resultet. ibi. in 2. par. nu. 23. 24 45

Reus læsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. num. 7 51

Reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem. Nic. Arel. de hær. in 21. nota. num. 1 141

Reus in quacunq; iudicij parte potest errorem reuocare. Paul. Gir. de hære. in 5. q. n. 5. c. 148

Reus an censeatur ad omnia restitutus, si princeps dicat, facinus tibi gratiam, Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. princ. in 2. q. num. 1 306

Reus qui per torturā purgauit indicia, & absolutus, an possit repeti superuenientib. nouis idicijs, ib. i ti. de absol. Inn. in 2. q. n. 3. c. 421

Reus quas habet excusationes proponere potest. & per domesticos innocentiam probare, ibi. in 3. q. num. 3 308

Reus an dicatur delictum confiteri, ꝑ compositionem factā cum fisco cum ꝯsensu partis læsæ, ibi. in tit. de pœ. comp. 4. q. nu. 1 312

Reus componens quando delictum fateri censeatur, ibid. nu. 2 ead.

Reus pro quibus criminibus relaxari possit fideiussoribus, ibi. in tit. de fideiuss. reo in 1. q. num. 1 312

Reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit, ibi. nu. 3 ea.

Reus an possit relaxari fideiussoribus si pœna sit arbitraria. ibi. nu. 5 313

Reus an possit fideiussoribus relaxari, si in defectû pœnæ pecuniariȩ esset imponenda corporalis, ibi. nu. 6 ea.

Reus quomodo custodiendus sit, secundum criminis qualitatem committitur iudici. ibi. in tit. de fideiusso. reo. in 2. q. nu. 3 ea.

Reus iurans se veritatē dicturum, an possit de mendacio puniri, si mendacium dixerit. ibi. in tit. de fuga. incarc. in 1. q. nu. 9 314

Reus incarceratus ostium apertum reperiens, non hr̄ ꝓ confesso, si fugerit, ib. nu. 14. c. 315

Reus absolutus an ad solas agere possit expensas, causa calumniæ omissa. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de expens. num. 4 317

Reus ex causa ciuili, & criminali potest torqueri, si alias veritas non possit haberi, Guid. de Suz. de ind. num. 26 320

Reus petens defensionem cōtra indicia ad torturam, an sit audiendus. ibi. nu. 62 323

Reus confessus, ad quem locum duci debeat in confessione perseueraturus, ibi. nu. 78. car. 325. Bal. de quæstio. cap. 3. nu. 3 431

Reus, & accusator in crimine falsi possunt torqueri. Franc. Brun. de ind. in 3. quæst. 2. par. num. 30 342

Reus tortus confessionem illicitam per tormēta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore. ibi. in 5. q. n. 44. c. 347

Reus quando dicatur sponte confessus, & quando coacte, ibi. in 6. q. nu. 25 353

Reus dicitur sponte confessus si in confessione perseueret, ibi. nu. 26 ea.

Reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed si pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari. ibi. in 9. q. num. 8 355

Reus petere debet copiam indiciorū. M. Ant. Blan. de ind. nu. 24 362

Reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causas quare illā petit. ib. nu. 26 ea.

Reus ex variatione quoties torqueri debeat. M. Ant. Blan. de ind. nu. 222 378

Reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari, ibi. num. 269 381

Reus asserens se fecisse ad sui defensionē debet illud probare. ibi. nu. 270 ea.

Reus vt quis sit, vel eius nomē sit receptum inter reos differunt. ibi. nu. 335 386

Reus facta nominatione de socio an iurare debeat dicta per eū vera esse. ib. nu. 383 391

Reus absens an condemnatur si contra eū non fuerit probatum delictum. Fran. Cas. de ind. nu. 8 396

Reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex nemo perierit. ibi. numero 3. el 3 ea.

Reus post didicita testificata, & conclusum in causa, potest super eisdem probare, secus accusator. ibi. nu. 7 397

Reus potest probare contrarium etiam post dicita testificata, & potest torqueri, an prædicta idicia sine alijs sufficiāt. ib. n. 1. el 3. c. 399

Reus suspectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti, ibi. num. 6. el 2 401

Reus vt de tractatu possit condemnari, tria cōcurrere debent, secreta locutio, & inimicitiȩ capitales cum occiso, & ꝙ homicidium sit secutum incontinenti. ibi. nu. 2. el 1 ea.

Reus interrogatus per iudicem. si non rn̄deat, pōt ēt sine idicijs torqueri. ib. n. 3. el 1. c. 406

Reus præsumit discessisse ob causam, per quam accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet, ibi. nu. 4. el 2 408

Reus non torquetur, pallore in eo superueniēte, qn̄ interrogat à iudice. ibi. n. 3. el 1 409

Reus contumax si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri. ibi. nu. 8 ea.

Reus nō conuincit ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnet. Fran. Cas. de ind. n. 1. c. 411

Reus captus an debeat audiri, an vero possit statim de crimine condemnari? ib. nu. 14. ea.

Reus à quolibet defendi potest. ibi. nu. 17 ea.

Reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri possit. ibi. nu. 24 ea.

Reus torqueri nō debet non publicato processu. Fran. Cas. de torm. cap. 4. nu. 1 413

Reus ex quo quia captus, nō debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur. ibi. num. 4 ea.

Reus ante torturam est audiendus, quia potest tale quid probare, quo probato, non deueniretur ad torturam, ibi. nu. 5 ea.

Reus torqueri non debet non præcedentibus indicijs, alias iudex punitur, licet per talem torturam reus repertus fuerit cōmisisse crimen obiectum. ibi. cap. 5. nu. 1 ea.

Reus ob contumaciam bannitus, si postea capiatur, poterit sine alijs indicijs torqueri, ib. num. 7 414

Reus non debet à iudice torqueri nisi ad instãtiam accusatoris, sed de consuetudine ꝯtrarium obseruatur, ibi.cap.12.nu.1 416

Reus pro quolibet sufficienti indicio an possit ter quassari, ibi.cap.14.nu.3 417

Reus ter solum debet in tortura repeti, sed antiquitus ex causa octies repetebatur, ibi. nu. 10 ea.

Reus intortum est de se interrogandus, nõ de alijs, ibid.cap.15.nu.2 ead.

Reus in tortura si de facto proprio interrogetur, aliquæ circunstantiæ an sint exprimendæ, ibid.nu.3 ea.

Reus non torquetur si de corpore non cõstat, nec procedi potest per inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur, ibid.cap.18.num.8 419

Reus ꝯfessus se occidisse, sed non animo occidẽdi, an de homicidio teneatur, ib. nu.22 ea.

Reus ꝗ non animo occidendi fecerit, qũo probetur, ibi.num.24 ead.

Reus absoluitur accusatore non ꝓbante, & qd si ꝓbatũ sit de diuerso, q̃ positũ in libello, an reus absoluatur, uel puniatur de eo qđ probatum est, Fr.Caf.in q.cri.cap.5.n.1.c. 423

Reus paciscendo data pecunia infamis reddit. Iac.de Are.de q. num.4 427

Reus non habetur pro conuicto si transigat, vbi ex crimine pœna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterij, secus si gratis paciscatur, ibi.nu.6 ead.

Reus & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest. si eodem actu plura cõmiserit crimina specie diuersa, Paul.Gir.de pœ. omnif.coi.in 1.q. nu.13 446

Reus ex eodem facto de pluribus criminib. ab vno, & eodem impeti, & uexari non potest, ibid.num.14 ead.

Reus etiam diebus feriatis torqueri potest. Ant.Col.in for.proc. extraord. in controu. crim.art.22. 463

Reus requiri debet an ex interuallo, vel incontinenti percusserit, ibi.art.80 465

Reus capi potest, nisi compareat die assignata, ibi.art.105 466

Reus ubi potest extrahi, uel debet custodiri, potest in ecclesia cõpeditari. ibi. art.114 ead.

Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere non debet, ibid. arr.115 ea.

Reus citandus est iuxta stylũ curiæ in qua eius causa est tractanda, ibid.art.142 467

Reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem, ibid.art.201 470

Reus in causa capitali stãte plena ꝓbõne quãtũcunq; clara, poni debet ad qõnem, ut ab eius ore ꝯfessio eruatur, ibid.art.208 ead.

Reus conuictus plenis probationibus, an si nihil confiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari ibid.

Reus ꝯfessus fecisse delictum ad sui defensionẽ, & non ꝓbans ad sui defensionem, an ꝯdemnari debeat, ibi.art.215 471

Reus vsque ad sententiam docere potest, ibid. art.229 472

Rei nomen quando inter reos dicitur receptũ. M.Ant.Blan.de ind.nu.331 386

Rei defensiones contra causas, Franc. Caf. de ind.nu.1.el 3 401

Rei defensio non acceptabilis, & frustratoria recipi non debet, Ant.Col.in for.proc.extr. in contr.crim.art.213 471

Rei melior est conditio in pari causa, Iaco. de Are.q.nu.13 418

Rei citatio non requiritur super speciali inqsitione, & accusatione si testes examinentur, M.Ant.Bl.de ind.nu.22 362

Reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ. Fr.Brun.de ind. in 8. q.2.par. num.1 354

Reo an detur exceptio ex pacto, Iac.de Are.de q.num.10 427

Reo carente membro s̃m statutum amputãdo an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod sibi superest, Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de sent. & pœ. exec.in 4.q.nu.2 304

Reo ante torturam aduersus indicia contra eũ recepta, datur defensio, Gui.de Suz. de indic. nu.63 323

Reo in tormentis confitenti non prodest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia. Fr.Bru.de ind.in 4.q. 1.par. num.4 336

Reo an danda sint noĩa testium cum attestationib. M.Ant.Blan.de ind. nu.27 362

Reo nomina testium separata à suis attestationibus stante ꝯsuetudine dantur, ib.n.28. ea.

Reo non petenti an danda sit copia indicioꝝ, ibi.num.29 ead.

Reo negante delictum fecisse, quid iudex facere debet. Ant.Col. in for.proc.extraord. in contr.crim.art.216 471

Rei qñ magnum est crimen, in carcere segregati stare debeat, ibid. art. 170 469
Rei accusati sunt segregatim interrogandi, nec eis ad respondendum est danda dilatio, ibid. art. 175. 176. 177 ead.
Rei de crimine delati, & si non oēs, nec omni casu possint torqueri, pñt tñ vultu iudicis terreri, Fr. Br. de ind. in 8. q. 2. par. n. 8. c. 355
Rei terreri pñt in casib. in qbus non pñt torqueri, Fr. Cas. de torm. cap. 5. nu. 9 414
Rei sponte se tormētis supponentes, sine indicijs torqueri nō debēt, idē si accusator & re⁹ petāt se torturę subijci, ib. cap. 10. n. 15. c. 416
Rei ad torturā ducti, & interrogati qd sciāt de tali re, si rñdeant dixisse, & interrogati qd dixerint, rñdeant esse scriptū, & aliud rñsum dare nolint, an possint torqueri donec iudici aliter rñdeant, ibi. cap. 3. nu. 4 413
Reos ter interrogatos non rñdentes accusatio ni, pinde ac ꝯfessos Brutus damnauit, cuius tñ opinio non est serua, ibid. num. 3 ead.
Reis carceratis, se defendere ob inopiā nequeūtibus, dādi sunt aduocati & defensores, ne in nocēs idefensus peat, ibi cap. 21. n. 20. c. 420
¶ Rex Francoꝝ legib. Cæsareis nō subdit. Inc. Auct. de cri. læsæ maiest. in 5. q num. 20. c. 61
Rex Francoꝝ de iure superiorem nō recognoscit. Nic. Boēr. de sedit. in 6. q. nu. 17 79
Rex Francoꝝ solus in regno suo gratiā, seu remissionē ꝓcedere potest, ibid. nu. 22 ead.
¶ Rigor quandoque ratione ætatis tēperatur, Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. cri. art. 193 470
¶ Ripas destruens pœna mortis nālis est puniendus, Gul. Bont. de pœ. mor. nu. 5. c. 444
¶ Rixa si facta sit à pluribus, & mortuus sit aliquis in ea, an sint omnes irregulares, si nesciat à quo fuerit occisus, Nic. Plo de irreg. nu. 18 102
Rixa per tractatū facta facit, vt oēs teneant de occiso, M. Ant. Bl. de ind. nu. 226 378
Rixa secunda vice facta parum post primam, indiciat ad pensamentum, ibid. nu. 233 ea.
Rixa quo censeatur pura, & qñ præmeditata, Fr. Cas. de ind. num. 8 402
¶ Rumor quid proprie sit, Paul. Gir. de q. in 3. q. nu. 4 433
Cetera vide supra in ver. Fama.
¶ Rumpi non potest quod nullū est, Paul. Gir. de pœ. omnif. coit. in 14. q. nu. 2 459
SAcerdos in celebratione non consecrans, an sit hæreticus reputandus, Paul. Gir. de fort. in 10. q. num. 13 128
Sacerdos causa doloris aras spolians, aut luminaria consueta extinguens, qua afficiatur pęna, ibid. in 11. q. num. 17 131
Sacerdos qui scienter missas celebrauit super hostia non consectata, pro sortilegijs faciendis qualiter puniatur, ibi. nu. 19 ead.
Sacerdos missam defunctoꝝ ꝓ viuentib. celebrans vt citius moriātur, aut periculum incurrant, qualr̄ puniant̄, ibi. in 14. q. n. 2. c. 137
Sacerdos in missaꝝ celebrationibus, pces nefarias, & turpes admiscens & ad malū finem qualiter sit puniendus, ibid. in 17. quæst. numero 1 ead.
Sacerdos Hispanus decretoꝝ doctor, etiā quadragesimumquintum egressus annum in insaniam, & furorem vertitur ob nefandum amorem monialium, ibid. num. 2 ead.
Sacerdos preces aut oblationes nefarias in missaꝝ solēnijs officijs offerens, officio, & bñficio, gradu, & ordine est priuādus, ib. n. 3. ea.
Sacerdos qui forma debita, aut ēt mā sacri non seruata celebrat, omni ordine, & gradu ad tēpus priuari debet, ibi. q. 15. num. 2 ead.
Sacerdos uel quiuis alius res sacras, aut sacratas ad usus profanos conuertens, qualiter puniri debeat. ibi. q. 16. num. 1 ea.
Sacerdos mulier amplexat⁹ causa bñdictionis impartiendæ hoc ipm p̄sumitur fecisse, Frā. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. num. 9. car. 337. & Fr. Cas. de torm. cap. 11. nu. 10 416
Sacerdos ob simplex adulterium pōt deponi ꝑpetuo ab alteris ministerio, Paul. Gir. de pę. omnif. coi. in 6. q. nu. 11 452
Sacerdos & monachus eandem cognoscentes mulierem, qua pœna plectantur, Paul. Girl. ibi, in 15. q. num. 1 460
Sacerdotes pro viuis missam defunctoꝝ celebrantes in odiū ipsoꝝ, an sint hæretici, Pau. Girl. dē fort. in 10. q. num. 12 128
Sacerdotes super rebus profanis ad sortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri, ibi. in 14. q. num. 1 137
Sacerdotes debito modo & ordine sacrificandi abutentes, quam pœnam dare debeant. ibi. in 15. q. num. 1 ead.
Sacerdotes committentes delicta facinorosa, seu atrocia, pñt accusari, & puniri ꝑ iudicē laicum, Fr. Cas. de ind. num. 6 422
¶ Sacramentum baptismi est omnium sacramentorum ianua. Ioan. Nic. Arelat. de hær. not. 34. num. 2 142

Sacraméta ecclesiæ non sunt ꝯferenda ab hære tico,nec collata iprimunt virtutis effectũ fal lit in sacro baptismi,&cur diuersũ,ib.n.j ea.
Sacramenta ecclesiæ non sunt deneganda hæretico ostendenti manifesta signa pœnitentiæ,ibi.not.46.num.2 143
Sacramenta ecclesiæ sortilegijs commixta, an possint mouere animum maleficiati ad amã dum maleficiantem Paul. Girl. de sortilegi. in 3.q.num.21 109
Sacramenta posita in sortilegijs amatoris nullos,ꝑducũt effectus,ibi.in 10.q.nu.16 c.128
Sacraméta,aut alias res sacras, aut benedictas ecclesiæ,sortilegijs admiscentes, pari pœna puniuntur,ibi.in 11.q.num.26 132
¶Sacrificans idolis pœna mortis puniri debet. Guliel.Bont.de pœna mor.nu.1 444
¶Sacrilegium dicitur,cum sacrum de sacro aufertur. Placent.de accus.tit.6.nu.5 5
Sacrilegium maius faciens,pœna mortis nãlis plecti debet.Guliel.Bont.de pœ.nu.3 444
Sacrilegium generaliter sumptum quid sit, & vnde dicatur. Paul.Gir.de pœnis omnisar. coi.in 1.q.num.1 445
Sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum an seculare, ibi.num.2 ea.
Sacrilegium an comprehendatur sub nomine furti,ibi.num.3 ea.
Sacrilegium verum, & proprium quod dicaĩ, & qualiter puniatur, ibi.num.7 ea.
Sacrilegium improprium quod sit. ibi.
Sacrilegium largo modo sumptum quod sit,& qua pœna puniatur, ibi.num.8 ea.
Sacrilegium qualiter de iure canonico sit puniendum. ibid.
Sacrilegium grauius illud dicitur, quod in personam clericorum per iniectionem violétæ manus committitur,ibi.num.9 446
Sacrilegium contra personam ecclesiasticam commissum,grauius est eo,quod in loca sacra committitur, ibi.num.10 ead.
Sacrilegium committitur si cum moniali copula carnalis habetur. ibi.
Sacrilegiũ largo modo, & improprie cõmittiĩ ꝑ adulterium,ibid.in 6 q.nu.11 452
Sacrileg j diuersæ sunt species,ibid.in 1.quæst. num.4 445
Sacrilegij prima species in personam committitur secunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum sacrum fit, & quarta in rem eam auferendo. ibi.
Sacrilegij reus est,abutens rebus sacris in sortilegijs. Paul. Gir. de sortil. in 16.quæstio. num.4 ea.
¶Salitores qui dicantur, Paul.Gir. de sortil.in 2.q.num.8 106
¶Salycetus fuit excellentissimus doctor,& pcipuus veritatis inuestigator,cuius opiniones pleriq; medullam iuris cõtinetur.Incer.Auctor.de crim.les.maiest.in 5.q.nu 6 58
¶Saluum conductum scienter frangens l Iulia maiestatis tenetur.Mart.Laud.de crim.læsę maiest.in 6.q. 48
¶Sanguis exiens ante occisores an faciat indicium.M.Ant.Blan.de ind.nu.408 391
Sanguis clamat vindictam contra interfectoré. Fran.Cason.de ind.nu.2.el 2. 396
¶Sapientis aĩum paulisper moueri,& ꝯtrahi,& pallescere necesse est, nõ opinione mali ꝑce pta,sed quiddã metibus rapidis, & incõsultis offm̃ mentis atque rationis peruertentibus.Fran.Cas.de ind.num.4 409
¶Saraceni nequaquam dici quæunt hæretici. Gondiss.de hæret.in 2.q.nu.2 154
¶Saturnus vitæ humanæ inimicus mẽse primo fœtus formandi regnare putatur. Paul.Gir. de sortil.in 13.q.num.4 136
¶Schala ante fenestrã domus an faciat indiciũ. M.Ant.Blan.de indicijs,num.428 394
¶Schisma,& heresis in quibus discrepant.Gondissal.de hæret.in 3.q.num.1 153
Schismaticus dici meretur,q superbe,& contumaciter papæ subijci nõ vult, ibi.nu.2 ea.
Schismaticus an sit propriæ hæreticus. Paul. Gir.de hæret.in 2.q.num.6 145
Schismaticus quis proprie dicatur,&vnde schisma. ibid.
¶Scholares Parisiẽses aduersus ciues tempore Diui Ludouici regis mouerint seditionem. Nic.Boer.de seditio.in 1.q.nu.22 71
¶Sciẽtia sola punitur,qñ maleficium,est cõmittẽdum in personam eius cuius est subditus. Marc.Lau.de crim.læs.maiest.in 13.q. 48
Scientia iuris est certissima, nobilis, & omni honore digna.Io.Franc.Ponz.de lamijs,&c. num.18 91
Sciẽtia iuris ciuilis nobilissima est,nobilissimo reddens suos professores,ibi.nu.22 ea.
Scientia iuris ciuilis sapientia est, & res sanctissima,ibi.num.23 92
Scientia iuris ciuilis est omnium sapientũ dogma,ibi.num.25 ea.
Scientia qlibet suas ꝑprias imaginationes,tõnes,& disputationes habet,ib.nu.26 ea.

¶ Scribens falsum immunitatis instrumentum pœna mortis naturalis puniri debet. Guliel. Bon. de pœna mortis, num. 5 444
¶ Scripta hereticorum reijciēda sunt, & quare. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 24 nu 1 141
¶ Scriptura requiritur in eo qui ab heresi reuertitur. Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 89 99
Scriptura banni à quo peti possit. Nel. de ban. in 3. par. 2. temp. num 69 283
Scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus. Paul. Gir. de heret. in 2. q. num. 5 145
Scripturam sacram aliter exponere q̄ spiritus sanctus flagitat. quis dicatur. Gondissal. de hæret. in 4. q. num. 2 154
Scripturæ sacræ adiuuari debent, & declarari per alias inferiores scientias. Ioan. Franc. Ponz. de lamijs, num. 13 101
¶ Secreta cōuentio, & locutio habita inter plures, faciūt oriri indicium tractatus. M. Ant. Blan. de indici. num. 232 379
Secreta cordis humani solus Deus potest rimari. Paul. Gir. de fortil. in 10. q. nu. 2 127
Secreta cordis rimari non est hominis. Paul. Girlan. de hæret. in 2. q. num. 4 145
Secreta Dei (vtpote quæ nobis altiora sunt) minime inquirere debemus. Gundissal. de hæret. in 4. q. num. 6 154
¶ Securitas data venientibus ad nundinas ad extendatur ad bannitos. Nell. de bannit. in 3. par. 2. temp. num. 15 272
Securitas valida ꝯcessa bannito, an intelligatur concessa ēt pro redeundo, ibi. nu. 17 ea.
Et an intelligatur pro vna vice tantum, ibid. num. 18 ea.
Securitate data generali, ꝙ nullus capi possit pro debito, an bannitus pro maleficio possit vti dicta securitate, ibi. nu. 16 272
¶ Sed aduersariua cui⁹ naturæ sit. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 328 39
¶ Seditio gn̄atur per proprij cōmodi ꝑcurationē. Nic. Boër. de sedit. in 1. q. nu. 1 69
Seditio, & discordia gn̄atur, si alijs alleuiatis, alij nimis in collectis grauent, ib. nu. 3 ea.
Seditio facilius oritur si delicta non puniātur, ibi. num. 4 ea.
Seditio L. Catilinæ olim Romani, qualibus, ibi. num. 14 70
Seditio C. Marij, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit, ibi. num. 16 ead.
Seditio qualis à Tiberio Gracche Africano excitata fuerit, ibi. num. 19 71
Seditio Liuij Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit, ibi. num. 21 ea.
Seditio qualis, & ob quā rem apud Attrebatū orta fuerit tpibus Ioānis regis, ib. n. 26. c. 72
Seditio ob monetæ mutationem Parisijs orta fuit Ioannis regis tpe, ibi. nu. 27 ea.
Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduersus Catolum regem Ioannis regis primogenitum, ibid. num. 29 ea.
Seditio qualis in monte Pessulano fuerit tpe Caroli V. Francorum regis, ibi. nu. 30 ea.
Seditio dicitur perturbatio pacis, seu quietis publicæ, ibi. in 2. q. num. 1 75
Seditio proprie fit inter partes multitudinis inter se dissentientes, ibi. num. 3 ea.
Seditio differt à bello, & rixa. ibid.
Seditio quid sit, & in quibus locum habent, ibi. num. 4 ea.
Seditio est crimen graue, & enorme, ibid. q. 7. num. 1 80
Seditio iustitiæ opponitur, & communi bono. ibi. num. 44 84
Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint q in seditione fuerunt, ibi. nu. 45 ea.
Seditionem qualem mouerint scholares Parisienses aduersus ciues, tempore diui Ludouici regis, ibi. in 1. q. num. 22 71
Seditionem qualem fecerint pastorelli in Francia, & qui fuerunt. ibi.
Seditiones fugere qui debeant, ibi. nu. 13 70
Seditionum cruentarum exempla recēsentur, ibi. num. 15 ea.
¶ Seditiosus dicitur qui animarum dissentiones facit, & discordias gignit. Nic. Boer. de sedit. in 2. q. num. 2 75
Seditiosi non dn̄r qui regimen tyrannicū perturbare nitunt, ibi. in 5. q. num. 6 76
Seditiosi qua sint pœna afficiendi, ibid. in 7. q. num. 28 83
Seditiosi ædes alienas expilantes capite plectū tur, ibi. num. 29 ea.
Seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando, C. vnde ui, ibid. num. 32 ead.
Seditiosi ex proposito, dolo, & conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate puniendi, ibid. num. 34 ead.
Seditiosi mori debent, si seditio inualuit cruenta, & factio prærupta, ibid. num. 35 ea.
Seditiosi vtcunque excusandi sunt, si magistratus, aut consulum auctoritate seditionem fecerint, ibi. num. 55 86
Seditiosis toto conatu resistere licet, etiam eos occiden

occidendo, ibid. num. 47 8
¶ Semiplena probatio in ciuilibus, facit indiciū in criminalibus, M. Ant. Blan. de ind. numero 224 378
¶ Senatus famam restituere potest. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. prin. in 6. q. num. 2 307
Senatus Conf. Turpillianum introductum cōtra accusatores ab accusatione desistētes cessat, cessat pariter titulus de abolitione gnāli Ant. Col. in for. proc. extraord. in controu. crim. art. 14 463
¶ Senex ꝓfectus ætate non subijcitur torturæ. Paul. Gir. de q. in 6. q. nu. 5. car. 437. & Fran. Cas. de tor. cap. 10. nu. 11. & 12 415
Senex confectus ętate remanet sub regula affirmatiua torturæ, Paul. Gir. ibi. nu. 6 437
Senex rarius, & mitius torquetur robustis iunioribus, ibid. num. 9 438
Senes septuagenarij non coguntur testificari. Fr. Br. de ind. & tor. in 2. q. 1. par. n. 16. c. 330
¶ Sententia in quibus casibus de iure fieri pōt contra absentem. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 176 29
Sententia annotationis bonorum non dr̄ proprie sententia, ibid. num. 206 31
Sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem, nec in causa appellationis, & quæ sit ratio. ibi. num. 207. 224 31. 33
Sententiam an in absentem ferri possit, in causa appellationis vbi agitur de crimine, ibid. nu. 231 33
Sententia lata sine causæ cognitione, est ipso iure nulla, ibid. nu. 372 42
Sententia nō tenet, ubi iudex in plenario iudicio dicit summarie cognouisse. ib. n. 390 ea.
Sententia lata pro vno in causa in qua agens non petit sibi aliquid sibi dari, vel fieri ꝓdest omnibus, ibid. num. 395 ea.
Sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori, ibid. num. 396 ea.
Sententia lata super confessione, & spontanea rei ualet, si totū iudicium esset nullum, tanq̄ lata super notorio, ibi. nu. 401 43
Sententia in causa appellationis potest fieri ad uersum reum criminis abſentem, Ioā. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 40 46
Sententia requiritur ad feudi priuationem, ēt delicto existente notorio, Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. num. 12 52
Sententia contra condemnatum lata, quando substitutis noceat, & alijs ius prætendentib. ibid. in 3. q. num. 8 55
Sententia declaratoria requiritur in pœnis, q̄ sine executione infliguntur ipso iure. ibid. in 11. q. num. 3 ead.
Sententia restitutionis tantum restituit, quantum sententia cōdemnationis ademit, Paul. Gir. de hæret. in 6. q. num. 2 151
Sententia in hæreseos crimine ferenda, quo ordine, quo ue modo pronuncianda sit. Gond. de hæret. in 15. q. nu. 1 165
Sententia criminalis an mox executioni mandetur, an vero decendio ad appellandum expectato, ibid. in 19. q. num. 4 168
Sententia excommunicationis contra apostatas non est appellabilis, nisi iudex excedat modum in corrigendo, Inc. Auct. de mo. proced. contra apost. num. 1 197
Sententia lata pro bannito ꝯtra debitorem, q. bāni exceptionem non opposuit, an ualeat, Nell. de bān. in 3. par. 2. temp. nu. 3 268
Sententia est nulla ꝯtra iuris dispōnē lata. Pau. Gir. de rel. carc. in tit. de sent. & pœna. exec. in 6. q. nu. 4 305
Sentētia libello, seu petitioni difformis est nulla, ibid. num. 5 ead.
Sententia diebus feriatis ferri potest in fauorē innocentis, ibid. in tit. de absol. Innoc. in 1. q. num. 2 307
Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis, ibi. num. 3 ead.
Sententia lata uigore confessionis in tortura iniuste extorta, an sit nulla ipso iure, vel ene opus appellatione, Franc. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 48 347
Sententia in criminali semper est necessaria, in qua quis nunquam pro condemnato haberi debeat, ibi. in 6. q. nu. 30 353
Sententia capitalis contra reum proferri pōt ex indicijs indubitatis, & à iure approbatis, Fran. Cas. de ind. num. 37 412
Sententia interlocutoria q̄ ad torturam procedat, an appellationem recipiat, M. Ant. Blā. de ind. nu. 9 361
Sententia in criminalibus sub ꝯdōne lata, an valeat. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. cri. art. 131. 132. 133 467
Sententia etiam Imperatoris sine citatione legitime lata, nulla est. ibi. art. 148 468
Sententia cōdemnatoria super inquisitione inualida fieri non potest, sed debet inchoari nouus processus, ibid. art. 149 ea.
Sentētia ꝯtra abſētem lata, & postea ꝯfirmato arresto,

arresto, an suũ sortiat effectũ, ib. art. 155. ea.
Sententia ferri debet cũ ꝯsilio assessoꝝ, alias est ipso iure nulla ibi art. 227 472
Sententia non facit quem desinere esse heredẽ ipso iure, fallit in damnato qui fecit contra remp. vel principem, Marc. Laud. de crim. læsæ maiest. in 32. q. 49
in Sententijs excommunicationis, & interdicti quid seruandum. Inc. Auct. de mo. proc. contra apost. num. 12 197
¶ Separatio thori sapit exilium. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 256 34
¶ Sequentia recipiunt interpretationem à præcedentibus. ibid. num. 278 36
¶ Sequestratio, & depositio rei, interim faciẽda est, dum suspenditur executio sententiæ super illa re ex aliqua causa, ibi. num. 228 33
¶ Sermo quilibet de quauis re, seu negocio susceptus à diffinitione proficisci debet. Bal. de carc. cap. 1. num. 1 300
¶ Seruiens vulnerans fugientem punitur, Ant. Col. in for. proc. extraord. in contr. crimin. art. 107 466
¶ Seruiles personæ uti meticulosæ siue socij instigatu, vel mandato, non consueuerunt grãdia delicta committere. M. Ant. Blan. de ind. num. 372 390
¶ Seruitus non inducitur ex delicto, Placen. de accus. tit. 2. num. 15 2
¶ Seruus. Facilius proceditur contra seruum conquerentis, q̃ contra liberum. M. Ant. Bl. de ind. num. 395 392
Seruus aduersus dominum torqueri non põt. Plac. de acc. tit. 5. num. 5 5
Seruus vniuersitatis aduersus vnum quẽquem interrogari potest, ibid. num. 6 ea.
Seruus accusatus quatenus à dño possit defendi. Io. An. Rub. de pot. ꝓc. i 1. par. n. 150. c. 27
Seruus accusatus qui à domino nõ defenditur an possit ab alio defendi, ibi. in 2. par. num. 56. 57 47
Seruus quando, & contra quem torqueri possit. Guid. de Suz. de ind. num. 11 319
Seruus de crimine conuictus, vel confessus, de socijs, & mandatoribus est interrogandus. Fr. Brun. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 21 334
Seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tantum & criminalibus, ibid. in 3. q. 2. par. num. 2 339
Seruus in quibus casibus in dñm torqueri põt ibid. in 4. q. 2. par. num. 25 342
Seruus cõis plurib. ut plurib. torqueri potest in caput alterius dñoꝝ, ibi. nu. 26 ead.
Seruus patris torqueri potest pro morte filij. ibid. num. 27 ead.
Seruus in facto proprio potest torqueri, ibi. in 5. q. num. 4 343
Seruus q̃n contra dñm torqueri possit absque indicijs præcedentib. ibid. num. 5 ead.
Seruus torquetur vt iudicet socios, maxime q̃n sumus in atrocioribus, uel in nece, noto interrogatur quo mãdante, id fecerit, & q̃ sint participes, Franc. Cason. de tor. cap. 16. numero 4 418
Seruus qui dominum prodit pœna mortis naturalis est plectendus. Gul. Bont. de pę. mor. num. 2 444
Seruus dominam uitians est naturalis mortis pœna puniendus ibid.
Seruo vel volenti, vel torto non creditur ꝯtra dominum, Fran. Br. de ind. in 4. q. 2. par. numero 28 342
Serui q̃n de facto suo possint interrogari. Plac. de acc. tit. 5. nu. 2 4
Serui quando possint torturæ applicari, ibid. num. 4 ead.
Serui sunt liberius seuerius puniendi, & famosi q̃ ij qui famæ sunt integræ, ibid. in tit. 6. numero 4 5
Serui dñis suis insidiati, vel dominabus carnalr̃ cõmixti, exuruntur igni, ibi. nu. 17 6
Serui non torquentur in certis casibus contra certas personas, Paul. Gir. de q. in 6. q. numero 4 437
Serui alieni in causa pecuniaria possunt torqueri, ibid. in 7. q. num. 3 ea.
¶ Sexus muliebris res admodum fragilis facile decipi potest, Paul. Girl. de fort. in 5. q. numero 6 112
Sexus, ętas, animi, nã, ꝑdõ, fortuna, amictus, risus, & ingressus, suspicionem contra reum præstant. Fr. Cas. de ind. nu. 3 399
¶ Signum an quandoque faciat indicium. M. Ant. Bl. de indic. nu. 407 393
Signum, argm̃, & præsumptio sunt minora, q̃ indicium. Fr. Cas. de ind. nu. 2 397
Signa læuia in hęresi sufficiunt ad torturam, ea tñ debent plene probari, Fr. Cas. de tormen. cap. 6. num. 3 414
Signa maleficij à reo sunt per iudicem petenda ad confessionis verificationem. ibid. cap. 20. num. 4 420
¶ Similitudo & æquiparatio sufficit, ut fit in eare, de

re de qua agit,nec requirit q̄ tota res sit alteri similis,M.Ant.Blā.de ind.nu.128 369
¶Simonia large dicitur hæresis, Paul. Girl. de hęret.in 1.q.nu.3 154
¶Simulacrum fortunę quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum,Paul.Gir. de sortil.in 7.q.nu.25 120
¶Simulata confessio licet non vera, an pręiudicet confitenti,Ant.Columb.in for. proc. extraord.in contr.crim.art.204 470
¶Socius an de cōsocijs possit interrogari, & in qbus casibus,M.Ant.Blan. de ind. nu.371. car.390.& Ant.Colūb.in for.pc. extraord. in controuer.crim.art.197 470
Socius quibus casibus de cōsocijs interrogari debeat,M.Ant.Blan.ibi.nu.375 390
Socius quando vt testis assumitur torquendus est ibi.num.389 391
Socius criminis rīr non potest de socio criminis,interrogari in delictis principalr̄ cōmissis in iniuriā,&odium alterius,non aūt principaliter incommodum delinquentis, Fran. Caf.de torm.cap.16.num.9 418
Socius qui sit,& quis sequax,& in quibus differant,Paul.Girl. de pœnis omnis. coi. in 10. quæstio.num.3 455
Socij dictum an faciat indicium contra socium ad torturam,M.Ant. Blan. de indic. numero 370.377 389.390
Socio criminis si verisimile est eum non mentiri,aliquando creditur,ibi.nu.37 363
Sociorꝶ qualr̄ suspicionē maleficij, & propositi inducit,Fran.Caf.de ind.nu.1.el 4 401
Cetera vide supra in ver.Assertio socij.
¶Solennitas idem requirit in soluendo, q̄ in ligando,Fran.Ponz.de lamijs,nu.43 94
¶Solicitans,& cū instantia petēs,vt inquirat,si res ad eum non spectat,an indiciet,M.Ant. Blan.de ind.num.275.car.382.& Fran.Cason.de ind.num.2.el 2.car.404.& Ant.Columb.in for.proceden.extraord. in controuer.crim.art.84 366
¶Solitus delinquere an ex eo indicietur ad torturam,M Ant.Blan.de ind.nu.246 380
Solitus furari habet indicium contra se, ibid. num.410 393
Solitus delinquere quis dici possit, Fran. Caf. de ind.nu.4.el 1 398
¶Somnia an indicium pręstent ad indicandum & de causis somniorū,& quot sint somniorum genera,& effectus, & an eis sit credendum,ibi nu.1.el 2 410
¶Sorores duas,aut matrem,& filiā ignoranter cognoscenti, quę pœna imponatur, Paul. Gir.de pœn.omnis.coi.in 4.q.nu.2 449
¶Sors pro fortuna quandoque capitur, Paul. Girl.de sortil.in 1.q.nu.5 105
Sortes in Euangelijs quęrentes, librum aperiendo,vel alias,debent puniri,Paul.Girl.de sortil.in 11.q.nu.22 131
¶Sortilegam artem seu magicam docens,& discens pari pœna puniuntur,Paul.Gir.de sortil.in 11.q.num.13 130
¶Sortilegæ seu lamiæ an deferantur vere, & realiter per dæmones ad ludos, & congregationis nocturnas,Paul.Gir.de sortileg.in 7. quæstio.num.1 117
Sortilegæ vere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedum in spiritu tantum,ibi.nu.31 123
Sortilegę, & Strigimagę in quo differant ab illis de quibus in c.epi.ibi.nu.35 124
¶Sortilegium quid sit in suo sumptum genere, Paul.Girl.de sortil.in 1.q.nu.1 104
Sortilegium vnde dicatur,ibi.nu.2 ead.
Sortilegium factum cum hostia consecrata,vel cum sanguine Christi, an manifeste sapiat hæresim,ibi.in 10.q.nu.7 127
Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius,hęresim sapit,ibi.nu.18 129
Sortilegium veneficum si clericus exercuit qualiter puniatur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus,ibi.nu.10 130
Sortilegij, & diuinationis crimen non est coram inquisitorę per tractandum, Gond. de hæret.in 9.q.nu.3.& 6 160
Sortilegij prima species est diuinatiua, ibid. in 2.q.num.1 105
Sortilegij secunda species q̄ sit, ibi.nu.2 ead.
Sortilegij amatorij instrumenta quę sint.ibi.q. 5.num.2 111
Sortilegij tertia species quæ venefica dicitur quæ sit, ibi.nu.6 112
Sortilegia vt plurimum sub religionis falsa demonstratione fieri solēt,ib.in 1.q.n.3.c.105
Sortilegia per quos fuerint prius adinuenta, ibi.num.6 ead.
Sortilegia amatoria,& venefica,& in corpore, & extra corpus fieri pnr̄,ib.i 3.q.n.15 c.108
Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri soleant,ibi.in 4.q.nu.1 111
Sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant,ibi.num.3 ead.
Sortilegia facta per hoies tacite professionis, per

per quæ fiant instra,ibi.in 5.q. num.2 ea.
Sortilegia extra corpus quibus fiant instris,ib. num.3 ead.
Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis ibid.num.8 112
Sortilegia, & alia maleficoꝝ opera qñ hæresim manifestã dicant sape,ibi.in 10.q.n.1.c.127
Sortilegia qñocunq; facta per eum qui est expressæ professionis diabolicæ, hæresim censetur sapere,ibi.num.5 ead.
Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidũ, hæresim sapere non uidentur,ibi.nu.8 ead.
Sortilegia in quibus immiscentur reliquiæ sanctoꝝ an sapiant hæresim,ibi.num.14 128
Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis,aut aquæ baptismatis,an sapiant hæresim,ibid.num.15 ea.
Sortilegia q̃ fiunt cũ rebus in ecclesia bñdictis, an & qñ hæresim sapiant,ibi. nu.17 119
Sortilegia quæ fiunt ad hñdam notitiam occultoꝝ,aut distantium,non sapiunt hæresim,& ideo non puniuntur,ibi.in 11.q. nu. 2 ea.
Sortilegia amatoria qualiter in foro ꝯscientiæ puniantur, & qualiter in foro iudiciali canonico,ibi.num.6 130
Sortilegia amatoria in iure ciuili capite plectũtur,ibi.num.7 ead.
Sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus,ibid.num.14 ead.
Sortilegia de iure ciuili ultimo puniuntur supplicio, his demptis quæ fiunt ad liberationẽ maleficiatorum,ibi.nu.27 132
Sortilegia nec etiam ad inquirẽdum indicium præstant,Fr.Cas.de ind.nu.3 410
Sortilegiorum diuersæ sunt species, Paul. Gir. de sortil.in 2.q.num.1 105
Sortilegiorum species tertia est venefica, seu malefica,ibi.nu.3 ead.
Sortilegioꝝ professio duplex,expressa.s. & tacita.ibid.in 3.q.num.1 107
Sortilegioꝝ tertia species malefica dr̃, quæ nullius causa boni esse censetur,ib.nu.15.c.110
Sortilegioꝝ effectus qualr̃ causari possint i corporibus humanis mediantibus reb.siue mixtis,siue simplicib.ibi.in 6.q. nu.1 133
Sortilegijs,& diuinationib. multi ad tormenta ꝓcedunt,Fr.Cas.de ind.nu.1 410
Sortilegijs nec vitæ salus est quærenda, vel recuperanda. ibid.num.4 ead.
Sortilegijs,& diuinationibus Caldæi præcipuę vsi sunt in Syria,ibid.num.7 ead.
in Sortilegijs ignorantia aut. simplicitas non excusat,Paul.Girl.de sort.in 11.q.n.8.c.130
Sortilegus quis dicatur large sumpto vocabulo.Paul.Gir.de sort.in 1.q num.4 105
Sortilegus & qui eum consulit puniuntur pœna capitis,ibi.in 11.q.nu.5 130
Sortilegus clericus potest officijs & beneficijs priuari,ibi.num.8 ea.
Sortilegus ad domum alterius accedens ad perpetranda maleficia,qua sit afficiendus pęna, ibi.in 11.q.nu.11 ead.
Sortilegus quo casu tradatur bestijs uorandus, ibi.num.13 ead.
Sortilegus in ope sanatiuo multas orones dicens, sed aliqua verba secrete adijciens non satis ꝯgruẽtia,an puniri debeat,ib.n.23.132
Sortilegi opera adiuti dæmonum non pñt liberare incarceratum,ibi.in 7.q. nu.4 117
Sortilegum an liceat impune ꝯsulere,ut liberet ægrotũ à maleficio,& an liceat adiurare imbres.fulgura, & tempestates ne noceant fructib.Io.Nic.Arel.de hær.not.50.nu.1.c.144 & Paul.Gir.de sort.in 6.q.nu.20 116
Sortilegi proprie qui dicant.Paul.Girl.de sort. in 1.q.num.2. 104
Sortilegi & negromantici suis superstitionib. uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant,ibi.in 2.q.num.6 106
Sortilegi sacra ecclesię qñq; permiscent suis sortilegijs,ibid.q.3.num.16 108
Sortilegi hostia consecrata vtuntur qñq; in sortilegijs amatorijs,ibi.nu.19 109
Sortilegi ad amorẽ prouocandum,hostia scripta literis sanguineis vtuntur,ibi.n.20 ead.
Sortilegi quibus rebus,aut instrumẽtis in suorum fabricatione facinorum vtantur, ibi.in 5.q.num.1 111
Sortilegi an & qualiter,pluuias, grandines, & fulgura inducere possint,ib.i 6.q.n.17.c.115
Sortilegi & lamiæ à parochijs expelli debent ꝑ episcopos & curatos,ibi.in 7.q.nu.37.c.124
Sortilegi quibus pœnis sint afficiendi, ibid. in 11.q.num.1 129
Sortilegi qua pœna puniri debent in foro conscientiæ,ibid.num.2 ead.
Sortilegi venefici qua sint pœna afficiendi,ibi. num. 9 130
Sortilegi membri uirilis languedinem inducẽtes, aut alias uiri generatiuam impedientes ultimo afficiuntur supplicio,ibi. nu.14. ea.
Sortilegi sunt infames,& à testimonio,& ab accusatione repelluntur.M.Ant.Blanc.de ind. num. 400 393

Sortilegorum duplex est professio. Paul. Girl. de sortil.in 1.q.nu.5 105
Sortilegis pœna imponenda est arbitraria. ibi. in 11.q.num.7 118
¶ Species quas maleficiati euomunt, vnde ortũ habeant. Paul. Gir. de sort.in 3.q.n.28.c.1 10
¶ Sperma ex purissima cibi optime digesti substantia oritur.ibi.in 7.q.nu.12 119
¶ Spoliatus ante omnia restituendus est. Ioan. Nic. Arel. de hæret.not.1.nu.1 138
Spoliatus immunitati ecclesiæ debent restitui. Ant. Columb.in for.proced.extraor.in con trouer.crim.art.109 466
¶ Sponsalia bina, aut binas contrahens nuptias infamie nota incurritur. Plac.de accus. tit.2.num.11 2
¶ Sponsus sponsam propriam rapiens qua pœna plectatur. Paul. Girl. de pœn.omnif.coit. quæst.10.num.22 457
¶ Statuere verbum idem est ꝙ ponere, siue constituere. Paul. Gir. de sort.in 7.q.n.19 119
¶ Statuliber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, vel sub cõditione certa relinquitur. Guid. de Suz. de ind.nu.10 319
¶ Statutũ ꝙ bannito denegetur audientia in criminalibus, an eãdem tollat ius agendi ipso iure. Ioan. Ant. Rub. de potesta.procur.in 1. par.num.357 41
Statutum si extat, ꝙ nullus possit banniri nisi fiat proclama, si quis velit defendere, vel adesse causæ, fuit factum proclama si quis velit defendere, & non fuit dictum vel adesse causæ, an possit in banno poni. Nell. de bannit. in 3.par.1.temp.nu.9 213
Statutum quo cauetur bannitum posse impune occidi, an valeat, & de statuto quod facit dominum capientem bannitũ.ibi.in 1. par. 2.temp.nu.1 213
Statutum quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri an valeat, ibi.nu.2 ea.
Statutum excludens bannitum à defensione an valeat.ibi.in 2.par.2.temp.nu.2 241
Statutũ permittens impune occidi bannitũ, an habeat locũ in fœmina bãnita.ib.n.39.c.253
Statutum ꝙ filij bannitorum expelluntur de ciuitate an comprehendat filias.ib.nu.42. ea.
Statutum prædictum an comprehendat nõ legitimos:ibi.nu.43 254
Statutum tale an locum habeat in filijs nostris bannitæ, ibi.nu.44 ea.
Statutum factum in fauorem bannitorũ certũ quid soluentiũ, an porrigat ad bannitos carceratos.ibid.in 3 par.2.temp.nu.9 270
Statutum tale an trahatur ad postea bannitos. ibi.num.10 ead.
Statutũ gñale in fauorem bãnitoꝝ, an cõprehendat bãnitos ꝓ falsitate, ib.nu.12 271
Statutum dictans opem non præstandam bannitis, non includit eos, qui ob iustitiam, gratiam, vel charitatem pstant opem. Paul. Girl. de pœnis omnif.coi.in 10.q.nu.19 457
Statuto dictante ꝙ sententia banni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentem, an tunc testari possit. Nell. de bannit.in 1. par. 2.temp.nu.53 231
Statuto stante, ꝙ bannitus ex testamento capere non possit, an bannitus sub conditione si intra certum tempus non soluerit possit hæreditatẽ adire, & valeat aditio eo postea non soluente intra terminum.ibid.nu.55 ea.
Statuto stante ꝙ querelæ bannitorum non audiantur, an bannitus possit se defendere, ibi. num.62 234
Statuto stante quod querelæ bannitorum nõ audiantur. de quibus querelis intelligatur, & an possit appellare à sententia lata cõtra eum, ibi.num.68 236
Statuto dictante ꝙ bannitus pro amputatione membri possit occidi, an bãnitus pro amputatione digite comprehendatur in dicto statuto, & de alijs membris, & de membro arido.ibi.in 2.par.2.temp.nu.51 258
Statuto stante ꝙ damna data à bannitis debẽt emendari ꝑ vicinos, vel proximiorem communitatem, vel villam quis dicatur vicinus, & quæ villa dicať ꝑximior.ibi.nu.65 263
Statuto stante ꝙ banniti rebanniantur soluendo quinque solidos pro libra, fit aliud quo cauetur ꝙ banniti rebanniantur soluendo medietatem banni. an bannitus ante confessionẽ secundi statuti habeat beneficiũ primi statuti an non, ibi.in 3.par.2.temp.nu.11 271
Statuto stante ꝙ nullus possit dare bannito auxilium, consilium vel fauorẽ, an aduocatus ꝓ eo incidat in pœnã statuti.ib.nu.26 273
Statuto certo stante, quot pœnis puniri debeat associans bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens. ibi.nu.59 281
Statuto vno si cauetur ꝙ non possint offendi in festo S. Ioannis Baptistæ, & per octo dies ante, & per octo dies post, an offendens bannitum in bonis incidat in pœnam secundi statuti.ibi.num.60 ea.
Statuto stante ꝙ certi banniti rebanniatur, &

habeantur pro cancellatis, an requiratur cã cellatio de facto.ibi.nu.74 284
Statuta permittentia bannitum occidi, de iuris subtilitate non valent.Iac.de Are.de bannit.num.17 200
¶ Statutum in vno æquiparatorũ,in altero locum habet.Incer.Auct.de crim.læsæ maiest. in 1.q.num.5 50
Statutum vni pro alio pœnam imponens, irrationabile dr,& iniquum.ibi.in 5.q.n.2.c.57
Statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos,ad filias non est extendendum, ibi.num.4 58
Statutum est nullum quod pœna pecuniaria punit homicidium,ibi.in 7.q.nu 4. 65
Statutum vel consuetudo est quasi lex. Iac. de Are.de bannit.nu.46 202
Statutum minuens tempus præscriptionis an valeat.Nell.de bannit.in 2.par.2.temp. numero 4 242
Statutum dictans manum vel pedem absq; alia specificatione amputari debere,qualiter intelligi debeat.Paul.Girl.de relax.carc.in tit. de senten.& pœna.exec.in 3.q.nu.3 304
Statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an valeat. Fran. Brun. de ind.in 3.q.1.par.nu.13 333
Statutũ phibẽs accusatorẽ, vr̃ ẽt phibere iudicẽ inquirentẽ.Fran.Cas.de ind.nu.8 425
Statutũ tribuens beneficiũ inqsitioni,an extendat ad accusationem.& ecõtra.ib.nu.13.ea.
Statutum quod de furto loquitur,in sacrilegio etiam locum habere censetur. Paul. Girl. de pœn.omnif.coi.in 1.q.nu.3 445
Statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio.ib.nu.6 ea.
Statutum pœnam imponens auxilium seu opẽ præstanti maleficio, nõ comprehendit psuadentẽ seu ɔsulentem.ibi.in 10.q.nu.9.c.456
Statutum fingens contumacem pro confesso, quomodo debet intelligi. Ant. Col.in for. pced.extraor.in contr.crim.art.152 468
Statuto dictante,q quis nequeat quæstioni subiici,an potestas talem detinens in carcerem, vel aliter affligens, incidat in pœnam statuti.Bal.de quæstio.cap.3.nu.2 376
Statuta interpretationẽ declaratiuã à iure cõi recipiunt. Paul. Girl.de relax.carc.in tit.de senten.& pœna.exec. in 6 q.nu. 8 418
Statuta concedentia immunitatem offendi, siue occidendi,an extendãtur ad delicta diuersæ speciei.Fran.Cas.de ind.nu.8.el 2 396
Statuta q absens damnari possit valent. Ant. Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.130 467
¶ Stephanus Barbetus ciuis Pariensis quid suo tempore fecerit.Nic.Boer.de seditio.in 1.q. num.24 71
¶ Strigæ siue lamiæ non deferuntur corporaliter à dæmone,sed in spiritu deludũtur.Paul. Girl.de sortil.in 7.q.nu.6 118
Strigæ omnes, & maleficæ extra gremium, & protectionem sunt ecclesiæ,ib.nu.8 ea.
Strigæ siue lamiæ in primis in manu diaboli baptismum,& omnia Christianæ fidei documenta abnegant.ibi.nu.28 122
Strigæ seu lamiæ professionem expressam faciunt in manu dæmonis,non aut ille,de quibus in c.episcopi.ibi.nu.36 124
Strigæ seu lamiæ qualiter cognoscantur vere pœnitere.ibi.in 9.q.nu.3 126
Cetera vide supra in versic. Corpora. & in versi. Lamiæ.
¶ Stuprum quid sit, & cum quibus cõmittatur personis.Plac.de acc.tit.3.nu.1.c.3. & Paul. Gir.de pœn.omnif.coi.in 7.q.nu.1 453
Stuprum committens cum bannita per vim an veniat puniendus,& quid si voluntarie.Nell. de bannit.in 2.par.2.temp.nu.46 255
Stuprum,& adulterium qualiter in eadem persona concurrere possunt. Paul.Gir.de pœn. omnif.coi.in 1.q.nu.11 446
Stuprum perpetrans qualiter puniatur. Paul. Gir.ibi.in 7.q.nu.1 453
Stuprum cum libera, & conditionis honestæ commissum,punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum.ibi.nu.4 ea.
Stuprum cum mulieribus turpiter viuentibus eque cõmittit,at non eque punit.ib.n.5 ea.
Stupro per vim admisso, non potest præscribi. Placent.de accus.tit.3.nu.5 3
¶ Subiectum legalis scientiæ,nedum circa mores,sed etiam circa fidem. Ioan.Fran.Ponz. de lam.nu.9 90
¶ Subditus licet quis efficiatur propter delictũ, non tamen taliter fit subditus,vt committatur crim.læsæ maiest.Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.in 22.q. 49
Subditos principis qui inimicos permittit venire in territorio principis est proditor. ibi. in 38.q. ea.
Subditus principis si conturbauerit principem, non incidit in crim.læsæ maiest,sed aliter debet puniri.ibi.in 46.q. ea.

¶ Subornare dr̃, instruens testes quid dicant. Ant.Col.in for.proc.extr.in contr.crim.art. 181 469
¶ Subrogatum stare in natura sui principalis quatenus verum sit.Io.Ant.Rub. de potest. proc.in 1.par.num.296 37
¶ Substantialia pñt ꝯtrario statuto tolli, Ant. Col.in for.ꝑc.extr.in ꝯtr.crim.art.2.c.462
¶ Subtrahens rem ad vsum ecclesię destinatam, nundũ ei traditã, an sit sacrilegus, Paul.Gir. de pœ.omnif.coi.in 1.q.nu.6 445
¶ Superior siue iudex in iudicando, q̃ formam seruare debeat.Bonic.de accus.nu.44 11
¶ Supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiest. Paul. Girl. de pœ.omn.coit. in 10.q.nu.18 457
¶ Supplicium vltimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminib. Paul. Girl.de hær.in 2.q.num.2 153
¶ Surdus,& mutus à nã torqueri non pñt, Fr. Brun.de ind.in 4.q.2.par.num.25.car.342. & Fran.Cason.de torm.cap.10.nu.5.c.415. & Paul.Girl.de q.in 6.q.num.7 437
Item nec etiam damnari,nisi ex dictis testiũ. Fran.Cason. ibi.
¶ Surripiens rem bannito an possit ab eo ad restõnem rei conueniri, Nell.de bann.in 2. par.2.temp.num.1 241
¶ Suspensus ab officio fit irregularis si celebra uerit,Nic.Plo.de irreg. num.25 103
Suspensus à canone qñ efficiatur irregularis ce lebrans.ibid.num.27 ead.
Suspensus à canone ꝑ defectum,non incurrit irregularitatem si celebret,ibi.num.28 ea.
Suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis, si ante reconciliationem celebrauerit,ibid.num.29 ead.
Suspensus ab ingressu ecclesiæ irregularis est, si in ea celebrauerit,ibi.num.32 104
Suspensus à iudice irregularis erit, si celebrauerit,ibid.num.35 ead.
Suspensus per canonem ab officio ꝑ crimen, irregularis efficitur celebrãdo,ibi,n.36. ea.
¶ Suspectus præsumitur de delicto,qui sæpe uisitat curiam, ut audiat quid de crimine dicatur,Ant.Col.in for.proc. extraord. in cõtr. crim.art.85 466
Suspectus de hæresi si post canonicã purgationẽ,dephensus fuerit in manifesta hæresi, an habeať ꝓ relapso, an uero admittẽdus sit ad pniam.Io.Nic.Arel.de hæret. not.42. nu.1. c.143.& Paul.Gir.de hær.i 10.q.n.1. c.152
Suspecti de hæresi successores, suspecto adiũctã pniam implere cogunť, quam suspectus uiuẽs nõ ipleuit,Gõd.de hær.i 15.q.n.13.166
¶ Suspicio sola de hæresi sufficit ad indicẽdam purgationem suspecto.Io.Nic.Arel.not.26 num.1 142
Suspicio vrgens non sufficit ad condemnandũ quem de hæresi,ibid.num.2 ead.
Suspicio de hæresi oriri potest,& ex leuibus signis,& indicijs,quæ plene probari debent, ibi.not.27.num.1 ead.
Suspicio vna ꝓsumptionem nõ inducit,sed plures ꝓsumptiones bñ inducunt vnam ꝓsumptionẽ.Fr.Brun.de ind.in 8.q.nu.4. 355
Suspicio non est iusta causa fugæ, sed per eam arguiť,ꝙ re⁹ deliquerit.Caf.de id.n.10. 408
Suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliqd cũ titubatiõe,Paul.Gir.de q.in 3.q.n.5.433
Suspicio subornationis testiũ qũo tollenda añ ꝯclones,& publicationes. Ant.Colũ. in for. proc.extr.in contr.crim.art.231 472
Suspicione sola in crimine hæresis ad inqsitionẽ ꝓcediť,Io.Fr.Ponz.de lam.nu.88 99
Suspiciones leues an sufficiant in crimine hæresis,Lud.Car.de hær.nu.116 188
Suspiciones malæ trahunť ex ꝯuersatione,& ui ctu,Fr.Caf.de ind.nu.2.el 1 398
¶ Syndicus an possit accusare nomine vniuersitatis syndicario nomine,Io.Ant.Rub.de po test.proc.in 1.par.num.153 27
Syndicus vniuersitatis qñ legitimè censeatur ordinatus.Nic.Boë.de sedit.in 7.q.n.8.c.81
Syndicus an teneatur denũciare offendentẽ bãnitũ,Nell.de bã.in 3.par.2.tẽp.nu.55.c.280
Syndici qui tenentur vulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneantur, vel eos qui cum vnguibus offenderent, Fr.Caf. de ind.num.4.el 2 424
TAcens hř pro contradicente in onerosis,& obligantibus personam, nisi ultra taciturnitatẽ fecerit aliquem actum, q uideatur venire ad ꝓbõnem actus, Fran.Cason.de ind. tract.9 cap.1.num.6 407
¶ Taciturnitas inuitat ꝯfessionẽ,ibi. n.1. ea.
Taciturnitas domestici an parit indicium ad torturam,ibid.num.2.ead.& M.Ant. Blanc. de ind.num.274 382
Taciturnitas nocet, quoties reus teneť rñdere negãdo,aut ꝯfitendo,Fr.Caf.ibi.nu.7.c.407
¶ Tactus indicium affert,sed fallax,Idẽ de odore, gustatu,& simili alio sensu,possunt tamẽ facere suspicionem, Franc.Cason. de indic. tract.

tract.10.cap.8.nu.1 406
¶Tps quatuor annorũ qđ dat ad petendum re stitutionẽ i itegrũ, nõ põt augeri vel minui. Incert. Auct. de mo. pc. ɔt. apost. n. 17 c. 197
Tps, puta noctis, inducit ad pensamentum, M. Ant. Blan. de ind. num. 198 375
Tps ad delictũ grauãdũ ɔsideratˉ, ibi. nu. 199. c. ea. & Fran. Cas. de ind. nu. 1. el 1 404
Tps præteritum maxime valet, nam, & quæ fiant, & quæ futura sint, ex præteritis colliguntur, Fran. Cas. de ind. num. 9 397
Tempus propositi argumenta præbere potest, ibi. num. 1. el 4 403
Tps, spãle ad indicia magis ɔfert, ꝓbationesq. affert, inexpugnabiles ibi, nu. 3 ead.
Tempus ad indicia elicienda quomodo considerari debeat, ibi. nu. 4 ead.
Tempus, & occasio in quibus inter se durant, ibi. num. 2. el 2 403
Tempus plerunque est causa condemnationis veri vel falsi. Ant. Columb. in for. proc. extra ord. in cont. cri. art. 62 465
Tpis interuallũ esse debet, inter rei rñsionem, & perseuerantiam, ibi. art. 210 471
Temporis duplex est significatio, generaliter enim, & specialiter accipitur, Fran. Cas. de ind. num. 2. el 4 403
Tpis longinqtas est inspiciẽda, nã sæpe oportet cõmetiri cũ tpe negociũ, ibi. nu. 5 ea.
Tpis spacium quõ cõsideretur, ibi. nu. 3 c. 404
In tempore quæ considerari oporteat, & quæ in occasione, ibi. nu. 3. el 2 403
¶Tenẽs puellã in lupanari pena mortis nãlis puniri debet. Gul. Bõt. de pe. mor. n. 4 c. 444
Tenẽs castrũ rebellatũ ɔtra remp. debet mori. Mart. Laud. de crim. læs. maie. in 60. q. 49
Cõtra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ R. si ne citatione puenitˉ ad sniam, ib. i 11. q. c. 48
¶Tergiuersari dr̃ is, q ab accusatione totalr de sist. t, Flac. de accul. tit. 4. num. 4 4
¶Terminus ad opponendum datur ẽt sponte confessis. Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in 2. par. nu. 26. Quod non procedet in crimine notorio, ibi. nu. 27 45
Terminus ad arripiendum iter statutus à iudice, vicem habet peremptori. Incert. Auct. de modo proc. contra aposta. nu. 22 197
Termini ꝓbatorij qlibet assignatio dr̃ peremptoria, M. Ant. Blan. de ind. nu. 341 387
Termini in quałbet lege ɔsumuntˉ q̃ sint habiles, Io. An. Rub. de pot. pc. i 1. p. n. 251 c. 34
Termino renunciari potest, sed nõ defensioni. ibi. in 2. par. nu. 29 45
¶Territio leuis qõ nõ dr̃ absq; dolore cordis, Fran. Brun. de ind. in 2. q. 2. par. nu. 1 338
Territio leuis dicitur, si quis tantum ad funem ducatur, ibi. in 2. q. nu. 4 338
¶Terror leuis nõ indicat metũ, nisi cadat in cõstãtẽ virũ, Fran. Cas. de tor. cap. 19. n. 3 c. 420
¶Tertius in crimine publico committatur pro suo interesse, Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in 1. par. nu. 127 26
¶Testamentum factum à bannito tpe banni secundum formam statutorum an valeat, & mortuo postq̃ fuit rebannitus, Nell. de bannit. in 2. par. 3. temp. nu. 1 296
¶Testimoniũ criminosi inimici, & ɔspiratorũ qñ admittatur, Bonic. de accus. nu. 23 9
Testimonium inimicorum, & conspiratorum in crimine hæresis nequaq̃ idoneum censetur, Gond. de hæret. in 13. q. nu. 13 164
Testimonium dicens pro bannito an indicat in pœnam statuti de quo per Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. nu. 28 274
¶Testis si vnũ in iudicio dixerit, & postea aliud in codẽ iudicio, statˉ primo dicto, fallit in crimine, hæresis statur. n. vltimo dicto, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 12. nu. 1. 2. car. 140. & Io. Fran. Ponz. de lamijs, nu. 84 98
Testis an esse possit hæreticus qui redijt, Lud. Carer. de hæret. nu. 161 194
Testis q depofuit ɔtra magnatẽ, & fuit accusatus de falso de quo ex forma statuti nõ põt redargui an possit citatus nõ cõparẽs in bãno poni, an vero iudex à seipso nemine opponẽte debeat accusationẽ reijcere, Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 6 212
Testis tortus, & in tortura ɔfessus per errorem an possit ante sniam suum errorem reuocare, Guid. de Suz. de ind. nu. 66 324
Testis vnicus an faciat indiciũ ad torturã sufficiens, Guid. de Suz. de ind nu 90 326
Testis infamis indicium ad torturam non facit, debet enim testes famæ esse integrę. Gui. de Suz. de ind. num. 91 ead.
Testis solus de visu an facit indicium, Guid. de Suz. de ind. nu 92 car. ea & M. Ant. Bian. de ind. nu. 316. car. 385. & Paul. Grl. de quæstio. in 3. q. num. 18 434
Testis vnicus, & singularis semiplenam probationem facit in criminalibus, Fran. Brun. de ind. in 2. q. 1. par. nu. 2 328
Testis singularis de visu faciẽs indiciũ, debet esse omni exceptione maior. ibi. nu. 3 329

Testis singularis, & si indicium non probet aliqualem tñ facit psumptionem.ib.nu.5 ea.
Testis ante processus formationem examinatus an facit indicium.ibi.nu.8 ea.
Testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.ibi.num.11 330
Testis domesticus producentis an faciat indicium.M.Ant.Blan.de ind.nu.361 388
Testis domesticus non facit indicium. Fran. Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.11 330
Testis familiaris an indiciũ faciat. Fran.Brun. ibi.num.12.car.329.& M.Ant.Blan.de ind. num.375 389
Testis quandoq; non cogitur inuitus testificari. & talis sponte examinatus indicium facit Fran.Brun.ibi.nu.13 330
Testis q ob infamiã nõ debuit examinari,examinatus aliquale facit idiciũ.ib.n.19 331
Testis examinatis post terminum præfixum ad probandum an faciat indiciũ.ib.nu.20 ea.
Testis qui iure examinari prohibetur,an probet si examinetur.Fran.Brun.de ind.in 2. q. 1.par.nu.21 ead.
Testis q nõ põt interrogari inuitus, volẽs rñdere põt,sed coact⁹nõ facit idiciũ,ib.n.23.ea.
Testis singularis de visu deponens cũ fama, & alijs adminiculis certis, sufficiẽtẽ ingerit pbationẽ in factis antiqs,&delictis occulte factis Fr.Bru.de ind.in 4.q.1.par.nu.2 336
Testis nõ est torquẽdus in eũ,ɔtra quẽ fert testimoniũ nõ inuit⁹.ib.i 4.q.2.par.n.9.c.340
Testis qui non est omni exceptione maior nõ debet torquere in causa ciuili.ib.nu.11 ea.
Testis an possit torqueri non præcedẽtibus in dicijs.ibi.nu. 12 ea.
Testis non debet torqueri nisi signis quibusdã contra eum præcedentibus.ibi.nu.13 ea.
Testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorẽ feriato.ibi.in 5.q.2.par.n.53.c.348
Testis vt iudicium faciat verisimile deponere debet.M.Ant.Blan.de ind.nu.32 363
Testis per aliquẽ ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.ibi.nu.49 364
Testis quando dicatur voluntarie deposuisse. ibi.num.153 372
Testis qui coacte deposuit,non præsumitur inimicus,& quid econtra.ibi.nu.254.255. ea.
Testis bis examinatus,si citatur,non inducit timorem subornationis.ibi.nu.158 ea.
Testis conuersans cum inimicis meis non põt esse testis contra me.ibi.nu.164 173
Testis vacillans q̃stionatur.ibi.nu.261. 381
Testis dr oi exceptione maior, qñ imputatio nulla fieri põt contra eum.ibi.nu.317 385
Testis dicitur integer, qui à iure non repellitur.ibi.num.320 ea.
Testis vnus de visu facit semiplenam probationem dummodo aliæ circunstantiæ non resistant.ibid.nu.324 ea.
Testis vt semiplene pbet quo ad ɔdẽnationẽ, debet esse oi exceptione maior.ib.n.325.ea.
Testis examinatus sine iuramento an faciat indicium.ibi.nu.127 386
Testis examinatus post terminum assignatum p iudicẽ,an faciat indiciũ.ibi.nu.339. c.387
Testis q ob reuerentiã examinari nõ debuit, si examinatus sit an faciat indiciũ,ibi.nu.344. car.ea.& Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de absolutio.innocent.in 3.q.nu.2 308
Testis minor 14. ann. an debeat examinari in cã criminali.M Ant.Bl.de ind.n.346 387
Testis minor 14.annis an faciat indicium.ibi. num.347.& 348 ea.
Testis q cogi non põt ad deponendũ,si coacte deposuerit,an faciat indiciũ ib.n.355.c.388
Testis qui cogi non potest voluntarie deponat an indiciet,ibi.num.356 ea.
Testis præsumitur voluntarie deponere.ibi.numero 357 ea.
Testis q cogi non põt ad deponendum, cogitur si veritas aliter hrĩ non põt.ibi.nu.359 ea.
Testis de visu vt faciat indicium ad torturam debet deponere q interfuerit maleficio, alias secus.Fr.Cas.de ind.tract.10.n.3. c.407
Testis vnus de visu facit,indicium,nisi aliæ circunstantiæ resistant.ibi.nu.5 ead.
Testis qui non est omni exceptione maior in quibus probet.ibi.nu.6 ead.
Testis non idoneus, per aliquod priuilegium idoneus fieri non potest.ibi.nu.7 ea.
Testis debet esse omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, secus de torquendo.ibi.num.8 ea.
Testis vacillans torquer,alias secus,& qñ dicatur vacillare.Frã.Cas.de tor.cap.10.n.16.c.416
Testis vacillãs seu alr de falso ɔuictus in causa ciuili æque punit,ac in cã crim.ib.nu.17.ea.
Testis qui dicit vnum in iudicio,& aliud extra iudicium,incidit in falsum, vt saltem torqueri possit.ibi.nu.20 ea.
Testis si vnum dicat in iudicio,&aliud extra iudicium cui dicto standum sit ibi.nu.21 ea.
Testis non idoneus dicitur,qui laborat morbo animi,non corporis.ibi.cap.11.nu.4 ea.

Testis clericus vacillans nō torquetur propter dignitatem.ibi.nu.6 ea.
Testis sponte se offerens est suspectus.ibi. cap. 17.num.8 419
Testis vnum dicens extra iudicium, contrariū vero in iudicio, an de falso puniatur. Fran. Cas.in quæst.crim.cap.4.nu.4 423
Testis quando dictum suum retractare possit. Bal.de quæst.cap.2.num.7 430
Testis dictū suum reuelans puniri debet. Anton. Columb.in for.proced.extraor. in con trouer.crim.art.72 465
Testis vltimo dicto statur in crimine hæresis. Fran.Ponz.de lam.num.84 90
Testi inimico etiam in casu inquisitionis credē dum non est,Fran.Cas.de ind.nu.11 407
Testi interdū derogat ex tpe. Ant.Col.in for. proced.extraor.in contr.crim.art.62 465
Testes an possint cōpelli qñ iudex ꝓcedit in vi sitādo vel ꝯfirmādo.Bonic.de acc.n.51. c.12
Testis probare non possunt quæ tantum spiritu fiunt.Io.Fran.Ponz.de lam.nu.53 95
Testes verisilia deponere debēt.ib.nu.68 97
Testes noui super eisdem examinari possunt ca pitalis in solo crimine hæresis,ibi.nu.73.ea.
Testes in crimine hæresis cogi possunt ad testi ficandum.ibi.nuin.84 98
Testes excommunicati,& criminis socij admit tuntur in inquirenda hæresi. ibidem
Testes inhabiles admittuntur in criminibus in quibus damnaī memoria defuncti. Io. Ant. Rube.de potesta.in 1.par.nu 145 27
Testes qꝫ requiranī ad ꝯdemnationē in crimi ne hęresis.Gond.de hęr.in 13.q.nu.9 164
Testes non idonei,&ad alias à iure improbati admittuntur in crimine hæresi.ib.nu.10.ea.
Testes inhabiles pro hæreticis minime admit tuntur,aduersus autem hæreticos admittēdi sunt,ibi.num.14 ea.
Testes inhabiles an admittantur,in hæresis cri mine, vbi accusationis aut exceptionis via processum extitit.ibi.nu.16 ea.
Testes an ꝓbent parte nō citata ꝯtra suspectū de hæresi. Lud.Car.de hæret.nu.121 189
Testes publicandi sunt,& qñ ibi.nu.122 ea.
Testes de iure nō admittēdi an possint admitti in causa innocentię.Paul.Gir.de relax.carc. in tit.de absol.innocent.in 3.q.nu.1 307
Testes alias nō admittendi in probando inno centia admittuntur.Paul.Gir.ib.nu.2.c.308
Testes in criminalibus an debeant esse omni exceptione maiores.Fran.Brun.de ind.in 2. q.1.par.nu.7.car.319. & Fran. Cas.in q.cri. cap.4.nu.4 423
Testes super inquisitione generali examinati, non faciunt indicium aduersum delatum de crimine. Fran.Brun.ibi.num.10 ead.
Testes testificari præsumūtur inuiti,nisi de spō taneitate constet.ibi.nu.14 ea.
Testes duo de actu corpali euisibili deponētes, pferēdi sunt decē alijs de mētali, & inuisibili actu deponētib.Fr.Br.ibi.in 5.q.n.41.c.347
Testes examinati in inquisitione generali. vt reo noceant, iterum examinari debent reo citato.M.Ant.Blan.de ind.nu.22 362
Testes in inquisitione speciali quare iterū exa minari debeant, ibi.nu.23 ea.
Testes oēs eē pñt nisi repellanī.ib.n.319. 385
Testes non integri aut idonei aliquādo exami nantur,vt iudex informetur. ibi.nu.320 ea.
Testes an debeant recipi lite cōtestata,seu post nomē rei receptū inter reos,ib.n.330.c.386
Testes inhabiles aliquando admittuntur si ali ter veritas hēri non potest.ibi.nu.353 388
Testes domestici, & familiares aliquādo admit tuntur ad testificandum,ibi.nu.364 389
Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes, an coniungantur ad faciēdum ꝓbōnem,vt oriaī indiciū ad torturā.ibi.nu. 366.c.ea & Fr.Cas.de tor.cap.6.n.11.c.414
Testes singulares nō iunguntur ad faciendam ꝓbōnē.M.Ant.Blan.de ind.nu.367 389
Testes singulares quando iungantur,& quan- do non,ibi.nu.368 ea.
Testes qñ oī exceptione maiores ad ꝓbandū requiranī, & qñ non integri ēt admittanī. Fran.Cas.de ind.num.4.el 1 397
Testes deponētes de negatiua, pferunī testib. affirmantib.ēt dignioribus,ibi.nu.4.el 2.ea.
Testes specialiter examinati super mala fama, an præferantur testibus deponentibus in ge nere de bona fama.ibi.nu.11 398
Testes deponentes in gñe,&non in specie sup causis non probant.ibi.nu 6.el 3 400
Testes duo requiruntur ad probādum indicia remota à maleficio.ibi.nu.4.el 3 407
Testes non idonei in casu inquisitionis admit tuntur,quia tum cessat periculum corruptio nis.ibi.num.9 ea.
Testes etiam infames non nisi instigati falsum deponunt,ibi.nu.10 ead.
Testes inhabiles in casu accusationis admitti non debent ēt ad torquēdum,ibi.nu.12.ea.
Testes si dixerint vidisse duos solos rixari, & vidisse

vidisset in fine rixæ vulneratū, ex hoc poterit ad ɔdemnationē procedi, ibi.nu.15 ea.
Testes non publicati non inducunt aliquam probationem, ibi.nu.15.car.411.& in tract. de torm.cap.4.nu.2 413
Testes inducti ad probandum indicia an debeant esse omni exceptione maiores, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.9 414
Testes celeritee deponētes anteq̃ tortus articulus eis legat, p̄sumunt falsi, & an ex hoc possint torqueri, ibi.cap.10.nu.19 416
Testes inhabiles inhabilitate iuris positiui, vt periuri, & criminosi, possum à Papa ad testificandū habilitari, ibi.cap.11.nu.12 ea.
Testes examinant citato reo, & existēte cōtradictore, alias repetunt, & an hodie id obseruet, Fran.Cas.in qō.crim.cap.4.nu.1 423
Testes semel examinati non debent iterum per eodem exam.nari, & quid si iterum examinati, contrarium primo deposuerint, vtrum dictum valeat, ibi.nu.3 ead.
Testes pro dicta testificata in inqsitione ex officio formata recipiuntur, secus in accusatione, ibi.cap.8.nu.14 425
Testes non idonei in inquisitione admittūtur, secus in accusatione, ibi.nu.17 ea.
Testes oēs in informationibus debent recipi, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer.cri.art.35 463
Testes non interrogantur an sint honesti, ibi. art.36 ead.
Testes deponētes de alibi, seu negatiua visu affirmata, & coarctata, p̄ferunt alijs testib.affirmātibus, & dignioribus, ibi.art.65 465
Testes p vtraq; parte veritatē dicere debēt, aliter possunt compelli, ibi.art.72.73 ea.
Testes quo reum p̄sentent, ibi.art.216 471
Testes non permittentes se scrutari, capi possunt, & ex sola resistentia puniri debent, ibi. att.224 ea.
Testes an produci possint post causę conclusionem, ibi.art.228.& 230 472
Testes in generali inquisitione examinati, idonei censendi non sunt, vt quis torqueri possit, quia citata parte examinati non fuerunt, Gond.de hęret.in 13.q.nu.5 164
Testium nomina, dictaq., & depositiones sunt exponenda reo, vt contra dicta & personam testis possit opponere, & excipere, Fran. Cason.de torm.cap.4.nu.7 413
Testiū examinatio in criminalibus cōmitti nō potest, fallit in crimine hęresis, Io.Nic.Arel. de hæret.not.35.nu.1.& 8 141
Testium publicatio qualiter fiat in crimine hæresis, Gond.de hæret.in 14.q.nu.1 165
Testiū publicatio in crimine hæreseos publicetiēda nō est, qñ delati potētia reformidatur, qua aūt forma tum procedat, & an idem in qbus vis criminibus dicēdū sit, ib.nu.2 e.ea.
Testium singularitas coniungitur, quando dictum vnius coadiuuat dictum alterius, M. Ant.Blan.de ind.nu.369 389
Testium dicitur fieri publicatio per confirmationem, Ant.Columb.in for.proced. extraord.in contr.cri.art.222 471
Testium existentium extra prouinciam examinatio, committi potest, ibi.art.221 ead.
Testibus non testimonijs creditur, Fran.Cas. de ind.num.13 406
Testibus suspectis ac inhabilibus, an in casibus qbus admittēdi sunt adhibeat fides sine qōne Gond.de hæret.in 13.q.nu.15 164
¶ Testificari copuntur in crimine hæresis familiares, & domestici, Gond.ibi.nu.11 ead.
Testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus, Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.3 22
¶ Tex.in l.pen.§.ad crimē, ff.de publ.iud. loqtur de publico iudicio, tñ fm communē opi. habet ēt locum in priuato, ibi.nu.19 ead.
Tex.in d.§.ad crimen, secundum Ang.& Imo. restringitur in sententia annotationis bonorum, ibi.num.32 ead.
Tex.in ver.nam, & in capitalibus, concordat cum aue.multo magis, C.de sacrosan. eccle. ibi.in 2.par.num.30 45
¶ Theologia est omnium scientiarum nobilissima, Io.Fran.Ponz.de lamijs, nu.4 89
Theologorum, & sacras tractare scripturas, ibi.num.2 ead.
¶ Thesauri abscōditi an possint arte dæmonū inueniri, Pau.Gir.de sort.in 3.q.n.12 c.108
¶ Titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur, Io.Ant.Rub. Alex. de potesta.proc.in 1.par.nu.22 22
Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur, ibi.nu.23 ead.
Titulus institutionis respectu hæreditatis parentum est honorabilis, Incert.Auct. de cri. læsæ maiest.in 5.q.nu.8 58
¶ Tollere potest qui, & concedere, Paul. Girl. de relax.carcer.in tit.de benef.& indul.prin. in 6.q.num.3 306
¶ Tormēta, Ad tormēta nō est deueniēdū nisi constet

nisi ꝯstet de hoīe mortuo, & de cadauere, & de vulnerib. Fr. Cas. de tor. cap. 2. nu. 1. c. 412
Tormenta reo ea sunt moderatione inferēda, vt tortus aut innocentiæ, aut certo supplicio ꝯseruet saluus, Gui. de Suz. de ind. n. 3. c. 318
Tormenta hri non debēt, si alia leuiori, vel veriori via veritas hri pōt, licet indicia pcedāt, Fr. Cas. de tor. cap. 7. nu. 1 415
Tormenta sunt moderate adhibēda, ibid. cap. 12. num. 5 417
Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali, q̄ boni ciuitatibus attulerunt, ibi. cap. 1. num. 3 412
Tormenta & q̄ones nisi certis in rebus interponi antiqui voluerunt, ibi. nu. 4 ead.
Tormenta quo ordine sunt proponenda, Bal. de q. cap. 1. nu. 7. car. 429. & Fr. Cas. de torm. cap. 13. num. 2 417
Tormentoꝝ species quot sint, Paul. Gir. de q. in 2. q. num. 1 432
Tormentoꝝ modus erit iuxta qualitatem indicioꝝ, ibid. cap. 14. num. 2 417
Tormentis, humanitatis, religionis, & iurisconsultoꝝ argumenta repugnāt, Fr. Cas. de tor. cap. 1. num. 1 412
Tormentis, & q̄onibus non semper fides est adhibenda, ibid. nu. 2 ead.
¶ Torquendus petens dilationem ad reprobāda indicia an sit audiendus, Bal. de q. in cap. 2. num 6. car. 430. & Amb. de Antram. de q. num. 12. 441
Torquendum esse neminem nisi in subsidium probationum quomodo intelligatur, Fran. Cas. de ind. num. 35 412
Torquendi qualitas circa tormentoꝝ motum est consideranda, Fr. Cas. de torm. cap. 19. numero 4 420
Torquendi non sunt, qui in dignitate ꝯstituti sunt. Gui. de Suz. de ind. nu. 9 319
Torquendi arbitrium iudices sibi arrogare nō debent, q̄a nullū arbitrium hre pñt nisi pro reo, Fr. Cas. de tor. cap. 1. num. 10 412
Torquendo si iudex modum excesserit q̄d iuris, Amb. de Antr. de q. num. 16 442
Torquens in dignitate ꝯstitutum in casu non excepto, in eo. s. quo torqueri non debebat, capite plectit. Gui. de Suz. de ind. n. 17. c. 319
Torquere aliquem si non constet delictum, exemplum perniciosum est, quod etiam procedit in accusatis de furto, & ueneficio, Frā. Cas. de torm. cap. 2. num. 6 412
Torqueri non debet nullus priuilegiatus, nisi in crim. læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. in 13. q. 48
Torqueri potest quilibet cuiusuis conditionis pro crimine sortilegij, Paul. Gril. de sortil. in 11. q. num. 13 130
Torqueri qui possint in crimine hæresis, & an requirantur indicia sicut in alijs, Lud. Care. de hæret. num. 117 188
Torqueri an potest quilibet cuiuscūq; ꝯdōnis sit, aut status, Gui. de Suz. de ind. nu. 8. c. 319. & Amb. de Antr. de q. num. 2. 3 440
Torqueri debet prius qui veritatem nouit melius. Gui. de Suz. ibid. num. 24 320
Torqueri contra alios in quibus casibus quis possit, ibid. num. 52 322
Torqueri possunt liberi, & serui liberti, & statu liberi, Franc. Brun. de ind. in 4. q. 2. par. numero 1 340
Torqueri potest præcedentibus indicijs liber homo, tam in se, quàm in alijs, ibi. nu. 4 ea.
Torqueri non debent milites & veterani, ibid. num. 19 341
Torqueri timens iniuste, hac est sine indicijs, pōt appellare, ibi. in 5. q. 2. par. nu. 14. c. 344
Torqueri prior debet filius in conspectu pris, & fœmina prior masculo, ibi. nu 55. c. 348
Torqueri non potest reus ex indicio remoto à maleficio, sed alia simul requiruntur, Frāc. Cas. de ind. num. 3, el 1 398
Torqueri an possit reus ex dicto vnius testis de visu, maxime si testis sit omni exceptione maior, ibid. nu. 2. el 4 407
Torqueri licet reus conscientia, iudex eū torquere non debet sine indicijs, Fr. Cas. de tor. cap. 5. num. 8 414
Torqueri pñt tā mares, q̄ fœminæ, & oēs, q nō sint iure excepti, ibid. cap. 10. num. 1 415
Torqueri non debent senes, seu decrepiti, nec alias corpore imbecilles, ibid. nu. 11. 12. ea.
Torqueri non pñt Decuriones, & eoꝝ liberi, milites, doctores, & aduocati p p dignitatē, hodie tñ hoc non obseruat, ibid. nu. 14 416
Torqueri accusatus, & accusator pñt in crimine falsi, modo sint indicia, ibi. nu. 23 ea.
Torqueri in quibus casibus quis possit sine plenis indicijs, ibid. in 5 cap. num. 6 413
Torqueri in quibus casib. possit reus licet de corpore non constet, ibid. cap. 18. n. 9. c. 419
Torqueri an possint alij per tortum inculpati, licet sint, villæ famæ, & vitijs manifesti dediti, Amb. de Antr. de q. num. 9 447
Torqueri an possit liber homo, & nunquid

principalis persóna quæ accusatur subijci torturæ debeat,ibid.num.15 442

Torqueri an possint milites nostri tpis, etiam cœlestes,& quid de iudicibus, & aduocatis, ibid.num.24.25 443

Torquet qs de furto accusatus indicijs pcedẽtibus,in tormẽtis ↄfitetur, nõ absq; alia repetitione in eũ proceditur,ibi.nu.10. c.441

¶ Tortura exerceri nõ debet in notorio crim. Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.16 345

Tortura exerceri debet humanæ,& cũ moderamine,& iuri ordine seruato,ibi. nu.17 ea.

Tortura sine causa,& iniuste facta,& iniuria personalis,ibid.in 7.q.2.par.num.3 354

Tortura an adhiberi possit die feriata in honorẽ Dei, Bal.de carc.cap.1.nu.10.car.301. & Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.52 car.348. & Fr.Cas.de torm.cap.13.num.5 416

Tortura repeti non debet qs nisi duobus concurrentib.Gui.de Suz.de ind.nu.3 318

Tortura quo ordine sit applicanda si plures torquendi sint, Gui.de Suz.de ind. num.22. car.320.& Fr.Brun.de ind.in 5.q. 2.par.nu. 54.car.348.& Francis.Cason. de torm. cap. 13.per tot. 416

Tortura cõicer in ciuilib.causis non est admittẽda,Gui.de Suz.de ind.num.27 320

Tortura & repetitio eiusdẽ nõ nisi legitime fieri debet,Gui.de Suz.de ind.nu.59 323

Tortura etiam dicitur si in terri recluso alimẽta denegantur.ibi. nu.74 324

Tortura ẽt locũ habet si de crimine ciuilr̃ agat Fr.Brun.de ind.in 3.q.2.par.nu.5 450

Tortura existẽte illicita irritatur quidquid sequitur ex ea.ibi.in 4 q.2.par.nu.3 340

Tortura non datur nisi delictum certe sciatur, ibid.nu.11.ead.& in 5 q.2.par.nu.10 344

Tortura iniusta alicui illata, tenentur iudices, & potestates,sed non officiales ex mandato facientes,ibid.in 5.q.2.par.num.34 346

Tortura indicijs probatur, & coniecturis, si à potestate negetur,ibi nu.37 ead.

Tortura,& uiolentia in occulto facta per famã & vociferationẽ pbari potest,ib.n.39.c.347

Tortura in tm̃ præcedere requirit indicia, vt si milies tortus absq; indicijs in ↄfessione pseueraret,ipsa ↄfessio nulla esset,ibid.n.47.ea.

Tortura leuis & incompetẽs repeti potest, ibi. num.62 349

Tortura adhiberi nõ põt p eum q non habet merũ imperiũ,ibi.in 7.q.2.par.nu.3. c.354

Tortura ad finẽ triplicẽ fieri potest,ibi.n.4. ea.

Tortura facilius adhibetur in maleficijs occulte factis q̃ in alijs,ib.in 8.q.2.par.nu.2 355

Tortura pro crimine explorato facta, non reddit tortum infamem,ibi.num.3 ead.

Tortura inchoanda est habeo qui habet malã physiognomia,Fr.Cas.de ind.n.2,el 4.c.399

Tortura incipienda est ab eo qui solitus est delinquere,ibi.nu.3 407

Tortura datur in supplementum in causis criminalib.ibi.num.14 408

Tortura in criminalib. succedit loco iuramenti,ibid.num.15 ead.

Tortura grauior est pœna q̃ utriusque manus abscissio,Fr.Cas.de torm.cap.7.nu.2. c.414

Tortura utrum in causis ciuilib. adhiberi possit,ibi.cap.8.nu.1 415

Tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicij, licet legitima præcedant indicia,& an pro talibus viles personę possint torqueri,ibi.nu.3 ea.

Tortura in clericos an non debeat esse ita seuera,sicut cõtra laicos,ibi.cap.11.n.5.c.416

Tortura debet ↄstare in pcessu, aliter ex brachijs rei cognoscetur,ibi.cap.12.nu.7.c.417

Tortura an sit incipienda à debiliori, an vero ab eo,qui verisimuliter scit veritatem, ibid. cap.13.num.3 ead.

Tortura an & quando possit repeti, ibid. cap. 14.num.1 ead.

Tortura reduci debet ad tres dies separatos,& pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes,& depositiones, ibid.nu.5 ead.

Tortura ex quibus causis possit adhiberi, Bal. de q.cap.1.num.8 429

Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus.Paul.Girl.de qõ.in 1.q.num.3 432

Tortura in quo differant à tormento,ibid. numero 4 ead.

Tortura remedium dicitur, seu via extraordinaria probationis.ibi.num.5 ead.

Tortura non est omnibus vniformiter danda, ibid.in 3.q.nu.19 434

Tortura largo modo sumpta quid sit, & vnde dicatur,ibi.in 4.q.nu.3 ea.

Tortura leuis quæ dicatur, & an vere sit tortura,ibid.num.5 435

Tortura in quibus causis, & criminibus adhiberi possit,ibid.in 5.q.num.1 436

Tortura de processu dicitur ad quam absq; legitimis indicijs peruenitur,ibi.nu.4 ead.

Tortura quare in paruis criminibus non sit

applican

applicanda, ibidem.
Tortura an locum habere poſſit in pecuniarijs cauſis, ibid. in 7.q.num.1 438
Tortura non dicitur pœna quæ iuris habeat effectum, ibid. num.6 ea.
Tortura quando pœnam dare dicatur, ibid. num.9 ead.
Torturæ ſi locus ſit, detineri perſonalr̃ q̃s poterit, Fr. Brun. de ind. in 8.q.2.par.n.1.c.354
Torturæ ſubijciendus is eſt, de quo ſuſpicio cedis vr̃, M.Ant.Bl. de ind. nu.239 379
Torturæ repetitio non debet excedere tres vices, ne in infinitum procedatur, Frã.Caſ. de torm.cap.14.num.4 418
Torturæ metus æquipollet torturæ, ibid. cap. 19.num.2 420
Torturæ an & quando ſubijci poſſit liber hõ. Bal. de q.cap.3.num.4 431
Torturę gradus ſunt quinq; & qualiter cognoſcantur, & inſcrantur, Paul. Gir. de q. in 2.q. num.2.car.432.& in 4.q.num.1 434
Torturæ primus gradus ſ. terror quibus inferri poſſit, Girl. in d.4 q.num.3 ea.
Torturæ gradus ſecundus q̃s ſit, ibi. nu.4. ea.
Torturæ tertius gradus dicitur, cum per ſpacium dicendi vnum Miſerere, reus ſuſpenſus detinetur, ibi.num.8 435
Torturæ gradus quartus q̃s ſit, ibi. nu.9 ead.
Torturæ quintus gradus quis dicatur, ibidem num.10 ea.
Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminib. ibid.num.11 ead.
¶ Tortus de ſe ꝯfeſſus de alijs interrogari non debet. Gui. de Suz. de ind. nu.51 322
Tortus confeſſus per diem naturalem quieſcere debet antequam confeſſionem ſuam ratificet. Gui. de Suz. ibi.num.69 324
Tortus ut teſtis qualiter interrogari debeat, Fr.Br. de ind. in 5.q.2.par.nu.56 348
Tortus in ſeipſum de alijs non eſt interrogandus, ibid.num.57 ead.
Tortus negans, & in negatione perſeuerans, an poſſit iterum torqueri, ibi.nu.58 349
Tortus ſufficienter non debet rurſus torqueri niſi de nouo ſuperueniant alia indicia. ibid. numero 59 ead.
Tortus & crimen confeſſus quando poſſit ſuꝑ alijs criminib. torqueri, ibi. num.65 ea.
Tortus appellans à ſua cõfeſſione non intellr̃ ꝑſeuerare, ſed tacite reuocare. ib.n.45.c.347
Tortus ſemel incompetenter non debet iterũ torqueri, niſi ſuperueniant noua indicia, ibi.
Tortus quõ in ꝯfeſſione cenſeaẽ perſeuerare, Franc. Brun. de ind. in 6.q.2.par.nu.4 350
Tortus non ſtatim poſt torturam debet ad tribunal reduci, ad uidendam ipſius in ꝯfeſſione perſeuerantiam, ibid. num.5 ead.
Tortus ad tribunal reductus, an ſit relaxandus ſi confeſſionem in tortura factam reuocauerit, ibid. num.6 ead.
Tortus ultra tres vices, dr̃ immoderate, & videbitur fateri vi, & cruciatu tormentoꝝ, Fran. Caſ. de torm.cap.14.num.6 417
Tortus relaxatur, ſi accuſator, dato ſibi termino ad ꝓbandũ, & deducendũ quidq̃d intendit, nil ꝓbauerit, ibi.cap.14. nu.9 ead.
Tortus, & confeſſus de ſe, an & in quibus caſibus poſſit interrogari de ſocijs niſi indicijs, ibid.cap.16.num.1 418
Tortus confeſſus de ſe poteſt interrogari de ſocijs in omnibus delictis, quæ ueriſimiliter non committuntur ſiue ſocijs, ibi.nu.5 ea.
Tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura, ibid.cap.17.num.5 ead.
Tortus Bononiæ ꝓ delicto ibi cõmiſſo, ob q̃d non eſt corporaliter puniendus, ſi in tormẽtis ꝯfeſſus fuerit ſe plura maleficia extra Bonoñ. territoriũ perpetraſſe, an à ptãte Bononiæ poſſit vltimo ſupplicio ꝯdemnari, ibid. cap.21.num.15 421
Tortus nõ eſt ad torturã repetẽdus niſi duob. ꝯcurrentib. Bald. de q.cap.1.nu.2 428
Tortus in quibus caſibus ſit de alijs interrogandus, ibi.cap.2.num.4 430
Tortus abſq; indicijs ſibi non præiudicat ꝯfitens in tormentis, ibid.num.9 ea.
Tortus leuiter, poteſt grauius torqueri militãtibus legitimis indicijs. Paul. Girl. de q. in 4. q.num.5 435
Tortus quidam dicens, de lacte B.virg. Mariæ, dolorem nullum ſentiebat. ibi.nu.15. c.436
Tortus ſua cauſa non eſt de alijs interrogãdus niſi in caſibus de quibus per Amb. de Antr. de q.num.8 441
Tortus ſemel an poſſit ſine nouis indicijs iterũ torqueri, ibi. num.11 ea.
Torti confeſſio nullis præcedentibus indicijs nulla eſt, & confeſſio facta in ipſis tormentis, æquipollet factæ in tormentorum formidine, ibid.num.13 ea.
Tortũ vt perſeuerare in ꝯfeſſione faciat iudex, q̃dnã agere debeat, & quantũ tp̃s erit inter diẽ ꝯfeſſionis torturæ & diẽ ꝑſeuerantiæ, & qui q̃õni intereſſe debeant, ibi.nu.14. c.442

Torto in tortura contra alium deponenti qñ credatur. Bal. de q. cap. 2. nu. 3 430
Torto contra alium ꝯfesso qñ credatur. Gui. de Suz. de ind. num. 50 322
Torto in tortura deficiente, non tenetur iudex si indicia præcesserint, Guid. de Suz. de indic. num. 89 326
Torto mortuo quis teneatur, si dolo, culpa, vel casu mortuus sit nesciatur. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 30 346
Torto mortuo in tortura an iudex teneatur ad aliquam pœnam, ibid. num. 19 345
Torto metu tormētorꝫ ꝯfitēte mōtes & maris, caueat sibi iudex ne dānet in corpore, & aia. ibid. in 6. q. 2. par. nu. 10 351
Torti & ꝯfessi de se, de ꝯsuetudine Italiæ in oī casu de socijs interrogantur, Fr. Cas. de tor. cap. 16. num. 6 418
¶ Tractatus & ꝯspiratio ꝯtra Principem pōt ꝑbari per complices, & socios criminis. Mar. Laud. de crim. pot. in 8. q. car. 48. & Nic. Boë. de sedit. in 7. q. num. 5 80
Tractatus solus ēt in atrocissimis nō est puniēdus, Nic. Boër. de sedit. in 7. q. nu. 41 84
Tractatus quid sit, M. Ant. Blanc. de ind. num. 225 378
Tractatus ad hoc ut dicatur quæ requirantur, ibi. num. 229 379
Tractatus ex quibus indicijs præsumatur. ibid. num. 332 ead.
Tractatus præsumitur qñ homicidium cōmittitur cum multitudine personarꝫ, nisi ex accidenti, seu casu tales personæ superuenerint, Fr. Cas. de ind. num. 1. el 4 404
Tractatus præsumi potest ex loco, vbi reus fuerit, ibi. num. 1. el 1 401
Tractatus initia, & ꝯsiliorꝫ ex loco comprehēduntur, ibid. nu. 6. el 1 ead.
Tractatui pn̄s, & nihil dicens, si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu nec ue, M. Ant. Blan. de ind. nu. 230 379
¶ Transactio. Require supra in ver. Pax.
Transigere super crimine capitali licitum est, citra metum pœnæ talionis. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 41 46
Transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irroganti, Io. Nic. Arel. de hæret. no 8. num. 1 140
Transigere an liceat super crimine hæresis. Ludouic. Car. de hær. num. 127 190
Transigere quare liceat de crimine falsi potius q̄ de alijs. Iac. de Are. de q. nu. 8 427
¶ Transgressor Canonum non pōt à dolo excusari. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 97 465
¶ Transitus non solitus inducit pensamentū, M. Ant. Blan. de indici. nu. 70. car. 366. & Fr. Cas. de ind. tract. 3. cap. 2. num. 3 401
¶ Trecenses aliqñ à seditione non fuerunt immunes, Nic. Boë. de sedit. in 1. q. nu. 42. c. 75
¶ Trepidatio indicium facit. Frā. Brun. de ind. in 3. q. 1. par. num. 30. car. 335. & M. Ant. Bl. de ind. num. 259 381
¶ Tria in quolibet officiali concurrere debēt. Iac. de Aren. de bann. nu. 45 201
¶ Tumultu per accñs incidente, pœna pecuniaria locum habet, & nō corporalis, Nic. Boë. de sedi. in 7. q. num. 52 85
¶ Turba non punitur, sed bene quod in turba perpetratur ibid.
Turba vnde dicta, ibi. in 3. q. nu. 3 75
Turbare quid sit ib.
Turbans diuina officia pœna mortis nālis puniri debet. Gul. Bōt. de pœ. mor. nu. 1 444
¶ Turpilianum habet locū in crimine publico Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 17. c. 22
¶ Tute qui ire non pōt, aduocet illos à qbus vult inqrere, Ant. Col. in for. proc. extr. in contro. capital. art. 37 463
¶ Tutor deportatur qui pupillam violēter stuprauit, Plac. de acc. tit. 6. nu. 23. car 9. & Pau. Girl. de pœ. omn. coi. in 7. q. nu. 7 453
Tutor corrūpens pupillā pœna mortis nālis est plectēdus, Gul. Bōt. de pe. mor. n. 4. c. 444
Tutor nō pōt ita suspectus postulari ciuilr̄, qn resultet effectus pœnæ criminalis, Ioā. Ant. Rub. de pot. pc. in 1. par. nu. 265 35
Tutor nomine pupilli accusans, nō obligat eū ad pœnam talionis, ibid. num. 284 36
¶ Tyrannus in populo sibi subiecto seditionis est. & ideo expellendus, Nic. Boër. de sedit. in 5. q. num. 7 77
Tyrannus si quid dignitatis nomine faciat, ibi. nō ualet, Io. Ni. Ar. de hær. no. 40. n. 1. c. 143
Tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hæresis ibid.
V Agari non licet cū discrimine alterius, Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crimin. art. 62 464
¶ Valet plus quod specialiter fit, vel dicitur, q̄ quod generaliter, Io. Franc. Pona. de lamijs, num. 51 95
¶ Valetudinarij torqueri non possunt, si morbus talis sit, vt torturam pati nequeunt sine periculo

periculo vitæ vel corporis, Fr.Caſ.de torm. cap.7.num.8 410
¶ Validum cenſetur id quod eſt in veritate, potius q̃ id quod eſt in opinione, Paul.Girl.de pœn.omnif.coi.illici.q.9.nu.5 454
¶ Vallum tranſcendens, aut per murum caſtra ingrediens, capite punitur, Placent.de accuſ. tit.6.num.16 6
¶ Variatio, pauor, & trepidatio, & id genus ſimilia, q̃ coram iudice fiunt, an ſit probatiſſimũ indiciũ ad torturã. Guid.de Suz.in tract. de ind.& tort.nu.33.car.320. Fran. Brun.in tract.eiuſdem materiæ in 3.q.1.par. nu. 30. car.335. Gond.de hæret.q.13.nu.6.car.164 & M. Ant. Blan. de ind.num.120.car. 378. & nu.259.260.& 262 381
Variatio circa negocium principale nocet. M. Ant.Blan.de ind.num.263 ea.
Variatio quoties reũ torqueri facere debeat. ibid.num.222 378
Variatio ſeu mendatium, in quibus, & circa q̃ noceat.Fran.Caſ.de ind.nu. 2 407
Variatio rei in actis ſcribi debet, Ant. Col. in forma.proced.extraord.in controuer. crim. art.199 407
Variationes, & vacillationes factæ in tortura ſine indicijs facta.torto non præiudicant in aliquo.Franc.Brun.de ind.& tort.in 3. q. 1. par.num.31 335
Varius quis dicatur. M.Ant.Blanc.de ind.numero 264 381
¶ Vaſallus ita teſtari põt de bonis feudalibus atq; de allodialibus.Incert.Auct.de crim.læſæ maieſt.in 3.q.num.3 54
Vaſallus qui ſubinfeudauit alteri, ſi fellloniam committat.an feudum reuertatur dominũ. ibid.num.4 ea.
Vaſallus legem contractus feudalis euertere non poteſt.ibi.num.6 55
Vaſallus an libertus à ſeruitute feudi bannito domino. Nell. de bannit. in 2.par.2. temp. num.22 223
Vaſalli delictum commiſſum in perſonam domini, quando agnatis præiudicet. Incer. Auctor.de crim.læſæ maieſt.q.7.nu.1 55
Vaſallo poſt fellonìam commiſſam recepto ad fidelitatem per dominum, fellonia remiſſa videtur.ibid.q.12.nu.4 68
Vaſallo bãnito an feudũ veniat in pſiſcatione bonoꝝ. Nel.de bã.i 1.par.2.tẽp.n.23.c.223
Vaſalli alijq́. hæretici fideli atis debito aſtricti à nexu illo liberi fiunt. Gundiſſ.de hæret.q. 15.num.5 166
¶ Venditio aut donatio rerũ ſuarũ facit pſumi de malo aĩo.M.Ant.Blan.de id.n.87. c.367
¶ Venefici ꝯfeſſi aut teſtibus ꝯuicti non audiũtur appellantes. Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de ſenten.&pœn.exec.in 2.q.nu.2.c.303
¶ Venenum dictio modica eſt ſiue promiſcua. Paul.Girl.de ſortil.q.12.nu.4 133
Venenum amatoriũ, vel ſanatiuũ, ſeu ꝯceptionis, non aĩo occidendi ꝓpinans, nõ punit̃ l. Cor.de ſic.ſi mors ſecuta fuerit.ib.nu.7. ea.
Venenum amatorium, ſanatiuũ, & ꝯceptionis, an, & quo ad q̃d æquiparentur.ib.nu.8. ea.
Venenum amatorium arte maleſica confectũ propinans, morte punitur ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.num.13 134
Venenum conceptionis bono aĩo propinans, relegatur, ſi ea quæ illud aſſumpſit moriat̃, ibid.num.8.car.133.& nu.19 135
Venenum ſanatiuum cauſa ſanitatis immixtũ medelis propinans non punitur, ẽt ſi mors ſorbentis ſequatur.ibi.nu.20 ea.
Venenum miniſtrans ſterilitatis, tanq̃ homicida puniendus erit.ibi.nu.21 ead.
Veneno quem eſſe necatum indicat liuor, & tumor cadaueris.Fran.Caſ.de ind.nu.1 396
Veneno quem eſſe mortuum ex quibus dignoſci poteſt.ibid.num.4 ea.
Venena non mala quæ dicantur. Paul. Girl.de ſortil.q.3.num.25 110
Venena mala propinans, conficiens, aut vendens punitur.ibid.num.26 ea.
Venena mala proprie quæ dicantur, & quæ bona.ibid.q.5.nu.8 112
Venena non ſemper hominis necandi cauſa fiunt.ibid.q.7.nu.5 133
Venena amatoria, & ſanatiua non facta arte maleſica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.ibid.nu.14 134
Venenorum plures ſunt ſpecies, quædã bona, quædam ma'a.ibi.nu.4 133
Reliqua vide ſupra in ver.Pecuniam.
¶ Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquẽdi.Paul.Girl.de relax.carcer.in tit.de pœna. cõpoſitio.q.1.nu.8.c.310.& q.2.nu.4.c.311
Venię petitio an indicium faciat.M.Ant.Blan. de ind.num.398 384
Veniæ petitio vt nõ noceat, qua cautela vti debet.ibi.num.309 ea.
¶ Veniens contra factum ſuum audiri non debet.Iac.de Arc.de bannit nu.42 201
¶ Verbum dare, quid ſignificet, Nell.de bann. in 1.

in 1.par.2.temp.nu.78 239
Verbum potest, quam habeat virtutem, ibi. in 2.par.2.temp.nu.66 264
Verbum intelligitur importat fictionẽ, Incert. Auct.de crim.læsæ maiest.in 6.q.nu.5 60
Verba non audiatur, an inducant declinatoriã, an vero peremptoriam, Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.358 41
Verba quæ in confessionibus principum ponũtur, plene intelligi debent, Incert. Auct. de crim.læsæ maiest.in 2.q.nu.4 54
Verba quæ in dispõne odiosa opponuntur, ad alia non extendunt, ibi.in 5.q.nu.7 58
Verba legislatoris enunciatiua non disponũt, ibi.in 7.q.num.14 62
Verba q̃dã maleficia in oĩbus sortilegijs admiscent, Paul.Girl.de sort.in 3.q.nu.31 110
Verba iniuriosa, & improba serius non loco prolata extitisse in dubio præsumuntur, Gõ diff.de hæret.in 1.q.num.8 154
Verba iniuriosa quæ sint, M.Ant.Blan. de ind. num.104 168
Verba dubia in mã gratiosa latissime interpretari debent, Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de benef.& indulg.prin.in 2.q.nu.2 306
Verba dispositionis attendenda sunt, M. Ant. Blan.de ind.nu.247 380
Verba legis cum effectu intelligi debent, ibid. num.379 391
Verborum qualitas animum demonstrat, vnde is videtur fecisse, qui prædixit facere, Fran. Cas.de ind.in princ.nu.7 395
Verborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam, Paul.Girl.de sortilegi.in 3.q.num.27 110
¶Verberans, pulsans introiẽs domũ meã mihi iniuriã facit, M.Ant.Blã.de ind.n.95 c.367
¶Verbositas persæpe, iiudicis stomacũ mouet, Ant.Columb.in for.proced.extraord. in eõ tro.crim.art.84 466
¶Verisimile quid dicatur, & quid non verisimile, Paul.Girl.de qõ.in 3.q.nu.10.car.433.& M.Ant.Blan.de ind.nu.33 363
Verisimile quod nõ est, est species falsitatis, Io. Fran.Ponz.de lamijs, num.46.car.94. & M. Ant.Blan.ibi.nu.38 ead.
Verisimiliora dicuntur illa, quæ magis ꝯsonãt iuri cõi, M.Ant.Blan.ibi.nu.34 ead.
¶Veritas ignorat eius ꝙ multipliciter exponit Incer.Auct.de cri.læs.maiest.i 5.q.n.11 c.59
Veritas omnibus rebus humanis anteferenda, ibi.in præfa.post prin. 50
Veritas qñ aliter hri non potest qũo intelligatur, M.Ant.Blan.de ind.nu.354 389
Veritas vt habeatur multa conceduntur, ibid. num.302 391
Veritatem aliter haberi non posse, qualiter, & à quo probari debeat, Fran.Brun.de ind. in 2.q.1.par.nu.15 330
¶Vestes, arma, & similia in loco delicti reperta, an faciant indicium ad torturam, Franc. Cas.de ind.nu.2.el 2 408
¶Vestigia, in luto, niue, aut puluere repta, seu vestimentũ, vel qd' simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt, Fran.Cas.de ind.nu.10 396
Vestigia seu forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciant indicium ad torturã, vel ad ꝯdemnationem, ibi.nu.1.el 1 409
¶Viæ frequentatio in homicidio puto non est indicium sufficiens, Mar. Ant. Blan. de ind. num.75 366
Viæ frequentatio in homicidio puto non est indicium sufficiens ad torturam, si frequentãs est homo bonæ ꝯditionis, ibi.nu.76 ea.
¶Vicarius gñalis epĩ aut capituli, vacante sede, an cognoscere possit de crimine hęresis, Gõ diff.de hæret.in 8.q.nu.14 158
¶Vicinia si est condemnata an ex eo ꝙ in illa vnus bannitum receptauit, an possit agere contra receptantem, Nell.de bann.in 3.par. 2.temp.nu.25 273
¶Vicinus: Stãte statuto ꝙ dãna data à bãnitis debeãt emẽdari p vicinos, vel proximiorem cõitatem, vel villam, quis dicatur vicinus, & quæ villa dicatur proximior, Nel. de bann. in 2.par.2.temp.num.65 264
Vicinus domui i qua factũ est furtũ an habeat ꝯtra se indiciũ, & q̃d in vicino bonæ famæ M.Ant.Blan.de ind.nu.412.413 393
Vicini præsumuntur scire facta vicinorum, Bonicon.de accusatio.nu.20 9
Vicini hñt indicia contra se, qñ rei non reperiuntur, maxime in furtis, quia saltẽ scire p̃sumunt, Fran.Cas.de ind.nu.6 408
¶Villa, vide supra in ver.vicinus.
¶Viles personæ ꝓ re parua torqueri non pñt, Fran.Cas.de torm.cap.8.nu.4 415
Viles personæ, & exercentes viles artis, an admittantur in testes nisi cum tortura, ib.cap. 10.num.18 416
¶Vindicta seu pœna ibi debet esse leuior, vbi culpa præcessit minor, Paul. Girl. de pœn. omnif.col.in 6.q.nu.8 451

¶Violentia præambula non confunditur pp delictū secutū ad cuius factū tendebat, Nic. Boër. de seditio. in 7. q. nu. 33 83
Violentia in occulto facta, per famam, & vociferationem probari potest, Fran. Brun. de indici. in 5. q. 2. par. nu. 39 347
Violētię pbō nō requirit tā stricta, qñ delictū factū est in rure. Ant. Columb. in for. pced. extraord. in contr. crim. art. 34 463
¶Vir vxorem hæreticam, & versa vice vxor virum deserere potest, intellige sane, Gond. de hæret. in 15 q. nu. 10 146
Vir siue maritus secūdas nuptias ptrahens prima viuente vxore, qua pœna mulctet, Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 14. q. nu. 1 459
¶Virginem rapiens qua pœna puniatur, Gul. Bont. de pœna mor. nu. 1 444
Virginem deflorans impuberem, & viri impotentem, qualiter Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 7. q. nu. 6 453
¶Virtus gñatiua qñque impeditur per sortilegia. Paul. Girl. de sortil. in 6. q. nu. 13 115
¶Visitator cum visitat, nulla præcedente infamia, inquirit super statu ecclesiæ, Bonic. de accus. num. 22 9
¶Visus admenare gladium, licet non sit visus percutere an indicietur, M. Ant. Blan. de ind. num. 302 384
Visus exire domū cum fardelo sub veste, an habeat ptra se graue ind. ibi. nu. 418 393
Visus exire domū (i qua furtū cōmissum fuit) tpe noctis an indicietur, ibi. nu. 419 394
Visus vibrare gladium contra vulneratum, licet non sit visus vulnerare, poterit torqueri, Fran. Cas. de ind. nu. 14 407
Visus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento, vel visus fuerit fugere versus nemora, delicti idiciū manifestū hre dr, ib. n. 2 c. 409
Visus exire cum gladio sanguinolento, non habet tā indubitatum contra se indiciū, vt ex eo damnari possit, cum esse possit, q eo non obstante, non solum non occisor, sed nec vulnerator fuerit, ibi. nu. 5 411
¶Vita imputati in homicidio spectatur, Mar. Ant. Blan. de ind. nu. 241 379
Vita mala sola an indiciet ad torturam, ibid. num. 250 380
¶Vniuersitas an possit comparere per pcuratorē in causa criminali. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 152 27
Vniuersitas vel populus seditionē vel tumultū faciens qualiter puniri debet, Nic. Boër. de seditio. in 7. q. nu. 6 81
Vniuersitas delinquere pōt in omittēdo. ibi.
Vniuersitas qualiter in committendo delinquere possit, ibi. nu. 7 ead.
Vniuersitas ex pſilij deliberatione delictū committēs, an censeat delinquere, ib. nu. 12 ea.
Vniuersitas nō dr delinquere in eo qd à quolibet priuato cōmitti pōt, ibi. nu. 14 ead.
Vniuersitas quæ in faciendo deliquit, an possit criminaliter puniri, ibi. nu. 15 ea.
Vniuersitas decapitari non pōt, ibi. nu. 21 c. 82
Vniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repręsentantibus, ibi. nu. 22 ead.
Vniuersitas vere dr delinquisse, in his qui repe riunt consensisse delicto, ibi. nu. 23 ead.
Vniuersitas illa puniri potest ob delictum, in qua infantes vel personæ similes non reperiuntur, ibi. nu. 27 83
Vniuersitas an possit in banno poni. Nell. de bann. in 1. par. 1. temp. nu. 1 207
Vniuersitas si est bannita, an requiratur q fiat pax singulis de vniuersitate, & q singuli soluant, ibi. in 3. par. 2. temp. nu. 50 279
Vniuersitas non capiens offendentem bannitum, an incidat in pęnam non capientis malefactorum, ibi. nu. 56 281
Vniuersitati delinquenti cuius modi pœna imponatur, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 154 28
Vniuersitati qñ possit pjudicare pars maior. Nic. Boër. de seditio. in 7. q. nu. 11 81
Vniuersitate punita de hęresis, an singuli quoque puniti videanť, ita vt amplius puniri nō possint Gond. de hæret. in 24. q. nu. 3 177
Vniuersitate bannita an quilibet de vniuersitate offendi possit, Nell. de bannit. in 2. par. 2. temp. nu. 27 250
Vniuersitate bannita an duret bannum illis q tunc erant de vniuersitate mortuis, ibi. in 2. par. 3. temp. num. 16 300
Cetera habes supra in ver. Syndicus.
¶Vnū capitulū vel diuersa qualiter intelligat, & qualiter capitula connexa. vel diuersa, vel non, Fran. Cas. de torm. cap. 6. nu. 13 414
¶Vocādus est is ptra quē est faciēda inqsitio, vt se defendat, Bonic. de acc. nu. 48 12
Vocari ius nemo debet sine iudiciali pręcepto, Iac. de Are. de bann. nu. 15 199
¶Voluntas seu cogitatio qñ puniatur sine facto, Plac. de accusatio, tit. 6. nu. 9 5
Volūtas. & intētio potius factis q̃ verbis demōstrat, Nic. Boër. de sedit. in 7. q. nu. 10 81

Volun

Voluntas,& propositum distingunt maleficia. Odof.de percuss.nu.10.c.87.& Guid.de Suz. de ind.nu.87.car.325. Bal.de q.cap.3.nu.6. car.431.& Amb.de Antr.de q.nu.16 442
Voluntas semel posita durare præsumitur. M. Ant.Blan.de ind.nu.135 370
¶ Vociferatio mulieris asserentis se vim passam facit indicium.ibi.nu.290 383
¶ Vox hominum est fallax, quia reperiuntur mthi consimilem habere vocem, Fran.Cas. de ind.tract.8.nu.2 405
Vox clamantis exaudita non hēt vim ꝓbōnis, sed indicijs nisi alia ꝯcurrant.ibi.nu.3 ea.
Voces populi vanæ non sunt audiendæ nec eis est credendum.ibi.cap.2.nu.6 ea.
¶ Vsq; dictio an excludat vel includat.Io.Ant. Rub.de potesta.proc.in 2.par.nu.60 48
¶ Vsusfructus rei in qua bannitus erit vsufructuarius,an veniat i ꝯfiscatione bonoꝝ bāniti Nell.de bann.in 1.par.2.tēp.nu.26 224
¶ Vsurā exercere nō esse pctm̄ ꝯtendentes, an hæretici cēsendi sunt. Gōd.& de hær.in 9.q. nu.2.car.159.&Lud.Car.de hær.nu.9.c.178
¶ Vsurarius si inhumaniter tractas eos,quibus mutuat,& grauiter diffamatus sit poterit cō tra eum procedi de hæresi. Io. Nic. Arel.de hæret.not.5.nu.4 139
Vsurarius tenetur edere actori quamcunq. scripturam ad fundandam ipsius actori petitionem.ibi.not.21.nu.3 141
¶ Vtilis reipublicæ non torquetur, nisi in criminibus atrocibus. Fran. Cas.de torm.cap. 10.num 4 415
Vtilitas publica suadet calumnia, & maleficia puniri. Io. Ant.Rub.de potesta.procur.in 1. par.num.383 42
Vtilitas quæ resultare dicatur,ꝙ quis de diuersis criminalibus specie differentibus ex eodē facto descendentibus puniatur.Paul.Gir.de pœn.omnif.coi.in 1.q.nu.15 445
¶ Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cū negligentia vulnus mortale redditur. Ant. Columb. in for.proced.extraord.in contro. cri.art.25.car.467. vulnerans hominem nō sanum an de morte teneaꝰ.ibi.art.26 ea.
¶ Vulneratus, si durante vulnere superueniat alia infirmitas,& moriaꝰ an ex vulnere pſumaꝰ mortuus, & qd si post solidatū vulnus, stimulus vulneris affligat,restuētibꝰ alijs humoribꝰ moriaꝰ,nūqd occasione primi vulneris pſumaꝰ mortuꝰ.Odo.de pc.n.7.8.12.87
Vulnerans in facie etiam magno vulnere non moritur.M.Ant.Blan.de ind.nu.190 375
Vulneratus an possit comparere pro vulnerante seu inquisitio de vulnere. Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.167 28
Vulnerato mortuo,qui á pluribus est vulneratus, sed ab vno duntaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneātur.ibi.nu.43 212
¶ Vulnus semper censetur causa mortis, eo ꝙ nihil interest an qs occidat,vel causam mortis præbeat. Odof.de percuss.nu.2 87
Vulnus quando est mortale, mors in accusando expectari non debet.Ant.Colum.in for. proced.extraord.in contr.cri.art.203 470
de Vulnere standum est in arte peritis. & ad hoc duo reqrunꝰ medici, licet de ꝯsuetudine stet dicto vniꝰ.Fr.Cas.de tor. ca.2.n.3.c.412
Vulnera mortalia, & non mortalia notanda sunt. Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.crim.art.24 467
Vulnerum multitudo,& magnitudo multiplicatio,& geminatio. demonstrant pensamentum .M.Ant.Blanc.de ind.nu.195.car.385. & Fran.Cas.de ind.nu.4.el 2 403
¶ Vxor potest marito lenocinium obijcere.Placen.de accus.tit.1.nu.9 1
Vxor in causa criminali á marito procuratrix constitui potest.Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.105 25
Vxor pro interesse suo potest prohibere ne bona mariti publicentur.ibi.nu.126 26
Vxor pro marito admittitur ad defendendum pro suo interesse.ibi.nu.149 27
Vxor an impune possit receptare virum hæreticum.Lud.Carer.de hæret.nu.169 195
Vxor bāniti an sit expellēda à ciuitate,stāte statuto ꝙ viri bānitaꝝ expelli debeāt à ciuitate Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.40 253
Vxor an teneatur sequi virum bannitum quo vadit.ibi.in 1.par.2.temp.nu.44 228
Vxor banniti an sit expellenda à ciuitate,statuto stante ꝙ familia banniti de ciuitate expellatur.ibi.num.41 ea.
Vxor receptans virum bannitum an incidat in pœnas receptantium bannitos. in 3. par. 2. temp.num.22 273
Vxor tacēs de morte viri i domo interfecti psumitur culpabilis.M.Ant.Blā.de ind.nu.274. c.382.&Ant.Col.in forma proced.extraor. in controuer.crim.art.83 466
Vxor sine licentia principis nō debet ire ad maritū militē in exercitio armoꝝ existentem. Nic.Boër.de sedit.in 7.q.nu.59 86

F I N I S.

TRACTATVS DE ACCVSATIONIBVS PVBLICORVM IVDICIORVM.

AVCTORE PLACENTINO, ANTIQVISSIMO IVRIS CIVILIS INTERPRETE.

SVMMARIVM.

1 *Accusare est aliquem velut reum criminis de:ferre.*
2 *Accusatio qualiter concipi, seu formari debeat.*
3 *Accusans subscribere debet se accusationem executurum.*
Accusatio qualiter sit exequenda.
4 *Reus confessus nõ statim pro iudicato est habẽdus.*
5 *Damnari nullus debet causa non audita.*
6 *Mulier quandoque potest accusare non exacta inscriptione.*
7 *Accusare qui nequeant.*
8 *Accusare nequit qui ob id pecuniam accepit.*
9 *Vxor potest lenocinium marito obycere.*
10 *Filius matrẽ de partu supposito accusare potest.*
11 *Accusare potest quilibet suam iniuriam, vel mortem propinquorum prosequens.*
12 *Crimina quæ ab omnibus deferri possint,*
13 *Crimina notoria accusatione non indigent.*

De Accusationibus. Tit. I.

QVANDOQVIDEM de accusationibus dicturi sumus, videndum est primum qd sit accusare, & quo ordine sit accusandũ & qñ accusatio sit exequenda, & qbus liceat accusare, &
1 quousque. † Accusare nihil aliud est quam reum criminis deferre. Hunc ordinem, masculo accusante, in omni crimine esse seruandum, vt in scriptio ꝓponatur quæ magnitudinem criminis tempusq́. designet vt alterutram partem digna legum possit terrere auctoritas, nisi id fiat q̃ pro inscriptione hr̃, vt
cũ querelæ apud acta deponuntur, q̃ vt fiat, tñ in crimine iniuriaꝝ conceditur, & excipitur crimẽ abigeatus, & adulterij, cũ iure mariti intendit, quo casu inscriptionis necessitas remittatur, veꝝ hodie maritum inscribere oportet, quæ si non ꝓbet, isdem sit pœnis subdẽdus, quas fuerat mulier passura, si accusatio cõprobata fuisset, vt C. de ac. l. q̃ e vno & l. in cau. & l. si cui, & l. quáuis, & C. de iniur. l. viri. C. de abig. auth. vt liceat ma. & aui. colla. 8. §. q̃a vero.
2 † Cuius talis esse debet cõceptio, vt diẽ quo facta est, contineat, imperatoris annis numeratis. Accusantis quoq;, & accusati, & p̃toris nomen apud quẽ accusat hoc modo debet dicere insertum. Ego L. Titius apud te Catum p̃torem, vel ꝓconsulem ꝓfiteor, Mæuiam l. Iulia de adult. ream deferre, quam dico cum C. Seio in ciuitate illa, in domo illius mẽse illo consulibus illis cõmisisse adulterium, diem aũt vel horam inuitus non cõprehendet, vt C. de accus. l. si q̃s. & C. de adult. l. quáuis, & in auth. vt p̃po. nomen Imp. & ff. eo. l. liberoꝝ. & ff. de adult. l. accusa-
3 turus. Itẽ † subscribere debebit se executuꝝ accusationẽ, vel alius pro eo si lr̃as nesciat. Si circa inscriptionẽ errauerit corrigere licebit si t̃pa suffragantur. Accusatio vero sic est exequẽda, vt fideiussor ab vtraq; parte pręstetur pro lite exercẽda, alioq̃n inopia idonei fideiussoris vterq; in custodiam mittit̃ donec de crimine iudicet̃, vt si reo absoluto accusator p̃ calũniam intendisse ꝓnuncietur, pari modo puniat̃, nisi sit ea causa q̃ sine metu calũniæ vindictam ꝓsequit̃, vt pater, mater, filius, & extraneus hęres q̃ suspicionẽ quã de morte sua habuisse defunctus cauit, exequit̃, cũ inter volũtariam accus. & officij necessitatẽ hr̃dis multũ intersit, vt ff. eo. l. si cui, & ff. de cust. reo. l. 2. C. de acc. l. vlt. & C. de app. l.

eos qui.§.super his.ff.ad senatusc.tur. l.1.&
4 C.de cal.l.mř. † Sed si reus confessus fuerit non usq; pro iudicato habebitur,sed in carcerem ponetur omnimodo condēnandus.si uero absuit p contumaciam q non est confessus,poterit relegari,non tñ deportari, vel capite dānari,vt ff.de cust.& exhi.reo.l. si cō fessus.& ff.eo.l.absentē,& ff.de req.re.l.1.C.
5 eo.l.absentem. † Neque inaudita cā quenq̃ damnari æquitatis ratio patitur, sed tps statuetur intra quod si nō venerit bona anno tabuntur.deinde annus expectabitur, intra quē reuersus,si se crimine purgauerit, res arbitrio iudicis signatas recipiet. anno uero transacto innocentiā purgādo audietur,bonis apud fiscū manentib. Sed eo annotatio si p 20. annos bona fiscus non occupauerit postea pscriptione vel ab ipso reo,vel ab heredib.eius submouebit. Quācunq;.n.qōnē apud fiscū,si non alia sit ppria pscriptio 20. annor silentio præscribi diui principes uoluerunt,vt C.de req.reis l.1.& 2.ff. de req.r.
6 reis.l.2.& 3. Quidam phibent pp † sexum in publico iudicio accusare, vt mulier cui interdum pmittitur nō exacta inscriptione .i. cū crimen pduellionis,vel annonę,vel suam suorumq. iniuriā exequit,ut ff.eo.l. q accusare,& l.certis,&C.ad l.Iul.de anno.l.fi.§.fi. & l.lege Cor.& C.q acc.non pos.l. de crim.
7 † Quidam pp ætatem ut pupillus, aut pp sacrm,vt miles,qdam pp ptatem, ut magistratus,ut ff.de iniur.l.nec magratib. Quidā pp delictum,vt infames,vt C.eo.l.criminis.
8 †Quidam pp turpem qūum,ut q pecuniam ob accusandū, vel nō accusandū accepit, uel duos reos subscriptos hēt, vel eiusdē delicti est particeps,vt ff.ad l.Iul.rep.l.easdē.§.1.& 2.qdā pp suā pdōnem, vt filius ēt libertus, uel de pari,uel maiori crim. accusatus. ut ff.
9 de pub.l.is q. † Excepta muliere cui lenocinū obijcere marito pmittit,ēt eo excepto q suā suorumq. iniuriā exeqtur,sicut ēt is phibet q à prima ætate in domo uixit licet vt ingenuus,ut ff.ad l.Iul.de adul.l.1. Necnon & fr q si capitale crimē intēdat,non solū nō est aud ēdus,sed ēt exilij pœna plectēdus, ut ff.ad l.Pōp.de par.l.fi. excepto crimine adulterij,&parric.de facto tñ parētis,vel patroni suar rer defendendar grā,qri nō phibent, ueluti si dicāt ui se à possessione expulsos .s. nō ut crimē in eis intēdant, sed ut possiōnē
10 recipiant. † Nā & filius nō quidē phibitus est dē facto mris qri, si dicat suppositū ab ea partū,quo magis cohęredē hēat,sed eā ream l.Corn.facere pmissum ei non est,ut ff.eo.l. hi tñ. Alij pp suspicionē calūniæ,ut illi q falsum testimonium subornati dixerūt. Alij pp paupertatē,ut sunt q minus 50. aureis hñt.
11 † Hi tñ oēs, si suā iniuriam, mortem ue ppinquor exequant ab accusatione,nō excludunt,sed si q dē plures venient iudex idoneiorē eligere debet, q erit æstimādū ex dignitate, & ex eo q interest, dū tñ caueat ne ob id crimē pluribus leg b. reus fiat,ne ue de eodē sæpius accuset nō solū ab eodē,sed nec ab alio,nisi sua interesse,te seq. accusationē institutā ignorasse docuerit, vel si sciuit priorē puaricatā docebit.vt ff.eo.l.si plures.ff.de sep. uio.l.3 ff.de lib.ho.exh.& ff.eo.l.sena.& l.si
12 cui.†Sūt tñ qdā crimina in quor delatione psonar delectus nō hr, cū & serui aduersus dños audiant, ut crim. maiest. & falsæ mon. & l.Corn.arctioris annonæ pop.R.de falsis cū suppressas tabulas testamen qrunt, in qbus libertatē sibi relictam asseuerāt,ut C.de ep.& cler.l.si q s.ff.de iu.l.unx.& ff.ad l.Cor.
13 de fal.l.nullo. † Sunt aūt crimina q̄ notoria appellant quor accusatio nō exposcit,sed p officiales psidib.nūciant,ut C. eod.l.ea qdē. Accusare licet vsq; ad 20. annos à die cōmissi criminis, excepto crimine iniuriar q anno finit,ut C.ad l.Corn.de fal.l.qrela, ut C. de inin.l.si nō conu. Necnō & peculatus,& eo q aduersus S. C. apertis tabulis eius, q de familia occisus dr ab extraneo cōmittitur,q̄ qnquēnio finiunt,ut ff.ad l. Iul. pec.l.pecul. & ff.ad syll.l. in cogn. Et exceptis criminib. ex l.Iul.de adul.vel stupro descēdentib. q̄ siti mō qnquēnio finiunt,ut ff.ad l.Iul. de adul. l.mar.§.pterea.Et excepto crimine parric.& suppositi partus,& crim.pduellionis,qd' nullo tpis pscriptione depellit,licet ea decesserit q̄ partū supp. ptēdet, ut ff.ad l.Pōp. de parr. l.fi.& ad l.Cor.d fal.l.q fal.§.j.&ff.de pc.l.j.

1 *Criminum multiplex est diuisio.*
2 *Crimina quare publica dicantur, & quæ sint.*
3 *Crimina priuata quæ sint.*
Crimina ordinaria quæ dicantur.
4 *Crimina extraordinaria dicuntur quorum pœna iudicis arbitrio mandatur.*
5 *Dignitas,& cōditionis ratio attenditur in pœnis.*
6 *Miles artem ludicram exercens capite plectitur, non autem paganus.*

Crimina

7 Crimina quæ puniantur pœna extraordinaria.
8 Crimina quæ publica ſunt, & ordinaria ſimul.
9 Crimina priuata, & ordinaria ſimul q̃ dicātur.
10 Infamia pro quibus irrogetur criminibus.
11 Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum beſtijs depugnauit.
Sponſalia bina, aut binas contrahens nuptias in famia nota iniuriatur.
12 Infamia irrogatur ex ſentētia dānato à iudice.
13 Infamis non ſemper efficitur damnatus.
Fama quandoque minuitur ex genere pœnæ.
14 Damnatus ad opus temporarium nō afficitur.
15 Seruitus non inducitur ex delicto.

De diuiſione criminum. Tit. II.

1 CRiminum alia publica, alia priuata, † alia nec publica, nec priuata. Item alia ſunt ordinaria. Alia publica, & ordinaria: alia publica, & extraordinaria. Alia priuata, & ordinaria: alia priuata, & extraordinaria. Item alia irrogāt infamiam ex gñe delicti: alia ex ſnía: alia ex gñe pœ-
2 næ. † Hæc ſunt quæ ex legibus publicoꝝ iu dicioꝝ ſunt introducta, ex eo dicta publica, qđ cuilibet ex populo plerunque executio eoꝝ detur, vt Iul. maieſt. Iul. de adult. Corn. de ſic. & uenef. Corn. de teſt. Viſcellia de lib. & falſæ monetæ. Iul. de ui priuata, ſepulchri uiolati, termini moti, Iulia ambitus, & cr mē ſuſpecti, raptus, & p̄uaricationis, interdū, Iulia repetund. & Fauia de plag. Iulia de ann. & Corn. de falſis, ut ff. de pub. iud. l. j. & inſt. de pub. iud. in princ. C. de fal. mo. l. 1. & ff. de ſep. vio. ff. de ter. mo. l. ag. C. de rap. uir. & ff. de p̄uaric. Eum quoque uel eā q̃ ſeruo ſuo ſe oppoſuit, uel mathematicā artē exercuit, uel militiā deſeruit, vel pro honore pecuniā dedit, uel vt latro itinera frequentata inſidijs aggreſſionis obſedit, uel barbaros telis inſtruxit, vel incognitam ante peritiam conficiendi naues docuit, crimen publ. cū cōmittere nemo ambiguit, vt C. de mul. q̃ ſer. ꝑ ſe iunx. & de math. l. ult. & C. quan. lic. vni. ſi. iu. l. opprimend. & l. 1. C. quæ res expor. l. ne
3 mo. & l. ult. & C. de pœn. l. ult. † Cetera uero ſunt priuata, exceptis criminib. ſtellionatus, q̃ nec publicis, nec priuatis iudicijs connumerantur, ut C. de crim. ſtil. & de pœnis. l. reſpic. Ordinaria ſunt quoꝝ pœna certa eſt dignitatis rōne habita, uel omiſſa, ut crimen maieſtatis, in quo eſt omnium æqua ꝯditio.

In quib. criminib. iudex neq; pœnā augere, neque minuere pōt, nam ut ait Pomp. facti quidem qō in arbitrio eſt iudicantis pœnæ uero perſecutio non eius uoluntati mandatē ſed legis auctoritati reſeruatur, uerūtñ legū ſeueritatē debet cum aliquo tēperamēto benignitatis ſubſeq, maxime cum minor ætas interuenit. Quoꝝ de numero eſt crimen qđ l. Iul. maieſt. coercetur, & Iulia de adult. & ſtu pro, & Corn. de ſic. necnon. Pōpeia de parr. Corn. de falſis, Iulia de ui pub. Iulia de ui priuata. Iulia pecul. & de reſiduis, & illiciti collegij. Iulia amb. & crimē raptus, & falſæ mon. & alia plura, ut C. de adu. l. q̃uis, & Inſt. de pub. cri. ff. ad l. Corn. de ſicc. l. eiuſdem. C. de his qui paren. occid. l. 1. & ad l. Iul. de ui pub. & priu. & ff. de illic. col. l. q illic. & C. de falſ.
4 mon. l. ult. † Extraordinaria ſunt quoꝝ pœna iudicis arbitrio mandatur, dignitatis, & ꝯdōnis habita rōne, quib. quid fieri debeat non dr̄, ſed quid fieri ſoleat. interdum oſtenditur ut ait Vlp. ff. de iniu. l. ult. & ff. de pœn. l. mor. Hodie licet eis qui extra ordinem de crimine cognoſcūt, quam uolunt ſnīam ferre uel grauiorem, uel leuiorē, dū tñ in utroque mō rōnem non excedant. ut ff. de pœn.
5 l. hodie. † Dignitatis, ut dixi ratio hñda eſt, ut ſi ſit decurio, decurioni ne filius parens, q neq; in metallū dānari, neq; in opus metalli neq; fuſtibus ſubijci, uel viuus exuri, uel capite puniri debet, ut cum parentē occidiſſet. ut ff. de pœn. l. mor. §. ſed n. Condōnis quoq; rō hr̄. i. ſi ſit liber, aut ſeruus, infamia, aut integræ famę. nam maiores nr̄i in oī ſupplicio ſeuerius ſeruos, q̃ liberos famoſos, q̃ integræ famæ hoīes punierunt ut ff. de pœn. l. ca
6 pit. §. vlt. † Exceptis quibuſdam delictis quę pagano aut nullā, aut leuiorē pœnā irrogāt, nā ſi miles artē ludicrā fecerit, uel in ſeruitutē ſe uenire paſſus eſt, eſt puniēdū capite Męnāder ſcribit. ut ff. de pœn. l. q̄dā q oīa inſpiciunt in ordinarijs q annonā attentant, uel vexant. & in crimine ſepulchri uiolati, cōceſſionis ablegatus, & p̄uaricationis interdū .i.
7 cū extraordinaria crimina objiciebant. † Fures quoq; & effractores, & expilatores, & ſolicitatores, aliaꝝ nuptiaꝝ, itē mr̄imoniū interpellatores, & ſi effectu ſceleris potiri nō pñt ꝑ volūtatē pnicioſæ libidinis extra ordinē puniunt, ut ff. de extr. cr. l. ann. ff. de ſep. ui. l. ul. & ff. đ abi. l. 1. & 2. de eff. exp. Expilatę hēditatis, termini mori, iniuriaꝝ, Viſcelliæ

de liber. & Iuliæ tep. & quorũdam criminũ stellionatus extraordinariã esse pœnã nemini venit in dubiũ. vt C. de acc. l. vl. ff. ad l. Iul. 8 repetun. l. lex. §. vlt. † Publica, & ord. crimina sunt crim. Iul. maiest. Iul. de adult. & stupro, Corn. de sic. & veneficis, Pompeiæ de parric. Corn. de falsis, Iul. de vi publ. vel priu. Iuliæ ambitus. Seruum quoq; qui dominam corrupit necnon deseriotem militię, & publicos latrones crimen publicam, & ord. cõmittere 9 nemo ambigit. † Publica, & extraor. sunt ista crimen suspecti. & Iuliæ repetun. & termini moti, & Iul. de sacril. Et Visceliæ de libert. Iuliæ de anno. & Fauiæ de plag. Exceptis his q viuentium filioꝝ miserandas infligunt parẽtibus orbitates, quibus certam pœnam Cõstantinus iniunxit. vt. ff. de suspec. l. 1. & C. ad l. Fauiam de pla. l. vlt. Priuata, & ordinaria crim. sunt famosi libelli seditionis, illiciti collegij, & suppositi partus. vt. C. de fam. lib. Crimina priuata, & extraor. sunt hæc crimẽ iniuriarum concussionis ambigeatur, puaricationis interdũ, repetundaꝝ furti, effractus, expilatæ. vt. ff. de iniurijs. l. 7. & ff. de concus-10 sio. † Ex gñe delicti irrogatur infamia cõtra Imperatorem vel eius ꝯsiliarios, vel rẽ pu. cogitantibus, & eoꝝ seruis, & his q pro eis interueniũt, & militi alienas res conducenti, vt C. ad l. Iul. maiest. l. quisq; s. C. de loc. & cõ. l. vlt. Itẽ infamia irrogatur ei, qui eam quã in ptãte habuit gño mortuo, cũ id sciret, & intra tps luctus, in matrimoniũ collocauit ei, q sciens eã duxit ẽt similes fuit, ignorãtia. n. nõ iuris, sed facti excusatur. Qđ verũ est siue non fuit in ptãte, sine consensu eius cuius in ptãte fuit matrimonium contraxit. vt. C. ex qui. cau. inf. ir. l. decreto. ff. de his q no. inf. l. 1. & l. liberoꝝ C. de secũ. nup. l. 1. Notatur ẽt q eum quem in ptãte habebat, ducere iussis quo casu venia dignus est q obtẽperauit. vt ff. ex qu. cau. inf. ir. l. q iussu. Excusantur tñ illi supradicti si ea sit q̃ intra tps luctus pepe rit vel cũ qua carnalis cõmixtio nõ fuit, q̃ ea dẽ locũ hñt si sine morte, sed diuortio matri 11 moniũ soluaĩ. † Notatur q lenociniũ fecit, & q cũ bestijs depugnauit q ve in scenã prodijt artis ludicrę exercẽdę causa, & exercuit, si aũt nõ exercuit non notatur, non. n. ea res adeo turpis, vt ẽt consiliũ puniri debeat vt ff. de is q. no. l. q aĩt. Notaĩ qui bina sponsalia bina ue enuptias, sibi vel ei quẽ in ptãte habuit, cõstituit, quisq; sibi vel filio sui pupillã suam nullo diuino impetrato bñficio in matrimonio collocauit. vt. n. confessus de tutela, quia hmõi coniunctione fraudem administrationis tegere laborauit. vt ff. de his q not. inf. l. q ergo §. si q s. & C. de interd. matr. in l. si tutor. Ei quoq; q domũ moribundi ascẽdit ipsum vel alios q ibi sunt molestans, vel alio modo exeq as ꝓh buit, vel vsuras vsurarum exegit, infamię pęna ipso iure irrogaĩ. vt C. de sep. vio. l. 1. & in auth. vt defun. seu funt §. sancimus. & §. si vero cõst. 1 3. ff. ex q bus cau. 12 inf. ir. l. antep. † Ex snia irrogatur infamia a iudice dãnato. arbitri etenim snia infamiam nõ importat, & non solũ condemnatus infamis efficiĩ, sed & deprehensus interdũ, vt de ea legitur quæ in adulterio deprehẽsa fuit, q̃ siue postea cõdẽnetur siue absoluatur notata manet, lex. n. non sniam, sed factũ notat, sed, & si cõfiteatur vel paciscaĩ ob malã conscientiã pecuniã numerãdo, sua. n. snia se condemnat, infamia notaĩ. vt ff. de his q not. inf. l. qđ §. ex cõpromisso. & ff. de ritu nupt. l. palam. 13 † Non tñ ex oĩ crimine dãnati infames efficiuntur, sed duntaxat ex eo qđ publici iudicij causam habet, nisi id crimen ex ea actione fuit, quæ ẽt in pecuniario iudicio infamiã condẽnato importat, veluti furti, vi bon. rap. iniuriaꝝ. vt. ff. ex qb cau. inf. ir. l. athletas §. itẽ si q s. Ex gñe pœnæ fama aliqñ minuiĩ, quoties manente libertate circa statum dignitatis pœna plectitur, sicuti cum relegatur q s, vel cum ordine mouetur, vel cũ prohibeĩ honoribus publicis fungi, vel cum plebeius fustibus cediĩ, vel in opus publicũ dãnatur ad tps, vel cũ in eam causam q s incidit quæ ex ædicto perpetuo infamiæ causa numeraĩ, dũ tñ animaduertamus in ꝑsonis tã plebeiorũ quã decurionũ, esse illud constitutũ, vt q maiori pœna afficiĩ, quã leg. b. statuta est, in-14 famis nõ fiat. † Ergo, & si opere tẽporario q s multatus fit, vel tantũ fustib. cesus, licet in actione famosa veluti furti, dicẽdũ erit infamẽ nõ esse, q a, & solus fustiũ ictus grauior est quã pecuniaria condẽnatio vt ff. de var. & extra. cogn. l. cogn. §. min. ff. de pœnã. in ser. Cõsumiĩ vero quoties magna capitis diminutio interuenit. i. cũ libertas amittiĩ, veluti cũ aquæ, & igni in perpetuũ interdicit, vel cũ plebeius in opus metalli vel in metallũ daĩ. 15 † Sed nouo iure nullus ex delicto seruus efficitur. vt ff. de var. & extraor. cogn. l. cogn. §. vlt. & in auth. de nuptijs §. quod autem.

1 *Adulterium proprie dicitur quod cum nupta committitur.*
Stuprum quid sit, & cum quibus committatur personis.
2 *Patresfamilias de crimine possunt accusare.*
Mulieres de matrimonio violato conquerentes non admittuntur ad accusandum.
3 *Filius, & libertus iure mariti tantum accusare possunt.*
4 *Accusatio fieri debet intra quinquennium à die commissi criminis continuum.*
5 *Stupro per vim admisso non potest praescribi.*
6 *Accusatorum delectus qualis sit habendus.*
7 *Maritus in accusanda vxore extraneo, et etiam patri est praeferendus.*
8 *Dies vtiles qui dicantur.*
9 *Iuris versutis praestigia vltionem pudoris excludere non debent.*
Accusatio quaedam propter vtilitatem personae dicitur cessare.
10 *Accusatio adulterij per quae possit excludi.*
11 *Lenocinium marito obiectum onerat ipsum, vxorem tamen non excusat.*
12 *Maritus adulterum cum vxore repertum interficere potest.*
13 *Marito quando liceat occidere eum quem suspicatur vxoris castitati velle illudere.*
14 *Criminum publicorum poena est ordinaria.*
Adultera vulneribus subacta competentibus in monasterium detruditur.
15 *Incestum, seu incestus quid proprie dicatur, & cum quibus committatur.*
16 *Delinquēs palā leuius punitur, clā vero grauius.*
17 *Incestus qua plectatur poena.*

Ad legem Iuliam de adulterio, & stupro. Tit. III.

IN primis vidēdum est cum qbus stuprū
cōmittitur, cum quibus adulteriū. Item
qui pñt de adulterio, & stupro accusari,
& quo tpe sit accusandum, & quo ordine, &
q sint praeferendi, & intra quod tps, & qbus
ex causis remoueanť, & qbus adulteriū peri
mere liceat, & quo loco, & q̄ sint hęc crimina,
1 & q̄ poena. † Adulteriū qdem ,pprie cōmittiť
cū nupta pp partū ex altero cōceptū cōposi
to nomine. Stuprū vero cōmittiť in virgine,
puero, excepta cōcubina. nō habita distōne
matris iure R. sed fęmine dūtaxat vt d. xi. lex
tñ Iulia indifferenter hoc vocabulo vtiť. His
criminibus pñt puberes accusari. haec.n. cri-
mina post pubertatē incipiūt, nec in his me
reni restōnē minor. nisi quatenus miseratio
aetatis ,pducit iudicē ad minorē poenā, non
eñ excusabit aetate aduersus pcepta legū is,
q dum leges inuocat, contra eas cōmittit. vt
ff. eo. l. inter libertas. ff. de concu. l. 1. in auth.
de trien. & sem. §. fin. aūt. ff. de verb. signific. l.
indifferēter. & ff. eo. l. si adulteriū. ff. de mino.
2 l. auxiliū. † Accusare pñt de crimine oēs pa
tresfamilias, patresfam. dixi, qm̄ filiosfam.
tunc demum ēt inuito patre publ. iud. reum
facere permittitur, cum de adulterio suae vxo
ris conqueritur, proprij enim doloris vindi
ctā consequiť. vt ff. eo. l. filiusfam. & l. inter li
beras. §. filiusfam. Mulieres quoq; nō admit
tunť ēt si de suo matrimonio violato cōque
rātur, minores ēt argētes ante 25. annū pro
hibētur, nisi sui matrimonij iniuriā exequan
tur, & quāuis ēt iure extranei accusent, ex ca
su recipiūtur, cū sane si iuuenili facilitate du
cti, vel feruore aetatis accēsi, ad accusationē
prosilierūt, accusantib. eis nō facile calūniae
poena irrogabiť, vt C. eo. l. 1. ff. eodē, si mari-
3 tus. §. lex Iul. † Excipiunť tñ quidā robustę ę-
tatis, & filius, & libertus, qbus nō facile pmit
titur, sed tñ iure mariti accusare conceditť,
quemadmodū si atroce iniuriā passi essent,
iniuriarum recte agerētur vt. ff. ad accu. l. hi
tñ, opinionis quoq; accusantis rō hř, sicut in
plerisque criminibus hñda docet. nec minus
serui aduersus dños torquenť, qď in crimi-
ne stupri nō obseruatur. ēt qñ cū incestu cō
mittiť, vt. ff. eo. l. vim passam, & C. eo. in adul
4 terij. † Accusandū est aūt intra quinquenniū
ptineū à die cōmissi criminis numerādū in
tra q 6. menses vtiles ex die diuortij pstanť
duo intra quos iure mariti accusat, quatuor
ītra quos iure extranei admittiť, qbus trāsa
ctis accusator audiť. Si vero ex die commissi
criminis qnquēniū trāsierit, ex die diuortij
60. dies sint, dicendū est maritū accusare nō
posse, vt qď danť 6. mēses vtiles sic sit intelli
gēdū, ne crimē qnquēnio cōtinuo sopitū ex
citeť. Quod erit verū siue de reo siue de rea,
de lenocinio, vel stupro quaerať, oibus.n. ad-
missis ex lege Iul. veniēt. bus qnquenniū est
pstitū, vt ff. eo. qnquēniū. ff. eo. miles. §. adul
terij. & ff. ad turp. l. 1. & ff. eo. mariti. §. pterea.
5 † Nisi cum p vim est stuprū admissum. tūc.n.
huic pscriptioni locus nō erit cū vim publ.
fecerit, vt ff. ad l. Iul. de vi publ. l. q cetu. §. q
vacantē. Est. n. casus quo sex mēses nō à die

 diuortij

diuortij connumerantur.v.g.Si mulier repu dij oblatione sine vlla legitima causa à se du ti,decesserit,tūc.n. ne viduitatem,stupri ,pca citate cōmaculet accusatio repudiatio mari to iure pmittit,quo casu non à die diuortij, sed cōmissi criminis sex menses cōputari rō permittit vt C.eo.l.si mulier,& l.quāuis.Or do talis seruat,q̄ vbi inscriptio pmittit,ma- rito primū accusante diuortiū seq̄t, iure est-
6 in hac parte sopita,vt.C.eo.l.quāuis.†Perso næ quoque q̄ accusantur iste habendos est delectus,sit masculus an fęmina,&an nupta, an vidua.nā si masculus erit ab eo poterit in cipi.i.si nupta nondū est dūmodo ante denū ciationē nupserit,alioquin adulter primū ac cusandus,& condēnādus est. Quod si fuerit absolutus, non solū ab eodē accusatore sed nec ab alio accusabit,nisi prius puaricatio ar guat. Si vero fuit cōdēnatus nō ideo mulier erit cōdēnāda, sed religiosum iudicē sortita fortassis pudicitiā defendit gr̄a vel iustitia, vel legis auxilio, cū ille fortassis inimicis op pressus vel falsis argumētis, vel testib. subor natis grauatus, puocare noluit vel non po- tuit.q̄ qdē si ante accusationē moriat,nupta iure accusabit, cū ēt si eo viuo hæc vidua fue rat ab ea incipi possit,vt i auth.vt liceat. ma. §.si q̄s ei.ff.de acc.l.si cui.ff.eo.l.denūciasse. & l.adul.§.si.ff. pri. del. Nuptā dū nupta est hac pscriptione lex tuet. si tn̄ vxor cū seruo adulteriū fecisse arguat,diuus prius rescripsit accusare potius mulierē eū debere,q̄ in piu- diciū eius seruū suū torquere.In crimine stu pri eiusmodi distōnes non hn̄t,vt ff.eod.l. si
7 q̄s adulteriū.†Præferēdus est aūt maritus nō solū extraneo,verū ēt patri, & nō tn̄ si nūc primū instituēda ex accusatio,sed ēt si pater, vel alius accusationē instituit,eaque ēt aboli ta sit,dūmodo noceat se non neglexisse, sed idoneis causis se impeditū, vt facilius iudica ri de adulterio faciat,etem verisi'e ppēsiore iure,& maiore dolore accusationē eū execu turū eā quoq; reā,si iuxta vxor fuit,intra lx. dies vtiles ex sola suspicione faciet,dūmodo noscat se nō probādo eisdē pęnis hodie sub dēdū,quas mulier erat passura,si accusatio p bata fuisset.in crimine stupri patrē pręferēdū
8 existimaui.†Vtiles dies sunt q̄bus solēnia ac cusationis implere potuit,vt ff.eo.l.2.§.si si- mul.& l.si maritus.§.vlt.ff.eo.l.2.& l. vxor. C.eo.l.quāuis.& l.iure mariti.auth.vt liceat ma.§.si q̄s.Post lx. dies ex die diuortij mari

tus,& pater pferunt.itā.n.hos soli admittū tur,nec villi alij accusandi ptās dat,nisi prius lenocinij maritū reū faciat , vel accusatione renūciasse doceat,q̄bus trāsactis neutrius vo lūtas spectat,pscriptionib. oibus nouo iure in adulterij q̄one de medio abolitis,pter q̄n quēnij t pis,& lenocinij,qđ marito ab extra neo obijcit exceptionē,& illā; q̄ post dissolu tū prius matrimoniū ante denūciationē nu
9 pte cōpetit.† Indignū.n.est vt vltionē pudo- ris pstigia versuti iuris excludāt,sed in crimi ne ēt priuato puto hmōi distōnes hr̄i , vt ff. eo.l.si maritus l.is cuius.& l.cōstāte.Si postu lauerit l.1.§.q hoc.C. eo. ita nobis. Cessat aūt accusatio alia p p vtilitatē psonę cū qua adulteriū vel stuprū commissum dr̄, alia p p ɔdōnem accusantis.Propter vtilitatē psonæ cessat accusatio stupri, si sit ancilla vel ea q̄ meretricio more vulgo sę pbuit,vt C.eo.l.&
10 si.& l.si ea.l.quā quis.ff.eo.si vxoris.† Adul terij quoq; accusatio excludit, si ea q̄ in rea- tu deducit, vina intēperātię i taberna submi nistrauit. hæ.n.sunt immunes à iudiciaria se ueritate,quas vtilitas vitę dignas obseruātię legū nō credidit. mariti tn̄ ēt in has adulte- riū vindicare nō phibentur,quāuis si viduæ essent impune in eas stuprū cōmitterent.Pro pter ɔdōnem accusantis cessat accusatio,exci pit maritus si duos reos subscriptos ex alio crimine habebat vt ff.eo.l.inter libertas. §. maritus.& l.1.Hæc. n. causa nō cedit sibi in
11 numerū ceterarū accus.† Lenocinū vero qđ marito opponit ipsum q̄dē onerat,sed mu- lierē nō excusat qđ certe nō is fecisse credi- tur,q nimiā vxoris credulitatē timēs,quācū que patientiā pstitit, sed is duntaxat q̄ suam ignorantiā ptextu incredulitatis adūbrare nō potuit. Sed hæ pscriptiones q̄ soluent ex persona accusantis competere,in initio sunt opponēde.Ceterū reo semel recepto frustra obijciunt,vt ff.eo.l.mari.lenocinū,&l.si ma
12 ritus.§.pscriptiones.C.eo.l.2.†Adulterū pe rimere marito pmittit. sed,& patri adulterū simul cum filia quā in ptāte hēt ius occidēdi dat, nō solū in domo sua deprehēsum,sed ēt mariti sed marito q̄dē domi suę deprehēsum occidere licet.si tn̄ alibi deprehensum occide rit nō erit subueniendum,quis iustū dolorē tēperare sit difficilimū:Patri ideo nō ēt mari to,mulierē,& oēm adulterū pmissum est oc cidere qđ plerūque pietas paterni nominis consiliū p liberis capit, vt ff.eo.l.patri.l.nec

in ea,&l.ſi maritus,&l.marito.Ceterũ mari
ti,&calor,&impetus facile decernẽtis fuit re
13 frenandus.† Sed nouiſſimo iure hoc additũ
eſt vt ſi q̃s ſuſpicaẽ aliquẽ ſuæ vxoris velle il
ludere caſtitati,ẽt cõteſtationes ex ſcripto ei
tres deſtinauerit hñtes teſtimonia triũ viro-
rũ fide dignorũ, & poſt has tres ex ſcriptos
ꝯteſtationes inuenerit eũ ꝯueniẽtem ſuę vxo
ri,ſiq̃dẽ in ſua domo,aut ipſius vxoris, aut
adulteri,aut in popinis,aut ĩ ſuburbanis, eſ
ſe licẽtiã viro ꝓprijs manibus talẽ perimere
nullũ periculũ ex hoc formidãti.ſin aũt in a-
lio loco talẽ inuenerit,cũ ſua vxore loquẽtẽ
licebit ei puniẽdũ eũ tradere iudici nullã aliã
ꝓbõnem exq̃rẽti,vt in auth.vt liceat ma. &
auię.§.his quoq;. Facit ad hoc c.ſi quiſq̃,ex
tra de coha.cler.&mul. Sũt aũt hæc crimina
publ.nã ex l.publ.iud.ſunt introducta,& eo
rũ accuſatio in cõe defertur,vt iuſt.de pu. iu.
14 † Horum criminũ pœna ord.eſt,nã,& adul
teriũ gladio puniri oportet,& q̃ cũ maſculis
nefandã libidinẽ exercẽt.Stupri quoq; flagi
tiũ puniẽ publicatione dimidię partis bono
rũ,ſi ſit honeſtior, ſi humilis coerceẽ cũ rele
gatione,vt C.eo.l.cũ vir.& inſt. de pub.iu.
Adulterã cõpetẽtib.vulneribus ſubactam in
monaſteriũ mitti oportet: marito tñ licẽtię
erit ꝑmiſſa intra bienniũ ducendi, alioquin
poſt bienniũ tõdẽda eſt:& ꝑpetuo ibi cõſiſtat.
qñ inceſtũ cõmittiẽ ꝑ illicitũ coitũ ſicut a-
dult.& ſtuprũ vt in auth.vt nulli iu.§. adult.
& C.eo.l.q̃uis. Videndũ eſt q̃d ſit inceſtũ,q̃
ſit pęna inceſti,&quo t̃pe liceat de inceſtu ac
15 cuſare.† Inceſtũ eſt conſanguinearũ vel affi
niũ,vt.ff.ad l.Iul.de adult.l.ſi adulteriũ.Con
tingit aũt inceſtũ cõmitti ſimul cũ adulterio
aliqñ ſine matrimonio,aliqñ iuris errore,ali
qñ ſanguinis cõtumacia, q̃ fere oĩa ſuas ad-
mittũt diſtõnes, fere dico qñ ſi inceſtũ com
mittiẽ in adulterio,vtpote cũ nouerca,nuru,
priuigna,filĩ vt adulter puniẽ.i.capite, id.n.
remoto ẽt adulterio eueniet.Si vero ꝑ ma
trimoniũ illicitũ inceſtũ,fiat, q̃q̃ nã grauius
eſt q̃ adulterij crimẽ,coerceri ſolet, porro ſi
mulieres in iure errãtes,ꝑ matrimoniũ ince
ſtum cõmiſerũt,eas nõ teneri certũ eſt,q̃uis
in adulterio deprehẽſe nullã poſſent excuſa
tionẽ hẽe.Mares vero excuſanẽ ætate vel pu
niẽdi excuſatione,vtiq; ſi error allegaẽ, & fa
cilius ſi nemo eos reos poſtulauerit,vt ff. ad
16 l.Iul.de adult.l.ſi adul.† Palam quoq; delin
quẽtes leuius puniunẽ, clam vero grauius cꝰ
diuerſitatis illa rõ eſt circa m̃rimoniũ,q̃d pa
lã delinquẽtes vt errãtes maiori pœna excu
ſanẽ,ẽt cõmittẽtes vt contumaces plectunẽ.
17 † Huius criminis pęna ſi cũ adulterio cõmit
tiẽ,adulterij vt dixi, ſi aũt ꝑ m̃rimoniũ,pœ
na eſt cõfiſcatio bonoꝝ,tã ceteroꝝ quã co-
tis,exiliũ ẽt,& ſinguli. ſi eo potiẽ,ſpoliatio,
verberatio quoq; ſi vilis eſt, fœmina quoq;
ſciẽter talia peccãte ſiĩ pœnę ſubiugãda,ſub
ſtantia ſic amiſſa,liberis quos hẽt legitimos
patris ſupplicio ſuę p̃tãtis factis appliceẽ, vt
tñ p̃r alaẽ ab eis q̃bus nõ extãtib.fiſco defer
tur,vt.ff.de ritu nup.l.vlt.&C.de inceſt.nup.
l.ſi q̃s.&in auth.de inceſt.& ne.nup.§.1.col.
2.conſt.ſi. Inceſti quoq; cõe crimẽ aduerſus
duos recte itẽdiẽ.nec iuĩctũ adulteriũ 5.ann.
ꝑſcriptiõe,ſed 20.tolliẽ,vt ff.eo.l.vim paſſa.

1 ☞ *Crimen publici iudicij deferens illegitime in Senatusconsultum Turpillianum incidit.*
2 *Crimẽ ſtellionatus vel hæreditatis expilatę deferens nõ incurrit pœnã ſenatusconſulti deſiſtẽs.*
3 *Libido ſeu licentia mentiendi impunita eſſe non debet in criminum delatoribus.*
Calumniari quid ſit,& quid prævaricari.
4 *Tergiuerſari dicitur is qui ab accuſatione totaliter deſiſtit.*
5 *Abolitio quid ſit.*
Abolitio publica q̃ ſit quæ priuata,& q̃ ex lege.
6 *Abolitio quibus ſit neceſſaria.*
Deſiſtere ſeu deſtitiſſe ab accuſatiõe quis dicatur.
7 *Deſerre ſeu detuliſſe quis dicatur.*
8 *Crimen intendere ſeu deſerre deproperans quid agere debeat.*
9 *Abolitio à quibus,& qualiter ſit concedenda.*
10 *Abolitio quandoque permittitur inuito reo.*
11 *Abolitio in quibus denegetur criminibus.*
12 *Abolitio ante ſententiam conceſſa quid operetur,& quid poſt.*
13 *Abolitione priuata repetere ĩdulta quãdo liceat.*

Ad Senatuſconſultum Turpillianum & de abolitionibus. Tit. IIII.

VIdendũ eſt quis incidat in S.C.Turpil.& quæ ſit pœna Turpilliani.Itẽ quid ſit abolitio,& quot gñia abolitionis, & quibus ſit abolitio neceſſaria, & quibus ſit concedenda, & quibus conceſſa proficiat, & quando reum repetere liceat, & intra quod tempus.† In Senatuſcon.Turpil. is incidiſſe videtur, qui crimen publici

iudicij detulit, & causa criminis ordinata.i. inscriptionib. depositis, & fideiussore de exercenda lite præstito, eoq. q accusat sub custodia officij facto, nō impetrata abolitione ab executione crim. destitit, vt C. ad Senatusc. Turp. l. is demum.
2 † Quapp qui crimen stel lion. obiecit, vel expilatæ hæreditatis, & destitit in pœna senatusc. nō incidit, sed offō iudicis culpa eius coercebit, vt ff. eo. l. si quis, sed, & q crimē iniuriæ, pprię post interpositā denūciationē desistēs cōmisit, vel libello principi porrecto falsum se obiectuꝝ minatus fuerit, licet non obiecerit, Senatuscon. Turpil. non tenet. vt ff. eo. l. mulier. l. quæsitū. Et Turpil. pœna 5. lib. auri cū infamia imponit, & legitima. i. quā reus fuit passurus, vt ff. de preuar. l. ab Imper.
3 † Noscit ergo q crimen intendūt nō fore impunitā licētiā mentiēdi, cū calumniantes ad vindictā poscat similitudo supplicij, quoꝝ temeritas tribus pęnis subijcit, aut em calūniant, aut tergiuersantur, aut præuaricantur. vt C. de cal. l. vlt. Calūniari est falsa crimina scienter intēdere, vt ff. eo. l. 1. præuaricari est vera crimina abscōdere.
4 † Tergiuersari est in vniuersum ab accusatione desistere, sed nō vtique q nō pbat qđ intēdit protinus calūniari vř, nā eius rei inquisitio arbitrio iud. cōmittitur, cuius pnunciatione qd eoꝝ accusatio fecerit, manifestat. Nā si ita pnūciauerit nō pbasti, pepercit ei. Si aūt pronūciauerit calūniatus es, cōdēnauit eū, quo casu licet de pœna nihil subiecerit, tñ legis ptās aduersus, eū exercebit, nā vt ait Papin. facti qdem quæstio in arbitrio iudicantis, pęnæ vero psecutio nō eius volūtati mandat, sed legis auctoritati reseruat.
5 † Abolitio est accusationis institutæ vtriq; vel alteri facta remissio. Quæ fit, aut publice, aut priuatim, aut ex l. Publ. quę fit ob diē insigne aūt publicā gratulationē, priuata q̃ fit actore postulāte. Ex l. fit abolitio accusatore mortuo, vel ex iusta causa impedito, quominus accusare possit. vt ff. eo. l. abolitio. l. aut priuatim ff. ad l. iul. pe. l. vlt. Silr si pp mortē rei, destiterit accusator, nō pōt senatusc. teneri, qa morte rei iudiciū solu. nisi tale crimē fuerit cuius actio aduersus hēdes durat veluti maiest. & repetū. peculat⁹, & de residuis hēsoos apostatus, & illicitæ negationis, vt ff. eo. l. in senatusc. & si pp mortē. & l. ex iudicioꝝ & ff. ad l. Iul. pec. l. vlt. C. de hær. l. Man. C. de apost. l. vlt. ff. de his qb. vt indig. l. vlt.
6 † Est aūt necessaria abolitio reis de latis. & his q deferunt si desistāt. Destitisse eū accipimus, q vel accusationi renūciauerit, vel ptitu, à pside tps suū reū non pegit, nisi sit talis, cuius de calūnia agi phibet. vt pr̄ pronus, vel nisi pmissu principis accusationē distulit, vt ff. eo. l. ab acc. §. dest. & l. dest. & l. in fen.
7 † Detulisse quoq; nō eū accipimus, q aliquē in hoc S. C. icidisse dicit, sed q accusatorē summittit, & instigat atq; adeo q mādat alicui, & instruit eū ad accus. capitalē, dādo pbatiōes, allegādo accus. & merito, nā diffitēdo de crim. qđ mouet, & eximendo se periculo calūnię vel desertionis, merito calūniātis, & desistētis pœnæ subijci debuit, nisi subornatus accusator pbauerit crimē qđ intēdere suscepit, vt ff. eo. l. 1. §. inc. Nec interest, an p se mādauerit in accus. an p aliū, sed ēt summissus accusator eodē S. C. plectitur. i. pp hoc solū punit qđ ministeriū alieni timoris recepit.
8 † Studebit ergo pbōnib. q crimē intēdere deproperat. Exceptiones quoq; q̄ sibi obstare possint diligēter inqrat, ne qualicūq; exceptione remotus, abolitionē petere necesse habeat excepta muliere, & minore, q si fuerint remoti pp sexū, vel ętatē, & circa abolitionē S. C. pœnā euitāt.
9 † Cōcedēda est aūt abolitio vel à principe, vel à cōpetenti iudice partib. pñtib. causa cognita, siue errore seu temeritate, vel calore ad accusationē psiluerit, hoc. n. accusator explanās abolitiōi locū faciet, vt C. de abol. l. 2. Sinaūt p deceptionē, vel pecunijs à reo corruptus ad postulādā abolitionē venit, redēptę miseratiōis vox minime admittit. Sed aduersus nocētē reū inqsitionē facta pœnā cōpetēs ingerit, nō publica abolitio nec specialis indulgētia tales sub ducit. vt C. de cal. l. fal. Hi aūt q suas suorūq. iniurias defendūt, & q cognatos suos in accurationē deducūr, oi modo absolutionē petere nō ph' benē. † Præterea interdū ēt inuito rēo abolitio intra 30. dies pmittit, qb. trāsactis, nisi reus cōsentiat abolitio non tribuitur. Sinaūt vel fallaciter incusauit, vel sincera mēte accus. instituit, & reus aliqd in iure inscriptionis illatæ tolerauerit. i. si vel verbera vel carcerem sostinuit. abolitio non concedit nisi forte q hoc passus est ad petēdā abolitionē suū cōsensum accōmodauit, vt C. eo. l. fallaciter. Qđ si ingenuoꝝ vel plebeioꝝ, q conscij vel participes criminū nō erāt testimonij gra corpora fuerint lacessita verberib. tormētisq. vexata, abolitionē ēt duaꝝ partiū cōsen-

su

su petitā, iubemus vigorē iudic s denegari, & crimen ,ppositū cuius examē tormētis iā ce
11 perat agitari.† Sinaūt testib. tormenta minime sint illata, & sic abolitio nō dabit in illis criminib. vt in violata maiestate, aut patria oppugnata vel ,pdita, aut peculatu admisso aut sacr.s militarib. desertis oīa, quoq; q iure veteri cōtinent in qb. iudex nō minus ac cusatorē ad docenda quę detulit, quā reū ad
12 purgādā q negat debet vrgere.† Abolitio vero cōcessa siq.dē ante sniam in primū ,ɔdōnē restituit, si vero post sniam pęnę gratiā facit, sed isamiā ex snia irrogatā nō adimit, nisi cū in integrū se restituere princeps dixit, tūc.n. ad restōnem tñ indulgētia valet, quantū ad correctione snia valuit, vtque deportationis ipsum p se nomē reꝝ oium spoliato est, ita indulgentiæ restō, bonoꝝ ac dignitatis vno
13 nomine amissoꝝ est recuperatio.† Repetere vero priuata abolitione indulta nō sp licet, sed cū princeps cōcessit vel cū crim. cap. vt in re pecuniaria, abolitionē petijt, tūc.n. nihilominus accusationē restaurare cōcedit, sed ēt nō ,pbando hoc quoque ,ppositū pœna mulctabit, vt C. de gen. abo. l. vlt. C. de sent. pas. l. fi. & §. fin. & C. de abo. l. 1. & ff. eo. l. vlt. Tēpus aūt repetitionis est 30. dierum vtilium, à die quo feriæ finitæ sunt, vel abolitio concessa, computandorum, vt ff. eo. l. aut priuatim.

1 *Quæstio quando sit applicanda reo.*
2 *Serui quando de facto suo possint interrogari.*
3 *Liberi an, & quando possint torqueri.*
4 *Liberi in pecuniaria causa non sunt torquendi. Serui quando possint torturæ applicari.*
5 *Seruus aduersus dominum torqueri non potest.*
6 *Seruus vniuersitatis aduersus vnumquemque interrogari potest.*
Qōni non semper nec tamen nunquā datur fides.
7 *Quæstioni inimicorum non creditur.*

De quæstionibus. Tit. V.

SCiendum est quo ordine ad quæstio. est veniendū, & in qua causa qō sit hnda, & quō sit interrogandū, & quia, & aduersus quos nō pñt torqueri. & de fide qōnis.
1 † Ad qōnem ita veniendum est, vt epist. D. Adriani, cauetur, cū reus est suspectus, & alijs argumentis ita probationi amouet, vt sola confessio seruoꝝ deesse videat. Idē D. Adrianus Claudio Quartino rescripsit, quo rescri pto illud expssit à suspectissimo incipiendū, & à quo facillime posse sciri veꝝ iudex crediderint, vt ab eo q timidior est, vel tenere æta
2 tis vř, vt ff. eo. l. 1 criminib. & l. vnius.† Interrogari seruos de facto suo nō solū in crim. causa, sed ēt in pecuniaria, veluti qñ per eos depositi vel cōmodati noīe, vel in alijs causis le gib. cognatis res alijs præstite sunt, posse nō ambigit, vt C. eo. l. interrog. Ita tñ vt primū ęstimet adeo. s. vt si in qōne decedāt, vel deteriores fiant, duplū à calūniatore præstet, vt
3 ff. de qō. l. certo. † Sed liberi tñ in criminali causa torquent exceptis cōplurib. qui nec in crimine torquent, eo. s. qb. ętas suspectiores eosdē facit ad mētiēdi facilitatē. Torqueri tñ solent, & habena vel ferula cedi exceptis mulierib. & eminētissimis qdē necnō perfectissimis viris, & q ex his sunt vsq; ad pronepotes, vt ff. ad S.C. Syl. l. 3. ff. eo. l. ex libero. §. de minore. & C. de qō. l. diuo in decurionib. & eoꝝ filijs idē seruari Domicius Vlp. publicaꝝ disceptationū libris à perennē scientiā, & memoriā scriptū refert, excepto crimine, & falsi, & maiestatis, quo ad personā principis attinet, in eo. n. oēs oīno cum res exigit
4 torquent.† In pecuniaria etenim causa, vt dixi, nō solū liberi nō sunt torquendi, sed nec statu liberi, nisi cū eoꝝ deficit ɔditio, vt ff. ad l. Corn. de fal. l. si qs decurio. Porro nec serui qb. fideicōmissaria libertas debetur aliter qōni applicant, nisi cū qōnib. alioꝝ onerantur, vt ff. eo. l. is cui, interrogatione vero qōnem habiturus, non sic specialr interrogare oportet, an L. Titius homicidiū fecerit, sed gñaliter qa hoc fecerit, aliter. n. magis sugge rētis quā reqrentis vř, vt ff. de q. l. 1. §. q qō.
5 † Superest videamus q, & aduersus quos torqueri non pñt, & in primis seruos aduersus dños torqueri nō oportet, siue sint ,pprij siue bona fide possessi, siue eōes, nisi cū vel dñs socīū vel vxorē interfecisse dř, vt C. ad l. cor. de sic. l. vlt. & C. eo. l. hoc qď. ff. ad S.C. Syl. l. & si certus sit percussor. & exceptis adulterij criminibus. Itē fraudati cēsus accusationib. & crim. maiest. qď ad salutē principis attinet & cū de vle. scenda morte testatoris aduersus hæredē quæritur, vt C. de qō. l. 1. & ff. eo. l. 1. qď non solum seruandum est in eo qui tpe qōnis est seruus, sed ēt in eo qui est redhibitus, vel distractus, vel in metallum dānatus ēt si se ministrum facinoris cōmissi confitea
6 tur.† Si vero seruus fuerit vniuersitatis, & nō singulo

singulorum, aduersus vnumquenq; interrogari posse placuit. In causa vero pecuniaria, nec inopia ꝓbationum serui aduersus dn̄m interrogantur, vt ff. eo. l. ēt, & ff. eo. l. extraneo.

Qōni fidem nō semper nec tn̄ nunq̄ hn̄dam ꝯstōnibus declarat, etenim res est fragilis, & periculosa, & q̄ veritatem fallit. Nā pleriq; patiētia, siue duritia tormentorum, ita tormēta ꝯtemnūt, vt exprimi ab eis veritas nullo modo possit, alij tāta sunt impatientia, vt in quouis mētiri quā pati tormēta velint, & ita fit vt vario modo fateanť, vt nō tm̄ se verum ēt alios criminenť. † Præterea inimicorum qōni fides hr̄i nō debet, q̄a facile mentiūtur nec tn̄ sub ꝑtextu inimicitiarum detrahēda erit fides qōni, sed cā cognita hn̄da fides, aut nō hn̄da, dū tn̄ in vnius serui, vel liberi qōnē, fides rei nō ponať, vt ff. eo. l. 1. §. q. & §. ijdem.

1 Crimen varijs committitur modis.
2 Criminum puniendorum quatuor genera sunt septem modis consideranda.
3 Relegari debet qui ad conceptionem medicamentum propinauit.
4 Persona in crimine puniendo est attendenda.
Serui sunt liberis seuerius puniendi, & famosi quam ij qui fama sunt integræ.
5 Locus attenditur in puniendis criminibus.
Sacrilegiū dicitur cum sacrū de sacro aufertur.
6 Emansor quis dicatur, & quis fugitiuus.
7 Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus alijs qualitate discreti.
Fur ab abigeo quantitate secernitur.
8 Euētus spectatur si de puniendo crimine agatur.
9 Dolus pro facto accipitur in l. Cornelia.
Volūtas seu cogitatio quādo puniatur sine facto.
10 Crimina quæ transeant ad hæredes.
11 Crimen perduellionis morte punitur.
12 Patres de crimine damnato quæ liberis relinquatur portio.
13 Bona dānatorum non publicantur nouiss. iure.
14 Pœna in multiplici consistunt specie.
15 Pœna mortis quibus, & quot inferatur modis.
Gladio qui communiter plectantur.
16 Vallum transcendens, aut per murum castra ingrediens capite punitur.
17 Præsides, seu iudices im concedendi liberā moreris facultatem non habent.
Serui dominis suis insidiati, vel dominabus carnaliter commixti exuruntur igni.
18 Latrones suspendio, vel bestijs subiecti priuātur aura vitali.
19 Plagiarij qualiter sint puniendi.
20 Parricida qua sit afficiendus pœna.
21 Damnari nemo debet ad tempus in metallum nisi ad decennium.
22 Plagiarij fures, & effractores, vt plurimum dānantur in metallum.
23 Ciuitas quibus adimatur criminibus.
Tutor deportatur qui pupillā violēter stuprauit.
24 Deportandus est qui filium ad militiam delectū debilitat vt inhabilis fiat.
25 Exilium quibus irrogetur, vel ad tempus, vel in perpetuum.
26 Exilium quotuplex sit.
Corpore qui, & quando coërceri dicantur.
27 Creditor auctoritate propria res debitoris occupans infamia notatur.
28 Contrahere prohibetur qui extraordinario crimine notatur.
29 Membrum nullum abscindi debet pro crimine nisi sola manus.
30 Furca suspēditur qui aliquē violēter aggreditur.
31 Facies hominis pul. britudinis cœlestis instar formata, non est pro crimine maculanda.

De criminibus. Tit. VI.

CVm criminum frequens sit vsus, variorum quoq; in iudicijs qō, q̄bus modis ipsa crimina cōmittantur videamus, & q̄ crimina transeant ad hęredes, & q̄
1 sint pœnę corporales, & pecuniarię. † Crimē oē aut cōmittitur, ꝓposito, aut impetu, aut casu. Proposito delinquūt latrones q̄ factionē hn̄t. Impetu aūt cum ꝑ ebrietatē ad manus, aut ad ferrū veniť. Casu vero cū in venando telū in ferā missum hoiem interfecit. Quæ distō in oibus criminib. aut iustā pœnam eligit, aut temperamētū admittit, ut ff. de pœ. l. resp:ciēdū §. delinquūt. Quorundā facta, aut puniunť vt furta, & cedes, aut dicta, vt ꝯuitia, & infideles aduocationes, aut scripta, vt falsa & famosi libelli, aut ꝯsilia vt ꝯiurationes, & latronū ꝯscia, quousq; alios suadēdo iuuisse
2 sceleris est istar, vt ff. eo. l. aut facta. † Sed hæc quatuor gn̄a ꝯsiderāda sunt septē modis, cā, ꝑsona, loco, tpe, qualitate, quātitate, euētu. Causa, vt in verberibus q̄ sunt impune, vel à magro, vel à parētibus illata. Puniunť verbera, cū q̄s ꝑ iram extraneū pulsauit, quo casu factū ad exēplū puniť, nisi crimē vlciscať, q̄d fecisse nō crediť, q̄ breui furore impediť, nō eīm q̄d ira fit vel dr̄, ante factū, vel dictū ęstimatur

maſ quã ſi perſeuerantia animi iudiciũ feciſ-
3 ſe conſtiterit, vt ff. de reg. iu. l. quidq d.† Sicut
relegari iubet, q nõ malo aĩo, ſed malo exẽ-
plo medicamentũ ad conceptionẽ dedit, ex
quo ea q̃ acceperat deceſſerit, qđ ſifr in eis q
abortionis aut amatoriũ poculũ dant inſpi-
citur, nã & ſi nõ dolo id faciant, quia tñ res
mali exẽpli eſt, humiliores in metallũ dãnan
tur, honeſtiores in inſulã, amiſſa parte bono
rũ relegani, q ſi ex eo mulier aut hõ perijt
ſummo ſupplicio afficiunt, vt ff. ad l. Cor. de
4 ſic. l. eiuſdẽ ff. eo. l. ſi quis aliqd.† Perſona du
pliciter ſpectaẽ, & eius q fecit, & eius q paſ-
ſus eſt, aliter. n. puniunt ex eiſdẽ facinoribus
ſerui, q̃ liberi, & aliter milites, quam plebei,
necnõ aliter quidq d in dñm parentẽ ve au-
ſus eſt, q̃ qui in extraneum, vel in magr̃m vel
in priuatũ, vt ff. eo. l. aut facta. §. pſona. No-
ſtri etem maiores in oĩ ſupplicio ſeuerius
ſeruos q̃ liberos, famoſos q̃ integre ſame
hoies punierũt. vt ff. eo. l. capit. §. ſi. Exceptio
qbuſdã delictis, q̃ pagano aut nullã aut leuio
rẽ pœnã irrogãt, militi vero grauiorẽ aut le
uẽ, nã ſi miles artẽ ludicrã fecerit, vel in ſerui
tuiẽ ſe venire paſſus eſt, capite puniẽdũ Me-
5 nãder ſcribit, vt ff. eo. l. qdã delicta.† Locus fa
cit vt idẽ vel furtũ vel ſacrilegiũ ſit, & capite
luendũ vel minori ſupplicio, vt ff. eo. l. aut fa
cta. §. locus. Fit ſacrilegium, ſi res ſacræ de ſa
cro, auferant. ſi. n. res priuatoꝶ in ædẽ ſacrã
depoſitæ ſurreptæ fuerũt furti actionẽ nõ ſa
crilegij eſſe diuo Seuero placuit. Capite puni
ri locus facit vt dixi, ſi in ecclesiæ miniſtris
aliqd iniuriæ importeẽ, Sicut plenius coerce
tur, q à ſtabulo, abegit dñm pecus nõ à ſilua
vel à grege, vt ff. ad l. Iul. pec. l. diui. C. de epi.
& cl. l. ſiqs i hoc genus. ff. de abig. l. oues. T ps
diſcernit emãſorẽ à fugitiuo, & effractorẽ vel
6 furẽ diurnũ à nocturno.† Emanſorẽ aũt dici
mus eũ q diu vagat⁹ ad caſtra regredit. Fugi
tiuũ vero q vnũ aut alteꝶ gradũ ad fugiẽdũ
ꝑmouit, vt ff. eo. l. aut facta §. tps. ff. de re mi.
l. 3. §. emãſor, & l. q eũ. Qualitate cñ ſcim, vel
atrocius, vel leui⁹ eſt, vt furta manifeſta a nõ
manifeſtis diſcerni ſolent, rixæ à graſſaturis,
expilatiões à furtis, àviolẽtia, petulãtia. Graſ
7 ſatores q ꝑdę grã rixã faciũt, rixa alr̃ ſit.† Ex
pilatores sũt atrociores fures q qualitate di
ſcernunẽ à furib. & à petulãtib. q libidinis cã
ancillas rapiũt, vt ff. eo. l. aut facta §. qual. ff.
eo. l. capit. §. graſſat. Quãtitas diſcernit furẽ
ab abigeo, nã q vnũ ſuẽ ſurripuit, vt fur coer

cebiẽ q gregem, vt abigeus, q tñ vnũ, vel alte
reꝶ ſepius abegerũt nõ minus abigei ſunt.
Gregẽ faciũt 10. oues, porci ẽt 5. vel 4. ſed &
q vnũ equũ, vel bouẽ ſurripuit abigeus eſt,
vt ff. eo. l. aut facta §. q̃titas. ff. de abig. l. oues
8 §. q ſepius.† Euẽtus ſpectaẽ vt à demẽtiſſimo
quoqꝫ facta. i. caſus, ſicut & ętas. nã ſi infans
vel furioſus hoiem occiderit. l. Cor. nõ tene
bit, cũ alteꝶ innocẽtia ꝓſilij tueẽ, alteꝶ fatui
ĩfelicitas excuſet. vt ff. eo. l. aut facta §. euẽtus
ff. ad l. cor. de ſic. l. inf. Quanq̃ lex nõ minus
eũ q occidẽdi hois cã cum telo ambulauit, q̃
9 eũ q occidit puniat.† In l. eiũ Corn. dolus ꝑ
facto accipit, nec lata culpa dolo cõparaẽ, re
ctius ergo dr̃ ſi nõ dolo crimẽ cõmittiẽ volũ
tatẽ nõ exitiũ ſpectari, vt ff. ad l. cor. de ſic. l. in
l. Cor. ff. eo. l. diuus. Exceptis duob⁹ crimini-
bus q culpa ſola cõmittunẽ, vt ĩ tutore ſuſpe
cto, & in cõmentarienſe legiẽ. vt inſt. de ſuſp.
tut. §. ſuſpect. & C. ad l. Iul. ma. l. q ſqs. Et ex-
cepto eo q ꝯtra Imper. vel eius conſiliarios
cogitauit. & q ꝓfugã de ſacroſan. eccl. abſtra
here tentauit, q nõ ſolũ ſi affectauit teneẽ,
veꝶ ẽt ꝑ ſola cogitatione puniẽ, vt C. de his
q ad eccl. confug. l. pñti. Eſt videre q̃ crimina
10 tranſeant ad hæredes.† Trãſeunt aũt qualis
fuerit cõteſtata, & condẽnatio cõſecuta, exce
pto crimine repetundaꝶ, & maieſtatis hære
ſeos, & apoſtatatus, de reſiduis, peculatus, &
ſiſia inueniunẽ, q̃ ẽt reis mortuis cũ q b. nihil
actũ eſt, exerceri placuit, adeo vt niſi hoc cri
mẽ à ſucceſſorib. purgeẽ, hæreditas fiſco, ven
diceẽ, vt C. ad l. Iul. repet. l. ſciant. C. de hær. l.
manicheos. C. de apoſt. l. vlt. ff. ad l. Iul. pće. l.
vlt. C. ad l. Iul. ma. l. quiſqs. & ff. ad l. Iul. ma.
11 l. quiſqs.† Non tñ quiſqs maieſtatis reus eſt
dãnatus in eadẽ erit ꝯdõne, ſed is dũtaxat q
ꝑduellionis conuinciẽ, & q hoſtili aĩo aduer
ſus principẽ vel remp. eſt animatus, cuius cri
minis pœna mors eſt, bonoꝶ ademptio, &
ſucceſſoꝶ infamia, & ꝑ his interuenientiũ, li
cet alius nullũ patris delictũ innocenti filio
pœnę eſſe debuit, vt in gñe loquar, toties ſup
plicij dãnatione bona publicanẽ. quoties aut
vita amittiẽ, aut ciuitas, aut ſeruilis ꝯdõ irro
gatur, vt ff. de bon. dam. l. 1.† Sed portio dimi
dia. i. legitima bonorum patris liberis legi-
timis & non in fraudem adoptatis relinqui-
tur, ut. ff. de bo. dã. l. cũ crimẽ maieſt. in quo
ſolis filiabus tm̃ falcidia ex bonis matris re
linquitur, qm̃ minus auſuras eſſe pro ſexus
infirmitate credunẽ, cũ in maſculis hẽditarij
crimi

criminis exēplú metiunť,vt.C.ad l.Iul.ma.l.
qſquis. ſi vero ſit crimē ꝑꝑ ꝗ pars bonorú
publicať. nulla pars liberis debeť,niſi iudicē
moueat liberoꝝ numerus,vt.C.de bo.ꝓſcr.
13 l.vlt.C.ad l.Iul.ma.l.nullus †veꝝ nouiſſimo
iure,qa res non delinquit,ſed pſonæ,bona
nō ſunt publicāda ſed vel aſcendentib.vel de
ſcēdētibus,&ex latere vſque ad tertiú gradú
applicāda. Si vero vxorē habeāt condēnati,
dotem,&ꝑꝑ nuptias donationē,&aliā largi
tionem ꝑꝑ matrimoniú factā, debent hr̄e.
Si vero ſine dote illæ fuerint cōuictæ,quartā
eius ſubſtātiæ ꝑmittūtur accipere,ſiue filios
habuerint cōdēnati,ſiue nō. Si vero neminē
prædictorú habeāt, tunc eoꝝ ſubſtātia fiſco
ſociať exceptio crimine maieſt. in quo vete-
res leges obſeruāt,vt in auc.de mād.prin.§.
oportet.C.de bon.dam.l.ſi q̄s.Nūc gn̄a pœ
naꝝ nobis enumerāda ſunt, qbus pſides af
14 ficere quenq; poſſint.†Sūt itaq; pœnæ q̄ aut
vitā adimūt,aut ſeruitutē iniungūt, aut ciui
tatē auferūt,aut exiliú,aut coertionē corpo
ris cōtinēt,aut damnū cum infamia,aut aliq̄
dignitatis depoſitionem, aut corporis dimi
nutionē,quæ pœnæ ex qbus criminibus im
ponātur perſequemur,vt.ff.eo.l. ſi q̄s forte.
15 §.nūc gn̄a.& l.aut damnū.† Pœnæ criminū
ex qbus vita adimitur gladio, aliqn̄ ſuſpen-
dio aut beſtijs ſubijciēdo,aliqn̄ eculeo. Gla-
dio adimiť vita adulteris in maieſtatē cōmit
tētibus, & his q cū maſculis nefandā libidi
nē cōtraxerūt,nec nō raptori,& incēdiario;
& ei q famoſum libellú cōpoſuit vel recita-
uit,& ei q de ſepulchro oſſa detraxit ſi ſit hu
milior ſummo ſupplicio afficiť,honeſtiores
vero in inſulā deportanť vel releganť aut in
metallú dānātur vt C.ad l.Iul.ma.l.qſquis.
C.ad l.Iul.de adul.l.quāuis.C.de rap.virg.l.
vnica C.de pœ.l.capitaliū.ff.de fam.lib.l.lex
Corn.ff.de ſep.vio.l.vlt.Prædicto quoq; mo
do puniť miles q pacē turbabit,vel q in libel
lo rē à duce prohibitā fecit vel mādata non
ſeruauit,ēt ſi bene geſta ſit.vt ff.de re mi.l.4.
16 † Sed q vallú tranſcendit aut ꝑ muꝝ caſtra
ingrediť capite puniť. Nā,& Romuli frater
Remus fuit occiſus ob hoc quo muros tran
ſcēdere voluit,vt ff.de re.diui.l.vlt.Cuius ꝯ-
dōnis hn̄t q ꝑpoſitū ſuū ꝓtegere noluerūt,
vel deſeruerūt,nā occiſi capite puniunť,vt ff.
de re mil.l.oē,Vnde in criminib.& in alijs q̄
pluribus gladio aiaduerti oportet nō ſecuri,
vel telo,vel fuſte,vel laqueo, vel aliquo mō.
17 †ꝓinde nec liberā mortis facultatē ꝯcēdēdi
ius ipſi pſides hn̄t,multo magis nec veneno
necādi,ſed nec dānare quē ſic pn̄t,vt de ſaxo
ꝑcipitet,vel ſi liber ſit,vt in vinculis habeať,
vt ff.eo.l.aut dānū §.vita cū §.ſeq.l.ſi diut.
C.de pœ.l.in cred.Igni exuruntē ſerui q cum
ſuis uñab⁹ tē habuiſſe deteguntē,vel ſuis dñis
inſidiati fuerint,vel artē mathematicā exer-
cuerūt,hoſtes.itē violatores monetę,&agge
ris Nili corruptores,&renūciatores ꝯſilioꝝ
& incēdiarij pleriq; flāmaꝝ exuſtionib. mā
cipati torquenť,vt C.de mul.q̄ ſe ꝓ l.vnica.
C.de matth.l.nullus.C.de Nili agg.l.vnica.
ff.eo.l.ſiqs aliqd 2.§.trāſf.& C.de fal.mo.l.
18 ſi q̄s ff.eo.l.capit. †Suſpēſio,aut beſtijs ſubij
ciēdo adimiť vita latronib.in his maxime lo
cis in qbus ſunt graſſati, vt ꝯſpectu ab eiſdē
facinorib.alij deterreanť,& ſolatio ſic cogna
tis,& ad finib.interēptoꝝ,qua pœna interdū
afficiunť trāſfugæ ad hoſtes, ꝯſilioꝝ renūcia
tores,& ſeditionis,& tumult⁹ auctores pplo
ꝯcitato,q ꝓ qualitate dignitatis,aut in furcā
tolluntē,aut beſtijs ſubijciuntur,aut in inſulā
19 portātur,vt ff.eo.l.ſi q̄s aliqd ij. † Plagiarij
quoq; q viuentiū filioꝝ miſerādus infligūt
parētib.orbitates,ſiq dē ſunt ſerui,aut liber-
tati donati beſtijs ſubijciunť,ingenui gladio
ꝯficiunť,ſed ſacrilegi,q a manufacta dei tēpla
effregerūt,aut beſtijs dānanť,aut igni cōbu-
runť,aut in furcā ſuſpēdunť,vt C.ad l.Iul.de
20 plag.l.vlt.†Noua pœna ex l.Pōp.de parr.af
ficit q parētis,aut filij,aut filię,aut affinis eī,
q parricidij noīe ꝯtineť facta ꝑparauit, neq;
gladio,neq; ignib. neq; vlla alia ſolēni pęna
ſubiugať,ſed inſutus cu.eo cū cane, & gallo
gallinaceo,&vipa,& ſimia,& iter eas ferales
anguſtias ꝯſtitutus,ſm ꝗ regionis q̄litas tu
lerit,in vicinū mare,vel in amnē ꝓijciať, vt
in oi elemētoꝝ vſu carere viuus icipiať, & ei
cęlū ſu pſtiti.&terra mortuo auferať, vt ff.ad
l.Iul.pec.l.lege Iul.& C.de his q parē.occ.l.
vnica.Quo crimine tenenť hi quoꝝ dolo fa
ctū eſt vel ꝯſcij criminis extiterūt.Nā vt Scę
uola ait fr̄ eius q tm̄ cognouerat filiū parē ve
neno velle necare, nec iudicauerat relegat⁹,
eſt &medic⁹ ſupplicio affectus,vt ff.ad l.Pōp.
de par.l.fr.Serui efficiunť dānati i metallū,vł
op⁹ metalli.nā inter eos i vinculis tm̄ drīa eſt
ſed nō vtiq; Cęſ.vel fiſci,ſed pęnę tm̄ in quo
diuerſi ſunt qb⁹ aqua,& igni ꝑpetuo iterdr̄.
veꝝ ſciēdū eſt i metallū ad tp̄s neminē dāna
ri dr̄e niſi vſq; ad decēniū alioqn licet metalli
cum

cũ opus faciat velut liber manebit, vt ff. eo. l.
aut damnum. C. de bon. dam. l. in metallũ.
C. de his q pro non scrip. hab. l. 3. ff. eo. capi
taliũ. l. sine præfinito. Sed si ad tps dãnatus
refugit duplicato tpe dãnari solet tũmodo
quo ad pęnã superat, nisi cũ decenniũ fuerat
duplicatio excessura, tũc. n. tpe pęna nõ arra
22 tur. † In metallũ dãnãtur plerunq; plagiarij
& fures, & effractores qui gladio se defende
rũt, nec tñ quenq̃ percusserunt, vt ff. eo. l. aut
dãnũ. ff. ad l. fla. de plag. l. vlt. Necnõ, & humi
liores q nondũ viri potẽtes virgines corrupe
rũt, ille quoq; q̃ instrũa penes se deposita alte
ri reddit, p personæ pdõne, aut in metallũ
dãna ur, aut in insulã deportaĩ, vt ff. eo. l. si
qs aliqd. ij. §. q nondũ viri potẽtes. §. instrũa.
23 † Ciuitatẽ adimũt ea crimina q̃ deportatio
nẽ iniungũt. Lex Cor. de sic. q a altiores in
insulã deportãtur, & l. Cor. de falsis. & Iulia
peculatus, q̃ aq̃, & ignis interdictionẽ cõtinet
in q̃ hodie deportatio successit. Itẽ deportaĩ
tutor q pupillã suã violenter stuprauit, & q
vim publ. cõmisit vt. ff. ad l. Iul. de sic. l. eius-
dẽ. §. l. Cor. C. ad l. Iul. de vi pub. vel pri. l. si
24 qs ad se. † Sed, & q filiũ delectũ vt inhabilis
militię sit, debilitauit, pceptũ d. Adriani de-
portauit, necnõ, & eũ eadẽ pœna afficit q fi
liũ suũ, q nouercã adulterabat, in venatione
necauit, eo. s. q latronis magis q̃ patris iure
eũ interfecisset, nã patria ptãs in pietate de-
bet nõ in atrocitate ɔsistere, vt ff. de remis. l.
25 q cũ vno ff. ad l. Põp. l. diuus. † Exilij pęna af
ficiunĩ q ad tps, vel in ppetuũ releganĩ. Ad
tps, vt receptatores abigeoꝝ q x. an. relegan
tur, vt ff. de abig. l. vlt. ff. de effrac. & expil. In
ppetuũ vt effractores honestiores aũt ordi-
ne ad tps mouenĩ iudices quoq; pedanei si
pecunia corrupti dicanĩ plerunq; à pside, aut
curia submouenĩ, aut in exiliũ mittunĩ, aut
ad tps releganĩ, & alij quã plurimi, q oẽs, &
testamẽti factionẽ nõ amittũt, & ciuit. Rom.
26 retinẽt. † Exiliũ aũt triplex est, aut certoꝝ lo
coꝝ interdictio, aut lata fuga vt oiũ locoꝝ
interdicaĩ pter certũ locũ, aut insulę vinculũ
.i. relegatio in insulã põt ẽt qs sic dãnari ne
de domo sua exeat, vt ff. de interd. & rel. l. exi
liũ ff. de interd. & rel. l. vlt. Corpore coercen
tur, q verberibus afficiuntur, vt q per ignorã
tiã, aut fortuitu lapides finales furati sunt vt
ff. de ter. mo. l. diuus. Damno cũ infamia affi
ciũtur, eũ vim priuatã, vel ambitus crimẽ cõ
27 miserũt. † Nã & creditor q sine auctoritate
iudicis res debitoris occupauit infamis effici
tur, & tertia parte bonoꝝ multaĩ, & q ambi
tũ cõmisit cẽtum aureis cũ infamia puniĩ, vt
ff. ad l. Iul. de vi pri. l. vlt. Dignitate deponun
tur q militia exauctoranĩ, vel dignitate ali-
qua eijciunĩ, vt milites q sua arma alienaue-
rũt, vel aliqua surripuerũt, & aduocati decu-
riones q falsum instrũm cognoscẽte pside re-
citauerit. Hi. n. oẽs in Corn. falso tñ recita
tũ nõ facto incidũt, vt ff. de re mil. l. deserto-
28 rẽ §. miles. ff. ad l. Cor. de fal. l. falsi. † Contra
ctus phibitionẽ ptinet extraordinaria crimi
na, ex qb ɔtrahentib. intercidiĩ aliqua nego
ciatio, vt in psona Dardanioꝝ ɔtingit, vt ff.
de extraor. crim. l. ann. ff. eo. l. moris est. Ab-
scissionẽ posse aliqua crimina ɔtinere, ex eo.
colligi põt, qđ dr̃ nullum sibi dr̃e existimare
pmissum ẽt alicui sceleratissimo alterutras
manus, aut pedes amputare, aut hmõi q̃dam
inferre supplicia, p q̃ articuli dissoluanĩ, q a
mẽbroꝝ dissolutio grauior est vtriusq; ma-
29 nus abscissione. † Si vero criminis qualitas
mẽbri abscissionẽ exigat fieri, vnã solam ma
nũ dr̃e amputari. p furto vero nolumus oi-
no quolibet membrũ abscindi, aut mori, sed
alr̃ eũ castigari fures aũt vocamus q occulte
30 ẽt sine armis hmõi delinquunt. † Eos vero q
violẽter aggrediunĩ, aut cũ armis, aut sine ar
mis, in domib. aut itinerib. aut in mari pęnis
legalib. subdi iubemus, hoc est furca suspẽdi,
31 vt i auth. vt nulli iu. in fi. C. de pę. l. si qs. † Sed
hoc quoq; nemine fugiat qđ & si qs post cri
minũ dephẽsoꝝ q̃litate fuerit i metallũ dãna
tus, minime in ei facie scr. baĩ, cũ & i manib.
& insuris possit pęna dãnationis vna subscri
tiõe cõprehẽdi, quo facies q̃ ad silitudinẽ pul
chritudinis ẽ cęlestis figurata, minie maculeĩ.

TRACTATVS AVREVS
de accusationibus, & inquisitio
nibus, dñi Boniconti, filij
dñi Ioan. Andreæ.

SVMMARIVM.

1 Curia Rom. agit de crimine duobus modis.
2 Accusare quis possit, & quis accusari.
Actio criminalis quæ dicatur.
Iuris ordo est seruandus.
3 Pœna certa, & à lege statuta debet imponi.

4 *Crimen non graue arbitrariam requirit pœnã.*

5 *Procurator licet interuenire non debeat si tamẽ interueniat, & non excipitur, valet quod cum eo agitur.*

Actio mixta quæ dicatur.

6 *Crimen excipiendi quid sit.*

7 *Inscriptio quando non sit necessaria.*

8 *Denunciatio euangelica ad pœnitentiam tãtum agit, non ad pœnam.*

9 *Disputandum non est de iuris apicibus, cum de bona fide agitur.*

10 *Beneficiũ retineri sine peccato quando nõ possit.*

11 *Repulsus ab accusatione ad quid admittatur.*

Priuata denunciatio per quos fiat.

12 *Denunciatio euangelica, & canonica quid inter se differat.*

13 *Remedio appellationis vti debemus contra grauamina.*

14 *Iuramentum non est exigendum ab inquisito.*

15 *Iudicialis denunciatio est duplex.*

16 *Denunciatio priuata quæ sit.*

17 *Iudex ecclesiasticus denunciationem, an indistincte admittat.*

18 *Inquisitus, an iurare teneatur super inquisitionis capitulis, cum ad denunciationem alterius procedatur.*

19 *Euangelica denunciatio requirit quòd denuncians sit sine macula.*

20 *Regularis denunciatio quæ sit.*

21 *Ordinariæ inquisitionis quot sint species.*

22 *Ordinarius, uel uisitator cum uisitat, nulla præcedente infamia, inquirit super statu ecclesiæ.*

23 *Criminosi inimici, & conspiratores, quando admittantur ad testimonium.*

24 *Legitima defensio reseruatur ei contra quem crimen, vel infamia probatur.*

25 *Ordinarius quilibet põt ex officio inquirere de fama subditorũ, & infamia repta de crimine.*

26 *Officium iudicis valde exuberat circa modum inquirendi.*

27 *Inquisitus, vel correctus an possit appellare à correctione, vel sententia.*

28 *Iudex ecclesiasticus super interesse singulari, vel priuato alicuius personæ, non potest per inquisitionem procedere ex officio.*

29 *Inquisitus cum habeat suo sacramento de veritate respondendũ, nunquid possit admittere procuratorem.*

30 *Agens per viam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter.*

31 *Inquisitio criminum ad euangelicam denunciationem spectat.*

32 *Inquisitus quoties non habet sub iuramento respondere, potest procurator interuenire.*

33 *Ordinarius potest inquirere contra subditũ licet non infamatum dummodo sit sibi suspectus.*

34 *Monitio charitatiua p̃cedere debet inquisitionẽ.*

Reipublicæ vtile est ne crimina remaneant impunita.

35 *Crimen quod denunciatur si habet facti perseuerantiam, vt fornicatio, quilibet admittitur.*

36 *Generalis inquisitio quæ dicatur.*

37 *Prælatus solus vbi est diffamatus, inquiri potest, tam in capite, quàm in membris.*

Capite languescente cetera membra languent, vel languere præsumuntur.

38 *Legitima defensio semper est seruanda.*

39 *Exhibitione denegata quando possit inquisitus licite appellare.*

40 *Inquisitus contumaciter absens in eius odium (prius facta fide de infamia) p̃cedetur ad receptionẽ testiũ, & ad diffinitiua ẽt lite nõ cõtesta.*

41 *Infamia per quot testes probetur.*

42 *Literæ inquisitionis per excommunicatum impetratæ, an valeant.*

43 *Iudex quando ex suo mero officio procedat ad criminis inquisitionem, vel ad denunciationem officialis publici.*

44 *Superior siue iudex in iudicando quam formã seruare debeat.*

45 *Clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate.*

Frequentiam quot viros inducant.

46 *Iuramento inquisito præstito, an ad inquisita respondere teneatur.*

47 *Facultas omnis legitimæ defensionis inquisito reseruatur.*

Leuiores probationes sufficiunt contra priuatũ quam contra prælatum.

48 *Vocandus est is contra quem est facienda inquisitio vt se defendat.*

49 *Prælatus procedere potest quacũque via melius potest, vt attingat criminibus veritatem.*

50 *Inquisitio specialis quomodo fiat.*

51 *Testes an possint compelli, quando iudex procedit in visitando, vel confirmando.*

Peccata nocentium reipublicæ expedit esse nota.

52 *Bonus, & idoneus quilibet præsumitur, nisi contrarium probetur.*

53 *Denuncians prælatum an debeat ab ecclesia expensas habere.*

Innocentiam suam probare nunquid possit, cõtra quem facta est inquisitio per familiares, vel cubicularios suos.

54 *Inquisitor publicatis attestationibus, an possit super eodem crimine iterum alios testes induce-re, vel recipere.*

Inquisitor si in aliquo minus bene processerit, an illud reuocare, & de nouo procedere possit.

55 *Commissio quando fit in modum simplicis inquisitionis quid in ea apponatur.*

Diuini nominis inuocatione præmissa, ac intemeratæ virginis Gloriosæ, & precio sissimi Confessoris, ac Doct. B. Hieronymi. Ego Bonicontus decretorũ doctor, natus pa tris venerabilis dñi Ioã. Andreæ decretorũ doctoris huius rub. mãm tractaturus q̃ quo tidiana est practicabilis de quatuor modis procedendi super criminib. spãlr tractabo. Vbi sciendum qđ Host. & d. p. m. recitat in decretali qualr. ij. hoc eo. ti. sup versu. Trib.
1 modis. in curia † Rom. duob. modis agi de crimine. s. per modũ iustitię, & p modũ grãæ. Et primo modo, sex modis. Secũdo quatuor sed qa hoc est spãle in Rom. curia, ideo hoc omisso dicas de crimine agi posse quatuor modis. s. accusando, excipiendo, denũciando & inqrendo. de quorũ tribus hr, eo. tit. super his, & prima gl. ibi addit quartum. de illorũ aũt singulis, & pcedendi forma in ecclesiast. foro. & ipsorũ pœna videamus. Et primitus
2 de primo, sed ante oia scias q † quis possit accusare, & qs accusari tractat Guil. in spec. de accus. & tit. de accus. & de mã ẽt tit. de cri minib. & eorũ cognitionib. vñ in hoc nõ in-sisto. Est aũt sciendum q qñq; ɔtra aliquẽ agit p modũ accusationis de crimine crimi nalr ad pœnã legitimã infligendã, & dr talis actio criminalis. Et quid hoc casu continere debeat libellus, notat de proc. tuæ. in gl. 4. & gl. seq. Cũ aũt tali modo pcedit est iuris or-do seruãdus, ut. s. libellus offeratur, fiat litis cõtest. & alia oia obseruẽtr q̃ in alijs causis sunt obseruanda. Pœna aũt pbato crimine i
3 hoc modo agendi est. † qa si certa pœna est statuta, siue sit corporalis, siue dignitatis, re-motio, siue famæ læsio illa imponat. C. q ac cus. nõ pos. l. nõ ign. & l. q de crim. & l. pen. nõ aũt imponet tũc dur. or, uel leuior. Si nõ est certa statuta, si crimẽ fuerit graue degra-det ab ordine, ut eo. tit. qualr ver. verũ ita, & ibi diminutionẽ capitis notat d. p. m. de se-ptẽ speciebus pœnarũ. Quod aũt dixi quod hoc casu debet degradari, intelligas uerbalr, hoc est, qđ ab offo & beneficio deponat, nõ
aũt intelligas de actuali degradatione, nisi tale esset crimẽ qđ ipsam reqreret. de ipsius aũt actualis, & uerbalis forma dic vt de pœ-
4 nis degr. lib. 6. si † vero crimẽ non sit graue imponet arbitraria. de off. deleg. de causis, de transf. si. Et scias q cum hoc modo pcedit non interuenit pcurator ad totã litẽ. posset aũt pcurator interuenire ad certũ articulũ tñ, puta ad pductionẽ testium, vel ad viden-dũ illos iurare, vel ipsorũ publicationem, uel simile actũ, ut not. d. p. m. post Inn. de test. ex parte Adæ in gl. s. p pcuratorẽ. Quid autẽ circa hoc teneãt legistæ, & quasdã qõnes de mã vide p Cyn. C. q accus. non po. l. reos, fal lit tñ hoc in casib. notatis in decr. ueniẽs, e. t. in gl. 1. circa hoc videre potes ibi scripta per
5 d. p. m. sup ipsa gl. sed scias tñ † q licet i hoc casu interuenire nõ debeat pcurator, si tñ i-teruueniat, & nõ excipiat, ualet q cũ eo agit. vt not. de iu. c. 1. lib. 6. in gl. intelligas, & vide scripta p d. p. m. sup ipsa gl. Et est in hoc ca-su inscriptio necessaria, ut de accus. sup his. Qñq; est talis actio ciuilis vt ago ɔtra te sur ti ad rei recupationẽ ad pœnã, vel ago iniu-riarũ ad emẽdã, vel satisfactionẽ, nõ ad pęnã. Mixta aũt qñq; dr talis actio, qñ agit marit⁹ ɔtra vxorẽ de adulterio nõ ad pœnã, sed ad thori separationẽ de pc. tuæ. & talis mixta sapit nãm ciuilis, ut not. d. p. m. Et in his duo bus ultimis casib. bñ interuenit pc. vt in pal. decr. tuæ. & de acc. sup his. & no. de iud. c. 1. li. 6. Crimine vero pbato, cũ actio est ciuilis uel mixta, cõseqt agẽs id ad qđ est actũ, nõ aũt pœnã cris, & obligabit agẽs tũc se ad pę nam extraord. ut not. in prædicta decr. tuæ.

Nunc aũt de secundo agendi modo uidea
6 mus. s. qñ † agitur de crimine excipiendo, de quo qñq; excipitur contra accusatorẽ, vel te stem, ut ab accusatione, uel testimonio repel lat, vt de ord. cog cũ dilectus. de excep. c. 1. & hoc casu de crimine nõ punit, nec ex hoc in famia iuris notat, sed solũmodo de testimo-nio testis repellit, siue eius dicto fides non adh bet. ut in iur. pall. Accusator ab accusa-tione remouet. ut de acc. c. 1. nec hoc casu in scribit, ut e. tit. sup his. Qñq; uero cõtra p-mouendũ excipit, & tunc aut p ɔfirmationẽ erat ius ɔsecutus licet nõ plenũ, qa nũdum forte cõsecrat⁹, palleatus, vel possessionẽ ade
7 ptus, & tũc nõ est tal: qua iscriptio necessaria vt in pall. c. sup h s, aut p ɔfirmationẽ erat ius consecutus, & uinculũ speciale ɔtractũ,

ut de

vt de trāslatione.inter corporalia.Et hoc ca su quia deijcit ab ipso iure q̄sito ɔfirmationē licet ius plenū nō sit inscribitur nō ad pœnā talionis.sed ad extraordinariā iudicātis arbi trio vt in pall.c.super his. Puto tñ quolibet pmisso casum procuratorē interuenire pos se,q̄a nō agitur hoc modo ad pœnā criminis à iure statutā,nec ēt arbitrariam infligendā, sed solum ad repellendum eū contra quē ex ceptio ,pponitur,vt de excep.c.1.& c.dilecti. Subsequēter de tertio est vidēdū qñ.s.p viā denunciationis de crim. agitur, Circa quod est sciendū q̄ denunciationis quadruplex est species. Quia alia euang. Alia canon. Alia iudic. Alia reg. de quibus per d.p.m. vide re possis in decr.nouit.de iud. in vlt. sua gl. De prima .s. euangelica est sciendum quod

8 †per ipsam pniam tm̄ agitur non ad pœnā. Potest tñ tā de delicto cōmisso, quam ēt de cōmittendo fieri,vt scripsit d. p. m. in decr. præall. nouit. de iud. Oportet aūt q̄ hmōi denūciationē duplex pcedat monitio.Prima quarū probat̄ p solū iurm̄ denūciantis.Secū da p ipsius eiusdē denunciantis, & vnius vel duorū testiū secum adhibitorū . vt in præd. decr.nouit.& de testi.in oi negocio. Itē pōt talis denūciatio fieri à quolibet ēt infami dū modo non perseueret in crimine.ff.mand.l.

9 si fideiussor.vbi dr̄ q̄ †cū de bona fide agitur nō de iuris apicibus disputandū. In hac aūt nō est inscriptio necessaria, cum agatur ad pniam tm̄,nō ad pœnā. Et pōt p procurato rē fieri,vt eo.tit.su p his . Huius aūt effectus est crimine p hūc modū pbatio pniæ impo sitio.& cū pniæ sunt arbitrariæ consideratis circunstātijs,poterit ordinarius ipsam impo nere ad sui arbitrum crimine pbato , vt de hom.sicut dignū.& de pę. & re.Deus q̄,& c. ois,& c.significauit.vbi de hoc.Et hoc in oc cultis locū habeat,vt ibi scripsit d.p.m. sup. gl.2. Nec erit hoc casu ille priuādus bñficio crimine pbato,si foret clericus,&bñficiatus nisi tale furet,p p quod retēto bñficio pœni tere nō posset.vt est homicidiū,&simonia,vt hoc eo.tit.inquis. Et idē puto qñ denūciaret̄ q̄ se intrusisset in bñficio vel q̄ illud minus

10 canonice fuisset adeptus,ita †q̄ sine pctō re tinere nō posset,q̄a cū in his eadē subsit rō , ergo idē erit iuris de ɔtt. trāslato cū cōcor. ibi.nota.Alia vero est canon.q̄ tñ habuit or tū à lege veteri testamēti, q̄ nō solū de ppe trato , sed ēt de ppetrādo crimine pōt fieri. Si illud recipiat augumētū.vt cū q̄s psistit in illicito cōcubitu , & ad hāc q̄libet tenet 11. dist.diaconi, nō tñ pcise,nisi sicut alia pia o pera,&de hoc p Innoc.de iud.nouit.Et sciat q̄ hæc duplex est.vna publ.alia priu. Publi ca.q̄ fit de crim.publ.sicut est cum denuncio duos cōiunges in gradu phibito cōiunctos. vt de despon.imp.ad dissoluēdā,desp.præte rea.de clan.despon.c.fin.& in hac est seruan dū quod hr̄ infra q̄ matrimoniū accus.pos. cū in tua.Et in hac non,requirit̄ trina moni

11 tio. †Et ad hāc ēt admitteret̄ q̄ ab accusatio ne repelleretur.Et iudex facta denūciatione ex officio ēt denūciatione nō psequēte tene tur pcedere,& inq̄rere,vt not.Guil.in Spec. de denū.§.1.alias 2.ante ver. in summa,Pro bato aūt crimine per hunc pcedendi modū fiet quod dicā infra in vers.pbato aūt.Priua ta aūt fit p clericos vt habeāt bonos plātos, ad hanc admittunt̄ quorū interest vt patro nus,& alij vicini, seu parochiani.16.q.7. fi lijs.vbi de hoc,& de testib.ex parte Adæ . & debet in hac interuenire trina monitio , vt hoc eo.tit.qualiter.2.vbi dicit d.p.m.id verū qñ processus initiat̄ à denūciatione.sed si ini tiaret̄ per viā inq̄sitionis ex offō licet aliq̄s offm̄ coadiuuaret,tunc nō requirit̄ admoni tio q̄a nō inquirit̄ ex officio nisi de q̄bus in famia pcessit . vt in pdicto c.qualiter,& c.cū dilectus,& de simo.licet hely.nec ad hāc ad mittitur q̄ ab accusatione repelleret̄. Est aūt

12 dr̄ia †inter euang.& canon.q̄a prima fit ad pniam,secunda ad pœnā. In 1.interuenit bi na monitio . In 2.trina.& de m̄a in Spec.de denunc.§.1.alias 2.ver.canonice quenq̄.nec puto hoc casu denūciantē teneri inscribere, ēt ad extraordinariam pœnā.Ad quod facit q̄ scripsit d.p.m.post Innoc.eod.tit.inq̄sit. super gl.2.licet Host.ibi cōtra.Et sit hmōi di cti ratio, q̄a cum debeamus quolibet reme dio vti ad eum tm̄ vsum ad quē est inuētum vt ipse d.p.m.nota. vt lit.contest.accedēs 1.

13 super 1.gl.vbi dicit,† q̄ remedio appellatio nis vti debemus cōtra grauamina, recusatio nis cōtra suspectos,non aūt econuerso.sic & in pposito . habemus.n.in criminibus tres modos agendi contra aliquem ad pœnā,vel ad pniam.hoc aūt ideo dixi vt excludā quar tū modum.s.excipiēdi de quo supra.§.prox. primus est accusationis, secūdus denūciatio nis,tertius inq̄sitionis. Cuilibet aūt istorū est suū onus annexū.s.accusationi inscriptio, denun

denũciationi monitio. inquisitioni clamosa insinuatio, vt eo.tit. qualiter,2.circa fin. nec de vlterioribus est quærẽdum ſm ipm,&hoc potissime, qa non est in hoc magis vis faciẽda,siue inscribat,siue non,semp punitur calumniosus,vt infra tit.prox.c.2. vbi de hoc. Et scias,ꝙ hoc casu inqsitus non tenetur iurare de veritate rñdenda super cap.inqsit.cũ hic ꝑcedatur ad denũciationem alicuius,nec hoc casu vitiat inqsitio criminis licet omittatur inqsitio infamiæ,parte contra q̃ reqrit tur non ꝯtradicente,ut eo.tit.c.2.lib.6. Nec
14 † est ab ipso inqsito iurm exigẽdum vt not. Guil.in Spec.de inq.§.nunc tractemus,ver. inqsitores quoq;,& vers.in hac igr via.&ver sic.sed vt q̃ pmissa.Et puto ꝙ possit in hac denũciationis ꝓsecutione ꝓcurator interueni re qa cũ habeat inqsitus necesse iurare sem per cap.inquis.vt pdixi. poterit p aliũ rñdere. Licet secus putẽ vbi ipse habeat iurare p decr.hoc eo.tit.ad petit.&de iud.c.1.lib.6. vt infra dicam §.restat. versic.nec.puto.

Probato aũt crimine p hunc agendi modũ,siue denũciatio sit publica,siue priuata debita pœna imponet,vel pc̃m fieri ꝓhibebit, vel aliter ꝓut reqrit denunciationis modus seruabitur, vt scripsit d.p.m.eo.tit.qualiter, ij.c.ad corrigẽdos,in fi. Iudicialis aũt denun
15 ciatio duplex est. †nam alia est publica,alia priuata,publica cũ ordinarius ad denũciationẽ officialis ad inqsitionẽ,& relationẽ deputati, ꝓcedit,de quo in iurib.statim infra allegãdis,vel archiepi,de quo in decr.Rom. in fra allegata ex mero,& puro offõ suo de crimine publico inqr.36.q.6.eps in synodo.4. qõ.4.§. aliqñ alias est c.& ista habet locũ in notorijs tm̃. & hæc ex officio cõpetit in qua nõ requiritur monitio.&de ista de accusatio nibus.sicut olim,& de cens.Rom.lib.6.Et in hac tenetur iurare inqsitus ſm alterã ex for mis de qbus infra §.prox.ver.si aũt interest. Nec in hac admittetur ꝓcurator pp rõnes de qbus infra.§.prox.ver.nec puto,& dic vt ibi. Et in hac est monitio necessaria,vt not. d.p.m.eo.tit.qualiter,sup verbo,puenit.Pri
16 uata est q̃ fit †ad priuatũ,seu ꝓprium,vel singulare interesse,pone exẽplum p decr.noui. de iud.vel si fideiussi pro te,& iurasti me seruare indẽnem, qa nõ soluisti in termino sui coactus soluere pro te,vñ denũcio te qa adhuc stas in piurio,petẽs vt cogaris iurm seruare.Itẽ in deposito,& similib. Et an hæc denũciatio possit in seculari foro fieri scripsit d.p.m.in pall.decr.nouit.in vlt.sua gl. & ista qnq; expeditur ẽt non pcedente monitione. in foro vero ecclesi. est monitio trina necessaria,& ad minus duaꝶ vltimaꝶ plena ꝓbõ. Tñ de plano expeditur, vt de iud.nouit.ſm ipm Guil.tñ d.p.m.in hoc vlt. cõtra,q dicit, ꝙ oportet ipsam in scriptis porrigi,& litem sup ipsa cõtestari, quod ꝓbat p verba decr. nouit.ibi dum dr̃ in fi.vtrũ iusta sit querimonia,vel iniusta, & idẽ Host.vt d.p.m. scripsit
17 in d.decr.nou.in vlt.sua gl.Licet †aũt iudex ecclesiast.ꝑcedentem denunciationẽ indistincte admittat,non tñ istam indistinctẽ,qa nõ debet admittere nisi in defectũ iustitiæ secularis,vel cũ crimen est ecclesiasticũ, vel rõne pacis,vel iuri,vel qñ crimen est notoriũ, vel qñ non auditur in foro seculari, vt qa obligatio est nãlis tm̃,vel si hanc ꝓponit miserabilis,vel depressa ꝑsona, vt de iud.nouit. de pactis,qualiter & 87.dist.per totum, Alias si indistincte admitteretur periret tpalis gladij,& iudicis secularis iurisdictio, & per hũc modum oĩs causa ad ecclesiã deferret. Scias aũt ꝙ hanc denũciationem indistincte facit iudici ecclesiastico,is q grauatur ab illo,qui immediate subest Impatori. in auth.vt diff. iud.§.si tñ ꝯtingerint.col.9. Et p hãc agitur ad interesse tm̃,vel vt res restituatur,&istius denunciationis solũmodo est talis effectus.
18 Nec hoc † casu tenetur inqsitus iurare sup inqsitionis cap. cũ ad denunciationem alterius ꝓcedatur,nõ ex puro officio vt dixi supra eo.§.ver.&scias cũ hoc casu,& in hac puto trinã monitionem necessariã. Et licet videatur placare Guil.in Spec.tit.de denũciat. §.1.vers.qualiter, ꝙ hoc casu denũciãs repelli possit p exceptionem criminis,puto tñ ad falsum ẽt qñ denunciat ad priuatũ cõmodũ, probatur hoc 4.q.7.oĩbus, & hoc potissime qa cũ iudex hoc casu teneatur ad denunciationem inqrere,&ꝓcedere vt ipse idẽ notat in Spec.pall.§.ver.pdicto,alias est versiculus p se,& incipit.iudicialis.art.2.q.5. mẽnam, & c.oĩbus.& eo.ti.qualiter.2.§.pen.decr. autẽ nouit,quam Guil. allegat pro se nõ facit, qa illa loqtur in euangelica denunciatione
19 in †qua reqritur, ꝙ denunciãs sit sine macula.Scias aũt,ꝙ ad hanc priuatã denunciationẽ non admittit nisi læsus, & in hoc differet hec ab euãgelica,vt scripsit d.p.m.in decr.nouit.de iud. Probato ante crimine per hunc agendi

agendi modum cum denunciatio est publica erit locus pœnæ de qua infra §.prox. ver. si aūt, si vero sit priuata denūciatio, tūc ꝯsequetur suū interesse qnq; æstimationē iniuriæ, vt scripsit d.p.m.in decr.2.§.ad corrigēdos, in fi.alias de iudicijs olim. Itē credo ad ꝓsecutionē h' iudicialis priuatę denūciationis, ꝓcuratorē admittēdum, p rōnes assignatas supra eo.§.vers.& puto. tum ēt q̄a istius denūciationis effectus est ciuilis nō criminalis, vt
20 supra dictū est. Regularis aūt est † q̄ sit fm cuiuscūque ordinis regulę instituta, & ad correctionē fm regulę normam, & ideo circa ipsam certa non pōt dari doctrina, & ob hoc nō est instandū. Sed vt scripsit d.p.m. in pall. decr.nou.est ista regulaꝝ determinationi relinquēda, Et ista fit de plano, & non seruata forma iuris, vt de appell.rephēsibilis, de statu mona.ea q̄, de regulari.c.fin.vt scripsit.d.p. m.hoc eo.tit.qualiter.2.sup verbo puenit.

Quid ante iuris si Abbas inqrit de excessibus monachi, & facta sibi copia inqsitionis & ꝓcessus, ipse dicat se velle defendere, & petat expēsas pro ꝓcuratoribus, aduocatis, & alijs ad defensionē necessarijs, nunqd sit audiēdus. not.Guil.in Spec.de inq.§.vlt.vers. itē pone vbi distinguit inter regularē, & iudicialē inqsitionē, vt in prima non audit in secunda sic, dic vt ibi. Restat videre de quarto modo ꝓcedēdi sup crimine.s.p inqsitionem ordinariā. Circa quod est sciēdū q̄ huius or
21 dinariæ inqsitionis duæ sunt spēs. † Vna q̄ dr̄ præparatoria. Alia quæ dr̄ solemnis. In qbus aūt differat inquisitio ab alijs iudicijs videre posses in Spec.de inquisit.§.1. in fin.

Præparatoria est illa qn̄.s.iudex ex suo puro, & mero officio nulla denūciatione sibi facta, & nulla infamia pcedente inqrit contra aliquē quem, habet suspectū, vt dicam infra vers.nec posset, & licet rīr ad inquisitionem non ꝓcedatur nisi pcedente infamia. Sunt tñ quidam casus in qbus pōt id fieri quos not. Guil.in Spec.de inq.§.2.in princ. Item pōt fieri talis inqsitio maleficio flagrāte, q̄ licet notorie sit cōmissum ignoratur tñ qs cōmiserit, nam tūc nullo vocato ꝓcedit iudex cōtra incertam psonam inqrendo in gn̄e quis fuerit cōmittens, & facta tali inqsitione, procedet demum cōtra eos ꝯtra quos laborat suspicio, vel quos culpabiles intellexit, vocādo ipsos vt sup eo veritatem dicāt, & se si pñt defendāt, & ei contra quem ꝓcedetur legitima reseruatur defensio, de off. ord.c.1.ff.de off. psid.l.4.& l.cōgruit, & hoc ēt placet Guil.in
22 Spec.de not.crim.§.1.in fi. Item ēt † cum ordinarius, vel visitator visitat, nam ēr nulla pcedente infamia inqrret sup statu ecclesiæ. Et ista talis dr̄ gn̄alis, nec in ipsa est seruandus ordo, vel forma decr.qualiter, vt notat dom. pater meus in ipsa decr.qualiter, sup verbo, puenit. Et inqretur si ecclesia est collegiata, vel plures habet clericos, nulla nominata psona, tam in capite quā in membris. Si vero nō habet nisi vnum rectorem tm̄, vel rectorē, & clericum, tūc bene nominabit, & testes recepti deponēt de quocūq; de ecclesia sit vnus, vel plures, & tūc admittunt qualescunq; testes de ipsa ecclesia. Si ecclesia habet collegiū, vel plures clericos, alias admittunt parochiani, si ecclesia sit parochialis. si non est parochialis, admittant q magis sunt uicini, vel ꝓpinqui. de purg.ca.c.2.q̄a illi melius psumūtur scire, de psum.quosdam, & quanto. &
23 † admittūtur nunc ad testimonium ēt criminosi inimici, & ꝯspiratores, licet ꝯspiratione vel inimicitia postea detecta nō credat ꝯspiratoribus cōtra eos cōtra quos conspirauerunt, vel quoꝝ sunt inimici. de iud. exhibita de re iud cū l.& A.& eo.tit.cū oporteat, nec hoc casu ante cōpletā inquisitionem tradeni inquisitionis capitula, postea vero tā capitulo quam nominū testiū, & dictoꝝ est inquisito copia facienda, vt in Spec.de inq.§.nunc tractemus, ver.sed vt quę pmissa sunt in fi.q de nominibus dixi veꝝ est præterq̄ in crimine hæresis, vt de hæret.c.vlt.lib.6. & tunc inqsitus ad capitula inqsitionis rñdere cogetur per sacr̄m, vt eodem tit.si constiterit. & c.cū dilecti, & hoc tenent Goffr.in decr.licet de simo.& d.p.m.in præal.decr.qualiter, 2.super verbo, debet, Guil.in Spec.de inq.§.nunc tractemus, ver.inquisitores quoque, & vers. sed vt quæ premissa sunt. Qualiter aūt rñdeatur ad c.quis aliqñ.§.non tibi dico, de pœnit.distinc.1.qd̄ dicit nō tibi dico vt te ꝓdas scripsit d.p.m.in pall.c.qualiter.2.sup verbo, fa
24 cultatem. † Et ei aūt contra quem crimē, vel infamia hoc modo ꝓbatur, legitima defensio reseruat, de accus.cū dilecti.& c.cū oporteat, & c.cum dilectus, & de re iud. cum l.& A.& tūc.debet ad locum, seu ecclesiā descendere, vt eo.tit.qualiter, 2.& c.cum dilecti, de simon.licet Hely. & proposito verbo Dei recipiet iurm ab his qui examinandi sunt, secun

fm formam q̃ habet eo.tit.qualiter, 1.in fin. subsequẽter ab his inquiret qualiter clerici ecclesię visitatæ se habeãt tã circa offm quã ẽt circa alia. Itẽ si ecclesia parochialis sit, inqret de fide, vita, & conuersatione parochianorum, de capitulis aũt in hmõi inqsitione formatis, vide in Spec.de inq.§.2.ver.vt aũt. §. seq.vers.licet auth.de teste. §. nũc tractandũ prope fi. vers. porro in causa. Et si inuenit eos bñ viuere, & ecclesiã, & eius bona bñ regere, & gubernare, gratias referat Altissimo. Nec posset subditus ex eo appellare, q̃a dicat
25 infamiã cõtra eũ nõ laborare, q̃a † põt ordinarius q̃libet eo officio de fama inq̃rere sub ditorum, & infamia repta.de crimine, vt de off. ord.c.1.& irrefragabili, & de accus.sicut olim, & vt eccl.benef.sine di.confer.c.vno, ver. qđ ẽt, & 10.q.1.placuit, de censi.romana.§.fane. lib.6.Nec obst.qđ post Host. scripsit d.p.m. in decr.cũ oporteat, hoc eo. tit. super verbo nõ subdito, q̃a ibi loquit̃ in casu illius decr. .s.qñ pcedit ad alicuius denũciationẽ, hic cũ ex officio, & facit ad ea q̃ dicã infra ver. nũc quoque, Et hoc potissime qñ visitãdo procedit, & inq̃rit.& pmissa posses colligere ex diffuse not. p Guil.in Spec.de inqsit.§.2.& potissime in ver.licet aũt, & §.nunc tractemus, ver.hoc aũt scias, & de notorijs criminib.§.
26 1.vers.vlt.vbi dicit Guil.q̃ † circa hmõi inq̃rendi modũ valet excuberat officiũ iudicis, qđ latissime patet, ff.de iurisd.omn.iud. l.1. & scripsit d.p.m.hoc eo.tit. cũ oporteat, sup verbo nõ subdito, & no.eo.ti.c.2.lib.6.Si aũt per huiusmodi visitationis inqsitionẽ inuenerit aliquẽ grauiter deliquisse, si habeat administrationẽ, seu platurã remouebit ab ipsa, sicut vilicus à villicatiõe, q̃ suæ vill catio nis nõ põt dignã reddere rõnem, vt hoc eo. tit.qualiter, 2.Non habẽtes aũt administrationẽ seu platuram iudicis arbitrio puniunt̃, nisi cũ ipsis misericorditer ageret̃, & pdicta sunt vera, nisi tale foret crimẽ qđ impediret ẽt post peractã pœnitentiã ordinis executionẽ bñficij retentionem, vt homicidium, & simonia de q̃bus not.eo.tit.inq̃sitionis, 1. gl. & multos tales casus notat Innoc.de tempo. or.ex tenore Host.plures, de renun.nisi eum pridem.§.p p ɔsciam, & ibi vide in nouella. q̃a tunc puniet̃ ac si p viam accusationis de ipso foret actũ de quo supra.§.1.eo.tit. qualiter, 2.vbi de hoc.& c. inquis. vbi hoc etiam tenet d.p.m.& eo.tit.qualiter, 2.§. ad corrigẽdos, in fi.& de hoc in Spec.de inq.§.nunc vẽ post princ. Hæc vera intelligas nisi certa alia pœna foret à iure statuta, q̃a illa esset infligẽda, vt q.4.§.notandũ, de off.delega.de
27 causis.§.illis ẽt. † Nec hoc casu poterit inq̃situs, & correctus à correptione, vel sententia appellare, vt de app.ad nostrã, & c.reprehẽsibilis, & de off.ord.irrefragabili, nec forsan modus excedet̃, vt eo.ti.de priore, hoc placet Guil.in Spec. de inqui.§.nũc tractemus, ver. q̃d si platus.Si vero leue sit crimẽ qđ tali modo est pbatũ, si certa pœna est p illo à iure statuta, illa imponet̃, alias imponet̃ arbitraria cõsideratis psonæ ɔdõne, criminis qualitate, & an publicũ sit vel occultũ, & ceteris circũstãtijs.Quid si crimẽ nõ fuerit hoc modo pbatũ, sed sola criminis infamia pbat̃, hoc casu nõ puniet̃, sed iudicet̃ sibi purgatio, vt eo.tit.inq.ad fi.& de testi. tã literis, in qua si deficiat puniet̃ vt conuictus, de purga. c. cũ
28 p.simo.& hic, & c.insinuatũ. Vnũ tñ not. † q̃ iudex ẽt ecclesiasticus super singulari vel priuato alicuius personæ interesse non põt ex officio per inquisitionẽ procedere fm Guil. qui hoc not.in Spec.de inqui.§.2.vers.& in causa.Quod puto verum si inq̃reret directe ad cõsecutionẽ illius interesse. Sed indirecte posset, vbi periculũ animę verteret̃, primo inq̃rendo de infamia, & demũ de veritate, qua compta cũ non possit pœnitere nisi satisfaciat, eũ coget ad satisfactionẽ vt de vsu.cũ in diœcesi, & facit eo.ti.tuas dudũ, & de iureiur. ad nostrã, 2.& quod ibi not.in gl.3.ad qđ facit̃ q̃ scripsit d.p.m.hoc eo.tit.qualiter, sup verbo.puenit in fi.suæ gl.Nec puto q̃ quando p hunc modũ pceditur iudex necessario teneatur pcuratorẽ admittere, & si ratio po
29 tissima huius dicti, q̃a † cũ inq̃situs habeat suo sacramento de veritate rñdenda præmisso, ad inqsitionis cap. respondere, vt dixi supra eo.§.ver.nec hoc casu, qũo ergo admitteret̃ pcurator, q̃ forte ignorat vel ignorare põt.criminis veritatẽ. Ad hoc optime facit eod.tit.ad petitionem, & de iud. c. 1. lib. 6.& hoc ẽt placere videt̃ Gof. & Hostien. in decr.veritatis, de do.& contu.vt ibi post ipsos scripsit d.p.m.super prin.2.gl.& post ipsum Host.hoc eo.ti.qualr, 2.§. debet ante, super verbo illi, vbi dicit Host.hoc potissime locũ hẽre qñ citatur q̃ personaliter cõpareat inq̃situs, vel vbi crimẽ sup quo est inq̃situm executionẽ ordinis impediat:Sed obijcies de

decr. tuæ, de proc. qa cum ibi agat q plus est et per viã accusationis de crimine ad thori separationẽ, & admittat ꝓcurator multo fortius est admittẽdus quãdo agit per viã inq-
30 sitionis, quia † et tunc dr agi ciuiliter. vt de simo. p tuas, & in actione ciuili admittit ꝓcurator, vt hoc eo. tit. super his, in fi. in c. cũ dilectus, ad hoc et facit de testi. ex parte Adę. ad decr. tuæ, rñde agere ad thori separationẽ pp adulteriũ est potius agere ad interesse singulare ipsius agẽtis, vt absoluat ab obligatione, & seruitute, qua erat ipsi adulterio obligatus quã ad pœnã, & qđ hoc sit interesse nõ pœna patet qa cũ pœna nõ imponat, nisi à iudice, vt 33. q. 2. §. in hoc, & C. de iudæis, l. nullus. & no. de diuor. porro. in gl. 2. Talis aut separatio aliqñ fiat iudicis auctoritate nõ expectata, vt de diuor. significasti, ergo pœna nõ est dicẽda. Decr. sup his, loquit qñ p modũ denunciationis euãgelicę ad pęnitentiã agit p modũ exceptionis ex qua nõ debet pœna, imò dicamus q ex quo in his casibus à iure ꝑmittit, in alijs intelligit ꝓhibitũ de psum. nonne, cũ concor. ibi no. decr. cũ dilectus intelligit de euãgelica denũcia-
31 tione ad pniam, qđ probant, qa † ibi mandatur inqri an denũciãtes sint criminosi, qđ in alijs denũciationibus non obstaret, circa qđ vide quod scripsit d. p. m. in decr. cũ oporteat. eo. tit. sup 3. gl. vel dic q ibi denunciantes, & quorũ nomine denũciatio facta fuit, cõsortes eiusdẽ litis, q a tã suo q̃ aliorũ noie denũciabant, & ideo admitti debuerunt. Ad decr. ex parte. Adę põt rñderi sm vnã lect. Inn. q ibi fuerat ꝓcurator cõstitutus ad certũ articulũ tm. Vel dicas q licet admitti ꝓcurator nõ debuerit, ex quo tñ de facto fuit admissus, nec exceptũ valuit qđ cũ ipso fuit actũ. Ad hoc bñ facit hoc eo. tit. veniẽs, & ibi no. d. p. m. sup 1. gl. & qđ not. de iud. c. 1. lib. 6. & hoc vltimo modo posset ad oĩa contraria rñderi, posset aut ex ꝑmissis dari genera-
32 lis doctrina, q † quoties inqsitus non hẽt sub iurõ rñdere, possit procurator interuenire. Secus cum habeat rñdere cum iurõ, tñ si tunc admittatur, & nõ excipiat valet qđ cum ipso agitur, indubitatum tamen est q ad allegãdas causas absentiæ q̃ consistant siue in facto, vt quia infirmus cõparere nõ potuit, vel similes, siue in iure, puta declinatoriæ iurisdictionis, vt qa nõ teneat comparere qa excõmunicati estis, vel nõ valet rescriptũ vel non, quia de suo foro, vel quod nõ arctat citatio põt interuenire procurator vt no. post Inno. d. p. m. hoc. eo. tit. veniens super 1. gl. Nunc aut de solennitate inquisitionis circa quã est distinguendũ, qa alia est ordinaria q̃ fit ab ordinario iudice, alia extraordinaria q̃ fit à delegato. Est aut inter istas differẽtias, qa † ordinarius põt inq rere cõtra subditum
33 licet nõ infamatũ, dũmodo sit sibi suspectus, vt dixi supra in princ. huius. §. sed in extraordinaria secus est, qa delegatus nõ põt nisi cõtra infamatũ vt eo. ti. cũ oporteat, & vide qđ ibi scripsit d. p. m. ipso inqsito cõtradicẽte. secus si nil opponat, vt e. ti. c. 3. lib. 6. Multa aut q̃ opponi põt tã cõtra impetrãtẽ literas inqsitionis quã cõtra tertiũ, seu et cõtra delegati ꝑsonã, & ꝓcessum videre posses p Guil. in Spec. de inqs. §. 1. in princ. In quolibet aut casuũ ꝑmissoꝝ subdistinguit, qa aut inqsitio fit aliquo ipsam ꝓmouẽte, & tunc nõ iurat inqsitus de veritate rñdenda. Aut ex officio ad denũciationẽ officialis, vel archiepiscopi, de quo supra. §. prox. iudic. uel fama sua clamosa insinuatione deferẽte, & tũc iurat inqsitus sup cõtẽtis in inqsitione rñdere veraciter, vel plenã, & merã dicere veritatem, vt in Spec. de inq. §. nũc tractemus. vers. inqsitores quoq;, & ver. hãc et circa mediũ, & ver. sed vt q̃ ꝑmissa de forma aut iurãdi, dic vt dicam infra ver. si aut interest. Aut nullo deferẽte nec clamosa insinuatione ferẽte, & de hoc vltimo satis dictũ est supra eo. §. in princ. vnde hic de hoc mẽbro nil dicã. In 1. casu. s. qñ aliquo ꝓmouẽte, & denunciante crimen ꝓcedit iudex subdistincte, qa aut talis denunciat rõne priuati cõmodi, de quo de vsur. tuas dudũ, & de iureiur. ad nostram, 2. & hoc casu fit inqsitio et nulla fama
34 ꝓcedente † dũmodo charitatiua ꝓcesserit monitio, qa duo interposito iurõ pacti sunt de aliquo adimplẽdo, qđ aliter negligit obseruare. hoc. n. casu ex quo charitatiue est tertio admonitus poterit denũciari, & ad talem denunciationẽ debet iudex inquirere, & probatur de iudic. nouit, de iureiur. ad nostram, 2. in fi. & qđ ibi not. & hoc casu ꝓbato crimine consequit interesse suum. Aut denunciat ratione publici commodi puta ad pœnã, qa publice vtile est ne crimina remaneãt impunita, de sententia excõicationis, vt famæ, ff. ad l. Aquil. l. ita vulneratus. 1. respon. ad fi. Et tunc subdistingue, quia, aut interest denunciantes

nunciantes aliquo modo, vt quia forſan eſt
ſubditus,quia ad hoc tenetur,2. q.7. quapp
vel patronus,vt 16.q.7.filijs, vel parrochia-
nis.23.diſt.illis.& tunc admittitur eod.tit. il
la prepoſitorum. Aut nullo modo intereſt,
vt quia non eſt de illis perſonis, & tunc non
admittitur,vt præalleg.d.illa prepoſitoꝝ.Lo
35 ſaluo,quia †ſi crimen quod denunciatur hēt
facti perſeuerantiam,vt fornicatio, tunc ad-
mittitur quilibet 11.diſt. diaconi, alias non.
Si aūt intereſt denunciantis, & tūc aut gene
raliter per denunciationē agitur ſuper ſtatu
eccleſiæ,tā in capite, q̄ in membris, aut ſup
exceſſibus ſingularis perſonæ.In primo ca-
ſu non puto monitionē neceſſariam, qa cū
hic non agatur ſpecialr̄ de alicuius ſingula-
ris crimine, qūo debuit, vel potuit monitio
fieri non uideo. ſed nec ēt hoc caſu tradētur
capitula vt ſcripſit d.p.m.in decr.qualr̄,eo.t.
ſuper verbo pueniт.vbi alleg.decr. cōtra cer
36 tam,de cle.lib.6.& †ibi ipſe dicit hāc dici ge
neralem inqſitionem vt ſupra in prin. dixi.
& debet hoc caſu inquiſitor deſcēdere ad lo-
cum, & ibi pmiſſo uerbo Dei, recipiat iurā
prælati,& clericoꝝ illius eccleſiæ, q iurabūt
plenam & merá dicere veritatē tam in capi-
te,q̄ in mēbris, exceptis occultis criminib.
vt eo.ti.qualr̄.1.in fi. uel q ad inqſita veraci
ter rñdebunt,vt eo.tit. cum dilecti.de forma
aūt talis iurī,uide in Spec.de teſt.§. ſeqt ver.
porrò.uſq; ad finē.tñ vt ſcripſit d.p.m.in de-
creta.cum dilecti.eo.tit.cū agitur de ſtatu ec
cleſiæ pp uinculū periurij ſufficerent ſi iurēt
tm̄ rñdere ad interrogata. Cum uero de cer
tis criminib.tunc iurabunt q plenam, & me
ram dicent veritatem, tñ vt ibi dicit qualiter
cunq; agatur poteſt iudex recipere qd' ma-
luerit iurm̄ debet aūt tale iurm̄ præſtari in
publico, vt de ipſius forma poſſit fides fieri
ſi dubitetur,vt prealleg.decr. cum dilecti. &
hoc ibi ſcripſit d.p.m. ſuper gl. ſimile ſupra,
poſt modū interrogetur ſm̄ quod hr̄ in Spe.
de teſte.§.nunc tractādum,ver.porrò. vſque
37 ad fi.ſm̄ quoſdam † vbi ſolus prælatus eſt dif
famatus,poteſt inquiri tā in capite, q̄ in mē
bris, quia capite langueſcente cetera mēbra
languēt,vel languere pſumuntur 6. qō. 1.c.
ſunt plurimi ad idem 2.q.7.ſicut,inqt,& 61.
diſt.miramur.& hoc tenuit Inn.in decr.cum
dilecti.eo.ti.& de ſimo. licet Hely.Sed Hoſt.
ibi ꝯtra arg.de his q̄ fiunt á ma. parte c. qſi-
uit.qd' mihi placet.rōne quā ipſe ponit, nō

enim fit inqſitio ſup occultis,vt eo.ti.qualr̄,
fateor tñ cum ipſo Hoſt. q contra ipm eꝯm
tm̄ poterit eo caſu fieri inquiſitio. tam in ca
pite,q̄ in membris,vt vz inquiratur qualr̄ ſe
habeat erga ſuam eccleſiam, ibi qualr̄ erga
canonicos ſuos, & alios clericos, & laicos,
qualr̄ in villis,caſtris,& eccl.ſijs,& de hoc q
d.p.m.hoc eo.tit.cū dilectus,placet Guil. in
Spe.de inq.§.nūc tract.verſ ſi igitur aliquo.
in fi.in quo ver.circa fi.reprobat opi.iſtoꝝ q
dixerunt q cum hoc modo pcedetur ſit li-
bellus oſtēdus,lite cōteſt.iac.& iudiciarius
ordo ſeruandus,quod eſt falſum,imo hoc ca
ſu ſufficit ſeruare formā dec.cū l. & A. de re
38 iud.Tñ † legitima defenſio ſemp eſt ſeruan
da,ut patet in ipſa dec.cū l.&A.Probato aūt
hoc mō crie,fiet qd' dixi ſup.eo.§.ver.ſi aūt.

Cum aūt inquiritur ſup exceſſib. ſingula
ris pſonæ, aliquo pmouente inquiſitionē,
tūc primo citabitur inqſitus,& interrogabit
an ſit infamatus de illo crimine, ſi contitear
infamiā,tunc pcedet ad vlteriora,& fiet hoc
caſu libelli oblatio.lit.ꝯt. & ſeruabitur ſubſe
quēter ordo iuris q hr̄ eo.tit.qualr̄, & patet
hoc de ſim.c.p tuas,in principio, qa ſubſe-
quenter tradent ſibi capl'a inqſitionis,& de
mū citato inqſito iurabūt teſtes,& ſup ipſis
examinabunt,& tā noium,q̄ dictoꝝ teſtiū ei
fiet copia,& ipſius defenſiones legitimæ ad-
mittētur,tā ꝯtra perſonas,q̄ contra dicta, vt
ſic fit dr̄ia inter inquiſitionē q fit ſuper ſtatu
eccleſiæ, & illam q̄ fit cōtra regularē pſonā,
quod aūt de noibus dixi veꝝ intelligas pter
quam in crimine hæreſis. vt de hæret. c. vlt.
39 lib.6.Si aūt † exhibitio prædictoꝝ denega-
retur poſſet inquiſitus appellare licite, ut in
Spec.de inq.§.1.verſic.& gñalr̄ ſed ſi inquiſi
tus negaret ſe infamatum prius eſt probatio
recipienda ſup infamia,qd' ſi denegaret, vel
non ſeruaretur appellare poſſet, vt eod. tit.
cum oporteat,& c.qualiter,2. pbata aūt in-
famia procedetur vt ſupra,alias ipſe abſolue
tur,& denuncians punietur.vt de cal.c.2.An
aūt probata infamia admittatur is ꝯtra quē
fit inquiſitio ad pbandum ſe bonæ famæ, &
q teſtes hoc caſu ſint pferendi,plene notauit
d.p.m.hoc eo.tit.cū oportat.ſup verbo for
mā ipſius,poſt prin.ſuæ gl.& eſt iſte talis mo
dus ſeruādus qn inquiſitus eſt pñs, alias ve-
ro ipſo abſente non p ꝯtumaciā non eſt cō-
tra ipm pcedendum aliquo mō, qd' places
Guil.in Spec.de inq. §.1.ver. qritur an ꝯtra,

40 sed † si cõtumaciter abesset, tũc in eius odiũ facta fide prius de infamia ꝓcedeť ad receptionẽ testiũ, & ad diffinitiuã ẽt lit. nõ cõt. vt lit. nõ cõt. c. qm̃. §. sunt alij. de do. & ꝯt. verita tis, de acc. qualiter, 2. §. debet, ꝑmissa aũt col ligi possent ex not. in Spe. de inqui. §. nũc tra ctemus. ver. si aũt. Et qualiter dicere debeãt testes q ſup infamia deponũt. Et an ẽt si in terrogati debeãt nominare eos apud quos dr̃ infamatus scripsit d. p. m. e. ti. cũ oporteat ſup verbo, nõ dubito. & eo. ti. qualiter, 2. ſup 41 verbo. honestis. vbi dicit † duos testes suffice re ad ipsam ꝓbandã. de quo ẽt videre posses p Guil. in pdicto ver. si aũt eo. §. ver. hoc aũt notandũ, & seq. Tractatur qd iuris si in lite ris inqsitionis cõmisisse dicať tali significãte accepimus qđ talis sit de tali crimine infamatus vel si nil de infamia dicať in ipsis. Itẽ qd si in rescripto nõ fiat mẽtio de aliquo nũ ciãte, sed dicať ad audiẽtiã nostrã ꝑuenit an primo sit ſup infamia ꝓbatio recipiẽda nec ne de his aũt dic vt scripsit. d. p. m. hoc eo. ti. cũ oporteat ſup verb. famã ipsius, vbi recita tis opinionibus alioꝝ dicit distinguendũ in ter verba narratiua, & assertiua literaꝝ apostolicarũ p decr. si papa de priui. lib. 6. dicẽs finaliter standũ ei quod habeť in cle. literis, de ꝓbatio. quolibet aũt casuum ꝑmissorum in isto. §. vsque ad vers. nũc aũt nõ teneť inqsitus iurare. & põt procurator constitui. vt dixi supra. §. subseqũẽter, vers. & puto, de pœ na aũt infligenda ꝓ crimine p hunc agendi modum ꝓbato, dic vt supra eo. §. vers. si aũt. de inulris autem q̃ cõtra rescriptũ inqsitionis pñt opponi videre posses in Spec. de 42 inq. §. 1. An autem valeant literæ inquisitionis per excõicatũ impetratæ no. de rescrip. c. 1. in gl. quid si excõicatus. lib. 6. Hoc autem est ponderandũ. quia ſm d. p. m. vbi de ſuprælato tm̃ agitur inquirendo de ipsius fama, est q̃rendum à capitulo, & canonicis suis & si apud ipsos nõ reperiť infamatus, nõ vi detur vlterius procedendum. alle. in arg. de præsump. quosdam. & c. quãto. & hoc eo. ti. qualiter. 2. respon. vers. debet igiť. supra de electio. postquã, & c. scriptũ. & 86. dist. si qd de quocunq;. ꝑterq̃ in tribus casibus puta ni si ipse platus esset inter alios cõuersatus, vel nisi pp prælati potentiã vel tyrannidem timeat de occultatione veritatis, & cõtra ipsum verisimiliter ꝑsumať de exces. pla. tanta, vel nisi propter ipsius tergiuersationem, & collusionẽ dubitareť de occultatione de col lusi. detegẽda in tm̃, nã tũc fieret inquisitio famæ ipsius ab alijs, vt ipse plenius scripsit hoc eo. ti. cũ oporteat, ſup verbo, nõ subito.

43 Nunc quoque videndũ est † qñ iudex ex suo mero ꝓcedit officio ad criminis inqsitionẽ, vel ad denũciationẽ officialis publici, ad inqrendũ, & denũciandũ deputati, vel archiepi de qbus dixi supra. §. sequiť, ver. iudi cialis, in prin. vel nullo denũciãte, sed fama publica, vel famosa insinuatione deferẽte, & hãc qdã vt Host. vocant specialẽ inquisit. vt scripsit. d. p. m. in c. qualiter. 2. de accus. vbi 44 sciẽdũ qđ † eo casu superior siue iudex serua re debet formã hãc, qa primo statuet termi nũ accusare volẽti, & si appareat accusator ipsum, audiat vt eo. ti. veniẽs. causa. 5. q. c. 1. de pur. c. ex tuarũ. 2. q. 5. oibus. si vero nõ appa reat accusator, vel appareat sed p exceptionẽ repellať, põt iudex si vult statim purgatio nẽ indicere infamato. Tñ si ꝑmissa seruare nollet, põt incõtinẽti ad inqsitionẽ ꝓcedere ſup veritate criminis, & hoc casu refert ſm Host. & d. p. m. vt ipse scripsit in pal. decr. qua liter. 2. hoc eo. tit. ſup verbo ꝑuenit. virũ fiat cõtra secularẽ clericũ an cõtra regularẽ, si cõ tra secularem. Aut in dignitate vel ꝑsonatu cõstitutũ. Aut cõtra priuatũ. In 1. casu. d. qñ cõtra constitutũ in dignitate vel ꝑsonatu di 45 cũt nõ sufficere † solennẽ famã vel clamorẽ ẽt si sit freqũẽs nisi sit tanta quæ scandalum generet, vel quę nõ possit sine scandalo tole rari. in secundo vero, scilicet qñ contra secu larẽ priuatũ, eo casu dicũt clamosam, & freqũẽtẽ sufficere ẽt si non generet scandalũ, & vt scripsit. d. p. m. eo. tit. cum oporteat, super verbo, non subito due vices inducũt frequentiam allegat de vita, & honest. cler. monasteria, & de electio. venerabilem. in fi. Dicũt ta men hoc totũ iudicis arbitrio relinquendũ. Et in quolibet ꝑmissorum casuũ dicunt formã seruandã quæ habeť in decr. qualiter. 2. eo. tit. & de simo. licet hely. vt videlicet iudex per se vel alium descendat ad locum, & vocabit eũ cõtra quẽ est inqsitio facienda, & si cõ pareat tũc tradet illi capitula super qbus est inqsitio facienda, & primo faciet illũ iurare secundũ formã alteram decr. cum dilecti, eo dem tit. circa quod vide qđ dixi supra eo. §. 46 versic. si autem interest. Et † pstito iuramento ad inquisita respondere, si contiteať crimen, hẽt intentum, & tunc cum ipso agetur de

de elect. innouit. vt et no. d. p. m. hoc eo. tit. qualiter. 2. sup verbo reddere, nec posset co fessionē impugnare quominus puniat, ex eo, qđ nō fuisset de illis infamatus, vel qa capitula tradita nō fuissent, vt eo. tit. c. 1. lib. 6. Si aūt neget crimē nō puto necesse recipi hoc casu testes sup infamia qñ ipsa defert., quia ipsa se exhibet. & facit qđ dixi supra. eod. §. post prin. vers. nec posset, & ibi rñdi ad dictū Host. sed statim recipiet testiū iuramenta eo pñte, & subsequenter ipsorū dicta, quorū dictorum, & testiū nominū copiā faciet illi cōtra quem inquiritur, saluo quod de nominibus dicitur de hæretico. c. vlt. lib. 6. & † om
47 nis legitimę defensionis facultas eidē reseruabit vt tamen dicit ibi. d. p. m. leuiores pbationes sufficiūt contra priuatū quā cōtra prelatum infra de simo. licet hely. de off. deleg. pastoralis. in prin. de senten. excōicationis cum illorū. §. si vero. Si contra regularē pcederet, aut ad correctionē sm regulam, & tūc dic vt supra. §. sequitur, vers. regularis. Aut vt remoueatur ab administratione. Et hoc casu si contra Abb. vel priorem conuētualē, vel curam habentē auctoritate episcopi institutū licet tunc ad vnguē nō sit pdicta forma seruanda, quia illi possunt facilius à suis administrationibus amoueri. i. ex leuioribus causis, & p leuiores probationes item liberius, qa nō admittent tot exceptiones de si. licet hely. & eo. tit. qualiter. 2. vti sic exponit.
48 d. p. m. Est tñ in hoc seruandū † vt is contra quē est facienda inqsitio vocetur vt se defendat, vt eo. tit. c. 2. de simo. p tuas. Si vero agatur de simplici priore, officiali, vel ad obedientiam tenēte. talis p libito abbatis ēt siue causa poterit amoueri, de statu mona. cū ad monait. §. tales, & c. 2. & de priuil. c. 2. in fi. lib. 6. Et est in hoc differentia qñ procedit ex officio, vt hic. qa tunc non inqrit de infamia, qa ipsa differtur. Itē qa iure. inqsitus, & non dat libellus; ne fit lit. cont. vt dixi supra in pced. ver. cum aūt. Si aūt contumaciter absset fiat tunc quod dr infra. eod. §. vers. sed si contumaciter. Sed si prælatus diceret subdito, video te infamatum, & inqsitio multa hēt diffugia volo qđ te purges, nunqd pōt
49 hoc facere inuito eo vtique, qa t pcedere potest quācūq; via melius pōt, assignare criminis veritatē seu pœnam 24. q. 2. ecce. ff. si certum petatur. l. quidā, nec valeret appellatio contra pmissorū aliqđ interposita, & prædicta sumi possent ex nota. in Spec. de inquis. §. nūc tractemus. in vers. porro, & vers. sequētibus, & p d. p. m. in pręced. c. qualiter. 2. De pœna aūt infligenda crimine hoc modo pbato dic. vt supra eo. §. ver. si aūt p hmōi. nec tenet iudex, cū hoc modo pcedit, pcuratorē admittere, de quo dic. vt supra eo §. vers. nec puto, quæ aūt pmissa sunt locū sibi vendicāt in criminibus nō notorijs, qa in notorijs secus est. nam in illis nō seruat aliqs iudiciarius ordo, n. si in hoc q; sup notorio debēt citari, & interrogari, & eo pñte vel contumaciter absente snia fieri de qbus p Guil. in Spec. de not. criminib. §. 1. in princ. & §. vl
50 timo. p totum. Est aūt † & alia inqsitio specialis q fit debito officio vrgente, qñ. s. superior hēt electum vel postulatū confirmare, quam inqsitionem ēt facit nulla infamia pcedente vel denunciatione pmissa, inqrendo. s. de meritis electi, & studijs eligentium, & electionis forma, vt 67. dist. de Petro. 61. dist. miramur. de electio. scriptum. & c. postquam. & c. cum nobis olim. & c. nihil est. & idem in consecratione, & ordinatione epi, & cuiuslibet alterius clerici. 23. dist. q eps. 24. dist. quando. 75. dist. ordinationis. idem ēt in matrimonio carnali. de clandest. despon. cap. 3. Item vbicunque ex mero, & puro officio procedit iudex, in his maxime in qbus vertit animæ periculum. de iureiur. ad nostram. 2. de off. ord. c. 1. vt scripsit. d. p. m. in paleg. decr. qualiter. 2. sup verbo, puenit. de materia p Host. in summa eo tit. sub rub. de inq. s. sub rub. de criminibus sine ordine pu-
51 niendis. † An aūt possint testes compelli qñ iudex pcedit, vel visitando, vel confirmando, vel in capite, & in mēbris inqrendo, vel contra certam psonā sup crimine de quo laborat infamia, tractat Guil. in Spec. de inqsitione. §. nunc tractemus. in fin. vbi vr velle qđ non cogatur. Cuius contrariū puto qñ inqrit tam in capite q in mēbris, vel contra singularem psonā fama deferente per decr. qualiter. 1. Item quia expedit reip. peccata nocentum esse nota. sed qñ visitat non debet exigere iurm à principio per quod occultum constringat, sed ex quo sine iuramento referunt aliqua corrigenda pōt sup his exigere iurm, vt no. de censib. Rom. §. sane. lib. 6. Ipsius autem dictum posset locum hēe cum confirmando inqrit quia præsumi
52 mus quēlibet † bonū, & idoneum nisi pbetur

tur contrarium.de scrut.in ord. fa. c.vno. &
de præsum.dudū. An aūt admonitio quæ de
nunciationem debet præcedere fieri possit p
literas,uel nūcium absenti tractat.d.p.m. de
simo.licet Hely.sup correct.vbi tenet qđ sic,
& idem Guil.in Spec.de denunc.§.1.alias 2.
53 vers.quid si moriens . † Item an denuncians
ꝓlatum debeat ab ecclesia hēre expensas not.
in Spec.eod.tit.§.vlt.in prin. vsque ad versic.
item pone.Nunquid aūt is contra quē facta
est inqsitio possit p familiares,vel cubicula-
rios,suos probare suam innocentiā , tractat
Guil.in Spec.de inq.§.1.vers. gnāir. p c.12.
q.2.manifeste & c. seq. & 2.q.7.cū pastoris.
Vtrum aūt impetrante inquisitionem re-
moto possit alter ipsam ꝓsequi, tractatur in
Spec.de inq.§.1.vers. quid si impetratio . de
quo dic vt scripsit d.p.m.in dec.cū oporteat.
sup fin.pen.gl.Et an inquisitore sup qbusdā
pronunciante expiret eius offiū super alijs
not.Ber.de re iud.cū I.& A.& in Spec.de in-
quisit.§.1.ver. & not. & vterque tenet q̄ nō
54 expirat . † An vero inqsitor attestationibus
publicatis possit super eodem crimine iterū
alios testes inducere,vel recipere,& de hoc p
d.p.m.in dec.fraternitatis. de testib. in 9. q.
& de testib.cū clamor.& dic vt ibi , & de hoc
etiam in Spec.de inq.§.nunc tractemus.ver.
sed nūquid publicatis,vbi tenet q̄ possit vbi
ex officio ꝓcedit, secus si aliquo ꝓponente,
vel prosequente inquisitionem, quia tunc te
neretur subornatio,& vt ibi not.potest inq-
sitor si in aliquo minus bene processerit il-
lud reuocare,& de nouo procedere, dic vt in
præd.dec.cum clam.scripsit d.p.m.Præmissa
autem in non notorijs locum sibi vēdicant ,
de notorijs vero,& forma procedendi in ip-
sis , uide quod plene scripsi in cōmento qđ
feci sup decreta vestra,de cohab.cler.& mul.
Qn̄ aūt delegationis litera impetratur sub
hac forma mandamus qtūs vocatis qui fue-
rint euocandi super propositis, & alijs nego
cijs contingentibus, [illegible] quitas quæ fuerint re
quirēda [illegible] intelligitur negocium delegatū
in modum iudicialis indaginis, non autē in
forma inquisitionis simplicis,vt de iudic. ex-
hibita.& ibi not.in 3 glos.vnde d.p.m. post.
Vincen.scripsit super ipsa gl.quod ex quo pa
tenter non constat q̄ hmōi negociū in mo-
dum cōmissionis cōmittatur, præsumitur q̄
in modū iudicialis indaginis fiat cōmissio ,
55 vbi ēt dicit in fin.† q̄ qn̄ fit cōmissio in mo-
dum simplicis inquisitionis semper cōsueuit
in ipsa cōmissione poni de insinuatinne cla-
mosa. Remittit aūt ad no.in Spec.de inq. §.
1. vers. quid si in litera . & de hoc scripsi in
mā rescriptorum.§.in 2. vero casu in fin.

SOLEMNIS, VTILIS, & quotidianus Tractatus de Excusatore sine mandato Excellentiss. V. I. interpretis, & magni practici domini Antonij de Canario.

SVMMARIVM.

1 *Excusator quis sit, & qualiter diffiniatur.*
2 *Excusatoris quale officium.*
Causa quas excusator allegare habet quomodo intelligenda.
3 *Excusator sine mandato an possit esse minor etiā & mulier.*
Excusationum triplex differentia.
4 *Excusator sine mandato ad quid admittatur, & quando. 5.*
Contumacia absentis Dei præsentia suppletur.
5 *Iudex ex officio potest probationes inducere, & supplere.*
6 *Absentia causa cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari. Item & innocentia.*
7 *Excusator quid differat à procuratore, defensore, & nuncio.*
Nuncius est instrumentum quo vox vnius vadit in alium.
8 *Excusator nomine cuius verba concipere debeat.*
9 *Excusator si non probat quod dicit, ad quid teneatur.*
10 *Exceptiones aduersus excusatorem quæ opponi possint.*
11 *Excusator nunquid procuratorem possit constituere.*

EXcusatoris materiā vtilē ꝓsequor p
duas particulas , quarū prima ponit
qōnes ꝯcernentes excusatorē sine mā
dato simplr̄ vsq; ad q.9. Secūda ponit qōnes
cōcernentes excusatorē abn̄tiæ. vsq; ad finē.
1 Quæro igitur † primo quis sit excusator.
Rn̄deo Spec.in tit.de his qui alie. no.in iud.
inter ver.excusator dicit q̄ excusator est qui
sine mādato ad causam ad ꝓponendas excu
sationes,seu cās abn̄tiæ nō causas causæ ad-
mittitur,de elect.bonæ el 1.& Spec.in tit. de

exc

excus.dicit q excusa‸or est is qui venit ad ꝑponendum causas absentiæ alicuius, qui nõ poterat ratione sui, vel causæ procuratorem constituere, uel qui vocatus erat, vt psonalr̃ veniret, allegat prædictum ver. excus. de dolo, & cont. cum dilecti. Sed contra attende q in 1. dist. dicit sine mandato, non ideo dr̃ q causæ absentiæ ꝑ procuratorem allegari nõ possint, sed quia si mandatum hr̃et ad proponendas causas absentiæ foret procurator nõ excusator. ff. de proc. absens. & d. c. veniens. quod aũt dicit ad causam, quia causa multis modis assumit, vt not. Ioã. And. in c. cũ dil. super gl. caus. de acc. Et intellige pro iudiciali cõflictu certarũ personarũ quod dic. de ver. sig. c. forus. in verbo causa. Quod aũt subdit. ad proponẽdas excusationes, seu causas absentiæ non causas causæ minus restringit excusatoris officium, qm̃ nõ solũ causas absentiæ allegare potest, sed ẽt causas causæ patentes peracta. amplius & causas absentiæ, vt dicam in seq. q. Quod aũt vltimum dr̃, admittitur, intellr̃ sine mãdato vt præmiserat, & adde seu venerit, vt in seq. descriptione, quia si non mittitur, venire põt, vt in dicta seq. q. dicam. Quod aũt in secunda descriptione dr̃, qui non poterat rõne sui, vel causæ constituere procuratorem, vel qui vocatus erat, vt personaliter veniret, non est satis dictum, qa licet possit citatus constituere procuratorẽ ad causas causæ, vel sit citat⁹ simplr̃ q veniat non personalr̃, non ideo excluditur accusator ad allegandũ absentiam, vel innocentiã, vt patebit in seq. q. Dic ergo ut prædicta effugias, q excusator est ille q sine mandato mittitur, seu venit ad causam in iudicio ad allegãdum causas abñtiæ, seu innocẽtiæ abñtis.

2 Secundo quæro, † quid sit offm̃ excusatoris, seu quas excusationes proponere possit excusator sine mandato hmõi. Rñdit Spec. in tit. de exc. in fin. remittens se ad Inn. in c. veniens. de acc. qui in prima gl. ut ẽt ibi eum refert, & sequitur Ioã. And. super 2. gl. dicit q offm̃ excusatoris est allegare causas absentiæ facti de proc. querelam. ff. de iud. l. si prætor. Ad causas causæ necessarius est procurator cum mandato, vel satisdatione. Dicit tñ q post lit. cont. in ciuilib. vel criminalib. vel in alijs vbi proceditur lite non contest. iudex anteq̃ condemnet in defensum cõtumacem admittet quemlibet allegantẽ iura causæ ẽt minorem. & forte infamẽ. ff. de proc. l. seruum quoque. §. pub. C. de proc. l. exig. in fi. & in d. c. veniens. fuit admissus non hñs mandatum, nec satisdans, nec persona co: iũcta ad causas causæ. Causas vero intellige q̃ colligũtur ex actis in eadem causa habitus. Non. n. credit posse ꝑducere testes, vel instrũ vel alias defensiones cum ꝓcurator non sit. Secus in causis absentiæ quas probare põt, & admittitur ẽt non satisdans. Dicit ẽt q ex cusator non allegat causas absentiæ de iure puta, corã vobis non tenetur comparere, qa excõicati estis, uel non ualet. hoc. n. non per excusatorem, sed per seipm̃, vel procuratorẽ proponere debet. de rescr. super literis Io. Et sm̃ prædicta intellr̃ dictum Guil. Anglici. q̃d idem Io. And. refert in tit. de defen. sup rub. dicens defensorẽ sine satisdatione admittendum ad allegandum causas absentiæ, vȝ in-

3 tellige meri facti, † quod dictum Inn. declarans Bart. in l. pen. §. ad crimen. de pub. iud. in 2. parte illius. §. in mã excusatoris ꝑmittit q talis excusator q non hẽt mandatũ, nõ curat an sit mulier, vel minor, vt not. in d. §. pub. Item non tenetur satisdare de rato. ita no. i l. in eo qd'. §. 1. ff. de re. dub. & vult Inn. in d. c. ven. Et demũ subdit q q̃dam sunt excusationes necessariæ, quæ impediunt reũ venire, vt puta, est infirmatus, vel carceratus ab alio, vel non põt transire ꝑ iter. istæ causæ põt allegari ꝑ quemlibet, nec reqritur q caueat de rato, qa velit nolit, pur sic est. quędã sunt excusationes ꝓbabiles, quę eũ excusant à ueniendo ꝓbabilr̃, põt tñ venire si vult, vt puta qa in illo loco habet inimicos, & sic excusatur à veniendo, vt l. de ætate. ad Treb. de leg. 1. l. sciendũ. §. 1. tñ si vult venire põt, tũc talis simplex excusator non admittitur sine mandato ad allegandũ talem excusationẽ, qa nescit q̃d abñs ille uelit. Quędã excusationes sunt mere volũtariæ, puta, qa tu non es merus iudex, hoc casu si reus vult põt prorogare iurisdõnẽ, ideo excusator nõ põt ꝑponere sine mãdato, cũ hoc ꝯsistat in uolũtate absentis, ita intelir̃ d. c. & dem̃ Innoc. sm̃

4 Bart. Conclusio ꝑdcõꝝ est, † q excusator admittitur sine mandato ad allegandũ q abñs non põt cõparere, sed non q nõ tenet. Amplius ex ꝑdictis patet q excusator sine mandato admittitur ad allegãdũ cãs causæ, q̃ colligunẽ ex actis in eadẽ cã factis, eo casu quo in abñtẽ põt diffinitiua snĩa ꝓmulgari in quacunque cã ciuili, vel criminali, siue excusator hmõi

hmôi sit maior,siue minor,masculus,siue fœmina,& ét infamis,siue q̃s sit absens cõtumaciter,siue nõ cõtumaciter,&sine satisdatione ꝑ d.§.publ.& ꝑ d.l.exig.in fi.q̃a ſm Inn.quilibet admittit ad allegandũ, & docendũ q̃d de iure partis,q̃a partis absentis contumacia Dei pñsentia supplet.C.de iud.l. ꝓperandũ.§.cum aũt. Et iudex non solum ꝓ se,sed quemcunque alium veritatẽ quærere debet. Sed Bart.in d.§.publ. dictũ Innoc.intelligit ꝙ vbicunque potest ſnia diffinitiua ferri in absentem quantũcunque sit causa. siue sit ciuilis siue criminalis,pecuniaria, siue capitalis,quilibet admittit sine mãdato ad ostẽdendũ de eius innocentia. Quod aũt d.§.loquat̃ in eo q̃ venit sine mandato,vel cũ mandato, maior sit siue minor,masculus,siue fœmina, seruus vel liber,cõiuncta ꝑsona,vel nõ,patet in verbo,à q̃buscunque defendi,& in verbo, quemuis verba facientem pro eo. Adde ꝙ loquatur in qualibet causa, patet ex principio d.§. q̃d aũt loquat̃ ↄtra allegantem innocentiam patet in verbo,& innocentiã allegantẽ. hanc lecturam ꝓbat Bart.q̃a ét nemine hoc petente iudex potest,& debet hoc ex suo officio facere.vt in auth.q̃ semel. C. quõ, & q̃n iud.ibi.Perquisita veritate.& in l.ampliorẽ. ꝑ.pe.C.de appell.licet gl.ibi dicat esse specia le in causa appel. Sed speciale est ꝙ in causa appellationis possit ferri ſnia in absentẽ, & ideo iudex inquirit veritatẽ ꝓ absente, & si põt suo offõ,multo magis quouis veniẽte, & de innocẽtia docẽte. Et illud vr̃ velle Inn. in d.c.veniens. Adde vt patet ex rõnibus allegatis ꝑ eũ.in quib.Bart.fundat se in d. §. 6.

5 Et ꝙ ex officio suo q̃n potest iudex ad diffinitiuam ſniam diffinire possit parte absente ꝓbationes inducere,& supplere tenuit Bar. in l.1.C.vt quæ desaduo.par.latius in l.4.§. hoc aũt.ff.de dam.infe.& in disputa.sua,quę incipit,Iudex maleficioꝝ. & ff.de pœ.l.si nõ defendant.& ff.de q̃õ.l.1.§.si quis vltro.Et si dixeris, ꝓcurator in causis relegatione supra interuenire nõ potest,vt no.in d.§ publ. & d.§.ad crimẽ,& d.c.veniens. Rñdet Bart. quẽlibet admitti ad innocentiã, nõ ꝙ possit facere aliq̃d ꝑ q̃d absenti piudicetur,& ideo nõ admittit̃ vt ꝓcurator q̃ nocet, & prodest domino,vt l.nõ solũ.ff.de proc.Sed tanq̃ q̃libet ad informandũ iudicẽ secundũ eũ,in d. §.publ.& in d.§.ad crimẽ.&in extrauagã.ad reprimen.super verbo,legitime.Nã ꝑ excusatorẽ hmõi non deducitur aliq̃d ius absentis,sed solũ ius publicum dixit Bal.in l.reos. circa fi.C.de accus.quia publ.vtilitatis est absentes à quibuscunque defendi,vt d.§. publ. Collige igitur quatuor casus, ꝙ aut excusator vult allegare causas causæ simpliciter. Aut causas causæ resultantes ex actis in eadẽ causa factis. Aut causas innocẽtię ex causa in qua ad diffinitiuã ſniam deueniri potest. Aut causas absentiæ.Primo casu nõ põt sine mãdato vel satisdatione de rato, vel ét cum mãdato,& satisdatione in causas à relegatione supra. Alijs tribus casibus,põt,vt patet ex prædictis. Et attendendum ꝙ differt allegare causas causæ resultãtes ex actis, & allegare causas innocẽtiæ. Quia primo casu admittit̃ excusator in oĩa causa. Secũdo demũ in causa in qua potest ad diffinitiuam ſniam deueniri,quia vtrũque iudex nemine fauente,seu allegãte simpliciter debet admittere vt patet ex superius alleg. oĩ.n. casu quo iudex tenet̃ seu põt,req̃rere veritatẽ ex suo officio ꝓ absente,& tenet̃ admittere quẽlibet defensorẽ, vt probant rationes Inn.& Bar.supradictæ.

6 Tertio quæro iuxta ꝓximę dicta, quare causa absentiæ potest in quacunque causa allegari, & innocentiæ demũ in causa in qua põt ad diffinitiuã ſniam deueniri. Rñdeo q̃a allegatio causæ absentiæ excludit dãnũ cõtumaciæ absentis,vt ea allegata,& ꝓbata causa differrat̃,vt dicã in q.27.quæ cõtumacia põt esse ét in causa in qua nõ põt ad diffinitiuã ſniam cõtra absentẽ deueniri, & sic dãnum cõtumaciæ q̃d multiplex esse potest,de dolo & cont.c.prout.& ꝑ totũ,& in Spec. de contum.§.tunc dicimus. Allegatio aũt innocentiæ excludit condẽnationẽ rei vt dicam in q. 11.quæ condẽnatio locũ habere nõ põt nisi in casib.in q̃b. põt ad diffinitiuã ſniam deueniri,nõ aũt excludit cõtumaciã,q̃a licet reus nõ teneat̃,seu nõ deliquerit,nihilominus cõtumax esse potest,& dãna contumaciæ pati.

7 Quarto quęro pro nominis intelligẽtia q̃d differat excusator à ꝓcuratore, defensore.& nuncio. Rñdeo à ꝓcuratore differt,q̃a excusator sine mãdato,vt dictũ est in 1.q.ꝓcurator cũ mãdato q̃ ad excusandũ tm̃ cõstitui põt,vt ff.de ꝓc.absens,& ad vnã rẽ ff.de ꝓc.l.j.§.1. A defensore aũt differt q̃a excusator ad allegãdũ cãs causæ resultãtes ex actis in eadẽ causa factis,& innocẽtiã rei,&causas absentiæ,vt dictũ est in 2.q.Defensor aũt ad totam

totā cām, vt not. Spē. in tit. de his q alie. not. in iud. inter. §. 1. ver. defensor. De nūcio aūt qa excusator cōcipit verba in persona sua, vt dicā in seq. q. Nūcius in ꝑsona dñi. Nūcius est velut pica, & organū quo mediante vadit vox vnius ad aliū, & nihil ꝑ se agit, sed dñs ꝑ eū velut ꝑ epist. ff. de cōst. pec. l. q aūt. §. fin. cū l. seq. vbi de hoc ꝑ gl. & Bart. & not. C. si qs alt. vel sibi. l. multū interest, in gl. in ver. pōt. & Spec. in tit. de ꝓc. §. vt aūt. ver. & not. ꝙ large. Hoc tñ. noium sæpe vnū ponit pro reliquo, & ꝓsertim ꝓ excusatore nā sepe excusator idē ꝓcurator, vt d. c. veniēs, dr̄ defensor, vt d. §. publ. in gl. magna, & in §. ad crimē, & in l. in eo. §. 1. ff. de reg. iu. Et dr̄ nūcius, vt d. c. bon. de cl. & d. c. ven. de acc. Nam, & ꝓcurator dr̄ nūcius, sed nō ecōuerso, vt d. Spec. in ver. & not. Ponunt̄ ꝓprie, & iꝓprie ſm subiectam mām, vt ex prædictis verbis patet.

8 Quinto quæro, † qualiter excusator debet verba cōcipere, an videlicet in ꝑsona sui vel rei cuius absentiā vel innocētiā allegat. R̄ndeo qđ debet cōcipere verba nomine suo ꝓprio. Cū rōne publicæ vilitatis nō rōne vtilitatis priuatę admittat, vt d. §. publ. & humanitatis rōne qa qlibet homo debet alij bene facere. vt ff. de fer. expor. l. seruus ea. Nā. n. ꝯstituit cognitionē inter nos. ff. de iust. & iu. l. vt vim. & ff. de app. l. nō tm̄. in verſ. humanitatis rōne, & qđ ibi no. in 1. gl. sicut dicemus in tutore. ff. de his qb. vt indig. l. tutorē. & C. eo. ti. l. polla. & qđ ibi not. in 1. gl. in ver. pupilli nomine, & in cōiuncta ꝑsona. C. de proc. l. exig. Dicēdo ego dico Titiū accusatū, seu inquisitū absentē ex tali casu iusta, & cōparere non posse, vel cū fore innocentē, & terminū ad ꝓbandū peto. Sane, & si dicerem nomine Titij dico, & c. admitti deberē, vt d. l. nō tm̄, qa intelligeret̄ nomine Titij. id est ad vtilitatē Titij, vt not. in d. l. tutorē, & d. l. polla. si tñ simpliciter cōpareret, vt p̄misi, malefaceret iudex cogere eū ad exprimendū quo nomine ageret, & cōparere, vt dicit Inn. in simili. in c. cū olim. de test. ſm Bart. in d. l. nō tm̄. Ego cōsueui dicere cōparet talis excusator, seu defensor sub ꝓprio noie, necnon excusatorio seu defensorio noie Titij, & tanq̄ vn⁹ de pp̄lo & ꝓ interesse pub. & oi mel. mō noie, & ca, & forma qb. magis, & melius possit, & debeat ꝯiūcti vel diuisim, & c. vti sivno mō possit excludi alio nō excludat, & ꝯsuetudo in p̄dictis amittit defensorē quocunq; noie cōpareat.

9 Sexto quæro † ad qđ teneat̄ excusator si non ꝓbat qđ deducit iudex sup excusatione ꝓposita pōt procedere duobus modis. Vno mō sup excusatione simplr̄ ꝓcedendo ad instantiā excusatoris, & tūc excusator non probans, de calūnia venit cōdēnandus extra ordine, sicut dicimus in denūciatore suā denunciā corā iudice ꝓsequente. ff. ad Turp. l. ab acc. §. denunc. & ff. de cust. reo. l. diuus, vbi de hoc ꝓ Bart. & in c. fin. de cal. Ac ēt debet cōdemnari in expensis, sicut condēnat̄ reus. vt no. C. q acc. nō pos. l. q de crimine, cum suo nomine compareat, vt dictū est in prox. q. & sicut cōparens in iudicio sine mādato. C. de proc. l. licet. & qđ ibi not. per Doct. Alio mō pōt ꝓcedere iudex ex suo offō ꝓ inqsitionē ꝓp illā excusationē q̄ corā eo allegat̄, & tūc perinde hr̄ ac si iudex ex officio suo mero, & simplici moueret̄, & in nihilo excusator tenetur. Quinetiam non prohibet̄ eo casu excusator esse testis sicut dicimus in denūciatore vt scripsit Bar. in d. l. diu⁹, qa dicto casu iudiciū totū fundat̄ in iudice inqrēte, q teneť, & pōt perquirere veritatē, vt dictum est in præc. q.

10 Septimo quæro, † Iuxta præmissa q̄ exceptiones opponi possunt contra excusatorē. R̄nsio patet ex dictis in p̄cedendi. q. qa si iudex ꝓcedit ad instantiā excusatoris opponi poterunt oēs exceptiones q̄ opponi p̄nt contra personā accusatoris seu cōtra personā illius q alieno noie cōparet, sicut dicimus in denūciatore, de acc. c. licet Hely. & tenet Bar. in d. l. diuus. & sic opponi poterit ꝙ est minore excōicatus, & filius ideo obstat. l. exig. in fi. C. de proc. qa est speciale ibi in filio ſm doc. q pōt cōparere sine mādato ad plenā rn̄sionē in causa patris absentis, in quā poterat ad diffinitiuā ꝓcedi licet foret minor, ergo secus in alijs, & iudex ad instantiā accusatoris seu actoris, & ēt ex suo offō poterit talē excusatorē repellere. ex suo tñ offō poterit inqrere veritatē, & sic ad sui informationē audire minorē fœminā, & quēcunq; allegantē, & sic intellr̄ lect. Bar. in d. §. pub. & qđ dictū est in 2. q. Et ex his ēt patet ꝙ excusatorem primo mō sumptū iudex tenet̄ admittere. Scđo aūt mō assumptū nō nisi vt iformet, vt dictū est.

11 Octauo quæro † an excusator hmōi possit ꝯstituere ꝓcuratorē ad excusationē ꝓpositā ꝓsequēdā. R̄ndeo ꝙ sic, qn̄ iudex ꝓcedit ad instantiam excusatoris, cū ad eum causæ periculum spectet, licet aliud sit in ꝓcuratore, & tutore

tutore qui ante lit.cont.procuratorē non cō stituunt.C.de proc.l.neque. vt cōcludit post multa argumenta, ꝓ,& ꝯtra Spec.in tit.de ꝓcur.§.1.ver. sed nunq́d defensor q licet loquat in defensore q satisdedit iudicatū solui idē in executore prędicto qui satisdare nō tenet,vt dcm̄ est in 2.q.ꝑ rōnes alie. per Spec. in d.ver.sed nunq́d defensor.& in ꝓxima q.

1 Excusator sine mandato quomodo innocentiam proponere posit.

2 Absentis probata per excusatorem innocentia, quid habet facere iudex.

3 Innocentia per excusatorem in qua iudicij parte allegari posit.

4 Excusator nunquid posit à grauamine, seu sententia appellare.

Excusator post latam sententiam comparens vtrum posit à sententia appellare.

5 Excusator appellās pro eo qui ad suppliciū ducitur nūquid posit sine mādato ꝓsequi appellationē.

6 Innocentia post sententiam in rem iudicatā trāsactam reo etiam inuito, an & quibus casibus allegari posit. & coràm quo iudice.

7 Excusator absentis quas excusationes meri facti posit allegare. 10.

8 Absentiæ causa iuxta qua dicenda.

9 Excusator absentis qui metu supplicij aufugit nunquid admittendus.

11 Absens qui dicatur, & absentia quomodo probetur. 12.

13 Absentia sola nūquid ꝓbet impedimentū iustū.

14 Excusator absentis petens terminum citationis prorogari vt absentem inueniat quē nescit vbi sit nunquid audiendus. Et quid si dicat se non inuenisse. 15.

16 impedimentum puri, & meri facti absentis quō probetur. Et an sufficiat impedimenti semiplena probatio. 17.

18 Impeditus an teneatur excusatorē mittere, quid iuris si mittatur.

19 Item si non mittat.

21 Excusator allegans impedimētum facti præcisi, nunquid audiendus.

22 Excusator in causa capitali an satisdare debeat de præsentando finita absentia causa.

23 Procurator cum mandato generali nunquid absentia causas proponere posit.

24 Absentiæ causa vtrum posit inuito absente allegari, & probari.

25 Excusator nunquid posit allegare eius absentiā contra quem petitur sententia executio.

Secunda Tractatus particula.

NOna qō circa secundam partem cōcernentem qōnes allegantes causas innocentiæ † qualiter innocentiam poterit excusator iste proponere. Respōdeo illam per quam constet reum non deliq̄sse, vt si condēnatus, vel inq́situs de homicidio probaret hoīem qui dicitur occisus superuiuere, non aūt posset proponere innocētiam per quam constaret delictum cōmissum qua cunque rōne non punibilem. puta q̄a occisus poterat impune offendi, vel delictū erat præscriptum ex forma statuti,& similia, q̄m id non posset iudex ex suo officio reo non properāte supplere,vt dixit Bart.ff. de pœ.l. absentem.in 4.q.in §. neque per excusatorē sine mandato id deduci vt dictum est in q. 2. 1

2 Decimo quæro, † ꝓbata innocentia per excusatorem q́d hēt facere iudex. Rn̄deo q habet reū absentē absoluere ſm Bart.in extrauag.ad reprim.sup verbo, ad receptionē, alleg.C.de iud.l.prop.§.finaūt.& merito q̄a constito de innocentia ēt nemine de innocentia ꝓponente,debet iudex reū absoluere vt.ff.de pœ.l.si nō defendantur.& l.vnius.§. cognitiurum.ff.de qō.vt dictum est in 2.q.

3 Vndecimo quæro, † q̄n possit innocētia allegari.Rn̄deo in quacūque parte iudicij ēt post publicationē ꝓcessus, & post ꝯclōnē in causa, cū constita innocentia totū iudicium resilit in iudice inq́rente. seu in causa cognoscente.vt tenet Bart.ff.de q.l.1.§.si q̄s vlto. & l.4.§.hoc aūt iud.ff.de dam.inf.& in d.l.si non defendantur.& in disputatione sua. Iudex maleficiorum, allegat. in 2. quæst.

4 Duodecimo q̄ro,†an excusator possit grauamine,seu à snia appellare. Rn̄deo a grauamine, seu à snia interlocutoria in cā excusationis planū est posse appellare, q̄a ad eū cāe piculū spectat,vt dcm̄ est ī 6.q.Idē à diffinitiua si subseri.excus.ꝓposita iudex sniam diffinitiuā ꝓmulgauerit eadē rōne.cū ī ea appellatiōis cā possit grauamē suū releuare.ff. de app.l.1.& grauato rīr appellatio sit ꝓmissa.C.si vt se ab hēditate abst.l.1. & de app.l. & in maiorib.ff.de app.à snia. Sed dubium est,an excusator cōparens post latam sniam possit à snia appellare.Rn̄deo non nisi ꝓ eo qui ducit ad mortem, & intra tp̄a q̄ ad appellandum req̄runtur,quo casu ēt reo inuito quilibet humanitatis noīe appellare pōt, ut l.

vt l.nō tm.ff.de app.ergo C.de app.l.ad dictos.& C.de epi.aud.l.ad duos.q humanitatis rōne exposita cōferi dicto casu beneficiū in inuitū.vt notaĉ in d.l.nō tm,in gl.vlt,&ff. de reg.iur.l.inuito.& eo.tit.c.inuitū lib.6. p Dyn.& ff.de neg.gest.l.soluēdo.p Bar.qđ in teresse humanitatis nō attenderet in alio casu,quo qs p̄iudicare posset,vt dictis iurib.no.

Decimotertio quæro p intelligentia præmisse quæstionis, & maiori declaratione no
5 stræ materię.† An excusator appellās p eo q ducit ad mortē possit appellationē psequi sine mādato.Rńdeo p concordia Bar. & Bal. q videtur in dicta quæstione contrarij,dic qđ ad plenā defensionē non admittit ne processus excusatoris p̄iudicet reo cui ius est acquisitū p appellationē.ff.an p aliū causa app.l. 1.cōiuncto d.§.ad crimē,sicut in causa principali,& sic loquitur Bal. in d.l.addictos, in fi. C.de ep.aud.ad allegandū aūt,& pbādū causas innocentiæ bene admittit sicut in causa principali.Et sic loqtur Bal.in d.l.nō tm. dū ad prędicta alleg.Bar.in l.si nō defendant.ff. ad pœn.& l.1.§.pen.ff.de qō.Nā innocentia in causa capitali ēt reo inuito allegari,& pbari pōt humanitatis rōne vt d.l.non tm, & quod ibi not.in vlt.gl.& dictum est supra.

Ex his patet qđ talis appellatio vtilis est, qa deuoluit causam ad superiorē corā quo innocentia allegari,& pbari poterit, qđ nō posset causa p appellationē nō deuoluta, & qa cū mandato poterit prosequi causam ad plenā defensionē sicut in causa principali cū reus sit in vinculis.vt dicit Bald.in d.l.addictos,&tenet latius Bart.in d.l.ad crimē,&qa si iudex à quo vellet appellatione interposita sniam exequi,posset excusator ei de facto resistere,qa p appellationē ablata est iurisdictio iudici à quo sm Inno.in c.si qn̄ de offic. deleg.quē allegat,& sequitur Bal.in d.l.addictos, de episcopali audien. ad hoc l. phibitū & quod ibi not.C.de iur.fisc.lib.10.

6 Decimoquarto quæro, † An post sniam in rē iudicatā transactā, possit excusator rei innocētiā allegare, & si possit corā quo iudice. Rńdeo, qō pcedit in causis capitalib. in qb.potest innocentia,reo inuito,allegari, vt dictū est in duab.proximis qōnib qa in alijs facit ius.ff.de statu homi.l.quantū. In quib. causis capitalib.pōt allegari innocentia post rē iudicatā inuito condēnato p ipsum cōdēnatū.ff.de q.l.1.§.si qs vltro.& in Spe. de accu.§.seq tur.ver.sed pone. licet hoc male Italici obseruent.Dicit Io.And.ibi in additionibus sic.Per quemlibet ēt posset illiā ex suo officio iudex inqrere. Sed in innocētia pbata nō posset iudex absoluere. qa nō pōt sniam corrigere.ff.de re iud.l.iudex postq,sed debet principi rescribere.vel petitionē dare in cōi,qa cōe nō recognoscit superiorē vt d. l. 1.§.fi.ff.de qōni.qđ ibi no.p Bar. Corā aūt iudice ad quē allegare innocentiā nō posset, qa ad eū non est iurisdictio deuoluta neque deuolui potest.cū ad appellandū tpa sint diuersa vt dictū est in proxima qōne.Posset tn̄ excusator p viam supplicationis principem seu commune adire vt de iudice dictum est.

Decimoquinto, Circa tertiam partē qōnis excusatoris allegātis causas absentiæ pu
7 ri,& præcisi facti,†Quas excusationes meri, & præcisi facti possit allegare. Rńdeo illas q iustā hńt rōnem.vt d.l.inter.& d.l.pen.§. ad crimē.ff.de publ.iud.Exēpla patent in l.2. ff. si qs cautio cū duabus legib. sequentib.vsq; ad.§.quantū,vt si valitudine tēpestatis maritimæ seu terrestri,vt fluminis furore,detētione,carceratione,absentia longinqua,puta vltra mare,& similia,p quæ qs præcise comparere nō posset velit nolit vt dictū est in 2. q. Oē.n.impedimentū meri, & præcisi facti iustā absentię rōnē habet vt in d.2.q.dictū est, nisi causa impedimēti fuerit vt statim dicam.

8 Decimosexto quæro,†Quid si impedimētū meri, & præcisi facti cōtingit culpa absentis,an causa absentiæ dicaĉ iusta. Rńdeo,aut culpa est præordinata ad casum cōtingētem. aut nō primo casu causa absentiæ nō est iuxta v.g.Si absens facit se capi à magistratu vel detineri à priuato,ne posset cōparere, vel in suspicione delicti ne citari posset iuit in partes lōginquas vt ff.si qs cautio.l.2.§.fi.ibi,nā ipse hoc affectauit vel cām pstitit nō pderit exceptio,Secūdo casu sic, vbi abńs deliqt in loco in quo residebat,& pp delictū captus, & in carcerat' est à magratu,vel trāsiuit p territoria hostiū,& captus est.nā talis culpa non fuit pordinata ad hūc casū seu effectū vt cōparere nō posset,vnde abńti nō est imputanda,vt ff.ad l.Rhod.de iactu l.si vehēda.§.1.& ibi not.ff.de imp.in reb.dot.factis.l.an in totū,siue iuste detineaĉ siue iniuste,&siue p magistratū iurisdictionē hńtē,siue p priuatū vt d.§.fi.in prin.per quem ibi hoc tenet Bar.& Spec.in tit.de acc.§.pen.vers.item quæritur

&

& melius in vers. quod si quis in additio. Io. And. vbi vult q defensor potest allegare absentiã banniti de alio maleficio, & pp ipsum maleficiũ absentis. Sed si foret absens suspicione maleficij de quo inquirit dicã statim.

9 Decimoseptimo quæro, † q d si suspicione delicti reus se absentauit, & casu cõtingẽte si ne sui culpa cõparere non põt verbi gra, delinquens timens pp delictũ capitale de quo diffamabat, ne caperet aufugit de ciuitate, & eius territorio, & iuit ad ciuitatẽ vicinã, vbi pp inimicitias post eius accessum surgentes inter ciuitatẽ originis in qua dr deliquisse in illa ad quã se cõtulit captus est, & in carceribus positus. An allegãs eius absentiã p ptãtẽ de maleficio inqrentẽ debeat admitti. Hic casus, & sequens in proxima qõne dederũt causam huic summulæ. Videbat. n. q sic. qa culpa fugæ nõ tẽdebat ad inimicitiã, & capturã hmõi. vt dictũ est in pcedenti pxima. q. Sed rñdebatur q licet absentia sit excusabilis pp culpã fugæ tendentẽ ad non comparendum, multa allegata fuerũt p, & cõtra. Finalr puto q admitti debuit excusator. qm excusatio puri, & pcisi facti admitti debet vt d. §. ad crimẽ. & dictũ est in 2. q. & d. §. publ. nõ obstãte culpa fugæ qa illa militaret si sola adesset. vt dictũ est in pxima q. Nã eo casu ideo excusator nõ admittit, qa fugã affectauit, & causa fugæ fuit. vt d. §. fi. Sed casus contingens capturę eũ excusat. qa illũ nõ affectauit neque causam pstitit. Et si dicat casus contingit pp fugam. Rñdetur qd fuga non debet considerari, qa non tendebat ad dictũ casum, vt in pxima qõ. dictũ est. Rursum fuga nõ reddit eũ contumacẽ, cõfessum, vel conuictum. licet reddat eũ de maleficio suspectũ. vt not. per Cyn. C. de rapt. vir. l. 1. p Bart. in l. ex Corn. ff. ad syll. & p Io. And. in tit. de præsum. in §. species. vers. violenta in additio. Spec. & dixit plene in tract. de qõ. & torm. §. 2. q. 7. & absentia prædicta habet duplicẽ causam absentio, vz fugæ, & capturæ prima iniusta, secũda iusta. Et sufficit vna causa iusta vt d. l. inter. in verbo, iusta rõne, quæ non tollitur p iniustã. Et qa si post primam citationẽ fugeret, oporteret eum iterũ citari. nec illa fuga eũ redderet cõtumacẽ pro alijs citationib. vt not. de dolo, & cont. c. 2. in gl. videbit, l. b. 6. C. quõ. & quan. iud. l. ea quæ in fi. Oportet citari ergo vt cõpareat, & cõparere possit. & eius absentiã allegari. nec fuga concludit necessario q citatus nolit cõparere, & q hodie fugiẽdo cõparere non vult cras citatus velle cõparere poterit, qa volũtas est ambulatoria. ff. de adimen. leg. l. 4. & sufficit impedimentum facti absq; eo quod appareat, an velit cõparere si impedimẽtũ cessaret, aliter nõ excusaret abñtia facti si de volũtate, nõ quod iura non reqrãt, vt d. l. inter. & d. §. ad crimẽ. & d. §. publice, & d. c. veniẽs. impedimẽtũ igr solius absentiæ in casu pposito allegari non põt, sed impedimẽtũ captiuitatis subsecutæ pp inimicitiam inter dictas ciuitates exorium sic.

10 Decimooctauo quæro † retẽtis terminis qõnis pxime pcedentis q si retentus, & captus nõ valens exire de carceribus alio modo, pmisit sub graui pœna nõ recedere de ciuitate, & fideiussores dedit, an excusator allegãs detentionẽ carcerationẽ, pmissionem, fideiussionẽ hmõi sine mandato admittitur. Rñdeo non, qa talia impedimẽta non sunt meri facti, sed iuris, q̃ allegari non pñt p defensorẽ sine mãdato, vt dcm est in 2. q. Non enim dicto casu tenet abñs facto pciso, sed obligatione de nõ recedẽdo, qua nõ obstãte cõparere põt si velit, & forsan tenet. cum pp delictũ grauius, seu capitale citet, de quo de re iud. l. ptumacia. §. pœnes. & l. 2. §. exhibendũ. ff. de cust. reo. p Bart. in disputatione sua statuto ciuitatis Lucanæ cauet. Amplius idẽ foret dicẽdum si excusator allegaret raguna mẽtũ guerræ inter dictas ciuitates exortæ. qm impedimẽtũ guerrę nõ est meri facti, sed iuris, dũ nõ allegat, q nõ possit pcise, sed q nõ tenetur pp guerram, vt dcm est. Quin et pp cões guerras patriæ non excusat quis à cõparendo, cum cõparere possit, maxime eũ saluo cõductu. tenẽt dñi de Rota eoR pclus. 327. p d. c. dilecti. in verbo, discrimina viaR, de dolo, & cont. pp inimicitias aũt personales, & capitales bene excusant vt lite non cõtest. c. accedens. de re iud. cle. pastor. illas tamen non posset excusator sine mandato pponere. qa non sunt meri facti, vt dictũ est.

11 Decimonono quæro † q s dicatur absens. Rñdeo. absens cẽr in pposito q abest à ciuitate merũ imperium hñte, sicut olim à puincia, de pœnis l. abñtem, in prin. C. de accus. l. abñtem. C. de adult. si quodam. ff. eo. l. si maritus. §. l. Iul. & qd' ibi not. Ad hoc vt qs dicatur abñs facit quod scripsit Bart. ff. de damno inf. l. 4. §. prætor ait. & l. quamuis. in v. q. & de ver. obl. l. 1. in princ. & d. §. lex Iulia. & Bald.

& Bald. in l. fin. §. vbi autem, lo. 1. C. de bon. quę lib. ad hoc l. abesse ff. de quib. cau. maio. & l. præses, cum seq. cũ gl. sua. ff. de procur.

12 Vigesimo quæro † qualiter probet absentia huiusmodi. Respondeo, probatur per famã. vt no. Spec. tit. de accusatore. §. 1. ver. sed qđ si ille. Sola enim fama, & vulgi opinio suf ficit in tali probatione dicit Bart. in extrauagãti ad reprimendũ in verbo, per edictũ, per tex. in auth. de exhibendis, & introducendis reis. §. si vero, col. 5. Itẽ iudex põt, & debet de absentia se informare, & id examine in quã terram abijsse dr̃ per dictum tex. ex eo enim ꝙ dicit abijsse dicitur apparet qđ sufficiat sola fama, vel vulgi opinio, & põt se informare iudex ẽt summatim, & parte nõ citata, secundũ Bart. in dicto verbo, & per editũ. Rursum probari potest ꝑ discussionẽ fiendã per nunciũ seu nũcios. nã sicut fit de bonis, ita de ꝑsonis secundũ Bart. in d. §. ꝑtor. & ff. de lega. 2. l. cum q dam. Ad hoc ꝙ dicitur in probatione negatiuæ in l. hoc iure. ff. de verb. oblig. per Bart. & de accus. c. super his, ꝑ Innoc.

13 Vigesimoprimo q̃ro † an sola absentia ꝓbet iustũ impedimentũ, Rñdeo nõ, nisi cõcludat iustam rõnem vt d. l. inter. §. ad crimẽ. & d. §. publice. & d. c. veniens. Iustam autem rationem concludit si ex illa insurgat impedimentũ. vt comparere non posset, vt q a sit absens vltra mare, vel in loco ita remoto, ꝙ cõparere nõ posset ad se excusandũ, vt dictũ est in 2. q. & ꝑptterea oportet ꝙ probet fama absentiæ in quã terrã abijsse dicat, vt dictũ est in ꝓxima quæstione, vt sic cõcludat necessario iustã absentiã, & absentiæ rationem, simplex enim probatio absentię nihil cõcludere velut incerta ꝓbatio. de probatio. c. in præsentia. C. vnde liberi. l. non hoc. posset. n. esse absens in loco vicino, & sic cõparere posset, & processus notitiã hr̃e. sicut dicimus de citato ad domum, vt subdam in quæstione 29.

14 Vigesimosecundo quæro † iuxta ꝓmissa. Excusator ignorãs in quo loco citatus sit absens cõparet, & allegat absentiã, & petit terminũ citationis rei ꝓrogari, vt possit inuenire absentẽ, q a ignorat vbi sit. an debeat audiri. Rñdeo sic, faciẽdo primo fidẽ de citatione, ſm ea quæ dixi in 20. quæstione. quo facto debet ei terminus assignari, vt eum inueniat, & ei denũciet, vt C. vbi de crimine agi oportet. auth. qua in ꝓuincia, ſm Bart. in extrauagãti ad reprimendũ in verbo, ꝑ edictũ.

15 Vigesimotertio q̃ro † qđ si excusator dicit se diligẽter inquisiuisse, & nõ potuisse iuenire vbi foret. Rñdeo iudex ꝓcedet tanq̃ ↄtra cõtumacẽ. Nã post illã dilationẽ, siue veniat. vel mittat legitime audiẽt a's sec", vt d. auth. qua in ꝓuincia ſm Bar. in d. verbo, ꝑ edictũ.

Vigesimoquarto quæro dictũ est qualiter probetur impedimẽtum surgens ex absẽtia.

16 † Qualiter ꝓbetur impedimẽtum meri facti absentis pone carcerationis, & similiũ. Rñdeo. Iac. de Are. & quidã alij vr̃r voluisse ꝙ debeat ꝓbari plene ꝑ testes, vel instra. ff. de re mil. l. 3. §. q ad diẽ. & l. q cõmeatũ. 6. q. 1. ꝑtitium. de res. in int. c. ex lr̃is. Spec. in tit. de appel. §. nũc br̃. ver. q d ergo, vr̃ dicere ꝙ sufficiat iurm̃, quod tenuisse vr̃ Bart. ff. de excus. tut. l. scire oportet. §. sufficit, allegat de elec. q a ꝑp circa fi. ad quod 22. q. 1. c. 1. & maxime cũ vno teste. de ꝓcur. ex insinuatione, vr̃ enim ꝙ hoc casu sufficiat ꝓbõ semiplena. vt d. c. ex lr̃is, & d. c. cum Berthol. Io. And. in d. ver. q d ergo. in addit Spec. vr̃ velle ꝙ si ꝓbõ habet fieri de loco vicino reqritur plena ꝓbatio, alias sufficit iurm̃. Finaliter Gul. vt refert, & seqtur Bart. in l. 2. §. quod diximus. ff. si q s cautio. Host. Arch. & Io. And. in c. 1. de dolo, & cont. lib. 6. tenet hoc relinquẽdũ arbitrio iudicãtis, q habet ↄsiderare qualitatẽ ꝑsonæ, & impedimẽtum quod ꝓponitur, & alia adminicula, & ſm qualitatem q̃nq; exiget plenam ꝓbõnem, q̃nque exiget iurm̃. de iureiur. c. fin. & quod metus causa cap. fin. & quod notatur. 96. dist. tanta. in gl. ord. quod ſm præfatos Doct. quod ẽt sane intelligenti voluerit Iac. de Are. Spec. Io. And. & Bart. in præall. locis. Et prędicta ꝓcedunt in prin. In excusatore aũt si notitiam hr̃et absentiæ, & impedimenti ꝑ veritatem idem putarem, cum nomine suo compareat. vt dictum est in 5. q õ. Si vero certam notitiam non hr̃et oportet eum probare ꝑ famam sicut de impedimento longinquo absentiæ dictum est in 20. q. vel ad alias cõiecturas cum sufficiat probatio per coniecturas vt dictum est.

17 Vigesimoquinto quæro. † An sufficiat semiplena ꝓbõ impedimẽti. Exẽplũ constat ꝙ ꝑ mare fuit tẽpestas. ita ꝙ nõ potuit tali tempore nauigari. Bart. in l. 2. §. qđ diximus. ff. si q s cautio. dicit ꝙ nõ. Immo. debet ꝓbari qđ ipse, de domo sua recessit, & tpe debito fuit ad mare. & eo tpe tẽpestas fuit in mari, ꝑp quam fuit ita impeditus, qđ venire non potuit.

tuit.ff.de re mil.l.q cõmeatus. Vnde est con suetudo q in terris maritimis fiat ꝓtestatio q ꝑ impedimẽtũ maris nõ possit trãsire, cũ ipse sit ibi causa trãseundi sm Bar. Qđ dictũ ꝓcedit qñ ex alio facto vel nõ facto est præsumptio cõtra eũ, qđ si cessasset impedimentũ non venisset, vt in exẽplo Bart. quo nõ accedens ad mare præsumit cõparere voluisse. qa impedimentũ cõparere volentis absentẽ nõ excusat, sicut si alia ꝓsumptio nõ resultat. vt qa sit in ciuitate iuxta mare posita, vel in carcerib. qa tunc sufficit ꝓbõ solius impedimẽti. qa nemo ꝓsumit sua defensionẽ omittere, vt dixi in 17.q. Tutiũ tñ foret quod ꝓtestaret vt supra, vt dicimus in debitore ad certã diem, vt excusetur à mora ꝑ lapsum diei. ff. de constit. pec. l. item illa per Bart.

18 Vigesimosexto quæro. † An impeditus hmõi teneaꝛ mittere excusatorẽ, attẽde q ꝓcedit qñ non teneꝛ mittere excusatorẽ qđ est regulare de quo ꝑ Doct. C. de rest. mil. l. 1. & 2. §. si quis in iud. ff. si quis cau. ꝑ Gul. & Bar. & de ꝓc. c. quer. & de dolo, & conr. c. cũ dil. & ꝑ Doct. & gl. Rñdeo sic, vt notaꝛ in c. quer. in gl. in verbo, detentus, & in d. c. cũ dilecti. in gl. magna super verbo responsalem.

19 Vigesimoseptimo quæro. † Quid si excusator mittaꝛ vel veniat, & ꝓbet iustã rõnẽ seu iustũ impedimentũ absentis. Rñdeo iudiciũ differi. ff. de iud. l. si prætor. ff. si quis cautio. l. 2. §. si quis in iudic. de elect. bonæ. de dolo. & cont. cap. cum dilecti. & d. c. veniens.

20 Vigesimooctauo qro. † Quid si non mittit excusatorem vel nõ veniat excusator pro absente. Rñdeo siue non mittat. quia nõ possit. siue non mittat qa negligit, tenet ꝓcessus cõtra absentẽ. sed rescinditur ꝑ restõnẽ. Sed si cõpareret excusator, & de impedimẽto doceret ꝓcessus foret ipse iure nullus vt not. ff. de re iud. l. quæsitum ꝑ gl. & Bar. in d. l. 2. §. si quis in iud. & in d. c. quer. & in d c cum dil.

21 Vigesimonono quæro, † Quid si excusator allegat quod citatio nõ potest peruenire in notitiam absentis, vel aliud impedimentũ ꝓcisi facti, iudex vltra ꝓcedit. An valeat processus. Rñdeo sic nisi excusator obtuler. t se. ꝓbaturũ, & iudex contẽpserit. de appel. c. interposita. Saluum tñ est ius parti petendi restitutionẽ ex causa iniustæ absentiæ. C. qño, & qñ iudex l. ab eo. ff. de in integrũ rest. l. fi. & ibi notaꝛ. Non. n. est necesse ad validitatẽ ꝓcessus qđ citatio ꝑueniat in notitiã citati nisi iudici cõstet de impedimento, vel ꝑ eum steterit quo minus cõstaret sm Bart. in extrauagãti ad reprimendũ. in verbo, neglexerit.

22 Trigesimo quæro. † Excusator in causa capitali allegat causas absentiæ. iudex vult q satisdet de illo prẽsentãdo tpe quo iusta causa absentiæ poterat esse finita. An id teneatur. Rñdeo nõ qa nulla lex hoc dicit. Facit. ff. de coll. illic. l. 3. in fi. de trãs. c. 2. de sent. excõ. 15 q. lib. 6. sm. Io. And. hãc qõnẽ latius ꝓsequẽtem, & vt præmittitur concludentem in tit. de defensore super rubr. in additionib. Spec.

23 Trigesimoprimo quæro. † Absens impeditus impedimẽto puri facti cõstituit ꝓcuratorẽ ad agẽdũ, & defendẽdũ in cã capitali sed nõ excusandũ seu allegãdũ causas absentiæ. An poterit illas causas ꝓponere. Rñdeo q nõ hẽt dubiũ, qa si põt sine mandato, multo fortius cũ mãdato gñali. Sed dubiũ foret an posset cãs absentiæ iuris ꝓponere cũ ad eas ꝓponẽdas nõ fuerit expresse, & spãlr cõstitutus. quod non facit ad nostrũ opusculũ quo solũ de excusatore siue mãdato agimus. Dñi tñ de Rota eoꝝ cõclusione 326. tenẽt quod sic. Adde rõnem, qa habens certam formam mandati fecit aliqd quod valet nõ est contra sed iuxta mandatũ, vt ad ꝓpositum dicit Io. And. in tit. de excusatore, super rub. in Spec.

24 Trigesimosecũdo qro. † An causę possint cõtra volũtatẽ rei allegari, & ꝓbari. Rñdeo nõ, cũ ꝑ allegationem causaꝝ absentiæ sola cõtumacia excludaꝛ vt dictũ est in 26. q. quæ cõtumacia volẽte reo excludi non põt. Sicut dicimus in coniunctu ꝑsona quæ contra voluntatẽ dñi non admittiꝛ, vt notaꝛ in Spec. de con. pers. vers. licet aũt, & vers. itẽ qđ agit cõtra voluntatẽ, licet ad allegandum causam innocentiæ excusator reo inuito admittatur, ff. de pœ. l. si nõ def. ff. de q. l. 1. §. si q s vls. patet ex dictis in 12. q. cum duab. seq. Rõ driæ est, qa pęna cõtumacię respicit annotationẽ bonoꝝ seu dãnũ bursale, pœna innocẽtiæ respicit ꝑsonã cuius correus dñs nõ est ff. ad l. lib. homo. ff. de app. l. non tñ. Si tñ pœna nocentis respiceret bursale damnum nõ posset absentia innocentiæ allegari inuito absente, qa põt pati se dãnari, Rursus si absens posset dãnari ad mortẽ ex forma statuti, nõ posset ꝓponi causa absentiæ eo inuito, qa causa absentiæ nõ excludit delictũ, sed innocẽtia sic.

25 Trigesimotertio. † An excusator possit allegare absñtiã eius cõtra quẽ petit executio sententiæ.

fniæ. Aduerte pro decisione huius qõnis Io. And. in tit de exec: sent. §. fin. super ver. 12. in additionib. Spec. quærit an petens executionem fniæ necesse habeat admittere defensorem qui offert pro ɔdẽnato, & post argumenta ꝓ & contra cõcludit per l. 1. ff. de fide inistr. l. fideiuss. pro vend. & l. an tñ, in prin. ff. de iud. solui. ver. condẽnato fideiussore reus ad defensionem non admittit, ꝙ admitti si facere velit quod facit dñs, & aliquantulum plus. s. satisdare. Et si hoc faciet recte defendet. ff de proc. l. sed & hæc. §. def. & l. fi. de iu. l. recte def. Sed dñs aut solueret, aut annullaret fniam. Ad hoc ergo faciendũ admittẽdus est defensor. Audiet ergo dicens actorẽ hr̃e rẽm petitã vt seqtur ver. 17. vel si aliam exceptionem doli opponere sit paratus, & ꝓbare. In his. n. & similibus hoc expresso a iudice in alijs non sed fiet executio. C. de app. l. si contra maiorẽ. §. n. vellet litẽ contestari sup actione iudicati, vel facere ꝙ dñs non posset non admitteret fm Io. And. Ad propositam ergo qõnem si excusator allegaret causas absentiæ necessarias, quas allegare põt, vt dcm̃ est in 2. q. ad finem, ꝙ ɔdẽnatus posset apponere, & probare exceptiones q̃ fniam annullarent, vel ad finẽ ut solueret audiet, alr̃ nõ. Opponere aũt illas excusator nõ posset sine satisdatione de rato. Et merito, qa aliud est allegare absentiam ad finẽ differendæ executionis qđ licet. Aliud opponere exceptiones doli metus, & similia pp abñtiã, ad finẽ tollẽdæ executionis, qđ nõ licet sine mãdato, vel satisdatiõe, qa nescit an dñs velit illas opponere, vt dcm̃ est i 2. q. Posset tñ ꝓbare ꝙ fnia fuerit satisfacta ne bis fiat executio, sicut in principali põt ꝓbari debitũ qđ petit satisfactũ i cã in qua ad diffinitiuã deueniri põt, ꝑ ea q̃ dicta sunt in d. 2. q. & 3. Et si ꝓbaret ꝑnũciaret fniam nõ mereri executionẽ sicut in principali absolueret reus, vt dcm̃ est i 10. q. Et si nõ ꝓbaret puniretur, & ɔdẽnaretur i expẽsis, vt in principali dcm̃ est in 6. q. Concludit ꝙ excusator admittet ad allegandã absentiã vt dñs possit opponere exceptiones si bi de iure, vel fm formã statuti cõpetẽtes cõtra sententiæ executionem, nõ alias, vt dixi.

Explicit ꝑ ꝑ dicta tract. de Excus. sine mãdato. editus ꝑ eximiũ, ac ꝑclariss. V. I. D. D. Antonium de Canario, cuius aĩa requiescat in pace, quẽ edidit Anno Natiuitatis D. N. Iesu Xpi. 1446.

Sequuntur duo consilia in eadem materia Excusatoru, quæ cum reperiremus scripta in copia in fine suprascripti tractatus, Cum sint excellentiss. doct. Conueniens visum fuit imprimere.

Cõsilium D. Mariani Socini Señ. sup Excusatore absentis recipiẽdo.

OMnipotens Deus adsit, Spũs sanctus illuminet intellectum. Prædictam dubõnem in hmõi casibus per Senẽses iudices ad punienda maleficia deputatos frequẽter dubõnẽ fieri intellexi. Apud quos ex duplici capite dubõ oriebatur. Primo ꝑ ea quæ traduntur in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & in l. seruũ quoq;. §. pub. ff. de ꝓc. in c. ven. de acc. vbi hanc mãm latissime tractaui. & in l. reos. C. de acc. Secundo oriebat dubõ vigore prædicti statuti disponentis ꝙ testes non possint produci nisi per principales. & in pñtiali recordor ꝙ in quatuor causis obtinui ꝙ admitteretur quis ad ꝓbandũ innocentiam abñtis rõne interesse reip. cuius interest potiur nocentem absoluere. q̃ in nocentem ɔdemnare. ut l. abs. ff. de pœ. & in d. l. reos cum simılib. Prima fuit qdã causa Saluatoris de Petra Mala, q̃ super platea interfecit Ludouicum de Forliuio ɔductorem gẽtium armoꝝ, quem dñs Thomas Doccij, & ego defendimus faciendo comparere defensorem ꝓ suo principali interesse reip. ne innocens ɔdemnaretur, & sic fuit liberatus, & apparet liberatio, & absolutio in archiuo publico. Secunda causa fuit cuiusdã Nicolai Antonij manumissi q̃ adhuc viuit, & mihi uicinus. Et si nũc esset in ciuitate scio ꝙ habet processum, & ɔsilium meũ pœnes se. qđ ad vos transmitterẽ, & pro posse conabor cras hr̃e. Tertia fuit cuiusdã Antonij mediarij Gasparis Petri de Verdellis. Quarta fuit duoꝝ Mediarioꝝ Benedicti Blasij Roberti, qui interfecerunt quendam virum satis robustum & fortem, qui uocabatur Nanes de Surra. quorum omnes absolutiones possumus videre in archiuo publico Bicherne. Et si diceretur non esse iudicandum exemplis, ego fateor. sed tñ hoc dixi vt cognoscatur stilus, & practica. immo etiam consuetudo q̃ est optima legum interpres. vt l. minime, & l. inueterata. ff. de leg. in c. dil. de concess. præbendæ cum alijs vulgarib. Sed omittendo exempla, dico, quod illud est clarissimum de iure, qm̃

quotiescunque contra absentem potest procedi ad sententiam diffinitiuam admittitur excusator pro absente, ne absens indebite condemnetur. Hoc uoluit Do. Ant. de Butr. in d. c. veniens per c. super his, de accusat. Vnde licet non possit interuenire procurator, tñ potest interuenire excusator. Admittitur. n. defensor absentiæ instructor, seu informator iurium absenti competentium. vo luit Ric. de Sal. in d. l. seruum quoque, in §. pub. & Bart. de Sal. in d. l. reos. C. de accusat. Quinimmo Dyn. in d. l. pen. §. ad crim. ff. de pub. iud. fortius voluit quod in omnibus ca sibus in quibus ex forma statuti proceditur contra absentem ad pœnam capitalem, pôt non solum excusator, seu defensor interuenire, sed ét procurator, quam sniam ét tenet Io. And. in add. Spec. in tit. de ꝓc. §. 1. versic. item quod causa est criminalis quasi in fi. & sic dicit tenuisse Iac. de Are. & Dyn. consuluisse. Et prędictam ét opin. sequitur nouissi me Io. de Im. in d. §. ad crim. Sed quia ꝯstaret prædictum statutum, qa procurator nô posset producere testes. Ideo obseruabimus qđ compareat vnus de populo pro suo reipub. interesse ne absens indebite damnetur, qui non admittitur ad negandū, sed ad ꝯfitendū factum prout gestū est, v ʒ homicidium, mutilationem, vel quid simile, vigore cuius côfes sionis res publica, & iudex inqrens hêt fundatam intentionẽ suã. Et sic cessat illud ꝙ ꝓ absente non debet admitti, qa non pôt uideri qua trepidatione, quo colore, quo pallore, titubatione, ac variatione reus loquatur quia predicta procedunt qñ comparens negare, secus si confiteretur, qa quo casu vt dixi fundata est intentio curiæ. Et ideo debet talem excusatiouẽ, & defensionẽ ꝓ interesse reip. admittere, & oîbus modis debet perqrere veritatem per notata 30. q. 5. c. iudicãtẽ. & in auth. qui semel. C. quô, & qñ iudex, & in l. amp. C. de app. & licet gl. ibi dicat qđ sit speciale in causa appellationis. tñ. Bar. ibi tenet contrarium. facit ét quod notat But. in l. 4. §. hoc aût iudicium. ff. de dam. inf. & quod notatur in l. si non defend. ff. de pœ. & 33. q. 8. c. occidit, & l. 1. §. fi. ff. de qô. & in l. q cum maior. §. lib. & §. seq. ff. de bo. lib. facit. l. pen. ff. de int. act. Dixi latissime in d. c. ven. Vnde ꝯcludo quo ad terminos nr̃os qđ solit' sum dare triplicẽ formã ad defendendū innocẽtẽ & euadendo formã ꝓhibitiuã dicti statuti. Prima est quã statim dixi qa côparet vnus ꝑ suo reip. interesse, & ꝯfitetur talẽ inqsitū cômisisse homicidiū ꝑdictū in inqsitione contentum, sed licuisse sibi rõne defensionis, vel qa bãnitus &c. Nã hoc casu clarissimū est ꝙ ipse dr̃ principalis, & suo noĩe dr̃ producere testes. Secunda practica est, ꝙ ipse excusator reddit iudicẽ inqrentẽ certiorẽ, & iudex ipse ex offõ suo citet, & examinet testes, qa hoc facere debet ꝑ iura superius allegata. Et qa cū versetur publicū interesse debet sup hoc impartiri offm̃ suū vt tradit in d. §. hoc ait iudiciū. & in c. ad nostrã. de iureiur. & notaĩ in l. ꝑper. §. finaût reus. C. de iud. Tertia practica est vt ipse iudex instãte excusatore, uel ex offõ suo mittat ad locum in quo inqsitus desijt, & scribat iudici illius loci, ꝙ recipiat testes quos iqsit' ꝑducere voluerit. & sic ꝯsul' ex ꝑdictis ꝯcludo, & de subscriptiõe reqsit'.

Ego Marianus Socinus Sen. V. I. D et sacri Cõsistorij aduocat' subscripsi solitoq; sigillo sigillaui.

Consiliũ D. Thomæ Doccij Sen. De contumace non condemnando probata innocentia.

Omnipotentis Dei postulato subsidio. In pñti causa Saluatoris de Petra Mala. Dico principalr̃ ꝙ duo sût videnda. Primum an in causa dictus ser Nicolaus defensorio noĩe interuenire possit ad ostendendum de innocẽtia dicti Saluatoris. Secundo, an præsupposito ꝙ possit interuenire, debeat iudex absoluere dcm̃ Saluatorẽ, si ꝑ dictum defensorẽ clare ostendat de innocentia dicti Saluatoris. Primo q̃maxime supradicta censura municipali uisa. Et quantũ attinet ad primũ omissis sup̃fluis. Dico breuissime dcm̃ defensorẽ ad innocentiam allegandã interuenire potuisse i hac causa, q̃uis capitali ꝑ text. notabilẽ in l. seruũ quoq;. §. pub. ff. de ꝓc. vbi ꝓbatur qđ q̃libet admitti ad allegandas causas innocentiæ ꝓ absente, non tñ tanq̃ ꝓcurator, sed tanq̃ defensor, licet Dyn. tenuerit idẽ fore in ꝓcuratore. Et hanc sniam de defensore tenuit excellentiss. doct. Bart. in l. pen. §. ad crimẽ. ff. de pub. iud. & d. §. pub. & in extrauag. ad repr. in gl. sup verbo legitime. Mouet quia ét in criminalibus nullo interueniente, si iudex ꝓcedit ꝯtra absen

absentem, debet veritatem omnibus modis ꝑquirere. vt in auth. qui semel. C. quo, & qñ iudex. & in l. amp. C. de app. Et facit qđ no. Bart. in l. 4. § hoc aũt iudicium, de dam. inf. & facit qđ notatur in l. si non defend. ff. de pœn. & in l. 1. § fi. ff. de qõ. & in l. si cũ maior §. si lib. & §. fi. ff. de bon. lib. & optime ꝓbat in d. §. pub. dum dicit quẽtus ꝓ eo verba tacientẽ, & innocentiã excusantẽ m. Et hãc op. secutus est Bart. tanq̃ verissimam in d. §. ad crimen. Hanc ẽt opin. vr̃ sequi in eſt tẽtu do. Ant. de But. post Innoc. in c. ven. de accuſ. & est cõis, & rõnabilis. Vñ ꝯcludo in hoc primo dubio qđ in causa quantũcunq; capitali in qua abñs dãnari potest, vel de iure cõi, vt in aliq̃b. casib. not. in d. §. pub. & §. ad crimẽ. per Bart. vel ẽt ex forma statuti sp defensor interuenire põt ad allegãdas cãs innocẽtiæ, non tñ tanq̃ ꝓcurator, sed tanq̃ defensor, & instructor, seu informator veritatis, tanq̃ iudici assistens. Sicut dicimus in simili de legitimo assistẽte. ff. de inoff. test. l. si susp. & ꝑ Bar. in l. si vna. ff. de adop. & ꝑ Can. in cap. cũ super. de re iud. Et rõnem drĩæ inter ꝓcuratorẽ, & merũ defensorẽ assignat Bart. in d. ver. legitime in extrauag. Nam si in capitalibus posset ꝓcurator interuenire ad opponendũ exceptiones peremptorias in casu quo abñs possit dãnati, nunq̃ vel raro aliq̃s dãnaret, q̃a procurator sp negaret contẽta in inq̃sitione, vel accusatione. & sic incũberet onus ꝓbandi iudici, quia cum reus nõ fuerit cõtumax per comparitionem ꝓcuratoris, non hr̃ pro ꝯfesso, nec posset dãnari. Sed in defensore nõ est sic, q̃a ex contumacia rei non cõparentis, satis dr̃ fundata intẽtio iudicis, q̃a hr̃ reus pro ꝯfesso, & si aliter non probaret de innocentia rei posset iudex talem contumacem, & ficte ꝯfessum ꝯdemnare. Sed si de innocentia ꝯstitit non potest iudex ex illa ficta ꝯfessione reum ꝯdemnare, vt statim dicetur.

Quantum aũt ad secundum dictum licet prima fronte dicendum videatur quod ex quo apparet de confessione dicti Saluatoris inducta mediante eius contumacia, possit & debeat condemnari ad pœnam mortis per l. 1. C. de confessis. & in l. pro hær. ff. ad l. Aql. & maxime quia idem operatur ficta ꝯfessio quod vera. ff. locati qui ad certum, & l. singularia. ff. si cer. pet. & l. eius qui delatorẽ. ff. de iure fisci. Si ergo vere fuisset confessus se dicere homicidium cõmisisse drẽt ꝯdemnari. ergo etiam si ficte fateretur. Præterea cum statutum supradcm̃ tribuat formam dicendo quod reus inquisitus debeat citari intra tres dies, & si non venerit habeat pro confesso, & si non venerit ad mandatũ ꝑtãtis ꝯdemnetᷓ. Vnde non vr̃ ab ista forma recedendum, maxime cum videatur imposita necessitas iudici. l. Seia. ff. de auro, & arg. leg. & l. cum hi. §. si prætor. ff. de transact. Sed his non obstantibus arbitror partem ꝯtrariam de iure veriorem, q̃a licet statutum fingat cõtumacem hr̃i pro ꝯfesso, & tanq̃ ꝯfessum ꝯdemnari drẽ tñ negari non põt q̃ ista nõ sit ficta ꝯfessio. Sed qñ ꝯcurrit fictio, & veritas circa idẽ subiectum, & eiusdem t̃pis, attendimus veritatẽ & non fictionem. vt est casus in l. filio quem pr̃. ff. de lib. & posth. & ꝑ Bart. in l. 1. § hoc ãt sen. ff. ad Syll. Cum ergo sit probatum de veritate, & innocentia dicti Saluatoris, nõ debet iudex ex dicta ficta confessione reum cõdẽnare, imò fortius si expresse Saluator fuisset ꝯfessus se interfecisse dcm̃ Ludouicum, & tñ apparet dcm̃ Ludouicum non fuisse interfectũ à dicto Saluatore, sed ab alijs, debet iudex eum absoluere, non obstante dicta vera ꝯfessione, vt est tex. notabilis in d. l. inde Neratius. §. fin. ff. ad l. Aq. Nec sufficit Ludouicum interfectũ fore ab alio, vt ꝑdictus Saluator ꝯdemnetur, licet in actione legis Aql. sufficiat ad ꝯdemnandum à quocunq; homicidium factum fuerit, quia in ꝯtrarium est speciale in Aquilia, vt dñt ibi gl. & Doct.

Nec obstat dictum statutum dicẽs contumacem, & bãnitum drẽ condẽnari, quia debet intelligi nisi appareat de innocentia inq̃siti, sicut intelliguntur, & limitanẽ iura cõia dicentia ꝯfessum drẽ ꝯdemnari, quia restringuntur, & interpretanẽ nisi de innocentia appateat vt in iurib. supra alleg. Imò fortius ẽt si post sñiam appareret de innocentia inquisiti non debet iudex exequi talem sñiam, vt d. l. 1. in fi. de qõ. & no. in d. c. ven. Est. n. talis interpretatio passiua, q̃ statuta recipiunt vt l. fin. §. in comp. de iure del. & in l. oẽs populi. per Bar. ff. de iust. & iur. facit l. 2. C. de noxa. cum similib. Et sic concludo dictum Saluatorem fore de iure absoluendum cum de innocentia sua constet per dicta testium, non obstante sua contumacia, & ficta ꝯfessione.

Et ita dico, & consulo iuris esse Ego Thomas Doccij de Senis V. I. D.

TRACTATUS

De Potestate Procuratoris, & Defensoris in causis criminalibus ad interpretationem §. ad crimen. l. pe. ff. de publ. iud. & §. publice. l. seruum quoque. ff. de procuratoribus.

AVCTORE IOAN. ANTONIO Rubeo Iureconsulto, & Patritio Alexandrino.

SVMMARIVM.

1 Materia huiusce tractatus est vtilis, & alta.
2 Damnari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis, nedum in publicis.
3 Testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus.
4 Accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitus reperiatur.
5 Accusator se ad pœnam talionis inscribere debet.
6 Accusator, & accusatus in pari custodia detineri debent. Aliter tamen de consuetudine seruatur. num. 7
8 Inscriptio ad pœnam talionis, teste Alber. amplius fieri non solet.
9 Pœna talionis introducta est à lege antiqua, media iuris prudentia, Cæsarea, & Pontificia.
10 Accusator in crimine publico quare procuratorem constituere non potest.
11 Dispositio. § nostri, an in his casibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.
12 Procurator, an constitui possit ad crimina persequenda, vbi proceditur per viam inquisitionis, seu denunciationis.
13 Procurator constitui non potest ex parte inquirentis, aut denunciantis in crimine publico.
14 Iudicium publicum quotupliciter sumatur.
15 Pœna talionis in quibus iudicijs locum habeat, & in quibus non, & num. 24. & 34.
16 Desistens ab accusando, & persequendo crimen publicum, incidit in Turpilianum.
17 Turpillianum habet locum in crimine publico.
18 Publica iudicia etiam sunt illa, in quibus quis extra ordinem punitur.
19 Tex iste loquitur de publico iudicio, tamen secundum communem opinionem habet etiam locum in priuato.
20 Delictorum priuatorum quædam sunt nominata, quædam innominata.
21 Intellectus l. si quis ex domo ff. vi bon. rap.
22 Titolus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur.
23 Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur.
25 Pœna Turpilliani non obtinet in priuatis delictis.
26 Appellare non potest alius pro alio in criminalibus.
27 Criminis appellatione, tam priuatum, quàm publicum, & tam leue, quàm graue continetur.
28 Causa capitalis appellatione, quid veniat, & numero 203.
29 Relegatio large pœna capitalis dicitur.
30 In casu. l. seruum quoque §. publice ff. de proc. traditur pro regula, quòd in causis capitalibus datur defensio.
31 Absens vbi potest condemnari in criminalibus, ibi procurator admittetur. & an semper locũ habeat. vide num. 279. 285 331.
32 Tex noster secundum Ang & Imol. restringitur in sententia annotationis bonorum.
33 Intellectus l. ij. C. de proc.
35 Argumentum valet de ciuilibus ad criminalia.
36 Procurator admittitur in ciuilibus, etiam vbi de crimine ciuiliter agitur.
37 Causa famæ, & causa vitæ æquiparantur.
38 Procurator interuenire potest in causa famæ.
39 Appellari posse pro reo criminis condemnato, etiam eo inuito.
40 Absens potest ab alio defendi.
41 Transigere in crimine capitali licitum est, citra metum pœnæ talionis.
42 Dilationes cõcessæ reo per dispensationem auth. offeratur. C. de lit. cont. non dantur in criminalibus.
43 Vulnerato mortuo, qui à pluribus est vulneratus, sed ab vno duntaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneantur.
44 Intellectus ad l. iusta ff. de manumiss. vind. numero 249.
45 Intellectus ad l. non tantum. ff. de app. & num. 128. 129 131
46 Accusator quare non possit constituere procuratorem, num 49. 73
47 Procurator, in actione populari ex parte rei potest admitti.
49 Legis ratione correcta, lex ipsa correcta videtur, & an id sit perpetuum, vide num. 50.
51 Intellectus ad gl in l. liberos. ff. de cap. diminutione.
52 Lex duplici ratione suffulta, non videtur correcta

recta, altera duntaxat ratione correcta.
53 Accusator procuratorem cõstituere potest, in ijs casibus in quibus cessat pœna talionis.
54 Procurator quare non possit constitui in criminalibus ex parte rei. num 65.72.73.74
55 Intellectus ad l.fi.C.de iniur.nu.115.194.209. 210.212.214.215
56 Absens non debet condemnari in graui delicto.
57 Procurator, an admittatur ex parte rei in criminalibus, vbi iudicium non posset reddi elusorium.
58 Depositio ab officio, et beneficio trahit secum executionem.
59 Absens relegari potest.
60 Præsens videtur, qui accusatus semel comparuit in iudicio licet postea se absentet.
61 Intellectus ad c.veniens, extra de accus.
62 Procurator potest cõstitui in causa relegationis, secundum veram opinionem.
63 Præsens quatenus censeatur qui procuratorem dimisit.
64 Præsentia vera requiritur non autem interpretatiua, in causis grauibus.
66 Intellectus ad gl.l. non solum, in fi. ff. de procuratori.
67 Intellectus ad § pub. in l. seruum quoque. ff. de proc num.68.177.200.331
68 Intellectus ad tex.nostrum, & ad l.reos.C.de accusationi.
69 Absens ex iusta causa, in criminalibus potest constituere procuratorem.
70 Ratio quare vbi proceditur contra absentẽ, non admittitur procurator.
71 Intellectus extrauagantis ad reprimendum, in uer. legitime.
74 Reus in criminalibus suis defensionibus renũciare non potest.
75 Lex in criminalibus magis considerat præiudiciũ partium, quàm reip.
76 Procurator frustra interuenit ad persequendũ crimen publicum.
77 Iura prohibentia procuratorem constitui ferè omnia loquuntur in criminibus publicis.
78 Aug. noua opinio. quod in crimine publico, siue imponatur pœna corporalis, siue pecuniaria cõstitui non possit procurator. num.83.
79 Publicorum iudiciorum quædam sunt capitalia, quædam non.
80 Crimina priuata, an possint indistincte per procuratorem exerceri.
81 Intellectus ad l.1.C.vt tam ciuili, quam crimin. causa.
82 Intellectus ad l.1.an per ali.cau.app.num.121. 134 197.202.222
84 Intellectus ad l.tunc conuenit.C.de acc.
85 Dispositio nostri.§.nedum in crimine publico, sed etiam in priuato locum sibi vendicat.
86 Procurator an admittatur in causa suspecti tutoris. num.264.268
87 Procurator an admittatur in criminibus, vbi per viam inquisitionis proceditur.
88 Procurator non admittitur ad opponendum de crimine per viam exceptionis ad finẽ opponẽdi.
89 Libellus per procuratorem offerri non potest in causis criminalibus.
90 Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ.
91 Genus cum remouetur, remouetur qualibet eius species, & an id sit perpetuum, nu.113.220.
92 Procurator constitui non potest, ad respondendũ positionibus in criminalibus, vel confitendum delictum.
93 Accusatus de vulnere an possit respondere per procuratorem, interim dum dubitatur, an vulnus sit letale.
94 Procurator vtrum possit admitti in ea causa criminali, in qua, duæ pœna pecuniaria, & corporalis, alternatiue imponuntur. Et quid si copulatiue. num.100.307.
95 Procurator constitui non potest in casu, in quo lex constituit reũ puniendũ tali pœna, vel alia.
96 Procurator adesse non potest, vbi pro delicto agitur principaliter ad infamandum.
97 Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.
98 Procurator an admittatur in causa criminis, pro quo potest imponi pœna perpetui carceris.
99 Pœna perpetui carceris æquiparatur damnationi in opus publicum.
101 Causa quæ nocet attenditur, vbi concurrit cũ causa quæ prodest, & an hoc sit semper verũ. num.308.309.
102 Procurator an possit interuenire pro eo, qui ex statuti forma potest impune offendi.
103 Procurator admitti non potest, vbi pœna arbitrio potestatis imponitur.
104 Procurator ad accusandum testes de falso, non potest ab eo constitui, qui è carceribus aufugit, ad quos in perpetuum damnatus fuerat.
105 Filij, nec vxor in causa criminali procuratores constitui possunt.
106 Procurator nunquid constitui possit in causa criminali, in qua virtute statuti potest procedi contra absentem.

107 Accusatus, vel inquisitus procuratorem constituere non potest et ad confitendum delictum.
108 Princeps an & quo possit facere per suum rescriptum quod admittatur procurator in causa crimin.
109 Procurator quod non admittatur, introductum est propter grauitatem causæ.
110 Restitutio in integrum aduersus sententiam latam in causa criminali, an possit per procuratorem peti.
111 Procurator interuenire non potest, vbi pœna ipso iure imponitur.
112 Procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, vel inquisitus est præsens in iudicio.
113 Accusator an possit oblato libello constituere procuratorem in ceteris actibus causa.
116 Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato. num. 118. 120 123 133. 136.
117 Dominus admittitur procurator pro seruo carcerato, nec solus dominus, sed & quiuis alius.
119 Incarceratus an possit constituere procuratorem ad omnes actus prater quam ad litem contestandam.
122 Intellectus ad l. miles. § quidem ff. de adult. num. 135.
123 Reus, & accusatus de causa capitali, solet in vincula detrudi.
124 Intellectus ad l seruus, & l. sciendum ff. de pub. iudic.
125 Intellectus ad leg. si non defendantur ff. de pœnis.
126 Vxor pro interesse suo potest prohibere, ne bona mariti publicentur.
127 Tertius in crimine publico admittitur pro suo interesse.
130 Intellectus ad l. addictos. C. de appell.
132 Intellectus ad l. de minore. §. tormenta. ff. de quæstioni.
137 Reus criminis tenetur respondere positionibus per verbum veritatis, & non per verbum credo.
138 Procurator an & quando admittatur pro accusato in crimine hæresis, num. 143.
139 Bonifacius 8. instante Francorum Rege, fuit de hæresi accusatus.
140 Procurator constitui potest in criminibus in quibus damnatur memoria defuncti.
141 Pœna priuationis omnium bonorum, causa criminali æquiparari videtur.
142 Memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortem damnanda est.
144 Intellectus ad c filij. de hæret. lib. 6.
145 Testes inhabiles admittuntur in criminibus, in quibus damnatur memoria defuncti.
146 Procurator an possit constitui, vbi pro re famiari proponitur accusatio.
147 Procurator an admittatur in causa feruitutis.
148 Intellectus ad l. 1. C. de assert. toll. num. 262.
149 Accusatum quæ personæ admittantur ad defendendum pro suo interesse.
150 Seruum accusatum quatenus dominus possit defendere.
151 Fideiussor de iudicio sisti comparendo pro domino pœnam cust at.
152 Vniuersitas an possit comparere per procuratorem in causa criminali.
153 Syndicus an possit accusare nomine vniuersitatis syndicario nomine.
154 Vniuersitati delinquenti cuiusmodi pœna imponatur.
155 Procurator quando interuenire possit in causa adulterij.
156 Procurator admittitur ad dicendum sententiam criminalem nullam.
157 Inquisitionem inepte formatam, vel calumniosam dicere volens, potest ad hoc ipsum dicendum constituere procuratorem.
158 Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum in causa crimin.
159 Illustres personæ possunt in criminalibus procuratorem constituere, vide num. 194.
160 Contumax vbi ex statuto habetur pro confesso, ibi quis iudicium exercet per procuratorem. num 165.
161 Absens vbi virtute statuti damnari potest, ibi quis officio procuratoris fungi potest.
162 Processus criminalis cum procuratore factus, an valeat, si nihil contra procuratorem opponitur.
163 Familia de Leonato inclyta ciuitate Papiæ est illustris.
164 Procurator admittitur pro reo accusato, vel inquisito, vbi delictum commissum est impossibile.
165 Accusatus, vel inquisitus contumax, si ex forma decreti habetur pro confesso, vel conuicto, an quilibet penitus extraneus, possit eius innocentiam ostendere.
166 Procurator, an interuenire possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocentia eius.
167 Vulneratus an possit comparere pro vulnerante, seu inquisito de vulnere.
168 Exculpatio vulnerati prodest inculpato seu inquisito quo minus ex indicijs torqueri possit.

169 *Procurator admittitur pro accusato ad allegandam causam quae patet ex actis, & quae notoria est.*

170 *Accusatus an possit esse procurator alterius, qui de eodem crimine est accusatus.*

171 *Procurator an admittatur ubi per viam inquisitionis proceditur.*

172 *Procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendū in causa, num. 174.*

173 *Probationibus renunciari an, & quando potest in criminalib. num. 174.*

175 *Procurator admittitur in criminalibus ad allegandum causam absentiae. Et quid illa allegatio operetur.*

176 *Sententia in quibus casibus de iure fieri potest absentem.*

177 *Foemina, an admittatur ad allegandum causas absentiae in causa criminali.*

178 *Allegans causam aliquam absentiae in causa criminali, an teneatur satisdare de iudicatum soluendo, vel de praesentando ipsum absentem.*

179 *Iudex ex eius officio tenetur defendere, & quaerere innocentiam rei num. 201.*

180 *Allegans causam absentiae in causa ciuili, an, & quando satisdare debeat, num. 181.*

181 *Cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalibus.*

182 *Allegare causas absentiae an possit, habens mandatum ad defendendum, & ad allegandum causas causae.*

183 *Inducta ad augendum non debent operari diminutionem.*

184 *Qui vt procurator admitti non potest, admittitur vt defensor.*

185 *Allegans causas absentiae, an iurare debeat de calumnia.*

186 *Allegare causas absentiae minoris accusati, vel inquisiti, an quilibet possit, an vero solus tutor vel curator ad hoc ipsum admittatur.*

187 *Lex generaliter loquens debet generaliter intelligi.*

188 *Lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda.*

189 *Processus factus contra absentem neglectis allegationibus causarum absentiae an sit nullus, num 191 334.*

190 *Intellectus cap. interp extra de appellat.*

191 *Iudex non admittens volētem probare causam absentiae, an faciat processum nullum.*

192 *Procurator non potest interuenire ad prosequendum crimen priuatum, pro quo venit imponenda poena corporis afflictiua.*

193 *Poena talionis habet locum in priuatis delictis vt in publicis.*

195 *Intellectus ad l. quicunque C. de procur.*

196 *Procurator an constitui possit in causa crim. in qua venit imponenda poena relegationis, vel remotionis, num. 200. 221.*

198 *Relegatio differt à deportatione, num. 229.*

199 *Deportatus per ministros debet ad locum conduci, secus est in relegato.*

204 *Dictio vsque, stat exclusiue.*

205 *Relegatio, an connumeretur inter poenas publicorum iudiciorum.*

206 *Sententia annotationis bonorum non dicitur proprie sententia.*

207 *Sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem, nec in causa appellationis, & quae sit ratio num. 224.*

208 *Poena relegationis imponi potest pro crimine iniuriarum.*

209 *Procurator quare regulariter nō admittatur in causa iniuriarum, & an speciale sit in illustribus, & in huiusmodi casibus procuratores constituere possint. num. 212. 216.*

211 *Fustium ictibus, & similibus poenis quae personae subijci soleant.*

212 *Personae illustres in crimine iniuriarum sola poena relegationis affici debent.*

213 *Illustris non est afficiendus poena corporali ob iniuriam etiam illustri personae illatam.*

214 *Poena capitalis aliquādo ꝑ iniuria imponitur.*

215 *Illustris persona prohibetur per se litigare, sed debet litigare per procuratorem.*

217 *Ratio diuersitatis dari non potest quare magis liceat constituere procuratorem in crimine iniuriarum, quam in priuatis delictis.*

218 *Causa omnis aestimationis censetur capitalis.*

219 *Poena ictus fustium relegationi. Equiparatur.*

221 *Interuentus procuratoris ad necessariam defensionem est permissus.*

223 *Procurator, an interuenire possit in causa criminis ꝑ quo quis ita relegatur in certū aliquē locū vt no liceat ei aliò se transferre, nu. 225*

225 *Relegati omnia iura retinent.*

226 *Deportatus non ammittit ea quae sunt iuris gentium.*

227 *Intellectus l releg ff de interd. & releg.*

228 *Sequestratio, & depositio rei interim ni facienda est dum suspenditur executio sententiae super illa re ex aliqua causa.*

229 *Deportatio requirit formam actualem, vt ipse deportatus per ministros ducatur ad insulas.*

230 *Appellatio à sententia per quam imponitur poe-*

na maior relegatione, an per procuratorem agitari possit.
231 Sententia in absentem ferri possit, in causa appellationis vbi agitur de crimine.
232 Pronunciatum per appellationem extinguitur.
233 Inducta in odium contumacis, nõ debent induci in eius fauorem.
234 L.fin.C.de iniurijs, an procedat in episcopis, & alijs prælatis, ita vt teneantur constituere procuratorem. num.237
235 Intellectus ad c.1.& fin.de postb.
236 Intellectus ad c.quia episcopus 3.q.3.
238 Episcopus est illustris.num.242.in fin.
239 Episcopus in scriptis citari debet.
240 Episcopus potest per substitutum sententiam legere.
241 L quicunque.C.de procur. an habeat locum in episcopo.
242 Intellectus ad c fin.2.q.5.
243 Procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pœna maior relegatione venit imponenda.
244 Pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem.
245 Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.
246 Vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili non agitur de tam graui pœna.
247 Quatuor præcipue dicuntur ordines sacri, à sanctitate, & castitate, & continentia.
248 Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis oneribus fungi.
249 Procurator admittitur in causa criminis, ex quo quis infamatur, si pro eo imponitur confiscatio omnium bonorum, vel partis eorum.
250 Priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari videtur.
251 Termini, in qualibet lege præsumuntur quòd sint habiles.
252 Pœna quæ lædit æstimationẽ, æquiparatur pœna ictus fustium.
253 Intellectus ad l.cognitionum.§.minuitur.ff. de varijs, & extr. cogn.
254 Causa separationis thori, an possit per procuratorem agitari.
255 Intellectus ad c.tua de procuratori.
256 Separatio thori sapit exilium.
257 Conditio importat formam.
258 Reuocatio in seruitutem cui pœnæ sit æquiparanda, & an per procuratorem agitari possit, num.261.
259 Pœnarum genera quot de iure ciuili.
260 Damnationi in metallum quæ pœna successerit de iure canonico.
263 Intellectus ad l.non solum.§ status de procur. num.266.
265 Tutor non potest ita suspectus postulari ciuiliter, quin resultet effectus pœna criminalis.
267 Procurator non admittitur citra mandatum speciale vbi agitur de causa famæ.
269 Damnatus per procuratorem in causa famosa an, & quando efficiatur infamis.
270 Intellectus ad l.furt.§ si quis alieno.ff. de inf.
271 Procuratoris appellatio, quam late pateat.
272 Procurare verbum, quàm sit latissimum.
273 Procurator, an admittatur ex parte actoris, præstita cautione de rato, vbi dubium est de mandato.
274 Instrumenta ad causam facientia ostendens, an præsumatur habere mandatum ad agendum.num 275.
Intellectus ad c.coràm, de off. deleg.
276 Intellectus ad l.reos.C.de acc.
277 Intellectus ad tex.in extrauag.ad reprimendũ in verb.personaliter, vel legitime.
278 Sequentia recipiunt interpretationem à præcedentibus.
280 Factum procuratoris solet obesse domino.
281 Mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum.
282 Iurari de calũnia nõ põt sine speciali mãdato.
283 Absenti accusato vtilius est, quod quis potius cõpareat defensorio nomine, quàm procuratorio.
284 Tutor nomine pupilli accusans, non obligat eũ ad pœnam talionis.
286 Procurator an possit constitui ad testes producendos, aut repetendos, vel alium articulum excepta sententia.
287 Ponens videtur fateri contenta in positionibus.
288 Pœna pecuniaria pro homicidio imponi potest.
289 Procurator an possit interuenire in causa homicidij, pro quo imponitur pœna pecuniaria. num.293
290 Causa originalis potius attendi debet, quam accidentalis, num.294
291 Crimen quando censeatur capitale.
292 Luere in corpore eum debere, qui non habet in ære, quomodo intelligatur.
295 Pœna succedens in locum alterius pœna, debet sapere eius naturam.
296 Subrogatum stare in natura sui principalis quatenus verum sit.
297 Pœna pecuniaria vbi est à statuto pro homicidio

dio imposita, cui pœna iuris communis recessum videatur.
298 Procurator an ex parte accusatoris possit interuenire, vbi pro delicto publico venit imponenda pœna pecuniaria.
299 Agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare possit.
300 Intellectus ad l. licet ff. de proc.
301 Delictum an desinat ex eo esse publicum, quòd pro eo īponitur pecuniaria pœna per statutū.
302 Procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnæ pecuniaria, imponitur pœna corporalis per statutum. num. 304. 306. 310
303 Crimen non censetur capitale, vbi in defectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnam capitalem per officium iudicis.
305 Intellectus ad l. 1. ff. de in lit. iuran.
311 Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias, quæ reū ipsum impediunt venire.
312 Allegans causam absentiæ non tenetur cauere de iudicatum soluendo, quia non potest condemnari, nec contra eum fieri executio.
313 Allegans necessarias causas absentiæ, an admittatur vbi statutum dicit quòd nulla defensio recipiatur.
314 Defensio est de iure naturali, & sic non potest tolli.
315 Excusator, an admittatur sine mandato ad allegandum causas absentiæ. num 221.
316 Citatus ad locum pestiferum comparere, an teneatur. Et ob hoc excusatus fuit Gregorius 12 qui euocatus ad concilium Pisanum non accessit.
317 Locus ad quem quis citatur pro quibus debet esse securus.
318 Reus citatus, an excusetur à contumacia propter hostilitatē quæ sit in territorio, per quod habet transire.
319 Impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri.
320 Principi concedenti saluum conductum non est facile credendum, si aut tyrannus est, aut non solet fidem datam seruare.
322 Citatus ad locum non tutum, in quo habet inimicitias capitales, non tenetur venire etiam si haberet literas salui conductus.
323 Contumacia sonat in delictum.
324 Delictum non præsumitur nisi probetur.
325 Nullus est ita insipidus qui non cupiat cruciatum corporis, vel mortis periculum declinare.
326 Defensor quare non admittatur sine mandato ad opponendas exceptiones dilatorias, & declinatorias, & an id sit perpetuum, nu. 333.
327 Actoris interest, ne iudicium reddatur elusorium.
328 Aduersatiua sed, cuius natura sit.
329 Intellectus ad l. si. ff de requir. reis.
330 Procurator aliquando defensor appellatur.
332 Absens cum condemnari non potest eius bona confiscantur.
335 Homicida absens qua cautela excusari possit, vt contra eum procedi non possit.
336 Exceptiones, quæ crimen tangunt, licet opponantur ad processum an possint per procuratorem opponi. num. 337. 343. 347
338 Dispositionem omnē censeri debere ex eo, quod principaliter agitur.
339 Vbi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi criminale, & capitale iudiciū principaliter tractatur.
340 Finis in omni dispositione est considerandus.
341 Ratio finalis quare in criminalibus non admittatur procurator.
342 Exceptio declinatoria an veniat appellatione defensionis.
344 Procurator an possit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in causa criminali.
345 Notorium à quibus releuet.
346 Iudex quòd non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus verum sit.
348 Ordo est, in notorijs ordinem non seruare.
349 Delictum quantumcunque notorium puniri nō potest per iudicem competentem.
350 Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam censetur exclusa.
351 Procurator an admittatur ad opponendā exceptionem peremptoriam, quæ in vim peremptoriæ opponitur.
352 Dubietas siue sit in facto, siue in iure, non potest interuenire procurator.
353 Comparens pro accusato, & proponens quòd accusatus non interfecit illum de quo accusatur, non debet admitti.
354 Procurator non admittitur ad opponendum quòd interfectus erat bannitus.
355 Exceptio banni an sit declinatoria, an peremptoria. 357.
356 Exceptio respiciens qualitatē psonæ agētis, iudicāda est potius declinatoria, quàm perēptoria.
357 Statutum quòd bannito denegetur audiētia in criminalibus, an eidē tollat ius agēdi ipso iure.

Verba

358 *Verba non audiatur, an inducant declinatoriã an vero peremptoriam.*
359 *Intellectus clemen. constitutionem de elect.*
360 *Accusatus, vel inquisitus de crimine capitali qui ex forma statuti non potest proponere aliquam exceptionem, vel defensionem nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banniti, vel aliam exceptionem notoriam, remissiue.*
361 *Exceptio, quòd quis non fuit rite cancellatus de banno, an possit in iudicio deduci procuratorẽ.*
362 *Exceptio quæ seorsum a crimine venit examinanda, an possit opponi, & deduci in iudicio per procuratorem. num. 367.*
363 *Intellectus ad l. 2. C. ad l. Flau. de plagi.*
364 *Procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta.*
365 *Procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota.*
366 *Procurator an possit interuenire, vbi quis accusat aliquem de crimine plagij, & obijcite exceptio quòd seruus in quem fuit commissum plagium erat ipsius surripientis.*
368 *Processus criminalis, in quo non admittitur procurator reddatur nullus, si interueniat procurator licet non opponatur nu. 371, 375. 378. 382. 388. 391 393. 400.*
369 *Persecutio est perfecta secutio.*
370 *Dictio frustra quam significationem habeat, num. 376.*
371 *Iudex in causa criminali procuratorem recipere non potest.*
372 *Sententia lata sine causa cognitione est ipso iure nulla.*
373 *Causa statutus prohibetur agi p procuratorẽ.*
374 *Dictio (penitus) importat actum esse nullum.*
375 *Actus valet, si ea fiunt per procuratorem, quæ per eum fieri nõ possunt, & pars nõ opponat.*
377 *Lex abhorret quòd iudex cognoscat de crimine publico ĩ absentia accusatoris, vel accusati.*
379 *Lex vult examinari causa capitalis in præsentia accusatoris, & accusati.*
380 *Pœna calumniæ an possit per partem, & iudicem accusatori remitti. num. 382. cum seq.*
381 *Intellectus ad l. quamuis. C de adult. nu. 399.*
383 *Vtilitas publica suadet calumniam, & maleficia puniri.*
384 *Calumnia posse aliquem accusare, licet de ea nihil dictum sit in primo iudicio.*
385 *Abolitio publica, nec priuata prodest fallaciter & per calumniam accusantibus, nec specialis indulgentia principis.*
386 *Intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio. C. de abolitio.*
387 *Iniuriam ex crimine priuato sibi illatum licet possit quis remittere, quantum ad actionem ciuilem, tamen non potest pacisci de accusando criminaliter.*
389 *Calumnia tendens ad vindictam publicam remitti non potest.*
390 *Sententia non tenet vbi iudex in plenario iudicio dicit summariè cognouisse.*
392 *Cautio præstationis potest remitti procuratori.*
394 *Crimina punienda sunt vndecũque clarescãt.*
395 *Sententia lata pro vno in causa in qua agens nõ petit sibi aliquid sibi dari, vel fieri, pdest oib.*
396 *Sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori.*
397 *Calumnia accusatoris, & fallacia confutari debent.*
398 *Calumnia hoc ipso remissa videtur. quòd non sit probatum crimen.*
401 *Sententia lata super confessione, & spontanea rei valet, si totum iudicium esset nullum, tanquam lata super notorio.*
402 *Cõfessus nõ pt opponere de ineptitudine libelli.*
403 *Confessus per tormenta non potest opponere, quòd non potuit interuenire procurator.*

1 MAteria huiusce tractatus vt Bartol. exorditur in hoc. §. ad crimen. est profunda, & fm Alb. † est solẽnis, & subtilis: Quorum sententiæ astipulari vr̃ Paulus Castrensis in l. seruũ quoque. §. pub. ff. de proc. qui hanc mãm nedum subtilẽ, & vtilem, sed periculosam, & confusam dicit, nec ab hoꝝ patrum s̃nia discedit. Ang. in l. reos. C. de acc. qui & ipse subtilem, vtilem, & altam fore attestatur. Ego tñ quanto clarius & breuius potero in hisce caloribus enitar totis viribus eam vobis explicare: nonnulla pro planiori intellectu præmittendo: deinde ordinate ponam quamplures ampliationes, & limitationes ad huiusce modi. §. vltra eas, quas tradunt Mod. in c. ven. de acc. quas ex post succincte, & tanto subtilius quantũ potero disputabo, vt & pcuratoribus si potero & causaꝝ patronis eminẽtissimis satisfaciã. Est igitur primo p̃mittendum illud vulga
2 re † ꝙ sine accusatore nemo dãnandus est l. rescrip. §. si qs accus. ff. de mun. & hon quod non solũ procedit in publicis criminib. sed ẽt in priuatis delictis. l. fin. vbi pulchre Alb. ff. de in ius voc. facit text. in c. 1. vt eccl. benef.

& tradit

& tradit Bart. in extrauag. ad reprimendum
3 in verbo per accuſatione. † & ſic vt quilibet
admittitur ad teſtificandum qui vero reperit.
4 prohibitus. l. 1. de teſt. † ita admittitur qlibet
ad accuſandũ qui à lege non ꝓhibetur gl. in
rub. C. qui acc. non poſſ. cum ſimilibus de q-
bus per Hippol. in conſ. 84. col. 1. non tñ ita
paſſim, & ita facile cuipiam accuſare ꝑmitti-
5 tur: † qñquidem oporteat quemlibet accuſa-
torem ſe ad pœnam talionis inſcribere lege
12. tabularũ hoc dictante. §. pœna. inſt. de in-
ſtit. de iniur. & l. ſi cui. ff. de acc. & l. fi. C. eod.
quod ẽt à lege canonica ꝑmittitur. 8. q. 4. c. 3.
6 & c. quiſquis. 2. q. vlt. † immo accuſator, & ac
cuſatus debent detineri in pari cuſtodia d. l.
fi. C. de accuſ. & l. 3. ad l. Iul. maieſt. & tradit
7 Bart. inf in 2. col. † eſt verũ ꝙ Guid. de Suz. in
l. fi. de acc. dicit, ꝙ ſæpe uidit peti ꝙ accuſato
ri in carcerẽ detruderet vna cũ ipſo accuſa-
to; tñ hoc nunꝙ̃ de ꝯſuetudine ſeruatũ fuit,
& iſtud eſt ẽt de mente Bar. & Alb. in d. l. fin.
8 Et † ſubdit Alb. ꝙ de ꝯſuetudine amplius nõ
9 fit inſcriptio, † tñ hoc nedum à lege antiqua,
ac media iuris prudentia, & lege cæſarea ſta-
10 tutum eſt, ſed ẽt à lege pontificia: † & hæc eſt
potiſſima rõ, ꝙ ex parte accuſatoris ad cri-
mẽ publicũ pſequendũ ꝓcurator ꝯſtitui nõ
põt, & non ab re dicit Alb. in l. in priuatis. ff.
11 ad Turp. ꝙ † in hiſce caſib. in qb. non hẽt lo-
cũ pœna talionis, non ꝓcederet. §. nr̃ qd̃ nõ
12 puto verũ, & maxime, † qa in caſibus in qb.
ꝓceditur ꝑ viam inqſitionis, ſeu denũciatio
nis, de qbus ꝑ Bar. in l. 2. §. ſi pub. ff. de adul.
& in extrauagãti ad reprimendũ in verbo ꝑ
inqſitionẽ. & in verbo ꝑ denunciationẽ, nõ
ꝓcederet huiuſcemodi. §. & tñ ipſemet Alb.
13 in d. l. ſeruũ quoq;. §. pub. col. 6. vult † ꝙ ẽt ex
parte inqrentis, ſeu denunciantis ꝓcurator
ꝯſtitui non poſſit, cuius ſniæ aſtipulatur vul
garis regula. §. affinitatis, inſt. de nupt. & l. ſi
non lex Aelia Sentia. ff. de hæred. inſt. eſt ve-
rũ ꝙ Io. de Anan. in ſuo conſ. 1. refragari vr̃
opinioni Alb. in d. l. ſeruum. §. pub. crebrior
tñ, & ſolidior cenſetur ſnia Alb. tum qa ac-
cuſator, & accuſatus non debent ad imparia
iudicari: tum ẽt quia ex parte denunciati, &
inquiſiti ꝓcurator ad crimen publicũ perſe-
quendum ꝯſtitui non põt. ergo nec ex parte
inqrentis, ſeu denunciãtis per illud vulgare
nõ debet actori licere qd̃ reo nõ permittit.
14 Secundo ꝑmittendũ eſt † ꝙ publicũ iudicium
põt tripl̃r ſumi. ſ. ſtricte, & large, & largiſſi-
me, vt Bald. Ang. & Imo. dñt in l. 1. ſupra eo
dem. In hoc tñ tex. ſm Ang. & Imo. capitur
ſtricte, & dr̃ ſtricte publicum iudiciũ vbi lege
cautum eſt, ꝙ ſi publicum, & in hoc publico
intelligit ẽt. l. infamẽ. eod. tit. & l. q publico
15 ff. de acc. † & in hoc publico iudicio vbi eſt
certa, & determinata pœna hẽt locũ pœr a
talionis. vt tradit Alb. in l. in priuatis. ff. ad
16 Turp. † & ille q deſiſtit ab accuſando, & pſe
quẽdo crimẽ publici iudicij incidit in Turp.
17 † qd̃ ſolũ vẽdicat ſibi locũ in crim. pub. l. 1.
C. ad Turp. & l. ſi qs repẽtes. §. fi. ff. ad Tur.
18 † Sunt tñ quædam publica iudicia in qbus
qs punit̃ extra ordinẽ, & pœna pecuniaria,
vt in l. 1. infra ad l. Iul. de ann. l. 1. ad l. Iul. de
amb. & in alijs caſib. de qbus per Alb. in d. l.
in priuatis, & in quibus probabil̃r poſſet di-
ci non hr̃e locũ huiuſcemodi. §. ſed inf. dicã.
19 Tertio ꝑmittendum eſt, ꝙ † licet tex. loquat̃
de publico iudicio tñ ſm cõem opin. habet
etiam locum in priuato, vbi imponit̃ pœna
20 corporis afflictiua. † Et ſciendum eſt ꝙ deli-
ctorũ priuatorũ quædam ſunt noïata, & qdã
innominata. Noïata. n. ſunt furtum, iniuria,
21 & rapina, † vt in caſu. l. ſi quis ex domo. ff. ui
22 bonorũ raptorũ, † & de his priuatis delictis
nominatis loqtur titulus de priuatis delict.
23 † Innoïata aũt ſunt illa de quibus in tit. de
24 extr. crim. † & in his delictis, in qbus pœna
non eſt determinata à lege, non hẽt locũ pœ
na talionis, ſed accuſans ponit̃ extra ordi-
nem, qa ẽt in his priuatis delictis ꝓceditur
extra ordinẽ. l. fi. de pri. del. & l. in priuatis. ff.
25 ad Turp. † nec hẽt locũ pęna Turpiliani, de
qua in l. 3. §. fi. ff. de præuaric. Quarto, & ul-
26 timo ꝑmittẽdum eſt. † ꝙ in hac mã ſunt plu-
res tex. qui vñr diuerſimode loqui. & primo
tex. in l. 1. ff. an per alium cau. appell. q loqui
tur in principio, ꝙ in criminib. alius ꝓ alio
27 non põt appellare, † tñ appellatione crimi-
nis tam priuatum, q̃ publicum, & tam leue, q̃
graue continetur. iuxta l. leuia inf. de accuſ.
tñ ille tex. in uerbo ſinaũr. loquitur de cau-
28 ſa capitali, † cuius appellatione ſtrictiſſime
venit pœna ſanguinis. l. tranſig. C. de trãſac.
ſtrictæ vero pœna dãnationis in metallũ, &
deportationis. l. exiliũ. ff. de interd. & releg.
29 † & tñ eſt ualde dubium an tex. nr̃ habeat lo
cum in relegatione q̃ large dr̃ pœna capita-
lis. l. licet. ff. de verb. ſig. Item tex. in l. ſeruum
quoque. §. publ. de procuratori. tradit pro
regula. ꝙ in cauſis capitalibus defenſio da-
tur:

tur, ergo vr innuere ꝙ possit admitti procu-
31 rator † imo tradit pro regula, ꝙ vbi absens pōt ꝯdemnari in criminalibus, ibi admittit procurator, & tn̄ in hoc tex. I. C. vr innuere ꝙ possit ferri snia in absentem, dum dicit
32 sniam differant: † & ideo iste tex. restringit s̄m Ang. & Imo. hic in snia annotationis bonorum. de qua vide pract. Bar. in l. 1. ff. de req.
33 reis. † Est & alius tex. in l. 2. C. de proc. qui vr innuere, ꝙ solū in causis pecuniarijs possit constitui procurator, & tn̄ alia iura volūt, ꝙ vbi agitur de pœna remotionis ab ordine alicuius dignitatis, q̄ est minor pœna relegationis iuxta. l. 1. ff. de iniu. vel de pœna interdictionis loci, vel patrocinij. iuxta. l. mor. ff. de pœ. ꝙ possit admitti ꝓcurator, & p p ista iura quæ vñr adinuicem contrariam hæc mā difficilia redditur. q̄ quidem infra ꝯcordabo.
34 Aduerte tn̄ dū supra dixi † ꝙ in delicto priuato non hēt locum pœna talionis: vt declarat Alb. in l. in pri. ff. ad Turp. quia in ꝯtrarium vr casus in l. fin. de pri. del. dū dicit nec cogendus erit in crimine subscribere, quem tex. ponderat ibi Alb. & in l. fin. C. de iniu. ꝯsidera si dici pōt ꝙ ista iura loquātur de subscriptione partis, q̄ profitetur se velle ꝓseuerare in acc. de qua p Bar. in l. si cui. ff. de acc. vel dic. melius. ꝙ habet locū subscriptio, sed nō quasi sit iudiciū publicū, vt dicit pulcher tex. in l. si. ff. de fur. qa talis subscriptio fit ad pœnā extraordinariam imponendā arbitrio iudicis, vt tradit in c. sup his, de acc. & declarat Alb. in d. l. si. Sūma hunc tex. & eū diuide ut hic p Bart. cū quo transeūt Benedictus de Plūb. & Imola hic, alio tn̄ modo cū summat Ang. hic. & diuidit vt p eum, summariū placet, diuisio aūt minime: nam dubiū facie-
35 bat in hoc tex. 1. regula quæ habet, ꝙ † per locum à ciuilibus ad criminalia arguitur. l. abſētē vbi gl. Iac. de Aren. Petrus, & ceteri. ff.
36 de pœ. sed † in ciuilib. admittit ꝓcurator, & añ litē ꝯtestatā, & post: siue agatur ciuilr ex ꝯtractu, vel quasi, siue agat de crimine ciuilr, de primo est tex. in l. 1. §. vsus. de ꝓc. de secūdo est tex. in c. tuæ. in fi. de proc. Secundo fa-
37 ciebat dubiū in hoc tex. nam † causa famæ, & causa vitæ æqperatur. l. iusta, de man. vind. &
38 l. si. ff. qd' metus causa: † sed in causa famæ interuenit ꝓcurator. l. furti. §. q alie. ff. de inf. imo. interest ipsius rei cōuenti ꝙ possit ꝯstitui ꝓcurator. qa qñ ꝓcurator ꝯdēnatur, nec ipse, nec dñs infamatur. Tertio faciebat dubium, nam ille qui ꝓsequit appellationē accusati, vel inqsiti cōdemnati allegat causam
39 causæ, † & tn̄ inuito reo quis potest appellare l. non tm̄. de app. & l. add. C. de appellat.
40 † imo potest quis absentē defendere l. si nō defendat. ff. de pœn. & l. 1. inf. de cust. re. † Itē quis potest sine metu pœnæ talionis in crimine publico, & capitali pacisci, & trāsigere l. si de præua. & l. 1. de bonis eoꝝ qui ante sent. sibi mor. ꝯsc. si ergo qs potest appellare inuito reo, & pōt transigere sine metu calūniæ siue sit accusator, siue reus, quare nō debet posse ꝯstitui ꝓcurator. primæ rōni dubitandi rñdetur, ꝙ illa regula ꝓcedit vbi est eadē ratio, & vbi ꝯtrarium expresse nō repit:
41 † & ideo dixit singlr Rom. in sing. suo. 688. ꝙ dilationes inducialꝫ, quæ dantur reo per auc. offeratur C. de litis cont. non datur in
43 criminalib. hinc est ꝙ † si quis vulneretur à pluribus, & ab vno mortalr, si moriatur oēs puniunt pœna l. Aquil. l. itē Mel. ff. ad l. Aql. & tn̄ non puniuntur pœna homicidij s̄m Anch. in cons. 116. & Alex. in cons. 16. vol. 1.
44 Secundæ rōni dubitandi rñdetur † ꝙ l. iusta, loquitur quantum ad causam manumissionis. quia sicut iusta manumissionis est cā. vbi seruus dñm liberauit periculo vitæ ita, & periculo infamiæ. Item illa regula ꝓcedit in bonis viris. l. isti q dē. ff. quod met. causa. Sed apparēt rari nantes in gurgite vasto, nō aūt ꝓcedit in delinquentib. iuxta illud oderunt peccare boni virtutis amore, oderūt peccare mali formidine pœnę, vel dic ꝙ causa famæ æqperat cāę crimiali, vbi agit ciuilr. qa vtro que casu pōt interuenire ꝓcurator. vel dic ꝙ ibi infamia venit in ꝯnam, & isto casu admittit ꝓcurator. secus si principalr, gl. in l. nō solū. in §. si. in gl. pen. supra de ꝓc. nā si admittat ꝓcurator ipse nō infamat. d. §. ꝙ alieno, nec ēt dñs. Tertię rōni dubitādi d. l. nō solū. vno mō rñdet Alb. i d. l. seruū quoq;. §. pub. ff. de ꝓc. & dicit ꝙ ille text. ꝓcedit ex quadā ꝯiunctionē, q̄ est inter hoīes. Alio mō rñdet Bart. in d. l. non tm̄. circa fi. ꝙ ille tex. loqtur vbi reus est incarceratus. sed prima solutio Alb. nō ꝯcludit. qa attēta illa ꝯiūctione dēt ēt posse constitui ꝓcurator. non facit ēt opi. Bar. qa tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliū cau. vult absolute ꝙ in cā appellationis capitali nō admit
45 tatur ꝓcurator: † tu rñde alio modo ꝙ tex. in l. non tm̄. vr solum loqui de actu appellationis, nō aūt de ipsius prosecutione. & hoc pro

probatur in l.add. C. de app. & ratio poteſt eſſe quia ſi laberetur tps ad appellandum da tum, inferretur præiudicium ipſi reo irrepa rabile, quia dret decapitari. facit text. in l. ſi quis filio exhęredato.§.hi q.ff.de iniuſt.rup. irr.teſt. Vltimæ rationi dubitandi rñdetur, ꝙ pmittitur alicui ſiue ſit accuſator, ſiue reus redimere ſanguinem ſuum per tranſactioné,
46 non tñ licet conſtituere procuratoré. † ideo videnda eſt ratio, quare ſit accuſator nõ poſ ſit conſtituere procuratore, vt ſequamur ordinem I. C. hic, & Bart.aſſignat hic tres rationes vt hic per eum. Tu aduerte circa primum inquantum Bart dicit ꝙ ſi vera eſſet ra tio Butr.ꝙ quis poſſet ꝯſtituere procuratoré vindicando ſuam, vel ſuoꝝ iniuriam.arg.d.l. licet quia põt replicari ꝙ ille tex. ꝓcedit vbi quis agit actione populi, & principalr̃, vel ſal tem æque principali, ꝙ ſequitur intereſſe pri uatum ſicut publicum, & ſi dicatur ꝓut dicit hic Imol.col.15.ꝙ ſaltẽ lite cont. in actione populi dret admitti procurator.l. ſicui. §.1. de verb ſig.& tñ tex.nr̃ dr̃ abſolute, ꝙ ad cri men publici iudicij perſequendum fruſtra in teruenit procurator. ergo & ante & poſt lit. cont.replicari poteſt ꝙ non eſt abſurdũ reſtringere tex.in l. ſi cui. vt non procedat vbi agitur principaliter ad vindictam publicã ex crimine publico.arg.gl.in l. dic. in verbo q-dam.C.q acc.non poſſ. attento maxime qa in his criminib. publicis reperiuntur multa ſpecialia vt ſupra dixi. Et ſi iteꝝ dicatur aduerte, quia tex. noſter procedit et in crimine priuato.dico ꝙ eſt ualde dubium, an iſte tex. locum habeat in crimine priuato, & infra de monſtrabo ꝙ ſolum hẽt locum in crimine publico, rñdendo ad l.fi.C.de iniur.alio mõ ꝙ faciant Mod.in d.c.ven.de acc.& ꝙ hæc rõ ſit vera innuit tex.dũ dicit ꝙ fruſtra interuenit ꝓcurator. q innuit ꝙ ex quo eſt crimen publici iudicij, ad cũ pſequendũ non põt interuenire ꝓcurator. & ita intelligũt tex.hũc Mod.Sen.in d.c.ven. in 5.col. ver. circa primũ.& in ver.6.rõ ſed iſte intellectus non eſt tutus.quia tex.poſtea ſubdit, & multo magis
47 ad defendendũ.† & tñ in actione populari ex parte reí põt admitti l.q populari actione.ff.
48 de pop.act.Secunda rõ eſt, † ex parte accuſatoris q eſt verior ceteris. ꝙ ideo nõ põt accu ſans ꝯſtituere ꝓcuratoré, qa tenetur ſe ſubſcribere ad pœnã talionis. q ratio ꝓbat in c. tuæ.de ꝓc.& cum hodie iſta ratio ſit abolita per gñalem conſuetudinem. vr̃ ꝙ poſſit defendi hæc op. ꝙ ex parte accoſatoris nõ poſ
49 ſit interuenire ꝓcurator: † qa correcta rõne legis, cenſetur correcta ipſa lex gl. in l.1.de leg.tut.& ſi dicatur prout dicit Aret. in l. 2. in 3.col.in verſ.circa tertium requiſitum. de vulg.& pup.ꝙ licet ſit correcta ratio legis re manet tñ lex fundata in auctoritate. facit gl. ſm cum in l.lib.ad fi.ff.de min.& id, quod di cit Bart.in l.cum hi.§.trãſactioné.de trãſac. quæ iura volunt, ꝙ licet tollatur rõ ſolénita tis introducendæ in alienatione rei eccleſiaſticæ, vel in tranſactione alimentoꝝ.non tñ
50 ceſſat ſolénitas.† qa dico ꝙ id, qd' dr̃ ꝙ cor recta rõne legis cenſetur correcta ipſa lex ꝓ cedit vbi ratio eſt gñalr̃ correcta. Secus ſi ſit correcta in aliquo caſu, quia tunc nõ ceſſat legis diſpõ.ita intellr̃ tex.in l.1.in fi. de min. vbi licet reperiatur aliquis minor qui bene gerat negocia ſua. tñ iura loquentia de mi-
51 noribus non ceſſant in tali crimine: † nec ali quid facit gl.in l.lib.ff.de cap.dim. immo facit pro gl.in d.l.1.de leg.tut.quia gl.ibi ſentit ꝙ ſi illa imaginaria venditio, de qua ibi fuiſſet cauſa illi⁹ capitis diminutionis, ꝙ iſto
52 caſu eſſet correcta ipſi⁹ legis diſpoſitio, † ſed vbi erant duæ rõnes licet vna ſit correcta, nõ cenſetur correcta lex.§.affin.inſt. de nup. Et retenta iſta opin.infertur, ꝙ ſiue procedatur per viam accuſationis, ſiue per viã exceptionis, vel alio quouis modo ex parte accuſato ris inqrentis, vel denũciantis, aut excipiẽtis, põt interuenire ꝓcurator.licet ꝯtrarium ſen tiant cõiter interpretes hic cũ alijs copioſe relatis per Mod.Sen.in d.c.ven.de acc.in vlt. ch.Infertur ſecundo ꝙ non eſt tm̃ dubitandum, an poſſit ꝯſtitui procurator ad libellãdum tm̃, vel ad lit.cont.vel ad excipiendũ, vt infra p Bar.Ang.& Im.vbi dicemus. Tertio
53 infertur, † ꝙ in his caſib. in quibus non habebat locum pœna talionis. de quib. per gl. Bart.& alios in l.ſi cui.inf.de acc.& in l. qui crimen.C.q acc.non poſ.& p Bart.in l.2. §. ſi pub.inf.de adul. poterat ꝯſtitui ꝓcurator. qa ceſſabat ratio pœnæ talionis. de qua in d.c.tuæ de proc.& in l.2.C.qui acc. nõ poſſ. Et ſi qſpiam ſubtilr̃ diceret licet ceſſet illa ra tio militant tñ aliæ rõnes, & maxime illa ꝙ ipſe principalis magis accurate, & diligẽter defendet ipſam cãm.qa dico ꝙ illa hẽt locũ, vbi principalis poſſet ſubire capitis periculũ l.1.C.ad l.Cor.de fal.de quo tñ dicã plenius infra.

54 infra. Sed † tota difficultas ꝯsistit in indagando rationem, quare ex parte rei non possit interuenire procurator. & Bar. hic vr̃ tradere quatuor. & duas alias tradit in extrauagã ti ad reprimendum in verbo legitima, quas refert hic Immol. col. 15. & duas tradit Spec. relatus hic per Imol. & do. Bened. de Plumb. col. 11. & has rõnes, & dicta Imol. referunt Mod. in d. c. ven. col. 4. de acc. Veritas ꝯsistit in tribus rõnibus adductis hic per Bartol. & licet oẽs improbent. prima defendi tñ põt: ꝙ mens gl. hic fuit dicere, ꝙ sicut sñia capitalis non potest ferri in absentem, non possit ẽt ferri in procuratorem. & si dicatur ex quo non põt ferri in procuratorem, q a non deli
55 quit, poterit ferri in ipsum dñm. † l. fin. i ver. finaũt iudice cõtra eum probaturo. C. de iniur. replicari põt ꝙ ille tex. procedit in delictis leuiorib. sed in crimine publici iudicij, in quo uenit imponenda pœna capitis, sicut nõ potest ferri sñia contra ꝓcuratorem, q non deliquit, non põt ẽt ferri contra absentem,
56 † quia ratio non patitur, ut in graui delicto abñs cõdemnetur. vt dicit tex. in l. 1. de req. reis. Et si quispiam diceret hoc modo declarando, hæc ratio erit eadem cum rõne Bart. dicatis ꝙ ideo non põt ꝯstitui procurator. quia iudicium posset reddi elusorium. quia videns aliquis se posse condemnari, cõfugeret ad ecclesiam Diui Antonij, & ꝯstitueret ꝓcuratorem: quia dico ꝙ est eadem ratio indubitanter (quæ sm Bart. & alios, & cõiter tenetur) ne delicta remaneant impunita. Sed
57 contra eam vltra alios opponitur, primo † & vr̃ ꝙ licet executio sñię non possit reddi elusoria, non potest constitui ꝓcurator. ꝓbaẽ in d. c. veniens de acc. sm Aret. ibi. nam ibi executio sñię non poterat, vt dixi reddi elu-
58 soria † quia depositio ab offõ, & beneficio, de qua ibi, trahit secum executionem, & tñ prohibetur constitui ꝓcurator. & tñ attenta rõne Bart. vbi iudicium non põt reddi elusorium, dr̃et admitti procurator. Secunda obijcitur difficultas. nam ex crimine ꝑ quod venit imponenda pœna relegationis, iudiciũ non põt reddi elusorium, quia põt ferri in abñtem. l. abñtem. ff. de pœnis, & tñ Bar. inf. in 3. col. vult ꝙ in causa relegationis nõ possit ꝯstitui ꝓcurator, & tñ debet posse ꝯstitui, ex quo iudicium non potest fieri elusorium,
59 † cum abñs possit relegari. Tertia obijcitur
60 difficultas, † nam ille qui in crimine semel comparuit in iudicio, si postea se absentet, licet vere sit abñs. c. comparati, de appell. tñ iuris interpretatione vr̃ pñs probatur ex notatis in l. fin. ff. de in integ. rest. tit. gñali, vbi sñia lata contra eum, qui non dimisit procuratorem, dr̃ lata contra absentem, secus si cõ
61 tra eum qui procuratorem ꝯstituit. † primæ difficultati rñdetur, ꝙ est uerũ ꝙ in c. veniẽs executio non potuisset reddi elusoria, quia sententia illa trahit secum executionem, sed bene potuisset reddi sñia elusoria si potuisset constitui ꝓcurator, q a in ipsum non potuisset ferri sñia, nec ẽt in illum reum abñtem. ꝑ regulam. l. absentẽ. ff. de pœn. Secundę difficultati rñdetur, ꝙ uerior opin. est, vt dicimus
62 infra. ꝙ † in causa relegationis possit ꝯstitui procurator ꝑ tex. in l. seruum quoq;. §. pub. ff. de proc. Tertiæ difficultati rñdetur, & fa-
63 teor ꝙ † ille qui dimisit ꝓcuratorem dr̃ pñs iuris interpretationem, sed in causis grauib. requirit pñtia vera, non aũt interpretatiua,
64 per regulam d. l. abñtem. ff. de pœn. † Et sic habes defensatam cõem rõnem ab impugnationibus Aretij, in d. c. veniens, in 12. col. de accus. q d quid dicant repetentes ibi in 4. col. qui dñt ꝙ nulla ꝯcludens rõ possit assignari.
65 Tertia † & vltima datur rõ per Bart. hic tñ ex parte rei, q̃ accusatoris, ꝙ ipse principalis magis accurate, & diligenter defendet cãm suam, quæ ratio sm Bal. Ang. & Immol. hic
66 fuit † gl. in l. non solum, in fi. ff. de proc. licet repetentes in d. c. veniens, vers. 5. ratio, dicit ꝙ in libro suo illa gl. hoc non dicit, sed decipitur in hoc. nã hæc rõ vr̃ indubitabilis. sm Imol. hic, & post eũ Mod. in d. c. ven. q a vbi põt ꝓcedi ꝯtra absentẽ, ibi põt interuenire ꝓcurator. l. seruũ quoq;. §. pub. supra de ꝓc. Et tñ ẽt in isto casu militat ratio, ꝙ quis accuratius diligentius, & fidelius causam suã
67 tuetur. Et † si dicatur ꝙ in casu. §. publice, sm intellectum Bart. infra non admittitur procurator tanquam procurator, sed tanq̃ excusator, & instructor, q̃ solum potest prodesse absenti, non aũt nocere, certe ista solo confunditur ꝑ illum tex. dicentem quemuis allegantem innocentiam dr̃e admitti, quæ verba innuunt, ꝙ etiam tanquam procurator admittatur, qui potest prodesse, & noce-
68 re dño, c. 2. de confess. † Et ideo considera, si potest alio modo intelligi text. obstet, & ille tex. nam in hoc text. dicitur ꝙ ad crimen publici iudicij persequẽdum frustra interuenit

procu

procurator, modo dr̃ in l. reos. C. de accuſ. ꝙ leges publicoꝝ iudiciorum reos ꝑmittūt in capitalibus cauſis etiam per procuratores defendi. dico ꝙ ille tex. eſt intelligendus vbi rei ſunt abſentes ex iuſta cauſa, & vr̃ ꝙ tunc ſit admittendus procurator. & in his terminis ex mēte Ang. quem nullus hic refert poteſt intelligi ille tex. dum dicit ꝙ ordinarium, & æquum eſt, quemlibet debere admitti ad indagandā innocentiam, & ſic ad allegandum cauſas abſētiæ. tex. vero nr̃ loquitur vbi quis latitat, & nō vult cōparere, licet poſſit, iuxta l. Falc. §. qd ſit latitare. ff. ex quib. cau. in poſ.
69 eatur. & ita intellr̃ tex. hic, † & hoc mō poſſet inferri, ꝙ abſēs ex iuxta cauſa in criminalib. poſſet ꝯſtituere ꝓcuratorem, ſecus tñ in latitante, eſſet tñ magna reſtrictio ad iura dicentia, ꝙ in crimine capitali nō admittatur ꝓcurator, quæ ſunt plura, vt dixi, ſed poſſet replicari ꝙ æquū eſt, regulā fallere, vbi æquitas hoc ſuadet. l. 2. §. item Varus, de aqua pl.
70 arcen. † ſed tenendo cōia, pōt dici ꝙ ideo nō pōt admitti ꝓcurator, qñ proceditur contra abſētem, quia poſſet ei fieri maius ꝑiudiciū, ex quo abſēs pōt damnari, & ideo æquitas ſuadet, ꝙ iſto caſu non admittatr̃ proc. arg. in l. exig. §. fi. cum ibi not. C. de proc. & ſi qſpiā ſubtilr̃ diceret in caſu l. ſic diu. C. de proc. &
71 in caſu l. lex Corn. §. ꝯſtitutum, † & in extrauag. ad reprim. in verbo legitime, pōt ferri ſnīa in abſentes, ergo pōt interuenire ꝓcurator, dico ꝙ lex non ꝯſiderauit tm̃ præiudicium in illis caſibus, ex quo uoluit ꝙ poſſit ferri ſnīa contra abſentem, patet in crimine læſæ maieſt. vbi admittunr̃ ēt teſtes famoſi.
72 Tertia datur rō, † quia ſi admitteretur procurator, reus videns ſe poſſe ꝯdemnari, non compareret, ſed hac rōne attenta, idem faceret aliqs vbi vocaretur in ſeruitutem, & tñ pōt ꝯſtitui procurator. & ideo Mod. in d. c. veniens, dñt non poſſe aſſignari ꝯcludētem rōnem. & rñ in col. 30. in 15. q. dñt ꝙ quidā aſſignant hanc rationem, & ideo in cauſa criminali non poteſt conſtitui procurator, quia iudex ex inſpectione in faciē, & in ꝑſonam rei .i. qua trepidatione, & quo colore, & vultu loquatur accuſatus, vel inqſitus melius cognoſcet, lex ergo voluit ꝙ in cauſa tāti præiudicij, nō debeat admitti ꝓcurator, vt cauſæ ipſæ melius innoteſcerent, & liqdarētur, & hanc rōnem poſuit hic Imo. in effectu col. 15. & Alb. in d. §. pub. i 10. col. in ver. ſed quid ſi audita cauſa, & clarius Aret. in d. c. veniens. Et ꝓ iſta rōne iudicio meo eſt tex. expreſſus, in c. tuæ, de proc. & eo maxime quia procurator agendo cām negligentius ꝑiudicaret reip. ſed illa rō nō licet cōcludat ex parte rei, non tñ ꝯcludit ex parte actoris, qui non tenet amplius ad pœnā talionis. Et ideo con
73 ſidera † ꝙ lex quantum pōt vr̃ reſtringere facultatem accuſandi. l. ſi cui, infra de acc. & l. fin. eo. tit. ibi, innocentiam ſeriamus. & ideo vbi quis vult accuſare, lex vult ꝙ ipſemet accuſet. & vbi accuſauit ſi deſiſtat, afficit eū pœna, de qua in l. 3. §. fi. de ꝑuar. Et hoc facit ne aliqñ contingat innocētes dānari, d. l. fi. ibi, ne innocētiā feriamus, nil mirum ergo ſi nō vult ꝙ accuſator poſſit ꝯſtituere ꝓcuratorē,
74 † ex parte vero rei, qa cauſa eſt magni præiudicij, adeo ꝙ reus in cauſis criminalib. ſuis defenſionib. renunciare non pōt, gl. in l. pactū inter hæredē. ff. de pact. ideo vult ꝙ non poſſit proc. ꝯſtituere, attento maxime, qa ēt intereſt reip. ut uterque tā accuſans, q̃ accuſatus compareat corā iudice, vt poſſit dignoſcere, quo vultu, & quo colore, & qua animi trepidatione loquatur. iuxta l. 3. ff. de teſtib. & ſm̄ Bar. ad finem huius. §. vr̃ ꝙ intereſt ēt reip. vt accuſans ipſe ēt compareat. & ſic iungitur quodāmodo fauor publicus cū priuato. vt pulchre declarat Aret. in d. c. veniens, col. 12. ſed iſta ratio fauoris publici non tm̃ ꝯſiderat q̃ præiudicium ipſius rei cōuenti. patet, qa vbi accuſans, vel accuſatus ſuſpicabit ſe poſſe ꝯdēnari, uterque pōt trāſigere, & ſic ſanguinē ſuū redimere, & ſic iſto caſu nō ꝓcedit titulus de præuar. nec ꝓcedit l. in fiſci cauſis. ff. de iu. fiſ. vt eſt caſus in l. 1. in fin. de
75 ꝑuar. † Et ꝙ lex magis ꝯſideret præiudicium ipſaꝝ partium, q̃ reip. probatur in l. 1. de requir. reis. vbi lex vult ꝙ in caſu graui abſens non poſſit ꝯdēnari, & ex quo vult ꝙ abſens poſſit ꝯdēnari ꝑ ꝑ grauitatem cauſæ, vult ēt ꝙ non poſſit interuenire procurator ꝑ ꝑ grauitatem cauſæ, quia iſta duo procedunt à pa
76 ri. Primo nota ex hoc tex. † ꝙ ad crimen publicum perſequendū fruſtra interuenit ꝓcu
77 rator, & eſt aduertēdum. † quia omnia iura loquunr̃ in criminib. publicis, vt probatur in l. tunc conuenit, C. de acc. & in l. de fide. C. ad l. Cor. de falſ. & in l. 2. C. qui acc. nō poſſ.
78 † & ideo Ang. hic in 3. col. fuit in iſta opi. ꝙ vbi crimen eſt publicū, ſiue poſſit ferri ſentētia in abſētē, ſiue non, ſiue poſſit īponi pœna corpo-

corporalis, siue pecuniaria, ꝙ in crimine publici iudicij nō possit interuenire ꝓcurator: & pro ista op. Ang. multum stringit text. hic in fi. qui vr̄ præsupponere, ꝙ hic possit ferri snīa, & restringere istum text. ad snīam notationis bonoꝝ, vt dn̄t Ang. & Imol. magna esset restrictio, quia appellatione snīæ ita pōt includi snīa causæ principalis, sicut annotationis bonoꝝ. & suadetur ista op. Ang. quia ita dr̄ publicum crimen illud, quod non est
79 capitale, sicut illud, quod est capitale, † qa publicoꝝ iudicioꝝ quædam fuit capitalia, q̄dā non capitalia. l. 2. supra eo. ergo tex. iste debet intelligi de vtroq; crimine. facit pulcher tex. in l. cū de lege, vbi Aret. ff. de test. & suadet hæc op. Ang. quia crimina pub. hn̄t nescio qd spālitatis. qđ non hn̄t crimina priuata, probari vr̄ in l. fi. de furt. ut dixi supra.
80 † Contrarium tn̄ tenet Imol. hic. quem sequuntur formalr̄ Mod. in d. c. ven. in 2. mēb. in 1. q. in 8. col. qui adducunt post Angel. & Imo. hic tres tex. & primo l. 3. vbi sen vel cla. vbi planè probatur, ꝙ etiam sunt quædā crimina priuata, quæ per procuratorē exerceri
81 non pn̄t. † Ad idem facit tex. in l. 1. C. vt tā ciu. q̄ crim. cau. iuncto princ. cum fi. nam ibi in principio fit mentio de furto, quod clare est priuatum delictum, & tn̄ dr̄ in fine quod accusatione instituta contra officialē, finito offō debet causa ipsa per se persequi: nō aūt
82 per ꝓcuratorem. † Et suadetur ēt per tex. in l. 1. an ꝑ alium cau. app. qui tex. facit dr̄iam, an causa sit pecuniaria, vel capitalis, & in capitalibus vult ꝙ non admittatur ꝓcurator, secus in causis pecuniarijs, & tū in capitalib. lex illa non distinguit publicū crimen à pri-
83 uato, † sed tu aduerte qa Ang. non negat qn §. nr̄ habeat locum ēt in priuatis criminib. sed vult ꝙ i crimine priuato fiat distō, an sit capitale, vel non. & non vult ꝙ ista distō fiat in crimine publico. qa ita dr̄ proprie crimen publicum, vbi imponitur pœna capitalis. & multa sunt spālia in ipsis criminib. publicis. contra
84 Aug. tn̄ vr̄ casus in † d. l. tunc cōuenit. C. de acc. q̄ ꝓprie vult ꝙ in criminib. publicis vbi causa deposcit inscriptionē, non possit interuenire procurator, secus in pecuniarijs causis, ut ibi subdit tex. Tota igr̄ difficultas reducitur ad hoc, an in criminibus publicis in quibus imponitur pœna pecuniaria, sit necessaria inscriptio, & iura absolute dn̄t ꝙ in criminib. publicis sit necessaria iscriptio, nec distinguunt capitalia à non capitalib. Pri-
85 ma † ergo ex prædictis datur ampliatio ad hunc tex. vt procedat ne dū in delictis publicis, verūetiam in delictis priuatis. Secunda datur ampliatio vt procedat ēt in crimine
86 quasi publico. † & sic in crimine suspecti tutoris. quod est quasi publicum. l. 3. §. gn̄s. ff. de susp. tut. nā si agatur vt tutor debeat principalr̄ puniri, nō admittit procurator vt plenè ꝑ Imol. hic in 6. col. vbi plenè dicā, secus tn̄ si ageretur ꝙ principalr̄ remoueret à tutela, qa licet posset contingere ꝙ puniatur. tn̄ attenditur id, quod principalr̄ agitur. vt hic plenè per Imol. & probatur vltra eum. quia reo existente non soluendo. posset imponi pœna corporalis l. fi. de in ius voc. & l. siquis id qđ. §. in seruos. ff. de iurisd. om. iud.
87 Tertia datur ampliatio ad hunc tex. † vt ēt procedat vbi proceditur per uiā inqsitionis, quia inqsitio de iure ciuili succedit loco accusationis l. 2. §. si pub. ff. de adult. secus tn̄ est de iure canonico vbi nō agitur de pœna sanguinis. c. snīa. ne cler. vel mon. & tradit Alb. in l. seruum quoq;. §. pub. in 6. col. in uersic. itē est casus satis notabilis. vbi ēt vltra alios And. de Pisis. & Bal. ff. de proc. & idem tenet Bar. in d. l. si cui. §. 1. & hæc ampliatio de plano procedit, vbi illa pœna quæ imponitur ꝑ viam accusationis, imponitur ēt vbi ꝓcedit ꝑ uiam inquisitionis. Quarta dat̄ ampliatio
88 † vt ēt procedat, vbi opponitur de crimine ꝑ viam exceptionis ad finem puniendi. quia isto casu non pōt interuenire ꝓcurator. fm Mod. in d. c. ven. in 3. q. in vlt. mēbro. in pen. col. vbi ēt quærit an admittatur vbi ꝓcedit
89 per uiam denūciationis. Quinta † ampliatio datur fm Bal. in d. l. seruū quoq;. §. pub. vt adeo sit prohibitus ꝓcurator in criminalib. ꝙ non possit ēt offerre libellum, qa libellus est de substantia iudicij. l. accus. ff. de adult. & libel. non pōt substantiari in persona ꝓcuratoris multo minus poterit admitti ad litē cont. vt dn̄t Mod. in d. c. ven. col. 42. in ver. 3. q̄ro. & dicam infra. Sexta datur ampliatio
90 † vt nō admittat̄ ēt ad mediū causæ, qa tex. hic dicit simplr̄ ꝙ nō admittit̄ ad crimē publici iudicij ꝓsequendū, ergo vr̄ remouere ꝑ
91 curatorē ab oī ꝓsecutione † qa cū remouet genus, remouet̄ ēt qlibet eius spēs. ita tenet Spec. in tit. de ꝓc. §. 1. ver. sed nunqd. vbi Io. And. i add. ad eūdē Spec. post Rofr. Tācr. & Alber.

Alb.Gal.& hec ampliatio de plano ,pcedit in his casib.in qbus abńs damnari non pōt,vel ēt vbi non est incarceratus de quo infra dicā
92 late. Septima cadit ampliatio,† vt multo minus possit interuenire ,pcurator ad rñdendū positionibus,vel ɔfitēdum del ctū,fm Bal.in d.l.seruū quoq;.§ publ.ff.de ,pc.& rō est,qa reus debet p se ipm ɔfiteri. idē tenet Sal.in l.
93 reos.C.de accus. Octaua erit ampliatio †vt ēt ,pcedat,vbi q s accusaī de vulnere, & dubitat an vulnus sit mortale,qa isto casu ēt nō admittiī ,pcurator, ita vult Bal.hic dū dicit, ꝙ debet admitti sub ɔdōne,vt talis ,pcurator habeaī pro nō admisso,si ɔtingat illū mori, & hoc fortius vult Ioā.de Imol.hic.q vult ꝙ nō admittatur,nec simplr,nec sub ɔdōne,qa posset reddi iudiciū elusoriū,ex quo pars ſp eligeret cōparere p ,pcuratorē sub ɔdōne postea ɔdēnatus pœna corporis afflictiua, eluderet iudiciū,& statim ꝙ videret se posse cōdemnari aufugeret.Sed tu ɔsidera,ꝙ fm Bal. &do.Flor.in l.si vulnerato seruo.ff.ad l.Aql. vbi sit ,pcessus sup vulnere cum ,pcuratore, si postea sequaī mors,est necessarius alius ,pcessus nouus,nec ex primo pōt seq ɔdemnatio.fm Bart.vbi ceteri cōīter in l.dāni inf.§. Sabinus.de dam.inf. Franc.de Capitibus listæ inter cons.crim. Cæp.in cons.40.col.2. posset tñ saluari ista ampliatio,vbi actū esset cōtra vulnerantem,q vulnerasset aio occidēdi,qa isto casu secuta morte valeret ,pcessus, & p ɔñam non posset admitti ,pcurator,nec
94 simplr,nec sub ɔdōne.Nona †datur ampliatio ad istū tex.ex mēte Bal.in l.reos.C.de accus. & Bart.in l.1.de publ.iud. vbi volunt, ꝙ vbi imponunī duæ pœnæ alternatiuæ altera pecuniaria, & altera corporalis , ex quo ibi daī pœna capitalis,ideo nō poterit interuenire ,pcurator,qđ de plano ,pcedit, fm Imol. hic,vbi electio pœnæ spectat ad iudicē. secus tñ si spectaret ipsi reo.Sed tu ɔsidera quidqd dicat Imol.qa vr̄ ꝙ omni casu possit admitti ,pcurator. Attento,ꝙ reus non pōt eligere pœnā corporis afflictiuam,qa nemo est dñs membroꝝ suoꝝ.l.liber hō.ff.ad l.Aquil. &
95 infra dicam. Decima cadit ampliatio, † vbi lex dicit puniaī tali pœna, puta amputatione manus,vel alia. nam illo casu,quia dictio alia,est respectiua simi|lium,nō esset admittēdus ,pcurator. iuxta not. p gl.vbi Bald.eam multum not.in l.si fugitiui.C.de ser.fug.Vndecimo amplia singulr̄ †vbi pro delicto agitur principaliter ad infamandum , quia illo casu non pōt ēt interuenire ,pcurator, & ita voluit gl.in l.nō solum.§.fi.in gl.pen.quā sequunī Mod.repetētes in d.c.veniés . col.20. in vers.8.qrq.facit tex.in l.iusta.ff.de manu. vin.& in l.fi.ff.qđ met.cau. Secūdo facit,qa si posset interuenire,pcurator,iudiciū posset
97 reddi elusoriū, †qa ,pcurator alieno nomine ɔdēnatus nō efficit infamis,nec ipse ne ille pro quo cōparuit.l.furto.§.q alieno.ff.de
98 inf. Duodecima cadit ampliatio .† vt ēt iste tex.,pcedat,vbi pro delicto pōt imponi pœna ,ppetui carceris, q̄ pœna æqperaī damnationi in metallū,p quam qs efficiī seruus pœnæ,fm Bart.in l.2.supra eo.& isto casu vr̄ ꝙ
99 nō possit interuenire ,pcurator,†sed tu ɔsidera,qa vr̄ ꝙ tex.in l.aut dānum.in fi.de pœ. velit ꝙ pœna ,ppetui carceris æquipetur dānationi in opus publicū . de quo plene dixi in l.imperiū.ff.de iurisd.om.iud.hæc tñ ampliatio vera est vt tenet Cæp.in cōs.20.col.2
100 vt infra dicam,plene. Decimatertia †cadit ampliatio ad istum tex.vt ēt ,pcedat vbi pro delicto imponiī pœna pecuniaria,& corporalis copulatiue, qa tunc non pōt interueni
101 re ,pcur.fm Imol.hic,† qa vbi concurrunt duæ causæ vna q̄ nocet,& altera quæ ,pdest, debet attēdi causa quę nocet l.Pedius.§ 1.ff. de arb.& l.si qs in graui.§.fi.de ,pc. & si q s piam subtiliter,diceret,nō ne de iure cōi rīr admittitur ,pcurator? quo casu succedit , id qđ dicit Ias.in l.si arrogator.in 13.col.ff.de adopt.vbi dicit,ꝙ qñ causa q̄ prodest reducit nos ad ius cōe,illa attenditur, replicari pōt, ꝙ ēt lex cōis vult , ꝙ rīr vbi agitur de pœna corporis afflictiua,,phibetur ɔīō procuratoris,quo casu qñ concurrūt duæ causæ,vna q̄ ,phibetur,& altera quæ ,pmittit,nō attendiī causa ,pmittens l.si Ruffinus . C.de test.mil. Decimaquarta cadit ampliatio, fm Bar. hic,
102 ꝙ † vbi stat statutū vt qs possit impune offendi,qa cū hæc pœna sit deportatione maior,vr̄ ꝙ non possit interuenire ,pcurator,& idē est de mente Bald.in l.2.de publ. iud.vbi dicit ꝙ si statutū dicat ꝙ qui declinat iurisdictione potestatis possit impune offendi,,pdit ius illius ciuitatis,cuius vr̄ factus hostis, qđ de plano ,pcedit vbi talis pęna est ,ppetua,verum est ꝙ Bald.in l.seruū quoque.§.publ.vr̄ velle contrarium , sed præcedens opi.est verior,&tenenda,quā ēt tenuerunt repetentes in d.c.veniens,col.27.in 12.q. de accus. & si

dicatur, vt dicit ipse, ex quo snia pot ferri in absenté, vñ q̄ possit admitti ꝓcurator replicari potest q̄ ista ꝯña non tenet vt infra per Bart. in 3. col. vbi dicam latissime. Decima-
103 quinta cadit ampliatio, † vt vbi p statutum imponitur pœna arbitrio ptátis, vt Papiæ, vbi statuto caueť ex delicto aliquem puniri in ære vel in ꝑsona inspecta qualitate delicti, & ꝯdône ꝑsonæ arbitrio ptátis, isto casu non poterit interuenire ꝓcurator, vt plene scribit Signorolus in suis ꝯsilijs cons. 168. in cipiéte statuto ciuitatis Papię caueť, & tradit plane Anch. in consi. 273. incipiéte plene, & subtiliter est allegatū. Decimasexta cadit
104 ampliatio † etiam in pulchro casu quē tradit Cœpol. in cons. xx. in ij. col. vbi dicit, q̄ si condénatus ad ꝑpetuos carceres aufugiat, q̄ sicut in illa tali causa nō potest cōparere per procuratoré, ita non potest p procuratorem testes qui cōtra eū deposuerunt accusare de falso, fm Bal. & Nellum per eū relatos. Deci
105 maseptima cadit ampliatio; † vt ēt vxor & filij nō possint cōstitui ꝓcuratores in causa criminali, immo nec possunt cōparere p eo rū interesse, vt p Cepol. in d. cōs. xx. in ij. col. ad fi. de quo tñ infra dicā. Decimaoctaua ca-
106 dit ampliatio; † vt ēt procedat tex. iste, vbi virtute statuti pōt ꝓcedi cōtra absentem, ita sentit Bar. supra in v. col. & idē Bar. in extrauag. ad reprimē. nā ēt illo casu nō potest interuenire ꝓcurator q̄ possit nocere ipsi reo accusato vel inq̄sito. & hæc fuit opinio Raynerij in l. reos, vbi Bal. in viij. col. in ver. q̄rit vbi absunt, & hāc esse cōem dicit Alex. in ꝯs. cxvj. incip. Animaduersis statutis, est verū q̄ Ias. in l. si q, in iij. col. q̄ test. fac. pos. vñ amplecti contrariā sniam. q̄ immo qñ pōt ꝓcedi cōtra absenté in eius cōtumaciā possit interuenire ꝓcurator, & plures alios cita Hipp. i sua practica in §. sequit in 6. col. & in cōs. 81. in 8. col. ꝓcedentem tñ opin. tenet Cor. Per. in cons. cxxij. in ij. col. vol. iiij. sed infra plene dicā & in disputatione ponā. Decimanona
107 cadit ampliatio. † q̄ adeo vera est hæc opi. vt nō possit ēt reus accusatus vel inq̄situs cōstituere procuratoré ad cōtitendū ipsum delictum. fm Bal. in l. ij. C. quorū sniæ app. non reci. Vigesima cadit ampliatio fm Angel. &
108 Imo. hic, vt adeo sit vera ista regula: † vt Papa nō possit de ptáte ordinaria i causa criminali admittere ꝓcuratoré, licet de potētia absoluta possit hoc facere. & ideo fm Ang. princeps pōt p suum rescriptum facere q̄ admittať ꝓcurator in causa criminali dūmodo in rescripto apponat clausulā nō obstáte ta li lege, sed ista ampliatio apud me est dubita
109 bilis. † q̄a q̄ nō admittať ꝓcurator fuit introductū pp grauitaté causę, & q̄a iudex par tibus auditis melius pōt veritaté discernere, & ideo sup hoc cogita. Vigesimaprima dať
110 ampliatio, † q̄ adeo vera est ista regula, q̄ ꝓcurator non pōt admitti ad petendū restitutionem in integrum aduersus sniam latā in causa criminali, ita voluit Bal. in l. 1. §. de qua. de postul. & Aret. in d. c. veniēs. col. 10. de quo plene scribit Hippolytus in singulari suo. 221. incipiéte. Restitutus i integrū. & idē Hippol. in d. §. sequiť. col. 1, Vigesimasecūda
111 dať ampliatio, † vt ēt ꝓcedat, vbi in crimine publico, seu capitali imponiť pœna ipso iure, q̄a ēt isto casu non pōt interuenire ꝓcurator, fm Pet. de Anch. in d. l. seruū quoq; §. publice interest. ad fi. de ꝓcur. & vult Alex. in addi. ad Bart. in hoc. §. nostro, & Hipp. in d. §. sequiť. col. 8. in vers. itē suos. Vigesima-
112 tertia dať ampliatio ad hunc. tex. † vt ēt ꝓcedat, qñ reus accusatus vel inquisitus est ꝓsens in iudicio, q̄a ēt tūc non pōt interueni re. & ꝓ hac opin. facit iste tex. q̄ gñalr loquitur. Secundo facit tex. in l. 1. ff. an p aliū cau. app. agi po. Et merito q̄a accusans, & accusatus debet esse in vinculis. l. 1. 2. & 3. ff. de cust. reo. & si dicatur ꝯtrariū tenet Bal. in l. reos. C. de acc. & Mod. repetētes in d. c. veniēs. col. 31. in q. 7. r̄nderi pōt, q̄ l. non tñ. de app. q̄ p eos adducit, non facit ad ꝓpositum, & me
113 rito, † q̄a p̄dictū Moder. repetētes volunt, q̄ ꝓ accusatore p̄nte oblato libello p accusatorem possit ad oēs alios actus interuenire ꝓcurator, quod vñ contra hunc text. q̄ loquit gñalr, q̄ ad crimen publici iudicij ꝓsequendū frustra admittiť ꝓcurator, & sic vt re
114 uocari ꝓcurator ab oi prosecutione, † & à quo remoueť genus remoueť q̄libet eius species l. fundū. de fundo instr. & l. fi. §. 1. de suis, & legit. & facit q̄a vñ speciale in illustri
115 bus q̄ p̄nt ꝯstituere procuratores, † & tñ in l. fi. C. de iniu. p̄supponiť q̄ illustres essent p̄ntes, nisi dicas tenēdo opin. Bald. q̄ iura referunť ad absentes, vt ꝓbať in d. l. reos. C. de acc. & in d. l. seruum quoq;. §. publice interest. Et certe durū esset ab hac opin. recedere in
116 practica. Veritas † tñ depēdet ab illo articulo, an ꝓ carcerato possit interuenire ꝓcura tor,

tor,& Bart.hic col.4.tenet ꝙ ſic,& idē tenet
Ang.hic col.1.Imol.col.9.q dicit ꝙ ſic ſerua
tur de conſuetudine,& idē dicit do.Bened.de
Plumb.col.11.& hāc opin.tenet Alb.in d.l.
ſeruum quoq;.§.publice,in 6. col. poſt Ar-
chid.ꝑ eum relatū.vbi ēt Bald.dicit ꝙ ſic ſer
uatur de ꝯſuetudine.& idem dicit Bald. in l.
reos.C.de acc. & eſt cōis opin. vt teſtat̄ Fel.
in c.inueniemus.de acc.&Mod.repetētes in
d.c.veniens.in 18. q. col. 30. de accuſ. & ſic
ſm oēs iſtos ſeruatur iſta cōſuetudo.Funda-
mētum huiuſce cōis ſniæ ꝯſiſtit in quatuor.
117 Primo qa ſicut † dn̄s admittitur procura-
tor pro ſeruo carcerato.l.ſciendū,& l.ſeruus
ff.eod.& l.Lucius.ff.de appel.ita, & quilibet
alius. ſecūdo facit l.ſi non defendantur.ff.de
pœnis.vbi carceratus ſeruus non ſolū à dn̄o
ſed ab oibus defendi pōt l.non tm̄.de appel.
vbi Bar.vult, ꝙ ēt ipſo reo inuito poſſit q s
cauſam appellationis ꝓſequi. & tn̄ ille q nō
pōt conſtituere ꝓcuratorem in cauſa princi
pali, non pōt etiam in cauſa appellationis.
vt in hoc §.iuncta l.1.an cauſæ appell,ꝑ aliū
118 red.po. Tertio † facit ſtringens fundamen-
tum: nam ſm Bart. in carcerato vr̄ ceſſare
oēs rōnes per quas ex parte accuſatoris vr̄
prohiberi ꝯſtō procuratoris. patet quia in
ipſum pn̄tem ſnia ferri poterit.& contra ip-
ſum executioni mādari. & hoc modo iudi-
cium eluſoriū non reddetur. & qa plenius,
diligētius, & accuratius ipſe cū procuratore
q̄ ſolus cauſam ſuā defendet tn̄ Io.And. rela
tus hic per Imol.intelligebat hanc cōem ſen
119 tētiam hoc modo, † vt incarceratus poſſet
cōſtituere ꝓcuratorem ad oēs actus.preterq̄
ad litem coteſtandam,& ad ſniam audiēdā:
120 quæ opinio nō diſplicet Imol. † Contrariū
tn̄ tenuere ſubtiles Vltramōtani ſm Alb. in
d.§.publ.in 7.col.in verſ.itē quæritur.q vo-
luerunt ꝙ non poſſit admitti ꝓcurator, nec
ad vnū,nec ad duos articulos,ſicut non pōt
admitti ad ſniam.qa à quo remouet̄ genus,
remouetur,& quilibet eius ſpēs.l.fundi.ff.de
fun.inſtr. Item ſi ꝓhibet̄ conſtitui ꝓcurator
ad ſniam audiēdam. vr̄ ēt prohibitus ad a-
lios articulos. ꝑ quos deuenit̄ ad eam l.oro
ff.de ſponſ. & eo maxime, qa vr̄ ſpeciale in
ꝑſonis illuſtrib.vt poſſint ꝯſtituere ꝓcurato
re,præterq̄ ad ſniam.ergo in contrarium eſt
ius cōmone.&dicit Dyn.in d.§.publ.ꝙ huic
rōni non pōt congrue rn̄deri. Alb.tn̄ tenet
hanc opin.ꝙ dn̄o exiſtente pn̄te, ſeu incarce
rato admittatur procurator ad media cauſę,
&ita dicit ſepe obtinuiſſe de facto.eſt verū ꝙ
ipſe reus debet litē ꝯteſtari.&interrogari,&
ſimilia facere. q̄ nō pn̄t ꝯgrue expediri ꝑ ꝓ-
curatorem, & cum hac diſtōne trāſit hic do.
Bened.de Plumb,col.12.Contrariū indiſtin
cte tenet vterque Sal.in d.§.publice. & in l.
reos.C.de accuſ.Et mouet̄ primo,qa vr̄ ſpe
ciale in caſu l.non tm̄.ff.de appella.vt admit
121 tat̄.Secundo mouetur † ꝑ tex.in l.1. ff. an
ꝑ alium cauſæ app.vbi patet ꝙ fuit ſnia lata
in cauſa capitali.ergo reus erat p̄ſens. alias
non potuiſſet ferri l.abſentē. de ꝓcur. & tn̄
alius appellare non pōt,&tn̄ neceſſario pręſ
ſupponit̄, ꝙ ibi ꝯdemnatus eſſet in carcere,
122 l.eos.§.ſuꝑ his.ff.de appella. Tertio † facit
tex.in l.miles.§ qdā. ff. de adulter. vbi dr̄ ꝙ
vtile tp̄s qđ dat̄ marito ad accuſandum vxo
rē de adulterio,ipſi marito in carcerē ꝯiecto
non currit.ergo dat̄ intelligi.ꝙ non pōt ꝯſti
tui ꝓcurator ad accuſandū de adulterio. qa
ſi poſſet ꝯſtitui ꝓcurator ipſi marito tp̄s de-
curret.& ita dicit ēt Bart.in d.§.qdam: Vlti
123 mo facit qa † reus accuſatus, vel inqſitus
de cauſa capitali ſolet in vincula detrudi.l.2.
§.fin.C.de exhib.reis. Ergo ſi vera eſſet iſta
rō ſemper poſſet ꝓ incarcerato ꝯſtitui ꝓcu-
rator,&ſic eſſet poſſibile ꝙ ꝓcurator ipſe eſ
ſet multū negligens,&ſic poſſet multū noce
re ipſi reo in cauſa talis p̄iudicij.qđ nō eſt ꝯ-
cedendum.& maxime.ꝑ iſtum tex. q gn̄alr
loquit̄. Et tenendo hanc opin.rn̄deri pōt ad
obiecta.ſm Alb.in d.l.ſeruum quoque §.pu
124 blice. in 3. col. † ſ.ꝙ l.ſeruus. & l. ſcien-
dum. ff. eodē loquunt̄ vbi dominus vel eius
procuratio cōparet pro eorū intereſſe, non
aūt ad defendendū ipſum ſeruū vt pęnā eui
125 tet. Et † ſi dicat̄ iſta ſolutio nō ſatisfacit ad
l.ſi nō defendant̄.de pęnis.replicari pōt ꝙ ēt
ille tex.loquit̄ in ſeruo, ꝓ quo dn̄s vel alius
nomine dn̄i admittitur ꝓ intereſſe pecunia
rio.nec iſtud vr̄ abſurdū,ꝙ quis nō admittat̄
vt procurator.ſed admittat̄ vt tertius.vt pro
batur in l.ſi eū,vbi Bar.ff.ſi q s caut.& in l.ij.
126 ff.eodē. Videmus in ſimili † ꝙ vxor poteſt
ꝓhibere ꝓ ſuo intereſſe ne bona mariti pu
blicent̄.l.ſi q s poſt C.de bonis dam.&ſic illa
iura nō probāt; ꝙ in criminalibus admittat̄
ꝓcurator.Si velles tn̄ tueri cōem opi. poſſes
127 dicere: † ꝙ ille tertius qui admittit̄ pro ſuo
intereſſe, admittitur ad allegandum cauſam
cauſæ.Sed replicari pōt, ꝙ l.cei admittat̄ ad

allegandū causam causæ, tñ nō vř admitti vt
128 ꝓcurator, sed potius vt defensor. †Nō ob
stat.l.non tm̄, de appell. q̄a ad illū tex. rñdet
Alb.l.in d.l.seruum quoq;.§.publ. ff. de ꝓc.
& do. Ant. in c.veniens.de app. ꝙ ille tex. lo
quit̄ de appellatione ad quam admittit̄ q̄li-
bet rōne coniunctionis, vel rōne officij, ad
qd̄ hō homini tenetur. sed illa lex non cōsi
derauit hanc cognationē.l.sed,&si.ff.de ꝓc.
iunctis his q̄ notant̄ in l.3.§.parentes. de in
ius voc. & ꝓfecto si rō cognationis deberet
considerari ēt ad crimen publicum ꝓsequen
dū deberet admitti ꝓcurator. qd̄ negat tex.
129 noster.† & ideo Aret.in d. c. venieš in 18.
col. rñdet alio modo ꝙ ille tex. loquit̄ in a-
ctu appellationis, non aūt in ipsa ꝓsecutio-
ne.qui q̄dē actus ēt die feriata fieri pōt. Sed
huiuscemodi solutio ex verbis illius tex. cō
fundi pōt. Et primo dum dr̄ in princ.nō tm̄
ei q̄ ad supplicium ducitur ꝓuocare ꝑmitti
tur. sed ēt alio nomine eius. sed prout text.
loquitur ꝓ eo q. ad supplicium ducit̄ non
solum intelligitur de actu ꝓuocationis, sed
ēt de ipsa ꝓsecutione, & presertim q̄a tex.
dicit si ille mandauit, &c. sed à cōiter acciden
tibus non solet mandari solus actus appel-
landi, sed ēt ipsa appellationis ꝓsecuto. Item
solutio Aret. vř contra rōnem illius tex.
dum dicit qd ergo si resistat q damnatus est
perire festinās, &c. nā si ille tex. loqueret̄ de
solo actu appellationis, posset facile reus pe
rire ꝑmittendo labi tp̄s appellationis, q̄ pō
deratio fuit repetentium in d.c.veniens. quę
tñ non vř tuta. quia illa festinatio ibi consi-
derat̄ quantum ad hoc q̄a damnatus duce-
bat̄ ad supplicium, & ideo mihi placet solu-
tio Aret. ꝙ ille text. loquat̄ solū de actu ap-
130 pellationis, † vt ꝓbat̄ in d.l. adictos, ibi, in
terponēdę appellationis copiā nō negamus.
verū est ꝙ hæc solutio facile posset morderi.
q̄a tex. in d.l. adictos loquit̄ de appellatione
interponēda ab ipsis dānatis, nō aūt ab alijs
tenēda tñ vř solutio Aret. alias vt infra dicā.
esset necesse restringere tex. in l. 1. ff. an cau.
app. vt ꝓcederet q̄n reus cōdēnatus nō esset
incarceratus ideo ego dico ꝙ ille casus est
specialis. vt q̄s possit appellare, vbi q̄s ducit̄
ad supplic ū, & ideo credo ꝙ non ꝓcederet
131 vbi nō duceret̄ ad supplicium verū tēt Raph.
Cum. & Ang. de Aret. volūt in d.l. nō tm̄. in
2. col. ꝙ ille tex. habeat locū in dānato ad
mutilationē alicuius mēbri, & in deportato.
ego tñ credo ꝙ ille tex. habeat locū ad illud
tp̄s, quo ducitur ad supplicium vt tunc possit
ꝓcurator appellare. vel pōt dici ꝙ ibi admit
titur procurator non tm̄ vt procurator, sed
tanq̄ defensor q pōt solum prodesse non au
tē nocere. Non ob. aliud fundamētū Bart. di
centis ꝙ melius ꝑ se, & aliū simul causa tueri,
q̄ ꝑ vnum solū. quia rñdeo ꝙ lex abhorret
ꝙ vbi agit̄ de tam graui ꝑiudicio. qd̄ est quo
dammodo irreparabile, admittatur ꝓcura-
tor q̄a possit, & prodesse, & nocere. Necess
ēt verum, ꝙ cessent omnes rōnes adductæ
ꝑ Bart. q̄a licet cesset illa rō ꝙ iudicium nō
possit reddi elusorium, nō tñ cessat alia qua
Bart. cōsiderat circa fi. istius. §. ꝙ hic agit̄ de
132 fauore publ. & sic Bart. cōsiderat † ꝙ perfe
ctius poterit dignosci veritas, si ipse reus du
cat̄ ad iudicē, vt possit ipsum interrogare, &
videre quo vultu, qua ꝯtinentia, & qua trepi
datione loquat̄. iuxta l. de minori. §. torm.
de q̄onib. Secūdo cōsiderat Bar. fauorē publ.
& ob hāc causam vř concludēdum ēt pro in
carcerato nō esse admittendum ꝓcuratorē.
133 Si † q̄s tñ vellet disputare hunc passum ad
partes posset modo rñdere ad adducta cōtra
134 cōem. Et primo † ad tex. q magis stringit
in l. 1. ff. an ꝑ aliū cau. app. ꝙ ille tex. debet
intelligi, q̄n reus post sn̄iam erat absens, &
sic aufugerat, quod aliq̄n contingit, & sic per
ius cōsiderari pōt. & ita rñdet. Imo. hic col.
9. sed replicari pōt ꝙ ex quo reus condēna-
tus solet strictius in vincula detrudi, & sic so
let fortius custodiri, q̄ an̄ latā sn̄iam. l. fi. C.
de cust. reo. nō est verosile, ꝙ aufugiat. & es-
set magna violatio ad illū tex. restringere il
lū ad hūc casum, q est rarissimus. nisi dicas,
ꝙ ex quo reus ipse est pn̄s, & sic pōt ꝯdēna-
ri. vř ꝙ possit ꝯstituere ꝓcuratorem ꝑ reg. l.
seruū. quoq;. §. publ. de ꝓc. & sic non est ab-
surdū restringere tex. in d.l. 1. an ꝑ aliū cau.
app. ad casum q̄n aufugit vt iura iuribus ꝯ-
cordent̄. atteto maxime q̄a tex. in l. non tm̄.
de app. vult. ꝙ quilibet admittat̄ ad appellādū
ꝓ reo ꝯdemnato. Si velles tñ tueri contra-
riam opi. volo ꝙ aduertas ad. l. fi. C. de iniu.
vbi vř speciale ꝙ ꝑsona, illustris possit ꝓcu
ratorem ꝯstituere ad oēs actus preterq̄ ad
sn̄iam: & tñ ille tex. potest intelligi ēt eo ca-
su quo accusans vel accusatus est incarcera
tos. si ergo est ibi speciale, ius cōe erit in ꝯ-
135 trarium. l. 1. ad Munic. † Nō ob. tex. in l. mi
les. §. quidam. quia ad illum text. rñdet hic
Ang.

Ang. q ibi illa tpa nõ currũt: qa volẽs aliũ accusare non põt hoc facere p procuratorem, licet p carcerato admittat: & sic sensus illius tex. est q maritus q erat incarceratus, nõ poterat accusare vxorẽ suã de adulterio p procuratorem sed non negar q n ipse posset cõstituere procuratorẽ in causa p qua in carcerẽ coniectus erat, vel põt dici fm Imo. q ille text. põt intelligi q n carceratus vellet accusare corã alio iudice, non aũt corã illo à quo in custodiam traditus fuit. Vel põt intelligi q ibi fuit iniuste incarceratus. & ideo eidẽ suc currit. vt dies q bus in custodia fuerit, sibi nõ cõputent iuxta l. succurret allegatam ibi p gl. ff. ex q. cau. ma. & iste vr verior intellectus q intellectus Ang. in l. 4. ff. de adul. Non ob. aliud fundamentũ, q non vr conueniens, q in causa tanti prudicij dictũ vel factum procuratoris nocere possit ipsi dño, attento maxime q accusator, & accusatus debẽt esse in vinculis, & sub custodia. l. 1. & fi. C. de acc. & l. 2. & 3. infra de cust. reo. qa rñderi põt, q iura considerant. q vbi põt ferri snia in aliquẽ, q ibi põt constitui procurator, & esset dubio procuſsa is absurdũ q p quolibet actu deberet incarceratus duci ad bãchũ iuris, & ideo lex tolerat q p eo possit interuenire procurator; & hæc vr crebrior snia, a qua in iudicando

136 non est recedendum. Mihi tñ vr posse sic dici; aut. n. querimus quo ad lit. cont. & ad rñdendum interrogationibus seu positionibus possit constitui procurator, & crederem q nõ. & ita pcedat tex. in l. 2. C. de exhib. reis. & in l. 2. de cust. re. q iura volũt q reus ex vinculis causam suã dicere debeat. & ita faciũt iudices prudentes. q faciunt ipsum reũ litẽ cõtestare psonalr, & positionibus rñdere, q-

137 bus tenet in criminalibus p verbũ veritatis rñdere, & non p verbum credo. Bart. tradit in l. inter oẽs. §. fi. de fur. & hoc modo poterũt dignoscere melius, & eruere veritatẽ. ar. d. l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõni. Aliqñ qrimus an in medio ipsi⁹ causæ possit admitti procurator, & sic in his q nõ pnt cõmode expediri p incarceratum, cui esset difficile p quolibet actu exire carceres, & ad causam venire, & credo q isto casu possit admitti procurator, & ita dicit Alb. se pe se vidisse de facto obseruari in practica. Aut qrimus an possit cõstitui procurator ad sniam, & oẽs cõcludũt q nõ qa verba sniæ ad ipsum carceratũ pñtẽ ad tribunal sunt formãda, non aũt cõtra existẽtẽ in vinculis: qa tũc esset lata cõtra absentẽ. l. 4. §. q in aliena. ff. de da. inf. Crederẽ tñ q ad oẽs actus substãtiales de q bus in l. plata. C. de sen. debeat ipse duci ad bãchũ iuris. & ex pmissis hr prima limitatio ad hũc. §. q ad crimẽ publici iudicij psequẽdũ põt p incarcerato interuenire pcur. Secũda dat limi

138 tatio ad istũ tex. vt nõ pcedat in crimine hæresis, & in alijs criminib. in q bus q s dãnatur post mortẽ, de q bus p Doc. in l. defuncto. infra eo. & in l. ex iud. infra de acc. & ita cõcludit Alb. in d. §. publ. col. 6. in ver. sed nũ q d in crimẽ hæresis. de pcur. q subdit q de

139 hoc fuit magna cõcertatio in Rom. curia tpe Clemẽtis. V. corã quo instãte Rege Fraciæ accusatus erat Bonifacius 8. de crimine heresis p d. Guil. de Nog. & fuit obtẽtũ. & ita voluit Bald. in l. reos. C. de acc. & sic hæredes pñt cõstituere pcuratorẽ vbi defunctus accusat de crimine hæresis. & ita cũ hac. opi. licet Albericũ nõ referãt trãseũt Mod. Senẽ. in d.

140 c. veniens. col. 36. ver. 18. q to: quia si aliter diceremus, excluderemus defensionẽ, q d esse non debet. & eo maxime qa morte vr extingui ipsum delictũ. l. defuncto. infra de pub. iud. quo casu vr solũ tractãdũ de qõne bonorum. & vbi causã est pecuniaria ẽt q ex ea q snam infamari possit, admittit pcurator, vt probat in l. 1. an p aliũ cau. app. red. pos. & si q sp: am subtilr dicere, nam hic agi

141 tur de pœna priuationis oium bonorũ, q pena causæ criminali æquiperari vr vt gl. dicit in l. 1. C. de re. postu. lib. 10. & probat in l. p litẽ. de excu. tu. & in §. p litẽ. inst. codẽ replicari põt, q iura prohibentia pcuratorem constitui ad psequendũ crimen publicũ seu priuatum, solum considerant, an p delicto sit imponenda pena corporalis, an vero pœna pecuniaria. & primo casu tñ phibet pcuratorẽ admitti. seu tu considera, qa licet morte delinquẽtis extinguat delictũ, vt contra eũ nõ possit formari inqsitio, minus pos

142 sit mortuus dãnari tñ dãnat memoria ipsius pditoris, seu heretici, vt cõtra memoriã ipsius possit formari inquisitio. fm Ang. de Aret. in §. interdum. inst. de here. q ab intest. def. & fm eundẽ in trac. malefi. in gl. Tradito re che hai tradito la tua patria, & hęc limitatio prima frõte vr sine dubio, qa vr absurdũ q defensio denegẽt, vbi impugnatio cõcedit.

143 l. facultas. C. de iur. fis. In ptrariũ tñ vr casus in c. filij. de hære. lib. 6. q vr velle q soli si

lij vel hæredes possint in crimine hæresis ad
144 mitti.tñ qa † interest filiorũ ne memoria
defuncti dãnetur: Itẽ interest hæredũ ꝑ ꝑ cõ
fiscationẽ bonorũ, sed ad illum tex. respõdet
Alb. in rub. C. de hære. in vlt. col. & dicit ꝙ
licet ille ꝑsonæ quarũ magis interest primo
admittant ar. l. si plures. ff. de accu. tñ eis defi
ciẽtibus alijs nõ est denegata defensio. & per
hoc solũ vr̃ cõfundi id qđ dicũt Mod. in d. c.
veniẽs. q. xviij. qui dicũt ꝙ hæredes ipsius de
functi pñt constituere ꝓcuratores. qa si ad-
mittitur ꝓcuratores in subsidiũ. vr̃ ꝙ donec
extãt filij vel hæredes ipsi debeãt cãm prose
qui. attẽto maxime quia hic agitur de causa
maximi ꝑiudicij, & sic de infamãdo ipsum de
functũ, & de cõfiscatione oium bonorũ. non
est tñ à cõi opi. recedendũ. q̃ efficacius ꝓba-
tur in extrauag. ad repri. i verbo legitime. q
text. nõ cauillãdo literã probat. ꝙ ẽt in vita
ꝓditoris põt interuenire proc. q cquid dicat
145 Bar. qa † in his criminibus in quibus dam
natur memoria defuncti, sunt multa alia spe
cialia patet in l. famosi. ff. ad l. Iul. maiest. vbi
in his criminibus testes rl̃r inhabiles admit
ti solẽt, facit l. q squis. C. ad l. Iul. maiest. Ter
tia datur limitatio vt ista ꝯclusio non ꝓce-
146 dat ſm Ang. & Imo. hic, vbi † ꝓponit accu
satio ꝓ re familiari, vt in casu l. sed, & hæ. §.
1. ff. de ꝓc. vbi libertus accusat vt ingratus ꝑ
ꝓcuratorem, & rõ est ſm Bart. hic in 2. op-
pos. qa agitur ibi de commodo pecuniario,
& ꝑ hoc ꝯfunditur id qđ dicit, Ang. hic, ꝙ
147 † vbi agit de seruitute ex parte rei, nõ põt
interuenire ꝓcurator, qa seruitus æq̃parat
morti. qa licet æquiparet morti. tñ ſm Bar.
in l. nec quidq̃. §. vbi decretum. in repet. col.
4. causa seruitutis est pecuniaria. & perinde
est ac si quis peteret vnum bouẽ vel vnũ asi
num, & ideo talis causa põt delegari l. iandu
148 dum. C. vbi cau. fis. † sed tu ꝯsidera q̃ pos-
sit esse ratio. l. 1. C. de asser. tol. vbi si existens
in possessione seruitutis proclamat in liber
tatem, tunc ex parte ipsius non admittit ꝓ-
curator, & tñ existens in possessione liber-
tatis, si petat ꝑ aliquem pronunciari seruũ
ꝓ illo põt interuenire procurator, Sal. in l.
1. de asser. tol. rñdet ꝙ ille qui de possessio-
ne seruitutis ꝓuocat, si libertatẽ non põt ꝑ
ꝓcuratorẽ agere, ex quo in tali liberali verti
tur periculũ status, & ꝑsone, sed ẽt ecõtrario
agi vr̃ de periculo status, & ꝑsonę, & tñ ꝓuo
catus de possessione libertatis in seruitutẽ
põt ꝑ ꝓcuratorẽ rñdere. & iõ cogita, qa in-
149 fra clare resoluã. Quarto † declarat ista ꝯ-
clusio, ſm Ang. hic post Bart. hic in 4. col. vt
non procedat in dño q admittit ad defendẽ
dũ seruũ, ꝓ suo interesse. & eadẽ rõne. pr̃ ꝓ
filio, & abbas ꝓ monacho, & ciuitatis ꝓ ciue
ar. l. de iure, ad muni. & vxor ꝓ marito, vt
tradit plene Barb. in apost. ad bar. infra in 4.
150 col. sed tu aduerte, † qa vr̃ ꝙ illud sit specia
le in seruo, q rl̃r non hẽt legitimã ꝑsonã stã
di in iudicio, & q põt non solũ a dño, sed ẽt
à quocũq; defendi. d. l. si nõ defendant, & l. 2.
de exhi. re. & iõ gl. in l. seruus. ff. de sta. ho. di
cit ꝙ dñs cõpareat ad administrandũ ipsi ser
uo ꝓbõnes, nõ aũt ad suscipiendũ in se telã
iudicariã. iudiciũ tñ agit cũ ipso seruo, q de
bet de vinculis deduci ad oia acta agitãda qđ
ꝓbari vr̃ in l. 2. in fi. C. de acc. sed ista solutio
nimiũ restringit tex. in d. l. si nõ defendat. qa
vr̃ velle ꝙ dñs admittat plenarie ad defendẽ
dum seruũ. & si solũ admitteret ꝓ suo inter
esse, limitatio ista nõ esset de regula, contra
tex. in l. nã qđ. de pen. leg. & ideo ꝯsidera. ꝙ
ideo dñs admittit qa ex quo sua verisilr in-
teresse, pt̃ ne seruum ꝑdat; iõ solet euocari,
iuxta l. nã ita diuus. ff. de adop. alias snia nõ
præiudicaret ipsi dño, & licet cõpareat pro
interesse pecuniario, negari tñ non potest,
quin defendat ipsum seruum, & hæc limita-
tio est de regula, & istud est clarum in oi ma
teria, nam dñs pro quo alius promisit de iu
dicio sisti sub pœna, non euitat pęnam com
151 parendo ꝑ ꝓcuratorem, † & tñ fideiussor
q fideiussit de iudicio sisti põt eum defende
re quo ad hoc vt euitet pœnam. de primo est
casus in l. 1. in prin. ff. si q s cau. de secundo
152 in l. si eum. §. 1. ff. eo. Quinto † declarat ista
conclusio, ſm Ang. hic in ver. octauo fallit
in causa vniuersitatis quæ põt comparere ꝑ
ꝓcuratorem, & sic intelligitur text. in l. tam
collatores. §. vt aũt, ibi, sup criminalibus, seu
ciuilibus causis, & ex publicis causis, descen
dentibus, iuncto ver. quoque ibi, milites vel
syndici litigãtes. C. de re mil. lib. 12. & ita tra
dit hic Ang. ꝑ illum tex. in 3. col. in ver. octa
uo fallit. & Imo. in 13. col. in versic. octauo,
& hoc de plano ꝓcedit vbi vniuersitas accu
sat, qa põt comparere syndicus noie vniuer
153 sitatis. † Sed maior est difficultas, an syndi
cus possit accusare noie vniuersitatis syndi
catio noie. & Dy. tenuit ꝙ non ſm Bart. in
l. 2. supra eo. Sed tu ꝯsidera ꝙ ista limitatio
cum,

cum qua oẽs tranſeunt non vr̃ vera, quia
154 † vbi vniuerſitas delinquit eidem imponit̃ pœna pecuniaria, licet ſi priuatus delinquat ei imponat̃ pęna corporalis, ar. l. quintæ, C. de dec. lib. 10. & l. fi. C. de nauic. & l. aliud. §. refert, de reg. iur. & tradit̃ in c. graui, de ſen. exc. & hoc modo iſta fallentia non eſt de re gula. Aut vero vniuerſitas cõmittit delictum enormiſſimũ, vtputa hæreſim, vel idolatriã, & illo caſu eſſet aratro exterminanda, vt De Carthagine, loquit̃ tex. in l. ſi vſusfructus ci uitatis. ff. q mo. vſuſf. amit. & tũc poſſet ꝓce dere iſta limitatio, qa talis pœna q̃ imponit̃ eſt pęna capitalis, vbi vero cõmitteret homi cidiũ, tũc ſi appareret̃ ꝑ motores ipſi, pœna homicidij afficiẽdi forẽt, ar. tex. in l. capit. §. ſolent, de pœn. & iſto caſu non dẽnt cõpare re ꝑ ꝓcuratorẽ, in his caſibus ergo in qbus ipſi vniuerſitati imponit̃ pœna pecuniaria, nõ põt cadere iſta limitatio. & ideo vide om nino Io. de Platea, in d. §. vt aũt omnifariã. Sexto declarat̃ hæc ꝯcluſio, ſm Ang. & Imo.
155 hic, vt nõ ꝓcedat in caſu c. tuæ, de ꝓc. † vbi in crimine adulterij quis compareat ꝑ ꝓcu ratorẽ, ſed hæc limitatio non vr̃ adaptari ad regulam huiuſce. §. qui loquit̃ vbi agit̃ crimi naliter ꝑ crimine publico, & in illo tex. age bat̃ ciuiliter, prout agi poteſt pro quolibet crimine tã publico q̃ priuato, vt gl. & Bart. dicunt in l. qui noĩe, ff. ad l. Cor. de falſ. gl. tñ ſing. in l. infamem, infra eo. quã ibi ſequunt̃ Bart. & Imo. voluit ꝙ vbi agit̃ ciuiliter pro crimine publico, quis notetur infamia, vt di cam infra lite. Septimo limitatur iſta ꝯcluſio ſm Fel. in c. meminimus, de acc. vt non ꝓce
156 dat, † qñ qs vult dicere ſniam criminalem nullam, qa ad hoc dicẽdũ ꝓcuratore ꝯſtitui
157 põt. Octauo limitatur vbi † qs vult dicere inqſitionem fuiſſet inepte formatam, vel ca lũnioſam, qa ad hoc ꝓponendũ non ꝓhibe tur ꝯſtitui ꝓcurator, vt Bald. dicit in conſ. 6. incip. verba accuſationis, vol. 1. quẽ ſequitur Hipp. in d. §. ſequit̃, in 6. col. in ver. itẽ teneas
158 mẽti. Nona dat̃ limitatio: † nõ ꝓcedat vbi qs vult ꝯſtituere ꝓcuratorem ad opponẽdũ exceptiones impedientes ꝓceſſum puta ꝙ li bellus inqſitionis nõ ꝓcedit. vel ꝙ iudex nõ põt inqrere, vel ꝙ ꝓcurator eſt inhabilis ad accuſandũ, vt eſt de mẽte Bar. hic col. antep. in ver. qro, & ꝯcordantes refert Alex. in cõſ. 138. in 3. col. vol. 6. Sed hæc limitatio, & duæ præcedentes non vñt de regula quæ prohi- bet ꝓcuratorem conſtitui ad perſequendũ crimen publici iudicij, & dicere ſniam nul lam, vel inqſitionẽ ineptã, aut calũnioſam, non eſt ꝓſequi crimen publici iudicij, niſi di cas ꝙ ſufficit ꝙ fallentia ſit de gñe regulæ, vt ꝓbari vr̃ in l. nimis. ff. de in lit. iur. vbi Iaſ.
159 Decima cadit limitatio, † vt nõ ꝓcedat in ꝑſonis illuſtrib. qa hæ perſonæ pñt cõpare re ꝑ ꝓcuratorem vt eſt caſus in l. fi. C. de in iur. & tradit Hippol. in d. §. ſequit. in 6. col. Sed hæc limitat.o ẽt non ſubſiſtit, qa regula tex. noſtri loquit̃ in crimine publ. l. vero fin. C. de iniu. loquit̃ in crimine iniuriaꝝ qđ eſt crimẽ priuatũ, vt d. l. fi. in prin. ꝑ quẽ tex. ꝯ funditur id quod dicit Imo. hic qui intellige bat illũ tex. in crimine iniuriaꝝ, qđ eſſe pu blicum vt in terminis l. pe. C. de fam. lib. & il lum tex. hoc modo intelligebat Alb. in l. ſer uum quoq;. §. publ. ff. de ꝓc. niſi dicas vt ſta tim dixi, ꝙ vr̃ ꝙ talis fallentia ſit ſaltẽ de cor pore regulæ gñalis, quæ hẽt ꝙ in criminali- bus agitur de pœna corporali non admittit̃ ꝓcurator. Vndecimo limitatur iſta regula,
160 † vbi extaret ſtatutum, ꝙ contumax habea tur pro confeſſo. quia tunc in iudicio crimi- nali procurator conſtitui poteſt, vt plene ſcribit Cor. in ꝯſ. 17. incip. moris eſt vol. 3.
161 Duodecimo declaratur, † nõ procedat, vbi abſens virtute ſtatuti condemnari poſſit. qa tunc poteſt admitti procurator. ſm Hipp. in d. §. ſequitur. de quo videbimus infra ſm or dinem Bart. & tradit plene Corn. Peruſ. in conſ. 132. in 2. col. & in ver. & inſuper. vol. 4. Decimatertia cadit limitatio. vt iſte tex.
162 non procedat: † vbi procuratorẽ in crimi nalibus fuit admiſſus. & nihil fuit ei oppoſi tum nec per partes, nec per iudicem, qa tũc valet proceſſus. vt voluit Spec. in t. t. de ꝓc. §. 1. ver. ſed pone. & tradunt Canoniſtę in c. 1. de lib. 6. & hoc tenet Alb. de Roſ. in d. l. ſer uum quoq;. §. publice. in 9. col. de ꝓc. & dicit ibi Bald. in 6. col. in ver. modo q̃ro ꝙ in cõi ter tenetur, & ſm Imo. hic col. 20. ita ſerua- tur in practica, & hanc op. veriorem dicit Fe ly. in d. c. meminimus, & vr̃ text. pro hac o- pin. in l. quamuis. C. de adult. vbi quidã via- tor accuſauerat vxorem de adulter.o, & cau ſa fuit agitata per procuratorem, ſniæ vxor coniuncta allegabat contra proceſſum exce ptionem procuratoriam, dr̃ ibi, ꝙ illa exce- ptio non procedit imò accuſator debet ꝯdẽ nari, de hac tamen limitatione videbimus

infra sm ord. Bart. qui ad fin. istius. §. hanc limitationem tangit, & plene disputabo eam.

Decimaquarta datur limitatione ista conclusio, pcedat in casu singulari, qui tpe meo
163 euenit Papiam in persona † Magnifici do. Io. Aloysij. Lunati, cuius illustri familiæ mul tum debeo, nã præfatus do. Io. Aloysius fuit accusatus de quodã crimine publico, & erat bannitus ab inclyta ciuitate Papiæ pp aliud delictum, fuit dubitatum an ex quo nõ poterat tute cõparere, ex eo quia erat bannitus, an p eo esset admittendus Magnificus do. Paul. de Lunate procuratorio, & defensorio nomine ipsius do. Io. Aloysij. & do. Iaf. in cõ sil. 144. in 4. vol. cõsuluit q sic, sed ego credo q nõ bene cõsuluerit. q posset admitti vt pcurator, qui non posset pdesse, & nocere ipsi reo accusato; sed bene potuit comparere, vt prodesset, vt colligit ex dictis Corn. in cons. 122. col. 2. in ver. & insuper. vol. 4. Decimaquinta cadit limitatio ad istam regulam
164 † vt non procedat vbi delictũ cõmissum esset impunibile. q a tũc p reo accusato vel inqsito posset interuenire pcurator; ita voluit Bar. in l. vbi pactũ, in pe. col. C. de trãs. & fuit originalis doctr. Ric. Malumb. in l. filius f. in §. i. eter. de proc. & idem voluit Bar. in cons. suo. c. inc. à do. Cyno de Bon. & Cęp. in caut. sua. 68. inc. in causa crim. & concordantes refert Hip. in sing. suo. 372. inc. capies vnum, & in consil. suo. 90. col. 4. & in cons. 24. col. pe.
165 Decimosexto † limitatur secundũ Iaf. in l. 2. col. 3. C. qui testa. fac. pos. vt non procedat in inclyto, & splẽdidissimo Ducatu Mediolani, vbi adest decretum q si accusatur vel inq situs sit contumax habeatur pro confesso, & conuicto, quia tali casu poterit interuenire quilibet ẽt punitus extraneus, ad ostendendũ, & demonstrandũ innocẽtiã inquisiti seu accusati, ẽt q statutũ dicat q reus debeat se primo personaliter in carceribus ponere, & hoc firmat ẽt do. Barth. Cęp. in cons. 20. inc. q dã dũ esset potestas in 3. col. in ver. quinto casu, & Fran. de Capitibuslistę inter predicta consilia Cęp. in consil. 41. inc. licet multus, col. 4. & Ang. de Cast. inter ipsa cons. in cõs. 2. inc. si curia Magnifici. & facit id qđ singulariter dixit Aret. in consil. 147. inc. visa consultatione, col. 3. & cõcordantes, refert, Hip. in consil. 90. col. 7. & de hoc infra late dicã.

Decimoseptimo declaratur, & limitatur
166 regula tex. nostri † vbi pcurator solum pe tit admitti testes deponentes super innocentia rei, vt voluit Bart. in l. 1. §. si qs vlt. ff. de qõ. & subtilitatũ princeps do. Fran. de Are. in cõs. 147. vbi dicit q iudex ad defensam rei ẽt contra eius veram, & spontaneã confessionem ex officio debet recipere testes, multo magis debet eos recipere vbi producuntur à pcuratore, & concordantes refert Hip. cõs. 39. col. 5. vol. 1. & in cons. 34. col. 4. sed p veritate istæ non sunt limitationes ad huiusce modi. §. quidqd dicat Hipp. in cõsilijs. palle. quia regula tex. nostri loqtur de procuratore qui non potest admitti in crimine publico, nec ad crimen publicum persequendũ, vt possit prodesse, & nocere reo inquisito. Sed in aliquib. ex casibus supradictis licet admittatur procurator, solum admittit quantũ ad hunc effectũ vt ipsi reo pdesse possit, nõ aũt vt possit ei nocere, & sic in se suscipere oẽm telam iudicij. Veritas tñ dependet ab intellectu Bart. in l. seruum quoq; §. publ. de proc. q voluit q in his casib. in quib. absens potest dãnari nõ possit admitti vt procurator, sed vt defensor, & ptector ipsius rei, q solũ possit prodesse, & non obesse ipsi reo dicã infra plenissime. Decimooctauo limitat ista cõ
167 clusio, † vt non pcedat in tali casu singulari, pone q vulneratus vellit cõparere p ipso inqsito, contra quem fuit formata inquisitio de vulnere illato in personam ipsius cõparẽtis, nam isto casu dicendum est q possit, ita dixit singulariter Hipp. in cons. suo. 17. col.
168 vlt. † & facit p ista limitatione id qđ singlr dixit Bal. in l. 1. in vlt. col. C. com. de le. vbi dicit q exculpatio ipsius vulnerati prodest ipsi inculpato, seu inqsito, vt torqueri non possit ex indicijs contra eũ existentib. qđ dictũ sequit Fel. in c. pe. ad fi. de presumpt. & in c. literas col. 5. eo. tit. de quib. plene dicam infra.
169 Decimonono declarat hęc cõclusio, † vt nõ procedat in eo qui vult allegare causam causæ, q patet ex actis, & q causa est notoria, ita Inn. in c. veniens, de acc. & idem sentit in c. p tuas. de testib. & in c. ex insinuatione. imõ vult q admittat ẽt sine mandato, & sine satisdatione, ẽt si sit minor vel sit mulier, & Iun. seqtur hic. Imo. col. 27. circa med. in vers. sed certe si bene ponderetur, imõ vr velle q talis allegatio fieri possit, dato q inferatur præiudiciũ ipsi reo inquisito seu accusato. Vigesimo limitatur ista regula. † vt non pcedat qñ plures sunt accusati de eodem crimine, quia vnus

vnus potest esse procurator alterius secundū Alb.in l.seruū quoq.§.publ.col.6.in ver. itē est casus satis not.ff.de proc.allegat tex.in c. cum dilecti,ne do.& cont.& in c.interrog.2. q.4. sed ego dubito de hac limitatione, quia rōnes quæ prohibent procuratorem constitui militant ēt in casu isto,non est iñ ab opi. Alberici recedendum. Vigesimoprimo de
171 claratur ista conclusio †vt non procedat de iure canonico,vbi in crimine proceditur per viam inquisitionis, quia hoc casu potest constitui procurator, fm Host.in summa de procuratoribus.§.& in qua re,& no.per gl.in c. nostram,in verbo vtebatur,extra de proc. & per Alber.§.publ.de proc.col.6.Sed ego credo ꝙ in his casibus,in quib. inquisitio succedit loco accusationis.ꝙ sicut non admittitur pcurator in causa accusationis , ita non debet admitti in causa inquisitionis,nec satisfacit rō Alber.ꝙ ideo est,quia vbi agitur p viā inquisitionis vel denūciationis de iure canonico nō imponitur pœna sanguinis.c.sñiam ne cler.vel mona. quia licet non imponatur pena sanguinis,solent tñ iudices ecclesiastici facta declaratione contra eū delinquentem, illum tradere curiæ seculari,quæ solet pœnā sanguinis imponere non viso processu agitato corā iudice ecclesiastico.c.1. vbi Doct. de offi.ord.& ideo do. Ant.de But.in c.inquisitionis.in prin.de accus.intelligit hanc limitationem pcedere vbi inquirit̄ contra aliquē, non ad naturalem pœnā delicti.sed ad interesse publicum.s.ne criminosus aliquid indigne teneat,& ita ēt sentit Bald.in l.reos. C. de accus. Vigesimosecundo declaratur ista conclusio. † vt non procedat vbi procurator constituitur ad concludendum in causa. qa tunc potest in causa criminali interuenire. ita voluit Bal.in l.seruum quoque.§.publ.ff. de proc.allegat tex in l.quamuis indubitati. C.de adul.& rō est fm Bal.quia renunciatio probōnum,& sic conclusio in causa, non dr̄ esse de actis litis,sed de actis ipsius iudicij.&
173 si quispiam subtiliter diceret,ꝙ † in criminalibus non potest probationibus renunciari.vt not.in l.pactum inter hæred.ff.de pact. replicari pōt, ꝙ imò potest renunciari, vbi quis dicit, se non habere aliam defensionē.
174 † Sed ego dubito de hac limitatione,qñ esset talis casus,ꝙ sñia non posset ferri contra absentem. quia vr̄ ꝙ isto casu non possit cōstitui procurator ad cōcludendum in causa. veritas dependet ab intellectu illius regulæ, quæ habet ꝙ quis in criminalibus non pōt renunciare suis defensionibus,de qua regula plene scribit Ias.in d.l.pactum inter hæredē. ff.de pactis.& 38.limitationes ponunt Moder. repetentes in d.c. veniens . car. pen. ad hunc text. licet fere nullā ex pdictis ponant nec viderint.& quatuor cautelas ad eludēdā dispōnē huius.§.ponit Cæp.cau.251. & 45. & 107.& tradit ēt Hipp.in §.sequitur in sua practica.& inter ceteras est ista cautela.ꝙ statim ꝙ aliqs cōmisit aliqđ delictū,ꝙ eū mittas ad partes remotissimas,&cōpareat aliqs excusator,q dicat eū abesse in longinqs partibus, & afferat probationes in promptu, q̄ si non admittantur à iudice pcessus erit nullus, fm Bart. in extrauag. ad reprimendum in verbo neglexerit.de quo,& infra dicam.
175 Noto secundo ex hoc text.ꝙ † ad allegādum causam absentiæ bene admittit̄ procurator,quæ allegatio operatur hunc effectū, vt sñia annotationis bonoꝝ differatur fm Ang.hic intelligentem hunc tex.in sñia annotationis bonoꝝ, & si dicatur prout dicit Imo. hic in 2.col. ꝙ iste text.pōt ēt intelligi de sñia, quæ fertur super crimine capitali,
176 † quæ in certis casibus potest ēt ferri in absentem.l.lege Cornelia.§.constitutum.ff.ad l.Corn.de sic.& in l.ne diu. C.de pœnis. & in crim.læs.maiest.replicari pōt, ꝙ vnus solus casus reperit̄ de iure digestoꝝ, videlicet in d.§.cōst.nec est verosimile, ꝙ Iurisconsultus restrinxerit se ad illū casum.&ideo necessario debet intelligi tex.noster de sñia annotationis bonoꝝ.& maxime, qa si aliter diceremus,huic §.expresse cōtradiceret tex. in l. seruū quoq; §.publ.ff.de pc. Sed iuxta illud notabile aliquę breues dubitationes discutiē
177 dæ sunt.Prima est dubitatio † an admittat̄ tā masculus q̄ fœmina ad allegandū causas absentiæ,& vr̄ dicendū ꝙ sic, p text. in d. §. publ.ibi,à quibuscunque defendi,quę verba innuunt ꝙ ad allegandū causam absentię,admittat̄ ne dum masculus sed ēt fœmina imò vr̄ ꝙ admittatur infamis.fm Bald.hic per d. §.publ.& idem tenet Imol.hic in 16. col. circa med. & si quispiam subtiliter diceret, aduerte ꝙ text.in d.§.publ.dum dicit à quibuscūq; debet exponi.s.idoneis. iuxta gl.in l.1. C.de sacr.san.eccl.attēto maxime, ꝙ īfamis à iudicio repellit̄.l.quod phibet.ff.de postul. nam replicari pōt,ꝙ ille duę regulæ limitantur

tur in casu nostro, vbi quis venit ad allegandum causas facti necessarij pro absente. & facit text. in arg. in l. non solum §. fin. de proc. & in l. exigendi. C. eo. tit. & rõ colligitur licet Imo. hic nõ dicat: quia agitur de publico interesse. vt dr̃ in d. §. publ. & ista conclusio de plano procedit, vbi quis venit ad allegãdũ causam absentię facti. vt puta quia accusatus est infirmus, vel ꝙ iuit Bisantiũ, vel ꝙ est in carcerẽ coniectus, in tali loco vt hic p Imol.
178 col. 17. Secunda cadit dubitatio † an isti q admittuntur ad allegandum causam facti, teneantur satisdare de iudicato soluenda, vel de præsentando ipsum absentem corã iudice, & Alber. de Ros. in d. §. publ. in 5. col. concludit, ꝙ non. quia hoc nulla lege cauet. post do. Tit. de formaginis, attẽto maxime q̃a in similib. causis graue est inuenire fideiussorẽ, argum. text. in §. fi. in auct. de posi. & denun. colla. 6. & subdit Alber. ꝙ ista cõiter tenetur. Imo. hic in 15. col. in ver. circa fm̃. dicit ꝙ admittitur sine cautione de rato. sed Alber. dicit ꝙ cõiter tenetur, ꝙ nullam præstet cautionem, allegat Dyn. in l. qui bona. §. q dam na. ff. de dam. infec. & rõ colligitur fm̃ Dec.
179 in l. in eo. §. nemo. de re. iur. † quia iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam ipsius rei. l. si nõ defendant. ff. de pęnis. ergo lõge magis debet admittere aliũ eius innocentiam excusantem: & facit ẽt alia rõ, quia ẽt vbi lata est sñia, si detegatur innocentia rei, pœna irrogari non solet. ergo ne frustra sentẽtiet, debet quispiã admitti ad allegandũ causas absentiæ. sed tu cõsidera q̃a his rõnibus attentis nõ solũ deberet admitti quis ad allegandũ causas absentiæ. sed dici põt ꝙ satis est, ꝙ huiuscemodi rões concludant. ꝙ allegans causas absentiæ non debet grauari onere satisdationis, tu aũt considera
180 aliquos casus. Primus casus est, † vbi quis allegat causam absentiæ in causa ciuili, & fm̃ Paul. de Castr. Fulg. & Alex. in l. filiusfamilias. ff. qui satisda. coga. nam vr̃ ꝙ allegãs causas absentię tenetur satisdare de iudicio sisti, Imo. Ias. in rubr. vt in ius voc. eant vr̃ velle, ꝙ allegans causas absentiæ saltem teneatur caueatur cauere de præsentãdo ipsum absentem ipsi ptori, qđ iudicio meo vr̃ contra mẽtem cõiter scribentium hic, & in d. §. public. Fulg. in d. l. filiusfam. vult ꝙ saltem teneatur præstare cautionem de iudicio sisti, sed mihi vr̃, ꝙ verior, & crebrior sit opin. ꝙ non teneatur cauere, nec de iudicato soluẽdo, nec iudi
181 cio sisti, quia † cautio de iudicato soluẽdo, non põt cadere in criminalib. Sũ tñ huiusce opinionis, ꝙ teneat̃ cauere, ꝙ dolus malus aberit, q̃ clausula includit̃ in cautione de iudicato soluendo. l. iudicatum solui. ff. iud. sol. Est verũ ꝙ vbi aliquis admittitur ad defendẽdum reũ accusatum, vel inquisitum, p suo interesse, vt q̃n pater, vel dominus, aut abbas petunt se admitti ad defendendũ filiũ, seruũ, vel monachũ, nam si est talis casus in quo isti absentes damnari possunt, ꝙ in hoc casu vr̃ p̃standa cautio de p̃sentando hos delinquentes in fortiani prętoris, aut vero sumus in casu, in quo absens nõ põt dãnari, & talis cautio non vr̃ præstãda, vt vult Cep. cautela 96. incip. Titius vulnerauit. Tertia cadit dubita
182 tio, † an ille qui habet plenũ mandatũ ad defendendũ, & ad allegandum causas causæ, possit allegare causas absentiæ, & Iac. de Rauen. Petr. de Bellaper. & Alb. de Rosa. in d. §. publ. tenent ꝙ sic, & idẽ tenet Imo. hic, post Domi. de Rot. deci. 113. & fm̃ illos vr̃ esse casus in c. veniens, de accus. vbi procurator licet esset constitutus ad causam criminalẽ tñ fuit auditus ad allegandum causas absentiæ. & hoc esset magis clarum, si procurator haberet mandatũ ad causam defendendũ seu prosequendum, prout cõiter consueuit dari mãdatum, iuxta illud qđ habet̃ in c. cedens, & in c. mandati. de pc. Attento maxime, quia ille, qui allegat causas absentiæ, vr̃ defendere, & hanc sñiam sequitur d. Mar. de Senis referendo Imo. hic formalr̃. in d. c. veniens, col. 38. in ver. sed iuxta prædicta quæro, sed aduerte quia huic sñię ob. tex. in l. maritus, C. de pc. vbi maritus habens mandatum ad vnam rẽ non põt de alia re se intromittere, nisi dicas, ꝙ in casu nostro, nisi admitteret̃ talis pcurator ad allegandũ causas absentiæ, nõ medio cre p̃iudicium ipsi reo inferret̃, & ideo quis dãdo mandatũ ad allegandũ causas causę, vr̃ augere potestatem allegãdi causas absentiæ,
183 † quo casu inducta ad augendũ nõ debent operari ad diminutionẽ. l. cum tale. §. fi. ff. de cõd. & demõ. sed huiuscemodi rõ nõ vr̃ tuta, q̃a ea attẽto in casu. d. l. maritus, nõ deberet ipse maritus repelli quo ad causas, quas poterat agitare vti marit⁹, & quinta psona, nisi dicas ꝙ hic concurrit fauor publicus, q̃ suadet
184 absentes debere defendi. † & rõ nõ vr̃ absurdũ, ꝙ ille q vr̃ pcurator admitti nõ põt. admitta

mittaſ vt defensor.ar.l.non solũ.§.fi. de ꝓc.
185 Quarta cadit dubitatio,† an ille qui admit
titur ad allegandum causas absentiæ, teneaſ
saltem iurare de calũnia, iurando ꝙ non ani
mo calũniandi causas ipsas allegat,& videre
tur ꝙ non, tũ quia semel tm̃ iuratur de calũ
nia.l.2.C.de iur.cal.tum ẽt quia tale iuramẽ
tum pstatur lit.cont. pterariũ tenet Alb. in d.
l.seruum, quoq; § publ.col.5. in ver. quærit
psatus Gui.de ꝓc. vbi dicit, ꝙ sicut qñ quis
petit sibi caueri de damno infecto,tenetur iu
rare ꝙ non petit calũniæ causa,eadem rõne
ille qui dicit accusatum vel inquisitũ esse ab-
sentem calumniæ causa, tenet iurare ꝙ hoc
non dicit calũniæ,causa,& dicit Alb.in auct.
hoc sacrm,qđ istud est magis iuramentũ ma
litiæ quam calũniæ.Quinta cadit dubitatio,
186 † an quilibet possit allegare absentiam mi
noris accusati vel inqsiti,an vero solus cura
tor vel tutor sit admittendus, & Alb.in d.§.
publ.in 5.col.in vers.sed nũquid, tenet ꝙ de
fensio spectet ad tutorem ipsum vel curatorẽ
per l.fin.§.defensionem,& ideo alius nõ põt
allegare causas absentiæ. Ego aũt arbitror
opin. Alb. esse verã in plena defensione,sed
credo ꝙ qlibet possit allegare causas absen-
tiæ pp generalitatem,d.§.publ.qui gñalr̃ lo
187 quitur.† Et lex gñalr̃ loquens debet gñalr̃
intelligi.l.1.§.qđ aũt,ff.de aleato.attẽto ma
188 xime†ꝙ lex lata fauore publico interpreta
tione est adiuuanda.l.hoc ita,in fi.ff.de cõd.
& dem.arbitror tñ ꝙ si tutores ipsi vel cura-
tores vellent admitti,ꝙ ipsi essent pferẽdi,&
si vera esset rõ Alb.sequeretur ꝙ si accusatus
vel inqsitus haberet ꝓcuratores,ꝙ alij alle-
gantes causas absentiæ,nõ essent admittẽdi,
qđ nõ est dicendũ.Sexta cadit dubitatio po-
189 ne,† ꝙ infra terminũ citationis statutum
reo accusato vel inquisitio ad cõparendũ,cõ
pareat excusator allegans causas absentię,&
iudex nõ obstãte tali allegatione ꝓcedat ad
vlteriora,an ꝓcessus sit nullus.&Bar.in extr.
ad repr.in verbo neglexerit dicit,ꝙ si excusa
tor obtulit se causas ipsas incõtinenti ꝓba-
turũ,& iudex cotẽpserit, ꝙ ꝓcessus est nul-
lus,& vr̃ stare ꝑ eum quominus certus fiat,
secus tñ si causas ipsas se ꝓbaturũ nõ obtu-
lisset,allegat tex.in c.interpositas.de app.sed
190 ego dubito de opin.Bart.† qa tex.in d.c.in
terposita,iudicio meo ꝓbat contrariũ,ibi,n.
solum dr̃,ꝙ si quispiam opponit exceptionẽ
legitimam,&illã incontinenti se ꝓbaturũ of
ferat,nam si iudex illã non admittat, & pars
appellet.illa repulsio exceptionis iuncta ap-
pellatione operaſ,ꝙ nõ est necesse ꝓbare ve
ritatẽ ipsius exceptionis,&ideo reuocanſ ibi
ꝑ viam attentati.sed si ibi non esset appella-
tũ,ille text.innuit ꝙ valeret ꝓcessus,& si qs-
piam diceret, aduerte,qa fm do.Io. Andr.&
do. Abb.in d.c.interposita ablatio probõnis
habet iustificare appellatorem, quo ad hoc
tm̃.vt cã appellationis ad superiorẽ deuolua
tur,& attentata reuocenſ.tñ tali exceptio de
bet ꝓbari, vt probaſ in c. ex parte Adæ vbi
But.& Imo.de testi. replicari põt, ꝙ licet veri
tas exceptionis debeat iustificari.vt Dec.scri
bit in d.c.interposita,col.3. in ver.5.satis tñ
est,ꝙ in illo tex.nõ ꝓbeſ opin.Bart. ꝙ ꝓces
sus sit nullus, de hoc tñ passu, latius tñ dicã
fm ord. Bart. Octaua tñ cadit dubitatio,
191 †pone ꝙ ille qui allegauit causas absentię,
obtulit se illas incõtinenti ꝓbaturum,iudex
tñ non admisit huiuscemodi ꝓbationes in
promptu oblatos,sed ad vlteriora ꝓcessit.
Dic ꝙ isto casu non vr̃ ꝙ ꝓcessus sit nullus,
quia debuit appellare iuxta illud, si grauaris
appel.Sed dato ꝙ fuerit appellatum, ex quo
pro iudice præsumitur,iuxta l.Heren.§.Ca-
to,de euict.& l.2.C.de offi.ciui. iud. pp hoc
non iustificatur appellatio,rõ,qa considera-
ta psumptione,cum habet iudex ꝓ se potuit
verisilr̃ existimare talẽ exceptionẽ calumnio
sam de quo ẽt qđpiam infra subijciam, & au
ctoritas addam.Circa gl.in verbo,ad crimẽ,
192 & dicta Bart.super ea,colligit ꝙ † ẽt in cri
mine priuato vbi venit imponẽda pœna cor
poris afflictiua,ꝓcurator ad hoc crimen ꝓse
quendũ cõstitui nõ põt,& hæc positio tripli
ci rõne ꝓbatur.Et primo ꝑ locum spãli,iux
ta l.1.ad fin.ff.ad municipales, & l.ius singu
lare,de leg.Spãle equidem est in persona illu
stri,vt in crimine iniuriarũ possit per procu
ratorẽ ipsum crimen prosequi.l.fin.§.literę,
& §.ita tñ,C.de iniur.Secũdo probatur in l.
1.ff.an ꝑ aliũ causę appell.in quo text.nulla
sit dr̃ia inter crimen publicum, & priuatim
sed solũ principalr̃ cõsideratur,an pęna quæ
imponitur sit capitalis an vero pecuniaria.
193 Tertio qa ita in priuatis delictis imponiſ
pęna talionis,seu similitudinis supplicij, sic-
ut in publicis,vt est casus in l. in priua. ff. ad
S.C. Turp. & in l.fin.ff.de fur.& hæc opi.vt
dicit hic Benedic.de Plumb.col.2.ꝙ Imol.in
ead.col.communiter recipitur,& idem tenet
Alb.

Alb.Rof.Pergom.in d.§.publice,col.6.quæ ét alijs iuribus suffulta vř,& primo ꝑ l.fi. §. fi.vbi sena. vel clarif. ibi,siue crimé publicũ siue priuatum sit ꝑ ꝓcuratorem exerceri nõ pót:& est clarior tex.in l.vnica.§. pen. C. vt oẽs tam ciui.q̃ crim.nam in prin.d.l. loquit de furtó qđ est crimen priuatũ,& tñ in fine in ver.accusationé. dicit accusationé institu tam contra ipsum officialẽ finito offõ,debet ipse officialis ꝑ se ꝓsequi:& ista iura ponde rat Alb.de Rosa.in l.seruũ quoq;.§.publice, col.7.ff. ꝓcur.Est verum q̃ Ang.hic vt supra dixi fuit in hac opinione,q̃ in crimine publi co nõ fiat distinctio, an imponať pęna pecu niaria,vel corporis afflictiua.& ꝓ hac opi.fa cit iste tex.dum ꝓsupponit q̃ possit ferri sñia in absentem,& tñ ꝓhibeť ꝯstitui ꝓcurator, & restringere istum tex. ꝓut facit Ang. & Imo.hic in 2.col. vt loquať de sñia annotationis bonorum,est magna restrictio,q̃a ap pellatione sñiæ intelligitur de sñia diffinitiua,vt tradunt Bart.& cõiter Mod.in rub. de re iud.tex.ergo in d.§. publice,q̃ gñalr vult, q̃ vbi pót ferri sñia in absentem , ibi possit q̃libet admitti ad allegandũ causas innocentiæ,nam ille tex. necessario vř intelligendus in criminibus priuatis,attẽto maxime,vt supra dixi, q̃a oĩa vñr loqui in criminibus publicis. Et si q̃s vellet tenere hanc opinioné ,
194 posset rñdere ad obiecta.† & primo ad tex. in l.fi.C.de iniur.q̃ ille tex.hẽt alium intellectum, & ꝓ fundamento considerãdum est, q̃ ꝑsonæ illustres non pñt per se litigare, sed per ꝓcuratorem , alias sñia pro eis lata non hẽt effectum,& iudex puniť pœna. 20. librarum auri.vt probať in l. q̃cunq; C. de ꝓcur.modo in l.fi.C.de iniur.dico q̃ est speciale in ꝑsona illustri, vt in crimine iniuriarũ liceat ei agere ꝑ ꝓcuratoré , vbi alias nõ liceret ꝑ d.l.q̃cunque,& ita illũ tex.nouiter intelligũt repetẽtes in d.c.veniẽs,in 11. col. & sic illa lex cõtinet specialitatem in hoc, q̃ vbi alias ꝑsona illustris nõ pót causam ciuilem agere de ꝑ se,põt tñ causam iniuriarum criminalem agere ꝑ ꝓcuratorem, & hoc est qđ dicit Imperator,ibi licere aũt ꝓcuratori q̃ voluiť dicere q̃ licet in causa ciuili non liceat illustri agere ꝑ ꝓcuratoré,nec ét in causa criminali,vt in hoc tex.dř,est tñ licitũ ipsi illustri in causa iniuriarum, vbi agitur crimĩnaliter . q̃a talis causa non est multum grauis,in qua debeat ꝓhiberi ꝯstitutio ꝓcuratoris,& si q̃spiam subtiliter diceret q̃ iste intellectus vř contra illum tex.in prin.in ver. ita tñ, vt nullus alius idem sibi audeat vendicare,vel à nostro numine postulare , q̃a ad hoc rñdent Moder.Senen. in d. c. veniens, col.28. q̃ hoc alteri nõ concediť ex iure speciali, sed ex iure cõi vel q̃ nulli alij ꝯceditur in crimine iniuriarum.s.q̃ possit causam per procuratorem simpliciter agere. sed in alijs simpliciter mos iudiciorum seruandus est.
195 Sed iste intellectus nõñ vř tutus,† quia tex. in l. quicunque. non solum loq̃tur in illis tribus, sed ét in specialibus . patet per auth. ibi positam,quæ restringit d.l. q̃cunque, ad illustres , & ad eos q̃ supra eam dignitatem sunt.& ideo illa verba licere aũt,veniunt ad determinationem illorum , ita tñ vt nullus alius sibi vendicare liceat . ibi nescio videre rationem, quare magis ꝯcedatur specialiter in illustri , vt ei liceat ꝯstituere ꝓcuratoré in crimine iniuriaꝝ,potiusq̃ in alijs criminibus cum ipsa crimina iniuriaꝝ non sint grauiora,& tñ ille tex.restringiť se ad crimen iniuriarum tm.& ideo non vř recedendum ab opinione cõi , quæ expresse probatur in d.l. 3.C.vbi senat.vel clar.Nec huic sñiæ obstat l.2.C.de procur.quia ille tex.debet declarari,& distingui ꝑ alia iura iuxta text.in l.Scio q̃situm.ff.de testi. & in l.nam & posteriores. ff.de leg.& in c.cum expediat,de elec. in 6. Secunda colligitur conclusio,ex hac gl.quòd
196 † vbi pro crimine venit imponenda pœna relegationis per quam q̃s priuatur à loco, vnde relegatur, siue talis pœna veniat imponẽda ex crimine publico,siue ex crimine priuato,in tali crimine põt interuenire procurator. Idem in pœnã remotionis ab ordine quæ cẽsetur minor relegatione vt gl.dicit in l.2.ff.de iniur.ibi, si arte aliqua vel loco interdicatur,iuxta l.moris.§.sunt,& aliæ.ff.de pœnis,& idem tenuit gl.in l.seruum quoq;, §.publice, de procur.& in l.absentem, ff.de pœnis , & in l.1.ff.an per alium cau.appell. & idem tenent glos. iuris canonici vt patet in cap. veniens, in vers.item si crimen,& in cap. si quando, 2.q.6.fm Bar.hic hanc opin. tenent Iac.de Aren. Odoffr.Iac.Butr. Guil. de Cun.& ferè omnes,& dicit Bar. hic in 3. colum. q̃ ita iudicaret, & subdit in 3.col. in versic.quæro dicitur hic, q̃ ita teneret consistendo,quia hoc seruat cõsuetudo, & idem tenet Bald.in l.reos,C.de accus.vbi miratur de

de tenentib. cõtrariã opi.& dicit do. Abb. in c.veniẽs, de acc.φ ꝑ ista opinione est cõsulẽ dũ,& iudicãdũ, quã ẽt tenuerunt Ioan. And. & Hostien. in d.c. veniens, & Fede. de Senis in cons. 94. quem referunt repetentes in d.c. veniens, col. 20. & idem tenet do. Benedictus de Plombino hic in 6. col. & Imo. in 3. col. q hanc dicit esse cõem, idem tenet Alber. in d. §. publ. col. 3. Quę opin. ex pluribus capitib. fundatur. Primo in l. absentem, ff. de poen. iũ cto d. §. publ. nam in l. absentem, dr̃ φ in causa relegationis potest ferri snĩa in absentem, & in d. §. publ. dr̃ φ vbi absens potest dãnari, ibi potest cõstitui procurator, & per ista duo iura dicit Bald. in d. l. reos, φ hęc opi. est vera & contraria est falsa. Secũdo ꝑ ista opi. strin
197 git † tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliũ cau. app. inducẽ do clare, vt hic per Benedictũ de Plomb. col. 7. in ver. non obstat l. 1. & considerandũ est secũdũ eũ, φ ille tex. in prin. ponit ad admittatur ꝑcurator in causa ciuili, & dicit φ sic. secũdo an admittaẽ in causa criminali pœnã capitalẽ ingerente, & concludit φ nõ. & licet Iac. de Are. hic in 3. col. intelligat illũ tex. stricte de pœna capitali, q̃ ingerit pœnã mortis, vel sanguinis, ver. vero. sed in ea, intelligaẽ de pęna capitali ꝑ quã libertas vel ciuitas amittitur, & q̃ continet pœnã dãnationis in metallum, & deportationis, tñ vr̃ fm do. Benedic. φ ille text. possit intelligi in prin. de pena capitali large de qua in l. 2. supra eo. & in l. 2. ff. de pœn. ver. vero. sed in ea loqtur in alia pœna q̃ imponiẽ vsque ad relegationem, quę tñ est maior relegatione, & sic dictio vsque, ibi fiat exclusiue, & est sensus, φ in ea cã in qua imponiẽ pęna corporis afflictiua, nõ põt agi per aliũ vsque ad relega. Tertio facit pro ista
198 opin. nã † magna est differẽtia inter relegationẽ, & deportationẽ, vt probaẽ per gl. in §. relegati, inst. quib. mod. ius pat. pot. sol. & vltra eã est notandũ, φ deportatio reqrit for-
199 mã actualẽ, † vt ipse deportatus per ministros cõducaẽ ad locũ. l. ferri, ff. de ver. sig. sed relegatio reqrit solã formã verbalem, vt relegatus ꝑ seipsum vadat [illegible] in l. relegatoꝶ §. his qu[illegible] releg. Contra-
200 riam † tñ snĩa[illegible] possit interuenire procurator, tenuerũt Vltramontani, vꝫ Iac. de Rauani. Pet. & pleriq; alij, quos citat Cy. in d. l. reos, & tenentes hanc opin. rñdent primo fm Bart. hic ad l. absentem, qđ ibi. & in §. publ. non admittitur vt procurator. sed vt quilibet q habeat prodesse accusato reo nõ aũt obesse, quæ rñsio vt Imo. hic dicit ex verbis vniuersalibus illius tex. confungi vr̃, patet dum text. subdit quemuis ꝑ ipso reo verba fauentẽ, quæ oratio cum sumatur ex vniuerso, verificari vr̃ in quolibet particulari. l. si is q. §. vtrum, de re. iu. facit vulgaris regula. l. a ꝑcuratore. ff. man. & c. solita, de maio. & obe. & vr̃ absurdum φ qs possit procuratorem constituere, qui fm Bald. & Ang. reo prodesse & non obesse possit. constitutio. n. talis procuratoris inepta censetur. vt Imo. dicit in c. cõstitutus, de proc. & facit tex. c. relegata. 2. q. 1. mihi placet rñsio Bart. φ in illo text. illa verba restringantur ad quemcunq; defendentem sine mãdato, vt siue maior siue minor sit, siue masculus siue fœmina admit-
201 tẽdus sit. Sicut. n. † iudex ex offõ parte non petente teneẽ absentes defendere l. si non defendatur. de pœnis. ꝑ locũ à paritate rõnis, debet ẽt admitterẽ quemlibet ad excusandũ innocentẽ absentẽ, nec Bar. fuit ita supinus, quin intelligeret, φ ꝑcurator constitui non possit, vt tñ prodesse, & non nocere possit. Si velles tñ tueri opinionem contrariam põdera text. in §. publ. dũ dicit in primo nã modũ est à quibuscũq; defendi, & postea subdiẽ, nã, & in capitalibus iudicijs defensio daẽ, vel à qbuscũq; ergo ille tex. debet intelligi de defensione plena, & pondera distinctionẽ, & φ nõ tñ in nõ capitali, sed ẽt in capitali, vbi ab
202 sens cõdẽnareẽ. Nõ ob. tex. in d. l. 1. ff. † an ꝑ aliũ causæ, qa cõsiderãdũ est, φ nisi ibi dictio vsq; intelligereẽ inclusiue, ille vers. & si ea causa sit superfluus redderet. dr̃. n. vt dixi in prin. sed sitautem nõ sit pecuniaria causa, sed capitalis, per ꝑcuratorem agi non licet,
203 † sed illa dr̃ proprie capitalis, q̃ adimit vitã, libertatẽ, vel ciuitatẽ. l. 2. de pœnis. & l. capitaliũ. eo tit. & l. 2. supra eo. dum ergo postea dr̃ sed, & si ea cã sit, ex qua solet sequi pęna vsq; ad relegationẽ, nõ oportet ꝑ aliũ eas agi, sed replicari põt, φ ẽt tenendo φ text. loquatur de pœna capitali iuxta d. l. 2. ff. eo. & nõ de pęna capitali stricte iuxta l. transigere. C. de transac. tñ ille vers. sed, & si ea causa sit, nõ reddiẽ superfluus, sed imò ex ipso versic. ampliaẽ id qđ dr̃ in pœna deportationis, & dãnationis ad aliam causam maiorẽ ipsa relegatione, vt qñ venit imponenda pœna corporis afflictiua, vt in d. l. 2. in fin. ff. eo. & l. in seruoꝶ, in fi. ff. de pœ. & in l. fi. ff. de ini. & ita sentit

sentit Imo.hic:sed tu cõsidera,qa †vr̃ ꝙ imò
illa dictio vsq; ad relegationẽ,ltet inclusiue,
sicut stat in l absentẽ.ff.de pœn.qa inter vnũ
casum,&aliũ rõ diuersitatis dari nõ põt,attẽ
to maxime, qa mens Iurisconsulti in d.l.1.
vr̃ esse solũ facere drĩam inter causam pecu-
niariã,& corporalẽ, & ꝓhibet constitutionẽ
ꝓcuratoris tñ in causa corporali,vt patet in
vers.plane.si tñ pecuniaria,est quę dictio pla
ne aduersat vers.pręcedenti.tota igr̃ difficul
tas præsentis qõnis stat in hoc nostro text.
205 & in l.fin.C.de iniu.† & ꝯsiderãdũ est ꝙ re
legatio connumerari vr̃ inter publica iudi-
cia,sed in hoc.§.ponitur regula gñalis,ꝙ ꝓ-
curator ad publica iudicia prosequenda non
interuenit,ergo nec in causa relegationis, q̃
cõnumeratur inter publica iudicia, suadetur
in fi.istius.§.vbi presupponit ꝙ dato ꝙ in pu
blicis iudicijs possit ferri snĩa contra absen-
tem,tñ in his procurator constitui non põt.
ergo nec in causa relegationis. Sed ad hunc
tex.dñ dicit,& si iustam rõnem habet sniam
differunt.rñdet Ang.ꝙ loquitur iste text. de
snĩa annotationis bonorum . & hanc rñsio-
nem sequitur Imo.hic col.5.sed replicari po
test, ꝙ appellatione snĩæ debet intelligi de
propria.l.4.§.condẽnatum.& l. qđ iussit. de
re iud.& tunc quia ſm Bar.& Ang.de Aret.
206 in l.2.ff.de app.rec.† Snĩa annotationis bo
norum non dr̃ proprie snĩa, nisi dicas ꝙ sub
iecta materia hoc patitur , vt hic appellatio
ne snĩæ intelligatur de snĩa annotationis bo
norum,ex quo regula gñalis est,ꝙ vbi in ab
sentem ferri potest snĩa.ibi procurator con
stitui potest.d.§.publ. Et si quispiam non in
subtiliter diceret aduerte,quia ista consequẽ
tia non vr̃ tuta.non põt ferri snĩa in absen-
tem,ergo in ea causa nõ põt interuenire pro
curator,patet,nã in causa appellationis non
requiritur litis cõtestatio,& sic snĩa ferri põt
in absentem,&tñ in tali causa non põt in cri
minalibus procurator cõstitui.d.l.1. ff.an ꝑ
alium causæ.sed dic breuiter ꝙ quidqd sit in
207 causa ciuili.l.fi.§.illud.C.de temp.app.† in
criminali,& in cã appellationis nõ põt ferri
snĩa contra absentem.C.de acc.& l.absentẽ,
ff.de pœnis.& vr̃ esse casus in d.l.1.in fin.ibi
sed ipsum eod.auditori.Circa l.fi.C.de iniu.
multi se torquent Imo.& Benedic.de Plobi-
208 no hic.& Mod.in d.c.veniens.† nam ꝑ cri
mine iniuriaꝶ pęna relegationis imponi po
test.l.fi.de iniu.& tñ vr̃ spãle in ꝑsonis illu-
strib.vt in crimine iniuriaꝶ ꝓcurator consti
tuatur : ergo arguendo per locum a speciali
in contrarium vr̃ ius cõe.l.c.in fi.ff.ad muni
209 ci.& l.ius sing.ff.de leg.† Ad hunc tex.dan
tur plures rñsiones.Prima fuit Guil.de Accu
neo,ꝙ pro crimine iniuriarum non solũ pę
na relegationis,sed ẽt corporis afflictiua im
poni potest.& ideo pp dubium rr̃ procura
tor repellitur.sed est speciale in persona illu
stri.Sed ista prima rñsio nõ vr̃ tuta,ſm Imo.
hic col.5.quia persona illustris non potest af
fici pęna corporis afflictiua,sed solum pęna
relegationis . cũ ergo sit speciale in persona
illustri,q̃ sola pœna relegationis affici põt,
datur intelligi ꝙ regulariter in crimine iniu
riarũ in quo pœnã relegationis imponi põt
procurator admittitur. Alia datur solutio ad
illũ tex. ſm Cyn.ibi, quẽ sequitur hic Ang.
licet eũ non citet,ꝙ licet regulariter vbi agi
tur de pęna relegationis imponẽda, ex quo
cunq; alio crimine,possit interuenire ꝓcura
tor fallit tñ in crimine iniuriaꝶ. vbi licet de
sola pœna relegationis agatur, nõ põt tñ in
teruenire procurator. sed solũ illustribus cõ
cedi vr̃,vt in hoc crimine ꝓcuratores consti
tuere valeant . Sed ista solutio ſm Imo.non
est tuta.& cõsiderandũ est.ꝙ quo ad potesta
tẽ cõstituendi ꝓcuratorẽ in criminalib. nõ
debet spectari qualitas criminis , sed quali-
tas pœnæ inferẽdæ,ex ipso crimine, vt ꝓba
ri vr̃ in d.l.1.qñ ꝑ aliũ cau.app. cũ ergo nõ
possit dari rõ diuersitatis , q̃re magis debeat
ꝑmitti ꝓcurator in alijs delictis. vbi agit de
pœna relegationis,q̃ in crimine iniuriaꝶ vt
idem ius statuendum.& hac ẽt impugnatio-
ne vtuntur Mod.in d.c.veniens. col. 22. sed
tu cõsidera.si rõ specialitatis colligi possit ex
his,q̃ scribit Vlpian.in l.ptor edixit. de iniu.
dũ dicit, ꝙ in crimine iniuriarum nõ debet
agẽs illa actione cũ discrimine alienę ęstima
tionis vagari.& ob hoc in casu isto vr̃ prohi
beri constitutio ꝓcuratoris. Tertia datur so
lutio ſm Ricar.de Salyceto ꝙ specialitas.d.l.
210 fi.consistit in hoc,qa† personæ illustres so
la pęna relegationis affici debent. & ob hoc
in necessariam ꝯñam eis tñmodo licet ꝓ-
curatores constituere.Sed hec solutio nõ pla
cet Imol.nec Modernis repetentib.in c. ve-
211 niẽs.q̃ verba Imo.forma.r referũt:† nã rlr
humiliores homines,& nõ alij fustibus,& hi
sce generib.pœnarũ subijciunt.l.capitaliũ.§.
non solent.& l.generaliter.& l.mores.§ ille

fitæ

setę ff. de pęnis. ergo id qđ erat statutū in ꝑsona illustri fuisset quoque statuendū in homine vitę honestę, & bonis moribus imbutæ. Ex alio vltra illos nō vř tuta cōsideratio do. Ric. qa hoc modo circa ꝑsonas illustres concurrerent duo specialia. Primū, ꝙ sola pœna deportationis afficiēdi forēt, & tñ pœna iniuriaꝶ cū sit arbitraria, pōt extēdi vsq; ad mortē. l. sacculari. §. sunt quedā. ff. de extraor. cri. Secūdū esset, ꝙ in hoc crimine posset interuenire ꝓcurator nisi dicas tuēdo hanc opin. ꝙ ex quo magis ꝯstat certitudinariæ ꝙ ꝑsona illustris fustibus, & tormētis nō est afficiēda, sed sola pœna deportationis plectēda est, lex tolerat, ꝙ ad huiuscemodi crimē ꝓsequēdū ꝓcurator interuenire possit, & hæc duo spālia ex quo vnū in pœ̄nam alterius venit, cōcurrere pñt, vt Bart. dicit in l. si sub ꝯdõne de
212 solut. Quarta † datur solutio ad illū text. ẜm vtrunq; Saly. ꝙ vbi dubitat quæ nā pęna debeat imponi. vt est videre in hoc crimine iniuriaꝶ, in quo iudici datur arbitriū imponēdi pœnā inspectis circūstantijs loci, tp̄is, & personæ. §. atrox. inst. de iniur. & d. l. ꝓtor ait. §. atrocē. eo. tit. & ad illud crimē ꝓsequendū non admittit ꝓcurator. fallit tñ in ꝑsona illustri. in qua posset esse, ꝙ illustris inferet iniuriā illustri. quo casu imponēda foret pœna corporis afflictiua. posset ēt esse, ꝙ nō cōstaret ip̄m esse illustrem. sed replicari posset.
213 ẜm Imol. ꝙ † licet illustris afficiat illustrē iniuria, non tñ pœna corporis afflictiua afficiēdus erit. d. l. fi. de iniu. Itē in d. l. fi. C. eo. ꝑsupponit notorie ꝯstare, ꝙ ꝑsonæ illæ erant illustres. & sic ꝙ erāt in insulā relegādi, & tñ vř spāle in illo tex. & hęc impugnatio suadet alia rōne. vltra alios. q ille tex. in princ. loquitur ne dū in illustribus administrationibus, & hñtibus cingulum, sed ēt in illustribus honoratis codicillis decoratis. adeo ꝙ nō poterat verosimiliter hæsitari de qbus illustribus imꝑator senserit, ꝓut alibi dubitat, in l. fi. §. viros. C. vbi sen. vel clar. Quinta datur solu-
214 tio, † ꝙ ille tex. loquitur in iniuria pro qua poterat imponi pœna capitalis, de qua in l. pen. C. de fam. lib. vel pœna deportationis, aut in crimine iniuriaꝶ qđ ex l. Corn. ꝓficiscit iuxta l. 3. §. fi. ff. ad l. Corn. de sic. & l. ante pen. §. de iniu. nā in hisce criminib. vbi maior pœna relegatione imponēda est, nō pōt ꝯstitui ꝓcurator rř, sed conceditur specialiter illustrib. vt ad tale crimē prosequendū licet agatur de pœna capitali possit dari ꝓcurator. Sed hæc solutio nō placet Mod. tū qa diuinat, tam ēt quia vř contra d. l. quæ ḡnaliter, & indistincte loqtur, ergo debet ḡnāliter & indistincte intelligi, dato ꝙ in vno casu sit maior ratio q̃ in altero. Sed replicari pōt, ꝙ nō est absurdū vt iura iuribus concordētur. & vna lex ꝑ alterā distinguatur gl. in l. scien-
215 † dum. q satisd. cog. Vltima † datur solutio ꝑ repetentes in d. c. veniens. & considerandum est, ꝙ ꝑsonæ illustres ꝓhibentur ꝑ se litigare, sed debēt litigare ꝑ procuratorem. l. quicūq;. C. de proc. & §. 1. in auc. vt ab illustr. & q supra eos sunt. Speciale tñ est in ꝑsona illustr. vt in crimine iniuriaꝶ possit constitui ꝓcurator in qua pōt agi, & ciuiliter, & criminaliter licet secus sit in alijs criminibus vt in hoc §. & rō est quia non pōt illustrib. imponi pœna corporis afflictiua. licet ergo rř nō possint illustres agere de ꝑ se in causa ciuili, sed cogant ꝯstituere ꝓcuratorem, tñ in hac causa iniuriaꝶ pñt constituere ꝓcuratorem, & ideo Imperator ibi vtit verbo licere, & vř sensus, ꝙ licet alias illustri nō liceat ꝑ se litigare in causa ciuili, licet tñ in hac causa, quæ est mixta. Item licet in causa mere criminali nō liceat ꝓcuratorem ꝯstituere. vt in hoc §. tñ licitum est in causa iniuriaꝶ. Sed ille intellectus ex triplici capite non vř tutus. Primo vt sentiūt ipsimet repetentes. qa tex. in fin. vř dicit. ita tñ vt nullus alius sibi audeat hoc vēdicare. nec est tuta rñsio, ꝙ hoc alteri non cōceditur à iure speciali, sed simpliciter à iure cōi. qñ venit imponenda pœna vsque ad relegationem. qa tex. vniuersaliter dicit ita tñ vt nullus alius sibi audeat hoc vendicare. ergo nō debet restringi vt intelligat, vbi venit imponēda pœna relegationis tm̄, qñqui dem pro iniuria, vt supra dixi, possit imponi pœna vsq; ad mortem. Non est ēt tuta alia solutio, dum dř, ꝙ nulli alij hoc cōceditur in crimine iniuriaꝶ. s. ꝙ simpliciter possint causam agere ꝑ procuratorem, sed quo ad inferiores illustrium. vt ibi dř, mos iudicioꝶ qui hactenus obtinuit, in posteꝶ obseruādus sit, & vř sensus, ꝙ vbi sumus certi de pœna ꝙ tūc admittatur ꝓcurator, secus vbi sumus incerti. sed credo ꝙ illa verba habeant aliū sensum, videlicet, ꝙ si pro crimine iniuriaꝶ agatur ciuiliter, admittatur procurator, secus si criminaliter, sed hoc si spāle in persona illu-
216 stri, ergo ius cōe est in contrariū, † ex alio etiam

etiam non vr̃ tuta consideratio istorum, quæ fuit gl. in d. l. fi. & in l. fi. ver. per procurat. C.
217 vbi sena. vel clariss. qa † non pôt dari ratio diuersitatis, quare magis liceat eis ꝯstituere ꝓcuratorem in crimine iniuriaꝝ q in alijs priuatis criminibus in qbus non licet. d. l. fi. vers. oẽ crimen publicũ priuatiue. C. vbi sen. vel clar. Item si. l. n. C. de iniur. veniret ad interpretationem. l. quicũq;. C. de ꝓc. non solũ intelligeret in illustribus, sed ẽt in spectabilibus, & clarissimis, qñquidem in hisce ꝑsonis loquatur d. l. quicũque, & lex interpretãs debet intelligi ẽm terminos legis interpretatę, est veꝛ ꝙ hodie solum pñt illustres, & super illustres agere ꝑ ꝓcuratorem, auct. quod ius C. de proc. Item l. fi. non pôt venire quouis modo ad limitationem. d. l. quicunque, qñquidem l. quicũq;, loquatur in vxoribus, & liberis dictaꝝ ꝑsonaꝝ illustrium. ex alio ẽt non pôt considerari aliqua specialitas in illo tex. qa vult vnum quod est contra regulas iuris cõis, ꝙ ipse illustris non aũt procurator debeat ꝯdemnari. Si velles ergo tueri cõem sñiam, poteris tenere itellectum Ryc. de Sal. supra relatum. sed in puncto iuris verior vr̃ opin. Vltramontanoꝝ. in quam ẽt inclinat Bar. hic & primo ꝑ tex. in l. 2. supra de proc. à cõtrario sensu, ibi cum appellationes pecuniariæ ꝑ procuratorem exerceri possint. nec dicatur, vt dicit Sal. ꝙ ibi, & in l. fi. fit mentio de causa pecuniaria ad dr̃iam causæ capitalis
218 strictæ sumptæ, quia † latinæ loquẽdo, omnis causa æstimationis capitalis dr̃. l. hos accus. §. omnib. de accus. quæ proprie loqtur de relegatione. nisi dicas tuendo cõem, ꝙ relegatio, & quælibet alia causa æstimationis, improprie ꝑtinet ad capitis periculum, vt est casus in l. capit. vers. ceteræ pœnę. ff. de pœn. sed iste text. contra cõem sñiam retorqueri
219 pôt, † qñquidem æquiperet pœnam ictus fustium relegationi. sed vbi agitur de pœna corporis afflictiua, non pôt interuenire procurator. Sed dic, ꝙ ibi illa ęquiperatio fit ẽm quid, non aũt simpliciter. Secundo, contra cõem stringit iste tex. qui gñaliter dicit ꝙ ad crimen publicum prosequẽdum procurator constitui non pôt. sed crimen publici iudicij est duplex. quoddam capitale, & quoddam
220 nõ capitale l. 2. supra eo. † sed ꝓcurator ibi remouetur à gñe, & sic a quolibet crimine publici iudicij. ergo cẽsetur remoueri à qualibet eius spẽ ergo non poterit interuenire in casu vbi agitur de pœna relegationis. Sed replicari pôt. ẽm Sal. in d. l. reos. ꝙ illa regula, ꝙ vbi remouetur genus cẽseatur remota quælibet eius spẽs habet locum vbi ratio remotionis gñis militat ẽt in spẽ, & sic qñ genus remouetur rõne indifferẽti. sed vbi agit de pœna relegationis, absens pôt damnari, ergo debet posse comparere ꝑ procuratorẽ. sed ista ratio vt supra dixi nõ est tuta qa stat simul, ꝙ abñs possit condemnari, & tñ non possit cõparere ꝑ procuratorẽ. Alio modo rñdet Sal. ꝙ ratio prohibitiua ꝯstõnis procuratoris q̃ militat vbi agitur de pœna capitali stricte sumpta. i. ne ꝑ procuratorem aliquod grãde pręiudicium hat dño cessat, vbi agitur de pœna relegationis, sed attenta rõne Saly. sequeretur ꝙ in crimine l. Iul. de ambi. & de ambitu in quo pœna pecuniaria imponit, posset interuenire ꝓcurator ꝯtra gñalitatem huiusce. §. Veritas depẽdet ab his q̃ Bart. hic dicit in 5. col. ver. quæro extra gl. an vbi pro publico iud. imponitur pœna pecuniaria ha
221 beat locum. §. nr̃. & ibi reseruo dicẽdum. † Nõ est tñ recedẽdum à cõi sñia, pro qua facit pulchra rõ, nam interuẽtus procuratoris ad necessariam defensionẽ rei est permissus, cum ergo non cẽseantur ꝓhibiti procuratores in causa relegationis, debẽt censeri pmissi. & suadetur hæc cõis opin. quia vbi tractat de odio dictio vsq;, stat exclusiue, sed cũ esset odiosum, nõ posse ꝯstituere procuratorẽ in causa relegationis debemus intelligere tex. in l. 1. ꝙ stet exclusiue. iuxta no. ꝑ Sal. & alios
222 in auct. qđ ius. C. de ꝓc. † Vere tñ d. l. 1. an ꝑ alium cau. multũ strĩgit contra cõem subtiliter inducẽdo. nam ibi in 2. rñso principali dr̃, ꝙ in causis capitalibus vsq; ad relegationẽ non interuenit ꝓcurator. in 3. vero rñso subijcitur, ꝙ in causis criminalibus vbi agit de pœna pecuniaria, ꝓcurator ꝯstitui pôt. sed si dictio vsq;, staret exclusiue ad. 2. rñsũ. 3. casus, in quo erat maior dubitatio ꝙ in cã criminali, ꝑ qua imponit pœna pecuniaria, remaneret indecisus saltẽ expsse. & casus minus dubius expsse decideretur. vr̃ ergo ꝙ dictio vsq;, ibi stet inclusiue. ẽm eius propriam nãm. Retenta tñ hac conclusione, ꝙ in causa relegationis possit ꝯstitui ꝓcurator, discutiẽdæ sunt aliquæ necessariæ dubitationes.

223 Prima erit dubitatio quã tãgit hic Frã. de Rãp. & Bal. † an vbi in relegatione assignat certꝰ locus. ita ꝙ nõ possit in alio loco morã trahere.

trahere,sed teneatur morari in illo loco, an in tali causa ꝯstitui possit ꝓcurator,& côclu dût,ꝙ non.Côis.n.opin.ſm istos ꝓcedit vbi qs relegatur vt possit vbiq; morari,dûmodo nô trahat morã hic Paduæ,vel Venetijs, vel in alio certo loco,nã in hac relegatione ferri põt ſnia in absentem,& ꝓcurator côstitui. secus tñ est,ſm eos vbi fieret relegatio ad certũ locum.iuxta l.relegat.de inter.&releg.ita ꝙ relegatus ab illo loco recedere nõ posset, & alio ꝓficisci, & isto casu nõ poterit interuenire ꝓcurator,qa negari non põt q̃n agaẽ hic de pęna corporis relegati afflictiua.ergo nõ poterit ferri ſnia in abñtem nec côstitui ꝓcurator, ꝓbaẽ in d.l.releg.in fin.principij, vbi dr̃,ꝙ vbi qs relegaẽ in certã insulam anteq̃ assigneẽ insula talis relegatus militi tradẽdus est.ergo talis relegatio vr̃ hr̃e instar deportationis.& maxime vbi fit in ꝑpetuũ.sua

224 deẽ hęc opi. ꝑ locũ à paritate rõnis.†nam rõ quare nõ possit ferri ſnia in absentem in criminalibus est illa,qa nõ posset in eũ fieri executio q̃ ratio côcludit ẽt in eo q in certũ locũ relegandus venit:Imol.hic dicit,ꝙ noñ esset malũ tenere hãc opin. & idẽ dñt Mod. Senen.in d.c.veniẽs.q nihil addendo referũt vt plurimũ verba formalia Imo. Côtrarium

225 tñ tenẽt côiter scribentes.tũ † qa relegari oĩa sua iura retinẽt,& sic nec ciuitatẽ,nec bona ꝑdũt,siue ad certũ,siue ad incertũ locum relegẽtur,& ideo in relegato,ſm Imol. poterit fieri executio in bonis,q̃ executio nõ cadit in deportato,q & bona,& ciuitatẽ ꝑdit, & si dicaẽ, ꝙ imò poterit fieri executio cum côminatione,ꝙ dãnabitur in metallũ,replicari põt,ſm Imol. ꝙ sicut nõ timuit deportationem, nõ timebit ẽt damnationẽ in metallũ,secus in relegato,q bona noñ ꝑdit. Item nõ tenet ꝑna,ſm Imol.non põt fieri executio ſnię, ergo non debet posse ferri ſnia contra absentem.nam ꝯdẽnatur ille,q nihil habet.qa speraẽ, ꝙ possit ꝑuenire ad pinguiorẽ fortunam.l.si defunctus.C.arb.tut. Idem ꝯdemnaẽ aliqs actione personali,q non hẽt nec bona mobilia, nec immobilia in loco,

226 sed attẽta rõne Imolæ.ex quo†deportatus nõ amittit ea,q̃ sunt iurisgẽtium.qa põt contrahere,& in futuꝝ acqrere, dr̃et posse abñs condẽnari.facit l.si mandauero.§.is cuius.ff. mand. & ideo ꝯsidera,ꝙ licet relegatio possit fieri in certã insulam,tñ principalis intentio relegãtis est remouere ipm̃ relegatũ a loco in quo morã trahebat. vt ꝓbari vr̃ in d.l. relegatoꝝ.§.interdicere.ibi,vñ eueniebat,vt q relegatus esset ab ea ꝓuincia,& in §.his q relegaẽ,ibi,excedereq́.debet intra eũ diem. ergo vr̃,ꝙ intẽtio relegãtis spectari debeat. Sed replicari põt,ꝙ illa iura ꝓcedũt, vbi qs remoueẽ à loco domicilij,& originis,ita ꝙ illa solũ ꝓuincia eidẽ interdicta censeaẽ. secus tñ vr̃ vbi qs in certam insulã relegatur.vt ei dẽ ab ea recedere nõ liceat,nisi dicas, ꝙ hoc nõ consideraẽ. qa id quod principaliter agitur spectari debet.l.si qs nec causam.ff.si cer.

227 pet.†Nõ ob.tex.in d.l.releg.ibi,militi tradẽdus est, qa ibi illud admittitur post latam ſniam non ante.ne sentẽtia sit elusoria.nam ex forma ſnię ibi debebat stare relegationi in certã insulam.& ideo cum iudex non hr̃et insulã sub se, debet expectari donec assigneẽ à principe,interim ergo nõ debet vagari. & ideo militi tradiẽ quo ad insula assigneẽ sicut alias ꝯtingit in ſili in l.legatũ supra de vsusr. leg.&l.legatã.cum ibi not.de admi.reꝝ ad ci

228 ui.ꝑtinẽti.†Itẽ videmus alias,ꝙ q̃n suspendiẽ executio ſnię in aliqua re ex aliqua causa,fit illius rei sequestratio,& depositio. vt l. ab execut.C.quoꝝ app.non recip.q̃ alleg.vt l.1. C.de ꝓhib.sequest.nõ est miꝝ ergo si id ꝯtingit in casu isto. Item non est bona argumẽtatio Fran.de Are.arguere de deportatio

229 ne ad relegationẽ †nam deportatio reqrit formã actualem, vt ipse deportatus ꝑ ministros ꝯducaẽ ad locũ,& ad insulam l.ferri.de verb.sig.sed relegatio reqrit solam formam verbalẽ.s.vt ꝑ seipm̃ relegatus cũ relegatione vadat,vt d.§.his qui. & ideo prima reqrit ꝑñtiam,secũda non.sicut videmus in degradatione verbali,& actuali,in c.2.extra de pę. lib.6.& hoc not.Imol.in c.veritatis.de do.& côt.& c.qualiter,& q̃n.& d.Innoc. in c.2.de sen.excõ.& ad hoc accedat qđ not. in l.2.§. ignominię.de his q not.inf.cog.Secunda ca

230 dit dubitatio,ſm Bar.hic,† an in causa appellationis vbi imponiẽ pœna maior relegatione,possit talis causa ꝑ ꝓcuratorẽ agitari, & Bar.hic dicit,ꝙ nõ admittaẽ ꝓcurator,licet ſnia in causa appellationis in abñtem ferri possit l.fi.§.illud. C.de app.sed nõ vr̃ veꝝ

231 †ꝙ in cã appellationis vbi agiẽ de crimine, ꝙ ferri possit ſnia in abñtem , vt ꝓbatur in d.l.1.ibi, sed ipm̃ adesse auditorio.ff.an ꝑ aliũ cau.app.agi possit,& vr̃ casus in l.abñtẽ. ff.de pœ.& in l.abñtẽ.C.de acc.Itẽ ꝓsupposi

to vt Bar. dicit, q in causa appellationis pos set pcedi ptra absenté, nã ex quo snia q fuit lata in causa principali, statim traxit secum executioné quo ad ea q sunt iuris, & hoc casu facilius pôt in causa appellationis pcedi contra absentem. sed replicari pôt sm Imo.
232 hic † q p appellationem statim fuit extinctum pronunciatũ. l. 1. in fi. ad turp. hinc est q si ferat snia in causa appellationis, q agitur ex secunda snia non aũt ex prima l. si qs priore. in princ. ad Treb. & l. furti. in prin. de his q not. infa. & cũ hac opi. ét trãsit d. Mar. de Senis. in c. veniens. col. 25. referẽdo Imo. hic formalr. Sed tu considera. nã in casu l. 1. ff. an p alium. psupponitur q fuit lata snia in causa principali, ergo fuit lata in psenté, alias nõ valuisset l. si accusatorib. C. de acc. cũ ergo pdemnatus esset in carceribus detẽtus, si admittitur pcurator vr procurator p-
233 sentis. † sed dato q in causa appellationis posset snia ferri in causa criminali ptra absentem, istud inducit in odium ptumacis, & absentis, sed nõ debet induci in eius fauoré. ar. l. non solum. ff. de noxal. nisi dicas ad has duas rõnes, & primo ad primã, q pôt esse q pdemnatus non retinebit in carceribus, qa retineri solet ob inopiã idonei fideiussoris. l. eos. §. sup his. C. de app. Secundæ rõni rñdet, q ex quo vbi in absentem pôt ferri snia, rlr potest interuenire pcurator, non vr absurdum, q in pñam odij veniat fauor. ar. l. cum ex oratione. de excus. tut. & ita in simili arguit Bald. in l. qd fauore. in 7. oppo. C. de legib. cogita. Tertia cadit dubitatio, tu vidisti q in causa iniuriaR, licet sit priuatum de ictum, pñt illustres procuratores pstituere.
234 † dubitant modo Mod. in d. c. veniens. in col. 24. an id qd dictũ est supra in psona illustris, procedat in epis, & alijs platis, vt teneãtur cõparere p pcuratoré, iuxta terminos. l. qcunq;. de pc. & possint ét in crimine priuato iniuriaR pcuratores pstituere, & ipsi valde dubitant p tex. in c. cũ olim de testib. vbi sm eos apparet q eps cõparet p se vel per pcuratorem, sed ad illum tex. rñderi potest q ille tex. nõ pbat, sed solũ dicit esse pcedendum ad examen testium, si archieps legitime citatus p se, vel p pcuratorem, cõparere noluerit, & hoc simili sermone vtit tex. in c. fi. in verbo si per se vel p pcuratoré ci-
235 tatus fuerit, † nec qppiam facit tex. in c. 1. & fi. de postu. adductus per eos, qa ibi nõ dr q eps possit esse pcurator, sed loquunt illa iura de alijs clericis, non aũt de epo. & iõ verior vr opi. gl. quã ipsi corrupte adducunt in c. qa eps. 2. q. 4. quæ vult q sacerdotes nõ debeant p se litigare, nisi sint pauperes. alleg. text. de illustri. & q supra eos sunt. Itẽ, & nõnullas alias rõnes quas formalr recẽsuit idẽ d. Mari. quaR prima est, qa non expedit ser uos De litigiosos esse c. 1. de simo. Secunda est, ne cogant à diuinis obsequijs recedere. iuxta tex. in l. oẽs C. de epis. & cler. & qa lites dãt materiã delinquẽdi. l. pperãdũ. in princ.
236 C. de iud. & vere p opi. gl. vr casus in d. c. quia eps, qui vult quòd epi, & alij sacerdotes teneantur pstituere pcuratorem. exci pit tñ causas publici iudicij. ille tñ tex. non solum loquitur de epis, sed de vniuersis sacerdotib. quos nemo illustres appellat nec il le tex. fundat se sup illustri dignitate, sed qa
237 solét pstitui ad Dei laudé. † Secũdo aduertẽ dũ est, qa non vñr recte qrere repetentes an dispositio. l. fi. & l. qcunq;. C. de iniur. habeat locum non solum in epis. sed ét in inferioribus platis. qa tex. in l. quicũq;. hodie restringit, vt solum procedat in illustrib. & hijs q supra eam dignitaté sunt. & † iõ in solo epo
238 cadit dubitatio, q sm Ias. in l. 1. vbi his dixi. de offic. eius. est illustris, vt ét concludit Bologn. in cons. 85. incip. quidã Ant. de Cast.
239 † & ideo tex. in c. fi. 5. q. 2. vult epm in scriptis debere citari, sicut illustres citant l. quo
240 ties. C. de dign. lib. 12. † & tex. in c. fin. de re iud. lib. 6. vult q possint legere sniam per
241 substitutũ ad similitudiné illustrium, † & ideo tu psidera q aut qrimus an dispositio. l. qcunq;. de pc. habeat locũ in epis, & crede rem q non. quia illustri litiganti per se imponit pœnã amissionis causæ, & ipsi iudici librarum 20. auri, & ideo illa lex nõ debet extendi ad epm, qa nullibi pbat q eps sit pprie, & simpliciter illustris, licet priuilegijs il
242 lustrium potiri videaẽ † in h:s terminus loquit tex. in d. c. fi. 2. q. 5. simpliciter tñ dr potius spectabilis, vt dicit Io. de Plat. in l. fi. C. de decur. lib. 10. cũ similib. de qbus ibi dixi in d. l. 1. de off. eius. tã in primã q in secunda lectura. Aut vero qrimus an debeãt litigare p pcuratores tã ipsi q alij plati inferiores, & in hisce casibus in qbus si ipsi litigassent, possent distrahi à diuinis officijs. pcludendũ est q sic, per tex. in d. c. qa eps. 3. q. 4. vbi vero non pñt distrahi à diuinis officijs, vel citã

tur à summo Pontifice, tūc p̄nr p se litigare & in his terminis intelligant iura adducta p Mod. in d. c. veniens. col. 25. Si vero q̄rimus an in crimine priuato iniuriarum possint p procuratorē litigare, & ex quo illud vr respicere fauorē illustriū, & tunc subd. stinguendū est, aut .n. ph.bitio cōstitutionis pcuratoris respicit fauorē ipsius dñi, tum rōne grauis p̄iudicij, tum ēt quia ēt in arduis causis ciuilibus non cogit quisquam agere per pcuratorē. vt tradit Card. noster Alex. in c. in crim. 3. q. 5. si vero respicit fauorem ipsorum illustrium vt innuit tex. in d. l. fi. in verbo licere, concludendum vr quòd illa l. fi. habeat locū in epis, quia exequantur illustribus, & illud sentit Bal. in l. fi. C. vbi sena. vel clar. qui exēplificat illum text. in epis. Tertia colligitur
243 conclusio ex hac glos. † q vbi venit imponēda pœna, quæ est minor relegatione in tali causa potest interuenire pcurator. vtputa qñ agitur de pœna remotionis ab ordine l. 2. infra de iniur. vel agitur de interdictione artis alicuius iuxta l. moris ff. de pę. & iō vbi qs venit deponendus ab ordine, vel publicis honoribus priuandus aut simili pęna plectēdus. non censet phibitus pcuratorē pstituere vt pbat in d. l. 1. §. 1. vers. plane. ff. an p alium cau. app. & in l. cognit. §. 1. & hanc pclusionem sequuntur cōiter interpretes relati per Imo. & Bened. de Plumb. hic, & p Mod. in cap. veniens. de acc. sed huic conclusioni
244 obijcitur. † nam pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem. c. veritatis. de dol. & cont. tñ in casu d. c. veniēs. vbi agebatur de depositione epi. quia asserebat subiecisse ecclesiam seruituti principis secularis, non pōt interuenire pcurator. Imo. hic rñder q aliud est de iure canonico aliud de iure ciuili, & cū in depositione ordinis epalis, aut psbyterat', diaconat', vel subdiaconat'.
245 agat de graui p̄iudicio, † cū dūtaxat ex grauissimis criminib qs ab ordine deponat. vt tradit in c. 1. 85. dist. & in c. Maximianus. & in c. 1. 35. dist. non est mirū, si in hisce causis
246 † vbi agit de depositione ab ordine fiēda, & sic de graui p̄iudicio, nō admittit pcurator, secus tñ est de iure ciuili, quo iure ordo capit p ordine cuiuscūq; corporis vniuersitatis vel collegij, vtputa doctorum decurionū, lanificū, & cerdonū, q depositio non vr tam gradis, sicut illa q fit ab ordinibus sacris. qa
247 vt dicit gl. in summa dist. 22. † quatuor pcipue dñt ordines sacri à sanctitate, castitate & ptinentia quam inducunt. pbat in c. decernimus. 28. dist. nō sic est, vbi agit de remotione ab ordine alicuius corporis, collegij, vel vniuersitatis. iuxta tit. de decr. ab ordine fac. & l. cognitionū. de var. & extraord. cog. & cū ista solutione trāseūt Mod. simpliciter in d. c. veniēs. 13. q. & in 28. col. de acc. sed illa solutio non vr tuta qa inducit dñam inter ius ciuile, & ius canonicum, attento maxime, qa
248 † vbi qs ph.bet honoribus publicis fungi, vel ab aliquo ordine remouet, fama ipsius remoti multū lædit, & causa vitæ, & famę parificant l. iusta. de manumis. vin. nisi dicas q ex quo de iure canonico pœna depositionis nō imponit, nisi ob aliqd graue delictū, nō est mirū si talis causa p pcuratorē agi non pōt. facit tex. in c. sicut nostris. de iureiur. sed de iure ciuili facilius qs remouet ab ordine,
249 q de iure canonico. Nō obst. q dixi † qa l. iusta, non pcedit in hoc casu. qa vbi p causa criminali imponit pœna pecuniaria, pōt in ea interuenire pcurator, licet ex tali cā sequat infamia. d. l. 1. ff. an p aliū causa app. Itē ex delicto publico ex quo qs infamat, si p eo imponatur confiscatio oium bonorum, vel ēt partis bonorum, pōt interuenire pcurator. vt dicunt Mod. in d. c. veniens. col. 13. de
250 accus. & † tñ priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari vr. l. pp litem. ff. de excu. tut. & §. item pp litem. instit. eo. & est gl. ord. in l. 1. C. de reis postu. lib. 10. Vel potest alio modo rñderi ad tex. in d. c. veniens
251 ex regula. l. qui testō de testa. q hēt † q in qualibet lege p̄sumitur q termini sint habiles. cū ergo in d. c. veniēs, dicat, q causa erat criminalis, & q pcurator nō erat admittendus, necessario dicendū vr, q erat talis cā, ex qua nō poterat pstitui pcurator, attento maxime q id qđ statuit in hoc. §. est ēt statutū. de iure canonico, c. in criminib. 3. q. 5. ergo non debet induci dña inter ius canonicum, & ius ciuile, put faciunt Imo. & Mod. Sed ptra huiuscemodi conclusionem obstat text.
252 in l. capital. §. 1. ff. de pœnis. † vbi Iurecon sultus parificat pęnas respicientes æstimationē hois, pęnis fustiū. sed in cā, in qua tenuiores hoies fustibus subijci pñt, non pōt interuenire pcurator, cum non agat de pœna pecuniaria, ergo à paritate rōnis idem vr dicendum, vbi agit de remotione ab ordine,
253 † attento maxime eo qđ habet in l. cognit.

§.minuitur. vbi expresse dr̄, minuitur estimatio, vbi q̃s relegat̃, vel ab ordine mouet̃, vel cum ꝓhibetur honoribus publicis fungi, vel cũ plebeus fustibus cedit̃, sicut ergo vbi agit̃ de ictu fustium ꝓcurator ꝯstitui non põt, ita nõ poterit, & in alijs causis parificatis interuenire, & si dicat̃, ꝙ ibi fit parificatio quantũ ad hoc, vt ex dictis pœnis estimatio minuat̃, non aũt quantum ad interuentũ ꝓcuratoris, replicari põt, ꝙ regula. l. nã hoc iure, de vulg. & pup. ꝓcedit ẽt vbi datur diuersa ratio ipsoꝶ determinabiliũ, vt probari vr̃ in illo tex. & tradit moder. Dec. in l. in test. C. de testa. mil. & ideo considera, q̃a facile posset defendi hæc opin. contra cõem. nam aut volumus dicere, ꝙ vbi agitur de subijciendo plebeios ictibus fustium, nõ possit interuenire ꝓcurator, vt dñt Mod. quia agitur de pœna corporali, q̃ est maior quacũque pœna pecuniaria, nã dico, ꝙ illa regula nõ ꝓcedit in plebeis, vt Bar. dicit in l. 1. de pœ. cũ ergo de iure canonico videat̃ decisum, nõ cauillãdo literã, ꝙ vbi agit̃ de depositione ab ordine epali, vel ab alio ordine, non possit interuenire ꝓcurator. idẽ debemus dicere de iure ciuili. & maxime tenẽdo illã opi. ꝙ causa relegationis p aliũ agitari non possit. attento maxime, q̃a causa famæ, & causa vitæ æquperant̃. attento ẽt q̃a si d. l. 1. an p aliũ causa appel. includit relegationẽ, debet ẽt includere causas similes. Retenta tñ cõi conclusione, dubi

254 tari põt. Primo † an causa separationis thori p procuratorẽ agitari possit. & vr̃ tex. ꝙ sic in c. tuæ. de ꝓcur. ibi, si necessitas postulauerit, sustineri põt. & maxime q̃a ille tex. facit expressam dr̄iam, an agatur criminaliter. & hoc casu non põt interuenire ꝓcur. an vero agatur ad separationẽ thori, & hoc casu põt interuenire ꝓcurator. ita tenet hic Ang. & Imol. & idẽ Imol. in d. c. tuę. post Io. And.

255 Host. d. Ant. & alios. † sed certe verba tex. in d. c. tuæ. ibi, si necessitas postulauerit, innuũt ꝙ rĩr non debet admitti, sed p̄fati Doct. subaudiũt verbum maxime. vt in simili dr̄ in c. pastor. de off. ord. & in c. quod sedes. eod. tit. sed ista subauditio violat illũ tex. attẽto ma-

256 xime † q̃a separatio thori est multũ dolorosa. q̃a fm̃ Bal. in d. c. tuæ. sapit exiliũ, exulat. n. a viro suo, & est dura sicut mors, & ꝑditur dos. ergo non dr̄et admitti ꝓcurator nisi subesset necessitas. vt tex. exp̄sse dicit. & hoc modo in illo text. esset dr̄ia inter agente criminaliter, & agẽtem ad separationem thori. Vt primo nullo modo esset admittẽdus ꝓcurator. Secũdo vero sic vbi necessitas subesset. vt cãtat illa lr̃a. quæ ꝯdõnaliter loqtur, quæ quidem ꝯdõ debet impleri in forma specifi-

257 ca. † & quæ formã importat. l. ꝑtor ait, de co. l. bonoꝶ. nisi dicas, ꝙ ex quo in illo text. subijcitur rõ, ꝙ per ꝓcuratorem accus. q̃a licet accusatio fit de crimine, tñ non est criminalis, ex qua rõne apparet ꝙ necesse est, ꝙ subaudiat̃ dictio maxime. nisi iterũ dicas, ꝙ Papa ibi in fine vr̃ decidere, ꝙ securius ꝓcedetur, si in p̄ñtia ꝑsonaꝶ hoc fiet, cogita. q̃a

258 nullus tãgit. Circa fi. gl. † dũ allegat l. sed, & hę. §. 1. de ꝑc. aduerte, q̃a gl. sentit, ꝙ reuocare seruũ ingratũ in pristinam seruitutẽ sit cã minor relegatione, & tñ fm̃ Bar. & Imol. hoc est falsum, q̃a seruitus morti comparat̃, l. quod attinet. ff. de reg. iur. Dic fm̃ Bart. & Imol ꝙ hęc causa ex parte dñi ꝑtinet interesse pecuniarium applicandũ parti, vt. s. seruus ob ingratitudinẽ reducat̃ in seruitutem. Sed fm̃ Bal. in d. l. sed, & hæ. est q̃d mirꝶ. ꝙ ibi agatur de priuãdo aliquem bñficio libertatis, & ꝙ causa nõ sit criminalis, imò vr̃ capitalis §. maxime. inst. de c. dim. Attento maxime. fm̃ Innoc. in c. qualiter, & qñ. col. 2. de accus. q̃a

259 † de iure ciuili sunt septẽ gña pœnaꝶ. quartum tres sunt capitales. Prima est mors quæ multis modis inferunt l. aut damnũ. §. vita. ff. de pę. Secunda pœna est morti ꝓxima, vbi q̃s dãnat̃ in metallum, q̃ grauior vinculo ꝑmit, si vero in opus metalli tũc leuiori, vtraque tñ pęna, & ciuitatẽ, & libertatẽ aufert. vbi vero q̃s dãnat̃ in ministeriũ metalloꝶ, si in ꝑpetuũ, & ciuitatẽ, & libertatẽ amittit. si ad tps solam ciuitatẽ. l. aut dãnũ. §. est pœna, cũ §. seq. ff. de pœ. Sed nescio videre quare vbi agitur de pœna dãnandi aliquem in ministerium metalloꝶ. i. vt seruiat dãnatis in metallũ ad tps, talis causa nõ possit agi p procuratorẽ. Est & tertia pœna deportationis, & in opus publicum dãnationis. sed resolutio est. q̃a in hisce pœnis non agitur de cõmodo pecunia

260 rio. vt dñt Bart. & Imol. † Sed adhuc nõ quæsit aius. nam de iure canonico loco pœnæ dãnationis in metallum, q̃ non inuenit in canonibus imposita, solet q̃s vẽdi, vel redigi in seruitutẽ. de primo est casus in c. quidã cler. 81. dist. de secundo est tex. in c. eas. 32. dist. & in c. statuimus. 11. q. 1. & tñ licet hic agat̃ de cõmodo pecuniario, ista causa dr̄ capitalis, nec

nec potest agitari per procuratorem, & tñ
261 hic agit de seruitute.† Ang.hic dicit,ꝙ licet ex parte accusatoris possit interuenire ꝓcurator.tñ ex parte rei q ꝓcuratur in seruitutem,non pôt.qa ex parte ipsius rei non agit de cõmodo pecuniario. & idem pôt dici de iure can.in quo pœna seruitutis imponitur, vel melius dic, ꝙ ꝯsideratio Ang. est contra tex.in d.l.sed,& hæ. q expresse vult, ꝙ sicut patronus pôt accusare libertũ vti ingratũ ꝑ ꝓcuratorem,ita & libertus ipse pôt ꝑ procuratorem rñdere.& ideo tu dic,ꝙ vbi q s damnatur in opus metalli,vel de iure can.in seruitutẽ redigit. talis causa non pôt agitari ꝑ ꝓcuratorem, qa tendit ad vindictã publicã, sed adhuc ꝯsidera, qa contra ꝑdicta vr̃ casus in c.siqñ 2.q.6.vbi dr̃,ꝙ in causa capitali,vel in causa status nõ per ꝓcuratorem,sed ꝑ ip-
262 sum agẽdum est. † Idẽ ꝓbatur in l.1.circa prin.de asser.toll. vbi dr̃,ꝙ si q s ꝓuocet aliquẽ in seruitutẽ, ꝙ cessante assertoris difficultate,debet rñdere ꝑ se,si vero reperiat in quasi possessione libertatis, tũc pôt agere ꝑ ꝓcuratorẽ, ergo hi duo tex. vñr contrariari his,quę Bar.Imol.& ceteri tradũt.Gl.in d.c. si qñ,fatetur ꝯtrarium,ꝙ vbi dñs est in quasi possessione seruitutis,seruus pôt ꝑ se agere, vbi vero aliq s ꝓuocatur ad seruitutẽ,& ipse est in quasi possessione libertatis pôt ꝑ procuratorem agere sup isto cõtrario laborant Saly.Odofr.& cõiter antiq in d.l.1. de asser. toll. Prima datur solutio,ꝙ de iure antiquo ille cui mouebat q̃stio status poterat indistincte agere causam ꝑ ꝓcuratorẽ.hodie vero distinguit an ꝓuocatus in seruitutẽ sit in quasi possessione libertatis,&ẽt nunc pôt,secus tñ si non sit in quasi possessione seruitutis,quia tũc ſm Bal.Saly.& oẽs ibi non pôt. Sed ista solutio tẽdit ad correctionẽ l.non solũ.§.status.allegatæ hic in gl.ff.de ꝑc.Secũda datur rñsio ꝑ Io.& Azo.quam sequunt ibi Odofr. & pleriq; antiqui. ꝙ iura in contrarium allegata loquuntur. vbi seruus litigat principaliter de peculio suo, q̃ solutio confunditur ex illis iuribus. Datur tertia solutio,ꝙ seruus post litem ꝯtestacã de iure digestoꝝ pôt constituere ꝓcuratorẽ. de iure vero nouo distinguitur, aut lis nõ est contestata, & vbi est in quasi possessione libertatis pôt, alias secus. sed hæc drĩa in hac mã est verbalis. vt infra dicemus. Ego aũt arbitror posse sic dici, ꝙ post iura digestoꝝ. fuit quædam media iuris prudentia,ꝙ prouocatus ad seruitutem dr̃et hr̃e quendam assertorẽ,quæ cum assereret esse liberꝝ aduersus dñm cum prouocantẽ in seruitutem. ista aũt assertio fuit sublata ꝑ Iustin.in d.l.1.vt hodie debeat seruus ipse comparere ꝑsonaliter.secus si sit in quasi possessione libertatis.ex quo infertur,ꝙ itellectus datur per Doct.cõiter ad l.seruum quoq;.§.1.de ꝓcur.ꝙ ibi ꝯstituitur procurator,qa agitur de peculio,& administratione aliaꝝ rerũ.in l.vero infra de asser.toll.agit de periculo status,& ꝑsonæ,nõ est verus,qa in casu l. sed & hæ.agebat de periculo status,& ꝑsonę, & tñ ꝯstituitur ꝓcurator. & ẽt ꝯfunditur illa solutio ꝑ tex.in l.nõ solum.§.si status.ff.co. tit.de proc.vel melius dic,ꝙ ex parte dñi,siue ille q prouocatus est in seruitutem,sit in quasi possessione libertatis,siue nõ, causa ꝑ procuratorem agi pôt.sed ex parte ꝓuocati distinguitur eo modo quo dic t tex.in d.l.1. C.de asser.toll. Nec huic distõni repugnat tex.in d.l.sed & hæ.in fi.q̃ loqtur de liberto.
263 †Nec ẽt l.non solũ.§.status.qa ille.§.debet declarari,& distingui ꝑ d.l.1.C.de asser.tol.
264 Circa fi.gl.† dũ allegat tex.in l.nõ solum §.fin.vbi in causa suspecti tutoris interuenit ꝓcurator.rõ dicit gl.qa illa pœna est minor relegatione. sed ista solutio ſm Bart. Aug. Imol.& Bened.de Plumb.nõ est tuta,qa vbi ageretur vt tutor suspectus puniretur.iuxta l.1.cũ l.seq.de susp.tut.cum simil. de quibus hic ꝑ Bar.non posset constitui ꝓcurator,qa talis pœna esset supra relegationem, & esset quasi crimẽ publicum.l.3.§.ꝯñs.de susp.tut. tex.ergo ille loquitur, qñ agitur ciuiliter ad cõmodũ pupilli. vt tutor tanq̃ suspectus ab oĩ administratione bonoꝝ remoueatur. Sed
265 tu aduerte,† qa non vr̃,ꝙ possit agi principaliter ciuiliter q n in ꝯñam possit resultare affectus pœnæ criminalis. vbi.n.accusator tutor de suspecto,vt remoueatur.si appareat ipm dolose fuisse versatũ circa res ipsius pupilli, ad ꝑfectum vrbis vt puniat remitti solet d.l.1.in fi.de susp.tut.&d.l.§.solẽt.de off. ꝑfect.vrb.attẽto maxime,qa vt dicit Bart. ꝙ accusatio suspecti tutoris est quasi publica. Imol.hic rñdet. ꝙ ex quo principalr̃ agit vt remoueat suspectus tutor. licet in ꝯñam ob eius dolũ,& versutiã debet remoueri, debet tñ spectari id qd' principaliter agitur.l.si q s
266 nec causam.si cer.pet. † Sed tu considera ꝙ tex.in d.l.non solum. dum dicit difficile est.

potest intelligi.i.nullo modo auditur ꝓcurator.iuxta tex.in l.1.§.ff.in verbo difficile,qñ appel.sit, & iuxta gl.in c.pñtiam. de testi.in verbo difficile, & ita considerant ét Mod.in d.c.veniẽs.in 12.col.sed tex.non dicit prout ipsi ꝓsupponunt,sed ita cãtat,sed nõ fuisse ꝑ ꝓcuratorẽ suspectus accusabitur, qñ famæ causa est,& sic non vtitur verbo difficile.nec ibi põt intelligi.i.nullo modo, ꝑꝑ verba sequẽtia. ibi,nisi ꝯstet ei à tutore nominatim mãdatum. & sic illud verbũ non facile vř excludere ꝓcuratorem gñalem. & ratio quare ibi reqratur speciale mandatũ,est,qa agitur de magno ꝑiudicio. Item tex.ille vult,ꝙ vbi iudex erat ꝓcessurus oĩno contra absentem, ꝙ isto casu admittatur procurator gñalis,a-

267 lias secus, † & ille tex.est multum mẽti tenendus. fm Imol.hic,ꝙ vbi agitur de causa famæ,& æstimationis reqritur speciale mãdatum. & ex illo tex.confunditur vna ratio Bart.hic dicentis q̃ ad publ:cũ iudicium ꝓse quendum non põt interuenire ꝓcurator.qa vnusquisq; ꝑ se fidelius agit causam suam. nã illa ratio cessat,vbi qs habet speciale mãdatum,qa comparet tanq̃ picca, & organũ ipsius dñi,nec posset fidelius agere q̃ manda

268 tum speciale in forma adimplere. † Nota etiã pro eo,quod dicit Imol.hic,ꝙ vbi quis principaliter accusat̃,vt remoueatur tanq̃ suspectus,licet in ꝑñam possit puniri, cẽsetur tñ causa ciuilis, pro qua potest interuenire

269 ꝓcurator. † nam pro isto dicto facit glos. quam summæ not. Ang.in d.l.nõ solum.§.si status. vbi dicit ꝙ qñ causa principaliter est famosa,dãnatus ꝑ ꝓcuratorẽ est infamis, secus si principal̃ est pecuniaria, & in ꝑñam

270 est famosa. †sic intelligit̃.l.furti.§.si qs alieno.de infam. & rõ est,qa ex quo principal̃ cã est famę,si ꝑ interuentũ ꝓcuratoris euitaret infamia.iam sñia nullum operaretur effectum quod non ꝯtingit,vbi principal̃ causa est pecuniaria.qa fit exactio saltem pecunię.

Glos.in verbo ꝓcurator,diuiditur in quinque partes principales. In 1.parte declarat tex. In 2.adducit concordantes ad hũc text. In 3. format duas oppositiones contra text. In 4.quærit an possit constitui ꝓcurator in causa criminali ad vnũ articulum. In 5.format aliam oppositionẽ,& eam dupliciter soluit.Secũda ibi,& facit.Tertia ibi,itẽ contra. Quarta ibi,& est argm̃. Quinta ibi,item cõtra. Ex prima parte huiusce gl.colligitur cõclusio, ꝙ sicut non põt constitui procurator ex parte actoris,ita non põt ꝯstitui ex parte rei,licet ex parte actoris dicat̃ proprie ꝓcu-

271 rator,sed ex parte rei dř defensor.†Sed iste terminus ꝓcurator est latissimus.aliqñ.n.capit̃ pro ꝓside ꝓuinciæ.l.2.C.de iure fis.li.12. aliqñ ꝓcuratore.l.si in emptione.§.si de cõtrahen.emp.& pro tutore ét cap̃ ꝓcurator l.in defendẽte. ꝓut est in litera ꝓcurator.ff.

272 de auth.tut.† illud ét verbum ꝓcurare,est latissimũ,iuxta illud Apuleij,hunc.n.equulũ suũ curiose nimis ꝓcurantẽ inueni. & alibi, inqt Cato de re rust.eodẽ modo ceteras arbores ꝓcur.& alibi,inqt, Hieron.cũ Sathanas aliquẽ sua arte deceperit, & ꝓpriũ ei nõ gñ imposuerit. vltra ad vitiorũ abundãtiam nõ ꝓcurat,& sic apud Catonẽ sumit̃ hoc verbũ ꝓcurare,pro sustẽtare,apud vero Hieronymũ pro studiose curare,seu inuestigare,& nõ ab re Iurecõsulti aliqñ appellãt negociorũ gestorẽ ꝓcuratorẽ,vt est casus in l.si ego. de neg.gest.& in l.Plautius.ff.de ꝓc.cui fnię astipulatur,Cic.in lib.1.de nat.Deor. dũ dicit sunt.n.philosophi,& fuerunt q oĩno nullam hře censerent rerum humanarũ procurationem Deos. ꝓprie tñ,& stricte dr̃ procurator, fm gl.hic qui aliena negocia mãdato dñi gerit.l.1.ff.de ꝓcur. Secunda colligit̃

273 cõclusio ex hac gl. fm Imol.hic † ꝙ ꝓcurator ex parte actoris non admittit̃ sine mãdato,bene admitteret̃ vbi esset dubiũ de mãdato,præstita tñ cautione rati.iuxta no. in l.1.

274 C.de ꝓc.† & dr̃ esse dubium de mandato, fm Imol. vbi ille q asserit se esse ꝓcuratorẽ venit de lõginquo,& habet instra dñi facientia ad causam.iuxta not.ꝑ Bart.in l.3.§.duæ causæ.ff.de carb.edic.& est tex.iũcta gl.in c. coram.de off.del.ibi,cum instris eiusdem ecclesię.sed ille tex.allegatus.ꝑ Imol.nõ ꝓbat, ꝙ ille clericus q habebat instra ecclesiæ erat rector ipsius ecclesiæ.nimirũ si admittitur ad agendum. Item stat simul,ꝙ aliquis habeat instra ad causam,& tñ illa subtraxerit. attento qa vř spãle in casu.l.fi.vbi gl.de pac.conuen. vbi si marito ab vxore fuerunt tradita instra bonorũ paraphernalium ꝓsumitur eidem cõcessa administratio. pro resolutione. vide omnino Alex.in d.l.1.col.3.de proc. q dicit,ꝙ cõis opin.est cum Imol.hic,&in c.4. de prob.& rñdet ad l.fin. C.de pac.conuen. ꝙ ibi ex illa traditione sequitur, ꝙ maritus põt agere etiam nõ ꝑstita cautione rati. Sed

tu ɔſidera vltra alios ibi,& hic,quia id quod dicit Alex.poſt.Pet.& Cy.non vř tutum. qa gl.allegata hic ꝑ Imol.in d.c.corá. de off.de leg.dicit,ꝙ admittit clericus,quia erat coniũ cta ꝑſona,& habebat inſtřa,&tñ vt ibi faten tur Doct.cóiter fuit præſtita cautio rati . itẽ ad qd põderare traditionem inſtrob vbi da tur ſanguinis coniunctio inter agentẽ nomi ne alicuius,& ipm cuius nomine agitur , qa hoc caſu ſufficit,ꝙ ſit coniunctus q admittiẽ pro coniuncto.cum cautione rati . Cõis tñ eſt opi. vt dixi,ꝙ hñs inſtřa ſacientia ad cau ſam principalem admittat ad agendum cum

275 cautione rati, imò vř , † ꝙ ſi poſſet ꝓbari inſtřa fuiſſe alicui à dño tradita , ꝙ iſte poſ ſet agere ẽt non preſtita cautione rati,quid quid ſentiat Imol.hic ac Alex. & ceteri in d. l.1. C.de proc.vbi.n.quiſpiam inſtřm alicu ius debiti mihi tradit,non eſt ꝓſumendum , ꝙ mihi tale debitum donare velit.arg.l.cum de indebito.de ꝓb.& c.ſuper hoc.de renun. ergo illa traditio aliqd operetur, ꝓſumendũ eſt,ꝙ mihi mãdatum de exigendo tale debi tũ ſit,vt illa traditio quippiam operet.arg.l. ſi qñ de leg.1. Cogita ſuper ꝑmiſſis . Circa

276 †cõtrarium.l.3.C.de accuſ.accõmodantur ꝑſcribentes q̃ plures ſolutiones. Prima fuit ſolutio Mart.ꝙ in caſu d.l.3.q̃ incipit reos . erat lis conteſt.cõtra principalem, nimirũ ſi ꝓcurator interuenire põt,hic vero §.proce dit ante lit. conteſt. quo caſu ꝓcurator dari non põt,& ratio eſt qa poſt litem conteſtatã dñs , & non procurator eſt condẽnatus l.2. C.de accuſ.& l.fin.C.de iniur.ſed ſi admitte retur ꝓcurator ante litem cõteſt.tam.lite cõ teſtata cũ ipſo ꝓcuratore non poſſet dãnari ipſe dñs,tñ ante litem conteſt.repellitur ꝓ curator,vt ad diffinitiuã perueniri poſſit ad quã non poſſet lite ɔteſtata cum ꝓcuratore. attẽto,ꝙ dñs non poſſet dãnari.Sed hanc ſo lutionẽ improbant Sal.&Mod.cõiter in d.l. reos.&Imol.ac ceteri hic.vt hic plura ꝑ eos. vltra quos vř,ꝙ potius ante lit.conteſt. dřet admitti ꝓcurator : vt declinatorias,& dilato rias exceptiones poſſet ꝓponere,quę poſt li tem cõteſt. opponi non pñt,vt hř in d.c.ve niens.de accuſ. Secũda datur ſolutio ad tex. in d.l.reos,ꝙ ille tex.loqtur in ꝓcuratore q allegat cauſas abſñtiæ non aũt cauſas cauſæ , & ita ſoluit gl.in d.l.reos.& Bart.hic, & iſta vř melior ſolutio quæ dari poſſit. Tertia dat ſolutio ꝙ ille tex.debeat intelligi in illis ca

ſibus in qbus abſens põt damnari etiam , ꝙ agãt de pœna cap.tali ſtricte ſumpta.vt in ca ſu l.lege Cor.§.conſtit.ver. ſed in ſeruos.ff. ad l.Corn.de ſicar.& in l.ne diu.C.de pœ.& in extrauag.Henrici Imper.ad repr.in his er go caſibus põt intelligi.l.reos. & hanc ſolu tionem tenuit Dyn.hic. & Io. And.in addit. ad Spec.& Innoc.in c.veniens.& hęc ſolutio placet Imol.hic q ponderat tex.in l.ſeruum quoq;.§.publ.ibi,quemuis dře admitti. qui tex.innuit,ꝙ ſi qs cõpareat cũ mãdato tanq̃ ꝓcurator admittẽdus erit, ſi vero ſine mãda to tanq̃ defenſor . ſed poſſet replicari vt ſu

277 pradixi ad iſtũ tex. Secũdo † mouet Imol. ꝑ tex.in extr.ad repr.ibi dř ꝑſonaliter , vel legitime non comparuerit, quæ alternatiua vel,innuit ꝙ in crim.læſæ maieſt.vbi abſens damnari põt, poſſit quis perſonaliter cõpa rere,vel legitime,& ſic ꝑ procuratorẽ, & cũ hac opin.tranſit Alex.in conſil.116. incip. Animaduerſis ſtatutis . in 1.col.vol.2. poſt Cyn.in d.l.reos. in 3.q.cũ ſimul.de qbus ꝑ Hipp.tum in ſua pract.car.102.& in ɔſ. ſuo 60.col.1.vol.1.& ꝓ veritate pro iſta opin.vř caſus in d.extrauag.ad repr.cui nõ ſatiſfacit ſolutio Bar.dicẽtis,ꝙ ille tex.dũ dicit ꝑſona liter,vel legitime, debet intelligi ꝙ compa reat,ſi eſt ſingularis ꝑſona ea q̃ deliqt perſo liter,ſi vniuerſitas cõpareat ꝑ ꝓcuratorẽ, iu xta l.tã collatores.C.de re mil. nã ſi hoc vo luiſſet dicere Imꝑator facile expſſiſſet.ſed re plicari põt,ꝙ ille tex. neceſſario ita debet in telligi,ex quo ſupra dixi . ad hoc ſi qua cõi tas,corpus,vel collegiũ,vel aliq̃ quæuis ꝑſo

278 na deliquerit , † quo caſu non eſt abſurdũ ꝙ verba ſequentia ſi ꝑſonaliter,vel legitime cõparuerit recipiãt interpretationẽ,& decla rationẽ à verbis ꝑcedentib.l.ſi ſeruus plurii. in ſi.de leg.1.& l.vtrum . de pet.hær. dñt iñ Mod.Sen.relatis dictis Imol.hic formaliter. col.31.q.14.ꝙ opin.Imol. cõiter recipitur . quæ tñ iudicio meo non ꝓbatur vt ſupra di xi in d.§.publice.nec in d.extrauag.ad repr. nec dicãt ꝙ intelligẽdo illud extrauagãs ꝓ ut Imo.intelligit,ꝙ illa verba ꝑſonaliter vel legitime , videant pariformiter referri tã ad ꝑſonas ſingulares q̃ ad vniuerſitates, qa di co ꝙ iſta põderatio facit ꝓ intellectu Bar.nã illud verbũ ꝑſonalř cõparuerit,referri nõ pt ad vniuerſitatem , quæ non põt comparere ꝑſonalř,& ideo non põt fieri pariformis de terminatio, & regula l. nam hoc iure pro

 cedit

cedit vbi fieri pōt pariformis determinatio,
279 alias secus l.2.ff.de off.pc.†Et ideo verior vr opi. Bar. q in his casib. in quib. absens pōt dānari in causis criminib q non possit interuenire pcurator tanq pcurator, sed solū instructor seu informator ad allegandū causas absentiæ,& ad informandū seu instruendum ipsum iudicē.& hanc opi. sequitur Sal. in d.l. reos.& do. Ant. in d.c. veniens.&hanc opin. dicit esse cōem illustris perceptor meus do. Ias. in l.2.C.q test.fac.pos.col.3. vbi citat ēt Aret. hanc opi. tenentem,q̄ opi. inconuincibiliter pbari vr hoc text qui loqtur ēt in casu in quod absens poterat damnari, cui non satisfacit solutio Imo. vt supra dixi, & certe vbi crimē est graue accusatus vel inqsitus si pōt capi solet in carcerē detrudi.l.pen.& fin. C.de acc.& l.1.2.3.ff.de cust.reo.& tñ illo casu presens potest condemnari.& text. noster simplr, & absolute dicit q pcurator frustra interuenit in causa crim.& idem dr in l.1.an per alium cau. Secundo facit fm Bar. quia in causa tanti piudicij, prout est causa crimina-
280 lis, † ex quo factū pcuratoris solet obesse domino.l.non solum.in princ.ff.de pc.ergo debemus dicere q debeat admitti tanq instructor,& defensor,q a pdesse possunt, non aūt tanq pcurator,q dño nocere pōt.c.2.de cōfes. Sed huic rōni enititur rñdere Imo. hic in 8.col. q in causa tā grauis piudicij nō poterit nocere, nisi habeat specialissimum mādat arguendo per locū à matrimonio ad ca-
281 sum nostrum. † nā in matrimonio reqrit specialissimum mandatū.c.fi.de pc.in 6.& l. gnāli.de sponsal.& sic non poterit talis pcurator rñdere positionib. fm Imo. nisi habeat
282 spāissimum mandatum, † sicut ēt requirit in pstatione iurā de calumnia.c.fi.de proc.in 6.& tradit in auct.& si principales.C.de iur. cal. Sed replicari pōt q licet ad ista requirat spālissimum mandatum, pōt dici ex mente Bar. q pp hoc lex non vult q ad tale crimen psequendū, nec gnālis, nec spālis pcurator dari possit.q a non debet absenti obesse. Sed replicari pōt fm Imo. q vr vtilius ipsi absenti q negligentia procuratoris eidē noceat, q̄ q careat defensione, sicut in simili dr in l. nō solum. in fi.ff.de proc. vbi qñ pretor ēt absente tutore est, cogniturus de causa suspecti tutoris, tūc debet admitti pcurator ēt sine speciali mandato. quia melius est, & minus malum, q aliquis admittatur, q̄ q nullo admissso procedatur, nam verisimiliter melius veritas patefiet. Sed replicari pōt ex mente Bar. hic. q iudex ex officio suo poterit ab ipso instructore seu defensore querere de innocen-
283 tia rei. iuxta l.1.in fi.de quæstio† Itē vtilius erit & ēt ipsi absenti q admittatur defensor, q tñ prodesse pōt, non aūt pcurator. nā licet non possit constitui procurator ab hoie qui solum prodesse possit, tñ à lege poterit dari aliquis defensor qui prodesse poterit,& non nocere. text. est vltra alios in l. 1. & 2. C. de tut.& cur.q satis non dedit tradit Bar. in l. tutor q repertorium. in prin. de admi. tut. nam
284 † tutor accusat nomine pupilli,& tñ nō obligat eum ad pœnam talionis.l.2. C. de acc. Non obst. tex. in l. non solum.§.fi.q a ibi nō agit de pœna corporis afflictiua sicut in casu
285 nostro.& perfecto tu considera † quia veritas dependet ab hoc, an q possit ferri sñia cōtra absentē sit inductū in fauorē vel in odiū ipsoꝶ absentiū. ergo non debet posse admitti procurator, quia vt dicit Bar. in extrauag. ad reprim. statuta Italiæ permittunt absentē pp contumaciam condemnari. sed si posset comparere per pcuratorem, non posset dici cōtumax.& ideo melius est vt rei publicæ satisfiat q nō agitet causa criminalis, pcuratorē, q a iudex ex inspectione in faciē,& psonā rei multa cognoscere poterit, videlicet qua trepidatione, quo colore loqtur vt l.de min. §.tor.ff.de qō. facit.l.3.ff.de test. & maxime exverbis rei respondemus, vt in dictis iurib. quæ cōprehendere ex verbis pcuratoris nō pōt, cū ipse innocens sit nec inspicit rei præsentia ex quo non rñdet. arg.l. in lege. ff. de cōtrahen. empt.& l. nec vlla §. qđ si q s. ff. de peti. hær.& l.2.§. furiosus. ff. de iure codicil.
286 Circa † fi. gl. habes cōclusionē q ad testes pducendos, seu repetēdos, vel ad aliū articulum præterq̄ ad sñiam, pōt constitui pcurator. idem sentit gl. fm Imo. in l. cuiusdā per illū text. C. de acc. vbi dominus pōt defendere seruū,& interuenire p seruo.& ad hoc ēt Bart. hic in 2. q. allegat gl. in c. liceat. de acc. voluit allegare in c. veniens. eo. tit. Bart. vero hic cōcludit q vbi reus est incarcerat' q tūc ad hos articulos pōt pcurator constitui. & idē vult Bart. in l. non solū. de app. & idē fm Alex. hic tenent Guido de Suzar. & Odofr. quos citat Gand. in tract. malefic. in rub. 21. q volunt q p carcerato possit cōstitui pcurator pterq̄ ad lit. cont. sed difficultas cōsistit in

in eo qđ dicit gl.an admittaṫ procurator ad ꝓducendum testes ꝓbatorios vel reprobatorios, & cōis resolutio vr̄ esse ſm Imo. hic ꝙ in his casib.in qb.absens nō pōt dānari tunc nō debet cōstitui ꝓcurator ad aliquē articulū concernentē merita causę. Sal.vero in d.l. reos.indistinctè tenet ꝙ nō possit admitti ꝓcurator nec ad ꝓducendū testes, nec ad rn̄ndū in causa, nec ad aliquē articulū.q̄ opi.probari vr̄ in hoc text.dū dicit ꝙ nec ad crimen publicū ꝓsequendū, nec ad defendendū reū pōt admitti ꝓcurator. cū ergo ista oia tēdāt ad ꝓsecutionē criminis, &à quo remouet̄ genus, remouet̄ quęlibet eius spēs. vt dicit hic Bart.ꝑ l.1.§.1.de suis, & legit.& l.si chorus. de l.3.&suadet̄ hęc opi.qa vr̄ spāle in casu l. si.de iniu. Ego sum huiusce sn̄iæ quidqd sentiant Mod.in d.c.veniens, post Imo. hic quē formalr̄ sequunt̄, ꝙ siue absens possit dānari siue nō. ꝙ nullo modo possit cōstitui ꝓcurator nec ad ꝓducendum testes ꝓbatorios vel reprobatorios.vt hic gl.loq tur, minus ad petendū.qa in hisce articulis totū pondus causæ vr̄ consistere.nec ꝓ ista facit text.in l.si cui usdam. qa ibi admittiē dn̄s ad defensionem serui pro suo interesse pecuniario. prout dr̄ in l.seruus. & in l.sciendum supra eo.& in l. Lucius.de app.& tradit Bart.hic in 4.col. in vers.item oppono.& eod.modo pōt interuenire abbas pro monacho, &pater ꝓ filio.nō vr̄ ergo tenenda distinctio Imo.&Mod.Sen̄. in d.c.veniens. qui faciunt dr̄iam an absens possit condēnari, & tunc possit interuenire ꝓcurator, secus si non pōt.quia iste text.loquitur ēt vbi sn̄ia pōt ferri in absentē.& tex. in l.1.qn̄ causa ꝑ alium, vr̄ ēt loqui indistinctè.&militat semper illa rō potissima ꝙ ꝓhibet constitutio ꝓcuratoris rōne maximi prę iudicij.attento maxime, quia vr̄ spāle in casum l.non tm̄.de app.ꝙ admittatur procurator ad appellandum pro incarcerato.de quo tn̄ dic vt supra dixi.Posset tn̄ sic subdistingui ꝙ in his casibus in quib.absens dānari pōt, si permittatur ꝓcurator in his articulis in quibus nō potest fieri magnum præiudiciū ipsi principali, vt ad producendum capitula ꝓbatore, sed non ad rn̄dendum positionib. nec ad ponendum.vt volunt Cyn.& Salic.in d.l.

287 reos.† quia ponens vr̄ fateri cōtenta in positionibus.secus est in illo qui articulat. c. 1. & 2.de confes.sed nō poterit interuenire nec ad litem contestandā, nec ad alios actus substantiales iudicij tangentes examinationem criminis.de quibus in l.2.& in l.fi.C.de acc. Item potest interuenire ꝓcurator ad aliqua præparatoria quæ fiunt ante litem contestatam, de quibus in l.denunciasse.§. si per ꝓcuratorem ff.de adult.& in l.etiam §.plures, de manu.vin.& rō est in dictis ꝑparatorijs, qa non possunt multum obesse ipsi principali.

Circa primam quęstionem Bart.extra gl.

288 elici possunt duę cōclusiones.†Prima sit cōclusio.ꝙ pro homicidio pōt imponi pena pecuniaria.de qua cōclusione vide plene. Alex. in l.1.qđ q̄sque iur.vbi plura scripsi.&Barb. in c.fi.in 6.col.de consue.Secunda sit conclu

289 sio, † vbi pro homicidio imponitur pœna pecuniaria ꝙ possit interuenire procurator. & est aduertendum ſm Imol. col.10. ꝙ vbi pro crimine venit imponenda pena pecuniaria de iure cōi, licet in subsidium possit imponi pęna corporalis. potest tn̄ interuenire ꝓcurator l.1.ff.an per alium causæ app.& l. 2. C.de proc.nec consideratur ꝙ per accidens, & in subsidiū possit pœna pecuniaria in corporalem commutari.iuxta l.si quis id quod. §.in seruos.de iurisd.omn.iud.& l. fin. de in

290 ius voc.& c.finem litib.de do.& cont.† qa debet considerari causa originalis, non aūt accidentalis.l.3.§.qui habet.ff.de tutel.& debet spectari id quod principaliter agitur.l. si quis nec causam.ff.si cer.pe.sed à primordio tituli posterior formatur euentus, & hæc est cōis omnium opin.vt Mod.dicunt in d.c. veniens.col.10.& facit ꝓ hac opin.l.non solū. in fi. de proc. vt in causa suspecti tutoris pōt interuenire procurator. Sed huic cōclusioni

291 † obst.id, quod Bal.dicit in l.reos.ver.quæro quid in pœna arbitraria.C.de acc.vbi qn̄ pro crimine imponitur pœna arbitraria siue à lege siue à statuto, licet actu crimen ipsum non sit capitale, ex quo tn̄ potentia potest effici capitale.iuxta gl.in §. in summa. inst.de iniur.quæ vult ꝙ iudex pōt arbitrari vsque ad mortem, tale crimen censetur capitale, & non pōt interuenire ꝓcurator, augetur difficultas. nam quia pro iniuria potest imponi pœna supra relegationem, tale crimē censet̄ capitale l.fin.ff.de iniu.† dic pro resolutione ꝙ id quod dr̄, ꝙ ille qui nō habet in ære luat in corpus, ꝓcedit in debitore. q laborat inopia. Item in debitore eo inuito non pōt cōmutari pœna pecuniaria in corporalem, ſm Bal.& Alex.in l.fin.de in ius voc.nec est præ

sumendum

sumendum q velit eligere pœnam corporalē, & ille malus euentus non debet ꝯsiderari. l. inter stipulantem. §. sacrā. de verb. oblig. & istud quod q non hēt in ęre luat in corpus, est quodam ius extraordinariū, qđ nō debet haberi in ꝯsideratione. l. Scio. §. medicus. de annuis leg. q a ꝓsumptio non est q reus effi ciat non soluēdo. l. si defunctus. C. arbit. tut. Secundo est aduertendum q aliqñ imponitur pœna pecuniaria ex delicto virtute statuti, ꝓ quo tñ à lege cōi pœna pecuniaria im ponebatur. & tunc dic ꝓut supra dictum est.
293 Tertio † aduertendum est sm Bart. hic, quòd vbi ꝓ homicidio imponiť pœna pecuniaria q ex parte rei potest interuenire ꝓcurator, quia vbi venit imponenda pœna pecuniaria ꝓ homicidio, cessat rō prima ꝓhibitiua ꝯstōnis ꝓcuratoris, de qua hic ꝑ gl. cessat ēt alia rō assignata per Bart. in extrauagan. ad repri. in verbo legitime. nam si ꝓcurator ad pœnam pecuniariā ꝯdemnabiť, illam repetet q nñ est vbi pęna corporis afflictiua posset imponi. Cessat, & alia rō assignata hic ꝑ Bar. ac fere oēs rōnes quas supra dixi cessare videnť. & opi. Bart. hic est cōiter recepta, hanc tenent Bald. Saly. & cōiter ceteri in l. reos. C. de acc. & do. Ant. & cōiter Cano. in d. c. veniēs. est verum q Guido de Suzar. in l. seruū quoq;. §. publice, amplectiť sententiā ꝯtra Bar. hic, & dicit se vidisse iudicari ꝑ, & ꝯtra, & moueť primo ꝑ hūc tex. q gñalř loquitur, quòd in publico iudicio procurator ꝯstitui non possit, sed rñsio colligitur ꝑ locum à cessante rōne huiusce. §. ergo cessat eius dispō. l. adigere. §. quamuis. de iure pat. attento maxime vt supra diximus, q a ꝓ crimine publico ꝓ quo pęna pecuniaria imponiť, non dať ꝓcurator. Secūdo moueť Guid.
294 de Suza. † nā licet ꝓ homicidio imponatur pœna origine tñ est delictum publicū. ergo spectāda est origo. l. 3. C. ad Maced. & l. si ꝓcurator. ff. man. & ıō dicit tex. in l. clā possidere. vbi origo possessionis spectanda est vbi Ias. in 6. not. infert ad plures. q. suadetur sm
295 Guid. de Suzaria. † q a pœna succedēs in locū alterius pœnæ debet sapere eius nãm. l. si donator. §. si sponsus. ff. de don. inter virū, & vxo. sed rñderi pōt. q id qđ dř q origo spectanda est, ꝓcedit vbi accidens naturę nō ꝯtradicit, alias attendiť accidens, non aūt originalis nā. vt Bart. dicit in l. 1. §. remouet. ff. de postul. & idē Bart. in l. 3. §. q hēt. de tutel. cum sim. de q bus per Alex. in l. si quis posthumus. de lib. & posthu. & tradit Cy. Bal. & Paul. de Cast. in l. si eadē, vbi dixi. ff. de offic. assess. & ideo dicit Bar. i l. ij. §. hæc actio. si q s
296 test. liber esse ius. fuerit. q † id qđ dř q sub rogatū stat in nā sui principalis, ꝓcedit qñ subrogatū nō trāseat in aliā rē alterius naturæ, facit l. cū in fundo. §. si fundus. ff. de iure dot. melior est solutio q in subrogatione cessat rō ꝓhibitiua ꝯstitutionis procuratoris.
297 Sed huic † conclusioni aliud est qđ fortius obst. nā vt Bar. dicit in l. 1. ff. vi bono. rapt. ꝑ l. quoties. ff. de act. & obl. vbi à statuto ꝓ homicidio imponiť pęna pecuniaria, nō vř recessū à pęna iuris cōis. & fuit opi. originalis Vber. de Bob. i lib. cauillationū. & Io. de Deo. quos citat Io. And. in add. ad Spec. in rub. de fur. ad quā alleg. tex. in l. 1. 2. & 3. ff. arbor. fur. ceff. Tu dic q ꝯtraria opin. est verior. q imò videať recessum à pœna iuris cōis q probari vř in l. 2. ad l. Aq l. vbi late Flor. ꝑ illū tex. & ita tenent cōiter antiq in l. sepulchra. C. de sepul. vio. quo casu cū nō sit in ptāte iudicis imponere pœnā corporalē, aut pecuniariā, poterit interuenire ꝓcurator sed ꝓsupposito q sit in electione iudicis imponere aut pęnā corporalē aut pecuniariā. dico q spectanda erit forma libelli accusatorij, & ei ꝯclusio, q si ꝯcludat ad pœnā corporalē habebit locū; §. noster. secus si pecuniariā. in casu vero dubio pōt id dici qđ dixi supra de actione iniu
298 riarū. Quarto † aduertēdū est inquātū Bar. ꝯcludit, q vbi ꝓ delicto imponiť pęna pecuniaria si tale delictū est publicū, pōt interuenire ꝓcurator ex parte accusatoris, sm dictiōnem l. si cui. ff. de verbo. sign. & l. licet. ff. de ꝓcur. & in l. in populari ff. de popul. act. nā ex quo iudiciū publicū tendit ad vindictam publicam, & q libet de populo pōt agere frustra ad crimen publicum ꝓsequendum pōt interuenire ꝓcurator, q a ipse ꝓcurator ꝯstitutus est ita dñs accusationis sicut ipse ꝯstituens. ideo lite ꝯtestata pōt procuratorē ꝯstituere, & hoc est qđ dicit tex. in l. qui popu
299 lari. ff. de popula. act. q † ille qui conuenitur actione populari ad defendēdū, ꝓcuratorē dare pōt, sed agens non pōt nisi post litē ꝯtestatam. Sed ista opi. Bart. non vř tuta sim
300 pliciter loquēdo, q a † text. in d. l. licet. vult q vbi q s agit ꝓ interesse suo, vel suā, & suorum iniuriam ꝓsequiť, q possit ꝯstituere ꝓcuratorem ēt ante litem ꝯtestatam. Item in publicis

publicis iudiciis non pôt,et post litem conte
statam interuenire ꝓcurator.nisi dicas ꝙ il-
lud est verum,vbi imponit̃ pœna corporis af
flictiua.Secundo p̃dictis ob.& vr̃ ꝙ et ex par
te accusatoris possit interuenire ꝓcurator,si
cut ex parte rei. Primo qa in iudicijs est ser
uãda equalitas l.fi.C.de fruct.& litis expen,
& ꝑ regulã l.non debet actori.ff.de reg.iur,
sed dat rõ diuersitatis q̃ colligit̃ ex d.l.q po
pulari actione.ff.de popul. actioni. Tertio
301 ob.qa vr̃ ꝙ †vbi statutum ꝑ delicto publi
co imponit pœnã pecuniariã, ꝙ desinat esse
delictũ publicũ.vt ꝓbari vr̃ in l.2.ff.de con
cuss.fm vnum intellectum gl.quem ibi Bar,
refert.Sed ad istũ text.r̃ndet Bar.in l.1.in 4.
co.in ver.sed ꝯtra hoc.supra eo.tit.ꝙ aliqñ
statutũ imponit nouũ nomẽ ipsi delicto, vt
qa falsitati imponit nomẽ ꝯcussionis,& isto
casu dãnatus ex tali delicto, qđ desinit esse
publicũ nõ efficit̃ infamis,& in tali delicto ꝑ
quo imponit̃ pœna pecuniaria pôt ꝯstitui
ꝓcurator, aliqñ vero ꝑ statutum vel legem
nouam pœna publici iudicij tm̃modo altera
tur,remanente tñ nomine delicti. vt qa pro
homicidio imponitur pœna pecuniaria. vt
hic Bart.dicit. & isto casu non desinit esse de
lictum publicũ. & istud ꝓbat̃ fm Bart. in d.
l.2.in 3.col. nam hodie alterata est pœna l.
Iul. de adult. & tñ non desinit esse delictum
publicum l.quamuis. C.de adul. iuncta auc.
sed nouo iure.C.de adult.& idem ꝓbatur in
l.si qs hoc genus.C.de episc.& cler.iũcta auc.
ibi posita.in casu ergo Bar.hic licet ꝑ homi
cidio imponat̃ pœna pecuniaria,tñ tale cri-
men non desinit esse publicũ,& isto secundo
casu ꝓcedit id quod dicit Bar.hic, ꝙ vbi qs
vult accusare homicidã ex lege publicoꝝ iu
dicioꝝ, non pôt ante litẽ ꝯtestatã ꝯstituere
ꝓcuratorem,secus post, nisi ꝓsequatur pro
priam iniuriam rõne proprij interesse. vt su
pra dixi, & cum Bart. transit dom.Ant. in
d.cap.veniens. & cõiter Scriben. & Fed. de
Sen.in cons.208. Cogita super præmissis..
302 Circa secundam q̃stionem Bar.† an vbi in
defectũ pœnæ pecuniariæ imponit̃ pœna cor
poralis,possit interuenire ꝓcurator, vtputa
statutũ dicit,ꝙ ꝑ homicidio qs puniat̃ pœna
centũ libraꝝ, quam si non soluerit infra mẽ
sem,afficiat̃ pœna capitis.& Bar.distinguit ali
quos casus.Primus casus est,vbi imponit̃ pœ
na capitalis ex eadẽ lege.& tũc nõ poterit in
teruenire ꝓcurator.qa pœna nõ soluta tema
net caput in obligatione l.1.§.itẽ si ita.ff.ad
l.falc.facit l.obligationum fere.§.fi.Secũdus
303 casus est.fm Bart. † qñ in defectum pœnæ
pecuniariæ lex mandat per officium iudi-
cis imponi pœnam capitalẽ,& tũc nõ est cri
men capitale,& maxime qñ hoc exprimit̃ à
lege.l.qcũq̃.C.de ser.fug. Tertius casus est,
qñ pœna à lege imposita auget̃,& isto casu,
vbi augetur pœna non ex illa lege q̃ origina
liter pœnam imponit,& tũc spectari debet il
la prima pœna ad cognoscendũ an sit capita
lis,vel non capitalis. vt ꝓbari vr̃ in l.si qs in
iuriã.ff.de iniur.& in l.1.de in litẽ iur. Quar
tus casus est.vbi pœna primo loco imposita
nõ nouat̃ ꝑ secundã. sicut in primo casu.sed
statutũ dicit facienti tali delictũ imponat̃ talis
pœna,quã teneat̃ soluere infra 10. dies,& si
nõ soluerit infra 10. dies puniat̃ in quarto
pluris. nã ex quo statutũ dispositiue loquit̃
ꝙ ꝯdẽnatus teneat̃ illã soluere infra 10. dies
illud quartũ plus ꝯsiderari nõ pôt vt pœna de
licti,sed est pœna ꝯtumaciæ:si nõ soluat,secus
tñ est vbi statutũ loquit̃ ꝯdõnaliter.vt qa di
cit,si qs cõmiserit falsum. puniatur tali pœ
na,quã si nõ soluerit infra 10.dies puniat̃ in
quarto plur.nã illud quartũ plus cẽset̃ pœna
delicti qualificati, quia si iste condemnatus
non soluat infra 10.dies non dr̃ in aliqua ꝯ-
304 tumacia.Circa †duos primos casus aduer
te fm Io.de Imo.in d.l.2. qa vr̃ ꝙ Bart. im-
ponat legem verbis,& nõ rebus ꝯtra l.2. C.
cõia de leg. qa regula trita est, ꝙ non cura-
mus de modo, dũmodo sequat̃ effectus. ex
quo.n.vtroq; casu loco pœnę pecuniarię sub
rogari vr̃ ipsa pœna capitalis.ergo debet iudi
cari crimẽ capitale, ex quo pœna capitalis ꝑ
eo imponi pôt.arg.l.sufficit de ꝯd. & demõ.
305 nec ꝓbãt aliqd iura allegata ꝑ Bar.†& pri
mo tex.in l.1.de in litẽ iur.qa ibi ob ꝯtuma
ciã non restituẽtis auget̃ ꝯdẽnatio.hoc.n.est
qđ ibi dicit tex. nõ.n.pluris fit ꝑ hoc,sed ex
ꝯtumacia æstimabit̃ vltra eius preciũ. sed in
casu nr̃o pœna capitalis siue imponat̃ à lege,
siue sit imponẽda à iudice.qa lex hoc expres
se dicit vtroq; casu vr̃ ꝙ ex quo crimẽ pôt es
se capitale,ꝙ non debeat interuenire ꝓcura
tor.nec aliqd faciunt l.quicunque. & l. si qs
iniuriã.qa ibi fm ordinatã,& regulatã dispo
sitionẽ nõ erat imponẽda pœna corporalis.
sed extra ordinẽ,& in subsidiũ,& talis malus
euentus spectari nõ debet.Sed Imo.& Mod.
in d.c.veniens.q cum formal'r sequunt̃,non
respondent

tendent rōni Bart.q̃a vbi imponitur pęna cē tum librarū.& si non soluerit infra 10. dies puniatur in capite illico q̄ est ↄtumax, talis obligatio censet̄ nouata,&transfusa in pęnā capitis.l.obligationū fere.§. fi. secus tn̄ est, vbi lex mādat solui.&si nō soluat imponit iu dici vt ipsum delinquētē pęna capitis afficiat q̃a isto casu non est facta nouatio ipso iure, q̄nquidē esset possibile,vt iudex ipse illā poe nam non imponeret.nec est verum id q̄d di cunt Imo.& Mod. q̄ iste casus vt q̄s efficiat̄ nō soluēdo vt luat in corpus, nō debeat spe ctari.q̃a malus euētus ad ꝓuidendū ne iudi ciū reddat̄ elusoriū spectandus vr̄ l.gn̄alr̄.§. si q̄s seruo pignori dato.ff.de fideic.lib. Pro

306 †resolutione dictoꝝ Bar.in d.l.2.ↄsiderādi sunt aliqui casus.Primus casus est,vbi à sta tuto venit imponēda pęna alternatiue pecu niaria vel capitalis tunc dr̄ crimē capitale.vt Bart.dicit in d.l.2.q̃a in dispōne alternatiua vtrunq; est in obligatione.l.cum illud.ff. q̄n dies leg.&iō vbi in vna parte alternatiue est res diuidua,& in altera indiuidua,tota obli gatio cēset̄ indiuidua. nec mihi placet id q̄d dicit Imo.hic dū dicit,q̄ aut est electio iudi cis.& tūc erit capitale. idē est q̄n erit electio rei,anteq̄ eligat. q̃a dico q̄ vbi imponit̄ poe na pecuniaria.vel alia corporalis. q̄ q̄dē cor poralis est valde disproportionabilis, credo q̄ nō poterit eligi illa pęna corpalis,sed tm̄ pecuniaria.arg.l.si de interpretatione. ff. de pœn.&regula in pœnis.de reg.iur.in 6.& ꝓ ↄn̄s poterit interuenire ꝓcurator.Secundus

307 casus est.† vbi ꝓ delicto pœna pecuniaria, & corporalis imponitur.vt q̃a statutū dicit. si quis fecerit furtum puniat̄ pœna dupli,& fustigetur.nam isto casu nō poterit interue-

308 nire ꝓcurator,& ↄcludendum est,nō. †q̃a illa qualitas q̄d fustibus cedatur.q̄ nocet spe ctari debet l.cum vir.de vsu.c.pro dona.& l. si q̄s in graui.§.fi.ad Syllani. & ita ↄcludunt Mod.Senen.in d.c.veniēs.col.17.&vltra eos facit pulcher tex.in l.pedius.§.1.de arbit. & in l.2.§.à pupillo.ff.de vsuca.proempto'.cū simil.de q̄bus ꝑ Fely.in c.1.col.fi.de except. & in c.1.col.5.de re iud. tu vero dic q̄ hic at tēdit̄ pęna fastigationis.nō vt noceat ꝓut di cūt Senen.sed vt ꝓsit,& sic vt iudiciū valeat.

309 † quo casu q̄n ↄcurrunt duæ causæ vna q̄ nocet,& altera q̄ ꝓdest.si illa q̄ prodest.ten dit ad validandum actum, illa spectanda est. ita tenet Ias.post gl. ibi in l. si mater. in 3.col.C.de inoff.testa.in hoc casu igit̄ atten ditur causa quæ nocet. quia respicit validita

310 tem iudicij. Tertius casus est,† vbi statutū dicit si quis commiserit tale delictū, plectat̄ pœna amputationis pedis. & si nō soluat in fra mensem centū,nā ex quo pœna amputa tionis pedis est in obligatione,& pęna cētū est in facultate soluēdi,sine dubio nō poterit in tali crimine ↄstitui ꝓcurator.cū pęna cor poralis sit in obligatione, & pœna pecunia ria in facultate soluēdi.Facit pulcher tex. vl tra alios in l.si q̄s stipulat⁹ fuerit decē in mil le ff.de fideiuss.Quartus casus est,vbi statutū dicit,si q̄s cōmiserit tale delictū puniat̄ pœ na cētū,&si nō soluat infra mēsem amputet̄ sibi manus.& Bart.cum quo trāseunt cæteri hic.& in d.l.3.supra eodem ↄcludit,q̄ nō po terit interuenire ꝓcurator ꝑ ꝑ dubiū. arbi trarer tn̄ quòd si accusatus ptaret fideiussio nem de soluendo pœnam pecuniariā q̄ pos set interuenire ꝓcurator, eodē modo si ali- q̄s ꝓcuratorio nomine interueniret,sub ↄ- dōne si condemnatus soluat pœnā pecunia riā alias habeat̄ ꝓ non admisso.&ita dicunt p̄fati Moder.in d.c. veniens. sed illa cautela mihi non placet ꝑꝑ fragilitatem cautionis, vt vtar verbis Pauli in l.q. ita §.1. ff. ad Tre bel.mihi non placet ēt q̄ admittat̄ sub ↄdi tione,quòd si imponatur pœna corporalis. quòd habeatur pro nō admisso.arg. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. attento ēt quia hoc modo iudicium posset reddit elusorium. q̄d non est dicendū.argumen.l.si ꝑcur.ff.de iud.

Circa s̄m q̄stionem Bar.quid sit offm̄ ex- cusationes.elici p̄nt plures ↄclusiones. Pri-

311 ma sit ↄclusio. q̄ † ad allegandū causas ne cessarias,q̄ ipsum reū,velit nolit, impediunt venire,admittatur q̄libet,&sine mandato ad ēt sine satisdatione rati. quilibet ergo tā ma sculus,q̄ fœmina maior siue minor pōt cōpa rere ꝓ absente,ad allegandū q̄ est infirmus, incarceratus,vel alio impedimēto necessario impeditus. q̃a ista est allegatio meri facti. imò ēt infans admittit̄ vt hic ꝑ Bal. post In noc.in d.c.veniēs. licet rīr non possit esse in iudicio.l.quos ꝓhibet.ff.de postulando.&fa cit l.non solū.ff.de ꝓcur.&cū Bart. hic trāse unt Innoc.Io. And.d. Ant. Abb.& Mod. in d.c.veniens.& idem Spec.in tit.de ꝓcur.ver. decimo.& in tit.de acc.versic.si autem. Am- plia primo hanc ↄclusionem. vt ēt procedat q̄n reus est citatus, & quis defensorio nomi ne

ne cōpareat, & allegat causas necessarias ab sentię admittit̄ ēt sine satisdatione, de p̄sentā do ipsum absentē cessante impedimento ne cessario, ita tenēt Guid. de Suzar. & Bal. in d. l. seruum quoq;.§. publ. ff. de ꝓcur. mouet ꝑ tex. in l. si ꝯstāte. §. quoties. ff. sol. matr. Et se quunt Mod. in d. c. veniens. vt supra dixi. rō
312 est,† q̄a allegans causas absentiæ non pōt ꝯdemnari, nec ꝯtra eum fieri executio: & iō non tenetur cauere de iudicatum soluendo, minus de p̄sentando ipsum reū l. liberto. in in fi. de ꝓe. Secundo ampliat̄ ista ꝯclusio, vt
313 † ēt procedat, dato ꝙ statutum diceret, ꝙ lapso termino banni non recipiat̄ aliqua de fensio. nā hoc casu ēt poterit allegari necessa ria, & ꝓbabilis causa absentiæ, ita dixit Bal. in d. §. publ. col. 7. subdit tñ ꝙ hoc non ser uant assessores. q̄a statuta sunt multum p̄cisa ꝙ nulla defensio admittat̄, & ꝙ talis positus in banno lapso termino habeat̄ pro ꝯfesso, & cum statutū fingat eum confessum, ꝯtra fi ctionem ꝓbari non pōt. l. siue possidetis. C.
314 de proba. Verum tñ q̄a, † defensio est de iure naturali, & sicut non pōt tolli per prin cipem. clem. past. §. fin. de re iud. multo mi nus debet posse tolli per statutū. facit l. 3. §. si ad diem. ff. de re mil. quo fit vt saltem opc restōnis in integrum debet admitti l. fi. de in integ. rest. imò vr̄, ꝙ sine restōne in inte grum admittendus sit talis excusator, quādo quidem non possit dici ꝯtumax, attēto ꝙ ne cessaria, & ꝓbabili causa fuit impeditus com parere, & statutum denegans defensionē ela pso termino bāni vr̄ intelligēdū de plena de fensione non aūt de ista per quam apparebit bannitum non fuisse contumacem. Secū
315 da colligitur ꝯclusio ex dictis Bar. ꝙ †ad al legandū excusationes probabiles ꝙ reus nō pōt venire, q̄a in loco hēt inimicitias, vel ꝙ itinera non sunt tuta. iuxta l. de ætate. ff. ad Treb. & l. sciendū. §. 1. de legatio. nō admit tit̄ excusator sine mandato, & est cōis Doct. snia. vt hic per Imo. & alios cōīter, & in d. c. veniens. & pōt ēt exemplificari ista ꝯclusio non solum vbi accusatus vel inq̄situs citant̄ ad locum nō tutum, sed ēt vbi citant̄ eo tp̄e quo itinera non sunt tuta. vt tradit Old. in
316 cons. 46. q̄d incip. quærit̄ †idē esset vbi cita retur ad locum pestiferū. argu. tex. in l. 2. §. pen. ibi, vel aliqua fortuita calamitas. ff. si q̄s cau. ꝑ quem tex. fuit excusatus Gregorius. 12. ꝙ ad ꝯcilium Pisanum non accesserit, q̄a
317 †locus ad quem q̄s citat̄ debet esse securus non solū ꝓ reo, sed ꝓ testibus, aduocatis, & alijs p̄sonis necessarijs. 23. q. 2. c. Siue de con iugij. Idē esset vbi q̄s citaret̄ ad locū in quo timeret non posse ꝯseq iustitiam ꝑꝑ poten tiā aduersarij sui. vt declarat Ang. in disput. q̄ incip. Bon̄. in 4. & 5. dub. & facit tex. in c. statutum. §. cum aūt. de rescrip. lib. 6. Ad vnū
318 aduerte vltra Ang. † quòd reus citatus nō excusatur à contumacia ꝑꝑ hostilitatem q̄ sit in territorio, vnde hēt transire, si transeuntes per illa loca sunt soliti obtinere secū ritates. q̄a est in culpa ipse hoc idem non pe tendo. & pro ista conclusione facit tex. in l. q̄bus diebus. in prin. vbi Bald. de ꝯd. & dem. & in l. sed, & si ꝑ ꝑtorem. §. ait prætor. ex q̄-
319 bus cau. maio. q̄ dicit† ꝙ impedimentū, q̄d de facili pōt remoueri, non est iustum impe dimentum, & sm̄ Mod. in d. c. veniēs. col. 37. post Ang. in d. disputa. incip. Bononiensis. si accusatus vel inq̄situs citatus ad locū nō tutū, vbi haberet inimicitias capitales excusa-
320 retur, non comparens, † eodē modo si ꝓce dens saluum ꝯductum esset tyrannus, vel nō soleret fidem datā obseruare, q̄a hisce prin-
321 cipibus non est credendum. Sed † ista ꝯclu sio ita declarata sm̄ Bald. & Imo. non vr̄ tuta, & vr̄ quòd imò possit quilibet ēt sine mā dato adducere similes causas probabiles, ꝙ non est tutus accessus. quia negari non potest ꝙ huiuscemodi causæ non sint nedū iustæ, sed ēt iustissimæ. vt dicunt iura per Bart. adducta in d. l. de ætate. ad Treb. & l. sciēdū.
322 §. 1. ff. de legatio. attento maxime, † q̄a nō est præsumendum ꝙ citatus ad locū non tu tum, vbi hēt inimicos capitales, velit se com mittere capitalibus inimicitijs, ēt si haberet literas saluicōductus: vt probari vr̄ in c. acce dens. el 2. vt lit. non ꝯt. Suadet̄ ēt ista opi. vl tra Bald. & Imo. per istum text. qui dicit, ꝙ excusationes absentium ex senatusconsulto iudicibus allegantur. & clarius per text. in d. §. publice. q̄ dicit publice interest absentē à quibuscunque defendi. facit l. reos. C. de acc. q̄ iura adducit Ang. in disput. sua quæ incip. Bononiensis. in 7. dub. Pro qua ēt facit duplex ratio, nam vbi quis citatur ad locū nō tutū vel pestiferū, & non cōpareat, p̄sumptio est ꝙ nō velit se cōmittere in manus inimicorū suorū, nō aūt ꝙ hoc faciat volūtariæ. at
323 tēto ꝙ †ꝯtumacia sonat in delictū. vt gl. di
324 cit in l. si filiꝰ. de interr. act. † & delictū nō p̄-sumitur

ſumitur niſi ꝓbetur.l.quoties.§.qui dol. de ꝓb. Vltimo ſuadetur hæc opin.cōtra Bar. &
325 cōem arguendo ꝑ locum a veroſimili. †nã nullus eſt ita inſipidus q̃ non cupiat cruciatũ corporis, vel mortis periculũ declinare. vbi ergo q̃s huiuſcemodi periculũ allegat, pſumendũ eſt, ꝙ citatus vtiliter geſtũ ratificabit.arg.l.ſi pater. de don. dũ dr̃ merces.n. eximij laboris appellãda eſt, quod ꝯtẽplatione ſalutis certo modo extimari non placuit. aut vero accuſatus veniẽs ratificabit geſtũ,& factũ per hũc excuſatorem,& tũc ſatisfaciũt intẽtioni iudicis inq̃rentis,vel accuſatoris,ſi vero noluerit ratificare, poterit q̃ñcunq; hiſce excuſationibus renũciare.& cum Bald.& Imol.trãſeunt Mod.Scñ.in d.c.veniens,col. 28.Et dicit Ang.in d.diſp.ꝙ ex pmiſſis ꝯfun
326 ditur ẽt tertia cõcluſio Bar.dũ dicit,ꝙ † q̃s non poſſit ſine mãdato opponere exceptiones dilatorias,&declinatorias,ſed hiſce rõnibus facile põt rñderi.nam rõ quare non debeat admitti talis defenſor ſine mãdato colligit ex l.in eo.§.nemo.de reg.iur.& in l.ſi ad
327 defenſionẽ ſupra iud.ſol. †nã intereſt actoris ꝯtra quẽ huiuſcemodi excuſationes opponunt,vt talis excuſator habeat mãdatum. ne iudiciũ reddat eluſorium.ſed tuendo opi. Bal.quę mihi placet ꝑ tex.in d.§.publ.dic,ꝙ iſtud,ꝙ reddat iudiciũ eluſoriũ,non ꝯſiderat vbi allegant exceptiones dilatoriæ,ſeu declinatoriæ q̃ ꝓponunt ante lit.ꝯteſt.vt q̃a accuſat.s eſt infamis,aut excõicatus, vel alias inhabilis.ſi velles tñ tueri opin.Bar.volo,ꝙ aduertas ad iſtũ text.in quo ponit regula,ꝙ ad crimẽ publici iud.pſequendũ,vel ad ſe defendẽdũ,fruſtra ꝓcurator interuenit poſtea ſubijcit,ſed excuſationes abſentiũ iudicib. allegãtur,quæ exceptio vt ſit de regula,debet in
328 telligi,ꝙ req̃ratur mãdatũ,& maxime †q̃a de nã illius aduerſatiue,ſed,eſt aduerſari his q̃ ſunt eiuſdem gñis,gl.in l.mariti.de adult. Si velles tñ tueri opi.Bal.Imo.& Mod.contra Bart. & cõem volo ꝙ habeas præoculis text.quem ponderat Aret.in d.cap.veniens,
329 † in l.fi.ff.de requi.re.vbi dicit ꝙ ſi reus nõ comparet poſt citationem infra annũ,vel nõ habeat qui eũ defendat in cauſa capitali poſt annum,confiſcant eius bona.ergo cũ tex.nõ poſſit intelligi de cauſis innocentię,intelligi debet de cauſis abſentię in quib.admittit ſimplex defenſor ſine mãdato.& ſi q̃ſpiã ſubtiliter diceret ille tex.debet ſuppleri,vt intelligatur de defenſore cum mandato,replicari põt ꝙ talis non dr̃ ꝓprie defenſor,ſed ꝓcurator l.reos.C.de acc & 3.q.1.c.defenſor. ſed etiã aliq̃ñ defenſor capit pro ꝓcuratore,& ꝑ tutore,&curatore.l.1.ff.q̃ pet.tut.ſic põt intelligi ille tex.de defenſore cũ cautione de iudi
330 catũ ſoluendo.†nec eſt inconueniens ꝙ ibi ꝓcurator appellet defenſor, ſicut aliq̃ñ ẽt dr̃ ꝓcurator q̃a nõ habet mãdatum.l.iudicatũ ſolui.§.2.ff.iud.ſol. Secũdo opin. Bar.& cõi
331 refragari vr̃,nã vera eſt iuris ꝯcluſio ꝙ †in criminalibus vbi abſens ꝯdẽnari põt,admittitur defenſor ſine mandato ẽt ad allegandũ cauſas innocẽtiæ,ſeu cauſas cauſę,d.§.publ. ſm cõem intellectũ.ergo idem vr̃ dicendum in cauſis capitalibus vbi abſens ꝯdẽnari non põt.ꝓbatur in d.§ publ.duplici rõne.Primo q̃a tex.in 1.& 2.rñſo permittit allegari cauſas innocẽtiæ in vno caſu,& cauſas abſentiæ in cauſa capitali.Secũda ratio,q̃a in cauſa capitali arguendo ꝑ locum à cõiter accidentibus,agi põt de grauiori piudicio ſi nõ admittatur excuſator ad allegandũ cauſas abſẽtię, q̃ ſi non admittatur ad allegãdum cauſas in
332 nocẽtiæ in alio caſu,q̃a † abſens ꝯdemnari non põt. eius bona ꝯfiſcantur,poſt anni irreuocabiliter.d.l.fi.de requi.re. Si ergo ſuccurritur accuſato,vel inq̃ſito abſenti,qui abſens cõdemnari põt.vt cauſæ ſuæ innocẽtiæ allegari poſſint, vbi ſorte nõ agetur de priuatione totius patrimonij,lõge magis,& minus dubie debet ſuccurri abſenti,qui nõ põt condemnari cuius omnia bona tñ publicari poſſunt,vt admittatur excuſator ſiue mandato.Sed tuendo cõem rñderi põt, ꝙ ſatis eſt, ꝙ ſuccuratur abſenti cuius bona publicari pñt.vt poſſit cõparere cum mandato:&ſatis probatur iſta opi.in hoc tex. ꝙ requirat mãdatum. ponderando vt ſupra dixi. & clarius in d.c.veniens de acc.Retenta igit̃ opi.Bart. hic quæ eſt cõis,& quam tenet ẽt hic Bene-
333 dic.de Plumb.col.16.ꝙ †ad proponendas exceptiones mere dilatorias admittatur excuſator cũ mandato,limitatur vt non procedat ſm Aret.in d.c.veniens.col.12.vbi exceptio dilatoria ſeu declinatoria eſſet notoria. & idem dicit Aret. vbi talis exceptio contingeret ipſum crimẽ.alleg.Ang.in l.ſi filius.ff. qui ſatiſd.cog.quia ſicut ipſe iudex ex officio ſuo tenetur defendere accuſatũ,ita debet permittere vt ab alio defendatur. facit l. qui cũ maior.§.ſi libertus.de ho.liber.vbi iudex no

mine

mine petente debet abſoluere reū.Bar.tñ in
fra vr̃ velle ꝙ talis excuſator non ſit admittē
dus ſine mãdato. Sed iuxta prædicta cadit du
334 bitatio,† quid ſi iudex non admittat cõpa
rentē nomine abſentis, qui dicit ꝙ inqſitus
eſt in partibus longinquis,vel ꝙ eſt abſens,
vel infirmus,& ſe offerat hoc probaturū per
modo conſtat,& modo agatur,& iudex recu
ſat recipere has ꝓbationes, an proceſſus ſit
nullus.& Bart.in extrauag.ad repr.in verſ.ne
glexerit.tenet ꝙ ꝓceſſus eſt nullus.qa ſtat ꝑ
iudicē quominus certior fiat. allegat text.in
c.interpoſita.de app.& ſubdit ꝙ ius ſit ſaluū
parti petēdi reſtitutionem in integrum ob
iuſtā abſentiā.iuxta l.fi.de reſt.in integ.& li-
cet dictū Bart.nō ꝓbet.in d.c.interpoſita. vt
in voce dixi,tñ ex dicto Bart.habes cautelā:
335 †ꝙ ſtatim ꝙ quis cõmiſerit homicidiū,vel
delictū aliquod in quo nō pōt ꝓcurator cō
ſtitui,vt horte is eū,vt ad partes remotas, ꝓ
ficiſcatur. & mittas aliquem ad allegandum
cauſas abſentię ſuę q per modo cõſtat,&mo
do agat̃ ſe ꝓbaturū offerat.q ſi nō admittat̃
à iudice ꝓceſſus erit nullus, ēt ꝙ ex forma
ſtatuti cõtumax habeat̃ ꝓ confeſſo. & hanc
cautelā tradunt Mod. in d. c. veniens in 10.
car.in 4.col.in 2.q.prin. Tertia colligit̃ con-
336 cluſio ex dictis Bar.†ꝙ exceptiones q̄ licet
opponant̃ ad ꝓceſſum tangunt tñ crimē,nō
poſſunt opponi ꝑ ꝓcuratorē. exēplū eſt ſm
Bar.vt ſupra cū opponat exceptionē rei iudi
catę,vtputa nō pōt ꝓcedi qa reus accuſatus
iā fuit condēnatus,vel fuit abſolutus, vel nō
pōt accuſari.qa occiſus ex forma ſtatuti po-
terat occidi,ad has.n.exceptiones ꝓponen-
das ꝓcurator interuenire non pōt. Primo ꝑ
iſtum text.q gñalr̃ dicit ꝙ ad crimen publici
iudicij ꝑſequunt̃,ſed ex quo hæ exceptiones
tangunt crimen ꝑ eas fieri dr̃ criminis exe-
cutio.& iſta ſm Ioan.And.in add.ad Spec.in
tit.de acc.§.eſt.ver. qd ſi bannitus.fuit origi
nalis opi.Iac.de Are.quē Bar.non citat, pro
qua vt ipſe dicit, ita cõſuluit Piſis cū Franc.
Tigrino.&opi.Bar.hic cõiter recipit̃ vt Imo.
hic dicit.col.18.& Mod.qui referunt Bart.&
337 Imo.formalr̃ in d.c.veniens.†Sed iſta opi.
cõis non vr̃ tuta ſm Iac.But.& Imo. hic, qa
exceptiones de quibus Bart.loquit̃ ſunt mix
tæ.i.habent vim dilatoriæ exceptionis,& ꝑ-
emptorię.& ſic poſſunt opponi ad ꝓceſſum,
& ad merita,& ideo dicuntur exceptiones li
tis finitæ,de quibus ꝑ gl.in c.1. de lit. cont.
& in l.nā,& poſtea,de iureiur.& tradit Bart.
in l. quærebat.ff.iud. ſol. vbi ergo ꝓcurator
opponit non eſſe ꝓcedendū ad vlteriora.qa
fuit iudicatū illum eſſe ponendū in banno
338 & illa eſt exceptio litis finitæ, † & ideo ſm
Imo.hic in omni diſpoſitione debet ſpectari
id qd̃ principalr̃ agit l.ſi qs nec cauſam. ff.ſi
cert.pet.& facit l.non ſolum.§.fi.de proc. cū
ergo ꝓcurator non veniat ad publicū vel pri
uatū crimē ꝑſequendū, ſed potius ad ipſam
perſecutionē impediendā.vr̃ ꝙ ſit admitten
dus.qa finis debet conſiderari.l.& ſi nō ſint.
§.perueniamus.ff.de auro,& arg.leg.ſed re-
plicari pōt ex mēte Are.in d.c.veniēs. col.5.
ꝙ licet huiuſcemodi actus opponēdi exce-
ptionē de ſe nō tēdat ad punitionē criminis,
& ſic ad perſecutionē accuſationis potrectę.
10.quo tñ talis actus venit incidēter,vt pars
iudicij crimi.ſine dubio dicetur actus crimin.
factus ſuꝑ crimine, & hoc vr̃ ſufficere, vt ad
hoc crimen ꝓcurator ꝯſtitui nō poſſit. vt in
hoc tex.ergo ipſum iudiciū crim. principalr̃
intentatum ſpectandum vr̃,vt dignoſcat̃. qd
339 poſſet fieri in ipſo iudicio. † nā principalr̃
vbi qs de delicto inquiritur vel accuſatur,ibi
principalr̃ tractatur criminale, & capitale iu
dicium.ergo non debet conſiderari illud inci
dēs, ꝙ opponi poſſit exceptio declinatoria.
imò tex.in l.non ſolum.§.fi.de ꝓc.per Imo.
adductus ꝓbat contra eū.nam ibi dr̃,ꝙ q̄uis
cum agitur ciuiliter ad remouendū tutorem
in ꝑñam tutor criminalr̃ puniri poſſet.l.1.§.
itē ſolent.ff.de off.ꝑfec. vrb. tñ hoc quod in
ꝑñam venit ſpectari nō debet, Idem ergo di
cendum vr̃ ꝙ ſi iudicium principale eſt crimi
nalem,licet actus eidem iudicio incidens ten
dat ad effectum ciuilem, ſicut exceptio ad re
pellendum accuſatorem, tñ tale iudicium iu
dicabit̃ vt criminale.arg.l.quoties.C.de iud.
Sed tuēdo opin.Imo.volo ꝙ aduertas quòd
340 † in oī diſpoſitione finis debet ꝯſiderari.l.&
ſi non ſint.§.perueniamus,de aur. & argen.
leg.& tradit Bar.in l.ambitioſa,in 4.col.& ff.
de decrē ab ord.fac.ſed ratio finalis quare in
cauſa criminali non poſſit interuenire ꝓcu-
rator eſt.† qa talis cauſa vr̃ magni præiudici.
iſta ratio ceſſat vbi agit̃ de opponenda exce-
ptionem declinatoriam, qñ quidem agatur
hic de faciendo ne iudicium criminale efficia
tur eluſoriū.& vt litibus,& expēſis obuiet,&
ne fruſtra agatur criminaliter,& maxime qa
tex.noſter dicit,ꝙ ad perſequēdū iudiciū pu
blicum

blicū frustra interuenir ,pcurator,sed ille qui
opponit exceptionē declinatoriā,vult q̧ à ta
li pſecutione desistat;& si quispiā diceret,ad
uerte qa text.noster dū loqtur de pſecutio-
ne vr̄ loqui in ipso accusatore sed in reo nō
loqtur de pſecutione sed de defensione,& di
cit q̧ reus nō pōt cōstituere ,pcuratorem ad
342 defendendū,† sed applicatione defensionis
venit exceptio declinatoria.l.sed, & si susce-
perit.§.1.in vers.alijs defens.ff.de iud.& tra-
dit Bal.in l.qm̄ Alex.C.ad l.Iul.de adult.Sed
tu aduerte , qa defensio proprie est illa quæ
crimē excludit.sed illa quę ,pcessum retardat
non est ,pprie defensio,vt est declinatoria.ita
Bal.in l.1.C.qui accus.non pos. & gl.in c.1.
in gl.3.de lit.cont.lib.6.& tradit Fel. in rub.
de excep.& Alb.in suo dictio.in ver.defensio
343 † non vr̄ tn̄ recedendum ab opin. Bart.hic
quæ cōiter recipitur.vt concludit Aret.in d.
c. veniens . col.6.quia negari non pōt.q̧ ex
parte accusatoris cum petat se admitti ad p-
sequendum.ergo dispositio facta super per-
secutione criminis habebit locū in casu isto.
Idem vr̄ in reo.sed dicat Are.quidquid velit,
opin.Bar.non vr̄ tuta.quia in hisce exceptio
nibus declinatorijs non ágitur de punitione
criminis.vt in simili dicit Bart.in l.solent. ff.
de alim.& cib.l.Retenta tn̄ opin. Bart. quæ
est cōis , q̧ exceptiones de quibus loquitur
Bart. non possint opponi nec in vim perem
ptoriæ,nec ēt in vim dilatorię.declaratur tn̄
344 huiuscemodi cōclusio.Primo,† vt non ,p-
cedat vbi talis exceptio esset notoria. qa ad
eā opponendā ,pcurator constitui posset,qn̄
quidem iudex ēt ex officio suo debet superse
dere in processu,& libellum ipsum accusato-
rium lacerare,ne litigetur sup inani ,pcessu,
iuxia gl.in l.1.de off.asses.& facit gl .in l. qui
cū maior.§.qui pręses.de bo.q̄ lib.&hęc l.mi
tatio cōiter recipit.vt Nel.dicit in tract.ban.
in 2.parte.2.temp.q.14.sed hęc limitatio ſm
Imo.hic post do.Ant.& Sal.p eū relatos.nō
vr̄ tuta. qa hic tales exceptiones opponunt
in vim exceptionis peremptoriæ, non debet
distingui an sint notoriæ vel nō, sed solū de
bet distingui,an qs has exceptiones ,pponat
vt simplex allegator,vel instructor.&isto ca-
su admittendus est.an vero vt ,pcurator , &
isto casu est repellēdus,licet talis exceptio sit
345 notoria,qa † notoriū nō releuat ab onere
,pponendi,licet releuat ab onere ,pbandi.vt
Bar.dicit in l.si adulteriū cū incestu. §. idem.

pollioni.ff.de adul.clem.appellāti,de app.cō
cludit ergo do.Ant.q̧ ex quo quis non pōt
legitimare personam suam in proponendis
hisce exceptionib.peremptorijs ēt notorijs ,
nō est admittendus vt ,pcurator.nec vr̄ tuta
rō Bar.hic q̧ ex quo iudex ex officio suo po
test ipsum accusatorē repellere , debet posse
constitui ,pcurator,qn̄quidem huiuscemodi
rō concludat q̧ debeat admitti allegator seu
instructor,nō aūt ,pcurator . Itē nō est tuta
346 rō Bar.hic ex alio capite, vltra alios, † qa
id q̧ iudex possit supplere defectū partis in
opponēdo exceptionē notoriā . cōcludit vbi
talis exceptio demōstrat accusatorē nō poti
ri iure accusandi vel agēdi.Itē ,pcedit eo ca-
su vbi iudex si nō suppleret vicē partis, cum
aliena iactura locupletaret.vt Bart.dicit su-
347 per gl.ibi in ver.apponēdo. † Si ergo in ca
su nostro apponeret exceptio, q̧ bānitus nō
audiat.vel q̧ est pſcriptum accusationi porre
ctæ.talis exceptio nō tolleret ius accusandi
ipso iure,sed illud potius elideret.&cum hoc
casu non posset iudex vices partium supple-
re,non posset quoq; talis exceptio per ,pcu
ratorem ,pponi,& cū possit ergo hoc casu p
allegatorē,&instructorē subueniri,nō debet
admitti ,pcurator , cū solum possit pſonam
suam legitimare:sed ad hoc rn̄det hic Io. de
Imo.quem sequunt Senen.in d.c.veniens. q̧
spāle est in notorio q̧ admittat ,pcurator.li-
348 cet eius pſona legitimari nō possit.† qa in
notorijs ordo est ordinē nō seruare.Sed re-
349 plicari pōt ex mēte Are.in d.c.veniēs.q̧ si
cut delictū qualitercūq; & qūocūq; notoriū
nō pōt puniri p iudicē incompetentē. Bart.
in l.magr̄atib.ff.de iud. ita nō debet admitti
,pcurator cuius pſona legitimari nō potest.
Sed replicari pōt q̧ est magna rō diuersitatis
inter iudicē. & ,pcuratorē. qa absurdū est q̧
iudex incōpetēs,& q ,prsus caret iurisditio-
350 ne iudicet:† qa exceptio incōpetentiæ iudi
cis nunq̄ censet exclusa cle.1. de seq. pos. &
fruc.nō sic est in exceptione nō legitimi ,pcu
ratoris . & ideo licet iudex sine mandato nō
possit supplere vices partis in notorijs.debet
tn̄ posse qs hoc facere vt ,pcurator . vb. hēt
mādatū.attēto maxime : qa vbi exceptio est
notoria,cessat finalis rō ,phibitiua.vt in cri-
minalib. ,pcurator interuenire nō possit.Co
gita sup pdictis.qa subtilia sunt Simale vi ar
bitror discussa p Scribē.Quarta colligit con
351 clusio ex dictis Bart.q̧ † vbi exceptio est p-
emptoria,

emptoria, & opponitur in vim peremptoriæ non admittitur procurator: quia si nō admittitur ad plenam defensionem, & sic remouetur genus a prosecutione criminis. ergo & species. iuxta l. 1. in fi. ff. de suis, & leg. & hæc ꝯclusio amphatur hic per Bart. vt procedat siue dubietas sit in facto, siue in iure,
352 † quia sicut vbi est dubium in facto nō pōt interuenire procurator, ita non potest interuenire vbi est dubium super iure. l. cū ꝓlatis. ff. de re iud. & facit regula. §. q̄bus in 11. ꝗst. C. & cum Bar. hic transeunt cōiter Scriben.
353 † & ideo si aliquis compareat pro accusato, & ꝓponat ꝙ accusatus non interfecit illum de quo accusat̄, qa ea die qua dr̄ illum fuisse interfectū, ipse non erat Paduę, sed Mediolani, adeo ꝙ impossibile fuisset accusatū in illo loco fuisse, admitti non debet, eodem modo non pōt ꝯstitui procurator ad ꝓponē dum illum fuisse mortuū lōge anteriori tpe q̄ ea die, qua dr̄ interfectus, iuxta gl. in l. 15 q. reus. de pub. iud. nec mirū qa ista exceptio est mere pemptoria. Et idem, vt Bart. & Scrib. dñt, est in exceptione mixta. vt supra dixi. et
354 vbi est dubietas in facto, vel in iure, † ideo non pōt ꝯstitui procurator ad opponēdum ꝙ interfectus erat bānitus, quia a pari ꝓcedunt, excludere crimen directe, vel aliqd deducere, per quod crimen indirecte excludat̄. Difficultas huiusce casus consistit in vidēdo
355 † an exceptio bāni sit declinatoria, an vero sit perēptoria, ita ꝙ possit opponi utroq; modo, vt supra dixi. & Io. de Im. hic dicit verba statuti dr̄e ꝯsiderari, vbi. n. statutū dicit bānitus non audiatur, vel q̄rela opposita ꝑ bānito occiso nō audiat̄, & hoc casu sine dubio hęc exceptio hēt uim declinatorię. vt ex dictis Barr. elici vr̄ in l. nā postea in prin. ff. de iureiur. & in l. cū lex. in fin. de fideiuss. Sed aduerte qa Bal. relatus ꝑ Aret. in c. ven. vr̄ velle, ꝙ vbi statutū dicit, bānitus non audiat̄, nō parat̄ aliquo modo exceptio peremptoria:
356 † qa exceptio q̄ repellit agentē, & sic respicit qualitatē ꝑsonę agentis, iudicanda est potius exceptio declinatoria, q̄ perēptoria. vt Bal. dicit in l. filius. §. veter. ad finē cōmenti. de ꝓc. & tradūt cōiter interpretes in l. exce. C. de exc. & ideo Are. satis impertinenter tangit plene illū articulū, an & qn̄ exceptio inducitur ꝑ statutū, censeat̄ denegatū ius agendi ipso iure, vel ope exceptionis. Sed tota dif
357 ficultas ꝯsistit, † qn̄ statutum dicit ꝙ bānito denegetur audiētia in criminalib. & fm̄ Bar. in d. l. nā postea. & in d. l. cū lex. vr̄ ꝙ ipsi bānito tollatur ius agendi ipso iure, & ꝑ ꝯn̄s ꝙ hoc casu pateret exceptio mere perēptoria, q̄ cum tangat crimen principal̄, nō poterit ꝓpom per procuratorē. sed imo vr̄ ꝙ talis exceptio debeat dici declinatoria: † qa
358
359 ista verba non audiat, vr̄ inducere declinatoriam, non peremptoriam. † cle. ꝯstitutionem. de elec. dr̄. n. in d. clem. ꝯstitutionē, ꝙ licet ille q non seruat dispositionē. c. vt circa. de elect. lib. 6. nō debeat audiri ad ꝓsequendam cām electionis. si tñ aduersarius patiat̄ deducta ꝓbari, talis ꝓbō valet, & ipsa electio cācellari debet. & tñ si ꝑ illa verba nō audiat̄ pareret̄ exceptio ꝑemptoria, nō valeret ꝓbatio, minus esset cassanda electio. & si dicat̄ ꝓut sentit Are. ꝙ ibi ius in iudicio deductū principalr̄ respiciebat ecclesiam. vnde nō potuit parari exceptio q̄ tolleret, & perimeret ius ꝓprius ecclesiæ. iō parat̄ exceptio q̄ ꝑsam ꝑsonā repellit, replicari pōt, ꝙ ꝯstitutio illa nō fundat se super hoc, ꝙ ius deductū respiceret fauorē ecclesiæ, & ideo pōt dici ad illā clem. ꝙ licet dicatur ꝙ non est postmodū in ꝓsecutione negocij audiēdus, tñ vltra ꝓcedit Papa ꝙ si fiat ꝓbō ꝑ aduersarij ꝯfessionē, vel alio modo legitime, Papa mandat illam nō infirmari, & sic ꝓcedit Papa declarādo ꝙ per illud verbū non audiat, non paret̄ exceptio peremptoria alias pararetur, nisi dicas tuēdo sol. Aret. ꝙ nulla alia rōne ibi Papa hoc determinat nisi ut ipsi ecclesię faueat. Iuxta hāc ꝯclōnē Bar. se offert pulchra dubō
360 ēm Baldū, pone † statuto cauetur ꝙ accusatus, vel inquisitus de crimine capitali non possit ꝓponere aliquam exceptionē, vel defensionē, nisi compareat personalr̄, an isto casu erit aliquod remediū, si velit ꝓponere ꝑ ꝓcuratorem exceptionē bāni, vel aliam exceptionem quæ sit notoria dic vt hic per eū.
Circa. q. Bar. de Rauagen. se Boñ. habes ex
361 eius dictis ꝙ † in examinatiōe exceptionis, ꝙ quis non fuit rite canzellatus de bāno, nō potest interuenire procurator. & ideo cum esset occisus do. Rauagien. sis Bonoñ. eius filij accusarunt occisores, fuit exceptū ꝙ erat bānitus, & ꝙ quod poterat impune occidi, fuit replicatum ꝙ erat canzellatus de bāno, sed fuit iterum triplicatum, ꝙ non erat rite canzellatus, dicit Bart. ꝙ consultum fuit ꝙ in causa ista non poterat interuenire procu-

rator et q examinaretur coram alio iudice & hæc fuit opin. Iac. de Bel. qa ista examinatio fit ad finem criminis excludendi, & ad ipsius criminis decisionem. fac. fm Bart. l. arbitro. & l. si ab arbitro. ff. qui satisd. cog. & l. fin. ff. quibus app. non li. & auc. ad hæc. C. de iud. sed. ista iura non bene probant opi. Iac. de Bel. & Bar. & maxime qa varijs modis intelliguntur. vt idẽ Bar. dicit in l. in ambiguo. ff. de reb. du. & ideo fm Bal. hic vr tutior opi.

362 Iac. But.† q imò qñ exceptio venit examinanda seorsum à crimine q possit interueni re procurator p iura per eum adducta, & primo p l. 2. & l. pses. C. ad l. fla. de plag. in qb. iuribus examinatio qõnis proprietatis tendebat ad exclusionem criminis plagij. & tñ potest in causa interuenire procurator. l. de fide. C. de fal. & l. 2. C. ad l. fla. de plagia. & facit tex. vltra alios in l. aduersus. C. de fur. vbi in actione furti potest interuenire pcurator. licet remedium tendant ad exclusioné iudicij

363 criminalis. Sed potest dici q † in d. l. 2. C. ad l. fla. de plag. causa rei vendicatæ. fm Imo.

364 erat mere pecuniaria.† Idẽ in l. de fide. vbi in accusatione falsi ciuiliter porrecta admit-

365 titur procurator.† eodem modo in actione furti ciuiliter mota potest interuenire pcurator. licet in q. Bar. exceptio illa q fuerit rite bannitus, vel non rite, vel cancellatus non vr habere aliam naturam. nisi vt excludat vel includat delictum. Idem Io. de Imo. distinguit duos casus. primus casus est quan do quis agit principaliter rei vendicatione contra illum qui dicitur seruum adduxisse, & hoc casu potest interuenire procurator: qa licet ex hoc casu possit sequi decisio criminis: tñ non agitur principaliter ad hunc finẽ. sed ad finem pecuniarium: vt ipse seruus restituatur, aut vero fm Imo. quæstio opponitur

366 p viam exceptionis, vt in hoc exeplo† accuso te de crimine plagij, q mihi surripuisti seruũ, tu excipis de dominio, & sic q seruus est tuus, & sic q nõ est cõmissum plagiũ, & isto casu põt saluari opi. Iac. de Bel. & primo casu pcedet opi. Iac. But. est verũ q cũ Iac. de Bel. & Bar. hic transit Saly. in d. l. reos, col. 3. & in

367 d. l. 2. C. ad l. fla. de plagia.† Sed tu cõsidera. qa vr verior opi. But. simpliciter p text. in d. l. de fide. C. de fal. & d. l. aduersus. C. de fur. nã vbi agit ciuiliter pro falso aut furto, talis causa licet sit separata à decisione criminalis cause, pcurator admittit, tñ p illam cognitionẽ

põt seq decisio criminis l. 2. §. hoc edicto. ff. vi bon. rap. & l. inde Neratius. §. si dolo. ff. ad l. Aquil. vel saltẽ inferri pudicium iudicio publico l. inter. ff. eo. cũ ibi no. ergo verior vr

368 opi. cõtra Bar. nõ recedo tñ a Bar.† Circa vltimã q. Bar. habes conclusioné, q in causis criminalibus vbi nõ põt interuenire pcurator, si interueniat. licet nõ opponatur, tñ processus est nullus. & fuit opi. gl. in l. quis. C. de adul. & gl. Io. And. in c. 1. de iud. & ibi Io. de Fant. idẽ dicit do. Abb. in c. veniens. de acc. & dicit Are. in d. c. veniés. col. pe. vnũ singulare verbum q ista opi. est cõior. quam tenuerunt et Cyn. & Sal. in l. quis C. de adult. & Bal. hic. & in l. seruum. §. publ. ff. eo. & in l. 2. C. q acc. non pos. & in l. reos. de acc. & hanc opi. dicit veriorem Alex. in l. ita demum. C. de proc. Pro ista opi. stringit primo iste text. subtiliter inducendo, & primo in princ. dum dicit

369 ad crimen publicũ persequendum. † nã persecutio est perfecta secutio. arg. l. ædificia. §. pdixisse. de verb. sig. & in l. vrbana pdia. §. pnoctare. ff. de ver. sig. ergo datur intelligi pcurator phibetur vt in publicis iudicijs non possit interesse, nec in principio, nec in medio, nec in fine iudicij, suadetur, qa text. vtit

370 † dictione frustra, quæ significat actũ ipso iure nullum, vt pbari vr non cauillando literam in l. verbis ciuilibus. vulg. & pup. vbi Ias. pulchre, & in c. qa frustra. de vsu. & in l. si eo. & in l. cũ donationis. C. de transf. adeo q põderando istũ text. in ver. ad crimen persequẽdũ, & in ver. vr q lex resistat interuẽtu pcuratoris. iuxta l. cũ lex, C. de fideius. ergo vr q gesta p pcuratorem et q p partẽ non fuerit opposita sint ipso iure nulla. & maxime fm Bar. hic qa militat illa potissima rõ: qa diligentius accusans, & accusatus suas prosequitur, & ideo lex requirit, q accusans, & accusatus sint præsentes corã conspectu ipsius iudicis. vt ex eo sermonibus, constantia, & trepidatione possit veritas criminis dignosci, &

371 intelligi.† Suadetur ista opi. alia ratione secundũ Are. in c. veniens. circa fi. dr in d. c. veniens. q iudex nõ põt recipere pcuratoré in causa criminali, & sic p illam negatiuã positã ante verbũ põt, denegari vr potẽtia ipsi iudici recipiendi pcuratorem in causis criminalibus faciunt not. per Bart. in l. cũ lex. de fideius. & in l. suus quoq;. de hær. instit. ergo necessario dicẽdũ est q pcessus sit nullus. cũ ergo lex non velit posse cognosci de crimine siue de

de cauſa, vbi partes ſunt abſētes. ergo ſi pro
ceſſū fuerit a ꝓcuratoribus vſque ad ſniam
ſiue reorum pſentia, conſtat notorie nō fuiſ
ſe cognitum de cā: prout nā cauſæ req rit, &
ſuadet. ergo huiuſcemodi ꝓceſſus vr̄ agita-
372 tus ſine cauſæ cognitione. † ergo ſnia lata
ſup eo erit ipſe iure nulla. vt lata ſine cauſæ
cognitione. iuxta l. ex ſtipulatione C. de ſen.
& interlo. om. iud. & l. fi. C. cōmi. p epiſt. & p
iſta opi. vr̄ caſus in c. ſi qñ. 2. q. 6. iuncta l. 1.
in prin. de aſſer. toll. dicit. n. lex. in c. ſi qñ. ꝙ
cauſa criminalis, & cā ſtatus ꝓhibet agi p ꝓ-
curatorem, & ſic pariſicat iſtas duas cauſas,
373 † ſed in cauſa ſtatus tex. dicit in prin. l. 1. ꝙ
penitus ꝓhibet p ꝓcuratorē comparere ſeu
litigare, ergo vr̄ ꝙ iudicium ſit nullū in vtro
374 que caſu. † nā dictio (penitus) importat a-
ctū eſſe nullū ipſo iure, vt l. ſolutū. §. ſi in ſor
tē. in fi. ff. de pig. act. iuncta. l. ſi nō ſortē. in
prin. ꝯd. inde. bñ facit gl. not. in ver. penitus.
in c. Romana. in §. in vniuerſitate. de ſen. ex
375 cō. lib. 6. † Contrariā tñ opi. tenuit gl. Ber.
quā ibi ſequunt̄ Inn. Hoſt. & Io. mo. in d. c. t.
de iud. lib. 6. quā opi. ſecutus eſt et̄ Arch. i c.
q gñalr̄. de procura. in 6. & in c. reos. 3. q. 5.
& Old. in conſ. 129. Ang. hic. & Io. de lig. &
Card. in d. c. veniens. vbi et̄ Fely. hanc ſniam
amplectitur. & dicit Bart. in l. poſt mortem
§. fi. de adop. ꝙ ſi ea q non pñt fieri p procu
ratorem, & fiant ſi non opponat̄ valent, alle
gat gl. in §. ſi qs ergo. ver. fit igit licentia. in
auc. quibus mo. nat. effi. leg. & illud dictum
Bart. ſequitur Ro. in conſil. 251. & iſti patres
rñdent ad iſtum tex. & ad tex. in c. veniens. &
ad alia iura. ſupra adducta ꝙ fruſtra interue
nit ꝓcurator ſi opponat̄ exceptio. iuxta not.
in l. vniuerſa C. de pci. impe. offe. & eodē mo
do pōt rñderi ad c. veniens. ponderatum p
Arc. ꝙ iudex non pōt recipere ꝓcuratores
parte. ſ. opponente. & eodē modo pōt rñde-
ri ad l. 1. de aſſer. toll. Sed non eſt recedendū
376 à cōi opi. † quia licet aliqñ dictio fruſtra,
non importet nullitatē ipſo iure, ſed ope ex
ceptionis. vt eſt tex. vltra alios h c in l. ſi Ti-
tius. in fi. de fideiuſſ. & in l. 1. de nō nu. pec. tñ
iſtud eſt verū vbi ſubiecta mā hoc patitur. de
proprietate tñ ſermonis dictio fruſtra, im-
portat nullitatē ipſo iure. vt Doc. cōiter di-
cūt in d. c. veniēs. & Iaſ. in d. l. verbis ciuilib.
377 & ſemp ſtat firma illa potiſſima rō, q † lex
abhorret, ꝙ iudex cognoſcat crimine publico
ſeu capitali in abñtia accuſatoris, & accuſati

quo caſu ꝯfundunt̄ oēs diſtōnes Doc. in hac
378 mā. q ſunt tot, quot ſunt capita hidre. † qua
rum prima fuit Iac. Butr. ꝙ ſi procurator in
teruenit ex parte accuſatoris, valebit pro-
ceſſus, ex quo non fuit oppoſita exceptio, ſe
cus ſi interuenerat ex parte accuſati: qa non
pōt abñs damnari nō poterit et̄ procurator
pñs: qa non deliquit: niſi forte dicatur ſm
Iac. Butr. ꝙ ex quo non fuit oppoſita exce-
ptio añ lit. conteſt. ſequitur ꝙ abñs damnari
poterit: qa regula trita eſt, ꝙ dato vno in-
conuenienti ſequunt̄ plura. l. ratas. C. de reſc.
ven. & iſta prima diſtinctio non eſt æqua: qa
379 ſemper militat rō. † ꝙ lex vult examinari
cā capitalis in pñtia accuſatoris, & accuſati.
380 Secunda † fuit diſtinctio Bart. q eius opi.
reuocauit: q non differt ab opi. Iac. de Bel. ꝙ
ex parte accuſatoris valet proceſſus: rō qa
pars, & iudex pōt remittere accuſatori pœ-
nam calumniæ: & ſolum pp pœnā calūniæ in
troductū eſt ꝙ nō poſſit ꝓcurator interueni
re. ſed ipſe principalis admitti debeat: ſi vero
ex parte rei, tūc pōt interuenire. niſi poſt cau
381 ſæ ꝯcluſionē. † & ꝓpterea Bar. recte mutauit
opi: quia vr̄ ſm Imol. inepte intellexiſſe tex.
in l. quis. C. de adul. qui loquit̄ qñ interue-
nit ꝓcurator ex parte accuſatoris nō aūt ex
382 parte accuſati. Secundo † male dicit. Bar. dū
vult ꝙ iudex, & pars poſſint remittere pœ-
nā calūniæ. qa hæc remiſſio eſſet ꝯtra publi
383 cā vtilitatē, † q ſuadet calūniā, & maleficia
puniri. l. ita vulneratus. ad l. aql. & facit opti
me id qđ legit̄, & not. i l. diuus. ſupra ad Syll.
& in l. iuriſgentiū. §. ſi paciſcar. ff. de pac. & l.
384 ius publicū, & ꝓ hoc et̄ facit: † qa licet ni
hil fuerit dictū in primo iudicio de calūnia,
tñ poſtea de illa pōt q̄ri p viā accuſationis,
vel inqſitionis et̄ ex interuallo. vt plene not.
in l. 1. §. 1. ad Turp. & in l. 1. & in l. q non ꝓ-
baſſe. C. de calū. & in l. athletas. §. calūniator
385 ſupra de infam. Et † ꝓ iſta opi. vltra alios
facit tex. in l. fallaciter. C. de calū. vbi fallaci
ter, & p calūniā accuſantibus: non ꝓdeſt nec
publica abolitio nec priu. imò nec ſpālis in-
386 dulgētia pricipis: † ſi ergo nō ꝓdeſt nec ſpā
lis indulgētia principis. neſcio quo poterit
pars, & iudex remittere calūniā accuſatori. fa
cit tex. in l. abolitio. C. de abol. & in l. fallaci
387 ter. eo. tit. Suadet hæc opi. ꝯtra Bart. † qa li
cet in crimine priuato poſſit qs remittere in
iuriā quo ad actionē ciuilē: non tñ pōt paci
ſci de nō accuſando criminaliter. vt Bar. dicit

in l.inter dñs.§.recte.de fur.faciunt not. per Fel.in c.1.col.vlt.extra de presump.& p Ias. in l.fi.in 4.not.C.de furt.& tradit idē Bar.in l.1.§.vsque adeo. per illum tex.ff.de iniu.& sentit Are.licet prædicta non adducat in d.c.
388 veniens.col.antepen. Tertia † fuit decisio Dñorũ de Rota decis. col. quã refert hic Im. & Alex.post eum in d.l.ita demũ. qui dñt ꝙ vbi non opponitur exceptio ɔtra procuratorem,ꝙ tenet processus,vbi absolutoria venit ferẽda in fauorẽ absentis, q abñs fauori suo renũciare põt. Sed ista dictõ cum qua simplr̃ transit Io. de Imol.ɔfunditur ex supradictis,
389 † q a calũnia, q̃ tendit ad vindictã publicã remitti non põt.facit tex.in l.q cetu.§.vacantem.ad l.Iul. de ui.pub. Itẽ militat illa ratio. ꝙ crimen publicũ, seu capitale debet discuti in pñtia accusatoris,& accusati,alis non põt valere snia; q a vr̃ lata sine causę cognitione.
390 † vt in simili dicit Bart. in extr. ad repr. in ver.summarie. vbi si iudex in iudicio plenario dicat se summarie cognouisse de causa, & ferat sniam,talis snia uti lata sine causę co
391 gnitione est nulla. Quarta † fuit dictõ do. Ant.de But.in d.c.ven.qui ɔsiderat duos casus. Primus casus est,vbi snia nõ potest ferri contra abñtem, prout non põt rl'r in causis capitalibus.& isto casu vult do.Ant. ꝙ si admittatur procurator ꝙ processus sit nullus. q a frustra intercessit,ne suppleĩ hic defectus ex litis ɔtestatione,quia nõ cessat causa ꝓhibitiua ɔstitutionis procuratoris. faciũt not. s̃m eum.in l.qui stipendia.C.de procur.& in cap.in nostra.& in isto primo casu bene dicit do. Ant.in d.c.ven.in antepen.col.Secundus casus est s̃m eum,vbi potest procedi in absentem,& tunc v3 iudicium, quia tunc non est defectus nisi solẽnitatis.i.cautionis non præ
392 stite, † quæ solennitas põt remitti.l. Põp. §.rati.de proc. sed do. Ant. presupponit s̃m Im. hic,ꝙ ratio quare ex parte rei nõ possit interuenire procurator sit illa q a ꝓcurator non potest legitimare personam suã prestãdo cautionem de iudicato soluendo, & tñ illa non est potissima, quare ex parte rei nõ possit interuenire procurator. Sed tuendo opin. do. Ant.tu dic ꝙ ex quo absens potest damnari,cessat illa principalis ratio prohibitiua ɔstitutionis procuratoris, q̃ est,ꝙ in pręsentia accusatoris, & accusati causa agitari, & discuti debeat, & si dicatur nõne ipsi melius defendent per se,q̃ per alium,q a imputetur sibi qui instituit procuratorem,& nõ venit ad se defendendum,& melius est ꝙ p aliquem defendatur, q̃ per nullum ex quo deliberat abñs esse, & sic potest defendi ista opi.
393 contra Im.& sequaces.Quinta fuit † dictõ Io.de Imol.hic,quæ est longior.§.Callim.q in effectu considerat duos casus, in quibus tenet,& valet iudicium.primus est qñ procurator ex parte accusatoris fuit admissus,& probauit plene crimen, seu delictum contra accusatum pñtem. Secundus casus est qñ ꝓcurator interuenit ex parte accusati,& plene probauit innocentiam ipsius rei accusati cõtra ipsum accusatorẽ pñtem, & in hisce duobus casibus iudicium non redditur nullum. rõ hoꝝ casuum est, q a licet hi ꝓcuratores à principio admitti nõ debuissent. quia tñ repulsi nõ fuere, p eos crimẽ liquidatum fuit. vr̃ ꝙ sit ferenda snia,nec curandũ sit,ꝙ alius diligentius, & curiosius liquidare potuisset, qñquidem sufficienter crimen sit liquidatũ. arg.l. Gallus. §. si eius de lib. & posth. quia
394 † vndecunq; crimina clarescant, punienda sunt.c.in ecclesia.24.q.3.& suadetur hęc op. per no. per Bar. in l.posth. §. si quis ex his. de inof.test.post Inn.in c.in nostra. de ꝓcur. & in c.causam quæ. qui fil.sint leg.vbi con
395 cludunt † ꝙ vbi snia lata pro vno in causa in qua agens non petit sibi aliquid dari, vel fieri,sed solum aliq d fieri à iudice,vel declarari, ꝓdest omnibus, & sic si feratur snia ꝑ
396 procuratore † accusantis ꝓderit accusatori,& reip.& oibus. eodem modo lata in fauorem ꝓcuratoris accusati. Sed ista dictõ nõ placet Aret.in d.c.veniens,col. pen. quia licet in primo casu fuerit plene crimen liqdatum,vt ɔdemnatoria sequi possit,& in secundo casu ẽt constet de innocentia rei. vt absolui possit,tñ non vr̃ in primo casu,vbi procurator fuit admissus ex parte accusatoris cõtra reum pñtem,ꝙ possit plene cõstare de innocentia,seu nocentia ipsius rei, qñquidẽ si accusatus ipse pñs fuisset, ex eius sermone, & ex ɔstãtia, & trepidatione, facile potuisset
397 deprehendi de innocentia ipsius rei,†& cõfutari calũnia, & fallacia ipsius accusatoris. eodẽ modo ex parte rei. Si reus fuisset pñs, ex ɔstantia,& trepidatione potuisset crimen detegi,qd' ab eius abñtiam occultatũ,& celatũ fuit,& hoc saltẽ ꝓcederet quo ad fumendũ aliqd' indiciũ, ob qd' potuisset torqueri, & veritas erui. ergo stat semꝑ firma illa potissima,

ciſſima,& ſingularis ratio,ꝙ lex abhorret,ꝙ
in abſētia accuſatoris,vel accuſati crimina di
ſcutiant̄.Sed tuēdo opi.Imo.pōt dici,ꝙ prin
cipalis rō quare in criminalib. nō poſſit in-
teruenire,ꝓcurator,vr̄ illa potiſſimū,ne iudi
ciū eluſorium reddat̄. quæ rō in hiſce duob⁹
caſibus p Imol.traditis ceſſare vr̄.ceſſat.n.in
primo caſu qn̄ ꝓcurator accuſatoris plene
ꝓbauit crimē ꝯtra reum pn̄tem ꝯtra quem
ſniam executioni mādari poterit, & ēt ceſſa
re vr̄ in ſecūdo caſu,qn̄ ex parte ꝓcuratoris
accuſati.qa ex quo ꝓbatū eſt de innocentia
ipſius accuſanti , poterit accuſans; q eſt pn̄s
398 ꝯdēnari de calūnia,† quam calūniam vr̄ cō
miſiſſe eo ipſo,ꝙ nō ꝓbauit l. 1. C.de cal.&
399 ꝓfecto pro opin. Imol.† vr̄ eſſe caſus,vt ip
ſemet dicit in l.quāuis. C. de adult.quē ſtri-
ctius induco.nā in princ.dr̄,ꝙ oportet in cri
mine adulterij pn̄tiam accuſatoris ꝓcedere ,
tn̄ qa conſtabat Materiam vxorem viatoris
adulterium cū Iuliano cōmiſiſſe.mādat Im-
perator Diocletianus ipſam ꝯdēnari,ex quo
cōſtabat de delicto,non obſtāte exceptione,
ꝙ citaret viator eius maritus. rō eſt quia cō
ſtabat de delicto,& ſic delictū erat liqdatum
cōtra ipſam Materiam vxorē, & ſi dicat̄ ad-
uerte qa tex. dicit nō putamus viatorē depu
tatū ad excubias limitis reuocādum.& ſic vr̄;
ꝙ ibi potuerit ꝯdēnari Materia vxor viato-
ris.qa ipſe viator erat abſens cauſa reip. ſed
iſta nō eſt potiſſima ratio illius l.quāuis.Sed
qa erat liqdatum negociū ex parte ꝓcurato
ris. Item ꝯſtabat de ꝯfeſſione habita à Mate
ria p tormenta,& erat ꝯcluſum in cauſa . &
illis tribus ꝯcurrentibus valuit ſnia lata con
tra dictam adulteram mihi tn̄ magis placet
opi. Are.ꝙ non poſſit dici liqdatū crimē: &
400 ꝙ requirat̄ pſentia vtriuſque.† & ideo non
vr̄ recedendum à cōi ſnia , quòd iudicium
ſit ipſo iure nullum . Poſſet tn̄ ſaluari opi.
Imo.in duobus caſibus.Primo in caſu . d. l.
quis.C.de adult.Item qn̄ de crimine ꝯſtaret
p ſpontaneā ꝯfeſſionē rei ante quā nulla ꝓ-
401 ceſſiſſent tormēta,vel metus torture.qa † il
lo caſu ēt ſi totum iudicium eſſet nullum.tn̄
poſſem ferri ſnia tanq̄ ſup notorio . vt not.
Innoc.in cap. qualiter,& qn̄ , de accuſat. &
Bart.in l.ſi confeſſus . ff. de cuſt. reo. & pro
hac limitatione vr̄ eſſe caſus in l. ait prætor
§.pmittit.de min.quē tex.ſm Aret.in d.c.ve
niens.dicit ſingularē Bal. in l.2.in fi. C.de re
402 iud. † nā ꝯfeſſus non pōt opponere de in-
eptitudine libelli,nec de alio iuris ordine nō
ſeruato,& vr̄ caſus in c.piſanis . de reſt. ſpo.
403 ſed aduerte,† qa ꝯtra Are. vr̄ caſus in d. l.
quamuis. vbi ēt ꝯfeſſus per tormēta non po
teſt opponere ꝙ nō potuit interuenire ꝓcu
ratorē.ſed ibi vt ſupra dixi.ꝯcurrebāt plura.

Paduæ.M.D.xxxiiij.Die viij. Iulij.

TRACTATVS

De Poteſtate procuratoris,& defenſoris in cauſis criminalibus, Secunda pars , & interpretatio in §. publice.l. ſeruum quoque.ff.de procur. Auctore Io. Antonio Rub. Alexādrino.

SVMMARIVM.

1 *Perſonaliter comparere quis non cogitur in cauſis pecuniarijs,niſi ſubſiſtente iuſta cauſa .*
2 *Procurator conſtitui non poteſt in cauſis capitalibus,& num 48.& an id ſit perpetuum.nu.50.*
3 *Abſens damnari non poteſt in cauſa capitali , etiam poſt litem conteſtatam .*
4 *Actio ciuilis, quàm criminalis intendi poteſt pro quolibet crimine capitali tam publico , quàm priuato .*
5 *Pœna talionis ita militat in crimine priuato ſicut in publico .*
6 *Cauſa cenſetur criminalis,vbi pro crimine pœna venit applicanda fiſco .*
7 *Intellectus ad hunc §.publice . & num.12. cum ſeq.vſque ad num.23.*
8 *Ratio dubitandi quare quis admitti non videbatur ad allegandum cauſas abſentiæ ſine mandato .*
9 *Cautio iudicatum ſolui ab eo præſtanda eſt , qui alium vult defendere,etiā ſi locupletiſſimus ſit.*
10 *Defenſor qui non ſatisdat,condēnari non poteſt.*
11 *Ratio decidendi,cur quis admittatur ad allegandum cauſas abſentiæ ſine mandato .*
18 *Iudex debet ex officio ſuo inquirere veritatem , etiam in cauſis in quibus lite non conteſtata proceditur ad diffinitiuam .*
19 *Intellectus ad l.reos,C.de accuſationi .*
20 *Procurator an poſſit interuenire,vt tantum proſit non etiam noceat .*
21 *Excuſator an,& quatenus admittatur pro alio citra mandatum .*
23 *Reus abſens ex iuſta cauſa, poteſt à quibuſcun-*

que defendi plenarie, & quis effectus ex tali defensione resultet. num. 24

25 *Condemnari nemo potest, nisi termino prius ei dato ad se defendendum.*

26 *Terminus ad opponendum datur etiam sponte confessis. Quod non procedit in crimine notorio. num. 27*

28 *Cogi quis non potest ad renunciandum defensionibus, etiam lapso termino defensionis.*

29 *Termino renunciari potest, sed non defensioni.*

30 *Vers. nam & in capitalib. concordat cum auct. multo magis. C. de sacrosanct. eccl.*

31 *Ad allegandum causas absentiæ facti, libere cuilibet patet accessus, sine satisdatione.*

32 *Causæ absentia iuris an à quolibet allegari possint. num. 34.*

33 *Defensor regulariter nō admittitur sine mādato. & vbi admittitur tenetr cauere de rato. n. 45.*

35 *Procurator pro absente interuenire potest, vbi absens damnari potest. Et an id obtineat in causis capitalibus indistincte, num 36 37. 39. 41.*

38 *Intellectus ad l. pen. § ad crimen ff. de pub. iud.*

40 *Sententia in causa appellationis potest ferri aduersus reum criminis absentem.*

42 *Index an possit repulso pcuratore dicere, quòd vult quòd principale p̄sonaliter cōpareat. n. 43*

44 *Publice interest aliquem defendi, & ibi declaratur quomodo procedat, num. 46.*

47 *Interesse reip. in multis casibus secundario considerari, in quibus principaliter consideratur interesse priuatorum.*

49 *Inscriptio ad pœnam talionis in quibus criminibus locum habeat.*

51 *Crimina publica habent quiddam speciale, quod non habent crimina priuata, & ibi habes exēpla aliquot in eam rem.*

52 *Mulier de crimine publico accusare non potest.*

53 *Dānatus de crimine publico non potest accusare.*

54 *Procurator quare non possit constitui ex parte accusatoris.*

55 *Dominus an possit tanquam procurator defendere seruum accusatum.*

56 *Seruus accusatus qui à domino non defenditur, an possit per alium defendi. num. 57*

58 *Procurator interuenire potest in causa criminis pro quo venit imponenda pœna relegationis, vel remotionis ab ordine.*

59 *Intellectus ad l. 1 ff. an per alium caus. appell.*

60 *Vsque dictio, an excludat, vel includat.*

61 *Intellectus ad l. fi. ff. de iniur. & l. fi. eod. tit.*

62 *Procurator interuenire non potest in causa iniuriarum, & quæ sit huius ratio.*

QVantæ sit vtilitatis, & subtilitatis huiusmodi. §. elicitur ex dictis Pauli de Cast. hic in 2. col. & Bal. in fi. sui cōmenti. Et alioꝝ quos citat in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & ꝓ ipsius clariori intellectu est præmittendum: † ꝙ principium huiusce. §. loquitur de causis pecuniarijs, in quibus quis non cogit personaliter cōparere, nisi subsistente causa l. fi. C. de proc. & c. r. de iud. lib. 6. in quibus causis rei procurator admitti potest. l. 2. §. visus. supra eod. in hisce tñ causis aliqñ quis cogit per procuratorē comparere. l. pen. & auct. omnino. C. eo. tit.

2 † Versiculus vero nam & in capitalibus loquitur in causis capitalibus de quibus in l. 2. & in l. capit. ff. de pœn. & in l. edicto. §. rei cap. ff. de bon. poss. quaꝝ capitalium quædā proueniunt ex iudicio publico, quædam ex iudicio priuato, & in hisce causis capitalibus ꝓcurator constitui non potest, siue proueniāt ex iudicio publico, de quo loquitur tex. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudic. & tex. vltra alios in l. de fide. C. ad l. Corn. de fal. & tex. in l. tunc conuenit. C. de accus. & in l. reos. eo. tit. de causa uero capitali proueniente ex delicto priuato posset intelligi tex. in l. j. §. 1. & 2. rñso. ff. qñ cau. app. per alium agi po. q non distinguit inter causam capitalem proueniente ex iudicio publico, vel priuato, & cōis est ꝙ ēt in delictis priuatis, vt intra dicā procurator constitui non possit, & est notandum † ꝙ in hisce causis capitalibus, vbi agit de pœna capitis absens damnari non pōt, et ꝙ sit lis contestata. l. 1. C. & ff. de req. reis. & l. absentem. §. 1. & ibi Bar. ff. de pœn. sed vbi qs non comparet perueni. ut ad annotationem bonoꝝ, cuius formam tradit Bart. in d. l. 1. de requir. reis. Secundo præmittendum est, 3

4 † ꝙ pro quolibet crimine capitali, tam publico, q̄ priuato potest agi, tam ciuiliter, q̄ criminaliter. l. qui noīe. & l. hodie. ff. ad l. Cor.

5 de falf. & l. fi. de pri. deli. & de fur. † & sicut de iure in crimine publico requiritur inscriptio ad pœnam talionis, ita requiritur in crimine priuato. l. fi. C. de iniu. & d. l. fi. de prin. del. & ideo videbimus infra, ꝙ vbi pro crimine tam publico, q̄ priuato pœna pecuniaria imponitur, siue pœna sit applicanda parti, siue

6 fisco, † quo casu dr̄ causa criminalis. l. 3. vbi gl. Bar. & ceteri. ff. de sep. viol. & tradit Mod. in rub. C. de iud. Et extra eodem, ꝙ in hisce causis iudicium per ꝓcuratorē agitari pōt.

Verſiculus verò tertius huiuſce §. intellr̃ in
cauſis non capitalibus, vt in pœna relegatiõ
nis,& remotionis ab ordine,& de alijs de q̃
bus in l.cognit.de uarijs,& extr.cog.& in l.
moris .ff. de pœ.& ideo infra videbimus, an
in iſto tertio gñe includitur pœna corporis
afflictiua, vt qñ plebeus flagellis ceditur, vel
fuſtibus ſubijcitur.iuxta l.cap. in princ. in 2.
reſp.ff.de pœn. Quartum genus cauſarum
addit gl.in l.non ſolum.§.fi.infra eo. Quin-
tum addit Alb.hic col.fin.de quo ſm̃ eum lo
quitur tex.in l.ſed & hę.§.& patronus.ff.eo.
& in l.non ſolum.§.fi.inf. eod. Sed tu dic, ꝙ
iſtud quintum genus ſatis includitur in illo
gñe, quod æſtimationem lædit, de quo loq-
tur tex.in l.pen.de var.& extr. cog. Vltimo
7 præmittendum eſt, ꝙ † tex. noſter plurib.mo
dis legitur, vt hic per Odofr. Alber. & alios
pleroſque antiquos, cõiter tñ recipitur intel
lectus gloſ. ꝙ principium loquatur in cauſis
pecuniarijs. Secundum vero rñſum in capita
libus. Tertium in cauſis non capitalibus in
quibus ſñia contra abſentem ferri poteſt.
Tu conſidera circa principium huiuſce.§. in
8 telligendo eum † ꝙ loquatur in allegãte cau
ſas abſentiæ, quæ nam poterat eſſe rõ dubi-
tandi, ad quod dic, ꝙ uidebatur dicendũ, ꝙ
non dr̃et admitti quia ſine mandato, ex quo
in hiſce cauſis procurator cõſtitui põt, & im
putandũ uidebatur abſenti, qui ꝓcuratorẽ
non dimiſit.l.abſens.ſupra eo.vel ſaltem ui-
debatur, ꝙ eſſet admittendus mediante cau-
9 tione de iudicato ſoluẽdo, † quam ẽt locuple
tiſſimus qui defendere vult præſtare tenetur
l.qui proprio.§.qui alium .ff. eo.& l. minor
10 etiam.eod.tit. † attento ẽt quia defenſor qui
non ſatisdat condemnari non poteſt.l.lib.in
fin.de neg.geſt. Contrarium tñ hic decidit,
11 † ꝙ à quocunque abſens defendi põt: nec
mirum, quia iura prędicta loquuntur, vbi q̃s
vult plene defendere,& ſuſcipere in ſe telam
iudiciariam, ſed tex. noſter loquitur de illis
tantummodo, qui allegant cauſas abſentiæ,
ad quas paſſim etiam inhabiles admittunt̃,
vt hic dicit gl.magna ad finem. Circa ſcd̃m
reſponſum faciebat dubium; & uidebatur,
12 † ꝙ ex quo in hiſce cauſis remouetur oĩs
procurator,& defenſor, qui plene defendere
vult, deberet etiam remoueri quilibet alius
defenſor, qui cauſam abſentiæ adducere in-
tendit, per regulam quæ habet, ꝙ à quo re-
mouetur genus, remouetur q̃libet eius ſpe-
cies.l.chor.ff.de leg.2.& l.1.ff.de ſuis & leg.
Contrarium hic deciditur,& ratio decidẽn-
di eſt, quia in allegante cauſas abſentiæ ceſ-
ſant rõnes prohibitiuæ conſtitutionis procu
ratoris, de q̃bus plene dixi in d.§.ad crimẽ.
13 † Circa tertium reſponſum faciebat dubiũ,
quia videbatur, ꝙ etiam in hiſce cauſis non
capitalibus, ex quo per eas læditur hominis
æſtimatio, non dr̃et poſſe cõſtitui ꝓcurator.
arg.l.iuſta.ff.de man.vind. & l.1.ff. ſi quis
omiſſ.cauſa teſt.& l.ſi iſti quidem.ff. qđ me-
tus cau.attento etiam quia tex. in l.1.in 1.&
2.reſp.ff.quando cau.app. per alium agi po.
videtur ſolum velle, ꝙ in cauſa pecuniaria
procurator conſtitui poſſit. vt patet ibi, ſin-
autem pecuniaria ſit.& ibi, ſed ſi ea cauſa ſit
ex qua ſolet ſequi condemnatio vſq; ad rele
gationem, intelligendo ꝙ dictio (vſque) ſtet
incluſiue.ut Bart.dicit inf.col.2.Sed ratio de
cidendi colligitur ex vna rõne, quæ adduci-
tur, ꝙ ideo in cauſis capitalibus procurator
conſtitui non poteſt, quia ſententia poſſet
reddi eluſoria, contra l. ſi prætor.ff.de iudic.
14 † Sed iſte intellectus cõis non videtur tutus
per locum à ſufficienti partium numeratio-
ne.nam intelligendo hunc tex.in princ.in al
legante cauſas abſentiæ,& eodem modo ver
ſiculum (nam & in capitalibus) non video,
quõ poſſit intelligi tex.in 2.reſponſ.in alle-
gante cauſas cauſæ, quia illa dictio (itaque)
15 eſt continuatiua præcedentium: † & ideo
huic text. accõmodat̃ ſcd̃s intell̃s per Mart.
Syll.Iac.de Rau.& Pet.de Bellap. quos citat
hic Bart. & hunc intellm̃ ſequuntur Cyn.&
Alb.in l.reos.C. de acc.ſed iſte itellectus nõ
recipit̃ cõiter ex duplici capite: & pr mo ſm̃
Bart.qa uerba tex. huic intellectui refragari
vñr, qñq dẽ allegãte cãs innocẽtiæ ſit plena-
rie defendere.l.is q re᷑.ff.de pub.iud.Sed tuẽ
do hũc intellm̃ dici põt, ꝙ ſatis dr̃ excuſare in
nocẽtiá ille, q excuſat abñtẽ à ꝯtumacia, qñ-
q dẽ ꝯtumax habeat̃ ꝓ nocẽte, ſeu delinquẽ-
te. iuxta.l.omne delictum, in prin.de re mil.
Secundo obijcit̃ huic intellectui, qa ſi iſte vl-
timus verſiculus intelligeret̃ de allegãte cau
ſas abñtię, decideret̃ hic caſus minus dubius.
Si.n.quis admittitur in cauſis capitalibus ad
allegandũ cãs abſentiæ, longe magis,& mi-
nus dubie debet admitti in cauſis nõ capita
libus, in q̃bus abſens ꝯdẽnari põt.Sed tuẽdo
hunc intellectum rñderi põt, ꝙ videbatur
dicendum, ꝙ ex quo in hiſce cauſis nõ capi-

 talibus

talibus ꝓcurator cõstitui põt: ꝙ nõ deberet admitti quis ad allegandũ causas absentiæ.
16 † Tertius dat intellectus ꝑ Dyn. ꝙ iste text. intelligat gñalr̃ in qbuscunq; causis tam capitalibus quã nõ capitalibus in qb. absens condẽnari põt: ideo fm eũ in terminis. l. lege Corn. §. const. & l. ne diu. C. de pœn. & extrauag. ad repri. vbi absens condemnari põt admitti põt ꝓcurator: q põt ꝓdesse, & nocere dño: & cum isto intellectu transeunt non nulli antiqui quos citat Imo. in l. pen. §. ad crimen. col. vlt. de pub. iud. & Mod. Sen. q trã scribunt dicta Imo. in c. veniẽs. in 28. col. de acc. sed Bart. non recipit hunc sensum: vt ꝑ eum in d. §. ad crimen. in 2. col. & in d. extrauag. ad repr. in verbo legitime: cuius tñ fundamentis r̃ndes Imo. in d. §. ad crimẽ. sed dicam infra in vlt. not.
17 † Quartus intellectus accommodat ꝑ Bar. hic ꝙ iste text. nõ loquatur in ꝓcuratore, sed in defensore sine mandato, & in oi gñe causarum de mundo, vt patet ibi, à quibuscunque defendi, q. d. non curo eũ mandato vel sine, & vt patet ibi, quemuis verba ꝓ eo faciente, q. d. non curo an habeat mandatum, vel sit sine mandato: & an sit masculus vel fœmina: q a admittitur vt excusator innocentiæ q põt ꝓdesse ipsi accusato
18 vel inquisito, & non nocere: † & ꝓ isto intellectu. facit fm Bar. quia si iudex in causis, in qb. ꝓceditur, ad diffinitiuam ẽt lite non contest. tenet ipse ex suo officio inquirere veritatẽ. auc. q semel, ibi, ꝑquisita veritate, C. qño, & qñ iud. & idem est in causa appellationis, in qua nõ requirit litis contestatio. l. amplio
19 rem. C. de app. idẽ in casu isto. † Et ꝓ isto intellectu pondero istũ tex. in verbo, æquũ, & ordinariũ est. quasi velit dicere, ꝙ licet ꝓcurator in causis capitalib. nõ possit ꝯstitui: tñ æquũ, & ordinariũ est admittere quẽpiã excusantẽ absentẽ, q cõdẽnari põt: & hoc est qđ voluit dicere tex. in l. reos. C. de acc. dũ dicit leges publicoꝝ iudicioꝝ nõ solũ ꝑ defensorẽ, sed ẽt ꝑ ꝓcuratorẽ defendi ꝑmittunt, vt: tñ defendat, nõ ait vt noceat, attento maxime q a ẽt in criminalibus, vbi q s est ꝑsens, ac cõfessus, & cõdẽnatus, tenet iudex ex offo inquirere veritatẽ l. 1. §. si q s vltro. ff. de qõ. Ergo lõge magis hoc dicendũ vr̃ in absente. l. si nõ defendant. ff. de pœn. & facit pulcher tex. vbi vr̃ esse casus vltra alios in l. fi. ff. ad l. Iul. de ann. vbi licet mulier nõ admittat ad accusandũ l. Iul. de ann. admittit tñ ad instruendũ

ꝑfectum annonæ. facit tex. in l. amplius ꝑto ibi, adire ꝑtorem, & iudicare rẽ prout se habet. ff. de fideicom. lib. & hunc intellectũ sibi ascribit Saly. in l. reos. in 11. col. C. de acc. & cũ isto intellectu hic transit Paul. de Cast. q dicit, ꝙ iste talis solũ admittit ad excusandũ: nec subijcit se sniæ: & cũ isto intellectu transit ẽt do. Ant. Ros. in cons. 49. col. 2. inter cõsil. Cæp. sed huic intellectui cõtradicit Ang. hic. quia Bart. vr̃ sentire, ꝙ nõ possit admitti q s vt ꝓcurator, & tñ in contrarium ob. iste text. ibi, quemuis, & ibi, à quibuscunq; defendi. q vr̃ innuere, ꝙ ẽt q s vt ꝓcurator possit admitti, sed r̃nderi põt, ꝙ Bar. ẽt fatet, ꝓcuratorem debere admitti ad informãdum ipsum iudicem de innocẽtia accusati, vel inquisiti. Sed replicari põt, ꝙ tunc non põt dici, ꝙ admittat vt procurator, ex quo in se non suscipit telã iudiciariam, arg. c. super. de re iud. & l. si suspecta. ff. de inof. testa. Secundo mo-
20 uetur Ang. † nam ꝓcurator nõ põt interuenire, vt tñ ꝓdesse valeat, vt Imo. tradit in c. constitutus, extra eo. tit. sed ad hoc respõdet Aret. in c. veniens. de acc. ꝙ licet nõ possit tã lis ꝓcurator constitui ab ꝑte, tñ põt a lege admitti: vt possit ꝓdesse, & non nocere, vt in fili de curore tradit Bar. in l. tutor. qui repertorium, ad fin. ff. de adminis. tuto. facit l. a. C.
21 de acc. Tu † considerare an pars aduersa non contradicit huic excusatori. & isto casu ꝓcedat opi. Bart. aut vero contradicit, & tunc vr̃ ꝙ teneat cauere. iuxta l. q proprio. §. q aliũ. & l. minor. ff. eo. tit. & facit text. in l. 2. §. pen. ff. ex qb. cau. in poss. ea. vbi non debet admitti ꝓcurator, ꝑ quẽ cõditio aduersarij efficiat deterior: & hoc vltra alios. Est vere, ꝙ intellectui Bar. multũ refragat iste tex. dũ dicit, quẽ libet admitti: & sic ẽt ꝓcuratorẽ facit r̃a. l. si is q ducenta. §. verũ. ff. de reb. dub. & sic vr̃, ꝙ si habeat mãdatũ, ꝙ debeat admitti tanq̃ defensor: attẽto maxime, q a nõ vr̃, ꝙ possit nocere dño. fm Imo. nisi habeat specialissimũ mãdatũ: sed dic, ꝙ nõ est incõueniens restringere istã dictionẽ (quẽuis) vt nõ cõprehendat ꝓcuratorẽ: cuius factũ vr̃ ꝑiudicat dño: & si dicat, cõtra Bart. est casus in extrauag. ad repr. ibi, personalr̃ vel legitime non cõparuerit: & nõ dixit personalr̃ tñ. Nam ad hunc text. r̃ndet Bart. ꝙ dum dicit (legitime) refertur ad vniuersitatẽ, q in causa criminali ꝑ ꝓcuratorẽ cõparere põt: sed facile fuisset imperatori hoc, qđ Bart. sentit exprimere, sed replicari

plicari pōt,ꝙ nõ eſt incõueniens:ꝙ ex quo illud verbum (perſonalr̄) nõ pōt referri niſi ad ſingulares pſonas:ꝙ illud verbũ (legitime) referat̃ ad vniuerſitatẽ tñ.attento maxime,qa text.in l.inter accuſatorē. ff.de publ. iud.vr̄ innuere,ꝙ ſit ſuſcepta cognitio, ꝙ abſens poſſit condẽnari:ſiue ſit reus,ſiue actor: & tñ vult,ꝙ ſola defenſio dei:& idẽ ꝓbat̃ in §.ad crimen.ad fi.ibi,& ſic iuſtã rõnem ha-
22 beant,ſniam differant:&ideo credo:ꝙ poſſit ẽt accommodari nouus intellectus ad hunc tex.&conſiderandũ eſt:ꝙ licet in cauſis capitalibus abſens pęna capitis damnari nõ poſſit.vt dicit text.in l.abſentẽ,in pri.de pœnis. & in ver.vel ſi qd grauius irrogãdũ fuiſſet, tñ abſens q citationi.. & edictis pſidum nõ obtẽperat,condenari oportet:dicit tex.in d. l.abſentẽ.nec iſta ſunt contraria:qa ſolũ cõdemnat̃ ad pœnã, q̃ æſtimationẽ lædit..dico ergo,ꝙ vbi abſens pōt condẽnari ſiue cauſã ſit capitalis,ſiue nõ capitalis,ſiue ciuilis,dũmodo nõ agat̃ de pœna capitis. pōt interuenire qs,& tanq̃ procurator, & tanq̃ inſtructor. & iſte intellectus differt ab intellectu Dyni q voluit,ꝙ ẽt vbi abſens pōt condẽnari pœna capitis,ꝙ poſſit interuenire ꝓcurator:&in hiſce terminis poſſet intelligi tex.in l.reos.C.de acc. Alius pōt accõmodari intellectus:& cõſiderandũ eſt:ꝙ ꝑ locũ à ciuilib. ad criminalia arguit̃ vt ꝓbatur in d.l. abſentẽ.ibi,ſm morem priuatoꝝ iudicioꝝ: ſed in cauſis ciuilibus pōt reus aſſumere in ſe onus ꝓbandi: vt demonſtret actorẽ experiri ſine actiõne.l.ſi pupilli.§.Iul.de nego.geſt.dico: ergo ꝙ qlibet debet admitti ad excuſandam innocentiã rei, ꝙ accuſator vel inqſitor nõ habet ius accuſandi vel inqrendi:nec iſto caſu vr̄ ꝙ iudex poſſit dicere ꝙ velit habere pſentiã accuſati vel inqſiti, vt videat qua fronte,& quo animo loquat̃,attento ꝙ ꝓceditur ſolũ ad excluſionem ꝓceſſus:&quaſi ꝑ viam extraordinariã,& hoc eſt,ꝙ vult dicere text. in c.veniens.de acc.vbi vult: ꝙ admittat̃ ꝓcurator ad excludendũ accuſatorem:q confeſſus fuerat ſe ꝑ calũniam accuſaſſe: magis
23 tñ placet ꝑcedens intellectus.Dat̃ † alius intellectus ad hunc tex.ꝑ Ang.hic in quadam ſua repetitione.quẽ referunt qdã Moder.in c.veniẽs.de acc.&vult,ꝙ vbi reus eſt abſens. ex iuſta cauſa:ꝙ tunc pōt interuenire ꝓcurator ad plenã defenſionẽ: qa publice vtile eſt abſẽtem à qbuſcunq; defendi:ita loqtur tex. hic:ſed vbi qs eſt abſens ex iniuſta cauſa,&latitat:tunc non pōt interuenire ꝓcurator:ita loqtur tex. in §.ad crimen.in primo vero ca
24 ſu loqtur ẽt tex.in l.reos.C.de acc.† Et ſi dicatur,ꝙ licet ſit abſens ex iuſta cauſa:ex quo nõ pōt condẽnari, vr̄ ꝙ non poſſit admitti procurator:ex quo ex tali interuentu nullus pōt ſeq effectus:replicari pōt. ꝙ euitabit annotationẽ bonoꝝ:ſed tu dic,ꝙ iſte intell's cõfundit̃ ꝑ text.in §.ad crimen.in fin.q vult,ꝙ poſſit ſubeſſe iuſta cã.q̃ habeat euitare annotationẽ bonoꝝ:& tñ gñalr̄ dicit,ꝙ in crimine publico pſequendo nõ interuenit ꝓcurator. Notat̃ primo ex hoc text.ibi,publice vti
25 le eſt abſentes à quibuſcunq; defendi:† ꝙ ex quo intereſt reipublicę vt abſentes defendantur,nemo pōt condẽnari.ſm Ang.niſi ſibi detur terminus ad defenſam.l.3.& l. deſertorẽ §.ſi ad diẽ.ff.de re mil.& eſt tex.cũ gl.in l.1. ff.de fur.balne.& tradunt Bart. & Imo. in l.
26 cuſt.§.1.de pub.iud.† & dicit Salyc.in l.2.de cuſt.reo.ꝙ practica totius mũdi eſt. vt ſpõte confeſſus mittat̃ ad carceres: & aſſignet̃ ſibi terminus ad allegãdũ qdqd velit,ne cõdẽnetur: & ſi nullã faciat defenſionẽ inter termi-
27 nũ,vr̄ pſeuerare in illa cõfeſſione. Dixit † tñ ſinglr̄ Bal.in l.à ꝓcedẽte.C.de dila. ꝙ vbi delictũ eſt notoriũ: ꝙ iudex pōt denegare talẽ dilationẽ ac interloq talẽ dilationẽ nõ eſſe dandã:& cũ condẽnare,& mittere ad furcas.
28 Et ſm Ang. hic † male faciunt aſſeſſores, q faciũt inqſitum vel accuſatũ cõfiteri delictũ, deinde pfigunt terminũ octo dierũ ad faciẽdũ ſuas defenſiones,deinde faciunt eos renũciare hiſce defenſionibus:qa nõ poſſunt. iuxta gl.in l.pactũ inter heredẽ.ff.de pac.vbi plene Mod.facit l.nõ tñ.de app.vbi Bart. Ang. tñ de Aret.in tract. ſuo malefic. in verbo q iudex ſtatuit terminũ ad eoꝝ defenſionem, poſt Ang.in l.cuſtodias.ff.de publ.iud.diſtinguit,ꝙ aut cõſtat reũ nullã habere defenſionẽ:vt qa forte eſt inſignis latro: & tunc pōt renunciare,ex quo ius defendẽdi nõ habet: & nihil aliud fit:niſi ꝙ citius moritur: aut vero cõſtat ipſum habere defenſionẽ:& tũc nõ tenet renũciatio,&in hiſce terminis pōt itelligi text.in l.add.C.de app.& in l.nõ tñ.eo. tit.ibi.n. pſtat eũ hr̄e defenſiones,ex quo dubitat̃ ad patibulũ infra tpa data ad appellandũ.in dubio tñ ꝯcludit oẽs,ꝙ qs poſſit renũciare ſuis defenſionib.ꝑ gl.in l.1.de furi. balne.q hoc mihi non ꝓbat:& vr̄ magna reſtrictio

ctio ad gl. in l. pactum inter hæredem, q̃ indistincte dicit, q̃ quis nõ põt renũciare suis
29 defensionibus: † mihi placet id, quod dicit singl'r Inn. in c. qm̃ abbas. de off. deleg. q̃ qs possit renunciare termino non aũt defensio
30 ni. † Notatur secundo: ibi, nam & in capitalibus: hic esse tex. pro illa regula, q̃ si de quo minus vr̃ inesse, & inest: ergo de quo magis: nã si in capitalib. causis defensio datur, lõge magis debet dari in causis pecuniarijs. facit auc. multo magis. C. de sacro san. eccl. Notantur tertio ex hoc tex. ibi, defensio dat
31 † q̃ ad allegandum causas abñtię facti, vtputa q̃ accusatus, vel inq̃situs est detẽtus in vinculis, admittit non solũ procurator, sed etiã defensor quilibet, tam masculus, q̃ fœmina, ẽt sine aliqua satisdatione, vt patet ibi à quibuscũq; defendi. Sed opponitur ſm Alb. hic, & vr̃, q̃ illa dictio (à q̃buscũq;) debeat restringi ad p̃sonas habiles. l. 1. de sacrosan. eccl. & l. vt gradatim. §. j. de mun. & hon. sed ipse rñdet q̃ ad allegandũ cãm abñtiæ, & ad informandũ ip̃m iudicẽ de impedimento facti q̃li
32 bet indistincte ad l. mittit. † Sed difficultas ꝯsistit. ſm Ang. post Inn. relatũ p̃ Bart. in §. ad crimẽ, an admittat q̃libet ad allegandũ causas abñtię iuris, vtputa q̃ accusatus, vel inq̃situs non põt venire, q̃a locus nõ est tutus, & distinguendũ est. ſm Ang. aut. n. causæ iuris, q̃ allegant, apparẽt ex actis, & sine dubio cũ sint notoriæ, adduci põt: q̃a iudex ex offõ ad hoc astringit ẽt parte non petẽte. vt gl. dicit in l. vbi pactũ. de transact. Si uero causæ abñtiæ iuris nõ sint notoriæ: non admittit excusator sine mãdato, vt si vellet dicere: (vt dixi) q̃ locus non esset tutus accusato, vel q̃ iudex non esset cõpetens ipsius accusati, vel q̃ esset excõicatus, & rõ h' ꝯclonis est, ſm Angel. quia verosilr̃ põt quis ignorare, an accusatus, vel inq̃situs velit vti hisce exceptiõib. Itẽ ut Bar. dicit in §. ad crimẽ. esset possibile, q̃ ipeditus impedimẽto loci nõ tuti, nõ obst. hoc impedimẽto cõpareret, & ideo vr̃, q̃ ad has allegationes nõ debeat q̃spiã admitti sine mandato. sed ſm Imo. post Bal. in d. §. ad crimẽ. ista opin. Ang. hic nõ est tuta. Primo, q̃a non est verosimile, q̃ abñs velit se exponere periculo, licet possit, q̃a exponẽs se periculo ẽt inuitus defendi põt. l. non tm̃ de ap. & ideo vbi aliq̃s allegat istã exceptionẽ loci nõ tuti, vel incõpetentiæ iudicis, nõ vr̃, q̃ illã alleget ꝯtra voluntatẽ abñtis, q̃a vbi abñs non comparet, præsumptio est, q̃ velit illas exceptiones adduci posse, ne incidat in delictũ ꝯtumaciæ. ergo satis p̃sumendũ est, q̃ nõ admittat ꝯtra uoluntatẽ citati. arg. l. lib. §. fi. de neg. gest. & ideo idẽ Ang. in quadã sua disputa. q̃ incipit Bon. quidã, tenet, q̃ imo q̃libet excusator admittat ẽt ad allegandũ cãs iuris, q̃ nõ præiudicant ipsi accusato, vel inq̃sito, q̃a eas adducẽdo gerit negociũ dñi utiliter. iuxta l. q̃ vtilr̃. de neg. gest. quo casu, aut dñs gesta p̃ hũc excusatorẽ ratificabit: & tūc ꝯstabit de voluntate dñi, aut vero non habebit ratum, & sic poterit q̃ñcunq; renunciare huic exceptioni declinatorię oppositæ p̃ excusatorem. Sed ista ꝯsideratio Ang. non vr̃
33 vera, & ꝯsiderandum est, q̃ r̃[?]† defensor sine mandato non admittit. d. l. l. b. §. fin. & l. tot. vbi Bart. ff. eod. tit. & vbi admittitur tenetur cauere de iudicato soluendo, & rõ potissima huiusce ꝯclonis est, ne iudiciũ reddatur elusorium, q̃a interest eius, ꝯtra quem causæ abñtiæ iuris allegantur, ut allegãs habeat mãda
34 tum, † mihi tñ placet opin. ꝯtra Ang. hic primo per istum tex. q̃ vult, q̃ vbi abñs põt condẽnari, possit q̃s innocentiam suã excusare, ergo longe magis debet quis admitti ad allegandum causas abñtiæ iuris in causis capitalibus, q̃a nisi reus excusetur ꝯfiscabunt oĩa eius bona post annum irreuocabilr̃, si ergo succurrit de æquitate abñti eo casu, quo põt ꝯdemnari, vt eius innocẽtia possit excusari, quo casu sæpenumero agit de minori p̃iudicio, q̃ sit ꝯfiscatio oĩum bonoꝝ longe magis hic vr̃ succurrendum. & ista opin. ſm Aret. probari vr̃ in l. fi. circa med. ff. de req. reis. vbi tex. dicit, q̃ si reus nõ comparet infra annũ post citationẽ, vel non habeat, q̃ eũ defendat in causa capitali, post annũ ꝯfiscantur eius bona. Et si q̃spiã diceret, aduerte, q̃a ille tex. debet suppleri, q̃ veniat cũ mãdato, replicari põt, q̃ si hrẽt mandatum, non vocaret simplr̃ defensor, cum ergo ille text. non possit intelligi de allegante causas causæ, seu innocẽtię debet intelligi de quibuscunq; causis tã iuris q̃ facti, & ita ẽo intelligendus vr̃ tex. in §. ad crimen. in fi. & tex. noster hic. Notat quar
35 to ex isto tex. † q̃ vbi abñs põt ꝯdemnari:
36 ibi põt interuenire procurator. † Et ideo ſm Dy. relatum hic per Bart. & per Alb. col. 10. vbi de iure cõi in causa capitali sententia potest ferri ꝯtra abñtem, ibi potest interuenire p̃curator, & sic in casu. l. ne diu. C. de pœn. & extrauag.

extrauag. ad repr. & in casu.l.lege Corn. §. ꝯstitutum.ad l.Corn.in quibus abſ̃s dānari pōt,poterit interuenire ꝓcurator. Idem eſt, ſi ex forma ſtatuti, vel ex conſuetudine, ſm Dyn.quis poſſet abſ̃s cōdemnari: hẽtur q. pro ꝯfeſſo,& ꝯuicto: & hanc opin. amplectit̃ Imo.in d.§.ad crimen. qui dicit,ꝙ ita cōiter tenetur,& referūt Mod.in c.ven.col.28. de

37 acc. Sed ꝯtraria opin. † quæ vr̃ crebrior ſm Iaſ.in l.2.qui teſt. fac. poſſ. vr̃ ēt verior,ꝙ in cauſis capitalibus,vbi agitur de pœna maiore relegatione, dato ꝙ abſens poſſit condẽnari, ſiue ex diſpoſitione iuris cōis, ſiue ex forma ſtatuti, aut conſuetudinis, nullo modo poſſit interuenire procurator,quæ qdem opinio ꝓbari vr̃ lege,rōne,& auctoritate. & primo per tex.in l.pen.§.ad crimen. de pub. iud. vbi dr̃ ſimplr̃ ad crimen publici iudicij perſequendum fruſtra interuenit procura-

38 tor. † Sed huic text. rñdetur, ꝙ licet ſimplr̃ loquatur. debet tñ diſtingui,& declarari per alias leges.Sed replicari poteſt,ꝙ nullibi repellitur,ꝙ abſens in cauſa capitali de iure di geſtoꝝ poſſit condẽnari, niſi in caſu .l. lege Corn.§.ꝯſtitutum.qui tex.vult, ꝙ ſerui, qui ſpadonẽ interfecerunt,licet vltimo ſupplicio ſint puniendi, abñtes tñ ꝯdemnari pñt, cum ergo ille ſolus caſus reperiat̃,non eſt veroſimile,ꝙ includatur in regula.§.nr̃i. Item pōt dici ad illum tex. dū dicit de abñtibus quoque,tanq̃.l.Cor.teneantur, ꝓnunciandū eſt, vt ſit ꝓnunciandum perinde, ac ſi eſſent pñtes vſque ad relegationem.vt ibi ſentit gl.in 2.intellectu.Vel pōt dici ꝙ ille tex.non loqtur de abñtibus, vt ſint puniendi tanquã .l. Corn.teneantur .ſ. pœna corporali,ſed ſola pœna ꝯfiſcationis bonoꝝ,quia abſ̃s nō pōt deportari, minus eſt præſumendū ꝙ iſta regula trahat̃ ad l.ne diu.C.de pœ. qa nō potuit I.C.diuinare de illo tex. minus de extr. ad repr.in verbo legitime . vt ibi Bart. dicit.

39 Secundo † obijcitur contra opin. Dyn. per Bart.tex.in l.inter accuſatorem,de pub. iud. vbi inter accuſatorem,& accuſatum ēt ſuſcepta cognitione, & ſic lite conteſt. excuſatio ꝓ abñte iuſtis rōnibus admittitur, qa text. gnãlr̃ loquitur, & vult, ꝙ ſola excuſatio iuſtis rōnibus admittat̃: & tñ ille tex. vr̃ loq , vbi abſ̃s poteſt ꝯdẽnari: dum dicit, nec per. triduū ꝑ ſingulos dies ter citatus ꝯdẽnetur. ergo tex.noſter neceſſario debet intelligi: & idem probari vr̃ in d.l.pen.dū dicit,ſed excu ſationes abñtiū ex S.C.iudicibus allegantur.ſubdit text. & ſi iuſtam rōnem habeant, ſnĩam differunt. Et pro veritate. pro iſta op. contra Dyn.vr̃ eſſe caſus de cauſis capitalib. in d.c.ven.& in c. ſuper hic. de accuſ. vbi qñ agitur de pœna depoſitionis ab ordine,non admittit̃ ꝓcurator, qa cauſa eſt criminalis, Sed ad iſtum tex. rñdet Im. ꝙ pœna depoſitionis ab ordine de iure can.cenſet̃ pœna criminalis,& nō eſt ſm Mod.in d.c.ven.col.28 in 13.q. qa depoſitio ab ordinibus eccleſiaſticis eſt magna pœna,quia qs non deponit̃ ab ordine niſi ex grauiſſimo crimine.c.j.81. diſt.ſed ob hoc non tollit̃ ꝯtrarium, qa illa ſnĩa depoſitionis ab ordinibus ſacris in abſentem ferri pōt, & tñ non pōt interuenire ꝓcurator. Suadet̃ hęc opin. contra Dyn. ſm Bar.in d.extrauag.ad rep.in verbo legitime;

40 † nam in cauſa appellationis etiam in criminalibus ferri pōt ſnĩa in abſentem.l.fin.§.illud.de temp.app.& tñ in cauſa appellationis non pōt interuenire ꝓcurator. ſed replicari pōt ſm quoſdam Mod.in d.c.ven.ꝙ ille tex. loquit̃,vbi in cauſa principali nō poterat ꝓcedi ꝯtra abñtem: nil mirum ergo ſi idẽ eſt in cauſa appellationis · quę cenſetur eiuſdẽ naturę,ſed ſi in cauſa principali potuiſſet ꝓcedi ꝯtra abſentẽ ēt cauſa appellationis poſſet ꝑ alium agi: ſed ille text.non patit̃ hunc ſenſum, qa ſolū facit dr̃iam inter cauſam pecuniariã, & capitalẽ: & abſolute dicit, ꝙ cã capitalis ꝑ aliū agi nō pōt, nec diſtinguit inter abñtiã,& pñtiã, & late dicã de intellectu illius.l.1. Vltimo ſuadet̃ hęc opi.pulchra ra-

41 tione.† nã vr̃ abſurdū,ꝙ in cauſa capitali ad mittat̃ ꝓcurator,q non ſolū pōt ꝓdeſſe, ſed ēt nocere dño.Sed ad hoc rñdet Imo. ꝙ per eius dcm̃ nō præiudicabit̃ dño, niſi habebat ſpãliſſimũ mandatū, vt in ſimili dr̃ in matrimonio,in quo req̃rit̃ mandatū indiuiduum. attēto maxime ꝙ factum ꝓcuratoris tēdens ad delictum,dño nō præiudicat.l.ſi ꝓcur. de ꝯd.ind. & erit magis vtile admittere ꝓcuratorẽ,licet poſſit in aliqua particula nocere,q̃ relinquere ipm̃ abñtem indefenſum,& maxime vbi iudex eſt oĩno ꝓceſſurus ꝯtra abñtẽ. arg.tex.in l.nō ſolū.in fin.ff.de ꝓcur. vbi qñ iudex deliberat oĩno ꝓcedere ꝯtra abñtem, admittitur qs ſine mandato ad remouendã cãm ſuſpecti tutoris. Sed replicari pōt, ꝙ ſi iſta rō eſſet vera,dr̃et ēt admitti in cauſis capitalibus, in quibus abſens ꝯdemnari nō poteſt

test: qa melius esset eū defendere, licet in ali qua parte possit sibi nocere, q̃ eū indefensũ relinquere. Itē vt dicit Bart. melius est, ꝙ q̄li bet admittat, qui possit tm̄ prodesse, non aūt nocere. est verū, ꝙ ꝓ opinione Dy. multum stringit tex. in d. extrauag. ad repr. dū dicit, ꝑsonalr̄ vel legitime, cui text. non satisfacit solo Bart. fm̄ Imo. dicētis ꝙ ille dr̄ comparere, qui ꝑsonalr̄ comparet, si est singularis ꝑsona: vel per procuratorem, si est vniuersitas: qa illa verba ꝑsonalr̄ vel legitime vn̄r pariformiter referri: tam ad singulares personas, q̃ ad vniuersitatem: sed replicari pōt, ꝙ ex quo illa verba ꝑsonalr̄ non pn̄t referri ad corpus collegium, vel ad vniuersitatem: necessario sunt referēda ad ꝑsonas singulares: cū verbū (legitime) ad collegiū vel vniuersitatem, vt Bar. sentit ꝓprie referri possit, qa regula. l. nam hoc iure. de vul. & pup. ꝓcedit vbi potest par. formis determinatio. cogita.

Notat̄ vltimo ex hoc text. ibi, æquū, & ordinarium est admittere, hic esse tex. ꝙ iudex nō pōt dicere ꝓcuratori, ꝙ vult, ꝙ principalis personalr̄ cōpareat: qa melius nouerit veritatē: qa ꝙ qs posset comparere ꝑ ꝓcuratorem est ordinariū, & æquum: ꝯtrarium tm̄ tenet Bar. hic reprobata opi. Iac. But. q volebat, ꝙ si procurator haberet specificum mandatū: ad sic r̄ndendum ꝙ iudex nō posset desiderare, ꝙ principalis compareret: nam ꝯtra Iac. stringit iste tex. q vult, ꝙ sit ęquū, & ordinariū admittere ꝓcuratorē: huic ergo æquitati: & iuris ordini non pōt iudex derogare: sed vt supra dixi Bar. hic, & in l. fi. C. de ꝓc. & in l. 2. §. defendi, ex qbus: cau. in pos. ea tenet, ꝙ imò possit cogi pricipalis r̄ndēdū: qa ob eius ꝑsentiā veritas magis ꝑcipi poterit: quę ꝑ tremorem, ruborem, palorē, & similia ꝑcipi solet. sed fm̄ Bald. distinguendum vr̄ inter iudicium criminale, & ciuile: nam in iudicio criminali in quo torturę locus esse potest. pōt cogi principalis cōparere, & in hisce terminis loquit̄ tex. in l. de minore. §. tormēta. ff. de qō. sed vbi nō esset locus torturæ, ex quo ꝓcurator hēt specificum mandatū, dn̄s vr̄ loqui ꝑ organum ꝓcuratoris. l. qui aiit. in fi. ff. de cōst. siue causa sit ciuilis siue criminalis. ita dicit Bald. hic, & ista opinio. fuit de mente Bart. licet Bal. non dicat in l. q bona. §. q alieno. in vlt. col. vbi facit dr̄iam inter iudicium criminale, & ciuile: & vult, ꝙ in criminali teneatur comparere ꝑsonalr̄: quia ex aspectu, voce, colore, & trepidatione poterit iudex melius se informare ab ipso principali. & opin. Bar. in d. §. q alieno, recepti cōiter. fm̄ Alex. & Mod. in l. fi. C. de ꝓc. & ꝓbari vr̄ ex illo text. vbi vnicuique ꝑmittitur ꝑ procuratorem r̄ndere, nisi subsistente iusta causa. & tradit Raph. Fulg. in consil. 144.

43 † Mihi placet distinctio quā sentit Bald. hic ꝙ siue causa sit ciuilis siue criminalis dūmodo non agat̄ de tortura non possit cogi principalis comparere ꝑ hunc tex. q ḡnalr̄ loquitur. & ꝑ tex. in dicta l. fi. nisi subesset iusta cā, vtputa, qa procurator esset infamis, vel rixo-

44 sus vt Mod. tradit in d. l. fi. Circa gl. † in verbo publice, colligit̄ ꝯclusio, ꝙ interest reip. quāplurimos ad defendendā suā causam admitti. Sed tu aduerte, qa iura allegata in gl. non ꝓbant hoc. nā tex. in l. i. ꝓuinciali §. ii. cū l. seq. bn̄ ꝓbat, ꝙ si ædificet̄ in publico, ꝙ oēs ciues nunciare pn̄t: qa interest reipublicæ q̃ plurimos ad suam causam admitti. sed tex. nr̄ non loquit̄ de interesse publico principalr̄: sed ipsius absentis: sicut ēt loquit tex.

45 in l. exigēdi C. de ꝓc. † Itē tex. in l. 1. in fi. ff. qđ cuiusque vniuer. loquit̄ de defensore q ie net satisdare de rato vel de iudicato soluēdo iuxta l. q ꝓprio. §. q aliū. & l. minor. ff. eo. sed tex. nr̄ loquit̄ de defensore allegante causas absentiæ, q nō tenet̄ ad aliquā satisdationē: vt est gl. sing. in l. in eo. §. nemo. de reg. iur. sed alij defensores tenent̄ satisdare, dato ꝙ sint locupletissimi d. l. minor. Sed tu ꝯsidera qa gl. in d. l. in eo. §. nemo, loquit̄ in allegāte causas abn̄tiæ in cā criminali. vbi agit̄ de vi li. publ. vt Bar. dicit in l. vbi pactum. col. pen. de transf. ideo vide Dec. oino in d. l. in eo. §.

46 nemo. ff. de reg iur. & dic† ꝙ interest reip. hic secundario, principalr̄ tm̄ interest ipsius absentis à quocunque defendi: alias si principalr̄ interesset reip. vt hic sentit Ang. posset ꝓcurator inuitus ꝯstitui, & tm̄ non pōt l. filiusfam. §. inuitus supra eo. & l. inuitus. C. eo. & iō officium ꝓcuratoris est priuatū auctoritate, & vtilitate: licet secus sit in offō tutoris, & curatoris: qđ est publicū auctoritate & vtilitate priuatū l. si qs magistratus. ff. de

47 mun. & hon. & inst. de excu. tut. † nec est incōueniēs, ꝙ principalr̄ intersit priuatoꝝ principaliter à qbuscunque defendi, & secūdario reipub. sicut in simili dr̄, ꝙ interest principaliter ne quis re sua male vtatur, secundario reip. vt ita onera reip. subire possit. §. pen. inst.

inst.de his q sunt sui vel alie.iur.& in §.eos. in auct.vt iud.sine quoquo suffr. sic et princi paliter interest mulierum dotes earum conseruari, scdario reip.l.1.& 2.de iu.dot.& l.1.sol.ma.

Gloss.in verbo,dat.pot diuidi in 5. partes princ.In 1.parte opp.contra text.In 2.distin guendo tria gna causarum opp.resoluit, & con tra primu genus opponit tribus modis . In 3.diuidit ipsum text.In 4.format vna qone . In 5.intelligit hunc text.qn qs pot plene de fendere:sed tm vult allegare causas absentie. Secunda ibi,sed vt tollas . Tertia ibi,& fm hoc.Quarta ibi,sed in quem sentet:a dabit . Quinta,& vlt.ibi,vel si vis dicas . Ex hac gl.

48 colligitur prima conclusio:q † in causis capi talibus rlr no pot constitui procurator.l.pen. §.ad crimen.de publ.iud.q text.licet loquat in publ.iudicio capitali,tn habet locum et in iudicio capitali priuato.vt probatur in l.pri ma an p aliu can.app. vbi non distinguit cri me publicum a priuato,sed solu qualitas pœ næ:& vr esse casus.fm Imo.in d.§.ad crime. col.2.in l.vnica. C. vt oes iud.ta ciuil.q mil. in ver.q si intra 50.dierum numerum. na in pri. illius l.fit mentio de furto vt patet ibi,super furtis aut criminibus,quærimoniam como uendi:& tn in ver.accusationem,dicit accu sationem vero super criminibus facta,debet

49 ipse officialis p se psequi: † sed rnderi pot disputatiue tn:qa pprie inscriptio ad pœna talionis habet locu in criminib. publicis . in qb.est determinata pœna:& in qb.cadit pro prie similitudo supplicij.l.si cui.ff.de acc.& l. fin.C.eo.tit.&ita tradit Alb.in l.in priuatis. ff ad Turp.&si dicat,q et in priuatis delictis habet locu,& maxime in furto : vt pbari vr in l.fin.ff.de furt.dico,q ille text. rndet huic difficultati: du dicit,q no fit inscriptio quasi in publicu iud.sed vt temeritas gentiu extra ordinaria pœna coherceat: & ideo ibi no ca dit ppriæ pœna talionis . Ide probatur. fm Imo.in l.3.C.vbi sena.vel clar. ibi, oe crime publicu priuatum ue:cui tn no p pcuratore rnderi liceat:sed ad illu tex.pot rnderi,q no inferi ex hoc , q rlr in priuatis delictis non possit costitui pcurator,&ideo Ang.relatus p Imo.in d.§.ad crimen.col.2.vult,q in cri mine publici iudicij et qn p crimine et im poneda pœna pecuniaria,siue snia possit fer ri in absentem,siue non.non possit constitui pcurator . primo per illum text. qui loquit indistincte:& ideo ipse intelligit.text.nostru in crimine capitali priuato · vt in illo possit interuenire pcurator;vt snia possit ferri in absente,&ideo fm eum,in crimine publico, siue possit ferri in absentem,siue no.vt pbat text.in d.§. ad crimen.non pot constitui p

50 curator:Item fm eum † in crimine priuato bene fit distinctio,an sit imponeda pœna ma ior relegatione,& non possit pcurator con stitui,an vero minor,& possit:sed in crimine publico,siue agatur de pœna capitali:siue de alia pena relegationis,vel minores,vel et de pœna pecuniaria,prout agit in plerisque de lictis publicis,vt inst.de publ.iud.§.fin. & in l.1.ad l.Iul.de annona.& de residuis no pot constitui.Et pro opin.Ang.podero tres tex. vltra alios 1.text.in l.de fide. C. ad l. Corn. de fals.qui tex.proprie loquitur in criminib.

51 publicis,† habent.n.huiuscemodi crimina, nescio qd specialitatis:patet in l.q crime pu blicum.q acc.no poss.vbi pprie pœna talio nis fuit introducta p crimine publico,& p

52 bat in d.l.fin.de fur.† & ideo non permittit mulieri accusari de crimine publ.l.de crim.

53 C. qui acc. non pos. † & ideo damnatus de crimine publ.non pot amplius accusare.l. q publico iud.ff.de publ.iud.&ex delicto publi co damnatus,et efficitur infamis: non sic est in omnibus priuatis delictis l.infame . ff. de publ.iud.& ideo non dr publicu iudiciu:nisi expresse a lege cautum sit.l.3.ff.de præua. & pœna Turpil.de qua ibi in §.fin. solu habet locum in publicis iud:cijs.ergo tn credo, q opin. Ang. ita confirmata non sit vera,per text.in l.tunc couenit.C.de acc.& l.2.C.qui acc.no poss.q pprie vult q in ea causa no sit admittedus pcurator,vbi est necessaria sub scriptio in crimen: secus est vbi agit de causa pecuniaria.facit text.in l.2.C.q acc. no pos.

54 † sed hic esset indaganda ro,quare primo ex parte accusatoris non possit constitui pcura tor:& dicit hic Alb.col.7.post Bart. in §. ad crimen.q ex parte accusatoris est,qa si non pbat,punit similitudine supplicij.dicta l. si cui. de acc.& l.fin.eo.tit. & ideo debent detineri in pari custodia.l.2.de cus.reo.sed ex quo ho die no seruat de cosuetudine.esset videdu,an correcta rone.l.censeat correcta lex, de quo plene dixi in d.§.ad crime.illa semp mihi vi sa fuit vera ro ta ex parte actoris qua ex par te rei:qua assignat I.C.in l.1.de req. re. qui dicit,qd ro no patit,qd absens eo non audi to damnet:& ideo lex vult,quod non admit

tatur

tatur procurator: vt iudex accuratius possit indagare veritatem criminis inspiciendis accusatorem, & reũ in faciem, ac videndo quo colore, quo tremore, & palore loquatur: vt hic dicit Bald. col. pen. & hæc ratio (vt dixi) pbatur in d.l.1. sed ista ratio non militat ex parte accusatoris: qa amplius non punitur pœna talionis, sed pōt dici quod lex quantũ potest vr̃ restringere facultatem accusandi l. si cui. de accus. & l. fin. ibi, ne innocentiã seriamus: & ideo vult, quod ipsemet accuset, non aũt per pcuratorem, & ideo in accusatore desistente habet locum pœna. de qua in l.3. de puar. de quo tñ plene scripsi in d.§. ad crimen. vbi vltra alios posui 30. ampliationes ad hanc regulam, & forte ẽt 30. limitat.

55 Gloss. tñ hic ponit tres. Prima est, vt † non procedat in casu l. Lucius. ff. de app. vbi pro seruo condemnato in causa capitali pōt dñs appellare, & causam appellationis prosequi, & ratio est, dicit gl. qa comparet pro suo interesse pprio. sed ista solutio non vr̃ tuta. p tex. in l. si non defendantur. ff. de pœ. & in l. 2. ff. de exhib. reo. & ideo gl. in l. si seruus, de stat. hom. dicit, ꝙ dñs potest bene ministrare pbationes ipsi seruo eum defendēdo, sed iudicium est agitandum cum ipso seruo, & pro ista solutione facit tex. in l.2. C. de accus. ibi, vt possit pro eo competẽtes allegationes afferre, sed finis distinguitur ſm principium illius l. vt ibi declarat Saly. vere tñ vr̃, quod

56 † pro seruo, si dñs citatus pro suo interesse nō vult cum defendere, sed relinquere fortunam iudicio: poterit vel à seipso defendi, vel à quocunque d.l. si non defendantur. & l. serui. ff. de appel. & ideo Imol. in d.l. Lucius. dicit, ꝙ ideo ab alio pōt defendi seruus: quia debet dicere causam in vinculis, d.l.2. de custo. reo. sed ista solutio Imol. non vr̃ tuta, qa in casu l.1. qñ cau. appel. vult, ꝙ in causa capitali non possit constitui pcurator ad prosequendam appellationem, & tñ est necesse fateri, ꝙ ex quo fuit cōdemnatus in causa principali, ꝙ erat pñs, aliter in ipsum non potuisset ferri sententia d.l. absentem. de pœnis, Imol. dicit, ꝙ ibi arripuit fugam: † tu dic bñ, ꝙ ex quo seruus r̃r non potest esse in iudicio: nec in ciuili, nec criminali, si non defendatur à dño potest se ipsum defendere, & si seipsum non defendat pōt ab alio defendi: istam tñ secundam solutionẽ quod in casu l. Lucius. possit interuenire pcurator. qa erat incarceratus. voluit Bar. in d.l.2. sed nō placet Bal. hic in 2. col. qa semper in causa capitali dicit Bal. q̃s debet detineri d.l.2. de cust. reo. & tñ in d.l. an p alium cau. app. dr̃, ꝙ nō admittitur pcurator, & ideo infert hic Bal. retẽta solutione gl. ꝙ stante statuto, ꝙ pater teneatur soluere ꝯdẽnationem filij, ꝙ statutũ, valet, licet sit iniquum, ꝙ pater pro suo interesse poterit interuenire pro filio in causa criminali, & idẽ dñt Ang. & Imol. in d.l. Lu-

58 cius. † Secunda colligitur ꝯclusio ex hac gl. ꝙ vbi ex crimine publico, vel priuato venit imponenda pœna relegationis, vel remotionis ab ordine, pōt interuenire pcurator, ratio est, qa absens relegari pōt, ergo & in tali causa pcurator constitui. & hæc est cōis Do

59 ctor. opin. † & probatur ẽt in l.1. ff. an per aliũ cau. appel. vbi dr̃. sin aũt causa sit nō pecuniaria, sed capitalis, non pōt p pcuratorẽ agi: nã ibi appellatione pœnæ capitalis. ſm Bart. hic intelligitur de pœna capitale stricte sumpta, vers. vero (sed in ea) loquit̃ de pœna damnationis in metallũ: & deportationis vſque ad relegationẽ, excludẽdo ipsam relegationẽ. & dato milies, ꝙ principiũ illius text. intelligeret̃ de pœna capitali large. ſm Ryc. & Bart. de Saly. ille text. posset intelligi de alijs pœnis: q̃ sunt mediæ inter pœnis capitales, & relegationem sicut pœna fustium, & flagellorũ, & damnatio in opus publicũ ad tps: de quibus in l. capitalium. ff. de pœnis. sed replicari potest, ꝙ ille pœnæ in d.l. capit. ſm ordinem literæ postponuntur ipsi relegationi: vt patet ibi, veluti relegatio ad tempus, vel in perpetuum. ergo pœna relegationis vr̃ reputari maior: & ideo vr̃ verior intelle-

60 ctus Bart. ꝙ † ibi illa dictio (vsque) stet inclusiue, qa hęc est eius propria nam. ſm Bar. in l. Sempr. §. patrono. col. vlt. de l.3. & nisi staret inclusiue in illo text. sequeretur, ꝙ casus relegationis non tam clare decideretur: sicut casus vbi agitur de pęna capitali: vel agitur ad pœnam pecuniariam pro crimine: & tñ poterat magis dubitari de causa relegationis, quam de alijs causis: qa de capitalib. erat aperte decisum: eodẽ modo de causis pec. et in hoc tex. in princ. Ergo est necesse dicere, ꝙ dictio (vsque) stet inclusiue, prout est sua propria nã, & suadetur hæc opin. ſm Bar. qa pro iniuria imponi pōt pœna relegationis l.

61 si. ff. de iniur. iuncta l. fin. C. eod. tit. † sed ad hunc tex. dantur plures solutiones, quas te-

tuli

tuli in d.§.ad crimen,de pub. iud. mihi placet illa solutio quam tradit Cyn.in d.l.fi.C.
62 de iniur.ꝗ licet rꝭr vbi agiẽ de imponendo pœnã relegatiõis ex crimine publico,vel priuato possit ꝯstitui ꝓcurator nõ põt tñ in crimine iniuriaꝝ,licet sit priuatũ delictũ.arg.l. ꝑtor edixit.ff.de iniur. attẽto ẽt ꝗ aliqñ pro iniuria imponiẽ pœna capitalis:vt in d. l. ꝑtor.§.1.de iniur.& in l.2.in fin.ad l.Cor. de sic.& in l.1.C.de fam.lib.& ideo dr̃ in l.q in iuriaꝝ,ꝗ aliqñ imponiẽ pœna exilij,vel relegationis, nil miꝝ si nõ põt interuenire ꝓcurator,& si dicaẽ,aduerte: nã in casu.l.3.in fi. de sic.& l.lege Cor.§.finaũt.cũ l seq.de iniu. vbi ꝓ iniuria imponiẽ pœna capitalis, cẽsẽẽ crimen publicũ replicari põt,qđ ẽt grauiter aiaduertiẽ ꝓ crimine iniuriaꝝ,ẽt ꝗ sit crimẽ priuatũ, vt si q̃s faciẽ alic⁹ luto spurcauerit, vel aquas fistolas lacus:quid ue aliud ad iniuriã publicã ꝯtaminauerit: põt ẽt imponi pœna capitis ꝓcrimine iniuriaꝝ.l. facularij .§. sunt q̃dam,si velles tñ tueri op.Iac.de Aret. posses dicere,ꝗ nõ ꝯsiderat qualitas delicti, sed qualitas pœnæ.d.l.1.nisi replices,qđ hic ꝯcurrit.& qualitas delicti.& ẽt pœnę,sed hac rõnẽ attẽta idẽ esset in furto,vbi aliqñ ẽt imponiẽ pœna mortis.l.capit.§. fam.ff.de pen. & tenẽdo hãc op.ad hũc text. iuncta l.abñtẽ põt rñderi,qđ nõ sequiẽ abñs põt ꝯdẽnari. ergo põt interuenire ꝓcurator patet ĩ§. ad crimẽ.de pub. iud. vbi põt ferri snĩa ĩ abñtẽ, & tñ nõ interuenit ꝓcurator: nec dicaẽ,qđ ille tex.intellr̃ de snĩa annotationis bonoꝝ: q̃a hęc solutio diuinat, stat ergo silr̃, ꝗ abñs possit relegari, & tñ in cã relegationis non possit interuenire ꝓcurator, vt est casus expressus in d.l.1.an per alium cau.app. Cetera dic,vt dixi in d. §. ad crimen.

TRACTATVS
De crimine læsæ maiestatis summi legum doctoris Do.Martini Garrati Laudensis.

De crimine læsæ maiestatis. **Rub.**

Prima quæstio.

INducibus, & proceribus non habet locum vt delinquens contra eoꝝ statum puniatur s̃m formam l.quisquis. C.ad l. Iul.maiest.s̃m Alb.de Rosa.in d.l. quisquis. limita hoc verum nisi princeps nõ recognoscat superiorem, puta Imperatorem, q̃a tũc de eo vt de supremo iudice iudicãdũ est,arg. not.in l.hostes.ff.de cap.q̃a tunc habet locũ pœna.d.l.quisquis.s̃m Bald.in d.l. quisquis. Aduertendum tñ est,ꝗ in principe recognoscente superiorem cõmittitur crimen læsæ maiest.l.1.ff.ad l.Iul.maiest.non tñ pęna extenditur ad liberos s̃m formã d. l. quisquis. & de rebellibus, vide Bart.in extrauagan. ad reprim. in verbo rebelles.

Secunda quæstio.

Qui mittunt literas, vel nuntium hostib. dolose,incidunt in crimen læsæ maiest. & ẽt nuncius scienter portans literas punitur.l.j. per Bald.ff.ad l. Iul. maiest.& l.1.§.inc.ff.ad Turp.& qđ not.Cy. in l.nõ ideo minus.C. de acc.& Bar.in l.1.§.ne autẽ. C.de cad.toll.

Tertia quæstio.

Licet plurib.modis cõmittatur crimẽ lęsæ maiest.l.1.cũ seq.ff.ad l.Iul.maiest.tñ ꝓprie cõmittiẽ in ꝑsona principis, vel astantiũ corpori eius. Cy.in l.quisq̃s.C.ad l.Iul.maiest.

Quarta quæstio.

Mutuans, vel donãs pecuniam hostibus principis incidit in crimen læsæ maiest.l.cuiuscunque.ff.ad l.Iul.maiest.

Quinta quæstio.

Rebellio subditorum nõ priuat dñm possessione ciuitatis,nisi eum,vel officiales suos expellerent de ciuitate,vel caperent, vel incarcerarent.l.1.§.penult. ff. de ui,& ui arm. & not.Bald.in repet.l.si aquam. C. de serui. & aqua. Nam si uiolenter expellitur,vel reuertens non admittatur, vel suspicatur repelli dñs perdat possessionem ciuitatis. l. 1. §.deijcitur.ff.de ui,& ui armata.l.clãm possidere.§.fin.ff.de acquir.possess. Et aduertẽdum est si princeps timore inimicoꝝ suoꝝ, vel hostium dimittat castrum, vel ciuitatem non perdit possessionem.l.licet.ff.de acquir. possess. dummodo hostes non occupauerint castrum illud.l.clãm possidere.§. fin. Itẽ qui capitur ab hostibus perdit possessionem reꝝ suarum, & etiam non captus amittit possessionẽm rerum suarum captaꝝ ab hostibus.l. denique.ff.ex quib.cau.maio. & Inn. in c.2. circa fin.de oper.no.nun. facit not. per Ioã. de Lign.in c.dilect.de capell.mo.

Sexta quæstio.

Qui frãgit scienter saluũ ꝯductũ, tenetur l. Iul.

l.Iul.maiest. Ang. in l.vtimur.ff.de sep.uio.& uide Bart. in l.3.in §.transf.ff.de sic.& nō debet dari saluus conductus cum alterius damno l.2.§. si quis à principe .ff. ne qs in loco pub.licet hoc male seruetur, & qs possit ɔcedere saluū ɔductum.vide Ang.in d.l.vtimur.

Septima quæstio.

Dānatus de crim.lęsæ maiest.potest appellare.gl.in l.Pant.§.rei.ff.de acq. hęred.

Octaua quæstio.

Tractatus & conspiratio contra principē potest probari per cōplices, & socius criminis.Bald.in l.quoniam liberi. C.de test.

Nona quæstio.

Facere ɔuenticulam de Papatu viuēte Papa est crimē lesæ maiest.no.in c.ven. de test. & Bal.in l.qm̄ liberi.C.de test.quod nota cōtra concilium non canonice congregatum.

Decima quæstio.

Vbicunque quis punitur vsque ad alterū gradum intellī de descendentibus à masculis non à fœminis.C.vbicūq;. de pœ. lib.6. & in crimine læsæ maiest.non puniunī ita filiæ sicut filij, quia mulieres non sunt ita audaces l.quisquis.C.ad l. Iul. maiest.

Vndecima quæstio.

Contra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ Rom. sine citatione ɔuenitur ad sniam fm Bald. in procem. feudorum.

Duodecima quæstio.

Ille dicitur facere cōtra statum principis, qui vult dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem.Bald.in l. 1. §.huius stud:j.ff.de iust. & iure.

Decimatertia quæstio.

Sola scientia punitur qn̄ maleficium est cōmittendum in personā eius,cuius est subditus,puta in ꝑsonā principis.Bar.in l.vtrii. ff.de parric.quod not. pro principibus cōtra subditos scientes proditiones.

Decimaquarta quæstio.

Propter publicam vtilitatē,puta ob bonū pacis reip.pōt concedi vt bona rebelliū empta restituantur,vidi opin.magnoꝝ Doct.al legātium Bart.in l.quæcunq;. C.de fide inst. & iur.hastę fisc.li.10.facit l.Lucius de euict.

Decimaquinta quæstio.

Pœna transiens in posteros non comprehendit lineam fœmineam.Et licet in crimine lęsæ maiestatis confiscantur omnia bona, tamen non confiscantur bona feudalia. Io. And.in c.quibusdam. de pœnis lib.6.

Decimasexta quæstio.

Conspiratio est cōfœderatio inter aliquos in prejudiciū principis,vel alterius.Io.And. in c.ex lib.de iud.& Io.de Im.in c.per.de iureiur. Et dn̄r tyrāni qui ꝑp partialitates ciuitatum faciūt se dn̄os l.nemo exterus.in fi. C.de iud.& j.q. 1.incipiūt,alias principatus.

Decimaseptima quæstio.

Filij rebellium ciuitatis,vel principis ɔcepti tp̄e rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis.Bal.in l.imp.la 2.ff.de statu ho.& ꝑdūt iura ciuilia.Bald.in l.1.C.de hæred.instit.

Decimaoctaua quæstio.

In crimine læsæ maiest. etiam hodie non seruantur bona filijs auct. bona damnatoꝝ. C.de bonis damnato.

Decimanona quæstio.

Iuribus dicentibus ꝙ punitur affectus, & si non sequatur effectus, est derogatum per generalem consuetudinem,nisi in crim.lęsæ maiest.& patrię oppugnaiæ. Ang.in l. fin.§. fin.ff. quod quisque iuris.

Vigesima quæstio.

Pęna l.q squis.C.ad l.Iul.maiest. hēt locū ēt in filio nāli tm̄,quia facere cōtra Imperatorē,vel Papā ēst ɔtra ius quasi nāle,q Imperator, & Papa est pater omniū fm Alber. in l.filium.ff.de his qui sunt sui, vel alie.iur.

Vigesimaprima quæstio.

Priuata inimicitia nō excusat à pœna rebellionis.Innoc.& Bald.in c.1 de off. deleg. licet Bar. teneat contrarium. in l. hostes .ff. de cap.cuius sententia videtur humanior.

Vigesimasecunda quęstio.

Licet quis efficiatur subditus ꝑp delictū l.1.C.vbi de crim.agi opor.non in taliter fit subditus vt cōmittat crimen læsæ maiest. fm Old. cons. 42.

Vigesimatertia quęstio.

Nullus priuilegiatus torquetur excep. in maiest.crimine.l.nullus.C.ad l.Iul.maiest.

Vigesimaquarta quæstio

In crim.lęsæ maiest. filius perdit legitimā fm Franc. Zabar. in clem. pastor. de re iud. qui alleg.Io.de Lign.ita tenere.

Vigesimaquinta quęstio.

Omnes ciues ciuitatum subditaꝝ principi non pn̄t dare altari principi tex. & ibi Ia. de Belui.in auth.de dt.ciui.§. aud. facit qd not.gl.in l.inuit.ff.de fideicomm.lib.

Vigesimasexta quæstio.

Corrūpēs imaginē quę fuit dicta ad infamiam

niam alicuius proditoris principis, puta qui suspensus pedibus, vel ad decus publicum, punitur in quingentis aureis. l. si quis, id qđ ff. de iurisd. om. iud. & ibi per Doct.

Vigesimaseptima quæstio.

In crim. læs. maie. admittit laicus ɔtra cler. pro testificādo, gl. in c. cū p. mācone l. de acc.

Vigesimaoctaua quæstio.

Rebellis, & ꝓditor est, q relinqt principem suū, & adhęret alteri. Bar. in extrauag. qin nu per. in ver. rebelles. & amittit iura sui princi pis. l. amissione. §. qui deficiūt. ff. de c. dim.

Vigesimanona quæstio.

Sicut p rebellionem ɔtra principē ꝑdunt priuilegia, ita ɔsuetudines priuilegiatæ. Bal. in extrauag. de pace Cōstantiæ in ver. habetis, & rebelles dñr esse q sunt in notoria ino bediētia gl. i l. si certaꝝ. ff. de mil. test. Ang. in l. 2. fi. ff. de iud. Et rebellio subditoꝝ nō priuat dñm poss. Bal. in l. si aq. C. de ser. in rep. & vide Bal. in l. 1. & ibi scr. psi. C. de ser. fug.

Trigesima quæstio.

Memoria damnatur post mortem in crimine læsæ maiest. §. per contrarium. inst. de hær. quæ ab intest. vbi gl.

Trigesimaprima quæstio.

Beneficium ecclesiast. filij non publicatur p p crim. lęs. maie. cōmissum à p̄re. gl. 56. d. c. statis ꝑuersum. & vide gl. in c. past. de re iud.

Trigesimasecunda quæstio.

Sententia nō facit quē desinere esse hæredē ipso iure. fallit in damnato q fecit contra remp. vel principem, gl. quæ incipit. & not. in l. & si fine. §. & si papinianus. ff. de min.

Trigesimatertia quæstio.

Qui est ꝓditor ɔtra Imperatorē nō amittit feudum quod habet ab ecclesia nisi p sententiā ecclesiæ. Bal. in l. 1. ff. de re. diui. 4. q.

Trigesimaquarta quæstio.

Licet crim. læs. ma. est. nō cadat nisi in subdito. clem. pastor. de re iu. tñ hostis dr̄ de om ni gente. Bald. in l. nihil. C. de manu. vind. & qualiter ꝓceditur in crim. læsæ maiest. vide tex. & Bar. in extrauag. ad reprimendam.

Trigesimaquinta quæstio.

Licet decreto ducis, vel regis caueatur, ꝙ bona facientis ɔtra statutum suū publicent, tñ filia debet hr̄e legitimam. l. quisquis. §. ad filiam. C. ad l. Iul. maiest. & consuluit Angel. consil. 307. quod est singulare verbum.

Trigesimasexta quæstio.

Barones facientes contra statum principis habent magis puniri alij quàm ciues. Bart. in l. 1. C. de cond. lib. 11.

Trigesimaseptima quæstio.

Omnis proditor perdit feudum. Iacob. de Belui. in c. 1. qui. mod. feud. amit. & ibi dixi.

Trigesimaoctaua quæstio.

Vassallus, vel subditus principis q inimicos ꝓmisit venire in territorio principis est ꝓditor. Bald. in l. 1. ff. de re. diuis. in q. 42.

Trigesimanona quæstio.

Pater nō pōt exhæredare filiū, qa sit ꝓditor patriæ, qa non est de causis insertis in §. causas. in auth. vt cū de appel. cogn. quē. §. vide. Aduerte tñ, qa non successibilis est, quia est ꝓditor patriæ l. 1. C. de hęr. inst. & not. in l. eius q. ff. de testa. facit l. minime. ff. de rel. & l. veluti ff. de iust. & iur. l. fallaciter. C. de abol.

Quadragesima quæstio.

Tenens castrū rebellatum cōtra remp. debet mori. Bal. per tex. in l. 1. C. de seditiosis. no. bene, & cadit ēt sub rub. de castellanis.

Quadragesimaprima quæstio.

Arma eius qui non potest stare in ciuitate propter proditionem patriæ debent destrui. Bart. in l. 2. ff. de ope. pub.

Quadragesimasecunda quæstio.

Speciale est in crimine hæresis, & lęsæ maiest. vt supueniente accusatore nō sileat inq sito, sm Ang. in l. ea quidem. C. de accus. no. ad limit. not. per Bart. in l. 3. ff. de adult.

Quadragesimatertia quæstio.

Proditor non potest esse testis secundum Bal. in cap. licet vniuersis. de testibus.

Quadragesimaquarta quæstio.

Speciale est in crimine læsæ maiestatis, vt iudex cogat accusatorem suam accusationē prosequi. l. fallaciter. C. de abol. secundum Ang. in l. accus. de accus.

Quadragesimaquinta quæstio.

Bona castri rebellis ciuitatis postea reconciliati, non intelliguntur restituta per solam reconciliationem, secundum Ang. in l. filio quem. ff. de lib. & posth.

Quadragesimasexta quæstio.

Si subditus principis conturbauerit principem non incidit in crimen læsæ maiest. sed aliter debet puniri. vide Andr. de Iser. in c. 1. §. 1. qui. mo. feu. amit.

Quadragesimaseptima questio.

In crim. læsæ maiest. ꝓceditur summariæ, de plano, sine strepitu, & figura iudicij. vide tex. in extrauag. ad repr. quem Bart. gloss.

Quadragesimaoctaua quæstio.

Aliud est quem esse rebellē imperij, aliud est quem esse in odium imperij. primum v3 rebellio est mortale, nec potest remitti nisi ex gratia. secundum est medicinale quod re mittitur purgata contumacia authen. item nulla cōmunitas .C. de episc. & cler. de quo plene per Bart. in extrauag ad reprim. in ver. bo rebelles. vbi plene.

Quadragesimanona quæstio.

Reuelantes secreta in damnum principis hostibus, capite puniūtur, ut l. omnes del §. expl ff. de re mil. sed reuelantes amico principis ex qua reuelatione est factus inimicus tenentur crimine læsæ maiest. l. cum dolo. ff. ad l. Iul maiest. alijs casibus reuelans in dānū principis punitur. fm l. 1. C. si quis Imp. maledixerit. vide And. de Iser. plene loquentem in c. 1. qu.bus mo. feud. amitt.

Quinquagesima quæstio.

Bona eorum qui expelluntur de ciuitate qn̄ est dissensio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari, quia nō hostes, neque in crim. lesæ maiest. inciderunt l. si qs ingenuam. § in ciuilib ff. de capt. sed reuersis debēt restitui bona fm Odof. & Alb. in auth. bona damnatorum. C. de bonis dam.

Quinquagesimaprima quæstio.

Veneti, vel alij si sint rebelles imperio pn̄t priuari libertate sua cum habeāt eam, vel ex priuilegijs Imperatoris, vel per patientiam eius, fm Bald. in c. sicut. de iureiur. forte hn̄t à Papa. & tunc rebelles Papę possunt priuari libertate sua ex ratione Bal.

Quinquagesimasecunda qō.

Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen lesæ maiest. l. 1. C. vt armorū vsus. lib 11. secus si contra alium tex. in l. nō dubito. ff. de capt. & not. Bald. in l. conuentionum, in recollectis. ff. de pact.

Quinquagesimatertia qō.

Proditorem principis debemus manifestare. l. Metrodoꝝ. § de pœn. And. de Iser. in c. 1. quę fuit prima cau. benef. amitt.

Quinquagesimaquarta qō.

Banniti Papę, vel Imperatoris perdūt patriā potestatē, secus si ab inferiore fm Ang. in l. si cum dotem §. si pater. ff. sol. matr.

Quinquagesimaquinta qō.

Iura quæ non transeunt nisi ad filios. nō confiscantur. l. insulam. in princ. vbi Bald. ff. sol. matr. Martinus Laudensis.

TRACTATVS

De crimine læsæ maiest. xij. quæst. distinctus, per Incertum Auctorem editus.

PRAEFATIO.

CVm solito speculationis gaudio mēs occuparetur, inter legendum nuper in manus excidit tract. in crim. læsæ maiest. nouiter editus qui 12. qōnum cōclu ditur examine. Hūc cum auidius ut nouitas faciebat aliquantisper lectitassem, primum optimi, aut horis, atque ueri I. C. præ se maiestatem ferre videbatur, sed dū exactius singula degustassem, visum fuit illius conclu siones non parum à iuris veritate dissonas, cuius cum super omnia qui censuraꝝ studio sus est maxime tutorem, atque defensorem esse deceat. l. vna. C. de ed. lib. toll. quamq̄; su per oia amanda legislator exclamat in l. ci ua. ff. de pd. & dem. & pulchre. Bal. in consil. diuino schismatis. quod posuit sup Rub. C. si qu.s aliquem testari prohibuerit, quid .n. veritate sanctius, qd diuinius? est .n. oibus rebus humanis anteferenda, nā qui veritatē sequtur, Deum sequit. vnde August. ad Casul. & hr̄ in can. quisqs. 11. q. 3. quisqs metu cuiuslibet ptātis veritatem occultat, iram Dei super se ꝓuocat, melius est pro veritate pati supplicium, q̄ pro adulatione beneficiū. Proinde suppressam veritatem maxima ei lucubratione ostentare, & illi aduersantes ꝯclusiones optimis ꝯfutare rōnibus, non parum boni viri offō ꝓducere duxi. Verū enimuero hanc suscipere prouinciam in tantumq̄; pelagus pedē referre maxime dissuadebat, qd M. Antonium hoiem quidem ingeniosum dicere solitum ferunt, se ideo nullā vnq oratione scripsisse, vt aliqn̄ opus esset quid a se nō esse dcm̄, posset id se negare dixisse, quo fit ut maximo oneri se suppositū intelligat, qui dicta sua scriptis demandat, tū infinitis censoribus se submittat necesse sit, sed cū inter hæc alier caret veritatis amore victus, cē foꝝ non veritas sniam manum porrexi cala mo pro clipeo, his q male sentient obijciens q Hieron. dicit in ꝓlogo super Iob. si aut fi- scellā &c. & qd' idē tradit in ꝓlogo sup Esd. pleriq; in publico detrahūt &c. & q̄ traduni in c. inter uerba, in fi. 11. q. 3. itaque tractatū alium

alium in mã in quo singulæ auctoris qõnes ad vtranq; partem examinenẽ, & tandẽ suis ꝯfutatis argumẽtis, vera sequatẽ ꝯclo, edere, & editũ in lucẽ mittere statuti, in quo si quid ꝑperã dcm̃ fuerit, negare.n.nõ possum quin pleraq; dicã q̃ iusta rephensione digna videbunẽ, vt verbis vtar Aug. in lib. retractat. & recitanẽ in c.negare.9.dist. correctorẽ beneuolũ patiẽter sustinebo, si vero aliqd subtilr̃, vel acute dcm̃ reperiaẽ, id totũ bonitati, atq; clementiæ D.N.Iesu Xp̃i, atque eius Virginis Matris attribuaẽ. Porrò lectorẽ rogo ne prius iudicet, q̃ totum perlegerit. nã.in plerisq; qõnibus leuiora ꝑmittentur fundamẽta q vero vrgentiora sunt in calce ponẽtur.

1 *Bona rei in crimine læsæ maiest. ipso iure an confiscentur.*
2 *Synodus tota sapientiæ legalis adesse dicebatur, cum Dynus aliquam decideret quæstionem.*
3 *Effectus consurgit fortior dispositione legis cum hominis concurrente contractu.*
4 *Feudum ea conceditur conditione, vt vasallo feloniam committente resoluatur.*
5 *Statutum in vno æquiparatorum in altero locum habet.*
6 *Priuationis pœnam si ipso iure impositam nõ cõstet, interpretatio fit vt in ea requiratur sñia.*
Cognitio causæ requiritur in feudi priuatione.
7 *Reus læsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit.*
8 *Feudum ob crimen læsæ maiestatis ipso iure non reuertitur ad dominum.*
Iudicare potest iudex contra communem opinionem, casum legis non habentium.
9 *Feudum ipso iure ob feloniam non reuertitur ad dominum, culpa per sñiam nondum conuicta.*
Deus ex conuentione sua obligari possit.
10 *Contractus quidam in feudo esse cẽsetur, ex quo vltro, citroq; obligatio nascitur.*
11 *Consuetudo in principem disponens ipso principe maior est.*
12 *Princeps supremus vasallum feudo priuare nequit, nisi per sententiam culpa conuicta.*
13 *Regulam pro se habens, intentionem fundatam habere dicitur.*
Regulis iuris tenaciter inhærendum.
14 *Interpretatio extensiua non fit in æquiparatis, nisi æquiparatio per modum regulæ facta sit.*
Extensio passiua æquiparatorum locum non habent in pœnis ipso iure impositis.
15 *Ius vtrunque in suo debet obseruari foro.*
26 *Auctoritas dicentis non est attendenda, sed ratio potius.*
Bartolus legistarum Idolum.
17 *Bona delinquentis vasalli, an applicentur fisco ipso iure, & hoc specialiter.*
18 *Causæ duæ lucratiuæ in confiscatione ob delictũ non possunt concurrere.*
19 *Dominiũ eiusdẽ rei ex pluribus causis eodẽ, vel diuersis tpibus cõcurrẽtibus quæri non potest.*
Pœna priuationis nunquam ipso iure imponitur nisi in casibus à iure expressis.
20 *Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuãdum vasallum feudo nisi culpa conuicta.*
21 *Extensio in correctorijs nullo modo fienda, etiã ex identitate rationis.*
22 *Sententia requiritur ad feudi priuationem, etiã delicto existente notorio.*
Notorium pro sententia non habetur.
23 *Episcopus notorius homicida nõ deponitur absque sententia.*
24 *Iudex de notorio crimine non potest condẽnare, absque præcedenti citatione.*
25 *Confessio non sufficit, vbi scientia requiritur in pœnis executionem secum trahentibus.*

QVAESTIO I.

ET quidẽ prima qõ q̃ in hac mã poniẽ est, num vз in crimine lęsæ maiest. bona rei ipso iure fisco applicenẽ, vel an sñia necessaria sit. Et concluditur ꝑ auctorẽ
1 tractatus † ꝙ in crimine læsæ maiest. ipso iure bona confiscanẽ, nec opus est altera sñia. Et allegat al. quos auctores ita tenuisse. & vltra eos præmissam ꝯclusionẽ firmant Arch. & Io. An. in nouel. in c. felicis, de pęnis, in 6. vbi dicunt bona cõmittentis crimẽ læsę maiest. effici ipso facto fisci, sicut bona ingrediẽtis religionem efficiuntur monasterij, & idẽ etiam tenuit Salyc. Bonoñ. in l. fin. C. de bo. proscrip. vbi dicit ꝙ in crimine læsæ maiest. ipso facto bona cõmittentis fisco applicanẽ. & vr̃ probare tex. in d. l. quisquis, ibi omnib. bonis fisco nostro additis, quę verba cũ ponantur in ptõ, non vr̃ opus altera sñia, ut tradit expresse Bart. in l. 1. ff. ad l. Iul. de ui priuata, ubi facit dr̃iam, an dicatur bona sint publicata, vel publicentur, vt primo casu ipso facto cõmittantur, & nimirum qa multa alia sunt specialia in hoc crimine, ut gñalr̃, crimen exceptum dicatur, vt tradit signanter Lud. de Roma. in l. si quis in graui. §. hi

quo q; ff. ad Syll. & q dam Mod. in l. de mino re. ad princi. ff. de qõ. & cum pmissam sniam tenuerit Dyn. de Mugello quem allegat auctor. cuius quanta sit auctoritas pulchre de eo cõmemorat Cy. in l. vnica. C. de senten. q
2 p eo qd interest pferunt. tqp qn Dy. decide bat aliquam qõnem dicebatur adesse tota sy nodus legalis sapientiæ. tenuerit et Io. And. in duobus locis à cuius opinione tanq̃ à fun damento iuris non esse recedẽdũ bellissime Bal. inq t in c. cũ olim de re iud. fuit. n. tempo ribus suis lumẽ mũdi, meruitq; hac salutatio ne põtificali decorari, bñ veneris q lux mun di cognominaris, vt refert Ant. de Prato veteri in pludijs ad repert. Bart. tenuit Arch. Paul. de Cast. & Saly. vr̃ hęc opino cõior qua re amplectẽda in causam decisionibus l. vna. ibi, sane apud veteres crebior & c. ff. de off. cõsulis, & in c. in canonicis scripturis. 19. dist. Bald. pulchre in l. fi. C. de pœna iud. q male. iud. cũ plerisq; similibus vulgarib. & presertim in feudo non vr̃ hr̃e dubitationẽ, vt tenuit Bal. & Card. Alex. in locis allegatis per tractatus. & sequit nouissime Fran. Cur. in suo egregio opere feudo. in 4. parte. in 3. re gula. in 4. dubitatione. Et ad cõfirmationem
3 huius opinionis vltra pmissa adduco † qp vbi cõcurrit dispositio legis, & cõtractus hois tunc fortior effectus resultat. vt eo casu et casibus pmissis, qp alias pmitteret, phibeat, & econ tra vt pbat tex. in §. sanctissimas. in auth. de aliena. & emphy. quem põderat Ang. Imo. Alex. & Mod. in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1. Bal. in l. quoties. C. de fideicom. & i l. 1. C. de pac. & põderauit ante eos gl. in c. vers. de cõd. appos. & in simili qp dispositio hois cõcurrẽs cũ dispõne legis fortiorẽ effectũ reddat facit gl. in §. oportet. in auth. de iud. colla. 6. & gl. quã ibi summę no. Ang. in auth. de ex h. b. & introducen. reis ad prin. coll. 5. & gl. in l. si mulier. §. si q s rem. ff. de leg. 3. qd tradit Bar. in l. 2. §. fi. ff. de vsuc. p empto. Bald. in l. 2. C. de vsucap. q̃ pro liber. Panor. in c. pastor. de appel. cum si. In qbus locis cõiter cõcluditur ex concursu dispõnis legis, & hois fortiorem debere induci effectum, & semper hois dispõnem aliq d vltra debere addere ad dispõnem legis. Quia in proposita qõne. s. in feudo extat primum dispositio legis, ciui lis, q̃ vult bona cõmittentis in maiestatẽ in
4 principis cõfiscari. † extat secũdo lex cõtractus feudalis, & sic dispositio hois, ex qua feudum sub hac cõdõne datum vr̃, si vasallus fidelis sit, vt secuta felonia fiat resolutio, vt infra di cet. ergo nimirũ si illa lex cõtractus cõiuncta cũ l. scripta debeat operari vt ipso iure feudũ eo casu reuertat. vbi alias snia esset necessaria. & cũ Bal. q hãc sniam tenuit, nõ habeat cõtradicẽtẽ, nõ vr̃ ab eius opinione in practica discedendũ vt tradit Raph. Fulg. cõsil. 26. & dicit Alex. in l. 2. in prin. col. 4. vers. in pra ctica tñ tene mẽti. ff. de vulg. qp magna est au ctoritas Bal. vbi non hẽt cõtradicentem. fuit enim virtus iuris nostri. sm Lud. de Ro. cons. 480. incip. in casu proposito. & de eo in plerisq; consilijs mirabiliter exclamat eius ger manus Ang. Et presertim, qa vt dicit auctor tractatus, in crimine hæresis, qp æq parat cri mini læsæ maiestatis, vt ipse in sequentibus pluribus cõprobat fundamẽtis, ita p ius canonicũ statutũ fuit, & in ęq parans p legẽ an tiquã hẽt locũ interpretatio passiua. allegat duas gl. satis vulgares, sed in terminis me lius facit gl. vulg. in c. si postquã. §. fi. de elec. lib. 6 gl. in l. 2. C. de cura. furio. & late tradit Alex. in l. Cẽturio. ff. de vulg. vbi p gl. alleg.
5 † & alia iura p quadrata cõclusione firmat, qd statuit in vno æq paratorũ hr̃e locum in reli quo et si mã sit exorbitans à regulari dispõ ne, vt in pręmissa qõne. & melius adhuc facit singula. tex. in l. his solis de reuo. dona. vbi pbat pũctualiter fieri extẽsionẽ pęnæ priua tionis ipso iure de casu ad casum pp illorũ æq parationem quod procedere vr̃ et si lex esset odiosa, & vteretur dictione exclusiua tm̃ gl. sing. qua ibi summe. Saly. no. in l. fi. C. de reuo. dona. Mod. Pap. in auth. nõ licet. C. de lib. præt. vel ex hær. & not. Ang. in l. lege Corn. ff. de iniur. cũ si. & facit et optime c. cũ dilecta. de cõfir. vtili vel inut. vbi pbat qp et in exceptis potest fieri extensio pp æquiparationem. & ideo licet casus. c. cum sin. sit exceptus à communi regula propter æquiparationẽ, põt extendi ad casus similes.

Sed hisce oibus nõ obstãtib. in secreto, & veritate iuris, cõtraria cõclusio tenenda est, & p eius fundamento adducuntur tres regulę
6 quadratæ iuris. prima gñalis † qp videlicet vbi nõ apparet expresse pęnã priuationis ip so iure impositã, semp interpretatio fit, vt in ipsa priuationis pęna imponẽda, requirat snia & nõ fiat ipso iure, vt tradit gl. in c. qcunq; in verbo innodetur de hæreti. lib. 6. gl. in c. in penis. de reg. iur. eo. lib. & in c. cupiẽtes. §. si vero,

si vero, in verbo, pventus. de elec. eod. lib. la te Mod. Canō. in c. si diligenti. de fo. cōpe. & formalius Bal. in auth. qui semel. C. quo, & qñ iud. vbi dicit q lex in dubio nō dr̄ dānare quē ipso iure, sed p sniam iudicis l. 1. §. ca lūniatores. ff. ad turp. subijciens, & fortius q vbi lex disponit quē priuari cā cognita priuationis, et si lex diceret priuari ipso iure. rñ semp reqrit priuatiua snia, arg. l. de qua re. ff. de iud. & sine dubio in ista priuatione feu di reqrit causæ cognitio. c. 1. de feudo sine culpa nō amit. cū si. & sequit in terminis ,p prijs pr̄ veritatis. Alex. ɔs. 124. incip. omissis superfluis. col. 2. vol. 1. & nouissime Ias. in l. 3. §. pe. ff. q quisq; iuris in alium statue. & in ɔfiscatione q nō fiat ipso iure sed p sniam tradit textualiter in l. aufertur. §. in reatu. ff. de iur. fis. cum suis concor. prout late deducunt Doct. in l. post cōtractum. ff. de dona.

7 Secūda, & spālis regula est † q in crim. læsæ maiest. ipso iure reus nō pdit dñm bonoꝝ, licet statim interdicat ei à lege administratio, & iō antequā bona ex eo delicto cēseant fisco qsita, opus est snia. tex. est rotūdus in l. qsitū. ff. q, & à qbus manumis. lib. q nō pōt calumniari qa punctualiter loqtur, q ante sniam reus pduellionis remanet dñs bonorum. Aduerte, q illa lex qsitum dicit in rōne dubitationis qm dñs est, tñ postea decidit dñm qui commisit crim. læsæ maiest. non posse manumittere, quod posset si esset dñs, saltem fauore libertatis, q est valde fauorabilis. l. libertas. ff. de reg. iur. iō ille tex. nō bñ pbat, nec est formalis vt dicit auctor. Imò habes q post cōmissū crimē bona à fisco vēdicant. l. eoꝝ. & l. fi. ff. ad l. Iul. maiest. Ideo fiscus erat dñs ēt ante sniam, adeo q hr̄ ratio fructuum à die commissi criminis. glos. sing. in auth. de incest. nup. i vers. imminere. coll. 2. quā Bal. pōderat in marga. in ver. priuatio. & vide Barb. cōs. 70. vbi Christus. col. 18. & seq. in 4. vol. alia vide q addidi ad d. l. qui sqs. P. Rebuffus. Et p illū tex. firmat Bar. in locis allegatis p auctorem. & idem Bar. in l. post ɔtractum. ff. de donat. dū alle. dic. l. qsitum, allegātur ēt alia iura. l. fi. C. ad l. Iuliā maiest. in verbo. punitus, & ibi firmant formalr̄ Cy. & Bart. expresse in d. l. qsquis. Ioā. de Imo. & alij in d. l. post ɔtractum, & cōiter Doct. in l. ex iudicioꝝ. ff. de publ. iud. Ang. Are. ēt prædictam conclusionem firmat in tractatu maleficioꝝ sup gl. tu hai tradito la tua patria. & idē sentit Maria. de Senis. in ɔs. 22. in 1. vol. hanc ɔclusionem formalr̄, & p li

8 teras grossas firmat ēt in feudo, q pp crimē læsæ maiest. ipso iure non reuertatur. Card. Flor. in consil. 128. incip. in qōne quæ vertitur inter Andr. 1. col. ad fin. & seq. & est communior snia, licet præfatus auctor voluerit contrarium asserere, & licet non habe remus Doct. firmantem hanc opin. tñ tex. in d. l. quesitum. est ineuitabilis. & ideo super flua est disputatio, & oīs dubitatio ex quo ha bemus text. vt dicit Bald. in l. cū antiqoribus. C. de iure delib. & facit l. ancillæ. C. de fur. & ppea alibi dicit idem Bald. in quodā suo consil. incip. præponitur. in 2. vol. q in causarum decisionibus non per varias opiniones scribentiū, sed p sillicatas vias textū incedēdum est, vnde idem Bald. in c. 1. §. iud. de pace iur. firm. admonet iudices ne in dubio a tex. & à regula recedant, & ideo ēt contra cōem opinionem permissum est iudicare si illa non habet casum legis, ita Ant. de Butr. in c. tua nos col. 2. de vsur. refert, & sequitur Barb. consil. 10. vol. 2. & cum per legem ciuilem ita decisum sit fm illam feudalis mate ria cum contrarium per feudales consuetudines nō reperiat cautū regulari debet. tex. singularis. in c. 1. in fi. de feu. cogn. Quia pquirantur oēs feudales ɔstōnes, non reperietur tex. qui decidat ɔtrarium ergo lege ciuili vtēdum est, fm quam, vt prædixi, in crimine læsæ maiest. est expressum reum perduellionis ante sniam bonorum suoꝝ retinere dñium.

9 Tertia regula in materia feudali traditur † q videlicet feudum pp feloniam cōmissam non reuertitur ipso iure ad dñm nisi conuicta culpa per sniam. c. 1 in princ. & §. si vasallus. si de feud. fuerit controuer. inter dom. & agnat. vasal. & in c. 1. de feudo sine culpa nō amitten. non. n. pōt diuestire vasallum suum ēt Imperator, & Rex qcunque, nisi causa cognita, & conuicta culpa, quia licet principi Deus subiecerit leges, & tributa, non tñ sub iecit ei ɔuentiones, & ɔsuetudines feudales qbus ligatur. & ita pulchre Bald. inquit, in c. 1. de nat. feu. per tex. ibi. & idem Bald. in l. princeps. ff. de leg. & in c. 1. de proba. nā, & Deus ex ɔuenti one obligarei: vt idem Bald. inqt. in l. 1. ff. de pact. & ideo Panor. in c. q in ecclesiaꝝ, de const. dicit q non credit verbis principis attestantis feudatarium delictū fecisse pp quod priuandus est, quia si id dice-

remus facile posset euacuare oẽm ꝯtractum cum eo firmatum. qđ esset ꝯtra.l.Cæs.ff.de
10 publ. † in feudo.n. est qdam contractus in quo vltro citroq; nascit obligatio. c.de forma.22.q.5.& l.liber hõ.ff.de verb.obl.& qa de nã feudi est vt non auferat nisi cũ causæ cognitione d. c. 1. de feudo sine culpa non amit.fm Panor.in d.c.q in ecclesiaꝶ,cũ quo ibi Mod.transeunt.& idẽ tradit in apostillis suis in cle.pastoralis.de re iud. in fi. & Lud. Rom.cons.352.incip. q̃ritur primo,ad fi. iõ Bald.signanter dicit.in c.1.de nã feu.ꝙ princeps non põt infringere feuda quę ꝯcessit nisi conuicta culpa, & ꝙ ꝯsuetudo in hoc dat nãm,& eam assignat ꝯtractibus feudalibus. &ideo refert de Imperatore Fed.I.q fecerat cõe Papiæ comitẽ in certis castris ꝙ nec ipse nec eius successor pñt diuestire vasallũ nisi ꝯuicta culpa,& ideo signanter dixit Bal.in auth.oẽs peregrini. C. cõm. de succes. ꝙ ex quo ꝯsuetudo feudoꝶ dictat ꝙ princeps nõ possit priuare vasallos nisi prius ꝑ pares iudicent indigni.certe non poterit Imperator statuere ꝯtrariũ, & quasi abusiuas facere di-
11 gnitates.† qa ꝯsuetudo q̃ disponit in ipsum principẽ maior est ipso principe.Idẽ Bal.i c. 1.§.1.vers. q̃ro nunqd,de noua forma fidel. vbi ẽt dicit ꝙ ꝯsuetudo feudoꝶ censetur ius nãle,& elegantius Bal.in c.1.§.qa vidimus. ver.q̃ro nunqd Imperator.in tit.q feu. dare poss.decidit post gl.ꝙ Imperator nõ põt diuestire vasallum nisi ꝯuicta culpa;assignat rõnem,qa bonæ,& nãles consuetudines ligãt principes;quia potentius est ius nãle q̃ principatus,& qa in ore principis firmior debet esse veritas,alleg.in lib. Esdrę. & qa non decet principem reuocare suũ beneficiũ.ex q-
12 bus resultat firma ꝯclusio,ꝙ nec † princeps supremus in mã feudali cõmissa felonia põt vasallũ feudo priuare nisi per sniam conuicta culpa, & hoc ꝑꝑ legem contractus, qua ipse ligatur,& vltra traditur ꝓ regula,ꝙ vbicunque in feudis fit mẽtio de amissione feudi ꝑꝑ feloniam,intelligit culpa conuicta, & in iudiciario ordine,&nõ aliter.ita signãter Bal.in c.cęteꝶ.de iud.Idẽ Doc.in §.quicunque,de pace tenen.ꝑ tex.ibi.refert,& sequtur Ioan.Baptista de S.Seuer.in rep. c.1. de feu. cogniti.qđ indubitanter ꝓcedit respectu agnatoꝶ, qa illi nunquam priuant nisi per sniam probata,& conuicta culpa. ita signanter Bald.dicit.in c.1.§.nulla. ꝑ quos fiat inuestit. vbi dicit vnum qđ est magis singulare,quod ad priuationem feudi reqratur exautoratio de inuestiendo, vt si ꝑ annuliũ fuerit inuestitus,deannulet;sicut in clerico ante quã possit puniri ꝑ secularẽ iudicẽ, degradatio,&in milite exautoratio,qa opus est actu retro simili.alleg.l.ab emptione.ff.de pac.cũ simil. quod expressius firmat, & exclamat Ioan.Bapt.in suo cõmen.d.c.1.de feu.cogn. ex quo sequit ꝙ antequam deinuestiatur vasallus nõ censetur feudũ reuersum ad dñm.

Succedit nunc, ꝙ cũ habeamus tres regulas quadratas iuris ꝓlibatas quæ ẽt loquunt in Imperatore qñ felonia contra eum commissa est,habemus intentionem fundatã. vt tradit gl. ordinaria in rub. de reg. iur. in 6. Bar.in l.quoties.ff.q satisd.cog.& i l.2. col. 2.ad fi.ff.si qs in ius voc.non ierit. Bal.in c. 1.col.3.de alie.iud.mut.cau.facta.Panor. in rub.extra vt lite non ꝯt.& bñ ꝓbat tex.in l. suus quoq;.ver.puto.ff.de hære.inst. & in c. venerabilibus.§.fi.vers. põt quoq;. de sentẽ. excom.lib.6.qbus iuribus trita est doctrina
13 † ꝙ habens ꝓ se regulã dr intentionem hẽre fundatã, adeo qđ dicens aliquem casum excipi à regula teneretur ꝓse illum probare, &hoc est qđ dicebat Spec.in ti.de off.iud.§. 8.vers.5. qđ stare oĩno debemus regulæ qñ casus aliter non reperit exceptuatus,& ꝑpterea signãter dicit Io.And.in c.salubriter de vsu. ꝙ nũquã à regula textuali debet discedi ꝑ aliquam exceptionẽ nisi expresse ostendat tex.pro limitatione regulæ. & probatur formalr in c.2.de coniugio leproso.&in c.sane. 15.q.3. vñ regulæ tenaciter inhærendũ est, sicut Bononiẽses adhærẽt carocio.ita gl.singularis licet vulg.in l.oĩa diffinitio.ff.de reg. iur.& Bal.in c.1.§.iudices,de pace iur.firad moneo,inqt vos iudices ne i dubio à tex.& à regula recedatis.& idẽ Bal.in l.1.C.de sac. san.eccl.in vers.sed q̃ro qd in deportato.&i l.si tut.C.de seruo pigno.dato manumisso dicit ꝙ tenaciter regulis inhærere debemus,nisi aliqd spãliter,&expresse inueniat.&idẽ Salyc.in l.si hoiem.ff.mandati.vbi inuehit ꝯtra dimittentes regulas. nisi ꝓ limitatione habeãt tex.& iõ cum Bal. voluerit fine tex formare exceptionem crim.læsæ maiest.retorquendum est in eum,qđ ipse dicit de gl.in l. reipublicæ. ff. ex qbus causis maio. qđ ipse loquit ex capite suo,qa fine lege. & iõ Ant. de But.de Bal.dicit in c.ꝯsultationibus.de iure

re patr. ꝙ plerũq; dicta Bal. caret neruo rõ-
nis. & legis, & iõ nõ eſt illis multũ adhęrẽdũ.
preſertim cũ ipſe dicat expreſſe ↄtra tex. for
males iuris, & ẽt vt per pmiſſa patet, ꝙ aliter
ſenſit in multis locis. & i effectu iſta eſt vera,
& indubitata ↄcluſio, q̃dquid dixerit auctor
tractatus, ſalua pace dixerimus. Nec obſtãt
fundamẽta q̃ q ↄtraria parte fuerũt adducta.
Et primo dum allegat̃ capitulum, cum fin de
14 hæreticis. † Rñdetur ꝙ anteq̃ in æq paratis
paſſiua extẽſio locum habeat, reqrit ꝙ æq-
paratio ſit facta p modũ regulę. ita tradit ele
ganter Matthæus de matheſi. in tractatu ex
tẽſionis, quẽ ſequit̃ Aret. in §. ius ciuile, inſt.
de iure nãli gentium vel ciui. Decius nouiſſi
me in c. trãslato. de ↄſt. Or vt infra dicet̃ cri
men læſæ maieſt. & hæreſis non æq parant̃ p
modũ regulę. Secundo rñdetur, & perempto
rie ꝙ in pœnis q̃ imponunt̃ ipſo iure, illa ex
tenſio paſſiua æq paratoꝝ non hẽt locum ẽt
pp identitatem rõnis. ita ſignanter voluit
Ioan. And. in regula odia, de reg. iur. in 6. fir
mat, & ſequit̃ Baid. in l. de q̃bus. 6. col. ff. de
leg. & expreſſe in crim. læſæ maieſt. tradit
Soc. conſ. 275. incip. in cauſa fratrum ad fi. 5.
col in 2. parte. Tertio rñdetur q̃d deberet eſ
ſe æqparatio facta per oĩa, ita ꝙ oĩno eadẽ
militaret rõ, antequã fiat extenſio pœnę, ita
gl. not. in c. 1. in verbo. ſane, de voto in 6. &
in c. ↄſtitutus, in verſ. ꝓrogamus. de reg. eo.
lib. & firmat expreſſe in hoc crimine Soc. in
ↄſil. allegan. ſed vt infra dicet̃ nõ eſt æq para
tio p oĩa inter hæc duo crimina, ſed eſt lon
gũ diſcrimẽ. igit̃, &c. Quarto, & perẽptorie
q̃a ſpãliter ↄtrarium reperitur deciſum per
ius ciuile in d. l. q̃litum, q̃ loquitur in caſu in
15 diuiduo. † & ſic vtrunq; ius debet obſeruari
in foro ſuo, nec. n. ius canonicũ ẽt expreſſe
legem ciuilẽ corrigere poſſet. niſi in ↄcernẽti
bus foꝝ aię, vt late tradit̃ in c. fi. de pſcrip. p
gl. in regula poſſeſſor. de reg. iur. in 6. gl. in c.
2. de arb. in 6. Doct. cõiter in c. cum eſſes, de
teſtam. Nec obſtat c. primũ de noui ope. nũc
vbi tradit̃ ꝙ ius ciuile dubiũ p ius canonicũ
declarat̃. nã minor deficit, q̃a cũ habeamus
caſum legis rotũdũ, q̃ non reperit̃ aliquate-
nus correcta p aliam legẽ nouã, non eſt du-
biũ, & hoc eſt q̃d dicit gl. ſingularis in auth.
de non eligendo ſecundo nubentes. §. 1. col.
2. q̃ dicit ꝙ ſuperuacuo dubitabat Impera-
tor, cũ eſſet caſus legis alleg. l. ancillæ. C. de
fur. quare ſublatũ eſt fundamẽtũ principale
auctoris in hac mã. Nec obſtat auctoritas
Io. And. & alioꝝ, q̃a dicendũ eſt cũ Aug. in
cano. ego ſolis 9. diſt. & c. Et cũ tex. in §. ſed
neq; ex multitudine auctoꝝ l. 1. C. de veter.
16 iure enuclean. † & q̃a in dicẽtę nõ auctoritas
ſed rõ põderãda eſt vt dicit Hiero. ſup Hiere
miam, & ꝓbat̃ in cano. ſin 19. diſt. vñ dicit
Card. in conſ. 78. ꝙ nunquã Io. And. voluit
in opinione cedere niſi inquãtũ vrgebat rõ.
& habemus ↄtra eũ auctoritatẽ Bart. q̃ non
eſt minoris põderis, imò lõge maioris in fo
ro Cæſ. in quo eius opinio vt idolum ſolet
adorari vt refert pulchre Bal. de eo. & Rap.
Cuma. in auth. niſi breuiores. C. de ſent. ex
breuiculo recitãdis & dicit Ang. ↄſ. 204. ꝙ tre
mẽs aderet dicere ↄtra opin. Bar. cũ fuerit lu
cerna, & ſpeculũ iuris, & refert Ioan. Bapt. de
S. Seuerino in tract. de modo ſtudẽdi ꝙ opi
Bar. in foro deficiẽtibus legibus obſeruat̃ ꝓ
textu, & multa de eo commemorat Fran. de
Curte in ↄſ. 56. col. 4. quę opinio melius eſt
fundata, quã ẽt tenuit Bal. vt dixi, q̃ non eſt
modicæ auctoritatis: tenuerũt ẽt plures alij
Doct. legiſtæ ſupradicti, ita vt cõior ſit, q̃bus
magis ſtãdũ eſt in prato Cæſaris, & in his q̃
ſunt iuris ciuilis argu. gl. ſingularis in cano.
vt veteꝝ 9. diſt. & expreſſe Philip. Dec. i c. 1.
de ↄſt. dicit p illã gl. ꝙ magis opin. Bar. in iu
re ciuili ſtãdũ eſt q̃ opinioni. Ioan. Andr. &
17 econtra. Ad ſm fundamẽtũ † q̃d videlicet in
feudo ſit ſpãle vt bona vaſalli cõmittẽtis ipo
iure applicent̃ fiſco, eo, q̃a dupliciter princi
pis pſona offendit̃, & q̃a facilius auſert dñiũ
vtile q̃ directũ, eo, ꝙ q̃libet res facile ad pri
męuã nãm redeat, rñdetur ꝙ iſtud fundamẽ
tum eſt valde debile, primo, q̃a ꝓ iſta limita
tione nõ allegat̃ aliq̃s tex. expreſſus, nec ĩ ſi
mili, q̃d tñ eſſet neceſſarium attẽto ꝙ habe-
mus regulas in ↄtrarium. Secundo dñs feu-
di eſt opus ꝙ deligat ex qua cã velit feudum
acq̃rere. nã reſpectu fiſci pœna dr̃ cã lucrati
ua. pariter reuerſio feudi reſpectu dñi feuda
lis, licet pp vltionem iniuriæ reuertatur ad
dñm, quia nihil ſibi abeſt de pœna, q̃d dica-
tur eſſe cauſa lucratiua, ꝓbat̃ in l. multaꝝ,
ibi cõpendia de modo multaꝝ. C. & ex rõ-
ne legis in ſumma. & l. q̃d placuit, de iure fi
ſci. ff. & in rub. C. de pę. fiſcalib. creditores p-
ferri. lib. 10. & eſt tex. in auth. de nup. §. ſi ve
ro altera colla. 4. in reuerſione autem feudi
ad dñm licet non ꝓprie cauſa lucratiua dica
tur, dr̃ tñ quaſi lucratiua, vt dicimus in actio

ne nouali.l.apud.Celsum.§.si quis aût.ff.de doli mali,& metus exceptione q oino. vt ibi
18 tradit.æquiparatę causę lucratiuę.† Quia succedit in delictis duas causas lucratiuas in cõfiscatione concurrere non posse, vt expresse tradit Bart.in l.Mæuius.§.duo℞ testamẽtis. de le.2.& pp̃ea licet duplex qualitas concurrens in psona offensa delictum aggrauare videat, qđ & ex lege feudi,& ex lege ciuili puniri põt,tñ qa illa duplex qualitas nõ reponit delictũ in diuersis speciebus,& vbi ita est set vna lege duntaxat,cum ex vtraque executio quantum ad priuationem feudi fieri nõ possit,agendũ est iuxta tradita in l.senatus. ff.de acc.vbi Bar.& in l.nunq̃ plura.ff.de priua.delictis,&in l.si gemina.ff.arb.fur.cesar. Sal.plene in l.q.de crim. C. q acc.non pos. Bal.in l.q. sepul.C.de sepul.viol.vbi dicit qđ duplici lege pœna in executione imponi nõ põt.alleg.l.ptor edixit.§.1.ff.de iniur. & idẽ tradunt cõiter scrib.in l.quicũque. C.de ser. fugi.&coadiuuat ex regula tradita in l.in numerationibus.ff.de sol.& in l.3.§.ex plurib.
19 ff.de acq.pos.vbi traditur † q ex plurib.causis eodem vel diuersis tpibus cõcurrentibus dñium eiusdem rei quæri nõ põt,& psertim in causis lucratiuis qua℞ ,phibitus est cõcursus l.inter stipulantẽ.§.pen.ff.de ver.obl.vbi late Doc.q alleg.concor. & sic cõcluditur q necesse est ex altera duntaxat,& non ex vtraque coniuncta inferri debere ad perditionẽ, &cõfiscationẽ bono℞ feudaliũ.Or quęlibet causa separata,vt dictũ est,illud non operat. igit,&c.imò,& si vtraq; cõcurrere posset,nõ reperit iure cautũ,q cõcursus duplicis causæ operet priuationẽ dñij ipso iure,&pœna priuationis ipso iure nunq̃ imponitur nisi in casibus à iure expressis.ita tex.formalis ad ppositum in auth.de nõ eligendo secundo nubentes.§.cũ igit,ver.si aũt non valuerit,ibi, nec quælibet est lex aliquid tale dices,cól.2. quẽ ponderat Bal.in auth.ex testamento.C. de secun.nup.& bonus text.in l.& si q s.§.diuus aũt.ff.de religi.& sum.fune.gl.quam ibi
20 Pan.dicit singularẽ in c.fi.de iure patro.† & multa cõgerit Mod.in c.qrelã,de iureiur. q videri possunt. imò placet retorquere fundamẽtũ adductũ p auctorẽ ꝯtra eũ,nã dũ ipse se fundat in l.contractus feudalis,illa (vt supra pluribus rõnibus cõprobaũ est)operat, vt dñs sit obligatus vasallo ad nõ disuestiendũ,nisi culpa ꝯuicta, & maiorẽ causæ cognitionẽ adhibere teneat p p legẽ ꝯtractus feudalis cui subijcit,& sic anteq ad eã priuationẽ deueniat,ad causæ cognitionẽ adhibendã maiori vinculo est astrictus, vt supra late dictũ fuit,et in Imperatore ꝯtra quẽ nõ est dubiũ quin q s incurrat lęsę maiest.crimẽ.Nec obstant iura q vltra auctorẽ supra deduxi,q videlicet in pœna priuationis fit extẽsio pp rõnis identitatẽ,nã,vt supra dictum est,hoc non habet locum in pęna priuationis q ipso iure imponit.& iura alegata loquunt in reuocatione donationis,q sit p viã actionis tñ, ẽt qa non militat, vt in sequentibus dicet, oino eadem rõ in vtroque crimine, hæresis videlicet,& læsæ maiest. cum longe grauius sit diuina,q humanam offendere maiestatẽ, vt infra subijciet,tum ẽt quia induceret correctio.l.quæsitũ.& in correctorijs ẽt ex iden
21 titate rõnis non debet † fieri extensio.gl. in auct.quas actiones.C.de sacrosan. eccl. late Doct.in l.si constante,ad princ.ff.sol.mat.& facit gl.in c.cupientes.§.qđ si p 20.de elect. lib.6.cũ similibus. Non obstat pariter aliud fundamentum eiusdem auctoris, dũ dicit q res de facili reuerti t &c.nam licet suã rõnem cõprobet Alex.quem ipse nõ allegat in l.cũ mulier.ff.sol.matr.vbi voluit q in mã feudali in qua agit de amissione dñ.vtilis solum, facile fit extensio,q a facilis est reuersio, &c. tñ salua pace tanti Doct.dixerim,confundit ex doctrina singulari Bart.in l.2.C.de fund. patr.lib.xj.vbi dicit q ita difficilis est ablatio vel priuatio dñij vtilis sicut directi. & exclamant oẽs in l. Gallus.§.qđ si tm.ff.de lib.& posthu.& p illud dictum Bar.reprobat dictũ Alex.Ias.de Mayno.in l.cum quidã.ad fi.4. col.ff.de lib.&posthu.ex qbus omnibus pręmissis quadrata sequit conclusio,q ẽt in crimine lęsæ maiest.cõmisso contra principem dñm feudi , feudum non reuertitur ad dñm feudi,ipso iure,sed requiritur sñia,quod pręsertim respectu agnatorũ,vt supra dixi allegando Bal.in §.nulla.in si.tit. p quos fiat inuestitura,non habet aliquod dubiũ,& ita intrepide tenendum puto qdqd dixerit auct.

22 Ex quibus ẽt correlarie infertur † q cum requiratur sñia ad priuationem feudi ẽt si delictũ esset notorium non poterat procedi ad executionem,licet.n.dicat Innoc.in c.ex parte. de verb. sign. q in notorijs debet potius pcedi exequendo q condemnando,& Bal.in c.ad nostram,tertio,de iureiur.dicit q in notorijs

torijs ordo est ordinē non seruare, tñ anteq̃ ad id deueniat, & pœna censeat imposita, requirit φ super illo notorio interueniat snia vsque adeo φ notorium non sufficit, vbi requiritur snia maxime in mã priuationis, ita expresse in materia feudali tradit Bal. ꝑ tex. ibi in c. vnico. qualiter dñs feudi, ꝓprietate priuetur, vbi dicit formalr̃ notorium non haberi pro snia, & in mã criminali φ requiratur snia, nec sufficiat notoriũ expresse dicit Bal. in l. fin. per illum text. C. de male. Et ideo dicebat Bal. in l. si maritus. C. de do. inter vir. & vxo. & in l. nam ita diuus. ff. de adep. & in l. 23 cum fratrem. C. de his quibus vt indig. φ † licet episcopus sit notorius homicida, non tñ debet deponi sine snia, & iuris ordine nõ seruato, & dicit Bal. in c. ad nostram: in 3. col. de iureiur. φ ẽt in notori, s pars est citanda, & snia est ferenda, φ in eis ẽt requirit̃ talis quasi causæ cognitio, q̃a snia debet ferri de facto, ad qđ allegat, c. cum sit Rom. de appel. Et hæc quidem. C. de acc. Et ꝓ hac opinione mea vltra prædicta adduco gl. cõiter approbatam in c. euidentia. de acc. quæ expresse dicit φ super notorio snia est ferenda; & idem dicit Bal. in l. cum fratrem, præallegata, & firmant Mod. in l. si vero. in §. qui pro rei qualitate. ff. qui satis. cogan. & Ang. multũ not. in l. libertas. in §. fi. ff. de sta. hom. vbi dixit φ si statutum dicit φ condemnatus de maleficio possit impune occidi quærit qđ si non est cõdẽnatus, sed crimen est notorium, an poterit impune occidi, & dicit vr̃ φ sic, q̃a notorium æquiparat̃ sniæ, vt in l. emptorem, in prin. ff. de act. emptio. vnde in notorijs ꝓceditur executiue. i. põt incipi ab executiõe. vt in l. ictus fustiũ. ff. de his qui not. infamia. & not. Inn. in c. statuimus. de offic. deleg. & in c. ex parte in Xp̃o. de verb. sign. veritas tñ est in contrariũ, dicit ibi Ang. q̃a hoc notoriũ nõ equipérat̃ sniæ, & dicit φ ꝓ hoc est casus in l. q̃cunque, q̃ est lex fin. C. de malef. & mathe. qđ dicit esse notorium, ꝓ quo facit qđ voluit Bal. in l. presbyteri. la prima, in 3. col. ibi secundo 24 quæro. C. de episc. & cler. † vbi dicit φ licet iudici sit notorium, tñ non ꝓcedit ad condẽnationem, nisi citet, qđ dictũ refert Fel. in c. cum olim. in 8. col. post me. de re iud. & vltra adduco decisionẽ Bar. in l. decem. ff. de verb. oblig. Lud. de Rom. & Iac. in l. fin. ad prin. ff. si cer. peta. vbi dicunt qđ licet non sit opus discussione, vbi notoriũ est debitorẽ nõ esse soluẽdo, tñ requiritur snia, per q̃ declaretur ita esse, & adduco tex. singularem quẽ nullus Mod. allegat in c. cum dilectis. §. his igitur, de purga. cano. in verbo nimirum si crimen 1 notorium existebat, non erat illi indicenda purgatio, sed in eum condemnationis snia promulgata. & ibi lucerna iuris canonici Io. And. dicit not. φ hic est tex. φ ẽt in notorijs ferenda est snia diffinitiua. nec sufficit solum præceptum iudicis, etiam si reus confiteatur statim, ex quo destruitur altera conclusio auctoris, dum dicebat φ confessio operabatur effectum sententiæ vt bona censerentur con-25 fiscata ipso iure. † nam & in pœnis secũ trahentibus executionem, confessio nõ sufficit, vbi requirit̃ snia, vt tradit gl. in c. super eo, in princ. de test. & in c. denique, de excep. & probatur in l. 3. § lege. ff. de test. & in l. q̃ ad statum. ff. de penis. & in l. qui iud. ff. de bonis eorum qui mortem sibi consciuerunt. & in l. si confessus, vbi Bart. plene, ff. de custo. reo. & Spe. & Bal. quos allegat auctor, nunq̃ dixerunt illud ad qđ ipse eos allegat, sed loquunt̃ duntaxat qđ rõne confessionis pœna efficit̃ transitoria ad hęredes, sed φ ꝓpea bona ipso iure confiscentur sine snia, nunq̃ dixerunt aliqđ, & infideliter referunt̃ per auctorẽ tractatus, salua sua dixerimus honorificẽtia, vt verbis vtar tex. in cano. neq; 9. distinctione.

1 ☞ *Feudum an dicatur nouum, vel antiquum, si vasallus feudo priuatus ipsum recuperet.*
Debita per propositionem reformata nõ amplius censenda sunt hereditaria.

2 *Res semel alienata, & per heredem recuperata, penes ipsum esse censetur ex noua causa.*
Aedificium radicitus destructum, si readificetur, omnino nouum dicatur.

3 *Princeps rem suam infeudando de nouo, legem quam vult dicere potest.*
Feudũ iuxta principis voluntatẽ regulari debet.

4 *Verba quæ in concessionibus principum ponuntur, plene intelligi debent.*
Restituere quid sit.

5 *Restitutio quæ fit ad bona, est plenissime interpretanda.*

6 *Princeps facere potest vt factum pro non facto habeatur.*

7 *Feudum quod restituitur, ex quadam subrogatione antiquum esse censetur.*

8 *Feuda quo ad alienationem ad instar rerum patrimonialium sunt redacta.*

Quæstio 2.

QVAESTIO II.

1 Secunda quæstio quæ se examinandam offert est,† num videlicet si vasallus seu do priuatus fuerit, & postea restitutus, feudum recuperatum dicatur nouum vel antiquũ. in qua qõne auctor tractatus allegat iura ad vtranq; partem. & satis plene tangit mãm.sed ego considerandum puto,an videlicet feudũ fuerit veraciter acquisitum dño p realem apprehensionem post sñiam latam ẽt ex veris probationibus, & tunc si per viam gratiæ fieret restõ cum alteratione qualitatũ substantialium,& non constaret ex verbis ꝙ princeps velit iure feudi antiq ꝓcedere,tunc sine dubio ꝓcederet auctoris ꝯclusio per iura q̃ ipse adducit.vltra q̃ facit qđ singlr dicit Ang.in cons.31.incip.do.Philippus, vbi pulchre dicit, ꝙ debita reformata per cõpositionẽ nõ dãr amplius hereditaria,qa renouata causa nõ dr̃ hereditaria,&sic primeua.alleg. l.cum hæreditas.ff.ad Treb.& idẽ tradit pulchre Aret.in cons.168.inc.in qõ.proposita, col.pen.& facit bene text.in l.si à me.ff.ad l. falc.quam auctor seq.qõ.ad aliud ꝓpositum
2 alleg.vbi ꝓbatur †ꝙ res semel alienata,recuperata per hæredem,dr̃ esse penes eũ ex noua causa,eo qđ semel exiuisset dñium suum, & ibi Bar.& Alex.inferunt ad qõnem de emphytheuta alienante,& postea recuperante, &c.&optime quadrant tradita p Bal.&alios in l.ab emptione.ff.de pactis.quã Io. Rayn. ꝓ hac opinione adduxit.vbi dicũt qđ vbi est semel facta traditio,& translatum dñium, si post dissoluaĩ ille ꝯtractus, censeĩ esse nouus ꝯtractus, vt & noua gabella debeaĩ, & ita ẽt tradit Bal.in l.si ꝑdium.C.de ædiliti.actio: Bal.& Ang.in l.iurisgẽtium.§.adeo.ff.de pactis.& idem Bal.& Sal.in l.2. C.qñ liceat ab emptione discere cum similibus.Et in simili solet dici ꝙ qñ ędificium oino destructũ est, tũc dicer,si reædificet,oino nouum ædificiũ, vt late tradit Ias.in l.ius ciuile. allegata p auctorem.&latius in repetitione l.quominus. ff.de fluminibus,& ꝑmissa sine scrupulo ꝓcedũt,qñ princeps nõ est vsus verbo, restituo. sed si verbo restituo,vsus fuerit, tunc ẽt post apprensionem feudum dr̃ antiquum.Ad hoc
3 dicendum moueor primum † ꝙ princeps in feudando rem ẽt de nouo,põt dicere legem quam voluerit,&ſm eius vo'ur tatẽ regulabitu. na feudi,vt pulchre Bal.inquit, in consil. inc.sanctiss.& illust. Regina,qđ est positum inter consilia Ang.cons.110.idẽ Bal. in c.1. de alienatione feudi paterni.& in c.1. in pe. col.an agnatus vel filius.Iac.Alb.post Iac.ar diso.in c.1.de vasallo decrepitę ętatis.&in c. 1.de gradib.succedẽdi in feudo.tenuit ẽt hãc opin. And.de Iser.in c.1.de contr.feudi apud pares terminanda, eã ẽt sequiĩ Mart. Laud. & Card.Mediol.in c.1.de aliena. feudi paterni.Alex.cons.30.inc. quoniam oẽ datum optimum.col.2.vol.1.&cons.56.inc.pspectis. 14.col.in 4.vol.&cõs.50.circa.10.col.5.vol. Franc.de Aret.cõs.pen.in l.si mihi,& Titio. ff.de verb.oblig.in qb.locis late ꝯcludũt,ſm principis volũtatẽ feudũ regulari debere, vt ẽt si sit nouum ex voluntate principis possit haberi ꝙ antiquo, nimirũ, q̃a princeps põt immutare substantiã actus,vt dicit gl.sing.in c.1.de capell.monacho.in 6.ad eã aiũt voluntatẽ principis colligendã,maxime verboꝝ tenore,& vim considerare debemus,& ſm verba dispositionem regulare,vt p multa fundamenta,q̃ referre laboriosum esset,cõprobat Franc.de Curte cons.48.&cõs.49.vbi plenissime loquiĩ.†
4 & verba maxime in principiũ concessionis apposita,debent plene intelligi l.si de præp.agentiũ in rebus.lib.12.l. si qñ. de bon.vac.lib.10.C.succedit nunc ꝙ verbũ restituo. ex sua propria sigñone significat repositionem in pristinũ statum oino . textus quadratus in l. 2. §. restitutus. ibi,restituere vr̃ qui in pristinum statũ reducit, ff. ne quid in loco publico,& tex.aureus in l.videamus. §.in fauiana. ff. de vsuris dicit ꝙ plenissimã sigñonem habet verbum,restituere, vt ꝓ nõ facto actus restitutus habeaĩ, vt p restõnem casus pro non aduento reputari debeat,& facit vulg.l.quod si minor.§.restõ.ff.de min.& text.in l.1.in fin.C.de senten.pas.& test.&in l.princeps.ff.de verb.sign.&in §.cum aiũt,ibi restituti fuerint,inst.qui.modis ius patrię potest.soluitur.& in l.2.ff.de natal.restit.&in l. 1. C. de iure aureoꝝ annulloꝝ,verbum .n. restõ,latissime patet.l. restituere. ff. de verb. signif.l.in condemnatione.§.1.& l.cum prætor.§.1.cod.tit.& facit cap.venerabili.in verbo,plenarie.de off.del.& tex.in cap.pisanis. de restit. spol.& melior text. in l.Lucius.§.
5 1.ff.de administrat.tutorum,vbi † restitutio facta ad bona plenissime interpretaĩ, vt extendatur etiam ad actiones quæ nunq̃ fuerunt in bonis,& tradit Bart.in l.fin.C.de sen.pas. vbi

vbi dicit, q plenissime debet. restitutio inter pretari. Ang. & Mod. in l. fi. ff. de const. principum, & pulchre Ant. de Butr. cons. 20. col. 2. Si q. cu verba pmissa habeant plenam signatione remittendi oia in pristinum statu, princeps illis vtedo noviter non concedere, sed pristina inuestituram suscitare voluit, qa cu sm verba psumatur eius mens, cõstat q de nouo voluit cõcedere, quod maxime procedit vbi sunt apposita verba, put tui antecessores tenuerut, quę verba faciut vt princeps iure feudi antiqui cõcedere voluerit, vt late deducut scrib. in locis alleg. & pro hac opinione est bonus tex. cõiuncta gl. in l. filio quẽ pater. ff. de lib. & posth. ibi, sed antiq redditus, & ibi ponderant oẽs Doct. & bonus tex. coniuncta gl. & ibi põderat Paul. de Cast. in l. peculium §. si ęre. ff. de pecul. & oẽs post gl. in d. l. quod di, allegata p auctorem. ff. de impensis in rebus dotalibus factis, & pbatur in d. l. filio, de liberis, & posthumis, q ẽt vbi facta esset executio habeat locũ maxima pmissa, nã ibi loq tur tex. de filio emancipato, q reuera exiuerat patriam potestatẽ, & effectualiter, & tñ si arrogetur, dicit tex. q nõ de nouo in patriã potestatẽ assumi, sed antiquæ patriæ potestati redditus vr, & tñ non est dubium q n oino semel exiuisse, & ita in pposito. cũ q' res feudales oino p apprehensionẽ reuersæ essent ad principem, tñ restituendo nõ de nouo dedisse, sed ablatũ feudum reddidisse vr, maxime qñ vtitur verbo, restituo, quod hẽt hanc plenam signationem. Nec obstat l. ab emptione. ff. de pactis. in qua est fundat opi. Io. Rayn. quẽ allegat auctor cõtra, nam rñdetur, q princeps põt hoc facere, & fingere in mã feudali ẽt nouum feudum hri pro antiquo, imò vt dictũ est per verbum, restituo, vr
6 velle, q pfiscatio habeatur pro nõ facta, † & nõ est dubium q n princeps possit ẽt quantũ ad effectus pteritos facere quod factum pro non facto habeat, gl. singularis in clem. 1. in verbo, pro infectis. de immun. eccles. text. in c. is qui. de spõs. & matr. & tex. in clem. 1. de cõcessio. preb. in fi. quare concludẽdum puto, q qñ princeps vtitur verbo, restituo q' plenissimã habet signationem, vt ista latius dicetur in 4. q. adijciendo maxime hæc verba, put tui antecessores. feudũ restitutum ẽt post apprehẽsionem censendum esse feudum antiquum, & nõ nouum, & maxime qñ apprehensio non fuit effectualis p incorporationem, nec aliquid facit reseruatio quæ fieret p principem in aliqbus iuribus. qa licet spãliter aliqd fuerit reseruatũ, non p hoc derogatum vr alijs qualitatibus, q alio modo, & alia via includũtur, vt not. dicit Sal. in l. de crimine. in 2. opp. p illum tex. C. de accus. facit tex. in l. 1. & quod ibi no. Bal. C. de diuer. rescr. vnde Doct. in restõne loquentes dicũt
7 † q feudũ restitutum censet esse antiquũ ex quadã subrogatione, qa de iure qñ vna res subrogat in locum alterius, quis in aliquo discrepet, in alijs sapit nãm eius in cuius locum subrogatur. ita signãter tradit Paul. de Cast. in cõs. 129. incip. licet ista dña Liza, col. fin. vers. nec obstat, & formaliter ad casum nrm adduxit. ita firmans Phil. Dec. cons. 53. incip. placet mihi. circa princ. 2. col. & vltra pmissa allegat decisionẽ magis expssam, Soc. in l. Gallus. §. ẽt si parente. ff. de lib. & posth. vbi formaliter dicit, q licet apponat aliquod pactũ contra nãm feudi in inuestitura, tũc alteratur nã feudi psecutiui pacti duntaxat, & non in alijs. & ibi alleg. optima iura. nec est verũ, q verba apposita in restõne, pro te, successoribus tuis, & hñtibus causam à te, alterent feudi nãm, quia illa verba in nullo alterant nãm feudi, qppe cum ex consuetudine gñali Franciæ, de qua in seq. quæst. late dice
8 tur † feuda quãtum ad alienationẽ sint redacta ad instar reru patrimonialium, expressio eius q' taeite inerat p consuetudinẽ nõ alterat nãm feudi, nec aliqd imutat l. fi. C. de fideiuss. not. in l. eũ quo. ff. si certũ peta. & late legitur, & notatur. in l. 3. ff. de leg. 1. & ita hac rõne in simili concludebãt consulendo de verbis pro se, & descendẽtibus in infinitũ, &c. Ias. de Mayno, & Ambr. de Opizo. in causa illoru de Beccaria, put eos refert cõsuluisse. ita vt pdictum est collegiũ Bonon. in cons. suo posito inter cõsil. Franc. de Curte. cõsil. l. ad princ. 6. col. vbi ẽt approbat pmissã maximã, quare illa verba exprimentia quod ex nã rei inerat, non potuerunt nãm feudi alterare, imò remansit reuera feudum antiquũ. Nec obst. arg. de adiectione qualitatis, quia vt supra dixi non operatur vltra consecutiua pacti. nec impedit quo minus in alijs sortiat nãm antiqui feudi. & ita concludo.

1 † Bona eius qui crimen læsæ maiestatis commisit subiecta restitutioni fideicõmissi, an veniant in confiscationem.

2 Alienare

2 *Alienare prohibitus, an possit delinquendo bona fideicommisso subiecta in fiscum transferre.*
3 *Vasallus ita testari potest de bonis feudalibus atque de allodialibus.*
4 *Vasallus qui subinfeudauit alteri si felloniam cõmittat, an feudum reuertatur ad dominum.*
5 *Delictum vasalli commissum in personam domini quando agnatis praeiudicet.*
6 *Vasallus legem contractus feudalis euertere nõ potest.*
7 *Contractus feudalis est innominatus, à consuetudine, & non à iure ciuili inuentus.*
8 *Sententia contra cõdemnatum lata quando substitutis noceat, & alijs ius praetendentibus.*

QVAESTIO III.

1 TErtia quæstio quæ in hac mã proponitur est. † nam si bona cõmittentis crimen læsæ maiest. sint subiecta restitutioni fideicõmissi, venient in ɔfiscationẽ. in qua qõne tenuisse locutus est auctor, salua sua pace dixerim. primum adduxit in medium, ꝙ in crimine lesæ maiest. quę non pñt transire in hæredem extraneũ, transeant in fiscũ, & allegat aliqua iura quæ faciũt formaliter in cõtrarium, nam est tex. formalis in l. eos. ad l. Iul. maiest. ff. q non reperitur in hoc correcta, q vult p literas grossas iura patronatus q̃ non transeũt in heredem extraneũ, nõ transire in fiscũ in crimine læsæ maiest. & est tex. rotũdus in l. iura. ff. de iure patron. bene verũ est, ꝙ d. l. quæ dicebãt iura patronatus reseruari filijs, sunt hodie correctæ, eo q filij sint effecti incapaces p l. quisq̃s. & ita loqr gl. in his legibus, & ẽt Bart. sed ꝙ trãseant in fiscum nõ est verũ imò potius liberarenẽ liberti à iure patronatus, ita formaliter tradit Bald. quem ibi seqtur Alex. in apostil. in illa l. 1. C. de bon. lib. & seqtur ibi Saly. qñ videlicet tale ius patronatus non ꝑueniebat ex ꝑsona patris delinquẽtis, sed ex persona antecessorũ. & est lata dña inter illa iura patronatus quę non pñt filijs incapacibus acquiri, & inter ius fideicõmissi quod debetur agnatis, q nõ pñt effici incapaces ex delicto

2 agnati † vnde ꝓhibitus alienare expsse, vel tacite non vr̃ delinquendo in fiscũ potuisse bona subiecta fideicõmisso trãsferre tex. formalis in l. Imper. ff. de fideicõmissa. liber. vel saltem p iura quæ auctor deduxit vñr debere trãsire cum onere suo. & traditur ẽt in l. cum pater. §. hereditatẽ. de leg. 2. expresse loquẽs in fideicõmmisso, illa rõne, ꝙ bona illi subiecta non pñt transire in hæredem extraneũ, qđ non transeant in fiscum p multa iura, & auctoritates quas allegat. concludit Alex. in cõsil. 68. incip. opportune ɔsideratis, 2. & 3. col. vol. 3. rõnes suas lõgum esset trãscribere, videri pñt, vltra illa iura facit quia qñ fit translatio ẽt in pœnam legati de vna ꝑsonã in alterã illa semper fit cũ onere suo. l. Caio. in prin. ff. de alimen. & cibarijs lega. vbi not. Bar. idẽ Bar. in l. legatum. ff. de adimen. lega. Confirmatur, & maxime q̃a in Gallia feuda sunt redacta ad instar reȝ patrimonialium, vt dicit Petrus Iacob. in libellis suis in tit. de ɔdõne ex mori, & voluit Ioan. Fab. in auth. ingressi. C. de sacr. san. eccl. & hanc ẽt cõsuetudinem Franciæ gñalem refert Ias. in l. de

3 qbus. ff. de legib. vbi dicit, † ꝙ vltra montes consuetudine gñali obseruatur, ꝙ possit qs de bonis feudalibus ita testari sicut de allodialibus, subijciẽs id p consuetudinẽ introduci potuisse. allegat Bal. q h. d. in c. 1. ad fin. princ. q. pen. de successione feudi. & idẽ not. Doct. in c. significauit secũdo de rescr. cũ simi. succedit, ꝙ vbi vna res redigit̃ ad instar alterius, in se suscipit qualitates, & ɔdõnes rei ad quam adæquatur ita ꝓbat tex. not. in l. 1. §. 1. ff. si q̃d in fraudem patron. & text. in l. illud in princ. ff. de donatio. causa mortis. & late tradũt Doct. in l. 1. ff. de leg. 1. & pulchre, Bal. in l. oĩa. C. de episc. & cler. qñ. n. vna res efficit̃ ad instar alterius, vt fit bona si mundo, necesse est qualitates q̃ insunt vni inesse alteri text. pulcher in l. in testã ff. de ɔdõ. & demon. Sicq̃. videret̃ ɔcludendũ, ꝙ sicut in rebus allodialib. fideicõmissum non extinguit̃ p cõfiscationem, ita nec in ꝓposito in bonis feudalibus q̃ ad instar reȝ allodialium, saltẽ quãtum ad alienationẽ redacta sunt. Cõfirmatur, & fortius ex eo quod signãter tradit Ioan. Fab. in §. si. inst. de vsufr. & Io. Rayn. in c. imperialem. §. illud. in tit. de ꝓhibita feudi

4 aliena. & Frid. † Vbi quærũt de qõne si vasallus sub infeudauerit alteri, & postmodũ primus vasallus cõmittat feloniã an feudum reuertat̃ ad dñm, & primo dñt, ꝙ vr̃, ꝙ sic, q̃a resolutio iure datoris, &c. allegãt l. lex vectigali fundo. ff. de pig. post. modũ distinguẽdo, dñt, ꝙ aut dñs consensit, aut nõ, si cõsensit nõ est dubium, ꝙ non reuertit̃, aut non ꝯsensit, & tũc reuertitur, nisi is q habet ius à vasallo, q̃ commisit feloniã sit paratus seruire

priori dño,&ab eo feudum recognoscere,ex quo sequit in ꝓposito ꝙ vbi agnati qb. seu eũ ex fideicõmisso debet,essent parati seruire priori dño,& ab eo recognoscere feudũ, ipse tenet illos adimere,nõ obstante felonia cõmissa p decisionẽ alleg. q̃ opponit gladiũ ad radicẽ,quam sequit Iac. de S. Georgio in suo opere feudo℞ in verbo dictiq; vasalli.ad §.3.col.& principio sequentis, qđ oino sine dubitatione ꝓcedit vbi vasallus postmodũ reſtituit,qa tunc secundus vasallus q ius suũ amisit in pñam ex resolutione iuris datoris, in pñam recuperat ius amissum , modo non fuerit in aliũ translatũ mediũ tpe.ita signanter tradit Iac.de Bel.in c.1.in tit.hic finit lex cõtradi.deinde cõsuetudines regni inc.piũt. quem refert,& sequit Iac.de S.Georgio in loco allegato,& pſertim vbi non sunt descẽdẽtes,quo casu feudũ debet applicari agnatis, &non reuerti ad dñm,ẽt si felonia in eius p-
5 sonam commissa fuerat,Et iura q̃ dicunt † ꝙ delictũ directo in pſonam dñi cõmissum prę iudicat agnatis debent intelligi stantibus descendentibus.tunc.n.qa descendentes q tit. hæred.deberent habere,capere non possunt, tñ qa proximiores sunt,& excludunt agnatos,& ipsi excluduntur à dño, nimirũ si dñs excludat tunc agnatos , qa si vinco vincentẽ te.Secus vbi non sunt descendentes, tunc.n. agnati quibus iure hæreditario feudum nõ obuenit,& sunt capaces,debẽt admitti exclusio dño,hanc opin. mediã tanq̃ p distiõnem, alias ad concordiam reducentem amplexus, est.& in ea pſistit Iac.Alb.in c.1.§. fin. in 2. cõclusione in ti.q̃ fuit prima causa beneficij amitten.&est æqua opinio,& tanq̃ media distinguens sequenda l.adeo.§.cum quis.ff.de acq. rerum do. & ita eam firmat,& sequitur Franc.de Cur.in d.cons.49.circa fin.consilij dicens, ꝙ est æqua opinio, & ideo his casib. concludendum est feudum non reuerti ad dñm.fateor ꝙ vbi pmissa cessarent,verior videret conclusio ꝙ fideicõmissum extingueretur,& ad id dicendũ moueor primũ qa testator duntaxat sibi,& hæredi suo legẽ imponere põt,& nõ dño feudi,vt videlicet feudũ nõ reuertat felonia cõmissa p eũ q. vasallus erit ĩ tpe , non potuit.n.testator nisi succesori suo legẽ imponere,ita Bal.in l.2.C.de vsuca pro.ꝑ empto.Confirmat,qa nõ est in ꝑtãte
6 † vasalli legẽ cõtractus feudalis euertere, ex qua ab initio feudũ sub ea ꝯdõne datũ vr: vt si vasallus fidelis sit,vt si ingratitudo cõmittatur,feudũ ad ipsum dñm reuertat,&.hoc modo p concedentem conditionatũ,& ideo nõ possunt alij agnati de hoc cũ iustitia cõqueri,qa traditioni rei suæ põt vnusq̃sq; apponere legẽ quã vult.l.legem C.de pac. Ista ergo est quædã lex tacite apposita traditioni feudi.& illud est qđ vult dicere tex.in d.c.1. §.fi.q̃ fuerit prima causa benef.amittẽ.in illis verbis,vt habeat dñs hanc saltẽ suæ iniuriæ vltionẽ,subintelligit.n.in cõcessione feudi tacita ꝯdõ, si primus cui fit ꝯcessio, & oẽs ab eo descendentes,erunt grati versus dñm, arg.l.cum q̃s.ff.de sol.& l.stipul.ff.de iu. do. ergo quamprimum aliq̃s ex descẽdẽtibus primi inuestiti cõmittit ingratitudinem contra dñm, cessat tacita ꝯdõ, sub qua feudum fuit ꝯcessum,ideo non est incõueniens ꝙ feudum ad dñm reuertat arg.l.1. C. de dona.q̃ sub modo. Et hanc rõnem formalr̃ assignat Franc.de Cur.in suo opere feudo℞.in 5.parte in principio , & eandem rõnem assignat Sal.in l.2.C.de liber.& eo℞ lib.Bal.in l.leg. 12.tab.C.de legib.hęr.vbi dicit ꝙ agnati priuantur ꝑ legem contractus. & idem Bald. sentit eandem rõnem in d.c.1.§.fin.q̃ fuerit prima causa benefic. amitten. vbi ẽt dicit ꝙ ista reuersio fit ex l.contractus.Et confirmat
& fortius,† nam contractus feudalis est quidã innominatus contractus. est.n.cõtractus 7
inuentus à cõsuetudine,& non à iure ciuili, nunq̃.n.fuit cognitus ciuilibus romanis, qa si cognouissent,habuissent illum exosum,qa quandam seruiturẽ sapit.ita Bal.in c.q̃ in ecclesiarum. de constit. Quia oẽs contractus quos cõsuetudo inuenit,vt cõtractus feudi, qa nomen vsuale habet magis adhęrent cõtractui innominato q̃ nominato,ita Bal. in rub.C.de rerum ꝑmuta.Idẽ Bal.in l.fi.1. q. C.q̃n liceat ab empti.disce.Idem Bal.in c.fi. col.fi.de causa possessio.& ꝓprie.& sic vr̃ q-dam contractus correspectiuus quales sunt contractus innominati,videlicet do.feudum vt facias .i. vt sis fidelis . & ideo vbi ex parte vassalli non adimpletur cõtractus ex capite causæ non secutæ,repetit res,succedit ꝙ vbi ex lege prioris cõtractus introducit illius resolutio , omnia onera medio tpe imposita tollũtur . tex.est quadratus in l.3.ad prin.ff. quib.modis pignus vel hypothec.solui.tradit expresse Bar.in l.in diẽ.ff.de aqua plu.arcen.& in l.2.ff.de in diẽ addictione. cũ simi.

Et iste

Et iste rõnes sunt longe magis vrgẽtes, quã
quæ p auctorem deducuntur, tñ, ut dixi, nõ
procederent in casibus pmissis, debet ẽt tẽ-
perari pcedere hæc ꝯclusio, qñ snía lata con
tra vassallum fuit lata ex ueris pbõnibus, se
cus si ex ficta ꝯfessione insurgẽte ex ꝯtuma-
8 cia, & bãno, † licet .n. snía lata ꝯtra ꝯdẽnatũ
noceat substitutis, vel alijs qui pñt ptendere
ius in ꝯñam, vt probat in l. ꝯtr. ff. de re iudic.
& tradit Bart. in l. in diem. de aqua plu. arc.
& sequuntur oẽs in l. filiusfam. §. diui, de le.
1. nec requiritur illoꝝ citatio, per tex. singu-
larem in l. 1. §. denunciare. ff. de ventre in
possessionem mittendo, tñ moderatur qñ
ferretur snia ex veris pbõnibus, secus si ex
ficta confessione resultante pp contumaciã,
vel bannum. ita formaliter tenuit Bart. in l.
cum filius. ff. de verb. oblig. quem ibi cõiter
oẽs sequuntur, & idem tenuerunt Dynus, &
Rayn. in l. 1. per illum tex. ff. qñ ex facto tut.
Bal. & Saly. in l. 1. C. ne filius pro patre. Alb.
de Ros. in opere statutoꝝ. q. 258. Nellus de
S. Geminiano in tract. bannit. in 2. parte. q.
34. & probatur optime in l. qui repud. ff. de
inoff. testam. quem ad hoc deducunt Imol. &
Alex. in l. sep. de re iud. & multa cõgerit Fel.
in c. cum Bertal. eod. tit. Secundo deberet tẽ-
perari, & intelligi vbi videlicet agnati, essent
citati saltem p proclama gñale, secus si nul-
lo modo, quia tunc non præiudicaret. ita
tradit Bart. in extrauaganti, ad reprimendũ.
in verbo per edictum Bald. in l. si eo tpe. C.
de remiss. pig. Ang. in l. si perlusorio. ad prin.
ff. de app. Soc. in d. l. cum filius, Mod. repet.
in d. §. diui. & est cõis conclusio, quam in p-
pria mã feudali firmat summus feudista An
dreas de Iser. in c. si uasallus. in tit. si de feud.
fuer. contr. inter dñm, & agn. vas. vbi conclu
dit. ꝙ si feudum antiquum erat pœnes vnũ
de agnatione, sententia contra alium lata
non nocet alijs agnatis nullo modo citatis,
& ita in hac quæstione concludo salua cu-
iuslibet rectius sententijs correctione.

1 ☞ *Fideicommissum quòd semel per confiscatio-nem extinguitur, an reuiuiscat si restitutio se-quatur.*

2 *Iniuria pacto sublata, pacto subsequenti non po-test reintegrari.*

3 *Beneficium ciuilitatis quòd per bellum aufertur, pace subsecuta belli remotiua redintegratum non censetur.*

4 *Restitutio sui natura in statum pristinum repo-nit omnia.*

5 *Ciuis quia restituitur semper ciuis retro fuisse fin-gitur.*

6 *Exhæredatio per patrem facta eo ipso extingui-tur, & reuocatur cum causa illius inductiua re-mouetur.*

7 *Restitutio omnia in pristinum reponens statum ad personas extenditur quæ in principalis con-sequentium ponuntur.*

8 *Restitutione secuta actiones contra restitutum reuiuiscunt.*

9 *Filio capti ab hostibus ante patris reditum obeun-te, fingitur pater reuersus retro filium habuis-se in potestate.*

10 *Restitutio etiam in tertij præiudicium retrotra-hitur in iure sibi quæsito.*

Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex ver-bis supplicationis.

11 *Princeps in dubio præsumitur vsus iure commu-ni, non gratia speciali.*

12 *Qualitas accidentalis quando magis attendatur quam naturalis.*

13 *Feudi natura alteratur per verba pro te, & successoribus &c.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarta qõ nunc se offert, an vꝫ † fi-
deicõmissum semel p ꝯfiscationem
extinctũ, secuta restõne reuiuiscat,
& hanc qõnem vltra deducta per auctorem
ad vtranque partem examinare statuti, & p
parte negatiua ꝙ ius fideicõmissi extinctũ
non reuiuiscat, accedit primũ iuris ꝯclusio,
q̃ habet ꝙ subsequens dispõ ex intellectu nõ
inducit repetitionẽ eoꝝ q in prima dispõne
sunt d. l. per retentionem C. de vsuc. l. si ubi
certam ff de adim leg l cum pater. § pr cer-
tam. ff de leg 2 cum sim Secũdo quia si qua-
litates adiectæ dispõni primo durãti nõ pñt
intelligi repetite in dubio in dispõne 2. in
quã illius primo tunc durantis facta est trãs-
latio. l. nouatione. ff de nouat l labeo §. si ff.
de arb l. si cum hermes C. locati. l. Valer ff.
de pręt, stip. cum sim ꝯñs est ut multo minus
qualitates onerose hmõi adiectæ feudo quas
superueniens felonia totaliter extinxit non
intelligantur repetite in hac restitutione se-
quenti In quam non põt videri translata de
functi liberalitas inductiua fideicõmissi oino
extincta per ꝯfiscationem. Tertio probat,
quia id renouatum quod de p se nõ est cau-

sa fidei

sa fideicõmissi non põt inducere eiusdem fideicõmissi iam extincti renouationẽ ad hoc tex. ad propositum valde notabilis licet vulgaris, in l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de
2 pac. vers. sed si pactum. † dicens iniuriã pacto sublatã non posse pacto subsequenti reintegrari, & subijcit rõnem formaliter sic, non. n. ex pacto iniuria nascit, sed ex contumelia. ita igit in ,pposito nr̃o ipsum fideicõmissum qd̃ non inducit principis beneficium, sed uoluntas defuncti, non debemus dicere reintegratũ ex restõne. Quarto qa est notissima iuris regula qd̃ sublatio causæ præcedentis actus sublatiue de p se solũ actũ iam sublatũ non reintegrat, sed opus est nouo ɔ̃tractu qñque volũtario, qñq; coacto, put sunt casuũ diuersitates, vt patet in l. si qs acc. ff. de ɔ̃d. ob cau. & in l. metũ. §. ex hoc edicto. ff. qd̃ met. cau. l. ob eã. ff. de pscrip. ver. & in l. cum mota, sm vnum intellm. C. de transact. posset ẽt ad id adduci mã. l. qui res. §. aream. ff. de sol. l. inter stipul. §. sacr. ff. de verb. oblig. l. deferre. §. fin. cum l. seq. ff. de iure fis. l. quod in rerũ. § si. ff. de leg. 1. cum sim. Quinto adduco aliud fundamentum magis astringens in simili. quod punitur in l. 2. C. de lib. & eorũ lib. vbi ,pbat
3 † ꝙ beneficium ciuilitatis ablatum p bellũ, subsecuta pace remotiua belli non censetur reintegratũ, quam ita ponderat Lud. de Ro. ɔ̃s. 459. incip. in ,pposita consultatione. & est bonus tex. in l. cũ seruus. ff. de alim. leg. vbi legatũ extinctũ p alienationem factã de re legata, nõ reconualescit eadẽ re p testatorem recuperata, cui non obstat ꝙ cessante cã &c. nã ex quo extinctio semel opata est suũ effectum, non debet reconualescere fideicõmissum, licet postmodũ cesset cã extinctiõis. tex. no. in l. fi. ff. vnde lib. p quem dicit Bart. in l. Titia. §. Imp. ff. de leg. 2. ꝙ donatio reuocata p superuenientiã liberorũ, nõ reconualescit, licet postmodũ tollat causa extinctiua, vt pote, qa filij suspecti decedãt supstite parente. Sexto, & ult. adduco decis. Ang. formatã in illa. l. deb. C. de sen. pass. vbi dicit rñdendo ad legẽ, qui res. §. aream. ff. de solutio. ꝙ illa lex tertia intellr̃ vbi bona transierunt in fiscum cũ onere suo, qa tunc non censetur oino extinctum debitũ, & ideo nimirũ si ad illa restitutus teneat ad debita à ɔ̃trario sentit, ꝙ vbi bona nõ trãsissent cũ onere suo, ꝙ tũc restitutus reincideret in pristinã obligatio nẽ, & hęc sunt q̃ reuera iud. meo nõ parũ astrigũt.

Quibus tñ non obstantibus, quæ reuera non obstant, ɔ̃traria ɔ̃clo verior, & tutior de
4 iure vr̃, & accedit primum † quod restitutio sui nã omnia reponit in pristinum statum p iura quæ supra deduxi in 2. q. qua rõne fideicõmissum extinctum p confiscationem, suscitari per restõnem. decidit expresse Lud. de Rom. qui non est leuis auctoritatis, in cons. 247. incip. primo dr̃. ad prin. 2. col. Secunda facit, quia restitutio æqparatur fictioni postliminij, & retrotrahit, & perinde hñi debet, ac si nunq̃ felonia esset cõmissa. tex. optimus ad propositum in l. si quis filio exher. §. pen. ff. de iniusto rupto irrito facto test. & quod restitutio retrotrahatur. firmãt expsse Ang. & Imol. in l. si alienũ. §. in extr. ff. de hæred. inst. & ibi clarius Paul. de Cast. post Bal. vbi dñt ꝙ vbi restitutus bona recuperat simplr̃ restitutio trahit retro, nisi agatur de præiudicio tertij, licet Barr. ɔ̃trarium senserit in d. §. pen. l. si qs filio exhær. & hanc sñiam ꝙ oino retrotrahatur firmat solẽnis doct. Car. Rui. in rep. §. & quid si tm̃. l. Gall. de lib. & posth. Tertio adduco in simili dec. Rog. de Per. in cons. incip. punctus Paulutius. posito inter
5 ɔ̃silia Bald. cons. 74. in 5. par. vbi dicit † ꝙ restitutus eius semper fingitur fuisse retro ciuis, eo quod restitutio retrotrahatur, & idẽ sequitur Franc. Tig. in cons. seq. pro quo allegat bon. text. in l. arist. ff. de man. test. ita, & uasallus rimissa felonia retro semp debet fingi fuisse fidelis. Quarto facit, quia iura in alium translata quę fuerunt ablata ɔ̃dẽnato ministerio iuris duntaxat secum restõne recuperant, ut est tex. formalis, in l. siue patr. in princ. ff. de iure patr. & tex. in l. fi. C. de sent. passis & firmat Bal. in d. §. & qd si tm̃ idem Bald. in c. dño Guerram. in tit. hic finitur lex Corr. & idem Bal. in tit. de pace const. in verbo priuil. & oẽs nemine discrepante in d. §. & quid si tm̃. & tñ eo casu ius respectu condemnati erat omnino extinct. & maxime in casu l. fin. C. de sen. pass. vbi filius per deportationem pr̃is omnino erat exutus à patria pot. & tñ illud ius iam extinctum in præiudicium tertij, quia duntaxat ministerio legis si ne facto hois per restõnem suscitatur. si igit respectu condemnati restitui suscitatio iuriũ extinctorũ locum habeat, à fortiori quãtum ad alios qppe fictio retroctatiua, q̃ illud operat, fundat sup maxima æqtate, vt late declarat Bart. in l. si is qui pro empt. ff. de vsucap. sed

sed lõge maior eq̃tas versatur respectu tertij q. non deliq.,& q. miseratione dignissimus est, quã respectu delinquentis.igit,& cęt. Quinto facit q̃ singulariter tradit Bar.in l. 4. per tex.ibi.ff.de adimen. lega. vbi elegãter inq̃t
6 † q̃ exhæredatio facta p patrẽ eo ipso extinguit,& reuocat q̃ causa illius inductiua tollitur,& remouet.sic,& in ꝓposito,sublata p restõnem principis felonia,causa inductiua extinctionis fideicommssi extinctio cessare debet,& fideicõmissũ suscitari.Sexto,& fortius q̃ restitutio trahat ad oẽs q fuerunt puniti in ꝯñam,& quorum iura fuerunt resoluta resoluto iure vasalli committentis feloniam, deduco decisionẽ expressam Iac.de Belui.i c. 1. in tit. hic finit lex Corra. & Iacobini de S.Geor.in suo opere feudo.quos allegaui in qõne præcedenti qui formalr volunt q̃ per restõnem eorum iura suscitentur q̃ ex resolutione extincta fuerãt,q̃ decisio hẽt magnã æquitatem, & apponit securim ad radicem. Septimo adduco tex. formalem ad hoc à nemine ponderatũ.in l.fi.ff.de senten. pas. vbi tex.formalr vult q̃ restituto principaliter dãnato, restituit is qui in ꝯñam punitus fuit, & ita intelligit ibi gl.fi.Octauo,& vltimo adduco decisionẽ ad ꝓpositum singularẽ Saly. in l.castitati.1.col. C. ad l. Iul. de adul. vbi
7 singlr decidit,q̃ eo † qđ restitutio oĩa reponat in pristinũ statũ, trahit ẽt ad ꝑsonas, q̃ in ꝯñam principalis puniuntur,sicut in casu subiecto.& ꝓprie tex.in d.l.si debitor. C.de sen.pas.quã actor allega.decidit casum.Nec obstat q̃ Ang.ibi dicere voluit q̃ illa l.hẽt locũ vbi bona trãsibãt in fiscũ cum onere suo, nã reuera, salua pace tãti doctoris dixerim, non est veꝝ.& ad eũ ꝯfundendũ ego adduco tex.singularẽ,quẽ nemo ponderat in l. 2. ff. de sentẽ.pas.& restitutis, vbi vult tex.q̃ licet simplr restitutus sine bonis nõ reincidat in pristinã obligationẽ,tñ si bona restituant,reincidit,ita q̃ si vellet dimittere bona, nõ posset se exuere obligationib. ex quo formalr infert q̃ obligatio ꝑsonalis suscitat,&tñ nõ pricipaliter rõne cõmitãtiæ obligationis ad bona restitutus reincidit in pristinã obligationẽ, qa si dũtaxat illa rõne dimittẽdo bona liberaret p l.2.ff.qđ cũ eo.cũ simil.vulg. & iõ gl. ibi singlr dicit qđ illud est iõ q̃ ille in pristinũ statũ reponit,& nõ alia,ergo sequtur q̃ respectu rei nõ tenet.nec illa est principalis rõ q̃ bona trãsissent cũ onere suo, sed eo q̃ in pristinũ statũ oĩno reponit, qñ recuperat bona, vñ ex quadã ęq̃tate lex nõ vult q̃ dãnatus restitutus teneat, nisi bona recuperet.nimiꝝ q a bona intelligebant deducto ęre alieno, & vbi nõ trãsissent cũ onere suo dico q̃ remaneret obligatus dãnatus, saltẽ nãliter.sicut dicimus in seruo q remanet obligatus nãliter, sed qñ creditores pñt hr̃e regressum ꝯtra fiscũ,nimiꝝ si tunc liberet ꝯdẽnatus.in vltimis ait voluntatibus qn hæredes sint obligati ex quasi ꝯtractu acceptãdo hæreditatẽ nemo est q dubitet,qa sunt iura vulgaria.Ad aliud fundamẽtũ,dũ dr̃ q̃ res semel extincta,&c.Rñdet,q̃ fictio retrotractiua restõnis istud operatur. q̃ quantũ ad effectum facit qđ non censeatur extincta ab initio obligatio.ad hoc deduco tex. singularẽ i
8 l.3.ff.de senten.pas.vbi vult tex.† q̃ secuta restõne actiones directæ ꝯtra restitutum reuiuiscunt, & tñ nisi fingendo nunquam fuisse extinctas non pñt suscitari directo, sed duntaxat vtiliter,vt not.Doct. in d.l. inter stipulantẽ.§.sacrã.& sic ꝯñs est vt restitutio q̃ retro fingit, tollat oĩno causam extinctiuã & quãtũ ad effectus pteritos,qđ sine dubio princeps facere põt,vt dicit gl.sing.in clem.1. in verbo, p infectis de immunita. ecclesiaꝝ,& ppea Bal.in l.imper.§.1.C.de nupt. dicit p tex. ibi q̃ restitutio purgat oẽm maculã, eo q̃ oĩa reponat in pristinũ statũ. Nec obstat si dicat qđ fictio retrotractiua non põt hẽre locũ hoc casu, eo quod medio tpe superuenerit inhabilitas pp omnimodam extinctionem fideicommis. nam rñdet,q̃ inhabilitas quæ ꝯcernit ꝯñã,& non principale,&nõ impedit fictionem translatiuam retrotractiuã, & quantum ad illa ꝯñã, cum multa concedatur in ꝯñam, quæ principaliter non conceduntur l.1.in fi.princip.de auctor.tut. l.quoties.C.de iud.c.de prudentia.de donatio.inter viꝝ,& vxor.hæc limitatio ꝓbatur in l. si liber homo.§. si seruus.ff.ad legẽ Aql. & in l. pen. ff. de suis,& legiti. hæredibus,vbi hr̃
9 † quod si filius capti ab hostibus decesserit ante patris reditũ demum pr̃ reuertat, fingitur retro filium habuisse in ptãte, & ideo oĩa bona filij applicantur ei iure peculij, & tñ tpe quo pater redijt extremum à quo nõ erat habile,cum filius esset mortuus, & ratio est. quia illud extremũ veniebat in ꝯsequentiã, & ideo illius inhabilitas non ꝯsideratur.& istam limitationem ponit Bar.in l. fi. C.de

C.de ſenten.paſſis.Ioan.de Imo.&Raphael
Cuma.in d.l.ſi is qui pro emptore.ſic intelli
gentes text.in l.ſed,& ſi quis ſtipuletur.§.1.
de vſufru.& ita reſident.

Ad fundamenta quæ pro contraria cõclu
ſione per auctorem tractatus adducuntur.&
primo dũ dicit ꝙ reſtitutus non vr̃ amplius
poſſidere bona recuperata iure hęreditario,
ſed ex ſuperueniẽti reſtõne,& beneficio prin
cipis,quodq; ex beneficio principis fideicom
miſſum non inducit,&c.R̃ndet, ꝙ auctor fal
ſum pſupponit, ꝙ videlicet bona recuperata
non habeantur iure hęreditario; qa vt dictũ
eſt illa reſtitutio retrotrahit,nec aliqd de no
uo dat,ſed omnia reponit in priſtinũ ſtatũ,
ita vt reddita bona non nouiter ꝯceſſa videã
tur.Nec obſtat pariter aliud fundamentũ in
quo dr̃ ꝙ res ſemel alienata perpetuo durat
alienabilis,nec reincidit in priſtinum fideicõ
miſſum,&allegat principalr̃ tex.in l.pater.§.
15.de leg.3. Nã r̃ndetur primo ꝙ ille text.
non habet locum in mã feudali. vt eſt text.
ſing.quem ad hoc formalr̃ ponderat Bal. ꝓ
limitatione dicti.§.15.in c.1. de eo qui ſibi,
& hæred.ſuis maſculis.& fœm. Secundo r̃n-
detur qđ iſta ꝓhibitio eſt realis,& ideo non
ꝓcedit diſpoſitio.§.15.qui loquitur in ꝓhi-
bitione perſonali.ita formalr̃ Bart.in l.peto.
§.a fratre.de leg.2.& qđ tradit idem Bart.in
l.pater filium.§.fundũ.de leg.3. Tertio r̃n-
det ꝙ hic nõ fuit facta aliqua alienatio,licet
eñ per delictum videat fieri alienatio, ſuper
ueniẽs tñ reſtõ,quæ retrotrahit,fingit nunq̃
delictum commiſſum, & in ꝑnam alienatio-
nem nõ fuiſſe factam,quare ſuũ fundamen-
tum non procedit qđ maxime procedit, vbi
reſtõ eſſet facta per viam iuſtitię.tunc.n.non
eſt dubium qđ trahit ad omnes in ꝑnam.ita
Innoc.in c.auditis.de pſcriptis.Doct. in l.1.
C.ſi vnus ex pluribus.vnde,& tunc eo ꝙ oĩa
reponunt in priſtinum ſtatum.ꝑ l.qđ ſi mi-
10 nor.§.Scęuola.ff.de min.†reſtõ trahit retro
ẽt in præiudicium tertij in iure ſibi quæſito.
ita tradit Raph. Cu. quẽ ſequunt nouiſſimi
in d.§.& qd ſi tñ.Nel.de S.Gem.in tract.de
banni.in 1.par.3.tpis q.11.& põt dici fuiſſe
factam reſtõnem ꝑ viã iuſtitiæ, qñ in pſatio
ne narratiua illius continet reſtituendũ con
demnatum fuiſſe ꝑ contumaciam, qa ex ver
bis ſupplicationis qualis ꝯcedẽtis fuerit mẽs
colligit,text.not.in l.1.de diuer. reſcr. C. &
tex.in c.inter dilectos.§.ceterũ,de fine inſtr.

Ioan.de Imo.in l.iudex.ff.de re iud.&in ſimi
li in abſolõne tradit Panor.in c.cum ꝓ cau-
ſa.de ſenten.excom.& qđ idem tradit in c.2.
de treuga,& pa.cum ſi.Et ẽt põt colligi mẽs
principis ex ſuis prooemijs,&præfationibus
l.fin.vbi not.Bal.& Imo.ff.de hær.inſt.l.reg.
§.licet.& ibi Bar.ff.de iur.& fac.igno. Bal.in
c.cum terra.de elec.Alex.in conſ.7.inc.viſis.
11 & animaduerſis.col.3.vol.2.†Et in dubio iu
re cõi præſumitur princeps vſus, & non gra
tia ſpãli.arg.l.in teſtamento. C. de teſt.mil.
nam qñ factum ſuperioris põt referri ad ius
cõe,in dubio ſemper ita intelligitur, vt not.
Bal.in l.bonoꝝ.C.qui admitti. & eſt doctri-
na Innoc. quam Io.And. Ant.de But.& oẽs
ſequunt in c.dudum.de decimis.& no.Paul.
de Caſt.in l.princeps.ff.de leg.cũ ſi.vt tradit
Alex.in l.q̃q̃.C.de teſt.mili. & in ſimili ẽt di
cimus qđ in dubio princeps vr̃ habere reſpe
ctũ ad ius cõe,vt tradit Innoc.in c. innotuit.
in prin.de elec.Ang.in l.bene à Zenone. C.
de quadrien.pſcr.Paul.de Caſt.in l.ſi teſtamẽ
tum.C.de teſta.Panor.in c.ad hæc. de reſcr.
cũ ſi.& facit l.ſi qñ.ad pri.C.de inof.teſta.&
vbi vtraq; qualitas,iuſtitiæ videlicet,&gratię
concurreret,qualitas iuſtitiæ deberet potius
attendi duplici rõne.Primo qa magis fouet
iuri cõi,vt pulchre decidit Bal.in l.ſi qs decu
rio.C.de fal.Pet.de Anch.in c. canonũ ſtatu
ta.de conſt.& eſt deciſio tex.in l.nã,&miles.
ff.de iniu.rup.& irri.fac.teſt.Secũdo qa fauo
rabilior eſt,vt dicit Bar.in l.cũ qs.in fin.§. ſi
12 qs ꝓ eo.ff.de ſol.& ſic magis attẽdẽda † qa
licet alias qualitas nãlis magis q̃ accidẽtalis
ꝯſideret,tñ vbi accidentalis eſt fauorabilior,
illa eſt attendenda.tex.eſt peregrinus in l.hę
reditatem.in prin.ff.de caſtrẽ.pec.ſi bene in-
ducat.Dum poſtremo auctor tractatus dedu
cit ꝙ vbi ſunt appoſita iſta verba,&qb.dede
ris,&c.vr̃ ꝯceſſa facultas alienandi,eſſet ma-
gna qõ,quã ipſe nõ intrauit,an intelligeret
ꝑmiſſa ſucceſſio ab inteſtato,nã Bal.formalr̃
in c.feudũ ea lege.ſi de feudo fuerit ꝯtr. dicit,
ꝙ ꝑ illa verba duntaxat cenſeret data facul-
tas alienandi, & ſub eis ſolum cõprehendit
vera,& ꝓpria alienatio,& ꝑꝑea infert,ꝙ nõ
comprehendit illa quæ fieret ex delicto, qa
non eſt propria alienatio l.ſi qs in tantã.C.
vnde vi.ergo,& in ꝓpoſito vr̃ dicendũ ꝙ nõ
comprehendatur alienatio,quę fit per ſucceſ
ſionem ab inteſtato, qa nõ dr̃ defunctus ꝓ-
prie alienaſſe,ſed à lege defertur.l.lege obue

nire dr̃,ff.de verb.sign.& l.3.§.de illo,ff.pro socio. & improprie ac ficte ꝑuenit à defuncto,l.cõficiuntur,& l.si qs cum nullũ,ff.de iure codicillo℞,& formaliter Bar.iũcto eo qđ dñt ibi Ang.& Alex. decidit in l.q Rom. in §.duo fratres,ff.de verb.sign.ꝙ vbi dat̃ facultas alienandi grauato ꝑ eum cui debet fieri restõ fideicõmiss.ita demum ꝑiudicat licentia ꝯcedẽti,si bona fuerint alienata,vsq; adeo ꝙ si nõ fuerint alienata debẽt ꝑuenire ad cõcedẽtem licentiam ꝑut alias ꝑuentura erant;

13 † vnde de illa verba,pro te, & successoribus tuis,& hñtibus causam,&c.Non alterant,vt dixi naturam feudi in Gallia, cũ tacite insit ex ꝯsuetudine, ſm quam permissa est alienatio re℞ feudalium sicut allodialium. Quia vt dixi in quæst.2.expressio eo℞ quæ inhærent nihil operatur, & est lõgum discrimen inter ista verba quibus dederis,vel habentibus causam à te, quia ꝑ illa verba habentibus causam, &c. non vr̃ esse data aliqua facultas nisi vbi alias illã haberet de iure, nec presumitur per ista verba princeps iuri agnatorum derogare voluisse. per iura vulgaria quæ deducere piget, & ita concludendum puto, saluo semper saniori iudicio.

1 *Pœna incapacitatis per legem,quisquis. inflicta filijs,an locum habeat in filiabus.*

2 *Dispositio odium irrationabile continens, nullatenus extendi debet.*

Statutum vni pro alio pœnam imponens,irrationabile dicitur,& iniquum.

3 *Constitutio quæ punit vnum pro alio est iuri naturæ, & diuino contraria.*

4 *Statutum dictans filio rebellium de ciuitate expellendos,ad filias non est extendendum.*

5 *Filiæ non censentur comprehensæ sub filiorum exhæredatione.*

Priuatio nunquam inducit nisi specialiter exprimatur.

6 *Pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneorũ successiones, non debet ad filias extendi.*

Salycetus fuit excellentissimus doct.et præcipuus veritatis inuestigator, cuius opiniones plerunque medullam iuris continent.

7 *Verba quæ in dispositione odiosa opponuntur, ad alia non extenduntur.*

8 *Titulus institutionis respectu hæreditatis parentum,est honorabilis.*

9 *Hæresis in quo differat à crimine læsæ maiest.*

10 *Nati ex reductis in pristinam seruitutem propter ingratitudinem, serui sunt.*

11 *Veritas ignoratur eius quod multipliciter exponitur.*

12 *Extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ꝑ se iure inflictis.*

13 *Dispositio pœnalis respectu delinquentis est reip. fauorabilis, respectu vero filiorum continet odium.*

14 *Filius est portio quædam corporis paterni,sed & eadem caro dici potest.*

15 *Natus ex sola muliere absque virili semine, non est maculatus peccato originali,sed quis ille, Christus solus.*

16 *Maiestatem diuinam longe grauius est offendere quam humanam.*

17 *Constitutio pœnalis emanans ad vitanda animarum pericula, extendi potest.*

18 *Pœna legis,quisquis, quo ad incapacitatem successionis extraneorum, non trahitur ad filias.*

QVAESTIO V.

1 QVinta quæstio quæ proponitur in hac materia est, num † videlicet pœna incapacitatis filijs inflicta per l. quisquis. habeat locũ in filiabus, & breuiter quidqd dixerit auctor tractatus, vera cõclusio est,ꝙ pœna illius leg s,quisquis. non trahat̃ ad filias nisi duntaxat inquantũ exprimitur,nec sub nomine filio℞ qbus pœna incapacitatis,quantum ad oẽm successionẽ infligitur,filiæ pñt censeri comprehensæ. Primo,ista cõclusio comprobabitur auct. scrib. Secundo,deducentur rationes. Tertio,rñdebitur ad argumenta deducta per auctorem.

Et primo, ꝙ in illa l.quisquis. sub hac appellatione nõ comprehendant̃ filię dicit formalr̃ Bar.in l.1.ff.de verb.sign. sequunt̃ Bal. Ang.Sal.& Fran.de Aret.in l.quicũq;.C.de ser.fug.Imo.in l.si ita scriptũ.de leg.2. & rõ est ſm eos, quia licet alias in mã pœnali fiat extẽsio de ꝑsona ad ꝑsonam, vt in l.si qs id quod.alleg.ꝑ auctorem, & in multis alijs locis,habet locũ, nisi odium sit irrationabile, quale dñt esse in casu dic.l.q.qs. ꝙ videlicet

2 vnus puniat̃ pro alio. †& ideo qa irrationabile odiũ ꝯtinet,non debet aliquatenus fieri extẽsio,& ita ẽt pulchre ꝯsulẽdo ꝯcludit Philip.Dec.ꝯs.64.incip.& diligẽter,&c.col.2.& idẽ expssius firmat Fran. de Aret.ꝯs.39.ꝑ totũ,& quod cõtineat odium irrationabile adduco primum quod Cy. dixisse signãter tefert l.lege Corn.ff.vul.ꝙ statuta, & ꝯstitutiones

nes quibus pater pro filio, vel econtra filius ꝑ patre punit, sapiunt quandã tyrannidem. idem Bal. in l. dotis. C. de iure do. dicit, ꝙ statuta quæ imponunt pœnã filijs ꝓ patribus, sunt valde dura, & rigorosa. & idẽ tradit Ang. in l. sancimus. C. res inter alios acta. dicit ꝙ statutum imponens pęnã vni ꝓ alio, licet sit tolerabile, tñ non est laudabile, sed valde iniquũ. & ideo idẽ Bald. in auct. si captiui. C. de episc. & cle. dicit ꝙ statutũ quo vnus tenet ꝓ alio, nunq̃ tanq̃ odiosissimum debet extendi maxime qñ pœna corporalis vel infamie, vt in ꝓposito imponit. nã ẽt si expresse hoc vellet non valeret tanq̃ iniquissimum, & irrationabile. dictat. n. rõ nãlis qđ gesta debeant ad auctores suos restringi. & nõ extẽdi ad alios q culpa carent, & ideo idem Bal. & Sal. in d. rub. res inter alios acta. † dicunt tales ↄstitutiones esse ↄtra ius nature, & diuinum & dicit formalr̃ Soc. in l. cum filius. ff. de verb. sig. ꝙ vbi repetit talis cõstitutio, licet valeat, tñ nõ põt negari quin sit valde dura, & exhorbitãs, eo qđ tendat in ꝓiudicium nõ delinquentis. & est bene notandum ꝙ Bal. & Sal. in d. rub. res inter alios acta. equiparant pœnam infamię pœnæ corporali, ꝓ qua æquiparatione facit text. formalis in l. iusta. ff. de manumiss. vind. & qđ Bal. singlr̃ tradit in l. 1. C. mand. ex quibus firma resultat ↄclusio. ꝙ ↄstitutio dictans vt vnus puniat ꝓ alio, filius videlicet ꝓ patre, est valde rigorosa, & exorbitans ab æquitate nãli, & a iure diuino, quare strictissime est interpretãda, nec debet fieri aliqua extensio. Secũdo adduco, ꝙ videlicet vbi diuersa rõ militat in filiabus q̃ in filijs, nihil nunq̃ dispositum in illis trahit ad filias. ita singlr̃ Bald. tradit in l. seruus. C. cõia de success. sed in casu subiecto diuersa rõ militat, quippe in filijs. l. quisquis. dicit exempla criminis paterni metu, in filiabus dicit illas esse minus ausuras, nimirũ qñquidẽ filij ad bella ineunda ↄditiones faciendas habiles, & apti esse possunt filiabus vero arma deferre, proditiones ↄspirare sexus fragilitas non ꝑmittit, ꝑpea

4 Bal. in l. illa quicunq; de ser. fug. dicit, † ꝙ si statuto caueat vt filij rebellium expellant de ciuitate, non extendit ad filias, qa cessat rõ. non. n. ꝑp sexus fragilitatem, ita ausurę præsumunt, vt docet experientia naturalis. vnde prout est in textu verbum metuunt, delictũ ꝓsumptum filioꝝ punit, q̃ ꝓsumptio, vt dixi, cessat in illis, ergo sub filiorum appellatione non potuerunt cõprehendi, nec pœna filijs imposita potest dici repetita in filiabus. Tertio confirmat ꝓmissa, qa vbi constitutio loquitur discretiue de filijs, & filiabus, tunc qđ dr̃ in filijs nunq̃ extendit ad filias, ita singulariter tradit Bal. in l. in mult. ff. de sta. hom. sed in ꝓposito lex illa, quisquis. loquit discretiue de filijs, & discretiue de filiabus, ergo nõ possint in dispõne filioꝝ intelligi comprehẽse. Ex quo ẽt sequit ꝙ attento quod habent spãlem determinationem non debet fieri repetitio eius qđ dr̃ de vno in altero ꝑ tex ad hoc no. in simili. in c. cum dilecti. de dona. quẽ ibi ad hoc põderant Card. & Imo. Bald. in c. secundo requiris. de appell. & in l. 1. in fin. C. de leg. hæred. Quarto, & expressius de duco qđ voluit gl. in l. si ita. in verbo, natus. ff. de iniusto. rup. quam ibi ponderat, & sequitur Io. de Imo. quæ eleganter voluit. † quod 5
sub exhæredatione filioꝝ non censet esse cõprehense filię, & sic in ꝓposito, sub exclusione filioꝝ ab hereditatibus extraneoꝝ, nõ debent censeri. esse cõprehensę filiæ, cum spãlr̃ excluse non reperiant. Quinto facit qa in mã exclusiua, punitiua, & priuatiua, qualis est illa, qđ non est spãlr̃ expressum non inducit priuationẽ, vt pulchre tradit Bal. in l. chirographis. C. si cer. pet. ẽt vbi maior versaret rõ. ita pulchre idem Bal. in auth. ex testamento. C. de secũ. nup. ꝑ tex. in §. cũ igit in auth. de nõ elig. sec. nub. col. 1. cũ sim. Sexto, & vlt. confirmat, nam cum quantum ad exclusionẽ illa. l. sit valde odiosa, non debet fieri aliqua extensio, vnde dicit ibi singlr̃ Ang. prout cũ refert Soc. in cons. 275. qđ habuit qõnem in Romandiola, in qua ↄsuluit qđ filij non prohibeantur capere ex testamento parentum, qui non deliquerant, licet lex ꝓhibeat illos capere ex testamẽto extraneorum, eo qđ expresse non ꝓhibeat ex testamento parentũ, & ẽt quia valde odiosa sit non debet fieri aliqua extensio, qua rõne motus Salyc. tenuit
6 † pęnam incapacitatis quantum ad successiones extraneoꝝ nõ debere extẽdi ad filias, q in hoc non habet ↄtradicentem, & est magnę auctoritatis. de quo exclamat Pet. de Anch. in c. canonum statuta. de const. dicens ꝙ Sal. fuit excellentissimus doctor, & ꝑcipuus veritatis inuestigator, & qđ eius opiniones solẽt cõiter ↄtinere medullam iuris, quem ẽt secutus est, vt refert auctor, Angel. Aret. & isti duo non habent aliquem contradicentem,

quare in materia pœnali, vt infra latius dicetur,&sequenda est eorum opinio.cum quib.tñ sunt omnes doct.quos deduxi supra in prin.

Superest nunc ad argumenta in ↄtrarium adducta rñdere. Et primo adducit̃ q̃ §. ad filias loquitur limitatiue,& dispensatiue,nam rñdetur qđ non est verum qđ loquatur limitatiue. nam rñdetur , imò est dispõ separato de per se quæ fit in filiabus,&licet limitatiue loqueretur,nõ ppea sequit̃ qđ dispõ §.pcedentis amplietur, in ui comprehensiua vltra suam sigñonem,vt Bart.tradit.in l. gñali. §. vxori.per text.ibi.ff.de vsufr.lega.nec obstat pariter,& dispensatiue loquatur , qa imò vt dixi,est dispõ separata.& posito q̃ dispensatiue loqueretur,esset verum respectu hæreditatis materne , vt videlicet non obstante qđ Imperator illas ab ea hereditate excludat tñ reseruat eis certam portionem. Nõ valet pariter argñ sumptũ ex tex.in verbo , nec iure hæreditario. ad inferendũ q̃ filię sint incapaces tituli hereditarij,nam verum est respectu successionis materne,ad quã duntaxat verba
7 illa referuntur.† quæ cum sint apposita in dispositione odiosa,vt dictũ est, & infra latius dicetur non debet extendi ad alias successiones.Nec valet dum dr̃ q̃ si respectu successionis materne incapaces sint filiæ,q̃ magis eis debet̃, à fortiori respectu successionis extraneorum. Nã rñdetur q̃ qñ rõne alicuius indignitatis inducit̃ incapacitas, magis solet induci respectu successioni parentum q̃ extraneorum, quibus esset quodammodo pœna nõ posse relinqueret,vt videmus in filijs spurijs, qui à parentum excludunt̃ successione, & tñ non ,phibent̃ succedere extraneis vel cognatis,&c.l.hac parte.ff.vnde cogna.cum simi. Secũdo si argumentum de maiori ad minus nõ habeat locum in dispensationibus simplr̃ odiosis,vt est dictum singulare Hostien.in c. postulasti.de rescrip.vbi sequuntur oẽs,à fortiori in hac mã q̃ est maxime odiosa, pœnalis,&correctoria tale argñ ,pcedere nõ põt,
8 & minus valet dum dr̃ † q̃ titulis institutionis est honorabilis,de quo potuisset allegare text.formalem in l.filiũ.§.sed si porro. ↄiuncta gl.in verbo.pleniore.ff.de lega pstan. nã illud ,pprie ,pcedit respectu hæreditatis paret̃ tum.esset.n.satis dedecorum si non nominaret̃ hæres patris,psumereturq. ingratus,q̃ consideratio nõ cadit respectu extraneorum respectu quorum ad paria iudicant̃ tit. institutionis vel alius,qa cessat illa ↄsideratio particularis vt nor.doct.in l.si q̃s priore. ff. ad trebellia. nec pariter obstat dum dr̃ q̃ text.in sui rõne voluit duntaxat p dictionem vt , q̃ denotat causam finalem,q̃ filiæ haberent solum mediocrem alimoniam,& non integrum emolumentũ,nã rõ ad dispõnem suam adaptanda est,& sic respectu successionis materne noluit Imperator qđ hñent integrũ emolumentum,sed duntaxat mediocrẽ alimoniã, quantũ vero ad exterorum successiones.lex nihil exprimit quare nõ debet fieri extẽsio . vt supra dictum fuit. Nec pariter obstat versiculus,id qđ de pdictis,vbi fm eum non repetit̃ verbũ. filiæ,sed filij tm̃. & sic ibi sub appellatione filiorum cõprehendunt̃ filiæ,nã posse id negari , vel si de filiabus intelligatur , debet intelligi modo pmisso:Non obstant pariter alia argumenta q̃ extra textum per auctorem adducũtur,qđ sub appellatione filiorum ↄtinentur filiæ.& primum adduxit.c.vergentis.in fin.de hæret. vbi text. loquit̃ de exclusione filiorum à bonis patris delinquentis,& tñ nemo dubitat quin comprehendant̃ filiæ. nã reuera nõ possunt non admirari q̃ tã debile fundamentũ in mediũ obtulerit . nã cũ bona hæretici applicent̃ fisco,nimirũ si filia excludat̃, quia de necessitate illud sequit̃.alle.pariter l. manicheos.in verbo,filios. C. de hæret. nã idẽ rñdetur,vel aliter rñdendo dicimus q̃ , vt in
9 sequentibus latissime dicet̃,† lata est differentia inter crimen hæresis,& crimen læsæ maiest.crimen quippe herẽsis.principalr̃ animã inficit,& animam ↄcernit,& eadem rõ infectionis quantũ ad animam q̃ militat in ,ple masculina militat,&in filia,qa quantũ ad infectionẽ aïæ non requirit̃ audacia,& fragilitas sexus nihil operatur. secus in crim. læsæ maiest. in quo,vt dixi,diuersa rõ militat, ex quo et̃ sequitur solutio ad tex.iuris diuini al legatus p auctorẽ nã loquunt̃ de punitione delicti ↄcernentis animã,& de punitione spirituali , nec est aliqua cõparatio offense dei ad offensam hominis, imò esset quasi hæreticũ velle æquiparare hominẽ deo,&dicere ita graue esset offensam q̃ ↄtra illũ cõmittit̃, sicut ↄtra deũ.vt infra latius diceremus. Non obstat pariter tex.in auth.qui.mo.natu.effi. sui.§.pen. nã adhuc istud fundamentũ est de bilius,quippe eadem rõ oĩno q̃ militat in filijs,militat,& in filiabus,eo q̃ ex dãnato coitu nate sint,qa infectio ,pueniens ex ↄceptione per

ne per legem damnata, æqualiter concernit filios, & filias, secus in casu subiecto, vt prędixi. Minus obstat tex. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. nam de filiabus q̄ cōprehendantur, nec tex. nec gl. nec doc. faciunt aliq̄ mentionē, & si comprehenderentur, alia rō reformat pactum, nam vt ibi gl. intelligit in finali solu-
10 tione, ille tex. debet intelligi † quod nati ex his q̄ sunt redacti in pristinam seruitutē pp̄ ingratitudinem, sunt serui, modo vterq; parentū, vel saltē mr̄ sit ancilla, q̄a partus seq̄t ventrē, alioq̄n volunt ibi glos. & doct. q̄ filij non essent serui, & si cum ista ratio ꝯceptionis in seruitute æque militaret in filiab. sicut in filijs, nimirū si comprehenderetur. Nec obstat pariter dum dicit auctor q̄ ratio quæ habet locum in filijs quæ est, vt prī magis torqueatur pp̄ punitionem filiorū, militat & in filiabus. & ad hoc ponderat text. in d. l. quisquis. in verbo, perire .n. debet paterno supplicio. exponit idem ad paternū supplicium. nā rō expressa in d. l. quisq̄s: est, q̄a in filijs metuunt exempla paterni criminis. in filiabꝰ dr̄ minus ausuras ꝯfidimus. illa rō est exp̄ssa & non altera, vt dicemus fm̄ illam igitͣ duntaxat licet arguere, & non fm̄ nō exp̄ssam, vt late tradit Inn. in l. si vero. §. de viro. ff. sol. mat. Alex. late in l. si ꝯst. ad prin. ff. eod. ti. bonus tex. in l. cū prī. §. dulcis. de leg. 2. & in l. prī. § fundū, de leg. 3. Et dum dicit q̄ imò altera rō est exp̄ssa in tex. ibi p̄rno supplicio. i. ad paternū suppliciū. illa expō, vt vulgo dr̄, est gl. Aurel. q̄ corrūpit tex. nā tex. dicit q̄ imperiali lenitate donatͣ vita filijs, q̄ debēt perire p̄rno supplicio, & ibi gl. sup verbo p̄rno. dicit qd' est interpositio, & sic illa verba referunt ad cām remissionis pœnæ capitalis, q̄ fit filijs, & non p̄ rōne pœnæ incapacitatis ꝓlata sunt, & quia ēt illa verba p̄nt intelligi paterno supplicio perire debent. i. pœna, & supplicium p̄ris debet in eos redūdare, & illa est vera expō, nescio vnde auctor suam traxerit. vn̄ cum saltem illa verba possint hr̄e
11 plures expōnes † eius quod multiplr̄ exponitur veritas ignoratur, fm̄ philosophum. vt refert Bald. in l. nec quidq̄. §. vbi decr. ff. de off. procons. & leg. & sic nō pōt argui ex eo. vt deducit late Alex. post Imol. in d. l. si constante, & dum postmodum subijciebat quod expressa ratio in textu militat in filiab. non est verū, ut supra dcm̄ fuit. Ex quo ēt sequitͣ solutio ad alias rōnes, quas ex alijs iuribus auctor tractatus trahit ad punitionē filiorū. nam r̄ndetur quod ille rōnes non sunt expresse in d. l. quisquis ille pariter rōnes sunt diuerse, & q̄n plures rōnes assignari p̄nt, ex illis non potest fieri extensio, ut late ꝯcludit Alex. in illa l. si const. ad princ. ff sol. matr. & ut inferius subijcietur in criminibus in quibus rōnes ille exprimuntur, est longe diuersa ratio. Et dum ex præmissis in argumentis auctor uoluit ꝯcludere q̄ appellatione filij fuerūt cōprehensæ filiæ, quodque ex nā verbi, saltem ex larga signōne, appellatione filiorū comprehendunt filiæ, quo casu ubi militat rōnis identitatis pōt fieri extensio, allegat aliqua iura, nā ad id multipl'r r̄ndetur. Primo illa regula non hēt locum in hac mā odiosa in præiudicium tertij, vt expresse uoluit Ioā. de Imo. in l. si uero. §. de viro. ff. sol. mat. dum allegat. l. prī. ff. ad l. Iul. de adul. Idē Alex. in d. l. si const. ad princ. Secundo maxima auctoris non habet locum vbi simul pœnalis est d. spō, & correctoria, gl. sing. in cle. vt hi q de ætate, & qualitate, quā firmāt Im. & Alex. in locis alleg. q̄ sit pœnalis non est dubiū, q̄ sit correctoria iuris antiq, est text. in l. eos. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. iura. ff. de iure patr. q̄bus expresse ꝓbatͣ q̄ olim non puniebatͣ filij in crimine læsæ maiest. imò iura patronatus eis reseruabantͣ, & sic l. quisq̄s in hoc corrigit d. l. eos, vt voluerunt gl. in dictis legibus. quare non debet fieri extensio.
12 † Tertio r̄ndetur q̄ illud non habet locū in pœnis inflictis ipso iure, in q̄bus non fit extensio ex paritate rōnis, vt dixi supra in 1. q. & in proprijs terminis allegaui Soc. ita tenētem in ꝯsil. 275. Quarto & ꝑemptorie esset opus q̄ militaret eadē rō, vt ibi dixi, sed eadem rō in proposito p̄ oia rō militat, & igitur &c. Non obst. pariter q̄ mā est fauorabilis, quia interest reip. &c. & allegat doctrinā Bart. nam illa doctr. Bar. salua pace tanti doctoris, non vr̄ vsquequaq; vera. causa n. immediata imponendi pœnam, est odium delinquentiū, remota uero est fauor publicus, ad cognoscendū aūt an dispō sit fauorabilis, vel odiosa, attendi debet cā ꝓxima, & nō remota, fm̄ Bal. in l. fi. C. de interd. mat. quam rationē assignat Aret. ꝯtra dcm̄ Bart. in l. Gallus. §. & q̄d si tm̄. de l. b. & posth. & ēt q̄dam Mod. repet. in l. si is qui pro empt. ff. de vsuc. pro empt. vbi dicitur q̄ alias sequeretur, q̄ ois exceptio esset fauorabilis, cū principalr,

 vel

vel in pœnam conseruat fauore. quod tamen est falsum l. qui exceptionem. ff. de cond. in deb. & facit bonus tex. pro hac opinione in l. ob id. ff. ad l. Aql. q̄d tradit Bart. in l. fi. C.
13 vnde vi. † Secundo r̄ndetur ꝙ dispositio pœnalis est fauorabilis reipublicę respectu delinquētis, sed quātū ad filios vt dixi, ꝓtinet odiū irrationabile, & nō debet aliquatenus extendi, imò sapit quandā specie tyrānidis, quare nimirū si hoc casu non sit fauorabilis, & non debet fieri extensio. Nō obstat pariter dum subijcit ꝙ ēt in mā pœnali appellatione filiorum comprehendunt filiæ. nam supra plene r̄nsum est quod non hēt locum in odio irrationabili, quale ꝓtinetur in d. l. quisquis. Nec obstat gl. in d. l. quisquis. q̄ illam loquentem de patre extendit ad matrē. nā iusta rōne reprehēdit à Salyc. & ab Ang. Aret. & ꝙ illa gl. male loquat demonstro aperta rōne, nam p̄r qui hēt filios in ptāte, nimirū si obliget filios ad penam, cum & illos vendere possit in necessitate l. 2. C. de pa trib. q̄ filios distraxe. q̄ vt ibi dn̄t oēs Doct. & signanter Bald. & Salyc. non hēt locum in matre, habebatq. olim p̄r ius vitæ, & necis in filium, vt dicit tex. in l. in suis. ff. de lib. & posthu. ꝙ ius non ꝯcedebaī matri, vt ibi traditur. Secundo p̄sumptū crimen q̄d punitur in filijs ex p̄sumptione exēpli, militat in patre, & nō in matre, q ppe cū p̄r tribuat formam in generatione, ab eo filij denominaī, & cū eo dicunī eadē substātia, nec dicunī diuersi à patre. vn̄ vna, & eadē caro censenī, s̄m philosophū. & tradit tex. formalis in §. hæc
14 auctoritas. 35. q̄ōne 6. † & ꝓpea d̄r filius esse portio corporis paterni, text. in l. cum scimus. de agrico. & censi. lib. 11. vnaque, & eadē p̄sona cū patre reputaī. l. fi. C. de impub. & alijs substit. quæ omnia non h̄nt locum in matre. facit glo. singularis in l. ij. C. q. ętate vel professione se excusant. quæ signāter dicit iura quæ dicunt filiū & patrē debere cēseri eadē persona non habere locū in eo qui non est in ptāte. & glos. sibi cōtraria in dicta l. quisquis. dicit formaliter ꝙ filius emācipatus nō puniī pęna illius legis, ergo respectu matris nunq̄ puniī, cū mater non habeat filios in ptāte. Propterea tex. singularis in l. exēplo. de decurio. lib. 10. C. vult, iura q̄ dn̄t filiū à patre denominari debere, & nō a matre. q̄ iura late deducunt Mod. in c. Rayn. de testam. vsque adeo procedere, vt nō valeat cōsuetudo in contrariū, eo ꝙ iure quodā n̄ali, vt ibi dn̄t Doct. illud procedat, qua ratione S. Thomas in secunda secundæ q. 82. de articulo nō recordor, tenuit formaliter in simili
15 † ꝙ si cōtingeret aliquē nasci dūtaxat ex muliere sine semine viri, ille non esset cōceptus in peccato originali, eo q a mater nō tribuat formā sed mām, & multa alia deduci posset. Non obstat pariter dū dicit q̄d illa lex q̄n ad filios nō continet odiū irrationabile, nā in principio huius quæst. multis fundamētis demonstraui contrariū, & allegaui maximos legū vertices ita tenere, & dū dicit q̄d Deus qui misericors est nonnunq̄ punit filios pp peccata parentū, nā miror q̄d iste doctor velit os ponere in cęlū, & punitionē quæ fit occulto iudicio Dei, vult comparare punitioni humanæ, cū nec in punitione nec in offensa sit aliqua cōparatio, vt subijcieī. Demū deduxit tex. in c. statutū. & in c. vbicunq; de pœnis, vbi d̄r ꝙ illud est expressum in crimine hæresis, ꝙ punianī æqualr̄ filiæ sicut filij, & q̄d crimē hæresis, & crim. læsæ maiest. æqparanī, p multa fundamēta, q̄ deducit in q. seq.
16 nā r̄ndeī † ꝙ videlicet lōge grauius est diuinā q̄ humanā offendere maiestatē l. auth. gazaros, C. de hæret. & tex. i c. vergētis, eo. ti. & tex. met. ī illa extrauag. Fed. quā ipse allegat dū dicit, quanto magis, ēt vult arguere à maioritate rōnis, q̄d argūm procedit, sed ecōtra nunquā. & sic arguere ecōtra, videlicet de crimine hæresis ad crim. læsæ maiest. esset arguere de maiori ad minus. Secūdo r̄ndetur ꝙ in crimine hæresis ꝙ pœna, & eius punitio extendaī. aliæ rōnes militanī, q̄ nō militant in crim. læsæ maiest. Primo, q a illud tēdit in fauorem fidei, tunc. n. ēt in materia pęnali verba largo modo, & in ꝓprie intelligutur, & sic fit extēsio, ita singl̄r nota. Panor, post. Host. in c. 2. ī fi. de diuor. Secūda rō, q a ex offensione diuina, si delicta grauiter non punirenī pestes, terręmotus, & alia infinita mala ꝓuenire possent. in auth. vt nō luxuriētur hoīes ꝯtra nām. coll. 6. Tertio q a tractatur de fauore animaꝝ, tunc. n. debet fieri extensio ēt iuris pęnalis. p illud q̄d not. gl. in c. sciant cuncti. & in c. fi. de elect. in 6. & ita tenet do. Abb. in consil. 22. incip. in quæst. mouenda inter Ant. circa fin. idem tenet Ioan. And. i c. ex tenore. q̄ filij sint legi. & ibi Pan. reputat singulare, & non tradendū obliuioni
17 † ꝯstitutio pœnalis debet extendi, & largo modo

modo interpretari, qñ emanauit, vt euitenť pericula animaꝶ. idẽ tenet Gem. in c. 1. §. fi. in 1. col. de hom. in 6. & ppea Alex. conſ. 42. inc. ſup. pmiſſo theniate. col. fi. circa fi. 1. vol. ſignanter dicit, ꝙ fauore fidei, & animaꝶ, ẽt in mã correctoria fit extẽſio. ſicut enim anima pfertur corpori: ita bona illius pferunť bonis corporis. & ideo nimiꝶ ſi quãtũ ad crimen hæreſis, quod eſt ↄtagioſum, & multos inficere ſolet, vt periculum animaꝶ euiteť, fuerit introductum, vt pęna extẽderet. & hęc eſt ſolutio cui Apollo non rñderet Chriſto. vt verbis vtar Bald. in c. q̃ in eccleſiarum. de conſt. poteſt ẽt aliter rñderi quod videlicet in illis iuribus cõprehenduní filię, q a expreſſum eſt. Item illa iuŕa non loquunť quãtũ ad pœná incapacitatis reſpectu ſucceſſionis extraneoꝶ, quare nõ militát; poſtremo auctor tractatus deduxit aliud fundamentũ de extrauag. Feder. vbi poniť verbũ, liberos. & de. l. fi. C. de bonis pſcripto. vbi poniť verbum, poſteros. per quæ verba vult. l. q ſquis quantum ad vim comprehenſiuã verboꝶ filijs eſſe declaratam. nã quia primis onerata eſſet hæc quæſtio, rñdebiť pluſquã perẽptorie in quæſt. ſeq. in qua eadem iura deduxit auctor pro fundamento ſuæ opin. & ẽt rñdebitur ad extẽſionem paſſiuã, quam dicit hřẽ locum in mã correctoria. ad quod ẽt rñſum fuit plene in 1. q. circa fin. Ex quibus remanent ſublata oĩa fundamenta auctoris. q bus ſe Herculis manu clamãt abſtuliſſe putabar.

18 † eſtq. ↄñs concluſio, ꝙ pœna l. quiſq s. quátum ad incapacitatẽ ſucceſſionis alioꝶ q̃ parentum nõ trahitur ad filias, & ita intrepide tenẽdum puto ſaluo ſemper ſaniori iudicio.

☞ *Pœna legis, quisquis, quæ loquitur in filijs ad nepotes an extendatur.*

Nepos etiam venit appellatione filij.

Nepos in materia correctoria venit nomine filij.

Infectio criminis læsæ maiestatis lepra quædam dicitur omnes inficiens.

Pœna in crimine hæresis ad secundum gradum extenditur.

Nepotes vere non veniunt filiorum appellatione.

Nepos non venit filij appellatione in materia odiosa etiam in legis dispositione.

Priuilegium filijs concessum si ad nepotes non extendatur, nec odium.

Pœna icapacitatis spurij nõ trahitur ad nepotes.

1 *Nepotes non veniunt nomine filiorum in his in quibus interpretatio stricta fieri debet.*

11 *Auus nepotes ad pœnam obligare non potest.*

12 *Nepotes auo mortuo concepti ad eum nihil spectare dicuntur.*

13 *Nepotes filiorum appellatione continentur filio de medio sublato.*

14 *Verba legislatoris enunciatiua non disponunt.*

15 *Relatiuũ debet intelligi secũdũ qualitates relati.*

16 *Error præsumitur quando aliud in referente quam in relato reperitur.*

17 *Collaterales non puniuntur ob crimen læsæ maiestatis.*

18 *Pœnam in crimine læsæ maiestatis ad posteros transmitti qualiter intelligatur.*

19 *Constitutiones extraordinariæ sunt apocriphæ, nec allegari merentur.*

20 *Leges Cæsarũ non aliter recipiuntur in Gallijs quam quod bonæ sint.*

Rex Francorum legibus Cæsareis non subditur.

21 *Asperitas dominorũ temperãda est, nõ imitãda.*

22 *Hæresis æquiparari potest crimini læsæ maiestatis, at non econtrario.*

23 *Lex declaratoria pœnam imponens respectu pœnæ non trahitur ad præterita.*

24 *Punitionis ratio non æque militat in nepotibus sicut in filijs.*

Causa magis in propinquo operatur, quàm in remoto.

25 *Nepos patris imago dicitur.*

26 *Filius, & nepos eadem persona censentur.*

27 *Delinquens in seipso punitur, in filios, aut nepotibus puniri non debet.*

28 *Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahitur ad nepotes.*

QVAESTIO VI.

SExto quęritur, an pœna l. quiſq s loquẽ
1 tis in filijs trahatur ad nepotes. † pro parte affirmatiua, ꝙ pœna l. quiſq s extendať ad nepotes vltra allegata p auctoré tractatus facit, q a ſicut filius dř eſſe pars corporis paterni, ita & nepos dř pars corporis aui, vt eadem proximitas in vno videatur ſicut in altero. ita belliſſime Bal. inqt ↄſ. 13. vol. 3. quantum. n. ad naturam certum eſt ꝙ nepos eſt ex radice aui, & caro filij, caro patris, ſilř de nepote q deriuatur ab auo naſcẽdi ordine, vnde gñatio nepotis eſt ex gñe aui, nec poſſet nãlř aliud ꝓuenire ſicut ſemẽ ex ſemine, & riuulus ex fonte, l. ꝓnunciatio. §. appellatur. ff. de verboꝶ ſignificatio. ita belliſſime Bal. inquit, in conſ. 176. volum. 5.

 vnde

vnde idem Bal.in l.3. C.de suis,& legitimis
hæredibus.dicit q imago patris est nepos,&
eandem affectionem quam habet quis in fi-
lium præsumitur gerere ad nepotem.tex.sin
gul.in l.cum auus.ff.de condit.& demonstr.
2 † & proprie appellatione filij dr venire ne-
pos.d.l.liberorum.ff.de verb.sig.imò de pprio
signato. nam pprius sensus vocabuli est ille
quem lex ei dat,non quē vulgus imperitum
assignat, totum signat proprie qlibet suam
partem,sed nepos est pars ipsius filij.l. cū sci
mus,& l.cū satis.C.de agr.& ɔs.lib.11.& re-
spectu naturæ appellatione filiorum ɔtinentur
nepotes.l.tutelas.ff.de cap. dim. & in dubio
verba respectu naturæ pferri vñt l. fin.C.de
his q veniā ætatis impetrauerūt. Et qd' pro
prie ex signato nāli appellatione filij veniat
nepos firmat Iac.But. in quadā sua disputa-
tio,quā late refert Barb. in cons. 108. incip.
Omnipotentem, & immortalem Deū. col.
pen.vol.4.dicens qd' hoc pcedit ex signone
nāli proprie,& vere, & q nihil est ita verum
sicut nā.& alleg.d.l.lib.in verbo, nā nos do-
cet.eandem ēt disputationem Iac.But.refert
Bal.in l.max.vitiū.C.de lib.pteri.vel exhær.
& in l.Gal.§.inst.ff.de lib. & posth. & tradit
Pet.de Anch.c.1.de const.& in clem.1.de ba
ptismo,& multa ɔgerit Barb.in ɔs.10.vol.2.
Et saltem non potest inficiari quin ex lata
signone uocabuli nepos veniat appellatione
filij.& vbi vnum venit appellatione alterius,
ēt sublata signone,modo sit eadem ratio, dis
positum in vno trahitur ad alterum. ita glos.in
clem.1.de rescr.coniuncta gl.in clem. audit.
eod.tit.& gl. in clem.1.de elect.sed ratio ex-
pressa in d.l.quisqs,in nepotib. militat, igi-
tur &c.& hanc sniam fortius firmat Panor.
cons.86.incipiente primo quæritur vbi dicit
3 † q ēt in mā correctoria proprie appellatio-
ne filij venit nepos. Et hanc etiam ɔclonem
firmat late,& sequitur Barb.cons.55. & cōs.
73.vol.2.ubi plenissime loquitur.sicq. vide-
retur ɔcludendum hoc casu nepotes esse cō-
prehensos ex proprietate sermonis, quia in
mā quantiicunque odiosa nunq ea lata in-
terpretatio excluditur, quæ ex verborum pro-
prietate insurgit.ita Ang.in l.fi. ff. de const.
princ.Pulchre Aret.in l.cum lege,per tex.ibi
ff.de test.Cald.cons.1.sub tit. de consang. &
affin. Confirmatur, quia vt declarat Salyc.
in d.l.quisquis,prout in litera est verbū me-
tuuntur ppsumptum delictum filiorum puni-
tur,qui præsumuntur imitatores morum pa
ternorum,eo, q ex sanguine infecto originem
trahant, quæ ratio æque militat in nepotib.
4 nimirum † quia quantum ad id infectio crim.
læsæ maiest.dr quædam lepra q oēs inficit,&
ita æquiparat singlr Bal. in cons.158. incip.
super eo quod quæritur,ad finē 2.col.vol.3.
Et altera ratio .s. vt retrahatur pater à deli-
cto æqualiter militare vr,cum æqualis sit ad
filium,& nepotem affectio,& dilectio,vt sen
tit Ric.Malumb.quem refert Bald.in l. cum
acutiss.C.de fideic.&formaliter tradit Barb.
alleg.cōs.55. vol.2. vbi alia deducit,& latius
in alleg.cons.63.eod.vol.vnde & nepos im-
mediate dr nasci ex corpore aui,vt singlr in-
quit Bald.in l.1.C.de cond. ins. sicq. ratio q
militat in filio pp coniunctionem ex radice
infecta originem trahente in exemplo hære
ditarij criminis metuunt,vr æquo Marte mi
litare,& in nepote, cum immediate dicat ab
5 auo deriuari. Confirmatur † nam cum in cri
mine hæresis sit declaratum pœnam extēdi
vsq; ad secundum gradum, à fortiori locum
hre debet in crim.læsæ maiest.nam licet gra
uius sit diuinam,q humanam offendere ma-
iestatem, tñ mitius in pœna vr dre agi cum
Deo,q cum homine.l.2.§.fi. de pollic. & est
dictum singulare Inn. in c.sicut dignum. de
homic.& quod tradit gl.fin.in c. fratern. 12.
q.2.cum si. Ex quibus videretur ɔcludēdum
pœnam incapacitatis.l.qsqs,extendi ad ne-
potes, & ista iudicio meo non parum astrin
gunt, & forte magis quàm quæ in multilo-
quio per auctorem adducuntur.

Sed tñ præmissis non obstantibus quæ re
uera non obstant contraria conclusio est ve-
rissima,& in puncto iuris intrepide tenēda,
& pro fundamento veniat primum in aciem
6 cōis in iure conclusio † q rlr appellatione fi-
liorum non comprehenduntur nepotes,vt con
cludit gl.ord.in l.filij.ff.de verb.sign.& glos.
in clem.1.in verb.lib.de bapt. & ideo ex p-
prietate sermonis sub verbo filiorum non est
vis comprehensiua nepotū,ut not.Bart. in l.
lib.ff.de uerb.sig.vbi all.Dy.in l.iusta interp.
per illum tex.ff.de verb.sig. & idem sequitur
Bald.in l.maximum vitium.col.4. ver.ex p-
missis.C.de lib.præt.vel ex hær.& in l. Gall.
§.instit.ff.de lib.& posth. & in l.filium .ff. de
his qui sunt sui,vel alie.iur. & Pet.de Anch.
in c.1.in 12.col.de constit.vnde in dubio ab
ea cōi regula,& proprietate verborum non est
rece-

recedendum, præſertim in mã odioſa. l. 1. §. is qui nauem ff. de exercitoria, & ꝑ pea formaliter ad propoſitũ dicit Io. An. in nouell. in c. ad extirp. de filijs presb. ꝙ ſi in caſu c. ſtatutum. de hæret. in 6. non fuiſſet expreſſum de nepotib. ſub appellatione filiorꝫ non fuiſſent comprehenſi, quod reuera apponit gladium ad radicem hæſitationis, & ibi ſequit̃ But. idem Io. An. formaliter in c. in quibuſ-
7 dam, de pœnis. & non eſt dubium † ꝙ in mã odioſa et in diſpõne legis, appellatione filij non venit nepos, ita dñt Doct. in duab. decr. alleg. & idem expreſſe Bart. in l. 2. §. filius. ff. ad Tert. Bald. in l. Tit. ff. de lib. & poſth. in l. fil. C. ad Mac. & quod idem tradit in l. ſed & milites, ad prin. ff. de exc. tut. vnde vbi agit̃ de onere, ſiue odio filiorꝫ nunq̃ ſub illorꝫ appellatione nepotes comprehendunt̃. ita expreſſe Paul. de Caſt. cõſil. 170. incip. ne in ꝓprijs, col. 2. vbi dicit ꝙ appellatione filiorum non veniunt nepotes ex ꝓprio ſignãto, nec ex interpretatione in quacunq; diſpõne legis, vel hominis, qñ non tractatur de ipſorꝫ cõmodo, ſed onere. & illud per literas groſſas uoluit gl. ſing. in authẽt. de reſt. fid. §. nos igitur. col. 9. quæ ſingl̃r dici prohibitionem alienationis factam filijs, qa onerosa eſt nõ trahi ad nepotes. & idem tradit Bart. in l. filiusfam. §. diui de leg. 1. Bar. in l. Luc. §. Sẽp. ff. de leg. 3. Alex. conſ. 56. incip. Idronandus. vnde I.C. in l. 3. ff. de exc. tut. dicit ꝙ à ſignificatione ſumpta à uoce non eſt idem eſſe filij & eſſe nepotis. idem traditur in l. quid ſi nepotes. ff. de teſt. tut. & §. fi. inſt. qui dari tut. poſſ. vnde dicit ſingl̃r Bal. in conſ. 2. vol. 1. ad
8 fin. 1. col. † ꝙ ſi priuilegium ꝯceſſum filijs nõ extenditur ad nepotes. l. iub. C. ad Trebell. à fortiori, nec odium, & ſequeret̃ ſm eũ aliud inconueniens, ꝙ eadem rõne odium ad oẽs extenderetur. vt. ff. de poſtul. l. 1. ad fi. cũ ſeq. quod eſt falſum ſm eum, & pulchre ſubijcit, ꝙ filius eſt prima perſona, nepos ſecũda. ſed ꝙ ſecunda pſona ſit prima, implicat impoſſibilitatem naturæ, & præmiſſa non hñt dubium qñ verbum filius, profert̃ cũ adiuncto, vtpote, qa dr̃ filijs ſuis, vel eius, ut dicit l. qſquis, in uerbis eius filijs, quia tunc non comprehenduntur aliquo modo nepotes. ita eleganter optima rõne decidit ſubtilis Soc. in d. l. Gall. §. inſt. de lib. & poſth. ad fi. 2. col. Confirmat̃ & fortius qa in exhæredatione facta ꝑ verbum filios, cenſent̃ dũtaxat excludi filij primi gradus ita ꝙ illa exhæredatio certa appellat, eo ꝙ duntaxat liberi primi gradus ꝯtineantur. l. Tit. ff. de lib. & poſth. & ibi formaliter notant oẽs Doct. & bonus tex. in l. ſi quis filio exhær. in prin. ff. de iniu rup. & c. & in §. poſth. inſt. de exhær. lib. Et magis expreſſe in caſu ſubiecto deduco alia fundamẽta, quibus facile rñderi non poteſt. Et primo deduco gl. ſingularẽ in auth. quibus modis nat. eff. ſui. §. fi. coll. 7. gl. in l. fi. C. de nat. lib. per quas Bald. in c. in pñtia. de prob. & in l. Gallus. §. quid ſi is. ff. de lib. & poſth. quẽ ibi
9 oẽs Mod. ſequuntur, firmat † ꝙ pœna incapacitatis filij ſpurij non trahetur ad nepotes, imò nepotes pñt capere à perſona vnde initium originem trahit, videlicet ab auo, & tñ, non eſt dubium quin ex radice abominabili, & damnata originem trahant. l. fi. C. de nat. lib. quod pulchra rõne eleganter Bald. ꝯfirmat conſ. 146. in prima parte dicens, ꝙ licet pater ſit ſpurius, tñ nepos eſt habilis ad honores, & ſucceſſiones, & oĩa, eo, qa in eo nõ põt dici macula, licet ex infecta radice natus videatur potius. n. debet inſpici perſona immediate, q̃ mediata, qa cauſa proxima magis cohæret cauſato, q̃ remota. l. eum tale. §. pen. de ꝯd. & dem. ff. & nota. in l. ſi mul. ff. re. amot. & ſubijcit ꝙ non debet nepos odio paterno excludi, nec inhabilitari. alleg. l. nõ tm̃ §. ſi emanc. ff. de bon. poſſ. contra tab. qđ dictum profectò apponit ſecurim ad radicẽ. Secundo deduco, & ſpecialius deciſ. for. Bal. & Salyc. in l. 2. C. de patr. qui filius diſtr. vbi in terminis dñt ꝙ ptãs conceſſa patri vẽdendi filium in neceſſitate, non extendit̃ ad nepotẽ, quia mã ſubiecta, odioſa reſpectu filij, non patitur hanc interpretationẽ, ut ſub illius appellatione nepos ꝯtineatur, qa longe maior eſt ptãs in filiũ pſonam immediatã, q̃ in nepotẽ perſonam mediatã. & ſic infert̃, ꝙ ſi ꝑ ꝯtractum pr̃i ꝯceſſa ſit facultas ſeruitutẽ inducẽdi in filios, non extendat̃ ad nepotes, nec ꝑ delictum id licebit, per tex. ad hoc optimum in l. Imp. ff. de fideicõm. lib. Tertio adduco deciſionẽ Bar. in l. lib. ff. de verb. ſign. quam ſequitur Pet. de Anch. in clem. 1. de bapt. & Ant. de But. in c. in quibuſdã. de
10 pœnis, vbi dñt † ꝙ in contractib. in quibus debet fieri ſtricta interpretatio, ſub nomine filiorꝫ non comprehendunt̃ nepotes. ergo à fortiori in hac mã ꝯtinente odium irrõnabile, in qua longe ſtrictior debet fieri interpretatio,

tatio,sub appellatione filioꝝ nõ possunt cõseri cõprehensi nepotes,&qa bonũ est argm̃ de ꝯtractibus ad delicta l.omnem ff. de iud. l.2.ff.de custo.& exhib.reo. Quarto adduco qđ in simili tradit And.Barb.vt referunt quidam Moderni in l.fi.C.de primipilo.lib.12. vbi dicit ꝙ licet ex ꝯtractu primipilari teneatur filius licet nõ sit heres,nõ trahit̃ ad nepotem. qa fuit inductũ vt pater ꝑ filium sagacius administraret,timore ne filius cogat̃ soluere,q̃ rõ nõ habet locũ in nepote,qa nõ p̃sumit̃ pater circa illũ habere tantam affectionem quantam circa filium,& dicet̃ latius infra in r̃nsione ad argumenta auctoris.ꝓpter quam rõnem ẽt solet dici ꝙ lex.3. C.de patria potestate.loquens in filio non habet locũ in nepote,vt licet pater possit taxare pœnã filio imponendã,qa ꝑ affectionẽ quam habet ad filiũ nõ p̃sumit ꝙ graue de eo supplicium petat.sed qa minorẽ affectionẽ ad nepotẽ gerere p̃sumit̃,non habet locũ dispõ illius legis. Quinto adduco decisionem formatã ꝑ Bart.in l.patri.ꝑ illũ text. ff. ad legẽ Iul. de adult. vbi dicit formalr̃ ꝑ rõnẽ illius text ꝙ cũ l.quisq̃s.ꝯtineat odiũ tertiæ personę,appellatione patris nõ cõprehendit auus & sic vult ꝙ licet pater obliget filios ad pœ-
11 nam,† tñ secus est in auo,q nõ põt obligare nepotes ad pœnã.& ideo gl.sing.in d.l.patri,voluit ꝙ lex permittens patri occidere filiã adulterã in adulterio deprrhensam,non habet locũ in auo,eo ꝙ ꝯcernat odiũ tertiæ prrsonæ,& qa patri permittit̃ ꝑ affectionẽ quã p̃sumit̃ habere ad filiã,quã nõ p̃sumitur auus æqualẽ ad nepotẽ habere.& illã gl.pro singulari deduxit ad hoc ꝓpositum Lud. de Rom.in repet.auth.silr̃.C.ad l.falcid.& repetio ꝙ in terminis ꝯsulẽdo solẽnis doctor adhuc viuens Phil.Dec.cons.64 allegato in p̃ced.quæst.ita ꝯcludit in ꝓprijs terminis. Ex qbus omnibus ꝯcludendum puto ꝙ pena l.quisquis,loquens in filijs nõ trahit̃ ad nepotes. quod maxime ꝓcedit vbi nepotes sunt post mortem aui ꝯcepti.tunc.n.non possunt censeri exclusi,nec effecti incapaces ex delicto aui,cum nihil tunc ei attinere dicant̃ l. si q̃s filio.§.1.de iniust.rup.&irri.fact.testa bonus text.in l.Titius ff.de suis,& legi.hær. & l.1.§.si q̃s proximior.ff.vnde cognati.ꝑ quę iura dicit Bal.in c.1.ad prin.2.col in tit.si vasallus feudo priuet. ꝙ inter nepotem ꝯceptũ post mortem aui,& ipsum auum,nulla vnq̃

12 fuerunt iura consanguinitatis.† nepotes.n. qui post aui mortem ꝯcipiuntur,nõ proprie sed abusiue nepotes dicuntur l.item prætor. §.fi.ff.de gradi.affinit.ꝑ quã Bal. ita dicit cõsil. 176. vol. 5. subijciens ꝙ nemo mortuus potest incipere esse auus.l.qui libertinus. §.posthumus,ibi,nec quisquam.ff.de bonis liberto.& ꝓpterea dicimus in nepotib. post mortẽ aui ꝯceptis,ciuilitatis, & originis auitæ iura non inesse, nec suoꝝ in hoc ꝯdõnem sequ auoꝝ.gl.in l.assumptio §.1. ff. ad municipa. Cyn.in l.2.C.de iurisd.omium iudiciũ.Secũdo ꝓcedit hæc ꝯclusio sine dubitatione vbi pœna habuit vel potuit habere locũ semel in filijs,vbi.n.appellatione filioꝝ in aliqua dispositione cõprehendunt̃ nepotes, si illa dispositio habuerit, vel potuerit hr̃e effectũ in persona filij,ẽt in fauorabilib. nõ debet extendi ad nepotẽ,ita formalr̃ ꝯcludit Bart.in d.l.liber.ff.de verb.signif. quem sequit̃ Alex.cõs. 105.col.2.lib.1. incip. perspectis verbis.idẽ Alex.cõs.11.incip.ponderatis his.col.6.lib. 3.& alibi sæpe.&hoc est qđ dicebat Iac.But. in sua disp.quem refert Bal.in d.l.Gallus. §.instituens.ff.de lib.& posth.Io.And. & Ant. de Butr.in d.c.ad extirpandas. de filijs presbyte.& multi solennes docto.in eoꝝ subscriptionib.ad quoddã ꝯsiliũ positũ inter consil.
13 Soc.cõs.vlt.1.partis.† quibus locis voluerũt appellatione filioꝝ ẽt ex dispositione legis nepotes ꝯtineri qñ filius est sublatus de medio.vbi vero filius est in medio, tunc volunt ad nepotẽ dispõnem nõ trahi,eo ꝙ filius sit in medio in quo dispõ locum habere põt, & multa alia deducent fundamenta in r̃nsione ad argumenta deducta ꝓ ꝯtraria ꝯclusione.

Nunc deueniendum est ad solutionẽ argumentoꝝ deductoꝝ ꝑ auctorẽ. Et potissimũ fundamentũ auctoris in verbo liberos apposito in extrauaganti Federici ꝑ quam dicit l. quisq̃s,esse declaratũ habere locũ ẽt in nepotibus.& ꝓ eadẽ declaratione deduxit text.in l.fi.C.de bon.ꝓsc.in verbo,posteros.ad q̃ iura multipliciter r̃nderi põt. Et primũ esto ꝙ extrauag. Feder. esset approbata, & recepta in regno,tñ ex illa non põt assumi fundamẽtum validũ Primo illa verba sunt narratiua alterius ꝯstõnis,& ex verbis narratiuis legis non est licitũ sumere aliqđ argm̃.ita gl.q̃ solet dici singularis in l.vna.C.qñ non petentium partes.quam ita allegat Lud. Rom.in auth.similiter.C.ad l.falcid & in consil.134. incip.

incip. p declaratione primæ dubitationis.& idevoluit gl.in c.auditis.in ver.ex post facto. in fin.de electio.& gl.in c.2.in verb.non re- neris.& ibi Gemin.ad hoc notat de dolo. & cont.in 6.gl.in c.cum in ver.collationem,de re rū permu.eo.lib.& pulchre Raph.Cuma. in l.si insulā.ff.de verb.ob.& l.q. Romæ §.Cal

14 limachus,co.tit.† vnde hæc verba enunciati ua prolata à legislatore non disponunt,nec licitum est ex eis arguere fm Bart. in l.extat in vlt.col.ff.qđ met.causa Sal.in l.accusatio nem.C.de acc.& in l.q se patris.in 8.col.vbi late Alex. C.vnde lib.sit,& ɔsequens vt cum illa verba sint enunciatiua non pōt ex eis as sumi argm̄ validū. Nec obstat dum dr̄ ꝙ ex verbis enunciatiuis pōt inferri ad declaratio nem,nam rñdetur,&peremptorie ꝙ attento ꝙ hoc verbum filijs eius appositū in d.l.q s- quis, est verbum certum sui nā duntaxat in mā in qua ,pbatum fuit cōprehensiuum libe ror̄ primi gradus d.l.Titius.vbi not.oēs. ff. de lib.& posth. extendere vlterius non esset declarare,sed tūc diceret esse noua dispō. ita declarat Paul.de Cast.in l. hæredes palam §. sed si post.ff.de testa.idem Doct.in cons.156 incip.viso,& examinato puncto.col.fi.&in si mili tradit Pet. de Anch. in cons.399.incip: puncto ,p clariori decisione.col.fin.Or qđ p illa verba enūciatiua inducaī noua dispō vt ,p missum fuit,non pōt vlla rōni sustineri, er go nec ꝑ illam extrauagātem ad nepotes

15 fuerit facta extensio.Confirmatur,† nā cum illa extrauagans referat alteram constitutio nē,debet intelligi fm qualitates relati , & ab eo debet recipere limitationē,&restrictionē. tex.aureus in auth. de filijs natis ante dota- lia instrumenta.§.fi.col.3.quem Bal. ad hoc ,ppositum dicit singularē in rub.de rescrip.fa cit.l.nihil.ff.de coniun.cum emancip. lib. & qđ ḡnalē referēs intelligaī fm qualitates re lati,& eo modo debet restringi. ,pbatur in l. in testamento,&in l.si ita scriptum.ff.de cōd. & demon.& in l.esse toto,ff.de her.instit.tra dit formaliter Bart.in l.1.ff.de receptatorib. idem Bart.in l.1.ff.fur.nau.caup.stab.&idem in l.si qs seruū.§.fi.ff.de leg.2.sed l. quisqs , relata p Imperatorem, qa non pōt cēseri re lata altera constitutio loquiī in liberis primi gradus p verbum filijs, ergo & illa ɔstitutio Federici referens ponendo verbum liberos , debet intelligi de liberis primi gradus:vt à re lata restrictionē recipiat,Et ad hanc maximā

coadiuuādā accedit adhuc duplex iuris ɔclu

16 sio.prima † ꝙ vbi in referēte aliud quā in re lato ɔtinetur ,psumeret esse error. ita forma liter voluit Bal.in l.2.C.de errore aduocato rum plchre Alex.in cons.9.vol.5.Secūda no uæ ɔstitutiones ,p antiquas declarant,&limi tant l.non est nouum.ff.de legi.gl.in auth.of ferat.C.de litis ɔtesta.& gl.in l.sciendū.ff. q. satisdare cogan.cū simil.& ideo nimirū si il- la constitutio Federici loquens p verbū,libe ros,restringatur,&limitet p l.quisquis,ante riorem.in liberis primi gradus magis.n.præ cedētia faciunt ad declarationē sequentiū ꝙ̄ econtra.Bar.in l.filiū.ff.vt in possessio.leg.& in l.si à via.ff.de cond.&demonstr.& in l.q s q s.de lega.3.& ,psertim qa ,pcedēs ɔstitutio, videlicet illa l.quisqs quātum ad.i.specialis loquens in liberis primi gradus,altera vero ḡnalr̄ nimirum si recipiat restrictionē à spe ciari p iura allegata. Secundo rñdemus,& peremptorie tam ad verbum,liberos. positū in dicta extrauaganti,ꝙ̄ ad verbū, posteros. positum in d.l.si qđ cum illa constitutio quā tum ad filios sit valde odiosa,& irrōnabilis, debet strictissime interpretari vt reducaī ad terminos saltem l.quisquis.Et pro ista rōne adduco decisionem singularem in terminis Io.And.in nouella in c.vbicunq; de pœnis. lib.6. vbi dicit ꝙ Papa ,p,p crimen læsæ ma- iest.ɔdemnat Titium,&cognationem suam, debemus fm Gratiam,q hanc qōnem Bono

17 niæ disputauit,tria ɔsiderare.† Primū an de buerit ,p,p crimē læsæ maiestatis punire col- laterales,& certum est ꝙ non.can.si qs cum militibus.6.q.1.c.felicis.§.certum,de pœnis. Secundo an potuerit ex plenitudine ptātis , & vtiq; potuit, vt est casus clarus testatis, & vtiq; potuit,vt est casus clarus in d.§.ceterū. Tertio an voluerit. & in hoc dicit ɔsulēdum principem.&si id cōmode fieri non possit,re strigendam esse sniam vt nō comprehendat collaterales,sed duntaxat eas personas, ꝙ̄ de iure puniri possunt, qua rōne in simili ɔclu- dit princeps Iureconsultū Franc. de Aretio cōs.39 ꝙ in casu in quo ɔsulebat in quo erat appositum verbum generale dubium filior̄, dicit ꝙ non intelligebatur de filiabus in illo statuto facto super punitione rebelliū, eo ꝙ tale statutum debebat recipere interpretatio nem fm dispōnem iuris cōis, & quia quan- tum ad filios continebat odium irrationabi le,nō censebant comprehensæ filiæ.& in fin. consil.

consil.aliud dicit quod bene facit ad propositum, quod interpretationē suam coadiuuabat in casu in quo consulebat, quod intētio populi nō fuerat aliquid de nouo statuere, tū quia vbi agitur de iuris iam concessione extensione. restringitur vris dispōne quis indebite dānum incurrat, allegat Bal. in l. seq. in princ. C. de inoff. test. Bart. in l. 1. §. nunc. ff. de op. noui, nunc. & in l. 1. C. de sacrosan. eccl. & in l. ter. C. de fruct. & lit. exp. Ex quibus omnibus infertur ad propositum quod verba cōstōnis Federici, & illius l. fin. debent restringi, & limitari sm terminos. l. quisquis. & illud est peremptorium, & sine replica. Rńdemus ulterius ad l. fin. C. de bonis proscrip. in verbo poste

18 ros, quod dum dicit † quod in crim. læsę maiest pœna ad posteros transmittitur, loquitur quantum ad confiscationem bonorum partis. nam in precedentibus reseruabant filijs. & filiab. bona patris in alijs delictis, in hoc aūt crimine dr quod pœna. s. confiscationis bonorum patris transmittitur ad posteros, & sic nihil ad propositum quantum ad pœnā incapacitatis, dicimus vlterius quod illa extrauagans Federici non pōt, nec debet allegari in causarum decisionib. Primo illa non est insertā in uolum. auth. & sic non censetur de approbatis. gl. in c. si Romanorum. & ibi summæ not. Dom. 19. dist. Ant. de But. in procem. decret. late Felyn. in c. pastor. de fide instr. & in c. 1. de re iud. facit gl. in l. eos. C. de off mag mil. & quod tradit Bal. & oēs in l. scrin. C. de test. mil. vbi dńt quod descripti in libro aliorum sunt approbati, non descripti vero non sunt approbati. Et ppea cum sint extraordinaria cōstitutio quæ non reperitur in uoluminibus iuris, non pōt, & non debet pro lege allegari, ut in simili dicit gl. in tit. de prohibita feudi alien. per totum, & in tit. quot testes sunt

19 necess. Bal. in c. 1. de grad. suc. in feu. † vbi dicit extraordinarias cōstōnes esse apocriphas, & non dēe allegari. & expressius Ioā. Rayn. in §. quia vidimus q feudū dare pñr, dicit quod tales extraordinarię cōstōnes non debent allegari nisi fuerint practicatæ. & iō licet Galli leges ciuiles vt bonas receperint, ut in simili dicit Bal. in c. translato. de cōst. tñ illæ intelligunē receptę q̄ sunt in volumine aliarum, & nō aliæ. & sic cum illa constitutio Federici, nec expresse, nec tacite recepta reperiatur, non ligat quantum ad pœnam, nec debet obseruari, gl. in c. 1. de treuga, & pace. Arch. in §. si. 4. dist. Math. & Card. Flor. in proœ. clem. in §. vniuers. & pulchre Cæp. Veroñ. cons. 13. incip. stante quodam decreto. col. 3. & seq. vnde maxime in hoc regno leges Imperatorum non nos ligant, nisi qrūs fuerint receptæ, ut sentit gl. singularis in verbo Romanis de patria ptāte. & ppea Bal. in l. nemo. C. de senten.

20 & interloc. omnium iud. dicit † quod Galli recipiunt leges Romanorum inquantum bonæ, & non alias: & maxime in consistorio principis leges Imperatorum pro rōne dūtaxat debent allegari, & non pro auctoritate. Bal. in c. 1. §. iniur. de pace iur. firm. & ppea sing. Oldr. dicit in cōs. 69. col. 3 quod in Hispania est statutum, vt quicunq; in consistorio Principis allegauerit legem rigorosam Imperatorum puniatur pœna capitali, quod maxime pcedit in Illustriss. Rege nostro Franciæ. Rex n. Frācorum francus est a legibus Romanis, & dedignat legib. subijci, & sola rōne intellis regit, & gubernat. ita bellissime Bald. inquit cons. 227. in 3. parte & in seq. cons. dicit quod super omnes Reges mundi Rex Franciæ obtinet coronā libertatis, Regis aūt clemētia debet rigorositatē legum tēperare, quia beatissimus est ille Rex q sedet sup cathedram eqtatis. Vnde, pprium Regis est dispensare sup lege

21 rigorosa. † Nā & lex ciuilis dicit quod nimia asperitas dñorum temperanda est non sequenda. l. 2. ff. de his qui sunt sui, vel alie. iur ita ad propositum Bal. inquit in cōs. 364. vol. 3. sicq. in Regno hoc, & leges quæ saperēt quasi tyrānidem non sunt receptæ, nec recipiendæ: cum & maxime tpis qualitas non requirat tantam exasperationē & si dicatur quod illa extrauag. Fed. est approbata per ius canonicū in illo c. inquis. de hær. tex. ibi formalr dicit, quod est approbata. inquantum ponit crimē hæresis, non quantum ad aliam: nam dicit formaliter tex. leges quas olim Romanorum Imperatorē Federicū &c. Dei, & Ecclesiæ suæ Sanctæ honorē, pmouēt, & hæreticorum exterminiū prosequunī, & statutis canonicis nō obsistunt approbantes, & obseruari uolentes &c. & sic quantū ad alia non approbat. Supest nūc ad aliud fundamētū auctoris rńdere, quo sublato remanebit firma pclo quā supra deduximus, & adduxit in eo fundamēto auctor tract. tex. in c. stat. de hær. vbi dicit esse declaratū in crim. hæresis, & quod ista duo crimina æq parant: itaq; lex noua supueniēs i vno debet trahi ad alterum ego ad illud fundamentum

damentum ampliſſime in ꝑced. qó. rñdi. ꝙ
videlicet bñ fit ęqparatio inter hæc crimina,
22 ſicut de minori ad maius,†videlicet crimen
hæreſis æquiparaṫ crim.læſæ maieſt. ſed nó
econtra; qa vt ibi late dictú fuit crimẽ hære
ſis lõge grauius eſt altero,&altera rõ militat
in vno q̃ in alio, & ꝙ ẽt in æqparatis non
hẽt locú illa extenſio in pœnis inflictis ipſo
iure.Secundo ẽt non eſt æqperatio ꝑ oia ſa
cta ꝑ modum regulæ. Tertio vbi lex eſt pœ
nalis, & correctoria ſimul vt in ꝓpoſito.
Quarto rñdemus ꝙ interpretatio paſſiua in
æqparatis nó fit reſpectu pęnæ. ita elegãter
tradit Ioan.And.in c.diſpẽdia.de reſcrip. in
6.idẽ Ioan.And.in c.ſi forte.de elect.eo.lib.
Et vtrobiq; firmaṫ.& ſequiṫ Gem.& Imo.in
c.ſi.de reſcrip.Panor.in ꝓœm.decr.&in c.1.
de locato.Ant.de But.ĩ c.ſi.de ꝯſue.& expreſ
ſe in ꝓprijs terminis firmat Soc. ꝯſ. 275. ꝓ
quo bñ facit, & formaliṫ ad ꝓpoſitú ꝙ licet
lex declaratoria trahaṫ ad ṗterita. §.1. in au
then.de filijs ante dota.inſtr.na Bal.in l. nó
23 dubiú.C.de legi.Cano.in c.ſi.de ꝯſt. † tñ ſi
talis lex declaratoria imponit pęnã reſpectu
pœnæ nó trahiṫ ad ṗterita.tex.in cle.1. cum
gl.in verbo,de cætero.de vſur.quã gl.ad hoc
ibi no.d.Abb.&ibi d.Card.Flor.in 2.col.re
putat ſingularẽ.idẽ d.Abb.& alij in d.c.ſi.de
ꝯſt.& in c.cú tu.de vſur.idẽ no. d.Abb. in c.
cauſam.in vlt.not.ꝑ illú tex.de ſimo.& in c.
t.ꝑ illú tex.ne p̃la.6.ſuas gl.in c.1.§.q vero
in verbo,receperit.& ibi Gem.no.de cle. nó
reſiden.in 6.&in c.1.in 2.col.de his q̃ vi met.
ve cau.in 6.qdquid notet idẽ Gem.in c.ſi cõ
promiſſarius.in prin.ꝑ gl.ibi in verbo ipſo.
elec.in 6.Quinto qa in mã excluſiua,priua-
tiua,& punitiua,qđ non eſt expreſſum in iu
re non inducit priuationẽ ſeu punitionẽ.de
punitione pulchre loquiṫ Bal.in l.ſuꝑ chiro
graphis.C.ſi cer.pet.ꝑ tex.in §. qa vero leo
nis.in auth. de nó alienã. & bñ facit tex. in
l.at ſi qs.§.diuus aût Marcus.ibi pœnam tñ
in eum ſtatutã nó eſſe.ff.de relig. & ſumpti.
fune.quẽ põderat Bal.in l. nemo. C. de ſa-
croſ.eccl.de priuatione ẽt vbi verſareṫ maior
rõ.pulchre not.Bal.in auth.ex teſtam. C.de
ſecun.nup.ꝑ tex.in auth.de nó eligen. ſecú.
nuben.§. cum igiṫ ſim aût,ibi,nec q̃libet eſt
lex aliqd tale dicẽs.gl.ĩ c.cú vos.de off. ord.
Alex.ꝯſ.104. 12.col. 1.vol.ſed in nepotibus
in hoc crimine non reperiṫ expreſſum. nam
& tex.in d.c.ſtatutú.non loquiṫ de ſucceſſio
ne collateraliú, ꝓut ibi formaliṫ tenet Phil.
Frã.ita firmat ꝑ literas groſſas dicẽs ꝙ nepo
tes ꝑ illam ꝯſtonem non excluduntṫ à ſucceſ
24 ſione collateraliú,igiṫ,&c.†Non obſtat pari
ter dú dicit auctor ꝙ æque militat punitio-
nis rõ in nepotibus ſicut in filijs, ſalua ſua
pace dixerimus nó eſt veℝ. nã ſi loquaṫ de
rõne expreſſa in illa l.q ſquis.ſm quam dun
taxat licet facere extẽſionẽ, illa non æquali
ter militat in nepotibus ſicut in filijs, nã ꝙ
metuanṫ exẽpla criminis paterni in filijs eſt
ex quadã imitatione naturæ q̃ ṗſumiṫ ineſſe
filio ꝑꝑ maximam ꝯiunctionem quã hẽt cú
parte, q̃ rõ non æqualiter militat in nepote
ꝑꝑ enim ꝑſonam filij inter mediam nó põt
dici eadem cauſari qualitas à delinquente in
nepote ſicut in filio;qa cauſa oĩs magis ope
raṫ in ꝓpinquo q̃ in remoto,& magis cã im
mediata q̃ mediata ꝯſiderari debet. l. ſi mu-
lier.ff.rer.amo.Bald.in l.interpoſitas. C. de
tranſ.&ió nó ṗſumiṫ æqualis moℝ imitatio
in vno ſicut in altero. & ꝑꝑea Bald. dicebat
25 in l.3.C.de ſuis,&leg.hęr.†ꝙ nepos eſt ima
go patris.quaſi non eſſet idẽ cú parte,&ſicut
imago ſm eum differt à ſuo reprę́ſentatio,
ita,& differre vṙ nepos à patre ſuo. & ꝑꝑea
Bal.in l.3.§.ſi duo.ff.de leg.tut. dicit ꝙ licet
nepos reprę́ſentet ꝑſonam patris ſui.ſ.filij,
& reputeṫ eadem ꝑſona cum eo illud eſt ꝑ fi
ctionẽ,& non ſm veritatem. & probatur in
auth.de hær. ab inteſta. §. hoc vero priuile-
giú.col.9.& in l.ſi.in verbo,intelligiṫ. C. de
impub.& alijs ſubſti.verbum.n.intelligiṫ,de
notat fictionẽ.l.ſi is q ꝓ emptore.& ibi no.
Bart.in 12.col.ff.de vſuc.& in l.ſi tibi hó. §.
cú ſeruus.de leg.1.& expreſſe tradit Alex.in
ꝓpria mã in ꝯſ.207.incip.ꝯſideratis verbis.
ad ſi.2. col. vol. 2. ſuccedit ꝙ in mã pœnali
ẽt quæ non contineret odium irrationabile
ꝑ actionem non poteſt fieri extenſio tex.for
malis in l.ob id.ff.ad l. Aql.& voluit Bar.in
l.ſi.C.vñ vi.firmant,& ſequiṫ Franc.de Are.
& Caro.Roy.in d.§.& qd ſi tñ.l.Gallus. ff.
de lib.& poſth.ex quo reſoluunṫ multa argu
26 mẽta q̃ deduxi ſupra ꝓ parte affirmatiua†ꝙ
filius,& nepos cẽſenṫ eadem ꝑſona.nã illud
eſt ꝑ fictionem,&non veraciter.Non obſtat
pariter altera rõ q̃ per auctorẽ extra tex.alle
gaṫ ꝙ videlicet puniunṫ filij, vt pṙ eorum ti
more magis retrahaṫ à delicto q̃ ꝑꝑ timo-
rẽ ꝓpriæ pœnę. Nam rñdemus ꝙ illa ratio
nó militat æqualiter in nepotibus ſicut in fi
lijs,

lijs, q̃ppe q̃ñ filij in medio longe maiore ad eos q̃ ad nepotes p̃sumit̃ p̃r agere affectionẽ,q̃a p̃pinqua causa magis agit q̃ remota, ita expresse p̃bat̃ i l.si viua matre. C. de bo. m̃r.& hoc est q̃d volunt oẽs Doct. in l. Gallus.§.q̃dam.recte.ff.de lib.& posthu.vbi dicũt ordinẽ charitatis,&affectionis cadere inter filiũ,&nepotem,vt si æqualiter vocent̃ p̃ copulatiuam,& resoluat̃ in disiunctam,vt ordine successiuo vnus post aliũ censeant̃ vocati,non nepos simul cũ patre, q̃a nõ est eadẽ seu equalis ad vtrunque affectio.pro hoc bñ facit tex.cũ ibi no.in 1.publius.§.fi.ff.de cõd.&demonstra.sicque æqualiter p̃ oia non militaret eadem ratio,igitur cũ presertim agat̃ de odio irrationabili nõ debet fieri extẽsio. Confirmat̃ ex viua rõne,nam si pœna traheret̃ ad nepotes duplex incõueniẽs sequeret̃.

27 † Primo ex parte delinquẽtis, q̃ puniret̃ in filijs,&in nepotibus,& sic pœna traheret̃ vltra suos limites. Secũdo,&fortius ex parte filiorũ q̃ sine culpa plectunt̃ punirentur dupli ci pęna.Primo pęna infamię,&incapacitatis quãtũ ad seipsos.Secũdo punirent̃ altera pęna grauiori p̃p̃ punitionem suorũ filiorum iuxta rõnem auctoris, & sic pœnæ seueritas maxime temperanda in eo q̃ nõ delĩq̃t extẽderet̃,q̃d reuera esset contra oẽm æq̃tatem, & iustitiã,& in talib.benignior assumẽda est interpretatio vulg.l.p̃ses.&l.iterpretatione. ff.de pœnis.& p̃p̃ea Bal.in l.moueor, C. de seruis exportã. dicit q̃ in talibus benignius debet esse iudicantis aius.&idẽ Bald.in l.pcibus.C.de impub.& alijs substi. pulchre inq̃t q̃d pro liberatione iudicantis aius sẽp inclinari debet.& p̃p̃ea singl'r voluit Barb. cõsil.60.in 1.vol.quem refert Decius in c.1. fi. col.de const. q̃d in materia criminali eligenda est, & sequenda opinio q̃ liberationi faueat ẽt si esset singularis. allegat in simili singulare dictum Host.in c si vir.de cogn. spiritua.tex.in c.fi.de re iud.cũ si.&presertim vbi p̃ illa opin. sunt meliores rõnes,& fortiora fundamẽta.c.capellanus,ibi subtilioribus. &c. de ferijs.l §.sed neq;.C.de vete.iur.enucleã. cũ similibus.Ex q̃bus oibus elicio hãc p̃clu-

28 sionem † q̃ videlicet pœna incapacitatis, & infamiæ inflicta filijs p̃ l q̃squis,non trahat̃ ad nepotes tanquam veriorẽ, & æqorem in causarũ decisionibus amplectẽdã,puto maxime in consistorio principis in quo s̃m æquitatem procedi debet, & non s̃m legem scriptam rigorosam, vt singl'r tradit Bart. in l. p̃senti.C.de his q̃ ad eccles.confug.& Franci.de Aret.in l.si seruũ.§.sequit̃.ff.de verbo. oblig.&facit q̃d voluit Bal.in l.fi.C.de legi. q̃d tradit idẽ Bar.in l.vna. C.vt q̃ desunt ad uoca. cũ plerisq; similibus q̃ congerit Fely. in c.ad petit.de accus. & alibi sæpe Doct.

1 *Pœna legis,quisquis,quæ infligitur filijs,an locum habeat in iam natis.*

2 *Delictum patris quo in seruitutem redigitur, filijs postea natis duntaxat nocere præsumitur.*

3 *Qualitas odiosa patri superueniens, filijs antea natis non obest.*

4 *Natura rerum testis optimus.*

5 *Iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua.*

6 *Crimẽ læsæ maiest. põt per mulieres denũciari.*

7 *Interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis per aliam legem ciuilem potius quàm per canones fieri debet.*

8 *Qualitas quæ naturaliter inest, difficilius tollitur quàm ea quæ accidentaliter.*

QVAESTIO VII.

Septima quæstio quæ in hac materia p̃ponit̃ est,

1 † An videlicet pœna l.quisq̃s. habeat locum in filijs iam natis. in qua quæstione quidquid dixerit auctor tractatus breuiter concludendum puto q̃d pœna d.l.q̃sq̃is non habeat locũ in filijs iã natis, & hæc opin.primo cõp̃robabit̃ auctoritate. Secundo rõne,& auctoritate,videlicet Pe de Bellap.doctoris citramõtani excellẽtissimi. & Cyn.de Pistorio q̃ fixo pede ita tenuerũt in d.l.q̃squis. quã ẽt tenuit ibi summus practicus Ioan.Fabr.sequit̃ ẽt Ang.licet auctor illũ allegauerit in p̃trarium,& male,& hãc p̃clusionem tãquã benigniorẽ, magis fauorabilẽ,& ęqorem sequit̃,& dicit amplectẽdam optimæ p̃scientiæ vir. Ioan.de Anania in c. vergẽtis,de hæret. & in effectu vt̃ esse cõior p̃clusio: & huiusce p̃clusionis rõ,& fundamẽtum assumit̃ primum p̃ l.2. quam allegat auctor. C. de lib & eorũ lib. vbi formaliter dr̃

2 † q̃ delictum patris p̃p̃ quod ipse in seruitutem redigitur nocet filijs duntaxat postea natis,& non ante, ratio est s̃m Bald. q̃a qui postea nascunt̃ hi contrahũt originem a linea iam infecte.ita dicit ibi Bald.in 1.col.3. no. vers.item not.ex quo ad p̃positum inferi q̃ cum filij delinquentis in crim. læsæ maiest.

ea rõne puniunt ꝙ originẽ ex sanguine infe cto trahunt, qua rõne criminis paterni exẽpla in eis metuunt: quã rõnem formalr̃ assignat Cy. in l. sancimus. C. de pœnis. Io. And. in reg. sine culpa. de reg. iur. in sexto, & Saly. in d. l. q squis. & formair̃ Phil. Dec. in sepe al leg. cons. 64. quam rõnem in simili assignat tex. in peccato primi parẽtis. in §. sed his exẽ plis. 4. q. 1. qđ duntaxat postea nati q ex san guine infecto nascunt, & nõ antea puniunt. Secundo facit, qa si r̃r dignitas patris non prosit filio antea nato, vt duntaxat hi ab ea qualitate paterna priuilegient, q post ea ade ptã ꝯcepti sunt vulg. lege emancipatũ. §. fi. ff. de senato. & tradunt oẽs post gl. in l. imper. § his illud. C. de nup. Bart. in l. senatores. de dignitati. lib. 12. & in l. qcũq;. de princ. agen. in rebus. eo. lib. & in l. filium senatoris. ff. de
3 senato. cũ simil. à fortiori, † nec qualitas odio sa debet ꝯtrahi in antea natis. sed dũtaxat in nasciturís. Nec obstat l. moris. §. fi. ff. de pœ nis. l. spurij. §. 1. ff. de decurio, q a ille leges lo quunt vt filij pœnã euitẽt, tunc. n. comprehẽ dunt ẽt antea nati, alias secus vt in iuribus allegat. Tertio, ꝓ hac ꝯclusione facit l. 1. §. fi. ff. de bono. pos. ꝯtractab. l. si necẽ. §. si depor tat. ff. de bonis liber. q̃ tradunt in l. diuo. C. de qđ. cũ simi lib. qbus iuribus cautũ est ca sum supuenientẽ pari non debere obesse filijs antea susceptis, nec reddere illos incapa ces successionis, & est cõis ꝯclusio, ꝙ in odio sis maxime superueniẽs macula patri nõ solet nocere filijs antea natis, & sic ẽt nãliter videmus ꝙ vitiũ nãle patris non solet infice re filios antea natos, sed dũtaxat post natos quasi ex ꝯceptione infecta ꝯtrahat vitiũ, sic ẽt in casu d. l. q squis. sumptũ delictũ imitationis mor̃ paternor̃ ꝓuenit ex infecta ori gine ꝯceptionis in qua pr̃ tribuit formã rõ ne cuius filij ab eo censentur oĩno deriuari, & quantum ad declinationem nãlem similes patri effici: sed qualitas quæ superuenit patri post natiuitatem filior̃ non põt infun di in antea natis, & ꝯceptis q receperũt for mã ante infectionẽ parẽtis sm qualitatẽ, tũc in patre existentem, & ista est ratio nãlis sm quam licet arguere. vt pulchre dicit Iure ꝯsultus in l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu sa. tut. & curat. in verbo, ex ipsa nãli iniustitia. & ꝑpea dicit Bal. in l. testium. C. de testi.
4 in 7. col. † ꝙ non possumus hr̃e meliorem te stem q̃ rerum nãm, & ꝑpea legem pedagogam naturæ appellat Ang. in cons. 110. incip. sanctissima, & illustrissima regina, & ꝑpea Bal. in l. vna in principio. C. de cadu. toll. dicit ꝙ optimus legis clipeus est rõ nãlis. & in de idẽ Bald. in l. quoties. C. de suis, & legit. hær. dicit ꝙ virtus legis est in rõne naturali, qa lex speculatur in natura, & ꝑpea Bal. in consil. 465. incip. circa quæst. 5. parte. pulchre dicit, ꝙ ratio naturalis quæ est ratio certa, & indubia hr̃ pro lege scripta, & est idem ꝙ iustitia naturalis, & ideo prævalent rõnibus coniunctis, sicque in ꝓposito cum vt dixi sm naturã in antea natis nõ possit qualitas infectionis infundi, nimir̃ si delictum paternum eis non noceat: q a cum nõ sint nati in vitio, nõ ꝑsumunt ita infectis & licet illa l. q squis. loquat indistincte, tñ de bet recipere interpretationẽ, & à natura ipsa, & à legibus antiqs loquentibus in simili materia, ꝑ quas leges nouæ limitant, & restringunt. gl. vulg. in l. sciendũ. ff. q satisdare cogan. & gl. in auth. offerat. C. de litis ꝯtesta. gl. in §. sed hodie, instit. de satisda. & in §. susceptum. in auth. de exhib. reis colla. 5. Bart. in l. sed, & posteriores. ff. de leg. bus, & in l. oẽs populi. ff. de iustitia, & iure, pulchre Ioannes de Imo. in l. si vero. §. de viro. ff. soluto matri monio, & Alex. consil. 107. 5. vol. cum simili
5 bus, † & presertim vbi agit de correctione iuris antiq vt in ꝓposito, vt supra dixi, corrigunt iura antiqua in punitione filior̃, tũc em ẽt si in lege noua esset apposita clausula, non obstãtibus qbuscunq; legibus, dr̃et illa lex noua declari ꝑ antiquã. vt voluit gl. valde singularis i auth. de hæredi, q̃ ab intesta. i prin. in verb. vacãtib. col. 9. & idẽ firmat Bar. in extrauag. ad reprimẽdã. in verbo, non obstãtibus. Lud. de Ro. cons. 322. & alibi sæpe Doct. & cũ presertim hic agat de odio irrationabili, & ꝑiudicio tertio inferẽdo sine cul pa quo casu summa debet fieri restrictione qs indebite dãnũ patiat, ꝑ id qđ dicit gl. sin gul. quã ibi summe no. scrib. in l. fi. §. in cõpu ratione. C. de iure delib. & tradit in ꝓpria materia Frãc. de Are. ꝯs. 39. in fi. vbi allegat quotas alias, tñ ẽt qa eadem rõ limitationis, vt dixi, versat hic sicut in alijs iuribus, vt ẽt deduxit Ioan. de Ana. in d. c. vergentis. de her. q hãc opinionẽ expresse tenet, & firmat.

Non obstat fundamẽta quæ per auctorẽ in contrarium adducuntur quæ suo in effectu quatuor. Primo, dum dr̃ qđ necesse est.

l. quis

l.quisquis. intelligi de antea natis, eo quia quasi inutilis esset in postea natis.cū tex.dicat pater gladio feriat.& sic non pōt intelligi de postea natis,ex quo pr̄ mortuus est,nā admiror,& nō parꝫ ꝙ tam leue fundamentū
6 auctor adduxerit, † qppe ꝯiuratio in principem,vel ꝓditio patriæ pōt longo tp̄e manere inulta,vel qa tales ꝓditiones soleāt occulte,& secrete fieri, qua rōne lex voluit vt per mulierem denūciari possent l.in qōnib.ff.ad l.Iul.maiest.vbi tex.singularis loqtur de Iulia muliere q̄ detexit coniurationē Catil.vel qa pp potētiam,vel alias tales cōspiratores non pn̄t facile deprehendi, & p longum tp̄s nonnunq̄ liberi à pœna relinquuntur, quo tp̄e non est dubium qn possint concipere liberos,licet postmodū puniant̄ capite.&ideo argm̄ auctoris non cōcludit,qa ꝯclusio quā supra tenuimus loqtur in liberis natis ante crimē,& non post crimen ante sn̄iam, & sic nihil ad ꝓpositum.& eadem rn̄sio satisfacit ꝑōderationi,tex.d.l.q sq s.in ver.vxores. vbi loqtur de lucris applicādis filijs.Nam debet intelligi de filijs susceptis post crimē cōmissum.&l.fi.de bon.ꝓscr.in ver.ad posteros nihil facit,qa loqtur in pœna ꝯfiscationis quę nimiꝫ si transeat ad filios ēt antea natos vt supra diximus in præced.qōnibus. Secundo adducitur text.in c.statutū. de hæret.in 6. & in c.felicis.de pœnis.eo.lib. cum quibusdam alijs in qbus dicit auctor esse expssum in criminibus de qbus ibi crimini lęsæ maiest.fin eum æqparatis pœnam q̄ imponit filijs hr̄e locum ēt in filijs ante crimen cōmissum natis. Nam esto,ꝙ illa iura p eum allegata de necessitate ꝓbarent,tñ non pōt inferri ꝙita
7 sit in ꝓposito nr̄o. † Primo q a vbi agitur de interpretatione restrictiua passiua legis ciuilis, illa debet potius fieri p alteram legē ciuilem,q̄ per ius canonicum, eo q a in hn̄tibus symbolū,facilior est trāsitus.ita in simili elegāter concludit Petr.de Anch.cōs.93. incip. ista dn̄a.Idem Petr.de Anch.in cons.324. incip.viso pūcto.col.fin.& idem tradit.Paul.de Castr.in consil.130.incip.dubitatur primo. col.5.vbi dn̄t,ꝙ vbi agitur de interpretatione restrictiua, vel declaratione alicuius legis municipalis,illa debet potius assumi si possit ex alia lege municipali q̄ ex lege scripta.eo q a in hn̄tibus symbolum,&c.& sic in ꝓposito infertur,ꝙ declaratio l.quisq s.potius debet fieri ex alijs legibus ciuilibus,q̄ ex decretalibus. Secundo rn̄detur,ꝙ vt late diximus in qōne de filiabus longe diuersa ratio militat in crimine hæresis, q in crim.læs.maiest. Tertio dicit,ꝙ ratio l.quisqs, magis militat in filijs antea natis,q̄ in nascituris, eo quod illi viderint mores paternos, & potuerūt ex cōuersatione assidua magis paternoꝝ moꝝ imitatores effici,nā rn̄demus,ꝙ illa ꝯuersatio salua sua pace dixerimus,nō est ita fortis sicut infusio qualitatis quæ nāliter imprimitur in ꝯceptione, vt q nati sunt post infectā volūtatem patris eius imitatores p̄sumant, illa q dem q̄ ex ꝯuersatione,peruit,supuenit accn̄taliter,cuius effectus facile tollit p punitionē paternam pp quā filij retrahunt à delicto,vnde difficilius tollitur,vt patet de p se
8 † quod nāliter inest vt in filijs postea natis, q̄ quod accidētaliter inest rōne conuersationis in filijs antea natis.Nō ob.pariter dū dicit,ꝙ alia ratio erat in l.2.C.de lib.& coꝝ liber.q̄ in d.l.quisq s.q a grauius est crim.lęsę maiest.&c. nā licet illud crimē in se grauius sit,tñ quantum ad pœnā filijs infligendā eadē ratio militat in vno sicut in altero, coꝙ originē trahant à linea iā infecta. Quarto, & postremo deduxit gl. in c.vt cōmissum.§. deniq;.de hęr.cū qbuidā alijs gl.p quas vult inferre,ꝙ in crim.lęs.maiest.hnte in punitione filioꝝ spālem rōnem nō debet dispō noua,l.q sq s limitari p alia iura.loquētia i alijs criminib. nā vnico verbo rn̄demus,ꝙ fundamentū suū ꝓcederet nisi vtroq; casu eadē rō militaret sicut in casu subo esse supra aptedemr̄auimus. & ita formalr̄ rn̄det Io.de Ana.in d.c.vergētis.Ex qbus concludendū puto hanc opin.tanq̄ eq orem,& benigniorem esse amplectendā in causaꝝ decisionibus per ea quæ diximus supra in fine præced.quęst.

1 ☞ *Princeps an possit filio restituti à pœna criminis lasæ maiestatis gratiam concedere, vt debitum patris reincidentis ei non noceat.*
2 *Rescriptum remittens pœnam ante delictum commissum est nullum.*
3 *Prohibitus vinum portare, censetur prohibitus portare lege nam causa degustationis.*
4 *Statutum est nullum quòd pœna pecuniaria puniat homicidium.*
5 *Remissione pœnæ prohibita, prohiberi censetur eius diminutio.*
6 *Filius pro patre puniri non debet, secundum legem natura.*

7 Obligatio

7 Obligatio naturalis ex tacito cõsensu delicta iesſt.
8 Pœna ante delictum commissum remitti potest, et qui ex alieno punitur delicto.
9 Filij legitimi efficiuntur per oblationem curiæ.
10 Princeps in his casibus dispensare potest, in quibus & legem condere.
11 Homicidium quando, & qualis pecuniaria pœna puniri possit.
12 Dolus præsumptus futurus remitti potest, non autem verus.
13 Mens principis manifesta est omnino obseruãda.

QVAESTIO VIII.

1 OCtauo quæritur † nũquid princeps
possit filio eius qui alias incidit in
crimen læsæ maiest. & fuit restitu-
tus preseruatiuam ɔcedere grãm, vt si pr̃ re-
incidat (filio dũmodo patri non præbuerit
assensum) delictum paternum nõ noceat, &
in effectu est quærere, an princeps ante com
missum dilectum possit remittere. nam quæ
imponitur filio ex delicto paterno, & q a te-
nuissime in hac q. salua sua pace dixerimus
locutus est auct. examinabimus hanc q. ad
vtranq; partẽ. Et primo ꝓ parte negatiua, ꝙ
princeps non possit facere talẽ grãm, addu-
co vltra allegata ꝑ auct. deciſ. singularẽ Bal.
in l. cam quã. C. de fideicõm. col. 12. vbi pũ-
ctualiter ad propositũ dicit qđ princeps nõ
põt fingere circa impossibile, vt q a ↄtra bo-
nos mores, & infert ꝙ non põt legitimare
spurium anteq̃ nascaĩ, eo qđ pr̃i spurij futu-
rũ dolum remittere videreĩ, & daret occasio
nem delinquendi, subijciens ꝙ licet delicto
cõmisso possit remitti, pœna tñ antea non,
q a remittereĩ pœna, & reatus. ꝓpea Salyc.
post Iac. But. in l. cast. C. ad l. Iul. de adult. di-
2 cebat † ꝙ rescriptum dans remissionẽ pœnæ
infligendæ ante cõmissum delictum non ua
leat, q a inuitat ad delinquendũ, & q a remis-
sio fit pœnitẽti, sed pœnitere, & opari simul
stare non pñt, q̃ rõ ultimo loco posita mili-
tat, & in filijs, in q bus fm Salyc. delictũ pre-
sumptũ punit, & sic eis dolus futurus p̃sum-
ptus remitti vr̃, q non vr̃ posse remitti sicut
nec verus dolus. ut singlr̃ dicit Paul. de Cast.
in d. l. si vnus. § illud. ff. de pac. Secundo ɔfir
mat, q a princeps non põt aliquid turpe, vel
in honestũ facere, q a licet sit dñs legum, nõ
tñ est dñs moꝝ, ut singlr̃ dicit Bal. in peculio
suo sup Inn. & facit qđ idẽ tradit in l. 2. C.
de ser. & aqua. & in § vas. si feudũ. in tit. si de
feud. fue. contr. Quia oẽ quod tẽdit ad mãm
delinquendi est turpe q buscunq; verbis ꝓla
tis, ut singlr̃ dicit Bal. in l. 1. in 6. col. C. de ijs
qui pœnæ nom. sed in ꝓposito daret occasio
delinquẽdi, saltẽ facilius cum pr̃ magis amo
re filioꝝ q̃ timore ꝓpriæ pœnæ à delicto re
trahi possit, vt deducit auctor. igiĩ talis remis
sio non vr̃ valida. vñ prohibita remissione
pœnæ principali delinquenti ne tribuaĩ oc-
casio delinquẽdi vr̃ ꝓhibitũ oẽ p̃paratoriũ.
ꝑꝑ qđ facilius ꝑueniret ad illud, arg. l. orõ-
ne. ff. de sponſ. qđ tradit gl. in l. itẽ q a. § si. ff.
de pac. vñ elegãter Bald. inq t in l. 1. C. q̃ res
3 vend. ꝓhibent. † ꝙ ꝓhibitus portare vinum
ꝓhibeĩ portare amphorã degustationis grã,
idẽ Bal. in c. nã ɔcupiscentiã. de ɔst. pulchre
dicit ꝙ ꝓhibitũ in termino ꝓhibeĩ, & in via,
sed in pte in quo pœna terminatur illud ꝓ-
hibeĩ, ergo & in filio ꝑ quẽ si impunitis rema
neret posset ad delictũ via p̃parari, oĩno .n.
tollenda est occasio delinquendi. l. si à reo. §.
itẽ qđ vulgo. vbi Bar. ff. de fideiuſſ. l. ɔuen. ff.
de pac. dotal. l. 1. cũ gl. de eo qđ certo loco. l.
in cõmodato. in prin. ff. cõm gl. in l. scire. C.
vt in poſſ. leg. & ꝑpea elegãter. dicit Bart. in
l. cũ lex. ff. de leg. & in l. oẽs pop. de iust. & iu.
ꝙ qñ lex pœnam remittit, intellr̃ ꝓ p̃teritis
casibus, & non ꝓ futuris, ne p̃stet occasio de
linquẽdi, & sequiĩ Alb. in vlt. parte statut. q.
56. incip. simil. s qõ. Ang. in ɔsi. 62. incip. ex
themate. in 2. dub. Salyc. in l. 2. ꝑ illum text.
C. de gñali abol. & alibi sæpe Doct. & ꝑpea
4 dñt Doct. ꝙ non ualet † statutũ imponẽs pœ
nam pecuniariã ꝓ homicidio, eo q occasio
delinquẽdi p̃staret. vt no. Host. & Abb. Mod.
in c. fin. de ɔſ. Alb. in 2. parte statut. q. 122. in
cip. itẽ q̃ro. cum sim. vt tradũt Io. de Ana. &
Mod. in rub. de hom. & ꝑpea tradit ꝓ firma
ɔclusione ꝙ ꝑ legẽ, vel statutũ non põt in-
troduci, vt filij spurij succedãt eo ꝙ p̃res faci
lius delinquerẽt, & allicerenĩ hoĩes ad deli-
ctũ. vt tradit Fed. de Senis in ɔſ. 330. ordine
meo vbi ita ɔsuluerunt Iac. Butr. & Paul. de
Leaz. sequitur Bart. & ibi Ioan. de Imol. in l.
testamenti factio. ff. de test. Bald. in l. 1. C. de
iure aureoꝝ annuloꝝ. & late Ioan. And. vbi
multa iura allegat in addit. Spec. in ti. de suc
ceſſ. ab intest. versic. quid si pater. circa finẽ.
& Per. de Anch. in c. 1. q. 11. princ. de const.
5 Confirmatur † fortius quia vbi prohibetur
remissio pœnæ, & illius diminutio vr̃ pro-

bibita: quia et qn pœna consueta minuitur, occasio delinquendi præstari dr. licet totum pœna non tollatur. ad hoc allego tex. singularem in l. in operis. C. de pœn. sicque cu in proposito diminuerer pęna patris ex remissione facta filio pstaret occasio delinquedi, quare ex oi capite talis pęnæ remissio non videtur valida, & hæc sunt q longe magis astringunt q q per auctorem deducunt salua sua honorificetia dixerimus. Quibus tn no obstatibus ptraria pclusio est verissima, & intrepide tenenda, q videlicet valeat tale rescriptum p qd pęna remittit filijs, q ex alieno non pprio puniutur delicto, imo tale rescriptum est summæ æquitatis, & iustitiæ. cum. n. supra diximus in qst. de filiab. l. illa q squis, contineat odium irrationabile, & quada tyrannidē sapiat respectu filiorum q no deliquerunt, gratia in ptrarium pcessa valde fauorabilis (eo q p illam ad ius primæuu na
6 turæ, & ciuile antiquum redeatur,† fm quæ non debet filius p patre puniri) cēsenda est, & ideo est valde ampliada, p id qd dicit gl. singularis in c. statutu. de pben. lib. 6. facit c. ab exordio. 35. distin. & vulg. l. si vnus. §. pactus. ff. de pactis. & ppea dicebat singlr Panor. in c. veniēs. de pscrip. col. 6. q licet alias prælatus non possit iura ecclesiæ remittere, tn si remittat tale ius ex cuius remissione redeat ad primæuum ius, & statum valebit, & tenebit remissio. & multa pgerit Fely in c. cum accessissent. de pst. nemini dubiu q si pena filiorum q est causa valde odiosa cum puniant culpa aliena remittat, redditur ad ius primæuum diuinum, & ciuile antiquum vt præmissum fuit, ergo tale rescriptum, remissiuum illius pęnę maxime validu, & fauorabile cēsen
7 dum est. Confirmat,† nā rlr in delictis dicimus inesse obligationē nā. cm ex tacito psensu, qui vr inesse in delinquendo, facto ipso futuræ pęnæ psentire videatur, eaque rōne maxime ad pœnam obligatur, vt tradit gl. in l. 1. §. fi. ff. de postul. & gl. in l. si seruus. ff. de his qui not. infam. tex. sing. in l. Imperatores. ff. de iure fisci. in vers. tu huic pœnæ te subdisti. q obligatio non potest dici inesse respectu filiorum q n nec expresse vel tacite facto ipso pn censeri psensisse pœnæ, & sic in eis oino cessat causa obligationis ad pœnā, qua re nim si remissio eis facta valeat, & ppea lex dicit facile parcendu eis q no suo, sed alieno morbo laborant. l. lege. C. de natur. li

be. vn licet testator possit de bonis suis disponere ad nutum, qa disponat testator, & erit lex vulg. §. disponat. in auth. de nupt. collatio. 4. tn non potest facere vt p culpā vel negligentiam vnius ex hæredibus suis, alius qui non fuit in culpa puniat in sua portione hæreditatis, tam exosum iura hnt, q vnus puniat p alio. tex. est sing. in l. pf. ff. de hære. inst. & ideo nimiu si lex ptinens talē punitionem censeant valde rigorosa, quam princeps p suam gratiam moderare possit. Secundo expressius deduco ad ppositu formalem decisionem Bal. in loco satis trito vi
8 delicet in l. rescripta. C. de prec. imp.† vbi dicit q licet principaliter delinquēti no possit remitti pęna ante cōmissu delictu, tn bn potest remitti ei q ex alieno delicto punit, qa tunc non vr quantu ad illu remitti dolus futurus, sed dutaxat pœna, alle. l. illud. ff. ad l. Aql. & l. si familia. ff. de iurisd. om. iud. Tertio adduco decisionē magis expressam Fran. de Are. in l. 3. in fi. 3. col. ff. de testa. vbi elegāter dicit q licet non valeat pstitutio disponens aliqd ad fauorē delinquentis p quam datur mā delinquendi, quia non est honesta, & per pñs nulla, tn si disponat principaliter ad fauorē alterius q no est particeps delicti, licet aliqu pęna imponatur vni pro altero. vt ipse ibi loquitur in filijs spurijs qui puniūt ex delicto paterno constitutio principalr edita in eoru fauorē licet videat dare occasionē delinquendi pri esset valida, & pro hoc vr tex. quē ipse adduxit in auth. quib. mo. natu. effi. sui §. ff. in verbo, no vtēdo, vbi dicit tex. q Constantinus promulgauerit quandā legē super spurijs nasciturıs in eoru fauorē, ad quā imperator no habet respectu, qa no vtēdo perempta est. & sic dat intell: gi q anteq tolleret p no vsum erat valida. & hoc probat in eodē
9 auth. primus modus. vbi imparor statuit † vt per oblationē curiæ filij efficiant legitimi, & succedant parentibus, quæ lex vr dare occasionē pariter delinquendi, & sequeret q non valeret. c. cu hret, de eo qui dixit in matrimoniu. vbi permittit, immo de necessitate, pater tenetur alere filios spurios, quę tn permissio vr ampliare habenas cōcupiscentiæ; sed quia principalr fit in fauorē filiorum qui puniuntur ex alieno delicto valet. debemus. n. attēdere principalem intentionē, & quod principalr agit l. si quis nec causam. ff. si cer. pet. l. q exceptionem. ff. de condi. inde. & ideo in princi-

pe

pe Bal. concludit in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. & fide cath. q̃d posset per legẽ pmittere vt relinqueret filijs spurijs, & tñ non est dubiũ quin daret occasio delinquẽdi pri. igit a fortiori si posset legẽ cõdere & corrigere iura contrariũ dicentia & omnino tollere. poterit dispensare in casu particulari. vnde Mar. Soz in c. ad audientiã. pen. rhar. de ho. 10 in versic. 5. artic. dicit † q̃ in oibus casibus in quibus princeps põt legẽ cõdere ipse potest dispẽsare, immo facilius, nã legatus non põt contra leges statuere, & tñ dispensare põt, vt tradit But. & Imo. in clem. ij. de rescrip. per glibi, & sequit And. Sic. in c. cũ oẽs. de const. qui n. condere põt & relaxare iuri. vulg. & cũ princeps per legẽ gñalem posset si vellet & de hoc non est dubium cũ sit mere ius positũ in totã legem quisquis qũ ad penam filiorũ abrogare, ergo a fortiori in aliquo casu particulari poterit contra illã dispensare, ea presertim ibi non ex toto deleri pena paterna, li cet n. statuta quæ tribuerent remissionẽ futuri delicti non valeant, tñ qñ diminuũt de pena statuta, qa adhuc remanent aliqua pœna pp quam põt quis retrahi a delicto valẽt ta lia statuta. ita singl'r tradit Nel. in 1. parte 2. tpis in suo tractatu de bannitis q. xj vbi elegantissime loquitur, refert & sequit Io. Bapt. de S. Seuerino in repet. l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. sed in proposito non ex toto pena patri remittitur, sed dũtaxat diminuit, non principaliter, vt dixi ad fauorẽ filij non delinquentis. & hoc est q̃d dicebat Bald. in §. iniuria. de pace iuramen. firman. vbi dicebat

11 † q̃d licet cõiter concludatur non valere statutum quod imponit pœnam peruniariã pro homicidio, & remittit corporalẽ, tñ si il la pena pecuniaria sit magna, vt verisilr pp illam quis possit retrahi a delicto valebit ta le statutum, & sequit Pontan. in suis singula ribus. & allegat tex. nota. ad ppositũ in §. pena. inst. de iniur. sed in ppposito pœna, q̃ vltra pœnam filiorũ debet imponi patri, q̃ est pœna mortis, longe grauior quacunq; pecuniaria, non est dubiũ qn possit patrẽ retrahere a delicto, ergo valet remissio pęnæ filiorũ, non. n. est dubium quin in talibus maior sit ptãs principis quam legis vel statuti. vt pulchre Bal. tradit in auth. hoc amplius. C. de fideicommis. & facit l. si diuina domus, cum ibi not. C. de exactio. tributo. lib. 10. cũ simil. & huic fundamẽto rñdeat auctor vel Apollo.

12 Cõfirmat, & fortius, † nã licet dolus verus futurus nõ possit remitti iuribus cõibus, tñ dolus pśumptus futurus remitti põt ita singl'r dicunt Io. And. in nouel. & Ant. de Buc. in c. fraternitatis. de testibus. & idẽ voluit Bal. in l. 1. in fi. C. de vsufruct. & facit gl. singula. in l. vbi exigit. ff. de eden. q̃ eleganter dicit q̃ licet minor nõ restituat aduersus dolũ verũ, tñ restituit aduersus dolũ pśumptũ, sed in pposito put d. l. q̃ si quis, est in verbo metuunt. pśumptus dolus, & malitia filiorũ punit q̃ pśumuntur imitationes morũ paternorũ. potuit aũt ille futurus dolus pśumptus remitti. ergo, & pœna. Nec ob. q̃ nõ sit apposita clausula nõ obstãte, &c. qa vbi ꝯstat oino de mẽte principis nõ est opus illa clausula nõ obstante, vt voluit elegãter Bal. in rescripta. C. de preci. impera. offe. si bñ põderent eius verba. & ppea Anton. de Butr. in c. ex parte. de

13 foro cõp. dicit † q̃ vbi ꝯstat de mẽte principalis illa oino obseruanda est quamuis dura. licet non sit apposita clausula, nõ obstãte, nec debet referri ad ius cõe, & idẽ expressius tradit Domi. in c. statutũ. in prin. col. 4. in fi. de rescri. lib. 6. sed hic ꝯstat oino de mẽte principis, &c. Secũdo rñdet q̃ vbi actus aliter nõ põt valere nisi de plenitudine ptãtis, tũc princeps ita faciẽdo pśumit velle illa vti. vt pulchre tradit Paul. de Cast. in lex imperfecto. C. de resta. Mod. in c q̃ in ecclesiarũ. vbi alleg. alias cottas. de ꝯst. sed fm mentẽ auctoris tractatus nõ videret nisi ex plenitudine ptãtis potuisse concedi hæc gratia pseruatiua: ergo princeps ille pśumit vsus cũ aliter valere nõ posset eius ꝯcessio. Ex pmissis et patet facilis solutio ad argumenta in ꝯtrarium adducta q̃ videlicet daret occasio delinquendi. nã ex pdictis plene põt rñderi, & ppea non insisto, sed finaliter ꝯcludo talem pseruatiuam gratiam optimo iure validam censeri dẽe.

1 *Literæ principis gratiosæ in curia præsidis non integratæ, an prosint ei, qui eas obtinuit.*

2 *Impetrans literas principis gratiosas, ante integrationem illis se iuuare poterit, si opus fuerit.*

3 *Gratiæ principum executionem secum trahentes, non indigent alia executione.*

QVAESTIO IX.

1 NOno q̃rit auctor, † An literæ hmõi si nõ fuerint itegratæ in curia pśidis vel alterius magratus possint, & debeant

beant ꝓdesse ei qui illas obtinuit in qua q. ēt multa deduci possent, sed bř concludo, ꝙ defectus integrationis in casu subiecto, vbi non agebatur de preiudicio tertij, & sic non erat opus causæ cognitione in ꝯcessione grę nō impedit effectum literaꝝ, quippe in a[ij]s literis ēt remissionum. veꝝ est ꝙ requirit in tegratio, quia ēt literæ important causæ cognitionē, cum agat de præiudicio tertij, sed in ꝓposito vbi agebat de simplici dispensatione gratiosa, & de solo pi̇udicio ꝯcedētis, non erat opus aliqua causæ cognitione. Ita pulchre tradit Inn. in c. nisi cū pridē. in fi. de renūc. Bal. in l. fin. C. q. b. res iud. non nocet. Panor. in e. cū olim. de re iud. & ibi late Fel.
2 & alibi sępe Doct. † Secundo rńdemus, & pemptorie, ꝙ ēt vbi esset opus integratiōe añ illā poterit impetrans se tueri ex sua grā, ad hoc adduco qđ in simili tradit Pau. de Cast. in l. mulier. §. nō est dub. ff. ad Treb. & in l. si cred. C. de fideic. vbi dicit ꝙ si bānitus obtinuerit grām vt cancellet à bāno, poterit illa vti ēt anteq̄ realr̄ cācellet, ita ꝙ si ex statuto pmittebat impune offendi, nō poterit tunc pp suā grām, licet nō fuerit executa offendi,
3 † qa in gratijs principū, maxime q̄ secū trahūt executionē, vt in remissione de qua in ꝓposito, non est opus altera executione, qa p se opant effectū, vt in simili i priuilegijs tradit Bald. in c. ad aud. de pscrip. & faciūt multa q̄ ꝯgerūt Mod. Pap. in l. quoties. C. de rei vend. quare ꝯcludo qđ in ꝓposito non erat opus aliqua executione quā secū lr̄æ trahebant, cū non ageret de alterius præiudicio, nisi solius ꝯcedentis. & ita debet intelligi, & limitari stylus qui allegatur per auctorem.

1 *Filius cui princeps concessit, vt non obstante paterno delicto succedere possit in omnibus iuribus &c. an possit extraneis succedere.*
Legitimatio quæ fit respectu bonorū paternorū, non extenditur ad successiones collateralium.
2 *Pœnæ ob delictum paternum remissio facta filio amplissime extendi debet.*
3 *Argumentum à maiori in materia quantūcunq; odiosa est valida.*
4 *Extensio & si prohibita sit, si tamen ratio expressa sit in lege, fieri potest.*
5 *Dispensationes odiosæ non sunt ampliandæ, licet bene fauorabiles.*
6 *Ius quærēdum facilius abdicatur. quam id quod iam quæsitum est.*

QVAESTIO X.

1 Decimo quæritur, an † si per tales lr̄as princeps ꝯcesserit filio, vt nō obstāte delicto paterno possit ipse succedere in oībus iurib. & bonis pr̄nis, an videat rehabilitatus, quantum ad successiones alioꝝ, vt agnatoꝝ, vel cognatoꝝ. & ꝯcludit auct. tract. ꝙ illa grā vr̄ esse q̄dam dispensatio odiosa, q̄ non debet extēdi. allegat in simili. c. primū. de filijs psb. in 6. allegat ēt decisionē Ant. de But. in c. p vener. q. fil. sunt leg. ꝙ legitimatio facta respectu bonoꝝ paternoꝝ nō trahit ad successiones collateraliū. & idē tradit Ang. & fortius quē ipse nō allegat ꝯs. 17. vbi dicit ꝙ anteq̄ valeat legitimatio q̄tū ad successiones collateraliū, requirit ꝙ interueniat illoꝝ ꝯsensus, alioquin non valet fm̄ eum.

Sed hisce minime refragantibus q̄ tenera non obstāt in ꝓposito, ꝯtrarium verius de iure vr̄. & ad id dicendum moueor. Primum
2 † ꝙ vt illa remissio pœnæ q̄ fit filio sit amplissime extēdenda, eo ꝙ p talē remissionē ad ius primæuū redeamus fm̄ ꝙ in crim. lęsæ maiest. nō puniebant filij ex delicto pr̄no, quo casu ēt lex alias correctoria q̄ nō debet extendi, dr̄et amplissime interpretari. gl. sing. alleg. in q. ꝓced. in c. stat. i verbo num. de pb. in 6. Ant. de But. in c. olim tibi. de verb. sign. Alex. in l. si ꝯstante. ad princ. ff. sol. mat. Iasi auth. quas act. C. de sacros. eccl. cū sim. sicq. cū princeps remiserit pœnā futurā, & habilitauerit quantū ad bona pr̄na, debet trahi ad successiones alioꝝ, cū vt dixi sit ualde fauorabilis.
3 † Cōfirmat qa in mā quātūcūq; odiosa bonum est argm̄ à maiori. l. nec in ea. vbi Bart. ff. de adult. l. in suis. in fi. ff. de lib. & posthum. & per gl. in c. in lr̄is. de rest. spol. & facit tex. in c. cū illoꝝ. de sen. excōm. & in can. miramur 23. q. 1. & in l. qui ind. ff. de senat. & in l. si cui ex facto. ff. de seruis export. & in l. relegatoꝝ. §. solet. ff. de inter. & releg. & in terminis in simili est tex. form. in c. per ven. qui filij sint legitimi. Si igitur princeps uoluerit, vt delictum paternum non noceret filio in bonis & iuribus patris, quibus magis debebat priuari, q̄ successione collateraliū, à fortiori vr̄ uoluisse remittere ēt quantum ad successionem collateralium, qđ maxime sine dubiōne procedit, vbi princeps assignat rōnem gn̄alem, vtpote si forte dicat ꝙ non vult ꝙ filij sine culpa puniant pp delicta paterna

terna.tunc.n.licet postmodũ duntaxat de iuribus,& bonis patris faciat mentionẽ,extendit talis gratia ad oẽs successiones,eo qa rõ qua fuit motus concedens tendit ad sublationem effectualẽ radicis,pp quã rõnem licet extendere ẽt dispensationes odiosas ad non expressa,vt formalr̃ voluit Abbas.moder.in c.at si clerici.§.de adult.de iud.& licet Fel.in c.postulasti.de rescrip.voluerit in hoc reprehendere Abb.tñ cõiter oẽs illum sequuntur. vt refert Dec.in d.§.ad adulterijs.& assignat
4 † quia licet alias extensio prohibeat̃,tñ si rõ sit expressa in lege fieri potest, quia tali casu extensio nõ vr̃. sed dispositio legis immediate reputatur,& ita in mã correctoria quę est valde odiosa.dicit Bald. in auth.quas actiones,col.1.in fin.ver.sed ego dico.C.de sacro san eccle.p tex.in l.his solis. C.de reuo.donа.vbi ẽt Bal.in 1.no.&idem Bal.in l.si quis seruo persuaserit.col.2.ver.& adde.C.de furtis.& not.Alex.per illum tex.in l.cũ mulier. in 5.not.ff.sol.matr.Nam qñ in pluribus casibus vna, & eadem rõ decidit oẽs casus, qa sicut genus comprehendit species , ita ratio gñalis diuersas species casuum cõplectit̃. vt not.tradit Paul.de Cast.cons.334. psens casus.col.2.Alex.in cons.75.vr̃.col.1. lib.5.& idem Bal.in auth.post fratres.ver. itẽ frater. C.de legit.hær.&idem dicit in c.secundo requiris.in prin.de appel.Nõ obstat q̃ licet eadem rõ si tñ vr̃ extensio quia illud non est verum data idẽtitate rõnis, sed haberet locũ si arguat̃ à silitudine rõnis,vt declarat Paul. de Cast.in cons.palleg. Confirmat̃,qa iura q̃
5 dicunt † q̃ dispensationes nõ sunt amplian dæ,intelligũtur de dispensationibus odiosis ad beneficia pp ambitionem restringendã c.quamuis de rescrip.lib.6.vbi vero essemus in alia materia in qua posset fauor inesse,tũc debet extendi , & latissime interpretari sicut alia beneficia principum,ita pulchre Panor. & ibi oẽs Moder.in illo .§. de adulterijs,idẽ Panor.in c.ad aures,de rescrip.sed in propo sito non põt esse magis fauorabilis gratia q̃ ista.vt supra dixi,ergo latissime debet extendi.quib.casibus duobus pmissis non pcedit dictũ Hostien.vulg.in c.postulasti.vt ibi tradunt Moder &in alijs iur.alleg.põt aũt vt diximus.in præced.quæst.collegi mens,& intentia finalis principis,&rõ qua motus fuit, sm quam oportet regulare suam cõcessionẽ ex suis præfationibus, & verbis proœmialibus l.fin.vbi expresse no.Bal.&Ang.&Imol.
6 ff.de hęred.inst. Confirmatur † vlterius qa si per restitutionem q̃ post delictum commissum conceditur recuperentur iura cognationis,vt est text.optimus in l.1.§. qui mortis. ff.ad Tertul.& pbatur ẽt in l.1.in fi.ff.de bona.pos.contra tabu.& ibi declarat Bart.& pariter recuperant̃ iura fideicõ missi,cuius non dũ dies cessit.l.arist.ff.de manu.vindicta.& l. ex facto.§.fi.vbi late oẽs.ff.de vulg. maxime sm iura hodierna. vt tradit Bal.in l. cunctos populos.C.de sum.trin.& plenissime Soc.in l.si cognatis .ff. de reb.dubijs,vbi plenissime tangit,à fortiori ista remissio quę fit ante delictũ cõmissum debet illud operari,qa multa impediunt̃ fienda,&c. l.patre furioso.ff.de his q̃ sunt sui vel alie. iur. & facilius abdicat̃ ius quærendũ quam ius q̃situm l. q aũt in prin. ff.de his q̃ in frau.cred.Innoc.in c.admonet. de renunc.Fed.de senis.cõs.9.Car.& Imo.in c.1.de locato.Panor.in c.potuit.eo.ti.Alex. consil.14.vol.2.sed ante delictum cõmissum nõ erat alijs agnatis vel collateralibus q̃sitũ aliqđ ius exclusiuũ filioꝝ,ex habilitate à successione. sed duntaxat erat quærendũ vel vt ipsi alij succederent vel q̃ eis nõ succederet, q̃ fuit rõ motiua Ant.de Butr.igit̃ tale ius facile auferri potuit.Ex quibus concludo q̃ in casu subiecto ↄcurrentibus præmissis gratia præseruatiua ab incursu futuræ pœnæ extenderet̃ gñalr̃ ad oẽs successiones, nec restringeretur pp expressionẽ bonoꝝ paternoꝝ, maxime vbi dr̃ in iuribus , & prærogatiuis , &c.qa iura,& prærogatiuæ patris, maxime qui est comes vel dux,sunt vt ipse sit habilis ad oẽs successiones,&honores,&c.Ex quib⁹ præmissis sunt resoluta fundamẽta in cõtrariũ adducta p auctorem,& ideo nõ est opus amplius insistere circa illorum solutionem.

1 *Gratia carere debet impetrata qui contrauenit contentis in ea.*
2 *Contractus principis quando habeat vim legis.*
3 *Sententia declaratoria requiritur in pœnis quæ sine executione infliguntur ipso iure.*
4 *Probationes liquidissimæ requirũtur antequam pœna priuationis incurratur.*
5 *Delictum maius à paruo dignoscitur ex pœnæ qualitate.*
Petitio veniæ non est sufficiens probatio delicti.
6 *Actus sequens ad præcedentis actus declaratorium tendens quando suum sortiatur effectum.*

QVAESTIO XI.

VNdecimo quæritur si princeps in cõcessione gratiæ præseruatiuæ apposuerit clausulam q̃ si filius cui fiebat gratia ɔsentiret parti in proditione, vel conspiratione ɔtra principem, vel faceret, seu cõsentiret aliquid q̃ posset redundare in præiudicium principis esset priuatus eo ipso commodo suæ gr̃æ, an si filius tale. q̃d postmodũ fecisse reperiatur, ipso iure priuetur cõmodo gratiæ, in qua q̃ne, & si possemus multa allegare ɔtra auctorem, breui tũ pstringemus
1 stylo, & supposito pro uera ɔclõne † q̃ ex cõtrauentione ipso iure priuet effectu gr̃æ, ut tradunt late Doc. Mod. in d. §. pactus ne peteret. l. si vnus. ff. de pact. post Bart. quẽ auct. alleg. & idem Bar. in l. tale pactũ. §. q. ꝓuoc. eod. tit. & latissime disputat in si Ph. l. Dec. cons. 144. cuius fundamenta referre pigeret, tñ ponderanda est ratio, in qua Bart. se fundat, & ceteri Doct. q̃ est, q̃ qñ talis clausula apponitur ab hñ e ptãtem legis ɔ dendæ, cũ eius ɔtractus ꝓ lege habeat, nimirũ si actio ex delicto quæ semel extincta pacto priuatorum suscitari non põt, ex dispõne tñ legis bene põt suscitari, cuius vim ɔtractus principis obtinet ex illo suscitetur, & illa est rõ pcisa
2 scribentiũ. sed ego reperio † q̃ ita demũ ɔtractus principis hñti ptãtem legis ɔdendæ hẽt vim legis qñ in ipso contractu exprimit, vt singlr̃ colligitur fuisse de mente Bar. in cons. q̃d incipit ex facto ꝓponit q̃ nobiles viri, ꝑ ut eũ refert, & sequit maximus Doc. Io. Bap. de S. Seuerino in rep. l. oẽs pop. ff. de iust. & iure. vbi ẽt dicit q̃ repetit illud dẽm relatũ à qbusdã Mod. in l. 1. ff. de ɔstit. princ. ideo ita dẽet temperari ɔclõ auctoris qñ esset expssum q̃ hẽt uim legis, alioquin talis clausula uideretur regulanda, vt pactum priuatoꝝ, sed circa id insisto, sed dico, q̃d vbi talis clausula operaret superueniente reincidẽtia ipso iure priuationem cõmodi gr̃æ requireret q̃ liquidissime ɔstaret aliq̃d tale esse cõmissum ex quo pœna priuationis gratię incurrebat, vt probat tex. sing. in l. in test. in princ. ff. de condit. & demonstr. quem ita ad propositum Bald. alleg. in c. 1. qualiter dñs feudi propt. priu. & alibi sæpe. & facta liquidatione esset opus q̃ ita declaretur per sñiam, vt vasallũ contrauenisse promissioni suæ. & ex hoc priuatum fuisse. nam per multa concludit Soc. in ɔs. incip. sæpenumero animo reuolui & quod edidit pro Florentinis & est positũ inter ɔsilia Franc. de Cur. cons. 20. col. 11. in fi.
3 & 12. per totum. † q̃ etiam in pœnis quę infliguntur ipso iure sine executione requirit sñia declaratoria, quidquid dixerit Felyn. in c. Rod. de rescrip. & in c. cum non ab homine, de iud. vnde qñ reperitur aliqua sñia lata contra vasallum cui fuit gratia præseruatiua concessa, nisi exprimeretur causa rebellionis contra personam principis, non censeretur ex illa condemnatus, sed ex alia leuiori. vt probat tex. in l. præses. ff. de pœn. quem ad hoc alleg. Panorm. in c. aduers. de except. & hinc dicit gl. sing. in l. hæc. in. ff. de susp. tut. q̃ sñia quæ potest censeri lata ex cã irrogante infamiam, vel ex causa quæ non irrogat, ex ea causa tanq̃ leuiori lata præsumitur adduco etiam alteram gl. singularem in c. si ɔfirmationem, de elect. in 6. q̃ eleganter dicit q̃ si non apparet quare fuerit cassata electio, in dubio præsumitur potius cassata ex defectu formę, quam ex vitio electi tãquam ex leuiori causa, & minus nociua. & idem in simili tradit Rota decis. 14. in ant. Spec. etiam in alio casu simili. in tit. de offic. iud. §. definit. ver. quid si reus. ubi allegat. d. l. hæc enim, & in effectu est cõis conclusio q̃ maxime in q̃ne proposita procedit, eo
4 † quod ad incurrendam pœnam priuationis, ut dixi, requiruntur liquidissime probationes super facto ex quo illa incurtẽda est, nec est verum quod sola incarceratio sit sufficiens ad probationem delicti hmõi, immo est valde insulsum id dicere, quia in carceratio potuit fieri ex alia causa etiam graui, q̃ ex causa delicti cõmissi contra principem, tu quia incarceratio non præsupponit plenam ꝓbõnem delicti, quia põt fieri ex solis indicijs, vt sunt iura tritissima minus ualet dum dicit q̃ condemnatio ad petendum veniam satis demonstrat delictum fuisse commissum contra ꝑsonã principis, nã placet retorquere suum fundamentũ ɔtra eum, nã pœna, & delictum sibi adinuicem corrñdent Bald. & Alex. in l. 1. ff. ne quis eum, & in l. decur. C. ex quib. caus. inf. irrog. & pulchre Anton. de Prato ueteri in quodam consilio: posito in fine primæ partis consil. Barb. ꝑpea Barb. cons. 48. incip. præclare scribitur 1. Reg. in
5 antep. c. 2. par. dicit † q̃ ex qualitate pœnę cognoscitur maius delictum a paruo. pœna. n. debet

debet cōmensurari delicto: vt per multa iu-
ra comprobat Bal. in c. 1. in 1. not. de vas. q
contra confl. Loth. sicq. est ꝛñs ꝙ ex pœna
imposita arguitur quale fuerit delictū, sc pœ
na petitionis veniæ, vel quod iterato præste
tur iurām fidelitatis, &c. non est pœna quę so
let, & debet imponi ex factione, vel conspira
tione contra principem, quæ longe grauior
est, igitur non p̄sumitur fuisse tale delictum,
& de iure petitio veniæ non est sufficiens ꝓ-
batio delicti. gl. sing. in c. exhibita, de homici
dio. quam exclamat, & sequtur Lud. de Rom.
in l. 1. §. nunciatio. ff. de noui operis nuncia-
tio. & potius p̄sumendum est vasallum fuisse
cōdemnatum ad petendum veniam, ad pla-
candum principis animum, forte motū ex re
latione maliuolorū, qui & plerunq; solēt in-
colere principum curias, quam ex alia causa
graui cōtra principem, quia tūc verisimilius
est, ꝙ maior fuisset imposita pœna. & illud
maxime sine dubitatione procedit qñ post-
modum per principem, & pares curię fuit de
claratum talem vasallum fuisse immunem à
delictis ei impositis, tunc. n. est dubium quin
sententia hmōi probet efficaciter vasallū es-
se immunem à delicto. & vbi in vim declara
tionis nō valeret, operaretur de nouo effe-
ctum suum restitutorē, vt in simili traditur
in l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandaue
rit ff. de acq. hær. & in l. 3. in princ. ff. de acq.
6 poss. vbi traditur pro firma conclusione † ꝙ
vbi actus subsequens tendens ad præcedētis
actus declarationem, vel confirmationem
non possit id operari, operabitur suum effe-
ctum de nouo qñ is dependet à sola volūta
te facientis, vt proposito veniebat à sola vo
lūtate principis declarantis concedere grām
restitutoriam, & facere ꝙ etiam delicta hñen
tur pro non cōmissis, etiam quantum ad ef-
fectus pręteritos, per gl. singularem in clem.
1. in verbo pro infectis. de immun. eccl. &
non est dubium quin talis sententia princi-
pis faciat ius apud omnes per late lecta, &
notan c. in causis, de re iud. & ideo stante ta
li sententia declaratoria non esset dubium.

1 *Princeps inhabilem ex delicto paterno tra-
ctans vt fidelem vasallum, an censeatur eum
rehabilitasse.*

2 *Princeps vasallum post feloniam commissam vt
sua curiæ parem vocans, an censeatur ei cul-
pam remisisse.*

3 *Mens deliberata principis colligitur ex actibus
frequenter iteratis.*

4 *Patientia longi temporis nonnunquam obliga-
tionem, quandoque remissionem, & aliquando
alios actus inducit.*

5 *Feudo ad dominum ex mora vasalli reuerso, si
dominus eum recipiat ad iuramentum fidelita
tis, præsumitur more ingratitudinem remisisse.*

QVAESTIO XII.

1 DVodecimo, & vltimo quæritur † nū
quid si princeps illum qui erat inha
bilis ex delicto paterno vocauerit,
& admiserit atque tractauerit vt fidelem va
sallum, amicum, & consiliarium, an eo ipso
videatur eum rehabilitasse, & auctor tracta-
tus dicit, ꝙ ista quæstio non habet dubiū de
iure. & verē dicit pro contraria conclusione,
ꝙ videlicet, ex tali admissione, & tractatione
vasalli, vr̄ purgata inhabilitas. pro quo est
tex. formalis peregrinus in iure in l. sed si ac
cepto vsu togæ. ff. de iure fisci, vbi formali-
ter probatur, ꝙ obsides qui recepto vsu to-
gæ fuerint reputati, & habiti veluti ciues Ro
mani efficiuntur capaces successionum acti
ue, & passiue, vbi alias essent omnino inca-
paces, & ꝓpterea dicimus, ꝙ pater qui tractat
aliquem vt filium vr̄ eum talem approbare
cap. per tuas. de prob. cap. ex tenore. qui
filij sint leg. & formalius Bald. ad ꝓpositum
in l. Imperialis. §. illud. C. de nupt. vbi dicit,
2 † ꝙ si princeps vasallum cōmissa felonia vt
parem suæ curiæ vocauerit, & admiserit, vr̄
eo ipso oēm maculam abstersisse. non est. n.
dubium, ꝙ actus superioris, videlicet princi
pis qui est in agere, & non pati, vt pote quia
tractat vt fidelem recipit ab eo iurm fidelita
tis, & facit similia, operetur effectum rehabi
litationis, vt colligitur, & not. per Innoc. &
Butr. in c. veniens. de filijs presby. cōiter per
omnes Doct. in cap. fraternitatis. de schis-
mat. & communiter Doct maxime Alexan.
in l. quidam consulebant ff. de re iud. & in l.
idem Vlpianus. §. fin. de excus. tut. & maxi-
me quando ita reiteratur tractatus, & rece-
3 ptio ad iuramentum fidelitatis. † Nam ex
talibus actibus reiteratis, magis colligitur
deliberata mens principis per id quod dicit
glos in cap. si quis iratus, 3. quæstio. 1. Bald.
consil. diuino schismatis. quod posuit super
rub. C. si quis aliquem testari prohibuerit.
vnde ex factis ipsis melius quam verbis vo-

luntas principis colligi potest l. ei qui. §. si
tñ.ff.de edil.edic.facit l.reprehendenda. C.
de inst.& sub.c. 2. requiris,de appell. l. pro
hær.§.fin.de acq. hær. cum simi. Nec obstat
illa cle. si Rom. & c. si papa. quia loquitur
in simplici nominatione quæ adhuc fiebat
ignoranter, hic vero in quæstione ꝑmissa,
non solum reiterata nominatio,sed tractatio
commissio, & receptio diutina interuenit.
ex qbus non pōt inficiari q̄n mens,&vo
litas principis cui inhabilitas notissi maerat
fuerit rehabilitare. Et possent ꝓ ꝯfirmatione
huius opinionis adduci multa fundamēta,q̄
elicerentur ex dictis scribentium in l. sciendum
ff. de verb. obl. & in l. si certis annis.
C.de pac.& in l.q in aliena. §. 1. ff. de acq.
hær. in quibus locis multas adducunt deci-
4 siones ad probandum, qđ † patientia longi
tpis inducit nonnunquam obligationem,
nonnunquam remissionem.& multos alios
effectus operatur quos ibi Moder. deducūt.
Et vltra facit quod tradunt Doc.in l.2. post
gl.C.de iure emph. & Cano.in cap.potuit.
de locato vbi dicūt ꝙ si vasallus qui commi
serat feloniam fuerit receptus ad fidelitatem
per dñm vř felonia remissa. Et idem in similli
tradit Bald. in c. 1. tempore miles inuestituram
feudi petere debeat.& idem Doctor.
in cap.quæ in ecclesiarum.de const.vbi
5 dicit,ꝙ † vbi feudum est reuersum ad dominum
ex mora vasalli,si dominus recipiat eū
ad iuramentum fidelitatis videtur remisisse
ingratitudinem moræ, propter quam priua
tus erat.Et infinita alia deduci possent, quæ
breuitatis causa prætermitto.ex quibus præ
missis concludo ꝙ dominus diutine tractās
vasallum vt fidelem amicum,& consiliariū,
& passim illud admittens ad honores, & alia
vt parem suæ curiæ, eo ipso videtur omnem
abstersisse maculam.& eū rehabilitasse.

Hisce finem dicendis impono,& si lōgior
fuerim quam deceret,mouit maxime,ꝙ quę
abundant non solent vitiare scripturas, sed
intelligentium implere cisternas vt pulchre
Bald.inquit in l.fi.in fi.C.de iur.emphy. fateor
ꝙ pleraque, & pene innumera ad ꝓpo
situm deduci potuissent, sed locus, & tempus
non patiebantur plenius deliberandi cō
silium, vt inquit iureconsult. in l. 1. ad fin.
princ.ff.de exercito.opusq́. quasi raptim ex
ingenti occupatione excerptum fuit.vt,& tē
bus labor suppleuerit.

PRÆCLARVS, ET ELEGANS
Tractatus de seditiosis,omnibus,ciuitatum,villarum,& castrorum,dominis Scabinis, seu consulibus,ac ceteris reip.administratoribus vtilis,quotidianus ac necessarius. Per clariss. virum dom. Nicolaum Boëry I. V. interpretem, de Montepessulano,Christianissimi D.N. Francorum principis in suo excelso consistorio consiliarium ordinarium, nouiter editus.

1 **S**I summo ingenio parique
fretus scientia, olim scribē
di facile me implere posse
credere, tñ tam arduū hoc
opus ingredi sine magno
difficultatis timore nō pos
sum. Scribendum tñ est. Cum tempori-
bus decursus sæpe ortę sint tunc in dies orī
tur de ciuilibus,villis,& Castris huius Chri
stianissimi Francoꝝ regni seditiones,tumul
tus,seu populoꝝ cum motiones, aduersus il
lustrissimū ac Christianissimū principē dñm
meum supremum vel eius officiarios,ꝯsules
ac administratores ciuitatum, & locū regni
sui.Necnon alios terraꝝ dños,& qđ' peius,
& ægre ferēdum est in ecclesias,& ministros
Dei.Cum longe grauius sit ęternā quā tem
poralem offendere maiestatem.Quærit qua
pena tales seditiosis veniāt de iure plectēdi.
Ideo Iesu Christi benedicti ac intemeratæ,&
gloriosæ Virginis eius genitricis prius nomina
inuoco,vt ipse piissimus Iesus media
eius matre Maria veritatē ponat in ore meo
ipse.n.ad Moysen dicit.Ero semp i ore tuo,
& docebo te qd loquaris. Et ad suos glorio
sos Apostolos ait. Dū steteritis ante reges,
&c.dabit.n. vobis in illa hora qd loquamini,
cū veritas super oīa amanda sit l. cum ita
legatū.ff.de ꝯd.& dem. tutores veritatis esse
debemus l. 1. C.de lati.lib.tol.qm omnia ve
ra consonant,vt ait Arist.4.Eth.ac ēt victo-
riam contra mihi emulos (quam eius gra-
tia huc vsque tribuit)Iuxta virtutē mei nois
Nicolai(q populi victor dr) ꝯcederet digne
tur signantes nos signo sacro sanctæ crucis.
1 † ad oēm enim actū,ad oēm incessū manus
pingat crucē.vt inqt Hiero.in 3.par. Epīlo
la 41.c.15.de ꝯtemplatione,oratione,& le-
ctione.col.2.& tex.cū gl.in c.postea signaī.
de consecra. dist. 4. vbi gl. refert illud quod
dicit Diabolus de iudæo q supra se fecerat
signum crucis.Inueni vas vacū.sed signatū.
& in

& in Epist. 17. eo. lib. col. 12. dicit crebro signaculo crucis munias frontē tuā, ne exterminator Ægypti in te locū reperiat. accedat rubr. nigrū. Nemini licere signū saluat. Chri sti. &c. Idcirco illud in medio afferā Bald. qđ venit in mentem in cōmento l. precib. C. de impub. & alijs subst. col. 14. ea inquit q̄ sunt à magistris tradita recito, & post terga metēsiū quasi spicas colligēdo vado. vt Ruth. 2. c. tāti doctoris fretus auctoritate id sequar, & breuius quā res tāta dici possit. Ad cuius euidētiā aliqua puto esse pmittēda, & p̄supponēda.

SVMMARIVM.

1 *Seditio generatur per proprij commodi procurationem.*
2 *Mores nouos ad vitæ rectitudinem non necessarios inducere, est discordiam inducere.*
3 *Seditio, & discordia generatur si alijs alleuiatis, alij nimis in collectis grauentur.*
4 *Seditio facilius oritur si delicta non puniantur.*
5 *Iustitia dicitur anima ciuitatis.*
6 *Iudex toto conatu seditionibus obuiare debet.*
Officium irenarchæ, quale.
7 *Clericos arcens à seditione, non incidit in canonem, si quis suadente Diabolo.*
8 *Impotentia, seu difficultas puniendi, excusat iudicem à puniendis delictis.*
9 *Iudici non imputatur, si aduersus seditiosos potentiores non processerit.*
10 *Fatuitas maxima ex seditione oritur.*
Crudelitas nimia descendit ex partialitate, & seditione.
11 *Crudelitas Adonibesech regis Iebus, hic memoratur.*
12 *Libertas summa est sub domino iusto degere.*
13 *Seditiones fugere qui debeant.*
Crimina quæ ex partialiũ seditionibus oriãtur.
14 *Seditio Lucij Catilinæ olim Romani qualis.*
15 *Seditionum cruentarũ exempla hic recensentur.*
16 *Seditio C. Marij, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit.*
17 *Mutius Scæuola quid aduersus Porsenam regẽ tentauerit.*
18 *Fortitudo quando virtus dici possit.*
19 *Seditio qualis à Tyb. Graccho Africano excitata fuerit.*
20 *Caius Gracchus qualem olim excitauerit tragœdiam.*
21 *Seditio Liuij Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit.*
22 *Lemouicenses in seditione Marcii exactorum tributorum tpe Chilperici regis interemerunt.*
Scholares Parisienses qualem aduersus ciues tpe diui Ludouici regis mouerint seditionem.
Pastoreli in Francia qui fuerint, & qualem fecerint seditionem.
23 *Pastores francigenæ Syriam profecturi propè Carcassonam ab incolis sunt interfecti.*
Monetæ variatio tempore Philippi pulchri Parisijs fuit in causa seditionis.
24 *Stephanus Barbetus ciuis Parisiensis quid suo tempore fecerit.*
25 *Auctores seditionis sunt illaqueandi furcis.*
Domum delicatam habere nostra non interest; ne ob id à forensibus vexari nos oporteat.
26 *Aedificare volentes domos quid facere debeant.*
Seditio qualis, et ob quam rem apud Attrebatum orta fuerit temporibus Ioannis regis.
27 *Seditio ob monetæ mutationẽ Parisijs orta fuit Ioannis regis tempore.*
28 *Predones Constansienses, & Ebroicenses agrum Parisiorum populati sunt.*
29 *Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduersus Carolũ regem Ioannis regis primogenitum.*
30 *Seditio qualis in Montepessulano fuerit tempore Caroli V. Francorum Regis.*
31 *Parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiam vectigalium exactionem grandem mouerunt seditionem.*
32 *Onera plurima subeunt qui populo præsunt.*
33 *Gandenses qualem ob nimiam pecuniarum exactionem aduersus Ludouicum Flandrensium comitem excitarint excetram.*
34 *Lutetiani quantam seditionem fecerint tempore Caroli VI. 35. 36.*
37 *Aruerni ẽt aliquando seditionis fuerẽ auctores, ducem sibi Petrum Bruerium constituentes.*
Gandenses Caroli VII. tempestate à suo Philippo Burgundorum duce desciuerunt.
38 *Ianuenses populares aduersus nobiles seditionẽ fecerunt aliquando.*
Agenenses ob subsidium super rebus venalibus seditionem qualiter excitarint, & num. seq.
42 *Trecenses aliquando à seditione non fuerunt immunes.*

ET primo tria sunt q̄ generãt seditionem, & discordiam in ciuitatibus. & villis sm B. Ant. Archiepis. Florent. in 2. parte summę suæ. tit. 4. c. 8. §. 3.
1 † Primo proprij commodi procuratio inordinata, qñ aliquis nimis intendit suæ vtilitati, & alij inde grauantur, & modicam

modicam cum eo pñt hře concordiam. vnde ait Senec. in puer. principium discordiæ est aliqd ex cõi suum facere. Turpiusque nihil est quam cum illo bellum gerere cũ quo familiariter vixeris, pp quod dr in c. erit aũ tem lex. 4. dist. q lex quæ ligat hoies subditos ad sui obseruantiam, ligat ꝯcordia, & pace qđ nullo priuato commodo, sed p cõi ciuium vtilitate debet esse scripta. Exemplũ de Roboã q nimis voluit ꝓuidere bursę suę vt posset facere expẽ. superfluas in curia sua vt pr eius Salomon. Et diminuere noluit exactionem tributoꝝ seu talliaꝝ, ex hoc tãta est orta discordia inter tribũ Iuda, & tribus Israel, q nunquã tollit potuit, & amisit magnã

2 partem dñij sui, vt hr 3. Rex. 12. † Inducere eñ nouos mores non necessarios ad rectitudinẽ vitæ inducit discordiã, & indeetre. dr discordiam parit pſumptio nouitatum, vel fm Pet. Iac. in tit. de refectio. murorum. ver. modo qritur an principes, &c. Quod pp monetæ seu pecuniæ mutationem, & deteriorationem quæ fit plerũque quæsito colore adinuento, vt ex illo lucro à Deo, & hoibus maledicto priceps possit guerrã sustinere. Ideo descendũt machinationes, & maledictiones populi, intellige, qñ tributa sine causa imponit, & grauat subditos, secus si pp iustam defensionẽ status fm Innoc. in c. quod sup. de voto. & Bal. in c. cum ab ecclesiaꝝ. de off. or. qa tunc põt superindicta ponere l. 1. & p totũ. C. de supindi. lib. 10. & tenet Mar. Laud. in tract. de prin. §. 7. tñ si sine causa opprimeret non debent in eũ ꝯspirare vt sing. voluit d. Stepha. Buynardus. in repe. l. q siquis. in 1. not. C. ad l. Iul. maiestatis. licet sit pmissum in finibus defensionis stare vt ibi p eũ q extendit, & corroborat pdicta p plures rõnes, & dicta &c.

3 † Secundum generans discordiã & seditionẽ est qñ aliq nimis vexanẽ in collectis, & in alijs laboribus, & alij nimis alleuianẽ, vel cũ honores, & officia aliqbus copiose ꝯferunẽ. alijs vero parũ aut nihil l. qs tã inueniri. C. de decu. lib. 10. vñ generaẽ discordia inter eos, vel ẽt qñ rectores, & administratores reip. nimis grauant subditos pp quod subditi minus diligũt eos. tex. est celebris, & mẽre tenẽdus in auth. de man. prin. §. deinde ꝯueniẽs est. col. 3. ibi, vt nulli populi ciuitatũ alterutris seditionẽ faciãt, sed oẽm pacem dei esse ciuitatibus, dum æqtas ẽt hic nostris subiectis seruaẽ, & neq; lucri neq; passionis alicuius causa ad aliquã partiũ declinaẽ. vñ dicit Greg. in c. ad hæc. 89. dist. dum reuerentiã minores potẽtioribus exhibẽt, & potentiores minoribus dilectionẽ impẽdũt, vera ꝯcordia fit, & ex diuersitate ꝯtextio. & recte officioꝝ administratio gerit singuloꝝ. & dixi in tractat. de auctoritate magni ꝯsilij, & parlamentoꝝ regni post princ. 2. postul.

4 † Tertiũ est per qđ sequiẽ seditio, & discordia non punire delicta. Nam p hoc daẽ audacia malis ad lædendũ alios, ex quo seditiones, discordiæ, & inimicitię sequunẽ. Et si puniaẽ aliq impotentes, & nõ alij potẽtes, & maiores oriunẽ indignationes, & murmurationes. exẽplũ de tribu Beniamin q noluit punire scelus cõmissum ab hoibus ciuitatis Gabaa q erãt i tribu sua inde orta est discordia inter eos, & alias tribus, & pp hoc mouẽtes bellũ ꝯtra eos pene totã gladio peremerũt. & hoc in casu erãt claues iustitiæ, vt dicit gl. in l. ad splendidioris. C. de diuersis offic. lib. 12. qñ delicta potentũ celanẽ, & non puniunẽ, de quo dixi de auto. magni consilij, &

5 parlamentoꝝ regni. fol. 13. † Nã iustitia est anima ciuitatis fm Alb. de Ros. in l. iustitia. ff. de iust. & iure. Multum ergo fm B. Ant. vbi supra caueri debet discordia maxime qa vt ait Hiero. post Sal. in Iugurt. Concordia parue res crescũt, discordia maxime dilabuntur; qa sicut virtus vnita est magis infinita, id est fortior, ita quãto magis est diuisa tãto debilitaẽ, & demũ deficit, qm omne regnũ in se diuisum desolabit. & idẽ dicit Luc. de Pen. in l. vnica. in verbo. ꝯcordiã. C. de irenarch. lib. 11. Et de pdictis cõquærebant Agnenses ꝯtra Consules, & iuratos ciuitatis vt infra dicam. & maxime q honores ꝯsulares continuanẽ in illos q erant eiusdẽ domus, & familiæ, vt de patre in filiũ, vel generũ, aut in nepotẽ, vel alios ꝯsanguineos, & in seipsos qđ fieri nõ debet l. 1. C. de mu. & hon. lib. 10. nisi alijs idoneis deficiẽtibus l. honor. §. pen. & fi. ff. eo. ti. Nulli aũt magis cõmaculãt cõmunitatem discordijs quã seditiosi, & partiales

6 † ideo q primũ iudex videt ꝓuisiones, & materiã dispositã ad seditiones, monopolia, rixas, tumultus, ac delicta cõmittẽda totis conatibus debet obuiare, vt dicit text. i d. auth. de mand. prin. § deinde ꝯueniẽs est. & ibi gl. & Iacob. de Beluiso. colla. 3. qa ad eius offiũ spectat ne veniat ad rixas, & arma. l. æqssimũ. ff. de vsufr. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 15.

post

post prin.versic.fm ius Rom.&c.C.pub. le-
titiæ.lib.12.& in d.l.vnica.de irenarch.& of
ficiū irenarchæ erat q ad ꝓuinciaꝵ tutelam
quietis,& pacis p singula territoria faciebat
stare ꝯcordiā.& ibi gl.sup rub.& Io. de Pla.
& Iac.rebufi.& tenet Par.de Put.in trac. syn
dica.in verbo.iudices.vers. vbi fiunt ꝓuisio-
nes,&in verbo officialis.vers.si duo sunt,&c.
qm scriptū est Lucæ. 21. cum aūt audieritis
plia,& seditiones nolite terreri, &c. & 2. ad
Corinth.6.c.In multa patiētia,in tribulatio
nibus,in necessitatib. in angustijs,in plagis,
7 in carceribus,i seditionibus,&c.† Quinimò
ēt clericos arcere à tali turba & seditione nec
incidunt in canonē si q s suadente diabolo.
17.q.4.vt tenet ibi gl.in verbo,violentas.a-
lias si non occurrant debent priuari offō vt
not.Cyn.in l.seruus.C.de noxa.actio.Bart.
& Bald.in l.1.ff.de off.pf.vrb.Et Bal.in l. nul
lus.C.de sum.tri & Paris de Puteo i d. tract.
tit.de offic.syndi.§.syndicanē ēt officiales q
violentas manus, &c. Et ēt incurrunt sniam
excōicationis c.fœlicis.§.fi.& ibi Philip frāc.
in c.1.not.de pęnis.lib. 6. Et hoc si pnt sine
grandi periculo obuiare,vt d.c.fœlicis. §. fi.
ibi,& facultas ei affuerit,&c.& ibi Phi.fran.i
8 6.nota.† dicit ꝙ à pœna q imponiē rōne ne
gligentiæ excusat impotētia difficultas,si de
lictum puniri non potest pp potentiā facié
tis,vel multitudinē delinquentiū, vel graue
scandalū:vt q a armis se defendunt. vel loci
difficultate se protegunt fm Arch. & Ioan.
And.ibi quod facit ad q.fm Philip. de villa.
vel iudice obligatio capere malefactorem,vt
excusei si capere nō pōt supradictis interue
niētubus.de quo p Bart.in l.1.§.occisoꝵ. ff.
ad sil.qa vt dicit Bald.in trac.scisma. col.3.
vers.porro.multitudo modum nō seruat. &
nemo est q furētis populi rumorem non pa
ueat,p hoc adducit tex.in c.statutū. §. cū ve
ro.ibi,nisi actor eandē ciuitatē,vel diœcesim
intrare non audēs aut sui aduersarij potētiā
merito phorrescēs, &c. de rescriptis lib. 6.
vbi gloss.in verbo,nō audēs. dicit forte erat
Gibellinus,& ibi regunt Guelphi,vel ecōuer
9 so.† Ideo non pōt imputari ordinario,& ma
iori.iudicibus Aggenensiū q non fecerāt in
formationes nec ꝓcesserāt ad captionē sedi
tiosoꝵ ad aduentū vsque dñi fratris mei dñi
Bertrādi de chassaignes iuriū ꝓfessoris ac in
supremi Burdegalæ parlamenti ꝯsiliarij opti
mi ac boni, & recti iudicis p dictā curiā ad
ꝯtra ipsos seditiosos ꝓcedendum cōmissi,&
deputati,cui postea sui collega adiunctus, vt
infra dicā.cū ob metū seditiosę cōitatis Age
nensis ausi nō fuerint, vt ex infra dicēdis ap
parebit: qa in hmōi seditionibus,& partiali
tatibus reperiunē,& descendunt tria magna
10 mala fm B. Ant.vbi supra.† Prima magna fa
tuitas, quia non vr̄ sub cœlo esse stultior ge
nus q̄ partiales qui ex appetitu,& desiderio
mali,dum partialitatem,& diuisionem affe-
ctant,ponentes in periculo substantiam tē-
poralem,corpus,filios,ꝯsanguineos,amicōs
& eoꝵ bona. Quid .n. boni ex partialitate
lucrentur non vr̄,nisi hæc pericula experiri,
Et hmōi partiales similes sunt frenetico q
gaudes exponit se magnis periculis nil repu
tans ea,& hoc quia rōne caret. Secundū ma
lum est nimia crudelitas,non.n. inueniē tan
ta crudelitas in aliquo gñe hoium quāta in
partialibus,& seditiosis, rō enim est fm eū
quia habitum odij semp hñt ꝯtra hoīes con
trariæ partis tam notos quam ignotos præ
sentes preteritos,& futuros aduersus infantes,
& senes, Aliqñ aduersus consanguineos, &
affines, & ꝯtra eos q aliqñ sibi in multis ser
uierunt, & eoꝵ oium qbus odium gerunt,
& in mente homicidæ dici pñt. Qui.n.odit
fratrem suum homicida est 1.Io.3.Sed vltra
odiū cordiale q s exprimere valeat seueras,
& immanes crudelitates quas ꝯtra aliā partē
exercent nō parcūt ætati,nō sexui,non ꝯsan
guinitati,non amicitię,non fidei,nō religio
ni,nō sanctitati, sed vsq; ad deuorationē hu
11 manę carnis ꝑueniūt.† Sed istis iusto Dei iu
dicio frequēter euenit qđ accidit crudelissi-
mo Adonibesech regis Iebus seu Hierusalē
cui capto fuerūt abscisi pedes,& manus,& po
situs fuit sub mēsa comedētiū sicut canis, q
memorās suę exercitę crudelitatis,ait reddi
dit mihi Deus qđ feci.Septuaginta.n. reges
abscissi manuū,& pedū summitatib.collige-
bāt sub mēsa mea reliqas ciboꝵ, sicut feci,
sic mihi factū est.Iudicū 1.c.Et qđ ēt accidit
crudeli Tyro regi Persaꝵ q ex crudelitate
delectabat effundere sanguinē humanū, sed
hūc captū regina Tamaris,cui⁹ filiū occide-
rat,decapitari fecit,& caput eius in ollā seu
vtrē sanguine plenū demergi dicēs.sanguinē
12 sitisti,sanguinē bibe.Sub iusto.n.dño viuere
summa libertas est,fm Ang. in l. 1. in fi. ff.
de seruit.vrba,prædio,quia alleg. Senecam.
Quid Barthol.de Salyc. iurium ꝓfessori ꝓ-
pter

pter istas partialitates accidit, expulsus rele
gatusq́., & ꝯfinatus ad ciuitatẽ Paduanã exti
tit vt refert And. Barb. i repe. Ioãnina. e. Ray
naldus. char. 16. col. 3. vers. ꝑ certo se valde
cõmẽdat de testa. & i c. Rodulphus. & ibi Fel.
col. 2. de rescrip. Tertiũ malũ est magna i eo
diuturnitas. Nã semꝑ morant̃ in hmõi diui
sionibus, & partialitatibus. Et multũ difficile
est dimittere partialitatem in qua inueterati
sunt, & firmiter habituati. vñ ſm beatũ Ant.
vbi supra de talibus seditionibus, & discor-
dijs q̃ sũt in ciuitatibus, & castris, dici põt il
lud qđ Psal. ꝑclarissimus diuino cãtauit ore,
vidi iniqtatem, & ꝯtradictionem in ciuitate,
tota die circundabãt eã suꝑ muros eius ini-
qtas, & labor in medio eius, & iniustitia, qđ
exponit ipse singlr̃ ibi. Qualem ciuitatis sta
tũ describit Verg. Ac veluti magno in popu
lo ꝯtra est seditio, seuitque ais ignobile vul-
gus. Iamque faces, & saxa volãt, furor arma
13 ministrat. † Ideo hoĩes honesti sagaces ac ꝑ-
cipue iurisperiti istas seditiones, discordias,
& partialitates fugere, & ꝑcauere debent, nec
sibi assumere nomẽ Guelphi, vel Gebell aut
cõitatis, vel secta seditiosę, vt no. Bar. i tract.
de Guelph. in 3. q. prin. in fi. arg. l. facta. §. in
danda. ff. ad Treb. & Mart. Laud. in tractatu
de prin. §. 153. dicit, ꝙ ista noĩa sunt diaboli
ca q̃ non pñt esse ad bonum publicũ, imò ad
ꝯsumptionẽ reip. vt experiẽtia docet. Multa
eñ ꝑfecto crimina ex maleuolentia partia
lium, & seditiosoꝝ oriunt̃. Hinc homicidia,
hinc adulteria, illinc meretricia, raptus, for-
nicationes, monialiũ violationes, rapinæ,
furta, incẽdia, sacrilegia, alij fame moriunt̃,
alij igne cõburunt̃, alij, decapitat̃, alij mẽbris
detrucant̃, manib. lingua, & alijs mẽbris ẽt
qđ verecũdũ est dicere pudẽtibus, &c. In cle
ricis ꝑtinẽtia, in religiosis deficit vita regula
ris, vt apparet claris exemplis infra dicẽdis.
Postquã. n. vt inqt beatus Ant. in ciuitate
Rom. ꝯquesito dñio orbis ingressæ sunt vr-
bẽ partialitatũ, & seditionũ discordiæ, agẽte
Mario ꝯtra Syllam. Et ecõtra Catilina ꝯtra
Sertoriũ, & Ciceronẽ. Cæsare ꝯtra Pomp. in
numerę cedes ciuiũ secutæ sunt, sanguis hu-
manus supra modũ effusus vt infra dicã. Et
si tpe Octauiani imperiũ pacificũ fuerit, hoc
summo Deo ab natiuitate Christi operante
euenit, dũ paulatim ad nihiliũ deductũ est. &
orta est seditio i Ephraim, & Iepte, & occidũ
tur Ephraim cogniti i ꝓlatione cuiusdã ver
bi, vt Iudicũ 12. Itẽ alia aduersus reges, vt pri
mi Esdræ 4. & ẽt apud Machabeos alia sedi-
14 tio. vt 2. Machabeoꝝ 14. c. † Et illã Catilinę
ꝯiurationẽ quã Sallustius describit sciũt oẽs.
& de supplicio argẽtibus Cæsar parcẽdũ di
gnitati. Cato animaduertendũ ꝑ scelere oẽ
sebat, quam sñiam secutis oibus in carcere
paricidæ strangulat̃, & quamuis parte ꝯiura-
tionis oppressa, tñ ab incepto Catilina non
destitit. sed infestis ab Ethruria signis patriã
petens obuio Antonij. exercitu opprimũ, &
atrociter dimicatũ sit exitus docuit, & idẽ Iu
stinus in Lucij flori epithome lib. 4. Et Val.
Max. lib. 9. c. 7. tit. de vi, & seditione, & de po
pulo R. tam violentiæ, & seditionis togatę q̃
ẽt armate facta refert, & primo Togatorum
L. Equitiuũ, q se Gracchi filiũ simulabat, tri-
bunatumq́. aduersus leges cũ L. Saturnino
petebat à Mario quintũ ꝯsulatum gerẽte in
publicã custodiã ductũ, populus claustris car
ceris ꝯuulsis raptũ humeris suis ꝑ summam
15 animoꝝ alacritatẽ portauit. † Idemque Q.
Metellũ censorẽ ꝙ ab eo tanquam Gracchi
filio cẽsum recipere nolebat lapidibus ꝑster
nere conatus est affirmãte tñmodo tres fi-
lios. T. Graccho fuisse. E qbus vnũ in Sardi
nia stipẽdia merentẽ. Alterũ infantẽ Prænę
ste. Tertiũ post patris mortẽ natũ Romæ di
cessisse, nec oportere clarissimæ familę igno
tas sordes inseri, cũ interim improuida ꝯcita
te multitudinis teneritas ꝑ imprudẽtia, & au
dacia aduersus ꝯsulatũ, & cẽsurã tetẽdi, ꝑrin
cipesque suos oi petulãtie gñe vexauit, vesa
na hæc tñmodo illa ẽt cruenta seditio, po-
pulus. n. Minuium cõpetitorẽ Saturnini no
mẽ iã creatis tribunis vnoque loco candida
tis duobus restãte vi prius in ædes priuatas
cõpulit. extractũ deinde interemit, vt cede in
tegerrimi ciuis facultas adipiscẽdæ ptãtis te
terrimo ciui daret̃. Preterea creditoꝝ quoꝝ
ꝯsternatio aduersus Sẽpronij assellonis pto-
ris vrbani caput intolerabili modo exarsit,
quem qa causam debito susceperat. ꝯcitati à
L. Cassio Tr. Pl. ꝑ æde ꝯcordię sacrificiũ fa
cientẽ ab ipsis altaribus fugere extra forum
coactũ. Inque tabernacula latitantẽ ꝑtexta-
tũ discerpserũt detestãda fori conditio. Nũc
16 de seditiosis militib. refert. † Et primo ꝙ cũ
C. Mario lege supplicia ꝓuincia Asia vt ad-
uersus Mithridatẽ bellũ gereret priuato de
creta eẽt missũ ab eo Gratidiũ legatũ L. Syl
lã ꝯsulẽ accipiẽdaꝝ legionum causa milites
trucida

trucidarant, proculdubio indignati q à summo Imperio ad eum qui nullo in honore versaret transire cogerent. Sed quis ferat militem scita plebis exitio legati corrigentē, p consule illud tā violenter exercitus illud adversus ꝯsulē. Item Q. Pomponium Syllæ collegā senatus iussu ad exercitum Cn. Pomp. quē aliqdiu inuicta ciuitate obtinebat ꝯtendere ausum ambitiosi ducis illecebris corrupti milites sacrificare incipientē adorti in modū hostię mactauerūt, tantumq. scelus curia castris cedere se ꝯfessā inuitū habuit. Tū q ille quoq; exercitus nefarie violentus q. C. Carbonē frēm Carbonis ter ꝯsulis pp ciuilia dissolutā disciplinā militarē ꝯfactius, & rigidius astringere conatū priuauit uita, satiusq. duxit maximo scelere coinqnari, q̄ prauos, ac tetros mores mutare. Repio ꝑterea Corn. nepotē, alias Plin. aut Suet. appellatū 27 de gestis Rom. referentem in c. 12. † qd' cū Porsena Rex vrbē obsideret Mutius Sceuola Cordes vir Romanæ ꝯstātiæ Senatū adijt. Ervenīā trāsfugiendi petijt, necē Regis repromittens: accepta ꝑtāte in castra Porsenæ venit. Ibiq. purpuratū scribā pro Rege decepens occidit. Apphensus ad regē ꝑtractatus dexterā aris imposuit, hoc supplicij area exigens qd' in cede peccasset. Vnde eum misericordia regis distraheret quasi beneficiū referens ait trecentos aduersus eum similes coniurasse qua re ille territus bellū acceptis obsidib. deposuit. Mutio prata trans Tyberim data ab eo Mutia appellata, statuaq. ei honoris grā ꝯstituta est. Idem refert de eodem Mutio Tit. Liuius. in 2. lib. Dec. tū vī pp illius manus cōburationē volūtarie factā, necē quā qs sibi iactationis causa ꝯsciuit vt fecit Empedocles. l. si qs filio. §. eius. ff de iniusto rupto test. actū non esse virtuosum, quia sm Bart. ibi hoc faciūt vt ostendāt se fortes, & de nulla re timere, sed nō est actus virtuo 18 sus † quia ad hoc vt fortitudo sit virtus requiritur q tendat ad debitum finē, qa attētare magna pericula non est magnanimitas, sed temeritas, vt voluit Ioā. de Plat in l. in his. in 6. notab. C. de præd. nauic. lib. 11 alleg. illud Senecæ in lib. de quatuor virtutib. Eris magnanimus si pericula non appetas &c. Ideq. Cornel. c. 19. refert de C. Neomancio q captis Caniolis vrbe Volscoꝝ Coriolanus dictus, ob egregia militiæ facinora à Posthumio optionem muneꝝ accipiens, equū tm̄, & hospitem sumpsit virtutis, & pietatis exēplum. hic ꝯsul graui annona aduentū è Sicilia frumentum magno precio populo dandum curauit, ut hac iniuria plebs agros non seditione coleret. Ergo à Tr. Pl. Decio dicta die ad Volscos ꝯcessit, eosq. duce Actio Tullio aduersum Rom. ꝯcitauit, & ad quartū lapidē ab vrbe castra posuit. Cumq. nullis ciuium legationib. flecteretur à Veturia mre, & Volūnia vxore matronaꝝ numero comitata motus omisso vt ꝓditor occisus est. Ibi templū fortunæ muliebri ꝯstitutum. hoc idē refert Tit. Liuius eod. lib. Sic accidit Holoferni, cui Iudith. caput amputauit. vt Iudith. 13. c. & dixi in tract. de cust. cla. port. ciuit. in 19 vlt. præsupp. † Item refert idem Corn. nepos de Tyb. Gracco Africano, qui ex filia nepos qstos Mancino in Hispania fœdus eius flagitiosum ꝓbauit periculū deditionis eloquentiæ grā effugit. Tr. Pl. legē tulit, ne qs plus mille agri iugera hēret. Octauio collega intercedente nouo exēplo magr̄atu abrogauit. deinde tulit vt ea familia, q de Attali hæreditate erat, ageret & populo diuideretur. Deinde eū ꝓrogare sibi ꝑtātem vellet aduersus auspicia in publicū ꝓcessit, statimq. capitoliū petijt, manū ad caput referēs qua salutē suā populo cōmendabat. hoc nobilitas ita accepit, quasi Diadema posceret. Segniterq. cessante Mutio ꝯsule. Scipio Nas. seq se iussit, q saluā rēp. vellent. Gracchū in capitolio ꝯsecutus oppssit. cuius corpus Lucretij ædilis manu in Tyberim missum vn̄ ille Vespillo dictus Nasica vt inuidiæ subtraheret per spēm legationis in Asiā ablegatus est huius Tyb. Gracchi seditionē refert ēt Iustinus in 20 3. Epith. Lucij Flori. † necnō aliam causam Gracchi, fratris Tyberij mortui seditionē, & ēt Cornelius idē. Nā cum statim & mortis, & legū fratris sui vindex nō minore impetu incaluit ipse Caius, q cū pari tumultu, atq; terrore plebē in auitos agros arcesseret, & recentē Attali hæreditatē in alimēta populo polliceret. Iamq. nimius, & potēs altero tribunatu scd'a plebs uolitaret, abrogare au so legib. suis Municio trib. fretus comitū manu fatale familiæ suæ capitoliū inuasit. Inde ꝓximoꝝ cede depulsus, cū se in Auētinū recepisset. Inde quoq; obuia senatus manu ab optimo ꝯsule oppssus est infulatū quoq; reliqs, illud caput trib. pl. pcussorib. auro pēsatū est. Nihilominus Apuleius Saturn. ut ait Iust.

Gracchanas asserere leges nō destitit, tm̄ ani moꝝ. viro Marius dabat qui notabili inimi cus ꝯsulatu ꝑterea ꝯsicus occiso palā comi cus animo cōpetitore tribunatus subrogare conatus in eius locū Caiū Gracchū hoiem sine tribu, sine nomine, sed subdito tit. in familiam ipse se adoptabat, cum tot tantisq; ludibrijs exultaret impune rogandis Gracchorū legibus, ita vehementer incubuit, vt senatumq. cogeret in verba iurare cū annuētib. aqua, & igni interdictuꝝ seminaret, vnus tm̄ extitit q mallet exiliū igit̄ post Metelli fuga in oī nobilitate ꝑculsā, iam eū tertiū annum dūaretur eo vesaniæ ꝓgressus est, vt ꝯsularia quoq; comitia noua cede turbaret quippe vt satellitem furoris sui Glauciā ꝯsulem faceret Caiū Memmiū cōpetitorem interfici iussit. Et in eo tumultu regē ex Satellitibus suis appellatū letus accepit. Tū vero iam ꝯspiratio ne senatus ipso quoq; iā Mario ꝯsule, q. a tueri non poterat aduerso directe in foro acies, repulsus inde capitolium inuasit, sed cū abruptis fistulis obsideret, senatusq; p legatos pęnitentiæ fidē faceret ab arce digressus cū du cib. factionis receptus in curiā est, ibi in eū facta irruptione populus fustibus saxisq. co

21 opertū, in ipsa quoq; morte lacerauit. † Itē de Liuio Druso seditionem adduxit ibi Iustinus, eo. lib. Deniq; idē Titus Liuius lib. 3. in prin. refert seditiones alias fuisse Romæ ob legem de Agrarijs. T. Emylio ꝯsule cū Quinto Fabio. latam, & atrox certā aderat, nisi Fabius ꝯsilio neutri partium acerbo rē expedisset. Eodemq. libro plures magnas discordias & seditiones ibi fuisse p p creandos decē tribunos q summę rei ꝑessent. militariq. honore illos tribunos militū appellari aduersus quos S. P. oppius senatui ꝑsidēt. Nihil aspere quippe agi voluit, ne ipsis seditionis esset locus. sed mittunt tres legati consulares C. Iulius, P. Sulpitius, Sp. Tarpeius q q̄rerēt senatus vrbis cuius iussu castra deseruissent, aut q d sibi vellent. & tandē plebs decē creari tribunos obtinuit. & tpe ēt Martini Papæ quarti fuit Romæ seditio, ex eo ꝙ Carolo Sicilię regi senatoriā dignitatē, qua à Nicolao Papa tertius priuatus fuerat restituit. ꝙ non ita ab oībus ꝓbatū est maxime ab Vrsinis, & Hānibalib. vt refert Platina in dicti Martini 4. chron. Nō omitto illas vesperas Siculas siue Sicilianas ꝯtra Gallos, q nullo sexus discrimine habito cesi sint, sunt qua in re adeo certe seruatū est, vt ēt mulieres gallico cōpressu

22 ꝑgnantes cesæ dicant, vt ibi p Platinā. † Sed in regno nostro Frācīæ maiores numero seditiones fuisse factas cōperio. T pe. n. Chilperici regis q in singulos imposuit. qui vineas, vel possiderēt, vel colerēt pēdere quotannis vini vrceolū. i. amphorā. Cui tributo legēdo Marcus q̄dam apud Aquitanos exactor positus dū pensionē superbe ꝯtumeliosēq. exegit, a lemouicēsibus occidit, vt patet in chronica eiusdem p Gagninū edita f. 12. Alia insuper tpe diui Ludouici inter scholares, & ciues Parisienses, ita vt nōnullis vtrinque occ. sis, cū sibi de iniurijs illatis satis nō esse factū scholastici dicerēt, eo indignati de vniuersitate transferenda, quos rex Anglus Francoꝝ perpetuus, & implacabilis hostis clādestinis numijs vt id facerent sollicitabat vt in eiusdē diui Ludouici apparet chronica. f. 59. Itē suo ēt tpe Pastoreloꝝ fuit seditio, q Parisios Aurelianosq. & Bituriges ꝓfecti, cum non furto, nō adulterius abstinerent à Biturigibus, non longe à vico, q mortuum mare dr̄, quo ad nouam villā iter est peremti sunt. Hi. n. pastorelos se nominari volebant. de quibus hoc distichon scriptū recitat Gaguinus. fol. 61. verso. N. Semel. & bis. c. li. ꝯiunge dice. Duxit pastoꝝ seua megera cho

23 rum. † Alia pastoꝝ seditio fuit tpe Philippi longi. qui admoniti cœlesti, vt ipsi dicebant, oraculo in Syriam religionis Christiane causa ꝓfecturos se iactabāt. q. postq̄ magno numero aucti sunt, latrunculis nō dissimiles cū ꝑdas agerent Carcassonā vsq; ꝓgressi ab incolis dissipati aufugerunt pluribus interfectis, & patibulo strāgulatis. Preterea fuit alia tpe Philippi pulchri bellonacoꝝ in coꝝ episcopum noīe Symonē seditio facta q eo pro cesserat, vt ciuitate extorris ꝑsul nobilium quorundam manu collecta ciues quosdā ex insidijs cœperit suburbijs igne ꝯsumptis. Eodem tpe à Parisijs ob monetę vsum alia fuit nō modica seditio. diuites. n. q suas inqlinis & varioꝝ ministerioꝝ opificib. domos locauerāt, minoris precij monetā accipere annuę pensionis loco recusabant, alterā q̄ iustioris pōderis erat exigentes. Cuius inuēti auctor

24 Stephanus Barbet⁹ habebat. † Et hic Stephanus in delicijs habebat hortos a suo noīe Barbetos appellatos cū ꝑclaris edib. in eo loco, cui barbeti porta nomē postea māsit, populus furens in barbeti possessiones delatus quid

qd qd in ædibus,& hortis fuit vastat, atq; incendit,mox inde mouentes ad viam S.Marti ni vt ipse barbetus incolebat se ꝯferunt, fusti bus clausisq. &verubus vt cui arma furor mi nistrabat instructi. Effractis barbeti portis domum suppellectilemq. oēm diripiūt. erat ꝑ hos dies Philippus pulcher apud tēplarios quē nihil periculi expectantē seditiosi in tēplo ꝯfestim obsident. Nec quidq ad eū inferri sublinebant qđ non,vel raperens, vel co ꝫuo interficerent.tam repentino populi motu attonitus rex misso ad seditiosos Parisia no cū qbusq; aulicis ꝑposito,dicere illis imperat,si qd in illos à quopiā cōmissum esset. aut iniuria illata se regē esse q eos tueri possit,petant modo si qd a rege optēt.Et domū abeant se ꝓtinus curatuꝝ vt populo melius ꝯsultū sit,his ꝑ tpe simulatus,leuis populus à furore temperans cū domū quisq; petijsset

25 †nihil cūctatus ipse lex Philippus seditionis auctores ad octo, & viginti correctos furtis ad quatuor vrbis celebriores portas erectis illaqueari,& strangulari mandat. Nec multū post monetā ad legitimū ęris valorē cudit:vt in eius chron.f.69.cū seq.Not.ꝙ nō interest nostra habere domū delicatā ita,& habilē vt eius intuitu à forensib.vexemur immense,& tenet Ang.in l.1.ꝑ gl. ibi in vers. non licere ibi,qa plures hoies veniebant à me.ff.de ser ui.vrb.pd.dicētes tene mēti tu q in viridarijs delectas,qa ꝑmeris sumptu ꝯtinuo.Et hoc faciunt nonnulli q eoꝝ nomen perpetuare cupiunt cū ex magnitudine ædificioꝝ ꝑsumaē qs magnanimus,tex.in l.in his.in fi.ibi ꝑ in eustriam hominis animosi accessit C.de ꝑd. nauic.lib.11.vbi Bar.dicit ꝙ ex illo tex.habe mus vnū modū ꝓbādi hominē ingeniosum, & magnanimū.& idē ibi Io.de Pla.in 6.no. & Luc.de Pen.col.2. ibi dicit ꝙ sunt nōnulli q in laboriosæ ætatis initio qstu omisso,&agricultura,& delitijs in eoꝝ vita sumunt au spicia,decorē domus excogitant,eā tandē laboriose ꝯstructam vacuam habitare coguntur.

26 ꝯtra quos adduxit illud Prouerbio 24.†Præpara foris opus tuū,exerce diligenter agrum tuū,vt postea ædifices tibi domū.Itē Bernar. ad quendā nobilē ait. Si vis ædificare domū inducat te necessitas,nō volūtas. Cupiditas ędificādi ędificādo nō tollit,nimia,& inordinata ædificādi cupiditas expectat ædificioꝝ rēditionē.Turris cōpleta,& Archa euacuata faciunt tardem hominē sapientē. vt ibi ꝑ eū q plura adduxit.Nā q altā facit domū suam qrit ruinam.Prouerb.17. Non omittit illud Tullij.2.offi.ornanda est dignitas domo,nō ex domo tota qrenda, nec domo dn̄s sed domus dn̄o honestanda est,&vti in cūctis habēda rō nō sua solum sed ēt alioꝝ. Fuit deniq; alia tpe Ioannis regis apud ciuitatē Attrebatensem seditio,Cuius seditionis ipsoꝝ plebeioꝝ aduersum primores ciuitatis causa fuit impositi ad belli vsum census exactio, plebs em̄ in opulentos insurgens aliquot interfectis reipublicæ regimen vsurpauit. Ad quos missus à rege Arnulphus dāgregus senescallus centū supplicio affecit,vt f.80. ꝑ Gagui.

27 † Et eodē tpe fuit alia Parisius ob monetæ mutationē quā nō bono aīo Parisienses ferētes Andegauoꝝ comitem vicariū, à Carolo Normaniæ duce q Ioannis regis ab Anglis capiti primogenitus erat,relictū plurimo populo comitāte ꝯueniunt,vt monetæ vsum inhibeat.qđ comes,dū Carolus ab Imperatore rediret,ꝯcedit Carolo ab Imperatore reuerso mercatoꝝ ꝑpositū ad S.Germanū Altissiodorensem ꝑ archiepm Senonen.vocat. Quē cū ingenti armatæ plebis multitudine venientē archieps monet non aduersari legi quā de moneta Carolus tulerat. Sed plebis frequētia fretus ꝑpositus ꝓnegat id se facturū, neq; ꝑmissuꝝ eam monetā in vsum venire, atq; ita locutus domum discessit, moxq. quosq. opifices ab opere cessare, & in armis esse paratos iubet.Crepidatū est ne qđ à plebe isigne flagitiū patrareꝛ.Exacta nocte Carolus sub initiū lucis palaciū petijt, quo idē mercatoꝝ ꝑpositus se ꝯfert Quē Carolus alloquēs dicit ergo ꝑposite bona aīo fero qđ à ꝯciuib.tuis cōmissum est.Et si qd culpæ est illā tibi remitto, nec impedio ꝯuentū ꝓceꝝ habere eosq. ab officijs semouere placet, q sub patre ꝑtātem gessere.Monetę vero ꝯsiderationē atq; vsum ad arbitriū eoꝝ deferre placet,q à publico ꝯuēto delegabunt. Caroli verba ꝑpositus libēs excepit, petit de ipsis chyrographū ab ipso ꝯscribi, qđ Carolus facile admisit. & tandē ꝯcionē ad parlamentū Carolus vocat. Et obtinent Parisiēses in pe

28 titis sine alia punitione.†Eodē tpe nō pauci ex Cōstācienfi atq; Ebroicēsi territorio ꝑdones agrū Parisioꝝ incursantes cūcta populabant.Et licet in eos cū copijs missus esset Petrus villarius ꝑfect'vigilū nullos grassatores dāno affecit.Ea ꝑꝑ occasiōe sūpta Carol'co

pias

p̃las contrahit siue ut prædonibus, ut ipse di-cebat occurreret, siue, vt pleriq; sentiebant, Parisio & uicinis oppidis præsidium collocaret, idq́. metuêtes parisiaci Carolũ admonent ne id faciat declarando se in vrbem mi-lites non admissuros. Et ob id veriti Parisiẽ-ses ne aperto bello arma circũferrent signũ sibi ciuilis ꝯcordiæ accõmodãt capuciola ru bri, & blaui coloris cõsuunt, q̃ quiq; ferant, hæc ad dissensionẽ spectare aduertens Caro lus ad forũ quem halas uocant vbi Parisien-ses ꝯuenire frequenter soliti essent ꝓdire cõ stituit, & ad illos orõnẽ habuit vt ibi fol. 83. Et paulopost monetæ precium mutatũ est. Nam mutonus, id. n. monetæ aureæ nomen erat, q: arietis effigiẽ quẽ mutonẽ Frãci dñt sculptam hr̃et, solidis turoneñ. 30. æstimatus est vnde Perrinus Marcus campsoris cuiusdam institor Io. Bailletum Caroli p̃fati thesaurarium incautũ à tergo occidit, quẽ in ęde diuí Mederici latentẽ Carolus inde euelli iubet, & manu qua Bailletum peremerat ab
29 scissa homicidã patibulo strangulari. † Postridie contracto Parisius in æde diui Eligij magno populi cetu, ceso prius Reginaldo Dauoydum à palatio domũ petit, mercatorũ p̃positus Stephanus Marcellus cubiculũ Caroli ingressus. Nihil. inqt, serene Princeps inter ea q̃ gesturi sumus ꝯtristeris, & simul hæc dicẽs Cõflauum campanũ marescallum Carolo ꝯspiciente necãt. Robertumq́. Claromõtensem inde fugientẽ in penetrali interimũt. Quibus sedib. pterritus Carolus, atq; à suis desertus, & ait illi. Tu p̃posite libera Carolũ, & serua. Securus esto p̃positus rñdit, & hoc tuo capiti capuciolũ impone. id eñ vestimẽti genus erat qđ sibi populus ad diuersæ partis discrimẽ desumpserat. Carolus igr̃ cõmutato cũ p̃posito capucio, ꝑ oẽm diẽ illã, populari insigni vsus suũ p̃posito capuciũ ferre pmisit. Cæsorũ cadauera trahi à satellib. & ad mensam marmoreã q̃ in atrio ad gradus palatij est ꝓijci inspiciente Carolo p̃positus iubet, vbi ad populi spectaculum ad uesperã vsq; relicta iacuere. Itaq; eo supbiæ ꝓcessit populi furor, vt p̃positus tyrãno ꝯsimilis abuteret magratu. Et laneos Carolo pãnos bicolores misit. Ex qbus capuciola suis aulicis ꝯficeret, futura munimẽta aduersus seditiosos. Id quoq; Carolus nõ recusauit. Cõuocatis p̃terea in Augustinensium cenobio ꝑmultis q ꝑ eos dies in cõi Frãciæ ꝯuentu agebant, cedẽ à se factã præpositus, adnitẽte maxime Roberto Corbio, laudari, ꝓbariq́. imperat. Carolũ deinde in senatu parlamẽti, ius dicentẽ cũ plerisq; armatis cõ ueniẽs petit ea oĩa illibata seruari q ad triũ statutũ de legatis instituta decretaq. essent, neq; impedıret aliquot ex suis magistr. amo ueri, sed sineret eos remp. moderari à quib. regendã esse populus decreuerat. Recipetq́. in suũ ꝯsilium tris, aut ad summum quatuor Parisianos ciues quos populus designaret. Postulata Carolus admisit. Cumq́. Nanarro rege donatioĩb. ab ipso Carolo factis pacato. Parisiani ꝯsiderãtes ne ꝑ principũ beneuolentiã male cũ eis ageret. Et pessimorũ facinorũ pœnas luerent ad alias ciuitates, & regni primiores lr̃as dãt suadẽtes suã societatẽ ꝓfiteri, & capuciolũ Parisi. fœderis, atq; cõis amicitię præ se ferre, qđ iam Carolus ipse, & Nanarrus Rex Philippus p̃terea Aurelianus Frãciæ Regis fr̃, & comes Stãpensis assumpsissent lr̃is acceptis pauci assumpsere. Inter tot Reip. dãna Carolus ꝯsilium cepit, non se Regis Vicariũ, & Locumtenentẽ, vt solitus erat, sed regẽtẽ appellare plus auctoritatis in ea appellatione esse ratus. Et ipso Carolo apud Cõpendiũ exñte Parisiani arcẽ lupparã occuparũt, & p̃sidio imposito machinas inde belli ad ædes publicas vrbis trãsduxerunt. Itaq; parũ absuit q n ad priorẽ aduersitatẽ nouæ factiones accederent. nã abeũte Parisio Carolo nemo nobiliũ Parisios inuisebat Carolũ sequẽtes. Et aliquot ciuitares cũ Parisijs sentiebãt, sed lõge plures Caroli partes turbant, & infinite seditiones se-
30 cutæ fuere, ut ibi fol. 83. cũ seq. † Fuit p̃terea eodẽ Carolo tũc rege V. exñte, cædes apud Mõtẽpessulanũ nobile castrũ, i quo origine sumpsi, à ciuib. truculẽter occisis 80. viris ingenuis, atq; nobilib. inter quos fuere Guilielmus Põcellus, eques Andegauorũ ducis cãcellarius Guidodelserus, & Arnoldus eiusdẽ loci p̃tor. cædis cã hæc fuisse memorat fin Guagninũ in chron. eiusdẽ Caroli erat in ꝓuincia Narboñ. cui linguæ Occitanæ nunc nomẽ est. Ludouicus Andegauus Caroli fr̃ positus à Rege gubernator, c̃noie cũ ob bellũ qđ in ea regiõe gerebat pẽsum magiatus exigerẽt seditiõe facta sanguinarij ciues eos trucidarũt deiectis i alios puteos cadauer b. occisorũ, tã detestabile flagitiũ nõ p̃terierit ipune, nã armatis instructus dux apud Mõtẽ

pessull.

pessul. cum aduenisset omnis populus fletu mœrore, lacrymisq. cõfectus vrbe egressus, & loci plures funes ex canabe collo tanquã morti obnoxij gestantes per vias prostrati duci obuiam pergunt miserabili clamore ignoscitibi flagitantes. Assistebant duci, cardinales Armeniæ, cum pontificis clementis oratoribus q eo placandi ducis causa peruenirent, postridie aduentus ducis in villã ip.e in tabulatum qd' ei in foro edictũ erat, cũ pluribus pe pari dignitate viris comitatus ascẽdit. Ex quo ab omni plebe cõspectus cũ graue admodũ in ciues sniam tulisset, sublato rursus clamore populus veniã frequentes repetebat, quorũ fletibus uotis cardinales, oratoresq. pontificis accedentes animũ tandẽ ducis inflexerunt, sniæ seueritatem, rigoremq. moderantes qd' ipsorũ misertus fuit, habuit igitur loci miseratio. Nam cũ sexcenti necis iudicium excepissent solis cædis auctores, & qui operã sceleri dederant regis arbitrio reseruati sunt, cumq. oium incolarũ bona fisco deputata forent dimidium remissum est, armis oibus quæ apud illos extant deditis pensata insuper ad plenum impensa, quam dux ob hmõi cædem sustinuisset, vt ibi vide fol. 91.

31 † Item et tpi Caroli 6. quædam ex Parisianis plebecula, nouis furijs acta est, videns se vectigaliũ magnitudine pmi, itaq; Prepositũ mercatorũ aggrediens ad pcionẽ venire hominẽ cogit, vbi vnus ex plebe audẽtior, vice multitudinis petit pẽsiones, & vectigalia tolli. Qđ q̃nq; qdã olim postulassent, nec fuissent exauditi, iam adesse tps, cũ satis illis fcm esse oporteat. Concitatæ multitudini pleriq; sobrie obsistere cupiẽtes, rati si res in crastinã deferret, cõpesci furorẽ posse, in posterã diẽ negociũ remittebant, qd' intelligẽs qdã veterũ calceorũ sutor temere exurgens, põpa, inq, aulicorũ & fastus, in humeros populi recidũt, & q̃ ab illis p luxũ pfunduntur, dãna nostra, & calamitates sunt. Hãc vilis opificis temeritatẽ arguere ausus est Ioãnes Dormanus, regius cancellarius, obtinuitq. in alterã diẽ postulata trãsferri. Non restrinxit mora furorẽ. Enimuero redijt postridie pcitatior plebs, & petita, ex regis primorũq. eius snia, reportauit. Et vt sedatior domũ plebs repeteret ad illã adhuc furentẽ pcionari Ioã. Marcellũ Carolus imperat, atq; causas memorare, q̃obrẽ cẽsus, & vect ga'ia reip. moderatorib.

32 pẽdant. † Oportere eos q plunt multa onera subire, bella plurima à Carolo pre gesta. Et itẽ à filio gerẽda esse, q̃ sine populari ope bene pcedere nõ pnt, Regios pcuentus & fiscũ Anglorũ iniqtate imminutos esse, Regẽ publicæ libertati, & populi tutorẽ, populum coadiutorẽ esse, dre, æquo aio ferre, si qd nõ nunq durius p necessitatẽ imperet. nihilominus tñ gratu nũc regi esse vectigalia tolli, dicẽdo abirẽt. Abeãt ipsi domũ, & qescant tumultuari. Et cũ ad hanc Ioãnis orõnẽ sedata turba esse speraret, sublato clamore, uolumus inqunt, Iudæos vrbe expelli. Quibus rñdente Ioãne de re ipsa ad regẽ relaturũ se, pcurrẽs pcestim quiq; plebeius publicanorũ ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. vbi reposita de vectigalib. pecunia erat, nũmos in vias dispergit, libellosq. rõnum ministris interfectis carpit, & laniat, Iudæorũ domos aliquot, & bona diripit. Quæ t.ierfi reddit; restituiq. rex iussisset, nequaq tñ obtẽperatũ est, vt vide in chronica eiusdẽ. fol. 92. vers. in

33 fi. cum seq. † Item eo tpe alia fuit apud Flamingos, & Gandenses seditio, ob nouã pecuniæ a Ludouico Flandrensi comite exactionẽ. Qui nã siue egens, siue pecuniæ auidus à Gandensibus, qui pp oppidi magnitudinẽ, & populi frequentiam primi inter Flandrenses hñr, grandẽ pecuniam arrogãtissime petens, cũ ea sibi pstanter negaretur, loco discedens, & ego, inqt, huic populo me principẽ, & dñm exhibebo. Et Halso militi attributis copijs, & Anglorũ manu, mandat Gandẽsib. bellũ inferere, qui mox Gandensem agrum quotidianis incursionib. vexat. Ibãt nihilominus Gandenses armis instructi, seq. virilr tuebant in cõmodis multis hostẽ afficiẽtes. Recordati tñ debitæ suo comiti subiectiõis, petunt ab illo se audiri. Admisit eos comes. Quorũ hæc breuis orõ fuit. Tui, inquunt, comes sumus Tu nob s es princeps, & comes. Tibi cũ orõne parere nos decet tu nos tueri debes, si qd in te peccauimus qd' tibi molestum sit, id nobis pdonari suppir flagitam'. Tñ ne libertatẽ tollas, quam a ma or b. acceptã, Gandensis populus tueri institu t Cogi se uectigalib. nescit. Si rebus tuis p al quã necessitatẽ opus est pecuniariũ subsid ũ, id tibi nõ coactione, sed sua sc sponte datũ liber populus offert. His comitẽ uerb.s placasse rati, ab aulicis imprudẽtib. & p ætatẽ rerũ impitis, iniurias acceperũt, iactãtib. comitis ptãte esse illorũ obstinatam rebellionem flectere

ctere calcaribus perinde ac stimulis asellum illos agi oportere, & oimodo iugũ impone re. Quo accepto ꝯutio Gādenses abiere. Comes vero magnopere studebat illos rerũ, & comeatus penuria affligari, vt egentes, ꝑtāti eius se crederēt. At Gandēses animo erecti, vim ꝓpulsare bello ꝯstituunt, q̄ fugā comes dederit, vt in ꝑfati Caroli VI. chronica vide
34 f.49. † Fuit deniq; alia apud Parisianos eiusdem Caroli VI. tpe, & duce Andegauo Frāciæ regente seditio. Andegauus.n. durū, alij item principes, & regij plerią; ꝯsultores, qui rebus gerendis præerant, nouum tributi genus instituere ꝯtendunt. Habitis aliquot cōtionibus, nunc blandis nūc amicorū interuētu, adducere nō paucos in suam sniam studebant, Obsistebat tñ populus, nec Petro dilerio, nec Ioāni Maresio q maxime populares erant, aures accommodabat, tametsi diceret ex ea pertinacia regem irritatum iri. Et hunc periculũ grauioris alicuius pœnæ impēdere, Itaq; discedens à principibus populus arma capit, decanos quadragenariosq; & quinquagenarios ꝑ ciuitatē poneris. Cathenas q̄ ad cōpita viarū intra vrbē erant ꝑtendebat, positis ꝯtra nocturnas insidias, ex cubis custodibus ꝑterea ad portas ordinatis, Idque facere incipiētibus Parisianis reliquæ fere regni vrbes sequunt. Itaq; ducenti ex Rothomagensib. plebei hoies hoc exemplū imitati, quēdā obesum ciuē ob crassam corpulētiā Crassus vocabat, alioquin renitentē sibi regē ꝑficiũt, curruq. impositū ꝑ vrbē circunferentes, tā dē in rerū venaliū foro ꝯstitutum de abolendis vectigalibus legē ferre, & eā ꝓmulgare cōpellunt à cæde non abstinentes. Seuitū.n. est in vectigaliū q̄stores. & expilatū diui Audoeni cœnobium. Propterea q̄d in eo priuilegia q̄dam reposita esse audierant, q̄ libertati ciuitatis nō ꝯgruerunt. Arcem quoq; oppugnare adorti, inde à præsidio repulsi sunt aliquot interēptis. dū hęc Rothomagi gerunt, Andegauus dux regens post quartū mēsem cū parisianę plebis seditionē sedatam esse putat, legē de vectigalib. exigendis tulit, & in foro iudiciali apud Castellerū promulgare iubet, institutis ministris q legēdi vectigalis of
35 ficiū exequerent. † Ad Calendas Martias cū eius officij causa q̄stor ad mercatū apud ballas aduenisset, obolumq; ꝓ nasturtio à muliercula, cui Perota morela nomen erat, exigeret, q̄sta, & vociferans anus, mercatores aliquot in q̄storē excitauit, q hoiēm multis vulnerib. ꝯfossum trucidauerit eius facinoris fama vbi ꝑ ciuitatē vulgata est, ꝓtinus vihū armatiū ministri arma capiũt, perq. ciuitatis vias circũcursant ad cædē ꝑpetrandū animati q-bus cū ꝑditi pleriq. & nullius æstimationis hoies facile accedebāt, & inermibus arma nō deessent publicas ædes adoriunt, vbi emoris euulsisq; postib. cōta arma rapiũt, & ea inclu cunt fuere ex prudentiorib. nonnulli, & inter illos Parisianus antistes, q tot malis insurgētibus coactas clam fortunas suas ciuitate exportarēt, tutiore se loco cōmittentes. Inter arma q̄ furibunda plebs desumpserat, erant plumbei mallei qb. obuios quousq; subsidij pecuniarij exactores trucidabant, domos eorū fortunis oibus spoliantes, nec ad ecclesiā ꝓfugiētibus immunitas ꝑstabat, vnū.n. in ęde ui Iacobi hospitalis æde diuæ Mariæ simulachrū amplexantē, ꝓtinus necauerunt. simile ad diuū Germanū de Pratis, quo nonnulli ꝯfugerent, cū facere molirent, defendentibus se incolis, inanes in vrbem reuerti. Castelleti itē, & episcopi carcere recluso, captiuos oēs, & Hugonē Aubriotū soluerunt, hunc sibi ducem ꝑficiētes, Sed ꝯscius q̄d pensi furijs incitata plebs haberet, noctu se ex vrbe ꝓripuit, quo in sequente luce domi non inuento, sæuius furere oēs cęperunt. ꝯstitueruntq. Charentonū pontē petere. & ꝓsternere. Sed destiterunt à Ioanne Maresio admoniti. Tumq. fregescere illis cępit hesternus furor, & mētis
36 insania. † Parisiana seditione ad Carolū perlata, auctores supplicio grauissimo plectere ꝯstituit. Sed regis indignationē q̄dam ex ciuibus, & schola Parisiensi delicti sapientes mitigauerunt de his tm̄ pena sumpta est q castelletum violauerunt, subsidio pecuniario abrogato. de quo postea ꝯtentio fuit nō modica, vt ibi vide, f.96. Nā incurtraci publicis ędib⁹ literæ repertæ sunt Parisiacæ factionis, quas illis de seditione Parisienses dedisse subscriptio annotabat. Id Carolus egerrime admodū tulit, atq; supra morē, furia correptus, plerisq. mortē minat. & ipsi regi ꝑ ciuitatē pergenti. Præpositus magna ciuiū multitudine stipulatus, humilis, ꝓnusq. occurrēs, cū loqcepisset, rex audire noluit. Præpositiq. preces oino aspernatus est, iubetq. eū à ꝯspectu ꝑcerę discedere, sed ꝑteriens, ad diuæ Marię tēplū ꝓfectus supplicatione absoluta Palaciū redijt. Erant ꝑ cōpita, & diuersoria vrbis dispositi

positi ad custodiam milites, ꝓhibiti ne populo, & ne militi populus iniuriam faceret. & dictū tñ ɔtemptores duo ex plebe fuere, q mox cōprehensi a suis fenestris illaqueati strangulatiq; ꝑpenderunt, & sic ɔtumaciæ, & superbiæ pœnas dederūt. Incesserunt eo die ꝑ vrbem Biturigum, & Burgundiæ duces, magna armatoꝝ manu vallati, & seditionis insigniores auctores trecentū in vinculū primū ɔiectos, paulopost carnifex capite mulctauit, inter quos fuerunt Guillermus Cenomanēsis, Ioānes Filiolus, & Martinus doublus, & paucis interiectis dieb. Nicolaus Flamingus, supplicio eoꝝ expleto, cathenæ oēs ex compitis eulsæ in arcē vicenarum arma ꝑ quasq; domos iniēta, partim in Luparā, partim in Palatinū deportata sunt. Et Ioānes Marsius, hō populo gratus, delatus ꝙ inter seditiosos tutēti plebei fuisset, & cū eo 12. capite puniti, prius scabinis, & Præposito mercatoꝝ ad eorū officijs priuatis. Inter hæc ad gradus Palatinos, vbi Philippi pulchri simulachrū visitꝰ, extructo throno, Carolus patruelib. & aulicoꝝ nobilitate circunsessus. Petrū Diogemō ē cancellariū affari, q ɔuenerat populi, iubet. Qui a Carolo V. ad p̄sentia tpa orōnē deducens, p̄teritas seditiones, & populi flagitia, regis ꝑterea gesta, & ex Flamingis habitas victorias ꝓlixa orōne memorauit. Hæc postq̄ locutus est cācellarius, ad Carolū puer fus, Hæc ne sunt, inquit, serenissime Rex. q̄ mihi dicēda cōmiseras. Assentiēte rege, Patrueles eius ad genua Caroli ꝓlciues, populo indulgeri orāt, nobilitate quoq; atq; fortunis insignes fœminæ, passis crinib. lachrymātes, ꝓcūbēte humi populo, regis miserationem expectabant. Mouit regē miserabilis clamor, & mortis suppliciū pecuniaria multa cōmutauit. Nā dimidiā fortunaꝝ oium partē, reus quiq; redimēdi sui causa pēdit, q̄ mi-
37 liti ad stipēdiū distributa est. † Eadē quoq; tē pestate Aruerni, adiūctis Lemouicensib. atq; Pictauis, grauissimā seditionē excitauerunt, ducē sibi quendā Petrū Bruerū instituentes atq; ita ꝑ nequissimā licentiā grassantes, nobilē quemq;. cleꝝ, itē, & alicuius pensi hoiem sibi obuium, sine miseratione obtruncabāt. Nā deprehēsi forte ꝑ viā scoti equitis capiti intitū cassidē imponūt. Sacerdoti amputatis dignitis, capitis verticem deglubunt, deinde cremant. Religiosum hospitalis ordinis per alias ꝑcere arbori appensum, sagitis telisq. ɔfossum necāt. Nec modus illis erat vllus seuiēdi. Pluris inter illos habebāt q diriora flagitia cōmitteret, huius tā detestādæ inhumanitatis nūcio accepto. Biturigū dux q Auenionē salutādi pontificis causa petebat, delecto nobilium exercitu in seditiosos mouet quos nō difficili prœlio, multis occisis multisq. laqueo strāgulatis supauit. Itē tpe Caroli VII. Gādēies a Philippo Burgundioꝝ duce discerere, ob salis tributum qđ illis annuū imponere conabāt. Hinc bello excitato, magna pars regionis cęde atq; incēdio vastatur. Redierūt tādē in ducis beneuolētiā Gādēses, rebellionis pœnas magno ære luētes. Et apud Parisios tpe Ludouici XI. q ad principes regni Ludouico ob bonū publicum aduertētes oratores misissent ꝓscriptionis pœnā Ludouicus in oratores q ad ɔiuratos legati fuerāt ꝓnunciauit, vt ibi vide f. 142. Preterea apud Bituriges eodē tpe, ob tributū in aliqđ sup rebus impositū, fuit populi eleuatio aduersum ipsius tributi receptorē, quē crucidarūt, cꝰ mortis pęnā nō euasere. Nā rex ipse Ludouicꝰ armatos misit milites, & in eoꝝ stillicidijs decē, & tris ex fautorib. laqueo strāgulari pcepit, & alios pluras eiusdē ciuitatis primiores prisonarios supra currum per ali
38 quot mēses sequocūq; ibat loco iussit. † Itē apud Ianuēses cōis populus aduersus nobiles irruit, & tādē aduersus dūm nostrū supremū regē Ludouicū XII. cꝰ aiam possideat paradisus. Et hac nostra tēpestate anno p̄senti. 413 .supra mille in ciuitate Agenēsi ꝑp sub sidiū sup reb. venūdādis imponēdū, ad refectionē siue reparationē pōtis ciuitatis supra fluuiū Garonē exist. ɔuertendū, ac ꝑpea alia grandia q̄ sibi cōitas dicebat non iure fuisse, sed ɔtra ipsius ciuitatis priuilegia, ɔsuetudines, & statuta imposita. Quoꝝ ēt denarioꝝ siue reip. redditūum sibi à ɔsulibus, & ɔsiliarijs, quos vulgus iuratos vocat, rōnem reddi postulabat. Necnon ob electionem ɔsularis dignitatis, q̄ quotānis est fieri solita, deligēdo vno ex prudentiorib. cuiuslibet status siue guyethi non celebratam, sed veteres ɔsules suos parentes affines, & amicos ɔtra ciuitatis morā ex quadam, vt ipsi dicebant, inter eos firmata pactione eligebant. Aduersus quos, cōitas die quo subsidium deliberatum fuit, q̄ secunda Iulij erat, circa solis occasum insurrexit. Inter quos auctores erant Petrus de la sarre, deūs Clerguet And. de la Brosse,

vocatus

vocatus Broffet, Guyrandus de Podio veteri, in vulgari Vasconio dictus, de peylo viet, & plures alij ad numerum mille, & vltra, sed non æque principales auctores erant, vt infra in snia inserta continet, qui per vias ciuitatis publicas paucis armatis circúcursant, ad iniurias, & cedē, vt aliqui dicebant, ɔsulibus, & iuratis, ac alijs Regijs officiarijs inferendú, & pperrandum aiati quibus perditi pleriq; & nullius æstimationis hoies, & pue ri accedebát vociferantes, vbi sunt nunc illi latrones ɔsules vectigal noui, qd' ipsi rhetnant appellát, imponere uolentes, trucidare enim eos oportet, & altú cōis plateæ puteū ex cadauer b. ipsoꝝ repleri, clamātesq. more Tuscoꝝ, & Apuloꝝ, viuat, viuat rex, & cō munitas, q tandē in cōi platea se ɔtulerunt, manū à circūstantibus leuare pcipuūt; eosq.
39 & eoꝝ partem secq astringentes. †Et ne cōsules iuratiq. ɔsiliarij, ac olij officiarij, à ciui tate nocte illa, vel sequenti luce fugā arripere possent, ad clauium portaꝝ ciuitatis custo des, seu clauigeros accesserunt, eisq. claues quas pluribus noctib. seruādas qbusdam ex ipsis tradiderunt, inter quos fuere pfatus Pe trus de peylo viet. Petrus darque, Ioānes ba stardus, dictus trompeta, & Petrus de domo noua remouerunt. Et exacta nocte sequenti die lunæ, q tertia Iulij erat, post initiū lucis, in diuæ Mariæ carmelitaꝝ ɔuentu, & pradel lo eiusdē in numero duoꝝ milliū ad cāpanaꝝ ecclesiaꝝ eiusdē conuentus S S. Hylarij, Fidis, & Caprasij sonū, seu pulsationem, q ad hoium vocationē ignis extinguendi cā fieri solet, se ɔgregauerunt. Ad quos eo in loco nobilis Petrus Gaillardus, dñs de Busconio ciuis plebi gratus, causa placādi, & pacis inter eos cōponendæ se ɔtulit. Eosq. hortatus est, vt ex ipsis aliquot magis honestiores, ad ipsis ɔsulib. sua ptensa grauamina demōstrā da eligerēt. Id quoq; facere furibūda plebs recusat, declaransq. oēm plebē interesse velle. Et subito ad cōem, seu publicā domū accesserunt, p vias publicas cridādo, vbi sunt latro nes ɔsules, & virgas more bidelloꝝ vniuersitatū ante se deferri facientes. Sed cū illic ɔsules, ac ceteros ciuitatis ɔsiliarios nō inuenissent, cētū ex ipsis peiores ad ipsam cōem do mum inuitos ɔsules adducendū delegerunt.
40 †Qui eosdem ɔsules ad domos eoꝝ, & vias publicas, ac ædes sacras circúquerētes, duos qbus nomen erat Raynaldus, alius Ioannes Theobalbus Iurisperitus, & integræ famæ vir, & Petrus Abbrecōbus in diui Stephani æde missam audientes, uiolēter diuina ptur bātes officia extra ad domum cōem adduxe runt. Alij aūt qui ad diui Dñici pinnaculū quo ɔfugerat noie Armaniacū, sutorē q eos de seditione increpuerat, eripiunt. Quēdam aliū noie Ioānem de Broha, publicū scribā in uicini domo abscōsum, p crines extrahi iubēt, q pre timore mortis in suas caligas se extercorauit, quo in decisum postea excreco rator, seu iuxta eoꝝ vulgare, Cacator uocatus fuit. Eosdemq. ac plures alios ciues prisonarios ɔstituerūt, Claues archiuoꝝ à manibus ɔsulū, p pea q in eis priuilegia qdā re posita esse dicebāt, q libertati ciuitatis congruerent, ac pariter seras Archiuoꝝ ferreis antēis p vnū ex fabris euelli conati sunt. Statutorūq. libros, & rōnū in numero quinq; è domo cōi exportari p Antoniū Rinhacū fecerūt, alias insup seditiones, & ɔgregationes tam de die, q de nocte, quis ter a iudice maiore, ne ipsas sub mortis pena, & bonoꝝ ɔfiscatione facerēt, admoniti fuissent, pegerunt. Itaq; eo supbiæ pcessit populi furor, vt oēs primores se mortuos esse crederent.
41 †Cumq, Agenēses ɔsiderātes ne p iustitiā male cū eis ageret, & pessimoꝝ facinoꝝ pœnas luerent, ad aliaꝝ ciuitatū, & castroꝝ pri mores lrās dāt, suadētes suā societatē phteri, & eoꝝ fœderis, ac cōis amicitiæ esse. Quo rū lrīs habitatores castroꝝ S. Clari de Podio mugio acqeuerūt, idē in eoꝝ locis committēs. Itaq; q ceteras Vasconiæ ciuitates exēplo eoꝝ, maxime i castro de Logmaine, in comitatu Armaniacij exñte, ɔtra ɔsules, ac pprios dños, & officiarios regios, nisi qd hāc Agenensiū seditionē ad xpianissimum principē dñm nrm supremum perlatam, ac annullos cōmissarios per ipm ad seditiosos puniēdos deputatos intellexissent moneri, & se leuari oēs aiebāt. Postq. p cōpita, & diuersoria vrbis Agenij dispositi fuere ad custodiā, pter custodes ad portas ordinatos, du cēti, & plus armati hoies, ne noctu ipsoꝝ dictis prisonarij ad Burdegalensem curiā, ubi adornati fuerāt ducerent. Sed hāc Agenēsiū seditionē Rex Lud. dñs nr supmus cuius aia requiescat in bona pace egerrime ad modū ferēs illoꝝ punitionem clariss. viro, & illustri dño Bertrādo de Susfaco, eqti dño eiusdē lo ci, ac Petragoricēsis senescalco, ɔsiliarioq. & ipsius

ipsius regis Chabellano, & nobili ac spectabili viro iurium ꝓfessori, dom. Bertrando de chassaignes, dño loci Stansfortis, ēt in supꝛema Burdegale curia cōsiliario, & mihi Nic. Boherij, inter ceteros sui sacri regali cōsilio rij ꝯsiliarios minimo ꝑ patentes literas cōmisit, & deputauit, de quoꝝ punitione appa ret ꝑ sententias per nos cōmissarios ante di
41 ctos in fine huius operis insertas.† Præterea nobis apud Agenēses sic existētibus, simi lis populi cōmotio facta in Campania apud Trecēses, ad quos puniendos potens dñs de aura valle, eiusdē campaniæ gubernator, & nobilis, ac clariss. vir. dom. Petrus de la verā de, iurium ꝓfessor, & æques, ꝯsiliariusq;, & magister requestaꝝ regalis hospitij ordinarius missi fuere. q per eoꝝ sñiam duos prin cipales seditionis auctores ad mortē in pati bulo subeūdā, aliosq. in emēdam retinentes ꝯdemnauerunt, quoꝝ sñia quæ appellatione suspēsa fuerat ꝑ arrestum fuit ꝯfirmata, ac ēt ꝑfecto hoc anno apud Pannoniæ, seu Vngariæ regnū fuit magna aduersus eoꝝ principē populi seditio, qui seuere puniri fecit eos dē, vt in exemplo, & historia impressa patet.

1 *Seditio dicitur perturbatio quietis, seu pacis publicæ.*
2 *Seditiosus dicitur qui animarum dissentiones facit, & discordias gignit.*
3 *Seditio proprie fit inter partes multitudinis inter se dissentientes.*
Bellum, & rixa differunt à seditione.
4 *Seditio quid sit, & in quibus locum habeat.*
5 *Congregatio multis nominibus vocatur.*

1 SEcundo ꝓsuppono quid sit seditio, † & est quietis publicæ ꝑturbatio. l. 1. & 2. C. de se dit. vnde fm gl. ibi seditio dr̃ quasi seorsum itio, q̄a in diuersum vadunt, aliosq. trahūt, vel dr̃ a sedo as. ꝑ contrarium, q̄a plerunq; populo discordante itur ad manus, & apud græcos dr̃ pharatrea. c. coniurationū. 11. q. 1 vbi gl. exponit à Phares qđ est diuisio, inde Pharisei cap. seditionarios. 46. dist. & seditio fm B. Ant. Archiep. Flor. in 2. par. suæ sum. tit. 4. c. 8. §. 1. importat discordiā, non quan tũq;, sed inter partes alicuius multitudinis, q̄a discordia est sexta filia inanis gloriæ, sub qua ꝯtinet seditio fm B. Th. 2. 2. q. 47. arg. 1.
2 Ideo Isid. in lib. Etym. dicit, † ꝙ seditiosus est, q dissensiones aioꝝ facit, & si discordias gignit. Cōuenit aūt fm D. Th. vbi supra in al quo cū schismate, rixa, & bello, & in aliquo differt. Cōuenit in hoc, q̄a importat quādā ꝯtradictionē, sicut illa. Differt, aut schismate, q̄a schisma opponit̃ vnitati spūali. s. multitudinis ciuitatis. Differt aūt à bello, & rixa, q̄a bellū est ꝯtra extraneos hostes, quasi multitudinē. Rixa vero est vnus ad vnū, vel paucorū ad paucos vt ꝑ Bar. & Ang. in l. si in rixa. ff de sic. & l. qm̃ multa facinora. C. de vi pub.
3 † Sed seditio ꝓprie est inter partes vnius multitudinis inter se dissentientes, puta cū vna pars ciuitatis excitat̃ in tumultum ꝯtra, aliā, vt colligi pōt ex d. ll. de sed. & tenet Card. Alex. in d. c. seditionarios. post Arch. & idem Ang. de Claua. in sua sum. in verbo, seditio. Secūdo ēt bellum, & rixa in hoc differunt à seditionē, q̄a bellū, & rixa important impugnationē in actu, sed seditio dici pōt siue sit hmōi impugnatio in actu siue fiat ꝑparatio ad impugnationē hmōi, vt infra dicā in solu tione q. prin qua pena puniant̃ seditiosi, vn de glo. dicit. 2. ad Cor. 12. ꝙ seditiones sunt
4 † tumultus ad pugnam. s. q̄bus se ꝑparant, & & intentant pugnare, vt dr̃ Iudicū. 12. ideo seditio habet locum in exercitu, in classe, in campo, in schola, & vbicunq; multitudo est hominum. Ideo Fra. Bonif. de vitalli. in d. suo tract. criminum. tit. de sedit. seditiosus dr̃ ille q seditionē, vel ꝓditionem tractat de aliqua ciuitate vel castro hn̄do vel dando, causa faciendi guerram ꝯtra publicam vtilitatem, vel tractat facere nouitatē in ciuitate vel bonū publicū statū ipsius, vel tractat se fieri dñm terræ vel alterius loci. & ad ꝑmissa facit illud qđ tradit Bal. in cōs. 130. inc. decretū domi. vol. 1. ꝙ verbum ꝯgregationis est genus gñalissimū l. 1. §. ꝯuentionis. ff. de pac. ibi dū dicit in vnum locum ꝯgregant̃, & veniunt, &c. & ꝑdicat̃ de ꝯuentione nuda in qua aliqui pactionibus nō firmant̃, sicut est ꝯgregatio ad audiendam aliq̄ ꝑdicationem vel harengā,
5 vel aliqđ parlamentum.† Item ēt de ꝯgregatione in qua aliq̄ pactionibus vel statutis firmat̃ q̄ hn̄t diuersa nomina fm q̄ congregati ei nomen imponunt, vel fm q̄ ius imponit, nam aliq̄n vocatur vnio, aliq̄n confœderatio, aliq̄n secta, aliq̄n conuenticula, aliq̄n cō iuratio. i. simul iuratio, aliq̄n ꝯspiratio. i. simul vel idem spiratio, & de vtroq; est tex cū sua gl. in c. ꝯstitutionem. §. 1. cū seq. de verb. sig. lib. 6. vbi licet ꝯiuratio capiat̃ ꝑ ꝯspiratio

ne, & ɔſpiratio pro codiuratione, ſm doct. Felyn.in c.fi.de teſt.cog.& in c. exh:b. col.2. verſ.non limitationé.de iud.& Cæp.Veroñ in conſ.4.col.3.cum ſeq.& Luc. de Pen.in l. magiſt.col. vlt. C. de prof.lib.10.& Arch.in d.c.coniurationum.11.q.1. Aliqñ mutinatio, & inde mutini in Francia vocañ, q̃ oia ferè colliguñ ex l.1.& 2.ff.ad l. Iul. maieſt. Aliqñ monopolium,vt C.de monop. Aliqñ cõſilium,vt d.l.1.& paſſione dñica dř, 1026. Tunc congregati ſunt principes ſacerdotũ, qui dicebatur Cayphas,& ɔſilium fecerunt, vt Ieſum dolo tenerent,& occiderẽt. dicebãt aũt,nõ in die feſto,ne forte tumultus fieret. & idẽ Mar. 12.& Luc.23. Nam hęc oia, ſm Bal.in d.conſil.ſignãt quẽdam ɔſenſum inter ſe fidei interpoſitione firmata, qbus homines ad ſeditioné,& tumultũ ɔtra rẽp. vel tertiũ ꝓuocantur,vt not.Felyn.in d.c.fin.de teſt.cog.& in alijs iurib.in 4.præſupp.alleg.

1 *Homines quatuor gentem conſtituunt.*
2 *Multitudo an poſſit in quatuor conſiſtere.*
3 *Populus ex decem hominibus conſtitui poteſt.*

1 TErtio præmitto quot † homines faciant ɔgregationem,& Bart.in l. 2. ff. ui bon. rap.& in l.1.ff.de prob.dicit,ꝙ quatuor homines faciunt genté, & pro eius opi. eſt tex. in Lõb.in l.1.de aggr.in vico facta,q̃ eſt canonizata 12.q.2.cũ deuotiſſimam. ibi ſi qs manu armata vſq; ad quatuor hoies in uicũ alterius &c.& in l.2.de ſed.contra iudicé,vel ciuitatem leuata co ib.& cap.1.& ibi p oẽs. & in c ɔgr.de elect.Sed Bal.in l.t.§.fin ff de iuſt & iu.& in conſ.186.in fi.vol.1. tenet cõtrarium,q d.l.1.hoc non dicit,q ibi ponit genus ꝓ geniculo, non pro collectione multitudinis,maxime in ſtatutis, & decretis, ſeu ordinationibus punientibus facientes ɔgregationem,vt l.2.ibi Bal.in ver.colleg. C. de
2 ſed.de quo ſtatim dicam †& ꝙ quatuor homines non dicant multitudo, adducit tex.in l.fin. C. de teſt.ideo ſm ipſum quatuor, aut quinq; congregantes ſe ad malefactores puniendos non incidunt in pœnam ſtatuti cõgregationes prohibentis, ideo Bituriges q paſtorellos de quibus dictum eſt ſupra occiderũt non teneñ, licet ſine auctoritate principis ſe ɔgregauerunt.faciũt not.in l. ſi barſ. C.de fideiuſſ.& q̃ dixi in §.19 de iu.om.iud. & idem ſm Bal.in d.conſ.186.ſi conuocauerint amicos beneuolos ad extirpandas iſtas beſtias ɔdẽnatas q̃ regioni nocent,vt not.in l.3.§.eũ igitur.ff.de ui,& ui armata, ſicut .n. ad tuitionem reñ licet congregare amicos; vt ibi cum not.in l.1.C.vnde ui.multo magis ad tuitionem publicam,& idẽ tenet Bar. in ſuo tract.de Guelphis & Gibellinis. in 3. princ.q. & dico ꝙ debet relinq arbitrio iudicantis, quot hoies faciant ɔgregationẽ ſm gl.& doct.in c.latores.de cler.excõm.miniſ. & in c.diſcip. 45. diſt. & Felyn.in c.dil.in 2.
3 col.in fi.de ſim. † Sed decem hoies bene faciunt populum,ut not.in d.c.1.& alijs iuribus ſupra alleg.gl.& Io.Fab in §.ſi grex.inſt. de leg.& Bald.in d.l.1.§.huius.col.3.ubi dicit,ꝙ facile ſit turba coadunata.i. decẽ hoib. vel pluribus ad idem flagitium cõmittendũ. nam turba à turbo dicta eſt ex gñe tumultus l.prætor.ui bo.rap.ſicut dř tps turbatum,qñ eſt inuolutum,& aer commixtus.& turbare idẽ eſt ꝙ ɔfundere,vel inqetare, vel imbriga re.l.1.§ ſi.ff.de ſer.corr.& p Bar.in ti. q ſint rebelles in verbo rebellis,&in verbo tenere.

1 *Qualitas perſonarum in delictu puniendis attendi debet.*
2 *Qualitas cauſæ in puniendis delictũ debet conſiderari.*
3 *Inimicitia priuata excuſat à rebellionis pœna.*
4 *Amicos, & cognatos cõuocare quando ſit licitũ.*

QVarto iuxta prædicta præmitto ꝙ in talibus congregationibus puniendis,vel remiſſius plectendis,debet conſiderari qualitas perſonaꝝ, & cauſæ l.aut facta.§ cauſa.
1 & §.perſona,& ibi per Doct.ff.de pœn. † & de qualitate perſonæ patet, qa ex perſonis hominum dicta penſamus l.1.C. ſi qs Imp. maled.& l.famoſi.§.1.ff.ad l.Iul.ma.eſt.& l. fi.ff.de act.& obl.& l.ſi quis aliqd.§.auct.ibi pro qualitate dignitatis.ff.de pœn.ideo ſi ꝓlata fuerint aliqua verba ɔtra principem ipſe ſeditionis furore durante, veluti ꝙ ſe alteri regi.ſ. Angliæ, vel Aragoñ.redderent,ſi vellet Rex noſter eos ſubſidijs opprimere, vel contra ɔſules,& ɔſiliarios ciuitatum, dicẽdo ꝙ eos occidere oportebat, & puteum corporibus eoꝝ repleri totum,vt aliqui Ageñ.dicebant,veniunt in conſideratione, quia lubricũ linguæ ad pœnam facile non trahendum d.l.1.& l.fam.§.1.& olim Præpoſiti laboꝝ corrigebant eos qui male loquebãtur de

de principe, vt not. gl. super rub. C. de præp. ab. lib. 12. tñ si nobiles Burgenses, & alij di uites hæc dicerent contra principem, magis essent puniendi q̃ ciues plebei, & pauperes, vt voluit Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsę maiest. §. 36. alleg. Bald. infra l. 1. C. de ꝓd. & ꝑc. lib. 11. tñ genus illud maledicẽdi sub crimine læsæ maiest. non comprehenditur vt d. l. iuris. & tenet d. Steph. Buynardus in d. l.
2 quisq; in 1. no. vers. 2. dictum notabile. †De secundo. s. de qualitate causæ patet per text. in l. mulier. ff. rer. amota. & d. l. 2. ff. vi. bo. ra. tex. in l. Pompon. in 2. ff. de neg. gest. & Old. in terminis in ꝯs. 315. in fi. ver. ex præmissis itaq; apparet, & hoc probatur Num. 20. c. in prin. ꝙ cum populus aqua indigeret, ꝯuenerunt aduersus Moysen, & Aarõ & ver. in seditione dixerunt. Quare non fecisti s ascendere de Aegypto, & eduxistis in locũ illum pessimũ, qui seri non põt, nec gignit, nec vineas, nec malogranata, insup & aquã nõ habet, & tunc Moyses, & Aarõ orauerunt pro populo, & exaudiuit dñs clamorem populi, vel ſm Bal. qñ est inimicitia priuata, non ꝓsumit talia fieri ꝯtra principem, vel Rẽp. sed solũmodo vt priuatus à priuato se defendat, tex. est celebris in l. si q̃s ingenuam. §. in ciuibus. ff. de ca. licet ipse idem Bal. teneat ꝯtrarium post Inn. in c. 1. de off. deleg. sed Bart.
3 †tenet primum ꝙ priuata inimicitia excusat a pœna rebellionis, in l. hostes. de cap. cuius sñia vr̃ humanior, ſm Mart. Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. §. 21. & hoc ferè nã inductũ est. Quia, vt ait Arist. ꝯgregat separatissimos cõis timor, vnde ſm Bald. in d. ꝯsil. 130. hæc consue. inoleuit, vt de pace iur. fi. §. conuenticulas. cum ibi no. quia si quis vult diuidere aliq̃ cognationẽ, debet ei resisti saltem ꝯsulendo l. possess. C. cõia vtriusq; iud. Nã qua mente aliquid fiat, animaduerti con uenit. alleg. tex. in l. ex charitate amicitiæ. ff. ad exh. b. quam non inueni ibi, quia amicus amico vult bona. l. off. C. de neg. gest. & d. l. 3. §. cum igitur, de ui, & ui armata. & Hest. 5. vbi Aman reuersus ad domũ, ꝯuocauit ad se amicos, ex eo ꝙ Mardocheus sedens ei non assurgit. & ẽt hr̃ Luc. 15. vbi dñs qui ouem perdiderat, & inueniens conuocauit amicos & vicinos ex 2. Machab. 7. c. vbi Iudas Machabeus, & qui cum illo erãt ꝯuocauerũt cognatos, & amicos &c. & idẽ tenet Car. Alex. in d. §. conuentic. col. 2. ver. vnde si aliq̃s &c. de pace iur. firm. & per prædicta, & alia per ipsum Bald. adducta in d. cons. 130. decidit
4 †. ꝙ stante cõstitutione & decreto dñi, dispo nente ꝙ nullus audeat, vel præsumat palam, vel secrete directe, uel indirecte, vel aliquo q̃sito colore ꝯtrahere, & fabricare, nec modo aliquo celebrare adinuicẽ aliq̃ ligam, vnionem, confederationem, sectam, vel conuenticulam, nec vllam ꝯuersationem, vel ꝯspirationem sub pœna æris, & personæ, eiusdem dñi arbitrio imponẽda &c. ꝙ si aliqui ne eorum amici de stirpe domus diuidantur inter se ad instantiam quorundam, accesserint ad quendã locũ, vbi plurimos ꝯuocauerint, & ꝯgregauerint, qui inter eos hęc uerba habuerunt, & potulerunt. Amici vos cognoscitis, & nos cognoscimus instigationes, & astutias illoꝝ de Gãbarinis q̃ volũt vos diuidere, & q̃a virtus vnita fortior est ipsa dispersa rogamus vos vt eis nõ credatis, nec aliqualr̃ adhærere velitis. Quinimò vestro solito more in defensionib. & offensionib. vbi offendi vobis velint esse debeatis in idẽ, alias in finalẽ ꝯsumptionẽ faciľr incurrere poteritis &c. ꝙ nõ debeãt puniri, sed eoꝝ pœna est ipsi principi reseruata, qui pro motu animi sui sit declaraturus, cui nihil potest aliud q̃ persuaderi, ꝙ imponat pœnam pro motu, & pietate animi iuxta modicitatem non enormem.

1 ☞ *Populus quando licite possit se congregare sine superiorũ, aut suorum iudicum auctoritate.*
2 *Monachi an possint licite iurare se defensures aduersus quęlibet monasteriũ bona diripientem.*
3 *Congregationes laicorum an sint licitæ.*
4 *Congregatio licita censetur cuius finis licitus reperitur.*
5 *Guelphis sua ꝑmittũtur statuta, & Gibellinis sua.*
6 *Seditiosi non dicuntur qui regimen tyrannicum perturbare nituntur.*
7 *Tyrannus in populo sibi subiecto seditiosus est, et ideo expellendus.*

1 QVinto iuxta ꝑmissa ꝑmitto an ꝑplo licitũ sit se ꝯgregare sine supioris, aut suorum iudicum auctoritate, & vr̃ ꝙ non, vt ꝓbatur 1. Mach. 14. ante fi. ibi ne liceat vlli ex populo, & ex sacerdotibus irritũ facere aliquid hoꝝ, & ꝯtradicere his q̃ ab eo dñr, aut conuocare conuentum in regione sine ipso & uestiri purpura. sic & ẽt Psal. 15. non congregabo conuenticulam eorum, & in auth.

de mand.princ.§.deinde ꝯueniens.& §. dein de competens.colla.3.& in l. denunciamus. C. de his qui ad eccl. ꝯfu. & tenet Abb.post Host.in d.c.fin.de testi.cog.& Doct. per illũ tex.in l.conuenticulam.C.de episc.& cle.&in d §.ꝯuenticulas,& Car.Alex.in c. illud. col. 5.& 23.& ita hr in stylo,& libro ꝯsue.&ibi p Aufreri. in tit. quoꝝ cognitio pertinet ad regem.&tenet Io.Fab.in l.addictos.C.de episc. aud.& in l.1.de off.mil.iud.& Innoc.in c. significasti.& ibi p Doc.in super Fel.de off. de leg.& bo.tex.in auth.vt neq; miles neq; foedera.colla.8.& in c.1.& 3.23.q.3.In ꝯtrariũ ꝙ possit se ꝯgregare,vt voluit gl.in d.§.ꝯuenticulas, vbi dicit ꝙ de ꝯsue. ciuitates faciunt iuratas ꝯfederationes maxime in Italia,&in ciuitatibus expressis in pace Constantiæ, & ꝓcipue si fiat super licito tangente cõitatem, vt puta, vt clerici non permittant episcopo res ecclesiæ alienare,vt tenent Archi. Pet.de Anch.&Ph.Fran.in d.c.ꝯstitutionẽ.de ver.

2 sig.lib.6.in illa q.an † monachi qui videntes suum monasterium in t̄palibus labi ex dilapidatione abbatis, iurauerunt in simul se iuuare,& defendere ꝑ posse,tam ꝯtra abbatem,q̃ ꝯtra q̃cunq; aliam personam monasterium destruentem,dicant ꝯiuratores à reprobari, vbi ꝯcludunt ꝙ si ea causa de ꝓsenti,& cõi cõtra p̄latum,& superiorem, qa iam dilapidabat,& male tractabat personas, & bona monasterij,ꝙ possit fieri prędicta ꝯuentio,sed si ꝯtra superiorem nihil apparet de præsenti iniustum vel ꝓsumptum, ꝙ tunc nõ licet sub dito ꝯiurare vel ꝯspirare ꝯtra p̄latum p d. c. ꝯstit.qa istæ ꝯuentiones alliciũt subditos ad peccandum, & ad iurgia, q̃ licet per se non sint male, tñ qa malum ex eis sequi põt reprobant à iure vt not.in c.si Christus.de iureiur.&tenet Luc.de Pen.in l.magistros.col. vlt.de ꝓfes.& med.lib.10.& Ioan. Fab.C.de monop.& And.de Iser.&Card.Alex.in d.§. cõuenticulas.& Doc.in l.per iniquum.C.de iur.om.iud.& Bart.in l.fin.ff.de colle.illic.& Host.in sum.de iureiur.§. sed an sit licitum.

3 & Bal.in d.conf.130.† & ideo istæ fraternitates q̃ fiũt p laicos,siue mares, siue mulieres ad bonũ,sunt licitæ,de quo p Arch.in c.siqs despicit.41.dist.& Fel.post Abb.sicut.in c.accedens.col.1.&2.de ꝓser.vbi Fel.ponit signa cognoscẽdi collegia licita,tñ requirit ꝙ istæ ꝯuenticulæ mercatoꝝ sint auctoritate superioris approbatæ vel ꝯfirmatæ,vt not.Bar.in l.fi.de colleg.illic.& in l.1.§.1.sub ꝓtextu.de extraor.crim.vbi ẽt dicit qđ superior potest mandare collegijs,vt portent sibi statuta collegioꝝ suoꝝ.de quo plene p Card. Alex.in d.§.cõuenticulas.col.2.vbi ponit regulam ꝙ omnia collegia,congregationes,& sodalitates sunt prohibita l.1.in princ. ff. de colleg.

4 illic.† vnde ſm eum per finem licitum,licita cognoscitur congregatio,& econtra, per finem illicitum ꝙ sit illicita l.si à reo.§ si.ff.de fideius.& per Ang.in conf.376.col.1.& Lud. de Ro.in conf.37. & huiusmodi confratriæ solent de stilo Franciæ per ipsum Principem approbari. & ita tenet Bonif. de vitalinis,in tract.malef.tit.de colle.illic.vel ſm Bartol.in tract.de Guelphis,& Gibel.in 3.quæst.prin. qñ congregationes tendunt principaliter ad bonum publicum,vt ciuitas recte, & quiete gubernetur, licet tñ non possint aduersarijs resistere,nisi sub vno partialitatis nomine,vt Guelphoꝝ vel Gibellinoꝝ,aut cõitatis,tunc licitum est cõi se congregare. Et ideo dicit Bald.in l.2.§.deinde cum esset.ff.de ori.iur. ꝙ plebei possunt sibi facere legem de per se.

5 Et magnates de per se. † & sic ſm eum Guelphi possunt habere sua statuta, & Gibellini sua,& idem dicit Bal.in cõs.160.in prin.vol. 1.& dixi in tract.de custo.clauium porta.f.8. col.2.Sed qñ vna pars non solum vult resistere,sed vult ponere in administratione,& regimine alios regentes,&istud est simpliciter illicitum,vt d.l.1.de sedi.& ibi no.per gl. de eo qui volebat deponere pr̃atem,vt dicã infra in solu.q.prin.nisi ſm Bar.tales regentes quos volunt deponere,essent tyrãni,tũc duobus ꝯcurrentibus licitum,&permissum est deponere.Primo si hũdo recursum ad superiorẽ nõ possit tyrannides deponi sine magna difficultate.Secũdo ꝙ ipsi hoc faciant ꝓp vtilitatẽ publicã vt status ciuitatis restauret,secus si hoc facerent,vt alijs expulsis,nouã tyrannidem innouarent,vt ipse hoc ꝓbat iuribus,& dictis Sctõꝝ Doc.vt ibi p eũ, tñ istis duobus interuenientibus, si peruenerint ad actũ,ita ꝙ rumor vel tumultus irrepserat in ciuitate nõ incidunt in l.1.C.de sed.alleg.B. Th.2.2.q.42.artic.2.& idem Mart. Laud.in trac.de pri.§.111.& Ang.de clau.in sua summa,in verbo,seditio in vlt.q.& ẽt D. Ant.in d. sua sum.2.parte tit.4. c.8.§.1. vbi volunt

6 † ꝙ cũ regimen tyrannicum non sit iustũ,qa non ordinatur ad bonum cõe,sed ad bonum priuatum

priuatum regentis, vt dr̃ iij. Polit. Ideo perturbatio hmõi regiminis non habet rõnem seditionis, nisi forte qñ sic perturbat̃ mordi nate tiranni regimen, q̃ multitudo subiecta maius detrimentũ patitur ex ptturbatione se quẽti, quam tyrãni regimine. †Magis aũt tyrãnus seditiosus est in populo sibi subdito se ditiones, & discordias nutrit, vt diutius dñari possit, & tenet Bar. in tract. de tyrã. & in l. decernimus, & ibi Mod. C. de sacrosan. eccl. & Mar. de Lau. in tract. de pced. pace, & pue tion. prin. §. 14 Vnde Ioiada summus sacerdos, q̃ cũ multitudine armata abstulit regnũ Iuda ab Athalia, qđ sibi iniuste vsurpauerat, non fuit seditiosus, sed virtuosus, 4. Reg. 11. Similiter Aioth, & Gedeon auferentes dñia ab oppressoribus suis. vt in lib. Iudicum hr̃.

1 Oppugnans, vel prodens propriam ciuitatem, vel alium principem ab imperatore inferiorem, an incidat crimen læsæ maiestatis.

2 Monetam, & imaginem Cæsaris falsificans, crimen læsæ maiestatis incurrit.

3 Forensis licet conspirationem à populo factam sciuerit non tamen punitur.

Clericus an possit cõmittere crimen maiest. læsæ.

4 Marchio Ferrariensis iura de crimen læsæ maiestatis, loquentia contra suos subditos exercet.

5 Ciuitas Florentiæ ex priuilegio sibi indulto rega lia habet.

6 Crimẽ læsæ maiestatis, etiam aduersus dominum ciuitatis committi potest.

7 Crimen læsæ maiestatis incurrunt qui Cardinales, clericos, vel religiosos insultant.

8 Ciuitates quæ iure fisci habere dicantur.

9 Crimen læsæ maiest. committere dicuntur, qui in principem, vel eos qui ad latus eius sunt, molīuntur.

10 Conatus in quibus puniatur criminibus.

11 Maiestas duplex est, diuina scilicet & humana, & postrema hæc triplex reperitur.

12 Filij non puniuntur ob crimen læsæ maiest. à parentibus commissum.

13 Oppugnans ciuitatem imperatori subiectam, & obedientem in perduellionis crimen incidit.

Inimicos principis sui in terram intrare permittens, læsæ maiestatis crimen incurrit.

14 Ciues mittentes literas rebellibus ciuitatis, aut aliquod signum dantes criminis læsæ maiest. rei efficiuntur.

15 Nuncium, vel literas hostibus mittens, aut aliud signum faciens quo possint ciuitatem, & eius dominium occupari, crimen incurrit maiestatis læsæ.

Crimen læsæ maiest. quis proprie dicatur committere.

Perduelles qui dicantur.

16 Crimen læsæ maiest. non committitur vbi subtractio non fit à iurisdictione principis.

17 Maiestas Papæ est maior Imperiali maiestate.

Rex Francorum de iure superiorem non recognoscit.

Ciuitatem regi Francorum subditam oppugnans reus est maiestatis læsæ.

18 Laicus iuramentum violando prophanãs quod regi & domino suo iurat, & peruerse & dolo se regnum eius tractat, & in mortem ipsius insidiatur crimine maiest. læsæ irretitur.

19 Maiestas dicitur maior stans, siue maior ptãs.

20 Crimen maiest. læsæ, an extinguatur morte.

21 Confiscatio qualibet bonorum ad ipsum regem deuenire debet.

22 Rex Francorum solus in regno suo gratiam, seu remissionem concedere potest.

23 Crimen læsæ maiest. locum habet contra regem Franciæ, tamen filij eius qui crimen cõmisit non sunt infames.

24 Princeps occupatori violento ciuitatis, vel prouincia non potest ipsam concedere.

1 PRæsuppono etiam sexto, † an oppugnãs, vel rebellãs, aut pdens propriã ciuitatem vel aliũ principem ab imperatore inferiorẽ recognoscẽtem, vel non recognoscẽtem superiorẽ, incidat in crimen læsæ maiest. ita, q̃ habeat locũ l. quisq̃s. C. ad l. Iul. maiest. Vel dicat̃ seditionem cõmittere, q̃ non solum cõ tra principem cõmittitur, l. 1. C. de sedit. sed ẽt contra ciuitates, castra, & alia oppida ac loca, vt l. ij. in prin. de sedit. dũ dicit, in nõnullis locis, aut ciuitatib. & c. & l. denunciamus. ibi collecta multitudine in qualibet parte ciuitatis, vel vici, vel cuiuslibet loci, & c. C. de his q̃ ad ec. pf. & l. 1. ibi, loca ue occupanĩ, & l. 3. ff. ad l. Iul. maie. & circa hãc qõ. gl. & doc. sunt varij. Nã gl. in l. fallaciter. §. fi. in verbo, pdita. quã ibi seqtur Bald. C. de abol. tenet, q̃ cõmittit crim. læsæ maiest. & Bal. ibi not. illũ tex. in ver. oppugnata. ad duo. Primo, con tra venjẽtes cũ vexillis eleuatis hastiliter cõ tra ciuitatẽ. Secũdo, ptra pditores populi, q̃ incidũt in crim. læs maiest. & idẽ tenent Bal.
2 in l. si q̃s nũmos. C. de falsa mon. † q dicit, q̃ q̃ falsificat monetam, & imaginem Cæs. in deroga

derogationem suæ maiestatis, cõmittit crimen lęsę maiest.& idem dicit in ciuitate ista, loquendo de ciuitate Perusij, siquis subditus eiusdẽ ciuitatis falsaret monetã ipsius, alleg. Paul.de Leaz.in clem.past.de re iud. bene dicit Bal.φ q. vult prodere pp'lm, incidit in crimẽ læsæ maiest.qd' dicit esse verũ in subdito, secus in non subdito, p tex. ibi, qa non committit crimen læsæ maiest.gl.in d.clem.past. in verb.innuit.quã ibi sequunt Doct.idẽ tenet Aeg. Bellam.in ↄs.15.in 2.q. Steph.Buy. in d.l.quisq́s.in 1.not.ver.6.addẽdo pdictis. & Io.Fab.in l.memin. C.ad l. Iul. maiest.& Bal.in l.2.ad fi.C.de vind.man. Et ideo dicit
3 Ang.in l.fr.ff.de parric.in fi.† φ forẽsis q nõ est de populo,& sic ius populi nõ debet tueri, licet sciat ↄspirationẽ, tñ non debet puniri ex hoc φ non reuelauit.& singula. Old.in cons.44.col.2.vers.circa 6.& Mart.Laud. in tract.de crim.læsæ maiest.§.22.& sic vr̃ φ clericus non dr̃ cõmittere crimen læsæ maiest. nec habeat locũ i eo.l.q́sq́s.ad l.Iul. maiest. vt voluit And.Barb.in cõs.21. vol.3. de quo per Bar.Soc.in cons. 12. in 3.& 4.qõ. vol.1. Abb.sic.in cap.at si clerici.in princ.in fin. de iud.& tex.i cap.siquis laicus.22. q.5.de quo dicã infra circa fin.q.princ.& singlr̃ Hieron. de tortis in suo eleganti cons.in fauorẽ Florentinoℝ, qui archiepm seditiosum suspenderunt, ædito, quod reperitur inter consilia do.Ant.de But.vltimum. & per Bald.in cõs. 24.vol.4.incip. quidam plebanus, & Steph. Buyn.in d.l. quisquis in 1.not. ver.5. declaratur.& hanc Bal. opin. sequitur Cæpola in cons.17.col.3.ver.cum ergo casus noster dicens in 4.col.ver.præterea licet &c. φ in Italia est talis ↄsuetudo inter principes ẽt recognoscentes superiorem ecclesiam Romanã,
4 † vt est Marchio Ferr.qui publicat bona, & exercet iura loquentia de crim. læsæ maiest. ↄtra subditos suos sibi rebelles,& pditores, & idẽ And.Barb.ↄsuluit p pdicto Marchione Ferr.in ↄs.70. incip. vbi Xp̃s col.12. cum seq.ver.capio primũ.vol.4.vbi hãc tenet partem multum singlr̃,& p ipsa adduxit tex. in d c.siq́s laicus.22. q.5. p quẽ tex. probat φ crim.lęsæ maiest.cõmittit, qui offendit regẽ, aut dñm terræ. & idẽ tenet Ang. in ↄs. 357. inc.dñs Gregorius Pagnocij &c. Greg. fuit ob cãm turbationis status ↄdẽnatus ad mortẽ,& oĩa eius bona ↄfiscata cõitati Florẽtiæ,
5 & talis sñia tenuit de iure,ẽm eum, † eo φ ciuitas Florentiæ habet regalia ex priuilegio sibi indulto p Cæs.q̃ sine regalibus c.1.alias esset nulla publicacio, tanq̃ facta à iudice iurisdictione carẽte l.1.C.de bo.vac.lib.10. & pariter Odof.in d.l.2.C.de sed.p tex.in d. l.1. ad l.Iul.maiest.& ẽt Angel.in tract.malef.in gl.che hai tradito la pria tua.in 1.q.in ciuitatib.supiorẽ nõ recognoscentib.qa tales ciuitates æq parant ciuitati Rom.vel principi, vt no.Bar.in l.hostes.circa fi.ff.de cap. Et habebit locũ hoc crimẽ quocũq; modo aliqd cõtra ius fiat, sicut si heret ↄtra ciuitatẽ Rom. d.l.1.2.3.& 4.& idẽ tenet ipse Ang.Aret. in §.p ↄtrariũ, quẽ legit cũ §.interdũ.inst.de hę red.q ab int.deferunt.& idẽ Paul.de Cast.in l.3.p illũ tex.C.de ep.aud.& hoc qñ p seipsas se tegũt, vt Perusia, & Boñ. ẽt si sint alicui subditę.& ita dicit seruari de facto, qđqđ sit de iure, dicẽs φ in hac q.Bal.& Ang.itẽs, fuerũt in ↄsulẽdo ↄtrarij.& idẽ tenet Bar.Bri
6 xieñ.in rep.in ver.maiestas, † dicẽs φ nedum aduersus reges, sed ẽt aduersus dñm ciuitatis cõmittit crimen læsæ maiest.alleg. d. l.3. & in hanc partẽ vr̃ inclinare Felyn.in c. cum nõ liceat.col.6.de pscr. & Arch. in c. fœl. & ibi Pet.de Anch.in 4.nat.de pœnis. lib.6.& Franc.de Zab.in d.clemen.pastor.in 5. q.& ibi Io.And.& Io.de Im.& Ioan.Fab. in pe. inst.per tex.in l.non dubito.ff. de cap. & idẽ tenuit Odof.in 4.nota.C.de iure reip.li.10. vbi dicit, φ resp.Rom. & aliaℝ ciuitatum in hoc parificant, quia pariter puniunt seditiosi contra Rom.vel aliam ciuitatẽ d. l. 1. ad l. Iul.maiest.& d.l.fallaciter. & illam partẽ tenet Mart.Laud.tract.de crim læsæ maiest.in princ.si non recognoscat sup orem, sed si recognoscat cõmittitur crimẽ læsæ maiest.l.1. ad l.Iul maiest. non tñ pœna extendit ad liberos, ẽm d.l.quisq́s. & idẽ tenet Lud. Bol.
7 in cons. 75. volens † quod ẽt habeat locum contra insultantes, vel delinquentes aduersus epos, cardinales, & clericos, vel religiosos familiares Papæ,& Cardinaliũ, de quo p Ioã.de Anan.in cons. 75. & prædictã firmam tenuit Aegid.Bellam.in d.cons. 15. in 1.qõ. si ex priuilegio, vel pmissu Imperatoris, aut de consuetudine tanti tpis, de cuius initio non esset memoria, vnus rex hẽrẽ supremũ dñium. & sic ab eo appellari non possit, tũc contra talem principẽ crimen læsæ maiest. cõmittitur,& ibi ita consuluit pro Lud. rege Hierusalem, & Siciliæ, ac comite puinciæ à quo

quo nō appellatur, & est supremus licet recognoscat Imperatorē, fm eum, & ego uidi in Archiuis ciuitatis Aquēsis comitatus Prouinciæ iurā fidelitatis sub sigillio aureo, & in comitatibus Prouinciæ, & Folcalcherij hēt comes iura imperialia ex priuilegio, vt dicit Alb. de Ros. in prima parte statu. q. 165. & istam partem tenet ipse in 3. par. statu. q. 19.

8 † vbi dicit quod licet de stricto iure ciuitates & regna ius fisci non habeant, fallit in ciuitatibus Lombardiæ qbus p pacem Constātiæ pcessum fuit merum, & mixtū imperiū, & te galia, & idem credit in alijs dñis, & ciuitatib. hñtibus merū imperium ab Imperatore, & idem in regno Franciæ, & alijs regnis, tñ fm Bal. in rub. ff. de rer. diuin. ciuitas, vel dñs nō recognoscens superiorem habet de ɔsuetudine regalia, & iura fiscalia, & ēt Mart. Laud. in d. tract. de prin. §. 122. & 188. ꝙ idem tenet Guido Papæ in q. 344. volens ꝙ habeat locum in Delphino, & Duce Burgundiæ, & ēt Duce Sabaudiæ, licet recognoscat in superiorem Imperatorem, & ita dicit fuisse iudicatum, & in Delphino Duce comite ɔsanguineis regijs, & in paribus Franciæ respectu ad principem, & p quandam pñam, & non respectu ad eos. tenet Steph. Buy. in d. l. qsqs. in 3. no. sed fm Aegid. in d. cons. ɔtra aliquē ducem, comitē, vel Baronē regni Franciæ, sed solū ɔtra ipsum regem, q supremus est dñs in regno, crimen læsæ maiest. infra regnū cōmitti pōt, qa nullus alius, q̄ rex supmus dñs in regno dici pōt, ille. n. à quo appellatur, supremus dici non potest, vt ēt dixi in tract. de cust. clau. ū portaꝝ, & hoc tenet Io. Barberij in viat. iuris. ti. de crim. læsæ maiest. in 2. mē. Sed ɔtrariū tenet gl. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest.

9 † qa illi dñr cōmittere crimen læsæ maiest. qui contra principem, vel contra eos qui iuxta latus suum sunt, aut ɔtra remp. Roman. moliuntur vt ibi. d. l. quisquis. Non aūt illi q contra alias ciuitates moliuntur, vt ɔbatur in d. l. fallaciter. in fin. vbi crimē læsæ maiest. & crimen patriæ oppugnatæ ponunt, vt spēs differentes, ciuitates. n. aliæ ab vrbe Romæ funguntur iure priuatoꝝ. l. eum qui uectig. ff. de verb sig. & Bal. in cons. 49. in princ. vol. 2. & fm hanc opin. consuluit Bald. prout refert, & sequi Nellus de S. Gemin. in tract. bānito. in 1. pat. vbi dicit ita vidisse p viros magnæ auctoritatis ɔsultū, ꝙ pluries in ciuitate Florent. obseruatum fuit. Et hanc sil'r tenent Aug. Arim. & Bern. Land. in add. Ang. Aret. tract. de malef. in gl. che hai tradito. Nā fm ipsos titulus talis criminis est seditionis, nō perduellionis, vel maiest. all. tex. in d. l. 1. de sed. & ideo Aug. Arim. dicit gl. in d. l. fallaciter esse falsam p text. ibi in quo ponunt casus separari. s. demolitio contra patriam, & crimen læsæ maiest. vt dictum est. l. alleg. Bal. in d. ɔs. incip. Quanq; allegata sint multa, & plura &c. quod non potui inuenire, & Ang. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. 1. §. fin. ff. quod

10 quisq; iur. dum volunt † ꝙ conatus non puniat, nisi in crim. læsæ maiest. & in crimine patriæ expugnatæ, vel turbationis status, & Ang. in l. 6. ad l. Iul. maiest. vbi dicit, ꝙ est solū pœna capitalis, p tex. in d. l. 1. de sedit. vbi idē tenet p tex. in auth. de mand. prin. §. fin. & in l. cap. §. solēt qdē. ff. de pœ. vbi gl. ponit exēplum in Ioseph. decurione Bonon. & Bergollo Pisano q aduersus qetē ciuitatū suaꝝ sæpe ɔuenerunt, & populum ɔcitauerunt, & facit fm eum. Eccl. 16. c. circa princ. dū dicit delectură ciuitatis, & collectionē populi &c. idem vult Bal. in d. l. j. de sed. dū dicit ꝙ tenēs castrum rebellatū ɔtra principem debet mori, & Ang. in l. lex. 12. tab. in fin. ad l. Iul. & Ang. in add. ad Barr. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest.

11 & dixi in q. de cust. cla. † Nam certum est ꝙ duplex est maiestas diuina & humana. auct. Gazaros. C. de hæred. & dicā infra circa fi. q. princ. Et est humana triplex. s. Imperatoris, vt in ɔœm. inst. ibi Imperatoriam maiestatē, & ēt regia. l. 1. C. ut nemo pri. ibi. regiæ maiestatis &c. itē populi R. d. l. 1. ad l. Iul. maies. dr. n. maiestas, cum loco priuatoꝝ habeant, vt dcm̄ est, ita tenuit Cyn. in d. l. qsqs. quem ibi sequunt Ang. & Salyc. in 1. opp. vbi dicit Ang. ꝙ hodie de ɔsuetudine in filioꝝ, & filiaꝝ ɔsonis non hēt locum idē dicit in d. l. fall. & in l. vna. col. 2. C. ne ex del. def. & iuba veritatis Bar. in d. l. 1. in fi. ad l. Iul. ma. vbi dicit ꝙ tenet solū. l. Iul. de ui pub. & latius in extrauag. q sint rebelles, & in ver. rebell. post prin. ver. Sed an hæc ɔstō habeat locū &c. & hoc p tex. in d l. si qs ing. §. in ciuilib. ff. de cap. & Ang. in d. l. fr. de parric. & Hippol. de Mars. in suo sin. 164. ante fin. & Io. de Pla. in d. §. 1. inst. de pup. itid. & Per. de Anch. in d. clem. past. vers. 8. not. & Cald. in cons. vlt. tit. de accus. & singlr Ang. in consil. 223. inc. casus talis est forti guerra &c. maxime ut filij non puniantur, fm d. l. quisquis. & idem Io. Fab.

12 Io.Fab.in §.publica.de pub.iud.† vbi dicit, q filij tm puniunt in terminis.d.l.q squis. li cet alias posset dici crim.læsæ maiest. tñ filij nō puniunt, & pulchre, & amplissime tenet hāc partē Illustr.Doc.Barth.Soc. in ꝯs. 225. inc.iii cā fratris Andr.vol.2. q dicit hāc esse cōem,& rñdet singl'r ad iura in 1. parte adducta,volens illud hēre locum,ēt si tales princeps non recognoscant superiorem,ex priuilegio vel ex ꝯsuetudine pscripta,aut ex ꝯcessione superioris, q̄ singula mēbra separatim examinat.Idem tenuit Ant.de But. in cons. 61.in princ.Quid dicēdū,Saly.in d.l.fallaciter.ꝯcordat istas opinio.videlicet,aut patria ꝑdit vel oppugnat, vt principi vel populo R. auferat,& tūc ꝓcedit opi.gl.in d.l. fallaciter supra primo loco relata,q tūc crim.lęsæ maiest.committat q a maiestas cui debent obedire offendit,vt d.l. q squis,& l. pe. ad l. Iul. maiest. Aut oppugnat vel ꝑdit patria aut ciuitatis,sed nō ad finē vt principi auferat,tūc non committit crim.læsæ maiest.&ita loqui gl.in d.l.1.ff.ad l.Iul.maiest. supra secūdo loco adducta, & sic Saly. tenet q in dubio vel indistincte nō est crim.lęsę maiest.qd cōmittit ꝯtra inferiorem à principe.Et ista distinctio est valde singularis,quā sequit Ioan. de Pla.in d.§.1.in vlt.q.instit.de publ.iud. & Illustris doc.Barth.Soc.in ꝯs.22.col.2.vers sed hic aduertendum.cū seq.vol. 1. q a sm eum aut loquimur de his q oppugnāt p partialitatem,expellendo vnā partem aut factionē, eo q sunt de alia parte seu factione,& intro ducēdo partē suā,nō tñ occupādo dñium ipsius ciuitatis,& tūc non dr crim.lęsę maiest. cōmitti.& ita loquunt iura secūdo loco allegata , quia sm eum Gibellinæ , & Guelphæ partes sunt duæ sectæ solū approbatæ ꝑ locis in qbus sunt.alleg. Bart.in l.si q s a filio. §.si princip.sed non vbi.&Ioan. And.in c.statutū.§.cū vero.in verbo,non audens de rescrib.lib.6.&idem Card. Alex in d.§.ꝯuenticulas.col.3.vers. q̄ro qd in parte Gibellina, & Guelpha.& dixi supra in ꝓxi.psuppositio

13 ne.† Aut oppugnat ciuitatē Imperio subiectā,&Imperatori obediētē,illius dñiū,& iurisdictionē mixtū, & meꝝ imperiū occupando, talis indubitanter dr crim. læsæ maiest. incurrere,q a q ꝯtra principem arma sumit eum tangere totum vñr l.vulgaris. in princ. ff.de fur.&ita loquunt iura superius in 1.par te adducta,q a ille dr facere ꝯtra statū principis,q vult dirigere statū ad aliud regimē, pu ta regē,vt voluit Bald.in l.1.§.huius studij, col.2.in fi.ver.&dr status à sto stas.ff.de iust. &iure,&Mart. Laud.in d.tract.de crim.læsæ maiest.§.12. vel ēt si inimicos pricipis pmitteret intrare in territorio vel regno principis.tex.celebris in l. si q s barbaris scelerata factione.C.de re m l.lib.12.vbi gl.ponit exēplū de ptāte castri Frāci.q pmisit venire Mutinenses corruptus ab eis.tenet Bal.in l.1.q. 42.ff.de reꝝ diuisio.&Mart. Laud.vbi supra. §.38. q a qui nō tenet ponere fortilicium in manibus inimicoꝝ,tenetur curare ne p inimicos occupetur quantum pōt, vt elegāter dicit Ang.in l.non est impossibile.in fi.ff.de pac.& Mart.de Laud.in tract.de castel. & castris § 31.& 33.ꝑ quo adduco bo.tex. in l. dolo.in prin.ff.si ven.nomi.in pos. & ibi gl. singu.& dixi in tract.de custo.claui. in 3. ꝑsuppositione . & ꝑ hac parte facit qd dicit

14 Ang.i d.l.1.ad l.Iul.maiest.† Nota vt curēt, & aduertāt ciues vt rebellibus ciuitatis non mittāt literas,neq; aliqd signū pbeāt eis , p qd ipsi possint se iuuare ꝯtraciuitatē . Nam ꝯtrariū faciētes incidunt in maiestatem, per illum tex.accipiendo maiestatem large,vt ipse dicit,qd dictum adducit Barb.in d.ꝯs.70. ꝯtra Saly.&ego ꝑ Saly.q a Ang.ibi in prin. sequit gl. quod non habeat locum in alijs ciuitat bus,& dñis inferioribus à principe, & sic nō est verisile quod in fi. per dictū supra alleg.voluerit ꝯtrarium,q a dictum docto.debet intelligi sm l. quam allegat vt dicit Bar. in l.non solum . §. si liberationis . ff. de lib. leg.& dixi in addi.ad mādago.de electio . in l.addi.sed dictū Ang.i d.l.1.ad l.Iul. maiest. & ēt opin.Saly.ꝓbat p text. ibi,qui ve hostibus populi R.nuncium literas ve miserit,signū ve dederit,fecerit ve dolo malo quo hostes populi R.consilio iuuētur aduersus rēp.

15 qui tex. elare vult † q mittens nuncium vel literas,aut signum faciēs hostibus , quo possint occupare ciuitatem,& dñ um illius vsurpare,cōmittit crim.læsæ maiest. ergo sequitur,si ad hūc finē nō fecerit,nō incidit in crimē lęsę maiest.ita tenet Mart.de Laud. in d. tract.de crim.læsæ maiest. §. 2. vbi dicit qd dolose mittat.& Laud.de Ro.in ꝯs.375.i fi. & Cępol.in d.cons.17.col.7.in prin.& Old. in d.ꝯs.43.in 6. q. vbi dicit q in ille proprie dr crim. læsæ maiest. committere,qui iurisdictioni, & potestati imperij suppositus , ab obedien

obedientia se realiter subtrahens, hostis ani
mū assumit, & se dño suo aduersariū parat.
& ideo tales pduelles vocant .i. perfecte ad
duellum, siue bellū clandestinū, vel publicū
parati, & accincti. vnde & tale crimē uocatū
est crimen pduellionis.l.donat.§.fi.ff.de do.
& §.per ɔtrarium.inst.de hær. quæ ab intest.
def.& l.cum fil.§.reis.ff. de leg. 2. idē tenuit
Bart.in tit.qui sint rebelles.in vers.tenore.&
Mart.Laud.vbi supra.§.26.facit l.amissione
16 §.def.ff.de cap.dim. † vbi ergo non est sub-
stratio à iurisdictione principis non est cri-
men læsæ maiest.sm eum. In hoc artic. ego,
saluo semp saniore iudicio, hanc ultimā par
tem tanq̃ in iure verissimam, in ɔsulendo, &
in iudicando firmiter tenendā censeo, & se-
quor, q contra rebellē, & pditorem Ducū,
Marchionum, Comitum, & aliorū dñorū tē-
poralium, ac ciuitatū superiorē recognoscen
tium pœna l.q sq s.ad l.Iul.maiest.non habet
locū quo ad bona & psonas liberorū, sed so-
li pœna erit capitalis, per d.l. 1. de sedit.nisi
pditio fieret cū armis, tunc pp vim publicā
bona ueniūt publicanda, vt infra dicā in sol.
q.qua pœna puniant seditiosi, isto in casu fi
lij nō erūt incapaces nec sm d.l.quisq s. qa
indicens taliter bellū, non dr cōmittere cri-
men læsæ maiest.l.hostes.ff.de capt.vt voluit
Old.in d.ɔs. 43.in 6.q. & illam partē tenet
Alb.de Ros.in d.l.qsquis. Secus vero est qñ
fit rebellio ɔtra propriam psonā ipsius Im-
17 peratoris.d.l.qsquis. † Idem si ɔspiretur con
tra Papam.c.in primis.in fi.2.q.1.Cuius ma
iestas maior est Imperiali.c.solitæ. de maio.
& obed.aut rebellio fiat in personam supmi
dñi nři Regis, q de iure nō recognoscit supe
riorē.c.p venerabilē.§.insup. q filij sint legi
timi, & ibi per Inn. & Mod. & dixi de auct.
magni ɔsilij, & parlamentorū regni. Aut ēt
ɔtra eos q iuxta latus eorū sunt, vel si oppu-
gnat aliqua ciuitas eis subdita ad fidē vt eis
auferat, & tunc habet locum pœna d.l.q sq s.
vt tenet ibi Cyn.& Steph.Buyr.in 3. notab.
& idem dicit si ɔtra Augustū cōmitteret, per
illum tex.& semel vidi in magno ɔsilio.s. an
no 58. supra mille, processum in crimine læ
sæ maiest.per summum Pōtificem Iuliū II.
motum contra illos de Bentiuoille, ex eo q
præfati de Bentiuoille, dñium ciuitatis Bon.
sibi occupabant, qui tandem fuit per ɔsilium
remissus pficiendus, & determinandus corā
certis nō suspectis iudicib.per ipsum Papam
deputandis. & hanc ɔclōnem probo p text.
in d.c.si quis laicus.22.q.5.de quo fecit festū
Barb.in d.consil. 70. supra in 1. parte alleg.
18 Nam tex.dicit. † Si quis laicus iurām uiolā-
do profanat, quod Regi, & dño suo iurat, &
postea peruerse, & dolose eius Regnum tra-
ctauerit, & in mortē ipsius aliquo machina-
mento insidiat &c. & sic copulatiue loqtur,
non solum qñ prodit Regnū, sed in mortē
ipsius Regis insidiatus est. Non.n.vř hĩc lo
cum in alio dño terræ à Principe inferiore,
nec est sub correctione mēs illius lřæ. & ita
19 tenet Old.in d.cons.43.in 6.q.vbi vult † qd
maiestas dr maior stans, siue maior ptās, ar
guēdo ab etymologia vocabuli.l.decern. C.
de epis.& cler.& l.fug.ff.de verb. sign.l.1.ff.
de acq.pos.l.fin.ff.ad munic.& oēs post Bar.
in l.1.ff.sol.matr. sed crimen læsæ maiest. nō
cōmittitur nisi cum læditur maior ptās, sed
in inferiore nulla est ptās in læso respectu
lædentis, loquendo de ptāte, prout accipit
lex, ptātis.ff.de verb.sig.Posito ēt q talis re-
bellis teneat ab eodem inferiore dño feudū,
quia sm Oldr. illud non dat dño Imperium
in suum vasallum. Est.n.quidam contractus
in quo quis alteri obligatur, vt de noua for
ma fidelit.cum alijs.n.alleg.vbi consuluit p
quodam rege q auxilium præbuerat aliqui-
bus contra Imperatorem concludendo, q il
le Rex non cōmisit crimen læsæ maiest. vt
ibi per eum. Et istud tenet Bald.in consil. 60.
vol.2.incip.pūctus, seu facti narratio &c.vbi
20 vult † qd crimen læsæ maiest contra prin-
cipem, vel remp.Rom, cōmissum, morte nō
extinguatur, sed bene contra alios principes
& ciuitates cōmissum per mortē extinguat.
alleg.l.fin.ff. ad l. Iul. maiest. idem tenet gl.
in d.l.memin. C. eod.tit. Et ista est vera, &
cōi opin. & etiam in non recognoscentibus
superiorem de facto, ex priuilegio, vel con-
suetudine præscripta, vt patet per Soc. in d.
consil. 375. Quia in delictis mitior, & beni-
gnior pœna est accipienda.l.interpret. ff. de
pœn. Et in hoc regno Franciæ ita obseruat
in illis dñis, & principibus ab ipso Rege in-
ferioribus, & ipsum recognoscentibus, sm
Alb.de Ros.in d.q.19.in sing.per Aegid. de
Bellam.in d. consil. 15. & ita reperi in grādi
consuetudinario Franciæ nouiter in vulgari
impress.tit.de iurib.reg. col.6. vers. Item la
ou vne ville ne obeist au Roy, &c. qa ad eū
solū spectat cognoscere de crim.læsæ maiest.
prout

prout in d.lib.consuet.eo.tit.§.5.vers. Item aut Roy nostro syre, &c. quod de facto fuit
21 iudicatum contra regem Nauariæ. † Et ibi etiam dr, q omnis confiscatio bonorum spectat ad ipm regem,& non ad alium, et altum iustitiarium de quo vltimo an bona publicata spectent ad ipm principem, vel ad dnm immediatum,vide Aeg.in d consil.15.in 2.q.& Guido Papæ in q.341.& Aufrer.in q.capellæ Tolosæ.q.395. & plene per Bart. & oes Mod.in l.si finita.§.de vectigalib.ff.de dam. inf.& Alb.de Ros.in 3.parte, q.7.& Io.Fab. in auth.bon.dam.C.de bon.dam.&Spec.tit. de feu.ver.40.&quid de bon.cler.vide quę dixi in §.10.de iurisf.omn.iud.& Fel.in c.excōicamus. in princ.de hær.& Steph.Buynar. in d.l.quisquis.in 4.no.vers.3.procedit.cū ver. seq. quia in hoc regno solum contra ipsum regem,&non contra alios principes sibi subditos,crim.læsæ maiest. cōmittitur, vt supra dictum est.Præterea habet solus cognitionē quo ad portum armorum, si fiat publice cum multitudine gētium,vel in itineribus publicis, quia ipse solus prohibet vsum armorum, ideo solus offenditur, vt vide in stylo parlamenti,in 1.parte.tit.de iur.reg.& ibi per Au
22 frer.† & pariter nullus princeps præter ipm in toto regno pōt gratiam, & remissionem criminosis facere,cum solum ad supremum dnm illud spectet l.3. C.de episc.aud. & l.cū indulgentia,& l.fi.C.de sen.pass.& l.fi. C.de gener.obl.& tenet Signor.de Homod.in ɔs. 155.col.2.ver. præterea non est nouum qd princeps,&c.& et reappellare deportatos ad ciuitatem.l.releg.in fi.ff.de pœ. nisi inferior ex causa faceret l.is q reus.per gl.& Bart.ff. de pub.iud.&Ang.in l.si decesserit,ff,q satis. cog.& in l.1.§.nō fuit,ff.de dolo. facit no. p Bal.in l.1.C.de iur.aur.ann.q possit reseruata principi, sed hic nullo modo pnt ex causa,& p Fel.in serm.hodie mecū eris, &c. & istam partem tenuit d Guil.do. Accusarij in quadam q.p eum disp.inc.quidam Albertus Armix ij,&c.fm Alb.de Ros.in d q.19.q
23 de iure cōi,& et diuino procedit vt ibi. † Et licet in hoc regno habeat locum crimē læsæ maiest. contra principem nrm supremum, vt dictum est,tn pœna d.l.quisquis. quo ad filios incapacitatem, seu inhabilitatem ipsorum non habet locum q.n possint succedere & capere eis relicta in testō suorum parentum aliorum,& et ab intestato, nec efficiuntur insames,sed ad honores pnt promoueri,sed habet locum quo ad pœnam corporalem,&cōfiscationem bonorum omnium,quia ɔsuetudo est gnalis in hoc fm Ang.in d.l.quisquis, vt supra dictum.Si alij dni,& principes contrariam habeāt consuetudinem ego me remitto consuetudini,& conscientiæ eorum,& suorum consiliariorum.& et de iure.d.l.quisquis loquitur in filijs in potestate constitutis, & nō in emancipatis vt voluit Ang.Arim.in add. ad Ang.Aret.in tract.malef.in gl. che hai tradito.vers. & aduertēdum est, in additione inc. tu aūt in ac mā,adde,q vr,q gl.per gl.in c.si quis.6.q.1. quam non inuenit. volens plus Aug.ibi quod pœna d.l.quisquis.nō habeat locum si filij sint clerici,per gl.in c.satis peruersum,57.dist.non priuantur beneficijs, & tenet Mart.de crim.lesę maiest.§.31.de quo plene dixi in addi.ad Dyn.in reg. non debet aliquis alterius odio prægrauari. de reg.iur.
24 lib.6.† & no.quod violento occupatori ciuitatis,vel puincię,princeps non pōt concedere ciuitatē,vel,puinciam violenter occupatā l.meminerint,C.vn vi.&ibi Bar.nisi ex cā vera,& iusta princeps faceret ɔcessionē,non obstāte dicta violētia,l.Lucius, ff.de euictio. & tenet Mart.Laud.in d.tract.de prin.§.12.

1 *Seditio est crimen graue, & enorme.*
2 *Appellatio, & si per iudicem à quo non admitta-tur,tamen executio differri debet.*
3 *Iudex vnius ciuitatis non potest cognoscere de seditione facta in alia.*
Delictum vniuersitatis nisi notorium, & famosum esse potest.
4 *Delictum per x.homines commissum potest dici notorium.*
5 *Consultor non tenetur si per eam iustitia proceditur.*
6 *Vniuersitas,vel populus seditionem, vel tumultū faciens qualiter, puniri debeat.*
Vniuersitas delinquere potest in omittendo.
7 *Vniuersitas qualiter in committendo delinquere possit.*
8 *Syndicus vniuersitatis quando legitime censeatur ordinatus.*
9 *Deliberatio consilij non requiritur in delicto consistente in omittendo.*
Ciuitas sine deliberatione delictum cōtinuatum committere potest.
10 *Voluntas,& intentio potius factis quam verbis demonstratur.*

11 Vniuer

11 Vniuersitati quãdo possit p̃iudicare pars maior.

12 Vniuersitas ex consilij deliberatione delictum committentes an censeatur delinquere.

13 Ciuitas an teneatur de delicto consulum.

14 Vniuersitas non dicitur delinquere in eo quod à quolibet priuato committi potest.

15 Vniuersitas quæ in faciendo deliquit an possit criminaliter puniri.

16 Pœna quæ infligi possit p̃ delicto vniuersitatis.

17 Ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidij.

18 Inquisitio facilius fit contra vniuersitatem quàm contra personas singulares.

19 Ciuitas tota ob hæresis crimen potest comburi.

20 Punitio tpalis vim quandoque infligitur ob delictũ alterius, scilicet non spiritualis, seu æterna.

Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum.

21 Vniuersitas decapitari non potest.

22 Vniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repræsentantibus.

23 Vniuersitas vere dicitur deliquisse, in his qui reperiuntur consensisse delicto.

24 Multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi.

Papa non potest omnes clericos, vel ẽpos priuare.

25 Multitudini in septem casibus non parcitur, nec etiam multitudini religiosorum.

26 Multitudini non parcitur in delicto committendo, licet bene in commisso.

27 Vniuersitas illa puniri potest ob delictum in qua infantes, aut personæ similes non reperiuntur.

28 Seditiosi quæ sint pœna afficiendi.

29 Seditiosi ædes alienas expilantes capite plectuntur.

30 Bona damnatorum hodie non sunt publicanda, nisi in crimine læsæ maiestatis.

Deportatio nil aliud est quàm omnium bonorum publicatio.

31 Bona damnatorum non censentur confiscata nisi hoc expresse in sententia dicatur.

32 Seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando. C. vnde vi.

33 Violentia præambula non confunditur propter delictum secutum, ad cuius factum tendebat.

34 Seditiosi ex proposito, dolo, et conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate sunt puniendi.

35 Dictio studiose, in delictis malũ aĩum significat.

Seditiosi mori debent si seditio inualuit cruenta, & factio prærupta.

36 Offendere personam publicam grauius est quã priuatam.

37 Delictum coram iudice pro tribunali sedente cõmissum, nullam probationem aliam exigit.

38 Auctores seditionis sunt capite puniendi.

39 Præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur vt ipsum factum censeatur.

40 Procedere in delicto quid sit, & quid ipsum consummare.

41 Tractatus solus etiam in attrocissimis non est puniendus.

42 Conatus solus in quibus criminibus puniatur, nullo etiam effectu secuto.

43 Turba non punitur, sed bene quòd in turba perpetratur.

44 Seditio iustitiæ opponitur, & communi bono.

45 Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint qui in seditione fuerunt.

46 Plaga in Israel cessauit Moyse, & Aaron pro populo orantibus.

47 Seditiosis toto conatu resistere licet etiam eos occidendo.

Consulatum sibi propter suam nobilitatem vsurpare volentes sunt fustigandi, et postulantis priuandi.

49 Agonenses seditiosi de quibus arguantur.

50 Personæ honestæ non sunt fustigandæ, sed viles bene.

51 Lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet.

52 Tumultu per accidens incidente, pœna pecuniaria locum habet, & non corporalis.

53 Aurelianenses clamantes aduersus scholares, moriantur, vel occidantur, pecuniaria pœna mulctati sunt.

54 Malitia crescente debet etiam pœna augeri.

55 Seditiosi vtcunque sunt excusandi si magistratus aut consulum auctoritate seditionem fecerint.

56 Clerici in episcopum proprium seditiosi, depositi traduntur curiæ seculari.

Extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsæ maiestatis incurrunt.

57 Maiestatem cœlestem offendentes grauius puniũtur quàm qui temporalem.

58 Pœna extrahentium aliquem de ecclesia qualis sit hodie de iure canonico.

59 Mulieres tempore guerræ possunt ciuitatem tueri, & defendere.

Carcassona ciuitas à Carcassa vetula dicta est, quod sola eam ciuitatem defenderit.

60 Mulieres possunt crimen læsæ maiest. incurrere.

61 Milites ex proposito, & dolose seditionem facientes in exercitu belli debent capite plecti.

62 Patrem velle filium mori non est verosimile.

63 Miles

63 *Miles qui per lasciuiam aliquibus rixantibus se dissionem fecerit militiæ gradu priuari debet.*

64 *Vigilium fortitudo clamoribus incitatus, & sermo Imperatoris paratas ad prælium acies, acutosq; mucrones accendit.*

SEptimo, & vltimo præsuppono qualiter
ꝯtra seditiosos, & ꝯspiratores, & similes sit
ꝓcedendum, Et qūo ꝓbetur rebellio, & sedi
tio, vide Ang. Are. in d. tract. malef. in gl. che
1 hai tradito, in princ. † vbi dicit, ꝙ q̄uis illud
crimen sit enorme, & graue, vt ꝓbatur in pas
sione dominic. Luc. 23. vbi Iudæi accusabant
Iesum Christum benedictum, dicētes. Hunc
inuenimus subuertentem gentē nostrā, &c.
& ibi sequit̄ at illi inualescebant dicentes, cō
mouit populum, docens ꝑ vniuersam Iudęā,
incipiens à Galilea vsq; huc, &c. Sic ēt diuū
Paulum vt Act. 24. Inuenimus hunc hoiem
pestiferū, & ꝯcitantē seditiones oibus Iudęis
in vniuerso orbe, & auctorē seditionis sectæ
Nazarenoꝝ, &c. ita qđ appellari non pōt. l.
ꝯstitutiones. & ibi Bar. Ang. Are. & Mod. ff.
de appel. & Alex. in addit. ad Bart. in d. l. si qs
a filio. §. hi aūt. de iniu. rup. testa. & in l. Pan-
tonius. §. rei perduellionis. ff. de acq. hær. &
Io. Ant. Arch. & sequa. in c. fœlicis. de pœ. li.
2 6. † licet s̄m Bar. in l. 1. ff. de off. eius cui man.
est iurisd. appellatio ꝑ iudicē tenet Alex. in d.
§. hi auth. & Mart. Laud. in d. tract. de crim. lę
sæ maiest. §. 7. tñ ꝓcedi non pōt ad torturā,
nisi p̄cedentibus indicijs, & alijs p̄sumptioni
bus ꝑ tex. gl. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Sal. in l. si
qs alicui. C. ad l. Iul. maiest. & ipsis p̄cedenti-
bus ois pōt torqueri nullo priuilegio obstā
te, siue sit miles armatæ vel cœlestis militię, si
ue doct. c. 1. de deposito. & Barb. in cons. 43.
col. 4. vers. & si quispiam. lib. 1. & tex. in l. nul
lus. & ibi oēs. C. ad l. Iul. maiest. & ꝯtra seditio
sos ꝓceditur ꝑ viā inqsitionis, vt in auth. de
mand. princ. § fi. & ibi Ang. ꝓ hac all. l. 1. in
fi. C. de abol. & aduertendum est s̄m Ang. ibi
3 † qđ de hoc crimine seditionis vnius ciuita-
tis, puta Perusij, non pōt cognoscere iudex
Florētiæ, ꝑ tex. ibi; qa de seditione cōmissa
in ciuitate Constantinopoli nō pōt p̄ses pro
uinciæ cognoscere, sed debet inqrere. & inue
stigare diligenter ꝯtra facientes seditionē, &
ipsos ad c[illegible]tatē remittere, qđ est singulare,
qa regulariter delictum alibi cōmissum pōt
hic puniri, vt voluit Doct. in l. 1. C. vbi de cri.
agi. opor. & ꝑ Bart. in l. si cui. §. cum sacril. ff.
de accus. & dixi in §. 24. in gl. 1. de iuris. om.
iud. li. ꝯsue. Biturig. Sed facilius inquirit ꝯtra
vniuersitatē, q̄ ꝯtra singulares personas, qa
delictum magnæ vniuersitatis non pōt esse
nisi notoriū, & famosum l. iustissimos. C. de
off. rec. ꝓuin. & tenet Alex. in addi. ad Bar. in
l. aut facta. §. non nunq̄. de pœ. Et hoc verum
s̄m Bar. ibi, si vniuersitas delinqt vt vniuersi
tas; qa proposito, & deliberato ꝯsilio, hoc fe
cit, vt infra dicā, secus si non ꝓposito, & deli
berato ꝯsilio, qa tunc debet inquiri ꝯtra sin-
gulos atq; singula. Paul. de Cast. in d. consil.
315. col. 6. vers. secunda pars verboꝝ. vol. an
tiq. vbi ꝯsuluit ꝓ cōitate Ianuensium, q̄ tunc
transtulit dñium ciuitatis Ianue in regem
Franciæ, vt ipse refert ibi, col. 7. ver. nunc ad
ꝓpositum. & idē tenet Paul. de Cast. in cons.
105. incip. in causa sforcij vel nouo. Ideo di-
4 cit Bal. in l. 1. §. fi. ff. de iust. & iur. † ꝙ delictū
qđ fit ꝑ decem hoies, vel supra est notoriū,
vnde s̄m Bart. in suo tract. de Guelph. in 4.
princ. q. qs pōt ꝓbari esse de affectione Gi-
bellinoꝝ vel Guelphoꝝ, vel illis adhærere,
qñ expresse dicit se esse illius factionis, qđ
sufficit, nemo. n. vr̄ dicere qđ mente non agi
tauerit l. Labeo. ff. de suppellē. lega. vel qa illi
parti fauebat in ꝯsilijs, & in armis, ac in alijs
factis. Et hoc intelligit in factis voluntarijs.
ꝓut faciebat nobilis vir, & eques veteranus
Bertrandus de forces eiusdē loci dñs, qui in
ꝯsilijs, & alijs fauebat cōitati seditiosę Agenē
si, & ꝓ ipsa vniuersitate iuit erga Christianis
simum regem nostrum, & ꝓ hoc text. in d. l.
1. de seditio. ibi publicam disciplinam defen
dere fortasse tentauerint, &c. ꝙ exponit Io.
Fab. ibi de facto, & non de iure, vt infra dicā.
5 † Quia vbi ꝓceditur ꝑ viā iustitiæ, aduoca-
tus ꝯsulendo iure aut plebiscitādo, nō tenet,
ideo d. Nic. Bertrādi iuris vtriusq; doc. q fuit
aduocatus ꝓ dicta cōitate corā nobis comis
sarijs antedictis teneri nō pōt de ꝯsilio. & ēt
statim dimisit illos. Ideo est intell. gendū de
ꝯsilio fraudulēto circa seditionem faciendā,
aut post factam, & cōmissam, defendēdo ver
bo, & facto l. ꝯsilij nō fraudulenti. ff. de re iud.
& in regula nullus ex consil. & ibi dixi post
Dyn. co. lib. 6. bo. est tex. in l. aut facta. in pri.
ibi ꝯsilia vt ꝯiurationes, & c. ff. de pœn. & Col
lec. in c. nuper. & ibi ꝑ do. Celsum Hugo. in
addit. de sen. excom. & in c. faue, de renun. &
tract. & ꝯspiratio ꝑ complices, & socios cri-
minis pōt ꝓbari, vt no. Bal. in l. qm̄ lib. C. de
testib.

testi.maxime q̃ sit ꝯtra principē,tenet Mart.
Laud.in d.tract.de crim.læsæ maiest.§.8. vo
lens ibi in §.11.q̄d contra notorie tenentes
ciuitates ecclesiæ Rom.sine citatione ꝓcedi
tur ad sniam alleg.Bald.in ꝓhe.feudo.Et lai
cus ꝯtra clericum in crim. læsæ maiest. pōt
testificari,vt tenet gl in c. cū p. manconella.
de accus.& Mart.vbi supra.§.27. de quo per
oēs in d.c.cum p.manconella. His piupposi-
6 tis venio ad solutionem q. † qua pœna de
iure puniat̃ populus,collegium,capitulū,vel
vniuersitas seditionē,rebellionē,& tumultū
faciens,aut aliud delictū committens, circa
quā Doc. infra allegādi mouēt plures q̃stio
nes,quas oēs p vnam clarā distinctionē, &
breuem,ommissis argumentis cōprehēdam.
Ideo aut agitur de seditione facta in ciuitate
aut in acie bello.Si ĩ ciuitate, tūc aut vniuer
sitas delictū cōmittit in omittēdo,aut in fa-
ciēdo.Si in omittendo,& tūc vniuersitas po
test vere,& ꝓprie delinquere,vt tenet Cy.ĩ l.
si q̃s in tantū.col.3.vers.sed pone,iuxta hoc
C.vñ vi.vbi mouet istā q̃stio. & ēt Bart. in l.
aut facta.§.nonnunquā.ff.de pœnis.& Saly.
in d.l.1.C.de sedi.in 1.q.2.& Ant.de But.&
Abb.Sicu.in c.dilectus.2.col.pen.& ibi Ioā.
de Ana.col.3.de simo.& s̃m ipsos punit̃ to-
tum collegium seu vniuersitas,licet s̃m Saly.
nulla ꝯuocatio, & ꝯsilij deliberatio fuerit fa
cta,vt l.iubemus nullā nauē. C.de sacrosan.
eccles.& rō est,q̄a licet negligentia regentiū
vniuersitatē hoc ꝯtingat, tñ ipsa vniuersitas
dr̃ negligere,vt d.l.iubemus. & negligentia
illoꝝ quibus mandat̃ non excusat mandan-
7 tē.l.ꝓcurator.§.tutores.in fi.ff.mād.a.†Si ve
ro in faciendo,& cōmittendo, & tunc aut p
modum vniuersi,vt q̄a populus, & vniuersi
tas ꝯuocata extitit p sonum campanæ vel tu
bæ,vel alio simili signo more solito.l.2.iun-
cta gl.C.de decurio.lib.10.& ꝯsilio delibera
to ad hoc delictum committendū ꝓcessit,
dr̃ delictum cōmittere,alias vniuersitas ipsa
non dr̃ committere,sed singlr̃ sing.tex.est ce
lebris in l.semp.§. si in sepulchro. ff. q̄d vi
aut clam.& hoc est q̄d vult gl in l. si ex dolo
§.1.ff.de dol.& expresse in l.aliud.§. auferi.
ff.de reg.iur.& in l.sicut. ff. q̄d cuiusq; vni-
uer.& Saly.in d.l.1.in 4.q.de sedi.& Bar.ĩ d.
l.aut facta.§.nonnunquā.vers.vlterius q̃ro.
& Ang.in l.metū.§.animaduertendū.ff. q̄d
met.causa.& sing.Oldr.in ꝯsil.315.& gl. in
prag. sanc. in tit. de numero card. in verbo
ibi, collegialiter, & ēt in tit. de interdic. in
princ.in verbo,locorum.& Paul.de Cast. in
ꝯs.105.incip.in causa sfortij,ver.nouorum.
& Dyn.in regula delictum ꝑsone,& q̃ ibi di
xi.in addi.& post me.d.Cellsus Hug. de reg.
iur.lib.6.&Colle.in c.plerunque in pen.q̃st.
& ibi d.Celsus de rescrip. & ample Hier. de
Tortis in d.ꝯs.in fauorem florētinoꝝ edito.
col.2. in prin. vbi refert Ioan. de Ligna. in
cle.1.de pœ.ita dixisse coram summo pōtif.
& cardinalibus in ciuitate Bonoñ. facit tex.
& q̄d no.ibi Bart.in l.actuarios.C.de nume
8 ra.& cartul.lib.12.† q̄ syndicus creatus non
ꝯgregata vniuersitate ad sonum cāpanæ, vel
alio signo, vel nō ꝯgregata in loco vbi alias
ꝯsueta fuerat ꝯgregari, vel non ꝯgregata de
mandato superioris, ꝓut ꝯsueuerat, non dr̃
legitime ordinatus,& ita dicit de facto se ob
tinuisse,& idē Ant.Corse.in sing.ꝯsuetudo.
Ita ēt quod si oēs ciues velo eleuato, & ve-
xillo erecto, & pulsata prius cāpana iuissent
ad hoc faciendum, non dicet̃ vniuersitas de-
linquere,si deliberatio non p̄cesserit. Et isto
casu illi q ꝯuocauerit,& eleuauerūt vexillū,
& cāpanā pulsauerūt,dñr incitatores ꝑsona
rum,& tenentur tanq seditiosi, s̃m Bart. in
d.§.nonnunq̃.& Saly.in d.l.1.in 3. q. de se-
di.& Abb.Sicu.in d.c.dilectus. in q. pen. &
ibi Ioan.de Ana.col.5.q.3. & col. seq. vers.
dicit ēt per no.in c. cum oēs,de const. & idē
Fely.in d.c.dilectus.col.vlt. vers. 6. inquan-
tū,& oēs, &c. vbi hoc limitat tribus modis.
9 † Primo, vt habeat locū in delicto q̄d consi
stit in faciēdo secus in omittēdo,in quo non
requirit̃ consilij deliberatio, vt supra in 1.
memb.dixi. Secūdo,ꝯsistit verum in delicto
q̄d non habet tractum successiuum, sicut est
homicidium,& similia, secus si esset delictū
continuatum,vt rebellio,guerra, tolerantia
p̄sidis erga subditos opprimentes,vñ in istis
credit q̄ sine deliberatione, & pulsatione cā
panæ,& ꝯgregatione solēni, si fuerit ab vna
vniuersitate ꝑpetrata vel si fuerit vna ciuitas
passa p subditos ꝑpetrati aliquo tpe, q̄ ve-
re illud dicat̃ delictū vniuersitatis,postq to-
tus populus concurrit, s̃m Pet. de Anch. in
ꝯs. 158. incip. ex narratis in facto apparet,
10 &c.&in cle.1.post Card.ibi.4.q.de pœ.†Sa
tis .n. s̃m eum, factis ipsis declarat̃ intentio
vniuersitatis, & euidētius declarat̃ voluntas
hois factis quam verbis c.dilecti filij. de ap.
&l.repræhendenda tu magis es.C.de inst.&

subsistit. quod etiã sequitur Ioã. de An. in d. c. dil. col. 5. ver. & circa prædicta an, & qñ ecclesia &c. Et sic vr̃ fecisse cõitas Agenensis, quæ die Lunæ tertia Iulij continuando tumultũ & seditionem nocte præced. inchoatam, pulsare fecit campanas ecclesiarũ, & virgas tanq̃ vexillum anteferri faciebat ad conuentum Carmelitanum, vsque vbi se congregauit. Ad requisitionem tñ dñi Dubuscon volentis sedare tumultum, & cõicato cum eodem Dubuscon qui nihil potuit proficere, velo eleuato accessit ipsa cõitas ad domum ciuitatis cõem, & postea continuauit p mensem & vltra faciendo guietum armis, & alia peregit, prout supra narratum est, ut in sñia per dños mihi collegas lata ad longum inserta ɔtinetur. Sed p hoc dr̃ vniuersitas Agenẽsis deliquisset. Tum qa totus populus non occurrit, nec hoc fecit, qd' requirebat̃, ut volũt Doct. supra all. licet essent mille & plus de plebeis rusticis, & miserabilibus personis.

11 † Tum quia ad hoc ut maior pars possit p̃iudicare vniuersitati, sm̃ legem quod maior pars. ff. ad mun. requirit̃ q̃ illa tendãt ad utilitatem, vel saltẽ non tendant ad damnum. Sed qñ tendunt ad damnũ, & delictũ, reqrit̃ q̃ oẽs ɔcordent, alias ɔtradictio vnius faceret ne uideatur gestũ ab ipsa vniuersitate, vt tenet Guil. de Cum. in d. l. iub. quem ibi seq̃t Paul. de Cast. col. 2. & Felyn. in d. c. cũ oẽs. col. 9. vers. in eadem gl. ibi, si sint plures, de ɔst. & Alex. in d. l. quod maior pars. vbi in fi. dicit qd' illa lex non habet locũ in criminalibus. alleg. gl. in c. mil. 65. dist. Et tenet Bal. in l. metũ. §. animaduer. vbi dicit, q̃ si maior pars canonicorũ delinquit, non vñr ppea omnes delinquere l. 1. in prin. ff. de mag. ɔue. qd' no. quia vr̃ restringere dcm̃ oĩum Doct.

12 † volentium vniuersitatem delinquere si ex ɔsilij deliberatione cõmiserit delictum, sed non facit. Nam istud intellr̃ qñ maior pars delinquit sine ɔuocatione, & deliberatione p̃cedente, qa vniuersitas tunc non dr̃ delinquere, vt supra dcm̃ est, faciunt not. p Abb. in c. auditis, de elec. & c. 1. de his q̃ fi. a maio. & ideo nos pcessimus tanq̃ contra singulares, & particulares, vt supra dcm̃ est. Tertio, nisi p coniecturas, & actus sequentes derogat uoluntas populi, forte nõ puniũt, nec in exiliũ ponũt de inquẽtes, ita colligitur sm̃ Felyn. ex verbis Card. in d. c' em. 1. in 4. q. de

13 pœ. † Et p̃dicta ɔclusio pcedit, ẽt si ɔsules, & officiarij ciuitatis delictum ipm cõmiserint, vt voluit Bar. in d. §. nonnunq̃. & Io. de An. in d. c. dil. col. 6. vers. 4. principalr̃. & Cyn. in d. l. iub. teneat contrarium, sed opin. Bart. est verior, quam tenet Old. in d. ɔs. 315. & quod nullo modo dicatur vniuersitas delinquere, nisi fecerit deliberationem, vt dictum est, & hoc casu vera est conclusio, qñ delictum est cõmissum circa id qd' à sola vniuersitate fieri potuit, puta statuta illicita ɔdendo, vel collectas imponendo, & tunc sm̃ Bart. in d. §. nonnunq̃, cum priuatis hoc facere non possit, ipsa vniuersitas dr̃ vere proprie facere, in qua hoc ius residet l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. & auth. cassa, & irrita, de sacrosan. eccl. & auth. item nulla cõitas C. de epis̃c. & cler. & istud tenet Salyc. in l. 1. in 4. q. de sed. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Io. de Ana. col. 4. in fi. qui ambo post Ant. ibi alleg. tex. in d. c. grauẽ. & in c. nouerit. de sent. excõm. Idem

14 Mar. Soc. in d. c. dil. † Si vero est cõmissum circa id quod à quolibet priuato fieri põt, vt est crimen homicidij, rapinæ, vel violentiæ, aut doli, & tunc sm̃ Bart. vniuersitas pprie non dr̃ illud cõmittere, quia nõ cadit in vniuersitatem, & ad eorũ cõmixtionem, & perpetrationem vera psona exigitur, & p hoc alleg. d. l. sed si ex dolo. §. 1. de dolo. & l. 1. §. fin. ff. de acq r. poss. sed vniuersitas non est vera persona, sed ficta. l. mortuo. ff. de fideiuss. ideo ficte, & nõ vere delinqr, vt ipse pbat, & ipm seq tur Io. Barbe. in suo uiat. eo tacito. & tenuit Spec. tit. de acc. in fi. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Ioan. de Anan. col. 4. post prin. Sed Salyc. in d. l. 1. de sed. in 3. & 4. q. tenet ɔtrarium circa hoc ultimũ q̃ vniuersitas ut psona repñtata dr̃ vere facere, quia vniuersitas nihil aliud est, q̃ hoies vniuersitatis, sed hoies vniuersitatis vere fecerũt, ergo & vniuersitas vere fecit qd' hoies. Pro hoc alleg. tex. in d. l. sem p. §. in sepulcro. & in l. si fam. ff. de iurisd. om. iud. & h. d. esse verũ, qñ hoies vniuersitatis ad hoc faciendum cõuenerunt, vt vniuersi, vt dcm̃ est, alias si ut singuli ɔuenerunt sine deliberatione vniuersitatis, tunc vere dicit Bart. & istam partẽ tenuit Alb. de Gand. in tract. malef. tit. de hom. versic. qõ talis est, & sæpe de facto contingit cõe

15 seu vniuersitas &c. † Sed in modo puniendi ipsam vniuersitatem quæ delinquit in faciendo, quod puniatur criminalr̃ est altercatio non modica. Nam Cyn. in d. l. si quis in tm̃. vers.

vers. sed pone quod facit homicidiũ &c. varias refert opiniones, & finaliter ɔcludit, q teneatur criminaliter, sed alterabitur pœna pp multitudinem, fm gl. in d. §. nõnunq, qa heret magna hominum strages, & idẽ tenet Ang. in d.l. si familia, in prima fallentia, sed Inn. in d.c. dil. & in d.c grauem. de sent. exc. tenet ɔtrarium, q vniuersitas non puniat, ne innocentes, ut pupilli, furiosi, & similes personæ, q̃ non pñt delinquere, puniantur, sed pœna transmutetur in pœnã pecuniariam, nisi ex delicto aliqd puenerit ad ipsam vniuersitatẽ tũc tenet. d.l. si ex dolo. §. 1. & hoc tenẽt oẽs tex. in c. sæpe. de rest. spo. & in c. qa. 5. de iud. & Paul. de Cast. cons. 415. col. 2. vel tertio videndum est & c. vsque ad fin. q est sing. inc. quia scio q sup isto vol. antiq. Sed Bart. in d. §. nõnunq reassumit illas opin. & tandẽ
16 distinguit. † Aut delicti pœna est realis, aut personalis. Primo casu, aut non æque cadit illa pœna in singulos de vniuersitate sicut in ipsa vniuersitate. Exẽplũ, publicat res ex delicto si illa res est vniuersitatis ipsa vniuersitas puniẽ. d.l. iub. de sac. san. eccl. & in hoc ɔueniũt oẽs scribeñ. in locis supra all. & Abb. & Io. de An. in d. c. dil. de off. ord. Aut pœna ęquecadit in singulos, vt pœna certę pecunię vel quãtitatis, & tũc dicit. Aut collegium est paruũ, vt est collegiũ ancianoꝶ, vel capitulũ canonicoꝶ, vel collegium doctoꝶ. Aut magnũ, vtputa ciuitas, aut castrũ. Primo casu, q non puniat collegiũ, sed tm̃ hi q ɔsenserũt, p tex. in l. 1. in princ. ff. de mag. ɔuen. Secũdo vero casu, q puniat vniuersitas, vt d. auth. itẽ nulla cõitas. & §. 1. de pace. iur. fir. Rõ diuersitatis fm Bart. est, qa in collegio amplo, & diffuso, non ita de facili cognoscunt dissentientes a ɔsencientibus, seu delinquẽtes à nõ delinquẽtib. sicut in collegio paruo. & idem tenet Abb. sicu. & Ioã. de An. in d.c. dil. post Ant. qui ambo alleg. tex. i c. ita nos. 25. q. 2.
17 † ibi ciuitas priuatur dignitate epali pp delictum homicidij, quod ɔprie non cadit in vniuersitatẽ, sed tenet ex eo qđ mandauit, vel ratum habuit, p quo et alleg. c. vbi periculũ. §. ciuitas, de el. lib. 6. accedat similis tex. in d.c. fel. §. fin. & ibi Francus in vlt. not. Sed Saly. in d.l. 1. de sedit. dicit q est truffa, qa infantes, furiosi, mulieres, ac multi alij possent discerni, ergo nõ est bona rõ in casu certi, vt ipsemet Bart. fm Saly. c. vř fateri, dum ducit, q si pro pœna soluẽda debet collecta imponi, q non ɔsentientes non tenentur ad ɔtributionem, per d.l. 1. in princ. de mag. conuẽ. & ideo non placet sibi dicto colleg. parui,
18 vel diffusi, vt infra dicam. † item et quia tacitus inquiritur contra vniuersitatem, q ɔtra singulares psonas, quia deliciũ magnæ vniuersitatis non põt esse nisi notorium, vt dixi in vltima psuppõne supra. Sed qñ pœna est personalis, & tunc fm Bart. Aut tale est crimen qđ afficit filium pp patrem, vt crimen lesæ maiest. l. quisqs. C. ad l. Iul. ma. vel crimẽ hær. c. statuim̃, de hær. lib. 6. & cap. fel. de pœ. eod. lib. & tunc vniuersitas, vel cõitas criminaliter puniẽ, ut fcm̃ fuit de Carthagine, quę passa fu t aratrũ. l. si vsusfruct. ciuit. ff. q. mo. vsuf. amit. vbi gl. idem dicit de Troia. vnde Bart. refert se uidisse quandam sñiam diffinitiuam Imperatoris Henr. quã dedit ɔtra ciuitatẽ Brixiæ, q̃ fuerat sibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatem esse subijciẽdã aratro, quam pœnam ex misericordia relaxauit. Et et dicit Bonifacium Papã ita fecisse pp hæresim quorundã templarioꝶ, qđ totum collegiũ destruere fecit, vñ Felyn. in d.c. dil. col. pen. vers. 2. inquantũ dñt &c. alleg. tex. in c. si
19 aud. 23. q. 5. † vbi pp hæresim tota ciuitas põt comburi: & idem tenet Pet. de Anc. in c. Rom. §. vniuersitatem de sent. excõm. lib. 6. Et sic bona in cõi exñtia publicantur, & idẽ voluit Bar. in tit. q sint rebelles in verbo rebellando, col. vlt. & Abb. Sicul. in d.c. dilect. col. pen. Ioan. de An. col. 4. dicentes, q ciuitas Boñ. etiam fuit prorsus destructa, & passa aratrum ex sñia Imperatoris, sed post ex indulgentia fuit reædificata, vt legitur in legenda S. Ambrosij, ut refert Bart. in proœ. ff. §. hæc tria. Sic et fm eos: Deus deleuit fundi tus Sodomam, & Gomorram & tres finitimas seu vicinas ciuitates, & in ibi erãt multi infantes & furiosi qui non poterãt delinque
20 re. † Ex atrocitate ergo delicti sæpe vnus punitur pro alio ɔpaẽ non aũt spũaẽ pro quo vide bonam gl. 24. q. 3. in summa: & in §. ecclesia, 1. q. 4. & sic, fm ipsos, in hmõi delictis cessant rationes Innoc. Et opin. eius vř seruari in hoc regno fm q reperi scriptum in magno consuetudinario Franc. & tit. de iuribus reg. fol. 6. vers. Item Ia ou vue ville ne obeist au Roy, elle doibt estre rasee. Et p hac opin. facit tex. in l. iud. C. de naui. lib. 11. vbi pp delictum iudicis puniuntur oẽs ciues: quem tex. inducit Bart. ibi q pp denegatam

institiá à iudice vel rectore loci, pcedunt repsaliæ ptra oés ciuitatis tex.cum gl.in c.dñs noster.23.q.2. idem Ant. corś. in singulari iudex, imò ẽm Innoc.in c.cum ex iniuncto. de noui. ope. nuncia. ciuitas potest mori, si princeps eá dánat ad aratrú, & tenet Marc. Laud.in tract.de prin.§.102. Aut crimẽ est tale q nõ affligat alius quá cõmittens, vt est homicidiú, violentia vel rapina. & ẽm Bart.
21 † cũ vniuersitas non habeat caput, sed ũctũ, decapitari non põt; sed pœna illa cõmutabit in pecuniariá, vt l.qd ergo.§.pœna grauior. ff.de h s q not.infra & l.hos accusare.§.oibus.ff.de accus.&illo casu habebit locũ opi. Innoc.de innocẽtes p nocẽtibus puniant.& ipsum Bart.sequit Abb.sic. in d. c. dilectus, col.vlt.ver.sed in modo puniẽdi. & ẽt Io. de Ana.col.4.Sed pdictá distinct.reprehẽdit Saly.in d.l.1.de seditio.dicẽs, q siue collegiũ sit vniuersale, siue particulare, magnum, & diffusum, siue paruũ, q solũ puniant q psenserũt, p d.l.r.in prin.de magistra.puen. Et illius legis fuit ratio, qa psentes qui fuerunt maior pars totius, totá vniuersitatẽ repræsentát. l. qd maior pars.ff.ad munic. Ergo p eos re-
22 præsentata vere facit, vt supradictũ est. † Cũ vniuersitas nihil aliud sit, quá hoies ipsam repræsentantes, merito lex ipsos solũ puniri voluit, & dicẽr vniuersitas punita taliter, qualiter fuit psentata. Et idẽ ẽm eum, vbi pœna est psonalis eadẽ rõne, tá in homicidio q̃ in crim.læsæ máiest. in quo ex patris delicto filij puniunt, & nõ alij de gñe suo. Ideo ciuitas non subijciet aratro sine principis pscientia, vt voluit ipsemet Bart. in extraua. q sint rebel.in verbo, rebellãdo. quasi ad fi. Et istam opi.tenuit Gand.in d.tit.de homic. vbi dicit q auctores, & participes homicidij, si appareãt, puniri debẽt, p tex.in l.qm̃.C.ad l. Iul. de vi pub. Si vero nõ appareãt, tũc pecuniariter. Sed in hæresi, bñ dicit Bar.ẽm Saly. qa singuli de collegio dñr peccare, merito puniunt. Sed si opi. Saly. esset vera, frustra qrit an vniuersitas tractatu pcedẽte, & pcilio deliberato deliquerit, si solũ singuli psentientes tenent q̃ readmodũ si sine psilij deliberatione deliqssent vt dictũ est.& ipsemet voluit in
23 d.l.1.de sedi.in 3.q. † Sed põt rñderi, q vniuersitas tunc vere delinqt, & ẽt punit in illis q reperient psensisse, & culpabiles ipsam vniuersitatẽ repræsentantes, cum p deliberationem psilij vniuersitas ipsa deliquerit. Et eius opi.est æqua, & multũ mihi placet, vt statim dicam.tñ ẽm Saly.in eo.casu si colleg ũ esset magnũ, ita q ex psentiũ pœna sequeret magna strages, tũc principalioribus punitio, pœna alioR in pecuniariá vel aliá cõmutari debet.ar.l.q cædem ff.de sica.&hoc est qd vult dicere gl.in d.l.aut facta.§.nonnunquá.& facit tex.in l.si qs aliq d.§.auctores.ff. de pen. & in d.c.dilectus.de simo.& in l. si fam. ff. si fam.fur.& c.vc pstituerẽt.l.di.ibi, sed populorum pluri moR strages tacet. detrahendũ est aliqd seueritati, &c.& Alb.de Ros.in l.à pcedẽte.C.de dila.& Mart.Laud.in d.tract.de prin.§.112.&in §.235.&no.i c.sane.de tẽp. ord.& sentit Bart.in suo tract. de Guelphis, & G bel.in 4.princ.q.ver. qd .n. si vna pars
24 erat extra ciuitatẽ.&c. † qa multitudo inducit iudicẽ ad dispensandum ptra iuris rigorẽ: cũ ob populũ multũ crimen pertranseat inultum 5.dist.iurib.& c.non potest.23.q.4. Et ẽt p p scandalum euitandum, qa scandalosum esset totum populum vnius ciuitatis interficeret, & depopulare vrbem in detrimẽtum reip. cuius interest amplam hrẽ sobolẽ, ad replendas ciuitates liberis hoibus l.1.ff. sol.matr. vñ interrogatus Homerus qd maximũ esset ornamẽtũ ciuitatis, pueri (inqt) & turres p pueros numerositatẽ significás, de quo p Soc.in pś.139.col.6.ver. vltra ostẽditur.lib.1.& dixi in §. 1.consuet. iuri. stat. psona qm̃ in lata gente, gloria principis, & diminutione populi, ptritio principis, denotat.1.q.4.c.ecclesia.§.item Dauid,& ideo dicit gl.in c.fi.9 q. vlt. q papa potest priuare omnes clericos, vel oẽs epos, quia vniuer
25 salem statum ecclesiæ turbaret. † Et licet multitudini parcatur, vt d. iurib. hoc fallit in septem casibus, ẽm Io.de Ana. & Fely. in d.c.dilectus.col.1. Primo, nisi multitudo defenderet ex quadá auctoritate delictũ suũ, vt tenet gl.in c.cõmessationes.44.dist. put fecisse vñr seditiosi Agenenses, q p plures non ẽtes ibát p portas ciuitatis facieco guyetũ, dicẽtes q nullũ cõmissariũ auctoritate curię supremæ Burdegal. deputatũ intra ciuitatẽ introire sinerẽt, Quinimo eũdẽ in quadam parua nauicula vocata in eoR vulgari gabarrot, sine aliquo remo supra Garoná ponerẽt, postea q. ei dicerẽt, venitis de Burdegale reuertimini Burdegale, & ab exclusis molẽdinoR pcaucatis, & plura verba de qbus i snia inserta sit aliqua mẽtio, rõne c° pcessimus

magis

magis rigorose, qa ex quo qs pseuerat in malitia, grauius puniendus est q̄ alius 11. q. 3. c. ptpue. & 2. q. 4. c. quãto. & dixi in §. 22. de iurisd. om. iud. Secũdo, nisi esset delictũ maximum, vt voluit Archid. in denique. 4. dist. facit secũda q. 1. multi. Tertio, nisi esset multitudo religiosoꝝ. vt tenet Host. in c. ea quę, de statu mona. Quarto, nisi loquamur in pœ
26 na eterna gl. in d. c. deniq;. † Quinto, nisi esset delictũ nõ cõm issũ sed cõmittẽdũ, vt voluit Bart. in d. §. nõnunquã, Sexto, nisi cessaret scãdalũ, qa illo cessante põt puniri, gl. in c. latores. de cler. exc. min. Septimo, nisi in multitudine essent aliq principaliores, qa il li poterũt puniri, fm gl. in d. c. latores. vt supra px. dixi. Et istas limitationes ponit Dñi post Archiin d. c. deniq;. & d. c. vt pstitueret l. dist. & oẽs isti casus fallen. reincidũt cum di. Bart. Et quãuis opi. Bar. sit cõis, tñ mihi magis placet opi. Saly. q̄ solũ psentientes teneãtur non alij, nec tota ciuitas q non delique rũt, q forte erunt maior pars totius qa in ipsis pgregationibus psilij populoꝝ, nõ sunt sensu carentes vt mulieres, infantes, furiosi, ebetes, & hmõi similes vocari cõ sueuerunt, fm Ang. in cons. 63. in fi. & in d. §. animaduertendum. & dixi. in §. 10. in gl. 1. ante fi. de consue. iur. stat. perso. licet tales personæ sequant alios, q tñ ignorant quo pacto, & animo, aut iure res agatur, & fiat l. 1. C. de fal. mone. l. diuus. ff. de off. præsi. & l. oẽs. C. de pœniq a peccatum vnius alios pruocat ad peccandum secunda q. 7. Paulus, in 1. & c. magnæ. §. 1. de voto ergo iniquum est fit q tales psonæ, quæ non psenserunt pp delictum alioꝝ punirent hoc voluit Barth. Brix. in c. eps qui mancip. 12. q. 2. dum dicit,
27 † q illa vniuersitas poterit criminaliter puniri, in qua nõ sunt infantes, & similes psonæ. Et in pœnis mitior pœna est amplectẽda l. pses. ff. de poen. & in regula, in pœnis de re. iu. & q ibi dixi post Dyn. & supra in 6. psuppositione. Et pfecto Cyn. Inn. & eoꝝ sequaces vãr habuisse bonã, & æquam rõnem, & ipsos sequit Alb. de Ros. in d. l. aliud. §. refer tur q alleg. Gãd. in d. tit. de hom. alias seque ret q appellatione psonæ in odiosis cõprehenderet vniuersitas qđ not. vt voluit Ioan. And. in c. cũ i illis, circa fi. de pb. li. 6. Secus in fauorabilibus, vt ibi p tũ, & Card. Alex. i d. §. contenticulas. in 1. no. de pa. tenen. vbi vide. & istã opi. tenet Paul. de Cast. in d. psi.

105. & Ang. in l. q cedẽ. ff. de sic. q alleg. Inn. in d. c. graue. & sentit Alb. in 2. parte statu. q. 71. & q. 77. facit ecc. 26. vbi dr. A tribus timuit cor meum, & in quarto, facies mea me tuit. Delatus ciuitatis, & collectionẽ populi &c. & in istã parte inclinat Bonif. de vitali. in d. tract. & tit. de seditio. in fi. & in tit. ad l. Iul. maiest. Si vero p modũ particulariũ, & tanquã singulares fiat seditio, & tũc pœna sequit suos auctores l. sancimus. C. de pen. & in c.
28 qsiuit. de his q̃ fi. à pla. † Quia aut cũ seditione occurrit, & cõmissum est aliud delictum aut nõ. Si nõ occidit aliud delictũ, aut est facta in ciuitate Romana, & tũc tales cõmittũt crim. læs. maiest. in qua specie sunt hi q fecerũt hoies armari cũ telis, & lapidibus, pueneruut ve vt hoies ad seditionẽ puocent aduersus rempublicam, aut quo qs magistratus q Imperium hẽt, occidat, & alijs casibus not. in l. 1. 2. & 3. cũ seq. ff. ad l. Iul. maiest. & p Ioan. Fab. Ang. Are. & Io. de Pla. in §. 1. inst. de pub. iud. & hoc tenet Car. Alex. in d. c. seditionarios. 46. dist. in alijs vero ciuitatibus, q turbæ, seditionis vel faciendæ psiliũ interũt, & gentẽ cũ armis pgregauerunt, vim publicam cõmittunt l. 1. & 3. in prin. & l. q dolo. ver. hac l. tenet. ff. ad leg. Iul. de vi publ. & l. fi. C. eo. & ista fuit opi. Bar. & vera in d. l. 1. ad l. Iul. maiest. vt supra dixi in 6. psuppos. Quorum pœna est mortis. l. 1. C. de seditio. saltẽ deportatio cũ publicatione bon. omn. inst. de publ. iud. §. itẽ lex Iul. de vi. & ibi Ang. & Doct. supra alleg. & l. 1. & 2. C. de vi publ. Et tenet Bonif. de vitali. in tract. de malef. t. de coll. istic ver. vñ notandũ est & ti. ad l. Iul. de
29 vi publ. † Et si in tali turba, & seditione ędes alienas, aut villas expilauerint, effregerint, expugnauerint cũ armis, tũc capite puniunt l. si q ędes alienas. ff. de vi publ. & Alex. in psil. 111. col. 4. vers. nec pdictis obstat. vol. 1. qđ fecerunt Agenenses, accipiẽdo p vim ex archiuis statuta, & alia ciuitatis documẽta, illaque ad eoꝝ domũ importantes. & idẽ Guido papæ in decisi. 422. vbi tenet qđ qui extrahunt aliquem p vim cũ armis de domo sua (i qua debebat esse tutus.) l. 1. C. de pto. lib. 12. & l. pleriq;. cum l. seq. ff. de in ius voc. & l. nemo de domo sua. ff. de reg. iur. & pstituerint prisonariũ qđ cõmittũt tria delicta. Primo, iniuriã p dicta Iura. Secũdo, crimẽ capitale tripliciti modo, vt ibi p eũ. Tertio, vim
30 publicam p iura supra alleg. † tñ in hoc ca

 su

su ſm ipſum hodie non publicant bona, ſed deferunt aſcendẽtibus,& deſcendẽtibus, niſi in crim. læſæ maieſt. auth. bona damnatoꝝ, C. de bo.dam.ex quo pdit vitã,aut ciuitatẽ, vel ſtatũ,nõ pdit bona, vt tenet ibi Bald.& Ang.ſed ſub correctione,d.auth. bon. dam. nõ corrigit iura antiqua in illis caſibus i q-bus imponũt pœnã ad emptionis bonoꝝ,ex preſſe,& p ſe,& non in pœnam alterius pęnę, vt tenet Pet.de Bella pertica,quẽ ſequit Cy. in d.auth.bona,& Bart.i l. 1.ff.de bon.dã.vbi iſtã dicit eſſe cõem.ſed pena legis Iulię de vi publ.eſt deportatio,d.l.q dolo,§.fi. cum ſua gl.& d.§.itẽ l.Iul. ſed deportatio nihil aliud eſt quam omn.bon.publicatio,l.1.§.fi.ff. de fal.&in §.Item l.Corn.in verbo,deportatio, inſt.de publ. iud. Tum ẽt non hẽt locum d. auth.bona damnatoꝝ, qñ expreſſe p ſniam bona publicant,& fiſco applicantur.vt tenet Ang. Are.in tract.malef.in gl. & eius bona

31 publicamus, in prin. † alias ſm eũ bona rẽr non intelliguntur confiſcata quamuis quis ſit damnatus ad mortem nãlem ciuilem.Idẽ tenet Alb.de Gand.in tit.de bon malefac.in 1. q. ideo iudex debet eſſe cautus, q in ſnia ꝯficet, & publicet bona deportati, pp opi. euitandas,prout fecimus in ſnia per nos cõtra ſeditioſos Agenenſes lata, vt infra p tenorem eius apparebit, & ſic ſe habet ſtylus curiaꝝ Franciæ,tñ in aliquibus ciuitatibus, & locis ſunt ꝯſuetudines,& ſtatuta circa publicationẽ bonoꝝ,vt apud Bituriges , apud quos bona delinquentium p quocunq; crimine,ẽt læſæ maieſt. vel hæreſis,non ꝯfiſcantur,ſed remanent eoꝝ parẽtibus,vt dixi ple

32 ne in §.10.& 12.de iuriſ.omn.iud.† Et not. q ꝯtra tales ſeditioſos derobatores hẽt locũ diſpoſitio l.ſi qñ C.vnde vi.& c. fin. qđ met. cau vt tenet Io.de Imo in ꝯſ. 2. & ẽt ad oia reſarciendum damna tenentur, ſm Bald. in c.1.§.iniuria. quem ibi ſequit Car. Alex. in fi de pace iura. fir Si vero ſine armis,tũc nõ pdunt oia bona,ſed tertiam partem,vt d. §. item l. Iul de vi. Et ſi forte banniant ad tps, debent ipſis reſeruari, & reuerſis reſtitui bona dimiſſa,ſm Odof & Alb.de Roſ in d. authen.bona damnatoꝝ refert,& ſequit Mart. de Laud in tract.de crim.læſæ maieſt. §. 50. vel ẽt ſi homicidum commiſſum fuerint in ſeditione, quod pariter teneant de homicidio,vt tenet gl.in l.qm multa facinora C. de vi pub.& p hoc tex in d.l.q dolo,ver.hac, lege tenent, & q ꝯuocatis hõibus vim fecerint quo qs verberet,& pulſet,& ſi neque homo occiſus ſit,&c. & legit in paſſione dominica,Marc.13.& Luc.23.de Barraba q cũ ſeditioſis erat vinctus pp ſeditionem quandam factam in ciuitate, & homicidium, &c. & ita iudicatum fuit p Carolum V. ꝯtra primũ Marcũ ſeditioſum , q à tergo occiderat Io. Bailletum eiuſdẽ Caroli theſaurariũ in ciuitate Pariſienſi,vt ſupra in exẽplis oſten-

33 ſum eſt,† q a violentia pambula non ꝯfunditur pp delictum ſecutum,ad cuius factũ tendebat lege ſi ꝯſidis , & ibi ita tenet Ang. C. de vi.pub. Et ideo circa iſtũ art.ꝯcludit q ſi ꝯtra Principem Ro.aut vrbem Romanã vel regem Franciæ cõmittat , qđ teneant crim. læſæ maieſt,vt dictum eſt ſupra in 6. ꝓſuppoſitione , & ſupra pbatum eſt in exemplis in prima ꝓſuppoſitione poſitis , tpe regis Philippi Pulchri,tunc in ciuitate Pariſien. apud templarios exiſtentis , Si vero ſimplex ſeditio fiat ꝯtra remp. aliaꝝ ciuitatum aut dñorum,& tunc ſm Bar.in l.capitalium.§.ſolẽt qdam qui ſe vulgo iuuenes appellant. ver. nonnunquam.ff.de pœ. aut fit p laſciuiã,& inſolentiam populi,aut ex dolo, & pposito ac malitia l.reſpiciendũ.§.delinquunt.ff. de

34 pęnis. †Si ex pposito,dolo,& machinata ꝯſpiratione ; vt quia ſm Bart. acclamauerit fortiter,q moriant ꝯſules,q regunt, vel incitauerit,& ꝯgregauerunt populũ p campanaꝝ pulſationem,& vexilli delationẽ;vt ſupradictum eſt in prin. huius quæſt. in 6. ꝓſuppoſ.& tunc debet tales auctores ſeditionis p qualitate dignitatis puniri. iuxta formã tex,in l.ſi qs aliqd.§.auctores.ff.de pœ. q a aut furcha tollunt,aut beſtijs ſubijciunt, aut in inſulã deportant,& hoc vĩ velle ẽt tex. in d.§.ſolent. ibi,q ſi nihil amplius admiſerint,&c.& in l.1.& 2.cũ ſua gl.de ſedi.vbi gl. dicit qđ volebant deponere pſarem,& alium facere.& idem tenet Bart. in d. ſuo tract. de Guelph. in 3. q. princ. qñ ſm eum poſſunt hẽre recurſum ad ſuperiorem , hoc facere nõ debent,ẽt ad vtilitatem reip.ideo debent puniri dictis pœnis.& tenet Bald.in d.l. fallaciter.§.fi.de aboli.& in l.denũciamus.ff.de his q ad ecc.ꝯfug.& tenet Ang.in d.l.1.ad l.Iul. maieſt.& in d.l.2.de ſedi.vbi dicit qđ requirit qđ ſtudioſi rumorem ꝯcitauerint, & ad hoc

35 tumultus, † quia in delictis verbum ſtudioſe,ſignificat malum aium i. doloſum, ſed in

actibus

actibus bonis significat actũ meritoriũ, ſm Bal.in l.1.§.huius ſtudij,col.1.ff.de iuſt.& iure.vbi adducit ad.q.de ſtatuto puniẽte aliqd ſtudioſe factũ.& ide not.col.2.verſ. itẽ ſi ſtatutũ eſt factũ ↄtra turbantes.& qđ ſic debeãt puniri,tenet Bart.in l.ſi in rixa.ff.ad l.Iul.de ſic.& Io.de Pla.in §.1.in fi inſt de pub. iud. & Io.And.Ant.de But.Abb.ſicu.& Fely.i d. c.ſi.de teſtib.cog.& Alex.in d.ↄſ.131.col.4. ver.nec pdictis obſtat,vol.1.& Car.Alex.in d.c.ſeditionarios vbicũq;.n. inualuit ſeditio cruẽta, & prupta factio,debẽt tũc tales ſeditioſi mori.l.ſi qs filio exhæredato §. hi aũt oẽs,ibi ſeditio prupta factioq. cruẽta,&c.ff. de iniuſt.rup.teſta.Et exẽplificãt ibi Bald. & Imo. pruptam factionẽ,& ſeditionẽ cruẽtã, qñ ſeditioſi interficiũt magiſtratũ, aut patricium ciuitatis,vel ↄſulem, vel aliquẽ de maioribus,idem tenet Hier. de törtis in d. ſuo ↄſ.col.9.verſ. ſed ipſa occiſio fuit facta, &c.
36 †Nam grauius eſt offendere pſonã publicã quam priuatã: ideo grauior pœna eſt imponenda,ſm Alex.in d.l.ſi familia,p illũ text. de iuriſd omn.iud.allego bo tex.in l.aut facta §.in magiſtratum vel in priuatum. ff. de pęn.& in l.prꝰ.§.fi.ff.de iniur.q a iudices,& magiſtratus dñr hre maieſtatem, vt voluit Io.Fab,in pœmio inſt.in prin & Aeg. Bell. in d.ↄſil.15.non dico qđ habeat locũ crim. læſæ maieſt. vt dixi ſupra in 6.præſuppoſ. licet Cy.in l.ſi non ↄuitij.in 4.q.C.de iniur. videatur ſentire cum Pet.de Bella pertica.ibi ꝙ omnis iniuria illata officiali regis actu gerenti officium, intelligitr facta regi. & idem Luc.de pen.in l.1.col.5.i prin. C.de coarta, & prin.lib.12.& Steph.Buynardus.in d.l q ſ- qs,in 2.no.ante fi.ver.p quos tex. qñ in ↄtẽptũ regis dicũt ſe nõ curari de Rege,nulla quoq; allegata cauſa, ſecus ſi cũ cauſa in ↄtemptum pſidis vel odiũ partis aduerſæ, vel indebite ſe grauatũ ex priuilegio ptendit.& ibi exẽplificat de Normanis,&de Burgũdis.
37 †Vnũ circa hoc not. ꝙ delictum cõmiſſum in ↄſpectu iudicis adhuc ſedẽtis ,p tribunali, nõ exigit aliã ,pbõnem; qa de eo ↄſtat,vt iu dici.ita not,gl.in c.Deus omnipotẽs. §. qñ aũt crimẽ,in verbo,ſedẽtis.2.q.1.quã reputauit ſing.Alb.de Roſ.in l.illicitãs. §. veritas,ff.de off.pſid.& Ant.Corſeti in ſingulari delictũ.Et ſic vr ꝙ poſſit cognoſcere, & eſſe iudex de quo in clẽ.1.de pęn.& plene dixi in §.21.de iuriſd.omn.iud.Expedit.n. reip. tales ſeditionũ ↄcitatores,& duces factionũ occidere l.ↄſtit.ff.de appell.& l.3.§.q auctor ſeditionis,ff.de ſicarꝰ vt multis erallant b. opus ſit exẽplo mortis acerbiſſime l.aut facta §.fi.&l.capitalium.§.famoſos.ff.de pęnis,& l. 1.C.ad l.Iul repet. Et idẽ ſm legẽ lõgobar-
38 dã † vt q auctores in capite fuerint, capite puniant,& ceteri q in ſeditionẽ cucurrerit, in emendã ↄdemnet.l.ſi ,p quacunq; cã,& l. pęn.de aggreſ.in vico facta,& i l.1 de ſeditione ↄtrã iudicẽ vel ciuitatẽ leuata. Auctores eñ magis ſunt puniẽdi,vt ,pbat p id qđ dicit Dominica veritas Põtio Pilato Ioã. 18. Propterea q me tradidit tibi maius peccatũ hẽt,bonus tex.in d.c. latores. ibi,eos quos magis cãm dlicti eſſe ↄſtiterit, &c. Et idẽ ſm Io.Fabr.in d.l. 1. & 2. de ſedit. qñ plebs de facto, & p potentiã ſe defendit ſecus ſi de iure ſe opponere.Et non ſolũ ſi ſe defendat de facto,ſed ẽt ſi tẽtauerit ſe defendere, pp verbũ ibi poſitũ tẽtauerit,&in d.l.denũciamus, &tenet Ang.in l.eadẽ cauſa.ff.de vi publ.qđ tenens hoies armatos in domo,vel q ineũt ↄſilium cauſa ſeditionis,licet ad nullũ alium actum puenerint,teneni eadẽ lege,&rõ red
39 di põt.† qa p ſola ,pparamenta dr̃ res quaſi peracta l.ſi partem .ff. quemadmodũ ſeruit. amit.cũ nota.in l.is q cũ telo.C.de ſic.& idẽ tenet Ang.in d.auth.de mandatis principũ. §.fi.p illum tex. ibi,q populũ in turbas ſolicitare tentant,& cæt.vbi dicit nota ↄtra tẽtãtes pacificum ſtatum ciuitatis Pariſij, vt puniantur.Et voluit Bald.in ↄſil.24.vol. 3. vbi ponit qd ſit attẽtare,tractare,,pcedere,& ↄſumare.Quia attentare idẽ eſt qđ ad aliquẽ actum ,pcedere l.ſi qs non dicam rapere. & ibi per oẽs.C.de epiſc.& cler.& in auth.habita,ne filius ,p patre,& cap. quamuis de officio ordina. lib. 6. Tractare eſt colloquium hre,qualiter qd geri queat c.cũ olim.de arbitris.c.dudũ de rebus ecc.nõ alienãdis.li.6.
40 l.pomp.cũ ſua gl ff.de negocijs geſtis.†Procedere eſt ,pſeq inchoata,&maliuolũ actum animi, & ,ppoſitũ conari ,pducere ad fiñ ẽ l. poſſeſſio ff.de vſucapio.Cõſummare delictũ eſt id facere qđ ceſſet eſſe delictũ, vñ aliqui dicunt delictum eſſe ↄſummatum qñ lex punit conſilium principaliter nõ acceſſorie l.1. §.pſuadere ff.de ſeruo corrupto. Et qdam non ↄſumata in opere ſunt ↄſummata in crimine qa factioſam voluntatẽ notãt,&multo fortius factioſam factionẽ l.qſitum.ff.q & à

quibus.& tales ordientes ſm eum lex cenſet
eſſe reos,qa poſt factum non hñt iudicem
punitorem.debet.n.factum hře vltorem.d.l.
quiſq́s.ad l.Iul.maieſt.& §. p ɔtrarium.inſt.
de hær.q́ abinteſt.deferunt.ſed pp ſolum co
natū ſine aliquo actu ex ꝓpoſito celebrato,
vř durum qđ debeant ſuſpendi,vt in ſequen
ti membro dicam: qa ſm Bal.in l.non ideo
41 minus.in 6.q. C. de accuſ. † ſolus tractatus
ſola ordinatio non punit,ēt in atrocisſimis,
niſi ſit ꝓceſſum ad aliquem actum ordinatū
de pñti ad ipſum factum: qa vbi lex punit
affectum ac ſi delictū eſſet ɔſumatum, iudex
pōt ex ptāte ſibi à lege ɔceſſa mitigare pœ-
nam,ſed non tenet,ita dicebat Bal.in voce,
prout refert Sal.in d.l.is q cum telo. p text.
ſingula.&optimum in l aut facta.§.euentus.
ff.de pœn.qđ eſt cordi tenendum,ſm Sal. &
etiam Fel.in tract.de conat.in fi. ver. vltimo
ſcias,quem poſuit poſt tit. de appell. ideo di
cit Spec.in tit.de accuſ.§.1.verſic. Quid ſi in
primo actū fuerit,&c. eſſe oibus legibus vo-
lentibus conatum puniri derogatum p con
trariam ɔſuetu.q́ verba multum cōmendant
Ang.& Paul.de Caſt.in d.l.1.§.fi: qđ quiſq;
iuris.& Fel.in d.tract.col.3.verſ.&ideo dicit
Bart,&c.qđ intelligunt verum Ang.& Paul.
42 † præterquam in crim.læſæ maieſt.& crimi-
ne oppugnantæ patriæ in q́bus non ſeparat
euētus,ſed ſufficit ſimplex conatus, qa ſero
pararet vindicta crimine ɔſummato, vt ſi q́s
faceret tractatū ɔtra ſtatum ciuitatis,&ipſos
ſeq́tur Alex.ibi.& Iaſ. & Mart. Laud. in d.
tract.de crim.læſæ maieſt.§ 19.&iſta eſt cōis
in iſtis duobus caſibus,&in ſimonia & in vo-
lente intoxicare aliquē veneno, de quo per
Felyn.in d.tract.ver.5.fallit.cum verſi.ſeq.&
intelligo qñ conati ſunt prodere &expugna
re patriam vel ciuitatem,& ad aliquē ꝓceſſe
runt actū,vt tenet Bal.vt d.conſil.24. & Bo-
niſ.de vitali.in d.tract.de crimin.tit.de ſedit.
verſic.vt dixi perueniendo ad actum &c. ſed
in alijs delictis non punitur conatus de con
ſuet.nec l.is qui cū telo,habet locū in patria
ɔſuetudinaria,vt not. Aufrer. in ſtilo parla-
mēti.in 4.parte.§.136.licet Bar.in l.1.§.Di
uus.ff.de ſicar.reprobet illud Specul.dcm,vt
43 ibi vide. †Quia lex dicit non punitur turba
ſed factū in turba.l.ptor.ff.vi bonoꝝ rapto-
rum & d.l.metū poſt prin.quod metus cau.
& volunt Bald.in d.conſil.130.vol.1.Præter-
ea Alb.de Roſ.iudicio ſuo in verbo ſeditio,

dicit quod facere ſeditionē eſt graue pctm,
vnde Apoſtolus numerat ſeditiones inter a-
lia peccata ad Gal.5.ēt Iuriſc. in d.l.ɔſtit. de
app.& in alijs iuribus ſupra alleg.& eſt ſpe-
ciale pctm,qa habet ſpāle bonum(cui oppo
nitur).ſ.vnitatem,& pacem multitudinis.Et
rō eſt ſm B.Th.2.2.q.40 artic 2.&ēt diuus
Ant.in ſua ſumma.in 2.parte tit.4.c.8.&An
gel.de Claua. in ſua sūma in verſ.ſedit.in 1
q.& 2.quia ſeditio opponitur vnitati multi-
tudinis populi ciuitatis vel regni. Et dicit
Aug.21.de ciuit.Dei,quod populū determi
nant ſapiētes,non oēm cetum multitudinis,
ſed cetum iuris ɔſenſu,& vtilitatis cōione ſo
ciatum,vnde manifeſtū eſt vnitatem cui op-
ponit ſeditio eſſe vnitatem iuris,& cōis vtili
44 tatis; †Ex quo patet qđ opponit Iuſtitiæ, &
bono cōi,ideo ex gñe ſuo eſt mortale,& tan
to grauius quātum bonū cōe qđ impugnat
p ſeditionem eſt maius quam bonum priua
tum qđ impugnat p rixam.Et delictū hmōi
ſm ipſos primo quidem,& principalř perti-
net ad eos qui ſeditionem ꝓcurarunt q pra
uiſſime peccant ſicut filius Boeri q clamans
coram oi populo Iſrael. non eſt tibi pars in
David,&c. fecit ſeditionem,faciēs tribus Iſ-
rael recedere à regimine David,ſed Ioab ꝓ-
cedens ɔtra eum fecit eum decapitare,vt ha-
betur 2.Rex.20.Secundo pertinet ad illos q ſe
quunt eos ꝓturbantes bonum cōe, ſicut illa
multitudo q́ ſecuta ab Abſalonı in ɔiuratio
ne ɔtra patrem ſuum David, & ſuos adhærē
tes, & ſequaces, ſed puniti ſunt qñ ex peſte
mortui ſunt 70.millia viroꝝ.2.Reg.22.non
eñi ſolum pp peccatum David ſed pp ɔiura
tionē populi occiſi ſunt ſm Tho. Et David
tñ luxit Abſalonem tribus,diebus,& tribus
noctibus,vt not.Cyn.in l.1.pp inſidias.C.qui
accuſ.nō poſ.& Tho.Terracij.in cautel. 25.
45 ante fin.† Item legit Chore filijs Eſau,filijs
Cahat,filijs Dathau,atque Abiron, de filijs
Eliab,Hon quoque filio Pheleph. & de filijs
Ruben q ſurrexerūt ɔtra Moyſen,& Aaron
dicentes quare ſe eleuabant ſupra populum
Dñi,&c.Et iratus Moyſes valde ait ad dñm.
ne reſpicias ſacrificia eoꝝ, &c.loquēsq́. dñs
ad Moyſen, & Aaron, ſeparamini de medio
ɔgregationis huius,vt eos repente diſperdā,
& ſeparatis Chore,& Datam, & Abiron cū
vxoribus,& liberis ac bonis,ɔfeſtim dirupta
eſt terra ſub pedibus eoꝝ,& aperiens os ſuū
deuorauit illos,deſcenderuntq́. viui in infer
num,

nũm,& perierunt de medio multitudinis,vt habet numeri.16.&ibi sequit,cunq; oriret seditio,& tumultus increfceret,Moyses,& Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis, qđ postq̃ ingressi sunt operuit nubes, & apparuit gloria dñi,dixiq.ad Moysen.Recedite de medio huius multitudinis ẽt nunc delebo
46 eos.† Cunq; iacerent in terra dicit Moyses ad Aaron.Tolle thuribulum, & hausto igne de altari mitte incensum desuper pgens cito ad populũ,vt roges ꝓ eis.iam.n.egressa est ira a dño,&plaga deseuit.qđ cũ fecisset Aaron,& cum cucurrisset ad mediam multitudinem quã vastabat incẽdium, obtulit thymiana,& stans inter mortuos,&viuẽtes ꝓ populo depreeatus est,& plaga cessauit,fuerũt aũt q percussi sunt 14.milia hoium septigenti, absq; his q perierãt in seditione Chore. illi vero q bonum cõe defendunt eis resistentes non sunt dicendi seditiosi. sicut nec illi q defendunt se cũ inuadunt ab alijs,dicẽdi sunt, vt ꝑtingit dño du Buscon,vt supra dictũ est, sic factum fuisse legit in actibus Apostoloꝝ ꝑ quendam noie Iasonem qui Thessalonicã ꝓ dino Paulo Apostolo seditionẽ cõmouentibus turbis semetipsum dederit,vt Apostolo dicendi faceret libertatẽ,vt refert D.Hier. in epist.82.scribens sup epistolam ad Rom. q incipit.Paulus seruus Iesu Xpi.lib.1.&dixi
47 supra in tertia ꝑsuppositione,† imò licitũ est eisdem toto conatu resistere ẽt eos occidẽdo vt singlr voluit Hiero.de tortis in d.suo cõs. Si vero ꝑ lasciuiã,tunc debet ꝓcedi fm Bar. eo ordine,& forma per illũ.§.solent tradita, qa aut non est peruentũ ad actũ,sed solũ est; statũ,& remãsum in terminis insolẽtiæ,& acclamationis,vt qa fm Bart. in d.§.solent.ac clamauerũt vt turbarent populares dũ falso clamãt foras vel ad arma,&gl.ibi exẽplificat in Bergollo Pisano,& nõ de Ioseph decurione Bono.credo q̃ voluit dicere de Ioseph ab arimathia nobili decurione q non acclamabat sicut ceteri Iudæi quod Xps crucifigeret qñ ipse discipulus Iesu erat,occultus aũt pp metũ Iudæoꝝ, & debet esse loco Bon.bon, & iustus,vt Luc.23.in fin.ꝑ hoc bonus tex. in l.3.§.si intra vociferationẽ aut leuẽ q̃relã seditio mota est,&c.ff.de re mil.vel fm gl.in
48 d.l.2.C.de sedi.† volebant esse consules pp suam nobilitatẽ,&nõ ꝓcesserunt vltra,tales debẽt de rigore fustigari ꝑ text. in d.§.solẽt. &carcere debent effectu postulatoꝝ d.l.2.de sedit.& illã gl.multũ cõmendat ibi Ang. in fin.ꝯtra facientes rumorẽ in palatio,vt ad officia assumant.Et est in Tuscia multũ in vsu, vt ipse dicit. qa cõtentiosis verbis nõ est strependũ c.in loco benedictionis 5.q.4. ibi nullus debet, aut indiscretis vocibus ꝑstrepere, aut quibus libet tumultibus ꝑturbare nullis ẽt fabulis vanis vel risibus agi. Et (qđ est deterius) obstinatis disceptationib.tumultuosas voces effundere. Et ne vndiq; cachinis,& vocibus aer resonet,& audientiã aures ꝑstrepitu terreanẽ,vt dicit Hier.in epist.14.c.7.li. 3. Sed cũ oĩ modestia stantes vno loquẽte ceteri sileant. Nec alter alterũ ex auiditate loquendi interrumpat.&ꝑbeat impedimẽta loquenti.Secus si acclamatio ꝑ populum fieret pp letitiã dicendo , viuat talis,tunc non debent in aliquo puniri. Gl.o. & Doct.insuper Lud.Bolog.in secundis interpre.in l.1.C de qõ.lib.12.vbi Laud.alle.bo.text.in l.iustissimos. ibi publicis acclamationib. collaudãdi damus oibus ꝑtãtem, vt honoris eius aucto
49 res ꝓferamus.C.de off.rect.prouin. † sed si fiat ẽm eum pp seditionem, tunc debent puniri quemadmodũ Agenenses fecerunt q ꝑ vias,& vicos ciuitatis acclamabãt,viuat Rex & cõitas faciendo deferri ensem,&virgas ante eos ꝯgregando populum, & dicendo, vbi sunt isti fures ꝯsules,& alia plura, vt supradictũ est,& sic ẽt fecit qdam plebanus de ꝓuincia Romandiolæ,vt refert Bal in d.cons. 24. vol.4. q clamauit postq̃ ingressus fuit portã ciuitatis quam ꝓdere intendebat viuat viuat nobilis antedictus,vt ibi vide. & nõ solũ pp talem vociferationem seditiosam qs tenet , sed ẽt ꝑfecto qñ qs ꝯcitauit alios ad vociferationẽ, vel q submisit vt vociferaret l.apud Labeonẽ §.fecisse ꝯuicium.ff.de iniu.faciunt q dixi cons.1.inc.si qs aio iniuriandi, posito in fin.lib.ꝯsue. Biturig.vbi posui de scholare vociferante ꝯtra doctorem legẽtem,& ẽt qđ dicit Bal. in d.tract. schismatis de Romanis acclamantibus tꝑe electionis Papæ Vrbani ante ꝯclaue cardinaliũ Romanolo volemo Italiano lo volemo,vt dixi in addi. ad man-
50 dag.in tract.de elect.c.52.† Et intellige q̃ fustigari debent si sint viles ꝑsonæ:qa nobiles & honestæ personæ nõ patiunẽ illas viles pœnas.vt tenet Bart.in §.serui cesi,qui.§.dependet ex d.§.solent, & Cæp. in cons.40. col.3. vers.quantũ ad mortem,& c.dixi in tract.de custo. claui. fol.6. col. 3. sed debent alias in emendam

emendam ꝯdemnari ſm facultates eoꝝ, qa
cauſa, & perſonæ ꝯſiderari debent l.vna.C.ſi
qs Imper.maled.vt dixi ſupra in 4 pſuppoſi
tione. & illo modo debet ꝓcedi ad punitionẽ
talium ſeditioſoꝝ, niſi ad ꝓditionem ciuitatis
vel patriæ, aut dñij ipſius ꝑ aliquem actũ pro
ceſſiſſent, vt ſupradictũ eſt, alias oporteret
deſtruere tex.in d.§.Solent.gl.& Doct. hic
allc.& mens, & intellectus Ang.& ſequac.eſt
iſte.& ꝓ hac ꝯcluſione facit qđ nota.Paul.de
51 Caſtr.in l.1.C.vbi ſena.vel clari † ꝙ qñ no-
ctis tpe qđ potius ex laſciuia quã dolo pſu-
mit aliqs ꝓiecit lapidẽ, & percuſſit vnum q
mortuus eſt, ipſe ꝯſuluit qđ debet mitius pu
niri.ſ.pecuniariter, vel forte ſibi dare bannũ
ꝓ aliquo tpe.& idem Cæp.in l.1.col.8.verſ.
ex quo refert.C.de ſer.fug.dicens eſſe bene
notandum ad adiuuandum pueros, & hoies
ludentes ꝑ laſciuiam ad lapides ſicut ludunt
Veronæ ſm ipſum.& Pet.de Anch. in conſ.
283.inc.iure ſcripto, & ꝯſuetudine.& dixi in
§.24.in addi.3.de iuriſ.om.iud.vel ludunt ad
niuem vel ad poma auricẽtia: vt in Mõtepeſ
ſulano, & Auenione tpe carniſpriuij, ſicut ẽt
fit in multis alijs locis, & aliquis in eo ludo
occidat ꝑ iactũ lapidis vel niuis aut aureicen
tium pomoꝝ, ꝙ occidens non debet puniri
pœna mortis vel corporali, facit l.item ſi ob
ſtetrix §.ſed ſi ꝑ laſciuiam, cũ §.ſeq. & l.ſeq.
ff.ad l.Aquil.vbi Bal.in §.quemadmodum,
no.illum tex.ꝯtra illos q faciunt ſeditiones,
& in l.oẽ delictum §.pen.ibi, ꝑ vinum aut la
52 ſciuiam.ff.de re mil.† Quia ẽt qñ ꝑ accidẽs
tumultus inciderit qđ debeant pœna pecu-
niaria ꝯdemnari voluit Ang.in d.l.2.de ſed.
qñ non fuit mota ꝯtrouerſia in exitiũ reip.
l.ſi qs ingenuã §.in ciuilib.de c.& ibi Alex.
in addi.ꝑ quem tex.dicit ibi Bar.qđ ꝑꝑ diſ-
ſentiones ciuiles res publica læditur.& Fel.
in d.c.fin.de teſt.cogen.vbi allega.Bal.in l.1.
§.fi.ff.de iuſtitia, & iu. qđ ſi ſtatutum puniat
morte turbantẽ ſtatum ciuitatis, debet intel
ligi ſi principalr̃ hoc agit.non aũt ſi venit in
ꝯñam alterius delicti, & eſt rõ, qa debet attẽ
di qđ principalr̃ agit l.ſi qs, nec cauſam val-
de remotam ff.ſi cer pet.qđ intelligit Fel.qñ
occaſionaliter, & ꝑ cauſam valde remotã cõ
tingit turbatio ſtatus, ſecus ſi immediate, &
ex actibus ꝓximis eſt deuentum ad ꝯcitatio
nẽ, & rumorẽ populi allegãdo Bal.in d.cõſ.
ex inſultu.& idem tenet Ang.in d.l.metũ §.
aiaduertendũ: vbi dicit, ꝙ ſi populus cogat ꝑ.

ſegem, ſubditũ ad aliqd faciendum non põt
ꝯqueri de populo. & ideo ne res tranſeat in
exẽplum mali debẽt remiſſius puniri.d.l.ſi
qs aliqd.§.q abortionis, & tenet Bald. in d.
conſ.130.in fin. Et Agenẽſes ab initio bene
fecerant ſe opponendo, & ꝯtradicẽdo ne ſub
ſidiũ, & rhena ꝓ põte reficiendo imponeret.
Sed malo freti ꝯſilio ſe poſtea ꝯgregauerunt
modo, & forma qbus ſupradictum eſt, & ita
ſm iſtam ꝯclõnem fuit iudicatum ꝑ arreſtum
53 ſupremæ curiæ Pariſienſi † pro vniuerſitate
Aurelianenſi, ꝯtra quoſdã particulares ciues
eiuſdẽ ciuitatis q fuerunt in emendã ꝯdẽna-
ti, ex eo qđ clamauerant contra ſcholares à
mort à mort, vt refert do. Steph. Aufrerij in
ſtylo parlamenti in 4.parte de arreſtis.§.76.
& idem Io.Galli.in q.121.in fi. ſequendo de
verbo ad verbum ipſum Aufreriũ licet alio
ſtylo.ſ.ꝑ modum qõnum. Si vero tales accla
mantes fuerant prius admoniti, & ꝓhibiti à
iudice ne talia facerent, tunc grauius puniun
tur ꝑꝑ ꝯtemptum iudicis, vt dicit text. in iũ
cta gl.in d.§.ſolent. ibi nec ante ſint à pſide
amoniti, &c. ꝓut fuerunt Agenenſes q ꝑ iu
dicem maiorẽ fuerant ꝓhibiti, tã in iudicio
qua extra ꝑ vocem pconis igit, &c. ꝓ hoc fa
cit tex.in c.ſi qs clericoꝝ auctoritate interdi
cente.11.q.1.vbi Doc.dicũt, q ſi interdicit
auctoritas ſuperioris ẽt ad bonum eſt ꝓhibi
ta ꝯiuratio licet alias auctoritate nõ interce
dente valeat, vt ꝑ gl.ibi, & dixi ſupra in 5.p-
ſuppoſ. Si vero ſemel fuſtigati, & correcti ſe-
cũdo acclamauerint, tunc debẽt mitti in exi
lium ꝑ d.§.ſolent. Sin aũt ſepius ſeditioſe, &
turbulẽter ſe geſſerint in eadẽ temeritate, ꝓ-
poſiti pſeuerauerint, tũc capite plectẽdi ſunt
54 vt dicit tex.in d.§.ſolent.† Quia creſcente
malicia creſcere debet, & pœna. l.ſi diutino
tpe.& ibi gl.ff.de pœ.& dixi in §.22.in prin.
de iuriſ.om.iud. Et intelligo ſepius q ter ſedi
tioſe ſe habuerit ꝑ d.§.ſolent.& text.in l.ſer
uos §.ſeruos ibi viles aũt infameſq. pſonæ,
& hi q bis aut ſæpius violentiã, &c. C.de vi
publ. ꝓut fecerat dictus Clerget.q auct.triũ
fuerat ſeditionũ, videlicet duaꝝ pcedentiũ,
vt ſponte corã nobis ꝯfeſſus eſt, & huiõi vlti
mæ q̃ fuit grandis, & ꝯtinuata ſeditio duoꝝ
mẽſiũ ſpatio ex qua ſolũ debebat ſuſpẽdi, tñ
miſericorditer cũ eo, & alijs cõplicibus ſuis
ꝓcedendo fuit, & plures alij in ſnia noiati fu
ſtigari, nam ipſi Agenẽſes ſoliti ſunt ſeditio
nes facere, qñ archidiaconũ maioris eccleſiæ
intra

intra Garone fluuium violéter ab ecclesia ex
tractum submerseret, vt à fide dignis ibi tûc
55 intellexi. † Si vero seditio fiat ex mandato,
& instigatione iudicũ seu magistratuum, aut
ꝯsulum qđ cõmittentes sunt excusandi, sed
non in totum, q̃a iussu magr̃atus, & suæ ciui
tatis, villæ, vel castri voluntate id fecerunt l.
quenq̃.ff.de aqua plu.arcen.& l.non vĩ.§. q
iussu.ff.de reg.iur.& q̃ no. Dyn.in r̃la, ꝙ quis
que mandato. iudicis.& ibi dixi in addi. co.
tit.lib.6.& hoc tenet Alber. de Gand. tit.de
homi.vbi dicit hac rõne motum fuisse Impe
ratorem Federicum, ad parcendũ ambasiato
ribus Lombardiæ, q̃ missi fuerant ꝯtra eũ in
Alamania ꝑ discordia ꝯcitanda inter eũ, & fi
lium eius Henricum, q̃a iuerant ꝑcepto coꝝ
ciuium, & magr̃atuum. Sed de iure canonico.
seditiosi si sint clerici puniunt ꝑ simplici sedi
tione; q̃a ꝓmoueri ad sacros ordines ꝓhibẽ
tur d.c.seditionarios 46.dist. & iã ꝓmoueri
priuant honore quo vtebant.c.ꝯiuratoꝝ. &
c.seq.11.q.1. de quo vide qđ dictũ est supra
56 in 6.ꝓsuppositione. † Et si fiat ꝯtra ꝓprium
Epm̃, & sint incorrigibiles debent deponi, &
tradi curiæ seculari, vt tenet gl. Abb.& Doct.
in d.c.si.de testi.cog. Si vero laici excõicant,
& vna libra auri sunt ꝯdemnandi d.§.ꝯuenti
culas.& §.Eps.de pace ten. Aut seditio fit in
ecclesia, & ꝑ laicos tũc vltimo supplicio de-
bent plecti.d.l.denunciamus, & ibi Odof. &
doc.de his q̃ ad eccl.ꝯfu.& gl.in c.1.§. prohi
bemꝰ, ẽt ne diuina officia tumultuosi, quo-
cunq̃. ꝑ ecclesiã, &c. in ver. ꝑturbent. de his
q̃ fiũt pe diuinoꝝ off.vag. per eccl. in pragma.
sanc.& Alex.in d.cons.111.col.4.ver.nec ꝓdi
ctis obstat vol.1.& non immerito, quia tales
extrahentes de ecclesia ad quam ꝑꝑ deuotio
nem accesserant, aut seditionem, & tumultũ
euitandum confugerant, tenetur crimine læ
sæ maiest.ac si illud crimen cõmisissent. l. 2.
C.de his qui ad eccl.confu.vbi Odof. dicit,
ꝙ est priuilegium ecclesiarum. præcipue Gal
licorum, quia in eis cõfugientes sunt securi.
Idem tenet Luc.de Pen.in l.1.de palatijs, &
57 domib.dñi.lib.11.† Nam sicut tenent crim.
læsæ maiest.qui offendunt terrestrem .l.quis
quis.crebro alleg. multo fortius q̃ offendũt
cœlestem.l.si quenq̃.ver.cum sane.& l. si q̃s
in hoc genus sacrilegij.C.de epis.& cle.cano
nizata.2.q.1.c.in primis §. si quis in hoc ge
nus.& ibi gl.& auth.gazaros.C.de hæret. &
vnde sumpt̃ de statu.& cõsue.ꝯtra lib. §.gaza
ros.& in c.vergentis.de hær.Et tenet Steph.
Buynar.in d.l.q̃s q̃s.in 3.nota.Et non solũ q̃
ab ecclesia de facto abduxerunt.sed q̃ conati
sunt abducere, vt tenet gl.fi.ꝑ illũ tex. in d.l.
2.quã ibi sequit̃ Sal.ꝑꝑ verbũ ibi tentauerit
positũ, vt supra dixi. Et aliq̃n tales seditiosi
extractos ab ecclesia carceribus mancipãt, &
intrudũt, qđ est aliud crimen capitale.l.1. de
coarta.& pri.lib.12.imò censet esse crim.les.
maiest.l.1.C.de priu.carc.de quo ibi ꝑ Doc.
& Bart.in l.c.5.ff.de adult.& Lucas de Pen-
na in d.l.1.col.2. vers. q̃d ergo si q̃s capiat.
da coarta, qđ est not.q̃a sæpe ꝯtingit vt su-
pra visum. Sic fecisse vident Agenenses, q̃ cõ
sules, & iuratos villæ ꝑ quos ciuitas regebat.
c.fi.de ꝓc.ac ẽt alios q̃ coꝝ ligam nõ seque-
bant, vel q̃ eos de factione reprehendebant
à maiori, & Iacobitarum ecclesijs extraxe-
rũt, necnõ à domo ꝓpria, & ita carceres do-
mus cõis induxerunt. Per quos ẽt actus vñr
regem dñm coꝝ possessione ciuitatis priuas
se l.4.§.pen.ff.de vi, & vi arma.not.Bal.in re
peti.l.si aquam.C.de serui. & aqua. & Mart.
de Laud. in d.tract.de crim.læsæ maiest.§.5.
58 incip.rebellio subditoꝝ, &c. † Sed hodie est
alia pena de iure canonico, s̃m Io. Fab.in d.
l.2.de his q̃ ad eccl. ꝯfugiun. contra tales tu
multuosos extrahentes homines de ecclesia,
videlicet, ꝙ vltra excõicationem debent con
demnari in summa 30. librarum argenti, &
ad dãnoꝝ restõnem.17.q.4.q̃s q̃s c.nullus.
& c.si q̃s ꝯtumax.ea.causa.& quæstio. in c. si
quis in cons.11.q.3.de quo per gl. Archid.&
sequa.in d.c.cõstit.§.1.& 2.de verb.sign. lib.
6. Et not. ꝙ non solum viri, sed ẽt mulieres
possunt facere seditionem, & insultum vt su
pra visum est in exemplis de Perota morela
Parisiensi. Quem plerunq; & ꝓ maiori par
te ex consilio, & persuasione maritoꝝ cõmit
tunt vt in Lõbarda.de aggres.in vico facta.l.
relatum est nobis.s̃m quam illæ mulieres tõ
sæ capillis debent fustigari per ciuitatem. Et
ego vidi in ꝓuincia ꝓuinciæ mulieres cuius
dã castri q̃ ꝑsentibus maritis se irruerunt in
porcos coꝝ dñi tpalis, & illos occiderunt vt
dixi in d.l.relatum, in annotationib.nostris,
59 † q̃a mulieres possunt delinquere, & tueri
ciuitatẽ tpe guerre vt no.Luc.de Pen.in l.est
verũ.C.de incol.lib.10.& dixi in qõ.de cust.
clauiũ.Et apud Val.Max.lib.4.tit. de amore
cõiug. Legitur de Hypsicratea vxore Mithri
datis q̃ tonsis capillis equo se, & armis assue
fecit.

fecit. Et in Franciam de Ioanna puella quæ tpe Caroli VII. Francoꝝ regis purgauit Frãciam Anglis, vt dixi in §.7.de ɔſuet.feu. col.pen.& facit tex.in l.1.de vxo.mil.tñ fine licẽtia principis vxor nõ debet ire ad maritũ militem in exercitio armoꝝ exñtem l.qcunq;,& ibi Io.de Plat.Iac.Rebuf.& Luc.de Pen.C.de re mil.lib.12.& Mart.Lauden.in tract.de mil.§.11.& 40.Et cõiter dr de quadam bauci.&vetula Carcaſſa q ſola defendit ciuitatẽ Carcaſſone,& inde ciuitas illa Carcaſſona à pdicta vetula Carcaſſa nomen aſſumpſit.Et agenti p informationes comperi mus, ꝙ quædã Guiſardina de colũber vidua fecit de nocte durãte ſeditione pulſare cãpanã eccleſiæ de capella,& ideo dicebat Virg.2 Aen. Notũ quod furens qd fœmina poſſit.

60 † Et licet lex ex minus auſuras quam viros pſumat d.l.quiſq;s.ad l.Iul.maieſt. & l.optimã, C.de ɔtrahen.& cõmit.ſtip.tñ ſm gl.in l.quiſq;s.in verbo,auſuras.crim.læſæ maieſt. cõmittere pñt,& idem tenet Ang.Aret.in d. tract.maleſ.in gl.che hai tradito.vlt.col.ver. &aduertẽdum eſt,de quo ibi per Aug.Arim. & Bern.Landr.in addit.& Franc.de Aret.in 39.& facit l.ſi q̃s in tãtam.C.vnde vi.vbi gl. extẽdit illam l.pœnalẽ loquentem in viro ad mulierẽ,& Paul.de Caſt.in l.ſi q̃s id quod.ff. de iuriſd.om.iud.&Doct.in l.ſi q̃s maior.C. de trãſ.de quo ibi p Th.Parpilli.in ſua rep. col.1. Sed in pœnis eiſdẽ infligendis,vel eui tandis,ſufficit mulieribus paruus,ſeu modicus error,ſm Oldr.ɔſil.291.ante fi.

61 † Aut vero ſeditio ſit in acie,ſeu exercitu belli per ipſos milites ex ɔpoſito,& dolo, tunc capite plecti debet,l.3.§.q ſeditionem,ff.de re mil. vbi gl ponit exẽplum,primo in eo q incitauit milites in aliquẽ,& non in hoſtem. Secũdo qñ quis retraxit,ſeu remouit milites ſæuiẽtes in hoſtes ab ilo ɔpoſito. Tertio,qñ incitauit ẽt in hoſtem,ſed non ex pcepto ducis belli, vt d.l.3.§.in bello,vt fecit T.Manlius,filius T.Mãlij Torquati ɔſulis, q cõtra edictum ɔſulum pugnauit aduerſus latinos, quãuis ꝓſpere pugnaſſet, pater ad ſe vocari iuſſit Qnquidem,inqt.tu T.Manlij,neq; imperium cõſulare, neq; maieſtatem patriã veritus aduerſus edictum nrm extra ordinem hoſtẽ pugnaſti.Et quãtum in te fuit diſciplina militarẽ, qua ſtetit ad hãc diem Romana res,ſoluiſti, neq; in eã neceſſitatẽ adduxiſti, vt aut reip.mihi, aut mei meorumq; obliuiſcẽdũ ſit,nos potius nřo delicto plectemur, quã reſp.tanto ſuo damno nřa peccata luat. Triſte exemplũ,ſed in poſteꝝ ſalubre iuuẽtutis erimus.Me qdem eũ ingenita caritas liberꝝ, tũ ſpecimẽ illud virtutis deceptũ vana imagine decoris in te mouet,ſed cũ aut morte tua ſanciãda ſint ɔſulũ imperia, aut impunitate imperpetuũ abrogãda, nec te qdem ſi qd in te nři ſanguinis eſt recuſare cenſeam,qn diſciplinã militarem tua culpa ꝓlapſam pœna reſtituas, itaq; velut emerſo ab admiratione aio cum ſilẽtio defixi ſtetiſſent, repẽte poſteaq ceruice ceſa viſus eſt cruor.Tũ libero cõqueſtu coorte voces ſunt,vt neq; lamentis, neq; execrationibus parcerẽt, ſpolijſq; cõtectũ iuuenis corpus, quãtũ militarib' ſtudijs funus vllũ ɔcelebrari põt ſtructo extra vallũ rogo ɔcremaretur. Mãlia nanq; imperia nõ impſentia modo horrẽda,ſed exempli ẽt triſtis impoſteꝝ eſſent, fecit tñ atrocitas pœnæ obediẽtẽ duci militẽ. ita refert T.Liu.8.dec.

62 † nõ enim veriſimile eſt patrẽ velle mori filium l.q vno,§.qui filium,& l.milites agriꝰ §.deſertorem,ff.de re mil. p quem tex.dicit Doct.ꝙ ſi pater filium q cõmiſit aliquod delictũ,puta crimen læſæ maieſt.offerat,& exhibeat iudici,qd' filius nõ debet mori, nec eſt ita puniẽdus de quo per Cœp. in ſua prima cautela,& Bal.in l.fin.in fi.C.de vſu.rei iud. & Iaſ.in l.de quibus,col.5.ante fi.ff.de leg. & de ſeueritate,& indulgẽtia parẽtũ in liberos,vide Val. in 5. circa fi.& Cy.& Doct.in d.l.pp inſidias,q accuſ.nõ poſſ.& in illis tribus caſibus debẽt pœna capitali puniri,& tenet Mar de Laud in tract.de mil § 49.

63 Sed ſi p laſciuiam aliqbus rixãtibus, vel vociferãtibus,aut leuẽ querelam hñtibus miles fecerit ſeditionẽ. debet militiæ gradu priuari d.l 3.§. ſi intra vociferationẽ,& in §. fin. in auth de man. prin.vnde Iuſt.lib.12.grande narrat iudiciũ factum p Alex.Magnum qui dimiſſis veteranis exercitum ex minoribus ſupplet,ſed recentẽ veteranoꝝ diſceſſũ egre ferẽtes,miſſionẽ,&ipſi flagitabãt,nec annos ſed ſtipẽdia ſua numerari iubebãt,pariter in militia lectos pariter ſacro ſolui equum cenſentes.Nec iam pcibus,ſed cognitio agebãt, iubẽtes eum ſolũ cum pře ſuo Hãmone ſim re bella,vt milites ſuos faſtidiat ɔtra,ille nũc caſtigare milites nunc lenib. verbis monere ne gloriã militię ſeditionib.infuſcarẽt,at pó ſtremum cum nihil ꝓficeret verbis ad corripiendos

piendos ſeditionis auctores e tribunali in
ↄ;ōnem armatā inermis ipſe deſilijt,&inemi
ne ꝑh.bête 13. correptos manu ſua ipſe ad
ſupplicia duxit,tātā vel illis moriēdi patiētiā
metus regis vel hinc exigēdia ſupplicia ↄſtā
tiā diſciplina militaris dabat, & diuus Hier.
64 in 17.Epiſt.in 3.parte dicit,†pugillū fortitu
do clamoribus incitatē paratas ad pliū acies,
acutosq. mucrones ſermo imperatoris ac-
cēdit.& de pluribus alijs militarib. ſeditioni
bus viſum eſt ſuprà in exēplis enarratis ſm
Valeriū,& alios ſupra alle. Vnū nō omitto
in hac ſeditionū mā ſingulare, qđ qñ aliqs
expulſus de ciuitate pp ſeditionē,& ꝓditio
nē, vbicūq; arma eius ſunt depicta in ſui ho
norē,debent deſtrui,vt not.Barr.in l.co℞,p
illum tex.ſing.ff.de pœ. & vbi ad infamiā ta
lis ꝓditoris eſt depicta imago, vt qa ſuſpen
ſus pedibus,vel aliqđ aliud, ꝙ corripiēs vel
radens talem imaginem impunitur in quin
gētis aureis.l.ſi quis id quod.ff.de iuriſdict.
omn. iudic. & ibi per Doct. ita tenet Mart.
Laud.in d.tract.de crim.læſæ maieſt.§.26.

PERVTILIS TRACTATVS de percusſionibus:per dom.Odofr.

SVMMARIVM.

1 Percuſſus cum armis in rixa, ſi moriatur, an ex vulnere periſſe dicatur, & num.5.6.
Diſtingue, vt ibi.
2 Vulnus ſemper cenſetur cauſa mortis, eo quòd nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam mortis præbeat.
3 Cauſa vicina præcedens inſpicitur, quæ ſequitur in forma præſumitur.
4 Iudicantem oportet cuncta rimari, & quid debeat iudex ſeruare in caſu vulneris ibi.
7 Quid ſi durante vulnere ſuperueniat alia infirmitas, & moriatur, an ex vulnere præſumatur mortuus.
Diſtingue vt ibi.
8 Quid ſi poſt ſoiidatum vulnus, ſtimulus vulneris affligat, reſiuentibus aliis humoribus moriatur, nunquid occaſione primi vulneris præſumatur mortuus.
Diſtingue vt ibi. & num.12.
9 Quid de percuſſo cū modico lapide, vel baculo, ſi ſuperueniente ſebri moriatur, & num.13.
10 Voluntas, & propoſitum diſtinguit maleficium.
11 Pœna non debet vlterius progredi quàm delictum.
14 Delicti æſtimatio non debet ex poſt facto creſcere.
15 Inter occidentem, & occaſionem mortis præbentem, differt.
16 Damni cauſam dans, videtur damnum dediſſe.
17 Occaſum accipere debemus ferro, vel medicare, ſine magna.
18 Limitatio ad prædicta, num.15.16.17.

SVper hoc frequenter pp duplicitatem
1 ambiguum in mā emerſit. Ecce † ab ali
quo cū armis aliqs fuit in rixa ꝑcuſſus,
& moritur ꝑſumit ex vulnere perijſſe,& ſup
hoc vt veritas liqueat,dic diſtinguendū eſſe,
aut certum eſt, ꝙ mortiſere fuit ꝑcuſſus,aut
dubium,ſi eſt certū,ꝙ vulnus ſit mortale, &
tunc non eſt locus dubitationi.ff. ad l. Aql.
ait lex.§.qđ ſi mortiſere.& l.ita vulneratus.
in prin.eo.tit.ff.de verb.obl.ↄtinuus.§. cum
ita,aut eſt dubium an ſit mortale vel non.&
lex vr̄ innuere ꝙ ſi poſt huiuſmodi vulnus
deceſſit, ꝙ tunc ex eo vulnere mortuus ap-
paret.ff.ad l. Aql. l. huic ſcript. §. ſi ſeruus.
verſ.ſi manumiſſus.in fi.Nō ob. ꝙ in princi
pio illius.§.dr̄ mortiſere,qa expone vt puta
batur,non tñ erat mortale, alias eſt contra
ꝓdicta l. ita vulneratus,alias legis ꝓſumptio
2 ne occaſione vulneris mortuus ꝓſumit,† qa
ſemper vulnus cauſa mortis cenſet̄, pro eo
ꝙ nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam
mortis ꝓbeat.ff.ad l.Cor.de ſic.l.nihil inter
eſt.ff.ad l.Aql.l.q occidit.§.pe.&l.qua actio
ne.§.Celſus.&l.ita vulneratus in prin.extra
de hom.c.ꝓsbyte℞,& cap. de cetero,& c.au
dientiam. Ad hoc eſt valde bonum arg.ff.de
dam.inf.ll.damni.§.Sabinus. iudicat̄ ꝓſum-
ptio facti præcedentis per ſubſequens. C.
de adul.l.ſi q.ff.qb.mo.pig.vel hyp.ſol.l. ſi-
cut.§.ſuperuacuū.ff.de accu.l.ſi q.§. eiuſdē,
3 &hæc eſt regula,†ꝙ vicina cauſa q̄ ꝓceſſit in
ſpicitur,& ↄſideratur,q̄ ſequitur in forma ꝓ-
ſumitur.ff.mand.l. ſi ꝓcurator. in princ. ff.
depoſi.l.1.§.qđ ſi tibi vr.§.ſi ſeruus in fi.ve-
4 rum qa†oportet iudicantem cuncta rimari.
C.de iud.l.iudices.& 4.q. 5. Iudicantem iu-
dex qui habet iudicare ſuper facti queſtione
aduocet: & habet peritos aſſeſſores, qui ſm
artem ↄſiderata qualitate,quantitate, & lo-
co vulneris exponāt,& referāt ſi vulnus fuit
mortale,

mortale, vel occasione vulneris mortis causa præcessit. C. de re mil. l. semel lib. 10 de vé in sp. l. 1. extra de hom. sign. Sed ut circa hanc materiam nihil de contingentibus omittar,
5 † si post vulnus dubium intercedente tpis interuallo modico, vel magno vulneratus decessit, an semp ex vulnere, vel occasione vulneris mortuus psumatur, & circa hunc articulum leges, & canones uarie vñr, & uario modo loquuntur, & dñt quidam q psumitur mortuus ex vulnere si fuit mortuus ifra tres dies, ut infra dr si qua fœmina & alibi dr, & aliqñ diu uixit, & non dicit quantum, vt extra de homic. ad audient. alibi dr infra paucos dies, & non dicit quot dies, vt eod. tit c.
6 presbyt. alibi dr, q † si moritur post octo menses pp tpis prolixitatem non præsumit ex vulnere mori, extra de cle. percuss cap. 2. Sed argũ contrario sumpto ex hoc procemi cap. vr expresse concedi, q si infra octo menses moriatur, q ex vulnere mori præsumat ff. de off eius cui mád. est iur. l. 1 §. huius rei: quia contrariorũ eadem est disciplina l. 1. de his qui sunt sui, uel al. iur. Item in lõbarda, si moriatur infra annũ post vulnus psumitur ex eo vulnere mori, vt in tit. de plag. hoc in oibus plagis, vel feritis. Sed in hac varietate modicum tps, aut magnum tps arbitrio iudicis est relinquendum, vel cõmittendum. l. 1. C. de iure del. de effr. l. 2. §. 1. vel q modicum ex dictis sententijs arbitretur. ff. si par. hær. pet. l. antiq. & in pdictis iurib. rõnes spãles non assignantur, quibus magis ad vnam ex his q ad aliam animũ applicemus. l. Nesenn. ff. de neg gest & hæc sunt uera, si vulnus nõ sanatũ durauit, vsq; ad morté. ff. quod cuiusque vni. nom. Itẽ eorũ § qd si actor. & de in
7 rem ver l. si pr. § versum. Sed † qd si durante vulnere eodem supuenit infirmitas alia, & mortuus est, nunqd ex vulnere psumit mortuus. dic q sic, quia semp vulnus ad alia accidẽtia vr cám dedisse. c. presbyt. & cap ad aud. de homicid & cap. de cetero. ff ad l. Corn de sic l. nihil. ff. ad l. Aq l. qua act. §. Celsus Sed hæc vera sunt si imperitia, vel negligẽtia medicantium, vel incuria, seu culpa, vel in cautela pcussi nõ intercessit ff. ad l Aq l. q occ. § vlt. & l quas act § vlt. extra de homic. tua
8 nos & cap. ex lib Item † quid si post vulnus sanatum, & ɔsolidatũ languor, & stimulus eiusdem vulneris, sicut sæpe accidit, redundauit, & affligit, & refluentib. alijs humorib. morit,

nunquid occasione primi vulneris psumat mortuus, dic q sic, quia semp prima causa pseuerare vr, & causam dedisse præsumitur, licet ad tps vacantem. extra de hom. ad nãm, & cap. si q s semel de pœn. dist. 1. & arg ff de ædil. ed. l qui tertiana. C. de cur furio. cũ ex his explorato super hoc semp consilio Medicorũ, & præuisa temporũ quantitate, vnde infirmitas causetur, vt supra dcm est. Si ergo mortifere vulneratus negligẽtia perijt, licet mortuus sit pp vulnus, non tñ de occiso agitur, vt supra in ver. Sed qd si durante. in fin. idem est si mortifere, & ab alio sit occisus, vel ruina, aut naufragio perijt. ff ad l. Aq l. huic
9 scrip. §. 1. Quid † si non mortifere, utputa cũ bacculo, vel modico lapide, vel claui pcussus est, ita q oẽs Medici dñt, q pp vulnus non morieẽ, & superuenit febris, quæ eum tenuit vsq; ad morté, & Medici ɔfitentur, & dñt, q de eo vulnere non fuisset mortuus, nisi fuisset febris, q̃ superuenit, nunqd percussor, de vulnerato, aut de occiso tenebit. & certe vr q de vulnere teneaẽ, arg. l. qui occid & l. huic script. in fin. & l. ita vuln ad l. Aquil Item qa iniuria ex effectu facientis tñ. ff. de iniur. l. il
10 lud, & † voluntas, ac ppositum distinguunt maleficia. ff. de fur. q iniuriæ; non. n. delictũ cõmittitur nisi voluntas nocẽdi interueniat C. de sic. l. 1. non n. est verisimile qd' occidere uoluerit, q calcẽ, vel gleba, uel lapide paruo pcussit. ff. ad l. Cor. de sic. l. §. diuus. Præterea dicit lex, qd' si inferat alicui modicum vulnus, qd' res ista nõ habet in se delictũ. ff.
11 de ædil. ed. l. 1. §. 2. † nõ. n. debet vlterius pgredi pœna quá delictũ. C. de pœ. l. sanc. ff. de vulg. & pup. subst. l. ex facto. §. si. & §. Iul.
12 largius. † Præterea credi debet Medicis qui de ægritudine testificantur. C. de re mil. l. semel, lib. 12. in auth. de non alien. §. qd' auté.
13 Præterea † ex quo mortuus est ex febre, non debet qui pcussit ɔdẽnari de occiso, sicut si ab alio fuisset occisus, vel alio casu mortuus, licet. n. primo mortifere vulnerasset eum, & alius secundario interfecisset, primus de occiso non teneret. ff. ad l. Aq. l. item Mela. §.
14 Celsus, & l huic scripturæ. §. 1. Præterea † nõ debet ex post facto crescere pteriti delicti æstimatio ff. de reg. iur. l. ois hær. §. nunq. cũ ergo nõ fuerit mortiferũ vuln', licet ex post facto, & à casu febricitauerit, nec occasione vulneris fuerit mors secuta, nõ tenet de occiso, nec debet pœna crescere eius delicti, 12 de

de occiſo teneaт̃,vt not.d.l.oïs hær.§. nunq̃.
Nec obſtat q̃ ex pcuſſione, vel vulneris oc-
caſione, ſeu percuſſione febris ſupuenerit,
15 & mors ſecuta eſt,qa † inter eum q occidit;
& q occaſionem mortis præbet dr̃a eſt.ff.ad
l.Aq.l.qua act.§. Celſus. econtra vero vr̃ q̃
de occiſo agi poſſit,& teneatur, qa occaſio-
ne vulneris febris ſupuenit,& ipſum inuaſit
16 ex qua mors eſt ſecuta,& † q occaſionẽ dã-
ni dat damnum dediſſe vr̃ .ff. ui bon. rapt.l.
plur.§.cum aũt in fi.ff.ad l.Corn.de fic.l.ni-
hil,extra de iureiur.c.ul.diſt.50.ſtudeat.Nec
obſt.q̃ leue fuit vulnus,moritur .n. q̃nq; qs
ex leui vulnere de quo alias nõ moreret̃ d.
l.qua act.§.ſi qs ſeruũ ægrũ . Nec obſtat qd̃
gleba terræ,vel modico lapide,vel fuſte eum
17 percuſſit,qa † occiſum accipe debemus, vel
ferro,vel alia re modica, vel magna d. l. qua
actione.§.1.Item arg.ad hoc qd̃ legit̃ de mi
nore,& muliere,qd̃ occaſione prioris actus
incidũt in iacturã.ff.de iureiur.l.3.§.2.C.ad
Velleia.l.mulier pfectæ ætatis.Quid plura?
vr̃.n.lex quaſi expſſa,ut uideat̃ eum occidiſſe
cũ vulnerauit licet poſt mortuus fuerit,vt in
eod.tit.l.ait lex,& l.huic ſcript.§.1.Ad idem
facit l.ſi vulnerato ſeruo.eod.tit.Nec obſt.q̃
alibi dr̃ differt qd̃ q̃s occiderit,vel eãm mor
tis dederit,vel pbuerit d.l.qua act.§. Celſus,
qa verũ eſt quod differt quo ad modũ agẽdi
ciuilr̃,vel quantũ ad actionẽ,qa cum occidit
ag̃ i actione .l. Aquiliæ directa, quam vero
cauſam mortis pbet agitur actione in fcm̃.
Idẽ eſt utrobiq; cũ agitur de homicidio licet
diuerſis actionib.& tandẽ ꝯſequitur actione
l.Aquil.vtili, vel in factum ſubſidiaria cõtra
illum q occidit,vt arg. de neg. geſt.l.antep.
& de ſeruo corr.l.& tm̃.& ſiquis cau.eum q.
§.qui iniuriarum.& not.ad l.Aq.Item Mela.§.
ſtalius. Ad quæ forte eſt diſtinguendum,aut
aio occidendi percuſſit,an non & hoc ppen
ditur ex factis,aut dictis præcedentib.vel ſe-
quentib.aut ex qualitate ictus, vel percuſſio
nis,& gladij cum quo pcuſſit ff.de ſicar.l.1.
§.diuus,& l.lege.§.cum quædam, & arg. de
leg.1.ſi ſeruus plurium.§ fin. & de leg.3.l.
minus.primo caſu tenebitur de occiſo.C.ad
l.Corn.de ſicar.l.is qui cum telo.ff. de ſicar.
l.ita:cum ſimilib. vel dic quod ſemp tenebi-
tur de occiſo, ſed tñ mitigabitur pœna, ex
quo non aio occidendi fecit,vel pcuſſit,vt le
gibus prędictis.& ff.ad l. Corn.de ſicar. l.1.
§.diuus,& l.lege.§.cum quidam . Deo grãs.

TRACTATVS

Subtilis,& elegans,de lamijs,& excellentia vtriuſque iuris,cum nonnullis concluſionibus ad materiam hæreſis in practica vtilibus ſpectabilis,& egregij I. V. D. Domini Ioannis Franciſci Ponzinibij Placentini.

Illuſtri,& excelſo I. C. Dom. Iafredo Caroli Reuerendiſsimi,ac ampliſsimi Senatus Regij Mediolani præſidi meritiſſimo:

Ioan. Franciſcus Ponzinibius Doctor Placentinus S.

SCio tibi multorũ ingenia ludere, & varias doctorũ lucubrationes nomini tuo dicari, ita vt poſſis leuiora hæc, & minuta opuſcula faſtidire. Veruntñ eam in te noui manſuetudinem,ac facilitatem, vt cum ſublimiora inſpexeris, humilioribus ẽt pariter benigne aditum pbeas. Quam ut literatorũ oĩm fautor humaniſſimus habearis, & ad te veluti ameniſſimum diuerſorium oẽs liberaliũ artium ſtudioſi libenter ꝯfugiant, & veluti cõem patronum,atq; aſſertorem amplectantur,& obſeruant.verſabat̃ ſuperioribus diebus animus meus in mãm Lamiarũ,quarũ pfectiones in hac vrbe Placentina valde frequẽtari cepere & cogitabã q̃ occurrebant,& vera,ac vtilia mihi videbant̃ i ipſa eadẽ mã, i qua plurimæ q̃ones exortæ ſunt ſcriptis demãdare.Et cũ id faciens inciderit vt arguẽdo dicerẽ ius nr̃m ſciam nequaq̃ logicorũ more dici poſſe, & ad id lõgius pgrediẽs excellentiã ei⁹ explicauerim,ita ut libellũ de Lamijs, ac iuris ciuilis laudib.ptcxtim ꝯfecerim,eũ tibi ſapiẽtiſſime Præſes, ac noĩ tuo ꝯſecraui. Et potiſſimũ rõne q̃ tibi iucũdiſſimum fore exiſtimaui illius ſapiæ laudes intueri,cui impẽſam ipſe operã à iuuẽtute nauaſti. Quam adeo familiarẽ lõgis vigilijs ac vehemẽti animi applicatiõe feciſti.vt illã Ser.Sulpitij tanq̃ delectabilẽ filiolã amplectaris,cui excellentẽ illã dignitatẽ,& maximos honores quos cõparaſti ſoles aſcribere.Nec iniuria ſi quidem eius bñficio factus es Chriſtianiſs.Francorũ regi chariſſimus,q eũ te ſanctiſſimo ſenatorio ordini i toto Mediolañ.impio pfecerit, facile ſignauit qualẽ de tua moderatione, caſtitate,ſanitate,opĩonẽ hẽat. Cui⁹ ſis apud illum

lũ auctoritas, & cũ vt solet dici magistratus virum ostendit in hac ꝓuincia, quã pluribus iam annis secunda fama gubernasti, tanta ingenij magnitudine, tãta es integritate versatus, vt inter doctissimos iustissimum, & inter iustissimos doctissimũ possimus appellare. Accipe igit libellũ hunc exiguæ q̃dẽ faculta tis ac tenuis ingenij, quẽ tuę dñationi ꝓpensa voluntate offero. Et iube tuis felicib. auspicijs ꝓdire in publicum, ac tuo fretũ patrocinio delicatiorũ cẽsurã nõ reformidare. Vale.

Ant. Maria Merula ad lectorem.

Intima Franciscus quod Regnatoris olympi.
Iunxerit humanis legibus ore sacro.
Ne mirere, virum hunc peperit Venus aurea mater,
Gratia sic illi est matris ab vberibus.
Quod certus sagam sine mole accingier artes,
Hoc ab Atlantiade quo satus est decidit.
Iure ergo eminctius cui concessere vicissim,
Eloquium genitrix, & pater ingenium.

SVMMARIVM.

1 *Lamiæ mulieres ad ludum dæmonũ deferuntur per ipsum dæmonem.*
2 *Theologorum est sacras tractare scripturas.*
3 *Princeps non debet se rebus immiscere spiritualibus.*
4 *Theologia est omnium scientiarum dignissima.*
Ius canonicum, vel ciuile non est scientia.
5 *Leges simplicitatem amplectantur, & subtilitatem respuunt.*
Lex est voluntaria, opinatiua non passim necessaria, &c.
6 *Lex est localis, non omnibus prouidens casibus.*
7 *Perito cuique de pertinentibus ad artem suam creditur.*
8 *Dubia in spectantibus ad fidem sunt ad Papam referenda.*
Canones allegari possunt sicut, & leges.
9 *Subiectum legalis scientia nedum circa mores, sed est etiam circa fidem.*
10 *Leges à Deo per ora prudentum, & Imperatorum promulgata sunt.*
11 *Legibus subdi debet omnis homo.*
12 *Leges in quibus allegari possint.*
13 *Scripturæ sacra adiuuari debent, & declarari per alias inferiores scientias.*
14 *Ius ars boni, & æqui dicitur.*
15 *Leges rationem, & causam habere censentur.*
16 *Ius ciuile est scientia practica, & speculatiua.*
17 *Negocia plura sunt numero quam vocabula.*
18 *Scientia iuris est certissima, nobilis, & omni honore digna.*
19 *Doctores iuris priuilegiati sunt in multis.*
20 *Contemnentes iuris doctores detestandi sunt velut pecades.*
21 *Doctores iuris ciuilis circa quæ versari dicãtur.*
22 *Scientia iuris ciuilis nobilissima est, nobilissimos reddens suos professores.*
23 *Scientia iuris ciuilis sapientia est, & res sanctissima.*
24 *Regere seipsum summa sapientia est.*
25 *Scientia iuris ciuilis est oĩum sapientum dogma.*
Legistæ, & canonistæ qualem modum habeant arguendi.
26 *Scientia quælibet suas proprias imaginationes, rationes, & disputationes habet.*
27 *Facundia oratorum quale habeat officium.*
28 *Ratio legis ipsius anima dicitur.*
29 *Leges respuere subtilitates qualiter intelligatur.*
30 *Lex non dicitur voluntaria, cum de principis voluntas legem eadem ratione regulari debeat.*
31 *Principis proprium est iustitiam exercere.*
32 *Rescriptum principis non est cum alterius iniuria exequendum.*
33 *Principis studium esse debet vt populus sibi subditus bene viuat.*
34 *Lex rationabilis dicitur eo ipso quòd prohibita non reperitur.*
35 *Respondere per verbum dubitatiuum est philosophicum.*
36 *Lex an sit variabilis, seu mutabilis.*
37 *Lex an sit omnibus casibus prouidens.*
38 *Iuris periti in dubijs sunt adeundi.*
39 *Lamiæ ad ludum dæmonum realiter, & vere deferuntur, & non tantum imaginariè.*
40 *Dæmon potest hominem de loco ad locũ portare.*
41 *Deus per artem dæmonis multa contingere permittit.*
Negatiua est non ens, & ideo improbabilis.
42 *Diabolus quoad potest fidei nostræ resistere molitur, & eam impugnare.*
43 *Solennitas eadem requiritur in soluendo quæ in ligando.*
44 *Præcedẽtia declarãtur per sequẽtia, & è cõtra.*
45 *Factũ aliquid esse nõ præsumitur nisi probetur.*
46 *Experimenta sermonum verorum cũ rebus sensata concordare debent*
47 *Facta per artem Diaboli non vera censetur sed fantastica.*

48 Iura

48 *Iura de aliquibus loquentia locum habent in nō expressis in quibus eadem militat ratio.*

49 *Mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, & in momento multa terrarum spacia pertransire falsum est.*

50 *Lamijs dicentibus se delatas ad ludū dæmonū, & multa se fecisse asserentibus, non creditur.*

51 *Argumentum de similibus ad similia est licitum.*

52 *Confessio lamiarum est erronea, et respuenda eo quod illusa sint.*

Cōfessioni rei ī criminalib. regulariter nō statur.

53 *Testes probare non possunt quæ tantum in spiritu sunt.*

54 *Antecedens destructum censetur si consequens destruatur.*

55 *Loquentis virtus stat in hoc si bene distinguat.*

56 *Lex fit tantū de his quæ vt plurimum accidunt.*

57 *Posse non dicitur qui sine adiutorio non potest.*

58 *Argumentum inefficax censetur quod instantiā, seu retorquentionem patitur.*

59 *Argumentum a separatis in iure est nullius valoris.*

60 *Probatio non admittitur cōtra præsumptionem iuris, & de iure.*

61 *Baptismus ad sui essentiam non requirit personarum præsentiam.*

62 *Occasio capi debet quæ benignius respōsum pbet.*

Lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonum, & illud dæmoni offerere est falsissimum.

63 *Lamias noctu domos ingressas sanguinem sugere paruulorum est erroneum.*

Paruuli qualiter possint stricari.

64 *Dæmones, qui aliquem ad peccatum induxerūt contra naturam, abominantes fugere est credendum.*

65 *Participes, & conscij criminis non admittuntur in casu delationis ad ludum dæmonum.*

Inquisitores fides cogere debent ad abiurandum quod sator ad ludum dæmonum.

66 *Doctores iuris ciuilis vocari debent ad processus, & examinationes inquisitorum.*

67 *Probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana esse clariores.*

68 *Hæreticus censetur qui leui argumento à fide catholica deuiat.*

Testes verisimilia deponere debent.

69 *Infamia attendi non debet quæ à personis suspectis ortum habet.*

Cogitatio in solo hæreseos crimine punitur, licet effectus nullus sequatur.

70 *Confessio rei ad condemnationem sufficit in sola hæresi.*

71 *Confessio ad condemnationem sufficiens debet esse verisimilis, & non æquiuoca.*

72 *Confessus se alias iudicio hæresim abiecisse in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confessione relapsus.*

Confessio facta in pœnitentia foro non sufficit ad condemnationem.

73 *Testes noui super ijsdem examinari possunt cautelis in solo crimine hæresis.*

74 *Publicatio testium non fit in crimine hæresis si inquisitorum timeatur potentia.*

Hæreticus inquiri potest à pluribus.

75 *Occultans hæreticum scienter, tanquam hæreticus puniri debet.*

Hæreticus post mortem inquiri potest, et dānari.

76 *Bona hæreticorum ipso facto capiuntur velut publicata.*

77 *Hæreticus non auditur etiam in valde fauorabilibus.*

78 *Aduocatus, an possit pro bannito aduocare.*

79 *Inquisitores cognoscere non possunt, an sua sit in vindicto.*

80 *Iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur.*

81 *Iudex ratione notorij non debet procedere, nisi prius constet de notorij qualitate.*

82 *Dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum.*

83 *Hæresim sapientibus quando detrahendum sit.*

84 *Testes in crimine hæresis cogi possunt ad testificandum.*

Dicto vltimo testis statur in crimine hæresis.

Examinatio testium in crimine hæresis potest alteri committi.

Testes excommunicati, & criminis socij admittuntur in inquirenda hæresi.

85 *Crimen speciem hæresis sapiens puniri debet.*

Prælatus suam, sed non ecclesiæ iniuriam remittere potest.

86 *Blasphemans Deum non includitur in statuto de pace habita cum offenso.*

87 *Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.*

88 *Suspicione sola in crimine hæresis ad inquisitionem proceditur.*

89 *Coniectura quæ in crimine hæresis sufficientes dicantur arbitrio iudicis committitur.*

Scriptura requiritur in eo qui ab hæresi reuertitur.

90 *Interpretatio confessionis in foro conscientiæ ad salutem aīæ in partem fieri debet deteriorem.*

Malum semper præsumitur de malo homine, & malo verbo quod ab eo profertur.

LAmiarum materiam, quas vulgus stri
ges appellat, silentibus in istis natali-
tijs testis, iudicioꝝ strepitibus, tracta
turus assumo quod scribitur Matth. 4. cap.
Assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitaté
& statuit eum supra pinaculum templi. & in
fra. Assumpsit eum diabolus in monté excel
1 sum valde. † Ex hoc arguunt multi, & asse-
rũt mulieres istas ad ludum demonis, & per
ipsum dæmonem deferri posse qm̃ si de quo
magis inesse vr̃, & inest, ergo de quo minus
auth. multo magis. C. de epis. & cle. l. quanto
magis. ff. de iureiur. c. cum in cũctis, extra de
electio. imò stãte hac possibilitate, & s̃m eos
ꝯcedenda, inferunt credendum esse fore eas
ad ipsum ludũ oĩno portari vere, qm̃ qđ est
possibile est admissibile. Verum, qm̃ ego con
trariam s̃niam fauore fidei semper existima-
ui benigniorem, non per modum conclusio
nis, qm̃ prudentioꝝ iudicio me subijcio, de-
creui in oppositum, inuocato Dei oĩpotẽtis
auxilio, nõnullas breuissimas rõnes afferre.
Verum qa vr̃ theologoꝝ mĩ; qa de fide agi
tur, ne possit mihi obijci qđ scriptum est 6.
q. 3. c. scriptum. vbi dr̃ in alienam messé ma-
num non opponas. Censui in primis aliã du
bitationem excitare, videlicet. Nunqd cano-
nes leges ue adduci ac allegari possint ad in
terpretationem diuinarum scripturarum ac
seu ad declarationé vel decisioné theologica
rũ qõnum. Nã hoc pacto cessabit obiectũ,
cognosceturq́. maximã esse canonũ ac legũ
ptaté, & ꝑpea leges oĩ veneratione dignas.
Ast, qa sicut aromatum solet esse nã, vt lõge
magis ꝯtrita redoleant, sic, & veritas quanto
magis ꝯteritur, & oppugnaĩ, tãto clarior, ex
pulsis nebulis, luce ꝓgrediĩ. Notãdo. n. & di
sputando bene, & optima rõne decreuit Mo
destinus, dicit text. in l. fin. §. mixta. ff. de mu.
& ho. & s̃m Aug. 23. qõ. 6. c. vides, rõ vincit
ꝑ disputationis pugnã. Arguẽdo ad partes,
vr̃, in primis leges ipsas vel canones nullo
2 pacto sic fore admittendas. † Et primo, qa ta
lis interpretatio vr̃ tantũmodo spectare ad
theologos. qm̃ ipsi sunt, vt hr̃. 20. dist. c. 1. illi
q dñr tractatores diuinarum scripturarũ, &
ꝑpea, vt ibi dr̃ in expositionibus earum, sum
mis Pontificibus ꝑponuntur, licet in causis
diffiniendis, s̃m locum post eos mereanĩ, va
na ergo vr̃ hæc disputatio legũ sic adducen-
darum; qa nemo debet se intromittere circa
pertinẽtia ad aliũ l. ꝯsulta diualia. C. de test.
Culpa. n. est se immiscere rei ad alium perti
nenti. dixi text. in l. culpa. ff. de regul. iur. &
bonus tex. 10. distin. c. qm̃. q dicit, pontifices
se non immisceant negocijs secularibus, qui
bus est ꝑpositus princeps, & princeps se non
immisceat diuinis rebus, quibus est summus
3 Pontifex ꝑpositus. † Et ꝑpa inferi ꝙ si prin-
ceps, q est supra leges, inhibeĩ se immiscere
spiritualibus rebus, vt ibi, ergo fortius hoc
inhibeĩ subditis eius. Vel sic, si Pontifices ꝑ
ꝯursu tpalium tm̃modo rerum imperialib.
debent legibus vti, ergo fortius seculares, q-
bus est denegatum se immiscere spiritualib.
rebus, debet posse ad allegandas ipsas leges,
nisi ꝓ tpalibus rebus admitti. Et facit ead. di
stin. c. imperialium. vbi dr̃, imperium suis pu
blicæ rei quotidianis administrationibus de
bet esse ꝯtentum, non vsurpare q̃ sacerdotib.
Dñi solum ꝯueniunt. & bonus text. in auth.
qũo opor. epis in princ. ibi, illud qdé diuinis
ministrans: hoc aũt humanis p̃sidens ac dili
gentiã adhibens. Et ideo gl. in verbo ꝯferés.
not. qđ nec Papa in tpalib. nec Imperator
in spiritualibus se debet immiscere. Et gl. in
d. c. qm̃. ꝑ illum text. dicit, ꝙ non licet allega
4 re leges vbi est canon. † Secundo, qa theolo
gia est sciẽtia superior, & magis digna, vt hr̃
10. dist. c. l. vers. itẽ lex, lex Imperialis non est
supra legem Dei, sed subtus, vt ea. dist. c. cer-
tum. & c. suscipitis. Et ꝓbatur qa scientia le-
galis subijcit Ethycæ, vt ꝑ gl. in proœ. decre
ti. q̃ Ethica est longe minus digna quam sit
theologia. ergo non expedit eam interpreta
ri ꝑ scientiã longe inferioré, & minus scien
tificam, ac ẽt plus religiosis interdictã c. non
magno. & c. super specula. extra ne cler. vel
mona. Tertio, qa ius ciuile vel canonicum
non est scientia: qa legistæ vel canonistæ (vt
inquiunt logici) nõ habent modũ arguẽdi,
nec cognoscunt ꝑ causas, sed nituní immo
do auctoritate legis vel canonis, qa dicũt, ita
lex dicit, ita canon loquiĩ, sed q ꝑ causam nõ
cognoscit, nõ scit, qa scire est ré ꝑ causam co
gnoscere. 23. q. 8. occidit, de testibus. cum cau
sam. & hr̃ 1. Postér. & secundo Metaphisicæ.
ꝑ Io. And. in proœ. 6. in l. pupillus. vbi Bart.
& Bal. ff. de acq. hær. ꝑ Ang. in l. q Romæ. §.
5 duo fratres. 14. col. ff. de verb. oblig. † Et fa-
cit qa leges dñr amare simplicitaté, non aũt
subtilitaté, vt l. sicut circa fi. vers. si debitori.
ibi, hæ aũt subtilitates à iudicibus nõ admit
tuntur ff. quib. mod. pig. vel hyp. sol. l. 1. C. vt
actio.

actio.ab hær.& contra hær.incip.ibi,nec p p nimiam subtilitatem.& in cap. dilecti filij,in ver.prouideatis attentis,ne ita subtiliter,sed simpliciter,& pure.extra de iud.Preterea lex est voluntaria,vt per Aristot.in primo de cælo,& mundo,& not.gl.instit.de vsucap. dum dicit q sufficit pro rõne voluntas. & probat in l.prospexit.ibi,quia ita verba faciunt.ff.q & à quib.ff.de leg.3.l.non aliter .ff. de exer. l.1.§.si is qui. Nam quod principi placuit legis habet vigorem.dicit tex.inst.de iure nat. gen.vel ciui.& non omnium quæ à maiorib. nostris constituta sunt,ratio reddi potest.d.l. non omnium.ff.de legi.subijcens. l.seq. quæ incip.& ideo.Et ideo rõnes eorum.quæ constituuntur inquiri nõ oportet alioquin multa ex his quæ certa sunt subuertuntur.& facit l.benignius.ff.eo. vbi dr benignius leges interpretandæ sunt,quo voluntas earum cõseruetur. Est ét opinatiua,& formidine permixta,vt vr probari in §.rñsa prudentum.in verbo,opiniones.inst.de iur.nat.gen. vel ciui.& in l. si me,& Titium in verbo. subsisto. ff.si cert.pet.& in l.seruum quoq; in princ.in verbo,subsistimus.ff.de proc. Item non passim necessaria,quia vt hr in cap. licet. de reg. quæ spiritu Dei aguntur,sub lege non sunt. & quod not.Inno.in e.pastoralis,de off.ord. vbi hr q homines possunt cum tanta rõne regi, q non subijcerentur exercitio legis. & no.do.Abb.in c.rex pacificus.&bo.tex.in auth.de nup.§.si vero.colla.4.est ét variabilis.c.1.de const.lib.6.& ff.de leg.l.non est no
6 uum.cum ibi notatis. † Item localis, qa nõ obseruatur vbiq;, vt in e. super specu a. ibi quia tñ in Francia,& nonnullis prouincijs, laici Romanorum Imperatorum legibus nõ vtuntur.extra de priui.& facit qd dicit Comen.in suo cons.14.ad fin.qui dicit, q Veneti non vtuntur iure cõi,sed iustitia naturali. Ad idem quia vt videmus, fere oẽs ciuitates habent sua statuta, & suos ordines, legibus cõibus difformes,& repugnantes. Viuimus ét consuetudinibus ff.de legi.l.de quibus. §. ex nõ scripto.instit.de iure.nat.gen. vel ciui. Item non oibus casibus prouidens, quia nõ oẽs casus possunt sub lege comprehendi, vt dicit text.in l.neq; ff.de leg.ergo talis cognitio vel notitia non põt dici scĩẽtifica, qa scia debet esse de immutabilibus, æternis, & determinatis,vt p Arist.5. Ethi.co. & lex debet poni vniuersaliter, & non particulariter, vt per eundem in loco præallegato; qa particularia sunt infinitita,q à nobis cognosci non possunt,sed cum sit de actibus humanis,impossibile est vniuersaliter verũ dicere, qa tñ vtile,in aliquo casu particulari oppositum legis obseruari,& de quo multa exempla poni possunt,& patet ex not.in l.oẽs populi.ff.de iust.& iur.p Bart.in 6.qõ.& p id q not.Inn. & Doct.in c.1.de const.dum dicunt, q licet aliqñ leges transgredi ex magna causa, ergo ad scientes theologos vr relinquenda talis declaratio ac interpretatio,qa cęcus,nesciẽs quo vadit,in foueã cadit c.quę ipsis,20. dist. & ignorantia est cunctoꝝ errorum mater.c.
7 ignorantia. ea. dist. † Quarto qa peritis est standum c.fraternitatis.de frig.& malef.c.significasti.el 2.extra de homi.l.1. circa princ. ff.de ventre insp.l.semel.C.de re mil.lib.12. ergo theologis peritis tñ in talibus est standum,vt ét p Alex.in cons.1.& cons.107.vol. 2.post Petr.de Anch.in q.incip.antiquis, & modernis tpibus.Quinto p text.in e.de qb. 20.dist. q ponens ad quos sit recurrendũ cũ sacrosanctę scripturę auctoritas nõ occurrit, inquit,De quibus causis nulla soluendi ligãdiq. auctoritas in libris veteris,& noui testamenti, & quatuor Euangelioꝝ cũ totis scriptis appareat,ad diuina recurri te scripta greca, si nec in illis ad catholicæ ecclesiæ historias catholicas scriptas manũ mittite. si nec in illis, Sctõꝝ exẽpla pspicaciter recordamini, q si in oibus his inspectis huius qõnis qualitas nõ lucide inuestigat, seniores ꝓuinciæ ɔgregare,& eos inuestigare, ergo ad has personas tñmodo est recurrendum,& nõ ad doctore legum,cũ sint omissi. Cõtraria opinio tñ de iure vr verior. Primo p text.in c. relatum.37.distin.vbi formaliter dr. Absurdum non est, si aliquid ét ex eruditione cõi ac liberalibus studijs, quæ forte ét in pueritia attingit. Ad assertionem veri dogmatis conferat.Ad idem ea.d.c.turbat. vbi dr q ét literæ seculares addisci, ac legi permittuntur,vt errores gentilium legendo detestent, ac vtilia quæ in eis inueniuntur,ad vsum sacræ eruditionis vertant.ergo nihil hẽt obstare,qn, & multo magis leges, canones ue sic
8 adduci possint.† Secũdo, qa ét Papa ad quẽ spectat decisio dubioꝝ circa fidem d.c.1. 20. dist.cle.1.§.porro de sum.Tri.& fi.Cath.gl. in c.sicut vnire,de excess.præla.alleg.leges,& sequitur eas,vt hr in c.cum à nobis.in prin.

ibi,& canonica, & ciuilia iura sequentes d-
strictius inhibemus,de testibus,& alibi sępe.
Tertio,quia ét canones pñt sic allegari. 20.
dist.c.de libellis,& cap.seq.& hoc non est du
bium:ergo & leges,rōne connexitatis,& in
uitationis.c.1. extra de ope.no.nun. vbi le-
ges nō dedignant imitari canones, & econ-
uerso.Cōnexo℞.n.est idem iudiciū c.trāsla-
to.extra de ꝯst.not.gl.p illū tex.in c.quo iu-
re.8.dist.sed leges,& canones fraternizāt, ac
quādam cōnexitatē hñt adinuicē, ergo, &c.
& facit tex.in auth.de nō alien.aut pmutan.
§.cū aūt.& in auth.de trien.& semis.in prin.
vbi idem dr̃ de imperio,& sacerdotio,qa nō
9 multum dĩnt,imò fraternizāt. †Quarto,qa
subm legalis sciētię non est tm̃ circa mores,
sed ét circa fidem,qa nedum subijcit ęthicæ,
sed ét theologiæ,cum in ea etiā tractetur de
anima,& fide, & in ea habeamus multos ti-
tulos,q nos dirigunt in deū,& tendunt ad fi
dem.Et ppea gl.in l.iustitia.ff.de iust. & iur.
& inst.eo.tit.in princ dicit,ꝙ nō expedit no
bis legerē theologiam,qa omnia pertinētia
ad fidem,& ad diuini iuris sciētiam, reperiū
tur in corpore iuris,nō est ergo spernēda iu
ris sciētia cum lex sit sanctio sancta. Et cū di
cat Imperator in l.cunctos populos. C. de
sum. Trin. & fide Cath. Cunctos populos,
quos clementiæ nrę regit imperiū,volumus
in tali religione versari, quā diuinum Petrū
Apostolum tradidisse Rom.religio adhuc ab
ipso insinuata declarat, hoc est fm apostoli-
cam doctrinā,euangelicamq́. disciplinā,pa-
tris & filij & spiritussancti, vna deitate, sub
pari maiestate, & sub vna Trinitate creda-
mus,& in auth.qūo opor.episc.§.nos igitur
dicit.Nos igitur maximā habemus sollicitu-
dinē circa vera dei dogmata,& circa sacerdo
tū honestatem,quā illis obtinentibus, credi
mus: qa per eam nobis maxima dona dabū
tur a deo: & ea q̄ sunt firma habebimus, &
quæ nōdum hactenus venerūt,acquiremus.
bene aūt vniuersa geruntur,& competenter,si
rei principiū fiat decens, & amabile deo. &
hoc aūt futurū esse credimus,si sacra℞ regu-
la℞ obseruatio custodiat,quam nisi laudādi,
& adorādi inspectores,& ministri dei verbo
tradiderūt apostoli, & sancti patres custodie
10 rūt,& explanauerūt. †Præterea dñr leges
à deo,ex ore prīcipum,& imperato℞ pmul
gatæ l.fin.& ibi gl.in ver.diuino. C. de pscr.
lōg. temp.§.quia g tur imperium. in auth.

de instr.caut.& fide 8.dist.c.quo iure.ibi, qa
ipsa iura humana,p imperatores,& reges se
culi,deus distribuit humano gñi, vt 6.q.3.c.
fin.Nā lex cepit à deo in paradiso,& ideo dē
domum dei,& dogma prudētum,vt l.1.ff.de
legi.vnde Panor.in c.1.de iur.cal.dic. ꝙ si-
cut lex canonica pōt dici partim positiua, &
partim diuina,qa in parte subijcit æthicæ,&
partim theologiæ. Idē dici debet de legibus
ciuilibus,habito respectu ad causam efficien
tē immediatā,licet respectu causæ immedia-
te efficiētis dicant diuinitus p ora principū
pmulgatæ d.c.quo iure.& d.l.fin.ergo saltē
intuitu causæ a qua sic emanarūt, debēt alle
11 gari posse. † Quinto qa hoc ét vr̃ perutile,
qa cum omnis hō sit subditus legibus,ergo
adducta lege quisqs facilius obtēperabit ve-
ritati,& hoc pp timorem pœnæ,qm̃ legi stā
dum est c.de capitulis. cū quatuor capitulis
seq.10.dist. Et hoc ét in foro ꝯsciētiæ,vt not
Bal.& Doc.in c.q in ecclesia℞.extra de ꝯstu.
do.Abb.in proœ.decr.Petr.de Anch.in cōs.
21.incip.vr̃ prima facie dicendum.per Ioan.
And.in c.2.de verb.sign.in 6.per B.Th.2.2.
96.q.& per Bal.in c.in omni.de testi. vbi ele
ganter dicit, ꝙ ideo in foro cōscientiæ leges
sunt seruādę,quia alias sequeretur,ꝙ omnis
legū forma,& subtilitas duceret ad inferos,
& sciētia legum esset magis dānata quā male
ficium.Et pulcherrime p Fede.de senis,con-
sil.suo 21. vbi ét multis rōnibus comprobat
ꝙ quis tenetur magis sequi dispōnem legis
quam ꝯscientiam eius. pro quo vltimo be-
ne faciunt ét quæ not. in l.illicitas.§.veritas
ff.de off.præsi.& per Paul.de Castr.cōs.296.
in 1. parte nouo℞, & dicit gl. in cle. ad no-
stram.in verbo,ieiunare. de hære. & ibi do.
Card.& Imo.in rubr.de const col.6.Abb.in
c.solitæ.in 2.col.de maio.& obed.& in c.ois
anima.de cēs.ꝙ nō est aliqs adeo bonus,vel
12 pfectus,q non subsit legi. †Et sic ex hac cō-
clusione,q fundatur super vtili,debent leges
sic posse allegari,& p qua optime facit text.
in c.vt cōmissi,circa fi.de hær. in 6.vbi iubet
Iurisperitos dr̃e ab inquisitoribus auocari, vt
eo℞ pcessibus assistant, & recte factum, qa
legistæ sunt tractatores maleficio℞, & leges
ét tractāt de maleficijs, vt C.de malef. & ma
the.p totū,& C.de pag.& eo℞ temp.& sacr.
& C.de thes.l.1.lib.10.& alibi sępe,et sic pa
tet, contraria non hr̃e obstare. Et maxime
primum argm̃,dum dicitur,vanam esse hanc
allegat

allegationem legum, quia immò pater q́ est vilis,& non vana. Nec obst.tex.in d.c.qm̃ cum concor.qa illa iura loquunt in casu diuerso,qm̃ aliud est quærere,nunquid Imperator possit se intromittere i causis spũalib. prout loquuntur illa iura,aliud,nunquid leges possint induci in theologicis qõnib. & diuinis,prout dicit qó nostra. Et ppea do. Abb.in c.inter illa.in primo no.de imm.ec. qdqd dixerit gl.in d.c.qm̃ dicit q́ ét vbi non deficit canon,pôt lex allegari,per illum tex. & pbat bonus tex.10.dist. c.1.vbi dr̃ leges imperatorũ non esse omnino eruendas, cum eis sæpe ecclesia utitur contra hæreticos, & sæpe contra tyrãnos, & per eas ɔtra quoscunq; prauos defenditur,concor.ea. dist.c.si in adiutorium.ubi dr̃,& sunt verba Aug.si in adiutorium uestrum terreni imperij leges assumendas putatis, non reprehendimus. Nã fecit hoc Paul.& ɔcor.tex.vbi gl.in c.1.extra de op.no.nunc.& 39.dist.c.1.in vers. vt eorũ cautela ecclesiæ seruentur indẽnes, & sic videmus q́ ét prædicatores in pdicationibus, & Theologi in suis scriptis allegant leges, & bene.

13 † Non ob.fm̃,quia ut ét est dcm̃,p alias scientias inferiores potest ius sacrarũ scripturarũ adiuuari,& declarari, ergo tanto magis per leges quarũ scientia est sublimior. Et facit quia ét Xp̃s, cuius actio est nostra instructio,de consf. dist.1. solẽnitates p exẽpla rerũ humanarũ & terrestrium, declarabat altissima,& quæ desursum sunt,vt in euangelijs.Præterea,vt dicit Philosophus 1.Physic. innata est nobis in via cognoscendi ab imperfectioribus. Nec obst.quod dr̃ de.c.non magno, & cap. super specula. quia hæc scia, vt ibidem notatur, non est omnino religiosis interdicta,sed causatiue.s. vt magis theologiæ studium amplectentur, vt dilatato sui tentorij loco,funiculos suos faciat lõgiores, attñ cum licentia leges addiscũt,& quas didicerunt pñt docere,& allegare,& sic fit. Nõ obst.tertium,qa imò ius ciuile, vel canonicũ est scia,patet ex plurib. Et primo p tex.in pœ ff.circa princ.in verbo professores legitimæ sciæ ɔstitutos,& ibi prima vestigia cuiusq; sciæ mediocriter tradentes:& in 4. col. ibi,& hi q rudes adhuc legitimæ scientiæ capescendæ aspirant.& in pen.col.ibi,nihil legitimæ sciæ eius deerit. & ibi, hæc sola scia

14 finẽ habet mirabilem. † Secundo p tex.in l. 1.ff.de iust.& iure §.1. ibi,ius est ars boni,& æqui, & ibi, æqui & iniq notitiã pfitemur, & ibi,æquũ ab iniquo separantes,licitum ab illicito discernentes. Nã si ius est ars.vt ibi, & concordat tex.in proœ.ff.col.pen.ibi,nulla euenit arte,ergo est cognitio quia vt dicit Philos.1.Poster.omnis ar.& doctr.fit ex pr̃exñti cognitione sicut contingit in iure, cũ in eo distinguamus æquum ab iniquo, sed distõ non pôt fieri sine cognitione. Nec hic pôt capi ars pro habitu factiuo,si pdicta ɔsiderentur,quinimo dicta verba ostendunt, vt accipiat p habitu scientifico,& p demrõnes acquisito.Ostenditur ét,quia leges hñt rõnẽ & causam vt subijciam.Et potest adduci tex. cum gl.in l.1.C.de stud.lib.11. dum iurisperiti,& medici dñr esse Philosophi,& viri p-

15 fundioris scientiæ, & doctrine. † Tertio qa leges hñt rõnem & causam,& ideo eam doctores,& presertim legentes, semp inuestigant quærentes de rõne dubitandi, item de rõne decidendi,de rõne dubitandi, quia lex non fit nisi in casu dubio.l.labeo ff. de carb. edi.l.antiq.C.de fur. In claris.n.nõ est opus laborare.ff.de verb.obl.l.contin.§.illud. Itẽ quia de singulis dubitare non est inutile, ut in prædicamentis Arist.& per glos.in l.3.C. de sum.trin.& fi.cath. de rõne decidendi, ut intelligat quod est cum rõne facta,sicuti esse debet 4.dist.c.erit aũt lex. & sic multis alijs omissis, ex his ɔstat ius ciuile esse sciam, &

16 ueram ex rõnibus,& demrõnibus. † Constat ét quia nõn solum est scientia practica, sed ét speculatiua, qñ oportet prudentẽ iure soluere nudos, qõnes & controuersias, q̃ nunq̃ etiam contingerunt, quod non potest fieri nisi per subtiles indagationes, & p speculationem.Quo fit vt quia subtilr̃ indagãdum est,& procedendum per argumenta, rationes,& similia,& alijs varijs modis fm̃ regulas iuris,quas decet hr̃e notas, quod detestandi sunt illi,qui tantũmodo(vt sunt multi) q vtuntur temeritate p scientia ɔtra tex. in l.quisq.s.C.de postul. vel qui tantũmodo vadunt p reptoria, & q nihil uolentes à seipsis excogitare,timent ɔsulere,vel pronunciare,qm̃ id à doctorib. non reperiunt fcm̃, & hoc licet adsit bona rõ,vel bonum simile, sed male,quia ut ét inquit Paul.de Cast.in l. Clod.ff.de acq. hær. perniciosus est talis timor, & in miserrimus est talis intellectus, qualr̃.n.scientia legalis fuisset augmẽtata, si ita fecissent antiq,qa noluissẽnt ɔsulere, nisi

vbi reptum esset ita à doctoribus determinatum, & ꝯcordat ꝙ dicit Boetius de disciplina scholastica, vbi ēt ipse dicit, miserrimi igenij est, nolle nisi inuētis vti. Et ꝑpea rōnibus in nitēdum est, qm̄ vt dicit tex. in l. 1. §. sed q̄a. C. de vet. iure enucl. & in procε. sexti nā sem per nouas deproperat ædere formas, & q̄ de nouo emergūt nouo idigēt auxilio. l. diuus.
17 ff. de rest. in integ. † Itē quia cum plura sint negocia quam vocabula, vt l. nā. ff. de prescr. verb. non pn̄t oēs articuli sigillatim decidi, sed debet ꝓcedi p rōnes, & similia, vt l. non pn̄t. ff. de leg. Et sic patet ēt non hr̄e obstare, quod hr̄ per Philosophum in 1. Metaph. vbi dicit, ꝙ scientes, quoꝝ scientiæ non sunt ad vsum, sunt nobiliores illis, quoꝝ sciētię sunt ad vsum, qm̄ illud dictum non debet intelligi de tali scientia quæ est speculatiua, & practica. Aliter diceremus ēt theologiam, vel medicinā quas theologi, & medici summæ extollūt non esse sciētias nobiliores, cū sint etiam ad vsum, vt patet. Accedat quia est ēt sciētia, quæ neduin versatur circa mores, sed etiā circa ea quæ sunt ad diuini iuris vsum,
18 vt supra est tactum, & ēt dicam infra. † Est etiā certissima sciētia, quia habet finem quē non hn̄t aliæ scientiæ, vt in procε. ff. col. pen. habetq́. certissimas rōnes, causas, & demōrationes, vt pitis notū est, sed vt dicit Philosophus in procemio de anima, vna scientia dr̄ nobilior altera, vel subiecto nobiliori, vel q̄a est certior, vel pp vtrunq; simul. Est ergo sciētia nobilis, & honore digna, qđ ab effectu ēt demonstratur, q̄a p eam hoīes fiūt nobiles, vt hr̄ in l. 2. §. fin. ff. de excus. tut. l. ꝓuidēdum. C. de postu. p Bar. Bal. & Doct. i prę. C. p Bart. in 1. const. ff. col. 3. & in 1. constit. C. §. hec quoq; p do. Alex. cons. 15. col. pen. & consil. 18. col. fin. in fin. in 1. vol. & ꝯs. 94. col. 2. ver. sed ita. co. vol. & p Fely. in c. quanto. de mag. Et ꝑpea, vt p Doct. ibi infamis, & Iudæus non pn̄t doctorari, & bonus text. in l. fin. in versic qui ue magisteriæ, pťatis sudoribus clarus factus est C. vbi sena vel clar.
19 † Itē qui a Doct. iuris priuilegiant in multis, vt p Doct in varijs locis, & no. do. Alex. in l. cētur o. circa prin. ff. de vulg. & pup. & p dom And. Siculū in cons. 57. incip. scribitur apu Iob. in 1. parte, & p dom. Parid. Put. in tract suo synd. in §. doctor. & seq. & in §. mā dauit tex. nā in eis versať publica vtilitas, vt l. 1. & ibi gl. C. de stud. lib. vr. Bart. & alij in l. 1. ff. sol. mat. & p Cyn. in l. 1. C. de iur. & fact. ign. Probatur ēt quia vt dicit do. Azo. in ꝓę. inst. sciētia ciuilis facit ꝓfessores eius in orbē terraꝝ solenniter principari, & sedere in aula imperialj. Et ꝑpea refert Ang. de Perus. in l. cum salutatus, C. de senten. pas. ꝙ licet Papa recipiat oēs ad osculum pedis, tn̄ Vrbanus Papa recipit eum ad osculum pacis.
20 † Vnde ex istis, & multis alijs q̄ adduci possent, merito iure inferri pōt, ꝙ tanq̄ pecudes detestandi sunt q̄ de facili, & lubrico linguę doctoris iuris ꝯténunt, & ꝙ similiter pessime faciūt, q̄ volētes violare priuilegia doctorū (prout sæpe istis tp̄ibus fieri conatū est) faciūt hospitia militū in domibus eoꝝ, quia hoc cædit dedecori tātę dignitatis. & contra tex. exp̄ssum in l. 2. vbi ēt gl. C. de mun. patr. lib. 10. Item ēt contra ꝯsuctum, & cū lesione publicę vtilitatis, & ꝑpea dicit Paris de Put. in d. § doctor. quod officialis faciēs hoc meretur syndicari. & ita dicit factū contra quēdam pťatem de Theano, q̄ voluit milites hospitari in domibus cuiusdam doctoris. sup hoc tn̄ est prouisum p illustres ꝑsides, & egregios senatores. † Demonstratur ēt rōne exer
21 citij, q̄a versantur doctores circa diuina, circa cōe, & circa ea quæ studet ciuitas, & princeps, & circa alia optima. vnde Magnifici viri appellari debēt, q̄a & sic versantes Magnificos viros appellat Philosophus, 4. Eth. & ita ēt eos appellat text. 1. const. C. & in ꝓę. inst. sunt. n. doctores iuris, optimi iustitiæ, & reip. ministri, inquit tex. in l. 1. §. discipuli, & §. fin. ff. de orig. iur. & dicit tex. in l. aduocati. C. de aduoc. diuer. iud. hi q̄ dirimunt ambigua facta causaꝝ, suæq́. defensionis iuribus in rebus sæpe publicis ac priuatis lapsa erigūt, fatigata reparant, non minus prouidēt humano gn̄i, quam si prœlijs ac vulneribus, patriam parentesq́. saluarent. Nec. n. solos, nr̄o imperio militare credimus, illos q̄ gladijs ac toracibus nitūtur, sed ēt aduocati militāt. Nam patroni causaꝝ, qui gloriosæ vocis ꝯfisi munimine, labor ātium spē vitam, &
22 posteros defendūt. † Est ergo sciētia nobilissima, iuris ciuilis sciētia, cum & ex ea fiāt nobilissimi eius ꝓfessores, vt supra, & q̄a nemo dat qđ non hēt 1. q. 7. c. da: bertū. de iure patronatus, qđ aūt. inst. de lib. in princ. per gl. Imò est admirabilis, & diuina, cū dicat text. in l. 2. circa princ. C. de vet. iure enucl. Nihil in legibus, neq; contrarium, neq; idem, neq; simile

ſimile inuenit, vt ne geminæ leges ꝓ ſingu-
lis rebus poſitæ appareant, qđ qdē cœleſtis
ꝓuidētię peculiare fuit, & humanę imbecilli
tati nullo mō poſſibile. & ꝓbat, q͞a eſt diui-
narum atq; humanarum rerum notitia, iuſti atq; in
iuſti ſciētia, aucto. Chriſyppo, vt l. iuſtitia. ff.
de iuſti. & iur. & inſt. eo. tit. in princ. Et à diffi
nitione non eſt recedendum, quia ſm Philo
ſophum. 7. Metaph. diffinitio eſt ſermo indi
cās qd eſt eſſe rei p eſſentialia. & ſm Bald. in
rub. C. q. admitti. allegantē Boetium, diffini
tio eſſentiā rei claudit & alluſio ſiue Ethimo
logia intelligentiā rei. Et ppea Bal. in l. nō ſi
ne. C. de bon. quæ lib dicit ꝙ illud dr̄. in eſſe
23 qđ ꝯſtat ex ſuo diffinito. † Quinimmo eſt
ſapientia ſm I. C. in l. 1. §. proinde. ff. de va-
rijs, & extraor. cog q dicit ꝙ ſanctiſſima res
eſt ciuilis ſapiētia. & facit q͞a ſm B. Tho. 2.
2. q. 1. art. 2. de domo ſciētiæ cognitio diui-
narum rerum vocatur ſapiētia, cognitio vero hu
manarum rerum vocat̄ ſcientia, ſed cognitio lega
lis eſt hmōi per iura allegata, & bo. tex. in l.
1. C. de vete. iure enu. vbi dicit text. Nihil tā
ſtudioſum in oībus rebus inuenit, quam le-
gum auctoritas, quę, & diuinas, & humanas
res bñ diſponit, & oēm iniqtatem expellit,
ſic ſapientia, qm̄ vt dicit gl. in d §. proinde.
ciuilis ſcientia eſt ſanctiſſima quo ad animā
& firmiſſima quo ad mundū. Et dicit Philo
ſophus ad Alex ſapientia eſt conſeruatiua
animæ, ſicut ſanitas corporis, ſed hæc ſcien
tia eſt hmōi, quia facit hoīes virtuoſos, diri-
gens eos in Deum, tollens lites, rixas, con-
trouerſias, & talia ex qbus ſolent ſeq homi
cidia, & oīa alia mala ergo eſt ꝯſeruatiua ani
mę, & corporis, & ſic ſanctiſſima quo ad ani
mam, & firmiſſima quo ad mundū, & ſic ꝯñt
24 eſt ſapientia. † Corroborat̄, q͞a ſeipſum re-
gere eſt ſumma ſapiētia, vt per Philoſophū.
de regi. princ. ſed hæc ſcientia nedum docet
ſeipſum regere, ſed ēt ciuitates, pronuncias,
& oēm orbem terrarum; vt patet, & dicit tex.
in auth. vt oēs obe. iud. prouin. ſine ea nihil
factum eſt. & eſt p̄cipua aliarum, quum per eam
reguntur omnia. Et ꝓbatur, q͞a decet I. C. hr̄e
docendi peritiam. dicendi facundiam, diſſe-
rendi copiam, interpretandi ſubtilitatem, ſo
lertiam, fidem, bonos mores, & laudabilem
vitam. C. de profeſ. qui. in vrbe conſtan. l. 1.
lib. 12. l. magiſtros. C de ꝓfeſ. & med. lib. 10.
& in ꝓœmio inſt § cunq;. quinimmo debet
ēt alios præcellere moribus, & ſcientia. vt in
illa. l. magiſtros. nec immerito, q͞a doctores
ſunt ad aliorum eruditiones c. ſup ſpecul. de
mag. & dicit tex. in c. glorioſus in ſanctis
ſuis. de reliq. & ven. ſanc. ꝙ ſunt luminoſę cā
delæ ardentes ſuper candelabrū poſitæ, q in
vniuerſum corpus orbis terrarum tenebris ꝓ-
fugatis veluti ſidus irradiat matutinū. & tex.
in d. c. ſup ſpecul. dicit ꝙ fulgēt veluti ſplen
dor firmamēti, & veluti ſtellæ ſunt in æterni
tates ppetuas pmāſuræ. & tex. in c. multi. de
pœni. diſt. 2 ꝙ ſunt radij ſolis. & ꝓbat tex. ī
l. ſi arborē. §. ſi cōem in verbo, locus opacus,
qm̄ ſole cœpit eſſe plenus. ff. de ſer. vrb. pd.
25 cum ibi not. p Ang. † Ad idē q͞a eſt dogma
oīum ſapientum vt dicit text. in l. 2. ff. de
leg. & vera Philoſophia, & non ſimulata, vt
l. 1. ff. de iuſt & iure. ergo eſt ſapientia, & ita
dici debet, qm̄ peritis in arte eſt ſtandū, vt di
xi ſupra, & eſt bona gl. 9. diſt. c. veterum. &
facit tex. in §. rñſa prudentum. inſt. de iure
natu. gen. vel ciui. & quia ēt leges, & ſic ip-
ſorum. I. C. verba, à Romana eccleſia, cui, vt
dr̄ 22. diſtin. c. 1. iura terreni, & cœleſtis im-
perij ſunt commiſſa, ſunt approbata. Non
ob. qđ legiſtæ vel canoniſtæ non habēt mo
dum arguendi q͞a eſt falſum, & patet q͞a ēt
eſto qđ non habeant cū modū quē habent
dialectici vel aliarum ſcientiarum ꝓfeſſores, hoc
non expedit dūmodo habeāt modū ſciētifi-
cū, & ꝯcludentem, ſicut habent, q͞a ſm Spec.
in ti de aduo. §. nūc de exordijs. ver. qd ſi ali
ter. quælibet ſcientia habet diuerſa gña lo-
quendi intm̄ ꝙ proprius modus loquendi
in vna ſcientia, eſt abſurdus in alia, & ſunt
verba Augu. in c. locutio. 38. diſt. & dicit Phi
26 loſophus primo poſteriorum, † vnaqueq; ſciē
tia hēt ſuas proprias imaginationes, rōnes,
ac diſputationes, & bñ q͞a locutiones habēt
eſſe ſm ſubiectam mām l. ſi vno. C. loc. &
ſm Philoſophū. 1. Ethyco. nūc pfectę enūcia
mus, cum ſm ſubiectam mām loquimur. de
quo ēt per Bald. in l. data opera circa mediū.
C. q acc. non poſ. Et ideo indigne dr̄ legi-
ſtam vel canoniſtam non hr̄e modum arguē
di, licet non logice loquatur, vel ſm alium
modum. Nā vt inqt tex. in c. indignū. & in
c. eccleſiaſtico. 18. diſt canones nō ſunt reſtri
gendi ſub regulis donati, nec ētocioſis Phi
loſophorum ſcholis. & facit q͞a legiſtæ ſunt rea
les locutores, & rebus, & non verbis intendē
tes, q͞a nō verbis ſed rebus leges imponunt
l. 2. C. com. de leg. c. commiſſi. de elec. lib. 6.

 & ideo

& ideo Bal.in l.veteris .C. de ꝯtr. & cōmitt.
stip. dicit ꝙ leges sunt veræ phiæ legales, &
non dialecticæ, & ponderat ad hoc illū tex.
& ꝯcordant verba Io.An.in regula infamib.
de reg.iur.in 6.qui dicit,absit ꝙ per sophisti
cationes verboꝝ nām immutemus, & ideo
ſm eum in c.1.de ꝯſ. in.6. ex mente Didymi
27 ad Alex. † Non artem bene loquendi disci-
mus,nec facundiæ oratoꝝ, rhetoꝝq́. operā
damus, cuius offiñ est falsitatis sermonibus
figmentare mendacia,& innocentię fidē cō-
ferre criminibus, ac parricidij reos assignare
pijssimos, q̄ dū putant se alienæ laudis fru-
ctum p iniq̄ victoriā rapuisse,nesciunt muni
mentū suæ ꝯſciæ pdidisse. p quo facit tex.in
c.seduio.18.dist. q̄ pclarissime ad propositū
loquēdo dicit.Cordi casto linguā exercitatā
ꝯferre non audeāt & putent pponendas esse
verbis snias, sicut ppon.ī animus corpori,
debetq́. veriores, ꝙ disserriores audire ser-
mones,sicut prudentiores,q̄ formosiores a-
micos hr̄e. Silr̄ non obst. ꝙ legistæ, vel ca-
noniste non cognoscunt p causas, qa ēt ex
28 supradictis oppositum ꝓbatum est.†Quin-
immo rō legis dr̄ aīa legis.l.quod dcm̄.ff.de
pact.& strictius est obseruantia quā ipsa lex,
ſm Bal.in l.qcunq;.C.de ser.fug.& in l.non
dubium.in 5.col.C.de leg.& p eundē in l. si
qs seruo.C.de fur.vbi dicit ꝙ rō est sicut aīa
& verba sunt sicut supficies,& in d.l.nō du-
bium,dicit qđ est spūs uiuificans legem, oē
dcm̄,& scm̄,faciens ratum,& firmum. & hr̄
p do.Abb.in cons.1.in 1.vol. Et dicit Bal.in
l.nemo,in prin.C.de sent.& interl. om.iud.
quod ideo Francigenæ tantūmodo allegant
rōnem,& dn̄t sic est ratio legis,non aūt dn̄t,
sic est lex, vel lex sic dicit. Sed concesso ēt ꝙ
simpliciter allegetur lex,vel dicatur sic lex di
cit,prout fit,quid ad rem, cum talis allega-
tio non est sine ratione, cum lex contineat
rōnem, & sic ratione facta quo fit ꝙ allega-
ta lege,ēt ratio legis hr̄ pro allegata. Nam,
& idem fit de dictis philosophi,quia eius di-
ctis simpliciter adductis philosophantes ac-
quiescunt,quod nō est,nisi qđ ꝯtinent ratio
nem,vel causam. Sicut ēt de dictis Pythago-
ræ refert Boëtius in princ. suæ arithmeticæ,
q̄ inqt,ꝙ sufficiebat dici sic Pythagoras di-
cit.& ad propositum etiam dicit Bal.in c. ad
hæc.in 6.col.de pace iur.fir. ꝙ leges non al-
legantur in curijs regum ꝓ auctoritate, sed
pro ratione. Breuitatis causa etiam hoc fit,
qm̄ gaudent breuitate moderni, vt inqt gl.
in l.1.ff.ꝙ met.cau.& facit tex.in l. amplio-
29 rem.§.in refutatorijs .C. de appell. † Non
obstat ꝙ leges non amant subtilitates, quia
non est veꝝ, inquantum tractatur de inter-
pretatione iurium,vel de enucleatione quæ-
stionum, & ad veritatem eliciendam,sed ne
subtilitatibus fiant deceptiones, peruertant
vera,& recta iudicia, iniquitates æquitati p-
ferentes,in quo gñe boni,& æqui, vt inquit
tex.in l.si seruum.§.de illo.ff.de verb. oblig.
plerunque sub auctoritate iuris scientiæ p-
niciosę erratur,secus,& hoc est de quo pro-
prie loquūnī iura ꝯtraria,& id qđ dn̄t leges
subtilitates non amare, qa est veꝝ eas non
amare,inquantū tendunt ad decipiendū, ut
ēt declarat Paul.in c.dil. filij,in 2. col. de iu.
vbi latius p eum,q̄ subtilitates sint attendē-
dæ,& q̄ non.& aliqd p Rom. ꝯſ.201. incip.
Oīpotentis Dei postulato suffragio,in ꝓpo
sita ꝯsultatione.Et ꝓbat tex.in c.si cupis.16.
q.1. q̄ dicit habeo simplicitatē columbæ, ne
cuiq̄ machineris dolos, serpentis astutiā, ne
30 alioꝝ supplanteris insidijs. † Nō obst.ꝙ lex
sit voluntaria, qa est falsum, vt ex prædictis
ꝯstat.Nec ēt sola uoluntas principis facit le-
gē,qa imò debet esse regulata rōne.Nam &
volūtas eius subiacet regulæ rōnis, est.n.aīal
politicum,rōne & mortale ſm Bal.in l.2.C.
de serui.& aqua.& ideo non pōt iniquū sta-
tuere,vt inquiunt d.Abb. & scribētes de ꝯſt.
c.1.& per B.Th.2.2.q.9.art.6.& ſm Ang.in
ꝯſ.suo e.incip.sanctissima.in 4.col.opinioni
eius non est standum,si ꝯtraria snia est rōni-
bus melioribus comprobata.alleg.text.in l.
Aemilius.ff.de minor.& multa dicit Par. de
Puteo in tract.suo syndic.in c.1.& 2. ꝙ non
licet principib.nec regibus in aliquo excede
re,nec quidq̄ facere,quod non ꝯueniat pro-
batissimo, ac sapientissimo viro, & si aliter
faciunt,nō sunt Principes, nec Reges, & eis
obediendum non est,ut ibi latissime p eum,
de quo ēt p Ioā. And.in c.1.de homic.lib 6.
31 post Host.ibidem,vbi dn̄t † ꝙ propriū prin
cipis est iustitiā exercere, & si deficit in hoc.
auferretī ei nomē boni & religiosi principis,
& si carebit noīe,carebit & re C.de ferijs.l.à
nullo.C.de nup.l.imper.§.1.&de verb.sig.c.
nā & ego.Et ꝯcordat,qa rex dr̄ à gerēdo. vñ
debet regere,& nō regi.ff.de leg.l.fi.alias nō
est rex ſm Bal.in l.nō ambigit.post Cy.ff.de
leg. & in l.post susceptū.ff.de excus. tuto. &
idem

idem de Imperatore, per Bald. in tit. de pace
ꝯstan. in fi. & per And. de Iser. in tit. qui. mo.
feu. amit. §. silr̃ si dñm, vbi expresse dicit, qđ
male versantes in regno sunt priuãdi regno.
Et ꝓpea non est dicendum, ꝙ sola voluntas
principis faciat legẽ, q̃a imò decernit ſm ra-
tionem, & regulas legis, & rõnis. Pro quo fa
cit, q̃a & ipse attestatur se velle legib. viuere
l. digna vox. C. de legib. l. ex impfecto. C. de
32 test. cum concor. † & ordinatũ est, eius vo-
luntatem, vel rescriptũ cum iniuria alterius
non esse exequendũ, imò esse nullum, & ir-
ritũ. C. de prec. imp. off. l. quoties, & l. nec dã
nosa. C. vnde ui. l. auctorit. & ff. ne q̃d in lo-
co pub. l. 1. §. merito. & C. de emanc. lib. nec
aius. cum ꝯcor. & facit tex. in clem. past. de re
iud. ubi ſnia principis, quia cõtra ius fuerũt
cassatæ, & annullatæ, & merito, q̃a. vt inquit
Paul. de Cast. in cons. 70. incip. In Xp̃i noĩe,
quia frustra disputarẽt in 2. parte, ſm stampã
nouã. vbi ẽt consuluit ꝯtra quandam ſniam
principis, q̃a ꝯstõ regni, & monarchia est de
iure gentium, ergo non debet contra illud
posse, & sic debet esse eius lex oĩno cõis, rõna
bilis. & honesta, ut in d. c. erit aũt lex. & 23.
q. 4. c. si eccl. in fin. & concordat tex. in auth.
de instrũe. & fide. ibi, q̃a igitur imperium,
ꝓpea Deus de cœlo constituit, vt difficilibus
imponat q̃ apud eum sunt bona, & leges a-
ptet ſm naturæ uarietatẽ. & Paulo inferius,
& dare in cõe subiectis, quos Deus nobis
tradidit prius, & paulatim semper adijciet. &
tex. in auth. vt non luxuriẽt contra nãm in
33 prin. ibi, † q̃a oẽ nobis est studium, & orõ,
vt & crediti nobis à dño Deo, bene viuant,
& eius inueniant placationẽ, & tex. in auth.
de priuil. dotis in princ. vbi dicit, vnam no-
bis esse in oĩ nr̃ę reip. & imperij uita, in Deo
spem credimus, scientes q̃a hæc nobis, & aię
& imperij dat salutem, vnde & legislationes
nr̃as inde pendere competit, & in eã respice
re, & hoc eis principium esse, & medium, &
terminum. Nec habet obstare allegata. l. ꝓ-
spexit. ff. qui, & à quibus. quia ſm Bal. in d. l.
si quis seruo. Imò lex illa quo ad Vlp. condi-
torem eius, dr̃ hr̃e rõnem, & eam Bal. aperit
ibi. & idem Bal. in l. 1. C. quæ sit longa ꝯsue.
refert, & cõmemorat Felyn. in c. si qñ. in 7.
col. de rescrip. in ver. circa rõnem legis. Et
potest adduci quod dicit idem Bal. in rub. de
34 ꝯst. col. 2. ubi dicit † ꝙ lex satis potest dicit
rõnabilis eo ipso ꝙ non reperitur ꝓhibita,
licet non possit demr̃ari rõ eius, per gl. sing.
in l. 1. §. initium, in uerbo ratus, ff. de postul.
& ꝑ ea quæ not. Archid. 8. dist. frustra. ubi di
cit idem de ꝯsuetudine, ut possit dici rõnabi
lis, ex quo non obuiat canonicis institutis.
de quo vltimo hr̃ ẽt per Bal. in c. cum venis.
de eo qui mit. in pos. col. 3. vbi ſm eum, con-
suetudo in dubio debet præsumi laudabilis,
& bona, ex quo non reperitur prohibita, &
placet ciuibus, quia quod eis placet, gñat cõ
cordiam, quæ est ciuitatibus utilissima. Nõ
obst. quod sit formidine permixta quia imò
est firma, & certa, cum sit rõne facta, quæ ut
est dictum facit omne dictum, ratum, & fir-
mum. ut per Bal. in l. non dubium. C. de leg.
& probatur in l. solã. C. de test. cum ibi not.
in auth. de hęr. & fal. §. si vero, col. 1. in auth.
de sanct. ep. §. 1. & in auth. de test. §. & licet.
35 cum ꝯc. † pręterea philosophicũ est rñdere
per uerbum dubitatiuum, vt per uerbũ for-
te, ut inq̃t gl. in l. cum res. §. sed si stichum. ff.
de leg. 1. Præterea leges q̃bus vtimur sunt
approbatę, quia quæ uisæ sunt rõnabiles, vel
bonæ fuerunt approbatæ, ergo uerboꝝ qua
litas non habet uitiare, siue nocere. Illud au
tem ꝙ non sint leges passim necessariæ, & ꝙ
vbique non seruantur, silr̃ non habet obsta-
re, q̃a non sequitur, ergo non sunt scientifi-
cæ, & bonæ. Nam & aliæ scientiæ q̃uis non
seruenẽ vbique, tñ ex hoc non sunt minus
ueræ bonæ, ac perfectæ. Nec attendit̃ id, qđ
fit sed id ꝙ fieri debet. l. sed licet. ff. de off. p̃s.
sed leges dr̃ent vbiq; seruari. l. leges sacratis-
simæ. de leg. & not. gl. in d. c. sup specula: oĩs
enim aĩa est submissa Imperatori, q̃a est dñs
totius mundi. l. deprec. ff. ad leg. rho. de iact.
& 7. q. 1. in apibus, ergo &c. & facit, quia ut
dicit gl. in cle. ad nostram. in uers. ieiun. de
hær. omnis ẽt quantũcunq; iustus subest le-
gi, licet non exercitio eius. & not. d. Abb. in
c. omnis anima. de cens. & in d. c. rex pacif. &
sentit Philosophus 10. Ethic. qui dicit ꝙ nõ
tñ ꝑꝑ iuuenes, sed ẽt ꝑꝑ senes facta est lex.
36 † Nec obst. quod sit variabilis, siue mutabi-
lis, quia hoc ẽt simpliciter dictũ est falsum.
Nam quantum attinet ad ius nãle, vel gen-
tium, hoc patet inst. de iu. nat. gen. vel ciui.
ver. sed naturalia. quia illud est immutabile,
quantum autem ad ius diuinũ, idẽ, ut ibi, &
in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iu. quantum ue
ro ad ius, quia ius nostrum est tripartite col
lectum, vt in §. fin. inst. eo. dicitur quod licet
immu-

Immutet̃ aliqua ꝯstitutio, non tñ scientia iuris immutat̃, quum talis immutatio fiat ſm r̃ſas iuris, q̃ volunt ſic fieri. neceſſitate vel vtilitate ſic exigente. c. non debet. de conſan. & affi. lex. n. debet deſeruire tpi 34. diſtin. c. fraternitatis. & 4. diſt. c. erit aũt lex, & q̃ de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. de ęta te. § cauſa. ff. de interro. act. & ideo ẽt Deus oĩpotens ex his q̃ in teſtamento veteri ſtatuerat, nonnulla mutauit. vt d. c. non debet: ob qđ d. Panor. in d. c. non debet, ẽt ipſe dicit ꝙ licet ſciẽtiam ſit de incorruptibilibus, & impoſſibilibus aliter ſe habere, vt hr̃ primo poſterioꝵ, non tñ expedit vt detrahat̃ ſcientiæ iuris, quaſi non ſit ſcientia, ex eo ꝙ immutet̃ in aliquo, qa oĩno eſt ſciẽtia, rõnibus de qbus ibi per eum. Pro quo faciunt etiam quæ no. per eundem in c. 2. in pen. col. in ver. ſed reducendo ad concordiam. extra de ꝓb. & ꝑ eundem in c. fi. in 5. col. de ꝯſue. vbi ſm eum ex cauſa põt induci ꝯſuetudo antiqua dãnata, & ẽt fieri ſtatutum ꝯtra canonem, qa hoc ſit ex mente legis, q̃ eſt ipſa lex. Et facit, qa ſm veritatem tpum, & locoꝵ, ẽt remedia, & canones medicoꝵ expedit immutari, & tñ immutatio eoꝵ, qa fit canonib. medicinæ ſic dictantibus, non arguit defectum, ſed potius bonitatẽ, & ſcientiã; ergo idẽ in iure noſtro dicendũ eſt, qa qđ medicaméta morbis, hoc exhibent iura negocijs, vt in auth. hæc ꝯſtitutio innouat conſtitutionem in prin.

37 † Non obſtat ſimiliter ꝙ non ſit oĩbus caſibus prouidẽs, qm̃ ẽt hoc eſt falſum, qa imò lege, rõne legis, vel ſimili poſſunt oĩa decidi, vt dixi ſupra, & facit tex. in l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu. tuto. & in c. ſecũdo requiris. in fi. de appel. & vbi ſub auctoritate legis põt ẽt allegari rõ nãlis. rõne legis vel ſimili deficiẽte. & not. gl. in c. ꝯſuetudo. 1. diſtin. & facit optime tex. in d. c. de quibus. 20. diſt. vbi ponens ad quos ſit recurrendum cũ ſacroſanctæ ſcripturæ auctoritas nõ occurrit, dicit ẽt ad exẽpla eſſe recurrẽdũ. Et qa ita ſit ſeu fieri põt, igit̃ dixi ſcientiam iſtam eſſe ſpeculatiuã ſciẽtiam, & habere ſuos modos, & rõnes arguẽdi, & decidendi. & ſic conſtat ꝙ non eſt ẽt verũ, ꝙ ſit impoſſibile, ꝙ lex vniuerſaliter verũ dicat, cũ ſit vtile, oppoſitũ legis in aliquo caſu obſeruari, qm̃ imò in tali caſu oppoſiti, lex quãtumcunq; gñalis recipit reſtrictionẽ, vel iure vtilitatis, vel neceſſitatis, vel ꝯgruentiæ, vel veriſimilitudinis, vel honeſtatis, vel alijs de cauſis, prout expedit, & hoc oĩno ex ꝓcepto legum q̃ mandant ſic fieri reſtrictionem, vt l. cunctos populos. cũ ibi plene not. C. de ſum. Trin. & fid. Cath. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iur. l. vt gradatim. ff. de mune. & hon. in l. fi. §. in cõp. C. de iure del. in l. ſerui noſtri. C. de noxali. in l. nec auus. ff. de emã. lib. in l. 2. §. mer. ff. ne q d in loco pub. cũ alijs

38 ꝯc. & in locis alijs notis. † Ad alia duo, vltimo obiecta, rñdeo ꝙ imò ẽt ad peritos iuris debet hr̃i recurſus, vt patet in d. c. vt cõmiſſi. de hær. in 6. & c. fi. eo. tit. Preterea vt dicit gl. in d. c. de qb. ſeniores dñr ſapientes. 8. diſt. c. porrò. ſed doctores ſunt ſapientes, vt ſupra ꝓbatum eſt ergo, &c. Et ſic his ꝯtingenter dictis, remanet hęc 1. q. abſoluta, licet talr̃ qualiter, ſed oĩa ſint dicta ad honorẽ Dei, à quo ꝓfluunt ipſe leges. Ad cuius laudem accedo nunc ad aliam qõnem, in qua ꝯſimilem ordinẽ obſeruãs, dico ex multis videri in prima ꝯſideratione dicendũ dictas mulieres deferri ad dictũ ludũ realr̃ ac vere, non aũt imaginarie, vel ꝑ illuſionem.

39 † Et primo ꝑ ꝯfeſſionẽ earum q̃ ꝯfeſſio in crimine hæreſis vr̃ attendenda, ſm Bal. in l. non dicã rapere. in 1. col. C. de epiſ. & cler. & in ꝯfeſſum nullæ partes ſunt iudicis niſi in ꝯdemnãdo l. ꝓinde. ff. ad l. Aquil. & dixit Magiſter veritatis dñs Ieſus, tu dixiſti, & dicit Ouidius. Non eſt ꝯfeſſi cau ſa tuenda rei. Secundo qa experientia, q̃ (vt hr̃ 1. Metaph.) eſt rerum magiſtra. ac ſingularium cognitio. & no. in c. q̃ ſit. de elec. & facit c. cupientes. in prin. eo. tit. in 6. & c. ſtatutum. de reſcr. hoc multis ſic aſſerentibus fuit viſum, & cognitũ, ergo ſic credendũ eſt c. in noĩe dñi. de teſt. & in l. vbi numerus. eo. tit. Et faciunt q̃ hñr in c. cum oporteat. de acc. & in l. de minore. §. tormenta. ff. de qõ. vbi fama

40 publica facit fidem. † Tertio qa hoc nõ eſt impoſſibile demoni, cum ẽt portauerit creatorem in pinaculo templi, & ſuper montem. ergo non debet ei cui qđ plus eſt licet, ꝙ minus eſt non licere, vt in r̃ła, nõ debet. de reg. iur. Imò ꝯceſſa hac poſſibilitate, & q̃ vr̃ ꝯcedẽda, quum ẽt alias perſonas portaſſe vr̃, qa vt dicit Philoſophus in 1. de anima. & Bal. in l. ꝯuenticula. col. fi. C. de epiſ. & cle. Accidẽtia magnam partem ꝯferunt ad cognoſcẽdũ qđ qd eſt. Vr̃ ẽt ꝯcedendus actus illius delationis, & maxime ꝯiũcta eoꝵ ꝯfeſſione iurata. Quarto ꝑ argm̃ a veroſimili, qa ſi diabolus nitit̃ adorari, vt Deus, cũ ẽt voluerit adorari a crea

à creatore, Matthæi 4.c.& hr in c.nec mirũ. 36.q.5.col.4.verſ.ad hæc.n.confingatq. ea q̃ inhærent perſonis, per quas fallere nititur. vt ibidem. Et iſte mulieres dicunt ſe ire ad talẽ ludum delectationis gratia, & ſe ibidem adorare demonem, ergo veriſimiliter credendũ eſt ipſum demonem eas portare ad ipſum lũdum vere, & realiter, vt etiã vere, & realiter adoretur. Nam, & à Saule Rege voluit adorari in vigilijs, vt dicit text. in d.c. nec mirũ. & idem à creatore. Item quia nititur facere vt Deus, argũ.n.à veriſimili eſt bonum tex. eſt in l.ſi extraneus.ff.de condit.ob cau.& in l.Lucius.§.Titio.ff.de lib.& poſthum. in l fi.
41 C.de hær.inſti.† Quinto ex ſimilitudine rationis, quia ſi Deus ẽt multa alia permittit contingere ob artem demonis, vt probentur audientes quaſi deuotione, & fide ſunt erga eum, vt hr in d.c.nec mirum. circa fin. ergo eadem ratione credendum eſt ꝙ etiã permittat talem declarationem, vt ſic etiam ꝑ hoc non probentur hęc audientes, quaſi deuotione, & fide ſunt erga eum, quod nõ contingeret ſi talis delatio non eſſet realis ſed illuſoria, qm̃ nullus tentatus ire ad talem ludum veriſimiliter ꝯſentiret ſe ad illum duci vel deferri, quinimmo quæ de eo dñr, veluti falſa ſpernerentur. Sexto quia hæc opinio vr̃ probabilior, cum ſit affirmatiua. qm̃ dicere oppoſitum eſt negare, & qui negat nihil ponit. Negatiua enim eſt non ens, & ſic improbabilis: qa non poteſt directo ſenſui ſubiacere. Entium enim ſunt ſenſus, non autẽ non entium, ſm Philoſophum ſecundo de anima, & Bal.in l.ſecunda in fi. C. de erro. aduoc.& ideo dicit gl in l.diem proferre ff. de arbi. ꝙ creditur magis duobus infirmantibus ꝙ decẽ negantibus. Septimo quia præſumitur potius veritas quam fictio. l.3.§. hæc verba. ff.
42 de negocijs geſtis. † Octauo quia diabolus contradicit honori Dei, & fidei noſtræ pluſquam põt, ergo debet pręſumi vel dici ꝙ magis realiter deferantur ꝙ fantaſtice, & per illuſionem, vt ſic vere ẽt conculcent crucem, & vere adorent ipſum demonem, & ſimiliter vere omnia alia faciant quæ facere confitẽtur. quia ſi vere fiunt, tẽdunt ad maiorẽ ꝯtẽptum Dei, & fidei noſtræ, ꝙ ſi in ſomnijs ea fierẽt, vel ꝑ imaginationẽ. maior.n. pręſumptio tollit minorẽ l.diuus C.de in integ. reſtit. mi.& hr ꝑ Bald.in l.ſiue poſ.C.de prob. Nouo ratione contrariorum, quia ſicut realiter, & expreſſe ac in præſentia perſonarum abrenuntiatur in baptiſmo demoni, & pompis eius, ergo debet dici ꝙ ipſe demon velit realiter, & in præſentia perſonarum ſe adorari contrariorũ.n. eſt eadẽ diſciplina 32.diſt. hoſpitiolum. in fin.& inſtit.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.in prin. Et ꝑ Philoſophum 9.metap.
43 † Item qa eadẽ ſolẽnitas debet interuenire in diſſoluẽdo q̃ interuenit in ꝯſtitẽdo. Quod libet.n.debet diſſolui eo modo quo colligatum eſt.dicit text.in l.nihil tã nãle.ff de reg. iur. Decimo ꝑ remotionẽ.tex.in c.Epiſcopi. 26.q.5.qui vr̃ huic parti multum repugnare. quia non hẽt obſtare, qa vr̃ loqui in alia ſecta, quia mulieres de quibus ibi, & credẽtes eis damnantur, qa ea quæ dicebanr, & credebant ſunt impoſſibilia, qm̃ aliqd diuinitatis aut humanitatis extra vnum Deum arbitrabantur. Credebantq. aliq̃ creaturã fieri poſſe, aut in aliã ſpeciẽ transmutari ab alio quã à ſummo Creatore; qđ eſt impoſſibile, vt patet in verſ & cum aliquid.& in verſ.quiſquis ergo. Nam cũ dicebant ſe equitare ſuꝑ quaſdam beſtias, credebant illas beſtias fieri ab alio q̃ à creatore, vt in illo ver.quiſqs ergo. ꝑ quẽ verſiculum ita vr̃ dici, & dẽe intelligi illas mulieres ſic tenere, & dicere licet tex.in ver.ſciẽdum.in princ.referat ſimplr̃ illas mulieres dicere ſe equitare ſuꝑ quaſdam beſtias
44 nocturnis horis, † quia præcedẽtia declarantur ꝑ ſequẽtia, & econuerſo. ſequentia ꝑ pręcedẽtia l.q filiabus. & l.ſi ſeruus plurium.in prin.ff de l.1.ſed hæc ceſſant in iſtis mulieribus, qa licet ẽt ipſæ dicant ſe portari ſuꝑ hircis nocturnis honoris, tñ credunt eos eſſe demones ſic transformatos. Confitentur ſimiliter ſe parere dñæ ludi, veluti demoni. ſed talis aſſumptio formæ non eſt impoſſibilis demoni. cum ẽt ſe transfiguret in Angelum lucis, ergo de iſtis non loquitur ille tex.nec cõprehenduntur in eo, ceſſante eius rõne l. qđ dictũ.ff.de pac.ꝑ gl.& Bar.in l.1.in ver.prudẽtia.ff.de leg.tuto.ꝑ Inn.in c.poſt trãſlationẽ.in 19.col.extra de renunc.& in c.nõ miramur.de ſeruis non ord.iũcto tex.in c.de multa.de eta.& quali.& ꝑ Inn.in c. pleriq; in fi. col.de immu.eccl. Et ideo ẽt credere ꝙ tales mulieres vadãt ad ludũ in corpore, nõ põt dici ꝙ talr̃ credẽtes incidãt in errorẽ, de quo in illo tex.& ſic in errorẽ paganorũ, tanq̃ credãt ſimilia illis q̃ credebant ꝑſonæ de qb.in illo text. quia ſimilia dñr eſſe illa, in quibus eſt omni

omnimoda ratio.l.non pñt.ff. de leg.l.3.ff. de off.præf.l.1.C.de lib.pręt. p Pet.de Anc. conf.350.incip.In Xpi note, in pdicta ɔsideratione, vel quo℞ qualitas est vna ſm Phm 6.Metaph quem all.Cyn.in d.l. non pñt, & ſic ille tex.in ver.& his ſimilia nõ habet obſtare,quia hæc non ſunt ſimilia. Contraria
45 tñ ſnia vř verior. † Primo quia facta nõ pſumuntur,niſi probentur l.in bello.§.captæ. ff.de cap.& poſtlim.reuer.l.qcunq; .ff.de publie.l.conf.§.fin.ff.de cur. fur. ſed de hoc nõ conſtat,nec probatur,vt intra dicam.Secũdo per gl.in c.iuuen.de ſponſ.& in c.1.de ſeruis. in clem.exiui.de verb.ſig.vbi in dubijs debet amplecti pars ſauens animabus, ēt ſi ſit durior. Sed illa ſecunda pars vř magis tutior, & fauens animabus,quia ea prædicata vera, remouentur hoies malis deſiderijs, quæ forte appeterentur conceſſa altera parte contraria vera,vt ēt oſtendam infra, ergo vř magis fauorabilis,& amplectenda.Nam & in quauis mã,in dubijs benigniora preferuntur.ff. de reg.iur.l.ſemp,cum ɔcor. & facit qa dicit tex.in c.vlt.19.diſt.benigniora ſunt imitatione,q̃ ſunt excellentiora pietate. Tertio per arg.à minus veriſimili,qa dicere ꝙ talis delatio ſit vera, & ꝙ tã ſubito tales perſonæ p tranſeant p tot terra℞ ſpacia,& ꝙ faciant talia tã in ipſo ludo,q̃ in eundo, & redeundo, quæ dñr facere,eſt longe à veriſimili,ergo reputanda falſa,qa vt dicebat Auerrois, vt re-
46 fert Bal.in l.1.C.de ſer. fug. † experimenta vero℞ ſermonũ debent ɔcordare cum rebus ſenſatis,& not.idē Bald.in tract. ſchiſmatis, quē poſuit in rub. C. ſi qs aliquē teſt. phib. & in l.fin.C.de edi.diui Adr.toll.& in l.teſt. C.de teſt.Et ppea in d. l. 1. dicit ꝙ in regno Franciæ fuit caſſata q̃dam inqſitio, qa non poterat verificari, ſm cõem opinionem ſruẽtium intellectu,quia qđ eſt longe à veriſimili,eſt quædam falſitatis imago,& bo. text.in c.qa veriſimile non eſt,de præſump. cum ibi not.& tex.in l.ſi ita qs.in fi.ibi,nemo ſanus pbauerint.ff.de euic.tex.in l.mil.§.op.C.de qõ.& dicit Bal.in l.teſt.in pen.col.C.de teſt. quod magis creditur duobus teſtibus ueriſimilia dicentibus, quam centũ non veriſimilia,imò vt no.i d.c.qa veriſimile. tales teſtes nõ veriſimilia deponẽtes,ſunt ſuſpecti de falſo,& nõ credit̃ eis. Quarto ab auctoritate tex.in d.c.nec mir℞.26.qõ.5. vbi vř concludi
47 † ꝙ omnia quæ fiunt ob artē dæmonis,ſiue fiant arte magica,ſiue necromantica,ſiue hydromantica,vel alia ſimili arte dñr fantaſtica & non vera,vnde in verſ.ex his ergo dř. His ergo portentis p diabolo℞ fallaciam illudit curioſitas hominum qñ appetunt id ſcire, quod nulla rõne ɔuenit eis inueſtigare ſubiungens in verſ.ſemp, ergo diabolus ſub velamine latens prodit ſe, dum ea confingit q̃ inhiberent pſonis per quas fallere nititur, ergo auctoritate illius tex.vř dicendum ꝙ ēt iſte mulieres ſint illuſæ: & hoc ex gñalitate illius tex.l.de precio.ff.de pub.l.1.§. & generaliter.ff.de leg.præſt. imò,& multo magis, cum ſint mulieres,& ſi q ſunt hoies,ſunt ruſtici,& perſonę faciles ad decipiendum.l.cũ mul.C.de donat.inter uir.& ux. & ignorantia dř cuncto℞ erro℞ mř, vnde mulieribus, & ruſticis iura ſubueniunt.ut not.in l. 1. C. de iur.& fact.ign.& in l.bon. C. q admitti. Preterea oẽs ſunt pſonæ reprobatæ,& corruptæ circa fidē,circa bonos mores, & appetentes non appetēda,ergo idē in iſtis, quod in illis dř,dici debet.l.illud.ff.ad leg. Aq. C. ad l.Fal.l.fi.l.à Titio in fi.ff.de verb. obl. §.
48 idemq. inſt.qb.ex cau.ma.poſ. † Iura.n.loquentia de aliqbus pſonis hñt ēt locum in non expſſis,in qbus militat eadē ratio,vt hř p Pan.in c.nihil de elect.in c. fi. de reſcr. in proœ.decr.& in c.translato, de pſt. p Doct. in l.ſi vero.§. de viro.ff.ſol.mat p gl. & Doc. in clem.1.de elect.in clem.aud.in ver.benef. de reſc.in gl.in auth.vt hi q oblig.res.in ver. ad curationem,& gl. in auth. minoris deb. C.qui tut.da pñt. Quinto p tex.in d.c.epi. q ſi recte intueatur, vř proprie emanaſſe ad tollendum hunc errorem.ſ. vt non credatur talia fieri in corpore, ſed in ſpiritu tm̃ quod patet ex diſtõne, & recitatione eius,qa poſt
49 quam fecit mentionem † quod illæ mulieres teſtarentur ſe equitare ſuper quaſdam beſtias nocturnis horis,& ſe multarum terrarum ſpacia intempeſte noctis ſilentio pertranſire,recitaueritq. innumeram multitudinem hac falſa opinione deceptam, cum arbitraretur aliquid diuinitatis, aut numinis eſſe extra vnum Deum. Mandat vt patet in ver.quapp ea omnia reputari falſa,& non à diuino ſpiritu, ſed à maligno talia fantaſmata mentibus fidelium irrogari,& reddens rationem in ver.ſi quidem, qu a ipſe Sathanas q tráſfigurat ſe in Angelum lucis,cũ mentē cuiuſq; mulieris cœperit, & hanc p ſe de-
nitatem

litatẽ sibi sub.ugauerit, illico se transformat
in diuersarum species psonarum atq; similitudi-
nes, & mẽtẽ quã captiuã tenet in somnijs de
ludẽs modo læta, modo tristia, modo cogni
tas, mõ incognitas psonas ostẽdẽs, p quęq.
deuia deducit. Subiungit postea qd hoc so-
lus spiritus patit, & qd infidelis hoc non in
aio sed in corpore euenire opinat. & adducit
exẽplũ de Ezechiele ,ppheta, q visiones dñi
in spiritu, nõ in corpore vidit. & qd Paulus
nõ audet dicere se raptũ in corpore, ergo vi
dit, & q venit ad determinãdũ nõ solũ talia
fieri à spiritu maligno, & non diuino, sed ẽt
ea, & illis similia fieri in spiritu, & nõ in cor
50 pore. Et ppea sequit † qd ẽt in casu nostro,
licet videant hę psonę dicere se portari à de
monibus sub hircorum forma, & similiter dicãt
se credere dominã ludi in cathedra honorifi
ce modo sedentẽ esse demonem sic transfor
matum, qd tñ debet dici hęc, & alia q se fa-
cere ɔfitent fantastice in spiritu sibi obueni-
re non aũt vere nec in corpore. Qui tex. &
si posset dici q loquat in alia secta. Attñ hoc
nihil esset, qa, & si illa secta fuisset diuersa ab
illa aliquo respectu, vt q i dicat qd forte il-
le videbantur credere ea fieri à diuino spiri
tu, quod non vñr credere istæ, cum dicant il
los hircos à quibus dicunt se portari esse de
mones, & dominam illã ludi esse demonẽ,
non aũt psonam diuinam, tñ oino vñr simi
les in hoc; qa ita credebant illæ ea fieri in
corpore sicut ẽt credunt istæ. & hoc suffi-
cit q sit similitudo in casu de quo qritur. vt
not. in c. cum dilecta. extra de confir. vti. vel
inuti. & l. si creditor. ff. de ope. no. nũc. Et p-
pterea cũ ille tex. non solũ dãnet vt est dictũ
ea de qbus ibi, inquantũ dicebant fieri diui
nitus, sed ẽt inquantum fiunt à spiritu mali
gno, qa ẽt inquantũ fiunt à spiritu maligno
damnat ea fieri in corpore, nec vult ea credi
dic nec credi sic ea ɔtingere. certe ɔñr ẽt ex
eodem tex. debent damnari credentes ea,
q dicunt istæ esse vera, quia ista vñr similia
illis de quibus ibi. Quum ẽt istæ dicant se
ire ad ludũ noctis tpe, & quod subito multa
ptranseunt terrarum spacia, & q ibi ɔuenit in
numera multitudo psonarum vtriusque se-
xus, & quod multas delectationes edẽdo, bi
bendo, & coeundo, & alijs varijs modis ɔse-
51 quunt. † A similibus .n. ad similia lic. ita est
argumẽtatio. l. non pñt. ff. de leg. l. 2. ff. de of
fic. psi. l. 1. C. de lib. pte. c. in causis. de re iud.
& maxime vbi in lege est apposita clausula,
idẽ in similibus sicut est in illo tex. in fi. ibi,
& his similia, sm Bald. in l. de quibus. in 2.
col. ff. de leg. vbi inquit, q talis lex tunc est
ẽt latissime extendenda. & hr per Io. de Lig.
in c fin. de consti. vbi ẽt d. Ant. col. 12. & per
Imo. in l. si vero. §. de viro. ff. sol mat. & hoc
ẽt non obstante quod adsit aliqua dissimili-
tudo, sm Panor. in c. translato. de const. &
in c. quemadmodum. de iureiur. p illum tex.
& per d. Ant. in c. non debet. de consan. &
affi. Et sic stante huiõi tex. dispõne à qua
per subtilitates sophisticas nec argumenta
licet recedere. 16 q. 1. c. institutiones. 7. dist.
c. non decet. & seq. 19. dist. c. enimuero. &
sequen 17. q. 4. c. si qs. § qui autem. cum ɔ-
cor. vr q non habeant obstare, arg. contra-
ria, qa vt dicit tex. in c. qdem. 24. q. 3. in fin.
quicunque aliter scripturam sacrosanctam
intelligit quã sensus spiritus sancti flagitat
à quo conscripta est, licet de ecclesia non re
cesserit, tñ hæreticus appellari põt, & ea, qõ.
& causa. c. hæresis. Quibus tñ ẽt sigillatim
ac particulariter respondens. vt sic hæc pars
quam puto veriorem, nisi melior snia re-
fragetur per rñsiones particulares perstrin-
gatur, qa valet plus quod specialiter fit vel
dr, quam quod generalr. extra de hære. c. si
aduersus. extra de confir. vtili vel inuti. c.
bonæ. 23. dist. c. q̃q̃, ff. de iniur. l. item apud
Labeonem, §. hoc edictum, cum concor. de
quibus in gl. ibi, & per gl in rub. C. de ser. &
52 aqua dico ea ex infrascriptis nõ obstare. † Et
primo non obstat primum, qa cũ tales pso
næ sunt illusæ, vt est dictum, ergo debet dici
qd ẽt earum confessio est erronea nec admit-
tenda. l. error. & l. cum post. C. de iur. & fac.
igno. no. in l. de ætate. §. fi. ff. de interroga.
actio ɔfessio. n. debet ɔtinere verum, & possibi
le, vt p Gl. Bald. & alios in l. 1. C. de confes.
& p Glo. in c. fi. de ɔfes. in 6. ff. ad l. Aql. l.
inde Neratius. § fi. sed illa respuũt ius, & nã,
ergo non sequit. istę mulieres sic ɔfitent, er-
go est. nam ɔfessio longe distat ab actu, &
qdquid est ɔtra nãm, deficit in suis princi-
pijs, ergo rãliter est impossibile. Præterea i
criminalibus rir non statur soli confessioni
rei, vt p Bald. & Ang. in l. 1. C. de ɔfess. & di
cam infra in 2. no. Nec hẽt obstare qd dicit
Bald. in d. l si qs non dicam rapere, qa eius
dictum ,pcedit in hæresi, inquantum pficit
in sola mẽte ex cogitatione, quo casu bñ, vt
inquit

inquit ipse, quia cogitatio mentis quã solus Deus noscit, non pôt aliter ꝓbari q̃ p confessionem, ideo stat soli ɔfessioni, sed ɔfessio, de qua in casu nostro continet actum ab extra, & minus possibilem de iure, & nã, ac ét minus verisimilem, & ideo pôt dici ꝙ licet quo ad ea q̃ credunt sit standũ ɔfessioni eaꝝ, quo ad punitionem, qa talis credulitas pendet ab aio, & voluntate, non tñ quo ad hoc, vt q a sic sit vel sic fiat, sicut asserũt.
53 † Nõ ob. fm, quia cum hæc fiant tñmodo in spiritu, non pôt de eis per testes de visu deponens haberi vera scientia, & sic non pôt dici ɔstare per experimenta, q a nõ apparẽtiũ sine non entium nulla est qualitas. l. fi. ff. ꝓ suo. l. eius q i ꝓuincia, circa fi. ff. si cer. peta. Non constat ét de aliquibus, qui ea realiter fieri viderint. & si essent aliqui, qui ita vellent attestari, crederẽ ꝙ si subtiliter interrogarenẽ, vel non ɔcludenter deponerent, qa ea de nocte fieri dñr. & in loco solitario, & pręter nãm, vel potius. & ipsi dicerent illusi. Non obstat tertium, quia talis ɔña quæ fit de dicta confessione, est falsa, ergo arg. quod fit de ea est fallax, & nullũ,
54 † quia destructo ɔñti, in quo stat ratio antecedentis, destruitur ét antecedens. C. de fur. l. apud antiquos. ff. de publ. l. si ego. §. si partẽ. & p Bal. in l. ɔuenticula C. de episc. & cle. Itẽ qa non probat hoc esse ꝙ ab hoc ɔtingat abesse. l. non hoc. C. vnde cog. l. neq; natales. C. de prob. cum simi. Per quæ iura potest ét dici ꝙ non sequiẽ, diabolus portauit creatorẽ, & aliquos alios, ergo ét portat has mulieres.

Quinimmo vñt posse attentari, & negari talis possibilitas ꝑ alle. tex. in d. c. epi. qui ex quo negat talem delationẽ, & ꝑdicta alia fieri corpore, vr̃ ɔñt negare istum actum possibilitatis, qm̃ quod est possibile, est admissibile, & tñ cum hoc non obstante nõ admittat talia fieri in corpore, & negãdo factũ ꝑcipiat ét qđ non credat, illud certe vr̃ dicendum ea rõne, quod sentiat nec ista à maligno spiritu fieri posse, nisi i spiritu, & illusorie, nã si hæc possent fieri ẽt in corpore, non est credendũ ꝙ ita simpliciter, & absolute dixisset, talia euenire tñmodo in spiritu, & nõ in corpore, quia sicut quæ reꝶ nã prohibentur, nulla lege ɔfirmata sunt l. vbi repugnantia. ff. de regul. iur. ita ea quæ à nã conceduntur, à lege tanquam possibilia admittuntur.
55 † Itẽ qa loquẽtis virtus est distinguere, si distinctio dari pôt, qa vt inqt Seneca, quem refert Saly. in l. filiæ meæ. C. fami. ercis. qui bñ distinguit, est ꝓximus veritati, & indistinctẽ loquẽs, reꝑhendit̃ tanq̃ impfecte loquẽs, gl. in l. si vehẽda. p tex. ibi i §. 1. & fi. ff. ad l. rho. de iac. & ideo distinguentis opinio sẽp dr̃ melior l. rogasti. ff. si cert. peta bonus tex. in l. adeo. §. cũ qs. ff. de acqr. re. dom. tex. in c. literas. de rest. spol. & ideo cũ ille tex. in quo defectus ꝑsumi nõ debet, cũ sit spiritusancto dictãte factus, nõ distinguat, sed ꝑcipiat nõ credi ea fieri in corpore, ergo nec nos distinguere debemus. l. 1. § gñaliter. ff. de lega. ꝓst. l. de precio. ff. de publ. cũ ɔcor. suadet ẽt rõ, qa non est credendum ꝙ ɔditores illius tex. nõ recordati fuerint vel de Christo, vel de alijs q dñr aliqñ fuisse portati de loco ad locum, & tñ cum eis non attentis dixerint illa non fieri in corpore, & referãt exẽpla Ezechielis ꝓphetæ, & Pauli, quoꝝ aliter vidit visiones dñi in spiritu, & aliter nõ audet dicere se raptũ in corpore. ergo dicẽdũ estꝙ noluerint exẽpla illa de Christo, & alijs portatis de loco ad locũ in aliquo ɔsiderari. nã, & exẽplis nõ est iudicandũ. l. nemo. C. de sent.
56 † Item qa ex his q̃ raro accidunt, nõ fit lex nec regula ff. de regu. iur. l. ea q̃ raro. & l. nã cum duabus. ll. sequen. ff. de legi. & not. p gl. in l. ex his. ff. eodem q̃ dicit ꝙ ex eo ꝙ Lazarus resuscitatus fuit à mortuis, non ꝓpea debuit fieri lex de resurgẽtibus à mortuis. & facit tex. q ɔcordat in auth. vt fine phi. mul. deb §. qa vero. & quod hr̃ per B. Tho. in 2. senten. dist. 11. art. 3 in corpore qõnis, & solutio argu. & per Ray. in sua summa in tit. de Aug. vbi dñt ꝙ ẽt Antichristus habebit Angelum bonũ in sua custodia, ne lex cõis immutetur ꝑ p vnum. Facit ẽt, quia vt dicit gl. in c. si. n. in verbo, à morte dñi. & in verbo, ad inferna. de pœn. dist. 2. col. penul per mortem dei, diabolo est adempta ptãs mundi, & relegatus est i inferno, vbi erit ligatus vsq; ad tps Antichristi, quo tpe tunc nõ solũ et à pœnis sed à vinculis, vt exerceat vires suas in malos & ꝓpea vt tollatur obiectum de Christo, & qa fuit portatus ab ipso diabolo siue assumptus ex pmissu eius, pôt iferri, & dici ꝙ si nõ ɔstat de pmissu Dei, qđ nullo modo possit vel debeat ɔcedi talis delatio.
57 † Nam, & de iure dr̃ quem non posse, q sine adiũcto nõ pôt, vt i c. 1 de rebus eccl. non alie. vbi dr̃ prælatum non posse alienare,

re, qa solus sine psensu capituli non pôt. sicut ét dr de minore, quia sine decreto iudicis non pôt. C. de pdi min. l. non solû. C. de adminift. tuto. l. si qdem. & l. lex q̃ tutores, Posset ét p modû obiectus dici, si diabolus sic pôt, cur in paucis, & abiectis psonis tm̃ hoc facit, cum sit indifferens, & tentator vniuersal.s mundi. Et item si id facit in istis tm̃, à quibus habebimus testimonium fidele, & indubitatum, cû talium psonarũ non admittatur testimonium, vt ex illo tex. in c. epi. & facit l. 3. ff. de testib. q dicit testiû fides diligêter examinâda est, ideoq. in psona eorũ exploranda erût in primis pditio cuiusque, vtrum qs decurio an plebeius sit, & an honeste, & inculpatæ vitæ, an vero qs notatus, & reprehẽsibilis, an locuples vel egês sit, an lucri cá qd facile admittat an amicus vel inimicus. & pcor. tex. in c qualiter, & qñ el secundo, & in c. cum oporteat. de accus. vbi fama debet hr̃e ortû à psonis fide dignis, & honestis. Ab alijs aût facile haberi nô posset, nec verisilr̃, rõnibus supra adductis in rñsione
58 secundi argumenti. † Argũ ergo de Christo patitur retorquutionem, ergo inefficax c. si Romana. cum gl. in verbo, suffragari. 18. dist. Et sic ét nô mirum si in d. c. epi. dicatur tales delationes esse illusiones, & credentes eas esse infideles, & illusas. Quidquid tñ sit de hac demonis ptãte principalis conclusio vr̃ vera. Non ob quartum, quia non sequitur, diabolus nititr adorari, ergo ét defert tales psonas vere, & realiter ad locum ludi de sonatũ, vt ipse inquunt, vt ibi ét realiter adorari, cum in domibus earum possit adorari realiter, & vere, sicut ét multæ ex eis sunt q̃ dixerût se ita in domibus earũ, & tpe noctis adorare. Præterea nititur adorari eo modo quo pôt. Nam, & à Saule rege non fuit adoratus nisi in forma imaginaria Samuelis, & satis est ei q ét adoretur mentaliter. Nã, & Deus omnipotens respicit ad cor. sufficit. n. ei. f. demoni hois mentem hr̃e captiuatam,
59 tá vi si possit homo decipi, & illudi. † Ad quintum rñdetur similiter q non sequit, Deus pmittit multa mala fieri, ergo permittit ét hác delationẽ realiter fieri, qa est arguere à separatis, qđ lex non admittit l. nãliter. §. in côe. ff. de acq r. pos. l. Papinianus exuli. ff. de mino. facit c. non exemplo. 26. q. 1. Tollit ét hæc argumẽtatio per ea quę dicta sunt supra in rñsione terrij argumenti. Præterea ét

esto q fiant hæc p illusionem, tñ satis probantur hoies quali fide, & deuotione sint erga Deum, qa nô credere ac odio hr̃e dicta, & asseuerata p istas mulieres, qa sunt abominabilia pbanĩ audiẽtes esse deuotos, & fideles. Ad sextũ apparet rñsio, cum hæc pars appareat magis rationabilis, & vera, p no. i d. l. dicm pferre. nec in criminalibus minus credit negantibus quã affirmantibus, vt ibi
60 dem. † Præterea istas pars hẽt psumptionem iuris, imò iuris, & de iure, vt pbatur in d. c. epi. ideo non admittit pbõnem in ptrariũ, vt no. in auth. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. Item negatiua pbatur ét eo ipso q non probaĩ ptrarium, per Bald. in l. 2. C. de erro. aduo. p Bart. in l. iam hoc iure. ff. de ver. obl. Non septimum, qa non vr̃ quid vrgere, p p quod possint dici hæc magis vera q̃ ficta, licet in oppositũ vrgeat, qm̃ pcedunt à diabolo mendace deceptore, & q multos nocẽdi modos hẽt, vt in d. c. nec mirũ. & 16. q. 2. c. visus. & ideo tex. in d. c. epi. dicit illa de qbus ibi, & illa similia esse oĩno falsa, cum à spiritu maligno pcedant. Octauo patet rñsio ex his q̃ relata sunt supra in rñsione ad quartum argũ, quia vt ibi est dictum, diabolus pôt facere se adorari in domibus pprijs, & ibi ét facere pculcari crucem. Ad nouum pôt rñderi per id qđ soiet dici, nô curamus de modo, dummodo habeamus effectum, & seu q non refert, qñõ qd sit factum, dummodo sit factum, vt hr̃ per Bart. & doc. in l. gallus. §. & qd si tm̃. ff. de liber. & posthu. quod maxime pcedit in obligationibus spiritualibus, qa in illis non attenditur forma, vt hr̃ p Pan. in c. fi. de regul. & ideo dũmodo diabolus habeat interitum hois, & sic intentũ eius, debet dici q non curet de modo nec de
61 forma. † Præterea ad substãtiã baptismi nô requiritur psentia psonarũ, vt pbatur in c. dudum. de baptismo. insup non oẽ destruiĩ eo modo quo colligaĩ, vt no. in d. l. nihil tá nãle ff. de reg. iur. in gl. nec eijcit quis à communione fidelium eo modo quo recipiĩ. pater p comparationẽ baptismi ad anathema. fit ét aliqñ facilius quid admitur quam pcedatur l. non statim. ff. de peculio. Argũ ergo remanet sublatum, quia ad tollendum argũ sufficit dare instantiã. 1. q. 4. c sicut vrgeri & p philosophũ. 9. Ethico. optima instantiam est dicere quare non sic, vt refert gl. in d c. sicut. alias instantias ét tradit glos. in

d. c.

d.c.1.extra de regulari. Vltimo, colligitur rñ sio ex narratis circa intellectum.c.epi.qui vr̃ magis amicus literæ ac rõnabilior, & magis fauere animabus, qa vt dixi, si pars cõtraria esset vera, imitarent homines quodãmodo ad malos appetitus, à qbus remouebuntur prædicata illa falsa. Et pp hoc forte ét emanauit dispositio illius tex. qm̃ vt dicit text. in
62 l.capiẽda occasio.ff.de reg.iur.†capienda est occasio quæ pbet benigne rñsum cõcor.tex. in l.ea quæ.§.1.ff.eo. quæ dicit, in re dubia benigniorẽ interpretationem seq non minus iustius est quã tutius, & ɔcordat l.quoties,& l.in ambiguis.co ti. Pôt ét dici, q̃ illæ mulieres tribuãt aliqd diuinitatis, aut numinis ipsi dæmoni, nã adorant eũ, vt fertur, ideo credẽdum est, q̃ ét firmiter teneãt eũ posse aliqd operari in virtute eius, qa & ipsum quoq; in dñm accipiũt. Et sic ex his, reiectis argumẽtationibus ɔtrarijs, attẽta hac parte pro vera, multæ ɔclusiones eliciunt. Prima qđ non sit verũ quod tales psonæ portẽt sacratissimũ corpus Christi ad ipm ludum, & ipm offerãt dæmoni, & faciãt ibidem alia q̃ facere (vt dr̃) asserunt, q̃ reuerentiæ grã non scribẽda puto, sed in processibus inquisitorũ
63 continẽtur.† Secũda, q̃ non sit verũ, q̃ de nocte ingrediant domos paruulorũ, & eos stricẽt, sanguinem eis sugendo, quod ét non vr̃ verisimile ea rõne, qm̃ scriptum est, q̃ Deus iustus non patitur quenq̃ iniuste nocere d.c. fm apostolicam. Itẽm qa cuilibet datus est angelus bonus. ita q̃ etiam existẽti in vtero matris datus est, & hoc vt resistat angelo malo, & sagaciter ac potẽter cohibeat potestatẽ eius à nocẽdo, vt p B.Th.2.sent.dist.12.q.2 art.5.in corpore qõnis, & sol.agumẽti. & p Ray.in sua sum.in tit.de ang.c.6.& c.9. Itẽ qa vt dixi ptãs dæmonis est adẽpta p aduentu saluatoris. Itẽ qa alias vita, & mors hois videret esse in ptãte dæmonis, & malarũ personarũ medio eius quod non est dicendum. Nec habet refragari opinio hoium, quæ vr̃ cõis, quæ est q̃ paruuli stricant, & sæpe hoc experiẽtia docente, qm̃ pôt rñderi, q̃ nõ stricãtur p ingressum domorũ de nocte, & modo pdicto, sed aliter, & alio modo.s.p incantationem, & maleficia, per ea quæ hñr toto tit.de frig.& malef.vel vt dicit Archieps Flo. in 2.parte suæ summæ. in tit.de infidelitate c.1.ver.sed nãliter oculo vrẽti ac infecto pp aiam infectam qđ est ét de mente. Petri de Tarantasia, vt refert idem d.Archieps. & facit illud Virg. Nescio qs teneros oculus mi
64 hi fascinat agnos.† Tertia, q̃ stet firma, & vera illa snia quæ hr̃ in compendio theologiæ, quã refert, & seqtur Archieps Flo.in 2. parte suæ sum.in tit.de luxuria c.4.ver.quãtũ ad secundum, q̃ est, q̃ postq̃ diabolus tẽtauit hoies de vitio cõtra nãm, & eos induxit ad peccãdum fugit abominãs ex nobilitate suæ naturæ tale, & tm̃ scelus. q altera parte ɔcessa, cõfunderetur. qm̃ iste miserrimæ asserũt ab amasijs eorũ, quos dæmones esse dñr, licet in forma virorũ. ab vtraq; parte cũ mẽbro bifurcato cognosci. Incidenter tñ huic sniæ d.Archiepi vr̃ posse obijci, & dici, q̃uo pôt hoc procedere, cũ diabolus sit tentator malorũ ac nephãdissimus operator, & sic quo ergo est dicẽdum, q̃ sic fugiat, sed pôt rñderi q̃ ideo fugit, q̃a videt hoies ex magno calore incensos oino peccaturos, vt sic tũc fugit p̃p nobilitatem suæ naturæ tale, & tm̃ sce-
65 lus, vt inqt do. Archieps.† Quarta, & si fauore fidei admittũtur ad testimonium psõæ, & participes criminis, vt in c.fidei.de hær.in 6. quod tñ non habet locũ in casu talis celationis, & aliorũ quæ dñr fieri in dicto ludo, cũ sint tales mulieres illusæ in eis, & deceptæ. Et ppea cõtra alios non facient fidẽ nec in dictum, ét ad inqrendũ, licet aliter videat ob seruatũ, & vt arbitror male, cũ dictæ talis psonarũ pcedant ab his, q per deceptos hõmines, alios decipe quotidie gestũ.25. q.1. q sine saluatore, & d.c nec mirũ, & quia hoc modo dæmone illudẽte possent boni, & iusti accusari, cũ dẽmon se transferat in diuersas personarũ species, & eas ostẽdit se immiscendo per imaginaria vasa d.c. epi. Quinta, q̃ inquisitores debet facere abiurare illam opinionẽ, q̃ eatur ad ipm ludum, & sic q̃ portẽtur psonæ de loco ad locum in corpore, & vere, cũ talis opinio sit reprobata. qđ puto
66 notandũ licet nouum, & nõ obseruci.† Sexta, q̃ postq̃ scientia nostra est scientia conferens ad disputationes theologales, maxime vbi agit de executione iustitiæ, q̃ doctores sunt vocãdi, & assistãt ɔcessibus inquisitorũ ac examinibus, & qõnibus ipsi n.tãt tractatores criminaliũ, & non post pcessũ processum differãt eorũ vocatio, & sic ɔhiter rũt debent ɔstõnes capituli, vt cõmissa & cap. si. de hær.in 6 cum concor. Quibus, & Deo concedente posset dici hæc qstio absolute, & secundum

secundum stylum legalem, & canonicum,&
salua meliori snia, nihilominus ad corrobo
rationem aliquorũ ex prædictis,& ut aucto-
ritate illustris Doctoris fulciantur, subijcio
quinq; ꝛclones,quæ colliguntur ex not.per
Old.in consi.200.alias postea superaddẽdo.
67 † Prima ꝙ in hoc crimine hæretico debent
probationes esse luce meridiana clariores,
quia si in alijs criminibus hoc requiritur, vt
C.de prob.l.sciant,& de proc. l. qui sniam:
multo magis in hoc crimine, in quo simul
quis,& criminalr̃ ꝯdẽnatur, & ciuilr̃ punit̃,
& eius posteritas ꝑpea notatur infamia,so-
la posteris vita quadam lenitate relicta,& in
quo br̃ vñr concurrere oĩa cognitionũ gña,
de quibus legitur.ff.de uar.& extraord.cog.
l.cogn.gña & vbi maius periculum vertitur,
ibi cautius est agendum.ff.de carb.edi.l.1.l.
addictos supp.§.sed & si q s.C. de app.& q a
si ex suspicione quis uehemẽti non debet q s
ꝯdemnari.extra de ꝑsum.c.lr̃as. & ff. de pœ.
l.absentem,ergo & de hoc,cum sit iriñ crimẽ
debet specialr̃ dici,& hoc pp pœnas quæ se-
quũtur,vt est dcm̃, & probatur extra de hęr.
c.verg.& c.quicunq;.§.hæreticis. co.ti.in 6.
68 † Secunda ꝙ licet qui leui argõ à fide Ca-
tholica deuiat,hæreticus cẽsendus sit, ut C.
de hær.l.2.iñ talem deuiationem plene ꝓba
ri oportet ꝑ indicia. & quæ indicia plene ꝑ
testes ꝓbari debent,vt C.fa.erc.l.fi. vbi not.
gl.in ver.indicijs. Tertia ꝙ ẽt in hoc crimi-
ne testis non debet offm̃ testis excedere, &
sic non interpretari,nec iudicare,vt C.de et.
mil.ann.l.ꝑ hanc 30.q.5.iudicantem 3. q.9.
pura,& simplex.ff.de test.l.ob carmen. Quar
ta ꝙ testes debẽt deponere verisimilia .ff. de
test.l.ob carmen, nec per eundem præmedi-
tatumq. sermonem, nec astute, & malitiose,
sed legib.amica simplicitate vtẽtes.ff.de test.
l.3.§.pe.& in auth.de test.§.si vero ast.col.7.
69 † Quinta quod ẽt infamia quæ non habet
ortum a personis non suspectis non est attẽ
denda.extra de accus.c.cum oporteat,& cap.
inquis.hæc Old. Quibus adduntur aliæ, &
sm̃ ordinem. Sexta est,ꝙ licet rl̃r cogitatio
non puniatur, si stat in meris eius terminis
vltra non ꝓgrediens,vt l.cogit ff.de pœn.ff.
de verb.sig.l.si fugit.& l.sæpe.in fin. eo.tit.l.
infic.in prin.ff.de fur.& no.in l.si quis nõ di-
cam rapere.C.de epis.& cler. ꝑ Alb.in 2.par
te statut.q.168.incip.quærit. & per Bald. in
l.nõ ideo minus enim,6.col.ver. 6. q̃ritur.

C.de accus.Tñ fallit in hoc crimine hæresis,
quia est delictum quod sola uoluntate, & in
mente cõmittitur.c.excõm.§.cred.de hęred.
sm̃ Bald.in d.l.si quis non dicam.Io.de An.
in c.si quis eps. 3. col.de hær.& in cap. ꝯsul.
3.col.de vsur.& per Felyn.in tract.suo de co
70 natu,col.2.ver.quis casus. † Septima ꝙ li-
cet ex sola confessione quis damnari nõ pos
sit,nisi aliter ꝯstet de del.vt l. 1. §. item illud.
& ibi Bar.ff.ad Syl.Arc.in tract.malef.in gl.
in verbo, & vestem cœlestẽ abstulit, vers. q d
si aliquis confitetur,per Ang.in l.1.C.de ꝯf.
ꝑ Bald.in auth.sed nouo iure. C. de ser.fug.
Paul.de Cast.in l.quoties.§.si q s nomen.ff.
de hær.inst.Fely.in c.aud.in 16.col. extra de
ꝑscrip. Tñ in hoc crimine sola ꝯfessio suffi-
cit,qm̃ de ea aliter liquere non põt,cum so-
lus Deus,sit scrutator mentis sm̃ Bal. in d.l.
si quis non dicam rapere,& sensit Felyn.vbi
supra.Declaratur tñ dummodo talis ꝯfessio
sit uer.similis,vel vera,per no.ꝑ Bal.& Ang.
post gl.in d.l.1.Bald.in l. si quis in hoc.C.de
episc.& cler.per Cæp.cons. 33. & per Alex.
in cons. 116.in 4.vol.vbi consuluit, quædam
mulier fuerat confessa se dedisse venenum vi
ro suo ad bibendum,& quod ob id mortuus
erat,nihilominus,quia iudicio medicoꝶ, ta
le uenenum non erat efficax ad mortem,cõ-
suluit ex tali confessione non posse mulierẽ
condẽnari,& faciunt not.per Aret.in lib.ma
lef.in verbo, comparent inq̃siti in termino
defensionis,col.fi.in fin.& ꝑ Paridem in tra
ctatu suo syndicatus.ch.25.in verbo ꝯfessio.
Et ꝑpea dñt Doct. ꝙ iudex debet inquirere
de veritate confessionis,quia aliqñ aliq con
fessi sunt delictum, & postea reperti sunt nõ
deliquisse, & sic ergo ꝙ non debet subito ex
confessione reum condemnare, alias pone-
71 ret se in periculo. † Secundo declaratur dũ
modo non sit æquiuoca, per ea quæ hñr ꝑ
Bal.in d. auth. sed nouo iure .C. de ser.fug.
vbi dicit ꝙ ꝑ illa verba per quæ quis ꝯfitetur
se fecisse multa furta eodem loco diuersis
tpibus,quia sunt obscura, quia pñt intelligi
de diuersis tpibus continuatis, non poterit
condemnari tanq̃ cõmisisset plura furta, nisi
in inquisitione esset dictum cum tpis inter-
uallo,refert & sequit̃ Ang.in d.tract.in gl.in
verbo,& vestem cœlestem abstulit,vers.quod
si quis confitetur,& per Cępol. in cons. 77.
vbi dicit ꝙ si inquisitio confessata potest in-
terpretari in diuersos sensus, præsumitur in

benigniorem partem ꝓ ꝯſitente.ff.de iud l. ſiquis intẽtione ambigua,& qđ no.extra de acc.cum dilecti.& extra de ſpon.c.ex literis. & Cæpol.in conſ.1.col.2.in prin.& in conſ. 24.in 10.col.ver.1 2.rõ,& vlt.& faciunt quæ cõſuluit Rom.in conſ.455.& Alex. in conſ. 183.col.2.verſ.tñ ad oẽ dubium tollendum. & Paul.de Caſt.in cõſ.374.in 2. parte nouorum.vbi de ꝯfeſſione indiſcreta,& q̃ põt cõ-
72 prehendere plures eiuſdem nominis. † Ex quibus infero ꝙ cum licet quædam mulier confeſſa eſſet ſe alias in iudicio abiuraſſe hæreſim in manibus alterius inquiſitoris, ꝙ tñ ex noua confeſſione, & relapſu non poterat dici plene relapſa,& quia vocatus ab inquiſitore ad illud examen,ita dixi in contingẽtia facti,adduco rõnem,qñi poterat eſſe ꝙ abiurauerat hæreſim, ſed tñ non ꝑp vehementẽ ſuſpicionem;ſed leuem.& ideo quia non põt quis ex abiuratione facta ex leui pſumptione dãnari,vt relapſus c.accuſatus. de hæret. in 6.non conſtito ex qua pręſumptione proceſſiſſet talis abiuratio,dicebam ꝙ non poterat ex tali ꝯfeſſione vti relapſa ꝯdemnari,qa debet fieri iterpretatio in benigniorem partem. Concurrebat ẽt,quia nõ apparebat de tali abiuratione,nec de perſona vel noie inquiſitoris,in cuius man b. eſſet facta. Et ita fuit ꝯcluſum, licet inqſitor inclinaret prima frõte in partem ꝯtrariã,& vellet eã vti relapſam ꝯdẽnare. Tertio,dũmodo talis confeſſio ſit iudicialis,& nõ facta in foro pniæ,per tex.in c.ſi ſacerdos,cũ ibi no.ꝑ Panor.extra de off.or.& ꝑ not.ꝑ Bal.in l.archigerontes. C.de epiſc.aud.faciũt no. ꝑ Arch.in c.vtilẽ. 22.q.2 vbi refert Alex. Papam III. q cum non poſſet condemnare quendam epm q ei reuelauerat ſimoniam cõmiſiſſe,induxit illũ epm ſub promiſſione impunitatis, vt crimẽ ſuum confiteretur corã cardinalibus,quo facto,poſtea ex tali cõfeſſione priuauit eũ. & dicit Archid. ꝙ fuit laudatus,qa dolum bo-
73 num cõmiſit. † Octaua,ꝙ ẽt poſt didicita teſtificata pñt in hoc crimine de nouo examinari teſtes ſuper hiſdem cap. ita Ang. in l.ꝑ hanc.C.de temp.app.col.8.alle.c.fin.de hęr. in 6.Dom.in c.offiñ.in §.verum,eo.tit. & li. Bal.in l.eos.§.ſi quid.C.de app.Fel.in c.fraternitatis. col.10.verſ. item limita in cauſa hæreſis. extra de teſti.& hoc dũmodo iudex faciat ex mœro,& puro e us officio, ſicut ẽt dr in alijs criminibus,vt hr per Doct. in c.cũ clamor.extra de teſti.ꝑ tex.in l.2.§.ſi publico.ff.de adult. ſm Aret.in d.c.cum clamor. Arch.& Io.And.in c.ꝑ hoc, de hær.in 6.& Io.And.in c.vt offiñ,eo.tit.& lib.Que reſtrictio tñ vr mirabilis,attento,ꝙ ẽt in iſto crimine admittuntur teſtes, in quibus ẽt cadit ratio ſuſpicionis, ſicut ẽt ſuſpecti teſtes hñr ꝑp rimotem ſubornationis,vbi examinant publicatis atteſtationibus. Itẽ quia vbi agitur de periculo animarũ,tñ attenditur rigoroſa ſubtilitas publicationis teſtium,vt hr ꝑ dom. Ant. in c.atteſtationes, col.3.ver. obuiat. de deſpon.imp.Panor. in c.iur.de ꝓb. & ꝑ Fely.in d.c. fraternitatis. ergo videretur dicẽdum indiſtincte teſtes ſuꝑ hiſdem capitulis publicatis atteſtationibus poſſe exa-
74 minari,& ſic ẽt ad inſtantiam partis. † Nona,ꝙ in hoc crimine ẽt non ſit publicatio teſtium,vbi teſtibus ꝑp potẽtiam perſonarum contra quas inqritur immineret graue periculum,licet in alijs criminibus ſecus, in c.ſi. de hær.in 6.& ibi Ioan. And. aſſignat rõnes multas ſpecialitatis,ſed nõ concludunt. Decima, ꝙ põt hæreticis ẽt à pluribus inquiri d.c.ꝑ hoc,& cle.1.eo tit.quod eſt contra regulã,l.vbi cœptum,ff.de iud. vbi ẽt Ang. ita dicit,& not.Fely.in c.ex tenore,in ver. fallit 8.extra de reſcr Bal.& Ang in l.ſi pluribus, ad fi.ff.de leg.1.vbi traditur poſt Bar.ſnia ꝑuẽtionis. ſnia tñ illius præualet,q prius formauit inquiſitionẽ, licet alius prius puenerit ad ſniam,ꝙ eſt verũ,ſm Alex. ibi. qñ inquiſitores ſunt diuerſorũ locorũ,alias ſeruabitur quod traditur in d.c ꝑ hoc. & ſic in caſu diſcordiæ recurrẽt ad papam.Data aũt cõtumacia rei in alijs criminib. ẽt poterit reus conuẽtus ab vtroq; iudice ꝯdẽnari. Ita Bart. in l.ſepulchri,ff.de ſep.viol. & Bal.in l.ſena. ad fi.C.qui acc.nõ poſ.Præuẽtio tñ ꝓcurata non hñt ꝓdeſſe reo ita Bart. & Doct.in d.§.
75 ſi qs ante.& no.Cæp.in caut.ſua 19. † Vndecima,ꝙ occultãs hęreticum ſciẽter,põt puniri ſicut hæreticus,ſm Bald.in l.1.C.de his qui latro.vbi idem de occultante latronem. Et facit,quia vt dicit gl.rubricæ ibi,q occultat alienum delictũ facit illud ſuũ. eſt bonus text.in l.pen.C.ad l.Iul.de vi publ. Duodecima,ꝙ hæreticus,ẽt poſt mortem,põt inquiri,& damnari,c.2.de præſcr.in 6. 24. q.2 in ſum.& c.vlt.23.diſt c.quorundam.de hær.c. ſi quis eps,& l.hæreticos, C.de hær l.cet in alijs criminibus ctr ſit ſecus,ſm Bald Salv.& Doct.

Doct.in l.2 C.q testa.face.poss. per Fely. in
d.c.si quis eps . & per Paridem in tract. suo
syndicatus.cart. 53. in verbo,mortuus,& p
B.Thomam.2.2.q.40.c.2. vbi idem dicit de
occisis in duello.& faciunt q̃ no.p Io.And.
in c.in fidei. de hære. in 6. vbi dicit qđ licet
concilium possit damnare papam viuētē de
hæresi.40.dist.c.si papa ad fi.tñ papa erit iu-
dex competens causæ sui pdecessoris , si ac-
cusetur de hoc crimine.24.qō 1.c.admittan
76 tur.† Decimatertia q̧ bona hęreticoꝶ tanq̃
publicata ipso facto capiunt.c.2. de pscri. in
6.& hi in c.vergentis . de hære. & faciunt q̃
not.Bart.in l.eius qui delatorem.ff.de iu.fis.
qđ procedit ēt lapso quinquennio, q dquid
dixerit Bart.in l 2.C.de apo.fm Pan.vbi Fe
ly.in c.cū nobis.extra de prescr. & p Doct.
in d.c.2.vbi est tex. & dicit Panor. q̧ licet di
ctū Bart.possit procedere in iuribus fisci vel
principis,habita distinctione īter bona fisco
incorporata,& bona delata nondū incorpo
rata , vt sic in bonis nondū incorporatis suf
ficiat pscriptio quinque annorum,vt d.l. 2.
tñ respectu ecclesiarum inferioꝶ requiritur
præscriptio.40.anno. respectu vero ecclesię
Romanæ centum annorum ; vt ibi latius p
77 cum. † Decimaquarta q̧ hæretico denega-
tur audientia , ēt in multum fauorabilibus ,
ita q̧ nec spoliatus petens vt restituatur,au-
ditur,nec si dicat illū à quo fuit pcussus , qa
clericus,quod est excōicatus . Dom. in c. in
nomine dñi.23.dist.Roma.in l. 1. §. subla-
ta.ff.ad Tre.Fely.in c.ad abolendam. de hæ
re.c.in eo. ver. si vero quasi in fi. de sen. ex-
com.Car.in cle.vt Romani.§.ceteꝶ. de ele.
& Fely.in c.absolutionis.eo.tit.de sen.excō.
Et ampliat,qa nedum ipse nō audit,sed nec
ēt alius aduocando pro eo.c.si aduersus . de
hære.Quod tñ dicit Fely. ibi verum,nisi es-
set dubiū de hoc,qa obiecta non saperēt hæ
resim manifestā all.Old.ɔs.suo. 220. vbi ita
dicit se defendisse quēdā qa obiecta nō sapie
bāt hæresim manifesta , & pñt adduci q̃ no.
p Doct.in tract. malefi. in gl. in verbo,An-
dræ auxiliatorem vers.si aūt diceret staturū
in additio.& p Albe. in 4. parte statutorum
q.32.quæ incip.ipse Gandinus in rub.de bā
78 nitis. vers. item pone . † vbi dñt q̧ illa opi-
nio q̃ est q̧ possit aduocari pro bannito , est
æquior quia offm allegandi est publicæ vti-
litatis,vt ff.& C.de postu.ff.de pcu. l. seruū
quoque.§. publice,ergo quis aduocando pę

nam non mereť. Et dicit Old. q̧ ipse existēs
Romæ pro dñis Vicecomitibus qui damna-
nati fuerant de hæresi p Ioan.Papam,22.&
iniuste,petijt pcessūs annulari,qa non est sa
uere hæreticis,q coram superiore defendit,
& dicit ēt obtinuisse Pergami. Et pñt addu-
ci quæ nor.per Bart.in l.si ɔfessus.ff. de cust.
& exhi.reo. vbi dicit q̧ iudex secularis cui p
inq̃sitorem fuit traditus ɔdennatus,& q̧ nō
vult inq̃sitionem facere.de quo ēt p eūdem
in l.magistratibus.ff. de iurisd. om. iud. vbi
ēt alij Docto.& per Innoc. in c. pastoralis .
col.fi.extra de off.dele.& in c.cū in iure peri
tus,eo. tit. vbi dicit q̧ iudex secularis qn sic
videt condemnationem iniustā , nō debet il
lā exequi.sed debet ad superiorē rescribere .
Refert,& sequit.do.Ioan.Puteus in d.l.ma-
gistratibus.& adducit rōnem,qa,& ipsemet
iudex q tulit sniam , si postea ex aliquo acci
denti,sibi videret̄ iniusta, quāuis transiuisset
in rem iudicatā , haberet necesse supsedere ,
& ad principem rescribere.l.1.§.si qs vltro.
79 & §.seq.ff.de qō.† Decimaquinta q̧ licet in
casu dubio iudex cognoscat rt̄r an sua sit iu
risdictio.l.si quis ex aliena. ff. de iud. tñ in-
quisitores q se non intromittunt nisi in his
quæ sapiunt hæresim manifeste,vt c. accusa-
tus.§. sane.de hære.in 6. nō pñt cognoscere
an sua sit iurisdictio,fm gl. in d.§.sane,facit
in simi.tex.i c.ceteꝶ.de iud. vbi negata qua
litate iurisdictionem tribuente,iudex nō co
gnoscit de iurisdictione,nec p no.in c.1. de
off.deleg.in 6. staret̄ assertioni ipsoꝶ inq̃si-
toꝶ,si ad fundandam coꝶ iurisdictionē dice
rent notorie sapere crimē hęreticū . & dicit
Fed.de Sen.in ɔs.157. in vlt. rñsione q̧ nec
hanc pbōnem manifesti pñt inquisitores re
cipere in forma probationis , quia non est
adhuc iudex,licet in forma instructionis, &
informationis extraiudicialis , & ex mero
eius offō sic . Et facit q̃ hñr per Aret. in c.
qm contra.in 3. col. extra de pb. vbi alleg.
Spec.in tit.de inq̃sitione.§.nūc tractemus .
ver.hoc aūt notandū.& Panor.in c.cū opor
80 teat de accus. vbi dicit † q̧ iudici pcedēti p
inq̃sitionem , & dicenti se informatū de fa-
ma,non stat,si est iudex delegatus,si vero est
ordinarius sic,nisi appellet . Et hanc conclu
sionem ēt sequitur,& tenet Felyn.in c.si cle-
ricus,de foro competen post Domi.ibi qd-
qd dicit Pan. ibi,vbi dicit q̧ licet inq̃sitores
non pñt cognoscere an sapiant hæresim, tñ

si velint cognoscere, an sapiant manifeste sic, quod ēt tenuit idē Pan. in c. 1. de sortil. quē tñ non alleg. Felyn. ibi, & ita dicit Pan. se intelligere tex. in c. 1. & fi. de off. del. in 6. q̄ iux ta vñr contrariari decisioni gl. in d. §. sane, & in c. 1. de off. deleg. vbi ēt tenet idem. cum quo ēt vr̄ tenere idem Fely. sibi ꝯtrarius in c. super literis. 21. col. ver. fallit decimo. extra de re scr. Are. tñ in d. c. q̄ñ contra. vr̄ tenere primam opinionem quam simplr̄ refert. Et ad hoc ēt videnda sunt pulchra not. per Are. in cons. suo 165. in 6 col. & sequitur vbi la-
81 tissime concludit, † ꝙ debet prius cōstare de qualitate notorij, anteq̄ iudex ipsius notorij rōne possit procedere, & ꝙ non creditur iudici asserenti ipsum notorium, licet ei credatur ad formandam inquisitionem de fama præcedente, qa talis assertio est leuis præiudicij, quod non est assertio notorij, vt ibi latissime p eū, dicētem ēt, ꝙ ad probōnem notorij debent recipi testes parte citata. Vidēda ēt sunt no. per gl. in d. c. 1. de off. deleg. q̄ declarant q̄ño accipiat̄ manifestum. Et de quibus præterq̄ in prædictis casibus, cognoscāt inq̄sitores, not. per Aret. in ꝯs. 83. vbi refert Bal. & Io. Mo. & dicit q̄d cognoscunt ēt de alio crimine ex hæresi Oriente, & pulchre p Old. in ꝯs. 35. q̄d incipit, in fine art. vbi dicit ꝙ non cognoscunt de his q̄ tendunt tātum modo ad ꝯtemptum, vel opprobriū fidei, vt est crucifigere aial, de quo ēt per Cald. in tit. de Iudæis, cōs. 2. & cons. 11. vbi idem dicit de ptinentibus ad ignominiam Dei, qa de illis non cognoscit, vt hr̄ per Pet. de Anch. ꝯs. 12. alias 15. incip. spūalr̄. Fely. in c. postulasti, de iudæis. Decimasexta ꝙ licet gl. in d. §. sane.
82 in ver. saperent, dicat † ꝙ licet dæmones inuocare, & ab eis rn̄sa exposcere, dicat̄ sapere hæresim manifeste. 26. q. 4. igitur diuinationes tñ hoc non est indistincte verꝝ, qa, vt dicit Old. in ꝯs. suo. 210. cum actus morales resultāt ex fine intēto, q̄ñ actus, & uolūtas distinguunt maleficia. ff. ad l. Cor. de sicar. l. diuus, & ff. de fur. l. verꝝ multū refert, vtrū inuocent dæmonia, & eoꝝ rn̄sa exposcantur ad sciendū futura, an vero ad id q̄d cōuenit ipsi dæmoni, vt est ad tentandū pudicitiā mulieris, vel similia. Quia primo casu licet sapere heresim manifeste, vt inq̄t illa gl. qa attribuitur creaturæ id, q̄d venit attribuēdum creatori, iuxta illud Esaiæ. 40. c. Annuntiate q̄ futura sunt, & scimus ꝙ dij estis vos. secūdo tñ casu, si id fit p modum imperij, & nō adorationis, licet sit feudum, & mortale pc̄tm̄, secus q̄d ēt tenet Io. An. in rub. extra de sort. in add. Spe. & Pan. in c. 1. eod. tit. de quo ēt p And. Sic. in ꝯs. 55. inc. In noie Iesu, casus est talis, quidā p inueniendo furto, uel sciendo aliqua secreta, accipiunt fialam cū aqua cōt. in pen. col. in 1. vol. vbi ēt p eum late p totū illud ꝯsilium, an & q̄ñ sortilegium, vel diuinationes dicanē sapere hæresim manifestā ita ꝙ talia facientes, vel pcurantes possint pu-
83 niri p inquisitorem. † Decimaseptima sm Old. vbi supra ꝙ ēt his q̄ non sunt formalr̄ hæretica, licet hæresi sapiant, detrahendum est pp muliebrem simplicitatē. C. de iu. & fa. ign. l. 1. de iure del. l. vlt. §. vlt. & de his q sibi ascr. int. l. pen. & eo. modo pp furorem, ēt si pueniat ex mulieris amore, q̄ñ scriptū est ꝙ nihil furore amoris est vehementius. in authen. quibus mo. na. eff. l. §. illud quoq;. & quia dicit Philosophus. 7. Eth coire. n. & pcupiscētiæ venereoꝝ, & q̄dam talium manifeste corpus transmutant, q̄busdam aūt insanias faciunt. Nā in quocūq; crimine furioso parcit ad l. Cor. de sica. l. infans, & hoc ēt in cri. læ. ma. l. famosi. Quod vr̄ notandū, ēt pp mulie brē, & rusticanā simplicitatē, q ā ēt eis subuenit pp eoꝝ ignorātiam, ut est dcm̄ supra. ff. de iur. & fac. ign. l. 3. & C. q admitti. l. iuris ignor. in l. si q s id, quod ff. de iurisd. om. iud. p Bar. & Doc. vbi plene, an error iuris nāl is excuset à dolo vero, & maxime pp ætatem, vel sexū muliebrē, & an à p̄sumpto ꝯcludentes primo casu ꝙ non, secūdo vero casu sic, & hr̄ per Alexan. cons. suo 103. in 1. uol. ubi. idē dicit de rust. & mil. & per Cæp. cons. 21. col. 7. & cons. 24. col. 2. & per Bal. in l. error. C. de iuris, & facti ign. & faciunt quæ hn̄r p Bald. in rub. C. de summa Trin. & fide Cat. vbi dicit idiotas, & rusticos excusari, si errāt in aliquo articulo fidei, dūmodo habeant fidē implicitā, qa credunt ꝙ sancta credit mr̄ ecclesia, nec ptinaciter errorē suū defendūt.
84 † Decimaoctaua ꝙ indistincte in hoc crimine pn̄t compelli testes ad testificandū, vt p Pan. in c. dil. extra de testib. cog. licet in alijs criminib. sint opiniones. Decimanona ꝙ in hoc crimine statur vltimo dicto testis, licet primo dixerit aliquē esse innocentē, & sic cōtrarium eius, ꝙ vltimo dixit, licet vtriꝗ dictū sit iudiciale. c. acc. §. licet, de hær. i 6. licet ī alijs criminib. statr̄ primo dicto, ut p Mod. de vtro

de vtroq; in c. cum in tua. extra de testib. Vigesima q in hoc crimine potest cōmitti examinatio testium alteri. c. inter officio. §. vero. de hær. in 6. in alijs vero criminibus, secus per Abb. in c. cum causam, de test. Vigesimaprima q admittuntur testes, excōicati, & socij criminis. c. in fidei. de hær. in 6. cum limitatione, & seu declaratione, tñ de qua ibi, videlicet dummodo ex verisimilibus coniecturis, & ex numero testium aut personarũ tam deponentium q eorũ contra quos deponitur, qualitatem ac alijs circumstantijs sic testificantes falsa non dicere psumanẽ. Ob qđ ergo fit, vt debeant dici, q psonis de qbus supra, non sit credendum, cũ sint illusæ, & rōni
85 bus pactis. † Vigesimasecunda q ēt crimen sapiens speciem hæresis, vt est iurare p membra Xpi pudibunda, ēt per lasciuiam, & ebrietatem, est punibile, licet non tñ sicut qñ iurat indurato animo sm Bald. in l. acc. col. 3. qui acc. non pos. C. vbi ēt dicit q non est veniæ locus, cum maiestas diuina tam detestabiliter vilipenditur, vt C. si quis imper. maled. l. 1. & q Eps si vult non potest facere pacem de tale maledictione Dei per not. 23. q. 6. vt pridem, in gl. arg. ff. qđ vi aut clam. l. prohibere. §. plane. ff. de pac. l. contra iur. ff. mand. l. si hominem. de verb. obl. l. qui Romæ. §. callimachus. C. de episc. & cle. l. si quis genus. Prælatus. n. suam, & nō ecclesiæ, iniuriã pōt remittere, vt not. 23. q. 4. inter querelas, & c. si is. in gl. mō. & c. si illic. Concordant not p eundē in l. 1. C. de rap. virg. vbi de raptu monialis non pōt fieri concordia, quia principaliter Deus est offensus, intm q nec Papa pōt remittere talem offensam quo ad mundum. Et faciũt quæ not. per Bart. in suo cons. 167. inc. minister fratrum de pœnitentia. & Io. de Ana. in c. 2. in 14. col. extra de maled. vbi dñt
86 † q in statuto de pace habita cum offenso, nō comprehendit qui blasphemat Deũ nisi agat pœnitentiam, qa offensus est Deus, hr per Fel. in c. de his. in 2. col. ver. fallit primo. extra de accus. Quæ multum sunt notanda p iudicibus q modico ære accepto indulgēt blasphemantibus, & blaspemias audire dissimulant, & pessime; qa vt dicit text. in c. non nullis. extra de iudæ. dissimulare non debemus opprobriũ eius q pbra nostra deleuit. Et dicit Paris de Puteo, in tractatu suo syndicatus. in c. an ptās. col. 2. q blasphemāti Deũ nulla defensio competit. Quod dictum tñ vř intelligendum cum distinctione, an pcedat ex calore iracundię, vel non, & an talis calor pcedat ex iusta causa, & sit calor maximus, vt quia fuit prouocatus, aut ex iniusta causa, puta ex ludo, per not. p Pan. in c. 2. de maledictis. Et ita arbitror intelligenda esse not. p Alex. in cōs. 15. in 3. parte. & Fel. in c. auditis. in antep. col. circa fi. extra de præscr. vbi dñt q licuit blasphemanti prouocato se in consequenti corrigere, q a in illo casu, ille nō dabat operam rei illicitæ, sed secus videretur dicendum. vbi quis blasphemaret, puta in ludo vel aliter ex opera illicita, quia talis correctio non videretur excusabilis. cum calor iracundiæ tunc non excusat, per Panor. vbi supra, videda tñ sunt ēt quæ dicam in vers. vlt.
87 p nunc. † Vigesimatertia licet regulariter dolus præponderet culpæ, tñ in hæresi commissa et lubrico ignorantiæ, pp nobilitatem subiecti culpa præpōderat dolo cōmmisso in alio crimine, puta in hæretico, quia est delictum grauius quam sit homicidium. Nã hæreticus ponit os in cœlum, & blasphemat Deum, vnde pp nobilitatem eius quem offendit est grauius. ita Bald. qui alleg. Ang. in l. 1. in 11. col. ad fin. C. qui accus. non pos. Quod dictum tamen puto intelligendum secundum not. per Old. in cons. 210. & relatũ supra in 16. concl. videlicet nisi in non sapientibus heresim nō manifeste, quia ex lubrico
88 ignorantiæ eis detrahitur. † Vigemaquarta quod in hoc crimine ex sola suspitione proceditur ad inquisitionem, quamuis diffamatio non præcedat quę in alijs crimin bus debet præcedere. secundum do. Ant. Innoc. & Doct. in c. cum oporteat. de accus. vbi etiã Are. col. 7. per text. in c. vt officium de her. in 6. quod ēt licet Spe. in tit. de inquisitione. §. 1. ver. verum. & in addi. Ang. in lib. malef. in gl. in verbo, hæc est quædam inquisitio per Doct. Quinimmo sm Bal. in cons. 79. inc. regula iuris. in 3. vol. in hoc crimine ēt ex sola suspicione habente ortũ ex coniecturis proxima veris, vt ex confessione socij criminis, pōt procedi ad torturam, licet in alijs criminibus infamia, & indicia debeant præcedere. ff. de qō. l. maritus. & cōfessio socij criminis nō probet aliqualiter, nec ēt alias probationes coadiuuet, præterquam ad inquirendũ, quia talis est infamis, facinorosus, vilis psona, & suspecta, vnde ei non credit l. fin. C. de acc. poterit tñ, sm eum ibidem, reus se pur-

 gare.

gare,per no.in c.at si cler.extra de iud.dicēs quod et inquisito debent dari capitula,& dicta testium c.per tuas.el grande.§.nos vero. extra de sim.& cap.licet Hely.eo. tit. & cap. qualiter,& qñ,el 2.§.debet,de acc. nisi forte hoc fiat per subterfugia,& contra facti notorietatem, & publice interest potius ad pœnā procedere,q̄ differre.C.de fer.l.prouincialis.
89 alias incipit,psides. † Et dicit q̄ coniecturæ sufficientes in hoc crimine cōmittuntur arbitrio iudicis.p not.p Bar.in l.fi.ff de qō. & q̄ conuersatio cum heretico est magna presumptio, quia mores formantur a piuncto. C.de coart.l.fi.coart.lib.12. ff. de re milit.l. non bēs .§. à barbaris,& de præsump. c.lit. Nam quis bonus,vel malus præsumitur p patrem.Item ex cōuersione. Item ex magro quem quis habet bonum,uel malum.2.q.7. puenit ad nos.28.q.1.c.sæpe,de ædil.ædic.l. ædil.§.ped.vbi gl.all.illud.sapientis,cum.bonis ambula. Vigesimaquinta q̄ in redeunte ab heresi requiritur scriptura.c.saluber.1.q. 7.& not. gl. in c.2. de cens.in 6. licet rr ad pbōnem actus non requiratur scriptura, vt in illa gl. quæ enumerat alios casus spāles.
90 † Vltimo pro nunc qa dixi supra in 7.pcl. q̄ confessio non debet esse æquiuoca, alias fieret interpretatio pro reo.Adde not.p Fel. in c.auditis,col.ant.ver.limita 2. extra de pscrip. vbi dicit q̄ immo fauore animæ ad salutem,& in foro conscientiæ,semper est fienda interpretatio in deteriorem partem, per not.per Pet.de Anc.in conf.179. inc. prima facie.cū multis alijs cōcor. Et adducit Host. in summa.de iudæ.§.& in quibus.ad fin. vbi refert Host.quod si aliqua verba aliquo modo essent excusabilia, q̄ tñ debent potius capi in malam partem, si sunt prolata à malo homine.& ita dicit se fecisse pdemnare quendam Iudæum in quingentis solidis regaliū, qui cum redderet coram eo computū, & leuasset manum uersus crucem dicēs, mallem esse suspensus sicut ille qui ibi pendet quam reddere amplius computum corām uobis, & se excusaret quod intellexerat de quodam latrone suspenso in furca,qui pendebat versus Septentrionem sicut Crucifixus, tamen dicit Host.quod de malo verbo, & de malo homine non debet præsumi, nisi malum, ideo &c. ut etiam ceteris imponeretur terror,interpretatus fuit illa verba in malum. Ad laudem Iesu Dei. Amen.

TRACTATVS De irregularitate, Domini Nicolai Plouij.

SVMMARIVM.

1 Irregularitas quid proprie dicatur.
Impedimentum canonicum dicitur quod à iure canonico ortum habet.
2 Irregularitas persona dicitur vbi generaliter ordinari quibibet prohibetur.
Irregularis censetur qui ab ordinibus susceptis manere prohibetur.
Furiosus,ebriosus,illiteratus, & similes sunt irregulares.
3 Accusans,vel deferens aliquem coram iudice irregularis efficitur, si mors, vel mutilatio sequatur.
Percutiens aliquem quando efficiatur irregularis, & quando non.
4 Iudex,actor,vel procurator, & notarius irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur.
Clericus qui ex sola curiositate, vel leuitate interest vindictæ sanguinis nō efficit irregularis.
5 Iudex, vel officialis, seu aduocatus causam sanguinis tractantes efficiuntur irregulares, etiā si effusio sanguinis non sequatur.
Chirurgus irregularis efficitur, si ob eius imperitiam mors sequatur.
6 Clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub eius cura aliquis moritur.
Custos infirmi si potum immodicū ei dederit,efficitur irregularis si mors sequatur.
7 Consulens aliquid vnde sequatur homicidium efficitur irregularis.
8 Mandans aliquem verberari efficitur irregularis,si mandatarius occiderit.
9 Mandatur, an efficiatur irregularis si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat.
Consulens alicui vt pro patria,aut iure suo se exponat,an sit irregularis, si ibi moriatur.
10 Homicidium casualiter perpetratus non efficitur irregularis, si debitam adhibuerit diligentiam.
11 Irregularis est is,cuius percussione contracta infirmitate mortuus est percussus.
Occidens aliquem se defendendo incurrit irregularitatem, si euitare aliter potuit.
12 Infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis.

Irregularis est, qui à morte non liberat quem liberare poterat.

13 *Irregularitatem incurrit qui à proposito liberandi aliquem à morte retrahit.*

Percutiens latronem aïo occidendi, si latro obierit ex vulnere inflicto efficitur irregularis.

14 *Clericus cum socio ligans latronem, si postea timens ne à latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit.*

Clericus furem tradens iudici seu officiali, an efficiatur irregularis si fur morti condemnetur.

15 *Furem indicans iudici seu officiali, an efficiatur irregularis, si fur morti condemnetur.*

16 *Clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium, an sit irregularis.*

17 *Mandans capi unum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, an sit excommunicatus si mandatarius fines excedens mandati alios duos ceperit.*

Irregularitatem nemo incurrit propter homicidium nisi voluntate, vel culpa præcedente.

18 *Rixa si facta sit à pluribus, & mortuus sit aliquis in ea, an sint omnes irregulares, si nesciatur à quo fuerit occisus.*

Irregularis non est is cuius amici ipso inuito iniuriantem sibi occiderunt.

19 *Consentiens homicidio in corde suo, an sit irregularis si ab extra nullam operã ad hoc dederit.*

Clericus irregularis est qui ministrauit arma pugnantibus, quibus aliquis interfectus fuit.

Iudex ecclesiast. brachium seculare hortari potest ad hæreticos, vel paganos expellendos.

20 *Clericus qui bello interest irregularis est.*

Clericus se, vel suos defendens nõ est irregularis si aliquis ex defendentibus fuerit interfectus.

21 *Abortiuum procurans, vel faciens ne mulier concipiat, aut partiat irregularis est.*

Clericus irregularitatem contrahit qui ob suarum rerum defensionem occidit.

22 *Clericus occidere potest ne occidatur.*

Necessitas ineuitabilis occidendi aliũ q̃ dicatur.

23 *Prælatus ecclesiasticus iurisdictionem temporalem habens qualiter iustitiam exe.utioni mandare debeat.*

24 *Consulens iudici, vt aliquem puniat ad mortẽ, irregularitatem incurrit.*

25 *Suspensus ab officio sit irregul. si celebrauerit.*

26 *Fornicator notorius à iure suspensus celebrãdo, non contrahit irregularitatem.*

27 *Suspensus à canone quando efficiatur irregularis celebrans.*

28 *Suspensus à canone propter defectum non incurrit irregularitatem si celebret.*

29 *Suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis si ante reconciliationem celebrauerit.*

Recipiens beneficium in irregularitate absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione.

30 *Homicida non est ipso iure beneficio priuatus.*

31 *Presbyter excommunicatus, vel simpliciter suspensus ab ordinibus suis efficitur irregularis si in acolythatu ministrauerit.*

Clericus in minoribus constitutus excõicatus ministrans sacerdoti non efficitur irregularis.

Episcopus à Pontificalibus suspensus irregularitatem non incurrit, si in eis celebrauit.

32 *Suspensus ab ingressu ecclesiæ irregularis est, si in ea celebrauerit.*

Excommunicatus, vel suspensus baptizans solemniter, & publice efficitur irregularis.

Irregularis est omnis qui nec promoueri, nec eligi potest.

33 *Falsarius literarum Papæ nõ potest ad ordines promoueri.*

Ordinari qui nequeant.

34 *Excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus.*

35 *Suspensus à iudice irregularis erit si celebrauerit.*

36 *Suspensus per canonem ab officio propter crimẽ irregularis efficitur celebrando.*

Occupans, & distrahens bona ecclesiarum vacãtium suspensus est ab officijs, & beneficijs.

37 *Infamia cum peccato deletur in baptismo.*

Peccatum cum sua sequela in baptismo deletur.

AD habendam aliquam notitiam de irregularitate, notandæ sunt aliquæ regulæ, prius præmissa breui descri-
1 ptione irregularitatis. †Sciendum igitur est q̃ irregularitas est nota.i.infamia, vel impedimentum canonicum ex uitio, seu defectu proueniens, qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoueri. & in eisdem ministrare. Ita diffinit Guil. Duran. in Spec. tit. de disp. §. iuxta ꝑpõnis. Dr̃ aũt canonicum impedimentum q̃a ortum habet à iure canonico, licet inceperit à veteri testõ quo ad aliqua, & dcm̃ est, Dauid non ædificabis mihi tẽplum, q̃a vir sanguinis es. 1. Par. 28. c. & in can. 49. de hinc etem̃, vbi hr̃ q̃ i Leui. ẽt multi à sacerdotio repellebãt̃ p̱p̱ defect' nãlcs, sicut p̱p̱ scabiem, & gibbositatem &c. Et di-

n iiij citur

citur irregularitas ad in q̄d esse sine, & regu
la, quasi ↄtra regulam ecclesię natus, siue ꝑꝑ
factū, vel defectū extra ecclesiā positus. Sumi
tur aūt tripliciter. Primo, ꝓ defectibus qui
sunt in hoīe sine peccato, q̄a q̄ est bigamus,
vel maritus viduę, vel illegitimus, & hmōi, vt
2 de renun. nisi cum pridē §. ꝑsonæ. † Secūdo,
dr̄ irregularitas personæ vbi generalr̄ ꝓhi-
beī qlibet ordinari, vel celebrare in ordine
iam suscepto sine dispensatione dn̄i papæ, ne
patiaī defectum, &c. de qbus infra patebit.
Tertio, dn̄r irregulares omnes illi qui non
pn̄t remanere in susceptis ordinibus, nec ad
maiores promoueri ēt post actam pniam si-
ne dispensatione dn̄i papæ, & alioꝝ plato-
rum, de quo danī regulæ. Prima regula. Om
nis furiosus, ebriosus, illiteratus, impudicus,
ꝑcussor, litigiosus, neophytus, & generalr̄
qlibet in mēbris nāl'ibus defectuosus, irre-
gularis est ad sacros ordines suscipiēdos, pa
tet hoc in decr. late incipiēdo à 26. dist. vsq;
3 ad 49. ꝑ totū. vbi ista singularitū ꝓbanī. † Se
cūda regula. Accusans vel deferēs aliquē de
crimine coram iudice ꝓ quo pęna capitis de
beī vel trūcatio mēbri, irregularis est. 5. q. 6.
delatori. & 6. q. 1. in summa de acc. accusatti.
Tertia regula. Percutiēs aliquem siue in ꝓ-
pria persona, siue per alium eius mandato,
si sequatur inde homicidium vel mēbri mu
tilatio, si hoc facit absque ineuitabili ne-
cessitate, irregularis est, de homic. presbyte-
ri. & c. petrus. l. distinct. miror. Quarta re-
gula. Percutiens absque mortis periculo,
vel sanguinis effusione, vel truncatione, ha-
bens ad hoc potestatem non est irregularis,
vt de rap. in archiepatu. 23. quæst. 8. sæpe.
4 Quinta regula. † Iudex, actor, vel ꝓcurator,
notarius, siue dictator, vel promulgator si in
mēbris secuta est mutilatio, irregularis est.
l. di. si quis, ne cler. vel mo. sniam, de homic.
postulastis. l. di. c. 1. Et generalr̄ purgationē
vulgarem q̄ fit in torneamentis, vel alio mo
do, & cuicunq; vindictæ sanguinis cui aucto
ritatem, benedictionē, seu patientiā sui exhi
bentes, irregulares sunt de excess. pla. ex lite-
ris. Sexta regula. Licet clericus nō debeat in
teresse vindictæ sanguinis si tn̄ ex sola curio
sitate vel leuitate interfuerit vbi latro suspē
dit, vel vbi qs i duello occidiī, licet peccet gra
uiter, non tn̄ fit irregularis, si nec auxilium
nec ↄsilium, vel auctoritatem præstiterit sm̄
Guil. in Spec. tit. de dispen. §. iuxta ꝓpositio
5 nis. † Septima regula. Iudex, vel officialis, seu
aduocatus q̄ tractauerunt causam criminis
dātes operā vt sanguis effunderet͂ licet, nec
mors nec sanguinis effusio fuerit subsecuta,
irregulares sunt: pōt tn̄ in talibus ꝑ epm̄ dis
pēsari sm̄ Guil. Similiter cū illo q̄ non ex of
ficio suo, sed ex odio dedit operā, & fecit q̄d
potuit vt occideret͂, non tn̄ occidit vel muti
laī. indiget. n. talis dispensatione, sm̄ Guil.
Octaua regula. Exercens artem chirugię, si
ꝑꝑ imperitiam, & negligentiā eius sit mors
subsecuta ab incisione, adustione, vel potio-
ne quam dedit infirmo, irregularis est, vt de
homi. tua. §. 1. ver. si tn̄ peritus existēs phle-
botomat sanguinē, vel secat, adhibens oēm
diligentiam, non est irregularis ēt si mors
fuerit subsecuta, quia potius præsumiī casu,
& culpa patientis euenisse. 23. q. 5. de occidē
dis. Secus si ꝑ eius negligentiam, sm̄ Guil.
6 † Nona regula Licet laicus exercens artē chi
rurgię, non sit irregularis si non ꝑꝑ eius in
curiā multi obierunt, clericus tn̄ si sub eius
cura aliqui etiam præter eius culpam obie-
runt, irregularis est sm̄ Inn. qui hoc notauit
in c. tua. de hom. ne cle. vel mona. sniam.
Decima regula. Extrahens sagittā vel telum
vel gladium, infixum corpori alicuius, si ꝑꝑ
hæc vulneratus citius moriī, irregularis est.
de hom. tua. Vndecima regula. Custodiēs in
firmū, & dans ei bibere imperite, vel aliqd
aliud ↄtra ↄsilium medicoꝝ faciens, ꝑꝑ q̄d
mors sit subsecuta, irregularis fit ꝑꝑ impe-
ritiam, & negligētiam dissolutam. Si tn̄ qs
facit bona fide circa ęgrotum, nō debet esse
facilis ad faciendam ↄscientiā scrupulosam,
quamuis in aliquo sit erratū, si ibi nō sit la
ta culpa cū negligētia dissoluta, q̄ prope do-
lum, & hmōi scrupulū de facili deponere de
bet ad ↄsilium sapiētis. Si tn̄ tanta culpa fue
rit vel negligentia dissoluta, & certum est q̄
mors inde fuit subsecuta, irregularitas ↄtra-
hiī. Si vero non sit certum tunc distinguēdū
est, aut n. dubitatur probabiliter sm̄ iudiciū
medicorum, & tunc abstinēdum est ab offō
si aūt non dubitatur, tunc deposita erronea
conscientia poterit administrare, & ēt ꝓmo
ueri, alias non sm̄ Ray. l. di. qui arborē. & c.
sæpe. & sm̄ quosdam solus papa, cum ta-
7 libus dispensat. Duodecima regula † Con
sulās aliqd vnde sequitur homicidium, irre
gularis est vt si suasit iactū balistę, machine,
vel lapidis, vel q̄ iret ad capiēdum castrum
quod

qđ capi non pôt fine hois morte, si inde sequitur mors ex illo ꝯsilio irregularis est, ſm Guil. Itē si facit vel ꝯsuluit furtiue vel ꝓditio naliter capi castrū, si mors inde sequit irregularis est, q̄a debuit verisilr̄ presumere hoc euenire posse. In talibus.n. punit̄ qui remotam causam homicidio dedit, sicut qui propinquam, vt notat̄ de hom. presbyteri Deci
8 materti a regula. † Mandans aliquē verberari, si verberans occidit verberatū irregularis est q mādauit, nisi expressisset ne occideret, de hom. significasti hodie. de hom. is q mandauit. lib. 6. in fi. vlt. gl. Secus tñ de illo q ꝯsuluit aliquē capi, vt puta malefactorē, q̄a tunc non fit ꝯsulens irregularis ēt si capiēs occidit illū, q̄a hæc non ꝯsuluit, ar. de hom. c. si. Absit. n. vt ea quæ ꝑ bonum facimus, si pter voluntatem nostram quidquā mali accciderit, nobis debeat imputari. 23. q. 6. de occiden. semp tñ fit irregularis dans directe ꝯsiliū i mortē alterius. vt ne cler. vel mo. fniam. Nec interest siue is cui darū est ꝯsiliū statim fecerit homicidiū, vel etiādiu post, nisi prius ꝯsiliū recuperauerit, & ꝯtrariū suaserit, vt de hom. petrus. imò si firmiter, & ꝓbabiliter credat q̄ post reuocationē ꝯsilij nō reuocet is cui datum est ꝯsilium à ꝓposito occidēdi, necesse est vt denūciet illi de cuius morte tractatū est, q̄ caueat sibi. In eo aūt q mādauit ꝑ se fieri homicidium, vr̄ sufficere si consiliū mandat tm̄. de regu. iur. omnis res, vel si sciente eo, is cui mandatū est, iuit ad eū occidendum. vt 22. q. 1. omne quod, vel parente lam, vel amicitiam cum eo ꝯtrahat, licet ei hoc non significauerit, quia qui est certus, certiorari non debet de electio. inter vniuer
9 sas. Decimaquarta regula. † Consulēs alicui vt occidat aliquē si ipse cui ꝯsultū est occidere, occidatur ab illo occidendo, ſm opinionē mitiorē non iudicat̄ ille ꝯsulens irregularis. Ratio q̄a fines ꝯsilij excessit, ex quo egressus est ad occidendū, nec sibi bñ cauit, nisi excitaret eum ad occidendum aliū, forte in tali casu vbi periculū esse posset, tūc esset irregularis ēt si is cui consuluit occidatur ſm Guil. vbi supra ſm rigorem tamen iuris hodie talis consulens irregularis est. Per Ioan. And in nouel. de hom. is q mandauit. lib. 6. Decimaquinta regula. Si q̄s suadet alicui q̄ pro patria, vel pro proximo suo, vel ꝑ iure suo vel pro iure ecclesiæ suę periculose se exponat, non ob hæc fit irregularis ēt si ibi moriat̄ 23. q. 3. ꝓ membris, & c. seq. Si tñ sciret vel crederet eum ibi moriturū, tunc vr̄ q̄ fiat irregularis, ſm Guil. Si autem consulat q̄ indubitate morti se exponat pro honore Christi vel fide vel statu ecclesiæ, non fit irregularis, ēt si mors inde sequat̄ 21. q. 1. sunt q̄dam. 11. q. 3. non solū. hac rōne excusanē inq̄sitores hæreticæ prauitatis, sciētes q̄ statim postquā aliquē ꝓnunciauerint hæreticū esse ille morti tradet̄ hæc ēt alias multipliciter ꝓcurando. Ad hoc ēt accedit. 23. q. 8. legi. & ea. cau. q. 5. si audieris. Illi tñ clerici q portauerunt ligna causa indulgētiarū ad hæretices comburēdos, irregulares sunt, cum eis dispensatur nisi ꝑ papam. Decima-
10 sexta regula. † Dans operam rei licitæ, vt puta ædificando ecclesiam, vel domū adhibita omni diligētia quā potuit hr̄e, si occidit aliquē casualiter, non efficit̄ irregularis. Si tñ dat operam rei licitæ nec adhibuit oēm diligētiā quā debuit, fit irregularis, vt de hom. lator. & c. ex literis. & c. sicut dignū. & c. presbyterū. & c. continebat̄. & c. ad ad audiētiam. Hinc est q̄ medico operanti ſm regulas artis suæ non computat̄ ei si quis sub eo moritur, negligētiam commisit, consulitur sibi vt non ꝓmoueat̄ ad ordines de quali. ord. ad aures. Sed q̄d de illo modico qui vertit infirmum ad alius latus vt citius moriat̄. Rñdeo q̄ irregularis est tā ipse q fecit q̄ ipse q ꝯsuluit, si ex hoc mors fuerit subsecuta q̄a forte via anhelitus pcludit̄, vel apostema rumpitur ex violētia motus, vel suffocat̄. Si aūt nō citius morit̄ ex hac causa non fit irregularis, sed penitere debet de facto. Decimaseptima
11 ma regula. † Non solū est irregularis q̄s si ex eius pcussione est mortuus aliq̄s, sed ēt si ex hac pcussione infirmitatē ꝯtraxit vnde mortuus est, vt de hom. presbyterū. & c. ad audiētiā. & 51. di. studeat. Decimaoctaua regula. Defendēs se i casu euitabili, & occidēs aliquē. irregularis est. l. di. si q̄s viduā, & talis ad superiora nō ascendat, & in susceptis nō facile dispensat̄. Sed si necessitas fuit ineuitabilis, dat̄ ꝯsilium ei vt non ministret. l. di. de his clericis, non tñ ꝑꝑ hoc deponit̄, imò in suo ordine administrans tolerat̄ de iure cōi absque dispensatione, ſm Lau. l. distinctio. quia tua si loquitur de homic. c. 2. prout prosequitur ibi Hostien. & quidam dicunt epm̄ posse, in tali casu dispensare, licet hoc non possit ſm Ioan. de Deo, qui dicit solum

papam

Papam hoc posse, hodie dicitur simpliciter irregularitatem nullam incurrere ille qui psonam suam defendendo in casu ineuitabili occidit, de hom. si furiosus, in clemen. Deci-
12 manona regula. † Infans furiosus cōmittēs homicidium, non est irregularis, ut in clem. si furiosus, de homic. Idem est de dormiente, si aliquem occidat, quia tñ non habuit ,ppositum occidendi eum. Vigesima regula. Potens hominem liberare à morte, & non faciens irregularis est, quia qui potest defendere, & non defendit occidit, de homic. sicut dignum, quod intellige sm gl. in c. 4. de sent. excōm. de illo ad quem ex ptāte, ex offō, vel dignitate pertinet realr defendere, & nō simpliciter de quocunque. Vnde dicit ibidem gl. q si ego nō habeo aliquam ptātem, & video q aliquis vult verberare clericum siue auxilio meo, aut consilio, nō credo q sim excōicatus si non prohibeo illum licet alias forte peccē, quia non defendo cum possem. Vige-
13 simaprima regula. † Retrahens a proposito liberandi hominem à morte, irregularis est, quia quodāmodo indirecte homicidium cōmisit l. dist. si quis viduam, & de pœ. dist. 1. periculose. Vigesimasecunda regula. Percutiēs animo occidendi latronem si ex aliquo⁊ vulneribus latro obij⁹, irregularis est, vt colligit de homic. signasti. 1. rñ. Idem ēt si non percussit, sed aliquid operis impendit ad mortē eius, puta quia latronem detinuit, vel contra eum clamauit, alias aūt si clamasset ꝯtra eū non in mortem eius, sed quod caperetur, vel detinuit eum, vel se leuem extendit, irregularis non est de morte eius, vel ēt sit in neglectu, alias si malitia eius perpetretur homicidium, & idem si negligentia eius cōmittatur l. dist. hi qui, & ideo si clamat cōtra latronē, siue eum capiat, si alias quocūque modo potuit intelligere, & ex clamore suo, vel alio actu homicidium sequitur, irregularis est, nisi forte faciat pp periculum corporis sui, vt si videt q aliquis eū occidere vult, tunc. n. pōt bene inuocare, & clamare ,p auxilio, qa non intendit in alio⁊ mortem, sed in suā liberationem. Secus si hoc faciat pp periculū re⁊ sua⁊, & si fugæ præsidio euadere pōt, de ho.
14 suscepimus. Vigesimatertia regula. † Clericus ligans cum socio latronem, si postea timens ne occidatur à latrone, ipse potius occidit, irregularis est, de hom. vbi supra. Vigesimaquarta regula. Si clericus non valēs alr recuperare res suas, tēnet furē ne cum rebus fugiat, donec eū exhibeat iudici, vel eius auxilium inuocet ad res suas recuperandas, nō est irregularis, licet postea fur a iudice puniatur, dū intentio eius non sit corrupta intendendo ad furis mortem, vel mutilatonē &c. Idē dicendum est si clericus credit, vel tradit seculari ptāti latronē petens, q eum puniat citra sanguinis effusionē, vel petens rē subtractā sibi restitui, si ptās in latronē aiaduertat. i. puniat eū morte, non pp hoc clericus erit irregularis, vt de hom. delatoris, li. 6. nec ēt nocet illi si ad ꝯincendum latronē tradidit intersignia. & idem si simplr deponit qrelam de iniuriantibus sibi & ecclesię suę, quis tales vix absq; sanguinis effusione valeat coarctari, de hom. tua nos. §. vlt. & c. postulasti. 23. q. 3. Maximianus, & q. 5. c. 5. & c. vnū. & c. pœna. & hæc vera sunt qñ non intendit ad mortē, nec hoc in aīo gerit, sed ,ptestat publice qd' citra sanguinis effusionē castiget, non est ergo irregularis curialr agens ꝯtra furē, non criminalr ad mortē vel sanguinē, licet eū iudex causa probabili suspendat ab offō suo, vt de hom. postul. Ex quo vlterius patet q nullus notam irregularitatis incurrit q p extortores siue exactores alicuius curiæ curauit aliquē capi pp delictum tale, pp qd' nec mori, nec mutilari posset, licet iudex inueniens eum alia cōmisisse ppea suspendit eum, si tñ nec ille crediderit, nec cogitauit il-
15 lud contingere. Vigesimaquinta regula. † Si iudex officialis inseqtur furē fugientē, & qrit à me vtrum videri illum, & ego sciēs qd' fur ille ad mortē qrit, instruo eū si p meā infsionem fur inuentus est, & occisus, sum irregularis. Secus si nec sciui, nec suspicat⁹ sum qd ad mortē, vel pœnā sanguinis quærit. Vnde ꝯsuluit in casu hoc cū aliqs scit aliquem ad mortē quæsitum fugere non posse nisi p alterā de duabus vijs, nō debet dicere, p hanc non fugit, qa sic ,pdere eum p alteram fugientem, sed aut taceat, aut ꝗrente curialr euadat dicendo nunquid ego custos illius sum, vel
16 alio modo. † Vigesimasexta regula. Si clericus qui egit ad res suas recuperandas, ex post facto ratum habet q suspēsus latro est, & hoc sibi placet, si talis nullum consensum habuit in mortem illius, nec quidq cooperatus est, non est irregularis, sm Guil. & hæc si gaudet q maleficium est punitum, non aūt persona, cum sm ipsum irregularitas ex homicidio

micidio solo non contrahatur, nisi culpa, vel
uoluntas præcedat, uel scandalum sequatur,
vt not. l. dist. hi qui. & de hom. ex literis. &
cap. verunt. hodie uero iure cautum est, q̃ si
quis absq; mandato meo manus uiolentas
iniecit in clericum meo nomine, si hæc ratũ
habeo, excõicationis canonem incurro, &
hoc ꝓp ratihabitionem quæ retrotrahitur,
& mandato comparatur. Si autem hoc meo
nomine non esset factum, licet ratum hrẽm,
peccarem, sed non incurrerẽ excõicationem
vt dr̃ expresse in c. cũ quis, de sent. exc. lib. 6.
Vt hæc intelligas, pono tibi casum. Aliquis
amicus, vel seruitor tuus sciens aliquẽ cleri-
cum tibi fecisse iniuriam verbalẽ, vel realẽ, ꝑ-
cussit eum quem tu postea receptando ma-
gis amicũ habuisti, vel gauisus es, & hoc fcm̃
cõmendasti, vel laudasti, tu es excõicatus ꝓp
ratihabitionem, ac si mandasset. Sed si vnus
extraneus percussit clericum, & tu audiens
gratum habes, & gratularis de hoc, licet, nõ
es excõicatus tñ peccas ad minus venialiter,
fm Ioan. And. in nouel. supradicti cap. cum
17 quis, lib. 6. † Vigesimaseptima regula. Siq̃s
mandat capi vnum clericum de tribus simul
incedentibus, & alios duos non grauari, sed
mandatarius excedit fines mandati, & alios
duos capiendo. ille mandans non erit excõ-
municatas, fm Ioan. de deo. lib. 3. suaꝝ qõ-
num. q. 14. & rõ est, quia captio ꝯtra uolun-
tatem eius est facta. Petrus tñ de Samprana,
alias Sonsana, putat quod de dãno tenetur
quod illi passi sunt, de injurijs, c. fi. 23. qõ. 8.
ꝓpea. ex hoc infertur per simile de irregula-
ritate, quod irregularitas rõne homicidij nõ
contrahitur sola voluntate, nisi homo actu
occidatur, de hom. sicut dignum. §. 1. vbi de
hoc in gl. ex corde. 15. q. 1. si q̃s non iratus,
Sed nec fit quis irregularis ꝓp solum homi
cidiũ, nisi culpa, vel volũtas ꝑcedat, uel alias
sequatur scandalũ, vt notat. l. dist. hi q̃ prio-
ris de hom. ex literis, de clerico ægrot. tua.
ex hoc dicto soluitur qõ qua quærit an cleri
cus qui volebat interficere hoiem, sed nõ po
tuit q̃ia inuenit eũ iam mortuum, sed uo-
lens nihilominus satisfacere iræ suæ, ampu-
tauit caput mortui, sit irregularis. Dicẽdum
q̃ licet voluntas occidendi fuit, tñ non est ir
regularis, fm Arc. 15. q. 1. si q̃s, Rõ, quia ad
hoc q̃ homicidiũ cõmittatur, req̃ritur q̃ hõ
aiatus occidatur, de hom. sicut dignum. 32.
qõ. 2. Moyses, vbi abortus fetus inaiati non
imputatur ad homicidium, sicut etiam not.
18 Inn. & Ber. de hom. si aliquis. † Vigesima
octaua regula. Si quis in rixa mortuus est, &
nescitur tñ quis illũ interfecit, licet fm quos
dam. s. Ioan. oẽs irregulares sunt quo ad ꝓ-
motionem ad ordines ꝓp incertitudinẽ. vt
23. q. vlt. c. fi. tñ ꝓbabilius est, q̃ in tali casu
cuilibet suæ ꝯsciæ sit relinquendus, fm Guil.
in spec. & Host. in sum. de hom. §. quia pena.
Vigesimanona regula. Si amici mei occidũt
aliquẽ mihi iniuriantẽ me inuito, & contra
meã ꝓhibitionẽ, mihi non nocet vt de hom.
Petrus 1. q. 3. quia p̃sulatos. Idẽ si me igno-
rante, de sim. nob. & c. de reg. Sed si turbata
ꝯscĩa sit, puta quia exp̃sse ꝯsensi nec ꝯtradixi,
imputabit. ar. de sim. Matth. Imò ẽt dñt qui-
dam qđ si sciens contractũ de morte habitũ
non reuelaui, non sum irregularis, q̃a homi
cidiũ non cõmisi facto, mãdato ꝯsilio, vel de
fensione. l. dist. si q̃s viduã, & de hom. Petrus.
Alij dñt contra, si credidi q̃ non obst. mea
ꝓhibitione mei intuitu interficeret. & hoc
est tenendũ. Nã in tali casu tenebar reuelare
illi ꝯtra quem ꝯtractum est. Trigesima regu
19 la. † Si aliq̃s vadit ad interficiendũ aliquẽ,
& tu ei scienter ꝯsentias, non tñ eum incitas
an homicidium perpetrandũ, nec cũ eo sup
hæc aliqua uerba habuisti, vel si habuisti, sp
ex aio hæc ei dissuasisti, sed cũ nollet tibi ac-
quiescere, timens de ipso eũ associans eo ꝓ
posito vt si forte eũ q̃s inquireret, defendas,
& tunc homicidium perpetrat, vere irregu-
laris es, fm Host. ad qđ facit de hom. sicut di
gnũ. §. illi qui. Trigesimaprima regula. Cle-
ricus ministrans arma pugnantibus, si aliq̃s
interficit irregularis est ar. 23. q. 1. nisi bella
c. fi. noie aũt armoꝝ intelligunt fustes, lapi-
des, ligna &c. Trigesimasecunda regula. Iu-
dex ecclesiasticus põt hortari brachiũ secula
re ꝯtra uiolentos, & hæreticos, vel paganos,
non vt occidat, vel mutilet, sed ut de terris si
delĩ expellant, nec ẽt est irregularis si aliq̃
hincinde sunt occisi. 23. q. 5. de occid. & 23.
q. 3. Maxim. imò fm Inn. de hom. petitio, li-
cet aliq̃s in bello iusto aliquos ꝑcusserit, si
tñ inde nullus est mortuus, nõ fit ex hoc ir-
regularis. Idẽ si q̃s accedit ad bellũ iustũ cã
pacificandi, uel ex alia iusta cã, licet ex eius
p̃ñtia aliquod robur accrescit suis, uel timor
incutiat aduersarijs, non est sibi imputandũ,
dũmodo dolus, & ẽt lata negligentia absit
20 omnino secundũ Guil. † Trigesimatertia re
gula.

gula. Clericus qui intereſt iuſto, vel iniuſto
bello in armis vel ſine armis, ſi aliqui ſunt
hincinde interfecti, irregularis eſt, licet ipſe
non occidat l diſt. ſi qs. 23. q. vlt. qcunq; 1.
q. 1. c. fin. c. petitio, & ibi Innoc. de homic.
Trigeſimaquarta regula. Clericus defendēs
ſe vel ſuos, licet tunc ex defendētibus aliqs
interfectus eſt ex aliqua parte, nō eſt irregu
laris, vt illi q nō interfecerūt, nec interfecto
res adiuuabāt, nō ſunt irregulares, licet volū
tatē occidendi habuiſſent, quia lex ꝓmotio
nis factum reqrit. 15. q. 1. ſi qs non iratus.
Trigeſimaquinta regula. Clericus in bello
iuſto ꝙ non ad occidendum, ſed ad defendē
dum geritur, miniſtrans ſagittam balliſtario
ſuo ad ſui defenſionē, ſi ille balliſtarius ali-
quē interfecerit, ſed ille clericus nō intēde-
bat ꝙ ipſe aliquē interficeret, ſed ꝙ illos de
tinuiſſet, & ſua defendiſſet aut recuperaſſet,
nō eſt irregularis, ſm Gui. Idē dicit de illo q
in bello iuſto ꝑpoſitus fuit exercitui, & ſum
ptus facit, & cuncta diſponit, ſi forte eū ꝯtin
gat lāceas, vel ſagittas emere, & miniſtrare,
& ad exercitū, vel ad cuſtodiā caſtri mittere,
vel ſi hortat̃ ad currendū poſt hoſtes, vt eis
ꝑda hoīum, vel animaliū auferat̃, & tunc for
tæ aliqs interficeretur, dummodo ſolū intēdit
ad recuperationē ꝑdæ, non ad vindictā, taliē
21 eīn cauſa remota non nocēt. † Trigeſimaſe-
xta regula. Qui mulieri facit ne ꝯcipere, vel
generare, vel poſt conceptum parere poſſit,
& qui ꝑgnantem mulierem ꝑcutit, ita qđ fa
cit abortiuū, ſi fetus iā fuit viuificatus, irre-
gularis eſt. Sed ſi nondū fuit viuificatus, ſolū
mortaliter peccat. de homic. ſi aliq. 2. q. 5. ꝯ-
ſueuit. vel ſi ꝓbabiliter dubitat, vel credit an
ſit mortuus vel viuus fetus ex illa ꝑcuſſio-
ne, vel verū ꝯceptus fuit aīatus vel nō, in tali
dubio debet à ꝓmotione, & à miniſterio ab
ſtinere, nec periculo ſe cōmittere. Si vero le
uē vel temerariā hēt opi. deponat eā ſi pōt.
& ſic poterit ꝓmoueri, & adminiſtrare, alias
nō, ar. de ſent. excō. inqſitio. & de ſimo. per
tuas. 2. Trigeſimaſeptima regula. Licet cleri
cus aliquē occidēs ꝓ defenſione re℞ ſua℞ ir
regularis eſt, de hom. ſuſcepimus. vbi dr̃, poſt
tunicā relinquēdū eſt palliū, & meli⁹ eſt re℞
iacturā pati q̃ ꝓ ſeruandis vilibus rebus, ac
trāſitorijs acriter ī alios exardeſcere, cleric⁹
tn̄ pſonā ꝓpriā defendēdo, neceſſitate ineui
tabili repellēs vim vi, cū moderamine incul
pate tutelę ꝑcutiēs aliquē, ſi inde mors ſeq-
tur, nō imputat̃ ei, vt nef. de homic. ſignifica
ſti. 2. & 3. & c. iterfeciſti. vn̄ dicit Arch. 23. q.
22 3. c. 1. ꝙ clericus ēt interficere pōt, vt nō in
terficiat̃. ar. de fur. c. 3. dū tn̄ faciat ꝓ pſona
propria. hodie expreſſe in cle. ſi furioſus. de
hom. & dico pſonam ꝓpriā, nā ſecus eſt ſm
Ioan. And. in nouella ſup cle. ſi furioſus, de
hom. ſi nō valēs euitare mutilationem, licet
mortē poſſit euitare mutilauit vel occidit ali
quē inuaſorē, & idē ſi aliter nō valēs ſaluare
res ſuas, eū occiderit q deportare volebat,
ſecus ēt ſm gl. d. cle ſup verbo ſuo de illo q
occidit illum q occidere volebat patrē, filiū,
ꝯiugem, vel pſonam ꝯiunctam, quē aliter ſu
uare nō potuit. Quod putat Ioan. And. qua
ſi caſus ille non includat̃ ſub neceſſitate in-
euitabili. Intelligit̃ aūt neceſſitas ineuitabi-
lis ſm Ioan. And. ibidem ſup verſ. nō valēs,
vt q a inangulatus erat vel ſic arctatus qđ fu
gere nō poterat, nec clamore iuuari. Intelli-
git̃ aūt cum moderamine inculpatæ tutelę ſi
fiat ex icontinēti, nō ex interuallo, & cā defen
ſionis, non vltionis, & ſi æqualiter ſe defen-
dat ſicut infeſtat̃, vt ſi gladio ꝑcutit̃, & ipſe
gladio ꝑcutit, vel ſi ligneo baculo, & ipſe ecō
uerſo baculo ligneo, aut ferreo baculo ꝑcu
tit̃, & ipſe ecōuerſo ne amplius ꝑcutiatur ad
mortē. Si aūt ꝑcutiat̃ paruo ligneo baculo, à
quo nō timeat̃ mors, vel depilat̃, vel ꝑ veſtē
trahit̃, & ipſe repcutiēs ferro occidit ſuū in
uaſorē, irregularis eſt, q a non eſt moderamē
inculpatę tutelę, debūit. n. ſe moderate tueri,
& nō exceſſiue vltra violētiā ſibi illatā, aut ſi
ꝑcuſſus eſt ſemel, & ſic dimiſſus eſt, nec vlte-
rius ſe credit ꝑcuti, ſi incōtinēti repcutit, &
occidit, irregularis eſt. Nā nō debet occidere
inuaſorē ex quo ab eo nō credebat ſe occidi
vn̄ exceſſit in moderatione, q a ꝓ vna ꝑcuſ-
ſione nō lætali occidit. Hęc oīa colliguntur in
23 gl. c. ſignificaſti. 2. de homic. † Trigeſimaocta
ua regula. Prælatus ſpūalis habēs iuriſdictio
nē tpalem in ſuo dn̄io, ſi fur vel latro depre
hēſus in furto, vel maleficijs adducit̃ ad pſen
tiam eius, & petit̃ puniri iuxta ꝯdignum ſen
tentiam eius, & petit̃ puniri iuxta ꝯdignum ſua
exceſſus, nō debet ipſe pſonaliter de hoc co
gnoſcere, iudicare, aut ſñiare, ſe debet hoc cō
mittere ſuo ꝑcuratori dicēdo iſta verba fiat
iuſtitia, gn̄aliter, non deſcendēdo ſpālr̃ qua
morte ſit moriturus. ne cle. vel mona. c. vlt.
lib. 6. Nec ꝑ hæc ēt eſt irregularis ſi ſequa-
tur ſanguinis pœna, vnde pōt fieri ſpālis cō
miſſio ſuper tali caſu, ſed non expreſſa pœna
ſecun

fm Goff. Idem tenet Nouellator in d.c. vlt. lib. 6. Dicit tñ Nouellator in nouella ibidē. q si eps, vel prælatus mandat notario suo vt in tali casu scribat cōmissionem procuratori, epi vt super hic faciat iustitiam, talis notarius est irregularis, quod probat ex eo, qa talis non habet facere quidq̃ ex offō suæ iurisdōnis, quod requirit illa decretalis. Sit ergo eps cautus ut non eijciat laqueū clerico, vnde cōmittat illam iurisdōnem laico per se ipsum immediate, & per alium laicum, non aūt per clericum, & scias q̃ hoc non solū veritatem hēt in prælato hñte iurisdōnē tpalē rōne beneficij, sed ēt rōne pr̃imonij, fm Nouellatorem ibid. & quod plus est, dicit idem q̃ ex quo clerici tales causas sine metu irregularitatis pñt alijs delegare, satis videt q̃ si laicus talem iurisdōnem hñs, sed probabilē, causas sanguinis terminat, poterit hoc non obstante ordinari, qa non fit irregularis ea rōne, caueat ergo plātus cum interrogatus fuerit à iudice, ne rñdeat, malū est si ille malefactor remanserit impunitus, nam tunc esset irregularis, vt de excess. prælat. ex literis.

24 † Trigesimanona regula. Si iudex hñs latronem captum quærit de aliquo perito q̃d debeat fieri de tali, & ille rñdet talē esse morte puniendum, vel simile, iudex aūt secutus eius consilium, latronem punit ad mortem, irregularis est consulens, quia fuit in culpa in casu cui de facto non erat rñdendum, vt de excess. prælat. ex lrīs, si tñ non est casus de facto, sed iudex q̃ritur simplr̃ qualr̃ tales sint puniendi, & clericus rñdet q̃ ad mortē, vel ad sanguinem, si rñdens rñdet quod ad mortem, vel ad sanguinem, fm verā iuris sniam vt expertus I. C. non est irregularis, & maxime si extra iudicium, vt dicit gl. in d.c. ex literis. Si aūt errans in iure dixit, cum tñ alr̃ iura disponāt, irregularis est, vt colligitur p Guil. in Spec. tit. 1. §. iuxta ꝓpōnis. Si aūt q. non reputatur I. C. interrogatus rñdet, nō vt I. C. sed simplr̃ dicit quid de talibus sentiat, nec præsumit q̃ iudex eius sequatur rñsionem, non est irregularis, ex quo non rñdent ad casum qui fit de facto. Nam si contulerit ad casum de facto, irregularis esset,

25 fm Ray. Quadragesima regula. † Suspensus ab officio, celebrando fit irregularis. ut 11. q. 3. si quis damnatus. & cap. si eps in concilio, & licet illi canones loquañt de excōicato scienter, & in contemptu clauium celebrante, hodie tñ idem irregularis est in suspensióne à diuinis, vt de re iud. c. cū æterni. & de sent. excōm. cum medicinalis, lib. 6. & in hoc casu solus Papa dispensat, vt notauit Guil. in Spec. tit. 1. §. nunc de epōꝝ. ver. est inquam. Suspensus aūt à beneficio tīh, non fit celebrando irregularis, quia hoc nullo iure cauetur, fm Innoc. de elec. cum in cunc. §. clerici, & cap. statuimus, de conc. præb. quia diuersitatem. Minori quoque excōicatione pp participationem excōicati in locutione, vel similibus ligatus, licet celebrando grauiter peccet, non tñ efficitur irregularis, qa hoc nullo iure cauetur, fm Inn. imò si medio tpe postq̃ cōicat excōicato, celebrauerit, bene poterit pnia peracta sine Papæ dispensatione celebrare, vt de cler. excōm. ministri. c. fin. 11. q. 3. si quis presbyter. Innoc. tñ & Host. dñt quod tales non pp suspensionem à iure celebrare prohibentur, cum non sint suspensi à iure, nec suspendi, sed solum pp pc̃m prohibentur cum fuerint suspensi quo ad Deum, à sacris, & à promotione, si. n. à iure suspensi essent, celebrando fierent irregulares per cap. cum ætern. de re iud. lib 6. & de sent. excōm. cum medicinalis. eodem lib. 6. Ex quibus omnibus fm Abb. in dictionib. suis, & c. si celebret, & c. de cle. exc. min. q̃ celebrans in mortali peccato nō incurrit irregularitatem post pœnitentiam, & reconciliationem obtentam super pc̄ō mortali, vel excōicatione minori ex quibus celebrans poterit sine aliqua dispensatione superioris celebrare, nec obstāt noua iura. s. cap. cum æterni. de re iud. lib 6. & c. cum medicinalis, de sen. excōm. eo. lib. 6. q̃ loquuñ de illis qui sunt ingressu ecclesiæ priuati, & à diuinis suspensi, quod non est istis, cum isti, nec ingressu ecclesiæ sint priuati nec ēt à collatione sacroꝝ, sed solū à perceptione sunt suspensi. Quadragesima prima regula.

26 † Notorius fornicator à iure suspensus celebrans non fit irregularis, fm Guil. in Spec. tit. 1. §. iuxta propōnis. Nec obstat q̃ quidā dñt quod quodlibet pc̄m notorium facit hominem irregularem, vt de tpibus ordin. cap. quæsitum. hoc. n. verum est si ibi non intelligitur irregularitas quæ requirit Papæ dispensationem. vnde dicit Abb. vbi supra quod in illa irregularitate quam quis incurrit ex notoria fornicatione, si in tali celebrat potest eps dispensare post pniam, per cap. ac si

ac si ꝭe lit.contestatio.& ita hodie seruatur. Et quamuis quidam nimis rigidi, vt Host. & Innoc. dicant contrarium, tamen non sunt audiendi, quia qui nimis emungit, elicit sanguinem. 4. distinctio. deniq. nec aduertas rationem illam quam dicunt. Omnis suspēsus ab officio per canonem, celebrādo fit irregularis, vt dr̄ in c.cum cler.de re iud.& c. cū medicinalis. de senten.excōicatio.lib.6.sed talis est fornicator notorius.vt patet in c. quæsitum.de cohabita.cler.& mu.& 34.distinctio. ꝑꝑ hoc.ergo efficitur irregularis celebrādo. Ad hoc rn̄de audacter fm Franc. de Zab. in
27 c.vestra.& c.quæsitum.de cohab.cler.† quod suspensus à canone celebrans, tunc solum incurrit irregularitatem. qn̄ per modum sniæ fit a canone suspensus, vt in d. c. cum æterni de re iudica.lib.6. Sic aūt non est in fornicatore notorio, & simoniaco, quia nō per modum sniæ, sed enunciatiue dr̄ à canone quod sint suspensi. vt patet in c.quæsitum. de coha bi.cler. ergo celebrando non fiunt irregulares c.1.de sen.excomm.lib.6. Tene ergo fm Franc.ꝙ si in canone pœnam imponente dr̄ ꝙ talis sit suspensus ab officio, vel dr̄, suspendimus talem ab officio, si hoc fecerit, tunc taliter suspensus celebrans fit irregularis, vt in d.c.cum æterni. Sed si dr̄ à canone pœnam approbāte, vel enunciante, seu recitante aliquē esse suspensum. sicut dr̄ de fornicatore notorio in c.quæsitum. vbi rū recitat notoriū fornicatorem esse suspensum, talis celebrando non fit irregularis. Pro isto dicto est famosissimus ille doctor Guido de Baysio, Archidiaconus nuncupatus 32. dist. ad hæc vero. vbi ipse not.in fin.gl.quę incipit, istud intelligit, ꝙ notorius fornicator non est principaliter suspensus à canone, sed à deo, quod patet ex eo qa q cito pœnitet, licite celebrat. de coh. cle. c. vlt. licet in odiū criminis per canones aliquid sit additū, quoad vitationem eoꝝ, vt .s. non audiantur ab eis diuina. vt in c.vestra, & in c.tua.de coha.cle. 32. dist. nulla.& c.præter hæc.& hoc fm Innoc. licet Host. notauerit contrarium in Spec.tit.2.§.iuxta propositionis.& §.nunc de Episcoporum.vers.26.& hanc viam tanq̄ mitiorē puto cōplectēdam.
28 Quadragesima secunda regula.† Suspensus à canone non ꝑꝑ crimen, sed ꝑꝑ aliquē defectum, vtputa illegitime nati, & corpore vitiati, non incurrunt nouam irregularitatem si ante obtentam dispensationem celebrēt, fm Guil. in Spec.tit.2.§.iuxta propositionis.ver sic.porrò.& idem.not.per Arch.56.dist. apostolica.in prin.& hoc seruat curia, quia qn̄ dispensat cum talibus, simpliciter dispensat super defectu. nulla facta mentione de irregularitate, quia nullam incurrunt 56.dist. apostolica, & c.Cenomanēsem.de filijs presbyterorum.veniens. Ideo dicit intelligendum esse Speculatorem de illis q ꝑꝑ infamiam suspēsi sunt a canone, sicut sunt illi, quorum crimina sunt notoria, & qui et post peractā pœnitentiam celebrare ꝑꝑ scandalum, & infamiam prohibentur, vt in c.fi. de cohab. cler. & mu.& de bo.ex literis.c fi.& tn̄ ante dispēsationem celebrando. nouam irregularitatē non incurrunt, quia hoc non inuenitur iure cautū fm Guil. in Spec. vbi supra, & Arch 56.
29 dist.in.apostolica &c. † Quadragesimatertia regula. Suspensus à ꝯfessionibus audiendis, celebrās ante reconciliationem nō efficitur irregularis. fm Guil quia hoc nō inuenitur iure cautum 11.q.3.§.euidenter. De hac suspensione hr̄.26.q.1.& 5.q.6.per totū. Quadragesimaquarta regula. Recipiēs beneficiū in irregularitate, impetrata absolutione super irregularitate, non indiget alia dispensatione super beneficio obtento, fm Ray. & Guil. in Spec. Caueat tn̄ quilibet ne in peccato mortali, vel suspēsione beneficium recipiat. vnde securius est vt talis ꝯfiteatur ante receptionē, ne collatio sit vitiosa, fm Guil. in c.si celebret.de cler.excom.min. Licet hoc sit p̄durum, est tn̄ verum ꝑꝑ rōnem ibi positam. quia s eligi non pōt in peccato mortali ad illa a quoꝝ perceptione à sanctis patribus est priuatus. Veruntn̄ Abb. ibi moderatus hoc, dicens qđ si cui existenti in occulto collatū sit, sed ipse recipit illud post peractam pœnitentiā, poterit retinere. allegat de temp.ord. q̄situm. de sen.excom.c.vlt. Sed ꝑꝑ peccatū enorme, vtputa ꝑꝑ homicidiū, ipso iure perdit beneficium, vt not. ꝑ Arch.1.dist.studeat. q incipit in gl.hic dispēsat. vbi dicit gl. qa de iure debet eo carere. qđ exponit Arch. per
30 sniam, non ipso iure.† Nam homicidiū non inducit ipso iure priuationem beneficij, fm Bern.Copost.q ita notauit de electione, qđ sicut.in gl.1.§.si vero.vers.alia aūt. Et idē sentit Inn. dicens qđ in homicidijs irregular.b. cadere pōt ius cuiuslibet dignitatis, qa et in ste hñt eam si cum eis fuerit dispensatū. et et sine dispensatione iuste tenent pdicti dignitates

tes suas quousq; renuncient, vel deponant, fm Innoc. qui ita notauit de excessibus prælatorum.c.cum.in prin.Cōtra tñ illud dictū faciunt multa iura,vt de clerico.pugnante in duello.c.henricus.in fi. Item 55.dist.si Euangelista.vet.in loco.cum dispensatio requirat vt homicida beneficium recipiat, vt secus de iure cōi.Item cum homicida ministrare non pōt et post pœnitentiam sine dispensatione. de temp. ord. quia suspensus est à beneficio qd datur pp officiū.& sic et accedit.8 t.dist. eos.& notatur de consue.cum dilectus in gl. suspensus.n.Tu dic br q hic nulla est contrarietas,Nam Bernar.& Innoc.intelligunt qd homicida iuste tenet,& recipit beneficiū quousq; deponitur per sniam.Iura aūt in contrarium inducta dicunt q debent carere,& priuari beneficio de iure, q a de iuris rigore est inhabilis ad illud.Non tñ hoc negat qn hoc fiat per sniam,& sic idem sentiunt.Quadra-

31 gesimaquinta regula. † Presbyter excōicatus, vel suspensus, simpliciter ab ordinibus suis administrans in ordine Acolythatus, efficitur irregularis, fm Guil. l. Secus si tm à missarum celebratione fuerit suspēsus.Quadragesimasexta regula. Clericus in minoribus constitutus excōicatus mininistrans sacerdoti ad altare portando aquam,lumen,& alia similia,non est irregularis,fm Guil. Idē putat de psbytero diacono,& subdiacono. Ratio quia ista nulli ordini sunt annexa, cū & per laicos literatos expediantur. Quadragesimaseptima regula.Eps suspensus a pontificalibus, celebrando in eis non fit irregularis, quia pontificalia non sunt de substan-

32 tia,fm Guil. † Quadragesimaoctaua regula,suspensus ab ingressu ecclesiæ si in ea celebrat, irregularis est, & si in tali suspensione decedit,nō sepelitur in cœmiterio, vt de sententia excōicationis. is cui.lib. 6. Notat tñ Nouellator in nouella q pōt in ecclesia audire diuina sine metu irregularitatis,sed non sine peccato,licet Hugo, & Ray.aliud notauerint,quorum opinio refutatur per Modernos.Quadragesimanona regula Excōicatus vel suspensus baptizans solenniter in superpellitio,&stola publice,irregularis efficitur, fm Guil. Secus si aliter.s.simpliciter baptizat,& maxime in necessitate. Quinquagesima regula, quicunq; non potest promoueri ad ordines sine dispensatione,nec etiā ad honores,& quicunque est intelligibilis, irregularis est fm Guil.Idem intellige de omnibus casibus qui impediunt promouēdos, vel deijciunt iam promotos,vel qu. pœnam depositionis merentur. Vnde regulare est q quicūque post peractam pœnitentiam non habent ordinis executionem, irregulares sint, sicut homicidæ.l.dist.§.1.extra de simo.tanta. Itē excōicatus,interdictus,suspensus,in contemptum clauium se faciens ordinare de sen.excom.cum illorum.Item si et præsumit celebrare.11.q.3.si qs,de vi.& ho.cle.vt clericorum.§.si quis igit. Item violans interdictū.

33 de excessib.prœla.tanta.† Item falsarius literarum Papæ.de cri.fal.ad falsariorum.§.1.talis tñ fm Inno. si occultus est,post absolutionem,& pœnitentiam pōt ordinari quia nullo iure cauetur q sit infamis ipso iure. Item hæreticus de purg. cañ. inter solicitudines, Vel exhibentes hæreticis sacramēta,de hær. exc.§.si vero.Item sodomita.de excessib.prælati clerici. Item presbyter denudans confessionem de pe.& re omnis circa finem.Item incorrigibilis in contumacia perseuerans, de do.& cont.veritas.§.fin.Item notorium crimen de iure vel facto.de temp.or.c.fin. Item vtens officio assassinorum,vel defendens, receptans,occultans eos,licet mors nō sequat inde.de ho.,p humani.lib.6. Itē apostata. de aposta.c.fin.Itē schismaticus.de schisma.c.1. Item intrusus p ptātem secularem.7.q.1.factus.de ele.q.s. Item oē crimen q ipso facto inducit infamiam ciuilem.2.q.7.§.porrò.Itē infamia descendēs ex delicto p sniam declarato,quia pœna pōt demi culpa pmanente. 2.q.3.§.hic coll.Infamis.n.est irregularis, si ue infamia sit iuris,siue facti,vt de acc. ops.

34 de test.testimonium. † Quinquagesimaprima regula. Excōicatus maiori excōicatione siue ab hoie siue à iure, scienter durante excōicatione celebrans sp fit irregularis,& est deponendus.de cle.ex.mi.latrones. Secus si ignoranter,vt eo.tit.c.apost.Si aūt dubitaret ,pbabilr de snia excom.pfertim qn conscius est de culpa sua pp q iuste potuit excōicari, nesciens tñ exponit se discrimini, & celebrat cum sit excōicatus,irregularis est,& indiget dispensatione Papæ.fm Guil.vt in d.c. apostolicæ.Crassa aūt ignorantia in talibus indicatur, vt si citatus peremptorie nec iuit nec misit ad terminum,& sic celebrat, licet nihil de excommunicatione sciat.Circa præmissa

35 sciendū,† q suspensus à iudice siue ad certā diem,

diem, siue perpetuo, siue quousq; pœniteat, semper si celebrat, est irregularis, quia talis non dr̃et celebrare nisi prius snialr̃ absolua tur, sicut snia suspenditur. In vltimo tñ casu quidam contradicunt, vt 2.q.4.presb. vbi dr̃ quod talis ad arbitrium suspendentis facere debet, & si ante absolutionem celebrat, irregularis est, & idem de re iudic.dil. de excess. præl.apost. Suspensi vero à Deo, vt sunt oẽs pctõres celebrantes in peccatis, non fiunt irregulares, licet peccent. nisi celebrent in criminalibus, vt homicidio, in simonia, & similibus, & in quibus etiam acta pœnitentia executio interdicitur, vt supra dictum est.
36 † Suspensi aũt ab officio à canone pp crimen, si celebrant, irregulares sunt. Et hoc intellige si suspenduntur à canone pœnam imponente, non autem approbante, ut in cap. cum æterni.de re iud.lib.6.quia ẽt in minori excõicatione existens suspensi sunt à canone non imponente pœnam, sed approbante, & quam cito pœnitent, põt celebrare, de sent.excõm.nuper. vnde potius dr̃ suspensio Dei quam canonis, sm Guil. Et not. sm Ioã. And.in clem.1.de decimis, in gl. super ver. donec, quod cum aliquis suspenditur donec satisfecerit, sufficit iudicis declaratio sup satisfactione, sine alia absolutione. In excoicatis vero est necessaria absolutio post satisfactionem. Concordat ad hoc gl. Io. And. in c. qa sæpe de elect.lib. 6. sup ver. donec, plene vbi dr̃ qđ illi q occupant bona ecclesia℞ vacantium, & ea distrahunt, tandiu sunt à beneficijs, & officijs suspensi, donec ea plenè restituerint, ipsis aũt restituentibus ipso iure sine alia snia restituti erunt, vt notauit Ioã. And. 81.dist.si qui. Præterea sciendum est q̃ sm gl.26.dist.deinde infamia, & irregularitas cõtracta ante baptismum tollitur post baptismum, & hoc si prouenit ex proprio delicto, quia dona, baptismi sunt sine omni pnia, & satisfactione, vt de consecratione distõne 4. fine. Si.n. pctm̃ nõ deletur quantum ad infamiam, adhuc post baptismum obesset, quod negat Ambrosius 26. dist. 1. vnde si aliquis occidit mille homines ante baptismum, ois infamia, & irregularitas tollitur, vt 51.dist.si quis post acceptum, vt patet de Paulo, qui ante baptismum fuit homicida, & tñ postea sanctus est apostolus, ut l.dist.§.econtra. Huic tñ dicto aduersantur Doct.nam Arch. in d.
37 c. deinde, dicit † quod bene infamia ex quo non descendit nisi ex peccato, deletur in baptismo, sicut & pctm̃, sed non irregularitas quæ non fundatur super pctõ, vnde ita irregularis est qui occidit cum pctõ, sicut qui occidit sine pctõ, vt iudex, ne clerici, vel monachi.c.sniam, & bigami, & corpore uitiati. & ita ipse Innoc. notauit de hom. presbyterum quod homicidium ante baptismum, siue ex officio, siue ex uoluntate fecerit homicidiũ non est baptismum irregularis quia omnis sequela peccati deleta est. Sed Goff. de puersione infidelium c.1. notauit quod pctm̃, & sequela peccati bene delentur in baptismo, sed non defectus, siue impedimentum. Prima via communiter approbatur. Spec. tamẽ in tit.de dispensationib. §. 3. vers. is autem. videtur declarare &c.

DE SORTILEGIIS Tractatus Pauli Ghirlandi Iurisconsulti clarissimi.

SVMMARIVM.

1 Sortilegium quid sit in suo sumptum genere
2 Sortilegi proprie qui dicantur.
3 Sortilegia vt plurimum sub religionis falsa.
4 Sortilegus qui dicatur largo sumpto vocabulo.
5 Sortilegorum duplex est professio.
Sortilegium vnde dicatur.
Sors pro fortuna quandoque capitur.
6 Sortilegia per quos fuerint primi adinuenta.

1 PRimo quæro quid † sit sortilegium generaliter sumpto uocabulo pro omni specie superstitionis. Rñ. Sortilegium est superstitio quædam illusoria, & summe noxia, qua utitur homo dæmonis ministerio: vt hr̃ 26.q.5. in sum. & 26. q.2. qui sine saluatore. vbi de hoc l.nemo, & l. multi.C. de malef. & mathem. & S. Tho. in 2.2.q.95. art.4. in tit.de superst. & not. in cap. 1. & 2. de sortileg. & ideo sortilegi diuinatores, & malefici huius diabolicæ religionis professi dñr hostes humanæ salutis, & humani gñis inimici.l.& si excepta, & l.fin. C.eod.ti. Quæro nunc quis dicitur proprie sortilegus tex.
2 enim 26.q.1.c.sortil.dicit quod. † Sortilegi proprie hi sunt qui sub nomine fictæ religionis per quasdam quas sancto℞, seu apostolo℞ vocant sortes diuinationis scientiam profi-

profitentur, aut quarundam scripturā inspe
ctione futura ꝓmittunt, ex quo tex. not. q̄d
isti sortilegi, & incātatores sub falso quodā,
& ficto religionis noīe Sctōꝝ vel apostoloꝝ
sua ꝯficiunt sortilegia, & hinc est ꝙ isti incan
tatores, & maxime mulieres in suis sortile-
gijs, & incantationibus, vt vulgariter dr̄ sę-
pius dicere iubent ꝑ maleficiatū aut infirmū
Aue Mariam, vel Pater nostrum, aut alias si
miles ořones ad deuotionē alicuius S. Apo-
stoli vel martyris, vt sub illoꝝ Sctōꝝ Aposto
loꝝ vel martyrum deuotione ac ꝑsidio opus
q̄d ꝯficiunt videaī ministrari, nihilominus
oīa illa sunt falsa, & ficta, & non ad veram de
uotionē seu intercessionē illius sancti Apo-
4 stoli vel martyris dīr seu vouenī, † sed sub il
la falsa religionis demonstratione oīa opera
ꝑdicta arte, & ꝑsidio dæmonis ꝯficiūt, & sub
illius deuotione vouent de q̄bus tum latius
infra dicemus qō. 5. & 6. tex. tñ in d. c. sortile
giꝭ vr̄ ponere solum diffinitionem istius verbi
sortilegi stricto sumpto vocabulo, q̄d deno-
tat duntaxat speciem diuinandi, & sic sortile
gia diuinatoria. Ego aūt largo summo hoc
verbum sortilegium, siue sortilegiū ꝓ oī spe
cie superstitiosa siue malefica, siue amatoria,
siue diuinatoria sit, vt supra dixi in princ. q.
q̄m sunt tot diuersa nōmina ritus, & species
istius diabolicæ religionis ꝙ nimis longū es
set vlle cuiusq; suam ponere diffinitionem.
& ideo sub hoc noīe sortilegij siue sortilegi
omnium maleficoꝝ, & diuinatoꝝ sectas cō
prehensas hr̄e volo, tanq̄ sub vno gn̄e cōpre
hendēs sub se oēs, & singulas species ipsoꝝ
maleficioꝝ in substantia differētes, ꝓut req
rit de essentia veræ diffinitionis, ſm Bart. in
l. 1. ff. de testam. & diximus in tract. de heret.
in princ. illa n. diffinitio est bona respectu il
lius sortilegij specialis de quo ibi. §. diuinati
ui, sed volendo ponere diffinitionem sortile
gi q̄ comprehendat oēs ꝓfessos cuiuscunq;
sint speciei sub eadē gn̄ali diabolica religio-
ne dicendū est sic ꝙ. † Sortilegus large is est
5 q̄ diabolicam religionem ꝓfessus est, & no-
xia quæq; supstitiosa aut elusoria dæmonis
instructione componit, & ſm hanc diffinitio
nem oēs species sortilegioꝝ ꝯtinenī sub ver
bo, noxia, ꝯtinenī species amatoria, & venefi-
ca, vt infra latius diceī sub verbo, elusoria, cō
tinenī diuinatoria species. sub verbo, supersti-
tiosa, sortilegia q̄ fiunt ad sanandum malefi
ciatos, vt l. nemo, & l. multi. & l. eoꝝ. C. de
malef. & Matth. c. 2. de sortil. 26. quæst. 5. sor
tes. & c. 2. † Istoꝝ aūt ꝓfessio duplex est. vna
tacita, altera vero expressa de quibus ad ple
nū diceī infra eo. in 3. quæst. & vide in sum.
conf. in tit. de sortil. quæst. 2. & ꝑ totum. Sor
tilegium aūt dr̄ à sorte q̄ in hac mā̄ accipiī
ꝓ arte diuinandi. 26. quæst. 5. sortes. eadem
causa. quæst. 4. c. fi. Sors igitur hoc nomen ac
cipitur qn̄q; ꝓ fortuna, vt in authent. vt oēs
obed. iudic. prouinc. §. arripiant circa fi. sumi
tur ēt pro conditione humana, & pluribus
alijs modis de quib. ꝑ gl. in procemio. clem.
in vers. sortis. & l. milites. in vers. sortem. C.
de testa. milita. & hr̄ in l. 2. C. cōia de leg. &
in l. sed cum ambo. ff de iud. vide do. Fed. de
sen. in cons. 284. quod incipit, domine reue-
rende. vbi plene examinauit quid sit sors.
6 † Quæri posset ēt à quibus fuerunt inuenta
hæc sortilegia, & qui fuerunt primi qui illa
introduxerunt inter oēs. dic ꝙ populi Persi
ceteris curiosiores noscere ea quæ nā̄ huma
na per seipsam facere nec docere pōt. 26. q.
4. c. igitur genus. & quid sit sortilegiū. & q̄d
sint sortilegi vide Archid. in c. accusatus. §. sa
ne. de hæret. lib. 6. & in summa conf. in tit. de
sortil. q. 2. & 3. Host. & Rayn. in summa eod.
tit. & S. Tho. secunda secundæ, quæst. 95. in
tit. de superst. vers. ad quartum dicendum.

1 *Sortilegiorum diuersæ sunt species.*
Sortilegij prima species est diuinatiua.
2 *Sortilegij species secunda quæ sit.*
3 *Sortilegiorū spēs tertia est venefica, seu malefica.*
4 *Maleficiatum curare hominem nemo potest nisi eiusdem artis sit peritus.*
Ars nulla hominem maleficiatum à maleficio liberare potest.
5 *Egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus ex contrarijs, hoc est per contrarias res curari possunt.*
Remedia contra maleficia, aut alios languores de iure ciuili non sunt reprobata.
6 *Sortilegi, & negromantici suis superstitionibus volentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant.*
Diuinationum quatuor sunt spēs, geomantia scilicet, hydromantia, pyromantia, & aerimantia.
Diuini quare sic dicti.
7 *Incantatores qui censendi sint.*
Arioli qui sint, qui aruspices, qui augures, & qui phitonissæ.
8 *Astrologi qui dicantur, qui genethliaci, qui salia*

tores, & negromantici.

9 *Negromantia vnde sit dicta.*

Dæmones sanguinem amare dicuntur.

10 *Ius ciuile magistros in secunda, & tertia specie sortilegiorum solet æquiparare.*

SEcundo quæro quot sunt sortilegiorum species. 1 † Rñ. q̃ multæ sunt, ac diuersæ, ẽm diuersas hominum professiones, & formas quibus illa conficiunt. principaliores vero, & magistrales sunt tres. s. diuinatiua, amatoria, & venefica. Prima itaque dr̃ diuinatiua per quam illi sortilegi vsurparunt sibi nomen diuinatoris per quam futura q̃dam pñtia, vel præterita nobis ignota vaticinari conantur. 26. q. 5. non oportet. & l. nemo. C. eod. tit. de malef. & cap. ibi diuinandi curiositas &c. & ẽm hanc speciem sortilegium proprie, & strictissime sumitur, quia dr̃ à sorte quæ in hac mã sumitur pro arte diuinandi, vt supra dictum est. & hoc modo sumpsit tex. hoc verbum in cap. sortil. 26. q. 1. At Io. lec. in sum. conf. in tit. de sort & diuin. q. 2. in fin. dicit, q̃ triplex est genus diuinationis, quorum primum est quod fit per manifestam dñm inuocationem quod pertinet ad negromanticos. Secundum aũt est quod fit per solam considerationem dispõnis, vel motus alterius rei quod pertinet ad augures. Tertiũ est dum facimus aliquid, vt nobis manifestetur aliquod occultum quod pertinet ad fortes, & illa duo vltima fiunt per tacitam dæmonum inuocationem, vt ibi dr̃, sub quolibet vero istorum gñum diuersæ sunt species, vt ibi no & dicetur infra hac q. col. 2. ver. redeo

2 nunc &c. † Secunda vero species sortilegiorum ea est quæ dr̃ amatoria, quia fit p̃p amorem libidinosum, & ut plurimum ad flectendum pudicos animos ad libidinem, tam mulierum, q̃ uirorum, sed frequentius mulierum. l. eorum. in princ. C. eod. tit. & l. 3. §. hæc adiectio. ff. ad. l. Corn. de sic. l. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœ. vbi fit mentio de poculo amatorio de quo latius dicemus infra. eod. ti. 12. q. & quid si ex poculo hmõi forsan male cõposito, vel indispofite sumpto fuerit secuta mors absorbentis, qua pœna ministrator ille qui exhibuit potandum puniatur, de hoc latius dicetur ibi. & etiam videbimus qua pœna puniatur qñ non fuit subsecuta mors, sed alius turpis effectus de quo infra, q. 11.

3 † Tertia sortilegiorum species est illa quæ dr̃ venefica, siue malefica, & ista est ceteris perniciosior, & magis odiosa per quam multa mala proueniunt, & diuersæ fabricantur infirmitates, morbi, & calamitates in humanis, ac brutorum corporibus, ex quibus mors sæpius causatur, quidam. n. hac specie maleficia polluti cito pereũt. & hoc euenit quo tiescũque compositio illa malefica est valde atrox, & plurimum veneni habet in se, quod, qualiter fiat infra dicetur, qñque vero non tam cito mors prouenit, sed post longas infructuosas q̃relas, & lacrymabiles fletus personæ maleficiatæ corpus paulatim conteritur virtus debilitatur, id quod demum perit, & p̃pea species ista solet dici malefica, q̃a semper tendit ad malum. l. eorum. in princ. l. mult. C. eod. tit. & ideo non immerito lex uocat illos humani gñis inimicos, quia semper quasi tendunt ad hominum necem, & destructionem, & qñque sola carminis potentia interimunt absque vllo veneni haustu, vt dicit Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, cuius dictum insertum est. 26. q. 5. c. nec mirum. § mag. l. si. excepta. in princ. C. eod. tit. & alibi appellantur hostes cõis salutis l. fin. in princ. eod. tit. Quidam uero reperiuntur qui eadem professione muniti, & malefica arte eruditi supradictas infirmitates, & maleficas pollutiones ex languentibus corporibus auferunt, & corpora ita grauiter turbata breui tp̃e sanant, quibus vero medelis, & remedijs ipsorum curas conficiunt, & maleficas illas pol-

4 lutiones remouens referre nefas est, nec putes qđ curæ hmõi fieri soleant absque scientia maleficæ artis, & dæmonis instructione, quia maleficæ illæ pollutiones destrui non solent nisi per eiusdem artis magistros vel q̃ sint diabolicæ professionis bene instructi, aut quoquo modo participes, quia maleficia ipsa absque dæmonis ministerio, & suffragio tam rebus ipsis, q̃ uerbis cõiter inserti non solent in corporibus pariter nec tolli, & hoc est qđ dicit Aug. in lib. de ciuit. Dei, put refert 26. q. 5. nec mirũ in fi. qđ hmõi remedia, & medelas ars nõ cõmẽdat medicorum q̃ppe, q̃a illa nõ nouit medicina. n. nãm, & oium physicorum, & chirurgicorum ars tota cõiter nõ sufficeret ad sanandũ corpora ipsa, & remouendũ dictas pollutiones q̃ dæmonis opa, & ingenio in dicto corpore fuerũt insertæ. eadẽ igr̃ artis peritia, & suffragio equũ est ut tollat, q̃a cuius est p̃dere eiusdẽ est tollere,

uere,cuius est ꝓdẽnandi facultas eiusdẽ est,& absoluendi libertas.l.ꝓdẽnare.ff.de re iud.& l.nemo qui ꝓdemnare.ff.de reg.iur. Et nihil tã nãle est, q̃ eodẽ gñe quodq; dissolui quo colligatum esse repitur.l.nihil tã nãle .ff. de
5 reg.iur.† Non nego tñ ꝙ si ægritudines ipsę ex rebus duntaxat nãlib.causant,puta veneni ꝙ ex rebus ẽt nãlibus ꝯtrarijs tolli non possint absq; dæmonis operatione si hoies ꝑ se,aut nãli scia hæc scire possent, & nãliũ virtutes,& potentias ita subtilr̃ cognoscerẽt sicut dæmõ. qa ea q̃ mediantibus nãlib. ꝓueniunt, mediantibus ẽt ꝯtrarijs nãlib. tolli necesse est,ꝑ ea q̃ proxime diximus,sed quia illoꝶ nãlium virtutes,& potẽtiæ hoi, & plurimũ sunt ignotæ,tã in specie,q̃ in gñe in arte medicinæ, & dæmon q subtilissimus est, & pfectissimus nãlium virtutũ cognitor,melius cęteris oia illa nouit, nec vult illa posse cognosci,nisi ꝑ illos q sub sua fide diabolicã religionem profitentur, & ꝑpea vulgariter dicimus qđ maleficia, & ægritudines hmõi non pñt cõiter tolli per medicos nãlis medicinæ peritos,sed solum ꝑ istos magos,& incantatores q sub eadem ꝓfessione morant, & qui maleficia ipsa facere solent, & pñt illi mẽt eadẽ destruere,& tollere pñt arte,& instructione dæmonis,vt supra : & hr̃ ꝑ S.Th. in 2.2.q.95.art.6.& l.eoꝶ .§.fin.C. eod.tit. Sed nota quod de iure ciuili remedia ista nõ sunt dãnanda, & hi q̃ dicta remedia faciunt, & sanãt languores ꝑdictos nulla pœna puniuni de iure ciuili licet id agant arte maleficã,& dãnabili disciplina,ut est tex.in d.l.eorum.§.fi.C.eo.tit.tñ de iure canonico nõ licet aliquo modo hoiem maleficiatũ ꝯtrarijs maleficijs liberare.26.q.vlt.admoneant . de quo tñ latius dicemus infra q.15. Sequitur modo,vt videamus de alijs speciebus sortilegioꝶ quæ sunt quodãmodo spẽs subalternę ad illas de quibus supra quæ in veritate potius vñr respicere finẽ,& effectum ipsoꝶ sortilegioꝶ quam principium,infrascriptę vero respiciunt finem, principium,& medium,& iste diuersis noibus nuncupant̃ ẜm diuersos modos,& formas quibus ꝯficiunt, & eisdem noib.appellantur eoꝶ magistri ab ipsa eoꝶ arte cognominati . Redeo nunc ad primam spẽm q̃ est diuinatiua quæ inter ceteras obtinet principatum in qua plures hoies cõiter decipiuntur,atq; incidunt,q̃ in alijs,quia nã humana, & illoꝶ , maxime qui sunt curiosi nãliter appetit scire quæ maiora sunt nãli sciẽtia,& humano intellectui occulta nimis.
6 † Et ideo videmus ꝙ cõiter isti sortilegi,necromantici, magi, & similes quotiescunque volunt operibus , & supstitionibus suis fidẽ adhiberi,licet extranei sint,& pœnitus ignoti,aliqua q̃ ex ptõ alicui acciderant eidem ad vnguem, prout eũenerãt referre solẽt quoꝶ relatione , quia sapiunt veritatem alliciunt hoium mentes ad credendũ sibi ẽt ea q̃ falsa sunt oino.ista fuit snia S.Aug.in lib.10.de ciuit.Dei relata ꝑ sacros Canones in cap. nec miꝶ.§.nullum suff.26.q.6.sub hac .n. specie plures militãt magri,& oẽs ferè malefici ꝓfitenẽ artẽ ꝑdictã. Pro c' euidẽtia sciẽdũ est,ꝙ diuinatio.nũ quatuor sunt gñã siue spẽs,sicut quatuor sunt elnta.Primũ vʒ,Geomãtia, q̃ fit in elnto terræ,à geos qđ est terra,& mãchos.i.diuinatio . Hydromãtia q̃ fit in aqua ab hydro,qđ' est aq̃.Pyromãtia q̃ fit in igne à pyr,qđ' est ignis.Et Aerimãtia,q̃ fit in aere.Hinc dicti sũt Geomãti,Pyromãti,& Aerimãti,q artes ipsas ꝓfitent, vt exponit tex. 26.q.4.c.igr̃ genus in prin.q̃ verba fuerũt assumpta ex dictis Aug.in li.de nã dẽm. Host. in sum.eo.ti.in pr. Quoꝶ qdã ex ipsis ꝓfessorib.appellant diuini,sic dicti q̃si deo pleni. Isti.n.diuinitate se esse plenos simulãt,& allutia quadã fraudulẽta hoib. futura ꝑdicãnt.
7 † Alij icãtatores, & hi sunt q artẽ verbis tm̃ pagũt,& est qñq; tãta illoꝶ potẽtia carminis, vt verbis suis absq; aliquo veneni haustu occidũt,vt hr̃ 26.q.5.d.c.nec miꝶ i pr. Quidã alij sunt Arioli sic dicti,qa circa aras idoloꝶ nefarias pces emittũt,& funesta sacrificia offerũt,qbus celebritatib.dæmonũ rñsa suscipiunt.Alij dñr Aruspices quasi horaꝶ inspectatores . hi.n.obseruant tpa, dies,horas,& momẽta ex quoꝶ obseruãtia bona, vel mala futura ꝑdicũt.hi ẽt intestina pecudũ suscipiũt,& ex his futura ꝓnosticãt. Alij sunt Augures, q volatus auiũ, & voces intẽdũt inde dr̃ augurium quasi auiũ gariũ. Alij dñr Phitonissæ q quadã religione diabolicã ꝓfessionẽ sectantur à Phitone.i.Apolline dicti qa au-
8 ctor fuit artis diuinandi . † Alij sunt astrologi q in astris vaticinant,an vero sit hodie ꝑmissa vaticinatio ꝑ astrologiam dicet infra qõne seq. Alij dñr Genethliaci sic uocati ꝑꝑ natalicioꝶ consideratioues . isti .n. capiunt diem natalis,& horam alicuius,& ꝑ 12.cœli signa,syderumq́. cursus calculantur,& prædicunt

dicunt felices, & infelices futuros euentus, &
mortem qñq;. Alij demum sunt Salitores sic
dicti, quia dum cuiq; membri aliqua pars sa-
lierit aliq̄d exinde sibi prosperũ, aut infelicē
signari prædicunt. hæc omnia declarantur p
tex. in c. igitur genus, quę tñ non pro doctis
viris. sed pro iunioribus, & rudibus referre
placuit q̄bus superaddo. Necromāticos q̄ p
necromātiam vaticinantur quia vñr eorũ in
cātationibus, & coniurationibus resuscitari
mortui quibus p dictos necromāticos fiunt
interrogationes, & illi ad eorũ interrogata
9 rñdere † sic dicti à necros, siue necró græce,
quod latine dr̃ mortuus, & mantia i. diuina
tio, & vt plurimum qñ hæc fiunt ipsi magr̃i
adijciunt sanguinē cadaueri, quia dæmones
dñr amare sanguinem, & ppea quotiescũq;
fit necromātia cruor aqua miscetur vt dęmo
nes colore sanguinis facilius prouocentur.
hæc hñr in c. nec mirum. 26. q. 5. in §. necro-
mantici quæ pro tyronibus similiter adiũcta
fuere. Videndũ est modo q̄ sunt pfessores, si
ue magr̃i qui in secunda, & tertia spē sortile
giorũ militare solent. & br̃ dicas, q̄ hi q̄ sunt
pfessores artis amatorię, & in illa sortilegio
rũ specie militant ijdē in venefica specie pro
fitētur, & isti appellātur magi. s. q̄ artem ma
gicā profitētur, vt dicit tex. in l. eorũ, in prin.
C. eo. ti & d. c. nec mirũ. §. magi. & illi sunt q̄
vocantur ēt malefici ob facinorum magnitu
dinem, vt dicit tex. in d. §. magi. Ius .n. ciuile
10 † istos vtriusq; artis magistros equiparauit,
tam in factura quam in pœnis .s. illum qui
ɔficit sortilegia amatoria, & sortilegia venefi
ca, & vtrunq; pariter eadē puniri iubet, vt d.
l. eorũ. in princ. & l. si quis aliquid. §. q̄ abor
tionis. ff. de pœn. an idē sit de iure canonico
q̄d eadem si in vtroq; pęna statuta aut diuer
sa dicemus infra eo. tit. 10. q̄st. Sunt q̄dā qui
dñr incantatores qui sola potētia carminis
pstringunt hoium vitas, isti solēt vtplurimũ
in tertia militare, & q̄dam alij qui supra in
prima specie expressi sunt, in hac tertia sæ-
pius se exercēt, vt sunt Arioli q̄ in eorũ sacri
ficijs, & immolationibus adiũgũt qñq; ima
gines ceræ vel cretæ recētis, & illas iuxta fer
uētissimũ ignē opponũt, vel acubus earũ ca-
pita vel latera pforāt, baptizāt, & quāplura
alia turpia faciũt, q̄ ɔueniũt tertię speciei, vt
latius infra dicet in seq. q. & Necromantici
similiter sæpius solēt in tertia specie labora
re, de q̄bus similiter dicet infra in d. q̄st. seq.

1 *Sortilegiorum professio duplex, expressa, scili cet, & tacita.*

Professio tacita quæ sit, & q̄ expressa sortilegij.

2 *Dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorum suorum.*

3 *Professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest.*

4 *Professio cum dæmone fit cum abnegatione nominis Christi in baptismate.*

5 *Professionem expressam dæmoni facientes, expressum, & adorationis cultum impendunt.*

6 *Diabolus summopere ab hoibus adorari cupit, atque vt adoretur nullum non monet lapidem.*

7 *Dæmones euocati veniunt, certis temporibus, signis, carminibus, & ritibus obseruatis.*

8 *Astronomi imaginibus quas ad dæmones euocandos faciunt astronomatas vocant.*

9 *Infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginum obseruantia absque maleficio oriri non possunt.*

10 *Dæmones responsa præbere solent maleficis, seu sortilegis.*

11 *Diabolus an sit futurorum præscius.*

12 *Thesauri absconditi an possint arte dæmonum inueniri.*

13 *Astrologi, chiromantici, & similes ex signis cælestibus, & astrorum cursibus prædicentes an peccatum incurrant.*

14 *Chiromantia an possit absque peccato exerceri.*

15 *Sortilegia amatoria, & venefica, & in corpore, & extra corpus fieri possunt.*

16 *Sortilegi sacramenta ecclesiæ quandoque permiscent suis sortilegijs.*

17 *Amor an vere oriatur ex maleficijs amatorijs quæ fiunt ad amorem prouocandum.*

18 *Amare nemo cogitur inuitus.*

19 *Sortilegi hostia consecrata vtuntur quandoque in sortilegijs amatorijs.*

20 *Hostia scripta literis sanguineis vtuntur sortilegi ad amorem prouocandum.*

21 *Sacramenta ecclesiæ sortilegijs commixta, an possint mouere animum maleficiati ad amandum maleficiantem.*

22 *Dæmon quare sortilegis suadeat sacramentorum abusus effectus aliquos mirabiles parere.*

23 *Dæmones per artes magicas aduocati comparere coguntur inuiti.*

24 *Amoris effectus an possint produci per rerum mixturas à sortilegijs factas.*

25 *Sortilegiorum tertia species malefica dicitur, quæ nullius causa boni esse censetur.*

Venena non mala quæ dicantur.

26 Venena mala propinans, conficiens, aut vendēs punitur.

27 Verborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam.

28 Species quas maleficiati euomunt vnde, ortum habeant, & an sint in rei veritate.

29 Malefici qualiter per vnctiones maleficia sua perpetrent.

30 Maleficia qualiter extra corpus maleficiati censeantur fieri.

31 Verba quedam malefica in omnibus sortilegijs admiscentur.

TErtio quæro quot modis fiunt sorti-
legia loquēdo de omni specie, vt su-
pra, Rñ. multis, ac varijs modis fieri
1 posse. † Pro cuius intelligētia sciendum est,
q̄ duplex est sortilegiorum professio, tacita.s.
& expressa intelligēdo de professis cuiuscun
que speciei. Tacita.n. professio est promissio
quædam quāuis facit alteri ꝑfessio de obser-
uando q̄ sibi mandauerit sub promissione,
qđ grandia faciet, & mirabilia in vita sua cō
gnoscet futura, & multa alia his similia, dum
modo fidē catholicam abijciat, & omnia ec-
clesiastica sacra pessundet, & totis eius viri-
bus adhærebit cultui, & obediētiæ sui magri
& illum tanq̄ verum principem adorabit cultū
veræ adorationis sub idolorum forma sibi prę
stādo, & alia hmōi turpiora pacta, & cuncta
opera p ipsum faciēda sub illius nomine, &
deuotione cōficiet. & ista dr̄ tacita ꝑfessio;
qa non fit ꝑprie cum dæmone, sed cum mi
nistro dæmonis, & in qua nullæ interueniūt
solēnitates extrinsecæ, quę interuenire solēt
in expssa professione: sicut est solēnis stipu-
latio, fides præstita p iurm̄ de obseruancia
pmissorum, item homagiū, & fidelitatis pmis
sio erga demonē vna cum postergatione, &
omnimoda diuisione fidei christianæ, & alijs
quę in ea reqrantur, vt in c.q sine saluatore.
26.q.2. & vide sum. ꝯfes.eo.tit.q.3.6. vbi fit
mētio de vtraq; ꝑfessione, & pacto habito
cū dæmone.s.tacito, & expsso, & eo.tit.q.10.
2 in 6. † quā submissionem ipse dæmō postea
tatā habet, & reddit se facilem in obsequēdo
volūtati, & appetitui illius sicut aliorum: quo
facto oīa sortilegia sicut expsse professi fabri
care incipiūt, vt ibi nota. & notatur ēt p quē
dam Mod. theologū in quodam suo trac. de
strigi. mag. demon. mirand. lib. 1. c. 4. & l. eo
rum. in prin. C. eo. tit. & in c. 2. de sortil. vbi
dr̄ de illo qui aspiciebat in astrolabio pro in
ueniēdis furtis, & de hac tacita ꝑfessione vr̄
etiam meminisse text. si bene considerentur
verba sua in d.c. nec mirum. §. negromantici.
ver. ad hæc omnia, vbi post narrationē certo
rum remediorum quæ fiūt erga maleficiatum
pro salute corporis, subiūgit textus hæc oīa
fieri arte dæmonū ex quadā pestifera societa
3 te hoium, & angelorum malorum exorta. † Alte-
ra vero dr̄ professio expssa, & est illa quæ fit
expsse cum ꝑprio dæmone, & illa est duplex.
vna quæ dr̄ solennis, siue publica, altera quæ
dr̄ priuata. Solennis.n. & publica est illa quę
fit cū dæmone dum publice residet in solio
maiestatis more principis, qñ fiunt vniuersa
les cōgregationes oīum strigarum, & maleficio
rum negromātium cuiuscunque gñis ꝑfesso
rum certis nocturnis horis, locis & tpibus
dæmonis arbitrio cōstitutis vbi vniuersitas
astātibus fit ista ꝑfessio. Priuata vero est illa
q̄ fit cum ipso dęmone pacto expsso cū iuro,
vt infra, citra tñ solennitates, & hominū mul
titudinem, vnde contra istos dr̄. Esa. 28. c. di-
xistis, pcussimus fœdus cum morte, & cū in
ferno fecimus pactum, & de hac fit mētio in
sum. confes. eod. tit. q. 4. in princ. & q. 6. & 7.
fiunt qñque eisdem solēnitatibus, quibus fie
ri solent veri, & solennes ꝑfessiones mona-
chorum in Christi religione dum ꝑfitentur re
gulam monasticam relinquentes mundum.
4 † Illi vero faciūt contrarium; qa relinquunt
primo Deū saluatorem ab negātes illius no
mē, & baptismū, & postea reliqua sacra eccle
siæ, deinde adhærēt dæmoni eidemq. perpe-
tuam obediētiam spōtanea voluntate ꝑmit
tunt, superaddentes ēt sacrm̄, & homagium
indubitatum, adeo q̄ penitus efficiunt dæ-
moni subiecti, & plusq̄ vassalli, & ex tunc cō
trahit inter hominem, & dæmonē amicitia
quędā, & pestifera societas ex qua multa ma
la, & turpissima opa conficiūt, & quędā alia
turpiora faciunt q̄ referre nō audeo vide illū
Moder. theologū in d. tract. de strig. demon.
mir. lib. 1. in 4. c. vbi latius omnia ista ponit,
5 & in sum. conf. eo. tit. c 3. in prin. † Isti vero
q expressam ꝑfessionem fecerūt, reddunt ēt
expssum cultū adorationis dæmoni p solen
nia sacrificia q̄ ipsi faciūt diabolo, imitantes
in oibus diuinum cultum cū paramentis lu
minaribus, & alijs hmōi ac precibus quibus
dam, & orōnibus qbus instructi sunt, adeo
ipm adorār, & collaudāt ꝯtinue sicut nos ve

rum creatorem adoramus.26.q.5. ɔtra ido-
loꝝ. & est gl.in c.accus.§.sane.de hæret.lib.
6.& in summa.ɔfes.eod.tit.q.2.&.3.& 26.q.
6.non obseruetis.& eadem causa,& qō.2. q.
sine saluatore.vbi est bonus tex.in qbus aūt
locis,& qbus tpibus hęc faciunt dicet infra.
q.seq. Et hoc ꝓcedit,qa diabolus summope
re desiderat ab hoīe adorari,& Deum ipsum
creatorē in hac adoratione imitari, qđ ꝓue
nit ex illo pctō superbiæ,quo ipse Sathanas
voluit se facere equalem deo,& pariter sicut
ipse adorari qđ pctm̄ adhuc in se retinet, vt
dicit S. Tho.in 2.2.q.95.art.5.& S. Aug.in
lib. 10. de ciu. Dei,cuius dicta tradita sunt.
26.q.5.nec mirū.§.augur.vers. sed hoc quos
6 dā fallit.& vers.ad hoc.vbi dr̄, ꝙ † Sathanas
ad hoc valde nitit̄ vt adoretur quasi Deus,&
ꝓpea illi qui interueniūt in dictis sacrificijs
& expresse ipsum Sathanā adorant ipsi sunt
sibi ceteris præ dilectiores nihil petūt qn ex
audiant̄ ab eo ex his q̄ ipse facere pōt, & si
petunt̄ ea q̄ ipse facere nō pōt fingit illa face
re posse, & ꝑ multas illusiones decipit suos
ꝓfessos,& ꝓpea dn̄t quidam ꝙ sortilegia,&
maleficia q̄ fiunt ꝑ istos sunt ceteris atrocio
ra, & grauiora quippe, quia diabolus sum-
mopere cupit illis cōplacere à qbus maius
p̄miū recipiat, & isti sunt q solēt qn̄q; struę
re imagines ceræ,vel cretę, seu alicuius mix
turæ gummarum,& similiū. & dicit S, Aug,
in li.21.de ciuitate Dei,hęc verba not. qđ dę
mones alliciunt̄ his rebus characteribus si-
gnis,& carminibus magicoꝝ non tanq̄ ani
mal cibis,sed quasi spiritus signis,quia.n.ho
mines insignum subiectionis eis offerunt so
lemnia sacrificia,& ꝓlibrationes faciunt, gau
dent summopere hm̄ōi reuerentiæ signa sibi
exhiberi. alliciunt̄ aūt diuersis signis, sm̄ ꝙ
diuersis vitijs ipsoꝝ magis ɔueniunt. verba
sunt S.Aug.relata ꝑ S. Tho.in trac.qq.disp.
1.part.in tit.de mirac.q.10.vers.rn̄deo.in fi.
7 vbi dicit, † ꝙ demones certis tpibus obserua
tis,& determinatis carminibus,& signis,ri-
tibus,& imaginibus ɔsecratis vel potius exe
cratis euocati adueniunt, quas imagines isti
malefici portare solent ad loca sacrificioru
deputata qbus completis cōposito ingenti
igne dictas imagines primo baptizāt in noīe
Beelzebub,principe demoniorum,seu Satha
næ,& qbusdam alijs turpioribus verbis q̄ re
ferre non audeo,qbus sic peractis imagines
ꝑdictas igni adhærent,& ibi petūt q̄ mala,&
infirmitates volunt in vera n̄ali ꝑsona illius
quē vel q̄ ipsa representat imago inferri, &
qb.doloribus,& tormētis cruciari, qn̄q; .n.
acubus vel alijs ferribus acutis ꝑforant sibi
capita,costas,femora,pectus,ventrē,aut aliā
corporis partem in qua cupiūt exoriri infir
mitatē in ꝑsonam maleficiati de qb.imagi-
nibus fit mentio in sum. ɔfess.in tit. de sort.
8 q.12. vbi dicit, † ꝙ hi q faciunt dictas imagi
nes dn̄r astronomi,& illas vocāt astronoma
tas,q̄ oīa opere demonum hñt effectū cuius
signum euidēs est,qa in eis necesse est scribi
quosdam caracteres q nā̄r intelligi non pos
sunt,& ad nihilū operant̄, nisi ad opera dæ-
monū execranda, & illinc ad modicū tps au
dit ꝑsona illa ɔtra quā sortilegia, & malefi-
cia ꝑdicta facta fuerunt ꝙ grauiter dolet, &
lamentat̄ de maximo cordis viscerū vētris se
moris stomachi aut capitis dolor,dicens gra
ui quadā infirmitate repentina cruciari quā
nullus medicoꝝ cognoscere nec curare pōt,
& hæc est illa quā sortilegus dæmonis arte
malefica sibi imposuit interueniente postea
sortilegio formali, vt infra dicam, & ista est
veritas cui nec sacri canones, nec sacrorum
theologoꝝ schola repugnat,vt in d.c.nec mi
rū.§.si aūt qlibet opponit,circa finē. vbi ad
hoc spāle q̄situm rn̄det S. Aug.& fatet̄, & dæ
mones pn̄t in sanis corporibus Xp̄ianoꝝ
immittere egritudinē mediante ministerio
sortilegi,& malefici,sed reprehēdit illos qui
credūt in eis ꝑꝑ periculū aiæ. qa qui in illis
credūt recedūt a fide xp̄iana in totū,aut du-
bitant siue vacillāt in ea,arg.c.1.extra de hæ
9 ret.& diximus supra tit.1.q. 2. † Nō tn̄ tibi
ꝑsuades ꝙ ex sola illa imaginū obseruantia
tactu,& cerimonijs absq; alia factura,& ma
leficio possint hm̄ōi ifirmitates in dictis hu-
manis corpib.exoriri, qa hoc esset ridiculū,
credere,sed fiūt postea venenoꝝ cōpositiōes
& ɔficiunt mixturas maleficij,qđ ꝑstant ma
leficiādo,aūt in corpore,aut extra corpus in
corpore.s.ꝑ puluceres venenoꝝ cōmixtos in
cibo,aut poto ꝑsonę maleficiendæ,aut ꝑ va
rias vnctiones factas in aliqua corporis par
te,in qua egritudinem cupiūt exoriri, extra
corpus vero fiunt,qn̄ ipse facturę siue malefi
cia sic in vnū cōposita abscondunt̄ in lecto
ꝑsonæ maleficiandæ sup quo iactura sit, aut
sub limine ostij cameræ,vel alterius ostij sup
quo ꝑsona ipsa maleficiāda transitura sit,il-
laq̄ pedib.calcare ɔtinget,de qb.latius infra
dicetur

dicet in 6.q. Et extamen expresse ꝓfessi peractis sacrificijs hmôi sæpius ꝯsueuerūt. inter rogare Sathanā in forma idoli super altare existentē, vt futuroꝝ aut ꝑteritoꝝ, siue pſen
10 tiū occultoꝝ notitiā sibi demonstret. † q Sathanas sub idoloꝝ forma illis rñsa restituit de pſentibus, & futuris, valde occultis, & remotis veꝝ, & certū ꝯsueuit pstare rñsum ex quo ipse q est spiritus liber, subtilis, & eleuatus nulloq. premit pondere carnis, sicut homo videt, & expresse cognoscit oia q̃ fiunt, & facta sunt in vniuerso orbe terrarū, q̃ oia facile hoi indicare pôt, sed q̃ futura sunt minime, qa illa solus deus nouit esse vera, prout sunt vel erunt in suo esse, qa apud ipsum vt dnt Theologi, nulla daẽ tpis determinatio pſentis pteriti vel futuri, qa oia sunt illi pſentia in speculo diuinæ maiestatis, eo igiẽ excepto nulla creaturaꝝ hêt certā notitiā futurorū vt latius infra dicemus. q. 10. & hr̃ p Esa. 41. c. annunciate nobis q̃ futura erunt, & dicemus q dij estis vos, & ideo demō q est Dei creatura, vt hr̃ Gen. 1. nō pôt cognoscere futura ex certa scia, sed p quasdā ꝯiecturas, vt latius infra dicet in 10. q. quotiescunq; igiẽ sit interrogatio de preteritis, aut pñtis occultis; vel de his q̃ fiunt in longinquis partibus reddiẽ ꝓmpta rñsio, sicut ab eo qui hêt certam sciam, vt notãn d. c. nec mirum. 26. q. 5. & notant Canonist. in c. 2. de sortil. & l. multi. C.
11 eod. tit. † quotiescunq; vero q̃riẽ notitia futuroꝝ, tunc non venit tam ꝓmpta rñsio, sed tardior dubia, & implicita, q ppe qa illoꝝ in veritate ipse est ignarus, quoꝝ certa notitia ad solum deum spectat, & ad illum duntaxat cui deus voluit reuelare, vt hr̃ Isa. d. 41. c. & dixi supra ꝓximē, & hr̃ Act. apost. 1. c. vbi dr̃. non est vestrum noscere tpa vel momenta q̃ pater posuit in sua ptāte. & p S. Thom in 2. 2. q. 16. art. 6. & dixi infra eo. q. 6. hi vero q taciẽ tam hñt ꝓfessionem cum dæmone, licet ipsi quoq; sua exercant maleficia dæmonis ministerio, & suffragio, & corpora saucia ab hmôi languoribus sanant, nihilominus non hñt eandem vim, & ptātem, sicut hi q sunt expsse ꝓfessi, & sunt respectu illoꝝ, vt ita dixerim tanq̃ fratres nouitij, aut fratres tertij ordinis respectu ꝓfessoꝝ, cum ipsi tam in eoꝝ ꝓfessionibus q̃ in cultu imitanẽ diuinum, & mores nostræ religionis sm̃ diuersitatē professionis, & cerimoniarum. oia tñ ad eundē effectum tendentia. vt dicit tex. in c. excōicamus. el 2. in princ. extra de hæret. vbi dr̃, facies quidem hñtes diuersas caudas vero ad
12 inuicem colligatas, &c. † Inter quas non omittam illas qui arte hmôi iactant se posse inuenire thesauros in locis valde remotis, & subterraneis absconditos: & qñq; inducunt hoies ad talem insaniam vt foueas q̃ ingentis ꝯficiunt pro inueniendis thesauris hmôi, & ista vr̃ mihi q sit vna ex turpioribus illusionibus, quas dęmon hoi faciat, qa in rei veritate nunq̃ legi, vidi, nec audiui, quenq̃ ex necromantis, magicis, aut sortilegis hmôi aliquos vnquā inuenisse thesauros, aut alias aurum vel argentum, sed quamplures vidi huic operi incumbentes qui mirabiliter conati sunt velle experiri post multos labores, & diabolicas obseruātias demum nihil vide tuitr nec inuenerunt, nisi terrā, & rō est, qa deus nō permittit, nec vult dæmonem posse thesaurizare, qa alias sequereẽ q isti magici, necromantici, ac ceteri diabolice fidei ꝓfessores essent ceteris Christi fidelibus ditiores ac pſtantiores, & quam plures reperirenẽ ex ipsis Xp̃i fidelibus qui aio ditandi ꝓsequerētur illos, nec curarent xp̃ianam ipsam postergare fidem vt magno thesauro abundarent, & venerarenẽ ab oibus. Quinimmo videmus hodie totum oppositū q isti sortilegi, magi, necromantici, & similes sunt ceteris Xp̃i fidelibus pauperiores, sordidiores, & viliores, & in hoc modo deo ꝑmittente calamitosam vitā cōiter pagũt, demū vero infelici morte peũt, & æterni ignis incendio cruciant, vt in
1 c. firmissime. extra de hæret. & 26. q. 5. nec mirū, & ea q̃ dæmō arguit illos decipit eadē, & similibus ꝑmissionib. ipsi nos decipere studēt, sed nō capiũt, nisi aliquos q sunt simplices cognitionis, & carent intellectu, & rōne, vel q sunt nimirū crudeli, & curiosi q auiditate quadā impudētes appetũt scire ea q̃ nulla rōne aut honesta causa cōpetit sibi inuesti-
13 gare d. c. nec mirū §. aug. vers. potentis. † Sed qro nũc an astrologi, chiromātici, & similes q ex signis celestib. & astroꝝ cursibus futura pdicunt incidunt in pctm̃, & vr̃ dicendum q sic, quia istoꝝ notitia ad solū Deum creatorem pertinet, vt supra ꝓxime diximus, & hr̃ Esa. 41. c. annūciate nobis, &c. Tu dic aut isti Astrologi, & alij ꝑnominati volunt futura ipsa pdicere ex certa scia, & non licet eis, quia signa illa cœlestia sunt signa rerum non causæ rerum .s. causæ finales, & licet inclinent

 naturam

naturam humanam ad aliqd faciendū, non coartāt nec imponūt necessitatē alias nulla esset in nobis liberi arbitrij ptās a deo tributa si cogeremur ɔtra voluntatem nostrā. pec care.vt dicit S.Thom.in 2.2.q.27.artic.6. & not.p Abb.in c.2.de fort. aut pdicunt illa p modum demonstrationis,seu inclinationis, & bene dicunt dummodo non demonstrent necessitatem præcisam neq; causatiuā in eo q rōne liberi arbitrij prudenter homo euitare pōt,vt dixi,& isto modo non peccat nunciando.

14 † Iterum quæri pōt qd de chiromantia, q̄ est diuinatio qdam q̄ fit p lineamenta manus,an liceat fieri sine peccato vel sine pœna,dic q eodem modo aut qs narrat pterita q̄ euenerunt illi cuius manus intuet, & non est peccatum,nec phibitum,aut qs pdicit futura,& isto casu fit eadem distinctio de qua supra,aut qs vult pdicere necessitatiue,& certo modo, aut inclinatiue.primo casu diuinatio ipsa sapit heresim p ea q̄ supra pxime diximus,secundo vero casu nō sapit hæresim, nec meret pœnam p illa pdicit, qa vaticiniū istius chiromantiæ fit, vt plurimū p regulas astrologiæ,vt no.illi summistę,maxime Ioā. Lec.in sum ɔfess.eo.tit.q.2.3.& 5.& S.Tho. d.dist.95.artic.5. Aut nos loquimur de secūda specie q̄ dr amatoria, & hæc sortilegia fieri possunt p vtrunq; ɔfessum.s.tacitæ,& ex-

15 pressæ ɔfessionis sicut illa diuinatiua, † sed aduerte,q hæc sortilegia, & ea quæ sequunt tertiæ speciei fieri possunt dupliciter .s. & in corpore,& extra corpus personę maleficiandę,vt l.eos.in prin.& l.multi.C.eo.tit.& hr qs aliq.di.§.q abortionis.ff.de pœn.& l.3.§. hæc adiectio.ff.ad l.Corn.de sicar.& hr in.d. c.nec mirum.§.nullum suffragium.c.in vers. sed hoc qui falsum falsu,&c.In corpore.n.fieri dñs p cibum vel potum sicut d.§.q abortionis.& § hæc adiectio.extra corpus autem hoc est extra intestina fiunt p aliquas mixturas compositas ex herbarum folijs vel radicibus,metallis,reptilibus terræ, auium plumis, vel mēbris, seu intestinis earundē auiū animalium,vel piscium,aliarumq; similiū rerum ñalium,illaq; qñq; consuunt in clamys de personæ maleficiandæ ad amorē, vel sub capite lecti super quo psona ipsa dormit abscondūt,aut sub limine ostij cameræ,aut alterius sup quo ipse maleficiandus vir,aut mulier transitura sit. Quidā solēt apponere imaginē ceræ,iuxta ignē ardentē cōpletis sacrificijs,de qbus supra,& adhibere quasdam preces nepharias,& turpia verba, vt queadmodum imago illa igne ɔsumitur, & liquescit, eodē modo cor mulieris amoris calore talis

16 viri feruēter ardeat,&c. † In istis ēt sortilegijs ad amorē,vt plurimum admiscent sacramenta ecclesiarū, sicut est hostia ɔsecrata. vt not.gl.in c.accus.§.sane.de hæret. lib. 6. vel nondū sacrata,sed circunscripta notis, & literis sanguineis super qua dici curāt, qnq; vnā,duas,tres,qnq; plures ue missas,qb.celebratis tradunt hostiā ipsam non integrā, put est, sed in puluerē redactā valde subtilē psonæ maleficiandę quā assumere faciunt in cibo,sicut in menestra vel in potu; eodē modo faciunt cū calamita immixta alijs speciebus,& tradita,vt supra in cibo,vel potu psonæ maleficiandæ ex quo dicunt illā esse naturæ attractiuæ,& q poterit cor, & voluntatē absorbētis attrahere ad amorē psonæ tradētis,sed oēs sunt nugæ,& dæmonis fallaciæ q raro vel nunq̄ sortiunt effectū, stante liberi arbitrij ptāte. nimirum qd esset q mulier casta,& honesta violēter traheret ad peccandū, & ad amandū illū quē nā ipsa sua pditionis nō patit,qa nemo, vt supra pxime dixi inuitus compellit ad peccandum,nisi q curiose, & sponte accedit ad peccatū,d.c.nec mirū §. auguria,vers.his ergo potentis non negat, tñ q demon astutia, & sollicitudine sua non possit tā grauiter , & solicite mulierē ipsam tērare,& illi psuadere,adeo q incidat in peccatū, & incipiat amare virū illū quem prius

17 nunq̄ nouerat. † Et ideo dixerunt quidā magni theologi,q si aliq a maleficiatus aut maleficiata reperit q deuenit ad effectus quos tendunt maleficia pdicta id pfecto nō puenit virtute,& potētia maleficij vel sortilegij; rōnibus pdictis,q p liberi arbitrij ptāte, sed deuenit virtute diabolicæ tentationis,q demon,vt credentium aīas facilius decipiat,ut q firmiter credāt q illa sortilegia faciunt miracula,& vera sint eorū opera, ipsemet adeo vehementer,& solicite infestat mulierem ipsam tentationibus,& persuasionibus die no ctēq; adeo q nunq̄ finit ipsum vel ipsam aliquo momēto quiescere,nec in somnis, nec in vigilia,adeo qđ multoties accedere. maxime q opera; & ministerio extrinseco sortilegi q extrinsecus cooperat,& literis amatorijs, & precibus pollicitationibusq. verbalib. ad eo q fragilis sexus sępe illoqueat,& cadit in pctm,

pctm̃,& hoc non ꝓuenit virtute, & potētia
sortilegij, sed dęmonis tentationibus,& ope
ra hōis extrinsecus cooperantis, vt dixi, q̃ in
sectant mulierē ipsam tanq̃ venatores ferā,
aut aucupatores, auem, & necesse est ꝙ post
aliqd̃ belliū reddat se victā in manib. hostis,
& cedat ꝑꝑ suam debilem nām, & imbecil-
les vires quas hēt ad resistendū diabolo, imò
ꝑ quam facilis est credula, & q̃ noua sunt tā
bona q̃ mala libenter appetit, vt not. Genes.
3. & c. fortis. de verb. sig. nec dici pōt hoc vio
lenter fieri, sed sponte, qa mulier ipsa spōte
incipit incalescere in amorē illius viri, & vo
luntarie illum desiderat, & hoc euenit ex nã
sua, & voluntate nō violentia sortilegioꝶ. &
hec est facilior via ad flectendū pudicos aīos
& libidinē quā alia, & maxime si qñ hæc ten
tatio fit, mittunt nuncij. Epistolæ amatoriæ,
& similia ad mulierem. his vel similibus mo-
dis vir facilius flecti ꝙ ui ipsius malefici. Et
nota vnum valde singulares ꝙ Sathanas vi-
dens sed minus potentem in hac specie sorti
legioꝶ amatoria, in qua non pōt hoīem in-
uitum trahere ad amandum, sicut in tertia
specie, in quā etiā viro vel muliere inuita in
eius corpore ægritudines intromittit, vt in-
fra latius dicemus in specie illa, & hr̃ in d. c.
nec mirum. circa finem. in vers. sed hoc quos
18 dam fallit, &c. † Effectus .n. illius sortilegij
requirit purām, & liberam voluntatē, qa ne
mo amat inuitus: & licet isti vulgares fateri
soleant se inuitos amare, & ꝑꝑ poculum as-
sumptū cōpelli ad amandū, hoc est falsissimū
si volumus intelligere de necessitate ꝓcisa, &
cōpellat homo rōne, & volūtate, qa hoc nō
ꝑmittit Deus ne tollat liberi arbitrij ptãs,
quam hēt homo: si tu diceres compellit ho
mo ꝑsuasionibus dæmonis, tunc dico ꝙ nō
compellitur in rōne, sed in ꝯcupiscentia car-
nis, q̃a fragilis est, & nisi fortiter, & delibera
te resistat vel fugiat incidit in laqueum vt la
tius infra dicam in hac. q. & hactenus nunq̃
vidi, nec legi pōt maleficioꝶ ordinationibus
siue potius machinationib. ab illis maleficis
facta misceri, nisi in his q̃ fiunt ad amorē, &
19 in hac specie. † Hoc bis aut ter habui in facto
sortilegos, qui huic sortilegio siue maleficio
incumbentes hostiā cōmiscuerant, vnū vide
licet clericum religiosum q̃ hostiā ipsam sa-
cratissimā accipiebat cuius partē ipse scelera
tissimus q̃ cupiebat amari assumpserat dicen
do q̃dam verba satis turpia atq; nephanda, q̃
hic referre non expedit, reliq̃ vero partē ho
stiæ miserat ad ipsam mulierem non in for-
ma hostiæ, sed minutatim ꝯtritā aut in pul
uerē redactā sumendā in cibo aut potu. Iteꝶ
habui aliū q̃ hostiā ipsam nondū sacratā ac-
ceperat, & sup illa circūcirca cū sanguine an
nullaris digiti nōnulla verba satis turpia de
scripserat, deinde ipsam hostiā sup altari im
posuerat hoc est super nudo lapide sacrato
sub linteamine tñ altaris abscōditā, & a quo
dā sacerdote rotūdæ ꝯscientiæ sup illa q̃nq;
missas celebrari fecerat certis orōnib. ad ei⁹
ꝓpositū superadditis, deinde hostiam ipsam
sumpserat, q̃ tñ nō erat expresse ꝯsecrata cu
ius partē ꝓ se assumpserat alterā vero partē
ꝑsonæ maleficiandæ tradiderat redactam in
puluerē, vt ꝓxime dixi asserentes vterq; ipso
rū q̃ hostiā ipsam assumpserat indissolubili
amoris vinculo adinuicem colligari nihilo-
minus nullū effectū apparētē vidi nec ꝑcepi.
20 † Nec sunt adhuc anni duo elapsi, ꝙ aliū si-
milē casum audiui Romæ accidisse de quadā
impudica muliere in cuius cofanis repertæ
fuere duę hostię sup q̃b. ambabus erāt descri
ta verba q̃dam sanguinea, &c. quas ipsa tene
bat vt asseruit ad effectū tradēdi cuidā alteri
mulieri ad instantiā viri q̃ eiusdem mulieris
amorē ꝯcupiscebat. Alias quoq; nōdū ad an
nus elapsus, ꝙ duæ impudicæ mulieres Ro-
mæ quas vidi, & audiui ab excellētissimo vi-
ro Reuerēdo dño Locumtenente Reuer. D.
Vicarij Papæ, q̃ illas captiuatas habuerat, &
examinauerat, q̃ acceperāt oleū baptismatis
quo inunxerāt sibi labia dicētes hęc verba, fi
des abrenūcio tibi, & cū labijs illis sic inun
ctis deosculatæ fuerāt viros quosdā causa ca
ptādi amorē ab ipsis, vt ipse asserebāt nihilo
minus demū oē experimentū fallax, & suoꝶ
excessuū ꝯdignas vidi luere pęnas. Aliud exē
plū, à triennio, & citra in eadē vrbe ꝯtigerat
q̃ q̃dam turpissima mulier acceperat particu
lā cutis illius qua infans indutus egredit̃ de
vtero matris quamprimū venit in lucem, il-
lamq; silr̃ sup nudo lapide sacrato latuerat,
& sup illa plures missas numero q̃nq; cele-
brari fecerat, eumq. ꝑdictā postmodum as-
sumpserat, & baptizauerat sub noie ꝑsonæ
maleficiādæ cū aqua baptismatis, & cærimo
nijs ꝯsuetis, deinde eandē in puluerē redegit
ad effectū tradēdi ꝑsonæ maleficiandę, tñ in
terim capta fuit, nec perficere potuit sortile-
21 giū, sed ꝯgruas sceleris sui luis pœnas. † Re
deundo

deũdo igit ad ꝓpositũ dico ꝙ isti sortilegi sępius reqrũt remedia sacramẽtoꝝ ecclesiasti coꝝ in istis sortilegijs amatorijs vidẽtes forsan ꝙ diaboli auxiliũ nõ est sibi satis putantes fm dæmonis ꝑsuasiones, ꝙ sacramenta hmói summopere cõmoueãt animos hominũ ad amãdũ terrena, & illoꝝ ꝯcupiscentias nãles, sed i hoc iudicio meo summopere decipiunt putantes tm̃ immensum Eucharistiæ sacrm̃ mundanis lasciuijs, & peccatis ꝑstare suffragiũ, q a in sacrificijs nullũ aliud est maius ꝑ qđ oia tollunt peccata, & anima christiani ꝑ ipsum vnit Deo, de ꝯsec. dist. 2. cum oẽ crimẽ. & c. nihil in sacrificijs. & in cle. 1. de reliq. & vene. sanct. & ibi no. d. Card. & similiter cetera sacra, q̃ ad exclusionẽ spiritus maligni, & purificãdũ aĩam à peccatis, & ad ꝯfirmandũ vnionẽ fidei christianæ adinuenta fuerunt, ꝓut est oleum sanctũ baptismatis, chrismatis, & extremę vnctionis. 1. q. 1. detrahe. & c. firmissime. de heret. & de ꝯsecr. dist. 4. in ꝓin. & eadẽ dist. c. presbyteri. c. nullus ministroꝝ. & tetigi supra in tract. de hæret. in 2. q. in prin. fatuũ esset dicere qđ illos

22 ꝯtrarius effectus operarent. † Sed ego credo ꝙ Sathanas sub hac specie vehemẽter decipit istos sortilegos ꝑsuadendo illis ꝙ istoꝝ sacroꝝ abusus parit mirabiles effectus quo ad amorẽ, sed hoc ipse facit in vilipẽdiũ christianę fidei, & vt grauius offendat diuinã maiestatem, quinimmo qñq; reperiunt qdam sacerdotes qui sunt adeo ꝑuersę, & reprobę ꝯscientiæ, q audent in ipso sacrificio missæ sciẽter dicere nõnullas prauas orõnes, & nepharias preces, & maleficiãdã ꝑsonã noiare & apprehẽsis sortilegijs sup altari manibus ꝓprijs illa immolari Deo nõ verent exorãtes ꝙ suscipiant exaudiendæ preces, vt illum ad quẽ destinata sunt sortiant effectũ, ex quibus apparet, ꝙ Sathanas adeo subtiliter operat, ꝙ ab hoibus, & sacerdotibus Dei ministris apud altare sacrarum cultũ adorationis extorquet i maximũ dedecus ecclesiæ, & diuinę maiestatis offensam illos decipit, ꝓut vidimus supra ꝓxime de thesauro. Quidã alij capiũt cutim virgineã infantis de quo supra diximus, aut alterius quadrupedis nõ dũ nati, hoc est qñ nascit abortiuũ, quã redigũt in mẽbranã, quã appellãt chartam, virginẽ, & tenent qñq; in forma quadrata, qñq; vero in forma rotũda, sicut hostia vel panis, & sup illis describunt aut scribere faciũt verba incantatiua, & ꝓluratiua spirituũ qbus immiscent certos characteres, & signa qdã extranea qbus dæmonũ inuocatio ꝯti-

23 net, vt latius infra dicet qõ. 8. † q dæmones magicis artibus aduocati, mediantibus istis sortilegijs charactérib. & signis coacti adueniũt certis tẽpibus obseruatis, & determinatis carminibus, ritibus, & imaginib. ꝯsecratis vel potius execratis, vt dicit S. Tho. in tract. qq. 1. partis. q. 10. vers. 9. i tit. de mirac. vbi et dicit ꝙ ꝑ ista vel similia noia dæmones vocati coguni venire si magus illos aduocat, & licet insint, & appareãt aliqua noia Dei, nihilominus illoꝝ finis, & vltimus effectus semꝑ tẽdit ad istud, sed iõ illa Dei noia apponũt, vt facilius legẽtes decipiant, & credãt ꝑ illoꝝ noium expressionẽ rẽ ipsam sanctã atq; deuotã esse. Et ex istis q̃ plurimas vidi, & abstuli de manibus maleficoꝝ, & inter alia sæpius vidi ista verba inserta, agios otheos, agios ischyros, agios athanatos, hoc est Deus acharõ, Deus immortalis, & clarũ est ꝙ hoc nomẽ acharõ, est nomẽ Sathanę, siue Beelzebub, vt no. 4. Reg. dũ Elias diuino noĩe inspiratus reprehẽdit Ochosiã regẽ q derelicto diuino cultu deos extraneos adorabat dicẽs. Nunq d non est vobis Deus Israel, vt eatis ad ꝯsulẽdũ Beelzebub Deũ Acharon. delecto quẽ ascẽdisti nõ resurges &c. Quidã alij admiscẽt in ipsis sortilegijs amatorijs partẽ aliquã clamydis aut camisiæ filũ si hẽre ꝑnt ꝑsonæ maleficiãdę, & cũ illis, & alijs mixturis cõponunt facturas suas, q dã vero capiũt auiũ aut brutoꝝ intestina vel mẽbra seu alia corporis vel membri particulã, ꝓut q dã cepere iecur vulpis, ocs los lupi, aut illius caput, cor cerui, noctuę intestina, aut bubonis, linguã milui aut philome

24 næ, & similiũ. † Nec putes ꝙ sola istaꝝ rerũ mixtura sufficiat ad causandũ ꝑdictos amoris effectus nisi adessent verba diabolica exorcizãtia, & sortilegi mẽs, & intẽtio ꝑdicta oia Sathanæ vouẽtis, & veluti sacrificia imolãtis ad hmói turpes effectus. queãdmodũ .n. ꝑ veꝝ sacerdotẽ immolat hostia quæ Deo creatori cũ deuotione offeri ita ꝑ istos maleficos, & sortilegos veꝝ diuinũ cultũ imitãtes violãtesq́. hęc coꝝ reprobę sacrificia immolant, q b' oblatis, & emissis ꝓcib. flatim efficiunt à dęmone ꝯsecrata, seu potius execrata. ꝑ no. i d. c. nec mirũ. §. sed hoc quosdã &c. & S. Aug. in li. 10. & 21. de ciu. Dei idẽ testatur

ftatue vide. S. Thom. in tract. qq. dispu. q. 10. vers. nona, primæ partis i ti. de mira. & i vers. rideo, in fine. alioq sequeret φ qlibet aliud Christianus extra illoꝶ pfessionẽ si hrẽt no titiã illoꝶ verboꝶ posset eadẽ ɔficere sortilegia, & eosdẽ effectus ɔcipere: qđ nõ est dicẽdum p ea q̃ supra dicta sunt, & p ea q̃ hñr in d.c. nec miꝶ. §. necromantici. vers. ad hæc
25 oia. † Tertia succedit species sortilegioꝶ q̃ malefica dr̃, & merito, nam ex illa nullũ bonum, sed oia mala pueniunt, diuersæ egritudines ex ipsis sortilegijs in humanis aut brutoꝶ corporibus exoriunt, & mors qñq; succedit citius, vel tardius, fm venenoꝶ atrocitatem, aut lenitate: & ista similiter dupliciter fiũt, aut in corpore, aut extra corpus; sicut amatoria, excepto φ fiũt diuersæ cõpositiones. s. ex diuersis speciebus, & mixturis, q̃a in specie illa pcedẽte, vt plurimũ interueniũt res dulces, callidæ, & amenæ humanæ naturæ placabiles coadiuuãtes nãlẽ calorẽ & potẽtiã luxuriãdi, & ideo lex appellat illa bona vel nõ mala venena, q̃a nõ sunt facta hois necandi causa, vt l. 3. §. hæc adiectio. ff. ad l. Cor. de sic. In hac vero vltima specie q̃ dr̃ malefica, & pp odium vel indignationẽ, vt plurimũ fit ad vindictã, & vltionẽ alicuius iniuriæ, fiunt diuersa, imò ɔtraria sortilegia, & maleficia in q̃bus mala venena. s. ea q̃ facta sunt hois necandi causa vt plurimũ cõmiscentur qñque plus, qñque minus fm φ illi malefici grauiorem vel leuiorem q̃rũt inferre iacturam, & ista pocula venefica sunt potẽter frigida, amara, & noxia, & naturæ humanæ hoiumq́ saluti ɔtraria vt dicit tex. in l. & si excepta. & l. fi. in prin. C. eo. tit. de ma-
26 lef. † & ideo lex appellat ista mala venena, & nõ solũ punit ille q̃ ipsa potãda tradit, veꝶ & qui illa pficit seu componit, tenet, & vendit d. l. 3. §. hæc adiectio. ex his. n. variæ ac diuersæ pueniunt in humanis aut brutoꝶ in corporibus infirmitates, & egritudines insanabiles exoriunt. s. febris, tussis, prisis, frenesis, demẽtia, dilucida interualla, intestinoꝶ corrosio, cordis dolor intẽsus, vel capitis, vẽtris mugitus, morbus sonticus, mẽbri debilitatio, nerui alicuius attractio, vel alia similis calamitas ex qua corpus paulatim ɔsumit, & absq; remedio medicoꝶ tẽdit ad necem. Quãdoq; vero itroducit virilis mẽbri lãguedo, & debilitas tenũ in viro, in muliere vero, valuę arctatio, aut matricis frigiditas, & idignatio talis ex qua vir reddit oĩno impotẽs ad generãdũ, mulier vero incapax, & vndiq; reproba ad recipiẽdũ sperma in coitu, & ad ɔcipiendũ, ita φ reddit inutilis p matrimonio, & fit qñq; separatio nõ dico thori, sed ipsius matrimonij, & dat facultas iteꝶ nubẽdi illi q petijt dissolutionẽ, & ego vidi semel in facto casum hmõi, vbi mulier ɔquerebat de viri impotẽtia q̃ ex maleficio hmõi pueneraт, q̃ durauerat p trienniũ, put iura req̃rũt, adhibita postea septima manu ppinquorum fuit facta dissolutio matrimonij fm qđ hr̃ in c. 1. & c. literæ. de frig. & malef. & no. Doct. in c. fraternitatis. eo. ti. quas cõpositiones, & mixturas isti malefici ex pluribus speciebus venenoꝶ cõponũt q̃dam ex herbaꝶ folijs festucis aut radicibus, piscibus, animalibus, aut reptilibus venenosis, lapidibus, atque metallis. vide S. Tho. in tract. qq. 10. 1. partis in tit. de mirac. ver. sextũ quoꝶ tñ q̃dã in liquoribus, q̃dã vero in pulueribus resoluta tenẽt, & cũ ipsis sortilegia sua fabrica
27 re studẽt. † Quidã vero sunt q sola verboꝶ potẽtia hoiem aut brutũ interimũt aut egrotare pmittunt, & alia q̃dã miranda faciunt, vt hr̃ in c. igit genus. 26. q. 4. & diximus supra hac q. in princ. & tetigi infra eo. q. seq. q̃ oĩa dæmonis instructione, & doctrinę nouerũt, & hęc sunt in veritate q̃ reddũt humana corpora lãguẽtia vel moribũda sæpe licet in ipsoꝶ maleficioꝶ, siue facturaꝶ resolutionibus species, & materię q̃dã multũ extraneæ appareãt, put alias vidi pluries φ pdicti maleficiati postquã habuerũt remediũ liberationis sępius ex pectore pijciũt aut ex ore euomũt, vel inferius p secessum emittũt acus, capillos. ferramẽta, clauos, plumas, sulphur, lapides, & res demum tales quas impossibile erat dictũ maleficiatum potuisset comedere nõ solũ integras, sed nec fractas vel minutatim i frustra ɔcisas. vñ vr̃ q̃d mirãdũ, sed dicẽ vt q̃dã dixerũt qđ Sathanas ad maiorẽ hominũ deceptionẽ facit apparere dictas extraneas species i resolutione facturę vt res magis mirãda videat qñquidẽ inspiciunt, & ɔsiderant ea esse talis naturę, & formę, & qualitatis, φ impossibile erat illa potuisset igredi in corpore maleficiati per aliquam partem nãliter, sed i rei veritate nõ sunt verę species nãles, & φ sit veꝶ apparet, q̃a illa emittunt p vomitũ vel stercus, & sic inter illas materias liquidas apparent à principio cũ primũ

exeunt

exeũt de corpore,sed si seruares mãs illas bi
duo,triduo,aut quinque dierꝝ spacio. ꝓut alias
ego studiose seruari feci videres oĩa ea liq̃ue
facta pęnitus,& ipsaꝝ formas perijsse totas ꝙ
si nãlia essent ꝓfecto i sua priori siue prime
ua forma remanerẽt nec possent ꝑ aliquos
liquores aut humiditates corrumpi,maxime
ferrũ,& lapides ꝓꝑ eius nãlẽ duritiẽ, vt ma
28 nifestũ est oĩbus. † Quidã alij dixerunt ꝙ
dæmones vt res mirãda videat,tunc tpis qñ
maleficiatus ꝓuocat ad vomitũ ad opus vẽ
tris,velocissime,& inuisibiliter afferũt ibi spe
cies illas,siue mãs,de quibus supra,veras,&
nãles,quas aliunde acceperant, & attulerãt
ibi.Sed nota ꝙ licet dæmon sui potẽtia nãli
hoc facere posset,& tã dextro modo illas işe
rere in vomitu vel stercore maleficiati ꝙ nul
lus hoĩum aduerteret, tñ prior opin. mihi
magis placet ꝙ sint apparẽtes species sub il
lis formis non nãles,qđ sit veꝝ apparet rõ-
ne ṗdicta, quia cõiter non durãt sub illa for
ma, sed breui tpe resoluunt in illis liquori-
ribus cum qbus mixta aduenerãt, ꝓut ego
pluries vidi,& manibus ꝓprijs tetigi,quæ à
principio vt dixi apparebãt verę,& nãles,&
retinebant in se nescio qd duri,tñ breui tpe
vt ṗdixi resoluunt,& pereunt.Quandoq; ve
re istæ mulieres maleficę siue malefici media
nocte ingrediunt thalamũ ꝑsonæ maleficiã
dæ (in quibus q̃uo,& qualiter ingredi pñt;
maxime qñ ostia, & fenestræ sunt oĩa clau-
sa,& fortissimus feris,&clauibus ꝯclusa,dice
29 tur infra eo. q. 8.) † & maleficiandũ ipsum
siue masculus sit, siue fœmina dormiẽtẽ suis
liquoribus,aqs; oleis, aut pinguedine, siue
alijs similibus vnctionibus plura, & diuersa
venena ꝯtinẽtibus in vngunt qñq; fęmora,
qñq; aũt vẽtrẽ,aut caput,guttur, pectus vel
costas,seu aliã partẽ corporis ꝑsonæ male-
ficiandæ,q̃ sic dormiens nihil sentit,& est tã
ta vis,& potẽtia illius vnctionis ꝙ paulatim
durãte calore ipsius dormiẽtis igredit intus
carnes, & vadit ad penetralia cordis visceꝝ
maleficiati,vñ paulopost causant ingẽtes do
lores in corpore maleficiati,cum primum.s.
maleficiũ vel factura,vt dñt,tangit intestina
maleficiati, illinc succedũt maximi vlulatus
& lamẽtationes quã crebrẽ,& hoc vno mo-
do sortilegia venefica fiũt in corpore,qa ma
leficiũ siue factura tãgit intestina. Alio modo
fiũt simił in corpore,ꝑ cibum aut potũ, qa
illa eorũ venena & maleficas mixturas i pul
uerẽ,vt plurimũ redactas in vino vel ferculis
intromiscẽt, & illo modo tradũt mala fercu
la & pestiferos potus ignaris, & his q bona
fide cũ eis comedũt vel bibũt:& ideo cõsulo
oĩbus vt quã maxime pręcaueãt ne comedãt
vel bibãt cũ eis qui dñr malefici aut cũ mu-
lieribus maleficis sed fugiãt eorũ vel earum
conuersationẽ, & merito cõstituit Impator
ꝙ istorũ conuersationẽ & amicitiã quamuis
verus sit vnusquisque oĩno fugiat. l. nullus. C.
de mal. & math. qa sunt inimici humani ge
neris & hostes cõis salutis, vt dicit text. in l.
& si excepta in pri. & l. ff. C. eo. tit. semperq́;
studẽt inferre aliqua mala i humanis corpo
ribus vel in bonis & hoc faciũt dæmone illi
gãte, vt semꝑ operent malũ cõtra aliquẽ ex
Christi fidelibus, & necesse est ꝙ hoc faciant
imperãte Sathana postq̃ illius impio se sub-
iecerũt & promiserũt obedientiã vt latius di
30 ximus supra ea. q. in pri. in 2. species. † Alio
modo fiũt hæc maleficia. s. extra corpus qđ
est qñ isti malefici abscondũt in capite lecti
vel in alia parte suꝑ qua maleficiãdus iacere
debet ipsã venefica sortilegia aut sub limine
ostij camerę abscõdunt eadẽ dũmodo ꝑsona
maleficiãda suꝑ illis trãsitura sit & illa pedi-
bus calcare ꝯtingat, qa statim facta calcatio
ne qñ sunt in limine vel facta iacẽtis corpo-
ris qñ fiũt in lecto factura ipsa sortit effectũ,
& recipiũt qñq; certa venena adeo atrocia &
furibũda qb' pedibus calcatis statim perit q
illa calcauerit, quędã alia sunt q̃ nõ statim oc
cidũt, sed spacio duorũ triũ vel 7. aut 10. die-
rũ plus vel minus fm ꝙ voluerint ipsi malefi
ci, qa sciũt illa tẽperare, ꝓut ex pluribus cõ-
fessionib' reorũ istius criminis accepi q simi
liter fassi sunt ex qbus rebus cõficiuntur &
qualr̃ fiat illorũ tẽperatio & quẽ effectũ ope
rant singula q̃ hic referre nõ licet, sufficiat ti
bi scire ꝙ hęc fieri pñt arte & idustria demo
nis ex reb' nãlibus ministerio & opa sortile
gi interueniẽte, vt fatet S. Aug. in li. 10. de ci.
Dei. & hr̃ 26. q. 5. c. nec mirũ. circa ff. & l. mul
ti. & l. eorũ. in prin. cũ pluribus alijs ll. C. eo.
tit. Et no. vnũ qđ in oĩbus sortilegijs cuius-
cunq; sint speciei semper interueniũt verba
q̃dam malefica, opus illud quodcũq; sit de-
moni cõsecrantia, & eius auxiliũ ad id faciẽ
dũ siue potius machinãdũ inuocãtia. Cõclu
do igr̃ in hac mã, ꝙ i quolibet sortilegio tria
cõcurrere debẽt persona malefica. s. ꝓfessa.
verba consecratiua, & materia consecrata.
& ad

& ad illum effectum composita, excepto maleficio incátationis quod verbis tñ perficit, vt hř. 26 q. 4. igitur genus. & q. 5. nec mirum. & supra diximus hac ea q. in princ.

1 Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri soleant.
2 Lux veritatis Christus vniuersum mundum illuminans.
3 Sortilegia quare pot⁹ de nocte quàm de die fiāt.

QVarto quæro quibus locis, & tpibus hæc sortilegia fabricant, & vbi ipsi sortilegi, & alij similes cõuenire
1 solent. †Rñdeo, ꝙ vt plurimum in locis forestibus, occultis, subterraneis, & ab hominum conuersatione remotis, & peregrinis, ruinosis atque desertis, & semper de nocte fiunt, vt no. in c. epi. 26. q. 5. ratio põt esse duplex. Prima, qa dæmon post casum ex paradiso effectus fuit obscurus, & tenebrosus, vt cõcludunt cõiter theologi, & maxime S. Th. in tract. qq. q. 16. art. 1. & 6. in tit. de demon. pńs est, ꝙ omnia opera quæ ipse facit fiāt in obscuro, & tenebroso loco, & tpe, eo maxime ẽt quia opera ipsa sunt peccata quæ cõiter dñr nigra, & opposita luci veritatis virtutis, & iustitiæ merito conficiēda sunt tpe nigro, & obscuro iuxta illud cõe dictum. q male agit odit lucem. 18. q. 2. perniciosam. & de
2 pnia dist. 1. item si ante. †Lux. n. veritatis est illa quæ illuminat oēm hominem veniētem in hunc mundũ, quæ est Christus, vt hř Ioā. 1. 3. 5. 8. c. 50. inter claras. in prin. C. de sum. Trin. & est lux interna q̃ clarificat animā, & intellectũ hominis. de cõsecr. dist. 4. in prin. Sathanas. n. virtutibus, bonis operibus, & veritati quantum põt aduersatur, ex quo ipse mēdax est, & tenebrosus, vt supra diximus, nimirũ si loca sordida, obscura, & tenebrosa sibi elegit ad similitudinē sui, vt not. Ioā. 3. c.
3 & 81. dist. valēt interdum. †Secũda reddit ratio quare potius de nocte q̃ de die hæc opa fiunt, qa si de die fierēt possent videri ab aliquo, & facilius discooperirētur eoꝝ maleficia, & deuenirēt ad noticiam curiæ, & iniustitiæ, facilius caperētur punirenturq́;, ne igř tam facile detegantur, & impediantur eoꝝ opera fieri, & sacrificia celebrari, faciunt de nocte in locis pdictis, vt à nemine habeant impedimentum p ea quæ supra dicta sunt. & not. in d. c. epi. 26. q. 5. & cap. nec mirũ. ea. q.

1 Sortilegi quibus rebus, aut instrumentis in suorum fabricatione facinorum vtantur.
Futurorum responsa vt plurimum sunt dubia.
2 Sortilegia facta per homines tacitæ professionis per quæ fiant instrumenta.
Instrumenta sortilegij amatorij quæ sint.
3 Sortilegia extra corpus quibus fiāt instrumētis.
4 Homo, absque Dei gratia, diabolo tentanti resistere non potest.
Diabolus plus timet signum crucis quam cetera omnia quæ in mundo sunt.
Diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur.
5 Christus per passionem suam è diaboli manibus in se credentes eripuit.
Mulier ex se pudica quãdoque ad libidinem diaboli opera prouocatur.
6 Sexus muliebris res admodum fragilis, facile decipi potest.
Instrumenta tertiæ speciei sortilegiorum quæ venefica dicitur, quæ sint.
7 Venena mala proprie quæ dicantur, & q̃ bona.
8 Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.
9 Imagines de cera fiunt quandoque à sortilegis ad maleficiendos homines.
10 Imagines quare in sortilegijs, fieri soleant, cum nihil operentur.
11 Diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia.

1 QVinto quæro quibus rebus, †mixturis, & instřis vtuntur isti sortilegi ad hæc sua sortilegia fabricandũ. Rñdeo, ꝙ varijs atq; diuersis, quoꝝ pars maior declarata. fuit supra eodem. q. 3. nihilominus ad maiorē expressionem, qa mā illa nõ est minus cõfusa, q̃ diffusa, dicam aliqua vltra ea quę ibi dixi ideo dic, ꝙ. Aut loqmur de prima spē quæ est diuinatiua, in qua qñq; versantur sortilegi qui sunt pfessionis expssæ, aliqñ vero hi qui tacitæ sunt pfessionis. Primo casu dic, ꝙ quotiescũque sunt in celebratione sacrificioꝝ omnibus ferè, & eisdē instřis vtuntur ad sacrificandum, qbus vtuntur nři sacerdotes christianæ religionis, & cum illa reuerētia cultum dæmonis sub idoloꝝ forma celebrare solēt, & offerre preces; qua & qbus veri sacerdotes Christianę religionis veꝝ diuinũ cultum venerātur, vt no. Io. lec. in sum. conf. in tit. de sortil. c. 1. & 2. & no. in c. nec miꝝ. 26. q. 5. & in c. contra idolorum.

dolo℞.26.q.4.& not.gl.in c.accuſ.§.ſane,de hę ret.lib.6.& ibi D.Arch.Gemin.& alij vbi ex preſſa fit mẽtio de iſtis ſacrificijs.In locis.n. quæ ſupra ꝓxime diximus quæ ipſi retinent loco templo℞ ſolent ſæpius ꝯſtruere aras,& ſuper eiſdem ponere idola, & alias diuerſas imagines,quibus in ipſis ſacrificijs,& ꝓcibus offerre ſolent thura,& alios diuerſos profumos,deferunt ẽt tunicas quaſdam loco camiſi,cottæ,tunicelæ,planetæ, vel piuialis, & cũ illis celebrant ſacrificia,habentq́. inter ipſos quoſdam q melius ceteris ſunt diſpoſiti ad illas cerimonias exercendũ, quos illis ꝓponunt, & appellant ſacerdotes, ſicut apud veteres dicebant ſacerdotes Apollinis, & ſimiles,& nũc idem obſeruant Iudæi inter ſe. iſti.n.ſunt qui ſacrificia ipſa manibus ꝓprijs celebrant,& miniſtrant, & maximo reuerẽtiæ cultu diabolum venerantur,ac ſi vere eſſet illo℞ Deus, & hoc eſt in quo diabolus ſummopere delectatur,vt adoret.d.c.nec mirum,& per S.Th.in ſum.q.94.art.3 in ti. de ſupſt.& hr̃ Matt.4.c.quibus cõpletis ſacrificijs, ipſi ſortilegi ſuas ꝓponunt interrogationes de his q noſcere cupiunt, & ab ipſis idolis uoce diabolica rñſa ſuſcipiunt de futuris, ac de pñtibus occultis, ſm ꝙ ipſi magis ſcire cupiunt, licet futuro℞ rñſa ſint vt plurimum dubia, & ad plures ſenſus accõmodanda,qm̃ futuro℞ ipſe dęmon eſt ignarus qũis vellet illa prædicere ex certa ſcientia, prout ſunt in ſuo eſſe,de quo latius dicã inf.q.ſeq.

2 † Secundo vero caſu qñ ipſa ſortilegia fiunt ꝑ hoies qui ſunt tacitæ profeſſionis, & tunc diuerſa interueniunt inſtr̃a, qñq; illa faciunt in aqua per hydromantiam, qñq; in igne ꝑ pyromantiam,qñdoq; in terra ꝑ geomãtiã, qñq; vero veunt aëre,qñ faciunt per aërimõtiam,vt late ponit,& declarat iſta d.Hoſt. in ſum.de fort.§. 2. qñq; faciunt illa ex inſpectione inteſtino℞ auium,aialium,aut ꝑ eorundem uoces garritũ occurſum, & ſimilia, vt late diximus ſupra eo.q.2.& hr̃ in c.igitur genus.26.q.4.& q.5.nec mi℞.& Ioan.lec. in ſum.conf.in ti.de fort.q.2.ver.diuinatio,alij reſpiciunt in aſtrolabio,vel in clauicula Salomonis,ut in c.2.extra eo.tit.Si uero loqmur de ſecũda ſpecie ſortilegio℞ amatoria diſtingue.Aut ipſa ſortilegia fiunt in corpore,aut fiunt extra corpus hæc .n. diſtĩ non cõuenit priori ſpeciei,in corpore.n. cõiter fieri ſolẽt per cibum,vel potum,ut l.3.§. adiectio autẽ ff.ad l.Corn.de ſic.& l ſi quis aliquid .§. qui abortionis.ff.de pœn.& l.co℞.in princ.& l. multi.C.de mal.& math. & in q bus poculis & mixturis cõmeſtibilibus cõmiſcẽtur multa quæ late diximus ſupra eo.q.3. quas non expedit iteraro repetere vide ibi.

3 † Si vero fiunt extra corpus,& tunc interueniunt q̃dã ligaturæ,quas ipſi magiſtri conſuunt in clamide maleficiandi, aut in alia parte latenter abſcondunt, ſicut in lecto inter plumas,vel in matteratia, aut ſublimine oſtij, vel alio loco ſuper quo perſona maleficianda tranſitura, aut iacitura ſit, & vltra ea quæ diximus ibi in 3.q.adde ꝙ ipſi ſortilegi admiſcẽt ſæpius in iſtis amatorijs aq̃ benedictam.ſ.fontis baptiſmatis,aut cõis amphoræ exiſtẽtis in eccleſia,aut oleum ſanctum baptiſmatis,chriſmatis,aut extremæ vnctionis,ramos oliua℞ benedicta℞,frondes palma℞,candelas benedictas,ſacros Agnoſdeos,thura benedictis,cerei paſchalis,& his ſimilia. Qñq; aũt capiũt aliqua ex reliquis ſctõ℞ marty℞ ſ. hie põt .ſ.particulas oſſium,capillo℞,vel veſtiũ.Alij aũt capiunt fruſtula quædam indumento℞ ſacerdotalium, alio℞q́. pãniculo℞ bñdcõ℞ quibus ſacra miſteria venerantur, celebranturq́., ſicut camiſi, corporalis purificatorij, tunicellæ,manipuli,amitti,ſtolæ candidæ, lapidis ſacrati.mapæ altaris, platenæ, ſudarij, calicis,& ſimilium, & iſta oia, vel eo℞ partẽ admiſcere ſolent in ipſis ſortilegijs amatorijs, adhibitis eo℞ nefandiſſimis ꝓcibus, & diabolicis verbis ad turpes libidinis actus, tot ſacro℞,& alio℞ ſacro℞ perpetrantes abuſum. Nec omittam vnum quod quidam ex his qui ſunt expreſſę profeſſionis deferunt qñq; imagines quaſdam ad loca ſacrificio℞ terra,vel cera,aut gimma℞, ſeu alia quis mixtura ꝯfectas, illaſq́. baptizant prius nomine perſonæ maleficiandæ,ſub deuotione, & inuocatione diaboli, cum eiſdẽ cærimonijs, quibus vti ſolent nr̃i ſacerdotes in vero baptiſmate. & adijciunt q̃dam verba valde turpia,& nefanda, quæ hic inſerere non placet, ne quenq̃ fortaſſe nimis curioſum ad illo℞ experientiam ꝯcitarẽ, q̃uis alius extra ꝓfeſſionẽ effectus hm̃oi efficere non poſſet,ut latius diximus ſupra in ſi.3. q. qb. imaginib. qñq; aperiunt pectora,& ipſa℞ corda ingẽti calore ignita reddũt,aut tm̃ detinẽt ꝙ lique fiunt,putantes ꝙ eodẽ modo cor hois male ficiãdi,vel mulieris ſimili amoris ardore aduret,

uret, seu mollificetur, & obediens reddat ad uotum sacrilegi, uel amantis: sed stulti non aduertunt quod dæmonis fallacia vehementer decipiuntur, ut alias diximus supra in d. 3. q. si tamen postea appareat quod mulier flecti uideat, & amari incipiat id non prouenit uirtute, & potentia sortilegij, sed diabolicæ tentationis & opera extrinseca alicuius hominis qui ipsam sollicitat, & persuadet, ut diximus supra d. 3.
4 q. † Pro cuius corroboratione adde quod dicit Bonauent. in 2. seq. dist. 28. num. 39. vbi dicit quod tanta est uis diabolicæ tentationis, quod homo illi absque diuina gratia resistere non potest, non quod hominem præcise compellat ad peccandum propter liberi arbitrij potestatem, & gratiam passionis D. N. Iesu Xpi, sed tanta est quandoque ad malum hominis inclinatio, & uoluntatis pronitas, quod nisi esset aliud sustentans necesse haberet homo quandoque motu uoluntatis in malum incidere. Diabolus enim nihil est quod magis timeat, & uehementer abhorreat quam lignum, siue figuram crucis, & memoriam passionis D. N. I. Xpi, & ratio est, quia ante aduentum Xpi, & illius passionem diabolus habebat mirabilem potestatem super omnes homines viuentes, habebat enim duplicem manum, vna qua dicebatur manus attrahens, altera quæ dicebatur manus compellens. manus enim attrahens erat illa potestas qua ipse Sathanas trahebat ad limbum omnes iustos, & sanctos viros. Manus vero compellens erat illa potestas præcipitandi hominem in malum, vel per fallaciam, vel per uiolentiam; quia tunc tentabat ut Draco, tentabat ut Leo. omnes enim homines, vel per fraudulentiam, vel per violentiam superabat, quae magna ipsius potestas debilitata fuit per passionem D. N. I. Xpi, per quam apparuit lumen ueritatis, & interius per diuinam inspirationem, & exterius per humanam instructionem, ita quod nos omnes a manibus illius liberauit, & propterea
5 diabolus tam fortiter abhorret † memoriam passionis prædictæ, per quam eius potentia debilitata fuit, & nobis liberi arbitrij vires, & potestas grandius restituta est, nihilominus remansit sibi illa generalis tentandi facultas quam potest contra omnes indifferenter exercere Deo permittente, immo contra ipsummet Iesum illam experiri voluit, ut habetur Matt. 4. & non tamen habet nunc illam per modum uiolentiæ, sed persuasionis, & fraudulentiæ quorum tot, & tantas ipse habet, ut uix homines illis resistere possit, illa sunt uerba not. S. Bonauenturæ in 3. sent. dist. 19. q. 3. num. 22. & 23. Redeundo nunc ad propositum dico non esse mirum si mulier pudica ex se, quandoque flectitur ad libidinem, & dirigit cor suum ad amandum illum, quem prius nullo modo cognouerat, quod solum prouenit ex illa fallaci, & insatiabili dæmonis tentatione, quæ intrinseca est, sollicitans animam accedente postea sortilegi extrinseca operatione sermonis ambasiatæ seu lenarum amatoriarum, & alijs similibus extrinsecis sollicitationibus, quæ propriæ sunt causa immediata lapsus ipsius mulieris, vt incidat in laqueum. † & quia muliebris sexus fra-
6 gilis est, facile decipitur, flectitur & apprehenditur, vt habetur in c. forus. de verb. sig. & not. gl. in c. 1. de cland. desp. 23. q. 7. quod propositum. & q. 5. c. Adam, & c. mulier, & dixi inf. eo. q. 6. in fi. Sortilegia vero ipsa qualiacunque, & quotcunque sint non sunt causa immediata flectendi pudicum animum &c. sed dicuntur causa mediata, & remota propter quod dæmon magis deliberate studet illam tentare, & capere in laqueum postquam per turpem abusum illum sacrorum in grauem offensam diuinæ maiestatis obtinuit diuinum cultum prosterni, & ipse ut Deus adorari, & hoc est quod ipse magis desiderat quam aliud, ut alias diximus supra q. præced. & latius dicam infra in fi. huius quæstionis. Tertiæ speciei instrumenta similiter plurima sunt quorum partem uidistis supra 3. q. quibus aliqua superaddam, ideo dico quod aut fiunt in corpore per cibum, vel potum, aut extra corpus aliquo ex modis prædictis. Primo casu nota vnum breuiter, & generaliter quod omnia per sortilegia, siue maleficia, veneficia, quae fiunt in corpore, non fiunt absque veneno, sed omnes illæ mixturæ compones, & pocula sunt mixta veneno aliqua mitiori, vt minus officiat, aliqua uero atrociori, ut citius vulnerent vel occidant, quæ vt dixi, ex diuersis rebus conficiuntur. Quedam ex herbarum folijs, festucis, aut radicibus, quædam ex uenenis serpentum, quædam ex reptilibus terrę animalibus, vel piscibus venenosis, lapidibus sulphuræ gummis ære, plumbo, argento uiuo, quod ipsi mercurium appellant, alijsque diuersis metallis in puluerem redactis, seu alio modo combustis, & sic ex rebus naturalibus illa componunt dæmonis instructione docente. & hæc sunt quæ in veritate diuersas inducunt ægritudines in hu-
7 manis corporibus. † & propterea lex uocat ista mala venena, quæ sunt facta hominis necandi, aut ęgrotandi causa. l. 3. §. adiectio aut. ff. ad l. Cor. de sic. & l. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœn. bona siue non, mala venena dicuntur ea quæ non sunt composita ad nocendum, nec facta hominis

hoīs necādi causa, vt sunt illa amatoria q̄ in
poculis amatorijs cōiter cōmisceri solēt d.
l. 3. §. adiectio aūt, & d. §. q abortionis. & ibi
Bart. Aut illa fiunt extra corpus .s. extra ci-
bū, vel potū, & diuersas similiter vnctionum
mixturas, & venenoꝝ cōpositiones accipiūt
qbus maleficiādoꝝ corpora dormiētiū lini
re & perstringere solēt, & quam primū ipsa
vnctura ad præcordia penetrauerit q̄ facile
penetrat stāte calore dormiētis statim audiū
tur gemitus, & maximi vlulatus insurgunt,
quos psona maleficiata dolore quā graui su
stinere nō pōt. Quidā alij sortilegia hmōi
sub alia forma cōposita ꝯsuūt latēter in chla
myde, aut abscondunt in lecto ipsius malefi
ciandi, seu in aliquo loco subterraneo fouea
facta, aut sub limine ostij, sup quo destruen-
dus trāsiturus sit, & pedibus illa calcare ꝯtin
gat. Quidā aūt capiūt residua q̄dā ex corpo
re psonæ maleficiādæ. s. capillos, dentes, vn-
gnes, pilos, siue setas corporis, sanguinem si
hr̄e pn̄t, aut particulā pelliculæ manus, vel
pedū. Alij vero capiūr particulas vestiū eatū
dē psonaꝝ, caligaꝝ, soleaꝝ, siue planellaꝝ,
calciamētoꝝ, camisiæ, disploidis, birreti, scuf
fiæ aut veli muliebris, cinguli siue zonę, strin
8 gaꝝ, & similium. † Quidam ēt capiunt par-
ticulam corporis alicuius cadaueris eoꝝ .s.
q iam sepulti fuerunt, & vt plurimum q̄runt
illoꝝ cadauera q furca suspensi, aut alia tur
pi morte periere, & illoꝝ vngues q̄nque aut
dentes, capillos, aures, oculos, barbā, manū,
pedem, vel digitum, aut aliqd ex eoꝝ intesti
nis. s. cor, iecur, epatē, siue pulmonē; militiā
rete ventris partem, aut intestinoꝝ pingue
dinē, neruos, ossa, vel carnē, & cum illis alijs
& similibus turpissima componunt sortile-
gia: Quidā alij capiunt particulas quasdā ve
stium ipsoꝝ cadaueꝝ cum qbus humati fue
runt, Quidā alij capiūt chordā siue capistrū
viri laqueo suspensi, aut illius camisiā, & cū
illis similiter quamplura mala turpissime
execrant, nec verent nocturnis tp̄ibus cada
uera ipsa exhumare; aut ipsimet in sepul-
chris ipsoꝝ intrare, & hæc pluries habui i fa
cto Romæ, & ab ipsis reis in eoꝝ examine p
plures spōtaneas, ꝯfessiones accepi, q̄ qdem
oīa fuerunt p demonstrationē ad oculū veri
ficata. Quidā vero ceperunt auiū aut ferra-
rum intestina, mēbra, ossa, plumas, vel setas,
Quid de oculis aut capite vel dētibus lupi.
Quid de iecore vulpis, pedibus, vel corni-
bus cerui, capite vel lingua milui, pedib' vel
vnguibus castoris. qd de ore vel beccho aq-
læ, qd de galli crista, & testiculis, & alijs quā
9 pluribus. † Quidā sunt q imagines ceræ, vel
alterius mixturæ ꝯficiūt illasq. portāt ad lo
ca sacrificioꝝ, qbus cōpletis, imagines ipsas
sub noīe psonæ maleficiādæ certis adhibitis
cærimonijs baptizāt. oīa opera ipsoꝝ, cū de
uotione Sathanę offerētes; qbus sic oblatis,
& execratis imaginibus ignē ingētē apud ip
sas ꝯfouēt, illasq. spinis, acubus, clauis, vel
alijs rebus acutis, q̄nq; in capite, q̄nq; in vul
tu, in gutture, i renibus, pectore, femore, co
stibus aut vētre, vel similibus locis pforāt, &
truciāt deprecātes ꝯtinue vt veꝝ corpus ma
leficiandi easdē patiat pūcturas, & pęnas, &
eisdē doloribus cruciet, ac si eius corpus his
instr̄is vere psorari ꝯtingere, & licet sæpius
psona maleficiata in eadē corporis parte si-
miles dolores intolerabiles patiat, nihilomi
nus nō ꝓueniūr virtute, vel potētia dictaꝝ
imaginum, vel sacrificioꝝ, vel potius ex vn-
ctionibus. & alijs mixturis veneficis quas ad
hærent corpori ipsoꝝ maleficioꝝ, vt supra
10 dictū est in 3. q. Sed q̄ro † nūc si dictæ ima-
gines nihil ꝓsunt nec operant effectū in sor
tilegio, quare fiūt? Respon. q licet ex istaꝝ
imaginū imò latronibus nō subsequant im
mediate effectus de qbus supra, tñ ex lōgin
quo, & mediate sequunt; q a dæmō inter alia
desideria sua hoc maius hēt, vt adoret ab ho
mine ad similitudinē Dei vt supra ꝓxime di
xi, sed vt ꝓmptius, & facilius adorationē ip
sam consequat, & augeat, docuit sortilegos
suos hæc sortilegia p imagines fabricare, il
lasq. primo, & ante oīa baptizare, & cū illis
preces more sacerdotali offerre, ad hoc vt
cultus suæ adorationis amplificet, & latius
extēdat, & sub isto colore capiēdi amorē, in
ferēdi egritudinē, inueniēdi thesauꝝ, vel alio
simili mō, decipit istos ignaros nihilominus
opus maleficij pficit venenis, q̄ sunt ꝓprie
cā immediata egritudinis, istę vero imagines
dr̄ cā remota, & mediata p p quā dęmō sub
tilius, & diligētius satagit ad instructionē ve
nenoꝝ, & illoꝝ exhibitionē, ita q psona ma
leficiata audiat qd hēt in corpore, & iō ista
dr̄ cā remota, & mediāta ad maleficiū mixtu
ra aūt poculi, aut vnctionis est causa imme
11 diata, vt no. in c. nec mir. 26. q. 5. † Ex qbus
vides q Sathanas sub diuersis signis, instr̄is,
mixturis, cōpositionibus, ligaturis, characte-

ribus

ribus atq; figuris instruit sortilegos ad cõficiẽdum diuersa maleficia, s᷑m diuersas hoim opin. quas ,ꝑsequi intẽdunt, & vt facilius dæmon simplicis credentium aios fallacijs suis apprehẽdat sæpius sortilegia ipsa sub aliquo tegmine sanctitatis abscõdit, aut culte veræ deuotionis obũbrat, vt res videat honesta, & sanctitatis deuotione foueri, & ideo istæ muliercula, vel similes in dissolutione dictorũ sortilegorũ semp quasi iubẽt dicere angelicã salutationẽ, siue dñicam orationem, hoc est Aue Mariã, vel Pater nr̃m, ad deuotionẽ alicuius S. Apostoli, vel Martyris, seu sanctarũ virginum: Ad deuotionẽ vero Dei, & beatę passionis, seu virginis Mariæ nunq̃, nec repetiſes ẽt q̃ faciant vnq̃ dicere symbolũ fidei. i. credo in vnũ Deum, &c. & hoc est qđ diabolus vehemẽter abhorret, vt alias diximus supra ea.q. qa ꝑ illud fidei Christianæ obseruãtia, & dæmonis exclusio demonstrat, ipsæ vero mulieres, aut viri remedia hmõi vt plurimũ faciũt instructione, & suffragio diaboli & ideo dñr supstitiosa, & reproba, vt lati' dicemus infra in seq. q vbi plenius examinabimus illũ articulũ an, & qñ liceat maleficiatũ, ꝯtrario maleficio liberare, & qũo, & qualiter cognoscat, an remedia ista sint supstitiosa, & reproba, vel nõ, & casu quo sint dãnata, qua pœna puniat q illa sciẽter exercet ibi dicet.

1 *Effectus sortilegiorum qualiter causari possint in corporibus humanis mediantibus rebus, siue mixtis, siue simplicibus.*

2 *Diabolus rerum naturalium, & secretorum naturæ maiorem habet cognitionem quam omnes simul homines.*

3 *Diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum.*

4 *Intellectus an fuerit post peccatum obtenebratus in dæmonibus.*

5 *Diabolus præteritorum, aut præsentium occultorũ hominibus incognitorum optimus est interpres.*

Diabolus furta, adulteria, & cetera quæque vitia quamquam occultissima cognoscit.

6 *Futura dupliciter cognosci possunt.*

Diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est virtus causarum naturalium quam hominibus.

7 *Diabolus quare quandoque futura prædicit ex certa scientia quam non habet ipse.*

8 *Arte magica sciri possunt quæ in locis distantibus, seu remotis fiunt.*

9 *Diabolus imbutis artibus magicis reuelat, etiam cognitu impossibilia.*

10 *Diabolus nulla capitur obliuione, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturæ.*

Dæmones elementorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium, piscium, & motuum cæli notitiam habent.

11 *Diabolus in omnibus artibus liberalibus omniũ hominum est longe doctissimus.*

Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat.

12 *Diabolus quædã in puluerem, & quædã in pinguedinẽ redigere docet ad facienda sortilegia.*

13 *Pocula abortiua dicuntur, quæ dantur animo vt fœtum edat immaturum.*

Virtus generatiua quandoque impeditur per sortilegia.

14 *Matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi.*

15 *Maleficiatus quidam ne cum vxore computaretur qualiter fuerit liberatus.*

16 *Liberandus a maleficio iubetur signum crucis omittere.*

17 *Malefici, seu sortilegi an, & qualiter pluuias, grandines, & fulgura inducere possint.*

18 *Ægritudines, seu morbi quos inferũt malefici, nõ ex imaginibus, aut caremonijs proueniunt, sed ex mixturis, & rebus naturalibus applicatis.*

19 *Diabolus quare à Deo permittatur adeo inhoneste res diuinas, & suæ adorationis cultum deturpare.*

20 *Sortilegum, seu maleficum an liceat impune cõsulere ad tollendum maleficium.*

21 *Ius ciuile pro soluendis maleficijs permittit recursum ad maleficos, sed non ius canonicum.*

Infirmitates an possint licite sanari per quadã verba superstitiosa, quibus vt plurimum vtuntur mulierculæ.

22 *Remedia sanatiua qualiter cognoscantur superstitiosa, vel non.*

23 *Nomina hebraica Dei, & angelorum ab aliquibus conficta, an deferantur licite pro remedio sanitatis.*

1 SExto quæro ſ qũo potest esse, q̃ ex præmissis rebus simplicibus, aut mixtis effectus sortilegiorũ hmõi, & tot accidentia in humanis corporibus ita fortiter causentur, seu ẽt tollantur, aut futurorũ occultorũ vt reuelationes tam clare succedere pñt, nam qbusdam ridiculum potius q̃ credibile esse videbatur, q̃ ex tactu vnius imaginis ce-

ræ, cretæ aut alterius mixturæ si tangatur in aliqua parte sui corporis ꝑ maleficum, in ea dē parte corporis ꝑsonæ maleficiādæ statim exoriat infirmitas, & causentur dolores intē si, aut amoris cupiditas, & vehemens libido ꝓparet incendia cordi, & sic de singulis alijs sortilegiorꝫ speciebus. hęc.n. vñr esse satis re mota a credulitate recti iudicij, & tñ in rei veritate effectus, & accidentia hmōi negari non pōt ꝙ veniunt atq; recedūt opera, & mi nisterio dictorꝫ sortilegorꝫ. Et ideo pro faci liori solutione illius dubij. Vidēdum est pri mo de virtute, & potentia dæmonis quæ, & qualis sit, & quā potestatem habet sup homi ne, qua cognita facilis reddet solutio illius

2 dubij. † Sciendum est.n. ꝙ Angelus Sathanę q est ꝓprie diabolus mirabilem habet virtu tem, & ptātem cognitiuā circa nālia, & secre ta naturæ. plus.n. de his ipse solus est instru ctus, & bene informatus, quam oēs hoies de mundo simul. ita dñt Theologi, & maxime S. Th. in tract. qq. q 16. art. 6. in tit. de dæm. & S. Aug. lib. 10. de ciu. Dei, & hr̄ in c. nec mi rū. 26. q. 5. ex quo.n. ipse Angelus est substā tia spūalis, & pura intelligētia habet oēs vir tutes intellectiuas, & oīa secreta naturæ, quę nāliter spectant ad angelū, siue bonum, siue malū, de quibus latius ꝑ eundem Tho. in d. lib. qq. q. 16. art. 1. 2. 6. & ꝑ totū de dæmoni. & q. 6. art. 4. 6. in tit. de mir. Deus.n. dum à principio creauit naturā angelicam in para diso, eādem virtutem, & ptātem dedit ange lo Sathanę quā dedit angelo lucis, q a à prin cipio oēs lucidos, & pclaros creauit. ita dñt oēs Theologi, & hr̄ Ezec. 28. c. dum loqtur diabolo figuratiue in ꝑsonam regis Tyri di

3 cēs. Tu signaculū similitudinis, † plenus sa pientia, & ꝑfectus decore, in delicijs paradisi Dei fuisti, omnis lapis pciosus operimētum tuū, sardius, topazius, &c tu cherubim exten tus, & ptegens, posui te in mōte sancto Dei, in medio lapidū ignitorꝫ ambulasti ꝑfectus in vijs tuis à die ꝯdōnis tuæ, donec inuenta est iniquitas in te. Peccasti, & eieci te de mōte sancto Dei, & perdi te, ò cherubin, hæc dicit Dn̄s Deus. hr̄ etiam de hoc de cōse. dist. 1. hi duo. & not. 26. q. 5. nec mirum, §. sed hoc quosdā, &c. vbi S. Aug. loquēs de acutissima intelligētia diaboli dicit, quanto magis pōt diabolus cognoscere ægritudinem esse mor talem, vel nō, si hæc eadem cognoscit homo ꝑ quasdam cōiecturas, & signa, multo magis illa cognoscit diabolus quem angelica pote state sublimem ꝓphetica oracula fuisse testā tur. idem dicit Th. d. q. 16. de dæmon. Quā primum igr̄ Sathanas qui tūc ꝑ ꝑ illius sum mam pulchritudinem, & splēdorem Lucifer vocabatur incidit in pctm̄ superbiæ contra suū creatorem, volens se facere æqualē deo, credens posse exercere vires suas in cœlo, & alijs prædominari, pter & contra Dei volun tatem, statim ipse cū sequacibus suis de cœlo expulsus fuit, & pro sua æterna habitatione statutus fuit infernus locus teterrimus, & te nebrosus, & ꝑpea perdidit oēm beatitudinē, sedem cœlestem, diuinæq. maiestatis specula tionē, & lux cœlestis candoris conuersa fuit

4 in tenebris. † Hinc quæri posset an intelle ctus diaboli post pctm̄ fuerit obtenebratus; ita ꝙ nō habeat lucem illā intellectus cogni tiuā ita subtilē, & clarā sicut prius habebat, de quo vide S. Th. in d. q. 16. art. 6. de dæm. vbi cōcludit in effectu ꝙ Diabolus peccādo ꝓprietatem naturæ suæ angelicæ nō amisit, sed naturalia in eis adhuc integra remanēt, & splēdidissima. idem sentit Dyo. in lib. de di ui. no. c. 4. & not. in d. c. nec mirū. 26. q. 5. §. sed hoc quosdā fallit, &c. Quo ad ea vero q̄ sint diuinæ cognitionis, put est scientia futu rorꝫ ex certa rōne secreta cordis hominum: & similia, ista.n. omnis intellectus angelicus ēt angeli boni est incapax ex se ad cognoscē dum, & cōprehendendum, & ꝑpea indiget quodā superiori lumine illustrari ad ipsa co gnoscenda, quod lumē est diuinæ gr̄æ, & ad hoc nō ꝑueniūt nisi angeli boni ꝑ grām. an gelus aūt Sathanæ est indignus, & incapax illius gratiæ ꝑ ꝑ pctm̄, de cōse. dist. 1. hi duo. & ideo non pōt veraciter futura prædicere. In his vero quæ naturalia sunt, vterq; ange lus habet mirabilē virtutem, & potestatem cognitiuam longe supra humanum intelle ctū, adeo ꝙ ea quæ sunt hois scientiæ quo dāmodo impossibilia, ipse Diabolus videt oīa, & expresse cognoscit, qppe qa ipse est spūs liber, & eleuatus, & dr̄ substantia spūa lis, & incorporea. ita appellatur ab omnibus Theologis nulloq. pmitur pondere carnis, seu alia corporea ponderositate, ex qbus pos sit eius velocitas intells quoquo modo of fuscari, aut impediri quo minus videat, & ex ꝑsse cognoscat oīa q̄ ꝑueniūt naturæ angeli

5 cæ vt supra dixi. † Et ideo aut nos loqmur de sciētia ptōꝫ, aut pñtium occultorꝫ quæ hoi sunt

sunt ignora penitus,& istorum ipse est opti-
mus interpres,& cognitor, ita dicit S.Tho.
in d.q.16.art.6.& S.Aug.in lib.10. de ciuit.
Dei.& not.in c.nec mirꝝ.26.q.5. Hinc est,ꝙ
Diabolus cognoscit atque videt oĩa furta ēt
latētissima,& eoꝝ fures,& alia hmõi crimi-
na licet occultissima sint, vt sunt coniuratio
nes tractatus,incendia,assassinia, homicidia
occulta, falsitates, sacrilegia, stupra,adulte-
ria,& his similia, nõ solũ q̃ fiunt inter pñtes
veꝝ ēt,& inter abñtes, & in partibus multũ
lõginqs atq; remotis, ex quo ipse omnibus
his ictu oculi p̃sentialiter adesse põt, & de il
lis notitiã haud dubiã nobis exhibere põt,
vt patebit infra in ea.q.in quibusdã exẽplis,
exceptis tñ hoium cogitationibus in mente
retentis q̃ licet sint de p̃senti, tñ Diabolus il
la ignorat,maxime qñ nondum fuerunt de-
ductæ ad cognitionem alterius p. aliquem
actum extrinsecũ aut signum. istoꝝ.n.solus
Deus est cognitor, & verus interpres, vt hr̃
Matth.22.c.& Marc.12.& dicemus infra eo.
q.10. Futuroꝝ quoq; diabolus est incapax,
sed si deuenerit ad cognitionẽ quãdã ꝯiectu
ralem, & demonstratiuã siue inclinatiuã, qa
hanc hẽt ex ꝯsideratione corpoꝝ cęlestiũ, &
motus astroꝝ sicut astrologus, sed ista dr̃ du
bia, & incerta notitia. qa põt abesse à veri-
tate vt not.in c.epi.26.q.5.c.sortes.c. aug.ea
6 dẽ causa.q.4.† Et ideo dicit S. Tho. d.q.16.
artic.7.qđ futuroꝝ duplex est cognitio vno
modo cognoscunt futura quantum est in se
ipsis,& natura sui,& hæc cognitio ptinet ad
solũ Deũ,nulla.n.creatura hẽt istã facultatẽ
nisi ex diuina gratia spãlr̃ fuerit sibi reuela-
tũ,sicut fuit sanctis Prophetis: & ideo bene
dixit.Esa.41.c.annunciante nobis q̃ ventura
sunt,& dicemus qa dij estis vos. Alio modo
cognosci possunt futura in suis causis.s.quan
tum ad causas suas actiuas, vel ẜm potentiã
causarũ.& hęc est illa cognitio ꝯiecturalis,&
demõstratiua de qua supra ,pxime dixi.& de
hac Diabolus participare põt,qppe qa ipse
cognoscit principia rerũ,& est illi magis no
ta virtus causaꝝ nãlium quã hominibus, nã
p sciam astrologiæ,vel p alia signa, & ꝯiectu
ras facilius, & certius cognoscit diabolus fu
tura q̃ homo, qa subtilius cognoscit causas
ipsarum rerũ nãles,& q̃ antecedunt rẽ ipsam
essentialr̃,q̃ nos vocamus indicia,& signa re
rũ. qa sunt principia q̃dam futurarũ rerũ q̃
p̃cedunt operationes nãles postmodum suc-
cessuras,siue euentus rerũ futurarũ: & p ista
fuit inuenta ,pnosticatio p astrologiam q̃ fit
iuxta demonstrationes, & indicia astroꝝ, &
corpoꝝ cœlestium,is igit̃ q p sciam, & noti
tiã ipsam futura ꝯiecturaliter, & inclinatiue
p̃dicere q̃rit non peccat,si dixerit ꝙ sic astra
minant̃ siue demonstrant; sed dicendo affir
matiue,& certitudinalr̃ ,put res sunt,vel erũt
in esse suo peccat grauiter,vide Abb.& alios
Can.in c.2.extra eo.tit.& ideo diabolus vt vi
deat hr̃e maiorem ptãtem, & se esse æqualẽ
Deo,non veret̃ futurorum quorũcunq; velle
clare certam notitiam necessariã demonstra
re, & rem futuram q̃ adhuc non est in rerum
nã certo modo futuram ,put erit in suo esse
demonstrare qñ venerit in lucem, & erit cer
ta in rerum nã,sed in hoc mẽdax est, & deci
pit hoiem,qa illius notitiæ ipse diabolus est
oĩno incapax.vt ꝯcludit S.Th.in d.q.16.art.
7.de dæmon. & hoc idem cæteri Theologi
7 ꝯcludunt,& tenent.† Et ppea ipse diabolus,
vt facilius hoiem decipiat,quotiescunq; ꝯtin
git de ipsis futuris interrogari, semp rñdere
solet verbis implicitis dubijs,& incertis quæ
ad vtrunq; sensum accomodari possunt affir
matiuum.s.& negatiuum, vt patet exemplo
vaticinij strenuissimi Ducis armoꝝ dñi Bra
chij senioris Perusini q paulo anteq̃ cũ ho-
stibus ꝯcurreret, & bellum iniret ꝯsuluit de-
monem quendam quem astrictum tenebat,
nunqđ futuri belli victoriã,vel suã aut suoꝝ
stragem reportaret, & an ipse incolumis eua
deret,vel periret,cui rñsum dedit p ista ver-
ba,videlicet ibis redibis non morieris in bel
lo,& aliud qđ græcis p̃nunciasse legit̃,videli
cet dico te Aeacidem Enonẽ vincere posse, q̃
verba media sunt adeo cõposita q̃ adaptari
possunt ad vtrunq; sensum affirmatiuũ.s. &
negatiuũ,hoc est victoriæ,& succũbẽtiæ siue
mortis,& hoc modo decipere solet simplices
credẽtiũ aĩos, & quoties rei euẽtus p̃ter aut
ꝯtra spẽ ꝯsulentis succedit.tũc diabolus se o-
ptime saluat in ꝯtraria opinione redarguen
do ipsum ꝯsulentẽ de ignorãtia sua,aut mala
intelligentia verboꝝ suoꝝ,aut ꝯtraria inter
pretatione.Et qa diximus supra,ꝙ diabolus
hẽt notitiã oĩum p̃teritoꝝ,& p̃sentium q̃ iã
facta,sunt,vel fiunt tã inter p̃sentes quam in
ter absentes licet nobis occultissima sint,
8 † Subdã exẽplũ clarũ dieb.nostris exortũ in
ciuitate Perusina vt referri audiui a quodã
religiosissimo viro,& honesto sacerdote ma

tut æ etatis q retulit mihi cognouisse quēdā
presbyterū Iacobū Perusinū q magicę artis
erat multū eruditus, & sæpius experiebat p̄-
dictā, quadā die dū ipse presbyter Iacobus
celebraret missam in ecclesia Cathedrali S.
Laurētij illius ciuitatis, dū esset circa mediū
missæ verteretq. faciē ad populū, ad dicendū
verba illa q̄ dici solum parū ante ꝯsecrationē
Eucharistię, videlicet, Orate fratres, &c. loco
illorū verborū dixit. orate ꝓ castris ecclesiæ
q a laborāt in extremis. & illo tūc eodemq.
momēto Dux militū ecclię vna toto cū exer
citu ab hostibus cū q bus paulo ante ꝯcurre
rāt succūbebant, & exercitus ipse ruebat, &
scindebat̄ in diuersis partib. & nihilominus
distabant exercitus hmōi ab vrbe Perusina
spatio 50. miliariorum, vel circa adeo q̄ im
possibile erat q̄ p hoiem ēt currēdo stafferū
tā siue p postas potuisset tā cito tale factum
nūciari. Deinde interrogatus presbyter ille
ab aliq bus ex circūstātibus q ꝑconiū ipsum
audierāt, q dnā sonarēt verba illa, & ad quē
effectū in illo ministerio missę loco solitorū
verborū orate, &c ꝓmulgata fuissent, q pres
byter rn̄dit ex tpe q̄ ita dixerat, quia verū
est q̄ illo tūc milites, & exercitus ecclesiæ q
cum hostibus ꝯcurrerant succūbebat atq; pe
ribant, & quia auxilio indigebāt ipse sacer-
dos orabat, & intercedebat ꝓ illis, interro-
gatus q s dixerat, vel reuelauerat sibi q̄ mili
tes, & exercitus ipsi tunc succūberēt, q rn̄dit
q̄ spiritu sancto sibi tūc eadē reuelāte popu
lo manifestauerat, & cū ista rn̄sione illis qe
9 tos dimisit, † nihilominus in rei veritate dia
bolus fuit q illa dicto presbytero manifesta
uerat, de q bus sepius interrogabat, cū de ip
sis militibus, & exercitu ꝯcursu atq; victoria
& habita reuelatione à diabolo illā populo
manifestauerat eo modo quo supra. & licet
ea q̄ in castris ipsis tūc ꝯtingerāt ꝑp loci di
stantiā impossibile esset q̄ tā cito hoibus ip
sis innotescerent, tn̄ diabolus q est spiritus
liber, & incorporeus potuit illa videre, & p̄-
sentialiter interuenire, & ictu oculi se trans
ferre Perusiū, & ea oia dicto presbytero aui
do illa sic manifestare, & aperire totā seriē
facti sub breui verborū cōpēdio, & ipse pā-
pulo, vt fecit, aperuit, ex q bus apparet q̄
dæmon hēt notitiā oīum ꝑsentiū, & pteritō
rum tam eorū q̄ fiunt inter p̄sentes quā eorū
q̄ fiunt inter absentes q̄cunq; sit absentia lō
ga vel breuis. Aut nos loq mur de notitia re
rum nālium creatarū ab ipso deo siue nāliū
hoīum operationes, & circa ista similiter hēt
mirabilem virtutem cognitiuam, q a oia q
à deo creata, sunt immundo ipse cognoscit
vna cū viribus, & virtutibus suis, ipse.n. no-
ta hēt oīum herbarū noīa, & vires suas quas
habent in folijs festucis atque radicibus, itē
oīa animalia terrestria, & eorū nāls, & quali-
tates omnes aues, & volatilia cœli, item oēs
pisces, & animalia aquatilia oīum metallo-
rum sulphurisq. vires oīum lignorum lapi-
dumq., & eorū virtutes, & potentias nāles
10 hēt in promptu. † Et bñ dicas q̄ circa ista
naturalia, & secreta naturę in ipso dæmone
nulla cadit obliuio nec ignorantia, q a cūcta
notissima tenet ante oculos ita dicit S. Tho.
in d. tract. qq. q̄ō. 16. ar. 6. in ver. rn̄deo, &
q a peccando, &c & § ad primū ver. ad 7. de
dæmon. Idem ꝯcludit ille Prierias in d. suo
tract. &c lib. 1. c. 13. & lib. 2. c. 7. vbi recitat q̄
dæmon q cunque ēt minimus nouit oia cū
suis viribus, & ꝓprietatibus. Primo. n. no-
uit oia elementa. Secundo, omnia metalla.
Tertio, oēs lapides. Quarto, oēs herbas.
Quinto, oēs plantas. Sexto, oia reptilia ter
rę. Septimo, oēs aues. Octauo, oēs pisces.
Nono, oēs orbes, & motus cœlorum. Deci-
mo, oēs, & singulas stellas figuras, & signa
cœlestia ac eorum influxus, & oium p̄dicto-
rum virtutes, & potentias nāles ex quibus
infinita quodammodo sumunt venena quo
rum q̄dam sunt ad nocendū occidendumq;,
q̄dam vero orta sunt ad sanandum q̄ dāt
bona venena ex quo nā illa procreauit ad
ad medelam l. 3. §. adiectio aūt ff. ad l. Corn.
de sic. Cū itaq; diabolus habeat nota oīum
supradictorū noīa vires, virtutes atq; poten
tias naturales, sicut melior medicus quā re-
periri possit in vniuerso orbe terrarum, &
11 ꝓpterea dnt † Theologi, q̄ iste diabolus est o-
primus Philosophus, theologus, arithmeti-
cus, matematicus, dialecticus, logicus, gram
maticus, musicus, & medicus excellentissi-
mus q modica experiētia quoscūq; viros ēt
excellētissimos, & practicos dictorū artiū, &
peritię mirabiliter superaret. & ideo ex eorū
siue earū mixturis ipse diabolus facit, vel face
re instruit suos, & sortilegos q̄ō, & quali-
ter agere debeant vt cōponāt venena illa ad
formandū sortilegiū siue facturam, & diuer
sas inducere ægritudines in humanis corpo
ribus. Quorū venenorum, & maleficiorum
Quædam

Quædam componunt ex herbarum folijs seminis, aut radicibus quæ sunt mirabilis virtutis & potentiæ, & quædam sunt quæ non oriuntur in partibus nostris sed illas affert dæmon ex Aegypto, aut partibus Orientalibus, seu alijs, vbi nascutur, & hñt meliores vires vt alias a quibusdã magicis p me examinatis referri audiui. Quædam vero ex lignis. Quædã ex lapidibus. Quædã ex metallis, s. ex plumbo, ere, stãno, argento viuo, qđ appellant mercurium. Quædam ex reptilib. terræ uenenosis. Quædam ex proprio serpẽtum veneno Quædam ex auium, aut animalium, siue piscium venenosorum membris, vel intestinis, quæ hñt diuersas proprietates a nã, in quibus insunt diuersa venena, & virtutes, seu potentiæ nãles, quæ diuersas operationes inducunt vide Aug. lib. 4. q. 23. de ciuit. Dei, & Thom. in d. tract. qq. q 6. art. 10. in tr. de mirac. & Prier. in suo tract. de strig.

12 mag. lib. 2. c. 7. † Quædam n. redigũt in pulverem, & hæc vt plurimum miscentur in ferculis, vel potu ex quibus fiunt diuersa pocula, de qbus dicemus infra eo. q. 11. qdam vero redigunt in pinguedinẽ, cum qbus faciũt diuersas vnctiones, nec verentur qñque in ipsis pulueribus, siue mixturis cõmiscere pinguedinem, siue axungiam quã sumunt ex proprio corpore xpiani, aut infantis defuncti sine baptismo, & hanc ipsi appellant pinguedinem pagani, quam dñt hre mirabilem virtutem, & cũ ipsis, & dictis pulueribus alijsq; rebus adiunctis diuersas componunt vnctiones maleficas ex quarum tactu, aut aliorum cibo, vel potu in humanis, aut brutorum corporib. inducit causant egritudines, & morbi interim fieri, qñq; ex his puenit locis priuatio, qñq; vero mẽbri debilitatio, neruorum attractio, dolor capitis, dentium, pectoris, stomachi, ventris, cordis, & ille sæpius ceteris eueniti, qñq; renumdolor intentius, aut alterius mebris & partis corporis. Qñq; vero prouenit febris, tussis, & dementia prisis, hydropisis, aut aliqua tumefacio carnis in corpore siue apostema extrinsecus apparẽs, qñq; vero intrinsece apud intestina fit aliqđ apostema fit adeo terribile, & incurabile q nulla ars medicorum id sanare, & remouere potest nisi accedat abus maleficus, siue sortilegus q contrarijs medelis, & remedijs ægritudinẽ ipsam maleficã tollat quã facile, & breui tpe remouere põt, ceteri vero medici q artem ipsius medicinæ pfitentur nihil ualent, & nesciũt afferre remedium, & hoc est qđ dixit Aug. in lib. 10. de ciu. Dei, & not. in c. nec mir. §. ad hæc aũt 26. q. 5. vbi dr quod ista remedia quæ fiũt ad tollendum istas maleficas ægritudines nulla ars cõmẽdat medicorum, & ideo sunt ualde phibita de iure canon. & ecclesia mulsũ reprobat illa 26. q. 7. admoneãt, & latius dicemus infra ea. q. loco suo. Si igitur remedia hmõi non adsint corpus ipm maleficiatũ paulatim psumit vsq; quo deuenit ad extremũ vitæ, qñq; vero velocius occidunt qñ nolunt inferre mortem absque remedio adhibent venena atrociora q uitam ipsam citius pimũt.

13 † Quædam ẽt faciunt vt inducant abortiuũ pgnantis mulieris, & hæc dñr pocula abortionis, de qbus hr in l. si quis aliq d. §. q abortionis ff. de pœ. & l. 3. § adiect aũt ff. ad l. Cor. de sic. l. diuus. ff. de extr. crim. vbi est gl. not. l. Cic. & l. prægn. ff. de pœ. de qbus diffusius dicemus inf. eo. ti. q. 13. Qñq; vero induciit deficcario latis in nutrice. Quædã fiũt ad deficcandũ totũ lac vnius gregis, vel secũdi armenti uaccarum, adeo q nihil casei penitus reddãt, quis antea in maxima abũdãtia reddidissent, & silr abortiones totius gregis, vel armẽti inducere pñt, put alias vidi, & habui in facto Romæ, q duæ maleficę mulieres cũ istis maleficijs pirefecerãt abortãdo multos pecudũ fœtus, & latẽ matrũ deficcauerãt penitus. Quidã vero cũ eisdẽ cõpõnib. & venenis impediũt in masculo, vel fœm. virtutẽ generatiuã emittẽdi sperma. Qñq; vero in masculo mẽbri lãguedinẽ, & oimodã impotẽtiã coeundi, in muliere vero uuluæ arctationẽ, siue mrĩcis indignationẽ talẽ q summope abhorret pcubitũ, & viri accessum ad coiundũ, & pati nõ põt aliquo mõ copulã carnis, vñ

14 euenit † qñq; q durãte hmõi maleficio, & impedimẽto ecclesia mãdat mrĩmoniũ ipm separari, & impartiri licẽtiã alteri piugũ, q, vel q nõ patit impedimẽtũ ad als nuptias cõuolare, sed hoc pcedit qñ impedimẽtũ ipm durauit triẽnio, deide alter, uel uterq; piugũ fateẽ impotẽtiã suã tũc adhibita septima manu ppinquorum, aut vicinorum fit separatio ipsius mrĩmonij p ecclesiã, vt hr in c. 1. & cap. fin. de frig. & mal. & ibi Pan. & iõ dixit Host. in summa eo. ti. de sort. § fi. in fi. q illo casu ecclesia credit sortilegijs, & illorum effectib. de qbus hr 33. q. 1. si p sortiarias. & p clariori hui⁹ rei intelligẽtia exẽplũ facti exhibeo. In

agro Sabienensi in quo hæc maleficarum secta plurimũ inualuit, & de p̃senti quoq; magna
15 ipsarũ copia reperiẽ. † Quidã vir egregius literatus, & illesæ ꝯditionis, & famæ q in vno ex oppidis illis ortũ habuit, licet modo sit senex quadã die à q̃nquennio citra mihi retulit ꝙ ipse dũ erat in flore iuuentutis suæ tp̃e quo sponsum duxit ad matrimoniũ ꝯsumandũ opera, & ingenio cuiusdã maleficæ mulieris, quã mihi noĩe ꝓprio declarauit maleficiatus fuit, & ideo fortiter apprehensus fuerat dicto maleficio, ꝙ cũ vxore ea nocte, & postea ꝑ multos dies nullũ penitus debitũ reddere potuit, ex quo habebat maximã verecundiã, & nunq̃ cessabat admirari, ꝯsiderãs ꝙ prius erat ꝑ q̃ validus in simili actu carnalis copulæ, ex quo maximã solitus erat hr̃e delectationẽ, tunc vero ꝯtra adeo ꝙ sua misera vxor eiusq; parentes reclamare cœperũt, primo priuatim putantes postmodũ durãte impedimẽto deuenire ad matrimonij separationẽ, adeo ꝙ iste spõsus ꝓ dolore, & verecũdia quasi demens, & desperatus euaserat, & multos ac multos medicos ꝓuocauit vt liberaret ab ipsa infirmitate, & impedimento, & nihil põderãt sibi, demũ q̃dam senex ipsum ꝯsuluit vt mitteret in q̃busdã montibus altis ꝓ quodam magno, & solẽni magistro q vocabat magister magnæ experientiæ, q in veritate erat solẽnis magus, & maleficus, q q̃ primũ vidit ipsum spõsum cognouit illius infirmitatẽ, & breui tp̃e illũ liberare spopondit vna nocte tm̃, & iussit ꝙ dormiet illa nocte cũ vxore, & prius exhibuit quoddã poculum
16 dũ volebat ire dormitũ † & p̃mouit ipsum eiusq; vxorem ne illa nocte munirẽt si signo crucis neq; timerẽt aliquo pacto si aliqd ea nocte viderẽt, vel audirẽt, q̃ nõ pôterãt sibi nocere, q maleficiatus cupiẽs multũ ab ipso maleficio liberari, oĩa ad vnguẽ seruauit, q̃ nta aũt noctis hora, vel circa cœpit audire maximos tonitus, pluuias tẽpestuosas, & fulgura q̃ maxima, deinde terremot⁹ adeo terribiles ꝙ tota domus quassabaẽ à vẽtis terremotus velut arbor q̃ quassaret à vẽtis, deinde audiuit voce humana quosdã magnos vlulatus & clamores. & auertẽs oculos vidit in eius camera plus q̃ mille vt apparebat adinuicẽ certãtes, & vnguib. pugnis, & calcib. crudelẽ pugnãtes, & lacerãtes alterius facies, & vestimẽta tota, inter quos vidit mulierẽ quãdã q̃ erat alterius oppidi vicini, & dicebaẽ ꝙ erat malefica de qua ipse spõsum multũ suspicabaẽ ne ab ea pollutus fuisset, q̃ vltra oẽs maiorib. gemitibus, & vlulatibus cruciabaẽ, & crines faciemq; suã totã vnguibus lacerauerat, ꝑꝑ q̃ ipse maleficiatus dixit ꝙ aliquãtulũ p̃timuit à principio dubitans ne q̃d mali sibi accideret, deinde recordatus de monitionib. magistri reassumpsit vires, vxorem vero sp̃ tenuit sub pãnis abscõditã ne ista videret, postq̃ vero ita certauerant ꝑ mediã horã, vel circa, ingressus fuit magister in camera p̃dicta, & erat tũc circa mediã noctẽ, ad c⁹ ingressum oẽs illi pugnãtes vna cum muliere ipsa statim disparuerũt, & abierũt penitus, ipse aũt magister accessit ad ipsum maleficiatũ, & illius humeros tetigit manu ꝑfricãdo aliquãtulũ dicẽdo ꝙ nõ dubitaret amplius q̃a iã liberatus erat: & illinc discessit, post c⁹ recessum dictus maleficiatus sentit paulatim calorẽ quẽdã in renib. & lũbis, ita ꝙ mẽbrũ virile cœpit erigere vultũ, & subito salije, & ipse apprehẽsa vxore reddidit debitũ satis pingue cũ maxima dulcedine, & delectatione, & deinde ꝓsecutus fuit vsq; ad senectutẽ, & suscepit optimã ꝓlẽ vtriusq; sexus, & ego quosdã ex suis filijs cognoui, & allocutus fui cũ eius vxore tunc vetulã q̃ oĩa p̃dicta ingenue fassa est, dicẽs ꝙ nunq̃ diebus suis grauiori fuit pulsata timore q̃ nocte illa de qua supra. Alia ẽt plura exẽpla de hoc referri possent q̃ cã breuitatis omitto. vide illũ Prier. in d. suo tract. de strig. dem. &c lib. 2. c. 2. vbi in 3. punct. refert exẽplũ cuiusdã dictissimi Comitis dioc. argen. q hmõi maleficio steterat biẽnio impeditus ꝙ nunq̃ potuit vxoris comitissæ virginitatẽ deflorare quę pulcherrima erat, vide ipsum,
17 † Post hæc q̃ro an isti malefici, & magi possint eorũ arte, & dæmonis suffragio inducere pluuias, grãdines, & fulgura, aut magna tonitrua, & ẽt an possit q̃n illa venerint remouere, & facere vt cessent, & videreẽ dicẽdũ ꝙ nõ q̃a ea q̃ de cœlo veniunt, & ad nos descẽdit diuina dispõne ꝓueniunt à corporib. cœlestibus, vel ab aëre mediãte ordine quodã nãli dcõrũ corporũ, & illorũ ꝯiunctionũ sm̃ ꝙ clare demonstrant astrologi, tñ dicas ꝙ isti possunt dæmonis industria inducere hymbres grandines, & fulgura, & alia de q̃b. supra, & ecõuerso ea sic irruẽtia remouere, & rõ est, q̃a demones possunt elemẽta ꝯcutere, & ido cere vẽtos, pluuias, fulgura, & grãdines iducere, & hoc est q̃d dicit tex. in l. mul. C. de mal. & math.

& math.l.eoꝝ,in fin.eo.tit.in d.l.multi. dr,
ꝙ multi sunt q magicis artibus manibus ac
cincti eleméta concutiunt,&c.p quæ oia su-
pradicta ꝓueniunt in d.l.eoꝝ dr ipsi malefi-
ci pñt tempestates ipsas remouere,& id ope
rari ne segetibus, aut terræ nascétibus offi-
ciant,& ppea iura ciuilia nolũt, ꝙ illo casu
maleficus,siue malefica puniatur qñ illoꝝ ef
fectus cedunt ad bonũ,& vtilitatem,illaꝝ.n.
maleficaꝝ vna cõponit maleficium, altera
tollit,vna istruit,altera destruit,vna polluit,
altera sanat,vna impedit,altera soluit impe-
dimẽtum,& sic vna illudit alteram,diabolus
vero vtraq;,& vt plurimũ ea quę destruit ma
leficiũ indicat alteram maleficã, siue malefi-
cium q vel quę maleficiũ fecerat non tñ ver
bis expssis,sed quibusdã signis, & cõiecturis
ex qbus facile comprehenditur qui fuerit,&
& hoc ꝓuenit astutia,& fallacia dæmonis q
delectat in fraudibus, & scandalis hoium vt
dñt Theologi in locis supra no.& hr in cap.
18 epi.& c.ne miꝝ.26.q.5. † Cũ itaque ęgritu
dines,mortes & accñtia,de quibus supra,ꝓ-
ueniunt ex pdictis mixturis,& rebus natura
libus,nõ est dicendum,ꝙ ꝓcedant ex illis cę
rimonijs,& imaginibus, & seu illaꝝ tactibꝰ,
& sacrificijs, & alijs turpibus obseruãtijs de
qbus supra,sed ideo cærimonias illas obser
uãt,& baptizant imagines, & alia hmõi fa-
ciũt,qa diabolus vt alias diximus supra sum
mopere delectat in sacrificijs illis,quia cupit
adorari, & vt facilius ipsi sortilegi, & male-
fici ad illa deueniant, diabolus psuadet illis
qđ ex hmõi obseruantijs,& solẽnitatibus ef
fectus de qbus supra ꝓueniunt sed valde mẽ
tit,qa ꝓueniunt ex nãlibus rebus vt supra vi
distis:eodẽ modo dicendũ est de sortilegio,si
ue maleficio amatorio in quo sæpius dæmõ
instruit,& mandat commisceri sacraméta ec
clesię,vel sctõꝝ martirũ reliqas,hostiã sacra
tã,& similia de qb.supra 3.q.in 2.specie: iñ
effectús amoris,& flexibilitatis pudici animi
ad libidinẽ nõ ꝓuenit virtute illius sortilegij
siue maleficij,sed virtute diabolicę tẽtationis
& vtriusq; solicitationis,& psuasionis intrin
secæ,& extrinsecæ,vt ibi dixi,sed hoc ideo fa
cit diabolus vt facilius adoret,& turpius diui
nũ cultum tractet,& dissipet, & illius destru
19 ctionẽ qrat.† Sed qri posset quare Deus per
mittit diabolo ꝙ iam turpiter res diuinas,&
cultũ suæ adorationis deturpet, & destruat,
quodãmodo cũ facile posset illi resistẽdo ora

ista ꝓhibere ne fierẽt,sicut alias nõ pmitten
do impedit dæmon ne possit qdam alia face
re,q alias de sui nã facere posset: vt dicemus
infra q.seq. Rñ.sm cõem Theologoꝝ ꝯclu-
sionem,ꝙ ideo Deus nõ ꝓhibet hoiem hæc
facere ne videat sibi velle auferre liberi arbi-
trij ptãtem quã à principio sibi dedit vt pos
sit operari bonũ,& malũ ad libitũ suũ,& im
pediendo ne incidat in malũ,videret sibi au-
ferre illã libertatẽ, & velle illũ oino fieri bo
nũ,ne igit rumpat aut violet legẽ quã à prin
cipio ipse ꝯstituit vt sequat ordo naturæ, sic
ut a principio ordinatũ fuit ideo nõ impedit
hoiem ꝙ non faciat ista, & qcunque alia ma
la qñ vult operare malũ, alioqn qs dubitat
ꝙ Deo renitente hæc fieri minime possent.
Sed hanc ptãtem liberi arbitrij homini dedit
vt posset operare bonũ, & malũ qđcunque
velit ad libitũ suum, si bonũ fecerit ꝯsequet
gloriam, si vero malũ ppetuam dãnationẽ.
Deditq. diabolo facultatẽ tentandi vt posset
ptãtem ipsam ꝯtra quoscunque indifferẽter
exercere vt no.Gen.3.& Matth.4.c.vbi ꝯtra
ipsummet Iesum Xpm ptãtem illam tentãdi
expertus fuit,vt hr etiã Mar.1.& Luc.4.c. in
princ. Sed anteq ad vlteriora deueniã,Quæ
ro aliqua de remedijs istis q fiunt erga male
ficiatum ad tollendum maleficium,& liberã
20 dũ maleficiatũ.† Et primo qro, an liceat im
pune ꝯsulere sortilegium, siue maleficum vt
dissoluat facturas,& liberet ægrotũ a malefi
cio,& siir an liceat incantare,& ꝯiurare hym
bres,grandines,& fulgura ne noceant fructi
bus arboribus aũt plantis.Et dic br,aut nos
loqmur de iure ciuili,aut de iure canonico,
primo casu licet impune ꝯsulere,& adhibere
sortilegũ siue maleficũ ad faciendũ opera q
vertunt in bonũ,& ꝓsunt,& nõ debet qs p
bono opere cruciari l.eoꝝ.§.fin. & ibi Bart.
hoc no.expresse.C.de malef.& math. & hoc
est clarũ de iure ciuili, sed de iure canonico
nõ licet aliquo modo ẽt ꝓ recuperanda cor
poris sanitate qrere remedia diabolica, & su
pstitiosa,licet aliter sanitas ipsa recupari nõ
posset,nisi p remedia pdicta,ita dicit text.ad
lram in c.admoneãt.26.q.7 & tangit verbũ
Panor.in c.2.de sor.vbi potius sanctiss Põti
fices patiũtur bona ecclesiaꝝ furto subtracta
penitus pdi q ꝙ quęrãt p remedia, & artẽ
hmõi,& hinc est ꝙ ecclesia potius tolerat dis
solutionẽ matrimonij,& tanti vinculi sacra-
lis fracturam, q permittere, & concedere

 male

maleficiatum ꝯtrarij maleficijs liberari. tex.
33.q.1.si per sortiarias, & de frig.& malef.c.
fin. & ratio huius est quia magis expedic pa-
ti in corpore, q̃ in aĩa, quia minor est corpo-
ris iactura q̃ aiæ d.c.admoneant, & c. fin. de
sort.arg.c.solitæ.de maior.& ob. & ibi Pan.
& oẽs scribentes ad quod ius ciuile non ꝯsi-
derauit quod principalr̃ tendit ad ꝯseruatio-
nem tpalium.d.c.solitæ & not.Doct.in d.c.
admon.& not.ẽt in c. nec mirum .§. ad hæc
21 26.q.5.quod tene menti. † Idem dicendũ est
de remedijs supstitiosis ligaturis, & appẽdi-
culis, q̃ fiunt per ipsos sortilegos, siue malefi-
cos, ad sanandum alias ægritudines nõ ma-
leficiales, vt est febris, dolor capitis, uẽtris, &
similes, quas amouere non licet hmõi reme
dijs. & hoc est qđ vult dicere tex. in d. c. nec
mirũ. §. ad hæc oĩa &c. vbi dicit, ꝙ ad hæc p-
tinent ligaturæ execrabilisi remedioꝝ, quas
ars non cõmendat medicoꝝ, quibus aũt pœ
nis puniunt qui pmissa faciunt, vel ꝯsulũt fa-
ciẽtes dicetur infra eo.tit.q.12. Præterea nõ
prætermittã hunc notabile casum ꝙ sæpissi-
me occurrit in factoꝝ maxime apud rusticos.
Reperitur qdam ægrotus aliqua ægritudine
non maleficialr̃, loco medicoꝝ, quoꝝ vt plu
rimum hñt penuriam, adducitur mulier q̃ q-
busdam verbis, & remedijs asserit velle ęgro
tum breuissimo tpe liberare, ægrotus vero
q̃ est puræ ꝯsciæ dicit caue, quia nolo curari
p remedia supstitiosa, & ab ecclesia reproba
ta, qa magis expedit, vt patiat corpus q̃ aia,
vt supra pxime diximus, & illa rñdet ꝙ nul-
latenus dubitandum est de hoc, qa ipsa cum
sanctissimis pcibus, & orõnibus, ac remedijs
ecclesiasticis vult ipm liberare, & incipit face
re ligaturam, & dicere ægroto, ꝙ dicat cum
deuotione salutatione angelicam, aut orõnẽ
dñicam .s. Aue Mariam, vel Pr̃ nr̃m; & ipsa
quoq; magna aliquas pces alta uoce pmul-
gat deinde duo, vel tria verba dicit submissa
voce quę nullum sapiunt diuini cultus odo-
rem, & licet p illa verba expresse nõ ꝯstet ꝙ
fiat dæmonis inuocatio; tñ non pñt cõgrue
adaptari ad sensum pcedentium verboꝝ, qp
pe, qa quo ad illa longe extranea sunt, qrit
an dicta remedia sint reproba, & supstitiosa;
& q̃libet diceret ꝙ non ex quo non ꝯstat ali
quid expresse de malo, sed de bono patet ex-
presse. Solu. tu dic sm̃, ꝙ scribit S. Tho. sum.
q.96.art.2.i tit.de supst & do.Io lec.in sum.
ꝯs.eo.tit.de sort.c.11. ꝙ in istis remedijs plu

22 ra sunt ꝯsideranda. † Et primo ꝯsiderandum
est, vtrum remedia illa nãlr̃ tales effectus sa-
nitatis causare possint, quod facile iudicabit
consilio medicoꝝ, qđ si tales effectus natu-
ralr̃ ꝯcipere pñt, non erunt iudicanda supsti
tiosa, sed uera, & naturalia, ex quo medicinę
pfessio approbat illa, si vero tales effectus
naturalr̃ parere non pñt, sunt oĩno illicita,
& dãnata, qa necesse est ꝙ ptineant ad quę-
dam tacita pacta cum dæmonibus inita. ut
not. S. Aug. in lib. 21. de ciuit. Dei, & hr̃ in d.
c. nec mirũ. §. ad hæc oia. 26.q.5. Hoc n. spãlr̃
apparet, & cognoscit sm ipsos quotiescunq;
adhibẽtur aliqui characteres, seu noia igno-
ta, aut aliæ q̃cunq; obseruationes q̃ manife-
stum est ꝙ naturalr̃ efficaciã sanitatis, & ex-
pulsionis ægritudinis illius hr̃e nõ pñt talia
sp iudicãda sunt supstitiosa, & illicita, & ista
sit rła firma p quã facile iudicari poterit, an
remedia ipsa sint honesta, vel illicita, & sup-
stitiosa, & hæc nota, qa sunt ualde utilia in
foro ꝯsciæ, & multũ ꝯferũt sacerdotibus, his
maxime q̃ laicoꝝ ꝯfessionibus incũbũt: q̃.n.
dicta sunt de verbis, eadẽ dicẽda sunt de bre
uibus, & schedulis, quas sæpius faciunt isti in
cantatores ut suspensæ deferantur ad collũ,
siue i sinu ipsius ægroti, vbi si vltra noia Dei
alias orõnes, & pces reperiunt aliqui chara-
cteres, aut noia ignota, vel male sonantia ad
pcedentia iudicanda sunt oĩno supstitiosa,
23 qa sicut dicit S. Chrysostomus † multi cõfi-
gunt aliqua noia hebraica Dei, & Angeloꝝ,
& alligant q̃ non intelligentibus metuenda
esse vñr. cauendũ est ẽt ne aliqđ falsitatis cõ
tineant; qa impossibile esset ꝙ effectus dictoꝝ
opeꝝ possit expectari à Deo q̃ nõ est auctor
neq; testis falsitatis, sed puræ ueritatis, ut hr̃
Io. 1. Plenũ grãæ, & ueritatis. illa ẽt breuia re
probata sunt in q̃bus apparent noia q̃dam
ignota ineffabilia, & inusitata, vel sub hac
ꝯdõne traduntur ꝙ q̃cunq; portauerit bre-
uia hmõi apud se nullos timeat hostium in-
cursus, aut insultus, vel qđ sibi aliquid bo-
ni continget, inueniet, uel ꝯñr aut aliquid
aliud simile omnia ista sunt ab ecclesia repro
bata, merito damnabilia, & punienda, unde
d. Ioan. lect. in sum. conf. cap. 13.

1 *Sortilega, seu lamia an deferãtur vere, & re-*
aliter per dæmones ad ludos, & congregatio-
nes nocturnas.

2 *Damõ mẽte mulieris p infidelitatẽ capta, in di-*
uersa

uersa personarũ spẽs se trãsformat coràm illæ.

3 Dæmones deferre hoĩes corporaliter de loco ad locũ motu veluti est impoßibile, q̃d si verũ esset nõ medica nec pauca sequerẽtur incõuenientia.

4 Sortilegi opera adiuti dæmonum non possunt liberare incarceratum.

5 Dæmones apparentiso, & nullæ rerum species intellectui humano repræsentare possunt.

Febris qualis morbus sit, & vnde proueniat.

6 Strigæ seu lamiæ non deferuntur corporaliter à dæmone, sed in spiritu deluduntur.

7 Corpora lamiarum, seu strigarum ad ludum deferri dæmonum quibus rationibus asseri poßit.

8 Strigæ omnes, & malefica extra gremium, & protectionem sunt ecclesiæ.

9 Diabolus hoc vnum maxime optat, vt ab hominibus adoretur.

10 Angelus tam bonus, quàm malus dicitur substantia quædam spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea.

Corpora per dæmones assumpta non sunt vere, et naturalia, sed quasi naturalia, & similitudinaria.

11 Corpora per dæmones assumpta, ex qua componatur materia.

Angelus bonus in corpore assumpto, virtutem generatiuam nõ habet, angelus autem malus sic.

12 Sperma ex purißima cibi optime digesti substantia oritur.

Operationes naturales corporibus per dæmones assumptis non conueniunt.

13 Infans natus ex coitu cum dæmone habito cuius censeatur filius.

14 Dæmones secundum ipsorum naturalem virtutem multa facere possunt, quæ non faciunt diuina eos reprimente prouidentia.

15 Angeli boni & homines per Dei gratiam, & fide miracula facere possunt, dæmones aũt non.

Miraculum quid proprie dicatur.

16 Dæmones per virtutem suam adeo vehementem & acutam operantur quædam quæ à nobis miracula putantur, & non sunt.

Dæmones in nobis dupliciter operari possunt.

Dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta, possunt hominem verè, & realiter de loco ad locum transferre.

17 Ordo rerum, & secundum ipsarum naturas, & secundum motus attendi debet, in virtutum actiuarum actionibus.

18 Diabolus Christum assumptum detulit in sanctã ciuitatem, statuens eum supra pinnaculum templi.

19 Statuere verbum, idem est quòd ponere siue constituere.

20 Anima humana corpus humanum quo vult mouet, quare non idẽ poßit diabolus qui est spũalis substantia, libera, & nullo pressa pondere.

21 Res sua quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur.

22 Diabolus virgas ligneas in veros dracones conuertit.

23 Canis loqui potest per artem dæmonis.

24 Asina Balaam quomodo ipsum alloqui potuerit.

25 Simulachrum fortunæ quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum.

26 Mulier quædam virum suum ad ludum dæmonum duxit, qui ibidem Deo laudes referens, repertus est solus in loco à domo distante per centum miliaria.

27 Puella quædam virgo qualiter ad ludum dæmonum abducta fuerit, & ob nomen Christi nominatum ibidem dimissa.

28 Strigæ, siue lamiæ in primis in manu diaboli baptismum, & omnia christianæ fidei documenta abnegant.

29 Reuerentia qua forma per strigas, siue lamias exhibeatur dæmoni ipsarum principi.

30 Diabolus reducens strigas à ludis dæmonum, si sonum campanæ pro Aue Maria audierit, cogitur eas in eodem loco dimittere.

31 Sortilegæ vere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedũ in spiritu tantum.

Mulieres quare in maiore numero eant ad ludũ dæmonum, quàm viri.

32 Lex qualibet à ratione sua interpretationem recipit.

33 Mulieres quædam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore.

34 Ratio determinata legis dictum restringere censetur.

35 Sortilegæ, & strigimagæ in quo differant ab illis, de quibus in cap. episcopi.

Apostatarum duæ sunt species.

36 Strigæ, seu lamiæ professionẽ expressam faciũt ĩ manu dæmonis, nõ aũt illæ, de quibus in c. epi.

37 Sortilegi, & lamiæ à parochijs expelli debent per episcopos, & curatos.

38 Dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter.

39 Dæmones cõtra iustitiam humanam vires suas nequeunt extendere.

40 Creatura nulla potest mortuum suscitare absq; Dei potentia, & gratia.

Septi

1 SEptimo q̃ro,† an isti sortilegi, & strigi
magę siue lamię vere corporalr̃ deferã
tur, a dæmone, maxime qñ accedũt ad
ludos, & ꝯgregationes nocturnas de qbus
aliqua tetigi supra eo. q. 3. in princ. vel so-
lum in spiritu paciant̃ diabolicas illusiones.
Rñ. q. ista est multũ ardua, & famosa. docto-
res vtriusq; facultatis ꝓ maiori parte tenẽt
ꝙ non deferant̃ in corpore, sed dũtaxat de-
ludunt̃ in spiritu per tex. in c. epi. 26. q. 5. ex
quo tex. vr̃ firmiter ꝓbari ista opin. Theo-
logi vero tenent ꝯtrarium ꝙ dæmon põt de
ferre corporalr̃ hoiem viuentem de loco ad
locum vero motu locali, & per ꝯñs ꝙ defert
illas lamias siue strigas corporalr̃, vt supra,
quam opinionem rõnibus auctoritatibus,
& exemplis ꝑclare demonstrant, ego vero
vtrãq; resferã, demũ supaddam opinionem
meã. Fundamẽtũ, vt dixi, prioris opinionis
est tex. in d. c. epi. vbi dr̃, ꝙ q̃dam sceleratæ
mulieres retro post Sathanã ꝯuersæ dæmo
nũ illusionibus, & fantasmatibus tã graui-
ter seductę sunt, ꝙ credũt se, & ꝓfitent̃ cum
Diana dea paganoꝝ nocturnis horis, vel cũ
Herodiade, vel cum innumera multitudine
mulieꝝ eqtare sup quasdã bestias, & multa
rũ terraꝝ spacia intẽpeste noctis silentio p-
trãsire, eiusq. iussionibus obedire velut dñę
& certis noctibus ad eius seruitiũ euocari, &
2 in fine dr̃. †ꝙ dæmon q̃ primũ mẽtẽ cuiuscũ
que mulieris ceperit, & illã ꝑ infidelitatem
subiugauerit illico transformat se diuersas
species ꝑsonaꝝ, & mẽte quã captiuatã tenet
in somnijs deludẽs ꝑ quęque deuia deducit,
& cũ solus spiritus hæc patit̃ ifidelis hęc nõ
in spiritu siue aĩa, sed in corpore euenire o-
piniant̃, deinde subiungit̃ rõ. Quis. n. i som
nijs, & nocturnis visionibus non extra seip-
sum deducit̃. & multa videt dormiẽdo q̃ nun
quã vigilãdo viderat, qs vero tã stultus, & he
bes sit q hæc oia q̃ in solo spiritu fiunt ẽr in
corpore accidere arbitret̃? Hęc sunt q̃ in esse
ctu dñr in d. c. epi. per quẽ tex. dñt manifeste
ꝓbari ꝙ istę mulieres strigę, siue strigimagę,
& strigones, vt vulgariter loquar, & ceteri q
sunt maleficæ ꝓfessionis nõ i corpore, sed i
spiritu dũtaxat deferunt̃, hoc est q a in som-
nijs deludunt̃ a dæmone, & oia q̃ ipsi, vel ip
sæ asserũt corporalr̃ vidisse, tetigisse, fecisse,
& ꝑsentialiter interfuisse oẽs sunt illusiones
dæmonũ ꝑstigiose, & figurę apparẽtes ocu-
lis intellectus, & mẽtis iã captiuatę ipsoꝝ vi
roꝝ, siue mulieꝝ quas figuras, & apparẽtia
signa ac operationes illas diabolus tã subtilr̃
& diligẽter accõmodat, ꝙ vnusq sq; q illa vi
det in somnijs oculo mẽtis vere, & corpora
liter vidisse nõ dubitet, imò teneat, & firmi
ter credat more somniãtis, & tñ vere corpus
3 nõ mutat̃ de loco. † Preterea dñt ipsi si esset
veꝝ ꝙ dæmon deferret hoiem corporalr̃ de
loco ad locũ tam veloci motu ad remotissi
mas partes sequerent̃ plura incõueniẽtia, &
maxime hoc, q a posset ad libitũ suũ trahere
quoscũq; ẽr inuitos, & illos deferre ad extra
nea, & deserta loca. & cõpellere illos ad pec
candũ aut male tractaret eosdẽ, vel ẽt quos-
cũq; cupidos ꝑficere longũ iter breuissimo
tp̃e posset illos apphendere, & ꝑ aërem cor
poralr̃ ictu oculi deferre vsq; ad locũ ipsum,
ad quẽ ꝑuenire desiderant, & sæpius hoc fa
ceret qm ex his multi reperiunt̃ qui vellent
euolare si possent. hi maxime qui magnoꝝ
Principũ secreta, & ardua negocia tractant,
imò posset ẽt trahere hoiem ad infernũ, &
sequeret̃ diuinę legis destructio. q a data pos
sibilitate in vno quo ad materiã corporalis
delationis sequitur in oibus alijs qui eiusdẽ
ponderis, & qualitatis, vt dicit S. Thom. in
tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mirac. & q.
16. art. 9. & 10. de dæmon. q̃ ꝑtãtem licet Sa
thanas hr̃et tp̃e legis antiquæ ante Christi
incarnationem, & passionem, tñ per myste-
rium mirabilis passionis, illa potẽtia quam
habebat Sathanas illius duplicis manus at-
trahentis, & cõpelliẽtis partim fuit totaliter
abscissa, & remota: partim vero debilitate si-
ue angustata, vt alias diximus supra q. ꝓced.
adeo ꝙ hodie non põt ista miracula facere
nec hoiem deferre aut cõpellere ad malũ fm
qđ concludit S. Bonauan. in 2. sent. dist. 19.
4 q. 3. num. 22. & 23. Item sequeret̃ aliud, † ꝙ
quotiescũque isti sortilegi, & malefici vellẽt
aliquẽ incarceratũ crimine capitali à furca,
vel vltimo supplicio liberare, possent vtique
ad ipsoꝝ libitũ hoc facere, si dæmones pos-
sent aliquẽ corporalr̃ deferre. q a isti magi
mãdarẽt demoni, vt dictũ incarceratũ appre
hẽderet, & extra carceres incolumẽ deferret,
qđ esset valde mirabile, si esset veꝝ, q a isti es
sent dñi dominãtiũ, q inimmo ipsimet, dũ ca
piunt̃ ꝓ ipsis criminibus sortilegioꝝ si pos-
sent à dæmone corporalr̃ deferri semꝑ face
rẽt se deferre extra carceres, & euitarẽt pœ-
nas corporales, adeo ꝙ rarissimi aut nulli
ipso

ipsorum perirent, & tñ videmus ɔtrariū φ ipsi malefici tota die capiunt, cruciant mille tormentis, suspendunt laqueo, ɔcremant igne, & multis alijs supplicijs afficiunt absq; aliquo impedimento, vñ sequit φ ipsorum corpora non sunt in dæmonis ptãte, sed animę solū. Nec est mirandū si ea q̃ iste strigimagę, & alij similes ea q̃ vident oculo mẽtis in apparẽtia siue in imaginatiua intellectus dormiẽdo asserũt vere & nãliter vidisse, & corporalr̃ interfuisse: qa sæpe videmus φ somniantes adeo verisimilia putãt ea q̃ prius viderãt esse in somnijs, vt pro veris qñq; illa ɔmulgare nõ dubitent adeo firmiter insistit in illa opi.

5 † Si.n. vaporis & fumositates ciborū ex stomacho isurgẽtes ad cerebrū similes effectus & somnia causare pñt vt medici testant, quãto magis demon potest apparẽtias ipsas humano intellectui repręsentare, & demõstrare mille rerū species q̃ nullæ sunt, hoc.n. negat nemo. Præterea si febris q̃ est morbus nãlis, & ex indispositione elementorū corporeorū vt plurimū causatur, & est calor mutuatus in igneū, vt inquit, Gale. in 1. parte aphor. 6. c. q aggrediens qñq; partes illas cerebri intellectiuas siue imaginatiuas adeo illa vehemẽter apprehẽdit, & pöccupat, φ inducit frenesim, ita φ egrotus vigilãdo, & loquẽdo in meridie efficit freneticus & ex sano intellectu efficit insanus, demẽs, furiosus, & dū plures ad sunt nõ veret fama quedã & extranea loq. & affirmare pro veris, Itẽ videre multa quæ nulla sunt in veritate si.n. accidẽtia hmõi ina nimata permutant hoīs intellectum ita tenaciter & verisimilr̃, quanto magis diabolus q. est substãtia spūalis & creatura Dei animata, sensibilis, & ingeniosa potest istas imaginationes & apparentias demonstrare humano intellectui, qa cū sit incorporeus põt partes illas imaginatiuas humani intellectus pöccupare & demõstrare per apparentiam aliqua esse quæ in veritate nulla sunt nãĭr, & adeo verisimiliter φ quis patet ẽt medio iureiurã do affirmare vera esse & interuenisse q̃ nulla sunt vera neque naturalia, vt d. c. episcopi.

6 † Sit ergo ɔclusio istius opinionis, φ istę mulieres strigę nũcupatę, aut viri eiusdẽ ɔfessionis nõ deferunt à dęmone ĭ corpore aliquo pacto, sed duntaxat deludunt in spiritu. Quę opinio exemplo ẽt cõprobat. Quidã maritus ex oppido quodã agri Sabinẽ. hñs vxorẽ maleficã siue strigã, vt vulgariter dñt. de quo tñ crimine maritus non habebãt certã notitiam, sed suspicabat satis de ipsa, interrogata qñque ab ipso nunqd esset verum φ ipsa esset talis ɔfessionis, & sectę, semp mulier ipsa audacter negauit, deinde paulatim crescente fama ɔtra ipsam de isto crimine, quã maritus ex plurimū virorum fide dignorum testimonio, & relatione perceperat, φ dicta vxor multū stricte ɔuersabat cum qbusdã alijs mulieribus q̃ erant strigæ, & maleficę publicę, & φ interueniebat cū eis ad multa turpia malefica, & ad ɔgregationes ẽt nocturnas, vñ maritus decreuit velle animū suū declarare, & ipsam in flagrãti apprehẽdere, & cœpit inuigilare pluribus noctibus magna cū diligentia, & attẽtione, & ita stetit vigil p 12. noctes, vel circa, vt videret si ipsa de nocte ibat ad ludū dęmonū, vel ad faciẽdū aliqđ maleficiū, & singulis noctibus obseruabat ingrẽdo lectū postquã vxor venerat dormitū si reperiebat ipsam penes se aut locū vacuū, & semp illã adinuenit. & manibus palpauit q̃ apud ipsum iacebat, deide mulier ipsa post paucos dies vna cū qbusdã alijs mulieribus strigis, & maleficis capta, & incarcerata fuit, q̃ vna cū alijs examinata demū ɔfessa est venisse ad ludū vna cū alijs mulieribus incarceratis eius socijs tali die xj. mẽsis, &c. & tali nocte hora tali, &c. idẽ e cõuerso fatebant aliæ. Maritus vero volẽs vxorẽ defendere asserebat sub grauissimo iurõ φ illa nocte de qua dicebat, & illa hora maxime vxor sua erat in lecto apud ipsum iacẽs, & φ illã studiose tetigit nõ semel tm̃, sed iterũ, & plu ries, & allocutus fuit cum ea, ergo sequit φ corpus non patiĕ neq; mouet à dæmone, sed solus spiritus hæc patiĕ p dictas illusiones.

7 † Contrariam tñ opinionem quãplures excellẽtissimi viri tenuerũt φ imò vere, & nãliter deferant in corpore, & hanc opin. oēs ferre Theologi sequuntur. S. Bonauen. in 3. senten. dist. 19. q. 3. S. Aug. in lib. 10. & 21. de ciui. Dei. S. Tho. in summa. 2. 2. q. 95. art. 5. in tit. de supst. & idẽ Tho. in trac. qq. r. par tis. q. 8. in tit. de mir. & q. 16. art. 5. & 6. in tit. de dæmon. & quidam Mod. Theol. magister Siluest. prier. in quodã tractatu quẽ nup eddit de strigi. dęmon. mira. lib. 1. c. pen. & li. 2. c. 1. vbi tenet expresse φ pñt corporalr̃ deferri atque deferunt à dæmone, ea maxime ratione: quia dæmon nã sua, & sm eius vires potentiam nãlem potest mouere, & portare

tare corpus longe & magis ponderosum, q corpus hois de loco ad locum motu locali, Deo tñ permittente,& nõ aliter,& satis ulto casu Deus vr permittere,qñ dæmoni nõ resistit in istis operibus,q non resistat,sed permittat patet,quia & viri,& mulieres q fecerunt hanc professionem saltē expssam,ut faciunt cõiter oēs istæ strigæ, & maleficæ quæ
8 omnes sunt † extra gremium ecclesiæ, & à cõione fidelium penitus alienæ; de quibus Deus,& ecclesia nullam penitus curam gerit,& hñr siue reputantur pro creaturis diaboli. ut not.26.q.2.q sine saluatore. & q. 5. d.c.epi.in princ.& pluribus alijs rõnibus, & auctoritatib.de qbus latius p eos i loc's pdictis, pcludētes in effectu dæmonē deferre posse hoiem de loco ad locū motu locali vere,& corporaliter rñdent ad d. c. epi, quoꝝ rñsio hoc pcludit in effectu quod ille tex.loquitur de alia secta mulieꝝ longe diuersa ab ista.Ego aũt omnino adhærebam priori opinioni p tex.in d. c. epi. nihilominus postea ex longa reꝝ experientia, & causaꝝ hmõi multitudine,pp multas, ac varias eaꝝ operationes,& exempla, quoꝝ aliqua uidi,aliqua uero à fide dignis accepi, sum mõ istius secundæ opinionis q deferatur in corpore. Pro cuius declaratione psupponam. Primo, aliqua euidentialia. Secũdo,fundamēta qdā declaratiua. Tertio,nõnulla exēpla subijciā pro corroboratione. Quarto,rñdebo ad ea quæ dñr supra pro priori opinione,& maxime ad d.c.epi.Quinto,& ultimo,deducā inconuenientia quædam q sequerenr tenendo priorem opinionem.†Primo igr pro euiden
9 tia psuppono vnum qd est tritum apud oēs Theologos,& Canonistas q diabolus inter alia desideria q ipse hēt, hoc vnum tenet, q summopē desiderat ab hoie adorari,& sicut Deus maxima cum veneratione cultū hre, & in hoc uehementer satagit ut xpianos à vero diuino cultu auertat, & illos obedietes atq; deuotos sue ptāti subijciat,ut ab eis cultū ipm recipiat,ita dicit Aug.lib.10.de ciuitã Dei relatus p sacros canones in c. nec mirũ §.mag.& seq.26.q.5.& S.Bonauen.in 3.sen. dist.19.q 3.S.Thom.in sum.2.2.q.95.art.5. in tit.de superst.in quo quidē cultu eundem ferre ritum, & ordinem tenet quem in vero culto diuino obseruat ecclesia, & nõ solũ circa res,& mysteria,verumetiam quo ad psonas,sicut.n. ecclesia & christiana religio admittit plures viros diuersæ pgregationis, habitus,& nois,sicut est pgregatio,& religio S. Benedicti,quæ est monachoꝝ, item S S. Augustini,Dñici, atque Francisci,& alioꝝ, qui licet sint diuersi nominis,& habitus & circa modum viuendi diuersas regulas obseruēt, tñ quo ad diuinum offm.s.hōras ordinatas, & missaꝝ celebrationū,& alia pia opera oēs tendunt ad eundē effectum.s.laudādi Deum & orandi pro animæ suæ salute,& proximi, eodē modo Sathanas sub sua diabolica religione recipit plures professos diuersæ pfessionis habitus,& nois qui hñt diuersos ritus & mores,tñ in effectu oēs tendunt ad idē.s. ad laudandum, & venerādum diabolum infernalē,& illi bonam fidelitatē, & homagiū pfinuandum, & hoc est qd dicit tex.in cap. excõicamus in princ.Et primum,& secundū de hæret.facies quidē hñtes diuersas caudas sūt adinuicē colligatas, quia de veritate oēs pueniunt in idipm,de quibus quidem diuersis noibus,ac diuersoꝝ ordinum professoribus sub eadem religione cõstitutis diximus
10 supra latius eo. tit.q.2.† Secundo, euidentialiter præsuppono,q Angeli, tam boni, q mali sm Phm,& cõiter Theologos sunt substantiæ quædam spūales,intellectiuæ,mobiles arbitrio,& incorporeæ,quæ non dependent à corpore, nec quo ad sui principium, nec quo ad finem, & non hñt corpora nālr sibi vnita.ita dicit S.Th.in tract.qq. disp.in 1.parte tit.de mirac.q.6. & licet non habeāt corpora nālr sibi vnita, pñt tñ qñcunq; uolunt assumere diuersas corporeas formas, & cum illis diuersimode hominibus apparere, & multas nāles operationes in assumptis corporibus hmõi efficere, vt idem Tho. testatur eod.tit.q.7.& Aug.in 3. de Trin. & cap.12. super Genesi. Sed dubitabatur an corpora hmõi sic assumpta sint vera,& nālia corpora,vel fantastica,& apparentia. Sol.dic q non sunt uera, & nālia ex carne,ossibus, & neruis formata, sed sunt quasi nālia,& similitudinaria, & licet habeant in se aliquas operationes nāles,sicut est motus localis,locutio,delatio,cõmestio, potus, quamuis ista duo vltima sint nālia quo ad principium tñ non quo ad finē, quia cibi, & potus assumptio hi nālis in eis,sicut in hoie,degestio vero nulla fit,quia suba cibi, & potus nõ puertitur in nutrimentū talis assumpti corporis, & licet plures habeant ex ipsis opationibus natura-

nãlibus,nõ tñ oẽs hñt,ſicut eſt creſcere, pin
gueſcere,nutriri,maſtari,dormire, audire,
gñare,& ſimilia,iſta nõ hñt,nec alia q̃ mutãt
formã dicti aſſumpti corporis, ſicut eſſet ẽt
ęgrotari,palleſcere,& ſimilia: q̃ qdẽ corpo-
ra nõ dñr eſſe ppetuo,& nãliter vnita dictæ
ſubſtãtiæ ſpiritnali: ſicut eſt vnio aiæ ad cor-
pus humanũ: ſed eſt qualis qualis vnio,& ad
herẽtia qdã,ſicut motoris ad mobile,vel figu
11 rati.figurã. † Deinde videndũ eſt ex qua mã
corpora ipſa dñr eſſe cõpoſita ſeu fabricata,
an ex aliqua mã elemẽtari ſimplici vel cõpo
ſita,aut ex alia ſubſtãtia ſeparata. dic q̃ quo
libet elemento cõfici pñt,nihilominus magis
cõiter fiunt ex aere, quem ipſi Angeli pñt
facilius inſpiſſare,& ingroſſare,& corpus ip
ſum formare; deinde in eoꝝ reſolutione dũ
à ſpiritũ ſeparanẽ ſimiliter fit facilior reſolu
tio;qa reſoluunẽ i fumũ,& vapores,vt idẽ
Tho.cõprobat eo.ti.q.7.in fi. Et qđ dixi cor
pora hmõi non hẽe virtutẽ gñatiuam,eſt ve
rũ in Angelo bono vtroque modo ex, quo
nullam hẽt operationem generãdi,nec quo
ad potentiam,neq; quo ad actũ,qa hoc con
uenit naturæ Angelicæ,q̃ coitũ ipſum,& oẽ
aliud pctm̃ penitus abhorret,cuius eſt quo-
dã modo incapax. Dæmones vero bene pñt
in aſſumptis corporibus gñare,qppe,qa in
coitu carnali,ſicut i alijs peccatis ſummope
re delectanẽ,ſi qua tñ gñatio ex illoꝝ coitu
ſuccederet,illa nõ ꝓuenit ex ſemine illius aſ
ſumpti corporis,qđ nullum hẽt in ſe,qa ex
quo non hẽt virtutẽ digeſtiuã, nõ hẽt ẽt vir
12 tutem gñatiuam,qa caret ſanguine, † Nam
ſperma oriẽ ex puriſſima ſubſtantia cibi iam
bene digeſti,vt inqt Auic.fen.20.in tract. 1.
c 3.vbi dicit,q̃ ſperma eſt ſupfluitas digeſtio
nis quartę q̃ fit cũ cibus diſpartiẽ in mẽbris
reſudãdo à venis,tertia digeſtione iã cõple-
ta,& eſt de ſumma humiditatis ꝓximę coa-
gulationis ex qua nutriunẽ mẽbra dura, &
vena arteriæ. Illę.n.operationis nãles nõ ꝯ-
ueniũt corporibus aſſumptis p dæmonẽ,qa
nõ ſunt nãlia,ideo non faciunt ſperma, nec
pñt p ſe ipſa virtute ꝓpria gñare, Diabolus
igitũ in coitu ipſo generat ex ſpermate alie-
no ſ.alicuius viri in ſomnijs polluti, aut ẽt i
vigilia quotieſcũq; dęmon in forma ſuccubi
ſe trãsformat.i.in forma mulieris,& hẽt coi
tũ cũ viro,tũc recipit formã viri, & quãto ci
tius velociſſime accedit ad mulierẽ in forma
incubi.ſ.viri,& aſſumens coitum cum ea in-
tromittit dictũ ſperma in vã,& matrice mu
lieris.& inde ſequiẽ pgnãtia mulieris infan-
tis,& gñatio, ac ſi mulier cũ nãli viro coitũ
13 habuiſſet. † Tñ infans ipſe ſi oriaẽ nõ diceẽ
eſſe filius dæmonis,ſed illius cuius erat ſper
ma.ita firmãt cõiter Theologi S.Aug.in 3.
de Trin.& 21. de ciu. Dei.& S. Tho. in d.
tract.qq.in 1.parte cit.de mirac.q.8.verſ.ad
primũ, Concluſiue igiẽ dico in hoc ſecundo
euidẽtiali,q̃ Angelus tam bonus cũ malus
in aſſumpto corpore rẽr retinet, & operaẽ
oẽs illas operationes nãles p quas nõ alte-
raẽ forma aſſumpti corporis,ſed remanet in
eſſe ſuo,& in eadẽ ꝓportione figuræ,& for
mę.oẽs vero operationes p quos alteraẽ for
ma ſiue figura corporis pdicti, de qbus ſu-
pra diximus,ſunt illis ꝓhibitæ rõne pdicta.
ita firmãt ipſi Theologi in locis pdictis, ſed
deferre corpus aũt aliud põdus loco ad locũ
motu locali nõ immutat formã dicti aſſũpti
corporis, ergo ſunt capaces iſtius operatio-
14 nis. † Tertio pſuppono,q̃ Angeli mali.i.Dę
mones multa facere poſſent ſm coꝝ nãlem
virtutem,& ptãtem,q̃ tñ facere non pñt,di-
uina ꝓuidentia ipſos reprimentę.& eoꝝ o-
peribus reſiſtente,& ſic maiora pñt in habi-
tu,& potẽtia quã in actu. ita idẽ Thom. in
tract.qq.q.5.ti.de mirac.& Aug.i 3.de Trin.
vbi dicit,q̃ Angeli mali qdã facere pñt eoꝝ
virtute, & potentia nãli ſi permitterentur à
Deo q̃ ideo facere non pñt, qa non pmit-
tuntur impediuntur itaq; qñq; ab illis agen
dis ad quæ eorum nãlis virtus ſe extendere
poteſt,idem ẽt comprobat.S.Bonauen.in 2.
ſen.lib.2.diſt. 7. vbi late diſputat de virtute,
& potẽtia dæmonũ,quã hñt reſpectu creatu
raꝝ,quid poſſint,qualiter,& quantum pñt,
& quantũ eis pmittiẽ à Deo, vbi enumerat
plures operationes nãles quas dęmõ facere
põt,tam in aſſumpto corpore, quã ſine eo.
15 † Quarto,& vltimo pſuppono,q̃ licet An-
geli boni,& hoĩes qñq; p fidem,& diuinam
gratiam operenẽ miracula,& faciãt aliqua q̃
ſunt vltra eoꝝ nãlem virtutem,& ptãtem.vt
dicit.S.Aug.i 3.de Trin. Dæmones tñ mira
cula aliqua operari nõ pñt,vt ſint vera mira
cula: qm miracula ipſa fiunt per gratiam,&
donum Dei, qa eſt diuina virtus in effectu,
q̃ miracula facit mediante pſona, & inſtrõ
Angelico ſiue humano ſicut grã ꝓphetãdi
tradita fuit ſanctis prophetis ſimplicibus,
& ignaris vt refert S.Greg.in 2.dialogo. &
in 1.

in 1. Omel. super Ezech. Miraculum .n. siue operatio miraculosa est quoddã diuinũ testimoniũ indicatiuũ diuinę virtutis, & veritatis, vt dicit S. Tho. in d. tract. 1. parte. q. 5. de mirac. vers. rñdeo qđ si dęmonibus, quorũ est tota volũtas ad malum, ptãs hæc daret à Deo faciendi miracula Deus ipse falsitatis eorũ testis existeret, qđ diuinæ bonitati penitus incongruit. Concludendũ est igit, ꝙ dæmones non faciunt nisi ea ad q̃ eorũ nãlis virtus se extẽdit diuina volũtas nõ refragat, sed pmittit, vt idem Thom. hæc eadẽ testat
16 ibi. † Virtus .n. Demonis est adeo vehemẽs, & acuta, ꝙ multa opera q̃ ipsę facit eius virtute, & industria, & ex rebus nãlibus adeo bñ componit, & velociter exequit, ꝙ hoies qui illa vident dñt esse miracula, licet in veritate non sint. Pñt ergo demones mirabilr in nobis duplr operari. Vno modo p verã corporis transmutationem, qñ fit vera mutatio corporis. Alio modo, p quandam illusionem sensuum ex aliqua mutatione imaginationis, neutra tñ operatio est miraculosa, sed p modũ artis, & naturæ cõposita, vt ibi vide in q. 5. Quibus sic psuppositis dico, ꝙ dęmones Deo pmittẽte pñt in assumpta corporali forma hoiem deferre vere, & naturaliter de loco ad locũ motu locali, & p ꝯñs illas strigimagas, & sortilegos pfessos deferũt ad nutũ in naturali forma ad q̃cunque loca: qđ dictum pbat primo rõne p ea q̃ no. S. Tho. in tract. qq. in 1. parte . q. 16.
17 art. 10. vbi dicit. † Quod in actionibus virtutũ actiuarũ ꝯsiderandus est ordo rerũ, q nõ solum attenditur fm naturas ipsarũ rerum, sed ẽt fm earum motus. Habent .n. & ipsi motus quendam ordinem adinuicem, q du pliciter consideratur. vno modo fm propriã rõnẽ, & fm hoc motus localis ad alios motus duplicem hẽt comparationẽ. Prima est, qa ipse motus est primus motuũ. secũdo qa p motũ localẽ minima variatio fit circa mobile. nam cum per alios motus variet aliqd qđ est intrinsecũ rei, puta qualitas, quantitas, accidẽs aut forma substantialis p motũ istum localem variat solum corpus fm aliquid extrinsecum, qđ est ipse locus, p cuius mutationem nõ mutat nec alterat rẽs in substantia, vel in accedẽti, aut alia qualibet eius qualitate intrinseca, & quantũ ad hęc fm pdicta cõpetit, ꝙ corpora moueant à substantijs spiritualibus motu locali facilius, & immediatius quã alijs motibus. Alio mõ ꝯsiderat motuum fm ordinem mobiliũ, sicut .n. motus coeli est prior motu corporis elementarijs, ita motus corporũ cœlestiũ est prior motu corporũ inferiorũ respectu ordinis, & fm hoc cõpetit superioribus substãtijs spiritualibus mouere superiora corpora celestia, ita ẽt inferiorius substãtię spirituales q̃ sunt demones respectu peccati, & priuationis grę ꝯuenit qđ mouere possint, & moueãt corpora inferiora siue humana sint siue alia, qa data possibilitate in vno p ꝯñs dat in oibus alijs his maxime q̃ sunt eiusdẽ põderis vel magnitudinis, vt dicit idẽ Tho. in d. tit. de dęm. q. 16. art. 10. in fi. & hr p S. Aug. i 3. de Trin. vbi dicit, ꝙ dæmones colligũt q̃dam semina ex q̃bus formant species quasdã, siue aialia viuentia q̃ fieri non pñt absq; corpore mobili, ergo mouere pñt corpora inferiora de
18 loco ad locum motu locali. † Secundo pbatur hæc opinio auctoritate sacri Euang. Matth. 4. c. vbi diabolus in assũpta humana forma tẽtãdo Iesum in deserto, adduxit illũ in sanctã ciuitatẽ, & statuit ipsum supra pinaculũ tẽpli, qđ est locus q̃dã excelsus, eleuatus, sup quo doctores antiq̃ legis pdicabãt, & doctrinã legis pdictæ publicæ populoq; docebãt vt dicit S. Tho. in gl. super d. c. 4. in vers. diabolus aũt, &c. vbi dicit nota, ꝙ omnia opera illius tẽtationis corporeis sensib. completa fuerunt, qa diabolus tũc apparuit Christo in forma humana, & licet duæ sint opin. Theologorũ super illo puncto qualiter Christus statutus fuerit sup illo pinnaculo an p delationẽ dæmonis vel qđ ipsemet pedibus pprijs ascẽderit mediãtibus diabolicis psuasionibus, verior tñ opinio est illa ꝙ fuerit portatus, à dæmone .s. eleuatus de terra, & vnico ictu siue momẽto fuerit porta
19 tus in loco pdicto. † & hæc intelligẽtia magis ꝯuenit literę Euãgelij dũ dicit, statuit, qđ idẽ est sicut posuit siue ꝯstituit. si .n. pedibus pprijs Christus ascendisset ad dæmonis psuasiones. tex. dixisset adduxit, sicut dixerat supra qñ illum adduxit in sanctam ciuitatẽ, vide S. Tho. in d. gl. & Alber. mag. sup d. c. 4. & S. Bonauen. in 2. sent. lib. 2. dist. 7. p totã. qđ manifestius demonstrat, ꝙ Christus delatus fuit à dæmone ex eo, ꝙ oẽs theologi similiter ibi ꝯcludũt, ꝙ Christus dũ statueret super dicto pinaculo reddidit se inuisibilẽ circũstãtibus q ibi aderãt ne insurgerẽt clamores

in populo putantes miraculose Xpm ascen-
disse locū, q si ꝓprijs pedibus naturalr̃ ascen
disset non erat opus qđ se inuisibile redde-
ret, ex quo nil mirandū scilicet. fatendum est
igit̃ ꝙ diabolus ipsum assumpsit de terra, &
raptim vnico ictu statuit illum sup dicto pin
naculo. Cū itaq; dæmon portauerit Xpm in
vero corpore q erat Deus, & homo, & verū
corpus humanū habebat, ipsumq. mouit de
loco ad locū ēt sursum qđ difficilius est mo
tu locali, deo pmittente nulla rō diuersitatis
reddit quare nō possit ēt deo pmittente por
tare hoies istos ipsoq. mouere motu locali
ad nutū de loco, ad locū, eo maxime acceden
te hois volūtate, sm ea q̄ diximus supra in 3.
20 euidentia. † Tertio ꝓbat̃ sic, si humanus spi
ritus q est aia, q̄ est inclusa in isto carcere ter-
reno corporis humani, hēt vires mouēdi cor
pus ipsum de loco ad locū, ascēdēdi, descēdē
di, currēdi, saltādi, sistendi, & aliud quoq; cor
pus supra suum portandi ad oēm eius libitū
est, minus potēs nā angelica, vt dicit S. Aug.
in 3. de Trin. & S. Tho. d. q. 16. art. 10. quāto
magis dæmon, q est substantia spiritualis li
bera, & soluta nullaq. ꝓmit̃ pondere carnis,
qs neget qđ similes operationes nāles, & lō
ge maiores in assumpta corporali forma di-
uina potētia nō reprimente operari non pos
sit, certe nemo, & ꝙ ipse dæmō sit lōge maio
ris roboris quā homo imò pluribus hoibus
simul hr̃ p S. Aug. in lib. 10. de ciu. Dei, rela-
tū. 26. q. nec mirū. §. su p hoc. non est igit̃ mi
randū si dæmon corpus humanum p æthera
portare possit, & quam velocissime, dūmodo
diuina voluntas sibi nō repugnet, ad q̄ faciūt
ea q̄ diximus supra in 3. euidentiali, & q̄ dice
21 mus infra in seq. memb. † Quarto dico qđ
vnusquisq; coꝝ q̄ sua sunt ad bonus mode-
rator, & arbiter. l. in re mandata. C. man. &
de rebus ꝓprijs q sq; pōt ad libitū suū dispo
nere, imò ab ipso dño auferri non pōt absq;
eius libito voluntatis l. id qđ nostrū est. ff. de
reg. iur. l. fi. ff. de pac. & p Bar. in l. iuris gen.
§. co. tit. Iste. n. strigimagæ magi, & sortilegi
p illā ꝓfessionem effecti sunt dæmonis crea
turæ, eo ꝙ sponte sua sub illius imperio, &
ptāte se subiecerunt vt latius supradiximus
in 2. & 3. q. ergo sequit̃ ꝙ dæmō de ipsis siue
in aia siue in corpore ad eius libitum qdqd
vult disponere pōt, Deo pmittente, q in hoc
dæmoni nullum ꝓstat impedimentū sed rela
xat sibi arbitriū, & libertatē vitium suarum

in istos dico ꝓfessos non aūt in alios sm ꝙ
dicit S. Aug. in lib. 10. de ciuitate Dei: & in 3.
de Trin. & S. Tho. d. q. 16. art. 9. & 10. hr̃ in
d. c. epi. ibi mentem quam diabolus captiua
tam tenet p quæq; deuia ad eius libitum de
ducit, &c. Ex quo. n. ipsi semel Deum relin-
querunt, abnegantes fi. cath. & totum chri-
stianæ religionis cultum, non est dicendū ꝙ
Deus amplius ipsos ꝓtegat, vel de his curā
aliq hr̃e velit, sed illos dimittit penitus sub
ptāte, & arbitrio Sathanę, postq̄ illi spōte sub
eius imperio se subiecerunt, & eum princi-
pem hr̃e voluerunt. cum sint igit̃ extra cōio-
nem fidelium, non sunt amplius oues Xpi, q̄
fuerunt traditę in custodiam Petro, sed sunt
oues externę. s. diaboli: vt hr̃ in c. firmissime.
& in c. excōicamus, in princ. extra. de hær. &
d. c. nec mirum 26. q. 5. & eadem causa. q. 2. q
sine Saluatore, nimirum ergo si dæmones il
los deferunt ēt in corpore. primo, qa respe-
ctu substantiæ spiritualis adest potentia na-
turalis. Secundo, qa respectu diuinæ maiesta
tis nullum ꝓstat̃ impedimentum, vt ꝯcludūt
22 theologi in locis supra notatis. † Quinto
ꝓbat̃ hęc ꝯclusio à maiori ꝓ ea q̄ hn̄r Exod.
7. c. vbi dr̃, ꝙ magi Pharaonis arte dæmonū
ꝯuerterunt virgas in dracones; & fuerunt ve
ri dracones nō aūt superstitiosi nec illusorij,
vt dicit S. Aug. sup gl. ibi dicens, ꝙ demones
hoc facere potuerunt coꝝ virtute naturali p
aliquas potentias naturales, seu p q̄dam se-
mina collecta, q̄ habet vim putrefaciendi li-
gneas virgas, & ꝯuertendi in lubricē draco-
nis speciem, sm, ꝙ dicit S. Aug. in 3. de Trin.
quem refert, & sequit̃ S. Tho. in d. tract. qq.
q. 5. vers. ad octauum in ti. de mira. vbi dicit,
ꝙ licet ista apud nos videant̃ esse miracula,
qa humana virtus ista non capit nec se extē
dit ad illa, tñ quo ad secreta naturæ, & demo
nis intelligentiam nō sunt miracula imò o-
pera ipsius naturæ dæmonis industria fabri-
23 cata † Itē nota aliud mirabile dęmonis arte
factum: Legit̃ in sacris literis ꝙ Simon ma-
gus arte dæmonum canes loq faciebat, nec
dum est annus elapsus ꝙ casus iste euenit in
facto Romæ, vbi mulier q̄dam magica vetu-
la q̄ Francisca Seneñ. dicebat̃ artis diabolicæ
plurimū perita, canem quendam magnæ sta
turæ nigrū totum secum ducebat, quem post
nonnullas ꝓces reuerēter emissas loq admo
dū faciebat. & voce quadā velut humana ver
ba articulata ꝓferebat q̄ audita fuerūt à plurι
bus

bus, & maxime à quodam sacerdote presby
tero q rem ipsam ꝑpalauit dño almæ vrbis
Senatori q de mandato S.D.P. adiuncto sibi
Reueren. D. Locum tenente Vicarij sui vna
cum quibusdam alijs viris maximæ doctrinę
& experientiæ mulierẽ ipsam solenniter exa
minarunt, & cõperto facinore flammis publi
ce ꝯsumpserunt ipsam q̃ canis loquela dupli
ci modo fieri potuit sm Th. d. c. 5. de mirac.
aut ꝙ dæmon assumpserit corpus in forma
canis oibus partibus suis bene ꝓportiona-
tum, & locutus fuerit, aut ꝙ esset canis verus
& nãlis, & dæmon ꝑ impulsum aëris motu
locali sonum quendam formauerit similitu
dinem literatæ, & articulatæ vocis hñtem.
24 † & hoc modo ẽt dr̃ qđ Asina Balaam allo-
cuta fuit ipsum duabus vicibus, vt hr̃ nu. 22.
c. vbi Asina ipsa q̃ portabat Balaam ibat ad
regem Balac q miserat ꝓ eo, vidẽs asina An
gelum resistentem in via, & se opponentem
Balaam Asina declinauit à recto tramite, &
init ꝑ agros, Balaam ꝑcutiebat illã volens,
qđ iret ꝑ viã, illa recusabat, & adeo veheme
ter pcussit illã ꝙ cecidit, & tunc dñs aperuit
os Asinæ, & locuta est ad Balaam dicẽdo, qd
feci tibi cur pcutis me? at Balaam dixit, qa
cõmeruisti, & illusisti mihi, vtinam hrẽm gla
dium vt te pcuterem, cui Asina iterũ rñdit ?
Nonne aial tuum sum, cui semp sedere con
sueuisti vsq; in pñsentem diem, dic qd simile
vnq̃ fecerim tibi, At ille ait, nunq̃, q̃ verba ad
eo bene, & articulare ab ipsa asina ꝓlata sue
runt ꝙ ab hoie dicta viderent, sed hoc factũ
fuit ab Angelo ex diuina volũtate, vt ibi dr̃,
& dicit S. Tho. in d. q. 5. ad tertium ꝙ Ange
lus mouit linguam Asinæ pdictę, & ꝑ crebrã
aëris repercussionẽ ꝓtulit articulata verba
de quibus ibi nãlium verboꝝ similitudinem
habẽtia. text. aũt ibi dicit qđ dñs aperuit os
Asinæ no. Ang. vide Th. in d. q. 5. & 6. in tit.
25 de mirac. † Vltimo, non omittam illud qđ
dixi Valer. Max. ꝙ olim Romæ Fortunæ si-
mulachrum quoddam marmoreum qđ posi-
tum erat in via latina dr̃ locutum fuisse infra
scripta verba ad Matronas illas Romanas
videlicet, rite me matronæ vidistis, riteq. de
dicastis nec putes ista fuisse Poëtarũ figmen
ta, qa si talia essent, ꝑfectu sacri Theologi in
suis diuinis literis non infererent approban
do prout fit ꝑ S. Th. in d. q. 5. in 4. not. & est
gl. not. in c. Moyses. in vers. habitare. 32. q. 2.
q̃ dicit, ꝙ Angeli tã boni q̃ mali habitãt in
siccis corporibus. s. in statutis lapideis, æneis
& marmoreis, in cadaueribus defunctoꝝ, in
auibus in quibus ipsi dæmones dant risum,
& refert exemplum Saulis q adorauit diabo
lum, & alias dixi supra ꝙ dæmõ sub idoloꝝ
forma peractis sacrificijs, & precibus sortile
goꝝ siue magoꝝ ipsis interrogantib. & scire
qrentibus q̃ occulta sunt, rñdet ad ꝓpositũ,
voce quadam sonanti articulata verba, ac si
ex ore hominis ꝓcederẽt, nihilominus neq;
vox, neq; verba nãlia sunt sicut humana, sed
ex crebra aëris repercussione ꝑ dæmonem cõ
citata verba illa ꝓlata fuerunt, vt supra dictũ
est. Si igit̃ hæc fieri possunt arte, & virtute dę
monis, q̃ longe maiora sunt intellectui hu-
mano, minus capacia, & difficiliora qđ canis
aut aliud aial brutum seu statua marmorea
verba articulata ꝓtulerint, quãto magis cre
dendum est ꝙ dæmon possit corporalr̃ defer
re motu locali aut brutũ qđ minus est q̃ aial
de nouo creare, vel vnã spẽm in alterã trans
formare, put diximus supra de virga ꝯuersa
26 in draconem. † Demum vt res ipsa cunctis
clarius innotescat subdã exemplũ. Annis ci
tra. 20. in agro Sabinen. vicino vrbi Romæ
in quodã oppido qdam Rusticus hñs vxorẽ
q̃ erat de expressa dæmonis ꝓfessione, & plu
ries ab eo interrogata si erat de dicta ꝓfes-
sione, semp audacissime negauerat, q̃ mari-
tus ex qbusdam signis q̃ viderat maior suspi
cio aium eius apprehendit, vnde decreuit vel
le videre si verum erat ꝙ de nocte ipsa exiret
extra domũ, & quorsum tenderet, & plurib.
noctibus summopere inuigilauit, vt videret
qđ ipsa faceret, q̃ semp volebat post maritũ
ire dormitũ, & diu postq̃ ipse intrauerat in
lecto multoties vigilaba, demũ nocte quadã
hora 5. vel circa, qua ipsa citata ire tenebat
ad ludũ, ipse maritus iacebat quasi dormiẽs,
& ipsa venit ad illũ ad perscrutãdũ si dormi
bat, qđ videns maritus statim ꝯfinxit altius
dormire, & grauiori somno teneri, ipsa viso
dormiẽte retrocessit statim, & pedetẽtim ibat
lẽto gradu, tunc maritus magis argute inui
gilat, atq; obseruat eũ diligẽtia cũcta q̃ vxor
ipsa faciebat, demũ vidit, ꝙ accessit ab quẽdã
angulũ domus, & eleuata quadã cista assum
psit pixidẽ seu ollulam quãdã q̃ suberat, dein
de exutis vestib. cœpit inũgi cũ certo vnguẽ
to in dicta ollula existente apud ignẽ calefa
cto, postea pixidẽ seu ollulã pdictã ad pristi-
nũ eius locũ reposuit, deinde vidi illã velo-
citer

citer exeuntem de domo, ac si pedibus non tangeret terram: post cuius discessum maritus assurgens accessit ad ostium, quod clausum optime vidit, et cum pessulo, siue stanga interius de quo magis obstupuit, deinde accessit ad angulum ex quo illa vnguentum assumpserat, & reperta ollula illam accepit, & alibi abscondit, & reuersus fuit in lecto, ple citq. somnii vsq; ad mane. die vero sequenti reuersa vxore maritus illã interrogauit quomõ pficisceret nocte illa qñ ex domo recessit media nocte sola, q̃ a principio fortiter negabat salua frõte. tũc maritus sumpto ligno cœpit illã acriter verberare, vt hrẽt veritatẽ, ipsa adhuc idurato corde sistebat, demũ maritus sumpto pixide siue ollula, ecce dixit mulier maledicta, vide si credis ꝙ nouerim scelera tua, & grauiter sibi cõminabat aut qđ mortẽ subiret, aut illũ doceret quõ facit illas vnctiones, & discessus qa volebat oino accedere ad ꝯgregationes illas quas intẽdebat oino videre, & q̃ fierẽt in eis tũc mulier ipsa ꝯfusa dũ vidit pixidẽ vnctionis fassa est ingenue errorẽ suum implorãdo suppliciter veniã ab ipso viro, q libenti aio sub fide ꝓmisit ei indulgeri dũmodo ipsum adduceret se cũ vna nocte ad ꝯgregationes pdictas, ipsa tũc aperiens os suũ cœpit vera loqui, & cum ꝯta dictæ ꝓfessionis capitula recẽsiuit, & oñdit voluptates, illecebras, & gaudia imẽsa q̃ inde assumebãt, & de amenita, & delectatiõe ludoꝝ, magnificentia choreaꝝ, opulẽtia conuiuioꝝ, principis illius liberalitate, & de vltimi effectus dulcedine cũcta narrauit, ex quo idulgentiã admissoꝝ a marito ipso impetrauerat, q maritus curiosus ista videre, & itetũ esse ꝯcepit vxori vt quã primũ ad dictam cõgregationẽ accessura erat ipm euocaret quæ mulier ꝓmisit illũ adducere, & ĩpetrata prius licẽtia à dño Sathana de adducende maritũ ad ipsam ꝯgregationẽ, adueniẽte hora adhibitis vnctionibus vnusq; ipsoꝝ sup suo hirco æquitãdo quã velocissime ꝑuenerint ad locũ ipsius ꝯgregationis, & anteq̃ discederẽt de domo vir ipse diligenter præmonitus fuit ab vxore vt summopere præcaueret ne in itinere eundo, vel redeũdo, aut in loco cõgregatiõis signo crucis se muniret, aut illius nomen nec Dei, vel Iesu Xp̃i quouis modo cõmemoraret, maxime in laudando, vel adorãdo, q sic facere ꝓmisit in loco sistẽtes vxor dimisit maritũ in certa parte monẽdo ipm vt illã expectaret donec reuerteret à pstando obedientiã cũ principi Sathanæ queãdmodum vnusq; alioꝝ tenebat, q maritus uidens tam innumerã viroꝝ, ac mulieꝝ multitudinem illic adesse uehementer obstupuit, finita obedientia fiunt tripudia, & choreæ, q celeberrimæ cũ maxima cymbaloꝝ, tympanoꝝ, alioꝝq. instroꝝ dulcedine, & tripudiãtium numerositate ordine quodã retro grado ꝯtra morẽ, tũm, & ordinem choreaꝝ qbus nos vtimur, qbus peractis ꝑparanẽ mensæ q̃ amplissimæ, cũ maxima epulaꝝ, & ꝯuiuantium copia, & optimis ferculis, vxor illa ex indulgentia principis introducit maritũ ad mensam comedere incipiunt, maritus degustans epulas insipidas petijt salẽ q nullus aderat in oibus mensis, nec dũ veniens qsq̃ cum sale iteꝝ petijt, atq; rogauit, ꝓcedente mora, iteꝝ atq; iteꝝ terq. quaterq. salẽ ipm supplicando petijt, & toties replicauit quod dæmõ quidam salem ipm attulit, vñ maritus videns salẽ summopere gauisus est, & ꝑgaudio magno dixit hæc verba. Hor laudato sia Dio, pur uẽne questo sale. Quo verbo plato postq̃ auditũ fuit nomen Dei laudatũ vnico momẽto cũcta perijre, & oẽs vndiq; statim discesserunt mensæ; epulæque oẽs ꝯsumptæ sunt, luminaria cuncta q̃ multa erãt illico extincta sunt, adeo ꝙ maritus ipse repitur solus, & nudus in loco ipso i medio tenebraꝝ stetitq. sub illa frigidissima nocte Beneuẽtana ꝑ totam noctem vsq; ad mane cũ maximo frigore, & periculo, die vero sequenti videns pastores q pascebãt greges circa loca vicina ab ipsis petijt, vbi nã esset ipse q regio illa dicebãt, cui rñsum fuit qđ erat Beneuẽtana, q distabatã p̃ria ipsius viri centũ m[illegible]ia rijs, vel circa, ipse vero erat nudus sicut [illegible] q vadunt ad choreas dæmonũ, multũ male se habuit in partib. illis adeo qđ sustulit periculũ mortis, & qa ualde ignotus erat in ea regione, & sine pecunijs, coactus fuit mẽdicare ostiatim amore Dei, adeo ꝙ inuenit tunicellã quãdã satis peritã, vt posset se tueri à frigore qđ tũc uigebat, & sic paulatim q̃rendo victũ i itinere amore Dei tñ ambulauit ꝙ ꝑuenit ad p̃riam spatio octo dieꝝ vel circa, & erat adeo deformatus, & macilẽtus qđ à paucis recognoscebat, & accedẽs ad curiã principis illius castri detulit q̃relã ꝯtra eius vxorẽ, & q̃sdã al's mulieres eiusdẽ ꝓfessiõis eius socias, q oẽs fuerũt incarceratæ, & dũ à prin-

principio negarēt, istāte viro pdicto testimo-niū verū de visu ferēte tandē oēs falsæ sunt, & ardētissimis flāmis cōbustæ.
27 † Nec dū decē lapsi sunt, vel circiter anni qđ mulier qdā iuuencula infra 16. annū ætatis existens adhuc virgo eiusdē Sabinen. diocesis ex altero tñ oppido oriunda à quadā alia malefi-cia striga seducta vt religionē diabolicā ,pfiterei,ad ludum adducta fuit , & pmonita ne signo crucis se muniret , aut Deum Iesum Xpm collaudando memineret , postq ad locū ꝯgregationis accesserit iunior ipsa vidēs tā maximā mulierū virorumque multitudinem,& principem ipsum Sathanam in solio maiestatis tam supbe sedentē,& tot auratis tis ornamētis , & purpureis vestibus decoratū,vehemēter obstupuit,&q simplex erat virgo incauta primę monitionis oblita ob rerū magnificētiā, & maximū stuporē quo apprehensa erat se signo crucis muniuit dicendo. Iesu benedetto che cosa è questa? nec dū verba pdicta pfecerat ꝙ statim cūcta euanuere,& oibus luminaribus penitus extictis sola hec misera inter maximas tenebras valde mesta reperit, & quā maximus pauos vehemēter illā apprehēdit, ex quo pene mortua est,sed recordata de noie Iesu, & B. virginis Marię deuotissimis precibus se illis cōmēdauit, vouitq. castitatē ,ppetuā si incolumis inde euaderet,& diuino auxilio illustrata,tāta solitudinis periculū mox euasit, qa senex rusticus vna cū filio,& asello trāsibat ,ppe locū pdictū vbi erat illa puella q plm lamentabaē de sorte sua , q senex audito gemitu accessit ad illā dicēs , filia mea qđ facis istic sola illo tpe nocturno; quam cū nudā videret magis obstupuitq simplex virgo maxima erubescētia ducta,q nihil habebat vñ pudibūda pregerer post multas lacrymas,gemitus,&suspiria,huic viro q plurimū se cōmēdauit vt illā secū adduceret ad domū suā,q senex accepit palliū suū,& posuit sup humeris puelle,& illā secū ad domū suā,q nō multū distabat,adduxit: & in itinere totā seriē facti sibi narrauit q senex stupore,&pietate plurimū afficiebat, audiuitq. ex qua patria qbus ue parētibus orta esset, & decreuit senex oino hęc eiꝰ parētibus enūciare, & puellā ipsā eisdē restituere . ingressi sunt domū vxor senis q erat multū pia,verū blāde virginē recepit,&apud se in lectū retinuit,& deinde p duos vel tres dies maxima charitate,materna pietate tractauit eādē vestibus suis īduit,& post triduū maritus accepit asellū,& comite filio puellā ipsam eqtātū ad patriā suam illęsam reduxit ,pprijsq. parētibus eādē restituit, q dudū flenerāt pditionē filiæ putātes ne aliqs miles aut alius neq vir nocturno tpe rapuisset eādē,q senex maxima veneratione, & amotis dulcedine à parētibus puellæ amplexus est , receptisq. muneribus ,p se, & filio dimissa puella ad domū suā reuersus fuitq qdē puella postq dono Dei,& grā B.Mariæ virginis tā graue periculū euaserat,decreuit oino votū iā factū adimplere , & ingressa fuit monasteriū S.Frā.assūptoq. habitu solēniter ,pfessa fuit,& castissime vixit , cuius patētes liberū pstitere ꝯsensum illā vero maledictā strigā q filiā suā adduxerat ad illū locū denūciarūt curiæ,& recompta publice fuit igne cōbusta . Hęc.n.q audiui retuli,modo referā q ipse vidi , & in foro habui q plura sunt , tñ duo tm q recētiora sunt referā . Anno dñi 1524. mēse Septēbris dū essem in quoddam Castro Monasterij S. Pauli de vrbe apud regionē Sab.vt mea qdā illic expedirē,& mox ad vrbē reuerteret,summis fui pcib rogatus à Reuer.P.dño Abbate illius monasterij q est dñs in tpalibus dcoꝝ Castroꝝ,vt accederē ad aliud Castrū eiusdē monasterij ibi vicinū qđ Nazarenū appellāt ad examinādum tres mulieres maleficas,siue strigas, vt dicebāt.q in arce ipsius Castri aliqdiu inclusę remāserāt,& q ex eaꝝ dictis acciperē,sibi referrē , atq; ꝯsulerē qđ mihi in re illa agēdū esse videret . Ego.n.q meis ppeditus eram, licet nō potuerim absq; magno meo incōmodo illuc accedere,& huic rei vacare, nihilominꝰ vt morē gererē tanto viro,quē alias in meis valde gratū, & benignū repi,nō potui euitare qn eius pces mihi mādata seruarē. Accessiq. ad illas quaꝝ vnā q mihi facilior videbatur examinare cœpi,& plurib. exhortationibus,vt veritatē apiret, psuaderi,q demū post aliqualē hæsitationē cœpit vera loq, & se ipsam totā fateri qualiter ipsa erat de secta illa strigimogaꝝ expsse, pfessa, in qua ,pfessione insteterat p annos 14 cōtinuos,qbus cōtinuum cōmercium habuerat cū dæmone , & nominauit alterā mulierē maleficam q fuerat eius magra,& ipsam ad ,pfessionē adduxerat,& ꝙ illo tpe plurima maleficia,siue venefícia fecerat,& ꝯtra hoium psonas,& contra iumenta ex quibus hoies tres perierant, iumenta

iumenta aũt quatuor, & ꝙ agrorum pluriũ
segetes imaturas vẽtis, grãdinibus, & tẽpesta
tib⁹ strauerat & penitus deuastauerat, & mul
ta alia h:s similia obscena machinata fuerat
arte illa malefica ad vleiscendũ iniurias suas.
Quã ego subtilius interrogãs vt clari⁹ hr̃em
q̃ sunt illius diabolicę religionis suę ꝓfessio
nis secreta. Primo .n. perscrutatus fui qd est
illa professio quã mulieres ipsæ faciũt cũ de
mone, & qbus modo & ordine ad illã acce-
dũt, & qbus cerimonijs & solẽnitatib⁹ vtunt
in ea. Ad qd se obligãt demoni. Sub qua for
ma verborũ fit obligatio ipsa, itẽ postea quę
sunt ab eis seruãda, & ad q̃ tenent. Similr̃ quę
præmia hñt, & quæ hr̃e sperãt ab earũ prin
cipe demone, & ex qbus rebus simplic bus,
vel mixtis cõponunt vnguẽta, qbus liniunt
corpora sua, dũ vadũt ad ludos, & cũ qbus
ẽt rebus faciũt alia venefica maleficia. Item
quẽ ordinẽ tenẽt qñ accessurę sunt ad ludos
pdictos, & sic est verꝝ ꝙ vadunt corporaliter
vel illa sit illusio siue visio quædã in apparẽ-
tia, in mẽte, & intellectu, & casu quo accedãt
corporaliter an ambulẽt pedibus ꝓprijs, vel
aliter deferant, & qũo, & per quem. Itẽ qũo
& qualiter celebrãt sacrificia, offerunt p̃ces,
& munera demoni. Itẽ quæ sunt illis p̃cipua
in obseruantia in dicta ꝓfessione, & alia quę
dã quæ nunc non recordor, quæ qdem mu-
lier sub spe venite cñcta à principio vsq; ad
finẽ recẽsuit quæ ꝓfessio. ipsa reqrit expri-
28 mendo oia singula illius capitula. † Primũ
enim dixit, ꝙ qñ aducta fuit per illam eius
magistrã ante tribunal principis eaꝝ qui est
diabolus in forma regis p̃sidens in solio ma
iestatis, instructa prius à magistra qd factu-
ra erat, venit & oportuit primo abnegare ba
ptismũ, & oia christianæ fidei documẽta re-
linquere, deinde ecclesiastica sacra cũncta ꝓ
ijcere pedibusq. proprijs cõculcare crucẽ, &
imagines B. Mariæ virginis, & alioꝝ sctõꝝ,
quis hæc vltima non fiunt corã eo, sed alibi
postea satis est ꝙ ista promittãt se facturas
quã primũ cedet occasio, deinde fecit obliga
tionẽ p solẽnẽ stipulationẽ i manibus ipsius
p̃ricipis, qua vouint, & ꝓmisit ꝙ ꝑpetuo erit
illi fidelis, & obediẽs, & oibus ei⁹ mãdatis pa
rebit Deide medio iureiurãdo tactis scriptu
ris sup quodã magno libro obscuras pagi-
nas ꝯtinẽte, p̃stitit homagiũ siue ꝑpetuũ vas
sallagiũ, & qđ nunq̃ redibit ad fidẽ Xp̃i, nec
diuina p̃cepta seruabit, sed solũ ea q̃ p ipsum
principẽ erunt decernẽda, & ꝙ ꝑpetuis futu
ris tp̃ibus erit obediẽs illi, & veniet ꝯtinue
cũ vocata fuerit ad ludos, & ꝯgregationes
nocturnas, & q̃ i eis p alias mulieres fiũt ip
sa faciet, & ꝙ ẽt aderit sacrificijs illoꝝ no-
cturnis, & solitas preces, & cultũ adoratio-
nis p̃stabit; vota q̃cunq; q̃ ipsa p̃stare ꝯtinge
rit ꝓ viribus adimplebit, & quoscunq; pote
rit alios ad eãdẽ ꝓfessionẽ adducet. Ecõuer
so aũt ipse princeps egregia frõte ꝓmisit ei
dẽ mulieri sic p̃nti ꝓstare ꝑpetuã felicitatẽ,
gaudia imẽsa, & voluptates quascunq; i hoc
mũdo hr̃e desiderauerit, & demũ post hãc vi
tã longe maiora munera ꝯsequet. Quo fcõ
statim vnũ dęmonẽ ꝯstituit ad custodiã ipsi⁹
mulieris quã nunq̃ reliquere debeat, sed illi
iseruire in oibus q̃ ipsa cupiet, & quotiẽscun
que ꝯtigerit ad ludos accedere hoc ipse inti
mabit mulieri, & illã deferret, & instruet vt
supra q qdẽ demõ associat ei tanq̃ maritus
vxori, isup dixit ꝙ sępius accedũt ad cõgre-
gationes illas vbi maxima mulieꝝ numero
sitas ꝯgregat, & nõ vidẽt illa in mẽte, & intel
lectu i apparẽtia, sed i vera, & nãli forma ac
cedũt ad loca p̃dicta hoc mõ, & ordine, vide
licet qa primo p vnum vel duos dies anteq̃
fiat ꝯgregatio intimat sibi p dęmonẽ illũ, q
est ad ipsaꝝ custodiã ꝯstitutus, qualr̃ nocte
tali, & tali hora se p̃paret ad veniẽdũ ad lu-
dũ, q̃ mulier si hr̃et iustã causam impedimẽ
ti deducit, & audit dũmodo sit cã vera, & ex
cusabilis, q̃ legitime excusare posset, alioqn
si fingeret hr̃e causam q̃ nulla esset vt nõ ac-
cederet nõ deferebat inuita, sed remanebat
in domo sua, nihilominus ꝓ pęnã sui mẽda
cij adeo fortiter cruciabat à dęmone vt ĩ mẽ
te, & i corpore maximis, & ꝯtinuis dolorib.
& ęgritudine itrinseca vel extrinseca, tã for
titer vexabat, ꝙ die noctuq. nil penitus qe
tis hr̃et, sed sp tribularet, & oia q̃ ipsa ageret
euanescerẽt, & perirẽt i fieri adeo ꝙ necesse
fuit, vt tot mala cessarẽt, ꝙ pc̃m suũ fateret,
& ꝓmitteret ẽt medio iureiurãdo, ꝙ ampli⁹
nõ recusabit accedere, & hoc modo euasit ab
illis malis. Cũ vero ꝓmitteret accessurã sta-
tim aduenięte nocte, & hora euocabat voce
q̃dã velut humana ab ipso dæmone, quẽ nõ
vocãt dęmonẽ, sed magisterulũ, aliæ magr̃m
Martinettũ, siue Martinellũ hoc noie dimin.
q̃ sic euocata mox sumebat pixidẽ vnctiõis &
liniebat corp⁹ suũ in qbusdã ptib. & mẽbris,
quo linito exibat ex domo, & inueniebat sp

magisterulum suum in forma hirci illā expe
ctantem apud ostium, super quo mulier ipsa
dixit qđ equitabat, & applicare solebat for-
titer manus ad crines, & statim hircus ille a-
scendebat per aërem, & breuissimo tpe dese
rebat mulierem ipsam vsq; ad nucem Bene-
uentanam, & ibi illam suauiter deponebat,
vbi inumera mulierꝵ, viroꝵq. multitudo co
29 ràm Principe illo vndiq; ɔfluebat. † Primū
aūt qđ faciendū erat p ipsas mulieres erat si
gnū obedientiæ; & reuerentiæ q̄ fiebat corā
principe ordine quodā retrogrado in oppo
sitū directo illi reuerentiæ quā nos p̄stare so
lemus, nos.n. inclinamus caput, & humeros
flectimus genu crure retro curuato voluen-
tes vultū ad principē, siue ad aliū quē vene-
ramur, ipsi vero faciūt ɔtra, qa terga voluūt
versus principē, & caput curuāt versus nume
ros adeo vt mentū cęlū respiciat. crura vero
nō curāt retro vt nos facimus, sed eleuāt sur
sum à terra à parte anteriori, & ita seruatur
ibi. pacta igr̄ reuerētia, princeps mandat ꝙ
oēs tripudiēt, saltētq. cū lætitia, & gaudio su
mētes vnaquęq; voluptates suas, & vnusqsq;
dæmoniū accipit mulierē suā ad cuius custo-
diā deputatus est, & cū ea gerit saltationes il
las magna lætitia, atq; dulcedine, & interim
p̄parant mēsæ cū lautissimis ferculis abūdā-
tissime ornatæ, & celebratis choreis veniunt
ad ɔuiuia, qb. cōpletis, & cibatis oīb. extin-
guunt luminaria oia, & qsq; dęmō in forma
incubi.s.viri, suā capit mulierē, si q vero sūt
viri, hn̄t dæmonē suū in forma succubi.s.mu
lieris, & sic adinuicē oēs adimplēt coitū car-
nis, & cū maxima uoluptate. quo oftō cōple
to reuertunt ad domū oēs eqtātes sup illis
hircis, sacrificia vero cū fiūt fieri solēt statim
post pactū reuerētiæ signū sic adoratio, qua
expleta deueniūt ad tripudia, & alia de qb.
supra, quis sacrificia ipsa celebrare solēt. et i
alijs locis extra locū ɔgregationis, puta i do
mo priuata, vel in qbusdā locis occultis, vt
late diximus supra eodē. q. 3. & 5. Sed aduer-
te ad duo, ꝙ ipsa dixit. vnū est qa dæmones
festināt reportare illas ad domū anteq̄ labat
nox, & anteq̄ pulsēt cāpana p Aue Maria de
mane, q̄ pulsari solet in aurora, vel parū añ,
qm̄ si forte pulsaret cāpana tpe quo deferū-
tur ad domū necesse habe illaꝵ magr̄ in eo
dē loco vbi audit sonū p̄dcm̄ deponere mu-
lierē, aut viꝵ, nec pōt amplius ipm vel ipsum
vel ipsam tāgere, sed necesse est, ꝙ residuū il-
lud itineris pedibus p̄prijs ambulet, qđ per
raro qdē euenire solet, qa ita velociter ipsas
reportāt ꝙ nō impediunt à somno. Scd̄m est
ꝙ retulit ꝙ quotiescūq; interfuerat ludis ita
fessa reuertebat ad domū pp illas choreas,
& crebras saltationes, qa erat debilis cōple-
xionis vt apparebat ꝙ p tres, vel q̄tuor dies
male se hēbat in corpore pp magnos labo-
res quos sustinuerat q̄ lis cū dęmone suo dū
esset in forma incubi sæpissime fuisse carnalr̄
cognitā maxima cū delectatione testata fuit,
30 hęc illa ibi. † Aliud breuius exēplū supaddā,
alia quoq; mulier eiusdē p̄fessionis q̄ vna cū
p̄cedēti erat incarcerata dū deferretur à dæ-
mone suo, reuertendo à ludis p̄dictis itinere
anteq̄ p̄uenirent ad domū, dum esset vicina
oppido patriæ suæ audiuit pulsare campanā
de mane p Aue Maria. Vn̄ dæmō necesse ha
buit illā deponere, & discedere quā deposuit
statim, & dimisit in quodā agro iuxta q̄dā
ripā vbi erāt spineta qdā, & in dicto loco ip-
sa misera mulier necesse habuit expectare vs
que ad mane, quo lux clara appereret, sed for-
tuna p̄fuit sibi, qa illa die in aurora, & in di
luculo qdā iuuenis illius oppidi ibat ad aliū
locū ibi vicinū, quē ipsa vidēs transeuntē co-
gnouit, atq; vocauit noīe p̄prio, qđ audiēs
iuuenis prima facie timuit aliquātulū, sed vi
dēs postea mulierē ipsam q̄ seminuda erat à
femorib. supra, & crinib. sparsis scapillata to
ta magis obstupuit, nec audebat ad ipsam ac
cedere, nihilominus illa adeo benigne, & hu
milr̄ ipm rogauit vt accederet ad illā, qđ ve-
nit, & interrogauit eandē postq̄ illā recogno
uit cur illic ita sola moraret̄ in ea forma, cui
illa dixit qđ tota nocte asellū suū quē p̄dide
rat p̄quisierat, & nunq̄ potuit illū inuenire,
cui iuuenis subridēs minusq. credens dixit,
hoc.n. aliud sibi q̄rit quā asellū inq̄stio q q̄-
rit asellū vadit cū socio, & nō sola sic seminu
da, & scapillata. aliud qđ q̄rebas dixit ipse, di
cas mihi veritatē si vis, ꝙ adiuuē te, vnde ve
nis, vbi fuisti qd facis hic sola, qs te adduxit,
dicas mihi oia si vis hr̄e suffragiū, & ero tibi
secretus, & fidus. Tunc mulier ipsa Lucretia
nūcupata q̄ erat satis pinguis, pulchra licet
satis timeret seuitiam viri, & suoꝵ ɔsangui-
neoꝵ, tn̄ ɔfisa est de iuuene illo rogādo ipm
prius summis p̄cib. ne cuiq̄ reuelaret scm̄ il-
lud sed taceret, qa ipsa uolebat pigniora mu
nera sibi elargiri, cui iuuenis sub fide p̄misit
ꝙ absque dubio cūcta referret, & ille futurus

erit

eris sibi secretissimus, tunc ipsa fassa est, q̄ reuertebat̄ ea nocte à ludis beneuētanis, & dū esset i itinere deferreturq̄. p aērē à magistrer culo suo audito sono cāpanę q̄ pulsat̄ de mane, p Aue maria, fuit sibi necesse qđ illā deponeret in terrā in eodē loco in quo reperiebat̄, qn̄ audiuit sonū pdictū, & hoc modo ipsa sic sola reperiebat ibi: q̄a iuuenis accessit ad illā, & pstitit sibi opē in reuestiēdo, & recaptādo se, deinde associauit illā vsq; ad domū absq; eo q̄ aliqs factū illud aduerteret: p cuius laborib. & fide mulier ipsa donauit dicto iuueni vnū par caligarū, vnū birretū, & camisiā vnā, & certas petitas casei, rogādo eū iterū atq; iterū vt taceret, & ita pmisit, & tacuit rē ipsam plures menses, deinde nescit quo spiritu aut indignatione vel lapsu iuuētutis ductus rē ipsam secreto modo cū vno, deinde cū altero pppalauit, adeo qđ paulatim res deuenit ad noticiā curiæ, vn̄ mulier ipsa capta, & cū alijs incarcerata fuit, & iuuenis ille vt testis oia hæc medico iurō deposuit, adeo qđ ipsa quoq; post multa facinus suū diutius tergiuersare nō potuit, ego tñ illam sentētijs iteresse nō potui, q̄a necesse mihi fuit ad vrbē reuerti illasq. dimisit earū iudici ordinario vt iustitiā faceret, sed cūcta retuli pfato dño Abbati put inuenerā q̄ mandauit suo Locūtenēti vt de ipsis iustitiā faceret, & inde ad paucos dies retulerūt mihi qđ vitā suā finierūt flammis. Illarū vnguēta vidi atq; tetigi, & quosdā alias maleficas mixturas qbus grauissimas ęgritudines in humanis corporibus iferebāt. & illud ēt vidi quo hoiem ad earū libitū in furorē, & insaniā in
31 ducebāt, q̄ oia mādaui igne cōburi. † Ex q̄bus manifeste deprehēdi pōt q̄ vere, & corporalr̄ deferunt; nō aūt in spiritu illudunt; ad q̄d.n. opus erat q̄ illa prior pquereret de lassitudine corporis, & mēbrorū postq̄ reuersa erat à ludis: vbi dixit q̄ p tres vel quatuor dies se male habebat i corpore pp magnos labores dictarū chorearū, si in spiritu dūtaxat fuisset apprehēsa illusione illa, nō erat opus q̄ pquereret de corpore, & nimio laborare: q̄a corpus nō laborat i somnijs, sed aius dūtaxat, vt d. c. epi. Altera ēt mulier de qua i vltimo exēplo nō fuisset compta sola i illo loco nisi iuisset in corpore, vt ex pdictis. Sed q̄ro nūc est qđ i ista secta vt plurimū sunt mulieres, viri aūt rari sunt. Rn̄. plures reddūt rōnes p Doc. Prima est, q̄ mulier tāquā debilior, & fragilior facilius decipit̄ à diabolo; & credit oia q̄ sibi psuadent. c. forus. de verb. sign. c. 1. de cland. desp. & hr̄ Gen. 3. c. vbi diabolus serpens prius decepit mulierē q̄ virū; eo q̄a magis credula fuit. alia pōt esse rō q̄ faciunt pp explendam libidinē carnis quā alio modo possent absq; ignominia satiare; isto. n. modo capiūt delectationē cū dæmone, & cōplent desideriū suū; absq; eo q̄ ptra ipsas insurgat infamia, vt ex plurium ipsarū multarū pfessionibus accepi, dū ista subtiliter indagarer. Quidā alij dixerunt q̄ mulier est magis vana, & curiosa, & magis familiaris diabolo q̄ sit vir, & q̄ minus timet trāsgressionē pceptorum superioris q̄ vir, quasi q̄ magis regit̄ voluntate, appetitu, & sensualitate q̄ ratione, vt hr̄. 23. q̄ō. 7. qđ pposuisti. & q. 5. Adā, & c. mulier, & p gl. in d. c. 1. de clandest. despon. & d. c. 3. sup Gene. & ibi per sacros Doc. Ex pdictis itaq; pcludo pclusionem ipsam esse sufficienter probatam, cui non hñt obstare q̄dam q̄ superius in contrarium adducebant. Et primo obstat tex. in d. c. epi. sup quo tenentes ptrarium se oēs fundant, cui licet p alios Doct. antiquos, & Mod. fuerint datæ plures rñsiones ad vnum tñ tendētes. s. q̄ tex. non loquitur de secta illa strigarū, sed de alia longe diuersa ab illa. Ego tñ idem comprobando alio modo rñdebo ad illum tex. declarando literam, & mentem illius pcilij, & antequam ad vlteriora pcedam
32 pmitto † quod ois lex recipit interpretationē à rōne sua, maxime qñ ratio in lege reperit̄ expressa quę magis attendenda est q̄ dictum legis. l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepa. l. cum pr̄. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. l. milites phibenē. & l. milites agrū. in princ. ff. de re mil. l. nomē. in fi. ff. de leg. 3. & Bart. in l. 2. §. videndū. ff. ad Tertul. idem Bart. in l. omnes populi; in 7. q princ. ff. de iust. & iur. Bart. in l. si constante. in 5. col. in 7. & 9. q. ff. sol. mat. & in l. si vero. § de viro. co. tit. & in l. 1. C. q̄ sit lon. consu. & 1. dist. consuetudo, p Gem. in c. vbi periculū, in 2. no. de elec. lib. 6. & est gl. not. in clem. 1. de elec. in verb. eligatur. & gl. in d. c. consuetudo. 1. dist. Ideo dñt Doc. q̄ cui non puenit rō legis minus conuenit ipsa lex. d. l. cum pr̄. §. dulcissimis. & d. l. nomen. in fi. & d. l. milites. la prima, & l. 2. ff. de re mili. Quibus pmissis dico q̄ rō principalis illius. c. & intentio pcilij Aquiren. non fuit velle impugnare, & hēre

pro impossibili q̃ dæmon Deo permittente non possit hoiem corporalr̃ deferre de loco ad locũ motu locali, qa si fuisset illius inrentionis dixisset contra cõem omnium Theologo℞, & canonista℞ sniam, imò cõtra tex. proprium sacri Euangelij Matth. 4. Luc. 4. & Marc. 1. c. in princ. vbi apparet q̃ diabolus tentando Xp̃m, qui erat Deus, & hõ nãlis, detulit ipsum corporalr̃ super pinnaculum templi, & in monté excelsum, vt latius infra dicemus, intẽtio igitur finalis illius ɔcilij in illo ver. Illud ẽt nõ est omittendum &c. fuit, velle improbare, & dãnare errorem illum in quo erã mulieres illæ sceleratæ de qbus ibi, q̃ erant hæreticæ, & in sua obstinata opinione damnatæ, & q̃ fuit ratio principalis, atq; finalis quare ɔcilium illud declarauit mulieres illas esse hæreticas, & dãnatas. Ratio dico principalis fuit illa quã ponit ibi tex. v3. Cũ aliqd diuinitatis, aut numinis extra vnũ Deum arbitrant, hæc est rõ principalis q̃ facit illas esse dãnatas, qđ melius declaro sic. Concilium illud in princ. exponit gñale edictum quo mandat oibus epis, & clericis ut summo studio elaborent pnitiosam, sortilegam, & magicã artem ex parochijs suis penitus eradicare. & sic primo improbat artẽ, deinde deuenit ad spẽm .s. ad hoies illius artis peritos dũ dicit, q̃ si aliquem vi℞, aut mulierẽ hmõi sceleris sectatorẽ inueniãt turpiter dehonestatũ, ex parochijs suis deijciant, qa subuersus est, & is ẽt qui similis est sibi subuersi sunt oẽs, & à diabolo captiui tenent q relicto creatore suo diaboli suffragia q̃runt, & ideo à tali peste debet mundari sancta ecclesia. hic .n. remanet completa orõ primæ partis cap. vbi ɔcilium mãdat extirpari hãc reprobã artem magicã, & sortilegã, & illius pfessos turpiter dehonestatos, & externos à fide catholica ex oibus parochijs suis repelli, ad hoc vt sancta ecclesia à tali peste liberetur. Deinde incipit secunda pars ibi, illud ẽt non est omittendũ q̃ quædam sceleratæ mulieres retro post Sathanã ɔuersę &c. vbi cõcilium pdcm̃ mutauit sermonẽ, & posuit aliũ casum diuersum à pcedenti, q̃ patet ibi dum dicit. Illud nõ est omittendũ q̃ qdã sceleratę mulieres &c. tex. ibi in princ. locutus fuit, de mulieribus, q̃ artẽ magicã, & sortilegã pfitẽtur ibi, dũ dicit si aliquẽ vi℞, aut mulierẽ huiuscemodi sceleris &c. si .n. ɔcilium pdcm̃ in illa secũda parte voluisset intelligere de eisdẽ mulierib. de qbus fuerat facta mẽtio i ptim. tex. non dixisset p illa uerba qdam sceleratę mulieres &c. sed dixisset p aliqua verba repetitiua earundẽ psona℞, & qualitatũ, v3, eędẽ ipsæ dictæ, vel pdictæ, vel p alia similia verba ex quo .n. text. in d. ij. parte non fuit locutus p verba repetitiua, sed p diuersa, & diuersum sensum, & casum demõstrãtia, fatendũ est de necessitate q̃ ille sit diuersus casus a pcedẽti & sic diuersa species psona℞, & q̃ sit ve℞ cla
33 rius demõstrabit infra. † Cõciliũ igit deueniẽdo ad secundã partẽ exponit illa℞ mulierum pfessionẽ, & qualiter sub falsis illusionibus, & fantasmatibus illudunt a dęmone, deinde enumerat quasdã opationes quas mulieres illæ pfitent facere cũ Diana vel Herodiade deabus suis, qua℞ iussionibus ad illa℞ seruitiũ euocant, & nocturnis horis accedere pfitentur, sed utinã hæ solæ in sua pfidia perijssent, & nõ multas al's ad illa℞ interitũ prtraxissent, deinde ponit modũ ĩfidelitatis, & errorẽ exprimit quo principalr̃ deducunt in hęresim dũ dicit, nã innumera multitudo hac falsa opin. decepta, hæc uera esse credũt .s. qa putant Dianã, & Herodiadẽ esse ueras deas, & posse illa opa de qbus ibi pficere, & credẽdo à recta fide deuiant, & errore pagano℞ inuoluunt. Rõ finalis, & principalis oim supradcõ℞ ope℞, & dãnatę credulitatis ex q̃ dnr hęreticæ nũc ponit dũ dr̃. Cũ aliqd diuinitatis, aut numinis extra vnũ Deũ arbitrarut, & huc usq; pficit secũda orõ, & dcm̃ ill' secũdæ partis, deinde seqt improbatio illa℞ falsæ opinionis, & erroris pdicti. Rõ igit finalis est illa quã pxime dixi, ex qua oẽs alij errores, & illusiones successiue depẽdent cum credũt illas Dianã, & Herodiadẽ, esse ueras deas, & in eis multũ diuinitatis, & numinis esse, & ille est verus intelĺs illius capl'i, si bñ ɔsiderent in verbis & in mẽte. Stãte igit rõne pdictã expressa s'm illam verba ipsius legis sunt interpretanda, & vbi ratio ipsa nõ ɔuenit lex quoq; oĩno cessat d. l. cum pater. §. dulcißi. ff. de leg. 2. l. hæc ratio. & ibi Bart. ff. de calum. l. is qui animo. ff. de acquir. possess. Ratio autem prædicta non conuenit, neque verificari potest in hac secta striigarum, & maleficorum quippe quia ipsi, vel ipse non decipiuntur ista falsa opinione putantes inesse re deabus illis, & extra vnum Deum aliquid numinis esse, sed ipsæ uident cognoscunt, & apprehendunt. expresse quod illarum Princeps

eps cui inseruiunt,& quẽ obediunt,& adorant est diabolus inferni inferior Deo,& inimicus Dei,sed illi inseruiunt relicto creatore pp mundi vanitates ad explendas illaꝝ libidines d.c.epi,in princ.& c. si quis eps.ead. q.5. si .n. rõ ipsa de qua supra istus strigimagis non conuenit verba legis, & illius dispõ minus conuenire debet per ea quę proxime
34 dicta sunt,eo maxime.† Quia ratio legis determinata restringit dcm̃ legis, ut illa duntaxat lex ipsa comprehẽdat ad q̃ ratio illa nãlr adaptari põt,& nõ ultra.d.l. cum pr.§.dulc. & l.hęc actio & ibi Bar.ff.de cal.& l.q aio.ff. de acq.poss.& 1. dist. ꝯsuetudo,& not. gl. in dem.t.de elect.& p Gemin.in c.vbi periculum in princ.eod.tit.lib.6. Cum aũt iste sint exclusę à rõne dñr esse exclusę à legis dispositione per ea quę supra diximus,nec obstãt exẽpla,& auctoritates q̃s tex.inferius deducit de Paulo,& Ezechiele,qa illa oia referuntur ad sectam illam,de qua ibi.non autẽ ad strigas,siue maleficas,de qbus hic.Fateor tñ qđ strige iste & malefice in qbusdam cõueniũt cum mulieribus illis de qbus in d. c. epi.in 2.parte in hoc.s.ꝯueniunt quia vtraq; secta inseruit diabolo , ẽt illius imperio gubernator, sed vna scienter altera ignorãter, vna decipitur,altera decipir. Conueniunt & in alio,quia quo ad effectum ęternę dãnationis ita sunt damnatę ille sicut ille,ita dęmones hñt imperium super illis, sicut super istis , & eodẽ modo ille sunt eliminandę, & deijciendę extra parochias , sicut istę strigimagę, qa oẽs sunt dãnatę, non tñ sequtur si in aliqbus ꝯueniunt, & ęquiparantur, ergo in oibus debent esse ęq parate quia data diuersitate rõnis datur ẽt diuersitas iuris,ut supra diximus,& dicemus ẽt infra eo.ti. q. 12. dũ declarabitur mã poculoꝝ,siue venenoꝝ, & ut dixi extra cõionem fideliũ posite sunt ille,sicut istę,& oẽs tanq̃ oues morbose sunt penitus à Xpi fidelibus euitandę ne sanas oues morbo illo inficiãt.l.2. C. de sum.Tr. & l.hi qui sanctam.C. de apost. qa oẽs sunt eiusdẽ diabolicę religionis,sed diuersę ꝓfessionis,& habitus dico animi nõ corporis, & ordinis professe sicut monachi , & moniales xpianę religionis diuersos ordines ꝓfessionis accipiunt ad vnũ tñ diuinũ cultũ oẽs tendentes,ita isti dãnari diuersos ordines,& ritus accipiũt,& sub diuersis ordinibus,& moribus diabolo inseruiunt, & diuersis quoque noibus nuncupanẽ qđã sunt hęretici, quidã manichęi, alij vero apostate , alij scismatici donatistę,& similes,de quibus in l. Manich. C.de hęr.& l.1,& l. hi q sanctã.C de apost. & hř per gl.Abb.& alios doct.in rub.& in c. 1.de apost.& de scism.& hoc est qđ i effectu voluit dicere tex.in c.excõm.lo 1. & lo 2. in princ.extra de hęr.vbi dixit. faciẽs qdẽ hñtes diuersas caudas aũt adinuicẽ colligatas , qa de vanitate cõueniunt in idipm, p facies dico diuersas intellexit de diuersis ordinib. hęreticoꝝ,siue sortilegoꝝ,per caudas adinuicẽ colligatas intellexit de vnico cultu eiusdẽ diabolicę religionis,qa oia eoꝝ opera tẽdunt ad cultum Sathanę siue in mente,& intellectu, siue in corpore fiant . ad hoc tide q̃ dixi supra in primo euidentiali huius qõ .

35 † Illę igitur mulieres de quibus in d. c. epi, dñr ꝓprie hęreticę ex quo ꝑstitũt in illo errore,putãtes aliq̃d numinis esse in illis deabus,& illas esse veras deas, relicto Deo Saluatore nostro,vt in c.1.de Sum.Trin. & 21. q.2.q sine Saluatore.& cap.firm.de hęr.Istę vero strigimagę magi, & sortilegi q̃ sciẽter, & ex ꝓpria malitia peccant relinquẽtes diuinũ cultũ,& Xpi fidẽ, & scienter adhęrentes diabolo,quẽ sciunt,& cognoscũt esse diabolũ infernalẽ,& inimicũ Dei, nõ dñr proprie stricte hęreticę , qa nullo dñr errore seductę, sed potius apostatę ꝑfidę , qa scienter ꝓpria temeritate recesserũt à fide Xpi, q̃uis ista eaꝝ apostasia lõgo tpe indurata,& ptinaciter defensata transit in hęresim,ut diximus supra ti.1.q.2.& dñi gl.&Doct.in rub. extra de apost. & hř p Impatorem in l.1. & hi q sanctã .C eod.tit. vbi apostate proprie dñr q̃ scientes,& ꝓpria auctoritate,siue potius temeritate retrocedunt à fide Xpiana , vt hř in d.l.1.& in gl.rub.& in c.1. extra eo. tit.& p S.Th.in 2.2.q.95.art.5.& 6.in tit.de supst.ad q̃ faciunt q̃ diximus supra in primo euidentiali,& supra ẽt q.2.Et not.vnũ valde singulare, q̃ istoꝝ apostataꝝ duę sunt species, vna est quę simplr retrocedit à fide , & sequitur cultũ,& obediẽtiam dęmonis, & altera est q̃ postq̃ Xpi fidem abnegãdo postergauit,&deiecit ex corde suo,iteꝝ se baptizat expsse in noie diaboli,& aliud nomẽ sibi superimponit,licet vtraq; species sit damnata , prior tñ si pctũ suum reuocat admittitur ad pniam,& euitat pœnas corporales,sicut hęretici,ut l.Manich. C. de hęret.secunda vero spe-

ro species nunq̃ admittit̃ ad pœnitentiã in
foro iudiciali ex qua possit euitare pœnas
corporales ẽt si milies abiuraret ,pfessionem
illam,& vellet ad Xpi fidem reuerti nõ audit̃
quo ad istũ effectũ,& iste est tex.valdę no.ad
hoc in d.l.hi q sanctam,& ibi gl.C.de apost,
eodẽ modo irremissibilit̃ puniunt̃ q abnega
to baptismate xpiano iudæi effecti sunt,& in
ter iudęos commorant̃, vt l.1. C. de aposta.
quo ad aiam vero in foro ɔscientiæ admittit̃
pœnitẽtia istoꝝ ab ecclesia, & alioꝝ quorũ-
cunq; , vt no.in d.l.Marich.p Doc & hr̃ in
c.ad abol.& c.firm.de hær.p gl.in c.excõica-
mus.el 2.eo.tit & c.sup eo.tit.lib.6.& dixi-
mus supra tit.1.q.5.circa fin.& ista sit prima
dr̃ia q̃ repetit̃ inter istas quo ad nomẽ,& or-
36 dinẽ ,pfessionis.† Secundo differunt in mo
do ,pfitendi,qa illæ de qbus in d.c. epi. non
faciunt ,pfessionẽ expressam cum dæmone si
cut istę,nec credunt inseruire dęmoni,sed de
ludunt̃ sub specie boni:& ppea dicit text.ibi
q diabolus postq̃ illatũ mentẽ captiuatam
tenet,transformat se in diuersas species pso
natũ.Tertio differunt,qa illæ nulla ɔficiunt
sortilegia nec maleficia in humanis aut bru
toꝝ corporibus,& nemini nocẽt, nisi sibi ip
sis,& ppea non dñr maleficæ,seu hęreticæ ,
istæ vero sunt deterioris ɔditionis, qa nocẽt
multis p diuersa maleficia,vt latius supra vi
distis in 2.& 3.qõ. Quarto,discõueniunt in
hoc qa nõ repetit̃ q illæ aliquem maleficia-
tum curauerint . & ipsam maleficia ɔtrarijs
maleficijs abstulerunt,istę vero publice incũ
bũt curæ,& medelis maleficioꝝ, & postq̃ ali
quẽ dicto morbo curauerint, sæpius indicãt
maleficiantẽ saltem aliqbus indicijs,vt hr̃ p
S.Aug.in lib.10.de ciu.Dei.& in 3.de Trin.
& S.Thom.in d.q.5.primæ partis,tract.q.in
tit.de mira.& hr̃ 26.q.5.nec mirum.§.necr.
vers.ad hæc oia. Quinto,qa illæ licet inser-
uiant dæmon vittuait̃ tñ inseruiunt sub for
ma dearũ honoꝝ numinũ,istę vero ,pprie dę
moni sedẽti in solio maiestatis cui,vt vero,&
vnico Principi reddunt obedientiã vt supra
latius diximus in 2.&3.q.Sextõ,qa nõ appa
ret,q illæ de qbus in d.c.epi, accedant ad lu
dos,& exerceant ibi choreas,& saltationes ,
& demũ coitũ carnalẽ habeant cũ sicut istę p
ea q̃ supra latius in hac qõ ɔclusimus,& p S.
Tho.d.q.5. Septimo,discordat in hoc,qa il-
læ nulla celebrant sacrificia , nullasq́. imagi
nes offerunt,neq; baptizant,aut mĩla petũt ,
istæ vero cuncta opera hmõi faciũt vt supra
late vidistis.in 2.& 3.q.& in hac ẽt in 1.& 2.
fundamento. Et q sint diuersi ordinis specie
differentes,apparet ex diuersitate tractatuũ,
& capituloꝝ.& ẽt auctoꝝ. ea n q̃ disponunt̃
in d.c epi decreta fuerunt in ɔcilio Aquit.dis
positio aũt.c.nec mirum sumpta fuit ex do-
ctrina textualiũ s.Aug.in lib.10. de ciu. Dei
cum igit̃ ex diuersis auctorib.tpibus,& cau-
sis decreta ipsa statuta fuerint,superflua fuis-
set alterius decisio,si vtrunq; eũdẽ casum cõ
prehenderet vel decideret ɔtra not.in § qb.
in 1.ɔstit.C.& in c.si Papa,de priuil.lib.6.ne
igit̃ istud incõueniens supfluitatis succedat,
dicamus q c.epi loquat̃ de diuersa specie mu
lierum ab illa,& ab illa de qua in d.c.nec mi
rum,maxime cũ in veritate plures reperiunt̃
species,& diuersę ,pfessioꝝ sub hac diabolica
religione,vt supra dictũ est in primo eiuslem
37 tiali.† Sed ɔtra p̃dicta oppo.& dico,q imò
d.c.epi,loquit̃ de istis strigimagis masculis ,
& fœminis,& de oibus sortilegis vt apparet
in princ.ipsius c.dum dr̃ qđ epi,& eoꝝ mini
stri curam habeant sortilegam, & magicã ar
tem a zabulo inuentã extirpare : & si aliquẽ
virum aut mulierem hmõi sceleris sectatorẽ
inuenerint ex parochis suis oĩ studio elimi-
nare,& deijcere curent . Solu. verum est qđ
oẽs illi q sunt diabolicæ religionis, & sub il
lius obedientia debent a limine Ecclesiarũ ,
& a Xpi fidelium cõionem repelli siue sint hę
retici siue scismatici,siue apostatæ,magi,ne-
cromanti, sortilegi cuiuscunq; sint ordinis ,
& gradus,aut quocunq; noie nũcupent̃,quo
ad hoc vt a fideliũ Xpi ɔsortio separent̃ oẽs
æquiparant̃ ex quo oẽs damnati sunt,& dñt
veluti oues morbosæ, & ab ouib Xpi fideliũ
penitus eiicernæ,& merito sunt igit ab ipso
rũ ɔsortio separandæ,vt l.2.C.de sum.Trin.
& l.hi q sanctam.C.de aposta.c.firm.& c.ad
abolendam,extra de hære.& in clem. 1. eo.
tit.& d.c.epi.in princ.licet.n.quo ad hoc sint
ęquiparati, nõ sequit̃ ergo q quo ad oia cen
seat̃ esse æquiparati,vt no in c.excõicamus,
in princ.el 1.& lo 2.de hæret.licet.n.iuris la
tor in princ.d.c.fecerit mentionem de hac se
cta , nihilominus postea dum loquit̃ de illis
mulieribus in specie mutauit casum in facto
in vers. ibi illud ẽt nõ est omittendũ q, q̃dã
sceleratæ mulieres retro post Sathanã ɔuer
sæ, &c. q est diuersus à p̃cedenti vt patet ex
his quæ tradit S.Th.in d.q.5.1.partis tract.

38 qq.tit.de mira. † vbi dicit, q dæmones pos-
sunt mirabiliter in nobis operari dupl'r, vno
modo p verã corporis transmutationẽ, & p
veros effectus corporeos: Alio modo p ap-
parẽtiã,& illusionẽ sensuũ, ex aliqua immu
tatione imaginationis p q verba voluit in-
telligere de vtraq; mulierũ secta subiũgẽs ẽt
q neutra tñ ipsarũ operatio est miraculosa,
sed ex rebus nãlibus,& p modũ artis dæmo
nis subtilitate inuẽta,& hæc sufficiãt quo ad
solutionẽ oppositionis factæ de d.c.epi. Ad il
lud sm dico dũ adducit illud inconueniẽs q
dæmon portare posset,&c.sol.colligit ex his
q dicit S.Tho.in d.5.vers.rñdeo in tit.de mi
rac.vbi dicit q dæmones multa possent face
re q nobis viderent esse miracula, tñ ea face-
rẽt eorũ nãli virtute, & ex rebus nãlibus si à
Deo facere pmitterent: sed qa nõ pmittunt
ideo ea facere non possunt, q q dem facultas
fuit illis adempta p passionẽ D.N. Iesu Xpi
vide ibi,vt singl'r dixit S. Boñ.in 3.sen. dist.
19.q.3.& diximus supra q.pcep.nec est mirã
dũ si dæmon strigimagas, & alios suos pfes
sos defert corporal'r,qa id facere põt Deo p
mittente,ex quos sunt oues gregis diaboli-
ci, vt latius diximus supra ead. q. in 4.fund.
istius vlt.opin.& tetigit ẽt supra in vlt fund.
eiusdem post septimam dñam inter d.c.epi,
& sectã strigarũ . Pro quo optime facit dcm
illud S.Boñ.in 3.sen.dist.19.q.3.num.22. &
23.de quo diximus supra qõ. pxima à ɔtra
rio sensu f.n.diaboli potentia fuit depressa,
& debilitata p passionem D. N. Iesu Xpi, à
quo fuit manus attrahens penitus abscissa,
manus vero compellens debilitata,& eius vi
res coangustatæ fuere,illud est verũ respectu
xpianorũ p q bus effusus fuit ille sanguis p-
tiosus,illi vero q sunt extra baptismũ, & ab
negarunt fidẽ Xpi sicut pagani sunt reputan
di,& sunt extra oẽm gratiã,& beneficiũ salu
tis,vt d.c.firmissime.de hæret.& l.hi qui san
ctam.C.de aposta.ergo sequit q diaboli po
tentia quo ad illos remanet illæsa, & per ɔse
quens ipsos deferre põt ad libitũ accedente
maxime ipsarũ mulierũ voluntate,& ɔsensu.
39 † Ad tertiũ dico q demones nõ possunt ex
tendere eorũ vires ɔtra iustitiam humanam ,
& eripere captiuos de manibus publicæ iusti
tiæ,qa Deus non pmittit, vt dicit S. Aug. in
lib.10.de ciui. Dei. & S. Tho.d.q.5.in tit de
mira.alias sequeret q dæmonis potẽtia esset
supra diuinam,& q iustitia oino periret & iu
ra oia subuerterentur,qđ Deus nullo modo
patit.vt dicit Tho.ibi vide q dixi supra eo.q.
5.Ad quartum non negat imò ɔcedũ q dæ-
mones possunt mirabilia operari in imagi-
natiua,& humano intellectu, q verisimilia
sunt,& vera vndiq; esse vñr,ex hoc tñ nõ se-
quit,q nõ possunt aliquas operationes nã-
les efficere,& mouere corpora inferiora, vt
late diximus supra in primo fundamento,&
ẽt in secundo huius ɔclonis S.Tho.in d.q.5.
vers.rñdeo.vbi dicit q dæmones possunt mi
rabil'r in bonis operari dupliciter, vno mo-
do p verã corporis transmutationẽ.alio mo
do p pstigiosam mentis illusionẽ, & formas
apparentes,vt hr in d.c. epi in 2. parte. Ad
quintũ dñ dat de illo exemplo. rñdeo q dæ
mones facile possunt hoies decipere dum ca
piunt mulieres ad ludos pdictos, & illorũ sa
crificia celebranda necesse est q habeant mu
lieres in corpore, & earũ nãli forma si ea q
cupiunt pfici volunt.& ppea ne sequat scan
dalũ aut periculum ɔtra ipsas,Sathanas mit
tit alium dæmonem in forma succubui q ia
cet ad latus mariti loco vxoris,& quoties cõ
tingit oia vxoris officia in thoro ɔiugali ẽt
coitus subire non denegat,sed libenter appe
tit,& adeo se bene accõmodat, q quenq eo
sapientissimũ falleret.vide S. Tho.in d.q. 5.
& dixi supra late . in primo fundamẽto ɔclu
sionis,& in 2.euidentiali.dum dixi de opera
tionibus incuborũ,& succuborũ . Nempe vel
lem q hi q tenent aliã opi. q deferunt solũ
in spiritu reducerent mihi intellectũ illũ ad
practicam.Aut.n.volunt,q nemo capiat par
tem spiritus.s.aiæ qa spiritus hominis idem
est qđ aia,vt no.declarat Arch.in c.Moyses.
23.q.2 & hoc facere non põt, qa aia est vni
ca in substantia,& indiuisibilis, & nullã rece
pit diuisionem in quãtitate nec in qualitate
vt dicit Philos.in 1.de Anima,& est gl.no.&
ibi Abb.in c.1.de sum.Trin.in ver simplex .
& Bar.in l.stipulationes non diuidunt. ff. de
ver.obl.in 3.opp.vbi dicit,q aia est indiuisi-
bilis , & est toto in tota, & tota in qualibet
parte corporis,aut volunt qđ dæmon capiat
totũ spiritũ,siue totã aiam,& necesse esset q
remaneret hominis cadauer,& sic mortuum
absente aia,& sequeret maius incõueniẽs,qa
esset in ptãte dæmonis auferre vitam homi-
ni,& illi defuncto restituere,& sic mortuũ su
scitare, qđ est impossibile, quia solus Deus
40 hoc facere põt,† & nulla creatura neq; An-
gelica,

gelica, neq; humana habet hanc facultatem suscitandi mortuum, vt dicam infra in q. 10. vnde non video quo illorum opinio possit saluari intelligendo de strigis & magis, & si tu diceres non dico quod dæmon auferat totã, nec partem aiæ, sed deludit dormientem per illa signa pstigiosa formata in intellectu, sine intellectui pntata per immutationem imaginationis, quod facere potest dæmon, tunc rñdeo quod est impossibile, vt tot nãle operationes quæ fiunt per istam sectam strigimagarum, maleficorum, & aliorum similium, fieri possunt in spiritu solo, quin interueniat corpus, & membra nãlia, quo .n. possent in congregationibus, & ludis prædictis tot choreas, reuerentias, & retrogradas saltationes efficere, nisi corpus adesset quo possent coitum carnis implere, quem faciunt in singulis ɔgregationibus ludis completis, nisi corporaliter interessent, nec dicendum est quod sit pollutio somniatis, quia dæmones pñt vere, & corporaliter cum mulieribus coitum perficere, & illas q̃nque reddere pgnantes in assumptis corporibus, secundum ea quæ supra diximus in 2. euidentiali illius. q. ergo sequitur necessario quod corporaliter perficiunt, non nego tñ quod etiam nõ possint in somnijs pollui diabolo operãte. Quo etiam possent illorum sacrificia, & cærimonias celebrare, & imagines illis imponere, si in solo spiritu hæc fierent: quarum imaginum olim vnam vidi Romæ, & manibus palpaui. & erat vera species materialis habens mãm, & formam, & formata erat ex quibusdã mixturis mihi ignotis, quo etiam possent tot maleficia, & sortilegia contra humana corpora fabricare, nisi corporaliter interessent, in spiritu .n. & in somnijs nemini vnquam vidi iniuriam fieri, nec occidi quenq̃. Cum igitur operationes istæ, & aliæ hmõi quæ sunt naturales, & corporeæ non possunt fieri, nisi per corpus, & membra, ergo sequitur quod strigimagæ, & alij similes deferuntur, & inter sunt corporaliter, & nõ in spũ solo, & per ista sum expeditus de ista septima difficili q.

1 Octauo quæro. Si dæmõ per se nõ põt nocere corporibus xpiar orum, quia nõ sunt de sua religione, quia Deus id non pmittit, vñ fit quod sæpius infantes ad latus parentũ, & in proprijs gremijs matrũ reperiunt q̃nq; suppressi, & eorum corpuscula conscisa, & mutilata, aut aliqua alia intrinseca ægritudine polluta, ex qua sæpius moriũtur. Sol. dic quod licet dæmon per seipm corporibus xpianorum nocere non possit, ad illos maleficiandũ venit mittẽ maleficæ, siue magi, q. vel quæ cũ vnctionib pulueribus ceterisq. mixturis maleficis, & venenis pdictis infantib. & alijs in occulto noctis silētio dũ dormiũt parētes, & oẽs qescũt, ipse dæmõ apit ostia, ēt si fortissimis ferris clausa essent, & illas maleficas itromittit per ostiũ dico, aut q̃nq; per fenestras in domo maleficiãdi, quos sic intromissos instruit quo facere debeant, & ne lux cãdelæ aut lucernæ impediat maleficiũ ne dis coopiat, aut cognoscat a maleficiando, ipse dæmõ in assumpta forma felis, siue gattæ lucernã, lãpadẽ siue candelã, quã lucentẽ repit illico extinguit, vt maleficus ipse cõmodius possit maleficia sua pficere, qb. per actis maleficus tutus abit. dæmõ vero vt facilius illinc recedere possit apit ostia, deinde recludit, put añ illa repierat, nec putes (vt qdã ignari vulgares asserũt) quod ipse strigæ, seu malefici trãsforment se in spẽm gattę. aut alterius

2 aialis bruti † qa hoc est impõle dæmoni, quod possint hoiem trãsformare in alterã spẽm, vt diximus supra q. pced. & dicem' inf. eo q. 10. bñ verum est quod ipsemet dæmõ assumit illas vanas formas, & facit opaciões illas, de qb. supra fm quod declarat Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, & in 3. de Trin. & Th. d. q. 5. primę par. qq. disp. in tit. de mir. & Boñ. sup 3. sẽn. q. 3. & in c. epis; 26. q. 5. & vt facil.³, & sine piculo ipsi malefici possint pficere dicta eorum maleficia, dæmõ est illi prius, & tanq dux in tenebris illis quos ducit ad lectũ maleficiãdi discoopit pãnos, & ondit oia q facienda sunt dormiẽtibus oibus qbus ipse dæmõ imponere põt iuxta caput femina qdã, aut pulueres ex qbus introducit pfundus somnus, qbus sic dormiẽt. b. introducit maleficiũ, & oia pficit, & hoc ego alias deferri audiui à duab. mulierib. maleficis quas per maleficijs hmõi præ manibus examinãdus accepi: & est ueri simile, quod ita sit, qa nunq̃ repi, nec audiui quod aliqs maleficus, siue malefica fuerit vnq̃ apprehen-

1 *Dæmon maleficis, siue sortilegis vtitur tanquam instrumentis ad nocendum corporibus humanis.*

2 *Dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem.*

3 *Maleficium quandoque absque veneno, & sola carminis, & verborum potentia perficitur.*

prehensus in flagráti crimine, & vt quodámodo impositę euntes in domos alienas, & per secreta domus nocturno tpe clausis ostijs, atq; fenestris possent ita tute in obscuris tenebris ingredi, & euadere absq; aliquo rumore, vel scandalo nisi hřent ducem dæmonem qui illas in opibus ipsis saluas redderet. 3 † Qñq; nullo veneni haustu, uel mixtura in corpore, vel extra corpus adiecta, sed sola potentia carminis, & verbo℞ pficiũt maleficium, vt hř in d.c.nec mir℞ §.mag.26. q.5. vbi text. refert dctũ Lucani, Mens hausti nulla sanie polluta veneni &c. Et ego alias vidi Romæ quendã magũ excellentissimum græcum tpe Adriani 6. anteq̃ perueniret ad vrbem Pont. ipse qui solis verbis cõpresserat vires cuiusdam ferocissimi tauri exntis in armento in loco syluestri, quem sic affixum, ut ita dicerim, & humiliatum apprehendidit p cornua, & chordula quadam satis debili arte tñ magica fabricata taurũ ipm ligatũ quo voluit adduxit media nocte circiter q̃tuor, aut qnq; miliarib. & hæc notoria sunt q̃ visa fuerũt p ducẽtos, & vltra viros, quẽ postea habui in carcerib. capitolinis examinãdũ, & oĩa illa, & maiora quoq; ingenue fatebatur verborum potentia efficere posse, qui tñ postea euasit imperfecto examine fauoribus populi Rom. & quorundam magnatum.

1 ℞ Malefica in manibus publicæ iustitiæ existentes quare non faciant se deferri per dæmones ad mortem euitandam.

2 Diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, quo plene prædam eorum habeat totam.

3 Striga, seu lamia qualiter cognoscantur vere penitere.

4 Malefici incarcerati euadere nõ possunt, eo quòd Deus non permittit hoc casu dæmones suam potentiam exercere.

1 NOno quæro, quare est q † postquã isti malefici, & strigimagæ sunt i manibus publicę iustitię incarcerati, nõ faciunt se corporalr̃ deferri a dęmonibus ex his carceribus, in qbus iacent, vt possint saluare vitam, & euadere pęnas corporales, qđ qdã iudices curiosi qñq; tẽtauerũt experientiã rei uidere, & tñ nihil fecerunt, qa post multa viderunt ex eo℞ sortilegijs nullũ penitus effectũ sortiri hmõi corporalis delationis, & ppea multi tenuerũt q ipsi malefici, & strigimagæ corporalr̃ deferri nõ pñt à dęmone, p solutiõe illius q. duę redduntur rõnes p sacros Theologos, & Canonistas in c. nec mir℞. 26. q. 5. prima est, q dæmõ q nil auidius cupit, q̃ aias multas lucrari, ad tenebras interni multitariã fraudibus hoies ptrahere q primũ videt hoiem ipm apphensum, & illius aia sub sua ptãte subiectam nil aliud qrit, nisi vt separet à corpore, vt quã adhuc sub cdõne retinet, certã lucret, q̃ posset p pniam illius imperiũ subterfugere, & se reunire cũ Xpi fidelib. † ad hoc igr̃ vt certã eius pcũ possideat sp qrit illius mortẽ, & dissolutionẽ aiæ a corpore, qa nõnulli qñq; repti sunt q reuocauerũt errorẽ suũ, & grauẽ susceperũt ex cõmisso crimine pniam, & residuũ vitæ suæ sanctissime duxerũt, & p pea dñt q tũc diabolus nil aliud satagit, nec laborat in alio, nisi in psuadẽdo ipsi malefico vt psistat in eius opiniõe, & pfessionẽ ipsam nullatenus reuocet, sed in ea perseueret vsq; ad finẽ vitæ, qa licet adducat ad furcas, & sup imponat igni dæmõ statim illũ arripiet corporalr̃, & liberabit à laqueo, & flãmis, adeo q nullũ penitus dolorẽ patiet, & casu quo mori ptingeret trãsibit sine pœna supplicij, & liberabit se à tot piculis h' mũdi, & lõge maiorib. gaudijs in alio seculo fruet cũ eo, his igr̃ illusionib. & falsis psuasionib. ab eo pmunitus sępius tenaciter pseuerat in eius opione nec curat quoquo mõ errorẽ suũ reuocare, & pniam agere, sed obstinatus pmittit poti' vlt. supplicio pimi. Quædã vero ex ipsis maleficis mulierib. reperiunt q̃ erroris sui mirabilr̃ pœnitere vñr, & maximis fletibus agere pniam, quæ oia ficte peragunt nullamq́. gerunt in corde mestitiam, aut vere pniæ amaritudinẽ. 3 † Ad cognoscendum aũt, an vere, vel ficte pœniteat maxime mulieres q̃ hñt faciles lacrymas aduertẽdum est ad oculos ipsa℞, an in fletu, & gemitu hmõi emittunt lacrymas, quas si nõ emittunt nulla adest cordis ptritio, sed oia simulate fiunt, & alias audiui à quodã excellẽtissimo canonista q erãt ẽt optimus theologus qđ' regula ista est verissima, maxime in mulierib. q non laborant multũ in lacrymis, & dixit mihi q lacrymę ipse sunt signa manifesta uera, & internæ pniæ, & adduxit mihi text. de pœn. dist. 1. c. Petrus. & cap. lacr. vbi dř. q lacrymæ lauant delictum quod pudor est confiteri, & hř Luc. 7. c. & ego illas habui in facto nondũ tertius est elapsus annus

Romæ,

Romæ, in agro Sabinensi. dum quandam vetulā maleficam examinarem q̄ iam 20. an. in ipsa ꝓfessione cōpleuerat, & infinita quodā modo sortilegia venefica suis mixturis fabricauerat, & magnū Christianoꝝ numeꝝ diuersis ægritudinibus pollutū reddiderat, quosdā vero occiderat, raros vel nullos sanauerat, q̄ postq̄ ꝯfessa fuit crimē, dū ego ꝓsequerer illius examinationē p horas duas, & vltra, quā maxime videbatur ꝯdolere de suis cōmissis excessibus, & ꝯtinuos fletus, & suspiria ꝯiciebat, asserēs velle ꝓfessionē illā oīno relinquere, & ad veram orthodoxe fidei religionē reuerti, veruntñ in tāta fletus, & suspirioꝝ copia nullam vnq̄ ēt minimā lacrymā emittere potuit, ad qđ ego alias instructus plurimū aduerti, & visum fuit qd valde mirabile qđ mulier fleret sine lacrymis, & nisi vidissem fortasse nō credidissem, licet in viro non sit mirandū ex quo ipsi duriores sunt in lacrymis. non tñ nego qn mulieres possint in multis ꝯfigere lacrymas, vt alias dixit Cato. instruit insidias lacrymis dū fœmina plorat in actu tñ pniæ vē quid mirādum, sed dici pōt, q̄ diuina iustitia hoc agit fauore pniæ.

4 † Secūda ratio redditᷓ quare non pñt euadere, qñ sunt incarcerati, qa diuina iustitia tūc nō pmittit dæmonē posse suam nālem potētiā exercere in illos ne aliq iudices, & officiales curiosi forsan vidētes aliqua signa manifesta liberationis eoꝝ inuitarentᷓ ad ꝓsequēdum illoꝝ ꝓfessionem. & hoc est quod dicit Aug. in lib. 3. de Trin. in 10. de ciu. Dei. & S. Th. in tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mira. & Canon. in c. nec mirꝝ. 26. q. 5. q̄ Deus impedit potētiā dæmonis in qbusdā pro ꝯseruatione Christianæ fidei, vt late diximus supra eo. tit. 7. q. qa alias fides ipsa Christiana paulatim tota subuerterei maioreq́. ptātē videret hēre diabolus quā Deus, & iudex q est minister Dei. 11. q. 3. nemo ꝯtēnat, &c. seq. & iō tūc Deꝰ resistit dæmōi, & illiꝰ vires cōprimit p ea q̄ no. S. Aug. i li. x. de ci. Dei. & refert, & seqᷓ S. Th. i d. trac. qq. d. q. 5. & dixi supra eo. q. 7.

1 *Sortilegia, & alia maleficorum opera quando hæresim manifeste dicantur sapere.*
Deo soli reseruata quæ sint, nec vlli permissa creatura.
2 *Secreta cordis humani solus Deus potest rimari.*
3 *Dæmon quæ, & qualis in cognitione habeat à naturali potentia.*
4 *Maleficorum, seu sortilegorum duplex professio, tacita videlicet, & expressa.*
5 *Sortilegia quomodocunque facta per eum qui est expressæ professionis diabolicæ hæresim censetur sapere.*
6 *Maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica quando hæresim sapiant, & quando non.*
7 *Sortilegium factum cum hostia consecrata, vel cum sanguine Christi an manifeste sapiat hæresim.*
8 *Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidū, hæresim sapere non videntur.*
9 *Auxilium diuinum non potest implorari per sortilegia per cōmixtionem sacramētorum facta.*
Imagines facere ad amorē mulieris prouocandū potius superstitiosum est quam hæreticum.
10 *Inuocatio dæmonis quādo hæresim sapere dicatur.*
Imploratio auxilij dæmonum ad sciendum futura sapit hæresim.
11 *Inuocatio dæmonum per modum orationis est propriè hæresis.*
Aduocati debēt in positionib. formādis esse cauti.
12 *Sacerdotes pro viuis missam defunctorum celebrantes in odium ipsorum, an sint hæretici.*
Imagines calcare, aut alias contemnere, an sit hæreticum.
13 *Sacerdos in celebratione non consecrans, an sit hæreticus reputandus.*
14 *Sortilegia in quibus immiscentur reliquiæ sanctorum, an sapiant hæresim.*
15 *Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis, aut aquæ baptismatis, an sapiant hæresim.*
16 *Sacramenta posita in sortilegijs amatoriis nullos producunt effectus.*
17 *Sortilegia quæ fiunt cum rebus in ecclesia benedictis, an & quando hæresim sapiant.*
18 *Hæresis quibus casibus committatur in sortilegijs.*
Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius hæresim sapit.
19 *Dæmonis suffragiū inuocare ad sciēdū, vel faciēdū ea quæ soli Deo competunt est hæreticum.*

1 DEcimo videndum est an, & qñ hmōi sortilegia, † & opera maleficoꝝ sapiunt hæresim manifeste, ita q̄ ipsorum rei, & machinatores iudicis ecclesiastici inqsitoris hæreticæ prauitatis examini subijciantᷓ, & hæreticoꝝ pœnis puniantᷓ. Rñdeo in hoc deueniēdum esse ad distinctiones. Sed antequam ad vlteriora ꝓcedam pro eiusdem tia. Presuppono primo, quòd quædam sunt

quæ

quæ ad solum Deum creatorem ptinent, ex quo illa reseruauit sibi in priuilegiu, nulliq́. creaturæ et angelicæ illa pcessit. Prout est hoiem ver̄ nālem creare, vt hr̄ Gen. 2. & S. Th. in 1. par. tract. qq. in tit. de poten. gen. & de creat. q. 2. art. 6. & q. 3. art. 1. 2. & 4. Vel iā creatum in melius, aut deterius reformare, aut in alteram spēm cōmutare, ut ibi dr̄. Itē mortuum suscitare, ita vt vere, & nālr̄ viuat, sicut resuscitatus fuit Lazarus qui iam quatriduanus erat, vt hr̄ Io. 11. & qn̄ et filium illius viduæ dū deferret ad sepulturā ex phere tro suscitauit, & surgere iussit, ut hr̄ Mat. 18. Item futura scire ex vera, & pfecta scia ad solum Deū ptinet, vt dr̄ Esa. 41. cap. annūtiate nobis quæ futura erunt, & dicemus, qa dij estis vos. Item cœli motū sistere ab eius vnica voluntate dependet, vt inqt Tho. in tract.
2 qq in 1. par. q. 1. art. 3. & 6. † Itē secreta cordis humani q in animo sunt occulta nec dū ad aliquem actum extrinsecū deuenerūt solus Deus est scrutator, & verus cognitor, ut habet Math. c. 22. Vbi Xp̄s optime cognouit secreta cordis Pharisæor̄ q cupiebant ipsum calūniari apud Cæs. ex eo q̄ vocabat se regem Iudæor̄, & ppea interrogarunt ipm cui nā dēent offerre tributū ipsi vel Cæsari, tunc Iesus petijt ab eis vt ostenderēt sibi monetā aliq si habebāt, & vnus ipsor̄ exhibuit numisma qd' Iesus videns interrogauit cuiusnā esset illa imago in numismate sculpta, at illi rñderunt, est Cæsaris imago, tūc Iesus restituens illis numisma dixit. Reddite ergo q̄ sunt Cæsaris Cæsari, & q̄ sunt Dei Deo, demrās q̄ Deus nō q̄rit thesaur̄ pecuniar̄ sed corda fidelium, & opa charitatis, de pœn. dist. 1. ecce. & cap. seq. & dist. 2. c. rad. & c. seq. & not in c. à nobis, de sent. exc. & in c. 1. qui cle. vel vouent. Et ista ac his similia nullus dęmonū, nec angelor̄ facere, aut cognoscere pōt, sed solus Deus, vt dixi. & hr̄ 2. q. 4. c. psi.
3 † Quædā uero sunt sub cognitione, & nāli potentia dæmonis, & q̄ dæmon ipse pmissu diuinæ clementiæ facere pōt, quia sibi non reprimit, & hæc multa sunt, inter q̄ est tentādi facultas, & flectendi pudicos aios ad libidinem, & ad alia peccata, vt hr̄ in Apoc. 2. ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerē vt tentemini, vt habeatis tribulatiōnē diebus decem, nolite timere &c. S. Aug. lib. 10. de Ciuit. Dei, & Th. in 2. 2. dist. 95. q. 2. in tit. de supst. & hr̄ Gen. 3. & Mat. 4. Mar. 1. Luc. 4. vbi diabolus ausus fuit tētare Xp̄m & diximus supra eo. q. 6. Itē omnium nāliū, & virtutum creatar̄ cognitio, tam superior̄ q̄ inferior̄, ex quibus quidem rebus nālibus inferioribus multa fiunt veneficia, ex q̄bus diuerse, & q̄plurimæ causanr̄ infirmitates in humanis corporibus, sciuntq́. dictas ægritudines sic ex acciñti expositas ɔtrarijs remedijs curare quam quidē sciam nālium dęmones pn̄t hoies docere, & instruere q̄iō facere debeant ad sauciandum sanandum ue corpora hmōi, vt proxime diximus supra eod. ti. in 6. q. & alia hmōi quamplura facere pn̄t eor̄ nā, & permissu Dei, vt dicit S. Th. in trac. qq. 1. par. q. 5. de mir. & eo. li. q. 16. ar. 7. de dem. Quibus sic p̄suppositis nunc distingue, Aut
4 † sortilegus, malefica, siue magus sunt de expressa pfessione diabolica, quod est qn̄ expsse abnegarunt Xp̄i fidem, & iter̄ sc baptizarūt in nomine Beelzebub, ut plene diximus supra eo. d. q. 6. & q. 3. & hr̄ in l. hi q sanctā. C. de apost. & malefici hmōi sunt tacitæ professionis, qd' est qn̄ nondum se remouerunt pœnitus à diuino cultu, & à fidei Xp̄ianæ religione, nec celebrant exp̄ssum dęmonis cultum p sacrificia diabolica, nihilominus hn̄t quandam tacitā, & occultam amicitiam, seu familiaritatem cum dæmone, & alijs maleficis pp quā q̄dam ɔficiunt sortilegia, & operationes superstitiosas, q̄ non pn̄t absq; dæmonis suffragio, & instructione cōpleri, seu effectum sortiri, vt sunt ligaturæ execrabiliū remedior̄, & incantationes quas faciūt istæ mulierculæ, vt plurimum cum schedulis oib. aut alijs mixturis, siue ligaturis suspendendis, aut ligandis ad collū, maxime qn̄ studet sanare psonam maleficiatam, & hoc est qd' dicit tex. in c. nec mir̄. in princ. in vers. ad hæc omnia. 16. q. 5. & Aug. lib. 10. de ciuit. Dei, vbi dicit, q̄ in istis oibus ars dæmonū est ex quadā pestifera societate hoium, & an-
5 gelor̄ malor̄ exorta. † Primo casu dic, q̄ qualitercūq; fiunt ipsa sortilegia p illū q est exp̄ssæ pfessionis sp dn̄t sapere hæresim manifeste si nō respectu opis saltē respectu operātis, q est vere, & pprie hæreticus, ex quo relicto Deo pprio creatore adorat dęmonem tanq̄ vnicū Deum, & ppea dr̄ hæreticus, qa ɔtrauenit primo diuinor̄ præcepto. Vnum cole Deum &c. Itē primo ex articulis Xp̄ianæ fidei. Credo in vnū Deum &c. Idem dicē dū est de eo qui non est hęreticus, tn̄ in ipsis

sorti-

ſortilegijs fabricãdis aſſociàt ſibi hęreticum,
vel pueļļ rebaptizat &c. vt dicit gl. in d.c.ac-
cuſatus.§.ſane.de hęret.lib.vj. Et licet q̇dam
ex his q̇ faciũt ſint de his q̇ demõ facere põt
nãlr̃, quæ d'r non deberent ſapere hæreſim,
manifeſte, tñ in illo caſu dici pñt hęretica nõ
reſpectu rei, ſed reſpectu operantis, & hoc eſt
quod voluit dicere gl. in d.c.accuſ.§. ſane, q̇
exemplificat plures caſus in q̇bus ipſa ſorti
legia ſapiunt hæreſim manifeſte inter quos
ponit illos .ſ. qñ ſortilegi ad ipſa ſortilegia
ꝯficienda aſſociant ſibi hæreticum aut puerũ
rebaptizant, &c. q̇dam alia his ſimilia faciũt.
6 † Secundo aũt caſu qñ hæc fiunt ab his qui
ſunt tacitæ ꝓfeſſionis, & tũc diſtingue ſm ꝙ
facit Oldr. in ꝯſ. 2 1 0. qd incipit, regularis ha
bet traditio, &c. vbi dicit ꝙ aut implorat au
xilium dæmonis ad ea faciẽdum, aut cogno
ſcendũ q̇ ipſe dæmõ ſua nãli virtute, & ꝑ̃mitte
facere põt diuina virtute non reprimente, ſi-
cut eſt hoiem tentare ad peccandũ aut flecte
re pudicos animos ad libidinẽ, & ſimilia face
re, vt dictũ eſt ſupra late in 3. & 6.q. & iſto ca
ſu nõ ſapiunt hæreſim manifeſte, vt dicit gl.
& not. Archid. Gem. & ceteri Doct. in d.c ac
cuſ.§. ſane. idẽ eſſet ſi eius virtus inuocet ad
reuelandũ furta vel alia occulta ꝑ̃ſentia vel
ꝑ̃terita, ad ꝑparandum docẽdumq̇. medelas,
ad ſanandũ maleficiatum: iſta licet fieri oĩno
ꝓhibeant̃ dæmonis auxilio de iure canoni-
co, vt hr̃ in c. 2. de ſortil. vbi copioſe per Pa-
nor. & 26.q.vlt.c.admoneant. tñ nõ ſapiunt
hæreſim manifeſte, qd patet ex gñe pœne, vt
in d.c.2. de ſortil. & ꝑ Old. in d. cõſ. 2 1 0. Aut
implorat̃ auxilium dæmonis ad cognoſcen
dum vel faciendum ea, q̇ de ſui nã ſcire aut fa
cere non põt, quia ſunt de his q̇ pertinet ad
ipſum creatore, vt ſupra late diximus, & tũc
ſi q̇s putat dæmonẽ poſſe facere ꝑ ſeipſum
illa q̇ ad ſolum Deum pertinent eſt hæreti-
cus, & pagano deterior. d.c.epi.§.q̇ſq̇s in ſi.
& d.c.q ſine ſaluatore. † Sed q̇ro qd ſi aliq̇s
7 aſſumeret hoſtiam ſacratã in ſortilegijs ipſis
q̇ ſiunt maxime ad amorem, in q̇bus ſæpius
illa ſacra miſcent̃, vt diximus ſupra in 2. &
3.q. an illa ſapiunt hæreſim manifeſte qñ in
eis nullus hereticus interuenit, diſtingue aut
illa fiunt ad effectum cognoſcendi aium mu
lieris vel viri ſi amat illum aut illam, q̇ vel q̇
ſortilegia facit, vt ſæpius faciunt iſti amãtes,
q̇ ſunt dementes, aut fiunt ad effectum indu
cendi amorem erga ſortilegum aut ſortilegã
in corde illius amatæ ꝑſonæ q̇ nullũ vel mi
nimum habet amorẽ. Primo caſu non vr̃, ꝙ
ſapiant hęreſim manifeſte, ex quo in hoc ſor
tilegio implorat̃ auxilium illius ſacri ad ea
q̇ ſunt ꝓpria diuinæ virtutis. ſ. ad reuelandũ
ſecreta cordis hoium ſm qd ꝯcludit Oldr. in
d. ꝯſ. 2 1 0. de quo ſupra ꝓxime diximus, hęre
ticũ potius eſſet ſi ꝓ notitia occultoꝝ prædi
ctoꝝ q̇s inuocaret auxiliũ dæmonis, putans
dæmonẽ poſſe ipſa reuelare ex certa ſcientia
ſm ꝙ dicit idem Oldr. in d.conſ. & diximus
ſupra. Et ſm hoc no. qd multi hodie incidũt
in hanc ſpeciem hæreſis, quia plures ſunt ex
iſtis amantibus fatuis q̇ facere ſtudent hæc
eoꝝ ſortilegia, cũ alijs diuerſis rebus, vt ſciãt
aium amaſię, ſiue amaſij, an teneat dilectio-
nẽ ſui. & hi q̇ in hac opinione ꝑ̃ſiſtunt firmi
8 ter id credentes ſunt hæretici, alias nõ. † Se
cundo vero caſu qñ fiunt ad effectum calefa-
ciendi cor frigidum, & iſta ſilr̃ non vñr ꝙ ſa-
piant hæreſim manifeſte, q̃m inuocat̃ ſuffra-
gium illius ſacri ad diligendũ, ſed dilectio in
ſe non eſt pctm̃, imò vr̃ eſſe meritum apud
Deum, vt hr̃ in diuinis ꝑ̃ceptis. Diliges ꝓxi
mum tuum ſicut teipſum. & nota. Matth. 22.
c. & dixit Paul. Apoſt. ſi oẽs virtutes habue
ro charitatem aũt non habeam nihil ſum, &
not. in c.firm. de hær. gl. tñ in d.§. ſane. c. ac-
cuſ. de hæret. lib. 6. vr̃ tenet̃ ꝯtrarium ꝙ ſorti
legia in q̇bus interuenit hoſtia conſecrata ſa
piunt hæreſim manifeſte, dũ ponit plura exẽ
pla in q̇bus ſortilegia ipſa ſapiunt hæreſim
manifeſte, ponit ẽt illud de per ſe qñ interue
nit hoſtia ꝯſecrata, nec ſpecifice ponit ad quẽ
effectum illa fierent, vnde intelligi poteſt ad
oẽm turpem effectum, maxime vbi vertit̃ mã
peccati: & ab iſta opinione q̇ fauorabilis eſt
ꝓ fide non diſcederem, vt dicit text. in d.c. ac
cuſ. maxima. n. temeritas eſt illius xp̃i q̇ in re
bus vanis, & laſciuis tãti ſacri abuſum audet
miniſtrare. Et ad ea q̇ ſupra in ꝯtrarium ad-
ducebant̃. Rñdeo, nec nego ꝙ diuina virtus
precibus implorata ad reuelandum ea q̇ ſe-
cretiſſima ſunt in corde hoium hoc facere
poſſet, q̇a hæc ſunt ſub eius arbitrio, & pote
ſtate, non aũt dæmonis, q̇ eſt creatura, hoc
eſt verum quotieſcunq; ꝯſultatio ipſa fieret
debito modo iuxta ritum veri diuini cultus,
& xp̃ianæ religionis, & ꝑ modum ſacrificio
rũ q̇ in eccleſia celebrant̃ ꝑ bonos ſacerdo-
tes, nõ aũt iſto modo ſuperſtitioſo, & retrogra
do, iuxta not. in c. nihil in ſacrificijs. de ꝯſe.

diſt.1.& not.in c.cũ marthæ.de celebra miſ.
vide dom.Ioan.lec.in ſum.ꝯfeſ.in tit.de ſort.
9 q.19.& q.vlt.† ꝑ illa.n.ſortilegia nõ implo-
rãt auxilium ſacrĩ mixti,in ſactura aut ipſa
diuina virtus ad reuelandum iſta,ſed potius
dæmonis ſuffragiũ vt illa reuelet ꝑ abuſum
iſtoꝝ ſacroꝝ cui oĩa huiõi opera ſortilegia,
immolant ꝑ illam amicitiam quam ibi male
fici hñt cũ dęmone ſcd̃m pacta inter eos inita.
26.q.5.c.nec miꝝ. ver.ad hæc oĩa & Io.lec.
in ſum ꝯfeſ.eo.tit.c.2.& hoc faciũt in oppro
briũ diuinæ maieſtatis,& ſi qua rñſa reuela-
tionis inde ſequant̃, illa ꝑfecto ſunt diaboli
ca,& non diuina, ſed iſtũ tam turpẽ abuſum
ſacroꝝ diabolus iſtruit hoĩem facere vt ſub
eo ipſe facilius adoret̃ ab hoĩe in dedecus di
uinæ bonitatis,& hoc modo hoĩem decipit,
vt dñt Canoniſtæ,& ſacri Theologi in locis,
ſupra noꝗ.in 6.& 7.q.& hr̃ in d.c.epi.Ad ſcd̃m,
dũ dicebat̃ ꝙ diligere in ſe non eſt pc̃tm̃, eſt
veꝝ qñ dilectio eſt ipſa in caritate fundata,
tũc.n.eſt opus meritoriũ Deo,qa caritas eſt
recta volũtas ab oĩbus terrenis,ac præſenti-
bus penitus aduerſa iuncta vero Deo inſepa
rabiliter vnita igne quodam ſpiritus,omnis
extraneæ corruptionis neſcia,nulli vitio mu
tabilitatis obnoxia, ſupra omnia q̃ carnalr̃
diliguntur excelſa, & in effectu conclude ꝙ
illa eſt dilectio maxima circa diuina,& eccle
ſiam vel erga proximum ꝑꝑ Deum q̃ reſpi-
cit aĩæ beatitudinem non hæc mundana fra
gilia.vide tex.p̃clarum de pœn.diſt.2.c.chari
tas eſt,vbi plura ſingularia de charitate nar-
rantur,hæc.n.eſt illa charitas,& dilectio quę
habet meritum regni cœleſtis, hæc eſt illa de
qua locutus fuit Paulus Apoſt.& Matth.22.
c.& de qua loquit̃ diuinum p̃ceptum.& text.
in d.c.firmiſſime.& ibi gl.ceteræ vero dile-
ctiones carnis q̃ terrenæ ſunt potiųs habent
annexum pc̃tm̃ q̃ meritũ reſpectu vltimi ef-
fectus qui eſt carnalis coitus, & ꝑpea ille q̃
putat ſacr̃m Euchariſtiæ operari ea q̃ ſunt me
diate vel immediate pc̃tm̃, eſt in maximo er
rore,nec caret manifeſtæ hæreſis ſuſpitione,
nihilominus in illis ſp me refero ad cõem
Theologoꝝ opi.& rectum iudicium ſanctæ
matris eccleſiæ. Oldradus aũt in hac mã in
conſ.ſuo.210.qd̃ incipit regularis habet tra
ditio,&c.ſic diſtinguit dicẽs ꝙ ſortilegia ſim
plicia,itẽ pocula amatoria,vel aſſumere ho-
ſtiam non ſacratam iſta non inducunt hære
ſim.vt in c.1.de ſortil.& in rub.eo.tit.l.ſi q̃s
aliquid. §. qui abortionis.ff.de pœn. & c.de
hoie.de celebratio. miſſ. Imagines vero face
re ad amorem mulieris ꝓuocandum dicit ip
ſe ꝙ magis vr̃ eſſe ſuperſtitioſum quam hæ-
reticum.Sed circa hoc duo ſunt ꝯſideranda.
Primum eſt modus inuocationis,quo inuo-
catur dæmonis ſuffragium.Secundum eſt cõ
10 ſiderãdum circa rem quæ expetitur.† Primo
igit̃ caſu aut inuocat̃ auxilium dæmonis per
modum imperij,& ſuffragio, aut per modũ
ador[illegible]onis,& cultus latriæ,primo caſu aut
implorat̃ ad tentandum, & flectendum pudi
cos animos mulierum ad libidinẽ,vel his ſi-
milia,quæ ſunt de ꝓpria dæmonis nã, & nõ
ſapiunt hæreſim,vt hr̃ in Apoc.2. c.ecce miſ
ſurus eſt diabolus aliquẽ ex vobis in carcerẽ
vt tentemini.&c.& hr̃ Matth.4. Marc. 1. &
Luc. 4. hoc.n. eſt ꝓprium dæmonis tentare
hoiem ad peccandum,vt ibi dr̃,& diximus ſu
pra ea.q.in princ.Aut imploratur eius auxi-
lium ad ſciendum futura, vel ad aliq̃d aliud
faciendum,qd̃ ſoli Deo creatori cõpetit, &
tunc ſapiunt hęreſim manifeſte,qa vult attri
buere creaturæ qd̃ eſt ꝓpriũ creatoris, vt c.
accuſ.§.ſane,de hæret.lib.6.& ibi not.Doct.
11 † Secũdo vero caſu principali qñ inuocatio
illa fit per modum adorationis,& cultus la-
triæ adorando diabolũ,abſq; dubio illud ſa-
pit hæreſim, imò eſt ꝓprie hæreſis adorare
diabolum. ſi.n.adorare hæreticũ eſt hæreſis
non ꝑꝑ ꝑſonam, ſed ꝑꝑ vitium in quo eſt
graue pc̃tm̃,vt dicit Old.ibi.& Gem. in d.c.
accuſ.§.ſane.ita,&multo fortius adorare dia
bolum eſt opus hæreticũ,qd̃.n.maius, & de
teſtabilius vitium eſt ꝙ adorare diabolum?&
hic non ponderat̃ perſona,ſed vitium qd̃ cõ
mittetur in illa adoratione.Et ideo diligẽter
eſt aduertendum ad modum,& formam,qui
bus dæmonis ſuffragium inuocatur, qa ſi ꝑ
modum imperij,& gratificationis, & petunt̃
ea q̃ diabolus facere põt non ſapiunt hære-
ſim,ſi vero ꝑ modum certæ adorationis,tũc
ſapiunt hæreſim expreſſe ꝑ ea q̃ ꝓxime dixi
mus q̃ fuit ſingularis doctrina Oldr.in d.ꝯſ.
210.Ex qua not.ſingularem cautelã in pra-
ctica ꝓ aduocatis vt ſint cauti in formando
poſitiones,& interrogationes ꝙ ꝑ modũ im
perij ſeu gratificationis q̃s inuocauit auxiliũ
dæmonis,& iſto mõ euitabit̃ labes hęreſis,ſi
vero ponat ꝙ ꝑ modum adorationis,& veri
cultus latriæ q̃s incidit ꝓprie in hæreſim, ꝑ
12 ea q̃ ſupra diximus.Poſt hęc vidẽdũ eſt † qd̃
de

de sacerdotibus qui causa doloris spoliant altaria,& celebrant missas veste lugubri in liuorem, & odiū alicuius inimici, vel celebrāt missas defunctoꝝ pro ipsis viuentibus,& sumūt pces vt citius moriant,vel incurrāt mortis periculū, nunqd illa sapiunt hæresim manifeste? dic ꝙ non, qđ apparet respectu pœnæ q̄ imponit ꝓ isto crimine.26.q.5.q cunq; & clarius dicetur infra eo.q.seq.vbi tradetur de pœnis istoꝝ. Deinde q̄ro qd si clerici,vel laici crucem,aut imaginem B. Mariæ virginis,seu alioꝝ sctōꝝ irreuerenti ausu ꝓiecerunt in terrā,& spinis, vel vrticis supposuerunt,aut pedibus forsan calcauerint, an ista sapiant hęresim manifeste,vel dicant proprie opera hæretica,& silr̄ dicas ꝙ non,licet grauissimum sit pcc̄m in se.ca.si canon.§.fin. de
13 de off.ord.lib.6. Vlterius† quæro quid si sacerdos celebrat vnā, aut plures missas super hostia quam nunq̄ sacrauit, si postea cōicat se cum illa an incidat in hęresim,vel dicatur hæreticus ex eo,silr̄ si aliquis accepit hostiā super qua celebratæ fuissent vna aut plures missæ,non tn̄ fuit sacrata, & illam immiscuerit in sortilegijs,maxime his q̄ fiunt ad amorem,an incidat in hęresim sacerdos q missas illas scienter celebrauit, & illę qui hostiam cōmiscuit in sortilegijs,dic ꝙ neuter cōmittit hæresim quis grauiter peccat vterque,ca. de hoīe,de cel.mis.& p Old.in d. cons. 210. in 3.col.& diximus vnum verbum supra ea. q.in princ.& hr̄ per d.Ioā.lect. in summa ꝯs. eod.tit.q.12.& 6.Nec omittā eos qui in sortilegijs suis apponunt imagines illasq̄ baptizant sub noīe psonæ maleficiandæ vt affigant in eo vel ea illud accn̄s qđ ipsi,vel ipsę desiderant, an ista sapiūt hæresim manifeste, dic ꝙ ꝯsiderādū est ad quē effectū imagines illæ fuerunt fabricatæ, & ad quem effectum tendunt sortilegia,& ad q d imploratur auxilium dæmonis,aut ad ea q̄ facere pōt virtute sua nāli, aut ad ea quæ spectant ad creatorē, item sub quo modo, & forma implorat dæmonis suffragium,aut p modum imperij, & gratificationis,vel p modum adorationis,& cultus latriæ,de quibus omnibus diximus supra eadem.q.ideo non insisto vlterius in declaratione,vide d.Io.lect.in sum.ꝯs. eo.tit.q.
14 12. † Quid de his q in ipsis sortilegijs immiscēt reliqas sctōꝝ Martyꝝ.s. particulas ossiū carnis,aut neruoꝝ capilloꝝ vnguiū, & similiū,vel particulas aliquas vestiū eorundē, vel D.N.Iesu Xpi,B.virginis Marię,seu aliorū sanctoꝝ,aut sanctaꝝ,an sortilegia ipsa dicantur esse hæretica, vel sapere hæresim manifeste,ꝑsupposito ꝙ immixta fuerint in sortilegio amatorio,vt sępius fieri solet,dic ꝙ nō sunt hæretica,nec sapiūt hæresim manifeste, quis negari nō pōt ꝙ sunt valde supstitiosa dānanda,qđ est verꝭ q̄n fierēt ipsa sortilegia ad flectendū pudicos aīos ad libidinē,vel ad alios effectus q fieri pn̄t p dæmonē, & non interueniit cultus adorationis, si vero interueniret cultus adoratiōis, & fierēt ad sciēdū illa q̄ ptinēt ad Deū sp sapiūt hęresim manifeste,ut late dixim' supra ꝓxime.vide S.Th. in sum.2.2.dist.95.art.3.vers dicēdū,in ti.de
15 su pst.vbi hoc idē tenet.idē et Io.lec.in sum. ꝯs.eo.ti q.16.Modo† q̄ro qd de his q sacra ecclesiaꝝ vt est oleū sc̄m baptismatis, crismatis,vel extremæ vnctionis, aut ... fontis baptismatis ī dictis sortilegijs cōmiscuerint, an sapiāt hæresim.vt supra,& br̄ dicas ꝙ nō, qđ patet ex diuersitate pœnaꝝ indictaꝝ p hmōi maleficijs,q̄ sunt diuersæ à pœnis hæreticoꝝ,de q b.in c.ad abolēdā,& c.verg.extra de hær.& late diximus intra de hær. q.6. Qđ tn̄ est verꝭ q̄n p ipsa sortilegia non implorat auxiliū dęmonis,nisi ad ea q̄ de sui nā facere pōt,de q bus alias diximus sup.ead.q. & q.6 & 7.si vero inuocat ad ea q̄ nō ad ipm sed ad Deū creatorē spectāt sine dubio tunc saperē hæresim manifeste, vel si dæmonis suffragiū inuocat p modū adoratiōis,& cultus latriæ,q a ipsi sortilegi,& eos ꝯsulētes adorarēt cū deuotiōe diabolū tūc illoꝝ opa essent hŕtica,alias si p modū impij vel gratificationis,dicas ꝙ nō,vt supra ꝓxime diximus, & p Old.in d.ꝯs.210.Et ideo dic,ꝙ si q s in ipsis sortilegijs q̄reret auxilio dęmonis scire si mulier in corde suo amat ipm amātē,vel eō uerso q̄n mulier sortilegat erga viꝝ isto casu sortilegia sapiūt hæresim manifeste,q a scire ta cordis hoim nemo scit,nisi solus Deus,& cui ipse voluit reuelare,& hr̄ 2.q.4.cap.ꝯsul.
16 & late diximus supra ead.q.in princ. † Sed quæro q̄n ipsa sacra posita in amatorijs sortilegijs ad flectendum, vt supra an operētur effectum ut ex potentia illius sacri flectatur animus illius ad amandum &c. dic ꝙ non, quia illis non vtuntur debito modo, nec ad honestum,sed ad turpem effectum, quod vt plurimum tendit in pc̄m ad quæ opera diuina gratia,vel sacra ecclesiaꝝ se non extendunt,

dunt, vt alias diximus supra eod. q. 6. & ideo cõiter appellari solet. iste abusus quidam sacroꝝ & sortilegium. 17. q. 4. sacril. & c. si qs cõtumax. §. 1. Nec dum est annus elapsus, ꝙ vidi Romæ casum iustũ euenire in facto, vbi duæ mulieris impudicæ cũ oleo sancto baptismatis, & crismatis, quo inunxerũt sibi labia dicẽtes q̃dã turpia verba ad formãdũ sortilegium, deinde deosculabant̃ viros à qbus amari cupiebãt, assererẽtes qđ illud sortilegiũ & obseruãtia operabat̃ maximũ effectũ quo ad iniungẽdã dilectionẽ in corde vacuo, nihilominus vidi ambas fustigari ꝑ vrbẽ, & mitriatas i loco quodã publico nouissimo turpiter dehonestari ſm qđ dicit Panor. in d.
17 c. 2. de sortil. † Idem dicendum est de his q in hmõi sortilegijs amatoris immiscent aquam benedictã sumptã ex amphora cõi q̃ patet in ecclesia candelas benedictas, frondes palmaꝝ, ramos oliuaꝝ benedictaꝝ, sacros agnusdeos, & similia, iste dr̃ potius abusus q̃dam sacroꝝ, vt supra ꝓxime diximus, quam hæresis expressa, Idem dicendum est de his q aliquas reliqas vestium sc̃tõꝝ apostoloꝝ martyꝝ, aut alioꝝ sc̃tõꝝ vel qui particulam lapidis sacrati, purificatorij sup quo immolat̃ hostia. item calicis vel alterius rei benedictæ siue sacratæ commiscuerint in ipsis sortilegijs amatorijs dñr abuti sacris hmõi, & grauissime peccant citra tñ hæresis labem, vt notat̃ ꝑ Old. in d. ꝯs. 210. & Panor. in d. c. 2. de sortil. vbi expresse dicit. ꝙ quotiescũq; non interueniunt ea, de qbus ꝑ gl. in d. c. accusatus. §. quãuis inuocent̃ dæmones, vt ꝓmoueant aium mulieris ad impudicitiam, licet illud sit grauissimũ pc̃tm̃ in se, tñ non sapit hæresim, q2 ꝓprium est dæmonis tẽtare creaturã, vt hr̃ in Apoc. 2. c. & 16. q. 2. visis. vide S. Th. in sum. 2. 2. dist. 95. art. 3. dicendum. in tit. de superst. & Io. lec. in sum. in tit. de sortil. q. 25. adulteram q oẽs tenent, ꝙ per ista quis non incidit in hæresim
18 dum tñ fiant modo prędicto. † Quę oia ꝑdicta limitanda sunt pluribus modis, & primo vt non ꝓcedant quotiescũq; in ipsis sortilegijs celebrarent̃ solennia sacrificia interpositis aris, idolis, & alijs de qbus supra in 3. & 6. qq. & diabolus adoret̃, q2 isto casu cõmittit̃ hæresis, vt sæpius supra ꝓxime diximus, ita tenet expsse Oldr. in d. ꝯs. & Gem. & alij Doc. in d. §. sane. dicẽtes, ꝙ peius est adorare diabolũ, q̃ hæreticũ. Secundo limitant̃ vt non procedant in sacro eucharistiæ corporis, vel sanguinis dñi nr̃i Iesu Christi, q2 tunc cõmittitur hæresis. ita dicit ex pssᵉ gl. in d. §. sane. Tertio limitantur, qñ interueniret rebaptizatio pueri in ipsis sortilegijs, q2 cẽt saperent isto casu hæresim manifestã. vt per d. gl. in d. §. sane. Quarto limitant̃, nisi in ipsis sortilegijs ministrãdis hæreticus interue
19 nerit, vt ꝑ d. gl. † Quinto & vltimo, limitãda sunt quotiescũq; dæmonis suffragiũ inuocatur ad hñdum notitiam eoꝝ, vel faciendũ ea q̃ soli Deo creatori competũt in priuilegiũ de qbus plenius diximus supra eadem q. in princ. & ꝑ ista fit expedita hæc decima vtilis qõ q̃ oia bene nota, q2 illoꝝ sciẽtia est maxime importãtiæ, tam respectu examinis, quã pœnaꝝ de quibus dicemus infra q. ꝓxima.

1 Sortilegi quibus pœnis sint afficiendi.
2 Sortilegia quæ fiunt ad habendam notitiam occultorum, aut distantium non sapiunt hæresim, & ideo non puniuntur.
Sortilegi qua pœna puniri debeant in foro conscientiæ.
3 Pœna sortilegiorũ ĩ foro iudiciali canonico q̃ sit.
4 Laici, & viles personæ sortilegia exercentes qualiter puniantur.
5 Sortilegus, & qui eum consulit puniuntur pœna capitis.
6 Sortilegia amatoria qualiter in foro conscientiæ puniãtur, et qualiter in foro iudiciali canonico.
7 Sortilegia amatoria ĩ iure ciu. capite plectũtur.
Pœna sortilegijs imponenda est arbitraria.
8 Clericus sortilegus põt officijs, et benefic. priuari.
Ignorãtia, aut simplicitas in sortileg. nõ excusat.
9 Sortilegi venefici qua sint pœna afficiendi.
10 Clericus qui sortilegium veneficii exercuit qualiter puniantur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus.
11 Malefici qua mulctentur pœna de iure ciuili.
Sortilegus ad domũ alterius accedens ad perpetranda maleficia qua sit afficiendus pœna.
12 Consulens aut vocans maleficos ad maleficia facienda, punitur capitis pœna.
13 Torqueri potest quilibet cuiusuis conditionis pro crimine sortilegij.
Sortilegus quo casu tradatur bestijs vorandus.
Artem sortilegam, seu magicam docens, & discens pari pœna plectuntur.
14 Sortilegi membri virilis languedinem inducentes, aut alias vim generatiuam impedientes, vltimo afficiuntur supplicio.

Sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus.

15 *Maleficiatos curans per sortilegia non punitur de iure ciuili, sed de iure canonico sic.*

16 *Astrologi, & chiromantici secundum astrorum cursum, aut signa manuum futura pronosticantes, an sint puniendi.*

17 *Sacerdos causa doloris aras spolians, aut luminaria cõsueta extinguens, qua afficiatur pœna.*

18 *Clericus vel ẽt laicus imaginẽ crucis, vel alicuius sctõrum conculcans, qualiter puniri debeat.*

19 *Iudaus super crucẽ immunditias proijciens qua pœna mulctandus.*

Sacerdos qui scienter missas celebrauit super hostia non consecrata pro sortilegijs faciendis qualiter puniatur.

20 *Prohibitum aliquid facere, aut efficere aliquod antecedens necessarium ad illud, paria sunt.*

21 *Imagines baptizantes ad sortilegia facienda, qua sint afficiendi pœna.*

Reliquias sanctorũ aut ecclesiæ sacramenta sortilegijs immiscentes pari pœna puniuntur.

22 *Astrologi futura prædicẽtes qua sint pœna mulctandi.*

Sortes in euangelijs quarentes librum aperiendo, vel alias, debent puniri.

23 *Sortilegus in opere sanatiuo multas orationes dicens; sed aliqua verba secrete adijciens non satis congruentia, aut sit puniendus.*

24 *Breuia, aut ligaturas ad collum maleficiati suspendendas facientes, quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniendi.*

Deus Acheron, in breuibus adiijcit solitum, an sit verbum diabolicum.

25 *Deo Mãmona sacrificantes vt fiant diuites qualiter puniri debeant.*

26 *Sacramenta aut alias res sacras, aut benedictas ecclesiæ sortilegijs admiscentes pari pœna puniuntur.*

27 *Sortilegia de iure ciuili vltimo puniuntur supplicio, his demptis qua fiunt ad liberationem maleficiatorum.*

Diuinatio qua fit per somniorum interpretationem an sit prohibita.

28 *Incantationes qua fiunt contra serpentes quando sint punibiles.*

1 VNdecimo post præmissa videndum est † quibus pœnis isti sortilegi puniuntur in qua. qõ. similis distĩõ de qua supra repetenda est, aut sapiunt hæresim manifeste, aut nõ primo casu pœnæ ipsorũ declaratæ fuerunt in trac. de hæret. q. 4. vbi copiose diximus, quibus pœnis puniunt hæretici. secundo vero casu qñ non sapiunt hæresim expressam distingue, aut sumus in prima specie sortilegiorũ diuinatiua, aut in secunda q̃ est amatoria, aut in tertia q̃ dr̃ maleaca de quibus alias diximus supra eo. tit. q. 2. Primo casu, aut fiunt ad hñdum notit. à futurorũ, aut eorũ quæ in corde sunt hoĩs, & ista quia sapiunt hæresim manifeste, vt supra proxime diximus puniuntur pœnis hæreticorũ de quibus supra. Idem est si in illis cõmiscerent hostiam sacratam, aut alia de qb. per gl. in d. c. accus. §. sane, de hæret. lib. 6. qa tunc sortilegia ipsa saperent hæresim manifeste, & hæreticorũ pœnis essent puniendi q præmissa faciunt, ita dicit Old. in d. ɔ̃s. 210. Panor. in c. 2. extra eod. tit. & diximus supra

2 proxima q. circa fin. † Aut fiunt ad hñdũ notitiam pñtium occultorũ, prout sunt furta, rapinæ, incendia, tractatus, adulteria, homicidia occulta, & his similia facinora, aut eorũ quæ iam facta sunt de ptõ, seu eorũ quæ in longinqs partibus fiunt, & similium, quia tunc non sapiunt hæresim manifeste alijs pœnis puniuntur, qa si est clericus de iure canonico diuino in foro ɔ̃sciæ subijcitur pñiæ 40. dierũ extra collegium ecclesiæ, siue cõionem fidelium, q̃ imponit per sacerdotẽ, qua subijciunt ẽt laici, ut est tex. in c. 1. de sortil. & ibi Panorm. & alij q ita declarãt tex. illum, licet gl. fin. videatur aliter sentire, sed ipsa loqtur de pœnis iudicialib. imponendis à iudice ecclesiastico in foro contentioso s̃m iura quæ

3 glos. ipsa alleg. vt infra proxime dicam. † Aut sumus in foro contentioso iudiciali canonico postq̃ delictum innotuit curiæ, & tunc ꝑ eodem crimine imponuntur grauiores pœnæ, qa clericus erit suspensus a diuinis, & ab altaris ministerio ꝑ annum, & ultra ad arbitrium iudicis s̃m facti qualitatem, aut turpitudinem, & ꝑsonaꝝ ɔ̃dõnem, quo termino elapso clericus ipse statim ipso iure reuertit ad pristina sua, ita dicit tex in c. 2. eod. tit. & ibi ꝑ do. Abb. quem vide. & Felyn. & alios. laicus vero r̃r excõicatur. 26. q. 5. non oportet. Sed hoc est verũ quotiescũque ex simplicitate, & bono zelo clericus peccasset s̃m terminos. d. c. 2. alias grauius punietur, qa deponitur ab omni ordine sacro, & priuat oib. beneficijs, & intruditur in monasterium ad agendum perpetuam pñiam, vt hr̃ 26. q. 5. si

quis

quis eps.& ibi gl. idem tenet Pan. in d.c.2.&
not. q ultra pœnas pdictas poterit iudex ec
4 clesiasticus exercere ēt alias pœnas † ɔtra lai
cos hmōi sortilegia exercentes, quia si serui
sunt,& uiles psonæ poterit mitriari,& fusti
gari,& alijs similibus modis dehonestari, di
gniores uero poterunt relegari, vel ad ppe-
tuos carceres ɔdēnari, ut in cap. ɔtra idoloꝝ
26.q.5. quod est veꝝ. & pcedunt illę vltimę
pœnæ quotiescūq; alias moniti laici ab ip-
sis sortilegijs noluerint se abstinere. & sic dē
his q plures inciderunt in crimē. vide Pan.
in d.c.1. de sor. in gl. fi. vbi subiungēdo dicit.
not. q licet istud sit crimē ecclesiasticū, tñ nō
est mere ecclesiasticū, q a iudex ēt secularis pt
de hoc crimine cognoscere, pariterq. puni-
re, licet reos ipsos pœnis grauiorib. psequa
5 tur. † De iure aūt ciuili punit pœna capitis,
tam ille sortilegus, & magos, q̄ ille q ɔsulit
ipsos,& sortilegia ipsa pfici mādat. & iste est
tex. in l. nemo. C. de malef. & math. Isti .n. di-
uinatores sunt muitū Deo, abhominabiles,
& exosi, rō est, q uolūt se facere æq̄les Deo,
dū diuinā ptātē q̄ vertit in cognitione futu-
roꝝ sibi vsurpare ɔtendūt, & esse siles Deo,
& dicit do. Ioā. de Turre cre. in c. ɔtra idol.
26.q.5. qđ quēadmodū Lucifer,& primi nri
parentes voluerūt esse similes Deo in altitu
dine,& pulchritudine, in cognōne,& scia bo
ni,& mali, ideo oēs de cœlo deiecti fuerunt,
quoꝝ qdam in pfundū inferni, quidā uero
in hoc variaꝝ calamitatū mūdo puenerunt,
ita dicendū est de istis diuinatorib. q in co-
gnitione futuroꝝ volūt esse ęquales Deo, de
ecclesia Dei q̄ p cœlo figurat oīno expellēdi
sunt,& à Christi fidelium gratijs repellendi.
6 † Aut sumus in secunda specie q̄ dr amato-
ria, & si in ea interueniunt ea q̄ narrant per
gl. in d.c. accus. §. sanè. dicendū est q sapiūt
hæresim manifeste, & puniunt pœnis hæreti
coꝝ, vt supra pxime diximus. Idē dicit Abb.
in d.c.1. de sor. aut illa nō interuenīūt,& nō
sapiūt hæresim,& dic aut sum' in foro ɔsciē,
& eadē 40. dieꝝ pnia subijciunt tā clerici, q̄
laici, sicut alij de qbus supra d.c.1. de sort. q
tex. loqtur indistincte, & gnalr de qbuscūq;
psonis,& de hac ēt specie sortilegioꝝ in qua
viget eadē rō intelligi pōt. arg. tex. in c. si q s
eps 26.q.5. vbi loquit de oi specie, ex quo ēt
non datur diuersa rō inter casum, & casum.
arg. l. illud. ff. ad l. Aquil. cum sim.& ita tenēt
Doct. ibi. Si vero sumus in foro iudiciali de
iure canonico,& eisdē pœnis puniunt clerici
atq; laici, tam prima, q secunda uice, put su-
pra pxime diximus in pced. specie 26.q.5.c.
non oportet. c. si quis eps. c. aliquanti. c. ɔtrà
idoloꝝ.& cap. augurijs, q̄ oia iura maxime.
c. nō oportet.& cap. aliquāti loquunt de plu
ribus speciebus sortilegioꝝ,& de ista quoq;
7 loquunt. † De iure ciuili silr eadē pœna capi
tis puniunt. d.l. nemo. C. eod. tit. q oēs sorti-
legoꝝ pfessiones, ac sortilegioꝝ species cō
plectitur. vide tex. ibi,& gl.& l. eoꝝ. in prin.
eod. tit. vbi tex. vr ęquiparare quo ad pœnas
illos maleficos qui flectunt pudicos aios ad
libidinem,& illos q ɔtra salutem hoīum mo
liti sunt, oēs .n. seuerissimis pœnis sunt pu-
niendi, q̄ non denotant nisi ultimum suppli
ciū, vt not. gl. in d.l. eoꝝ. in princ. & l. multi.
Et circa præmissa nota vnum singulare, q di
xit Abb. in d.c.2. de sortil. q pœna imponen
da illis sortilegis, vel eos ɔsulentibus est ar-
bitraria, potestq; iudex illam aggrauare, seu
grauiorem, aut leuiorē imponere, sm quali-
tatem facti, ɔdōnem psonaꝝ, & animum de
linquentis,& sm ipsas qualitates, & accñtia
pœnas ipsas moderari, arg. l. hodie. & l. aut
facta. ff. de pœ.& l. qd ergo. §. pœna grauior.
ff. de his qui not. inf. 24.q.1. non asseramus.
Hoc tñ pcedit de iure canonico in foro ec-
clesiastico, de iure tñ ciuili, secus est, vt supra
8 proxime dixi. † Et nota ēt aliud quod dicit
Abb. ibi. q clericus per hmōi sortilegia, de
quibus ibi, potuisset officijs,& beneficijs ec-
clesiasticis priuari. arg. tex. 26.q.5.c. aliquāti,
sed ibi ideo clericus ille fuit dignus miseri-
cordia, vt illa minori suspensionis pœna pu
niret, quia ex simplicitate peccauit, & bono
zelo p inueniendis bonis ecclesiæ q̄ fuerāt
furto subtracta, vt dr in d. c. 2. alias grauius
fuisset punitus, q̄ nota p limitatione coꝝ q̄
supra dixi. Et nota ēt hoc aliud q in istis cri
minib. nō parcit simplicitati, nec ignorātiæ,
q a licet sortilegia ipsa facta fuerint bono ze
lo,& ad bonū effectū. s. repiendi res eccliæ
furto subtractas, nihilominus puniunt q il-
la ɔficiunt, aut ɔsulunt facientes. d.c.2. de sor
til.& ibi Panor. vbi dicit q isto casu mitius
puniunt ex quo tex. iuncta hac doctrina ap-
paret decisio illius casus an liceat hęc sortile
gia fieri ad sanādū corpora maleficiata, & si
q s maleficis remedijs,& arte pdicta aliquos
sanauerit, an puniat,& qua pęna, de qbus hr
26.q. vlt. admoneāt,& dicem' ea.q. loco suo.

9 † Aut sumus in tertia specie principali q̃ dr̃ venefica,& si in ea interueniũt aliqua de his q̃ narrat gl.in d.c.accusatus.§.sane. dicendũ est q̃ sapiũt heresim manifeste,& pęnis hęreticorũ sunt puniẽdi vt alias diximus supra,si vero ea nõ iteruenıũt vel alia his similia, & tũc aliter puniunt, qa aut sumus in foro cõsciẽtiæ,& punit fabricãs,& ille q̃ ꝯsulit pnia exilij 40.dierũ extra gremiũ ecclesiæ,& fidelıũ cõionem.d.c 1.de sortilegi. iũcto c. si q̃s eps.26.q.5.& licet tex. in d. c. 1. loq videat de alia specie.s.diuinatoria,tñ c. si quis eps. loquitur gñaliter de oĩbus , & in fine vna , & eadem pœna oẽs punit,qua pœna tã clerici q̃ laici subijciũtur,qa tex.in d.c. 1. loqtur gñaliter,& indistincte.l.de precio . ff. de publ.& 26.q. 5. aliquanti . & cum hac solu: vñr transire Doct.in d.c.1. nullam facientes drĩam de aliqua specie sortilegiorũ aut per-
10 sonis. †Aut sumus in foro canonico ꝯtẽtioso,& sic i foro fori,si laicus hoc crimine peccauit prima vice erit excõicatus, & ab ecclesia remouendus erit 26. q. 5. si quis eps. & c.aliquanti . si vero semel monitus adhuc in eodem ꝓposito pseuerando iterum commisit idem delictum , & tunc si est vilis psona debet fustibus cedi siue fustigari publice p vrbem mitriari, & publice tanq̃ infamis dehonestari, digniores vero relegant in carceribus, siue ad ppetuos carceres ꝯdemnant 26.q.5.ꝯtra idolorũ.Clerici vero efficiunt infames , & oĩbus officijs atque beneficijs ecclesiasticis priuant.& nihilominus ipsi quoque intrudunt in carceribus aut in monasteriũ ad agendũ ppetuã pniam.26. q. 5. si q̃s eps.& c.aliquanti.& seq.in hoc tñ non recederẽ ab opi.Abb.de qua.in d. c. 2. de sortil. q̃ sit ꝯsideranda conditio psonæ,qualitas facti,& animus delinquentis, s̃m qualitates illas pœnas ipsorũ,qñq; augere, qñq; vero mi-
11 nuere,iuxta sanũ iudicis arbitriũ.†De iure aũt ciuili hęc sortilegia grauius puniunt,qa iura ipsa multum abhorrẽt artẽ maleficã, vt in toto tit.C.de malef.& mathema . & ideo oẽs malefici puniunt vltimo supplicio.l. nemo l.multi.l.& si excepta.& l.eorũ. in princ. C.eo.ti.& ideo lex vocat illos humani generis inimicos,ex quo vt plurimũ q̃runt innocẽtũ corpora illis veneficijs labefactare d. l. multi.& l. si excepta,vbi ẽt appellant hostes cõis salutis d.l.multi,& naturæ humanę inimici.l.fi.eo.tit. R̃r igitur puniunt pœna capitis tã ipsi magistri quã hi qui illos ꝯsulunt, & hæc fieri mandãt.d.l.nemo.in fi.& l.multi . si q̃s vero magister ad alterius domũ accesserit exercendi maleficij causa igne ꝯcremat,is vero q̃ illum præmijs,& suasionibus euocauerit,& associauerit, oĩa eius bona publicant, & in insulã deportat . Sed ꝯtra hoc
12 est tex.in l.nemo.C.eo.ti.vbi dr̃ q̃ ille q̃ ꝯsulit, & vocat istos magistros punit pœna capitis.Solu.gl.in d.l.nemo. refert vtrãq; pœnã,sed nõ soluit ꝯtrariũ,q̃dã dixerũt q̃ i d.l. nullus, licet ille magister fuerit adductus ad domũ alterius cã faciendi sortilegia ipsa tñ nõ fuerũt facta i d.l. nemo facta fuerãt,hæc soluti . nõ placet,qa sapit diuinationẽ,qa si nõ apparet q̃ in d.l. nulla fuerint facta sortilegia,minus ẽt apparet in d.l.nemo. q̃ facta vel nõ fuerint,nisi diceres q̃ ille q̃ ꝯsulit interuenit in eis, & credit his q̃ fiũt esse vera , ꝓpea grauius punit,vt d. l. nemo. is vero q̃ adducit maleficij siue sortilegũ ad domũ alterius põt esse q̃ sit ignarus , puta famulus vel alius q̃ nõ interuenit vel nõ credit in eis ideo mitius punit,tñ in hoc cogita. Et nota q̃ istorũ amicitiam,& ꝯuersationẽ quãuis vetus beneuolẽtia fuerit,debemus relinquere, & eos oĩno euitari, q̃ vero ꝯtrafecerint oĩb. eorũ bonis publicatis in insulam deportan-
13 di sunt d.l.nullus. † Et nota q̃ pro isto crimine oẽs peterunt in distincte torqueri, nõ obstãte quocũq; priuilegio dignitatis,q̃d est speciale in isto crimine, & ex hoc nota limitationẽ ad l.miles.C.de q.l.decuriones.& l. diuo Marco.eo.tit.Si q̃s aũt de hoc crimine testibus ꝯuitus fuerit,& nihilominus obstinato corde institerit in negãdo,ẽt psentibus testibus q̃ illis detegerunt facinus , tradit viuus bestijs vorãdus ac dẽtibus, & vngulis laceràdus,ita dicit tex.in d.l.& si excepta . i fi. Et nota ẽt q̃ eadẽ pœna capitis punit ille q̃ docet artẽ pdictã , & ille q̃ ipsam addiscit l. culpa.& ibi gl.C.eo.tit.q̃d vr̃ esse specialein isto crimine,in crimine hæresis est ꝯtra.l.q̃cũq;.§.eos vero.C.de heret. vbi minori pœna.s.pecuniaria puniunt scholares, magistri
14 vero pęna capitis.† Eadẽ pęna vltimi supplicij puniunt,q̃ eisdẽ maleficijs inducũt mẽbri languedinẽ,& virtutẽ viri aut mulieris gñatiuã impediunt,aut lactẽ nutricis desiccant , vel quouis alio modo ipsa sortilegia , & maleficia ꝯficiunt siue in corpore p cibũ vel potũ, siue extra corpus aliquo ex modis q̃bus

drni

diximus supra in 2.& 3.q. Sed q̃ro nunc q̄d
si aliq̄s sortilegus sortilegia exercet ad bonū
finem.s. ad sanandū egrotos maleficiatos, &
soluendū aliorꝝ facturas, an hoc liceat impu
ne fieri,& vr̄ dicendū ꝙ sic, ex quo facto ne-
mini nocent, sed alicui ꝓsunt, non sunt ergo
digni punitione aliqua,& de hoc est tex.in l.
eorꝝ.§.1.C.eo. tit. vbi ille q̄ fecit sortilegia
ad incātādū hymbres ne noceat segetib⁹ vel
plantis nulla pœna punit̄,& ideo Bart. ibi ꝑ
15 illum text.decidit hanc q̄ō.dicens, † ꝙ non
debet q̄ curat istos infirmos maleficiatos ali
qua pœna puniri hoc tn̄ est verum de iure ci
uili,vt ibi, secus aūt est de iure canonico,q̄a
ecclesia summope abhorret ista remedia sor
tilega,ēt si fiant ad effectū recuperandæ sani
tatis,non vult fieri posse,hac rōne,q̄a nō li-
cet inuocare auxilium dæmonis ēt ꝓ mille
corporꝝ sanitatibus recuperandis:q̄a minus
malū est ꝙ pareat corpus, quā aīa, cuius ma
ius esset detrimētū,vide text.in c.admoneāt.
26.q.7.& si q̄s hæc facere p̄sumpserit,si cleri
cus est degradet̄,& oī officio ac beneficio ec
clesiastico priuādus erit laicus aūt excōican
dus,ꝓ quo facit ēt tex.in c.nec mirum. §. ad
hæc aūt.26.q.5.vbi oēs istæ ligaturę,& sup-
stitiosa incātationum remedia sunt oīno dā
nata,q̄a hæc fieri non possunt absq; dæmo-
nis opera, & suffragiō, & ideo dicit S.Aug.
lib.10.de ciu. Dei,cuius verba relata sunt in
d.c.nec mirum,ꝙ hæc sunt alia remedia quę
ars non commendat medicorꝝ,& ab ecclesia
oīno reprobata, merito sunt à Xp̄i fidelibus
euitanda, vide S.Th. in sum.2.2.dist.95.art.
3.in vers.dicendū. tit.de superstitio. & Ioan.
lec.in summa ɔf.eod.tit.q.2.11.13. Vltra ea
q̄ diximus supra in prima specie diuinatiua
16 addenda sunt hæc.† q̄d dicendū sit de astro
logis,& chiromanticis q̄ s̄m cursum astrorꝝ,
& signa cœlestia futura ꝓnosticant,an liceat
hoc facere,vel sint puniendi sicut augures, &
aruspices aut alio modo. Rn̄.aut hæc futura
p̄dicent ex certa scientia imponentes futuris
ɔtingentibus rebus necessitatē quandā, quā
dīnt causari ex motu corporꝝ cœlestiū,& isto
modo sunt hæretici, & puniunt̄ vt hæretici,
vt late diximus supra hac q̄ō.in princ. & q̄ō.
p̄cedenti.Rō est,q̄a signa non sunt causæ re
rum finales imponentes necessitatem huma
nis rebus agendis aut homini,sed sunt signa
q̄dam inclinatiua,siue indicatiua rerū futura
rum s̄m cōiter accidentia ꝑ regulas quasdā,
& nās corporꝝ cœlestium,q̄ multoties fallūt,
q̄bus nō subijcit̄ necessario nā humana, q̄a
possit illa euitare,& vti liberi arbitrij p̄tāte,
vide Abb.in d.c.2.eod.tit.& Ioan.lec.in sum
ma ɔfess.eod.tit.q.5.aut illa p̄dicunt demon
stratiue,p̄sumptiue,siue inclinatiue asseren-
tes ꝙ ex motu corporꝝ cœlestium tale q̄d in
clinatiue demonstrat̄ siue figurat̄ in actibus
hoīum inferioribus, & hoc modo non est
pētm̄ ex quo nullam imponunt necessitatē,
sed inclinationē quandā quā q̄s libere euita
ri poterit si velit vti prudētia, & sui liberi ar
bitrij p̄tāte,vt latius dicemus infra,& hr̄ per
Abb.in d.c.2.eod.tit.Pro faciliori intelligen
tia p̄missorꝝ subijciam infrascriptas q̄ōnes
speciales declarādo pœnas criminis cuiusq;
17 † Et primo q̃ro,q̄d de sacerdotibus q̄ causa
doloris spoliant aras aut extingunt lumina
ria ɔsueta qua pœna puniunt̄,dic, ꝙ clericus
honore, & dignitate priuat̄, & sic efficit̄ in-
famis,vt in c.quicunq; in 1.rūso.26. q. 5. &
Ioan.lec.in sum.ɔfess.eod.tit.q.18. & hoc ni
si sponte de p̄missis coram ep̄o, vel Metro-
politano se culpabiles detulerint, & de ipsis
ɔdignam peregerint pœnitentiam d. c. qui-
cunq;. Alij sacerdotes reperiunt̄ q̄ sumpta ve
ste lugubri missas defunctorꝝ celebrant ꝓ vi
uentibus causa inimicitiæ,vt is ꝓ quo sacrifi
cium ipsum offerunt moriatur, aut incurrat
mortis periculum,qua pœna sint puniendi,
dic isto casu quod sacerdos vel clericus qui
scienter ista fecerit à proprij ordinis gradu
priuatur, & perpetui exilij ergastulo vna cū
eo qui ipsum sacerdotem consulit aut præ-
missa fieri ordinauit siue mandauit relegat̄,
vt est text.in d.c.quicunq; in fi.26.q.5.& Io.
lec.in sum.confess.eo.tit. q. 20. Deinde q̃ro
18 † quid de clericis vel laicis qui imaginē Cru
cis aut beatæ Mariæ virginis, seu aliorꝝ san-
ctorum proiecerint in terram illasq́ vrticis,
spinis,vel pedibus conculcarunt, qua pœna
puniendi sunt,casus iste ponit̄ per text in c.
si canonici.§.fin.de offic.ordina.lib.6. vbi di
cit,ꝙ vltrix sic procedat dura sn̄ia ɔtra eos ꝑ
quam alij id facinus patrare pertimescant
gl.vero declarando text.primo dicit ꝙ erunt
priuandi loci sui dignitate atq; honore nisi
clerici satisfactione coram metropolitano se
sufficienter purgauerint demum deuenit ad
aliam pœnam dicens ꝙ stat̄ arbitrio iudicis,
ɔcludens in effectu ꝙ sit pœna arbitraria, ꝓ
prima allegat text.in d.c.quicunq; 26.q.5.&

l.1.ff.de iur.delib. cum qua gl. transit Gemi. ibi Archid.aut dicit q poterunt tpalr puniri q in vinculis publicis puinciant,vt l.1.C. de his q ad statu.cōf.& ff.de pœ. l.capitaliū. §.q ad statuas,vel qđ moriant,vt not.in l.1. C.ne lice.sign.saluat.&c.& hęc vltima pœna infert de rigore iuris ciuilis,vt d.l.1.aliæ vero superiores inferri possunt p iudicem ecclesiasticum,vt dnt Doct.in d.c.si canonici.§.si.

19 † Videndum esset ēt qd de iudæo q sup crucem dum deferret publice p vrbem proiecit immunditias qua pœna puniat, istū casum decidit Pet.de Anch.in conf.15.qđ incipit, spiritualis iudex in puincia Romādiole,vbi dicit q iudæus ipse poterit p vtrunq; iudicē castigari ecclesiasticū,& laicum,& seueris pęnis puniri. Quæro qd dicendum sit de his q in sortilegijs cōmiscuerunt hostiam non sacratā sup qua tñ celebrata fuit vna aut plures missæ,qua pœna puniat sacerdos q sciēter sup hostia illa celebrauit missas,vel q celebrando non ɔsecrat aliqd,sed capit panē, & vinum apud altare sine sacro,& oēs ac singulas cęrimonias,& solennitates fecit apud altare excepta ɔsecratione,qua pœna puniat casus iste ponit in c.hoie.de celebra.mis. vbi tex.nullam ponit pœnam tpalem,sed credo q sit pœna arbitraria in eo q celebrat missam,& sine ɔsecratione accipit hostiam,& vinum,quam iudex ecclesiasticus sibi iniunget loco pœnitentiæ,is vero q scientes celebrat sup hostia aut alia re cum qua fieri debēt sortilegia grauius puniendus est,sicut is q sorti

20 legia ipsa ɔficeret † qa paria sunt,aliqd phibitum facere vel efficere aliqđ necessariū antecedens p qđ peruenit ad illud,vt l. oīo. ff. de sponsa.vide text.in d.c.si qs eps.26. q. 5. q loquit gnalr de oibus sortilegijs,ille .n. q habuit aium de delinquendi, & deuenit ad actum pximum delicto,hr ac si fecisset,& cōsummasset delictum,non solū de iure canonico,vt in c.sicut dignum,de homic.cum multis similibus, sed ēt de iure ciuili, vt l.is q cū telo. C.ad l.Corn.de sic.& l.1.§.diuus,& ibi Bart.ff.eo.tit.& hr p Panor.in d.c.2 de sortil.& Ioan.lec.in sum.ɔf.eo.tit.q.24.& Old. in d.conf.210.in 3.col.laicus vero excōicat, & relegat de iure canonico in foro iudiciali. c.aliquāti.26.q.5.sed si semel monitus iterū se immisceat in pdictis,si est nobilis intrudit in carcerē,ignobilis fustigat,mitriat,& publice dehonestatur d.c.si qs eps.c.aliquāti. & c.

21 sortes. cum alijs seq. † Quid dicendum de his qui imagines conficiunt atq; baptizant, & cum illis conficiunt sortilegia, dic aut sortilegia ipsa fiunt ad aliquem effectū q demoni non conuenit,sed soli Deo,& sapiūt hęresim manifeste,vt supra diximus,q.pcedenti, & ideo puniendi sunt vt hæretici,vt supra diximus tit 1.q.3. salua tñ doctrina gl. de qua in d c.accus.§.sane.de hæret. lib. 7. & saluis ēt limitationibus de quibus infra in si. dico illos esse puniendos eisdem pœnis quibus alijs in superioribus casibus,vide Oldr.in d. conf.210. vbi de hoc facit mentionē expressam,& Ioan.lec.in sum.conf.eo.tit.q.12.Idē dicendum est de his qui in ipsis sortilegijs immiscent sacras reliquias sctōrum martyrū .s.ex membris vel ossibus,aut de vestibus eorundem d.c.si qs eps,& c.aliquāti.& Panor. in d.c.2.& Ioan.lec.in d.tit.in summa.q.16. Idem ēt iudicandum est de his qui sacra ecclesiarum.s.oleum sctm baptismatis, crismatis,aut extremę vnctionis,seu aquam fontis baptismatis,& similia.d.c.2.& ibi Abb. & d. c.si quis eps,cum alijs sequen.Idem quoque censendum est de his qui in eisdem sortilegijs admiscent aquam benedictam,candelas benedictas,sacros agnusdeos,ramos oliuarum,aut frondes palmarū, & similia de qbus hr p Ioan.lec.in dicta summa eod.tit. q.vlt.

22 † Iuxta pdicta videndū est qd de astrologis qui futura prædicunt an puniant, & qua pœna, dic aut illa predicunt ex certa scia, quasi signa illa p q futura ɔiecturant sint causæ rerum imponentes futuris rebus necessitatem inesse, q sic erunt vel sic oino,& istud est hæreticū,& puniri debent vt hæretici,qa futuror notitia certa, put est inesse rei,est solius Dei,vt hr Matth.22.c.& 2.q.4.cōsuluisti. & 26.q.3.sciendum,& late diximus supra qō. pced,aut illa pdicunt ɔiecturalr demonstratiue siue inclinatiue,& isto modo non errant nec puniunt aliqua pœna,qa verū est q corpora cœlestia habent qdam motiua,& inclinationes ad corpora inferiora, & operationes humanas,fm quas multoties fit fieri cōtingunt,q̄uis euitari pñt, & ppea dr, q illa sunt signa rerum,non aūt causę rerū,de qb. vide Panor.in d.c.2 extra eo.tit.tertia col.

Quid.n.dicendum sit de his q sortes quærunt in euangelijs aperiēda librum,& sortificādo in illis,dic q phibitū est,& puniūt q pmissa faciunt modo quo supra 26. quæst.

2.hi

2.hi qui.Et qa diximus supra q sunt ꝓhibi-
ta remedia sortilegioꝝ q̄ fiunt ad sanandum
corpus maleficiatum de iure canonico, licet
de iure ciuili ꝑmissa sint vt supra diximus ea
23 dem quæstione. † Quæro nunc q̄d si aliq̄s
in opere sanatiuo dixit plura verba honesta,
& sanctas,ac deuotas orōnes Dei beatæq̄ue
virginis Mariæ,& aliorum sctōꝝ,& illa eadem
fecerit dicere ꝑ ipsum maleficiatum ad deuo
tionē beatæ virginis Mariæ, aut alicuius san
cti martyris, nihilominus postea magister si
ue magistra sortilegioꝝ aliqua verba extra-
nea dixerit publice vel secrete, q̄ non vr̄ con
gruere illi operi religioso,& sanitatis,an illa
dicantur esse superstitiosa,& punienda,dic q̄
sic, quia quotiescunq; cū rebus aut verbis re
ligiosis siue ecclesiasticis miscenť aliqua ver-
ba extranea, & q̄ nālr̄ non tendunt ad opus
illud sanitatis nec possunt nālr̄ talem effectū
operari necessario,tunc dnr̄ esse superstitiosa
& faciunt totum opus superstitiosum,& dā-
nabile,quod est maxime quotiescunq; adiun
gunť nomina quædam ignota,aut characte-
res,seu aliæ diuersæ obseruationes quas ma
nifestum est nālr̄ efficatiam ad sanitatem hr̄e
non posse, illa non fiūt sine superstitione, &
dæmonis ministerio,vt dicit S.Tho.in sum-
ma 2.2.q.95.art.2.ver.dicendum.in tit.de su
perstitio.& Ioan.lec.in summa cōf.eo.tit. q.
11.Et pp sunt puniāda de iure canonico: qa
si clericus est q talia fecit deponiť,laicus ve-
ro excōicatur pro prima vice.26.q.7.admo-
neant,sed si monitus spreta monitione iterū
se ingesserit in eisdem,si est nobilis vir,& ho
nestæ familiæ incarcerať,aut relegať, ignobi
lis vero cū vituperio fustibus cediť. 26. q. 5.
c.si q̄s eps.c.aliquanti.c.sortes. & c. seq. per
Abb.in d.c.2.de sortil.vbi dicit q̄ pœna isto
rū est arbitraria,& hoc puto verius s̄m quali
taté facti,ꝯditionem ꝑsonarum, & aium de-
linquentis,arg.l.aut facta.& l.respiciendum.
§.delinquunt.ff.de pœ.& l.q̄d ergo.§.pœna
grauior.ff.de his q̄ not.infam.c.sicut digniū,
in princ. de hom. De iure aūt ciuili remedia
illa nō puniunť dummodo fiant ad finē. d.l.
eoꝝ.§.li.& ibi Bart.C.de malef.& alias dixi
24 mus supra eo.q.6.† Idem dicēdū est de his q̄
faciunt schedulas,aut breuia,& ligaturas su-
spendēdas,& deferēdas ad collū maleficiati,
cū ꝯtinent aliq̄d extrinsecū siue extraneū si-
gnū character aut nomen q̄d nālr̄ nō tēdit
ad ꝯclusionē,& intellectū alioꝝ verboꝝ, vel
ad opus sanitatis,tunc iudicať illud esse su-
perstitiosum,& punibile,q̄a fieri non pōt absq;
suffragio,& instructione diaboli, vt dicūt su
pradicti Doct.in locis ꝑdictis,& hr̄ in c. nec
mirum.§.ad hęc oīa,&c.26.q.5.& ꝑ S.Aug.
in lib.21.de ciui.Dei,& ideo puniunť his pę
nis quas supra diximus hac ead.q. in mem-
bris ꝓxime relatis . Quid si inter alia verba
vel nomina Dei q̄ illæ maleficæ sæpius descri
bere faciunt in earum schedulis vel breuibus
apposuerint hoc verbū , Deus Acharon.an
sit verbū superstitiosum, & diabolicū, dic q̄
sic,q̄a illud est nomē Beelzebub principis dæ
monioꝝ,vt hr̄ 4.Regum 1. c. dum Elias mo
nitus ab Angelo reprehendæ Ochosiā regē
sub his verbis,nunq̄d non est vobis Deus in
Israel vt eatis ad consulēdū Beelzebub Deū
Acharō,ideo de lectulo suꝑ quē ascēdisti nō
descēdēs sed mortē morieris,q̄d bene nota,
q̄a sæpius istis schedulis,& breuibus hoc no
men.s.Deus Acharon reperies expressum,vi
de do Ioan.de Tur. crem.in c.ꝯtra idoloꝝ.
26.q.5.& d.Ioan.lec.in sum. ꝯf.eo.tit.q.11.
25 & 15. † Quid dicendū de his qui sacrificant
Mamonæ deo nummoꝝ vt diuites efficianť,
qua pęna sunt puniendi,dic q̄ si est priuatus
ipso iure oī officio,beneficio,honore, & di-
gnitate,siue occultū sit crimen siue publicū,
& ideo necessario indiget dispēsatione si vult
amplius celebrare,q̄dam alij dixerunt q̄ qñ
crimen est occultū possunt agere pęnitentiā
ꝯfitendo de pctō suum,& non incurrunt pę
nām illam priuationis, & ideo non indiget
necessario dispēsatione , si vero crimen esset
publicū aut notoriū,tunc incurrit irregulari
taté,& priuationē ipso iure, & indiget dispē
satione nihilominus ꝓcedens opinio vr̄ esse
magis tuta in foro ꝯsciētiæ vt q̄s petat dispē
sationē ēt qñ crimē esset occultū.vide d.Ioā.
26 lec.in summa ꝯf.eo.tit.q.vlt.† Vbi istis ęqui
parat ēt sacerdotes q̄ in sortilegijs immiscēt
sacra ecclesiastica.s.oleum scm̄ crismatis, ba
ptismi,vel extremæ vnctionis, aut aq̄ fontis
baptismatis eisdem pœnis puniunť de q̄bus
alias diximus supra ea.q laici vero de iure ca
nonico prima vice sunt excōicati,& sunt à li
mine ecclesiæ repellēdi,sed si post primā mo
nitionē iterū se ingesserint in eisdē, si nobi-
lis est,ꝯdēnanť ad ꝑpetuos carceres.ignobi-
lis vero fustigatur publice cum maximo de-
decore,deinde in exilium condemnatur, s̄m
quod habetur 26.q.5.si quis eps.c.aliquanti,

cum alijs seq. Abb. tñ dixit in d.c.2. de sortil. ꝙ istoꝝ pœnæ erunt arbitrariæ mitigandæ alterãdæ neq; leuiandæ sm facti qualitatẽ, aut turpitudinem, seu scandalum quod inde posset oriri, aut exortũ iam esset, itẽ psonarum ꝯdõnem, & aium delinquentis, aut ex simplicitate dr̃ lapsus in illud, & ad aliquem bonum effectum, vt hr̃ in d.c.2. extra eo.tit. vel si ex ꝓpria malitia aio aliquem decipiendi, & similia, vt ibi p Abb. latius dr̃, & diximus supra ꝓxime, vide tex. in c. sicut dignũ.
27 in princ. de hom. † De iure vero ciuili pro omnibus sortilegijs hmõi est pœna vltimi supplicij. l. eoꝝ. in princ. l. nemo, l. multi. & l. & si excepta. C. eo. tit. Exceptis sortilegijs q̃ fiũt ad sanandum maleficiatũ, vel liberãdum aliquẽ ab alia infirmitate, aut incantandum hymbres, grãdines, & fulgura ne noceãt segetibus, arboribus, & plãtis, aut animalib⁹, & seruibus eoꝝ, oĩa ista quæ ꝓsunt, & nõ nocẽt rebus tpalibus, aut personis pmissa sunt de iure ciuili, & nullã pœnam merent, vt d. l. eoꝝ. §. fi. & ibi Bar. C. eo. tit. & alias diximus supra. Videndũ quoq; esset qd de diuinationibus q̃ fiunt p somnia sm illoꝝ interpretationem, put hr̃ in somnijs Danielis, & per do. Albumasar in lib. quẽ fecit de interpretatio. somnio. de quibus late vide do. Ioan. lec. in sum. conf. eo. tit. q. 6. & qd dicẽdum sit de incãtationibus serpentum illas videlicet quæ
28 fiũt contra serpẽtes. † vbi dicas, ꝙ aut in illis ꝑcantationibus implorat dũtaxat auxiliũ Dei simplr cũ deuotione absque aliqua machinatione intrinseca, vel extrinseca, & non erũt reprobandæ, imò cõmendandæ, aut in illis implorat diaboli suffragiũ vt sortiantur effectũ, siue tacite, siue expsse, & erũt illicitæ penitus, & dãnabiles; sed qualiter cognosci poterit an sint licitæ, vel illicitæ, & an, & qñ in eis implorat auxiliũ dæmonis tacite, vel expsse, vel solius Dei, dic ꝙ est diligẽter aduertẽdũ ad verba ipsa, itẽ ad modũ, ritũ & ordinẽ ipsius incãtationis, qa si in eis ĩsunt aliqua verba extranea, vel ignota noĩa, aut characteres, siue verba q̃dã extrãnea q̃ non congruũt ꝯclusioni, nec naturæ verboꝝ supradictoꝝ, nec pñt sm eoꝝ nãm aliqd operari circa effectũ de quo agitur, tũc operã ipsa dici non pñt, nisi supersticiosa, & diabolica, in q̃bus diabolus plurimũ opatur, & illius suffragiũ, saltem tacite inuocatur, sm ꝙ cõcludit Io. lec. in sum. confes. eo. tit. q. 15. & diximus supra ea. q. in illo art. de remed. quæ fiũt contra maleficiatũ, & ideo isto casu puniẽdi erũt de iure canonico pœnis supra ꝓxime dictis. De iure vero ciuili nulla pœna erũt puniẽdi ex quo dictę incantationes fiũt, vt ꝓsint s. ne hoibus noceant serpentes. Verum qa in istis sortilegijs amatorijs, maxime, & veneficijs q̃ dñr fieri in corpore sepius interueniũt pocula q̃dam q̃ traduñt potanda psonæ maleficiandæ q̃ cõiter appellari solent pocula amatoria aut venefica, ex quoꝝ potu qñq; preter spem, & intentionem tradentis mors absorbentis succedit, qñque vero non, ideo aliqua de ipsis poculis specialiter videamus.

1 Poculum amatorium ministrans qua sit pena afficiendus.
2 Poculum amatorium qui ministrat punitur, si inde mors sequatur.
3 Pœna vltimi supplicij punitur quis quandoque pro homicidio sine dolo commisso.
4 Venenorum plures sunt species, quadam enim bona sunt, & quadam mala.
Venenum dictio, media est, siue promiscua.
5 Venena non semper hominis necãdi causa fiunt.
Pœna legis Corneliæ, de sicarijs, est hodie de pœna capitis.
6 Fato non noxæ imputantur, quæ absque fraude casu improuiso accidunt.
Percutiens non occidendi animo mitius punitur.
7 Venenum amatorium, vel sanatiuum, seu conceptionis non animo occidendi propinans, non punitur l. Corn. de sicar. si mors secuta fuerit.
8 Venenum conceptionis bono animo propinans relegatur, si ea qua illud assumpsit moriatur.
Venenum amatorium, sanatiuum, & conceptionis ãn & quo ad quid æquiparentur.
9 Determinans ad plura determinabilia relatum, pariformiter illa determinare debet. et nu. 16.
10 Poculum amatorium ministrans causa occidendi infantem in vtero, & causa fornicandi, homicida est.
11 Poculum amatorium si ab aliquo propinetur quæ in illo considerentur.
12 Pœna poculi amatorij quæ sit, si mors sequatur absorbentis.
13 Venenum amatorium arte malefica confectum propinans, morte punitur, si mors sorbentis sequatur.
14 Venena amatoria, & sanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.

15 Pocula

15 Pocula amatoria propinans quando puniatur, & quando non.
17 Opera facta arte malefica valde sunt detestāda.
18 Medicus dans venenum sanatiuum ęgroto an puniatur si ęgrotus ex illo moriatur.
Poculum abortionis, seu amatorium ministrans puniatur si sumens inde moriatur.
19 Venenum conceptionis propinans relegatur, si ea quæ sumpsit ex hoc moriatur.
20 Venenum sanatiuum causa sanitatis immixtum medelis propinans non punitur, etiam si mors sorbentis sequatur.
21 Venenum ministrans sterilitatis, tanquam homicida puniendus erit.

1 DVodecimo igitur nunc quæro. † Si
quis ministrauerit, vel dederit pocu
lū amatorium mulieri ad flectēdum
eius pudicū animum ad libidinē, & calefaciē
dū eius cor ad amandum virū prædictum; vel
ecōtra: quid si mulier dederit poculū viro,
vt amet ipsam licet hoc rarius cōtingat, qua
pœna puniatur, q poculum ipm dederit. Rn̄
deo, ꝙ de iure ciuili humiliores in metallum
damnātur; honestiores vero in insulā, dimi-
dia parte bonoꝝ suoꝝ confiscata, releganē,
ita dicit text. in l. si quis aliqd. §. q abortio-
nis. ff. de pœn. Clerici vero de iure canonico
sunt priuandi. 26. q. 5. c. si quis eps. & p Abb.
2 in d. c. 2. de sortileg. † Sed quid si ex poculi
hmōi assumptione mors absorbētis succe-
dat, eo quod forsan male cōpositum fuerat,
& nō erat bene temperatū, vel in mala sor-
bētis dispositione sumptū fuerit, qua pœna
punietur q dederat, & vr̄ dicendum qđ ali-
qua pœna extraordinaria relegationis, vel si
mili, ex quo homicidium illud nō fuit cōmis
sum cū dolo, nec cum ꝓposito occidendi, id
eo non debet puniri pœna vltimi supplicij,
l. 1. §. diuus. l. diuus. ff. ad l. Corn. de sic. tn̄ cō
trarium dicit tex. in d. l. si qs aliquid. d. §. qui
abortionis; quod si casu moriatur q vel quæ
poculum pdictum absorbuit q tradidit vlti-
mo supplicio puniēdus est, licet dolo nō de-
derit, sed bono zelo, & hoc est, quia res ipsa
3 est mali exempli. Ex quo † nota casum sin-
gularē in quo qs punitur pœna vltimi sup-
plicij pro homicidio cōmisso sine dolo, & in
tētione aliqua occidēdi cuius ꝯtrariū dispo-
nit regula iuris cōis de qua in d. l. in l. Cor.
& l. diuus, & l. 1. §. diuus. ff. ad l. Cor. de sicar.
& l. lis q cū telo. C. eo. tit. q habet ꝙ nunq̄ in
fertur pœna mortis pro homicidio cōmisso
sine dolo, & ꝓposito occidendi, imò in casu
pdicto lata culpa nō æqparatur dolo. vt no.
dicit Bart. in d. l. in l. Corn. ff. de sicar. hic. n.
nulla ratio neq; psumptio viget ꝯtra ipm q
dedit poculū amatorium ex qua cōiecturari
possit ꝙ habuerit animum occidēdi, imò in
parte nulla offendēdi, d. l. in lege. & §. diuus
ff. eo. tit. Contra pdicta oppono. de l. 3. §. hęc
adiectio. ff. ad l. Corn. de sicar. vbi vr̄ esse tex.
valde cōtrarius d. §. q abortionis, ibi. n. dr̄, ꝙ
4 venenoꝝ † plura sunt gn̄a, siue plures spēs
quoꝝ quædam dn̄r mala venena, ea. s. quę fa
cta sunt hominis necādi causa, quędam sunt
alia quæ dn̄r bona, siue nō mala, & ea sunt q̄
facta fuerūt ad sanandum corpus ægrotum.
item ea quæ fiūt ad concipiendū, & illud qđ
amatoriū appellatur. vel aliud quodcunque
factū ad aliud effectum dūmodo non ad oc-
cidēdum, & ꝓpea subiungit tex. in vers. adie
ctio, ꝙ adiectio illa mali veneni opportune
posita fuit in illa lege, qm̄ ex illa qualitate
mala adiūcta demonstratur quædā esse vene
na nō mala. Ergo nomē hoc venenū mediū
est siue ꝓmiscuum, & adaptat ad vtranq; par
tem, respectu vero adiūctæ qualitatis tam il
lud quod ad sanandum, quam illud quod ad
occidēdum paratū est continet, sed & id qđ
amatoriū appellatur, vel quod ad ꝯceptionē
traditur cōtinet, oīa ista comphendendi pn̄t
sub nomine isto veneni. solū. n. in ea lege no
5 tatur quod hoīs necandi causa fit. † Ergo ce-
tera venena q̄ non sunt facta hominis necā
di causa, put sunt venena sanatiua, amatoria
& ea quæ fiūt ad concipiēdum, nō continen
tur sub lege illa, nec pœna illius legis plectū
tur q illa tradūt, & ꝓpea tex. ibi in fine exē-
plificat regulā istam ponēdo casum cum sua
decisione, videlicet, ꝙ ex S. C. iussa est relega
ri mulier illa quæ nō malo quidem aio, sed
malo exēplo medicamentum ad ꝯceptionē
dedit, ex quo ea mulier q̄ illud accepat deces
serit, ex qua decisione ꝓbatur, ꝙ oīa venena
q̄ non sunt facta hoīs necandi causa dn̄r nō
mala venena, & ideo si ex illoꝝ potu quisq̄
perierit, q tradidit nō tenetur pœna illius le
gis Corn. de sicar. quæ hodie est pœna capi-
tis, licet olim esset ꝑpetua deportatio, & om
niū bon. publ. l. 3. §. legis. ff. ad l. Cor. de sicā.
& in §. item l. Corn. inst. de publ. iud. sed alia
minori pęna punietur. s. relegationis, vt d. l.
3. §. adiectio. in fi. rōne prædicta, quia defuit
animus

aius occidendi tā in cōpositione quā in tra
ditione, p quo facit tex. not. i l. 1. §. fi. C. eo.
6 tit. de sic. † vbi dr, q ea q ex improuiso casu
potius quam fraude accidunt, saepe plerunq;
noxiae siue culpae imputant, & p ↄns mitius
puniunt, vt d. l. 1. §. fi. & l. 1. §. diuus. ff. eo. tit.
vbi si qs in rixa aut cucuma vel claua pcus-
serit ex quo nō occidēdi aio illum pcussit le
uiandam esse poenā huic pcussori I.C. con-
stituit, idem sit in casu nostro, & licet tex. in
d. l. 3. §. 1. in decisione loquat de veneno cō
ceptionis non aut amatorio, rō tn̄ praecedēs
quam dedit I.C. est gnalis comprehendens
oia illa venena quae facta non fuerunt hois
necandi causa, sed ad alium effectum, put
est iste 12. Quotiescunq; aūt ratio est gna-
lis, & indeterminate posita in lege, compre-
hendit oēm determinationem q ad illā pōt
adaptari, & vbicunque se extendit rō exten
dit ēt ipsa lex, & illius dispositio. l. metū aūo
§. aduertendum. ff. qd met. cau. & ibi Bart. in
1. not. l. nomen. §. fi. ff. de leg. 3. illa igitur rō
quae multum in ea lege notatur. s. q venena
facta non sit hois necandi, &c. comprehen-
dit gnaliter oia venena q facta sunt absq; il-
la qualitate. tria. n. venena de quibus I.C.
fecit mentionem in d. l. 3. illa expressit tan-
7 quam exempla regulae, vt sit sensus, † quicun
que venenum amatorium, sanatiuū vel ↄceptio
nis seu quodcunq; aliud venenū non factū
hois necandi causa cuiquam tradiderit, non
animo occidendi, ex cuius potu ille qui as-
sumpsit perijt, q dedit poculū puniri non de
bet poena illius legis Corn. cuius decisionis
rōnem publicam ↄsideraui, prima est, qa lex
Corn. de sic. vt proxime dixi c. 5. non com-
prehendit ista venena de quibus supra in
d. l. 3. in prin. & ibi Bart. secunda est qa quo
tiescunq; mors puenit facto alicuius absq;
aio, & pposito occidendi nunquā ille punit
poena illius legis Corneliae, & sic pena mor
tis, sed alia mitiori pena, iuxta modū culpe,
d. l. 1. §. fi. C. ad l. Corn. de sic. vbi dr qd ea q
ex improuiso casu absque fraude accidūt fa-
to potius q noxae imputant, ideo excusant à
poena ipsius legis, Idem disponit in d. l. 1. §.
diuus. & l. diuus. & l. i lege Corn. & ibi Bart.
ff. eo. ti. Idē Bart. in l. absentē. & l. aut facta,
ff. de pe. & in c. sicut dignū. in princ. & ibi p
8 Canonistas de homicid. † Cū itaq; in pocu
lo siue veneno ↄceptionis dolus, & aius occi
dēdi oino defuerit tā in cōpositione q in tra
ditione, videbat dicendū q nulla poena puni
ri deberet tn̄ Iuris lator dicit, q pp malum
exemplū iussa est relegari ea q non qdē ma
lo animo, sed malo exemplo medicamenta
ad ↄceptionē dedit, ex qbus illa q biberat pe
rijt. Haec aūt tria venena sunt aequiparata,
primo quo ad cōpositionē, qa sunt facta abs
que causa hois necandi, secundo quo ad tra
ditionē qa oia tradunt absq; aio, & pposito
occidendi, quare nō est dicendum q ēt in de
cisione, & poenae impositione sic silr aequipa
rata, cum factum idem esse vr, & eadem rō
in omnibus militat, vt supra dixi, ergo debe
ret in omnibus esse eadē iuris dispositio. l. il
lud. ff. ad l. Aquil. l. adigere. §. quāuis. ff. de iu
rē patro. l. cum pr. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. l.
haec actio. & ibi Bart. ff. de cal. & est gl. in cle.
auditor. in ver. Romana. de rescr. & in clem.
1. in vers. eligat. de electio. maxime, qa ista
rō mali exempli, q est posita pro ratione de-
cidendi in d. §. adiectio. & d. §. q abortionis,
ita militat in vno sicut in alio casu, ergo de-
beret esse eadē pena in vtroq; casu statuta de
qua in d. §. adiectio. attenta casuum ↄformi-
tate, & equalitate in facto deberet ēt esse cō
formitas iuris p ea q not. voluit. Bart. i l. oēs
populi. in 4. q. principali. ff. de iust. & iur. &
dom. Alex. in l. peregre. §. qbus. in 2. col. ff.
de acquir. poss. Pro quo facit ēt regula illa
9 † q vnum determinabile relatum ad plura
determinabilia debet illa pariformiter deter
minare. l. nā hoc iure. ff. de vulga. & pupilla.
& Bart. in l. cēturio. in 8. col. in vers. p alia.
eo tit. sed rō compositionis traditionis atq;
decisionis vnica vr esse in oibus. hoc est q
ea q ponit in vno casu, militat ēt i alio casu,
ergo deberet esse vtriusq; pariformis poene
decisio. d. l. nā hoc iure. cū alijs pdictis. Quid
dicendū in hac ambiguitate: ↄtrariū profe-
cto est valde vrgēs. ista. n. opinio pōt sustine
ri p regulas, & rōnes pdictas, & magis equa
vr, q illa de qua in d. §. q abortionis. quę est
nimis rigida, & ↄtra oēs regula iuris cōis.
Bart. enim in d. §. qui abortionis. nihil dicit
sed remittit se ad d. §. adiectio. vbi mouet
istud contrariam ad d. §. qui abortionis. tn̄
soluit multum simpliciter, nec tāgit difficul-
tatem poculi amatorij, dicit n. q in d. §. adie
ctio. tex. loquit in poculo ↄceptionis, & sic i
re licita ibi vero in §. q abortionis. tex. loq-
tur i poculo ipsius abortionis, & sic de eo q
incūbebat rei illicitae, & phibitae, ideo tradit
diuersa

diuersa pęna in vno q̃ in alio. de poculo aūt amatorio de quo in vtraq; lege mētio fit nul
10 lū verbū fecit. Bart. † Ego. n. post aliquas meditationes ꝯsideraui ꝯtrarium illud ita solui posse, ꝙ in d. §. q abortionis. vterq; habebat aīum occidēdi. vnus occidēdi infantē ī vtero matris, & sic est homicidia corporalis. vt l. ꝑgnātē, & l. Cic. de pę. alter aūt q dedit poculū amatoriū, ex quo illud dedit cā fornicādi & peccādi cū ea, dr̄ homicida spūalis, qa illo peccato mortali occidit aīam. de ꝯsecr. dist. 4. quæris. de pœn. dist. 1. noli. & 22. q. 5. ille & c. aliquis. extra de homicid. Ex quo igitur vterq; est homicid. tam in ipsa traditione quā in ꝓposito, ergo pari pœna puniēdi sunt. sed ista solutio paꝝ valet, qa nō reperio cautū de iure ciuili ꝙ ꝓ vno pc̄ō mortali qs incurret pęnā mortis sicut ꝓ homicidio dolose cōmissio, nisi in casibus a iure expressis. Ideo deueniēdū est ad aliā solutionē, & anteq̃ ad vlteriora ꝓcedā, sciendum est ꝙ in hac materia poculorum duo sunt principaliter ꝯsiderāda q̃ præcedunt casum mor-
11 tis. † Primū est ꝙ ꝯsiderari debet cōpositio ſm vero traditio, in compositione vero ꝯsiderāda est causa pp quam venenū ipsum cōponitur, & sic aut. n. sit causa occidendi hominem aut non. primo casu sit locus pœnæ d. l. Corn. de sic. secundo vero non, vt d. l. 3. in prin. & §. adiectio. in traditione vero duo alia sunt ꝯsideranda. s. cā proxima, & immediata q̃ respicit principiū. i. principalis intentio ipsius tradētis. Itē causa mediata, & finalis q̃ respicit finē actus ad quē tendit aīus illius q tradidit, si. n. ꝓxima causa, & principalis intentio tradentis tendebat ad occidēdū, nulli dubium est ꝙ tradens tenet̄ pęna illius l. Corn. de sic. vt l. 1. §. diuus. & l. 3. in prin. & l. in l. Corn. ff. eo. ti. ēt ꝙ mors secuta nō fuerit l. 1. in prin. & l. is q cū telo. C. eo. tit. Si vero nō habuit aīum occidēdi, tūc ꝯsideranda est illa causa remota, & finalis itētio, siue vltimus effectus rei ad quē tradunt̄ ipsa pocula. Aut. n. tradunt̄ ad bonū, & honestū finē. s. ꝯceptionis vel sanctitatis, & iudicant̄ bona, & honesta, & tūc qs excusat̄ à pęna capitali morte secuta, sed alia mitiori pęna punit̄
12 vt d. l. 3. §. adiectio. i fi. & supra dixim⁹. † Aut finalis intētio, & vltimus eius effectus tēdebat ad turpe, & illicitū, sicut est i poculo amatorio, cuius effectus est libidinis apprehēsio, & illicitus mulieris ꝯcubitus, vt alias dixim⁹. supra. & hr̄ in l. eoꝝ, in prin. C. de malef. & math. & isto casu nō excusat̄ pp principalē eius intētionē siue causam ꝓximā. s. ꝙ nō habuerit aīum occidēdi, sed attēdit̄ magis illa cā finalis, & vltimus effectus ad quē venena tēdebāt, & ideo indubitāter punit̄ pęna vltimi supplicij. d. l. si qs aliq d. §. abortionis. vbi est casus. ff. de pęn. & rō decisionis est, qa dabat operā rei illicitę. ideo nō vr̄ excusandus: qa dr̄ esse in culpa, & ideo tenet̄ ēt in casu fortuito, q p̄ter spem, & intentionē inopinate ꝓuenit, vt est casus in c. fi. de hom. lib. 6. & facit tex. in arg. in c. sicut dignū, eo. tit. in anti. l. si mulier. ff. qđ me. cau. l. q occidit. §. in hac. ff. ad leg. Aql. Ex qbus patet ꝙ illoꝝ venenoꝝ de qbus in d. l. 3. §. adiectio. non est oīmodo similitudo quo ad oīa, sed solū quo ad primas causas respectu compositionis, & traditionis, in eo ꝙ in vtroq; deficit aīus occidēdi quo ad ista sunt similia, & æqparata. sed quo ad vltimū effectū, & causam finalē ipsius traditionis sunt dissimilia, vt supra diximus. qa ea q̃ fiūt ad sanādū, & ꝯcipiēdum hn̄t honestū, & laudabilē finē l. eoꝝ. §. fi. C. de mal. & matt. & d. l. 3. i prin. & hr̄ Gene. 2. c. ea vero q̃ fiūt ad amādū, & flectēdū, & c. habēt turpē, & illicitū finē d. l. eoꝝ. in prin. & diximus supra. In istis igit̄ disconueniūt, & sunt dissimilia. ideo faciūt diuersificare pœnas, qa licet à principio neuter hr̄et aīum occidēdi, tn̄ vnus dabat operā rei licitæ, & honestæ, alter vero dabat operā rei illicitę,
13 turpi, & reprobę. vt ꝓxime diximus. † Post hęc alio mō ꝯsideraui rn̄deri posse ad illud ꝯtrariū ꝙ in d. §. q abortionis ideo punit̄ pęna mortis ille q dedit, qa venenū illud fuerat cōpositū arte malefica ꝑ sortilegū, siue maleficū, q illud dęmonis istructione, & suffragio interueniēte cōposuerat ſm ea q̃ diximus supra in 3. & 5. qq. in §. aūt adiectio. cōpositū fuit arte, & scientia nāli. s. medicoꝝ peritia nulla iterueniēte supstitione. Ars. n. ipsa malefica, & mathematica est valde reprobata, & vndiq; dānata, & ꝑ ꝯn̄s oīa opera q̃ ipsi malefici faciunt siue ad amorē, siue ad occisionē, vel ęgritudinē, sunt dānata, nec minori pęna puniunt̄ q̃ pęna mortis. d. l. eorū. in prin. vbi ponit̄ vterq; casus, & vnica est vtriusq; decisio, & pœna, ea. n. quæ dn̄r in d. §. q abortionis. debent intelligi, & interpretari, ſm terminos. d. l. eoꝝ. in prin. ideo atrocius puniunt̄ ibi quam in d. §. adiectio. pp

super

ſupſtitionē illius damnatiſſime artis, & ſm
iſtā declarationē ille tex. in d. §. q abortionis
non vr̄ eſſe ita exorbitans à iure cōi. imò ſm
ius cōe regulatur. Ad text. aūt in d. §. adie-
ctio, pōt dupliciter rn̄deri. primo, quia deci-
ſio illius text. & pœna de qua ibi non adiun
git̄ p poculo amatorio, ſed ꝯceptionis quæ
ſunt diuerſa. quo ad vltimū effectū, vt ſupra
diximus, ergo debēt diuerſo iure cēſeri l. Pa
pinianus exuli. ff. de mino. ſi aliter. n. eueniſt
caſus q̄ ipſe opinabaẗ ſibi imputet̄, q dedit
poculū amatoriū p modū ſupſtitioſum, qa
ex quo à principio dabat operā rei illicitę. ex
hoc. n. non caret culpa. ideo tenetur ēt de ca
ſu fortuito, vt in d. c. ſi. de hom. lib. 6. vbi ſi
dn̄s mandauit ſeruo ꝙ acciperet baculū, &
percuteret Titium citra mortem tn̄, & ꝙ di
ligenter caueret ne ipſum occideret, qa nole
bat eum interficere, ſi tn̄ famulus tā grauiter
Titium pcuſſerit ꝙ ipſum occiderit, ille dn̄s
mandans non excuſatur ppea à pœna ho-
micidij, licet nunquā habuerit aīum occiden
di illū: & rō eſt illa de qua ſupra pxime. pro
quo facit tex. in c. ſicut dignū, in prin. extra
eo. ti. in antiqui. l. ſi mulier. ff. quod met. cau.
14 & l. q occidit. §. hac ff. ad leg. Aqli. † venena
igit̄ de quibus loquitur tex. in d. §. adiectio.
non fuerūt facta p ſortilegium ſiue maleficū
p modum ſupſtitioſum, ſed arte nāli hois,
& peritia medicoꝝ, ſicut fiunt, & componū
tur venena ſanatiua medicinaꝝ, qđ patet,
qa in vtroq; titulo fit mētio de venenis. ſ. in
tit. legis Cor. de ſicarijs ff. & C. & in tit. de
malef. & matth. C. ſed in tit. legis Corn. fit
mētio, & tractat̄ de venenis nālibus q̄ hois
ingenio, & peritia medicoꝝ fiunt abſq; ali-
qua ſupſtitione ſiue dęmonis inuocatione
tacita vel expreſſa, put eſt venenū ſanatiuū
qđ miſcet̄ in medelis ad ſanādū corpora æ-
grotātiū d. l. 1. & l. 3. in prin. ff. ad l. Cor. de
ſic. Venena vero de qbus loquit̄ titulus, & iu
ra. C. de malef. & matth. ſunt illa q̄ fiunt p
ſortilegos, magos, maleficos, aut negromāti-
cos, & ſimiles ope, & ſuffragio dęmonis ad q̄
illius inuocatio diuerſis precibus tacite vel
expreſſe ſemp interuenit, & hr̄, & dicit Ioā.
lec. in ſum. ꝯf. eo. tit. q. 11. & 13. & l. multi. l.
15 & ſi excepta. C. eo. ti. † Ex hac igit̄ declaratio
ne colligit̄ iſta diſtinctio, ꝙ aut venena ſiue
pocula amatoria fuerūt cōpoſita p ſortile-
gū ſiue maleficū modo ſupſtitioſo, & p in-
uocationē dęmonis tacitā, vel expreſſam, &
tūc ſi ex illoꝝ potu cauſat̄ mors potātis tra
dēs ille punit̄ pœna vltimi ſupplicij de qua
in d. §. q abortionis, aut nō fuerūt facta per
ſortilegiū, nec eo modo ſupſtitioſo, ſed hu-
mana induſtria aut medicoꝝ peritia, & illo
caſu morte ſecuta nō puniet̄ pęna mortis il
le q tradidit, ſed alia mitiori pęna de qua in
d. l. 3. § adiectio. an aūt, & qn̄ remedia, & po
cula ipſa dīr eſſe ſupſtitioſa, & qualr̄ cogno
ſcat̄, vide q̄ diximus ſupra eo. q. pcedenti. in
mā remedioꝝ q̄ fiunt ad ſanandum. Cogitā
tn̄ ſup præmiſſis, qa Doct. non declarauit.
& ego hactenus non reperij magis ꝯgruam
rn̄ſionem. Et tenendo iſtam opinionē p ſo
lutione dictę oppo. nō obſtāte ea q̄ ſuperius
in ꝯtrarium adducebant̄, & primo ꝙ illa vni
ca rō de qua in d. l. 3. in princ. & §. 1. viget
pariter in omnibus venenis q̄ nō ſunt facta
hois necandi, &c. qa fateor ꝙ quo ad cōpo-
ſitionē reſpectu primę cauſę, & quo ad tradi
tionē reſpectu vnius qualitatis. ſ. carētię ani
mi occidendi æqparant̄ oīa iſta, non tn̄ ſe-
quit̄ ꝙ ad alia q̄ ſequunt̄, & ſic in oibus dicā
tur eſſe æqparata, qa quo ad vltimū affectū
ſiue finalē intentionē ſunt lōge diuerſa, vt
latius ſupra diximus. nō miꝝ igit̄ ſi ſit diuer
ſa deciſio in vno q̄ in alio, & diuerſæ pœnæ
16 ſtatutæ ſunt, † & ex hoc pōt ēt ſolui aliud
qđ vnū determinabile relatū, &c. qa illud
eſt veꝝ, & procedit qn̄ illa determinabilia
ſunt in oibus æqparata, & vnita rō in oibus
viget æqualiter. ſed qn̄ inter ipſa militat di-
uerſa rō, tunc nō pnt pariformiter determi
nari ſed diſſormiter, ſm qđ militat diuerſi-
tas rōnis. l. Lucius. & ibi Doct. ff. de vulg. &
pupil. & Bart. in l. Titia. ff. de leg. 2. Soc. in l.
cū auus. in 27. col. ff. de ꝯditio. & demonſt.
Non obſtat ēt illud qđ dicebatur de malo
exēplo qđ exprimit̄ in vtraq; lege, qa tenen
do ſecūdā ſolutionē dico, ꝙ in caſu d. l. 3. §.
adiectio. viget duntaxat illud malū exēplum
de quo ibi. intētio tn̄ tradētis, & effectus ad
quem tendebāt pocula erat iniuſtus, & hone
ſtus, ſed in caſu d. §. q abortionis. nedū viget
malum exēplū veꝝ ēt mala intentio, & tur-
pis effectus, pp quem pocula pdicta facta,
& tradita fuerunt. ſ. explendę libidinis p ſtu
prum vel adulteriū, vt alias ſupra diximus.
cū igit̄ tendant ad diuerſum effectū merito
vt diuerſa inter ſe debeant diuerſo iure cen
ſeri, d. l. Papinianus exuli. Et quod ſimili-
ter diximus ſupra, idem vr̄ ſentire Bar. in d.
l. 3. §.

13.§.adiectio.in solutione oppo.quam fecit de d.§.q abortionis,sed s̃m vltimam solutionem dico q̃ non solum dñr esse diuersa quo ad istum vltimum effectum de quo supra, verũ ẽt quo ad primas causas, & sic quo ad ipsam compositionem: qa illa de qbus in d.§. adiectio,fiunt industria hominis nãli, & s̃m nãlem periciam medicoꝝ, sicut alia venena sanatiua medelarum,vt alias supra diximus, illa vero de qbus in d.§.q abortionis, fiunt p̱ modum superstitiosum arte diabolica,& p̱ inuocationem dæmonum tacitam vel expressam,vt alias diximus,& hr̃ in summa cõfessio.p̱ Ioan.lec.eod.tit.q.2.c 1.13. p̱ totum.

17 nimirum igiẽ si grauius puniunẽ † quia oĩa opera q̃ fiunt arte malefica sunt plurimũ detestanda,& grauius punienda,vt d.l.nullus. & l.nemo. C. de malef.& mathem. Et licet ista vltima solut.prima facie videaẽ subtilis, & ꝯcludenter soluere nodũ inter ipsas duas leges p̄cedens tñ solutio mihi magis placet, & est magis iuridica,& hanc vr̃ tenere Bart. in d.§.adiectio,vt supra dixi hæc.n.vltima in veritate sapit diuinationem, qa dicere q̃ pocula illa de qbus in d.§.q abortionis fuerũt facta p̱ sortilegũ siue maleficũ diaboli instructione,de hoc nullum verbũ fit in d.l. nec ex aliquo indicio, vel ꝯiectura hoc deduci põt. Præterea video q̃ pocula q̃ fiũt arte magica & tradunẽ mulieri ad flectendũ pudicũ animum ad libidinẽ,licet mulier ipsa moriaẽ ex poculi assumptione,tñ maleficus, & ille q ipsum ꝯfulit vel q scienter dedit poculum puniunẽ oẽs vltimo supplicio, vt l.eoꝝ,in princ.l.nemo.& l.multi.C.de malef. & mathe.vbi hæc expresse ꝓbanẽ,& tñ in d.§.q abortionis.ex traditione illius poculi amatorij qñ mulier q̃ assumpsit non moriẽ,non inferẽ pœna vltimi supplicij: sed humiliores in metallũ dãnatur, honestiores vero in insulã releganẽ confiscata dimidia parte oĩum bonoꝝ suoꝝ., vt ibi dr̃,ergo non est dicendum q̃ illa sint pocula facta arte magica, sed nãli, ꝓut sunt ea de qbus in d.§.adiectio. sed ideo diuersis pęnis puniunẽ,qa tẽdũt ad diuersum effectũ,vt alias supra diximus,& hoc est de mẽte Bart.

18 in d.§.adiectio.† Ponamus.n.q̃ qs dedit venenũ sanatiuũ egroto vt recuperet sanitatẽ, & liberẽ ab illa infirmitate. ex cᵒ tñ assumptione fuit liberatus à vita, qa mortuus est: erit ne dicẽdũ q̃ talis medicus vel alius q dedit venenum in medela sit puniendus pœna mortis vel relegationis aut alia, simili certe nõ, imò erit immunis ab oĩ pœna dũmodo nõ interuenerit dolus aut lata culpa, vt d. l. 3.§.alio senatusc.ff. de sic. qa in isto veneno defuit dolus,& aius occidẽdi,deficit ẽt malũ exẽplũ,& turpitudo finalis intẽtionis,qa oĩa sunt bona,& cũ bona intentione facta, ideo euadit impunis,ergo sunt oĩno diuersa quo ad effectum. Postremo vt me expediã de ista qõ. sic distingue,aut nos loqmur de poculo abortionis seu amatorio, & tũc aut ex illius assumptione ille q assumpsit perijt,aut non, priori casu ille q dedit,& si dolo nõ dederit puniẽ vltimo supplicio p̱p̱ malũ exẽplũ. Suppleas tu,& turpitudinẽ finalis intẽtionis, & ita intelligiẽ text.in d.§.q abortionis,vbi est casus. Aut nõ fuit mors secuta,& isto casu humiliores in metallũ ꝑpetuo damnanẽ, honestiores vero p̱p̱ malũ exemplũ ꝯfiscata dimidia parte bonoꝝ suoꝝ in insulã ꝑpetuo releganẽ s̃m q̃ dicit text.cũ gl.in d.§.q abortionis.

19 † Aut nos loqmur in veneno conceptionis,& tũc aut ex illius assumptione q s perijt & ille q tradidit puniẽ pęna relegationis dũtaxat p̱p̱ malũ exẽplũ,ex quo in ipso tradente erat bona,& iusta intẽtio sua finalis,q̃ tendebat ad suscipiẽdã ꝓlẽ qđ est fauorabile,vt supradiximus. Si.n.ista est fauorabilis in quo igiẽ cõsistit istud malũ exẽplũ de quo loquiẽ tex.in d.§.adiectio.in fin. Rñ. qa mulier illa vr̃ quodãmodo voluisse violẽtare nãm,& voluisse imponere fecunditatẽ in vtero in quo Deᵒ, & nã imposuerũt sterilitatẽ. p̱p̱ hoc vr̃ esse malũ exẽplũ,qa fuit nimiũ audax.nã ꝓhibitũ est velle subuertere ordinẽ naturę,c.si aliquis.de hom.in antiq Aut non fuit secuta mors illius absorbẽtis,& nulla pena puniẽ ex quo caret dolus, & culpa dũmodo aliqđ scãdalũ subsecutũ nõ fuerit, & ita vr̃ sentire gl.

20 in d.§.adiectio.† Aut nos loqmur de veneno sanatiuo qđ fit causa sanitatis, & misceẽ in medelis, & isto casu siue sequaẽ mors absorbẽtis siue liberatio ab illa ęgritudine siue nõ,in oẽm euẽtũ q tradidit vel cõposuit erit immunis ab oĩ pęna dũmodo nõ adsit dolus vel culpa d.l.3. §. alto,à ꝯtrario sensu,& supra ꝓxi.diximus,& p̱ hęc sum expeditus de ista ardua,& nobili.q. Sed anteq̃ ad vlteriora ꝓcedã qro in hac mã, qđ si aliqs cã libidinis, aut odij aliqd potãdũ dederit,mulieri,vt parere vel ꝯcipere non possit. qđ dr̃ venenũ siue potũ sterilitatis, qđ est ꝯtrariũ veneno

neno cōceptionis, de quo supra proxime di-
1 xi, qua pœna ille qui tradidit puniat. † Rñ. qđ de iure canonico quasi homicida puniēdus erit, ita dicit tex. ubi est casus iste in cap. si aliqs, de hom. sed gl. ibi dicit, q debet intelligi de pœna spūali. s. excōicationis q̄ infertur tam in clericum q̄ in laicū, non tñ clericus pp hoc efficitur irregularis, ac si verē hoiem viuentē occidisset nisi pbaret infantē aiatum, & viuentē occidisse, vide gl. in d. c. si aliquis. & ibi Abb. Si uero loquimur de iure ciuili fit eadem distō, aut infans in utero matris adhuc nullus erat hō, qa adhuc formatus non fuerat, nec aiatus, & tradēs poculū punitur pœna extraordinaria, siue relegationis d. §. q abortionis. l. diuus. ff. de exer. cri. & l. Cic. §. fin. ff. de pœn. aut erat iam aiatus, & uiuēs, & punit de homicidio, qa hoiem cē occidisse, ut l. 1. ff. ad l. Pōp. de par. & melius in l. pen. C. ad l. Corn. de sic. & l. 1. in prin. ff. eod. tit. & per gl. in d. l. diuus. ff. de extraord. crim. & infra latius dicam. in seq. quæst.

1 Poculum tradens abortionis, vt fœtum edat immaturum, qualiter puniatur.

2 Mulier prægnans poculum abortionis scienter sumens qualiter puniri debeat, & num. 6.

Mulier prægnans pecunia accepta partum suū abigens, pœna capitis plectitur.

3 Anima in sanguine dicitur habitare, hīc est quòd plerique vltramon. fortiter bibunt, ne anima in sicco morari contingat.

Fœtus in vtero matris intra quantum tēpus formari censeatur.

Planetæ singuli mensæ singulo operari dicuntur in formatione infantis in vtero.

4 Saturnus vitæ humanæ inimicus mensæ primo fœtus formandi regnare putatur.

Iupiter humanus amicus, secundo mense formando fœtui censetur præesse, tertio Mars, Venus quarto, sexto Sol, Luna septimo.

5 Infans natus mense septimo ideo viuere posse dicitur, quod sub Luna nascatur.

7 Mulier de iure canonico excommunicatur quæ poculum sumit vt fœtus immaturus edatur.

8 Poculum amatorium dans mulieri prægnanti ex quo moritur, an puniatur.

9 Clericus ministrans poculum amatorium non efficitur irregularis nisi effectualiter viuentem hominem occiderit.

Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuum.

10 Poculū ministrans cū sortilegijs factū nedū punitur, sed & qui illud confecit puniri debet.

Decimotertio prosequēdo mām poculorum q̄ro, † qd si aliqs ministrauerit poculū mulieri pgnanti ad effectū vt faceret abortiuum, quod postea effectualiter subsecutum fuerit, qua pœna puniatur, nec putes. q. istam esse eandem de qua in d. §. qui abortionis, qa ibi non fit mētio abortu secuto, vel de infante occiso, sed disponitur ibi qñ p. culum ipsum nocuit mři. Ad ppositū igr Rñ. q in hac qō. repetēda est distō illa quam supra pxime in fin. præced. q. dedimus, q aut infans in vtero mřis erat iam aiatus, & viuens aut nō, primo casu q dedit poculū nulli dubium est q secuto abortu tenet de homicidio. l. pen. C. ad l. Corn. de sic. l. 1. in princ. ff. eo. tit. l. Cic. in prin. ff. de pœ. & not. per gl. in l. diuus. ff. de extraord. crim. gl. est in c. si aliqs. de hom. & 2. q. 4. psuluisti, qa isto casu dr occidisse hoiem. & sumus pprie in terminis l. Corn. de sic c. 5. ut l. 3. in princ. in eod. tit. & illa dñr esse mala venena q̄ facta sunt hoies necādi causa, d. l. 3. in pric. Secundo vero casu qñ partus siue infans nō dū erat aiatus, neq; formatus secuto aborsu nō tenet de sicarijs, sed alia pœna extraord. relegatiōis, vel simili ad arbitriū iudicis sm qualitaē facti, & psonarū pdōnē. d. l. diuus. & l. Cic. §. fin. & l. pgnantē. ff. de pœn. & l. si mulierem visceribus. ff. ad l. Corn. de sicar.
2 † Mulier aūt quæ scienter poculū ipm assumpsit vt faceret abortiuū, si inde sit secut' aborsus, & infans iam aiatus, & completus erat tenet pœna legis Pōpeiæ de paricidis, quia est mřicida, vt l. 1. in vers. mř. ff. ad l. Pō. de parr. & ibi Bart. & Bald. in d. l. diuus idem tenet q si mulier in ipsa adhuc pgnans recepta pecunia partū suū abegerit tenet pœna capitis indistīcte, siue partus erat iam aiatus siue non, & hoc pp turpitudinē illam receptionis pecuniarū, qa dr assasiniū, ut l. Cic. in princ. ff. de pœn. vide Bar. in d. l. diuus. Sed qa fit illa distō q aut partus erat aiatus, aut non, in mā abortionis q̄ro quanto tpe partus siue infans in utero mřis dr esse aiatus à die pceptionis. Rñ. cū primū formatus fuerit infans, & cōpletus corpore tūc aia ingredit in ipso corpore q̄ infunditur a Deo, illo tūc corpus repit formatus. 32. q. 2. qđ vero. & cap. Moyses. non. n. puenit q aia prius infundatur

fundarī in corpore illo anteq̄ habeat pfectā formā oībus partibus,& mēbris suis, q̄a nō est ɔueniens ꝙ habitare debeat in corpore sicco,hoc est rudi,& informi, debet.n.hře sedē, siue domū suam pfectā in qua habitare possit,vt dicit gl.in d c.quod vero,& c.Moyses,q̄ gl.in ver.hę.dicit ꝙ ſm quorundā opi-
3 nione †aīa dr̄ habitare in sanguine.& ppea dicit ꝙ Normāni, Anglici,& Poloni fortiter bibūt ne ɔtingat aīam habitare in sicco.Rursus q̄ritur quo tpe,vel infra quantū tps infans dr̄ esse formatus in vtero mřis. gl.in d. ldictis,vř tenere,ꝙ in 40.dieb.Bart.ibi dicit esse verū in masculo,in fęmina vero post 60. dies demum hoc declarandum reliqt nāub. dńs aūt Conciliat.in suis drījs Phys.diff.49. dicit,ꝙ 30.aut 35.die ad plus partus, siue infans in vtero mřis dr̄ esse formatus. Deinde ponit notabilē,& pulchrā doctrinā circa partus genitura formationē,& augumētū,& de illius ortu,dicit.n. ꝙ vnusq;q; infans à principio sue creationis,dū primo incipit gnari, vsq; ad diē sui ortus recipit fomentū , & influentiā ab oibus septē planetis, quoꝝ vnusq;q; singulo mēse sui syderis gr̄am nālr̄ operatur in ipso infante in vtero mř;s iacente, ſm quā paulatim infans recipit augumentū , ita ꝙ deuenit ad pfectionē sua, & venit in lucē.
4 †Primo.n.mense regnat Saturnus q̄ est frigidus,& siccus,inimicus vitæ humanæ, q̄ ꝯsistit in calido,& humido,vt p gl.pdictā in d.c. qď vero,& d.c. Moyses, istius planetæ,seu syderis nā est sperma viri de receti effluxum in vētre mřis qđ adhuc liqdū est vna cū sperma te mulieris insimul coagulare , & inspissare, ita qď possit recipe formā , & adeo fortiter illud ɔstringit coagulādo,ꝙ reducit illud tāquā in massam paste, quo sic in vnū coagulato sit paulatim extēsio , & formaī primo caput deinde alia mēbra adeo qđ 30.die cōplete cōiter,infans solet hře formā suā pfectā. Secūdo mense venit Iupiter q̄ est calidus , & humidus amicus uitæ humanæ, & inimicus mortis, & infantē ipm̄ quē formaiū reperijt extendit,& auget, quos vero inuenit nondū esse bene formatos illoꝝ formas cōplet mirabili gr̄a,& fortuna qď euenire solet, q̄nq; pp debilitatē mřis , & hinc est qď mulieres ītæ cōiter solent secūdo mēse sentire infantē in vtero cōmoueri.Tertio mēse Mars succedit q̄ est calidus , & siccus vt ignis . & iste sr̄ fert opem augumento partus illas humiditates quas reperit ex residuis sideris Iouis desiccat,& incūbit augumēto pueri.Quatto deinde mēse venit Venus q̄ est frigida, & humida vt aqua , & ipsa silr̄ temperat supfluas caliditates ignitas pcedentis syderis. Quinto,succedit Mercurius . Sexto Sol . Septimo Luna , & vnumquodq; sydus ,pcedit ,pportionabilr̄, ſm eius nām in augumentum ipsius infantis : completo igitur sept.mo mēse cursus ille sydereus reuertitur iterū ad primum qď est Saturnus q̄ regnat,& operatur octauo mense. Deinde ad Iouē q̄ venit nono mense, postea ad Martē q̄ decimo, & sic
5 de singulis successiue.†Et hinc est qď infans q̄ nascit̄ septimo mense viuit,eo q̄a nascitur sub sydere Lune vitæ humanæ cōpatibili, & q̄a tunc infans dr̄ esse pfectus,ex quo participauit de nā,& qualitatib. oīm septē sydeꝝ siue planetaꝝ,si nascit̄ ille septimo mense dū Luna dńatur,viuit,& q̄plures reperiuntur q̄ nati sunt septimo mense, & viuant . Si uero octauo mēse veniret in lucē perraro,vel nūquā viuit, rō est quia venit sub sydere Saturni maligno,& multum ɔtrario vitæ hois , ex quo vt dixi est frigidus,& siccus,habet ɔformitatē cū morte, illi igitur qui sub isto sidere veniunt in lucē adeo grauiter vulnerant̄, & pmunt̄ istius syderis malignitate,& frigiditate,ꝙ necesse est vt peant . Hi vero q̄ nono mense veniūt in lucē, ,put maior pars venit, oēs cōiter viuunt,& crescūt ex quo sub Ioue ceteris benigniore sidere,& humanæ vitę cōseruatore oriunt̄,de quo magis q̄ de alijs nā lætatur , hæc licet sint aliquantulum extra mām nostram,tn̄ qui sunt delectabilis intelligentiæ, saltem pro iunioribus hic inserere placuit. Redeamus nunc ad mām nr̄am quaq̄rebamus quanto tpe infans in vtero mřis dr̄ esse formatus , & concludendum est ſm opin. dicti Doct.ꝙ cōiter. 30 . & q̄nque 35. die ad plus a die ipsius conceptionis . q̄dam alij dixerunt ꝙ masculus post 40. fœmina vero post 80. dies habet perfectam formā , ita dicit gl.5.dist.in princ. in versic. 40. quā refert,& sequit̄ Abb.in c.si aliquis, in fin. de homic.tn̄ de iure ciuili non est discedendum ab opin.gloss.in d.l.diuus,quæ est cōiter ap-
6 probata . † Si igitur post dictum tps mulier acceperit poculum abortionis scienter teneē vt mřicida, & legis Pōpeiæ de parricidis pœna punienda est,vt d.l. 1 .§.mř.ff.ad leg.Pōp. de parricid. si autem alius scienter dederit

rit poculũ ꝑdictũ qđ ipsa mulier ignorãter
accepit, ille q tradidit punit̃ pęna l. Corn. de
sic. vt l. 1, in prin. & l. 3. ff. eo. tit. de sic. Si vero
poculũ ꝑdictũ assumptũ fuerit ante tp̃s ꝑdi-
ctũ. s. anteq̃ puerperiũ esset formatũ in vte-
ro, & tũc aut mulier accepit pecuniã ꝓ bibẽ
do poculũ vt faceret abortiuũ, & isto casu sp
mulier punit̃ pęna capitis siue infans erat iã
formatus siue nõ d. l. Cic. in prin. & ibi Bar.
& idẽ Bar. in d. l. diuus. ff. de extra. crim. si ve
ro mulier pecuniã nõ accepit nõ punit̃ pęna
mortis qñ ante tp̃s formationis, & vitæ ipsi⁹
infantis assũpsit poculũ, sed alia pęna extra
ordinaria relegationis d. l. diuus. & ibi gl. &
Bar. in l. ꝑgnãtẽ. & l. Cic. §. fi. ff. de pęn. & l. si
mulierẽ visceribus. ff. ad leg. Cor. de sic. qđ ve⁊
7 est de iure ciuili ꝑ iura ꝑdicta. † De iure aũt
canonico infert̃ pęna spũalis. s. excõicationis
quocũq; tpe fuerint data dicta pocula, ẽt si
essent data mulieri nihil adhuc hñti in vte-
ro, ad effectũ ne ꝯcipiat, eadẽ pœna puniunt̃
velut homicidæ. c. si aliqs. de homic. in anti
qs, & diximus supra ꝓxima. q. in fi. Prędicta
oia tñ ꝓcedũt qñ fuit secutus effectus ꝙ mu
lier fecit abortiuũ partũ. Sed qd si nõ obstã
te poculo mulier peꝑit filiũ viuẽtẽ, & q dura
uit in vita, an q dedit poculũ vel ipsa mulier
puniat̃, & qua pęna, vide do. And. Barb. i ꝯs.
23. i 2. vol. vbi dicit ꝙ nõ debet puniri pœna
mortis ex quo nõ fuit secutus effect⁹, qa ho
die i maleficijs potius spectat̃ euẽtus quã so
lus aius delinquẽtis siue effectu, nihilomin⁹
nõ euadet impunis ille q sciẽter tradidit vel
q sciẽter assũpsit, qa poterit relegari ꝑ ea q̃
hñr in d. l. si qs aliqd. §. q abortionis. ff. de
pœn. Quãdoq; vero ex poculo hmõi sum-
pto mulier ipsa perijt, & tũc ille q tradidit
punit̃ pęna vltimi supplicij, licet nõ dederit
dolose ꝯtra ipsã, qa res mali exẽpli est. & iste
est ꝓprie casus in d. §. qui abortionis. in fi.
8 † Quid si aliqs dederit poculũ amatoriũ mu
lieri ꝑgnãti, vt flecteret eius aĩum ad amãdũ
ipsam tradẽtẽ, ex quo poculo mulier ipsa pe
rijt, qua pęnas puniat̃ tradẽs. dic ꝙ eadẽ pœ
na vltimi supplicij quãuis aĩum occidẽdi nõ
habuerit, & dolũ nõ fecerit, vt d. §. q abortio
nis, q decidit vtrũq; casum i terminis, hęc tñ
q̃ supra diximus ꝓcedũt de iure ciuili, & in
ter laicos. De iure aũt canonico vltra ea q̃ di
ximus supra clarius hic distincte, ꝙ aut loq-
mur de iure antiquo ſm legẽ Moysi. aut de
iure nouo ſm ꝯstõnes põtificũ. Primo casu
si infans iã formatus, & aiatus erat ꝙ qualr̃
& qñ tpe dicat̃ esse formatus, & aiatus dixi
mus supra ea. q. qa tunc det aiam ꝓ aia. Et
sic punit̃ pœna mortis q dedit poculũ abor
tionis, quo necauit ĩfantẽ viuẽtẽ, vt i c. Moy
ses. 32. q. 2. in prin. aut partus nondum erat
cõpletus in forma nec aiatus, & tradens po
culum hmõi mulctat̃ pecunia arbitrio iudi-
cis d. c. Moyses. Ratio est, qa non põt dici
exaiatum illud ꝙ caret aia quam non ha-
9 bet adhuc. † Secũdo, vero casu qñ loquimur
de iure pontificio, aut loquimur de pœna ir
regularitatis vel degradationis, & ista nõ in
fert nisi clericus effectualiter hoiem viuentẽ
occiderit, vel ꝙ sit natus, vel adhuc in vtero
matris non refert. & in c. 1. & c. sicut dignũ.
§. 1. de homic. & ꝑ gl. in d. c. Moyses. c. si ali-
qs. in gl. eo. ti. & gl. in c. ꝯsuluisti. 2. q. 4. idem
sequitur Panor. in d. c. si aliqs. aut loqmur
de pœna excõicationis, & ista infertur pro
quocũq; abortiuo secuto siue puerperiũ erat
aiatum siue nõ, & iura ipsa appellãt illud ho
micidiũ, sed anteq̃ infans sit plene formatus
& aiatus non põt dici ꝓprie homicidiũ. qa
non põt corpus examinari qđ adhuc caret
aia, vt supra ꝓx. diximus, isto casu igit̃ in-
proprie dr̃ homicidiũ, vide tex. i d. c. si aliqs.
& ibi do. Abb. imò hac pœna punit̃ ẽt si ali-
qs libidine aut odio daret mulieri q̇ nondũ
ꝯcepit venena siue pocula sterilitatis adhoc
ne coeũdo ꝯcipere possit, vt d. c. si aliqs. ibi
est casus valde not. ꝙ nõ solũ qs tenet̃ de ho
micidio ꝓ abortiuo iã facto, sed ꝓ tiẽdo vel
ꝓ impedimento ꝑstito ad concipiendum.
10 † Et not. ẽt hoc vnum in tota mã poculo-
rum, ꝙ nõ solum punit̃ q sciẽter tradidit po
culum, verumẽt ille q scienter fecit, & cõpo
suit, ita expresse not. Panor. in d. c. si aliqs. in
princ. & no. in l. 1. in princ. & i l. 3. in princ.
ff. ad leg. Cor. de sic. & hoc idem seruat̃ in
qbuscũque alijs sortilegijs, vt not. Arch. 16.
qõ. 5. quicunque. & 1. dist. si qs. viduã. 23. q.
vlt. pessimam. ff. ad leg. Iul. maiest. l. 1. & ff. de
iniur. l. item apud Labeonem. §. adduxisse.

1 *Sacerdotes super rebus prophanis ad sortile-*
gia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri.
2 *Sacerdos missam defunctorum pro viuentibus*
celebrans vt citius moriantur, aut periculum
incurrant, qualiter puniatur.
3 *Clericus qui sacramento abutitur pœna arbitra*
ria punitur.

Decimo

1 DEcimoquarto q̃ro vltra † ea q̃ diximus supra in 11.q. videndum est q̃d
de sacerdotibus q̃ sup rebus ꝓphanis,& aptis ad faciendum sortilegia,& ad illud dũtaxat effectum oblatis, vnã aut plures missas scienter celebrãt adhibitis nepharijs, & inhonestis precibus, & verbis superstitiosis, q̃bus pœnis puniunt. Res vero sup q̃bus solent missas ipsas celebrare sunt vt plurimũ istę, panis crudus siue pasta, aut coctus, vt placenta, item calamita q̃nq; cutim indumenti pueri nascentis, quã appellãt pelliculã virginẽ,& alia his similia simplicia, aut mixta imposita sup altari illis modis de q̃b. supra diximus in 3.q. pro isto facinore, dic q̃ de iure canonum clericus oĩno deponit, vt in c. si q̃s
2 eps.26.q.5. † si .n. ꝓ sola celebratione missæ defunctoꝝ dicta ꝓ viuentibus, vt citius moriant aut periculum mortis incurrant, sacerdos ꝑpetuo priuat officio, beneficio, ordine, gradu atq; dignitate, & in ꝑpetui exilij ergastulo, vna cum ꝯsulente vel id fieri ꝓcurante relegat, vt in c. q̃cunq; 26.q.5. & diximus supra 11.q. vers. ꝓ faciliori. quantomagis deberet iste sacerdos deponi,& relegari q̃ in missarũ suarũ celebratione illa ꝓphana, & immũda turpiter cõmiscuit illaq. vel Deo aut potius dæmoni vouere turpibus,& supstitiosis p̃cibus non veret. certe non video cur minori pœna puniri possit, maxime q̃n sciẽter ista patrauit d.c. quicunq; in 2. parte circa fi. ꝓ quo facit in arg tex. de ꝯsec. dist. 2. cum oẽ crimen. in fi. vbi grauiter punit clericus depositione, q̃ abutit ordine sacri, licet id non faciat ad effectum sortilegiandi, aut ꝑ modũ
3 superstitiosum, vt latius infra dicam. † Quidam vero dixerunt q̃ pro hmõi facinore sit pęna arbitraria, iuxta doctrinam dom. Abb. in dic. 2 extra eod. tit. hoc t̃n tolerari posset quotiescunq; factum non esset valde turpe vel persona sacerdotis esset adeo simplex. & debilis ingenij q̃ de facili q̃s cognoscere posset quod bona fide ductus fuerit circunuẽtus putans bene facere,& non peccare, vt in d.c. 2.& est tex.& ibi Bart. in l. si adulteriũ cũ incest. in ver. idẽ Pollioni. ff. ad l. Iul. de adult.

1 *Sacerdos debito modo. & ordine sacrificandi abeuntes, quam pœnam dare debeant.*
2 *Sacerdos qui forma debita, aut etiam materia sacramenti non seruata celebrat, omni ordine, & gradu ad tempus priuari debet.*

1 DEcimoquinto q̃ro q̃d † de sacerdotibus q̃ abutunt debito modo,& ordine sacrificiãdi, vt q̃a nõ ponũt vinũ cum aqua simul in calice, sed vinum t̃m, aut aquam solam vel botrum vuaꝝ comprimũt in calice aut panniculum musto intinctum, & diu ꝯseruatum aqua ablauant, & illã lauaturã ponunt in calice loco vini aqua cõmixti, aut panem sacr̃i intinctũ in vino calicis sacrato tradunt laicis pro cõione siue eucharistiæ sacr̃o quibus pęnis puniunt oia illa narrantur in tex. in c. cum omne crimen, de ꝯse
2 cra. dist. 2. & ꝯcludit in fine † q̃ sacerdos ꝓ isto facinore debet priuari ad t̃ps omni ordine,& gradu arbitrio iudicis,& tãdiu sic priuatus existere donec iudici visum fuerit illũ ꝯgruam pniam peregisse, vt postea purgatus ad oia sua pristina restituatur, vt ibi oñ.

1 *Sacerdos vel quiuis alius res sacras aut sacratas ad vsus prophanos conuertens, qualiter puniri debeat.*
2 *Baldassar rex Babylonis interfectus quod vasa sacra templi in prophanos conuertit vsus.*
3 *Diaconus rebus sacris abutens, & in vsus prophanos eas conuertens, quanto tempore excommunicatus ab altaris ministerio sit suspensus.*
4 *Abutens rebus sacris in sortilegiis sacrilegij reus est.*

1 DEcimosexto q̃ro qua † pęna punit sacerdos vel laicus qui vasa ecclesiastica sacrata vel vestes sacras, aut benedictas vt est altaris pallax, calix, patena, purificatorium, tabernaculum sacr̃i eucharistiæ, aut aliquaꝝ reliquiaꝝ, item lapidem sacratum totũ aut partẽ, siue corporale, manipulũ, stolã, camisum, planetã, itẽ vela q̃ sunt in sanctuario, aut iuxta imaginẽ crucis, aut B. Marię virg & alia his similia acceperit,& ad prophanos vsus irreuerenter ꝯuerterit aut damnabilius in sortilegijs cõmiscuerit. Dic q̃ primo casu q̃n quis abutitur illis in ꝓphanis domesticis vsibus circa sortilegia de iure antiquo s̃m legem Moysi vltione diuina ꝑcutiebantur, & sæpius morte, & totius status subuersione, si etiam reges vel alij princi
2 pes, vt h̃r Daniel. 5. † Vbi rex Baldassar filius Nabuchodonosor postq̃ cepit erga Deum, & res sactos irreuerẽter se h̃re, & q̃ sacrata vel benedicta vasa aurea, & argẽtea ex sacro templo dñi in Hierusalem abstulerat,& cum

illis ipse rex Baldassar vna cũ principibus,& primatibus suis vxoribus atq; ɔcubinis i cõuiuijs suis vinũ biberat, iratus est valde De⁹ de tãta eoꝝ insolẽtia,& primo monuit regẽ Baldassarẽ quodã ꝑconio literaꝝ miraculose scriptaꝝ in albo pariete aulæ regiæ quas nemo sapiẽtũ ipsius regis Baldassaris, sed solus Daniel iterpretatus est,& cõmitatus fuit futuꝝ malũ iudiciũ ɔtra ipsum, adeo vt illa nocte ipse rex Baldassar ab inimicis suis iter fectus est,& regnũ suũ ad extraneas man⁹ deuenit vide in d.5.c.Daniel. de quo fit mẽtio de ɔse.dist.1.c.vestimẽta.& c.i sancta.vñ ɔclu di põt ꝙ de iure antiquo ꝓ hmõi rapina, & abusu sit pęna mortis,& bonoꝝ suoꝝ publicatio aut mala successio.

3 †De iure vero Pontificio Diaconus ꝓ isto crimine tribus annis & sex mẽsibus excõicatus existis,& ab altaris ministerio oino suspensus hr. Presbyter vero decẽ annis, & sex mẽsibus remanet excõicatus,vt hr de ɔse.dist.1.nemo per ignorantiã. Si vero bona ꝑdicta ipsi immiscuerũt in sortilegijs aut alijs tradiderũt vt immiscerent grauius puniunt, qa clericus debet deponi, & oibus suis officijs atq; beneficijs or dine gradu,& dignitate priuari, & i ꝑpetuũ carcerẽ intrudi,aut in exiliũ ꝑpetuũ mitti.vt d.c.si qs eps.& c.qcunq; in ſi.26.q.5.vel dic ſm Abb.i d.c.2.extra eo.tit.ꝙ erit pęna arbitraria ſm arbitriũ iudicis moderãda attenta qualitate facti,& ꝑsonaꝝ ɔdõne vt alias diximus supra eo. ꝑ dicta iura q̃ amplius non refero vt capiã breuitatẽ.

4 † Et no.vnũ in tota mã sortilegioꝝ ꝙ ille qui abutitur rebus sacris vel benedictis,& ecclesiasticis semel dicatis, nõ solum tenet pęnis de qbus supra veꝝ ẽt tenet pęna sacrilegij:qa in veritate ꝑ similem ɔtrectationẽ reꝝ sacraꝝ committit sacrilegium vt hr 17.q.4.sacrilegium. & c.si quis contumax.§.1.& d.Ioan.lec.in sum. in tit.de sacril.q.3.& S.Tho. in sum.2.2.q.99. art. 3. vers. dicendum,& de pœna ipsorum, vide in d.c. si quis ɔtumax . Imò dicit Arch. in c.fœlicis de pę.lib.6.in princ.ꝙ sacrilegiũ cõmittit quilibet de ordinibus clericoꝝ qui ariolos,incãtatores,aruruspices,& similes cõsuluit vel similia facit intelligẽs in effectu ꝙ ois sortilegus põt dici sacrilegus, & de sacrilegio puniri,vide tñ ꝙ q̃ latı⁹ dicã ifra ti.seq. q.1. & no. ẽt ꝙ ꝓ isto crimine subtractionis vasoꝝ sacroꝝ de ecclesia iponunt grauiores pęnæ de qbus hr.1 2.q.2.de viro. vide ibi.

1 *Sacerdos in missarum celebrationibus preces nephartas,& turpes admiscens, & ad malum finem, qualiter sit puniendus.*

2 *Sacerdos Hispanus decretorum doctor etiam quadragesimumquintum egressum annum in insaniam,& furorem vertitur ob nephandum amorem monialium.*

3 *Sacerdos preces aut oblationes nepharias in missarum solemnijs offerens officio, & beneficio, gradu,& ordine est priuandus.*

4 *Pœna secundum facti qualitatem,turpitudinem, aut scandalũ sunt aggrauanda,aut mollieda.*

5 *Animus maxime in omnibus criminibus est attendendus.*

1 Decimoseptimo quæro † q d de his sacerdotibus q in missaꝝ suaꝝ celebrationibus hmõi aliquas pces nefandas,& turpes absq; alicuius rei immixtione ꝓtulerint illa aut Deo aut dæmoni vouẽdo,nõ absq; magna suꝑstitione dicauerint. q̃ro qua pęna puniant,& vt facili⁹ res ista apprehendi possit subdã exẽplo ꝙut habui semel i facto Romæ.

2 †Quidã vir Hispanus clericus sacris beneficiatus,& decretoꝝ doctor ętatis anno 45. vel circa captus erat amore quarũdã monialiũ iuuenũ q erãt plurimum forma venustæ, quas iste sæpius ad monasteriũ visitabat , & blãdis verbis atq; muneribꝰ multoties blãdiebat eis,adeo ꝙ ꝑ illaꝝ pulchritudinẽ,&venerabilẽ venustatẽ ille Hispanus paulatim cepit ardescere,& frequẽti⁹ illarũ monasterij limina visitare,& in tã magnã deuenit insaniã, & cecitatẽ ꝙ die nocteq; tã in somnijs q̃ in vigilia nil aliud nisi illaꝝ amplexus,& ɔcubitus meditabat corde,verbo, gestis,aut signis. Et i tã graui demẽtia adductus fuit ꝙ asserebat ex ipse, ex quo ipse erat clericus,esse spõsum ecclesiæ,& moniales illas silr̃ esse spõsas ecclesiæ,nã qa dicebant esse spõsę Xp̃i q repsentat p ecclesiã ɔcludebat ꝙ spõsi,& spõsæ spũales,hoc est,sacerdotes, & moniales poterãt adinuicẽ carnali copula ri siue pc̃tõ,& ꝙ ita Deus ꝑordinauerat,putãs summũ bonũ in solo coitu ɔsistere. & ꝙ turpius est,ipse sępius hoc ꝑdicabat illis mulierculis adeo ꝙ ipse ceperũt illũ euitare, vñ ipse clericus postea deuenit in maiorẽ insaniã, qa quotidie esset literat⁹ cõponebat aliquas orones & preces nefarias qbus orabat Deũ &alios sanctos vt ꝑstarẽt sibi robur maximũ in renibus,in lũbis vero calorẽ talẽ quo pos-

ſet facilime in magna abundãtia luxuriari, & coitum carnis ſepiſſime cõplere, & qa il-
larum monialium qdam vocabat Cecilia, al-
tera Vrſula, alia vero Magdalena, & Clara,
in ipſis ſuis orationib. quas quotidie de no
uo formabat ſummis precibus deprecabat
virgines illas ſanctas, & beatas poſt Dei in-
uocationẽ, vt ex dono grãe ſpecialis in mẽti-
bus, & cordibus ipſarum monialiũ hãc medita
tionẽ, & firmã opinionẽ infunderẽt, ita q ip
ſæ moniales firmiter putarẽt, & crederẽt nul
lũ aliud magis meritoriũ opus Deo fieri poſ
ſe q̃ coire, & carnalr cõmiſceri, creſcere, &
multiplicare, nulla adhibita pſonarum diſtõne
ſit ſacra vel pphana, ſit ↄiugata vel ſoluta, ſit
ↄſanguinea vel extranea, & ſimilia, & q ex
coitu hmõi putarent votũ caſtitatis nullate
nus infringi poſſe, ſed magis hoc Deo placę
re, q̃ holocauſtũ, ſiue ſacrificiũ, & vltra hoc
q ardẽtius illarum corda incaleſceret ad aman
dũ, & vehemẽter diligẽdũ virũ ipſum ſacer
dotẽ q erat ſpõſus eccleſiæ, & eius vota car
naliã firmiter maxima cũ humilitate adim-
plere, eiusq. mãdatis vt veri patris parere aſ
ſerẽt q illo modo ↄſumãdũ erat matrimo-
niũ ſpuale inter religioſos viros, & mulie-
res quẽadmodũ matrimoniũ carnale ↄſuma
tur per veram vtriusq; ↄiugum carnalem co
pulam, vt in c. ptinebatur, primo reſponſo.
de deſpon. impub. & in c. tua nos. deſponſa.
Quas qdem ſchedulas ipſe clericus porta-
bat quotidie ad quoddã monaſteriũ vbi mo
rabant qdã boni, & puriſſimi ſacerdotes mẽ
dicãtes, q potius ſimplicitate, & bonitate q̃
doctrina religionẽ ſuã pfitebant, & die qua
libet ad eccleſiã illius monaſterij accedebat
ad miſſã, & ſingulis diebus vnã ex ipſis ſche
dulis dabat ſacerdoti, & dabat ẽt iultũ vnum
p eleemoſina ad hoc vt in celebratione miſ
ſe. ſ. in mentẽto, pces illas Deo, & ſanctis vir
ginibus pdictis offerret cũ deuotione orãdo
Deũ, & ſanctas virgines pdictas vt pia vota
ipſius orãtis exaudirent. & hoc modo dece
pit vnũ vel duos ex ſimplicioribus, & rudio
ribus illorum monachorum. & interim ipſe quo
que intererat miſſę, & totidẽ eaſdẽq. pces ip
ſe cũ deuotione recitabat, & pſequẽdo vlte
rius in hac ſua ſupſtitiõe quotidie nouas orõ-
nes cõponẽs deuenit tãdẽ ad manus cuiuſdã
monachi q erat ceteris magis doctus atq; ex
ptus q ſumpta ſchedula duplicata vna cum
eleemoſina acceſſit ad altare, & plegens q
intus erant verba valde obſtupuit, & ne miſ
ſe ſacrificiũ pturbaret dimiſit ſchedulã illã
in angulo altaris, & pſecutus fuit miſſam.
demũ ea cõpleta ipſe monachus multum re
prehendit ipſum clericũ Hiſpaniũ dicens q
verba illa erant valde turpia, & ſuperſtitio-
ſa, nec merebant p aliquem ſacerdotẽ in tã
to miſſæ myſterio memorari, at ille ſubriſit
deridens monachi illius ſimplicitatẽ, & igno
rantiam, cępitq. ſecũ velle diſputare, qa ar-
gutus erat quaſdã interpretationes diuinæ
ſcripturæ lõge erroneas attribuẽs, adeo q
nõ trãſibant abſq; ſcrupulo, & labe hæreticę
prauitatis, vt alias diximus in tract. de hæ-
ret. q. 1. & 2. Videres itaq; monachus ille ip
ſum clericũ tã graui errore apprehensũ ſum
ptis pluribus ex illis ſuis ſchedulis quas ad
inuenit de pmiſſis oibus ↄſulit quã primũ Re
uer. D. Vicariũ Papę cuius tunc ego auditor
aderã mihiq. mãdauit vt rẽ hãc cognoſcerẽ
& ipſum clericũ p modo culpæ corriperẽ, q
ſtatim incarceratus, & examinatus oia ad vn
guẽ ↄfeſſus eſt, imò à principio inſtabat pti
nax i illa ſua erronea opinione, volẽs defen
dere falſas quaſdã, & nouas interpretatio-
nes quas diuinę ſcripturæ attribuerat, q q̃
primũ vidit ne pparari ad declarãdũ illũ hæ
reticũ, & pœnis hęreticorum ſubijciẽdũ, niſi er
rorẽ ipſum reuocaret, incõtinẽti oia reuoca
uit, & errorẽ ſuum ſolẽniter abiurauit, adeo
q p hæreſis ſuſpitione meruit veniã, & rẽ-
uocauit oẽs illas ſuas interpretationes quas
dederat diuinæ ſcripturæ, & reliquas oẽs in
ſanias ſuas quas ſupra narrauimus: nihil-
ominus vt cautius in futurum procederet de
mandato. S. D. N. Papæ fuit relegatus ab vr
3 be ad certum tps. † Ad propoſitum nunc
q̃ſtionis noſtrę redeundo quæro ſi reperitur
aliquis ſacerdos qui ſcienter preces hmõi
aut ſimiles q̃ non tendũt ad verum diuinũ cul-
tum, & ſalutem animæ, ſed potius vertunt
in pctm, & rem damnabilem in miſſę ſolem
ni ſacrificio celebrauerit ſeu alio quouis mo
do vouerit aut obtulerit, qua pœna puniat.
dic q iſto caſu putarẽ eſſe priuandũ oi ordi
ne, & gradu officijs atq; beneficijs eccleſiaſti
cis, & ẽt relegandũ eſſe tã ipſum ſacerdotem
q̃ illum q ipſum ↄſuluit, & pmiſſa fieri man
dat. arg. eorum quæ hñr in d. c. quicunque
in fi. 26. q. 5. vbi ſi ſacerdos pro viuentibus
celebrat miſſam defunctorum vt illi pro q-
bus miſſa celebrat citius moriant aut mor-

tis periculum incurrant, sacerdos ipse puniē pœnis pdictis,& nih lominus ibi nō apparet de aliqua supstitiosa orone aut cęrimonijs, sed solū de turpi celebrantis intentione,quā to magis in casu nostro ille deberet hac pœna puniri q̃ preces istas obscenas diuino cul ti admodū ɔtrarias,& q̄ oēs tendūt ad pctm & totius christianę fidei læsionē,dum quęrit p sacrificium missæ præbere mām peccandi,& malefaciendi p quam, & eius holocaustum solent peccata dimitti de confe. dist. 2. cum oē crimen,& eadem dis. nihil in sacrificijs,& diximus in tract.de hæret.q.2.i prin. nihilominus isto casu non discederē ab opinione Abb.de qua in d. c. 2. extra eo. tit. s.

4 † q̃ pœnæ hmōi sint aggrauandæ vel minuēde iuxta qualitatem facti aut turpitudinem siue scandalum q̃ inde exoritur,& personarum ɔdōpem, in quibus omnibus plurimū vertitur arbitrium iudicis. Ponamus .n. q̃ esset aliquis simplex humilis sacerdotis idiota qui sit alias bonæ ɔdōnis, & sanæ puræ ɔscientiæ, qui ad preces, & mandata alicuius magi principis,baronis,aut viri magnæ ɔdōnis similes pces emiserit, erit ne dicendū q̃ sit puniendus ille sicut alius versutus malitiosus,&qui in istis turpitudinibus delectatur,certe non,& ppea bene, & sancte disposuit tex. in c. sicut dignum, in princ. de homic.& in l. respiciendum. & l. aut facta. ff.de pœ.& l.quid ergo. & ibi Bart. ff. de his qui no.infam. & Bart.Bald.& alij.in l. 1. §. diuus.& in l.diuus.& l.in l.Cor.ff.ad l.Cor.

5 de sicar. vbi dicunt † q̃ in omnibus criminibus attenditur principaliter animus, & intentio delinquentis an ex simplicitate quadam vel ignorantia,aut dolo, & malitia inductus fuerit ad peccandum vt his attentis fiat variatio pœnæ pro quo bene facit textus,& quod ibi no.gl.& Pan. in d.c.2. extra eo.tit. Preterea ponamus q̃ aliquis persuadet sacerdoti q̃ voueat, & offerat pro pces quasdam in missa q̄ expresse non apparebāt nec cognoscebanē saltē per viā rudum,& in expertū q̃ essent supstitiosa, vt qa i ipsis apparebāt á principio verba q̄dā honesta, & religiosa,deinde supstitiosa,& diabolica, sederant p nōia q̄dā adeo ignota ipsi sacerdoti q̃ putabat oīa esse bona, & nullam in se hre supstitionē,isto casu similiter putarē dictū sacerdotē esse lōge mitius puniendū p eā q̄ supra diximus.& d.c.2.& ibi gl.extra. eo.tit.

DO. IOANNIS NICOLAI

Arelatani Iur. vtriusque Doct. Tractatus de hæreticis,quinquaginta notabilia in hac hæreticorum materia,præter ea,quæ in tractatu superiore scripta sunt,è varijs scribentium locis decerpta continens.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia restituendus est.*
2 *Hæreticus spoliatus non restituitur, & quare.*
3 *Excommunicato obstat exceptio excommunicationis ne spoliatus restituatur.*
4 *Excommunicatus agit ad vxoris restitutionem, hæreticus nequaquam.*
5 *Proprietatis exceptio quoties concludit agentem non possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperanda.*

NOTABILE I.

VNum in primis menti mādandū sua deo, vulgata apud vtriusq; censuræ ɔfessores extat regula,† spoliatū esse ante omnia restituendum, vsque adeo vt aduersus eum nulla possit obijci proprietatis exceptio.l.quis ad se fundum. C. ad l. Iul.de vi publ.c.1. & c. literis,& vbiq; scrib. extra de rest. spol. Latissime Bart. & ceteri post eum in l.nāliter.§.nihil cōe. ff. de acq.

2 possess. Hanc tn̄ regulam restringe † vt non procedat in spoliato, cui agenti possessorio recuperandę obstat exceptio heresis,ita vult gl.no.in c.quo iure.vbi Prępos. Alex.8.dist. Ratio traditur à quibusdam recentioribus. in d.§ nihil cōe. q̄a hereticus ipso facto excōicatus est c.excōicamus.de hæret.excōica

3 to† aūt obstat excōicationis exceptio, ita vt spoliatus nō restituat.gl.in c.1.24.dist. i verbo audiētia.& in c.ex insinuatione,i verbo, aliud canonicū.extra de ɔcura. Pan. in c. à nobis,de except.in c.fi.col.pen. de ordine cogni. Ergo hæretico vtpote excōicato obstare debet except. hæresis, ne restituatur. Sed

4 hæc rō nequaquam satisfacit † qm̄ eadem quoque rōne dicendum foret hæreticum ad vxoris restōnem agere posse, cum excōicatus possit sm glos in c. qm̄ multos. in verbo vxores. 11. q. 3. & Panor. in d. c. fin. qui refert Host. in sum. tit. de restit. spol. §. facienda. versic. quid si vir petat, sed falsum est hæretico licere vxorem petitam ɔsequi. cap. 4. de diuor. cap. inter. de purg.

purg.can.& abunde ſcriptū eſt ſupra in trac. q.15.num.10.igitur &c Alia ergo qrēda eſt rō,verior igr erit rō hoc ideo eſſe qa exceptio hæreſis ēt ɔcludit in poſſeſſorio,qm hæreticus nihil poſſidere pōt,cap.1. & 2. 23.q.7.deīn fuit ſupra in tract.q.15.num 3.cū igr exceptio hæreſis ēt ɔcludit in poſſeſſorio hæretico remedijs poſſeſſorijs agēti obſtare debet.Nam † quoties ꝓprietatis exceptio oppoſita ɔcludit agentē nō poſſidere, tūc talis exceptio obſtat agēti recuperandæ poſſeſſionis auxilio,ita Alex.in d.§.nihil cōe. col.6. & ſeq.maxime in 7.fall ad regulā d.l. ſi quis ad ſe fundū,& Bal.in tit. de pace ɔſt. in verbo,reſtituitur.alias eſt verſ. ſub.§.oēs. idem Bald.in l.1.C.ſi. de moment poſſeſſ. & in l. 2.vbi etiam Ang. C. de edic. diui Adr. toll. Aug. in l.dolo.ff. de doli excep.

1 Condemnandus nemo eſt ex ſola confeſſione quando aliter de delicto non conſtat.
2 Confeſſio ſola ſufficit ad condemnationem in crimine hæreſis,& quare.
3 Confeſſio facta in foro pœnitentiæ non probat,

Notabile II.

1 Commenda † memoriæ ꝙ quāuis ex confeſſione ſola nemo damnari debeat, qñ aliter non ɔſtat de delicto l.1.§.item illud. vbi Bart.ff.ad S.C.Syle.Bal.in auth.ſed nouo iure.C.de ſer.fug.Ang.in l.1.C.de conf. Aret. in tract.mal.in verbo, & veſtem cœleſtē abſtulit. verſ.quid ſi aliqs ɔfitetur ſe plura furta,col.12.Iaſ.melius q̄ alibi.in l.error,col.3. C.de iur.& fac.ign.Paul.in l.quoties.§.ſi qs nomen.ff.de hær.inſt.cū alijs ample traditis ꝑ Hipp.Marſ.in prac.crim.in princ. & Fed. latiſſime in c.aud.col.15.&ſeq.extra de pſcr.

2 † In crimine tñ hæreſis ſola ɔfeſſio ſufficit ad ɔdemnationem. qm alr̄ de delicto ɔſtare nō pōt quam ꝑ ſolam ɔfeſſionem, ſolus etenim Deus ſcrutator eſt cordiū.ita not. Bal. ī l.ſi qs nō dicā rape.C.de ep.& cle.ſequunt

3 Fely.in d.c.aud. Intelliget ſane,mō talis ɔfeſſio ſit iudicialis, & nō facta in foro pniæ, qa tūc nihil ꝓbaret. tex.in c.fac.vbi Pan.extra de off.ord.not.Bal.in d.l.archigerōtes.C.de ep.aud.faciūt no. ꝑ Arch. in c.vtil.22.qō.2.

1 Iudex in caſu dubio cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio.
2 Inquiſitores nō cognoſcunt an ſua ſit iuriſdictio: quia non intromittunt ſe niſi in his quæ ſapiūt hæreſim manifeſtam.
3 Iudici vbi non datur poteſtas cognoſcendi niſi de manifeſtis, ſi reuocatur in dubium in illo caſu, non poteſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.
Limitatur,& reſtringitur,num.4.

Notabile III.

1 Hoc quoque in fige pectori, non te fugit vt arbitror † iudicem in caſu dubio cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio, & an conuentus declinās foꝝ ſit ſuæ iuriſd.l.2.cū ample traditis ibi ꝑ ſcr.b. ſi qs in ius voc.non ierit.l. ſi qs ex aliena.ff.de iud.Nota † tñ ꝙ inqſitores qa ſe nō intromittūt niſi in his q̄ ſapiūt hæreſim manifeſtā.c.accuſ.§ ſane.de hær. in 6.non pñt cognoſcere an ſua ſit iuriſdō, ita vult notab.i gl.in d.§.ſane. Arch.& Io.And. Vñ not.ibi Dom.de S.Gem.regulā memoriæ mādandā † ꝙ vbi iudici nō dat ptās cognoſcēdi niſi de manifeſtis, ſi reuocat in dubiū in illo caſu non pōt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdō,ſeqtur illā gl.Fel.i c.ſi clericus laicū,de for.cōpet.ſubijciens,ꝙ iudex non hñs iuriſdōnem niſi ſup cauſa notoria,occurrente caſu,de cuius notorietate ſit dubiū,nō poteſt cognoſcere an ſit caſus notorius, alleg. ꝓdictā gl.§.ſane,& aſſignat rōnē ſubtilē,qa ſi nullo mō eſt iudex niſi caſu exñte notorio quō cognoſcet de notorietate? nā cognoſcēdo vt iudex non eſt iudex non exñte fundamento iuriſdōnis. Adijcit † tñ hoc eſſe verū qñ vellet cognoſcere,& ꝓnunciare tanq̄ iudex,ſecus ſi extra iudicialr̄ non vt iudex vellet ſe iformare an caſus ſit notorius, vel manifeſtus,& inuenta notorietate cām aggredi velit.Et ita intelligat gl.in cap.1. de off. del. in 6 quæ videtur contraria gl.in d.§.ſane.

1 Mandantis morte re integra finitur mandatum.
2 Inquiſitoris officium etiam re integra non expirat morte mandantis.
3 Limita niſi fuiſſet inquiſitor datus cum clauſula ad beneplacitum.
4 Clauſula ad beneplacitum appoſita in conceſſione officij quid operatur.

Notabile IIII.

Aduerte quæſo ad hæc quæ pulchra tibi videbuntur,habes tritiſſimam in iure regu-

1 lam ꝙ † morte mandantis finitur mandatū re integra, & morte delegantis re integra expirat delegati offm.l.& qa.vbi Bart. & Doc. ff.de iuriſd. om. iud. not. tñ qd' fauore fidei

2 introductum est † vt inquisitoris officium ali cui mandatū non extinguatur morte illius q mandauit ēt re adhuc integra ita Paul. & Alex.in d.l.& q.a. allegantes expressum tex. in c.ne aliqui.de hęr.in 6.vbi Phil.Fran.am pliat illū tex. loquentem in inqsitore deputato à Papa vt ēt procedat in inqsitore deputato à quocūque alio q̄ à Papa, & cōprobat pluribus, vt p eum, quidquid teneat Dom.
3 ibi. † Limita nunc singulariter,& declara p̄dicta vt procedant in officio simpliciter dato., secus si esset datū cum clausula ad beneplacitum, tunc.n.seruaretur quod hr̄ in c si
4 gratiosæ. de rescr. in 6.vbi dr̄ † quod officiū concessum cum clausula ad beneplacitū nostrum,expirat morte concedentis,secus si dicat ad beneplacitū sedis apo. ita not.limitat Io.And.in c.ne aliqui de hær.in 6.in nouel.

1 In haresim incidit quis nedū verbo, sed facto.
2 Credentes hæreticorum facto qui dicantur.
3 Animus declaratur ex factis,quinimo plus est factis aliquid declarare quam verbis.
4 Vsurarius si inhumaniter tractat eos quibus mutuat,& grauiter diffamatus sit,poterit contra eum procedi de hæresi.

Notabile V.

1 Nota perpetuo,q † in heresim quis dr̄ incidere non solum verbo, sed ēt facto,ita Lapus,But. & Ioā.de Imol.in cle.vnica.§.fane de vsu.facit tex.in c.æstimant.& c.non solū. 11.q.3.& c.violatores.vbi bo.tex.25.q.1. faciūt quæ expresse volunt Arch.& Io.And.in c.2.de hær.lib.6.varijs iuribus cōprobantes
2 q †factis sicut dictis aliqui pn̄t dici credētes hæreticoꝝ,vtputa si eos adorauerunt, reuerentiam suo more exhibuerit, consolationem, vel cōionem ab hæreticis receperunt, vel cōsimilia pertractarunt, quę ad eoꝝ ritū
3 pertinent.Comprobatur, † nā ex factis declaratur animus,l.dolū.ff.de dolo. c.sicut.n. & c.q viderit mulierē 32.q.5.quinimò plus est factis aliquid demōstrare q̄ verbis,vt no. in c.dilecti.de appell. Ideo inferunt Lapus,
4 But. & Imol. vbi supra, † q si aliquis verbis nō asserat exercere vsuras nō esse pctm̄, sed factis hoc asserat,puta inhumaniter tractando eos quibus mutuauit,vel simile qd agendo, tūc si ex hoc ita grauata sit eius opin. q possit dici diffamatus, poterit pcedi ɔtra eū de heresi. & illud refert ibi Card. Zab. q.6. quis tandem videat ab hoc dicto dissentire.

1 Hæreticus post pœnitentiam traditus carceri perpetuo, si inde fugiat,dicitur relapsus.

Notabile VI.

Non recedant à memoria quæ nunc subij
1 ciam, † q hæreticus qui post abiurationem, & pniam fuit traditus perpetuo carceri iuxta tex.in c.excōicamus.2.de hære. & late supra in tract.q.20.& 21. si postea aufugiat à carceribus ex hoc solo dr̄ relapso est denegandа audientia, & iudici seculari vt puniat tradendus est,iuxta c.ad abolendam.de hęr. ita Fely.in d.c.excommunicatus. post Ioan. Andr.in cap.vt commissi.§.pen.eo.tit. in 6.

1 Iudæorum collegio quāuis legari non possit, potest tamen vni de Iudæorum collegio legari.
2 Hæreticorū collegio nec cuiq. de colleg. legari pt. Cur diuersum inter Iudæos,& hæreticos.
3 Collegio vniuersali,& cuilibet de collegio quando dicatur prohibitum relinquere, quando vero collegio vniuerso relinqui prohibeatur, non etiam vni de collegio.
4 Iudæorū collegium hodie reprobatur rōne secta.

Notabile VII.

Quam sit nephandū crimen heresis,ex eo
1 apparet, † q q̄uis collegio iudæoꝝ ꝓhibitū sit relinquere.l.1.C.de iudæ.non tn̄ ꝓhibitū est relinquere vni de collegio iudæoꝝ.gl. est nota.in l.1.vbi Bar.C.de iudæ.Cy.Bar.& Saly.in l.1.C.de sacr.san.eccl.& sentit gl.ibi. Idē expressius voluit Bart. in l.dū senatus p
2 illū tex.ff.de reb.dub. † Collegio aūt hæreticoꝝ nihil relinqui pōt,nec cui quā de collegio coꝝ.l.manicheos,C.de hær.c.si eps.c.in eos.c.vergētis . de hær.extra bo.tex.in c.sane.24.q.2.ita not.Cyn.Bart.& Saly.in locis præal.& Soc.post Bar.in d.l.cū senatus.Ra-
3 tio diuersitatis est fm prædictos,qa † tūc est ꝓhibitū collegio vniuersali, vel cuipiam de collegio in particulari relinquere, qn̄ collegiū reprobatum est rōne sectę,vt est collegiū hæreticoꝝ,ita pcedat tex.in l.collegiū.C.de hær.inst.si aūr collegium nō sit reprobatum rōne sectæ,sed ideo reprobatū sit, quia non repitur expsse approbatū,iuxta l.1. C.de collē.illic. tunc licet non possit relinq vniuerso collegio, poterit tn̄ relinqui vni de collegio d.l senatus.gl.in d.l.1. C.de sac.san.eccl.sed fm Cy.Bart.Sal.& alios in locis pal. Collegiū iudæoꝝ nō est reprobatum rōne sectæ, sed sustinet,vt toto ti.de iud.& patet in l.spadonem.§.iam aūt.ff.de excus.tut. & in l.cur-

cunci

cidere.ff.ad l.Cor.de sicar.ergo,&c.†Et si dicat, q collegium iudæorum videat hodie reprobatum rõne sectæ.arg.l.fi. C.de iud.vbi ab omni offõ, & administratione remouẽdi sunt iudæi.Itẽ patet ex toto tit.de iud. maxime iure Canonũ, quo iure secta iudæorum est hodie improbata.Rñdetur fm Saly.in d.l.1. q aut collegiũ est reprobatum perpetuo, & fm oẽs.& pcedat quod dictũ est nihil posse relinqui collegio.nec cuipiã de collegio,aut collegium nõ est reprobatum perpetuo, nec fm oẽs, & tunc vni de collegio relinqui põt etiam si hodie secta collegij improbetur.Sed clarum est collegium iudæorum olim habuisse legem,& ortum à Deo.& fuisse gẽtem electã, & sic non fuisse perpetuo,& fm oẽs improbatum,ergo &c. Vide tñ Fely.in c.iudæi.el secundo.extra de iud. qui tenet aliquibus medicis contra pdicta, & concludentem iudæo nihil relinqui posse. Soc.tñ in d.l.senatus.sustinendo Bart.& sequaces rñdet fundamentis quæ pro contrario adducuntur.

1 *Transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irrogante.*
Fallit super crimine hæresis, & quare.
2 *Epi remittere non põt offensam illatam maiestati Dei, ideo cum hæretico transigere non potest.*
Dispositio l.transigere. C.de transac.nõ procedit in delictis commissis aduersus Dei maiestatem.

Notabile VIII.

1 Opinor neminem latere † licitã esse transactionem super crimine capitali pœnã sanguinis irrogãte.l.transigere,vel pacisci.cum mã.C.de transac.aduerte tñ,q super crimine hæreseos (quamuis capitale sit,& sanguinis pœnã irroget.l.arriani. C.de hæret.c.ad abolẽdam.extra eo.tit.) nequaq transigere, vel pacisci licebit. Qm talem offensam nemo nisi solus Deus remittere possit, vsque 2 adeo, vt † nec etiam eps talem iniuriam remittendi ptãtem habeat.ita Bal.no.in l.accusat.coll.2.in fin. C.qui accus.nõ pos.motus iuribus vt p eũ refert,& seqtur magnificus. d.Purp.in d.l.transigere.vbi p supradicta limitat regulam.d.l.transigere, vt.s.procedat in delictis aduersus proximum commissis, secus in cõmissis aduersus maiestatem Dei.

1 *Cogitationis pœna nulla est.*
Fallit in crimine hæresis.
2 *Hæresis sola voluntate committitur.*

Notabile IX.

1 Notissima apud I.C.extat sñia † cogitationis pœnã nullam esse,si cogitatio stat in eius meris terminis, nec vltra pgrediatur l.cogitationis.ff.de poe.& ibi Bar.gl.& Doct. in l.si qs non dicam,C.de epis.& cler. Aret.in §.sed si credat.inst.de obl.ex delic.Bald.in l.nõ ideo minus. C.de accus.vers.6.quæritur. Hęc tñ vulgata regula non pcedit in crimine hæ2 resis, quia † tale crimen sola voluntate committitur,merito igitur sola volũtas,& cogitatio punitur, gl.est multũ not.in cle.1.§.verũ.in verbo (eo ipso.) de hær.& Bal.pulchre in d.l.si qs non dicam.Io.de Ana.in c.fi eps, col.3.de hær.& in c.cõsuluit.de vsuris.Fel.in tract.de conatu.col.1.vers.quartus casus est, & ibi allegat cõcordantes,quem tractatũ reperies immediate post lect.suas in calce. tit. de senten.excõm.ita ẽt dicit Zab.in cle.1.§. sane.de vsur.& in d.clem.1.§.verum.q.6.& 7.

1 *Inimicus capitalis remouetur ab accusatione iure canonico.*
2 *Inimicus inimicũ hæreticũ accusare põt,et quare.*
3 *Hæreticum accusans dicitur suam suorumq; iniuriam prosequi.*

Notabile X.

1 Non ignoras † inimicũ capitalem repelli ab accusatione, maxime iure canonum ẽt si crimẽ notorium sit.c.repellãtur,& c.cum P. de accus.l.q accusare.ff.eo.tit.& late Fely.in d.c.repellãtur.Ang.& Imol.in l.is q reus.ff. 2 de publ.iud. Hoc † verum nisi in crimine hæreseos in quo inimicus inimicũ accusare põt. Ratio est. Nam túc inimicus dr accusare vt psequatur suam vel suorum iniuriam, quo casu aptissimi iuris est inimicũ admitti ad ac3 cusandũ,vt iurib.& locis pall. † Quod aũt dicatur suã,vel suorum iniuriam psequi pbatur, nam quę cõmittuntur in religionẽ diuinam oium iniuriam respiciũt.l.manicheos. C.de hær.ista notabiliter tradit And.de Iser.summus.feudista i auth. gazaros de statu ẽtra li. ecc.coll.10.in ver diuina quã humana, quis ẽtrariũ attẽte Villadiego supra q.13.nu.13.

1 *Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypotecæ,& in ea præfertur creditoribus ceteris.*
Fallit in mutuante hæretico.
2 *Hæretica mulier perdit priuilegium hypothecæ, & prælationis.*

Notabile XI.

1 Liga digito quæ sequuntur, q̄ quis † mu-
tuans in refectionem domus habeat priuile
gium tacitæ hypothecæ, & in ea præferatur
ceteris creditorib. l. cred. 1. & ibi Doct. ff. si
certũ petatur. l. interdũ, vbi gl & Bar. decl. ff.
q potio. in pig. Fallit hoc tñ in mutuante pe
cuniã hæretico in refectionẽ domus, ita tra-
dit notabilr̃, do. Ias. in d. l. cred. q alleg. tex. in
2 auth. itẽ priuilegiũ. C. de hær. † vbi mulier hę
retica pdit priuilegiũ tacitę hypothecę, & p̄-
bationis, de quo in l. assid. C. q pot in pign.

1 Papa existens in notorio crimine, si incorrigibilis sit, ita quod scandalizet ecclesiam, an accusari, & deponi possit intellige, num 3.
2 Papa notorie incorrigibilis vbi scandalizatur ecclesia habetur pro hæretico.
3 Papa deponi potest pro hæresi.

Notabile XII.

1 Si Papa † est in crimine notorio, vel p fa
cti euidentiã, vel p ↄfessionẽ suam, & admo-
nitus est incorrigibilis, ita ut scandalizet ec-
clesiam, potest Papa de tali crimine accusa-
ri, qa tunc pro hæretico hr̃, ita vult notanda
gl. in c. si Papa 40. dist. sequit̃ Pan. latissime
in aureo tract. de ↄcilio Basil. in 2. princ. ver.
3. dixi q pōt comprobari. col. 10. qui tract.
statim subijcitur post ↄsilia vbi comprobat
hanc sñiam pluribus fundamentis. idẽ Pan.
in sua disp. inc. ep̃s, col. 14. ver. tertius casus,
vbi dicit q totus mundus approbat d. gl. idẽ
tenet do. Francis. Zab. in tract. de scismate.
ver. quintus modus, in fin. idem ẽt tenet per
multa Lud. Rom. ↄs. 523. q. discutienda, quẽ
oino videndum suadeo, qa multa egregia p
2 hac sñia accumulat † cum igitur Papa ob no
toriam incorrigibilitatem, & inobediẽtiam
vbi scãdalizat̃ ecclesia p hæretico habeatur,
bene seqtur q & accusari & Papam denuda
ri poterit, cum p hæresi & accusari, & depo
ni possit d. c. si Papa, cum vulgaris, & hr̃ in c.
fide de hær in 6. ita seqtur Bellam. in d. c. si
Papa, p ut eum refert Prępos. ibi, Restringẽs
3 † tñ pmissa ut sanè pcedant si crimẽ illud de
quo accusat̃ Papa attingat fidẽ, qa causat scã
dalum circa fidẽ, puta qa Papa notorie cõ-
mittente simoniã in ordinib. & vendente be
neficia inualescit scandalũ in ecclesia, qa alij
inferiores credunt hoc essẽ licitũ, & ideo ipsi
talia cõmittunt, tunc. n. poterit Papa accusa-
ri, & deponi, alias secus. Contrariam vero
sñiam q Papa ẽt pro notorio quouis crimi-
ne, quantũcunq; incorrigibilis sit, accusari,
& deponi non possit nisi pro solo hæreseos
crimine, tenent aliq relati per Præpos. vbi su
pra mot' pluribus fundamentis vt p Præp.
q tandẽ vr̃ cum eis residere, asserens ita esse
cõem Theologo℞ sñiam, vide tñ Lud. Ro.
& Pan. in locis palleg. & patebit rñsio ad ea
q̃ in contrarium adduci pñt, nõ tñ diffiteor
quin qõ sit dubitabilis, & anceps pp opinio
num varietatem, & stringenda fundamenta
quæ pro utraque adducuntur.

1 Testis si vnum in iudicio dixerit, & postea aliud in eodem iudicio statur primo dicto.
2 Fallit ĩ crimine hæresis statur enim vltimo dicto.

Notabile XIII.

Volo aduertas ad utile verbum, nosti q
1 † si testis dixerit vnũ in iudicio, & postea ex
interuallo dixerit aliud in eodem iudicio, sta
tur primo dicto, & non secundo: gl. Antoni
Imol. Abb. & latiss. Fely. in c. cum in tua, de
test. tex & ibi omnes scrib. in c. præter ea. de
test. cog. ubi Fely. multas allegat auctorita-
2 tes. † In crimine tñ hæresis speciale est fidei
fauore ut stetur vltimo dicto, vnde quamuis
testis primo dixerit aliquem esse innocen-
tem, si postea dicat eum hæreticum, statur ul
timo dicto, quãuis verunque fuerit iudiciale,
tex. est notabilis in c. accus. § licet iuncta gl.
in verbo postmodum, de hæret. in 6.

1 Filij hæreticorum liberantur à patria ptãte.
2 Hæreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio.
3 Hæreticus intestabilis est.

Notabile XIIII.

1 Hæretico℞ † filij eximuntur à pr̃ia ptãte,
& efficiuntur sui iuris, adeo q emancipatio
filio℞ facta postq̃ quis incidit in hęresim nõ
ualet, tanq̃ facta de his qui iam erant sui iu-
ris, tex. est, & ibi omnes scrib. in c. qcunq;. de
2 hær. lib. 6. † ex hoc infero q hæreticus non
potest filio impuberi pupillariter substitue-
re, nã inter cetera requisita in pupillari sub-
stitutione illud quoq; præcipuũ est, ut .s. te-
stator impuberem in ptãte habeat. l. 2. ff. de
vulg. & pup. Quod ex eo maxime procedit
q nemo pupillariter substituere potest nisi
prius sibi testm̃ fecerit d. l. 2. §. 1. sed notissi-
3 mi iuris est † hæreticum intestabilem esse, p-
tinus vbi in hæresim incidit, cum oia bona
ipso

ipso facto applicentur fisco. c. cum secundũ, cum vu gatis, de hær. in 6. l. 4. C. eod. t. c. & supra traditũ extitit per Viladiego. ergo liqdo patet eum nõ posse pupillariter substituere.

1 *Hæreticus non dicitur qui in dubijs vnã opinionem quamuis falsam eligit.*

Notabile XV.

1 Adnotato, q in dubijs articulis super q-bus est disceptatio inter maior, eligens vnã viam, seu opinionem quis falsam, non debet dici hæreticus, ita notabiliter Innoc. in c. ne imitaris, de ɔst tut. omibus, quẽ sequitur Bal. in l. cap. tat. ver. vnum scias quod tabellio. C. de test. mil. sequitur Fel. in c. 1. de hær.

1 *Hæreticus non est, qui semel tantum audiuit conciones hæreticorum.*

Notabile XVI.

1 Adijce prędictis aliud notabile dcm, q † audientes sermones, siue ɔciones hæreticoꝝ non dñr hæretici. si semel tm audierint, & post ea reuersi non sint, cum non videantur approbare quod postmodum euitarũt. arg. l. qui contra. C. de incest. nup. & cap. cõstat. 1. q. 1. & cap. ex studijs, de præsump. Ita notabiliter Ioan. And. in c. 2. de hæret. in 6. ubi etiam Arch. & Dom. de S. Gemin.

1 *Accedens ad hæreticum causa discẽdi eius doctrinam qualiter puniatur.*

Notabile XVII.

1 Adde † simile, & proximo vicinũ notabile, quod ille qui accessit ad hæreticum causa discendi eius doctrinam, si tñ à fide Catholica non recesserit non debet puniri vt hæreticus, & sic pœna vltimi supplicij, punietur tñ pp suam curiositatem pœna decem librarũ auri, vt inquit tex. in l. quicunq; . §. eos vero qui discendi. C. de hær. quem allegat glos. & Bart. in l. 1. C. de summa Trin. & ibi magnificus dom. Purp. col. 13. num. 56.

1 *Beneficium Velleiani denegantur mulieri hæreticæ.*

2 *Beneficium Senatusconsulti Macedoniani non denegatur hæretico.*

Notabile XVIII.

1 Attende ad singulare dictum Vincentij in cap. si aduersus, de hær. † q mulieri hæreticæ denegatur Velleiani beneficium cum fuerit mulieꝝ fauore introductum, & hæretici perdunt omnia priuilegia fauore alicuius ꝑsonæ introducta l. 1. & auth. seq. C. de heret.

2 Sed † beneficium S. C. Macedoniani nõ denegatur hæretico, quia illud beneficium nõ fuit introductum in fauorem debitoris, sed principaliter in odium creditoris. l. q exc. ff. de cond. ind. Ista refert, & sequitur dom. Io. Lup. vulgo dictus Palatios rubios, in repet. rub. de don. inter vir. & vx. extra f. 19. col. 1.

1 *Hæreticus dici potest cuius errorem inquisitores correxerunt, ipse autem obedire noluit.*

2 *Inquisitori aliquid asserenti non credens, potest vt hæreticus damnari.*

Notabile XIX.

Non obliuiscaris quæ immediate subijciam q † si inquisitores hæreticæ prauitatis alicuius errorem declarent, & corrigant, ille autem nolit obedire, uel obtemperare, certe is dici potest hæreticus pertinax, & pertinaciter resistere, & tanq pertinax ɔdemnari poterit, ille est sing. tex. ibi ꝑ Bart. ad hoc ponderatus i l. tutor. §. tutores. ff. de susp. tut. vbi

2 dicit Bar. ꝑ illum tex. q † qui inqsitori aliqd asserenti non credit, potest tanq hæreticus pertinax dãnari. Seqtur Fely. in rub. de hær. extra, & septem modos qbus qs dicat ptinaciter resistere, vide ꝑ gl. not. in extrauaganti Io. 22. incipiente, cũ inter nõnullos. de verb. sig. in gl. sup verbo pertinaciter, le premier.

1 *Pertinacia in dubio non præsumitur nisi de illa appareat.*

Notabile XX.

1 Animaduerte tñ † q pertinacia in dubio non psũmitur nisi de illa appareat, ita Ioan. And. in c. cum ɔtumacia. de hęret. in 6. vbi ẽt Dom. de S. Gem. allegãtes text. in clem. 1. §. porrò, de summa Trin. & i clem. ex graui. §. sanè. de vsur. Ita ẽt tradit Io. de An. in cap. excõicamus. §. qui autẽ col. 2. in fi. extra eo. tit. & Cald. consi. 3. in tit. de hær.

1 *Reus non tenetur edere actori ad fundandã intentionem.*

2 *Hæreticus tenetur edere ad fundandam accusatoris intentionem.*

3 *Vsurarij tenentur edere actori quãcunque scripturam ad fundandã ipsius actoris petitionem.*

Notabile XXI.

1 Magnificus Purpuratus in l. fin. C. de ed. col. 3. num. 20. notabiliter uoluit, q † quamuis

uis reus non teneatur edere cõtra se ad fundandam intentionem actoris.l.1.l.qui accusare.l.fi.cũ ibi not.p gl.& Doct. C. de eden.

2 Fallit hoc tñ † in hæretico, qui si q̃d habeat ad fundandam intẽtionem accusatoris, illud tenet edere, allegat notata p Ang. in l.p hãc. C.de tempo.app.comprobat vt p eum, poterat allegare gl. quã ad hoc ibi notat Philip. Franc.in c.vt commissi in verbo q̃buslibet. de heret.in 6.de quo valde miror q̃d nõ allegarit. Benefacit, nam † senatores siue vsurarij tenentur edere quamlibet scripturam ad fundãdam actoris petitionem, tex.vbi doctores in cle.1.§.cęterum.de vsur.Bar. & Doct. in l.ptor.§.1s ẽt.ff.de æden.& Doct. in d.l.fi.

3

1 *Fratri carnali hæretico an potius subueniendum sit quam extraneo catholico.*

Notabile XXII.

1 Si fortassis q̃spiã à te sciscitaret † cui potiᵒ subueniendũ sit an fratri carnali hęretico an extraneo catholico, Bñ rñdeto cõem sniam esse vt fratri carnali heretico subueniendum potius sit, ita dicit Pan. in c.si q̃s. de hæret.q allegat gl.not.quæ hoc vult per glossas literas in c.1.30.dist. vbi Præpos. Alex. copiose confirmat hanc sniam auctoritatibus, & fundamẽtis, ad quẽ te remitto ne chartas occupẽ.

1 *Hæreticus vsucapere non potest titulo pro hærede.*

2 *Hæreticus incapax est possessionis.*

Notabile XXIII.

1 Commendat memoriæ q † hęreticus nõ potest vsucapere tit.pro herede, ita vult Bar. in l.constat.ff.pro hærede.Ratio esse potest,

2 quia † hæreticus incapax est possessionis. c. 1.&2.23.q.7.& dixi supra in 1.notab.at sine possessione non procedit præscriptio.regula sine possessione, de reg.iur.ergo,&c.

1 *Scripta hæreticorum reijcienda sunt, & quare.*

Notabile XXIIII.

1 Hæreticorum † scripta vsque adeo reijciẽda sunt, vt etiam si quid boni in eis reperiatur nihilomagis recipi debeant, text. habes vbi Præpos.in c.canones.16.dist. Ratio potest esse duplex. Prima, ne videatur approbari. Secunda ne cum sana eorum doctrina 2. qui sciunt inter verum, & falsum cognoscere pro veris falsa recipiant.

1 *Iudæis synagogas vbi eorum caremonias exerceant habere licet, hæreticis nequaquam.*

2 *Iudæi nituntur veritatis primordio.*

3 *Iudæi cur hodie à Christianorum ecclesia sustineantur.*

Reliquiæ alicuius antiqui iuris multum operantur in iure.

Notabile XXV.

Hæretici deterioris conditionis sunt quã

1 iudæi q̃d ex eo patet, † nam iudæis licitũ est hr̃e synagogas, & ibi conuenire, & eoꝝ religionem, & ceremonias iudaicas exercere. l. 3.& l.die sabbati.C.de iudæis.c.3.extra eod. tit. Hæretici aũt non possunt synagogas nec hr̃e loca in quibus conuenire possint vt ibi improbato illoꝝ more sacra celebrant, tex. est in l.3.C.de hær.elegantior text.in l.2.C. de sum.Trin.vbi gl.assignat rõnem diuersitatis inter hæreticos, & iudæos, quia iudæi habuerunt legẽ à Dño, non aũt Hæretici. & di

2 cit Cy.ibi, & Bal. post eum q † iudæi nitunẽ primordio veritatis, habuit.n.lex iudæorum principium veritatis, vnde in totũ falsum nõ dr̃ q̃d nitiẽ veritatis primordio, allegat text.

3 in l.cũ filius.§.hr̃s.ff.de l.2.Nec ob. † q hodie iudæi lege noua sunt reprobati, nam pp legis antiquę olim approbatę reliquias, sustinentur ẽt ab ecclesia Xp̃ianoꝝ, hoc n.operãtur reliquiæ antiquæ legis, multum .n. iure operant reliquiæ, vt patet in l.patre furioso. ff.de his, q̃ sunt sui vel alieni.iur.& l.vero.ff. de sol.cum alijs allegatis, p Cyn. vbi supra.

1 *Probationes clarissime requiruntur in criminalibus.*

Suspicio sola de hæresi sufficit ad indicẽdam purgationem suspecto.

2 *Suspicio vrgens non sufficit ad condemnandum quem de hæresi.*

3 *Inquiritur contra eum qui discedit à communi vsu fidelium, tãquam contra hæreticum, etiam si non præcedat diffamatio.*

Notabile XXVI.

1 Et si † in criminibus requirant probationes luces meridiana clariores.l.fi. C.de probat.nec ꝯsuetum sit procedere ad inquisitionem nisi p̃cedat diffamatio, vt per Doc. in c. cum oporteat, de accus.tñ in crimine heresis sola suspicio sufficit ad indicẽdã purgationẽ

2 suspecto ẽt q nulla p̃cedat infamia q̃uis † ad ꝯdemnandum de hæresi nõ sufficiat ẽt vrgẽs suspicio, c.literas, de præsum.ita notabiliter vult

vult Innoc.& Ana.in c.sicut,se primier. de si monia . Idē Innoc.in c.ex parte,de off. ord. Ant.in c.p tuas,de coha.cler.& mul. Inn.in c.pœ.de purg.cano. Arch.in c.oibus. 3.q.5. & est text.in c.inter sollic.ibi. vehementē su spicionem,de purg.can. Ana.post Card.in c. excōicamus.§.adijcimus,de hæret vbi dīt p illum text.φ † ex hoc φ qs discedit à cōi vsu & conuersatione fideliū,inquirit̄ ɔtra ipsum tanq̄ hæreticum,ēt non præcedēte infamia.

1 *Suspicio de hæresi oriri potest, & ex leuis signis,& indicijs.quæ plene probari debent.*

Notabile XXVII.

1 Suspicio † autem de hæresi oriri potest ēt ex leuibus signis,& indicijs,illa tamen signa plene probari debent secundum Innoc.in c. sicut,se premier,de simonia.Ioan.Andr.in c. vt officiū.§.1.de hær.in 6. notabiliter Oldr. consil.210.regularis habet traditio,&c.

1 *Hæresis in quam quis lubrico ignorantiæ inci dit est grauius delictum quam homicidium dolose commissum.*

Notabile XXVIII.

Audi elegans verbum Bald.in l.1.col. 10. 1 nū.45.C.q accus.non pos †φ heresis in quā qs incidit lubrico ignorantiæ,est grauius de lictum q̄ homicidium dolose commissum. Quāuis.n maius sit maleficium dolo parratum,quā culpa aut ignorantia l.in lege.ff.ad l.Cor.de sica. l.si mora.ff.sol.matr. tñ rōne subiecti valde aggrauatur delictū vsq; adeo vt faciat φ culpa sit maior dolo.Igit̄ eū hęreticus ponat os in cœlū,& Deū blasphemat, pp nobilitatē subiecti qđ offendit̄, grauius delinquit q̄ occidēs hoiem ēt dolose. Bal. al lega.Aug.non tñ citat locum,dic vt p eum.

1 *Hæreticum amicum si quis admoneat vt fugiat,aut non veniat an debeat puniri.*

Notabile XIL.

1 Si quis † amore ,psequebat̄ hæreticū,non qa hæreticus,sed qa amicus,& familiaris,& sciens φ iudex volebat facere capere hæreticū, vt carceri traderet̄, vnde eū admonuit vt nō veniret,vel vt aufugeret,certe talis admonens tenet̄ de tali admonitione,& cōsil arg. tex.i l.4.ff.ad l.Iul.maie. q loquit̄ in lęsa maiest.principis , fortius ergo procedet in læsa maiestate Dei,& sic in crimine hæresis. Ira no.And.de Iser.summus feudista in auth.gazaros in verbo,diffidamus, col. 4. de statut. cōtra lib.eccl.collar.10. Qđ maxime ,pcedit (secundū eum) si ex tali admonitione hęreticus monefactus aufugerit, vel nō venerit, & sic fuerit secutus ɔsilium admonentis. Si aūt nō fuerit secutus ɔsiliū,& sic admoni nō sortita fuerit effectū,an veniat puniēdus admonens, disputat Isernia vbi supra dic vt p eū.

1 *Hæresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam,habetur pro relapso.*

Notabile XXX.

Inter cetera q̄ superius tradita sunt hoc 1 quoq; adijciendum duxi, videlicet φ † abiurans hæresim, cui fuit adiuncta pœnitentia per inquisitorem,(vt supra dictū est in tract. de hær. q.20.) si non impleuerit pœnitentiā ei iunctam,habetur pro relapso in hæresim, & pœna relapsi puniri potest,ita Zenzel.Ma thesi.& Io.de Imo.in cle.3.in gl.super verb. p pagine.de hær.Ioan. Cald. in c.literas,de psump.& Fede.de Sen.cons.156.Alex.eps.

1 *Occultans hæreticum ex certa scientia punitur de hæresi.*

Notabile XXXI.

1 Adnotato φ † occultans hęreticum ex certa scientia, potest puniri de hæresi tanquam si esset hæreticus,ita notabiliter Bald.in l. 1. C.de his qui latro,vel ali. crim.reos occul. Occultans enim alienum delictum facit suū gl.in rubr.prællegata.

1 *Bene agere ex certa obstinatione recusans habetur pro hæretico.*

Notabile XXXII.

1 Volo † notes bonum tex.in c.nullus eps, & ibi Præpos.Alex.expresse not. 38. dist. φ etiam ille potest dici hæreticus qui ex quadam animi obstinatione recusat bene agere.

1 *Hæreticus, & erraticus quid differant.*

Notabile XXXIII.

Pro declaratione terminoꝶ nota differen 1 tiam † inter hæreticum,& erraticum. Erraticus.n.his dr̄ qui in fide errat, ignorātia quadam potius q̄ pertinacia,seu animo discendi à vera fide catholica,vt sunt rustici,& simplices idiotæ.Hæretici aut dñr qui animo discedendi à fide catholica, potius quā ignorātia aliqđ asseuerant fidei catholicę ɔtrarium.Ita Bal.in c.firmiter,de sum.Trin.& fide cath.

1 Sacra

1 *Sacramẽta ecclesiæ nõ sunt conferenda ab hæretico nec collata imprimunt virtutis effectum. Fallit in sacramento baptismi, & cur diuersum.*

2 *Sacramentum baptismi est omnium sacramentorum ianua.*

3 *Morituro prius succurritur in baptismate, quàm in communione Dominici corporis.*

Notabile XXXIIII.

1 Nota quæso † q̃ q̃uis sacrã ecclesiæ non sint recipienda ab hæreticis, vtpote præcisis ab ecclesia, nec collata à talibus virtutis effectum imprimant, vt est tex not. in §. verũ. 32. dist. hoc verũ rl'r in omnibus sacris excepto sacrõ baptismi, quod si fuerit collatũ ab hęretico imprimit effectũ verũ dũ tñ fiat in forma ecclesiæ, iste est tex. in d. §. verũ. ver hęc de malis. Ratio diuersitatis inter sacrm̃ baptismi &c. sacrã, traditur ibitur ibi in fi. tex. quia homo saluari potest sine alijs sacrĩs, & non sine sacrõ baptism. quod ex eo patet. nam

2 † sacrm̃ baptismi cæteris sacrĩs prius est, omnium sacrõrũ ianua. c. si quis confugit 1. q. cum reliquis iuribus allegatis per gl. in d. §. verum, ver. hæc de malis, & faciunt q̃ abunde tradit Præp. ibi col. 2. num. 8. Item dicit egre

3 gie tex. ibidẽ q̃ † morituro prius in baptismate quam Dñi corporis cõione consulitur vnde sanctius est ab hęretico baptismi sacrm̃ sumere quam in æternum perire. an autem quod dictum est sacrã non esse recipienda ab hæret. eo procedat in quocunque hæretico, vide per Præpositum Alex. ib.

1 *Testium examinatio in criminalibus cõmitti non potest.*

2 *Fallit in crimine hæresis, num 2.*

Notabile XXXV.

1 Receptissima est sñia † doctorũ examinationem testium in causa criminali alteri cõmitti nõ posse Cy. Bal. & Saly. in auth. apud eloquentissimũ, per illum tex. C. de fid. inst. & gl. in cle. 1. in verbo ciuile, vbi bo. tex. de off. deleg. tex. cum gl. in c. 2. in verbo ,phibẽte. de iud. in 6. & bo. tex. in l. 3. §. diuus ibi, nã ipsos interrogare soleo. ff. de test. gl. in c. 1. in gl. fi. extra de test. cog. & in c. ɔstitut' 1. gl. pen. de fideiuss. & gl. i c. at si cler. de iud. Inn. in c. si qui testium, de testib. & Panor. ampl. in c. cum causam. col. pen. & fin eo. tit. Fallit

2 hoc in crimine hæresis, in quo testiũ examinatio cõmitti potest per iudicẽ tex. est in c. vt officium. §. verũ. de hæret. in 6. & hanc sallentiam tradidit notabiliter Felyn. in d. c. cũ causam, col. antepen. vers. fallit tertio.

1 *Notarium sufficit in principio officij iurare fideliter exercere officium.*

2 *Notarius inquisitoris tenetur iterum iurare dũ assumitur in causa inquisitionis.*

Notabile XXXVI.

1 Nota q̃ † q̃uis sufficiat notariũ in prin. sui officij iurare offm̃ suum fideliter exercere. c. ad audientiam, de præscr. gl. solẽnis in l. quędam. §. nũmularios. ff. de eden. nec teneatur vlterius iurare ɔstante officio, cum sat sit semel iuratum fuisse, vt comprobat Bal. post gl. in c. præterea, vbi ẽt Felyn. expresse col. 1. extra de testib. cog. & p Spec. in tit. de instr. ædi. § restat. ver. sed quæro. Aduerte tñ, q̃

2 † notarius inquisitoris tenẽt iterũ iurare, dũ assumitĩ in cã inqsitionis, tex. est in cle. 1. §. porrò corã. ver. & qa vbi gl. i verbo iurabũt, expsse not. & ibi Paul. Anch. & Io. de Im. de hæret. Quod spãle est (sm̃ gl. & prædictos) propter delicti magnitudinem, & atrocitatẽ.

1 *Religiosi non possunt tabellionatus officium exercere.*

Fallit in crimine hæresis.

Notabile XXXVII.

1 Non te latet † religiosos, & clericos in sacris exñtes nõ posse exercere offm̃ tabellionatus, q̃uis antea exercuerint ẽt i causis vertentibus corã iudicibus ecclesiasticis. c. sicut, vbi scribentes extra. ne clerici, vel monachi, fallit hoc tñ in crimine hæresis, in quo pdictæ psonę pñt tale offm̃ exercere, tex. est expressius in c. vt offm̃. §. ad ɔscribẽdas, ubi gl. Io. And. Dom. & ceteri, de hær. in 6. l'et. de Anc. & Io. de Im. Post gl. in c. 1. §. sanẽ. ver. & qa i gl. not. eo. ti. i cle. Host. in c. sicut palleg.

1 *Hæreticus præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus præcisus ab arbore sine stipite qui statim arescet.*

Notabile XXXVIII.

1 Hęreticus † præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus præcisus ab arbore sine stipite q statim arescit. 24. q. 1. c. loquitur, & est ille de quo Ioann. 15. si quis non manserit in me, mittetur foras, & arescet.

1 *Hæreticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus.*

Baptismalis sacramentum non est reiterabile.
Ordinatus ab hæretico si ipse quoque hæreticus sit, iterũ est ordinandus si ad fidem reuertatur.

Notabile XXXIX.

1 Nota q † hereticus ad fidem reuersus nõ
est iterum baptizandus, ita Bald. in l. nihil C.
de vin. lib. assignans rõnem quia sacr̃m ba-
ptismatis non est reiterabile vt dicit gl. in d.
l. nihil. q allegat plura iura. ordinatus tñ, vel
consecratus ab hæretico si ipse quoque here
ticus sit, & ad fidem reuertatur, iterum conse
crandus est c. daibertum 1. q. 7. hęc tradit Ber
tac. in tract. de episc. in 2. parte 3. partis prin.

1 ☞ *Tyrannus si quid dignitatis nomine faciat illud non valet.*
Tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hæresis.

Notabile XL.

1 Quamuis † tyrannus (id est q iurisditio
nem de facto, & non de iure occupat) si qd
nomine dignitatis faciat illud non valeat vt
not. in c. fundamenta. §. quod si focus iuxta
medium, per illum tex. de elec. in 6. & in l. de
cernimus. C. de sac. san. eccl. hoc tñ fallit in
crimine hæresis, in quo põt tyrannus legiti-
me iurisdictionẽ exercere. text expressus vbi
Phil. Franc. expresse not. de hæret. in 6.

1 ☞ *Excommunicatus ex quacunque causa etiam ciuili persistens per annum in excommunicatione, habetur suspectus de hæresi.*
2 *Excommunicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei.*

Notabile XLI.

1 Nota † ppetuo q excõicatus ,p quacunq;
causa ẽt ciuili psistens p annum in excõica-
tione hr̃ suspectus de hæresi. ita no. Io. And.
& Pan. post alios cõiter in c. fin. de pœn. quę
suspicio licet nõ sufficiat ad ɔdemnationem
vt p Innoc. & Pan. vbi supra sufficit tñ vt pos
sit inquiri ɔtra excõicatũ de heresi, & sibi in
dici purgatio, in qua si defecerit hr̃ ,p conui
cto, c. inter. in fi. de purg. can. Rõ aũt pdicto
rum est sm Pan. vbi supra & Phil. Franc. in c.
2 cum ɔtumacia, de hær. in 6. † qa talis p̃sumit̃
male sentire de sacr̃is ecclesię, & de pr̃ãte cla
uium ex quo tanto tpe in excõicatione re-
mansit, vr̃. n. nõ curare imò ɔtemnere excõi
cationem, quod vtpote notãdum, & singula
re menti tenendum hortantur p̃fati, & hæc
adijcias ad scripta p Viladiego. q. 9 num. 2.

1 ☞ *Suspectus de hæresi si post canonicam purgationem, deprehensus fuerit in expressa hæresi, an habeatur pro relapso, an vero admittendus sit ad pœnitentiam.*
2 *Probatio non admittitur contra præsumptionem iuris, & de iure.*

Notabile XLII.

1 Reuocabis fortasse in dubium, finge † Ti
tium habitum suspectum de hæresi, & facta
canonica purgatione iudicis arbitrio hære-
sim abiurasse, deinde post aliqd̃ tp̃s in expres
sa hæresi deprehensum fuisse, an habeat̃ Ti-
tius pro relapso, & vt relapsus puniendus sit
iuxta not. in c. ad abolendam, de hæretici. ex
tra. an vero sit admittendus ad pœnitentiã,
& defensiones ac si nunq̃ habitus fuisset ,p su
specto, vt d. c. ad abolendam. in princ. Rñde
vt p text. in c. accus. de hær. in 6. distinguen-
do, aut suspicio pp quam Titius abiurauit
hæresim erat grauis, & vrgens, vt qa insurre
xerat ex grauioribus, & vrgẽtissimis indicijs,
& hoc casu vt relapsus puniendus est d. c. ac-
cus. Rõ esse põt, qa p hanc secundam depre-
hensionem expressam declaratur aĩus illius,
q prius fuerit in mala opinione ɔtra fidem,
in qua semper p̃sumitur ɔtinuasse vsq; ad se
cundam deprehensionem d. c. accus. ibi, qua-
2 dam iuris fictione censet̃ relapsus, quæ † qui
dem p̃sumptio est iuris, & de iure ɔtra quam
nulla admittit̃ ,pbatio in contrarium l. fi. C.
arbit. tutel. l. antiquæ. C. ad velle, not. in c. af
ferte, de p̃sump. & in l. non est verisimile. ff.
qd̃ met. c. & in l. filium. ff. de his q. sunt sui
vel alie. Si vero suspicio ,p qua prius abiura
uit, & se canonice purgauit erat leuis, & par
ua, tunc non hr̃ vt relapsus, sed est ac si nunc
tm̃ peccasset, ideo sibi est danda defensio, &
audiẽtia, & abiurationis beneficiũ d. c. accus.

1 ☞ *Dispositio l. is cui bonis. ff. de verb. obl. nõ procedit in hæretico, qui etiam contrahendo non potest suam conditionem meliorem facere.*
2 *Hæretico interdictum est bonis.*
3 *Hæreticus obligatur in sui odium, licet non in fisci præiudicium.*

Notabile XLIII.

1 Singl'r † nota qd̃ dispõ. l. is cui bon. ff. de
verb. obl. volentis eum cui bonis interdictũ
est posse suam ɔdõnem meliorem facere nõ
deteriorem in tm̃ qd̃ ẽt nãlr̃ non obliget̃,
alios tñ sibi obliget, non ,pcedit in heretico,
2 † cui ẽt bonis interdictum est l. manicheos,
& l.

& l.fi.C.de hęr.c.cum secundum,eo.tit.in 6. ita notabiliter limitant illum text. in d. l. is cui,Pan.& Doc.ibi dicentes illum text. ꝓcedere in eo cui interdictum est bonis in sui fauorem, (vt puta in prodigo) non autem in odium,& in pœnam, patet istud ex illo text. qui vult eũ cui bonis interdictum est nõ obli
3 gari nāl'r,& tñ exploratũ est † hęreticos obligari in sui odium,licet obligatio non teneat in piudicium fisci,auth.credẽtes,ver.nullus, ibi,alijs rñdere cogantur.C.de hær.patet igitur satis d.l.is cui,non ꝓcedere in hæretico.

1 *Apostatæ peiores sunt hæreticis.*
2 *Hæretico pœnitenti parcitur, apostatæ nequaquam.*
3 *L. hi qui sancta. C. de apostatis,an sit correcta iure canon.*
4 *Legum correctio fugienda.*
Differentia inducenda non est inter ius canonicum,& ciuile nisi expresso tex. reperiatur.
5 *Iuri ciuili standum est, vbi eo iure aliquid decisum reperitur cuius contrarium non reperitur decisum iure canonico, modo decisio ciuilis non sit peccati inductiua.*

Notabile XLIIII.

Volo mandes memorię.Traditum fuit su
1 pra in tractatu Villadiego.qõ. 5. † apostatas (.i. qui deserta religiõe Xpiana ad iudaismum cõfugerunt) peiores esse, & deterioris ꝯdõnis quam hæretici loquendo de his qui sunt ꝓprie hæretici,de quibus in 1.q. & dua
2 bus seq.Corroborat vltra ibi dicta † nam hęretico pœnitenti parcit .l. manicheos. C. de hær.c.accus.eo.tit.in 6.cum vulgaribus.Apostatis aũt nequaq̃ ẽt si pœniteant parcendũ est,sed irremissibiles vltimo supplicio dãnantur.l.hi qui sancta.C.de apostatis,quis Villadiego supra in tract.q.20. expresse dicat con
3 trarium dicens † qḋ d.l.hi qui, non ꝓcedit iure Canonũ,nec admittenda est illo pacto, imo abolẽda,cũ disponat de mã mere spũali .s.hæresis seu apostasiæ,q̃ est mere ecclesiastica, ideo Imperator non potuit illam legẽ cõdere,& sic vult illam legem correctam de iure cano.cui standum est in mã ꝯscientię,vt ꝑ Bart.in l.priuilegia.C.de sacro.san.eccl.cum ꝯcor. traditis ibi ꝑ Alex. & cæteros addi. &
4 doct.in c.1.de noui,ope.nunc.† Sed fugiẽdũ puto legum correctionem. l.pcipimus.C.de appel.l.1.C.de in offic.dot.c.cũ expediat. de elec.in 6.ideo non est inducenda dĩa seu discrepantia inter ius canonicũ,& ciuile,nisi reperiat expressa discordãtia,& sic nisi reperiat text.de iure cano.expresse ꝯtrarius iuri ciuili.Sed nec vbi in põtificio iure scriptũ expresse reperit apostatis pœnitẽtibus parcẽdũ esse vt morte corporale euitẽt. Ergo stãdũ est decisioni iuris ciuilis expresse disponẽtis nõ esse parcendũ apostatis ẽt in foro spũali ꝑ re-
5 gulã † q̃ vbi aliqd reperit expresse decisum iure ciuili,nec reperit ꝯtrarium decisum iure cano. standũ est iure ciuili ẽt in foro ecclesiastico,modo decisio iuris ciuilis nõ sit peccati inductiua vt tradit ꝑ Gl.& Doc.in c.1.de no. ope.nun.& Doct.in varijs locis remissiue ꝑ Alex.And.de Pomate,& cæteros in addi.Ad Bar.in d.l.priuil.Nec obstant aliqua adducta ꝑ Villadiego (qa vt in ciuilib.vel mediocriter docto pate re põt) nõ ꝓbãt id ad qḋ allegant minus obstat fundaměta, qbus vipote nõ ꝯcludẽtibus facilis vltro se offert solutio.

1 *Defensor nec fautor hæretici dicitur,illum defendens ne lædatur à priuato, vel qui illi in iudicio patrocinatur, credens iustam causam habere.*

Notabile XLV.

1 Defendens hæreticum † ne lædat à priuato,vel ꝗ pat rocinat illi in iudicio credẽs illũ hrẽ iustam causam non dr defensor nec fautor,ẽt si postea appareat ꝙ nõ erat iusta causa, rõ, quia hæc est iusta defensio quæ talib. reseruatur,secus dicendum est si contra conscientiam ei patrocinatur, quia tunc dr defensor ſm Car.in clemen.1.de pœn.& d. Syluestr.in sua summa ĩ verbo hęresis.1.in 6 q.

1 *Reuocatio hæresis est duplex.*
Reuocatio hæresis quæ fit solum ad salutem animæ potest indistincte quandocunque fieri vsque ad vitæ exitum.
2 *Sacramenta ecclesiæ non sunt deneganda hæretico ostendenti manifesta signa pœnitentiæ.*
3 *Reuocatio hæresis quæ fit tã ad salutem animæ quam corporis debet fieri congruo loco,& tẽpo.*

Notabile XLVI.

Adnotato in mã reuocationis hæresis, ꝙ
1 † duplex est reuocatio seu pœnitentia,altera q̃ fit ad salutem animę duntaxat in foro conscientiæ,altera vero quæ fit ad vtrunq; salutem.s.animæ,& corporis. Prima indistincte fieri potest qñcunq; à quocunq; & in quouis crimine,& loco quolibet vsq; ad vitę exitum

tū vt habetur in c.firmissime, extra de hær. dummodo facta sit puro corde, & spontanea volūtate, vt de pœniten.distin.3.perfecta, & c.1.& 2.qui cler.vel vouen. & c.super eo. de
2 hæret.in 6.vbi nota tex. † quod hæretico ēt relapso in hæresim (qui absq; vlla spe veniæ debet morti tradi) si emiserit manifesta pœnitentię signa nō denegant ecclesiastica sacra vtputa confessio, pœnitentia, & eucharistia, quibus humiliter ab eo petitis nō erunt dene
3 ganda. Secunda † verò reuocatio, seu pęnitētia quæ fit gratia vtriusque .s. tam animæ q̄ corporis non est tam generalis sicut prima, sed spālis, & restringitur vt congruo tpe, & loco fiat, vt abunde supra in tract. quæst. 20. & hęc nec nunq̄ competit relapso. c. ad abolendā. de hæret. extra, & c.accusatus. eod. tit. in 6.

1 *Correlatiuorum idem ius est.*
Correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito.
2 *Hæretico semiplene probanti contra Christianū non defertur iuramentum in supplementum probationis, econtra autem Christiano semiplene probanti contra hæreticum sic.*
Ratio diuersitatis ibidem traditur.

Notabile XLVII.

Memorię commenda, habes vulgatam regulam q † disposita in vno de correlatiuis censetur disposita in alio. l. fi. vbi. Doc. C. de indic. vidui toll. l. fin. vbi Bart. de accepti. ff. l. 1. cum vulgatis, de cupre. lib. 11. C. fallit hæc regula in hæretico vel infideli in casu notabili. Tu scis quod semiplene probanti defertur iurm necessarium in supplementum probationis. l. admonendi ff. de iureiuran. l. in
2 bonæ fidei. C. de reb. credi. nota † tamen q hæretico vel infideli semiplene probanti cōtra catholicum, & christianum non defertur iurm in supplementum semiplenæ probationis, & tamen econtra christiano catholico contra iudæum, hæreticum, vel infidelem defertur tale iurm, arg. notatorum per Bald. in l. qui accusare. C. de eden. & per Ludo. Rom. in d. l. admonendi, & Canon. in c. fin. de iureiuran. Ratio aūt ex prædictorum doctrina colligitur, nam tale iurm non cuiuis indistincte dādum est, sed personæ legalitas, æquitas, & fidelitas inspicienda est, q̄ a præfatis hæreticis, abesse exploratum est. Ita ēt expresse do. Bapt. de S. Bla. in tract. correlatiuorum, in §. venio ad quintum, vers. 28. fallit.

1 *Moderator rei suæ quilibet est vt de ea ad libitum disponat.*
2 *Renunciare iuri sibi competenti quilibet potest.*
Fallit in hæretico in casu tradito, num. 2.
3 *Iuri introducto in fauorem partis licet contrahentibus renunciare, iuri vero introducto in odium alicuius nequaquam.*

Notabile XLVIII.

1 Nouit vel mediocriter in iure † doctus, quemlibet de re sua ad libitū disponere posse, & sibi debitum debitori remittere, & alio modo quolibet sup suo in alterius vtilitatē, & sui pjudiciū pacisci, & iuri sibi cōpetēti renūciare, modo ætatis sit legitimę, nec aliā patiaē inhabilitatē rōne cuius, & bonis interdictū sit. l. in re mand. C. mand. l. 1. & l. si qs in ɔscribendo. C. de pac. cum ibi notatis latis. p Doc. & p Bart. in l. si qs p eo. ff. de fideius. no
2 ta tñ casum in † quo pactū vel remissio sup sibi debito nullo modo valet, tex. hēs notabilē in cle. 2. ibi, nullis pactis, vel remissionib. sup hoc valituris. de hær. vbi si inquisitores ptextu officij aliqd indebite extorserint ab inculpatis de hęresi, illud restituere tenent, & si inculpati illis inqsitoribus extorta remiserint, & qetauerint, nō valet talis remissio, & sic ɔtra dispōnem d. l. si qs in ɔscribendo, & l. 1. §. & post operis. ff. de no. oper. nunc. Rō siquidē est † qm̄ oia illa iura pcedunt qn̄ fauore partiū aliqd introductū est tunc. n. cōtrahentiū pacto remitti pōt. Sed qn̄ in odiū alicuius (puta indebite extorquentis) aliqd institutum fuit, nequaq̄ pōt illud contrahentium pacto tolli, vt patet in Macedoniano. l. 1. ff. ad Macedo. & in l. fin. C. de pac. pign. cū simi. traditis p gl. & Doct. in d. l. si qs in conscribendo, & Bar. melius quam alibi in d. l. si qs p eo & gl. in c. si diligenti, de foro comp.

1 *Hæreticus est qui credit ecclesiam habere duo capita.*

Notabile XLIX.

1 Adnotato † eum q crederet vniuersalem ecclesiam posse hr̄e duo capita, hæreticum esse, est enim tātum vnum caput, vnus pastor, & ouile vnum, ita dicit notabilis gl. in c. non autem, in fin. gl. magnæ. 7. q. 1. gl. plenior in clem. ad nostrā, in verbo, ecclesiæ, de hæret. sequit Abb. in cap. at si cler. colum. 19. versic. aut enim quis credit ecclesiam, extra de iudic. & in cap. primo de parochijs, Card. in clem. 1. §. porro in secunda quęst. de iureiur.

Ideo

Ideo Arch. in d.c. non aũt, refert Aug. dicẽtem quod nesciebat iure ꝓhibitum, ꝙ duo hr̃e possent ep̃atum, quia si sciuisset, nõ accepta sset suũ, & vult Fely. in c. 3. de hęr. vbi assignat rõnem. quia hoc repugnat articulo fidei. s. vnam sanctam catholicam ecclesiam.

1 *Sortilegũ an liceat consulere vt liberet egrotum a maleficio, & an liceat adiurare imbres, fulgura, & tempestates, ne noceant fructibus.*
2 *Matrimonij fracturã ecclesia citius patitur, quã quod maleficiatus cõtrarijs maleficij liberetur.*
3 *Corporis iactura minor est quam aĩæ, ideo potius in corpore quam in anima pati expediat.*

Notabile L. & vltimum.

1 Reuocabit † in dubiũ q̃spiam, nũ impune liceat ꝯsulere sortilegũ, siue maleficũ, vt dissoluat facturas maleficij, aut si mauis, liberet ægrotũ maleficiatũ à maleficio? & silr̃ an liceat adiurare imbres, fulgura, & grãdines ne noceãt fructibus, arboribus, & plãtis. Rñde distinguẽdo, aut loq̃mur de iure ciuili, aut de iure cano. Primo casu licet impune ꝯsulere, & adhibere sortilegũ ad faciẽdũ ea opa quæ vertũtur in bonũ, & ꝓsunt, q̃m pro bono opere q̃s cruciari nõ debet. l. eoꝝ. §. fi. vbi expresse no. Bar. C. de malef. & math. Secundo casu. s. de iur. can. nõ licet aliquo modo (ẽt ꝓ recuperãda corporis sanitate) q̃rere remedia diabolica, & supstitiosa, licet alr̃ sanitas ipsa recupari nõ possit, tex. ad lr̃am in c. admoneãt. 26. q. 7. Bar. vbi supra Pan. in c. 2. ꝑ illũ tex. extra de sortil. vbi Rom. põtifex potius patiĩ bona ecclesiaꝝ furto ablata ꝑdi, q̃
2 ꝙ q̃ęrant ꝑ remedia hmõi. † Hinc est quod ecclesia potius tollerat dissolutionẽ mr̃imonij, & tãti vinculi sacralis fracturã, quã ꝑmittat maleficiatũ ꝯtrarijs maleficijs liberari. c. si ꝑ sortiarias. 33. q. 1. & c. 1. de frig. & male.
3 Rõ hoꝝ est, † q̃a magis expediat in corꝑe q̃ ĩ aĩa, minor. n. est corꝑis iactura quã aĩę. d. c. admon. & c. fi. de sortil arg. c. solitę. de maio. & obe. vbi Pan. & Doct. ad qđ nõ ꝯsiderauit ius ciuile, qđ q̃dẽ principalr̃ ad tpaliũ ꝯseruationẽ tendit d. c. solitæ. notat̃ in c. nec mirum. §. ad hæc 26. q. 6. Quæ omnia notato.

Habes tãdẽ lector cãdide, absolutũ de hæreticis librũ, quem nõ aure quidẽ popularis captãdę causa edidimus, nec intus nobis cauẽtes, sed vt cõi orthodoxoꝝ vtilitati ꝯsuleremus, quare hoc nr̃o labore lector fruere, interea tũ mordaci linguę frenum adhibeto.

TRACTATVS DE HÆRETICIS,

& eorum pœnis, Pauli Ghirlandi Castellionis Iurisconsulti Florentini. Criminalium camerarum Auditoris R. P. D. Andreæ de Iacobacijs S.D.N. Papæ Almæq; vrbis Vicarij generalis.

SVMMARIVM.

1 *Hæresis est crimen grauius cæteris, & detestabilius, eo quod contra creatorem committatur.*
Hæresis est crimen læsæ maiestatis diuinæ.
2 *Maiestatem æternam lædere grauius est quam temporalem.*

1 INter crimina quæ animaduersione digna sunt hæresis † est grauius, & cæteris detestabilius eo ꝙ directo contra ipsum creatorem Deum omnipotentem patratur, eius omnipotẽtiæ detrahendo, negandoq; illius diuinitatem, vt hr̃ in c. 1. de sum. Trin. & fide Cath. & l. 1. C. eo tit. & c. ad abolendam, de hær. non immerito igitur appellari põt crimen læsæ diuinæ maiest. ex quo directo tendit in læsionem, & ꝑiudicium diuinæ ptãtis, vt ꝓxime diximus d. c. ad abolẽdam,
2 & cap. vergẽtis, eo. tit † Lõge. n. grauius est eternam q̃ tpalem lædere maiestatẽ 24. q. 1. non afferamus. Et hr̃ in d. c. vergentis. Ideo tractaturus de criminibus, de eo prius tanq̃ grauiori æquum visum fuit esse dicendũ iuxta notata in rub. & in l. 1. C. ad l. Iul. maiest. & in l. 1. ff. eo. tit. & d. c. non afferamus. no. ẽt in c. excõicamus. el 1. §. credentes. de hær.

1 *Declaratio bona à diffinitione ꝓficisci debet.*
2 *Hæresis quid sit in suo genere sumpta.*
3 *Hæresis proprie sumpta non cadit in iudeo, aut sarraceno.*
4 *Hæresis ab electione dicitur.*
5 *Eremita quis, & vnde dicatur.*
6 *Hæresis duo habet extrema substantialia.*
7 *Hæresis differt ab apostasia, & schismate.*

QVAESTIO I.

1 QVæro nunc primo, quid est hæresis. † Nã quælibet bona declaratio ab ipsa diffinitione ꝓficiscitur, vt inq̃t Cic. in 1. Off. & dicit gl. referẽs Boëtium in l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. ꝙ ipsa diffinitio substãtiam cuiusque rei ꝓut est significat, & hr̃ per Bar. in l. si is q̃ pro emptore, in 1. q. ff. de vsuc. & in

in l.1.§.dolum.ff.de dolo,& idem Bart.in l.
1.§.mutu.ff.si cer.pet.& in l.1.ff.de test.Vbi
dicit q̄ omnis dictõ debet ponere substantia
lia rei diffinitæ saltem in gñe illius dñas cõ-
2 tinentia. Vnde dico q̄ † hæresis in gñe sum-
pta est error quidam ptinax corrũpens Xp̃i
fidem,vt collig.ē ex doctrina S.Thomę in 2.
2.q.11.art.2.vers.sed pestifera.24.q.3 heret.
vbi introducitur s̃nia S. August. Qui Tho-
mas subiungit q̄ hæresis esse non põt, nisi sit
error circa ea quæ sunt fidei,sicut circa pro-
priam mãm, & ppea non dr̃ hæresis si quis
erraret in falsæ opinione circa alia q̄ nõ sunt
fidei,sicut est in grometralibus,vel alijs hu-
iusmodi,ita dicit ipse quæ appellaĩ ẽt labes,
& prauitas,vt in clem.1.§.vers. eod.tit. alibi
quoq; appellatur pestis vt hr̃ in c.accus.§.sa-
nè.eod.tit.lib 6. & qui crimine illo pollutus
existit,pestilentiosus dr̃ vt in c. excõicamus.
3 el.1.§.credentes ver. sanè.extra eod ti. † Ista
enim est spẽs infidelitatis q̄ pertinet solũ ad
eos qui Xp̃i fidem profitentur,& illius dog-
mata corrumpunt, & ppea istud crimen nõ
cadit proprie in Iudæo,& Saraceno, Mahu-
metano, & alijs hmõi extranei iuris hoibus
s̃m qd' not.ↄcludit S.Th.in 2.2.q.11. art.1.
Quod pc̃m vt plm oritur ex superbia, vel
concupiscentia cõmodi tpalis vt not. Aug.
in lib.de vtil.cred.& idem Th.in 2.2.q.2.ar.
2. & 3.sed quidam arguentes tenebant ↄtra
istud dictum,q̄ si hæresis oritur ex superbia,
& pp concupiscentiam &c. ergo non est spe
cies infidelitatis quia fides, & infidelitas ↄsi-
stit in credere, & in mente, non aũt in actu
extrinseco. & hoc idem cõiter tenent Theo
logi.Et ppea idem Tho.in d.q.11.& 12. ar.
1.declarando illud dictum dicit q̄ finis pro-
ximus siue causa proxima hæresis est adhæ-
rere falsæ s̃niæ, seu opinioni animo ptinaci,
& ex hoc dr̃ esse species infidelitatis, sed cau
sa eius remota, & finalis est ↄcupiscentia cõ-
modi tpalis, ex quo sequitur q̄ dr̃ oriri ex
superbia & cupiditate.& not.24.q.3.c. hær.
4 & seq. † Et appellatur hæresis ut quidã di-
xerunt ab elect.24.q.3.hæresis quæ sunt ver
ba S Hieronymi ad Gal. quia omnis hære-
ticus eligit sibi nouas, & extranras opinio-
nes contra fidem Christi, & ecclesiæ institu-
ta vt dicit Host.in sum.eod.tit.& Azo.simili-
ter eod.tit.in sum.§.1.ver. vlt. & per Felyn.
in rub.extra eod.tit.Arch. autem in d.cano.
hæresis 24. q. 3. ponit plures expositiones.

dicit .n. q̄ hæresis dicitur ab electione, uel
ab errando, quia non est hæreticus nisi ille
qui errat. Quidam dixerunt q̄ hoc nomen
hæresis descendit a verbo græco,hære.q̄ la-
tine dr̃ virtus.i.& thesis locutio, vnde hære-
sis quasi uirtus locutionis,& hæreticus.i.uir
tuosus in locutione,& sermone,& quia cõi-
ter isti hæretici in sermonibus, & disputatio
nibus suis confidunt, & non in virtute spũs
sancti, vel dicas dixit ipse q̄ hæresis diuisio
interpretatur.Ex quo ergo per fidem catho-
licam prima fit fidelium adunatio. Diuisio
igitur quæ specialiter fit à cõione prædicta,
siue à rõ fide hæresis appellatur, vel dr̃ ab
isto verbo ercisror,ris,quod idem est q̄ diui
do,s̃m quod dicit gl.in rub.ff.fam. erc. Inde
dr̃ iudicium siue actio familiæ ercisceundæ,
hoc est diuidendæ hæreditatis,qm̃ ipsi hære
tici per illas eorũ erroneas opiniones diui-
dunt se ab vnione ecclesiæ, & Xp̃i fidelium.
5 † Inde dr̃ etiam eremita quasi separatus ab
hominum consortio,ut per Host.in d.sum.
& Arc.in can.hæret.24. qõ.3. Et dñr etiam.
Hæreses leges .i. leges,diuidentes ciuitate à
ciuitate,ut l.si duas.§.est aũt.ff.de exc.tut. &
ibi not gl.1.igitur interpretatio recidit in se
cundam, quia quicunq; eligit nouas opinio
nes extra fidem cõem recidit ab illa cõione,
& cõgregatione fidelium p quem recessum
fit diuisio inter ipm hæreticum, & cõionem
prædictam s̃m Arch in d. cap. hæresis. uide
Azo Host.& Gof.in sum.eod tit. & Arch.in
c.ad apost.§.2.de sen.& re.iud.li.6. Card.in
rub.& in clem.1.eod.tit.dom. Felyn.in rub.
extra eod.tit.& Th. in 2. 2.q.11.art.1.& 2.
6 † Quod quidem crimen habet duo extrema
substantialia sine quibus .i. non potest, pri-
mũ est q̄ respicit hæresis initium, & hoc est
error in rõne,suppleas tu q̄ sit error circa q̄
sunt fidei nõ circa alia ut ↄclusum fuit supra
ex doctrina S. Th. Secũdũ vero extremũ est
quod respicit complementũ qd' est ptinacia
in voluntate,vt hr̃ 24.q.3.c.dixit.& Arch.in
d.c.hæresis, quotiescunq; igitur aliquis errat
circa fidem p̃dictam,& in eius errore nõ in-
stat pertinaciter, sed variat, vel reuocat non
dr̃ hæreticus,nec subijcitur pœnis hęretico-
rum,de quibus infra maxime si sit paratus su
scipere correctionem sui erroris d cap. dixit
Apost.& cap.accus.in princ.eo.tit.lib.6.c.ad
abolendã.c.firm. in princ. & cap. verg ntis.
extra eod.tit.& not. Abb.& Doct.in c.1.ex-

tra eod.& ppea congrue dictum fuit in diffinitione error pertinax ad dñiam illoꝶ qui reuocant,& non persistunt in dicto errore.

7 Et nota, ꝙ Hæresis, Apostasis, & Schisma sunt diuersa crimina,sicut diuersa sunt noia, & qd contineat in se vnumquodq; illoꝶ. & an quodlibet sit species infidelitatis de istoꝶ natura, & differentijs dicetur infra ꝓxima qō.vbi declarabitur quis proprie sit hæreticus,quis apostata, & quis schismaticus.

1 *Hæreticus quis proprie dicatur.*
2 *Errans in sacramẽto Eucharistiæ hæreticus est.*
3 *Dogma falsum, & à fide extraneum defendens, hæreticus est.*
Potentiam Dei attribuẽs creaturæ hæreticus est censendus.
4 *Secreta cordis rimari non est hominis.*
5 *Hæreticus quis dici potest tribus concurrentibus.*
Scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus.
Hæreticus est qui sedis apostolicæ præcepta contemnit.
6 *Apostata,& schismaticus,an sint ꝓprie hæretici.*
Schismaticus quis ꝓprie dicatur,& vnde schisma.
7 *Hæreticus est semper schismaticus,sed non econtrario.*
8 *Apostasia quid proprie dicatur,& quotuplex.*
9 *Apostatæ hæreticis sunt deteriores.*
Hæretici omnes apostatæ sunt.
10 *Opera bona facta per hæreticum, & schismaticum aut apostatam,an sint ei vtilia.*
11 *Opera bona prius facta an prosint peccatori conuerso.*

QVAESTIO II.

1 SEcundo quero † quis sit hæreticus.Rñ. Hæreticus duobus modis dr̃, proprie, & improprie siue large,& strictè. Proprie .n. & strictè hæreticus dr̃ ille qui cõtra fidem Xpi,vel aliquem eius articulũ,seu aliquod ex septem ecclesiæ sacris ab errat,vt est baptismum qd' est prima porta salutis, qua profitemur xpianam fidẽ ideo dicit S. Aug. ꝙ nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritusancto, & qui non baptizatus fuerit, erit extra ecclesiam, & salutis æternæ particeps esse non poterit,quod firmissimæ teneas, & nullatenus dubites. 1.q.1.detrah. & cap. fir. & de ꝯsecr. dist.4. in princ. vbi dr̃ per quam necessariã esse aquæ visibilis in corpore ablutionem ꝑ quam spũs intelľs, & anima q̃ est inuisibilis ex visibili fidei sacro, & doctrina purificat ad salutẽ.Itẽ q aberrat in chrismate qd' dr̃ fidei comprobatio de ꝯsecr. dist. 4. presbyt.& cap.nullus ministroꝶ,vel in cõfessione quæ est pc̃õꝶ remissio, dum tñ fiat debito modo,& cum ꝯtritione de pœ.dist.3. nihil,& cap.ꝑfecta pnĩa,& de ꝯsecr.dist.5. nihil.& distin.4.ois,& in c.1. q cle. vel vouen.

2 † Item q errat in ipsius Eucharistiæ ꝑtiosissimo sacro .s. in transubstantiatione, seu alia quauis eius particula substantiali ꝑ qd' aia Xpiani vnitur Deo,de ꝯs. dist.2. cum oẽ, & cap.nihil in sac.& in cle.1.de reliq. & vener. san.& ibi ꝑ d.Car.& sic de alijs hmõi sacris, q contra illa, seu aliquod ipsoꝶ totum, vel aliquod eius membrum substantiale nouam opinionẽ,vel adinuenit, & sequitur, vel iam inuentam tenaciter prosequitur ꝓculdubio hæreticus est,vt hr̃ in c.ad abolendam. extra eod.tit.& l.Manich.C.cod.& cap.1. de sum. Trin.in antiq.& in6.& in clem.1.eod.tit.& ibi ꝑ scribentes antiquos,& Mod. & in l. 1. & ibi Bal.C.de sum.Trin. Itẽ dubius in fide, is,v3, q in illa dubierat pertinaciter insistit c.1.& ibi Abb.& Doc.extra eod.tit.& d.c.dicat aliquis 23.q.3.

3 † Itẽ qui falsum dogma, vel extraneũ sensum circa substãtialia fidei, diuinæ scripturæ attribuit,& sic tributũ sensum ꝑtinaciter defendit,vel qui nouas,& falsas opiniones gignit,vel sequtur 24.q.3. hæreticus. Item q firmiter credit licere xpiano posse exercere usuras sine pc̃õ,ut in clem.1. de vsur.& ibi do.Card.Item q potentiã diuinæ maiestatis q̃ soli Deo,competit in priuilegium suæ vnicæ potentiæ oia creantis vult attribuere angelicæ utriq;, vel humanæ creaturæ hoc est qd' credat, & firmiter teneat ꝑ angelũ lucis,dęmonem vel hoiem posse fieri ea q̃ soli Deo cõpetũt in priuilegium, sicut est infundere aiam in infante postq in utero mr̃.s formatus est,ut hr̃ in c. Moyses. 32.q. 2.aut mortuum suscitare, seu humanã creaturam in melius,vel deterius reformare, aut in alteram spẽm cõmutare, futura ꝑ veram sciam reuelare,ut not.Esa 26 1.c.dicite mihi quæ futura sunt,& dicam ꝙ dij estis.

4 † Itẽ hois secreta cordis indicare dr̃ Matth 22. c. vbi Christus cognouit mentes Pharisæoꝶ aduersus ipsum deprauatus,& ꝙ dũ ipm interrogabant quærebant eum capere in uerbis qn ipsum interrogauerunt cui dñeni redderc cẽsum ex quo ipse Christus uocabat se regem

regem Iudæorũ an dñent sibi dare censum, vel Cæsari, at ille uiso numismate, & Cæsaris imagine, rñdit: Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. De his.n. & quibusdam alijs quę cõpetunt siue ptinent ad solũ Deũ, unde latius infra tit. seq. in 10. q. vbi plene tradit an, & qñ sortilegia sapiũt hæresim manifeste, vel non, & hr̃ ĕt 26. q. 2. q. sine saluatore, & 26. qõ. 5. epi, & cap. seq. & Old. in consil. 210. qđ incipit, regularis habet tradino, & S. Th. in 2.2. in sæpe. d. q. 11. ar. 5. Host. in sum. Goff. & Azo. in sum. eod. tit. Et dicit S. Aug. in lib. de vtil. cred c. 1. q̃ hæreticus est qui alicuius tpalis cõmodi, & maxime gloriæ, principatusq̃. sui grã falsas, ac nouas opiniones contra Xp̃i fidem, vel gignit, vel sequitur, & iste ,ppriè dr̃ hæreticus, cuius dcm̃ translatum fuit 24. q. 3. in c. hæreticus.

5 † Dñs Alex. de Alex. in 2.2. tit. de hæresi, dicit q̃ ad hoc vt quis ,pprie dicat̃ hæreticus, & subiaceat excõicationis, & alijs pœnis cõtra hæreticos statutis tria requiruntur. Primum .s. falsa credulitas in rõnali vt not. gl. 24. q. 3. c. qui aliorũ. Secundum q̃ requiritur est peruersa voluntas in concupiscibili. Tertiũ impugnationis pertinacias ex parte irascibili, vt postq̃ se implicuit in errorem in eo pertinaciter instet, alias si nõ instaret, sed reuocaret, non diceretur hæreticus. 24. q. 3. dixit Apostolus. Improprie vero, & largo modo hæreticus dr̃ is qui sacram scripturã male, & erroneæ intelligit, seu interpretatur .s. aliter quam sensus spũsſanẽti flagitat. 24. q. 3. hæreses. Item is q conat̃ velle auferre priuilegia ecclesiæ à Deo, vel Romanis Pontificibus concessa. 22. dist. oẽs. Item qui pcepta apostolicæ sedis transgreditur. 19. dist. nulli, & q̃busdã alijs modis, de quibus latius vide p gl. in c. firmiss. extra eo. tit. & gl. in c. inter. hæresim. 24. q. 3. Fely. in rub. extra. eo. tit. per Card. in clem. 1. eo. ti. Bal. in rub. C. eo. tit. & p supradictos summistas in locis pallegatis, & isti diuersis pœnis puniũtur ab illis q sunt ,pprie hæretici. de q̃bus infra tit. seq. 11. qõ.

6 † Sed q̃ro an apostata, & schismaticus continentur sub ista specie hæresis, vel sub eius generis. Rñ. q̃ proprie, & stricte loquẽdo aliud est esse apostata aliud esse hæreticus, & aliud schismaticus, de hæretico vidistis supra. Scismaticus. n. à principio maxime non est hereticus, qa sch smaticus ,pprie rst ille q nõ vult obedire veræ, & antiquæ ecclesiæ suæ, sed facit aliam ecclesiam p̃latum, vel c'ericos, q faciunt alium Papã relictã prioris Papæ obedientia. Schisma vero dr̃ a schissura, qa schismaticus p denegatione obediẽtiæ scindit se ab ecclesia eo maxime dum q̃rit facere ecclesiam, vel alios clericos modo suo ɔstituere reiectis ,pprijs, & venit a scindo, dist. 24. q. 1. scissura. & 24 q. 3. inter heresim, & cap. schisma. sed quotiescũq; sch smaticus perseuerat ptinaciter in illa sua opinione diuisa efficit̃ hæreticus diuidẽdo ecclesiam, qa venit ɔtra illũ articulũ fidei, & vnã sanctã ecclesiã &c.

7 Et ppea dñt Doct. † q̃ oĩs hęreticus est schismaticus, quia omnis hæreticus scindit vnionem ecclesiæ diuidendo se ab illius vnione, sed non econuerso oĩs schismaticus est hęreticus saltẽ stricto modo, qa tunc dico incipit esse hæreticus quotiescũque pseuerat in illa eius diuisione, & in ea ptinaciter insistit sequendo scissurã tei indiuiduæ. s. ecclesiæ. Et isti quoq; sunt duplices speciei propriŋ, & improprij. Proprie, & stricte loquendo schismatici sunt hi de q̃bus supra. Improprie uero, & largo mõ schismatici dñr oẽs q recusant obedire mãdatis ecclesiæ, vt sunt excõicati, & similes ptinaces q largo mõ dñr schismatici vide not. doctr. Abb. in rub. & in c. 1. de schism. & 24. q. 4. schismaticus, & cap. inter hæresim. Host. Azo. & Gof. in sum. eod. ti. de schis. & p S. Th. in 2.2. q. 11. art. 1. & 2. Apostata vero differt ab hæretico, & schisma, in specie licet in gñe quodãmodo idẽ sunt in hoc, v3, q̃ sunt extra ecclesiam, & cõioné fi-

8 delium. † Apostasia. n. ,pprie est q̃dã retrocessio à sua debita ordinatiõe, & ista est triplex s̃m gl. in c. 1. de apost. Prima est apostasia pfidiæ p quã q̃s recidit à fide. 11. q 7. non pot. Secũda est inobedientiæ, qđ est qñ q̃s transgredit̃ pceptum, vt in c. si q̃s venerit, & cap. illud de maio. & obed. Tertia est apostasia irregularitatis, vt cum q̃s recedit à rl̃a, & habitu suæ assumptæ religionis, ut d. c. 1. de apost. & 50. distin. cap. fin. & dicitur apostata .i. retro stans, siue retrocedens, aut retro adiens. 26. quæst. vlt. non obseruetis. Et isti quandoque se rebaptizant, & retrocedentes à ueteri nomine, & ordinatione suæ uitæ aliam nouam suscipiunt, sed quando recedunt à fide Xp̃i, & nouam suscipiunt sunt hæretici maxime qñ persistunt in dicta noua professione, & illam credunt esse veram, & hoc modo etiam apostatæ dicuntur esse hæretici. † Sed nota

ꝙ isti apostatæ sic rebaptizati de iure ciuili
sunt deterioris ꝯdõnis, q̃ hæretici, loquendo
de his q̃ sunt ꝓprie hæretici, vt supra; q̃a hæ
retico pœnitenti parcitur. l. Manich. C. eod.
tit. istis vero nunq̃ parcitur, sed irremissibilr̃
vltimo supplicio puniuntur. l. hi q̃ sanctam
.C. de apost. & ꝓpea dicendo ꝙ oẽs hæretici
sunt apostatæ, ꝓña est vera, sed non econuer
so, nisi data pertinacia, & oĩmoda recessione
à fide catholica vt dñt Can. in d. c. 1. de ap. &
Host. in sum. eod. ti. & S. Thom. in 2. 2. q. 11.
art. 1. & 2. & est gl. not. & ibi Abb. in c. firm.
de hæret. Sed quæro nunc de hac no. q. satis
proficua in foro conscientiæ, dicit text. in c.
firm. in fin. extra de hær. ꝙ hoi qui nõ tenet
vnitatem ecclesiæ catholicę neq; baptismus,
neq; eleemosina, nec alia q̃libet maxima o-
pera charitatis, immo nec mors noie Xp̃i su
10 scepta proficit ad salutem. † Modo q̃ro q-
dam exñs laqueo hæresis schismatis, vel apo
stasis perfidię innodatus, fecit q̃ plurima cha
ritatis opera, vz, eleemosinas, disciplinas, ie-
iunia, pnias, peregrinationes, orõnes, & mul
ta alia diuina officia, missas, & similia ꝓ aĩæ
suæ salute, certũ est ꝙ dum ille est in pc̃tõ in
credulitatis illa nihil tibi prosunt ad saluté,
d. c. firm. in fi. dicendum ne erit ꝙ tot bona
opera omnino perdantur, adeo ꝙ nullũ fru-
ctum afferant benefactori, dic ẽm gl. in d. c.
firm. ꝙ dicta pia opera non perdunt aliquo
modo, & licet illi nõ prosint ad salutem ꝓꝑ
pc̃tm̃ infidelitatis, tñ prodesse illi poterũt ad
tria. Host. in sum. in tit. de pœn. & remiss. in
§. & an ficte. distinguit melius, aut quæritur
11 † an pia opera facta ante pc̃tm̃ reuiuiscant
ad salutem post ꝯuersionem pc̃tõris, & dicé-
dum est ꝙ sic, quia opera illa per pc̃tm̃ erant
mortificata, ideo resurgunt vna cum suo au
ctore, aut fuerunt facta in pc̃tõ, tunc aut pec
cator habebat contritioné in corde, & aĩum
ꝯfitendi, & reducendi se ad pniam, dum da-
retur occasio, & eodem modo ista reuiuiscũt
& prosunt ad salutem sicut priora, ut est gl.
not. in clem. 1. de reliq. & ven. sanc. in princ.
& gl. in c. 1 & cap. magna pietas, de pœ. dist.
1. & tenet Fely. in d. c firm. in fi. aut fuerunt
facta in ipso pc̃tõ nulla exñte contritione;
seu animo conuertendi, & ista nunq̃ resur-
gunt, neq; ꝓsunt ad saluté, & sunt mortua
penitus, quia nunq̃ spm̃ uitæ gratiæ Dei ha
buerunt, resuscitare non pñt ad salutem. Sed
alia prosunt. s. ad quinq; ẽm Host. ibid. Pri-
mo quia diabolus in tali hoie non vtitur tã-
ta potentia sicut prius. Secundo, q̃a valet ad
assuefactionem bonoꝝ opeꝝ. Tertio ad mi-
nus supplicium sustinédum. Quarto ad cor-
poralem prosperitatem, & ad augmentũ bo
norum tp̃alium. Quinto, & vltimo ad illu-
minationem intellectus ut citius diuina gra
tia illustretur ad ꝯuersionem, & pniam, & p
ꝯñs ad salutem, vt hr̃, de pœn. dist. 3. q̃d ergo
turbanr̃, q̃uis S. Aug. dicit ꝙ pium est crede-
re, & fides nostra hoc expostulat, ut cum grã
Xp̃i in homine destruxit mala priora ꝑ pœ-
nitentiam ét remuneret bona, nam cum de-
struxit ꝙ suum non inuenit, amet, & diligat
q̃d in peccante plãtauit, vt hr̃ de pœn. dist. 3.
pium cum tribus. 200. seq. & Host. vbi supra.
Et hæc sufficiant pro aliquali notitia istius
criminis hæresis vt facilius cognoscamus q̃
sunt puniendi pœnis hæreticoꝝ, & q̃ alijs pę
nis. Qui uero quærit hr̃e subtiliorem noti-
tiam istius criminis uideat sacros Theolo-
gos, & maxime S. Thom. in 2. 2. q. 11. art. 1.
2. & 3. & per totam illam q. & in 2. 2. q 2. &
S. Aug. in lib. quem edidit de util. cred. ꝑ to-
tum, & S. Bonauẽ. in 4. sen. dist. 13. art. 4. q.
incipit, determinat incidenter q̃ faciunt &c.
Alex. de Alex. in 2. par. q. 181. in primo mé-
bro. Vbi ipse, & alijs omnes in effectu ꝯclu-
dunt idem q̃d S. Aug. vbi supra ad quoꝝ di
cta, & rectam doctrinam latius me remitto,
& dicta mea limitanda, ac corrigéda si opus
fuerit subijcio, ꝓsequat nunc mãm nostrã.

1 *Hæretici quibus pœnis plectendi.*
2 *Hæretico confitenti quæ debeat pœna imponi in foro s. conscientiæ.*
3 *Mors vltimũ terribilium à iure ciuili appellatur vltimum supplicium.*
4 *Filij hæreticorum puniũtur ob delicta parentũ.*
5 *Filij ex coitu damnato nati omnis successionis sunt incapaces.*

QVAESTIO III.

1 TErtio quęro † quibus pœnis puniunt
hæretici, intelligendo de illis q̃ sunt
proprie hæretici, dic ꝙ quatuor pœ-
nis puniuntur de iure canonico ẽm Arc. 26.
q. 5. hæreticus, in fi. ubi dicit ꝙ puniuntur
excõicatione, de positione rerum omnium
ablatione, militari percussione, frater Ang.
vero de Claud. in summ. sua, in versic. hæret.
dicit

dicit, q 14. pœnis puniuntur, sed illas non cōnumerat nec declarat, declaratio, quā facit Arch. fuit prius Gof. in sum. sua in tit. de hęr. §. punitur hæreticus, &c. vt refert idē Arch. tñ declaratio illa solum vr̄ concernere clericos, & non laicos dum loquitur de depositione, qa laici nō patiunť depositionē, sed statim cōperto crimine si nolliit pœnitere facta declaratione per iudicem ecclesiasticum traduntur in manibus curię secularis puniendi & c. clerici vero nō, nisi secuta actuali degradatione, vt in c. ad abolendam. §. 1. & sequiť

2 extra eo. tit. † Et ideo putaui aliter distinguē dum pro faciliori intelligētia q, Aut sumus in foro conscientia coram sacerdote dum ad huc crimen est occultum, & est pęna excōica tionis, vt in d. c. ad abolendā. in princ. ibi vinculo ppetui anathematis innodamus, & facit text. in c. firmissime. eo. tit. & 23. q. 5. nō vos. 24. q. 1. quæ dignior domus. vbi referuntur verba Apostoli dicentis hæreticum hominē post primam monitionem de vita, q est qn̄ est excōicatus, & hac pœna tam clerici q laici puniuntur vt ibi dr̄, & facit in arg. text. in c. si quis eps. 16. q. 5. Aut sumus in foro contentioso canonico postq̄ sunt deprehensi in hæresi, & delictum iam innotuit curiæ, & si clericus est primo priuandus est, & deponendus ab oi ordine ac officijs, & beneficijs ecclesiasticis qbuscunq; ac oibus quoq; bonis patrimonialibus, & alijs si q̄ sunt ꝑiscatis ppetua notaň infamia, deinde degradatus tradiť curiæ seculari seuerissimis pœnis corporalibus puniendus, laicus vero breui manu com perto crimine condemnatur ad perpetuā infamiam, & bonorum oium confiscationē deinde traditur in manibus curię secularis seuerissimis pęnis puniēdus, vt not. in d. c. ad abolendam. §. 1. & 2. & in c. vergentis, & c. excōicamus. el 1. in prin. extra eo. tit. & c. cum sm leges. eod. tit. lib. 6. & ibi Archid. & cæteri Mod. Sed q̄ sunt istæ seuerissimæ pœnæ quæ imponuntur de iure ciuili. rñ. q si qua pœna atrocior morte reperireť illa ꝓculdubio puniretť pp criminis atrocitatē, & horrescentiā qa, vbi maior est culpa ibi grauior debet esse vindicta c. excōicamus. §. credentes. vers.

3 sane. extra eo. ti. † Sed qa mors est vltimū terribilū, vt inquit Arist. in 4. Ethi. & est extrema pœnarū. 13. q. 2. qsitum. quā ius ciuile appellat vltimū supplicium. l. si quis aliqd. §. qui abortionis. ff. de pœn. & l. vltimum. & l. capitaliū. in prin. & l. q vltimo. ff. eo. tit. hac mortis pœna puniunť. & solent cōiter igne cōburi. l. arriani. in prin. C. de hęr. & ppetua notātur infamia, & oia eoꝝ bona publicanť clemētis ꝓprijs fieret iniuria si aliqd ex bonis sibi vel eius posteris relinqueret. dicit tex. in d. l. arriani. in prin. & §. 1. C. eo. tit. quibus pęnis tā clerici quā laici subijciunť facta prius tñ degradatione clericoꝝ apud ꝓprium iudicē ecclesiasticū. d. c. ad abolendā. in fin. extra eo. ti. c. acc. §. si. eo. tit. li. 6. & d. l. Arriani. & l. manicheos. C. eo. tit. & c. vergentis. extra eo. nec poterunt eius filij seu alij descendentes vsq; in secundam gñationem obtinere aliqua officia aut beneficia ecclesiastica tanq̄ il

4 loꝝ incapaces. c. 2. § hær. eo. tit. lib. 6. † Ex quo nota istū casum spālem in quo filij ēt in noxi puniunť ex delicto patris, & sic alterius crimine puniunť, vt ibi, & in d. c. vergētis. extra eod. tit. cuius ꝯtrarium disponit rľa iuris cōis. l. sancimus. C. de pę. & ff. eo. ti. l. si pęna. & l. crimen. & ff. ad sil. l. fin. vbi dr̄ q pęna debet ꝓsequi criminis auctores, & non se extēdere vlterius ad filios, familiares, agnatos, vel amicos, sed rō spālitatis est odium delinquētis pp turpitudinē, & abominationē tāti criminis, vt dicit text. in d c. vergentis, sicut alias videmus in crim. læsæ maiest. q filij puniunť ex delicto patris in successione bonorū l. q sq s. C. ad l. Iul. maiest. multomagis dicēdū erit illo casu filios puniri ex delicto patris ex quo grauius deliqt pr̄, qa lōge grauius est æternam quā tpalem lędere maiestatē d.

5 c. vergentis. † Secundo habes aliū casum in quo filij puniunť ex delicto patris in authē. q. mo. na. effi. sui. §. si qs aūt. sumpta in auth. ex cōplexu. C. de incest. nup. vbi filij nati ex nephario, & dānato coitu sunt incapaces ois successionis paternæ, nec à patre alēdi sunt, nec filij dici possunt. hoc. n. nō accidit culpa filioꝝ, qa ipsi nō peccarūt, sed in odiū sceleris paterni, & illius turpitudinis d. auth. ex cō plexu. Est, & tertius casus in quo pęna primi auctoris extendiť ad filios, & agnatos illius successores vsq; ad quartā gñationē c. in qui busdā. de pœn. Quarta reperiť casus in c. cū multæ. 15. qō. 8. & 1. qō. 4. itē pc̄tō Israelita-

6 tū. † Quintū reperio casum in c. 1. & 2. de fil. presb. vide gl. in d. c. vergētis. eo. tit. de hær. alias quoq; pęnas, & supplicia patiunť isti hęretici nō tn̄ corporalia de qb. latius p Host. in summa de hær. & Archid. in c. hęr. 24. q. 3.

1 ☞ *Filij hæreticorum catholici, & orthodoxi an possint parentibus succedere.*

Ius ciuile non tollit ea quæ sunt iuris naturæ.

2 *Filij hæreticorum ne in denario quidem succedere possunt.*

QVAESTIO IIII.

1 Quarto quæro,† qđ si filij ipsius hæretici sint boni, & fideles xpiani, & delicti paterni pœnitus ignari, an poterũt succedere in bonis paternis saltẽ in legitima eis debita iure naturę, vt ex illa possint hr̃e alimenta, & videbat̃ dicendum ꝙ sic, q̃a ius ciuile non tollit ea q̃ sunt de iure naturæ ex quo sunt immutabilia. l. ex hoc iure gentium, & ibi not. gl. ff. de iusti. & iure. & in Itit. de iur. nat. gen. & ciui. §. sed nãlia. successio aũt filiorum in bonis parentum est de iure naturæ, & l. cum rõ. ff. de bon. dam. in auth. vt cum de ap. cog. §. aliud quoque capitulum. l. fin. C. de instit. & substi. l. precibus. C. de impub. & l. nam, & si parentibus. ff. de inof. fi. testa. cum si. Sed in contrarium est ve-
2 ritas quia † ipsi filij effecti sunt à iure adeo inhabiles, & incapaces paternæ successionis ꝙ illi ẽt in vno denario succedere non pñt imò debẽt semper in miseria, & egestate sordescere, sicut filij reoꝶ criminis læsæ maiest. adeo ꝙ nihil aliud eis relinquendum est nisi sola vita quæ ex misericordia elargitur. Et tales esse debent in hoc mundo quibus vita sit supplicium, & mors solatium, vide text. in d. c. vergentis, & in l. quisq̃s. C. ad l. Iul. maiest.

1 ☞ *Hæreticus errorem suum corrigere paratus an possit veniam obtinere.*

2 *Pœnitentiam locum nõ habet in criminibus atrocioribus.*

Reuocatio hæresis an debeat fieri statim post deprehensionem.

3 *Aduerbia temporalia continuo, illico, incontinẽti, & similia celeritatem postulant de sui natura.*

4 *Reuocatio erroris quando sponte, & vero corde fieri dicatur.*

5 *Reus in quacunque iudicij parte potest errorem reuocare.*

6 *Concessum vni pluriũ cæteris censetur denegatũ.*

7 *Bona hæreticorum non sunt ipso iure publicãda.*

8 *Donatio facta per hæreticum ante damnationẽ an valeat, & an possit reuocari.*

9 *Reuocatione erroris facta hæresis caret altero ex substantialibus extremis.*

10 *Hæretici per iudicem ecclesiasticum condemnati nedum curiæ seculari traditi possunt ad pœnitentiam admitti.*

11 *Continuo verbum, de sui natura actum immediatum denotat.*

12 *Reuocatio erroris non admittitur nisi secundum iudicis arbitrium.*

13 *Peccatoris mortem non optat Deus, sed quod viuat, & conuertatur potius.*

14 *Pœnitentibus veniam damus, est propositio indefinita vniuersali æquipollens.*

15 *Reuocatio erroris post latam sñiam admittitur.*

16 *dictiones continuo, mox, & similes quandoque spacium temporis admittunt.*

17 *Iura generaliter loquentia generaliter sunt intelligenda.*

Nunquam dictio, est exclusiua loci, & temporis, & cuiusuis alterius subiecti.

18 *Probõnes in criminalib. luce clariores esse debẽt.*

19 *Cõtractus stipulatiõis vnico debet fieri cõtextu.*

20 *Redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur.*

21 *Reuocatio, & pœnitentia duplex esse potest.*

22 *Hæretico relapso non datur, venia, conferri tamen possunt sacramenta, si pœnitentiæ appareant signa.*

QVAESTIO V.

1 Quinto quæro † qđ si aliq̃s deprehẽsus in hæresi, sit paratus tñ errorem suum reuocare, & abiurare hęresim an poterit veniã obtinere, & euitare pœnas corporales de q̃bus supra, & vř dicendum ꝙ non. Quia in criminibus rlr̃ maxime in atrocioribus, non est locus pœnitentiæ ẽt ꝙ fur vltra pœnitentiam ipsam restituisset bona furto subtracta ꝑprijs dñis, non tñ parcitur sibi l. qui ea mente. & ibi Bart. ff. de furt. tu dic ꝙ isto casu admittiť pœnitentia p quã euitant pœnæ corporales. vt in d. c. ad abolẽdam, in prin. in ver. ibi, nisi continuo, & c. de hæret. & l. manicheos. C. eo. tit. Ex quo nota casum specialẽ in quo in grauioribus criminibus admittitur pœnitetia ex parte rei qua euitant̃ pœnę corporales, & maxime pœna vltimi supplicij. d. c. ad abolendam. Nam in contrarium est regula iuris cõis. d. l. q ea mẽ-
2 te. Sed nunc insurgit dubium † nunquid ista pœnitentia, & reuocatio hæresis fieri debeat incontinenti q̃ primum fuit deprehensus in hæresi, vel ex postfacto in quacunq; parte iudicij vsque ad sñiam, vel eius executionem, quidam dixerunt ꝙ incontinenti fienda sit

absque

absque vlla mora,& sponte, alias si fieret po stea non admitteret,pro qua opin.allegāt tex. in d.c.ad abolendam.§.1.in ver.ibi, nisi continuo,&c.vbi text.duo principaliter pōderare vr ad hoc vt ista reuocatio admittatur.primum est q fiat incontinenti post deprehēsionem erroris Item q fiat sponte, & non coacte.hoc aperit text.in d.c.ad abolēdam.vers. nisi continuo patefacto crimine ad vnionem fidei xpianæ sponte redierit,&c. Ex quibus verbis manifeste apparet dictā reuocationē fieri debere sponte,& incontinenti sine tpis interuallo fm q declarat ibi Panor.quia dictio ista † continuo incōtinēti,illico,& similes

3 sunt aduerbia tpalia quę de sui nā desiderant celeritatem absq; tpis interuallo.l.pen. C.depositi.& ibi Bart.& Bald & Mod.in l.lecta.ver.dicebam.ff.si cer.pet.l.hæredes palā. §.fin.ff.de testa.l.1.§.fin.ff.de pe.leg.l. q ait lex.§.fi.ff.de adult.& per do. Alex. in l. fructus.ff.sol.mat.&32 q.vlt.apud misericordē. vide text.optimum in l.continuus . in prin. ff. de verb.obli.& hanc opin. vr tenere Pan. Ant.de But.& Fel.in d.c.ad abolendam.vide Abb.ibi in 5.no.& in gl.in ver. sponte . Pro quo facit ista rō euitandæ absurditatis.nam si alr diceremus .s. q ista reuocatio qñcunq; admitteret,sequeret hoc q nulli,vel rarissimi hæretici punirent pœnis corporalibus , qa quotiescunq; viderēt iudicem paratū ad exequendum vltionē pœnę corporalis semper dicerent vt euitarent vltimum supplicium se velle corrigere, & reuocare errorem suū , & sic eluderent iudicium,iudicem atque iustitia contra ca quæ hñr in l.1.& l.diuus.& ibi Bar.ff.de custo.reo.eo maxime.qa nō est pręsumendū q tunc libera voluntate, & sponte dcm errorem reuocēt,sed pot us timore pœnæ instantis seu imminentis supplicij. ita vr sentire d.Fel.in d.c.ad abolendam.& idem ēt Abb.ibi in 5.no.faciunt notata p Bart. in l.

4 1.ff.q met.cau.† illa.n.reuocatio fieri dr spōte,& vero corde quæ fit à principio qñ non adest,&adhuc metus vrgens instantis periculi, & quæ fit aio, & intentione amplius non reuertendi ad errorem prædictum,de pœni. dist.3.in princ.c.pœnitentia,pœnitentia,illa est quæ fit corde contrito oris confessione , & operis satisfactione,alias nulla est pœnitētia.de pœniten.dist.3.nihil.de consec.dist. 5. nihil.2.q.3.c.fin.§. destitisse. vbi dr destitisse cum accipimus q totum aīum agendi deposuit.Lex.n.veniam indulget his q sponte, & cito ad pœnitentiam recurrūt.l.manicheos. C.de hær.l.hi q sanctam.C.de apost.& cum ista opi.vñr transire cōiter Doct.Cano.in d. l.ad abolendam.quam Abb.in d.c. excōicamus . el 1. in gl.fin.dicit comprobari ex doctrina dñi Archi. in e. vt commissi. eod. tit. lib. 6. vbi dicit q tunc reus dr sponte,& incontinenti redire ad fidem.s.anteq̄ neget, & anteq̄ recipiantur testes, & crimen probatū fuerit,& iudicium ad vlteriora prosequatur. Idem ēt sentit Ioan.de Ligna. in cle. ad nostram. eod. tit. Contrarium tñ opinionem quam plures non leuis auctoritatis Doct.te-

5 nuerunt q † imò reus admittitur ad pœnitētiam ipsam,& erroris reuocationem in quacunq; parte iudicij ēt post sniam vsq;ad executionem exclusiue in qua opi.fuit Abb.prædictus in d.c.excōicamus , el 1. extra eo. tit. vbi post lecturam illius e.extra glos.format hanc quæstionem in specie, & demum concludit quod reus admittitur ad pœnitentiā istā,& pōt errorem suū reuocare in quacūq; parte iudicij,ēt post sniam iudicis ecclesiastici ante tñ illius executionem: vt latius infra dicam,dummodo non sit traditus curiæ seculari qa postq̄ illi traditus reperiretur nō est amplius sub ptāte iudicis ecclesiastici , & istā opi.dicit ipse esse mitiorem,&ideo tenendā: pro cuius comprobatione adducit doctrinā Ioan.And.in d.c.excōicamus.el 1. in quadā apostilla vbi dicit q illi tradendi sunt curiæ seculari qui conuicti.& condemnati sunt, & nolunt ad fidem reuerti.illi ergo qui volunt ad fidem reuerti licet in eo statu sint in quo tradendi sunt curię seculari,q est post sniam iudicis ecclesiastici admittendi sunt oino ad pęnitentiam,quod tenet,& sequitur ēt gl. in c.pe.in gl.fi.extra eo.tit.quæ expresse vult q volentibus etiam post latam sniam ad fidem Christi reuerti,& agere pœnitentiam,corporalis pœna remittitur , pro quo facit ēt text. in l.manicheos. C.eo.ti.vbi Imperator dicit pœnitentibus veniam damus,& non limitat neque restringit tempus ipsius pœnitentiæ , p qua ēt opin. Abb.adducit doctrinā. Arch. in c.vt commissi.de hær.lib.6. vbi dicit q relapsis duntaxat non parcit,& denegat audiētia,ergo alijs qui nondum relapsi sunt , non denegabit audientia,nec eoꝝ spernet pœni-

6 tentia.† Quia rīa est quod vni denegatur ceteris concessum esse vr l.eum ptor.ff. de iud.

l.q teſtaméto § cũ q ver. mulier. ff. de teſta. c.cum ſit gñale. & ibi gl. de foro comp. no. Bal.& Doct.in auth.diaconiſſam. C.de epiſ. & cle.quáuis. Abb.in fi.fateť ꝙ hęc eius opi. expreſſo iure non probať,imò potius poſſet defendi ɔtrarium in via iur.s, q̃a illud c. excõicatus,in damnatis nullam dat indulgentiam.& tex. in d. c. ad abolendam,loquiť de releũtib.ſtatim. Ego aũt vltra ea q̃ adducta fuerunt per Abb. ꝓ iſta ſua opi. ſuper addo tex.in c.firmiſſime.extra eo.tit. vbi dr̃ ꝙ oĩs hæreticus,& ſchiſmaticus cũ diabolo,& angelis eius æterni ignis incẽdio.Participabit niſi finẽ vitæ catholicę fuerit incorporatus, & reintegratus eccleſiæ.ex quo tex. ꝓbať ꝙ pnia ipſa admittiť,& exaudiť vſque ad extremum vitæ.Secundo ꝓ eadẽ opi. adduco tex. in d.c.vergẽtis.in ver.niſi,iũcta gl. vbi reperio ꝙ hæretico reuerſo reſtituunť bona ex miſericordia,&pietate canonica.ſed clarũ eſt

7 † ꝙ bona hęreticoꝝ effectualiter nõ publicãtur niſi per ſniam iudicis eccleſiaſtici, ſicut fit in crim.læſæ maieſt. vbi prius ferť ſnia,& declarať pœna,deinde capiunť bona.l. qſq;, & l.fi.in princ.C.ad leg.Iul.maieſt. & in authen.vt nulli iud.§.fi.facit l.1.& 2.& l.fi. C. de ſent.paſ.& reſt.& l.arriani.C.de hęr.Quibus ſupaddo bonum tex.q mihi nup occurrit in c.cum ſm leges.in fi.eo.tit.lib.6.vbi in effectu concluditur ꝙ licet bona hæreticoꝝ à die commiſſi criminis cenſeanť ipſo iure ɔfiſcata,ſicut bona reoꝝ criminis læſæ maieſtatis,vt l.fi.C.eo.tit. tñ vere,& effectualiter non dñt eſſe publicata nec actualiter apprehendi pñt, niſi demum ſecuta ſnia iudicis eccleſiaſtici,vt dicit ibi tex.in fi.ſuper quo Archi. dicit ꝙ licet oẽs contractus alienationũ facti ꝑ hæreticum poſt diem commiſſi criminis retractari poſſint, eſt verum poſt latam ſniam, quæ retro trahit effectum ſuũ ad diẽ commiſſi criminis,ex illa die vr̃ ſibi interdicta alienatio ad inſtar minoris vel furioſi,vide ipſum,in d.c. cum ſm in fin. in ver. & eſt ratio,quia non habuit ius vendendi,vbi ex-

8 preſſe dicit † ꝙ licet donatio facta per hæreticum ante damnationẽ ea demũ ſecuta reuocari poſſit, tñ dñia bonorum hæreticorum non pertinent ad fiſcum, nec ad eccleſiam,niſi ea demum damnationẽ ſecuta ſup crimine qua fert iudex eccleſiaſticus, cui9 cõdemnationis effectus trahiť retro ad diẽ cõmiſſi criminis, vt ꝓxime dixi alias ſequereť ꝙ fiſcus, ſiue inq̃ſitore vel epiſ poſſet ad libitũ ſuũ bona ipſa vẽdicare,& alienare poſt diem commiſſi criminis ante ſniam, quod fieri non poteſt vt dicit ipſe d.c. cum ſm. in fi. ergo ſequitur ꝙ illa confiſcatio quæ fit ipſo iure nullum vr̃ hr̃e effectum, niſi demum ſecuta ſnia, & vr̃ ꝙ ante ſniam potius habeat vim prohibitionis alienandi q̃ dñiũ transferendi in fiſcum: vt ſonant verba tex. in l.fi. C.ad leg.Iul. maieſt. ſuper qua,& quibuſdam alijs legibus vr̃ eſſe fundata deciſio. d.c cum ſm & hoc ẽt ex mente Archi.ibi dũ allegat tex.in l.in cauſę.la 1.§.fi.ff.de mino. quod patet ratione, quia ſi totum dñium tranſlatum fuiſſet in fiſcum à die commiſſi criminis ipſe hæreticus vel eius hæredes tenerentur fiſco ad reſtõnem fructuum omnium bonorum ꝓdictorum à die commiſſi criminis vſque ad diem ſniæ, quod nullibi cautum reperio, ſed potius contrarium .ſ. ꝙ habent vim prohibitionis alienandi, & ꝙ ipſe hæreticus in hoc ęquiparetur minori,prodigo, vel furioſo quibus eſt interdicta adminiſtratio, & alienatio bonorum ſuorum d.l.in cauſę.§.fi.& l.conſilio,ff.de cura. furio & ibi Bart. ɔcludo igiť in hoc puncto ꝙ vera, & effectualis ɔfiſcatio ꝑ quã dñium transfertur in fiſcum fit ſtatim poſt latam ſniam,& non ante. Vnde ſequitur ꝙ reſtitutio bonoꝝ q̃ petiť per ipſum hæreticum reuerſum ꝓæſupponit ſniam fuiſſe latam per ea quæ ſupra dicta ſunt quidem ſnia fingiť fuiſſe lata die commiſſi criminis. † Ter-

9 tio ꝓ eadem opi. facit iſta ratio,quia ſtatim ꝙ fit reuocatio deficit alterum ex duobus extremis ſubſtantialibus ipſius hæreſis, qđ eſt pertinacia in voluntate, vt not. 24. qõ. 3.dixit Apl's. põt dici ꝙ ẽt aliud extremum deficit,qđ eſt error in rõne,quia reuocando errorem deuenit in lucem veritatis,& lucis ingreſſus eſt erroris excluſio.e. cum ex iniũcto.§.1.extra.eo.tit.& nor.in d.c.ad abolendam.§.1.deficientibus igiť,& ſublatis ptinacia, & errore quæ tolluntť ꝑ ipſam reuocationem deſtruiť hæreſis ſubſtancialiter, vt latè diximus ſupra eo.tit.in 1.q. iuxta diffinitionem hæreſis,& ꝓbať hoc ꝑ tex.in d.c. ad abolendã.& c.vergentis.vbi expoſita regula reoꝝ iſtius criminis, & pœnarum q̃bus ipſi cruciantť ſubiungiť immediate exceptio niſi hæreſim ipſam reuocauerint: ex quibus manifeſte ɔſtat ꝙ ꝑ reuocationem ipſam tol-

litur

liti hæresis oĩno: quod tñ est verum in eo qui semel tm̃ incidit in crimen non aũt in relapso qui absque vlla spe veniæ sublata sibi omni audientia postq̃ fuerit secunda vice deprehensus tradiť statim curiæ seculari vltimo supplicio puniendus.d.c. ad abolendam,in fi. & ratio pōt esse,ꝙ istius reuocatio recusať,& nullatenus admittiť,quia p̃sumiť ficta,& falsa ad effectũ duntaxat euitandi pęnas corporales, aĩo potius decipiẽdi iudicem,& iteꝝ reuertendi ad vomitũ, vt canis,q̃ vere pœnitendi c.excõicamus. el 1. §. q aut inuenti,extra eo. tit. & dicemus infra eo.tit.& in 8.q.ex quo tex. ꝓbať illa p̃sumptio ꝙ ex quo alias q̃s fuit habitus suspect⁹ de hęresi vehemẽti suspicione,si iteꝝ postea deprehendať in ea, p̃sumiť ꝙ semꝑ fuerit in ea, & p̃seuerauerit in eius ꝑuersa intẽtione hæretica,vt d.c.excõicamus.§.q aũt,& c. ad abolendã. in fi. licet in foro ꝯsciẽtiæ si vero corde pœniteat quoad Deum, pnia illa est sibi satis proficua ad salutẽ aĩæ non aũt corporis,vt not.in c.sup eo §.fi.eod.lib.6.& infra hac ead.quæst.tangam verbum in fi. Demum Abb.in d.c. excõicamus. rñdendo eo modo quo potuit ad tex.in d.c.ad abolendã

10 † dicit quod aut isti hęretici fuerunt ꝯdẽnati per iudicem ecclesiasticum nondum tñ traditi fuerunt curię seculari,& isto casu potuerunt admitti ad pniam reuocando, q̃a satis dñr incontinenti dictum errorem reuocasse, si illum reuocauerunt antequam tradanť in manibus iudicis secularis,& ita ꝓcedit dispositio illius c. aut volũt reuocare postq̃ traditi fuerũt curiæ seculari, & non poterunt amplius audiri: q̃a tunc dñr esse priuari oĩ priuilegio ecclesiastico ꝑ degradationem, & ideo non erit amplius locus pniæ. Aduerte q̃a ista solutio Abb non vř esse multum tuta de iure nec sustentabilis, & licet æqua sit in veritate. Tñ caret iuris fundamẽto,q̃a nulla lege neque ratione roborať ꝯtra l. illam.C.de colla.& in auth.de trien. & semis. §.ꝯsideremus. Item quia non est gñalis hæc sua distinctio, quia non comprehendit nisi clericos, dum dicit quod postq̃ sunt traditi curiæ seculari amittunt oẽ priuilegiũ ꝑ degradationem,sed laici non degradať merito &c.& ideo melior solutio mihi vř ista, tenẽdo illius opinionem, qđ ex quo iudex ecclesiasticus per sñiam suam qua declarauit reũ esse verum hæreticum, & tradendum esse curiæ seculari, vt puniatur pœnis corporalibus illa fuit sñia diffinitiua, vt in c. excõicamus el 2. §. primo, extra eo. tit.& c. cum sm.§.fi.eod.tit. lib. 6. siue igitur bene pronunciauerit siue male, semel functus est officio suo c.in literis.& c.venerabilis.de offic. de leg.& l.iudex postq̃. ff. de re iud. & ideo non poterit amplius ipsam sñiam reuocare,& reum ipsum ad eius manus retrahere, ꝑ notata ꝑ Inn.in d.c.in literis.de offic.de leg. & multominus hæc reuocatio fieri pōt postq̃ sñia sortita fuit executionem suam ꝑ illam actualem traditionem q̃ proprie executio est l.à diuo Pio. in princ. ff. de re iud. & d.c.in literis. Res igiť adhuc apparet dubia,quia ex dictis Abb. non dať congrua,& ꝯcludens rñsio ad tex.in d.c.ad abolendam.

11 in d.verſ.ꝯtinuo,† ꝙ verbum continuo siue continuus, de sui nã denotat actum immediatum absq; aliquo tpis interuallo, sicut cũ dř q̃d fieri vnico ꝯtextu. Vnico contextu intelligitur.s.antequam quis diuertat ad extraneos actus l.hæredes palam,& ibi Bar.ff. de testa.& hoc probat tex. in l. ꝯtinuus. in prin.ff.de verb.obl. vbi dř ꝙ cõtinuus actus dř ille, qui continuatim perficitur, vt post interrogationem sequatur rñsio antequam rñdens diuertat ad alia negocia, ad quæ si diuerterit licet rñdeat eadem die vitiatur actus,ex quo tex. probatur ꝙ illa dictio,nõ admittit dilationem vnius diei. Quid dicendum casus profecto vř esse satis dubius, ex vna parte vertiť rigor iuris, ex altera vero suadet ęq̃tas,quam ius canonicum recusare non solet.c.1.q cle. vel mona. de pœn. dist. 3.pnia.& c. ꝑfecta,& est magni effectus ista resolutio ex quo hic agitur de vita hoĩs.Ego vero sum istius opinionis saluo tñ melio-

12 ri iudicio,† ꝙ hæc pnia,& reuocationis admissio sit arbitraria, & in mero iudicis arbitrio ꝯsistat, donec reus reperiť in manibus ipsi⁹ iudicis ecclesiastici, licet neminẽ adhuc inuenerim q illam ponat,iudex igiť ecclesiasticus poterit illã admittere, aut i principio iudicij.i incontinenti, postq̃ quis fuit deprehensus in hæresi, aut in medio vel in fine iudicij,anteq̃ tñ tradatur curiæ seculari citius, vel tardius, breuius, aut longius sm personarum ꝯdõnem,& qualitatẽ facti,vt l. respiciendũ.in fi.principij.ff. de pœn. ibi in grauioribus pœnis legum seueritatem cum aliquo temperamẽto benignitatis suscipiat,dicit

cit I.C.loquendo iudicibus,& in leuioribus pniores ad lenitatē,vide tex.in l. aut facta. in prin.& §.1.eo.tit. vbi dicit plura esse ɔsiderāda in pęnis iniungēdis, & maxime pso naꝶ ɔdōnem,p quo facit tex.in l. non oēs. §.a barbaris.ff.de re mil. Pro cuius euidētia sciendū est φ hæresis est crimē mere ecclesia sticum d.c.ad abolendam.§.pen.extra eo.ti. & in c.vt inqsitionis.§.pe.eo.tit.lib.6. ita φ illius cognitio atq; decisio ad solū iudicē ec clesiasticū ptinet, de quo iura plurimū ɔfi- dunt, & maxime in hac mā in qua multa cō tulerūt eius arbitrio termināda, put est mo dus,& forma abiurādi hæresim d.c.ad abolē dā,ver.nisi ad arbitriū epi,&c.Itē bonoꝶ cō fiscatoꝶ restitutio d.c. vergētis,& qdā alia si cut est traditio in manibus iudicis secularis iuxta no.in c.sup eo.de hęr. lib. 6. quare ēt non est dicendū φ tps admittēdi istā reuoca tionē sit arbitrariū,& in ipsius iudicis arbi- trio mere ɔsistat, attēto maxime φ ista reuo catio hēt instar, & similitudinē quādā pniæ spūalis fauore fidei,q est vt error illius hæ- resis penitus extinguat, & φ christiani oēs sub vna fide catholica religiose viuant.

13 † Quia Deus nō vult mortē pctōris, sed vt ɔuertat,& viuat,vt hr̄ Ezec.18.c.& l.dist. pō deret.23.q.1.si Petrus.& no.in c. accusatus. §.licet,eod.tit lib.6.& in c.1.& 2.qui cle.vel vouen. vbi admissio pniæ,& reuocationis à malo post ppetratum scelus tota mādat ar bitrio iudicis in d.c.1.disponit φ qdā diaco nus aliū vulnerauerat in sabbato, & postea quādā mulierē duxit in vxorē.& matrimo- nium de facto ɔtraxerat.dicit ibi Pōtifex φ si ille diaconus vxore relicta humiliato cor- de ad pniam deueniens veniā postulauerit, sibi parcendū erit,& si iudici videbit restituē dus erit ad offm suum in ecclesia, & vlterius quoq; ad presbyteratus ordinē iudice arbi- trante poterit pmoueri, cū ibi sint duo gra uia crimina,nihilominus si interuenit pnia, & iudici æquum videbit,nō solum parcit de linquenti,& ad pristina officia restituit, ve- rumēt ad maiora extollit, eo maxime qn̄ iu dex cognoscit ipsum reū fuisse alias hoiem honestæ ɔdōnis,& bonæ conuersationis, vt dicit gl. in d.c. de quo verisimile sit φ debeat se corrigere,ita dicamus in casu nostro quo tiescunq; iudex viderit aliquem hoc crimi- ne notatum iuuenem simplicem aut mulie- rem,vel q alias erat vir bonæ ɔdōnis, & fa- mæ,& honestis ɔuersationibus solitus parti cipare,non est dicendū φ nō debeat admit- ti ad reuocationē vsque ad sniam, maxime qn̄ spes adest φ in futuꝶ erit melioris vitæ. d.c.1.& 2.q. cle.vel vo.& arg.l. non oēs. §. à barbaris.ff.de re mil. l.qs sit fugitiuus. ff. de ędi. edi. sed si esset vir malæ ɔdōnis,& a- lias criminosus in alijs vel in hmōi crimine multū,lōgeuus, aut alias habitus suspectus de hæresi,non dico graui,sed leui suspitione notatus fuerit,vt i c.accusatus.in prin.eo.ti. lib.6. de quo spes nō sit φ in futurū debeat se corrigere,isto casu nō admittat pnia sero nisi incōtinēti,&c. & ex hmōi circūstātijs,& qualitatibus iudex poterit ōnq; citius ōnq; tardius admittere illos ad reuocationē,arg. d.l.aut facta,& l.respiciendum.in prin.ff.de pęn.& l.1.ff.de cust.reo.& ibi Bar.qd̄,& p- bari vr̄ p tex.in l.manicheos.C.eo.ti.vbi Im

14 perator simpliciter dicit † pœnitētibus ve- niam damus, & non restringit se ad tpa vel mométa,ergo debet intelligi in quacunque parte iudicij,qa illa indefinita æqpollet vni uersali.l.si plures.ff.de leg.3.& p do. Alex. in rub.ff.sol. matr. ergo ius ciuile qd̄ est ri- gorosius admittit simpliciter hāc reuocatio nē, & pniam, quare volumus dicere qd̄ ius canonicū ad qd̄ magis spectat, psq æqta- tem,debeat tā duro modo,& actē pcedere ɔtra ipsos reos, & maxime illos q publice pœnitentes volūt reuerti ad fidē catholicā, hoc esset nimis crudele,impiū, & dānabile poti⁹ quā religiosum,& ɔtra morē ecclesiæ, q nemini pœnitenti, & redeūti gremiū suū claudit.d.l.fi.§.æquū.C.de sum.Trin.l.dist. ponderet.24.q.1.si petrus.& no.e.in c.super eo.eo.tit.& de ɔse.dist.4.omnis. quod potis sime probari vr̄ per iura, & rōnes illas quas supra adduximus, p corroboratione opin. Abb. videlicet de restōne bonoꝶ q̄ sit hære tico ɔuerso de qua in d.c.vergentis.quæ re- stitutio fieri non posset nisi bona pdicta fuis sent prius effectualiter publicata,& p fiscum apprehensa,quę qdem apprehensio fieri nō potest per fiscum nisi demum lata snia per iudicem ecclesiasticum d. c. cum fm. § fin. in fin. eod. tit. lib.6. nec minus vrgere vr̄ aliud fundamentum quod in pœnitente tol luntur illa duo extrema substantialia hære- sis.s.error rationis,& pertinacia voluntatis, quibus deficientibus destruitur omnis hære sis in substantia sua.24.q.3.dixit apostolus, cap.

c.hęresis.& c.hæreticus . eadē causa, & q. 1.
cum igit̄ deficiat crimē frustra tractat̄ de pœ
na l.absentē.ff.de pœn.& l.sancimus. C.eo.
15 tit.† Pro quo facit ēt gl. in c. excōicamus.
el 1.extra eo.tit.in vers.deprehensi.quę vult
expresse ꝙ post latam sniam admittitur re-
uocatio. text.n. ibi admittit reuocationem
postq̄ hæretici prædicti in errore fuerint de
prehensi.gl. super illo vers. dicit publice ita
qđ sit notoriū,vel sint ꝯdēnati. ꝓ quo facit
in arg.tex.in c.accus.eo.tit.lib.6 s̄m Pan.vbi
relapsis duntaxat non parcit̄,ergo alijs q nō
sunt relapsi parcendū erit.Et tenendo istam
opinio.quā verissimā esse puto,nō obst.tex.
in d.c.ad abolendam. in illo verbo ꝯtinuo,
&c.qa dictio ista ciuili modo debet intelli-
gi cū facultate alicuius honestæ,& cōpetētis
dilationis, non tā repētino modo, qd non
possit aīam aspirare.nā istud verbū ꝯtinuo,
& alia similia aduerbia tp̄alia,sicut est conti
nuo,illico,incontinenti,mox, & similia ali-
quam dilationem de sui ꝓpria nā recipiūt,
qn̄que vnius,qn̄que duorum,trium, quin-
que,decem, vel vltra dierum terminum, &
plus vel minus arbitrio iudicis, & s̄m sub-
tectam mām: sīn quod eleganter conclu-
dit Bald.in l.2. C.de edic.diui Adria.tollen.
nec minus ꝓpea dr̄ incontinenti, vel con-
tinuo, aut illico dictum id quod factum est
post modicum interuallum vt supra dictum
est,vt hr̄ per Bart. in l. penult. C. deposi. &
per.dom.Alex.in l.& si post tres. ff. si quis
cau.& l.si debitori. & ibi Bart. ff. de iud. &
l. cum speciali. C. eod. tit. c. fi. de verbo.
signifi. lib.6. & ibi Ioan. Andr. & Archid.
& l.vnica. C. de his qui se deserunt,& libr.
10.& de consecra.dist.5 nunquam. vbi ꝯti-
nuo quid dr̄ esse factum, licet factum si
post tp̄is interuallum. vide Bald. in d. l. 2.
16 † vbi plus dicit quod dictiones istæ reci-
piunt qn̄que spacium tp̄is duorum,vel triū
mensium, & ꝓpea ille text. in d. c ad abo-
lendam, non probat necessario, & conclu-
denter,ꝙ per illam dictionem,ꝯtinuo, cen-
seatur exclusa ōis mora siue tp̄is interuallū,
ex quo de sui nā patitur morā alicuius tp̄is
arg l.non hoc.C.vnde cogna.faciunt nota-
ta p Bald.in l.neq; natales.C.de ꝓb.& ideo
opportune succedit regula illa de qua in l.
1.in fi.ff.de iure delib.videlicet ꝙ vbicūq; su
mus in mā quæ designat tp̄s incertū, illa
incertitudo remittit̄ arbitrio iudicis decla-
randa. ita dicit tex. ibi,sed hic sumus in eis-
dem terminis ex quo dictio ista continuo,
est incerta ratione tp̄is, quia qn̄que nul-
lam recipit dilationem, qn̄que aliquam re-
cipit,sed paruam, qn̄que longam, vt ex su-
perius dictis apparet merito dicamus ꝙ suc
cedit arbitriū iudicis per qđ declarabit illa
incertitudo.d.l. 1. §. fi. Pro qua opin. facit
ēt ista ratio,qa de ista pnīa, & reuocatione
fit mentio in pluribus locis in iure canoni-
co,& ēt in iure ciuili,& in d.c.ad abolendā:
in c.vergētis.extra eo.tit.& c.accusatus.§.li
cet,& §.porro.eo.tit.lib.6.& l. manicheos:
C.de hęret.l.hi qui sanctā.C.de aposta.& tn̄
nullibi reperio ꝙ iura velint sic statim post
apprehensionē erroris dictā reuocationem
fieri dr̄e.nisi in d.c.ad abolendam, q tex. vt
ꝓxime dixi, loquitur per verba dubia apta
sui nā comprehendere dilationem, vt supra
vidistis.cetera vero iura de hac reuocatione
mentionem facientia,videlicet tex.in c. ver-
gentis.extra eo.tit.in c.accusatus.eo.tit. lib.
6.l.manicheos.C.eo.tit.& l.fi.§.æquum.C.
de sum. Trin. omnia loquunt̄ indefinite, &
indistincte,clarum .n. est ꝙ si reuocatio ipsa
fiēda esset tam cito,de celeritate hmōi in ali
qua alia.l.siue. c. expressior mētio facta fuis
17 set, † cum igitur gn̄aliter, & indistincte lo-
quant̄ iura prædicta gn̄aliter, & indistincte
sunt intelligēda l.de precio.ff. de pub. & gl.
in cle. 1.de iud.& gl i clemen. 1.de re iud. &
alia gl.in capit.ne Romani,de elec.& hoc vr̄
clare expressum in d.l.fi.§.æquū. C.de sum.
Trin. vbi dr̄ ꝙ redeuntibus nunquam gre-
mium suū claudit ecclesia, q̄ dictio nunq̄,
est exclusiua vniuersaliter loci,& tp̄is, & cu
iuscunq; alterius subiecti, iuxta quem appo
nitur, maxime qn̄ simpliciter profertur si-
ne limitatione l.nunq̄ actionis.ff. de actio.
& obl.& ea.l.nunq̄ actiones.ff.de regul.iur.
cuius legis snia sumpta in sensu affirmati-
uo nil aliud significat, nisi ꝙ ecclesia redeūti
bus ex bono ꝓposito,puro corde,& fide nō
ficta,semꝑ tenet gremiū apertū, & salutise-
ros ostēdit amplexus: ꝓ quo facit text. in c.
ponderet.l. dist. & 24. qō. prima si Petrus.
Pro qua opi. facit ēt tex. in d. c. accusatus.
§.licet eod.tit lib. 6. hoc modo inductus. si
eñ fauore fidei catholicę disponit̄ ibi ꝙ stā
dum sit assertioni,& dicto ꝑiuri, nō solū cō
tra seipsum deponentis,verū ēt contra alios
criminis socios,& faciat fidem ꝯtra oēs,dū-
modo

modo non litore nec odio sed zelo orthodoxæ fidei, processerit, cuius contrarium rĩr in iure disponit, q̃ confessio socij criminis non facit fidem rĩr contra criminis socium, imò nec indicium, vt l. 1. §. diuus Ant. & §. cum qs latrones. ff. de qõ. & l. qm̃ liberi. & ibi Bart. & Sal. C. de testi. & 4. q. 3. si testes. in fin. vers. item liberi. & Spec. in tit. de testi. §. 1. vers. itẽ qđ est socius. qđ est verum maxime qñ agitur
18 ad pœnam criminis, quia in criminalibus debent esse probationes luce clariores ad cõdemnandum l. sciant cuncti. C. de proba. 2. q. 8. quisquis, & c. sciant licet enim reuocatio prioris dicti facta fuerit ex interuallo, vt dicit gl. in d. §. licet, multomagis dicendum est quod eadem reuocatio debeat ex interuallo admitti in eodem crimine, qñ agitur de absolutione, & conuersione peccatoris dummodo facta sit bono zelo, &c. maxime, quia per istam interpretationem reuertimur ad rĩam iuris cõis, qua cauet quod mã absolutionis est fauorabilis, vt not. Doct. in d. l. sciant. & in l. absentem. ff. de pœnis. Et tenendo istam opinio. cessat illud absurdũ de quo supra diximus, in principio prime conclusionis, vide licet q̃ si reuocatio ista indistincte admitteretur rari vel nulli reperirent hæretici q̃ pœnis corporalibus vltimi supplicij punirent, quia quotiescunq; reus videret iudicẽ paratũ, &c. nam s̃m istam opin. hæc facultas reuocandi est penitus sublata reo, postq̃ est traditus in manibus iudicis sæcularis, vt supra latius dictum fuit. ideo cessat rõ illa, quia tunc nõ est amplius in facultate rei velle reuocare, vt diximus supra, nec ẽt est in facultate sua qñ velit reuocare dum remanet apud iudicẽ ecclesiasticũ. nisi reuocet incõtinenti, sed est in facultate iudicis ecclesiastici, qñ velit admittere suam reuocationem, & pœnitẽtiam, arg. eoꝝ q̃ hñr in d. c. vergẽtis. ibi, nisi eis ad cor reuertentibus, & abnegantibus hæreticoꝝ consortium, misereri aliquis voluerit, &c. & c. 1. & 2. qui cle. vel vouen. Non obstat ẽt
19 tex. in d. l. cõtinuus. in prin. † quia ibi sumus in contractu stipulationis q̃ perfici debet vnico contextu, & de sui nã non recipit dilationem, alias non diceret factus vnico contextu, si partes anteq̃ pficerent recederent ad extraneos actus d. l. hæredes palã. §. fi. ff. de test. l. lecta. §. dicebam. & q̃ no. ibi Doct. ff si cer. peta. & hoc est de substantia ipsius contractus q̃ rñsio fiat in cõtinẽti à p̄sente p̄senti l. 1. §. q. p̄sens. ff. de verb. obl. Et ideo dico q̃ aut aduerbia ista tpalia sicut est cõtinuo, incontinẽti, mox, illico, & similia apponunt super actu momẽtaneo q̃ fieri debet vnico contextu, nulla interueniente dilatione, neque actus extranei interceßione, & sigñat tp̃s immediatum, & nullam recipit dilationẽ, saltem q̃ pboccupet extraneum actũ, & hoc modo intelligit d. l. continuus. in prin. & l. hæredes palam. §. fin. ff. de test. Aut apponunt sup actu successiuo vel termino reiterabili q̃ requirit qñq; terminũ ad deliberandum vt est aditio hæreditatis, vt l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. & tunc recipiunt semper aliq̃ dilationẽ, & interuallam tpis, qñq; plus, qñq; minus, secundus subiectam mãm. d. l. penult. C. depositi. & l. cũ spãli. C. de iud. & l. si debitori. ff. eo. tit. & l. & si post tres. ff. si quis caut. & ibi p D. Alex. & p Bald. in d. l. 2. C. de edi. D. Adr. tollen. & quotiescunq; esset incertitudo tpis, qa non esset limitatum nec specifice declaratum in iure, statu arbitrio iudicis, & illius declaratio ni. d. l. 1. §. fin. ff. de iur. delib. Quibus non obstat ẽt illud quod dicit Arch. in c. vt cõmissi. eo. tit. li. 6. dum declarat q̃ dñr sponte ad gra
20 tiam redire, vbi concludit q̃ illi dñr sponte redire qui veniunt intra tempus gratiæ scilicet antequam personaliter fuerint requisiti, & probationes contra eos nundum receptæ fuerint. si enim postea compareat inquisitus dr̃ venire post tempus gratiæ, auditur in suis defensionibus. sed volens errorem suum reuocare, & veniam obtinere non admittitur ad gratia, tñ idem Arch. in fin. declarat dictum suum, q̃ text. ibi non loquitur de talibus obedientibus, quia si essent tales non deberent post reuocationem incarcerari, & sic vr̃ esse intentionis, q̃ postq̃ isti incarcerãtur post reuocationem q̃ reuocatio illa admittenda sit ẽt post negationem, & receptionem attestationum ex quo incarcerant post reuocationem loco pœnitentiæ, & sic nõ vñr habere liberam indulgentiam in oĩbus, vide Hostien in sum. eo. ti. §. qualiter. ver. aduerte
21 tñ. ex quibus remanet firma cõclusio. † Vltimo p cõplemento istius materiæ reuocationis hæresis dicas q̃ duplex est reuocatio, & pœnitentia. altera, q̃ fit ad salutem animæ dũtaxat in foro cõnscientiæ, altera vero quæ fit ad vtriusque salutem. s. animæ, & corporis. Prima indistincte fieri potest p quamcunq; psonam sup quocunq; crimine, & quocunq; loco,

loco, & tp̄e vsq; ad finem vitæ hominis viuē
tis, ut i hr̄ in cap. firmiss. extra eod. tit. dum-
modo facta sit puro corde, & spontanea uo-
luntate, de pœn. dist. 3. perfecta pnia, & cap.
1. & 2. qui cle. uel uo. cap. super eo. de hæret.
lib. 6. ex quo infero ꝙ ista pnia, & reuocatio
est gn̄alis non solum rōne personarum, &
criminis, sed etiam ratione loci, & tp̄is d. c.
22 super eod. in fin. † vbi nota casum mirabilē
ꝙ heretico etiam relapso in hæresim q de-
bet igne uitam suam absq; ulla spe ueniæ fi-
nire, si emiserit p̄niē signa manifesta non de-
negantur sibi ecclesiastica sacr̄a sicut confes-
sio, & eucharistia, quibus humiliter ab ipso
reo petitis nullatenus erunt sibi deneganda,
licet corpus sit omnino periturus ita est tex.
expressus, in d. cap. super eod. in fi. Secundo
vero casu qn̄ est pnia, & reuocatio quæ fit
gratia vtriusq; .s. animæ, & corporis, & pro
vtriusque salute, & ista non est adeo gn̄alis,
sed specialis, & restringitur ad loca, & tp̄a
de quibus supra, & ista nunq̄ competit re-
lapso d. cap. ad abolendam, & cap. accus. ex-
tra eod. tit. in antiq. & in 6.

1 *Q. Hæreticus qui pœnitens bonorum suorum re-*
stitutionem obtinuit, an possit recuperare illa à
fisco occupata.
2 *Sententia restitutionis tantum restituit quantum*
sententia condemnationis ademit.
3 *Ius canonicum de salute animæ curans, de bonis*
temporalibus raro disponit.
4 *Restitutus contra quem recursum habebit, bona*
sua per fiscum alienata sint.
5 *Possidens in pari causa prioris est conditionis.*
6 *Peccatori conuerso pro bonis recuperandis, quo*
subuenitur remedio.

QVAESTIO VI.

SExto videndum est ex quo diximus su-
pra ꝙ bona hæreticoꝝ ꝯfiscantur, q̄ro
1 † quid si hæreticus qui abiurauit hære-
sim, & obtinuit restōnem bonoꝝ suoꝝ, tn̄ re
perijt bona sua fuisse ꝑ fiscū occupata, an il-
la poterit a fisco recuperare, dic ꝙ sic, si iudi-
ci uidebitur, vt in d. c. vergentis, in ver. his ta
men &c. extra eo. tit. ex quo no. ꝙ restitutio
bonoꝝ q̄ fit reo postq̄ habuit gratiam, crimi
nis, & pœnæ est arbitraria de iure canon. qđ
secus est de iure ciuili, ut infra proxime dicā.
Contra hoc opp. de l. 1. & 2. C. de sen. pas. &
resti. nam in restōne bonoꝝ quæ fit reo qui
habuit gratiam crimis, & pœnæ sunt multū
attendenda verba rescripti gratiosi. Aut .n.
gratia fuit elargita à principe per modū in-
dulgentiæ, & sic per verbum indulgeo, aut ꝑ
modum restōnis, & per verbum restitutio.
Primo casu reus non dr̄ restitutus nisi ad ui
tam duntaxat, bonis, & fama apud fiscum re
manentib. d. l. 2. C. de sen. pas. Secundo vero
casu qn̄ per modum restōnis ad oia cēsetur
restitutus. s. ad vitam, & bona, & famam. d. l.
2 1. & l. fi. C. de sen. pas. † quia quantum ꝯdē-
nationis snia ademit, tantūdem restōnis sen
tētia tribuit & restituit d. l. fin. §. fi. & ibi Bar.
& 2. q. 3. si quem. Solu. dixerunt qdam ꝙ in
d. c. verg. restō fit à lege, sed in d. l. 1. & 2. restō
fit à Principe viuēte, & sic ab hoīe, & mitius
agitur cum lege, q̄ cum homine. l. Cels. ff. de
arb. ista sol. parꝝ valet, qa restō de qua in d.
c. verg. fit ab homine qui ab ipsa lege habet
arbitrium, non aūt ab ipsa lege principalr̄,
& immediate, & ideo aliter dicas ꝙ in resti-
tutione illa quæ fit de iure cano. ut d. c. verg.
ꝯsideratur principalr̄ fauor animæ, & fidei,
& in ea plurimum attenditur mentis sinceri
tas, & ꝯstantia in obseruatione, & ꝑseuerātia
fidei catholicæ d. cap. verg. in ver. ibi nisi eis
ad cor reuertentibus, & abnegantibus hære
ticoꝝ consortium &c. & d. c. 1. & 2. qui cle.
vel uo. In alia uero q̄ fit de iur. ciui. uigore
d. l. 1. & 2. non attenditur fauor animæ, vel fi
dei, sed fauor, largitas, & gratia ipsius princi
3 pis, & cōmodum tp̄ale. † Et ideo ius canoni-
cum quod principalr̄ attenditur ad salutem
animæ parꝝ curauit de bonis tp̄alibus, sed di
ligenter attendit ad id quod erat maius peri
culum. c. vbi periculū, de elec. lib. 6. & ꝓpea
non curauit quidq̄ certum disponere de ip-
soꝝ bonoꝝ restōne, sed illam totam iudicis
arbitrio demandauit, nec in ea curauit, vel
attendit subtilitates verboꝝ iuris ciuilis, an
restitutio illoꝝ bonoꝝ fuerit facta, vel con-
cessa, per verbum constituo, aut per verbum
indulgeo, sed qualitercunq; facta fuerit gr̄a
ipsoꝝ bonoꝝ restō semper statim arbitrio
iudicis d. c. vergentis. c. si pater. de test. & cap.
licet mulieres, de iureiur lib. 6. Ponamus. n.
ꝙ ipse reus omnia bona sua, vel saltē maio-
rem partē ipsoꝝ lucratus fuerat ex fenore,
qa dum erat sub praua hæretica professio-
ne exercebat magnas usuras ex quibus ma-
iorem partem suæ substantiæ composuerat,
dicendum ne erit isto casu ꝙ iudex ecclesia-
sticus

ſticus debeat reſtituere bona dicto conuerſo, dico ꝙ non, ut not. Card. in d. clem. 1. de vſur. & per Dy. in reg. pctm̃ de reg. iur. lib. 6. Cum ergo iſtæ duę rationes ſint diuerſæ, & ex diuerſis cauſis fiant, merito debent diuerſo iure cēſeri. l. Papin. exuli. ff. de min. l. pen. ff. de cal. cum ſim. Sed quæro retētis eiſdem
4 terminis † quid ſi fiſcus bona iſta iam alienauerat, & in priuatos vſus conuerterat in totū, vel in partē, contra quē habebit recurſum iſte reſtitutus, & an poterit dicta bona ab ipſis poſſeſſoribus vendicare. Rñ. diſtingue, aut fiſcus bona p̃dicta alienauerat titulo lucratiuo. ſ. donationis, aut legati, uel titulo oneroſo. ſ. uenditionis, locationis, emphyteuſis, & ſimilibus. Primo caſu, aut bona illa fuerant acqſita ex fœnore, vel alio iniuſto titulo, & non dat̃ repetitio dicto reuerſo ad fidē p not. doctrinam Car. in d cle. 1. de vſur. & Dy. in reg. pctm̃. de reg. iur. lib. 6. Aut fuerunt iuſto titulo acqſita. & ꝓculdubio poterit illa uendicare. d. l. 2. & q̃ no. ibi Bart. in 4. col. C. de ſen. paſ. & reſt. rō eſt, qa iſte tractat de dāno euitando. illi vero poſſeſſores de lucro captando merito iſte p̃ferēdus eſt illis. l. fin. C. de cod. & in auth. de imp. lucr. deſcrip. in prin. Secundo uero caſu qñ ex tit. oneroſo illa uēdicare nō poterit rō eſt vna, qa iſto caſu vterq; tractat de dāno euitando, & ſunt
5 partes in cauſa, & r'a eſt ꝗ † in pari cauſa potior eſt ꝯdō poſſidentis c. in pari. de reg. iur. lib 6. alia rō viget, & melior, quia cū iſti poſſeſſores emerit à fiſco, q erat ver' dñs dcōꝶ bonoꝶ. l. quiſq̃s. & in l. fi. C. ad l. Iul. maieſt. & l. Arriani. C. de hær. c. ad abolendā, in fi. & c. verg. extra eo. tit. & cap. cū ſm̃. ll. eo. tit. lib. 6. merito fuit in eiſdē emptorib. translatum veꝶ dñium ipſoꝶ bonoꝶ, & poſſ. adeo q͛d iudex eccleſiaſticus, aut ſupior reſtituendo bona iſti conuerſo non pōt reſtituere, niſi illa q̃ ſunt apud fiſcum, quoꝶ adhuc eſt dñs, alia vero q̃ fuerunt alienata nō pōt amplius reſtituere abſq; conſenſu dñoꝶ, & poſſeſſoꝶ. l. id quod nrm̃ eſt. ff. de reg. iur. fiſcus. n. ſuccedit in bonis ipſius rei tanq̃ hæres, ut l. tut. C. ad l. Iul. de ui pub. & ꝑpea potuit in eos veꝶ transferre dñm. l. ſed & ſi lege. §. item ſi rem. ff. de pet. hæred. & Bar. in d. l. 2. in 3. col. verſ. pro declaratione. & ꝑpea rei vendicatio non datur iſti conuerſo, quia illa non datur contra oẽm qui poſſidet. l. mater. l. cum a matre. & l. a poſſidentibus. C. de rei uend.
6 † quō igit̃ poterit ſubueniri calamitati iſtius peccatoris conuerſi, erit ne dicendum quod omnino perdat ſuum, dic ꝙ nō, ſed ſibi ſubuenitur hoc modo, quia datur ſibi conditio ex lege contra fiſcum ad recuperandū pecunias illas quas ex venditione dictoꝶ bonoꝶ acceperat, ſi extant, ſi vero non extant nulla datur repetitio, & ideo diſtingue ſic, ſm̃ Bar. in d. l. 2. ꝙ aut fiſcus ex pecunijs quas accepit ex venditionibus, ſeu alienationibus dictoꝶ bonoꝶ ſuis effectus locupletior, quia verſæ fuerunt in utilitatem fiſci, aut non, qa forſan fuerunt furto ſubtractæ, aut alio caſu deperditæ. primo caſu fiſcus tenetur ad illarum reſtitutionem, ſecundo uero non tenetur, ſm̃ ꝙ decidit Bart. in d. l. 2. quem vide, qui latius exponit, & declarat ibi hāc materiam per plures quæſtiones.

1 ☞ *Hæretico conuerſo & veniam obtinenti an ſit pœna loco pœnitentiæ iniungenda.*
Clericus in carcerem perpetuum detrudendus degradari prius.
2 *Pœna perpetui carceris ex diſpenſatione poteſt commutari hodie.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro, an hæretico † prædicto poſt reuocationem hęreſis ſit iniungenda aliqua pœna loco pniæ, poſtquam habuerit indulgentiam vitæ, dic ꝙ ſic, quia intruditur in perpetuum carcerem ad agendum perpetuam pniam. c. excōicamus. el 2. & ibi gl. extra eod. tit. & c. 1. eod. tit. lib. 6. Et not. ꝙ clericus qui intruditur in iſtum carcerem debebit prius degradari, & deinde in ipſo carcere mutari. ita dicit tex. in d. c. 1. ibi perpetuo murandus & c. quod vr̃ quid mirabile, vt poſtquam eccleſia admiſit illum ad pniam, & reuocauit hæreſim publice medio iureiur. debeat poſtea degradari, uel ſi degradatus erat remanere in eodē ſtatu priuatus dignitate eccleſiaſtica, ſacris ordinibus, ac officijs, & beneficijs eccleſiaſticis, & degradat' dr̃ inhabilis, & incapax ad obtinendum officia, & beneficia eccleſiaſtica. c. degradatio. in fi. de pœn. lib. 6. not. per d. Fely. in c. non poteſt, de re iud. & hoc modo vr̃ eſſe melioris ꝯdōnis laicus, q̃ clericus, quia laico reſtituitur bona qñq;, vt d. c. verg. eod. tit. & ſupra late dixi ꝓxima q. cogita in, quia vr̃ ſatis durum ꝙ clericus ꝑ inſignē pniam nō ꝯſequi
alíud

aliud,q̃ solius uitæ beneficium,q̃ uitam miseram ducet in perpetuis carceribus, licet ꝑ quam duꝶ sit,tñ lex ita scripta est, d. c. pen. & cap. 1.eod.tit.in antiq.& in 6.ideo seruanda est.l.prospexit.ff.qui,& à quib. ideo dicit Abb.in d.c.pen. ꝙ satis est sibi si euadũt pœnam mortis ꝑ ipsam reuocationẽ, cum rl'r nõ soleat tolli pœna corporalis per pniam. d.l.qui ea mente,& supra dictũ fuit in princ. præced.q.nihilominus dicit Abb.in d.c.pen.
2 † ꝙ pœna istius perpetui carceris poterit hodie pmutari ex dispensatione, & in alteram speciem conuerti arbitrio superioris, ut est tex.in cap.vt cõmissi.§.necnon. eo.lib.6. q̃ ex eo datur facultas iudici permutandi pœnam ipsius perpetui carceris. & no.quod est ius nouum Bonifacij 8. qui mitigauit rigorem iuris antiq. Arch.tñ in d.c vt cõmissi.in fin.dicit ꝙ clericus beneficiatus q est parat⁹ corrigi, & corde non ficto reuerti ad vnitatẽ xpianæ fidei,deponi nõ debet,& per ɔ̃ns retinebit oĩa beneficia, & allegat gl. q̃ vř bene hoc ꝓbare in c.nunc aũt.2 1.distĩ. in versic. Marc.in fin.tñ credo ꝙ dcm̃ Arch.& gl. ꝓcedat qñ sponte,& à principio quis reuocauit errorem ꝑdictum,non aũt qñ post negationem,aut sniam,quia diceret cõtra tex. in d.c.1.eo.tit.lib.6.& gl.in d.c.excõicamus. el 2.§.fi. quæ iura uoliit clericũ post reuocationem dře immutari,& ideo limitant vt supra.

Deprehensus in aliqua hæresis suspicione qua sit pena plectendus.
Damnari potest quis ex suspicione sola in criminibus atrocissimis.
Bona rei per annum contumacis in non comparendo annotata fisco applicantur.
Excommunicationem per annum sustinens, an possit vt hæreticus condemnari.

QVAESTIO VIII.

Octauo quæro quid si aliqs fuit† deprehẽsus nõ in hæresi expssa, sed in aliqua suspicione hæresis,an sit puniendus,& qua pœna.Rñ.ꝙ iura nõ imprimunt ɔtra istum aliq̃ pœnã saltẽ à principio sed mandant illũ dře se sufficienter purgare aduersus notã illam, & ɔgrue docere de innocẽtia sua, & bona fama, q̃ hř inter fideles xpianos,& viros catholicos,& ecclesiasticos ex q̃bus indicijs, & ꝓbõnibus purgatur oĩs macula illius peccati, q̃ ɔtra ipm̃ fuerat obiecta, quæ quidem purgatio qñq; maior,qñq; minor, siue leuior requiritur ſm grauitatẽ, vel leuitatem suspicionis,& ɔdõnem ꝑsonæ, quam purgationem si ipse suspectus facere neglexerit postq̃ monitus fuerit ad illam faciẽdam erit excõicandus, à qua quidem excõicatione nisi sit legitime purgando intra annũ exemerit anno elapso vt verus hæreticus ɔdẽnandus erit, & eisdem pœnis hæreticoꝝ puniendus,ita ad literã dicit tex.in d. c. excõ.el 1.§.qui autem inuenit.extra eod.tit.
2 † Ex quo not.casum istũ ualde spẽlem ꝙ qs ex sola suspicione damnatur in atrocissimis criminibus cõtra regulam ordinariam iuris cõis,quæ habet ꝙ in causis criminalibus debent esse ꝓbões luce clariores .l.sciant cũ cti.C.de prob.c pia.de excep.lib.6.& 2. q.8. q̃squis.& c.sciant. sed tu dic ꝙ suspicio ista ɔtinuata in ɔtumacia,& in excõicatione per annum est effecta adeo vehemens, & uelocissima ex qua dici potest ꝙ si orta prẽsumptio iuris indubitata,& per ɔ̃ns euidens ꝓbõ, ut not.Bart.& Doct. in l.si adulteriũ cũ incest. in prin.& in l.quod ait lex.ff.de adul. & Bal. in l.neq; natales C.de prob. per Alb. Gand. in suo tract.malef.in tit.de præsum.& indic. indub.& Ang. de Are. & q̃plures alios modernos quos breuitatis causa non refer eo hic,dicam aliqua infra gl.igitur in d.c. excõ. §.qui aũt,quam Abb. ibi multum cõmẽdat, & sequitur,dicit ꝙ iste non dř ex leui pſumptione damnari,sed ex uiolentissima,quę facit indicium indubitatum, & prẽsumptionẽ iuris expressam,quę ut dixi recipit incremẽtum ex pertinacia illius qui stetit in excõicatione per annum,& illius contumacia, ꝙ tñ
3 contrariũ apparet de iure ciuili † vbi si reus steterit per annum contumax in non cõparendo,eius bona annotantur,& fisco applicantur,qui reus si intra annũ ꝑdictũ redierit cõparens recuperat bona sua,& admittiť ad se defendẽdũ.l.1.& l.annus.ff.de req.re.post annum vero rediens nõ recuperat amplius bona, sed si vult se defendere admittitur ad eius defensiones,& nõ ɔdẽnatur abñs d. l. 1. l.annus.& l.fi.ff.de req.reis, & l. abñtẽ.ff.de pœ.vide gl.in d.c.exc.§.qui aũt.quæ est ualde notabilis quę in fi.ponit alium casum nõ
4 minus superiore notabilem.† Quid si aliqs ex alio crimine quã hæresis propter eius cõtumaciam fuerit excõmunicatus,in qua excommunicatione ꝑ annũ induratur insteterit,

rit, an poterit vt hæreticus ɔdemnari, eo qa sustinuit excõicationem per annum, & ɔcludit ꝙ de hæresi ɔdemnari nõ poterit, sed bene poterit ɔdemnari de illo crimine ꝓ quo fuerant excõicatus, quia illa excõicatio retẽta ꝑ annũ indurato corde in illa cõtumacia facit illum hr̃i pro ɔfesso. vide Abb. qui hoc idem tenet in d.c. excõmunicamus. in 2. col.

1 Receptatores, & fautores hæreticorum quibus sint pœnis afficiendi.
2 Receptatio hæreticorum est omnino interdicta: Hæreticis nec inter viuos, nec in vltima volũtate relinqui potest.
3 Credentes hæreticis pari sunt pœna plectendi.

QVAESTIO IX.

1 NOno uidendum est de receptatorib. † credentibus, & fauoribus heretico rum qbus pœnis puniendi sunt, & br̃ dicas ꝙ quamprimum de ipsoꝝ crimine ɔstat declarandi sunt excõicati, in qua qdem excõicatione si per annum indurato corde institerint, nec se corrigere curauerint post annum efficiunt infames utraq; infamia ipso iure notantur, ita ꝙ si laici sunt erunt oĩbus actis iuridicis incapaces, & ut mortui reputantur, clerici vero ijsdem criminibus notari, si per annum, vt supra, in excõicatione institerint. post annum omni offõ, & beneficio ecclesiastico sunt priuãdi, nec mirandũ est si grauioribus pœnis clerici puniuntur, q̃ laici, qa vbi maior est culpa ibi grauior debet esse vindicta, ita dicit tex. ad lr̃am in d.c. excõicamus. el 1. §. credentes. extra eod. tit.

Ex quo tex. not. ꝙ pro eodẽ crimine grauius puniuntur clerici, q̃ laici de iure canon.
2 rõne prædicta. † Nota ẽt ꝙ est omnino interdicta receptatio hæreticoꝝ, ẽt si essent parentes, filij, fratres, & similes, nec quis excusari potest rõne sanguinis, ut dicit gl. in d.c. excõicamus. § cred. Quinimo nemini licet ẽt inter viuos, aut in ultima voluntate qcunq; relinquere de bonis suis proprijs, & in euentum in quem post mortẽ alicuius inuẽtum fuerit ꝙ is in uita sua, vel causa mortis aliqd ex bonis suis prædictis hæreticis reliquerit, vel donauerit, vt hæreticus dãnandus, & declarandus erit ẽt post mortem cuius cadauer & ossia si in loco sacro sepulta reperiunt exhumanda sunt, & in prophanis locis proijcienda, nec cuique parcitur licet esset eps, ut in c. 2. qđ incipit, si quis eps. extra eo. ti. Cõtra ꝑdicta opp. dũ dr̃ credentẽ dẽe excõicari d. §. credẽtes, nã tex. in c. pœ. §. si. eo. tit. dicit
3 † ꝙ credentes debent eisdem pœnis sicut hæretici puniri, gl. in c. acc. § si vero. eod tit lib. 6. mouet istã q. & tãgit difficultatẽ quã Abb. in d.c. excõicamus, el 1. §. cred. extra gl. reassumit, & tãdẽ reddũt hãc solutionẽ qđ in §. cred. el. 1. illi receptantes erant ignari de illoꝝ praua, & dãnabile intentione, sed putabãt illos esse bonos, & catholicos uiros nec debent illoꝝ errorib. in d. auth. §. credẽtes. & cap. exc. el 2. eo. tit. qđ est pen. sciebant illos esse hæreticos, & credebant ad vnguẽ illoꝝ erroneis opinionibus, & ꝑpea cum essent eadem labe polluti, ideo vt hæretici proprie sunt iudicandi. Vel dicas ꝙ dictio illa credentes, in d.c. exc. el. 1. improprie ponĩt hoc est scientes, quia illi scienter receptabãt hæreticos, non tñ credebant eoꝝ errorib. & ideo puniunĩ leuiorib. pœnis q̃ hæretici i d. vero. §. cred. el 2. ponĩt ꝓprie de credentib. i. illis q sciunt receptatos esse hæreticos, & ẽt q a eoꝝ falsis opin. firmiter credũt, iõ puniũtur vt hr̃tici. vide ap. d. Zac. sup Ab. i d. §. cre. q. alr̃ exponit illud verbũ, sed mihi non plz.

1 Suspectus de hæresi post factam abiurationem in hæresi expressa deprehensus, an possit damnari tanquam relapsus.
2 Supplicium ultimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminibus.
3 Reuocatio erroris nõ admittitur, nisi statim fiat post deprehensionem.
Relapsus in hæresim quando quis dicatur.

QVAESTIO X.

1 DEcimo, & ultimo quero, Quidã fuit habitus suspectus de hæresi, & facta canonica purgatiõe arb. trio epi heresim abiurauit, deinde post eps aliqđ deprehensus fuit in expressa hæresi, quæritur an iste habeat pro relapso, & puniendus sit vt relapsus. iuxta not. in d.c. ad abolendã. in ti. vel sit admittendus ad defensiones, & pœnitentiam, ac si nunq̃ fuisset habitus pro suspecto. vt d.c. ad abolẽdã, in princ. Rũ. tex. in d. c. ad abolẽdã. in fin. vr̃ velle ꝙ indistincte puniatur, ut relapsus. tex. aũt in c. accus. in pri. eo. tit. lib. 6 alr̃ dicit distinguẽdo, & melius, ꝙ aut suspicio ꝑp quã ille abiurauerat hæresim erat grauius, & vrgẽs, vt qa insurrexerat ex gra

ex grauioribus,& vrgentibus indicijs,& verisimilibus,& isto casu iudicať vt relapsus,& eisdē pœnis puniť absq; vlla defensione. ita dicit tex.in d.accusať.in princ.& ratio est q̃a p hanc secundam dephensionem expressam declaratur aius illius q̄ prima vice fuerit in mala opin.cōtra fidem Christi,in qua semp p̄sumitur cōtinuasse vsq; ad secūdam deprehensionem,ita dicit tex.in d.c.accusatus. in prin.ibi,quidā iuris fictione censeť esse relapsus quę,quidē fictio,siue p̄sumptio est iuris & de iure cōtra quam nō admittitur ꝓbatio in ꝯtrariū,vt no.Doct.in c.afferre. de p̄sum. & l.quod ait lex. & l.si adulterium cum incestu.& ibi Bar.ff.de adul. & l.filiū eum diffinimus,ff.de his q̃ sunt sui,vel alie.iu.l.non est verisimile.ff.qď met.cau. & p Bald.in l.neq;
2 natales.C.de ꝓb.†Ex quo nota casum valde singularē q̄ in criminibus atrocioribus q̃s puniť vltimo supplicio pp fictas ꝓbōnes cōtra regulā.l.sciant cūcti. C.de ꝓb.& 2.q.8. q̃sq̃s.& c.sciant,& vide quæ supra dixi,q.8. ita colligiť ex text.& gl.in d.c.accusatus. in prin.idē sentit Abb.in c.excōicamus.el 1.in gl.in vers.condemnentur,extra eod.tit.quia alias potuisset per pniam euitare pœnā, sed tu dic,q̄ non punitur ibi pp fictas ꝓbōnes, imò pp veras,& expressas ex quo fuit deprehensus in heresi,& ppea punitur vltimo supplicio, sed illa prior suspicio hoc operatur quod p̄sumitur, siue fingitur esse relapsus ex qua fictione,siue p̄sumptione denegatur sibi facultas reuocandi,& abiurandi hæresim,& hoc est qď in effectu operať illa suspicio. Si vero suspicio pro qua prius abiurauerat hæresim erat leuis,& parua, tūc non hť vt relapsus,sed est, ac si nunc prima vice peccasset, nec denegať sibi reuocatio, & abiurationis beneficiū,vt possit pœnas mortis euitare,vt
3 d.c.accusatus,§.1. †Et no.q̄ isto casu teneo, q̄ illius reuocatio nō sit admittēda nisi incōtinēti fiat postq̄ fuit deprehēsus in heresi,pp illā priorem suspicionē, q̃a caret suspicione relapsi. & in hoc vertiť satis arbitriū iudicis q̃n velit reuocationē ipm admittere de quo dixi supra eo.q.5.in fi. vbi ēt tetigi verbū de hoc,qď not.pro declaratione eoꝝ quę dixi, ibi pro quo facit qď hť in l.non oēs,§.à barbaris,ff.de re mil.& l.quis sit fugitiuus.ff.de ædil.edi & hoc est qď dicit tex.in d.c.accusatus, §.1. Et not. vnū in hac mā relapsionis qď non solum q̃s dť relapsus in hæresim si in eadem specie hæresis bis peccauerit, verū etiā si in diuersis speciebus inciderit,quia in hac mā non attenditur modus siue spēs peccādi,sed consideratur effectus violationis fidei ad quam oēs species hæresis tendūt.vide tex.in c.pen.in prin.extra.eo.tit.& ibi Abb.

TRACTATVS

Contra hæreticam prauitatem: Per Gundissaluum de Villadiego Sacri palatij Apostolici auditorem editus, incipit feliciter.

IVRECONSVLTORVM CONSVL*tissimo do Bartholomeo Chassaneo, regij Senatus apud prouinciarum Prouinciam supremo præsidi integerrimo, Ioannes Nicolaus Arelaťanus* S.

CVM doctoꝝ viroꝝ ꝯsuetudine,& frequentia Lugduni nōnunq̃ fruar (amplissime p̄ses)fortuito obiatus est elegās de hæreticis Tract. antiquus q̃dē succiq. plenus, ordinato stilo tm̄ ad ei⁹ rei enucleationē faciēs q̃tū obscuris ꝓlixisq. voluminibus ceteri iurecōsulti.veťꝝ is vsq; adeo veteꝝ in curia corruptissime editus extitit,vt facile dixisses auctorē non pœnituisse,si opus suū iteꝝ, & ex interuallo regustasse ꝓprius, atq; recognouisse fata siuissent.Dolui ꝓfecto,dolui multiiuge eruditionis monumēta orthodoxis admodū pro fuctura tineis corrodi,& inter antiq̃tatis rudera cariē situmq́. ab oībus pęnę negligi, ac tā spectabilis viri sudores nunq̃ nō latere,quo fit vt nō intus mihi canēs,sed cōi studiosoꝝ vtilitati ꝯsulēs, huiusce libelli recognoscēdi curā subire minime sim verit⁹. Opus igť qua valui solertia repurgaui cōpēdiarijs summarijs p̄notaui,ac deniq; elementario indice exornaui,vt hic possint studiosi depromere qď in rē suā futuꝝ putāt,idq́. citra laborē assequanť. Ad hæc fin de hæreticis confeci tractatum.50.ꝓnunciatis ex immenso iuris pelago decerptis (p̄ter ea quæ in Gūdissalui tract. scripta sunt) refertū. ac tādem emūctis nitidisq. caracteribus oīa in lucē prodire curauimus, q̃bus sane peragen

dis co æquius atq; intentius operam meam exhibui, quo huic noſtræ ætati in tanta hæreticoꝝ audacia non parum adiumenti ſint allatura, vt qui alio telo Lutheranæ factionis ꝯſcios ꝯfodere nequeo, hoc ſaltem dimicádi gñe ſupprimendos, ac funditus euellẽdos doctrinis cõprobrem. Verũ dũ huic feturę meæ patronum de more diſquirerem, q eius iure iã ſuſciperet, & à zoiloꝝ obtrectationibus caninaq; facundia ꝓtegerit, nullum mediusfidius te pſtantiorem ꝯcipere valui, cui primitias meas tuẽdas reponerẽ, qñ q dem quãtis pluccas virtutibus, cũ eminẽs dignitatis culmen, ad qđ animi tui egregijs dotibus euectus es, tũ oĩ æuo celebranda cõmentaria in ꝯſuetudines Burgundiæ, rñſa, vel Affricano I.C. digna, gloriæ mundi catalogus, alia deniq; innumera tui ingenij monumẽta aperito ſunt in documẽto. Subuerebar, ita me dij bene ament, tibi viro oĩ ex parte abſolutiſſimo tã leuiuſcula nũcupare, ni tua clemẽtia, integritas, atq; religio mihi calcaria adhibuiſſent. Cõmo. dũ ſi qdem ſuit. & rõni ꝯſonũ, vt integerrimo, ac xpiano pſidi hereticoꝝq. expugnatori imperterito hæc de hæreticis ſcripta dicarent. Quare pſes Illuſtriſſime hãc in genioli mei feturã ęquo aio ſuſcipe. in qb. ſane ſi qppiã aurib. tuis repurgatiſſimis frigidũ, atq; ieiunũ occurrerit, id tuę ſubmitto cẽſurę. noſti. n. q̃ arduũ ſit vetuſtis nouitatẽ dare, nouis auctoritatẽ abſoletis nitorẽ, faſtidítis grãm, & obſcuris lucẽ, ad hæc in oĩbus bene dicere, & i nullo peccare, teſte Iuſtiniano, potius diuinũ quam humanũ eſt. Vale felix.

DOminus noſter olim in Euangelio pdixerat, Circa finẽ ſeculi pſeudochriſtos, & pſeudoprophetas ſurgere, & multos ſeducere, & fideles ſuos multas in mũdo habituros pſſuras. Sed tñ portas inferi non præualituras. Proinde vt dicit Apoſtolus, Oportet hæreſes eſſe vt q ꝓbati ſunt manifeſti fiant. Quapp oportet nos cũ propheta ex aduerſo ꝯſurgere, & murum opponere ꝓ domo Iſrael, & Euãgelici meminiſſe mãdati, quo ab ipſa veritate pcipiſ, qđ ſi nos oculus, aut pes, aut dextera ſcandalizauerit manus à compage corporis auferaſ, cum melius ſit his carere membris. Nã ſuperfluo extra eccleſiam poſitis reſiſtimus ſi ab his q intus ſunt in eis quos decipiunt vulneramur. Hi. n. nec vt inſideles, diſcedunt, neq; permanent, vt fideles, ſed myſteriorum pcepta notitia, & fidei noſtræ ſecretioribus perſcrutatis, conuerſi poſtmodum impugnat nos, & contradictionibus ſuis corda noſtra diſrumpunt ꝯculcãtes verbi dñici margaritas, & ornamẽta fidei maculantes. Ex quibus nouiſſime diebus iſtis multi in ꝓuincijs, & regnis tuæ ditioni ſuppoſitis in lucem ꝓdierunt qui ante in antris latebant legem veterem ſuſcitantes quæ ab olim ſepulta iacet, ac in paſſione Xpi conſumata eſt, iuxta ipſius vocem inter crucefixores emiſſam, qñ et velũ qđ ipſius ſecreta tegebat ſciſſum eſt in duas partes à ſummo vſq; deorſum, vt releuata facie myſteria Ieſu ꝯſpiceremus, quiq; æmulatores Moyſi ſe iactant, cũ reuera ipſius capitales exiſtant inimici, vt pote doctrinam eius vt falſam reſpuentes. Si. n. vt veritas inquit, Moyſi crederent vtiq; & Xpo crederẽt. De illo. n. ipſe ſcripſit. Vnde, & illud Hieronimi. Proh dolor puinciæ tuę cõpetere ſatis video, ibi. n. ceſpite terra ſecundo dñici ſeminis puritatem centeno fructu olim referebat, Nunc aũt ſulſis obrupta frumenta in olium auenaſq. degñat, ibi quodam ſol iuſtiæ Xps oriebat. Nũc aũt Lucifer ille qui ceciderat ſupra ſidera poſuit thronum ſuum. Cum itaq; ſceptrũ regni de manu altiſſimi ſuſceperis, & ꝑ tanti honoris faſtigio talionẽ ei iuſta vires tua celſitudo impẽdere teneaſ. Aſſurge obſecro viriliter, & veſtigia redẽptoris amplectere, & vbi mulieres Hieruſalẽ eũ plangebant. & lamentabanſ, cũ baiulans ſibi crucem exiret in caluariũ, tu q tã exaiatum in cruce, & poſtea reſurgẽtẽ adoras fontẽ apertũ lacrymarũ vbi rurſus marnib. hmõi ſceleratoꝝ hoium illũ expui, blaſphemari, crucifigi, & lancea perforari dietim vides. Nam iuxta illud. Heſter, Quis nouit vtrũ idcirco veneris? vt in tali tpe parareris? q vbi tua maieſtas vt dignũ eſt peregerit vniuerſi ditioni tuę ſubiecti clamabũt, teq. bene dicẽt dicẽtes, Tu gloria Hieruſalẽ, tu lętitia Iſrael, tu honorificẽtia populi noſtri, q2 feciſti viriliẽ. & poſtremo poſt tpaie regnũ qđ obtinẽs æterni regni gloriã ꝯſequeris. Et quo magis iuridice iſta pagi queãt pñtem tractatũ agere iſtitui, & mãm ꝑſeq ordine ſubſeq.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quis dicatur, & ex quibus cenſendus ſit hæreticus.*

2 Directi,

1 *Directe, & principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere, & quæ indirecte, seu secundario.*
3 *Simonia large dicitur hæresis.*
Excommunicatus improprie, & largo sumpto vocabulo hæreticus dici potest.
4 *Ad hæc contumax, & infidelis.*
5 *Fides principaliter in corde, & secundario in ore consistit. idem dicito in hæresi. num 6.*
7 *Puniri debeat an qui aliqua contra fidem protulit quæ tamen non serio protulisse asseuerat.*
8 *Verba iniuriosa, & improba serio non loco prolata extitisse, in dubio præsumuntur.*

QVAESTIO I.

1 PRimo quæro † qđ facias hæreticum, & qs sit hæreticus. Ad hoc tńdet magister quarto sniarum dist. 13. inducẽdo varias sctõꝝ sniaꝝ. Ait. n. Hilarius, Extiterunt plures q cœlestium verboꝝ simplicitatem non veritatis ipsius absolutionem susciperent aſt interpretãtes qđ dcõꝝ virtus postularet. De intelligentia. n heresis nõ de scriptura est, & sensus non sermo fit crimen. Idẽ intelligentię sensus in crimine est. Hieronymus dicit, q ex verbis inordinate ꝓlatis incurrit hæresis. Augustinus diffiniẽs qd sit hæreticus ait, hæreticus est q ꝓ alicuius tpalis cõmodi, & maximæ gloriæ principatusq. sui gřa falsas, ac nouas opiniones, vel gignit, vel sequit. Gregorius sup Ezechielem, q in expositione sacri eloquij. vt auditoribus placeat aliq d fingit sua verba loquit non Dei. Qui aũt in verbis dñicis alr quã is q ꝓtulit senserit, & si sub alio intellectu tñ ad ædificationem charitatis tendit dñi sunt verba q̃ dicit, hæc ille. Inter istas aũt diffinitiones illa Augustini vř esse plantior, & hanc secutus est Gratianus. 24. q. 3. c. hæreticus. & gl. in clem. vnica. de vsuris. S. Tho. 4. snia. dist. 13. art. 3. dicit, q hæreticus dř q a fide diuisus est. & hoc facit ex quadam electione. ad cuius euidentiam ꝯsiderandum est ẽm eum, q in fide sunt aliqua ad quæ explicite cognoscẽda ois homo tenet, vt sunt articuli fidei. Vnde si in his aliquis errat infidelis reputat, & hæreticus si pertinaciam adiungat. Si aũt circa illa ad quæ explicite credenda homo non tenet errat non iudicat hæreticus, vt si aliqs simplex credat Iacob patrem fuisse Abrahæ qđ est ꝯtrã veritatem scripturæ, quam fides ꝓfitet quousq; sibi innotescat q fides ecclesiæ ꝯtrarium habet qa non discedit p se loquendo à fide ecclesiæ, nisi ille q scit hoc à quo recedit de fide ecclesiæ esse. Et qa qđam sunt q in fide ecclesiæ implicite ꝑtinet, vt ꝯclusiones in principijs, ideo in his diuersæ opiniones quousq; p ecclesiam determinet qđ aliqd eorum est ꝯtra fidem ecclesiæ, qa ex eo sequit aliqd ꝯtrarium fidei directe. Idem sequit pręfatus doctor 2. 2. q. 11. art. 2. vbi subiungit
2 q † aliqua dñr pertinere ad fidẽ dupliciter. Vno modo directe, & principaliter sicut articuli fidei, alio modo indirecte secundario sicut ea ex qbus sequit corruptio alicuius articuli, & circa vtraq; põt esse hæresis eo modo quo, & fides. Idẽ tenet in 1. parte q 32. art. 3. & inde est q nedũ est hæreticus q male sentit de articulis fidei, sed ẽt ille q non tenet rectã fidem erga sacra ecclesiæ, de hæret. ad abolendam, in prin. Ex qbus sequit q si extra pdictus casus reperiat alius in quo qs dicat hæreticus illud erit large, & improprie
3 † p quem modũ debet intelligi id qđ dř qđ simonia est heresis. 1. q. 1. eos. de simo. c. quoties. Itẽ, q libet excõicatus, & q priuilegiũ Rom. ecclesię infringit, & q eius pcepta trãsgredit.
4 † Item ꝯtumax, & qlibet infidelis, & plures alij modi q no. p gl. 24. q. 3. illi qui. & p Inno. de hęr. firmissime. p Host. in sum. de hær. §. 1. & c. si Papa. 40. dist. ita tenet Cald. cons. 4. tit. de hęr. Confirmat ẽt istud p id qđ dicit S. Tho. [illegible] vbi supra dicit qđ simoniaci dñr hæretici p similitudinem, qa sicut hæreticus ꝯtra fidem sentit, ita simoniacus operat, ac si ꝯtra fidem sentiret dum precio sacra vult adipisci, & p eundem modũ intelliges alios modo improprie hæresis de qbus
5 pdictum est, & qa fides † principalr ꝯsistit in corde, & ẽt secũdario, in ore aũt ꝯfessio fit ad
6 salutem. † Siñ hæresis principaliter consistit in corde ẽm quod Hilarius dicit. Intelligentiæ sensus in crimine est; sed secundario in ore. Vnde Hieron. dicit, q ex verbis inordinate ꝓlatis incurrit hæresis, nõ qa heresis p se in his ꝯsistat, sed qa sunt occasio, & causa erroris vt Thom. dicit ibi. Adde ẽt, q verba sunt signa earum quę in aïa sunt passionũ vt philosophus dicit. Non. n pſumit qs dicere quæ ante animo non cogitauit de lib. leg. la
7 beo. † Sed quæro iuxta hoc, Pone qđ ille q dixit aliquid ꝯtra fidem dicit se non seriose nec ex aio, sed potius p lubricũ linguæ, aut ioco illud dixisse an sit puniẽdus. Lappus, & do. Card. in d. cle. vnica. §. sane. de vsur. Dicũt

ꝙ extraordinarie punietur arbitrio iudicis,
& imponet ei aliqua leuis pœnitētia saluta-
ris 17.dist.nec licuit.24.q.1.hec est fides. Au
gerent tñ ergo pœnam ex qualitate ꝑsonæ,
& ex qualitate loci,& ꝑsonarum astantiũ,&
scandali exinde insurgētis q̃ oia, & ēt alia in
puniēdis delictis sunt attendenda, de homi.
sicut dignũ.in prin.ff.de pœn.aut facta. talis
eñ iocus non est ꝑmittendus,ꝑ quem venit
ad crimine.ff.ad l.Aquil.nã ludus. de homi.
ꝯtinebat,& ibi in gl.Item qñ ꝑ lubricum,lin
gue, si fuit in culpa, vt hæc lubricitas in eo
8 causaret puniet,alias non.† Præsumerem tñ
ego verba seriose fuisse dicta,& ex malo aio
ꝓcessisse per iura ꝑdicta.& ēt qa oē male fa
ctum graue præsumitur actum,vt in l.si non
ꝯuitij.C.de iniur.& de ꝑsum c.1.nisi ex alijs
coniecturis contrarium appareret. Eo tñ ca
su quo hmõi verba non saperēt hæresim,sed
excusarent loco vel lubrico linguę nõ posset
pœnam infligere inquisitor.arg.c.accus.§.sa-
ne.de hær.lib.6.sed ordinarius illud faceret.

1 ☞ Hæresis vnde dicatur.
2 Iudæus, & sarracenus hæretici nequaquam dici queunt.
3 Hæreticus vocitandus nõ est qui errans aliquid fieri contrarium asserit modo corrigi, & emendari paratus sit, vbi sese cognosceret errore lapsum.
Hæreticus dicitur qui falsam sententiam, & fides contrariam pertinaciter defendit.
4 Hæresis pertinaciam requirit.

QVAESTIO II.

SEcundo quæro vnde dicatur hæresis.
1 † Ad quod dicendum ſm Isidoꝝ ꝙ hæ-
resis est nomen grçcum,& idem qđ diui
sionem importat. Vnde,& hæretica diuisiua
dñr. Hieronymus tñ in epist.ad Galatas. &
hr̃ transumptiue.24.q.3.hæresis,dicit ꝙ hæ-
resis græce ab electione dr̃ q.s.eã sibi quisq;
eligat disciplinam quam putat esse meliore,
& vtrunq; istoꝝ dr̃ ꝯuenientes. Ex hoc.n.q̃
effie.t hæreticus qđ eligit singularem opinio
nem tenere diuisam,& distinctam à cõi eccle
siæ catholicæ dogmate, & determinatione.
2 † Vnde si quis nunq̃ fuisset in vnitate eccle-
siæ vtpote Iudæus vel Sarracinus ēt si teneat
ꝯtraria fidei nostræ non est iudicandus hære
ticus. non.n.põt dici diuisus ab vnitate ec-
clesiæ q nunq̃ in ea fuit,vt dicit gl.in cle.vni
3 ca de vsur. † Silr̃ ēt si qs catholicus teneret
contrarium aliquid fidei,non tamē eligens,
sed per errorem credens illud etiam per ca-
tholicã ecclesiam teneri paratus corrigi, vbi
in errorem se lapsum cognosceret,non esset
hæreticus.Pro quo est optimus tex.24.q.3.
Dixit Apostolus,ibi cũ dicit. Sed qui sittiam
suam q̃uis falsam atq; peruersam pertinaci
animositate defendunt,pręsertim quam non
audacia suæ præsumptionis pepererint,sed à
seductis,atq; in errorem lapsis parentibus ac
ceperunt: quærunt aũt cauta solicitudine ve
ritatem corrigi parati cum inuenerunt, ne-
quaq̃ sunt inter hæreticos deputandi. Com
petit aũt,& latine hoc nomen eidem,Nã põt
dici hæresis ab hærendo quia suæ opinioni
vehementer inhæret per electionem,vt præ
diximus,& ex ꝑdictis iustificari põt qđ not.
Innoc.de sum.Trin.c.firmiter,dicēs ꝙ si ali-
quis habet fidem catholicã implicite, qa cre
dit quidquid ecclesia credit, sed falso opinat
nãli rõne motus,ꝙ pr̃ maior vel prior sit fi-
lio,ꝙ tres personę sunt tres res a se inuicem
distinctæ,& separatæ,& distantes, ꝙ non est
hęreticus,dummodo hunc errorem suũ non
defendat,& hoc ipsum credit,qa credit sic ec
clesiam credere,& suã opinionē fidei ecclesię
supponi paratus se submittere iudicio eccle-
siæ,vbi ecclesiã sciret ꝯtrariũ sentire. hæresis
4 † enim reqrit pertinaciam,vt de sum. Trin.
clem.vnica.§.porro.& d.clem.vnica.§.pen.
de vsuris. Licet tñ ego excusarem hmõi ho-
minem ab hæresi. Non tñ excusarem illum
à peccato,si errauit in his quæ scire tenebat
de pertinentibus ad fidem.De quibus per S.
Thom.2.2.q.2.art.5.quia,&ipsa ignorantia
est pc̃tm̃ in his quæ scire quis tenetur.38.di
stinctio qui ea.& per Philosophum 3.Eth.&
per Magistrum 2.senten.distinctione 22.

1 ☞ Schisma, & hæresis in quibus discrepent.
2 Schismaticus dici meretur qui superbe, & contumaciter Papæ subijci non vult.
3 Hæreticus dicitur qui ideo ab obedientia Papæ recedit quia eum non credit habere canonu cõdendi potestatem, aut quod ecclesiæ potestas nõ
1 residet penes eum.

QVAESTIO III.

1 TErtio quæro an † schismatici sint iu-
dicandi hæretici. Ad quod rñdet Hie
ronymus in epistola ad Galatas,& hr̃
transum

transumptiue.24.q.3. inter hæresim ꝙ inter hæresim, & schisma hoc interest, ꝙ hæresis puersum dogma habeat. schisma uero post epalem discessionē ab ecclesia separat. Qđ quidē in principio aliqua ex parte intelligi pōt diuersum. Ceterū nullum schisma est nisi sibi aliq̄ hæresim ɔfingant, ut recte ab ecclesia recessisse videat. Et ad clariorem intellm̄ hmōi ɔsidera, ꝙ heresis, & schisma distinguit sm̄ ea qbus vtrunq; per se directe opponit. Nam hæresis ꝑ se opponitur fidei. Schisma aūt opponit vnitati ecclesiasticæ charitatis. Et ideo sicut fides, & charitas sunt diuersæ virtutes, q̄uis qcunq; careat fide, careat charitate. Ita ēt schisma, & hæresis sunt diuersa uitia. quis qcunque est hæreticus sit ēt schismaticus, sed non ɔuertit. Verū est tn̄ ꝙ sicut amissio charitatis est uia ad amittendū fidē, iuxta illud 1. Tim. 1. A quibus qdam aberrantes. s. à charitate, & alijs hmōi ɔuersi sunt in uaniloquium &c. Ita ēt schisma est uia ad hæresim. Et sic innuit Hieron. in auctoritate præinducta, ita declarat S. Tho. 2. q. 39. ar. 1. & ꝑ ꝑ h. d gl. 24. q. 1. didicimus, qđ schisma inueteratum sapit hæresim, quasi velit ꝙ si non esset hæreticus non ꝑduraret tandiu in
2 schismate. Ex qbus infertur qđ † si qs recederet ab obedientia Papę, q vices Xp̄i tenet, q est caput ecclesiæ, nolens sup̄be, & ɔtumaciter, & in ɔtemptum ei subijci esset schisma
3 ticus tm̄. † Vbi tn̄ ideo recederet ab ipsius obedientia, qa crederet ꝙ ille non habet potestatem ɔdendi canones, aut ꝙ p̄tās sup̄ma ecclesiæ nō residet penes ip̄m tanq̄ q. vicē gerit eius q est caput ecclesiæ q est Xp̄s, iuxta illud Apostoli ad Col. 2. & ad Eph. 1. q dedit ipsum caput supra oēm ecclesiam, ille hæreticus iudicandus foret, vt dicit gl. 19. dist. c. nulli, & in cap. generali, de elec. lib. 6.

1 *Hæresis species quot sint.*
2 *Scripturam sacram quis exponere aliter dicatur quam Spiritussanctus flagitat.*
3 *Hæresis prima post Christi aduentū quæ fuerit.*
4 *Hæreses cur hodie maiores quā olim suboriātur.*
5 *Deus cur sinat tot hæreses esse, & tantorum hæreticorum animas in infernum mergi.*
6 *Secreta Dei (vtpote quæ nobis altiora sunt) minime incurrere debemus.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro, † Quot sunt species hęresis. Hoc determinat Isid. 8. lib. Eth. c. 5. & hr̄ transumptiue. 24. q. 3. cap. quidam, vbi multæ enumerantur, quibus sic enumeratis magr̄ Gratianus subinfert aliam hæresim dicens. Sed qcunq; alr̄ sanctā scripturam intelligit, q̄ sensu Sp̄ussancti flagitat à quo scripta est, licet de ecclesia non recesserit tn̄ hæretic⁹ iudicari pōt. Et habuit hoc à Hieron. vt supra diximus in primo mēbro. Et intel-
2 ligēt ꝙ ille dr̄ aliter exponere sanctā scripturam, q̄ Sp̄ussctūs flagitat, qui ad hoc sanctā scripturam retorquet ꝙ ɔtrariatur ei qđ per Sp̄msctm̄ est reuelatum. Ita dicit Th. 2. 2. q. 11. art. 2. Ex quo seq̄tur ꝙ si qs daret aliquē intellm̄ sacræ scripturæ q non esset ɔtra veritatē reuelatam ꝑ Sp̄msctūi, sed prçter illam, non ad corruptionē fidei, sed ædificationem fidelium non esset hæreticus iudicandus. Et hoc satis apte innuit Greg. super Ezech. ut patet in auctoritate inducta supra in primo membro. Aug. ēt in lib. de heresib. cōmemorat aliquos catholicos tractatores q de hæresib. scripserunt diuersas earū spēs enumerātes, ipse ēt ibidem noīatim plures exprimit.
3 † Inter oēs aūt hæreses post Xp̄i aduentum prima fuit illa quā quidem discipuli incurrerūt de sacro altaris, de qua scribit Ioā. 6. Cū enim Xp̄s p̄dixisset, nisi manducaueritis carnem filij hois, & biberitis eius sanguinē nō habebitis uitam in nobis. Et subiunxisset q̄dam alia iuxta hoc, illi p̄dti hoies dixerunt, durus est hic sermo, & qs poterit eū audire, & ex illa die abierūt retro. Et ut dicit ibi Nicolaus. Non est intelligendum hoc de duodecim Apostolis, vel de 72. discipulis, qa isti Xp̄o adhæserunt, sm̄ quod patet ex discursu Euangeliorū, sed multi alij sequebant̄ ipsum ad audiendum eius doctrinā, & de istis multi retrocesserunt, & ꝙ ista fuerit prima hæresis patet de ɔsec. dist. 2. prima hæresis, & post quā illi sancti Pr̄es de qbus p̄diximus p̄dictas hæreses ɔscripserunt, multæ aliæ subortæ sunt, & nouiter, & dietim suboriunt̄. Et iu-
4 xta verbum Saluatoris nr̄i. De quo in primo themate præmisimus, † quo magis fini sęculi appropinquat, eo magis hæreses subcrescēt, quod partim ex prælatorū negligentia puenire conspicuum est, dormientibus .n. hominibus, vt Saluator inquit. Inimicus homo superseminauit zizania. Ex alio etiam prouenit qm̄ post illa tp̄a, quo illi sancti Doctores scripserunt multi articuli fuerunt ꝑ ecclesiam determinati, ꝙ sint contra fidem, Vñ

si quis modo pertinaciter contrarium affirmaret, hæreticus censeretur quod minime ɔtigisset ante determinationē ecclesiæ, vt dicit Tho. 1. parte, q. 32. art. 2. & prodest scire hmōi hæresim species, vt ex illis possit cognosci qs sit hæreticus, vel qd faciat hæreticū, de quo in 1. dubio tactū est, ꝙ nō sine difficultate cognoscit in aliqbus articulis, vt dicit Aug. in lib. de hæresib. Illud tñ indubitatū existat, ꝙ cum malum infinitū sit vt Pithagorici dīt teste Philosopho 2. Eth. & p ꝯñs infiniti errores possent occurrere contra fidem, ꝯñr possent hæreses in infinitum multiplicari. Sed iuxta pdicta quæreret aliqs curiosus de schola eoꝝ q volunt sapere plus q̄ oportet sapere contra doctrinam Apostoli.

5 † Cur Deus permittit tot hæreses esse totq. eoꝝ sectatores in inferno demergi Ad hoc rñdet Aug. & hr in c. si. 24. q. 3. Ideo diuina ꝓuidentia multos diuersi erroris hæreticos esse pmittit, vt cum interrogāt nos ea quæ nescimus, sic discutiamus pigritiā, & diuinas scripturas cupiamus. Ideo. n. Apostolus ait. Oportet hæreses esse vt q. probati sunt manifesti fiāt. Hi. n Deo probati sunt, qui bene pñt docere. Et q̄q̄ iste intellectus Augustini sit bonus ad illam auctoritatē apostoli, supsicies tñ literæ magis capit hūc sensum, vt ideo Deus pmittat hæreses esse, vt constantia fidelium cōprobetur, sed vtrūque recte dem

6 ex at, vel dicas † ꝙ ista q̄ in secretis Dei consistunt non sunt a nobis inqrenda, iuxta illud eccl. 3. Altiora ne scrutatus fueris, & in pluribus opibus eius ne fueris curiosus, & postea subdit. Multos. n. supplātauit supplicio illorū, & in vanitate detinuit sensus eoꝝ. & eccl. 7. qd necesse est homini maiora se quærere, cū ignoret qd ꝓducat sibi in vita sua, & post pauca. Neq; plus sapias quam necesse est, ne obstupescas. Habemus ēt exemplū Apostoli, q cum de pdestinatione verba ageret, & ꝓuenisset ad illud, quare quosdā eligat, alios aūt reprobet. Iuxta illud, Iacob dilexi, Esau aūt odio habui sapiētissime intulit, O altitudo diuitiaꝝ sapiētiæ, & sciētiæ Dei quā incōprehēsibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius, & de eodē Aug. sup Ioan. in isto verbo, Nemo pōt venire ad me nisi pater q misit me traxerit eū. Dicit quare hūc trahat, & quare illū nō trahat noli inuestigare si nō vis errare. Per id rñdet magr̄ 2. senten. dist. 23. his q querūt, cur Deus permiserit primū hominem peccare cum posset eius voluntatem vertere in bonum, qa ops est. Posset inquit ille reuera, cur nō fecit, qa noluit. Cur noluit, ipse nouit. Nō debemus plus sapere quā oportet sape, hoc vnū in hmōi debet nobis abūde sufficere, ꝙ vt dicit Aug. in Enchi. Deus ops, cui teste est summa ptās, cum sum me bonus sit, nullo modo sineret aliqd mali esse in operibus suis, nisi vsq; adeo esset ops, & bonus vt bene faceret ēt de malo, qūo aūt illud intelligat, & qualiter ex malis Deus eliciat bona, latissime prosequitur magister 1. senten. dist. 46. & per prædicta ēt sufficienter ad id quod multi petunt. Quare Deus pmittat legem Machometi in tantum preualere.

1 ☞ *Heretici quibus infidelibus assimilentur, & qui infidelium inuicem inter se æquiparentur,*
2 *Renitentis suceptæ fidei grauius est delictum, quam eius qui nunquam susceptæ renititur.*
4 *Hæreticorum infidelitas maior est quam iudæorum, intellige sane, num. 3.*
Heretici an sint idolatris coæquandi.
5 *Heretici qui fide christiana derelicta iterum ad Mosaicā legē reuertuntur, peiores sunt ceteris. Apostatam eum dicimus qui deserta christiana religione ad Iudaismum conjugit, & apostasiæ improbitatis detestatio. & num. 6.*
7 *Iudæus sectam saracenorum adiens an pleslendus sit.*
8 *Apostata iudæorum legem repetentes, multo peiores sunt, quam si ad sarracenorum sectam sese conferrent.*
9 *Iudæi ceteriq; id genus infideles cur ab ecclesia tolerentur, & quare potius Iudæi quam alij.*

QVAESTIO V.

1 QVinto quero † de comparatione hæreticoꝝ ad alios infideles, & infidelium inter se inuicem. Ad qd' dicendū sm Th. 2. 2. q. 10. art. 6. ꝙ in infidelitate duo pñt considerari quoꝝ vnum est comparatio

2 eius ad fidē, † & ex hac parte grauius peccat cōtra fidem q tenuit fidei susceptę. Sicut grauius peccat q nō implet quod ꝓmisit, quam q quod nunq̄ promisit, & sm hoc infidelitas hæreticoꝝ qui profitētur fidem Euangelij, & ei renititur eam corrumpētes grauior est q̄ Iudæoꝝ, & alioꝝ infidelium qui nunq̄ fidē euangelij susceperunt, sed qa Iudæi susceperunt figuram euangelij in veteri lege quā male interpretātes corrumpūt. Ideo ēt eoꝝ infide

infidelitas est grauius pctm̃ quam infidelitas gẽtilium qui nunq̃ fidem euangelij susceperunt.
3 † Aliud quod in infidelitate ꝯſideratur est corruptio eoꝝ quæ ad fidem pertinent,& fm̃ hoc cum in pluribus erant gentiles q̃ Iudæi,& Iudæi quã hæretici. grauior est infidelitas gẽtilium quam iudæoꝝ,& iudeoꝝ quã hæreticoꝝ,nisi forte quorũdam, puta Manicheoꝝ qui ẽt circa credibilia plus errãt quã gentiles. Haꝝ tñ duaꝝ grauitatum prima ꝑponderat secundæ quantum ad rõnem culpæ: qa infidelitas habet magis rõnem culpæ, ex hoc quod renitit fidei quam ex hoc quod nõ habet ea quæ sunt fidei. hoc.n.vltimum vr̃ magis ad rõnem pœne pertinere. Vnde simpliciter loquendo infidelitas hæreticoꝝ est pessima. Si aũt quęras ex quo inter infideles peiores sunt hæretici vt proxime diximus.
4 † Quid si comparemus eos ad idolatras? ad hoc dicẽdum fm̃ Tho.2.2.q.94.art.3. quod grauitas alicuius peccati attendi põt dupliciter. Vno modo ex parte ipsius peccati,& sic pctm̃ idolatriæ est grauissimum. Sicut.n.in terrena rep. grauissimum esse vr̃, q aliquis honorem regium alteri impendat quã vero regi, qa quantum in se est totum reip. perturbat ordinem. Ita in peccatis quæ contra Deum committuntur,quæ tñ sunt maxima, grauissimum esse vr̃,q aliquis honorem diuinũ creaturæ impendat, qa quantum in se est facit alium Deũ in mundo minuens principatũ diuinum. Alio modo põt attendi grauitas ipsius peccati ex parte ipsius peccãtis, sicut dr̃ grauius pctm̃ eius q peccat scienter, quã eius q peccat ignoranter,& fm̃ hoc nihil ꝓhibet grauius peccare hæreticos q sciẽter corrumpũt, quam idolatras ignoranter peccantes. Ex his tu clare poteris inferre,q
5 † cũ isti hæretici q nouiter in Hispania detecti sunt,pot.us apostatæ quã simplices hæretici sint iudicãdi, cum nõ in parte tm̃ de fide Iesu Xpi male sentiãt, sed in totum eã abijciãt,ad legẽ Moysi iam diu sepultam reuersi peiores quã alij hæretici sunt iudicãdi,qa in pluribus,imò in totũ aberrãt. Vnde sup illud Apl'i a Galatas 4. Quo conuertimini iteꝝ ad egena,& infirma elemẽta,dicit gl.Hiero. Legis obseruãtia cui tunc dediti erant, erat pctm̃ pœnæ par seruituti idoloꝝ cui ante cõuersionẽ vacauerãt,& sic apparet qđ est crimẽ pœnę,par idolatriæ,& nedũ ꝑp atrocitatem delicti quin ẽt ꝑp periculum proditionis deberent principes eos à suo ꝯsortio in totũ expellere, ꝑsertim ne participes fierent ꝯsilioꝝ suoꝝ,aut eoꝝ quæ statum regni concernunt q aperte dicit Cõcilium Tolet. De quo hr̃.2 q.7.c. non põt. cuius verba sunt. Non potest erga hoies esse fidelis, qui Deo extiterit infidelis. Vnde subiungit de quibusdam iudæis q dudum Christiani facti,& demum in Xpi fide sunt ꝑuaricati,vt à testimonio repellant. Non est.n.eis credendum,qui fidei veritatẽ à se abiecerũt,& istud stat i aperto,qui.n.fidem Xpi susceptam ad quam strictissime tenet fefellit,quõ fidem quã principi terreno debet,firmam tenere poterit? Ad qđ
6 ẽt facit quod scribitur ꝓuerbiorum 6. † Homo apostata,vir inutilis gradiens ore peruerso,annuit oculis,terit pede,digito loquitur, prauo corde machinat malũ,& in omni tpe iurgia seminat. habet ẽt aliud malum hmõi apostasia, q qui eam incurrit vix potest ad bonum reparari, vt dicit Apost. ad Hebr. 6. Impossibile est eos q semel illuminati sunt, & post pauca, & ꝓlapsi sunt.s.per apostasiã, rursus renouari ad pniam, & accipitur ibi impossibile pro difficili. Hic est.n.vnus modus impossibilitatis vt hr̃ 5.Metha.quod potissimum in illis de quibus paulo ante pmisimus locum hẽt,qui a parẽtibus iudæis ꝑfidiam legis veteris cum sanguine trahunt. Et ex his inferri potest ad quæst. quam po
7 suit Oldr. consil. 51. † An iudæus transiens ad sectã Sarracenoꝝ sit puniẽdus,& tandem post multa ꝯclusit qđ nõ, & inter cetera motiua sua est illud qđ deterior est infidelitas iudæoꝝ quam Sarracenoꝝ aut gentiliũ vt superius diximus. Pro quo ẽt est tex.aptus. 1. q.1.nonne. cũ ergo de peiori trãseat ad minus malã,nõ est ob hoc puniẽdus. Ex quo ẽt
8 sequit qđ † isti apostatæ qui in legem iudæorũ recidũt,peiores sunt q̃ si essent apostatę legem Sarracenoꝝ amplectẽtes,vel aliam huiuscemodi. Vnum tñ non omittam quod licet oẽs infideles tam Iudæi quã alij sint ma
9 li,& iniqui vtpote infideles, † tolerantur tñ ꝑ ecclesiã in infidelitate sua, vt vel sic tolerati finaliter ꝯuertantur ad fidem,vt de multis iam vidimus,vt in c. q sincera. 45. dist. & c. sicut iudæi.de iudæ. Magis tñ sunt tolerabiles ritus iudæoꝝ quam alioꝝ infidelium, licet iudęi sint peiores vt diximus. Cur' rõ,est qa cum in eis olim ꝑfigurabat veritas fidei quam tenemus ꝓuenit hoc bonum qđ testimonium

monium fidei nostræ habemus ab hostib. & quasi in figura repñtatur nobis quod credimus, quod in al js infidelibus nõ contingit, vt dicit Th. in 2.2.q.10.art.11.& hac consideratione, licet iure non sit expressa, iura ꝓhibent ne Sarraceni publice faciant cærimonias suas inuocando publice nomen Machometi, vel similia faciendo vt in clement. vnic. de iud. Hoc tñ non reperitur prohibitum in Iudæis, & hoc tenent Matth. & do. Card. & Ioann. de Imola in d. clement.

1 ☞ *Hæretici an tolerandi sint.*
2 *Perniciosus populo, è medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrumpantur.*
3 *Hæresis, instar cancri serpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus.*
4 *Crimen proximi ita demum celandum est, si in totius populi corporalem, spiritualemq; perniciem non vergat.*

QVAESTIO VI.

1 Sexto quæro, † an hæretici sint tolerandi? Et distinguendũ est, quia aut occurrit casus in quo non possent puniri hæretici q n simul puniant, & boni. Vel qa latent inter bonos. Vel qui hñt multos sequaces, ita q sine catholicorum periculo interfici non pñt, & tali casu hæretici sunt tolerandi, & hoc apte dñs oñdit Matt. 13. vbi in parabola ꝓhibuit colligi zizania, ne forte eradicantes zizania, eradicarẽt simul, & triticum. Qñ vero ex occasione hæreticorum non imminet periculum bonis, sed magis tutela & salus, tunc licite pñt occidi, vt dicit Aug. cõtra Parmen. Sic.n. si saluti totius corporis humani expediat ꝓcisio alicuius membri, puta cum est putridũ, vel corruptiuum aliorum mẽbrorum, laudabilr, & salubriter abscinditur. Ita cũ qlibet ꝑsona singularis cõparetur ad totam cõitatem sicut pars ad totam.
2 † Si aliqs hõ sit periculosus cõitati, & correptiuus ipsius ꝑ aliqd' pctm, laudabiliter, & salubriter occiditur, vt bonũ cõe conseruetur, modicum.n. fermentum totam massam corrumpit. vt 1. ad Cor. 5. Ad hæc adaptari pñt no. ꝑ Th. 2.2.q.64.art.2. & si hoc in alijs enormibus criminibus locũ habet, fortius in crimine hæresis, quod sua grauitate flagitiosissimum est, vt in præhabitis patet eo maxime,
3 qa iuxta Apost. 2. ad Tim. 2. † hæresis vt cãcer dr serpere. Vnde resecãda est à principio, ne paulatim intima cordis corrodat, & spiritualem vitã adimat, resecãde siquidẽ sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis à caulis repellendã, ne tota domus massa, corpus, ardeat, corrũpat, putrescat, intereat. Arrius in Alexandria vna scintilla fuit, sed qm non statim oppressus est, totũ orbẽ eius flãma est populata. 24.q.3. resecande. Ioães quoq; Apost. in canon. sua. Si qs inqt venit ad vos, & hãc doctr. nõ affert, nolite eũ recipere in domũ, nec aue ei dixeritis. Qui.n. dicit illi aue, cõicat operibus illius malis. Hæc Ioannes q de schismaticis, siue hæreticis vitãdis verbis docuit ẽt factis exhibuit. Narrat.n. de illo auditor eius vir sanctiss. Polycarpus, q tpe quodam cũ apud Ephesum balneas lauandi grã fuisset ingressus, & uidisset ibi Cherintũ, exiliit ꝯtinuo, & discessit non lotus dicens, Fugiamus hinc ne, & ipse balneæ corruant in quibus Cherintus lauat inimicus veritatis. de quo est tex. 24.q.1.c. ois q. Adde pulchrũ tex. ca causa, & q. quæ dignior.
4 † Vnde & si in alijs criminibus occultis teneat qs crimen ꝓximi celare ꝑ charitatem, vt in cap. si sac. de off. ord. & 2.q.1. Xps. hoc tñ fallit in crimine qd' pertinet ad corruptionem cõitatis spũalem, vel corporalem. Hoc.n. casu tenet qs illud propalare testificando, vel denũciando, vt dicit Th. 2.2.q.70.ar.1. Idẽ sentit Inn. de test. cog. c. 1. & ponit exemplum in hæresi qd' vt patet ex præmissis spũale detrimentũ inferre cõitati est aptissimum: ꝓdest ẽt hæc punitio criminum reip. vt ceteri metu pœnę arceantur à similibus cõmittendis. 23. q. 5. non est innocentiæ, de vita, & honest. cleric. ut clericorum. & inde est qd' vt magis ista in plurimorum exemplum veniant publicẽ debẽt malefactores puniri. l. capit. §. famosos. ff. de pœn. 7.q.1. denique. ver. thuribula quoque.

1 ☞ *Iudicare de hæresi cuius sit.*
2 *Papæ determinationi subijciuntur quæ Christianam fidem respiciunt.*
3 *Pontifici Rom. optimum esset, si quid super fide dubij suboriretur, id generali concilio decidere.*
4 *Pontifex Rom. consultius ageret si ardua quæq; conuocato concilio decideret.*
5 *Angelum posset Pontifex Rom. excõmunicare, & iudicio damnare, si fieri posset, vt ille male de fide sentiret.*
6 *Pontifex errans in ijs quæ fidei sunt damnari à concilio potest.*

7 *Papa quamuis in ijs quæ fidei ſunt errare poßit, concilium tamen non poteſt. & cur diuerſum.*

8 *Legatus Apoſtolicæ ſedis hæreticorum iudex eſt competens, ſuper iam per eccleſiam deciſis.*

Item epiſcopus, & capitulum vacãte ſede, ad hæc & inquiſitor fidei.

9 *Iudicibus ordinarijs ſuper hæreſi procedẽdi nequaquam adempta facultas videtur, quamuis Papa ſuper hæretica prauitate inquiſitores deputarit.*

Delegans ad vniuerſitatem cauſarum poteſtate conceſſa, non videtur etiam in illis cauſis abdicata poteſtas ordinarij.

Limita, & declara, vt num. 11

10 *Officialis facto in ciuitate ſuper damnis datis, vel ſuper abundantia, non idcirco tollitur iuriſdictio ordinarij.*

12 *Delegatus ab epiſcopo, aut capitulo ſede vacãte poteſt de hæreſi cognoſcere, modo quadragenarius ſit.*

13 *Inquiſitor an poßit vices ſuas committere.*

14 *Vicarius generalis epiſcopi, aut capituli vacãte ſede, an cognoſcere poſsit de crimine hæreſis.*

15 *Inquiſitores aduerſum epiſcopos minime procedere poſſunt, niſi expreßim illis committatur, intellige ſanè vt ibi.*

16 *Ordinario an liceat contra epiſcopum in ipſius ordinarij territorio delinquentem procedere:*

17 *Epiſcopus, an valeat in hæreticum inquiſitorem procedere.*

18 *Epiſcopi, & qui inquiſitioni præfecti ſunt, diſtricte aduerſus ſuſpectos de hæreſi procedant, nemini fraudoloſe falſo hoc crimen imponant, nihil denique gratia, odio, aut lucri cauſa agant.*

Qua pœna plectantur inquiſitores ſi his contrauenerint.

19 *Epiſcopus hæreſes expurgare negligens qua pœna puniatur.*

20 *Officiales tẽporales an hæretica prauitatis cognitionem habeant.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro. † Ad quem ſpectet iu-
dicare de hæreſi. In hoc diſtinguerem,
quia aut agitur de articulo nondũ deci
ſo per eccleſiam. Aut de articulo iam deciſo.
Primo caſu iudicium ſpectat ad Papam, ut
ꝓbat tex. 24. q. 1. quoties, & c. hæc eſt fides,
& c. 1. de iuram. calum. & c. maiores, de bap.
quod ẽt ſacræ ſcripturæ auctoritate oſtẽdit.
Nam & Saluator Petro dixit, quem ſummũ
Pontificem conſtituit, Ego pro te rogaui Pe
tre, vt non deficiat fides tua, & tu aliqñ ꝯuer
ſus ꝯfirma frẽs tuos. Luc. 22. Et ubi Xp̃s di-
ſcipulos interrogauerat, vos autem quẽ me
eſſe dicitis? Petrus rñdit, Tu es Xp̃s filius
Dei viui. Matt. 16. Hoc ẽt tenet S. Th. 2. 2. q.
1. art. 10. & huius ratio eſt q̃a vna fides de-
bet eſſe totius eccleſiæ, ſm̃ illud 1. ad Corin.
1. Id ipſum dicatis oẽs, & non ſint in vobis
ſchiſmata, qḋ ſeruari nõ poſſet, niſi qõ de fi
de exorta determinaretur ꝑ eum q̃ toti ec-
cleſiæ præeſt, vt ſic eius ſnia a tota eccleſia fir
miter teneatur. Illud idem ſequitur Aug. de
Anch. in ſumma ſua de ptãte eccleſiæ. q. 10.
art. 1. & 2. Et hoc ſatis figuratũ eſt Exod. 18.
vbi dcm̃ eſt Moyſi qui fuit rector Iudæoꝶ,
ſicut Papa rector eſt oĩum Xp̃ianoꝶ. Eſto in
populo in his q̃ ad Deum pertinent, vt oſten
das ei cæremonias, & ritũ colendi Deũ. Sic-
ũt ergo oẽs q̃ões emergẽtes de lege, & cul
tu Dei, reſeruabantur Moyſi determinandę.
2 † Sic oĩa quæ ſunt fidei Xp̃ianæ ſpectant ad
determinationẽ Papæ. Vnde dicit Cyrillus
in lib. theſ. vt membra maneamus in capite
in nr̃o Apoſtolico throno Rom. Pont. ma-
neamus, à quo nr̃m eſt quęrere q̃d credere,
quid tenere debemus. & Maximus in epiſt.
Orientalib. miſſa, dicit oẽs fines orbis terrę
q̃ dñm ſincere receperũt, & ubiq; terraꝶ ca-
tholici veram fidẽ ꝯfitentes, in Pont. Rom.
tanq̃ in ſolem reſpiciunt, & ex ipſo lumine
catholicæ, & apoſtolicæ fidei recipiunt veri-
tatem, licet. n. apud alios forte poſſet eſſe ꝓ-
fundior ſcientia ad iſta decidẽtia, q̃ in Rom.
Pont. deeſt tñ eis ptãs de his iudicãdi, & ſta-
tuendi, q̃ in ſolo Rom. Pont. reſidet ut ṗdixi
3 mus. † Caute tñ ageret Papa ſi cum de iſtis
dubius articulus occurrit ꝯcilium gñale fa-
ceret ꝯgregari, vt cũ eius ꝯſilio decideret qḋ
eſſet tenendum, & credendũ. Sicut Apoſtoli
fecerunt actu. c. 15. qñ inſurrexit hæreſis il-
loꝶ qui dicebant legem Moyſi ſimul cũ euã
gelio obſeruandã. Conuenerunt. n. Hieroſo
lymis videre de verbo hoc. Simile fuit c. fir-
miter, de ſum. Trin. & c. damnamus. eo. tit.
& cap. vnico. eo. tit. lib. 6. & clem. vnica. eo ti.
4 † Et hoc idem in omnibus arduis conſulte
eſſet agendum, vt apparet 50. diſt. de eo. 96.
diſt. bene quidem 35. q. 5. ad ſedem. 35. q. 9.
ꝙ quis, in ægrum eſt. n. iudicium, ꝙ plurĩ-
moꝶ ſententijs ꝯfirmatur, de officio deleg.
prudentiam, in princ. 20. diſt. de quib. C. de
fideicõm. l. fin. eſt. n. tanta in hoc Papæ ptãs

† ꝙ ſi

ciũ esse delegatus ad vniuersitatẽ causarum, ex
quo habes optimã limitationẽ ad c. studui-
sti.de off.lega.vt nõ habeat locũ in delegato
ad vniuersitatẽ causarum, pro quo est gl. in d. c.
pro hoc.facit in simili qđ not.Bart.in l. 1. C.
10 de off. præc.vrb. vbi tenet qđ † licet in ciuita
te fiat vnus officialis sup dãnis datis vel su-
per abundantia, non tñ pp hoc tollit iuris-
dictio quam hẽt prãs q hẽt vniuersalem iu-
risdictionem, pro quo bene facit tex. in d.l.1.
& in l.fi.iuncta gl.C.de iurisd.om.iud.& gl.
11 in c.in galliarum.25.q. 2. † Hoc tñ limita ve-
rum esse quoties vna iurisdictio subalterna-
tur alteri vt in exemplo prædicto. Si tñ ille
specialis iudex esset superior gñali,vtputa iu
dex deputatus p statutum sup causis appel-
lationũ,& nullitatũ, tunc gñalis iudex non
se intromittit de speciali. Idẽ ẽt si non se ha
bet tanq̃ superior sed tanquam differens spe
cie,vt est iudex insinuationum.C.dẽ test. cõ
sulta diualia,ita determinat Bal.in l. vnica.
12 ff.de off.ↄsu. † Poterit tñ cognoscere de cri
mine hæresis delegatus ab epo deputatus.
aut à capitulo sede vacãte vt in cle.1.§. 1. &
in clem.2.de hær.Debet tñ talis inqsitor,ac
ẽt delegatus annum quadragesimum attin-
gere,vt est tex.in d.clem.2.in princ.cũ gl.ex
quo limitat c.cum vicesimum. de off. deleg.
Idem si sit delegatis à Papa cum tex.d.clem.
13 gñaliter loquatur.† Sed an inquisitor possit
committere vices suas,solutio gl.in d.cle. 2.
arguit pro, & contra.. finaliter tenet qđ sic
p illum tex.& per tex. in clem. 1. §. porro.
eod. tit. & hanc opinionem tenent cõiter
14 Doc.† Sed dubiũ est de vicario gñali epi,aut
capituli sede vacante, & dicendum est ẽm
Lapum,& Ioan.de Imol.in d.clem.1.de hęr.
quod non poterit sine speciali cõmissione
epi de hoc crimine cognoscere p tex. in c.
licet.de off.vic.lib.6.Est aũt tam latam epo-
rum prãs q ↄtra quoscunque ẽt quantum-
cunq; exẽptos poterunt pcedere, & eos de
hoc crimine ↄdemnare,non obstante quocũ
que priuilegio exẽptionis vt i c ad abolẽdã.
15 §. fi. de hær. † Fallit tñ hoc in epis contra
quos procedere non pñt inquisitores, nisi
expresse hoc sibi committat,vt in c.inquisit.
eo. tit. lib. 6. debent tñ nunciare Romano.
põtifici si illi de hoc crimine infamati siue su-
specti existãt, vt dicit ibi tex. crederem iñ q
vbi essent suspecti de fuga,carcerari possent,
vt ad Papã remitterent, vt in §.aud.in auth.
de defens.ciui.coll.3.ad qđ faciunt not. per
Bart.in l.magistratibus.ff.de iurisdictio.om
16 niũ iudicum.Sed q̃ro iuxta hoc † an ille tex.
procedat tm̃ in inquisitoribus,an ẽt locũ si-
bi vendicet in ordinarijs de hoc crimine in
qrentibus. Ego putarem qđ tm̃ in inqsito
ribus locũ habeat,non .n. debet extendi ad
epm̃ aut ad capitulum sede vacante cũ de ip-
sis non loquat,nec p hoc qđ sint epi qui hæ
resim incurrunt effugiũt iurisdictionem epi,
in cuius territorio deliquiũt.Pro quo est gl.
in c.ibi.n.3.q.6.& in c.1.de rapto. & per In
noc.in c.cum inferior.de maiori:& obed.VI
17 terius iuxta idem quæritur, † an eps possit
procedere contra inqsitorem, si hæresim in
currat Lapus Abb.in d.c.inquisitores. dicit
q non durante offõ, nisi crimen esset adeo
notorium q non reqreret causæ cognitio.
de fil.presby.qm̃. Idem sequitur ibi Domi.
hæc opinio posset ẽt iustificari p ea q̃ not.
Bar.in l fi.ff.de rerum diui. vbi tenet qđ si duo
sint dñi insolidum alicuius castri, & vnus de
linquat, non poterit puniri à condomino,
qa non hẽt in eum iurisdictionẽ. Nam par
in parẽ non hẽt imperium.de electio. inno-
tuit. Sed hoc non obstante ego crederẽ indi
stincte posse dici qđ possit ↄtra eum super
hmõi crimine procedere,cũ illud sit delictũ
p qđ perdit iurisdictio ipso iure. Pro quo fa
ciũt no.in pdicta mã p Bart.in l. qui iurisdi
ctioni.ff.de iurisd.om.iud.in addit. & ponit
exemplũ in crim.læsæ maiest.C.de dign.l. si
gradatim.& l.quoties.li.12.C.de off. recto.
puin l.2.vbi vr gl.eo ẽt casu quo delinque-
ret in male pcedẽdo in offõ, indubie posset
eũ punire, cũ ordinarius delegatus apostoli
cũ male se gerentẽ in cã sibi cõmissa punire
possit,sic tñ vt ex hoc iurisdictio eius nõ ĩpe
diat,iuxta not.p Doct. in c. fi. de rescrip. &
p Cynũ,& legistas in auth.qua in puincia.
18 C. vbi de crimine agi oportet. † In pcessu
aũt sup hoc crimine faciendo epi,& inqsito
res apostolicę sedis hñt exortationẽ à iure
in virtute sanctę obediẽtię,& sub intermina
tiõe maledictionis ęternę, vt ↄtra suspectos
vel diffamatos de hmõi prauitate districte &
prõpte pcedãt,sic tñ q malitiose, & fraudu
lẽter hoc nefandũ crimẽ falso alicui nõ ĩpo
nãt,q si odij gr̃æ vel amoris,lucri, aut com
modi tpalis obtentu,ↄtra iustitiam, & con-
scientiã suam omiserint ↄtra quenquam p-
cedere vbi fuerit procedendum, super hmõi
prauitate,

prauitate, aut obtentu eodem prauitatem ipsam alicui imposuerint, ac eum sup hoc præsumpserint quoquo vexare, præter alias pœnas pro qualitate culpæ eis imponẽdas, Eps aut superior suspensionis ab officio p triennium, alij vero excõicationis sniam eoipso incurrant, à qua qdem excõicationis snia q eam incurrerint nõ ipsi p summũ Pontificẽ poterunt (pręterq̃ in mortis articulo, & tũc satisfactione pmissa) absolutionis beneficiũ obtinere, nullo in hac parte priuilegio suffragante, de quo est text in cle. 1. §. verũ, de hær.

19 Insuper † si qs eps in expurgando hæreses de sua diœcesi negligens fuerit, uel remissus, cũ id certis indicijs apparuerit, deponendus est ab offõ epali, & in locũ ipsius alter substituendus est, q velit, & possit hæreticã ꝯfundere prauitatẽ, de hær. exc. in fi. Ex quo manifeste apparet, q̃ dãnabilẽ, & cum quanto aĩaꝵ suaꝵ periculo epi, & alij ad quos hmõi inqsitio spectat tam detestandũ facinus ꝑsequi, ac punire omittãt. Inferiores aũt prelati de hoc crimine se intromittere nequeunt, cum superiorib. ꝑfatis sit reseruatũ vt pdiximus.

20 Prætes aũt † siue dñi tpales, ac eoꝵ officiales de hoc crimine cum sit mere ecclesiasticum se intromittere nequeunt, vt de eo cognoscant, aut iudicent, aut incarceratos ab epõ, & inqsitore à carcere liberent, executionem tñ super hoc crimine fiendã sibi à iudicibus ecclesiasticis prædictis iniunctã adimplere non detractent, aut eoꝵ iudicium, seu sniam directe, vel idirecte impedire quoquo non ꝑsumãt. Si qs vero de ꝑfatis secularib. iudicibus ꝯtra pdicta fecerit, aut ꝑfatis epõ, & inqsitoribus in prædicto fidei negocio se opposuerit, siue illud quouis modo impediuerit, & q scienter in pdictis dederit auxiliũ, ꝯsilium, vel fauorẽ, excõicationis sniam incurrat ipso iure, quã si p annum aĩo sustinuer t induratо, ex tunc uelut hæreticus cõdemnetur. c. vt inquisit. §. fin. de hær. lib. 6.

1 Ordo quis à iudicibus, & inquisitoribus seruari debeat in hæreticorum processu.

2 Hæreticus bis generaliter monendus est vt ab erroribus desistat, antequam ad specialem procedatur inquisitionem.

3 Episcopus si possit inquirere solus sine inquisitore, & viceuersa, quid inquisitor absque epo.

4 Episcopo sine inquisitore non licet contra hæreticum diffinitiuam proferre sniam, nec eum diro carceri mancipare, nec tormentis subijcere. Limita, & declara, vt ibi.

5 Inquisitoribus, alijsq; hæretica prauitatis cognitoribus inte dicitur ne modo illicito ab aliquibus pecunias extorqueant, alioqui pœna ibi traddita plectentur.

6 Pœna pecuniaria, an quando, & ad quid hæretico imponi possint.

7 Inquisitioni præfecti hæreticis conuersis pœnas commutare, & minuere possunt.

8 Inquisitores an possint esculenta, & poculenta n era liberalitate oblata recipere.

Iudicibus an liceat esculenta, & poculenta recipere,

9 Delegatus index licite potest esculenta, & poculenta accipere.

10 Hæreticus in quo territorio conueniendus sit.

QVAESTIO VIII.

1 Ctauo quæro, † de ordine qui debet teneri p iudices in procedendo ꝯtra hæreticos. Ad qd' dicendum q in primis cleꝵ, & pplm conuocabunt exponendo eis inqsitionem, q̃ facere intendunt, auxilium quoq; & ꝯsilium, & fauorem ab ipsis pet. c. vt cõmissi. in §. 1. de hær. lib. 6. & solent inquisitores primo ire ad epm loci, vel vicarium, & ostendere eis facultatẽ, & auctoritatem suã, & rogare q ꝯgreget cleꝵ, quo cõgregato ostendunt eis lr̃as, & facultatem prædictas sermonẽ fariunt, & eoꝵ auxilium & fauorem postulant. Postea simile faciũt cũ ꝑtãte, siue correctore ciuitaris, & concilio siue (vt Hispanice loquamur) ꝯsistorio. demũ ꝯuocant totam ꝯcionẽ populi, & habito ser mone ad populum idem faciunt vt pdixim'. Postea interpolatim inquisitor facit sermones ad populum de fide. Ergo veniens est † q

2 ad minus duę monitiones pmittant contra oẽs hęreticos, vt relictis erroribus suis ad sidem catholicã reuertant, & ad ecclesiæ gremiũ redeant, q̃ tanq̃ pia mr̃ non claudit gremium redeũti, vt c. sup eo. de hær. lib. 6. Et p his monitionibus satisfacit auctoritas Apostoli ad Titum 3. vbi dicit hæreticum hoĩem post vnam, & sm admonitionem deuita, ad idem 24. q. 1. quę dignior, & q. 3. dicit Apls. Inquisitores et ex abundanti consueuerunt addere tertiã monitionẽ vt magis pcessu suos videant iustificare. In qbus monitionib' quaꝵ singulę decẽ dies ꝯtinẽt monẽt eos ad ꝯuersionẽ, & reuertentib. promittunt benignam

gnā misericordiā. Quibus peractis ꝓceden dū est ad inquisitionē, recipiēdo in vnaquaq; parochia iurm à rectore parochiali, & ab alijs ꝓbis, & honestis viris, & si illi deponant aliquos de parochia fore hęreticos, aut diffamatos siue suspectos, ꝯsueuerūt secreto eos corā se vocare, & secreto ad ꝯuersionē monere, & vbi nec sic voluerint, ꝓcedit ꝯtra eos ſm formā iuris, q ꝓcessus determinat aperte p tex. in cle. 1. §. 1. de hær. vbi tex. dicit qđ procedendū est p dioecesanos epos, & p inquisitores à sede apostolica deputatos simul ꝯuenientes.
3 † Sunt tñ qdam q pñt vnus sine alio agere vtpote citare, arrestare, seu capere, ac carceri mancipare, ēt ponendo in compedibus vel manicis ferreis, ꝓut ſm eū viderit expedire. Poterit ēt inqrere quisque pdictoꝝ sine altero ꝯtra illos de quibus viderit inqrendum,
4 † dico tñ carceri mancipare siue arcto, qui magis ad pœnam quam ad custodiam videat, aut tormentis supponere eos ꝯtra quos ꝓcedit, aut diffinitiuam sniam ferre ꝯtra eos non poterit eps sine inquisitor, aut inquisitor sine epo, aut eius vel capituli sede vacante sup hoc delegato, qđ tñ intellige dummodo adinuicem copiam hre valeant infra octo dieꝝ spatiū postq̃ inuicem se reqsiuerint. Si aūt ꝯuenire non potuerunt pp pmissa, tunc inqsitor ordinario vel econtra ordinarius inqsitori poterit super pmissis committere vices suas, vel p literas significare eidem suum ꝯsilium, vel assensum, vt dicit ibi tex. & vt cum maiori puritate,
5 & integritate res agat. † Inhibitum est in quisitoribus, & tam ipsoꝝ quā epoꝝ ac capituloꝝ sede vacante delegatis sine cōmissarijs, ne ptextu inqsitionis officij quibusuis modis illicitis ab aliquibus pecuniam extorqueāt, & si secus fecerint eoipso sniam excōicationis incurrūt, à qua non pñt absolui pterq̃ in mortis articulo, donec plenariā satisfactionē fecerint his à qbus extorserūt, à qua satisfactione nullis pactis aut priuilegijs aut remissionib. poterūt liberari, & ne hoc latere possit, notarij, & officiales dicti officij necnō fratres, & socij inqsitoꝝ ipsoꝝ & cōmissarioꝝ (q dictos inqsitores aut cōmissarios secrete pdicta nouerint commisisse) si indignationē dei, & sedis apostolice offensam voluerint euitare, grauiter ipsos arguere, & corrigere studeāt in secreto, q si taliter ea sciuerint vt ꝓbare valeāt platis inqsitoꝝ, & cōmissarioꝝ eorūdē studeāt nūciare, vt in cle. 2. eo. ti. Pōdera tñ illū tex q non loquit de epis, vñ licet ipsi ab his debeāt abstinere nō tñ pœna pdicta hēt locū in illis, cū nō sit expressum, voluit .n. dignitati eoꝝ deferre, vt in c. sane. lo 2. de off. deleg. & in c. 2. eo. tit. lib. 6. ita tenet gl. in d. cle. 2. quam sequunt ibi cōiter Docto. Eps tñ nō debet aliquid hre pp inquisitionem, nec partem aliquā deputatis inqsitionis offō, vt patet in extrauag. Boni. ex eo. §. pen. ita tenet Ioan. And. in c. fi. §. 1. de hęr. lib. 6. Cōsidera ēt circa idem q tex
6 † ille ꝓhibet illicitas extorsiones, nō tñ p hoc tollit pęnas pecuniarias applicandas offō imponi, & exigi. ſm gl. ibi, circa qđ dicit Matthę. q bene pñt inculpatis de hoc crimine imponi pnīa in pecunia ꝓ pauperibus vel alijs pijs operibus vt c. accusatus. §. de qōnibus, & §. si vero, de hęr. lib. 6. Refert ēt fratrē Aluaꝝ Hispanū tenuisse q hanc multā pecuniariā inqsitores imponunt quoties aliq ꝓferūt verba heretica, aut ludēdo, aut ex ira, aut ex fatua simplicitate, & ignorātia, q̃ tñ excusationem nō hēt. Et his casib. & similibus pñt pecuniariter puniri. Nā, & ecclesia hoc facit. 23. dist. q̃q. de iudæ. ad liberādā, de rapto. in archiepiscopatu.
7 Item † inqsitores pñt hæreticis ꝯuersis pęnas cōmutare vel minorare, in c. vt cōmissi. de hęr. lib. 6. Nam, & alias iudex ex certis causis minorat pęnā. ff. de pę. aut facta. §. fi. Item ꝓ hoc facit litera d. cle. 2. à ꝯtrario, per hoc. n. q dicit q modis illicitis nō pñt extorquere pecuniā, ergo licitis sic, de psumpt. nōne. 25. dist. qualis. ff. de iud. cum ptor. Itē qa d. cle. ponit verbū extorqueant, qđ sonat in vitiū violētiæ, vel fraudis, ergo secus si iuste ꝯdemnem: sed caueat ſm eū ne imbursent, qa reputaretur extorsio, sed dent pauperibus, vel applicēt offō inqsitionis. in cle. statutū. de elect. de psumptio. literas. de off. ordi. dilectus. Idem per oia sequit do. Car. in d. cle. 2. & in cle. ad nostrum. in fi. eo. tit. Sed
8 qro iuxta pdicta, † vtrum inquisitores possint recipere modica exennia q̃ ꝯsistunt in esculētis, & poculētis mera liberalitate oblatis, q̃ paucis pñt ꝯsumi diebus. & veritas hꝰ qōnis pendet ab illa, An alij iudices possint ista recipere. i quo fuit varietas iter Doc. nā gl. in l. plebiscito. ff. de off. psi. tenuit q licet olim illud licitū esset p d. l. & p l. solent. ff. de off. procon. tñ hodie illud est immutatum

per

p iura noua, & correctū. Sed Bart. in d.l. plebiscito. post Guil. tenet opin. ↄtrariā. Sed in auth. vt iud. sine quoquo suffra. §. rescriptū tenet opi. d. gl quod ēt tenet gl. in d. §. & dicit q lex plebiscito. & alia iura q̄ innunt cōtrarium possent hr̄e locum in defectū sui salarij, & tunc ēt mediocriter, & à sponte dantibus, vt innuit tex. in d. §. & gl. in d.l. plebiscito. Prædicta dicit fore vera i iudice ordinario, † sed iudex delegatus indistinctè pōt ſm
9 eū accipere esculentū, & poculētū qd̄ paucis ↄsumi possit diebus, dūmodo mera liberalitate sit oblatū. vt c. statutū. §. insup de rescr. lib. 6. & istā opinionē sequit Bal. in d.l. solēt, licet nō ita plene distinguat, & opi. istoꝝ doctoꝝ satis est ↄformis legibus ord. Hispaniæ, q̄ indistinctè ꝓhibent iudicibus ne aliqd à partibus recipiant. Adiungit tñ Bal. ibi q ꝓ qbusdā minimis non offendit lex, vt ꝓ vno pari fasianoꝝ vel ꝓ duabus fialis maluasiæ. ff. de ↄd. & dæmō. l. quāuis, qa ꝓ tā paruo iudicis aius non flectit. Ad qd̄ ēt ego induco tex. c. & si quæst. de sim. vbi pro modico voluntarie oblato in collatione rei sp̄ualis nō committ. tur simonia, licet in sp̄ualibus ois traditio, & ꝓmissio cessare debeat. Adde gl. not. 1 1. q. 3. non licet. Ex qbus infert ad decisionem qſtionis ꝓposite, q eum inqsitoribus, & cōmissarijs sint deputati redditus officij, & sic in eis militet ea rō q̄ in ordinario, ptesertim qa cū sint delegati ad vniuersitatem causaꝝ vt not. in c. p hoc. de hær. lib. 6. nām ordinariam sapiunt. ſm gl. de appel. cum causam. Idem in eis quod in ordina-
10 rijs erit dicendū. † Vlterius quæro circa ꝑmissa in quo territorio sit hereticus de hoc crimine ↄueniēdus. Ad hoc rn̄detur p tex. in c. vt cōmissi. §. 1. de hęr. lib. 6. q in loco vbi heresim incurrit ēt si ad aliam iurisdictionē se ↄferat. Sed an in loco illo ad quem se trāstulit poterit ↄueniri. Dic q sic, vt dicit ibi gl. cum ēt ibidem censeatur delinquere heresim illam retinendo. facit in simili qd' not. Bart. in l. si dn̄ium. ff. de fur. & l. si abducta. C. eo. & l. sed nec legatarius. ff. de ↄd. furti. vbi tenet q si aliqs fecit furtum Florentiæ, & reperit Perusij cum re subtracta, poterit ibi conueniri. s. Perusij. Nam sicut mutatione dn̄j nascitur noua actio furti ad pęnā applicandā parti, sic mutatione territorij, & iurisdictionis noua nascit actio siue accusatio furti ad vindictam publicam p d.l. si dn̄ium.

1 *Hæresis crimē aduersus quos intētari possit.*
2 *Vsuram exercere non esse peccatum contendentes, hæretici censendi sunt.*
Cōtumax in hæresis causa, si anno in excōicatione persistat, vtpote hæreticus ei demnandus est.
3 *Sortilegi, & diuinationis crimen non est coram inquisitore pertractandum. latissime num. 6.*
4 *Professo religionem deserente, & ad nuptias conuolante, an huius criminis cognitio inquisitori concessa sit.*
5 *Nuptias binas si quis contraxerit an huius rei cognitionem habeat inquisitor.*
6 *Diuinationes, & sortilegia quando dicantur sapere hæresim manifestam, & quando non. & num. 10.*
7 *Prænoscere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non.*
8 *Dæmonum diuinationes, & responsa euitanda sunt etiam si vera prædicent.*
9 *Deus quandoque quæ à dæmonibus prædicuntur euenire sinit, vt hominum religionem erga illum tentet ac experiatur.*
11 *Inquisitoribus an liceat contra iudæos procedere, qui Christianos in eorum ritus inducunt.*

QVÆSTIO IX.

1 NOno † q̄ro ↄtra quos possit ꝓcedi obtentu huius criminis. Dicendum est q ↄtra hæreticos, credentes, fautores, & receptatores eorum vt in c. officij, in princ. & c. vt inquisitionis, in prin. de hęr. lib. 6. Qui aūt dicanē hæretici, determinat tex. in c. ad abolendam. in princ. eo. tit. in volumine. De quo tñ vide q̄ late scripsi supra
2 in 1. membro. † Inter ceteros aūt ille q dicere pertinaciter q exercere vsuras non est pc̄tm hæreticus iudicaret in cle. vnica. §. pe. de vsur. Item qui p p ↄtumaciam in causa heresis excōicatur si per annum in excōicatione persistat, est velut hæreticus condemnandus. in c. cum ↄtumacia. de hæret. lib. 6. Et ne dum contra hæreticos procedi pōt, verumēt ↄtra suspectos, & infamatos de heresi, vt in d. c. vt officium. in princ. & de hmōi suspicione est exemplum in casu. c. si. de pœ. ↄtra illum qui diu in excōicatione ēt pro qualicunq; causa inflicta pseuerauit, & similibus.
3 † De sortilegijs vero, & diuinationibus nō se poterūt inqsitores intromittere, nisi heresim sapiāt manifeste, vt c. accusatus. §. sane. de hęr. lib. 6. Ex his inferi ad qōnē. Quidam
4 frater † ꝓfessus exiuit ordinē, & accepit vxorem,

rẽ, an inqſitor hæreticę prauitatis poſſit de hoc cognoſcere. Bar. in l. 3. C de ſum. Trin. diſtinguebat, qa aut accepit eã clã, & p̃ſumit doloſe hoc feciſſe, & nõ p errorẽ, & ſic ↄtra eũ nõ poterit ꝓcedere. Aut accepit palã, & eo caſu nõ p̃ſumit in dolo, ſed erroneę hoc feciſſe, putãs ſibi licere, & ꝙ erret in fide, & ſic cognitio ptinebit ad inqſitorẽ. Idẽ ſequitur Panor. in c. cum qdã. de iureiur. & in ſuo
5 conſ. 68. infertur ẽt ad aliam qõ. An † inquiſitor hæreticæ prauitatis poſſit ꝓcedere cõtra illum q binas nuptias ↄtraxit, itaq; viuẽte prima vxore duxit ſecũdã, & Lapus Abb. in d. §. ſane. dicit ꝙ fuit ↄſultum ꝙ ſit, qa vr̃ committere contra vnum de ſacris eccleſiæ, & per ↄ̃ns hæreticus eſt habendus. de hær. ad abolendam, in prin. Idem ſequitur ibi Dominicus. Sed ego diſtinguerem vt ſupra proxima q. an .ſ. clam vel palam illud fecerit, & per hoc poteris ad multa ſimilia rñde
6 re. Vlterius qro circa p̃miſſa an † inqſitores p̃fati ꝓcedere poſſint contra diuinatores, & ſortilegos. Ad hoc dicendũ eſt ꝙ non niſi hæreſim ſapiant manifeſtã, vt p̃diximus qñ aũt dicanẽ ſapere hæreſim, eſt ſatis difficile diffinire. Sed Old. conſ. 210. volẽs hoc determinare dicit, ꝙ ſi q s p inuocationẽ dæmonis vult aliqđ futurũ ſcire, hoc hæreſim ſapit manifeſte, qa vult dęmoni attribuere qđ ſoli Deo eſt reſeruatũ, iuxta illud Eſaiæ 41. anũciate nobis q̃ futura ſunt, & dicemus qa dij eſtis vos. Idem tenet Io. And. in add. ad Spec. tit. de ſortil. & hoc caſu põt intelligi tex. 26. q. 5. epi. in prin. vbi p̃dictos appellat hæreticos. Nõ tñ ego crederẽ hoc eſſe verꝶ ſic ſimplr̃ loquendo. Sed ꝓ veritate huius cõſiderandũ eſt, qa futura dupliciter cognoſci p̃nt. Vno quidem modo in ſuis cauſis, alio modo in ſeipſis. Cauſæ aũt futuroꝶ triplici
7 ter ſe hñt. Quędã † enim ꝓducũt ex neceſſitate, & ſemp ſuos effectus, & hmõi effectus futuri p certitudinẽ p̃noſci, & p̃nũciari p̃nt ex ↄſideratione ſuaꝶ cauſaꝶ, ſicut Aſtrologi p̃nunciant eclipſes futuras. Quędã vero ſic ꝓducũt ſuos effectus nõ ex neceſſitate, & ſemp, ſed vt in pluribus, raro tñ deficiũt, & p hmõi cauſas p̃nt p̃cognoſci effectus futuri, non qdẽ p certitudinẽ, ſed p quandam cõiecturam, ſicut aſtrologi p ↄſiderationem ſtellaꝶ qdam p̃noſcere, & ꝓnunciare p̃nt de pluuijs, & ſiccitatibus, & medici de ſanitate vel morte. Quædam vero cauſæ ſunt, q̃ ſi ſm ſe conſiderarenẽ hñt ſe ad vtrumlibet, ꝙ p̃cipue vr̃ de potentijs rationabilibus q̃ ſe hñt ad oppoſita ſm philoſophum, & tales effectus vel ẽt ſi quis effectus vt in paucioribus caſu accidũt ex nãlibus cauſis p conſiderationem cauſarum p̃noſci non p̃nt, niſi in ſeipſis conſiderentur. hoĩes aũt hmõi effectus in ſeipſos ſolum ↄſiderare p̃nt dum ſunt præſentes, ſicut cum homo videt fortem currere vel ambulare. Sed conſiderare hmõi anteq̃ fiant eſt proprium Dei, qui ſolus in ſua æternitate videt ea q̃ futura ſunt tanq̃ p̃ſentia, & de hoc intelligiẽ p̃inducta auctoritas Eſaię. Anunciate nobis, &c. Si qs vero hmõi futura p̃noſcere aut p̃nunciare quoquo modo p̃ſumpſerit, niſi Deo reuelante, manifeſte vſurpat ſibi qđ Dei eſt. Hęc ponit S. Th. 2. 2. q. 95 art. 1. de quo ẽt vide eundem 2. 2. q. 172. art. 1. cum agit de ꝓphetia. & in ſumma contra gentiles lib. 3. c. 154. vbi ſubiungit ꝙ maligni ſpiritus veritatem fidei corrumpere molientes, ſicut abutunẽ operationem miraculorum vt errorem inducant hoĩbus, & argm̃ veræ fidei debilitent, nõ tñ vere miracula faciendo, ſed ea q̃ hoĩbus miraculoſa apparẽt, ita ẽt abutuntur ꝓphetica p̃nunciatione, non qdẽ vere ꝓphetãdo, ſed p̃nunciando aliqua ſm ordinem cauſarum hmõi occultarum, vt videanẽ futura præno ſcere in ſeipſis quod hoĩbus ꝑſuadent q oc cultas rerum cauſas nõ cognoſcũt. Prædicti ſiqdẽ ſpiritus ſubtilitate intellectus ſui magis p̃nt cognoſcere quam hoĩes qñ, & qualiter effectus nãlium cauſaꝶ impediri põt, & cauſas effectus aliquos occulte ꝓducentes, & ideo in p̃nunciando futura mirabiliores, & veraciores apparent q̃ hoĩes quantũcunque ſciẽtes, hęc ille. ꝓ qbus allego bonum tex. 26. q. 5. ſciendum, vnde qdam aſtrologi qui hoĩes diuinos ſe gentibus oſtentare volunt, cũ videant qđ principia illius ſcientiæ de futuris actibus hoĩum q ex arbitrij libertate ꝓcedũt aliqđ certum ſeu firmum determinare non valent, cum. n. intellectus aut ratio nõ eſt corpus nec actus organi corporei & per ↄ̃ns nec voluntas q̃ eſt in ratione vt patet p Philoſophum tertio de aĩa. Nullum aũt corpus põt imprimere in rem incorpoream ex quo ſequiẽ qđ impoſſibile eſt corpora cœleſtia directe imprimere in intellectum, & voluntatẽ, ſed tm̃ indirecte in qbuſdam beſtialibus hoĩbus qui rõnem, & intellectum

lectum subijciunt appetitui sensitiuo, huiusmodi vani hoies, & insani recurrunt ad dæmones, a qbus p q̄dam occulta pacta multa de futuris intelligunt. Vnde Aug. l. 2. super Gen. ad lrām dicit fatendum est quō à Mathematicis vera dnr instinctu quodam occultissimo dici q̄ nescientes humanæ mentes patiunt, qđ tn̄ ad decipiendos hoies fit spirituum immundorum, & seductorum operatione, q quædam vera de tpalibus rebus nosse permittunt. Vnde cōcludit Quapp bono Xpiano siue Mathematici siue qlibet impie diuinantes (& maxime dicentes vera) cauendi sunt ne consortio dæmoniorum, aiam deceptam pacto quodam societatis irretiant, &
8 pondera illud qđ August. dicit † illos diuinātes q vera dnt, maxime fore vitandos. Dæmon n. q intendit perditionem hoium, & iuxta apostoli Petri vocem. Tanq̄ Leo rugiēs circuit quærens quem deuoret, Sępissime in suis rūlis vera dicit, vt hoies assuefaciat ad hoc vt ei credat. Vnde Athanasius exponēs illud qđ hr̄ Luc. 4. Increpauit illum dicens Obmutesce dicit quis vera fateret dæmon. compescebat tn̄ Xp̄s eius sermonē, ne simul cum veritate ēt suam iniquitatem pmulget, vt nos ēt assuefaciat ne curemus de talibus, ēt si vera loqui videant. Nefas. n. est vt cum assit nobis scriptura diuina à diabolo instruamur. Interdum † ēt Deus remittit ea q̄
9 à dæmonibus prædnr euenire, vt ipsi q hoc audiunt, & vident pbent, & appareat quali si de sunt vel deuotione erga Deum, sicut in Deute. legit. Moyses, ex pcepto dn̄i populo pcepisse dicens, Si surrexit in medio tui Propheta, aut q dicat somniū se vidisse, & pdixerit signū atq; portētū, & venerit qđ locutus est, nō audies verba Prophetæ aut somniatoris, qa tētat vos Dn̄s Deus vester, vt palā fiat vtrū diligatis eū an nō. in c. nec mirū. 26. q. 5. q est tex. Aug. Silr̄ quoq; dæmones se hn̄t in operationibus. Operant. n. q̄dam ſm ordinem nālem, cum pp subtilitatē ingenij sui, nās rerum occultas sciant, q̄ hominibus pp grossitiem ingenij miraculosa vnr, eo qđ illorum causas non attingunt, non tn̄ dæmones pter naturæ ordinē quidq̄ efficere possunt, de quo optimus tex. Aug. in d. c. nec mirum.
10 † Quibus pmissis quo ad qō. ppositā vr̄ dicendum, q̄ si qs inuocans dæmones vel sortilegia aut diuinationes exercens, credit dæmones aliqua de futuris scire, ad quorum cognitionē nō pertingunt, aut in operabilibus credit eorum virtutem ad aliqua se extendere, ad q̄ ſm rei veritatem se non extendit, hmōi error cum pertinacia hæresim induceret, Et sic intelligo text. in d. c. epi. ad qđ ēt bonus tex. ea. causa. q. 7. nō obseruatis. qđ satis aperte dn̄s insinuare voluit Deuter. 18. vbi inter abominationes gentiliū pdicta maleficia, & sortilegia connumerauit. Si vero ista credulitas falsa cessaret, licet res sit valde illicita, nō tn̄ hæresim saperet, cū discessum à fide nō haberet, in quo rō hæresis ꝯsistit, vt ex superioribus patet. Ex qbus manifeste deprehendit quā magnū instet periculū his q ad has vanitates, & insanias falsas se ꝯuertunt. Ex hmōi ēt dānāda cū dæmonibus societate detestabile idolatriæ scelus sępissime incurrit. Demō enī supbiæ caput, summopere ab hominib. adorari desiderat. vt patet Matthæi 4. Vnde qbusdā auidissime his vanitatib. deditis rle psuadet, & talib. modis eos allicit, vt sacrificiū vel reuerētiā ei exhibeāt. Cōtra quos dr̄ Esaiæ 28. Dixistis peussimus fœdus cū morte, & cū inferno fecimus pactū, & in summa q talib. socijs se immiscet nō valet illesus euadere.
11 Vlterius, q̄ro, † an inqsitores pfati possint pcedere ꝯtra Iudæos, q inducūt xpianos ad eorum ritū, aut eos defendūt, occultāt & fouēt in dictis erroribus, & dicēdum est q̄ sic, ſm Oldr. cons. 36. Idem tenet Ioan. And. in c. cōtra christianos. de hær. lib. 6. in nouel. quod dicit ex extrauag. Greg. & clem. clare patere. quæ quidem extrauag. reseruatę sunt in suo vigore per c. fin. in prin. eod. tit. & lib.

1 *Quibus vijs, & modis ad hæreticorum punitionem procedatur.*
2 *Accusatio instituenda est ex iustitia, & caritatis zelo, non causa vindictæ.*
3 *Laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine hæresis.*
4 *Accusatorem quamuis in publicum prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tamen hæresis si ob accusati potentiam periculum immineat episcopi est prouidere ne accusantis nomen publicetur.*
5 *Inquisitionis aduersus hæreticū qua forma sit.*
6 *Denūciationis aduersum hæreticos q̄ forma sit.*
7 *Denunciatio nequaquam fieri debet si crimen ita occultum sit vt probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est. & num. 8.*

9 *Monitiones*

9 *Monitiones generales in ecclesijs fieri solitæ, vt sub excõicationis pœna scientes aliqua delicta ea propalare habeant, an, & quũs stringant.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæro, † quibus modis ꝓce
di possit ꝯtra hæreticos ad punien-
dum eos de hæresi. Ad qđ dicẽdum
ꝙ tribus modis.s.accusando, inquirendo, &
denunciando, adde & quartum.s.ꝑ uiam no
torij. De primis trib' est tex. de acc. sup his.
in prin. & cap. licet Hely. de simo. De vltimo
est tex. in d.c. licet Hely. Pro euidẽtia primi
aduerte, ꝙ & si accusationis genus illaudabi
lis intentionis esse dicat. vt cap. si quis eps.
2.q.7. de quo ꝑ gl. 2.q.6.c. dec. Illud tñ debet
intelligi quo ad vulgi opin. alias.n. ꝑsumitur
qs bono zelo accusare, de dolo, & ꝯtu. verit.
2 † Ex caritate.n. debet accusatio ꝓuenire, de
acc. si quis eps & non zelo vindictæ priuatæ
aut odij ꝑsonalis, eod. tit. accus. & q accusat,
publicæ salutis custodiã gerit. C. de fam. lib.
l. vna. Pro quo uide bonam gl. in d. c. si quis
eps. 2.q.7. & si in omni crimine hoc ꝓcedat,
à fortiori in hmõi crimine hæresis, qđ gra-
uissimum est, vt ex superioribus patet, cum
etiam in opprobrium Dei cedat, cuius op-
probria dissimulare non debemus, quia ipse
nſa deleuit, ut in cap. in nonnullis, de Iud.
3 † Et licet rľr laicus clericum accusare non
possit, ut in c. 1. & 2. & quasi ꝑ totum. 2.q.7.
& de accus. c. cum. p. Tñ fallit hoc in crimi-
ne hæresis ut uoluit glos. 2.q.7. in sum. Est &
aliud speciale in hoc ꝙ rľr nõ põt recedi ab
obedientia prælati instituta accusatione, aut
iudicio contra illum 8.q.4. nõne. Fallit tñ in
hoc crimine, nam ẽt ante institutam accusa-
tionem recedi põt à prælato hæretico, iuxta
gl. c. sac. 2.q.7. & c. cũ non liceat. de præscrip.
4 † Estẽt & aliud, ꝙ q̃q̃ in alijs criminib. ac-
cusatur in publicum prodire debeat. 3. q. 9.
c. non oportet, & c. hř. & inscriptionẽ face-
re, vt l. libell. ff. de acc. & l. qui crimen. C. qui
acc. non poss. & l. pen. C. de acc. & cap. super
his. eod. tit. & cap. licet Hely. de sim. & similẽ
carceris custodiam subire. C. eod. l. fin. spãle
tñ est in hoc crimine ꝙ vbi ꝑꝑ potentiã ꝑso
naꝝ cõtra quas proceditur, videant eps, vel
inqsitores graue periculum imminere, si cõ-
tingat fieri publicationẽ noium coꝝ qui ac-
cusant procedi poterit coꝝ nominibus sub
secreto seruatis, ut in c. fin. §. iub. de hær. lib.
6. seruata forma illius cap. Adde ẽt ꝙ hære-
ticus hæreticum accusare põt 2.q.7. si heret.
& per gl. 23.q.4. ipsa pietas, ꝙ in hoc crimi-
ne spãle est, cum alias rľr criminosus crimi-
nosum accusare non possit 3.q.7.c. q siue. &
cap. pastoral. & de accus. cap. 1. Quo aũt ad
5 † inquisitionis ordinem si specialiter contra
aliquem infamatum de hoc crimine ꝓceda-
tur. ꝓcedendum est iuxta formam. cap. qualř
lo 2. §. debet, de acc. Si aũt gñalis inquisitio
fiat in ciuitate, vel diœcesi, tũc ex testibus in
illa gñali inquisitione examinatis ẽt si suffi-
cienter ꝯtra aliquem deponant, non poterit
ille ꝯdẽnari, sed opꝫ ꝙ eo noĩatim uocato, &
data sibi copia defensionis ꝯtra eũ ꝓcedat, &
iteꝝ ꝓbõnes sufficientes fiant voluit Inn. de
elec. bonæ, lo 1. & Spec. in tit. de no. cr. in pri.
imò ex talibus ꝓbõnib. in gñali inqsitione
habitis, adhuc ad torturam non posset ꝓce-
di, iuxta doctrinam Bart. in l. fin. ff. de quęst.
6 † Quantum autem ad denunciationem di-
cendum est ꝙ prędedere debet euãgelica mo
nitio, iuxta illud euangelij. Si peccauerit in
te frater tuus &c. 2.q.1. si peccauerit, de iud.
nouit. & qui hanc monitionem non ꝑmitte
ret, à denunciatione repelleretur, de accus. c.
2. & c. qualř, lo 2. & cap. super his. eod. ti. hoc
tñ limita veꝝ cum pctũ esset occultum, se-
cus aũt si publicum. Nam eo casu ꝑmonitio
non requiritur, sm illud Apost. 1. ad Tim. 5.
Peccantem corã omnibus argue, ut ceteri ti
morem habeant, quod intelř de peccatis pu
blicis, ut dicit August. in lib. de verbis Dñi.
Itẽ in heresi occulta vbi posset imminere pe
riculum in dilatione. vt quia est aliquis here
ticus occultus, q priuatim hoĩes a fide auer-
tit. Aut sit tractatus occultus q̃uo ciuitas tra
datur hostibus, quod ẽt celerrimũ exoptat re
medium. His casibus alio ẽt non expectato
statim ꝓcedendum est ad denũciationẽ, nisi
forte aliqs firmiter æstimaret qđ statim ꝑ se
cretam admonitionẽ hmõi mala posset im-
pedire, ut dicit S. Th. 2.2.q.33. artic 7. & 4.
7 sent. dist. 19. † Generale tñ est in omnibus
denunciationibus, ꝙ si crimen est adeo oc-
cultissimum ꝙ nequeat probari, non habet
locum huius denunciatio. intřm ꝙ ẽt si præ-
latus contrarium mandaret non esset sibi in
hoc obediendum, cum sit contra preceptum
Dñi, qui delicta fratrum occulta noluit reue
lari, imò eo casu peccaret precipiens, & obe
diens. Obedire.n. oportet Deo magis, q̃ ho-

minibus, iuxta illud Actuū 5. & si gñalr̃ præ
latus pcipet vt sibi dicat̃ q̄ q̄s sciuerit corri
gendum, intelligendum est sane illud præce
ptum. s. saluo ordine iuris, & fraternæ corre
ctionis, quia tñ medius corporalis sanitatē
egroto ꝯfert si pōt sine alicuius membri ab-
scissione. Si aūt non pōt, abscindit membrū
minus necessarium, vt vita totius ꝯseruet. Sic
& medicus spūalis agere debet, si.n. pōt emē
dare fratrem quantum ad ꝯsciam salua fama
& illæsa, illud faciat vt pdictum est, si tñ hoc
nō pōt, tunc q̄a ꝯscia pferenda est famæ, vo
luit dn̄s vt ēt cum dispendio famæ ꝯscia fra-
tris per publicam denunciationem à pctō li
beretur, vbi tñ de occultis aliqua indicia ap
parerent, puta p infamiam vel p alias suspi
ciones, posset plātus pcipere ista sibi reuelari
eo modo sicut, & iudex inquirit ꝯtra infama
tū, q̄a iā illud non est oīno occultum, nec ab
hoc deuiat id q̄d in capitulis religiosoꝝ fit,
vbi ēt sine aliqua pāmbula monitione denū
ciant secreta pximi delicta. Nā illa sunt de
aliquibus leuibus, q̄ famæ nō derogant, & si
essent talia de q̄bus frater infamaret̃ ꝯtra p̄-
ceptum dñi faceret, q. p hunc modum pctm̄
fratris publicaret, q̄d est intelligendū modo
pdicto. Ista sunt de mente S. Tho. secunda se
cundæ. q. 33. art. 7. & 4. snīa. dist. 19. tenet, &
idem dicens etiam in peccato omnino occul
to regulam euangelij. locum habere, & indu
cit quod August. in regula dicit. Innocentes
non estis si fratres vestros quos iudicando
corrigere potestis tacendo perire permi-
tatis. nec ex hoc aliquis efficit̃ pditor crimi
nis, quia non manifestat crimen ad infaman
dum sed ad corrigendum. Sed Ioan. Andr. in
8 c. nouit. de iud. tenet q̄ in † pctō oīno occul
to talr̃ q̄ pbari non pōt, non habeat locum
hęc denunciatio. talia.n. oīno occulta diuino
iudicio sunt relinquenda 6. q. 1. si oīa. & hoc
vr̃ voluisse gl. in d. c. si peccauerit. Sed Panor.
ibi dicit q̄ stāte hoc secreto, licet in publicū
non debeat res produci, pro quo vr̃ mihi bo
nus tex. in d. c. si peccauerit. & ibi gl. debet tñ
fieri diligens exhortatio, & fraterna admoni
tio erga ipsum in secreto vt se emendet, vt di
cit ibi text. & adhuc si opportuerit poterit
hoc signāre presbytero suo aut plāto in se-
creto, q. monēdo, & orādo poterit pdesse, &
nō obesse. Pro quo bonus text. 22. q̄. 5. hoc
vr̃. Et q̄a S. Tho. tenuit ꝯtrarium vbi supra.
Ad motiua sua stat r̄nsio q̄ debent intelligi
modo pdicto. & ad pdicta multum facit tex.
in clem. 2. de hęr. vbi pbatur q̄ delictum q̄d
pbari non pōt nō debet iudici denunciari.
Ad idem induco ēt tex. in c. qualr̃. lo 1. de ac
cus. in fin. vbi iudex q. gñalr̃ inquirit sup sta
tu ecclesiæ non debet ad occulta reuelanda
astringere testes in inq̄sitione deponentes.
Pertinet.n. ad debitū caritatis crimen fratris
celare, de off. ord. si sacerdos. 1. q. 1. Xp̄s quid
fecit, eo pcipue, q̄a cū res eo modo est occul
tissima, iudicialis auctoritas nil pdesse pōt,
cū nec pbationib. iste ꝯuici queat, nec subij-
ci torturæ, vt inuitus ꝯfiteat̃. Ex quo indicia
9 nō pcedunt. † Et ex his inferi ad istas gñales
monitiones q̄ fiunt in ecclesijs à iudicib. sub
pęna excōicationis, vt scientes furta vel alia
delicta hm̄ōi debeant reuelare. per prædicta
enim colligere poteris qualiter illę sint intel
ligendæ, & quomodo, & ad quid astringant.

1 Citatio hæreticorum qualiter, quando, quæ, & à quibus fiat.
Defensio est de iure naturali, & nemini deneganda quantumcūque excōmunicato, et criminoso.
2 Relapsus seculare iudici protinus nulla audientia ei præstita tradendus est.
Relapsus quis dicatur.
3 Dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur.
4 Capitali crimine impetitus regulariter ad corpus capi, & carceri mancipari potest, & qua forma ad capturam procedatur.
5 Mulieres cū masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt.
6 Dominus castri à præfectis inquisitioni requisitus, an cogatur hæreticum in suo territorio manentem verbaliter citatum, & illis tradere.
7 Quid in aliis criminibus.
8 Hæreticus cuius expensis ad inquisitores remittendus sit.
9 Delegatus ab episcopo vel capitulo vacante sede aut etiam ab inquisitore an possit hæreticum personaliter capere laius.
10 Carcerum quatuor species hic recitantur.
11 Custodibus carcerum hæreticorum quis impensas subministret.
12 Iudex in carceribus quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit.
13 Carceratus ob hæresim quis alimenta suppeditare debeat.
14 Hæreticus resistens ministro cum iudicis iussu incarcerare

carcerare volenti, impune occidi potest in tali conflictu resistentiæ.

15 *Hæreticus ad ecclesiam confugiens an gaudeat immunitate.*

16 *Episcopo an liceat armatos ministros habere pro suæ iurisdictionis executione.*

17 *Brachij secularis auxilium ab episcopo pro iustitia executione implorari potest.*

18 *Gladij temporalis exercitium ecclesiæ denegatū esse, quomodo intelligatur.*

QVAESTIO XI.

1 VNdecimo quæro de † citatione hæreticorū. Et ꝓ huius euidentia est distinguēdum, q̄a aut querimus de citatione verbali, Aut de citatione reali. Primo casu citandus est q. de hoc crimine impedit quacunq; via ꝓcedat̃ ꝯtra eum, vt habeat copiam se defendendi, cum.n. defensio sit de iure nāli. vt in cle. pastoralis. §. ceterū. de re iud. nemini. deneganda est quantumcūq; excōicato, & criminoso. de excep. cum inter. &
2 c. fin. † Si tñ esset hæreticus relapsus sine aliqua audientia esset iudicio seculari relinquēdus. de hæret. ad abolendam. §. illos. & c. sup eo. eod. tit. lib. 6. Quis aūt dicat̃ relapsus vide pulchrum tex. c. accus. eo. tit. & li. Ego tñ putarem q̄ licet relapsus non debeat audiri sup crimine, vt in dictis iuribus, si tñ vult excusare se relapsum fore bene esset audiēdus.
3 Nam † cum dispō excludens exceptiones fundat̃ sup certa qualitate, non vr̃ excludere exceptiones detrahentes illi qualitati, vt voluit gl. c. cupientes. §. qd̄ si p 20. de elect. lib. 6. & cle. vnica. de sequest. po. & fruc. & Bar. in l. 1. §. parui refert. qd̄ vi aut clam. Sic in ꝓposito est dicendum vt cum illa iura se fundēt sup relapsu, non videant̃ tollere defensionē, quo ad hoc q̄ iste posset dicere se non relapsum, & hanc citationem poterunt. epi, & inquisitores nedū p se sed p alios facere vt in c. commissi. in prin. de hær. lib. 6. Aut quærimus de citatione reali hoc est p capturā personæ, & sñr illam facere possunt, & tam verbalem q̄ hanc realem citationem eps siue inquisitore, & inquisitor sine epo facere pote-
4 rit. de hæret. cle. 1. §. 1. Regulare. n. est q̄ pręuētus sup crimine capi pōt p̄sonalr̃, & incarcerari, & p̄sertim qn̄ delictum est maximum, si cut hæresis. de qua mā. vide late p Bart. in l. fi. ff. ad l. Iul. pecu. & in l. 1. ff. de custo. reorr. & in hac captura seruat̃ de more ista practica, q̄ informatione p̄habita p iudicē de maleficio, & malefactore, sine alia citatione verbali p̄cedente, mittunt ad capiendum reū si crimē sit enorme, cuiusmodi est istud: & hoc ne fugam arripiat ꝓ̄cius de crimine. ita dicit Sal. in l. 2. C. de exhi. & intro. re. qd̄ dicit probari per illum text. p̄sertim iuncta gl. & licet illa modestia incarcerando sit seruāda, vt nemo sit de domo sua trahendus ad carcerē. vt l. nemo de domo. ff. de re. iud. & l. pleriq; . ff. de in ius voc. Hoc tñ ꝓcedit in ciuili, non tñ
5 in criminali, iuxta gl. in d. l. nemo. † Seruandum tñ est q̄ mulieres non ponant̃ in codē carcere cum masculis, sed ad partem in alio carcere, q̄a periculosa est sexuum cōmixtio, vt in l qm̄. & aue. nouo iure. C. de custo. reo. & in auth. vt nulli iud. §. si vero. colla. 9. qd̄ ꝓcedit nedum in carcere deputato ad custodiā, sed ēt deputato ad pœnam iuxta formā c. pen. de hær. & c. quis. de pœnis. lib. 6. ita te
6 net gl. in d. c. quis. † Et de forma q̄ debet teneri in hm̄oi carceribus hæreticalibus, & de custodibus adhibendis, & substitutis ab eis, & de iuro qd̄ p eos p̄standum est, & qualiter diuersas claues debeant carceri adhibere, & modo ministrandi necessaria carceratis, vide text. not. in d. clem. 1. §. 1. de hæret. Sed pone
7 q̄ † in castro siue territorio alic' dn̄i tp̄alis hæreticus manet, & citatus verbalr̃ p inquisitores non vult coram eis comparere, an dn̄s castri teneat̃ eum in manibus inquisitorum ponere si sit ab eis requisitus. Ad hoc dicas q̄ sic, ꝓ quo est tex. apertus in c. vt inquisitionis in princ. de hær. lib. 6. Quid aūt sit in alijs criminibus. vide Bal. in vsi. feu. tit. de pace tenen. §. si iudex. vbi dicit q̄ si est suus subditus nō tenet̃ eū tradere, secus aūt si alienus est subditus, in quo tñ examinando non insisto, q̄a non est p̄sentis speculatio
8 nis. † Sed cuius expensis erit remittendus. Bal. vbi supra tenet q̄ si aliq s priuat' ꝓ suo interesse hoc petit, fiet expēsis petētis. vt l. eū sæpe. C. de ero. mil. anno. lib. 10. Si aūt iudex ex offō hoc petat, tūc expēsis publicis illius terræ ad quā sit remiſ. arg. l. mulier in opus. ff. de capt. & postlim. reuer. Ego tñ putarem q̄ in crimine hæresis si officiū sufficeret ex redditibus illius essent fiendæ. Sed iuxta p̄di
9 cta q̄ro, † an delegatus ab epo, vel capitulo sede vacante aut ab inquisitore possit hāc personalem capturam facere, & videret̃ q̄ non, q̄a delegat' nō pōt citare p̄sonalr̃, vt voluit

 gl. in

gloss.in l.consent. C. q̄uo, & q̄n iudex. Sed gl. in l.2.ff.de iurisd.om.iud.dicebat ꝙ delegatus principis hoc potest, secus aūt in delegato inferioris a principe, qui hoc non pōt ante lit.cōtest.sed bene carcerare potest post lit.contest. Sed Bart.ibi.& in d.l.plerique, tenet delegatum inferioris à principe nequaꝗ hoc facere posse, ꝑ text.in auth. de test. §. si vero.ignoti. vbi delegatus non pōt coercere testes, & eos torquere. Non obstat ſm eum. text.in auth.de exhib.rei.§.si vero ēt, vbi dr̄ qđ delegatus non pōt aliquid facere, qa lis non est contest.quasi innuat ꝙ post litē contest.posset, qa non vult hoc dicere, sed debet intelligi ꝙ si lis esset contestata posset deueniri ad sniam ēt absente reo, & sic posset aliquid facere, per quæ videretur ꝙ cū delegati pdicti, de quibus in q̄one proposita, sint inferiores à principe, non possent hmōi capturam ꝑsonalem facere. ꝯtrarium tn̄ ego teneo. ꝑ quo inducto tex. expressum in d.cle. 1.§.1.de hær.vbi apte hoc probat, hoc ēt ꝓbari pōt qa ea rōne qua istud venit in ḡnali delegatione facta per principem, vt patet in præced.s.quia princeps potest ista cōmittere quæ sunt meri imperij, & vr̄ cōmisisse tanꝗ sine quibus illusoria videretur iurisd. delegati, vr̄ idem dicendū in prædictis inferiorib. de iure canon. ſm ꝙ ea quæ sunt meri imperij sunt delegabilia, de off. ord. quod sedem. & de rapto.in archiepatu.cum simil. Et ex d. clem. probatur ꝙ ille qui habet iurisdōnem in crimine, potest carcerem ꝯstituere pro custodiendo criminosos. Sed pro veritate hu-
10 ius est aduertendum ꝙ † quadruplex est carcer. Primus est perpetuæ pœnæ, & hmōi carceratio est meri imperij, quia illa pœna æquiparatur morti, ut not. Innoc. de accus. qualr̄ 2. Secundus carcer est modicæ coërtionis, vt cum iudex facit poni nuncios in cippis. & iste carcer est meri imperij, sed minimi, de quo potest intelligi.l.2.C.de sport.quia iste carcer adhibet, qa forte nuntius ꝯtempsi iurisdōnē iudicis. Tertius est carcer custodiæ, & est eiusdē speciei cuius est causa principalis, ſm Guil.& Bal.in l.imp.ff. de iurisd.om. iud. vñ si causa est pecuniaria, est iurisdōnis si sit criminalis, est meri īperij. Quartus est carcer domesticus, q non est licitus nisi in casibus expressis in iure. ff. de off. pſid.l.diuus. & iste carcer nō est sub aliꝗ specie iurisdōnis, qa cōpetit priuato, vt voluit Bald.in d.l. imperium, ex quibus concludi pōt ꝙ ille q licite potest carcerare (quod quō sit ex prædictis colligitur) poterit carcerem ꝯstituere, & per ꝯtrarium qui non pōt carcerare non poterit ꝯstituere carceres. & de hac mā multiplicis carceris vide eundem Bald. in auth. si captiui.C.de episc.& cler. Vlterius quæro
11 † quis ꝓuidebit de expensis custodibus carcer. pdcōꝝ. Solutio. hoc determinat ꝑ text. d.clem.1.§.sanè.s. ꝙ eps prouidebit custodi deputato per ipsum, & intellige de suis redditibus non de parte ꝓuentum inquisitionis offō deputata, ut in extrauag. Benedicti ex eo.§.verꝝ, ita tenet gl.in d.clem. & inqsitor silr̄ prouidebit illi quem ipse deputabit .s.de prouentibus deputatis offō, ut in d.gl. ex quo patet ſm Zenonem ibi, quod carceratus, non prouidebit custodibus, quod dicit non esse dubium in deputatis ad perpetuos carceres, quia tales sunt priuati bonis, facit lex cum sæpe.C.de erog.mil.ann.lib.12. Idē tenet ibi Mathesil. tu dicas in causa hæresis nullum fore dubium ꝑ istum tex. in alijs aūt Mathes. & Ioan.de Imol.seruandā esse ꝯsuetudinē, qua cessante, glo.in d.l.cum sæpe.dicit quod seruari debet expensis eius ꝙ illum facit custodiri, illas tn̄ postea resarciet custoditus. & sic seruar̄. Hoc ego limitarē ubi illi custodes non essent salariati de publico. Nā tunc nihil possent à partibus petere. ꝑ quo facit tex optimus in arg.in l.arch. C.de ṗſ. & med.lib.10.& nor.in simili per Innoc. in
12 cap.1.de postul. † & vbi aliqs carceraretur iniuste iudex qui iniuste fecit eum detineri tenet ei ad interesse, iuxta doctr gl.& Bal.in l.
13 2.§.fin.ff.si quis cautio. † Quis aūt ꝓuidebit carceratis, & circa crimē hæresis dicas, ꝙ eps, & inquisitor debent ordinare vnde eis ꝓuideatur, vt probat tex.in d.clem.§.porrò. in alijs vero gl.in c.dist.17. q.4. tenet ꝙ custos carceris prouidebit carceratis, sed nō intelligas ꝙ habeat prouidere de suo. sed de eleemosynis destinatis ad vsum pauperꝝ, hoc poterit facere, ut l.iud.C.de epis.audienr. vbi aūt ista cessarent consuetudo habet ꝙ is ad cuius petitionem fuit carceratus prouideat carcerato, postea aūt carceratus satisfaciet ei
14 dem de prædictis. † Sed pone ꝙ cum demādato prædictoꝝ uolunt incarcerare eosdem hæreticos ipsi se defendunt. Dicas qđ inuadi pñt cum armis per ministros iustitiæ, & si in illa defensione occiderent, cum sit illicita, nullam

nullã pœnã incurrerẽt occisores.vt ꝓbat tex. optimus in l.si seruus.C de his q ad ecclesiã ɔfugiũt.Nõ.n. pmittit̃ iuste inuaso se defendere.iuxta not.p Bart.in l.vt vim. ff. de iustitia,& iure.& p dñm Card.in clement.si furiosus.de homic.

15 † An aũt hęreticus ad ecclesiã ɔfugiẽs gaudeat immunitate, ita vt de ecclesia extrahi nõ possis,& c. & dicas ꝙ nõ gaudet, ꝓ quo est gl.in auth de mãda.principũ §.neq; aũt collatio.3.facit ad idẽ text. in l.1.C.de his q ad ecclesiam ɔfugiunt.Et qm̃ ad hanc incarcerationem faciendã necessarij sunt officiales armati, hñt inq̃sitores facultatem à iure,vt possint hr̃e officiales armatos ad hoc exequendũ,fm tex.in clem. 2. §. fi.de hær.Ex quo infertur ad q̃stione,nunq d

16 † epũs qui iurisdictionem ordinariam habet possit hr̃e officiales armatos pro executione iurisdictionis suæ.Panor.mouet hanc q̃stionem in c.significasti.de off.delega. & dicit se fuisse interrogatũ de hoc à quodã epo, cui refert se rñdisse ꝙ non,nisi hr̃et tẽpalem iurisdictionem in loco : ad quod primo in-

17 ducit iura quæ dicunt † epm̃ in executione iustitiæ dẽre implorare auxilium brachij secularis:vt c. administratores . & c. principes.23.qõ. 5. Item alibi cauetur ꝙ sicut pro spiritualibus. debent principes recurrere ad ecclesiam. ita in tẽpalibus debent prelati recurrere ad principes seculares, vt c. cum ad verum,& c.si Imperator.96.dist nec ptomiscuis actibus sunt eoꝝ officia turbanda , vt l.ɔsulta diualia.C.de testam.Itẽ ecclesiæ fuit interdicta executio gladij tẽpalis dicẽte dño Petro converte gladium tuum in locũ suũ , vt leg.& not.in c.nouit. de iud. Item arma clericoꝝ sunt lachrymæ,& orationes , vt in c.quenior.23 qõ.8.sed vide Bal. in l. nam salutem.§.fi.ff.de off.pfec.vig.qui ptratium tenet cum ipse habeat imperium in sua dioce si.nullũ aliud inducens fundamentũ ad hoc. & hæc opinio mihi placet . & eam obseruat cõis vsus,& ꝓ huius fundamẽto facit tex.in d.clem.vbi papa ɔcessit facultatem inq̃sitoribus vt possint armatos officiales hr̃e . Ex quo innuit̃ ꝙ pctes papam est ptãs habẽdi armatos, & mouẽdi arma in hmõi criminibus ad ecclesiasticũ foꝝ spectantibus , alias nõ potuisset eã inq̃sitoribus ɔcedere. nõ ergo de necessitate ad laicos in his est recurrẽdum vt ɔtraria opinio ꝓsupponit . Preterea fundat̃,& aliter ex eadẽ clem. vbi Papa p cõcessionẽ specialẽ dedit hãc facultatẽ inq̃sitoribus, non aũt epis qui in predicta inq̃sitione cũ eis ɔcurrunt ostendens aperte, ꝙ epis non erat necessario conferenda, quia de iure eis licebat,alias sicut inq̃sitoribus ɔcessit sic,& epis concessisset.Confirmatur ẽt,quia eps p iurisdictionem suam põt ẽt laicos in certis criminibus capere, & corporaliter cohercere.vt est tex.cum gl.26.q.5.contra idolorum.& 16.q.4.attendendum . & de adult. c. 2. ꝙ nemo dubitat egere ministris armatis.Nec obstant fundamenta in contrarium

18 inducta , videlicet ꝙ † ecclesia non habeat exercitium gladij mãlis. Nã illud est ad inferendũ alicui mortẽ vel mẽbri mutilationẽ , & hoc casu intelligunt̃ iura ꝓ ɔtraria parte inducta.Secus aũt ad exequendum iustitiam sibi competentem vt ꝓbat̃ per p̃dicta.Similiter ad illud quod dr̃ ꝙ ecclesia implorat auxilium brachij secularis dici põt ꝙ inde non ɔcludit̃ intentum opinionis ɔtrariæ . Nam iter ipsosmet seculares iudices idẽ obseruat̃, ꝙ vnus implorat auxiliũ alteri⁹, vbi vires ipsius nõ sufficiũt ad exequẽdũ qđ sibi incumbit,vt est tex.in l. si qs in hoc genus . C. de episc. & cler. & ẽt iudices seculares inuocant in subsidium auxilium ecclesiæ vbi p se non põt suos subditos domare,vt not.Inno.in c. licet ex suscepto.de fo.comp.& hęc notabis.

1 *Ordo iudiciarius in crimine hæreseos quis sit.*
Simpliciter,& de plano in crim. hæresis procedẽdum est regulariter tamen contra. infertur ad egregia aliquod dicta 2.

3 *Hæreticus contumaciter absens excommunicandus est qui si anno obduratus in excommunicatione persistat vt hæreticus damnatur.*
Limita,& declara 4.
Hæreticus ob contumaciam dãnatus si vere hæreticus non sit an pœna in eum inflicta teneat.

QVAESTIO XII.

1 Duodecimo quęro, † de ordine procedendi contra hęreticos quo ad telam iudiciariam ordinãdam. Dicas, ꝙ licet in alijs criminibus plenissimo iuris ordine seruato debeat procedi . de quo vide tex.in l.absentẽ.ff.de pœ.& in l. 1. C.de req. re.& p gl.3.q.9.in sum.& per Bar.in d.l.absentem.& p Saly.in l.absentem. C.de accus. vbi plene.& per Doct.in c.veritatis.de dolo, & cont. tñ . in hoc crimine hæresis est speciale,

probari per ꝯfeſſionem ꝓpriam, cum illa in
ter oēs ꝓbōnis ſpecies obtineat principatū,
& ad eruendum illam poterit ꝓcedi ad tor-
turam eius qui de hoc crimine impetitur, re
quiritur tñ ꝙ præcedant indicia, alias nō eſt
quis torturæ ſubijciendus, vt l.de min.§.tor
menta.ff.de q.& c. cum in ꝯtemplatione, de
re.iu.ēt ſi de grauiſſimo crimine agatur. C.
2 ad l.Iul.maieſt.l.3. † Alia tñ ſunt indicia ex
quibus iudex pōt iudicare diffinitiue in cau
ſa vt in l.ind.C.de rei uen. & ēt in criminali
C.de prob.l.ſciant cuncti, & illa debent eſſe
ita uehementia ꝙ ſint indubitata, vbi aūt eſ-
ſent dubitata ſufficerent ad torturam. ita te-
net Io.And.in add.ad Spec.tit.de ꝓb.in fin.
3 & in tit.de not.crim. Quæ † aūt ſint illa, mul
ti multa dixerunt, ſed ꝯcluſio vera eſt ꝙ de
hoc non pōt clari certa doctrina, ſed relinq-
tur arbitrio iudicis l.3. §. eiuſdem quoq; .ff.
de teſt.hoc tenet Bar.in l.fin.ff.de qō. vbi ad
inſtruendum iudicem ex qbus animum ſuū
debeat mouere, pon.: certa exempla, ſubiun
gens eiuſdem iudicis arbitrio cōmitti, an plu
ra indicia reqrantur, aut vnum tñ ſufficiat.
Adde tñ ꝙ eo magis debet augeri tortura
quo maior ſuſpicio eſt ꝯtra delinquentē. ut
not.Bal.in vſi.feu.ti.de ꝯtrouer.inueſt.c.1.§.
4 item ſi vaſal. † Qualis aūt ꝓbō ſufficiat ſuꝑ
his indicijs ad ſubijciendū quē torturæ, dicit
reqri duos teſtes vbi illi deponūt de iudicio
tm̄.iuncta gl.fi.C.fam.erc.vbi tñ ſuꝑ delicto
vnus tm̄ ſufficeret ad torturā. vt voluit gl. in
d.l.3.C.ad l.Iul.maieſt Et addit Bart. vbi ſu-
5 pra ꝙ † ex eo ꝙ dari debet defenſionis copia
parti anteq̄ ſubijciat torturę, nō ſufficerēt te
ſtes q in gnāli inquiſitione fuerūt examina-
ti ꝯtra reum, qa non fuerunt examinati ip-
ſo citato, & exn̄te ꝯtradictore. Cōſidera inſu
6 per ꝙ † ēt vbi alia indicia extrinſeca non ꝓ
cedūt ex eo ꝙ reus facit corā iudice, puta lo-
quendo trepide, pauendo, & variando, pōt
hīc indicia ſufficientia ad torturam, ſm̄ Bar.
in d.§.torm. Et inter cetera tormenta ſolent
7 inquiſitores præfati criminis † indicere ie-
iunia ad ueritatem eruendā, q̄ ēt qōnis noīe
intelligunt. quod ēt patet per etymologiam.
Nam tormentum dr̄ quaſi torquens mentē,
nemini tñ dubium ꝙ per ieiunium aſperum
torqueatur quis, pro quo eſt gl.in d.clem.1.
8 de hær.in ver.torm. † In hac tñ ꝯfeſſione ꝑ
tormenta extorta requiritur ꝑſeuerantia. in
l.1.§.diuus.ff.de qō. oportet .n. ſm̄ Bart. ibi
vt ille q fuit ꝯfeſſus in tormentis reducat in
loco publico iudicij, & ibi corām teſtibus, &
notario confiteatur, ſeu ratificet confeſſio-
nem primam, & ita obſeruatur de ꝯſuetudi-
ne, & qm̄ in ſupponendo reum torturæ de
grauiſſimo præiudicio agitur, obſeruat cōis
ꝯſuetudo ꝙ prius debeat ſolēnis aduocatoꝝ
diſputatio corām Iudice fieri ſuper hoc, an
ſit torquendus, vbi aduocatus rei debebit ad
mitti vt pro eo alleget, vt l.ſi poſtul.§.qō. de
adult.& ꝑ gl.l.legis virtus .ff. de leg. ſed ipſi
qōni, & examinationi non debent intereſſe.
ita tenet gl.in auth.de teſt.§.quia vero in gl.
ſuper uerſ.aduocatoꝝ. & gl. vr̄ idem velle in
l.2.circa princ.C.de iuram.calum. ita deter-
minat Bart.in l.cuſt.ff.de pub.iud.& in d.l.le
gis uirtus, & ꝑꝑ grauitatem præiudicij eſt
inductum, ꝙ in hæreſi, nec inqſitor ſine ordi
nario, nec ordinarius ſine inqſitore ꝓcedat
ad faciendum reū torqueri, ſed ambo ſimul,
vt eſt tex.in d. cle.1.§.1. Poteſt ēt fieri ꝓbō
9 per teſtes. † Sed dubitat̄, quot teſtes debeāt
interuenire. Quidam dixerunt ad effectum
ꝯdemnationis non ſufficere duos teſtes pro
qua allegant.c.excōm.§.adducimus, de hær.
& hoc not.Holt.in ſumma.eod.tit.§. qualr̄.
vbi ſubiungit qđ iniquum videbatur ꝙ de
tanto crimine damnaretur ex dicto duoꝝ te
ſtium, ſed in ꝯtrarium facit cap, ut offm̄.§.ve
rum, eod.tit.lib.6.Ioā.de Lign.in d.clem.1.
in fin.dicit non eſſe dubium ꝙ per vnum te-
ſtem, & famam qs non pōt dānari de tanto
crimine, vt not.de teſtib.tam literis. & idem
tenet Matt.eodem ti.clem.2.allegat not. per
gl.de teſtib. veniens, & ſimiliter nec ex præ-
ſumptione, de pręſumpt. literas tñ vr̄ ꝙ per
duos teſtes poſſit damnari, ad hoc qđ not.
Inn.de ſimon. ſicut. vbi dicit ꝙ licet in alijs
criminibus requirant̄ ꝓbōnes luce meridia-
na clariores, tñ in crimine hæreſis ſufficiunt
minores. C.de hæret.l.2.& ſm̄ eum leuia ſi-
gna ſufficiunt ad conuincendum quē de hę-
reſi.de præſumpt. literas, ſed hoc dcm̄ Inno
centij debet intelligi ſm̄ not. in d. l. 2. & ſic
tranſit Io. de Lign. in d.clem.1. Idem tenet
dom.Card. ibi propter regulam generalem,
quæ habet ꝙ ſufficiant duo teſtes ad pro-
bandum crimen, niſi vbi contrarium reperi-
tur, vt in c. licet vniuerſis. & cap. in omni
negocio.de teſt.b.Idem tenet Ioann.And.&
Doct. cap. vt officium .§. verum. de hæret.
libro 6. & hæc opinio mibi videtur vera.

Pro qua ẽt facit gl.not.in ſimili in q.4. pſul.
nec obſtat text.in d.§.adijcimus.q̃a non re-
quirit ille numerus teſtium ad ꝯuincendũ v-
nũ hæreticum,ſed ad ꝯuincendum plures. &
inde eſt qđ ille textus remittit hoc arbitrio
iudicis, vt ſi videat expedire ꝑ multitudine
hæreticoꝝ nedũ tres, ſed ẽt plures,& adhuc
totam vicinam poſſit ad teſtificandũ cogere.
10 † Eſt tñ ſpãle in hoc crimine, qđ teſtes qui
alias à iure repellunt̃ admittunt̃ in hoc caſu
in fidei fauorẽ,vt pote Iudæi,vt c. ꝯtra xp̃ia-
nos.de hæret.lib.6.idem dicerem de alijs in
fidelibus, q̃a illi ſolum repellunt̃ à teſtimo-
nio ꝯtra fideles.c.pagani.2.q.7.& c.iudæi.&
c.licet vniuerſis. de teſtibus de quoꝝ nume-
ro iſti hęretici non exiſtunt.Item q̃a non ap
paret rõ ſpãlitatis in Iudæis, vt illi magis ad
mittant̃ cum ſint peſſimi infideles.vt prima,
q.1.nonne.de quo ſuperius dcm̃ eſt. Admit
tunt̃ ẽt excõicati,& participes,& ſocij crimi
nis in teſtimonium, pſertim in defectũ alio
rum teſtium , & ſic hæreticus ꝯtra hæreticũ
admittit̃,vt dicit text.in c.in fidei fauorẽ. de
hæret.lib.6. & ꝑ illum textum dicit Panor.
in c. lr̃as.de pſumptionibus . ẽt fratrem eſſe
cogendum contra fratrem ſuper ꝑdicto cri-
11 mine ferre teſtimonium. † Admitterẽ ẽt do
meſticos,&familiares eoꝝ,qm̃ cum iſtud cri
men ſecretum ſit,melius,& aptius ꝑ familia
res,quam ꝑ alios ꝓbari poterit,vt l.ꝯſenſu.
C.de repud.quinimmo ẽt ſerui ꝯtra dños cũ
tormentis admittendi forent,q̃a admittunt̃
in crim.læſæ maieſt.C.ad l.Iul.maieſt.l.fi.er
go à fortiori in crimine hæreſis, cum longe
grauius ſit æternã quam tꝑalem lædere ma
ieſtatem.& hanc argumentationẽ facit text.
in ſimili.in c.vergentis.de hęret.Ad idẽ text.
12 cũ gl.12.q.2.qõ.† periuri ẽt admittunt̃ dum
modo ꝯtra ſe,&ꝯtra alios in hoc crimine at
teſtent̃,dum tñ ex manifeſtis apparuerit in-
dicijs ta'es non animi leuitate aut odij fomi
te,ſeu corruptione pecunię,ſed zelo fidei or
thodoxæ velle deponere , aut dcm̃ ſuum qđ
ante in forma teſtimonij depoſuerant emen
dare,& corrigere,ac q̃ prius tacuerant reue
lare,&hoc in fauorem fidei ſpãlr̃ ꝯcedit,vt c.
accuſ.§.licet,de hæret.lib.6. ex qbus limita
bis text.in c.pterea.de teſtibus cogẽdis, qua
tenus de corrigẽdo dcm̃ teſtis loquit̃,& not.
per Bart. in l.eos.ff.de fal. Aduerte tñ iuxta
hoc,qđ cum iſti inhabiles admittunt̃, ita de
mum,coꝝ dictis fides adhibet̃,ſi ex veriſimi
libus ꝯiecturis, & ex numero teſtium, & ex
qualitate tam deponentium q̃ eoꝝ contra
quos deponitur, ac alijs circunſtantijs ſic te
ſtificantes non falſa dicere præſumantur, vt
13 in d.c.in fidei fauorem. † conſpiratores tñ,
& inimici non admittent̃ ſicut nec in alijs ex
ceptis criminibus.Pro quo optimus text. de
ſimonia.ꝑ tuas.lo primo.& not. hoc,q̃a va
let gñalr̃ ad oẽs caſus in qbus minus idonei
teſtes admittuntur.Quid aũt conſiderari de
beat in alijs exceptis criminibus circa teſtes
criminoſos vt admittantur vide gl.1.q.1. ſi
qs eps.& 2.q.1.Deus omnipotens.& ꝑ Do
ctores in d c.per tuas.de ſimonia . Intellige
14 tñ † prædictos inhabiles teſtes in hoc crimi
ne admittendos fore contra hæreticos, cre-
dentes fautores,& receptatores,& defenſo-
res eoꝝ,nõ tñ ſic eſſet ſi ꝑ eoꝝ parte indu
cerent̃ ad hoc qđ de hoc crimine ſe purga-
rent,eo.n.caſu requirerent̃ teſtes oĩno inte-
gri ſine aliqua ſuſpicione, & catholicæ fidei
15 zelatores.eod.tit.c.filij. in fine. † An autem
hmõi ſuſpecti teſtes cũ examinant̃, ſint tor-
mentis ſubijciendi,vide gl.15.q.6.in ſumma
q̃ dicit qđ ſic.ſi eſt ſeruus vel vilis pſona, vel
ſi ſit liber,& ſit criminoſus,& infamis vel ob
ſcurus vel ignotus. Tales.n.ſine tormentis
non admittunt̃ . torquet̃ ẽt quælibet libera
perſona,licet non ſit vilis,dum tñ vocillet in
teſtimonio.de mã tñ vide Bart.in l.ex libe-
ro.ff.de quæſt.Sed quæro iuxta prædicta. an
16 † id quod dcm̃ eſt de minus idoneis teſtib.
admittendi in crimine hereſis,habeat tm̃ lo
cum qñ proceditur per viam inquiſitionis,
aut ẽt idem ſit cũ procedit̃ ꝑ viam accuſatio
nis vel exceptionis.Et vr̃ ꝙ ſic,q̃a eadem eſt
rõ.ſ.fidei fauor,& odium criminis, ergo idẽ
ius.de reſcriptis,inter ceteras.cum ſi.Cõtra
rium tñ concludit gl.in d.c. fidei. q̃a ab illo
iure rſatur,quo cauetur ta'es perſonas ad te
ſtimonium admitti non debere non eſt rece
dendum niſi inquantum reperiat̃ à iure per
miſſum,Qui ergo accuſat,vel excipit habeat
ꝓbationes idoneas,nec eſt accuſatio fauora
bilis vt inquiſitio,ad hoc 2.q.7. ſi quis eps ,
& verbum iſtud inquiſitionis debet aliquid
operari,alias quare fuiſſet expreſſum.de de-
cimis.ad audientiam.cum ꝯcord. & ſic trãſit
ꝑdicta gl.Sed contrariam tenet Arch. in d.c.
in fidei,& allegat.2.q 7.c.hæreticus.Sed Io.
And.tenet gl.in nouel.&ad c.ſi hereticus.m̃
det ꝙ non tenet,vt ibi dicit gl.& hoc.idẽ ꝓ
bat

bat text. in d.c. in fidei q̃a si ille text. teneret non esset necessaria dicta decr. & sic trãsit ibi Dom. simpliciter recitando p̃dictos Doct. Ego tñ potius tenerẽ opin. Arch. p̃ quo facit, q̃a eadem rõ est vtrobique. f. fauor fidei,
17 † ex qua rõne ẽt in pœnalibus (attento q̃d expressa est in lege) argui põt ad similia, vt est text. inst. de leg. patro. tutel. in prin. & gl. in clem. 1. de electio. & c. 1. de temp. ord. lib. 6. Præterea dispõ p̃dicta non est odiosa, imò fauorabilis, cum non in odium hæreticorũ principalr̃, sed in fauorem fidei sit inducta. vt text. ibi innuit in princ. Vnde illud est cõsiderandum, & non odium hæreticoꝝ q̃d venit in ꝯñam. iuxta gl. c. sciant cuncti, de electione lib. 6. & l. q̃ exceptionem. ff. de conditio. indebi. Nec est simile de accusatione in alijs criminibus intentata, & de accusatione facta in crimine hæresis. Nã, & si in alijs criminibus accusatio dicat̃ genus illaudabilis intentionis iuxta moderationem p̃dictã, nõ tñ sic est in crimine hæresis, vt in superioribus diximus. Posset ẽt dici q̃ ille text. non se restringit ad p̃cessum inq̃sitionis, q̃a non dicit cum p̃cedit̃ p̃ viã inquisitionis, sed dicit, in fidei fauorem ꝓcedimus, vt in negocio inquisitionis hæreticæ prauitatis, & loquit̃ Papa inquisitoribus, vt patet in suprascriptione, de quibus certum est q̃ licet p̃ viam accusationis possunt procedere, appellant̃ tñ inquisitores, & eodem modo ex eoꝝ noĩe appellat̃ negocium inquisitionis, licet p̃ viam accusationis, vel exceptionis cognoscant, & p̃ hoc fundata manet satis ista pars, & rñsum restat ad motiua ꝯtraria, & q̃a in tanto crimi
18 ne cũ multa oportet cautela p̃cedi, † in examinatione testium q̃ recipi sup̃ crimine p̃dicto cõtigerit, debent adhiberi duæ religiosæ & discretæ p̃sonæ, in quarum p̃sentia p̃ publicam. si põt hr̃i personã, aut p̃ duos viros idoneos fidelr̃ eorundem testium depositiodes ꝯscribant̃. p̃ tex. in c. vt officium. §. verũ. de hær. lib. 6. & pondera illum text. q̃ requirit interuentum p̃dictarum personarum nedum in examinatione testiũ, sed ẽt in describendo eoꝝ depositiones. & p̃dicta practica examinãdi testes põt, & iuste debet obseruari in oĩbus arduis causis, vt finẽ oĩ suspicione res procedat. ita tenet Panor. de electio. q̃a p̃p, & c. cum causam, de testi. & quo liberior sit facultas in his p̃cedendi dat̃ facultas à iure religiosis, qui anteq̃ essent in seculo erant notarij, ac ẽt clericis q̃ ante clericatus ordinem notariatus officio fungebant̃, vt in hac examinatione, & in alijs huic officio incũbentibus, officium p̃dictũ notariatus exer
19 ceant, vt d.c. vt officiũ. §. ad ꝯscribẽda. † Probat̃ ẽt hoc crimẽ p̃ infrã, vtpote, si apud aliquẽ reperiant̃ libri improbatæ lectionis, fm̃ Arch. & Ioan And. in d.c. filij. Sed ego crederem vltra hoc requiri àlias ꝯiecturas, ex q̃b. iudex informet aĩum suum, poterat .n. esse q̃d erant in domo sua eo nesciente, aut q̃ habebat illos libros, vt deprehenderet errores hæreticoꝝ, non ad illos sequendũ, & imitandũ, sed potius ad ꝯfundẽdũ, & impugnandũ, iuxta text. in c. q̃ de mẽsa. & in §. sed ecõtra.
20 37. dist. † An aũt alias delictũ p̃bari possit p̃ instr̃m, remitto ad gl. c. cũ in ecclesijs de maior. & obed. & c. cum in positionibus. de iure iur. lib. 6. & p̃ Io. And. in r̃la, semel malus, de reg. iur. lib. 6. in merc. & p̃ Bart. in l. senatus. ff. ad Turp. & p̃ Bald. in l. ꝯtra negantem. C.
21 ad l. Aquil. & Sal. in l. fin. C. de p̃bõni. † Probari ẽt põt crimen hæresis p̃ p̃sumptiones, sed p̃p grauitatem p̃iudicij requirerent̃ euidentissimę ꝯiecturę. Nam ẽt si quodlibet crimen probari queat per indicia, vt in d. l. fin. C. de p̃batio. & late p̃ Io. And. in addit ad Spec. tit. de p̃b. circa fin. sed quo magis crimen est graue maiores p̃sumptiones, & euidẽtiora indicia requirunt̃. sic p̃bat text. not. cum gl. in d.c. literas de p̃sum. & ibi tenet Pa
22 nor. † q̃ñ tñ ex præsumptionibus iudicat̃ tẽperare debet iudex pœnam aliquantulũ. vt not. Innoc. de præsumptio. q̃a verisimile.

1 ☞ Publicatio testiũ hoc in crimine qualiter fiat. Testium publicatio in hoc crimine hæreseos publice fienda non est quando delati potentia reformidatur, qua autem forma tunc procedatur ibidem, & an idem in quibusuis criminibus dicendum sit, num. 2.

3 Casus à communibus regulis excepti, extendi minime debent, nisi per omnia eadẽ subesset ratio.

QVAESTIO XIIII.

1 Decimoquarto quęro † de publicatione testiũ fienda in hoc crimine. Ad quod dicas q̃ fieri debet sicut, & in alijs causis, vt reus habeat facultatem se defendendi. Si tñ p̃p potentiam personarum ꝯtra quos deponunt graue periculum immineret speraretur ex publicatione nominum

prę di

pdcõꝝ, tunc non publice, ſed ſecreto coràm
diœceſano,vel ipſo abſente coràm eius vica
rio,vbi inquiſitores procedunt,qñ vero pro
cedit eps,coràm inqſitoribus,& utroq; caſu
coràm alijs perſonis prouidis,& honeſtis,iu
riſq. peritis hmõi publicatio eſt fienda,& vt
efficacius hmõi periculis occurratur,eps,vel
inquiſitores præfati poterunt ſuper his ſe-
cretũ indicere illis quibus hanc publicatio-
nem facient,& in eos ſi arcana ꝯſilij, ſeu pro
ceſſus patefecerint excõicationis ſniam,quã
ex ſecreti violatione ipſo facto incurrant,po
terunt ꝓmulgare.ꝓ quo eſt tex.in c.fi.§.pe.
2 de hær.lib.6.†Sed occurrit dubĩũ,an vbi ſimi
le periculum occurreret ẽt in alijs criminib.
poſſit hmõi publicatio omitti, & dom. Ant.
in c. præterea, de ſponſ. lo 2. tenet ꝙ in mã
peccati eſſet duntaxat hoc admittendum, ꝓ
quo inducit tex.ibi.Sed Panor.ibi dicit,ꝙ ꝓ
& contra facit tex.in d.c.fin. ꝯtra facit,indu-
cendo per locũ à ſpeciali,ꝓ facit,inducendo
gñalr̃,ſed ipſe ſtat in primo dicto.Ego tñ te-
nerem ꝙ cum diſpõ illius c. ſit exorbitans à
iure exceptio à cõi rl̃a iuris nõ habebit locũ
niſi in illo caſu expſſo, & vbi ſimilis caſus oc
curret, qđ uix poſſet ꝯtingere attenta graui
3 tate huius delicti. † Nã caſus excepti à cõib.
iuris regulis nõ extendunť, niſi vbi eſt ꝓ oĩa
eadẽ rõ,ut tenet gl.in l.1.C.de ꝯd.ind. & in
l.illud.C.de ſacr.eccl.& tex.c.cum dil. de ꝯf.
vel inut. nec dcm̃ d. Ant. placet indiſtincte,
qm̃ ille text.cap. præterea, loquiť qñ agitur
de modico præiudicio , vtpote de ſponſali-
bus de futuro , immo fundatur contrarium
ex eo inquantum probat, ꝙ ſi ſponſalia eſ-
ſent iurata, illud non foret admittendum .

1 *Sententia in hæreſeos crimine ferenda , quo ordine quo ue modo pronuncianda ſit.*
2 *Hæreticis qua pœna per eccleſiaſticos iudices,& qua per laicus infligatur.num.4.*
3 *Hæreticorum bona qualiter diuidantur.*
4 *Hæreticus an ſit incendio tradendus ,ſiue viuus igne abſumendus .*
5 *Vaſalli aliq; hæretici fidelitatis debito aſtricti, à nexu illo liberè fiunt .*
6 *Cõdẽnati hæretici bona,in alio territorio quã vbi condẽnatus fuit exiſtẽtia,cui applicanda ſint.*
7 *Eorum etiam quæ ſortitur ratione perſona ſuper rebus alibi ſitis.*
8 *Feudalia,& emphyteutica bona,an damnato hæretico remant fiſco applicanda.*
9 *Dos,an fiſco applicetur ob vxoris hæreſim .*
10 *Vir vxorem hæreticam,& verſa vice vxor virum deſerere poteſt, intellige ſanè .*
11 *Purgatio canonica quo pacto à ſuſpecto de hæreſi fienda ſit.*
12 *Pœnitentia ſuſpecto de hæreſi iniungenda eſt, iuratoria .ſ. cautione,alia ne ſecuritate adimplenda pœnitentia poſtmodum exacta,necnon circa pœna adijciendo ſi non impleuerit .*
13 *Suſpecti de hæreſi ſucceſſores , ſuſpecto adiunctã pœnitentiam implere coguntur,quam ſuſpectus viuens non impleuit .*
Delinquentis bona,an fiſco tacite pro delicto hypothicata ſint .

QVÆSTIO XV.

1 DEcimoquinto quæro†de ſnia feren-
da in crimine hęreſis,& de pœna hu
ius delicti. Modus aũt qui debet ob-
ſeruari eſt, quod antequam ſnia feratur in-
quiſitores præfati,& eps faciant ſecum con-
uenire viros ſapientes, & doctos, Deum ti-
mentes , cum quoꝝ conſilio procedere hñt
ad ſniam ferendam,ut in cap.ut cõmiſſi , de
hær.lib.6. & ſi uideatur eos iudicandos fore
hæreticos , tunc eis citatis debet ſnia decla-
ratoria ferri contra eos,per quam declaren-
tur hæretici,& ſeculari curiæ tradendi,ac bo
na eorum occupanda fore per eos ad quos
ſpectat,ut cap.Cum ſm leges.eod.tit.& lib.
quia idem ſeruatur ubicunq; pœna ipſo iu-
re imponitur,vt not.gl. c. cõmiſſa, de elect.
eod.lib.& per Io.And.& Dom. c. pro hum.
2 de hom. eod.lib. † Pœna aũt hæreticoꝝ eſt,
ꝙ ſunt excõicati ipſo iure , & poſtquam per
iudicem eccleſiaſticum fuerint de hoc crimi-
ne damnati,tradi debent iudici ſeculari ani-
maduerſione debita puniendi, clerici s a ſuis
ordinibus degradatis : bona aũt hæreticoꝝ
ſi fuerint clerici applicantur eccleſijs in qui-
bus fuerant beneficiati, ſi vero laici extite-
rint,fiſco ſeculari in cap. excõicamus . lo 1.
de hæret. in princ. & de hoc vltimo eſt text.
eod.ti.verſ.& cap.cum ſm leges.eo.ti.lib.6.
3 † Hodie tñ bona hæreticorum in tres par-
tes diuiduntur ; quarum vna aſſignatur dño
tpali,alia officialibus inquiſitionis,tertia ve
ro ipſi officio,vt in extrauag. Clement.ſed il
la tantum loquitur de inquiſitorib.Italiæ. &
ſic ad alias prouincias non extenderetur. iu
xta notata per Innoc.& Ioan.And. in ſimi-
li.in c. 1 .de loc.Lex etiã Friderici Imperato-
ris

ris quæ est tertia,& incipit patarenorum, diffi-
dat,& bãnit hereticos credentes fautores,&
receptatores eorum, ac perpetuæ infamiæ eos
subijcit,& istæ leges Friderici sunt approba-
tæ.c.vt inquisitionis,in princ. de hær. lib.6.
4 † Sed iuxta præmissa q̃ro, qua pœna debent
puniri p iudices seculares quorum p̃cti relin-
quuntur Gl.tangit q̃onem in c.excõm lo 2.
eo.tit.& dicit q pœna ultimi supplicij.Host.
& Io.And.in c.ad abolendã.eod.tit. tenẽt q
pœna ignis, debent ergo cremari s̃m Euãg.
Io.c.15.c.si q̃s in me non manserit,mittetur
foras sicut palmes,& arescet,& colligent eũ,
& in ignẽ mittent,& ardet. Et ius ciuile pu-
nit hæreticũ pœna mortis,ut l.Arr.C.de hæ
ret.iuncta.l ultimũ supplicium.ff.de pœn.&
sic transit recitando p̃dcõs doct.Pan.in d. c.
ad abolendam,idem tenet in c.excõm.lo 2.
eod.tit.sed ista fundamenta non p̃bant. Nã
illa auctoritas Euangelij non intellr de hære
t eis tm̃, sed et de his qui recedunt à Deo p
defectũ charitatis, nec loqtur de igne m̃ali,
sed de igne infernali.Leges ẽt ciuiles supius
inductæ loquuntur de pœna mortis. non tñ
p ignem infligenda,quod vbi iura volũt ex-
primunt tanq̃ seuerissimam, & atrocem pœ
nam, ut patet in multis casibus quos enume
rant Saly.in l.vnica.C.de nili agg.nõ rump.
inter quos non enumerat istum. Vnde crede
rem ignem ipsis dari potius ex ꝯsuetudine,q̃
est optima legũ interpres,q̃ ex aliqua exp̃ssa
5 iuris dispõne. † Vasalli aũt,& alij q cunq; te
nebant eis astricti debito fidelitatis, vel dñj
aut alicuius obsequij, ipso iure ab oĩ hmõi
obligatione sunt liberi,ut est text. de hæret.
c.fin.Quo ad pœnã aũt ꝯfiscationis bonorum,
quæro de q̃one no.supposito q bona hæreti
corum ꝯfiscata debent diuidi in tres partes, ut
6 dcm̃ est. † Pone q hñs immobilia Ferrariæ
per inquisitorem Florentinũ sit Florentiæ le
gitime ꝯdemnatus de hæresi,ad quos illa bo
na p̃tineant.Ioan.Cald.disputauit illã q̃onẽ
& arguit primo, q illa bona licet sint sita
Ferrariæ p̃tineant ad officiales & cõe Flo-
rentiæ postq̃ ibi fuit de hæresi ꝯdemnatus.
nam bona veniunt accessorie, & in ꝯñtiam
ad p̃sonam quæ ꝯdemnata est Florẽtiæ. arg.
rlę accessoriũ,de reg.iur.lib.6. & cap.de pru
dentia,de donat. inter virum, & vxorem .ff.
de auro & arg.leg.cum aurum,in fine. faciãt
ad idem notata per gl.in cap.quod ad te. de
cler.coniug.& C.de exac.tribut.l.fin.l.b.10.

vbi in publicandis bonis attẽditur locus p̃-
sonæ quæ deliquit. Secundo sic dicit lex,vbi
quis iniustitiam fecerit ibi pœnas subeat de-
lictorum,vt non alius tale quidq̃ agere præsu-
mat ad exemplum respiciens, ut in auth. ut
iud.sine quoquo suffr.§.siquis aũt. col.2. &
canõ dicit.ibi vindicet iniuria,vbi plectibilis
est orta p̃sump.23.q 4.si illic.Item officiales
Florentini laborauerunt in p̃cedendo,& cõ
demnando hæreticũ,ergo bona vñr eis debi
ta rõne laboris,& officialibus Ferr. dicendũ
est,Qui non laborat non manducet. de cẽs.
procurat.& not. ff. de damno inf.quamuis.
7 † Tertio rõne personæ sortitur quis forum ẽt
super rebus alibi sitis.c. sanè,de foro comp.
C.vbi in rem actio.l.vltima.& ibi no.Quar
to pro hoc facit c.cum s̃m leges, de hæret.
lib.6. debet.n.intelligi ille tex. de dño t̃pali
illius loci cuius erat ep̃s qui tulit sñiam, ad
hoc optime.l.Titium.§.tut. ff. de administr.
tut. In contrarium vr̃ q ad officiales officij
inquisitionis Ferrariæ, & cõe illius ciuitatis
pertineant bona ibi sita, licet alibi sit facta
ꝯdemnatio. Primo, quia dispõ super rebus
concepta debet referri ad superiorem loci
vbi res sita est vbicunq; fuerit dñs dictæ rei,
patet hoc in iurisdõne,ut d.c.sanè,& cap.ex
parte,& cap.fin.eod.tit.Idem in suppletione
negligentiæ.10.q.2.casellas.& cle. quia regu
lares,de suppl.negl.prælat. Item cum bona
hæreticorum sint cõfiscata,vt prædictum est. &
occupatio sit fienda per p̃curatorem in pro-
uincia deputatũ, vbi sunt illa bona.C.de bo
nis vac. l. si q̃n lib. 10. ergo ad Florentinos
p̃dictos pertinere non poterunt. Ad idem fa
cit cap.postul.de foro comp. & l.cũ vnus .ff.
de bon.auth.iud.possit.&cap.Rom.§.ꝯtrah.
de foro comp.lib.6.& de her.vt offim̃,& cap.
per hoc,eod.tit. & pro ista secunda parte cõ
cludit, & hanc firmat per iura pro hac parte
inducta,& ne detur ꝯfusio iurisdõnum. Ter-
tia uero parte inquisitorum dicit q debeatur il
lis de Florentia rõne laboris quem sustinue
runt, & cum his se expedit de ista q̃one Pe-
trus de Anch.in rep.cap.accessr.de reg.iu.lib.
6. & ista ꝯclusio mihi placet, cum iura q̃ de
confiscatione prædicta loquunt̃ ad bona re-
ferantur,& in rem sint cõcepta. Ad qd' facit
doctr.Bart.in l.cũctos pop.C.de sum.Trin.
An aũt in hac confiscatione veniant bona q̃
hæreticus tenebat in feudum, vel emphyteu
sim ab alijs. vide late per Spec.tit.de feud.§.
1.vers.

1.verſ.90.& p Bart.in l.ſi finita.§.ſi de vecti
galibus.ff.de damno.infecto.& per Egid. de
8 Bella.deciſ.725.† Quid aũt ſi vir ſit hæreti-
cus,an pp hoc dos vxoris ſit ꝯfiſcata. Dicas
ꝙ nõ,niſi vxor ſciens à principio eũ eſſet ta
lem,ipm in maritũ acceperit,vt c. decreuit.
de hæret.lib.6.ex quo habes vnum caſum in
9 quo dos ꝯfiſcat̃. An aũt pp vxoris hæreſim
ꝯfiſcet̃ dos. videret̃ ꝙ non p l.quinq; legib.
ff.de bo.damn.qa iſte caſus non eſt de illis.
Sed ego dicerem ꝯtrarium. Nam ex quo in
crim.læſæ maieſt.illud hẽt locum vt ibi,ergo
à fortiori in crimine hęreſis,ſic arguit tex.de
10 hær.vergentis.† vbi tñ vir vel vxor in hære
ſim laberet̃ q fideles eoꝝ manet,poſſet pro-
pria auctoritate ab alio recedere. Si tñ ille
hæreſim abiurateret,cogeret̃ ad eũ redire, qđ
intellige ſi ſine iudicio eccleſiæ ab eo receſſe
rat,ſecus ſi iudicio eccleſiæ. Fit tñ iſta ſepara
tio quoad cohabitationẽ,non quo ad vincu
lum,ꝓbat̃ hoc in c. de illa.de diuor. & eo ca
ſu quo fidelis recederet,totam dotem aut do
nationẽ pp nuptias recuperare dr̃e de dona
tio.inter virũ.& vxorẽ.c.1. & ꝯſultum eſt cõ
iugi catholico ab hæretico ſeparari, ne ſedu
cat ab eo,& in errorẽ labat̃,& ppea dñs pce
pit Deuter.7.dicens. Filiã tuã nõ dabis filio
eius,neq; filiã illius accipies filio tuo,qa ſe-
ducet filiũ tuũ,ne ſequat̃ me, & vt magis ſer
uiat dijs alienis. Iraſceturq́. furor dñi,& de-
11 lebit te cito. Si aũt † non ꝯuincant̃ de hæreſi
ſufficienter hi ꝯtra quos ꝓceditur, ſed alias
de hoc crimine inueniant̃ ſuſpecti, tunc iux
ta ꝯſiderationem ſuſpicionis qualitatumq́.,
perſonæ debẽt canonice ſe purgare, qđ ſi re
nuerint excõicãdi ſunt vſq; ad ſatiſfactionẽ
ꝯdignam,&ſi p annum in excõicatione pſti
terint,ſunt velut hæretici ꝯdẽnandi, vt in d.
c.excõicamus.lo 1.in §.1.vbi vero ſuſciperet
purgationẽ, & in ea deficeret tanq̃ de crimi
ne conuictus hñi debet,qđ in oĩ crimine eſt
gñale, vt c.inter ſolicitudines, de purgatio.
canon.& c.tua.de cohabita.clericoꝝ,& mu-
12 lierum. † Eſt,& alius modus ꝓcedendi ꝯtra
ſuſpectos pdictos, vt iuxta quãtitatem ſuſpi
cionis,& alijs debitis circunſtantijs ꝯſidera-
tis,ſi diſcreta pœnitentia eis iniungat̃ atque
pter iuratoriam cautionem,ab ipſis ſufficiẽs
exigat̃ ſecuritas,ſ.de certa pœna ſoluenda ſi
pœnitentiam non impleuerit,vt ſaltẽ pœnæ
tpalis timore debeãt coërceri. ꝓ quo eſt tex.
13 in c.lr̃as.de pſumptio. in fin. † & vbi ipſi in
vita non impleſſent hanc pœnitentiã iniun
ctam,compellendi ſunt eorum hęredes eam
adimplere,per tex.in c.parochiano.de ſepul.
& c.in lr̃is de rapto.& c.à nobis.lo 2.de ſen
ten.excõicatio. Secus aũt ſi pœnitentia non
iniuncta illi deceſſiſſet.vt c.accuſ.§.porro.de
hæret.lib.6. Et vbi prędictus ſit ſpectus obli
gaſſet bona ſua pro hmõi pęnitentia iam in
iuncta adimplenda trãſirent bona hmõi in
quemcunq; ẽt particularem ſucceſſorem di-
ctorum bonorum cum prædicto onere, vt
probat idem text.in §. ſi vero. qui text.ſatis
14 aperte terminat illa difficultatem, † an pro
delicto bona delinquentis ſint tacite obliga
ta fiſco,de quo per gl.in l.reſcriptũ.ff.de pa
ctis.& in l.aufertur.§.fiſcus.ff.de iur.fiſ. & p
Bar.vtrobiq;. & ẽt per eum in l.poſt contra
ctum.ff.de donati.Et p illum text.d.c. accuſ.
§.ſi vero.vr̃ fundari ꝙ non inducatur illa ta
cita hypotheca ſecundũ Pet.de Anch. ibi,
ſed ego dicerem ꝙ ille text.non facit ad pro
poſitum, loquitur.n.de pœnitentia iniuncta
ſuſpectis de hæreſi,non aut de bonorum cõ
fiſcatione quę fit ipſo iure contra ꝯuictos de
hæreſi.hoc tñ indubie probat ille tex.ꝙ pro
pœnitentia alicui iniuncta non ſunt bona il
lius tacite hypothecata,cũ ibi expreſſa fuerit
facta bonoꝝ hypotheca. Quo ad qõnẽ aũt
principalem Bar.in d.l.reſcriptum.tenet qđ
ſint tacite hypothecata fiſco, ſed non tali hy
potheca q̃ faciat pferri creditorib.ipm fiſcũ,
ſed in d.l.aufertur.§.fiſcus.& in d.l.poſt con
tractum. indiſtincte tenuit tacitam hypothe
cam illo caſu ceſſare,ſed qa de hoc principa
liter hic nõ agit̃,remitto ad no.plene p Bal.
in d.l.reſcriptũ. vbi videbis longã diſtinctio
nem,q̃ euacuat iſtam mãm ſatis ad longum.

1 Hæreticorum fautores,& receptatores qua pœna plectantur.
2 Auxilium hæretico præſtare ex quibus actibus quis dicatur.
3 Miſericordiam pro delinquente quamuis regulariter implorare liceat, pro hæretico tamẽ nõ licet.

QVAESTIO XVI.

1 Decimoſexto quæro † de pœna im-
ponenda contra credentes fautores
& receptatores hęreticorum hoc de
terminatur p text.in d.c.excõicamus.§ cre-
dẽtes.de hær.vbi tex.decernit tales excõica-
tioni ſubiacere, & ſi taliter excõicatione
nodatus

nodatus satisfacere neglexerit intra annum
extunc efficitur infamis,& excluditur ab offi
cijs pnblicis,& consilijs,nec ad eligendos a-
lios publicos officiales, nec in testem admit
titur,& efficitur intestabilis actiue, & passi-
ue,& aliæ multæ pœnæ contra tales ibidem
imponuntur quæ causa breuitatis omittanť.
Prædicta vera sunt qtũs de credentibus lo-
quuntur in his q credunt hæreticos fore bo
nos,& catholicos viros, & fauent eis. Si tñ
crederent eoℛ erroribus,eo casu essent hære
tici iudicandi tanq̃ à fide deuiantes, vt in c.
2 pen.§.fin.eod.tit.Sed iuxta hoc qro † ex qb.
actib.dicať q's pstare auxiliũ siue opẽ,aut fa-
uorẽ hæreticis. Arch.& Io. An.in c.quicũq;.
eod.tit lib.6.late psequunť hanc mãm. Sed
tu dicas q interdũ pstatur auxilium de iure,
vtputa exercendo offĩm aduocationis siue p
curationis pro eis,ad quod faciunt notata p
Host.in cap. pposuit.de cler.excõm.min. &
tex.in c.si aduersus,de hær. Qñq; non p viã
iuris,sed veniæ,siue misericordiæ obtinẽdæ.
3 & † licet illud rł̃r licitum sit vt l.si fuerit.ff.de
reb.dub.& l.in metallum,& l.diuus.ff.de pę.
tenet Bart.in l.in furti.§.op.ff.de furtis. In
foro tñ ɔscientiæ dicerẽ,q vbi non esset spes
de correctione illud esset illicitum, & videre
tur impendi fauor delinquentis. Ad qđ in-
duco gl.23.q.5.reos. Sed in crimine hæresis
gñalr̃ dico non licere,etiam vbi spes esset de
correctione. Nã si hoc obtinet,in crim.læsæ
maiest. vt non liceat p criminoso illo crimi
ne supplicare,vt l.q'squis.C.ad l.Iul.maiest.à
fortiori in crimine hæresis locum hr̃e debet,
cum longe grauius sit æternam quam tpalẽ
lædere maiestatẽ de hæret.verg. ad quod fa-
cit gl.6.q.1.si q's cum militib.Qñq; pstať fa-
uor,alias extra iudicium,& tunc prosequere
mãm vt late psequiť gl.in clem.1.de pœn.&
in c.1.de offõ deleg.& in c.notũ.2.q.1.& p
Innoc.de hom.sicut dignũ. & p Bar.in d.§.
op.& per Saly.in l.non eo minus. C.de acc.
Et licet alias receptatores delinquentium si
eoℛ sunt ɔsanguinei mitius puniantť,ut in l.
2.ff.de recepta. Hoc tñ nõ putarẽ in hoc cri
mine hæresis locũ hr̃e,cũ & pro delicto prĩs
filij puniantť pp tanti criminis atrocitatẽ, vt
d.l.q'sq's.& dcm̃.c.verg.& cap. q'cũq;.§.filij.
eo.tit.lib.6.licet ipsi nõ deliquerint. quanto
magis nõ esset eis hñda mĩa vbi tales flagi-
tiosissimos receptarẽt, eoℛ delictis quodã-
modo p hoc cõicãtes,sed in hoc vlt. cogita.

1 Iudicibus an liceat, hæreticis à iure impositam pœnam minuere, vel augere.
2 Pœnas delictorum minuẽdi, augendi ue quæ iustæ causæ censeantur. & num. 4.
3 Hæreticorum si adsit copia qua via procedatur.
5 Pœnæ augmentũ, aut diminutio in crimine hæresis etiam post sententiam fieri potest, in ceteris vero delictis in ipsa sententia fieri debet, non etiam post intellige sanè.
6 Alteratio pœnæ, & in sententia, & post fieri põt.

QVAESTIO XVII.

1 DEcimoseptimo quæro † an pœnam
inflictam à iure ɔtra hæreticos pos-
sint iudices q de hæresi iudicant mi
nuere,vel etiam ex causa agere, aut mutare.
Rñdeo q sic.Nam hoc est gñale in omnibus
criminibus,ut in l.quid ergo.§.pœna gra-
uior.ff.de his,q notantur inf.& l.& si seue-
rior.& l.si possidonius.C.ex quib.cau.inf.irr.
Vnde cum hæc regula non reperiať violata
in crimine hæresis, debet idem in eo qđ in
2 alijs iudicari. † Quæ aũt sint iustæ causæ mi
nuendi pœnas delictoℛ. ad hoc rñdet gl. in
d.§.pœna grauior. dicẽs multas fore causas.
Potest.n.minui pœna rõne senectutis,vel iu
uentutis,ut l.auxil.§.in del.ff.de min.vel qa
sine dolo deliqt.ff.de pœn.l.si q's aliquid.§.
instrã,& l.abñtem.§.fin.& l.respic.§.delinq.
3 eod.tit. Augeri aũt pñt pœnæ qñ † multitu-
do est in delicto, qa multis grassantib. opus
est exemplo.ff.de pœn.l.aut facta.§.fin. Sed
istud vltimum limita veℛ vbi multitudo illa
patienter,& sine scandalo pœnã sustineret.si
tñ scandalum timeretur de punitione multi
tudinis, detrahendũ esset pp multitudinem
seueritati,& rigori,ita tenet gl.nõt.in c. co-
messationes.44.dist.& in cap.lat.de cler.exc.
min. At ubi multitudo vellet errorem suum
ptinaciter defendere, seuere essent puniẽdi,
vt uoluit gl.in d.c.cõmess.& in c.quoties. lo
2.1.q.7.vel si ɔfidentes in multitudine vsum
peccandi sibi fecissent,vt in c.1.de pœ.dist.6.
Si tñ ista cessarent, & parati essent illi multi
corrigi, & de eoℛ correctione esset spes, ex
misericordia mitius esset cum eis agendum,
dist.50.vt constitueretur,& cap.fi.de trans.&
d.c.cõmess.cum multis similib. Quot autem
dicãtur multi,vide gl.in d.c.latores.De mo-
do autem extirpandi vitium à multitudine.
vide tex. notab. in d.c. cõmessationes, & de
modo puniendi multitudinem delinquentẽ,

vide

lectum subijciunt appetitui sensitiuo, huiusmodi vani hoies, & insani recurrunt ad dæmones, à qbus p qdam occulta pacta multa de futuris intelligunt. Vnde Aug. l. 2. super Gen. ad lrãm dicit fatendum est quõ à Mathematicis vera dñr instinctu quodam occultissimo dici q nescientes humanæ mentes patiunt, qđ cũ ad decipiendos hoies fit spirituum immundorũ, & seductorũ operatione, q quædam vera de tpalibus rebus nosse permittunt. Vnde cõcludit Quapp bono Xpiano siue Mathematici siue qlibet impie diuinantes (& maxime dicentes vera) cauendi sunt ne consortio dæmoniorum, aiam deceptam pacto quodam societatis irretiant, &
8 pondera illud qđ August. dicit † illos diuinātes q vera dñt, maxime fore vitandos. Dæmon n. q intendit perditionem hoium, & iuxta apostoli Petri vocem. Tanq Leo rugiẽs circuit quærens quem deuoret, Sępissime in suis rñsis vera dicit, vt hoies assuefaciat ad hoc vt ei credat. Vnde Athanasius exponẽs illud qđ hr Luc. 4. Increpauit illum dicens Obmutesce dicit quis vera fateret dæmon. compescebat tñ Xps eius sermonẽ, ne simul cum veritate ẽt suam iniquitatem pmulget, vt nos ẽt assuefaciat ne curemus de talibus, ẽt si vera loqui videant. Nefas. n. est vt cum assit nobis scriptura diuina à diabolo in-
9 struamur. Interdum † ẽt Deus remittit ea q à dæmonibus prædñr euenire, vt ipsi q hoc audiunt, & vident pbent, & appareat quali fide sunt vel deuotione erga Deum, sicut in Deute. legit. Moyses, ex pcepto dñi populo pcepisse dicens, Si surrexit in medio tui Propheta, aut q dicat somniũ se vidisse, & pdixerit signũ atq; portẽtũ, & venerit qđ locutus est, nõ audies verba Prophetæ aut somniatoris, qa tẽtat vos Dñs Deus vester, vt palã fiat verũ diligatis eũ an nõ. in c. nec mirũ. 26. q. 5. q est tex. Aug. Silr quoq; dæmones se hñt in operationibus. Operant. n. qdam fm ordinem nãlem, cum pp subtilitatẽ ingenij sui, nãs rerum occultas sciant, q hominibus pp grossitiem ingenij miraculosa vñr, eo qđ illorũ causas non attingunt, non tñ dæmones pter naturæ ordinẽ quidq efficere possunt, de quo optimus tex. Aug. in d. c. nec mirum.
10 † Quibus pmissis quo ad qõ. ppositã vr dicendum, q si q s inuocans dæmones vel sortilegia aut diuinationes exercens, credit dæmones aliqua de futuris scire, ad quorũ cognitionẽ nõ pertingunt, aut in operabilibus credit eorũ virtutem ad aliqua se extendere, ad q fm rei veritatem se non extendit, hmõi error cum pertinacia hæresim induceret, Et sic intelligo text. in d. c. epi. ad qđ ẽt bonus tex. ea. causa. q. 7. nõ obseruans. qđ satis apte dñs insinuare voluit Deuter. 18. vbi inter abominationes gentiliũ pdicta maleficia, & sortilegia connumerauit. Si vero ista credulitas falsa cessaret, licet res sit valde illicita, nõ tñ hæresim saperet, cũ discessum à fide nõ haberet, in quo rõ hæresis psistit, vt ex superioribus patet. Ex qbus manifeste deprehendit quã magnũ instet periculũ his q ad has vanitates, & insanias falsas se puertunt. Ex hmõi ẽt dãnãda cũ dæmonibus societate detestabile idolatriæ scelus sępissime incurrit. Demõ ẽm supbiæ caput, summopere ab hominib. adorari desiderat. vt patet Matthæi 4. Vnde qbusdã auidissime his vanitatib. deditis rlt psuadet, & talib. modis eos allicit, vt sacrificiũ vel reuerẽtiã ei exhibeãt. Cõtra quos dr Esaiæ 28. Dixistis pcussimus fœdus cũ morte, & cũ inferno fecimus pactũ, & in summa q talib. socijs se immiscet nõ valet illesus eua
11 dere. Vlterius, qro, † an inqsitores pfati possint pcedere ptra Iudæos, q inducũt xpianos ad eorũ ritũ, aut eos defendũt, occultãt & fouẽt in dictis erroribus, & dicẽdum est q sic, fm Oldr. cons. 36. Idem tenet Ioan. And. in c. cõtra christianos. de hær. lib. 6. in nouel. quod dicit ex extrauag. Greg. & clem. dare patere. quæ quidem extrauag. reseruatę sunt in suo vigore per c. fin. in prin. cod. tit. & lib.

1 Quibus vijs, & modis ad hæreticorum punitionem procedatur.
2 Accusatio instituenda est ex iustitia, & caritatis zelo, non causa vindictæ.
3 Laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine hæresis.
4 Accusatorem quamuis in publicum prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tamen hæresis si ob accusati potentiam periculum immineat episcopi est prouidere ne accusantis nomen publicetur.
5 Inquisitionis aduersus hæreticũ quæ forma sit.
6 Denũciationis aduersum hæreticos q forma sit.
7 Denunciatio nequaquam fieri debet si crimen ita occultum sit vt probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est, & num. 8.

9 *Monitiones generales in ecclesijs fieri solitæ, vt sub excõicationis pœna scientes aliqua delicta ea propalare l:abeant, an, & quãs stringant.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæro, † quibus modis ꝓce di possit ꝯtra hæreticos ad punien- dum eos de hæresi. Ad qđ dicẽdum ꝗ tribus modis.s.accusando, inquirendo, & denunciando, adde & quartum.s.ꝑ uiam no torij. De primis trib' est tex. de acc. sup his. in prin.& cap.licet Hely.de simo. De vltimo est tex. in d.c.licet Hely. Pro euidẽtia primi aduerte, ꝗ & si accusationis genus illaudabi lis intentionis esse dicaẽ. vt cap. si quis eps. 2.q.7.de quo p gl.2.q.6.c.dec. Illud tñ debet intelligi quo ad vulgi opin.alias.n.pſumitur qs bono zelo accusare, de dolo, & ꝯtu.verit.

2 † Ex caritate.n.debet accusatio ꝓuenire, de acc.si quis eps & non zelo vindictæ priuatæ aut odij pſonalis, eod.tit.accuf. & q accusat, publicæ salutis custodiã gerit.C.de fam. lib. l.vna.Pro quo uide bonam gl.in d. c. si quis eps.2.q.7.& si in omni crimine hoc ꝓcedat, à fortiori in hmõi crimine hæresis, qđ gra- uissimũ est, vt ex superioribus patet, cum etiam in opprobrium Dei cedat, cuius op- probria dissimulare non debemus, quia ipse nřa deleuit, ut in cap. in nonnullis, de Iud.

3 † Et licet rĩr laicus clericum accusare non possit, ut in c.1.& 2.& quasi p totum. 2.q.7. & de accus.c.cum. p. Tñ fallit hoc in crimi- ne hæresis ut uoluit glos.2.q.7.in sum. Est & aliud speciale in hoc ꝗ rĩr nõ põt recedi ab obedientia prælati instituta accusatione, aut iudicio contra illum 8.q.4.nõne. Fallit tñ in hoc crimine, nam ẽt ante institutam accusa- tionem recedi põt à prælato hæretico, iuxta gl.c.fac.2.q.7.& c.cũ non liceat.de præscrip.

4 † Estẽr & aliud, ꝗ ꝗꝗ in alijs criminib. ac- cusatur in publicum prodire debeat. 3. q. 9. c.non oportet, & c.hř. & inscriptionẽ facere, vt l. libell.ff.de acc.& l. qui crimen.C.qui acc.non poss.& l.pen.C.de acc.& cap. super his.eod.tit.& cap.licet Hely. de sim.& similẽ carceris custodiam subire.C.eod. l. fin.spãle tñ est in hoc crimine ꝗ vbi pp potentiã pso naꝝ cõtra quas proceditur, videant eps, vel inqsitores graue periculum imminere, si cõ- tingat fieri publicationẽ noium eoꝝ qui ac- cusant procedi poterit eoꝝ nominibus sub secreto seruatis, ut in c.fin.§.iub.de hær. lib. 6. seruata forma illius cap. Adde ẽt ꝗ hære- ticus hæreticum accusare põt 2.q.7.l. heret. & per gl.23.q.4.ipsa pietas, ꝗ in hoc crimi- ne spãle est, cum alias rĩr criminosus crimi- nosum accusare non possit 3.q.7.c.q siue.& cap.pastoral.& de accus. cap. 1. Quo aũt ad

5 † inquisitionis ordinem si specialiter contra aliquem infamatum de hoc crimine ꝓceda- tur, ꝓcedendum est iuxta formam.cap.qualř lo 2.§.debet, de acc. Si aũt gñalis inquisitio fiat in ciuitate, vel diœcesi, tũc ex testibus in illa gñali inquisitione examinatis ẽt si suffi- cienter ꝯtra aliquem deponant, non poterit ille ꝯdẽnari, sed opꝫ ꝗ eo noiatim uocato, & data sibi copia defensionis ꝯtra eũ ꝓcedat, & iteꝝ ꝓbões sufficientes fiant voluit Inn.de elec.bonæ, lo 1.& Spec.in tit.de no.cr.in pri. imò ex talibus ꝓbõnib. in gñali inqsitione habitis, adhuc ad torturam non posset ꝓce- di, iuxta doctrinam Bart. in l.fin.ff.de quæst.

6 † Quantum autem ad denunciationem di- cendum est ꝗ precedere debet euãgelica mo nitio, iuxta illud euangelij. Si peccauerit in te frater tuus &c.2.q.1.si peccauerit, de iud. nouit.& qui hanc monitionem non ꝑmitte ret, à denunciatione repelleretur, de accus. c. 2.& c.qualř, lo 2.& cap.super his.eod.ti.hoc tñ limita veꝝ cum pctm̃ esset occultum, se- cus aũt si publicum. Nam eo casu ꝑmonitio non requiritur, fm illud Apost. 1.ad Tim.5. Peccantem corã omnibus argue, ut ceteri ti morem habeant, quod intelř de peccatis pu blicis, ut dicit August.in lib. de verbis Dñi. Itẽ in hęresi occulta vbi posset imminere pe riculum in dilatione.vt quia est aliquis hęre ticus occultus, q priuatim hoĩes à fide auer- tit. Aut fit tractatus occultus quõ ciuitas tra datur hostibus, quod ẽt celerrimũ exoptat re medium. His casibus alio ẽt non expectato statim ꝓcedendum est ad denũciationẽ, nisi forte aliqs firmiter æstimaret qđ statim ꝑ se cretam admonitionẽ hmõi mala posset im- pedire, ut dicit S.Th.2.2.q.33.artic 7.& 4. sent. dist. 19.

7 † Generale tñ est in omnibus denunciationibus, ꝗ si crimen est adeo oc- cultissimum ꝗ nequeat probari, non habet locum huius denunciatio.imm̃ ꝗ ẽt si præ- latus contrarium mandaret non esset sibi in hoc obediendum, cum sit contra preceptum Dñi, qui delicta fratrum occulta noluit reue lari, imò eo casu peccaret præcipiens, & obe diens. Obedire.n.oportet Deo magis, ꝗ ho- mini

minibus, iuxta illud Actuũ 5. & si gñalr̃ prælatus p̃cipet vt sibi dicat̃ q̃ q̃s sciuerit corrigendum, intelligendum est sane illud præceptum. s. saluo ordine iuris, & fraternæ correctionis, quia tñ medius corporalis sanitaté egroto ꝯfert si põt sine alicuius membri abscissione. Si aũt non põt, abscindit membrũ minus necessarium, vt vita totius ꝯseruet̃. Sic & medicus spũalis agere debet, si. n. põt emẽdare fratrem quantum ad ꝯsciam salua fama & illæsa, illud faciat vt p̃dictum est, si ũñ hoc nõ põt, tunc q̃a ꝯscia p̃ferenda est famæ, voluit dñs vt ẽt cum dispendio famæ ꝯscia fratris per publicam denunciationem à p̃ctõ liberetur, vbi tñ de occultis aliqua indicia apparerent, puta p̃ infamiam vel p̃ alias suspiciones, posset p̃latus p̃cipere ista sibi reuelari eo modo sicut, & iudex inquirit ꝯtra infamatũ, q̃a iã illud non est oĩno occultum, nec ab hoc deuiat id q̃d in capitulis religiosoꝝ fit, vbi ẽt sine aliqua p̃ambula monitione denũciant̃ secreta p̃ximi delicta. Nã illa sunt de aliquibus leuibus, q̃ famæ nõ derogant, & si essent talia de q̃bus frater infamaret̃ ꝯtra p̃ceptum dñi faceret, q̃ p̃ hunc modum p̃ctm̃ fratris publicaret, q̃d est intelligendũ modo p̃dicto. Ista sunt de mente S. Tho. secunda secundæ. q. 33. art. 7. & 4. s̃nia. dist. 19. tenet, & idem dicens etiam in peccato omnino occulto regulam euangelij, locum habere, & inducit quod August. in regula dicit. Innocentes non estis si fratres vestros quos iudicando corrigere potestis tacendo perire permitatis. nec ex hoc aliquis efficit̃ p̃ditor criminis, quia non manifestat crimen ad infamandum sed ad corrigendum, Sed Ioan. Andr. in
8 c. nouit. de iud. tenet q̃ in † p̃ctõ oĩno occulto tal̃r q̃ p̃bari non põt, non habeat locum hęc denunciatio. talia. n. oĩno occulta diuino iudicio sunt relinquenda 6. q. 1. si oĩa. & hoc vr̃ voluisse gl. in d. c. si peccauerit. Sed Panor. ibi dicit q̃ stãte hoc secreto, licet in publicũ non debeat res produci, pro quo vr̃ mihi bonus tex. in d. c. si peccauerit. & ibi gl. debet tñ fieri diligens exhortatio, & fraterna admonitio erga ipsum in secreto vt se emendet, vt dicit ibi text. & adhuc si opportuerit poterit hoc signare presbytero suo aut p̃lato in secreto, q̃ monẽdo, & orãdo poterit p̃desse, & nõ obesse. Pro quo bonus text. 22. q̃õ. 5. hoc vr̃. Et q̃a S. Tho. tenuit ꝯtrarium vbi supra. Admotiua sua stat r̃nsio q̃ debent intelligi modo p̃dicto. & ad p̃dicta multum facit tex. in clem. 2. de hęr. vbi p̃batur q̃ delictum q̃d p̃bari non põt nõ debet iudici denunciari. Ad idem induco ẽt tex. in c. qual̃r. lo 1. de accus. in fin. vbi iudex q̃ gñal̃r inquirit sup̃ statu ecclesiæ non debet ad occulta reuelanda astringere testes in inq̃sitione deponentes. Pertinet. n. ad debitũ caritatis crimen fratris celare, de off. ord. si sacerdos. 1. q. 1. Xp̃s quid fecit, eo p̃cipue, q̃a cũ res eo modo est occultissima, iudicialis auctoritas nil p̃desse põt, cũ nec p̃bationib. iste ꝯuici queat, nec subijci torturæ, vt inuitus ꝯfiteat̃. Ex quo indicia
9 nõ p̃cedunt.] Et ex his inferi ad istas gñales monitiones q̃ fiunt in ecclesijs à iudicib. sub pęna excõicationis, vt scientes furta vel alia delicta hmõi debeant reuelare. per prædicta enim colligere poteris qualiter illę sint intelligendæ, & quomodo, & ad quid astringant.

1 ☞ *Citatio hæreticorum qualiter, quando, qua, & à quibus fiat.*
Defensio est de iure naturali, & nemini denegãda quantumcũque excõmunicato, et criminoso.
2 *Relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei præstita tradendus est.*
Relapsus quis dicatur.
3 *Dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere videtur.*
4 *Capitali crimine impetitus regulariter ad corpus capi, & carcere mancipari potest, & qua forma ad capturam procedatur.*
5 *Mulieres cũ masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt.*
6 *Dominus castri à præfectis inquisitionis requisitus, an cogatur hæreticum in suo territorio manentem verbaliter citatum, & illis tradere.*
7 *Quid in aliis criminibus.*
8 *Hæreticus cuius expensis ad inquisitores remittendus sit.*
9 *Delegatus ab episcopo vel capitulo vacante sede aut etiam ab inquisitore an possit hæreticum personaliter capere latiꝰ.*
10 *Carcerum quatuor species hic recitantur.*
11 *Custodibus carcerum hæreticorum quis impensas subministret.*
12 *Iudex in carceribus quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit.*
13 *Carceratis ob hæresim quis alimenta suppeditare debeat.*
14 *Hæreticus resistens ministro eum iudicis iussu incarcerare*

carcerare volenti, impune occidi potest in tali conflictu resistentia.

15 *Hæreticus ad ecclesiam confugiens an gaudeat immunitate.*

16 *Episcopo an liceat armatos ministros habere pro sua iurisdictionis executione.*

17 *Brachij secularis auxilium ab episcopo pro iustitia executione implorari potest.*

18 *Gladij temporalis exercitium ecclesia denegatũ esse, quomodo intelligatur.*

QVAESTIO XI.

1 VNdecimo quæro de † citatione hæ
reticorũ. Et ꝓ huius euidentia est di
stinguẽdum, qa aut quærimus de ci
tatione verbali, Aut de citatione reali. Pri-
mo casu citandus est q. de hoc crimine impe
dit quacunq; via, ꝓcedaꝫ ꝯtra eum, vt habeat
copiam se defendendi, cum.n.defensio sit de
iure nãli. vt in cle. pastoralis. §. ceterũ. de re
iud. nemini. deneganda est quantumcũq; ex
cõicato, & criminoso. de excep. cum inter. &
2 c.fin. † Si tñ esset hæreticus relapsus sine ali-
qua audientia esset iudicio seculari relinquẽ
dus. de hæret. ad abolendam. §. illos. & c. sup
eo. eod. tit. lib. 6. Quis aũt dicaꝫ relapsus vi-
de pulchrum tex. c. accus. eo. tit. & ibi. Ego tñ
putarem ꝙ licet relapsus non debeat audiri
sup crimine, vt in dictis iuribus, si tñ vult ex
cusare se relapsum fore bene esset audiẽdus.
3 Nam † cum dispõ excludens exceptiones
fundaꝫ sup certa qualitate, non vꝛ excludere
exceptiones detrahentes illi qualitati, vt vo
luit gl. c. cupientes. §. qđ si p 20. de elect. lib.
6. & cle. vnica. de sequest. po. & fruc. & Bar. in
l. 1. §. parui refert. qđ vi aut clam. Sic in ꝓpo
sito est dicendum vt cum illa iura se fundẽt
sup relapsu, non videanꝫ tollere defensionẽ,
quo ad hoc ꝙ iste posset dicere se non rela-
psum, & hanc citationem poterunt epi, & in
quisitores nedũ p se sed p alios facere vt in
c. commissi. in prin. de hær. lib. 6. Aut quæri
mus de citatione reali hoc est p capturã per
sonæ, & sĩlꝛ illam facere possunt, & tam ver-
balem ꝙ hanc realem citationem eps siue in
quisitore, & inquisitor sine epo facere pote-
4 rit. de hæret. cle. 1. §. 1. Regulare.n. est ꝙ ꝯuẽ
tus sup crimine capi põt psonalꝛ, & incarce
rari, & pͥsertim qñ delictum est maximum, si
cut hæresis. de qua mã. vide late p Bart. in l.
fi. ff. ad l. Iul. pecu. & in l. 1. ff. de custo. reoꝝ.
& in hac captura seruaꝫ de more ista practi-
ca, ꝙ informatione p̄habita p iudicẽ de ma-
leficio, & malefactore, sine alia citatione ver
bali p̄cedente, mittunt ad capiendum reũ si
crimẽ sit enorme, cuiusmodi est illud: & hoc
ne fugam arripiat ꝯscius de crimine. ita dicit
Sal. in l. 2. C. de exhi. & intro. re. qđ dicit pro
bari per illum text. pͥsertim iuncta gl. & licet
ista modestia incarcerando sit seruãda, vt ne
mo sit de domo sua trahendus ad carcerẽ. vt
l. nemo de domo. ff. de re. iud. & l. pleriq; . ff.
de in ius voc. Hoc tñ ꝓcedit in ciuili, non tñ
5 in criminali, iuxta gl. in d. l. nemo. † Seruan-
dum tñ est ꝙ mulieres non ponanꝫ in eodẽ
carcere cum masculis, sed ad partem in alio
carcere, qa periculosa est sexuum cõmixtio,
vt in l qm. & auc. nouo iure. C. de custo. reo.
& in auth. vt nulli iud. §. si vero. colla. 9. qđ
ꝓcedit nedum in carcere deputato ad custo
diã, sed ẽt deputato ad pœnam iuxta formã
c. pen. de hær. & c. q̃uis. de pœnis. lib. 6. ita te
6 net gl. in d. c. q̃uis. † Et de forma q̃ debet te-
neri in hmõi carceribus hæreticalibus, & de
custodibus adhibendis, & substitutis ab eis,
& de iuro qđ p eos pͥstandum est, & qualiter
diuersas claues debeant carceri adhibere, &
modo ministrandi necessaria carceratis, vide
text. not. in d. clem. 1. §. 1. de hæret. Sed pone
7 ꝙ † in castro siue territorio alicꝰ dñi tpalis
hæreticus manet, & citatus verbalꝛ p inqui-
sitores non vult coram eis comparere, an
dñs castri teneaꝫ eum in manibus inquisito
rum ponere si sit ab eis requisitus. Ad hoc
dicas ꝙ sic, ꝓ quo est tex. apertus in c. vt in
quisitionis in princ. de hær. lib. 6. Quid aũt
sit in alijs criminibus. vide Bal. in vsi. feu. tit.
de pace tenen. §. si iudex. vbi dicit ꝙ si est
suus subditus nõ teneꝫ eũ tradere, secus aũt
si alienus est subditus, in quo tñ examinan-
do non insisto, qa non est p̄sentis speculatio
8 nis. † Sed cuius expensis erit remittendus.
Bal. vbi supra tenet ꝙ si aliqs priuatꝰ ꝓ suo
interesse hoc petit, fiet expẽsis petẽtis. vt l. cũ
sæpe. C. de ero. mil. anno. lib. 10. Si aũt iudex
ex offõ hoc petat, tũc expẽsis publicis illius
terræ ad quã sit remis. arg. l. mulier in opus.
ff. de capt. & postlim. reuer. Ego tñ putarem
ꝙ in crimine hæresis si officiũ sufficeret ex
redditibus illius essent fiendæ. Sed iuxta p̄di
9 cta q̃ro, † an delegatus ab epo, vel capitulo se
de vacante aut ab inquisitore possit hãc per
sonalem capturam facere, & videreꝫ ꝙ non,
qa delegatꝰ nõ põt citare psonalꝛ, vt voluit

 gl. in

gloss. in l. consent. C. quo, & qñ iudex. Sed gl. in l. 2. ff. de iurisd. om. iud. dicebat q delegatus principis hoc potest, secus aût in delegato inferioris a principe, qui hoc non pôt ante lit. côtest. sed bene carcerare potest post lit. contest. Sed Bart. ibi. & in d. l. plerique, tenet delegatum inferioris à principe nequaq hoc facere posse, p text. in auth. de test. §. si vero. ignoti. vbi delegatus non pôt coërcere testes, & eos torquere. Non obstat sm eum. text. in auth. de exhib. rei. §. si vero ét, vbi dr qd delegatus non pôt aliquid facere, qa lis non est contest. quasi innuat q post litê contest. posset, qa non vult hoc dicere, sed debet intelligi q si lis esset contestata posset deueniri ad sniam ẽt absente reo, & sic posset aliquid facere, per quæ videretur q cû delegati pdicti, de quibus in qône proposita, sint inferiores à principe, non possent hmôi capturam psonalem facere. ptrarium tñ ego teneo. p quo inducto tex. expressum in d. cle. 1. §. 1. de hær. vbi apte hoc probat, hoc ẽt pbari pôt qa ea rône qua istud venit in gñali delegatione factæ per principem, vt patet in præced. s. quia princeps potest ista cômittere quæ sunt meri imperij, & vr cômisisse tanq sine quibus illusoria videretur iurisd. delegari, vr idem dicendû in prædictis inferiorib. de iure canon. sm q ea quæ sunt meri imperij sunt delegabilia, de off. ord. quod sedem. & de rapto. in archiepatu. cum simil. Et ex d. clem, probatur q ille qui habet iurisdônem in crimine, potest carcerem pstituere pro custodiendo criminosos. Sed pro veritate hu-
10 ius est aduertendum q † quadruplex est carcer. Primus est perpetuæ pœnæ, & hmôi carceratio est meri imperij, quia illa pœna æquiparatur morti, ut nor. Innoc. de accus. qualr 2. Secundus carcer est modicæ coërtionis, vt cum iudex facit poni nuncios in cippis. & iste carcer est meri imperij, sed minimi, de quo potest intellig. l. 2. C. de sport. quia iste carcer adhibet, qa forte nuntius ptempsit iurisdônẽ iudicis. Tertius est carcer custodiæ, & est eiusdẽ speciei cuius est causa principalis, sm Guil. & Bal. in l. imp. ff. de iurisd. om. iud. vñ si causa est pecuniaria, est iurisdônis si sit criminalis, est meri iperij. Quartus est carcer domesticus, q non est licitus nisi in casibus expressis in iure. ff. de off. psid. l. diuus. & iste carcer nô est sub aliq specie iurisdônis, qa côpetit priuato, vt voluit Bald. in d. l.

imperium, ex quibus concludi pôt q ille q licite potest carcerare (quod quô fit ex prædictis colligitur) poterit carcerem pstituere, & per ptrarium qui non pôt carcerare non poterit pstituere carceres. & de hac mã multiplicis carceris vide eundem Bald. in auth. si captiui. C. de episc. & cler. Vlterius quæro
11 † quis puidebit de expensis custodibus carcerũ pdcõrũ. Solutio. hoc determinat p text. d. clem. 1. §. sanè. s. q eps prouidebit custodi deputato per ipsum, & intellige de suis redditibus non de parte puentum inquisitionis offô deputata, ut in extrauag. Benedicti ex eo. §. verũ, ita tenet gl. in d. clem. & inqsitor silr prouidebit illi quem ipse deputabit . s. de prouentibus deputatis offô, ut in d. gl. ex quo patet sm Zenonem ibi, quod carceratus, non prouidebit custodibus, quod dicit non esse dubium in deputatis ad perpetuos carceres, quia tales sunt priuati bonis, facit lex cum sæpe. C. de erog. mil. ann. lib. 12. Idẽ tenet ibi Mathesil. tu dicas in causa hæresis nullum fore dubium p istum tex. in alijs aût Mathes. & Ioan. de Imol. seruandã esse psuetudinẽ, qua cessante, glo. in d. l. cum sæpe. dicit quod seruari debet expensis eius q illum facit custodiri. illas tñ postea resarciet custoditus. & sic seruat. Hoc ego limitarẽ ubi illi custodes non essent salariati de publico. Nã tunc nihil possent à partibus petere. p quo facit tex optimus in arg. in l. arch. C. de psf. & med. lib. 10. & noc. in simili per Innoc. in
12 cap. 1. de postul. † & vbi aliqs carceratetur iniuste iudex qui iniuste fecit eum detineri tenet ei ad interesse, iuxta doctr. gl. & Bal. in l.
13 2. §. fin. ff. si quis cautio. † Quis aût puidebit carceratis, & circa crimẽ hæresis dicas, q eps, & inquisitor debent ordinare vnde eis puideatur, vt probat tex. in d. clem. §. porrò. in alljs vero gl. in c. dist. 17. q. 4. tenet q custos carceris prouidebit carceratis, sed nô intelligas q habeat prouidere de suo. sed de eleemosynis destinatis ad vsum pauperũ, hoc poterit facere, ut l. iud. C. de epis. audient. vbi aût ista cessarent consuetudo habet q is ad cuius petitionem fuit carceratus prouideat carcerato, postea aûc carceratus satisfaciet ei
14 dem de prædictis. † Sed pone q cum demãdato prædictorũ uolunt incarcerare eosdem hæreticos ipsi se defendunt. Dicas qd inuadi pñt cum armis per ministros iustitiæ, & si in illa defensione occiderenẽ, cum sit illicita, nullam

nullā pœnā incurrerēt occisores. vt ꝓbat tex. optimus in l. si seruus. C. de his q̄ ad ecclesiā ꝯfugiūt. Nō .n. ꝑmittit iuste inuaso se defendere. iuxta not. ꝑ Bart. in l. vt vim. ff. de iustitia, & iure. & ꝑ dn̄m Card. in clement. si furiosus. de homic. † An aūt hæreticus ad ecclesiā ꝯfugiēs gaudeat immunitate, ita vt de ecclesia extrahi nō possis, & c. & dicas ꝙ nō gaudet, ꝓ quo est gl. in auth de māda. principū §. neq; aūt collatio. 3. facit ad idē text. in l. 1. C. de his q̄ ad ecclesiam ꝯfugiunt. Et q̄m ad hanc incarcerationem faciendā necessarij sunt officiales armati, hn̄t inq̄sitores facultatem à iure, vt possint hr̄e officiales armatos ad hoc exequendū, fm̄ tex. in clem. 2. §. fi. de hær. Ex quo infertur ad q̄stione, nunq̄d
16 † ep̄s qui iurisdictionem ordinariam habet possit hr̄e officiales armatos pro executione iurisdictionis suæ. Panor. mouet hanc q̄stionem in c. significasti. de off. delega. & dicit se fuisse interrogatū de hoc a quodā ep̄o, cui refert se r̄ndisse ꝙ non, nisi hr̄et tp̄alem iurisdictionem in loco: ad quod primo in-
17 ducit iura quæ dicunt † ep̄m, in executione iustitiæ dr̄e implorare auxilium brachij secularis: vt c. administratores. & c. principes. 23. q̄. 5. Item alibi cauetur ꝙ sicut pro spiritualibus, debent principes recurrere ad ecclesiam, ita in tp̄alibus debent prelati recurrere ad principes seculares, vt c. cum ad verum, & c. si Imperator. 96. dist. nec promiscuis actibus sunt eoꝝ officia turbanda, vt l. ꝯsulta diualia. C. de testam. Itē ecclesiæ fuit interdicta executio gladij tp̄alis dicēte dn̄o Petro conuerte gladium tuum in locū suū, vt leg. & not. in c. nouit. de iud. Item arma clericoꝝ sunt lachrymæ, & orationes, vt in c. ꝯuenior. 23. q̄. 8. sed vide Bal. in l. nam salutem. §. fi. ff. de off. p̄fec. vig. qui ꝯtrarium tenet cum ipse habeat imperium in sua diocesi. nullū aliud inducens fundamentū ad hoc. & hæc opinio mihi placet. & eam obseruat cōis vsus, & ꝓ huius fundamēto facit tex. in d. clem. vbi papa ꝯcessit facultatem inq̄sitoribus vt possint armatos officiales hr̄e. Ex quo innuit ꝙ penes papam est ꝑtās habēdi armatos, & mouēdi arma in hmōi criminibus ad ecclesiasticū foꝝ spectantibus, alias nō potuisset eā inq̄sitoribus ꝯcedere. nō ergo de necessitate ad laicos in his est recurrēdum vt ꝯtraria opinio ꝓsupponit. Preterea fundat, & aliter ex eadē clem. vbi Papa ꝑ cōcessionē specialē dedit hāc facultatē inq̄sitoribus, non aūt ep̄is qui in predicta inq̄sitione cū eis ꝯcurrunt ostendens aperte, ꝙ ep̄is non erat necessario conferenda, quia de iure eis licebat, alias sicut inq̄sitoribus ꝯcessit sic, & ep̄is concessisset. Confirmatur ēt, quia ep̄s ꝑ iurisdictionem suam pōt ēt laicos in certis criminibus capere, & corporaliter coercere. vt est tex. cum gl. 26. q. 5. contra idolorum. & 16. q. 4. attendendum. & de adult. c. 2. ꝙ nemo dubitat egere ministris armatis. Nec obstant fundamenta in contrarium
18 inducta, videlicet ꝙ † ecclesia non habeat exercitium gladij m̄alis. Nā illud est ad infendū alicui mortē vel mēbri mutilationē, & hoc casu intelligunt iura ꝓ ꝯtraria parte inducta. Secus aūt ad exequendum iustitiam sibi competentem vt ꝓbat per p̄dicta. Similiter ad illud quod dr̄ ꝙ ecclesia implorat auxilium brachij secularis dici pōt ꝙ inde non ꝯcludit intentum opinionis ꝯtrariæ. Nam iter ipsosmet seculares iudices idē obseruat, ꝙ vnus implorat auxiliū alteri⁹, vbi vires ipsius nō sufficiūt ad exequēdū q̄d sibi incumbit, vt est tex. in l. si q̄s in hoc genus. C. de ep̄is. & cler. & ēt iudices seculares inuocant in subsidium auxilium ecclesiæ vbi ꝑ se non pn̄t suos subditos domare, vt not. Inno. in c. licet ex suscepto. de fo. comp. & hęc notabis.

1 *Ordo iudiciarius in crimine hæreseos quis sit. simpliciter, & de plano in crim. hæresis procedēdum est regulariter tamen contra. infertur ad egregia aliquod dicta 2.*

3 *Hæreticus contumaciter absens excommunicandus est qui si anno obduratus in excommunicatione persistat vt hæreticus damnatur. Limita, & declara 4.*

Hæreticus ob contumaciam dānatus si vere hæreticus non sit an pœna in eum inflicta teneat.

QVAESTIO XII.

1 DVodecimo quero, † de ordine procedendi contra hęreticos quo ad telam iudiciariam ordinādam. Dicas, ꝙ licet in alijs criminibus plenissimo iuris ordine seruato debeat procedi. de quo vide tex. in l. absentē. ff. de pœ. & in l. 1. C. de requi. re. & ꝑ gl. 3. q. 9. in sum. & per Bar. in d. l. absentem. & ꝑ Saly. in l. absentem. C. de accus. vbi plene. & per Doct. in c. veritatis. de dolo, & cont. tn̄. in hoc crimine hæresis est speciale,

obari per ꝯfessionem ꝓpriam, cum illa in r oẽs ꝓbõnis species obtineat principatũ, ad eruendum illam poterit ꝓcedi ad torturam eius qui de hoc crimine impetitur, re uiritur tñ ꝙ præcedant indicia, alias nõ est uis torturæ subijciendus, vt l. de min. §. tor menta. ff. de q. & c. cum in ꝯtemplatione, de e. iu. ẽt si de grauissimo crimine agatur. C. d l. Iul. maiest. l. 3. † Alia tñ sunt indicia ex quibus iudex põt iudicare diffinitiue in cau a vt in l. ind. C. de rei uen. & ẽt in criminali C. de prob. l. sciant cuncti, & illa debent esse ita uehementia ꝙ sint indubitata, vbi aũt essent dubitata sufficerent ad torturam. ita tenet Io. And. in add. ad Spec. tit. de ꝓb. in fin. & in tit. de not. crim. Quæ aũt sint illa, mul ti multa dixerunt, sed ꝯclusio vera est ꝙ de hoc non põt clari certa doctrina, sed relinquitur arbitrio iudicis l. 3. §. eiusdem quoq;. ff. de test. hoc tenet Bar. in l. fin. ff. de qõ. vbi ad instruendum iudicem ex qbus animum suũ debeat mouere, pon.: certa exempla, subiun gens eiusdem iudicis arbitrio cõmitti, an plu ra indicia reqrantur, aut vnum tñ sufficiat. Adde tñ ꝙ eo magis debet augeri tortura quo maior suspicio est ꝯtra delinquentẽ. ut not. Bal. in vsi. feu. ti. de ꝯtrouer. inuest. c. 1. §. item si vasal. † Qualis aũt ꝓbõ sufficiat sup his indicijs ad subijciendũ quẽ torturæ, dicit reqri duos testes vbi illi deponũt de iudicio tñ. iuncta gl. fi. C. fam. erc. vbi tñ sup delicto vnus tñ sufficeret ad torturã. vt voluit gl. in d. l. 3. C. ad l. Iul. maiest. Et addit Bart. vbi supra ꝙ † ex eo ꝙ dari debet defensionis copiã parti anteq̃ subijciat torturę, nõ sufficerẽt te stes q in gñali inquisitione fuerũt examinati ꝯtra reum, qa non fuerunt examinati ipso citato, & ex ñte ꝯtradictore. Cõsidera insu per ꝙ † ẽt vbi alia indicia extrinseca non ꝓ cedũt ex eo ꝙ reus facit corã iudice, puta loquendo trepide, pauendo, & variando, põt hre indicia sufficientia ad torturam, ſm Bar. in d. §. torm. Et inter cetera tormenta solent inquisitores præfati criminis † indicere ieiunia ad ueritatem eruendã, q̃ ẽt qõnis noie intelligunt. quod ẽt patet per etymologiam. Nam tormentum dr̃ quasi torquens mentẽ, nemini tñ dubium ꝙ per ieiunium asperum torqueatur quis, pro quo est gl. in d. clem. 1. de hær. in ver. torm. † In hac tñ ꝯfessione ꝑ tormenta extorta requiritur ꝑseuerantia. in l. 1. §. diuus. ff. de qõ. oportet. n. ſm Bart. ibi

vt ille q fuit ꝯfessus in tormentis reducat̃ in loco publico iudicij, & ibi corãm testibus, & notario confiteatur, seu ratificet confessionem primam, & ita obseruatur de ꝯsuetudine, & qm̃ in supponendo reum torturæ de grauissimo præiudicio agitur, obseruat cõis ꝯsuetudo ꝙ prius debeat solẽnis aduocatoꝝ disputatio corãm Iudice fieri super hoc, an sit torquendus, vbi aduocatus rei debebit ad mitti vt pro eo alleget, vt l. si postul. §. qõ. de adult. & ꝑ gl. l. legis virtus. ff. de leg. sed ipsi qõni, & examinationi non debent interesse. ita tenet gl. in auth. de test. §. quia vero in gl. super uers. aduocatoꝝ. & gl. vr̃ idem velle in l. 2. circa princ. C. de iuram. calum. ita determinat Bart. in l. cust. ff. de pub. iud. & in d. l. le gis uirtus. & ꝑꝑ grauitatem præiudicij est inductum, ꝙ in hæresi, nec inqsitor sine ordi nario, nec ordinarius sine inqsitore ꝓcedat ad faciendum reũ torqueri, sed ambo simul, vt est tex. in d. cle. 1. §. 1. Potest ẽt fieri ꝓbõ
9 per testes. † Sed dubitat̃, quot testes debeãt interuenire. Quidam dixerunt ad effectum ꝯdemnationis non sufficere duos testes pro qua allegant. c. excõm. §. adducimus, de hær. & hoc not. Host. in summa. eod. tit. §. qualr̃. vbi subiungit qđ iniquum videbatur ꝙ de tanto crimine damnaretur ex dicto duoꝝ testium, sed in ꝯtrarium facit cap, ut offm̃. §. verum, eod. tit. lib. 6. Ioã. de Lign. in d. clem. 1. in fin. dicit non esse dubium ꝙ per vnum testem, & famam qs non põt dãnari de tanto crimine, vt not. de testib. tam literis. & idem tenet Matt. eodem ti. clem. 2. allegat not. per gl. de testib. veniens, & similiter nec ex præsumptione, de pręsumpt. literas tñ vr̃ ꝙ per duos testes possit damnari, ad hoc qđ not. Inn. de simon. sicut. vbi dicit ꝙ licet in alijs criminibus requirant̃ ꝓbões luce meridiana clariores, tñ in crimine hæresis sufficiunt minores. C. de hæret. l. 2. & ſm eum leuia signa sufficiunt ad conuincendum quẽ de hęresi. de præsumpt. literas, sed hoc dcm̃ Innocentij debet intelligi ſm not. in d. l. 2. & sic transit Io. de Lign. in d. clem. 1. Idem tenet dom. Card. ibi propter regulam generalem, quæ habet ꝙ sufficiant duo testes ad probandum crimen, nisi vbi contrarium reperitur, vt in c. licet vniuersis. & cap. in omni negocio. de test. b. Idem tenet Ioann. And. & Doct. cap. vt officium. §. verum. de hæret. libro 6. & hæc opinio mihi videtur vera.

Pro qua ēt facit gl.not.in simili in q.4. p̃sul.
nec obstat text.in d.§.adijcimus.qa non re-
quirit ille numerus testium ad ꝯuincendū v-
nū hæreticum,sed ad ꝯuincendum plures. &
inde est qđ ille textus remittit hoc arbitrio
iudicis, vt si videat expedire ꝓ multitudine
hæreticoꝶ nedū tres, sed ēt plures,& adhuc
totam vicinam possit ad testificandū cogere.
10 † Est tñ sp̃ale in hoc crimine, qđ testes qui
alias à iure repellunt admittunt in hoc casu
in fidei fauorē,vt pote Iudæi,vt c. ꝯtra xp̃ia-
nos.de hæret.lib.6.idem dicerem de alijs in
fidelibus, qa illi solum repellunt à testimo-
nio ꝯtra fideles.c.pagani.2.q.7.& c.iudæi.&
c.licet vniuersis. de testibus de quoꝶ nume-
ro isti hęretici non existunt.Item qa non ap
paret rō sp̃ālitatis in Iudæis, vt illi magis ad
mittant cum sint pessimi infideles.vt prima,
q.1.nonne.de quo superius dcm̄ est. Admit
tunt ēt excōicati,& participes,& socij crimi
nis in testimonium, p̃sertim in defectū alio
rum testium, & sic hæreticus ꝯtra hæreticū
admittit,vt dicit text.in c.in fidei fauorē. de
hæret.lib. 6. & ꝑ illum textum dicit Panor.
in c. l̃ras.de p̃sumptionibus. ēt fratrem esse
cogendum contra fratrem super p̃dicto cri-
11 mine ferre testimonium. † Admitterē ēt do
mesticos,&familiares eoꝶ,qm̄ cum istud cri
men secretum sit,melius,& aptius ꝑ familia
res,quam ꝑ alios ꝓbari poterit,vt l.ꝯsensu.
C.de repud.quinimmo ēt serui ꝯtra dn̄os cū
tormentis admittendi forent,qa admittunt
in crim.læsæ maiest.C.ad l.Iul.maiest.l.fi.er
go à fortiori in crimine hæresis, cum longe
grauius sit æternā quam tꝑalem lædere ma
iestatem.& hanc argumentationē facit text.
in simili.in c.vergentis.de hęret.Ad idē text.
12 cū gl.12.q.2.qō.† periuri ēt admittunt dum
modo ꝯtra se,&ꝯtra alios in hoc crimine at
testent,dum tñ ex manifestis apparuerit in-
dicijs tales non animi leuitate aut odij fomi
te,seu corruptione pecunię,sed zelo fidei or
thodoxæ velle deponere, aut dcm̄ suum qđ
ante in forma testimonij deposuerant emen
date,& corrigere,ac q̄ prius tacuerant reue
late,&hoc in fauorem fidei sp̃āl̃r ꝯcedit,vt c.
accus.§.licet,de hæret.lib.6. ex qbus limita
bis text.in c.p̃terea.de testibus cogēdis, qua
tenus de corrigēdo dcm̄ testis loquit,& not.
per Bart. in l.eos.ff.de fal. Aduerte tñ iuxta
hoc,qđ cum isti inhabiles admittunt, ita de
mum,eoꝶ dictis fides adhibet,si ex verisimi
libus ꝯiecturis, & ex numero testium, & ex
qualitate tam deponentium q̄ eoꝶ contra
quos deponitur, ac alijs circunstantijs sic te
stificantes non falsa dicere præsumantur, vt
13 in d.c.in fidei fauorem. † conspiratores tñ,
& inimici non admittent sicut nec in alijs ex
ceptis criminibus.Pro quo optimus text. de
simonia.ꝑ tuas.lo primo.& not. hoc,qa va
let gn̄al̃r ad oēs casus in qbus minus idonei
testes admittuntur.Quid aūt considerari de
beat in alijs exceptis criminibus circa testes
criminosos vt admittantur vide gl.1.q.1.si
qs eṕs.& 2.q.1.Deus omnipotens.& ꝑ Do
ctores in d c.per tuas.de simonia. Intellige
14 tñ † prædictos inhabiles testes in hoc crimi
ne admittendos fore contra hæreticos, cre-
dentes fautores,& receptatores,& defenso-
res eoꝶ,nō tñ sic esset si ꝓ eoꝶ parte indu
cerent ad hoc qđ de hoc crimine se purga-
rent,eo.n.casu requirerent testes oino inte-
gri sine aliqua suspicione, & catholicæ fidei
15 zelatores.eod.tit.c.filij. in fine. † An autem
hmōi suspecti testes cū examinant, sint tor-
mentis subijciendi,vide gl.15.q.6.in summa
q̄ dicit qđ sic.si est seruus vel vilis p̃sona, vel
si sit liber,& sit criminosus,& infamis vel ob
scurus vel ignotus. Tales.n.sine tormentis
non admittunt. torquet ēt quælibet libera
persona,licet non sit vilis,dum tñ vocillet in
testimonio.de mā tñ vide Bart.in l.ex libe-
ro.ff.de quæst.Sed quæro iuxta prædicta. an
16 † id quod dcm̄ est de minus idoneis testib.
admittendi in crimine heresis,habeat tm̄ lo
cum qn̄ proceditur per viam inquisitionis,
aut ēt idem sit cū procedit ꝑ viam accusatio
nis vel exceptionis. Et vr̃ ꝙ sic,qa eadem est
rō.s.fidei fauor,& odium criminis, ergo idē
ius.de rescriptis,inter ceteras.cum si.Cōtra
rium tñ concludit gl.in d.c. fidei. qa ab illo
iure rlatur,quo cauetur tales personas ad te
stimonium admitti non debere non est rece
dendum nisi inquantum reperiat à iure per
missum,Qui ergo accusat,vel excipit habeat
ꝓbationes idoneas,nec est accusatio fauora
bilis vt inquisitio,ad hoc 2.q.7. si quis eṕs,
& verbum istud inquisitionis debet aliquid
operari,alias quare fuisset expressum.de de-
cimis.ad audientiam.cum ꝯcord. & sic trāsit
p̃dicta gl.Sed contrariam tenet Arch. in d.c.
in fidei,& allegat.2.q 7.c.hæreticus.Sed Io.
And.tenet gl.in nouel.&ad c.si hereticus.rn̄
det ꝙ non tenet,vt ibi dicit gl.& hoc.idē ꝓ-
bat

bat text. in d.c. in fidei qa si ille text. teneret non esset necessaria dicta decr. & sic trāsit ibi Dom. simpliciter recitando pdictos Doct. Ego tñ potius teneré opin. Arch. p quo facit, qa eadem rō est vtrobique. s. fauor fidei,
17 † ex qua rōne ēt in pœnalibus (attento qđ expressa est in lege) argui pōt ad similia, vt est text. inst. de leg. patro. tutel. in prin. & gl. in clem. 1. de electio. & c. 1. de temp. ord. lib. 6. Præterea dispō pdicta non est odiosa, imò fauorabilis, cum non in odium hæreticorū principalr̄, sed in fauorem fidei sit inducta. vt text. ibi innuit in princ. Vnde illud est cō siderandum, & non odium hæreticoꝝ qđ venit in pœ̄nam. iuxta gl. c. sciant cuncti, de electione lib. 6. & l. q exceptionem. ff. de conditio. indebi. Nec est simile de accusatione in alijs criminibus intentata, & de accusatione facta in crimine hæresis. Nā, & si in alijs criminibus accusatio dicat̄ genus illaudabilis intentionis iuxta moderationem pdictā, nō tñ sic est in crimine hæresis, vt in superioribus diximus. Posset ēt dici q ille text. non se restringit ad pcessum inqsitionis, qa non dicit cum pcedit̄ p viā inquisitionis, sed dicit, in fidei fauorem pcedimus, vt in negocio inquisitionis hæreticæ prauitatis, & loquit̄ Papa inquisitoribus, vt patet in suprascriptione, de quibus certum est q licet p viam accusationis possunt procedere, appellanē tñ inquisitores, & eodem modo ex eoꝝ noīe appellat̄ negocium inquisitionis, licet p viam accusationis, vel exceptionis cognoscant, & p hoc fundata manet satis ista pars, & rñsum restat ad motiua ɔtraria, & q a in tanto crimi
18 ne cū multa oportet cautela pcedi, † in examinatione testium q recipi sup crimine pdicto cōtigerit, debent adhiberi duæ religiosæ & discreto psonæ, in quarum psentia p publicam. si pōt hri personā, aut p duos viros idoneos fidelr̄ eorundem testium depositio des ɔscribant. p tex. in c. vt officium. §. verū. de hær. lib. 6. & pondera illum text. q requirit interuentum pdictarum personarum ne dum in examinatione testiū, sed ēt in descri bendo eoꝝ depositiones. & pdicta practica examinādi testes pōt, & iuste debet obseruari in oībus arduis causis, vt fine oi suspicione res procedat. ita tenet Panor. de electio. qa pp. & c. cum causam, de testi. & quo liberior sit facultas in his pcedendi dat facultas à iure religiosis, qui anteq̄ essent in seculo erant notarij, ac ēt clericis q ante clericatus ordinem notariatus officio fungebant, vt in hac examinatione, & in alijs huic officio incūbentibus, officium pdictū notariatus exer
19 ceant, vt d.c. vt officiū. §. ad ɔscribēda. † Probat̄ ēt hoc crimē p instr̄a, vtpote, si apud aliqué reperiant̄ libri improbatæ lectionis, fm Arch. & Ioan And. in d.c. filij. Sed ego crederem vltra hoc requiri àlias ɔiecturas, ex qb. iudex informet aium suum, poterat .n. esse qđ erant in domo sua eo nesciente, aut q habebat illos libros, vt deprehenderet errores hæreticoꝝ, non ad illos sequendū, & imitandū, sed potius ad ɔfundēdū, & impugnandū, iuxta text. in c. q de mēsa. & in §. sed ecōtra.
20 37. dist. † An aūt alias delictū pbari possit p instr̄m, remitto ad gl. c. cū in ecclesijs de maior. & obed. & c. cum in positionibus. de iure iur. lib. 6. & p Io. And. in rła, semel malus, de reg. iur. lib. 6. in merc. & p Bart. in l. senatus. ff. ad Turp. & p Bald. in l. ɔtra negantem. C.
21 ad l. Aquil. & Sal. in l. fin. C. de pbōni. † Probari ēt pōt crimen hæresis p p̄sumptiones, sed pp grauitatem pjudicij requirerent̄ euidentissimę ɔiecturę. Nam ēt si quodlibet crimen probari queat per indicia, vt in d. l. fin. C. de pbatio. & late p Io. And. in addit ad Spec. tit. de pb. circa fin. sed quo magis crimen est graue maiores p̄sumptiones, & euidétiora indicia requirunt̄. sic pbat text. not. cum gl. in d.c. literas de p̄sum. & ibi tenet Pa
22 nor. † q̄ñ tñ ex præsumptionibus iudicat̄ tēperare debet iudex pœnam aliquantulū. vt not. Innoc. de præsumptio. q a verisimile.

1 *Publicatio testiū hoc in crimine qualiter fiat. Testium publicatio in hoc crimine hæreseos publice fienda non est quando delati potentia reformidatur, qua autem forma tunc procedatur ibidem, & an idem in quibusuis criminibus dicendum sit, num. 2.*

3 *Casus à communibus regulis excepti, extendi minime debent, nisi per omnia eadē subesset ratio.*

QVAESTIO XIIII.

1 Decimoquarto quero † de publicatione testiū fienda in hoc crimine. Ad quod dicas q fieri debet sicut, & in alijs causis, vt reus habeat facultatem se defendendi. Si tñ pp potentiam personarum ɔtra quos deponunt graue periculum immineret speraretur ex publicatione nominum

prędi

p̄dcō℞, tunc non publice, ſed ſecreto coràm diœceſano, vel ipſo abſente coram eius vicario, vbi inquiſitores procedunt, q̄n vero procedit ep̄s, coràm inq̄ſitoribus, & utroq; caſu coràm alijs perſonis prouidis, & honeſtis, iuriſq. peritis hm̄oi publicatio eſt fienda, & vt efficacius hm̄oi periculis occurratur, ep̄s, vel inquiſitores præfati poterunt ſuper his ſecretū indicere illis quibus hanc publicationem facient, & in eos ſi arcana ꝯſilij, ſeu proceſſus patefecerint excōicationis ſniam, quā ex ſecreti violatione ipſo facto incurrant, poterunt ꝓmulgare. ꝓ quo eſt tex. in c. fi. §. pe.
2 de hær. lib. 6. †Sed occurrit dubō, an vbi ſimile periculum occurreret ēt in alijs criminib. poſſit hm̄oi publicatio omitti, & dom. Ant. in c. præterea, de ſponſ. lo 2. tenet ꝙ in mā peccati eſſet duntaxat hoc admittendum, ꝓ quo inducit tex. ibi. Sed Panor. ibi dicit, ꝙ ꝓ & contra facit tex. in d. c. fin. ꝯtra facit, inducendo per locū à ſpeciali, ꝓ facit, inducendo gn̄alr̄, ſed ipſe ſtat in primo dicto. Ego tn̄ tenerem ꝙ cum diſpō illius c. ſit exorbitans à iure exceptio à cōi r̄ła iuris nō habebit locū niſi in illo caſu exp̄ſſo, & vbi ſimilis caſus occurret, qđ uix poſſet ꝯtingere attenta grauitate huius delicti.
3 † Nā caſus excepti à cōib. iuris regulis nō extendunt, niſi vbi eſt ꝑ oia eadē rō, ut tenet gl. in l. 1. C. de ꝯd. ind. & in l. illud. C. de ſacr. eccl. & tex. c. cum dil. de ꝯſ. vel inut. nec dcm̄ d. Ant. placet indiſtinctè, q̄m ille text. cap. præterea, loquit̄ q̄n agitur de modico præiudicio, vtpote de ſponſalibus de futuro, immo fundatur contrarium ex eo inquantum probat, ꝙ ſi ſponſalia eſſent iurata, illud non foret admittendum.

1 ℞ Sententia in hæreſeos crimine ferenda, quo ordine quo ue modo pronuncianda ſit.
2 Hæreticis quæ pœna per eccleſiaſticos iudices, & quæ per laicum infligatur num. 4.
3 Hæreticorum bona qualiter diuidantur.
4 Hæreticus an ſit incendio tradendus, ſiue viuus igne abſumendus.
5 Vaſalli alicuj; hæretici fidelitatis d. bito aſtricti, à nexu illo liberi fiunt.
6 Cōdēnati hæretici bona, in alio territorio quā vbi condēnatus ſunt exiſtētia, cui applicanda ſint.
7 Eorum etiam quæ ſeruitur ratione perſonæ ſuper rebus alibi ſitis.
8 Feudalia, & emphyteutica bona, an damnato hæretico veniant fiſco applicanda.
9 Dos, an fiſco applicetur ob vxoris hæreſim.
10 Vir vxorem hæreticam, & verſa vice vxor virum deſerere poteſt, intellige ſanè.
11 Purgatio canonica quo pacto à ſuſpecto de hæreſi fienda ſit.
12 Pœnitentia ſuſpecto de hæreſi iniungenda eſt, ... ratoria .ſ. cautione, alia ne ſecuritate adimplenda pœnitentia poſtmodum exacta, necnon certa pœna aduciendo ſi non impleuerit.
13 Suſpecti de hæreſi ſucceſſores, ſuſpecto adiunctā pœnitentiam implere coguntur, quam ſuſpectus viuens non impleuit.
Delinquentis bona, an fiſco tacite pro delicto hypothecata ſint.

QVAESTIO XV.

1 Decimoquinto quæro †de ſnia ferenda in crimine hereſis, & de pœna huius delicti. Modus aūt qui debet obſeruari eſt, quod antequam ſnia feratur inquiſitores præfati, & eps faciant ſecum conuenire viros ſapientes, & doctos, Deum timentes, cum quo℞ conſilio procedere hēt ad ſniam ferendam, ut in cap. ut cōmiſſi, de hær. lib. 6. & ſi uideatur eos iudicandos fore hæreticos, tunc eis citatis debet ſnia declaratoria ferri contra eos, per quam declarentur hæretici, & ſeculari curiæ tradendi ac bona eorum occupanda fore per eos ad quos ſpectat, ut cap. Cum ſm̄ leges, eod. tit. & lib. quia idem ſeruatur ubicunq; pœna ipſo iure imponitur, vt not. gl. c. cōmiſſa, de elect. eod. lib. & per Io. And. & Dom. c. pro hum.
2 de hom. eod. lib. † Pœna aūt hæretico℞ eſt, ꝙ ſunt excōicati ipſo iure, & poſtquam per iudicem eccleſiaſticum fuerint de hoc crimine damnati, tradi debent iudici ſeculari animaduerſione debita puniendi, cleric s a ſuis ordinibus degradatis: bona aūt hæretico℞ ſi fuerint clerici applicantur eccleſijs in quibus fuerant benefic ati, ſi vero laici extiterint, fiſco ſeculari in cap. excōicamus. lo 1. de hæret. in princ. & de hoc vltimo eſt text. eod. ti. verg. & cap. cum ſm̄ leges. eo. ti. lib 6.
3 † Hodie tn̄ bona hæreticorum in tres partes diuiduntur; quarum vna aſſignatur dn̄o t̄pali, alia officialibus inquiſitionis, tertia vero ipſi officio, vt in extrauag. Clement. ſed il la tantum loquitur de inquiſitorib. Italiæ. & ſic ad alias prouincias non extenderetur. iuxta notata per Innoc. & Ioan. And. in ſimili. in c. 1. de loc. Lex etiā Friderici Imperatoris

ris quæ est tertia,& incipit patarenorum, diffidat,& bānit hereticos credentes fautores,& receptatores eorum, ac perpetuæ infamiæ eos subijcit,& istæ leges Friderici sunt approbatæ.c.vt inquisitionis,in princ. de hær. lib.6.

4 † Sed iuxta præmissa quęro, qua pœna debent puniri p iudices seculares quorum pctāti relinquuntur Gl.tangit qōnem in c.excōm lo 2. eo.tit.& dicit q pœna ultimi supplicij. Host. & Io.And.in c.ad abolendā.eod.tit. tenēt q pœna ignis, debent ergo cremari fm Euāg. Ioā.15.c.si q̄s in me non manserit,mittetur foras sicut palmes,& arescet,& colligent eū, & in ignē mittent,& ardet. Et ius ciuile punit hæreticū pœna mortis,ut l. Arr.C.de hæret.iuncta.l ultimā supplicium.ff.de pœn.& sic transit recitando pdcōs doct.Pan.in d. c. ad abolendam,idem tenet in c.excōm.lo 2. eod.tit.sed ista fundamenta non pbant. Nā illa auctoritas Euangelij non intellr̄ de hæreticis tm̄, sed ēt de his qui recedunt à Deo p defectū charitatis, nec loqtur de igne māli, sed de igne infernali.Leges ēt ciuiles supius inductæ loquuntur de pœna mortis. non tñ p ignem infligenda,quod vbi iura volūt exprimunt tanq̄ seuerissimam, & atrocem pœnam, ut patet in multis casibus quos enumerant Saly.in l.vnica.C.de nili agg.nō rump. inter quos non enumerat istum. Vnde crederem ignem ipsis dari potius ex psuetudine,q̄ est optima legū interpres,q̄ ex aliqua expssa

5 iuris dispōne. † Vasalli aūt,& alij q̄cunq; tenebantur eis astricti debito fidelitatis, vel dn̄ij aut alicuius obsequij, ipso iure ab oī hmōi obligatione sunt liberi,ut est text. de hæret. c.fin.Quo ad pœnā aūt psiscationis bonorum, quæro de qōne no.supposito q bona hæreticorum psiscata debent diuidi in tres partes, ut

6 dctm est. † Pone q hn̄s immobilia Ferrariæ per inquisitorem Florentinū fit Florentię legitime pdemnatus de hæresi,ad quos illa bona ptineant. Ioan.Cald.disputauit istā qōnē & arguit primo, q illa bona licet sint sita Ferrariæ ptineant ad officiales & cōe Florentiæ postq̄ ibi fuit de hæresi pdemnatus. nam bona veniunt accessorie, & in pntiam ad psonam quæ pdemnata est Florētiæ. arg. reg accessoriū,de reg.iur.lib.6. & cap.de prudentia,de donat. inter virum, & vxorem .ff. de auro & arg.leg.cum aurum,in fine. faciāt ad idem notata per gl.in cap.quod ad te. de cler.coniug.& C.de exac.tribut.l.fin.l.b.10.

vbi in publicandis bonis attēditur locus psonæ quæ deliquit. Secundo sic dicit lex,vbi quis iniustitiam fecerit ibi pœnas subeat delictorum,vt non alius tale quidq̄ agere præsumat ad exemplum respiciens, ut in auth. ut iud.sine quoquo suffr.§.siquis aūt. col.2. & canō dicit.ibi vindicet iniuria,vbi plectibilis est orta psump.23.q 4.si illic.Item officiales Florentini laborauerunt in pcedendo,& eō demnando hæreticū,ergo bona vñr eis debita rōne laboris,& officialibus Ferr. dicendū est,Qui non laborat non manducet. de cēs. procurat.& not. ff. de damno inf.quamuis.

7 † Tertio rōne personæ sortitur quis forum ēt super rebus alibi sitis.c. sanè,de foro comp. C.vbi in rem actio.l.vltima.& ibi no.Quarto pro hoc facit c.cum fm leges, de hæret. lib.6. debet.n.intelligi ille tex. de dn̄o tpali illius loci cuius erat eps qui tulit sniam, ad hoc optime.l.Titium.§.tut. ff. de administr. tut. In contrarium vr̄ q ad officiales officij inquisitionis Ferrariæ, & cōe illius ciuitatis pertineant bona ibi sita, licet alibi sit facta pdemnatio. Primo, quia dispō super rebus concepta debet referri ad superiorem loci vbi res sita est vbicunq; fuerit dn̄s dictæ rei, patet hoc in iurisdōne,ut d.c.sanè,& cap.ex parte,& cap.fin.eod.tit.Idem in suppletione negligentiæ.10.q.2.casellas.& ele. quia regulares,de suppl.negl.prælat. Item cum bona hæreticorum sint cōfiscata,vt prædictum est. & occupatio sit fienda per pcuratorem in prouincia deputatū, vbi sunt illa bona.C.de bonis vac. l. si qñ lib. 10. ergo ad Florentinos pdictos pertinere non poterunt. Ad idem facit cap.postul.de foro comp. & l.cū vnus .ff. de bon.auth.iud.possit.&cap.Rom.§.ptrah. de foro comp.lib.6.& de hær.vt offm̄,& cap. per hoc,eod.tit. & pro ista secunda parte cōcludit, & hanc firmat per iura pro hac parte inducta,& ne detur psusio iurisdōnum. Tertia uero parte inquisitorum dicit q debeatur illis de Florentia rōne laboris quem sustinuerunt, & cum his se expedit de ista qōne Petrus de Anch.in rep.cap.accessi.de reg.iu.lib. 6. & ista pclusio mihi placet, cum iura q̄ de confiscatione prædicta loquunt ad bona referantur,& in rem sint cōcepta. Ad qd' facit doctr.Bart.in l.cūctos pop.C.de sum.Trin. An aūt in hac confiscatione veniant bona q̄ hæreticus tenebat in feudum, vel emphyteusim ab alijs. vide late per Spec.tit.de feud.§. 1.vers.

1.verſ.90.& p Bart.in l.ſi finita.§.ſi de vecti galibus.ff.de damno.infecto.& per Egid. de
8 Bella.deciſ.725.† Quid aũt ſi vir ſit hæreticus,an pp hoc dos vxoris ſit ꝯfiſcata. Dicas ꝙ nõ,niſi vxor ſciens à principio eũ eſſet talem,ipm̃ in maritũ acceperit,vt c. decreuit. de hæret.lib.6.ex quo habes vnum caſum in
9 quo dos ꝯfiſcaẽ. An aũt pp vxoris hæreſim ꝯfiſceẽ dos. videreẽ ꝙ non p l.quinq; legib. ff.de bo.damn.q a iſte caſus non eſt de illis. Sed ego dicerem ꝯtrarium. Nam ex quo in crim.læſæ maieſt.illud hẽt locum vt ibi,ergo à fortiori in crimine hereſis,ſic arguit tex.de
10 hær.vergentis.† vbi tñ vir vel vxor in hæreſim laboreẽ q fideles eoꝶ manet,poſſet propria auctoritate ab alio recedere. Si tñ ille hæreſim abiuraret,cogereẽ ad eũ redire, qđ intellige ſi ſine iudicio eccleſiæ ab eo receſſerat,ſecus ſi iudicio eccleſiæ. Fit tñ iſta ſeparatio quoad cohabitationẽ,non quo ad vinculum,ꝓbaẽ hoc in c. de illa.de diuor. & eo caſu quo fidelis recederet,totam dotem aut donationẽ pp nuptias recuperare dr̃e de donatio.inter virũ.& vxorẽ.c.1. & ꝯſultum eſt cõiugi catholico ab hæretico ſeparari, ne ſeducat ab eo,& in errorẽ labaẽ,& ppea dñs ꝑcepit Deuter.7.dicens. Filiã tuã nõ dabis filio eius,neq; filiã illius accipies filio tuo,q a ſeducet filiũ tuũ,ne ſequaẽ me, & vt magis ſeruiat dijs alienis.Iraſceturq́. furor dñi,& de-
11 lebit te cito.Si aũt † non ꝯuincanẽ de hæreſi ſufficienter hi ꝯtra quos ꝓceditur, ſed alias de hoc crimine inuenianẽ ſuſpecti, tunc iuxta ꝯſiderationem ſuſpicionis qualitatumq́., perſonæ debẽt canonice ſe purgare, qđ ſi renuerint excõicãdi ſunt vſq; ad ſatisfactionẽ ꝯdignam,& ſi p annum in excõicatione pſtiterint,ſunt velut hæretici ꝯdẽnandi, vt in d. c.excõicamus.lo 1.in §.1.vbi vero ſuſciperet purgationẽ, & in ea deficeret tanq̃ de crimine conuictus hñ debet,qđ in oĩ crimine eſt gñale, vt c.inter ſolicitudines, de purgatio. canon.& c.tua.de cohabita.clericoꝶ,& mu-
12 lierum. † Eſt,& alius modus ꝓcedendi ꝯtra ſuſpectos ꝓdictos, vt iuxta quãtitatem ſuſpicionis,& alijs debitis circunſtantijs ꝯſideratis,ſi diſcreta pœnitentia eis iniungaẽ atque ꝑter iuratoriam cautionem,ab ipſis ſufficiẽs exigaẽ ſecuritas.ſ.de certa pœna ſoluenda ſi pœnitentiam non impleuerit, vt ſaltẽ pœnæ tp̃alis timore debeãt coërceri.ꝓ quo eſt tex.
13 in c.lr̃as.de pſumptio. in fin. † & vbi ipſi in vita non impleſſent hanc pœnitentiã iniunctam,compellendi ſunt eorum heredes eam adimplere,per tex.in c.parochiano.de ſepul. & c.in lr̃is de rapto.& c.à nobis.lo 2.de ſenten.excõicatio. Secus aũt ſi pœnitentia non iniuncta illi deceſſiſſet.vt c.accuſ.§.porro.de hæret.lib.6. Et vbi prædictus ſit ſpectus obligaſſet bona ſua pro hmõi pœnitentia iam iniuncta adimplenda trãſirent bona hmõi in quemcunq; et particularem ſucceſſorem dictorum bonorum cum prædicto onere, vt probat idem text.in §. ſi vero. qui text.ſatis
14 aperte terminat illa difficultatem, † an pro delicto bona delinquentis ſint tacite obligata fiſco,de quo per gl.in l.reſcriptũ.ff.de pactis.& in l.auſertur.§.fiſcus.ff.de iur.fiſ. & p Bar.vtrobiq;. & ẽt per eum in l.poſt contractum.ff.de donati.Et p illum text.d.c. accuſ. §.ſi vero.vr̃ fundari ꝙ non inducatur illa tacita hypotheca ſecundum Pet.de Anch. ibi, ſed ego dicerem ꝙ ille text.non facit ad propoſitum, loquitur.n.de pœnitentia iniuncta ſuſpectis de hæreſi,non aut de bonorum cõfiſcatione quę fit ipſo iure contra ꝯuictos de hæreſi.hoc tñ indubie probat ille tex.ꝙ pro pœnitentia alicui iniuncta non ſunt bona illius tacite hypothecata,cũ ibi expreſſa fuerit facta bonoꝶ hypotheca. Quo ad qõnẽ aũt principalem Bar.in d.l.reſcriptum.tenet qđ ſint tacite hypothecata fiſco, ſed non tali hypotheca q̃ faciat pferri creditorib.ipm̃ fiſcũ, ſed in d.l.auſertur.§.fiſcus.& in d.l.poſt contractum. indiſtincte tenuit tacitam hypothecam illo caſu ceſſare,ſed q a de hoc principaliter hic nõ agiẽ,remitto ad no.plene p Bal. in d.l.reſcriptũ. vbi videbis longã diſtinctionem,q̃ euacuat illam mãm ſatis ad longum.

1 *Hæreticorum fautores,& receptatores qua pœna plectantur.*
2 *Auxilium hæretico praſtare ex quibus aſſibus quis dicatur.*
3 *Miſericordiam pro delinquente quãuis regulariter implorare liceat, ꝓ hæretico tamẽ nõ licet.*

QVAESTIO XVI.

1 Decimoſexto quæro † de pœna imponenda contra credentes fautores & receptatores hereticorum hoc determinatur p text.in d.c.excõicamus.§ credẽtes.de hær.vbi tex.decernit tales excõicationi ſubiacere, & ſi taliter excõicatione nodatus

nodatus satisfacere neglexerit intra annum extunc efficitur infamis, & excluditur ab officijs publicis, & consilijs, nec ad eligendos alios publicos officiales, nec in testem admittitur, & efficitur intestabilis actiue, & passiue, & aliæ multæ pœnæ contra tales ibidem imponuntur quæ causa breuitatis omittant. Prædicta vera sunt qtũs de credentibus loquuntur in his q credunt hæreticos fore bonos, & catholicos viros, & fauent eis. Si tñ crederent eorũ erroribus, eo casu essent hæretici iudicandi tanq̃ à fide deuiantes, vt in c.
2 pen. §. fin. eod. tit. Sed iuxta hoc qro † ex qb. actib. dicat qs pstare auxiliũ siue opẽ, aut fauorẽ hæreticis. Arch. & Io. An. in c. quicũq;. eod. tit. lib. 6. late, psequunt hanc mãm. Sed tu dicas q̃ interdũ pstatur auxilium de iure, vtputa exercendo offm aduocationis siue, pcurationis pro eis, ad quod faciunt notata p Host. in cap. pposuit. de cler. exeõm. min. & tex. in c. si aduersus, de hær. Qñq; non p viã iuris, sed veniæ, siue misericordiæ obtinedæ.
3 & † licet illud rñt licitum sit vt l. si fuerit. ff. de reb. dub. & l. in metallum, & l. diuus. ff. de pœ. tenet Bart. in l. in furti. §. op. ff. de furtis. In foro tñ ɔscientiæ dicerẽ, q̃ vbi non esset spes de correctione illud esset illicitum, & videretur impendi fauor delinquentis. Ad qd̃ induco gl. 23. q. 5. reos. Sed in crimine hæresis gñalr dico non licere, etiam vbi spes esset de correctione. Nã si hoc obtinet, in crim. læsæ maiest. vt non liceat p criminoso illo crimine supplicare, vt l. q squis. C. ad l. Iul. maiest. à fortiori in crimine hæresis locum hr̃e debet, cum longe grauius sit æternam quam tpalẽ lædere maiestatẽ de hæret. verg. ad quod facit gl. 6. q. 1. si qs cum militib. Qñq; pstat fauor, alias extra iudicium, & tunc prosequere mãm vt late psequit gl. in clem. 1. de pœn. & in c. 1. de off̃o deleg. & in c. notũ. 2. q. 1. & p Innoc. de hom. sicut dignũ. & p Bar. in d. §. op. & per Saly. in l. non eo minus. C. de acc. Et licet alias receptatores delinquentium si eorũ sunt ɔsanguinei mitius puniant, ut in l. 2. ff. de recepta. Hoc tñ nõ putarẽ in hoc crimine hæresis locũ hr̃e, cũ & pro delicto pris filij puniant pp tanti criminis atrocitatẽ, vt d. l. q sqs. & dcm̃. c. verg. & cap. qcũq;. §. filij. eo. tit. lib. 6. licet ipsi nõ deliquerint. quanto magis nõ esset eis hñda mia vbi tales flagitiosissimos receptarẽt, eorũ delictis quodãmodo p hoc cõicãtes, sed in hoc vlt. cogita.

1 ☞ *Iudicibus an liceat, hæreticis à iure impositam pœnam minuere, vel augere.*
2 *Pœnas delictorum minuẽdi, augendi ue quæ iustæ causæ censeantur. & num. 4.*
3 *Hæreticorum si adsit copia qua via procedatur.*
5 *Pœnæ augmentũ, aut diminutio in crimine hæresis etiam post sententiam fieri potest, in ceteris vero delictis in ipsa sententia fieri debet, non etiam post intellige sanè.*
6 *Alteratio pœnæ, & in sententia, & post fieri põt.*

QVAESTIO XVII.

1 Decimoseptimo quæro † an pœnam inflictam à iure ɔtra hæreticos possint iudices q de hæresi iudicant minuere, vel etiam ex causa agere, aut mutare. Rñdeo q̃ sic. Nam hoc est gñale in omnibus criminibus, ut in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his, q notantur inf. & l. & si seuerior. & l. si pollidoniũ. C. ex quib. cau. inf. irr. Vnde cum hæc regula non reperiat violata in crimine hæresis, debet idem in eo qd̃ in
2 alijs iudicari. † Quæ aũt sint iustæ causæ minuendi pœnas delictorũ. ad hoc rñdet gl. in d. §. pœna grauior. dicẽs multas fore causas. Potest. n. minui pœna rõne senectutis, vel iuuentutis, ut l. auxil. §. in del. ff. de min. vel qa sine dolo deliqt. ff. de pœn. l. si qs aliquid. §. instra, & l. abñtem. §. fin. & l. respic. §. delinq.
3 eod. tit. Augeri aũt pñt pœnæ qñ † multitudo est in delicto, qa multis crassantib. opus est exemplo. ff. de pœn. l. aut facta. §. fin. Sed istud vltimum limita verũ vbi multitudo illa patienter, & sine scandalo pœnã sustineret. si tñ scandalum timeretur de punitione multitudinis, detrahendũ esset pp multitudinem seueritati, & rigori, ita tenet gl. nöt. in c. comessationes. 44. dist. & in cap. lat. de cler. exc. min. At ubi multitudo vellet errorem suum ptinaciter defendere, seuere essent puniẽdi, vt uoluit gl. in d. c. cõmess. & in c. quoties. lo 2. 1. q. 7. vel si ɔfidentes in multitudine vsum peccandi sibi fecissent, vt in c. 1. de pœ. dist. 6. Si tñ ista cessarent, & parati essent illi multi corrigi, & de eorũ correctione esset spes, ex misericordia mitius esset cum eis agendum, dist. 50. vt constitueretur, & cap. fi. de transf. & d. c. cõmess. cum multis similib. Quor autem dicãtur multi, vide gl. in d. c. latores. De modo autem extirpandi vitium à multitudine. vide tex. notab. in d. c. cõmessationes, & de modo puniendi multitudinem delinquentẽ,

vide

4 vide oĩno tex. in d. c. latores. † Quæ aũt sine consideranda in augendis siue diminuendis pœnis. vide tex. in l. respiciendũ. & l. aut facta. ff. de pęn. & in l. 2. ff. de term. mo. & gl. 2. q. 3. §. notãdũ. Reperit tñ vnũ speciale iuxta
5 hoc in crimine hæresis, † ꝙ licet sit regulare in alijs criminibus, ꝙ vbi pœna venit ex cã augẽda vel diminu. illud debet iudex facere, in snia, nõ aũt põt post sniam, vt voluit gl. in d. §. pœna grauior, & d. l. & si seuerior. in tñ vt ẽt si de innocẽtia ꝯdẽnati post sniam ꝯstet id tñ ꝙ sniatũ est sine principis licẽtiã immutari nõ põt, vt in l. 1. §. fi. ff. de qõnibus. & l. diui. ff. de pœ. tñ in hoc crimine est speciale vt ẽt post sniam possit pęna mitigari vel mutari. quũ visum fuerit iudicibus expedire, vt est notab. tex. i c. vt cõmissi. §. necnõ. de hær. li. 6. Sed illũ tex. ego intelligerẽ stricte in terminis in qbus loquit̃ quũ exorbitet à iure cõi, videlicet qñ redeuntibus ab hæresi vel alias suspectis est imposita pęna carceris vel alia hmõi. Secus aũt vbi qs esset tanq̃ hæreticus ꝯdemnatus, qd̃. n. non mutat̃ quare statre prohibet. C. de testamentis, sancimus. &
6 de appel. l. pcipimus. † Vnum tñ non omittam ꝙ alteratio pœnæ q̃ est necessaria nedũ potest fieri in snia, sed ẽt post sniam. Vnde si condemnatus in pecunia pp crimen non potest soluere, iudex ex interuallo poterit pœnam corporalem permutare, & hoc obtinet in quocunque crimine pro hoc. ff. de in ius vocan. l. fi. & de iurisdict. omn. iudi. l. si quis id quod. §. seruos. Cautius tñ faciet iudex si formet sententiam bimembrem. hoc modo videlicet, condemno te in pecunia, & nisi solueris intra talem terminum mãdo ꝙ patiaris talem pœnam corporalem. ita not. Bal. in d. l. & si seuerior. faciunt not. in simili per eum in l. cum iudex. C. de sentent.

1 *Appellare an liceat hæretico.*

2 *Appellatione à diffinitiua lege vel statuto sublata nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas.*

3 *Appellatione lege, vel statuto prohibita nõ etiã interdicta censetur appellãdi facultas, vbi aut dolo iudicis, aut etiã partis sententia lata extitit, ex quibus autem dolus colligatur, ibi traditur.*

QVAESTIO XVIII.

1 Decimoctauo quæro. † An in causa hæresis liceat appellare. & distingue. quia aut est lata diffinitiua, & ab ea nõ licet appellare, vt in c. vt inquisitionis. §. j. de hære. l. b. vj. ibi cũ dicit condẽmnatos. aut grauamen contingit in processu causę. & tunc potest appellari ẽm Archid ibi. Nã nulli est negãda legitima defensio. de exceptio. cũ inter. & ne innocẽs grauet̃ permissum est oĩbus oppressis appellare. 2. q. 6. c. 2. & 3. nec obstat ille tex. in d. c. vt inquisitionis. ẽm eum, immo facit pro, qa loquitur de illis. de quibus iã constabat per sniam latam fore hæreticos. sic ẽt cõstitutio Innoc. 4. de qua hic fit mẽtio dicit. Itẽ appellationes & proclamationes hmõi personarũ &c. & alia constitutio quæ incipit. Cõmissi nobis celitus. sic dicit, igr̃ proclamationis, & appellationis beneficiũ ab hæreticis receptatoribus & fauoribus eorũ penitus amouemus. Ex qbus verbis apparet ꝙ de his quos hæreticos esse cõstat, pdicta iura loquuntur. Idẽ sequit̃ ibi. Io. And Hi. n. quos cõstat esse tales nullo iuris beneficio gaudere debẽt, vt in auc. de priuil. doct. circa mediũ. & in tam graui crimine cũ multa debet cautela pcedi. de hære. vt officiũ. §. verũ lib. 6. Idẽ Gen. idẽ
2 sequit̃ Domi. qui ex prædictis infert † ꝙ vbi lex vel statutũ tollit remediũ appellãdi a diffinitiua, non vr̃ tollere ab interlocutoria, qd̃ est notandũ, & pro hoc ego induco doctrinã Inno. in c. significauerũt. de testi. & in c. pen. de no. ope. nuntia. vbi tenet ꝙ & si in iudicio possessorio non admittat̃ appellatio, vt in l. vnica. C. si ad momen. po. Illud tñ est verũ in diffinitiua quo casu iura loquunt̃ secus aũt in interlocutoria, de qua non disponunt tollendo remediũ appellandi ab ea quod ẽt iustificari posset, quia eo magis admittenda est in hoc casu appellatio ab interlocutoria, qa grauamen non est reparabile per appellatiõnẽ à diffinitiua, p ea q̃ no. in l. ante sniam. ff. de appel. non reci. & in l. ante sniæ. C. quo. appel. nõ reci. & per glo. cle. j. de hære. in ver. ipso iure, quæ optime facit ad hoc. † Aduer-
3 te tñ iuxta hoc ꝙ quantũcunque lex vel statutũ tollat appellationẽ, non tñ tollit facultas appellandi, vbi pp dolum iudicis, vel aduersarij esset sniatum, & psumit̃ dolus in iudice si erat capitalis inimicus eius ꝯtra quẽ pronunciat. vt ff de arbitris. l. non distinguemus. §. cum qdam. pbatur aũt prædicta conclusio ex tex. l. diem proferre. §. stari. iũcta. l. ita demum. ff. de arb. & l. 3. C. eod. Dolus aũt aduersarij, colligit̃ ex his quæ dicit tex. in

in d.l. ita demū videlicet si corrupit iudicē, vel ambitione, vel pecunia, vel aduocatū, aut procuratorem partis aduersæ gñaliter si in lite dolose versatus est, & hanc conclusionem firmat Bal. in c. pastoralis. §. fi. de off. deleg.

1 Executio aduersum damnatos hæreticos qualiter fiat.
2 Degradatio clerici qualiter fiat, & an degradari debeat qui perpetuo carceri mancipandus traditur, num. 3.
4 Sententia criminalis an mox executioni mandetur an vero decēdio ad appellandū expectato. Officiales seculares hæreticos punire nolentes, qua pœna plectantur.
5 Magistratus seculares exequi, & cōseruare cōstitutiones aduersus hæreticos latas iurare debēt, quod si facere recusent, puniantur, vt ibi.
6 Iudici seculari petenti an hæretici damnati à iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, vt nūquid recte condemnatus fuerit videre possit.
7 Exceptio nullitatis sententiæ executionē impedit.
8 Iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet.
9 Iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem vbi opus est, recurrere potest. vna etenim potestas alterius opera iuuatur.
10 Iudex vnus secularis, alterius iudicis secularis auxilium implorare potest.
11 Causa si fuerit commissa episcopo (puta Paduano) & duo sunt electi vnus canonice, & alter non intelligitur commissa existenti in canonica possessione.

QVAESTIO XIX.

1 Decimonono quęro † de executione fiēda ɔtra ɔdemnatos de hoc crimine, In quo est dicendū q̄ si sint ecclesiastici viri tunc per inquisitores, & ordinarios fiet executio in bonis eoℝ. vbi vero seculari iudici sunt tradendi, debēt prius à suis ordinibus degradari, qđ gñale est in omni crimine. vt in c. cū non ab hoie. de iud. & in c. nouimus. de verb. sig. vbi tex. dicit q̄ cū maxima clemētia p ecclesiasticū iudicē sunt tradendi precibus interpositis apud eū, ne ad mortē vel mēbri mutilationē procedat. Secularis tñ ptās faciet executionem corporalē prout iura volunt. Illud .n. conuenit iudici ecclesiastico pp suam modestiam, & ecclesiæ clementiam, & hoc incumbit seculari iudici pp rigorem disciplinę, & iustum ɔseruan-

2 dum. † In degradatione aūt pdictoℝ reperit specialiter in hoc crimine statutū, vt non requirat numerus epoℝ de quo in c. degradatio. de pœn. lib. 6. imò q̄a tantus epoℝ numerus faciliter ɔuenire non pōt, solus epis ɔuocatis Abbatibus alijsq̄. platis, & religiosis psonis ac literatis suę diœcisis (de qbus sibi expedire vī) poterit eos degradare. vt in c. 1. de hær. lib. 6. & l. cet ille tex. dicat q̄ illæ psonæ ɔuocatę debeāt esse de diœcesi, vbi tñ ibi non reperirent recurrendū esset ad aliam diœcesim. vt dicit ibi Io. And. in nouel.
3 Sed occurrit iuxta hoc dubitatio. † An ista degradatio debeat fieri tm̄ vbi clericus traditur curiæ seculari mortis supplicio deputandus. An ēt sit idem qñ debet ppetuo carceri mancipari, iuxta formam. c. excōicamus, lo 2. eo. tit. Panor. mouet ibi qōnem. & tandē concludit ēt in secundo casu. s. perpetui carceris hre locum prædictam degradationem. pro quo facit sm eum aperte text. in d. c. 1. ibi quum dicit, aut perpetuo immutandus, &c. Si vero laici fuerint de hoc crimine condemnati, statim sine alio adminiculo seculari sunt relinquendi iudicio, animaduersione debita puniendi. Ptātes aūt siue iudices, & alij dñi tpales. officiales, siue eoℝ nuncij taliter sibi relictos statim recipiant, & sine dilatione debita animaduersione puniant, non obstantibus appellationibus p eos interpositis, aut interponēdis, quū tā sm ius canonicum, quam ēt sm legem imperialem, appellationis remediū si hęreticis fautoribus, ac eoℝ receptatoribus, & defensoribus interdictū. vt in c. vt inqsitionis. de hær. lib. 6.
4 & ex illo tex. infert ibi gl. q̄ † sniā lata in causa criminali debet statim mandari executioni, non expectato lapsu decendij. sed ille tex. iudicio meo probat ɔtrarium, quum ibi permittat fieri executionem incontinenti, ex eo q̄ in crimine hæresis non admittit appellatio, vt dicit ibi tex. ergo ibi appellatio nō excluderet (qđ est regulare in oibus criminibus, inum̄ q̄ in eis nedum ɔdemnato, sed ēt tertio permittit appellare. ff. de appel. non tñ) esset differēta executio, nec statim esset fienda, de mā tñ quia nō est pręsentis speculationis remitto ad not. p Bar. in d. l. non tm̄. & latius p eum l. q. vltimo. ff. de pœn. & p Bal. i l. addictos. C. de epis. aud. & i l. vnica. C. ne ex delic. defun. Consuetudo tñ hēt qđ in quocunq; crimine non expectato decendio

decendio ad appellandum mandatur incontinenti snia executioni quo ad pœnam corporalem quod intellige vbi non esset appellatum, de quo remitto ad notata per Doct. in locis pdictis,& p Can.in c.2. de re iud.& quo magis sint astricti hmôi seculares potestates,& officiales ꝯtra hæreticos hmôi executiones facere † statutum est,ꝙ ad reqsitio
5 nem diœcesanoꝝ,seu officialium suoꝝ, aut inqsitoꝝ hæreticæ prauitatis iurent præcise attendere,atq; inuiolabilr̃ obseruare,& facere à suis subditis obseruari toto tpe sui regiminis i terris suę iurisdõni subiectis ꝯstõnes edictas ꝯtra hæreticos credẽtes, fautores, & receptatores,atq; defensores eoꝝ ipsoꝝq. filios,& nepotes,& qui iurare id noluerint,& seruare,velut hæretici, ac de fide suspecti, & infames offõ,& honore sui regiminis spoliẽtur,& sunt inhabiles ad officia publica de cetero ꝑñda,ut in c.vt offm̃.§.fin.de her.lib 6. & vltra hoc pdicti oẽs si executionẽ sibi iniũctam ꝯtra hæreticos pfatos delatã prõpte p ut ad suum spectat offm̃ facere,seu adimplere detractẽt,aut alias sniam,vel pcessum iudicium,q sup hoc crimine pcedunt directe, vel indirecte impedite psumpserint, & q sciẽter in pdictis dederint ꝯsilium,auxiliũ, & fauorem,excõicationis sniam ipso facto incurrunt, quam si p annũ aĩo sustinuerint indurato, extunc velut hæretici sunt ꝯdemnandi, vt in d.c.vt inquis.§.prohib.Ex quibus apte mõstratur quã soliciti,& attenti debeant esse seculares ptãtes, & officiales circa ea quæ super hoc crimine eis incumbunt pagenda. Horrẽdumq; est ꝙ ptãtes, & dñi tpales qui eos debite modo pdicto non puniunt, imò & q deterius cõmittẽtes eis fauent, illud dñi iudicium p eos prophetæ platum incurrãt. Quia dimisisti viꝝ dignum morte de manu tua,erit aĩa tua pro aĩa eius, & ppl's tuus p pplo eius,vt hr̃ 3.Reg.20. Multa ẽt flagella diuinæ vltionis quę in pplo pp hoc detestãdum crimen sæuire quotidie decernimus habita de eis vindicta misericorditer tollerent. vt ꝯtingit in simili casu 3.Reg.18.Ex pdictis infertur ad qõ.q in hac mã est satis necessa-
6 ria. † Pone ꝙ iudex ecclesiasticus tradit ꝯdẽnatũ de heresi iudici seculari,vt ipm puniat. An iudex secularis possit petere à iudice ecclesiastico vt cõicet sibi processum quẽ fecit contra ꝯdemnatum,vt sic uideat,an iuste fuerit processum ꝯtra eum,vel non, vt in euentum pcedat ad exequendum sniam ꝯtra ipm vel non. Bart.in l.diuus.ff de cust. & exhib. reo.tenuit ꝙ non tenebitur ad executionẽ faciendam procedere,nisi processus sibi exhibeat.& idẽ tenet in l. magratib.ff. de iurisd. om.iud.ad quod allegat tex.in d.l.diuus. ad idẽ inducit quod hr̃ in auth. de sanctiss.mis ep.sc.§.si vero.Sed Panorm.in cap.2. de off. ord.reprehendit in hoc Bart. & dicit contra ipm esse tex.expressum in d. c. vt inquisit. §. prohibemus,ubi dr̃ ꝙ de crimine hæresis cũ sit mere ecclesiasticum,neq; directe,neq; indirecte potest iudex secularis cognoscere, sed pura, & nuda executio ad eum pertinet ad requisitionem iudicis ecclesiastici. Et hæc opinio satis placet,quia fundatur aperte per d.§.prohibemus.Sed ego limitarẽ hoc procedere ubi daretur de iniustia contra sniam ad impediendum executionem.ad quod etiã faciũt notata per Innoc.in d.c 1.de off.ord. & in c.cum in iure,de off.deleg.& p Arc.13. q.5.administ.vbi tñ decerneretur eam fuisse nullam, & de hoc exciperetur ad impediendam executionem, tunc admittenda foret hæc exceptio p iudicem secularem exequentẽ,dum modo in breui posset de ea ꝯstare, nec reqreret altiorem indaginem,iuxta notata p Bar.
7 in l.4.§.condemnatum.ff. de re iud. † Nam nullitatis exceptio impedit executionẽ sniæ, vt in d.§.ꝯdẽnatum,& l.si cum nulla. eo.tit. & cap.de cetero,de re iud.& per gl.in c.past. §.qa vero,de off.deleg.& per Inn.in cap. cũ in iure,eod.tit.Nec obst.tex.in d.c.vt inquisitionis.§.1.in fin.vbi dicit, ꝙ iudex secularis statim recipiat ꝯdẽnatos de hæresi.& immediate sniam exequaẽ contra eos. Nã ille tex.loquiẽ de ꝯdemnatis de crimine pdicto. Constat aũt ꝯtra quẽ snia lata est nulla non esse ꝯdẽnatum,ut clare dicit tex.in d.§.ꝯdemnatũ.Silr̃ nec obst.tex.in d.§. prohib.eiusdẽ c.qa hic nõ cognoscit iudex secularis de crimine hæresis,qd' ibi iterdicit, sed tm̃ de nullitate sniæ qd' ibidẽ minime ꝓhibet. Et pro hac ꝯclone multũ faciunt ea q not. Ang.ꝯsil. 275 addo etiam aliam limitationem ad pdi-
8 cta, ꝙ † vbi iudici seculari alias constaret sniam fore iniustam,non dẽt ad eius executionem procedere,ne aĩam suam damnaret. iuxta notata per Innoc.in d.§. quia vero .c. pastor.& si eogeretur per iudicem ecclesiasti cum p censuras,& alias iuris pœnas potius debet ista humilr̃ tolerare , q̃ mortẽ iniustã alicui

alicui inferre. arg.c. inq̃stioni. de sen.excõ. neq; ꝑ hoc dici põt ꝙ se intromittit de hoc crimine ↄtra dispõnem d.§.ꝓhibemus. q̃m nõ se intromittit cognitionẽ sup p̃dicto crimine assumendo, ꝙ ille tex. ꝓhibet, sed ex cõscientia priuata quam habet crimen homicidij declinando q̃d quemlibet virum catholicũ decet. & est aliud sp̃ale in hoc crimine ꝙ ꝑ executionibus faciendis, & auxilio impendendo ↄtra hæreticos poterunt ecclesiastici iudices recursum habere ad p̃tãtes, & iudices seculares excõicatos, & de facto, & nõ de iure officia illa, & dignitates possidentes, dummodo sine periculo moræ ad superiores eoꝝ legitime præsidentes recursus nequeat haberi, vt probat text.c.præsidentes, de hær. lib.6. ex quo text. per locum à sp̃ali dicemus contrarium in alijs casibus vt ad tales nõ re

9 curratur. † Ex quo poteris assumere nor. limitationem, & intellectum ad oĩa iura q̃ dñt ꝙ iudex ecclesiasticus debet recurrere ad auxilium iudicis secularis q̃n opus est. 96.dist. cum ad verũ. & 24.q.5. principes de off. ord. c.1. & econtra secularis ad ecclesiasticum. nã vna p̃tãs ꝑ aliam iuuatur. 10.dist. c. q̃m. ad q̃d et faciunt not.ꝑ Inno. in c.licet ex suscepto. de foro comp. & in d.c.1. de off.ord. & ꝑ idem intelliges no.ꝑ Bar.in l.vnica.in prin. ff.si quis ius dicen.non obtem. Vbi dicit, ꝙ

10 † et inter seculares iudices põt vnus implorare auxiliũ alterius potentioris. C.de his q latro. oc.l 2.oĩa.n.ista debẽt intelligi modo prędicto. & per eundem modum limitatis et no.per Vincen. & Ioan. And. in c.per venerabilem. §.rõnibus qui filij sint leg. vbi per illũ

11 text. dicunt ꝙ † si causa committit̃ epo Paduano, & duo sunt electi, alter canonice, & alter non, ꝙ intelligitur commissa existenti in canonica possessione. & idem tenet Arch. 11. q.1. si quisquam. debet enim intelligi de illo qui bona fide esset in possessione, secus aũt si de facto tantum esset intrusus per prædicta.

1 *Recedẽtes ab hæresi, et abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pœnas criminis euitent, et vsque ad quod tempus admittatur abiuratio, late traditur, & varia Doctorum sententia referuntur.*

2 *Quod deciditur de recedentibus, & abiurantibus ab hæresi, procedit etiam in apostasia, declara tamen, & limita, vt num. 4.*

3 *Materia, siue causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicorum, maxime vbi Ius Canonicum contrariatur ciuili.*

5 *Relapsus quis dicatur.*

6 *Hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit, & demum teneat contra articulum an dicatur relapsus.*

7 *Forma abiurandi hæresim quæ sit.*

8 *Iudex in sentẽtijs ferendis, vel pœnis iniungendis contra abiurantes qualiter p̃nũciare debeat.*

9 *Forma sententiæ contra abiurantes.*

10 *Inquisitores an possint absoluere hæreticum ab excommunicatione quam Papa die Iouis sancta promulgat contra hæreticos.*

11 *Pœna quæ infligatur abiurationibus hæresim, & num. seq.*

12 *Patronus ecclesiæ abiurans hæresim an recuperet ius patronatus amissum per hæresim.*

QVAESTIO XX.

1 Vigesimo quæro † An redeuntes ab hæresi indifferẽtes sint admittendi, & an euadãt ꝑ hoc pęnas criminis. Archidia. in c.vt commissi. §.necnon, de hęr. lib.6. dicit, ꝙ illi q veniunt intra t̃ps grãæ admittendi sunt, licet.n. fuerunt moniti, nõ t̃n sunt coacti ex quo a nemine sunt p̃uenti. bene facit. ff. ad Tertul.l.1.§.mater.cũ seq. Sed ipse tenet ꝙ et post t̃ps gratiæ admittendi sunt re integra. vtpote q̃a aliqs non fuit personalr̃ requisitus, nec ↄtra eum ꝓbationes sunt receptæ, ad hoc de præben. c. si tibi absenti. lib. 6. Qui t̃n post p̃dicta t̃pa venerit indignus est venia licet errorem detegat. & remittit ad not. in l.1. C. de his qui latro. occul. & sic recitando ipsum trãseunt Io. And. & Dom. ibi. & id q̃d isti dñt de t̃pe gratię in initiũ ↄsuetudinis quam solent seruare inquisitores hæreticæ prauitatis. q vt p̃diximus in principio inquisitionis p̃mittunt sermones ad populum, vbi hñt inquirere de fide catholica differẽtes, atq; admonẽt oẽs hæreticos, vt recognoscentes errorẽ suũ ad fidẽ catholicam ↄuertant, q̃ tanq̃ benigna mater q̃ nulli claudit gremium redeunti, eos benigne recipiet, & solent p̃figere certum terminũ intra quẽ isti debeant venire, & istud appellat̃ t̃ps gratiæ. Sed Hostien. in summa tit. de hęr. sentit aperte ꝙ anteq̃ sit ↄuictus de hæresi q̃ncunq; admittit̃ ↄfitens errorem suum, & volens reconciliari, et si timore probationũ cõfiteat̃, dummodo iudex videat ipsum contritum, & speret de ↄuersione sua. Io. And. in e.

excõicamus.lo 1.§.damnati.eod.tit.in quadam apost.sentit ꝙ nedum anteq̃ sint ꝯuicti, imò et postq̃ sunt ꝯdẽnati per sñiam pñt redire,& euadere pœnam mortis.& idem sentit gl.not.in c.pen.eod.tit.In contrarium tñ facit tex.in c.ad abolendam.§.1.eod. tit. vbi tex.vr̃ requirere ꝙ incontinenti redeant, & sponte. Nam post dãnationem vr̃ hoc facere timore pœnæ imponendę,& post probõnes vñr facere timore ꝓbõnũ,innuit.n.ille text. ꝙ ad hoc ut redeuntibus ad fidem remittaĩ pœna mortis ista requiruntur .s. ꝙ sponte abiurent,& ꝙ incontinenti.Si ergo q̃s expectauit ꝓbões contra eum fieri,& ꝑ eas cõuinci,& postea vult ꝯuerti, nec hoc facit incontinenti nec sponte, q̃a vr̃ timore ꝓbõnũ fecisse Zen.& d.Card.in clem.ad nr̃m.§. pe. eod.tit. tenẽt quod si post quam negauerũt, sunt ꝯuicti,non admittantur ad hmõi reuocationem erroris, ad finem euidẽdi pœnam corporalem,sed Pan.in d. c. excõicamus.§. damnati.sequitur opinionem, quã Io. And. ibi tenuit in apostilla , de qua ꝑdixi . & ꝓ ea adducit,tex.in cap.accus.de hær.lib.6. vbi relapsis duntaxat non parcitur.semel ergo lapsis licet sint ꝯdemnati, parcẽdum est, ex quo volunt ad fidem redire.Dicit tñ ꝙ ista opin. aperte non ꝓbaĩ iure,imò potius posset defendi ꝯtrarium,q̃a d §.damnati.nullam indulgentiam dat dãnatis, & cap. ad abol. vult ꝙ statim redeant,& spõte,vt dcm̃ est, & cap. pen.eod.tit.loquiĩ de deprehensis in hæresi, & non de ꝯdemnatis. sed dicit quod alia opinio tanq̃ mitior est sequenda arg. r̃lę odia. & r̃lę in pœnis,de reg.iur.lib.6. & ad cap.ad abolendã satis colorate posset rñderi, q̃ satis incontinenti dr̃ redire si nullam dilationẽ expectar,nec pœnę impositionẽ.l.dist.pond. Vel põt dici ſm eum, quod aut sunt ꝯdẽnati de hæresi, sed adhuc non sunt traditi curiæ seculari,& habet locum pnĩa.Aut sunt traditi curiæ seculari, & tunc non sit locus pniæ . Nam tunc ꝓprie non dñr venire spõte , nec incõtinenti. Sed in hac opin.varietate ego dicerem, ꝙ vbi ad sñiam esset processum cõtra hæreticum,nullo modo eius ꝯuersio esset admittenda ad effectum euadẽdi pœnam mortis,& ꝓ hoc induco tex.in d.c. pen.de hær. ĩ §.damn.iuncto.§ si qui aũt.in §. damn. disponitur de damnatis per sñiam,vt tradantur curiæ seculari , sequitur statim.§.si qui autẽ. vbi tex.loquitur de deprehensis in hæresi,nõ tñ de condemnatis , qui si redire uoluerint, euadunt pœnam mortis,tñ perpetuo carceri sunt mancipandi.hoc et probatur ꝑ textũ in cap.vt cõmissi,eod.tit.lib.6. vbi solum cõceditur facultas mitigandi pœnam,vel mutãdi his qui mandatis inquisitoꝝ obedientes fuerunt,ꝑ ꝑ quod tn carcere , vel muro fuerunt reclusi . secus ergo in eis qui in ꝑtinacia perdurarunt quousq; de crimine fuerunt ꝯdemnati . Præterea vt superius diximus cũ regula iuris sit ꝙ pœnã tam illatã per sñiam nullus possit sine principis auctoritate relaxare , & in hoc casu hæc regula nõ reperiaĩ uiolata,excepto casu prædicto d. cap. vt cõmissi,non debemus hoc extendere ad nõ expressum,vbi tñ ad ꝯdemnationẽ non esset ꝓcessum.et si esset per testes,vel alias ꝓbões de hæresi conuictus,satis crederem reuertẽtem admitti dr̃e.Pro quo facit tex.i d.c. acc. in princ.& apertius in §.ille quoq; : Nec obstat tex.in d.c.ad abolendam. quem supra induximus,quia debet suppleri ꝑ text. in d.c. accus.& hoc non est nouum ꝙ priores leges trahantur ad posteriores vt l. non est nouũ ff. de leg. Prouidendum tñ est caute q̃n illi volunt redire,ne simulata ꝯuersione, redeat fraudulenter,& sub agni specie gerant lupũ, vt cap. ut offĩm.§. prouiso.eod.ti.lib.6.Et ad-
2 uertẽdum † ꝙ ea quæ prædiximus circa admittendos hereticos ad reconciliationem, & gremium ecclesiæ,atq; erroris abiurationem locum et sibi vendicant in his q̃ redeũt ab apostasia cum illa non ꝯstituat diuersam speciem ab hæresi, sed tm̃ addat quandã circunstantiam aggrauantẽ,vt dicit Th. 2.2.q. 12.art.1.in solutione ad tertium,iuxta illud 2.Petri 2. melius erat eis uiam dñi nõ agnoscere,q̃ post agnitam retroire, cum ergo iura præinducta gñalr̃ admittant hæreticos nõ relapsos ad abiurationem, & apostasia non ꝯstituat diuersam speciem ab hæresi,ut diximus iure igitur apostatæ erunt admittendi. nec obstat tex.in l.hi qui.C.de apost. vbi textus in fine dicit eos reuertentes non fore admittendos. Nam illa lex non est admittẽda cum disponat de mã mere spũali.s. hæresis,quæ est mere ecclesiastica, † nec sub laico-
3 rum iudicio põt cadere, ut in cap. vt inquis. §.prohib.de hæret.lib.6. Non ergo Imperator legem illam condere potuit. ad quod facit cap.bene quidem.96. dist. & cap. ecclesia S.Mariæ,de consuet.cum multis simil.ib.presertim

fertim hoc casu quo ius Canonicum specifice ꝯtrarium disponit. pro quo induco text. in c. quidam, de apost. vbi compelli iubentur apostatæ per prælatos suos, vt fidem quã ꝓmiserunt teneãt, ac ritus Iudaicos dimittãt. Si igitur compellendi sunt ꝑ ecclesiam ad id ergo a fortiori uoluntarie, & spontanee venientes debent admitti, quod caute est ꝯsiderandum. Prædicta vera sunt in hæreticis nõ relapsis. Si. n. essent relapsi sine aliqua audiẽtia essent seculari iudicio relinquẽdi, vt d. c. ad abolendam. §. illos quoq;. & d. c. accus.

4 † Sed intellige ꝙ eorũ conuersio non est admittenda ad hoc vt pœnam mortis euadant nrquaq̃ tñ sunt eis humiliter petita sacra pniæ, ac Eucharistiæ deneganda, vt in c. sup eo. eod. tit. lib. 6. Et idem dicas eadem rõne vbi superius dixi istoꝝ ꝯuersionem non dẽre admitti. deber. n. intelligi iuxta determina-

5 tionem d. c. super eo. Sed quæro † quis dicat relapsus. Hoc determinat tex. in d. c. accus. in princ. & in §. 1. & 2. & nota ꝙ nedum ille q. post abiuratam hæresim tecidit in eandẽ, relapsus censetur iuxta tñ dictõnem illius tex. Sed ẽt ille cui ꝑꝑ suspicionem hæresis fuit inducta purgatio, & se purgauit, relapsus dr̃ si in eam post abiurationem est relapsus. ut probat tex. in d. c. ad abolẽdã. §. illos quoq;. quia tñ inter cetera disponit tex. in d. c. acc. §. cum vero. ꝙ ille qui in vna hæresis specie vel secta, aut in vno fidei articulo, vel ecclesiæ sacro rõmisit, & postmodum hæresim ab iurauit simplr̃, vel gnalr̃. si postea in alia specie, siue articulo cõmittat, debet vt relapsus i hæresim iudicari Iuxta hoc occurrit dubiũ.

6 † Pone ꝙ non sic simplr̃ abiurauit, sed tm̃ in illo articulo, postea labitur in alio, an dicatur relapsus. & gl. ibi dicit ꝙ non licet Archid. contrarium ibi teneat. tñ Io. And. in nouell. sequitur illam gl. cum verba debeant aliq̃d operari, de priuil. si Papa. & quis in pœnis benignior interpretatio est facienda. Subiungit in ꝙ raro practicabitur iste casus, q̃a consuetudo habet ꝙ ois relapsus ẽt in vno articulo gñalr̃ abiuret hæresim. Sed Dom. tenet contrarium ꝑꝑ cõnexitatem, q̃ hñt hæreses inter se, q̃a de vanitate conueniunt in idipm de hæreticis. excõicamus, lo 1. & 2. & ex hoc fundamento tollit motiua Ioan. And. & ꝓ hac opinione Dom. ego induco ea q̃ S. Th. dicit 2. 2. q. 5. art. 3. vbi tenet ꝙ in hæretico discredente vnum articulum fieri non manet fides formata, nec informis in alijs articulis, cuius rõ est q̃a species cuiuslibet habitus reꝝ dependet ex formali rõne obiecti, qua sublata spẽs habitus remanere nõ põt. Formale aũt obiectum fidei est ueritas prima ſm ꝙ manifestatur in scripturis sanctis, & doctrina ecclesiæ q̃ ꝓcedit ex veritate prima. Vnde quicunq; non inhæret sicut infallibili, & diuinæ regulæ doctrinæ ecclesiæ q̃ procedit ex veritate prima in scripturis sanctis manifestata, ille non habet habitum fidei, sed ea quæ sunt fidei alio modo tenet, quam ꝑ fidem. Sicut si aliqs teneat in mẽte aliq̃ ꝯclonem non cognoscens mediũ illius demrõnis, manifestum est ꝙ non habet eius sciam, sed opinionẽ solũ. Vnde ille q. de his q̃ ecclesia docet, q̃ vult tenet, & q̃ nõ vult nõ tenet. iam non inhæret ecclesiæ doctrinæ tã quam infallibili regulæ, sed potius ꝓpriç voluntati. ex quo sequit̃ ꝙ hæreticus est simplr̃ qui ꝑtinaciter discredit vnũ articulum fidei. Non. n. est paratus in oĩbus seq doctrinam ecclesiæ. Si. n. non ꝑtinaciter iam nõ esset hæreticus, sed errans. Vñ manifestum est ꝙ talis hæreticus circa vnũ articulum fidei non habet de aliis articulis, sed opinionẽ quãdã ſm ꝓpriam uoluntatẽ, q̃a non credit ex habitu fidei, sed q̃a sic placet sibi.

7 † Forma autẽ abiurandi hæresim tradit̃ ꝑ tex. in c. ego Berengarius, de ꝯsecr. dist. 2. & debet scriptura fieri de hac abiuratione, & subscribi manu ꝓpria ipsius abiurantis. pro quo est gl. 1. q. 7. ꝯuenientibus, & ubi talis persona fuisset ex cuius hęresi multæ ecclesiæ fuissent scandalizatæ, debet copia illius abiurationis ad oẽs illas transmitti, vt quæ malę fuerunt ædificatæ de peruerso, gaudeant, & ædificent̃ de con-

8 uerso, ut ibi dicit textus in fine. † Sed qualr̃ debet iudex ꝓnũciare in sententijs ferẽdis, vel pœnis iniungẽdis redeũtibus ad fidẽ, & hæresim abiurantib. Solu. dicas ꝙ nõ debet eos ꝓnũciare hæreticos, q̃a non sunt. 24. q. 1. hæc est fides. vbi de hoc & q. vlt. dicit Apostol. & c. qui in eccles. nec ꝓnunciabit eos tales fuisse. q̃a modus iste non est datus à iure.

9 sed dicet sic. † q̃a te inuenimus ꝑ tuam confessionẽ, vel ꝓbõnes legitimas hæreticũ, uel hæreticos adorasse, nunc aũt sanori vsus ꝯsilio, vis ꝓut asseris ad vnitatẽ ecclię corde puro, & fide nõ ficta redire, idcirco te in primis abiurata oĩ hr̃tica prauit. iuxta formã ecclię ab excõicatiõis vinculis q̃b. tenebaris astrict᷒

absoluimus. Si tñ ad eandem ex corde redie
ris, & iniuncta tibi mandata seruaueris, &
quia in Deum, & sanctam ecclesiam modis
prædictis deliquisti, ad peragendam pœnitē
tiam condignam, & in perpetuum carcerem
detrudi volumus, & præcipimus ibidem per
petuo remanere, nec miretur quis quia dcm̃
est sic sub ꝯditione. nam causa delēdæ qōnis.
expedit sic dici, vt si quod ei imponitur non
seruasset non cēseatur absolutus. & hanc for
mam ponit Arch. in d.c. vt commissi. §. nec-
non. quem sequitur Io. And. in nouel. dicēs
quod quidquid dicat Arch. tñ inqsitores no
stri tpis bene pronunciant illum fuisse hære
ticum, nec apparet quid obstet fm eum. Sed
qm̃ in hac forma præinserta sit mentio de
absolutione quæ sibi impenditur à sñia ex-
cōicationis quam incurrit pp incursum hæ
10 resis. Quæro † an inquisitores possint absol
uere hæreticū ēt à sententijs quas. Papa die
Iouis sancta promulgat contra tales. Arch.
in d.c. vt officium. in princ. tenet q sic p illū
tex. qui gñalr̃ permittit eis absolutionem. &
idē sequuntur ibi Io. And. & Dñi. & vlterius
in eadem forma absolutionis ponit̃ per mo-
dum ꝯdōnis, si iniuncta mādata seruaueris,
&c. hoc est satis iuri ꝯsonum. nā tales reuer-
tentes errorem suum ad arbitriū epi debent
abiurare, & satisfactionem idoneam exhibe
re. vt dicit text. in d.c. ad abol. §. præsenti. Iu-
xta id vero quod in huius principalis qōnis
11 themate deducebatur. Quæro † quæ pœna
sit imponenda his q ab hæresi reuertuntur,
& dicendum q hoc residet in arbitrio epi, &
inquisitoꝝ, qui in crimine hæresis inquirūt,
vt fm q eis visum fuerit satisfactionem iniū
gant taiī conuerso, & pœnitēti. vt pbat tex.
in d. §. psenti. Bona tñ quæ pp hæresim fue
rant iudici seculari applicata non resiliunt
eis, nisi ex misericordia secus fiat. vt in cap.
12 verg. de hær. Sed qro iuxta hęc † qd si patro
nus ecclesiæ abitur in hæresim, an reuersus
recuperet ius patronatus qd̃ prius habebat.
hanc qōnem tangit gl. 1. q. 6. maximū q te-
net q sic: nisi esset lata sñia super amissione
iuris patronatus. Sed Panor. in c. qa dilig. de
elect. tenet indistincte illum non recuperare
hmōi ius patronatus. arg. c. verg. iuncto. c.
pen. de hær. & l. commissa. ff. de publ. & vect.
nisi ex gratia sibi restitueret. Ad qd̃ ego in-
duco not. p Inn. in c. fin. de hær. In hac ēt pe-
nitentia imponenda debet hr̃i discretio, vt si

à principio conuertantur, & spōte mitius cū eis agat. Si aūt vlterius distulerint conuersionem, vtpote quousq; sint conuicti, vel notorium sit eoꝝ crimen, quia in eo fuerunt deprehensi, augenda erit pęna, & si opus fuerit vsq; ad perpetuū carcerem. vt in d.c. pen. §. si q aūt. eo. tit. discretio itaq; iudicantis in his debitam moderationem adhibebit attentis prædictis, & ēt coniectura quam habet de ꝯuersione, & potentia & dolore huius conuersi. In casu tñ ipso iure reuersus recuperat primum statum, videlicet si mulier aliqua catholica incidit in hæresim pp quod pdit priuilegia quę catholicæ mulieres hñt in dote. si illa postea conuertat̃, recuperat ipso iure oia prædicta priuilegia quæ amiserat, vt in auth. de priuil. dot. §, quia enim in fin. col. 7.

1 *Disputandum an sit cum hæreticis volentibus publice disputare persistendo, & confirmando errores suos.*

Et an cum iudæis, & alijs infidelibus disputare volentibus.

Disputare publice de fide quando liceat, latissime, vbi etiam quæ in tali disputatione seruari oporteat traditur.

2 *Laici publice de fide disputantes puniendi sunt.*

3 *Auctoritatibus quibus vtendum sit in publicis de fide disputationibus, & an auctoritatibus poetarum, & philosophorum.*

4 *Disputandum non esse cum negantibus principia quomodo intelligatur, & in quibus procedat.*

5 *Errāt qui fidem Christi humanis rationibus fundare nituntur.*

6 *Miracula (cum diuina virtute fiant) arguunt Dei ac fidei nostræ veritatem infallibilem.*

7 *Christi fides circa ardua, difficilia, vera, & laboriosa consistit, lex autem Machometi circa luxus, voluptates, facilia, & falsa versatur.*

QVAESTIO XXI.

1 VIgesimoprimo quæro. † An si hæretici in errore psistunt, & volunt publice disputare confirmantes errores suos, sit cum eis disputandum. Et idem quæro circa quoscunq; alios infideles. Et dicendum est q in disputatione fidei duo sunt ꝯsideranda. vnū qdem ex parte disputantis. aliud aūt ex parte audientium. Ex parte qdē disputantis est consideranda intensio. Si n. disputet tanq̃ de fide dubitans, & veritatē fidei p certo nō supponens, sed argumētis experiri

ri intendens, proculdubio peccat tanq̃ dū- us in fide, & infidelis, & pr. hoc induco gl. 6. dist. nos ad fidē. & in l. 3. C. de sum. Trin. aūt q̃s disputet de fide ad confutandos er ores, vel ēt ad exercitium, vt faciunt Theo ogi illud est laudabile, ex parte vero audien ium ɔ̃siderandum est vtrū illi q̃ disputatio- ē audiunt sint instructi, & firmi in fide, aut simplices, & in fide titubantes, nam coram sa pientibus in fide firmis nullum periculū est disputare de fide. Sed circa simplices est distin guendum, q̃a aut sumus solicitati, & limitati ab infidelibus, puta Iudæis, hereticis, siue pa ganis nitentibus corrūpere fidē nostrā. Aut non sumus sic solicitati. Primo casu necessa tium est publice disputare de fide, dūmodo reperiantur ad hoc sufficientes, & idonei q̃ errores possint ɔ̃futare. ꝑ quo facit gl. in d. l. 3. & c. cum quibus. 34. q. 3. & crederē ego q̃ vbi infideles, & hæretici non vellent ad fi- dei disputationem venire zelo redeundi ad fi dem veritati comperta. Sed potius ad quan dam inanem ostentationem cautū esset eos prudenter, eludere, verbaq; ad aliā mām cō uertere, dummodo simplices q̃ adstant non sentirent. & hoc ne secreta fidei nostræ indi gnis pandamus, & ɔ̃tra doctrinam Xp̃i mar garitas seminemus ante porcos. nam nihil oino eis rñdere auditoꝝ causa vtile non vr̃, ne forte simplices existimēt nos rñsionis pe nuria declinare certamen, & fides eoꝝ lędat ex hoc. ꝑ quo text. cū gl. 43. dist. in mādatis, & eadem dist. §. 1. in gl. Quādo aūt liceat se creta fidei occultare. vide gl. not. 27. q. 2. in- uenta. Vnde Gregorius in pastorali. sicut in cauta locutio in errorē ptrahit, ita indiscre tum silentium eos q̃ erudiri poterāt in erro rem derelinqui. vbi tñ illa necessitas cessaret periculosum est disputare de fide corā simpli cibus, q̃a eoꝝ fides ex hoc est firmior q̃ ni- hil diuersum audierunt ab eo qđ credūt. vt determinat S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 7. † hanc aūt disputatiōnē non ꝑmittit laicis facere. imò excōicādi sunt si publice de fide disputa uerint, vt ꝑbat text. in c. quicunq;. §. inhibe mus. de hær. lib. 6. Discretio aūt maxima ad hibenda est in hmōi disputatione. † vt in his q̃ sunt fidei principalr̃ q̃s innitat auctoritati bus noui, & veteris testamēti, q̃a illæ sunt di uinitus reuelatæ, & theologię principia, & fi dei nostræ, nō humana sed diuina reuelatio ne q̃ ɔ̃stant nobis ꝑ sacras scripturas fuerūt nobis tradita. istis tñ p̄suppotis cū gratia nō tollat nām, sed perficiat, oportet q̃ nālis rō subseruiat fidei, sicut, & nālis inclinatio volū tatis subseruit charitati. Vnde Apost. dicit 1. Cor. 10. In captiuitatē redigētes oēm intelle ctū in obsequm Xp̃i, & ꝑ hūc modū auctori tatibus philosophoꝝ interdū sacra doctrina vtit̃, vbi ꝑ rōnem nālem veritatē cognoscere potuerūt. sicut Paulus Act. 17. inducit verbū Arati, dicēs, Sicut q̃dam poētaꝝ vr̃oꝝ dixe- rūt, genus Dei sumus, & idē fecit. 2. ad Tit. 1. c. in fi. vbi induxit illud Epim. poētę. Cretē ses sp̃ mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri, & in 1. epistola ad Cor. illud Terentij. Sæpe bonos mores corrūpūt colloquia praua: de quo vide bonā gl. 37. dist. c. turbat, sed tñ sa- cra doctrina his vtitur quasi extraneis argu mētis, & ꝑbabilibus, auctoritatibus vero sa cræ scripturæ p̄dictis tanq̃ ex necessitate ar- gumentando ɔ̃cludentibus, & si q̃s aduersa rius nihil crederet eoꝝ q̃ diuinitus inspiran tur, & ꝑ sacrā scripturam hñr non remane- ret cum eo iam viterius via ad ꝑbandum ar ticulos fidei ꝑ rōnem, sicut, & in alijs sciētijs,
4 † ɔ̃tra negantes principia non est argumen- tandum, licet sit in hoc dr̃ia, q̃a aliæ scientiæ philosophicæ, licet non possint ꝑbare sua principia, & ideo ɔ̃tra ea negantem non di- sputent, sed relinquunt superiori scientię, su prema vero inter eas. s. metaphysica dispu- tat ɔ̃tra negantem sua principia si aduersa- rius aliq̃d ɔ̃cedat. Si aūt nihil ɔ̃cedit, nō p̄ōt cū eo disputare. P̄ōt tñ soluere rōnes ipsius, Sacra tñ scriptura cum non habeat doctrinā superiorem, disputat ɔ̃tra negantē sua prin- cipia, argumētando q̃dem si aduersarius ali quid ɔ̃cedat eoꝝ q̃ ꝑ diuinam reuelationem traditam in sacris scripturis hñr. Si vero ad- uersarius de p̄dictis nil credat, non manet amplius via ad ꝑbandum articulos fidei per rōnem. poterūt tñ solui rationes q̃ in cōtra rium inducunt ɔ̃tra fidem. cum. n. fides infal libili veritati innitat. impossibile aūt sit q̃ ve ro demonstret contrarium, q̃ñ vero oia cō- sonant, vt philosophus dicit 1. Ethic. conclu ditur manifeste q̃ probationes quæ contra fidem inducunt non sunt demonstrationes sed solubilia argumenta. ita dic t S. Tho. 1. parte. q. 1. art. 8. hoc ēt confirmatur. nam si fides nostra rōne humana posset ostēdi, præ ter hoc quod derogaretur dignitati suæ tol leretur, & meritum fidei. nā fides non habet

meritum cui humana rō pbet experimentū, & fin pdicta debet intelligi illud quod Apostolus Petrus ait. Parati reddere rōnē omni poscenti vos de ea q̄ in vobis est fide, & spe. 1. Petri. 3. Ex qbus patet † quam perniciose
5 ↄuincunt errare q̄dam qui scholos se essent iactant fidē nostram humanis rōnibus nitētes fundare, quæ in diuina veritate, & reuelatione consistit. derogant. n. dignitati eiusdē, vt prædiximus, & inducunt infideles in derisionem fidei. credunt. n. ꝙ hmōi rōnibus innitamur, & p p eas credamus. Ex hoc ēt patet summe reprehendendos eos, qui qđ rōne attingere nō possunt admittere in fide catholica nolunt. cum. n. illa excedant oēm rationis humanæ sublimitatē, satis temerariū est ea velle rōne inuestigare. nam vt philosophus dixit 2. metha. Intellectus noster sic se habet ad prima entia quæ sunt manifestissima in nā, sicut oculus vespertilionis ad solē, & Iob. 11. Forsitan vestigia Dei comprehendens, & omnipotentiam vsq; ad perfectū reperies, q. d. nō. & 36. ecce Deus magnus vincens scientiam nostram. & 1. Cor. 14. ex parte. n cognoscimus, eo maxime qm̄ ex defectu intellectus nostri ēt de rebus sensibilib. q̄ nostræ cognitioni subiacent plurima ignoramus, quāto magis ea quæ intellectum nostrum infinitum excedunt comprehendere non valebimus. vnde in his ↄsultum est humiliari Deo, nec de se quidq̄ præsumere. humilitas. n. ad sapiētiam disponit. vt dr̄ ꝓuer. 11. vbi humilitas, ibi, & sapientia. valde ēt admirandum est de illis hæreticis qui superstitionem Iudaicam sequunt, ꝙ cum in l. Mosaica multa credenda ꝓponant, quę rōne humana comprehendendi nequeunt, illis toto corde inhærent. & fidem nostram abhorrēt, ꝓpea ꝙ credenda aliqua pdicant quæ p Dei potentiam possibilia sunt. sicut, & illa q̄ in lege veteri continentur. † ostenditē ēt veritas fi
6 dei nostræ ex miraculis in ea factis, & adhuc diētim videmus, sicut, & ego vidi miraculum de sacro altaris ad quod oēs infideles ↄuincendum sufficeret Cum. n. miracula soli fiāt virtute diuina. iuxta illud psal. q facis mirabilia solus. & Deus nō pōt esse testis falsitatis, relinquit ꝙ miracula q̄ sunt facta ad confirmationem fidei nostræ arguunt ipsius infallibilem veritatem. Item ex alio ↄfirmat qđ est mirabilissimum vt inquit Aug. ꝙ inter persecutoꝝ potentissimoꝝ tyrannidem (qui fidē Xp̄i impedire, imò extinguere sunt conati) innumerabilis turba nedū simplicium sed sapientissimoꝝ ad fidem Xp̄i ɔ vniuersas prouincias ↄuolauit. in qua oēm humanū intellectum excedentia pdicantur, voluptates carnis cohibent, & oīa q̄ in mundo sunt ꝯtemni docent, qbus aīos mortaliū assentire maximum est miraculoꝝ, & excellentissimū diuinæ inspirationis opus vt ꝯtemptis visibilibus sola inuisibilia cupiant. adeo vt ꝙ contēpta ēt corporali vita p crudelissima tormentoꝝ gnā, multi pro Xp̄i fide vitam finierint, qđ non alr̄ q̄ diuina inspiratione fieri exploratum existit. Si aūt dicat ꝙ fine miraculis fides Xp̄i fuerit recepta hoc oibus signis esset mirabilius, si ad credendum tam ardua, ad operandum tam difficilia, & ad sperandū tā alta, mūdus absq; mirabilibus signis motus fuisset, & ꝓsertim à simplicibus, & ignobilibus, & hominibus quales apostoli fuerunt qui Xp̄i ecclesiam plantauerunt, & si arguat contrariū de lege Machometi quæ falsa est.
7 & tñ à multis est recepta. † Dicendum ꝙ nō est simile, qm̄ Xp̄i fides habet oēs difficultates, de quibus prædiximus, & cū eis a principio sumpsit exordium, atq; cū maturitate tanq̄ granū frumenti, ꝙ in terra mortuum est multum fructum attulit. Lex autem Machometi processit via contraria. nam promisit voluptates carnales eius sectatoribus ad quarum desiderium carnalis ↄcupiscētia instigat, præcepta ēt tradidit prædictis promissis conformia voluptati carnali, habenas relaxans in quibus promptum est ēt carnalibus hominibus obediri. documenta insuper veritatis non attulit nisi quæ de facili à quolibet mediocriter sapiente nāli ingenio cognosci possunt, quin potius vera q̄ docuit, multis fabulis, & falsissimis doctrinis immiscuit. signa ēt non adhibuit supernālr facta, qbus solis diuinæ inspirationi testimonium ↄueniens adhiberet, dum operatio visibilis quæ non pōt esse nisi diuina, ostēdit doctorem veritatis inuisibilr̄ inspiratum. sed dixit se in armoꝝ potētia missum. q̄ signa, & latronibus, & tyrannis nō desunt, ei et à principio non crediderūt aliq̄ sapientes in rebus diuinis, & humanis exercitati, sed hoīs bestiales in desertis morantes oīs doctrinæ diuinæ, & humanæ ꝓrsus ignari. p quoꝝ multitudinem alios arr. oꝝ violentia in suā legē coēgit. Nulla etiā diuina oracula præcedentium

tium Prophetarum ei testimoniũ perhibẽt,
quin potius quasi omnia veteris, & noui te-
stamenti documenta fabulosa narratione de
prauat, vt patet legem eius inspicienti, vnde
astuto ꝯsilio libros veteris, & noui testamen
ti suis sequacibus non reliquit legendos, ne
per eos fallitatis, argueret, Adhuc ẽt vlterio-
ri pdictoꝶ ꝯfirmatione nõ pigebit in mediũ
afferre qđ Lactan. in 5. sui operis libro dedu
cit sit inquiens. Quis est tam ex cors tanq̃ cę
cus qui non videat in martiribus fuisse sapiẽ
tiam, licet eoꝶ persecutores malitia, & furo
re excecati stultos esse arbitrant. qui cum ha
berent in sua ptãte supplicia vitare, cruciari
tñ, & mori maluerunt, sed possent ipsi ex eo
videre non esse stultitiam in qua tãta hoĩum
milia per orbem totum vna. & pari mente
ꝯsentiunt, si. n. fœminæ sexus infirmitate la-
bunt viri certe sapiunt, si pueri, si adolescẽtes
improuidi sunt p ætatem, maturi certe ac se
nes hñt stabile iudiciũ, si vna ciuitas desipit,
certe vtiq; innumerabiles stultę esse non pos
sunt, si vna ,puincia vna natio prudentia ca-
ret. ceteras oẽs hr̃e intelligẽtiam recte neces
se est cũ vero ab ortu solis vsq; ad occasum
lex diuina suscepta sit. & oĩs sexus, oĩs ætas,
& genus, & regio, & natio, vnis, ac paribus
animis Deo seruiant, eadem sit, vbiq; patien
tia, idem ꝯtemptus mortis, intelligere debue
rant aliquid in ea re esse rõnis, qđ non sine
causa vsq; ad mortem defendat, aliquid fun-
damenti, & soliditatis q̃ eam religionẽ non
tm̃ iniurijs, & vexatione, non soluat, sed au-
geat semper, & facit firmiorẽ, debuerant prę
terea existimare cũ videant dilacerari hoĩes
varijs tormentoꝶ gñibus, & inter fatigatos
carnifices inuictam tenere patientiam ꝯsen-
sum tam multoꝶ, & perseuerantiam moriẽ-
tium non vanam esse, neq; ipsam patientiã
sine Deo tantos cruciatus posse superare, la
trones. n. robusti corporis viri eiusmodi lace
rationes pferre non queunt, exclamãt, & ge
mitus edũt vincunt. n. dolore, qa deest eis in
spirata patiẽtia, nostri aũt (vt de viris taceã)
pueri, & mulierculę torturam suas tacite vin
cũt, & exprimere illis gemitũ nec ignis põt.
Ecce sexus infirmus, & fragilis ętas, dilacera
ri se toto corpore vtiq; patit, nõ necessitate,
licet vitare si velint, sed voluntate, qa confi-
dunt in Deo, hæc ille. Iure igit concludere
possumus verba Maximi epĩ in quodam ser
mone in modum pferrentis. Nouerimus
inquit, qa nõ sine magno discrimine de reli
gionis veritate disputamus q̃ tantoꝶ sangui
ne ꝯfirmatum videmus, magni periculi res
est si post ,pphetarum oracula, post Aposto-
loꝶ testimonia, post Martyꝶ vulnera, veterẽ
fidẽ quasi nouellã discutere p̃sumas, & post tã 3
manifestos duces in errore pmaneas, & post
morientiũ sudores ociosa disputatio ꝯtẽdas.

1 *Accusatio hæretici an possit eo mortuo institui.*
2 *Hæres hæretici an eius innocentiam purgare possit, & an admittatur illius excusatio.*
3 *Præscriptio aduersus hæretici accusationem an, & quanto tempore procedat.*
4 *Capitalis pœna executio in mortuum fieri non potest, alioquin iudex iudicandus veniet intelligenisi, & delicti atrocitas, & patria consuetudo aliud suaderent. 5.*
6 *Hæreticus etiam post obitum excommunicationis sententia innodari potest.*
7 *Hæreticorum corporibus ecclesiastica sepultura deneganda est., & qui ea ecclesiasticæ tradere sepulturæ ausus fuerit, iure ipso excommunicationis pœnam incurrit.*
8 *Accusatio post mortem aduersus hæreticorum fautores nequaquam instituitur, eis tamen denegatur ecclesiastica sepultura.*
9 *Accusatio vbi aduersus mortuum institui potest, an mortui defensionem subire volens, audiendus sit.*
10 *Probationi alicui quoties stare necesse est, ita quòd contraria probatio prohibetur, nequaquã tamen prohibita censetur probatio concludẽs talem probationem minime legitimam esse.*
11 *Accusans mortuum qua pœna plectendus veniat, si in accusatione succumbat.*

QVAESTIO XXII.

1 VIgesimosecundo quæro † An de hæ
resi possit qs accusari post mortem.
& dicendum q̃ sic. vt 24 q. 3. c. fin. &
in c. filij. de hær. lib. 6. de quo est bona gl. 24.
q. 2. in sum. hoc tamen limitat gl. 23. quæst.
4. cap. ipsi pietas. nisi illi dum viuerent essent
bonæ famæ. per c. in primis. 2. q. 1. sed intelli
ge eam in casu in quo loquitur. s. qñ ille qui
accusat esset hæreticus vel alias inhibilis, &
sic ẽt loquitur tex. in d. c. in primis. alias aiit
crederem q̃ hmõi accusatio ẽt ꝯtra non infa
matum esset post mortem admittẽda, & hoc
iudicio meo ,pbat satis aperte. tex. i d. c. filij.

ꝯuinciť aũt in hoc casu mortuus de crimine
si postq̃ erat accusatus seipsum occidit. nam
tunc conscientia criminis se vr̃ occidisse. pro
est gl.not.in l.fi.C.de iur.fis.lib.10.& ibi te-
2 net Bart. Illud † tñ limita nisi heres vellet in
nocentiã purgare defuncti, vel id ꝙ ꝓ inno-
centia reputat, vt est q̃libet iusta defensio vt-
puta p̃scriptio, vel ꝙ fecit ad suã defensionẽ
& similia, nam q hẽt iustam defensionem in
nocenti par est. nã eius factum põt defendi,
q̃uis oĩno excusari nõ possit. ff. ad l Iul. repe.
l. lege Iul. §. fi. ita tenet Bal. in l.2.C.q test. fa.
po. sed in crimine heresis. difficilime innocẽ
tia posset ꝓbari, cũ in aĩo ꝯsistat heresis, nisi
esset casus vbi ex aliquo particulari facto vel
dicto illa ꝯcluderet. & adhuc eo casu si illi in
vita de hoc crimine fuissent infamati vel su-
specti p̃dicta accusatio nõ admitteret. vt i c.
filij. de hær. lib. 6. qđ tñ intellige iuxta ea q̃
inferius dicam in eodẽ mẽbro, p̃scriptio ẽt
in hoc crimine viuente heretico nõ ꝓcedit,
3 † sed eo mortuo admittiť sola quadragena-
ria ad tuendũ hæredes suos, quo ad bona q̃
habuerũt ab hæreticis. dũmodo illi dũ viue
rent catholici putarenť. alias secus. totũ hoc
ꝓbat tex. not. in c.2. de p̃scrip. lib. 6. p quem
tex. declarať. l. apostatarꝫ. C. de apost. For-
mam aũt ꝓnunciandi hoc casu, & similibus
ꝯtra mortuum vide p gl. not. in §. p ꝯtra-
rium. inst. de hær. q̃ ab intest. defe. Cõsidera
tñ quod ista accusatio admittiť in finẽ occu-
pandi bona illius quem in vita ꝯstat hæreti-
cũ fuisse. non aũt vt aliqua pœna alia punia
tur. vt voluit gl. in d. sum. & ne mirandum
4 de hoc, † cum ẽt si ꝯtra viuentẽ esset accusa-
tio instituta, si tñ anteq̃ pœna sibi inferetur
mortuus extitisset non esset in eius corpus
aliqua iustitię executio post mortẽ fienda p
tex. notab. in l. defuncto. ff. de publ. iud. ex
quo manifeste ꝯuincunť errare assessores,
seu iudices maleficiorꝫ, qui in defunctos fa-
ciũt executionẽ pęnę capitalis. & hoc tenet
Ang. in d. l. defuncto. & faciũt ad idẽ not. p
Cyn. in l.2.C.q testam. facere pñt. caueant
igiť ab hoc, alias tpe syndicatus ꝯueniri pos
sent, tanq̃ inferentes iniuriã cadaueri. in l.
1. §. quoties. ff. de iniur. dicit tñ Ioã. de Imo.
5 in d. l. defuncto, qđ q̃nq; † de facto seruatur
ꝯtrariũ presertim in grauibus delictis. & vbi
esset talis ꝯsuetudo tollerãda esset, in odium
& detestationem eorꝫ & pp facti memoriã.
argum. eius quod hr̃. 15. q. 3. c. mulier. vbi
ẽt animal irrationale punitur pp facti me-
moriam. & argum eius quod hr̃ in c. cum
ad monasterium, de statu regu. vbi mona-
chus qui in morte non resignauit pecuniam
quam tenebat tanq̃ ꝓpriam sine consensu
abbatis, iubet sepeliri extra cœmiterium
cum pecunia in sterq linio, in signum pdi-
6 tionis. † Pœna tñ excõicationis astringi põt
hæreticus post mortem. 24. q̃. 3. sane. &
per gl. ea. caussa. & quæstione in summa, &
idem tenet gl. in c. si quis eps. eod. tit. & ta-
lis excõicatio nõ ideo fertur vt ille amplius
ligetur, quia ille iam æternaliter est damna
tus. s. in criminis detestationẽ, vt ceteri hoc
iudicium terribile ecclesiæ audientes, simi-
lia committere contremiscant, sm̃ Archi-
diaco. in d. summa, hodie tñ non esset neces
se in eos ferri sñiam, cum à iure sint excõi-
cati, de hæreticis, excõicamus. lo 1. non tñ
tollitur ppea quin possent ẽt ab homine
excõicari, iuxta notata per Gloss. & docto.
in c. ita quorundam. de Iudæis. Infertur
7 † etiam ipsis alia pœna post mortem, q̃m eo
rum corpora non debent hr̃e ecclesiasticam
sepulturã, immo quicunq; eos præsumpserit
ecclesiasticæ sepulturæ tradere ipso facto sen
tentiã excõicationis incurrant vsq; ad satis-
factionẽ condignam, à qua absolui nõ debẽt
nisi proprijs manibus publicæ extumulent,
& projciant hmõi corpora dãnatorum, &
vltra hoc locus ille perpetua debet carere se-
pultura. vt in c. quicunq;, in prin. de heret. li.
6. & põdera illũ text. qui requirit q suis ma
nibus extumulent. & sic non satis esset si per
alium facerẽt, vt dicit ibi glo. requirit ẽt tex.
8 qđ extumulent publice. Cõsidera tñ ꝙ l ista
accusatio post mortẽ habet loco tñ in hære
ticis, non aũt in credẽtibus, fautoribus, & re-
ceptatoribus eorũ qui non sunt hæretici, qa
morte eorum hmõi crimina extinguntur,
vt probat tex. in c. accusatus. §. porro, eo. tit.
lib. 6. & huius ratio est, quia illorũ bona sunt
ipso iure confiscata, vt in eo. ca. §. si vero. &
hanc conclusionẽ tenet Archi. Io. Imo. & Io.
Andr. in d. §. si vero. quo ad carentiã tñ sepul
turæ eo iure quo hæretici censenť, vt in d. c.
9 quicunq; in prin. Sed iuxta p̃dicta l quero eo
casu quo procediť contra mortuũ, an si aliqs
voluerit eũ defendere admittatur. gl. tangit
q. 24. q. 2. c. damnationis. & tenet ꝙ sic. ff. de
procu. seruũ quoq;. §. publicę. & maxime cũ
in causa criminali pro inuito quis possit ap
pellare

ellare.ff.de appellat.nõ tm̃.sed opponit gl. quo admittetur cum nõ possit cauere de rato.ad quo respondet ꝙ satis vr̃ hr̃e ratũ, ex quo non opponit obicẽ cõtrariẽ voluntatis. de consecra.dist.4.quæris.sed ego limitarem hoc eo casu quo illi in vita non erant diffamari de hæresi vel suspecti.nã tunc nõ essent aliqui ẽt filij vel hæredes ad eorum defensionem admittẽdi,pro quo iudicio meo est tex. apertus in d.c.filij. Sed illo casu aduertendũ est ꝙ ẽt si non admittunt defensores ad excusandum delictum, vel ad opponendum se contra ꝓbões.& contrarium probandum admittendi † tñ sunt ad probandum corruptionem vel falsitatem illius ꝓbationis, ita ꝙ ꝯcludant illam non esse legitimam ꝓbationem, qa solũmodo à iure excludunt ad ꝓbandũ ꝯtrarium directum eius qđ ꝓbatũ fuerat,secus aũt ꝑ hunc modum indirectũ. sic determinat Ioan. And.in nouel.in d.c.filij. quem sequit ibi Domi. & per hoc habes no. intellectũ ad oĩa iura q̃ volunt stare alicui ꝓbõni; & non admittunt ꝯtrariam ꝓbõnem.debent.n.intelligi modo prædicto. facit in simili quod no.gl.& Bar.in l. iuris gẽtium.§.qđ fere.ff.de pac.limitarem ẽt,& secundo illum tex. vt intelligatur tm̃ in filijs vel heredibus. mortui hæretici,qui sunt admittẽdi illo casu,secus aũt in alijs extraneis. arguendo ex illo tex. ꝑ locũ à speciali sicut, & multa alia specialia ꝑꝑ detestationem tã ti criminis reperiuntur statuta, ad quod ẽt seruit ratio gl. ibi posite quæ dicit ꝙ alioꝝ non interest se opponere huic defensioni,& defensio q̃ admittitur ex fauore publico ꝑ quẽcunq; ꝓstita, vt in d. §. publice,excludit ꝑꝑ eundẽ fauorem publicũ, cuius maxime interest tam nephandũ crimen indilate puniri, & inde est ꝙ ẽt si in alijs criminibus ne dum condemnato,sed ẽt tertio permittatur in fauorem condemnati appellare, vt l. non tm̃. ff. de appella. in hoc tñ crimine ẽt ipsi condemnato appellationis remedium intercedit,vt late superius diximus, & hoc ꝑꝑ criminis enormitatem. † Sed quæro cui pœnę subijcietur iste qui mortuum accusauit si succumbat in accusatione.gl in d.c. sane,dicit ꝙ ei cui supponeret accusatus si viueret; & non ei cui modo supponit.nec mirum cũ grauius sit peccare in mortuum,q̃ in viuum. vt C. de sepul. vio. l. qui sepulchra, sed ego dubito an illud sit verum,cum accusator succumbens puniat similitudine supplicij.C.de accus. l. fi. imò ab hac pœna in multis casibus accusãt,de quibus ꝑ gl.not.in athletas. §.calumniator.ff. de his qui notantur infa.

1 *Filijs hæreticorum qua pœna irroganda sit, & qua filijs fautorum,et receptorum.*
2 *Filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticũ beneficium.*
3 *Pœna qua filijs hæreticorum à iure infliguntur, an ad bastardos,aut si manu illegitimos extendantur.*
4 *Filij simplex appellatio in casu rationabili odij, etiam naturalem comprehendit.*
5 *Pœna qua filijs hæreticorum irrogatur an etiã ad liberos ante paternam hæresim natos extendatur.*
6 *Inquisitores prauitatis hæreticæ an possint statuta aduersum hæreticos condere, et quid in delegatis ad vniuersitatem causarum.*

QVÆSTIO XXIII.

1 Vigesimotertio quæro, † de pœna filijs hæreticorum infligenda. Ad quod est dicendum, ꝙ puniuntur in successione paterna, nam in bonis paternis minime succedunt, imò illa fisco applicantur.Si.n.in crim.læsæ maiest.hoc est institutum, à fortiori in crimine hęresis locum sibi debet vendicare,cum longe magis sit æternam q̃ tpalem lædere maiestatem. sic dicit tex.de hęret.c.vergentis. Puniunt ẽt alia pœna: q̃a filij hæreticoꝝ,& receptoꝝ vsq; ad secundam gñationem ad nullum ecclesiasticũ beneficium officium publicũ admitti debent,& si secus actum fuerit est illud irritũ, & inane.vt c.qcunq; §.hęr.eo.tit. lib. 6. qđ intellige de secundo gradu descẽdentiũ ꝑ lineã masculinã. In descendentibus aũt ꝑ lineam masculinam ad primum gradũ duntaxat extendit,vt in c.statutum,lo 2.eo. tit. & lib.Item illud intellige de illis quorum ꝑgenitores iuxta p̃dictam distĩõnem fuerunt hæretici vel decesserunt hæretici.non aũt illoꝝ quos emendatos esse ꝯstiterit, & reincorporatus ecclesiæ vnitati, & pro culpa hmõi ad mandatum ecclesiæ pniam recepisse, quam ipsi vel iam ꝑfecerunt vel humiliter prosequuntur, vel sunt parati ad recipiendum eã dem.vt in d.c.statutum.§.fi. † Sed iuxta 2 prædicta dubitãt,nunq̃d filius hęretici ipso facto ꝑdat beneficium ecclesiasticũ qđ hẽt gl. in

in c.satis peruersum. 56.dist.ꝯcludit ꝙ non, & sic transit Panor.in d.c.vergentis. remittens.ad gl.in d.c. quicunque,sed aduerte q̃a gl. in dict. c. satis peruersum, non loquitur in crimine hęresis, sed in crim. læsæ maiest. & gl.in d.c. quicunque ad quam remittit nil dicit de hac mã.Io.And. in nouel. & Dom. in c.vt commissi.§.priuandi.eo.tit. & li. tenet ꝙ tales ipso iure sint priuati beneficijs, nec est fienda distinctio fuerint talia beneficia collata filijs, vel nepotibus ante delictũ parentũ,vel post, sed simpliciter est dicendũ qđ ꝑdiximus,pro quo facit tex.in d.§.priuã di.q̃ simpliciter loquitur,& text.in c.felicis. §.quod si quis de pœ.lib. 6. Nec ob. si dicat ꝙ ille. §. loquit̃ in alio casu,quia ſm eos illud est longe minus delictum q̃ istud, ad qđ ẽt facit d.c. statum,sed salua meliori deliberatione ego crederem esse fiendam illam distĩõnem, quia aut beneficia fuerunt collata ante delictum parentum, & filij non sunt illis ipso iure priuati, aut fuerunt postea collata, & sunt priuati, & pro hac distĩõne facit text.in c.quicunque.§.hæret.iuncto d. c. statutum, vbi inhabilitant̃ ad beneficia obtinenda filij hæreticorum,&c.& sic iura prædicta loquuntur tm̃ de obtinendis post hæresim parentum,non tñ ante. nec obst. tex. in d.c. felicis. §. quod si quis,quia loquitur in alio crimine q̃ hæresis, nec est fienda extensio cũ sit ius pœnale ꝑ iura vulgaria,& si illud esset verꝝ oẽs pœnę ꝯtẽtę in d.c.felicis. hñent locum contra hęreticos ꝑ fundamẽtũ istorum,de quo supra,qđ est absurdũ,preſertim q̃a interdum,ꝑ minori delicto imponũtur maiores pœnæ.& sic rõ argumẽtationis coꝝ non ꝓcedit.ꝑ quo est tex.in d.c.admonere.33 q 2. vbi maior pęna imponitur occidenti vxorẽ q̃ occidenti matrem, cum tñ ꝯstet longe grauius delictum esse matrẽ occidere q̃ vxorem.Restat rñdere ad d.c. vt commissi.§.priuandi.quod satis vr̃ vrgere.& dicas quod ille tex. est intelligendus ſm iura prædicta, non.n.inducit nouum ius quo ad hanc priuationem, nam ille tex. principalr̃ emanauit ad declarandum in quibus inquisitores sine diœcesano possent procedere. Vnde qđ de priuatione beneficioꝝ dr̃ enunciatiue narratur, & per ꝯñs dispositionem non facit,iuxta tex.in c.si Papa. de priuileg. lib. 6. & vbi velles quod dispositionem induceret, debet intelligi de beneficijs postq̃

parentes hæresim incurrerunt, filijs collatis per ea quæ superius diximus, vt iura iuribus concordentur. 3 † Vlterius quæro an pœna quæ imponitur filijs hæreticoꝝ extendatur ẽt ad bastardos gl.in d.c. statuũ. tangit hanc q.& arguit pro,& ꝯtra, & finaliter tenet quod extẽdatur ad eos ne plus habeat luxuria q̃ castitas, & idem tenet ibi Arch.& sequit̃ Ioan. And. in nouel. q. dicit,se sic ꝯsuluisse cum quibusdam doctoribus cum illegitimus sit de sanguine respectus generis,& in ipso ẽt timeatur crimẽ paternũ. C. ad leg.Iul.maiest.l. q̃sqs. Itẽ si puniunt̃ filij illegitimi à fortiori bastardi, q̃ sunt odibiles legi.arg.de ꝓben.cũ q lib.6.cum suis cõcor. Item q̃a iura gñaliter loquuntur, bene facit ad hoc.ff.de in ius voc.l.fi. veruntñ ſm doctrinam Cyn. in d. l. quisquis,illud esset intelligendũ de bastardo q patrem certũ posset nominare, secus aũt esset in vulgo quæsitis natis ex incerto coitu, qui certum patrẽ demonstrare nequeunt, quia tunc cessat in eis rõ cum non ꝯstet illum esse patrem eorum,& idem sequitur Ioan.And.in d.c.statutũ.Subdit tñ ibi Dom.ꝙ vbi cõis vsus alicuius ciuitatis vel loci reputaret illos de domo ſm ꝙ dicit seruari Florentiæ, & Perusij, vbi deferunt arma illius agnationis de qua esse putantur, tunc ad eos hmõi pœnę extenderentur, & dicit fuisse hoc de mente Bart.in l.pronunciatio. ff. de verb.sig. & in l.filium.ff. de his qui sunt vel alie. iu. Confirmo ẽt amplius hanc partem.
4 † Nam in casu odij rationabilis simplex appellatio filij comprehendit ẽt nãlem,vt in l. libertinum, coniuncta rub.C.de interdic.ma.inter.pup. & tut. hoc aũt odium rationabile est. nam cum crim. læsæ maiest. filij dicantur digni paterno supplicio,vt in d.l. quisquis. §. filij vero. à fortiori in crimine hæresis per d.c. vergentis.ad idem facit quod no. Bart. in l. 2.ff.de acc.& in l.tutelas.ff.de c.dimi.& in l. fi.C.de verb.sig.vbi tenet ꝙ si ius siue dispositio loquit̃ per verba nãlia, vtpote filij vel nepotes,comprehendunt̃ ẽt nãles, & bastardi, quia ſm nãm si trahunt nãm a patribus sicut legitimi sic est aũt in proposito oĩa iura superius inducta loquuntur de filijs hęreticorum per verba nãlia.s.filij, & nepotes &c. & pręsumuntur imitatores delicti paterni sicut,& nãles,imò multo fortius cũ ex talibus complexibus sepenumero de gñe ri, &

ti,& scelerati nasci cõsueuerunt vt dicit text.
5 56.dist.si gens anglorum. †Sed quæro,an pœnæ prædictæ se extendant ẽt ad filios q nati sunt anteq̃ eorum patres hęresim incurrissent? Cald. mouet hanc q. in consilijs suis in tit. de hær.cons.3.& arguit pro & contra, finaliter tñ concludit, q̄ non se extendant ad eos per l.emancipatum.ff.de sena. cum mã sua. Item facit q̃a filius ante natus ex superuenię̃te dignitate in persona patris nõ consequit̃ priuilegiũ,vel honorem,vt l.senator. C. de dign.lib.12.& l.filij.§.senatores.ff.ad muni. & per ɔñs si non honorem ergo nec pœnã, vel onus, vt l. ex qua persona.ff.de reg.iur. ad idem l.1.§ fi.ff.de bon.poss.contrab. & l. si necesse.§.si deportatus.ff.de bo.lib.p quæ iura filij iam nati pp superuenię̃tem casum in personam patris nõ repelluntur à successione,& pro hoc ẽt inducit l.diuo Marco.C. de qõ.vbi dicit esse casum expressum. in l.2. C.de lib.& eo.lib. Ad cuius cõfirmationem põt induci,quod in simili not.Cyn.in d.l.q̃s quis,circa filios illius qui cõmisit crim. læsæ maiest.sed in contrarium facit quod not.ibi Saly. q tenet illam pœnam ẽt hr̃e locum in ante natis,cum non minus in eis hęreditarij criminis exempla sint metuenda, & q̃a iura gñaliter loquuntur,Nec obstant iura in contrarium inducta s̃m eum, pp grauitatem.n. criminis læsæ maiest. contrarium in eo statuitur; & per easdem rõnes idem ego dicerẽ in crimine hæresis,cum sit lõge maius, vt in d.c.vergentis.ad hoc ẽt facit text.apertus in d.c.statutum.§.fin.de hær.ibi cũ dicit,vel tales ẽt decessisse ,pbantur, ex quo innuit sufficere,q̄ patres eorum in morte fuissent hæretici. nec põt dari conueniens solutio ad illum tex.ad idẽ facit d.c.filij.eo.tit.quod loquitur de illis q ostenderunt signa hęresis,cum decumberent in lecto pp infirmitatem de qua decesserũt,&contraria tolluntur p ea quę diximus q̄ sit in hoc crimine speciale pp eius
6 grauitatẽ.†Sed an inq̃sitores hæreticæ prauitatis poterũt facere statuta vtpote augendo pœnam contra hæreticos,vel alias circa hoc crimẽ disponendo,& dicẽdum est s̃m Lap.in c.2.§.statuto. de const.lib.6.quod non,quia sunt delegati.vt c.p hoc.& c.ne aliq.de hęr. lib 6.ex quo infertur,q̄ ẽt delegatus ad vniuersitatem causarum non põt facere statuta,q̃a à iure non reperitur sibi concessum. Illi.n. sunt delegati ad vniuersitatem causarum, vt not.gl.in d.c.per hoc. & cõclusionem istam sequitur etiam Dom. in d.§.statuto.

1 ☞ Ciuitas in qua aliqui insunt hæretici an tota possit igne exuri,aut alias destrui, latissime vsque ad quæstionis finem.
2 Ciuitas quando dicatur hæresim committere vt vniuersa destrui possit.
3 Vniuersitate punita de hæresi, an singuli quoque puniri videantur, ita vt amplius puniri nõ possint.

QVAESTIO XXIIII.

1 VIgesimoquarto quæro, †an si aliqui hæretici sunt in vna ciuitate possit tota ciuitas exuri siue alias destrui, & gl.in ver.oẽs.in c.si audieris.23. q. 5. arguit,quod sic per illum text. & vñr ibi velle Ioan. & Laur. q̄ quilibet possit hoc facere, sed in contrarium inducitur. ea.q.si non licet.ver.quasdam.& versic.his igitur. & q. 4. vers.non ergo.& q.vlt.quodcunque,& quod not.33.q.2.inter hæc.in 1.gl. Archid.in cap. præsidentes.de hær.lib.6.dicit quod ecclesia concedit generalem auctoritatẽ exterminãdi hæreticos.23. q 5. si vos. & c.si audieris. quæ non tantum diriguntur principibus. & facit eadem causa.q.8.legi.& de hæret.communicamus.§.catholici.vbi etiam ad eos exterminandos,cõceditur cruce signatis indulgentia vltramarina,tñ occisio,& spoliatio talium tutum est quod fiat ex edicto principis vel ecclesiæ.c.cum secundum leges.eo.tit.lib. 6.ne ex cupiditate vel vltione potius q̃ ex iustitia,vel obedientia pugnare videantur. 23. quæst.1.quid culpatur.& quæst.2.c.1.& q.3. sex differentiæ,quod etiam tenuit Raine. in summa,eod.tit vers.sed nunquid. & Goffre. in summa.eod. tit. §. sed nunquid catholici. & Hostien.in summa.eod.tit. qualiter euitẽtur,vers.sed nunquid catholici. Idem sequitur Ioan.And.in nouel.in d.c. præsidentes. q̄ Dom. qui subiungit oportere necessario pręcedere iudicis declarationem super crimine hæresis ad hoc vt ista executio fieret, per d.c.cum secundum leges.sed ista videntur mihi cum supportatione nimis crude,& indigeste dicta, & in tanta qõne, vbi de tantorum periculo agitur,& pręsertim vbi innocentes pro nocentibus puniuntur grauius,& profundius scribẽdũ,& calamus magis tẽperandus fuisset,quapp ego dicerẽ q̄ ẽt si aliq de ciuitate

tate sint hæretici, dummodo ciuitas ipsa hæ
resim non incurrerit, adeo quod delictum
illud vniuersitatis ciuitati ascribi possit, non
ppterea ciuitas possit exuri, aut alias destrui.
nullo.n.iure hoc reperitur cautum, imò iura
clamant in contrarium.s.ꝙ peccata suos de-
bent tenere auctores.C.de pœ.sancimus.de
his quæ fiunt à maiori parte cap. quæsiuit.
Ad iura quæ in contrarium inducuntur stat
rñsio. ad c.si audieris. per quod gl.præfacta
se fundat, dici potest multipliciter. Primo,
ꝙ illud erat præceptum legis veteris, & iudi
ciale, vt patet clare. nam hr̃ originaliter
Deut. 13. & talia in lege noua cessauerunt,
nisi de nouo fuissent instituta, nec legitur no
ua institutio. Nam Cyprianus cui inscribi-
tur ille tex in decretis nō habuit facultatem
iura gñalia concedendi, cũ non fuerit Rom.
Pont. eo maxime, vbi de incendio, & morte
inferēdis disponitur, vt patet in illo tex. quæ
pœnæ ab ecclesia non imponuntur. ne cler.
vel mona. sententiam sanguinis, & eo.tit.eo.
lib.6.& de exces.prælatoꝝ, ex literis, vel ali-
ter dicas, ꝙ ille tex. non loquitur de hær. sed
de idolatris, & ista crimina sunt diuersa, vt
ex superioribus patet. Aliter etiam pōt dici,
ꝙ loquitur qñ omnes de ciuitate inficeren-
tur illo crimine, & si non omnes, illud tamē
tempore illo licite fiebat, stāte precepto Dei
qui dñs est vitæ, & mortis pro quo bonus
text. in d.c.si non licet, & in cap. gaudemus.
de diuor. vbi de homicidio Sansonis fit men
tio. Ad alia vero iura quæ inducit Archid.
videlicet, c. legi, rñdetur, ꝙ auctoritate Dei
illa facta fuerunt qui interius auctoritatem
occidendi inspirabat, vt in d.c.si non licet;
ad c.si vos, dicendum est, ꝙ loquitur qñ au-
ctoritate iudicis illa fiũt, vt patet in fine eius
dem tex. vbi dicit diligentissimi rectores, &c.
ad c.excōicamus.§ catholici. dicas, ꝙ intelli-
gitur qñ in casu licito bellum contra eos mo
ueretur, & accedente auctoritate superioris
qui hanc cōcedere posset, alias autem seque
retur absurdum, quod pro actu illicito, & re
probato Papa concederet indulgentias, quę
tñ pro opere charitatis sunt indulgendę, iux
ta not. per doctores c.quod autem, de pœn.
& remissionibus. Pro quo est tex. eo.tit. cum
ex eodem tenet S. Tho. 4. sententiarum dist.
20. Stabit in hoc conclusio, ꝙ ciuitas laba-
tur in hæresim, tunc demum possit exuri, &
destrui, & non aliter. Hanc sententiam fir-
mat Bar. in l. aut facta. §. nonnunquam. ff. de
pœn. in crimine hæresis, & in crimine læsæ
maiest. & alias vbicunque filius punitur pp
delictum patris, & sic fuit factum de Cartha
gine, quę pp rebellionem passa est aratrum,
vt ff. quibus mod. vsufruc. amit. l. si vsusfru-
ctus. Dicit etiam se vidisse sententiam diffi-
nitiuam Imperatoris Henrici quam dedit
contra ciuitatem Brixiæ quæ fuit sibi rebel-
lis, in qua dicebat illam ciuitatē esse subijciē
dam aratro, quā pęnam postea ex misericor
dia relaxauit, quę snia diffinitiua est lex, vt l.
2. ff. de legi. & in l. fin. C. eo. & de re ind. c. in
causis. & ita fecit papa Bonifacius qui pp de
licta quorundam templarioꝝ totum ordinē
eoꝝ destruxit, quia erant hæretici. Hanc aũt
sententiam nullus inferior à principe ferre
poterit, nec sine principis auctoritate hoc fie
ri potest sm quod late prosequitur Bart. in
extrauag. qm̃. & idem sensit vno verbo. Sal.
2 in l. 1. C. de sedit. in fin. † Sed qñ dicemus ci
uitatem cōmittere hæresim, vt modo premis
so puniatur, dicas, ꝙ si omnes essent hæreti-
ci, vel maior pars, vt in l. quod maior. ff. ad
municip. & hoc tenet Bart. in d. extrauagan.
quoniam in simili materia, & requiritur,
quòd conueniant, vt vniuersitas ad hoc fa-
ciendum vtpote communicato consilio, a-
lias dicerentur singuli facere, & non vni-
uersitas. iuxta not. per gl. l. sed si ex dolo. §.
1. ff. de dolo. & l. aliud § refertur. ff. de reg.
iur. neque per hoc credas quod pœna corpo
rali puniantur innocentes pro nocentibus
quod manifeste patet per ea quæ Bart. not.
in d. §. nonnunq̄. & Saly. in d. l. 1. C. de sedit.
3 † Sed iuxta prædicta quæro an punita vni-
uersitate de hæresi modo præmisso censean
tur singulares puniti ad hoc, ut amplius pu-
niri nequeant. Ad hoc rñdeo, ꝙ singulares
non eo minus puniri poterunt si culpabiles
in hoc delicto reperiantur, quia quod debet
vniuersitas non debent singuli, & ecōtra ff.
quod cuiusque vniuer. l. sicut. §. 1. ff. de reg.
iur. aliud. §. refertur, facit ff. quod vi aut clã,
l. semper. §. si in sepulchro. Ad hanc deci-
sionem, faciunt not. per Ioan. Mo & Ioan.
Andr. in cap. felicis. de pœn. lib. 6. in fin. &
per Bart. in d. l. aut facta. §. nonnunquam.

1 ☞ *Cogendus an sit quis ad Christi veritatē am-
plectendam, & an solum sit verbo agendum, di-
sputatione pugnandum, & ratione vincēdum.*

Quæstio 25

QVAESTIONE XXV.

1 Vigesimoquinto superest nonnullis hęreticorum prædictorum obiectionibus, & calumnijs rñdere. † Dicunt .n. neminem ad Christi veritatem esse cogendum, verbo esse agendum, disputatione pugnandum, ratione vicendum, nc fictos catholicos ecclesia habeat, & huius opinionis fatet August. se fuisse cum cecitate infidelitatis primitus tenebaẽ, postmodũ vero cum faciem suam ad veritatis lucem ꝯuertit, cognouit nedũ verbis, & auctoritatibus hanc ꝯfutari, & confundi sniam, quinimmo, & exemplis. Nam, & ciuitas sua cũ primo tota esset in partes Donati, ad vnitatem tandẽ catholicam legum imperialiũ timore ꝯuersa est, quam tpe suo vidit ita pniciem ꝑfactam detestari vt in ea nunq̃ fuisse crederet. Itẽ, & aliæ multæ ciuitates sibi nominatim commemorabātur, vt in ipsis rebus agnosceret, ẽt in hac causa recte intelligi posse qd̃ scriptum est. da sapienti occasionem, & sapientior erit hæc ille in epistola ad Vincentium Donatistam. & hñr transumptiue. 23. q. 6. vides, vt opinior, qualiter aũt, & sacræ scripturæ testimonio hoc idem probetur considera patremfamilias seruis suis ꝑcepisse cum ad inuitandum ad nuptias in vias, & sæpe oẽs destinasset, quoscunq; inueneritis (inquit) bonos, & malos compellite intrare, legimus quoque. Primo Saulum postea Paulum ad veritatem cognoscendam, & tenendam magna violentiæ Christi cogentis esse compulsum, qn potius qd̃ mirum est ille q poena corporis ad euangelium coactus intrauit plus illis omnibus qui verba tm̃ vocati sunt in euangelio laborauit, & quem maior timor compulit ad charitatem, eius ꝑfecta charitas foras mittit timorem. Sed, & circa idem aduersarij prædicti objiciant Deum dedisse liberum arbitrium, & ideo non dr̃e hoiem cogi ac bonum; qd̃, & donatus August. objiciebat, cui, & ipse rñdet. attende, & ꝯsidera, ꝙ non ideo voluntas bona misericorditer impendiẽ, vt mala voluntas hois diligatur. Nam quis nesciat nec damnari hoiem nisi merito malę voluntatis. nec liberari, nisi bonã habuerit voluntatem, nõ tñ ideo qui diliguntur male, suę voluntati impune crudeliter permittendi sunt, sed vbi ptas datur, & malo prohibendi, & ad bonũ cogendi sunt. Nam si voluntas mala semp sua ꝑmittenda esset libertati, quare Israelitę recusantes, & murmurãtes tã duris flagellis à malo ꝓhibeanẽ, & ad terram ꝓmissionis cõpellebanẽ. vbi, & subiungit multa alia noui, & veteris testamenti euidentia testimonia, hñr transumptiue 23. q. 3. displicet hoc ẽt philosophoꝶ schola apertissime docet. q enĩ nec nã ad virtutem inclinantur, nec ingenuos hñt animos vt verboꝶ doctrina duci queant (qd̃ ꝑcipue his ꝯtingit q assuetudine longa malũ habitũ induerũt.) necesse est quasi beluas quasdã sub iugo ponere, & legũ austeritate cohercẽdos fore, vt philosophus docet 10. Ethicoꝶ; & per hũc modum coacti recta operãtes virtutũ actibus assuefaciẽdo, tandẽ in bonos viros euadũt, vt ipse dicit 2. Ethicoꝶ, ex eo .n. quod multoties agitur ẽm rõnem, imprimitur forma rationis in vi appetitiua, quæ quidem impressio nil aliud est q̃ virtus moralis vt Thomas ibidem dicit, ad prædicta ẽt facit tex. 23. q. 6. §. si. Adhuc instant apostolos in sui fauorem inducentes, quos non legimus violentia aliquos ad fidem compulisse, nec à regibus terræ ad hęc auxilia petijsse, sed qui talia dñt, vt inquit August. ad Bonifacium comitem non considerant aliud tunc fuisse, & omnia suis conuenire tpibus quis .n. tunc in Christum crediderat Imperator? quis pro pietate contra impietatem legis ferendo seruiret, tunc .n. adhuc illuc propheticum implebatur. Quare fremuerunt gẽtes, & populi meditati sunt inania: Astiterunt reges terræ principes ꝯuenerunt in vnum aduersus dñm, & aduersus Xp̃m eius. nondum .n. agebaẽ qd̃ paulopost in eodem Psalmo dr̃. Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram. Seruire dño in timore, & exultate ei cum tremore 23. q. 4. si ecclesia. Posset ẽt aliter eorum obiectio confutari, aliter enim cum his qui nunquam fidei sacramentum susceperunt est agendum, qui non vi, sed proprij arbitrij voluntate suadendi sunt, vt ad fidem conuertantur, vt cap. q sincera: & cap. de Iudæis. 45. dist. & aliter cum eis qui semel sacramentum baptismi adepti sunt, qui etiam si metu ad Christianitatem coacti fuissent à principis, sicut factũ est temporibus religiosissimi principio Sisebuti quia iam constat eos sacris diuinis associatos, & baptismi sacramentum suscepisse, & chrisma

chrismates vnctos esse, & corporis dñi extitisse participes, oportet ut fidem quam et ui vel necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen dñi blasphemetur, & fides quam susceperunt uilis, & contemptibilis habeaẽ, vt in d.c. de Iudæis, quod tñ diximus de conuersis p uim, debet distingui iuxta text. in c. maiores. §. itẽ q̃ritur, de baptismo. Post hæc aũt obijciunt q principes res eoꝝ ꝯcupiscũt & vt auferant in eos sentiunt. Sed isti pessimi Iudaica superstitione obcæcati, sup quoꝝ oculos, vt ait Apost. vsq; hodie uelamẽ illud Moysi appositũ manet, vt oculos hñtes non videant, non attendont q̃ sint ꝯtraria veritati q̃ loquunẽ. Si.n. principes pfati eoꝝ vellẽt bona, nequaq̃ misericordiam pollicẽtes eos inuitarent ad pniam. Sed quia eoꝝ salutem ex visceribus sitiunt, etiam q fisco suo competebat dum tamen conuertantur liberalissime ipsis, relaxant, nec erubescunt hæretici sua dicere, qui in huiusmodi errorem lapsi in suo dominio retinent, vt in cap. quo iure. 8. distinct. & cap. quod autem 23. quæst. 7. Clamant insuper dicentes sæuam crudelitatem in eos exerceri. Sed his respondetur per illud Hieronymi sup Esaiam, nõ est crudelis qui crudeles iugulat, sed crudelis patiẽtibus esse vr̃. Nam latro suspensus patibulo, crudelem iudicem putat 23. q. 5. non est crudelis. Deus.n. qui miserator, & misericos est patiens, & multum misericors, nõ ideo crudelis, & rigidus & cruentus reputatur, q diluuio genus humanum deleuit, & Sodomã, & Gomorrã, ignẽ, & sulphur pluit. Egyptios submersit in fluctib. Israelitaꝝ cadauera ꝑstrauit in eremo. Dũt postremo q reuersi ad pniam non recipiuntur, cum ecclesia pia mr̃ gremium non claudat redeunti. Quibus respondetur per id quod scripsimus supra qõ. 20. vbi latissime pertractauimus, qño, & qualiter reuersi ab hæresi, admittendi sunt. Friuolis igitur ipsorum pessimorum hominũ spretis querelis iuris censura in eos est exercenda. Aliter .n. Rex seruit Deo, quia Rex est, aliter quia homo est seruit viuendo fideliter, quia, Rex est, seruit leges condendo, iusta præcipientes, & contraria prohibentes, ac uigorem iuris in sceleratos exercendos. Et cum his breuiter finem facio. Ad laudẽ, & gloriam Iesu Christi domini nostri, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat in secula seculorum. Amen.

TRACTATVS

De Hæreticis seqtur ex tex. ibi mathematicorum cũ supra, & infra dicetur arethmathematicus dicatur hęreticus, & mathesis hæresis sit, sũpta occasiõe de hr̃si disseremus ad solatiũ.

SVMMARIVM.

1 Hæresis quid sit, & quis dicatur hæreticus.
2 Qui ioco ꝓferi verba hæretica, quia dicat se habiturum vxorẽ in alio seculo, an sit hæreticus.
3 An, & quando ex sola voluntate vt hæreticus cõdemnari potest.
4 Pertinax hæreticus quis dicatur.
5 Hæresis vnde dicatur.
6 Hæresis quot modis contrahitur prosequere, & primo quando deuiat à fide Christi, & religione Christiana etiam leuiter aduersando, etiam non defendendo.
7 Hæresis contrahitur adhærendo opinionibus illorum qui dãnati sunt ab ecclesia, de quibus in c. quidam. 24. q. 3.
8 Dubius in fide hæreticus est quod declara, & limita quinque modis.
9 An hæreticũ est tenere vsuras esse permissas, & an inter Iudæos, vel inter Iudæos, & Xp̃ianos, nu. 10. Et an Papa possit dispensare circa usuras.
11 An sit hæreticum nolle iurare putans iuramentum esse illicitum.
12 An asserendo uotum paupertatis non includi sub voto religionis hæreticum sit.
13 An hæreticum sit si dicatur non posse pænitere eum qui vixit vsque ad senium in peccatis.
14 An asserendo Papam non habere potestatem dimittendi peccata.
15 An si dicat Imperatorem non esse Monarcham, & dominum totius mundi.
16 An per nouum sensum, & opinionem hæresis cõtrahatur, & quando.
17 An asserendo fornicationem non esse peccatum.
18 An recusans se purgari in causa hæresis sit hæreticus.
19 An defendens hæreticum, vel aduocans pro hæretico, hæreticus sit.
20 An credendo hæreticis sit hæreticus.
21 An si steterit in excõicatione per annum, aut biennium hæreticus sit.
22 An si per annum steterit, & non receperit communionem sit hæreticus.

23 An per inuocationem dæmonum, & sortilegia dicatur hæreticus.
24 An idolis sacrificando hæreticus est.
25 An qui dicit incedere noctu tempore cum Herodiade, vel Diana hæreticus sit.
26 An blasphemando hæreticus sit.
27 An oppugnando priuilegia ecclesiæ.
28 An contemnendo canones, & statuta ecclesiæ, asserendo Papam non habere potestatem condendi canones.
29 An asserendo posse esse in ecclesia duos vicarios Christi.
30 An asserendo Papam in temporalibus non habere potestatem sicut in spiritualibus.
31 An per simoniam hæresis contrahatur, vt si credat sacramentum vendi posse.
32 An per schisma hæresis contrahatur.
33 An auferendo priuilegia ecclesiæ.
34 An asserendo peccata nō dimitti nisi à solo Deo.
35 Si officialis distulit præstare auxilium cōtra hæreticos, an sit hæreticus.
36 An negando infernum, & paradisum, & asserendo animam esse mortalem.
37 An asserendo decimas non deberi clericis.
38 An si professus recedat à religione, & publice cōtrahat matrimonium.
39 An non consecrando, & celebrando cum hostia non consecrata.
40 An negando ex latere Christi sanguinem, & aquam exisse.
41 An tenendo animam esse sanguinem, & ex præiacenti materia generatam.
42 An contemnendo historias in biblia.
43 An per contumaciam contrahatur hæresis.
44 An persistendo in notorio crimine, & sit incorrigibilis.
45 An recusans iurare ad purgationem.
46 An hæreticis credendo.
47 An epūs instituens hæredem consanguineum.
48 An fauendo hæreticis.
49 An frangendo imagines crucifixi, & sanctorū.
50 An inuocando dæmonem ad actum luxuriæ.
51 An per apostasiam contrahatur hæresis.
52 An hærendo opinionibus reprobatorum.
53 An asserendo Christum non esse aliquid secundū quòd homo.
54 An si abiurasset in iudicio prius, deinde reincidat in hæresim.
55 Officialis recusans iurare obseruare statuta ecclesiæ.
56 An asserendo animam rationalem non esse formam humani corporis.
57 An credendo erroribus illorum de Alamania.
58 An potens reuocare ab hæresi aliquem non reuocando.
59 An faciendo nouam sectam contra fidem.
60 Hæreticus tandem est qui contra fidem Christi, & articulos fidei, & contra præcepta, et dogmata ecclesiæ credit.
61 De processu hæreticorum prosequere, et primo ad quē spectet cognitio hæresis ad ecclesiasticū, an ad secularem, et an sit mere ecclesiasticum.
62 Ecclesia quam pœnam imponit, et an sanguinis.
63 An tradendo seculari conuictum de hæresi cognoscat secularis de processu hæretici. Et an nouas pœnas imponere possit, num. 64
65 Qui iudices cognoscere possunt de hæresi: et quis sit iudex ordinarius an episcopus, et quis sede vacante. 66
67 Qui dicantur iudices delegati in hoc crimine.
68 Inquisitor hæreticæ prauitatis quis esse potest, et an minor 40. annis.
69 An inquisitores hæreticæ prauitatis habeant iurisdictionem insolidum si plures sint.
70 An delegati inquisitores in diœcesi episcopi habeant priuatiue iurisdictionem, an cumulatiue. et quis præferatur citantibus ambobus, nu. 71. Et an vterque procedat incitando, torquendo, procedendo, et sententiando, num. 72. Et an absoluendo.
73 Qualiter se habere debent inquisitores, et eorum officiales circa officij executionem.
74 An inquisitores procedere possunt contra episcopos de hæretica prauitate.
75 An possunt cognoscere de sortilegijs.
76 An possint cognoscere super crimine vsurarum.
77 An possint carcerare, tormentare, et condemnare absque interuentu episcopi, et quot monitiones requirantur. et an vnica sufficiat. num. 78.
79 An inquisitores possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere.
80 An inquisitor possit procedere ex sola suspicione contra diffamatum tantum.
81 Inquisitor an teneatur ad precium melioramentorum quando bona alienata reuocantur, et precium rerum venditarum.
82 An possit tollere inquisitor defensiones, et exceptiones reo competentes.
83 An generalis inquisitor possit procedere contra quem à Papa specialis datus est inquisitor.
84 Contra quas personas potest inquisitor procedere, et an contra laicas, et contra exemptas, et an diœcesano non requisito, num. 85.
86 An cōtra vsurarios pcedere possit vt restituāt.

87 An

87 An potest procedere contra prohibentem baptizari iudaeum.

88 An potest concedere vsum armorum, & punire turbatorem.

89 An procedat contra iudaeum receptantem christianum apostatam.

90 An possit recipere testes facta publicatione.

91 An possit subdelegare.

92 An procedere possit mortuo delegante.

93 An possint cogere secularem ad concedendum auxilium, & brachium, & an puniri impediẽtes suum officium, & tollere statuta, & consuetudines impedientes officium, & an inquirere post quinquennium, & an cogere haeredes inquisiti ad poenitentiam, & an contra blasphemantes, & an cum testibus excommunicatis, & an absoluere, & liberare infamatos tali crimine, & an excommunicare, & priuare praedicatores officio praedicandi, & an prosequi haereticum confugientem ad alienam prouinciam, & an potest procedere simpliciter, summarie, & de plano, & an testibus non publicatis, & an testibus periuris.

94 An si sint plures inquisitores habeant iurisdictionem insolidum.

95 Qua poena puniantur si male se gerant in eorum officio, & qualiter puniantur.

96 Quando delegantur ab episcopo tales inquisitores quam habent potestatem.

97 Contra quos potest procedere, & qui de haeresi inquiri possunt an ẽps, & personae exemptae an Papa an imperator, & per quem, & an deponi potest ex hoc, num. 98. 99. & à quo Papa, & imperator, & an potest facere statutum, vt Papa de haeresi non teneatur, numero 100. & an requiritur incorrigibilitas.

101 An iudaei accusari possint de haeresi.

102 De processu haereticorum prosequere, & quòd aequiparatur haeresis crimini laesae maiest. in procedendo, & quòd per inquisitionem procedi soleat, & per exceptionem, num. 104. & per accusationem, num. 105.

103 An inquisitor ordinem iudiciorum seruare debeat.

106 An quilibet accusare potest de haeresi, & an publicum sit, & omnes personae etiam prohibitae accusare possunt, num. 107. & qui prohibentur, & an excommunicatus, & an minor, infans, & doli rapax, & an inimicus.

108 An in crimine haeresis requiratur persona legitimatio in accusando.

109 An requirantur solemnitates etiam substantiales. & quid si accusatio sit inepta, & an locus apponi debet.

110 An diffamatio requiratur in inquisitione de haeresi, & an lit. contest. num. 111.

112 An contra citatum contumacem procedi potest, & fieri potest processus.

113 An procurator admitti potest, & an aduocatus, num. 114.

115 An statim quòd comparet carcerari debet inquisitus, & an episcopus interuenire.

116 An sufficiant leues suspiciones in hoc crimine.

117 An absque indicijs ad torturam procedatur in tali crimine, & an personae priuilegiatae torqueantur, & an requirãtur indicia alia sicut in alijs, & an testis de iure admittatur, licet non omni exceptione maior, num. 118. & quid si extent suspiciones in eo vt torqueatur quid fiendum, & an purgatio indicenda, & an praesumptiones sufficiant, et quae.

119 An stantibus praesumptionibus non tamen legitimis duellum indicendum sit, et locum habeat.

120 An quando per accusationem haeresis probari debet per duos testes habiles.

121 An testes probent parte non citata contra suspectum de haeresi.

122 An testes publicandi sunt, et quando.

123 An requiratur probatio quando publice praedicat.

124 An post publicatas attestationes testes recipi possunt etiam ad offensam.

125 Et an sit probatum crimen si libri haeresis reperiantur poenes inquisitum.

126 An probetur haeresis ex leuibus suspicionibus.

127 An transigi possit in tali crimine.

128 An in ferenda sententia requiratur citatio inquisiti, & an appellari possit, & an quando per accusationem proceditur episcopus, & inquisitor in sententia adesse debet sicut quãdo per inquisitionem.

129 An appellari possit, & an habere recursum, num. 130. vbi an prohibitus appellare possit habere recursum.

131 An in hoc crimine admittantur defensiones, et an renunciare potest defensionibus.

132 Quae sint poenae haereticorum ordinariae, et extraordinariae, et an poena ignis iure canonum, et regni, et an priuilegium personae operetur, et an secularis cogi potest ad imponendam talem poenam, et an requiratur incorrigibilitas vt degradari possit, num. 133. et per quos degradari debent, num. 134. et de forma degradationis.

135 *An in hoc crimine dãnatur memoria defuncti & bona publicãtur, & cui bona applicãtur, & quid in terris baronum, & cui feudũ, aut emphyteusis applicatur, & revertatur, & quæ bona veniant publicãda, et an inscriptio requiratur in accusatione ne memoria dãnetur, & an bona ipso iure publicentur, an sententia requiritur, & quæ num. 136. & an declaratio.*

137 *An alienatio bonorũ hæreticorum sit prohibita, & factã an reuocari possit, & an precium restitui, & quid si bona alienasset, et fundasset hospitale an reuocanda sint, num. 138. 139.*

140 *Si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona reseruentur filijs, & an priuentur beneficijs, & officijs, num. 141. & an etiam obtentu, & qui filij comprehendantur, & an in hoc differrant hoc crimen, & læsæ maiest. et an dotes vxorũ conseruentur, & an filiarum, & an filij hæretici contrahant matrimonium cum fidelibus.*

142 *Infra quantum tempus peti potest publicatio bonorum, & an præscribi possunt, & infra.*

143 *Hæreticus an sit infamis, & excludatur à testimonio.*

144 *Hæreticus an sit excommunicatus.*

145 *Hæreticus an priuetur omni beneficio.*

146 *Filij hæreticorumq; ad quam generationem priuentur à dignitate obtinẽda.*

147 *Hæreticus an careat sepultura.*

148 *Hæreticus an à quocunque occidi possit.*

149 *Mulier hæretica an teneatur dotare filiam orthodoxam.*

150 *Mulier hæretica an gaudeat priuilegijs mulierum.*

151 *Hæreticus an testari possit, an contrahere, an aduocare, an iudicare, an esse notarius, & an gesta per eum si notarius sit valeant, & an ei legari in testamento etiam militis.*

152 *An hæreticus cogatur ad obseruantiam iuramenti.*

153 *Hæreticus an petere posset restitutionem bonorum, & rerum ecclesiasticarum, & an possit habere seruum christianum, & an habere sinagogas, & an vbique puniri potest, & an expelli a ciuitate.*

154 *Hæreticus reuersus an ordinari possit, & an agere si hæres institutus sit, & an cum eo conuersare, an rescriptum impetrare.*

155 *Papa licet promoueri, & eligi non potest si hæreticus tamen si eligatur valet electio.*

156 *Euntes ad terminum hæreticorum consequuntur indulgentias.*

157 *Matrimonium cum hæretico contractum non tenet. Item punitur alijs pœnis extraordinarijs, vt num. 158. cum seq.*

159 *Qualiter euadantur pœnæ ordinariæ, & extraordinaria, & primo si abiurauerit hæresim, & redierit ad fidem, & si noluerit iurare an statim habeatur pro hæretico, & ibi quæ sit pœna, & elapsis; & an bona recuperet.*

160 *Forma iuramenti abiurationis, & forma absolutionis ponitur.*

161 *An, & quando redeundo bona recuperet, et an alienata, & an ad alia prosequere, & an ad formam vt testis esse possit, & an dignitatem, vt promoueri possit.*

162 *Relapsus in hæresim qualiter punitur.*

163 *Qualiter puniantur receptatores fautores receptatorum, & credentes, & quæ sint pœnæ introductæ, & quid si occultat tantum qualiter puniatur, 164.*

165 *An pœnæ contra receptatores fautores, & credentes concurrant cumulatiue ex quo diuersæ secundum diuersas leges, au nouas latum, & quando diuersæ pœnæ sint imposita à iure ciuili, & canonum an omnes imponi possunt.*

166 *An sicut hodie in crimine læsæ maiest. receptator rebellis suspenditur cum publicatione bonorum, ita & in receptante hæreticum.*

167 *An liceat receptare hæreticum consanguineũ.*

168 *Hospes an excusetur si dederit potum bannito transeunti.*

169 *An liceat vxori receptare virum hæreticum.*

170 *Ignoranter receptans, non punitur idem si coacte, num. 171.*

172 *An amicitia inueterata excuset.*

173 *An si gerit receptator pœnitentiam, & abiurauerit euitet pœnas.*

174 *De receptatoribus aliorum malefactorum.*

175 *Alias pœnas prosequere vsque ad finem contra receptatores, & fautores hæreticorum.*

DE hæresi itaque verba facturi tanq̃ de grauissimo crimine, 22.q.2.c.1. & 33.q.7.c.q̃d in omnibus. Primo, quid sit hæresis, & q̃ dicatur hæreticus, & vnde dicemus. Secũdo, quot modis cõtrahatur hæresis subnectemus. Tertio, de processu hæreticorũ tractabimus. Quarto, de pœnis hæreticorũ, & eorũ fautoribus, credẽtibus, & receptatoribus subijciemus. Tractari itaq; de hæresi vt sciamur q̃d sit id de quo disputaturi sumus ab eiusdẽ definitione ꝓficisci necesse est, Cic. in off. imitantes, & in reg. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Primo videamus q̃d

1 sit hæresis. † Hæresis igitur est deuiatio à fi-
de Christi, & catholica religione cum perti-
nacia: vt probari vr̃ in l. oẽs. C. de hęret. iun
ctis cle. 1. §. porro. de sum. Trin. & fide cath.
& ibi dictis p Card. in prin. 2. q. text. in c. di-
xit Apost. 24. q. 3. text. in cle. 1. §. fin. de vsur.
Panor. in rub. de sum. Trin. & fi. cath. Iser. in
c. 1. §. quocũque licet nomine. de stat. & con
sue. cõtra lib. eccl. & p Paul. Ghir. in tract. de
hæret. in princ. in quibus dr̃ hæreticum esse
eum q non firmiter credit, & pertinaciter in
sistit, debet ergo esse ptinax in opinione de-
uiãte à fide alias. n. si disputãdo dixerit con-
tra fidem nõ affirmando, non dr̃ hæreticus,
nec vt hæreticus puniri põt, vt dicit gl. in d. l.
oẽs, & alij in locis supra, & Card. in d. cle. 1.
in fi. facit const. reg. inconsutilem. circa ff. ibi
in erroris cõcepti constãtia perseueret, & Pa
nor. in d. rub. & tex. in d. c. Apostolus. & cap.
2 qui in ecclesia. 24. q. 3. † Ideo si ioco, aut lu
do verba hæretica pferantur non dr̃ hæreti
cus, nec vt hæreticus punitur vt dixit Card.
in d. cle. 1. in fi. & Iser. in d. c. 1. §. satisfactio-
nem. col. fin. de sta. cõtra lib. eccl. Quod limi-
ta nisi cũ pertinacia asseueret, vt si dicat se ha
bituꝝ vxorem in alio seculo, vt p Card. in
3 d. cle. 1. §. nos, de sum. Trin. † Et dixit Fel. in
rubr. de hær. q hęreticus nõ esset nisi suus er
ror habuerit principium, & complementum
ad hoc vt puniat, alias ex sola volũtate occul
ta, vt hæreticus puniri non põt, nam cũ non
cõstet ecclesia militans nõ habet eum p hæ
retico, ita dixit Bal. in l. si qs non dicam ra-
pere, col. 1. C. de epo. & cle. & Fely. in tract.
de cons. 3. fallen. & in c. ad abolendam. col.
1. de hære. nisi forte inqsitori, hæreticæ pra-
uitatis liqueat de tali volũtate per confessio
nem hæretici, cum talis mentis cogitatio p-
bari non possit. Anan. in cap. si quis eps. 2.
col. de hær. & in c. cõsuluit. 3. col. de vsu. & p
Fran. Ponz. in tract. de lami. vers. 6. & 7. &
ibi declara qñ confessio fuisset verisimilis, &
non æquiuoca. licet quo ad Deum sola vo-
lũtas sufficiat, cap. excõicamus. §. credentes.
de hær. gl. in cap. 1. 24. q. 1. Card. in clem. 1.
in prin. 3. q. de vsu. Mar. in l. q falsam, 2. col.
4 casu, ff. de fal. requiritur ergo principium,
& complementum expressum patens vt pu-
niatur: facit l. cogitationis, ff. de pœnis:
4 † Pertinax aũt hæreticus dr̃, qui dat pecu-
niam secreto inqsitoribus ne puniatur Bar.
in l. tutores, ff. de susp. tut. eodem modo per-
tinax dr̃ si epo inquisitori, aut theologo nõ
credit. dum eum corrigunt Bart. & Nic. de
Neap. in l. 3. §. tutores, ff. de susp. tu. p gl. ibi,
dicẽtem pertinacem dici iudici non obedien
tem. Compost. in cle. 1. §. fi. de vsu. & no. gl.
in cle. 1. in vers. ptinaciter, de sum. Trin. licet
alias ptinacia relinquatur iudicis arbitrio:
vt p Io. And. in c. si diligenti. de foro comp.
Fel. in d. rubr. de hær. & in c. qualiter, & qñ,
3. col. de accus. & dicit gl. in d. cle. 1. §. sane, de
vsur. 2. c. dixit, 22. q. pen. q talis ptinacia de-
bet esse obstinata, vel cũ persistentia incorri
gibili, facit d. const. inconsutilem. ideo error
hæretici debet hr̃e complementum vt supra:
quot aũt monitiones requirantur ad consti
tuendum in ptinacia per Matth. in d. const.
incõsutilem. in gl. cõmoniti, & gl. in d. c. dixit
5 Apostolus. † Hæresis aũt dr̃ ab electione, er
roris cap. hæresis, 24. q. 3. vel ab erro erras,
vel ab adhæreo, q̃a adhæret opinioni eoꝝ;
vel ab ercisco. quod idem est, q diuiduo: q̃a
ab vnitate ecclesiæ sunt diuisi: sic. ff. fam. er-
cisc. i. diuidundæ, vt in rubr. not. & hæc cõue
nit vt dr̃ in d. const. inconsutilem. in princ.
ibi, vocabuli vitio seruientes. quod significa
tionem diuisionis enũciat, & ibi gl. Host. in
sum. eo. tit. §. 1. Archid. in cap. 2, eo. tit. facit
c. inter hæresim, ibi, pariter separari, 24. q. 3.
probatur in l. si duas. in princip. ibi, hære-
ses leges. i. diuidentes. ff. de excus. tut. Host.
in sum. eod. tit. in princip. Iser. in cap. 1. §. pa
ctarenos, de statutis contra libertatem eccle
siæ, & Matth. in d. constitutione inconsutilẽ,
2. not. & Paulus Ghir. in d. tract. de hæret.
6 † Circa secundum, hæresis multis modis con
trahitur: & primo qñ deuiatur à fide Chri
sti, & religione catholica, & misterijs sacro-
sanctæ Romanę ecclesiæ abnegando, aut im
pugnando quidqd continetur in l. nos red-
dẽtes. post epistolam inter claras, C. de sum.
Trin. & fi. cath. & in c. 1. & in c. damnamus.
eo. tit. & in cap. 1. eo. in 6. & in clem. 1. eo. &
24. quæst. 1. cap. hæc est fides. Panor. in rub.
de summa Trin. post gl. vbi de articulis fi-
dei, & Bonif. in tit. de hær. & quidquid conti
netur in symbolo Apostolorum, & Athana
sij, in quibus principaliter cõsistit fides Chri
sti, & religio catholica, & per Panor. in dicto
cap. damnamus, & per Felyn. in dicta rubr.
de hær. vel sacra, & misteria ecclesiæ impu-
gnando, de quibus in c. ad abolendam, de hę
ret. & not. in c. veniens, de transa. & p Ioan.
And.

Andr. super rubr. de sacra. non reiter. Dec. in conf. 151. col. 2. Panor. in d. c. ad abolēdam. 1. not. & Fel. ibi. 1. no. & in rub. de sum. Tri. Bald. post Azo. in rubr. C. eo. & Matth. in d. consil. in consilium. 4. not. & de his duobus p Pan. post Hostien. in c. firmissime. de hær. & Dec. in d. conf. 151. Amplia ēt, leuiter pdi ctis aduersando leui argō, d. l. oēs. in fi. Iser. in d. c. 1. §. diffidamus. 3. col. ver. sed an ois. & in §. quocunq; noie. post Host. in sum. eo. & publice disputando, vt in c. 2. §. 1. de hær. in 6. Iser. in d. c. 1. § satisfactionem. & dicendo contra fidem 24. q. 1. c. hæc est fides. Amplia ēt tacendo, & non defendendo in fauorem fi dei, vt in c. 2. de heret. & no. gl. in c. 1. ver. asse rere. de sum. Trin. in 6. & pdicādo, vt p Iser. in d. §. satisfactionem. in fi. 2. col. & dicendo.
7 24. q. 1. c. hæc est fides. † Idem hæreticus est adhærendo opinionibus illoꝝ qui hñr in c. quidā, 24. q. 3. & in l. Arria. & in l. quicunq; C. de hær. & mathem. quoꝝ opiniones deueniant à fide Xpi, & misterijs, & sacris eccle siæ, vt in c. hæreticus est, 24. q. 4. not. gl. in l. quicunq; in gl. Eurycetis, C. de hær. idem ēt defendendo eoꝝ opiniones, vt in c. hæreticas. 24. q. 3. & c. qui in ecclesia. & c. qui alioꝝ ea. q. Panor. in c. damnamus, in fin. 3. col. de. sum. Trin. Iser. in d. c. 1. §. quocunque post Host. eo. & de hær. in c. excōicamus. in fin. &
8 c. sicut eo. † Amplia prædicta nedum locum hēre qñ expresse impugnat afferens contra prædicta, & non credens; sed ēt si in his dubitat: nam dubius in fide hæreticus est: vt hr in c. 1. de hær. & ibi per Panor. Host. in sum. eo. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionē, col. fin. Pau. Ghir. in d. tract. de hæret. q. 2. Quid tñ decla ra, & limita quatuor modis vt ibidem p Fel. in d. c. 1. de hæret & primo, vt locum habeat in dubitatione habente in se firmitatem ani mi, & quandam impertinentiam vt qa perse uerat in dubitatione illa, secus tñ in simplici dubitatione, & dubietate prouenente ex pri mis motibus, qbus nō assistat, sed potius re sistat affirmando fidem catholicam, tunc. n. non dr hæreticus, sed potius meret quam de mereat, cum primi motus non sint in posse hoium, vt philosophus ait. 6. dist. c. sed pēsan dum. de pœniten. dist. 2. c. 1. & c. sciendum, & c. tentatio. ita Ioan. And. & Panor. in d. c. 1. Limita secundo, nisi q s expresse erraret dubitando de fide tñ paratus esset se corrigere si aliud ecclesia teneret: nam referendo se ad fidem ecclesiæ hæc est fides sua, & nō alia, vt not. in c. 2. de sum. Trin. & in d. c. hæc est fides. 24. qō. 1. & in d. l. nos reddentes. & seq. C. de sum. Trin. Panor. in d. c. 1. facit gl. in c. si Papa. 9. dist. & 20. dist. §. nunc aūt. & in c. di xit Apostolus. 23. q. 3. & in c. schisma. 24. qō. 1. Iser. in d. §. satisfactionem. col. fin. Tertio limita, nisi q s esset dubius, & errare per sim plicitatem: vt quia crederet patrem maiorē filio: vt dicit Bald. in rub. C. de sum. Trin. & Panor. in rub. eo. post Innoc. & per Card. in clem. 1. col. 11. & in clem. fin. de vsu. & oppo. Quarto limita, nisi q s dubitaret vel teneret aliquid in his q ad salutem nō attinent text. & gl. in c. in quibus, 22. q. 2. videlicet si teneat aut dubitaret an planetæ moueant con tra firmamentum. an cum eo quod ad salutē nō attinet. Quinto limita, nisi essent opinio nes inter Doctores ecclesiæ, & theologos, nam eligens vnam opinionem magis q aliā non est hæreticus: sm Innoc. in c. ne innitaris. de const. Bal. in l. captatorias. 10. col. ver. ideo consulo. C. de testa. mi. Quod tñ intelli ge. vt per Ioan. de Fant. post Archid. in c. hæ resis. 24. q. 3. nisi alia opinio esset circa perti nentia ad fidem, & pdictis modis duobus qñ contra fidem, & misteria ecclesiæ proprie, & stricte contrahi dr hæresis in cæteris, & sequentibus large vt per Panor. in d. c. firmiss. in 1. gl. & ibi per Fel. de hæret. allegat gl. in §. ea vero 24. quæst. 3. Card. in d. clemen. 1. colum 9. de summa Trin. §. porro pulchre Isern. in d. c. 1. §. diffidamus 3. col. versic. sed an omnis hæreticus de statu. contra. lib. eccles. vbi quis proprie, & stricte videtur hære
9 ticus post Hostien. in summa eod. † Item hæ resis contrahitur affirmando, & tenēdo pertinaciter vsuras esse permissas nec eas exercere peccatum esse, cū hoc sit contra doctrinam euangelicam, & dogma ecclesiasticum. c. 3. & c. cum inter. de vsur. Paul. in c. manda to. de simo. & in c. quia in omnibus, de vsur. & in constit. regni vsurariorum & ibi Matthæ. in constit. statuimus in 1. no. hoc est quod dicit tex. in clem. 1. versic. sane, de vsur. Paul Grillan in d. tract. de hæret. q 51. col. 2. pro quo facit c. hæreticus, & c. inter schisma. q. 3. hereticus enim est qui peruersum dogma, vel falsas, aut nouas tenet, & gignit opiniones, aut sequit, vt no. gl. in d. clem. 1. in ver. hæreticum, cū ergo hoc sit ɔtra dogma eccle siæ, merito hęreticus est, & in hęresim incidit

hoc affirmãs circa vsuras, intellige tñ vt ibi per Card. in fi. qñ pertinaciter hoc affirmas set, non aũt si in lubrico, & lapsu linguæ aut gioco, tunc. n. non punitur vt hæreticus sed extraord. vt per eum Bald. in l. 2. in auth. ad hæc. 2. col. C. de vsur. Ias. inst. de actio. §. fuerat, col. 3. vers. an aũt valeat statuto. & in repeti. l. cũctos populos. C. de sum. Trin. Mat. in d. const. vsurariorum. 16. not. 1. q. Amplia/ ẽt in vno nummo si affirmaret pct̃m non esse: vt inquit Bald. in d. auth. ad hæc. 2. col. & Ias. in d. §. fuerat, imò vt ibi dicit Bald. oẽs consuetudines, & statuta cassantur ẽt in vno nummo, vt dicit d. clem. 1. Paul. de Castr. in cons. 377. Angel. in cons. 90. Anch. in consil. 343. Ludo. And. in tract. de vsur. q. 98. Et Papa in hoc dispensare non posset ex quo contrarius diuinũ, vetus, & nouum testm̃. c. super eo. de vsur. Fel. in c. quæ in ecclesiarum. de

10 consti.† Limita tñ, & declara inter christianos tunc. n. hæc affirmare hæresis est, & ita intelligitur d. clem. 1. secus iñ inter iudæos, aut inter iudęos, & christianos: nam hæresis non est, & ita intelligit. d. clem. 1. Ias. in d. l. cunctos populos, in 2 lectu. nã inter iudęos, & cum christianis licet iudæis exercere vsuras ex Papæ dispensatione vt plene psequitur Ias. in d. l. cunctos populos, in vtraq; lectura, & Matth. in d. const. vsuratioꝝ. 12. no. vbi plene an Papa possit disponere, & an rex in regno suo posset pmittere. de quo ibi in d. clem. 1. per Card. 15. q. & Alex. in cons. 57. vol. 1. & in consil. 1. & consil. 107. vol. 2. Ant. de Pra. in vete. inter consilia Alex. in consil. 69. vol. 4. Arch. iñ in c. hac rõne. 31. q. 1. declarat qñ aliter sine scandalo vitari non possit de quo p Ias. in d. l. 1. & Matth. in d. const. vsurariorum. 12. not. & per Ioan. de Arn. in solilo. 22. & limita in hoste. nam hosti ad hostem licet fœnerari vt per Ioan. de Arno. in proble. 5. tempera nisi iudæus hoc dixerit, & tenuerit inter christianos ita Card. in d. cle. 1. §. fin. 19 quæst. post gl. 161. de vsu. alias iudæo licet errare in fide. & sacris ecclesiæ. Limita secundo de vsura nisi quis affirmaret vsuras posse exigi ab hoste inimico fidei, & quem nocere possumus vt dicit text. in c. ab illo 14. q. 4. iuncta gl. Ana. in c. 1. penul. col. de vsur. Ludo. Rom. in l. si vero. § de viro. 15. fall. ff. solut. mat. Marsil. in l. 1. §. præterea. 10 eo. versic. alius est effectus inimicitiæ. ff. de quæst. Limita ẽt in a ijs casibus à iure permissis, vt c. conquestus. & c. salubriter. de vsur. Ias. in d. §. fuerat, & in d. l. cunctos populos. & Matth. in d. constit. vsurarioꝝ. & per Doct. in l. si insulã. §. vsuras. ff. sol. matr. Lud. de vrbe. in consil. 573. Anch. in consil. 138. Bald. iuni. in tract. de dot. 7. part. 2. priui. Campe. eod. tract. de dot. in 1. auctor. 2. par. Matth. in decis. 284. & decisio. 291. & casus enumerat Soc. in tract. fallen. in versic. accipere vltra sortem. & per Doc. in d. §. vsuras.

11 † Item hæresis est, & contrahitur si quis noluerit iurare putãs iurm̃ habere in se malũ, vt per Panor. post Hostien. in c. excommuni

12 camus. in fin. de hæret. † Item contrahitur hæresis hodie afferendo vsum paupertatis non includi sub voto euangelicæ paupertatis, quod dicere hodie hæreticum est, & temerarium iudicatur vt habetur in clem. exiui de paradiso. versic. dicere autem de verbo.

13 sign. † Item hæresis contrahitur, si dicatur non posse pœnitere eum qui vsq; ad finem vixit in peccatis, nec saluari posse cum dicatur in cap. is qui. 26 quest. 6. q quandocunq; conuersus ingemuerit saluus erit, ita Oldr. in consil. 271. & Dec. in consil. 137. col. 2. & Fel. in cap. excommunicamus. el 2. de hær.

14 † Item hæresis contrahitur asserendo Papã non habere potestatem dimittendi peccata. cum Petro dixit Saluator quodcunque ligaueris super terram legatum erit, & in cœlis, quodcunque absolueris super terram absolutum erit, & in cœlis. 24. quæst. 1. c. manet. & c. quodcunque. 11. distin. & l. diffin. c. considerandum, not. in c. significasti. de electio. Matth. 16. c. cum vices Dei gerat in terris. c. vnico §. porrò. extra vt ecclesiastic. bene. & in c. licet de transla. episc. Oldr. in consil. 271. & Dec. in d. consil. 137. col. 2. Felin. in d. c. excõmunicamus Iser. in d. c. 1. §. satisfactionem. in prin. vlt. col. † Item contrahitur hæ

15 resis si dicatur Imperatorem non esse dominum, & monarcham totius orbis cum dicat in euangelio Lucæ 3. c. exijt edictum à Cæsare Augusto vt describereř vniuersus orbis, & Christus recognouit Cæsarem Imperatorẽ. vt dr̃ in euãgelio reddite quod Dei Deo, & quod Cæsaris Cæsari, Pau. ad Rom. 13. c. in extrauag. ad reprimendum. in princ. & ibi gl. de trãsl. epi. c. apostolicæ §. nos. de re iud. cle. 1. de magistris. & cle. 1. de sent. excõi. in prin. & ibi per Card. & per Bar. in l. hostes. 2. col. ff. de c. & post. reuer. facit. l. cum deprecatio.

tio ff.ad l.eod.de iac.& l.bene à Zenone .C.
de quad.preſcrip.loquitur tñ Bar.per verbũ
forte,cum Apoſtolus narret facti ꝯtingentiã
vide plene per Iaſ.in d.rep.l.cunctos pop. 2.
col.C.de ſum.Trin vbi dicit ꝙ Bal.in c. ſoli
tæ,de maio.& ob.tenet contra Bart.& Pan.
16 in c.nouit.de iud.in fin.& gl. †Item ꝯtrahi-
tur hęreſis per nouum ſenſum , & opinionẽ
in ſacra ſcriptura alr̃ intelligendo , q̃ ſenſus
Spũſſancti flagitat. c. dixit,& ſeq. 24. q.3.&
cap.quidam,in fi & cap.hæreſis,& ſeq. ea.q.
tex.in clem.1.§.porrò.de ſum.Trin. Iſer. in
d.c.1.§. diffid. verſ. ſed an omnis hæreticus.
& in §.quocunq; noĩe.Matth.in ꝯſt. inconſ.
17 16.no.6.q. †Item hęreſis contrahitur aſſe-
rendo fornicationem non eſſe pc̃tm̃ morta
le,ſed licere fornicari.cũ dicat Apoſ. ad Gal.
5.& ad Eph.vt non licere fornicari.Io.And.
in mer.in reg.ſine culpa.32.q.4.c.nemo.no.
gl.in cle.ad noſtram.ver.7.vbi tex. in hoc,&
gl.refert Thomã ita tenere de hær.facit no-
mine mechiæ continetur fornicatio.32.q.4.
c.meret. ſed in ſupradictis dicitur nõ mecha
beris , ergo cum eccleſia prohibeat fornica-
tionem,nedum cum non ſoluta , ſed ẽt cum
ſoluta,ex p̃dictis ergo ꝯtrarium affirmans ſi
ſe non corrigat hęreticus eſt.cap.q in eccleſ.
24.q.3.ita Matth.in d.conſtit. inconſut 16.
not.5.q.Iſer.in d.c.1.§.ſatisfact.vlt.col. ver.
18 ſi quis autem. † Item contrahitur hæreſis ,
ſi contra hæreticum, ſeu accuſatum de hære
ſi non ſint plenæ ꝓbõnes, ſed indicia taliter
ꝙ neceſſaria eſſet purgatio,& petatur purga
tio,& accuſatus recuſet,talis ut hęreticus pu
nitur,vt not.gl.in d. c. excõm. §. adijcimus,
de hær.in c ad abolendam.§.qui vero.eo.ti.
per Matth.in d.conſt.inconſut.18.not. verſ.
quid autem.Fely.in d.c. excõicamus. 2. col.
19 ver.not.in §.excõicamus. † Itẽ hæreſis con
trahitur ſi quis defenderit hæreſim,& ꝓ hæ-
retico aduocaret animo hæreſim defenden-
di . nolens hæreticum ita contra fidem,& ſa
cramẽta ſentientem puniri. aut forte ipſum
liberauit & fecit ꝙ non perueniat in manus
iudicum,tunc.n.hæreticus talis eſt, arg. l. 4.
ff.ad l.Iul. maieſt. nam tali crimine tenetur
qui fecit vt hoſtis non perueniat in manus
populi Rom.vel regis, ſecus tñ ſi ſimpliciter
perſtitiſſet patrocinium , & aduocationem :
vt quia defendebat non quia hæreticus , ſed
ob aliam cauſam,vt ſeuitioꝝ , tunc licet pu-
niatur ex quo in cauſa hæreſis patrocinat̃,
& defendit,vt in conſtit.inconſut.in fin.non
tñ hæreticus eſt, nec ut hæreticus punit̃. ita
Iſer.in d.c.1.§.diffid.verſ.quid ſi muniás hæ
reticum vt non ueniat ad locum vbi eſt iu-
dex ut puniat eum.& in §. ſatisfact. 2. col.&
per Matth.in d.conſtit.inconſ.25. not. & de
aduocatione traditur per Aug. in gl. And.
auxilia . & in apoſtil. per Auguſt. & alios .
20 †Item hæreſis contrahitur credendo hære-
ticis,nam tunc hæreticus eſt,& punitur pœ-
na d.conſt.inconſ.ſecus tñ ſi credat hæreti-
cis,ſed dicat ſe credere qđ credit ſancta ma-
ter eccleſia,tunc .n. hæreticus nõ eſt, nec pu
nitur vt hæreticus,ſm̃ Innoc.& Panorm. in
c.1.de ſum.Trin.ſed punitur pœna conſt.pa
ctarenoꝝ.ita ibi Matt.in princ.facit cap. dã.
in fi.& cap.hæc eſt fides.24.q.2.& l.nos red.
C.de ſumma Trin.Pan.in fi rub.eo.tit.& ui
de in cap.accuſ.§.ille,de hæret.Ioan.And.in
21 rub.de ſortileg. † Item contrahitur hæreſis
ſi quis ſteterit per annum in excõicatione,
aut per biennium,vt not.in cap.fi.de pœ. hr̃
in cap.ut inquiſit.in fi. de hær.in 6. Spec. in
tit.de hær.verſ.eodem modo.Panor.in c. ab
excõicato.in fi.de reſcr.& in cap.inſin.in gl.
fin.de ſim.& in auth.Gazaros.cod.ti.de hęr.
& in corp.vnde ſumi. gl. in c. ad apoſt. in §.
de hæreſi in gl.de hæreſi de re iud.in 6.& per
Bart.in l.cred.C.de hæret.& in l.quęramus.
& poſt eum Alex.ff.de teſt. & per Matth. in
d.conſtit.inconſut.in fi.18.not.ver.quid au-
tem . facit quod not.in cap.cum contum.de
hæret.in 6. & in cap.rurſus.in cap qcunq; .
11.q.3.& in cap.1.de iud.Panorm.in c.gra-
uem.de pœn.quod eſt fin.3.no.& in gl. hæ-
reticæ prauitatis poſt Hoſt ibi & alios vbi vi
de diſtõnem ꝙ aut eſt excõicatus pro contu
macia in cauſa hæreſis, & tunc elapſo anno
eſt verus hæreticus . & vt hæreticus punitur
d.c. cum contumacia , aut pro contumacia
in alia cauſa,& tunc inducitur ſuſpicio de hę
reſi,quæ tñ purgari poteſt vt ibi in d. gl. &
per Fely.in d.c.firmiſſ.1.col.& in d. c. excõ-
municamus.2 col. de hæret. & per Panorm.
ibi poſt Hoſtien.2.col.verſ.in ea.& in 3.col.
verſic.item quærit , & ibi qualiter procedat̃
ad ſententiam contra iſtum contumacem,&
quot citationes requirantur , & per Paul.
Ghir.in d.tract.de hæret.in 8.q. Boni. in d.
tit.de hær & vide per eũ d.c.1. §.poſt annũ.
de ſtat.cont.lib.eccleſ.vbi de pœna,& vide c.
reg.inc. ſi quis in excõmunicatione à cano-

ne lata aut ab homine.& c. reg. item statuimus,ꝙ si ꝯtingat, ꝑ quæ si quis durauerit in excõicatione ꝑ annum puniť vt hæreticus: nec aperit qñ ꝑ casũ hæresis sit excõicatus. sed ét aliunde,& ꝑ Matth.in constit.pactate nostr.in 1.gl.& intellige,& declara qñ est ex cõicatus ex causa criminali licet alia ꝙ hæresi non ex causa ciuili, & ideo qñ ꝑ causa criminali clericus priuať beneficijs ꝑ causa vero ciuili ét si staret ꝑ mille annos non priuať beneficijs, ita dixit Io. de Arn. in solilo. vlt.quod est 100.post Ludo. in singula. 303.
22 alias 307.incip.de hoc.heri fui.† Item contrahit hæresis si elapso anno non receperit cõionem,vt ꝑ Fel.in d.rub.de hær.& in c.ad abolendam.1.col.eo.tit.allegat Oldr. in ꝯs. 20.& tex.in auth.de pu.dom.hær.q. iñ text. hoc dicere non vř,sed gl.dicit eum hæreticũ esse qui non est membrum ecclesiæ, sed excõicatus est extra membrum ecclesię,cum dicať extra cõionem ecclesiæ.11.q.3.c.audi.& singulo anno non ꝯfiens nec sumus cõionem est excõicatus,vt dř in c.oĩs vtriusq; sexus.de pœniten.& in c. & si frequentius, 2. dist.de consecr.ergo faciunt rõnes traditæ ꝑ Panor.post.Holt.in d.c.grauem.de excõica. per annum remanente in excõicatione: nã ideo hæreticus præsumiť ex quo præsumiť male sentire de sacris ecclesiæ cum non faciat ad quod tenetur quilibet fidelis.allegat. d.c.oĩs vtriusq; sexus.Item pręsumitur male sentire de ptãte ecclesiæ. istæ ergo rõnes faciunt ꝯtra non sumentem per annum cõionem vt hæreticus præsumatur sicut qñ stat per annum in excõicatione. & fm prædicta quilibet excõicatus dř hæreticus ex quo est extre cõionem, & ex hoc dř large hæreticus not.gl.in c.2.4.q.1.& per Panor.in d.c. sir missime.& gl.de hær.& 24.q.3.c. illi qui. §. quia vero.sic & iudęi dñr large hęretici cum
23 extra cõionem sint vt ibi per Panor. † Item contrahitur hæresis per inuocationem dæmonum,& per sortilegia,dummodo fiat talis inuocatio vt indicarēt futura: ex quo tũc tollitur quod Dei proprium est, & creaturæ attribuitur.iuxta illud Isaiæ c.16.annunciate nobis quæ futura sunt in futurum,& sciemus quia dij vos estis: & iuxta illud Euangeli.non vestrum est nosce tpa, vel momenta cum pater posuerit in voluntate sua idem ad ea dæmona adoranda cũ proprium sit Dei, & non creaturę,iuxta illud.Ego dñs zelotes sum,& iuxta illud euange. Dñm Deum tuũ adorabis,& illi soli seruies, aut circa idola preces fundere,& dæmones consulere vt ab eis rñsa habeantur.26.q.2.c.h j.qui.& 26.q. 4.c.igitur,& aliter vt exemplificatur. & no. in c.accusatus.§.sane.de hęr.in 6 aliter vero si ad præterita scienda,& ad amorem irritandas mulieres, licet peccet, non tñ incidit in hæresim: cum proprium dæmonis sit tentare homines contra pudicitias,& ad animarum periclitationem Matth.4.c.& Lu.4.in prin. ita dixit Ioan. And.plene,& late in rubr. de sortil.in Spec.& in d.c.accus.§.sane.& ibi Geminia.& per Oldr.in cõs.210. quod incipit rřaris hř traditio,& per Fel.in rubr. de hær. Matth. plene in constitutio. inconsutilem. .16.not. 1. q. voluntate hoc distinguitur crimen in hoc cap.cum ex voluntate.de senten. excõicatio.voluntas.n. & propositum distinguunt maleficia.l.1.§.diuus.ff.de sicar. Alb. in rubr. C.de hær.videndus est Thom. 2.2. q.93.cum tribus seq.& vide Panor.in c.1.in fin. de sortil vbi idem si rebaptizando, aut cum hostia consecrata,& fiant tales incantationes post gl.in d.§.sane. & vide plene per. Dec.in consil.161.2.& 5.col.vbi an clericus sortilegus,& dans pocula amatoria, & non celebrans cum hostia consecrata dicatur hæreticus,& an, & qñ per sortilegium inducatur hæresis,& an,& qñ fit cum hostia consecrata, & quid si non cum hostia consecrata sed absq; cõsecratione plene vide per Paul. Ghir.in tract.de sortil.10.q.& maxime in fi. vbi ponit quæ requirantur vt dicatur ex his hæreticus.& in q.11.vide per eũ,& Dec. vbi
24 supra.† Item contrahitur hæresis idolis sacrificando.c.consilia.§.hinc ét, 17. dist. & c. nunc aũt.21.dist.Dec.in d.cõs.151.& Paul. Ghir.in d.tract.de sortil.s.q. Nota tñ ꝙ ꝙ inquisitor hæreticæ prauitatis non potest se impedire casu quo sapuerit hæresim talis inuocatio,nisi manifeste,&notorie apparuerit sapere hæresim: vt dř in d. §. sane.in dubio aut non põt cognoscere an sapiat hæresim, ita vel non, cum tñ iurisdictio fuerit sibi tributa illa existente qualitate notorietatis, & manifestitudinis, alias ea non existēte nõ cognoscet, licet bene posset cognoscere an manifeste sapiat,& sic de qualitate interueniēte an nõ vt ꝑ gl.in d.§.sane.&Pan.in d.c.1.i fi.
25 Et vide,in pmissis ꝙ q credit aut dicit mulieres aut hoĩes (vt qdam vulgares dñt)noctis tempore

tempore incedere cum Diana dea pagano-
rum, aut cum Hærodia de transformantes
species suas, hæreticus est, & infidelis, & pa-
ganis deterior cum ab alio ista fieri non pos
sint q̃ à creatore oium. c. epi. 26. q. 5. Matth.
in d. c. consti. inconsutilem. 16. not. 1. q. & sic
alio modo contrahitur hæresis credendo, &
affirmando aliũ posse facere mutare, & trans
formare creaturas ꝙ ipse Deus vt ibidem, &
de intellectu. d. c. epi. & accedãt illæ mulieres
corporalr̃, an pstrigialiter plene tradit Paul.
Ghir. in d. tract. de sortil. 7. q. & Fran. Ponz.
in tract. de lami. vers. & sic ex his contingẽt,
26 & dictis. vbi ꝙ corporaliter. † Item contra-
hitur herefis ꝑ blasfemiã blasfemando Deũ
& sanctos, & monitus est incorrigibilis, 24.
q. 3. c. qui in ecclesia, & per Matth. in constit.
inconsutilem. in gl. in verbo. diuinæ maiesta
27 tis. † Item contrahitur hæresis oppugnãdo
priuilegia Romanæ ecclesiæ c. oẽs. 22. dist. ꝑ
28 Dec. in d. conf. 51. col. 6. in fin. 1. dub. † Item
contrahitur hæresis contẽnendo statuta mã
data, & canones ecclesiæ, & Papæ asserendo
Papam, & ecclesiam non hr̃e ptãtem condẽ
di canones, tunc. n. vt hæreticus punitur. 19.
dist. c. nulli fas, nota. gl. 24. q. 3. c. illi qui. §.
qa vero, not. gl. in c. gñali. de elect. in 6. Pan.
in c. 1. gl. de apost. & in c. cum non liceat. 2.
col. ver. posset tñ intelligi, de præscrip. decla
ra, & dic vt per Fely. in c. 1. col. 3. de constit.
vbi plene de talibus transgressoribus, & pœ
na, & de requisitis Mat. in proœ. constit. in
gl. in verbo. mortalitate not. gl. in d. c. nulli
29 fas. & in c. violatores, 25. q. 1. † In quibus
fit distinctio ꝙ aut simpliciter cõtrauenit, &
tunc punitur non hæreticus sed alia pœna,
quia deponendus, & eijciendus ab ecclesia
interuenientibus requisitis vt per Fel. in d. c.
1. de const. & in d. c. violatores, & in c. gñali.
& 25. q. 2. c. si dogmata, aut contrauenit asse
rendo ecclesiam, & Papam talem potestatem
non habere, & tunc vt hæreticus punitur. d.
c. nulli fas, cum not. in d. c. violatores, & per
Fel. in c. firmissime. 1. col. de hær. limitat tñ
prædicta vt per Fel. plene. in d. c. 1. in 1. gl.
30 vbi vide. † Item contrahitur hæresis asseren
do duos posse esse vicarios Christi, & eccle-
siam vniuersalem posse habere duo capita,
talis. n. hęreticus iudicatur. vt per multas au
ctoritates sacræ paginæ tradit Boni. 8. in ex
trauag. de maior. & obed. in c. p. vnam sanctã
ecclesiam. plene gl. in cle. ad nostrum, versic.
ecclesiæ, de hæret. gl. in c. non aũt. 7. q. 1. Fel.
in c. quæ in ecclesiarũ, in princ. pen. col. ver.
hanc declarationem, & in c. firmissime, de
hær. Pan. in c. 1. col. 2. de paroch. plenissime
in c. nouit in 2. gl. de iud. Card. cle. 1. §. por-
ro. 2. q. de iureiur. Item contrahitur hæresis
asserendo Papam in tpalibus non hr̃e pote
statem, sicut in spũalibus, & negando Impe
ratorem ab ecclesia hr̃e Imperium, & iurisdi
tionem. vt declaratum apparet per d. extra-
uagantem Boni. vnã sanctam. gl. in d. clem.
ad nostrum, in vers. ecclesię, plenissime dispu
tat ad partes Panor. in d. c. nouit, in 2. gl. de
iud. & ibi Fel. & per eundem in d. c. firmissi-
me, in 1. gl. de hær. Alex. in cons. 2. col. 4. vol.
1. Panor. in c. causam. & in c. per venerabilẽ,
qui filij sint legiti. Doc. in 1. consti. C. Oldr.
in consil. 180. Præposi. in c. innouo. 21. dist.
Bal. in l. rescrip. C. de prec. Imp. offe. vbi di-
cit ſm q d, & non simplr̃. & 96. dist. c. fin. Im-
perator. & c. duo sunt, vbi gl. sicut sol præest
lunæ ita, & Papa Imperatori not. gl. in c. ex
transmissa, de foro comp. Pan. in c. cũ Ioan.
de fide instr. Philip. Franc. in c. si duobus. §.
denique, de appella. Bald. in proœ. ff. 6. col.
Alex. in l. 1. §. 1. post Bar. ff. de requir. reis re
curre. ad disputationem Panor. in d. c. noui.
vide Matth. in proœ. const. 14. no. post. gl. &
in vers. gladij, & in const. vsurariorum, in gl.
in vers. diuinæ. no. gl. in c. si. de hær. Bal. in c.
bonæ. lo 2. de postu. præla. dicit ꝙ sicut sol
ꝑfulget inter planetas, & est primus, ita, & Pa
pa inter ceteros, adde Iser. in c. Imp. §. præt.
in add. text. vel Imperator de prob. feu. ali. ꝑ
Fed. vbi dicit Papã non hr̃e superiorẽ, & Im
31 perium à Papa procedere. † Item contrahit̃
hæresis ꝑ simoniam iuxta c. quisqs. 1. q. 1. gl.
in c. eos qui. §. qa vero. 24. q. 3. in c. presby-
ter, in c. studeat. & c. benedict. & c. cũ liquear,
& c. fert. 1. q. 1. & c. ꝑ de hæret. intelligit̃ tñ
ſm Inno. in c. quoties, de simon. videlicet qñ
qs crederet, & affirmare sacr̃m vendi posse,
alias large diceretur hæreticus, sicut excõica
tus, & iudæus, & alij vt in d. gl. in §. quia ve-
ro. & ꝑ Panor. in d. c. firmissime. & vide Fel.
in c. 1. circa fi. de simo. & Pan. in c. quoties.
de sim. sentit Fel. in rub. co. & Panor. in c. cũ
venisset. de iudic. Iser. in c. 1. §. diffidamus. 4.
col. de sta. ꝯtra lib. eccl. & 3. col. vers. sed an
ois: vide gl. in d. c. firmissime. & ꝑ Dec. in d.
32 cons. 151. col. 2. vers. contumacia. † Item cõ-
trahitur hęresis per schismam. nam schisma

hæresis est,24.q.3.c.inter hæresim,& in cap. firmiss.vbi Panor.de hær.& in c.quia diligētia 1.col.de elect.& in rub.de schisma. Old. in cons.62.& 65.Dec.d.cons.151. 2.col.qđ tñ intellige,& declara,vt per Pan. in d. rub. de schis.& in cap.firm.de hær.vꝫ,in proprio schismate, vꝫ, in diuisione vnitatis ecclesiæ, & quia ꝯstituat quis sibi sacerdotes, & alios clericos cum pertinacia, cum ꝓprie schisma dicatur.i.diuisio,cum ab vnitate ecclesiæ diuidatur constituendo sibi propriam cũ, tunc veniat contra symbolum Apostoloꝝ, & vnã sanctam ecclesiam, & sic non plures c.inter hæresim,& cap.loquitur. 24. q.1. secus tñ si nõ ꝯstituat aliam ecclesiam, nec se diuidant ab vnitate ecclesiæ Rom. sed credat apud se esse vnitatẽ ecclesiæ, ut quia duo, aut plures ꝯtendant de Papatu, nec impugnant Rom. ecclesiam,nam isti dñr schismatici,& nõ hęretici,vt dicit gl.2.24.q.1.c.1.& in c.1.eo.ti. de schisma,& cap.1.eo.in 6 & cap. denique. 17.q.1.& cap.licet.de elect.& ꝑ Bal.in ꝯsilio schismatis suꝑ rub.C.si qs ali.test. prohi. vt fuit tꝑe Vrbani Papæ, vt ibi, & ita loquitur tex.in cap.1.eod.tit.in 6.& vide cap. in noīe dñi.23.dist.& uide Pan.in d.c.licet.in gl.exceptione,de elect.& in cap.si qs pecunia.79. dist.& tunc quid differat hæresis à schismate dic vt ꝑ Pan.in d.rub.de schism.& in c.1.eo. & in c.licet,de elect.& in cap.cler.ne cle. vel mon.vlt.col.Barb.in cap.si diligenti.de foro comp.& Fely.plene.in cap.Rodul 13.& 28. col.de rescript.Panorm.in c.cum in cunctis. §.fin.vlt.col.de elect.dic vt ꝑ eos, ꝙ aut iuncta est cum hæresi,& tunc sunt excõicati,aut non,& tunc sm quosdam non sunt excõicati,sm alios sic ꝑ d.c.licet,& Panor.in d.rub. & cap.1.de schism. limita nisi vbi nullus caderet error ꝓbabilis, secus tñ si esset dubiũ, an esset schismaticus, an non ꝑꝑ factum intricatũ,vt in Vrbano Papa, de quo per Bal. in d.cons.schism.& per Pan.in rub.& cap.1. eo. ꝙ tunc non sunt excõicati, in d. rub. de eijciente epm de sede epali,& occupante sibi presbyteros suos, an sit excõicatus, & sm prædictam distõnem, an schismaticus sit hæreticus,& qñ,& quis dicatur schismaticus,& vnde dicatur schisma, & proprie, & improprie dic ẽt vt Paul.Ghir.in tract.de hær. 2.q.

33 † Item contrahitur hæresis per ablationem priuilegij ecclesiæ vřis,qui ergo priuilegium ecclesiæ auferre tentauerit hæreticus est. 22. dist.cap.oẽs.vbi tex.clarus gl.24 q.3.c.illi q. §.quia vero.

34 † Item contrahitur hæresis asserendo peccata dimitti à solo Deo absque mysterio clauium ecclesiæ contra de pœnis dist.1.per tot.& per Fely.in c.excõicamus.lo 2. de hæretic.

35 † Item contrahitur hæresis si ptãs,aut alius officialis requisitus à diœcesano,& eius vicario distulerit auxilium pstare contra hereticos,& coꝝ receptatores,& fautores qñ ut suspectus de hæresi punitur. ut dr in cap.vt offm.§.statuimus,de hære.in 6.

36 †Item contrahitur hæresis asserendo nõ esse infernum,nec paradisum, sed animam esse mortalem,& non immortalem,sed mortuo corpore aĩa quoq; mortua sit, talis ita asserens manifestus reputatur hæreticus, ita ꝯsuluit Fed.de Senis in ꝯs.245.inc.reuerẽdo in Xpo pr̃i, Matth. in d. const.inconsut.16. not.3.q.

37 † Item contrahitur hæresis asserendo pertinaciter decimas non dr̃i clericis, & prælato,ita tenuit Anch.in clem. 1. §. sanè. de vsur.per gl.ibi,& Paul.de Eleaz. asserẽtes ne dum hæreticum esse qui male sentit de articulis fidei, sed ẽt qui errat in documẽtis ecclesiæ,& falsas gignit opin.contra ecclesiam, & ita alias dixit Anch. fuisse determinatum per Theologos contra quendam pdicatorẽ. vide Matth.in d.const.inconsut.16.not.5.q. decimæ.n.permissę sunt in ueteri testõ,&nouo.ut plene prosequitur Matt.in const.quanto ceteris.3.not.1.2.& 3. q. & in rub. eo de decimis,& ibi an ꝙ hodie soluantur decimę integrę sit iure diuino,an positiuo,& ꝑ Pan. in cap.paroch.de decimis,& in cap. statuim. de transa.& in cap.adhib.de re.perm qui .n. non soluit decimas transgressor est pręcepti ecclesiæ,cap.reuert. 16. q.1.sic ex ꝯstõne ecclesiastica debentur, & qui contra pcepta, & dogmata ecclesiastica operatur is hæreticus est,vt supra dictum fuit, in regno ẽt pcipitur soluendas esse decimas, vt in const. quanto, & ibi per Matthęum,& in cap.reg.ad audiẽtiam nostram.& in cap.item statuimus quod cõiter barones,& feuda tenẽtes,& prag. excitat qualr̃ aũt compellãtur iure canonico ad soluendum per Card.in cle.2. col.2. de iud. & in clem.fi.§.1.in fi.de pœn.Pan.in c.peruenit,de dec.sed tex.in d.clem.fi. contra incipit cupientes de pœnis nõ dicit Theologos hoc dicentes hæreticos esse, sed excõicatos, & alias pœnas incurrere vt ibi,& vide no.in c. 1. de decimis in 6. ubi gl. disputat,an debeantur

beantur,& per Pan. in c. tuæ de decimis nisi
in proprie dicatur hæreticus ex quo excõica
38 tus vt supra. † Item contrahitur hæresis, si
professus recedat à religione,& ꝯtrahat ma-
trimonium publice,& notorie, & non clan-
destine,nam tunc si publice ut hereticus pu-
nitur,cum sit ꝯtra c. 1. de uoto in 6. & ꝯtra
clem.eos qui de ꝯsang. & aff. vbi ét not. ita
dixit Iac.But.quem sequitur Saly.in l.nemo
C.de summa Trin.Panor.in cap.de hoie.de
cel.miss.in gl.in vers.verbis, & Matth. in d.
constit.inconsut.6. not.7. q. idem dixit Bal.
in d.l.nemo.circa fin.si duxerit duas vxores,
Gemin.in cap.accus.§.sane,de hæret.in 6. ꝑ
Felyn.in cap.ad abolendam.1.col.de hæret.
39 † Item ꝯtrahitur hæresis per perceptionem,
& celebrationem cum hostia non ꝯsecrata.
vt dicit Anan.in d.c.ad abolendam.Cald.tñ
in cons.4.tenet ꝯtrarium ꝙ non dr̃ hæreti-
cus accipiens hostiam nõ ꝯsecratam,nec cle-
ricus cum ea celebrans, & hanc tenet Oldr.
in cõsil.superius allegato incip.regularis ha
bet traditio,& Felyn.in rub. de hæret. hr̃ in
d.c.de homine,de celeb.miss.Card.autem in
d.c.de homine,refert B.Th. in suo quolibet
6.q. sacerdotem dantem hostiam non conse
cratam puniri ut idolatram, & ꝑ Matt. in d.
constit.inconsut. 6.not.8.q. intellige tñ ut
per Felyn in d.c.ad abolendam.1.col si per-
seuerauerit in errore. vbi refert cons. Cald.
4.allegando rationes,& intelligendo si per-
40 seuerat in errore. † Item contrahitur hære-
sis negando id quod traditur in clem. 1. de
summa Trin.vz, ꝙ mortuo Xp̃o non exiuit
sanguis & aqua,vt ibi per gl.1.vers. aperuit
41 † Item contrahitur, hæresis tenendo opin.
illoꝝ ꝙ anima est sanguis,& gñatur ex præ
iacenti mã,& extraduce,& alias,vt not.in c.
quod vero,& in c.Moyses,in gl. nec anima-
tum, 32. q. 2. faciunt dicta per Felyn.in cap.
sicut,lo 2.de homic & Doct.in l.quod dr̃ ff.
de lib.& posth.& Bart.in l.diuus .ff. de extr.
crim.not.in clem.1.de summa Trin.in versu
vnitas, vz, de corpore animato in tempus
ibi statutum quod limitatur in Christo, ali-
42 ter senties hæreticus est ut ibi. † Item con-
trahitur hæresis asserendo pertinaciter histo
rias in biblia contentas esse falsas,tunc talis
hæreticus censetur,ita tenet Asten. in sum-
ma lib. 12.in tit. 58. vbi dicit fidem extẽdi ad
historias contentas in biblia, & qui asserit
aliquam historiam bibliæ falsam esse hęreti-
cus est,& per Matt.in d.const.inconsut. 16.
43 not.9.q. † Item contrahitur hæresis per cõ-
tumaciam,cum ꝯtumax hæreticus dicat. 81.
dist.§.si qui sunt presbyteri.38.dist. cap.nul
lus contumax. dico tñ in non faciendo qđ
iubeat ecclesia potestate Dei,& ecclesiæ quę
à Deo est resistendo, aut contumax sit non
ueniendo,vilipendo tñ iudicẽ in obbrobriũ
fidei, credens, aut asserens non esse ptãtem
a Deo,ut dicit Apost ad Rom.3. & 23. q 1.
cap.& qui culpatur,spernendo claues eccle-
siæ,& Romanã ecclesiam.& eius ministros,
& prælatos qui ab ea sunt.22.dist.c.omnes.
non habere à Deo potestatem, de hoc per
Iser.in c.1.§.diffidamus.4.col vers.item cõ-
tumax de statu contra lib. eccl. in alijs ꝯtu-
max hæreticus non est,ne ordo iuris ꝑuerte
retur.vide per Felyn.in cap.excõic. 2. col.de
hæret.& Dec.in d.consil.151.2.col.versic. &
mouentur ratione,& not.40.dist. c si Papa.
44 † Item contrahitur hæresis persistendo in
notorio crimine, & nolendo se corrigi satis
suspectus est de hęresi.38.dist.c.fin.81.dist.c.
si qui sunt.c.fin.de pę.Dec.in d.ꝯs.151. in fi.
3.col.not.in d.c.si Papa,& per Panorm.in c.
45 signãsti,de elect. † Item ꝯtrahitur hęresis re
cusando pertinaciter iurare ad purgationem
hæresis,talis ita recusans pro hæretico hr̃ vt
not.in cap.excõicamus,& ibi Fely.post Ho-
stien.pen.col.ver.not. ibi ostentationem, de
hæret. quod limita ibi sm̃ Host. nisi forte ex
subtilitate conscientiæ recuset, & limita ut
per Matth.in d.constitut. inconsutilem. 16.
46 not. uers. quid autem. † Item contrahitur
hæresis credendo hæreticis,ut in d.c. excõi-
camus,& in d.constit.inconsutilem, & in c.
2.de hæret.in 6. qualiter dicatur, & intelli-
gatur credere dic ut per Felyn.in d.c. excõi-
camus 3.colum.uersic.ult.circa.§.illum.post
47 Host.in d.c.2. † Item contrahitur hæresis si
eps, aut alius instituat consanguineum,aut
extraneum, aut paganum hæredem ut in c.
si quis iuncto summario Panorm. de hæret.
& in sequent. cap. iuncto summario Felyn.
48 † Item ꝯtrahitur hæresis per receptionem,
fauorem,& defensionem hæreticoꝝ,vt in c.
2.c.accus.de hæret.in 6.& Card. in clem. 1.
49 §. verꝫ, eod. tit. † Item contrahitur hæresis
frangendo imaginem crucifici, virginis, &
sctoꝝ,dum tñ hoc faciat quis putãdo ea esse
simulacra,& ꝙ fuerit pctm̃ illa adorare, vz,
ꝙ per imagines repræsentatur tunc.n.hęre-
ticus

ticus esset, alias si non hoc aio sed aliter frangendo alia pœna durissima plectẽdus esset de qua in c. si canonici in fi. & ibi gl. de off. ord. in 6. in vers. vltrix. & vide in l. 1. C. ne liceat sing. ita ꝑ Host. in summa eo. §. qua pœna, & Matthę. in d. ꝯst. incõsutilẽ. 16. nota. 3. q. & in ꝓœ. ꝯst. in prin. pen. col. vers. secunda ꝯclusio, & in const. multę leges, in primo lib. & per Iser. in d. c. 1. §. diffidamus, vlt. col. vbi dicit ita teneri, & fuisse decisum in magna curia vicarię ꝯtra Bar. ꝑ canonistis.
50 † Itẽ ꝯtrahitur hæresis si quis inuocasset dæmonem ad actum luxuriæ, vel alium actũ, & veniens dixisset inuocanti ꝙ spueret crucẽ, & ille ad obsequendũ dæmoni in crucẽ spuisset absq; cordis pnĩa: tunc hęreticus esset, sed si timore dæmonis hoc fecisset, non tñ totaliter à fide recedẽdo, sed male ꝯtẽptus, & cum dolore cordis, tunc non esset hęreticus, licet grauiter peccaret: ita ꝑ Innoc. in c. 1. de aposta. in princip. & firmat Tho. 2. 2. qõ. 12. & q. 13. hř in sum. Pisane. in vers. apostasia. & per Matthæ. in d. const. inconsutilem. 16. notab. 1. qõ.
51 † Item contrahitur hæresis per apostasiam perfidam à fide recedendo, & perfide abnegando, & oppugnando, talis enim dř apostata perfidię, & vt hæreticus punitur. Panor. post Host. in c. primo 1. gl. de aposta. imò talis apostata maior est hęretico, & maius peccat cum is in totum à fide recedit, at hæreticus non in totum vt per Matthę. in rubr. de aposta. in const. reg. & vide quotuplex sit apostasia per Matthę. in d. rub. & in const. apostatantes, & plene per Gl. & Doc. in d. c. eo. & per Boni. in tit. de aposta. vbi de pœnis ꝯtra eos. & ꝑ Paul. Ghirlan. in tract. de her. q. 2. & ibi ꝙ apostatantes nouæ sectæ qñque se rebaptizant, & isti tales rebaptizati maiori pœna plectunẽ: nam hæretico pœnitenti parcitur rebaptizato vero nunꝗ, & in remissibiliter l. manicheos, C. de her. & l. hi ꝗ sanctã, C. de apost. vide ibi per eum.
52 † Item ꝯtrahiẽ hæresis per modos vt ꝑ gl. in c. illi q. §. qa vero. 24. q. 3. & ꝑ gl. in c. firmissime, de hær. & hærendo opinionibus illoꝝ qui tradunẽ in c. qdam.
53 24. qõ. 4. † Item hæresis contrahitur asserendo Christum non esse aliquid ẽm quod homo vt traditur in c. cum Christus. de hær.
54 & ibi no. & in c. hęc est fides. 24. q. 1. † Item hęresis ꝯtrahiẽ si accusatus de hæresi abiurasset in iudicio, licet ꝯtra eum plene ꝓbatio nes non fuerint, tñ si postea cõmittit in ipsa hæresi, hř pro vero heretico, vt per Arch. in c. accusatus, de hęr. in 6. & per Matthę. in d. ꝯst. inconsutilem, in fi. 18. nota. & in gl. nolunt ignoscere, Idẽ si inculpatus in vna specie quã adiurauit, si in aliã cõmisit hæretic' est. Idẽ si post abiurationẽ receptet, visitet, aut associet, & dona dederit hæreticis, ꝓ vero hæretico hř, & talis relapsus in hæresim nuncupaẽ, de quo in d. c. accusatus, & in c. ad
55 abolendam, §. qa vero, de hær. † Item hæresis ꝯtrahiẽ, si officialis quicunq; requisitus ab inqsitore hæreticę prauitatis, vt iuret obseruare statuta, & canones ꝓmulgatos, & approbatos ab ecclesia ꝯtra hęreticos, & eorũ fautores credẽtes, & receptatores noluerit iurare, tũc talis vt de fide suspectus tanꝗ hęreticus puniẽ: ita hř in c. ꝯtra christianos de
56 hær. in 6. † Itẽ hæresis ꝯtrahiẽ asserendo pertinaciter aię rationalis seu intellectiuæ substantiã non esse formam ꝑ se humani corporis vere: vt dř clem. 1. §. porro. de sum. Trin.
57 vide ibi gl. plene, hoc discutientem. † Item hæresis ꝯtrahiẽ tenendo, & approbando ea quæ tradunẽ in clem. ad nostrum, de hær. videlicet errores illoꝝ de Alamania: & vide ibi ꝑ gl. de erroribus illis canonibus sacra scriptura vt oibus reprobantẽ errores illos.
58 † Item ꝯtrahitur hæresis, si qs potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat. de hær. c. q alios, & 2. q. 7. c. ne
59 gligere cum possis. † Item ꝯtrahit si nouam qs facit sectam ꝯtra fidem vel factam defendat vt 24. qõ. 1. c. hęc est fides. Et licet multis alijs modis hæresis contrahi possit, tñ ex præmissis locis superius allegatis complecti posset, nos aũt contenti erimus pdictis modis ita exceptis, & hinc inde dispersis breui cõpẽdio in vnũ coadunatis: si qs vero alios studiosius velit perqrere ad supradictos locos canones, & doctrinas allegatas ꝯuolet, & ad no. ꝑ gl. in c. firmissime, eo. ti. & in c. inter heresim. 24. q. 3. per Bald. in rub. eo. & Car. in cle. 1. eo. & ꝑ summistas eo. & ꝑ Boni. opere male. in eo. ti. & ꝑ Felyn. in rub. eo.
60 & ꝑ Pau. Ghirlan. in d. trac. de hær. † Et tandem hęreticus proprie dř qui contra fidem Xpi, & articulos fidei, & ꝯtra precepta, & dogmata ecclesiæ, & ꝯsilioꝝ eiusdem, ptinaciter aspirat falsum dogma, & extraneũ sensum gignẽdo aliter ꝗ Spiritus Sãctus dictet iuxta c. hęreticus. 24. q. 3. & c. qđam, in fi. vbi gl. ea.

gl.ea.q.& gl.in l. 2. C. eo. & qui sint hære-
tici, & quot sint eorum sectæ dic vt per Gra
tianum.in c.illi qui.§.quia sermo. cum seq.
24.q.3. cum ibi no. & C. eo. l. Arriani. &
in authen. Gazaros, & alia vide vt per prę
dictos Docto. vbi supra de his hactenus..
Viso itaque quot modis heresis contrahaẽ
adiacenti ꝓinde ꝓcessu eiusdē erit videndū
61 & qualiter in ea punienda ꝓcedaẽ. † Circa
itaq; tertium de ꝓcessu heretico & primo vi
dendū de iurisdictione, & ptāte cognoscen-
tis:secundo q̄s inq̄ri aut accusari possit,& q
non,tertio de modo ꝓcedēdi, & ꝓbōnibus
faciendis. Circa primū ad quē spectat huius
criminis cognicio, videlicet an ad iudicē ec-
clesiasticū,an vero ad secularē,an vero vter-
que possit cognosceret:in hoc dicēdū erit q̄
crimē heresis est crimē mere ecclesiasticū: vt
not.gl.in c.2.3.q.3. adeo q̄ ad iudicē eccle-
siasticū spectat cognitio,& decisio,nō aūt ad
iudicē laicū, nisi tm̄ executio snię latæ p iu-
dicem ecclesiasticū,alias si iudex secularis in
tromittat se in cognitione, & decisione sup
tali crimine, aut executionē latæ sniæ p ec-
clesiasticū differat facere, ipso iure excōica-
tus reddiẽ, & si p annum in tali excōicatio-
ne pdurauerit: vt hereticus ꝯdemnandus est
ita dicit nouiter tex. in c. vt inquisitionis ne
gociū.§.ꝓhibemus,de hęr.in 6.& in c. cum
sm̄ leges,in fi.eo.tit.in 6.& in c. ad abolen-
dā de hęr.& p Mar.in l.1. C.de rapto. virg.
col.34.in vers.no.ēt ex hac lege quod rapto.
executio aūt ideo seculari permittitur cum
pro hæresi ponaẽ pęna corporalis,& sangui
62 nis vt infra diceẽ suo loco. † Ecclesia vero
corporales pœnas,& sanguinis nō infligit,
ideo secularis cōmittiẽ executio: vt in c. in
archiepatu.de rapto. sed ppetui carceris pœ
nā imponit:vt in c.quāuis,de pœn.i 6. Ana.
in cons.1.p Ias.in l.transigere.C.de transa.
& p Bart.& alios in l.2.ff.de publ.iud. & hr̄
in c.1.de hær.in 6.& in clem.1.§.1.eo.tit.c.
pe.de apost.c.nouimus.de verbo.signif.Spe.
in tit.de hær. in princ. Matthæ. in ꝓœ. ꝯst.
in prin.pen.col. vers. 2. conclusio Panor. in
d.c.excōicamus,lo 2. 2.no. de hær. & quod
ad secularem non spectet cognitio cum sit
mere ecclesiasticū p Io.Andr.in Spec. in tit.
de hęr.in addi.sed dicit Iser.in d.constitutio.
inconsutilem,& in c.1.in vers.contrahentiū
incestas nup.in tit.q̄ sint rega.& Matthæ. in
d.ꝯst.inconsutilem.decimo.no. & Panor. in
d.c.ad abolendā.eo.tit.2. col. vers. vlterius,
& plene in c.cum sit gn̄ale.8.col. vers. alius
casus,& col.fi.de foro compet. vbi plene tra
ctat de criminibus ecclesiasticis,& ad quem
eorum spectet cognitio,& qn̄ ad iudicem se
cularem, & qn̄. non post gl. ibi magistrali-
ter,& in c. ea q̄, de statu mona. & in c. 1. in
gl.publicū de off. ord. & p Steph. Aufre. in
repe.cle.1.de off.ord.5.q.& vide auth.si cle-
ricus.C.de episcop.& cler. & vnde sumiẽ,&
p Panor.in d.c.1.in d. gl. publicum inuehiẽ
63 contra Bart.in l.diuus.ff.de cust.reo.† quate
nus dicit si ecclesiasticus tradit ꝯuitum de he
resi puniendum iudici laico, & tpali, quod
non teneẽ punire nisi videat ꝓcessum nec te
neẽ stare dictæ sniæ, sed de nouo formare
pōt ꝓcessum, dicit ibi Panor. fore ꝯtra tex.
in d.c.vt inquisitionis,§.ꝓhibemus,de hær.
in 6.vbi nec ēt indirecte potest cognoscere.
Et no.q̄ licet ibi hoc teneat Bart.& in l. ma
gistratibus, ff.de iurisd. omn.iud. sequendo
Guil.&Cu.ibi p tex.i §.si vero crimē,idē tn̄
tenent ibi Alber. & Bald.& Ang.Fulgos. &
Paul. de Cast. & quasi legistę oēs hoc tenēt
pro cōi vt dici.Imol.in c.1. off. ord. Cano-
nistæ vero tenent contrarium per tex.illum
expressum,in d. §. ꝓhibemus,& Bald. in d.
auth.clericus,& Aug.in d.l.diuus,& in l. 1.
C.de exhib.rei.Salyc.in l.ea quidem, 8. col.
C. qui accus. non pos. qui rn̄det ad d. §. si
vero crimen,qđ ibi erat condemnandus, se
cus qn̄ puniendus condemnatus traditur,
& per Ancharia. in c. at si clerici. de iud. &
ibi ēt Dec in fi.r.gl. 2. conclus. & in d. c. 1.
qui rn̄dent ad d.§.quod loquatur in alio cri
mine quam mere ecclesiastico,& Alex. in d.
l.magistratibus,& ibi Ias.& ceteri oēs hoc te
nent ꝯtra Bar.plene,& p Fely.in d.c.ad abo
lendā,in fi.vbi plene,& Old.in consil. 89. &
Alex. & Barb. post Bart. in d. l. diuus,& in
d.l. magistratibus. Et sic amplia vt secularis
non possit cognoscere ēt indirecte post con
demnationem faciam p ecclesiasticū in exe-
cutione dictæ sniæ licet seculari tradaẽ pu-
niēdus:iuxta,c.si præsidentes,de hęr.in 6.d.
§.ꝓhibemus,& d. c. ad abolendā,& c. 1. de
64 hær.in 6.† Limita tn̄ nisi addendo laico no
uas pœnas, potest.n. secularis iudex nouas
pœnas addere laico licet hæresis declaratio
spectet ad solum ecclesiasticum: ita Anton.
de Butr.in c.cum sit gn̄ale. de foro compet.
de quo tn̄ Panor. ibi dubitat cū tale crimen
sit

sit mere ecclesiasticum,& ad eum spectet cognitio,& non ad laicum, nec ualebit statutū alias pœnas imponens per no.in c.2.de ꝯst. in 6.& in l.fi.ff.de iurisd.om.iud.facit c. statutum,de hæret.in 6. & tanto magis ex quo eadem pœna imponitur à iure canonico q̄ à iure ciuili, & consuetudinario, vt dicit Pan. in d.c.ad abolendam,in glos. audientia post Host.& Io. And.v3, pœna ignis, & concremationis auth. Ioā. 15. cap. & dicetur infra suo loco,& patet in constit. reg. inconsutilē in fi.& per Fely.in d.c.ad abolendam, in fin. merito alias pœnas forte statutarias nō possēt imponere,pro prædicto tñ Ant.vī facere gl.in clem.ne Rom.in vers.tolli de elect. vbi licet per pœnæ adiectionē lex superioris tolli non possit,tñ adiuuari pōt,per pœnæ impositionē,& no.in c.si pp,de rest. in integr. in 6.Io.And.in c.fin.de off.arch.Pan.in cap. prudent.vlt.no.in princ.de off.deleg.Dec.in cons.117.col.ver non obstat statutum, licet ergo non posset iudex laicus nouas pœnas imponere in præiudicium iuris ecclesiastici, tñ pōt addere laico nouas pœnas, dūmodo non recedat à pœnis ecclesiasticis , sed easdē imponat, aliud.n.est facere ꝯtra legem aliud pter legem,vt not.Bar.in l.cum lex.ff.de fid. & in l.stipul.ista.§.alteri.ff.de verb. oblig. & not.ꝙ licet const reg.inconsutilem,dicter officiales seculares posse procedere, & pœnam ignis imponere, tñ illa constit.fuit ante d. c. ut inquisitionis.§.prohib.cum ibi fiat mentio de conditore.d const.Frid.Imp.de statut. contra lib.eccl.§.Gazaros,cum seq. licet ergo forte ante d. c. iudex secularis potuisset procedere, & punire tñ hodie non potest p d.§.prohibemus.& etiam per c.reg.incip.itē statuimus quod officiales seculares edictum in planitiæ S.Martini per regem Carol.primum prohibentur iudices seculares intromitti in crimine ecclesiastico : de quo etiam per Matth. in const. maiestati nostri. 2. not. vel intellige vt per Matth.in d.const.inconsutilem in gl.per officiales.quod no ad ea q̄ traduntur post gl.per Panor. in d. c. cum sit generale,de criminibus ecclesiasticis, vt pro illis puniendis non se intromittat iudex secularis per d.c.& per const. maiestati nostræ nullo tñ casu , & in const. multæ leges not. Cumq̄. huius criminis cognitio ad ecclesiast.cum spectet hoꝝ alij ordinarij dñr alij delegati , horū autem alij à sede apostolica alij

65 ab ordinario dñr delegati . † Ordinarij dñr epi diœcesani,vt in clem.1. §.1. de hæret. & ibi per Card & per hoc eod.tit.in 6.& in c. ad abolendam.eod.& in cap.excōicamus, in fin.eod.vbi Felyn.pen.col.vers.not.ex fin. & hoc tam contra clericos, q̄ contra laicos, & etiam contra exemptos, contra quos eps dr̄ ordinarius sm Host. in d. c. ad abolendam , & hoc quia habet generalem iurisdictionē , & morte delegantis , aut delegati non extinguitur talis iurisdiō,sicut in delegata c.gratū, de off.deleg.Io.And.vero in d.c.tenet cōtra Host. ꝙ contra exemptos dicatur eps delegatus non ordinarius ut ibi dicit tex.& licet morte alterutrius non extinguatur iurisdō, tñ illud est, quia delegatio ibi non dr̄ fieri à Papa,sed à sede Apostolica ; q̄ nunq̄ morit. c.si gratiosæ,de rescrip.in 6. item non fit p sonæ,sed dignitati,quę nunq̄ moritur c.qm abbas,de off. deleg. ideo in successorē trāsit, & ideo infert ꝙ si cōtingerit appellari à tali epo ad Papam appellaretur: & etiam ita tenet Pan.in d c.gl.fin.& Fely. ibi.2. col. vers. not.ꝙ procedetur.& idem sentire vī gl.in d.

66 c. per hoc.in ver.delegata.†Sede autem vacante aut quasi,vt dicit gl.in clem.1. §. 1. de hær . c. dr̄ ordinarius iudex,& de hæresi cognoscet,vt dicit tex.in d.c.ad abolendam . & in d.clem.1.§.1. eod. non autem cognoscet capitulum de hæresi contra exemptos de q-bus in d.c. cum epo concedatur talis cognitio iure speciali , & in tali iure non succedit capitulum,ut not.in c.veꝝ,de foro comp. & Fely.in c.cum oēs.4.col.de ꝯstit.& Panorm. in c.cum omni de maior.& obed.& in c.scriptum,de elect.& in c.at si clerici .§ de adult. de iud. Ioan.tñ Monac tenet oppositū. Pan. autem in d.c. ad abolendam,in fi. tenet cum Io.And.per d.c.verum,intellige tñ ꝙ eps,& capitulum possunt cognoscere tanquam ordinarij qñ crimen hæresis,& factum clarum est,& determinatum à iure. secus tñ vbi dubium esset,tunc in dubia hęresi non cognoscit eps,nec capitulum,sed ad Papam qō remittitur decidenda.24.q.1.c.quoties,& cap. maiores de pactis,& vide Pan.in d.c.ad abo

67 lendam.2.no.† Delegati uero dñr aut à iure,aut à sede apostolica,aut ab epo, delegati à iure dñr epi contra exemptos ab eorum iurisdictione,qui priuilegium habent à sede apostolica ne cognoscatur ab alijs, q̄ ab eadem sede , tunc tale priuilegium non habebit

bit locum in crimine hæresis: nam tales exẽ
pti ab ep̃o cognosci pñt, non obstante pri-
uilegio: & tunc ep̃i dñr delegati à iure vt
dr̃ in d.c.ad abolendam, in fi. ibi tanquam à
sede apostolica delegatis, sic, & in c. in refre-
gabili. §. ceterum, de off. ord. vide gl. in d. c.
ad abolendam. in vers. delegatis, & in c. pro
hoc. in ver. delegata, de hær. in 6. & sic not.
casum in quo ꝑꝑ criminis immanitatẽ am
mittit priuilegium: & ibi gl. in d. ver. delega
tis, ponit qñ ꝑꝑ delictum priuilegium am-
mittatur, vide īn in c. 1. de priuil. in 6. & in
c. fi. de foro comp. vbi ꝑ Panor. & Bald. &
alios in auth. qua ꝓuincia. C. vbi de crim.
agi opor. delegati vero ab hoie, & à sede
apostolica, qñ delegant ep̃i: vt hr̃ in d. c. per
hoc, videlicet qñ Papa expresse cõmittit cau
sam, & delegat ep̃o non tñ mouendo ad suũ
officium exercendum, cum tũc delegare nõ
diceret. c. licet, & c. graue. de off. delega. not.
gl. in d.c. ꝑ hoc, in ver. delegata. & operabit̃
talis delegatio ꝙ non impedit̃ exercitium
talis iurisditionis, quia ep̃s procedere posset
per gñalem delegationẽ factam alij ab apo-
stolica sede: sed vterq; procedere potest di-
uisim aut cõiter, & processus cõicandi sunt,
& per vtrosque simul snĩa proferenda est si
conuenerint, alias apostolicæ sedi remitten
da erit qõ, & processus ita tñ ꝙ ipse, delega-
tus ep̃s obseruet modum procedendi, quẽ,
& hæreticæ prauitatis inquisitores obser-
uare debent per iura cõia, & speciales con-
cessiones, & ordinationes pontificis: ita dr̃
in d.c. per hoc, dic tñ vt in extrauagan. Bo-
ni. incip. ex eo ꝙ quædam nouella. Quan-
do delegantur alij non diœcesani gñaliter
in prouincia aliqua, ciuitate, vel diœcesi ta-
lis dr̃ inquisitor hæreticæ prauitatis de cu-
68 ius officio, & p̃ñte differendum est. † Et pri
mo ꝙ inquisitor iste hæreticæ prauitatis nõ
põt esse minor 60. annis vt in cle. 2. in prin.
de hær. qui tñ annus sufficit esse inceptus
licet nõ cõpletus: vt ibi ꝑ Card & gl. & si de
tur minor nõ videlicet, & dans punit̃ vt ibi
in fi. ꝑ gl. & Card. in ver. committi. & tũc ta
lis inquisitor delegatam dr̃ hr̃e iurisdictio-
nem non ordinariam sicut ep̃s, imò specialẽ
& limitatam: vt plene prosequitur Dec. in
cons. 127. 4. col. ver. secundo principaliter.
dr̃ delegatus ad vniuersitatem causarum si-
ue in prouincia, siue in ciuitate siue in diœce
si, & castro ordinei, & hoc per tex. & Ioan.

And. in d.c. ꝑ hoc, de hær. in 6. & probatur
arguendo à speciali de c. ne aliqui. de hær.
in 6. iuncto c. 2. de off. deleg. in 6. & ꝑ gl. in
cle. 2. ver. ipsoꝝ commissarijs de hær. & hoc
tenet Panor. in c. cũ 1. & 2. 2. col. in gl. 3. de re
iud. & in c. fi. pe. col. ver. venio ad secũdã eo.
tit. de re iud. & in c. excõicamus. in fi. de hær.
2. Card. in cle. 1. oppo. de hær. & in §. quia.
69 2. q. † Et dicit Panor. in d.c. fi. ꝙ fauore fidei
tales inquisitores hñt iurisdictionem insoli-
dum, & separatim procedere pñr, qñ plures
sunt, licet in alijs sit secus: vt ibi prosequit̃.
& vide Panor. in d.c. causam. 1. col. de rest.
spolia. tales .n. inqsitores inuenti sunt ad
augmentũ fidei, & extirpationẽ erroꝝ: vt in
cle. 1. & ibi Card. in prin. de hær. ideo specia
70 lia eis concessa sunt, † Notandum est ẽt ꝙ li
cet isti talẽ habeant iurisdictionẽ ẽt in diœ-
cesi alicuius ordinarij, & ep̃i, tñ tales inqsi-
tores non dñr hr̃e iurisdictionem priuati-
ue: quia ẽt ep̃i procedere pñt aut capitulũ
sede vacante: iuxta d. cle. 1. & d.c. ad abolen
dam, de hær. sed dñr hr̃e iurisditionem cu-
mulatiue: vt hr̃ in d. c. per hoc, de hær. in
6. & per Fely. in d.c. ad abolendam. 1. col.
ver. no. ep̃os dummodo processus inuicem
cõicentur, & vtroque voto snĩa profera-
tur: in procedendo tñ locus erit præuentio-
ni vt ibi dr̃ in d.c. per hoc. & vide cle. 1. §.
eo. vbi quilibet sine altero dummodo ꝙ am
bo interueniant in sniando, & condemnan
71 do, alias nulla erit condemnatio vt ibi. † Ci
tantibus tñ ambobus inquisitor præponen
dus est, ex quo delegatus c. sane. el 2. de off.
deleg. & c. studuisti. eo. sic, & c. vt cõmissi. de
hær. in 6. nisi, & ipse ep̃s vt delegatus citaret
iuxta d.c. ad abolẽdã, in fi. qñ ꝯtra exẽptos, &
ex hoc infert Ana. in d.c. excõicamus, ꝙ si vl
tra ordinarium sint alij officiales in certo
gñe causæ, ꝙ ordinariæ p̃ñti non præiudi-
carent: de quo per Bald. in auth. habita. C.
ne fili. pro pa. & in l. 1. §. vbi aũt. C. de cadu.
tol. Saly. in l. fi. C. de iuris. om. iud. Panor. in
c. exteꝝ. 2. col. de iud. Aret. in cons. 10. ꝑ Fe-
ly. in d.c. excõicamus, pen. col. ver. no. ex fin.
ep̃m esse. secus tñ si in aliqua causa speciali-
ter fuisset delegatus qs tunc præiudicaret or
72 dinariæ p̃ñti vt ꝑ gl. 1. in d.c. ꝑ hoc. † In p̃-
missis aũt q̃rendũ est ex quo ꝑ d.c. ꝑ hoc. &
ꝑ d. cle. 1. §. 1. de hær. statuit̃ ꝙ vterq; ꝓcede
re possit ad inqrendũ citandũ realiter, & ꝑ-
sonaliter, dũ tñ ꝙ vterq; interueniat in con

denmatione

demnatione fienda ꝯtra hereticũ alias nulla reddit ſnia, idẽ in tormẽtis inferendis, & inq̄ſitionibus, & in carcere arrãdo, & alias vt ĩ d.cle.1.p quã aliqd vltra d. c. p hoc ſtatuit, videlicet circa interuentũ pſonaꝝ in pdictis ꝯdẽnatione, & tortura cũ p illud c. vterq; ſolus, & de p ſe poterat ꝯdẽnare, licet debebãt ad inuicẽ ꝓceſſus cõicare, & id qđ dr̃ de epo & de capitulo ſede vacãte, intelligit vt in d. cle.1.dr̃. An ergo ex quo vterq; in ꝯdemnãdo interuenire debet, ita ẽt in abſoluẽdo, an vero vterq; ſolus poſſit abſoluere: quæſtio eſt diſputabilis, & gl. in d. cle.j. in ver. contra eos tenet quemlibet ſolũ poſſe abſoluere cũ à iure veteri nõ receditur niſi quatenus expreſſe cautũ reperitur. l. præcipimus. C. de appel. l. ſancimus. C. de teſta. ſed olim & hodie vterq; poterat ſolus inquirere per d. cle.j. & de iure veteri per d. c. p hoc, ſolus cognoſcebat & ſolus pronunciabat, licet cõicare tenebaĩ proceſſum, vt dicit gl. in d. cle. verſ. ad ſententiã, & hodie imutatum reperit tm̃ in cõdemnando; ergo in abſoluendo cũ expreſſe non dicaĩ ſolus pronunciat: cũ ius antiquũ nõ immutetur, facit c. ſtatutũ de elec. in 6. & no. in c. præceptis. 12. diſt. 2. 3. q 6. c. accuſatus, videndus tex. in c. inferior. 21. diſt. & l. 3. ff. de re iudi. & l. nemo. ff. de reg. iur. & c. cum inferior. de maio. & obed. conceſſa .n. ptãte condẽnandi, & abſoluendi poteſtas non denegatur, cũ ergo tale ius non immuteĩ, ergo ſtare non prohibetur, quo minus nõ poſſit abſoluere: quæſtio iſta plene diſputaĩ per Ciuiliſtas in rub. ff. de acq. poſſ. in mã connexitatis contrariorũ & correlatiuorũ magis vr̃ opinio cõis gl. in d. cle. quam ibi ſequunĩ Paul. de Eleaza. Lapus Card. Imo. & Panor. mouentur potiſſime, ex quo non ſemper ad paria iudicantur abſolutio, & condẽnatio, cũ q̄nq; abſolui poſſit licet nõ condẽnari, vt ibi per eos. nõnullas alias rationes aſſignat Iaſ. in d. rub. qui plene tradit diſputando in li. 3. ff. de re iudi. & concludit cũ d. gl. & ſequacibus & Dec. ẽt late proſequitur, & tandem receſſit cum opi. d. gl. in l. nemo. ff. de reg. iuris. contra tñ dictum gl. tenent ibi Steph. Verc. & Pet. de Anch. in d. cle. 1. moti potiſſime, quia ẽt in correctorijs locum habet regula correlatiuorum, maxime ſtante identitate rationis vt per Iaſ. in l. fi. C. de indict. vidui. tollen. cum tunc paſſiua dicatur extẽſio quæ ẽt in exorbitantibus & correctorijs admitti ſolet, vt plene p Aret. Soc. & nouiſſime per Herma. in d. rub. q. vĩr ſeq opi. Pe. ꝯtra d. gl. & ẽt eam ſequi vr̃ Fely. in c. 3. de re iud. dicens, parem rõnem eſſe in mã d. cle. condemnate, & abſoluere cum fauorem fidei reſpiciat: & ideo ex hac rõne refert vidiſſe Ioan. And. in d. cle. 1. in quadã apoſtilla tenere cõtra. d. gl. & ꝯtra ſe ipſum allegaĩ potiſſime. l. ſolet. ff. de off. proconſul. inducta vt p Soc. in d. rub. ex qua colligi vr̃ quod ex quo legatus, ille non habebat ptãtem condemnandi, q nec ẽt habet abſoluendi, & ſi condemnandi habuiſſet ptãtem, & abſoluẽdi habuiſſet, & ſic abſolutio ab ipſa condemnatione deponere vr̃, & tanq̃ quid connexum condemnationi, vbi ergo datur hæc, & illa daĩ, & econtra, vbi prohibetur, & illa prohibita cenſeĩ. allegatur ẽt ratio, nam in correctorijs arguiĩ de reo ad actorem, vt no. vr̃ p gl. in clem. ſæpe. verſ. voluit de verb. ſig. ſed cõdemnatio ad actorẽ ſpectat, abſolutio vero ad reum, & de vno infert ad alium ẽt in correctorijs: ergo ſtatutum in d. cle. 1. circa condemnationẽ, ſtatutũ cenſeĩ circa abſolutionem, allegaĩ ẽt alia ratio, nam in mã odioſa procedit argm̃ de condemnatione ad abſolutionem, & ideo pſcripta poteſtate ꝯdemnandi, & abſoluendi pſcripta cenſetur. ſm Inn. in c. dilecto. de off. Arch. Bald. & alios in l. Imperium. ff. de iuriſ. om. iud. iunctis dictis Bar. in l. 1. §. ſi q s hoc. ff. de itin. act. pri. ſtrictior .n. fit interpretatio in pſcriptione iuris q̃ in ſtatutis, & licet Herma. coneĩ in d. rub. oſtendere nouis rationibus, tñ ad idẽ tendunt rõnes illæ cum alijs per Aret. & Soc. adductis cum dicant illud eſſe ex identitate rationis fauore fidei, quæ ita militãt in condemnando ſicut in abſoluendo, & licet dicat ẽt abſolutionẽ venire ex quadam ꝯñtia, & indiuiduitate iuxta doctrinã Bar. in l. græce. §. illud. ff. de fideiuſſo. tñ non benedicit nec ſe ꝯfert ratio. cũ Bart. ꝯſideret dependentiam per principale, & acceſſoriũ ad idẽ principale, & eo reſpectu dicit indiuidũ, abſolutio aũt ad condemnationem hmõi non conſideratur, ſed potius ex vi, & propria ſignificatione, & nã correlatiuorum, vt vno præſuppoſito, & ad aliud præſupponi cenſeatur ex quadam neceſſitate l. 1. C. de cupreſſis. & d. l. fi. C. de indic. vidui. tol. ſicut de patre, & filio dr̃, nam filius non eſſet niſi fuerit pater, & econtra vxor, & vir, actor, & reus,

reus, emptio, & venditio, & similia, ideo magis stringit ceterorum ratio in nã correlatiui fundata, quam circa depẽdentiã: conati sunt per alia verba idem, & eidem adducere rõnes, Aret. & Soc. tenendum tñ puto cõem canonistarum opinionem, & gl. in d. cle. 1. vt in absoluendo non extendat d. cle. 1. vltra rõnes modernorum ab identitate rationis cessante, cum fauorabilior sit absolutio quam condemnatio, & pro redditum ad ius antiquum, & conseruationem eiusdem per nor. in c. statutum, de pben. in 6. cum allega. per Mod. in d. l. 3. & in d. l. nemo, & in d. rub. & p d. l. fi. §. adeo, C. vbi sena. vel clari. vbi absolutio non denegatur licet condemnatio denegetur quo ad illas personas, per quem text. alias et dicebat Mari. de Cara. in const. vt vniuersis. 1. lib. quod licet barones, & milites regni condemnandi essent per pares, & non per iustitiarios, tñ per eos absolui põt absque parium consilio, & interuentu, postq̃ gl. Martini fuit introductum quoddam capitulum reg. p regem Caro. primum qđ incip. itẽ statuimus, quod siue condemnent siue absoluant pares adesse debent per qđ non cadit exitatio quo ad eos, potest tñ assignari ratio, quod absolui possit inquisitus ab alterutro iuxta cõem sniam, nam dispositio d. clem. emanauit duplici ratione, & causa, vt ex ea collegi vr̃, prima pp excessus, & grauamina solita inferri per tales inquisitores in subditos, & fideles: vt colligi vr̃ ex præambulo, & principio d. cle. 1. ibi, multorum querela sedis apostolicæ pulsauit auditũ, & ibi, dũ sub pietatis specie grauãtur innoxij cedat infideliũ detrimẽtũ, ex quibus verbis deprehendi vr̃ emanatam esse ad compescendos excessus ipsorum inquisitorum contra fideles fortasse odio, prece, aut corruptione aliorum nonnulli fideles grauabant, & condemnabant, aut aliæ fiebãt extorsiones, vt dicit cle. nolentes de hær. tam circa videlicet condemnationes q̃ circa torturas, & carcerationes, ideo fuit per sedem apostolicam prouisum, quod circa istos actus vt irreparabiles atrocis carceris tormẽtorum illationis, & finiæ condemnatoriæ probationis interueniat diœcesanus & ecõtra inqsitor, vt metu, & interuentu vtriusq; subditi non grauent. vt dr̃ et in fi. §. verum quia d. cle. & ideo sequitur in §. 1. pp quod ad Dei, & sequentia, ex quo sequit quod d. cle. vr̃ emanata quodammodo potius in fauorem inquisiti vt interueniat vterq; iudicum, merito cum cessat rõ dubitationis in absolutione, & rõ grauaminis, & potius inducta in eius fauorẽ videat, in sui odium retorqueri nõ debet. l. qđ fauore. C. de legi. & sentire vr̃ Bal. in d. l. fi. C. vbi sena. vel clar. cessante ergo rõne d. cle cessare vñr. & rõnes in contrarium oppugnãtes. Mod. in d. locis. & rub. Secũda rõ summi vr̃ ex eadem cle. 1. §. 1. ibi, pp qđ ad Dei gloriã, & augmentũ fidei, ex quo colligit et d. cle. 1. emanatã esse ad augmentũ fidei, qđ tñ augmẽtũ cessare vr̃ in absoluẽdo, nã fidei nõ ita augeri vr̃ absoluẽdo sicut condẽnãdo, & procedẽdo, nam condẽnando pœna infligit contra fidem sentientẽ, & ceteris transit in exẽpliũ, & terror ceteris induciẽ fidelibus: vt à fide non discedant, argu. l. aut facta. §. fi. ff. de pœnis. l. 1. C. ad l. Iul. repe. l. 1. C. de preci. Impe. offer. no. gl. in extrauag. qm̃, quod sint reb. in ver. exemplũ. nec aliqd contra eã asseuerẽt ex quo augmentum fidei clare scit qđ cessare vr̃ in absoluendo, cum ergo cesset rationis identitas, & diuersitas vigeat, sequitur quod, & legis dispositio cessare videat l. quamuis. §. adigere. ff. de iure pa. l gñaliter. C. de epis. & cle c. cessante de appel. ex qbus vnico verbo patet ad obiecta rñsio. vt procedant stante identitate rõnis q̃ cessat in terminis dictæ clem. 1. & gl. & ad l. solent. & d. l. nemo, rñdendũ est vt Moderni rñdent in d. l. 3. & Panor. in d. cle. 1. vt procedunt in casu defectus iurisditionis, & prãtis à iure prohibitæ, & non concesse tñ capitulo si non dat condemnatio nec absolutio: at in casu d. cle. non negabat iurisdictio, & prãs penitus condemnandi, sed cum illa qualitate negabat, videlicet nõ cũ interuentu vtriusq; eo vero interueniente procedebatur, merito non arguendũ erit ex totali defectu iurisdictionis ad qualificatã, & limitatã vt in d. clem. vel aliter intelligendo verbũ accusari in d. l. solẽt. videlicet quod stet proprie vt gl. ibi sentire vr̃ in vers. libeset contra inductionẽ Soc. in d. rubr. intelligentis accusationẽ effectualem secuta videlicet condemnatione, licet fortasse quo ad rationes superius inductas in intellectu d. cle. dici possit quod illæ rõnes ex quibus emanauit d. clem. non sint finales rõnes, sed potius impulsiuæ, ex quibus arguere non licet vt plene Ias. in d. l. fi. C. de ind. vid. tol. & in auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. in mã extensionis, cogitandum tñ est circa præmissa

missa

missa ex quo Ioã. And.in d.clem.c.vt refert
Fel.in d.c.3.de re iud.in apost.senten.&tenet
contra d.gl.in d.cle.psiderando, identitatem
& paritatem rõnis, videlicet fauoris fidei, q
ita complectit in absoluendo sicut in conde
mnando,& deprehendi vr ex d.clem.1.§.1.
ibi,negocium hmõi eo prosperetur felicius,
& in §.fi.ibi,pcedere commiserunt vbi fue-
rit pcedendum,ex quibus sumi vr fauore fi
dei emanatam,maxima tñ est auctoritas ip-
sius Ioan. Andr.in mã iuris canonici de cu-
ius auth.Card.plene in proœ.clem.& plenis
sime Cur.in cons.1.&ex fonte iuris eius opi
niones emanasse referunt doctores, & mirã
ingenij grauitatem fouisse. Ad inquisitoris
73 officium reuertamur. † Qualiter igit se hre
debet ipse,& eius officiales circa officij exe-
cutionem.dic vt in d.cle.1.& 2. de hær. & in
c.vt officium.& in c.vt inquisitionis.de hær.
in 6.& c.vt cõmissi.eo.vbi de pœnis extorsio
num,& grauaminum p eosdẽ inquisitores,
& de pœna impedientium officium inquisi-
toris.& de famulo inquisitoris offenso,& cõ
cessione portationis armorum, & de iurõ præ
stando p notarium actorum,& an hre debet sa
larium p Card.in d.cle.1.§.notarij, & in d.
74 cle.2.§.notarij.eo. † Prohibent aũt tales in
quisitores pcedere contra epos de hæretica
prauitate,non obstante q commissio data à
Papa fuerit gñalis quatũcunq;, nam in tali
gñali commissione non comprehendunt epi
nisi spãlr in tali commissione exprimant, &
hoc ex prærogatiua talium eporum:vt in c. qa
periculosum.de sen excom.in 6.bene tñ ip-
si inquisitores si viderint aut intellexerint
epos tali crimine diffamatos denunciare, &
referre debẽt sedi apostolicæ, ita traditur, &
dr in cap. inquisitores. de hæret. in 6. & per
Panorm.in cap.excõmunicamus. in fin. de
hæret. In simili facit d.c.quia periculosum.
vbi non possunt excõmunicari nec supponi
75 interdicto,& excõicationi. † Item prohibẽ
tur cognoscere de sortilegijs, nisi manifestã
saperent hæresim,alias si non ita manifeste,
nõ cognoscunt ipsi nec cognoscere possunt
an sapiant hæresim, licet possint an sapiant
manifeste vt not.in c.fi.de off.deleg.in 6. ita
habetur in c.accusatus.§ sane de hær.in 6.&
Panorm.in c.1.in fin.de sortil. Matth. in d.
const.inconsutilem 16.no.1. q. & supra fuit
76 dictum.† Item prohibentur cognoscere sup
crimine vsurarum vel in foro pœnitentiali,
cogendo vsurarium ad earum restitutionẽ.
dic vt per Fel.in d.c.excõicamus. in princ.4.
col.vers.vtrum aũt de crimine vsurarum. de
hær.Bal.in c.1.§.ad hoc 2.col.de pa. iur. fir.
& in c.1.§.filr.1.col.de cõtrouer.inuest.Soc.
77 in cons.219.ver.confirmatur ẽt 2. vol. † Itẽ
prohibentur carcerare, acriter tormentare,
& pronunciare hæreticum absq; interuentu
epi, aut sede vacante capituli, vt tradit in d.
cle.1. requisito tñ vtroq; infra octo dies, &
ibi vide per Card.in 16.& seq.q. & ibi quid
si discordent,& vide in d.c.per hoc.de hęr.in
6.& per Fel.in c.cum non ab homine.2.col.
versic.3.de iud.& in d.c. excõicamus. in fin.
78 † Et quot monitiones tunc requirantur in
interuentu vtriusq;, & an vnica sufficiat,dic
vt per gl.in d.cle.1.& Card.ibi in 18.q. & p
quem debet fieri ista monitio, & an sufficiat
per nũcium aut epistolã per Card.ibi. 20.q.
79 † Item prohibentur pœnas pecuniarias im-
ponere hæreticis.ex quo hæreticorum bona
iure in ecclesiam sunt confiscata,vt in c.cum
secundum leges.de hær.in 6. gl. & Card. in
cle.2.§.1.de hær.& in clem.fi.§.fi.eo.& in c.
vergentis.de hær.& in d. constit. inconsuti-
lem.& in d.c.excommunicamus.eod.& vide
in clem.fi.§.fin.per Card.& ibi in fin.q. pos
sunt dummodo pœnam pecuniariam distri-
buant in pauperes non sibi nec officio suo
applicando,nisi ex causa necessitatis,& illud
faciant in pœnitentiam inquisiti redeuntis
non aũt pertinacis, An autem inquisitores
habeant iurisdictionem in alio crimine pce
dente ex hæresi.dic vt per Are.in consil. 83.
80 † Item prohibetur inquisitor procedere cõ
tra diffamatũ ex sola diffamatione si aliter
non constat saltem per vnum testem Card.
in clem.1.§.pen.& clem.2.§ fin.2.q. & in fi.
q.eod.Contrarium tñ dr in c.vt officium.in
princ.eo.in 6.Limita nisi prius abiurasset hę
resim, nam postea ex leui suspicione punit
grauiter.vt in c.accusatus.in princ. de hære
81 ticis in 6. † Item prohibetur retinere melio
ramẽta emptoribus bonorum hæreticorum alie-
natorum qñ reuocat alienata vt p Bal.in l.fin.
§.fi.C.com.de leg.cũ restituere emptoribus
teneat.Itẽ non põt retinere pciũ ab emptori
bus sed eis teneẽ restituere dũmodo fuerit p-
uersum in vtilitatem venditoris,& nõ aliter
p Bart.in l.3.ff.de his quę in fra.cred & in l.
chirografis.§.fi.ff.de admin.tut.C.vn.in l.fi.
C.ad.l.Iul.mateſt. Ias.plene in §. itẽ si qs in
fraudem.

fraudem, inst. de act. col. 22. in verſ. gl. magna, & ibi an teneatur ipſe inquiſitor ſoluere pcium uendirori rei alicuius ipſi hęretico.

82 † Item prohibetur inquiſitor tollere defenſiones inquiſito de hæreſi, & exceptiones ei competẽtes, cũ eas admittere debet, nec põt tollere, dic vt per Doct. poſt Anch. in c. exh. de iud. Item ꝓhibetur procedere contra abiurantem hæreſim, nõ obſt. ꝙ priam nõ ęgerit, vt p Card. in conſ. 2. de hæret. Dec. plene in conſil. 137. in princip. 2. & 3. colum.

83 † Item nõ põt ꝓcedere inqſitor gñalis ↄtra eum ↄtra quem ꝓceſſit ſpãlis inquiſitor datus a ſummo Pontifice, vt dicit Dec. in d. ↄſ. 2. col. ver. non obſtat. cum Papa cãm cõmittendo vr̃ ad ſe aduocare, & inferioribus ptãs ꝓcedẽdi eſt interdicta c. ad nẽm, de app. & p cap. ſtud. de off. deleg. & gl. in cap. p hoc de hæret. in 6. cum allegatis per Dec. ibi. 3. col.

84 † Verſa aũt vice inquiſitor põt ꝓcedere, & inqrere de oĩbus ſpeciebus hæreſis, de qbus ſupra, pter in caſibus ſupra proxime, & in d. clem. fin. in fi. vbi ſuper illis errorib. cognoſcit, & p Bal. in l. nemo. in fi. C. de ſum. Trin.

85 † Item põt procedere ↄtra quaſcunq; perſonas laicas, & eccleſiaſticas ẽt exemptas, & priuilegiatas, ita dicit tex. in cap. vt nim. §. denique, de hæret. in 6. & in d. c. ad abolendã, in fine & ibidem per Felyn. 1. colum. verſic. vlt. not. vide in cap. accuſ. in fin. de hær. in 6. vbi contra religioſos præterquam contra epiſcopum vt in cap. inquiſitores, eod. in 6.

86 † Item inquiſitor poteſt procedere, & inqrere etiam diœceſano, & epo nõ reqſito, citare & ẽt carcerare põt, dũmodo nõ arctiores carceres, & ad tormẽta ꝓcedat, dr̃ in d. c. p hoc, eo. in 6. & in d. clem. 1. §. 1. & ibi p Car. eod.

87 † Item p̃dictas pſonas punire põt ẽt ex ſola mẽtis cogitatione, licet ſigna hæreſis nõ ꝓbeni ↄfeſſione tñ ꝓfaſſe, vt dicit Bal. in l. ſi qs nõ dicã rape, 2. & 7. col. C. de epiſc. & cler.

88 † Item ꝓcedere põt contra vſurarios, vt eos cogat ad rei reſtõnem tm̃, non ↄtra eos puniendos, vt p Bal. in c. 1. §. ad hæc, de pa. iur. fir. 2. col. Ioan. Mon. in c. accuſ. de hær. in 6. Fely. in c. excõmunicamus. 3. col. de hær. itẽ põt bona per hæreticum alienata reuocare reſtituto tamen pretio vt ſupra dictum eſt.

89 † Item poteſt procedere contra impedientẽ Iudęum baptizari, & contra Xp̃ianum ſi fiat Iudæus, & ↄtra Iudæum baptizatum reuerſum ad Iudaiſmum, & ↄtra Iudæum inducẽtem Xp̃ianum ad Iudaiſmum. dic ut p Card. in d. clem. 2. §. 1. de hær. & vide tex. in c. ↄtra Xp̃ianos, de hæret. in 6. & in ↄſt. reg. apoſtantes de apoſt. Item punire põt dicẽtem aliqd ↄtra fidem licet iocoſe, dum tñ non ut hæreticũ puniat, niſi i dicto pſiſtat, ut ſi dixerit ſe habituꝝ vxorẽ i alio ſeculo. & alia verba pferat iocoſe, vt p Car. i d. cle. 1. §. nos, de sũ. tr.

90 † Item põt ↄcedere vſum, & portationẽ armoꝝ, vt ſi dñs tpalis impedierit eum punire vt turbatorẽ Car. in clem. 2. §. porrò, de hęr. dum tamen non excedat metam. d. §. porrò.

91 † Item ꝓceditur ↄtra Iudæum receptantem Xp̃ianum apoſtatam. vel Iudæum purum Xp̃ianum ementem, & circuncidentem, vel Xp̃ianam accipiat, & faciat eam Iudaizare, & eam accipiat in vxorem, vel contra emẽtem Xp̃ianum, & reuendentem contra l. 1 C. ne Xp̃ian. mand. vel ↄtra Iudæos crucifigentes Agnum in die Veneris ſancta, de qb. p Old. in ↄſil. 36. plene. Item recipere põt teſtes ẽt facta publicatione in cauſa, vt p Marſilium in practica in §. ſequens qõ. & etiam non citata parte, ut in l. de vnoquoque. ff. de re. iudicata. vbi per Marſilium, & infra dicetur.

92 † Itẽ inquiſitor põt ſubdelegare, vt in cle. 1. §. veꝝ de hæret. & clem. 2. §. 1. eod. & ibi per Card. poſt gl. & per eundẽ in clem. 2. §. & qa 2. q. Alex. in l. more. 1. col. ver. item not. ff. de iuriſdõne omnium iud. & ẽt in fine, dic. l. ꝙ põt vicarium ↄſtituere, & vide gl. in d. gl. 1. in ver. pſoꝝ cõmiſſarijs. Item ꝓcedere põt ẽt mortuo ↄſtituente ſpãle crimen vt mortuo mandante iuriſdõ non finiatur fauore fidei, vt expreſſum eſt in c. ne aliq. de hæret. in 6. Ang. Paul. Alex. Iaſ. & alijs in d. l. more. quæ iuncta legi ẽ cũ l. & qa. ff. de iuriſd. om. iud.

93 † Itẽ põt cogere officiales laicos ad auxiliũ & brachium pſtandum ſeculare imparciendum ſub pœna, ut in cap. vt inquiſitionis, & cap. vt cõmiſſi, de hæret. in 6. & in cap. pſid. & in cap. accuſ. §. deniq; eod. & in clem. 2. eod. & in cap. ad abolendam, & in cap. excõmunicamus, eod. & ibi per Panor. & Felyn. & per Matth. in procœmio ↄſtõnum reg. in princ. Et põt puniri impedientes offm̃ inqſitionis, c. ut offm̃, & cap. ut cõmiſſi. eod. in 6. Item põt tollere omnia ſtatuta, & ↄſuetudines impedientes offm̃ inquiſitoris, ut in c. ſtatutum, de hæret. in 6. Item põt inquirere poſt qnquẽnium à morte hæretici, ut eius memoria dãnetur, de quo p gl. in d. c. accuſ.

eo.in 6.& in c.2.de præscr in 6.Panor.& Fely.in c.cum à nobis,de præscrip. & dicet infra.Item pôt cogere hæredes inqsiti de receptatione,& fauore pstitis hæretico, q pmisit sub obligatione bonoꝝ inqsitori lagere pniam,tñ ante peractam mortuus sit accipere à dictis hæredibus bona,& pniam exeq, vt dicit tex.in d.c.accusatus,§.si vero p his, de hær.in 6.Item procedere pñt contra blasfemantes Deum, & sanctos dũmodo moniti sint effecti incorrigibiles Matth in pst.inconsutilem,in gl.in vers. diuinæ maiestatis. Item procedere pñt cũ testibus excõicatis, socijs, & participibus criminis, & alios defectus habentibus,vt tradit̃ in c.in fidei fauoré,de hær.in 6. Itẽ absoluere,& liberare pñt tales infamatos,aut de hæresi conuictos, vt dr̃ in c.super eo. & in c. vt officium,§ 1.de hær.in 6.in c.ad abolendam,eo. & in constitutio,inconsutilem,& in c. accusatus, eo. in 6. Item potest excõicare, & priuare officio pdicationis impedientes pdicatores ꝯgregationem circa inqsitionem,vt in d.c. accusatus,§ compescendi.Item pôt pseq hæreticũ ꝯfugientem in alia prouincia vel venientem de alia puincia in prouinciam in inqsitores,& ẽt pœnam cõmutare,& priuare pmotos à diœcesano beneficijs cum interuentu diœcesanoꝝ,& ẽt accipiendi libros, et processus inqsitionum p alios forte factos de quibus in tex.et gl. dicti c. vt commissi vobis.Item pcedere pñt simpliciter,summarie et de plano,sine strepitu,et figura iudicij, et ẽt testibus non publicatis timore existente, et periculo in testiũ psona, adhibitis tñ doctoribus peritis,et religiosis,vt dr̃ in c.fi. de hær. in 6. Item procedunt ꝯtra relapsos in hæresi post ab iuratam hæresim p quatuor illos modos de qbus in d.c. accusatus,et in d.c.ad abolendam. Item pcedere pñt testibus periuris vt in d. c. accusatus,§. licet,vbi

94 not. fauore fidei vt ibi dicit gl. † Et not. de istis inqsitoribus ꝙ si sunt plures in vna puincia hñt insolidũ iurisdictioné,et dñr delegati ad vniuersitaté causaꝝ, vt not. in c. p hoc,et in c.nec aliq.de hær.in 6. Io.And. in fi. de re iudica. in 6. non tñ vt ab omnibus hæreticus puniat̃ sed ab vno,vt per Ang. in l. si pluribus,in prin. col. 1. ver. ppea dixit Bald.ff.de leg.1.post Guid.de suza in l. si qa postea,ff. de iud. c. vt officium de hær. in 6.

95 † Not. tñ ꝙ si isti inqsitores male versent in eoꝝ officio corrumpendo se, et alia grauamina inferendo, pñt ab officio remoueri à platis tñ prouincialibus, licet ab eis non habeant iurisdictioné,eis vero neglıgẽtibus ordinarij dr̃ sendere debẽt sedi apostolicę,nõ tñ amouere pñt,ita dicit tex.in clem.nolentes,§.notarij de hæ et ibi p gl. et Card. in clem.2.9.q.de rescrip.et ibi in fi. §. notarij, dicit ꝙ licet plati hos amouere possint, tñ non pñt eos corrigere, vt ibi gl. in vers. teneat,et de pœnis istoꝝ,in cle.1.§ fi. de hęr. et d.§.notarij,et vltra illas pœnas criminaliter ẽt puniri pñt vt per Bald.in l.sciuerint, de excusa.tut. et post eum hr̃ per apostil. dñ

95 allegat dicit clem.1.† Quandoque vero isti inquisitores delegantur ab epo,et sede vacāte capitulo,et dñt eorum delegati, et ẽt pñt inquirere,et procedere contra hæreticos sicut, et alij inquisitores, vt hr̃ in d. clem. 1. §.1.et §.verũ,ibi eius,et in c.fi.§. iubemus, ibi eo absente eius vicario,de hær.in 6.et vi

97 de gl.in d.clem.in verf. consensum. † Viso qui inqu rere,et procedere pñt,et de eorum offic o,et ptãte,modo contra quos inqri,et procedi possit videamus, et sic de secundo. Circa igitur fm dicendum est ꝙ quilibet de hæresi inquiri,et accusari potest ẽt religiosæ psone,et sacerdotes,c. ad abolédam,de hęr. et c.accusatus,in fin. eo. in 6. et ẽt exemptæ psone,et priuilegiatę,c.vt officium inqsitionis,§.deniq;. de hęr. in 6. & c. excõicamus, eo.ẽt eps,vt in c.inquisitores,de hęr.in 6. & ibi no. gl. in ver. apostolicę, qñ specialiter committit̃ inqsitoribus in eoꝝ literis, imò tales acrius,& grauius puniẽdi sunt, vt dicit

98 tex.in d.c.accusatus in fi. † Et iã Imperator de hæresi puniri pôt,& deponi vt dr̃ de Friderico Imperatore q fuit ob hęresim,& alia crimina depositus vt tradit̃ in c. ad apostolicę,in verf.de hęresi,& ibi gl. eo. verbo,de re iud.in 6.& in c.vt inquisitionis,negociũ.ibi, tũc in deuotioné Romanę ecclesię psistẽté, & ibi in gl.in vers.tũc,de hęr.in 6.& gl.in c. si Papa.40.dist. dic,& intellige vt p Bart. & Bald.in l.fi.C.de legi. ꝙ deponi pôt per solum Papã,& non p aliũ.15.q.6.c.alius.not. gl.in d.c.ad apostolicę,& cle. 1. §. fin. & ibi Card.de iureiur.in fi. Alex.post Bart.in l. 1. §.1.ff.de requi. reis,licet gl. & Bald. in c. 1. vlt.col.si inter do. & vassallis ori. & Bart. & Guil. in l. non ambigitur. ff. de leg. & in l. sed, & reprobari, in prin. ff. de excus. tuto.

dicant

dicant deponi posse à populo R. à quo habuit imperium, l. 1. ff. de cõst. princ. tñ in d. l. fi. cõcludit Bart. & Bald. ibi q a solo Papa p d. c. ad apostolicę, vide Barb. & Alex. post Bar. & Bald. in d. l. fi. & vide de Friderico Imperatore p Matth. in pñud. cõst. 1. q. q fuit depositus p Papam, & Hernia in pñud. feud. & in prouĩ. cõst. vide per Card. in clem. 2. §. cer-
97 tum de elec. † Sed an Papa teneatur de hęresi vt deponi possit a Papa, & p quẽ erit deponendus, in quo dicas qđ ēt deponi potest pp hęresim non a se sed ab alio, vt à concilio, hic est tex. in d. c. si papa, 40. dist. & ibi p gl. vbi ponit de quibus tenet Papa, vt ex eis deponi possit, admodum. n. periculosum esset si vera fides q̃ in toto populo Christiano requiritur in capite non reperiat: vt dr in c. miramur. 61. dist. ideo dixit gl. in c. acatius, 24. q. 1. vers. hæresim, papam hæreticum minore esse quolibet catholico, & de veritate d. gl. an p notorio crimine si est incorrigibilis deponi possit p Dec. plenissime plusquã alius in cõs. 151. p totum, vbi multas refert opiniones theologo℞, & canonista℞, & late disputat in hoc, & vide Panor. in c. quoties, de simo. & in c. qa diligẽtia. 1. col. de elect. & in c. cũ venissent, & ibi Dec. 3. col. de iud. & in reptorio, c. extirpãdæ, §. q vero. de pben. & in c. pposuit, de cõces. pben. vbi ab alio nõ a seipso deponẽdus, & in c. significasti. 1. col. de electio. & in c. quãto, de trãslat. epis. vbi p cõciliũ deponendus est ob hæresim p Ioã. de Lig. in tract. de sent. excom. in fi. 1. par. & p Bon. in rub. de hær. vers. itẽ not. vbi de Papa, & Imperatore Card. in cle. 2. cete℞ de hær. & in §. nũcij. in fi. vbi per cõcilium aut successorẽ si cõgregari non põt cõcilium, & in c. licet, de elect. Arch. in c. fidei. de hær. in 6. & vide 17. dist. §. hinc ẽt, & 2. q. 7. §. item cũ Balaam, & dixit Host. & Ioan. And. in c. proposuit, de conces. præbẽ. & Floria. in l. sed, & loci. §. 1. fini. regũ. q si Papa mandat aliquid qđ sapiat hæresim turbat statum eccle
100 siæ, & obediri non debet. † Et in tñ de hæresi puniri põt Papa, q non licet nec põt facere statutũ q Papa de hæresi nõ teneat, ex quo periclitaret tota ecclesia qđ nõ licet. 25. q. 1. c. sunt qdã, ita gl. in d. c. si Papa, in ver. à fide. Intellige tñ si esset incorrigibilis, sed si paratus esset se corrigi, nec accusari, nec deponi posset, vt in c. apte, & in c. 1. 23. q. 1. & c. dixit Apostolus, 24. q. 3. gl. in d. c. si Papa, in vers. à fide, tñ intelligendũ erit in crimine notorio, & hæresi large, secus in propria hæresi: nã ẽt si esset occulta accusari, & deponi posset, vt sentit gl. in d. c. si Papa, & Dec. in d. cõs. 151. 6. col. in princ. in vers. non
101 esset ve℞. † Iudæi vero non pñt accusari de hæresi, cũ in eis non cadat hæresis, gl. in clẽ. 1. §. 1. de vsur. Dec. in d. c. ex epistolę, col. 12. in q. de edictio, ver. cõfirmat hoc, de pb. Viso igit de personis q̃ teneri, & puniri possint de hæresi, nunc de pcessu hæretico℞ vi-
102 dendũ est. † Circa igit tertium dicẽdũ est q læsæ diuinæ maiest. crimen humanæ læsæ maiest. crimini æqparat, vt dr in c. statutũ, el 2. de hær. in 6. not. gl. & Saly. in l. 2. C. ad l. Iul. maiest. imò longe grauius est æternã offendere maiestatem quam tpalem, vt in authen. gazaros, C. de hær. c. vergentis, eo. tit. c. 1. § gazaros, de statu. cõtra lib. eccl. gl. & tex. in cõst. reg. inconsutilẽ, vbi grauius crimẽ censendum erit diuina nanq; gr̃a humanis debet pualere legibus. §. hinc aũt, in auth. de mona ideo in modo pcedendi in hoc crimine qđ in alio humanæ lęsæ maiest. crimine statuitur, & hic statui vr̃ vt dicit tex. ibi per oĩa volumus obseruari, & Ang. in gl. che hai tradito la tua patria, vers. q̃ro an sacerdos, & pced col. vbi statutũ in vno, & in alio statutum censet, & p Matth. in cõs. 1. & p gl. in d. cõst. inconsutilem, & ideo sicut in illo procedit ita, & in isto, & ideo sicut in illo crimine pcedi solet p inquisitionem, denũciationem, & accusationẽ simplr̃, summarie, & de plano, absq; strepitu, & figura iudicij: vt hr̃ in extrauag. ad reprimendã, ita, & in isto crimine: vt tradit in c. fi. de hær. in 6. in prin. & in cõst. inconsutilem, & ibi p Matth. in 29. no. q p inquisitionem, pcedi possit constat ex c. in fidei fauorẽ, iuncta gl. in ver. inqsitionis, & in c. vt officium inqsitionis, & in c. inquisitores, & in c. vt inqsitionis negociũ, & in c fi. & in c. ne aliqui. & c. præsidentes, & c. p hoc, de hær. in 6 & in clem. 1. & 2. eo. in qbus modus tradit pcedendi in inqsitione tex. in l. apostata℞. C. de aposta. & in l. nemo. C. de iudæ. & in reg. dictat d. cõst. inconsutilem, ibi nemine ẽt deferente, & ibi per officiales inqri hæreticũ vltra tradita in dictis c. & in cle. 1. & 2. per Card. in cle. 1. §. fin. de vsur. & in d. cle. 1. & 2. de hæ℞. & ne dum in hoc crimine sed ẽt qñ iniuria facta est ecclesiæ, epo, & alij personæ ecclesiasticæ, & reli-

giosæ:nam tunc ex offō procedi potest Bar.
& Bald.in l.si quis in hoc genus.C. de ep.&
cler gl.& Matth.in d.ꝯst.inconsut.in ver.di-
uinę maiest.& in regno extat c. sup iniurijs
illatis ecclesiæ,& personis ecclesiasticis,ut ex
offō procedi possit ꝑ iustitiarium ꝓuinciæ.
103 † Et an ordinem iudicioꝝ seruare debet
inquisitor, dic vt ꝑ Canonistas post Innoc.
in c.exh bita.de iud.& Bald. in sua marg. in
vers inqsitio,& dic vt ibi in c.fin.& c. ꝑ hoc,
in fin.de hær.in 6.cumul. in loco & mā inq
sitionis,de qua ꝑ Ang.in l.si uac.C. de bon.
vac.lib.11.& Ang in gl.hæc est q̄dam inqui-
sitio,& ꝑ Bar.in d.ꝯst.ad reprim.in vers. per
inquisitionem, & Mar. in pra.in §. ꝯstante,
formam aūt inquisitionis vide ꝑ Spec.in tit.
de teste,§.7.ver.porrò de denunc.dic vt in d.
ꝯstit inconsut.ibi etiam nemine deferente,&
d.l.apostataꝝ,& per Matth.in d.ꝯst. incōsut.
19. not arguitur ex d extrauag. ad reprim.
ibi per denunciationem, de qua ibi ꝑ Bart.
& Ang. in gl. necnon ad denunciationem.
104 † Procedi etiam pōt in hoc crimine ꝑ ex-
ceptionem,vt sentire vr̄ gl.in d.c. in fidei fa-
uorem,in ver.inquisit.de hæret.in 6. specia-
le tū de quo in d.c.in fidei ꝙ testes excōica-
ti, & participes, & alij inhabiles admittātur
fauore fidei, non habet locum qn̄ per exce-
ptionem,aut accusationē procedet,sed qn̄ ꝑ
inquisitionem,vt dicit ibi gl.in ver. inquisit.
cum in plus se habeat inquisitio, & fauora-
biliter se exceptione,& accusatione, 2.q. 7.
c.si quis eps.& vide per Matth.in constit. ut
vniuersis, 3.not.in fi. vbi in causa hęresis sta
tutum faciēs mentionem de accusatione nō
105 extenditur ad inquisitionem.† De accusa-
tione vero patet in c.accus.& in c.fin.in ver.
accus.de hæret.in 6.& not.in d. c. in fidei fa-
uorem,ver.inquisit.& in d.l.apostataꝝ,& dr̄
in d.const.inconsut.& per Matth.ibi.19.no.
& in d.extrauag.ad repr.ibi per accusationē.
106 † Circa quam accusationem sciendum est,
hoc hæresis crimen publicum esse, & ad quē
libet ius accusandi spectare,vt dicit tex.in l.
Manich.C.de hæret.& in d. l. apostatarum,
& dr̄ in d.c.constit inconsutilem,ibi inter ce
tera publica crimina numerētur. Ang.in gl.
necnon ad q̄relam,4.col.Bald.in rub.C.qui
accus poss.2.col.& in l.reos,2.col. C.de acc.
imò crimē etiam publicum est vbi iniuria fit
ecclesiæ,aut personæ ecclesiasticæ, vt dr̄ in l.
si qs in hoc genus, vbi Bart.C.de ep.& cler.
& in l.1.§.huius studij.ff.de iust. & iu. Alex.
post Bart.in l.1.ff.de pub.iud.gl. in d. const.
inconsut.in ver. diuinæ. & ibi per Matth. in
15.not.& licet ritus magnæ curiæ in regno.
incip.item ꝙ nullus laicus admittatur tanq̄
vnus de populo,dictet nullum admitti ad de
nunciandum de aliquo crimine, tanq̄ vnus
de populo,nisi suam, vel suoꝝ prosequatur
iniuriam ex quo dici uideatur in regno non
hr̄e locum l.1.ff.de pub.iud. ut quilibet de cri
mine publico accusare possit, tn̄ speciale est
in hoc crimine,sicut in crim.læsæ maiest. hu
manæ,iuxta doctr.Bart.in d.l. 1. ff. de publ.
iud.Imò etiam iste ritus locum habet in his
duobus casibus,nam iniuria facta diuinæ, &
humanæ maiestati,& religioni,omnibus fa-
cta vr̄,ut dicit tex.in d.l.Manic.& in d.l.apo
stat.& in auth.qūo op.ep.§.licentiam, & gl.
in d.const.inconsut.in ver.diuinæ maiest. cū
ergo omnibus facta censeatur iniuria quili-
bet propria non aliam prosequi vr̄ iniuriā,
merito & in his locum habet.d. ritus. idem
qn̄ fit ecclesiæ,aut epo, & personæ ecclesiasti
cæ per d.l.si qs in hoc genus,vbi Bar.& Bal.
& Matth.in d.const.inconsut.in d.gl.diuinę
sub ea rōne, ꝙ omnibus facta censeat iniu-
ria his personis illata,& licet in exorbitātib.
extensio non soleat fieri in casu ficto, ut est
in talibus delictis,& iniurijs, ut plene tradit
Ias.in auth.quas actiones.C.de sacr. eccl. &
Mod.in rub.ff.de acq.poss.in extens.clem.1.
de hær.tn̄ fauore publico vt in p̄missis casib⁹
ꝑ d.l.si quis in hoc genus,& 17.q.4.c.siquis
deinceps,& 24.q.3.c.quisqs,& Matt. sentit
in const inconsut.in gl.diuinæ,ver.in ea.ad-
mittiē talis extensio,vt ꝑ Fely.plene in c. nō
nulli,in prin.24.col.de rescrip.Bar.in l. si cō
stante in prin.19.opp.ff. de sol mat. gl.in l il
lud,C de sacros eccl. & plene Mars. in cons.
54 circa fin. & ꝯs.57. & 94 & per Matth in
ꝯstōne si quis aliquem,& Ang.in gl.necnon
107 ad querelam. † Et not.ꝙ licet aliquæ pso-
næ prohibitæ, videantur accusare de quibus
in l qui acc.C qui accus.po.vt infames, mu-
lieres,serui, & ceteri de quibus ibi & ꝑ Bal.
in rub.C qui acc.non po.& Gand.in 2.rub.
& Ang in d gl. necnon ad querelā, & Spec.
in tit de acc §.1. tn̄ in hoc criminis admittū
tur oēs,sicut in crim.læsæ maiest hum tradit
in l.famosi,& in l.se.ff.ad l.Iul. maiest. Bart.
in d.extrauag. ad reprimendam, in uers. per
accusationem Gand. in d. rub. 2. hr̄ in hoc
crimine

crimine in d.l.apostatariũ,& in gl.in d. cõst. inconsutilem,in ver.diuinę Ang.in d.gl.nec non ad querelam.5.& 6.col.vers.10.repellitˀ, & in gl.che hai tradi.la tua pat.2.colum.ver. quęro qs possit accusare,& licet ita gñalr̃,& in distincte diximus ꝯtentos, & mẽtionatos in locis supra admitti ad hæc crimina accusanda, tñ ibidem continetˀ nõnullæ personę q ẽt in dictis casibus non admittunˀ, vt in illis qui repelluntur aut defectu nãli aut diuino defectu nãli, vt infantes, & pupilli doli non capaces,& furiosi,muti,& surdi à nã:nã isti tales ex defectu nãli non admittunˀ, ꝑ id quod dixit Bal.in rubr.qui accus. non po.3. col.vers.quæro si statutum,vbi dixit si ꝑ statutum dicaˀ quemlibet admitti ad accusandum in aliquo crimine, quod tales non admittiˀ licet ex defectu ciuili ꝓhibiti, eo casu admittanˀ, intellige tñ in pupillo non doli capace,& in furioso,& mente capto ꝑpetuo secus in hñte lucida interualla,& in muto,& surdo à nã,non aũt insurdastro,aut per accidens,cum vtrunq; defectum nõ habeat vt ꝑ Bal.in d.rub. & per Ang. in d.gl.nec non ad querelam,in fi.7. & in prin.8.col. vbi de minore,& ita ibi declarat.Defectu aũt diuino, vt in excõicato, nam prohibeˀ ꝑꝑ periculũ participationis vt in c.pia,de excep. Bal. in d.rub.3.col.vers.quæritur, & Ang. in d. gl. necnõ ad querelam.6.col.ver.7.excõicatus, & Spec.in ti.de accus.§.1.ver.item ꝙ est anathematizatus,& excõicatus. idem dico de hæretico,cum sit excõicatus non admittiˀ.c. excõicamus,de hær.Spec.in d.§.1.vers. item excipiˀ ꝙ est hæreticus.2.q.7.c. pagani hæretici,& 4.q.1.c.1.& seq. & licet ẽm ius ciuile admittaˀ ꝯtra hæreticũ.d.q.7.c.si hæreticus, tñ vt ibi tradit, gl. 1. secus est ẽm Canones vt ibi in fi.vel vt ibi dicit gl.intelligiˀ in hæretico minore,& large sumpto,nõ in ꝓprio hęr.à fide Cath.deuiante: & ibi gl.ẽt sentire vr̃,ꝙ excõicatus non admittatur ad accusandum,& d.c.1.4.q.1.cum saltem large hæreticus dicatur,vt ibi dicit gl.in c.2.4.q.1. & gl.in d.c.si hæreticus, in fin. quilibet prædictorum modo de quibus supra excluditur ab accusando,etiam in his criminibus ẽm canones,hęc forte ẽm ius ciuile non procederet, vt ibi dicit gl.in d.c.si hæreticus, videlicet in casu illo tñ qñ accusaˀ de hæresi hæreticus in odium immanitatis criminis idem in crimine læsæ maiest.humanæ cum vt supra pa rificentur. Quod autem dictum est in infante,& doli non capace, secus est in impubere doli capace,adulto, & minore:nam isti in talibus criminibus admittuntur cum tutoris aut curatoris auctoritate, sicut in alijs ita Spec.in d.tit.de accus.§. 1. vers. item excipiˀ quod est pupillus,vbi in crim.læsę maiest.admittitur cum tutoris auctoritate Gand.in d. rubr.2.col. & erit speciale,ex quo in ceteris non admittitur nisi suam vel suorum prosequatur iniuriam.l.2.ff.de accusatio. Bal.in d. rub.2.col.vers.quidam ꝑꝑ ætatem. & vide per Marsil.in cons.1.vbi ponit quis de crim. læsæ maiest.potest accusare, & testificari, & de pupillo. Item à prædictis excluditur inimicus,nam ẽt in his casibus exceptuatis excluditur dummodo sit inimicus capitalis, vt dicit not. Spec.in d. tit. de accus. §. 1. in fin. Aug.post Ang.in d.gl. necnon ad querelam vers. 20. repellitur inimicus. vbi de inimico Marsil.in consil.12.vers.2. non probant rõne inimicitię,& in l.1.§.præterea,1.col.ff.de quæst.& vide Spec.in d.tit.§.1.vbi ponit quę personæ repelluntur ab accusando: & tandẽ circa fin.vers.in summa dicit,ꝙ illæ personę quæ prohibentur admittuntur tñ in aliquibus casibus,vt in crim.læsæ maiest.hæresis,simoniæ sacrilegij,& alijs de quibus ibi:tñ inimici non admittuntur:& vide ꝑ Iser. in c.1. §.diuina quoq;, & humana:de statutis cõtra libertatẽ.eccles.vbi arguit pro,& ꝯtra, tandẽ distinguit in ꝓpria hæresi,& ꝑfida,& in lar-
108 ge sumpta vt ibi.† Sed an requiraˀ ꝑsonæ accusatoris legitimatio,vt si accuset filiusfa. requiraˀ patris cõsensus, ꝓ vt magis cõiter teneˀ in l.fi.§.necessitate.C.de bon.quæ lib. & ꝑ Ang.& Aug.in gl.necnõ ad querelam, ver.qd si filiusfam.Gand.in rub.de filiofam. accusatore,& in rub.de var.q.in mal. 6. col. Bel.in pra.in rub.de cau.crim.3.col. vel si accuset pupillus,adultus, aut minor, q nõ pñt accusare nisi cũ tutoris auctoritate,aut curatoris vt dñt.d.Doc.&Mar.in prac.in §.expedita,& in §.sequẽs qõ, in qbus ẽt dr̃ ꝙ si est minor,& in patris ptãte ꝙ ambo interuenire debent,& autorare,ad eo ꝙ pater vt pr̃,& curator vt curator,alias nullus redditˀ ꝓcessus ibi dñt.& Spec.in tit.de acto.vers.item ꝙ est filiusfa.vr̃ dicere ꝙ ẽt in his casibus absq; tali legitimatione valeat iudicium, nã cũ in his casibus ꝓcedaˀ summatie,& de plano, sine figura iudicij,c.fi.de hær. in 6. & in extr.

adreprimendam, sequitur q ordo iuris etiã
in substantialibus non requiratur.per text.in cle.
sæpe,de ver.sig. & ibi tradita per Ioan.And.
Geor.na.& Lãf.in fi.rep.& p tradita p Bar.
in d.extrauag.ad reprimendam, & Cano.in
cap.in olim,de acc.& doct.Bart.& Bald.in l.
nec quidq̃.§ de plano.ff.de off. pconſ. Car.
in clem.2.de iud.& p Par.in tract.synd. car.
99.seq.& seq.Spec.in tit.de inq.§.nunc tra-
ctemus,vers.q igitur,& Ioan.And.in d.c. fi.
de hær.in 6.in gl.figura,& p Mar.in ꝯst. pa-
cis cultum.5.nor. vers. item requiritur ordo
iuris,cum in ijs,criminibus summarie,& de
plano pcedatur per d.c.fin.ergo.non reqrit
legitimatio personę,cũ ordo iuris ẽt substantialis
non requirat in ꝯtrarium,nã licet ita pcedat
& substantialia iudicij,& ordo iuris non requirat
tñ non tolluntur ea quæ sunt iuris nãlis, ut.
citationes,defensiones necessariæ vt per cos
traditur in d.locis,& per Bar.in d.extrauag.
ad reprimendam,in ver.figura,& Par. vbi su
pra,sed legitimatio personæ,vt inqr Bar. in
d.ver.figura,respicit ius nãle, & defensionẽ:
ideo legitimatio personæ requiritur, idem
dicit Bart.in l.nequidq̃.§.de plano.ff.de off.
proconſ.& Par.in d.tract.Card.99.& seq.&
car.88.col.4.requiritur ergo legitimatio p-
sonæ, alias processus nullus redditur, quod
verum crederem in pupillo,& impubere, nõ
aũt in filio famil. cum pleriq; concludant in
criminibus publicis non requiri consensum
patris, sed ad cautelam concludunt interue-
nire dẽc,sed deficientibus alijs substantialibus, &
ordine non seruato licet seruari debeat,non
tñ per hoc annullatur processus, vt dr in d.
clem. sæpe, & Spec. in d.§.nunc tractemus,
109 vers. quid igitur. † Sed quid accusatio fue-
rit inepta,& non rite facta,an ex quo ita p-
ceditur ex sublentetur Bart. in extrauag. ad
reprim.in ver.accuſ.in ver.inquis. vr tenere,
q ex quo proceditur per accusationem vt p
cedi possit ſm formam illius legis,q accusa-
tio debet esse valida,& recta,maxime in ap-
positione loci,& tpis ſm l.libellorũ.ff.de ac-
cuſ.3.q.7.c.libellorũ,cum talis appositio cõ-
currat defensionem rei, vt melius possit se
defendere, vt dicit Bald.in l. cum fratrem, &
l.1.ff.de his quibus, vt ind. & in l. in causis.
ff.de accusat.& in l.mora.ff.sol.matr.& in l.
1.C.vbi poſſ.& in l.ius ciuile.ff.de iuſt. & iu.
& Bart.& Ang.in d.l.libellorũ,& per Marsil.
in consil.49.in fi. in addit. circa quas defen-
siones non suppletur beneficio.d. extrauag.
ad reprimendam,& per tradita per Par.in d.
tract.car.100.vbique per c. detestantes, non
suppletur defectus d.l.libellorũ, nec p clem.
sæpe,dic q licet interuenire debeat, & appo
ni in accusatione, non tñ per hoc redditur
nullus processus si non apponantur,vt con-
demnari non possit constito de pdictis cri-
minibus, cum crimina qualitercunq; claruẽ
rint punienda sunt.ut inquit Iser.in conſt.si
damna clandestina,& in ꝯst.iurisgentium, &
3.q.4.c.ecce, & tanto magis in crimine hær.
quod loco non circunscribitur,cum sit deli-
ctum in genere,ita Bald.in l.1. C. qui accuſ.
non po.& Ang.in d.l.libellorũ,& in authen.
qũo opor. epiſc.§.fin. vbi dixit quod contra
cõmittentes delictum contra Maiestatẽ diui
nam,tenet processus sine solẽnitate.l.libello
rum Aug.post Ang.in gl.hæc est quædã in-
quiſ.7.col.in add.locus,& tps,& quod dictũ
est de accusatione.Idem de inquisitione,vt ta
lis solennitas non requiratur,vt per Bart.in
d.extrauag.in verſ.inqsitionem & in hoc cri
mine,ut per Parid.in d.ch.100.col.4.in fi.in
ver.an per d.c.& Aug.in d.gl in addit. locus
& tps,& Bald.in d.l.1.C.qui accuſ.non poſſ.
110 & in l.edicta.C.de eden.† Item not. q li-
cet in alijs criminibus procedi non possit p
inquisitionem absque diffamatione, vt in c.
qualiter & qñ,de accuſ.& per Ang.in repet.
l.si uacantia C. de bo.vac.& Ang.in gl. hæc
est quædã inquisitio,& Mar.in §.ꝯstante nu.
16.cum seq.in pract.tñ in his criminibus p-
cedit inquisitio absq; diffamatione,ita Bart.
in d.extrauag.in d.verſ.inqsitione,& p Car.
in clem.1.§.pe.& in cle.2.q.2. de hær. Aug.
post Ang.in d.gl.hęc est quædam inquisitio,
in addit.mero officio,& ibi dicit tex.alleg.p
Card.in c.excõm.§.adijcientes,de hæret.no
probare,tñ uoluit inducere Card. vt inducit
Bar.in extrauag.qm̃,qui sint rebelles ibi pu
blice,aut occulte, & sic si occulte ergo diffa-
matio non requiritur in illo casu, sic etiã dr
in d.§.adijcientes.ibi,aliqua occulta connẽ-
ticula celebrantes,tñ ibi dicitur fama fuerit.
111 † Aduertendum tñ est q si facta, & forma
accusatione, aut inquisitione citatus compa
reat,q tunc lis erit ꝯtestanda, & rñdendum
super accusatione, aut inquisitione, vt dr in
d.extrauagan. ibi vel is foret legitime conte
stata,ex quo verſ.innuitur q si præsens esset
dẽret lis contestari,& sentit in hæresi, c. cum

cont.

contumacia, de hær. in 6. ibi, vt de fide respõ deat, non tñ si non appareat, ex hoc ꝓcessus sit nullus, sed vigore dictæ extrauag. validaretur si de maleficio ꝯstet per d. clem. sæpe. in fi. eo. maxime, ex quo quælibet oppõ, & act' sequens hñt uim litis ꝯtestationis, vt inquit Ias. in l. nulli. C. de ꝓc. & Par. in d. tract. ch.
112 9ª. & seq. in cõm. c. detestantes. † Si autẽ citatus non comparet, tunc in eius contumaciam procedi põt. d. extrauag. ad repr. in prædictis criminib & hoc est in his speciale, cum el'r in capitalibus parte absente ad diffinitiuam sñiam non procedatur. l. absentem, ff. de pœn. Bar. in d. extrauag. in ver. contest. & possent testes recipi ea non contestata, vt per gl. 1. in c. qm̃ frequenter, ut lit. non ꝯtest.
113 † Et ex hoc sequitur sm̃ Dyn. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud ꝙ in istis casibus admitteretur procurator licet in capitalib. el'r non admittatur. d. §. ad crimen. Bart. tñ in d. extrauag. in ver. legitime. tenet contra Dyn. ꝙ procurator interuenire non posset bñ tñ defensor, & quilibet admittitur ad ostendendam eius innocentiam, & plene per Mar. in pract. in § sequitur 5. col. ver. item põt ẽt. & in l. lege Corn. §. fi. ff. de sic. in hæresi aũt nõ statim ꝙ est contumax condemnatur, sed p annum expectatur, qui si nõ comparet infra annum, tunc ꝯdẽnatur vt hæreticus elapso anno, ita dr̃ in d. c. cum contumacia, de hær. in 6. An aũt in crimine hæresis admittatur procurator, dic ꝙ si in ceteris capitalibus, & non ita grauioribus procurator nõ admittit multo magis in his admitti nõ debet, tñ reo existẽte absẽte põt de innocentia docere non vt ꝓcurator, sed ut q̃libet, ut dicit Bart in d. extrauag. Mar. vbi supra. & intelligo supradicta dubia qñ dubium esset an sit hæreticus, alias. n. si cõstat hæreticum esse nullo modo admittit alias esset procurator excõicatus p cap. si aduersus, de hæret. vt si esset suspectus q̃s de hæresi citatus vt rñdeat, & effectus si ꝯtumax tunc infra annum iuxta d. c. cũ ꝯtumacia. posset cõparere q̃s, nõ ut procurator, sed ut q̃libet ad ostendendũ suã innocentiã.
114 † Sed an aduocatus admittatur, an vero aduocando esset excõicatus, vr̃, ꝙ in prædictis aduocatum, & quẽlibet defensorem nõ admitti, sed fore excõicatum, ut dicit tex. in c. si aduersus, de hær. vbi expresse aduocatis interdicit aduocationis offm̃ in tali crimine, & i c. fi. ibi, absq; aduocatoꝝ strepitu, de hær. in 6. facit tex. in c. excõicamus. §. cred. & in c. sicut, de hær. & in c. 2. & c. accus. §. si vero, & cap. ut inquisitionis offm̃, in princ. & cap. ꝯtra Xpianos, & cap. ut inquisit. negocium, de hær. in 6. & in auth. cred. C. eo, & in c. 1. §. cred. de stat. contra lib. eccl. tex. in const. in consut. in fi. & ibi plus dicit gl. ꝙ in hæresi, & crimine læsæ maiest. non tenet rescriptũ ꝓ eo impetratum per l. 2. C. de sum. Trin. l. Arr. C. de hær. l. 2. C. de off. vic. & in crim. læsæ maiest. in l. q̃sq̃s. §. deniq; C. ad l. Iul. ma. in quibus iuribus dr̃ puniri defensores, & auxiliatores hæreticoꝝ, & cõmittentium crimen læsæ maiest. sed clarũ est ꝙ vbi ꝓhibetur auxilium præstari ꝙ tunc ẽt aduocari ꝓhibetur, vt dicit Ang. in gl. And. auxil. Cand. in tit. de bãn. in prin. 6. col. vers. Item pone in statutis. Bar. in l. post leg. §. sunt q, & §. is uero, ff. de is quib. ut ind. Alb. in tract. stat. 4. p. q. 32. Nell. in tract. bãn. 3. par. 2. temp. q. 26, & Bar. in d. §. deniq;, in ꝯtrarium vr̃, nã aduocationis offm̃ est publicum, & cuilibet licet aduocare, ff. & C. de postu. l. serui quoq; §. pub ff. de procur. nec verum est ꝙ aduocãdo prestari vr̃ auxilium & defensio, sed aliter intellr̃ de auxilio, & defensione proprie, & ita tenet Bart. in l. furti, §. ope. ff. de fur. & Alb. in d. tract. 4. par. q. 33. vbi dicit se defendisse inculpatos de hæresi in consistorio publico annullando processum factum contra cõitates per Papã Ioãnem XI. & obtinuit, vide Aug. post Ang. in d. gl. And. aux. in ver aduocando nõ obstat tex. in d. c. si aduersus, nã non loq̃tur qñ quis de hæresi inculpatur an tunc liceat pro eo aduocare, sed loquitur qñ alibi agunt, aut ꝯueniuntur in alijs causis, tunc non licet eis præstare patrocinium, ita ẽt ꝓhibet notarios ꝓ eis ꝯficere instrm̃, non aũt loquitur, ꝙ non liceat ipsos defendere allegãdo eos nõ esse hæreticos, vel sm̃ Pan. loquit in hæretico ponente qui p ecclesiam puniri non põt. Host. vero dicit loq in vero hæretico secus si velit ad fidẽ reuerti, nã licet ꝓ eo aduocare. Ana. dicit in d. c. qñ q̃s negat hæreticum esse, & vult ostendere se non hæreticum admitti, sed Gem. in d. c. fi. in princ. de hær. in 6. dicit admitti dr̃e p illũ tex. vbi dr̃ sine strepitu aduocatoꝝ, nõ ergo prohibetur aduocare, sed strepitus ꝓhibetur aduocatoꝝ & negando strepitũ, & illã qualitatem ꝯcedit sine illa qualitate. Ioã. de Lig. in d. cap si aduersus, refert Host. dicere, aut

hæresis est defensibilis, vt quia protulit verbum giocose hereticum, & tūc admittitur, & in hoc cōsuluit Oldr in cons. 120. vbi allegabat, ꝙ obiecta hæresim nō saperent, & Dec. cōsuluit in cons 137. quasi ꝙ illa mulier nō poterat inquietari ꝑ inquisitorem de heresi. & Alber. in d. q. 32. ex qbus distinguendum vř, ꝙ aut cōstat illum hæreticum esse, vel declaratus est hereticus ex claris ꝓbōnibus, & tunc non licet aduocare ꝑ gn̄alitatem, d. c. si aduersus, & ꝑ tex. in d. const. incōsutilem, in fi. qui loquitur postq̄ est declaratus, & nollit reuerti ad fidem, & tex. in d. §. deniq;, aut res est dubia an verba saperēt hæresim, aut non cōstat hæreticū esse, aut hæresis est defensibilis, & tūc aduocare pōt pro eo, & defendere hæreticū non esse nec in hæresim incidisse: cautius tn̄ est ex licētia inqsitoris, vide Mat. in d. cōst. inconsutilē, 25. not. Fel. in d. c. si aduersus, in fi. Iser in d c. 1. §. satisfactionem, 2. col. ver. si vero, de stat ꝯtra lib. vbi simpliciter ꝓhibet, & ita ēt dici posset de ꝓcuratore ad mittēdo, vel non: tn̄ maius dubium esset de ꝓcuratore cū in capitalibus non admittať.

115 † An aūt statim, ꝙ citati cōparent, aut capiūtur carcerandi sunt, & macerādi in carcere, an vero relaxari debent fideiussoribus de stādo iuri, iuxta reg. cōst. humanitatē, & alia, c. reg. dic ꝙ statim pōt carcerari iuxta tenorē cle. 1. §. & §. sane de her. seruata forma d. cle. nec relaxať dicit fideiussoribus Arg d. const. humanitatē: vbi excipitur crim. læs. maiest. humanæ, ergo multo magis in diuina læsa ꝑ d. cōst. inconsutilē: vbi maior ratio hř vt ibi dř, & in authen. gazaros, C. de hær. & in authen. vnde sumit, & in c. vergentis, eo. Circa vero torturā inferendam, & arctiorē carcerē infligēdum, interuenire debet eps, iuxta cle. 1. §. 1. de hæret. & vide ibi in gl. tormētis an in ieiunijs imponēdis quæ vim tormentoꝝ hn̄t interuenire debet, & limita, vt ꝑ gl. c. fidei. de hær. in 6. vbi ꝑ inqsitionem ꝓceditur secus si ꝑ accusationē, aut exceptionem tūc alteruter sufficit, & nō vterq; reqritur vt su-

116 pra fuit dictū. † Et no. ꝙ licet alias leui suspicioni nō stetur, l. 3. §. 3. in fi. ff. de min. Bal. in l. fi. in fin. C. de ꝓb. Gem. in c. habuisse. 1. no. 33. dist. tn̄ in hoc crimine statur tali suspicioni, vt dř in d. authen. gazaros. ibi leui suspicioni, & in l. 2. & ibi gl. C. de hær. in d. ꝯst. inconsutilem. ibi ēt si leuis suspicio, & ibi gl. & gl. in c. literas, ver. vehemētem. de ꝑsump. & in c. 1. de hær. intellige tn̄ non ad effectū cōdemnandi, & puniēdi cum ēt ex vehementibus suspicionibus nō condemnetur hæreticus, sed ex duobus testibus, vt cōcludit Oldra. in consil. 209. sed ex tali suspicione peruenitur ad fidei examinationē, & disputatio nem vt veritas appareat, & si deuius à fide vt puniať nisi ab iurauerit, si naūt non deuius, sed orthodoxus liberatur, vt dř in d. iuribus, ita per gl. in d. const. incōsutilem. ver. ēt. & si leuis, & ibi Matth. iuncta gl. bene in si prædictæ suspiciones erūt sufficientes ad torturā ꝓcedetur ad torturam ipsam quā solus inqsitor, aut solus ordinarius inferre non pōt, sed vterque, vt dř in d. cle. 1 §. 1. & vide ibidē ꝑ Card §. pen. & plene in cle. 1. §. si vlt. q. de vsu. vbi de modo ꝓcedendi, & tortura inferē

117 da. † Sed an in vtroq; crimine ꝓcedi possit ad torturam absq; dictis suspicionibus, & in dicijs sufficiētibus, dic ꝙ sicut in ceteris criminibus ꝓcedi non pōt absq; indicijs, ita & in his in criminib. læsæ maiest. humanæ gl. Cyn. Bal. & Saly. in l. si qs. C. ad l. Iul. maiest. Ang. in gl. che hai tradita tua pria. in princ. Matth. in const. monarchiam, 4. not. post gl. ibi licet Azo. cōtra in summa eo. tit. cuius opinio nō tenetur Brun. in tract. ind 9. char. col. 2. Mars. in cons. 14. num. 20. & cons. 8. num. 7. & cons. 46. 120. num. 35. & in pract. in §. constante, & §. diligēter, col. 28. nu. 175. & in l. 1. in prin. & in l. de minore, in prin. ff. de qō. Anch. in cons. 329. Cępol. in cons. 40. & in d. locis per Marsil. ēt in casibus in quibus datur arbitrium ꝓcedendi requiruntur indicia, vt in d. extrauag. ad reprim. ibi ꝓut videbitur ita Marsil. in dictis locis, & cons. 8. 5. 15. 20. 21. 27. 34. 42. 46. 49. 52. 62. & 69 cū ergo ambo crimina æquiparentur, vt in d. const. inconsutilem. ibi, per omnia, statutum in vno, & in alio statutum censetur per dicta ꝑ Ang. in d. gl. che hai tradita la tua patria. ver. quæro an sacerdos. Et ex hoc etiam sicut in tali crimine nō attenditur qualitas, & priuilegium personæ siue miles fuerit, siue doctor, siue decurio, siue clericus, & alij de quibus plene per Brun. in d. tract. indi. 2. par. & Ang. in gl. fama pub. & Mars. plene in pract. in §. ex prædicta, & in d. l. 1. in prin. & in l. statu. liber. ff. de qō. Gand. in rubr. de qō. & probatur in l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. & in l. milites. C. de qō. & not. in c. 1. de depos. & Ang. in d. gl. che hai tra. in prin. & in gl. fama pub. vers.

vers.6.quæritur,& Mar.in l.edictum, in fin. & in d.§.diligenter.ita,& in hæresi vt dicunt dicti doctor. in d. locis quod in his duobus criminibus nullum attendatur priuilegium allegant gl.in d.l.nullus: vbi de simonia loqui tur intelligentes. de hæresi. & ex hoc et erit dicendum sicut qñ proceditur per accusatio nem in crimine læsæ maiest.humanæ accusa tor torquetur vna cum accusato,vbi nõ sunt indicia,vt dr in l.si quis. C. ad l.Iul.maiest. ita, & in hæresi qñ proceditur per accusatio

118 nem. † An aũt indicia quæ debent cócur rere in tortura inferenda in his criminibus debeant esse talia qualia in alijs criminibus, vt quid si probetur aliquod istorũ per vnum testem de visu an debeat esse omni exceptio. ne maior, an vero admittatur q non sit huiusmodi,quid.n.si esset infamis,aut aliter nõ integre an faciant indicium vr, quod non, cum in talibus criminibus etiam infames,& inhabiles admittantur,vt in l.famosi, ff.ad l.Iul. maiest.& in cap.in fidei fauorem. de hæreticis.in 6.not.gl.in l.3.§.l Iul.ff.de testibus c. licet hely.el primo.de simo.& c.per tuas: & ibi Doct. & cap.fauorabiles.de simon. Soc. in tract.fallentiaꝝ,in reg.415.fallen.1.Pan. in c.veniens,gl.1.vers.oppo.de test.Doct. in c.per tuas.eo.Spec.in tit.de accus.§.1 Fel. in c.testimonium. de test.Ias.in l.1. C. de sum. Trin.& in l.fin.C.de his qui.vt indi. Lanfr. in repe.c.qm contra.in ver. testiũ depositio. ver. quæro an infames. de prob. facit nam qui repellitur ab accusando repellitur à testificando.c.testes.4.q.1. sed inhabiles alias ad accusandum admittuntur in his criminibus, ergo,& ad testificandum,cum si sufficiãt ad condemnandum multo magis ad torquendum.In contrarium concluditur, nam licet admittantur tñ negari non potest quin non sint inhabiles,d.c.per tuas.ergo non facit in dicium vt nor.in l.3.§.l.Corn.ff.de test.& ita tenet Alex.in conf.11.col.2. vol. 1. vbi dicit et in talibus criminibus non facit indicium Marf.in pra.in d.§.diligenter. 2.col. & in cõ sil.101.num.16.vers.& pro hac parte facit.& in conf.102.vers.sed contra dictum leonellum. Sed quid si tales non faciunt indicium ad torquendum contra inculpatum de hære si,quid tiendum,dic quod debet se purgare, & si recusauerit purgationem vt hæreticus puni retur.c.excõicamus.§.adijmus,& c.ad abolendam.§.qui vero.de hær.auth.gazaros.C. cod.& d.constit. inconsutilem, & si vocatus non comparuerit, & effectus fuerit contumax,& per annum durauerit elapso anno vt hæreticus punitur vt d.c.cum in cõtumacia. de hær.in 6.& d.auth.Gazaros. aut attendet inquisitor vel ordinarius qualitatẽ suspicionis,& si ita leuis fuerit condemnare, & puni re debet ad construendum aliquem pium locum,vel ecclesiam dotare,ita dicit Arch.in c. accusatus.§.si vero.de hær in 6.vide Matth. in d.const.inconsutilem.18.no.vers. q d aũt. & vide per Paul.Ghir.in d.tract.de hær.8.q. 10.& vlt.vbi no.quod licet alias ex præsumptionibus,& suspicionibus non damnantur. tñ fallit causa hæresis in qua dr violentissima psumptio indubitatam,& euidens probatio quod tñ intelligas in casu, d.c.in ceteris, in qbus tacite cõtrahitur hæresis,et qñ est rela psus,vt d.c.accus.et c.ad abol.§.illos,et Mat. in d.cõst.inconsutilem in gl.nolunt agnosce re,nam de pñti presumitur,nisi pbet contra riũ,et fuerit emendatus saltem p tres annos Dyn.in l.si cõstante, §.si bona.in apost.ff.so. ma.Bal.in l.nõ ignor. C.ad exhi.et in c.1.de feu.da.in 6.leg.cõmi.Barb.in c.testim de test.Corf.in sing.in ver.psum.non tñ de pñti psumitur in futurũ vt ibi, alias extra hos casus sola psumptio non sufficeret,idem dic in simonia, vt in c.ex literis, c.illud,et c.tertio loco.de simo Marf.in rub. C.de pb.car.14. in fi.vers.modo venio ad alia, vbi de pbõne psumptionis ibi fatendum iñ est,cum hæresi eqpareţur,vt dicit Arg.in gl.che hai trad.la tua pat.et ibi p d.Paul Ghir. de præsumpt. vbi distingue inter leuẽ, et grauem suspicio-

119 nẽ,et de relapso.† Sed quid si nulla sunt indicia neq; præsumptiones,et suspiciones aliquæ et leues,et pceditur p accusationem,an accusator posset indicere duellũ accusato, et p duellum pbare vult tale crimẽ,sicut in cri. læs.maiest.humanæ posset vt p const monarchiam vr dicẽdum admitti, nã sicut in crim. læs.maiest.humanæ.admittiť,ut in d.pst. monarchiã,ergo et in hæresi, ut in statutum in vno ex pasificatis,et in alio statutũ censeať, vt supra dciñ est,et p Ias.in l.trãsig.C.de trã sa.Itẽ duellum ex psuetudine solet pmitti,vt d.Bal.in l.ne q s.C.depos.et in l.1.C.de lati. lib.toller i l.fi.C.de pb.Alex.post.Bar.et Ias. in l.ex hoc iure. ptrariũ tñ statuiť iur.can.nã eo iure duella ph bita sunt,c.1.de cl.pug. in due.et in c.monomachiã,2.q 4 Ias.plene, et in d.l.

in d.l.ex hoc iure. & iure etiam ciuili prohibentur.l.1.C.de diglad.lib.11. & licet ꝑmittatur in tali crimine ꝑ d ꝯst.monarchiam.tñ hodie non obseruatur,vt ibi per Iser.& Luc. de Pe.in d.l.1.& Matth.in d.ꝯst.1. not. facit dcm̃ Bal.in d.l.fi.C.de ꝓb.esser.n. damnare ex præsumptione quod non licet,vt ibi ẽt in tali crimine, & sic non probaĩ crimen hæresis ex ꝓ̃sumptione,& ꝑ Matth.in d.ꝯst. incõ futilem.in gl.leuis,suspicionis,nisi vt supra, sed ꝓbari debet ꝑ duos testes ẽt infames, & alias d.c.in fauorem fidei,de hær.in 6.Marſ. in d.ꝯſ.1. & Alex.d.11.ꝯſ. facit dcm̃ Pan. in c.veniens,vlt.no.de test.ubi crimen simoniæ est probandum plene,sed hæresis illi æqparatur vt supra,ergo.† Intellige tñ,& limita

120 ratur vt supra,ergo.† Intellige tñ,& limita vt per gl.ibi in verſ.inquisitionis,q̃n per inquisitionem ꝓcederetur,sed si ꝑ accusationem, aut exceptionem locum non habet,nam testes debent esse habiles,& idonei,quod tñ si verũ esset magna esset limitatio,& restrictio, cum illud inductum sit fauore fidei, q̃ ꝯsideratur q̃n̄o fuerit ꝓcessum,licet inqsitio magis sit fauorabilis,& accusatio odiosa.2.q.7. c.si q̃s eps,vt dicit ibi gl.& in odiosis,&exorbitantibus licita sit extẽsio ex identitate rõnis,maxime cum rõ in lege scripta reperiaĩ: vt in d.c.ꝑ ea q̃ supradicta sunt,imò admittitur socius criminis,& ẽt periurus nedum cõtra seipm̃,sed contra alios,dũmodo nõ odio aut liuore,ut in c.accuſ.§.licet,de hære.in 6. & per Paul.Ghir.in tract. de hæret. in q. 5.

121 ver. pro qua opin. † Sed an testes probẽt ꝯtra suspectũ de hæresi parte non citata , vr̃ q̃ non per l.si q̃n.C.de test.& Bar. in l. fi.ff. de q̃õ.Matt.in dec.391.num.4.& 5.Ang.in gl.fama publica.3.coi.verſ. & aduertas Bru. in tra.ind.in 1.q.1.par.Mar.in l.1. in princ. col.2.ver.& aduertas ne erres.ff.de q.Rom. in sing.366. Marſ.in ꝯſ.2.col.7. & cõſ.8.12. 15.18.29.35.46.51.& seq.&59.95.101.120 123.& 130.& in pract.in §.exped.& §.nunc videndum in quibus , q̃ nec ẽt faciunt indicium.In contrarium est tex.in c.fi. de hæret. in 6. per quem ita limitat prædictam regulã Rom.in d.sing.366. & Marsil. in l. de vnoqu..., in h.12.col.5. verſ. item limitat etiã Lud. Rom.vbi supra .ff. de re iu. & plene in conſil.8.verſ. non obstat illud quod allegabatur per partem aduersam.facit quod d̃r in d.decis.391.& quod dicit Mar.in d.l.de vno quo ꝫ in 5c. ... vbi dicit in enormissimis partem non citari alle. Arch.in c.1.de hom. in 6.Fely.in cap.q̃n frequẽter,in prin. pen. col.vr lite nõ ꝯtest. sed tale crimen hm̃õi est ergo,quod intellige,vt per Mar.in d.conſ.8. ẽm terminos d.c.fin.de hær.in 6. q̃n inquisitus esset persona potens, & liceat loquatur in publicatione testium, tñ idem est in citatione ex identitate rõnis,& timoris. † Sed

122 tione ex identitate rõnis,& timoris. † Sed an attestationes testium publicandæ sunt,& processus publicandus vr̃ q̃ non vt dr̃, & in d.c.fin.de hæret. in 6. & nonnulli tradunt q̃ publicatio processus non est de substantialibus,ideo eius cõmissio non viciat , vt tradit in l. ꝓlaram.C.de sen.plene Alex.in ꝯſ. 120. 7.volum.Ang.in glos.dictum process. publ. Matth.in const.pacis cultum.5.not.Par.ita. synd.in cõm.c.detest.Laf.in cle.sæp.de ver. sign.In contrarium colligitur ex text.in d.c. fin.de hæret.in 6.verſ. ceterum vbi publicatio attestationum in hæresis crimine fieri debet.& in d.extrauag.ad repr.ibi eorũ publicationem , etiam in causis in quibus ꝓceditur sumarie,& de plano vt per Bart. in d. extrauag.in verſ.figura,& alij in locis supra,nam talis publicatio concernit defensionẽ vt possit testes de falso redarguere, & aliter se defendere,vt dicit Bar.ibi,& gl.in d.c.fi.in ver. indicijs,quæ defensio tolli non põt q̃uocunque procedatur vt in c.ad apost.de re iud. in 6.& dr̃ in d.extrauag.& Par. in d. cõmento, & Lanfr.in d.clem.dic vt distinguitur in d.c. fin. q̃ aut est persona potens , & timetur de offensione testium , & tunc publicandi non sunt, aut non est potens, & tunc publicandi sunt,vt possit se defendere,bñ tñ si non sunt publicati non ꝑpterea processus erit nullus ꝑ d. clem. sæpe,in fin.& ita gl.in d.c. fin. in d. verſ.indic js,& Alex.in d.conſ.120.& Matt. in d.const.pacis cultum.5.no.qui allegat gl.

123 prædictam. † Sed not. q̃ si publice ꝑdicat hæresim,tunc non requiritur examinatio testium,nec accusatio, nec publicatio, sed statim punitur,vt dicit Iser.in d.c.1.§.de prohibẽ

124 si,de sta.con ra lib.eccl. † Sed an post publicatas attestationes testes examinari p̃nt in hoc crimine contra accusatum, aut inquisitum,vr̃ q̃ non per id quod dicit Bar.in d.extrauag.ad repr.in verſ.figura & alij in d. cle. sæpe,r ã licet procedaĩ summarie, & de plano , tñ non p̃nt recipi testes post publicatas attestationes , dic q̃ licet in alijs criminibus magis cõiter concludatur,q̃ post publicatas atte-

attestationes non pñt produci alij testes sup
eisdem capitalis ad offensam ꝑ accusatorẽ,
aut iudicem, licet in hoc Bar. contrarium di
xerit in l. vnius, §. 1. ff. de qõ. quem sequitur
Ang. in gl. & d. proc. pub. & Marſ. in ꝯſ. 127.
& Par. in tract. synd. char. 60. col. 1. & alij vt
ẽt per Mar. in pra. in §. ſequens qõ. & in d. l.
vnius. §. cognituꝝ tñ cõiter tenetur ꝙ testes
ad offensam recipi non pñt etiam ex offõ iu
dicis licet ad defensam ẽt post conclusionem
pñt, vt per Ang. in gl. cõp. in qui. & tot. neg.
ver. quæro post publicationem processus, &
Mar. in d. §. ſequens, & in ſing. 90. vbi etiam
limitat nisi super nouis ita Saly. in l. fi. C. de
qõ. tñ licet hoc sit in alijs criminibus, in cri-
mine hæresis indistincte pñt produci testes
post publicatas attestationes ita Ang. in l. ꝑ
hanc. C. de temp. appell. alleg. d. c. fin. de her.
in 6. idem Gem. in cap. vt offm̃. §. verum, de
hær. in 6 & per Marſ. in d. §. ſequens, col. 1.
& Bald. in l. eos, §. si qd, in fi. C. de app. Fely.
in c. fratern. 7. col. verſ. item limita in causa
125 hæresis. † Et no. ꝙ hoc crimen probaĩ si li
bri hæresis reperiani penes inquisitũ Anan.
in c. si qs eps, 3 col de hæret. Ioan. de Fant.
in c. sane profertur. 24. q. 2. vbi allegat rõnẽ
quare secus est in vsurario, vt ibi dicit gl. &
Matt. in d. const. inconsut. 16. not. q 10. Arc.
in d. c. sane. Rom. in ſing. 322 allegãt, ꝑ casu,
c. si forte, 22. q. 4 Mar. in l. q falsam, in princ.
antep. col. verſ. circa quam qõnem. ff. de fal.
in pract. in §. dilig. 16 col. verſ. quæro vlte-
rius si res furtiua, & in ꝯſ. 52. verſ. restat mo-
do, Arch. in c. quicunq;, de hær. in 6. col. 2.
vbi dicit nisi dictos libros cõbusserit', nã tũc
ut hæreticus non punitur idẽ ut eos ꝯfutet,
vt per Ioã. de Arn. in probl. 10. & uide text.
in l. quicunq; in fi. & in l. Manich. & in l. ma-
thematicos. C. de hær. vbi comburendi sunt,
& per Matth. in d. const. inconsut. in gl. pen.
vlt. col. & ibi an liceat in domo retinere li-
bros Dãtis qui fuit damnatus ut hæreticus.
126 † Item probaĩ hæresis ex signis ẽt leuibus,
vt dixit Paris in tract. synd. char. 120. col. 2.
ꝯtra id qđ supra fuit dcm̃ ꝙ non ex pſum-
ptionibus, nisi dicamus, vt ꝑ signa torqueaĩ
non ut ꝯdẽnetur, ut supra, & ꝑ Mar in ꝯſ. 1.
127 † An aũt in talibus criminibus trãsigi pos
sit, vr̃ ꝙ sic ꝑ tex in l. transig. C. de transſ. nã
ibi fallit in crimine adulterij licet pœna san-
guinis ingeraĩ. in ceteris aũt licet trãsigere,
exceptio firmat regulam in non exceptuatis
l. quod liq de, ff. de pen. leg. l. in his ff. de leg.
ergo, In ꝯtrarium facit id qđ dicit Cy. & nõ
nulli alij in d. l. transig. & Ant. in c. 1. de coll.
deteg. nã ex maioritate rõnis, quod de adul-
terio dr̃ extenditur ad raptũ, & alia crimina
grauiora, ergo multo magis in his in qbus
danĩ multæ specialitates, & Cyn. & Ant. vbi
supra hoc tenent ꝑ istas rõnes dic ſm̃ Alex.
ibi qđ in his ẽt licet transigere, cum cõiter
ꝯcludatur d. l. non extendi ad grauiora adul
terio, ꝯtra Cyn. & rõ adulterij, q̃ ibi tradunt
Doct. in his cessat dico qñ per accusationẽ
proceditur, non qñ per inquisitionẽ, iuxta
no. in c. in fidei fauore, de hær. in 6. & supra
128 fuit dcm̃. † Inferenda tñ ſnia requiritur
citatio licet non peremptoria, alias ſnia nõ
valeret c. ad apostolicæ, de re iud. in 6. & in
extrauag. ad reprimendam, & in d. clem. sæ-
pe, quod intellige qñ constat de hæresi, & ꝓ-
ceditur ad ſniam, secus aũt qñ proceditur cõ
tra contumacem, nam tunc duæ requirũtur
citationes si per annum steterit. ut per Arc.
in c. cum contumacia, de hær. in 6. & ꝑ Fely.
in d. c. excõm: 2 col. verſ. nota in §. quidem;
& Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 8. q. ad quã
ſniam procedetur ſm̃ formam clem. 1. eod.
tit. quod vterq; concurrat inquisitor, & ordi
narius, licet ante quilibet per se poterat ꝓ-
ferre ſniam, & ꝯdemnare, per c. ꝑ hoc, de hæ
ret. in 6. sed an qñ proceditur per accusatio-
nem requiratur vterq;, dcm̃ est supra ꝑ gl.
129 in d. c. in fidei fauore. † Sed an à tali ſnia
appellabitur, vr̃ ꝙ sic, nam ęquiparantur ista
duo crimina, sed in crimine læsæ maiest. hu-
manæ vr̃ gl. tenere ꝙ admittitur appellatio,
vt in l. Panth. §. rei perduell. ff. de acq. hær.
& vr̃ tenere Aug. post Ang. in gl. præsente
Caio, & appellante. 3. col. in addi. grauius, ni
si in his casibus læsæ maiest. in quibus expſſe
cautum reperitur ꝙ non admittatur, ut in l.
1. C. de fal mon. & in crimine perduellionis,
vt ibi & in alijs tenet admitti si nõ ꝓhibeaĩ,
Ang. tñ tenet ibi oppositum, ꝙ nõ admittiĩ,
vide tñ in tali crimine ĩ d. §. rei ꝑduellionis,
& Ang. in d. gl. in crimine aũt hæresis clare,
& expresse statutum reperitur, c. ut inquisit.
offiñ, de hær. in 6. ibi refertur ꝙ ẽt per ꝯstit.
Friderici erat cautum. Idem dic de relapso in
hæresim, vt dicitur in cap. ad abolendã, verſ.
illos, de hær. Spec. in tit. de appel. §. 1. ver. 31.
casu, Archid. & Ioan. And. in cap. felicis, de
pœn. in 6. Matth. in const. inconsutilem, 22.
not.

nota.& Fely.in c.ad abolendam.2.col. verſ.
ſed aduerte incidēter. vbi limitat admitti an
te diffinitiuam ſniam ſm Archidiaconum
130 in d. c. vt inqſitionis. † Limita ēt niſi per
recurſum, nam ſuperior cognitio de iuſtitia
poſſet inhibere ſm Panor.in c.paſtoralis.in
fi.prin.de appel.not.in c.Romana,§. ſi aũt,
de appel.in 6.hoc pendet ab illa q. an remo
ta appellatione cenſeaĩ remota ſupplicatio,
& recurſus:de quo p Par.i tract.ſynd. char.
19.& ſeq.ver.appellatio. & verſ. an ſi ſtatu-
to. Iaſ.poſt alios in auth. q̃ ſupplicatio. C.
de prec.Imp.offe.Cano.in d.c. paſtoralis,&
Ro.in rubr.ff.de arb.Spec.in tit.de appel.&
ibi Bal.verſ.qd opereĩ.Lanfran.in c. qñ cō
tra.in §.appel.de pbat,Ang.in l. eos,i prin.
C.de appel.Mar.in ſing.287. tex. tñ in d. c.
vt offm,dicit ſtatim ſniam exequēdā dilatio
ne aliqua poſtpoſita,adeo q oē remediũ tol
lere vr̃ dic tñ quo ad iudicē à quo: vt non te
neaĩ admittere,vt dicit Fely.in d. c. ad abo-
lendā, ſuperior aũt bñ poterit inhibere tex.
tñ in d.c.vt inqſitionis offm tollere vr̃ ēt re
curſum ad ſuperiores in eo qđ dicit ſeu pro
clamationibus,& ſic diuerſum ab appellatio
ne,& dicit tex.& gl.in d.ꝯſt. incōſutilē,in fi.
ſicut in crim. læſæ maieſt. humanæ, vt in l.
131 q̃ſq;.C.ad l.Iul.maieſt.& ibi dicit gl. †Sed
an defenſiones dādæ ſunt inqſitis de hæreſi,
an ſtatim ſit executio non datis nec pmiſſis
defenſionibus,ſicut dr̃ non admitti appella-
tionē ꝯtra l.addictos.C.de epiſc. aud. Et an
renũciare poſſit defenſionibus, vr̃ q non p
plene tradita p Marſil.in pract. in §. exami
nanda.& in ꝯſ.114.in fi.Par. in tract. ſynd.
char.29.4.col.& char.34.3.& 4.col.& char.
ſeq.1.col.& Ang.in gl.q iudex ſtatuit term.
Fely.in c.ſi diligenti. de foro comp. & in c.
paſtoralis.§.quia vero.de off.deleg.facit nā
defenſio nec per principem nec per ſtatutũ
tolli poteſt vt per Mar.in conſ.25.verſ.quin
immo dicta defenſio,& in conſil.31.verſ.de
fenſio.n. & in conſ. 37. verſ. quinimmo ta-
lis,& conſ.81.verſ. quinimmo,& in tali cri
mine ſentit tex.in c. fi. iuncta gl. indicijs,de
hær. in 6. ver. ceterum, vbi publicatio fieri
debet vt poſſit ſe defendere, ergo defenſio
pmittiĩ.& faciunt d.Bart. in d. extrauag. ad
repr.m.in verſ.figura,vbi ea q̃ ſunt iuris nā-
lis, & concernunt defenſionē tolli non pñt
licet pcedaĩ ſummarie, & de plano, & ſine
figura iudicij. In contrarium vr̃,nam in tali
crimine vt dr̃ in d. c. vt officium,tolliĩ reme
diũ appellationis, & tñ appellatio eſt defen
ſio,vt p Matthæ. in rub. ꝯſt. appellationum
tpa.Itē Ang.in d.gl. Par. vbi ſupra,& Mar.
in pra. in §. examinanda,dñt in famoſo la-
trone, & aſſaſſino, ex quo occidi pñt tanq̃
hoſtes,c.1.de hom.in 6. denegari pōt defen
ſio,& p eos renũciari,ergo idē in hoc crimi
ne cũ longe grauius ſit,& occidi pñt.c.1. §.
diffidamus,de ſtatu.ꝯtra lib.eccle & in c.ex-
cōicamus,de hær.& in auth. gazaros,C.eo.
Card.in cle.2.§.ceteꝶ.de electio. facit l. p-
ditores,ff.de re mil.& l.3.§.ſi.ff.de ſic.boni.
tñ in ti.de hær.tenet nō licere priuatū occi-
dere ppria auctoritate hæreticũ,ſed p iudi-
cem ſecularem,ꝯtra tñ d.§.diffidamus,dic q
aut tale crimen eſt defenſibile, vt ſi ptuliſſet
aliqđ verbũ iocoſe,vel diſputādo, vel aliter
vt ſupra dictũ eſt, & tũc admittiĩ defenſio.
aut nō eſt defenſibile,& crimē eſt notoriũ:vt
qa publice affirmet ꝯtra articulos fidei, aut
aliter plene conſtet,& ꝯuincitur, & apparet
hęreticus, & tunc nulla competit defenſio
per d.c.vt officium,ibi, in delata animaduer
ſione,faciunt dicta de aduocato, & procura
tore. & facit c. ſm leges,eod. in 6. & ex his.
ſi poteſt renunciare ſm dictam diſtōnem.
Expedito proceſſu hæreticoꝶ,de eorundem
pœnis,& eaꝶ executione dicendũ eſt,Circa
igiĩ quartũ de pœnis hæreticoꝶ, primo vi-
dēdũ erit de pœnis ordinarijs.ſecũdo de pœ
132 nis extraordinarijs hæreticoꝶ.† Circa pri
mũ dicendũ eſt,q de iure diuino imponi pę
na vr̃,& ſtatui pœna ignis, & concrematio-
nis,vt dr̃ in Ioan.15.c.ſi quis in me nō man
ſerit mitteĩ foras, ſicut palmes areſcet, &
colligent eum,& in ignem mittetur, ſm Ho
ſtien.Ioan.Andr.& Panor.in d.c.ad abolen.
dam,3.col.in gl.audientia. & in c. excōica-
mus.lo 2. de hær. iure aũt ciuili imponitur.
pœna vltimi ſupplicij,vt in l.arriani.ver.ma
nicheis,& l.ſeq.C.de hęr. vltimum aũt ſup-
plicium mors nālis intelligitur l. vltimum
ſuppliciũ,ff. de pœn. & ibi vide alias pœnas
mitiores exilij, & publ. bon. d. l. arriani in
prin.& d.l.qcunq;.verſ.hęrentibus,& depor
tatio, verſ. nemo. & diſtingue aut hæretici
ſunt qa hęreſim docēt, & tũc puniunĩ pęna
vltimi ſupplicij d.c.qcunq;.circa fi. verſ. vlti
mo ſupplicio,diſcētes vero puniunĩ,pęna de
cē libraꝶ auri, ſeruātes vero dogmata hære
ticoꝶ deportanĩ,vt dicit gl.in d.l. qcunque.
verſ.

vers. damnentur et si adiscant ab instructore Papæ sm Card. in clem. 1. § fin. de vsur & ui de gl. in c. pen. de hæret. & gl. in pst. reg. incô futilem, in vers. pœnas, & intellige de addiscente vt ibi dicit gl. qñ nondum ad actum addiscendi peruenerunt, sed gratia addiscendi ad hæreticos peruenerunt, & ita intellr d. l. quicunq;. secus aût si didicissct, tunc eadé pœna puniuntur sicut si docuissent per l. culpa. C. de mathem. ɔsuetudine aût introductum est vltimû supplicium imponi, vz, pœna ignis, vt comburantur hæretici, & ita declarat ɔsuetudo in hoc delicto vltimû suppli cium, vt dicit Pan. in d. c. ad abolendam, & plene per Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 3. q. vbi ponit pœnas inductas à iure canonico, & ciuili ɔtra psonas ecclesiasticas, & laicos, & p Aret. in l. 1. 3. not. C. de sum. Trin. & fi. Cath. & Ias. ibi. iure aût nouissimo in regno talis pœna ignis est approbata, vt p d. ɔst. inconf. in fi. vt in ɔspectu populi viui côburanť hæretici, & ibi gl. pen. in vers. pœnâ vr demôstrare, q ét iure côi imponaŕ pœna ignis, cû aruspes, & sacrilegus pœna ɔcremationis pu niaŕ. l. nullus. C. de mal & math. in l. sacril. C. de sacril. qui ét dici pñt hæretici cum sepa rati sint à côrone ecclesiæ. & licet dicanť large hæretici, tñ si in eis locum habet talis pœna, ergo multo magis in hæretico stricte, & ꝓprie sumpto, tñ gl. ɔcludit aliam pœnâ introductam fore de iure ciuili, & Fely. sentire vr in d. c. ad abolendâ. 1. col. ver. not. pniam, q pœna ignis imponatur, allegat d. l. Arr. alia ét pœna imponitur, ut in auth. Gazaros. C. de hær. & in corp. vnde sumiť, vz, bâno, & diffidatione. Et not. q talis pœna infligenda erit nulla considerata qualitate personæ, & priuilegio, siue sint milites, l. Arr. in fi. facit. l. nullus, C. ad l. Iul. maiest. siue clerici, sacerdotes, & religiosi, ut in d. c. ad abolêdam, & d. c. excôicamus. laici tñ statim ɔdemnati tradun tur curiæ seculari plectêdi, clerici uero prius degradanť, & postea traduntr curiæ seculari, vt d. c. ad abolendam, & d. c. excôic. & c. 1. eo. in 6. & Paul. Ghir. in d. tract. 3. q. An aût secularis togi possit per epm, aut inquisitoré, vt morti traderet ex quo si mors sequaŕ excôicari pôt dic, vt per Fely. in cap. verg. 1. col. 1. nor. de hæret. & vide c. nouimus, de verb. sign. vbi eps rogat, & non cogit. & Matth. in

133 d. consht. inconfut. 17. not. † An autem requiratur incorrigibilitas, ut ex tali crimine possit degradari in hoc nônulli dñt q licet alias in grauioribus delictis, & requiraŕ degradatio, & postea tradi curiæ seculari, tñ requiritur incorrigibilitas, alias nô sunt tradendi. fallit tñ in nônullis casibus, ut in hoc crimine hæresis, & in alijs traditis p gl. in d. c. ad abolendam. & in d. c. excôm. & ibidem p Doct. & in c. cum non ab hoie, & in cap. at si clerici. vbi Panor. post alios de iud. Ang. in gl. & caput à spatulis, vers. quid aût si clericus. Spec. in tit. de comp. in d. add. §. 1. ver. 2. Ant. tñ & Pan. in d. c. ad abolêdam. & d. c. at si clerici, & d. c. cum non ab homine. Ang. in d. gl. dñt hoc verum non esse, nam ét in tali crimine requiritur incorrigibilitas, nam si velis redire ad fidem, curiæ seculari non traditur, sed ad agendam pniam in carcere detruditur perpetuo, vt in c. pen. de hæret. bene tñ inquisitores poterût talem pœnâ ꝑpetui carceris cômutare, vt dr in cap. vt cômissi. de hæret. in 6. fallit tñ qñ abiurasset, & postea incideret in aliam, aut eandé hæresim, tûc. n. relapsus statim absq; aliqua audientia tradiť curiæ seculari, vt dr in c. super eod. & in cap. accus. de hæret. in 6. & traditur in d. c. ad abo lendâ, & in d. c. excôicamus, in tali casu posset hrê locum opinio pdcôꝝ, & gl. in d. c. ad abolendam, & d. c. excôicamus, & p Panor. in d. c. at si clerici, in princ. vers. ad 3. q sunt.

134 † Per quos aût degradâdi sunt, dic q licet alias requiratur in degradatione, q interueniant sex epi, si degradandus est presbyter, & tres si diaconus, ut traditur per Panor. & Fely. in c. non potest, de re iud. & in cap. si q s psbyter, de cler. excôm. Spec. in tit. de acc. §. 2. §. 4. tñ in hoc crimine si interuenire non pñt tot epi solus eps conuocatis abbatibus, aut alijs religiosis poterit degradare, ut traditur in cap. 1. de hær. in 6. Panor. in d. c. ad abolendam, vers. item not. 24. Matth. in d. const. inconfut. 18. not. vide Dec. in d. c. at si cler. 23. col. ver. venio ad tertium, de iud. Formam aût degradationis ponunt Iac. But. & Bald. in auth. presbyteri, C. de episc. & cler. & Spec. in tit. de accus & Doct. in c. 2. de pœ. in 6. Ang. in gl. & caput à spatu. vers. nûc restat

135 † Insuper, & in hoc crimine sicut in læsæ maiest. humanę memoria defuncti dânaŕ, & bona publicâtur ut in l. pen. & fin. & l. q s—q s, C. ad l. Iul. ma. l. fin. ff. eo. inst. de pub. iud. §. item lex Iul. no. in l. ex indicioꝝ. ff. de acc. instit. de success. quæ ab intest. desc. §. interdum

dum traditur in constit.contingit interdum, & in c.reg.bona ꝓditoꝝ.& in c.nuper apud Tranũ parimodo, & in hoc crimine memoria defuncti damnatur tam iure ciuili antiquo l.manich.& l.cogn.C.de hær. q̃ nouissimo vt in auth.Gazaros,&in corp.vnde sum. vt in c. 1. §. Gazaros.de statu. ꝯtra lib. eccl. not.gl.in ver.ꝑ oia.in constit.inconsutilem, tam iure reg.ꝑ d.constit incõsutilem,q̃ ẽt iure canonico antiquo.12.q.7. ꝑ totum ibi ꝑ gl.in summa 8.dist.c.iure.& in c. vergentis. et in c.excõicamus.lo 1.de hær. et in c. cũ à nobis.de pscrip. et iure moderno vt in c. cũ s̃m leges.de hær.in 6.Mar.in l.q fine. 7.col. vers.item hæreticus mortuus,ff.de q. gl.24. q.2.in summa. ita tñ ꝙ bona laicoꝝ fiscum imperij applicanẽ non tñ ante declarationẽ per epm aut inquisitorem factam, sed post sniam:vt dicit text.in d.c.cum s̃m leges. Sed qd in terris baronum cui applicabunẽ bona hæreticoꝝ, barono an fisco? dic vt ꝑ Guid. papę.in dec.76.et ibi an requiratur snia.Bona vero clericoꝝ aut laicoꝝ subiectoꝝ ecclię fisco ecclię applicanẽ ẽt patrimõialia, vt dr̃,in d. c. excõicamus,et ibi Pan.& alij, et feudalia ecclesiæ vt ibidem,et ꝑ Matth.in d.const. inconsutilem,18.not.et ꝑ Pan.in c.2.de succes.ab intest.Ioan.And.in d.c.cũ s̃m.de hær. in 6.& ibi per Philip. Fran.nisi clericus recognosceret indirectũ dñm rõne feudi an emphiteusis laicum,tunc fisco ecclesiæ non applicantur sed ad directũ dñm reuertitur, de quibus per Doct.in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infe. Alex.in cons.23.vol.1. & cons.28.vol.3.Are.in cons.10. Soc. in ꝯs. 166.Ang.in gl.publicamus bona. Matth.in constit.sequens.5.no.& in constit. post mortem,1.not.& in col.fin.vers.in gl.4.& in decis.280.2.dub. in quibus qñ feudum aut emphiteusis reuertitur per rebellionẽ ad dñm. directum,& qñ ad fiscum.fiscum aũt ecclesię intelligas si ab ecclesia habuerit stipẽdia eius cameram.si non epi cameram vt per Fel. in in d.c.excõicamus.& in d.c.vergentis,& ceteros vt per Panor. Ana.&Soc.in d.c.excõicamus,assignãt rõnem, nam quoties psona cui actio acquirit̃ non est expressa in ptinentibus ad ecclesiam,epo loci actio competit, allegant gl.in c.de viduis,27.q.1.in fi. Inno. in c.cum olim.el 2.de priuil.& alios de qbus ibi per Fely. Limita tñ vt confiscato bonoꝝ clerici non fiat.de bonis ecclesiæ cui seruiuit clericus, sed de alijs patrimonialibus aut aliter quæsitis vt ꝑ Card.in cons.1.tit. de hær. &Fed.in cons.137.& ibidem per Fel.& gl.in d.c.cum s̃m.allegat clem.volentes. post pri. vbi vide.Quæ aut bona veniant publicãda. dic vt ꝑ Panor.in d.c. vergentis, & Ang. in d.gl.& eius bona publicamus, & Doct. in d. §.si de vectigalibus.intellige tñ prædicta nõ in oi gñe heresis de quo supra,sed in stricta, & ꝓpria hęresi de qua ꝑ Iser.in c.1.§.diffidamus.3.col. vers. sed an ois hæreticus perdat bona,de sta.cõtra lib.eccl.Et no.ꝙ accusans memoriam debet se inscribere,& ducere, & ꝓbare ꝙ scienter erat hæreticus,vt ꝑ Fel.in c.si quis eps.de hær.Mars.in l.qui falsam. §.

136 accus.ff.de fal.† Sed in ipso iure bona sunt publicata,an veniunt publicanda: dic ꝙ iure veteri non ipso iure sed erant ꝑ sniam publicanda,vt dr̃ in d.c.excõicamus.ibi ꝑ Panor. hodie vero per d.c.cum s̃m leges, ipso iure bona sunt publicata,& ꝓcessus, & snia non requiritur quo ad publicationem.c.2. de rescrip.in 6.Panor.in d.c.vergẽtis.2.not.Bart. in l.Imperator.ff.de iure fis.Ang.in d.gl.che hai trad.la tua pat.3.col.Requirit̃ tñ declaratio ꝑp administrationem, & fructus medij tpis: vt firmat Anch.in d.c.cum s̃m leges.2. not.Oldr.consil.371.& Mars.in pra.in §.aggredior.16.col.& cons.10.nu.18.& 19. cum seq.Dec.in c.peruenit,lo 1.de app.Matth.in constit.pactarenoꝝ.4.not.sic.& in crim.lesę maiest.huma.ipso iure in regno sunt publicata per c.reg.nuper apud Tranum. & ibi ꝑ gl.& per c.reg.bona proditoꝝ,ĩn declaratio requiritur anteq̃ fiat executio vt per Matth. in constit.contingit interdum.7.not.& vide per Capit.in decis.sa.cons.130.plene.& vide per Ias. in l. 2. C.de iure emph. in illa q.an ꝑp canonem non solutum ipso iure res cadat in cõmissum.ibi sista: & ꝙ declaratoria requiritur,& ꝑ Iser.in c.1.in ver.ꝑter. incestas nup.in addi.in tit.q̃ sint rega.seu cõmit. cri.

137 † Ex quo sequit̃ ꝙ alienatio bonoꝝ hær. per eos est ꝓhibita,& si fiat reuocari põt per inquisitorem,aut epm. Bar.in l.3.ff.de his q̃ in fra.cre.& in l.chirographis.§.si.ff. de admi.tut.Cyn.in l.si.C.ad l.Iul. maiest. & in l. 1.C.de præsc.30.anno. Bal.in l.fin.§ fin.C. cõm.de leg.Ias.in stit.de actio.§.item si qs in fraudem.13.col.vers.limitate tñ,& facit.l.q̃ quis.§.emancipationes. C. ad l. Iul.maiest. Ang.in gl.che hai trad.la tua pa.3.col.Mat. in d.

in d.const. pacta renorum. 4. not. & per Paul. Ghir. in tract. de hær. 4. q. vbi an requiritur
138 sna, & an alienatio ,ph. beatur. † Sed an te neatur precium restituere, dic q̄ sic, vt per doc. in dictis locis. & ibi maxime Iaf. q d si hęreticus emit bona, & precium nō soluat, an teneat inquisitor, vbi dicit q̄ sic, per tex. in l.
139 in vendicatione. ff. de actio. emp. † Et q d si hæreticus ante hæresim fundasset hospitale, & bona dicasset an talia bona sint epo confiscata, & vide Card. in cle. 1. §. sane. q. 7. de hær. & Ioan. And. in Spec. in tit. de hær. & in d.c. cum sm, de hñte domicilium alibi ab ori
140 gine, ad quē spectent bona originis. † Sed quid si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona perueniant ad eos, an penitus excludant, & fisco applicentur, sicut in crim. læsæ maiest. l. quisqs. C. ad. l. Iul. maiest. dic q̄ iure veteri ciuili, ad filios orthodoxos successio spectabat, & eis non existentibus agnatis orthodoxis. l. manich. & l. cogn. C. de hær. iure vero canonico penitus excludunt filij, vt in d.c. verg. vbi gl. in ver. exhæredatio, & gl. in versic. per omnia in constit. inconsutilem. & approbatur per d. authen. gazaros. & in corpore vnde sumitur, & hoc tenetur cōiter, vt p Panor. in d.c. vergētis. & tenet gl. 23. 7. in sum. vbi Arch. & Cyn. in d. l. quisqs, & Host. in sum. eo. tit. §. qua pęna. licet. Ioan. And. distinxerit in terris ecclesię, & in terris Imperij tam, idē in terris Imperij p d. auth. gazaros. p quā arguit à maioritate rōnis, vt sicut in humana filij ēt fideles excludunt p d. l. q sqs, multo magis in diuina, & sic ēt si fuerint orthodoxi vide gl. in d. §. interdum, insti. de succes. ab intesta. & in l. ex iudicior. ff. de accus. & gl. in c. 2. de hær. in 6. & in c. sm leges. eo. tit. in 6. Iser. in d.c. 1. §. itaq; filij. de stat. ẽtra liber. & Boni. in tit. de hær. vbi refert Gofre. distinguere in terris Imperij non priuent. limita, & vide vt p Fel. in d.c. verg. in fi. vbi de
141 filijs ponit quatuor fallentias. † Qui filij ēt excludunt penitus à quocunq; beneficio ecclesiastico, & officio, & dignitate, vt dr̄ in c. 2. adhæc. de hær. in 6. & p Matth. in constit. inconsutilem 18. no. & vide p Paul. Ghir. in tract. de hær 3. q. & in 4. q. & ibi q d si sint fideles filij, limita nisi pr̄ fuerit emendatus, & egerit pœnitentiam vt in c. statutum, de her. in 6. vbi declarat d. 2. decretalis, & Ang. in gl. che hai tra. la tua pat. 3. col. & vide in c. filij. eo. in 6. Intelligas tñ pdicta de beneficijs. vt locum habeat in obtinendis non tñ in iam obtētis, vt no. gl. in c. satis puersum. 56. dist. & per Panor. in d.c. vergentis vers. sed circa prædicta. Et q filij contineant, an existentes in pt̄ate, an vero emancipati, an adoptiui, an legitimati, an nāles tm̄, an nepotes ex vtroque parēte, & qualr̄, & an fœmina, & qñ, dic vt per gl. & alios in d.c. statutum p Doe. in d. l. quisqs. & Ang. in d. gl. che hai trad. la tua pat. 3. col. & q post eū ibidem hñr p apostu. & p Fel. in d.c. vergentis in fi. an differat crimē hæresis à crim. læsæ maiest. quo ad filios puniendos, & vide Matth. in d. constit. pacta renor. in gl. ipsor filij, vbi etiam ponit in qbus filius tenet ex delicto patris, & an ecōtra ex delicto filij, & ibi q d si filius est hęreticus, an pr̄ teneat. & ibi q d si filius est emancipatus, an ex delicto patris teneat, & q d si mr̄ est hęretica, an excludat ēt ab extraneor succesione, & qñ post Ang. in d. gl. Quid autē de dotibus mulierū licet Iser. multa dicat in d. §. diffidamus, maxime in dote confessata, tñ expressum reperit in cap. decreuit. de hęr. in 6. p q̄ statutum dotes vxor orthodoxorum illęsas esse nisi sciuerint virum hæreticū à principio fuisse, non ex post facto: vt ibi p gl. & p Alex. in l. si ẽstante, in princ. 4. car. ff. sol. mat. sic, & in crim. læsę maiest. vt in d. l. q sqs. §. vxores, & in const. pœna carere volētes, & ibi p Matth. in c. reg. itē statuimus, si forte ẽtingat aliquos damnari, & p Par. in tract. synd. in verbo bonor publicatio. Puniunt quoq; filij, nā si patres fuerint bāniti ex causa hæresis, q̄ non pñt ẽtrahere matrimoniū sine regis assensu, & mādato, eū fideli bus feuda tenētib. vt dr̄ in c. reg. humanitatē
142 quoq; sectantes. † Sed infra quantū tp̄s pe ti pōt publicatio bonor, & memoria defuncti dānari, & an filij, & ,ximiores pſcribere pñt dicta bona, & p quantum tp̄s, gl. 1. l. manich. C. de hær. p tex. in l. si qs. C. de aposta. vbi ēt Bar. tenēt q̄ per quinquenniū in vtroq; crimine diuinæ, & humanæ maiest. læse, & d. gl. sequit Alex. post Bar. in l. fin. ff. de sicar. & p Rom. in sing. 436. & Ang. in d. gl. che hai trad. la tua patria, in princ 4. col. gl. tñ in c. 2. de præscr. in 6. & in c. accusatus de hær. in 6. in ver. post mortem, & gl. in sum. 24 q. 2. dicunt per 40. annos præscribi, & infra tantum tempus peti potest publicatio, & memoria defuncti damnari, & sequi vr̄ in d. gl. che hai trad. la tua pat. Ang. & Alb. in l. 1. C. de apo.

apo.Mat.in rub.de apost Pan.vero, & Fely. in c.à nobis,col.2.vers.ſm prædicta,de pſcr. ſaluant ambas gl.vt iuris ciui. gl.locum habeat in fiſco imperij, & gl.iuris can. in fiſco eccl.eo modo ut ſupra, tñ eſt remittendum ad tradita per Doct.in d.c.cum à nobis,ſed Mat.vř ſentire in l.qui falſam .§. accuſ. col. ff.de falſ.ſemper accuſari poſſe, & præſcribi non poſſe,ſed non recte loquiř ſimplř, ut ex prædictis patet,in crim.uero læſæ maieſt. in regno proditores nec filij,& alij deſcēdentes aliquo tempore poſſunt præſcribere. ſed qñ cunque vendicari poſſunt bona per fiſcum, vt dicitur in cap.reg.bona proditorum,in fi.

143 † Nunc de pœnis extraordinarijs dicamus,deinde qualř ordinariæ,& extraordinariæ euadantur, poſtremo de pœnis receptatorū,& fautorū,punitur ergo hereticus ꝙ infamis ſit.l.1.in fi.C.de ſum.Trin.& ibi Bart. & in l. Caſſius.ff.de ſen.& ideo teſtis eſſe nō pōt in iudicio,licet poſſit in ꝯtractib. l. qm̄. C.de hær.Bar.in d.l.Caſſius,& in d.l.1. Bal. in marg.in verſ.crimen.verſ.hæreſis. Spec.in tit.de teſte.§ fin.ver.q d de portantib. & ver. item ꝙ eſt Iudæus,& de off.om.in d.§.4. vide diſtōnem d.l.qm̄,vt ꝯtra orthodoxum, & Xpianum non poſſit,pro eo vero ſic,ſed intereſſe nō prohibenř,facit nam hæreticus eſt excōicatus.c.excōicamus, de hæret. ſed excōicatus excluditur à teſtificādo, ut traditur in cap.veniens.de teſt.vbi Felyn.in cap.Rodulfus,de reſcr.Alex.poſt Bar.in l.3.§.l. Iul. ff.de teſt.Spec.in tit.de teſt.§.1. verſ. item ꝙ eſt excōicatus. Item facit nam q prohibenř accuſare,prohibenř teſtificari cap.teſtes.4.q. 3.Bart.in rub. C. q accuſ.po. Ang.in gl.nec non ad q̄relam, ſed hæreticus accuſare non pōt orthodoxum,vt ſupra,& hř 4.q. 1. cap. diffinimus.Spec.in tit.de acc.§.1.verſ itē excipitur,ꝙ eſt hereticus,ergo nec teſtificari,vide tex.in d.c.excōm.§. credentes,& in auct. credentes eo.C.& vñ ſumiř,& ſic puniř ēt vt non poſſit accuſare orthodoxū ꝑ d.c. diffin.

144 † Item puniř ꝙ ſit excōicatus d.§.credē. & ibi ꝑ Pan.1.not.& 24.q.3 c.notandū,& cap. dixit Apoſt.& cap.ad abolendam, extēde ēt in hæretico occulto gl.& Card.in clem.1.§. pen.de hær.& in cle.1.§.fi.de vſu.vide gl.24. q.1.c.1.& ꝑ Mat.in ꝯſtit.incōſutilem.4.not.

145 † Itē hæreticus priuat oi beneficio,& offō, & dignitate.d.c.ad abol.c.ſi Papa.40.diſt.24 q.1.c.q ꝯtra pacē,& cap.ſtat.de hær.in 6.l.1 C.de hær.& in auth.cred.C.eod.& vnde ſumitur,& vide in cap.1.de ſchiſm.in 6. extende ēt in hæretico occulto, vt ſupra ꝓx me.

146 † Item punitur hæreticus, q a eius filij vſq; ad ſecundam gñonem excludat t ab offō, & dignitate,iuxta c.2.& cap.ſtat.de hær in 6.c. verg eod.& in d.auth. Gazaros, & alibi uſq; ad quartam gñonem,d.c.1.de ſchiſ. in 6. & vide cum gl.de nepotib.in d.c.ſtat. eod.in 6. & ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.3.& 4.qō.

147 † Item punitur quia caret ſepultura,d.c.2. de hær.in 6.& in c.ſicut eo.ibi uide Fely. an corpus mortuū,& qñ puniri poſſit,& in c.ſi q s epſ,eo.& in c.in eod.de ſent. excōmunic.

148 † Item puniř, nam poteſt a quocunq; impune occidi,& percuti,d. auth. Gazaros, ibi diffidamus ēt ſi ſit clericus, vt ꝑ Card. in d. clem.2.§.ceter,de elect.& Felyn in cap. fin. de hæret.gl.in c.ſi q s deinceps,17.q.4 & ſic amittit priuilegium c ſi q s ſuadente,nam cū percuti pōt, non eſt excōicatus percutiens.

149 † Itē punitur mulier hæretica, nā ornetur filiam orthodoxā dotare licet alias ſi nō eſſet hæretica teneař,ut ꝑ gl.in l. neq; mř .C. de iure do.Doct.in l.1.ff.ſol mat. Alex. poſt Bald in l.2. C. cōm. de l.Ang. in d.l.neque.

150 † Item mulier hæretica infidelis non gaudet priuilegijs cōceſſis dotatis mulierib. de quib.in d.l.1.& in l.aſſiduis.C.qui potio. in pig.hab.ut dř in l.1.& in auth.item priuilegiū,& in corpore vnde ſumitur.C. de hęre. & Bal.iunior in tract.de dot.11 par.in 3.mēbro, 21. diff. niſi fuerit conuerſa ad fidē qm̄ ea recuperat ut ibidem, & vide Bald. in rub. C.de priuil.do.Arc.4.q.1.c.1.& ꝑ Camp.in tract.de do. 1.par. Item caret beneficio Velleiani,ut dicit Arch.in d.c.1.4.q.1.& filiusfamilias beneficio Macedoniani, vt ibidem.

151 † Item hæreticus non poteſt teſtari, ut in ꝯſt.apoſtantes,ēt ad pias cauſas,ut per Fely. in c.ſi quis epſ,de hæret. nec ſuccedere,non ꝯtrahere, nec quocūq; alio modo alienare, nec iudex eſſe,alias nulla reddiř ſnia,& proceſſus,nec aduocatus, nec tabellio, alias inſtrumenta, & acta nulla reddunř de q bus in l.Manic.& in d.auth.cred.de hęr & vñ ſumiř & cap.ſi aduerſus. & cap.excōm.§. cred. de hæret.ubi agere non poteſt,ſed bene ꝯueniri,& per Iſer.in cap.1.§.cred de ſtat. contra lib.eccl.& in pract.Pap.in libello de rei vēd. ver.veris,& legitimis,& per Bart.in 2.conſ. de tabell.& Spec.in tit.de off.om. in d. §. 4. & in

& in tit.de instr.edi.§.8.ver.q̃d si pfectū sit. §.12.ver.prohibetur,& ver.3.oppono. & p Mat. in pra. in §. aggredior,vbi an gesta,& acta facta p occultum hæreticū teneant,nec aliq̃d hæretico relinqui pōt per Bar.in l.cū senatus,ff.de reb.dub Bald.in l.2.C.q testa. po.ēt in testō milit:s nihil hře potest, nec legatum,nec fideicommissum,nec hæreditatē: vt in l.fi. C.de hęr. ēt si esset filius vt per Felyn.in d.c.si quis eps,de hęr.imò tunc fiscus vendicat l.3.C.de hær.& l.2.eo.vide Bart.in l.1.ff.de iure fisci.p Aret.in l.1.ff. de hæred. inst.4.col.& limita vt p Panor.in d.c.si quis eps seq.eo.& vide in auct. idem est de nestorianis, C. de hær. & ibi q̃ occidens seipsum hęreticus non hēt hæredem. Item nec vsucap.pro hęrede:vt p Bar.in l.ꝯstat.ff. de vsu.
152 pro hęr. † Item hæreticus cogitur ad obseruantiam iuri,licet aliter q̃ orthodoxus iuret,Card.in clem.1.§.1.de iureiur. sic,& iudæus vt p Mat.in ꝯst.eos q scienter. 3. lib. 9.q.& i ꝯst.si q̃s imposteꝝ,6.no.3.q. Doct. in c.fi.de iudæi.Ias.in ꝓœ.ff.veteris Bart. in l.an pœtor,§.iurari,ff. de iureiur. & ibi Alex. vbi hęreticus cogit̃ ad obseruantiam iuri ēt si aliter iuraret quam dr̃et. Item hæreticus petere non potest restōnem rerum ecclesiasticaꝝ,de quibus fuerit spoliatus, vt p Inn.
153 in c.ex parte de rest.spol.† Item hæreticus non potest hře christianum seruum l. Deo nobis,§.fi.vbi Bart.C.de epis.& cle. sic,& iudęus c.fi.deinde,& in l. 1. ne christ:a. Man. hær vel inde. Item hæretici non pñt hře sinagogas sicut iudęi:vt in c.iudæus lo 1.dein de 24.q.3.c.clericus cū seq.Cy.in l.2.in fin. C.de sum.Trin.post gl.ibi alias locus publicæ,l.q.cunq;,§.vniuersi,C.de hær.l.ꝯsueticulã,C.de epis.& cler.Matth.in rub.in ꝯst. incōsutilē,& in rub.ꝯst. pact. Itē q̃a hęreticus vbique peccat,vbique puniri pōt de hæresi. Card.in Clem.2.§.deniq;,9.quęst.de re iud. & vide tex.& gl.in c.vt cōmissi,eo.in 6.Item hæreticus expelli pōt á ciuitate ne alios inficiat Bal.in l.nullus,C.de sacrosan. eccl. gl. in auth.si vero dñi, C. de hær. & Mat. in d.
154 rub † Item hæreticus ēt reuersus ad fidem non ordinat̃,Fely.in c. cum te,de rescrip. vers. infidelitas pcedens,nisi fuerit reuersus,& ab iurauerit iuxta c.saluo,1. q. 7. per q̃d gl. in c.1.de cēsi. in 6. dicit abiurationē reprobari p scripturã.Itē hæres ab hæretico institutus in testō,agere non pōt ex eo ad hęreditatem l.cognouimus,C.de her. c.vergentis,& c. si q̃s eps,eo.Spec.in tit. de actore,ver. item q̃ est ab hæretico institutus.Itē facta monitiōe non licet cū eo ꝯuersare c. dixit Apostolus, 24.q.3.& 24.q.1.c.quę dignior,& c. omnis q̃ cū seq.ea.q.Itē hęreticus nō pōt rescriptū aliq̃d impetrare,vt p Spec.in tit.de rescrip. §.5.ver.Itē q̃ est imperator,l. 2. C. de sum. Tri.Mat.in c.ꝯst.incōsutilē,25.no.Itē ordinatus ab heretico deponendus est,& ordinatio nulla reddit̃ c.ordinationes,9.q.1.c.1. & 2. de schisma, iūctis dictis p Panor. in rub.
155 eo. †Et not.q̃ licet Papa accusari possit vt priuet̃ si hæreticus sit, tñ si eligat̃ ei nō obstat exceptio hęresis Card.in cle.2. §. certū, de elect.vide gl. & Doct. in c. licet,de elect. ibi,nulla exceptio,& ibi p Pan. de veritate,
156 & in c.ad ꝓbandū de re iud. †Itē puniunt̃ hæretici,nã catholici eūtes ad hęreticoꝝ ex terminiū ꝯsequunt̃ indulgētias,& alia, vt in d.c.excōicamus,§.catholici Spec. eo. tit. in
157 fi.vbi vide de beneficioꝝ fructibus.† Item punit̃ quia matrimonium ꝯtractū scienter cū hæretico non tenet Spec.in tit. de diuor. vers.eo.modo,vide c.decreuit,eo.in 6 sed superueniens hæresis seperat quo ad torum per Spec.in d.tit.de diuor.vers. item fit sed rebellio non separat Isern.& Matth.in ꝯst. pœna
158 carere,& i ꝯst. pactarenoꝝ,1.no.2.q.† Itē punit̃ nam si fieret alienatio ęditorum hæretico habentiū oratoria orthodoxa á fisco vendicant̃ vt dr̃ in l. si qui orthodoxæ. C. eo. Itē puniunt̃ hæretici vt in l. quicunq;, & in l.curiales,& in l.arriani,cū seq. C.eo. Itē puniunt̃ in aĩa, vt sit æternaliter damnatus nec ei ꝓsit suffragia mortuoꝝ vt in c. firmissime,eo.& c.odi.24.q.1.& Panor.in d. c. firmissime,in fi. de sacris perceptis p hæreticū an teneant,& p Paul.Ghir.in d.tra. de hær. & q. 2. ibi,quid si obtinet an prosint, & an priuet̃ iure patro. dic vt p Gemi. in c. 1. in prin.de iure patro. in 6. Item punit̃ vt in c. fraternitatis,& in c. si quis eps,cum seq. eo. & in c.fi.eod.vbi liberatur obligatus hæretico cum iuro. Sed an recuperat bona obligata, & pristinam obligationem si reuertitur ad fidem,dic vt ibi per Panor. Item punitur, nam officiales ēt excōicati possunt contra hæreticum ad requisitionem ordinarij, aut delegati procedere, nec sñia erit nulla, & processus ratione excōicationis vt traditur in c.præsidentes,de hær. in 6. Item

punitur vt in c.ficut,& ibi Panor.ut excludatur ab omni cõmercio, & negociatione fidelium,eo.tit.Item punitur,nã ei indicitur publica pnia per crucis impositionem , ut alij terreantur,ut in c.1.de pœn.& 2.q.1.cap.si peccauerit. Item punitur ut familia,& filij ipso iure sunt effecti sui iuris, & liberatur a patria ptãte,& emancipatio facta post hæresim est nulla ipso iure, cum fuerit ipso iure sui iuris,vt dr̃ in cap.quicunq; , de hær.in 6. Pan. in cap.fin.eo.Item hæreticus filius põt a p̃re exhæredari Pan.in c. Quintaual.1.col.de iureiur.Item punitur ut in 24.q.1. per totam, nam non põt alium excõicare , nec priuare offõ,aut beneficio nisi alium hęreticum cap. quisquis ea.q.& cap.seq.& gl.in sum.d.q.Et amittunt Spm̃sctm̃,& eius dona,vt ea qõ. c. hæreticus & cap.loquitur, & alias ut p totã illam q.& punitur ut supra in ,pcessu formato,& vide per Bonif.in tit.de hæret. & in tit. de apost.ex quibus iuribus,& auctoritatibus el gere potest alias pœnas curiosus lector.

159 † Modo qualr̃ prædictę pœnæ tã ordinariæ,q̃ extraordinarię euadant subnectamus. Euitant aũt dictæ pœnæ si hæreticus abiurauerit hæresim p̃dictam, & ad catholicam, & orthodoxam ecclesiam redierit ueraciter, & non fallaciter,vt dicit tex.in c.vt offm̃,in pr. de hær.in 6.cum tñ distĩone iurium c.ad abolẽdam,& cap.excõm.de hær.l.cogn.& l.Manich.& in auth.cred.& auth. Gazaros C.eo. & in corpore vnde sumitur, & in l. 2. C. de sum.Trin.& in cap.accus.& cap. super eo.& d.c.ut.olim,de hær in 6.& 24. q.3. cap.dixit Apost.& cap.hæc est fides,24.q.1.in qb.no. & in cõst.reg.inconsut.cum alleg.in d.c. distinguendo,aut leuiter ꝯstat de hæresi,& tũc facta ei monitione,ut p gl.in d.ꝯst.& ibidẽ p Matth. aut citatione si steterit p annum , & non reddiderit ,p uero hæretico ꝯdẽnat,d.c. ad abolendam,& d c.excõm.& d.auth. Gaz. & cap.cum ꝯtum.eod.in 6. Sed an tũc statim ꝙ recusat iurare ut hæreticus puniat, dic ut p Pan. in d.c.excõm.& Matth.in cons.pacta renoꝝ,in 1.gl.& ibi an ex alia causa contumax sit excõicatus , & an amittat beneficia talis excõicatus p Doc.in cap.1.de iud.& in c.veritatis,& cap.ꝯtingit,de dolo & ꝯtum.& Inn.in c.cũ bonæ,de æt.& qual. si vero cõparuerit , & se purgauerit cum satisfactione,& pnia salutari euitat pœnas prædictas, & si relapsus fuerit nõ punit vt vere relapsus licet aliter grauiter,ut dr̃ in d.c.accus.§.post gl.in d.c.cum contum.& per Matt.in d.ꝯst. incõs. 18.not.post Arch.& Anch.in d.c.accusat. & ibi de tali satisfactione , et purgatione qualis esse debet puta ad ꝯstruendum aliquem pium locum,ut supra fuit dcm̃, aut plene cõstat de hæresi vt q̃a publice prædicat contra fidem, aut p ꝯfessionem, aut per testes quos repulsare non põt,ut per Iser.in c.1.§. dep̃hensi de stat.ꝯtra lib.eccl.et tunc aut nõ sunt ꝯdemnati,nec lata est ꝯtra eos snĩa,et tunc si abiurauerit dictam hæresim vere,et nõ fallaciter , ut supra, iniuncta pnĩa salutari euitat pœnas p̃dictas,maxime ignis,ut dr̃ in d.c.ad abolendam,et in d.c.excõm.et in d.ꝯstit. inconsutilem , adhibitis quatuor de q̃bus per Pan.in d.c.ad abolendam,4.not.aut lata est snĩa, et ꝯdemnatus est hæreticus, et tũc sunt opiniones hinc inde,nam quidã tenẽt ꝙ nõ sit locus pnĩæ per d.c.ad abolendam,ibi,cõfessim et sponte,et sic ante snĩam,et nõ post, cum metu pœnæ ignis gl.in cap.pen.de hęr. tenet ꝯtrarium,et Io.And.in apost.in d.c.ad abolendam, nam semper ante pœnam ignis põt pœnitere,et pœnam euadere, et hanc sequunt oẽs tanq̃ æquiorem,et mitiorẽ , cum ecclesia nunq̃ claudat gremium redeuntibus nisi tm̃ relapsis in hæresim:nã eis denegatur audientia quo ad pœnã corporalẽ euitandã tm̃, cõceduntur sacra si manifesta sunt signa pnĩæ,ut dr̃ in c.super eo.de hæret in 6. et in d.c.ad abolendam,vbi Felyn. et Paul. Ghir. in d.tract.de hær.5.q.in fi.et Mars in l. 1. §. q.ff de qõ.et in sing.378.incip geminatio.et traditur in d.c.accus.bene tñ talibus(non dico relapsis) imponitur pœna perpetui carceris,cap.excõm.Io 2.de hęret.cap.pen.eo.uide Iser.in d. c. 1.§ . quocunq; nomine,et §. satisfactionẽ post Host.in sum. eo.§.qua pœna,et §.qualiter,et Pan.in d.c. ad abolendã, et Matth.d.ꝯst.inconsut. 20. not. et alios de quibus in dictis locis potest tñ cõmutari dicta pœna,c.ut cõmissi,eo.in 6.Felyn. in d.c. pen.et ibi Pan.et Matth.in d.const.20. not. Card.in clem.1.§.fi.de vsur.vlt.q.et dic plene ut p Paul. Ghir. in d.trac.in 7.q. quo ad clericos, et ibi an recupat beneficia si pœna cõmutat, et qñ, vbi ꝙ aut statim paratus est se corrigere, corde non ficto, et recupat sm̃ Arch.in d.c.vt cõmissi col.fi. ver.cñ clericus, aut post negõnem,et snĩam,et non recupat, sed an tũc clericus sit deponẽdus anteq̃ immutetur,et perpetuo carceri mancipet iuxta c.1.de hęr.in 6.& iuxta d.c pen.vt p Panor.

ibid.& in d.clem.1.§.fin.vlt.q.& per Fely.in d.c.pen.Pan.tñ resident q aut traditus est curiæ seculari,& non expectatur nisi ignis pœna,& executio,& tunc non auditur, aut non est traditus,& tunc admittitur pnia, cum incontinenti dicatur redire,& non ex interuallo,& si ex interuallo non auditur nisi Papa ɔsulto,vt dicit Iser.in d.c.1 §.quocūq; noie. arg.d.c excōm.§.sane,& Host.in d.§.qñ, & qualr. & an in ol parte iudicij admittenda sit pnia,& an lata snia vt euitet pœnas,& bona recuperet.dic q Host.in d.§.qñ,& qualiter, & de opinione Panorm. an sit vera dic vt p Paul.Ghir.in d.tract.de hær.in 5.q.plene,& qualr esse debet talis pnia,vt admirat dic, vt
160 per eum per totam qōnem. †Formam aūt iuris redeuntis ponit Spec in tit. de iureiur. post medium,& hr de consecrat.dist.2. c.ego Beringarius,& not.gl.remissiue in vers.forma,& in cap.ut offm,in princ. de hær. in 6. Et formam absolutionis cū pnia ponit Mat. in d.consil.inconsut.20.not.post alios vt per
161 eum. † An aūt bona recuperet indistincte, dic q gl.ita tenet 23.q.7.in sum. vbi dicit ēt ɔpatum recuperare,tex.in d.c verg. sentit ex quadam misericordia, & gratia restituenda, & ideo si non dicatur q restituitur ad bona, ea non recuperat,facit l.2.& 3. C. de abol.l. insulam,& l.fin. C. de sent.pass.rest.facit dictum Bal.in l.si ademp.C.de sent.pass.& Sal. in l.fin.C.eo plene dic,vt per Card.in clem. 1.§ sane.1.q.& in cle.2.§.1.q 6.de hær.& in cle.2.§.1.vlt.q.de vsur.& Fely.plene in d. c. uerg.&ibi quid si fiscus alternauerit dicta bona an reuersus,& restitutus possit ea recuperare,dic ut p eum,& apostil. post eum,& plene p Paul.Ghir.in d.tract.de hær.6.q.p totam qñ bona recuperat, & quæ. & uide tradita per Fely.in c.qa de maior.& obed.in c. de hac,in fi.de acc.& in c.ex literis, de ɔst.4. col.Doct.in l.fi.C.de re mil.Herc.& Mod. i l.si mar.ff.sol.mat.& in l. Gallus.§.& quid si tñ.ff.de lib.& posth.cum ceteris alleg.& per Fel.in d.locis,& Doct.in l.sed si huc.§.lib.ff. de in ius uoc.& an recuperat ius pronatus p Fely in d c.verg.in ver.no.casum,& Doct.in c.qa,de elect.gl. 1.q.7.q maximū,& p Gem. in c.1.in prin.de iu.pat.in 6. An restituat ad bona quę erant alienata rpe confiscationis, uide Bal.in l.pen.C.de cap.& postlim.reuer. & Paul. Ghir. in d.q.6. vbi distinguitur, an alienata sint tit.lucratiuo,an oneroso, ut secundo casu nō recuperet. Et an ad bona sua per alium possessa,vide Bart.in l.si qua, §.1. ex qui.cau.maio.Et an ad fructus bonoꝝ,& vide Ang.in auth.de hęr.& fal.in prin.2.col. & Bald.in l.fin.C.de sent pa.Alex.in d. §. & quis si tñ,15.col.ver.pdictis adde. An ad ius fideicōm.sit restitutus vide p Doct.in l.ex facto,§.Iulius Long.ff.de vulg.& pup. An ad snias latas contra ipsum ex debitis ciuilib. p Bald.in tit.de pa.const.§.snię quoq; in prin. an ad feuda Bald.in c.1.vlt.col. vers. ponere hic fini.lex Corr.& Flor.in l.loci,§. sicus, ff. si ser.vend.Et an ad offm,& dignitatem Bal. in l.cum frēm,C.de his qui.vt ind. Et an ad reconualescentiam test.Bart.in l.si quis filio §.qtūs,ff.de iniur.rup.test. An aūt ad famā, vt possit esse capax officioꝝ, & dignitatis, à quibus infamis excluditur,maxime ad testimonium,vr q non: nam cessante causa infamiæ infamia non tollitur ut not.in cap. constituit.17.q.1.cū alijs multis alleg.p Mar.in sing.107.& 273. vbi dixit post multa similia q Iudæus etiam baptizatus, & conuersus ad fidem non est idoneus testis pp infamiā, & extat decis.sac. conf. sed hæreticus est infamis ergo conuersus non desinit esse infamis,dic q ēt restitutus censetur ad honores, & dignitates,& testimonium per tex. in l. 1. C.de sent.pass.& l.fin.co. in qu.bus Bart. & Bal.nam restitutus per gratiam censetur ad hæc restitutus vt dr in d.l.sed hęreticus ɔuersus restituitur ex gratia vt dr in d. c. vergen. ergo & ad hæc restitutus censetur, nisi contrarium statuatur in snia,vt dicit Bart. in d. l.1.& vide Alexan.in conf.112.uol.2. incip. omissis argumentis nec ob. Iudæo, nam ei nulla facta consideratur restitutio,ex quo nihil amiserat, ideo remanet cum sua causa,& ex his etiam ad pœnas extraordinarias restitutus censetur.Not.tñ q licet reuertatur nō ordinatur,nec recipitur in aliquam dignitatem,nisi dispēsetur,nec d gnitate, & offō ab hæreticis percepto fungi potest,ut legitur in 1.q.7.ex princ. vsque ad c.requisitis, & in fi. c.præced.§.ex hac autem.Not.tñ q licet hæretico pœnitenti indulgendum sit, vt supra, tñ accusanti hæreticum nō indulgetur, 13, accusatori desistenti,vt p Mar.in l. qui falsam, in fi.prin.ff.de fals.Pan.post Ioan. Andr in c. excōm.lo 2.de hæret.De relapso vero in hæresim qualiter puniatur,dic vt in d. c. ad ab. in fin.& an admittatur ad pęnitentiā, & de-

 fensio-

fensiones,dic vt ibi per Panor. & Fel. in c.ac cus.in princ.de hær. in 6. & plene per Paul. Ghir.in tract.de her.in 10.& vlt.q.distinguē do de leui suspicione, & graui vt primo admittatꝰ nisi fuerit relapsus,p d.c.accus. secundo vero non admittitꝰ, bene tñ si admittatur debet incontinēti fieri reuocatio, & ibi dicit ꝙ relapsus dr̄ ne dum qñ in eadem specie hęresis.sed ēt si in alia vt in c.fin.vbi Pan.de hęret.licet supra dcm̄ sit.& an relapsi puniendi
162 sunt p Bonif.in rub.de hær. † Nunc de receptatoribus,& fautoribus aliqua pstringamus.in quo notandū est,ꝙ puniunt credentes receptatores,& fautores hereticoꝝ tñ diuersimode,nam credentes hæreticis sunt hæretici vt dicit text.in c.pen.de hęr.& p consequens vt hæretici puniunꝰ,tñ fautores,& receptatores non puniunꝰ eadē pœna sed alia vt infra,& tñ pmiscue tradiꝰ de credētibus, receptatoribus,& fauoribus,vt in c. excōicamus.§.credentes,de hæret.& in auc. credentes.C.eo.& vnde sumiꝰ.dicēdum tñ est dicit Inno.in c.1.de sum.Trin.& Matth.in const. pactarenoꝝ in prin.ꝙ sint hæretici,& vt hęretici puniantꝰ credentes,intelligiꝰ qñ hęreticis credit ꝓtra sacrosanctam ecclesiā Rom. & fidem Xpianam,& p Pau.Ghir.in d.tract. de hær.9.q. sed vt puniantꝰ veluti receptatores locum habet in hereticis simplr̄ credentibus,tenentibus tñ illud qđ tenet sancta mr̄ ecclesia,p talem simplicē credulitatē puniūtur,vt fautores,& non hær. & ita erit intelligenda gl.in c.accus.ver.hæreticus,de hær.in 6.vbi dicit aliud esse in credentibus, & aliud in fautoribus : vt intelligaꝰ de credētibus hęreticis ꝓtra fidē : & ita intelligenda est gl. in d.§.credentes cum alleget tex.in c.pen.in fin.eo.vbi loquiꝰ de credēte non illa gl.intelligiꝰ de credente simpliciter fautore,& receptatore,&ita intelligiꝰ dcm̄ Card.in clem.1. §.verum de hæret.inquantum dicit tales, & hæretici idem sunt,& ideo de pdictis, & eoꝝ pœnis videamus . Et notandum est ꝙ in his credentibus fautoribus,& receptatoribus diuersæ pœnę statute vñr iure canonico,ciuili, authenticoꝝ,& regni:nam iure cōi veteri pęna publicationis domus vbi recipiebanꝰ, & ꝯueniebant imponebaꝰ, vt patet in l. cuncti heret.& in l.quicunq; cum sua distinct.C.de hær.& in l.2.C.de sum.Trin.l.ꝯuenticulam. C. de episc. & cle. & nouiter in auct. de interd.colleg. hær. Fridericus vero primus in d.c.1.§.cred. de stat. cōtra liber.eccl.addidit alias pœnas vt ibi,& in auth.credētes.C.eo. videlicet,ꝙ sit excōicatus vt ēt dr̄ in d. auth. de inter.coll.hęr.in fin.& si neglexerint satisfacere ecclesiæ,& psisterint p annum in excōicatione infames efficiunt,& excluduntur ab oibus actibus ciuilibus . intestabiles efficiunꝰ,& ab oibus publicis officijs,& honoribus excludebanꝰ.vt ibi dr̄.Iure aūt canonum eadem pœna statuta reperiꝰ vt in c. si aduersus,& in d.c.excōicamus.§.credentes. de hæreticis.Iure vero nouissimo addita extitit vltra priuationem pdictam, & exclusionē a talibus,& officijs publicis alia pœna,videlicet, ꝙ filij talium sicut hæreticoꝝ excludunꝰ ab oibus officijs,& beneficijs,& alijs actibus vsque ad tertiam gñationem exclusiue ex paterna linea , & ad secundam in materna , vt tradiꝰ in c.2.& in c.filij, & in c. statutum fœlicis,de heret.in 6.nisi tales parentes fuerint emendati,& satisfecerint ecclesiæ vt dr̄ in d. c.statutum.Nouissime vero in regno Imperator Fridericus secundus ꝯsiderans grauius istos fautores delinquere cū sine talibus defensoribus hæretici diu manere nō possent , & ēt alioꝝ errores defendere vñr vt dicit gl. in d.§.credentes , nouam pœnam addidit p nouam cōst.inc.pactarenoꝝ receptatores,p quā imponiꝰ pœna relegationis ppetuæ cū publicatione bonoꝝ, & filij eoꝝ tanꝗ infames sunt repellēdi a q̄buscūq; actib.officijs, &honoribus publicis,nec ēt ad testimoniū, nisi , & ipsi filij detexerint tales hæreticos p patres receptatos,& ꝯstito p eos tales hæreticos esse,tūc ex grā,& benignitate ad pristinā famam restituunꝰ,vt dr̄.in d.ꝯst.&pdictas pœnas incurrit receptator,& fautor si laicus sit, si clericus vltra pdictas pęnas deponiꝰ ab offō,et beneficio,vt dr̄ in d. c. excōicamus . Host in sum.eo.§.qua pęna,et p Paul.Ghir. in d.tract.de hęr 9.q.vbi ꝙ nō licet eis relinquere aliq d nec in vltima volūtate nec inter viuos,et p Bonif.in ti.de hęr.vbi vide de credētib.receptatoribus,et fautorib. et pœnis.
164 † Sed qd si nō fauet nec receptat , sed tñ occultat hæreticos an pœnis pdictis puniaꝰ, vt q̄a scit hæreticū esse in aliquo loco,et nō denūciat,non tñ dico ꝙ ipse occultet vt euadat sciēs esse hæreticū:nā tunc vt receptator puniret,sed si tm̄ scit esse in aliquo loco nec iudici denūciat dic,ꝙ licet teneaꝰ eū idicare, nā si teneꝰ indicare ꝓditorē regis,vt dr̄ in c. reg.

reg.nuper apud Tranū, p qđ teneť alta voce clamare ecce, pditor regis succurrite vt capiamus cū multo fortius.et in hæretico,nā grauius est diuinam ꝙ humanā lædere maiestatem auth.gazaros.C.de hær.et dem est supra et in d.ꝯst incōlutilem.in oībus est ęqua ꝯpditio,et ibi dr̄ p oia,et p Iser.in d.c.1.§. diuinam quam humanam,sed in humana denūciare debet.ergo.et in diuina. Iser.in d.c. 1.§. satisfactionē. dicit mitius puniri debet quam receptator fautor nam saltem ad tps relegabiť ꝯtra l.1.C.de his q latro,occul.vbi occultatore eadem pœna puniri dic vt ibi p Iser.assignantem rōnem quare secus in hoc

165 crimine.† Sed an ex quo diuersæ penæ imponunť iure canonico, & iure regni dicanť dictæ pœnæ concurre cumulatiue an vero p nouas recessum intelligať à veteribus. gl. in d.ꝯst.tenet ꝙ ambæ ꝯcurrant,nec vna p aliā tollať· nam qñ statutū imponit nouā pœnā put imponit d.ꝯst. pactarenoꝝ cū dicat statutum regni,vt tradit Mat.in rub.ꝯst.si dāna clandestina,p talem nouā pœnam nō censeť recessum à pœna iuris cōis p l. q sepulchra C.de sep.viol.de quo tñ plene p Sal.& Alb. in d.l.q sepulcra.& Bar.in l.sanctio legū. ff. de pœn.Alex.post Bart. & Dyn. in l.1. ff. vi bon.rap.Mat.plene in d.ꝯst.pactareno.in 1. gl. ver.in eadem vbi ponit post pdictos decē limitat.ad rēam,& dixit gl.in c.1.de emp. & vend.& Bal.in l.1.col.6.C.de sum.Trin.& in l.placet.in auth.clericus.C.de episc.& cle.cū ceteris allega.per Matt. in d. ꝯst. ꝙ si p vno delicto ius canonicum imponit vnā pœnā, & p eodem delicto ius ciuile imponit aliā, & delictum est mixtum, & vtriq; fori, ꝙ tūc ambe pœnæ ꝯcurrunt,& vna p aliam nō tollit.& tradiť p Can.in c.cum sit gñale. de fo. comp.& p Mat. in ꝯst.multę leges.1.lib.& in ꝯst.stat.1.lib.& in ꝯst.maiest.nræ.3. lib. pœna ergo inducta à iure canonum de receptatoribus p d.ꝯst.non est sublata,sed ambæ cōcurrunt.opponiť ꝯtra pdictam ꝯst & c. de receptatoribus, nam iure cōi eadem pœna imponiť receptatori q̄,& principali l.1. & 2. ff. de rece.& l.1.C.de his q latro.occul.cū alijs p gl.ibi sed hic imponiť maior pœna, & tñ maius est delictum hæresis quam alia crimina vt patet ex supradictis, ergo eadem pęna deberent puniri Mat.in d.ꝯst.pactarenoꝝ.1. col.dicit ꝙ fallit in hoc crimine,sicut in alijs criminibus vt p eum ibi, licet rēr ꝯtra. rōnē fallentiæ non assignat.Bart.aūt in d.l.1.ff.de recep.dicit licet puniať receptator sicut delinquens,non tñ puniť eadem pœna, vel saltē tanta,& ideo dictio sicuti,non refert ad pœnæ identitatem,vide p Matth.in d.ꝯst.1.no. 5.fal.& 2.q.& d.l.1.C.de his qui la.& vī hīc locum in associante vt fugiat, & occultante reum,non aūt in simplici receptatore, adeo ꝙ maior pœna puniendus est quam simplex receptator.vel dic fm Iser.in d. ꝯst. pactarenoꝝ.& in d.c.1.§.satisfactionem, ꝙ legislatoribus nō fuit visum ꝙ eadem pęna puniať receptator vt tradať seculari cum publicatione bonoꝝ,& igni immittať,hñdo solum respectum ad criminis immanitatē, cū mitior pęna esset ēt in receptante rebellem,vt dr̄ in

166 l.metodoꝝ.ff.de pœnis.† Sed an sicut hodie receptans rebellem suspendiť cum publicatione bonoꝝ,vt in d.c.reg. nup apud Tranum,& p Iser.in c.1.§.ꝑterea,q̄ sit causa bene.amit.in c. 1. §. de receptatoribus. de pa. iur.fir.sic ēt erit in receptante hæreticum,cū p oia adæquata sunt crimina vt supra vī, ꝙ sic,stante adæquatione, vt statutum in vno, & in alio statutum censeať.in ꝯtrarium facit, nam extensio fit ex quadam ꝯiectura, & tacita mente statuētis p not.in l.apud antiquos. C. de fur. q̄ tñ non summiť vbi dareť legum correctio per tradita p Doct.in l.1.§. huius stud.j.ff.de iustitia,& iure,& tradiť p Mod.in auth.quas actiones.C.de sacrosē.eccl.sed si dareť talis extensio d.c.dareť correctio d.const. pactarenoꝝ. cum non veniret pœna imponenda cumulatiue cū maior pœna imponereť p d.c.per ea quæ tradi.late Mar.in l.1. §. præterea.ff.de q.& in cons.101. & cons.61. cum allegatis p eum.& pęna. d.c.esset imponenda,videlicet c.nuper apud Tranū non d. ꝯst.qñ talis fieret extēsio,& sic veniret priuatiue, & correctiue q̄ non pmittiť extensio vt

167 supra.† An aūt liceat receptare consanguineum,& affinem hæreticum,aut ei bene facere,gl.in d.§.cred.dicit ꝙ non p tex.in c.si qs eps.cum seq.eo gl.vero.30.dist.c.1.&Panor. post eam in d.c.si qs eps. & in seq. ꝙ potius est subueniendum fratri, & patri carnali hæretico in casu tñ necessitatis q̄ extraneo catholico.gl. in c. accus. in ver. non possit. de her.in 6.dicit,ꝙ rōne necessitatis famis pōt, & p Th.2.2.q.31.art.3. Spec. in tit. qui filij sint leg.§.1.ver.quid si pater. Zab. in c. cum hēret.de eo quī dux.in ma. & in c. cum sit.de

 iud.

iud.vbi Ana.Host.in sum.in ti.de temp.ord. §.sed pone q pr̄ tuus.& Ioan.de Fant. in c. quiesc.42.dist.& in c.non satis.86.dist. & in
168 c.sicut in fin.el 1.2.q.2. † Pro hoc facit,nā hospes excusat̃ si dederit cibum,& potū ban nito transeunti vt p Bart.in l.oēs.la 2.ver.& hoc est vtile.C.de agri.& cens.lib. 11. & in l. 1.C.de colo.ille.eod.lib.& in l. Seiæ.§.idem quæsijt.ff.de fun.instr.& Mat.in d.const. pactarenoꝝ.2.no.7.fallen.nam ꝓdationem cibi.& poti non dr̄ receptare.l.1.§. quod aūt. ff.de ser.corr.Sed ꝓ occultationē.et receptionem mercedis vel cohabitationem, vt per Bart.in l.1.§.1.ff.de recepta.et in l.qui vas. §.qui furem.ff.de fur.Ang.& Sal.in l.1.C.de his qui latr. Bal.in c.si cler.in prin.1.not.de pac.ten.al'r ꝯsanguineum nō licet receptare impune per d.c si quis eps.ex quo vr̄ sublata agnatio,& cognatio p tale crimen cum rele get in ꝑpetuum. inst. de his qui sunt sui vel alie.iur.sic,& in violatore pacis,vt dr̄ in d. c. 1.§.de receptatoribus.& ibi Iser.& Bal.& in c.1.§.ꝯuenticulas.5.not.de pa.ten. nisi iurauerit se ignorasse Rota.in decis. 415. & per Matth.in d.const.pactarenoꝝ.2.not.2.q. Limita ergo nisi rōne euidentis necessitatis fa-
169 mis per gl.in d.c.accus.† An aūt liceat vxori,receptare,&subuenire impune de dotibus earum? dic q non, sicut in viro rebelle vt dicit Iser.& Matth.in const.pœna carere. & in d.const.pactarenoꝝ. vbi Iser. in tali crimine hæresis,& in alijs locis p Matth.ibi. 2. not. 2.q.nam dotes non publicanẽ ex hoc nisi, & ipsa commiserit rebellionem sic,& in hæresi cum particeṗ,& tradit̃ in c.decreuit. de hæ
170 ret.in 6.† Limita ēt nisi ignorātes receptauerit hæreticum,nam tunc ꝓbabilis ignorātia excusat gl.in d.c.accus.in ver.non posset. in c.quicunque.in vers.scienter.de hær.in 6. quæ ꝓbat̃ p iurām receptatoris, vt dicit Bal. in d.§. ꝯuenticulas & Rota in d. decis. 415. nisi esset famosus, & notorius hæreticus vel ꝓnunciatus tunc ṗsumit̃ scia, & non ignorantia, vt p Bart. post gl.in l.1.§.1.ff.de recept.Bal.not.vbi supra.& Mars.in cons.107. ideo dixit gl. in d.c. quicunque. q ꝓbabilis ignorantia excusat: q tñ non diceret ꝓbabilis si fuisset notorius aut ꝓnunciatus hæreticus: bene tñ si occultus, vide alleg. in alijs criminibus,vt p Mars.in l.1. C. de rap. virg. & Matth.in d.ꝗst.6.fallen.& no.q accusator debet articulare,& ꝓbare de scientia alias suc-

cumbet,vt plene Dec.in c.ā nobis.de excep. & Fel.in d.c. si quis eps Rom. in cons. 471.
171 † Limita ēt nisi p vim,&coacte receptaliet hæreticum,per tradita p Bal.in l.in delictis. ff.de noxa.cum multis alleg.p Mar.in d.l.1. C.de rap.virg.& Mat.in d.ꝗst.pacta.2.no.3. q.& Mar.in l.1.col.11.ff.de sic.in prin. & in §.diuus.& in l.eiusdem.§.itē is cuius.ff.eod. & ꝯs.25.& ꝯs.99.sed qd si semel tm̄ receptauerit an puniat̃. Arch.in d.c. qcunq; tenet q sic dummodo scienter p c.fœlicis.de pœn.in 6.& vide Mat.in d.ꝗst.42.no.4.q.& vide Io.
172 de Arn.in commen.41.de scient.† An aūt excuset in veterata amicitia,dic q non: vt p Sal.in l.nullus.C.de male. Ana.in c. 1. pen. col.de male. Matth.in 2.not.6. q. facit nam ꝯsanguinitas:non excusat,& sic causa nālis, vt per gl.in d.§.cred.ergo minus causa accidentalis vt amicitia arg.not.in fi.C.de his q
173 ven.eta.imp. † Quid aūt si hæreticus receptatus,penituerit,& hęresim abiurauerit,an p hanc pœnitentiam euitabit pęnam ipse receptator, And.& Matth.in d.const.in 8.q.tenet q non cum illa pœnitentia non extendatur ad aliam ṗsonam q̄ ꝓpriam vt ibi p sitlitur ad aliam
174 milia.† De receptatoribus aūt malefactoꝝ ex alia causa quam hæresis plene p Matth. in d.ꝗst.pactarenoꝝ. vbi ponit.reg. & fallēt. & in ꝗst.pœnam eoꝝ.p Sal.& Mars. in l. 1. C.de rap.virg.& in l.is q cum relo.C.de sic. & per Sal.& Ang.in l.1. C. de his qui latro. Bar.& post eum Alex.in l.1.& 2.ff. de recept. Ang.in gl.vestem cœlestem,& in gl. & d.malef.semper alti.& Gand.in rubr. de fur. 4.& 6.col.& de pœ.stat.in reg.per c.& prag. reg.p Matth.in d.1.not.& in rub.d.const.pa
175 ctarenoꝝ. † Et ex quo ponit̃ pœna relegationis p d.const.pactarenoꝝ.talibus receptatoribus,& fautoribus an per totum regnum erunt,& censent̃ relegati si fuerint à iustitiario ꝓuinciæ relegati.dic vt ibi per Matth. 5. nota.& ex quo filij sunt infames excludendi ab oibus actibus ciuilibus, & honoribus vt supra.& p Matth.ibi.5. not. & à testimonio ferendo excludit̃ vt ibi p Matth. ponentem alios casus in qbus infamis admittit̃ ad testimonium vt in 8.not.an p emendationem vitæ tollat̃ talis macula infamiæ, dic q non vt not.gl.in c.testimonium.de testi.cum ceteris vt p Matth.ibi.7.not.Punit̃ & receptator qa caret sepultura,& si qs eum tradiderit sepulturæ excōicatus est,nisi ꝓprijs manibus exhuma

humauerit, qñ tñ eius ossa ab aliorum ossis distingui possent, vt dr̃ in d.c. quicunque, & ibi gl. vers. extumulem. Punitur ẽt vt ibidem nam si quis ad p̃ces receptatoris obtinuerit scienter aliquod beneficium ecclesiasticum, ipso iure talis obtinens priuaẽ, & inhabilis efficitur quo ad obtinenda, qñ tñ scienter, & ibi vide gl. an pontificalis dignitas includaẽ. Item punitur si quis credens hæreticis dum esset in lecto peteret hęreticos cõsolatos iuxta prauam eorum consuetudinem nisi per filios eius ꝓbetur qualiter non erat sanæ mẽtis, & hoc ꝑ testes idoneos non domesticos, & familiares, priuanẽ filij successione iuxta. c. filij. vel hæredes. de hær. in 6. puniunẽ ẽt vt in c. in fidei eo. in 6. & puniuntur vt in d.c. accus. §. si vero. & seq. eo. in 6. & puniunẽ vt in d.c. ne aliqui. eod. in 6. Punitur ẽt, & fautor, & defensor officialis, vt in c. vt officiũ, in fin. eod. in 6. punitur ẽt vt in cap. contra christianos, et vt in c. fin. eo. in 6. et in c. sicut. de hæret. et in c. excõicamus. §. cred. et in c. 1. §. credentes. de statu. contra lib. eccl. et in authen. credentes. C. de hær. Punitur ẽt quia ei imponitur publica pœnitentia per Spec. in tit. de teste. §. 1. versic. quid de portantibus. Item punitur extra ordinem arbitrio superioris, vt dr̃ in l. manichęos. C. de hæret. §. in eos. ibi auctoritatis nostræ aculei. Item punitur dum tp̃alis requisitus vt terram suam purget hæresi, et noluerit facere post annum vt eius terra occupari possit à fidelibus ipso tanq̃ defensore excluso. saluo iure directi domini dñi, vt dr̃ in authen. si vero dñs, et vide vnde sumitur C. de hær. et punitur vt in l. cũ ĉti. et in l. manichęos. et in l. Arriani. l. quicũque, et l. si quis. C. eo. vt loci possessiones, et domus publicentur dño sciente, et permittente. Et nota ꝙ tales receptatores fautores, et credentes non puniuntur alijs pęnis in iure non expressis, nec pœnis hereticoꝝ p̃terq̃ credentes hæreticis contra fidem, vt dñt gl. in d. §. credentes. et in d.c. accusatus. in vers. hæreticos, de hær. in 6. si quis velit videre rationes quare filij talium punianẽ tali pœna ex delicto paterno, dic vt per gl. & Matth. in d. const. pactarenoꝝ. vbi ẽt ponit qñ filius ꝓ patre, & econtra teneatur. vbi dicit patrem non puniri licet filius sit hæreticus, credens, fautor vel receptator, sicut cõtra. vbi rõnem assignat. de fugiente aũt ad hostes fidei, & de consultore hæreticorum remissiue dic vt per Matth. in d. const. pactare. in fi. Cetera curiosus lector perquirat. de hæreticis hactenus permissa tñ protestatione finem facio huic libello, vt si quid apte dictum non fuerit, aut perperam dcm̃ locutus assero iuxta formã. c. damnamus. in fi. de sum. Trin. & fide cath. vt sil̃r testaẽ Bal. in cons. scismatis in prin. ꝯs. quod ponit in rub. C. si quis ali. testa proh. licet potius relator, & aliqualis sub ordinator. & cõpilator potius viderim q̃ ex nostro morte dcm̃ apparet, cum dicta auctoritatibus cõprobentur, iudicio tñ, & correctioni ecclesiæ submittendo, & in aliquo ab ea non discrepãdo ad laudem, & gloriam Redemptoris nostri, & suæ piæ, & immaculatæ virginis Matris, & omnium Sanctorum. Amen. Valete.

SOLEMNIS AC PERutilis Tractatus, de modo procedendi contra Apostatas, Incerti Auct.

SVMMARIVM.

1 *Apostata quomodo citari debeat.*
2 *Procuratorem quilibet tenetur dimittere, postquam semel citatus est, alias procederetur in cõtumaciam.*
3 *Praconia vox paucis innotescit.*
4 *Citatus docens se iusta de causa absuisse restituitur.*
5 *Citatus postquam venerit debet admoneri trina admonitione, vt iuri pareat ante sententiam.*
6 *Iudex non debet ad sententiam festinare excommunicationis.*
7 *Casus in quibus apostata perdunt priuilegium clericale, & quibus non perdunt.*
8 *Renunciare iuri suo voluntarie, & eo spoliari à canone differunt.*
9 *Excommunicationis sententia quomodo ferri debeat, & num. 13. Et quid seruandum per excõmunicatorem, post latam sententiam si requiratur ab excommunicato exemplum.*
10 *Quid si excõicator nolit hunc ordinem seruare.*
11 *A sententia excommunicationis contra apostatam non appellatur, nisi iudex excedat modum incorrigendo.*
12 *In sententijs excommunicationis, & interdicti quid seruandum.*
14 *Inducia à lege concessa an possint per iudicem abbreuiari.*

 15 *Annus*

15 *Annus licet à iure concedatur, & ex causa biennium ad prosequendum appellationem, tamen si iudici videbitur expedire poterit recisum tempus moderari, & num. 20.*
16 *Decem dies dantur fauore iurium ad appellandum, infra quos si non appelletur sententia trāsit in iudicatum.*
17 *Quatuor annorum īps quod datur ad petendū rest. in integ. non potest augeri, vel minui.*
18 *Homines subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices, & ideo in his quæ statum hominum dicunt, possunt iudices inspecta veritate, & vtilitate mutare, sed quæ tangūt statum iuris mutare nequeunt.*
19 *Princeps legibus non ligatur.*
21 *Limitatio ad supradicta, num. 15. & 20.*
22 *Terminus ad arripiendum iter statutus à iudice, vicem habet peremptorij.*

Quia frequenter prælati religiosoꝝ ꝓp incorrigibiles Apostatas necesse hñt ꝯtra ipsos ꝓcedere, & sñiā excōm. ferre, ideo breuem, & vtilem tractatum huic nostro opusculo subijciam de modo contra prædictos procedendi. † Primo
1 ergo citandus est Apostata, vt veniat iuri pariturus, citabitur aūt tribus edictis siue denunciationibus, vel vno peremptorie ꝓ omnibus, vt in tali termino veniat pariturus iuri, vt 24.q.3. de illicita. & l. ad peremptoriū. & l. nonnunquam. ff. de iud. & semper citandus est reus si inueniatur, vt 4. q. 5. c. quisquis, & c. 1. qui ma. accus. poss. & cap. venerabilis, de dol. & cont. Si autem non inuenit
2 citandus est ꝓcurator, si quem dimisit, † quē tenetur quilibet dimittere, postq̄ semel citatus est, alias procederetur contra ipsum tanquam contra contumacem factis denunciationibus ad domum suam, vel ad ecclesiam, vt c. causam quę, & c. venerabilis, de dolo, & cont. & c. si aduersarius, de eo qui mi. in posse. & talis citatio dr̄ legitima vt d. c. causam q̄, & ꝑpetuat iurisdict. c. gratū. de off. deleg. maxime si delegatus nō sit certus de morte, & obitu delegātis. vt ibi dr̄, alias si esset certus ꝯtrariū obtineret, qa tūc non ꝓcederet, vt l. eius qui. si cert. peta. Si aūt non esset certus, posset procedere, vt. §. recte. Inst. mand. Si ergo reus sic citatus non venerit in termino statuto ꝯtumax reputabitur, & procedi poterit ꝯtra reū, nisi forte iudice sedente pro tribunali venerit, tunc .n. non habebitꝯtumax, ꝓsumit .n. q̄ parum vocem ꝓconis
3 audierit, vt l. diuus, de in integ. rest. † vox. n. ꝓconia paucis innotescit, vt auth. qui semel. C. quō, & qn̄ iud. & ꝑ hoc æquitate suadē se poterit iudex expectare citatum in alterum diem, vt c. consuluit. de off. deleg. nam in iudicijs, & compromissis mora purgatur l. & si post tres. ff. si q s cau. & l. sancimus. C. de fideiuss. & ideo si ꝯtingat in hoc casu ꝓcedit ꝯtra absentem, † si postea doceat se ab-
4 fuisse iusta, & de causa restituit citatus. c. cū Betth. extra de re iud. & ex qbus cau. maio. ꝑ totum. † Secundo postq̄ venerit debet mo-
5 ueri, vt iuri pareat, trina aūt admonitione semꝑ est admonendus ante sñiam excōicationis, vt 16. q. 7. cap. omnes decimæ. & 17. q. 4. de presbyterorum, & de senten. excōm. contingit, & admonitio appellatur à iure cōpetens, vt c. sacro. de senten. excōm. cap. reprehensibilis, de appell. poterit .n. vna sola admonitione pro tribus moueri peremptorie, assignato sibi spacio cōpetenti à iudice sicut dictum est de citatione. vt 24. q. 3. de illa cita. & committitur arbitrio discreti iudicis peremptorium maturare, siue temperare sm̄ quod sibi videbitur expedire, vt c. 1. de off.
6 deleg. † non. n. debet iudex ad sñiam festinare, cum dicat lex, q̄ prætor non debet festinare ad determinandum, vt iubeat possidere, vt l. si finita. §. sed si forte, de dāno infect.
7 † nec ꝑdit apostata priuilegiū clericale ante dictā trinam admonitionē, vt capitulo in audientia. de senten. excōm. quamuis ꝯtrarium notari videat in c. cum non ab hoie. & c. per pendimus. de sent. excōm. vbi dr̄, q̄ occisores clericoꝝ apostatoꝝ non plectunt canone latæ sñiæ: & iō non sunt ad sedē apostolicā mittēdi ꝓ absolutione, sed in hoc distinguas q̄ inter apostatas qdā viuūt tm̄ seculariter ad modū laicoꝝ, & isti nō ꝑdūt priuilegiū clericale ante trinā admonitionē, vt dictū est. Alij vero q̄ nō solū seculariter viuūt admodū laicoꝝ, sed ēt enormiter se immiscēt tyrānidi, & seditioni guerraꝝ cū armis, & hmōi, & tales ipso facto ꝑdunt priuilegiū clericale, vt dnt iura in contrarium allegata. Nec obstat q̄ dr̄ clericus non potest renunciare priuilegio clericali, vt c. contin-
8 git. de senten. excōm. † quia aliud est renunciare iure suo voluntarie, & aliud est spoliari iure suo à canone, & merito facinorum suorum, sicut fit in hoc casu. Tertio si post

post trinã admonitionẽ noluerit iuri parere
9 poterit excõicari, debet † aũt sñia excõicationis in scriptis ferri, & causa excõicationis conscribi, vt appareat pp quam causam excõicatur, vt sit iusta, vel iniusta, & si excõicatus petit exemplum tenetur excõicator ei tradere illud. & de hmõi requisitione debet confici publicum instrũm, vt c. cum me-
10 dicinalis, extra de senten. excõicatio. † Si autem excõicator hunc ordinem non seruauerit per vnum mensem suspensus est ab ingressu ecclesiæ, ita tñ qđ si durante hmõi suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficitur a qua non poterit nisi per Papam liberari, vt in d. c. cum medicinalis in fine. Eodẽ modo si qs iudex ferat sñiam excõicationis ante trinam admonitionem, est suspensus ab ingressu ecclesiæ. c. sacro. de senten. excõm. hoc. n. est gñale in alijs sententijs diffinitiuis, vt in scriptis ferantur, quæ si non ferantur in scriptis non tenent, nec sñiæ nomen merentur hře, vt 2. q. 1. in primis, in fine, & c. statutis. In alijs tñ non est necesse causam exprimere in sñia, quæ mouet iudicem ad sententiandum. c. sicut, de re iud. Sententia vero excõicationis bene tenet licet dictus ordo non seruetur, sed pro-
11 ferens suspẽsus est ipso iure, vt dictũ est. † Si aũt appellet ante sñiam excõicationis latã in talem apostatã vel incorrigibilẽ, nõ valet appellatio, & tenet sñia: qa ɔtra disciplinam regularẽ, siue canonicã, nõ tenet appellatio, vt c. licet. de off. ord. & c. ad nostram. de appellatio. & c. repræhensibilis, & cap. cum speciali. in fine, nisi iudex modum excedat in corrigendo, tunc. n. tenet appellatio vt c. de priore de appell. & c. super qõnum. §. nos
12 aũt de off. deleg. † Idẽ ẽt seruandũ est de sententijs interdicti, & excõicationis, q̃a quantũ ad hoc pari passu incedũt istę tres sñiæ, vt
13 c. cũ medicinalis de sent. excõm. lib. 6. † Sic aũt contra apostatas formabiť sñia, vel incorrigibiles. q̃m iure caueť quod sint soliciti plati fugitiuos. & ineptos de ordinibus ad regularem disciplinã salubriter reuocare, & inobedientes per sñiam excõicationis puniri, vt c. ne religiosi. de regula. & tu talis, & tales q fuisti vel fuistis in nostro ordine, mũdũ miserabiliter euagastis in vituperium, regularis, & ecclesiasticæ disciplinæ, & honestatis monemus te, vt ad tuum ordinem reuertaris, aut aliã religionẽ ingrediaris tuæ saluti idoneam, ac tibi ɔcessam ẽm nostri ordinis instituta tibi pfixo spacio triũ dieꝝ, in quos nostram admonitionẽ, tã fideliter quã efficaciter exequaris, quem terminũ tibi pro primo, & 2. & 3. perempt. assignamus, quod si non feceris ex nunc prout ex tunc, & ex tũc prout ex nunc in scriptis te ipsum sñiæ excõicationis subiacere decernimus, vel excõi-
14 cationis, vinculo te innodamus. † Quarto videndũ est an iudex possit abbreuiare inducias à lege concessas, & vř q sic, vt c. cum sit, & cap. oblatæ, de appell. & c. ad consult. de re iud. & l. 2. ff. de re iud. & tertia q. 3. de iud. & §. spacium, & 20. dist. de his in l. 3. §. si quis condemnatus, de re iud. Ad hoc notandum est, q tpa statuta sunt de rebus, & causis humanis aliqñ fauore hoium, aliqñ fauore iurium, & quia fauore hoium dantur induciæ tporis citato, vt veniat ad iudicium pariturus iuris, & q̃uis tria debeant esse edicta, quorũ quolibet debet cõtinere triginta dies, vt in authen. de legit. §. oẽ. iudex tñ moderabiť ordinem edictoꝝ, & cõpendium, ꝑut viderit expedire, pensata qualitate ꝑsonæ & tpis, & negocij siue causæ, vt l. nonnunq̃ de iud. & ideo si iudex nimis breuem terminũ dederit, citatus non reputabiť ɔtumax si nõ venerit in termino statuto, & sic post appellationem hac de causa factam processerit in causa grauando citatum irritum reuocabitur, vt c. 1. de dil. Et idem puto in alijs q̃
15 in fauorem hoium sunt inducta, † vt quo ad ꝓsequendũ appellationem indulgeť annus a iure, & ex iusta causa biẽnium, vt in d. c. cũ sit, tunc. n. si iudex viderit expedire poterit recisius tp̃s moderari, vt dñt iura primo allegata: sic ẽt puto in tpe dãdo ei q iusta causa ab ecclesia se absentauit, cui ad reuertẽdũ iura diuersa tpa statuunt, sicut habitũ est in
16 prima parte summę, † Fauore aũt iuriũ danť decẽ dies ei cõtra quẽ lata est sñia diffinitiua vt appelleť, infra quos nõ si appellauerit, trã-
17 sit in rẽ iudicatã, † & tẽpus quatuor annoꝝ quod datur petẽti in integrum restitutionẽ, & talia & similia, augeri vel minui nõ pñt, de quibus hř. 2. q. 6. c. anteriorum. & c. fin. de in integrũ restit. Sed quæ est ratio diuersitatis?
18 dicendum est † q hoies subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices, & ideo in his quæ statum hominum dicunt, pñt iudices inspecta veritate, & vtilitate mutare, vt cap. licet, de ferijs. in his vero quæ tangunt

tangunt statum iuris mutare non pñt, qa iu
19 dices iuri subijciunt, excepto principe † q le
gibus non ligat, vt l. princeps, de legi. quis
legibus viuere clemẽter profiteat, vt l. digna
vox. C. de legib. Alibi tñ dr̃ ꝙ iura grauius
insurgunt ꝯtra ꝯtemptores iudicis q̃ con-
tra contemptores iuris. arg. l. Celsus, de ar-
bitr. & l. sicut dies. §. fi. & l. si quis sciens. ff.
20 de contrahenda emptio. † Sed an iudex po-
terit abbreuiare tẽps appellationis, vt ante
annũ, vel post bienniũ qđ ex iusta causa da-
tur, teneat appellans finire causam appella-
tionis? Ad hoc dixerũt qdam, ꝙ sic, quantũ
ad hoc ꝙ non sit negligẽs in exequẽdo sine
agendo, vt causam finiat, si cõmode ante an
num vel bienniũ non põt terminari, ne ap-
pellãs videat subterfugere ꝓcessum negocij
principalis, & sic aduersariũ suũ grauare, &
non iustitiam ꝓseq̃ videatur, si tñ non pos-
set causam terminare, nõ esset sibi imputan
dum, arg. c. ex insinuatione. de appell. 2. q. 6.
anterioꝝ. §. ad hoc, & sic intelligit quod di-
cit canon, nisi forte iudex certum tẽps fuerit
moderatus, infra quod terminet causam suã
vt c. cum sit. de appellatio. Alij dñt, ꝙ iudex
non potest tẽps appellationis abbreuiare, ni
si appellans teneatur causam finire ante tẽps
statutum à canone, vel à lege, imò habebit
semper appellans annum integrum vel bien
nium ex iusta causa, infra quem terminũ fi-
niat causam suam, quo elapso firma manet,
& rata s̃nia, vt d. c. cum sit. & l. fi. C. de tem-
21 po. appell. † Sed pro tanto dr̃, ꝙ iudex po-
test recitius tẽps moderari, quia potest termi
num statuere appellanti infra quem teneat
coram iudice superiore cõparere ad quẽ ap
pellatũ est, vel infra quẽ arripiat iter ad ꝓse
quẽdũ appellationẽ, qđ si nõ fecerit, poterit
iudex à quo appellatũ est s̃niam latã execu-
tioni mãdare, qa statim tenet ac si nõ fuisset
appellatum, vel si appellatũ fuit ante s̃niam
põt postea ꝓcedere in causa. & rõ huius est,
22 † qa talis terminus vicem obtinet perẽpto
rij vt c. sæpe. & c. peruenit. el 2. de appell. si
vero nullum terminum statuat appellanti,
tũc appellãs hẽt terminus vnius anni à lege
præfixum, & tunc per totum alium annum
non põt iudex procedere ad exequendum
s̃niam, vel super principali. Sed anno elapso
potest, sicut dictum est, cum tẽs statuitur,
vt c. reprehensibilis, & cap. consuluit. in fi-
ne de appellatio. cum similibus. Laus Deo.

TRACTATVS
Dom. Ioannis Thierry Lingonen. I. V. D. totam materiam fugæ laconice complectens.

SVMMARIVM.

1 *Fuga serui eius præscriptionem impedit, sicut animalis fuga.*
2 *Fuga facit semiplenam probationem, tamen non totam si aliter statuto disponeretur, licet quem in mala fide constituat.*
3 *Fuga est triplex, scilicet voluntaria, cautaria, et ignominiosa.*
4 *Fuga an proprie dicatur, quando quis latitat vt fugiat, sed non comprehenditur.*
5 *Fugiens in domum propriam an possit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.*
6 *Fugiens ad ecclesiam an sit tutus.*
7 *Debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, nõ gaudebit ecclesiæ immunitate.*
8 *Totum homicida si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotem deferentem corpus Christi aufugit ad ipsum, & eum accepit, an ecclesia immunitate gaudere debeat.*
9 *Fures ecclesiæ an istud priuilegium habeant.*
10 *Fugiens de vno territorio in aliud, an per potestatis familiam, vel præpositi, capi possit.*
11 *Fuga post accusationem an suspicionem faciat.*
12 *Fugiens cum gladio de domo in qua homo mortuus reperitur, an occidisse præsumatur.*
13 *Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit.*
14 *Fuga sola an faciat suspicionem.*
15 *Fugitiuus qui ad aliam patriam vadit an per loci iudicem citari poterit in quo deliquit, sine illius iudicis requisitione, cum hic criminis ratione forum sortiatur.*

HVius temporis cõditionem prospi-
ciẽs, quia plurimi cum deliquerunt,
aufugiũt, ideo in p̃nti tractatu fugæ
materiã inserere ausus sum. Et primitus est
1 notandum, † ꝙ fuga serui impedit eius pre-
scriptionẽ, sicut fuga animalis, l. 1. & ibi Bal.
C. de ser. fug. Fuga. n. reddit quem suspectũ,
l. impuberibus, §. præterea, & ibi Bart. ff. de
susp. tut. & si existat leue indicium ad tortu-
ram. Bald. in l. non hoc. C. vnde cogn. Spec.
2 in tit. de prob. §. fin. vers. vlt. no. vbi † dicit, ꝙ
fuga

fuga facit semiplenam probationem, tñ non
totam, si aliter statuto disponeretur, licet cõ
stituat quem in mala fide. l. mala fide. & ibi
Bald. C. de lõg. temp. præscr. quæ pro lib. op.
3 Vnde est aduertẽdum, ꝙ fuga est triplex. s. vo
luntaria, causata, & ignominiosa. Bal. in l. 1.
4 C. de ædi. act. Ideo quæritur. † Fuga an ꝓ-
prie dicatur, qñ quis latitat vt fugiat, sed nõ
comprehẽditur, vide Bald. in l. 1. col. 3. C. de
ædi. act. & in l. 1. C. de ser. fug. vbi dicit, ꝙ fu
giens dr̃ latitare. Alex. de Imol. in l. pen. de
cust. reo. & fugiens de carcere quod inuenit
apertum nõ facit indicium contra se. Bal. in
l. succurrit. C. ex quib. cau. maio. Pet. de Sun.
in l. bonæ fidei. C. de iureiur. tñ si reuertitur
non dr̃ fugere nec tenetur pena statuti de fu
giente de carcere. Bald. in l. 1. col. 3. C. de ser.
5 fug. & in l. 1. C. de ædil. act. † Sed fugiens in
domum ꝓpriam an possit in ea capi, & ex-
trahi per officialem pro debito ciuili. Bal. &
Alex. in l. plerique. de in ius vocan. contra
Bald. in l. 1. C. de sum. Trin, qui tñ loquitur,
qñ fuit captus extra domum, sed euasit, & in
domum aufugit, quia põt de domo inconti-
nenti extrahi. ita Alex. in l. quod ait. de adul.
6 † Item quęritur an fugiens ad ecclesias sit tu
tus. pro hoc vide tex. in tit. de his qui ad ec-
cle. conf. Bart. in cõsil. incip. statuto ciuitatis
Tudert. Oldr. in cõsil. 4. quod est notandum
7 ẽt † ꝙ si quis pro debito ducatur ꝑ ecclesiã,
non gaudebat immunitate ecclesię. ita Arch.
17. q. 4. c. antiqtus. ex quo oritur alia q̃stio.
8 † Titius homicida non potuit fugere ad ec-
clesiam, sed inuenit, quẽdam sacerdotem de-
ferẽtem corpus Christi, aufugit ad ipm̃, & eũ
accepit an gaudere debeat immunitate eccle
siæ, & primo vr̃, ꝙ sic per tex in l. vna. C. de
his q ad eccl. conf. Nam ꝙ aliqs in ecclesia
tuetur est introductũ in fauorem Dei, ergo
multo fortius si fugiat ad ipsum, arg. l. capita
lium, §. ad statuas, ff. de pœn. & de ædil. edic.
l. quis sit fugitiuus, §. idem Iulianus. nam te-
ste Arist. ꝑꝑ vnumquodque tale, & ipm̃ ma
9 gis. † Sed qd de furibus ecclesiæ an habeãt
illud priuilegium, & dicendum, ꝙ sic. in l.
pñti, §. quod si in finibus. C. de his qui ad
ecclesiam conf. tex. in cap. sicut. de immuni-
tate ecclesiaꝝ quod põt intelligi ſm Iac. de
Bel. de furibus necessarijs secus aũt in alijs.
arg. de relig. & sump. fun. §. fi. & ff. de contra
hen. emp. l. æde sacra, §. 1. & C. de relig. l. si se
pulchrum, & ibi Bald. Vnde qñ quis in eccle
sia deliquit, tunc iudex secularis non potest
eũ extrahere de ecclesia, sed eps loci, & eum
tradet iudici seculari si sit laicus. C. ad l. Iul.
10 de adul. auth. si quis ei. † Propterea quæri-
tur an fugiens de vna territorio in aliud per
familiam potestatis, vel p̃positi possit c. & est
dicendum, ꝙ non, ita Bald. in addit. ad Spec.
de cõp. iud. adi. vers. sed pone, ꝙ malefactor.
Bald. & Flor. de san. Pet. in l. sicuti, §. Arist. ff.
si ser. ven. Saly. in l. 2. C. de exhib. re. Ang. de
Are. in tract. malef. vers. quod fama facit. ꝙ
est contra dictum Bart. in l. quod ait, §. quod
ait. & ibi Alex. de adul. Bal. in l. quicunque.
11 C. de ser. fug. † Sed quæritur an fuga post ac
cusationem suspicionem faciat. Bal. in l. 1. ff.
de reb. eoꝝ tener, ꝙ non, quod est modo li-
mitandum ſm Soc. nisi qs coram iudice fuis
set minatus de accusando, licet adhuc non ac
cusauerit, quia tunc vr̃, ꝙ fuga secuta faciat
suspicionem. ꝑꝑ quod ex hoc resultat in
multis casibus idẽ effectus, qui resultarẽt ex
libello accusatorio vt est tex. singularis, in l.
miles. §. socer. de adult. Secundo, nisi alias
frustra suspicio laboraret contra fugientem
post accusationẽ. tunc. n. maximam inducit
suspicionẽ, arg. eius quod dr̃ in l. fin. quibus
mod. tut. & ibi Doct. Tertio, nisi post accusa
tionẽ accusatus aufugiat de carcerib. qa tũc
contra eũ proceditur tanq̃ contra cõfessum
de crimine, text. in l. eos, in fi. ff. de cust. reo.
ibi gl. no, quæ ad hoc sæpe allegatur. Qñ er-
go accusatus est captus, & aufugit, nõ habet
locum dictũ Bar. cum statim possit ꝯdemnari
tanq̃ ꝯfessus, qđ intelligendum est. si aufuge
rit, de carcere clauso. secus si de aperto, sicut
de aula palatij, vbi iudex eũ stare p̃cepit, quo
casu si incarceratus fugiat, ostio dimisso aper
to ꝑ negligentiã custodũ, tunc aufugiẽs non
hr̃ pro confesso. ita tenet singl'r Bal. in l. suc-
curritur, ff. ex quib cau. ma. & fuit dictũ ori-
ginale Guil. de Cun. quod solemnizãt Lod.
de Rod. in l. admonendi, ff. de iur. Quarto, li
mitatur, nisi carcer fuisset fractus ꝑ tertiam
ꝑsonã, non data opera incarceratoꝝ, qa tũc
est eadẽ ratio, quæ est in ostio dimisso apto.
ita tenet Lãfr. de Oria in l. fugitiui. C. de ser.
fug gl. in §. si vero quidã, in authen. de exhi.
12 reis. † Finaliter quęro, an fugiens cũ gladio
de modo in qua repitur hõ mortuus, p̃sumi
tur occidisse. & Doc. & Bal. in l. fi. C. de ꝓb.
& in l. neq; natales. eo. ti. dñt, ꝙ sic. ita Ang.
in tract. malef. vers. qđ fama. Ang. & Alex.
post

13 post Bal. in l. 2. ff. de fur. qđ vidi ĩ prax. †Sed
queritur, an fugitiuus debitor possit capi au
ctoritate creditoris. Spec. in tit. de renũ. ver.
Itẽ est beneficium, tenet q sic, qđ est verũ, &
sic intelligẽ, vt iudici p̃sentet, non vt occida-
14 tur ità in tit. de accus. §. 1. ver. hoc tñ. † Ad
hęc q̃rit, an fuga facit solam suspicionem.
Bar. in l. admonẽdi, de iureiur. & ibi gl. tenet
q faciat semiplenã ꝓbõnem, qđ est limitan
dum s̃m Soc. nisi quis timore familiæ recto
ris aufugiat, & postea citatus à iudice cõpa-
reat, tunc. n. purgatur oĩs suspicio. text. in l.
q s sit fugitiuus. §. 1. ff. de edil. edic. Item fal-
lit nisi aliqua causa excuset fugientem, puta
tenere partialitatẽ in ciuitate, vel q d aliud,
d. l. q s sit fugitiuus. §. apud Labeo. Item limi
tandum est dictũ Bart. s̃m Soc. q fuga iudi-
cium facit, vt dr̃ in d. l. admonendi, & cla-
rius in l. 1. Corn. ff. ad Senatuscon. Sylla-
nia. videlicet qñ aufugit ante accusationem
de se factam, secus si post, quia tunc licuit si-
bi sanguinem redimere, in l. 1. in fin. de bon.
eorum, vbi Bart. tenet per illum tex. quod
est intelligendum qñ delictum erat capita-
le. ex quo aut debebat occidi aut membris
mutilari. secus si esset imponenda pecunia-
ria pœna. Tñ est notandum, q in casu spe-
ciali fuga plene probata, l. ꝯsiliarios, & ibi
16 Docto. C. de asses. † Finaliter q̃rit, fugitiuus
qui vadit ad aliam patriam, an poterit citari
per iudicem loci in quo deliquit sine iudicis
reqsitione illius loci, cum hic foꝝ sortiat ra
tione criminis, vt C. vbi de cri. agi opor. au-
then. qua in ꝓuincia. Aliq dñt q sic. & alle-
gaĩ pro hoc tex. in l. oĩs. §. si vero apparitor.
C. de episc. & cler. & in l. fin. ff. de off. præ-
fec. vrb. nec obst. l. fin. ff. de iuris. om. iud. tñ
ꝯtrarium seruatur de facto, vnde aut com-
misit in illa iurisdictione extranea, aut non.
Si in illa commisit, tunc debet iudex q eum
captum detinet primo ipsum punire, si cri-
mẽ ibi commissum sit tale, q non impediat
executionẽ alterius iurisdictionis: vtputa si
crimen si tale, qđ mortẽ non exigat, & aliud
primo cõmissum mortẽ exigeret: q a tũc pri
mo de minori pęna deinde, de maioris esset
tractãdũ. ff. de accus. l. si cui. §. fi. & sic in loco
captionis põt manum, vel aurẽ amittere, &
deinde est remittẽdus ad aliã iurisdictionẽ,
in qua maius, vel ęquale crimen cõmisit: &
sic executio vna aliã impedire non debet ita
Bart. in d. l. si cui. §. fi. supra allegato.

TRACTATVS

De bannitis: Per dom. Iacobum de Arena, editus.

SVMMARIVM.

1 Bannitus quis dici possit, & cui æquiparetur.
Deportatio vel relegato totus mũdus ĩterdicitur
2 Bannitus vbique stare potest, nisi in ciuitate ex qua bannitus est.
3 Bannitus filios in potestate retinet.
4 Curator filio bãniti datur vt filio eius qui apud hostes est.
5 Bannire aliquem faciens curare debet quòd bãnum sit certum, alias non valet.
6 Bannum an valeat, si ita dicatur, bannimus hæredes titij.
7 Bannum tenet, si citatio facta reperitur quòd quicunque est hæres talis compareat ad se excusandum.
8 Citatio requiritur vt quis in banno ponatur.
Modus citandi qualis sit.
9 Citatio de mandato iud. fieri debet limit. vt ibi.
10 Citatio debet fieri in tali loco quòd ille se sentiat citatum.
11 Bannum ipso iure non valet, si banniti citatos esse negant.
12 Citatio de consuetudine ad domum fit, citatio ad domum subsidiaria est.
13 Præconi soli an credatur si dicat se citasse.
Metu pœna homines à delicto arceantur.
14 Notoria multa dicuntur, quæ non sunt.
Notorium id dicitur, quod nulla tergiuersatione celari potest.
Notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet.
15 In ius vocari nemo debet sine iudiciali præcepto.
16 Banniti an impune offendi possint, & num. seq.
17 Statuta permittentia bannitum occidi de iuris subtilitate non valent.
18 Banniti conuenti in suis defensionibus, an audiantur.
Iudex mitior lege esse non debet.
19 Mens legis, & non eius verba attendi debet.
20 Bannito agenti omnis audiẽtia denegatur, quid si ab alijs conueniatur.
21 Hæreticus non agit, sed conuentus se defendere potest.
Excommunicatus non agit, sed se defendere põt.
22 Bannitus si contra alium bannitum agit, an cõuentus banni exceptione vti possit.

23 Bannitus

23 Bannitus procuratorio nomine agēs an audiatur.
24 Bannito quòd denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur.
25 Bannitus si succedat cuidam non bānito si hæreditario noīe agat, an banni exceptio ei obstet.
26 Bannitus si bannito succedat, an si hæreditario nomine agat, ei banni exceptio obstet.
27 Banni pœna vtī p̃sonalis ad hæredes nō transit.
28 Bannitus si non agit, sed alius eius nomine, audiri non debet.
29 Bannitus si iura sua alteri cessit, an cessionarius agere possit. & infra num. 34.
30 Leges ludibres esse nō debēt nec verbis impositæ.
31 Filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obst. exceptio, patri tamen non obstabit.
32 Dolus vel factum cedentis cessionario obesse non debet.
Exceptio banni personæ cohæret, & illam non egreditur.
Actio mutata videtur persona actoris mutata.
33 Exceptio quæ obstat cedēti, an cessionario obstet.
35 Bannitus an ad officium eligi possit, stante statuto quòd bannitus consul esse non possit.
36 Præceptum in lege magnum est, obediētiam magistratibus per subditos præstari.
37 Bannum est quædam multa.
38 Respublica per magistratum repræsentatur.
39 Dispositio. quæ ab initio inutilis est confirmari non potest.
40 Clausula statuti sequens per præcedentia declaratur.
41 Maritus qui esse prohibetur, licite sponsus fit.
42 Veniens contra factum suum audiri non debet.
43 Probatum semel, improbari non debet.
44 Contractus, & dispositio deducta ad causam à qua incipere potuit, conualescit.
45 Tria in quolibet officiali concurrere debent.
46 Statutum vel consuetudo est quasi lex.
47 Lex ordinariam iurisdictionem dat.
48 Iure suo sine culpa quis priuari non debet.
49 Delegatus vice delegantis fungitur.
50 Quod quis sua culpa non habet, perinde est ac si non haberet.

QVoniam bannitorꝵ materia vtilis, & quotidiana est, & circa eam plurima sunt aduertenda. Ideo circa il
1 lam plures quæstiones subijciam, † & primo quis possit bannitus dici, & cui bannitus æquiparetur, an deportato, an relegato, de quo tangitur inst. quib. mod. ius patr. potestat. sol uit, §. relegati, in gl. Sed tex. in l. qui cum ma ior, §. his demum, ff. de bon. lib. hoc expresse determinat. Verꝵ quidam dn̄t, & non male, ꝙ illa gl. non est vera, q̄a maxima dissonātia est inter eos q̄a deportato, vel relegato totus mūdus interdr̄, excepta insula in quam deportat̄, vel relegatur, sed in bānito est ecō
2 tra. † quia vbiq; potest stare, & habitare excepta ciuitate ex qua exbānitur, vt in authē.
3 qua in ꝓuincia. C. vbi de crim. agi opor. † itē bānitus filios in ptāte retinet, q̄a certi sunt modi, q̄bus patria ptās soluitur, inter quos bannū non numeratur, ergo &c. arg. l. patre furioso, de his q̄ sunt sui, vel alie. iur. & l. ob-
4 ligationū fere, §. placet, ff. de actio. & obl. † & filio talis banniti dabitur curator, tanq̄ filio eius q̄ ab hostibus capitur, vt l. muto, §. ei cu ius, ff. de tutel. Item sicut aduentitia nō quæ ritur patri, nisi quo ad vsumfructū, vt in authen. vt lice. mat. & auiæ in prin. & §. tā is. instit. q̄bus mod. ius patr. potest. soluit, & l. fin. C. de sent. pass. ita, & ei q̄ in banno ponit̄, & describitur, de speciali, & nominatim ponit̄, nec sufficit quod gn̄aliter fiat, sicut dr̄ in exhæredato, vt in §. nominatim. inst. de exhær. lib. & l. fi. §. 1. de lib. & posthu. sicut ēt dr̄ in
5 excōicatione, vt in c. 2. de off. ord. † Vnde ponens, vel poni faciens aliquem in banno, debet curare vt bānum sit certum, & bāni sn̄ia, alias nō valet, vt in §. curare. inst. de actio. & C. de sn̄ia quæ sine cert. quant per totum. Et l. tutor. & lege duo sunt Titij. de testam. tut. & l. interpres. de hæred. inst. & l. quid tn̄, §. Pomp. de arbitr. & l. 1. de iure do. Sed si ita
6 sit factum † Bannimus hæredes, an valeat quidā dn̄t, ꝙ sic, si nominatim sit factū arg. §. masculos. inst. de exhær. lib. & l. Titius, de lib. & posthu. & l. 3. §. nominatim, de iniust. testa. & l. certū, ff. si cer. pet. & l. nominatim, de cond & demōstr. Alij quod nō valeat, q̄a in gn̄e, & confuse factum, cum nō sit designata certa persona. hic pōt distingui, quia aut p acta constat q̄ sint hæredes, & tūc valet bānū, & eius effectus locum habet, aut non cōstat ex actis, & tūc secus, arg. l. in summa. de re iud. & d. §. Pomponius, maxime si tanq̄ ipse, et ꝓprio nomine experiat̄, & sic nō facit tanq̄ hæres, arg. l. si pater. de adoptio. & l. Itē eorꝵ, ff. quod cuiusq; vniuer. nom. & §. q̄a ve ro, in authent. vt nulli iud. & c. aduersus. de
7 immun. eccles. † Sed pone, inuenit̄ facta citatio. ꝙ quicunque est hæres talis compareat ad se excusandum, & ita fuit in loco hære-
ditatis

ditatis publice proclamatum, an teneat ban
8 num, dico q sic, & ita seruat cõsuetudo. † Ad hoc autem vt quis ponatur in banno, debet legitime citari, alias non posset legitime bãniri. Modus aũt citandi erit fm locorũ diuersas consuetudines, arg. l. venditor. §. si ꝯstat, ff. cõm. præd. vel deficiẽte ꝯsuetudine, fm ius cõe, & fm ea quæ habes l. & ad peremptoriũ ff. de iud. cum seq. & l. 2. & l. consentaneum, & authent. qui semel, C. quõ, & quan. iud. & l. qui crimen, qui accus. non poss. & l. contumacia, de re iudic. & l. absentem, de pœn.
9 † Item citatio debet fieri de mandato iudicis, quia nullus debet exhiberi, nisi quem iudex mandauerit exhiberi, l. fin. C. de exhib. re. & l. quicunq;, qui accus. non poss. fallit in casibus q ponunt in ti. quan. lic. sine iud. vin. & l. 1. de rap. virg. & l. interdiũ. §. qui furẽ, de fur. & l. a'r ptor: §. si debit. q̃ in fraud. credit.
10 † Item debet fieri in tali loco q ille sentiat se citatum, vel per eum stet quominus sciat, vel ad eius notitiam perueniat, vt quia fecit ostia claud. arg. l. vim facit, quod ui aut clã, & l. si dictum, de euict. nam sine causa non fuit statutum vt litere ransmittant ad magistratum illius loci vbi citatus degit, nisi ad hoc vt eidẽ citatio innotescat, vt l. 1. de req. re. alias sufficeret ad domũ facta citatio, ut l. 4. §. abesse, de dam. inf. & §. ptor, & l. scire oportet, de exc. tut. ut l. ut perfectius, C. de ann. ex cep. & l. sed neq;, ff. quæ sent. sine appell. re.
11 † Et si tales bãniti negant se citatos, bãnum ipso iure non valet nisi de citatione pbetur, arg. l. ea quæ, C. qño, & quan. iud. & l. de vno quoque, & l. cont. §. cõtumax, de re iud. & l. 1. §. Itẽ cum ex dicto, q̃ sent. sine appellare, & §. qñq;. §. 1. de publ. & cap. qm contra, de pbat. & l. 1. de relat. C. & l. nec causam, de app. & §. illud, in auth. de his qui ingred. ad app. Asserenti enim &c. ut l. actor, & l. ei qui. & l.
12 asseueratio. de non numera. pecu. † Sed consuetudo indistincte seruat. vt ad domum cum citari sufficiat, & non mirũ, arg. l. lex cẽsoria, de verb. sign. est. n. substantia ad domum facta citatio. l. 3. de lib. agn. & cap. causam. & dolo, & contumac. & l. de ea, §. si quib. mod.
13 in possess. eat. † Sed an in talibus citationib. credatur soli preconi dicenti se citasse, q dam dñt q sic, quia ipsi iurant, suum offĩn bene, & legaliter exercere, & facere, vñ immemores non præsumuntur &c. l. fin. C. ad l. Iul. repet. & cap. ad audientiam, de præscrip. immĩnet. n. pœna falsæ relationis, l. 1. §. si quis, & §. fin. ff. de fal. Itẽ promouerentur ab ordine l. 2. C. de sport. & l. diuus, de exhib. re. metu enim pœnæ hoĩes arceantur à delicto, l. 1. de iu. & iur. & l. 1. C. ad l. Iul. repetũd. & maxime apparitores. l. apparit. C. de exact. trib. Item qd' eis credatur, vr̃ expressum in l. magis puto, §. ne tñ, ff. de reb. eorũ, & l. 1. de præfec. vrb. sol. dic q ei non creditur, q a vox vnica reputatur, & vox vnius &c. l. iusiurãdi, C. de testib. Item quia nec ipsi iudici crederet, vt l. ne in arb. C. de arbit. & de accus. l. ea q̃. C. de decur. l. b. 12. l. 1. & l. diuus, de cust. recor. Alij tñ dñt eis esse credendum, sed non simpliciter, sed dñt, q aut refert notoria, & tunc ei creditur, aut non refert, & tunc ei non creditur, argum. l. ea quidem, de accusat. & l. si vero, §. qui pro rei, qui satisd. cog. & cap. cui dentia, de accus. Et per hoc põt concordari
14 prædictæ opiniones. † Nam multa dñr notoria, quæ non sunt, si allegetur, q a notoriũ esse dr̃ illud quod probari põt arg. l. ciues, C. de appell. & cap. consuluit, de ptec. Verumtñ illud proprie est notorium, quod nulla põt tergiuersatione celari, cap. fin. de cohab. cler. iudex ergo pcaueat ne quod nõ est notoriũ pro notorio habeat, & fm hoc intellige d. l. ea quæ, & l. qui sepulchre, de sepul. uiol. Alij dñt, quod ex qualitate, & ꝯdõne personæ ipsius referentis, ei creditur, vel non creditur, arg. l. diui, de lib. leg. & l. legitimas, de leg. tu. & l. fi. de accus. & l. test. de test. tut. Alij dñt melius, quod aut refert de facto partis, ut talem deliquisse, aut de facto proprio. s. se citasse. Primo casu non creditur. Secundo sic d. l. Diuus, & l. qui sepulchra, & l. ea quæ, fal legatis. & rõ, quia in illis pbõ liquida requiritur l. fin. C. de pb. & l. vbi de falso, nisi per sonæ qualitas aliud suadeat, & in secundo ẽt non creditur, arg. l. si cui, de accus. & l. tutor, §. qñ, de susp. tut. Sed ad hoc procedat quod not. in l. 2. C. de suspect. Sed eo iure non ha-
15 bebitur pro citato, † quia sine præcepto iudiciali nemo debet in ius uocari. l. 1. de req. in auct. de quæst. circa medium, tñ si reus uelit probare cõtrarium, optime audietur fm formam l. optimam, C. de contrahend. stip.
16 de quo in cap. cum paratus, de appell. † Sed nunquid banniti possint impune offendi. & cum in causis ciuil bus, vel criminalibus cõueniunt, an debeant audiri. dico ut plurimũ per leges municipales permissum quod impune

pune possint offendi, & quod eis ius non
reddatur, sed omnino audientia denegetur.
& ita solent dicere statuta. De iure vero dico
bannitum offendi non posse, quia siue com-
parentur relegatis, siue etiam deportatis im
pune non poterunt offendi, quia relegatos,
vel deportatos non licet occidere, cum non
sit de illis casibus, in quibus qui possunt im-
pone occidi, ut l. 1. & 2. C. quan. lic. si. iud.
vin. & C. de deserto per totum. imò & quic-
quid in illis reperitur non debet ad banni-
tos trahi, arg. l. cum quidam, de lib. & posth.
imò fauorabiliter est interpretandum, ut l.
interpret. de pœn. & l. quoties, de reb. dub. &
talis interpretatio esset ambitiosa, qa hoies
vita priuaret, & alijs mãm delinquẽdi daret.
17 † Imò, quod plus est, talia statura hoc expsse
permittentia non valent de iuris subtilitate,
l. 4. de decret. ab ord. fac & l. decern. de episc.
& cler. Alij tñ dñt, & male, quod bannitos
licet impune occidere, quasi sint apostatæ, ar
gum. l. quidam. de pœn. & l. §. his quibus, de
leg. & apostata idem est sine ciuitate, & iuris
dictione, quasi ciuilia sint eis denegata, & ita
consuluit Guido de Suza. & male ut dixi. Ve
rum in statuta, & consuetudines ut plurimũ
18 continent expresse prædicta. † Et posito ꝙ
expresse contineant, videamus an conuenti
in suis defensionibus audiantur, si conueni-
antur. & quidam ꝙ non, quia lex dura est
seruanda. l. prospexit. ff. qui, & à quibus, & l.
quod constitutum, de milit. test. nam iudex
non debet esse mitior lege, in authen. de iud.
§. oportet, & l. seruos, C. ad l. Iul. de ui. Item
quia talis lex municipalis simplr̃ ei negat de
19 fensionem, & non distinguit, ergo &c. † In
contrarium vr̃, quia non uerba legis dura,
sed eius mens debet attendi, arg. l. quamuis,
de in ius uocan & l. adigere, § quamuis, de
iure patron. & l. scire, §. aliud, de excus. tut. &
non est de mente legis municipalis, qđ sal-
tem in suis defensionibus non audiant. odia
enim sunt restringenda, l. cum qdam, de lib.
20 & posth. † Dico ergo qđ bãnito agenti, &
litem mouenti, omnis audientia denegatur,
& ita debet intelligi statutum, sed si ipse ab
alio ꝯueniatur, vel molestatur ꝑ uiam, & tũc
in oĩbus suis defensionibus audiatur. sic &
alias prohibitus agere, tñ conuentus potest se
defendere, l. libertus, de in ius uocan. & l. ser
uum, de appellat & l. si non defend de pœn.
21 † Sic ẽt dr̃ de hæretico, quod ipse non agit,
tñ conuentus põt defendere in auth. stat. §
cred. C. de hæret. & in excõicato, q licet nõ
agat tñ potest se defendere per alium, ne qs
in periculum animæ suę cõicare ei cogatur,
vt c. intell. de iud. & cap. cum int. de except.
22 † Sed pone bannitus agit ꝯtra alium bãnitũ
an poterit uti bãni exceptione, & vr̃ quod
non, arg. l. auxilium, de min. & l. nemo, de ep.
aud. & l. si quis maior. C. de transact. & cap.
qm̃ frustra, de vsur. Item quia nil dolosus do
loso l. qm̃, de hær. & l. si duo de iureiur. & l.
viro, sol. mat. & cõtra vr̃ quod sic, quia bãni-
to agenti denegatur actio, & conuento exce
ptio, & isti silr̃ replicatio, l. apud Celsum, §.
Marcell. de excep. & l. 2. ff. ne quis eum, & l.
si ob turpem, de cond. ob turp. caus. & l. si ser
uum, §. sequitur, de uerb. oblig. & est expres
sum in cap. dil. de except. & ista est ueritas.
23 † Quid si bannitus agat procuratorio noie,
an admittatur, vr̃ ꝙ sic, vt in §. fin. inst. de ex-
cept. non. n. sibi sed dño suo dr̃ dari audien-
tia. l. denique, §. fin. quod ui, aut clam. & C.
de his ꝑ quos agi poss. & l. 2. de admin. tut.
& l. ita aũt, §. gessisse, eod. tit Hinc est qđ qui
non posset suo nomine nisi petita venia age
re, alieno tñ noie posset agere, ut l. sed si hac,
§. fin. & l. quæsitum, de in ius voc. & l. si ꝓc.
de doli except. nisi forte litis causa datũ esset
sibi damnum ꝑ l. 1. §. 2. ff. si qs iurisd. tũc. n.
nõ audietur, nisi primo de bãno exiret, ut l.
apud Celsum, §. qsitum, & l. si procur. 2. resp.
de except. maxime cum statutũ sit odiosum,
& ideo tractandum. l. cum quidam, de lib. &
posth. & l. seruus, de ser. exporta, quod quidã
sequuntur. Alij, ꝙ non dicentes ꝑ omnia idẽ
in bãnito quod in excõicato, & ideo &c. cap.
post cessionem, de except. Item quia statutũ
simpliciter denegat bãnito audientiam, arg.
l. fin. C. de hæred. vend. & l. si seruitus. ff. de
24 seruit. † Item quod bãnito audientia dene-
getur, vr̃ quod sit factũ in honorem p̃toris,
sic & alias, l. 1. & per totum tit. ff. de postul.
& l. sed & si per p̃torem, §. actio. ex qbus cau
sis manum. Vnde sicut in prohibitis ꝑ illud
edm̃ nõ conceditur, sic nec bannito, d. l. 1. §.
2. & 3. ff. de postul. & l. nemo, de procur. Nec
obstat similitudo inducta de patrono ad li-
bertum, qa hoc est ius cõe in bannito, & in
eius persona, ut omnium testium ei audiẽtia
denegeẽ, & ibi est ius spãle, & priuilegiũ pa-
troni, & ideo illud est restringendum, arg. l.
qđ non al. §. qa vero. ff. de milit. testam. & l.
moris

moris.cum ibi notatis,de pœnis. Sed quod interesse possit, vř de facto obtineri per d. l. non alie § q̃a vero & non ipse. sed eius dñs
25 agere vř, p̄ d.l.moris. † Sed pone bannitus succedit cuidam non bannito,& agit hæredi tario noĩe,an obstet exceptio bãni.vř q̃ nõ, vt sic habeantur p̃ alium,& c. argumen. l. si cõem.ff.quemadmod.serui.ami.& l. Arist. q̃ res pign.oblig.poss.& l.1.§.1.ad l.Iul.de fal. & l.decurio.de decurion. In contrarium vř, quod obstet ei exceptio ẽt in iure successionis,vel alio,licet postea quæsito,argumen. l. si non sortem.§.si filius.de cond.indebi. & l. sed Iul.ad Macedonia.& l.&ideo.rerũ amo.
26 & l.1.de dolo.† Sed qd econtra,si non bannitus succedit bãnito,an si agat hæreditario noĩe,obstet ei banni exceptio.vř q̃ sic,vt l.vitia.de acq.poss.& l.cũ hæres.de diuer.& tẽp. p̃scr.& l.si ego.§.2.de publicia.l.fi.de pœn. & l.2.de verb.obl.Alij dñt,q̃ non,quia bannũ est p̃tumacia patris, & in contumace tm̃ durat,& eo mortuo finiet̃, nec ad hæredes eius transit,arg.l.1.de priua. deli. & l.si pœnam. de pœn.& l.1.§.fi.de req.re.& l.1.& 2. ne ex
27 de.defun.† Cum ergo pœna bãni sit personalis,nõ transit contra hæredes,l.priuilegia de regul.iuris,& l quod dictum.de pœnis,&
28 l.pecoris.de seruit.rust.prædio. † Sed pone quod bannitus ipse non agit, sed alius eius nomine,an ille audietur. dico,q̃ non arg.l. 2.de admi.re.ad ciuit.pertin.& l.nec apud de hæred.instit.& l.nõ ideirco,§.seruus de iud. Item quia quod vna via prohibetur,alia via concedi non debet, l.cum hi,§.si cum lis de transact.& l.scire oportet.de tutor.&curato. dat.ab his,& l.idemq́;.ff.pro socio. & l.orõ.
29 de spons. † Sed pone,q̃ bannitus cessit alicui iura sua, ille cessionarius vult agere, an possit. vř.q̃ non, quia quæ obstant auctori, obstãt,& successori,arg.l.in hoc iudiciũ, §.si cõueniat.ff.cõm.diuid.& l.à Titio. de rei vẽdicatio.Item ne alia via ad p̃hibita p̃ueniatur,vt supra p̃xime dixi,qđ esset si admitteret̃ quod bãnitus statim cederet iura sua alij. & ille ageret,& sic fraudaret̃ lex quæ p̃hibet
30 & ius reddi,qđ esse nõ debet.†quia leges nõ debẽt esse ludibres,l.si p̃tor.de iud.l.fi.§.pen. de bonis quæ lib. Nec impositæ verbis tm̃, l.2.C.cõmu.de leg. Item pro hoc,l.1.§ si factũ,& §.si duobus,ff.de collatio.bon. & l.posthumo. C.eo.& l.filiæ,eo.tit.vbi q̃ repellit̃ ab agendo p̄p̄ contumaciam conferendi nõ põt alij cedere. Item pro hoc q̃a nemo plus iuris,&c.l.traditio.de acquir.re.dom.& l.ne
31 mo,de reg.iur. † In contrarium vř,q̃ sic q̃a si filius in magřatu ius iniquum statuit, vel impetrauit, p̄p̄ quod ei obstet exceptio, tñ patri nõ obstat,vt l.1.§.1.& l.3.§.si filius, ff. quod quisq; iur. sic à simili nec ageti ex iure cesso donationis,vel in solutũ dationis,cum habeat vtilẽ suo nomine,vt l.si in solutũ. C. de actio.& oblig.& l.emptore. de hær.vẽdit. p̃ quam vtilem ẽt dño in directa p̃fertur, vt
32 l.in causæ,& l.si p̃curator,ff.de proc. †Item q̃a dolus,vel factum cedentis,nõ debet huic .s.cessionario, q̃ bonam fidem habet nocere,vt l.qui à debitore,quæ in fraud.cred. Itẽ q̃a exceptio banni cohæret personæ, & illa nõ egreditur,arg.l exceptiones.de except.& §.plane,inst.de iure nat.gent.& ciu.& l.1.de const.pec. Item quia mutata p̃sona actoris, ipsa actio vř mutata,arg.l.1.de impo.luc. de script.lib.10.& l.cum quis de solutio. Solutio,dñt Rain.Old.& quamplures moderni, quod aut cessio est facta ex causa lucratiua, & tũc obstat ei exceptio p̃ iura primo alleg. aut ex causa onerosa,& tunc non p̃ secundo allegata, & p̃ l.apud Celsum,§.de auctoris. cum seq. & l.pure, §.fin.de doli exceptio. & arg.l.si donaturus.de condit.ob caus.& l.Ne
33 sennius. de re iud. † Nec ob quod dř,quod exceptio quæ obstat,&c.quia illud est verũ in exceptionibus realibus, & rei cohærẽtibus. Item non obstat quod dř de non conferẽte, q̃a illi ipso iure denegãtur actiones, & bannito nõ ipso iure,sed ope exceptiones. q̃ est p̃sonalis,& non realis. Alij indistincte dñt obstare exceptionẽ bãni huic cessionario,q̃a ipse semp vtit̃ iure,& adminiculo sui auctoris,& ideo eũ sua causa suisq́. vitijs,&c.l.Põponius,§ cum q̃s,de acquir.poss. Nec curat̃ an fiat cessio ex causa lucratiua,vel onerosa.
34 † Et s̃m istos dices,q̃ aut agit ex iure cesso, & tunc indistin. quamcũque causam habet, obstat ei exceptio banni, aut agitur ex proprio iure,& actione,vt delegationis, & tunc serua quod dictũ est indistincte.s.an habeat causam lucratiuã,vel nõ,& ita p̃cedet prima opin.& §.de auctoris,& l.pure,§.fi. & l.cum q̃s,de solut.& est ratio.q̃a agens ex iure cesso: semper vtit̃ iure auctoris sui,qđ erat vitio affectũ, & agẽs ex iure p̃ delationẽ q̃sito p̃prio iure,& p̃pria actione agit,& qđ dixi cessionario obstare semp exceptionẽ banni, intellige

intellige sane, nisi ante bannum fuerat atten
denda obligatio, arg. l. ex hoc edicto. §. fin. de
alie. iud. mut. cau. fac. vel nisi cessio fieret cre-
ditori ipsius banniti, cui ante bannũ fuerat
oppositum. & maxime si habebat bona ban
niti obligata. qa tunc hẽt velem ex sua pro
pria psona, & ante bannum, vt l. si conuene-
rit. de pignorati. actio. et l. nomẽ. C. q̃ res pi-
gnor. oblig. poss. & l. græce. de pignor. p qđ
vtilis non p fuit pp factum vel bannum ip
sius debitoris. vt d. l. 1. de alien. iud. & l. debi-
torem. de pigno. nec põt actio transferri. sed
cedi, vel addi, argum. l. siue. §. Item si seruus.
de exceptio. Et illa opinio vr̃ iuridica. Alij tñ
dñt qđ aut ipse bannitus cessit bona fide, &
tunc nõ obstat exceptio ipsi cessionario, aut
in fraudem, & tunc sic, arg. l. q̃ à debitore. ff. q̃
35 in fraud. cred. † Quarto si statutum est in ci-
uitate, qđ bannitus non possit esse ɔsul, & cũ
dani breuia p eligẽdis officijs, Titius elegit
Seium bannitũ in ɔsulem, q Seius de banno
exiuit, & coram iudice se psentauit, offerens
se paratum intrare offiũ, cui obijcit Titius il
lam electionem non tenuisse, & se aliũ elige
re velle, an dictus Seius electus admittat̃ ad
dcm̃ offm̃, Secundo posito q non sit admittẽ
dus, ad dictus Titius possit alium eligere, nõ
obst. 1. elect. Ad primũ dico, q illi electo ob-
stant illæ rõnes, delicti rõ. reip. offensio, præ
teriti delicti manens annotatio, legis muni
cipalis dispõ, inutilis principij psslatio, & suo
ɔgruo tpe facta obiectio, seu ɔtradictio Pri
36 mum dico, delicti rõ. † Nam ɔstat magnum
esse in lege præceptum obedientiam, & reue
rentiã pstari magistratibus per subditos, vt
l. veluti. de iusti. & iu. & l. 2. si qs in ius voc. &
l. si qs ex aliena. de iud. & l. non vr̃. §. q iussu.
de reg. iur. & in auth. vt om. obed. iud. Idẽ est
de iure canonico. Ait. n. Apostolus. Estote
subditi, &c. cap. solitę. de maioritа. & obed. &
in lib. Regũ. si qs nõ obedierit principi, &c.
c. 2. qui ergo hæc legis pcepta diuina trãsgre
ditur delinquens mente iudicat̃. l. sanctio legũ.
de pœnis. 11. q. 2. qui resistit. & c. imp. & ideo
multari põt arg. l. 2. si qs in ius voc. & l. 2. si
qs iusdic. non obtemp. & l. si familia. & l. si
quis id q, de iurisd. om. iud. & l. de ætate. §. q̃
tacuit de interrogato, actio quæ multa est ex
traordinaria delictoꝝ cohærtio, vt l. aliud,
de verb. signif. cum ergo vt pbatum est deli
quer. e. rõ delicti fecit eum alienum ab ho-
nore, & dignitate l. ne qs. C. de dignita. lib.
12. imò, qđ plus est, ẽt iam quæsito honore,
& dignitate priuaret̃. pp inobedientiam, vt
l. 2. C. de sportul. ergo multo fortius phibet̃
à dignitate quærenda. arg. l. q furere. de stat.
hom. & l. 1. §. casum. de postul. & l. patre. de
his q sunt sui vel alie. iur. ex quo reperit̃ ban
37 nitus. † nam bannum est quædam multa, vt
l. 1. §. qd ergo. de ven. inspici. ex quo sic me-
ruit ɔtraxisse existimat cum ita exprimit̃ iu-
dicialis sñia. l. metũ. §. qđ ait. qđ met. cau. &
l. dedi. §. si liber. de ɔd. ob cau. & c. in nostra.
de renunci. & l. ingenuũ de statu hom. & l. res
iud. de re iud. Secũdo obstat reipublicæ offen
38 sio. nã. † p magr̃atum ipsa respublica repræ
sentat̃. l. 1. §. ius publ. de iust. & iud. & l. 2. §.
post originem. de orig. iur. & l. municipium.
ad municip. & l. munic. de condit. & demõst.
Sed ɔstat, q non faciendo. i. non parendo ip
si magistratui, vr̃ ɔtra eum facere, & offende
re, arg. l. q non facit. de reg. iur. & ɔtra facien
do vr̃ eum offendere, ergo, & ipsam remp. of
fendit, arg. l. restituendæ. C. de aduoc. diuer-
so. iud. & l. si qs in hoc. de episc. & cler. & l. si
familia, de iurisd. om. n. iud. & l. oẽ delictum.
§. q ppositum. de re mil. At offendẽs remp.
ab illa honorem adipisci non debet, arg. l. ne
mo. de episc. audien. & l. auxilium. de minor.
& l. sed si per prætorem. §. actionem, ex qb.
caus. manumit. & l. cum quidam. leg. 2. & l. cũ
pr̃. §. lib de leg. 3. Item pp hanc offensam fit
debitor resp. arg. l. si cui. de verb. signif. ergo
in illa sortiri honorem non debet. arg. l. 3. in
princ. de mune. & bono. & l. rescriptum. §. de
bitores, eo. tit. Tertio obstat præteriti delicti
annotatio, quia licet sit a banno absolutus:
tñ reliquiæ prioris delicti remanet, arg. l. qs
sit fugitiuus. ff. de ædil. edict. & l. palam. de ri
tu nuptia. §. quæ in adulterio. & l. q ea men
te, de furt. & l. indulg. C. de abolit. igit̃ hono
rẽ sortiri ph. bet̃. 11. dist. nos ɔsuetudinem.
Quarto obstat legis municipalis dispõ. cum
enim ph. beat bannitũ esse ɔsulem ergo, &
eligi cum p electionem ad illud peruenit̃. ar
gum. l. orõ. de spons. & l. si qs tutor. de ritu
nupti. & totum illud cum qđ ph. bet̃, &c. l.
cum lex. de fideius. & l. fi. §. fi. de vsur. rei. iud.
imò ipsa electio expresse vr̃ phibita qa p il-
lam fit consul arg. l. 1. de magistr. municipa.
& l. quidam. §. 2. de administ. tut. & l. si decẽ,
de solutio. & l. si qs magistratus, de mune. &
hon. & no. in l. priuatorum. C. de iuris. omn.
iudic. ergo ipsa electio quasi contra legem

municipalem, & per illam prohibita ipso iure nõ tenebit, l. non dubium. C. de leg. maxime cũ in talibus statuta valeant, & sint seruãda, arg. l. itẽ eod. quod cuiusq; vniuersi. nomi. & l. oẽs populi. de iust. & iur. & l. non tm̃, de decurio. Quinto, inutilis principij, &c.

39 † nã dispositio quæ ab initio est inutilis, nõ põt ꝯfirmari, l. 1. ff. cõmoda, & l. si stipuler. & l. inter stipulantẽ, §. sacram rẽ de verb. obl. & §. in extraneis. inst. de hær. qual. & differ. & l. cũ filius, §. seruus. de leg. 2. & tñ est sic de instituto, ad electũ, cum tria tpa in vtroq; attẽdãtur, vt dictis legibus, & l. publius. de cond. & demõstratio. Idẽ in matrimonio, vt l. filiã, de senator. & l. gñali, §. fin. de ritu nupt. & l. pñs. C. de int. matr. Nec legatum, vt l. seruis. C. de leg. & §. an seruo. inst. de hær. inst. l. cetera de leg. 1. & l. 1. de reg. catoni. Idẽ est in electione, vt l. honores, §. is qbus, cũ seq. de decurio. & §. sed neq; & §. si q's. auth. de sãn. episc & c. dudũ. & c. venerabilẽ. §. hunc aũt. de elect. & c. post cessionẽ. de ꝓbõ. & l. quod ab initio. de reg. iur. Sexto, cõgruo tpe facta obiectio, nam ante iurm̃ officij, & confirmationẽ factam. debet fieri exceptio contra electũ, vt §. si q's, autem. qũo opor. episc. & §. si quis, aũt. de sanct. epis. & ipse idem põt contradicere, & excipere, cũ factum fuerit cõtra legẽ, & ipso iure nullũ, vt l. iubemus, §. sane. de sacrosan. eccl. & l. non dubiũ. de leg. & l. 1. de liber cau. & l. queadmodum. de agric. & cẽ si, & inst. qu. bus aiie. licet in prin. & maxime rõne publicæ vtilitatis, vt l. iurisgentium. ꝯ. si paciscar, ff. de pac. Ecõtra pro electo faciunt infrascriptæ rões. Primo, statuti cõsiderata inspectio Secundo in ipso principio cessans ꝯtradictio. Tertio, denegata ꝓprij actus immutato. Quarto, inutilis principij ꝑmissã cõfirmatio. Primo, statuti ꝯsiderata inspectio. nã per statutũ, & eius mẽtem non ꝓhibetur electio, sed ipsa administratio officij, cᷓ verba & mẽs vt iacet est seruãda, l. 1. §. remouet. de postul. & l. 2. §. fi. de inf. & l. 1. §. si is q naue, de exerc. at esse ꝯsulẽ, est ex offõ debito municipib. vt l. 2. §. exactis. de orig. iur. quod q's facio offõ ingresso, & inchoato, vt l. obserua

40 re. § fin. de off. ꝓconſ † ꝙ ẽt declaratur per clausulã statuti subsequentẽ. ꝑ quam declarãtur pcedẽtia, si obscura fuissent, vt l. sed vtrũ. de petitione hæred. cũ ergo ꝓhibeat bãnitũ fieri officia'ẽ, non aũt eligi, non põt dici, cõtra statuta facta electio, nec ꝓtendẽda pœna statuti. arg. l gñalr, §. 1. de decurioni, & l. in-

41 terpretatione. de pœnis. † nã qui esse maritus ꝓhibetur, licite sit spõsus, l. solet. §. 1. de his q not. inf. & l. q officij, & l. minorẽ de ritu nupt. & l. in spõsalibus. de sponſ. sic ã simili iste potuit eligi. & si inueniat, scriptus tpe quo debet assumere offm̃ competẽs illud assumet, & exercebit. Secũdo in ipso principio cessans ꝯtradictio, vt l. obligari, §. pen. de auctor. tut. & l. qd ergo. de his q not. inf. & l. si maritus, §. ꝑscript. de adult. & l. fin. de excus. tut. & 8. q. 1. licet 53. dist. nulli non n. fuit in ipso tpe electionis facta contradictio quod fieri debuit, vt dictis. ll. Tertio, denegata pro

42 prij actus immutatio † nanque audiri nõ debet veniens ꝯtra factum suũ, & si de iure nõ tenuerit, vt l. post mortem de adopti. & l. per fundum. de seruitu. rustico prædio. & l. si creditoribus. C. de seruo pigno. da. & l. filios q̃ in fraud. credito. & l. cum ꝓliteris de teno. do

43 nat. † Nam semel a se approbatũ, non debet improbare, vt l. Pomp. de neg. gest. & l. cum mulier. sol. matr. & l. si vxor. § fin de adult. 8. q. 1. dilectus. recte ergo dicetur, qđ eum non existat de legitimis ꝯtradictionibus honoribus fungi non est ꝓhibendus l rescripto. §. si q's. de mun. & honori. & l. fi. de edi. d. Adria. tollen. quantum n. ad istum liberas ædes habeo arg. l. licet cõpetit. ff. si serui. vendi. Quarto inutilis principij, &c. † Nam ꝯtractus, & dispõ optime ꝯualescit deducta ad casum à quo potuit incipere, vt C. si ma. fac. & l. 3. in prin. de ꝯtra iud. & ẽt institutio. vt in §. gñaliter. in authent. vt cũ de appella. cogn. itẽ datio libertatis vt l. 1. C. de his qui ad liberta. perue. non pñt, & l. fratres. de pœnis. Item legatum l. fin. de leg. 3. & l. non intelligit. §. qñ aũt. de iure fis. & l. si cognatus. de rebus dub. Item datio tutoris. l. furiosus. de tut. inst. qui tuto. da. poss. in fin. Item datio iudicis l. cum furiosus. de iud. Item electio ad honores. l. rescripto. §. debitores de mun. & honori. & l. lege. de decur. & l. quod ita. de ædili. edic.

44 † Quinto dico ꝙ cũ in quolibet officiali tria opotteat ꝯcurrere, vt sit, & vires habeat. s. ꝙ sumat ex ipsa electione vires, & ꝙ habeat effectum ex ipsa ꝯfirmatione, & qđ agat ex ingressu officij, vt l. 1. de offõ ꝑsid. & l. obserua re. §. post hæc. eo. ti. & l. publius. de ꝯdõ. & demõstra. sicut dr̃ in hærede, vt in §. extraneis. inst. de hæred. quali. & dñia. intesta. defer. & l. si alienum. §. in extraneis. de hæred. instit. & l. Caius.

l.Caius.§.1.de leg.2.Nam statutum dicit, ꝙ non possit esse consul, qđ esset de electione vt pbaẽ in l.1.& 2. de offõ ꝓconsul. vbi pro consul Romam egressus,& anteq̃ aduenerit ꝓuinciam,quam debet regere, pôt exercere ea q̃ sunt voluntariæ iurisdictionis,ex quo se quit,ꝙ iurisdictionem habuit ꝑ electionẽ,& sic consul factus est,& sic electio quasi inhibita ꝑ statutũ, fuit ipso iure nulla, nec ex post facto ꝯfirmaẽ,licet postea electus fiat habilis & impedimentum cesset l.fin. C. q mil. non poss.& dcm est, & ꝑ hoc patet ꝙ non obstãt postea allegata ꝓ electo, qa quo ad actũ dr̃ ꝯsul q ex offõ debito ꝯsulit, verũ anteq̃ hoc faciat licet non actu,tñ nomen habet ꝯsulis, dcm est.Non obstant secundo allegata,quia ꝓcedunt qñ is q eligiẽ est habilis, in quo ob seruaẽ illud,qđ si vult, & pôt se excusare debet illud facere ab initio,ita loquiẽ 3.q.1.licet.Sed si esset inhabilis,pôt qñcunq; obijci,& reclamare,vt l.1.C.si lib.aut ser.ad dec.Non obstant 3. alleg. quia illa obtinent qñ illud quod fit tenet ipso iure saltem nãli, qđ hic non est,quia fuit contra statutum ergo, &c. l.non dubium,C.de legib.& l.cũ lex.de fideiussor. Nec obstat quarta rõ, quia casus contractuum, legatorum, libertatum, & similes sunt spãles contra rr̃am illã quod ab initio, &c.& ideo non sunt trahendi ad ꝯñam. Itẽ leges quæ loquuntur in datione tutorum,& iudicum loquuntur in oneribus, non aũt in honoribus,quibus non debent perfrui indigni l.eum qui. C de decur. Item illæ leges q̃ loquunẽ de electione locum hñt in eo qui erat habilis,quod non est in bannito, vt dictum est.Super 2.quæst.faciunt ista, eligendi à lege data concessio.Secundo, effectus cessantis inspectio.Tertio,eligentis cessans inculpatio.Quarto, inutilis actus vlla præpeditio. Quinto, sine iniuria permissa variatio.

46 Primo eligendi data concessio, &c. † Nam statutam seu consuetudo quasi est lex, & concedit hñti breue eligendi facultatem,qđ concedi pôt ꝑ talem legem efficaciter,vt l.nulla. & lege item eoꝝ.ff.qđ cuiusq; vniuersſ.nom.

47 & l.non tm̃.de decur.† Item q a lex dat ordinariã iurisdictio.l.1. C.de emãcipatio.liber. & l.& qa,& ibi not.de iurisd.omn.iud. & in ordinariam. iurisdictionem hñtibus hoc fer naẽ,vt deficiente prima electione, iterũ possint eligere,vt l.si pses.C.qño,& qñ iudex.& l.1.de senten.& l.3.de accuſ.& c.cum in cunctis.de electio.Secundo, effectus cessantis inspectio,qa cum lege cautum sit vt habẽs breue eligat,intelligitur cum effectu, vt ita eligat, qđ electionis fructum consequaẽ, & sic expiret eius ptãs si electio sua valeat,& non aliter,arg.l.benignius.ff.de legib.& l. fin.de const.princ.& l. 2. §. hæc verba.ff.qđ quisq; iur.& l.4.§.condemnatum.de reg.iuris, & l. fi.§.fi.de vsur.rei iud.Tertio,eligẽtis cessans inculpatio:qa in nulla fuit culpa,cum potuerit ꝓbabiliter ignorare damnũ arg.l.qa difficile.de contrah.empr.& auth.qui semel. C.

48 qño,& qñ iudex. † & sine culpa non debet qs suo iure priuari,vt l.tutorem.§.fin.de his quib.vt indig.& l.si cum dotem.§.si maritus. sol.matr.& l.Titia.§.qui in vita.ff.de leg. 2. & c.2.de constit. Quarto,inutilis actus,& c. arg.l.qd tñ & l.labeo. de arbitrato. & l. qui per salutem,de iureiur.& l.qđ indebitum.de ꝯd.indeb.& l.dotis.de iure dot.& l.hæc ꝯdõ de ꝯdõ.& demonstr.& l.sed,& si pupillus. §. si institoria.de instit.actio.& l.1.si mensſ.falſ. mod.dixe.&l.2.de optio.leg.Quinto,sine iniuria permissa variatio, arg. l. si conuenerit. de iurisd.om.iud.& l.2.§.fin.sol.matr.& l. si cum dotem.§.eo aũt tpe.eo.tit.& l.diuus.§. licet.de iur.cal.& l.cum hic status.§.penitus. de donatio.inter vir.& vxor.l.nemo. de reg. iur.nam quid nulli nocet,&c.l.in creditore. de euictio.& l.2.§.apud.de aqua plu. arcen. & C.de precib.Imper.offeren.l.rescr.Econtra ꝙ non possit iterum eligere,faciunt ista. Primo,alterius vice permissa electio.Secundo,eligentis culpæ commissio.Tertio,officij semel habita functio. Quarto,per electionẽ semel facta ꝯclusa variatio. Primo,vice alterius,&c.quia vr̃ electus non ab eo,sed ab ordine qui eligendi ptãtem dedit arg.not. in l. item eorum.§.si decur.quod cuiusq; vniuersitã.nomi.& in l.vnum ex familia.in princ.de leg.2.& l.apertissimi.C.de iud.& l.ita aũt.§. gessisse.de administr.tut.ꝑ quod patet quod operatur iudici delegato cuius actus attribuitur deleganti d.l.apertissimi.& l.si C.qui

49 & apud quos.† Nam delegatus vice delegantis fungitur,& non sua l.1.de off.eius.& l.solet.de iurisd.om.iud.Sed si est similis delegato,non pôt iterum eligere sicut nec delegatus pronunciare,ẽt vbi sñia prima fuit nulla. l.si vt proponis.& l.præses.C.qño, & qñ iudex,&l.3.de accuſ.& c.venerabilis.de electione.Secundo,eligẽtis culpæ commissio,rã in

culpa fuit male eligendo lege nã,& seruius. de neg.gest.§.fi.& l.eũ qui.§.si cũ seq. ff. cõmoda.& l.cum mandato.de min.& l.ꝓcuratoris.§.item parui.ff.de tributo actio. cuius pœna est, vt ꝑ ꝑ culpam ꝑdat ptãtem eligendi,cum in eo culpabili fiat. l. eum qui. C. de procurat.& l.fin.de admin.tut.& l.qđ q̃s de reg.iu. Inã qđ quis sua culpa non hẽt,pinde est ac si hrẽt,vt auth.qđ locii.C.de collat. vñ in casu nr̃o ex quo ꝑ culpã efficaciter nõ eligit, pinde est ac si bñ elegisset, arg.l.iure ciu.de ꝑd.& dem. Quod aũt fuerit in culpa, patet,quia de facili potuit scire illius ꝑdõnẽ. l.rña. C. de iuris,& facti ignor. Tertio,post electionem preclusa variatio arg.l.si ab arbitro.qui satisd.cog.& auth.offeratur.de lit.cõtest.& l.ꝑcur.§.1.& l.quod in hæredẽ.§.eligere,de tributo.actio.& l.hmõi.§.stichum. de leg.1.& l.statuliber.& l. si hæres. de leg. vbi ẽt ꝑ ꝑ errorem non vtunt eligendi facultate.Solutio,dic ꝙ cum in eligendo, ille alterius vice fungat,vt dcm̃ est,presens,& momẽtaneum habuit offiñ,arg.l.pecuniæ.de alim.& cib.lega.& ad eligendum ministrum vr̃ deputatus,arg.l.vnũ ex familia,in prin. de leg. 3.Vnde si in ꝑsonam electi nõ cadit electio, nec apud ministrum superest ius eligẽdi, sed apud ipsos decuriones l. si q̃s Titio. de leg. 2.maxime q̃a de prima tm̃ electione cogitatum vr̃,non de secunda, arg.l. dotis, de iure dot.& l.cum pater.§.pater.de leg.2.& l. boues.§.hoc sermone.de verb.sign. cum incõtinenti debuit eligere.l.cum q̃dã.de leg.2. Ex his ergo dico, hunc eligentem incontinenti potuisse eligere,& post tp̃s non licere,arg. l. statuliber.de leg.2.& l.oblig.§.fi.de auc.tut.

TRACTATVS

Insignis ac præclarissimus æditus ab excellentiss. I. C. dom. Nello de S. Geminiano, ciue Florentino, ac aduocato summæ practico super vtili, & necessaria, quotidiana, ac practicabili materia de Bannitis.

Præludium cum diuisione operis.

IN ciuitatibus Italiæ cõiter reperiunt statuta ædita ꝯtra bannitos ꝑ maleficio, crimine,vel delicto,disponentia interdũ ꝙ non audiant interdũ ꝙ possint impune offendi, interdũ exprimit ꝙ possint occidi. interdum qđ possint offendi certo offensionis gñe,interdũ ẽt offendentibus siue capientibus eos pmia statuunt, interdum solũ ab honoribus vel officijs repelluni,interdum ẽt ꝯtrahere ꝓhibent. Qñq; ẽt in ipsoꝝ fauorẽ aliqua statuunt, ꝑ ꝑ q̃ statuta,et alia ordinamẽta sæpissime vt notissimũ est,ortæ fuerunt,et quotidie oriunt variæ,et diuersæ subtilitates,et põderosæ q̃ones, quarum multæ sparsim in cõmentis,et extra cõmenta doctoꝝ iuris canonici,et ciuilis,inter dũ bene ordinare,interdũ corrupte, et aliq̃n non pfecte, q̃nq; in argumentis adductæ reperiunt,aliq̃n ẽt occurrũt.Occurruntq. à nemine aut tactæ aut examinatæ.Et quia ex sæpius agitatis frequentatisq. solet maior vtilitas,et publica,et priuata resurgere, et tanto maior quãto facilius in occurrentibus necessaria nostris oculis apponuntur.Ego Nellus de S.Gemin.Florent.ciuis,et solo noie legũ doctor.Ad ꝓpriam,et alioꝝ q̃ non multa viderint vtilitatẽ decreui ea q̃ sparsim noui in vnum breue volumen redigere , nõ ꝑ modũ pleni tractatus , q̃ ab alijs plene recteq. digesta quã breuius (vtilitate tñ non obiecta) fieri poterit,ꝯclusiue ꝯcipiam, neq; ꝑ modũ simplicis repertorij,q̃a ẽt aliqua addã , et in repertis ab alijsq. tractatis, & in his q̃ occurrunt occurrentq. , dum hoc opusculum cõpilatione subiacebit. & aliqua inuestigando veritatis causa conabor adiungere. Illæ decisiones q̃ mihi veræ videbunt addendo, nõ vt ꝑtinaciter asserã ea sic esse q̃ scripsero,sed vt facilius ego,& alij egẽtes possimus in occurrẽtibus necessaria reperire, & vt rectiue subtiliusq. intuentibus aperiat mã emendandi, supplendi,interpretandi,& corrigendi. Et vt huius mã opusculi clarius digno scat,pmittẽ dum putaui plures esse species bannitoꝝ,hoc noie gñalr̃ assumpto de q̃bus tangam q̃ occurrunt non oĩa iura,& loca in q̃bus hnr in serendo,sed aliqua potiora,ex q̃b.alia inueniri poterunt applicabo. Quidam.n.nõ ꝑ ꝑ maleficium,crimen vel delictũ,sed ꝑ ꝑ morbum ne ceteros ꝯtagione inficiant banniunt. de his hr̃.C.de mend.val.lib.10.Quidam de iure cõi pro maleficio aliquo diffinit.ue condemnantur , & in banno ponuntur, siue in exilium mittũtur,q̃nq; perpetuũ, q̃nq; tꝑale,vt hr̃, C.de his q̃ in exi.cõã.l.1.& 2.lib.10. Quidam ẽt aliter banniuntur, vt in authen. item

item nulla cõitas, in auth. item quæcunque, C. de episc. & cler. & fi. de pœn. l. capit. §. in exulib. & l. Cic. & de interr. & releg. l. releg. de sicar. l. 1. transfugas de cap. dim. l. amill. & de cap. l. hostes. cum fi. & per Guil. Spec. de acc. §. sequitur, per Bal. C. de hæred. inst. l. 1. & per Bar. in disputatione sua quæ incipit, Lucanæ ciuitatis &c. Quidam ĕt pro malefi cio non diffinitiue, sed ꝯtumaces ad notatis coꝝ verbis ponuntur in bãno, de quibus & ipsius bãni virtute hř, ff. de accus. l. absentē, & l. 1. de requir. reis, et ibi per Cyn. et alios in l. 1. C. eod. tit. et per Guil. in præalleg. §. se quitur, in princ. Qñq; ꝑ p inobedientiam, si ue moram in ciuilibus causis ponuntur in bãno, et interdum traditur forma à statutis, qñq; solum proceditur de iure cõi, vt hř, ff. de uen. insp. l. 1. §. ex hoc rescripto, de adm. tut. l. 1. de usi feud. c. 1. hic finit lex Cor. inc. consuetudo regni, col. 10. C. qui bo. ce. poss. l. 1. ff. si qs ius di. non obtemp. l. 1. in fi. ff. ad l. Iul. pec. l. cum eo aūt. C. quo, et quã iudex l. ꝑ sentaneum, per Bar. in l. 1. §. et post opis, ff. de no op. nun per Guil. in Spec. de primo decr. §. 2. ad fi. per Ioan. And. in add. eiusdem operis sup rub. de cess. act. Qñq; diffinitiue ponuntur in bãno ex forma statutoꝝ qbus cauetur ꝗ in criminalibus contra absentes contumaces possit ad diffinitiuam sñiam p uenire, et ꝗ certo modo non cõparen tes habeantur ꝓ ꝯfessis, et imponatur ea pœ na siue in bãno ponantur pro illa pœna q̃ dr et imponi contra pñtes, et qđ talia bãna ꝯtra illos qui postea capti fuerunt debeãt in tra breue tp̃s executioni mãdari. De primis quidẽ quatuor speciebus in pñti opusculo non tractabitur, nisi qtũs opus fuerit ad de clsionẽ eoꝝ, de quibus agitur, et ad discernẽ dam separationis rõnẽ. Sed interpositis aliç qbus de qnta specie, licet paucis vt infra pa tebit de his ultimis bãnitis qui dñr banniti nři tpis erit huius tractatus mã principalis assumpta ex dictis Iac. de Are. qui breuẽ tra ctatum cõpilauit, et plures qõnes disputauit Cyn. q. sup eo fundatus aliqua tractauit in d. l. 1. C. de hær. inst. Bar. in lect. & in sua dis putatione, de qua supra Alb. de Gãd. in ope suo de malef. Alb. de Ros. in ul. parte sui ope ris sup mã statutoꝝ, & ĕt aliqualř ĩ alijs par tibus, et Io. An. in plurib. locis, et maxime in add. sup d. §. sequit in tit. de acc. ver. q d si qs. et alioꝝ de qbus oĩbus inferius, vt occurrũt mentio suis debitis locis non occultabiť, vt sic quæ forte rõne uiua non placerẽt, saltem placeant auctoritate, et ĕt quæ sine auctori tate alioꝝ diceñ facilius, audaciusq. possint corrigi, et emendationẽ suppleri. Ad hoc aũt tractandũ ꝑmitto tale statutũ de quo ultimo loco mentio facta est. s. qđ ꝯtumax habeať pro ꝯfesso etc. de iure ca'ere ꝑ l. oẽs populi. de iust. et iu. cum ibi no. C. de asser. toi. l. 3. et ꝑ infinita iura q̃ alleg. ꝑ Guil. in d. §. sequtur, in princ. in qb. ꝯtumax de iure cõi hř ꝓ ꝯf. quod ĕt tenet Io. And. in c. verit. de dolo, et ꝯt. et Bal in usi. feud. in tit. de pace iu. fir. §. in iuria, ad quod in l. Gallus. §. q d si tm̃, de lib. & posth. & alleg. gl. quam dicit nõ esse alibi, in l. locoꝝ, C. de omni agro deser. l. b. 11. ubi gl. dicit ꝗ talis ꝯtumacia est ficta ꝓ bõ. An aũt alia statuta de qbus supra mentio facta est valeant, vel non, dicetur suis locis dũ de il loꝝ effectu tractabitur. Et vt ex diuisione iu xta I. C. doctrinã mã clarius dignoscař. Hic tract. diuidiť in tres partes principales, q. a. Primo, tractabitur de t pe vsq; quo dicatur quis bannitus. Adeo, ꝗ contra bãnum nul lum restet iustitiæ remedium, in quo t pe exa minabuntur qõnes illi tpi congruentes. In secunda parte tract. continebitur tp̃s post perfectum bannum, & quousq; durabit cum qõnib. circa illud. Tertia pars principalis erit de t pe post finem banni, & qõnib. circa illud. Et vnumquodq; tp̃s diuidetur in plu res partes. Quia primum in quatuor. Secun dum in tres. Tertium in duas, vt eis patebit. A primo igitur t pe exordium sumẽti debet occurrere examen signatus huius nominis bannum, siue bannitus, siue huius verbi ban nire, vel nominis verbalis bannitio, & vnde dicatur s̃m doctrinam, l. 1. ff. de iust. & iu. & l. 1. si cer. pet. Sed quia in eius examine veniũt tangenda plura secundo tpi congruentia, & maxime dum tractabitur de his quę tales bã niri perdant illi parti talis examinatio refe runtur. Et primũ tp̃s expediam hoc modo, quia postq̃ in tractatu, & sic in domo bãni toꝝ versamur, ĩ qua nemo eoꝝ maior est. l. apud. ff. de man. vin. sumã principium ab eis. Diuido ergo primum vt prædixi in quatuor partes, & erit prima. De his qui pñt bãniri, siue in bãno poni. Secunda, de his qui bãni re pñt. Tertia, de solẽnitatibus in bãniendo requisitis. Quarto, an tali bãno liceat q̃re lare. Et circa dicta tpa examinabuni statuta

supra i principio relata cũ suis qõnib' quas vt facilius ꝯtingat reperiri, vnicuiq; particulæ pmittã distinctim titulos suaꝝ qonum. Sunt igit vt ad rem veniã primæ partis primi tpis. s. de his qui pñt banniri, siue in banno poni tit. quæst. siue rubr. infraser.

SVMMARIVM.

1 Primo traditur regula generalis.

2 Quaritur an exceptio ex conditione persona inquisiti vel accusati resultans, possit ante lite contest. opponi ad impediendum banni prolationem, & inseritus etiam de exceptione propter defensionem vel vindictam ex forma statuti competenti.

3 An semel bannitus possit iterum banniri.

4 An bannitus delinquens in loco à quo est bannitus possit conueniri in loco in quo moratur.

5 An vniuersitas possit in banno poni.

6 An formato processu contra filios Titij non expressis nominibus proprijs possint ijdem filij eodem modo in banno poni.

7 An vna pars expulsa de ciuitate puta Ghibellinorum, possit ex contumacia banniri ab ea qua in ciuitate remansit.

8 An ex banno dato contra aliquem, puta Titium possint affici filij descendentes, & si possent, qui in tali banno comprehendantur.

9 Quid si banniatur stirps vel latus Titij.

10 Qui filij, & alij comprehendantur, an nati tantum, an nascituri tantum, an omnes.

Prima pars primi temporis.

1 PRimo igitur q̃ro, † q̃ sunt illi qui pñt virtute dicti statuti quod dixi valere in banno poni. Et q̃dem hoc primũ faciliter expedit oẽs. s. illi q̃ pñt ex delicto p̃sentes diffinitiua sñia ꝯdẽnari, poterunt absentes citati sm formam statuti non comparentes tanquam confessi banniri. Et sic sm regulam l. 1. ff. de præto. stipu. sequitur quod oẽs illi qui præsentes non possent ꝯdemnari non poterunt banniri. Et ideo q̃ ex delicto non tenenẽ siue q̃ tenerenẽ, sed de iurisditione inq̃rent. s vel aliter ꝓcedentis nõ existũt siue exẽpti sunt, non poterunt in bãno poni vt hr̃ ff. de furt. l. infans. de fal. l. impuberem. ad l. Aq. l. si putator. C. de fal. mo. l. 2. & si ad. uer. delic. l. 1. & 2. cum si. quod sine dubio verum est, si iudici constat illos esse tales sm no. ff. de re iud. l. quæsitũ, & l. furioso. & quod hr̃ per Innoc. in c. præterea. de dila. & per Doct. in l. ex quacunque. ff. si q̃s in ius voc. non ie. per Cyn. in l. gñaliter. C. de epis. & cle. per Bar. ff. de iud. l. non vr̃. & ff. de iurisd. om. iud. l. cum quædam puella. Si aũt ei non constaret illos esse tales, procederet q̃nque iudicium vt dictis iuribus. & ff. fam. ercis. l. cum putarem iunctis. ff. de pœn. l. absentem. & de iud. l. omnem. In quo examinandum esset an minor possit in banno poni. de quo Alb. præallegatus posuit vbi supra in 79. q. referens opi. omnium quæ hñr in l. clarum. C. de auct. præst. & in l. cum, & minores, & vos. C. si aduer. rem iud. & in l. non eo minus. C. de ꝓcur. & in l. si tutor. C. in q. cau. inte. rest. non est ne. Nam aut hẽt curatorẽ & interuenit, aut nõ, vel nõ hẽt, vt ibi plene ꝑ Doc. in quo non insto. q̃a vt ꝑdicti à Docto. ibi plene tradit. Vnum tñ nolo omittere ꝙ interlocutoriã quam facit statũ vt q̃d ꝯtumax habeat pro confesso patiunẽ minores. vt hr̃ in d. l. cum, & minores, & est nota. dcm̃ Bart. in l. si. eo. tit. si aduer. rem iud per q̃d tam obtinui valere iudiciũ vsq; ad fictã litis ꝯtestationem q̃ inducit ex forma statuti elapsis q̃q; diebus vtilibus à die primæ citationis licet pro pupillo non cõparuerit tutor cũ illã iuris interlocutoriã patianẽ minores ẽt idefensi vt dictis iuribus. Est tñ cautius ꝙ iudices scientes inq̃situ vel accusatũ esse minorem vt ei curatorẽ ꝯstituant. inst. de cura. §. itẽ inuiti. vt sic eo cõparente teneat iudicium sm Alb. vbi supra. Sed tũc cessabit bannum, q̃a illud dat in contumacẽ. Et ideo cũ vt dixi valeat citatio, & processus iudice ignorante, & inducaẽ à statuto interlocutoria per quam hr̃ pro ꝯfesso, forte verior est sñia quæ habet tale bannum valere, licet subiaceat beneficio restõnis in integrum, sm not. tñ in l. si minor. 25. annis, omissam. & l. auxilium. §. in delictis. ff. de mi. & per Bar. in l. 1. §. nũciatio. de no. ope. nũc. Et ad suppletionẽ, & declarationẽ huius primę gñalis q̃stionis, vide in addi. Spec. in tit. de primo decreto. §. sequiẽ. ver. sed pone. & seq. & quæ dicam infra in 1. q. 2 partis huius primi tpis.

2 Secundo q̃ro † Formata inq̃sitione vel accusatione de crimine ꝯtra aliquẽ talẽ ꝙ ex sui figura ꝓcedat inq̃sitio vel accusatio, an ille inq̃situs vel accusatus possit defendi ante litẽ ꝯtestatã excipiẽdo q̃d ẽt si vera essent ꝯtẽta in ꝓcessu ꝓcedi non posset, q̃a ille cõtra

tra quē ꝓcediť erat infans vel furiosus, vel faciet ad sui defensionē, vel ad vindictā ex forma statuti, vel q aduersarius potuit impune offendi virtute statuti, puta qa malpagus vel bānitus? Et vř dicen. ꝙ nō, qa tales exceptiones tāgūt merita causæ, ergo nō pñt ante litem ꝯtestatā examinari. C. de ꝓb. l. except. Sed non insistendo in verbis, ꝯtrariū credo, & ita pluries seruari vidi. Vbicunq;.n. per exceptionem ꝓpositā in vim dilatoriæ ostendi accusante siue inq̄rentem non hře ius accusandi vel inq̄rendi, vel illud qđ est ꝓpositū nō esse delictū semꝑ pōt nō ad effectū absolutionis diffinitiuæ, sed ad impediēdū ꝓcessum ꝓponi, & ꝓbari. Talis.n. exceptio cōtestationē impedit. C. de his q ad eccl. ꝯf. l. si seruus. & ne q̄s vere. l. 2. & l. Itē apud labeonem. § qđ ait. ff. de iniur. & de adul. l. si maritus. §. ꝑscriptiones. f̄m Iac. de Aren. & ff. de neg. gest. l. si pup. lli. §. videamus, f̄m Bart. in l. eleganter. §. si q̄s post. de ꝯd. indeb. & de iureiur. l. nam postea. in prin. & in l. absentē. in fi. ff. de pœn. qđ ēt sequiť Bald. in d. l. exceptionē. & sic poterit per hanc viam bannum impediri, & ēt ꝑ procuratorem sine dubio in criminibus in q̄bus pōt interuenire. In alijs aūt restat disputatio de qua ꝑ Doct. in l reos. C. de acc. & in l. 1. ad l. fa. de plag. & in l. seruum quoq;. §. publice. de ꝓc. & plene ꝑ Bar. alios referentē in l. pen. §. ad crimē. de publ. iud. qđ tanq̄ extra propositū ad præsens non prosequor, sed dicam infra in 2. parte 2. tpis q. 14. vbi melius cadit. Si aūt de themate quest. plenius videre velis, vide in 37. q. Alberici prædicti vbi post relationes opi. cōcludit exceptionē pr̨dictā posse ante lit. cōt. opponi. Vnū tñ nota ꝙ non semper annullatur processus, licet tali exceptione repulsa iudex procedat ad bāni dationē facta pronunciatione ꝙ talia debeāt post lit. cōtest. reseruari, & factis citationibus f̄m formā statuti: vt hř in d. l. except. & C. de dilat. l. à procedēte cum si. De quo tñ in 2. q. 2. partis huius tpis aliqua vtilia tangenť in 3. parte Si aūt inquisitus compareat ꝯfitetur se occidisse Titium bannitum. An dicať excipere, & sic existente vero non debeat condemnari. Vide Bal. qui tenet qđ si per acta archiui publici ꝯstat de banno, talis sic ꝯfitēs debeat absolui, vt in l. 1. C. de confessis. in 16. col. versic. iuxta hoc pone dicit statutum quod bannitus, &c.

3 Tertio q̄ro † An ille q semel positus fuit bāno possit iter̄ bāniri? Et vř ꝙ non, qa semel infamatus iter̄ infamari non pōt. l. aut dānū. §. seruos. & ibi no. ff. de pœn. & in l. 2. C. vt intra cer. tēp. cri. q. 3. & ff. de his q no. inf. l. 4. §. ait ꝑtor. Item qa cum sit semel ciuitate priuatus, amplius priuari non pōt. ff. de verb. obl. l. decē. Itē qa cū non sit in ciuitate citari non pōt, & sic ꝯtumax effici non pōt, & ideo nō succedit dispositio statuti. ff. si q̄s cautio. l. sed actio. & l. seq. & extra de ꝯst. c. 2. Sed Doc. cōiter determinat contrariū qa excōicatus iterū excōicari potest. 47. dist. c. q̄tūlibet. in fi. & extra de sen. excom. c. cū pro causa. & c. officij. de quo in c. ita quorundā. de iudæis. Itē quia non debet quis pro pœna præmiū reportare. ff. de interdi. & releg. l. relegatorum. §. ff. & de neg. gest. l. siue hæreditaria. Et ita determinauit Guil. in prælleg. §. sequiť. de accu. ver. qđ si quis. ita ēt vř sensisse Dy. in d. l. 2. & ita Bar. in d. §. seruus. Ita ēt Albe. prædictus in 26. q. dicens Dy. ita tenuisse nisi de bānitus taľr qui domiciliū ꝑdiderit per l. eius §. fin. ff. ad muni. Et ad argumenta cōtraria non respōdet. Sed nō obstat primo qa infamatus vno gñe ifamiæ. s. iuris nō pōt iterū infamari eodē gñe infamiæ, vt dictis iuribus, sed bene pōt infamari diuerso gñe, puta infamatus infamia facti pōt iterū infamari infamia iuris. ff. de ritu nupt. l. palā quæstū. §. quę in adulterio. & l. fin. ff. de requi. re. f̄m Ray. in d. l. 2. quod ēt sequiť ibi Bal. Nō ob. quod amplius priuari nō possit ciuitate &c. quia aliq̄ñ imponitur pœna priuatiua supra quā est reperire maiorē priuationē, vt in sñia excōicationis quæ continet priuationē ad tps, & potest alia priuatio adijci, ita in proposito, quia prima priuatio nō extinxit habitū f̄m Bald. in d. l. ij. Sed in hoc clarius dicendū est ꝙ aut primū bannū fuit pecuniariū, vel ad aliquod membrū, & tunc nihil nocet quin possit iterū in pecunia vel alio mēbro, vel ad mortē banniri. Sed si fuit bannitus ad mortē ēt iterū banniri potest. Pluribus.n. modis & causis potest mors inferri. Est tñ verū ꝙ in pœna non reiterabili, vt in morte executio facta ex vno extinguit oīa alia bāna, vt inst. quib. mod. tol. oblig. in princ. & §. 1. In pœna vero reiterabili nō est ita, & ideo condēnatus in mēbri abscisione ex duabus causis, duab. vicibus passus est executionē vnius mēbri ex vno banno poteris peti executionem alterius ex alio, ēt si opus

sit banni alterationem, ut d.l. 2. & quod ibi per Doct. facit, ff. de iniur. l. filius iniuriam. Vltima vero ratio quæ est, q non vr posse in contumacia constitui non obstat pro cuius determinatione clariori quam sit illa q poni tur p Io. And. in add. ad dcm vers. q d si qs, & tangit Alb. vbi supra. Aduertēdum, q aut qō se habet, an possit iter bāniri in eodem loco in quo bānitus fuit, & dicendum est q non l. licet. §. pen. ff. nau. caup. sta. nisi in casu quo non fuisset bānitus in pœna debita, quo casu an cōputetur prima pœna in secunda, vel si prima fuisset soluta repeti possit. Vide not. dcm Bald. q. dixit quod non, in l. fin. C. de fideicōm. lib. p gl. ibi positam, & p aliam in l. si vsufr. leg. §. fi. ff. de vsufr. ad qđ not. ēt p eū in l. 1. & 2. C. de spor. vel nisi fm mām l. sen. ff. de accus. & quod hr in l. quid ergo. §. pœna grauior, de his q not. inf. s. an possit iter cognosci p p adiectionē nouæ qualitatis. Quo casu ēt vide an primū bānum computeť secundo. Bal. in l. q dix. ff. qđ met. cau. Aut an possit in alio loco, puta quia fuit bānitus in loco maleficij, puta Bon. inquiritur nunc in loco originis, puta Florentiæ, vel ē contra, & iterū banniri potest. In primo .n. loco non fuit punitus effectiue, & ideo non obstat dicta regula quod semel fuerit cognitum p d.l. senatus. Faciunt no. p Bar. in l. nō solum, §. si mand. ff. de iniur. & in l. sed si ami ci, de adul. Et de isto casu defectu citationis non pōt obstare. Pōt. n. ibi citari, & ꝯueniri l. 1. & 2. C. vbi de crim. agi opor. Et ita dispu tando terminauit Iac. de Bell. quam posuit super d. l. 1. proxime alleg. & eius effectū refert, & seqtur Io. And. in add. Spec. in tit. de cōp. iud. adh. §. 1. ver. qd si venit. Et de verbo ad verbum posuit, & sequitur Alb. vbi supra q. 76. quam hic causa breuitatis non insero. idem tenet Bar. in l. sep. ff. de sep. viol. vbi di cit se ita pluries iudicasse, & ꝯsuluisse. & ibi vide. Si vero q̃ritur an p crimine possit iter bāniri. Dicendum puto, q aut cōmiserat illud crimen de quo nunc pceditur anteq̃ fuerit bannitus, & idem pōt ēt citari, & ibi con ueniri, vt in dictis iur. b. & l. 1. in fine. & ibi p Bart. ff. de req. re. Si vero cōmisit postea, tūc aut illud cōmisit in loco à quo bānitus erat, & idem quia siue sit locus originis, siue alius rōne del. ctr ibi sortitur forū, & poterit ꝯueniri, ut d. l. 1. Nec pdictis obstat qđ cū inde sit bānitus non citeť ad locū sibi tutū, & per ꝯñs non uideatur arctari à citatione, vt not. ff. ad treb. l. de æt. Et est casus in l. 2. §. pen. in fin. ff. si quis cau. & quod no. p Iac. de Are. q dicit exitiosos terræ non arctari ad cōparē dum ibi citatos in l. Fulcinius, §. quid si latit. & l. ad cognitionem, qui. ex cau. in poss. ea, & quod not. p gl. in c. stat. de rescr. lib. 6. & in l. 2. ff. si quis in ius vo. non ie. & ne qs eū q in ius uoc. est ui eximat. l. sed eximēdi in fi. hcq. cum citatio sit nulla non possit parere effectus ꝯtumaciæ, C. ne de sta. def. l. si pr, & qđ not. p Bal. in l. 1. C. ne ex del. def. quia aut sibi imputare debet, q a se p p delictum suū in illa necessitate posuit, & sic est non succurrē dum, l. fideiuss. §. si necess. ff. qui satisd. cog. & qui. ex cau. maio. l. qui data. cū si. Aut si hæc solutio non pcedit quasi satis punitus videa tur p p primum bānum, vt dixit Io. And. in d. ver. qd si bānitus, cum possit ꝯtra talem su spicionē puideri non pōt talis causa allegari. Aut. n. causa ob quā citatus est, est talis in qua pōt procurator interuenire, & pōt illū mittere, ff. de min. l. Pap. exul. & sic non obst. c. ven. de acc. per Io. And. vbi supra proxime allegat. Aut est talis causa in qua non pōt interuenire procurator, & pōt securitatē, & saluum ꝯductum petere q sibi à iudice dari debet, ut plene p Bar. in l. is qui reus, de pub. iud. per illum tex. cum gl. & per Bal. in l. 1. C. de hær. inst. & dicam intra in 2. tem. par. 2. q. 45. q fidantia & securitas rlr tollit suspicionem. Fateor tñ q si talis securitas esset fragi lis, vt ibi dicam vel p p ꝯdōnem iudicis q so litus est tales fidantias non seruare. l. nō oēs §. à barbaris, ff. de re mil. vel ex alia causa, vt tangit Io. And. in d. ver. quid si qs. Tūc posset hre locum dubō. de qua ibi per c. accedens. vel hic non cont. & l. & qui ita, §. 1. ad treb. Securius tñ credo tentandum fore qđ talis exceptio locum non habeat cum à sua culpa pfecte non punita pcedit, quicqd dicat Ioā. And. Quousq; .n. pœna non sit pfecte imposita punitus non dr l. 1. & 2. C. de spor. & d. l. 1. senatus, & p Bar. i d. l. sepulchri. Cōtter tñ huic dubio subuenitur p statuta q̃ dispo nunt quid seruandum sit cum pceditur ꝯtra bānitos. Si aūt fuit bānitus in loco domicilij rōne originis, vel incolatus, & alibi nunc de linquit, & contra eum proceditur non in lo co delicti, sed in loco originis, vel incolatus maior est dubō, vt patet ex his quæ breuissi me refert, & non decidit Ioā. And. vbi supra.

Dicen-

Dicendum tñ est q̄ si ex primo bāno non ꝑdit domicilium illius loci à quo bānitus est, ibi poterit ꝯueniri vt supra dcm̄ est, & hr̄ per Bar. in l. adul. in prin. ff. de adul. An aūt ꝑdat ex ipso bāno domiciliū, vel non, dicet infra in 2. tēp. par. 1. q. 5. dū tractabit q̄ ꝑdant bāniti, & in q. 45. ꝑ quæ suppleas hęc vlt. d. ēta.

4 Quarto quæritur † etiam circa prædicta. An bānitus delinquens in loco à quo est bānitus possit ꝯueniri in loco in quo moraī, puta Florentinus bānitus de Luca offendit Lucanū in districtu. Lucano, repitur Senis. Quærit̄ nunqd ibi possit accusari, & ꝯueniri & exinde bāniri? dixit Guil. qd' sic, cū nō sit spes qd' Lucā reuertaī, vt ipse ponit in Spec. de cōp. iud. adi. §. 1. ad fi. vers. sed pone q̄dā. Vbi vide quod ēt tenuit Bart in l releg. §. interdicere, ff. de inter. & rel. per illum tex.

5 Quinto quæro † an vniuersitas possit poni in bāno, siue collegium aliquod. Hæc q̄ō fuit antiquitus multum examinata. s. an possit delinquere & puniri, & qualr̄. Et finaliter ꝯcluditur qd' pōt, & delinquere, & ꝯdēnari, vt hr̄ in l. metum. §. a iaduertendum, ff. quod metus cau. & l sed ex dolo, §. 1. ff. de dolo. plenissime per Bart. alias referentem in l. aut facta, §. fin. de pœn. Quæ uitandæ superfluitatis causa hic nō inseruntur. Aduertendū tñ, q̄ vbi bāniri pōt non debet seruari forma in citationibus q̄ traditur ꝑ eundē Bart. in extrauag. ad repr. super uerbo, citati. Quibus citationibus factis vt ipse dicit, vniuersitas ꝯtumax ꝯstituitur, qd' debet intelligi. s. postq̄ post citationē potuit ꝯgregari. Ante enim non potuit ꝯtumax reputari, ar. ff. de lib. vni. l. t. in fin. Et ideo caueant iudices, ut ꝯgruum terminū in citatione assignent. Pōt ēt iudex talē vniuersitatē ꝯtra quā ꝓcedit cogere ad creandū syndicū qui eam defendat, & ex cuius citatione facilius possit ꝯtumacia ꝯstitui s̄m Iac. de Are. in l. 3. ff. de fideicō. lib. & Inn. in c. Rom. de sen. excōm. qd' s̄m Bal. intellr̄ q̄ possit cogi ad creandū syndicū ad litem tm̄, ut ipse not. in l. 1. in fi. ff. q̄ cuiusq; vni. nom. Et aduerte, an ex ꝯtumacia talis defensor possit, an bāno poni ad ea q̄ hn̄r in auth. item nulla. & in auth. iubemus, de sac. san. eccl. & in l. 1. §. si procur. ff. si quis ius di. non obtemp. & ibi plene per Doct.

6 Sexto q̄ro † an formato ꝓcessu ꝯtra filios Titij non expssis noibus possint ijdē filij in bāno poni. Et dr̄ia huius q̄ōnis à ꝓcedēti est manifesta, qa ibi ꝯueniunī plures vt vniuersi, hic ut singuli. Hæc q̄ō ponitur ꝑ Alb. ubi supra. s. in opere statutoꝵ par. ult. q. 48. & ibi primo allegat ad negatiuam, qa quis debet noiatim exhæredari, ff. de lib. & posth. l. 2. & noiatim debet quis excōicari, extra de off. ord. cap. 2. & ibi in gl. & 11. q. 3. c. excellent. ergo & bāniri, alias s̄nia bāni vr̄ inualida tā quam incerta, C. de sen. q̄ sine cer. quā. ꝑ totum. In ꝯtrariū q̄ imò ualeat, ff. de iniur. l. 4. §. nominatim, & de lib. & posth. l. Tit. & l. nominatim, & ff. si cer. pet. l. certū. Cōcludit q̄ aut in aliqua parte actoꝵ ꝯtineī q̄ sint filij siue hæredes, & v3 bānii, alias nō, ff. de re iud. l. in summa, & l. ait p̄tor, §. 1. & C. de sen. q̄ sine cer. quan. l. 2. & l. hac ꝯsultiss. ma; C. q. te. sa. pos. & qd' ibi not. Et subdit, q̄ si bānit q̄s vt hæres qd' ei agenti noie proprio obstat bāni exceptio, de quo dicā infra in 1. par. 2. temp. q. 71. Ad propositū aūt puto q̄ sic ex tenore accusationis, vel inq̄sitionis apparet de q̄bus filijs, siue de q̄bus heredib. intellr̄, & sic ēt in citatione ne reddaī incerta, l. aut q̄ aliter, §. 1. ff. q̄ ui, aut clā. valeat ꝓcessus, & bānum ꝑ dicta iura. Faciunt not. in l. dem. de ꝯd. & demonstr. Et vide quæ dicam infra in 3. parte huius primi temporis. q̄ō. vlt.

7 Septimo q̄ro † an vna pars expulsa de ciuitate, puta pars Ghibellinoꝵ possit bāniri ab alia q̄ in ciuitate remansit? Hæc q̄ō formato themate q̄ pars intrinseca elegit p̄tātē post expulsionē alterius ponitur ꝑ Alb. ubi supra q. 78. Et primo arguit q̄ possit in bāno poni, qa oīs uocatus ad iudice uenire tenetur, l. 1. si q̄s ius di. non obtemp. Item qa ꝯtumax est in dolo, l. nō pōt, de reg. iur. ergo puniri pōt, ff. de pœn. l. absentem. In ꝯtrariū arguit, quia iusto metu absunt, & sic restituerentur, ff. q̄b. ex cau. ma. l. 1. 2. & 3. ergo fortius eis daī excep. l. inuit. §. cui damus, de re. iur. Itē qa p̄tās non est p̄tās extrinsecoꝵ, qa per eos non fuit electus ergo &c. C. de sum. Trin. & fide Cath. l. 1. & si a non comp. iud. per totum. Item qa p̄tās non fuit legitime electus cū nō ꝯsenserint extrinseci, in auth. de defen. ciui. §. sed interim. Item qa saltem debuerant inter esse electioni duæ partes. l. nulli, & l. plane, qd' cuiusque vni. no. ergo, &c. Tenet hanc secundam partem si pars extrinseca fuit expulsa dolo, vel culpa intrinsecorum, alias tenet primam per iura, & rōnes supra alleg. & adducit quod not. in l. si quis

ing.

ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capti.Sed hæc q̃o al'r est inuestiganda. Nam aut ptās qui ɔtra expulsos ꝓcedit fuit electus ante expulsionem eoꝝ, & tunc cum ꝓponat eum esse iudicem illosq. tpe delicti inquisitione siue accusatione narrati fuisse sibi subditos, restat ꝙ ɔtra eos pōt ꝓcedere quemadmodū ɔtra singulos delinquentes. Sed an ɔstituantur in ɔtumacia p p hoc, qa ad locum sibi non tutum citati dicanť. Recurre ad ea q̃ dixi supra q.3.& q̃ dicam statim sequenti membro. Si aūt fuit electus post expulsionē dictæ partis, tūc aut fuit electus post electionarios antea factos vel virtute statuti antea facti, & eius ordine seruato, & idem, qa eadem rōne eoꝝ ad ptās sicut extrinsecoꝝ. Si vero fuit electus virtute noui ordinamēti facti à parte intrinseca, tunc recurrēdum est ad q̃onem illam q̃ hr̃ in l.oēs populi.de iust.& iure.videlicet an pars p̄dicta intrinseca possit ɔdere statuta. In qua q.Bart. in d.l.omnes populi.in 2.q.pri. ver.sed q̃ro dixi, distinxit hoc modo, q̃d si ali qui absunt de ciuitate voluntarie, & tunc remanet ois ptās in p̄sentes.arg.ff.de tu. & cu. dat.ab his.l.vbi absunt.& C. de dec.l.nominationum.lib.11. Si vero sunt expulsi, aut ad eos expulsos cōpetebat ius ɔdēdi statuta aut non. Si non cōpetebat v.g.qa expulsi nō erāt de ɔsilio, & tunc non ob.illoꝝ expulsoꝝ absentia, qa illi q̃ remanserunt in ciuitate potuerunt statuta facere.ff.de orig.iur.l.2.§. de inde cum essent. vbi dr̃, ꝙ ad remanentes in ciuitate remansit ptās ɔdendi leges. Si vero cōpetebant, vt qa erat de ɔsilio, & tunc aut sunt expulsi ex iusta causa, & adhuc ad remanentes remanet ptās ɔdendi statuta, qa cū il li non obedierint ciuitati suæ p̄diderunt oia iura ꝓpria suæ ciuitatis, de c.dimi.l. amissione.& sic p̄diderunt ius ɔdendi statuta. & sic ptās remansit apud p̄sentes. Si vero fuerunt expulsi sine iusta causa forte p inuidiā, & tūc licet statuta facta p remanentes seruenť fortē quantum ad eos p l. ꝓ fundum .ff. de ser. vrb.pre.tñ in p̄iudicium expulsoꝝ non valēt ne ex sua negligentia beneficium ɔsequanť. ff.de fut.l.itaq; fullo. Et hanc distinctionem sequitē ibi Rai.in repe. quam fecit post repetitionem Bart. inducēs ꝓ ɔfirmatione eius q̃d dr̃, q̃ñ expulsi fuerunt eorum culpa perdere iura ciuitatis, ꝙ censentur rebelles suæ ciuitatis vt C.de deserto.& occul.l.2. lib. 12. & sic p̄dunt ius condendi statuta.l.fin.ff.de leg. Dicit ēt vltimum dcm̃ esse verum, quo dr̃ nō valere in p̄iudicium expulsoꝝ, ēt si pars expul'sa de ciuitate erat minor pars cū maioris partis violentia ei nocere nō debet, nisi quo ad possessionem perdendam.ff.de acq. pos.l. clam possidere.§ fi.cum l.seq. ɔcludens illud statutum factum à parte intrinseca non tenere ēt quo ad p̄sentes in iure totius populi, sed in iure ꝓprio eoꝝ ɔdentium sic vt d.l. ꝓ fundum.ar ff.de ma.conue.l.1.§.1.& ad l.qui maior.ff.ad mu.cum similib. R̃ndet ꝙ illa locum nō habet q̃ñ minor pars impediť facto maioris.arg.de reg.iur.l.non debet alteri.& de dolo l.1.§.non fuit.& quod vi aut clam.l. 1.§.sed Arist. Et ex his inferť ꝙ si fuerint iuste expulsi p̄nt in banno poni, nec p̄nt allegare se citari ad locum nō tutum p ea q̃ dixi supra in q.3. Si aūt iniuste fuerunt expulsi, nō p̄nt de iure banniri. Sed dubitať qualiter p̄nt obuiare banno, dic ꝙ hoc casu sine dubio poterunt syndicum ɔstituere ad eoꝝ iustitiā ɔñdam.l.1.§.1.quod cuiusq; vni.nomi.& l.si quis à filio.§. si parti sm̃ Laud. de Ramp. & Bart.ff.de leg.licet Dy. ibi aliter dixerit. Et ibi habes per Bar.ꝙ pars expulsa, & pars intrinseca ēt separatim p̄nt submittere ciuitatem, quod ibi Bal.intelligit verum, nisi quo ad superioris præiudicium per not. per Inn. in c.cum ex iniūcto de not.oper.nun. Ad q̃d adde q̃d hr̃ per Host.in c.2. de maio. & obe.

8 Octauo quæro † Formatus est ꝓcessus p viam accusationis vel inquisitionis ɔtra Titium, & Semproniū ex eō ꝙ fecerunt seditionē in populo, & factis citationibus de Titio & Sempronio sm̃ formam statutoꝝ supra relati iudex posuit in bāno Titiū, & Sēproniū & eoꝝ filios, & descendentes, eosq. priuauit officijs, & honoribus ciuitatis. Quęriť an valeat tale bannū. Hæc q̃o requireret examinationē an cōmittens seditionem in populo, &c.dicať cōmittere crimen læsæ maiest.vt sic in eo, & filijs locū habeat.l.q̃sq̃s.C.ad l.Iul. maie.de qua q̃one dicā infra in suo loco parte.1.temp.2.q.16. Et p̄supposito ꝙ non, vidēdum restat an dictus iudex potuerit dictos filios ɔdemnare, & qa vt dixi supra q.6. ex defectu noīoꝝ ꝓprioꝝ snia non pōt dici nulla. Restat videndū an ex alijs capitibus. Et certe dicendum est primo, ꝙ tale bānū est iniquū, & ɔtra diuinā legē, q̃ se habet vt filius patris nō portet iniquitatē. Itē ɔtra humanā q̃ se hēt ꝙ delicta suos auctores teneāt, nec vlterius

vlterius ꝑgrediantur.C.de pœn.l.sancimus.& ibi ꝯcor.in gl. Ac ēt q. ē vbi aliquis ex alterius delicto punit,non teneē qñ ꝯtra principalem ob ꝯtumaciam ferē sñia.ff. de euict. l. si ideo.cum ꝯcor.C.de pig.l.præses.& ibi gl. per Dy.in l.1.ff.qñ ex fac.tu.& ꝑ Bar.in sua disp.de qua in l.cum filius.in princ. de verb. obl.& ꝙ dicam infra in 1.parte 2.tpis.q.33. Secundo dicendum est,ꝙ est nullum ipso ꝑꝑ plura. Primo quia nullus est formatus processus contra tales filios,& descendentes. Et sic restat ꝙ bannum,& sñia essent nulla sida retur.C.de sen.l.prolatam,& de pœn.l. qui sniam.ff.de pub.iud.l.inter accusatorem.& l. absenté,de pœ.& de iud.l.oēm. Secūda rōne esset nullum,quia non fuerunt citati explicite nec implicite l.nam ita diuus. de adop.ff. de re iud.l.de vno quoque,cum si. qui defectus est talis ꝙ ēt ex forma statuti ꝓhiberet snias latas pro maleficio dici nullas aliqua rōne vel causa, talis nullitas non diceret ex clausa cum.n.sit de iure nāli à defensione procedens non intelligiē à statuto exclusa quantumcunq; gñalibus verbis nullitatem excludat.hr̄ in cle.pastoralis.de re iud.& per Bart. plene in extrauag.ad reprim. & dicam infra in 2.temp.parte 2.q.34.sicut nec intelligitur exclusa nullitas à carētia iurisdictiones procedens vt not.in cle.1.de sequest.pos.& fruc. & in l.non erit.§. dato.ff.de iureiur. Et hoc quantum ad 1.partem qō.ex qua patet,ꝙ tu. 2.quæst.est superfluus. Sed si forte diceret ex aliquo statuto talem sniam valere videndū arbitror ēt super eod. Et primo vr̄ dicendum ꝙ à tali sententia omnes filij, & descendentes afficiantur. Filij enim in legali dispositione etiā ad vlteriores extenduntur.ff.de verb. sig.l.filij.& plene.eod.tit.l.liberorum. Et fortius hoc verum est ꝑꝑ verbum descendentes,in themate positum quod vsque ad decimum gradum in lege vr̄ extendi.l.fin. C. de suis,& legi.& quod ibi not.& quod hr̄ in authen.de testi.fide.§.codicillum.& §. seq. col. 9.si in lege.ergo in sñia, quia potestas vnius ad aliam adæquatur,vt no.per gl.not.in l.cū quasi.§ si plures.ff.de fideicom.lib. Sed quia sine dubio talis dispositio est odiosa, & contra nālem,& ciuilem rōnem vt est dcm̄, sine dubio restringenda est.Et ideo non puto vltra nepotes extendi sm̄ ea quæ hn̄r ꝑ Cyn. in l.volūtas,in vlt.q.C.de fideic. Et qa in voluminibus hn̄r,vt ꝑmisi aliter non insisto.

9 Nono ergo quero † stāte statuto ꝙ valeat tale bannum,& ꝓlatum sit ꝯtra latus, & stirpem Titij q. comprehendanē in dicto bāno? Ad cuius determinationem ꝑmitto, ꝙ qñq; lex siue sñia,vel homo,vtiē verbo,familię.Et tunc quos,& quot comprehendat,& vsq; ad quem gradum hr̄ in auth.de testib.§. codicillum.& §.seq. & C. de ver.sig.& l.fin.& ff.de verb. sig.l.ꝓnūciatio.§.familiæ. Aliqñ noie filioꝝ.& de hoc hr̄ vbi ꝓxima qō.dcm̄ est,& ꝑ Cyn.ēt in l.libertinum.C.de interd.ma.ꝑ Bart.& alios in l.Gallus.§.inst.de lib.& posthum.Interdum noie sobolis . de hoc hr̄ in l. fin.C.de bo.dam.& ff.sol.mat.l.1. Qñq; nominaē ꝓles.de hoc.C.de episc. & cler.l. officiales.& l.ne diutius.C.de agri & censib.lib. 11.Qñq; appellat ꝓgeniem.C.de eman.lib. l.pe.interdum ꝓsapiam . de hoc hr̄ in l. si q. ex corporeo.C.de muril.lib.11. Aliqñ gentem.ff.de prob.l.2. Aliqñ vtiē noie liberoꝝ. de quo in l.cognoscere.§.liberorum. & l.liberorum.ff.de verb.sig. interdum noie posterorum.ff.de iure immu.l.1.& 4. & ff. de vac. mu.l.vacatio. Qñq; noie descendentium.de hoc in l.fi.C.de suis,& le.& d.auth.de rest.fide.Qñq; ꝓmiscue immisceneē noia supra dicta simplr̄.de hoc hr̄ in l. quod his verbis. §. fi.de leg.3.Si vero adijciatur perpetuo vel in perpetuum,tunc nullatenus fit restrictio , vt hr̄ in c.felicis.de pœn. & in c. 1. de schisma. lib.6.& hr̄ per Iac.de Bel.in præalle.auth. de resti.fidei.Qñq; fit mentio stirpis,& tunc eodem modo vr̄ de descendentibus debere intelligi,ar.iurinm prædictorum,quasi idem sit stirps,& proles,prosapia,soboles,siue progeniens , quod credo verum ꝑꝑ ꝓnomen suā vel meam vel tuam. Collaterales enim non sunt stirps eius,sed ascendentes. licet omnes sint de stirpe illius ascendentis. Et ꝙ tunc de descendentibus intelligitur est text.& ibi per Bal.in l.si quis in suo.in princ.C.de inoffic. testa.De gn̄e aūt,&gñone vide extra de hęr. c.statutum.& c.vt commisi.lib.6.& de pœ. c. vbicunque.& Bal.in l.cum acutissimi. C. de fideic.Et nota ꝙ si banniuntur omnes hoies de tali ꝓgenie non comprehenduntur existentes in ventre,ar.l.cū inter.& ibi Bald. C. de fideicom.lib.cui ēt adde qood ipse no.C. de lib.cau.vbi dicit ꝙ bannita muliere ꝑgnāte natus postea non est bānitus.licet ille tex. facit in contrarium sed dic vt ibi.Qui aūt veniant in illis verbis. & totum latus Titij

est

est dubitandum, quia fratres sunt de eodem latere, hinc est ꝙ dnr collaterales, ff. de grad. l. Iurisconsultus, §. sunt ex lateribus. Sed qa frater licet sit de latere patris, non tñ est de latere fratris, imò vnusquisq; facit suum latus, sicut & suam lineam, vt patet ad oculũ. Sic ergo sicut coniuncti nobis ex latere nõ sunt ex nostra linea, ff. de grad. l. 1. & inst. eo. in prin. licet sint ex linea aui, & proaui, ut C. de bon. mat. l. ẽt, ſm Bar. in cons. qď incipit, qa sciñ &c. ita non sunt de nr̃o latere, licet sint de latere pr̃is, vel aui nr̃i, qa nulla est rõ diuersitatis. Et sic in dicta ꝯdemnatione non comprehenduntur collaterales aui ex eis nati. Quod ẽt ostenditur rõne. Negari nõ põt si diceretur per aliquos ꝙ collaterales essent de latere Titij, ꝙ non possit intelligi duob. modis. Vno vt intelligantur ꝯdẽnati oẽs qui sint de eodem latere, de quo est ipse Titius, & sic oẽs à pr̃e, siue auo descendentes. Alio modo ut intelligant̃ solũmodo ꝯdẽnati illi q̃ sunt de suo latere possessiue, hoc est de eo ꝙ ipse facit, & sic solum de suo non aũt de latere ascendentis, sed in dubio semꝑ debet intelligi ꝯdẽnatio in minori sigñatu. l. interpr. & l. præses, ff. de pœn. saltem in odiosis in q̃bus etiam sententia non extenditur. l. si patronus, §. si quis cum esset, de bon. libert.

10 Decimo quæritur † an in tali ꝯdẽnatione. s. filioꝝ lateris, vel stirpis veniant solũmodo nati, an solũmodo nascituri, an oẽs tam nati, q̃ nascituri. In hac q. br̃ me expediam. Nam aut talis sñia fertur suꝑ crimine posito in l. quisq̃s, C. ad l. Iul. maiest. & dic vt ibi ꝑ Doct. tenet. n. Cyn. post Pet. ꝙ comphendent̃ solũ nati postea, & non ante. Aliq̃ tenent ꝙ oẽs ꝑꝑ specialitatẽ illius legis quod forte verius. Sed prius dicendũ sapit æq̃tatẽ. si vero fertur ꝑꝑ aliud crimen. Tunc aut ex ꝓcessu formato contra Titiũ, & filios eo, & hñter filios, de quo dixi supra 6. q. & tũc sine dubio solum ad tunc natos porrigitur. l. si q̃s in suo, §. legis, C. de inoff. test. Processus. n. non intellr̃ formatus, nisi ꝯtra eos qui in rerum nã sunt, & illi intelligunt̃ citati, & non alij. l. in summa, § fin. ff. de re iud. & ff. q̃ sen. sine ap. re. l. pen. Si uero fertur ex ꝓcessu solũmodo formato contra Titium, aut nullos tũc habebat filios, & de necessitate debet intelligi de nascituris, ut sñia aliq̃d operet̃ in casu in quo ualeat talis sñia, de leg. 1. l. si q̃ñ cum sim. Si uero tunc filios habebat, dicendum est, & ita pluries vna cum recolẽdę memoriæ iuris ꝯsului, ꝙ ad tunc natos tm̃ talis sñia porrigatur, quia verba sñiæ tr̃r ad tp̃s pñs porrigũtur, arg. l. si ita, ff. de auro, & ar. leg. & ibi no. ꝑ Batt. facit. l. si tibi man. §. is cuius bona, ff. man. ꝓ quo uide qď dicam infra in 2. tem. par. 1. q. 18. An publicatio bonoꝝ bãniti porrigatur ad postea q̃sita, & ad hanc decisionẽ faciunt q̃ dixi supra q. 8. Nec prædictæ ꝯclõni obstat quod no. in l. placet ff. de lib. & posth. qa ibi loquit̃ in his q̃ fauorem ꝯtinent. s. fauorem testamenti ꝯseruãdi, vt ibi not. Item non obst. ff. de acc. l. 2. §. in filijs, & de pœn. l. moris. §. ille ferre, qa loquitur in his q̃ à pr̃ibus in filios descendunt, q̃ non pñt descendere in natos post illoꝝ priuationem, pro quo facit quod hr̃ in l. diuo Marco. C. de qõ. & ff. de iure patr. l. diui frẽs.

Rubrica de his qui possunt banniri.

EXpedita prima parte primi tp̃is, venio ad secundam quæ est, de his qui pñt banniri. In qua continentur q̃ones infrascriptæ, quia.

1 *Primo ponitur doctrina generalis.*

2 *An iudex procedens possit factis citationibus bannire exemptum à sua iurisdictione, si nullus tũ paret exemptionem allegans.*

3 *An potestas, vel alius officialis possit delinquentem ante tempus suæ cognitionis inquisitum, vel accusatum bannire si maleficium fuit occultum.*

4 *Si cauetur statuto quòd de robaria commissa per annum ante non possit cognosci, an potestas possit bannire eum qui incepit derobare per annũ ante, & postea continuauit robariam.*

5 *An potestas possit bannire forensem, alibi forensem alibi furantem, sed portantem in locum iurisdictionis portantis.*

6 *An formato processu pro pluribus maleficijs quorum aliqua sunt punibilia, aliqua nõ, puta quia iurisdictionem non habet possit iudex aggrauare pœnam banni.*

7 *Capitaneus cognouit contra occisores, potestas vult procedere contra mandante quæritur, an illum non comparentem posset bãnire stante statuto quòd de eodem maleficia, siue negocio, de quo vnus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere.*

8 *Qui iudex possit bannire existentem in territorio Florentino, & balistantem in territorio Bononiensi, & ibi hominem occidentem.*

9 An

9 *An officialis possit ponere quem in banno pro in iuria facta sibi vel suæ familiæ.*

10 *An potestas possit bannire aliquem alium officialem in officio delinquentem officio durante.*

11 *Quæritur si sunt duo officiales quorum vnus est generalis, alius specialis an generalis possit bannire illum qui fuit attributus speciali.*

Secunda pars primi temporis.

1 PRimo ergo † gñaliter quæritur q pñt aliquem bânire. Ad hoc rñdetur, q de iure cõi essent oẽs illi qui pñt deportare, seu relegare, l.§.deportatos, ff.de leg.3. & not. plene p gl.inst.qui.mo.ius pa.pote sol. §.relegati, & §.cum aũt, & plenius p Guil. in l.imperium, ff.de iurisd.om.iud. Sed q̃a rectores ciuitatũ licet æqu.parẽtur præsid.bus pũnciaꝝ in aliq̃bus, vt hr̃ in l.fi. C.de pscr. lon. tem. nullã aliam hñt potestatem q̃ illã quam tribuunt eis statuta locoꝝ, vel suæ electiones sm̃ Iac.But.in l assiduis. C.q pot.in pig.ha.& in authen.statuimus. C.de episc.& cler.& Bald.in authen.cassa. C. de sacrosan. eccl.& Ioan.Andr.in addit.Spec super rubr. de synd.bi me expediens. D.co, q oẽs illi rectores, quibus specifice p statutum concessum est, vel ex eo, q sit cõcessum mẽrũ, & mixtum imperium, poterunt illi loco subditos rõne domicilij vbique delinquẽtes, & quoscunque etiam non subditos alias infra suos limites delinquentes bannire seruata forma statuti. Et illud gñale sufficiat p hac prima.

2 Sed † quæro secũdo statuto caueri, q ptãs habeat arbitrium inq̃rendi, &c. mærũ, & mixtũ imperium, & oẽm gladij ptãtem, saluo q nõ possit se intromittere de maleficijs cõmissis contra aliquem q̃ sit de loco, vnde est ipse ptãs talis à sua iurisdictiõne exemptus inq̃titur à potestate, & citatũ sm̃ formam statuti disponentis gñaliter de modo pcedendi, ipse citatus vel alius pclamatus sm̃ formam statuti, ptãs vult eum bannire, quæriẽ si sacri an potuerit, & sic an valeat bannum. An vero possit p viam officij iudicis nullum declarari, & cãcellari, non obstãte alio statuto quo cauetur, q contra bãna lata per potestatem nõ possit aliquid ẽt de nullitate dici, obijci, vel opponi. Et sic non dicatur bannitus, & per pñs in eo statutum locum non habeat iuxta l.4.§. condemnatum. ff.de re iud. Hæc quæstio subtilis est, & habet plures articulos in q̃bus possent multa dici, sed ne pli xior sim q̃ promiserim, dico dictum de quo quæritur nõ potuisse de iure bãniri ex defectu potestatis bãnientis, quod sic ostendo dictũ statutum dicit, q potestas nõ possit, &c. sed dictio nõ, iuncta cum verbo põt.denotat effectum suum importari ipso iure, non aũt ope exceptionis, ff.de transact l.de his, & ibi p Bar.ff.de iud l.solemus, §.lastũculator, p Io.And.in c.1.de reg.iur.lib.6. Ergo ipso iure in casu pdicto ptãtem reddit iurisdictione carẽtem. Quod ẽt alia rõne ostenditur. Statutum pdictum iurisdictionem modificãs est illud idem quod iurisdictionẽ tribuit. Ergo ẽt sine decreto.i.sine eo, q ipm statutum annullet in cõtrarium gesta p eum contra modificationem nulla sunt ipso iure, de elect.c. pcuida, lib.6. Ita firmat in si.gl.no.in c.1.de iurepa.in cle.in gl.sup verbo, inhibẽtes erat ergo ille q fuit bannitus ipso iure à sua ptãte exẽptus. Sed pstat, q vbi iudex citat ipso iure exemptũ à sua iurisdictione gñali exemptus non tenetur comparere ẽt in casu in quo sit dubiũ eum esse de iurisdictione, ita determinauit no.Bal.in d.l.gñalr. C.de epis.& cle.licet Cy.ibi alr̃ dixerit. Preterea qñ q̃s est exẽptus ope exceptionis nõ fit prorogatio, nec iudex cõpetẽs efficit nisi iudex pnũciet se iudicẽ compe:ẽtem, sm̃ Bart in l.2.ff.si q̃s in ius voc.nõ ier.imò plus dicit ibi Iac.But.q non sufficit pnunciatio, nisi fiat post exceptionẽ ppositam. iudex.n.non põt auferre parti exceptionem nõ oppositam, & in iudicium nõ deductam, l.duobus.ff.de exce.rei iud. Hæc aũt decisio in dubio vera est si in pcessũ narrantẽ talia ex quibus appareat ptãtem iurisdictionem nõ habuisse, vt hr̃ in c.præterea. de dilatio.per Innoc. p Doct.in d.l 2.si quis in ius.voc.nõ ie. Si vero talia non narrantur, q̃stio est magis dubitabilis. tñ idem est rõnibus suprascriptis. Ac ẽt quia cum in veritate iurisdictionem non habuerit ex contumacia, etiã si fuisset prorogari non poterat. præsertim si p viam inq̃sitionis processit, q̃bus casibus iurisdictio nunq̃ prorogatur, vt colligitur recte inuẽti in l.2.ff.de ind. de quo scd'o p Inno.in c.ad petit.de accus. Et de vtroq; p Bal.in l.1.C.vbi de cri.agi opor Nec ob.l.2. si q̃s in ius vo.nõ ie.p quã Cy.in d.l.gñalr. cõtrarium dicere vr̃, quia licet verũ esse q teneatur cõparere, & suam exceptionẽ allegare. Non tñ potest in meritis causæ damnari, sed solũmodo tanquam inobediens in non

veniendo

veniendo multari per. l. 1. si q̄s ius di. non obtemp. Et ita in terminis proprie rñdet,& determinat Bart. in l. non vr. quæ est. l. 3. ff. de iud. vbi not. loquitur. Poterit ergo dictū bannū nullū declarari non obstāte statuto nullitatis ,ppositionē excludente. tū q̄a non intelligit̄ tollere illam q̄ venit ab alijs statutis l. ita nobis pudor. & ibi per Doc. C. de adul. l. 1. §. denicq;,& ibi plene p̄ Bar. ff. q̄d vi aut clam, tū ēt q̄a non tollit illam q̄ procedit ex defectu iurisdictionis f̄m gl. quæ reputat̄ singularis in cle. 1. de seq. pos. & fruc. sed habet concor. si recte intueatur. tex. cum gloss. in l. non erit. §. dato. ff. de iureiuran.

3 Tertio † quæro stantibus p̄dictis vigeī ēt aliud statutum quo cauet̄, q̄ ptās possit cognoscere de criminibus commissis p̄ annū retro à die introitus sui officij tm̄. Quidam cōmissit maleficiū dudū ante, sed fuit occultum maleficiū ɔtra ipsum, ,ꝑcedit ptās. Quę rit̄ nunq̄d eum non comparentē possit bannire,& si in banno posuit talem bannū possit nullū declarari. Dicent multi hanc q̄ōnē pendere à decisione eoꝝ q̄ h̄ñr. ff. si q̄s test. li. es. iuss. fu. l. pe. & p̄ ea quæ ibi dñr p̄ Doct. & in l. semper. §. hoc interdictum. ff. q̄d vi aut clam. vbi dicere vr̄ q̄ in maleficijs occultis non habeat locum præscriptio. Sed id dicentes non recte sentiunt, q̄a vt dixi supra, & dicam statim dictum statutum ɔcedit iurisdictionē limitatā. Et sic clarū est q̄ de illo maleficio cognitionē non h̄et. ff. mandati. l. diligēter. iūcta l. & q̄a. ff. de iur. om. iud. Et q̄a necesse est in processu apponi tp̄s maleficij, vt l. libelloꝝ de acc. & inst. de pub. iud. in prin. p̄ Dyn. & Iacob. But. Clarū est q̄ cō parere, nō tenet, vt in iuribus supra ,pxima. q̄. alleg. quod aūt ɔtineat iurisdictionē limitatam, patet q̄a nullā h̄ñt tales rectores. nisi eis à statutis attributam, adeo q̄ ius cōe eis nihil opitulat̄, vt dixi supra in 1. q̄. Sed dictū statutum ɔcedit iurisdictionem de cōmissis p̄ annum retro tm̄. ergo, &c. quinimmo sine dictione, tm̄, vr̄ de alijs iurisdictionem excludere ff. de iud. l. cum prætor. de leg. 2. l. statu lib. §. stichum. C. de procu. l. maritus, ēt si alias de iure cōi diceretur iurisdictionem habuisse, vt d. l. maritus. Sic veram lec. & in cō cor. ibi in gl. alleg. Non est ergo de præscriptione tractandū, & sic illa iura nihil faciūt. Si aūt dicatur non concedi iurisdictionem limitatam, sed solummodo de præscriptione tractandum esset idem ēt est dicendum, nam statutum introduceret annalē p̄scriptionem sed illa succederet in locum p̄scriptionis. 20. anno p̄ l. q̄re. C. de fal. ergo illius nām assumit. l. si eum. §. qui iniur. ff. si q̄s cau. illa aūt currit ēt ignoranti. l. sicut. & l. oēs. C. de præscrip. 30. an. & l. si q̄s emptionis. in fi. iuncta. l. absentē. ff. de pœ. ergo, & hæc annalis curret ēt ignoranti. Et pro illa parte vr̄ casus in d. l. pe. quod ibi tenuit Angel. q̄a ab ipso initio tp̄e commissi maleficij ortum fuit ius, & actio, licet ꝑp ignorantiā in iudiciū nō fuerit deductum q̄d non nocet in initio cursus ipsius p̄scriptionis l. si fundū. §. si partem. ff. quemadmo. ser. amit. Et est rō f̄m eum, quia p̄scriptio currit absq; aliquo facto ipsius pręscribentis, & est p̄scriptio fauorabilis, sic ēt dr̄ in l. sequit̄. §. si viam. ff. de vsuc. hoc idem tenere vr̄ Guil. in l. si cum exceptionem. §. satis clementer. ff. q̄d me. causa. vbi ɔcludit q̄ vbicunq; agit̄ de odio finiendo, omne tp̄s est ɔtinuum, vnde omnis actio ad vindictam, & omnis accusatio h̄et tp̄s continuum si aliud non dicat̄. Et sic currit ignoranti f̄m Bald. qui quidem hoc firmat in l. genero. ff. de his q̄ nota. inf. & idem tenet in l. si. C. de dolo. p̄ illam. l. & ad pal. §. interdictum rñdet q̄ loquitur in actione q̄ dat̄ ad rem familiarem non ad vindictam, & sic tp̄s est vtile non cōtinuum. Et ita pluries obtinui, & ɔsului, & iudicari vidi, licet ēt q̄nque ɔtrarium viderint obseruari ob immanitatē criminis, & ptextu baliæ, siue auctoritatis large ipsi officiali ita seruanti ɔcesse, licet in veritatē ad id non extenderet̄. Sed p̄dictis opponit̄, q̄a licet ipso iure nō possit cognoscere, tñ poterit virtute restōnis in integrum quæ ɔceditur ob iustam ignorantiam ꝑp causulam gñalem. l. 1. in fi. ff. qu. b. ex cau. maio. vt h̄r in l. cum filius. §. in hac. de verbo. obl. per gl. & Bart. in l. 1. §. si q̄s ꝑp. de itine. actuq. priua. & in l. ab hostibus. §. sed q̄ simpliciter q̄. ex cau. maio. & q̄ cū tal. tu. aucto. l. si falso. de mino. l. Aemilius. C. si aduer. ven. pigno. l. 2. & per Dyn. in rl̄a si q̄s in ius. lib. 6. Sed hoc nō obstat, q̄a illud in pœnaꝝ executorib⁹ locū nō h̄et. ff. de mino. l. auxiliū §. in delictis. & ita rñdet Ang. in d. l. pe. & sic ɔcludit̄ q̄ dictus ptās p̄dictum ēt alias sibi subditum bannire non pōt, & si banniuerit per viam nullitatis ex carentia iurisdictionis poterit, & debebit cancellari q̄dquid dixerit Bart. in suo cō silio

filio c. quod incipit á domino Cyn. contra quem etiam multi alij, tunc consuluerunt. Fugimus autem has op.n. si vt dictum est te nemus de præscriptione non esse tractandū.

4 Quarto † retento eodem statuto qdā du dum ante annum cœpit robariā exercere, & ptinuauit illam in tps cognitionis, quæritur an ptās possit illum in banno ponere, stante ēt statuto φ de robaria commissa per annū ante non possit cognosci. In hac q. A.b. vbi supra q.91. expediuit se breuiter dicēs φ possit talem in banno ponere, quia inspicitur finis, & non initium p gl. quā dicit singula rem in l.mariti.§.sex mensium in fi.gl.ff.de adul cui tñ gl.vř contradicere gl.in l.vulgariter ff.de fur. quæ dicit pro ptinuato adulterio vnicam dře pœnam imponi. & sic vř concludere φ vnicum si adulterium. & sic vř dře inspici initium, & non finis, vt ibi, & quod hř in l.ei qui, & l.inficiando.§.infans. eod.tit. dicendum est tñ quantum ad propositum φ dicta determinatio. Alb. vero clt. & gl.d.§.sex mensum. nō.n.est vnicum delictū continuatum, sed tot delicta quot sunt vices adulterij cōmissi, vel quot sunt robariæ maxime si sint factæ contra diuersas psonas, & ideo non dř cognosci de eodē maleficio, sed de alio & hoc sufficiat ad propositū. Vbi aūt esset vnicū delictū continuatū, & non posset cognosci inspecto initio, an possit cognosci inspecto fine vt in eo q. tenet appēsum, q tenet possessionē quā occupauit, & i similibus exēplis dic vt hř p Bar. in l.eū q.§.in populanibus.ff.de iureiu.& i l.inficiādo.§.infans.ff. de fur. Et vide Iac.Buc in l.3.C.si reus vel ac. mor.fu. Nec pdictis obstat gl.in l.vulg.q.a vetū est φ p adulterio cōtinuato pluribus tpibus imponitur vna pœna, non qa sit vnū delictū sed qa pena nō est reiterabilis cū sit pena mortis, vt ibi p Bar.&ideo si ex forma statuti imponeretꝰ pœna reiterabilis, puta pecuniaria gl. illa non procederet, vt ibi p Bart.

5 Quinto † queritur. Ptās Florentinus hēt arbitrium ptra fures. Quidam nō sibi subditus furatus est aliqd in ciuitate Bononię, & id portauit in territoriū Floren. Quęritur an ptās possit illum inqrere, & non cōparentē bannire. Hæc qō residet in veritate vel falsitate opin. Bar. quā posuit in l.si dñium.ff de fur. ibi .n. concludit φ sic, qa sicut mutatione dñij noua nascit̃ actio furti, vt ibi, sic mutatione territorij, & iurisditionis noua nascit̃ actio siue accusatio furti ad vindictā publicam, ar.ff.de lla.ho.l.q furē. Hoc idē secutus fuit ibidē Fran.de Are dicēs esse casum ī l.inficiādo.§.infans.eo.tit. sumptio argō de tpe ad locū fm not.in l.virum.ff.si cer.pcta. cum ꝯcor. ac ēt qa ex contrectatione nona in noua iurisditione facta resp. illius loci læditur ei accusatio nascit̃.l.licitatio.§. qđ illi cite.ff.de publ.& istam partem vt plurimum sequuntur assessores dicētes hanc opinionē sanctā. Pro qua vř casus in l. 1. C. de noxa. hoc modo in loco in quo commisit furtū .f. Bono. non pōt puniri. Ergo debet posse puniri in loco mutatæ iurisditionis, sicut ibi cū non possit puniri vna ꝯtrectatio punit̃ alia. sed ꝯtra hanc opin opponitur, qa si p mutationē territorij, & ꝯtrectationē ꝯtinuatam cōmittetꝰ nouū furtū ex mutatione locorū, variari posset ēt furti qualitas, & sic tōne vitius loci si ibi esset deprehensus esset fur manifestus ꝯtra.l.3.§. fi. cū seq. ff. de fu. fm Ang. in d.l.si dñium, vbi nititur saluare Bar. in certis casibus in qbus nihil alleg. & ideo referre non curo. Secundo, φ opin. Bart. de iure non pcedat, sic vř pbari, ad hoc vt ex ꝯtrectatione nascat̃ actio furti, necesse est vt ꝯtrectet̃ inuito dño l.inter oēs.§.recte.ff.de fur. sed in nouo territorio non pōt fieri ꝯtrectatio, nisi inuito illo cui prius furtū fecit in alio territorio, sed illi ex prima ꝯtrectatione nata fuit actio, ergo nō pōt nasci ex secūda. ff.de fur.l.ei q. Itē dispositio.l.si dñium, est facta ꝯtra reg. d.l. ei q. ergo solum in suo casu seruanda est, nec ad ꝯñtias trahi debet, vt l.qđ vero.de legi.& l.in his.& l. ius singulare. Præterea vt dictum est ex noua ꝯtrectatione non dat̃ parti actio furti. ergo nec reip. officium aliqđ per ea quæ hñr in l. non solum.§.qq.ff.de iniur.& in l.cum lex.de fideius.& in l.1.§.φ aūt de aleato. & quod dicā infra in 3.parte 2 tpis. q. 1. Item fm Bald. in l.si adducta.C.de fur. dictum Bart. non vř verum aliquibus rationibus. Primo quia si id esset verum quod Bart. dicit, remissio furti non dřet fieri ad locū criminis pimo perpetrati cum æque, & pari ratione vnus esset iudex, sicut alius, sed lex dicit delinquētē dře remitti ad primitiuū delicti locum, vt in authen. vt nulli iud.§.si vero qs comprehensorum, ergo, &c. Secundo, si licitū est argui de dñio ad iurisdictionem, rō Bart. retorquetur contra eum, qa sicut ex nouo dñio non

oritur

orit̃ ꝓdictio furtiua, vt l. ſed nec legatarius. ff.de ꝓd.fur.& hr̃ in d.l. ſi adducta. Ergo ex mutatione iuriſdictionis nõ dat̃ noua accuſatio ſiue noua via extra ordinẽ ꝓcedendi. Tertio, maleficiũ debet trahi ad ſuũ principiũ. Et illud eſt inſpiciendũ potiusq̃ ꝯtinuatio, vt not. in l.eum q.§.in popularẽ.de iure iur. Præterea ex d. Batt. ſequeret̃ ꝙ quot ſie rent cõmutationes tot oriẽt accuſationes, qa ex diuerſis cõmutationibus inſurgũt diuerſa facta c.abbate.de re iud.li.6. Et ſi ꝑ totũ mũdũ vagaret cũ re furtiua, poſſet de toto mũdo bãniri, & tot locis hr̃et ſe repſentare ſi vellet ſe defendere, qđ eſſet abſurdũ. argu.ff.de iud.l.hæres abſens. Reſidet tñ Bald. ibidẽ ꝙ ꝓdictis nõ obſtãtibus ſibi vr̃ æq̃tati ſatis ꝯſonũ ꝙ fur puniat̃ vbi deprehenditur cum furto vel ad principalẽ locũ delicti remittat̃, maxime, qa ſic diſcurrens vr̃ vagabũdus, vt C. vbi de crim. agi opor. l.1.& 2. Item qa ſerum rem exportando prorogare vr̃ iuriſdictionẽ de loco ad locum, & eſt prorogatio iuris, & de iure, vnde non hẽt locũ pnia. Ad l. qui furem. rñdet ꝙ iuriſdictio æquiparatur dño vniuerſali non ſingulari. C. vbi, & apud quem l.ſi. Sed in tit. de pace iura. ſir man. §. iniuria, dicit eum puniri per gñalem diſpõnem l.congruit. de off. præſi. Mihi aũt licet videantur æqua prædicta, ſuadeo tñ cõtrariam ſñiam de iure procedere .ſ. ꝙ non poſſit vigore nouę contrectationis ibi ron ueniri, non ea rõne quæ de remiſſione tractat, quia illa locum hẽt ſi petatur, & qñ ex eodem delicto cognoſcit̃, vt in §. ſi vero qs comprehenſoꝝ, & in auth. qua in prouincia.& in l.ſi cui. de acc. In propoſito aũt nõ ex primo furto, ſed ex ſecũdo cognitio emanaret, & ſic remiſſioni locus nõ foret, ſed ex alijs rõnibus ſupra relatis.& maxime, quia dño nõ orit̃ actio ex noua ꝯtrectatione, ſed nec reipublicæ. Ad rõnes in contrarium factas rñdeo. Primo, ad l.ſi dñium, quod aliud eſt dicere ei ad quẽ trãſit dñium ex nouo cõtrectatione naſci furti actionem. illa.n. ante nõ habebat, & ſic nõ obſtat lex ei q. Et aliud eſt dicere ꝯtra illũ q mutat iuriſdictionẽ dari furti actionẽ ei q ante nõ habebat, vnde argñ eſt de acq̃rente ad patiẽtẽ, ſiue de actore ad reũ.& ſic à diſparibus. Lex qui furem, non obſtat ẽt alia ratione, quia loquitur in iure retinendo, & ſi in fauorabili diſpõne, ergo nõ eſt licita argumẽtatio ad ius de nouo q̃rendũ, & maxime pęnale qđ eſt odioſum. Lex ẽt prima C.de noxa. nõ aduerſat̃, qa ibi ex prima ꝯtrectatione nõ fuerat orta actio, hic ſecus. §. infans, nihil facit, qa licet teneat̃ ad valorem hodiernũ, nõn tñ tenet ex noua ꝯtrectatione, ſed ex antiqua qa vnũ furtum eſt & ſic potius facit in ꝯtrariũ. Illud qđ oſtẽdit per Bald. de vagabundo ẽt non ꝓcedit ꝑ ea quę hñr in l.eius qui. ad muni. Fateor tñ ꝙ ſi ille qui diceretur vagabũdus ſm iura. ſupra alleg. ſubtraheret rẽ Bononiæ, & accederet Florentiã, ſiue cum re, ſiue ſine re, poſſet Florentiæ puniri nõ ex noua ꝯtrectatione, ſed ex antiqua, vt vagabũdus ꝑ no. in dictis.ll.1.& 2.vbi de cri. agi. opor. de iud. l.hæres abſens. ad munici. l.eius q.ff.de dam. inf. l.4.§.1.vbi optima gl. Cũ ergo ſint diſtinctę iuriſdictiones ꝯcludo ibi bãniri nõ poſſe, & ſi fuerit bãnitus bannũ nõ tenere ex cãtẽtia iuriſdictionis. Et ſic patet ꝙ aſſeſſores ꝯtrarium facientes de iure non rectè ſe fundant, defendunt̃ aũt ex varietate opi. per no. in l.cum prolatis. ff.de re iud.& forte ex ꝯſuetudine. l.nemine ff.de le.& l.ſi interpretatione.

6 Sed † q̃rit̃ ſexto. An ex maleficijs de quibus obſtante curſu tp̃is, vel diuerſitate loci cognoſci non põt, poſſit iudex alia maleficia de qbus cognoſcere põt aggrauare, & in maiori parte bãniret? Cõiter dr̃ ꝙ ſic ꝑ Dy. & alios in l.ſi cui.§.ſi.ff.de accuſ.l.3. circa ſi. C.de epiſ.aud.& l.ſeruos. C.ad l. Iul. de vi. & l.1.de iure patro. Et ita cõiter ſeruat̃ ꝑ aſſeſſores quos Io. An. vocat iudices feroces i Spec. ſup rubr. de furtis. vbi non firmat aliquã opi. ſed ſolũ refert: Bald. tñ in auth. ſed nouo iure. C.de ſer. fug. firmat ꝙ dixi. Sed qdq̃d ſit de iure ſtatuto aliter non ꝓuidẽte, ſi ſtatutũ diceret, vt in hac ciuitate, ꝙ de talibus maleficijs ante tp̃s vel in alio loco commiſſis nõ poſſit firmari proceſſus. Et qdq̃d in ꝯtrarium fiat ſit ipſo iure nullũ, tũc talia maleficia ad aggrauandũ nõ poſſent allegari, qa eoꝝ narratio, & pro illis proceſſus formatus nullum, ꝓducunt effectum l.ſi pater. ff.ne de ſta. defunc.& l.accuſaturus. de adul. cum ſi. Rectores tñ cõiter ſeruant contrarium, & in eorum animarum perniciem, & contra ipſorum iurm̃ de obſeruãdo ſtatuta.

7 Septimo q̃ro † Stãtibus ſupraſcriptis ſtatutis duo ſunt rectores in ciuitate habẽtes eãdẽ auctoritatẽ, vt piãs, & capitaneus. Et eſt aliud ſtatutum quo cauet̃ de eodẽ maleficio ſiue

siue negocio, de quo vnus rector cœpit cognoscere mittendo copiam inquisitionis ad cameram, alius nõ possit se intromittere et cum adiectione nouæ qualitatis,& quidquid in contrarium fiat fit ipso iure nullum, stantibus istis, Titius mandauit Seio, vt interficeret Caium, qui Seius eum interfecit, pp quod ptās inquisiuit de homicidio, copiam misit ad cameram contra Seium,& facto pcessu eum in bāno posuit. Capitaneus dein deformat inquisitionē ɔtra Titium de mandato. Titius non comparet. qritur nūquid possit eū bānire,& si bāniat,an ualeat bānū, an uero sit nullum? Hæc qō fuit hic Florentiæ de facto, & post multa fuit determinatū ꝙ non potuerit bāniri,&ꝙ bānum esset nullū inter alias tribus rōnib. Prima qa qcqd dixerit Bal.in §.iniuria,de pace iur.fir. mandans tenetur ex homicidio pp mandatū nō ex mand.ff.de iniur.l.q seruo.§ fi.de fur.vbi allegat iura,&ꝑ Doct.in l.nō ideo.C de acc. & sic causa inquisitionis formatæ contra Titium mandantem versatur principalr̄ super homicidio.l.eo t pe,in prin.ff.de pec.l.1.C.si seruus ex.ubi patet ꝙ dictio ex,denotat cām proximā,& dictio,pp,denotat cām remotā & ibi ɔc. sicq; de eodē maleficio incepit cognoscere de quo iam cognoscere cepit ptās, sicq; obstat statutū. Secunda qa delictū mandantis,& mandatarij est vnū,& idē specie,& numero sufficiat allegare Cy. & eius iura in l.1.C.si reus,vel acc.mor. fu. & ibi refert ita ɔsuluisse Dyn.Idē seqtur ibi Ray.in add.sup Cy.allegans l.athletas.ff.de falsis. Idē tenet Bar.ff.de acc.l.hos acc.§.lege Iul. p iura all. p Cy.& clarius in suo ɔs.ꝙ incip.Bernardus de Tad.Idem ēt tenuit Iac.But.in l.obser.§. 1.ff.de off. pc.& le.&Bal.latius in d.l.nō iō. Tertia rō fuit sine qua ēt pdicta locū hrent, qa statutū vtitur ēt noīe negocij.Cōstat aūt sine dubio ꝙ ēt si non esset idē delictū cuius ɔtrarium dcm est,tñ idem esset negocium, p batur extra de verb.sig c.forus. C. de sent.l. cum Papin.de neg gest.l.Pomp.in neg. cum ibi not.C.ad l.Iul. de ui.l. quoniam multa, & est bonus casus .ff. de in rem uer.l.filius.

8 Octauo quæritur † Sempronius exñs in ɔfinibus territorij Florentini balistauit ɔtra Caium,q erat in territorio Señ. & eum interfecit,quærit̄ qs possit eum bānire Ista qō est antiqua,& qa in uoluminibus hr̄ facilr̄ p transeam. Cōiter.n.arguitur ꝙ vterq; iudex .s. Florentinus, & Senensis pñt Sempronius bannire.l.Iurisperitos,§ cum ortidus .ff. de excus.tut.& quod ibi not. per gl. & hr̄ in §. quia Plautianum,ff.de lib.agn.in l. sui Contra.Pro iudice Florentino facit,qa licitū est argui de t pe ad locum.l.vinum,si cer.pe. sed dies mortis refert ad diem vulneris .ff. ad l. Aquil.l.ait lex,& ff.de dam.inf.l.dāni.§. Sabini, ergo & locus mortis trahitur ad locū ex quo secuta fuit. Pro iudice Senēsi facit ꝙ inspiciatur locus in quo secutus fuit effectus l.1.§.item sciendum,el 2.ff.de aqua plu. arc. & vbi per Ray. Primam opin. ꝙ vnusquisq; possit bānire,tenet A.b.vbi supra,q.78.& dicit ꝙ est cō:s opin.remittens ad no. per Cy. in auth.qua in prouincia, & ibi nihil dixit. Et ad Io.An.in cap.in obscuris,lib.6. Sed secundam opin. vr̄ tenere Cyn.post Pet.in l.1. C.vbi de pos.ag.opor. p rōnem prædictam. Sed Ray.ibi tenet ultimam per dcm̄ §. item sciendum,cum sim. Ad rōnem Pet.rñdet ꝙ diuersitas rōnis inter locum,& t ps tollit argumenta, qa in pcedenti ante mortem vere fuit eum fuisse mortifere vulneratum, sed in loco inchoati delicti nullū fuit vulnus illatum.Ex quo dicit ꝙ si aliquod vulnus fuisset illatum in loco territorij Florētini. & finalr̄ fuisset mortuus ab eo in territorio Senensi, posset dici veram esse op.Pet.Pro ipsa tñ allegat.l.Prætor.§.pen.ff.de ed.op. Ray.tenet Bal.in d.l.1.vbi de poss.agi op.dicens ꝙ magis debet inspici locus in quo est patiens, q̄ locus in quo est agēs.l.palam qñum, de ritu nup.Ad rōnem Pet. effectiue rñdet ut Ray. quidqd fit in proposita qōne quæ locum habet si sagittans rōne originis domicilij, vel incolatus nō est dictis locis subditus, sed solum rōne delicti de iure stricto attētis opin. Putarē rōne dubij à quocunq; bānirei bānū valere per ea quæ hñr in l.2. ff. si quis in ius voc.non ie.& in l.si putas.C.de pet.hær.fm vnam lect.& ita vr̄ tenere de iure Ioan.And. in add.Spec in tit.de rap.vir. sed pone. licet dicat de æquitate iudicis dr̄e inter se conuenire, vel sorti mittere de quo ibi vide si libet.Si aūt loca sunt in eadem iurisdōne, sed magis punitur delinquens in vno,q̄ in alto, tunc ad impositionem pœnæ, & sic bāni inspiciuntur verba statuti. Nā aut puniunt sagittantem,& inspicietur in quo stat vulneratus sm Bart.in l.libel'or̄,ff. de accus. qd' ēt sensit Bal.in d.l. 1. Sed restat dubium si sunt

statuta quorum vnum punit sagittantem cũ balista versus hoiem. Aliud punit vulnerantem hoiem gñalr cum quacunq; re. An tunc possit p vtroq; banniri. Et si sunt iurisdictiones distinctę satis dici posset q vnusquisq; iudex imponat pœnã p actu facto in suo territorio. Si vero sunt eiusdem iurisdictionis loca stat dubiũ an sagittario ꝯfundat in vulnere sicut dicimus in insultu, de quo in l. nunq̃ plura. sed de his duobus vltimis dicã infra in 2. tpe parte. 2. q. 54. & ad qõnem principalem pro formatione processus recurre ad not. p Bart. in d. l. libell. & hñt locum prædicta qñ vtrunq; est illicitum. s. initium, & finis. Si vero initium esset licitum vide per Bar. in l. qđ ait. §. 1. in fi. ff. de adul. Si aũt statutum diceret q iudex nõ posset cognoscere nisi de maleficijs suo tpe vel infra suam iurisdictionẽ perpetratis, & in vno loco est factum vulnus in alio est mortuus. & sic de tpe dixit Bald. q nullus poterit cognosci per. l. vrba. §. pernoctare. de verb. sign. vt ipse scripsit in l. sed milites. §. sed ignominia. ff. de exc. tut. quod tanq̃ principalem mãm aliter non prosequor.

9 Nono quæro † an ptãs possit bannire aliquem iniuriantem sibi vel suæ familię. Illam qõnem disputauit Iac. de Are. & eam refert Cy. in l. vna. C. ne qs in sua clau. & Bart. sequtur. ff. de pœnis. l. si qs forte. §. si quos comitũ. Et in effectu ita ꝯcludunt, q aut delictum est notoriũ, & põt cognoscere, qa nõ restat nisi pœnæ impositio. & ppea. cessat suspicio arg. l. ab. executione C. quorum appel. nõ reci. Si vero non est notorium, tunc aut offendit principalr dignitas siue offĩn, vt qa offendit offĩn exercendo. Et tunc põt cognoscere, & punire. l. nullum. C. de testi. cum simi. Si vero offendit principalr persona, vt qa alias q̃ in executione officij, & tunc non põt cognoscere, dicta l. vna, & l. senatus. ff. de off. psid. vbi ẽt de mã. & cum hac distinctione pertrãsit ẽt Bal. in d. l. vna. Hęc eorum distinctio vera est in iudicibus recognoscentibus superiorem. In his aũt q non recognoscunt superiorẽ indistinctę dicẽdũ est posse eos cognoscere, & punire. l. & hæc Tiberius. ff. de hæred. inst. & in c. 1. de schismat. lib. 6. & est. rõ fm Old. in ꝯs. 269. qa ita diligunt singulos sicut fiscum. C. de ca. tol. l. vna. § fi. & sic cessat suspicio. l. non solum. §. 1. ff. de rit. nu. Item in vniuersitate hñte cognitionem delictorum, qa in causa propria põt iudicare pp cessantem suspicionẽ, qa cõiter negligunt q̃ à pluribus possidenr. C. qñ, & qbus quar. pars de. leg. 2. lib. 10. & extra de rest. spol. c. cum venisset ac ẽt, quia vniuersitas non iud. cat vt vniuersitas, qa est quid incorporale. & sic ei huius actus exercitium non ꝯuenit, arg. extra de sent. c. si ciuitas. & quod not. p Innoc. de offic. ord. c. irrefragabili. fm Old. in cons. 174. Sed Bart. in d. l. vna. & in l. est receptum. ff. de iurisd. omn. iud. intelligit illud in vniuersitate non recognoscente superiorem. De quo p Inno. in c. ex parte. in 10. de verb. sign. Item illud quod dñt qñ delictum est notorium posse quemlibet officialem punire. Intelligo verũ si ex forma iuris cõis vel statuti est imposita certa pœna, tunc. n. cessat ois suspicio. Si vero non est imposita certa pœna, sed restaret in eius arbitrio, non vr mihi, q cesset rõ suspicionis. & id eo tunc non posset cognoscere, nisi tale arbitrium esset declaratum à ꝯsuetudine, quam seruare tenet, vt hr in l. athletas. §. calumniator. & l. qđ ergo. §. pœna grauior. ff. de his q no. infa. & l. 3. ff. de præua. & de pœ. l. hodie. Gña r aũt pro mã qñ quis possit in sua causa cognoscere, vide quod hr in d. l. vna. in c. noll. de elec. & in c. cum venisset. de iud. fm Bar. Sed plenius in Spec. de acto. ver. item q in re propria auctoratur, vbi enumerant 19. casus in quibus quis in re ppria cognoscit.

10 Decimo quæritur † Officialis cõmisit existens in offõ aliquod maleficium, ptãs inquirit ꝯtra illum, vel accusator coram eo dũ est in offõ. Quærit an non comparens ꝯstituat in ꝯtumacia, vt sic possit banniri. De hac qõ. hr in multis iuribus, vt patebit statim. Sed ex dictis oium quos vidi sic cõcludo, q aut hẽt offĩn sine administratione hoc est dignitatẽ, & ꝯueniri, & banniri põt de quibuscunq; siue ante dignitatẽ siue in dignitate cõmissis. C. vbi sena. vel cla. l. 2. Si vero hẽt offĩn cum administratione, tunc aut hẽt offĩn ꝑpetuũ. & idem arg. eorum quæ hñr in l. principalibus. & l. præses. ff. si cer. peta. & ita tenuit Azo in sum. de actio. §. rlr. vers. quid ergo. Idẽ si hẽt offĩũ ad beneplacitum ꝯcedentis, qa censet perpetuus l. Iurisperitos. ff. de exc. tut. & l. sufficit. de cond. inde. Si aũt habet offĩn tpale, aut ꝯuenit ex delicto cõmisso in offõ, & põt quodcunq; habeat officium dum tñ accusetur coram eo qui sit superior. C. ad l. Iul. rep. l. iubemus. in auth vt diffe. iud. §. si tñ, & vt iud. sine quoquo suffra. §. illud. & ff. de arb. l. nam

nam magr̃atus, cum ſi. Si vero ꝯuenitur ex delicto commiſſo ante officium. & tunc aut eſt de iudicibus maioribus, quia habet merũ & mixtum imperium, & non põt rīr conueniri l.2.ff.de in ius voc.l.hoc accuſare, de accuſ.de iudici.l.pars lr̃arum, vt hr̃ ẽt in l.ſenatus.ff.de off.præſi. Fallit in adulterio in quo põt citari, & tenetur cauere de iudicio ſiſti ſi nito officio l.ſi adult.cum inceſtu.§. fin.ff.de adul. Si vero eſt de minoribus, vt ſunt rīr poteſtates comitatus hñtes ſolummodo iuriſdictionem, & tunc pñt de quibuſcunq; conueniri.ff.de in iu.l.nec magr̃atus, ad l. aquiliam.l.quemadmodum.§.municipales. cũ ſi. & no.ꝑ gl in l.ſi præſens.C.de epiſ.aud.& ꝑ Guil.in Spe.de accuſ.verſ.ſed quid de minore, vbi allegat.concor.& ibi vide de mã.& in verſ.ꝓced.vbi ẽt remittit, & per Iac. de Are. in d.l. ſi præſens. Sed dubitari vidi ex eo ꝙ in ciuitate eſt ordinamentum ꝙ non poſſint diſcedere de ꝑtãria ſub magna pena. An tũc poſſit in contumacia ꝯſtitui, & determina tũ ſuit ꝙ ſic, qa aut conuenitur ex delicto com miſſo in offõ, & illud allegare non põt.C.de iudæ.l.iudęi.& l.nullus. Aut ex commiſſo ante, & idem, qa intellr̃ ſine cauſa, & ſuperioris præcepio.l.quid ergo.§.ſi hæres. de leg. 1.l. ꝙ ſeruũ.de verb.obl.l.ſi.ꝙ ſatiſ. cog. cũ ſi. Si aũt eſt tale crimen in quo poſſit ꝑ ꝓcurato rẽ rñdere, dicebat qdã nõ excuſari a pœna. Sed forte ad verũ niſi in actibus magni ꝑ iudicij, arg.eius qđ hr̃ in c.querelam.de proc. de minori.l.papi.exuli.& qđ hr̃ in §.ad crimẽ.

11 Vndecimo quæritur † Poteſtas hẽt arbitrium gñale ꝯtra oẽs delinquentes ꝑꝑ aliq̃ cauſam.creat Bargellus, & dat ei arbitrium, & vt qõ reddat vtilior, dr̃ ꝙ ipſe ſolus vel dũ taxat cognoſcat. Quærit an ptãs virtute generalis arbitrij poſſit procedere contra ſ1cum, qui poſt officium Bargelli deliquit cõ tra ſtatum, & ſi non comparet poſſit eum bã nire. Hæc qõ eſt multum vtilis, quotidie occurrens in ciuitatibus ẽr, & tractatur in multis locis quoꝝ vt in principio tractatus dixi oium mentionem non faciam, ſed ex illis q̃ infra dicentur oia poterũt reperiri.& primo vr̃, ꝙ ptãs non poſſit cognoſcere, quia iuriſdictio conceſſa vni iudici alteri denegari vr̃. Caſus ẽ in l.dñicis coloñ.C.vbi de cauſa fiſ. Et vr̃ tenuiſſe in propoſito Iac. de Are. in l. quod in rerũ.§.ſi quid poſt.ff.de leg. 1. & ibi tangit Bart.in contrarium ꝙ imò poſſit qa per iuriſdictionem conceſſam iudici ſpeciali non intellr̃ ſublata in illo caſu iuriſdictio iudici gñali.C.de offic.præfect. vrb. l. 1. & ibi tangit Bar. & vr̃ caſus cum gl. ẽt ſi eſt dictio taxatiua in l.ſi.iuncta.l.cũ aliqs. C. vbi cau. fiſ.& ita no.gl.in d.l.ſi. Super quo multi multa dixerunt. dixit.n. Bart.inter alia quæ omnitto, ꝙ vbi apponitur dictio taxatiua excludit iuriſdictio ordinaria quæ competit ex cõ ſuetudine, vt ipſe not.in l.viros.C. de diuer. off.lib.12. qđ dem̃ eſſet multum not. ſi eſſet verum ſed mihi vr̃ ꝙ ſit ꝯtra dicta duo iura ſupra proxi.allega. Alij vero alr̃ dixerunt.vt patet ex no.per Guil.in l.fin.C.de iuriſ.om. iud.per Ioan.And.in c.ꝑ hoc.de hær.lib.6.ꝑ Bal.in l.pluribus.ff.de proc.& in l.præced.& in auth.habita.C.ne fil. pro pa. vbi aliter loquitur. Circa qđ commiſſis ſuperfluis ſub correctione oium mihi vr̃ ſit dicendum. Qđ aut iuriſdõ ſiue imperium diuidit, vt qa tp̃e creationis officij alicuius ſiue ẽt tp̃e acquiſitionis territorij in quo nouiter diſponit, dr̃ de talibus cauſis cognoſcat ptãs puta prati, & ſic de alijs, & de talibus cognoſcat ptãs ciuitatis Florentiæ.& illo caſu ſiue ſit dictio taxatiua ſiue nõ, nullus põt de iuriſdictione alteri ꝯceſſa ſe intromittere l.ꝯſulta diualia.C. de teſt.l.ex facto.§.item quæro.ff. de vulg. & pup.& ibi ꝑ Bal.Ang.in l. cũ ꝑtor.ff.de iud. Si vero nõ diuidit iuriſdictio, ſed creant ſeparatim vnus officialis, vniuerſalis, alius particularis, tunc aut part.cularis creatur, vt ſuperior, vt puta iudex appellationũ. Et tunc intellr̃ de rogatum iudici gñali in his q̃ illi maiori iudici gñali in his q̃ illi maiori iudici ꝯcedunt, arg.C.de accuſ.l.abſentem, & ita no.ꝑ Bal. in l. ſi qs cum ꝓcuratorio.§.ſi.ff.de ꝓc. Si vero non creat vt ſuperior.tunc aut iudex ſpecialis ordinat principalr̃ fauore publicæ vtilitatis.& tunc rīr alius non cognoſcit, C. vbi qs de curia.vel coar.l.2.verſ.exceptis.de quo in l.magiſteriæ.& l.ſi.de iuriſd.om.iud. & ex hoc vr̃ ꝙ ſi Barigellus ſuit creatus ſup eo tũ fauore reip.ptãs de eo cognoſcere nõ poſſit, qa ſi eſt fauor reip.ꝙ ille ſolus cognoſcat.ſequit ꝙ lex ſiue ordinatio illius officij, ſic debet intelligi.ff.de hær.inſtit.l.ſi. de iud. l. cum prætor. ff. de legi.l. cum lex cum ſim. Pone.n. ꝙ Barigello eſt data ptãs ẽt de facto, & ſiue aliqua ſolẽnitate tales ꝯdẽnãdi, & puniendi, vt acrius terreant in delinquendo. Ptãs hẽt ſeruare ſtatuta, & ſolẽnitates, certe

tunc vt in casu illo iurisdonem adepta ptati. Si vero creatur nouus officialis priuilegio p sona℞ contra quas attribuitur iurisdo, tunc aut priuilegium non est clausum in corpore statuto℞, & non tollitur iurisdo gnalis, vt in auct. qua in prouincia, & ibi no. vbi de crim. agi opor. Aut clauditur in corpore statuto℞ id priuilegium, & tunc aut est facta pcessio in causis publicis, aut priuatis. Primo casu non tollitur iurisdo ordinaria ptati nisi illud exprimatur. C. in qb. cau. mil. l. 1. & vbi cau. sta. lib. 2. Secudo casu tale priuilegium gnale derogat iurisdoni, vt not. in d. auct. qa in pruincia. Si aut creatur particulariter, officialis rone causæ, vel loci, vel collegij, siue corporis, & tunc in dubio gnali iurisdoni non derogat nisi aliud dicat. C. ubi cau. fi. l. fi. l. cum aliquis, & d. l. dñicis, & l. 1. de off. præf. vrb.

Ad prædicta exam. nada si hæc dicto non placeret, videre po es, ff. de adm. tut. l. 3. §. fi. & l. si duo. de auth. tut. l. p'urib. Guil. in l. nemo. C. de iurisd. om. iud. Ia. de Bell. in d. l. fi. vbi cau. & Bal. in d. auth. habita. tex. in auth. de def. ciu. §. nul á, C. de px sac. scri. l. in sac. & qd' ibi p. Bar. Bal. sup rub de vsi. feu. & C. de exec. & appar. l. 2. lib. 12. Io. Mon. & Arc. in c. cum eps. de off. ord. Lap. in c. quia ptingit, de rel. dom. Ioan. And. in c. pastor. de off. ord. & in Spec. eod. tit. §. 1. vers. prætermissis.

Rub. qua solemnitates requirantur in banniendo.

SEquitur videre de tertia parte primi tpis, quæ solemnitates requirantur in banniendo, & in ea examinant infrascripti tit. qonu.

1 ☞ *Primo generalis quæstio qua solemnitates in genere requirantur.*

2 *An citatio inualida sufficiat ad dationem bani.*

3 *An sufficiat citatio ad domum.*

4 *An requiratur citatio si ex forma statuti caueatur quòd notorie infamatus de crimine possit de facto puniri, condemnari, & banniri.*

5 *An debeat audiri allegans causas absentiæ, & si non audiatur, an valeat bannum.*

6 *An testis qui deposuit contra magnatem, & fuit accusatus de falso, de quo ex forma statuti non posset redargui possit citatus non comparens in banno poni, an vero iudex a seipso nemine opponente debeat accusationem reiicere.*

7 *Ex forma statuti debet post certum proclama quod dicitur bannum in processu requisitum post quod inquisitus, vel accusatus in contumacia, & pro confesso constituitur solui per comparentem reum certa dirictura, siue gabella, alias non debet audiri comparuit reus post dictum bannum negauit, & gabellam non soluit quæritur, an debeat procedi contra eum tanquam contra contumacem.*

8 *Quid si seruauit omnia requisita comparens post contumaciam, an ei incumbat onus probandi rem aliter se habere.*

9 *Si cauetur statuto quòd nullus possit banniri nisi fiat proclama si quis velit defendere, vel adesse causæ &c. fuit factum proclama si quis velit defendere, & non fuit dictum, vel adesse causa. An possit in banno poni.*

10 *An transacto termino citationis, vel banni quod facit citatus haberi pro cõfesso requiratur pronunciatio, vel contumacia accusatio.*

11 *Si iudici constat intra terminum in citatione appositum citatum absque probabili causa non esse uenturum intra terminum possit eum bãnire tanquam habitum pro confesso.*

12 *Quid iuris si inquisitus, & bannitus fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij, & in illo populo non erat Petrus Ioãnis, sed Petrus Martini, vel erant duo Petri Ioannis.*

Tertia pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, ☞ Gnalr quæ solenitates in talibus bannis debeant obseruari. Bald. in hac q. mixtim tractauit quorũcunq; bãnito℞ mãm in l. 1. C. de hæred. instit. Sed ad propositum nrm dico, q in talibus debent seruari solẽnitates traditæ à statuto, vel psuetudine, si traditæ, vel consuetæ sunt seruari. ff. de leg. l. de quibus, & ff. de test. l. 3. in fi. Si uero non est data forma à statuto aliquo, sed solum viget statu, tũ de quo dixi supra. s. q citatus certo modo habeatur pro pfesso illa solemnitate seruata, in ceteris seruari debet iuris cõis dispositio. l. sancimus, C. de test. de app. l. præcipimus, cũ sim. & de iu. l. iud. Nam ubi non sit q ex forma statuti gnaliter per inquisitionem pcedi possit, opus erit q procedatur, vel per viam accusationis in omnibus, & per omnia fm formam l. in causis, C. de accus. & ff. eod. tit. l. libello℞, vel p viam inquisitionibus in casibus in quibus permittitur fm not. per Doc. in l. ea quidem, C. de accus. per Bart. in l. 2. §. si publico. ff. de adult, nouissime per Ang. in l. si vacantia. C. de bon. uac. lib. 10. & seruent solem

solemnitates in inquisitionibus requisitæ.de qbus p Iac.But.intit.de publ.iud.in prin.excepto eo q̃ ꝯtumatia facit citatum hri ꝓ pfesso,qđ ēt est de iure cōi in casibus in qbus cōtra absentem ad diffinitiuam sniam ꝑuenit. Illa.n.ꝯtumacia litis ꝯtestationem inducit l. 2.C.vbi in rem ac.& per Bar.in extrauag.ad reprim.sup verbo,ꝯtesta.& illis seruatis poterit diffinitiue banniri. In qua snia debent seruari solēnitates alias de iure requisitæ.C. de sent.ex breui.reci.l.1.& 2.& qđ not. per Bart.in d.extrauag.super verbo,sup d. crim. Et circa hanc primam gñalem q. posset qri. An qñ ꝓcedit ꝯtra forensem delinquētē in territorio,vel ꝯtra subditum alibi delinquentem.debent,& in ꝓcedendo,& in condēnando seruari statuta iudicis ꝓcedentis,an vero inquisiti vel accusati, & sic delinquentis vel loci delicti: in qbus qa sunt notissimæ materiæ non impedio, remittens ad not. quasi ꝑ oēs in l.cunctos populos.de sum. Trin.& in l.fi.ff.de iurisd om iud.ꝑ Ioan. And.in addi. Spe.in tit.de comp.iud.adi.§.1.ver.qd si ꝯuenit super aliquo.& per Ang.in d.l.si vacātia. Cōiter eñ obseruanř ꝯsuetudines locorum iudicem procedentium,&quia statuta etiam prouident rŕr huic articulo finem facio.

2 Secundo ergo quero † an citatio inualida inducat ꝯtumaciam,& sic possit tanq̃ ꝯfessus bānitı,& sic inualide citatus. Ad hoc rñdeo q̃ non,imò inualiditas citationis reddit bannum nullum sm Bald.in l.1.in fin. ff. si quis ius di.nō obtē.vbi allegat.l.vir bonus.ff.iud. sol.Facit ēt ff.de adult.l.accusatus.& l. si pater.C. ne de statu defun. & quod per ipsum Bald. gñalř dř in l. 1. C. ne ex delic.defunc. vbi gñalř declarat actus iudiciales qui nulli sunt nullum effectum producere. Et ideo siue citatio non sit facta siue sit, & non legitime,vel ēt incerta nullum erit bannum l. aut qui alř.§.1.in prin.& l.pen.in fi.ff.qđ vi aut clam,& ibi per Bar.& erit adeo nullū q̃ non obstante statuto excludente nullitatem,nihilominus talis nullitas poterit allegari cum à iure descendat.& sic sublata non vř, vt in clem.pastoralis.de re iud.cum ibi not. in cle. sæpe.de verb.sign.& per Bal. in l.1.ff.de mil. testa.in l.filiusfam.in princ.de dona.& in extrauag.ad reprim.super verbo,sine figura.

3 Tertio quæro † An sufficiat citatio facta ad domum?Hæc qō fuit Gand. & eam refert & Alb. vbi supra l. q. & primo arguit, quod sufficiat.l.1.ff.de lib.agno & qđ vi aut clam. l.aut qui aliter §. 2. In contrarium q̃ non, quia istud bannū est pœna contumaciæ,arg. de ven.insp.l.1.§.quid ergo.&de admin.tut. l.1.& l.1.si quis ius di.non obtem cum si.sed ignorans non pōt dici contumax. loca. l. si ignorans.de act. & obl.l.ex maleficijs,& vř expressum.ff.quæ sen.sine ap.re.l. 1. §. item cum ex edicto. Dicit de consuetudine obseruari q̃ sufficiat citatio ad domum, intelligē do domum in qua habitat cum familia. l. 4. §.toties.ff.de dam.infec.&d.l.1.de lib.agno. & de verb.sig.l.in l.censoria. dūmodo ipsius personæ præcesserit diligens inquisitio,& reperta non fuerit, qa citatio ad domū est subsidiaria,vt dictis iuribus,& in c.causam q̃,de dol.& cont.& de eo qui mit.in pos.rei seruā. causa.c.si.& ibi per Inno. Ad quod alle.C.de anna.excep.l.vt perfectius.Dyn.aūt tenebat indistincte sufficere citationem ad domū ꝑ tex.in l.scire oportet.§.oportet.ff.de exc. tu. qđ non est verum,quia ille tex. qui loquiť alternatiue debet intelligi sm iura prædicta. s. non inuento citato personaliter,& ita tenet Bar.in d.§.toties.Si vero fuerit in iudicio pu ta qa opposuit dilatorias indistincte sufficit citatio ad domū,vt in auth.q. semel C.qño, & qñ iud. & dcm̃ est supra domus intelligiť ēt ꝑducta l.lex Corn.§.domum.de iniurijs, & d.l.1.&si habitat in diuersis locis vel in diuersis paroch js. Vide gl.in clem. causam. de electio.& Dyn.& Bar.in l.qđ si dubitet.ff.de acq.hær.& l.4.§.ꝑtor. Ad apothecam aūt nō pōt fieri citatio vt dicať ad domum facta, vt d.§ domum,& ibi plene ꝑ Bar.Nec dicat qs ꝑdicta iura loquuntur in ciuilibus, qa rŕr pariter ꝓcediť in criminalibus.l.absentē.ff. de pœn.& l.inter accusatorē.ff.de pub.iud Hęc disputatio est vtilis vbi nō sunt statuta q̃ sic, vel alř ꝓuideant.& vide Bal.in l.1.ff.de legi. vbi arguit qđ citatio ad domum nō sufficiat nisi aliter disponať à statuto.alleg. C.de dec. l.decurionibus.& quod not.l.1.§.aduersus. de oper.not.nunci.Et istud æquius licet primū de iure verius sm iuris rřam supradictā.

4 Sed quæro quarto,† statuto cauetur q̃ notorie infamatus de falsitate possit de facto puniri,condemnari,& banniri nulla iuris solēnitate seruata An tunc in datione banniri requirať citatio? Et vř q̃ nō,qa vt dixi supra ꝓxima q.in fi.in criminalibus ꝓcediť eo modo quo in ciuilibus,sed in ciuilibus verbū de

 facto

facto tollit citationem, vt hr̃ in l. vel. §. ex facto. ff. de min. ergo idem in criminalib. & vr̃ notari in l. ictus fustiũ. ff. de his qui not. inf. & hoc vr̃ uoluisse Bar. in quodam suo ꝯsilio qđ incipit, punctus qõnis. In ꝯtrarium vr̃, quia per uerba quantũcunq; lata non vr̃ tolli defensio q̃ est de iure nãli, imò rĩr tolli nõ potest. l ut uim. ff. de iust. & iu. C. de iure fis. l. defensionis facultas, lib. 10. quinimò in brutis conceditur. l. 1. §. cum arietes. ff. si quadrupes pau. fe. dic. Sed per citationem datur parti copia defensionis, ergo illa non tollitur. Citauit. n. Deus Adam, & tñ potuisset eum de facto punire. Pro solutione huius qõnis aduertendum puto q̃ qñq; verbum de facto regulas capturam tñ, & tunc fateor qđ non requiritur citatio Non. n. tunc tollitur citatio, sed loco uerbalis, fit citatio personalis, q̃ in multis casibus de iure permittitur. l. neq;. ff. de in ius uoc. Et l. ait ꝑtor. §. si debitorẽ, de his q̃ in frau. cred. per Bar. in l. ꝯsentaneum, C. quõ, & qñ iudex. Non. n. tunc tollitur defensio, sed peruertitur, quia vbi alias potuisset se defendere ante capturam, nunc cogẽt captus se defendere, & sic non obstant in cõtrarium allegata. Qñq; uerbum de facto regulat cognõnẽ, ut quia dr̃ in statuto, q̃ possit de facto cognosci, & tunc puto, q̃ reqrãt citatio per iura, & rõnes pro hac parte allegatas, ac ẽt quia cognitio non põt fieri nisi partium assertione, l. fin. C. de fruc. & li. exp. Non obst. gl. §. ex facto. quia verũ est qđ tolluntur iuris solẽnitates, non aũt tollitur defensio ut in alijs iurib. alleg. qđ ẽt patet, qa vbicunq; potest ꝯtra absentem ꝓcedi, iudex à seipso debet defensiones partis assumere. l. 1. in fi. ff. de qõ. l. si nõ defendantur. ff. de pœ. Qñq; dicta verba regulant executionem, vt quia dr̃ q̃ possit de facto puniri. Et tunc aut adijciuntur post omnino liquidatum crimẽ, & credo q̃ tunc non requiratur citatio. ꝯstat enim qđ nullas defensiones habet, & ita põt verificari gl. in d. l. ictus fustium, quæ loqtur ꝯtra captum in flagrãti crimine. Et facit qđ nor. per gl. in l. 2. de fut. Bald. Si uero non est oino liquidum, sed solum iuris p̃sumptione, quia statutum dictat q̃ bãnitus ꝑ ꝯtumaciam captus de facto debeat puniri, tũc puto q̃ ẽt ei sit assignandus aliqs terminus. licet possit esse breuis si aliq̃ defensionẽ hr̃et l. 3. §. si ad diem. & qđ ibi p̃ Iac. de Are. ff. de re mil. & facit d. l. 1. in fi. de qõ. & quod hr̃ in l. fi. C. depos. Et ideo in proposito puto, q̃ licet quis notorie diffametur de falsitate, nihilominus iudex debeat eum saltem semel citare anteq̃ possit eum in bãno ponere. Ad qđ faciunt quæ no. in l. illic §. veritas. ff. de off. pręf. Satis. n. de facto fit si illud q̃ alias fieret. in 10. dieb. fit in duob. vel trib. & sic sine solẽnitate, & tpis dilatione, ut not. in d. §. ex facto, & ita seruari feci de iure ꝯsultus dictãte statuto, q̃ ꝓconsul notariorũ statim q̃ sibi p̃ntetur ꝯdemnatio facta de falsitate alicᵘ notarij, debeat ipsum de facto abradere de matricula. debet. n. citari anteq̃ abradatur, vt in d. §. si ad diẽ. & p̃ Iac. de Are. In ꝓposita vero. q. si iudex ad ꝓbõnem notorij fm ea quæ hr̃ in l. 1. C. qui & aduer. quos, & in l. ciues. C. de app. & de accus. euidentia. cum concessisset citari insamatum cum in terminatione deponendo in bãno, & ille nõ cõparuisset, forte tunc facta ꝓbõne alia citatio nõ reqreret p̃ not. in l. de pup. §. nunc. ff. de no. op. nun. & in l. 2. C. de ep. aud. quasi tunc oino dicatur crimẽ liquidatũ, vt dixi supra.

5 Quinto quæro. † Potestas inquirit ꝯtra Titium, vel aliter procedit, facit eum citari debita formã, Titius non cõparet, sed infra terminum citationis comparet eius amicus allegans causas absentiæ, puta legitimũ impedimẽtum, morbũ, vel qđ simile, quẽ iudex debet audire fm not. in l. seruũ quoq;. §. publice. ff. de proc. ẽt sine aliqua cautione de rato, vt sentit gl. in l. exigendi. C. de ꝓcut. & apertius in l. in eo. §. nemo, de reg. iu. q̃ritur, an teneatur eum admittere, adeo quod si eũ non admittit, sed ad vlteriora procedi ualeat vel non ualeat bannum. In hac q. dixit Bar. in extrauag. ad repr. super verbo neglexerit, quod si ille amicus obtulit se probaturũ impedimentum, & iudex eum contempsit, processus est nullus quasi per eũ stet quominus certus fiat, alias dicit tenere processum allegat de app. cap. interposita. Et idem, sed non sic clare dicit. C. qũo, & qñ iudex. l. cum non eo. die. dicit tñ quod parti remanet saluum ius petendi restitutionem ex causa iustæ absentiæ, C. qũo, & qñ. iud. l. ab eo. & ff. de in integ. rest. l. fi. & quod ibi not. Et sic in qõne sit conclusio quod si talis comparens non offert se paratum probare, tenet processus, & admitti non debeat. Si uero se offert ꝓbaturũ, tũc nõ possit ad ulteriora ꝓcedi, & si ꝓcedit ꝓcessus est nullus. Et sic bãnum nullum quod

quod est no. Quod est verum duobus concurrentibus, vno quod alleget causas absentiæ consistentes in facto ut morbum, carcerem, vel aliam causam absentiæ facti. Si vero allegat causas consistentes in iure puta aliquod priuilegium, tunc non auditur sine mandato sufficienti, aut sine cautione de rato. Ita tenuit Inn. in c. ven. de acc. & sequitur Bal. in d. l. exig. & in §. pub. de proc. Si aũt iudex vellet quod satisdaret de repr̃ntando reum finita causa impedimenti non cogitur defensor talem satisdatio nem pstare fm not. per Io. And. in add. Spec. super rub. de defensore, & ideo si tunc ad vlteriora procederet bãnum nullum esset, sed tunc opponitur. Et vr̃, quod non propterea bannum reddatur nullũ, sed possit rescindi per beneficium restõnis, vt vr̃ casus in l. 2. C. quib. ex caus. ma. & ibi per Doct. Sed põt r̃nderi quod il la lex loquitur qñ iudici non consistit citatum esse carceratum, vel per eum non stetit quomi nus sibi constaret, tũc. n. processus ualet, vt ibi. Si vero sciuit, vel per eum stetit quominus sciret processus nullus est, vt dictum est. Ad quod. ff. de re iudic. l. quæsitum, & l. furioso. cũ ibi not. Requirĩt secũda, quod defensor obtu lent se paratũ probare per veras probões. l. 3. §. si ad diem. l. quod cõmeatut. ff. de re mil. fm Iac. de Aret. Non aũt statuto aliter non disponẽ te sufficeret iurm nisi fm cõdonem, & qualitatem causę, & personæ cõparentis, & ita intel ligo qd' not. per Guil. in Spec. de app. §. br̃, vers. quid ergo vbi alleg. l. scire op. §. suff. ff. de exc. tut. Et probat per l. quoties, C. de nau. lib. 11. C. de rep. auth. hodie, & l. non oẽs. §. a Barbaris, de re mil. & ita concordo Guil. & Bar. q varie loquuntur in l. 2. §. si q s in iud. ff. si q s cau. Vnũ non omittẽs qd' ibi scripsit Bald. quod qui semel admissus fuit ad probandũ per iurm, iterum non admittitur per iurm, arg. in l. fin. C. de bon. auth. iud. pos. fm intelle-ctum Iac. de Are. quem ibi sequitur Bart.

6 Sexto statuto † cauetur quod testis qui depo suit contra magnatẽ non põt redargui de fal so. Titius qui deposuit contra magnatẽ fuit de falso accusatus, & citatus non cõparuit, q̃rĩt vtrũ dicatur contumax, & sic debeat bãniri, an vero iudex habeat a seipso exceptionẽ oppo nere, & eũ non bãnire, Hæc. q. formatur per Bar. in l. absẽtem. ff. de pœn. & sup ipso consuluit, vt patet in cons. c. qd' incip. A dño Cy. in ver. sup quarto. Et qd' cõiter hr̃, & scripsit in l. absentem, ac ẽt quia aliqua est variatio, quia in l. absentem, ponit simpl'r contra testem fuisse processum. In consilio vero dicit, quod iudex formauit inquisitionẽ, vt videmus an aliqua sit diuersitas, eius consilium miseram de verbo ad verbum. Formata itaq; inquisitione ostendit primo, quod valeat, per ista, & sic possit condẽnari, licet. n. agens oĩ exceptione careat tñ processu valet in se, qd' patet, quia ex eo põt sequi con dẽnatio licet idebite. C. de cond. ind. l. 1. ff. mã. l. si fideiuss. §. in oĩb. & text. dicit expresse in c. abbate sane, vers. qm̃, de re iud. lib. 6. Præterea licet sit præsumptio iuris, & de iure quod non dixerit falsum, tñ admittitur probõ in cõ trarium per confessionẽ, in auth. de æqual. do. §. aliud, & ibi not. gl super ver. finaũt, scribit per Azo. in sum. de do. ante nup. & per Cy. C. de do. ante nupt. in auth. sed iam necesse. Testis aũt patiendo se poni in banno vr̃ cõ fiteri, ergo &c. Præterea qñ primo tpe fuit actio licet aliquo casu sit extincta põt pati quis conueniri, & condẽnari de facto. ff. de exhib. l. hoc si quis. §. quãtum, & de rei ven. l. si post acceptum. Sed ipse testis non comparendo vr̃ pati se conueniri, & condemnari, &c. & per hoc tolluntur oẽs rationes quæ dñt quod la psum est tp̃s inquirendi. Et cõtrarium vr̃, quod non possit condẽnari, quia iudex ẽt parte nõ op ponente, sed expresse consentente maleficiũ põt, & debet defensionem eius q̃rere. Casus est no. ff. de qõ. l. 1. in fi. & ff. de pœ. l. si non de fendantur, in fi. ff. ibi dũ dicit, & q cognõscit, debebit de innocentia eorum q̃rere. Facit. ff. de app. l. non tm̃. C. de episc. aud. l. add. vbi inuita parte quis alleg & eam defendit. Ad idem qñcũq; absente parte potest ferri diffinitiua snia iudex pro eo ex suo officio pquirit ueritatem. C. cũo, & qñ iud. auth. semel. ibi, pquisita veritate, & C. de app. l. ampliorem, in princ. & ibi not. per glos. licet ibi dicat quod sit speciale, tñ gñale est, etiam in principali nõ potest ferri snia diffinitiua. l. properandũ, §. & si quidem §. seq. C. de iud. Quid ergo dicemus, dico sic, qñq; liquet iudici euidenter non esse culpabilem, vel nullum delictum cõ misisse, & tunc licet sit contumax, & habeat pro confesso, nõ tñ põt condẽnari per iura supra all. proxime. Quid. n. si elapso termino bãni iudex viuũ videt quẽ contumax dr̃ itersecisse. certe nõ poterit condẽnari ne plus opei ficta confes sio q̃ vera. l. inde nerat. in fi. cũ l. seq. & ad l. Aq l. Qñq; nõ constat iudicẽ nõ esse reũ culpa bilem, tñ constat per hanc fictam confessio-

ligi debẽt ipsa verba, ex quibus liquet, ꝙ ſ̄ dixi. Et probatur in simili. in authen. de nup. §. si vero incertũ, & ibi no. super verbo, q̄nquẽnium. Secũdo hoc esse verũ patet, quia acceptãdo eius comparationẽ cum de bãno eximit, procedit. n. tanq̃ contra p̃ntem, sed non debet eximi nisi soluerit, & non intelligitur exemptus ergo loq̄tur de ante facta solutione, q̃a alias illa verba nõ possent verificari. Præterea vbicũq; verbum qđ habet signatum t̃pis p̃ntis, & futuri si intelligitur futurũ inducitur absurdum, semper intelligitur in p̃ntĩ d. l. 1. de his quæ pœnæ not. sed si dicamus, ꝙ sufficiat postea soluẽdo poterit post negationẽ differre quousque videat dicta testiũ. Et si viderit non ꝓbare soluet, si viderit ꝓbare non soluet, & sic datio fideiussoris nõ valebit, eritq́. tunc iudiciũ elusorium, qđ esse nõ debet, ff. de iud. l. si p̄tor. Et quod h̄r in §. publice. Vt igr̄ hoc absurdum nõ ꝯtingat, & sic detur p̃tãs reo eludendi iudicẽ, intelligatur in sign̄atu p̃tõ non in futuro. Pro ista determinatione facit quod not. p Bar. in l. 1. §. fin. ff. ne quis eum q̃ in ius voc. est vi exi. & l. si tutor. C. in quib. cau. in integ. rest. non est necess. vbi determinatur, ꝙ q̃n solutio decimæ, vel alia solẽnitas requiritur ante actũ, quicq̃d fit illo ante non obseruato, nullũ est ipso iure. Et ideo in ꝓposito debet ꝯtra ei~m ꝓcedere, tanq̃ contra contumacem quod est verũ eo bis citato. Si aũt semel fuisset citatus, non teneret bãnum cum fuerit p̃ctm̃ in forma statuti s̄m Iac. de Are. per l. non sunt liberi. in princ. ff. de statu homi. quod seq̄tur ibi Ray. & alle. l. Iulianus, §. sed, & si quis, ff. ad exhi. & l. ꝓlatam. & qđ ibi no. C. de senten.

8 Octauo quæro † dictus reus post cõtumaciam, & sic postq̃ fuerat habitus pro confesso gabellam soluit, cõparuit, & negauit. Quæritur cui incũbit onus probandi. An sibi, an accusanti, vel inq̃renti? Dicendum arbitror in hac q. ꝙ si processus fiat ex statuto relato supra prox. q. transit res sine dubio, q̃a facta solutione exemptus intelligitur à banno, ergo & à cõtumacia, & ꝯfessione quæ ex illo resultat, l. fi. C. de senten pas. cũ ibi not. & in l. 1. in fi. ff. de quest. & ita semper hic practicatur. Si vero ꝓcessus fiat ex vi alterius statuti, ꝙ introducat ex cõtumacia ꝯfessionem, & de cõparẽte post bannum ante senten. nihil dicat restat aliqualis dubitatio, si n. contumacia cõfessionem introducit, sequi v̄r illam reuocanti incumbere onus probandi illam erroneã fuisse s̄m not. in l. error. C. de iur. & fac. ign. per gl. & Doct. in l. non fatetur, ff. de cõfes. & p Guil. in Spe. de confes. §. si ad fi. vers. cetera. & in c. fi. de confes. Cum ficta cõfessio spõtaneæ, & veræ ꝯfessioni æquiparetur per statutum, & sic idem in vna, ꝙ in reliqua. de leg. 1. quod ẽt voluit Bar. in l. absentem. de pœ. & in alio casu, vt dixi supra q. 6. hac eadẽ parte. Sed p̄dictis non obstanti. veritas est in cõtrarium, ꝙ ad p̃ns b̄r ostenditur sic. contumacia, & mora iudicialis idẽ sunt l. & si post tres. si quis cap. sed mora iudicialis põt purgari vsque ad s̃niam, l. si cum exceptione, §. hæc aũt acti. ff. quod met. cau. ergo, & talis cõtumacia. Purgata aũt contumacia non potest obijci confessio quæ ex illa resultat, q̃a cessante substãtia cessat qualitas, ff. de vsufr. leg. l. 1. Secũdo, quia nedũ effectus priuationis ipsius defensionis inductus à cõtumacia tollatur p comparitionem ante sent. q̃nimò tollitur p comparitionem factã post sen. iudice t̃n adhuc sedente pro tribunali, ff. de in integ. rest. l. diuus. Ibi. n. q̃ alias non admitteret ad appellandũ obstante vera contumacia admittit si cõparet iudice adhuc pro tribunali sedẽte. Ita in ꝓposito, q̃a non admitteret ad negandũ post sent. admittatur si ante illã cõparet contumacia non obstan. & vide quę dicã infra statim, q. x. & infra hoc eo. tẽp. par. vlt. q. 2. ex q̃bus roborat̃ decisio supradicta.

9 Nono statuto † aliquo cauetur, ꝙ anteq̃ quis banniatur, debeat per loca publica per proclama assignari terminus trium dierum intra quem quilibet qui velit defendere reũ, vel adesse causæ possit comparere, alias nullus possit bãniri. Iudex procedens cõtra Titium fecit fieri proclama. p loca publica, ꝙ quicunque vellet defendere Titium compareret intra terminũ trium dierũ, & nihil dixit de eo q̃ vellet adesse causæ. Quæritur an Titius possit bãniri, hanc q. posuit Io. Butr. in l. hi qui. ff. de postul. Concludens, ꝙ non põt banniri, & si detur bannum, ꝙ non valeat, quia non omnia solẽnia seruata sunt, nam aliud est defendere, & aliud adesse causæ, vt ibi. & sic cum vtrũq; debuit exprimere si vnũ omisit solẽnia nõ seruauit. Idẽ tenuit Alb. vbi supra, q 98. alle. l. fi. de in inte. rest. & de itine. actuq́. pri. l. 1. §. hoc interdictũ. Facit, ff. de transl. l. cum hi, §. si prætor, & de ꝓc. l. paulus, & quod dixerũt Host. Inno. & Ioã.

And.

And.in c.2.de conf.v3,q solēnitas,siue forma data actui debet fieri,& dicēdo exprimi, alias actus est nullus. & ad hoc Bal. in auth. qui semel.C.quō,& qn iud.all.gl.in c. 1. de mil.vas.qui ɔt.est, pro hoc qđ dixi supra in fi.7.q.& p hoc dixi in l.Paulus, q si cauetur statuto q iudex non possit p inqsitionē ꝓcedere,nisi prius requisito iniuriam passo,an velit accusare,denunciare,vel notificare,qđcunq; .n. omittat nō tenet ꝓcessus p iura pdicta. Aliud esset si diceretur qđ debeat citari ut cōpareat ipse, vel alius ꝓ eo, qa tūc licet omittatur illud,vel alius ꝓ eo. nihilominus poterit in bāno poni,qa illud à iure intellr,ut l.fi.C.de ꝓc.& no.in l.si min. de bo.auct.iud.pos.& ideo illa expsso nihil opatur l.3.de leg.fm Iac.But.& Bald.in d.l.fi.de ꝓc. Dic tñ q intellr vt legitime cōpareat, ut l.sed si vnus,§.si ꝓcur.ff.de iniur.Ratio diuersitatis ideo est qa in primo casu statutū requirit quid diuersum,in secūdo idē, Aduerte qa qñ aliquid exprimitur ꝓ forma ēt si sit tacitum,illud debet seruari,& dicendo exprimi, fm Host.Innoc.& Ioan.And.in c.2.de cons. & in c.1.de bap & ideo dixit Old. ɔsulendo q licet in dño sufficiat tacita reuocatio ꝓcuratoris,vt in cap.si quem,de ꝓc. lib.6. Non tñ sufficit in procuratore ɔstituto cum potentia substituendi, & reuocandi, & ideo est qa dño à lege, vel ab hoie nulla forma tradita est,ipsi aūt ꝓcuratori forma tradita est, ergo illa, & factis, & verbis seruanda est, ut in c.cum dilect.de rescrip.vt ipse rescripsit in ɔs.133. Aduerte ēt q tacitum expressum ab eo qui poterat aliter ordinare operaī, vt ammodo tacitum locum non habeat,ut l.talis de leg.1.Item & si non possit tacitū tollere, tñ illud expressum operaī in fauorē eius pro quo disponit l.Titia,ff.ad l.Falc. & l. 4. §. si qs ɔdemnatus,ff.de re iud.& sic concluditur qđ dictum Iac.& Bal.non procedit,& q nisi illud exprimatur in ꝓclamatione non poterit in banno p no.p Bar.in d.l.3.de leg.1.

10 Decimo quæritur † an post lapsum termini qui facit reum ɔtumacem hri pro confesso, requiratur q accusetur contumacia, vel fiat pronunciatio eum hri pro ɔfesso antequā perueniat ad bannum diffinitiuum. In primo dixit Bart.q non, quia licet in ciuilibus talis accusatio cōtumaciæ requiratur .l. properandum.§.1.C.de iud. Tñ in criminalibus non est ita siue procedatur per inquisitionem,siue per accusationem , qa accusatore defuncto,vel desistente pōt iudex ad ulteriora procedere .C. de abol.l.2.ff.de publ. iud.l.pen.in prin. ita dixit in extrauag.ad reprim.super verbo,neglexerit. Cautius tñ est qđ contumacia accusetur, vel quod p accusatorem ab initio detur iudici potentia ꝓcedendi vsque ad fin.&c.ubi ēt sentit Bar. Sup secundo vř dicendum qđ requirat pronunciatio qa vbicunq; contumacia inducit fictā ɔfessionem, requiritur iudicis ꝓnunciatio, vt hr in l.2.§.quod si actor.C.de iu.cal.in c. 2.de ɔf.lib.6. & in l.eius qui delatorem.ff.de iu.fis.per Bal.in cap.vas.si de feu. fue.ɔtr. vbi tradit ad propositum notabilem doctrinam, v3 quod vbicunq; aliquid pendet à motu iudicis semper requiritur pronunciatio . Facit quod hr in auth.hoc amplius.C. de fideiuss. Posset tñ dici, vt supra quod illa iura loquātur in ciuilibus non in criminalibus Tutius tñ est tenere quod requiratur pronunciatio per regulam l.inter accusatorē,de publ. iud. & de pœ.l.absentē. Pōt tñ hæc pronūciatio fieri vna cum diffinitiua.l.eum q delatorem. & præall.& q ibi per Bar.Hinc est qđ cōiter in oibus bānis dr habita dicti accusati,vel inquisiti eius contumacia pro vera, & legitima ɔfessione quæ satis includunt dictā interlocutoriam.l.cum clericis,& qđ ibi not. C. de epis.& cler.Crederē tñ ēt sine vlla expssione bannum valere, quia tacite videretur pronunciare sicut dicimus in l.1.C. de ord.iud. & l.pen.ff.de his q sunt sui,vel alie.iur. & in l.quod in diem,§.si rōnem,de comp.cum si.

11 Vndecimo quero, †Stante statuto pdicto iudici notum est,q citatus est in loco ex quo non pōt in termino in citatione apposito cōparere . Et vr omnis cesset dubō est ibi ex cā voluntaria.qritur an iudex habeat necesse expectare lapsum termini , an vero possit statim eum bannire,& fiscus virtute statuti bona occupare.Hanc qōnem mouit Bal.in l.2. C.si pen.app.mors inter.& arguit primo,q possit dari bānū non expectato termino,qa de necessario ɔtingētib.idē est q de pñtib.ff. de verb.oblig.l.cū stipulatus sim mihi à ꝓculo.de noua.l.si pup.§.1. Determinauit tñ cōtrarium tribus rōnib.Prima, qa uerba legis requirunt tps ɔsumatum,vt not.in c.vbi periculum,de elect.lib.6.Secunda,quia hri pro ɔfesso est pœna à ɔdōne incipiens,quia præcedens interlocutoria de citādo nō obligat: vnde

vnde non incipit à præcedenti obligatione. Et ideo expectãdum est vltimum momentũ d. in illa stipulatione. §. si calendę, de ver. obl. Tertia, quia hæc pœna trahit secum executionem. & ideo requiritur sem̃ ꝯsumatũ, ut in c. ꝑpetuæ de elec. lib. 6. in nouel. Ista determinatio placet. ubi. n. de pœna legali tractatur, qualis est ficta ꝯfessio a statuto inducta ꝑ ꝯtumaciam, ibi non sufficit esse certũ, nisi ultimus terminus aduenerit, & sic ante agi nõ põt, casus est de uerb. oblig. l. insulã. Præterea ubi notatur ꝯdemnatio nõ sufficit ꝯfessio ẽt uera, & facta in iudicio, ut hr̃. ff. de his qui no. inf. l. ictus fustium. ꝑ gl. Bal. & alios, licet secus sit ubi nota. sem̃ ut no. eod tit. l. qñ, q̃ ita saluat. Præterea loquitur in ciuili ubi cõfessus hr̃ pro ꝯdemnato, qđ non est in criminali, ut ibi ꝑ Bart. Non ergo põt iudex ante terminum bãnire, ut in rõnibus tactis ante vers. præterea, nec fiscus ante bãnũ bona incorporare. licet alia solẽnitas obseruet̃ in bãno dato de iure cõi qñ annotantur bona, in l. 1. 2. & 3. C. si pen. ap. & in conc. ibi alleg.

12 Duodecimo quęro. † Iudex formauit inquisitionem, vel ex accusatione processit cõtra Petrum Ioannis de populo S. Laurentij, & in illo populo nõ erat Petrus Ioãnis, sed Petrus Martini, vel erant duo Petri Ioãnis, & sic fecit citationes, & bãnum dedit. Quæritur an dare potuerit, & si dedit an valeat, Bar. in l. demõ falsa, in princ. in 6. q. ff. de ꝯd. & demõ. tenet ꝙ valeat, & executio fieri possit, si ꝯstat ꝙ ille erat hõ qui de maleficio fuerat inculpatus. & ꝑꝑea dicit ꝙ cauti rectores faciunt illũ captũ recognoscere se esse illũ q de maleficio fuit inculpatus. Et ita ẽt dicit in l. inter stip. §. 1. de ver. obl. & de cust. reo. l. diuus. Credo Bar. intellexisse qñ citatio fuit facta personalr̃ vel ad domũ, & ꝯstat ꝙ captus est ille qui fuit citatus ꝑsonalr̃, vel q habitauit in domo citationis. Tunc. n. citatio non fuit inualida, aut rõne erroris, aut incertitudinis ꝑ ibi notata, cum de corpore citati ꝯstaret, & ꝑ ꝯñs requisiti, ut in turrib. ibi all. & l. si qs in fundi uocabulo, de leg. 1. Sed si citatio fuisset facta ꝑ loca publica, vel ad ecclesiam principalẽ, vel ianuã Palatij rectoris, vt interdũ ꝑmittunt statuta, tũc puto bãnum nõ tenere vno casu ꝑꝑ errorẽ, q a citatur Petrus Ioã. q non est, & de corpore nõ ꝯstat ex aliqua circunstãtia. Alio casu q non est rõne icertitudinis, ut in l. duo sunt Titij, de test. tut. & qđ hr̃ in l. si quis seruũ. §. si inter duos, de leg. 2. Cõiter tñ rectores obseruant cõtrarium. Faciunt. n. captum ꝯfiteri se esse illum q deliquit, vt in snia, continetur, & qui citatus fuit, & bannũ exequant̃. Et ita dicit Bal. in d. §. si inter duos fuisse seruatum Florentiæ, q a ille qui deliquit debuit cogitasse se citari, & q a talis citatio declarat̃ ex adiuncto. Quod põt de iure esse verũ si incitatione exprimitur causa. s. delictum. Sed si simplr̃ dr̃ quod compareat ad defendendum se a quadam inquisitione &c. Tale bãnimentum de iure nõ procederet. Vidi tñ sm̃ dem̃ Bal. practicari, & ita seruatur per assessores, qui si non detrahunt veritati fauori publico deseruiunt ne in talibus fraudes cõmittãt̃, & maleficia remaneant impunita. Et adde q̃ dicam infra in 2. tpe, parte 2. q. 26 vbi tractabo an occidens illum quem putabat bannitum cum non esset excusetur a pœna.

Rub. an à tali banno poßit appellari, & de concernentibus hunc articulum, & quando quis dicatur bannitus.

SVpereſt vt quarta particula huius primi tpis expediatur, q̃ fuit an à tali banno possit appellari, & in alijs particulis processum est sic procedam in ista.

Primus ergo qõnum titulus est prædictus.

1 *An à tali banno appellari poßit.*

2 *Quæritur vbi licet appellare cui incumbat onus probandi. An ipsi qui fuit habitus pro confeſſo. An inquirenti, vel accusanti.*

3 *An pendente tempore ad appellandum intelligatur sic bannitus, taliter bannitus quòd in eo locum habeant statuta de bannitis loquentia.*

4 *An poßit dici bannitus appellatione interpoſita pendente.*

5 *An pendente causa nullitatis dicitur bannitus.*

6 *An pendẽte causa restitutionis in integrum per viam iustitia.*

7 *An pendente causa supplicationis.*

8 *Quid iuris si nondum est bannitus, sed notorium est eum commisisse crimen.*

9 *Quid iuris si cauetur statuto quòd certo modo delinquens ipso facto bannitus intelligatur.*

Quarta pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An à tali banno liceat appellari: in hac qõ. in locis in quibus

enim tunc ſnia legis, & ita loquit̃,l. illa, & quod not.p Guil.in Spec.de rec.§.fin.in fin. ver.hic not. q̃nq; eſt pœna repoſita in iudicis arbitrio,& tn̄ põt appellari. Ita not.in c. ſuper h.s,de acc.in gl. ſuper verſ. arbitrium, & in cap qa nos,de appell.in ult. gl.& idem ſi à iure imponitur certa pœna, ſed ſi certū eſt aliquē non incurriſſe, vel dubitatur p̄p quod req̃ritur iudicis ſnia, & põt appellari, vt l.& in maiorib.& ita not. Arc.& Io. And. in c. cup.de elect.lib.6.& idem Arch in q.5. qa ſuſpecti,habet ēt d.l. ſi qua pœna, alium intell̃m vt ibi not.ſm quem nihil facit ad ꝓpoſitum. Non obſt.ultima ratio,quia non eſt vera,poteſt.n. in cauſa appellationis mora purgari vt not. in l. 1. circa princ. de act. empt. An aũt à diſpõne ſtatuti, ſiue ꝯſtõnis poſſit appellari,dic vt per Bart. in l.oẽs populi,& in l.fi.de app. rec. & uide Io. And. in c.cũ oẽs de ꝯſt.q. dicit,ꝙ ſufficit ꝯtradicere.

1 Secundo quæro.†In caſibus in quibus licet appellare cui incumbat onus probandi, an ipſi iudici inquirenti,vel parti accuſanti, an ipſi bannito appellanti contra quem eſt ficta ꝯfeſſio inducta ex ꝯtumacia? Rñ. conſultum vidiſſe onus probandi incūbere iudici,uel accuſatori, prout ante incumbebat ſi comparuiſſet primo,qa extinguitur pronũciatum,l.1.in fi.ad Turp.cum ſim. Et ſi non ſtat pſumptio ſnīæ quæ onus probandi trãsferat.Secundo qa ꝯtumacia eſt purgata quæ põt purgari ēt lata ſnia,vt dcm̃ eſt ſupra.Itē ex quo non denegatur appellatio, ergo nec defenſio denegata vr̃ quæ ſuccedit ſtatim appellatione ꝑmiſſa.Quarto p̄ regulã gñalem quæ hr̃ in l.hi qui ad ciuilia, C.de app. & hr̃ in §.illud,in auth.de his qui ingr.ad app.dixit tñ Bald. poſt ꝯfirmationē p̄dcõꝝ ꝯſilioꝝ ꝙ ſi ꝯtra appellantem eſſent al a indicia facilius conuinceretur p̄p bãnum,quia illud fecit eum ſuſpectum,C.de aſſeſſ. l. cõſiliarios. quod non procederet ſi ꝓbaret ſe fuiſſe impeditum,ſiue ſe habuiſſe iuſtam cām in principali cauſa non cõparendi,arg.co. quę hñr maxime p̄ Bar.in l.fi.ff.de in integ.reſt.Pro deciſione p̄dicta vide quæ dixi ſupra per te ꝑs.q.8. Eſt.n. neceſſe quod dicatur aliud in vera ꝯfeſſione per not. in iur.bus ibi alleg. & aliud in ea quæ ex ꝯtumacia introducit̃,vt patet manifeſte ex his quæ ibi dixi. Licet.n. in aliq̃bus æquiparentur non tñ in omnib. Statutum.n. ſolum dicit quod poſſit bãniri. in ea pœna qua poſſet ꝯdẽnari ſi ꝯfeſſus fuiſſet,uel dicit ꝙ habeatur pro ꝯfeſſo,qđ cum ſit facti non habet eundem effectum ꝙ eſſe confeſſum, dico quo ad omnia, ff. de verb. oblig.l.mercis.& quod ibi no. quod eſt indubitanter veꝝ ſi ante diffinitiuam nõ fuit ꝓnunciatum eum hr̃i pro ꝯfeſſo, ſm ea q̃ dixi ſupra parte prox.q.10. cum.n.appellando à diffinitiua intelligatur ēt ab illa interlocutoria appellatum: ſtat regula ꝙ in eo ſtatu eſt in quo erat illa interlocutoria non facta. Et ſic non dici fuiſſe ꝯfeſſus l.2.ff. de app. recip. cum ſim ſi aũt fuiſſet ante diffinitiuam interlocutorie pronunciatum eũ hr̃i ꝓ ꝯfeſſo,maius eſſet dubium, ſed putarē dicendum ꝙ aut ex forma ſtatuti non poterat ab interlocutoria appellari, qa reſeruatur in appellatione à diffinitiua,& idem. Si vero poterat appellari,& ille non appellauit tranſacto t̄pe anteq̃ daretur diffinitiua. vel anteq̃ à diffinitiua appellaretur,putarē ſecus eſſe, qa illa ꝓnunciatio non eſt reuocata per appellationē à diffinitiua,l.intra vtile,ff. de min. cũ ꝯcor. Et ſic remanet ꝙ habet contra ſe virtutē cõfeſſionis. Et ſic licet concedi poſſit quod illa poſſit tanq̃ erronea reuocari,tñ ei incumbit onus probãdi errorē,& ſic rem aliter ſe hr̃e, vt in l.error,C.de iur.& fac.ign.& alijs iuribus alleg.in præall.q.8. niſi per iuſtam cauſam,quam probaret,concederetur ſibi reſtõ in integrum aduerſus illam pronunciationem p̄ not.in l.diuus,& l.fi.ff.de in int. reſt.

3 Tertio quæritur † viſo quod aliq̃n poteſt appellari, an tunc lata ſnia antequam labantur decem dies infra quos poteſt appellari quis dicatur bãnitus taliter, ꝙ in eo locum habeant ſtatuta de bãnitis loquentia. Et primo vr̃ dicendum ꝙ non,ſicut.n. non poteſt innouari aliquid appellatione pendente,ff. nil nouari appellatione pendente.l.1. & C. de app.l. ita nec pendente t̄pe ad appellandum,vt not.in d.l.1. Secundo probatur,qa idem eſt effectus ſi moritur ꝯdemnatus pendente t̄pe dato ad appellandum,q pendente t̄pe appellationis,vt not per gl.in l.ex iudicioꝝ.ff. de accuſ. quæ reputatur ſingularis, ſed habet ꝯc.in l.ſi quis poſt.ff de teſt.Sed pēdente t̄pe appellationis quis non dr̃ bãnitus.l furti,in princ.ff.de his qui not.inf.& l. 1.in fin.ff.ad Turp. Ergo nec pendente t̄pe ad appellandum. In hac q. eſt aduertendum quod omnis effectus iuris qui producunt̃ à ſenten

ſnia non requirentes facti executionẽ ſtatim lata ſnia ſunt producti l. furti. in prin. ff. de his q no.inf.& l.ſi quis filio.§.q aũt oẽs. ff. de iniuſto.teſta. & per Inn. in c. qualiter,& qñ.de acc.Illi aũt effectus qui requirunt factum hominis non producuntur, niſi lapſo tpe ad appellandum, & ſic poſtq̃ ſnia tranſiuit in rem iudicatam,vt C.de exe. rei iud. per totum quod in ciuilibus verum eſt ſine dubio,vt in iuribus ſupra allegatis, & de appel.l.ꝯſtões.& de appel.c.non ſolũ. lib. 6. Sed,& in criminalibus per rſam. l. abſentẽ. de pœni.& de iud.ff.l.oẽm. & pp maioritatẽ periculi,licet in ꝯtrariũ faciãt l. non tm̃. de appel.ead.l.addictos.C.eo.tit.& de epiſc. aud.l.addictos.Sed rñdetur ꝙ ibi de facto ſiebat executio,vt ibidem ꝑ Doct. Ex quo inferi ꝙ ad effectus priuatiuos iuriũ ipſius bãniti ſtatim lato banno intelligit bannitus. Et ſic decem dies eſſet infamis,eſſet inteſtabilis, eſſet inhabilis ad certos actus de quibus dicei infra in ſecundo tpe, ſtatim erit affectus ipſis qualitatis,non aũt poterit interim offendi, q a illud factum hois reqrit.Ex quo patet qđ male dixit Gand. q indiſtincte dixit eũ poſſe offendi in rubr. de bannitis. in 2.col.quẽ ſecutus fuit Alb.vbi ſupra. q. 24. dicens ita tenuiſſe Pet.in d.l.1.ſi pen.ap.per iura ſecundo loco allegata quæ ad alium effectum loquunt vt ꝑdicti.Nec ꝑdictæ ꝯcluſioni obſtat gl. l. ex iudicioꝝ,& l. ſi quis poſt, quas ſequitur Dyn. q a non ꝓcedũt quo ad priuationẽ bonoꝝ. Illa.n. ſtatim ipſo iure ſit.ff.de ius.fiſ.l.1.§.an bona.Veꝝ.n. eſt qđ li.ꝯteſt.& ꝯdemnatus.Et ſic ſunt ꝑducti effectus ab illis actibus reſultantes ẽm Iac. de Are.q alle.dictam l.ſi q s filio.§.irritus.ſiue. §.ꝙ ſi q s,quem ſequit Cy.in l.3. C.ſi pend. ap.mors inter.& Bart.in d.l. ex iudicioꝝ,licet Bal.aliter dixiſſe videaẽ in d.l.3. mortuo bannito intra dictus.10. dies de quo banno dicetur infra in vltimo tpe parte 2. q. 7.

4 Quarto qrit † an poſtq̃ interpoſita eſt appellatio dicaẽ q s bannitus adeo ꝙ interim poſſit offendi, habeatq́. locũ alia ſtatuta de bãniti loquẽtias,an nõ.In ꝓcedendi qõ. paret nõ eſſe inſiſtẽdũ in hac ex ibi dictis.Con ſtar.n. ꝙ laut appellatio ꝓnunciatum extinguit ſaltẽ rõne pſentis ſtatus, aut ſuſpendit rõne futuri,vt hř in l.furti.in prin. ff. de his q notan.inf.& l.tale pactum.§.qui prouocauit.de pact.& in d.l.1.in fi.ad Turp.cũ ſimi. & q dquid ex prædictis opereẽ appellatio ſequit quod interim non dř bannitus.ſi.n.extinguit ꝓnunciatum clarum eſt ſi ſuſpendit idem, quia ex ꝯdõnali diſpõne interim pendente ꝯdõne ius non oritur. l. pecuniam. ſi cer.peta.de verb.obl.l.quoties,cũ ſimili. maxime in ſnia q̃ venit reſoluenda,illa.n. iudicatur potius ꝯdõnalis ab initio quam pura reſoluenda,vt hř per Bart.in l.centeſimis.§. ſi.de verb.obl.& qđ hř in l.2.ff.de in di. addi.& in l.qbus diebus. §. quidam Tit o. ff. de ꝯditio.& dæmon ſaltem in legalibus diſpoſitionibus q̃ potius ęquiparant vltimis voluntatibus q̃ ꝯtractibus,vt not.in l.1.ff.de his qb.vt indi.& per Bart.in l.translatio. ff. de adim.lega.& ad ſilla.l.in cognitione. & plenius in l.ita ſtipulatus.ff.de verb.obl.Et vide q dicam in 2.tpe parte vlt.q.79. Interim ergo non cenſetur bannitus.& ꝓpea non habebunt in eo locum ordinamenta de bannitis loquentia. Et ita determinauit Dyn. & poſt eum Bart.in l.q à latronibus.§.1. ff. de teſta.& ꝓbat tex.ẽm Dyn.& Bart.in l. 3. §. ſi ſeruus. ff.de acquir.poſſeſ.& in d.l.1.ff. nil noua.appell.pen.ibi. Neque vllam aliam iniuriam, &c. licet tñ bannum ſit extinctum, aut ſuſpenſum,& ſic ceſſent effectus banni, non tñ ceſſant effectus reſultantes ex pendẽtia ꝓceſſus,de quibus hř.ff.de ſolu.l.reo. & de muneri.& nor.l.reus delatus. & in ꝯcor.

5 Quinto qro † an bannitus agens cauſam nullitatis bãni,& ſic petẽs ſe cãcellari,poſſit pẽdẽte dicta cauſa virtute ſtatuti tacti i principio ꝓœmij offendi.Dy.in hac qſt. dixit,ꝙ ſic in l.3 §.ſi ſeruus.ff.de acq r.poſſeſſio.p illum tex.vbi dř,ꝙ licet ſeruus ſi paratus ſubire iudiciũ libertatis, nihilominus interim ſeruus eſt. ꝓ quo facit.ff.de lib.cã.l.ſi cui.§.licet.& l.ordinata.& ita ẽt tenuit Gãd.& Alb. ſequit vbi ſupra q. 23. licet non bene ſe ſirmet.Bar.vero in d.§.ſi ſeruus,tenet ꝯtrariũ, alleg l cũ vero.ff.de fideicom.lib.vbi ille cui debeẽ libertas ex fideicõmiſſo p p ſpem dř eſſe in quaſi poſſeſſione libertatis, ita bannitus litigans hoc modo. Item q a de hoc v ſ a ſus in l.ſi q s filio.§. qđ ſi quis. ff. de iniuſt. teſta. vbi ſnia nulla non facit damnatum inteſtabilem. Tertio, quia ſtatutum loquiẽ de bannito,ergo debet intelligi de rite bãnito. l.3.§.ꝯdẽnatũ.ff.de re iud. qđ intellige verũ i eo q ſcit cauſam nullitatis agitari. In ignorante vero remittit ad no.ꝑ ſe in l. vlt. ff. de adul.

adul. Sed certe lex cũ vero nõ facit, qa ibi lo quit qñ certum erat dñi libertatem in casu aũt nostro dubitat. l. quod, de pecu. & ideo potius debet præsumi pro snia, vt l. Herennius. §. Caia. ff. de eui. & voluit Bal. in l. fi. C. q ad lib. ꝓcla. nõ licet vbi reprobat dictum Iac. de Are. q dixit bannitũ admitti ad dicen dũ de iniustitia banni pstita satisfactione in l. statu lib. rõnem. ff. de statu lib. §. aũt. quod si q s, loquit in effectu ꝯcernente solum personã ipsius bãniti, & sic nõ facit ad casum in quo tractat de iure ꝯcernente ꝑsonam alterius. Et ad. §. ꝯdemnatum, rñdetur q loquitur qñ. de nullitate constat pp quod bald. in auth. q supplicatio. C. de prec. impera offerend. dixit considerari veritatem. s. an in sc bannũ sit nullũ, & tunc nõ possit offendi alias sic. Ego vero aliter dicendũ puto vt. n. sæpius dicetur infra in 2. tpe quilibet vr eõ statutis publicus officialis, vt l. 2. C. qñ lice. sine iud. vindi. & ideo sicut pendente causa nullitatis officialis non possit exeq, vt osten dam, ergo nec alius cum repræsentans, qđ aũt pendente tali causa nõ posset fieri executio. ꝓbat, qa vbicunq; executio est irretractabilis ibi, siue cognitio nullitatis reqrat al tiorem indaginem siue non, semp retardat executio. alias. n. non posset dicenti nullum prouideri. ita nota. ꝑ Paul. de Leaz. & alios post eum in clem. 1. de re iud. & ꝑ Bal. in l. si feriatis. ff. de ferijs. Sic igit ad mortem siue aliter in ꝑsonam offenderetur locum hẽet pena l. si q s ꝓuocatione. C. de appel. & est verũ in scienti causa agitari, qđ intellige, nisi causa nullitatis habeat calũniã euidentẽ ꝑ nota. in l. satis apte. C. de fal. & ꝑ Bald. in l. ab executione. C. quo. appel. nõ reci. & i l 1. C. ne in vna cadẽq. causa lic. ter. ꝓuoc. Tũc eni excusaret occidens, & ita potest saluari d. m̃ Dyn. & quod notauit Bald. in l. libertas. ff. de stat. hom. licet ibi alr dixerit. Quod dictum examinabo infra 3 tpe parte 1 q. 2. ibi tractabo omnes questiones in quibus occiditur ille qui apparet bannitus licet effectiue non sit, vt quia soluit, qa clericus, qa rebannitus, & non cãcellatus, vt ibi patebit.

6 Sexto qri † Titius fuit bãnitus talr q de iuris rigore bãnitus dr, petijt ex iusta causa restõnem in integrũ aduersus dictũ bannũ ꝑ viã iustitiæ, qđ sibi ex multis causis benefi cium dari põt. l. 1. in fi. ex quibus cau. maio. & l. 2. quasi per totum. si quis cau. C. ex qui. cau. maio. l. 2. Et deĩn fuit supra in pluribus qõnibus, & maxime supra hac parte qst. 2. An pendẽte dicta causa restõnis interim pos sit offendi. Si veꝝ est qđ dixit Guil. in Spec. de restõne in integrum. §. videndum in principio. Clarum est, q interim à sciẽte causam agitari offendi non põt, qa semper impedit executio. Tñ quia illud non est semp veꝝ, recurrendum est ad id qđ supra ꝓxima qst. est dictum. s. quod quia executio est irretractabilis eadem rõne impediat eum agitur ꝑ viam restõnis qua impeditur cum agitur per viam nullitatis, extra de restitutio. in integrum. c. aud. & de auctoritate tutor. l. defendente. & quod ibi per Bart. & C. de restõne in integrum l. vna. quod Bald. dixit esse verum ẽt si stante statuto quo cauetur qđ que relæ bannitorum non audiantur. Non. n. vr bannitus qui habet integram restõnem. ff. de in integrum restitutio. l. non vr. Nec obstat quod non debet audiri, quia non intelligit exclusus q n possit petere se à banno eximi. l. 1. § de qua. ff. de postul. ꝑ Cyn. & dicit esse simile in excõicato cuius querela nõ audit, nisi ꝓponat contra ipsam excõicationem, vt in cap. 1. de rescr. lib. 6. vt ipse notat in l. 2. C. si reus vel acc. mor. fue. De quo ẽt dicam infra 2. tempore parte vlt. q. 67.

7 Septimo quæritur an idem † sit si pẽdeat causa ꝑ viam supplicationis, videlicet qđ interim nõ possit offendi? Ad hoc dicendũ est q non idẽ, qa illa non retardat executionẽ, vt notatur in d. l. 1. ff. nil noua. appell. pẽden. Quod credo veꝝ nisi supplicatio in locũ appellationis succederet, vt hr in auth. q supplicatio. C de prec. imperato. offerend. Pro quo facit qđ dixi in duabus ꝓcedẽtibus qõnibus. s. de executione irretractabili. arg. ff. de arb. l non distinguemus. § cum quidã.

8 Octauo qro † q s puta Titius nõ est bãnitus. sed notoriũ est eũ cõmisisse maleficiũ ꝑ quo imponit pœna, ꝑ qua bannitus põt impune offendi. An hr pro bannito, vr q sic, quia notorium, & snia æquiparantur. l. empror. m. ff. de action. empti. Sed dic q non, quia quo ad hoc extraordinarium effectum notorium, & snia non æquiparantur l. qcunque. C. de malef. & ita ẽt vr probari in l. ictus fustium. ff. de his qui notan. inf. & ita determinauit Bald. in l. libertas. ff. de sta. ha.

9 Nono statuto cauetur † quod percutiens aliquem cum certo gñe armorum, puta falcione,

cione, uel quadralecto quæ arma solebant esse in usu, & multum exosa, ipso facto bannitus sit in bāno. Quidam percussit cum falcione, & anteq̃ banniretur per sñiam fuit occisus, quæritur an potuerit impune occidi tanq̃ bānitus. Alb. ubi supra q. 94. dicit se obtinuisse quod sic, per l. cum quasi, §. si plures. ff. de fideicōm. lib. vbi tñ operatur sñia facta à lege, quantum operatur lata ab hoīe. Item per decretales q̃ loquuntur de canone latæ sñiæ. 17. q. 4. c. si quis suad. Quod tñ debeat expectari sñia, siue iudicis declaratio al legat. l. 1. C. ubi cau. fisc. & quod ibi dixit. & de hæret. c. cum fm. l. & plus non dicit. Pro hac secunda parte facit, q̃ statutum pmittēs offendi bānitum non habeat locum in eo q bānitus repñtatur à lege, l. 2. C. de his q ue. æt. imp. cum ibi no. maxime cum tanq̃ odiū, ut l. q excep. de ɔd. ind. debeat restringi non ampliari. Pro prima parte facit, q̃ illa uerba ipso facto, important canonē latæ sñiæ, q̃a ex his demr̃atur q̃ non requiritur sñia, quo casu dr̃ latæ sñiæ Canon, vt no. in c. cū esses, de sta. & in c. relatum, de iure pat. p Io. And. in c. 1. de sagit. & in c. 1. de eo. q fur. or. suscepit, p Arch. 23. dist. Salonitanæ. Putarē aduertendum ad statutoꝝ verba. l. semper, §. legem de iu. imm. Nam si statutum qd' permittit occidi bānitum simplr̃ sic loquit̃, cum debet hr̄e ēt in eo, quia statuto sit bannitus pp verba gn̄alia, l. 1. §. & gn̄alr̃, de leg. pst. l. 1. §. lex Falc. ff. ad l. Falc. cum sim. Et vr̃ casus cum gl. quæ fm Bald. forte de iure ciuili nō est alibi in l. amiss. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimin. Si vero statutum diceret q̃ bānitus descriptus & registratus posset impune offendi. Tunc non verificaretur in eo qui ipso facto intelligeretur, vel esset bannitus, q̃a licet efficiatur bannitus non tñ efficitur registratus, & sic non uerificant̃ verba statuti duo requirentia lege hos accusare. §. fin. de accus. cum simil. b. Fac t quod hr̄ in cap. fin. de elec. lib. 6. ubi licet pñna suppleat citationem, nō tñ supplet aliam solēnitatem quæ requir̃t, & ideo actus non ualet. Si tñ tunc statutum quod facit eum bannitum ipso facto procederet ulterius, quia diceret eum etiam intelligi registratum, maius esset dubium. Putarē tñ si statutum diceret sit ipso facto bānitus, & registratus posse impune offendi? Si uero diceret sit ipso facto bannitus, & pro registrato habeatur, secus esset per no. in l. merc. de uerb. sig. & in l. si mar §. 1. de adul. p Bar. & latius, in l. si is qui pro empt. Et ideo in ista ciuitate additum fuit statuto q̃ banniti, & registrati possint impune offendi.

De occurrentibus post perfectum bannum ipsi bannito.

Sequitur uidere, de secundo tp̄e s. de occurrentibus post perfectum bannum ipso bāno durante, quod tp̄s ut dixi in proœmio diuiditur in tres partes. Prima .n. erit de his quæ banniti in seipsis patiantur, & agant tñ eoꝝ appendicijs. Secunda erit de his quę p alios fiunt in eoꝝ præiudicium. Tertia erit de his q̃ fiunt in eoꝝ fauorem, quę ideo post ponitur, q̃a multæ q̄ones erant præambulū ad ultimū tp̄s. Et cuilibet particulæ p̄mittuntur, vt supra in 1 tp̄e fcm̄ fuit, rub. sualꝝ q̄onum. Sunt ergo rub. 1. partis infrascriptæ.

1 *An valeat statutum quod cauetur bannitum posse impune occidi. Et in ea de statuto quòd facit dominum.*

2 *An valeat statutum aliud quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri.*

3 *Quid sit bannum, & vnde dicatur.*

4 *Quibus æquiparentur banniti de quibus agimus.*

5 *Quæ perdant tales banniti.*

6 *An bannitus vulnerans aliquem animo occidendi, debeat puniri pœna statuti, an vero pœna iuris communis.*

7 *Si aliquis fuit bannitus in quinquaginta pro vno crimine, in sexaginta pro alio, & ex alio processu. An dicatur bānitus a centū libris supra.*

8 *Quid iuris si ex eodem processu pœnis tamen distinctis fuit bannitus.*

9 *Quid ex eodem processu pro pluribus criminibus in vna summa nulla facta summarum verbali distributione bannitus.*

10 *An bannitus tantum intelligatur in statuto loquente de bannito, & condemnato.*

11 *An banniti prædicti perdant eorum bona virtute banni.*

12 *Si bannum fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere insolutum de bonis banniti.*

13 *Si cauetur statuto quòd bona delinquentis sint obligata pro pœna, an tunc bannum pecuniariū possit mitti executioni contra fideiussorem datum antequam esset contumax, & bannitus.*

14 *An bannum pecuniarium possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus.*

15 An

15 *An fideiussor sit liberatus, si bannitus captus à iudice aufugit.*
16 *An bannitus ex eo quod fecit contra statutum dicator bannitus ob crimen lesa maiest. et sic perdat bona.*
17 *An quando bannitus perdit bona perdat etiam ea qua sunt sita in alterius territorio.*
18 *An perdat solum prasentia, an etiam futura, sive postea quasita.*
19 *An in casibus in quibus banniti non perdunt bona cu existentibus in banno currit prascriptio.*
20 *An bānitu pdant ptātem quam habent in filios.*
21 *An perdant potentiam faciendi statuta vna cū alÿs ciuibus.*
22 *An bannito domino vassallus liberetur à seruitio feudi.*
23 *An vassallo bannito feudum veniat in confiscatione bonorum.*
24 *An emphytheusis banniti veniat in confiscatione bonorum.*
25 *An bannito filiofamiliàs veniat in confiscatione peculium.*
26 *An in confiscatione bonorum banniti veniat vsusfructus rei in qua bannitus erat vsufructuarius.*
27 *An bannito patrefamilias veniat in confiscatione bonorum peculium filÿ.*
28 *An mulier bannita perdat dotem in casibus in quibus bona confiscantur.*
29 *An mulier bannita ob adulterium posit vir ad dotem conueniri.*
30 *An in confiscatione bonorum bāniti veniat hareditas ei tempore banni delata, sed nondū adita.*
31 *An in confiscatione bonorum banniti veniat conditionale debitum ipsi bannito.*
32 *An in tali cōfiscatione veniant iura patronatus.*
33 *An bannito filio, & bonis publicatis, pater teneatur assignare fisco legitimam.*
34 *An dictante statuto patrem teneri assignare legitimam filio delinquenti, posit pater cogi assignare bannito filio per contumaciam.*
35 *Posito quòd teneatur, an in tali assignatione inspiciatur tps delicti, an accusationis an banni.*
36 *An pater banniti teneatur dare fisco alimenta filio debita.*
37 *An bannitus perdat iura succedēdi ab intestato.*
38 *An bannitus perdat ius succedendi ex testamēto.*
39 *An bannito posit fiscus auferre, vt ab indigno illa qua quaruntur bannito, & in confiscatione non veniunt.*
40 *An bannitus desinat esse tutor.*
41 *An desinat esse executor testamenti.*
42 *An desinat esse arbitrator.*
43 *An posit de nouo eligi arbiter.*
44 *An bannitus dicatur effectus non soluendo, vel in tali statu quòd vxor posit ad dotem agere.*
45 *An bannitus desinat esse ciuis ciuitatis à qua bānitus est.*
46 *An bannito possint imponi collecta.*
47 *An bannitus posit capi pro represalÿs.*
48 *An bannitus posit petere alimenta ab illis à quibus ante bannum poterat impetere.*
49 *An banniatus per viam accusationis efficiatur infamis.*
50 *An efficiatur infamis si bannitur per viam inquisitionis.*
51 *An notarius bannitus pro crimine famoso posit instrumenta conficere.*
52 *An bannitus posit facere testamentum.*
53 *Dictante statuto quòd sententia banni habeatur perinde, ac si lata esset contra prasentem, An tunc testari posit.*
54 *An vbi testari potest eius testamentum habeat effectum si capitur, & occiditur pro executione banni.*
55 *Stante statuto quòd bannitus ex testamento capere non posit, An bannitus sub conditione si intra certum tempus non soluerit posit hareditatem adire, & valeat aditio eo postea non soluente intra terminum.*
56 *An bannitus de ciuitate, & comitatu intelligatur bannitus de comitatu postea acquisito.*
57 *An bannitus in vna ex ciuitatibus regni, siue comitatus, intelligatur bannitus à toto comitatu, siue regno, & ibi datur remissio pro locis confœderatis.*
58 *An bannitus qui non potest habitare, vel stare in territorio posit per illud transire sine metu banni. Et est duplex, scilicet an locum habeat in futurum.*
59 *An exceptio banni superuenientis excludit bannitum à iudicio per eum antea inchoato.*
60 *Si bannitur filius, an talis exceptio excludat patrem qui accusauerat de iniuria facta filio.*
61 *An talis exceptio excludat tertium qui accusauerat de consensu eius qui postea est bannitus.*
62 *An stante statuto quod querela bannitorum nō audiantur bannitus posit se defendere.*
63 *An bannitus conuentus a bannito posit excipere quòd bannitus non debet audiri ex forma dicti statuti.*
64 *An stante dicto statuto bannitus posit petere reuocationem tenuta.*
65 *An patiatur secundum decretum.*

65 *An possit compensationem opponere.*
67 *An in casu in quo ipse non possit, possit illam opponere eius fideiussor.*
68 *Stante dicto statuto quod querela bannitorum non audiantur, de quibus querelis intelligatur. Et an possit appellare à snia lata contra eum.*
69 *An possit petere restitutionem in integrum.*
70 *An possit de falso accusare testes examinatos contra eum assecuturum.*
71 *An possit agere contra iudicem in syndicatu qui contra talem bannitum securatum tulit iniquã sententiam.*
72 *An stante dicto statuto, bannitus sub nomine hereditario possit agere nomine proprio.*
73 *An bannitus retinens bona, vel postea acquirẽs possit agere per procuratorem, stante statuto predicto.*
74 *An bannitus possit cedere iura sua, vt sic cessionarius possit agere pro alio vt procurator.*
75 *Quid si ante bannum cesserat.*
76 *An bãnitus possit agere pro alio vt procurator.*
77 *An bannitus non banniti hares repellatur agẽs iure hereditario.*
78 *Quid si caueatur statuto quòd bãnitus non possit sua bona in alium transferre, an possit facere instrumentum si ante bannum promisit illud facere.*
79 *Egit creditor banniti contra eum qui bannitus potest se defendere, & fecit citare bãnitum qui comparuit, quo vno creditor vult desistere, bannitus vero vult quòd procedat.*
Quaeritur, an bannitus audiatur.
Et est duplex.
80 *An bannitus qui perdit iura sua ciuitatis, perdat etiam illa pro contractibus iam firmatis, quando non perdit bona vt beneficium guarentigie, vel statuti danis laudi executionem.*

Prima pars secundi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An valeat statutũ quo cauetur bannitum pro maleficio posse impune occidi. Hæc qõ est multum nota, & trita, & ppea in ea non instabo. Concludens q cum tale statutum fiat ad publicam utilitatem, tum ut homines à delinquendo terreantur. scientes se postea posse impune occidi, tum vt maleficia non remaneant impunita. l. ita vulneratus. ff. ad l. Aql. & de sen. excõm. vt fame, dicendum est tale statutum ualere. Ita disputando determinauit Iac. de Are. & tenet Io. And. in add. Spe. in tit. de cst. iuxta fi. & ibi uide. Hoc aũt indistincte tenuit Alb. vbi supra q. 17. late referens rões disputationis hinc inde. Et Gãd. q. 1. in mã banniro℞, & alleg. l. vnica. §. finauté. C de raptu uirg. Item Bart. in l. vt vim ff. de iust. & iure, & l. oẽs populi, in 3. q. prin. & alleg. pro casu l. 3. ff. ad l. Corn. de sic. un-cta l. amissione, de cap. dim. Idem etiam dixit in l. 2. C. qñ vni. lic. fine iud. uin. quæ allegaẽ pro casu quod ẽt ibi tenet Bald. & licet alias dixerim illud intelligi ve℞ qñ bannitus fuerat ex causa ex qua ei capto debeat irrogari mors quod ẽt tenuit Rayn. in repeti. l. oẽs populi. Tñ nunc dico indistincte valere. Nõ enim solum hoc statuitur pp delictum ob quod bannitus fuit, sed etiam pp eius contumaciam, & inobediẽtiam factam suo principi. d. l. omnes populi, & sic si ei mors irrogatur non fit contra ius, ut in c. 2. de maior. & obed. cum sim. Ad rões in contrarium factas responde ubi supra, & adde quæ dicã infra in 2. parte huius tpis, q. 49. in qua tractabitur an bannitus offensus possit se defendere, & eadem parte, q. 2. Dixit etiã Bald. quod valet statutum quo cauetur quod capiens bannitum efficiatur dñs banniti per tex. in l. dilationum. C. qui ad lib. procl. non li. vt ibi per eum. Ad quod facit l. seruituté. de iu. iur. iunctis quæ superius dicta sunt.

2 Secundo quæro, † An valeat illud statutum quo cauetur querelas banniro℞ audiri non debere. Hæc qõ statuto ita dictante facilis est. Expeditur. n. in breuibus tale statutum valere. Concordat. n. cum legum dispositione, quæ multoties cõtumaces taliter puniunt. l. sed & si per prætoré. § ait prætor. ff. qui. ex cau. ma. & ibi Bar. & Bald. hoc dñr, facit C. de remis. pign. l. si eo rpe, cum conc. & de re iud. l. contumacia, & idem firmat Bart. in l. cum mulier, sol. mat. per dicta iura, facit l. sancimus. C. de iud. & si uis ad saturitatem videre iura denegantia audientiam contumaci vide in Spec. de actore, vers. item quod fuit contumax, & ibi in add. & uide de hæreticis, c. super eo. lib. 6. ff si quid in fraud. pa. l. 1. & §. & alias, & de his quæ in frau. cre. pup. & de iure deliber. l. si extraneus. Si vero statutum diceret quod non fiat ei iustitia, dixit Innoc. tale statutum non ualere, quia directo disponit contra ius diuinum de const. c. quæ in ecclesia℞, quod ẽt sequitur Ang. in l. 4. C. pro empt. Sed si diceret q ei ius nõ red datur puto ualere statutũ, quia siue iuste, siue iniuste

iniuste dicitur ius redd.& sic potius denegatur factum,q. iustitia.l.pen.ff. de iust.& iure, & l.1.de iurisdict.omn.iud. Si autem diceret non audiatur etiam defendendo dicam vbi supra remisi in fin. proxime quæst.

3 Tertio visa validitate † dictorum statutorum quæritur quid sit bannum, & vnde dicatur. Istam qõnem ponit Alb. vbi supra qõ. 1. & multa dicit.Ego aût bř me expediam supra enim in proœmio dixi multiplices esse spẽs bannitorum, & ideo non de omnibus est in culcandum, vt fecerũt illi de quibus ibi dixi. Quantum ergo ad propositum attinet illo cum dicto Nicolai de Matt.de quo facit hiẽ tionem Alb.vbi proxime dixi. Quod bannum de quo agimus est qđam iudicialis snia pœnalis lata in absentem ꝯtumacem virtute statuti.Quod vt supra dixi in pœmio valet,& fieri potest. Quantum aût ad alios effectus bannum qñq; aliter diffinitur. Dr .n. qñq; multa ut dixi supra in 1.q.vltimæ partis primi tpis, qñq; dr bannitum .i. proclama siue cõminacia, vt qñ dř q certum quid fiat, vel non fiat publice bannitur sub certa pœna.C.cõ.uel epist.per totum.& hř in l.4. ff.de cust.reo Qñq; dr snia annotationis bonorum,& banni,quod qualiter intelligatur hř in l.absentem.de pœn.& in l.1. de req. reis. & in ꝯcord.quæ non sequor ne extra ꝓpositum euagari ꝯtingat. Vnum tñ nolo omittere quod dixit Alb. vbi supra, ꝙ si proclamatur aliquid non dře fieri sub pœna bãni. & alia quantitas non exprimitur in bãno,si per statutum, vel ꝯsuetudinem aliter non declarai ꝙ intelligeť pęna solidorum 60. per tex. cum gl.in lomb.in tit.de exercitalib.lib.1. l. quicunq;. qđ esset no.si esset verum Sed non credo,nisi forte in casu quo bãniretur vnum quenq; dře ire in exercitũ, vel ꝯtra inimicos sub pœna bãni,vt ibi & eodem vol.lib.3. & in tit de his qui ad priam defendendam ire neglexerint.l.1.& 2.In alijs proclamationibus,cõminationibus, siue bãnis non exprimentibus certã quantitatem puto dicendũ si aliter declarari non pôt intelligi fm arbitrium proclamari facientis ff. si quis ius dic. non obtemp.l.1.& de pœn.l.hodie, cũ sim. Et uide quæ dicam infra parte sc q. huius tẽ poris q.63.& hoc de prima parte qõnis,v3, quod sit bannum.Vnde aût dicatur bãnum, bannire, siue bannitio multi multa dixere. Sciendum tñ ꝙ in antiquis legibus istud vocabulum non inuenitur. Sed gl.& iura nouissima allegata in proœmio de eo faciunt mentionem,& dř fm Nicolaum de Mat. Bãnum à banderia.i.paruo uexillo,quod est publicum militare signum . ex quo dicit ꝙ bãnum est publica dictio.i.interdictio ab honoribus,& officijs,& statutis ciuitatis . Vñ fm eum dř bannio Titium.i. contra Titium publice procedo.Sed istud pôt verificari in bãnimentis in quibus assignantur termini ad comparendum non aût in diffinitiuis, quia illa sine vexillo, & bãnimento publice ꝓferuntur.& ideo dñt alij ut colligitur ex no. ꝑ Dyn.in l.reos.C.de acc per Bal.in l.1.de hæred.inst.quod cum sit adinuentum ad similitudinem excõicationis per quam in foro ecclesiastico quis eijcitur extra cõionem ecclesiæ,& inde dř excõicatus,& uocatur acrimonia.i.à gremio ecclesiæ separatio,vt C.de sacrosanct.eccl.l.placet.in fi. ita ꝑ bannum in foro ciuili extra cõionem secularium beneficiorum quis ponitur . Ad quam similitudinẽ allegauerunt in vsib.feud. hic finit lex Corr. & incipiunt ꝯsuet.re.§.1. ex quo fm Cy. idẽ est bãnire .i. extra beneficia bannientis ponere.Sed istud ẽt gñaliter non est verum, quia ex solo banno non semper ponitur qs extra beneficia,vt patebit ex his quæ inferius dicẽtur & maxime q.seq.& seq.Et ideo,qa disputatio notum est pertinacibus relinquenda vt l.2.C.de ꝯst.pec.In hoc non amplius insisto, maxime quia talia ad beneplacitum fuerint adinuenta.Bannũ.n.qñq; signat,proclamationem .i. citationem cum assignatione termini ad comparendum in iudicio . Qñq; significat pœnam q̃ apposita est in ꝓclamate ꝯtra aliquid facientibus,vel non facientibus vt d.l.lombardia.Qñq; significat ipsam sententiam diffinitiuam, siue quando fit ex forma iuris cõis. Qñque fit ex forma statutorum vt in iuribus supra in proœmio allegans. Qñque non significat pœnam,sed præmiũ, vt quia mittitur bannum quod quicũq; inierit exercitum habeat 20. solidos pro die,vel quid aliud.& tunc non pôt dici de bono itur ad malum, imò de bono ad bonum, in superfluis itaq; & paruæ aut forte nullius utilitatis non insistens cum talibus vulgi opin. oĩ signanti pferatur.l.cũ de lanionis.§.asinã.ff. de fundo instr.l.libr.§.quid ergo,vers. quod tñ Cassius,de leg.3.de suppellect. leg. l. Labeo.cum simili. Concludo, ꝙ non potest in

 genere

gñe recte dici vñ dicaẽ,& qd ſit bannũ.Quã tum aũt ad ꝓpoſitum attinet dico vt ſupra dixi.Et ita ſe hẽt cõis vſus loquendi.Qñ. n. quis petit,vel habet ſniam prædictam , dicit da mihi,vel ego habeo bannum Titij. Et ſic ſtat vera diffinitio ſupra dicta quod ẽt confirmabiẽ ex his quæ ſtatim dicam in ſeq.q̃ſtione . Si aliter videre velis recurre ad loca ſuperius allegata.Et quod dixit Ang. in ſua diſput. quæ incipit Duo fecerunt , &c.

4 Quarto quæro † qbus æquiparanẽ banniti,de quibus agimus?Iſta fuit q.gl.in §.relegati inſt.qb' modis ius pat.pot.ſolu. & de mũ per multos agitata vt hr̃ p Cyn.in l. 1.de hered.inſt t.per Io.And.i add.Spec.tit de ceſ ſio.actio.§. 1.ver.illud ẽr quęriẽ p Alb.vbi ſupra q.13.p Bal.in d.l.1.per Ange.in diſputatione ſua de qua dixi in fine proximæ queſt. & ante eũ fuerat diſputata p Bar.vt patet in vulgari eius diſputatione quæ incipit,Statuto Lucanæ ciuitatis &c. Quæ qa cõiter hñr hic non reperã,ſed ſuccinctè tangã,quę meo iudicio ſunt ad noſtrũ propoſitũ neceſſaria . Cõcludit.n.Bar.poſt multa ꝗ nõ ęquiparant deportatis,nõ relegatis,nũ excõicatis in oĩbus,licet in aliquibus cuilibet ęquiparenẽ.& ſic de vno ad aliũ non eſt licita argumẽtatio l.fi.ff.de calũ.ſed dicit eos eſſe hoſtes & trãsfugas ſuæ ciuitatis , quod oſtendit primo ab effectu.Illi .n. ſunt transfugæ qui ab his ſub quoꝶ imperio ſunt deſiſtũt & in numero hoſtium ſe ꝯferunt.l.amiſſione.§.q deficiũt. ff. de capi di m. Sed ex bannitus ideo poniẽ in banno , qa inobediens eſt his ſub quoꝶ iuriſdictione fuit ſiue eſt,& ſic ꝯfert ſe in numero alioꝶ bannitoꝶ.i. hoſtium ciuitatis ſuæ, ergo põt proprie dici transfuga. Sed iſta prima ratio non eſt vera.Non .n. bannitur ꝑꝑ inobedientiam, ſed ꝑꝑ ꝯfeſſionem reſultantem ex contumacia,& ſic ꝑꝑ delictum, vt ipſe idem Bart.dicit in l.omne.ff de re mil. Et dicam infra in 2.parte huius tpis quæſt.59. Item qa neceſſe eſſet quod ꝯferret ſe ad alios bannitos,vt dr̃ in transfuga , quod non eſt veꝶ. Secundo probat ipſe ẽt ab effectu licitum eſt impune occ di transfugam.ff.ad l. Corn.de ſic.l.3. §. fi. & ſic bannitum,ergo, &c.Iſta ẽt rõ non eſt vniformis Ad ſubſtantiam.n & eſſe banniti non requiriẽ ꝗ poſſit impune occidi, qa non ſequiẽ qs eſt bannitus ergo põt occidi,niſi alio ſtatuto diſponatur vt diceẽ infra in pluribus qõnibus,& maxime in fine huius , & infra in ſeq. parte q. 55.& hr̃ per Doct in locis ſupradictis . vbi ergo hęc nõ diſponit ſtatutũ,hęc rõ nihil valet . Probat ipſe tertio q̃libet ciuitas põt hr̃e ſuos hoſtes ſi eis bellũ indixit. l. ſi qs ingenuam.§.fi.de c.& not.eod.tit.l. hoſtes . Sed talibus bãnitis ciuitas bellũ indixit ꝑmittẽdo eos occidi impune,ergo ſunt hoſtes ciuitatis. Hæc ẽt rõ non eſt vniformis vt ꝑdixi . Addit ipſe aliã rõnem, qa qñ ſubditus repugnat dño poteſt dici hoſtis.l.ſi ſeruus. C. de his q ad eccl.ꝯf.ſed bannitus rebellat ſe ergo põt dici hoſtis.Iſta rõ ẽt non ꝓcedit.Nã ſequereẽ ꝗ omnis delinquens eſſet hoſtis. repugnat.n.legibus ſuę ciuitatis,& tñ nõ iudicatur hoſtis,imò qñque acriter,qñque leniter , qñque mitiſſime punitur , & non vt hoſtis.l.aut facta per totum.ff. de pœnis .l. abſentem,in fi.ff.eo.tit. Sicque non ꝯcludidiẽ, ꝗ banniti de quibus agiẽ poſſint vniuerſaliter hoſtibus æqparari.Põt.n.qñque impune offendi,& qñque non. Et tñ ſunt bãniti.Præterea pone ꝗ ſtatuto caueatur offendentẽ bannitũ puniri in medietate pœnæ, erit ne tunc hoſtis?certe non, ẽt ſm Bart. & tñ bannitus erit . Nulli ergo ꝑdictoꝶ æqparantur,qđ ẽt tenuit Bald.in d.l. 1. de hęred. inſt.vbi multos refert. vbi vide ſi amplius videre cupis . & ideo reſtat qđ ſit quoddã genus de ꝑ ſe ſub noĩe bannitoꝶ, & ita vt dixi ſupra qõne ꝓxima vulgariter appellanẽ . & eſt tale genus ſtricti iuris, adeo ꝗ q̃cqd expreſſe in ſtatutis quoꝶ virtute banniti ſunt non dr̃,illud intelligatur omiſſum l. qdquid aſtringendæ,de verb.obl. ſm Bal. de quo tñ infra in ſeq.quæſt.aliqua tractabuntur . Vbi ergo ſit ſolum ſtatutum ꝗ contumax habeatur pro confeſſo , & poſſit in banno poni ꝑ ea pœna q̃ imponeret ꝑſenti bannitus tunc nec exulibus ſiue bãnitis de iure cõi, nec deportatis,relegatis, excõicatis , aut hoſtibus poterit cõparari . Si vero ſint alia ſtatuta de qbus ſupra maxime in ꝓemio dcm̃ eſt,ſatis tollerabiliter dici poſſet eos hoſt.bus cõparari,de quo dicã ĩfra dũ tractabo de receptatione bannitoꝶ parte 3.huius tpis,& ſic patet ꝗ d.gl.§. relegati non eſt vera . Dicit tñ Ang. vb ſupra qdã verba quæ quia pulchra ſunt hic placet inſerere.Quod quidam ſunt banniti imperialis culminis , vel apoſtolicæ ſanctitatis, & qa ꝑdunt ea q̃ ſunt iuris ciuilis,& per ꝯñs bona, poſſunt æquiparari deportatis.

portantis. Et de isto gñe bannitoℜ loquitur tex.C.de epil.& cle.auth.item nulla cõitas. & auth.item quæcunque. & iura q̃ ibi allegã tur. quidam vero sunt banniti ab inferiore non hñte ptãtem deportandi, nec priuandi subditos beneficio iuris ciuilis, qm̃ talia non sunt imperij eorum, & tunc si bona eoℜ publicantur, bellum tñ eis non inducitur, æqui parant vere deportatis, quia sicut deportati pdunt ea quę sunt iuris ciuilis, nec tñ eis bellum inducit.ff.de re iud.l.si victum, & de ꝑ non scrip.l.si in metallum, & in cor, de incest. nu.circa prin. Sed bãniti tales pdunt bona, & beneficia ciuitatis suæ, & tñ non pñt offendi. Sed hoc non ꝓcedit ꝙ æquiparent deportatis qa deportatis interdr̃ o͠is locus excepta insula in qua deportatus est, bannitus aũt talis põt stare in oi loco excepto loco à quo est bannitus. Si aũt hñent ptãtem deportandi, dicit tunc bannitos tales vere æquipa rari deportatis, & testari non posse, & patriã perdere, vt ibi per eũ. Quod est multum periculosum in terris quæ hñt ex concessione iure vicariatus, vel Imperij, & hñt insulas, ideo non credo verum si eos in banno ponit seruata forma statuti. Et sic virtute statutorum non virtute iuris cõis qđ ẽt patebit ex his q̃ inferius dicentur in particularibus q̃onibus. Ista tñ disputatio parui est effectus, vt infra patebit. Et ideo in ea amplius non insisto.

5 Quinto quæro, † Quæ gñalr̃ perdant bãniti nostri tpis. In hoc multi multa dixerunt inculcando leges de alijs bannitis loquẽtes, vt refert Bal.in d.l.1.de hær.inst. Bart.aũt in dicta disputatione referens Iac. de Are. in l. ex facto.ff. ad Treb. ꝯcludit eos perdere oia iura suæ ciuitatis ꝓ suo commodo faciẽtia. Ea aũt quæ suum incommodum ꝯcernunt, nullatenus ei relaxant, ꝓ quo facit qa non decent de pœna præmium reportare. Iura aũt gentium, & iura cõia minime perdunt rõnibus, & iur.ibi ꝓ eum allegatis. Bal.tñ in d.l.i.dixit ꝙ si est bannitus ex tali delicto ex quo de iure cõi deberet deportari tunc pdit in territorio suæ ciuitatis nõ solum illius ciuitatis iura, sed ẽt iura ciuilia, & nihil allegat, nisi quod hoc ideo est qa, pœna adiecta in banno succedit loco deportationis. Ego aũt sto cum opi. Bart. quæ est cõis ꝙ in territorio suæ ciuitatis non perdat iuris cõis dispositionem, ad quod facit dcm̃ Cyn. in l.i. reos de accusat. de quo dixi supra in 3.q.huius patris, qa bannire nil aliud est nisi extra beneficia bannitos ponere. Ac ẽt quia non sm̃ ius cõe puniť, sed sm̃ formam statuti. Itẽ qa non est verum ꝙ illa pœna succedat loco deportationis, vt patet ex no.in l.1.§.deportatos.de leg.3.& l.si qs filio exhæredato.§. hi aũt.&§.irritum.de iniusto testamen. Ergo est per se alia pœna loco pœnæ extinctæ. Et sic suũ assumunt vigorem non aũt antiquũ. l.q id qđ'.ff.de don.cau.mor.& qđ' hř in l.si eum.§.q iniuriarũ ff.si qs cau. Dico ẽt ꝙ pdit dispõnes iuris cõis in sui fauorẽ, si illius loci statuta aduersarent, sunt.n.legibus pualentia, vt l.oẽs populi, & sic in sui odium dispõnẽtia, ergo illa non pdit vt dcm̃ est supra. Retinente ergo iura gentium.l.si tibi manda uero.§.is cuius bona.ff.man. Item iura ciuilia romanoℜ siue in sui odiũ, & hoc indistincte, siue in sui fauorem disponant, nisi hoc secundo casu à statuto iura cõia sint correcta. Tunc.n. in territorio suæ ciuitatis ius illud cõe in sui fauorem allegare non poterit. Itẽ ligatus statutis suæ ciuitatis in sui odium disponentibus sicut ligarẽť non bãnitus sm̃ ea q̃ hñr in l.cunctos populos de sum. Trin. & ideo oia statuta priuatiua porrigẽtia effectũ suum extra territorium sm̃ ibi no.per Doct. locum habebunt in talibus bãnitis quocũq; vadãt, fauorabilia aũt statuta, nec ibi, nec alibi poterant allegare, qa illa oĩno pdiderũt, vt in iuribus supra alle.& vide.l.amis.§ q de ficiunt.& l.tut. ff. de ca. dim. ex hoc summo multæ terminantur q̃nes, vt infra patebit.

6 Sexto quæro, † De iure cõi pro vulnere est pœna mortis.C.ad l.Corn.de sic. l.is qui cum telo ff.eo l.1. ex forma statuti pœna est pecuniaria. Bãnitus in ciuitate, vel territorio à quo est bannitus vulnerauit aliquẽ aĩo occidendi, & non occidit, quęriť qua pœna debeat puniri. & vř ꝙ pœna corporali qa perdit iura statutoℜ vt supra sic quantum ad eũ remanet iuris cõis dispositio. Contrarium determinat Bal.ff.sol.mat.l.cum mulier. qa statutum recessit à pœna iuris cõis, & pœna statuti est loco illius.l.qui cum vno.§.q post. ff.de re mil. nec dř hoc statutum esse beneficium siue statutum ꝙ pœnæ minorationem vel alterationem inducat arg.C.de his q no. inf.l.& verior.cum simi. In pœnis ergo maioribus includuntur banniti sm̃ eũ sicut alij non eorum fauore, sed nã legis quæ est gñalis, & qualiter omnes ligat hoc potest esse ve

rum si processus est simpliciter formatus. Tunc enim secundum illius tenorem debet formari sententia. l. cum fundus. ff. cōi diui. de accus. l. senatus cum sua materia. Si vero est formatus tanq̃ contra bannitum, forte non procedit dictum Bald. quia in veritate statutum ei non opitulatur, sed secundum ius cōe tractari debet vt supra. Ipse enim ab ipso statuto exemptus est, vt. §. qui deficiunt. Sed pro Bal. facit quia; & forensis secundum statutum puniretur, & non secundum ius cōe. Sed rñdet quod ille forensis nunquam perdidit statutum, sed bannitus illud perdidit. Ideo forte verum est quod dixi, quia tñ processus cōiter formatur simpliciter omissa banni qualitate Bald. opi. est in vsu.

7 Septimo quæro † statuta prædicta dñt quod bannitus à centum libris supra possit offendi, &c. Titius pro furto fuit bannitus in 50. deinde, pro vulnere vel alio maleficio ex alio processu fuit bannitus in 80. quod fieri pōt, vt dixi supra in tpe. 1. parte. q. 3. An in eo habebunt locum statuta prædicta. Bart. dicit quod non, quia 50. & 80. non sunt 130. l. vbi fideiussor. ff. de sol. & ibi per cum. & in l. 2. §. 1. de con. inst. & quod habetur in l. quoties in stipulationibus. ff. de verb. obl. & sic non est bannitis à centum libris supra. Ita etiam tenuit Bal. & dicit fuisse consultum per Ioan. Pagla. in §. hæc autem tria in procе. digest.

8 Octauo quæritur, † Titius fuit in eodem processu inquisitus distincte pro pluribus percussionibus, & demum fuit bānitus hoc modo in libris. 200. videlicet in 50. pro percussione in brachio. In vigintiquinque pro percussione in pectore, & in 60. pro percussione in facie. An dicetur comprehendi in statuto prædicto. Bart. in l. Lucius. §. quæ habebat. ff. ad Trebel. dixit quod nō, quia perinde hī ac si ab initio summas separatim excessisset per l. ediles. §. fi. cum gl. sup. ff. de ædil. edic. & d. §. q̃ habebat. Et idem dicit per dicta iura in d. l. vbi & facit ff. de iurisd. om. iud. l. si idem cum eo. in princ. In contrarium tñ facit. ff. de appel. l. si qui separatim. §. 1. & ibi tangit. Bar. & non rñdet ibi dī, quod plures summæ diuersarum specierum eadem actione petitæ cumulatæ cōsiderant. Dñt quidam quod dcm̄ Bar. procedit qñ illæ summæ imponunt pro maleficijs quibus agitur diuersis actionibus numero, alias locum habet lex si qui separatim. Et ideo secundum eos si dictæ pœnæ imponerent ex eodem statuto locum non hēt dcm̄ Bar. quia sit cumulatio vt ibi, secus si imponantur pro diuersa statuta. Tūc enim debent diuersis actionibus numero, & ideo non fieret cumulatio. Sed credo simpliciter dcm̄ Bar. verius pro iura pdicta siue imponantur ex eodem statuto siue ex diuersis. Ad inducendum. n. odium nunq̃ fit cumulatio, vt d. l. si idem, nō obstat lex si q separatim. quia ibi inducitur cumulatio ad fauorem, vt ibi patet. Intelligo aūt verum esse qđ dixi qñ imponuntur pœnæ pro maleficijs separatis. Secus si imponātur pro vno maleficio hñte plures qualitates. l. nunq̃ plura. ff. de priua. del. l. q de crim. C. de accus. de quo dicetur vt ibi infra. q. proxima.

9 Circa idem quæro nono. † Formato processu de pluribus separatis maleficijs pro quorū quolibet est ex forma statuti pena minor cētum libris. Iudex in simul, & semel nulla facta distributione pdēnat in tota summa, puta in ducentis, vel trecentis. Quæritur an intelligentur plura banna, an vnum tm̄. Hæc quō est subtilis, & pendet à notatis in l. scire debemus. ff. de verb. obl. & in l. cum eiusdē, & l. ædiles. aiunt. in fin. de ædil. edic. & l. qđ si vno. de actio emp. Mihi tñ sic vr̄ dicendum quod aut maleficia sunt separata. i. diuersis tpibus facta. Et tūc cū cumulatio fiat respectu diuersorum, & ad diuersos fines. s. pro vnoquoque fiat solutio dicent tot pdemnationes, & tot bāna quot sunt percussiones. l. scire debemus. palle. & l. falsa in fi. & de pd. & demon. maxime qñ in inquisitione est apposita illa clausula, super quibus oibus singulis, &c. Quia tñ pñt ēt ad voluntatem agentis vnite cōsiderari, vt not. in l. & si vno. & in l. in cōmodato. §. duabus. ff. cōmo. poterit talē bannitū offendens ad sui beneficiū, & excusationē allegare, & vnicū dicetur bannū vt ibi. Si vero sunt facta eod. tpe, tunc sine dubio vnica est pdemnatio, vt l. qm multa. C. ad l. Iul. de ui, & ff. de adul. l. denūc. §. quid tñ cum ibi not. & per Bal. in l. hos accusare. §. l. Iul. de accus. Cōiter tenetur quod saltem ad excusationem offendentis q videtur vnam summam excedentem centum dicatur vnum bannum. Quo aūt ad alios effectus. s. an debeat audiri in iudicio, vel non, & sic de similibus pōt esse dubitatio supra dicta q̃ nullo mōdo esse poterit si pro percussione pena est arbitraria. l. 1. C. si plures vna sen. cū ibi not.

10 Decimo quæro † Statutum loquitur de bannito, & pdemnato quod possit impune offendi. Habebit ne locum in bannito tm̄, vel pdemnato tm̄. Dicit Bald. quod non, quia requiritur

vtrun

vtrunque copulatiue.ff.de cond.iux.l.si hęre di plures,cum simi.ita no.in l.qui duos.ff.de in ius vocan.Quod credo verum,nisi † bare tur q tpe statuti consectu cōis vsus loquendi fuerit quod bannum vocaretur potius condemnatio, quia tunc illa dictio, & vr potius adiecta ex plenitudine locutionis quā vt denotaret vtriusq; concursum fm no.in l.eos de cōd.& demon.& quod hr in l.1. de iusti. & iur.Facit quod habetur in l.1.de infam. & vide quod habetur.in l.legatis. de leg. 3. & per Dyn.in c.generi.de reg.iur.lib.6.

11 Vndecimo quæro,† viso in quibus banni tis locum habeant statuta. An bannitus in personam perdat bona vt sic dicantur confiscata,& loquor de bonis quæ tunc habebat. In hac qō.Guil.in Spec.de instr.edi.§. cōpendiose. ver. quid de bannito,vr concludere q non si est bannitus ex leui causa, secus si ex graui.Tunc.n.æquiparaē deportatio,& ideo perdit bona.Facit fm eum.ff.de his qui not. inf.l.quid ergo.§.fin.& alleg.not. in §. relegati.inst.quib.mod.ius pa.pot.sol.Sed ibi gl. loquitur de eo cui expresse bona sunt adempta. Meo iudicio qō hæc requirit altiorem indaginam.Primo.n.videndum est an de iure cōi damnati ad mortem perdant eorꝝ bona.In quo non intendo disputare, de hoc hr in auth.bona damnatoꝝ .C. de bon.dam.& ibi p gl.& Cy.& per gl.& Bart.ff.eo.tit.l.1. Et ꝯcludiē q in casibus in qbus de iure antiquo expresse disponebaē de ademptione bonoꝝ,& per se principalr non in ꝯsequētiam alterius pœnæ.Iura antiqua non corrigant, sed bona ēt tunc publicent,vbi vero tacite veniebant in publicatione,& in ꝯnam alterius pœnæ iura antiqua non corrigant,sed bona ēt tunc publicenr. Vbi vero tacite veniebant in publicatione, & in ꝯnam alterius pœnæ iura antiqua corrigant, quia tunc bona non publicant excepto crim.læsæ maiest. vt in d. auth.bona.& C.ad l.Iul.maiest.l.quisquis.& de crimine hæresis,vt in auth.gazaros. C.de hæreticis Nunc ad propositum qn quis bannitur ex forma statuti nō loquor de eo cuius bona fuerint adnotata.de quo hr in l.1.de requir. re. cum concordan. Aut per statutum disponitur aliquid circa bona,& illud seruandum est,aut nihil disponiē.Et tunc aut bannitur ex crimine pp quod de iure cōi bona nō auferebanē,& illa non perdit.Nec obstat qđ superuiuat qa hoc est de facto nō ex vi sniæ, damnatur enim ad mortem,adeo q si caperetur non superuiuerit, & ppea quantum ad bona idem est ac si mortuus esset quia illa fiscus occupare non pōt dicta auth. bona. Si vero bannitur ex causa pp quam bona de iure auferebantur, & tunc illa perdit p eandem rōnem,& auth. Quod est verum si illud in snia banni exprimitur, alias non, sunt.n. stricti iuris,& ideo non extenduné banna.l. quidquid.de verb ob.& l.si patronus tesla.§. si quis cum esset.de bon.liber. Ita firmat Bal. in l.Gallus.§.& qd si tm.ff.de liber.& posth. & in c.1.de pace tenen.collatio. 10. & ita ēt consultum fuit, & obseruatū in hac ciuitate in magnis causis, pp quod ordinatū est qđ rectores bannientes, & ꝯdemnantes debeāt sub pęna expresse ꝯfiscare bona. Perdūt ergo bāniti bona si in eoꝝ bānis fiat mētio alias non nisi in l.qsqs.& l.fin.ad l.Iul. maiest. & vide quæ dicā infra vltimo tpe parte 2. q. 9.

12 Duodecimo antequam † veniam ad examinationem effectus talis bonoꝝ ademptionis quæro aliqua. Titius ex maleficio fuit bānitus in mille de quo non debeat eximi, nisi in ꝯdemnationem soluerit. Titius nō soluit, sed exulat,& sic capi nō pōt, An fiscus possit de suis bonis accipere in solutum vsq; ad cōcurrentem quantitatē. Et vr primo q sic, qa cum sit lata snia, & valida,ergo merebi executionem, & poterit mandari executioni offō iudicis maleficioꝝ,qa idem iudex q ꝓnunciauit debet exequi.C.de bon.dam l.si qs in tra. In ꝯtrarium vr qa hic vr esse debitor alternatiuus, videlicet qđ aut stet in banno, aut ꝯdemnationem soluat. Et certum est qđ in alternatiuis est electio debitoris .ff. de eo qđ cert.loc. l.3. Præterea cum parēt banno satisfacere vr,satisfactio.n.hic in non satisfaciendo ꝯtingit,ergo si satisfacere vr, nō pōt ad aliud cōpelli.ff.de cond.ob.cau.l.dedi. in prin.ex hoc sequiē q si moreretur in banno, executio non posset. fieri contra hæredes. Verba sunt Bal. in d.auth.bona damnatoꝝ. Sed meo iudicio non sic leuiter est agendū, qa hæc qō pendet ab eo. An bona delinquētis sint tacite obligata pro delicto ipsi fisco, qđ vr, licet ꝓ illa obligatione creditoribus non præferatur, C.de pen.fisc.cred .prædi. l. 1.& ibi not.& in l rescriptum. in prin. ff. de pac.licet vt plurimum in contrarium allegetur,& mal.& istud tenuit Dyn.in l.quod placuit.ff.de iure fis.Sed Bar.eo.ti.in l.aufert.§.

fiscus, tenet fiscũ nõ hr̃e tántã hypothecã alias.n. idistincte reuocarent alienata post de lictũ, qđ est falsum.l.si q̃s posthac. C.de bo. dam.& post ꝯtractũ, de dona. ꝓ hoc facit q̃a ante sñiam pœna non debet iure obligatio nis vt ipse idẽ dixit in lege in fraudẽ.i princ. ff. de iure fisci.& in l. fi. de iniur. ergo bona non pñt esse obligata, & istud credo verũ qđ sic ostendo. Obligatio realis p̃supponit p̃sonalem.l.fideiuss.obl.in princ.de fideiuss.Sed ꝓ delicto q̃s non est p̃sonaliter obligatus ante sñiam de iniur.l.non solum.§. 1. & ꝓbat inst.de pu.iud.in princ.. & §. ꝙ pen. ergo,&c. Non obstat.l.1. §. bestias,& qđ ibi not.ff.de postul.& in l.rescriptũ. ff. de pact. vbi gl. vñt velle, ꝙ delinquens se obliget ex ꝯsensu ad pœnã. Quia aduertendũ est quod quatenus delinquens põt ciuiliter ꝯueniri dr̃ large obligatus, non tñ ciuiliter, sed nãliter tm̃, & ideo non potest agi cum contra eum vt hr̃ in d.l. non solum, cum similibus. Quatenus aũt criminaliter agitur.i. ad pœnam applicandam fisco, nullo modo est obligatus, & ita determinat Bart. in extrauag. ad reprim.sup verbo, meret. Post sñiam aũt ꝯdemnatoriã diffinitiuã, non dico banni, bene põt agi contra ipsum tanq̃ contra debitorem pp quasi ꝯtractum factum in iudicio.l. 3.§ idẽ scribit.ff.de prec. ſm Bart. conſ. qđ incipit, statuto cõis Tudert, de quo dicam hoc eodem tp̃e partẽ vltima quæstio.17. licet tñ sit per sñiam obligatus non tñ eius bona sunt obligata, quia iure cautũ non reperitur. Sic itaque concludit quod tale bannum non põt in bonis executioni mandari. Sententiam autẽ condemnatoriam ſm Bal. bene poterit executioni mandari, vt ipse not.in l.cunctos populos. vlt. q. C. de sum. Trin. & fi. cath. Cuius dicta sic debent intelligi alias sibi inuicem contraria viderent.

13 Sed quæro tertiodecimo † pone ꝙ statuto caueẽ ꝙ bona sint obligata ꝓ maleficio, & ꝓ certis maleficijs iponat pœna pecuniaria. An tũc bannũ poterit mitti executio ni in bonis. Dic, ꝙ aũt bona detinebant per tertiũ ante bannũ, & non poterit mitti executioni in talibus bonis, q̃a sñia lata per cõtumaciam non p̃iudicat tertio, cui alias p̃iudicaret lata contra præsentem vt hr̃. ff. de euictio.l.si ideo.& C. de pign. l. si præses, & qđ ibi not.per Bart.in l. si superatus. ff. de pign. vbi oĩno vide, facit quod hr̃ in l. 1.& 2. C.qñ ẽx fact.tut.& plene ꝓ Bart.in l.cum filius, in prin.de verb.obl. Si aũt cœpit possidere post latum bannũ, tunc poterit ꝯtra ipsum mitti bannũ executioni, vt dictis iurib. & l.p̃ses.& l.si superatus.& l.si mr̃.§.fi.de ex cep.rei iud. cũ simi. & in simili ꝯsuluit Dyn. in 5.conſ.quod refert, & ampliat Ioan.And. in addi.Spec.in tit.de teste.§. nũc tractemus in addi.magna. vbi oĩno vide quia not. loquitur.& intellige ſm notata per Bart. in l. à diuo pio. §. si super rebus de re iud. & in l. 3. C. de pign. vbi declaratur quod tangit Cyn.in l.vna.C.de alie.iud. mu.cau. fac. Si autem possidentur ab eo, tunc dic vt hr̃ in l. à diuo pio. §. 1. de re iud. cum ibi not.

14 Quartodecimo circa idem bannũ † pecuniarium ẽt q̃ro, Inquisitus de delicto ex quo pœna pecuniaria veniebat imponẽda, & sic in accusato, ꝓmisit ante lit.ꝯtest.se repræsentate ptãti ad oẽm eis req̃sitionẽ, & dedit fideiussorẽ q̃ ꝓmisit eũ repræsentare, aut cõdemnationem soluere, deinde iudex principalẽ ꝯtumacẽ in banno posuit ſm formã statuti in pœna pecuniaria à statuto disposita. Quærit an tale bannũ possit ꝯtra fideiussorẽ executioni mandari. Dices tu hæc q̃õ format in multis locis. Sed q̃a diuersimode reperit formata omissis sup̃fluis per viã distĩnũ partim dicẽdo, partim remittendo, hunc articulum declarabo. Q̃nq̃ue.n. fideiussor ꝓmisit simplr̃ de iudicio sisti. Et tunc qualiter teneatur hr̃ in l.græce.§.& post litem. ff. de fideiuss.& in l.sancimus. C. eo. tit. & dic vt ibi, & eo.tit. l. pen. Q̃nq̃ue promittit repræsentare reũ, & tunc aut sub certa pœna vt hr̃ in l.2. in fi. ff. qui satisd. cog. & si non repræsentat põt ad illam pœnam extra ordinem conueniri.i.iudicis officio contra ipsum ꝓcedi vt not.in l.si q̃s reũ. ff. dẽ custo. reo. Si vero ꝓmittit soluere iudicatũ, tunc põt executiue conueniri vt hr̃ per Bart. in l.fi.C.de vsu.rei iud.& in l.1.ff. iud. sol. per Iac.But.& Bald.in l.2. §. 1. ff. q̃ satisd. cog. & hr̃ Spec. de execu. sen.§. sequitur. versic. quid si sñia. Et ideo in proposita quæstione tenetur eum præsentare, & si non rep̃sentat, cogit soluere quod in banno ꝯtinetur per iura p̃dicta. Idẽ determinat Bart. in l. si quis reum. pall. Et clarius in bãnito determinat Guil.in Spec.de acc.§. sequit. ver. item q̃rit ecce.vbi omnino vide. si aũt simpliciter promisit repræsentare ad voluntatem iudicis.

Tunc

Tunc tenetur ẽt post sniam non ad condem natione: qa illam non ꝑmisit, sed ad pœnã extraordinariã quã iudex ei imponere vellet p p inobedientiã, vt d.l. si q s reum, & ita firmat Guil. in d.§. sequẽ. ver. porrò. An aũt excusetur p p bannum vide in l. si decesserit. ff. q satisd. cog. Et plene in d.§. idem q̃rĩ. Et vnum not. quod qñ post condemnationem quis simplr̃ fideiubet, non vr̃ fideiubere de repræsentando, sed soluendo. Et ideo sine dubio tunc per causam superuenientẽ in ꝑsonam ꝯdemnari ab obligatione nõ exonerãtur, vt l. si vero, in princ. ff. q satisd. cog. qđ principium sic intelligo, vt ibi ꝓtene dixi.

15 Quintodecimo quæro † Bannitus ꝓ quo fideiussor erat obligatus ꝑuenit in sortiã iudicis deinde aufugit. Quærit an fideiussor amplius teneaẽ. Ioan. And. in vers. item q̃rĩ allegato supra in fine, ꝓx. quæst. ꝯcludit ꝗ amplius non teneaẽ. Et ibi allegat plura iura. qđ in d.l. si q s reũ. ff. de custo. reo. intelligit amplius ve℞ esse, nisi ꝓmisisset repræsentare eũ toties quoties iudici placuerit. Tunc.n. dicit p primam præsentationẽ non liberari, sed p secundã. ff. de leg. 3. l. fideicõmissa. §. si q s decem. & ad l. veluti. §. hæc vox. ff. de ædẽ. rñdet quod ideo intelligiẽ toties quoties opus est qa p nouam editionẽ nõ inducitẽ nouum grauamẽ. At in ꝓposito p reiteratam repræsentationẽ semꝑ inducit grauamen nouum ideo liberaẽ p secundã vt in §. si q s decem. Credo qđ dictum Ang. possit ꝓcedere post sniam interueniente fideiussore, de rẽpsentando. Sed si ꝓmisisset ante latã sniam dicta verba importent toties quoties opus erit, qa sic est de nã iudicij, & sic debẽt intelligi. l. si vno. ff. loca. & l. si stipulatus. de vsu. & l. dãni infecti q dã, in prin. ff. de dam. infe. cum si. & ideo vsq; ad sniam semper tenetẽ vt d.l. veluti. §. hæc vox. Sed post sniam semper facta repræsentatione, vel eo semel capto fideiussor amplius non teneẽ p iura p Ioan. And. allegata. Nec obstãt verba toties quoties, quia intelliguntur vt dixi. & quia verbum placuerit importat arbitrium boni viri l. thais. §. sorore. ff. de fideicom. lib. q nũquã arbitraẽ ex culpa siue negligẽtia iudicis fideiussorẽ ꝑgrauari. l. sancimus. C. de pecu. An aũt talis fideiussor mortuo bannito liberetur infra in vltimo tpe parte 2. q. 6. diceẽ.

Visis pdictis ꝯferẽtibus ad casum in quo banniti non pdunt bona, rediens ad casum i quo pdũt de quo dcm̃ fuit supra q. 40. Quę

16 ro. 16. † An tũc ve℞ si qđ illa ꝓcedat si fuit bannitus ex eo qđ tractauit ꝯtra partẽ Guelfam, vel ꝯtra statũ ciuitatis, siue qa patriam oppugnauit, vt dicaẽ commisisse crim. læsæ maiest. ꝑ pea perdat ipso iure, vt l. quisquis. & l. si. C. ad l. Iul. maiest. & dixi vbi supra ꝓxime in si. quæst. & primo vr̃ q sic. quia oppugnans patriam, vel contra illam tractans committit crim. læsæ maiest. vt dicit text. cũ gl. in l. sallaciter. C. de abol. Secundo, ẽt vr̃ probari per tex. in l. 1. ff. ad l. Iul. maiest. Tertio, conscius turbationis ciuitatis suæ, vel alterius delicti commissi in ciuitatem suã puniẽ vt particeps ex sola scientia l. vtrũ. ff. ad l. pomp. de parric. & quod ibi no. per Doct. sicut si ꝯtra principem sciret qd moliri. C. ad leg. Iul. maiest. d.l. quisq s. & sicut damnati illo crimine perdunt bona ita, & isto dãnati. Pro hac parte faciũt. ff. de captiuis. l. non dubito. & C. de epis. aud. l. 3. In ꝯtrarium tñ est veritas, qa illi dñr committere crimen lęsæ maiest. q ꝯtra principem, vel ꝯtra eos q iuxta eius latus sunt, vel ꝯtra rem publicam Romano℞ moliunẽ vt d.l. q squis. & l. 4. in si. ff. ad l. Iul. pec. & non quia contra alias ciuitates moliunẽ, probatur in d.l. fallaciter, in fine vbi crim. læsæ maiest. & crimen oppugnatæ patriæ ponuntur vt species differentes, & est gl. ordinaria quæ hoc tenet in l. 1. ff. ad l. Iul. maiest. præall. Et hoc modo intelliguntur iura in ꝯtrarium allegata quæ per modum à speciali faciunt pro hac parte. Ciuitates.n. aliæ ab vrbe iure priuato℞ fungũtur l. eum q vectigal. ff. de verb. sign. & illud maxime verum est qñ non de subuertenda patria tractaẽ, sed de mutuis dissentionibus, & partialibus l. 1. §. hisdẽ rpibus. ff. de orig. iur. & l. si q s ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de capt. & sic vidi ꝑmagnę auctoritatis viros ꝯsultum q in ꝯtrarium allegatis rñdebant vt dicam infra. quod ẽt tenuit tunc Bal. consulendo ex eo qa titulus talis criminis est seditionis non ꝑduellionis, vel maiestatis qđ sic ꝓbauit. Duplex est maiestas diuina, & humana. C. de hær. auth. gazaros. Itẽ humana est triplex. s. Imperatoris vt inst. in proœmio. s. imperatoriã maiestatẽ, &c. Regis. C. vt nemo priuatus. T. regis maiest. &c. Itẽ populi R. vt d.l. 1. ad l. Iul. maiest. Dr̃ enim maiestas prætoris. ff. de iust. & iure. l. penult. & de iurisd. omn. iud. l. si familia. Partis enim

Guelfæ,

Guelfę, vel Gebellinę, nulla dr̃ esse maiestas. Hæ .n. sunt duę sectæ solū approbatę ꝑ locis in q̃bus sunt vt no. ꝑ Bart. in l. si q̃s à filio. §. si patri, de leg. 1. & ꝑ Io. And. in c. statutū. §. 1. de rescr. lib. 6. Hæc nãq; noīa ab iniuria, inuidia, & discordijs orta nō illustrant supmo noīe maiestatis. Ciuitates ẽt q̃q̃ maxime non gaudẽt tãto noīe, cū redigant ad instar priuatorꝶ: vt d. l. eum q vectigal. qd' probat s̄m eum in d. gl. l. 1. & in §. in ciuilibus. & hoc tenet expresse Bart. in extrauag. Henri. q sint rebelles super verbo rebellando. Non obstant ↄtrária, & primo non obstat. l. fallaciter, in fine, vbi gl. dicit ꝙ oppugnare patriam armis est specie crim. læsæ maiest. q̃a illud non est nisi de patria principaliter, & immediate populo R. vel principi subdita. Tunc. n. contra principem arma sumuntur, quia. n. articulum tangit, & c. l. vulgare. ff. de furt. vel aliter illa gl. intellexit de cōi patria. s. Romanorum, vel q̃n quis contra propriam patriam molitur vt subtrahatur de manibus, seu ptãte principis seu reip. Romanorum. & ita vr̃ sentire gl. inspectis iuribus quæ alleg. Nec obstat ꝙ ꝑꝑ solam sciẽtiã puniantur, quia non ꝑpea vt crim. læsæ maiest. vt dictum est, est igitur seditionis crimẽ, patet ex titulorum diuersitate. C. de sedi. & ad l. Iul. maiest. C. de codicillis. l. si idẽ. & ita intelligunt iura supius allegata. lex .n. 3. de episc. aud. loquitur de dño. i. principe, & lex nō dubito, licet dicat quod populus habeat maiestatem, non t̄n sequit̃ qd' committens ↄtra illū populū incidat in crim. l. Iul. maiest. & ita in hac ciuitate pluries fuit obseruatum. Non obst. ẽt alia statuta q̃bus cauetur populum huius ciuitatis hr̃e in oībus iura fisci, q̃a aliud est fiscus, & aliud res publica Romanorꝶ vt hr̃ in l. 1. C. de iur. fisc. lib. 10. Puto t̄n ꝙ si principales officiales ciuitatis puta priores, vel antiani, & similes q essent à principe ↄstituti vicarij eius in oībus, & ꝑ oīa, & tunc non hr̃ent locum ꝑdicta ꝑ d. l. q̃squis. Contra eos. n. qui ad latus principis esse censet̃ fit molitio, & arma sumunt. & iō nō sic de facili, & leuiter, sed acriter puniunt̃ q ↄtra statum sacro sanctæ catholicę partis Guelfæ moliunt̃, cum. n. à summo pontifice nominetur. Et ideo sancta, & catholica nuncupatur, eius debet gaudere præsidijs, Nec minus maiestatis hr̃e dici debet quam ipse prætor, pro quo vide quæ hn̄r per Bart. in d. gl. super verbo, rebellãdo, vbi tractat de cōmittentibus contra ecclesiam, & statū eius.

17 Decimoseptimo quæro † an q̃n banniti ꝑdunt bona ꝑdant solummodo ea q̃ hñt in territorio bannientis. An ẽt ea quæ alibi extra illud territoriū sita sunt. Hæc q̃ō in ↄ̃denato hr̃ tractata per multos. & q̃a est subtilis, & magnę vtilitatis, libet in ea sorte ꝑter ꝑmissum in principio aliqualiter insistere. & primo Iac. de Are. mouit eã in l. fi. §. 1. ff. de publica. & ibi arguit ꝑ illū tex ꝙ non veniãt in ↄfiscatione existẽtia in alterius territorio. & ad idẽ alleg. l. cū vnus. §. fi. ff. de bo. auct. iud. pos. & de iter & rele. l. 3. §. 1. & seq. In ↄtrarium ꝙ omnia veniant allegat, q̃a in loco in quo q̃s sortitur forum conuenitur idem pro rebus ẽt alibi sitis, arg. C. de pscr. 10. vel 20. an. l. fi. & vbi in rem ac. l. ult. & nihil amplius dicit. & sic vr̃ concludere ꝙ omnia perdant s̄m doctrinam gl. in l. q filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. Idẽ tenuit Ric. Malū. Dicens oīa q̃ri efuitati publicanti vt refert Ioan. And. eius disputationem abbreuiãdo in c. cum s̄m de hæret. lib. 6. Ad idem. s. ꝙ omnia ꝑdant. Guil. de Cu. in l. fi. ff. de c. dim. & in l. procurator. §. si plures. ff. de trib. alleg. 1. quia ille qui condemnat habet onus, ergo debet hr̃e emolumentum de reg. iur. l. s̄m nãm. & ad hoc allegat plura iura. Secundo quia debet inspici persona, & illam sequuntur bona. l. fideicōm missum. §. tractatum. ff. de iud. Ad idẽ allegat. l. 1. §. si ex fundo. de hered. inst. Non. n. fit ibi bonorum diuisio, sed omnia habet solus nominatus, ita, & locus in publicatione bonorum nominatus solus habeat oīa facit. ff. de rebus co. l. magis puto. §. illud. Concludit t̄n vtrobique quod vnaquęq; ciuitas habebit bona in suo comitatu existẽtia: hẽt. n. talis dãnatio quasi nãm successionis ab intestato, in qua oēs pares in gradu sunt admittendi in auth. de hæ re. ab intesta. §. pen. fiat ergo diuisio s̄m territoria. arg. ff. de tu. & cu. da. ab his. l. pupillo. Sic ẽt diuidit̃ peculiū. ff. de pec. l. hinc q̃rit. §. fi. & de tribu. l. ꝓcurator. §. sed si duos. Pro hoc quod de milite dr̃ s. ꝙ habet diuersos successores, quia hẽt diuersa patrimonia. ff. de mil. test. l. 1. ita, & hic: q̃a licet quo ad condemnationẽ sit vnum patrimonium, t̄n quãtum ad confiscationem diuersa patrimonia iudicantur, ar. C. de exac. tribu. l. diuina domus. & ff. de censi. l. forma. §. si quis agrum.

Pro hoc. C.de bon.vac.l.3.& de inoff.test.l. posthumus,§.si quis ex his,& l.si nō mort.s §.fi.& in d.§.si plures.rñdet ad contraria q̄a nō debet hr̄e bona neq; personam,nisi quatenus sunt sub iurisdictiōe sua arg.ff.de acq. re.do.l.inter eos. Ad regulam s̄m nām rñdet quod lucrum nō debet esse intentio, sed vt delinquētes terreantur vt in authen.bona dam. Tertia fuit opi.Nic.de Mat.in sua disputatione quæ incipit. Quidam inculpatus quā ponit quasi de verbo ad verbū,& sequtur Alber. in quæst. statutoꝝ parte 2. q.233. & quam ēt refert Ioan. Andr.in addit. Spec. in tit.de accus.§.sequitur, vers.quid si aliqs suarum additionū. ver. fœlicis.& ibi post multas allegationes ad partē quod non perdant bona alibi sita distinguit,quod aut ille q iudicat habet iurisdictionem a iure cōi, & s̄m ipsum ius cōe,& eius ordinem pœnā imponit,& tūc publicatio bonoꝝ, & omnis not. quæ personam sequitur s̄m iuris ordinem, extenditur ēt extra territorium. Incorporatio aūt fiet per officiales illius territorij in quo sunt bona p l.à diuo pio.§ 1.ff.de re iu dic.& l.cum vnus,§.pen.de bon.auct.iu.pos. Inducit de admin.tut.l.tutores, §. hæres de bon.vac.l.si qñ, inducendo eam vt ibi declaratur pp quod Ioan.And.remittit ad notata p se in d.c cum secundum. Si vero publicatio fit virtute iuris municipalis quod iurisdictionem dat vel pœnā statuit,vel facit vtrunque,& tūc publicatio non extendit extra illa bona quæ sunt de iurisdictione, & ptāte illius legis municipalis. p l.3.ff.de off.præf. & de tut.& cura.da ab his.l.antepen. & ibi con cor. & de off.præf.vrb.l.fi.cū si.& C. qui da. tut.pos.l.neque.Quarta fuit opin. Bart.in l. cunctos populos.in vlt.q.vbi post relationem verboꝝ dicti Nic. de Mat. ɔcludit primo, q̄ ciuitas non pōt sibi publicare bona de iure cōi pp delictum,vt l.1.C.de bon.vac.lib.10. & ibi not. Item quod ciuitas de iure cōi nō habet mærum imperiū,& cognitionem delictoꝝ grauioꝝ. C.de defen.ciuit.l.defensor. Ciuitates itaq; Italiæ illam iurisdictionem exercētes,& quæ bona delinquētium sibi publicant hoc faciūt,vel ex priuilegio sibi concesso p principē,vel ex ɔsuetudine antiqua, q̄ vim habet priuilegij cōstituti,l.hoc iure.§. ductus aquæ,ff.de aqua quot.& æsti.& l.1.in fi.de aqua plu.arcen. Et ita dicit gl.in auth. de defens.ciui.§.iusiurandū in fi. magnæ gl. sic qui hn̄t hodie iura fiscalia pn̄t dici procuratores in rem suā. Nam iuribus fiscalibus vtūtur ad suam vtilitatē ex concessione tacita,vel expressa,vt dictū est. Et hoc p̄misso ad qōnem propositam cōcludendo dico, q̄ aut iurisdictiones sunt separatæ,sed bursa fiscalis est vna in effectu in vtroq; loco,& tūc aut publicatio fit de iure cōi, & bona vtriusque loci erūt publicata, vt l.si qñ.C.de bon.vac. & fiet executio p officialē illius loci in quo sunt bona,vt d.l.à diuo pio,§.1.cū alijs iuribus allegatis supra,& ponit exēplum in hoie damnato hn̄te bona in Ducatu, & Marchia Anconitana. Si vero publicatio fit s̄m ɔstōnes speciales,vel statuta specialia. Tunc aut illa iura specialia sunt in vtroque loco vbi sunt oīa bona, exemplū plures iudices sunt deputati ab vno rege p diuersa territoria sui regni, vnus eoꝝ publicat bona s̄m regalem ɔstōnem, & tunc omnia bona quæ essent in regno essent publicata eadem rōne,& p eadem iura. Si vero dicta iura specialia sunt diuersa,& non cōmunia ad vtrunque locum, exemplū in Marchia sunt quædam ɔstōnes quæ nō sunt in ducatu, & tūc talis publicatio nō extendit ad bona quę sunt extra locū ad quem extenditur ɔstō.l.fi.de iurisd.omn. iud. de const.e.vt animaꝝ lib.6. & l.neque. C.qui da.tu.po.cū simi.si vero,& iurisdictiones sunt distinctæ,& ēt bursæ fiscales. & tūc aut publicatio fit de iure speciali,& non extēditur ad bona alibi sita. Si vero publicatio fit de iure cōi, & tunc extendit ad bona etiā alibi sita. Quælibet tn̄ ciuitas habebit bona in suo territorio sita vt dicebat Guliel. de Cug.qd' sic probat.Quælibet ciuitas dr̄ procuratrix fisci,vt dcm̄ est,sed si esset proc.fisci, & ad fisci vtilitatem, & ad eius offm̄ spectaret acceptio, & incorporatio dictoꝝ bonoꝝ in fiscū,ergo nunc ad eum ptinet, & ad eius vtilitatē allegat casum, l.fi ff.de auct.tut. & extra de fo.comp.c.postulasti nec placet sibi distinctio.An iudex habeat iurisdictionē à lege municipali,q̄a non curat vnde iurisdictionē habeat,sed attēditur solum, an pnunciet super eo quod de iure cōi dispositum est.An vero de nouo disponat remittēs ad notata p se in 7.q.in ea.lege Hæc qstio fuit de facto tpe quo in ciuitate Ianuæ erat regius gubernator q fecit decapitari dn̄m Gabrielem Mariam olim dn̄m ciuitatis Pisaꝝ,& eius bona publicauit. Volebat enim, q̄ in publicatione

ne venirent certa bona dicti dñi Gabrielis, quæ dicebant esse in hac ciuitate Florētię,& cū pro ea excutienda essem in ciuitate Ianuę ad partē negatiuam plura dicebā, & vt eoꝝ huius decisionis veritas clarius dignoscatur mēbra diuisionis Bart. particulariter reassumo. Et qdem primū membrum,& secūdum vsq; ad vers. Si vero dicta iura specialia exclusiue. In qbus duobus ꝯcludit oia bona in publicatione venire puto verissima sicut.n. in ꝯfiscatione de iure cōi oia quærunt fisco gñali, ita eadem rōne oia posita in dñio superioris illius iudicis ꝯfiscantis quæri debēt superiori, arg. de adminis. tut. l. si duo cū simi. & ista duo mēbra non poterāt ad ꝑpositū allegari qua oino erant, & sunt distincta dñia,& fiscales bursæ. Tertium ēt membrū positum in d. vers. Siue dicta vsq; ad illū ver. Si vero,& interdictiones,&est veꝝ. Actus.n. agētium non operantur vltra agētium intentionem, l. non omnis si cert peta. & sic iudex qui fundat se super ꝯstōne suæ iurisdictionis non intendit progredi vltra quam ipsa ꝯstō extendatur, ff. ad municipales, l. libertus, §. pen. cum simili,& similiter hoc non faciebat pro gubernatore regio, sed ꝯtra eum. Quartū membrum qñ iurisdictiones, & bursæ fiscales sunt distinctæ,& publicatio fit de iure speciali, ēt veꝝ est. s. ꝙ non extenditur ad bona alibi sita. non.n. specialium fit extensio l. ius singulare, & l. qđ vero contra, ff. de legi. Quod ēt tenuit Ray. quia statutum quod loquit̃ de publicatione bonoꝝ non intellr. nisi de bonis in suo territorio sitis. C. de ædif. priua. l. an in rotū cum si. vt ipse Ray. scripsit in d. l. cūctos populos, in fi. vbi formauit solum qōnem qñ ex forma statuti publicātur bona,& hoc mēbrum fi͛r contra gubernatorē regium faciebat. Vltimum vero mēbrum dū ꝯcludit oia bona publicari, sed vnāquanque ciuitatē hr̃e bona in suo territorio sita, non vr̃ mihi ꝑ oīa veꝝ. Aduerte tñ, cōiter in mā confiscationis apponi solent verba sonātia in cameram fiscalē eius q condemnat, siue illius cuius officialis est. Qūo ergo ex hac snīa poterit se fundare ciuitas alias hn̄s cameram diuersam, non.n. poterit extendere verba sententiæ ad suam cameram. Tum qa id nō dicit sententia, l. quidqd astringendæ, de verb. obl. Tum qa extendi non pn̄t, l. si patronus testō, §. si quis cum esset. ff. de ope. liber. & si dicatur ꝑdicta locum hn̄t qñ simpliciter confiscauit bona quo casu intelligitur ſm quod iura volunt vt d. l. libertus, §. pen. rn̄detur, ꝙ alteri per alteꝝ quæri nō potest, l. stipulatio ista, §. alteri. de ver. obl. neq; iste est casus specialis in quo possit vt de se patet. Et ideo ex his,& alijs quę infra patebit in hoc vlt. art. sic distinguo. Quod qnque licet ciuitatum sint distinctæ iurisdictiones,& cameræ, tñ snīa confiscationis fertur ab illo q habet iurisdictionem à superiore vtriusq; ciuitatis non in tpalibus, quia dictum est supra, sed in spūalibus, vt in inquisitore hæreticæ prauitatis cōfiscante bona hæretici,& de hoc vide Ioan. Andr. in d. c. cum secundū. & adde, ꝙ dr̃ per Guil. in l. fin. C. de hæred. dec. vbi ponit cui applicentur bona clerici dānati per epm de crimine de quo laicus ꝑderet bona. & ēt vide quod no. Ioan. And. in add. Spec. in tit. de feudo, §. pen. ad fin. in magna additione, vbi tractat. q. cui applicētur bona feudalia quæ clericus cōdemnatus ab epō tenebat à laico in diœcesi epi. Vide multa pulchra circa mām confiscationis bonoꝝ quæ habuit licet decurtauerit ab Oldr. vt patet in suis quæst. q. 17. vbi si vis satiari plene de hoc articulo oino vide. Qñ fertur ab illo q habet iurisdictionem solam à ciuitate à qua est officialis cōstitutus, vel à dño illius ciuitatis,& ponit in banno hoiem hn̄tem ibi bona,& in alijs ciuitatibus,& tūc quantum spectat ad ciuitatem cōdemnantem siue loquamur in ꝯdēnato, siue in bannito, nunq̃ ciuitas illa pōt hr̃e bona sita in alterius ciuitatis territorio, qm̃ confessio iurisdictionis extra illud non extenditur vt in iur. supra allegatis pro hac parte. Quantum vero spectat ad ciuitatem aliam quæ non ꝯdēnauit Bald. in d. l. cūctos populos, in vlt. q. meo iudicio satis notabiliter loqtur, sed non plene, dicit.n. ꝙ si status personæ mutatur, adeo ꝙ nō pōt hr̃e proprietatem bonoꝝ. Et tūc ciuitas quę non ꝯdēnauit occupat bona non iure confiscationis sibi factę, qa facta non est, sed vt vacātia, vt d. l. cum vnus, §. pen. & quod not. Innoc. in d. c. postulasti. Si vero status nō mutatur, sed remanet talis qđ adhuc pōt hr̃e bona. & tūc illa retinebat dānatus. Potest.n. ſm eum diuidi effectus snīæ confiscationis, l. si cū militi, §. 1. qui ex ma. & ad l. fal. l. in rōne, §. cum quidam, sed non est veꝝ, ꝙ diuidatur, imò, vt dixi supra non intelligitur cōfiscatę, nisi existentia in suo territorio, & suæ cameræ,

mere, aut per expressionem, aut per tacitum intellectum, licet ipse Bald. arguẽdo aliter tẽ tigerit in l. pp litem, §. licet, ff. de exc. tut. & ideo dico latius aperiendo veritatem huius vltimi articuli, ꝙ aut loquitur in ꝓdẽnato facta executione, & sine dubio ciuitas quæ nõ condemnauit, non poterit hre bona suo ter ritorio sita iure cõfiscrationis, qualitercũque lata sit snia, per ea quæ dixi supra, sed q̃a ille fuit effectus seruus pœnæ. vt l. qui vltimo, de pœ. & sic non poterit hre hęredem, occupare poterit vt vacantia, & sic verificatur quod di: xit Bal. Si vero loqmur in bannito, tunc q̃a cõclusum est supra, ꝙ nõ perdat ea quæ sunt de iure ciuili, & gentium, & sic põt retinere bona vt ẽt infra dicetur distinguẽdum est, ꝙ aut talis bãnitus erat oriundus ciuitatis con fiscantis, & ibi deliquit, tunc ciuitas alia hñs bona in suo territorio ei auferre aliquo iu-: re non poterit, & ita verificatur s̃m dictum Bald. & not. Nullo. n. iure põt se fundare vt patet ex iam dictis. Si vero in ciuitate in qua: fuit bãnitus nullũ aliud habebat domiciliũ, sed solum fuit forensis fori pp delictum, sed erat oriundus, vel incola alterius ciuitatis, in qua ẽt habebat bona. Et tunc ciuitas illa nõ ex vi sniæ alterius ciuitatis, sed iure suo pote rit contra illum ꝓcedere, & bona sui territo rij suæ cameræ cõfiscare per no. in l. 1. C. vbi de cri. agi opor. & in l. 2. & ff. de inter. & rele. l. legatoꝝ, §. interdicere. & ex his patet, ꝙ di ctus Regius gubernator non poterat ꝓsequi dicta bona. & sic finaliter eo de ciuit. Ianuæ expulso fuit postea p Ianuenses terminatũ.

18 Decimooctauo quæritur † q̃n bannitoꝝ bona publicãtur. An veniant in tali publica tione bona pñtia tñ an ẽt futura. Istam quæ stionẽ tetigit gl. in l. 1. ff. de bon. dam. in fin. gl magnæ, & non decisit sed eam vr̃ decidere in l. nõ ad ea, ff. de cond. & demon. ꝙ nõ ve niãt futura. Idem tenuerũt Dy. Guil. & Old. in l. si qua pœna, ff. de his q̃ sunt sui, vel alie. iur. & idẽ tenuit disputãdo Nic. Mat. quẽ re fert, & sequitur Io. Andr. de accus. in præall. §. sequitur vers. quid si ali q̃s. in suis addi. alias al legato. ver. fœlicis, & in tit. de accus. & ibi al legat iura quæ videre potes. & ꝓsertim alle gat pro casu, l. si tibi mandauero, §. is cuius bona, ff man. qđ intellige s̃m vnam lecturã. Idem ẽt tenuit Alb. vbi supra q. 13. Tenuit ẽt Bart. in l. certa forma. C. de iure fis. lib. 10. vbi tñdet ad l. arriani. C. de hær. In quo q̃a est cõe aliter non prosequor. Sufficere. n. de bet text. §. is cuius, & gl. d. l. non ad ea.

19 Decimonono † Viso quod non perdunt bona imò, & q̃n perdunt non perdũt postea quæsita. Quæritur an eis existentibus in bã no currat pro retẽtis, vel acquisitis præscri ptio. Iste articulus est disputabilis, tñ ne ex-cam ꝓpositum vr̃ mihi hr̃ concludendum, ꝙ aut ex forma statuti nihil disponitur, ꝙ audi ri non debeant. Aut disponitur vt sæpius ta ctũ est. Primo casu, aut nõ potuit procurato rem dimittere, & dimisit, sed mortuus est, & nõ currit ꝓscriptio. Aut potuit dimittere, & non dimisit, & currit ꝓscriptio, vt hæc probã tur ex nor. in l. 1. C. de rest. mil. in l. papinia nus exuli, ff. de min. & quod p Inno. in c. que relã de proc. Secundo casu vr̃ dicendum ꝓ scriptionem non currere. C. de anna. excep. l. 1. in fi. cum concor. quod forte verũ est nisi sit bãnitus pecuniariter, & aliud soluere pos sit, sed contumax existat, ff. de in integ. rest. l. non vr̃, & de reg. iur. l. qui põt, cum simi. Nec ꝓdictis obstat quod seipsum videatur in tali casu posuisse, l. si fideiussor, §. si necessaria, ff. q̃ satis. cog quia illud nõ fuit ad hoc ordina tũ, sicut dicimus in muliere ꝑgnãte ex adulte rio in l. 2. §. si quis non propter, ff. si q̃s cau. & quod dicam infra parte proxima, q. 46.

20 Vigesimo quæro † Titius habebat filios in potestate fuit bannitus ad mortem. Quæ ritur an filij efficiantur sui iuris, & sic pdant patriam ptãtem. Hæc quæstio facilis est. Cũ enim dictum sit supra in 4. q. huius partis, ꝙ non perdunt ea quæ sunt iuris ciuilis p sta tuta sui loci non correcti patet ꝙ talem po testatem non perdunt. Est. n. de iure Rom. l. nã ciuium, ff. de his q̃ sunt sui, vel alie. iur. & ideo dixit Bald. in l. Gallus, §. & qđ si tñ. & d. l. 1. C. de hære. inst. ꝙ filio talis banniti nõ datur tutor, sed datur curator ad instar eius cuius pater est in hostium ptãte, l. muto, §. ei cuius, ff. de tute. licet de hoc ipse idẽ dubita uerit in authen. incestas, C. de incest. nup. Itẽ eadem rõne, ꝙ licet filius talis bãniti sit legi timæ ætatis, tñ testari nõ poterit impediẽte patria ptãte, l. qui in ptãte, ff. de testa. & alle. Iac. de Are. in suo tract. & in l. ex facto ad tre bel. Nec ꝓdictis obstat authen. de incest. nup. §. si vero ꝯtigerit, vbi filij exeũt ptãtem pa tris bãniti, quia loquitur de exulibus, siue bã nitis de iure cõi qui perdunt ea q̃ sunt iuris ciuilis, de quibus in hoc tractatu nõ dicitur

vt

vt dixi supra in prooem. licet ibi Ang. à cõi opin. discedens aliter dixerit, & bene.

21 Vigesimoprimo quæro, † An tales banniti perdant ptãtem pficiendi statuta vna cũ alijs ciuibus. Aduertendum tñ qđ Bart. in l. oẽs populi, in 7. q. 1. q. princ. ad propositũ loquitur hoc modo. Septimo q̃ro, nunq d excõicati, & interdicti possint facere statuta, & dico ꝙ non vt extra de imm. eccl. c. aduer. §. qa vero, nec facta recõualescunt impedimẽto cessante sine noua pfirmatione, vt eod. ti. c. 1. & arg. ff. de leg 3. l. 1. §. si filius, & de bon. poss. fm tab. l. qui ex lib. §. test. Idem credo de bannitis imperij, ut 10. collat. de stat. pera lib. eccl. §. 1. cum .n. non obediunt principi perdunt ea que iuris ciuilis sunt de cap. dim. l. amiss. Sed statutũ pdere est iuris ciuilis, ut in l. oẽs populi. ergo ex his verbis patet, ꝙ Bart. sensit eos non perdere potentiam pficiẽdi statuta, maxime quia in sua disputatione dixit eos non æquiparari excõicatis, sed Rayn. ibi dixit idem esse de bãnitis de ꝓpria patria, æquiparans eos excõicatis, remittẽs ad plene notata p se in l. 1. C. de hæred. inst. Quod cõiter non tenetur, & ego non tenui supra hac parte q. 4. Et ideo dicendum puto quod in hac qõne debeat pfiderari, an desinat esse ciuis, an non. Primo casu non possit facere statuta. Secundo casu vero sic p ea quæ dicta sunt supra. An autem desinat esse ciuis dicam hac eadem parte, quæst. 44.

22 Vigesimosecundo quæritur, † An bãnito dño vasallus liberetur à seruitio feudi. Hæc qõ mouetur per gl. in c. 1. in princ. in vsib. feud. hic finit lex Corn. & inc. psue. regni. & ibi ẽt per Bal. & determinat ibi gl. post plures allegationes qđ uasallus non liberet, & ꝙ non sit extincta fidelitas, sed suspẽsa inter q longa est dña, vt not. ff. de verb. obl. l. 2. §. ex his, & l. inter stip §. sacram. Bald. aũt ibi dicit qđ gl. non est uera qa bãnum habet uim diffinitiuæ, & ideo non attendit qđ possit restitui quin illud à solo principe põt fieri. l. apud Iul. §. fin. de leg. 1. & de fideic. lib. l. ergo §. si is. Pro hoc. C. de sent. pass. l. fin. Credo, ꝙ aut bãnum est pecuniarium, & quia quousq; differat soluere durat, & nõ vltra. & solutio põt separari. l. cura, §. deficiẽtium. ff. de mun. & ho. & C. arb. tut. l. si defunctus dicatẽ potius suspensa fidelitas, q̃ extincta. & ideo non possit alienare interim licet tunc nõ teneat ei pstare seruitium cum hostis reputeẽ.

Si uero bãnum est personale tunc aut est bãnitus de loco, vel ex causa, in quo vel ex qua solitum est rebãniri bãnitos in integrun: q. restitui. & tunc idem qa illud qđ solitum est fieri, licet à solo principe bene põt pfiderari vt colligiẽ ex not. in l. fi. C. de sent. pass. & est text. in d. l. apud Iul. §. 1. si vero nõ est solitũ aliquem rebanniri tunc veꝝ credo qđ dixit Bal. quia censetur esse perpetuum, & non attenditur qđ à solo principe fieri põt, & non est solitũ fieri, vt. l. seruus. C. de pœ. & d. § fi.

23 Vigesimotertio quæritur, † Vasallus fuit bannitus taliter ꝙ eius bona veniunt pfiscãda. An feudũ veniat in pfiscatione. An vero ad dñm reuertaẽ. Guil. in Spec. de feu. §. qm. ver. 40. multum late examinauit hunc articulum, & finalr̃ pclusit feudum pfiscari, non ad dñm reuerti p iura ibi p eum alleg. & ita tenuit Gand. & ẽt Alb. ut patet in suis qõnib. statutoꝝ parte 2. q. 250. Sed Bar. in l. si finita §. si de vectig. de damno inf. tenuit ptrariũ, videlicet qđ ad dñm reuertatur, vel ad agnatos, alleg. 10. coll. si uas. feud. c. 1. & si de feud. fue. contr. e. si vasallus culpam, & de eo q in ter. fra. dñi sui. c. 1, & de ꝓhib. feud. alie. c. imperialem. §. illud. Ad l. si qs in tantã. C. vnde ui. & qđ ibi p Ray. & Cyn. rñdet, ꝙ veꝝ est feudatarium priuari non tñ applicari offenso, sed ad dñm reuertitur, & ibi p eum plene vide. Idem ẽt sed in alio casu. s. cũ epũs publicauit bona clerici q tenebat feudũ a laico, de quo tetigi supra 17. q. tenuit Old. vt patet in suis qõn. b. q. 17. quę oĩa refert Io. And. in d. vers. qm, & hñr per Alb. vbi supra proxime, q. 251. Sed quia ibi fiũt multę rationes huic qõni gñali nõ congruentes non insisto. Sed omissis multis quæ in prædictis locis videre potes pcludo aliter q̃ prædicti pcluserint qui simplr̃ formauerunt qõnem in vasallo pdẽnato, & bonis publicatis. Nõ aũt loquimur in feudo de sui nã in hæredẽ extraneum nõ transmissibili, & sine dubio qõ non ꝓcedit. Ea. n. quæ non transeunt in heredem extraneum in publicatione non veniunt. l. 1. & qđ ibi not. per gl. & Doct. C. de bon. lib. Bal. indistincte dixit feudum non venire in publicatione bonoꝝ, & idem dixit in præall. c. imperialem in suis conclusionib. Item ad hoc vt ꝓcedat qõ est necesse poni, ꝙ vasallus super uiuat condemnatus. Si. n. esset mortuus cum tale ius morte extingueretur non fiscus, ut l. vxor patrui. C. de leg. cum sim. sed agnatus

non

non iure successionis, sed sanguinis admitte retur sufficiat allegari not. per Doct. in l. lib. libertaq; C. de op. lib. & per Bart. ff. eod. tit. l. iur. iu. §. si lib. vbi ergo feudum, vel ex consuetudine, uel ex ipsius constitutione est transitorium in hæredem extraneum posset quo procedere, & tunc putarem non admitti fiscum pro iura in locis prædictis allegatis. Sed aut admittit dominum, aut illos qui admitti debent tali feudatario exclusio, de quibus in l. eum. ff. de interr. & releg. Puto tamen aduertendum quod si feudum erat extra locum a quo bannitus est illud in publicatione certe non veniat vt dictum est supra q. 17. Si tamen seruitium sit præstandum in loco a quo est bannitus, tunc non virtute confiscationis, sed pp non præstitum seruitium vasallus admitteret, ut in ti. quib. mod. feu amitt. Si vero feudum est in loco a quo est bannitus seruitium aut alibi est præstandum, tunc vasallus bannitus non perdit feudum quia seruitium præstare pot, & si præstat seruitium, fiscus non ius feudi, sed commoditatem, quæ inde percipitur durante feudo forte poterit occupare arg. ff. de peri. & com. rei uend. l. necessario. §. fin. & sol. mat. l. vsufr. cum sim.

24 Vigesimoquarto quæritur † bannitus cuius bona sunt confiscata, habebat fundum in emphyteusim. An tale ius emphyt. perdat, & veniat in confiscatione. Guil. ubi supra prox. quo. f. in tit. de feud. §. qm, vers 40. dixit idem quod in feudo. Sed Bart. in d. §. si de uectigalibus, concludit aliter, v3, quod aut talis tenebat emphyteusim ab ecclesia, & ecclesia pot a fisco indubitanter repetere in auth. de alie. & emph § 1. coll. 9. Si uero tenebat a priuato, & tunc si erat talis emphyteusis, siue forte ex na conuentionis transiret in extraneum hæredem, & tunc transiret in fiscum qui hr vt hæres. l. 3. C. ad l. Iul. de ui. Si vero ad extraneum hæredem non transiret, tunc non trans iret in fiscum, vt ff. de bo. dam. l. 1. vbi dicit esse gl. not. de hoc. Dns aut illam repetet tanquam indebite alienatam, & hanc dr' am emph. ecclesiæ, & priuati ponit Cyn. in l. fin C. de iu. emph. & est gl. in l. 1. C. de fun. pa. lib. 11. Mihi autem vr hæc uerba Bart. in vlt. membro contrarietatem implicare. Si .n. non transit in fiscum, ergo dns non habet fundamentum pp quod possit ut indebite alienatam reuocare, & ideo forte dici pot quod postquam bannitus viuit, & emphyteusis non transit in fiscum dns nullatenus possit ad se iure directi dnij tanquam alienatam indebite reducere, qa nullo modo alienata est, possit in fiscus quousq; bannitus viuat commoditatem talis utilis dnij percipere, & hoc facta solutione debiti canonis, quia abinde supra commoditas, & fructus dr ff. fam. erc. l. fundus, sol. matr. l. fructus, p d. l. vsufructu, & alia allegata supra prox. q. Mortuo aut deinde bannito ad dnm reuertitur. l. lex vectigal. ff. de pign. & ita pot intelligi qd not. bald. in l. 1. C. de bo. lib. vbi dixit solum modo de emphyteusi ecclesiæ non confiscanda.

25 Vigesimoquinto quæritur † An bannito filio familias, & bonis pub[...]atis veniat in publicatione peculiu qd habebat. In hac q. dixit Bar. qd non, in l. si finita. §. si de uect. de damno inf. siue sit profectitium, siue castrense, siue aduentitium. l. si filius. C. de bonis proscr. & no. per gl. in l. 1. ff. eod. tit. Et ad rones ibi factas in contrarium rndet. Sed meo iudicio eius decisio vera est in peculio profectitio. Illud .n. non est filij, sed pris. l. certum. C. fam. erc. & ideo non uenit in confiscatione bonorum filij. Item est vera in peculio aduentitio. Illud .n. non est proprie, & vere filij cum illius no habeat administrationem. l. fin. §. filijs aut. C. de bonis quæ lib. & ideo sicut no pot aliena re contrahendo, minus pot delinquendo, & ad dem Cyn. post Iacob. de Aret. in l. si quis in tantam. C. vnde ui. & ad iura. & ad rones factas in contrarium. Rnde ut per Bart. vbi supra nec obst. qd not. p Guil. in Spec. de stat. monac. vers. 5. quæritur, qa si illud dem verum est, loquitur in eo qui intrauit religionem non aut in condemnato. Pro quo et uide qd not. Bal. in l. 3. C. q bon. ced. poss. Sed in peculio castrensi meo iudicio eius decisio no procedit. Est .n. illud filij, & in eo habet plenam administrationem, & paterfam. reputat. ff. ad Mac. l. 2. ergo nihil obst. qn i publicatione bonorum suorum contineatur. non obst. l. si fil. qa loquitur sm sua tpa sm q peculium illud no transibat in hæredem, sed pr occupabat iure peculij, & ideo in publicatione non ueniebat. l. 1. C. de bo. l. b. Hodie vero in illo filius het prem hæredem, & sic iure hæreditario pot in aliu transire, ut hr in l. si inf. C. de iu. del. & in auth. de hær q ab int. def. & sic sublata est ro pp quam no ueniebat in confiscatione. & sic no obst. ro Bart. nec et obst. qd pp delictum filiæ pater non pdat dotem. C. de rep. auth. contra si filij. Et not. eod. tit. l. consensu. & per Dyn in l. 2. §. qd si in patris. ff. sol. mat. quia licet in ea hab. t

habet hæredem vt l.auus.de pac.dot. & plene p eundem in l.post dotem. & l. nupta. ff. sol.matr.non tñ est fi.iæ sicut filij est castren se peculium.Est.n.dot.s actio cõis patri,& fi liæ,quæ põt ẽt in parte consolidari,vt eo.tit. l.2.§.1.& §.volũtate,&ibi plene.Pręterea in auth.contra si filij.non tractatur de publica tione dotis.Sed an illã perdat pp eius adulterium vt sic remaneat pœnes virum, & sic non facit ad propositum, Sit ergo conclusio quod castrense peculiũ veniat in publicatione bonoꝝ filij. & ita ceperio tenuisse Ang. in l.si filius.ff.de dam.inf.& addit rõnem qđ alias confiscati bonorum filij nihil operaretur,quod esse non debet.l.si qñ.ff.de leg. 1.

26 Econuerso.26. quæritur † an bannito patre,& bonis eius publicatis veniat in publicatione peculium quod habebat filius: circa hoc vide Bart.in palleg.§.si de vectigalibus, qui expedit se vnico verbo videlicet loquendo in condemnato q̃ non publicetur peculium,alleg.ff.de mino.l.3.§.sed vtrum.Certe peculium castrẽse nullatenus debet intelligi publicatum siue loquamur in patre ꝯdemnato siue in bannito,q̃a illud filij est,& à se hẽt nõ à patre vt dcm̃ est supra proxi.q. & ideo delictum patris ei nocere nõ debet. C.ne fil. ꝑ pat.p totum.& ff.de iure patro.l.diui fratres.cum simi.Peculium vero ꝓfectitiũ.licet sit paternum, tñ ex benignitate ꝯstõnis diui pij non publicat.vt in §. sed vtrum, Ad l. 1. §.marito.ff.quã.ac.de pec.est anna. Rñdeo. vt p Bar.in d.§.si de vectigalibus.Quæ rñsio est clara, videlicet q̃ licet fiscus teneat vt successor patris,tñ recuperat id qđ soluit à filio pœnes quẽ remanet peculium.sed Bal. intelligit q̃ ibi loquit̃ qñ ex ꝯdẽnatione siue banno filius efficit sui iuris, q̃a tunc desinit esse peculium,& ideo publicat vt ipse not.in l.diximus.§.si pater.ff.de excu.tut. Sed primum verius p d.§.sed vtrum. Fortius ergo nõ debet publicari aduentitium licet pr̃ in illo habeat vsumfructum q̃a filij est ipsum pecul.ũ. l.dñ oportet. C. de bo.q̃ lib. Et si loquimur in patre ꝯdẽnato,talr̃ q̃ vsufructus extinguatur,certũ est.Si vero non extinguit̃, vt in bannito,q. vt dixi supra,non perdit patriam potestatem,maius est dubium per d.l.vsufr. sol. mat.cum ꝯcor.de quo dicam statim in seq.q.

27 Quæro ergo 27. † Titius inter alia habebat vsumfructum in fundo,fuit bannitus, & eius bona fuerunt ꝯfiscata.An dictus vsusfructus veniat in bonorum publicatione. Istam q̃õ.mouet Bart.in l.si pollulauerit. §. iubet. ff.de adul.& se nõ firmat,sed remittit ad q.o. p se in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dã. infect.vbi in eo nihil dicit de vsufructu in l.si quis in tantam.C.vnde vi,vr̃ tñ simili dicere q̃ publicetur commoditas per l.vsufructũ.ff. sol.mat.Vidi in quodã Bart.in l. si quis post hac.C de bo.dam. q ipse dicit se vidisse seruari vt publicetur per d. §. iubet. vers. sed si vsusfructus alleg.ẽt l.statius.§.si.de iure fisc. cui concordat. l. cum pr̃. §. hæreditatem,de leg.2.Ang.in l.eoꝝ.ff.de dãm.inf.tenet commoditatem publicari,& ipsam durare viuente patre.l.lex vectigali.de pig.Bald.in l.1. C. de bo. lib. dixit vsumfructum non venire in publicatione bonoꝝ,sed perire. vt l. corruptionem.C.de vsu.Barth.de Saly.in d.l.si qs post hac.vers.si qd ẽt in vsufr.peculij aduentitij dicit q̃ aut publicatio bonoꝝ facta est ex causa pp quam patria ptãs est deperdita, & tũc vsusfructus redit ad proprietatem, q̃a cessat causa pp quam patri conceditur.s. patria ptãs, & administratio legitima vt C. de bon.quæ lib.l.cum oportet.§.cum aũt, & p hoc quod not.gl.4.in fin.in l.fin. C.de sent. pas.& ibi per Cyn.in 6.q.aut patria ptãs, & administratio legitima durat, & tũc vr̃ q̃ publicetur,quasi nondum venerit tp̃s ꝯsolidandi.Per prędicta iura dicit ipse in contrarium facit q̃ consolidetur, & ad filium reuertatur quia si filio conceditur peculium ꝓfectitiũ vt est dictum quod est plus,quia dñium erat penes patrem quanto magis vsusfructus rei cuius proprietas est filij.arg.de sacr. sanct.ec cles.auc.multomagis.Item quia hunc vsumfructum siue eius proprietatem pater habet à lege vsque ad tp̃s,sed commoditates tõcessæ ad tp̃s ex legali dispositione ei cuius bona publicantur non vult lex ad fiscum spectare. vt in d.l.si quis post hac.in vers.dos ẽt.Non ob.contraria quia in eis dilatio & commoditas processit ab hoĩe non à lege, & sic alia est dñia inter dilationem datam ab hoĩe vel à lege.ff.de compens.l.si cum militi,subdit tñ ibi cogitãdum esse.Et ad ꝑdicta rñderi posse q̃ peculium ꝓfectitium non erat in administratione patris,& quod lex si quis post hac, loquitur in ciuiliter mortuo,& sic filij sunt à ptãte liberati.Vr̃ ergo ẽt ipse ꝯcludere vsum fruc.publicari eo modo quod dcm̃ est supra.

Sed mihi vr̃ dicendum q̃ in mortuo locũ habet

hēt qđ dixit Bal.in d.l.1.de bo.lib. In banni to aūt aut loquimur in fructuario regulari, & publicatus intelligaẽ vsusfructus.i.cōmo ditas p dicta iura. Aut in parte qui hēt vsum fructum à lege pp patriam ptātem, & tunc aut ei remiserat vsumfructum ſm formā legis cum oportet.§. finaūt de bo. q̄ lib. & fiscus nihil poſſit petere, ſicut nec pñt hęredes quorꝫ locum fiſcus tenet, vt l.3.ad l.Iul.de vi. Si vero ei non remiſit tunc aut bannitur taliter ꝙ non pdit patriam ptātem, & tunc ois commoditas transeat in fiſcum p iura prædicta. Aut pdit patriam ptātem quod qñ ſit dixi ſupra in 20. q. & tunc eatenus transeat ad fiſcū quatenus remaneret penes patrē filio patriam ptātem exeunt.ſ.medietas. vt in d.l.cum oportet.§ cum autem, ex quibus omnia prædicta ad conſonantiam reducunẽ.

28 Vigeſimooctauo quæritur, † vxor Titij fuit bannita, & eius bona confiſcata fuerūt. An intelligetur dos quam dederāt Titio publicata. Quæſtio hæc hr̄ in l. quinque legib. ff.de bon. dam. & ibi ex ꝑtentio inter gl. & Dy.dixit.n.Dy. Quod aut maritus fecit pactū de lucranda dote, aut nō. Primo caſu nō publicai dos damnatæ mulieris niſi in qnq; caſibus ibi poſitis.ſ.qñ damnatur pro crimine læſæ maieſt.vel per l.Iul.de vi pub.vel pp parricidiū, vel pp veneficium, vel per l.Cor. de ſica. Secūdo caſu dixit indiſtincte publicari, ff.ſol.matr.l.ſi cōſtante, §.ſi.gl. aūt tenuit dotem indiſtincte nō publicari niſi in dictis qnq; caſibus. Et hoc tenet Iac.de Are.in d.l. qnq; legib. Quod eſt verꝫ qñ damnatur conſtantiæ matrimonio tunc vbicūq; publicanẽ bona, etiā dos eius intelligitur publicata, vt d.l.ſi conſtante, §.fin.& ita cōiter tenetur.

29 Sed quæro 29. † An ſi vxor Titij banniaẽ ob adulterium maritus, ſiue eius hæredes eo poſt bannum ꝑmortuo vxori poſſent per illā ad dotem coueniri. Hæc qō eſt valde dubitabilis, cum tñ fuerim de facto ꝯſultus conſideraui hanc q. pendere à duobus. Primo, an vxor pp adulteriū pdat dotem. Secūdo, ſi pdit hæres viri poſſit obijcere de adulterio. Et quidē circa primum dicēdum eſt, ꝙ ſic vt probatur in authen.vt lic.mat. & auiæ, §.qa vero.& no.C.de rei vxo.ac.§.taceat licet gl.no tet cōtrarium, & nō bene in l.rei iud.§.1.ff. ſol.matr. & hoc indubitāter verꝫ eſt qñ non ſolum cōmittit adulterium, ſed ēt à viro diſcedit fornicationis cauſa, vt extra de do.inter vir.& vxo.c.plerunque. Sed circa ſm maius eſt dubium. Vr̄.n.cōis opin. ꝙ licet vir poſſit obijcere de adulterio, nō tñ poſſit hoc facere hæres eius l.ſi.C.de adul. & per Bart. & Bald.in d.§.1.& p Guil.in Spec.de excep. ſupra d.verſ.Item quæritur, & de dona.inter vir.& vxo.§.1.ver.qd ſi mulier, & vtrobiq;. Ioan.And.vr̄ firmare opin.in gl.in §.taceat. quam ſequitur alij vt iam dixi.& pro hac opin.vr̄ caſus in l.ſi.C.de re.don.in rōne ſui. & ff.qui, & à qui.l.ſed & ſi maritus. in ſi.ſm Ray.in l.1.§.ſi.ff.ad ſilia. Dixi tñ tunc in caſu de quo quęrebatur cōtrariam ſniam verā fore, ſic diſtinguens. Quod aut adulteriū eſt incognitū viro, & tūc ſicut vir potuiſſet obijcere vxori, qñ ſciſſet, ita & poſſit hæres, ff.de reg.iur.l.hæredem, & l.hæreditas. Pro hoc quod hr̄ in l.ſororem.C.de his qui.vt indig. & de fideicom.l.fideicōmiſſum. Neceſſe tñ eſt ꝙ accuſet, & ꝓbet vt in d.§.quia vero ꝑalleg. ſm Bar.in l.miles, §.ſocer, ff.de adul. Bald.tñ dicit non eſſe neceſſe accuſari, ſed pōt excipiendo, vel ciuiliter agendo cōſequi lucrum dotis, vt ſcripſit in l.cum mulier.ſolut.matr. vbi vide. Si vero adulterium vxoris eſt notum viro, tunc aut vir eū accuſauit, & hæres proſequi pōt cauſam ſaltem quo ad effectū perdendæ dotis. C.ſi reus, vel accuſ.mor.ſu. p totum. Idem ſi non accuſauit, ſed accuſare inſtituit, vel non fuit tm̄ tempus inter ſciētiam adulterij, & mortem, ꝙ accuſare potuerit. Cum.n.hæres repellatur ex eo quod vir videatur remiſiſſe iniuriam vt in iuribus p̄dictis maxime in l.fin.de adul. In caſibus prędictis ceſſat talis ratio. Ergo ſtat regula, ꝙ ius competens viro trāſit in hæredē. Si vero nec accuſauit, nec accuſare potuit, tunc aut retinuit vxorem poſt ſciētiam ſicut prius, & tūc vera ſit opin.gl.& Doct.de qbus ſupra. Cum enim ipſe mores approbauerit, hæres reprobare non pōt, ſicut nec ipſe. quod intellexit Io.eſſe verꝫ ſi agere velit cōtra vxorem, ſecus ſi velit excipere, vt ipſe not.32.q.6.c.1. & tenuit Bal.vbi ſupra quod ego non firmo pro nunc. Si vero ipſam in domo nō tenuit, tunc aut eiecit eam ꝓpria auctoritate. & dic vt hr̄ in l.conſenſu.C.de rep.& plene per Hoſt.in ſum. de adult.§.qua pœna.verſ.ſed nunquid hoc fieri. Si aūt eam non expulit, ſed ipſa à viro diſceſſit fornicationis cauſa. Tunc aut crimen notorium, & idem quod ſupra, aut crimen eſt notorium, & tunc cū nulla requi

ratur snia ipso iure virtute notorij dotē ami sit, vt firmat gl. in c. si. extra de adul. & Io. 30. q. 5. nosse in gl. vlt. 28. q. 1. idolatria. Quod alibi intelligit esse verū in casu quo eū adultero publice moretur, 29. q. 2. c. cuius rei cau. & 22. q. 1. c. 1. & ex his patet qn̄ vxor banni ta pp adulterium perdat dotem. In casibus aūt in quibus non perderet, an obstante alio statuto q̄ banniti non audiantur possit per se vel per alium recuperare, dicam infra in q. 73. dum tractabo an possit iura credere.

30 Trigesimo quæro, † Bannito cuius bona confiscantur erat tpe banni delata hęreditas quam nondum adiuerat. Quid erit de hære ditate illa veniat ne in confiscatione. Istam qōnem vidi de facto in qua fuit determinatū q̄ non veniret in cōfiscatione, & inter al's rōnibus infrascriptis. Primo, quia licet ex confiscatione, oīa bona, & iura quæsita in fiscum transeant ipso iure vt in successorem per l. 3. C. ad l. Iul. de ui. ff. de iur. fis. l. 1. §. an bona. Non tñ reperit q̄ trāseant iura q̄rendi, imò potius debet dici nō q̄ri sicut dicimus in patre, & dño. C. de hær. inst. l. cum ꝓponas, & de acq. hær. l. his q̄ hæres. Secundo ꝑ ea quæ scribit Bart. in l. 1. s pōt. ff. eo. tit. in vlt. oppo. ante ver. expediti. vbi sic loquit̄. & ꝑ hoc dico q̄d illud ius adeundi non quærit alteri, vt supra dixi de filio, seruo, & monacho. & ideo dr̄ iura q̄ r'r hęreditas non adita non transmittitur l. vna. §. in nouissimo. C. de cad. tol. hæc Bar. Si igit̄ in hæredem saltem extraneū tale ius non transit, ergo nec in fiscum bonis publicatis, vt nor. per gl. & Doct. in l. 1. C. de bo. lib. Tertio sic ꝓbat̄, ius adendi non est ꝓprie ius sed q̄dam facultas. ff. ad leg. falc. l. precia rerum, & hr̄ in l. licet. de iur. delib. ergo non venit in publicatione bonoꝶ, maxime q̄ a si esset ius non censet̄ ius in bonis sed extra bona, vt d. l. pcia rerum, ergo in generali suoꝶ bonoꝶ translatione non venit, & ita in simili determinauit Bal. in l. 1. C. q̄ admi. ad bo. pos. po in ver. quo ad vlt. Vbi ēt assignat plures alias rōnes q̄ hunc ad ꝓpositum, & illud puto verius quam id q̄d scripsit Cyn. in l. si q̄s mihi, bona §. si q̄s plene. ff. de acq. hær. Vbi distinguit in bannitus sit intra tps iuris del. berandi, an post, q̄d ēt ibi tenuerant Petr. & Iac. de Rauen. Illa n. distinctio non pōt cadere in fisco qui est simplex bonorum successor, non hæres, tam quia bānitus viuens hæredem hr̄e non pōt. l. 2. de hær. vel acc. ven. tum quia nec mortuus, q̄ a factus ef fectus seruus pœnæ. l. qui vlt. de pœ. licet in quibusdam spāl' dispositis talis successio ad instat hęredis tractet. l. 2. ad l. Iul. de ui. & no. per gl. & Bar. in l. inter eos. §. fi. de fideius. Icē illa distinctio non caderet in bannito qui ēt post annū adire pōt. Item nec in suo in quo cessant. l. qm̄. & l. si auia. de iur. delib. & ideo vera est cōclusio prædicta q̄ talis hæreditas nullo casu fisco quærat̄, q̄d̄ in d. §. si q̄s plane. tenuit gl. & ea sequit̄ ibi Ray. reprobans Ia. de Ra. & id tenuit ibi Nic. de Nea. nec ꝑdictis ob. q̄d postea adeundo fingit̄ hęres à die mortis defuncti, & sic tpe confiscationis, vt l. hæres. qn̄q;. ff. de acq. hær. q̄ a talis fictio hoc casu non attendit̄ vt patet ex his quæ ibi no. per gl. & Bat. Cautela tñ dat̄ q̄ talis bānitus repudiet in ꝯcordia cum illo ad quē ro repudiante deuolui de quo fiscus ꝯqueri nō pōt, vt l. q̄ aūt in prin. de his quæ in fraud. credi.

31 Trigesimoprimo † Bannito debebatur aliquid ex contractu vel ex vltima voluntate sub ꝯdōne quæ post bannum, & publicationem boноꝶ purificata est, quęrit̄ an illud ius transeant in fiscum. Ista q. meo iudicio nō te per it bene determinata. tex. n. in l. si ꝯstante. §. fin ff. sol. matr. fm̄ vnum intellectum facit quod sic. Ad id fortius de pac. dot. l. inter socerum. §. fi. In contrarium facit l. quoties. in fi. ff. de noua Et istam partem q̄ non veniat in confiscatione, tenet Alb. in mā statutoꝶ q. 265. loquēs in substitutione. & alleg. l. substitutio. ff. de acq. re. do. Bar. in d. l. si constante. in fi. arguit pro, & contra. in l. quoties. de noua. v' r̄ tenere q̄ in cōfiscatione nō veniat. & ibi Ang. clarius idem tenet dicens ibi esse casum q̄ in confiscatione bonoꝶ nō veniāt iura ꝯditionalia, & idem firmat in l. tutoris. C. ad l. Iul. de ui. & allegat gl. quę hoc dicit in l. non ad ea. ff. de cond. & demon. Bal. in l. 1. C. de bo. liber. se non firmat sed alleg. pro, & contra dicta iura. Mihi aūt v' r̄ q̄ dicta iura loquunt̄ in diuersis casibus. Nam l. quoties, loquit̄ in damnato q̄ veniebat sub ꝯdōne obligandus, & ideo cum tpe obligationis non reperietur persona habilis ad obligandū se, saltem ex contractu iuris ciuilis non fuit purificata obligatio, & sic fiscus ex ꝑsona dāra ti teneri non potuit. Et vide iura quæ allega bo infra in vlt. tpe parte 2. q. 6. lex aūt inter socerum. §. fin. loquitur econtrario qn̄ ꝑsona fuit damnata cui debebat q̄ri, & ideo ibi

videtur

videtur casus q iura conditionalia veniãt in
publicatione bonoꝝ. Sed puto ꝯtrarium per
gl. in d.l. non ad ea, & per ea quæ dixi supra
q. proxi. & q. 18. ad l. inter socerum. §. fin. rñ.
quod ibi ius fuit natum passiue contra virũ,
& sic illa actio erat in rerum nã. Aut ergo il-
le pater fuerat deportatus, & licet ei ꝗsita fuis
sent, tñ fiscus eo postea nãlr̃ mortuo ageret,
vt l. 2. C. de bo. dã. Aut statim fuit mortuus,
& fiscus aget non iure ꝯfiscationis, sed iure
occupationis bonoꝝ vacantium quidq̃d ibi
dicat gl. & illud non põt hr̃e locum in banni
to qui vt infra dicetur hac eadem parte q. 1.
potest habere hæredem in postea quæsitis.

32 Trigesimosecundo quæro, † An banniti
prædicti quoꝝ bona publicantur perdant iu
ra patronatus. hęc qõ. bimembris est, & ideo
dico aut loquimur in iure patronatus liber-
toꝝ de quo ff. de iur. patr. per totum, & tunc
serua qđ dr̃ in l. 1. C. de bo. lib. In his. n. quæ
transeunt in hæredem extraneum priuat bã
nitus, & transeunt in fiscum. In alijs aũt re-
manet patronus, vt ibi, Si vero loquimur in
iure patronatus ecclesiarum sciẽdum qđ gl.
mouet, & non determinat. 11. q. 7. filius. Sed
gl. in clem. pastoralis. de re iud. super verbo
subiecte, vr̃ tenere q tale ius in fiscum non
transeat. & hoc tenet Arch. in d.c. filijs. & est
verum. Nam licet transeat. in hæredẽ extra
neum, vt not. in cle. si plures de iure pa. & 16.
q. 7. ꝯsiderandum tñ quia illud ius laicus hẽt
ab ecclesia statutum sine sñia ꝯfiscãtis ille nõ
põt auferre de iure patr. c. 1. & 3. & illud indi
stincte tenet Bal. in d.l. 1. de bo. liber. & hæc
pars placuit Ant. de But. in d. cle. pastor. re-
probata opi Bart. Brix. in d.c. filijs. vt in d.
cle. plene ꝑ eum qđ intelligit veri siue prin-
cipalr̃ veniat publicatio bonoꝝ siue acresso
ne ad delictum, qa sup spũalibus nec princi
palr̃ nec secundario iudicat laicus extra de
ord cogn. c. tuã. Dixit tñ ibi not. q hoc est ve
rũ qñ publicatio fit virtute statuti. Tunc. n.
hoc non põt facere statutũ de cõst. c. ecclesia
S. Mariæ, sed si publicatio fieret de iure rõi
dicit q licet ex ꝯfiscatione facta ꝑ iudicẽ secu
larem non ꝑderet ius patronatus, posset tñ
eps declarare delictum, & illud ius ꝯfiscare fi
sco ecclesię. Et erit effectus q ius patronatus
extinguetur, & illa ecclesia remanebit libera
sub epi ptãte. Allegat qđ not. Arch. in d.c. cõ
siderandum. Quod vltimum vr̃ mihi nõ tole
rabile. Non enim habet eps cognitionem
criminum ciuilium in laicum. Item cũ semel
in illo loco sit cognitum amplius cognosci
non põt. l. licet. §. pe. si. nau. cau. stab. & ideo
hoc vltimum maxime canonistis relinquaĩ.

33 Trigesimotertio quæritur, † An bannito
filiosfamilias. & bonis eius publicatus pr̃ te
neaĩ tradere fisco legitimam. Rñdeo, q non,
qa viuo patre filius vere nullũ ius habet in
legitima vt hr̃. ff. de lib. leg. post emancipatio
nem, & per Bart. in l. fi. ff. de lib. agno. & in l.
fi. C. de pac. & hr̃ in auth. si qua mulier. C. de
sac. san. eccl. Et si dicerẽt illa iura loquunĩ in
alijs q̃bus nõ debeĩ de necessitate legitima,
sed legitima est debita, vt l. cum rõ de bonis
damn. & qđ no. in l. 2. C. de iuris, & fact. ign.
Rñdeĩ, q ẽt non obstaret qa deberet sub cõ
ditione si pręmoriaĩ pr̃. & ideo in publicatio
ne non venit, vt dixi supra q. 29. & 30. Pro
hoc vr̃ casus in lege, & si condemnatus. ff. de
noxali. quæ ad hoc allegatur. Facit etiam l.
si qua pœna. de his qui sunt sui vel alie. iur.
& ita determinat Guil. vbi refert opin. in
Spe. de sen. exec. §. sequitur versi. si filiusf. vbi
vide per Ray. in d.l. si qua. licet tamen ita sit
de iure, sunt in aliquibus partibus Italiæ sta
tuta contra hoc disponentia quæ suis locis
seruanda sunt, vt l. oẽs populi, de iust. & iur.

34 Trigesimo quarto quero, † Stante statuto
q pr̃ teneatur assignare fisco legitimam pro
filio delinquente, filius fuit ex ꝯtumacia ban
nitus, & eius bona fuerunt publicata, quæri
tur an pr̃ teneaĩ fisco legitimam dicti filij as
signare. Dyn. & Ray. dixerunt q nõ. l. 1. ff. qñ
ex fac. tu. ꝑ illum text. ad idẽ. l. 1. C. de iur. fis.
secundum 2. lect. & idem tenuit Alb. in q. sta
tutor. q. 257. & alleg. l. 1. de in lit. iur. rum
conc. Idem tenuit Bar. disputando, & effectũ
disputationis nisi posuit ĩ lec. in l. cũ filius. in
prin. de ver. obl. & allegat vltra ꝑdicta primo
l. eius qui delatorem. ff. de iur. fis. vbi ficta
ꝯfessio ex ꝯtumacia introducta non egrediĩ
personam contumacis. Allegat ẽt. l. qui repu
diantis in fi. de inoff. testa. l. de eu:ct. l. si ideo.
C. de pign. l. ꝑses. In quib. hr̃ q vbi alias sñia
lata ꝯtra vnũ ꝑiudicat alteri nõ hẽt locũ qñ
ferĩ ex ꝯtumacia ẽt illo sciẽte. Allegat ẽt no.
ꝑ Cy. in fiñ in l. si qñ. C. vnde vi. & qua ibi
plene vide vbi examinat qñ statutũ aliter lo
querẽ, q̃ cum ꝑ eum plene declarenĩ alr̃ nõ
ꝓsequor. Vnum not. q dcm̃ statutũ loquens
in patre non hẽt locũ in auo sm̃ Dy. & Ray.
in l. lege Iul. §. hoc c. ꝑ illũ text. ff. de rit. nup.

35 Trigesimoquinto quæritur † Pone φ sta tutum taliter loquatur φ pr̄ ēt pro filio bannito nedum aliter ꝯuicto.& ꝯdemnato teneatur assignare fisco legitimam. Cōtingit φ filius deliquit in chal.Ian.Accusatur in chal. Martij bannitur in chal.Aug.interim augeṫ, & minuiṫ legitima quæriṫ qđ tp̄s debeat inspici.An delicti.An accusationis.An snię,φō est subtilis,& fuit ab olim disputata ꝑ Ia.Vicentinum vt refert Alb. in qō.statut. 259. q. & ibi arguit ad vtranq; partem multum diffuse,sed tangam aliqua,& br̄.Primo arguit, φ inspiciatur tp̄s delicti.l.1.in fi.ff.de pœ. Secundo, qa executio debeṫ iure obligationis ergo inspiciṫ tp̄s delicti quo insurgit obligatio.l.fundum cor.de noua. iuncta.l.oém. de iud. Tertio, qa patrimonium habebat certā formam à tp̄e delicti,ergo illud tp̄s inspiciṫ. l.2.in fin.ad l.Aquil.C.de imp.lucr. descr. l. 1.in fin.cum sim.Ad idem adducit.l.iniuriarum æstimatio,de iniur.de ser. cor.l.doli. §. fi.de iud.l.si filius.Secūdo,arguit,φ inspiciaṫ tp̄s accusationis.Primo,ad obligandum patrem requiriṫ scriptura, qa ante non tenetur quam sit ꝯuictus filius,l.liber.§.1.ad munic. C.de decur.l.1.lib.10.sed in ea requiriṫ scriptura.C.de accus.l.in causis.& ff.eo ti.l.libellorum.ergo illud tp̄s inspiciṫ..C.de fi.instr.l.cōtractus.Secundo ad idem pr̄ teneṫ vt fideiussor filij.l.cum filius.in princ.de ver.obl. con ꝯcor.sed mora principalis nocet fideiussori, & tp̄s moræ inspiciṫ. l. mora. de verb. obl. si cer.pe.l.vinum quæ mora ꝯtrahiṫ ꝑ interpellationē.ff.de vsu.mora.ergo,&c. Tertio, qa administrationem bonoꝝ ꝑdit illi q ꝑꝑ delictum teneṫ accusatione porrecta non ante. l.auferṫ.§.in reatu.ff.de iur.fis.& ff.de bono. dam.l.cum rō.& sic patet φ ante accusationē non debet inspici æstimatio sed accusationis tp̄e,& ita vr̄ tenuisse gl. fm̄ eum in l. chyrographis.in fi.ff.de admi.tu.licet videaṫ tenere contrarium in l.ex iudicioꝝ de accus.Tertio,principalr̄ arguit, φ inspiciaṫ tp̄s sniæ. Primo probat,ff.de rei ven.l.si hoiem.§. Iulianus.de eden.l.vbi,de triti.l.pen.& l.3.§.in hac.ff.commo.Secundo,probat à nr̄a contrarium.l.fin.in fi.de leg.3.Sed si bona tp̄e snię reperiaṫ sine culpa diminuta illoꝝ non fiet æstimatio,qa pr̄ teneṫ respectu certoꝝ bonorū.l.si ex legati causa de verb. obl. C. de iur. emphy.l.1.& de leg.1.l.Titiæ textores cū si. Tertio, quia obligatio alicuius ex mora alterius non crescit de in lit.iur.l.1. cum cōcor. licet ergo æstimatio fueri, maior ante sniam illud non attenditur in patris præiudicium qui in nulla fuit mora ante sniam .l. lecta si cer.pe.&ꝑ hac parte allegat casum.in l.post contractum.ff.de dona.& C.de bo.dam.l. si quis post hac. Finalr̄ soluēdo determinat qđ aut bona patris tp̄e snię reperiunṫ aucta aut diminuta primo casu sniæ tp̄s est inspiciendum quasi illud augmentum non bonis patris sed filij adnotauerit.l.i suis.de lib.& post hum.& quasi à filio in fiscū deueniāt occultato vno actu de dona.inter vir.& vxo.l.3.in fi. & qa tp̄e sniæ cēseṫ mortuus quo casu succedit fiscus in oē ius suum. C. ad l.Iul.de ui. l.3.ꝑ so.l.verum.§.fin.cum si. Pro ista parte allegat cum.ff.de test.l.eius qui.§.1. ad argumenta in ꝯtrarium facta rn̄det.Primo ad primum,φ inspiciaṫ tp̄s delicti rn̄det,illud verū iure certa, & speciali non in patrimonio qđ est vniuersitas.allegat de peti.hær.l.4. & l. si quo casu.de pec.l.quæsitum.& l.quoties. nō ob. fin qđ à primordio, &c. qa quædam est forma nālis, & in illa loquunṫ iura in ꝯtrarium allegata.Quædam est forma accidentalis,& in illa inspiciṫ tp̄s sniæ,vt d.l. quæsitū. Non ob.tertium argm̄ quia oia illa iura loquunṫ qn̄ tractaṫ de æstimatione rei in qua delictum est commissum, & sic non faciunt ad ꝑpositum. Non ob. quartum qa non ex scriptura pr̄ obligaṫ,imò ex delicto filij quid declaratur per sniam vnde snīa non de nouo obligat sed absolutionē declarat.l.adeo. §.cum q̄s.de acq.re.do.cū si.Præterea argm̄ nō ꝯcludit qa vbi obligatio ex scriptura oritur,non oriṫ anteφ̄ illa sit ꝑfecta,& ꝯsummata,vt d.l.ꝯtractus, ergo in proposito requiritur snīa anteφ̄ res non dr̄ perfecta,vt l. 1. de re iud.Non ob.quintum quia hic nullam est dare moram ante sniam quo ad bona, quia ante illam à nullo petuntur.Non ob.vltimū φ sit interdicta administratio, quia illud nō impedit augmentum.Secundo casu,qn̄ bona sunt diminuta cōcludit φ aut præter factum patris,aut ꝑꝑ factum eius.Primo casu puta, quia casu fortuito mortua sunt animalia, & tunc saltem ope exceptionis liberaṫ, ar. d. l. 1.C.de iu.emphy.& in auth.de ęqua.d.§.qa vero.Secundo casu ꝯcludit patrem nō teneri nisi ad bona quæ erant tp̄e sniæ, quia cū sit dn̄s rerum suarum, administrationem non perdit,nec ab ea culpa est exigenda licet ꝑꝑ delictum

delictum filius ad certam pœnam teneatur. l. etiam. §. 1. sol. matr. & qui, & à qui. l. quæsitum. Quod dicit verum nisi fuerit in lata culpa, quia illa æquiparatur dolo. ff. depos. l. quod Nerua, non autem fuit in lata culpa si scienter alienauit, & in causam necessariam puta in alimentis &c. ff. fam. erc. l. alienationes. de in rem ver. l. 1. §. 1. de sol. l. reo. In dubio autem aut alienauit tempore quo potuit suspicari de fisco. Et tunc videtur dolo facere alias non. ff. de pec. l. sum ma cum ratione, qui & à qui. l. si maritus. in fin. cum si. Ad l. post contractum respondet ut ibi per Iac. de Are. & alios. Credo decisionem verâ maxima quando statutum obligat patrem pro filio condemnato, quia expresse ad illud se refert. l. si ita ff de auro, & arg. leg. Et ex prædictis patet, quod si tempore delicti pater habebat quatuor filios, tempore finis habet quinque legitima erit semis. Et econtra si habebat quinque, & tempore finis unus erat mortuus, legitima erit tertia secundum not. in l. cum quæritur, & auth. nouissima. C. de inoff. test.

36 Vidi supra quæstione 33. quod † pater nullo existente statuto non tenetur dare fisco legitimam filij banniti. Quæro 36. An saltem teneatur ei dare illud quod tenetur dare filio pro alimentis. Ista quæstio videtur magis dubitabilis, quia illud est filio debitum. l. si quis à liberis, per totum. ff. de lib. agn. Sed dic quod non secundum Guil. in Spec. de exec. sen. §. sequitur ver. quid si filius, ubi plene vide. Probatur etiam ex his quæ dixi supra in quæst. 18. ubi etiam vide.

37 Trigesimoseptimo quæritur, † An bannitus perdat ius succedendi ab intestato. In hoc communiter dicitur, quod aut vult succedere de iure communi, & potest, quia iura ciuilia non perdit ut dictum est supra in q. 5. Aut vult succedere de speciali iure statutorum ciuitatis à qua est bānitus, puta quia statutum dicit quod agnati præferantur cognatis vel masculis fœminæ, & non potest, quia perdit iura suæ ciuitatis, ut ibidem dictum est. Et in hoc concordant omnes uno excepto ex his quos videram. s. Barth. de Saly. in sua disputatione ubi non probat id, quod dicit, & ideo sequor communem opi. Bart. in d. disputatio. Guil. Dyn. & Cyn. & aliorum in l. si qua pœna. ff. de his quæ sunt sui, vel ali. iur. & Bal. in l. 1. C. de hær. inst. Primum autem membrum verum est quando quis communi fine quod vellet succedere non est correctum à statutis suæ ciuitatis à qua bānitus est, puta, quia est cognatus proximior vult excludere agnatum ulteriorem ex forma iuris communis, dico quod non potest, quia ut dictum est in quæstio. palleg. statuta in sui odium disponentia non tollunt per bānum, sed solum disponentia in sui fauorem, & ideo si ipse est agnatus, & ex forma statuti vult excludere proximiorem cognatum, vel sororem à successione fratris. vel patris non potest per prædicta. De quo etiam per Bar. in l. 3. §. si hum. ff. de contrab. & in l. 1. §. si pr. ff. de coniun. cum eman. lib. eius, & in l. 2. in fin. ad Tert.

38 Trigesimooctauo quæro, † An possit succedere ex testamento omissis superfluis. Hæc quæstio pendet à præmissis, & maxime in d. q. 5. tractat. per Cyn. in l. 1. de hæret. inst. & late in l. 1. C. de req. re. Sed conclusio Bart. in d. disput. quem sequuntur omnes, quod aut testamentum est validum de iure ciuili nullo statutorum auxilio requisito, & potest hæres institui, & hæreditatem adibit, & fisco non quæretur, quia non perdit ea quæ sunt de iure ciuili, ut dictum est. Si vero testamentum non tenet de iure ciuili, sed solum ex forma statuti, ut puta quia factum coràm duobus testibus, ut Venetijs, vel per filiumfam. ex forma statuti, tunc ipso iure capere non poterit, sed remanebit venientibus ab intestato coniunctis, vel substitutis. C. de cad. toll. l. 1. §. 1. & 2. & habetur in d. l. 1. C. de hęred. inst.

39 Postquam vidimus † quod bānitus etiam cuius bona publicantur potest acquirere bona, & quæ in publicatione non ueniunt 39. quæro. An saltem possit fiscus ei talia bona auferre ut ab indigno per regulam. l. Lucius. ff. de iur. fisc. Bar. sub dubio forte in l. 1. de hæred. inst. dixit, quod sic, sed ibi dicit Bal. quod non, quia nemo est indignus nisi in casibus expressis à iure. Et quod quis sit in tali casu debet probari per allegatē ff. de prob. l. ab ea parte, quod est verum, nisi à statuto aliud disponat. Potest enim aggrauare pœnas, & contumaciā. l. sed si per prætorē. §. sed si du. ff. q. ex cau. ma. & ff. de pœ. l. releg. cum fini.

40 Vlterius, & sic 40. quæritur † bannitus erat tutor cuiusdam pupilli, aut legitimus, aut datiuus, aut testamentarius, quæritur an perdat tutelā. Bar. in l. si sine hærede §. fi. ff. de adm. tut. videtur dicere, quod aut perdit bona, & tunc perdat tutelam, alias non per no. in d. §. releg. Alb. autem ubi supra. s. in parte ult. q. 14. dixit, quod aut perdit ciuitatem, & tunc desinat esse tutos. Aut non, & tunc tutor remaneat. Ad primum allegat, inst. qui. mo. tu. fin. §. sed, & capitis. C. q. pe. tut. l. in locū quando tu. ha. l. licet & quod ibi not. & quod not. per Azo. in sum. eo. tit. §. quid si decesserit, & quia talis bānitus videtur reputari pro mortuo. l. si necem. §. si dep. ff.

de bon.lib.& de tutel.l.si quis auth. & quod ibi no. Ad secundum allegat de condi. & de mon.l.interdicit.& qđ ibi no. Puto dicendū ꝙ si ei nō erat decreta administratio ad modo ei decernenda non sit, ēt si esset testamentarius.ff.de ꝯfir.tut. l.in ꝯfirmando. cum ibi not.Si aūt erat ei decreta cum ad sui odiū remaneat tutor,vt dicam infra 44.q.non finiē tutela q̄n teneat actione tutelæ ēt ꝑ ꝯtingētibus post bannum ꝑ ea q̄ ibi dicam.Poterit tñ à tutela remoueri, arg. ff. de sol. l. si cum Corn.& l.cum q s.ff.de tut.& rat.distr.l.si tutor rep. Quæ intelligo si est bannitus à loco in quo hēt tutelam gerere.Si aūt banniat̄ ab alio loco tunc putarem posse sustineri distinctionem Bart.an ꝑdat bona,an nō, & an habeat bona aliqua in loco in quo tutelam gerat q̄ in ꝯfiscatione non veniant de quo dixi supra.qō. 17. Vbi aūt dixi tutelā non ꝑdere non obstat qđ efficiat̄ infamis interdum ex banno vt dicā infra in q.48.qa ꝑꝑ infamiā non repellit̄ à tutela l.1.§.sed est æquissimū. & §.fi.ff.de postu.& ꝑ Azo in sum.de inf. ex prædictis patet ꝙ vbi tutela finitur deuenit̄ ad legitimum, vbi nō finitur sed remouetur vt suspectus peruenitur ad datiuum.Et idem si esset bannitus ad tempus vt hæc probanē in d.l.licet,in l 1.& 2.ff.de legi. tut. & in l.si quis sub ꝯditione.cum ibi no.ff.de testa.tut.

41 Quadragesimoprimo q̄ro,† An definat esse executor testamenti.dixit Ray. ꝙ non,qa illud est merum factum,vt ipse not.in l.ex facto.§.si q s rogatus.ff.ad Treb.quod intelligit Bal.verum quantum ad actus nudi ministerij.s ad electionem vel declarationem aliq̄ faciendam,vt ipse no.in l.id qđ pauperibus. C. de epis. & cle. & idem qđ Ray.dicit Alb. vbi supra.s.in parte bannitorum q.101.& allegat no.in l.si victum.ff.de re iud. Hoc ēt vř sentire Bar.in l.cum pater.§ hereditatem.de leg 2.vbi dř ꝙ excōicatus potest eligere. Aduertendum tñ puto ꝙ si in executione deberent aliqui citari ſm ea quæ habentur in l.si quis arbitratu.de verb obl.& in l. Theopompus.de do.præ leg. & ille non moraret in loco in quo debet fieri citatio, & executio,nō posset executionem facere l. si dies §. si cum arbiter,cum ibi no.ff.de arbi.& sic licet de iure executor esse non desinat, tñ si ad locum non accederet eſt ēt ne executione priuaretur.Si aūt nulla citatio requiritur credo vera esse quæ dicta sunt supra per Rayn. & Bal.

42 Quadragesimosecundo quæro, † An desinat esse arbitrator. Bar.ꝙ non in d.§.hæreditatem.& l.cum pater de leg. 2.per eadem iura. Idem Alber. vbi supra remisi proxima q. allegat l.iudæi.C.de iudæ.licet in cōtrarium allegat l.verba.& l.quod attinet. de reg. iur. & non respondet,sed dic ꝙ non obst. vt patet ex his quæ dicta sunt supra q.5.

43 Quadragesimotertio quæro, † an possit esse arbiter Guil. in Spec. de arb. §. differt. vers.quid de bannito dixit ꝙ sic,si bona eius publicata nō sunt ar.ff.de testi.l.1.alias secus ꝑ no.in §.relegati.& in l. siue hærede.§.fi.ff. de admi.tut.& idē Guid.de Suza. in l. pedius ff. de arb. Tu dic ꝙ quia nunq̄ æquiparatur deportato siue perdat bona siue non vt dixi supra q. 4. semper poterit eligi in arbitrium ēt si sit infamis,vt d.l pedius. Quod Ang.in sua disputatione de qua ibi in 5.qō.mentionem feci.dixit esse verum nisi q̄n compromissum fieret in eum ſm formam statuti suæ ciuitatis per ea q̄ dixi vbi plene vide in d.5.q.

44 Quadragesimoquarto quæro † Titius satis diues sumpsit vxorem,&ab ea recepit dotem cum ꝓmissionibus ꝯsuetis,deinde bannitus est.Queritur an vxor possit petere sibi dotem ꝯsignari ꝑ l. si ꝯstante. vel ꝑ l. vbi ad hec.ff.sol.mat.& C.de iur.do.vel per §.illud. in auth.de æqua.do.col.7.in hac qō.post aliquas alle. circa id cui æquipararetur bannitus Bar.in l.si ꝯstante, in 5.q.1. qōnis ꝯcludit ꝙ si oīa bona publicantur, nulla est dubitatio. Pōt.n.tunc petere ꝑ remedium l. si ꝯstante. Idem ēt dicit si pars bonoꝝ est publicata l. si marito.eod.tit. Si vero retinet oīa bona sed exulare cogit̄,tunc qa cepit vti male substantia sua pōt petere consignationem per d. §. illud,qđ ēt vř tenere Guil.in Spec. de dona. inter vir.& vxo.§.vlt.vers. qd si vir. & gl. & Bal.in l.2.ff.sol.matr.in princ. Sed hoc vltimum intelligo in bannito personalr̄ vel in tanta quantitate qđ dici possit eum male cœpisse.l.ꝑꝑ litem.de excu.tut.Si vero sit bannitus in parua quantitate, puta in 200. lib. & hēt magnam substantiam,tunc licet non soluat vel qa nō vult,vel qa est absens ignorat, non puto tale qd ꝯsiderādum,arg.ff. de in integ.resti.l.scio.cum ibi no.In his n.quęq sunt contra regularem dispōnem de minimis nō curamus,vt ibi plene hř. Dic tñ ꝙ vbi petat consignationem tenetur virum alere ex fructibus dotalibus vt hř vbi supra. Sed tunc du

bitatur

bicatur an ipsa vxor cogatur eũ sequi si vult ꝙ ipsa vadat cum eo quo vadit. In quo Alb. cum Odof. disputando tenuit, ꝙ non, arg. ff. de annu. leg. l. Meuia. §. fin. & sequit Bal. in l. si cum dotem. §. si maritus. ff. sol mat. Quod intell go verũ nisi possit ita honeste viuere cũ eo quo vult eam ducere sicut in priori loco, ꝑ ea q̃ hñr in §. transgred. in l. si cum dotem. de oper. l ber. l. sicut. & in l. 2. ff. de rit. nupt.

45 Quadragesimoquinto quæritur an ban nitus talis desinat esse ciuis suæ ciuitatis à qua bannitus est. Bar. in l si. de leg. per illum tex. dicit, ꝙ sic, si est talis ex bannitus ꝙ possit offendi impune, & e\~ hostis suæ ciuitatis, vt l. amissione. §. q deficiunt. ff. de cap. dimi. & idē dicit si est talis q sit ꝓhibitus receptari arg. eius qđ dr̃ de eo cui est interdictum aquæ, & igni. & Et ideo dixit Bald. in l. sed, & milites. §. sed ignominia. ff. de excusatio. tut. ꝙ si sit ꝓclama ꝙ quilibet teneať ire ad exercitum sub certa pœna, non cōprehendit bannitus, qa non est ciuis, q̃ non est bona rō, vt infra dicet. Dcm̃ tñ in se verũ est, qa non intellr̃ de hostibus. Sed ꝓ declaratione huius qōnis est sciendum ꝙ Vgolinus de Fontana Parmēsis disputauit qōnem in his terminis. Quidā Mediolanensis fuit bannitus de Mediolano, iuit ad habitandum in ciuitate Vercellis vbi erat statutum ꝙ offendens Mediolanensem puniret in centum. Quidam combussit domum h bāniti de Mediol. quam habebat Vercellis. q̃siuit an talis offendens dicať offendisse Mediolanensem, vt sic non pœna incendiarij de iure cōi de qua in l. data opera. C. q acc. non pos. sed centum librarum virtute dicti statuti tm̃ veniat puniendus, & eam retulit Alb. vbi supra q 66. Et qa instat plurimum in eo cui æquiparet bannitus de quo fuit supra q. 4. Nō instabo in sui allegationibus, & ꝯcludit ꝙ offendens non possit vti beneficio dicti statuti, qa ad hoc vt dicať Mediolanensis non sufficit sola origo, sed requirit ꝙ sibi non sit interdictum domiciliũ alleg. de ver. sig. l. ꝓuinciales, & reprobat gl. ibi positam q̃ incipit duntaxat, qa s̃m eā nulla fuisset dubitatio illius l. ꝑ l. 2. & l incola. ff. ad muni. quam dicit determinare qōnem intelligendo ipsam ꝓut iacet. Pro hoc allegat. eo. tit. l. mun. & l. mutius. in fi. ff. de ver. sig. de adop. l. in adoptionem. & de inco. l. ciues. lib. 10. & sic in effectu ꝯc cũ Bar. in aliquo, in alio aũt tenet ꝯtrarium. Sufficit. n. ad effectũ perdendi ciuilitatem ꝙ ibi stare nō possit. Puto in hac q. ĝnalr an ꝑdat ciuilitatem dicēdum vt dcm̃ est supra in q. 5. maxime videlicet, ꝙ quantum ꝑtinet ad sui fauorē ꝑdat ciuilitatem, quantum vero ad sui odiũ illā nō perdit, maxime si est ciuis origine, sunt. n. de iure gentiũ distinctæ gētes, & sic ciuilitates ordinatæ. ff. de iureiur. l. ex hoc iure, qđ ius supra ꝯclusus est talis bānitus non ꝑdere. Et iō puto in ꝓposita spāli qōne tenendũ ꝙ si talis Mediolanēsis bānitus erat effectus incola Vercellis, vera sit decisio supradicta, qa statu tũ odiosum nō hēt locũ in casu mixto, ꝑ no. i l. 2. de ver. obl. Si aũt nō erat incola Vercellis, puto talē offendētē potuisse vti beneficio dicti statuti, qa ille sui odio remāsit Mediolanēsis, licet nō sui fauore vt i iurib. in ꝯtrariũ allegatis. Et vide q̃ dicā in duab. ꝓximis qō.

Viso quod ad sui odiũ bannitus remanet

46 ciuis. Quæro quadragesimosexto, † An possit in loco a quo est bannitus collectari, vt sic ad numera teneať. Vr̃. n. ꝙ sic, postq̃ subditus remanet. l. rescripto. §. si. ff. de mu. & ho. cum si. Sed dic s̃m Bar. & alios in l. inter quos. §. damni. ff. de dam. infe. ꝙ aut perdit bona, qa in fiscum transierunt, & tunc non pōt collectari. Hēt. n. fiscus res ꝓ qbus imponebatur collecta, ergo soluere non teneť, sicut nec em phyteuta cogiť soluere canonē si res emphyteutica ad dñm ꝑuenit l. 2. C. de iur. emph. Si vero in fiscum bona non ꝑuenerunt cum sit capax obligationis passiuæ l. tutelas. circa si. ff. de cap. dim. pōt collectari, licet fructus ex suis rebus sua culpa non ꝑcipiat, ar. eius qđ hr̃ in l. 1. C. de nat. lib. & l. dānum qđ qs. de reg. iur. facit. ff. ad munic. l. incola. Iā primũ membrum debet intelligi, & ita credendũ est doctores intellexisse ꝓ bonis q̃ habebat tpe banni. Pro bonis aũt q̃ postea q̃sisset sine dubio collectari posset, quia vt dictũ est supra prox. q. ciuis siue inco'a remanet, ergo, &c. vt d. l. rescripto. in fi. Et hoc est verum si illa bona nouiter acquisita sunt in territorio suę ciuitat s à qua bānitus est. Si aũt alibi sita sunt dubiũ est ꝙ ĝnalr̃ in alijs non bānit s examinať, videlicet an in loco domicilij possit qs collectari ꝓ bonis alibi sitis, de quo ꝑ Bart. in l. 1. C. de mul. & in quo loco & in d. l. resc. in fi. in quo cōiter dr̃ ꝙ sic ēt si alibi domicilium acquisierit, vt hr̃ in addi. Spec. in tit. de censi. §. nunc dicendum. ver. sed pone reg. vbi Ioan. Andr. refert decisionem quā habuit ab

Old.licet eum non nominet,vt patet in eius ꝯsilijs,ꝯs.171. licet aũt teneatur ad onera patrimonialia,ad personalia nõ tenet, vt in §. q deficiunt fm Bal.in l.sed & mil. §. sed ign. ff. de exc. tu. ꝙ ẽt eadem rõne vetum erit in muneribus mixtis, vt si dicatur ꝙ quilibet vadat cum equo. Vide supra in princ.1.q.

47 Quadragesimoseptimo quæro, † An talis bannitus possit capi pro represalijs ꝯcessis ꝯtra ciuitatem suam,& ei ciues. Ista q.multa requireret q̃ huic tractatui non ꝯueniũt. Et ideo ac ẽt,quia hr̃ tractatus Bart.qui cõiter hr̃,bñ me expediens,& addens aliqua his quæ in hac qõ.dixit Bart.in l.prouinc. ff. de verb.sig. vbi conclusit capi non posse rõnib. & iurib.allegatis. Concludo,ꝙ aut erat bannitus tpe quo iustitia fuit denegata. Et sic tpe quo fuit cõmissa causa concedendi rep̃salias, & capi non põt,vt ibi per Bart. quod intelligo si bona perdidit,& munera nõ subibat.Si aũt munera subibat,tunc puto idem, ꝙ in sequenti membro p ea quæ not. Bart. in tract.represalia℞,in 6.q.princ. q.2. Si aũt tunc non erat bãnitus ꝯtra ipsum poterunt exerceri,qa ciuis est ad sui odiũ, vt dem̃ fuit supra proximis qõnibus, & quia non debet ex pœna præmium reportare.l.siue hæredit. ff.de neg. gest. Cetera vide vbi supra, & per Ioã.And.in c.1.de iniur.& dã.da.lib.6. & in mercurialib.in c.non debet,de reg.iu.eo.lib.

48 Quadragesimooctauo quæro,† An bãnitus possit petere alimenta ab illis à quibus ante bãnum ali debebat,& an illi alere teneãtur,tex.vñr quod sic,in l.munus,§.manente ff.de iur.do.Et ita tenet Bart.in vxore ꝙ debeat alere virum bãnitum in l. si ꝯstante, in princ.ff.sol. mat. & in filio qđ debeat alere p̃rem bãnitum in l.si quis à liberis.§.1.ff. de lib.agn.all.in auth.de inc.nup.§. si uero ꝯtigerit.& ibi no.in gl.q̃ dicit ꝙ alet eum mittendo sibi necessaria,in auth.ut cum de app. cog §.si vero enim de pd.ẽtis, & idem tenet Ray.in p̃re, ꝙ teneatur alere filium bãnitũ p d.§.si vero,& ut ipse not.in l. si quis à liberis,vers.verum.In ꝯtrarium facit, qa cum sit hostis ciuitatis licitũ est cuiq; ẽt filio eũ occidere.ff.de rel g. l. minime, ergo põt ei alimenta deneg.ff.de lib agn.l.nec.& ad l.Cor. de sic.l.nihil. Præterea ꝯtra prædicta,& pro hac parte,vt hodie casus in o. coll. de pact. ten.& eius v.ol.c.1.vbi Bald. dicit filium nõ dr̃e alere p̃rem bannitum,& hoc ibi esse introductum de nouo.& idẽ dicit Ang.in bannito qui sit effectus hostis ciuitatis suæ.alias dicit primam partem verã in præall.§ si uero.de inc.nup.vñ sumit auth. inc. C. de inc. nup.Sed ego sto in prima opin. licet.n.bãnitus sit,nihilominus p̃r est,ut dicit tex.in d.§. si vero,ꝓ hoc.ff.de cap.dim.l.eas oblat. & l. legatum,& de his quæ ꝓ non scrip.ha.l.si in metallũ,cum si.Non obst.l. min.quia lex illa loqtur in parte ꝯtra p̃riam veniente,& sic in faciendo ꝯtra ipsam delinquente, licet ergo alias deliquerit,& uenire neglexerit,pp qđ p̃ria eum hostem iudicauerit, non tñ licet filio eum interficere si ꝯtra patriam nõ venit, de quo dicam infra parte prox.huius tpis,q. 10. Non obst. c.1.de pace ten.qa ibi ponit casus specialis qui ad ꝯñtias trahi nõ debet l.ius singulare,& l.qđ vero ꝯtra.ff. de legib. Pro hoc qa filius tenetur alere p̃rem excõicatum,vt hr̃ in cap.sacris,de sent.excõ. Imò ẽt hæreticum,vt not.86.dist.non satis, & ibi firmat Arch & Host.in sum.de temp.ord. & pro hoc facit quod hr̃ in l. qui eum vno. §. fin.ff.de re mil.& ibi Ray.dixit per illũ text. quod filio existente in religione licet illam exire pro alendo p̃rem, ad quod ẽt allegat Th.de Aq.vt ipse dicit in d.ver.verum.

49 Quadragesimonono quæritur.†An tales banniti perdant famam, & sic an efficiantur infames.Et hæc qõ in gñe sic formata ꝯsistit in plurib. Primo in causa .s. ex qua causa sit damnatus Si.n.est damnatus extra causas famosas, de quibus hr̃ in l.1.de inf.sine dubio non erit infamis,& ideo si dãnatur pp delictum à statuto introductum qualitercũq; sit processum,siue ꝑ accusationem, siue p inqsitionem nõ erit infamis.Et est rõ quia ꝯdẽnatus est p ꝯdõnem ex statuto, vt l.1. de ꝯd. ex lege ergo nõ est infamis.ff.de act. & obl. l.ecstat.& ita refert Bar. cõsuluisse Dy. in ꝯs. quod incipit, Ser Ioannes de Castro de rut. Quod est ve℞ si delictum à statuto introductum non efficitur publicũ. Si aũt fieret publicum fm not.per eum in l.1.ff.de pub.iud. cum tũc esset dãnatus publico iudicio p uiã accusationis infamis erit,ut d.l.1.ff.de his q no.infa.fm eundem Bar.in l.infamẽ,de pub. iud.Secundo, si consistit in modo ꝓcedendi .s. an processum fuerit ꝯtra eum ꝓ crimine de iure cõi infamiam irrogante per viam accusationis,an p viam inqsitionis, & quia si ve℞ esset qđ bãnitus per uiam accusationis non

non esset infamis non esset necesse an p viā inqsitionis bānitus sit infamis examinari, & ideo incipiam ab hoc, an bannitus pro crimine de iure cōi famoso ex processu facto. prr uiam accusationis sit infamis, & ptimo vr q non, quia dānatus p contumaciam non est infamis, vt not. gl. in l. 1. C. de mo. mult. per quā quidem Doct. antiqui sic dixerunt, vt refert Guil. i Spec. de sen. & his q ipsam se. §. 1. vers. qd de istis. & Bart. in l. ictus fustium. ff. de ijs q not. inf. & adducit quod grauantur vltra legē, cū ex sola ɔtumacia habeantur p ɔfessis, dicatur cum infamia dispensatum, vt in §. pœna grauior. Iac. aūt Butr. ut refert Bart. in d. l. ictus, disputando tenuit ɔtrariū, qa cum ex forma statuti habeat p ɔfesso. Ergo oēs leges loquentes de ɔfessione uera trahuntur ad hanc fictam, arg. l. 1. C. de rei vxo. ac. & ff. ad l. Falc. l. 1. §. lex Falc. sed vere ronfessus esset infamis, ut no. gl. in d. l. ictus. Ergo, & ficte ɔfessus, sed Bart. ibi tenet ɔtrariū. Primo, qa ex sola ɔfessione qs non infamatur, qa verba edicti non loquuntur de ɔfessione, sed de ɔdemnato, vt l. 1. eod. tit. & non hñt locum in ɔfesso in rriminalib. & ɔfessus nō habeatur pro ɔdemnato. ff. de cust. reo. l. si ɔfessus. Secundo, qa ille qui damnatur per mediam personam pcuratoris non est infamis, ut l. furti. §. q al. eo. tit. & tñ ɔfessio procuratoris fingiē ɔfessio dñi. Pro hoc qa grauatur vltra legem, vt supradcm̄ est, nec huic rōni obstat, si dicatur ipse grauatur solum in pcessu, ergo intellr cum infamia dispēsatū, vt hr in l. ictus fustium. quia imò fm eū grauatur circa pbōnes, ergo in ɔdemnatione. Quod intelligit esse verū nisi sit facta executio, & talis q ex gñe pœnæ irroget infamiā, vt in d. l. ictus fustium, & ita ēt consuluit Addens quod talis bannitus dicatur potius dānatus ex contumacia, q̄ ex eo q deliquerit. l. q repud. in fi. & l. Papin. §. memin. ff. de inof. tet. & sic non sit infamis, ut patet in eius consilio quod incipit. Quæritur & in dubium reuocatur an franchinus &c. Et hanr partē tenuit Bal. in l. 1. C. de hær. inst. & assignat debilem rōnem, de qua ron curo, maxime cum aliquid in contrarium faciens nō rñdeat, & quia alibi, ut dicam infra tenerr rōtrarium. Aduertendum, q super eodē facto super quo Bar. ɔsuluit, ɔsuluerunt ɔtrarium magnæ scientiæ viri Io. Cal. de Boñ. & Nic. de Neap. Primo præmittentes quod vbi qs condemnatus est ex contumacia p crimine famoso sine dubio infamis est infamia facti, ut not. in l. fin. C. de req. re. & prr Az. in summa eod. tit. q infamia repellit a dignitatibus officijs, & honorib. C. de dig. l. 2. lib. 12. ff. de sen. l. Cassius. 33. dist. laici. 81. dist. tātis Dañ. de acc. c. ops, de test. c. ꝑterea, cum si. quæ loquuntur de infamia facti, & quod not. Dyn. in regula pen. lib. 6. omiserunt allegare gl. ff. de inf. l. 1. & C. eod. tit. l. nulla. Quod aūt ēt sit infamis infamia iuris sic ostendunt. Statutum prædcm̄ quod facit contumacem hri p confesso alterat formam proredendi rontra contumacē, & nouam formam pbōnis rontra delinquentem inducit, qa vult cōtumacē hri pro ronfesso, nullo ergo alio statuto caueatur qd' rondēnatus modo, & forma pdictis sit infamis, ergo restat q dānatus est de rrimine famoso, & sic infamis, qa sic uerba ꝑtoris loquuntur in d. l. 1. nec obst. qd' rōtra contumacē noua forma iudicat rum de iure bona dr̄ent annotari. l. 1. ff. de req. re. qa rñdetur qd' nouus modus pcedendi effectum insurgentē ex condēnatione non alterat. ff. de pub. iud. l. ordo, qd' esse verū probauerūt ēt per deductionem ad absurdum. Cum .n. quasi oēs mōdi procedendi sint altrrati, ut patet per l. 1. & 2. C. ut intra cer. tem. & p l. fin. C. de acc. & C. qui acc. non poss. l. qui rrimen, si diceretur pp alterationem proressus & ordinis cessare infamiam, nunq̄ aliquo publico iudicio damnatus esset infamis qd' esset absurdū. Non obst. q grauetur in pbōnibus quia grauatur in processu, non in snia. Hanc ēt partē tenet Alb. Pap. vt refert Guil. in præall. ver. quid de istis, ubi allegat rōnē absurditatis pdictā, & ad l. 1. C. de mo. mulr. rñdet q loquitur in illis qui dānatur ex crimine non famoso, & non ordinarie, sed extra ordinem imponitur multa applicanda fisco, hanc ēt partem tenet Bal. referens disputationē Iac. de But. i rep. l. cū mul. ff. sol. mat. & ibi ultra pdicta all. l. fin. vbi pu. edu. de. vbi fm tum dr̄ q snia lata contra absentem infamat. Et hanc partem veram credo non ex ui ɔfessionis, quia ɔfessus nō est infamis, nisi ɔfiteatur transigendo, vt l. cū, de inf. & nisi fuerit ɔfessus in iudicio aliquid qd' ā seipso sine snia infamat, ut hr in d. l. 1. de his q not. inf. qd' non dixit Bart. in d. l. infamē de pub. iud. facit l. furti. §. 1. ff de his q not. inf. q̄ intelligo de inf. iuris. Infamiā. n. facti incurrit quis

q s ex sola confessione ſm Inn. in c. per inqſitionē.de elec.ſed ex vi ſniæ,eſt.n.damnatus famoſo crimine ergo,&c.vt d. l. 1. & eſt caſus in d.l.ordo. Hoc eſſe verũ ſic oſtēdo de iure cōi ēt vbi pœna imponit vltra relegationē, ſunt certi caſus in q bus damnat abſentes,& in eos ɔtumaces fertur ſnia l. in lege Corn. ver. & quid de hoc,ad l. Corn. de ſic.C.de pœnis l.ne diu,& in extraua.q ſint rebelles. Dicemus ne illis in caſibus abſētes dānatos nō eſſe infames. Certe nō ꝑ gnalē rſam,dictę l. 1.de his q not.inf.ad rōnē Bar. ex prędictis patet tñſum præterq ad rōnem factam ꝑ §. q alieno. quę nihil facit,nam l. 1.eo.tit.in ſpeciebus de q bus loquit. §. qui alieno.loquit in eo ꝙ condemnat ſuo nomine,ſed ꝓcurator eſt ille q ɔdemnatur. & nō eſt dñs,ergo dñs non eſt infamis. Procurator ēt non infamat, quia non ſuo nomine damnatur. Ibi ergo licet confeſſio procuratoris dicatur confeſſio dñi, non tñ damnatur dñs,vt l. 1.de ſenten.In propoſita aũt q̄ſtione damnatur ipſe accuſatus,ergo verificatis in eo verbis legis.i.infamis eſt vt d.l. 1. §.lex falci.cũ ſimi.Bannitus ergo ꝑ viā accuſationis infamis eſt ēt infamia iuris, ſi bannitus eſt ex cā de iure famoſa. Et ſi aliud diceret facilior eſſet via fugiēdi infamiā non comparendo,& poſtea ɔdēnatus ſiue bannũ ſoluendo quam illa via q̄ dat in l.ſi reus. de proc. Ad l. 1. C.de modo mulc. & ad ſuā gl. rñdet vt ſupra. Vel rñde quod ibi loquitur de bannitis ſm l. 1.de requi.re. qui non hñt pro confeſſis, & non ſunt diffinitiue damnati,ſed interlocutorie, & ſic non infamantur.l.quid ergo.§.quantũ.ff.de inf.& ita intelligebat illā Old.vt refert Ray. C.de ſuſp. tu.l.fi.in addi.ſup Cyn. ad rationem vltimā Bart. per l. qui repudiantis rñde quod illud eſt verũ quantum ad ꝓiudicium tertij.Quantũ vero ad ſuum idem operant ficta ɔfeſſio per contumaciam introducta quod operet vera. ſed Bart. met qui in ſuo conſi. c. quod incipit,ā do. Cyn de Bononia, dicit ꝙ talis ficta confeſſio ita validat inordinatum proceſſum ſicut vera per l.ſi confeſſus.ff. de cuſt. reo. & adde quæ dicam infra in q.53.

50 Sed iuxta ꝓdicta 50.quærit. † An idem ſit ſi bannitus per viā inqſitionis. In hoc primo gl.in l.3.§.præterea.ff.de ſuſp.tut. tenet qđ damnatus ex inqu.ſitione non eſt infamis,quod ēt tenuit ibi Dyn. & ita ēt ɔſuluit per l. 1.C.ſi tut.non geſ.idē ēt not.per gl. in l.fi.C.de ſuſp.tut.& Cyn. ibi,idē tenet Guil. in ꝓdicto verſ. quid de iſtis alleg. ſupra ꝓx. qō. refert opinio. & licet non videat eligere tñ ex ordine referendi vr tenere contrarium.Nam ſi diceremus nō infamari, ſequeret quod nullus hodie eſſet infamis. Cũ ordo ſit mutatus,vt ff.de pœn. l.hodie. & d.l. ordo.de publ.iud. quæ fuit opin. Alb. Pap. Idem ēt tenuerunt Oldr.& An.de piſis. Primo eadem rōne. Secundo,quia debet attendi cauſa ꝓp quam fit remotio.& ideo ſequitur quod aliqñ infamatur. ff. de ſuſp. tut. l. hæc enim. Item,& tertio per l. ictus. de his qui not. inf. vbi proceditur extra ordinem, & tñ infamatur. Quarto quia mitius agitur cum homine non miniſtro legis,quam cum miniſtro legis vt l.Celſus.ff.de arb. ſed accuſator non eſt miniſter.Et tñ quis infamatur per accuſationem, damnatus ergo fortius ſi damnat per inquiſitionem,& ſic per cauſam agitatam cum legis miniſtro. Et ſic tenebat gl. prædictum eſſe veram qñ remotio fit ex cauſa non infamatoria.Ad l. 1.C.ſi tut. non geſſ. Rñdet quod ibi nō fuerat remotus,ſed alius adiūctus.Ray.aũt in d.§. pterea in ſuis reportationib' tenet gl.& idē in l. fi. & in §. pterea. dicit ſe ɔſuluiſſe notarium dānatum de falſo ex inqſitione nō eſſe infamē ſequendo Dyn.in l.ceſſat.ff.de actio.& obl. Sed ad ɔtraria non rñdet. In additionibus aũt ſup Cyn.in d.l.vlt.primo refert rōnem Oldr. & deinde rñdet. Ad l. hæc.n. rñdet ꝙ ibi non infamat ſnia,ſed genus pęnę.Ad l.ordo,rñdet quod ibi non mutatur ſubſtantia, quia remanet accuſatio, ſed mutantur certæ qualitates, quod ſecus eſt qñ per inquiſitionem proceditur. Ad rationem rñdet, ꝙ vtrobiq; inſpicitur ſnia ex quo debet infamia irrogari.l.athletas.§.fi.de his qui not.inf. Et concludit gl. ꝓdictam ſaluari poſſe, dixit tñ ſe conſuluiſſe ſm opin. Oldr. cuius contrariũ dixit in d.§.præterea. vbi in vltimis reportationibus dixit expreſſe non eſſe infamem ex inquiſitione damnatum, fundamentũ faciens, qa iudex q inquirit fundat ſe ex ſtatuto, & ſic ɔdōne ex lege, ergo non eſt infamis,vt d. l. ceſſat, quæ tō ēt ſi vera eſſet non eſt vniuerſalis per not. in l. 2. §. ſi publico. ff.de adult.Bald.in d.l.fi.de ſuſp. tut. ſimpliciter refert gl.Bart.not.in l.infamem.& concludit quod vbi iudex inquirit virtute arbitrij

bitrij sibi ɔcessi aliter q̃ ex vi publici iudicij. Exemplũ in l.nullũ.C.de test. & tunc damnatus nõ sit infamis. Damnauit.n. quia aures iudicis offendit non l. Corn. de falsis. Nõ ergo dãnaẽ publico iudicio nec aliquo crimine de pdictis in l. 1. ergo nõ est infamia, vt d.l.infamem. Si vero inquirit directo sup publico iudicio, & sic inquisitio succedit in locum directæ accusationis, & tunc dãnatus est infamis alleg.l.athletas.§.calũniator.vbi est speciale in parte qđ non infamaẽ, ergo in alijs inducit infamia. Item qa ei ɔueniunt verba dictæ legis. Est.n.damnatus famoso iudicio, ergo &c. maxime qa inqstio succedit in locũ accusationis.l.2.§. si publ. de adult. & idem sequit ibi Ang. hanc partẽ credo de iure veriorẽ, tum qa cum statutũ deferat potentiam inqrendi per verba ad iudicẽ relata non oritẽ ɔditio ex statuto, sed iudicis offm nobile p not.l.soror.C.de colla.& p Doc. maxime Bar.in l.1.de ɔd.ex lege. At ẽt quia in omnibus præterquam inscriptione inqsitio succedit in locum accusationis, hinc est qđ dr postq̃ inqsit ɔ est effecta remediũ ordinarium non tolliẽ per superuenientẽ accusatio.vt hr per Bart.in §.si publico. & in l. si maritus.§.1.eo.tit. Sit ergo ɔclusio qđ damnatus ex crimine famoso siue p viã accusationis ẽt ex contumacia quæ hr pro confessione bannitus efficitur infamis infamia iuris, qđ ẽt tenuerunt Ioan. Cald. & Nic. de Neap.de qbus dixi supra 1.q.rñdentes ad l. 1.si tut.non gef.duobus modis. Vno qđ speciale est in patrono. Alio qđ loquaẽ qñ iudex inqrit ex eo qđ tutor corã eo deliqt. Et sic aures suas offendit, arg.d.l.nullũ.& sic effectiue in hoc concordauerunt cum Bart.

51 Quinquagesimoprimo q̃ritur. † Titius notarius fuit bãnitus p famoso crimine an possit instrã conficere. Si teneret opin. Bart. quod bannitus non esset infamis hæc qõ esset sopita. Nulla .n. ratione videreẽ dicendũ q non posset, cum viuens notarius ex offõ non ex auctoritate remaneret. Sed qa supra dixi eum esse infamem, testat qõ quam in condemnato format Bart in l. ead. §. hac l. ff.ad l. Iul. repet. In quo ẽt consuluit, vt patet in cons. 174. quod incipit, Ser Ioannes de Castro, de Rut. Cuius verba quia sunt latiora quã ea q̃ posuit in l. eadẽ hic inserere curaui. Dicit .n. q tali infamia iure officium notarij non est interdictum. imò põt instrã conficere. probaẽ primo per l.si aliquid. C. de susp.& Arch.lib. 10. vbi expsse dr q non põt exercere offm illud in quo deliqt. Aliud aũt offm exercere non reperitur prohibitum. Secundo, probaẽ per l.si quis ex argen. §.1.de æden. vbi ille qui est alias humilis, & deploratus edit rationes, & fidem facit. Et gl.q̃ est ibi, q̃ non dicit notario nõ credi, &c. loquitur qñ deliquit in officio quod fuit in pposito, ergo, &c. Tertio probaẽ. Certũ est q hæretici sunt infames ipso iure vt. C. de hær.auth.gazaros, & not.C.de sum.Trin. l. 1 in fi. Sed ɔstat q offm tabellionatus interdr hæretico, demum cum p annum steterit in excõicatione, vt C.de hær. auth. credentes. Ex quo colligiẽ quod infamis põt conficere instrã, vt in hæretico ante annum. Itẽ speciale est in hæretico post annũ, ergo, &c. Et illud ideo quia licet sit infamis non tñ deliquit in officio. Quarto, probaẽ per similitudinem iudicis ordinarij. Nã licet sit infamis, tñ gesta coram eo valent, nec ɔtra eum põt opponi talis exceptio, nisi forte in offõ deliquerit, & pp fuit eo priuatus. ff. de sena to.l.2.de iud.l.cũ prætor.ad l.Iul.repet. l.eadem.§.hac lege. Et hoc not. expresse p Inn. in c.cũ sup abbatia, in gl.magna.in vers.i ordinarijs vero, de off.ord.ita in pposito licet sit infamis nõ tñ est ex delicto cõmisso in officio, & ab offõ non est remotus. Et sic valẽt gesta p eum. Plus ẽt tenet Spec. qđ ẽt si falsum instrm fecerit non vitiantur alia instrã per eum facta nisi per sniam ab officio sit remotus de instr.edic.§.restat.vers. quid si tabellio. Quinto, restat vt rñdeatur quibusdã oppositionib. ex qbus ista decisio apparebit clarior. Primo, infamis non põt esse testis, ergo nec instrã facere l.domitius.de testa. Rñdeo quod hoc argũ non procedit. Nã qdã repelluñ a testimonio q non repelluñ a cõfectione instri, vt in patre, & filio emancipato qui non pñt inuicẽ testificari. C.de testi. l.parentes. Tñ pater pro eo filio, & econuerso potest publicum instrm conficere. l.impuberẽ.ff.de fal.& not.p Dyn.in l.qđ dicimus. de aucto.tut. Et est rõ, quia instrm non nitiẽ sola auctoritate notarij, sed ibi sunt ẽt testes. Testimonium aũt nititur sola auctoritate testis. Facit quod not. in d. l. parentes Præterea hic notarius iurauit primo offm q̃ esset infamis, & postea fuit rogatus, sed si testis prius iurauit, & postea efficitur infamis

mis deinde deponit forte valet eius dictum, quia tps iuri debet inspici ut l.si qñ.C.de testib. Facit quod not.in Spec.de teste,§.1.ver. quid si testis. ergo in proposito debet valere instrm. Item posset obijci quod infamia repellit à dignitate.C.de dign.l.2.& l.quot. & ibi not.quod ipso iure repellit, ergo hic ab offõ notariæ. Sed rñdeo quod hoc offm notariæ non est dignitas, sed munus quoddam ita nota.C.qui mil.non pos.l.fin.in gl.1.lib. 10. Facit eodem lib.de decur. l. vniuersis. & quod ibi no.& eod.lib.si seruus, aut liber ad decur.off.asp.l.2. fateor tñ quod sunt quidã notarij qui hñt dignitatem, vt notarius sacri palatij.C.de mand.princ. l.1. Si non est dignitas ergo infamia non repellit instit. de except.§.fin.& sic partes sua sponte pnt eũ assumere in notarium, sicut in arbitrum .ff. de arb.l.pedius. Præterea non est verũ quod infamia repellat à dignitate ipso iure nisi in quibusdam grauibus delictis,ut not. p Inn. de exces.prel.c.inter dil. & de illis debet intelligi gl.in d.l.quoties. Hæc in d.cons.Bart. Sed in d.l.eadem dicit hoc esse verũ,maxime qñ offm notarię publice exercuit per tpa posito quod esset infamis per l.Barbarius. & p id quod not.in Spec.de iud. deleg.§.excipit, vers.item quod est periurus, & infamis, qđ in d.cons.dixit not.p gl.in auth. de tabell.§. pen.in gl quæ incipit,hic est arg.in si gl.& p Guil.in præalleg.ver.qd si tabellio.in §.rest. de instr.edi.dicit etiam in d.l.eadem,idẽ esse, siue deliquerit in officio tabellionatus, siue extra per dictas rões,licet Inn. dixerit ɔtrarium in cap.fraternitatis de hær.sm eum.Est ergo conclusio sua quod notarius infamis non perdat offm notariæ nisi illud offm habeat dignitatem, vel nisi sit publicum offm, puta notarij ad bancum iuris,ipse addidit in ead.p not.in l.3.§.miles, de his q not. inf. Hæc qõ est mihi valde dubia. paris n. potentiæ sunt instrm,& testes .l. in exercendis, de fide instr.Sed testimonio testis infamis nõ creditur, ergo instro quod est testimonium notarij infamis credi non debet. Nec ualet rñsio,quod testis testificetur altera parte inuit. & notarius vero à partibus assumatur, quia illud verum qñ aliter ɔstaret eum fuisse à partibus assumptum.Si aũt non cõstat aliunde nisi ex ipsius instri inspectione,vt quia dixit publicaui,vel rogatus fui,sm Bart.in l. sciendũ,de verb.oblig.ubi allegat iura.Non est alia ratio,quam sit in teste. Præterea negari non potest tabellionatum esse offm publicum,ut l.gñali.C.de tabell.ergo à tali officio debet remoueri, quia infamibus publica officia interdñr,vt d.l.miles. Huic tñ rõni supra rñsum est, licet tñ sit dubitabilis adeo,ꝙ tutius sit alium adhibere ad confectionem instroꝶ,tñ auctoritatibus prædictoꝶ,& aliorum de quibus infra dicetur inhærens concludo,ꝙ aut notarius est damnatus,siue bãnitus ex crimine extra offm notariæ cõmisso,& valent ab eo instra confecta tam vetera,quàm noua per rationes supra tactas officia aũt notarius extra publicationẽ instroꝶ pertinentia si sunt hñtia dignitatem,vel sunt publica exercere non potest.Si vero est damnatus,vel bannitus ex delicto cõmisso in officio notariæ, puta quia fecit instrm falsum. Tunc quicquid dixerit Bar.in d.l. si aliquid. & Bald.in l.si quis ex argentarijs.§ 1.aut est simplr damnatus, & valent instra per eum postea confecta,arg.l.3 §.quæsitum.ff.de susp. tut. donec exauctoratus, siue priuatus non fuerit,vt d.l.si aliquid. Et ita loquitur dcm Innoc.in cap.fraternit. & tenet Odofr. in d.l.si quis ex arg. §.1. & ita repetitur alia vice Bart.ɔsuluisse.Intellr autem exauctorari si illud expresse dr in snia. Si autem pronũciatur ꝙ debeat abradi de matricula, tũc nõ dr exauctoratus donec abradatur sm Bar.in d.§.miles,quod intelligo nisi in snia dictum fuerit ꝙ ex tunc habeatur pro raso sm not. per eundem in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac. Duo tñ notanda sunt,ꝙ ẽr rasus de matricula,& priuatus pro instris antea cõfectis subditus est ei cui ante rasurã subditus erat .ff. de eden.l.prætor.§.is etiam,& ibi per Bald. qui allegat no.in l.hæ demum.ff.de op. lib. Secundum quod si talis priuatio est incognita valent eius instra postea cõfecta per d. gl. not.in auth.de tab.§.pen.& ex prædictis patet ꝙ vbicunq; infamia eum repellit vbicũq; sit talis bannitus, talis infamia suum operat effectum,licet quo ad alia non semper priuatus uirtute banni in omni loco priuatus intelligatur,de quo dic ut hr in add. Spec.in sæpius.alleg.§.sequitur, versic. quid si qs de accus.in suaꝶ addit.præalleg.versic.felicis.& aliqua dicta fuerunt supra hac eadem parte, quæst. 17. & adde quod not. Bald. in l.2. C. de manumiss. uindict.

Viso an possit instra ɔficere. Quærit qnquageli-

quagesimosecundo † an bãnitus possit face
52 re testm̃, & sic an ex banno ꝑdat testamenti factionem quam ante habebat. In hac qſt. Alb. Galioti in tit. de testam. verſ. pone qđ bannitus dixit ꝙ aut erat bannitus ex causa ob quam debebat deportari, aut ob aliã. Primo casu non possit testari. Secundo sic, arg. ff. de his qui notan. inf. l. quid ergo. §. fi. iuncta gl. l. 1. C. de crim. stel. Et idem tenet Guil. in Spec. de instru. edi. §. compendiose. verſ. qd de bannito. Dyn. vero vt refert Bar. in l. eius qui. ff. de testa. dixit ꝙ aut ꝑdebat bona, aut non, vt primo casu non posset testari, secundo sic ꝑ not. in ſępissime allc. §. re legati. ipse aũt Bar. ibi, & in disputatione sua sępius allegata, ꝯclusit, ꝙ aut vult testari, fm statuta suę ciuitatis à qua bãnitus est, & nõ põt, qa illa iura ꝑdidit, vt supra dcm̃ est aut fm ius cõe, & testari potest, quia ius illud non perdidit. Allegat ẽt Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto, ad Trebel. & ita cõiter tenetur, & vide etiam Bald. in l. 1. de hæred. inst. & adde quæ dicam in duabus seq. q.

53 Sed circa idem quæro 53. loco. † Statuto cauetur, ꝙ contumax habeatur pro ꝯfesso, & possit ꝯdemnari ac si esset præsens, & con fessus, & ſnia in eo lata habeať perinde ac si lata esset in pſentem. An tunc talis bannitus poterit testari. & vř quod non, qñ bannitur ad mortem. Si. n. esset lata in pſentem statim efficereť seruus pœnæ. l. q. vltimo. ff. de pœnis. & l. qs filio exhęredato. §. irritum. & §. seq. ff. de iniust testam. Et sic nõ posset testari vt ibi ẽt si aufugeret, vt hř per Bart. in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. & ꝑ Bal. in l. 1. de hæred. inst. Ergo nec nunc tali ęq paratione facta à statuto. l. 1. de lega. 1. Sed Bald. in d. l. 1. de hęr. inst. iuxta finem in verſ. sed qđ si statutũ, determinat ꝯtrarium, qa talis dispositio non operať nisi respectu eoꝶ quę ꝯtinent in condemnatione siue banno. Nã cum ꝯtumacia sit causa ꝯfessionis, & sic ex vno supposito inferať aliud valde diuersum ab ipso. ergo hęc est fictio q̃ non operať nisi effectus expſſos à lege introducẽte fictionẽ, vt C. de fide instr. l. 3. & l. fi. & ff. de iur. fisc. l. 2. §. diuus. & l. eius q delatorẽ. restringiť ergo ꝯfessio ficta solũ quo ad effectum ꝯtumacię de cuius nã est non pertinere nisi quatenus lex permittit vel iudex disponit, vt not. ff. si qs ius dicen. non obtemp. l. 1. §. fi. sed eius salua pace dicta iura nihil faciunt. Loquunť. n. qñ lex specialiter disponit ꝯtumaciam puniẽdo, tunc. n. vltra pœnam in l. expressam ꝯtumacia grauari non põt, at in proposito statutum ꝑdictum disponit vlterius. s. gñaliter statuendo quod ſnia habeatur perinde ac si lata esset contra præsentem. ergo perinde est ac si particulariter omnes effectus ſnię latæ in præsentem exprimeret. l. omnes. C. de pręscr. 30. anno. l. si duo de administr. tut. cũ similibus. & d. l. 1. de lega. 1. Erit ergo tunc bannitus seruus pœnæ, quia sic esset præsentialiter condemnatus. Rř. n. dictio perinde, ad omnes qualitates refertur l. à filio. §. pater. de alim. lega. nisi esset aliud statutum qđ talem gñalitatem restringeret, vt l. sacrilegij. §. is aũt. & ibi concordat. ff. ad l. Iul. pecul. & ita in simili concludit Bart. in l. 1. in princ. ff. de recep. quod maxime verum est quia in his quæ sunt iuris, vt quem esse ciuem quem esse seruum, & similibus, verbũ habeať, à statuto introductũ inducit veritatẽ non fictionem fm not. in l. maritus. §. legis. ff. de adul. & latius in l. si is qui pro emptore. Intelligitur ergo tunc seruus pœnæ, & sic testari non poterit. Aut ergo statutũ simplř disponit qđ possit ꝯdemnari, & in banno poni ac si ꝑ ꝯfessionem de maleficio ꝯstaret, & nõ efficiť seruus pęnę. Nec obstat si dicať lex q vltimo loquiť in dãnato ad mortẽ. Ergo, & bãnitus q ad mortẽ dãnatus est erit seruus pœnæ, qa in eo verificanť verba legis sicut dixi supra in q. 48. circa verificationem verborum. l. 1. de his qui not. inf. quia non est ita. Bannitus. n. non est damnatus ad mortẽ nisi peruenit in fortiam cõis. & ideo ex solo banno non verificatur dispositio legis qui vltimo. Si vero statutum æquiparat ſniam banni ſnię latæ in præsentem dicendum est vt supra effici seruum pęnæ. Pro qua decisione facit qđ ẽt fm Bald. dicam statim in seq. q.

Quinquagesimoquarto circa idem q̃ro.
54 † An in casu ꝙ bannitus põt testari qđ si moriť anteq̃ capiatur à iudice, & fiat executio habet effectum testm̃. Si capiatur. & bannum mittiť executioni quia interficitur, an tunc testm̃ irritetur. Si dicimus ex ſnia non effici seruum, sine dubio ipsa executio seruum non faciat, cũ. n. ipsa executio nõ dicať facta, nisi eo mortuo, ergo liber mortuus est not. in l. fi. C. de conditio. inst. & de manumiss. testam. l. qui duos. Non. n. scio iure cautum qđ ipsa executio effectum seruitutis inducat,

inducat, sed ipsa ɔdemnatio, vt d. l. qui vltimo, cũ ɔcordantijs, & l. si qs filio exhæredato. §. pen. ibi non cũ assumptus est &c. ff. de inіusto testa. Contrariũ tñ determinat Bal. in l. eius qui. ff. de testa. per not. in l. 1. §. exigit. ff. de bon. poss. ſm tab. & latius in l. 1. C. de hæred. inst. in vers. nunquid isti exbanniti, quia eo ipso quod capiunt serui efficiuntur, & efficientur serui pœnæ non capientium. ff. de c. l. mulier inops. Quod credo verum. & ex ratio. quia tunc verificant verba ɔdõnis appositæ in ſnia, quia in fortiam ꝑuenit, & sic tunc dr̃ damnatus ad mortem, & per ɔñs verificantur verba. l. qui vlt. præalleg. & facit clementina pastoralis, de re iud. vbi ponitur talis forma, & quod not. per Iac. de Belu. in disputatione quam posuit in l. 1. C. vbi de crim. agi oportet.

55 Quinquagesimoquinto quæro. † Statuto ẽt vltra prædicta cauetur, qđ bannitus in ꝑsona non possit capere hæreditatẽ ex testõ vel abintestato. Titius fuit bannitus in mille. Et sic quo tpe in fortiam cõis peruenerit, & dicta mille intra decem dies tunc ꝓxime sequẽtes nõ soluerit, extũc debeat decapitari, fuit dictus Titius interim institutus, & hæreditatẽ adiuit. Quęrit in gñe an tenuerit dicta additio an nõ, & sic deueniat ad cõiũctos substitutos vel ab itestato veniẽtes testatori. In hac qſt. Bald. in l. 1. de hæred. inst. sic dicit, & vr̃ qđ non tenuerit aditio cũ ei sit implicitus status ɔdẽnationis ꝑsonalis. ff. si ex noxali caus. agat l. fi. In ɔtrarium vr̃, quia in his quę ex tpe initium sumunt ſm illud tps iudicamus. ff. de testa. mil. l. Titius. & pe. l. 1. & de noxa. l. in delictis. §. si extraneus. Solu. vr̃ dicendum, quod ex euentu pendeat. Nam aut non venit fortiam cõis, vel venit, & soluit, & tunc cum effectu residebat hæres. Aut venit, & nõ soluit, sic decapitatus est, & tũc retro singat nõ successisse, q̃a ɔdõnes q̃ implent ꝑ negationẽ esse fingunt retro, arg. ff. de manumis. testa. l. neratius, sed verius vr̃ quod valeat medio tpe factũ inspecta eius ɔdõne, tunc vigenti, arg. no: ff. de his qui not. inf. l. furti. §. 1. & de statu lib. l. statu liberi a ceteris. in princ. Hanc decisio. credo veram. Non. n. erat damnatus in persona ante capturam, vt dictum est, ergo vendicauit sibi locum statutum tpe delatæ hæreditatis: pro hoc, quia conditio conditionem non recipit. l. cum qui. §. fi. ff. de acq. hær. Facit. ff. de stip. seruo. l. vsufr. & l. si minor. de ser. expor. & quod pro illaꝝ solutione hr̃ in l. si filius. in princ. ff. de verb. obl.

56 Quinquagesimosexto quærit. † Sempronius fuit bannitus de ciuitate Florentiæ, & eius comitatu. Et eo tpe ciuitas Pisaꝝ non erat florentinoꝝ, & ideo ibi habitabat, ciuitas illa fuit effecta de comitatu Florentiæ. Quęrit an ibi possit habitare. An vero dicat ẽt ab illa ciuitate bannitus. Et qđ possit ibi habitare facit qđ dcm̃ est supra q. 18. s. an in ɔfiscatione bonoꝝ veniant futura, vbi dcm̃ fuit quod non. Item facit, quia ſnia intelligitur lata de eo comitatu præsenti nõ de futuro. l. si ita. ff. de auro, & argen. lega. Verba. n. ſniæ non extendunt l. si patronus testõ. §. si qs cum esset. ff. de bonus lib. In contrarium facit, quia augmentũ assumit nãm eius qđ adiungit, & illius iuris fit, lege ẽt. C. de iure dotiũ, & ita referente Cyn. in d. l. ẽt determinauit Ricar. Malũ. pro quo adducit. l. pupillus. §. territoriũ, de verb. sign. & l. quoties. §. fi. de adm. tut. cum multis simi. Finaliter distinguit remittens ad Guil. in l. si conuenerit. §. si nuda. ff. de pign. act. qđ aut locus adiunctus est ita vnitus vt sub vna ɔsuetudine sit, & tũc nõ possit ibi stare. Aut nõ est ita adiũctus, vt vna ɔsuetudine viuat. Et tũc possit ibi habitare. l. Seio. §. tyrãnæ. ff. de fun. instr. Et q̃a res trãsit cũ sua causa, vt d. §. si nuda. Certe si recte intueat qõ Cyn. se hẽt, an sit tuto dictante qđ bannitus non possit stare postea in loco post bãnũ effecto de districtu. Quæ qõ meo iudicio parum hẽt dubitationis, q̃a supponit locũ esse effectum de districtu, & ideo cum statutum semꝑ loquat ibi habitare nõ poterit. l. arriani. C. de hær. Est enĩ bãnitus, & ille locus est de districtu, & sic ɔueniũt verba, ergo eius dispositio locũ habet cũ mẽs in nullo discrepet. l. 1. §. si is q̃ nauem. ff. de exerc. cũ si, Sed difficultas est in dignoscendo qñ locus sit factus de districtu, vt sic sub statuto cõprehendat. In quo sciendũ est ꝙ territoria diuersimode iudicant, & nominant. Qñque. n. appellant prouincia, vt Tuscia Lõbardia, & si C. de off. rec. prouin. ꝑ totum & ff. de off. præsi. l. 3. & l. illicitas. §. q̃ vniuersas. ff. de off. præsi. Et iste pñt vniri & diuidi. Quo casu videndum esset, an bannitus in vna facta vnione esset bannitus ex alia. Et tũc crederẽ ꝑspiciendas esse vnionis verba. Et de his vnione, & separatione hr̃ in

in l.fi ea.ff.de assesso.& extra in c.1. ne sede vac.& C.de metrop.beri. l. 1. & ibi p Bart. Qñque vero non dr prouincia, sed territorium alicuius. Et illud nomen pōt plures ,puincias ɔtinere, vnicunq;.n.pōt terrere, territoriū eius dr l.pupillus.§.territoriū. ff. de verb. sign. & tunc si statutum loquit ꝙ non possit stare in territorio, licet non sit locus eiusdem prouinciæ sitñ ibi dñs vel ciuitas statuens hēt ius terrendi, ibi stare non poterit, vt supra. Qñq; territorium vnius nō distinguit simplr per nomen territorij, sed alia nomina significat in statuto. Interdum.n.dr, ꝙ nō possit stare intra terminos de hoc dic, vt l.curiales.C.de decu.lib.10. Interdum qd non possit stare intra pertinentias, & tunc q continetur vide extra de rest. spol. c. cū ad sedem.& de fide instr.c. inter dilectos. Qñque appellatur curia, & tunc multis modis sumitur. Aliqñ.n. sumitur pro loco in quo ius redditur. l.pen.ff.de iust.& iur. Qñque ,p parte ciuitatis, vt l.2.in princ.ff.de orig. iur. Qñque sumitur pro ,psonis, vt in curia Romana. Est.n.fm Oldr.cons. 212. corpus repræsentatum, & multorum maiorum congregatione collectum.ff.de fideiuss.l.mortuo ibi sicut municipalis curia.q.ex cau.maio. l. ergo.in fi.de quo corpore loquit.l. reꝝ mixtura.ff.de vsuc.& de iud.l.proponebatur, fm eum. Qñque pro territorio siue comitatu alicuius ciuitatis vel castri, vt in c.1. de capi. q. cur.vend.collatio. 10. & tunc similiter inspici debet dispositio super qua tale verbum profertur. Bannitus .n. de curia. iudicis non intelligeret bannitus nisi de loco in quo ius redditur. & eodem modo si ciuitas esset distincta per curias, vt d.l.2.de orig.iur. bannitus ab vnius curiæ iudicæ, vt non posset stare in curia sua non intelligeret bannitus ab alijs curij. Aliqñ vero appellatur diœcesis, & de hoc in c.significante.& c. Rodulphus. de rescrip. Qñque nominatur comitatus. & hoc hr.C.qñ imper.inter pu.& vi.l.1. in au. thē.qua in ,puincia.C.vbi de crim.agi opor. & 24.q.8.c.si vobis. Interdum dr districtus. 10.col.a.quib.mo.feu.amit. c.1. in clem ne Romani.de elect.inst.de actio. §. rursus. & not.p gl.94.dist.c.,puinciæ.& in c. vt anima rum.de ɔst.l.b.6.& C. vbi de pos. agi oportet.l.1. & differunt hæc duo vltima nomina fm Bald. quia comitatus dr qñ non habet separatum iudicatum, districtus qñ hēt separatum iudicatum: sicut dicimus in colonijs, q nōn erant sub præside, licet essent de ,puincia, sed habebant diuersum iudicē, ita dicit ipse in l.1.§.cū vrbē.ff.de off. psc. vrb. Cuius contrarium vr tenere gl.in l.1. ff.de cen si.vbi dr Coloniam, & comitatū idē esse. & alleg.l.eius.§.si quis. ff.ad munic. Sed male dicit illa gl. Nam fm quod ibi not. Iac. de Aret. & bene Colonia erat indicata p se nō subiacens psidi vel ,pconsuli in cuius prouincia erat, sed habebat proprium iudicē, vt correctorē vel comitē de qbus fit mentio in l.ex oibus.ff.de off.psid.& in auth.vt iud. sine quoquo suffrag.§. hæc aūr.col.2. est ergo diuersi significatus districtus à comitatu, lege si idem. C. de codicil. & magis subiacet comitatus quam districtus fm Bald.licet gl. aliter dixerit in d.c. prouinciæ, & ideo qui ex forma statuti siue banni non poterit stare in comitatu poterit stare in districtu, sed nō ecōuerso, arg.ff.de interd.& releg. l. relegatoꝝ.§.fin. cū simi. Sed aduertendū est qd illa noia apposita territorio ponunt ad bn placitū. Interdū nanq; efficit territoriū certum de comitatu, & tñ regit diuersis legib⁹, & iudicibus, interdum regit eisdem legibus sed diuersis iudicibus. Qñque ēt eisdem legibus, & iudicibus, & ,ppea in proposita q̄stione debemus inspicere cōem vsum loquē di in loco statuētiū.l.Labeo. de suppellecti. lega.l.lib.§.quid ergo, de lega. 3. l. tugurij. de verb.sign.cum simi. Si igitur statutum loquit quod bannitus nō possit stare in comitatu, & ciuitas Pisaꝝ sit effecta de comitatu ex forma statutoꝝ florentinoꝝ licet reseruata sint sua statuta, bāniti de ciuitate Florētiæ & eius comitatu ibi habitare nō poterūt ,p d.l.Arriani. Ad qd faciūt not.,p Io.And. in addit.Spec.de treg.& pace sup rub. Non obstant in ɔtrariū allegata, qa illa iura loquuntur in verbis sniæ q non trahuntur ad futura. Sed qō nostra loquitur in statuto quod semper loquitur, vt ibi, & hr in l.1.ff. de conditio.& leg. ,p Doct. Si vero statutū nihil diceret, sed bannū tñ: banniret eū à ciuitate, & comitatu, crederē nō intelligi nisi de comitatu q tūc erat ,pdicta intra.& l.3.de off. præsi.& l.fi.de iurisd. omn. iud. Et quod notat. ,p Bart.in l.certa forma.C.de iure fis.lib. 10. & ,p id ꝙ dictum fuit supra hac eadē parte 18.q. Et ex his patet ꝙ non expedit examinari articulū illū an locus acqsitus in dubio regatur

regatur legibus loci acquirentis an suis pro prijs. Sed de eo vide in d.§.si nuda. p Guil. & Bart.& p Guil. & Cyn. in l.de qbus.ff.de legib.Quibus adde q̄ dixit Bar.in tract.Tiberiadis in 2.lib. dū exponit verbū nullius.

57 Quinquagesimoseptimo quæritur, † An bānitus in vna ex ciuitatibus regni, siue ciuitatis intelligitur bānitus à toto comitatu, siue regno.Istam qōnem mouet gl.in 10.colla. hic finit l.Corn.& incipit cōsuetudo regni.in princ.in gl.1.in fin. Et vr̄ inclinare in opin. q non, qa inferior non pōt dicere legē superiori.Sed Alb.vbi supra q.85. allegat eam ad partem cōtrariam.& ibi dicit per illā gl.quod bannitus intelligitur à toto comitatu. sed Bal.ibi illud intelligit si qualitas delicti illud patiť fm gl.in §.relegati. inst. qui. modis ius patriæ potest.solui. Sed tu dic,& melius fm Andr.de Iser.ibidem, quod aut ille q bāniuit habebat imperium à superiore, & tunc dicatur bannitus à superiore, l.1.§. omnia.C.de vete.iur.enucl. & ff.de off.pręf. l.1.in fi.An habebat imperiū aliunde, & tūc secus,l.nam magistratus, ff.de arb.ad Treb. l.ille à quo.§.tempestiuum.Exemplū pone, Si locus à quo est bannitus in submissione reseruauit sibi sua statuta fm not. in l.si conuenerit,§.si nuda.ff.de pignorati. actio. qđ est verꝫ nisi,vel ex forma submissionis,vel ex ordinatione supioris aliud actū sit, vt l.oēs populi. Ad quod facit quod dicā in ciuitatibus confederatis infra parte prox.q.37.

58 Quinquagesimooctauo quæritur. † Pacto,vel statuto cauetur,q bannitus nō possit habitare, vel stare in certo loco, alias possit ibi capi,& decapitari, & q puniantur vicini q eū ibi stare,vel habitare pmiserint, quidā postea bānitus transiēs per prædictum locū volēs ad alium locū non phibitum accedere bibēs,& comedens in quadam caupona captus fuit à familia.Quæriť an possit decapitari,& an vicini veniāt puniendi? Hęc q.habet duas dubitationes. Vna est quantū ad id, q tangiť de pacto, an in eo cōphendatur pdictus q fuit postea bānitus.Circa qđ possent multa dici.maxima p not.per Bar.in l.si ita. ff.de auro,& arg.leg. p Cy.in l.non modus. C.de serui.& aqua.& p no.in l.si seruitus,ff. de serui.vrb.pręd.Omissa tn̄ superfluitate,attenta opin.Pet.& Cyn.in d.l.si ita.Concludo ꝯuētionem prædictam si nō est vicissitudinaria non hr̄e locum in postea bannitis. Nō enim potuit ab initio cogitari numerus bānitoꝝ in futuꝝ,ergo de illis non intelligiť, vt d.l.nō modus, & l damni, §.si is qui.ff.de dam.inf. & sic nō obstat,d.l.si seruitus. quæ facit in ꝯtrarium,qa aut ibi poterat cogitari de quātitate futuraꝝ fenestraꝝ,aut postea factæ subrogantur loco prioꝝ fm Iac.de Are. quoꝝ nullū locum habet in ꝓposito.Nec obstat quod not. p Io.And.in addit. Spec.sup rubr.de treuga,& pace.vbi dicit,q facta pax pro se, & subditis intelligitur ēt pro postea effectis p d.l.si seruitus.& l.si qs filiabus, ff. de testam.tut.& de priuil.c.quia circa,& cap: cum capella.tum qa loquitur in fauorabilibus,& sic extēdendis,questio nr̄a in odiosis, & muniētibus libertatem loci conuētionati, & sic restringendis,vt in regula odia,de reg. iur.lib.6.tum ēt quia ibi conuētio erat vicissitudinaria, & reciproca. Hic aūt vt prædixi erat ex vna parte tm̄. Si aūt talis conuentio erat reciproca, puto ēt ad futuros bānitos, trahi.arg.not.in l.1. C.de pact.& de trāsact. l.fideicom.& quod hr̄ per Bar.in proœ.cod. & in l.ambitiosa,ff.de decr.ab ord.facien.In q̄stione illa de statuto cogēte partes ad compromissum.Sint ergo cauti talia paciscentes vt aut p nomina vniuersalia contrahāt,quo casu ēt de futuris vr̄ intelligi,ff.de fun. instr. l.pen.& de lega.2.l.peculium.cum si. Aut expresse de futuris disponant si eoꝝ intētionis est velle,q ad futuros conuentio extēdatur. Alia dubitatio est, an cōprehensus in conuētione dicatur ibi stare, vel habitare ad effectus de qbus quæriť.In qua ēt possent multa dici vt patet in qōnibus Guil.de Suz. quē ēt refert Gand.in opere.suo in parte qua tractat de bānitis.Sed cōcludendum est,q non, qa sic transiens non dr̄ habitare,l.heres absens,§.1.cū ibi not.ff.de iud. C.vbi de crim. agi opor.l.2.ff.ad municip.l.eius qui.§.1.cū ibi not. Item non dr̄ ibi stare.C.de verb sig. l.1.& 2.de lega.3.l.quæsitū,§.1. de hær.inst. l.ex facto,§.reꝝ. Faciunt not.per Pet.& Bar. C.vbi in rem actio.l.fi. Facit ēt,ff.de re mil. l.3.§.emansor,& l fin.& quod not. in cap.si postq̄.de elec.in gl.& ita punitur. Et vide casus.in l.si qs post hac.cum gl.sua.C.de ædif priua. & ita sentit Odof.in l.pen.ff.de serui export. & dictū Guil. vbi supra sub litera.S & allegat.l.Titius.de serui. exportan. Ita ē tenuit Alb. vbi supra de bannitis. quæst.8 vbi allegat iura. & ita iam de facto seruar vidi

vidi. Non ergo poterit decapitari, sed debet relaxari, & sic uicini puniri non possunt.

59 Quinquagesimonono sequens † mām eorum quæ banniti, de quibus agimus pdant, & quæ non, stantibus statutis, de quibus supra, & maxime statuto q̃ banniti non audiantur in ciuili, uel criminali, Quæro Titius accusauit Sempronium de quodā maleficio, & cum fecit citari, pendente hoc processu. Titius fuit bannitus ob maleficium, & ideò Sempronius ab eo ante accusatus opponit exceptionem quod obstante banno non debet audiri. Quæritur an obstet exceptio vt sic perdat potentiam prosequendi iudicium quod iam inchoauerat? Hæc quidem qō tāgitur p Dyn. & Bart. qui eū non bene refert in l. Vranius. ff. de fideiuss. sed melius eū refert Io. And. in add. Spec. super rub. de accus. in ult. q. & q a op. sunt ɔtrariæ, & antiquoꝝ & modernoꝝ. vt patet etiam ex no. p Bald. in l. 1. & l. neganda. C. qui acc. non poss. & in l. cum mul. ff. sol. mat. vbi dicit Cyn. ɔsuluisse nō obstare exceptionē p l. is q̃ reus, de pub. iud. sine repetitione oium q̃ scripta sunt uidi, ɔcludo q̃ aliqñ statutum dicit q̃ bānitus non admittat ad accusandū. Et tunc pōt ꝓse qui accusationē datā ante bānum. Dānati. n. non prohibent inchoatas ꝓsequi accusationes. ff. de pub. iud. pall. l. is q̃ reus, & d. l. neg. & ita tenuit Dyn. in d. l. Vranius, & Bar. ibidē latius q. r̄ndet ad ɔtraria licet referat statutum in alia forma. & ibi uide, & Ioā. And. ibi supra est. n. certū q̃ hodie nō accusat, sed ꝓsequit accusationē. & ideo in eo verba dicti statuti nō verificant. l. hos acc. §. fin. ff. de acc. & ideo dicit Dyn. in d. l. Vranius, & post eum Io. And. vbi supra q̃ debet sibi dari securitas vt possit accusationem prosequi.

Qñq; statutum dictat q̃ querelę bānitoꝝ nō recipiant, & ideo meo iudicio, q a statutum nota. receptionē q̄relæ. Querela aūt recepta erat ante, ergo statutū sibi locū nō uēdicat. Prosequtur ergo iudex ad petitionem rius q̃ q̄rimoniam iam receptam non autē noua recipit. l. in de'ic. §. si extr. ff. de noxa l. cum similib. & p iura supius allegata tenet Dyn. licet in hoc ɔtrariū dixerit, & nō bñ in l. post finitā, de susp. tut. p l. illā, & p l. Vran. & p l. 3. §. q a Plaut. de lib. agn. q bus r̄nd. vt p Bart. in d. l. Vranius. Loquunt. n. qñ supuenit defectus in causa fin. quo casu locum habet regula. l. q a in eum. ff. ad l. Aquil. nō aūt qñ superuenit in persona defectus de nouo faciendi, & his duobus casibus loquit Dy. q. vt dixi ɔtrarius reperitur. Qñq; dictat statutum q̃ q̄relæ bānitoꝝ non audiantur. Et idē fm Bart. in d. l. Vranius. per dicta iura. quod credo veꝝ, quia q̄rela, siue q̄rimonia sumit ꝓ accus. l. q̄rela. C. de fal. Et ideo licet postea à iudice petat procedi ɔtra accusatum non tñ de eo conqueritur cum iam conquestus sit. Et sic nouam q̄rimoniam, siue q̄relam nō facit. & ideo verba statuti nō ɔueniunt. Aliqñ aūt dictat statutum q̃ bānitus non audiat, vel q̃ nōn fiat ei ius. & hoc casu decisiones ꝓdictæ non procedunt. Certum est. n. q̃ in quacunque parte iudicij dr̄ accusator audiri, & eius fieri. ff. si quis ius dic. non obtēp. l. 1. §. 1. cum simil. & ideo cū reperiatur bānitus qñ petit citari reum, vel qñ vult inducere testes, vel alios actus facere, debet ei audientia denegari, & ius non fieri, q a qualitas impeditiua, tunc adest. ff. de statu hom. l. & seruoꝝ §. 1. de pec. l. quoties. §. pen. qđ' iussu. l. 2. in fin. de mil. test. l. Titius, & d. §. si extr. Hec. n. exceptio tu non debes audiri, tibi nō debet ius fieri, pōt ēt' post litem contestatā opponi fm Iac. Butr. in l. adulteram. C. de adult. & dicam infra parte 3. huius tpis. q. 4. Non obstat l. is q̃ reus, & l. negāda, q a ibi verba non sunt ɔcepta ad impediendū audientiā, aut iuris redditionē, sed ipsam accusat. onē, ut patet in d. l. is q̃ reus, & q a hoc est satis claꝝ, & cōe aliter nō insisto. Cōcludo q̃ hoc casu ēt iudex ex offō ꝓcedere non poterit. l. si seruus. C. de his q ad eccles. conf. l. 1. §. qđ' aūt, ff. de alea. per Iac. de Are. in l. 1. ad Trebell. & alijs rub. de quo dicā infra in 3. parte huius tpis, q. 1. & ibi ēt uide aliqua circa ɔōnē pmissam. & ex his habes, an, & qñ obstet exceptio bāni superuenientis, & quando non. & adde quæ dicam statim quæst. 61.

60 † Sexagesimo quæro prædicta locum hñt qñ superuenit bannum in persona accusatoris. Sed pone, pater accusabat de iniuria facta filio, pendente processu filius fuit ex aliquo maleficio bannitus. An in his casibus in quibus exceptio banni obstaret filio accusanti fm dicta supra obstet etiam patri. Alb. vbi supra q. 43. refert Iac. But. tenuisse filio ante accusationem bannito patrem non excludi per l. 3. §. si filius. ff. quod quisque iur. sed ipse Alb. tenet contrarium eo casu per l. lex Corn. de iniu. de quo dicetur infra hoc

eodem tpe parte 2. q. 97. & tangam statim in proposita qõne, fuit determinatũ ꝙ patri obstet exceptio banni supuenietis in ꝑsona fi [illegible] pluribus rõnibus. Prima qa qđ filius per se non põt, non potest ẽt per alium. l. si deportati seruo. de leg. 3. & qđ no. in l. anti stius. ff. de acq. hær. Secunda, qa pater prosequit principaliter iniuriã filij secũdario suã. Sicut ergo repelleret filius, & sic debet repel li pr. l. Labeo. de vsu. l. si is q duos. de lib. legat. Tertia, qa inspicit quod principaliter agitur non quod per ꝑnam. ff. de au. tut. l. 1. de donat. inter virum, & vxor. l. 3. Facit. ff. de his qb. vt indig. l. post legatũ. §. filius, cũ sua gl. ad idem per rationem econuerso lex diui fratres cũ ibi not ff. de iure patro. Quinto, inducebat lex proc. ad exhib. §. 1. ff. rem rat. habe. iuncto. ff. de iniu. l. sed si vnius. §. ꝑtor ait, quia pœnæ impositio est iniuriæ satisfactio, ergo pater agens pro satisfactione iniuriæ filij repellit ne filio satisfaciat. Allegabat Sexto, filiũ esse hostẽ ciuitatis, vt in §. q deficiunt. & qđ supra dictum est hac parte q. 4. & ideo sicut Xpianus non põt interuenire iudicio ꝓ hæretico vel Iudæo contra Xpianum, vt in auth. credentes. C. de hær. Itẽ nec ciuis ꝓ hoste ꝯtra ciuem. Ad quod allegabat pro singulari text. l. postliminium. §. filius. ff. de c. vbi dr̃ quod sicut hostis perdit patriam, ita perdit patrem, de hoc tñ dicetur infra parte 2. huius tpis q. 10. Pro hac parte facit, quia illi dr̃ ius reddi ad cuius commodum redditur. l. 1. §. 1. in propria. ff. qñ appe. Sed pater agit ad commodum filij ergo, &c. Hanc decisionem credo veram si pater accusauit de iniuria facta filio. Si aũt ex forma accusationis appareret eum accusasse de iniuria facta sibi patri ꝑ ꝑsonam filij. per l. 1. § vsque adeo. ff. de iniur. & per not. ꝑ Bart. in kambitiosa. ff. de decr. ab ord. fa. tunc non procederet decisio prædicta. ex libello. n. qui attenditur, vt l. cum quædam puella, de iurisdictio. omnium iudicum. apparet ꝙ de sua non de filij iniuria satisfactionẽ q̃rit: cuius iniuriæ actio fuit sibi orta tali tpe ꝙ agere poterat, qa filius bãnitus non erat, & sic ei postea filius auferre nõ potuit. ff. de iniur. l. si qs seruũ. ꝑtrariũ. §. si filius. ff. de pact. & d. §. si filius, qđ qsque iur. Qđ declara ꝑ ea q dicã infra 3. parte huius tẽp. q. 97. dũ tractabo an bãnito ob iniuriã factã filio sufficiat pax habita à parte vbi declarabuntur hic dicta. vide ẽt quod dicam in seq. particula, vbi supra remisi.

61 Sexagesimoprimo circa idem quæro. fSta tuto cauet, ꝙ ẽt de publico crimine nullus possit accusare siue ꝯsensu eius ꝯtra quẽ delictũ cõmissum est, vel eius ꝓximioris ꝯsanguinei. Cõtingit, ꝙ Titius vulnerauit Seiũ, Sempronius de ꝯsensu Seij accusauit Titiũ, deinde ante lit. ꝯtest. Seius fuit ob maleficiũ bannitus. Quærit an Sempronio obstet exceptio banni? Hæc qõ fuit olim disputata ꝑ Lamber. de Rap. cuius verba oia refert Alb. vbi supra q. 82. & eius effectum ponit Ioan. And. in addit. Spec. sup rubr. de accus. & oẽs ꝯcludunt, ꝙ non obstet exceptio rationibus ibi per eos allegatis, presertim per l. is qui reus, de publ. iud. & qa de iure cõi cum maleficium esset publicum, & sic quilibet suo iure remansit legitimus accusator, & ideo postea ꝑ factũ Seij, talẽ ius sibi tolli nõ potuit, vt in regula quod nostrum, & in l. sed, & si in ꝯditione. §. solemus. ff. de hæred. inst. Ad l. si cum dotem. §. eo autem tpe. ff. sol. matr. quæ ibi in contrarium fortiter allegabatur, rñdet quod non, ideo ibi excludit pater, qa filia patiatur capitis diminutionem, sed ideo quia in eam ius consolidatur, & à parte remouet quod non est in proposito. Considera, ꝙ istud ius accusandi non diceret auferri per factum Seij banniti, sed ꝑ ꝑ dispositionẽ statuti, quod potest gñaliter statuendo sine dubio auferre alteri ius quæsitum, vt hr̃ in l. antiochensium. ff. de priui. cred. & plene in l. toties ff. de pol. & sic cessat potissima ratio decisionis ꝑdictæ q. Lex is q reus, non aliter facit quam supra dcm̃ fuerit in 59. q. & ideo forte dicendum est, vt ibi dixi. Licet. n. de iure cõi tale maleficium sit publicum, tñ à statuto est qualificatum, & ideo puto in terminis Lamb. q ꝓposuit statuto caueri, qđ querimoniæ bannitoꝝ non audiant, & damna eis illata nõ emendent verã esse decisionem ꝑdictam. Tpe. n. quo fuit illata iniuria non erat bannitus. Et sic nõ verificant verba statuti, vt l. à delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. cũ simi. vbi supra alle. Præterea tpe quo fuit audita querimonia filr̃ bannitus non erat. Sed si statutũ diceret simplr̃ ꝙ bannitus nõ audiat. forte secus esset ꝑ ea quæ dixi supra, maxime si statutũ aliud diceret, nullus accusans audiat sine ꝯsensu offensi. Tunc. n. cum offensus ꝑ se nõ posset, ergo nõ posset alteri consen

ꝯsentire,vt dixi supra qst. prox. saltem quia non repellit offensus ex eo qđ de iure non habeat pfectum ius,sed sui odio, qa bannitus ab illius iuris exercitio excludit, & sic stat rla l.si fundus.ff.de pig. & quod no. per Bart.ibi.& in l.fi. C. de pact. Finaliter licet passus sit dubius. Cũ lex excludens bannitũ sit facta in fauorẽ reip.vt l.2. C.qñ liec. fine iu.vin.& sic sit extendenda,vt l. hoc modo. ff.de condit.& demon.puto sub correctione cuiusq; dicendũ ꝙ vbi ipse bãnitus admittetur nõ obstãte exceptione banni superuenientis,admittat eius ꝯsensu accusans alias non. Pro quo vide quod dixi in d. 59. q. Vnum subdo ꝙ in d.q.non tangitur,ꝙ si accusasset cum ꝯsensu proximioris ꝯsanguinei superueniente bãno in psona vulnerati nõ obstaret l.exceptio.l.si pater.in fi.de manu. vin.

62 Sexagesimosecundo quæritur. † An stãte statuto pdicto quo cauet querelas bannitorum audiri non dẽe, bannitus in iudicio vocatus vt reus possit se defendere, q dã cuius nomen ignorat,arguit primo, ꝙ non possit se defendere,qa in exceptionibus, & defensionibus qs est actor.ff.de excep.l.1. C. eo. tit.l.si qdem.ff.de prob.l.quoties.§.q dolũ. Sed certum est exbannitum non posse agere,ergo nec excipere,& se tueri. Ad idẽ Alb. vbi supra q. 51. allegat ꝙ statutũ indistinctẽ loquitur,ergo indistinctẽ seruandum ẽt quã uis durum sit.ff.de publ.l.de precio.ff.q,& à quib.l.prospexit.de testa.mil.l. quod constitutus,& qa iudex nõ debet esse maior lege, in auth.de iud.§.oportet.C.ne sanc.bap.rei. l.fin.ad l.Iul.de vi.l. seruus vterq; tñ prædictorũ determinat ꝯtrarium. Primus,quia q non põt agere ergo nec excipere, qa multa ꝯsequunt aliq excipiendo quæ agendo con sequi non pñt.C.ẽt ob chy.pe.l.1.ff.de pig. l.1.in princ.ad l.falci.l.1.§.id quod. Adducit & simile in minore qui non põt agere cõi diui. tñ si conuenitur potest se defendere,& pdictorũ fit diuisio.C.de præd.mi.l. in ter oẽs. Et hoc ideo quia iudicium redditur in inuitũ.ff.de verb.obl.l.inter.§.1. Et adducit pro hac opin. casum in auth. credentes. C.de hær. Secundus,alle. ẽt l. si non defendant.ff.de pœn.& ff.de noxa.l.quoties.ff.de in ius voc.l.libertas.& extra de iud.c. intelleximus,& de excep.c.cum inter.vbi exceõieato non denegaẽ defensio. Hinc est sm eum q dr diabolo non denegari defensionem. & sic concludit potius inspici mentem statuti quam verba.ff.de iure patr.l.adigere.§.quãuis.Dixit tñ primus quod licet possit se defendere,non tñ poterit suum actorẽ recõuenire p no.in d c.cum inter.Prædicta qõ procedit statuto simplr dicente, vt supra, & est vera decisio pdicta,excipiens.n.non proprie sed improprie actor est,vt not.in l. in exceptionibus.ff.de prob.Licet igitur ex tali statuto intelligaẽ ꝓhibitus ab agendo. de quo dcm fuit.supra in 2.q. huius partis,nõ tñ intelligeẽ ꝓhibitus ab excipiendo,& se defendẽdo.& ita refert Bal.in l.1.C.de hered.inst. tenuisse Iac.de Are.in l.ex facto.§.ex facto ad Treb.& alleg.Bald.vltra pdicta.ff.qui. ex cau.ma.l.si eii militi.& cle. pastoralis, de re iud.vbi vr casus.Primus,tñ de quo supra dicebat tutius esse ꝙ p ꝓcuratorẽ se defenderet p d.c.intelleximus.Sed Bal.in d.l.1. dicit id verũ, & necessariũ si est cã in qua ꝓcurator admittiẽ,alias sibi dabiẽ securitas,vt l. papinianus exuli.ff.de mino.& ff.de iud.l.is q reus. Et aduertendum ꝙ pdicta ꝓcedunt qñ fundat suam defensionem à iure cõi. Si aũt fundat ipsam à statuto, dñt quidam eũ non admitti, qa illius statuti pdidit beneficium, vt refert Bal.in l.si libertus à patrono. ff. de in ius voc. Quod puto verũ si ꝯuenitur pro gestis pro bannũ p ea q̃ dicta sunt supra hac eadem parte, qõne 5. Si aũt conueniatur ꝓ antea gestis dic vt dicam in vltimo tpe parte vlt. qõ. 15. & plenius infra hac parte, q. pen.Quando autem statutum vlterius procederet ẽt tollendo defensionem quid iuris sit,dicam in seq parte huius tpis q. 2.

63 Sexagesimotertio † Stante dicto statuto simpliciter loquente,vt supra bannitus agit ꝯtra bannitum, bannitus conuentus excipit ꝙ non debet audiri. Quęstio hęc nõ est multum dubia.bannitus.n excipiẽs se defendit. Igiẽ eum non comprehendit statutũ,vt dcm est supra ꝓx.q. Nec ob. si dicaẽ nil põt obijcere iudeus iudeo,&c.vt in l arrena.C.de inof.testa.& qđ no.in l. 5.§.idẽ dicius. ff. de testi. ergo nec bãnitus bannito, qa illud ꝓcedere posset qñ ex solo bãno qualitas allegata induceret. Nullus .n. tunc posset alteri impingere,puta infamiã, sed hęc qualitas ꝙ bannitus non audiaẽ nõ ex vi bãni,sed ex vi statuti, qđ comprehendi agentem tm non excipientẽ vt dcm est supra, & hæc tenuit p alias rationes Iac. de Are. vt refert Bartol.

 in l.

in l.cum mulier.ff.sol.mat.& Alb. ubi supra q 5.dixit.n.q bannito datur defensio nō aūt alterius impugnatio.ff.de accus.l.seruos.pro quo Bar.dicit uideri casum in c.dilecti,de ex cep.& licet excipiens certet de lucro, quo ca su exceptio doli tolli solet replicatione doli .l.apud Celsum.§.Marcellus,ff.de do.excep. & l.uito.sol.mat.& d. l. cum mulier. Tñ id non procedit qñ exceptio non opponit ad merita causæ, sed ad personā ea rōne saltē, qa eo ipso q bannitus citat bānitum ad iudi cium facit eū habilē,sed ipse citatus non habilitat actorē sm Inn.in c.cū int.de exc. & ui de plenius p Bar.in d. l. cū mul. dixerunt tñ quidā ut refert Bald.in l.lib.à patrono.de in ius uoc.prædicta pcedere ubi bānitus excipiens fundat exceptionē de iure cōi, secus si de iure municipali,quia illud pdidit.Ipse tñ ibi tenet no.p Iac.de Are.in d.l.cū mulier.& seruos,& in l.qm Alexandrū .C. de adult.& sic tenent q possit excipe qd' est verū,ut dcm̄ est.Quia statutum intellr reseruare defensionem a quocunque iure pcedar, dū tñ ante non sit sublatum beneficium,ut sic nō obstet qd' dixi supra prox. q. Pro hoc ēt facit,quia in pari causa potior est conditio excipientis ff.de pd.ob tur.cau.l.1.& de reg.iur.l.fauorabiliores. Id aūt quod dcm̄ est supra excitatione ab actore facta legitimari psona rei p cedit qñ citatur nominatim, & simpliciter. Si aūt citaretur limitate ut ueniret ad pradicendum quicquid de iure posset,non intelligeretur in omnibus legitimata psona, ut dicam vbi statim remittā. Itē si citaretur ut ueniret ad pradicēdū si sua putauerit interesse vel fuerit facta citatio gnālis de oībus q sua putauerint interesse non vr̄ tunc legitimata persona,arg. cap. ueniens, de test. sm Bald. vbi supra qui pro h s citandi formis remittit ad no. p Innoc.in d.c. dil. Hoc ultimum de citatione generali puto uerissimum, sed aliud dcm̄ si sua putauerit &c. est mihi dubitabile.Et potius inclino in partē Inn. qa illa pditio si sua putauerit interesse non ad qualitatem psonæ refertur, sed ad causæ qualitatem sm not.in cap.sup h s.de acc.& in l. nisi ff.de pact & ideo personæ legitimitatem nō qualificat.l.in delictis .§. si extraneus .ff. de noxa.cum sim. Redditur aūt quæstio magis dubia quando statutū tolleret defensionē,de qua dicam in seq.parte huius temporis. q.6.

64 Sexagesimoquarto qritur an data tenuta alicui in bonis banniti, stante dicto statuto, quod ut dcm̄ est supra proximis qōnibus,de fensionē non tollit, dictus bānitus possit pe tere dictæ tenutæ reuocationem. Pro huius qōnis expeditione pmittendum est, q qñq; pceditur tenuta de iute cōi parte citata sm not.in l.prop.§.sinaūt reus .C. de iud.in l. si quis emp.§.2.C.de præscr.30.ann.l.psentaneum,C.qūo,& qñ iud.& plene in l. cum p ponas,& in auth. ibi posita .C. de bo. auth. iud.poss.& in l.si finita.§.Iul.ff. de dam. inf. & isto casu sine dubio intra tpa sibi data ad reuocationem positionis dr̄ reus, sicut primo,ut dictis iuribus. & ppea dr̄ se defendere seq. sibi non obst. statutum prædictū,sed ad reuocationem admittitur.qñq; conceditur tenuta ex forma statuti parte non citata, vt qa ipsi instro,aut sniæ traditur virtus executionis de facto sine citatione,de cuius statuti virtute gnālr̄ dictum fuit supra primo tpe,parte 3. q.4. & isto casu remanet dubū, an talem tenutam petens reuocari dicatur actor,vel reus quod examinatur in excōicato in cap.cum interr.de excep.& etiam in eo & bannito per Doct.in l. de pup. §. qui remissionem,&§.si procur.ff.de noui op.nun. In quo multi plura dixerunt quæ in uoluminibus reperiuntur, sed omissis superfluis sciendum q qñq; ēt ex forma statuti proceditur vlterius virtute dictæ tenutæ, quia sit præceptum tenentibus quod euacuent, & disgomberent bona iuxta tenorem statuti Floreñ.vel ēt si de iure cōi sine statuto peteretur sm decretum, siue insolutum datio de quo dicam in seq.q. Qñq; vlterius non pro ceditur,sed immissus in tenutam illa utitur. & qñq; lucratur fructus, & habet alia beneficia q̄ hñr, vel in statutis, vel simplr̄ de iure cōi per not.in l. 3.§.verba,& §.si quis omissum,ne ius fiat ei.& in l.prætor .§. quod de fructib.de bon.auct.iud.poss.& ideo ad ppo situm dicēdum est,q aut compatet ad reuocationem tenutæ postq̄ nihil factum est, & maxime qñ incipit ab eius nullitate,& dr̄ actor non reus.l. de pupillo.§.qui opus.ff.de no.op.nun.per Bar.in §.si procur.per Inn.licet confuse loquatur in c.sane. de off. deleg. & firmat Bald.in cap. 1.de rescr.lib.6.si alias bene percepi illum transcurrens. Non obst. huic d.l.non cogendum.§.fin.ff.de proc. qa ibi solummodo quo ad vnum effectum dr̄ reus,quo ad omnia alia dicitur actor, & ibi not.

not.in gl.& ideo hoc casu cũ veniat non ꝓuocatus, & sic actor nõ audiet̃ statuto ei obstãte. Si vero post tenutã aliud actũ est. Puta pceptũ de euacuãdo, & tunc cũ veniat ꝓuocatus, & principaliter occasione pcepti, dr̃ reus. & sic se defendere, & audiri debet non obstante statuto, vt hr̃ in d.§. qui pro remis. & §. si pcurator ex notabili doctrina Bar. & qđ not. p Bald. in l. diffamari. C. de inge. & ma. Debẽt ergo illi q ex aliqua causa nõ ad mittunt agẽtes, cauete cõparere vt nõ principaliter cõpareãt occasione tenutę, aut principaliter illam nullã dicant, vel reuocari petãt, sed principaliter cõpareãt occasione citationis vel pcepti, & sic cõprehendant̃ esse rei non actores. Sunt tñ quædam iudicia in quibus quilibet est actor, & reus, vt l. in his tribus. ff. de iud. & in illis suspicietur ẽt q fuerit prouocator, vt ibi, & l. inter omnes. C. de præd. mino. Prouocator .n. principaliter actor est, & ideo non admitteretur, licet secũdario sit reus, & ecõuerso, ꝓuocatus est reus principalr̃, secus licet secũdario sit actor, & sic inspecto ꝙ principalr̃ agit̃ non repellit̃.

65 Sexagesimoquinto q̃rit̃ an contra bãnitũ possit perueniri ad fm̃ decretum? Ista qõ tangit̃ per gl. quę vr̃ velle ꝙ non, in l. ad cognitionẽ. ff. qui. ex cau. in pos. ea, & ibi idem ꝯcludit Bar. s. ꝙ non possit, nisi finito bãno. Nec ob. qđ pœna nõ solet tribuere immunitatẽ. ff. de neg. gest. l. siue hæreditaria, q̃a illud verũ directo, sed p quandam ꝯñam sic. ff. de susp. tut. l. decreto. Sed Iac. de Are. dixit imò ꝙ possit perueniri ad fm̃ decretum q̃a cum possit se defendere per procuratorẽ, si non facit dr̃ esse in contumacia, vt l. Papin. exuli. de mino. Aduerte, ꝙ de iure cõi, fm̃ veram opi. vt possit ad fm̃ decretum perueniri requirit̃ latitatio. l. Fulcinius. §. 2. ff. q ex cau. in pos. ea. & qđ hr̃ per ipsum Iac. de Are. in l. ignorare. C. de rest. mil. & ideo vr̃ verior opin. Bart. q̃a licet possit pcuratorẽ mittere, non tñ dr̃ latitare si non facit, nisi dicas ꝙ q̃a nõ sperat̃ rebanniri sit iusta causa pp quam ex sola contumacia detur fm̃ decretũ, vt l. si minor. de bo. aucto. iud. pos. fm̃ Iac. de Are. Sed dic, ꝙ aut iam ante bannum latitauerat, & sic fundatũ erat iudiciũ, licet postea banniat̃ nihilominus poterit cõtra eũ dari fm̃ decretũ p ea q̃ no. in l. pluribus. §. & si placeat, de verb. obl. & l. patre furioso. de his qui sunt sui vel alie. iur. Si vero fuit ante bãnitus, tũc aut statutũ est in loco, ꝙ fm̃ decretũ dari possit ex sola ꝯtumacia, & clarũ est qđ tunc poterit ad illud ꝑueniri ꝯtra bannitus per pdicta, & istud est qđ sensit Bar. in d. l. ad cognitionẽ. vbi dicit, ꝙ in talibus hodie ꝓuisum est p statuta. Si vero statutũ nihil disponit, tũc satis dici põt verũ esse dcm̃ Iac. de Are. p d. l. si minor. nisi ex qualitate banni, & ꝯdõne psonæ, aliud psumeretur, puta si quãtitas esset parua, & bannitus abñs esse diu es. arg. ff. de iud. l. si longus. Tutius tñ est eo casu quo nõ sperat̃ exire de bãno ꝙ det̃ curator bonis p l. ab hostib. & qđ ibi no. q b. ex cau. ma. Et ꝑueniat̃ ad diffinitiuam, & ad eius executionem fm̃ doctrinam. l. à diuo pio. ff. de re iud. quasi p totũ.

66 Sexagesimosexto quæritur, † vt Titius bãnitus ꝯuenit̃ à suo creditore, opponit ei exceptionẽ cõpensationis, an possit. hanc q̃st, disputauit Iac. de Are. s. stante dicto statuto de quo ꝓximis qõnibus dcm̃ est, & eam de verbo ad verbũ refert Alb. vbi supra q. 92. & primo arguit ad negatiuã, compensatio est eius qđ inuicẽ debet̃ ꝯtributio. l. 1. de cõpẽ. sed si bannito aliq̃d deberet, si ageret obstaret except. extra de iud. c. intelleximus, & in vsi. feu. hic finit lex Cor. & incipit consue. re. c. 1. & arg. ff. q. ex cau. ma. l. sed, & si per ptorem. §. sed, & si dum. ergo, & nunc cum vult sibi debitum allegare, & per ꝯñs contribuere rebelli debet exceptione q̃ cum possit esse tpalis, & ppetua cẽsenda est ppetua. ff. de ꝯd. inde. l. sufficit. Secundo ille qui põt exceptione submoueri non dr̃ creditor. ff. de verbo. sig. l. creditores. & de reg. iur. l. nihil interest. Cũ igit̃ possit bãni exceptione repelli, ergo creditor dici nõ debet. ff. de cõpen. l. quicunq; sol. mat. l. insulã. §. pe. Tertio, licet bãnitus rñdere teneat̃, tñ eius petitioni nullus tenet̃ rñdere. C. de hær. auth. credentes, de iud. c. intelleximus. de exce. c. cũ inter. sed in cõpensatione versat̃ petitio. ff. rem ra. hab. ergo, &c. Quarto, q̃a illud ꝙ directo ꝓhibet̃ p obliquũ ꝯcedi nõ debet. ff. de transa. & l. cũ hi. §. cũ his. & de tut. & cur. da. ab his. l. scire oportet. in ꝯtrariũ arguit, ꝙ possit cõpensare. Primo, q̃a sibi ꝯcedit̃ esse in iudicio per modũ rei, vt in iuribus supra alle. ergo oia quæ reis permissa sunt sibi concessa vñr. de iuris. om. iud. l. 1. & sic se defendendo põt cõpensare qđ facere põt quicunq; reus. de cõpen. p totum. Princeps .n. ei ꝯcedendo ꝙ tã

 quam

quam reus possit esse in iudicio, omnia quæ reo competunt permisisse vr.l. quidam ꝯsule bat, de re iud. iūcta.l. defensionis facultas. C. de iu. fis. lib. 10. Secundo, quia cōpensatio ab homine opposita ipso iure fit per legem .C. de comp. l. fi. & l. si ꝯst. & inst. de act. §. in bonæ fidei. ergo compensando nō petit, sed p l. facta cōpensatione parata vtitur defensione, arg. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cū q s. Tertio, licet bannitus petere non possit, tñ nāliť saltē sibi debeť. ff. de ꝯd. ind. l. si pœnæ causa. licet ergo debitū non nāle peti nō possit. ff. de pact. l. 1. & l. iurisg. §. sed cum nulla. tñ pōt cōpensari. ff. de comp. l. ēt. & de don. l. hoc iure. §. pen. cum sim. Sæpe. n. q s ꝯsequit cōpensando, quod non ꝯsequeretur agendo. ff. sol. mat. l. si filio, & de comp. l. si cum filio. Quarto, ille q cōpensat soluit. ff. qui po. in pig. ha. l. si deb. & ff. de sta. lib. l. si pec. §. de illo. Si ergo vult soluere compensando audiri debet. Quinto, ꝓuocato permittitur id, qď alias nō ꝑmittereť. ff. de bon. lib. l. q cū maior. §. si lib. de in ius uoc. l. lib. de iud. l. qui nō cog. & l. 2. §. sed si agant, & C. de sent. l. cum Pap. Finaliter soluendo tenuit primam partem. s. bannitum compensare non posse per supra allegata, & p not. in c. cū inter. Subdens duplicem esse defensionem. Vna est q̄ habet me tā solius defensionis, siue exclusionis. Et hæc ꝯceditur bānito, ut l. seruus. ff. de acc. cū sim. alia q̄ habet nām actiōis, & impugnationis, vt compensatio, & hæc ei denegatur, ut in d. c. cum inter. Et idem effectiue in excōicato ꝯcludit Bar. in d. l. amplius. Credo hanc decisionem uerā nisi bānitus ꝓbaret se ante bānum ēt extra iudicium compensasse. tunc. n. cum ipso iure debitum fuerit sublatum fm not. in d. l. si ꝯstat, & ff. eo. tit. l. si q d à fideiussore, ꝑ Bar. & gl. non dr̃ impugnare, sed ostēdere agenti ius nō competere qď ei non est interdcm̄, ut supra & dicā infra par. seq. q. 2. Aut ergo de nouo compēsationē opponiť. Et non admittitur, quia dr̃ petere, vel agere. Aut alias oppositā allegat, & tunc admittiť, qa dr̃ exclusiue. Aduerte tñ, quia si alias opposuisset in iudicio hr̄et necesse ꝓbare, quod iudex illam approbauerit. l. qď in diē. §. si ratione. ff. eod. tit. fm Iac. de But. in d. l. si quid, qď nō hēt necesse docere si allegabat oppositum extra iudicium fm Bart. eod. tit super rub. & probatur, eod. tit. l. veℝ. & ibi dixi.

Iuxta prædicta quæritur sexagesimoseptimo † si ꝯuenitur fideiussor banniti, an possit opponere exceptionē compēsationis eius quod agēs debet ipsi bānito, sicut alias posset si nō esset bānitus, ut d l. si quid a fideiussore, de comp. Iac. de Are. disputauit hanc q. & eius verba refert Alb. vbi supra ꝓx. q. dcm̄ est. s. in q. 92. parte 2. Et primo arguit, ꝙ non possit pluribus rōnibus. Primo, ꝙ repn̄tat p sonam principalis, inst. de publ. §. fin. ergo. ijsdem rōnibus repellitur quib. principalis, vt in regula, si q s in ius, lib. 6. & l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. Secundo, qa fideiussor dr̃ rei defensor, de pact. l. hæredi. §. nos aūt, & l. cum filius, de verb. obl. ergo vicē eius subire dr̃, & sic quod obstat reo obstabat sibi de ꝓc. l. sed & hæ. §. defendere. Tertio, quia id quod noceret reo, nocet fideiuss. vt est in p̄e, & filio q sunt reus, & fide ius ut l. 1. de dec. & l. cū filius de verb. obl. Quarto, qa rō quare fideiussor opponit compēsationē ex ꝑsona rei est qa qď a fideiussore petitur à reo petit. & ideo sicut male petitur à reo, ergo & male petitur à fideiussore. l. veℝ. ff. de cōpen. Sed ista rō cessat in ꝓposito, q a reus nō opponeret. & sic bene peteretur, ergo & c. l. qď dcm̄. ff. de pac. Quinto, qa iam reus ꝯsequeretur p fideiuss. qď p se non pōt qď lex non vult. ff. de ꝯtrah. emp. l. non licet, & C. de hæred. inst. l. neq; p se. Sexto, qa non pōt ꝓuideri p compensationē fideiussori q n ꝓuideatur reo. & ideo rōne medietatis ꝓhibeť. ff. si q s cau. l. si duo. de dam. inf. l. si fin. § ex hoc edicto cū si. Septimo, quia pars vitiosa trahit ad se non vitiosam. l. Pedius. ff. de arb. de aqua quoti. & æsti. l. 1. §. item q̄ritur. Octauo, qa vbi est qď prodest, & quod nocet inspicitur, qď nocet ff ad Syl. l. 3. §. fin. Nono, qa mora rei nocet fideiussori. ff. de verb. obl. l. mora. In ꝯtrarīu quod imò compensare possit, arguit primo p iura idu cta ꝓ parte pricipalis supra ꝓx. q. Secundo, per regulam. l. eius. C. de comp. & ff. eo. tit. l. si quis fideiuss. Tertio, qa illud qď fideiussor habet apud se de bonis debitoris, id soluere pōt, & liberatur, de pet. hæred. l. si quid sponsor. §. 1. de pec. hinc q̄ritur. §. fin. & l. quoties. §. vlt. Quarto, quia quæcunq; defensio competit fideiussori ex quocūq; facto rei ēt ex quo reo non competit. ff. de pact. l. si. si quis cau. l. sed & si quis. vbi licet reus remiserit exceptionē pacti, & sic ipse opponere nō possit, tñ poterit opponere fideiussor. de ædil. edic. l. q̄ritur. §. si uend. & de pac. l. cū in eo

in eo. Quinto, quia qđ vni est in utile alteri prodest. ff. de fideiuss. lege cum is, cú similib. Sexto, qa ratio quare fideiussoria durat principali non exñte, ut l. 2. de lui. pign. est quia principalis ipso iure non est extincta, sed rõ quare bánitus compensationem non opponit, non perimit ipso iure debitum, sed quia ei báni replicatio opponitur & ideo eã facultas opponendi compẽsationem non sit extincta durabit in persona fideiussoris sibi ꝑsonali principalis exceptione non obstante. Septimo, qa qñq; quis per alium ꝯsequitur quod per se non potest. l. & per iusiur. §. si fideiussori. ff. de accept. & C. de tempo, in int. rest. l. petendę. Octauo, quia rõne cõnexitatis utile trahit ad se inutile. ff. de sta. hom. l. Imp. ff. de pœn. l. prægn. & de lib. leg. l. quis duos, eum sim. Nono, qa pœna rei nõ debet ad fideiussorem trãsire. C. de pœn. l. sanc. & sol. mat. l. si mar. nec obst. ff. quod quisq; iur. l. 3. §. si is, vt ibi not. Vel qa ibi est speciale, vt fideiussori adimať facultas excipiendi in pœnam illius edicti quod alias non posset effectum sortiri. Cum reus in sua persona non posset de facili ꝯueniri. Et ideo saltem ꝑ medium fideiussorẽ ꝯuenitur, sed in casu nostro pœnis alijs subiacent bãniti quæ possent eis irrogari, vel qa illud edictum afficit ius agẽdi, & excipiendi, ideo omnibus nocet. l. ea lege. §. hoc aũt, sed bãnum afficit solã banniri personã. Vltimo, qa fideiussor certat de dãno uitando, ideo ei fauendũ est. C. de cod. l. fi. cum si. Soluit primo dici posse, ꝙ aut principalis est soluendo, & non possit opponere compẽsationẽ alias sic, arg. ff si men. fal. mo. dix. l. 3. §. 1. de adm tut. l. fi. C. ad Vell. auth. siue tunc. & de leg. 1. l. si cui in fi Finaliter cõcludit indistincte dcm̃ fideiussorem posse opponere exceptionẽ cõpẽsationis debiti cõpẽsabilis nõ obst bãno ipsius principalis, qa ipsi fideiussori est ꝑmissum à iure qđ possit soluere de bonis principalis. ff. man. l. si ꝓc. §. si ignot. sed q cõpensať soluit, vt dcm̃ est supra ergo &c. Exceptio aũt bãni nõ obstat fideiussori onerosam cãm hñti, de do. excep. l. apud Celsum. §. si cú legitima. Nec obst ꝙ videať ad principalẽ reuerti, ea. l. §. apud Iul. quia vt dcm̃ est supra magis fideiussori, q̃ reo succurrit, & apud eum remanere intellř. Pro quamã finalř Alb. remittit ad not. per Dyn. in regula, si quis in ius, lib. 6. Hæc decisio vera est. Cui adde quæ dixi supra prox. q. in fin.

68 Sexagesimooctauo † stante dicto statuto, ꝙ q̃relæ bánitoꝝ non audiantur. quæriť de quibus q̃relis intelligatur, & si est lata sñia ꝯtra bãnitum, an audiatur appellãs. Alb. vbi supra q. 21. & q. 113. refert quosdã tenuisse, ꝙ intelligať de q̃relis extraordinarijs, & q̃ ꝑ iudicis offm̃ explicantur, de iure patr. l. 1. & ibi sic vř tenere Ray. & l. diui. §. mand. & de ijs qui sunt sui, vel alie. iur. l. 2. & de off. ꝑsec. vrb. l. 1. §. cum patronus. & ibi ẽt tãgit Ray. Sed ipse Alb. determinat ꝙ imò intellř de omnibus ẽt si expediantur per libellum. C. vt oẽs tã ciuiles, q̃ criminales acc. l. 1. circa pri. de an. excep. l. ut perfectius. C. de fal. l. q̃rela, extra de elec. c. quorũdam, & de inst. c. ex frequentib. & veꝶ dicit. Libellus. n. appellatur ẽt querela, ut colligitur ex gl. c. quia ꝑsulatus 1. q. 4. Ad secundam partem qõnis, an possit appellare. arguit primo ꝙ non qa appellatio est q̃rela, ergo non debet audiri, ꝙ sit q̃rela probatur ex tex. cum gl. in l. si ab arbitro. ff. qui satisd. cog. determinat ꝯtrariũ, quia appellatio est species defensionis; & defensio non denegatur bannito, ut in c. cum inter. de excep. & dicit esse expressum. in c. 1. de rescrip. lib. 6. Fateor hanc decisionem veram si in causa in qua fuit contra eum lata sñia erat reus se defendens. Tunc. n. cum sit reus in causa appellatiõis sicut in causa principali fm̃ veram opin. de qua in l. hi q ad ciuilia. C. de appell. Iisdem rõnibus auditur in causa appellationis quibus in prima, de quibus dixi supra 72. q. Si aũt erat actor in prima eum nunc sit actor sicut prius residet qõ in hoc an possit talis exceptio ex banno resultans opponi in causa appellationis. De qua qõne uide quæ dicam infra par. 3. huius tpis. q. 3. & q. 4. ubi concludam ꝙ possit opponi, & sic tunc appellans non dřet audiri. Si tñ interim eximeretur à banno audiri deberet fm̃ Bald. in l. per hanc C. de temp. app. in 8. col. & pro primo membro huius solutionis uide quæ dicam in seq. & se. qõnib.

69 Nono & sexagesimo quæro † stante dicto statuto, an bannitus petens restõnem in integrum audiatur. Alb. vbi supra q. 12. se in breuib. expedit dicens videri primo qđ audiať, quasi restõ sit spẽs defensionis. & quasi remissionẽ petere uideať, & sic dicatur fungi partib. defensoris, & nõ actoris ff. de no. op. nunc. l. de pup. § qui remissionem. Sed dicit tenẽdum contrarium, quia petens restõnem

sequitur sors aduersarij.C.vbi,&apud quem l.2.& remittit ad ibi not.per se. Aduertendū puto, ꝙ aliqñ restitutio petit̃ aduersus bannum.& de hac dic,vt dixi supra tpe 1. parte vlt.q.6. Aliqñ petitur principaliter ꝑ viam officij iudicis,& quia agere dr̃ puto veram esse decisionem ꝑdictam l.1.in princ.ff.de æden.cum ibi not. Si vero petitur incidenter ꝑ viam exceptionis,tunc cum reus sit audiri debet sicut in suis alijs defensionibus audire tur quod examina vt hr̃ in l.nam,&postea §. si minor,ff.de iureiur. Aliqñ vero petitur restitutio aduersus sñiam,& tūc aut erat actor, & habuit sentẽtiam contra se,& nõ debet audiri. Aut erat reus, & tunc aut petit se restitui ad appellandum ẽm quod hr̃ in l. diuus. & l.fi.ff.de in integ.rest. & puto eum debere audiri,l.ad rem mobilem, & l.delegatū.ff.de procur. iunctis quæ dixi supra prox.q.si vero petit restitutionem aduersus totā causam non puto audiri debere,q̃a in veritate actor est nõ reus. Nec mihi placet ratio Alb.quia ẽt petens restitutionem põt illam petere coram suo iudice,puta si esset ille q̃ sñiam quę petit̃ rescindi executioni demādaret. & ꝓbatur in d.l.2.per quam iudicari viri,ꝙ si laudū fuit latū inter clericū,& laicum,& ꝯtra laicū laicus volẽs dicere laudū nullum,debet adire iudicẽ secularem,tū quia est superior eius q̃ tulit,tum q̃a esset iudex executionis.C.de arb.l.cū antea.Ad qđ faciūt not.ꝑ Guil.in l. cū hi,§ vult igitur omnino.de transac.& per Bar.ea.l.§.eam transact.& in §.arbitrorum.

70 Septuagesimo † viso, ꝙ non obstante dicto statuto põt se defendere, vt maxime dictum fuit supra q.62. Quæro bannitus fuit accusatus,fuit à iudice securatus,cõparuit & negauit maleficium, testes fuerūt examinati contra eum,& ꝓbauerunt, accusat testes de falso,an ei obstet banni exceptio. Hanc quæstionem refert Io. And. in addit. Spec. in tit. de accus.§.sequitur in sua additione magna. iuxta fi.in ver.gradum 7. dicẽs fuisse disputatum ꝑ Franc. de Mata. & ibi post allegat ad vtranq; partem. concludit soluẽdo,ꝙ aut accusat aduersarium,ꝙ corrupit,& ꝑduxit testes falsos,& admitteĩ ad talem accusationẽ, q̃a hoc proprie est defendere, ff.de excep.rei iud.l.diuus.C.si ex fal.instr.ꝑ totum,& C.q accus.non poss.l.1. Si aũt accusat testes, vel alios testiū corruptores dicit non admitti, q̃a iste nõ defendit,sed accusat.Ergo stāt verba statuti prohibentis,l.quidquid astringendæ.de verb.obl.Item q̃a accusatus pendente sua accusatione nõ accusat,l.negāda.C.q ac cus.nõ pos.& l.is q reus.de publ.iud. Subdit tñ ipse Io.And.quod ꝑdictæ,ll.ẽm eum non ꝓbant ad id quod allegant, non.n.loquunt̃ de illo q̃ impune põt offendi, & cuius querelæ non audiunt,dicens ꝙ canon se expediret ꝑ decr.cū inter.de excep.videlicet ꝙ excipiẽs de falso audiret̃, & hoc est ꝓprie defendere accusans nõ,q̃a illud est querelari,vel agere, nec petit iustitia.q̃a intentū suum ꝯsequitur ꝑ exceptionem, & sine onere.de ꝓb.c.licet, de excep.cap.cum venerabilis.Et remittit ad not. ꝑ se eodem opere in tit.de iud.deleg.§. restat.versic. q̃d si in statuto.& ibi tractat,an accusatio falsoꝝ testium tm̃ ꝓsit sibi in causa suæ accusationis,quasi dicere velit si ꝑdesset accusatio diceretur defensio alias non,de quo articulo ibi vide, & in l.1.q accus.non poss.Alb.aũt vbi supra q.88.refert quæst. ꝑdictam fuisse disputatam ꝑ quendam doct. de Mezabatibus, quẽ dicit conclusisse talẽ bannitū admitti, siue ꝑ viam exceptionis opponat de falso,siue ꝑ viā accusationis dicẽs statutū prędictum ꝑmittẽs offendi nõ intelligi in tali offensione q̃ fiat in forma iudicij,arg. ff.de trāsac.l.q cū tutore,&ẽt tanq̃ odiosum dr̃e restringi, & quod non debet excludere viā accusandi falsarios ꝯtra quos oĩa iura clamāt.de appell.c.cordi.in fi.lib.6.subdit,ꝙ origo causæ inspici dr̃et,ff.de donatio,l.q id quod.& quod cum eo.l.si filius. Origo aũt in ꝓposito est,ꝙ bannitus est reus, ergo &c. vt in l.de pupillo,§.q remissionẽ.de ope.no. nūtia. & sic ꝯcludit ẽt ipse Alb.ꝙ ẽt ꝑ viam accusationis cõtra testes audiatur. Credo, ꝙ vbi possit sibi ꝓuidere, alias quam ꝑ accusationẽ testium vera sit prima opin.dr̃.n.tunc potius impugnator,facit.ff.de ꝓbatio.l.circa.& quod ibi not. Si aũt sibi alias ꝓuidere non posset,quia ex forma statuti non posset de falso cognosci. nisi ꝑ viam accusationis, puto eū admitti ẽt ad accusandum ipsos testes. Vr̃.n.sibi permissum esse illud sine quo ad sui defensionem ꝑuenire non posset, l.ad rem mobilẽ. & l.ad legatum.de proc. & hoc puto verū si non põt accusare in doctorẽ, vt q̃a est talis qui accusari non põt,vel quia est iudex q inquirit. Satis.n.aperte patet,ꝙ suā defensionẽ prosequitur. non aũt principaliter alterius offensionẽ. Ad qđ bene facit qđ hr̃ per

per Bald.in l.diffamari. Gide ing. manu. vbi concludit quod diffamatus dicitur reus, licet prius venerat ad iudicium. Si aut statutu diceret q non audiatur etiam defendendo dicam vbi remisi supra 6 a quaestio.in fin.

Retento themate in prox.quaest. formato iudex cotra talem bannitum tulit iniq sente
71 tiam. Quaeritur septuagesimoprimo. † an durate banno bannitus possit cotra dictum iudicem agere in syndicatu. Quaestio haec et tractatur in d.vers.gradum 7.allegato supra prox.q.in prin.& ibi pro parte negatiua allegat, vt snia conueniat verbis statu.de flum. l.1.§.non aut,l.ita aut,in princ.ff.de admin. tut. cu n talis ostendi potuerit,& ei ius, siue ratio reddi no debuerit legis auctoritate factum dänum,siue iniuria dici non pot.C.qu lic. sine iud. vind.l.1.& 2.& de adul.l.Gracchus.& fortius,q licebat in psonam,licet in rem. cum qlibet mini ma poena psonalis sit maior quacuque reali,l.in seruorum,ff.de pen. Nec data securitas respicit hunc casum, sed il lu solum pp quem erat banitus. Et id tm hr pro expsso,ff.si cer.pet.l.cum qd, & l.seruitutes.de serui. & gnalitas securitatis restringit ad cogitata,ff.de trasa.l.cum aq l. & l.q cum tutoribus,facit l.no est verisimile,ff.qd met. caus.& de pser.c.quia verisile,& imputet sibi q non appellauit,quia sniae consensisse vr.de re iud.c.quod ad cosultationem.& C.de appel.l.hi q ad ciui. His non obstatibus soluit cotrarium,securitas.n.suspendit effectu banni, & si hoc est quo ad sniam datam fortius ad dandam, sed no bannitus iuste ageret,ff. de iud.l.si filius.& l.Iul.ergo, & iste securatus,vt sic fauorabile securitatis,verbum non restringatur.&quod sit fauorabile.facit ff.de statu homi.l.2.§.1.& inst.eo.§.fi. & quod sit extedendum patet,ff.de const.prin.l.2.& C. de bon.vac.l.2. & gnalis securitas gnaliter intelligeda,ff.de publ.l.de precio.& extra de priuil.c.q a circa.Item si cotra eum posset ferri iniqua snia ad quid citaret vel securaretur, certe superuacue ptra l.si praetor.ff.de iud.cotra l.1.ad munic.& l.1.C.de thesau.& ad qd grauaret in expensis venedi,& litis,& aduocatorum, & in alijs ptingentibus pp quae expediebat potius no securari.ff.de leg. 2.& l. q solidum.§.et,iudica.sol.l.iam tn.§.in hac. & quia beneficio iuuari debuit non decipi. extra de commo.c.1.ff.eod.l. in commodato.§.sicut. in fi. Nec obstabit tps securitatis esse decursum, cum beneficiu debeat esse ppetuu,& nulli diminutioni subiectu. i auth. pst.quae de dig.§.illud.ad qd facit lex necessarios.§.1.ad Syllania. C.de his qbus vt indig.l.minoribus. Finaliter pro alijs ronibus & pro rationibus ad ptraria remittit ad auctore q.fuit do.Nicolaus Capoccij de vrbe, q soluebat ptraria. I 2.mo, qd verba statuti locum hnt securitate non data,alias non,vt patet in l.put rationib.ff.de pac.de leg. l. fi. ff. de dolo.l.1.§.non fuit.quae leges volunt ho sti securitatem dari,& data seruari, & no aceruantem puniri, & per hoc rndet alijs ronibus. Ad rationem,q videat cosensisse no appellando rnder, q ibi non est verus consensus,sed fictus arg.de verb.obl.l. inter stipulantem.§.c. Praeterea et dato q esset verus, esset cum parte, ergo sibi non praeiudicat cu iudice.l.si vnus.§.ante omnia.ff. de pactis. Nec obstet q negligentia in vno praeiudicat sibi in alio qn agitur de eo. C.de his qui a non domi.ma.l.fi.ff.de pec.l.quaesitum.§.si annua.& de solu.l. stichum,& sic cum pp negligentiam commissam contra partem repelleret ab agendo contra partem,vt C. de appella.auth.hodie.ergo,& contra iudice agendo repellatur, quia illa regula sm eum vera est, cu sunt duo remedia, quorum vnum est principale aliud accessoriu. Tunc.n. negligentia circa principale extenditur ad accessoriu,sed in pposito erant duo remedia principalr copetentia,quo casu negligentia in vno non piudicat in alio.l.idem si res.ff.de alien. iud.mut.causa fac.& l.si emacipata. C.q admit.ad bon.possessio.po.iuncta l.1.C.de suis, & legit. & pro ista parte iuncta praecedenti rone.facit optime d.§.si annua.vult.n. q exceptio competens contra vnum non obstet ptra alium si exceptionis ro ad alium non extendit. Haec decisio sapit aequitatem,& habet iuris ronem, q a cum iudex teneatur eu conseruare indemnem,vt dicam infra,patet, q non dr effectiue agere,sed se defendere,& sic non debet repelli, vt supra proxima quaestione dictum est. & est et not. maxime pp tria. Primo,propter id quod dr securitatem datam durare et tpe syndicatus. In hoc tn aduertendum, q potest esse verum si fuerit data pro eo tempore quo durabit quaestio siue causa. Tunc.n.non intelligetur finita do nec syndicatus duraret, tenetur enim iudex ad omne interesse, &c. l. si iudex. de var. & extraor.

extraord.cogn. & sic ad soluendum ꝯdemnationem pro eo, & ppea quousque hoc sit expeditum causa durare dr̃. Si aũt cõcessio fuisset tpalis non hr̃et locum quod dictum est. Posset tñ tunc procuratorem mittere si causa pateretur, alias nouam securitatẽ petere, vt dictum fuit in primo tpe parte 1.q.3. Secundo notanda est pp id quod dixit Host. esse securitatem dandã, & datã seruari dr̃e. De hoc dicã in seq.par.huius tpis.q.15. Tertio, pp id quod voluit exclusum ab appellãdo excludi à potentia agendi ꝯtra iudicẽ in sindicatu, facit qđ hr̃ in l.1.§.1.ff.quod q.sq; iur.de quo aliquid ibi per Bart.& in d.l.itẽ si reus.& plenius in disputatione sua q̃ incipit, iudex pp imprudentiam, vbi ẽt tractat, an iudex possit conueniri appellatione pendente, & ibi determinat, ꝙ non cum certis limitationibus ibi positis p eum. Bal.tñ in l. si filius.ff.de iud. eo. casu dixit ꝙ licet nõ possit agi ad totale interesse, tñ potest agi, vt condemnetᷓ ad ꝯseruationẽ indẽnitatis, arg.ff.de statu lib.l.statu libero rõnẽ, & l. Athenis.§.1.de aqua plu.arc. Pro quo. ẽt vide qđ ipse no.in l.nouiss.ff.qđ fal.tut.auct.est ẽt not. p so.dictaꝝ.ll.C.de his q à nõ do.ma.l.fi. & l. item si res. vbi tractat an negligentia in vno p̃iudicet in alio, de quo dic vt ibi.& in l.3. ff. ui bo. rap. p Bar.& vide C.qđ met.eau.l.3.

72 Septuagesimosecundo quæritur. † Dictũ fuit supra par.1.tpis 1.q.6.ꝙ quis põt bãniri sub nomine hęreditario, an tunc stante dicto statuto ꝙ q̃relæ bãnitoꝝ non audianẽ, si bãnitus sub nomine hæreditario agat noie ꝓprio repellatur ab agendo dicti statuti uirtute. In hac q. Alb.vbi supra q.48.primo arguit ꝙ nõ.ff.de adop.l.si pr̃.§.q. duos, & C. de dol.l.1. In ꝯtrarium dixit esse casum in c. aduersus, § fi.de imm. eccl. sed certe .c. illud non multum facit.dicit.n.s̃nia excõicationis lata ꝯtra iudicẽ ligat ẽt in officio successorẽ. At in proposito agens noie ꝓprio censetur alius ab hærede. igitur non vr̃ ꝙ sibi præiudicet, arg.ff de ijs quib.vt inde l.tutorem.ibi discreta sunt .n. iura, quamuis plura in eandem personam deuenerint. Puto tñ decisionem veram per no.in l.fi.C.de euict.licet.n. quis teneatur de euictione ut hæres principalis uenditoris, tñ agens noie proprio repellitur, licet secus sit q̃n teneretur ut hæres fideiussoris, vt ibi, q̃ lex non est alibi. Et ideo ad ꝓpositũ subtilius ꝯsiderando. Aut q.s est bãnitus sub nomine hereditario, ex delicto tñ, vel causa per eum cõmisso, vel commissa, sed forte ex ignorantia ꝓprij nois, ita latũ est bãnum, & tunc sine dubio agens noie ꝓprio repellitur, arg.l.si q.s in fundi uocabulo de leg.1.cũ alijs alle.ubi supra. Aut forte ex forma statuti fuit bannitus ob causam defuncti, puta ob debitum non solutum, & talr̃ qđ in statuto prædicto comprehendatur, & tunc põt hr̃e locum distõ.d.l.fi.quia aut erat hæres fideiussoris, aut principalis ut ibi. Quid aũt econuerso, uide q̃ dicam inf.q.77. in hac ead.parte. Ad l.tutorem.patet r̃nsio, quia loquitur q̃n nulla rep̃ntatio cadit in se ipsum, ut ibi.& l.poll.C.de ijs quib.ut indig.

73 Septuagesimotertio quæritur. † An bannitus qui uigore dicti statuti repellitur ab agendo, possit saltem per procuratorẽ agere; & vr̃ ꝙ sic, quia qđ per me non possum, per alium possum, arg.ff. de in ius uoc.l.q̃situm, de priui.cre.l.1.§.si q.s, de transac.l.& post rẽ § fi.& melius in l. Antistius, in fi.ff. de acqu. hær.ꝯtrarium uidi determinatum, quia licet possit ꝓcuratorẽ relinquere .l. Pap.de min. non tñ poterit per illum agere, q.a ipse idem ex bãnitus agere vr̃ l.ita aũt.§.gessisse.ff. de admin.tut. Item quia fraus fieret legi de persona ad p̃sonam.ff.de leg.l.contra legem.& ad Mac.l.sed Iulia, & ita ẽt refert Alb. vbi supra q.62.tenuisse Iac.de Are. ad quod alleg. ẽt de adm.re.ad ei.pert.l.1.§.2.de spõ.l. orõ. & de tu.& cur.da, ab his l.scire oportet. cum sim. Et hoc est claꝝ alias frustratoria esset denegatio iuris, vel audiẽtiæ.l.1.§.usus, de ꝑe. non ergo põt per se. vel alium agere stante statuto p̃dicto, & ita uerificatᷓ ꝙ dixit Gul.in Spec.de proc.§.rõne quoq; constit. versic.1. vbi aũt esset solũmodo bãnitus bonis non ꝯfiscatis, & dictis statutis non vrgentib. non prohiberetᷓ ꝓcuratorem ꝯstituere, vt in iure supra in ꝯtrarium alleg.s̃m Io. And.in add. Spec.in tit.de cess.act.§.1.uersic.illud etiam.

Viso quod bãnitus non potest agere per procuratorem, quæro septuagesimoquarto,
74 an possit iura sua alteri cedere, & sic cessionarius non repellatur. Hæc q̃ õ à multis tractata reperitur, & quia quotidiana est libet aliquantulũ insistere. Primo .n. Iac.de Are. ff.de noua.in l.doli mali. tenuit idistincte, ꝙ non.& sic exceptio bãni cessionario obstare l.in his.§.nõ debeo.& l.qđ ipsis, de reg.iur. Ad d.l.doli. r̃ndet quod loquitur in delegatione

sione. Ad ꝯtrarium allegabat Dyn.l.si cum dotem.§.si pr̃i.ff.sol.mat. ubi pro pr̃e deportato agit filia, sed ille text.nihil facit, quia ibi agit filia, iure suo, & noĩe suo, non iure, vel noĩe patris, ut eod.tit.l.2. §.1.& l.uoluntate. Ipse tñ Dyn.in d.l.doli.& in regula si quis in ius, distinxit. An fiat cessio ex causa lucratiua, & obstet exceptio, an ex causa onerosa, & non obstet.l.apud Celsum.§.de auth & §. si qs aũt.§.si cũ legitima.ff.de doli exc. Alb.de Gãd.dicebat, ꝙ aut retinet bona, & ualet cessio. Aut publicant, & non ualet cessio.ff.de cap.di.l.2.& l.act.§.publ.ff.pro soc.cum sim. Aliqui ut refert Guil.in Spec.de cess.act.§.1. ver.illud ẽt quærit, dicebãt indistincte obstare exce.ff.ad Velleia.l.fin. Alij vt ibidẽ refert dicebant ꝙ aut fit cessio ex causa necessaria, & nõ obstet excep.aut ex causa volũtaria, & obstat. Hæc.n.non ambulant parib.passib.ff. de dam.inf.l. cum postul. de re. eoꝝ qui sub tu.vel cu.l.3.§.1.de re iud.l.fin.& refert Ioã. And.ibi, in add.magna. Fed.de Scal.disputando tenuisse cessionẽ indistincte valere, & cessionarium ẽt ex causa uolũtaria, & lucratiua agere posse. Ipse aũt Ioã.And.ibi remittit ad notata p se in c.1.de iure patr.lib.6. & super gl.pen.& ibi relatis op.tactis.in Spec.vbi supra tenet indistincte agenti nõ obstare exceptionẽ si cessionarius bãniti cũ bona publicata non erant agi suo noĩe p iura ibi alleg. in gl.q̃ probant ꝙ uitium ꝑsonale ad successorẽ non transit.ff.de diuer.& temp.pscrip.l. an uitiũ, & C.de acq.poss.l.uitia.& extra qui mat.acc.poss.c.cum in tua.dicens ꝯsiderandũ esse, an uitiũ insit ꝑsonæ & rei, & in re furtiua qñ possideretur à fure. An rei tm̃, ut qñ possideretur à bonæ fidei possessore, & tunc transit uitium in singularẽ successorẽ, inst. de vsuc.§.furtiuæ. An tangit actionem, & ꝑsonam, vt qñ dolus interuenit in ꝯtractu.& tũc dicit ꝓcedere distõnem causæ lucratiuæ, & non lucratiuæ, ut in §.de auc.& §.si cum legitima. Vbi aũt tangit ꝑsonam tm̃, ut in casu nostro tunc ad successorem non transit, ut supra ad l.3.§ qđ aũt.ff.quod quisq; iur. & de coll bo.l.cum emanc. R̃ndet ꝙ ibi elisio erat inflicta actioni, non aũt personæ tm̃, vt in casu nostro subdens ẽt de successore vl̃i, ut dicam infra in ult.temp. Bart.autem in d.§. si cum legitima, tenet opin. Dyn.per illa iura. & idem vr̃ dicere in d.l. doli, tangens aliqua de narratis supra in dist.Io.And. Sed Bal. in l.3.§ si filius.ff.ꝙ quisq; iur.dicit, ꝙ aut bannum sequitur cessionẽ.& non obst. exceptio de quo dicam statim in q. seq. aut præcedit cessionem, & tunc aut ex persona statuti põt opponi exceptio actioni, aut personæ. Primo casu excluditur cessionarius. Secundo casu distinguitur an habeat causam lucratiuã, & repellitur, an onerosam, & nõ repellitur. Et sic ibi effectiue loquitur opin.Dy. Sed in l.p diuersas.C.man.dicit ꝙ aut est bãnito interdictus forus, & valet cessio. Aut est sibi interdictũ agere.i.interdictus, ipse actus agendi, & tunc aut cedit ex causa lucratiua, & nõ, v3, aut ex onerosa, & ualet cessio, dum tñ cessionarius agat vtili. Si vero bona essent ꝯfiscata, ideo nõ ualeret cessio, qa cederet iura fisci non sua.ff.de cap.dim.l.tut. Item si poneres ꝙ esset ei sola mansio interdicta, tunc nõ est dubiũ ꝙ põt cedere, ut l. Pap. exuli. & iõ ibi dicit ꝙ exititij de terris suis pñt iura cedere, & aliena re, qa est eis interdicta mãsio, sed sec' esset si expsse eis interdicta esset alienatio. allegat ꝓ singulari tex.in l.de pollicit. ff.de pollic. Idẽ tñ Bald.altius hanc mãm tractans in quadam sua disputatione q̃ incipit. Statuto caueẽ ꝙ fœnerator, dicit ꝙ aliqñ iniquitas inest actioni, & agenti, aliqñ agenti, & non actioni, aliqñ neutri. De primo ponit exemplũ in eo qui inducit aliquẽ p dolum, vt sibi ꝓmitteret, & deinde actionẽ cessit. Et isto casu dicit repelli cessionariũ nulla facta distõne, qa actio elisa cessa est. Nec põt tunc dici, q· uitium purgetur p cessionẽ. Exceptio.n.reo cõpetens sibi inuito auferri nõ pot, vt no.in d.§.si cum legitima.& arg.ff.de pac.l.fi.& mand.l.si mand.tibi, in princ. Exceptio ergo doli cõmissi circa actionẽ cessam obst.cessionario ex quacũq; cau.d l.in his.§. non debeo. & l. ꝙ ipsis, ꝙ intelligit veꝝ qñ actio est infecta pp dolũ ꝓximum, & immediatũ, secus si esset vitium in quodã ꝑambulo.exẽplum dolo induxi scriptũ heredem ad recipiendũ hereditatẽ, q̃ ego ab intestato adiui, & cessi actionẽ hæreditariam in qua nullũ erat uitium. Et ideo non obst.cessionario exceptio, ut d §.sed cũ legitima, & §.seq. Secũdo casu qñ inest vitiũ agẽti, & nõ actioni, vt in excõicato, & bãnito. Primo vr̃ tenere opin.Ioã. prædictã ꝙ vbi cessio non sit simulata indistincte nõ obst.exceptio cessionario nõ sequẽs distõnẽ.Dyn.& Bat.qa statutũ vr̃ suspendere actionem ad tempus.i. donec du

rec

ret bannum vel excommunicatio. & idem debet operari tpalis suspensio pēdente tpe, qđ operat̃ exclusio perpetua. de cond. inde. l. sufficit. & d. l. si tibi mand. in princ. & hæc rō ita ꝯcluderet ꝯtra agētem ex causa onerosa, sicut ꝯtra agentem ex causa lucratiua. Finalr̃ tñ vr̃ tenere opi. Dyn. & Bart. qa causa onerosa est fauorabilior lucratiua. ff. de his quæ in frau. cre. l. fin. §. 1. & no. iust. de actio. §. si qs in fraudem quod dicit esse verum, nisi illa cessio ex causa lucratiua fiat ex necessitate, vt qa hæres excōicatus vel bānitus cessit legatario actionem legati nominis. Sed isto casu non est dubium, qa legatarius ēt sine cessione ageret. l. ex legato nominis. C. de leg. Sit ergo in hac mā ꝯclusio, ꝙ aut bona sunt publicata, & nō valet cessio iurii antiquoꝝ. Aut non sunt publicata vel sunt sed cedunt iura postea quęsita. & tunc aut bannitus cesserat ante bannum, & dicam in se. q. Aut cedi post bannum. Tunc aut cedit ex necessitate, vt qa cedit fideiussori. qa ei soluit vel ex alia causa necessaria, & tunc silr̃ nō obstat exceptio p ea q̄ allegata sunt supra in prin. q. si aūt fit cessio volūtaria, aut fit ex causa lucratiua. & ob exceptio aut ex causa onerosa, & nō obst. agēdo vtili actione noīe suo, nisi ꝓbet in fraudem factā C. man. l. pe. cū si. Si aūt ageret directa noīe cedētis obstaret exceptio p ea q̄ hic dicta sunt, & supra prox. q. Prædicta aūt locum hñt in cessione iurium. In cessione vero siue in translatione dñ. ỽ dicit Bal. d. l. si cū dotem. §. si pater. ꝙ non repellr̃, qa immediata causa agēdi. s. dñm est sine vitio. gl. est ordinaria fm eum in d. l. si cum legitima, non intelligas qñ simplr̃ cedit rei vendicatio, qa tunc erit idem ꝙ supra secundum not. in tit. de cessio. ac. §. ex præmissis. ver. Itē qđ si mihi. vbi vr̃ maxime in addi. Io. Andr. quid operet cessio rei venditæ quibus adde. l. si eius & quod ibi not. ff. ad Trebel.

75 Successiue septuagesimoquinto quæro, † Quid iuris qñ cessio præcessit bannū, an tunc cessionario agenti post bannum obstet exceptio. Bal. in l. 3. §. si filius. ff. quod quisq; iur. dicit ꝙ non ob exceptio, qđ quidam dnt [illegible] fm dist. quæ hr̃ in l. post ꝯtractum, [illegible] qđ esset verum in casu in quo ex [illegible] alienatio, & cessio redderetur [illegible] qa tunc cessionarius repelleretur [illegible] actione [illegible] pupilli. §. vi-[illegible] gest. & l. non putauit. §. non quęuis. ff. de ꝯtratabū. & idem si ex alia causa esset cessio nulla fm not. in l. ab Anastasio. & l. per diuersas. C. manda. & l. si. C. ne lib. po. Si aūt cessio hēt. sua substantialia, & statutū nō annulat eam cum necessaria sit reuocatoria qñ facta esset in fraudem cessionarius nō posset repelli à debitore opponente de iure fisci. l. his ꝯsequentet. §. 1. famil. ercis. & l. 2. si ager vectig. & qđ ibi not. & l. si eum seruum. p Cy. C. de seri. fugi. p Bar. in l. 1. ff. de excep. rei iud. non ergo obstat exceptio bāni superuenientis qđ est certū si agat vtili. Sed dubiū esset an sibi obstaret agenti directe rōne cedentis, per l. q stipend. cum ibi no. de proc. & p ea quæ dicta sunt supra 73. q. Puto tñ qđ ēt tunc nō ob. exceptio, talis qa directe exercitum transit sine aliquo vitio, arg ff. de ser. expor. l. si minor. & quod no. in l. pluribus. §. & si placet. p Dyn. & Bar. de verb. obl. & hoc ideo quia agit in rem suam cessionarius. Facit. C. de dona. l. illam. & quod habetur in l. si quidem per Doct. C. de act. & oblig.

76 Septuagesimosexto quæritur, † Viso, ꝙ p alium aliqñ agere pōt, & aliqñ non, an possit pro alio ꝓcuratorio noīe agere. Puta Titius fuit factus procurator Sempronio non bannito, an repellatur virtute dicti statuti ꝙ banniti non audiantur. hæc qō examinatur per Alber. vbi supra q. 62. Cuius verba licet hic inserere pp qōnis vtilitatem, & aliqua pulchra dicta. Dicit. n. primo vr̃, ꝙ audiatur, & non obstet exceptio ar. instit. de excep. §. fin. Item quia non dr̃ hic audientia dari vel ius fieri, sed ei cuius est procurator, quia dr̃ dñs agere per procuratorem. ff. quod vi aut clam. l. denique. §. fin. & l. seq. & ff. de proc. l. 1. & secundum hanc determinationem intelligitur. l. non solū. §. pe. ff. de iniur. & ad hoc. arg. ff. de do. excep. l. si procurator. in prin. nisi occasione ipsius litis datum foret sibi bannum quod fieri potest de iure, vt ff. si quis ius di. non ob. l. 3. §. 1. tunc. n. non audiretur nisi primo exiret de banno, vt ff. de dol. excep. l. apud Celsum §. quæsitū. & l. si procurator. 2. rñ. Et qđ alias admitti debeat, & statutum restringi debeat solum ad eos q suo noīe agūt. Facit qa statutū est odiosum, & ideo restringendum, vt ff. de lib. & posth. l. cum qdam. & ita in hac q. qdam sentiunt. & ꝓ hoc. ff. de in ius voc. l. quæsitum. Alij dnt bannitum ēt ꝓ alio non admitti ad instar excōicati, vt extra de prob. c. post cessionē. Item qa statutū indistincte

ftinčte dicit non dari audientiam bannito,
nec diftinguitur an agat ꝓprio nomine, uel
alieno, ergo indiftincte intelligi debet .ff. de
ser.vrb.l.fi feruitus.cum ꝯcord. Item qa ꝙ ei
non detur audientia inductum eft in hono-
rem prætoris ficut, & edictum de poftulando
quod ꝓhibet certas ꝑfonas poftulare .ff. de
poft.l.1.qui.ex cau.ma.l.fed, & fi per ꝑtorem
§.fed, & fi dum. ideo ficut nullo modo ꝯcedit
poftulare ei cui ab edicto denegat̃, ita & hic.
Item bãnitus qui ꝓ fe nõ admittitur multo
minus admittit pro alio. nec obft. fimilit.ff.
de poftul.l.1.§.1.& 2.& C. eod. tit.l. nemo.
nec obft. ꝙ arguitur de patrono ad bãnitũ,
quia ꝙ bannitus nõ audiatur eft de iure mu
nicipali quod eft cõe ius ipfius ciuitatis, ꝙ au
tem libertus nõ uocet in ius patronum fine
venia eft priuilegiũ ipfius patroni, in .auth.
de non alie.§.fi uero.de teft.mil.l.eius.& ꝓ
ifta parte bene.facit .ff. de pœn.l.mors, circa
princ. De facto obtinuit, ꝙ pro alio audiat̃,
maxime ꝑ l.qũtũ, de in ius uoc. & qa alteri⁹
odio alias grauari non debet. C.de inof.teft.
l.fi qs in fuo, & quia bãnitus non vĩ agere,
vel audire, fed dñs qui per alium agere vĩ, ut
in d.l.mors.not.Iac.de Are. & iftam partem
puto ueri. Ad quod facit vltra predicta, quia
filiusfam. in iudicio effe non põt, & intellĩ
fuo noĩe, ut l.fi.§.neceff.ff.de bon. q̃ lib. põt
enim effe ꝓcurator.de procur.c. quia gñalĩ.
lib.6.licet gl.aliter dixerit in d.§. neceff. Nõ
obft.c.poft ceffionẽ, de ꝓb. qa loqtur in ex-
cõicato qui ꝑdit ꝑceptionẽ facroꝝ, & cõio-
nem fidelium, de excep.c.2.de fent.excõm.c.
pen q̃ bãnitus non ꝑdit, vt certum eft. & fic
de vno ad alium non arguitur fm Bar.in fua
difp.in verf. 5. eft videndum, & dcm̃ fuit fu-
pra hac ead.parte, q.4. Aduertendum tñ, ꝙ
hoc eft veꝝ qñ agit nomine alieno, & ad al
terius utilitatem. Si aũt ageret nomine alie-
no, & ad fui utilitatem, fecus effet, utputa, qa
effet ꝓcurator in rem fuam .l.1.§. in ꝓpria
ff.qñ appel.non fit, & C.de proc.l. q ftipen-
dia. Si aũt ftatutum diceret ꝙ non audiatur
in aliquo fuo iure non hr̃et qõ dubõnem .l.
1.§.vfus.C.de proc.l.nihil, & l.neq;, & l. ꝙ
quis. Prædicta vera fi fuit factus procurator
poft bannum, fi autem fuiffet antea ꝯftitutus
repelleretur non virtute ftatuti, fed quia ꝑfu
meretur reuocatus ꝑp mutationem ftatus,
vt l.fi cum Corn.& l.cum quis.ff.de folut.cũ
ibi not.& per Bart.in l.poft litem.ff.de proc.

Dictum fuit fupra hac eadem par q 37.ꝙ
bannitus poteft ab inteftato fuccedere de iu
re cõi. Modo feptuagefimofeptimo quærit,
77 † bannitus fuccedit Titio non bãnito ftante
dicto ftatuto quod banniti nõ audiantur. di-
ctus bãnitus adit hæreditatem, & ut hæres
Titij agit contra Sempronium an ei obftet
exceptio bãni. Alb.ubi fupra qõ.49. arguit
primo ꝙ non ob. exceptio, vt ꝯfequatur ex
perfona alterius quod per fe hr̃e non pof-
fet.ff.quæ res pig.ob.l.Arift.& de fal.l.1.§.
1.& determinat cõtrarium, & ita dicit fuiffe
obtentum, ut fic fibi obftet exceptio in iure
poftea quęfito.ff.de ꝯd.ind.l.fi non forté.§ fi
filius, ad Mac.l.fed Iulia.§.1.re.amo.l.& 1õ,
& C.de bon.ma.l.1. in ꝯtrarium facit .ff. de
excep.l.Modeft. vbi hr̃ ꝙ agenti iure hæredi
tario nõ opponitur exceptio ex perfona ꝓ-
pria, & idem ꝓbatur in l. quidam cũ filium,
verf.quare.ff.de uerb.oblig. Puto tñ dictum
Alb.veꝝ, quia exceptio banni eft exceptio, q̃
refpicit perfonam, & in illa tñ verificatur fi
pro fuo iure agit, vt fupra q.prox. qualiter-
cunq; ergo ius fuum fit, & ex quacũque cau-
fa uerificantur uerba ftatuti. Et ideo ẽt ex iu
re hæreditario agens repellitur cũ vnicũ fit
effectũ patrimonium.ff.de priui. cre. l. pr̃.&
de vulg.& pupill.l. fed & fi plures.§.fi filio.l.
Modeft. & l.quidam cum filium, loquunt̃ in
exceptione reali.f.rei iudicatæ in qua infpi-
citur non folũ ꝑfona, fed caufa .l. cũ q̃ritur,
& l.fi mr̃.§.eand.& l.an eand.ff.de excep. rei
iud. Et ideo licet ille qui nomine ꝓprio fuc-
cubuit, poftea ut hęres alterius agat. & fic ex
diuerfa caufa, ceffat regula illius excep. quia
licet dici poffit eadé perfona, in auth.de iure
iur.à mo.præft.§.1.non tñ concurrit identi-
tas caufæ. Et fic fibi non obft.except. Qđ eft
veꝝ nifi ueniendo iure hæreditario ueniret
ad impugnationẽ fui facti ꝓprij, & à fe facti.
Tunc .n. fi agat iure hæreditario obftat fibi
exceptio ex ꝑfona ꝓpria, ut d.§.fi fil. & d. l.
fed Iul. §.1. de quo tñ articulo .f. in gñe, an
agenti iure hæreditario obft. exceptio ex ꝑ-
fona ꝓpria, uide in d.l.Modeft. ꝑ Bart.& qđ
ibi not.in l.poft leg.§.fi is, de his qb. ut ind.
& uide qđ not.in Spec.de fent. & his q̃ ip-
fam fe.§.fi.uerf.quid fi ꝓcurator, vide ẽt qđ
hr̃ in l.fi.C.de euic. Ecõuerfo vero agenti iu
re proprio ob.exceptio ex perfona eius cu-
ius eft hæres etiam banni examinabitur in-
fra in ultimo tempore, parte 2. quæft. 4.

Septua-

78 Septuagesimooctauo quæritur, † Bānitus ex forma statuti non pōt sua bona in alium transferre. Quidam vēdidit vel aliter alienauit quædam sua bona, & promisit exinde ad voluntatem emptoris facere instrm cū clausulis ꝯsuetis, deinde anteq̄ faceret instrm bānitus fuit, & taliter quod in statuto ꝑtinet. Quæritur an possit facere instrm prædictū, & valeat, non obstantibus banno, & statuto: pro huius qōnis decisione sciēdum est ꝙ Richar. de Salyc. disputauit qōnem in terminis infrascriptis, Lege prohibet partialitatis causa relegatum aliq̄d trāsferre vel alienare de suo. Relegatus dicta causa ante relegationē dederat locauerat pro decem annis rem ad francandum in quinquennio pro quingentis, hoc acto, ꝙ sub pœna teneat locator, & dator in termino p̄dicto francanti facere instrumentū venditionis. Quærit̄ q̄d iuris de pfectione ꝯtractus, & pœna, & post multas ꝑlixas rōnes primo ad affirmatiuā, secundo ad negatiuam, soluit hoc modo. Pro parte affirmatiua, ꝙ possit facere instrm, & si non facit pœna cōmittat. Primo, ꝑ verbum dederat, de cuius nā, & significatione est dn̄ium transferre. ff. de cōd. ob cau. l. fi. de verb. obl. l. vbi aūt. §. fi. inst. de actio. §. sic itaque. Secūdo, ꝑ copulam, & dum subijcit thema, & locauerat, de cuius copulæ nā, & significatu est ponere diuersa, & augere præcedentia. ff. de leg. 3. l. ea tū adiectio. & not. super rub. ff. de iur. & fac. igno. Tertio, per l. sub ꝯditione. ff. de sol. vbi rei vel pecuniæ date transit dn̄ium immediate. Quarto, per ꝓpriam signōnem huius dictionis, ad q̄ est vt inducat modum, sed rei datę sub modo ab initio trāsit dn̄ium. l. necessario. §. q̄d si pendente, de pericu. & cōmo. rei vēd. & not. C. eo. tit. l. 1. Quinto, ꝑ l. sicut. §. interdū, & l. cū venderē. ff. loca. Sexto, q̄a res fuit estimata, ergo vr̄ tunc transisse dn̄ium. ff. loca. l. in naue. & locatio suos nouissimos terminos excedere arg. ff. depositi. l. lucius. Nec obstat q̄d rei suæ non teneat ꝯductio. ff. locati. l. q rem. & l. ad ꝓbōnem. & ff. deposi. l. q rem. & de reg. iur. l. neq; pignus in fi. cum si. q̄a illud verū est ab ignorante vel ēt sciente respectu dn̄ij. Sed à sciēte respectu positionis q̄ non est sua sic, vt patet expresse. ff. de acq. poss. l. si rē aliq̄, sed possessio rei sic locatæ non transierat. C. de præsc. 30. anno. l. malè agitur, ergo à sciente eius respectu cōductio tenebat dn̄ium aūt sine positione bene potuit transire ꝑ l. si fundum. de fund. vel pōt dici, ꝙ ꝯductio rei pleno iurę ꝓprie nō tenet, sed hic non est pleno iure ꝓpria ꝯducētis arg. à simili. ff. q̄d metus causa l. metum. §. voleri. C. de dono sub modo. l. j. C. q̄d metus cau. l. 3. cum simi. Septimo, ꝑ verbum ad francandum, de cuius signōne oportet esse francare. i. liberare, q. d. ꝙ transtulit dn̄ium, sed non francum. Pro parte aūt negatiua ēt ꝑ solutione adducit̄ ne videat̄ laicis q̄dā iniquitas, vt in fi. not. gl. C. de transact. l. si maior. Secundo, q̄a hoc esset duplex improprietas. s. q̄d rei locatæ transierit dn̄ium contra nām locationis. ff. loca. l. nō solet. & q̄d eod. momento rei proprie teneret locatio ꝯtra l. neq; pignus. cum similibus supra allegatis, sed duplex impropriectas in eo admitti non debet. C. de dotis ꝓmis. l. 1. cū simi. ff. mand. l. si vero non re. 2. vel 3. rñso. ff. ve. cōd. & demonst. l. si mulieri, & Titio. Tertio, q̄a vnum de copulatis trāsit ad nām alterius. ff. de fun. instr. l. Seiæ. §. Caio. Sed hæc copula, & copulat dederat, & locauerat, ergo datio trahit ad nām locationis, vt sic dn̄ium non transeat, vt est clarum. ff. loca. l. 4. vbi vr̄ casus ibi dedisset locasset ve, & arg. co. tit. l. si vno. in princ. Quarto, q̄a si aliud tumeret, esset ꝯtrarietas, & incōpassibilitas ꝯtra. l. Titij. ff. de ꝯd. inst. Quinto, q̄a q̄d duplici iure pōt sumi in dubio debet intelligi, ꝙ caret vitio. ff. de legib. l. in ambiguo. & ꝑ socio. l. merito. vbi p̄sumit̄ q̄s facere iure licito, & non illico, sed vbi ex tpe locationis transisset dn̄ium non posset dari pensio ꝓprie à modo nisi de p̄cio q̄d est terminum est soluēdum, & sic induceret in ꝯtractum vsurarum illicitum, & reprobatum, vt hr̄. C. de vsur. auth. ad hoc. & in authen. de eccl. tit. §. 1. & solet not. C. de sum. Trin. l. 1. nisi diceres ꝙ veniret rōne fructuū, & interesse, sed certe hoc non posset, cum ille sit in mora ratione dilationis sibi datæ, vt l. lecta. si certum pet. & fructus inde pcipiat q̄a dn̄ium non transiuit. Sexto, ꝑ l. q̄ro. §. si. ff. loca. vbi rei æstimatæ locatæ non transit dn̄iū si est species, sed periculum transit, & non est emptio, sed quasi emptio. Nec obst. l. i naue. q̄a ibi loquit̄ de ꝯductore operarum q pōt transferre dn̄ium rei in qua opera debēt p̄stari si det ad pondus vel numerū vt reddat non idem in specie, sed in gn̄e, q̄d cum datio recipiat functionem vel aīr, vt ibi not. q̄d nō est in ꝓposito, & vr̄ æquior, & verior ꝑ d. §. fi. Fina

6. Finaliter soluendo deriſiue dicit ego vror tali diſt. q aut ſtat, q ab initio trāſferre vo luit, aut q noluit, q in ↄtractibus inſpicitur magis volūtas q̄ verba. l. ēt. C. de iure do. cū ſi. Aut eſt dubium, & tunc aut vendebat, ſed pactum apponit, vt donec pcium ſoluat certa mercede ↄductum habeat, & obtineat prima pars. ſ. affirmatiua p d. l. ſicut. & l. cum vē derem. Aut ab initio locabat, ſed cum pacto q francari deberet, vt in caſu noſtro, & tunc obtinet alia pars. ſ. negatiua quaſi tranſlatio vel alienatio facta nō fuerit ab initio, ſed debeat fieri demum cum erit facta frācatio. ſed tunc venit ad inhabilitatem ergo ſi recte vr fuiſſe in caſu noſtro. Non ob. l. ſub ↄdōne, qa ibi ſolutio fiebat pure, ſed effectui, & ceſſioni in ſolutū adijciebat ↄdō. hic aūt locatio fuit pura, & eius nā non erat tranſlatabilis dñij, vt ſupra ibi ergo tranſit dñium, hic non, ſed ius locationis, vt ibi. Vides ergo, q vbi ab initio ex ui ↄtractus tranſijt dñium non ob ſtante ſtatuto poterit inſtrm facere, & ſi non facit in pœnam incidit. Vbi aūr non tranſijt dñium, ſecus eſt, obſtante ſtatuto. Nec ob. q illa videat alienatio neceſſaria, & ſic ſtatuto non cōprehendat. de contrah. emp. l. fiſtulas. §. 1. de re. co. l. magis puto. §. ſed ſi tpe. & C. qn̄ decr. op. non eſt l. 1. qa hic res ex forma ſtatuti eſt reducta ad impoſſibilitatem. ff. ad l. rhod. de iact. l. ſi vehenda. §. idē iur. & loca. l. inſulam. Secūdum ergo diſt. pdictam in ter minis in prin. q. ppoſitus. Aut fuerat tranſla tum dñium, vt qa vendens receperat pcium vel fidem de eo. ff. de ↄtrah. emp. l. q vendidi. C. de re. ven. l. in ciuile. & q vtrobiq; hr, & in l. pcurator. §. ſed ſi mercē. ff. de trib. & l. quidam fundum. ff. de in rem ver. & ſine dubio non obſtante ſtatuto poterit inſtrm facere, qa tunc non alienat, & ſic non hñt locū verba ſtatuti. ſi vero dñium non fuit tranſlatū, ſecus eſſet. Sed hæc pars ſecunda eſt mihi dubia cum ſit alienatio neceſſaria p dicta iura, & l. alienationis. ff. fam. er. niſi dicas q illa pmiſſio pſumat in fraudē ſtatuti facta q eſt verum ↄcurrentibus his q̄ hñr in l. poſt ↄtractum. ff. de do. in l. ſi veneri. §. fi. de pri. cre. & C. de bo. dam. l. ſi q s poſt hāc. Tenet aūt hęc deciſio cōferat ad mām, tñ magis placet per ea q̄ dicta ſunt ſupra circa cognitionem con tractus. an ſit venditio an locatio, & quid im portent illa verba ad franeandū. Pro qua tñ mā recurrendum eſt ad latius, & clarius not. per Bart. in diſp. ſua quę incipit, publicanus. quæ ſaltem in effectum hr in l. cotem. §. qui maximos. ff. de publ. Sunt & not. ſupra dicta pro mā. l. qui rem. C. loca. & l. ſi rem aliquā. ff. de acquir. poſſeſſ. de quo ibi per Bartol.

79 Septuageſimonono, † Stāte dicto ſtatuto, q bannitus nō audiat in aliquo ſuo iure qd̄ oſtenſum eſt non tollere defenſionem vt hac ea. parte q. 62. Quærit Titius agit contra Sē pronium bannitum, dat libellum, & facit eū citari, Sempronius bannitus comparuit, & ſuas exceptiones oppoſuit, qbus viſis Titius agens vult à lite tm̄ deſiſtere. ſed Sēpronius vult q procedat per auth. qui ſemel. C. quo. & quan. iud. & per not. in l. edita. C. de eden. An audiat bannitus quaſi videat defendere. An vero nō audiat quaſi videat impugnare, & agere. Dixit Iac. de Ray. in l. ſi libertus. ff. de in ius vocan. q bannitus audiat. qa dr ſe defendere. Alb. vbi ſupra q. 60. idem ſequitur dicens melius probari. eod. tit. de in ius voc. l. liber. à patrono. & extra de reſcr. c. 1. lib. 6. Certe meo iudicio hæc q. paruam habet dubitationem ſm. n. no. ex d. ll. edita. & auth. q ſemel. ſemper conuentus actore negligente reus eſt. & ideo ſiue differat aduerſarius vt l. pperandum. §. & ſi quidem. de iud. ſiue renū ciet taliter q ſibi nō noceat ſm not. in dictis iuribus, & in l. poſtq̄ liti. C. de pact. ſemp ban nitus vt reus audiendus eſt. Faciūt ea quæ dicta ſunt ſupra hac parte q. 68. 69. & 70. Si aūt bannitus illo non agente vellet q iudex pronunciaret exceptionem ſibi cōpetere p not. in l. ſi finita. §. eleganter. ff. de dam. infec. ff. de fideiuſ. l. ↄtendat. de lib. lega. l. Aurelius. §. cē tum & C. qui bo. ce. poſſ. l. 3. forte non audiret. tum qa puocatus eſt non puocatus, vt dem fuit ſupra q. 64. tū qa implorando offm iudicis interuenit in iudicio, vt dictis iurib. non aūt excipiendo, & ſic tenetur libellum offerre, & per conſequens actor eſt. hr in l. 1. ff. de eden. & p Bar. ff. de iuriſ. om. iud. l. 1.

Circa eandem materiam. 80. quæritur

80 ſtante ſtatuto q laudum habeat executionē paratam, & ſimiliter inſtrumentum guarentigiæ habens certum terminum. Titius habens inſtrumentum guarentigiæ vel laudū contra Sempronium habentis executionem ante illā factā bānitus eſt, bonis eius non publicatis. dem fuit q. 5. q pdit beneficia ſtatutorum ſuæ ciuitatis. An nullo modo diſponēte bānitū audiri nō debere poterit, pone p pcuratorem

curatorem uirtute dictorum iurium incipere ab executione secundum formam dictorum statutorum. Hæc quæstio est disputabilis, sed omissa disputatione ne prolixior sim, quam promiserim succincte me expediam. Præmittens primo, quod de iure cōi talia non habent paratam executionē. C. de exec. rei iu. l. 1. ff. de susp. tut. l. 3. §. tut. sed à iure statutorum tale traditur beneficium, vt habetur in laud. in l. 1. C. de arb. & quod ibi per Doct. in guarentigia habetur per Iac. de Aret. in l. cum quasi. §. si plures. ff. de fideic. lib vbi gl. fi. secundum eum dicit quod illud quod facit sententia facit legis potestas, ex quo ipse ibi dicit, quod sicut sententia habet executionē, ita instrumentum guarentigiæ hoc etiam sequitur Cyn. in l. vna, de conf. Bart. tangit in l. proinde, in fi. ad l. Aquil. in l. 1. de eden. in l. 1. iu. sol. & in l. 2. C. de sen. quæ sine cer. quant. beneficium ergo executionis traditum guarentigiæ non est de iure cōi, sed de iure statutario. Item præmitto quod non est beneficium, quod de necessitate tradatur illi instrumento ex quo natum est, sed potest etiam sine illo beneficio in exercitium alias iudicium deduci. l. intra dies, cū. ibi not. ff. de re iud. & in c. fin. de iud. Res .n. iudicata habens executionem à iure cōi per not. in l. à diuo Pio. per totum, & C. de exec. rei. iud. potest per uiam actionis etiam in iudicium deduci, licet possit per officium iudicis etiam intentari. C. de arb. l. cū antea. C. de reb. cred. l. act. l. miles. §. iudic. ff. de re iud. cum nos per Bar. in d. l. intra dies. Sic ergo est in instrumento guarentigiæ, & laudo, vt etiam patet ex not. in l. plane. per Bart. ff. quod cum fal. tut. auth. vbi patet per præscriptionem remanere ipsum ius ordinarie agendi. Præmitto etiam quod donec illud instrumentum fuerit executioni mandatum non dicitur facta executio, ut habetur plene, & not. per Bar. in l. is qui. ff. qui. ex cau. ma. Ex his infertur quod cum res reducta sit ad casum à quo non potest incipere, & simus in re non perfecta vitiatur ipse contractus, vt l. quia in eum ff. ad l. Aquil. & de fideiuss. l. Vranius, & per Dy. & Bart. in l. plur. b. §. si placeat. de verb. obl. Pro qua decisione facit quod in his quæ respiciunt ordinem iudicij inspicitur iudicij locus, vt habetur in l. 2. C. quē. test. app. & plene per Doct. in l. cunctos pop. de sum. Trin. ergo & tempus iudicij, arg. l. vinum. si certum pet. & ff. de trit. l. in hac. Ex hoc satis colligitur ex not. per Bar. in extranag. qui sint rebelles. sup verbo, rebellando. Si autem executio fuisset ante bannum facta etiam secundum quod Bart. intelligit factam esse in d. l. is qui nullatenus, per bannum vitiaretur, vt d. §. & si placeat. Item si instrumentum esset factum tali ter quod valeret de iure statutario, & non de iure cōi non vitiaretur ex bāno subsequenti, quia iam perfectum erat, & quia quo ad solēnitatem actus inspicitur tempus ipsius actus perfecti sicut locus, vt in iurib. prædictis, sicut etiam in fi. no. per Bal. in d. l. cunctos populos, iuxta sidum tractat de solēnitate probatoria ipsius actus. licet autem in prædictis ipse bānitus perdat beneficium statutorum, non tamen idem debet esse in hærede, de quo dicā infra in ultimo tempore, parte 2. q. 15.

Rubrica de ijs quæ per alios fiunt in præiudicium bannitorum.

SVperest expedita prima par. huius 2. temporis, vt ad secundam perueniatur, quæ ut ex diuisione in princ. huius temporis posita patet, tractare debet de ijs quo per alios fiunt in præiudicium bānitorum, & ut ordine præmisso procedatur. Præmitto primo rubricas siue titulos quæstionum quas in hac parte examinare contingent.

1 *An surripiens rem bannito possit ab eo ad restitutionem rei conueniri.*
2 *An valeat statutum quod excludit bānitum etiā à defensione.*
3 *Si bannitus non potest opponere exceptionē præscriptionis, an illā possit eius fideiussor opponere.*
4 *An contra debendi conuentus à creditore post terminum præscriptio, repellatur ab excipiendo de præscriptione ex eo quòd intra terminum præscriptionis bannitus fuit eius contra. Et sic sit interrupta præscriptio etiam contra nō bannitum. Et sic in hac examinatur an valeat statutum minuens tempus præscriptionis, & materiam l. fin. C. de duo. rei.*
5 *An si agatur contra bannitum qui non potest se defendere, & taliter quod ex narratis apparet præscriptionem esse decursam iudex à seipso possit de præscriptione obijcere, et agentem repellere, & in hoc latissime examinatur virtus præscriptionis.*
6 *An stante dicto statuto bannitus agens contra bannitum possit contra exceptionem quòd non debeat audiri replicare quòd ille non potest excipere.*
7 *An stante statuto quod bannitus possit impune offendi, possit impune occidi.*
8 *An bannitus nondum registratus dum registrabatur potuerit offendi dictante statuto bannitū & registratum posse impune offendi.*

9 Si

9 *Si fuit registratus, & fuit sumptum bannum legitime deinde casualiter registrum, fuit combustum an possit impune offendi ostenso sumpto.*

10 *An bannitus qui potest impune occidi possit occidi impune à filio, vasallo, seruo, vel liberto.*

11 *An occidens bannitum auctoritate statuti peccet in foro conscientiæ.*

12 *An excusetur occidens bannitum ad instantiam inimicorum eius, & pro pecunia.*

13 *Quid iuris si volens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis, & eum occidit.*

14 *Si accusatur occidens bannitum an possit p procuratorē opponere, quòd occisus erat bannitus.*

15 *An bannitus possit impune occidi pendente securitate sibi data libere veniendi, etc. Et in ea plene tractatur de materia securitatis.*

16 *An bannitus qui pendente securitate non potest offendi perdat illud beneficium si cōmittit graue maleficium, & sic possit impune occidi.*

17 *Si cauetur statuto, quòd capiens bannitum habeat centum à commune, an debeat habere si ille captus habeat securitatem.*

18 *An præmium quod datur capienti bannitum debeat diuidi inter eum, & fiscum.*

19 *An capiens bannitum debeat habere expensas quas fecit in capiendo.*

20 *Si sunt plures capientes bannitum an debeatur vnicum præmium inter omnes an plura.*

21 *Stante statuto, quòd dat 50. capienti bannitum in pecunia, et centum capienti bannitum in persona, bannitus in mille, quæ si non solueris intra mensem intelligebatur bannitus in persona, fuit intra mensem captus, & præsentatus, deinde elapsus est mensis, & non soluit. Quæritur quod præmium debeatur capienti.*

22 *An potestas qui ignoranter cœpit ex bannitum debeat habere præmium quod datur bannitum capienti.*

23 *Vno statuto cauetur, quòd capiens exbannitum habeat centum, alio statuto cauetur quòd homines de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum bannitum, & cum Titius fugeret eleuauit rumorē propter quòd homines de villa insecuti sunt eum, & illum cœperunt quæritur an alicui præmium debeatur.*

24 *Stante eodem statuto Titius sciens Caium bannitum ignorans tamen statutum cœpit Caium, & potestati præsentauit, quæritur an debeat habere præmium.*

25 *An sit necesse probare, quòd occidens bannitum sciebat illum esse bannitum.*

26 *An occidens vnum quem credebat esse Titium Ioannis bannitum, & erat alius hō, excusetur pp statutum vel non, & qualiter puniatur.*

27 *An vniuersitate bannita quilibet de vniuersitate offendi possit.*

28 *An liceat occidere bannitum captum à familia potestatis.*

29 *An priuatus accipiens bannitum in alterius territorio præmietur virtute vnius statuti, an vero puniatur virtute alterius statuti.*

30 *Quid in officiali capienti bannitum extra territorium, an possit executionem facere, an vero teneatur eum relaxare.*

31 *Quid si talis bannitus indebite captus à priuato vel à familia in manibus capientis occidatur.*

32 *An quis possit occidere bannitum in manibus priuati qui eum licite cœperat virtute statuti eum præmiantis.*

33 *An captus in confinio territorij duarum ciuitatum, ita quòd dubium sit in quo territorio captus sit poterit iuste capi, vel non siue à priuato, siue ab officiali.*

34 *An contra bannitum licite captum possit fieri executio sine nouo processu.*

35 *Quid si vno statuto cauetur quòd antequā bannum detur debeat quis citari certo modo, alio statuto, vel eodem in fin. cauetur quòd banniti pro homicidio capti statim fiat executio, etiam si solennitas statute non sit seruata, an non facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari.*

36 *An bannitus ex vna ciuitate captus in alia illi confederata possit sibi iustificari secundum tenorem banni.*

37 *An iudex laicus debeat tractare tanquam bannitum laicum bannitum ab episcopo.*

38 *An retinens bannitum in priuato carcere excusetur à pœna virtute statuti permittentis offendi bannitum.*

39 *An statutum prædictum quod permittit occidi bannitum habeat locum in fœmina bannita.*

40 *Si cauetur statuto, quòd viri bannitorum debeant expelli de ciuitate an econtrario vxor banniti sit expellenda.*

41 *Cauetur statuto, quòd familia banniti expellatur de ciuitate an sit expellenda vxor.*

42 *An statutum disponens quod filij bannitorum expellantur de ciuitate comprehendat filias.*

43 *An stāte tali statuto comprehendatur no legitimi.*

44 *An tale statutum locum habeat in filijs matris bannitæ.*

45 An interficiens bannitam prægnantem sit excusatus virtute statuti permittentis occidi bannitum.

46 An committens adulterium, vel stuprum cum bannita per vim veniat puniendus, & quid si voluntarie.

47 An in vxorem banniti non bannitam poßit virtute dicti statuti licite committi adulterium, & sic non poßit accusari, vel inquiri.

48 An repertus cum armis prohibitis rediens ab occidendo bannitum puniatur virtute statuti prohibentis talia arma portari.

49 An volens occidere bannitum poßit bannito aliter euadere non valente impune occidi.

50 An bannitus pro homicidio propter quod insurrexit rumor in ciuitate contra honorē, & statū ciuitatis poßit offendi virtute statuti acrius permittentis offendi bannitum qui fecit contra honorē, & statū ciuitatis, quàm alios bannitos.

51 Dictante statuto, quòd bānitus pro amputatione mēbri poßit occidi. An bannitus pro amputatione digiti comprehendatur in dicto statuto, & ibi de alijs membris, & de membro arido.

52 Quando quis dicatur bannitus pro cicatrice vt sit statutum de eo loquens verificetur.

53 Quando quis dicatur bannitus pro percusione sanguinolenta.

54 An bannitus pro eo quòd insultauit, & percußit poßit offendi tanquam bannitus pro insultu, & etiam pro percusione. Et examinatur an insultus confundatur in percusione.

55 An bannitus prædictus poßit impune in rebus offendi, puta si combureretur eius domus.

56 An Bononiensis occidens Florentiæ bānitum de Florentia, poßit pro tali occisione Bononiæ conueniri, & in ea etiam examinari.

57 Quod vbicunque offenditur bannitus de Florentia offendens non potest Florentiæ conueniri.

58 An Bononiensis occidēs in ecclesia cōmitatus Florentiæ florentinum bannitum de Florentia poßit puniri Bononiæ, ac si illum occidisset extra territorium Florentinum.

59 An citatus in causa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatur, & bannitus fisco, dicitur bannitus pro maleficio, vt sic in eo locum habeat Statuta prædicta, & poßit offendi, & ibi inferitur quid iuris si index in tali banno adiecit, quòd poßit impune offendi.

60 An condemnatus in contumaciam pro crimine dicatur pro maleficio bannitus.

61 An bannitus in ære, & persona captus à iudice poßit decapitari.

62 Si quis fuit simpliciter bannitus in amputatione membri, de quo membro intelligatur.

63 Quid iuris si fuit simpliciter positus in banno.

64 An bannitus captus post 30. annos à die lati bāni poßit tradi executioni.

65 Stante statuto quòd damna data à bannitis debeant emendari per vicinos, vel proximiorem communitatem, vel villam, cuius dicatur vicinus, & qua villa dicatur proximior.

66 Bannitus fuit quis in mille quas si soluere nō poterit intelligatur bannitus in personam. Quaritur quando dicatur non posse soluere, & in ea de significatu verbi potest, & de natura termini cuiuscunque, multum plene tractabitur.

Secunda pars secundi temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius abstulit rem aliquam bānito stante statuto q bannitus non audiatur, an possit a bānito ad restōnem illius rei conueniri, & vr̃ q sic, nam & relegatus bona sua retinet. ff. de interd. & releg. l. 1. de bo. eo. qui mor. sibi consc. l. 2. in fi. sic, & bannitus qñ non publicantur, ergo vr̃ q agere possit. Facit ad hoc ff. de bon. pos. l. edicto. §. rei cap. C. si pen. ap. mors inter. l. 2. pro hoc qa appellatione bonoꝝ ꝯtinentur iura. l. bonoꝝ, & l. subsignatū §. bona, de verb. sig. Si ergo retinet bona, ergo & iura. & sic actiones, & p ꝯñs eaꝝ exercitij, alias frustratoria esset iuris illius reseruatio siue retentio. Sed ꝯtrarium est veꝝ ad instar excōicati qui agere non pōt, de off. ordin. c. 2. de iud. c. intell. Quod qdam dixerūt esse verumetiā de iure cōi circunscripto statuto pdicto, de quo tangā infra hac ead. par. q. 55. qd ego non credo p rōnes pdictas. & p text. in l. si tibi. §. is cuius. ff. man. Statutū ergo est illud qd licet non tollat actionem, tñ tollit illius exercitium, & si dicit, q nō audiatur quousq; fuerit in bāno claꝝ est quid iuris. Si vero dicit indistincte, dicā inf. in 3 temp. par. 2. q. 8. Sed & si sit aliud statutū q dictet bānitum pdcm posse à quocūq; offendi impune, res clara est, quo casu qd iuris dicā infra in 3. par. huius tpis dum tract an de tali subtractiōe iudex possit iqrere

2 Secundo quia dcm est supra parte q. 62. q statutum simplr̃ denegans aud non excludit defensionē. Quęro si in dicatur, q nō audiatur in aliquo suo defendendo, an valeat tale statutum. non, qa leges debent esse iustæ. l. 3.

sed iniustum est, quod quis non possit se defendere.l.ut uim,de iust.& iur. Præterea defensio est de iure nāli.l.1.§.cum arietes .ff. si qua.paup.fe.dic.quod ius tolli non pōt. d. l. vt uim,& not.in l. pactum .ff. de pact. in gl. ma.& est tex.in clem.past.de re iud. In ꝯtrarium ꝙ imò valeat,& tolli possit vř probari, primo,quia ꝯtumaci potest audientia denegari.l.sed,& si per prætorem.§. sed & si dum. ff qui.ex cau. ma. & rōne contumaciæ clauditur reo iudicij aditus .C. de iud. l. sanc.C. de iure fisci.l.defensionis fac.lib.10. hinc est quod ille qui fuit ꝯtumax in se defendendo non auditur post terminum in l.ult.ff. de fe. & ita tenet Dy.in l.fin.ff.de cust.reo. & ideo cum bānum detur ꝑꝑ ꝯtumaciam vř valere statutum,& sic aliud est in bānito,q̄ in excōicato.Nec mirū quia deteriori loco sunt banniti qui pñt impune offendi. Bar.in hoc arg. in l.cum mul. sol.mat. tenuit primam partē distinguendo ꝙ quædam est defensio voluntaria,vt qñ quis vult comparere ad defendendum aliquem, & illa pōt tolli per statutum. Quædam est defensio necessaria, vt qñ quis ad iudicium citatur,ista non pōt tolli allegat no.ꝑ Inn.in cap.cum inter.de except. & idē dicit in l.facultas.ibi tñ limitat prædicta vera in defensione iuris.In defensione vero facti dicit valere statutum,de qua facti defensio ne dicam infra hac ead.par.q.49. dum tractabo, an bānitus offensus possit se defendere. Sed Bald.in d.l.cum mulier.ꝯcludit,ꝙ quędā est defensio in qua bānitus nihil ponit, sed simplř negat,& illa nō pōt auferri.C. de ed. l. qui accus. Quinimò nec de iure intellř q̄a non est proprie defensio.l. si quidem .C. de excep.& ibi per eum quædā est in qua aliq̄d ponit ad meram defensionē,& tunc aut talis exceptio est,de iure gentium vt si excipiat se fecisse ad suā defensionem, & talis exceptio non pōt respui.l.vt vim,de iust.& iu. Si vero exceptio oritur de iure ciuili, ut exceptio ꝑscrip.rei iu.& si.Et tunc stante tali statuto bānitus non debet audiri, q̄a ciuilis rō ciuilia iura tollere pōt,nālia non,ut in §. sed nālia iura,inst.de iure nat.gent.& ciui.& in l. eas ff.de cap.dim.Qñq; id,qđ ponit non tendit ad meram defensionem,sed ad impugnationem,& ista pōt tolli ꝑ statutum.l. qm Alex. C.de adult.& l.seruos .C.de accus. Simile in doloso cum nō datur beneficium cessionis, sed bene datur beneficium diuisionis,q̄a tendit mere ad defensionem.l.1.§ nunc tract.ff. de tut.& ratio.distra.equidem hec uerba pulchra sunt,sed credo indistinctè valere tale statutum per l.oēs populi.non obst.ꝙ defensio sit de iure nāli,quia verū est, & licet sine iusta causa tolli non possit,vt in iuribus supra alleg.tñ ex causa tolli pōt.C.de bo.dam.per totum,& ita firmat Inn. in c. quæ in eccles. de ꝯst.& sentit gl.in l.1.ff.de ꝯst.princ.nec uideo rōnem diuersitatis inter defensionē facti & iuris, cū defensio iuris sit minoris p̄iudicij,q̄ facti,vt in l.seruorū,de pœn.& tñ defensio facti tolli pōt ex casu ſm Bart.in l. facultas.per l.1.& 2.C.qñ lic. sine iud. uin. ex quo sequitur ꝙ non procedat illud qđ Bal. dicit ꝑ l. ut uim. dicam tñ ubi supra remisi. Siue ergo sit defensio iuris, siue facti q̄ tollit per statutum cum ex causa iusta fiat.s.in pœnā mulieri, & inobedientiæ ꝑ talē statutum sublata est ipsi bannito. Illud aūt qđ dixit Bal.defensionem ꝯsistentem in mera negōne non tolli verū puto.quia cū proceditur ꝯtra eum,& citat vt litē ꝯtestetur, illa aūt fit negādo,aut ꝯfitendo,ut l. 2. C. de iu.cal. imò rř negando,& sic cum habilis fiat ex tenore ipsius citationis,q̄ est ut veniat ad se excusandum presertim in criminalib. à dictæ citationis auctoritate decipi non debet.l.2.C.de ijs qui ue.ætā.& idem quod Bal. tenuerat Iac. Butr.in l.ubi pactum.C.de transact. & A.b. vbi supra q.40.repetā aliq̄ circa hoc ĩfrà q.5.

3 Tertio quæro,† Bānitus erat debitor Titij,& fideiussorē dederat,creditor differt petere tanto tpe ꝙ lapsa est pręscriptio,si agit ꝯtra bānitum stante supradicto statuto banitus non poterit excipere per not. supra ꝑx. q.& in d.l.vbi pactum agit ꝯtra fideiussorē. poterit ne fideiussor de pscriptione opponere? hanc qōnem disputauit Iac.de Are.ut refert Bal.in l.cum mul.sol.matr.& ibi sic loquitur.Primo vř ꝙ fideiussor non possit opponere.l.3.§.si is ꝑ pro quo.ff. quod q̄sq; iur. vbi principali excluso à potentia excipiendi ꝑꝑ impet.iniqui iuris à se factā, excludit ēt fideiussor, dicit ꝯtrarium fuisse determinatū ꝑ Iac.de Are.pdcm. In hac n.exceptione,& omni alia quā non pōt opponere reus opponit fideiussor ēt nascētem ex persona rei, q̄a fideiussor nō habet causam detractiuā.& ideo dolus principalis ei nō ob.l.apud Cels. §.de auct.de do.excep.Item sicut exceptio ꝑsonalis quæ iuuat non transit ad fideiussorē.

vel l. nisi de pact. ita contra odium personale transire non debet l. 1. de const. princ. & sic non capit p capacem l si is qui duos de lib. lega. Ad. §. si is p quo. rñdet, q ibi dolus nascentem exceptionem reddebat inualidam, hic vero reddebat inhabilem psonam excipientis, & sic ɔcludebat q interdum est vitiū in mā p p psonam. primo casu vitium est rea le, secundo psonale. Interdum est vitium personale p p psonam, & locum qđ dcm est supra. In hac quæst. ɔsiderandum arbitror qđ si ante bānum decursa erat pscriptio, decisio pdicta vera sit. Non.n. potuit principalis ex facto suo auferre fideiussori exceptionem iā ɔsitam. l. si. ff. de pact. qđ forte verum est nisi pbaret̃ fideiussorem delicto ɔsentisse vel fuisse participem ibi, & in d. §. si is p quo, qđ intelligo si fundaret suam exceptionem ex psona rei, vt ibi, alias non, vt statim dicam. Si vero pscriptio est decur' a post bannum ɔsiderāda sunt plura. Primum an pscriptio dicat̃ decursa ex forma statuti quod abbreuiet iuris cōis pscriptionem, puta q reducit trigennalem ad decennalem vel quinquennalem. de quo dicam statim in seq. q. Et hoc casu q vt dcm est supra parte prox. q. 5. Banniti perdunt beneficia statutoꝝ suæ ciuitatis. ɔsiderari oportet q ɔtra eum est interrupta sicut cōtra fideiussorem. Quam q. formauit Io. And. in addi. Spec. sup rubr. de fideius. in fin. & ibi vr̃ ɔcludere q sic, dum dicit tenendum, q hr̃ in l. fin. C. de duo. re. q̃ vult, q interruptio sa ctā ɔtra vnum ex duobus reis, pfit ɔtra aliū. Sed id nō est verum, q pscriptio interrupta ɔtra principalem non interrumpit ɔtra fideiussorem. Tex. est fm vnam lect. in l. sū qs. §. si quis p reo. ff. de sol. & ibi per Bar. & per Cyn. in d. l. fin. licet gl. contrarium dixerit, & non bene in l. 1. §. si. ff. de eo p quem fa. erit. & in l. fideiussor. §. fi. ff. man. Isto ergo casu licet principalis sit bannitus, & per eum non sit actioni pscriptum, tñ erit pscriptum per fideiussorem. In eo.n. remanet illesa dispō statuti loquētis de debitore, q eius appellatio ne continentur fm no. per Bart in l. 1. si cer. pet. Nec prodesse potest hic cursus præscriptionis ipsi principali ēt si ea audientia de defensione restitueretur, puta quia solueret, si dicimus, vt supra quo ad eum fuisse interruptam præscriptionem. de quo dicet̃ in seq. q. vel ēt si rebanniretur. ff. de pact. l. fideiuss. & d. §. si quis pro reo. Si vero præscriptio est decursa post bannum de iure cōi tūc potest habere locum opin. Iac. de qua dictum est. Cū enim ille bānitus notorie si absens exceptio ordinis à fideiussore non possit opponi. l. si. si cer. peta. & in l. decem. de verb. obl. & C. de fideius. auth. præsente. & sic necesse est deuenire ad exceptionem præscriptionis, & sic vē ra est decisio, prædicta. Opponit.n. fideiussor exceptionem præscriptionis ex persona sua non ex persona principalis banniti. & ideo non potest cōtra ipsum ex illius persona aliquid replicari, quod secus est in d. §. si is pro quo. Ibi.n. opponebat fideiussor exceptionē ex persona ipsius principalis. Et ideo si post bannum fuisset quæsita exceptio ipsi bānito puta pacti de non petendo. & ex eius persona transisset in fideiussorem fm ea quæ hñr in l. 2. de excep. forte non posset illam opponere fideiussor, quia nata fuit cum illo obstaculo replicationis audientiæ denegatę ēt in defendēdo. & sic cum illa qualitate transsiuit in fideiussorē, vt d. §. si is p quo. sicut dicimus in exceptione compensationis q̃ opponit cōtra pcuratorem in rem suā fm verā decisionem Doc. in l. eius. C. de cōp. & in l. si qs in rem. ff. de pc. & Dy. in r̃la, si qs in ius. lib. 6.

4 Sed iuxta prædicta, quarto queritur, [Q]đ in conreo banniti. Statuto pone cauei, q cui libet debito præscribat̃ spacio quinq; annorum. pendēte quinquennio vnus conreis debendi p p suum delictum est bannitus. lapso qnquennio agit creditor ɔtra alium nō bannitum, opponit reus ɔuentionem de pręscriptione statutaria, replicat creditor qđ p p bannū illa fuit interrupta in conreo. q pdidit beneficiū statuti, ergo intellr̃ interrupta ɔtra alium conreum p l. fin. C. de duo. reis. Hæc qō hēt duos articulos. Vnus est an valeat tale statutum. Alius est posito q valeat, de qua interruptione loquatur. l. fin. præall Circa primum q parum hr̃ in voluminibu libet sed breuitate referri sniam Bal. q hu articulum disputauit, & incipit qō. Statuto uetur q fenerator, &c. & ibi primo argui non valeat statutum, dr̃ q̃dam snia siue d tum. C. de legi. l. fin. ff. quod cuiusq; vni. item eorum. §. si decuriones. & de dec or. sa. l. ambitiosa. Sed snia continens soluat quod debet nō valet, quia in se vitium intollerabile. ff de excu. tut. l. stamento, ergo idem in statuto. Secu tum non potest facere q malefidei

pscribat in malæfidei possessore. de reg. iur. lib.6. Sed q recipit mutuum vel aliter se fecit debitorem scit se debere, ergo est malæfidei, sicut ille q tenet reliqua ex administratione. ff. de neg. gest. l. Pomp. la 2. antep. rñso. & ff. man. l. doius. ergo non pscribit. Tertio, pbat ex mutuo nāli, nālis orit obligatio, sed nālis obligatio non pōt tolli p statutum cum sit de iure ciui. & illa de iure nāli. instit. de iur. nā. gen. & ciui. §. sed nālia. ff. qđ quisq; iur. l. 3. §. penult. de neg gest. l. at q nā. in princ. & idem in oi ptractu q fit ex psensu. l. 1. de pac. & de reg. iur. l. cum amplius. §. is nā debet. Si ergo est nālis obligatio, ergo non soluens peccat, ergo non debet valere statutum cum inducat pctm pfidiam, & malam fidem, qđ patet p suum ptrariū. ff. man. l. si fideiussor. §. fin. q depo. l. bonafides. Quarto, dispō prę scriptionis ideo valet qa ptinet iustitiam positiuam vt no. ff. de postul. l. 1. §. pueritiā. Sed illud statutum vr ptinere apertam iniquitatem, & nullam hēt causam. ergo non valet. de const. c. q in ecclesiarum. l. fi. C. si ptra ius vel vti. pub. & ibi p Cyn. p Host. & Io. And. in c. cum p. tabellio. de fide instr. & ideo ptra excipientem ex tali statuto debet obstare replicatio doli. ff. de doli exceptio. l. 1. in fine. Quinto, statuta auferentia ius, & actionem alteri. ex nulla. iuxta causa non valent, quia sunt ptra iustitiam nālem. Certum. n. est illā iustitiam nālem debere seruari. ff. de excu. tuto. l. scire oportet. § sufficit. & ad eā tanq̃ ad legem naturę recurri debet vt ibi patet, & cō firmat qa nō tenet scriptum principalis. C. de pre. impe. offe. l. quoties. ergo nec statutū inferioris, & ita vr tenere Bart. in l. oēs. populi. in 2. q. prin. circa prin. Ad partem vero ptrariā arguit lex rōe [illegible] pōt morofo audientiam denegare. C. [illegible] iud. l. sancimus. Item pōt pfingere tps ad agendum. & sine dubio valet, qa si id pōt iudex. C. qui accus. nō pos. l. si ea. ff. de accus. l. cum in tua. ff. qui sa. co. l. de die. fm Iac. de But. ibi, ergo multo fortius ipsa lex. nam assignatio termini ad agēdum mouet creditorem vt agat intra terminum, sicut terminus assignatus ad soluendū mouet debitorem, vt soluat intra terminū. C. de ptra. & com. stip. l. magnā. Per lapsum ergo termini peremptorij, qa ois terminus à lege psixus est peremptorius, pclusa est agēdi copia. ff. de excu. tut. l. scire. oportet. §. pūs. Vnde si statutum diceret, monemus oēs creditores q agant intra quinquennium scientes q de cętero non audirentur, valeret statutum. Ita ergo valeat si simplr dicit q post quinquenniū non audiant, qa terminus icludit monitionem. Facit qđ no. Inn. extra de ptæ ben. c. extirpandæ. Nec pōt ob hoc ecclesia audiri, cum debeat seruare inter laicos eorum statuta no. ff. de post. l. ex ea. Præterea q ptra se pscribi patit renūciare vr. ff. de nego. gest. l. si ego. de dam. infec. l. ptor. in prin. C. de pscrip. long. temp. auth. malæfidei. Secūdo idē sic pbat. Sicut ius cōe se hēt gñalr, ita se hēt ius municipale localiter, vt l. oēs populi. & l. de qbus. Sed ius cōe inuenit pscrip. & valet et si rō reddi non possit. vt in l. non oium. ff. de legi. Imò adeo valet vt fm quosdam actionem tollit ipso iure, vel saltem tollere possit si velit. C. de pscrip. tri. anno l. oēs. & l. sicut. & et possit tollere nālem obligationem si velit sicut, & dñium. ff. rem rat. habe. l. fin. Tertio statutum hēt vim pacti. vt not. ff. de legi. l. sed in ea. & C. de decre. decur. super rub. ff. de pac. l. non impossibile. & de reg. iur. l. nec ex ptorio, sed p actum pōt pfigi meta agendi, ergo, &c. Accedit. ff. de verb. obl. l. obligationum. fere. §. placet. de sol. l. cum mihi decem. & qđ not. de leg. 1. l. nemo pōt. Quarto statutum disponit respectu iudicij qđ patet dum dicit, non audiat. ff. de pc. l. mutus. §. pœna. Omnia aūt iudicia sunt de iure. ciui. vt no. inst. de obl. in prin. ergo, &c. Ex prædictis tenet hanc partem q valet statutum, & ibi tractat multa notabilia in mā. c. nouit. de iud. circa debitum pscriptum q̃ si libet ibi vide, hic vero non infero qa non faciunt ad mām nostram. In fi e aūt rñdet ad argumēta facta in contrarium hoc modo quia primo non ob. prima rō, quia plus pōt statutū q snia simplex. vt not. in l. 1. §. pen. ff. de fer. Non ob. sm argm, quia debitor non dr in dolo cum possideat quod suum est. l. 2. §. appellata. si cert. petra. & no. de in mu. ecclesi. c. quia pleriq;. Item quia præscriptio fingit retro, & omnia purgat. C. de vsu. l. eos. in pri. & dicit Bar. dixisse q non requiritur bona fides, nisi vbi requiritur possessio præscribentis de vsuc. l. sequitur. §. si viā. q sibi dicit non placere, in quo non insisto quia extra propositum, & quia et ipse Bal. sibi ipsi contradicit. Non ob. tertium quia fatendum est q nō tollitur nālis, sed effectus eius eliditur. ff. de cōpensa. l. quæcunq;. Non ob. quartum, qa statutum

tutum hoc non debet dici iniquum cum in se habeat causam motiuā q̄ solet ꝓbari ex ꝓœmio.ff.ad Macc.l.1.§.fi.de hær. inst. ꝑ Bart. in l.amb.tiosa. Non ob.quintum arg.qa nō est ꝯtra iustitiam nālem.Et ideo certum est ꝙ statutū in suis beneficijs quæ adinuenit pōt præscriptionem præfingere ēt pupilis,& ecclesijs,extra de testib.constitutus.Valet ergo statutum ꝓdictum,qđ ēt tenuit idem Bal. in d.§.pueritiam.& in d.c.si qs per 30.si de feu. fue.ꝯtro. & ꝑscriptionem inducit ēt si ꝑ alia verba loqueretur,puta qa diceret.lapso quinquennio creditor non auditur, vt ibidem.S. in prædicta q.concludit.alleg.l.properandū. C. de iud. iuncta.l.mariti lenocinium.§.50. & l.miles.§.60.& l.si maritus.§.præscriptio. ff.de adul.C.de inoffic.testa.l. si quis filium §.fi.cū si.& illud est verius q̄ id qđ dixit.Bar. in l.omnes populi. vt patet ex prædictis. Et ideo restat secundum dubium in quo vř dicendum ꝙ conreus illam exceptionem nō possit opponere. Interruptio.n.facta est in persona conrei banniti ergo iuuat creditorē contra alium conreum.vt d.l.fin. C.de duo. reis.quę gn̄alr̄ loquitur in omni modo interruptionis.Mihi tñ vř durum quod lex illa locum habeat hoc casu. nam loquit de interruptione ꝑ l.illā cogitatis. vt patet in fi. illius l.ergo ad illum non extendit.vt l.iubemus. in fi.ad Trebel.Intelligo igit l. illam interruptione ꝑscriptionis præcedente ꝑ modos inductos a iure ciuili. & in qua factū creditoris vel debitoris ad id principalr̄ ordinatū interuenerit sup ipso credito,vel debito. non aūt intelligā illā hr̄e locum in interruptione à statuto introducta simplr̄ aliquo ꝓdicto tū nō interueniēte, ne in exorbitātibus à iure cōi fiat extēsio.ff. de legi. l. qđ non ꝯtra. Possum ēt dicere ꝙ hoc casu nō sit ꝑscriptio interrupta,licet decursa sit, qa in debitore q non est bannitus locum hēt statutum.l.1. §. si is qui nauem. ff. de exceptio. ac ēt virtute alterius conrei qui non est bannitus in totū decursa dicatur, vt incapax capiat ꝑ capacē l.si is qui duos.ff.de lib.lega.facit l. q cōem. ff.quemadmodum ser.amit. Licet aūt sit decursa præscriptio, & possit per conreum nō bannitum opponi, non tñ opponi per bannitum non ex defectu præscriptionis cursus, sed ex vitio suæ personę quæ ad eam ꝓponendam audiri non debet ex forma statuti l.qui ex lib.§.testamēto.ff.de secun. tab.

5 Quinto circa idem statutum q̄ro. † Agit creditor ꝯtra bannitum, & proponit in libello tp̄s ꝯtracti debiti, & taliter ꝙ iudex videt ꝑscriptionem esse decursam. An possit à seipso agentem repellere.Dicet qs hæc qō est ꝯtra ꝑ Iac.de But.& Bart.q tenuerunt ꝙ vbi parti non competit ius agendi,iudex ex offō non possit cognoscere l.non solum.§ q̄q.ff. de iniur.& in alijs iuribus de qbus infra parte 3.huius temp.q. 1. ergo è ꝯuerso vbi pars non pōt excipere, nō possit iudex ex offō repellere.ff.de excepti.l.1. sed certe illa decisio de qua dicam,supra nō adaptat ad ꝓpositū, loquit.n.in criminali,ac ēt qn̄ iudex vult assumere locum actoris, & sic impugnatoris, hic aūt vult assumere locū rei,& defensoris, cui magis fauet l. Attianus.de actio. & obligatio.& ideo ꝓ huius articuli decisione. Primo videndum est an ꝑscriptio tollat ipso iure actionem, & ex eo peruenit ad propositā qōnem.Circa qđ sciēdum est ꝙ gl.in l.si eū. §.qui iniuriarū.ff.si qs cau. dicit ꝙ ꝑscriptio inducit liberationem ope exceptionis.vt ea. l.si eum,in prin. non aūt ipso iure.ex qua vř ꝙ non tollat actio sed paret exceptio. Item gl. vbiq; dicit, ꝙ ꝑscriptio non tollit nālem obligationem,vt l.at qui nā.in princ.de nego.gest.l.si qs postq̄.ff.de fideiusso.& eod.tit. l.vbicunque,de sol.l.cum quis. §. si quis pro eo.C.de præsc.30.anno.l.cum notissimi, in princ & ff.rem ra.habe.l.fin.Dyn.vero in d. l.fin.dixit ꝙ licet non tollatur nālis, tñ tollitur amnis effectus, quod sequitur Cyn. in l. cum quis de iur.& fac.igno.in 6 quæstio.sed Guiliel.de Cun.in l.3.§.fi. ff.quod quisq; iu. dicit ꝙ imò remanet naturalis cum suis effectibus, & sic solutum repeti non possit, ibi per illū text.principaliter mouetur.Guil.aūt in Spe.de presc.§.1.ver.1.refert opiniones, & nihil firmat. At Bar.in d.l si.rem ra ha.cōcludit ꝙ quando quis liberatur tp̄e ex conuentione, vt quia voluit esse obligatus vsq; ad certum tempus,& non vltra,& tunc tolli naturalis ex vi pacti.l.eum qui ita.§.qui ita de verb.ob.sed remanet ciuilis sicut remanet qn̄ per pactum expressum tollitur nālis.l. vnus.§.pactus.ff.de pac. Quandoque qu[...] beratur tp̄e quia tenetur actione tempo[...] & tollitur tunc ciuilis tñ,& remanet na[...] lis d l.at qui natura,in prin.& quod ibi Qn̄que vero quis tenetur actione per[...] perpetua licet liberatur præscriptio[...]

vel 40.anno.tunc dicit liberari à ciuili,& remanere nãlem quam ius ciuile tollere non põt vt in §.sed nãlia,tollit tñ oĩs effectus ipsius obligationis.l.sicut.l.oẽs.& l. cum notissimi.de præsc.30.anno.Ad l.si qs postq̃, tñ dẽt vt ibi per eum.qđ ẽt tenuerunt vltramõta.vt refert Cyn.in l.fi.C.quib.ex cau.maio. Cuius membra p ordinem videamus.& primum eius dcm̃ cõiter tenent oẽs.s.q̃ ex conuentione obligatus ad tps,post tps liberatur a nãli non ciuili,qđ est verum nisi mora pręcesserit,vt per Bal. in d.l.at qui nã, nullo.n. modo liberat ille,ergo qui non est in mora post tps ɔuentione appositum tenet ciuiliter tm̃ non nãlr,qđ Ang.in d.l.fi.sub dubio fortè limitabat dicens non hr̃e locum in stipulationibus prætorijs p l.si fideiussor. C.de fideiuss.sumpto arg a tex.ibi qui dicit,liberati qđ non hẽt rõnem.Non ob.ille text.qa intelligitur fm̃ l. obligationum fere . §. placet de act.& obl.s.vt liberet ope exceptionis, & pbari vr̃ tex.in d.l.si eum,in princ.& p gl.in §.qui iniuriarum.Puto tñ hoc primum membrum nõ hr̃e locum in obligatio per sniam, puta quia iudex condemnauit Titiũ ad soluendum certum quid vsque ad certum tps, hoc enim casu post illud tempus ex snia nulla remanet obligatio. Cum .n. snia sit actus ciuilis tacite concludens post tps non teneri.ff.de postul. l. Imperator,tolli debet omnis obligatio, quia per illum actum fuerat introducta.vt in §. pactus ne peteret. & qđ hr̃ in l.Iulianus verum debitorem.ff.de cõd. indebi.& si dicatur hoc nihil releuat,quia remanet obligatio primitiua.l.nep.ff. de fund. instr.l.1.C.de iud.& ibi not.Rñdetur q̃ imò vtile esse põt qñ primitiua obligatio, aut nõ probatur,aut non probari põt,vt quia testes mortui sunt,& perditę sunt depositiones antiquę.Concluditur ergo circa hoc q̃ præscriptio conuentionalis non præcedente mora tollit nãlem obligationem remanente ciuili,secus si præcedat mora, puta qa pmisit tibi dare Stichum volẽs teneri vsq; ad pascha. si.n.ante pascha fui in mora sine dubio adueniente pascha non liberor iure aliquo sicut nec liberaret morte l. si ex legati causa. & l. qđ te, si certum peta. obligatus aũt ex snia vsq; ad tps finito tpe penitus liberat,& ideo in primo casu nõ tollitur actio ipso iure qa põt cum ciuili remanere,vt hr̃ in d.§. pactus ne peteret,in secundo sic, vt hr̃ in d. l. Iulianus.Circa secundum qñ quis tenetur actione de sui nã tpali qđ est vbicunq; lex adueniens actionem illi actioni tps posuit cõiter tenetur qđ dixit Bart.s.q̃ remaneat nã.is,& tollatur ciuilis,vt d.l.at qui nã.licet Bal. in l. omnes.de præsc.30.anno. tenuerit idem qđ in seq.membro qđ lege non probat.&rñsio quam ibi facit ad l. at qui nã nihil valet vt ibi patet,& ideo referre non curo.Credo tñ in hoc secundo dicendum,q̃ aut illa actio inuenitur à lege pp contractum vt redh bitoria,& quanto minoris,& vera sit decisio prædicta q̃ remaneat nãlis, inest enim tunc ipsa nãlis procedens à consensu partium , quia contrahendo partes videntur velle se subijcere illius contractus dispositioni ẽt extra id quod expresse agunt l.si is qui.ff commo. & de eo quod cer.loc.l.in bonæfidei. & inst. de obl.quæ ex con.§. 1. quam nãlem ius ciuile nõ tollit.& isto casu verũ sit remanere actionem sed obstare exceptionem per d.l.si eũ.in prin.& quod not.gl.in d.§.q iniuriarũ.Aut datur à lege pp delictum, & tunc finito tpe quo illa actio durat ipso iure liberat,&actio tollit,pbat in actione iniuriarum in l.si non conuitij.in fi.de iniur.vbi text.dicit finito anno ɔueniri non potes,quæ verba fm̃ omnes importat effectum suum ipso iure l.de his. & ibi per Bart.ff.de transa.per Ioan.And.in reg.1.lib.6.& ita intelligo quod dixit Bal.in d.l.at q nã.s.odiosam actionem tpalem tolli ipso iure.& allegat text.in l. vnus .§. sed si ante.ff.de iniur. licet ibi Ang. dicat q̃ tollat ope exceptionis per §.placet quid debet intelligi. vt dixi supra, & adde q̃ dixi supra parte 1.huius tpis q.11 & hoc de secũdo. Quo aũt ad tertium .s. qñ actio est sui nã perpetua vt l.2.de const.pec. & præscribitur ei per spacium 30.vel 40.anno.per ll.sicut cum notissimi.& omnes.Credo verum esse quod dixit Bart.s. q̃ tollatur omnis effectus illius nãlis quæ remanet,licet Angel.in d.l.fin.tenuerit opin.Guil.improprians text.in dictis iuribus.s.vt dum dicunt sit plenissima munitione securus , intelligat.s.ope exceptionis , quod non est bene dictum,illa.n.est plena securitas nõ plenissima. sicut in simili dicimus in l.ait prætor.§.permit.ff.de min.& C.si aduer.sol.l.1 .sicut ergo solutione cui similis est præscriptio tollitur actio,vt inst.quib. mod. tol.obliga.§.1.ita,& hac præscriptione tollatur.Nec obst.d.l.si eũ.in pri.& alia iura digestorum

ftioñ, quæ vũt velle q̃ nunquam tpe tollaĩ actio ipso iure, qa in hac pscriptione non loquunĩ. Talis .n. præscriptio illis tpibus fuit incognita vt ff. quib. ex cau. maio. l. Iul. ad l. Aql. l. ita vulneratus. Et in cor. auc. vt ecclesia Rom. in prin. & licet hoc sit verũ in pscriptione legali. 30. vel 40. anno. qđ ẽt tenuit Bald. in l. oẽs, tñ in præscriptione statutaria illã abbreuiante aduertendum est ad verba statuti qualiter sint ɔcepta. Nam si sunt ɔcepta q̃ actioni pscribaĩ certo tpe, vel q̃ lapso tpe creditor sit priuatus iure suo. & tunc locum hẽt quod supra dcm̃ est. Si aũt statutũ diceret elapso decennio vel alio tpe creditor non audiaĩ, tunc nulla tolleret obligatio, sed ɔcluderet via agendi. & hoc casu licet non audireĩ in foro ciuili, tñ audireĩ in foro ecclesiastico p viam denunciationis ecclesiasticæ fm Inn. in c. noluit. de iud. & Bar. in l. sequiĩ. §. si viã de vsu. Bald. in c. si qs per 30. si de feu. fue. ɔtro. vbi dicit q̃ illud verum nisi in statuto allegareĩ aliqua causa p q̃ audientiam denegaret per c. quod clericis de foro comp. dicit ẽt ibi q̃ si statutũ diceret q̃ elapso certo tpe creditor intelligaĩ se eisse pactum de non petendo vel p exceptilationẽ liberasse, tunc tolletur nãlis saltem in effectu. Si vero statutũ diceret q̃ elapso certo tpe omnis obligatio, & actio sit extincta dixit idem Bald. tolli actionem ipso iure p l. bene à zenone. C. de pscripti. & ibi vide, qđ an sit verũ examino, nisi à reo petaĩ declaratio tpis. & procedat libellus, & iudiciũ adeo q̃ ẽt si non probetur de tpe debiti, si tñ probatur debitum actor obtineret fm nota. in l. si ex multis. C. de annal. excep. l. ob carmẽ. in fi. de testi. extra de fide instr. c. cum Ioannes. de pig. l. cum tabernam. dum tñ probetur ante lit. cont. debitum subfuisse quod debet intelligi fm not. in l. nõ potest. ff. de iud. & ff. de pig. actio. l. si rem. §. fi. Si aũt reus petet declarationem vt sciat an velit cedere vel ɔtendere, tunc erit necesse exprimere, arg. eius quod not. in l. si in rem. in fi. ff. de rei vend. & d. l. fi. de anna. exceptio. Vbi igĩ non est expressum tps obligationis in libello, vera est opin. Bart. sine dubio stai. n. libellanti quo ad iudicij processum cum quędam pucila. ff. de iuris. om. iud. Sed si est expresũ tps, aut actor est in casu in quo pscriptio tollit ei ipso iure actionem, & tunc iudex nedũ possit imò debet ipsum à iure repellere sicut in simi. dr̃ p gl. in §. pactus ne peteret. & i l. vbi pactũ. C. de trãs. & vtrobiq; p Bart. & alios, & p ipsum in l. eũ q ita. § q ita de verb. ob. facit qđ no. in l. 1. de affes. Eristo casu sit vera opi. Bal. Si vero tollit ipso iure actionẽ sed parat exceptionẽ qđ qñ sit, dcm̃ est supra & tunc nõ possit iudex à seipso illã opponere. Non. n. põt r'lr de facto supplere. ff. de dã no infec. l. 4. §. hoc aũt & de off. psid. l. illicitas. §. veritas. cũ similib. ex pdictis igĩ liquido ad expeditionẽ in principio ɔpositæ quęstionis inferi. qđ aũt in libello agentis ɔtra bannitum non narraĩ eũ esse bannitũ, locũ habeat sine dubio distinctio supradicta. Si vero narraĩ illũ esse bannitũ, tũc est magis dubium per ea q̃ dicta sunt supra, in principio q̃ñ. Vbi. n. parti ius non competit, iudex a se ipso non impartiĩ offm̃ ẽt in excipiendo. l. Pomp. §. rati. & l. ita demum. C. de ɔcur. Puto tñ iudicem posse talem libellum reiicere, & lacerare siue ipsum nõ admittere p iura supra alleg. & ff. de bon. lib. l. q cũ maior. § si patris. & qđ scripsit Rayne. ɔprie in bãnito in l. si extraneus. ff. de iur. domi. & in d. l. si seruus. C. de his q ad eccl. ɔfug. p illũ text. Nec tunc dr̃ partes rei assumere, sed suum offm̃ facere. Tunc. n. dr̃ assumęre partem rei qñ ius actoris est fundatum sed elidi põt ab exceptione fundata in psona rei. l. mil. cod. §. 1. de mi. te. l. qui ex liberis. §. testam. de fm tabulas. Quando aũt ius actoris non est fundatum, vt qa apparet illi ipso iure actionem non cõpetere, nõ dr̃ partes rei assumere illũ à iudicij limine repellendo. l. 1. §. 1. ff. si pars hæred. pet. & l. si pupilli. §. videamus. de neg. gest. Nec prædictis obst. qđ dr̃ ẽt in præscriptione 30. annorum obstare exceptionem pscriptionis, qa non est ɔprie exceptio, imò dr̃ facti vel intentionis sicut alibi dr̃ in l. si vnus. §. & gñaliter. ff. de pac. & ita dixit Bal. in l. oẽs. Puto aũt prędictam decisionem ɔcedere qñ ex libello apparet ex præscriptione iuris cõis actionem non competere. Si aũt illud apparet ex pscriptione statutaria, tunc aut apparet illã fuisse decursum ante bãnũ & idem qa iam ius fuerat fundatũ, & actio fuerat extincta. & sic pscriptio suũ opera fuerat effectũ, sicq́ non reuiuiscit ex bãno q res. §. areã. ff. de sol. & l. inter stipulãtẽ. § cram. de verb. obl. & qđ hr̃ eo. ti. l. plurib §. & si placeat. & qđ dixi supra parte p vlt. Sed si apparet decursam esse post b

nam tunc non possit illam opponere, quia aut ex banno fuit interrupta pscriptio vt in qõnibus præcedentibus tactum est, & clare, aut non fuit interrupta, & illud beneficiũ bãnitus non hẽt vt superius dcm̃ est, & maxime parte proxima qõne quinta. Et sic non constat iudici agentem non hr̃e actionem.

6 Tertia ẽt circa idem statutum †qđ banni tus non audiatur agendo vel defendendo, bannitus agit ɔtra bannitũ, excipit reus bannitus ꝙ actor est bannitus, & agere nõ põt, replicat actor ꝙ ille non põt excipere, qa bãnitus. Quærit qd iuris. &c. hanc qõ. disputauit Iac. But. & finaliter determinauit ꝙ reus bannitus non põt excipere, & iudex de facto non põt suppellere, & sic ꝓcedat iudiciũ & ita refert Bart. in l. cũ mulier. ff. sol. mat. & ẽt Alb. vbi supra q. 5. instat tñ Bart. in l. cum mulier, ɔtra decisionem pdictã hoc modo loquẽs qa sicut denegatũ est reo excipere, ita denegatũ est actori replicare. vñ sicut vr̃ denegatũ reo ne excludat actionẽ, ergo ea rõne qua dicis ꝙ ꝓcedit actio, qa denegaĩ exceptio, dici debet ꝙ ꝓcedat exceptio, qa denegaĩ replicatio. Sed rñdet ꝙ non valet replicatio, qa non venit ad excludendũ sed ad detegendum ꝙ exceptio sit nulla vel ꝑsona excipiens inhabilis, sed certe idẽ dicit reus. Nã exceptio venit ad declarãdũ inhabilitatem actoris, vñ vr̃ ꝙ iudex semel reperiat ꝙ nec reus possit excipere nec actor agere, cũ nõ debeat ɔcedere plus actori q̃ reo, vt i rla nõ debet. & sic nõ ꝓcedit iudiciũ. hæc Bart. q vt vides leuiter ptransit. Qua pp Bald. ibi delatius examinauit, & finaliter tenuit opi. Iac. de Butr. qa actio est ius. inst. de actio. in princ. & illud ius nõ est sublatũ agẽti licet ergo ex forma statuti impediaĩ iuris exercitiũ, non tñ impedit ipsa actionis existentia. Hẽt ergo suũ ius fundatũ qđ non est in excipiente. facit de excu. tuto. l. cũ ostendimus. fm̃ eũ. & sic ɔcludit ꝙ sicut interdũ vincit actor solum, quia non hẽt actum legitimũ ɔtradicto rem. de manu. te. l. qui habebat. §. fi. & extra de exceptio. c. cum ecclesiæ. ita hic bannitus actor vincat, qa excipiẽs nõ est legitimus excipiens. Pro ista opinione facit ꝙ actor tractat de dãno, reus de lucro, & sic potius fauetur actori quã reo. l. apud Celsum. §. Marcellus de doli exceptio. & qđ hr̃ in d. l. cum mulier. & in l. viro. eo. tit. hoc esse verũ sic subtiliter ostẽdiĩ, dcm̃ statutũ, ꝙ dictat bãnitũ non dr̃e audiri, nullam tollit obligationẽ, vt dcm̃ est supra ꝓxima. q. sed exceptionẽ parat aduersario, vñ quousq; illa nõ opponiĩ ꝓcedit iudiciũ de quo dicã infra in 3. parte huius tp̃s. q. 3. dũ tractabo an valeat inia lata pro bannito. Bannitus ergo postea veniẽs repetitius actoris fundatũ, & sic repetit se inhabilẽ ad excipiendũ ex forma statuti, ergo repellit. Nec obstat qđ ex eius citatione dicatur eius persona legitimata, vt dixi supra parte ꝓxima. qõ. 63. per not. p Iac. de Are. in d. l. cum mulier. & per Inn. in c. cum inter, de exccep. quia forte id verũ est quo ad alias exceptiones si simplr̃ ad opponẽdum citareĩ, nõ aũt quo ad exceptionem banni, quia legitimatio rei nõ debet intelligi facta ex citatione actoris vt eius ꝑsonã illegitimet. facit. C. de sol. l. inquisitio. cum si. Stemus ergo, & sic multũ sic indubitabilis hæc decisio cũ determinatione Iac. But. ꝙ ꝓcedit iudicium. Pro quo facit. ff. de verb. obl. l. si Titius in rõne sui. Clarius aũt ꝓcederet decisio si citareĩ ad ɔtradicendũ qdqd posset vt dixi in quæstione prædicta. Intelligit tñ Bald. decisionẽ prædictam in d. l. cum mulier. forte verã nisi statutũ vlterius procederet, puta qa denegaret iudici iurisdictionẽ in causis bannitorũ. Tunc, n. ex defectu iurisdictionis iudicis nõ posset iudiciũ subiri. l. filius. §. si qs ex his: ff. de inofficio. testam. cum simili. fm̃ cum ibi. sed in l. si creditoribus. C. de seruo pign. da. ma. tenet partem rei. Sed tene qđ dcm̃ est supra licet sine dubio nõ ptranseat. Pro qua decisione facit quod in principio fauet actori. vt not. in c. cum ad sedem. de rest. spo.

7 Examinatis quęstionibus †ɔcernentibus statutum qđ bannitus non audiaĩ, &c. descẽdo ad examẽ qõnum ɔcernentium hãc secũdam partem huius tp̃s quo ad aliud statutũ qđ permittit bannitus offendi. Et q̃ro ex ordine statuto. Stãte statuto qđ bannitus ꝑ maleficio à centũ libris supra possit impune offendi. Titius. B. talẽ bannitũ interficit. q̃riĩ an excuset, an vero veniat puniẽdus. Aeg. de Foscara. antiq̃tus disputãdo tenuit qđ veniat puniẽdus qa illa verba, ꝙ possit offendi ad modicã offensam referunĩ. arg. ff. de seruit. rust. pd. l. duas. & C. de inoff. testa. l. cũ te ex filia in orbitate. Sed Io. And. in add. Spec. in tit. de ɔst. ad finẽ, dicit Mar. de Fran. disputasse hanc q. & soluisse ꝙ de æquitate bannitũ ex delicto ex quo veniebat imponẽda mi

nor

nor pęna q̃ mortis,nõ posse impune occidi, alias sic.ff.de bon. dam.l.1 .& 2.&55.dis.c.r. & 2. De rigore aũt q̃a eõis interpretatio à qua discedere debemus vt l.si de interp̃tatio ne.est in ɔtrariũ.Dicit indistincte tenendũ . B.impune occidi potuisse.verbũ.n. offendi . ẽt occisionem includit. & sic p p ɔtumaciam nõ capitale sit capitale, & venit plus in executionẽ quã in sñia principali.l.capitalium . §.in exulibus.ff.de capt.& facit fm eum extra de excess.p̃la.c.ex literis,in si. & idẽ tenet Gan.in fin.sui operis.Sed Ray.in l.3 .§.si. de ali.lega. tenet ꝙ si erat bãnitus ad mortẽ po tuerit ipune offendi l.si. de bo. eoꝝ q mor. Alb.vbi supra refert Odo. indistincte tenuis se impune occidi potuisse,& ita fuisse seruatũ Bononiæ , & Brixię in curia dñi Frid. de Scal.& in 18.q.refert opinionẽ,& fundat̃ su per iuribus p̃dictis,& q̃a auctoritate publica sit id qđ publice credit̃ posse fieri, ergo exeu sat̃.l.2.C.de his q veni.ęta impe.Bart.in d. §.si.dicit indistincte.B. occidi potuisse p illũ tex.& p c.si.de homi.lib.6.& p l.testã.centu rio.ff.de manu.testa.Et idem tenet consulen do ut patet in eius consilio quod incipit.Sta tuto Castriplebis caueť,&c. & add. l. filia in orbitate q̃ fuerat vt supra in ɔtrariũ allegata.C.de inoff.test.& eo.tit.l.si maritus . hæc qõ est ponderosa.& ideo aliqualiter instabo & arguo primo ꝙ nõ potuerit impune occi di pariẽs offendi,ita se hẽt ad offendere volẽ tẽ sicut creditor gñis ad creditorẽ,sed tũc nõ durissimũ , sed leuissimũ est in obligatione de pig.l.obligatione gñali.&man.l.fideiussorẽ,& sic non ad mortẽ, sed leuiťꝙ offendi poterit . Secũdo,p̃tãs gladij ademptiua vitæ nõ venit in gñali ɔcessione.l. si. C. de male. & mate.& ff.de off.eius cui mand. est iurisd. l. 1 . Tertio,q̃a nõ debet esse maior pœna q̃ culpa.inst.de iniur.§.pœna.& notat̃ in §.pœna grauior. Quarto,q̃a q occidit non dr̃ of fendi,sed extingui . Aliud .n. est luminibus nocere , aliud totũ obscurare siue excecare . ff.de serui.vrba.pd.l.binas.Quinto,posse of fendi est pęna sine dubio,Sed cũ ista pęna sit gñalis,& indeterminata relinquit̃ arbitrio bo ni viri l.1.§.effractores.ff. de effracto. & ibi hr̃ ꝙ non debet arbitrari ad mortẽ. In ɔtra riũ statutũ p̃mittit offensionẽ eũ vulnere, & hoc nõ debes negari, sed vulnus non põt sic tẽperari vt mortẽ non inferat.c. vltimo . de homi.lib.6.ergo,&c. Secũdo,p̃misso antece denti permittitur ɔñs.l.2.de iurisd.om. iud. Hinc est quod patri cui permittebatur filiũ vulnerare permittebat̃ occidere.l.in suis,de lib.&posth.Tertio,impeditus ad mortẽ põt alium morti tradere lege permittente . l. 1. §.si appetitus.ff.ad sylle.& ad l.Aquil.l.sed si quemcunq; de verb.obl. l. qui seruum l. qd ergo.§.heres de leg.1.Et hoc ideo est q̃a offenso licitũ est offendere.l.vt vim.de iustitia, & iur.& sic talis rſa trahitur ẽt ad mortem. Quarto,tale statutũ est factũ ob publicã vti litatem. C.q̃ñ licet sine iud. vend. l. 1. ergo large interpretandum de cond. & demõstra tio.l.hoc modo,facit.C.ad l.Iul.repet.l 1.& de aleato.l.1.§.quod aĩt. Et ista pars cõiter tenetur,& ita seruatur. Contraria autem lo quuntur in his quibus proceditur ordine iu ris non aũt in his quæ extra ordinẽ fiunt in quibus licet augere pœnã l. decurionũ . C. de pœnis.Nec est verum qđ mortuus nõ di cat̃ offensus,imõ dr̃ grauissima iniuria affectus l.1 .C.de eunuch.& ibi not.& in l.1. C. de seditiosis,& ita ɔsuluit Bald.& ita seruat̃.

8 Octauo q̃rit̃ dictat statutum † quod bannitus,& registratus in certo libro possit impune offendi. Titius fuit bãnitus,& dũ regi strabat̃ in dicto libro fuit ab aliquo interfectus,an interficiẽs veniat puniẽdus. Alb. vbi supra.q.101. dicit sic,& vr̃,ꝙ dictus bãnitus patiat̃ pœnas bannitoꝝ p legem.ff.de iurisd. om.iud.l.si q̃s id quod.§ quod si dum p̃ponit̃.Sed recte intuenti põt adduci in contrarium.Ibi .n. dr̃ hoc non esse ex verbis edicti sed ex mẽte.In statutis aũt non est recedẽdũ à verbis,ergo,&c.Dicit pendere à q̃ne illa, an in statutis habeat locũ interpretatio,quę qõ est notissima,& tractata in l.oẽs populi . Mihi aũt vr̃ ꝙ dictus occidens veniat puniẽ dus.Illud.n.verbale registratus denotat tem perfectam Quousq; ergo nõ fuerit perfecte registratus non habet locum statutum p il lum tex.& p l. 1 . in si. ff. qđ quisq; iuris,& quod hr̃ in l.verbum erit.ff.de verb.sign.facit.C.ad sylla. l. cum syllanianum . vbi dr̃ ꝙ nihil vr̃ actum donec aliquid restat agendũ . Et hanc partem tenuit Iac.Butr.in d. l.si q̃s id quod.Pro hoc ẽt quia de contractibus ad delicta licita est argumẽtatio.leg.oẽm de iudicijs , sed q ɔtrahit cũ alio debet se de ɔdõnibus illius informare.l. q cum alio,de reg iuris.ergo,& qui in alium deliquit . nec d. si id quod facit in contrarium,q̃a paria su tolle

tollere factũ,& impedire quod id non fiat l. in iure ciu.de reg.iur. Et ergo verũ quod cũ nõ esset registratus nõ habet locum statuti.

9 Nono pone, ꝙ † fuit registratus in dicto libro, & ex eodem libro fuit extractũ exemplum,& sumptum bãnum,deinde ex casu registrum fuit consumptum,puta qa archiuus est combustus. Titius hñs sumptum interfecit talem bãnitum. Quæritur an veniat puniẽdus.In hac quæstione quę meo tpe de facto occurrit ex eo qa combusta fuit camera actorũ ciuitatis Pisarũ tpe expulsionis Gabriells Mariæ,multa allegata fuerunt maxime circa mãm authen.si q̃s in aliquo documẽto . C.de eden si quis vellet posset totam sumpti tractare mãm.Sed conclusiue procedam,dicẽs, ꝙ aut sumptum fuit factum cum solẽnitatibus req̃sitis,&taliter,ꝙ ꝓbet in ea cõtenta ẽm not.in d.authen.si q̃s in aliquo. & in l.sicut.& l.emãcipatione . C.de fi.instr. & tũc potuerit impune offendi. Habetur.n. tũc plena fides,ꝙ ille fuerit registratus,& sic ꝙ in eo verificabãtur verba statuti. Item dictũ sumptum hr̃ loco ipsius primi registri, vt in dictis iuribus,& leg.si donatę.§.1.ff.de dona.inter vir.&vxo.cum concor.facit,ff.de leg.2.l.cum filius,§.heres,& C.qñ & qui.4. pars deb.l.2. Si vero sumptum non habebat solẽnitates tales ex quibus ei daretur fides in iudicio. Tunc aut ille q̃ offendit faciebat archiuum,& registrum esse cõbustum,& tũc non excusatur nisi aliter ꝓbet veritatem ẽm not.in d.ll.sicut.& l.emancipatione . Si vero ignorabat excusatur. vt dicetur infra in vltimo tempore, parte prima, quæst.2. vbi tractabitur , an occidens bannitum rebannitum , & non cancellatum excusetur .

10 Decimo viso,ꝙ bannitus † vt supra poterit impune occidi . Quæritur an pater bannitus possit occidi à filio,dñs à seruo,vasallo,vel liberto. Dy.in filio dicebat,ꝙ nõ in l. si adult.cũ incestu,§.liberto,ff.de adul. & ad idẽ alleg.in auth.de incestis nup.§.1.de obsequijs,l.pen. ad quam partem ẽt allegabat Bar.ff.de iur.do.l.mutus,§.manẽte.Et hanc partẽ tenuit Alb.in 6.q.vbi supra ẽt in liberto,& seruo dicit Bar.in d.§.liberto.fuisse determinatum cõtrarium,& dicit esse verũ , qa pater taliter bãnitus efficitur hostis,& sic ẽt perdit filiationẽ, l postliminium, § filius,ff. capti. & dicit esse casum in l.minime.ff de religio. sed Alb.ad illam rñdet quod est specia le in patre veniente contra patriam , Iacob. aũt de Are.in d.§.liberto.dixit,ꝙ decis.Bart. fuit potius humana quam iuridica,ex eo qa filius captus erat.Nõ.n.perdit pater ea quæ sunt de iure cõi vt dictum fuit supra parte p̃cedenti,q.5.& ideo non perdit filiationem. Pro hac parte facit quod dicam infra parte seq.q.53,vbi dr̃,ꝙ hęc indefinita ꝙ possit offendi non comprehendi fratrem . Faciunt ẽt ea quæ dixi suprà parte prox.q.47.An filius cogatur alere patrem bannitum.Puto tñ in patre dicendum, ꝙ aut veniebat contra bannum in territorio,& sic cõtra patriam,&tũc possit occidi p d.l.minime, aut non,& tunc non potuerit occidi p alia iura. In seruo,& liberto forte alia decisio vera est, qa nõ hñt locum rõnes de quibus in alijs quęstionibus allegatis cõtinetur, quæ quæstio locũ habet in seruo qñ non fuerit publicatus.In vasallo aũt vide quæ dixi supra parte prox. q.22.

11 Vndecimo quæro, An occidens † bannitum impune ex forma statuti peccet in foro cõscientiæ.Alb.vbi supra q.19 dicit sic. Ioã. tenet,ꝙ sic 32.q.c.inter hæc. Dicit tñ se audiuisse dici à religiosis, cõtter teneri contrarium quia talis occidens facit auctoritate legis,& sicut legis minister,& executor . vnde sicut iudex puniendo,& occidẽdo malefactorem ẽm formam legis non peccat;imò meretur . vt 23.q.5. quasi per totam . & maxime cap.reos'. ita & iste q̃ facit auctoritate legis, & ob vindictam , & vtilitatem publicam . & subdit quod credit hanc opin.veriorem si solus zelus vindictæ, & publicæ vtilitatis eum mouisset.Secus id faceret liuore, & delectatione effundẽdi sanguinem humanũ tunc.n. peccaret mortalr̃. Pro quo remittit ad summã Ray.di.vltra princ.& vers.seq.& dicit, ꝙ quatuor modis põt intelligi dicta causa, 23. quæst. cap.vlt. facit quod dicetur infra hoc eodem tempore,& hac parte,quæst.42.Hoc tamen relinquo dominis Theologis .

12 Duodecimo quęritur † aliqui occiderunt B.bãnitum fuerunt capti,& cõtra eos ꝓbatũ fuit,ꝙ occiderunt eũ ad instantiã inimicorũ ipsius volentiũ facere priuatã vindictam, &ꝙ ex hoc ab ipsis inimicis bãniti habuerũt florenos certum vt eũ occiderẽt, nunqd erũt impuniti,& vr̃, ꝙ non nam sicut legis minister occidendo malefactorem licitè facit si facit nõ odiose,nec malo zelo, sed cum cõpassione vigesimatertia quæst.4. c. vindictam , & per

& per totam ipsam quæstionem. Cum ergo illi non fecerint zelo iustitiæ sed priuatæ vindictæ, non pnt dici legis ministri, sed vltores alienæ vindictæ, & p ƺns non sunt excusati p statutum. Item p leges q̃ delicta puniunt non debet delictis via aperiri. C. de ind. vid. l. 2. ne vnde iura nascunt, inde nascant iniuriæ. C. vnde vi. l. meminerint. Sed si intelligeremus statutum in casu proposito nonne ex statuto aperiet via qđ est ƺtra iura. C. de iudæ. l. nullus. & 23. q. 4. p totam. Item aperiretur via ad trucidandum hoies p pecuniam qđ est detestabile crimen, vt extra de homi. c. 1. lib. 6. ergo tales non excusant p statutú, nec est verisimile statutarios sic intellexisse. Item vr̃ pbari tali rõne, illud qđ fit licite si fit gratis, efficit illicitum, & vr̃ esse delictum si fiat recepta pecunia. ff. de recepta. l. 1. in fi. & ad l. Iul. repetun. p totum, & maxime in l. fin. §. fin. ibi. Qui. n. ob hoiem, &c. Sic erit in proposito. & pro hoc facit illud gñale, qꝑ multa gratis licent, quæ non licent pecunia accepta. l. 1. cum simili. pro hoc. ff. de bo. liber. si necem. §. si quis, & qꝑ not. de nego. gest. l. si pupilli. §. si Titij, & de conditio. ob turpem causam. l. 4. §. si tibi iudicium, licet forte ista opin. non sit mala de stricto iure, tñ quia verba statuti sunt indistincta, & gñalia, & gñalr̃ concedentia bannitum qñocunq; interfici. Vidi seruari, & statutum intelligi, & interpretari, qꝑ qualitercunq; sit interfectus bãnitus ẽt per pecuniam excusentur occisores virtute statuti, licet non excusentur à pctõ, vt dixi supra proxi, qõ. verba sunt Alb. vbi supra q. 20. Credo decisionem veram, licet. n. ille qui tenetur facere gratis, accipiendo pecuniam pro illõ turpiter faciat, vt in iuribus prædictis, non tñ punitur pro eo qꝑ facit illud qđ facere tenebatur, sed solum ex eo qꝑ pecuniá recipit vt patet in iudice, non. n. punitur ex eo quod iuste iudicauit. sed quia pecuniá accepit, vt hr̃ C. de pœna iu. qui ma. iu. per totú. Item aliud est qꝑ quis teneatur aliquid facere gratis, & tunc accipiendo pecuniam turpiter facit vt dictis iuribus. Et aliud quod quis possit facere si vult, nõ tñ teneatur, vt in proposito, tunc. n. non turpiter accipit ꝑ faciendo illud qđ gratis facere poterat, vt patet in d. §. si tibi iudicium. Et ideo credo ẽt de stricto iure decisionem prædictam veram esse. ff. qui, & à qui. ma. lib. non fin. l. prospexit. cũ similibus. Puto tñ hoc verum si illi qui mandauerint, poterant illud per seipsos licite facere. Si aut ipsi non potuissent tunc puto illos non excusati cum non iure suo, sed mandato aliorũ fecerint l. multum, cum ibi not. C. si quis ali. vel sibi, & in mãm l. nõ ideo. C. de accus. Exẽplú, q dam erat bannitus de Florentia. Florẽtinus vbicunq; eũ occidat Florẽtiæ excusat a statuto, de mãdato Bononiẽsis interficit Florentinũ illũ bannitũ Bononiæ Dico, qꝑ forte poterit Florentię ƺueniri p ea q̃ dicta sunt, qa non fecit iure licito, sed illicito, facit. ff. de fur. l. si q s in ser. ad qđ possent multa iura allegari. Pro quo vlt. dicto vide, qꝑ dicam infra hac eadem parte. q. 55. & 56.

13 Sed circa idẽ decimotertio quæro. † Quidam volens interficere bãnitum existentem in castro non intrauit p portam sed per muros, & illum occidit. An veniat puniendus. Et si venit puniendus de quo puniat. Et primo vr̃, qꝑ puniat ex eo qꝑ p muros intrauit p p pcisam dispõnem. l. vlt. ff. de re. diui. & maxime qa licet ei liceret interficere bãnitum, non tñ illud erat necessarium pambulum p p qđ id videat fuisse pmissum. l. ad rem nobilem. & l. ad legatum. ff. de pc. cum sim. Poterat. n. p portas ingredi, & sic licito modo eũ offendere. & sic non vr̃ facere ad ppositum decisio do. Tho. de Azo. de qua dicam infra hac eadem parte. q. 47. In ƺtrarium tñ facere vr̃ qa fortasse p portas ingrediẽdo id facere nõ potuisset vt qa ille psensisset, & sibi causset. Itẽ qa interest reip. vt malefici vulnerent l. ita vulneratus. ad l. aql. Et sic p oẽm modũ vr̃ fuisse pmissum. Facit. ff. de aur. & arg. leg. l. & si nõ sit. §. pueniamus, cum si. facit ẽt qa ƺsiderat illud p p qđ aliqd fit, non illud qđ fit. ff. ad l. Aquil. l. illud. ff. de fur. l. verum. cum sim. & ad l. vlt. de rerum diui. rñdeat eam loq nisi ex aliqua alia licita causa id pmissum esse videat qua si oís lex q̃q̃ præcisa, sic ab alia distinguatur. l. vtrum. ff. de peti. hær. & l. non est nouum. de legi. cum ibi not. & quod hr̃. ff. de in ius vocan. l. q̃uis, maxime qñ illius occisio intrando per portas fieri non potuisset. l. 1. C. de oper. lib. ff. de offic. consu. l. 1. facit C. de pœ. l. decurionum. & qñ ibi no. Hæc qõ est mihi dubitabilis multũ quia introitus per murus non est necessarium argumẽtum ad inferendum mortem bannito. Et ideo puto dicendum, qꝑ non de occisione bãniti sed de ascensione p muros veniat puniẽdus, nõ tñ de maleficio doloso. Cum enim daret op

ran

rã rei licitę,nõ debet de dolo sed culpa puniri, sicut dicimus in l. fradulentũ cũ incestu. §.1.de adult.de iniur.l. tẽ apud Labeonẽ.§. si qs virgines,& eo.tit.l.si cũ seruo . faciunt not.p Cy.in l. ff.quod quisq; iur.per Bald. & alios in l.diuus.ff.de sic.& quæ dicam infra hac eadem parte q. 68. & sic remaneat in arbitrio iudicis , sicut ẽt alias dicit Cyn. in d.l.fin.de ter.diui.pœnam illius.l.esse arbitrariam quæ ad mortem non debebit arbitrari vt hr̃ in l. 1.§.effractores.ff.de effracto.

Decimoquarto viso qđ bãnitus virtute di
14 cti statuti põt impune occidi. Accusator occidẽs.Quęro an exceptio,ꝙ interfectus erat bãnitus possit p ꝓcuratorẽ allegari . Quæstio hæc hr̃ in voluminibus in c.veniens. de accus.C.eo.tit.l.reos.ff.de pu.iud.in l.pe. §. ad crimen.Et ideo in ea parũ instabo. Sciendũ tñ q Iac.Butr.disputando tenuit ꝙ vbicũ que exceptio venit examinãda seorsum à crimine semp admittiť ꝓcurator ad illius ꝓpositionẽ.l.1.& l.pses.C.ad l.falc.de plagia. & p multa alia iura.Sed Iac.de Bel. disputando determinat ꝯtrariũ rõne piudicij qđ fieret ipsi causæ criminali in qua ꝓcurator nõ interuenit,vt in §.ad crimen. Ad iura Iac.de Butr.rñdit ꝙ ibi vnũ iudiciũ non parabat alteri piudicium.Cyn.aĩt in d.l.res,sequens . Iac.de Are ꝯcludit ꝙ aut bannum est notorium,adeo ꝙ nõ reqrit extrinsecas ꝓbões sed solũ ꝓducto banno apparet talem exceptionẽ obstare , & tunc admittiť ꝓcurator , arg.l.1.C.q,& aduer.quos. Si aũt nõ est notoriũ obstare exceptionẽ pdictam sed est dubii, tunc non admittiť procurator . & hanc ꝯclusionẽ p diuersa verba sequiť Bart. in d. §.ad crimen.Bald.in l.reos post longam examinationem,& relationum oĩum opi. cõcludit ꝙ aut statutũ loquiť talr̃ ꝙ exceptio põt opponi iurisdictioni . & tũc admittiť ꝓcurator,alias nõ p d.§.ad crimẽ.& p l. 1. an per alium cau.ap. Cõiter tenemus ꝙ talis exceptio notoria possit opponi p ꝓcuratorẽ, p iura supra allegata, & qđ apposita litis ꝯtestationẽ impediat,de quo p Io. And.in add. Spec.in tit.de accus.§.sequiť.vers.quid si bãnitus.vbi refert disputationẽ Iac. de Are. de qua p Cyn.& Bal.in d.l.reos. Imò plus dicimus ꝙ sine aliquo mãdato tertius admittiť ad ꝓducẽdũ bãnũ.Quo producto iudex vlterius non põt ꝓcedere.est.n.hoc fauor pu-
a blicus ꝯtra bannitos . & iudici ꝯstat illud de quo ꝓcedebat non esse delictum. Ita firmat Bar.in l.vbi pactũ.C.de trãsact.& Bal.ibi,& alleg.1.§ 1.ne qs eum q in ius voc &c. vbi ẽt tangit. Si vero bannũ non sit notoriũ,puta qa non ꝯcordãt qualitates siue demõstrationes mortui in ꝓcessu noĩati cũ demõstrationibus bãni,& sic est necesse fieri ꝓbões de identitate,tunc procurator non admittiť fm Iac.de Bel.sepissime seruari viderim contrarium per rões Iac. de Butr. quod puto verius ꝓducto .n. banno habente aliquam ꝯcordantiam cum demonstrationibus mortui nõ disputať de delicto,sed de liqdatione notorij.& ideo admitti debet argũ.C.qui,& aduer.quos.l.1.& l.ad rẽ mobilẽ.& ad lega. ff.de proc. pro hoc facit qa iudex qui ex inspectione banni iam ꝓducti in suspitione innocẽtiæ adductũ , debet à seipso ipsam innocẽtiã liqdare.l.si nõ defendant.ff.de pęn. cũ concord. Fateor tñ,ꝙ si demonstrationes essent multũ variæ qđ tunc non adductus in dubitationẽ,sed potius in oppositũ ꝓcuratorẽ posset repellere,& quẽcunq; cõparentem excepto ipso occisore,arg.l.scias apte.C.de fal.cũ sim. Et hæc puto veriora q̃ ea q̃ dixit Bal.in l.1.C.qũo,& qñ.iud.vbi vide si libet.

15 Decimoquinto quæritur an † bannitus cui erat ꝯcessa licentia libere veniendi , &c. Quæ vulgariter appellať bulletinus siue saluus ꝯductus,possit durante tali securitate interim occidi impune. In hac qõne primo videndũ est in gñe de huius securitatis mã. & primo an dari possit. Secũdo à quo . Tertio, an data sic seruãda, & in his qa nõ est huius tractatus mã principalis breuiter , & ꝯclusiue ꝓcedã. & circa primũ dico ꝙ dari põt vt patet in oĩbus iuribus in qbus de tali securitate tractať,in auth.de man.ptinc. §.sed neque homi.vbi gl.alr̃ dixit,sed infra rñdebo . l.in ꝯuentionum.ff.de pact.in l. papinianus exuli,de mino.in l.is q reus,de publ.iud. ad l.Iul.maiest.l.1.de sepul.vio. l. vtimur,cũ alijs iuribus q̃ infra allegabunť. Ad fm rñdeo ꝙ aut loquimur de securitate perpetua, & illa non põt dari nisi à principe . vel habente in loco ius principis.l.relegati.ff.de pœnis . Si vero loquimur de tpali,& illa dari potest non solũ à principe vel lege,vt l.fi.ff. de leg. sed ẽt à duce belli,vt d.l.mentionum.de pac. & ibi no. Item potest dari à iudice sed causa cognita,alias non:vt dictis iuribus hr̃. Itẽ ab alijs qbus ex forma statuti tacite vel expresse

ſe conceditur per Bar.ff.de decr.ab or.ſa.l.fi.
Quo ad tertium eſt aduertendum ꝙ aut ſe-
curitas fuit data hoſti priuato,& illam ſerua
re non cogitur.l.1.§.non fuit ff.de dolo. aut
fuit data a perſona publica.& tunc ſm Guil.
in d.§.non fuit debet ſeruari fides,& ſecuri-
tas,niſi ſit data homicidijs,& alijs q de eccle
ſia, & loco exempto retrahi pñt vt d. §. ſed
neq;, & quod ibi not.Cyn.vero poſt Pet.in
l.pñti.C.de his qui ad eccl.cóſ.tenet indiſtin
ɛ̃te tales ſecuritates ſeruari dr̃e,ſed Bal. in d.
§.non fuit ꝯcludit ſecuritatem datã à ſupe-
riore ſeruandã eſſe in diſtincte.Si uero eſt da
ta à iudice,aut cauſa cognita,& idé ꝑ not. in
l.is q reus,de pub.iud. Si uero ſine cauſæ co
gnitione tunc dicit ẽt non ualere per l. rel.
& ſic ſeruari non dr̃e. & ita apparet dr̃e intel
ligi quod dr̃ per Io.And.in tit.de acc.§.ſeq-
tur,in ſæpiſſime alleg.verſ.quid ſi quis bãni
tos,in ſuaꝵ addit.2.qõ.Nec prædictis ob.§.
ſed neq;, quia non loquit̃ de ſecuritate diſ-
ferente, ſed de ſecuritate immunitaté pſtãte
vt ibi patet. Si quis aũt plenius de hac ſecuri
tate videre velit,recurrat ad not. ꝑ ſcribẽtes
in d.§.ſed neque,& ꝑ Bar.in l.1.ad l.Iul.ma.
& latiſſime ꝑ Alb.vbi ſupra q.48. vbi refert
ad literam verba Old.in diſputatione q̃ inci
pit, Poteſtas Paduæ. Secundo,principalr̃ ad
propoſitam qõ.videndum eſt quid talis ſecu
ritas contineat. Aut.n. continet ꝙ libere,&
ſecure omni, & quocũq; impedimento ceſ-
ſante poſſit venire &c. Aut ſimplr̃ ꝙ poſſit
venire, & ſtare omni officialium publicoꝵ
impedimento ceſſante. Primo.n.modo non
põt ꝯcedi niſi à principe,vel eum repñtante.
Secundo modo põt concedi ẽt ab inferiori-
bus,ut patet ex p̃dictis. Nunc ad ꝓpoſitã q.
Aut ſecuritas fuit ꝯceſſa ſecũdo modo, & ſi-
ne dubio occidens bãnitum taliter ſecuratũ
non tenetur.ſecuratio.n.non comprehendit
licet publica auctoritate faciat,vt dicetur in-
fra qõnib.45.& 68. Non.n.facit ut perſona
publica licet ſecuratus auctoritate,ſed ut pri
uatus,& ſic in ſecuritate nõ cõphenditur.
Ité quia talis publica intellr̃ ſm cõem vſum
loquendi l.cum de lanionis.§. aſinam.ff. de
fun.inſt.l.lib.§ ꝙ tñ,de leg.3.cum ſim.Con-
ſtat aũt ſm cõem opin.ꝙ etiam ſi faceret, vt
publica perſona, non tñ officialis publicus
appellatur.non ergo pro eo intelligitur con
ceſſa ſecuritas.l.ſi vnus.§. ante omnia.ff.de
pact.& de uerb.oblig.l. ſtipul. iſta. in princ.
& l.quidquid aſtringendæ, cum ſim. Si uero
fuit ꝯceſſa primo modo,& ſic à principe,vel
eum repñtante. Et tũc aut interficiens igno
rabat ſecuritatem prædictam. Et dic ut dicã
in 3.tpe,par.1. q.2. vbi tractabitur de occi-
dente rebannito,non cãcellato. Si uero ſcie
bat ſecuritatem p̃dictam,tunc puto cum pu-
niri poſſe. Talis.n.ſuſpenſio ad tps idem de-
bet operari ꝙ liberatio in perpetuum, Dico
quo ad illud tps.l.ſufficit,de cond.ind. & l.ſi
tibi mandauero,in princ.ff.mand. Item de-
bet operari,ꝙ appellatio,arg.l.nõ pñt.ff. de
leg.& quod not.Inn.in c.ad hoc.de app. Nõ
obſt.l.1.§.merito,& §.ſiquis à principe.ff.ne
qd in loc.pub.vbi ꝯceſſio facta à principe nõ
tollit ius priuato quæſitum, qa illud veꝵ in
dubio vbi uerba ad illud ſe expſſe non exten
dunt, vbi aũt verba ſunt ita ꝓgnantia ꝙ ad il
lud ius extendantur. illud ẽt tollunt ſaltem
qñ non eſt ex facto illius priuati quæſitũ vt
hr̃ in c.in noſtra.de iniu.&dam.da.Pro quo
vide q̃ dicam in 3.par.huius tpis q.86.Cõi-
ter tñ cum quia tales ſecuritates non dãtur
à principe,ſed ab inferioribus.Ité quia ſunt
limitatæ,& referũtur ad perſonas officialiũ
dicimus ꝙ talis ſecuratus ẽt ſciẽs ſecuritaté
poſſit ipune occidi.&ita pluries ſeruari uidi.
16. Decimoſexto quæro † ꝙ talis bãnitus ta
liter ſecuratus ꝙ impune occidi non põt, &
eum capiens præmium aliquod nõ ꝯſequit̃,
vt dicam in ſeq.q.cõmiſit pendente ſecurita-
te aliquod graue maleficium, puta aliquem
vulnerauit,vel interfecit,an perdat beneficiũ
ſecuritatis.Iſta qõ eſt diſputabilis,tñ in bre-
uibus me expediã,& vr̃ ꝙ non,qa delinquẽs
punit̃ in eo in quo deliquit, & non vltra.ff.
ad l.Falc.l.Paulus,& l.beneficio, & ff. de his
q vt ind.l.reſcriptũ, vbi circa rem ſubtractã
tm̃ perdit̃ falcidia non quo ad alia.Præterea
ſecuritas nullam habet ꝯdõnem, ſed ẽt ꝯpa-
lis,& pura.ergo nullo caſu põt effici ꝯdõna-
lis l.quidquid aſtringẽdæ,de uerb.oblig.Pro
hoc.ff.com.l.in cõmodato.§.ſicut. Sed puto
de iure ꝯtrarium veꝵ eſſe. Certũ eſt, ꝙ ſine
ſecuritate in loco in quo deliquit licite eſſe
non potuiſſet. Ergo ibidem delinquẽdo ſuo
abutitur priuilegio,ergo illo priuatus eſt.C.
de Iud.l.Iud.& l.nullus, & 63. diſt. vbi cum
ꝯcord.Nec veꝵ eſt ꝙ ſaluus ꝯductus ſiue ſe-
curitas ſit pura,imõ habet tacitã ꝯdõnem.ſ.
ſi concedenti illam non inferatur offenſio.l.
qui ſeruum,de uerb.oblig.l. quid ergo.§. ſi
hæres

hæres.de leg. i. Et est casus in l.q̃ro.§.inter
locatorem.ff.de loc. Intellr̃ ergo quod non
possit offendi nisi ipse offensionis cām præ-
beat,facit.ff.de verb.oblig.l.quidam cū filiū,
& quod ibi per Doct. Constat aūt remp. &
ipm ꝯcedentem lædi, offendiq́. si aliquis of-
fendatur.l.si quis ingenuam .§. in ciuilib. ff.
de capt.& l.ita vulneratus, ad l. Aquil. Et sic
intellr̃ reuocata securitas,facit.ff. de sol. l. si
cum Corn.& l.cum quis,cum sim. Nec obst.
prædictis.l.Paulus.l.beneficio,& l.rescriptū.
quia hic qui deliqt non solum deliqt in illū
quem offendit,sed ēt in ipm ꝯcedentem secu
ritatem,& sic nō punitur vltra,q̃ deliquerit.
Præterea hodie illa iura sunt correcta, vt in
auth.de hæred.& fal.§.sancimus, s̃m Rayn.
& Bar.in d.l.rescriptum.Concludendo ergo
ꝗ poterit impune offendi, & illum capiens
habebit præmium à statuto ordinatum, ꝗ
maxime veℜ est,si nulla causa interueniente
de nouo tale maleficiū paℜ post securitatē
ꝯcessam cōmisit,p̃sumitur .n. dolose illam se
curitatem impetrasse.l.si ventri.§.fi.ff. de pri
uil.cred.& sic ei iuuare non debet.ff.ad Mac.
l.sed Iul.§.ꝓinde,cum sim.Prędicta vera nisi
ad sui defensionē fecerint. tunc.n.siue facere
potuerit siue nō,de quo dicam inf.q.48. nō
intellr̃ saluūconductū rupisse.ff.de fur.l.veℜ.
Et licet tunc non excusetur qn puniat̃ pęna
ordinata ex delicto p eum cōmisso, non tñ
poterit ex primo bāno detineri qa ꝯtra secu
ritatē cū fuerit ꝓuocatus fecisse non intellr̃.
Facit qđ hr̃.C.de calumn.l.2.cum concord.

17 Decimoseptimo † ēt circa bannitum secu
ratum, statuto cauet ꝗ capiens bānitum de-
beat hr̃e centum à cōi.Quidam cœpit bāni-
tum hñtem securitatem tpalem,queritur an
debeat hr̃e centum.Hanc q.disputauit anti-
quitus D.Th.de Azog.& incipit q.p̃supposi
to ꝗ bāniti, & vt qō subtilior redderetur ad
didit themati,alio statuto caueri ꝗ uerba sta
tuti debeant intelligi s̃m propriam signōnē,
absque aliquo extrinseco intellectu.Ad affir
matiuam arguit ꝗ bannum non tollitur per
affidationē per regulam.l.ꝓut quisq;,de sol.
Secundo,a iusto errore capientis.l.fin.ff.pro
soc.cum sim.Tertio,quia tpalis mutatio rei
nām non alterat.l.ex facto.§.reℜ.ff. de hær.
inst.cum ꝯcord.Quarto,à certitudine tpalis
in securatione adiectā.Tale.n.obligationem
non suspendit.l.cedere diem,de verb.sign.cū
sim.ergo nec bannū.& sic nec extinctio,nec
suspensio præmium denegant . Quinto,ar-
guit a fidantia non effectiua,vel plena,sed tē
porali,& sic non perfecta securatione,& pp
ea nullum debet effectum parere.l.5. §.fi. de
verb.obl. cū sim. Soluit pro parte negatiua
primo æquiparando fidantiam appellationi
per l.non pñt.ff.de leg. Secundo,quia nō est
bannitus cum effectu s̃m ꝗ debent verba in
telligi l.1.in fin.ff.quod quisque iur.cum cō
cordan. Tertio,per regulam,cum principa-
lis,& regulam accessorium. Securitas.n.ope
ratur circa personam affidati,ergo intellr̃ o-
perari circa præmium capientis quod est ac-
cessoriū . Quarto,ratione cessante quæ fuit
vt malefactores puniantur.l.ita vulner.ff.ad
l. Aquil. sed ille captus pp fidantiam puniri
non poterit,igitur cessat præmium.l.adig.§.
q̃uis,de iure patr.C. de epis.& cler. l. gñalr̃.
Quinto,ab incompassibili,qa non pōt eod.
tpe,& loco dici bannitus, & non bannitus,
C.de fur.& l.1.cum sim. Sed si darentur cen
tum huic capienti iudicaretur ut de bannito
quod non est veℜ , quia affidatus igitur &c.
sed illa ratio non ꝯcludit, quia per bannitus
est licet bānitus affidatus.Non.n.ex hoc in-
telligitur ad tps rebannitus per not.in l. fin.
C.de sent.pass. Subdit quod quia debitor est
ille à quo inuito pōt extorqueri de verb.sig.
l.deb.& ille proprie dr̃ debitor.& ideo ban-
nitus securatus quia interim inuitus nō pōt
exigi non proprie dr̃ bannitus, ergo statutū
sibi non locum vendicat, quia verba debent
proprie intelligi.licet autem prędictæ rōnes
sint persuasiuæ illi tñ quæ facta est à ratione
cessante inhæret . Et ad contraria respondet
quod veℜ est eum interim esse bānitum, sed
non cum effectu. Ac etiam pp cessantem ra-
tionem dicit non esse illum,de quo loquitur
statutum,& veℜ dicit etiam ignorante, ut di
cam infra hoc eod.tpe,& parte q.23. & dua
bus seq.& in 3.temp.parte 1.q.3.poterit ta-
men tunc repetere expensas quas fecisset in
capiendo l.mulier inops.de cap.& quod di-
cam infra hac eadem parte quæst.19.

18 Decimooctauo quæritur †vtrum p̃mium
quod datur capienti bānitum debeat diuidi
inter eū,& fiscum,& vr̃ quod sic,& vr̃ proba
ri.ff.ad Syll.l.Corn.in fi.ibi tangit Ray.post
Dynum.In contrarium est veritas,ut not.in
l.si quis id quod in prin.ff.de iurisd.om.iud.
& ad l.Corn.in fi.respondet quod ibi est spe
ciale quod etiam tenuit Iac. de Are. inst. de
acc.

ac.§.pœn. & idem breuissime referendo tan túmodo Dy.dixit Alber.vbi supra q.47.Hęc decisio debet intelligi qñ statuto cauetur, ꝙ præmium detur capienti de bonis bāniti. Si enim diceret statutū, ꝙ detur de bonis cōis frustatoria esset qſtio, an fisco debeatur dimi dia, ff.de sol.l.qui sic.esset.n.potius nugatio quædam vt l.si q s à filio.& quod ibi not.de legat.1. Si ergo statutū dicat, ꝙ capiens bāni tum debet hr̄e centum de bonis bāniti.nihil debebit dare fisco, q a intelligitur quod totū applicetur. Ita.n.dictat statutū à quo decipi nō debet, l.2. C.de his qui ve.æta.imp. Nec illa iura aliq̄d faciunt. Loquuntur.n.de pœna quæ debetur à cōtrafaciente,& dubitatur an debeatur agenti, an fisco de quo dic vt di ctis iur.& plenius in l.agrat.ff.de termi.mo. q̄ limita nisi pęna imponat pro interesse lęsi. Tunc.n.ei in totum applicat quocunq; iure agatur, l.in eū iuncta, l.quiq;.ff.de in ius voc. Facit, C.de leg.l.pen. Quæstio aūt p̄dicta lo quitur de p̄mio quod datur facięti id ꝙ à sta tuto p̄mittitur, & ideo tanq̄ à separatis non est licita argumētatio, l.fin.de cal. cum simi.

19 Decimono quæritur, † Titius in capiendo Caium bannitum fecit expensas, An debet illas repetere à cōi. Dixit Bald.ꝙ sic p l.mu lier inops, ff.de captiuis, vt ipse not.in c.1.in prin.hic finit lex Corn.& incipit consue.re. ꝙ sine dubio verꝝ est qñ ex forma statuti ni hil datur capienti. Si aūt aliquid datur tunc dubium est, an illud in expensis imputetur. In quo puto dicēdum, ꝙ aut datur pro p̄mio aut simpliciter. Si pro prēmio potest ēt pete re expēsas arg.ff.de cond. & demon.l.qbus diebus, §.dn̄s. Si simpliciter tunc non possit expēsas petere nisi excederēt quantitatē da tam à statuto. Tunc.n.posset id residuū pe tere. facit quod hr̄, ff.vi bon.rap.l.1.cum ibi notatis de cond.inde.l.eleganter, §.si quis post. de transact.l.& post rem cum simi.

20 Vigesimo † pone statuto cauetur quod q cœperit, & præsentauerit bānitum potestati debeat hr̄e centum a cōi, plures cęperunt bā nitum,& illum captum cōi præsentauerunt, quæritur an debeat hr̄e quilibet centum, an oēs vnica centum, & vr̄, ꝙ quilibet debeat hr̄e centum per l.qui filiabus.§.si quis ita.de le.1.& inst.de lib.agn.succes.§.si plures Di cit Alb. vbi supra q.104. quod hæc quæst. pōt decidi sicut deciditur quæstio de pluri bus intrantibus simul castrum,& remittit ad not.ad §.discipuli, in proœ.ff. Illa q̄stio poni tur p Bart.in l.hoc articulo, ff.de hær.insti. Et determinat, ꝙ inspicienda sunt verba sta tuti an loquatur p verbum vniuersale, siue collectiuū an per distributiuum. Primo casu oēs habeant vna centū. Secundo, quilibet ha beat centū per d.l.q filiabus.in fin. Credo, ꝙ hoc sit verꝝ. si tñ appareret factam fuisse frau dem vt q a multi cœperūt vnum ad quem ca piendum sufficiebant pauci, non puto oībus dr̄i, sed solum illis principalibus in capiēdo. Nec.n.verisimile est, ꝙ fiscus voluerit iacta re pecunias, l.cū de indebito, §.1.de prob. & se in infinitū obligasse, l.q bona.§.vlt.de dā. inf. Et ita in pluribus ponētibus vexillū, &c. terminauit Pet.& post eū Ray.in d.§.discipu li. Pro qua determinatione facit tex.in d.l.q filiab.§.1.in fi. Quę aūt sint dictiōes collecti uę, & q̄ distributiuæ. vide in d.l.hoc articulo.

21 Vigesimoprimo quæritur, † Statuto caue tur, ꝙ qui cœperit bannitum, in pecunia de beat hr̄e 50. Qui aūt cœperit bannitum in persona debeat hr̄e centum. Titius bannitur in mille,& si non soluerit intra mensem, in telligeretur bānitus in p̄sona, fuit intra mē sem captus, & p̄sentatus, & deinde elapsus est mēsis, & non soluit. Quæritur quod p̄mium debeatur capięti. Quęstionem istā sub termi nis ꝙ bānitus erat in centū, & si caperetur, & intra mēsem à die quo in fortiam cōis ve nerit non soluerit dr̄et decapitari. disputauit Odofr.vt refert Alb.vt supra q.76.& multū copiose allegat. Primo, ꝙ debeat hr̄e cētum à cōi publica vtilitate ad l.Aq̄l. ita vulnera tus. de male.& ma.l.si.quæ fortius insurgit quāto ad maius p̄cium inuitabuntur hoīes ad capiēdum de leg.2.l.cū pater, §.1.ad fi.de annu.leg.l.scio.in fi.1.rn̄so. Secūdo, à cōside ratione effectus cōsecuti q in iure attendit, l.1.in fi.quod quisq; iuris, sed effectus est se cutus q a ꝯdemnatio pecuniaria cōuersa est in p̄sonalem, ff.quod met.cau.l.si cum exce ptione, §.hæc aūt actio. Ergo iste effectus de bet ꝯsiderari, ff.de actio.emp.l.1. & C.eo.l.si traditio. Tertio, à duplicitate rōnum.duę.n. rōnes.s.transfusio snīæ pecuniarię in corpo ralē, & ipsa executio vincūt vnam.s.verbalē ꝯdōnalem in pecunia. C.de edic.diui Adria. tol.l.fi.& extra de treu.& pa.c.licet. Quarto, à purificatione ꝯdōnis quæ retro trahitur, l. potior.in prin.q pot.in pig.hab. Et sic purifi cata ꝯdēnatione p̄sonali retro dicet captus

bannitus

bannitus in persona. ff. de vsufruc. l. sed, & si aliquid. §. interdum. de sol. l. 1. cũ simi. Quinto, à parificatione p̄sentationis capti ad iudicem. de fur. l. interdum. §. q si. de condit. ob cau. l. pen. sed ipsi iudici sufficeret in quacunque parte, iudicij ius superueniret. l. non pôt de iud. & l. si tem. §. fi. de pig. actio. de pecu. l. q̄situm, cum sim, ergo, & ipsi p̄sentatori sufficere debet. Sexto, a nã trãsfusionis q̄ est ab initio facta postea transfusione vnicus actus censeat. ff. qñ dies leg. ce. l. si cum p̄finitione. l. si pœnam. & l. 1. ff. qñ di. le. ce. l. 1. §. item si ita. ad l. falci ad l. Aquil. l. si vulnerato seruo, cum si. Arguit secundo, q̄ vtrunq; pręmium ꝯsequi debeat. Primo, qa tale p̄mium cũ sit beneficiũ debet latissime interpretari de ꝯst. prin. l. fi. Secundo, à similitudine periculoꝝ q̄ versant in capiendo. l. si seruus. de his qui ad eccl. confu. C. ad l. Iul. de vi. l. qm̃. ad l. acq. l. quemadmodum in fin. Et sic debet esse multitudo præmioꝝ. de iureiur. l. semper. §. negociatores. Tertio, qa cum sit dubiũ qđ p̄miũ debeat, debet fieri interpretatio ꝯtra fiscum. ff. de iur. fis. l. non puto. Quarto, à pluralitate ꝯdemnationũ. pendente. n. ꝯdône vtroq; modo ꝯdemnatus erat. l. 1. § biduum. ff. qñ ap. sit ergo ēt debet esse pluralitas præmioꝝ de ap. cũ in vna, ad Turpil. l. 1. §. si plura. de ope non. nunt. de pupillo. §. si pluribus. Tertio, principaliter arguit, q̄ debeat hr̃e solummodó quinquaginta. Prima, quia vbi obligatio pendet ex pluribus ꝯdõnibus à prima purificat, & amplius non committit iud. sol. l. cum qrebat. de verb. obl. l. si ita q̄s stipulatus. Sed obligatio ad primum pendet à p̄sentatione banniti pecuniariter vel p̄sonal̄r, ergo purificat a prima p̄sentatione q̄ erat pecuniaria. Secundo, qa p̄mium debet ipsi actui p̄sentationis, ergo illud tp̄s attendit non inspecto q̄ postea aliunde deueniat vt d. l. si pęnum. de rei ven. l. non ideo. & l. si q̄s hac lege. ad Syll. l. 1. §. 1. cum multis si. Tertio, qñ facto alicuius aliqd ꝯsequendum est non sufficit id fieri facto stultitia vel negligentia. l. 2. ff. de cond. demon. de bo. pos. l. 1. §. semel, cum multis concor. Qđ aũt p̄sentatus puniat p̄sonal̄r cõtingit sua culpa, & negligentia, qa nõ soluit. de fideic. lib. l. si q̄s in sua. ad fi. de rei vend. l. diuerso. §. petitor. cũ simi. Et sic fisci obligationem non auget de fideic. l. fin. cum si. Quarto, qa sicut q̄ semel meum est amplius meum fieri non pôt. l. 3. §. ex plurimis. de acq. pos. inst. de le. §. si cui, cũ si. Ita semel p̄sentatus amplius p̄sentari non intell̄r, sicut nec ex assidua ꝯtrectatione non nascit̄ nouum furtum. de fur. l. et qui. Et sic attenta p̄sentatione prima qua fuit ꝯdẽnatus pecuniariter nõ attenditur alia, nec id quod postea occasionaliter venit de pecu. l. eo tp̄e. Quinto, cõe cui fit præsentatio vnicum bannum recipit de pac. l. rescriptum. §. si pacto. cum si. Ergo vnicum p̄mium debet de cond. & demon. l. plautius. sed in dubijs debetur minimum de reg. iur. semper in obscuri. & l. semper. ff. de verb. obl. ergo, &c. Sexto, qa ab initio pecuniaria obligatio ex quasi ꝯtractu orta est. l. 3. §. idẽ scripsit. ff. de pecu. & de tute. & ra. dis. l. defensor. Item deinde nõ soluta pecunia ēt ex quasi ꝯtractu orta est obligatio ad p̄sonam ijsdẽ iur. ergo prima non est nouata. l. fi. C. de noua. sm̃ verã opin. Et sic est in electione fisci ꝑ qua obligatione soluere velit. l. si q̄s à socio ꝑ socio cum si. Vltimo qa à primordio tituli fit denominatio. C. de testa. manu. l. fi. Et ideo à prima ꝯdemnatione debet ipsa pręsentatio ꝯsiderari. Et sic debet hr̃e ꝑ pręmio 50. tm̃. Final̄r dixit soluendo quosdam tenuisse, & ita fuisse qñq; iudicatum q̄ p̄sentans debeat consequi maius præmium per allegata supra pro illa parte. Dixit tñ verius esse 50. tm̃ deberi per iura pro illa parte allegata, pro qua decisione adducit de leg. 2. l. Sempronius proculo, de le. 1. plane. §. sed si non corpus, de probatio. l. 50. Vbi in dubio detur vnum, & minus. Ad contraria rñdet. Ad primum, q̄ ēt alias quam pręmijs quis debet inuitari ad fauorem patriæ de ventre in posses. mitten. l. 1. §. si ea. cum si. Ad secundum, q̄ in ipsa p̄sentatione dr̄ factum consummatum. Ad tertium, q̄ duæ rõnes hic non currunt circa idem. vt secunda rõne pro hac parte facta. Ad quartum rñdet, q̄ quia soluere, & nõ soluere est conditio ptãtiua retro non trahitur vt l. 1. qui potio. in pign. habean. licet secus sit in casualibus vt l. potior. eod. tit. Ad quintum rñdet, q̄ præsentato debet vnico iure censeri. l. cum qui ædes, de vsucapio. Ad sextum rñdet, q̄ illa iura loquuntur in legato quod pendet à mera voluntate testatoris. Et ideo qñocunq; appareat deberi secundũ hr̄ perinde ac si illud tm̃ fuisset legatum qa sic de eius voluntate apparet. Sed in casu nostro iudex post sñiam habet ptãtem. ff. de regul. iur. l. iudex. & sic vna non transfunditur

in aliam.sed in vtraq. perseuerat licet vtriusque commodum consequi non possit. Si hęc videre extēse velis, vide vbi supra vbi scribit hoc per sex columnas. Pro ista parte faciunt duo. Primum ꝙ ꝯdemnatio pecuniaria non transfunditur in personalē, nec illius fit nouatio fm notata ꝑ Bar. in l.2.ff.de publ.iud. per Bal.in l.magnam, in fi.C.de contrahenda, & commit.stipulatio.licet ipse Bart.aliter tetigerit arguēdo in l.cū duob.§.idē rñdet. ff.pro socio. Secūdo qa qualitas adiecta verbo, semper intellr fm tp̄s vrrbi.l.in delictis. §.si extraneus.ff.de noxa. Et si cum tp̄e præsentationis in vtroq; themate reperitur bannitus in pecunia non in persona verbum bānitum intellr fm tp̄s verbi ceperit siue præsentauerit. Et sic debentur solummodo quinquaginta. Faciunt not. per Bar. in l.ex facto, in princ.de vul. & pupil. Et ideo vt subditur vbi supra in fi. Si bannum conuerteret quia bannitus esset in ꝑsona saluo ꝙ si intra mensem à die capturæ solueret mille illū capiēs deberet hr̄e centum, quia tp̄e præsentationis bannitus erat in ꝑsonam. Ad qđ alle. idem Odofr.de ver.obl.l.ita stipulatus.de reg. iur. l.miles §. decem. & d.l si pec.2.rñ.& l.1. §. item si ita ad l. fal. Et ista decisio vr̄ facilior prima qa cum solutio pecuniæ sit in hoc casu in conditione non est in obligatione vt l. si q s sub ꝯdōne ff.si q s omis.cau.test. Et ideo tanq̄ ꝯdō ptātiue voluntaria retro non trahitur. Sed in præcedenti videbaē necessaria, qa erat in ꝯdōne, & ideo retro trahi videbatur conditio licet esset ptātiua.vt l.1. qui pot. in pig.hab.& l.Titius, q̄ res pig.ob.pos.sed rñde qđ solummodo solutio esset illa q̄ retrotrahitur quæ in obligatione non erat. & sic non obstat decisioni suprascriptę. Et nota bene titulum q̄ōnis quia hic terminus non currebat à lata sn̄ia sed captura. Et sic patet ꝙ iudex volebat eum intelligi interim bannitū, & sic non sunt hæc contraria his quæ dicam hoc eodem tp̄e parte vlt.q.79. vbi vide.

22 Vigesimosecundo † stante statuto, ꝙ qui ceperit bannitum debeat hr̄e certum p̄miū, p̄fis illius loci cœpit quendam vt malefactorem quem ignorabat esse bannitum, cū post capturam, reperiat eum esse bannitum. vult p̄mium à cōi, q̄rit an debeat illud hr̄e. Hanc q̄ōnem formauit Bar.in l.3. §.verū.ff.ad syll. & determinauit qđ non debeat hr̄e. & idem Ba..tenuit ibi, & in l.genero.ff.de his qui no. infa. Et mouentur pluribus rōnibus. Prima, quia ptās suo salario debet esse cōtentus, qa illud habet pro exercitio sui officij in auth. iusiur.ꝙ præ.ab his, & in auth.scriptū exemplar.§.sicut. Secundo, quia ipse ptās non cœpit sponte sed ex necessitate sui officij, qđ est. purgare ꝓuinciam malis hominibus.l.congruit.ff.de offic.præsi.ergo p̄mium consequi non debet, vt d.§.verum.& de acq.re.do.l.3. §.si seruus. Tertio, quia illud gratis facere tenet ergo p̄mium capiendo turpiter faceret.l. 1.de cond.ob tur.cau.bene facit tex.in l.q si ne.ff.de nego.gest. Quarto, quia cœpit eū non vt exbannitum, & sic statuti ꝯdōnem nō adimpleuit, ignorabat.n.eū bannitū, ergo, &c. l.2.de conditio.& demonstra.& d.§.verum. Adde q̄ dicam in duabus qō. post sequentē.

23 Vigesimotertio † Stante dicto statuto viget aliud statutum quo cauet quod hoies de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum exbannitum, & cum exbannitus fugeret, eleuauit rumorem ꝑ ꝗđ hoies de villa insecuti sunt eum, & illum ceperunt. Quærit an alicui p̄mium debeaē Bart. in l.3. §.verum.ad Syll.dicit ꝙ nō. Primo, nō hoies de villa, quia incitati non sponte sed coacti illum cœperunt vt ibi. Ille etiā qui insecutus fuit hr̄e, non debet, quia ipsum non cępit. sa cit qđ hr̄ in l.si barsatoram. C. de fideiuss.cū concor.facit.ff.de acq.re.do.l.laqueum.

24 Vigesimoquarto † Stante eodem statuto Seius sciens Titium bannitū. ignorans aūt statutum p̄dictum p̄mians capientem cœpit Titium, & ptāti eum p̄sentauit. q̄rit an possit petere. p̄mium. Dices tu ex dictis supra ꝓximis.q.hæc.q.est decisa.ꝙ nō, qa ad impediē dum lucrum sua ignorantia pōt ꝯtra eum allegari, vt d.l.si is.§.si seruus.de acq re.do.sed non est sic. aliud.n.est ignorare illum esse bānitum, & aliud est ignorare statutum p̄mias capientem, Primo, casu locum hn̄t quę dicta sunt supra secundo casu talis ignorantia nō nocet. Commodum.n.à statuto datū q̄rit et ignoranti statutum arg. C. de dec.l.pen lib. 10.& ita determinauit Bart. in l.oēs populi. de iust.& iur.in q.5. principali in principio.

25 Vigesimoquinto † dictum est supra ꝙ occidens bannitum q pōt impune offendi pœnam non mereē Quærit an sit necesse qđ ꝓbeē occidentem sciuisse illum fuisse bannitū. Bart.in l.genero.ff.de his qui.not.inf.& in l. inter

inter omnes.§. recte. de fur. dicit φ non, quia quantum ad incommodum ignorantis talis ignorantia alteri non prodest, sed stare debeat veritati vt d.l.genero.& d.§. recte.de cri.expil.hæred.l.fi.inst.de obl.quæ ex delic. na.§. placuit,& ita communiter tenetur.

26 Vigesimosexto † Caius sciebat Titiũ Ioãnis esse bannitum,videns alium quẽ putabat esse Titium Ioannis, & in veritate non erat occidit illum. Quærit̃ an statuto ꝑmittente occidi bãnitum excusef. Istam qõnem formauit Franc.de Aret.in l.si cum seruo.ff.de iniur.& arguit qđ excusef, & in nullo puniaf arg.d.l.si cum seruo.& eo.tit.l.illud.§.fi. Nõ enim cogitauit delinquere,sed putauit se licite agere.dicit.n.nõ teneri de dolo,sed puniri põt ẽm modum culpæ.arg.l.scientiam.§.qui cum alr.ad l. Aquil. Aduertendum φ aut habuit iustam causam sic credendi, puta qa sic publice tenebaf φ ille esset Titius Ioã.& tũc in nullo punif arg.ff.ad Maced.l.3.& C. eo. l.Zenodorus.cum si.Si aũt non tenebatur publice,sed ex aliqua causa motus fuit ad sic credendum,& tunc non sit in dolo nõ põt Cornelia de sicarijs ꝯueniri.l.in lege.ff.ad l.Cor. de sic.Sed vt deñi est ꝑ modo culpæ aut latæ aut leuius poterit puniri vt supra. Quæ aũt sint tales culpæ hr̃ in l.qđ ner.ff.dep.An aũt hoc casu plenissima culpa puniri possit cũ dabat opã ex aspectu rei licitę recurre ad r.o.ad l.aut facta.§.decl.ff.de pę.& i l.j.ff.de l.ꝑ Doc.

27 Vigesimoseptimo quęro,† sup dicto statuto φ bannitus possit impune offendi. Quædam vniuersitas fuit bannita de quo dixi supra in primo tpe parte 1.q.5. An q̃libet de illa vniuersitate poterit impune offendi. nõ insistendo in verbis dicendum est φ non, qa nullus singlr̃ vt ipse est bannitus vt hr̃ in l.in tm̃.§.qui in vniuersitatis.ff.de re.di. & de in ius voc.l.sed si hac.§.q manumittif. & quod habetur per Bar.in l.4.ff.de re iud.

28 Vigesimooctauo † Bannitus captus erat à familia ptãtis. Titius illũ videns in manibus familiæ interfecit.Quærit̃ an potuerit impune facere. Istam §.formauit Dy.in l. laqueũ. ff.de acq.redo.& ibi ẽt ponit Bart. sed latius ponit in l.3.§.trãsfugas.ff.ad l.Corn.de sic. & refert Iac.de Are.ẽt disputasse qđ ẽt dicit Ioan. Andr.eius determinationem effectiue referens in addi.Spe.in tit.de accus. §. sequif vers.q d si q s bannitus circa princ.magnę ad itio. Et ideo posset cum sola decisione transire remittendo ẽt ad doc.per Alb. vbi supra q.64.qa tñ aliqua pulchra dñr ꝑ Ia.de Are. & alias eius disputatione latius qua referat Ioan.And.Tñ quã breuius potero his subijciam ẽt cum alioꝝ dictis. Arguit.n.primo ad affirmatiuã φ poterit impune occidere.Primo,à verbis legis,quæ & si dura sint seruanda sunt l.prospexit.ff.qui,& à qui.& l.qđ cõstiturum.de mili. testa. Secundo,qa lex non distinguit bannitum captum à non capto,ergo,&c.ff.de publ.l.de precio. Tertio,qa cum adhuc duret bannum debet durare effectus. C.de infe.pe.celi.l.1.de ferri.l.à nullo, addebat Dyn.qa captio non facit desinere eũ essę bannũ,ar.ad hoc.C.de decu.l.2.Quarto,ꝑꝑ incertitudinem, qa licet captus esset non tñ certum erat φ pœnam pateref. poterat.n.fugere.l.si apparitor.C.de appart.lib. 12. & de ac.re.do.l.3.§.illud.& de incẽd.rui.nauf.lege pedius.Quinto,deprehensum in facinore licet occidere ei.cui alias non liceret.C.de sic. lege is qui.ff.de verbo.obl.l.q seruum.de legat. 1.quid ergo.§.si hæres. ergo fortius istũ deprehẽsum quẽ ante licebat occidere, sic φ cum sit factũ lege ꝑmittente pœnã non meref l. Gracchus. C. de adul.Adduxi ẽt Dyn. ad hanc partem.l.in laqueũ de acq.re.do.vbi dr̃ φ feram illaqueatam possum apprehẽdere,qa multa pñt occidere ꝑꝑ q̃ à laqueo euadat.Ad hanc partem ẽt adducit Bal.in l.libertas.ff.de stat.ho.φ nõ interest reip.à quo occidaf dũmõ occidaf l.cum seruus.ff.de verb. obl. Item qa cum quilibet à statuto habeat ptãtem occidendi, non hẽt necesse à iudice impetrare.l.q̃ sub ꝯdõne.§.fi.de cõd. inst. In ꝯtrarium alleg.Dy.l.carceri. & l.fi.in §. fi.de custo.reo.vbi dr̃ φ capite punif qui carceratum interficit, captus aũt dr̃ carceratus vt l. qui neque.ff.de verbo.sign. Dicebat tñ illis. ll. rñderi posse, quia hic erat certum bannitum illum debere mori,ibi nõ. sed subdebat φ alia rõne dici põt talem interficientem puniri, qa non licet alicui ꝓuincialium aliquẽ è manibus officialium eripere in auth.vt oẽs obe.iu. prouin.§.eripiant. Iac. vero ad hanc partem abducebat statutum intelligi debere in eo cui per iudicem pœna imponi nõ põt arg. C. de iud.l.nullus.sed hic captus erat in ptãte iudicis arg.ff.de do.l. qui saxum. & sic puniri poterat. Item quia alias licet auctoritate legis occidere resistentẽ,cui non resistentem à contraria non licet occidere.C.de his

q a l eccl. ꝯfug. l. si seruus. ita, & hic non licet bānitū nō resistentē, imò iudici obedientē in terficere. Præterea hic erat in custodia reip. ergo debet reseruari vt torqueat. C. de epis. aud. l. raptores. & vt saluus sit debito suppli cio. ff. de qō. l. qōnis. & de cust. reo. l. 1. de ma le. & ma. l. fi. alle. Bal. ꝑ hac parte l. adictos. C. de episc. aud. vbi dr̄, ꝙ priuatus nō pōt impedire iudicis executionē. Itē addebat ra tionem, iudex est executor ordinarius, iste priuatus extraordinarius executor. Sed vbi locum hēt remediū ordinariū cessat extraor dinariū. ff. de mino. l. in causæ. Soluit Iac. q̄stionem pro hac parte per iura p̄dicta ac ēt q̄a lex ꝑmittit hostem occidi. l. 3. §. fi. ff. de sic. Et tn̄ postquam captus est occidi non po test vt inst. de iure perso. §. 1. de statu homi. l. 3. §. serui. Et facit. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si q̄cunque. Item quia causa pp quam poterat à quolibet occidi. s. defectus publicæ vindictę cessat in ꝓposito ergo, &c. l. qd' dcm̄. ff. de pac. Ad contraria nil. let. Primo ad verba sta tuti, q̄a intelligunt alio non interueniente qd' impediat. Similiter tutor, & legatarius pn̄t esse testes hoc intelligitur nisi aliud im pediat. ff. de testa. l. qui testō, in prin. & de obsequijs. l. Titius. sic & alias in l. non erit. §. dato. de iureiur. & l. tut. Item q̄a vbi vna lex non distinguit. l. vna. C. de inof. donat. Facit lex vt gradatim. §. sed, & si lege, de mu ne. & hon. Nō ergo factū est lege ꝑmittēte, imò vetāte, & sic quasi omnia argumēta tol lunt. Addit ēt si quis dixerit hoc ius occiden di cōpetere reip. & cuilibet alij insolidū, si cut alias dr̄ in lege si cui. §. ijsdem. de accus. locū habuit pꝛoccupatio. ff. de ꝓcur. l. pluri bus. Plus dicit, & notabiliter. quod si eodem tpe concurreret respublica, & priuatus dēet respublica p̄ferri. aut tanq̄ ille cuius directo cōpetit. C. de nouati. l. 3. Aut q̄a eius volun tas æquior est, q̄a ptinet viam iuris, & iustitiæ ordinariā ar. ff. de re iud. l. inter pares. & C. q. bo. ce. pos. l. fi. Addit rōnem, ꝙ potentia os fensionis procedit pp ꝯtumaciam quæ eius pœnam aggrauat vel i, relegati ff. de pœ. il la aūt contumacia est finita postq̄ est in ma nibus familiæ. s. quo ad hūc effectū vt à quo cunq; possit occidi. Remanet ergo solū pęna primi delicti ob qd' bannitus est. Adducit si mile de feris bestijs q̄ licet a quocunq; rapi possint non tn̄ pnt capi cū sunt in manibus alterius. ff. de acq. re. do. l. 3. in fi. Et hāc par tē tenet Cy. in d. l. libertas. & Bar. in d. §. trāsfugas, addēs ꝙ illi q. veniūt de necessitate ad ciuitatē dn̄r hr̄e securitatē à lege. l. 2. §. legatis. ff. de iud. & ff. de leg. l. fi. Sic ēt dicimus in testibus vt ea. l. 2. §. si qs. & sic concludit ꝙ il le qui ducitur à familia de necessitate venit. & sic dr̄ hr̄e securitatem à lege. Ideo illum occidēs incidit in l. Iul. maiest. ar. ff. ad l. Iul. maiest. l. 1. & ibi ēt hoc sequit Ang. Credo qd' veꝝ est eum non potuisse occidi in mani bus familiæ. & qd' illū occidens teneat pœ na l. Corn. de sic. p d. §. transfugas. Sed non puto qd' teneat pœna legis Iuliæ maiest. q̄a iure non cauet de securitate legis nisi in certis casibus inter quos iste nō reperit. Tū ēt quia pœnę non debēt extendi. ff. de pœ. l. interpretatione. & l. si pſcs, ac ēt quia in ciui tatibus alijs ab vrbe tali pœnæ locus non est vt dictum fuit supra parte 1. huius tpis. q. 15. & hæc locum habent quando iuste ca ptus erat, si vero iniuste, vide infra. q. 31.

29 Vigesimonono † Statuto cauet, ꝙ capiēs bannitum debeat hr̄e centum à cōi, altero punitur vadens in alterius territorium ad aliquem capiēdum. Titius bannitus de Flo rentia vbi est statutū erat in territorio Florē tino. Sēpronius voluit eum ibi capere. ille vero aufugit in territoriū Bononiēse, & ibi à dicto Sēpronius eū insequentē captus fuit. Quærit an potuerit capi. & sic Sempronius debeat puniri virtute alterius statuti Ioan. And. in d. tit. de acc. §. sequit. vers. qd si quis in suaꝝ additi. vers. elegans Old. qō. refert Old. disputādo terminasse Titiū capi nō po tuisse. & sic Sēproniū puniendū. Allegat pri mo ꝑ casu. l. qs sit fugitiuus. §. idē Cęcilius. ff. de ædil. edi. Et ibi declarat qualr̄ inducat ponēdo ibi casum, sed nimis ꝓlixe, q̄a in gl. satis apparet. & ꝯfirmat hoc dictum qd' ex iure loci non debebat aliū locū ingredi. Al legat. ff. ad Marce. l. si filius. §. fi. Adducit ēt l. q. cum maior, primo trāso de bonis lib. Item q̄a ꝯditio existentis in fuga pōt ad eius com modum variari. l. si qs in seruitute, de fur. Sic ergo eum intrauit territoriū Bon. factus est lib. deducit ēt nor. in l. talis scriptura de leg. 1. in vlt. gl. & ꝙ verba secūdi statuti sunt clara ergo seruanda l. non aliter, de leg. 3. & quia limitatio locoꝝ est certa, & sic nulla re stat iuris. q. l. ancillę C. de fur. Et dicit non ꝓdesse licitum principium, q̄a pp mixturā inspicit id qd' nocet vt no. de reg. cato. l. 1. & ibi

ibi concord. Ac etiam quia effectus secutus est in loco prohib.to. Et ideo à princ. licito legem non assumit. Allegat.ff.si serui.uen.l. sicuti.§.Arist.& ad l.Aquil.l.quemadmodũ. in prin.Et sic cessat pceptio rei altero prius illam apprehendente.ff.de acq.re.do.l.in laqueum,& l.nãtem.§.illud.Item qa pacifican tur excessus in loco,& excessus in modo.inst. de act.§.huic aũt,sed excessus in modo puniturut l.1.C.vñ ui,ergo & excessus in loco sa cit.ff.de adul.l.si adulteriũ cũ incesto.§.Imp. vbi punitur q plus fecit,quã debuerit. Et sic ẽcludit taiẽ capientem puniri. Quod ẽt sentit Bar.in d. §. idẽ Cecil. Hanc disputat onẽ si integram videre velis recurre ad Alb. ubi supra q. 77. Vnum nolo omittere quod ipse Old.dixit q cũ alicui pceditur facultas limitata,ille q excedit limites, non facit sibi con cessum,sed aliud.ff.ad Treb.l.sed si ante quẽ admodum serui.amit.si cõem.§.1.mand.l. diligenter,de re.co℞ qui sub tut.vel cur.l.si pupillo℞.§ si ptor.Sed ad capiendum bãnitum sunt limites limitati p statutũ.s.intra territorium.Qui ergo excedit,aliud facit,& sic phibitum. & ideo quantũcunq; bonus effectus secutus sit nihilomin⁹ punit.C.de neg gest. l.si.Et ideo venit à pmio repellẽdus,q a eadẽ nõ põt esse causa pœnæ,& pmij de neg gest. l.siue hæred.ex hoc vlt.collligo, q quo ad pmium assignatũ capienti bãnitum gñale statutũ restringitur ad hoc locũ statuentis licet quo ad cuitationẽ pœnæ talis restrictio nõ fiat vt dicã infra q.46. & rõ põt esse diuersitas lucri,& damni arg.l.fin. C.de codicil.

30 Trigesimo † Pone supra proxime dictũ est de priuato capiente extra territoriũ.Officialis florentinus puta vicarius alpiũ cœpit bãnitum de Florentia in territorio Bonoñ. Quæro an possit ctra illum executionẽ facere an vero teneatur eũ relaxare,& pristinæ libertati restituere. Hæc qõ vr̃ fortior præcedenti, quia nullum præsupponitur statutum disponens contrarium,sed eadem nihilominus debet esse decisio. Et si ponis q bãnitus à principio non esset in territorio Florentino,sed in Bonoñ.& inde extractus fuerit,res est clarior,non.n.fregit fines bãni, & p ɔ̃ns capi non potuit,ita dicit Iac.But.in auth. iudex.C de epis.aud.Et ita ẽt determinauit Fr. de Aret.in l.quis sit fugitiuus.§.idem Cecilius,per illum tex.& per not.in l.à diuo Pio §.1.de re iud. & in l.add. C. de ep.aud.per l. extra territorium,de iur.om.iud. Est.n.tunc officialis exñs in alterius territorio ad instar priuati.l.2.ff.de off.proc.& l.fin Bald.in d.l. addictos.& ex his patet, q tanquam spoliatus sua libertate ante omnia restituendus est l.siquis ad se fundum.C.ad l.Iul.de ui.si per uim,vel alio modo. l.2. Et vr̃ expresse casus in l.si quis liberum.ff.de prob.& facit de lib. cau.l.liberis.§.fin.& de acq.re.do.l. nemo,p batur etiam per l.plerique .ff. de in ius uoc. probatur etiam ex ui uerbo℞ fnĩæ bãni quæ dĩ se hñt si uenerit in forciam &c.Hic aũt q in forciam hoc est in locum subditum uiolẽter ducitur non dr̃ uenire ut l.qui neq; .ff.de verb.sig.fm 3.lec.debet igitur relaxari,& pristinæ libertati restitui,ẽt si fuerit ab initio in loco Florentino℞ , & deinde fugiens captus fuerit in territorio Bonoñ.vt in themate dictum est p iura,& rões supra in prox.qõ.

31 Trigesimoprimo quæritur. † Visum est supra proximis qõ.q nec à priuato,nec ab officiali publico bãnitus põt capi extra territorium.An talis sic indebite captus in manibus detinentis possit impune occidi. Dices tu q hæc qõ est superflua,quia supra 28. qõ. determinatum est captum non posse occidi. & inter alias rões fuit allegata ratio præuẽtionis per l.pluribus,de proc. quæ vr̃ hr̃e locum in omni casu. Item cum sit in manibus familiæ,siue iuste,siue iniuste,eripi nõ debet. in auth.ut omnes obed.in prouin.§.eripiãt. Qui tex.gñaliter loquitur. Sed pro clariori decisione st parãdi sunt termini qõnis. & iõ primo qro an captus indebite à familia possit impune eripi de manibus eius. Bart. in l. sed eximendi.§.1. ne quis eũ qui in ius uoc. est ui exi.non determinat,sed arguit q semp eximens puniatur.C.de mal.l.fin.de his qui latro.l.1.& d.§.eripiant Ang.vero eo.ti. l. 1. not. dicit q aut captura nõ tenet ex defectu iurisdõnis,uel quia nullam habet iurisdõnẽ, vel quia suæ iurisdõnis termi os excessit, & tunc licite eximitur de manibus familiæ. All. l.proh b.C de iu.fis lib. 10. Si aũt iurisdõnẽ habibat licet iniuste eum ceperit, tunc restõ non est fienda de facto , sed iuris ordine per remediũ appellationis fm Inn.de off.del.c.si qñ.Ad quod ẽt alleg.d.l fin.de mal. & l quoties,de exactio.trib.lib. 10. Item ubi captura esset iniusta respectu ritus,& ordinis eximẽs etiam debet puniri ut d.l.sed eximendi § 1. & l.si per alium.§.1.eod.tit. Ex hac decisi ne inter

infertur q̄ in casu proposito tolluntur omnes rōnes factæ in dicta 28.q.pro ea parte q̄ occidi non potuerit. Et restant factæ in contrarium q̄ occidi potuerit.non.n.habet locū q̄ sit in carcere,vel q̄ sit facta præuentio,vel q̄ debeat res publica preferri,quia omnia illa ibi allegata intelliguntur in actu qui de iure valeat. Alij.n.actus.s.de iure nulli quantum ad effectus pdictos nullum pñt effectū inducere.l.si pater.C.ne de sta.defun.l.accusaturus.ff.de adul.de re iud.l.4.§.ↄdemnatū. Facit quod habeť in l.si pecuniam §. pe.ff.de cond.ob causam. vbi ille qui est in actu relaxationis non reputať carceratus. Ex his patet q̄ minus deberet puniri qui interfecit bānitum in manibus eius qui cœpit eum extra territorium contra formam, & tenorem statuti. Fortius.n.est actus factus ↄtra lege quā ille qui est factus præter legem.l.si nō forte. in princ.ff.de cond.inde.& l.cum lex. de fide iuf.& ibi p Bar.& p Doct.in l.non dubium. C.de legi. Intelligo aūt decisionem pdictam fore veram si ille q̄ interfecit occidisset eum impune ēt in loco à quo ex tractus est.Si aūt ibi non occidisset impune ſm ea quæ dicam infra 55.& 56.q. non diceť eū licite occidisse q̄a psumiť mortuus in loco à quo inuitus in iuste extractus est vt l.quineque.de verb.sig. supra q.proxi.alleg.Et ideo licet tunc nō puniať in loco in quo occidit tñ puniret in loco à quo contractus fuit si ibi rōne domicilij ↄueniri posset vt l.1.& 2.C.vbi cri.agi opor.

32 Trigesimosecundo quæro, † Quidam in loco licito virtute statuti præmiantis capientem bannitum cœperat Titium bannitum, & ad ptātem ducebat. Sempronium eum in suis manibus interemit,queritur an impune facere potuerit.Diceť q̄s hæc qō est terminata per no.supra q.28.s.q̄ non est.n.minister legis vt l.2.C.qn̄ lic.sine iud.vin.& sic locum habet præuentio licet aliquæ rōnes ibi factę non adapteť.Sed in contrarium arguitur, & vř quod imò potuerit occidi periura,& rationes ibi pro hac parte,allegata, ac ēt quia vnumquodque remedium est extraordinarium.s.captura,& occ sio de facto facta, nullus enim iure ordinariū iurisdictionis facit sed extra ordinem, ergo vnum non excludit alium l.si cum exceptione §. cū qui. ff. quod me.cau.no.l.fin.C.si mi.se maiorem dixer.t. & in l.1. C. de al.e.iud.quinimo cum remedium occisionis plenius subueniet rei publicæ quam captura illud præferri debet vt hř in l.fi.C.si aduer.rem iud.& in l.in causæ.ff. de min.& plene.in l.in prouinciali.ff.de no. ope.nunc. Nec obstat præuentionis rō p l. pluribus.de proc.cum simi.qa illud verū qñ circa idem fit præuentio.Operať.n.circa idē non circa diuersa vt l.si pluribus de leg.1. capiens.n.præiudicauit ius capiendi, & ducendi,& sic pmium ↄsequendi.Ergo non intellr abstulisse viam alteri illum occidendi sine pmio qa sunt diuersa. Et sic de vno ad aliud non inferť ff.de cal.l.si. Si q̄s teneret istā partem p l.nālem.§.illud, & in l. laqueum.ff.de acq.re.do. Rñdet ad id qđ diceret eum non potuisse auferre ius q̄situm, vel quærendum illi capienti in casu quo repræsentasset per l. stichum.§. si de nouo cum si. q̄ licet teneret ei cui exemit ad suum interesse.s.ad quantitatem quam ↄsequi debebat p l.sed eximendi. §.r.ne q̄s eum q̄ in ius voc.p l.3.C.de exac. trib.& qđ dixit Bal.in l.abditos. C. de epis. aud.Non tñ l.Cornelia teneret. Et ista pars est ęquior. Certum.n.est eum occidisse bannitum q̄ non erat captus à familia, vel in publico carcere, Nec certum erat de manibus eius q̄ cœperat non euasurū.Et sic fauorabilius sit reip esse in casu certi quam in casu dubij.Sufficit.n.reip.q̄ ille moriať.l.Gallus.§.si eius de lib.& posth.Si aūt non erat bannitus ad mortem, vel ad membrū sed in pecunia, non solum teneret capienti,sed ēt reip.vt d.l. 3.de exac.trib.& alijs iur.superius alle.prędicta q̄dem non pcederent quo ad obligationem occidentis. si ille bannitus erat in manibus eius q̄ cœperat euasurus si ille non occidisset. Tunc.n.in nullo teneť qa captus dici non pōt.ff.de in integ. resti.l. non vř cum si.

33 Trigesimotertio † Circa prædicta instās quæro.Quidam cępit bannitum in ↄfinibus duarum ciuitatum,adeo q̄ est dubium an cęperit in ↄfinio ciuitatis à qua bannitus erat, qđ multis modis pōt ptingere, quæritur an fuerit iuste captus siue à priuato siue à familia. Credo, q̄ hæc qō debeat terminari sicut terminať quo ad cognitionem. Dř.n.q̄ si in tali loco committitur maleficium vtraque ciuitas habet cognitionem ergo executionem l.à diuo Pio cum ibi notatis.ff.de re iud.Qđ aūt vtraq; ciuitatis habeat cognitionem probatur per tex.in l.iuris peritos §.cum oriundus.ff.de excu.tut.& l.siue ↄtra.§.quia plautianum de lib.agno. & quod dictum fuit supra

pra parte 2.temp.1.q.8. Pro hoc quia cum sint duo quorum vnum prodest, & aliud nocet, nec apparet, quod id, quod prodest sit potentius altero, inspicitur id quod nocet. ff. ad Syll. l. si quis in graui. §. si. cum concor. Et idem puto si certum esset in quo loco captus fuisset, puta quia vnum pedem tenebat in vno territorio, aliū in alio, vel sedebat super lapide posito pro cōfinio. Est enim locus cōis. Et sic intelligitur captus in proprio territorio ad Syl. l.1.§. dñi. cum si. quod maxime verum est qñ pars capitis. i. ipsum caput existeret in parte capientis l. cum in diuersis. ff. de reli. & de fur. l. vulgare. cum si. Si aũt dormiendo totius esset in territorio à quo non est ex bannitus. & sic dormiẽdo caderet vel perueniret in territorium a quo bannitus est, non vr̃ quod capi potuerit. nisi experrectus ibi permanserit arg. ff. ad l. Aqui. si seruus seruũ. §. si fornicatius, quod intellige vt ibi nisi potuerit verisilẽ casum illum cogitare. Facit. ff. locati. l. si quis domũ. §.1. & ad l. Aquil. l. item mela. in princ.

34 Trigesimoquarto † officialis licite quocũque respectu cœpit bannitũ de quo agimus. Vult facere executionem sine nouo processu, quæritur an possit. Istā q. ponit Guil. in Spe. in sepissime alle. §. sequit. vers. sed pone in ti. de acc. Et ibi dicit quod non pōt de iure cōi. Et idem ibi sequit Io. And. referens disputationem Guido de Suza. q idem de iure tenuit licet consuetudine dixerit seruari contrariũ. Idẽ dixit Dy. de iure, & dixit esse casum q alibi non reperit in l. diuus. ff. de custo. reo. Idẽ dicit Cyn. in l. impuberibus. §. item si q s. ff. de suspe. tut. p eandem l. diuus. vbi. Bar. idem dicit in bannitis s̃m formam l. 1. de requi. re. Sed in bannitis de qbus agimus q condemnaẽ ex eo quod hñr pro confessis dicit statim q capiunẽ sine nouo processu posse fieri executionẽ s̃m formam banni. pro quo est gl. in l. pe. eo. tit. q vult, quod ficta confessio æquipareẽ veræ. Hoc idẽ tenuit Odof. s̃m Alb. vbi supra qō. 53. vbi refert alias opiniones. Et qa loquunẽ in bannitis alijs q̃ de qbus agimus non refero, si libet ibi vide qa plene refert. Est ergo verum quod bannum prædictum pōt sine nouo processu executioni mandari, qđ est verum, siue capiatur ab illo officiali q tulit sñiam vel eius successore q̃ idem censeẽ. siue ab alio æqualem iurisdictionem hñte, puta qa capitaneus capit bannitum à ptãte, vel econuerso s̃m Bar. in l. à diuo Pio. §.1. ff. de re iud. vbi vide. Et vide quæ dicam statim in 36. q. Dicit tñ idem Bart. quod iudices anteq̃ exequantur, faciant quod talis bannitus recognoscit se esse illum, qui fuit bãnitus, de quo supra in primo tpe parte 3. q. vlt. Prouidetur tñ cōiter per statuta circa talem executionem. Et ideo id seruandum vt l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. Vbi vero non essent statuta pmittentia eum condemnari vt confessum, & bannnitus fuisset tanq̃ habitus à iudice pp eius fugam, & contumaciam pro confesso, posset captus suam innocentiã probare. Et ẽt aduersarius suus crimen per l. petendæ, C. de tem. in integrũ resti. Etiam si tps cognitionis esset elapsum vt no. dixit Io. And. in præalle. ver. Sed pone, quod ex causa prædicta nō prosequor. Intelligo tñ id verum, quod possit probare innocentiam in omni casu in quo fuga nō hr̃etur pro plena probatione. Tunc aũt qñ hr̃etur pro plena probatione secus esset. Et ita intelligo q̃ not. per Ray. in d. l. diuus. de quo etiam dixit Odof. s̃m Alb. vbi supra. Qñ aũt fuga faciat. pbationem vide per Doc. in l. impuberibus, ff. de suspec. tut. per Bar. in l. lege Corn. ff. ad Syll. & in leg. admonendi, de iureiur.

35 Trigesimoquinto † pone statuto caueẽ quod licet habeatur pro confesso, tñ anteq̃ bannitur debeat accusatus, vel inquisitus certo modo citari. Alio statuto, vel eodẽ simili caueẽ quod bãniti pro homicidio capti statim fiat executio ẽt si solennitas non sit seruata, quærit an nō facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari. Ista qō fuit antiquitus disputata vt refert Alb. vbi supra q. 71. vbi latissime arguit sed succincte referã. Et primo, quod debeat fieri executio. Statutum qđ de executione dicẽ allegat casum vt maleficia non remaneant impunita, ergo vr̃ derogari principio statuti. ff. de test. tut. l. si hereditas. §.1. & l. testamento, & qa vltima derogãt prioribus in vltimis voluntatibus de leg. 1. l. si mihi, & tibi. §. in leg. cum si. Et in pactis vt l pacta nouissima. C. de pac. ergo idem in statutis. Item qa pro solẽnitate banni præsumiẽ de verb. obl. l. sciendum de pb. c. in psentia, & ideo sñia non est ventilanda, sed exequenda. C. de execu. rei iud. per totum. Item qa si tolliẽ à statuto solẽnitas ipsius banni qđ est maius ergo tollitur solennitas citationis q̃ est minus arg. ff. de publ. l. si ergo. §. idẽ agit. In contrarium allegat qa finis statuti directo vr̃ contradicere, vnde ergo neutrum seruandũ

de reg. iur. l. vbi repugn. & C. de fide instr. l. scripturæ. Et sic debet stari iuri cōi ſm quod bannum est nullum .C. & ff. de req re. qūo, & qn̄ in l. 2. & l. tres denunciationes, de sent. l. prolatam. Item quia prima pars statuti cō tinet iustitiam, & concordat cum iure cōi. ff. de in ius uoc. per totum. C. de an. excep. l. ut perfectius, & de dam. inf. ff. l. 4. §. toties. Vlti ma vero pars q̄ loquitur de executione est ꝯtra ius, & ideo principium debet seruari, & non finis arg. ff. de lib. & posth. l. cum quidā, nec pōt dici ꝙ finis corrigat principium, qa hoc non est in statutis, cum eodem tpe vires sumant ſm opin. multoꝝ. C. de test. iute. l. 2. mag. s ergo finis iniquus restringitur ab æquo principio. Item recte intellecto statuto finis non ꝯtradicit principio, qa principium loquit̄ de solēnitate seruanda in modo citādi bānum, & fuiam, & sic principium statuti seruandū. Et ita determinat bānum non tenuisse, & executioni mandari non dēe obstā te nullitate, maxime ꝑ vltimā rōnem supra factā, & ꝑ fauorē q in dubio debetur reo vt in rl'a fauorabiliores. Vt uides disputator lo cutus est in casu quo idem sit statutū qui est minus dub tabilis. non. n. est verisimile qd' statuentes voluerint statim se corrigere. l. nō ad ea. ff. de ꝑd. & dem. Item cum possit ad di uersam solēnitatem referri finis vt supra, nō debet intelligi referri finis ad supra dictam solēnitatem illam corrigendo. i. talis scriptu ra, in fin. ff. de leg. 1. & quod ibi not. Itē quia clausula ꝓcedens est fortioris naturæ ad determinationem sequentium q̄ sit sequēs ad determinationem ꝓcedentiū. l. filiū. ff. qn̄ di. le. ce. Et no. in l. q sqs, de le. 3. sic itaq; licet si in ꝓbōne bāni non fuerit seruata solēnitas, puta qa non fuit lectū, vel qa non sedendo fuit ꝓlatum ut l. 2. C. de sen. ex breui. rec. Si tn̄ citatio de qua supra fuerit ſm modum à statuto traditum facta tale bānum executioni mittet ſm finem statuti. Si aūt omnia solē nia fuerint obseruata in ꝓbōne bāni, sed nō fuit facta illa citatio ſm modum statuti, minime mittetur executioni ſm ipsius statuti principium. Si aūt tpa cognōnum largiantur poterit de nouo cognosci. l. si vt ꝓponis C. qūo. & qn̄ iu. ff de acc. l. lib. §. sed si aliud. Si uero tpa non largiantur debebit libere re laxari. l. accus. ff. de adult. Si autem diuersis st n... al a d sponantur res vr h̄re maiorē dubō. ... . Si tn̄ sunt diuersa statuta in eod. volum. & eod. tpe approbata, quasi omnia præallegata locum hñt. Et idem est quod supra dictum est per not. in d. l. 2. de test. tut. ꝑ Cyn. & plene per Bart in l. omnes populi, dum tractat de statutis contrarijs. Sed & si post primum statutum sit noua reformatio idem erit, tum quia legum correctio est vitanda si sine correctione lex noua potest aliquid operari. l. si qn̄. C. de inoff. test. & de ap pell. l. præcip. cum sim. & vnius cum alia con cordatio facta. C. de inoff. do. l. vna de petit. hær. l utrum. cum sim. tum quia noua gñalis & truncа restringitur, & declaratur ab antiqua, lege non est nouum. & l. nam, & posteriores. ff. de leg. & quod hr̄ in l. sciendum. ff. qui satisd. cog. & in auth. offeratur. C. de lit. contest. & vtrobiq; per gl. & Doct. tum etiā qa solēnitas illius citationis intelligitur in secunda l. repetita. ff. de coniun. cum emanc. lib. eius l. nihil. & plene per Roff. in 45. q. 1. Bart. in l. prætor. §. eritq. dña. ff. ut bo. rap. & per Ioan. And. antiquam prædictam disputationem referentem in add. Spec. in tit. de sent. exec. §. postremo, vers. 16. Quæ quia in voluminibus habentur hic non insero.

36 Trigesimosexto ¶ Duæ ciuitates erant cō federatæ, puta Florentina ciuitas cum ciuita te Senaꝝ, Titius fuit bannitus de Florentia, dum habitaret Senis fuit ibi captus per pote statem qui uolebat eum decapitare ſm bāni tenorem. Quæritur an posset. Dicebant qui dam ꝙ sic, per text. l. non dubito. ff. de cap. Bar. aūt ibi determinat legem illam hoc nō dicere. Sed ꝙ potest ita statutum fieri in vna ciuitate ex confederatis, ꝙ delinquēs in alia posset ibi puniri. s. in altera q̄ statuit. Et ideo in ꝓposito si ex forma ꝯfederationis q̄ pōt fieri cum pactis paribus, & maiorib. & mino ribus cū libertate tn̄ populoꝝ, ut in d. l. non dubito, qd' qn̄ sit hr̄ per Bat. in l. fi. ff. de col. illic. Illud diceret vel in ciuitate Senaꝝ esset statutum, vel ēt in ciuitate Florētiæ, forte ea dem rōne per gñalitatem illius legis posset ibi talis capti fieri executio de quo etiam ꝑ eum, & Bald. in l. cunctos populos. C. de sum ma Trin. & ita debet intelligi quod sensit in l. à diuo. §. 1. de re iud. alleg. l. nō dubito. Pro quo ēt uide dictum Bart. in extrauag. q sint rebell. super ver. rebellando. in uer. sed an sint rebell. vsque ad uer. de pœna autem. Vbi dicit, ꝙ in dubio talis confederatio vr̄ fieri æquali fœdere per d. l. non dubito. Et ideo si actum

actum est q̄ inuicem se tractent ut ciues in ciuilibus,& criminalibus intelligitur ut vna contra aliam leges grauiores non imponat q̄ tunc essent quia in societate inspicitur tps sociorū tpe initæ societatis.ff. pro socio.l.socius socio.& fam.erc.l.l.hæredes.§.non tm.

37 Trigesimoseptimo † pone q̄ eps s̄m formam suæ pstōnis pro crimine spuali in quo habet iurisdōnem inter alia ptra laicum, ut in c.fin.de foro comp.lib.6.& de iud.c.decernimus,posuit Titium in banno. Quæritur an iudex secularis debeat illum tanq̄ bannitum tractare,& eius sniam executioni mandare.Bart.in l.diuus.ff.de cust.reo.in pdēnato ab inquisitore tenet q̄ non, sed q̄ pōt de nouo pcessum facere, & de delicto cognoscere.Allc.in auth.de san.epis.§. si vero crimē,col.9.& Guil.in l.mag.ff.de iur.om.iud. Quia ista q.est de mā canonica,eis est relinquenda.l.psulta diualia.C.de test.Quantum tn attinet ad q. propositā de bānito ab epo, vr̄ casus in ptrariū in c.1.de off.ord. de quo dic vt ibi maxime per Innoc. Quantū vero ad sniam latam ab inquisitore vr̄ etiam esse contrarium eius quod ipse Bart. dicit vt hr̄ in cap.ut inquisitionis offm̄,de hæret. lib.6. Lex vero diuus non facit quia loquitur in damnatis ab illis qui iurisdōnem non habebant. Si aūt habuissent iurisdōnem aliud esset ut l.non dubium eod.tit.Secundum ergo prædicta apparet rl̄r tenendum q̄ bannitus ab ecclesia debeat tractari vt bānitus ēt à priuatis,siue laicis de quo in d.c.1.Et ideo forte verū est q̄ stante simpliciter statuto in utilitatem interficientis,bannitus occidens talē bānitum non debet puniri.Consideranda tn̄ essent, & constitutio epi, verba banni, & etiam ipsius statuti.ff.de iur.immu.l.semp.

Iuxta prædicta trigesimooctauo q̄ritur.

38 † Quidam cœpit bānitum,& eum ad iudicē nō duxit,sed in priuato carcere tenuit,qa in sua domo reclusit, an ueniat puniendus. de pmio non est dubium, qa illud non psequit nisi iudici repn̄tet ēt si statutum simpl'r præmiat capientem l.3.& 4.& l.Interdū.§.q surē.ff.de fur.& C.de rap.vir.l. vna,sed dubiū est,an incidat in pœnā priuati carceris, ad cuius q determinationē aduertēdū puto q̄ s̄m Bar.in l.cap.5.ff. de adul. quidā priuati sunt q hn̄t ius capiendi,& detinēdi vt dn̄s seruū, & pater filiū.l.1.& 2.de pa.pot.ff. de lib. ho. exhi.l.3.§.1. & 2. Et isti sine dubio pœnam priuati carceris carcerādo filios, vel seruos, non incurrunt,tangitur in d.l.1. de pri. car. Quidam sunt qui nullum hn̄t ius capiendi, neq; detinendi.Et in istis est aduertendū ob quam causam aliquem capiunt. Si.n.capiūt, vulnerant,& occidunt,in continenti inspici debet solum illud delictum pp qd' capiebāt ff.ad l.Aq.l.l.illud.Sed si ex interuallo occiderent, tunc tenerentur de vtroq;, & de priuato carcere, & de occiso .l. nunq̄ plura.ff. de priua. delic. Et iste non est casus nr̄. Quidā sunt qui hn̄t ius capiendi. & isti ita demum vn̄r committere in pœnam priuati carceris si vltra 20. horas captum detineant ut d.l. c.5. Et ideo dixit ibi Bar.q̄ si quis capit falsatorē monetæ per l.1.C.de fal.mon.vel furem s̄m formam l.itaq;.ff. ad l.Aquil. & l. si quis in seruitute,circa finem.ff.de fur.vel debitorem suum fugientem per l.ait p̄tor.§. si debit. ff. de his q̄ in frau.cred. Et idē in quolibet qui pōt capi ppria auctoritate de q̄b.uide Spec. de accus.§.1.circa prin.& detinetēt ultra 20. horas incideret in pœnam priuati carceris. Ex quibus uideretur pcludi q̄ postq̄ est data licentia capiendi bānitum, si cum captū detinuerit ultra 20.horas incidat in pœnā priuati carceris p d l.cap.5.Pr̄.n. pōt adulterum occidere sicut quilibet bānitum.l.pri. co.tit. Et tn̄ si eum detinet per 20. horas punitur. Ergo & capiens bānitum,& sic detinēs. Sed aduertendū est,q̄ marito,vel pr̄i nō licet indistincte occidere adulteꝵ, sed cum distōne, & incontinenti ut eod.tit.l qd' ait,& l. mar. Et ideo succedit dispō.d.l.cap.5.Bannitū aūt quis pōt indistincte offendere,& occidere.ergo lex illa nihil facit. Et sic in nullam pœnā vr̄ incidere is de quo quæritur. maxime qa quem pōt occidere fortius pōt contumelijs afficere l.nec in eam,eod.tit.quod ēt ostendi vr̄, quia talis detentio est offensio ēt in personam s̄m Innoc.in c.nuper.de sent.excōm. Ergo est licita ex forma statuti pmittētis eū impune offendi. Et ita tenuit A.b. vbi supra q.95 Id aūt quod dr̄ in d.l.cap.5.de 20. horis debet intelligi ibi, & vbicunq; illa dispō locum hr̄et nisi ex aliqua causa iudicialiter videatur arg.ff.si quis cau. l.2. quasi per totum. Si autem eum postea dimittit uide quæ dicam infra parte prox. q.28. in fi.

39 Trigesimonono † stāte statuto prædicto, q̄ bānitus possit impune offendi.Titius occidit Bertā bānitam. quæritur an excuset à

pœna

pœna virtute statuti. Guido de Suz. in qōnibus statutorum sub litera. P. format qōnem. Et arguit pro, & ɔtra finaliter determinat quod sic, quia in dispōnibus legalibus siue fauorabilibus platio masculini cōprehendit fœmininū. ff. de verb. sig. l. 1. & in concor. ibi positis, & ad iura in ɔtrariū facientia rńdet, quod loquūtur in dispōne hois siue testatoris. Et satis bene loquit in mā. Hæc decisio vera est pro nota ta p Cyn. in l. quicunq;. C. de ser. fu. & l. si qs in tantam, C. vnde vi. Illi. n. nomini bannitus conuenit terminus cōi mari. & fœminæ. s. homo. Et ita si in plurali loquitur statutum, & ideo locum habet etiam in fœmina maxime existente eadem rationem sm ibi not. Et per Dy. in l. 1. ff. de verb. sig. & ibi ēt p Bart. sed latius in l. 1. §. verba. ff. de pec.

40 Quadragesimo qrit,† Alio statuto cauet, quod viri bānitarum debēt expelli de ciuitate. An ecōuerso vxor bāniti erat expellēda. Hāc q. formauit Bal. in l. qcūq;. C. de ser. fugi. & determinauit quod nō, quia odiū irrationabile non debet extēdi. C. de secun. nup. l. fi. de ɔtrata bu. l. 3. §. si emācipatus. Aduerte quia decisio p̄sentis qōnis non habet cum ista cōicationem hic. n. non aptat terminus cōis, sed homo. Itē fœmininū non dominat ab eodē nomine, sed diuerso, quia masculinū dr̄ vir, fœminiū dr̄ vxor. Sed contra prædictam decisionem vr̄, quia dispositio in vno ex correlatiuis sicut sunt vir, & vxor tradit ad aliū, vt l. fi. ff. de acceptila. cū ɔcord. & C. de cupres. ex lu. dānascen. l. 1. lib. 10. & C. de ind. vidui. l. 1. & ibi p Bart. Sed rńdeo quod illud verum ex eodem actu nō ex diuerso. & ideo licet ex bāno vxoris repellatur vir, non tn̄ ex banno viri debet expelli vxor saltem quia diuersa ratio est. Non enim potest vxor detinere virum à delinquēdo sicut vir vxorem l. 1. §. quæ onerande. ff. qua rerum actio non da. & qd' not. in l. si vxorem. de cond. inser. cum simi.

41 Circa idem cauet statuto latius † quod familia banniti debeat expelli de ciuitate. Queritur c. 41. An p hoc erit expellēda vxor. Alb. vbi supra 110. q. dicit Old. tenuisse quod nō, quia nulla lege cauet quod vxor sit de familia viri, & remittit ad not. p se in l. pnūciatio. §. familiæ. de verb sign. Sed est in hac. q. aliter considerandum. Dictum. n. statutum posset duobus modis intelligi. Vno modo quod familia viri sumat pro tota eius agnatione sicut dicimus in l. 1. ad sylla. & d. l. pnunciatio. Alio modo vt intelligat pro simplici familia ipsius viri, cuius ipse est caput, vt eadē l. & in l. fi. C. de verb. sig. Et quia statutū est odiosum, & cōtra nālem rōnem quod vnus prematur delictis alterius, debet sine dubio intelligi in mitiorē, & sic in secūdā partē. ff. de pœnis. l. si præses. Et quod dictum fuit supra in 1. tpe parte 1. 8. & 9. q. Et ideo videndum est an dicatur de talis viri familia. & vr̄, quod sic per tex. in d. l. pronunciatio. §. familiæ. vbi Dy. dixit ad literam ɔtrarium eius qd' dicit Alb. dixit em̄ quod si banniat vir, & familia sua intelligat bannita vxor. Pro hoc quia qualitatem conditionis viri vxor trahit ab eo. ff. de senato. l. fœminæ. hinc est quod dr̄ popularis nupta magnati effici magnas. & ecōuerso magnas nupta populari dr̄ popularis sm Bald. in d. l. fœminæ. & Frāc. de Are. in d. l. fi. C. de verb. sig. Pro hoc vr̄ tex. in d. l. 1. ad si. iuncto. §. si vir qualitercunque. in princ. exponatur nomen domus. ibi. n. dr̄ quod viri, & vxoris vna est domus. Pro hoc l. fi. C. de incolis. & l. mulieres. C. de dig. & quod vir, & vxor dn̄r vna caro, & sit inter eos cōicatio diuini, & humani iuris. ff. de ritu nuptia. l. 2. Et hoc vr̄ velle Bald. in d. l. fœminæ. vbi concludit quod vxor dr̄ proprie de familia viri. In contrarium facit qd' scripsit Bart. in d. l. fi. C. de verb. sign. vbi dixit, quod vxor. non dr̄ proprie de familia viri sed improprie, & largo modo. & ideo non continetur in statuto licet prima pars pro qua allegaui de iure sit verior, quia non solū vxor quæ astringit tot vinculis ipsi viro, qui nimmo, & serui de eius familia sunt. Tn̄ ex benigna interpretatione debet intelligi quod vxor nō intellr quantū ad hoc eius familia. In pœnis. n. semp fit benigna interpretatio, vt l. interpretatione, & d. l. si p̄ses. de pœnis. Quod intelligo verum, nisi ex cōi vulgi opinione vigenti statuti ɔfecti tpe vel ex interpretatione postea debite facta aliud pbaret l. Labeo. ff. de suppel. & l. cū de lanionis, §. asinā. de fun. instr. cū simi. & ff. de legi. de qbus. & l. si de interpretatione. Et ita in simili determinauit Cy. in l. q in adoptionē. ff. de adop.

42 Quadragesimosecundo qrit. † An statuto dictante qd' filij bannitorum expellant de ciuitate cōprehendant filiæ. Alb. vbi supra q. 65. refert Iac. de Are. tenuisse quod nō in l. 1. §. 1. ff. de ven. i pos. mitt. voluit allegare §. toties. vbi patet quod exhæredato filio q nascet, quia pōt nasci filia mittit vēter in possessionē.

Ex

Ex quo infert q filia nõ intell'r exhæredata. alias .n. véter in possessione non mitteret p illũ titulũ vt ibi.& ibi proprie Ia. inducit pro posití, & hoc ideo q̃a sicut ibi odiũ est irrationabile, vt l.si qs i suo.§.legis. C.de inoff. testa.ideo non comprehẽdit filia. Ita,& in filijs bannitoꝝ, q̃a irrationabile est q ex delicto patris p̃mant filij, vt l.sancimus. C.de pęnis.cũ ꝯcor.& ita sequit ipse Alb. sed p alia verba. Bart.ibi aliter vr̃ dicere per not.in l.si qs in tantã. C.vnde vi. sed ibi post nomen filij qs cadit terminus cõis. vt dixi supra . 39. & 40.q. Notandum ergo est q vbi de odio irrationabili tractat dispositio facta de filijs non cõprehendit filias, in quo non insisto, q̃a est fauorabilis decisio. Pro quo vide in remissionibus quas dedi, vbi supra. Subdit ẽt ibi Alb.q si tpe statuti p̃r bãnitus erat mortuus, q ẽt masculi eius filij nõ expellant, q̃a non sunt filij bãniti allegat ff.de senato. l. emãcipatũ.§.itẽ Labeo. q tex.facit in ꝯtrarium.vide q dicam infra in vlt.tpe, parte 2.q.13. & 14.

43 Quadragesimotertio q̃rit. † Stante dicto statuto de expellendis filijs bannitoꝝ, an cõprehendant filij non legitimi. Hæc qõ potest in se h̃re duo capita. Primum an ꝯtineant filij nãles qui nati sunt ex concubina legitima, quibus proprie conuenit nũcupatio bastardoꝝ vt not.ff.de concub.sup rub.de reg. iur.l.quoties idẽ sermo.& in l.fi. C.de natu. li.in auth.incestas. C.de ince. nup. Secundũ an contineant alij illegitimi nati qui diuersis nominibus nuncupant, vt h̃r in c. nisi cũ pridẽ.de renun.s.cõiter dñr spurij.s. ex quocũque damnato coitu nati, in auth.qui. mo. na.effi.sui.§.fi. Quo ad primũ vr̃ primo dicẽdum q sic.ff.de in ius voc.l.parentes . & qđ nota.in cle. 1.de baptis. In contrarium C.de adult.l.3.& l.filium.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. Dixit. Gui. qđ aut statutũ fundat su per ratione nãli, & continentur nãles, vt in primis iuribus, aut super ciuili, & non ꝯtinẽtur, ita soluit ꝯtrarium in d.l. parentes. Sed Bart.ibi soluit al'r. Quod aut tractat de fauo[re], & h̃et locum lex parentes, aut de odio, & [habe]t locum contrarium. Cyn. vero soluit sm̃ [Gu]il. sed addit in 2.membro q aut statutum [respic]it odiũ, & veꝝ dicit Guil. aut fauorẽ, & [tũc ꝯtin]et in statuto quantumcunque fundet su[per] ciuili rõne, vt ipse no.in l.quisquis.C.ad [l.Iul.] maiest.& in l.libertinũ.C.inter.ma. Se[d ad]hęc videret dicendum, q nãles filij in tali statuto non cõprehendant, tum p̄p so. Bart.tum p̄p dcm̃ Cy. Sed considera q dispositio legis parentes, vr̃ odiosa saltem quo ad filios. ff.de in ius voc.l.quinq;.§.p̃tor ait. Ergo vr̃ quod saltẽ ,p illa parte dr̃et restringi, vt not.in l.2.C.de in ius voc.& ibi p Bal. et in statutis . Sed rñde quod cum sit in mã correlatiuoꝝ non posset restringi ex parte filioꝝ quin restringeret ex parte parentum. Et ideo fauor eorum pro quo illa dispositio fuit facta p̄ualet vt extendat l.q exceptionẽ. ff.de cond.indeb. Remaneat ergo ꝯclusio, q vbi lex mouet nãli ratione, contineant nãles. Vbi ciuili aut tractatur de odio, & non cõprehendant, aut de fauore, & cõprehendãtur. Et ideo in ,p̄posito cum ꝯtra rõnem nãlem, imò, & diuinã sit q filius p̄p patris iniquitatem p̃mat, non pot dici statutum nãli rõne confectum. Et ideo restat quod tanquã odiosum nãles non contineat, quod ẽt post disputationem tenuit Bald. in d. l. quisquis, vbi vide. Et ex ista decisione patet q examinatio secundi est superflua. s.an veniãt spurij qui filioꝝ appellatione non continentur in auth.qui.mo.natu.effi.sui.§.fi. Et est tex. expressus. ff.de ritu nup. l.lege Iul.§. nec distinguit.& ibi ẽt p Cyn.in fi.in add. Et ideo nõ insisto.licet gl.q inquantum hoc dicat nõ tenet, videat dixisse, q licet non contineantur appellatione filioꝝ in sui fauorem, tñ ꝯtinẽtur in sui odium in cle. 1.de baptis. Nõ ergo in tali statuto comprehendunt nisi legitimi filij, & nãles. Nisi ex cõi vsu loquendi aliud diceretur, vt in l. Labeo.de suppel.le.cum cõcor. Et p̄pea cõiter prouidẽt statuta q ẽt tales interdum comprehendantur. An autem comprehendantur legitimi tantum nõ examino, maxime quia illi non sunt in vsu vide ad materiam quod habetur per Bart.in l.si ita quis.§. 1. de leg. 1. & per Doct. in l. generaliter.§.cum autem.de insti.& subst & in d.l.filium.de his qui sunt sui vel alie. iur.

44 Quadragesimoquarto † q̃rit. dictum fuit supra q.39.quod in tali statuto pręmente bãnitos continetur ẽt bannita. Sed quæritur an stante dicto statuto q filij bannitorũ expellant debeant expelli filij mulieris bãnitę, dr̃ q gl.in l.quisquis ad l.Iul. maiest. determinat qđ sic. Et ita post reprobationẽ eoꝝ q reprǽhendunt gl.tenet ibi . Pet. & sequit Bald. licet dicat q in statutis odiosis appellatione patris comprehendatur mater. Ibi .n. dicitur

dr quisquis &c. Et sic ponit terminus cõis. Et ideo in proposito cum dcm sit in d. q.39. q illud nomen bãnitorum adiungitur cum ter mino cõi. & sic comprehendit fœminam. Sequitur ɔsecutiue q in tali statuto ɔtineantur et eaꝝ filij. Et istud apud me supposito prius est satis clarũ. Si aliter uidere cupis ibi uide.

Viso q in statutis editis ɔtra bannitos cõtinent fœminæ. qritur quadragesimoquinto
45 † an bannita prægnans possit uirtute statuti impune occidi. Ista qõ est subtilis. & ideo arguo. Et primo ad negatiuam. Et sic q occidens debeat puniri. Statuta patiuntur interpretationem passiue restrictiuam à iure cõi .l. si serui uestri. C. de noxa. l. fin. §. in computatione, de iure del. in gl. Modo sic ex forma statuti permittentis bãnitum posse impune occidi, quilibet vr quodãmodo ɔstitutus officialis publicus. l. 1. & 2. C. qn liti fine iud. vin. Bart. in l. à diuo Pio. §. 1. de re iud. Bald. in l. amissione. §. qui deficimus. ff. de cap. dim. Fr. de Are. in l. quis sit fugitiuus. §. idem Cecil. de ædil. edic. Colligitur ẽt ex no. p gl. & Bal. in l. accusat. C. quod me. cau. sed publicus officialis in mulierem prægnantẽ non põt facere executionem. ff. de pœnis. l. prægn. & in l. Imp. Adrianus. ff. de statu hom. Ergo nec priuatus qui auctoritate publica facit. Secundo, hoc ꝓbatur licet mulier sit bãnita, tñ partus q est in vtero nõ est bãnitus. l. & seruoꝝ. §. 1. de sta. hom. & ibi p Bald. Sed occidendo mrem occiditur ẽt partus, vt pl'm, & rfr. Ergo occidens non debet esse immunis a pœna, quia qñ de permisso necessario ꝑuenitur ad prohibitum non põt fieri id, quod alias permissum erat, ne per vnam uiam ɔcedatur quod per aliã prohibetur. l. scire oportet. §. oportet de leg. tuto. l. 1. in fi de auth. tut. Tertio, si quis occidit duos, quoꝝ vnus erat bãnitus, alter nõ, licet ꝓ morte bãniti non puniatur, tñ debet puniri pro morte nõ bãniti. Et illud est claꝝ per l. 1. ad l. Corn. de sicar. Sed quantum ad fauorem sui partus hr pro nato, ut l. q in utero. ff. de sta. hom. Suus aũt fauor est vt mr uiuat, ut sic educari possit. Ergo censebit occidisse natum, & sic bãnitum, & non bannitum. Ergo punitur quarto, qñ duo sunt quoꝝ vnus est capax, alr incapax. Incapax capit pp capacẽ. l. si is q duos. ff. de lib. le. Ergo hic mr incapax securitatis est capax pp partium capacẽ, facit. ff. quemad. ser. amitt. l. si cõem. In ɔtrarium quod imò occidens puniri non debeat. probatur primo sic. Qñ permissum, & prohibitum non põt separari, permissum trahit ad se prohibitum, ut d. l. si is qui duos. Ergo & hic hoc permissum .s. occisio mris tanq̃ potentius trahere debet ad se prohibitum. Secundo, pr põt occidere filiam in adulterio deprehensam. ff. de adult. l. q ait. & si facit non punit, nec distinguit, an sit prægnãs, vel nõ. Ergo ita in ꝓposito. Sicut. n. ibi pr facit de facto iuris auctoritate, ita & hic priuatus. Statutum. n. non distinguit sicut nec lex, ergo nec nos distingui mus, de publ. l. de precio. Nec obst. l. si serui uestri. iuncta l. prægnantis, quia illa loqtur in iudice q cum deliberate debet iudicare, & iuris ordine seruato ad dñam astringit, hic aũt de facto facere põt, ergo iuris ordo non attendit. ff. de ɔd. & demonst. l. Meuius, & de his qui not. inf. l. quid ergo. § sicut aũt. & ita in pře determinauerunt Guil. & Cyn. post eum, in d. l. Imperator. ergo eodẽ modo idẽ dicimus in eo cui licet bannitum occidere. Hanc ẽt partem tenuit ibi Bald. sed dixit ibi cogita, an sit veꝝ. Si ɔsideramus vnã rõnem Guil. q ideo pr possit, quia irato animo parci debet. vt in l. quod ait. hoc cessaret in ꝓposito, nisi diceret occidentẽ fuisse primo offensum, vel eius pr̃em, vel filiũ, & qd' dictę mulieri obuiasset, & sic ex ꝓposito non fecisset, sed dolore, & ita motus ad talẽ actum deuenisset. Hæc decisio Bal. non est mihi tuta, licet ꝓ eo faciat q ꝓgnans capta seruat in carcerib. & sic est verisimile q pœnã debito tpe luet. In casu aũt nr̃o nõ est sic cũ uagari possit. Puto tñ in hac q. sic posse distingui, q aut dicta mulier erat manifeste ꝓgnans, & tunc aut occisor q occidit eã erit talis ad quẽ ſm mundum spectabat vindicta offensionis pp quam bãnita fuerat, licet alias sibi à statuto ꝑmissa non esset, aut nõ erit talis. Primo casu aut occidit eam, nõ ex ꝓposito, sed qa et fortuito obuiauit, & locũ habeat decisio ꝓdicta p iura, & rões Guil. non. n. potuit iustũ tẽperare dolorẽ, & sic uirtute bãni, & statuti veniat excusandus. Secũdo casu nõ possit ipsam occidere p rões supra factas. Nõ obst. q de facto fiat, & nõ iuris ordine, qa ẽt i his i qb. extraord. ꝓcedit aliqlis ordinis dispõ seruãda est, vt hr in cle. sæpe. de verb sig. & p Bart. in extr. ad repr. Scit. n. uel scire debet q nõ solũ bãnitam, sed ẽt nõ bãnitã creaturã interficit, & sic puniri debet per iura ꝓdicta.

Si vero

Si vero manifeste prægnans non apparebat, tūc aūt probatur occidētem sciuisse prægnā tem, & puniṫ alias non. l. pen. ff. de adul. & qđ no. plene p Io. And. in regula quod quisque lib. 6. & dicam infra in vlt. tpe. parte 1. q. 2. Quæ aūt dicta sunt in fauorē prægnātis, intellige locū hre, siue sit nupta, vel pgnans ex viro, vt hr̄ in l. miles, §. quapp. ff. de adul. siue sit pgnans ex adulterio, vel alio illicito coitu, vt hr̄ in sim. per Guil. Iac. de Bel. Cy. Bar. & Bald. in l. 2. §. si non propter, ff. si q s cau.

Postquam de muliere bannita aliqua diximus, psequendo mām eandem. Quadrage-
46 simosexto quæro. † Titius Bertam bannitā nō prægnantem non occidit, sed cū ea adulterium, vel stuprū inuita, vel volente cōmisit, an veniat puniēdus. Si dicimus eā fuisse libere volētem, nulla ei violētia, siue offensio facta est, vt C. de transa. l. cū donationis. ff. de iniur. l. 3. & l. 1. §. vsq; adeo, quod qualiter intelligatur examināt ibi Dy. & Bar. & Dy. in regula sciēti. lib. 6. Si violēter ei iniuria, & offensio facta est. & sic in primo casu debet posse puniri de adulterio, qa in bannitam licita est offensio. Alia aūt quæ in offensione non cadūt suæ determinationi relinquunṫ l. si cū dotē, ff. sol. mat. cū si. Iuris aūt determinatio est, q adulterium ēt consentiente marito cōmissum puniṫ, l. 2. §. 1. & l. fin. §. si publico. ff. de adul. Secūdo casu non vr̄ posse puniri, qa quē licet occidere, licet ɔtumelijs afficere, l. nec in ea. ff. de adult. Et ideo si ipsa accusaret non audiret virtute dicti statuti. Nec mirū, q magis puniaṫ qui minus delinqt contra l. quod seruus, ff. quod vi, aut clā, qa vno casu offendi bānitum, & sic habet beneficiū statuti alio nō, & sic verba statuti nō verificanṫ l. si qs in seruitute, ff. de furt. & de leg. 3. l. non aliter. cū simi. Prædicta quidem vera si habeatur consideratio solūmodo ad iniuriam, siue ad offensam factā marito, vel patri, pp quā cuilibet iure suo licitum est accusare, ff. de iniur. l. 1. §. vsq; adeo, de adult. l. 2. §. marito, & §. si simul. cum se. & C. de adul. l. iure mariti. maius esset duo ū. Puto tñ, q postq̄ in eo q principaliter offendiṫ ipsum staturū non requirat offensam, qnimò nec delictū vt dicam ra pxima parte, q. 1. & sic nō reperiṫ prin alis offensio, nō reperiatur ēt secundaria. mittitur. n. subiectum. s. ipsa iniuria quæ irtute statuti esse non dr̄ ergo agi nō po ut p patrem, aut p maritum. Nec ob. d. §. vsque adeo. & §. fi. vbi dr̄, q licet filia agere non possit tñ egit pater, vel maritus, quia ibi loqtur qn̄ filia, vel vxor voluntate sua exclusit se à suo iure quæ non pōt patri, vel marito piudicare, nec vlterius extendiṫ exclusio l. si vnus, §. ante omnia, ff. de pac. & l. si quis seruū. de iureiur. & ibi concor. hic aūt non ipsa filia, vel vxor à tali iure se exclusit, sed ipm statutum quod fortius operatur. Multa. n. p legem fieri pn̄t, quę non pn̄t fieri p pactum, siue per partes, vt hr̄ in l. ius publicum, ff. de pactis. Nec obstat, quod dr̄, q potest per legē fieri potest ēt per pactum, vt no. in rub. C. de decr. dec. lib. 10. quia illud vex qn̄ pactum fit ab illis qui poterāt legem facere, tunc. n. talia conuertuntur, vt ibi, & hr̄ in l. ciuitas, ff. si cer. per. Non aūt habet locum in illis q non pn̄t legem facere, vt d. l. ius publicum. & no. in l. nō impossibile. eo. ti. per Doct. Et q hęc decisio procedat, probatur ex quocūque maleficio facto cōtra vnum læditur tota cognatio. l. lex Corn. ff. de iniur. Et tñ pro morte banniti, vel alia offensione facta sibi q iura cognationis nō perdidit, vt l. iura sanguinis. de reg. iur. Et dictum fuit supra in parte præcedenti, q 4. nullius agit vt dicam, vbi supra ergo nec nūc. Concludatur itaq; quod si bānita voluntariæ carnali cognitioni ɔsentit, poterit pater, & maritus de adulterio, vel stupro accusare. Statutum. n. hoc casu sibi locū non vendicat. Si aūt per vim cognita est, nullus agere pōt, quia sibi locum vendicat statuti quod pmittit impune offendi posse, Nec ob. q dixi supra in parte præcedenti huius tpis, q. 60. quia ibi loquitur qn̄ ab initio tpe offensionis filius non erat bānitus. & ibi tetigi. Nec ob. l. 3. §. si filius, ff. quod quisq; iur. quia loquitur qn̄ oritur ius, sed ob. excep. vt ea. l. fi. hic aūt nullum ius oritur, vt dicam in d. q. 1. Et sic nō est vera decisio Iac. Butr. quā refert Alb. vbi supra q. 42. Et illa decisio de stricto iure verior est meo visu quā decisio Bal. qui in l. fin. C. si cōtra ius, vel vtili. pu. tenuit cōtrarium p c. & si Christus. de iureiur. qa illud c. potius facit cōtra eum cū pariter disponat de homicidio furto, & adulterio. Duo aūt proprie fm ipsum ibidem permittuntur cōtra bannitum talem ergo, & tertiū, qa si permittitur homicidiū quod est maius delictū adulterio, 33. q. 2. si quod verius. ergo, & ipm adulterium qđ est minus. C. de sacros. eccl. auth. multomagis. cū si. Nō obstat

ratio

rō sua videlicet, ꝙ homicidiū, & furtum qñque permittunt in cle. 1. de homic. & de fur. c. 3. adulterium vero nunq̃, quia aliud est à statuto fieri actū licitū, quo casu militaret dictū suū, & aliud est pœnā remitti actu remanēte illicito, vt patet ex no. in hac eadē parte q. 49. ſm Ioan. de Lign. quo casu locum hēt quod dixi. Statutum. n. pœnam remittit, & agit, & agere intellr̄ quantum pōt, & vt pōt ēt diuersimode, vt no. in l. si qs maior. C. de transac. Pœna aūt adulterij quo ad huius fori legibus subdita est. l. si adulteriū cū incestu. §. 1. ff. ad l. Iul. de adult. facit quod hr̄ in l. 1. ff. de iust. ergo, & statutis, vt l. omnes populi. ff. de iust. & iure. Nec mirum quia ēt aliqñ iure canonum adulterium non punitur licet remaneat illicitum iure poli, vt d. c. fi. quod verius. & ibi no. Facit 23. qō. 2. c. tolerandi. Et hoc casu nō hēt locum. q. 11. hac eadem parte quia sopita est in c. canone, ꝙ peccat iure poli. facit lex si q̃s in seruitute. de fur. autem lector tene, ꝙ placet. An autem ex tali violenta cognitione resultet rl̄r accusatio adulterij, vel non examino, quia non conuenit ad propositum remittens ad l. si vxor. §. si quis plane. & l. vim passam. in prin. ff. de adul & l. 1. §. remanet. ff. de postul.

47 Quadragesimoseptimo † pone econuerso vir erat bannitus vxor non bannita, ipsa commisit adulterium. Quæritur an de tali adulterio possit fieri accusatio vel inquisitio quia vbi supra proxima quæst. remisi ad 1. q. partis sequentis, tractabitur. plene qñ iudex possit vel nō possit inqrere, vbi pars nō pōt accusare. hic breuiter de hac qō. me expediā. Et dico aduertēdū ꝙ aut maritus accusat iure mariti, vel iudex respectu illius iuris inqrit. Puta eo t̄pe quo nullus accusare pōt p̄ter maritū, vt l. iure mariti. C. de adult. cum ꝯcor. Et tunc non possit ꝑ ea q̃ dicam vbi supra. Si aūt accusat alius puta pater vel extraneus iure cōi. Et tunc possit cognosci. Adulterium. n. lege humana est ꝓhibitum. ff. de adult. l. 1. imò, & diuina iuxta illud Leui. c. 18. Nō mechaberis, &c. Adeo q̄d licet maritus ꝯsentiat, & sibi nulla fiat iniuria. tñ cognitio adulterij cōpetit. l. 2. §. lenocinij. & §. si publico. ff. de adult. Licet igi᷑ maritus repellat, nō tñ repellunt alij vt ibi, ergo nec iudex q̃ iure alioꝝ inqrit. De separatis. n. habentibus diuersam rōnem non fit illatio. l. si ff. de calūnia. & l. si maritus. §. si negauerit. ff. de adult. cū si. Et iō in hac ciuitate in qua est statutū ꝙ iudex nō possit inqrere, nisi inqsito prius iniuriā passo an velit accusare de nūciare vel notificare. Et si reqsit᷒ dixerit ꝙ nō, tūc possit inqrere. debet iudex bñ aduertere. Si. n. inqrit bannitū maritū. Et eo tn̄dē te, ꝙ non vult accusare, &c. iudex inquirit non procedit inqsitio. iure. n. mariti cognoscit quod non potest. facit regula si quis in ius. lib. 6. cum no. inst. de publ. iud. in prin. Reqrat ergo patrem vel alios sibi ꝓximos. & tunc poterit inquirere. Exclusus. n. iure vno non intellr̄ exclusus ab alio. l. filius. de inoff. testa. l. si filius. de ope. lib. 1. §. nune videndum. de success. edic. cum simi. quæ decisio vtilis est ad multa. Ad quam vide Io. And. in mercu. super regula frustra. in 3. q.

48 Quadragesimooctauo † pone stāte statuto cauet ꝙ bannitus possit impune offendi. extat aliud statutū quo cauet ꝙ nullus possit portare arma offendibilia. Et rep̄tus cū illis puniat᷑ certa pœna. Quidā cū armis portari ꝓhibitis interfecit bannitum, & rediens domū fuit inuentus cum armis p̄dictis. Quæritur de duobus, primo an puniat᷑ pœna homicidij, secūdo an saltē incidat in pœnā portantis arma ꝓhibita. Sed q̃a ex decisione secundi clare inferi᷑ ad decisionem primi, circa illud primum non insistabo. Et est sciendum ꝙ do. Tho. de azog. de Bono. disputauit hāc q. multū ꝓlixe. Sed q̃ breuius potero decurtabo suam referēs intentionē. Et primo, ad affirmatiuam q̄d puniat᷑ arguit multis modis. Primo à rōne separatoꝝ, quia de vno ad reliquū non arguit l. Papinianus exuli. de minimo. delatio aūt armoꝝ est separata ab homicidio. Ergo licet homicidiū sit licitū, nō est licita armoꝝ delatio. Secundo, in his q̃ facti sunt, vno posito nō sequi᷑ aliud. l. nō hoc. C. vñ cogn. Sed occidere, & arma deferre sunt diuersa, & facti ergo licet ꝑmittat᷑ occisio, nō inferi᷑ ad ꝑmissionē alterius. Tertio, q̃a facile fuisset ꝯcedenti vtrunq; statutum illud imprimere in statuto de inuēto cū armis. Ergo si nō expressit, intellr̄ vt iacet, vt in l. vnica. §. ne aūt. C. de caduc. toll. Quarto, vbi eadē rō idem ius. l. à Titio. de verb. obl. sed causa, & ratio statuti prohibentis arma portari est ne committantur maleficia. Ergo locum habet in ꝓposito, quia cū ipsis poterat maleficia cōmittere. Quinto, à verbis & mēte statuti quibus stari ꝯuenit. l. non aliter. de lega. 3. & l. 1.

& l. 1. §. si is q naué. de exerci. Sed verba, & mẽs statuti sunt vt occidẽs bãnitũ excuset, portare arma ꝓhibita inuentus ꝯdẽnet, ergo, &c. Sexto, qa in gñali ꝯcessione non venit ea, q̃ qs non esset specialiter ꝯcessurus. l. gñali. ff. de pig. Sed qa ex delatione armoꝝ oriunť lites. C. vt vsus armoꝝ inscio, &c. nõ est verisimile qđ princeps vel statuens in specie ꝯcessisset portationem armoꝝ. l. eq si mum, de vsufruc. Ergo non venit in gñali ꝑmissione bannitum offendi posse. Septimo, ꝯtrarioꝝ eadem est disciplina. l. & si ꝯtra. de vul. & pup. l. de his qui sunt sui vel alie. iu. sed si de ꝑdictis fuisset inuẽtus ante occisionẽ bãnitũ cũ armis ꝓhibitis veniret puniendus, vt patet ex statuto, ergo, & in eius ꝯtrario casu cũ redit ab occidendo. Octauo, ꝯcessio larga intellr, dum tñ alijs statutis quam minus pōt offendať. C. de inoff. testa. l. si qñ. ergo ꝯcessio offensionis siue occisionis banniti, debet intelligi saluo alio statuto de inuento ꝓhibita arma portare. Nono, in his q̃ sunt de gñe permissoꝝ vt in matrimonijs hẽt locum limitatio dum tñ fiat ẽm ordinẽ alioꝝ iurium, vt patet in matrimonio quod gñaliter est ꝑmissum. l. 1. de iust. & iur. & tñ intelligitur modo alias non prohibito. C. de inter. ma. per totum. Permissio ergo huius homicidij debet intelligi alias q̃ cum armis portari prohibitis. Decimo, arguiť à defectu seruatæ formæ, & alle. multa iura, & inter alia l. qđ ait. de adult. ad l. Aql. l. Itaq; . ad l. Corn. de sic. l. furẽ. Vndecimo, ꝓbat qa statutum nõ punit portantẽ arma, sed inuentũ cũ illis. Sed iste est inuẽtus cũ armis, ergo licet esse ꝑmissum illa portare vt bannitũ occideret, non tñ eximeret se à pœna inuẽtionis, q̃ oino sunt diuersa. Arguit ẽt aliter à gñalibus, sed non curo, determinat contrarium. s. ꝙ veniat puniendus pro delatione armoꝝ. Ex quo ẽt determinat ꝙ nec ꝑꝑ occasionem, & allegat multas rõnes. Ergo aũt [...]ssumam illas quæ mihi vĩr ad causam face[...], & alias omittam, & succincte concludam. [...]mo, ergo ꝓbat suam decisionẽ vno ꝑmis[...] omnia vĩr permissa ex quibus facilius ꝑ[...]uatur ad permissum, ar. ff. de acq. hęr. l. [...]his. & l. illud. sed cum armis pōt occidi [...]itus facilius. qđ est permissum, ergo [...]rmissum illa ob id posse portari. Secun[...] remotionem gñis remouetur, quælis species. de fun. instr. l. fundi. & C. ne si. rẽ quã ven. l. 1. & 2. Sed occidens bannitũ remouet gñaliter à pœna ergo, & a quocunque speciali. Si ergo puniret pęna delationis armoꝝ non esset a pœna remotus. Tertio, ꝑꝑ nãm ꝯtrariorum. vno ꝓhibito prohibet omne illud quod venit ex eo vel ob id. l. nõ dubiũ. C. de leg. ergo ecõuerso vno ꝑmisso, ꝑmittiť omne illud qđ venit ex eo, vel ob id, sed occiso bannito sequiť reportatio armoꝝ, ergo id vĩ esse ꝑmissum. Quarto, à maiori, qa ꝑmittiť occisio qđ est maius, ergo delatio armoꝝ ob illã causam, qđ est minus lege nec in ea. ff. de adult. Quinto, qa beneficiũ principis debet late interpretari. l. fi. de ꝯst. princ. Et sic cũ reddať immunis ab homicidio. ergo, & à quolibet eius parte, & sic à delatione armoꝝ. Sexto, qa sicut vna lex declarat aliã. l. nõ est nouũ, & l. nã, & posteriores. ff. de legi. & qđ no. in l. sciẽdũ. ff. q satisd. cog. ita vnũ statutũ debet aliud declarare. l. oẽs populi. & l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. & ideo statutũ qđ nõ ꝑmittit arma portari determinať ꝑ aliud qđ ꝑmittit bannitũ occidi. s. vt intelligatur nisi portarenť causa occidẽdi bannitũ. Septimo, a nã accessorij ad principale, qa ꝑmissa est occisio qđ est principale, ergo, & delatio armoꝝ quod est accessoriũ, maxime qa interest reipublicę vt malefactores puniantur. & sic per oẽm modũ l. ita vulneratus ff. ad l. Aql. inducit. l. & si nõ sint. §. pueniamus. ff. de auro, & arg. lega. cũ si. Vltimo inducit. l. illud. §. fi. cũ si. ff. ad l. Aql. s. vt ꝯsidereť ipsum ꝑꝑ quod fit aliquid nõ ipsum quod fit. Et ista est melior rõ q fecerit vna cũ illa ꝙ vnũ statutũ declarať ab alio. Si. n. qs caperet arma, & occideret hoiem, & caperet non punireť nisi de occiso, quia in illo confundiť omne præambulum, vt l. nunq̃ plura. ita, & in proposito, qa homicidiũ qđ est ꝑmissum trahit ad se delationem armoꝝ. Sit ergo ꝯclusio ꝙ qa statutũ de inuento cũ armis gñale restringiť, & declaratur ab alio, vt dictis iuribus. & auth. offerať. C. de litis ꝯtesta. vnum ꝯfundiť in alio, vt dictus inuentus cũ armis puniri nõ debeat. faciũt ꝓ hoc no. ꝑ Bart. in l. q̃situm. §. pe. ff. de fun. instr. Et hãc decisionẽ intelligo verã si nõ est magnũ internallũ inter occisionẽ bãniti, & inuentionẽ cũ armis, argu. l. ꝯtractus. C. de fide instr. cum si. Hoc aũt an sit longum interuallũ vel non ẽm locorum distantiam, & facti qualitatẽ iudicis arbitrio relinquať, ar. l. 1. in fin. de

iure

iure deli. cum si. Ex quibus ēt patet, ꝙ id quod dr̄ de inuento in reditu hr̄et locum ēt in eo qui repertus esset in eundo ad illum occidendum si iudici de eo ꝯstaret. per easdem rōnes. Vnum tñ nota q̄ dictante statuto vt supra nō sufficeret ad pœnā exigendā sola inuentio nisi fuisset ēt apprehensus, vt l. si barsatoram. C. de fideiuſ. & ibi p Bart. & in l. 1. ff. de acq. poss. per Cyn. C. eo. ti. l. licet.

49 Nono, & quadragesimo. † Sēpronius volens interficere Titiū bannitū eū fuit insultatus, Titius aūt mortē vitare nō valens occidit Sēproniū. Quærit̄ an illud licite facere potuerit cū fecerit se defendēdo p l. vt vim. ff. de iust. & iur. & ad l. Aq. l. l. scientiā. §. q. cū aliter. & C. vnde vi. l. 1. Quia hæc q. tangit̄ p Doct. in d l. vt vim. possem cū eoꝝ determinatione sentire. Sed vt determinatio reddat̄ vtiliore arguā breuibus rōnibus ad partes, deinde decidā. Primo, ergo ad affirmatiuā arguo. bāniti de qbus agimus nō pdūt nālia siue gentiū iura, vt dem fuit supra parte ꝓx. q. 5. Sed de iure nāli est talis defensio pmissa vt dictis iuribus. & l. 1. §. cū arietes. ff. si qua. pau. fe. di. ergo id facere licuit. Secūdo, licet statuto dicat ꝙ nō audiat̄ agēdo vel defendēdo illud intelligit̄ in iudicio, ꝙ aūt de facto nō possit se defendere illud statutū nō dicit, nec ēt aliud dictans quod possit impune offendi. ergo vltra id qđ in eis ꝑtineat nō dr̄et extendi. ff. ad mun. l. ꝯtōnibus. & l. q̄dquid astringendæ. de verb. obl. Tertio, dicta defensio est nālis, & cum ꝓsupponatur cum aliter mortē vitiare non potuisse est necessaria, ergo tolli non potuit. imò non intellr̄ tolli p statutū, vt in ele. pastoral. de re iud. & quod non. Inn. in c. cū inter. de exec. Quarto, pater, & maritus pn̄t occidere adulterum, vt l. patri. & l. qđ ait. ff. de adulr. & l. nec timorē. qđ met. cau. tñ adulter pp metum talis mortis aliqđ promittendo potest agere actione qđ met cau. vt d. l. nec timorē. ergo patet qđ poterat se defendere, si. n. non potuisset se defendere oīs promissio dr̄et esse licita, quia non posset dici iniustus metus illatus. eo. tit. l. fili. in prin. iuncta. l. qui in carcerem. Quinto, lex gn̄aliter dicit, ꝙ q̄cunq; licitum est redimere sanguinē suum. l. 1. ff. de bo. eo. qui mor. & not. in l. trāsigere. de trāsact. C. qualitercunq;. & si gn̄aliter loquit̄ in personis, & in modo, ergo ēt istum comprehendit. l. 1. §. & gn̄aliter. ff. de leg. ꝓst. Pro hac parte possent multa dici, sed p nunc hæc sufficiāt. In ꝯtrarium ꝙ imò veniat puniendus, & sic ad negatiuam arguit̄. Primo, qñ alicui infertur iusta iniuria, tunc non licet illā ꝓpulsare, vt not. in l. vt vim. p̄call. tunc. n. non dr̄ iniuria. inst. de iniurijs in prin. Sed volens occidere bannitū licite faciebat virtute statuti, ergo non fuit licita offensio ꝯtra eū. Et p ista rōne alle. Bar. ff. ad l. Aq. l. 4. Secundo, vr̄ casus in l. 2. C. qñ lic. sine iu. vin. & ibi sentit gl. sm̄ Bart. qui determinauit. in d. l. vt vim. Tertio, allegat̄ ēt pro casu l. si seruus. C. de his qui ad eccl. confu. Quarto, probat̄ rōne, sic, virtute dicti statuti priuatus agit auctoritate publica, & vr̄ ꝯstitutus publicus officialis, vt dixi supra in hac par. q. 45. ergo ei nō pōt fieri resistentia. C. de iur. fisci. l. ꝓhibitū. lib. 10. & l. deuotū. de meth. eo. lib. & ff. de rei ven. l. q restituere. cum. n. succedat loco iudicis, sequit̄ ꝙ talis resistentia non est iusta. 24. q. 5. c. non est nostrum. Pro hac parte facit decisio dn̄i Tho. de azog. in publica disputatione in qua p multa rōnes, & maxime ne offendens vel volēs offendere, siue occidere legis auctoritate decipiat̄. l. 2. C. de his q ve. æta. imp. & p iura pdicta determinauit patrē volentem occidere adulterum inuentū cū filia non potuisse impune occidi ab adultero aūt mortē vitare nō valente ad qđ vltra prædicta alle. 1. C. de exac. trib. & C. de defer. l. 2. lib. 12. & l. qm̄. C. ad l. Iul. de vi. & incipit eius disputatio. Pater adulterū inuentū cū filia. vt tñ ipse ibi dicit, ille casus est magis dubitabilis, qa patri non pmittit̄ indistincte occidere adulterū, sed tunc demū si ēt filiam occidit. l. qđ ait. & l. patri. & ideo cū non cōstet, an iure licite faciat magis est dubitandū ad quod facit. d. l. nec timorem, licet tñ ipse non dicat si iā pr̄ filiā occidisset minus esset qō dubitabilis, quia amplius de licito iure dubitari non posset. Sit ergo ꝯclusio ꝙ talis bannitus nō potuit impune facere, & sic debeat puniri. Qualiter aūt puniri debeat dicā infra postq̄ ꝯsūm fuerit rōnibus supra scriptis in contrarium factis. Quibus sic respondet. non ob. prima rō, quia illud quod dr̄ bānitum non perdere iura gentium vel nālia est verum nisi à statuto aliud expresse vel tacite disponatur, vt d. l. 2. qñ lic. sine iu. vin. iūcta. l. oēs populi. & dixi supra hac eadem parte q. 2. vbi dixi defensionem facti tolli posse, & iuris causa subsistēte. Nō obstat qđ statutum

tum non extendatur, quia ipsum extēdit lex virtute necessariē ꝯñtiæ. l. si ita stipulatus fuero per rest. de verb. oblig. l. lex Iul. de fun. do. & plene, per Doc. in l. oēs populi. Si. n. offensio sit per statuta licita, ergo sequitur necessario ꝙ defensio est illicita, & sic illud statutū disponere intellī. Et sic rñsum est ad tria priora. Ad quartū argm̄ rñdetur tribus modis. Primo, ꝙ intellī illa qñ illi, cite poterat occidi, ut quia non incontinenti, vel sine filia alias secus ut l. accusationis. C. quod me. cau. Secundo, ꝙ licet possit occidere non tñ potuit pp id aliquid recipere, de ꝗd. obtur. cau. l. 2. Tertio, quia ibi loquitur in eo qui non est effectus hostis reip. & ideo nō vt mi nistro legis erat permissum, sed ut priuato vbi nota. Peiores tñ sunt gñaliores, & melius faciunt ad propositum pp determinationem dñi Thomæ præfati. Sed illa iura nō multum faciunt ad nr̄m propositum, qa hic indistinctè permittiī occidi, & sic semp ꝯstat qd' est iusta offensio ibi non sic, & sic non ꝑceditur à pari. Vltimum ar. non obst. quia licitum est redimere sanguinem, nō tñ alium offendendo, aut. n. eius sanguis iniuste effun di uolebat, & tunc omnimodo licet redimere, ut i l. ut uim Aut iuste, & sine alterius sanguinis effusione redimere uolebat, & idē ut i iuribus in ꝯtrarium alleg. aut cum alterius effusione, & dicendum est, ꝙ non, vt d. c. nō est nr̄m facit text. in rōne sui in l. assid. C. q po. in pig. ha. cum. n. in hoc ꝯflictu de ꝯseruatione sanguinū agat, magis fauetur sanguini iuste agentis, q̄ eius q iniuste egit. Ioan. aūt de Lig. in tract. de bello in 4. art. vers. 8. ꝯcludit, ꝙ aliqñ lex ꝑmittit aliquid, qa nullo iure ꝓhibetur. 31. q. 1. hac rōne, aliqñ permittit ali qd ꝯtra ꝯllōnes humanas, vt ꝯtrahrre olim in 5 gradu. 35. q. 3. c. quodam. Aliqñ, & sic tertio modo permittit actum tolerando, nō quia alias illicitum faciat licitum, sed actum non punit, vt dicit tex. 4. di. c. denique, & 33. .1. si quid uerius. Ex quibus infert ꝙ si statutum permitteret tolerando, & pœnam remittendo actu remanente illicito, tūc liceat nito se defendere. Si vero permittit positiue faciendo de actu illi cito licitum, tūc nō t se defendere, qa legis ministerio offen q̄ iurisdōnē tribuit. l. & quia, de iurisd. d. & sic cum effectu ꝯcludit eum in ꝑpuniendum. Licet aūt dictus bānitus soré occidens ueniat puniendus ex ta li homicidio pp quod possit iterū bāniri, ut dixi in 1. ꝑtē, par. 1. q. 3. Non tñ ēt s̄m ꝓdcm d. Th. debebit puniri de homicidio doloso, sed culposo tm̄. arg. C. ad l. Corn. de sicar. l. 1. cum ibi not. ff. ad l. Aquil. l. si putator, & instit. eod. tit. §. item si putator. & ita ēt in eo qui excessit modum defensionis. tenuit Io. And. in addit. Spe. in rub. de hom. per legē. l. Cor. de sica. & d. l. 1. alleg. ēt c. olim. de rest. spol. & ita dicit fuisse seruatum. ita ēt dicit Bald. in c. si quis sua. 10. col. de pa. iur. firm. & alle. Ioā. And in c. signauit, de pœn. & remis. & ita in hac ciuitate iudicatū fuit in eo qui ut defenderet siue vindicaret frēm s̄m formam statuti iam ꝑcussum cum lapide illum q ꝑcussit interfecit. Fuit. n. punitus de excessu non de homicidio non. n. incontinēti expirauit, sed ex postfacto, & sic non ꝯtradicit ei quod dicam in fi. ꝓx. q. Sed aduertendum qa illo casu, ꝙ in casu Io. And. licita erat defensio, vel offensio ad uindictam, vt dixi, sed cum moramine. & sic dabat operam rei licitæ. In casu aūt nr̄o dabat operā rei illicitæ, qa verberatio aliqua cā defensionis, nō erat licita. & sic vr̄ fuisse in dolo ꝑ not. Cy. in l. 1. ff. qd' q sq; iur. & ꝑ Bart. & alios in l. diuus. ff. ad l. Cor. de sic. Et ideo forte hoc casu non habebit locū decisio vltimo dicta, sed puniri debebit l. Cor, cū sciret se īpune offendi posse. Pro quo vr̄ casus ī d l. 2 C. qñ lic. sine iud. vind. Pro quo vide quod hr̄ in c. sicut d gnū, de homicidio.

50 Quinquagesimo loco † qa vt supra dcm̄ fuit in procemio in hac mā statuta diuersimode loquuntur mutatis in aliquibus terminis statutoꝝ. Ponitur statuto caueri, ꝙ bānitus pro eo qd' fecit ꝯtra statutum ciuitatis possit impune occidi, bannitus vero ꝓ membri abscissione, vel ꝓ cicatrice, vel ꝓ percussione sanguinolēta possit excepta morte qualitercūq; offendi in duplū. Bānitus aūt ꝓ insultu non possit, nisi manib. vacuis offendi. Ex hoc statuto oriunē varij, & diuersi tituli qōnū, & ideo incipiendo a prima parte. Quæro Titius fuit bānitus ad mortē ex eo, & ꝓ eo ꝙ sup platea cōis interfecit hoīem pp qd' insurrexit rumor, q̄ omnia fuerunt contra honorē, & statū cōis Florentiæ, ut in banno dicebatur, demum fuit à Sempronio interfectus, an impune occidi potuerit. Hæc q. sa. btilis est, & hēt duos passus. Primus est an dicaī bannitus ex eo ꝙ fecerat ꝯtra statutum. Et vr̄, ꝙ sic, qa verba inquisitionis siue ꝓcessus ita

ita se hñt, & illud ꝑtinet, ergo eis stari oportet l.cum q̄dā puella.de iurisd.omn.iud. presertim q̄a oia in inquisitione ꝑtenta intellr fuisse confessus, & sic ꝑfessioni standum l. in eos, & l.fi.ff.de cust.reo. Sed non insistendo in supfluitate verboꝝ veritas est in ꝑtrariū. debēt.n.verba dicti statuti intelligi de eo q principalr fecerit ꝑtra statum, non aūt de eo qui secundario: proprius.n. significatus est in his q̄ per prius significant non in his quę per posterius l.q̄d liberis.§.hæc verba.ff. de vul.& pup.subst. Et sic debet intelligi in statutis hoc esse veꝝ, patet ex rr̄a gñali q̄ est vt statuta à recipiant passiuam interpretationem iuris cōis l.2.C.de noxa.& no.in l. iusiurandum, & ad pecunias.§.fi.ff. de iureiur. & C. de iur.deli.l.fi.§.in cōputatione. Sed dispositio iuris cōis sup aliquo simplr facta intelligitur qñ illud principaliter fit, non qñ secūdario vt ostendam, ergo, & ita in statutis q̄d debeat intelligi principalr probat in multis iuribus in l.1.§.huius studij.ff.de iust.& iu.& ibi tāgit Iac.But.ff.de in integ.rest.l.nō solū in fi.& q̄d ibi no.p gl.& Guil.si cert.pet.l. si q̄s nec causam.& q̄d ibi p Iac. But. De quo dicā infra parte ,px.q.6. Et pro hac decisione est tex.optimus i l.1.§.merito.ff. deposi. & ibi p Bald.decidit hæc qō p illū tex. pbat̄ ēt in l.si quis ingenuam.§.in ciuilibus. ff. de capti.& optime facit tex.in l.famosi. ff. ad l. Iul. maiest.in §.hoc tñ crimē. Ex q̄bus ita sępissime extitit iudicatū. Nō ob.narratio facta in accusatione siue inq̄sitione, q̄a aut intelligitur non principaliter, sed secundario, vt sic ꝑformet se cum iuris cōis dispositione l.Lucius.§.pe.ff.ad mun. cū sim. & non hēt obstare. Aut aliter intellr, & illud nihil releuat, aut accusatorē, aut iudicē.l.1.§.accusationē.ff.ad turp.& C.de sen.l.si ex stipulatione.q̄nimò nec ꝑfessio.l.ꝑfessionibus.ff.de inter.act.& l.ornamentoꝝ.ff.de aur.& ar. leg. Sed ꝑtra p̄dicta vr̄ facere no. per Bart. in l. ambitiosa.ff. de decr. ab ord. fa. vbi dicit q̄ s̄m ordinem intellectus vterque lædit principaliter.s. priuatus, & resp. Sed non ob. q̄a aut illud loquitur in fauorabilibus dispōnibus, & non in odiosis, vt in regula odia. lib. 6. Aut si veꝝ est q̄ lædat̄, vt dicit non tñ lædit̄ circa statum alias diceremus esse omne maleficiū circa statū reip. Offenditur.n. illa, & idem eius interest, vt maleficia puniantur l.ita vulneratus. ff.ad l. Aquil. & tñ certissimum est q̄ rr̄ non dñr committere contra statum ciuitatis regularia maleficia committētes, vt furta, homicidia, & similia, & est tex. in d.§.hoc tñ crimē. Nō ergo defendit Sempronius à prima parte statuti. Et ideo restat secundus passus siue articulus.s.an defendatur ex interpretatione siue extensione. Et primo vr̄ dicēdū, q̄ sic, q̄a tale statutū q̄d bāniti possint ipune offendi est factū fauore reip. ergo debet extendi.l.2.§. exercitium. & ibi gl.ff.de his qui no.insa. Idem si non sit mere fauorabile reip. sed partim odiosum ipsi bannito, iuxta no.in l.2. C. de in ius vocan. Idem si sit penitus odiosum, quia ēt in pœnalibus proceditur de similibus ad similia vt no.in l.si pignore.§ si post distractam. ff. de pig.act.& in l.athletas.§.calumniator. ff. de inf.& eo.tit.l.q̄d ergo. §. pœna grauior In ꝑtrarium q̄ imò non eximant̄ à pœna homicidij p dcm̄ statutū. Nā aut ipsum statutū dr̄ in totū odiosum, & pœnale, & non debet extendi, vt not.gl.in l.pe.ff. de in ius voc. & l.furti.§ fin.de his q̄ not. inf. & in rr̄a odia. Aut dr̄ partim fauorabile, & partim odiosum: & quatenus ꝑtinet odiū.s. respectu banniroꝝ nō extendit̄, sed restringet̄, vt hr̄ in d. l.2.C.de in ius voc.& ff.eo.tit.l.sed si hac.§. patronū.& q̄d hr̄ in l.cū hi.§.qui transigit. de transf.& in l.3.C.q̄d me.cau. Circa hunc articulū multa dici possent. Sed q̄a essent extra ,ppositū me in breuibus expediā. Cōcludēs dcm̄ statutū exorbitans à iure cōi non extendi, nisi quatenus absurditatē ꝑtineret si non extenderetur. ff.de pe.hær.l.si dño. §. si p̄do.de excu.tut.l.scire oportet.§ oportet. cum si. & hoc per regulam gñalem, quæ hr̄ in auth. quas actiones. C. de sac.san.eccl. & plene in l.oēs populi. Statutū ergo p̄missum eximit à pœna offendentem ēt ad mortem bannitū pro eo q̄d fecerit ꝑtra statum. Iste nō erat de illis ergo non ꝑtinetur in statuto. Et.n.non conueniunt verba ergo nec dispositio legis hoc accusare.§.fi.ff.de acc. cum si. Itē eximit offendentem bānitos pro cicatrice, &c.& certo modo. De bānitis aūt p homicidio nihil dicit, ergo remanent in iuris cōis dispōne l. commodissime. ff. de lib. & posth.l.si cū doto.ff sol.matr. Sicque impune occidi non pñt. Quia tñ absurdum esset q̄ banniti pro minori delicto possent offendi, & banniti pro maiori non.contra l. non solum.ff.de noxa. Puto dicendū, q̄ tales banniti possent

possent offendi, pút pút banniti, p cicatricē, & debilitatione, &c. arg. eorū q̄ not. in l. talē pactū. §. fi. ff. de ... & qđ not. in auth. de colla. §. vt ,plubemus. vbi pditio mēbri equiparat perditioni vitæ. hr ēt in l. imperiū de iurif. om. iu. p Bart. in l. a. de pub. iud. per Bal. in l. reos. C. de acc. & erit vtile in proposito, qa cū ipsum posset excepta morte qua litercunq; offendere non punieť de homicidio simplr sed de excessu, vt dcm fuit supra prox. q. qđ intelligo verū si ex verberat. onibus vel vulneribus nō statim expirasset. Tūc em non pſumiť illum voluisse occidere, sed quatenus sibi permittebať offendere. Si aūt animose ei tot vulnera intulisset qđ eū statim fecerat expirari, volens de eius morte certificari, tunc nō puto eū modo aliquo defendi ab homicidij pœnā, apparet .n. quod aliud q̄ qđ sibi pmittebať facere voluit, extra de hom. c. significasti. ad l. Cor. de sic. l. 1. & ideo non tanq̄ modū excedens, sed tanq̄ oino aliud p̄misso faciens punieť l. diligenter. ff. mād. In incertis. n. non certis locus est co ... ecturis l. ptinuus. §. cū ita. de verb. obl.

Circa idem statutum alia insurgit qō. Et
51 ideo quinquagesimoprimo quæro. An bannitus pro amputatione mēbri vt sicut ille possit offendi. ita bannitus pro amputatione digiti. Hæc. q. est vulgaris, & in multis iuribus tractať. Primo. n. text. cum gl. & ibi Doct. cōiter in l. non sunt liberi. ff. de sta. ho. tenet q̄ digitus non sit membrum, sed officium membri, & ita dicit ibi Bart. se consuluisse. alle. l. idē Ofilius. ff. de ędi. edic. ad idē alle. Rich. de Saly. co. tit. l. q̄rit. §. si quis igiť. ad l. Aq. l. inde Neratius. §. idē Iul. & de leg. 2. l. peculiū §. quadrigę. & C. de ser. fug. auth. sed nouo iure. Nec ob. qđ videať abscindere partem mēbri. & sic sit idem ius qđ in toto membro, vt l. quæ de tota ff. de rei ven. quia illud verbū vbi est eadē rō. arg. in d. l. imperium. & quod ibi hr̄, sed hic non est eadem rō, qa statutū ponderat facti atrocitatem, vt ex se patet, ita dicit Bald. in d. l. non sunt liberi. Bar. vero in l. 2. ff. de pub. iud. multū no. dicit q̄ ,pprie loquēdo digitus nō est mēbrū, proprie. n. est corporis pars. Mēbrum .n. dr̄ à metior metiris. largo aūt modo dr̄ membrum quælibet particula corporis, sicut in domo quilibet lapis dr̄ pars domus, vt not. in l. eum q. ædes. ff. de vsuc. licet habeat proprie suas partes per distōnem officio℞ seu ministerio℞, vt salam, camerā, coquinā, &c. l. sin. §. ex hoc edicto. ff. de dam. infect. & ideo cū statutū debeat ,pprie intelligi, talis non dr̄ bannitus pro mēbri abscissione seu amputatione, & sic non ptinet in statuto qđ dicit esse ve℞, nisi ex verbis statuti aliud colligať. Puta si dicit si q̄s absciderit alicui membrum ei simile membrum abscindatur. Si .n. absciderit alicui digitū similis digitus ei abscindeť p relatione qualitatis ar. l. nōnunq̄. ff. ad Tre. & idem refert, & sequiť Bald. in d. auth. sed nouo iure. Et addit, q̄ si extrahet dētē dabit alii dentē, sicut dicimus in pœna talionis. & alleg. quod not. inst. de iniur. §. pęna. Subdens quod ea quæ non proprie dn̄r membra pn̄t diminuto vocabulo appellari membrula: qa non est aliq̄s digitus in manu qui officiū ,ppriū nō habeat, vt docet experientia. Ipse tn̄ Bald. in l. reos. C. de acc. in 2. col. dicit omne id quod habet in corpore nostro propriam, & distinctam operationē est mēbrū, vnde oculus cuius ,ppriū est videre, auris cuius ,ppriū est audire, nasus cuius ,ppriū est odorare, lingua cuius propria est operatio gustare, manus cuius ,ppria operatio est tāgere, pes cuius ,ppria operatio est ambulare, sine dubio mēbra sunt p se potentia habētia ,pprias, & distinctas operationes & alle. partē iuriū superius alle. extra de corpo. viti. p totum. & ex p̄dictis patere dicit q̄ mēbra gn̄ationis sunt mēbra q̄ hn̄t ,pprias, & distinctas operationes, imò fm eum dn̄r esse membra valde nobilia, & quæ saluatur species humana dicens, q̄ mutilans illa puniť tanq̄ inimicus naturæ eo modo q̄ puniretť si occiderit l. 3. ff. ad l. Corn. de sic. & subditibi, q̄ quia barba est pars formalis corporis amputans barbam dr̄ amputare membrum. arg. l. in rem. §. 1. ff. de rei ven. qđ not. & adde quæ ipse not. in l. data opera. C. qui acc. non pos. vbi dicit q̄ mammillæ mulie℞ sunt mēbra, sed non mamillæ hois, & nihil allega. Prædicta quidem intelligendo sunt in membro hn̄te suam virtutem siue operationem, si aūt esset aridum dubitať an veniat appellatione membri. Guil. & Ray. in l. sed, & si pupillus. §. pscribere. ff. de inst. tenent p illum tex. q̄ sic, & alleg. l. 3. §. 2. ff. ar. fur. ce. Bald. in d. l. nō sunt liberi. dicit contrarium, alleg. not. in l. vitem. ff. arb. fur. ce. vbi tangit Iac. de Are. & hoc verius puto si statutum dicit. si q̄s debilitauerit mēbrū siue manū, &c.

Ea .n. quæ non hñt sensum, siue uigorem debilitari non pñt.l.decem,de verb.obl.cum fim. Si autem statutum non referret se ad sensum,aut officium ipsius membri, & tunc credo veram decisionem Guil.& Rayn. vt puta qa statutũ dicit si quis offenderit alicui oculum,licet.n.obscuratus sit,siue obcecatus,sit tñ ita cecatus cum corpore est vnitus,&ideo patitur effod.rionem,& idem si statutum diceret si quis amputauerit alicui manũ, & ita vr̃ tex.in d.l.virem.quæ est lex 3. §.1. versic. ideo facit l.amissæ nauis,cum ibi not.ff.ad l. rhod.de iac. Quod forte potest dici esse verũ si manus,vel oculus à casu aridi facti sunt. Si autem à nã sic producti fuissent tunc secus es se videtur. Cum nõ habuerint primordium veritatis,ut d.l.uitem.§.siquis ex seminario, facit l.eum filius.§.hæres,de leg.2. & fateor prædicta procedere in statutis quæ intelligũtur,vt iacent, si autem in sententia contineretur quod alicui deberet amputari manus, tunc non vr̃ satisfieri sententiæ, nisi amputetur virens & non arida. Illa.n.intelligitur vt pœnam afferat.ff.de pœn.& C.per totum,q̃ non esset si uerificaretur in manu arida, & ita intelligatur q̃ dici solet in d.authent. sed nouo iure.C.de ser.fug. Contrarium tamen fuisse determinatum refert,& sequitur Ioan. And.in regula in pœnis lib.6. in merc. dicit enim illud esse verũ membrum, & valere ad decorem 1. q. 1. c. sicut vrgeri & sic pœnam continet pro quo facit l. si de interpretatione,& l.præses.ff.de pœ. Quæ decisio potius fundatur in æquitate, q̃ iuris rigore, vt ibi patet. Quæ æquitas cessaret si p̃p delictum cum manu ualida cõmissum sic dãnatus existeret.tunc .n. ex collatione processus declaretur sententiam debere intelligi de manu quæ delinquit,& sic ualida.arg.ff ad Treb.l. nonnunquam, & quod dictum fuit supra circa princip.q. Bald. vero in l. 1. C. qui accus. non poss. in fin. tenet simpliciter q̃ manus non habens aliquod officium non dicatur membrum. alleg. Aristot.in 1.de Anima. & in 4.Metaph.ad fin. Ex his colligitur ad propositam qõ. An bannitus pro amputatione digiti dicatur bannitus pro amputatione mẽbri. & dicitur q̃ non, quod intellige nisi ex vulgi opinione aliud diceretur l. Labeo. de supp.l.de verb.sig.l. Alfenus, cum fim. Item colligitur qñ quis dicatur bannitus pro amputatione membri. Sed incidenter quæritur an saltem dicatur membrum debilitare ille qui amputat digitum. Bald.in d.l.non sunt liberi,dixit q̃ sic,& patere dixit in effectu, læsa .n. est membri operatio. Et idem vr̃ velle Bar.in d.l.2.de pub.iud. dicens q̃ tunc vr̃ debilitatum membrum qñ eius offm aliqualr̃ impeditur,alleg.d.l.idem Ofilius. & idẽ Iac. But. dicens ꝯsiderandum esse quis digitus sit amputatus vt ipse scripsit in d.l. non sunt liberi.quod Franc.de Are.in l.& quantum,de ædil. edic. intelligit verũ dũm tñ ad minima officia non trahatur per l.1.§.sed sciendum, eo.tit. Probat̃ decisio prædicta,quia illud qđ est debilitatũ non est sanum.ut ibi.& eo.tit.l. idem Ofilius. & ideo vbicunque dr̃, q̃ p̃p id quo quis caret non est infirmus, & sic tenet sanus,sequit̃ q̃ non est debilitatus p locum à p̃nti destructo. Et ideo dr̃,q̃ qui caret dente,vel testiculo nõ dr̃ debilitatus, nec mẽbro mutilatus l.Pompon.& l.cui dens.eo.ti. debet ẽt intelligi hoc in debilitatione ppetuo remansura,ut dicam infra prox.q. Et ex his prædictis puto qđ hoc an sit debilitatũ membrum,vel non remaneat in arbitrio iudicantis,q. debet cõmittere iudicio peritoꝝ, vt in iuribus infra .px.q.alle.nisi ex facti euidẽtia appareat notoria debilitatio.l.si irrup. fini.reg. Quid.n.si vni scriptori, vni pictori, vni p̃sbytero,videt in totum amputatũ pollicem qui reponi nõ põt. certe videt illius manus offm fore priuatum nedum debilitatũ. Et ideo tũc re existẽte clara medicis cõmissionem nõ faciet. Facit de cle.egr.c.p̃sbyt.& de cor.viti.c.1.2.& 3.& d.l. & quantum, & qđ not.l.inde Nerat.§.idem Iul.ff.ad l.Aquil. si aũt digitus non est penitus remotus, sed os est fractum,vel inclusum, sed non talr̃ q̃ ſm peritiam medicoꝝ curari non possit,recurrendum erit tunc ad cõmissionem ſm quod dicam infra prox.q. Sed si uidet modicã scissuram factam esse,tunc à seipso iudicabit imponendam esse pœnam simplicis vulneris, ut d.§.sed sciẽdum,ut l.vulneris .ff de iniur.

Stante eodem statuto supra 50. q. descri-
52 pto Sequitur quinquagesimosecundo † vide re qñ quis dicatur bãnitus pro cicatrice, ut sic excepta morte qualitercũq; offendi possit. Iste artic.est subtilis,& pulcher,& quotidie uersatur in practica.& p̃pea dr̃et late examinari,vt tñ non aliter q̃ promiserim euagari ꝯtingar, q̃ breuius potero q̃ per alios. & p me inuestigari uidi his subijciã, ut habea-

tur

tur notitia veritatis. Aut saltem ad illa inuestiganda det mã iuxta posse. Ad cuius articuli doctrinam sciendum est, q quibuscunq; statutis exaggregantibus, siue aggrauantibus poenas, vt in pposito puniendus, acrius faciẽtes vulnera cum cicatricibus q̃ sine nõ intelligit hoc nomen, ita ruditer vt iacere vr. Cicatrix.n. est corporis deformatio, ita dicit tex. in l. locũ. §. 1. ff. de vsufr. ibi. Nec corpus cicatricibus deformet. Sed intellr de tali deformatione q̃ sit in apparẽti parte corporis, sitq. ibi perpetuo remansura, sic.n. in exaggeratiuis talia ɔsiderant, vt pbat. ff. de iniur. l. ptor. §. atrox. & l. vulneris magnitudo. ff. de poe. l. aut facta. p totam pbat apertius in l. fi. §. quoties. ff. de ædil. edic. & extra de cor. viti. c. 1. vbi in his q̃ non sunt leuis effectus ppetuitatis morbi ɔsiderat. eius.n. morbi qd est in via salutis nõ hr ɔsideratio l. quæsiti. §. idẽ ait. eo. tit. & dr esse in via salutis qñ pp diligentem curam. Casus.n. eueniens ex defectu curationis morbi malitiæ non ascribit, sed ęgri culpæ vel ignauiæ l. q. occidit. §. fin. ff. ad l. Aquil. & qd hr. C. de emen. propin. l. 1. & p Bart. in l. fin. ff. de sic. Et ad sic intelligendum statutum astringit nos viua rõ. Ante namq; pfectam curam ex quolibet vulnere in facie illato vituperat facies, & deformat. Itẽ in cõsolidato vulnere semper certo tpe remanet quoddam vestigium siue q̃dam effigies q̃ demonstrat fuisse vulnus de illa.n. non intellr statutum alias superfluus foret, cũ vt dixi ex quolibet vulnere id sequat. Intellr ergo statutum de cicatrice ppetuo remansura. Pro qua determinatione facit q verba legis sine tpis determinatione prolata ad tps perpetuũ intelligumtur. ff. de cond. inde. l. sufficit. l. iurisperitos. ff. de excusa. tur. C. de poe. l. seruus. ff. de bo. aut. iud. pos. l. in venditione. §. 1. Item de ea deformatione intellr per quam corpus deformat in apparenti loco corporis qd ẽt pbat, qa põt esse efficies deformans corpus, & tñ non diceret cicatrix. pbat in d. l. quæsitur. §. fi. de ædi. edic. & in l. fin. ff. de his qui deiec. vel eff. vbi poniõ disiunctiua inter cicatricem, & deformationem. & sic patet q nõ ois deformitas dr cicatrix. per illas.n. interdum dignoscit homo. l. stigmata. C. de Fabr. lib. 11. vbi vide not. dem Bart. l. 1. in fin. ff. de ser. fugi. vbi text. not. facit dñam inter notã, & cicatricem. Licet.n. appellatione notę contineatur cicatrix. non tñ econuerso appellatione cicatricis contineẽ nota, vt ibi patet. in telligit ẽt debet statutum de ea cicatrice, quę ex vulnere ppetuo remansura sit habita diligenti cura, qa semper verba maxime statuti debent intelligi vt inspiciat causa proxima, & non remota. ff. quod met. cau. l. metum. §. sed licet verum, qa talis cognitio nõ ptinet ad iudicem iuristarum qñ casus occurrit, debet fieri commissio medicis q iurati referãt an ex vulnere sit ppetuo remansura cicatrix. l. semel. C. de re mil. l. 12. l. 1. §. 1. ff. de ven. in spi. & in procemio digestorũ. §. 1. de stat. ho. l. septimo mẽse. extra de homi. c. significasti. cum simi. Si ergo facta commissione seruata forma medici iurati referunt ex vulnere remansuram ppetuo cicatricem, & sequit ɔdẽnatio, tunc diceẽ qs p cicatrice damnatus. Si aũt inquisitus vel accusatus non comparuit, & ppea seruata forma statuti nulla facta cõmissione ɔtumax fuit habitus p ɔfesso, & deinde damnatus siue in banno positus est aduertendum. Nam aut accusatio siue inquisitio simplr dixit vulnus fuisse factum cũ cicatrice. Aut adiecit verba ppetuo remansura. Primo casu non diceẽ bannitus p cicatrice, put requirit statutum, qa cum possit intelligi de tpali, & ppetua in dubio intellr de tpa li. ff. de poen. l. si præses. Vide tñ quod dicam infra ad fin. qõ. vbi declarabitur hoc dcm. Secundo, casu aut narratur vulnus fuisse in apparenti parte corporis, & intelligetur ɔdemnatus siue bannitus p cicatrice. nullus.n. apparet error, & ideo cõfessioni statur l. in eos. & l. fin. de custo. reo. Aut in parte occulta, & non habebit locum statutum, vt patet ex præmissis. Puto tñ, q cum hæc subtilis inuestigatio non cadat in mente siue discretione idiotarum, sicut dr in simili in l. quid si nepotes. ff. de testa. tut. q offendens bannitum p vulnere cum cicatrice, aut est immunis, vt supra aut mitius pp talem errorem puniri debet l. si adulterium cum incestu. §. 1. ff. de adul. Vnum ẽt circa pdicta notandum est q non semp stat relationi medicoꝝ, sed põt p facti euidentiam pbari contrarium sm quod dixit Gui. de Suza. in d. proœ. digestorum. & refert, & sequitur Ioã. And. in addi. Spec. in tit. de homi. ver. 1. vbi de tali commissione aliqua dñr. Et quia hæc mã vt dixi supra pertinet magis ad iudicium medicoꝝ q̃ legistarũ. Hic inseram Tractatellum quendam quem super mã occurrente composuit eximius ar-

 tium

rium, & medicinæ doctor magr̃ Christoforus Georgij de Florentia mihi pr̃ reuerendus, cuius tenor hic sequitur. Quia iudiciũ de cicatricibus, & uestigijs penes inexpertos in scientia medicinæ à recto tramite ueritatis multum est dissonans. Idcirco me ipsum cupiens ac ẽt eos aliqualiter declarare hanc breuem summulam cõnotatam ex auctoritatibus Hyppocratis, Galeni, & Auicẽnę, sic superficie tenus compilaui. Resecans igit uerba superflua. Sciendum est ꝙ p̃fati auctores p cicatricem intelligunt ꝯcauam superficiem, & callosam ex cõsolidatis vlcerib. vel vulneribus derelictam, à quibus alicuius sensibilis partis spermatici membri dep̃ditio facta fuit, cuius ꝯcauitatis causa est dep̃ditio sola maxime aũt cutis grossæ, uel ossis. Sunt aũt spermatica membra, qu bus i principio gñonis pro mã semẽ subijcitur, & sibi in colore simulantur, sicut sunt ossa, nerui, venæ, paniculi, chartilagines, & cutis grossa. Hæc aũt membra si ab eis aliquid sensibile deperdatur p uiam primæ intẽtionis ꝯsolidari nõ pñt sicut carniformia membra, q̃ vera vnione pñt absq; ulla ꝯcauitate coniungi. Supra dictoꝝ verboꝝ sñia maxime ꝯtrahitur ex dictis Hyppocratis, ac cõmentatoris eiusdem sexta particula amphorismoꝝ dicit. Vulnera quæcunq; annua fiunt, aut longum tp̃s hñt est necesse os emitti. & cicatricem ꝯcauã remanere. Idem expresse ponunt eadẽ particula illo amphorismo. Qñ incisum fuerit os, aut cartilago, aut neruus, nec crescit, nec conglutinatur subaudi sicut primo erat. Enucleat ẽt similis intellr̃s pluribus auctoritatib. Galeni in 3. de ingenio sanitatis c. 2. sic dicentis. Vnde quædam aliqñ haꝝ intentionũ monstrat aliquid incurabile fore sicut ꝯcauũ vulnus quod non solum carnem amisit, sed ẽt ossa. Impossibile.n.est hanc ꝯcauitatem opportune repleri, vulnus tñ poterit ꝯsolidari &c.& in eo.lib.c.4.sic dicit. Cõcaua.n.carne vice eius quod amiserunt replenda sunt, Carnis aũt mã sanguis est. Ea uero quibus nihil carnis deest necesse est ꝯsolidari, & sanari cutis tñ eius causa extitit. Carne quidẽ, & pinguedine amissa, possumus ea restaurare sicut ea q̃ amputata fuerant, cutim aũt redde re non possumus, vñ ingeniandum est ꝙ uice cutis faciendum sit quod carnis tegmẽ existat. cutim.n.restaurare ipossibile est. Supple & silr̃ alia spermatica membra restaurari est impossibile, cum aliqd sensibile deperditur, maxime in ætate perfecta, sed loco partis deperditæ aliquid reapponit incomplete qđ à præexñtibus diuersificatur in gñe. Non aũt sic euenit carniformibus membris. supradictæ igitur impossibilitatis restaurationis in spermaticis mẽbris triplex est causa. Prima, ipsoꝝ duritties, vnde extẽdi non pñt. Secũda, humiditatis, & roris paucitas q̃ loco partis deperditæ debet subito reapponi, seu partes disiunctiuas ꝯiungere. Tertia, virtutis gñatiuæ, sed assimulatiuæ debilitas q̃ multum in eis deficit p respectum ad carniformia membra ossa difficilius solidant̃ cum inter ea sint duriora, debiliora, ac ẽt minus de humiditate participent. Supradictis sentẽtijs ẽt est cõforme qđ ponitur ab Auic. lib. 1. fen. 4. c. de medicationib. solutionis ꝯtinuatis cũ dicit. Impossibile.n.est ut restaurẽt os, & ꝓpne in corporibus ꝯsistentium nisi sm hunc modũ, qm̃ nullo modo redibit ad ꝯtinuitatem &c. & statim in eo. c. subdit. Si vero illud qđ ꝑditum est tm̃ fuerit cutis necesse erit ut cicatricem inducat &c. Consonat ẽt qđ ipsemet Auic. ponit lib. 4. fen. 10. tract. 1. & cap. 1. cũ dicit. Dico ergo, ꝙ nos conamur in q̃busdã mẽbris quoꝝ ꝯtinuitas est soluta, vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas sicut fuit, & illud sicut in carne, & conamur in q̃busdam eoꝝ, vt remaneat ꝯtractus eoꝝ cum ꝯseruatione, licet non redeat ipsoꝝ ꝯtinuitas, & illud in ossibus &c. supple. & in alijs membris spermaticis. Ex q̃bus clare patet, ꝙ tunc remanet vera cicatrix cum aliqua pars sensibilis spermatici mẽbri dep̃ditur, maxime cutis, vel ossis. Põt aũt tã parua quantitas ipsoꝝ deperdi ꝙ nõ sequet̃ exinde cicatrix. Nunc aũt de vestigio aduertẽdum ꝙ nihil aliud est vestigium, nisi signũ ex carniformibus ꝯsolidatis vulnerib. derelictum à quibus nihil sensibile spermatici mẽbri fuit amissum. dñr aũt talia vulnera per viam primæ intentionis vniri ẽt si sint magna, sicuti clare ponit Auic. lib. 4. fen. 4. trac. 1. c. de cura vl̃i carniformium vulneꝝ, cũ dicit, & si fuerit.s.solutio ꝯtinuitatis, ita vt ne ꝯcurrant extremitates eius qm̃ sunt rotũdæ elogatæ, aut diuersæ figuræ, aut iam destructa est ex eo caro pauca nõ plurima, tũc eius cura est futura, & ꝓhibitio aggregationis humiditatis i ea. & stati post subdit. Et si fuerit ꝓfunda.s.solo ꝯtiguitatis & magna, tũc strictura ẽt facit eã adhærere multoties postq̃ adhæren-

hærentiam, siue ꝯsolidationem completam non remanet cicatrix, sed supradcm̄ vestigiū de quo vestigio maxime mentionem facit Auic.lib.4.fen.4.tract.1.c.de medicinis ꝯsolidantium, & sigillatiuis dum dicit. Quod si non auferatur illud.s.quod de carne supfluit ꝓculdubio sit vestigium vlceris superius cute. Pōt aūt esse vestigium si in apparenti mēbro fuerit ipsum manifeste vituperans sicut ḡplm̄ euenit post ꝯsolidata vulnera quæ solum in carne fuerunt, quibus vt coniungerētur necessaria fuit sutura, ac ēt ligatura. De istis aūt vestig.js facit Auic.cap.lib. 4. fen.4. vlt.tract.& c.& sic dicit rub.capituli. Eradicatio .i. modus curationis vestigium vlcerum, & vulneꝝ. Simili modo ēt ipsemet Auic.fen. 7.quarti. Cum de decoratione loquitur, seu vituperataꝝ partium correptione facit appropriatum cap.vestig.js vlceꝝ, & variolaꝝ, & dicit eius cap.rub.de vest.vlce.& vario. Ex quibus satis patet ꝙ vestigium pōt esse vituperans, ac ēt qūo aliquod magnum vestigiū exns̄ in membro patenti plus ipsum vituperabit q̄ aliqua parua cicatrix in eodē exns, sicut de facto euenit in vulnere magno in facie facto à quo nulla fit dpditio spermatici membri, tñ ꝓp eius magnitudinē, & labioꝝ distantiam indiguit futura, & ligatura, ut labia coniungerentur, vnde remanet apparēs vestigium ipsam faciem manifeste vituperās, quæ vituperatio non sequet in aliquo paruo vulnere ēt in facie facto à quo facta erit abscissio cutis, vel alterius partis spermatici membri. Ex quibus ꝯcludendo colligitur ꝙ qn̄q; veꝝ est dicere facies est vituperata ꝑ apparens vestigium, & tñ vituperata non est ꝑ cicatricem, & q̄plm̄ ēt euenit econuerso. Simili modo ēt esse pōt ꝙ nec erit vitupata ex vno paruo uestigio, nec ēt ex vna parua cicatrice. vñ ad hoc vt facies, seu aliquod membrū apparens vituperatum existat reqritur, vt tāta sit facta læsio in supficie dictoꝝ mēbroꝝ, seu diminutio in ipsoꝝ quantitate qđ oculo corporali videat à longo talis ꝯcauitas, seu vestigium derelictū. Ac ēt est necesse ꝙ in illismet partib. sit vera ægritudo difformās faciem in superficie, seu in quātitate, vel ēt in figura fm̄ iudiciū peritoꝝ in scia medicinæ. Qn̄ aūt uituperatio fit ex vestigia, aut cicatrice non bene pōt à lōge discerni, sed ex ꝓpinquo perito medico derelinquo. Vnū est vltimo vlterius aduertendū qđ quanto vera vestigia plus elongātur in tpe, & veterascūt tanto plus corrigunt solū ex operatione naturæ, nec ita pñt discerni, sicut in eoꝝ principio. Oppositum aūt euenit in cicatricib. veris cuius causam speculare volentibus pro nunc dimitto, licet ex supradictis satis leuiter possint hri. Sic igr̄ hic finem dictis impono subijciens me correctioni &c. Xpoforus.

Ex his itaq; colligit̄ ꝙ cicatrix vera non pōt esse q̄n sit perpetuo remāsura, & quia vt ex iuribus supra alleg. apparet, ꝙ ēt interdum intellr̄ cicatrix aliter quam intelligunt medici plurimum in statutis adijcitur ꝑpetuo remansura, & ideo id qđ supra dixi ꝓcessu formato simplr̄ cicatrice non intelligi bānitum pro ea quæ sit perpetuo remansura, debet intelligi veꝝ si in statuto illa verba perpetuo remansura ꝯsistunt per not.in l.3. §.docere. ff.ui bo.rap.& in cap.pro humani.de ho.l b. 6. Et idem si statutum diceret ꝑ apparentem cicatricem, quia tunc intellr̄ bannitus ꝓ nō apparent quod esse pōt, ut supra & ideo verba statuti sunt ponderanda. In hac .n. ciuitate statutum disponit de vulnerante cum uituperatione in facie ꝑ apparentem cicatricem vel ꝑ vestigium, vel alio vocabulo medicinę quod tñ ut patet ex pdictis intellr̄ de uituperatione perpetuo remansura, & ideo multoties ignorantes admirantur de relationibus medicoꝝ referentium non esse cicatricē, aut non esse uestigium, seu notā cū vituperatione faciet ꝑpetuo remāsura, vt sæpius in magnis iuxta vulgarē sermonē marginib. iudicatum vidi quia sic ꝓcessit relatio medicoꝝ. Sed ut ex pdictis liquet nulla est admiratio faciēda.

Ex eodem ꝯstituto offert se quinquagesi-
53 materia † qō. formanda ad percussionem sanguinolentæ percussionis, ut sic comphen datur qn̄ pro illa qs bānitus intelligatur. & ideo ꝓ ipsius declaratione q̄ro. Quidam fuit inqsitus ex eo ꝙ cū cultello acuto apto ad frangendū panem ꝑcussit Caium in ꝑsonā vna ꝑcussione ex qua sanguis exiuit, an ex forma dicti statuti supra 50.q.relati possit īpune offendi. In q.ista ꝯsuluit Bar. Sed in statuto super quo ꝯsuluit erant ēt alia verba, videlicet, ꝙ percussor vulnus fecerit. & in eo ꝯsilio sic dixit. Et vr̄, ꝙ non potuerit offendi, qa statutum requirit, ꝙ fuerit bānitus pro ꝑcussione sanguinolenta, & ꝙ percussor vulnus fecerit, ergo &c. Econuerso dr̄, ꝙ possit impune offendi qa ad positionē ꝑcussionis san-

sanguinolentę cum cultello, necessario sequi tur vulnus, cum vulnus sit scissio continuita tis. In q. pmissa facit dubium, qa vulnus dr si cutis scindat. l. si seruus seruū. §. rupisse. ff. ad l. Aquil. sed sanguis pōt exire de corpore absq; eo q cutis scindat. s. p poros, maxime vbi cutis est tenuis, vt de naso, & parte interiori, vel gingiuis. Item dr quod Christus sudauit sudore sanguineo. Luc. 22. Credo tñ, q in ꝓposita q. ex verbis ꝯdēnationis satis colligatur q vulnus fuerit factū. Quod apparet ex tribus. Primo, qa cum cultello acuto. Secūdo, qa ex percussione sanguis exiuit. Tertio, qa in personā. Primum est clarū, quia si ꝑcussio fit cū cultello acuto ītelligitur factū vulnus. Cultellus. n. est res apta ad scindēdū. ff. de fur. l. si pign. §. 2. ad l. Iul. de vi pub. l. pe. §. telorū, & de verb. sig. l. armorū, & apparet expsse de cultello, seu gladio, cū quo Petrus abscidit auriculā seruo principis sacerdotū. Matth. 26. c. & Mar. 14. & tex. in l. aut damnū. in prin. de pœ. dicit gladiū esse aptum ad scindēdum. Aliud quia dr in personam ēt ꝓbatur, qa non signāt in superficie, vel in pannis, sed inter ꝑsonam sm significatum huius dictionis in l. 1. §. in corpus. ff. de his q deie. vel eff. & de flu. l. 1. §. in flumine. Sed si cultellus in ꝑsonam mittaī necessario seqtur scissio cutis, vt ꝓbatur in l. si. ff. de his qui deie. vel eff. si bene inspiciaī. hoc ēt probatur rōne. sicut. n. ignis appositus stipulæ de necessitate cōburit. ff. ad l. Aquil. l. si seruus seruū, §. hæc aūt actio. & § seq. ita gladius ꝑcussus in ꝑsonam de necessitate scindit, qa vtrunq; est instrm agens si appropinquetur materiæ. Ex alio quod fuit sm dum dr, q ex percussione sanguis exiuit ēt colligitur. Not. enim, q dixit ex ꝑcussione, & sic signāt locū ex quo, l. nō dubium. C. de legi. l. codē tpe. ff. de pec. l. 1. § ex incendio, ff. de incen. rui. naufr. sed si qs dixerit sanguinem exisse p poros absque cutis scissione, tunc non exiuisset ex percussione, sed ex alio loco pp percussionem. Et sic verba sniæ non verificarentur. hoc vr expresse ꝓbari extra de sen. excōm. c. cum illorum. ver. nos aūt, vbi percussio cū sanguinis effusione dr difficilis, & enormis, qd nō esset nisi esset ex vulnere. ff. de iniur. l. vulneris magnitudo. Et sic ꝯcludiī, q pdictus bānitꝰ fuit, qa ꝑcussit, & vulnus fecit, & sanguis exiuit. & sic potuit impune offendi, hęc Bart. Ex quibus verbis patet, q in ꝓposita qōne qñ statutum nō exprimit de vulnere, restat minor dubitatio. Proponitur. n. ex tali percussione sanguinē exiuisse. & licet possit exisse ita paruus sanguis, q à iure non estimaretur. l. 1. §. deinde. ff. de ædi. edic. tñ qa in inquisitione dr contra formā iuris, nō intelligitur de parua effusione; sed de magna. iuxta no. p Cyn. in l. si non cōuitij. C. de iniur. & l. nec exemplū. C. de fal. Nec ob. l. si pses. ff. de pœn. qa ibi vtraq; vis erat punibilis, sed vna plus altera. hic aūt vno modo esset punibilis alio nō, & ideo intelligitur sm modū punibilem, vt ꝓcedat libellus, & ꝓcessus. Nec ob. not. in l. nō solum. §. sed vt ꝓbari. ff. de no. ope. nun. qa aut procedēte libello, & ꝓcessu, quia procedit, vt ibi ēt not. & colligitur in l. cū actum ff. de nego. ge. & in l. matrem. C. de prob. p l. si qs intentione ambigua. de iud. sequitur ꝓbatio per testes, & locū habet absolutio, nisi ꝓbatio clare concludat, vt in c. in p̄ntia. de prob. & ita intelligitur quod not. in d. §. sed vt ꝓbari. Aut sequitur p confessionem verā vel fictam. & tūc sequi debet ꝯdēnatio, qa illa intelligitur sm libellata, vt l. si cōfessus, ff. de cust. reo. & l. 2. §. q si actor. C. de iur. cal. cum si. Item patet ex pdictis q si fuisset ꝯdēnatus ex eo, q manu vacua ꝑcusserit Titium in facie, & q sanguis exiuit de naso, vel de gingiuis, non diceret condemnatus ex ꝑcussione sanguinolenta sm Bart. Sed in hoc nō sto cum eo. Verba. n. denotāt causam proximam, vel non sm nām rei cui adiunguntur, vt in iuribus supra alleg. adeo, q interdū vna dictio ponit pro alia, vt l. eas causas. de cōd. & demon. quinimō, & dictio ex, ponitur ꝓ pp l. pter. §. quod de fructibus. ff. de bo. aut. iud. pos. Impossibile aūt est nisi quis hrēt sanguinem in manu, q ex ipsa ꝑcussione sanguis exeat. Intelligitur ergo dictum statutum simpliciter loquēs de cōdemnato, ex, vel pro ꝑcussione sanguinolēta qñ pp percussionem sanguis exijt ex persona, intelligo aūt q incōtinenti sanguis exiuit. tunc. n. intelligit ex ꝑcussione. Si aūt ipsa percussio fecerit tumorem pp quod postea fuerit necesse ad illius curam q medicus pungeret, vel incideret, & tunc sanguis exiuerit nō diceur tunc condēnatus ex vel pro percussione sanguinolenta. Exiuit. n. proprie, & improprie sanguis pp percussionem, & sic non habet locum statutum, vt in iuribus supra alleg. Et idē erit in spinctura pp quam spinctus cecidit, & ꝑcussit, & sanguis

& sanguis exiuit fm Bald.in l.de pecoribus. C.ad l.Aquil.&in l.si familia.ff.de iuris.om. iud. Vbi ergo tales dictiones pnt proprie intelligi,proprie intelliguntur, alias improprie etiam in statutis, vt hr in l.Labeo de suppel. leg.& in l.oes populi.de iust.& iur.per Doc. vt tn tollantur tales dubitationes cōiter in accusationibus, & inquisitionibus ponuntur illa verba cum maxima sanguinis effusione pet ea quae habentur in d.c.cum illorum, & in d.l.vulneris magnitudo. & in d.§.deinde. vbi gl.facit mentionem de vulnusculo.

54 Quinquagesimoquarto,† Titius fuit bānitus pro eo, q insultauit, & percussit Gaiū cū vno bastone ligni quo erat armatus. duabus pcussionibus in renibus sine sanguinis effusione.& demum cū lignum fractum fuerit,vel ceciderit in terrā, percussit ipsum pluribus pcussionibus vacuis.Queritur an viso dicto statuto de quo dictum est supra, q.l.veniat in aliquo puniēdus.Et primo vr,q nō. nam pdictum statutum dictat,q bānitus pro pcussione sine sanguine possit offendi in duplum. Constat aūt,q dictum statutum licet loquatur in singulari verificatur ēt in plurali,vt sic.Bannitus pro vna pcussione pōt offendi cū quatuor,& sic de singulis.ff.de libe. ho.exhib.l.3.& ff.quod.fal.tut.aut.l.1.§. item hoc edictū.& quod hr in l.Agrariā.ff.de term. mo. Sed Titius fuit bānitus pro duabus percussionibus,ergo pōt offendi cum quatuor. Itē vt patet ex themate inqsitionis fuit bānitus pro insultu,&sic potuit offendi manibus vacuis,& qa sic dictat statutū, q cum inqsitione,& bāno pcordat.l.nō aliter,ff.de leg.3 cū simi.Pro huius aūt qōnis decisione aduertendum est ad plura.Primo.n.videri oportet qd sit insultus.Secundo,an cōfundatur in alijs delictis illū secutis.Tertio,vbi confundatur an valeat snia quae poenam insultus cum poena alterius delicti non confundit: vt qn ex forma statuti pro insultu imponit certa poena,puta librar 50.& pro percussione imponitur poena cētum,vel maior, fm qualitatem ipsius percussionis. Et his visis patebit qōnis pmissae decisio.Quo ad primū sciendum,q circa mām istam iura varie loquunt, & ēt gl. Interdum.n.quem contra alium irruentem his vocat insultātem.C.de iud.l.si. qnque aggressorem.l.is qui aggressorem.C. ad l.Cor.de sic.& sic dr in l.qui de crimine. C.de accus. Qnque vocat appetentem,& sic patientem vocat appetitum.l.& si percussor. §.si appetitus.ff.ad Sylla.quod ibi gl. exponit.i.inuasus,& sic qnque dr inuasor.C.vnde vi.l.inuasor. Qnque ēt patiens dr insultatus,l.itē apud Labeonem.§.pen.ff.de iniur. Et hinc descēdit nomen verbale quod vocat insultus,& in hoc dixit Bar.in l.respiciendū §.delinquunt,ff.de poe.q insultus est in aliū saltus alleg.d.l.is q aggressorē.& l.1.§.cum arietes,ff.si quadr.pau.fec.dica. sed in §.cum arietes.dicit,q insultus est motio de loco ad locū,& in §.delinquūt. concludit,q si exns tecum in itinere,vel mensa, aut in alio loco deuenit tecū ad rixam,non dr insultū facere sed potius pditorie fecisse,ar C.de dilati.l.j. lib.11.Ex pdictis vr aliqualis contrarietas insurgere. Si.n.insultus est in alium saltus,nō verificat in eo qui sine saltu in alium,siue cōtra aliū se mouet de loco ad locū,cuius contrarium dixit Bart. in d.§.cum arietes. Sed aduertendum quia primo modo dr fm allusionem vocabuli. Secūdo modo fm diffinitionem. & ideo si quis insultando aliquem facit in eum saltum. facit insultum fm allusionem,& ēt fm diffinitionem, quia mouet se de loco ad locum,&facit in alium saltum, facit.ff.ad l.Aquil. quemadmodum.§.si nauis.Si vero sine saltu mouendo se de loco ad locū vadit versus alium tunc dr insultum facere fm diffinitionem tm, & tn puniri potest de insultu, quia diffinitio pualet allusioni qn sunt contrariae alias ab vtraque argui licet,vt hr.ff.si cer.pet.l.2.§.appellata. de tu. l.1.de testa.l.1. & in l.1.de acq.poss. p Doct. maxime per Bart.dr ēt interdum facere impetum, vt d.§.delinquunt,sed tunc aliter punitur,vt ibi hr. & hoc de insultu contra personam. Qnque ēt dr fieri insultus, siue assaltus ad domum,siue ad castrum,vt x.colla. qui.mo.feu.ami.§.similiter. & ibi dicit Bal. q tunc dr factus assaltus qn appropinquat se tm domui,vel castris, q pōt proijcere iaculum,& expugnare. Vt tn omnis cesset dubietas consueuerunt cōiter accusantes, & inquirētes ponere in accusatione, & inqsitione omnia dicta verba, quia dnr B.deliberate,& appensate mouendo se de loco ad locū fecit insultū impetum, & appressuram cōtra C.&c.quae ex abūdanti ponunt, vt patet ex pdictis, ex quibus expeditū est primum qn qs dicatur insultum facere.& tūc sine dubio si aliud nō sequitur vltra insultum,poena in-

sultus

sultus imponi potest. Si vero sequitur aliud, vt quia pcutit, vulnerat, vel occidit, dicit gl. quod de insultu non fit punitio, sed cũ delicto ɔfunditur secuto, vt no. in l. qui de crim. C. de accus. per l. illud. ff. ad l. Aq. & idem ibi Bar. Et ita determinarunt primo Dy. sic cõsulendo, secundo Franc. Acc. disputando. & Gui. ẽt de Su. ut patet in suis q. ver. sed pone de facto. q. statutum est qđ si quis pugno & se. & idem tenuit Alb. Gan. in margarita. in ver. Sed pone statutũ est Mutinę. in tit. de ac. & idẽ Guil. in Spec. de sen. §. 2. ver. sed pone licet. n. sint cum sunt separata diuersa delicta ff. ad l. Aq. l. 2. & l. si seruus. §. 3. cap. tñ si con tingãtur dñr vnum esse delictum. s. vulneris, vel mortis. l. illud, præall. §. fin. all. ẽt de act. & obl. l. qui seruum. in princ. & C. ad l. Iul. de ui. l. qm̃ multa Bar. aũt in l. nunq̃ plura. ff. de priu. del. limitat hoc dcm̃ nisi ex insultu imponeretur maior pœna, q̃ ex percussione. Tunc. n. qtũs excedit non ɔfunditur. ar. l. generaliter, & l. hæres à debitore. §. qđ si hic seruus. ff. de fid. quod ibi reprehendit Ang. tenens indistincte gl. sed non bene reprehẽdit qa siue vnum sit principale, & alteꝝ accessorium, siue vtrunq; principale, siue vnum pparatorium ad aliud, qđ est uerius, nõ põt dici ꝙ pœna vnius tollatur à pena alterius, nisi ex ui ɔfusionis, nã aũt ɔfusionis est ut ea tenus ɔfundatur, & compensẽt qtũs ɔcurrit & non ultra l. 1. C. si cer. pet. ad l. fal. l. licet, cũ sim & ideo si ex insultu cũ armis qs veniret puniendus in centũ ex pcussione manu uacua in quinquaginta. Insultans cũ armis, & pcutiens manu uacua puniẽ in centum facta ɔfusione solum de 50. in pcussione, alias sequereẽ quod intm̃ puniretur insultans cum armis, & pcutiens manu uacua in quantũ insultans sine armis, & sic pcutiens, qđ esset absurdũ l. non solũ. ff. de nox. Dico ergo, ꝙ insultus ad castrũ, siue ad domũ ponẽ, vt supra. Insultus in ꝑsonã aut est solus, & solus puniẽ. Aut secutum fuit aliud. Et tunc aut est maior pœna insultus, q̃ delicti secuti, nõ cõfundiẽ in totũ, sed qtũs ɔcurrunt. Aut est eadem pœna delicti cũ pœna insultus, vel maior, & pęna insultus ɔfundiẽ, & de delicto dãnaẽ, non de insultu. Fallit in vasallo insultãte dñm, vt d. §. sin. & ibi per Bal. Prædicta intel lige si inter insultum, & pcussionẽ non fuit medius actus extraneus. si aũt fuisset actus extraneus, puta qa insultasset, & cũ ille retro cessisset, vel arma extraxisset insultans redit domum, & arma sumpsit, deinde reuersus est & vulnerauit. Tunc. n. de primo insultu, & de vulnere punitur sm Io. Ant. in add. Spec. super rub. de hom. vbi vide. Et hæc de secundo. Ad tertium bř dicendum est, ꝙ cum snia tunc sit cõtra ius partis valere debet l. 2. §. 1. ff. quæ sen. si. ap. rescin. si ex tenore sniæ non apparet quid pro insultu, & quid pro vulnere siue pcussione imposuerit. si aũt ɔdẽnauit distinctim in tm̃ pro insultu, & in tm̃ pro ꝑcussione dici põt sniam non tenere, qa non intellr cognouisse de insultu per dicta iura. Et sic non valet snia. l. de qua re. ff. de iud. & C. de sen. l. prolatam, nisi in processu siue inquisitione, vel accusatione essent illa verba super quibus omnibus & singulis &c. de qb. per Bal. in l. 2. C. de ꝓb. Tunc. n. valeret licet esset iniqua, & ex pdictis infertur ad decisionem supra formatæ qõnis ꝙ vbi bãnito non fuit imposita pœna insultus, sed pcussionũ, offendens eũ modo prædicto punietur de offensionibus factis manibus vacuis, quia in illis excessit modum, & sic puniri debet de excessu. vt dcm̃ fuit supra q. 49. & ẽt l. Si vero fuit ei imposita pœna ẽt pro insultu, & talr, ꝙ ualeat ɔdẽnatio, & in nullo puniri debet, qa potuit utroq; modo offendere. Si aũt bãnũ fuisset nullũ, dixi sup. in 1. t. pe, par. 3. q. 9.

55 Quinquagesimoquinto stante statuto gcnerali, ꝙ bãnitum à centum libris supra possint impune offendi. Titius immisit ignem in domum Sẽpronij bãniti, & eam cõbussit, vel in rebus suis aliter dãnum dedit vel ei abstulit. Quæritur an veniat puniendus, in hac q. me bř expediam. Nam licet gl. dixerit qđ bona bãnitoꝝ sint extra custodiã, & à quocunq; possint destrui, & deuastari in tit. hic si nit lex Cor. & incipit ɔsuetudo regni. in pri. & tangitur in c. 1. §. si qs alium, de pace ten. & de mil. vas. c. 1. T ñ illud est veꝝ de iure cõi, nec cautum reperitur. Est ergo potẽtia offendendi bãnitum à statuto ꝓueniens. Dñia. n. reꝝ, & coꝝ tuitio, & defensio de iure gentiũ est, ut l. ex hoc iure. ff. de iust. & iu. ergo illam bãniti de qbus agimus non perdũt, ut dcm̃ fuit supra in hoc 2. t. pe par. 1. q. 4. Et ideo inspicienda sunt verba statuti. l. semper. §. legẽ. ff. de iu. imm. q̃ cum stricti iuris sint. l. ɔst. ff. ad mun. extendi non debent, vt in auth. quas actio. in l. qcqd astringendæ. Aut ergo statutũ dicit qđ possint offendi qualitercunque, vel

vel simpl'r,quod idem est, quia indefinita æquipollet vl. .i. si seruitus.ff.de seru. vrba. & poterunt offendi in persona,& rebus. l. 1.§. & gñaliter.ff.de leg.præst. cum sim. Aut dicit,q͡ possint in personam offendi. Et tunc non poterit offendi in rebus à p̄sona separatis. Et idem si statutum respectiuaret offensionem ad offensam factam per bannitum, tunc.n.talis p̄mitteretur, qualis fuit illa ob quam bānitus est .l. nōnunq̃ .ff. ad Treb.& quod dcm̄ fuit supra hac ead.par.q.2.& hæc satis sunt de mente Bart.in l.licitatio .§ qđ illicite.ff.de pub. Et ibi v de qñ dicatur fieri offensio in personam.Sed dicet qs tu dixisti q͡ si quis pōt offendi ex forma statuti in personam, non pōt offendi in rebus à persona separatis. Illud vr̄ falsum, q͡a cui p̄mittitur qđ est maius vr̄ permitti qđ est minus, ut patet in ar.à maiori.C.de sacros. eccl. auth. multomagis,& extra de elect.c.cū in cūctis. Quælibet aūt minima pœna corporalis est maior quacūq; magna pecuniaria ut in l.seruos.ff.de pœ.Ergo tuū dcm̄ nō p̄cedit.Sed resp.q͡ hoc p̄cedit ui verbo℞ statuti q̄ aliqd debent operari. si.n.simpl'r dicerent posse offendi,cōprehenderent offensionē in p̄sonis, & reb.Si ergo dñt in p̄sonam operanē restrictionē, q͡a aliud operari non p̄nt.l.si qñ .C. de inoff.test.cū sim.Preterea statutum odiosum non extenditur ēt per maioritatē rōnis vt hr̄ in auth.quas actiones,de sac. san. eccl. Et vide quæ dicam infra in ult.tēp.par. 1. qō. 12.vide ēt quę dicam infra parte prox.q.60.

Nunc ex prædictis statutis particularib. quæram de aliquibus per circa hanc partem gñal'r ad mām facientibus.Et ideo quinquagesimosexto q̄ro dcm̄ est sæpissime, † q͡ bānitus de vna ciuitate,puta in Florentia, non

56 perdit ea q̄ sunt iuris ciuilis.Item nec ea quę sunt iurisgentium,nisi aliud dicaē.Et ēt si diceret illud non intell'r extra territorium.l.fi. ff.de iur.om.iud.quo ad personas non subditas.pone,q͡ Bonoñ.in ciuitate,vel comitatu Florentino occidit bannitum de Florentia. Quem si Bononiæ occideret puniret,q͡a illic statutum se non extendit. Quæritur an possit Bononię,& sic in loco suæ originis cōueniri p l.1.& 2.C.vbi de crim.ag.opor.aut Romæ p l.Rom.ad mun. Hæc qō.residet in hoc an occidens bānitū qui pōt impune offendi dicaē delinquere. nam si ibi delinquere dr̄, licet aliqua dilatoria exceptione de tali delicto cognosci nōn possit tñ non tolleretur quin alibi cognosci non posset.l.decurionū. & ibi not.C.de his q not.inf. Sed veritas est q͡ non dr̄ delinquere,facit.n. lege p̄mittēte, ergo &c.l.Gracchus.C.de adult.facit .C. de his qui ad eccl.conf.l.si seruus. & l.2. ne quis vel a.re.& quod non sit delictum firmat Bal. post gl.in l.1.§.1.ff.ne qs eum q in ius uoc. est ui exi. Et idem in simili tenet in l. cūctos populos, p̄pe fin.in ver viso.& Bart.in l.vbi pactum.Et dixi supra hac ead.par.q.14.& dicam latius infra in seq.parte huius tpis.q.1. Cū ergo in loco actus facit ex eo actu nō teneē,ergo nec in loco originis. Inspicitē.n.in p̄tractib.quantū ad ip̄sius actus solēnia,& validitatē, & obligationē inde insurgētē locus in quo fit.l.si fundus.§.1.ff.de euict.ergo idē in delictis.l.oēm.ff.de iud.Facit no. p Bar. in l.2.ff.de eo qđ cer.loc.dū reprobat illā gl. & qđ no. p eū,& alios in l.cūc.pop.& in d.l. fi.de iurisd.om.iud. Si aūt aut Boñ. aut alibi extra territoriū Floreñ.occideret,vbi occideret, & ēt Boñ. posset p̄uenire p iura p̄dicta.

57 Sed tunc econuerso,† Quinquagesimoseptimo q̄ritur an Florentinus occidēs bānitum de Florētia Bononiæ,vel alibi extra territorium Florentinū possit virtute dicta℞ ll. 1.& 2.vbi de cri.agi opor.p̄ueniri Florentię. Et vr̄ q͡ sic, q͡a in loco in quo occidit posset tanq̃ delinquēs p̄ueniri,& sic ibi delictū cōnisit,ut supra p̄x.q.dcm̄ est ergo succedit regula dcō℞ iurium.Sed dic p̄trariū,q͡a quantū ad municipiū Florentinū illa pœna p̄sonalis comitaē eum quocūq; vadat s̄m Doct. in d.l.cunctos populos. & ibi in specie. ita determinauit Bald.in Aretino occidēte Aretinum bannitum in territorio Florētino,nō enim attenditur s̄m eum territorium,sed solum an s̄m locum conuentionis sit licitum, vel permissum.l.non solum.§.& qui,& l.p̄p litem.ff.de excus.tut. Et dicit esse casum in l. 3.§.transfugas.ff.de sicar. & ita seruatur.

Quinquagesimooctauo circa idem q̄ro.

58 † Bonoñ.occidit Florentinum bannitum de Florentia in quadā ecclesia posita in comitatu Florentino,an poterit Boñ. p̄ueniri, ac si eū in territorium Florentinū occidisset. Et vr̄ q͡ sic, q͡a ecclesiæ non subiacent seculari p̄tati,ergo & c.in auth.quo.op. epis.in prin. & inst.de re.di.§.nullius.& ff.ne in lo.sacr.l. 2. Sed contrarium est verum,est .n. ecclesia in territorio Florentino. in auth. de mand. princ.

ptinc.§.sed neq;.i si.§.Nõ obst.q nõ sit sub ptectione iudicis secularis,qa verũ est spãliter,sed bene est sub quadã gñaliter pp hoc, q a adhæret territorio iudicis secularis. ar. ff.de ptrah.emp.l.in modicis.& l.si id qđ. in fi.de peri.& com.rei ven.& C.de epis.& cle. in l.si quis in hoc genus. & sic non dr extra territorium fieri fm Guil.in l.plerisq;. de in ius voc.& sequit Bald.& tenet Bart.in l.cunctos populos alleg.eo.ti.l.2.& C.de adul.authē.si q s.Si nõ sit extra territoriũ ergo locũ hēt qđ dixi supra pxima q. Et istud verius q̃ id q ipse Bald.dixisse vr in d.l. cunctos populos,in vers.viso. alleg. supra prox. q.

59 Quinquagesimonono quærit. † An citatus in causa ciuili non comparens, & pp inobedientiã pdẽnatus,& bannitus fisco dicat bannitus p maleficio,vt sic in eũ locum habeat statuta pdicta.& possit offendi. Et vr q sic,qa ptumacia est delictũ.l.omne delictũ.ff. de re mil.Item qa vbicunq; negligentia ordinat ad ptemptum illa facta dr qñ ad contemptũ partis patet in l. sed,& si alia, & ibi no.ff.de const. pe. qñ ad contemptum iudicis pbat in l.de ætate.§.q tacuit. cũ gl. sua. ff.de interro.act.Facit quod hr in c.quanto. de sent.excom.& in c.dilecto. & quod not. p Guil.in l.metũ.§.sed licet.ff.qđ met. cau. in q.illa. An puniat tanq̃ occidẽs si potui iuuare hoiem, q ab alio necabat, & non feci. qñ.n. dr eum teneri non dr teneri ex negligentia,sed ex facto,vt ibi patet,& in l.necare.ff.de lib.agno.de quo et in l.culpa caret. ff.de reg.iur.per Guil.in Spec.de leg.§. iuxta.ver.q d si potuit.& p Doct.in l. vt vim. ff. de iust.& iu.Si ergo talis negligentia reputatur factũ, ergo p maleficio dãnatus est. qa pro malefacto. In hac mã aduertendũ est q Bart.in l.aut facta.in princ.ff.de pœn. distinguit malefactum à maledicto fm ppriam significationẽ. Et ideo dicit ibi,q dãnatus p verbis iniuriosis non dr damnatus pro maleficio,cũ verba debeant pprie intelligi, maxime in istis odiosis.l.interpretatione.ff. de pœ.& in d. l. oẽ,dicit q talis nõ est dãnatus pro maleficio sic dicens.Ois ex bannitus ex bannit pp ptumaciam.l.1.ff.de re qui.te.Statuta ergo quæ dñt, q bannitus pro maleficio possit impune offendi,volunt reqrere q causa illa pp quam citabat sit maleficium.Et ideo si q s fuit citatus in causa pecuniaria, vel p testimonio ferendo,& fuit ptumax, & bãnitus,nõ dicet bannitus p maleficio. Sed si q s fuerit citatus pro aliquo maleficio, & fuerit ob ptumaciã bãnitus dicet bãnitus p maleficio,licet fuerit contumax. Ex cuius dictis ibi,& in l.aut facta pcludit,q aut statutũ loquit p nomẽ criminis siue delicti,& hēt locũ in quocũq; siue sit crimẽ in faciẽdo, siue in negligẽdo,siue in dicendo p not.in l.1.& 2.C.si aduer.del.& d.l.oẽ. Si vero loquat p nomẽ maleficij,vt qa dicit de bannito p maleficio,vt in themate qõnis dcm est,tũc non verificent in bãnito p negligẽtia, alias pro verbis iniuriosis vel pro malo psilio. Sed aduertendũ q vt sæpius dictum est, statuta intelliguntur fm cõem vsum loquendi. Sed cõis vsus loquendi est,vt pdemnatus pro verbis iniuriosis sit pdemnatus pro maleficio. & hoc puto verius vbi de cõi vsu appareret, alias verũ puto,q dixit Bart. Nec pdictæ cõclusioni obstant iura supra in ptrariũ alleg. quia verum est quod ibi dr fm largã, & propriam significationem, quę non verificat in statutis nisi vsus cõis loquẽdi aliud inducat, vt l.Labeo.de supp.leg.cum concor. & si plene hanc qõnem cum iuribus ad eam allegatis videre velis,scias q ipsã disputauit Mar. de Fano.de qua hr per Cyn. sup rub. C. de cri.stel.& in Alb.de Gan.in 4.& 5.col. & in Alb.22. q. in mã bannitoꝝ vbi concluditur pro maleficio non intelligi bannitum. & ibi ēt ponunt q d iuris si in snia banni iudex apposuit,q possit impune offendi.& dicunt,q tũc quasi iudex declarauerit illũ esse bãnitũ p maleficio, & iusserit offendi,offendens excusat p l.furti.§.qui iussũ.de his qui no. inf. & l.nõ vr.§.qui iussu.de reg.iur.Sed hæc decisio non est vera, q a ad iudicẽ non ptinet, & qa de hoc nulla facta fuit cognitio. ff. de iud.l.de qua re.& l. plarã.C.de sent.De hoc hr.ff.de cust.reo.l.si q s reum. nec excusat offendẽs quasi iussu iudicis fecerit, qa verbũ, põt,iussum non importat.l.sæpe.ff.de off.p si.& l.1. C.quõ,& qñ,iu. nisi forte fuisset descriptus in libro bãnitoꝝ p maleficio i quo seruata solẽnitate tradita à statuto describit solũ nomẽ banniti cũ eius pena. De quo dic vt dicam infra in vlt.tempore parte 1.q. 2.

60 Sexagesimo quæritur † supra in rub.qrit. An bannitus pro crimine in contumacia dicat bannitus p maleficio. & q a decisa est supra prox.q.p no.p Bart.in l.oẽ delictum.de re mil. aliter non psequor, sed dic vt supra.

Sexage

61 Sexagesimoprimo quæritur. † Titius pro maleficio fuit bannitus in ære, & psona, deinde fuit captus à iudice q vult eum decapitare, quęritur an possit. dicit Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poss. sic vr, q pœna personæ intelligatur in suo potiori signatu. i. de pœna mortis, ut not. in auth. de armis §. op. & hoc si causa mereretur tantam pœnam. nã ex gñe causæ metiendũ est genus pœnæ. ar. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. Vel dic, q iudex q pfert verba illa poterit interpretari, & declarare cũ illa verba sint gñalia. arg. ff. de ap. l. ab executore. Et ideo iudices qui dãt bãnum in hauere, & psona. Item q recõmendant p hauere, & psona pñt postea declarare antequã sunt functi offõ, ar. ff. de exc. tut. l. si duas. Diffinitiua vero snia debet intelligi in mitiorẽ partem. ff. de pœn. l. si pses. & not. in l. 2. C. q res vend. non pos. Credo verũ, q dicit de recõmendatione. Quod aũt dicit de snia, puro esse verũ si ex forma statuti appareat q pœna personæ imponi debeat p maleficio p quo fuit talis captus bãnitus, tunc. n. illa intellr imposita p nota. in §. pœna grauior. Si uero poterat imponi maior & minor, intellr tunc imposita minor pœna per d. l. si præses. Si uero erat in eius arbitrio, puto inhærendũ uerbis, q sic de psuetudine iterpretanẽ, ut importent, mortẽ p no. in d. §. pœna grauior, & l. athletas. §. cal. eo. tit. & in l. hodie. ff. de pœn.

62 Sexagesimosecundo † Titius fuit bãnitus in amputatione membri alio non expresso, fuit deinde ad tps captus à iudice q vult ptra eum facere executionẽ, quærit in quo membro possit executionem facere, & præsuppono declaratione q dicantur mẽbra, vt dictũ fuit supra hac ead. parte. q. 51. videretur primo dicendũ q intelligatur de eo qd' minus diminuit, quia semp defertur ad minus, vt in l. si præses. de pœn. Sed Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poss dixit q intellr bannitus in amputatione manus. alleg. auth. ut null. iud. §. pen. cum gl. sua. qd indubie credo verũ nisi ex relatione delicti commissi, & alicuius statuti, aliud colligaẽ, puta qa amputauit alicui pedẽ, vel auricu'ã. & cauei statuto q amputãti membrũ simile membrũ amputetur. Tunc. n. fm nãm inquisitionis, vel accusatio nis regulabitur ipsa snia bãni, ar. l nõnunq. ff. ad Treb. & quod not. per Bart. in l. 2. de pub. iud. & quod dixi supra in d. 51. quæst.

63 Sed pone sexagesimotertio † q in snia banni nihil fuit expressum, sed simplr fuit in banno positus, in quo intelligetur bãnitus, an in persona, an in mẽmbro, an in pecuniã. Istam q. tetigi supra in 1. parte huius tpis. q. 3. in ver. vnum tñ. & ideo hic non multũ insistabo pcludens q aut loquimur in banno .i. cõminatione aliqua quæ fit puta per præconem aliquod facientibus, vel non facientib. & dic ut ibi dixi. Aut in banno lato ptra contumacem ex forma statuti. Et tunc in hac ciuitate in qua anteq feratur snia banni diffinitiui p præconẽ fit bannum cõminatorium in quo exprimitur pœna quæ ei imponeẽ si non venerit. parua est dubõ, quia ex tali cõminatione declaraẽ postea ipsa simplex snia bãni. l. Titia. §. idem rñdit. de verb. obl. l. pacta nouissima. C. de pact, proprie in l. ait pr tor. §. 1. de re iud. & hr i l. hæc snia. C. de sen. quæ sine cer. quan. cum pcord. Ex actis. n. in certitudo sniæ declaratur. Nec illa verba, nec plus, & minus arbitrio rectoris quæ in bãni proclamare ponuntur aliquid operantur. l. pen. C. de con. inst. & in l. 1. §. 1. ff. de hæred. inst. & quod hr in l. admonendi. ff. de iureiur. Si vero talis solẽnitas, siue expressio non pcedit, sed simpliciter formato processu fiunt citationes post quas citatus hr pro pfesso; aut ex delicto est ex forma statuti imposita certa pœna, & tunc illa in banno vr expressa. l. 4. §. si ex conuentionẽ cum ibi nor. ff. de re iud & quod hr in iuribus supradictis. Et idẽ si est arbitraria pœna, & ex psuetudine est declaratum arbitrium fm quod hr in l. quid ergo §. pœna grauior, & in l. athletas. §. cal. de his qui not. inf. Sicut. n. lex tale bãnum declarat, ut dixi supra, & ẽt in d. q. 3. vbi allegaui iura, ita & psuetudo. l. de quib. ff. de leg. & quod hr in l. si finita, in princ. ff. de dam. inf. & in l. dedit. qui satisd. cog & in l. ita stip. de verb. oblig. Si vero nulla esset ex psuetudine facta declaratio, putarẽ tale bãnum non valere tanq incertum, & q nulla rõne certificari posset, vt in § curare. instit. de act. iuncta l. omnem. ff. de iud. quod forte non pcederet inquisitio esset formata sup crimine. Ex quo fm formam iuris cõis deret in exilium poni. Tunc. n. ita importaret ipsa snia, & exul esset effectus, & ita intelligo quod hr per gl. & Bald. in cap. 1. hic finit lex Cornelia, & incipiunt consue. regni. Et quid importet talis pœna habetur in iuribus allegatis supra in procemio circa ipsam diuisionem bãnitorum.

Sexa-

64 Sexagesimoquarto quæritur.† Titius fuit bannitus secundum quod cōiter fert bannum in psona vel membro, stetit à die lati banni vel per annos 30. quibus ad locum ex quo erat bannitus non accessit. & elapsis annis 30. illuc accedens captus est. An iudex pōt facere executionem. Vr. n. q non, qa sicut cuicunq; actioni ēt ex snia præscribit spacio 30. anno. vt l. oēs. & l. sicut. C. de psc. 30. anno. ita, & in pposito ēt si dicatur solum iudicis offm ortum fuisse, vt d. l. sicut. iuncta l. oēm. de iud. quinimò, & minori tpe præscribi vr, vt l. querela. C. de fal. Dic contrarium secundum Bald. in l. data opera. C. qui accus. non pos. quia cum esset bannitus si quo tpe peruenerit in fortiā, &c. non cucurrit præscriptio anteq̃ in fortiā venerit l. 1. in fin. C. de anna. exce. & in l. cū notissimi. §. in his. C. de præscr. 30. anno. quod ēt dicit esse verum si pure, & simplr bānitus esset in pecunia, quia cum sit malæfidei non præscribit, vt no. 16. q. 3. c. per singulas. Vide ibi cum in repetitione sua. vbi ēt dicit, quod sicut post. 30. ann. bannum habet effectū ita si est ab initio nullus ēt post. 30. ann. potest nullum dici. de quibus omnibus ibi vide.

65 Sexagesimoquinto † Pone statuto cauet, q si bannitus damnum dederit debeat capi p vicinos, & si non fuerit captus damnū datum emendet p cōitatem siue villam propinquiorem. Ex hoc statuto insurgit triplex dubitatio. Prima, q dicant vicini. Secūda, q̃ cōitas siue villa dicat ppinquior, siue qualiter debeat mensurari an à territorio an ab ædificijs. Tertia, qd iuris sit qn̄ ambæ cōitates siue villæ pariter sunt ppinquæ. Quo ad primum qa in voluminibus hr, parum illabo. Ille. n. quantum ad ppositum dr vicinus qui exaudire vocem clamantis pōt l. 1. §. eodem aūt tecto. ff. ad Syll. nisi ex cōi vsu loquendi aliud appareret. ff. de verb. sig. l. vt alphanus. intelligendo de voce cōi non altiore vel depressiore. ff. de hær. insti. l. suus quoque. §. puto. & l. ptinuus. §. cum ita. de verb. obl. Et secundum cōem nālem cursum tpum l. 1. §. ripa. ff. de flumi. secundum Bart. in l. si tertius. ff. de aqua plu. arcen. Vbi vide de vicinitate psonarum. & ēt Bal. in l. si vicinis. C. de nu. de vicinitate aūt castrorum, & ciuitatum dr ēt p eundem Bar. in l. 4. §. si tam vicinum. ff. de dam. infect. qualr aūt intelligat, q bannitus delinquēs capi debeat p vicinos. Vide in psil. Bart. c. 2. qd incipit, Charissime dñe &c nostri nucerini qd effectiue posuit in l. 1. §. occisorum. ff. ad Syll. debet. n. intelligi si pñt. Quid. n. si aliqs bannitus venit in villam cum tanta gente cui villa non potuisset resistere, certe non teneri. facit C. de episc. audien. l. abditos. Item qd si de liquit clam, certe teneri vicini. ad Syll. l. 3. §. si maritus. Item qd si fuit factum maleficium in loco ex quo statim transijt in locū ad quē accedere non poterant, certe nō teneri, vt in d. § occisorum, & de acq. re. do. l. nālem. cū alijs iuribus vbi supra per eum alle. Vnum circa hoc no. q si statuto caueī q bannum debeat notificari coram duobus vicinis banniti, intelligi debet de vicinis pdio vrbano nō rustico, arg. ff. si. reg. l. sed si riuus. & ibi p Ray. ad secundum aduertendum, q vera cō statuti in ducentis emendam fieri a cōitate siue villa ppinquiore sumit à negligentia hoium nō curantium ne damna fiant, & si fiat nō capientium. ex hoc sequit, q non territorio sed hominibus talis culpa impingi pōt, & sic illa cōmunitas siue villa cuius domus sunt magis ppinquæ loco commissi delicti dicet ppinquior l. adigere. §. quis. de iurepa. cum si. Qd ēt pbat; qa statutum astringit cōitatē magis ppinq̄. ergo intelr de hominibus q cōitatē repręsentant. de colleg. illi. l. sodales. & l. 1. ff. qd cuiusq; vni. nomi. Tertio, secundum no. in d. §. si tam vicinū. Ciuitas, castrum, vel villa dr magis ppinqua vel magis vicina secundum arbitrium iudicis, nisi in casibus à iure expressis. Certū aūt est qd iudex non arbitrabit vicinitatem nisi à potentia succurrendi vel aliter puidēdi, vt in d. §. occisorum. & eo. tit. l. 3. §. ignoscit, & C. eo. l. fi. Et q ita sit colligit ex no. p Bar. in d. l. si tertius. Sed viso, q psiderat ppinquitas ab ædificijs nō à territorio, dubitat qualr fieri debeat mensuratio. & in hoc Bar. in tractat. de insula. figura 14. q incipit, illa figura. vers. hic quo ad finem, &c. sic loqui q mēsurator debet incipere ab illa parte loci q̃ propinquior est loco mensurādo. vnde in castro erit clarum, in villa pōt dubitari, qa domus sunt sparsæ, sed puto q si esset aliqua domus q̃ distaret multum ab alijs, illa non dicet de vicinia, maxime si inde vox exaudiri nō pōt vt in d. §. eodem aūt tecto. & dixi in l. si tertius. de aqua plu. arcen. Et subdit ibi aduertēdum esse q licet lex dicat mille passus debere mensurari à ptinentibus ædificijs vt l. mille passus. de verbo sig. hoc tñ casu debeat inchoari ab ipso muro ciuitatis, vel castri, vel ab

ab ipso loco vbi terminatur villa. Tu aduerte quod ibi loquitur in alio statuto non faciente ad propositum. & etiam puto quod debeat fieri mensuratio ab ipsis aedificijs in quibus homines habitant non autem à muro. Quid enim si vnum castrum ex vna parte totum est inhabitatum, ex alia habet aedificia certe ab illis ratione praedicta fieri debet mensuratio. Puto etiam eadem ratione, quod licet vbi alias ad alios effectus debeat fieri mensuratio per viam rectam, & non per tortuosam l. eos in fi. ff. de fal. & non per aëra, quandoque secundum recta per Bar. in l. 1. ff. si quis cau. Tamen hoc casu fiet mensuratio potius per aëra quam per viam, cum exauditio vocis fit illa quae inducit hoc, vel per viam tortam, si est proximior per illam loco commissi maleficij. Vndecunque enim succurri potest mensuratio fieri debet. Sic enim dictat ratio coniecturata ipsius statuti quod rstat dispositionem, vt in d. l. quod dicitur. cum si. Et hoc de secundo. Quo autem ad tertium recurrendum est ad ea quae tanguntur in Spe. de rapto. ver. sed pone. vbi finaliter in simili concluditur quod pro quantitate patrimonij locorum fiet diuisio. ff. de censi. l. cum possessor. C. de naufra. lib. 11. l. fi. ff. de incen. rui. & naufr. l. pedius. Et dicit ibi Ioan. Andr. quod idem tenet Dy. in l. ne quid. de incen. rui. & nau & ita etiam ibi refert Bar. & non decidit remittens ad no. per se. in l. 4. §. actor. de reg. iur. vbi quaerit quid in delictis vniuersitatis. & remittit ad not. per se in l. ne quid. & sic vt vides non videtur decidere hunc articulum, sed puto quod cum inspiciatur causa propter quam imponitur collecta, vt ipse idem dicit. & causa sit propter personarum negligentiam, debeat imponi per capita, sicut quando ponitur vt mittantur homines in exercitum per eadem iura. Et videtur casus in l. 2. & l. nauis. §. cum autem. ff. ad l. rhod. de iac.

66 Sexagesimosexto quaero, † Statuto cauetur quod officialis communis Florentiae qui ceperit bannitum in persona vel membro, debeat inconti nenti lapsis tribus diebus post capturam facere executionem secundum tenorem banni sub certa poena, puta librarum mille. Potestas ciuitatis Pistorij quae est de comitatu Florentiae, & recepit potestatem à ciuitate Florentiae coepit Titium bannitum ab officiali communis Florentiae in hac forma, videlicet in mille florenis, quos si soluere non poterit amputetur sibi caput, quaeritur an debeat incontinenti lapsis tribus diebus nullam facta solutione facere ipsum decapitari, & si non facit incidat in poenam. Haec quaestio subtilis est, & habet plura dubia. Primum an potestas ciuitatis Pistorij comprehendatur in d. statuto. Secundo posito quod comprehendatur quando dicatur Titium soluere non posse, & sic possit fieri executio in personam. Tertium quando incipiant currere tres dies, an ab ipsa captura, & sic de momento ad momentum, an vero post diem ipsius capturae. Quartum an posito quod non faciat executionem, nisi post mensem incidit in poenam statuti etiam si ex qualitate officij à dicto statuto intelligatur astrictus. At ad primum rediens respondeo, quod si in ciuitate Pistorij esset statutum quod traderet formam executioni fiendae de bannitis, & esset conditum vel approbatum auctoritate superioris secundum ea quae habentur in l. omnes populi. statutum de quo agitur eum non comprehendit. Non enim potestas ciuitatis Pistorij à populo florentino transmissus est officialis communis florentiae, sed ibi pro communi Florentiae constitutus, vt probat tex. ff. de interro. act. l. voluit §. 1. vbi praesides prouinciarum non vocantur magistratus populi R. licet ab eo essent constituti, sed ponuntur vt specie differentes. Pro quo etiam facit quod habetur in l. 1. §. qui bus. ff. quod cuiusque vni. not. & quod not. per Cyn. post Iac. de Are. C. etiam per pro cl. l. 1. & ita in hac ciuitate exiit in similibus iudicatum. Ex quo patet quod dictum statutum quod loquitur de officiali communis non verificatur ex vi verborum vel sententiae in officiali praedicto qui est officialis pro communi. ff. sol. matr. l. si vero. § de viro. cum si. Si vero nullum statutum haberetur Pistorij aliter disponens. tunc licet non comprehenderetur ex vi interpretationis, & dispositionis quae est vt loca sub dita regantur legibus superioris, vt habetur in l. omnes populi. per Bart. & sic tunc teneretur illud statutum obseruare. & vide quae dixi supra eodem tempore parte 1. q. 56. Posito ergo quod simus in casu in quo teneatur obseruare statutum videndum est secundum. s. quando dicatur verificata conditio banni. s. quod Titius soluere non possit. Et in hoc videri oportet significatum, & importantia verbi potest. Pro quo sciendum quod dictum verbum quandoque ponitur in oratione principaliter, & per se. Quandoque ponitur incidenter, & conditionaliter, vt in proposito themate. Primo, casu aut ponitur negatiue, & tunc importat necessitatem praecisam, & ipso iure tollit potentiam. ff. de leg. 1. l. nemo potest. ff. de fur. l. non potest. & in c. 1. de reg. iur. lib. 6. ibi per Ioan. And. probatur etiam in l. solemus. §. latrunculator. ff. de iud. & in l. de his. & ibi etiam per Bar. ff. de transa. Per quod multae quaestiones quotidie terminantur. & in hoc tractatu, pluries mentio facta erit. Si autem ponitur affirmatiue,

tunc aut in ultima voluntate. Et qñq; inducit necessitatem,& qñq; non habita distõne, an referatur ad grauatum, an ad honoratũ, vt hr in l.peto.in princ.ff.de leg.2.& not. ff. de off.præf.l.sæpe. Aut in ɔtractibus, legib⁹, vel rescriptis. & tunc non importat necessitatem præcisam, sed causatiuam, ut hr de primo in l.si tibi mand.§.si ff.man. De secundo in l.Gallus, in prin.ff.de lib.& posth.& ibi ꝑ Bar. Et de eisdẽ,& de tertio in d.l.sæpe. Quæ oia intelligit Bal.esse vera nisi uerbũ põt aut possit, ponatur pro forma. Dat exemplũ, ut si statutum dicit ꝙ ptãs possit inquirere de certis maleficijs. Tunc.n.dicit importari necessitatem, ut sic teneatur inquirere, quod si non facit de negligentia puniat, ut ipse not. in d.l.Gallus.in princ.alle.in ar.ea q̃ no.in l. 1.C.de ser.lib.12. Sed vr ẽt quod tunc sit necessitas causatiua si non vult in pœnam incurrere. Secundo casu principali, qñ verbum põt ponitur incidenter,& ꝯdõnalr. Aduertendum est primo, ꝙ triplex est potentia hominis, ut hr in l.1.ff.de iniust.test.& de verb. sig.l.nepos ꝓculo. Pro quo vide Innoc in c. sciscitatus extra de rescript. Item ꝙ aliud est potentia, aliud est deductio potentiæ in actũ l.inter illã, de verb.sig.& infra patebit. Quibus præmissis sciendum est ꝙ Bar.& post eũ Bal.in d.l.1.sic distinguunt, ꝙ aut verbũ põt ponitur absolute in orone, vt q a non refert ad actum certæ personæ, & tunc intellr, ut denotet potentiam naturæ, vt d.l.1.& l.cum in secundo, eod.tit. & quod hr in l. ɔtinuus. §.illud.de verb.obl.cum ibi not. Aut positũ in orone refertur ad actum certæ personæ. Et tunc aut ille actus cum explicat continet cõmodum certæ ꝑsonæ, aut non. Primo casu aut ille ad quem refertur ex hac potentia vult agere,& requritur potẽtia cũ actu.l.3. §. si quis sic acceperit.ff. de statu lib.ubi est notab:lis casus. Aut vult ab alio ɔueniri,& sufficit qđ habeat potentiam deducendi in actũ, ut l.nepos ꝓculo, de verb sig. Secũdo casu.s. qñ actus explicandus non ɔtinet cõmodum certæ ꝑsonæ. Et tunc sufficit potẽtia deducẽdi in actum illius specialis ꝑsonæ ad quam refertur, adeo ꝙ nõ sufficeret possibilitas naturæ, ut l.inter illã, de verb.sig. Quod est verũ nisi addat actio postq̃, qa tunc requritur potẽtia cũ actu, ut d.l.inter illã, fm aliã lect. Et ex ꝓdictis videretur dicendũ ad ꝓpositum cum potẽtia solutionis referatur ad actum certę personæ.s.fisci cui solui debet, & nollit agere, sed uelit ab alio ɔueniri sufficiat qđ soluere possit.i.habeat potentiam soluendi, licet ad actum non deducat, ut d.l.nepos. Sed non sic est nã si recte ɔsideras ꝓdicta loquuntur qñ verbum põt ponitur in orone incidẽter affirmatiue. Sed i themate qõnis nræ ponitur negatiue, ergo non est eadẽ dispõ, ut hr in l.qđ seruus.ff.de ɔd.ob cau. Sed tunc recurrendũ est ad doctr.Batt.not.q̃ ponit in l.suus quoq;.ff.de hær.inst. in §. sed & si filio, dr.n.quis desinere posse,& sic non posse multis modis. Qñq; ex ꝑsona eius q debet aliquid facere. Qñq; ex tpe ex quo fieri debet. Qñq; ex mã de qua fieri debet. Qñq; ex persona eius in quem fieri debet. Primo casu habet locum dict.d.l. suus quoq;. Aut est ꝯdõ potestatiua quæ põt impleri ultimo uitæ spiritu, & non desinit posse nisi cũ est in articulo mortis, vt ibi,& quod hr in l.fin. ff. de ɔd.inst. Secundo casu, qñ ex tpe dicit qđ desinit posse fieri qñ lapsum est tps illi actui limitatum, siue ab hoie, siue à lege.ff.de her. inst.l.sed si in ꝯdõne,& de verb.oblig.l.in illa, cum sim. Sed an tps intelligatur adiectum saltem à lege. Dicit ibi Bart. ꝙ qñq; adijcit talis dispõ in ultima voluntate. Et tunc aut adijcitur institutioni hæredis, & nullum tps intellr limitatum,& ideo expectat tps mortis nisi per iudicem aliud instituatur, vt ibi, & l.si quis instituatur.eod.tit. Aut adijcitur legato,& tunc habet tps limitatum.s.ꝙ impleatur cum primũ põt.l.hæc ꝯdõ.ff. de ɔd. & dem.& no.in d.l.si quis instituatur. Qñq; adijcitur in dispõne inter viuos, & tunc aut incipit à præcedenti dispõne, & tunc intellr tps limitatum.s. quo ad quis fuerit ɔstitutus in mora. Si uero incipit à præcedẽti ꝯdõne, & tunc requritur ꝙ desinat posse fieri, ut hæc ꝓbãtur.l.ita stipulatus de verb.oblig. Ex quibus Batt.infert ad ꝓpositam qõnem, dicens cogitandum, an snia æquipararetur ultimę uoluntati, an contractibus, & sic insolutum dimisit. Ex prædictis tñ colligitur ꝙ si sniam æquiparas vltimæ volũtati cum non sit vlis dispõ, sed particularis, & sic æquipareretur lagato dicatur non potuisse soluere si cũ sciuit se sic bãnitum ualens soluere non soluit, ut d.l.hæc ꝯdõ. Si æquiparas contractui cũ ceperit à præcedenti dispõne non intelligitur soluere non posse, nisi cum fuerit desoluẽdo requisitus, & sic necesse sit sibi terminũ aliquem

quem assignari,arg.ff.de sol.l.tm̃, & l.quod dicimus. Quid ergo dicendũ. Bal. in d.l.ſiuus quoque, dicit, ꝙ iudex poterit assignare terminũ suo arbitrio,arg.ff.de iur.delib. in l.r. in fi. Et sic ſm hac determinationẽ non hr̃et seruare dictũ statutũ officialis de quo supra. Sed dr̃et assignare dicto bannito terminum ad soluẽdum. Ceteꝝ hoc non vr̃ expeditum, qa in casu thematis propositi nullus terminus fuit appositus in bãno. & sic potius vr̃ cadere in tertio casu qñ ex mã ex qua fieri debet. in quo membro Bar. vbi supra sic dixit, quod aliqñ mã ex qua sumitur stricte. Exemplum in l.quod seruius. de cond.ob cau. & tũc ista mã dissoluta desinit posse fieri, vt ibi, & in authen.cui relictũ. C.de ind.vidui. Si vero mã ex qua est gñalissima, vt si dicatur. Si decem dederit in gũe, &c. Tunc ex parte materiæ non dr̃ desinere posse, quia genus perire non põt, vt l.incendium.ſi cer.pet. & l.in rõne.§.incertæ.ad leg.fal. Ex quibus vr̃ dicẽdum in ꝓposito quod condemnatio capite nunq̃ ante mortis articulum posset hr̃e locum quia respectu pecuniæ nunq̃ desineret posse soluere. Quartũ vero membrum.s.qñ pendet potentia a ꝑsona eius in qua debet impleri nõ facit ad propositum, sed dic. vt ꝑ Bart.in d.l.ſiuus quoque. Per hoc igr̃ nondũ expeditus est casus noster, tum qa omnia debent redicti ad suum intellectũ, vt sic res potius sortiaĩ effectum quam nõ.l.j.in fi.ff.qđ quisq; iuris, & quia sn̄ia æquiparatur, aut cõtractui, aut vltimæ voluntati ſm benigniorẽ intellectum, ſm Bart. in l.centesimis. in fi.de verb.obl. & dicam infra parte proxima hoc eo.tpe q.79. Dico, ꝙ aut in sententia banni fuit adiectum tempus, & tũc lapso tpe intelligitur soluere non potuisse, & ex tunc purificata fuit cõdemnatio personalis. Si aũt nullum fuit adiectum tempus, tũc non habet locum dictũ statutum; sed debebit officialis, & assignare terminum ad soluẽdum ad similitudinem cõtractuum vt sic constituaĩ in mora; qa non debet esse minor dieꝝ 10.arg.eorum quæ hñr in l.debitori.ff.de iud.iunctis. quæ hñr in l.1.in fi.ff.de iur. delib. & ꝑ hoc sit expeditum secũdum. Intelligitur ergo statum prædictum in eo qui tpe capturæ erat bannitus in persona, vel membro. l.in delictis.§.si extraneus.ff.de nox. Si tñ aliud statutũ non est lapso tpe sibi assignatio assoluẽdũ. & nulla facta solutione succederet dispositio statuti, vt incontinenti post tres dies debeat facere executionem. l.non pñt.ff.de legib.cum si. Sed restat tertia dubitatio qñ currat dictus terminus, & in hoc examinari oportet. An in dubio terminus currat de momẽto ad momentum, an vero à die actus, vt sic dies termini nõ computetur in termino. Circa quod Doct. varie loquũtur in iuribus quæ infra allegaĩ. Sed aduertẽdum puto, ꝙ qñq; terminus assignaĩ sine aliqua ꝓpositione, puta qa dr̃ habeat pro termino ad executionem sniæ, siue banni tres dies. Qñque assignatur cum aliqua præpositione, a, vel, ex, vt quia dr̃ à tali, vel ex tali actu, vel à tali, siue ex tali die habeat terminũ trium dieꝝ. Aliqñ cum præpositione infra, vel intra, vel ante tres dies. Aliqñ assignatur cum dictione, post, vt in themate nr̃o dictum est. Primo casu, qñ simpliciter assignantur certi dies pro termino. Sciẽdum est triplicem esse diem. q. dam.n.dr̃ dies nãlis.s.24.horaꝝ, & ille incipit, qñque ab ortu solis, qñque ab occasu, qñque a meridie, ſm diuersitatem gentium, more aũt Romano incipit à media nocte, & alia media nocte finit, vt hæc hñr in l.more. ff.de fer. Quidam est dies artificialis, & iste incipit in mane, vt ibi not. quod intelligiĩ.i. ab ortu solis, & durat vsque ad occasum, vt hr̃ in l.1.C.de cust.reo.per Bar.in l.aut facta §.tempus.ff.de pœ. ꝑ Ioan.And.in cap.1.de homi. Est, & alius dies qui vocaĩ dies emergens qui est qñ computatur de momẽto ad momẽtum vt hr̃ in d.l.more. & ibi per Iaco. But. & alios. Et cum hæc vltima appellatio non sit cõis, vt de se patet, intelligam statutũ prædictum intelligi de tribus diebus, aut nãlibus, aut artificialibus, qđ effectiue in idem recidit. & sic non computabitur de momento ad momentũ. & sic dies capturæ nõ cõputabiĩ in termino, vt sic tunc nullo verbo ad ad alium significatum inducente intelligaĩ ſm cõem vsum loquẽdi.l.anniculus.de verb. signif.cum simil. & hr̃ per Iacob.But. & Bar. in l.1. ff. si quis cau. qui allegant l. eum qui cal.in prin.de verb.obl.per Iacob.de Are.in l.1.§.dies.ff.de liber.agnoscen. & ẽt alibi hr̃, vt infra patebit. & hoc credo verius rõne prædicta q̃ id quod dixit Ioan.And. in cap. sup eo.2. de appella. vbi dixit in dubio tempus computandum de momento ad momentũ, quod ẽt voluerunt alij. ut infra dicam, sed debet intelligi, ut infra dicetur. Sed tunc dubitatur

bitatur an dicti dies sint utiles, an ptinui. Et tex in d. §. dies, facit q sint continui. In ptrarium facit tex. in l. 2. §. dies. ff. si quis ord. in bon. poss. fer. & in l. 1. §. dies. ff. qn appell. sit. p quæ iura credo q intelligatur de utilibus saltem quo ad actum de quo agitur. Cú .n. debeat expediri in forma iudicii saltem quo ad initium debent esse utiles, ut in iuribus se cundo loco alleg. Vtiles intelligo fm nãm criminalium, & actus executionis. l. si vno. ff. loc. cum sim. & ideo si qs esset bānitus ex ta li causa ex qua ét quacunq; die fieri posset executio fm qđ hr in l. præsides. C. de fer. nulla esset rõ quare differri posset. Et p mã tpis vtilis continui, & partim ptinui. vide qđ hr in l. 1. ff de diuer. & temp. præscriptio. & extra de pcess. præb. c. 2. & c. quia diuersitatem, & de rest. in integ. c. 1. in clem. Secundo casu qn assignatur tps cum propõne, a, vel ex, vel ab. Et isto casu dńt cõiter Doct. quod dies termini non computatur in termino. Et sic etiam hoc casu dies capturæ non com putabitur in termino trium dieꝝ. l. ratio. §. fin. ff. de act. emp. & ita not. in Spec. de dil. §. 1. ver. sed pone. & per Io. An. in c. statutum, de præb. lib. 6. per Iac. & Bart. in d. l. 1. si qs cau. Nec obst. l. 1. §. dies, de lib. agnos. & de adul. l. pr. § fin. vbi tex. dńt qđ dies cõputant ex die diuortij, quia ibi ptingit, ex eo, quia in alia parte dem fuerat tps currere post diuortium, & sic vna particula restringitur, & declaratur ab alia l. si seruus plurium. §. fin. de leg. 1. & C. fam. ercis. l. quoties, cum sim. Prædicta q dem vera si tales dictiones appo nuntur tpi. Si vero apponunt actui, vt quia dicatur a captura, vel ex captura, & sic de similibus, tũc computabitur in termino dies capturæ, & procedet de momento ad momẽtum. l. 1. §. b. d. & §. dies, qn appel. sit, & C. de temp. app. auth. hodie. & idem si apponitur dictio demonstratiua extremitatis tpis, vel initij, vt si dicatur habeas termini inde, vel hic, ad sex dies. Tunc. n. sĩr computantur de momẽto ad momentũ l. 3. §. min. ff. de min. & per Doct. in d. l. 1. si quis cau. & istud puto verius, quã id qđ dixit Iac. But. ibidem qui gñaľr dixit computari tps de momento ad momentum, siue dilatio statuatur ab hoie, siue a lege, siue dei dilatio dicat siue in dies, siue ad dies, siue in-ra dies. Ex prædictis. n. & ex his q inferius diceni patet quod illud nõ est simpliciter verum nec st. per eum allega-

tæ, de quibus supra mentio facta fuit aliter probant quam supra dictum sit. & vt dixi supra sic debet intelligi, & saluari dem Ioan And. in d. c. super eo. 2. de appell. licet Bald. aliter dixerit in aliquibus in l. eos. §. finaút. C. de app. ubi alleg. prædicta, & alia iura, ubi uide si liber. Et qa nã dictaꝝ dictionum sepa ratiuaꝝ qñq; est diuersa, & pro pdcõꝝ decla ratione necessarium est id sciri. pro dictione a, recurre ad not. in l. a caligato, C. de nup. & in d. l. ratio. §. fi. de act. emp. ff. de flumi. l. pen. 3 1. dist. ante triennium. 16. q. 3. placuit. ff. de excus. tut. l. 1. §. qui autem de rescrip. c. dilec. l. 4. & 2. ff. de sena. l. fin. §. fi. C. de aduo. diuer. iud. l. post duos, & C. de ero. mil. an. l. sub Ex quibus patet q qñq; ponitur exclusiue, qñq; inclusiue, ut ẽt hr in multis alijs iurib. Ponit ẽt aliqñ causatiue 27. q. 7. coniuges. Interdũ assumit nãm aliaꝝ dictionum, qñq; .n. ponitur pro, ex 15. q. 3. inter cetera. & cap. item si de reb. Qñq; pro, per. ff. de leg. 1. l. seruo le gata. §. 1. & sol. mat. l. si socer. §. 1. & uide ẽt quod hr in c. abbate, de re iud. lib. 6. De dictiõne ab, simplr posita quæ separationem denotat, habes. ff. de duo. reb. l. si ex duob. in prin. ff. de euic. l. si rem. § fin. de hæred. inst. l. seruum. §. hæred. ff. ad l. falc. l. hæred. & not. extra de app. c. super eo. 4. q. 6. c. quisquis. 35 dis. ab isto. ff. de min. l. Aemyl. C. de sep. uiol. auth. sed nec ubi ponitur exclusiue. Qñq; ẽt ponitur inclusiue in auth. ut ab ill. & qui super eos sunt in rubro, & nigro. Si uero iungitur cum alijs dictionibus, ut quia dicatur abhinc qualr intelligat, ut C. de sac. san. eccl. placet. Intellr. n. ab hoc tpe in antea. Si auté adijcitur ante intellr. i. ab hinc retro. ff. de iu dic. l. proponebatur. Si aũt dr ab hoc uide de orig. iur. l. 2. §. post hunc. Tertio, principali casu qn dr infra, vel intra tres dies, dixit Iac. de Bel. in d. l. 1. q terminus computatur de momento ad momentum, & sic dies prima .s. termini, & ultima computantur in termino, ut d. l. 2. §. quod in sententijs. ff. qn app. sit. Sed hoc non vr veꝝ per ea quę dixi supra in primo casu. Non obst. l. 1. §. quod in sententijs. ff. qn appell. sit. quia ibi ideo est, quia dr à fniæ recitatione intra 10. dies, de quo ibi. & de re iud. c. quo ad consulta. Dies tñ tertius, vel decimus qnalitercunq; fiat computatio erit in termino, & illa die actus fieri poterit, ut no. in c. frequens, de rest. spol. lib. 6. in gl. quia dies, quę allegat iura, ubi tñ cõ-

putatur

putatur de momento ad mométum necesse est ɔtare de hora qñ sit in ultima die, ut sic appareat factum esse intra tps ẽm Ioã. And. not. id referétem in addit. Spec. in tit. de inst. edi. §. 2. vers. post indictionem. De nã aũt ha rum dictionum, s. intra, & infra. vide de intrain l. Pompon. in neg. de neg. gest. ubi ponitur quod intérdum, uel interim, quia dr̃ intra moras. Item denotat extremitatem. ff. si cert pet. l. non omnis. & non dr̃ quis esse in mora, nisi lapso illo die, ut cum dr̃ intra decem dies dabo. ff. de ver. obl. l. qcquid astringendæ. §. si ita stipulatus. Qñq; tñ ponitur ꝓ circa. ff. de iur. fis. l. ultima, & ad propositum nrm dictio, intra ponitur inclusiue. ff. de ver. sig. l. si quis sic dixerit, de contrah. emp. l. qde sacra. §. si quis intra, de off. præf. vrb. l. 1. in initio, & de act. emp. l. fundus. & l. quarto. Dictio uero infra eodem modo denotat extremitatem, vt d. l. non omnis, licet qñq; id nõ faciat. ff. de succ. edic. l. 1. Item ponit̃ inclusiue inst. de grad. in princ. & ff. de act. emp. l. in vendit. & uide extra de auth. & usupal. c. 1. & cap. ex tuaꝝ, & idẽ in dictione ante, de quo ff. de uerb. oblig. l. qui ita. §. qui ita. & l. si stipulatus fuero. & l. qui ante licet aliter uideat poni in l. anniculus, de verb. sig. Sed rñde per not. ꝑ Bart. in l. 2. si cer. pet. & alijs pluribus locis. Quarto aũt principali casu qñ assignatur terminus cum dictione post. Dixit Guil. in Spec. de citatio. §. viso. vers. pen. quod dies dati termini non computatur in termino ẽt si dicatur post citationem, & similia. Sed verius dicendum est quod aut dictio post, adijcitur diei, vel tpi. Et tunc non computat̃ de momento ad momentum, licet dies dati termini non computetur in termino. ponit̃. n. exclusiue. ff. de min. l. Aemyl. & de verb. sig. l. annic. & l. si quis sic. facit. ff. de leg. 3. l. post. diem. ponitur tñ causa necessitatis inclusiue, vt quia alias nõ essent decẽ dies, nisi ille dies computaret, ut dicit gl. 23. q. 4. ea uindicta, & alleg. 76. dist. scire, sed cap. ea uind. illud non probat, vt statim dicam. Si uero adijcit̃ actui, ut quia dicat post citationem, vel post publicationem testium, & sim. tunc cõputat̃ de momento ad momentum. l. 1. §. dies. ff. de lib. agn. & d. l. pr̃. §. fin. de adult. eum sim. & ideo ad propositum dum dr̃ post capturam intelliguntur tres dies de momento ad momentum, dum tñ intelligatur post capturam perfectam. i. postq̃ ad ipm officialem ductus fuerit, & sciuerit ductum esse. l. laqueum. ff. de acq. reꝝ dom. l. si barsar. C. de fideiussor. per Cyn. in l. licet. C. de acq. poss. & per Bar. in l. 1. ff. eo. tit. Non. n. currit terminus ei antequ sciuerit. l. gñc, de his qui not. inf. cũ sim. quinimò nec anteq executionem facere possit, arg. ff. de stat. lib. l. 3. §. si quis hæred. & l. si in diem, de cond. & demonst. cum sibi. Vltima dubõ fuit, an elapsis tribus diebus si non facit executionem incidat in pœnam statuti, & dicendum est, ꝙ non, quia licet teneat illum terminum seruare ad similitudinẽ eius qui capit simplr̃ bannitum ad mortem. l. in testã. ff. de cond. & demõst. non tñ incidit in pœnam statuti. vt ibi, & l. mulea, in cod. tit. Sed si differt ultra debitum teneatur per tit. vt diff. iud. Not. tñ ꝙ licet non faciat sic repente lapso triduo nõ ꝑpea punitur. ex causa. n. dictio, incontinenti, & sic similes recipiunt tpis interualla, ut probat̃ in iurib. infrascriptis. primo in uerbo, confestim in l. ita. stipul. de ver. obl. l. 1. C. de comp. dep. l. pen. C. vnde ui. l. momẽt. iuncta. l. 1. ff. de pen. leg. l. qui procurat. dat. ff. de proc. in uerbo, cõti nuo. de uerb. obl. l. si stipul. sum damã cũ gl. sua. de arbi. l. licet, & l. 3. §. in admitt. ubi gl. ff. de acq. poss. In dictione mox. in l. ꝓ interualla, de iud. ff. sol. matr. l. fructus. In dictione, statim. sol. mat. l. diuortt. §. ex ɔtrario. In dictione, incontinenti, & mixtim. in p̃dictis. l. 1. §. itẽ si ita. ff. ad l. Fal. in c. quia ꝑp de elec. de non nu. pec. c. 1. gl. in clem. 1. de off. deleg. Inn. in cap. fin. de p̃sump. Bar. in l. cum pecuniam. ff. de nouat. C. quo. bo. pos. l fin. & ff. si cert. pet. l. 1. Et uide in Spec. de disp. aduo. §. post hæc, versic. item clausula.

Rubricæ quæstionum tertiæ partis secundi temporis, videlicet, de his quæ fiunt in fauorem bannitorum.

Post expeditionem 2. par. 2. temp. restat, vt ad tertiam eiusdem tpis, particulam ueniamus, & ideo aliaꝝ partium ordinem sequens præmittam rub. siue titulos qõnum quæ in ea uersabuntur. Deinde ad illaꝝ examinationem particulariter descendetur. Sũt ergo huius partis rub. quæ sequuntur.

1 *An iudex possit inquirere de offensione facta bannito de qua ipse accusare non potest.*

2 *An formato processu de offensa facta bannito*

prosit ad vtilitatem processus, si postea bannitus soluit, vel à banno eximitur.

3 *An valeat sententia lata pro bannito contra debitorem qui banni exceptionem non opposuit.*

4 *Incidenter quando talis banni exceptio possit opponi.*

5 *Si cauetur statuto quòd bannitus non possit ad sui vtilitatem contrahere, An valeat pactum de inquilino non expellendo.*

6 *An valeat ordinamentum factum in fauorem banniti, stante statuto quòd nihil possit proponi in consilio in fauorem bannitorum.*

7 *An bannitus pluribus bannis præsentans bannitum virtute statuti disponentis eum ex banniri debere, debeat ab omnibus bannis rebanniri.*

8 *An stante statuto, quòd bannitus præsentans bannitum rebanniatur si est bannitus de pari, vel minori crimine An præsentans bannitum pro homicidio facto cum armis debeat rebanniri à banno sibi dato pro homicidio facto cũ veneno.*

9 *An statutum factum in fauorem bannitorũ certum quid soluentium porrigatur ad bannitos carceratos.*

10 *An tale statutum trahatur ad postea bannitos.*

11 *Stante statuto quòd banniti rebanniantur soluẽdo, 5. solidos pro libra, sit aliud quo cauetur, quòd banniti rebanniantur soluendo medietatẽ banni, An bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium primi statuti an non.*

12 *An generale statutum in fauorem bannitorum comprehendat bannitos pro falsitate.*

13 *An petens se rebanniri virtute statuti soluendo certum quid, habeat beneficium secundi statuti facti post venditionem talis introitus, & est prolixus titulus quæstionis.*

14 *Si statuto cauetur quòd falsatores monetæ, et robatores stratarum non possint rebanniri etiam habita pace. Et sit aliud generale statutũ quòd omnes banniti habita pace debeant rebanniri, an comprehendat falsarios, & robatores.*

15 *An in securitate data venientibus ad nundinas comprehendantur banniti.*

16 *An data generali securitate quòd nullus possit capi pro debito, bannitus pro maleficio possit vti dicta securitate.*

17 *An securitas valida concessa bannito intelligatur concessa etiam pro redeundo.*

18 *An intelligatur pro vna vice tantum.*

19 *An ille qui non potest rebanniri, possit dari securitas ad annos centum.*

20 *An receptans bannitum ignorans eum bannitũ puniatur pœna receptantis.*

21 *An consanguineus receptans bannitum scienter puniatur pœna statuti.*

22 *An vxor receptans virum bannitum incidat in pœnam receptantium bannitos.*

23 *An receptans in domo extra villam posita incidat in pœnam statuti punientis receptantem in castris, vel villis.*

24 *An ille qui scienter pluribus diebus receptauit bãnitum, postea eum prodidit, & curiæ præsentauit debeat puniri, vel præmiari.*

25 *Si vicina est condemnata ex eo quòd in illa vnus receperauit bannitum. An possit agere contra receptantem.*

26 *Stante statuto quòd nullus possit dare bannito auxilium, consilium, vel fauorem. An aduocãs pro eo incidat in pœnam statuti.*

27 *An incidat in pœnam allegans pro eo causas absentiæ.*

28 *An incidat in pœnã si pro eo testimonium dicit. & quid si eum capit deinde relaxat.*

29 *Aliquis eximit captum de manibus familiæ. An teneatur vt eximens, & an etiam vt præstans auxilium, vel fauorem.*

30 *Posito statuto quòd pacis beneficiũ aperiat bannito viã ad eum rebanniendum, An bãnitus pro crimine adulterij possit habere tale beneficiũ.*

31 *A quo debeat haberi pax de adulterio, vt ei prosit statutum.*

22 *An minor possit facere pacem de morte patris, vt ex ea bannitus talis statuti beneficium consequatur, & in hac inferuntur duæ sequentes.*

33 *Si non potest. An possit tutor, vel curator. & an possit peti restitutio.*

34 *An talis pax requirat iudicis decretum, vt bannito prosit.*

35 *An si requiritur pacem fieri ab hærede occisi sufficiat bannito quòd illam habeat à filio non expresso nomine hæreditario, & in hac subditur.*

36 *An ex tali pace videatur adire etiam si aliquid recipiat.*

37 *An bannitus debeat cancellari habita pace pro generali procuratore cum libera.*

38 *An sufficiat bannito si habeat pacem sine scriptura.*

39 *An sufficiat si bannitus habet pacem ab vno ex pluribus hæredibus.*

40 *An sufficiat pax habita ab occiso dictante statuto simpliciter bannitum debere rebanniri si pacem habuerit.*

41 *Quid si statutum dicit, quòd rebanniatur si habuerit pacem ab hærede occisi. An sufficiat habita ab ipso vulnerato.*

42 Ex

42: Ex forma statuti requiritur quòd de pace cõstet per publicum instrumentum, & de pace cõstat per instrumentum, sed de aditione hæreditatis constat per testes. An sufficiat.

43 An sufficiat pacem fuisse factam absente bannito intra terminum statuti.

44 An sufficiat quòd bannitus ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & inest.

45 An sufficiat, quòd nomine offensi, vel hæredis alius fecerit bannito pacem intra tempus.

46 An stante dicto statuto bannitus ex eo quòd blasphemauit Deũ possit habere beneficium pacis.

47 An stante eodem statuto sufficiat bannito si habeat pacem à patre offensi.

48 An stante dicto statuto succedens hæredi offensi possit sibi ipsi pacem reddere, vt habeat beneficium statuti.

49 Quid iuris si statutum simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede. & quid si moritur sine hærede.

50 Si vniuersitas est bannita, An requiratur quòd fiat pax singulis de vniuersitate, & quòd singuli soluant.

51 An offendens illum cum quo pacem fecit tempore quo erat bannitus incidat in pœnam pacis ipsi bannito offenso.

52 Quid iuris si post pacem bannitus fuit.

53 Quid iuris in casibus prædictis si facientes pacem erant fratres.

54 A quo tempore computetur decenniũ cuius cursus requiritur antequam bannitus possit rebanniri an à tempore dati banni an à fine primi.

55 An syndicus teneatur denunciare offendentem bannitum.

56 An vniuersitas talem offendentẽ non capiens incidat in pœnam non capientis malefactorem.

57 An bannito possit solui durante banno.

58 Stante certo statuto quot pœnis puniri debeat associans bannitum cum eo contrahens, & in domo retinens.

59 An attentans rebellare castrum ad actum proximum perueniens, inde bannitus comprehendatur in statuto prædicto loquente de bannito ob rebellionem castri.

60 Si vno statuto cauetur quòd banniti possint impune offendi altero cauetur quòd non possint offendi in festo S. Ioan. Baptistæ, et per octo dies ante, & p octo dies post, An offendens bannitũ in bonis incidat in pœnam secundi statuti.

61 Bannitus de Florentia fuit assumptus Bononiæ ad honores. Quæritur an possit illud officium exercere.

62 An valeat gesta per bannitum electum ad officium vetante statuto.

63 An dictante statuto quòd banniti non possint eligi ad officia, bannitus possit esse ambasciator, orator, siue legatus.

64 Qui sunt illi qui possint bannitum rebannire.

65 An potestas ciuitatis possit rebannire.

66 An quis possit coram potestate petere quòd pronuncietur se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat si potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi.

67 Qui possint petere, quod bannitus rebanniatur.

68 An cancellatio banni per viam iustitiæ possit peti per procuratorem.

66 Quis possit petere quòd sibi detur scriptura bãni.

70 Quis dat curatorem minorem bannito.

71 Quis det tutorem, vel curatorem filio banniti in alio loco existenti.

72 Si quis est bannitus pluribus bannis, An sufficiat vna absolutio.

73 An possit absolui ab vno banno tantum.

74 Statutum factum est, quòd certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis. quæritur an requiratur cancellatio de facto.

75 An cancellatio totius condemnationis, siue banni virtute vnius reformationis restringatur ad illos de quibus loquitur reformatio.

76 An ex forma statuti bannitus pro debito possit de banno eximi ad voluntatem creditoris.

77 An talis bannitus pro debito offerens stare iuri debeat cancellari dictante statuto quòd eximatur de bãno si fuerit in concordia cũ creditore.

78 An stante statuto quòd nullus bannitus rebanniatur nisi soluerit certam quantitatem cameræ apostolicæ. Facto postea contrario statuto, bannitus qui vult rebanniri teneatur illã quantitatem soluere.

79 An bannitus sit liberatus à bãno eo ipso quòd fecit illud pp quod ex forma statuti intelligitur rebannitus, An vero requiratur declaratio, & est bimembre, quia primo tractatur quando in banno dicitur saluo quòd si sic fecerit, &c.

80 An debeat cancellari a banno de mille integris, si soluit intra decem dies cum beneficio quartæ ex forma statuti.

81 An potestas qui vltimis. 15. diebus non potest quem eximere de banno possit pronũciare eum eximendum esse, & quid de officialibus qui prohibentur rebannire ex bannitos. An saltem possint ordinare qualiter debeant rebanniri etiam aliquid detrahendo solennitatibus in rebanniendo antea requisitis.

81 *An ꝓstantibus certis statutis capitaneus qui proposuit aliquem rebanniendum, & fuit ordinatum vt proposuit, intelligatur priuatus officio capitaneatus, Et sic non valeat ordinamentum, an vero valeat.*

83 *Si caueatur statuto, quòd bannitus in certa quantitate incidat in pœnam capitis si petierit se ab aliquo in officium admitti, An ignorans se esse bannitum excusetur, vel an perdat in eius rebã nitlone generaliter ordinatum.*

84 *An bannitus receptus in ciuitate, & tractatus longo tempore vt ciuis etiam in officijs, intelligatur rebannitus, & an sententia lata contra offendentem illum possit retractari.*

85 *An bannitus Vicentiæ, et registratus Paduæ virtute vnius statuti Paduani, præsentans bannitum Padua debuerit rebanniri virtute alterius statuti Paduani, de præsentante bannitum loquentis, Et in ea tractatur plene de virtute successionis, & accessionis vnius rei ad aliam.*

Tertia pars secundi temporis.

1 POsitis ergo tertiæ partis quęst.tit. Capio primam quæ fuit talis † Bannitus q ex forma statuti nõ debet audiri in ciuili, vel criminali fuit offensus à Titio. Iudex nõ ad alicuius instantiam, sed ex suo officio inquirit cõtra Titium, quæritur an possit, Hæc qõ est antiqua, & in multis locis tractatur. Fuitq. per Iac. de Are. & Iac. Butr. disputata, quod effectiue refert Bar. in l. cũ lex ff. de fideiuss. & in l. nõ solum. §. q̄q̄. ff. de iniur. & l. 1. ff. ad Treb. & nouissime posuit Angel. in l. si vacãtia. C. de bon. vac. lib. 10. Ad finẽ eius quod ibi scripsit faciẽs mentionẽ de opin. aliorum, & suã ponit notabilem ꝯclonem quã ego hic inseram additis, & mutatis. aliq bus in multiloq o nõ stando. Sciẽdũ ergo est vt patet ex multis qõnibus supra formatis, ꝙ circa hũc effectum statuta varie loquunt. Aliqñ.n. dñt, ꝙ bannitus possit impune offendi. Qñq; ꝙ bãnitorum querelę nõ audiant. Interdũ, ꝙ audiantur agẽdo, vel defendẽdo. & qñq; ꝙ non fiat eis ius vel non reddatur. Aliqñ non simpliciter excludunt, sed ad tps denegatur audiẽtia, puta quousque in bãno fuerint, vel soluere distulerint, de quorum virtute verborum.s. an ipso iure actionem tollãt, an nõ tangetur inferius, & ideo vt hæc quæstio oia complectatur dicẽdum puto, ꝙ aut statutum simplr dicit, ꝙ possit impune offendi, & tũc iudex minime possit inqrere, quia id nõ est maleficium vt dixi supra p te prox. q. 56. & sic vnicuiq; ꝓcluditur via. l. si seruus. C. de his q ad ec. cõs. & l. 2. ne quis vela. oc. & ista pars est satis clara. Excluditur.n. tunc iudex ex eo, q a id de quo agitur non est delictũ. Si tñ in inqsitione nõ narratur offensum fuisse bãnitum, tenet inqsitio, & ꝓcessus l. cum potarem ff. fam. ercis. l. cũ quædam. de iur. om. iud. & necesse est, ꝙ opponat, & iudici ꝓbet exceptio bãni quæ est talis finitæ. & ad ꝓcessum põt opponi, & p alium quam inqsitum vt dixi supra parte ꝓx. q. 14. Omnis.n. exceptio p quam ostenditur accusantem nõ hẽre ius accusandi. inqrentem non hẽt ius inquirẽdi ante lit. cont. opponi põt sm not. doctrinam Bart. in l. nam postea, ff. de iureiur. & in l. elegãter. §. si quis post. ff. de cond. ind. & dixi supra in ꝓximo tpe parte 1. q. 2. Si vero statutũ dicit aliter, vt ꝙ non audiatur, vel nõ fiat eis ius. & silr, quæstio est magis dubitabilis, q a licet pars nõ possit accusare tñ iudex ex officio põt inquirere. ff. si tu. non gest. l. 1. C. de cal. l. 1. & ibi not. & in l. querela. C. de fal. & ita tenuit Iacob. de Are. & secutus fuit Ray. s. qđ possit cognoscere ad vtilitatẽ fisci non banniti, arg. l. licitatio, §. ꝙ illicite. ff. de publ. vt ipse scribit in l. 1. §. qđ aũt, de alea. & in l. falsi. C. de fal. vbi ẽt Cy. tangit. In contrarium tñ est veritas q a vbi ꝓclusa est via parti ibi est iudici; l. non solum. §. q̄q̄. ff. de iniur. & ibi bonus tex. & in l. 1. §. quod aũt. ff. de alea. vbi melior. l. ꝑtor. §. pręterea. ff. de iniur. & ibi p Iac. de Are. & p Bar. in iuribus supra dictis, & Iac. & Bal. in l. 1. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. Nec huic, & ꝓcedenti mẽbro ob. l. decuriones. C. de infa. vbi Iac. Butr. & Bal. aliter vñr velle, q a ibi à lege nõ fuerat offensio reddita impunita, vel simpliciter audiẽtia denegata, sed fuit exclusum certũ genus pœnę, & ideo alia potuit imponi, & maleficium factũ ꝓnunciari fuisse, & p pea si statutũ diceret, ꝙ offendẽs bannitum nõ posset ꝑsonalr puniri, vel nõ posset puniri maiori pœna librarum mille, nõ excluderet cognitio pro minori pœna. Casus est ibi, & de se patet l. cum ꝑtor. ff. de iud. & de leg. l. cũ lex cũ si Diuersa enĩ sunt tollere delictũ, & tollere certã pœnã qđ latius ꝓseqtur Bal. in l. cũ mulier. in fi. repet. ff. sol. matr. Nec ꝓdictis ob. l. querela, q a illa gl. nõ est vera per l. Pomponius §. tal. ff. de ꝓc. & l. ita demum. C. eo. & ita dicit Ang. quod eo audiente reprobabat Bar. illam gl.

Bald.

Bald.ët in d.l.1.de his q. sunt sui vel ali. iur. Rñdet, q illud procederet qñ ex postfacto nõ ab initio tolliť ius accusandi, vt per pscriptionem, secus si ab initio: Sed prima rñsio est côior. Si vero statutũ dicit q non audiať donec fuerit in banno, vel q q non soluerit collectas non audiať in ciuili, vel criminali donec distulerit soluere. Dicit idẽ Ang. vbi supra q tũc iudex à seipso poterit inqrere p d.l.1.C.de cal.& l.1.ff.si tut.non ges. Hic tñ aduertẽdũ puto q si iudici ex forma statuti daţ potentia inqrendi, reqsito tñ prius iniuriã passo an velit accusare. Quo rñdẽte qđ nõ, iudex possit inqrere,& aliter nõ. Tũc decisio pdicta nõ pcedit. Cũ .n. succedat in locũ partis, eo iure qđ pars hẽt vti põt, & nõ alio, vt in rľa si qs in ius.lib.6. presertim qa lex siue statutũ volens reqri iniuriã passum debet intelligi de habili ad accusandum l.1. C.de sac.sanc.eccl.& l.vt gradatim. §. sed si lege.de mu.& homo.cum simi.alitern. termini statuti verificari nõ pñt, & sic non põt succedere inqrendi potẽtia l.ita aũt.in prin. ff. de admi. tuto. cũ simi. disputando tenuit Ray. qñ statutũ dat potẽtiã iudici inqrendi prius tñ accusatione recepta. & ibi allegat multa iura.& inter alia qđ not. in l. plane. ff.qđ cũ fal.tut.aur.& ff.de acq.pos.l.Põponius.§.cũ qs.& incipit eius disputatio. Lege municipali cauet. Accedãt q dixi supra par. 1.huius tpis. 59. & 60. quæst. Si aũt simplr daţ potentia inqrendi, forte eius dcm verũ est.Non.n.reddiť quod fit in eum impunitũ. Nec in totũ denegaţ audientia p p qđ iuris natiuitas sit impedita, sed qualificate denegat ad tps. Cũ ergo illud sit maleficium ex eo orit ab initio duplex ius. Vnum parti ad accusandum, & ab illo pars ipsa excludiť donec distulerit soluere, vel donec fuerit in bãno. Aliud iudici ad inqrendũ,& ab illo non reperitur iudex exclusus, ergo remanet sibi saluum ius suum l.si vnus.§.ante omnia. ff. de pac.& satis offendunt d.l.1.de cal.& l. 1. sicu.non ges.& facit quod not.in l. 1. C.qui acc.nõ pos.& d.l.decuriones in ratione sui. Prædicta quidem intelligo in offensa facta tpe quo quis erat malpagus. Si autem ei fiat offensio ante cessationem solutionis, sed antequam iudex inquirat labitur tempus, & efficitur malpagus. Dixit tunc Bald. in d. l. cum mulier, quod tunc iudex põt inquirere, quia iam erat fisco ius quæsitum, quod negligentia illius tollere non potest, alleg. not. in l.querela.C.de fal.& l.fi. ff.de pact. quod hř in l.2.§.quod si in patris. ff.sol. matr. & sic licet tunc ipse excludaţ exceptione personali, vt l.pen. C.acc. non pos. tñ non excluditur iudex ẽm eum, quod intelligo nisi ad potentiam inquirendi requiratur requisitio iniuriam passi ẽm ea quæ supra dixi. Quo casu ẽt sufficiet si requisitio esset facta ante cessationem solutionis, & sic eo tpe quo nõ erat malpagus vt in iuribus per Bald. alleg.

2 Sed tunc secundo circa idem qro † stante statuto q bannitus non audiať ẽt in criminali quousque distulerit soluere pdemnationẽ, vel quousq; steterit in bãno, & idẽ dispo nente in nõ soluẽte collectas, bannitus vel malpagus fuit offensus, accusauit de offensione sibi facta, vel iudex eo reqsito an vellet accusare, rñdente q non, formauit inqsitionẽ fuit, apposita exceptio,& probata ẽm no. in l.hoc iure.ff.de verb.obl.per Bar. post qđ bannitus fuit rebannitus, vel ipse aut malpagus soluit,& iudici pductio facta fuit. Quæriť an ex eodem processu possit ad vlteriora pcedi. An vero reqraţ nouus pcessus. Hæc qõ est magni effectus. Pone.n.q tpe solutionis, vel exemptionis à banno, tpa cognitionis sunt decursa, q non erant tpe accusationis, vel inqsitionis, & sic dicat locum esse l. accusaturus. ff. de adult.& in ea varie cõsuli, & iudicari vidi. Meo tñ paruo iudicio huius quæst. virtus stat in eo an acta facta cum bannito in eius fauorẽ valeant, vel non. De quo dicã statim in seq.q. Si.n.non valerent p solutionem, vel exemptionem, à banno superuenientem non validarenť vt in regula qđ ab initio.de reg.iur & C.qui da.tu.pos.l.in vniuersis.& ff.de ser.expor.l.si minor.cũ si presertim qñ lapsum esset tps cognitionis, qa tũc fictio attractiua operari nõ posset l.bono rũ.ff.rem ra.habe. Si vero acta valent vř contrarium verum esse. Qñ.n. tenet iudicium licet agens ius nõ habeat agendi.l. cũ putarẽ ff.fa.ercis. Si postea superuenit ius sequi debet pdẽnatoria l.si rẽ.§.si.ff.de pig.act.& ẽm hãc secundam partem pluries iudicari vidi p ibi not.& l.si mãdauero tibi.ff.mand. Illa tñ iura prima facie non vñr adaptari ad propositum, quia loquuntur qñ ius superuenit ex causa de præterito,.& sic retrotrahitur, qđ hic non vř esse, ergo,&c.l. non potest. ff. de iud. Aduertendum tñ puto, q ẽt si acta te-

 tant

neant debeat considerari qualiter à banno eximat. Nam aut eximit ꝙ soluit, & puto ve ram esse ꝯclusionem pdictam. superuenit.n. pendente iudicio replicatio contra exceptio nem. exceptio excludit l. his oneribus. §. au ctis. ff. de vaca. mu. & qđ ple. not. p Bart. in l. 1. ff. de excep. facit. ff. de pecul. l. quęsitum. in princ. vbi bonus tex. ad ppositũ. Si vero fuit exemptus à banno p viam gratiæ vt qa fuit rebannitus, nõ puto pcedere ꝯclusionẽ præ dictam. Cũ.n. opposita exceptione esset op ponenti ius q̃situm vt pnunciaret proceden dum non esse, vel absolueret ab obseruatio ne iudicij, qđ r̃r idem est in effectu p not. in §. fin. inst. de diuer. & temp. præscr. per illam rebannitionem tolli nõ intelli vt in c. quis: de rescr. lib. 6. & qđ not. in l. Gallus. §. & qd si tñ. de lib. & posth. & in l. fin. C. de sen. pas. Nec hẽt locum hæc rõ in casu quo eximit, qa soluit, tum qa illa exceptio cum hac qua litate opponebat, & sic p illam non poterat tolli soluendi facultas q̃ ꝯsiderari debebat, vt l. si q s domum. §. 1. ff. loc. nũ si. qđ non erat in absolutione p viam gratiæ. l. apud Iul. in fin. de leg. 1. tum qa vna exemptio fit p viã iustitiæ alia p viam gratiæ, & sic prima pin guius succurrit quam secunda vt no. in l. anti quæ. C. ad velle. cum si. Facit qđ no. p Inno. in c. veniens. de fil. presby. cum simi. & vide q̃ dicam infra in vlt. tpe parte. 1. q. 4. & 5.

Pro declaratione pcedentis q. Tertio q̃ro
3 † bannitus nõ debet audiri ex forma statuti egit in iudicio ꝯtra suum debitorem, nõ fuit sibi opposita exceptio banni. & ideo p ban nito fuit lata s̃nia. Quærit an valeat. In hoc art. Iac. de Are. dixit primo videri, ꝙ acta va leant, & sic s̃nia arg. l. extat. ff. qđ met. cau. & qđ ibi no. & C. de iurisd. om. iud. l. in crimina li. debet.n. intelligi tale statutum quo cauet ius non reddi, vel nõ debere audiri exceptio ne. s. opposita, alleg. ff. ad Treb. l. 1. §. sublata. Ipse terminauit ꝯtrarium. s. ꝙ ipso iure non valeant acta p bannito, qa in suis fauoribus hr̃ tanq̃ mortuus. Item qa oĩs iurisdictio, & oĩa iudicia sunt de iure ciuili vt not. inst. de obl. in princ. Constat aũt tale ius non com petere deportato, ergo nec bannito, qđ Bal. in l. scire oportet. §. p̃ns, de excu. tut. dixit eũ dem tenuisse arg. illius. §. & in l. 1. C. de hær. inst. dixit esse verum, qa à quo remouetur ge nus remoueri quælibet eius species l si causa cognita. C. de transac. sed ei non debet reddi ius in gñe, ergo nec s̃nia q̃ est in specie. Ioan. aũt And. in addi. Spec. in tit. de senten. & his q̃ ipsam se §. iuxta. vers. Item est nulla rõne litigatoꝝ refert Iac. aſr tenuisse, videlicet, ꝙ aut fuit expressus error, vt si dixerit ꝯdemno Titium Caio bannito aut non. Primo casu dixit s̃niam nullam l. 1. §. ite cũ ꝯtra sacras. ff. q̃ sen. sine app. re. C. q̃n prouo. non est ne. l. 1. & 2. q. 6. §. diffinitiua. Secũdo dixit, ꝙ aut fuit opposita exceptio aut non. si fuit opposi ta, aut iudex iudicauit ex ꝯtemptu iuris qa si illa exceptio nulla esset, & tunc idem arg. ff. de fer. l. 1. §. 2. Aut qa exceptionẽ nõ habuit p pbata, vel bannum existimauit nõ rite da tum. ff. de re iud. l. 4. § ꝯdemnatum, vel illum reputauit de banno exemptum, dixit valere s̃niam. ff. de re iud. l. cum prolatis. C. de fide instr. l. fin. ff. de compen. l. qđ in diẽ. §. si rõ ne. dixitq̃. hoc sciri posse ex qualitate disce ptationis factę sup exceptione. ff. de iureiur. l. fin. Secundo casu q̃n exceptio non fuit op posita, dixit s̃niam nullam, qa ꝯtra formam statuti, & sic ꝯtra legem. ff. de leg. l. ꝯtra legẽ. & l. non dubium. C. eo. Item qa in casu isto defecit psona actoris, ergo iudicium nullum de verb. sig. c. forꝫ. §. in qĩ. Paria.n. sunt nõ es se vel esse sed inhabilem. ff. qđ cuiuſ. vni. not. l. 1. §. fi. ff. ad velle. l. quis. § si cum esset. Alle gat ẽt qa paria sunt denegari alicui potentiã agendi fauore suæ psonæ vt in minore siue tutore, & curatore, &c. & denegari odio suæ psonæ vt in bannito, vt ꝯtrarioꝝ eadem sit disciplina. ff. de leg. 3. l. fi. sed in primo casu iudicium est nullum. C. q̃ le. p l. 1. & 2. & si aduer. rem iud. l. cum, & minores vos. Ergo, & isto casu, & fortius vt in r̃a odia. lib. 6. & in hoc resistet ibi Ioã. And. Iac. aũt But. in l. adult. C. de adult. vr̃ velle qđ quousq; nõ op ponat exceptio valeant acta, & abinde in an tea non. & idem sentit Bart. in l. eleganter. §. si q s post. de cõd. ind. p c. pia. de excep. lib. 6. Idem ẽt Ioan. And. in c. statutum. de rescr. lib. 6. in gl. sup vers. nec audiant simplr̃ dixit q̃n alicui denegat audientia valere iudicium si nõ opponat exceptio. Et idem dixit Ang. eum allegans. in l. 4. C. pro emptore. Mihi ex prædictis non vr̃ ꝙ hæc q̃ō sit bene sopita. Aliud.n. est hr̃e legitimam personam standi in iudicio, sed non hr̃e ius agendi. quo casu tenet iudicium, vt ff. fami. ercisun. l. cum pu taret iuncta l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. Et aliud est hr̃e ius agendi sed non hr̃e legiti

legitimam personam standi in iudicio. de hoc. C. q. le. pers. per not. Aliud ẽt s̃lr̃ esse debet q̃n vtrunq; ɔcurrit. s. qđ q. s non habeat legitimam ꝑsonam nec ius agendi sumpto argũ à ɔiunctione q̃ fortius operat̃ quam in separatis l. qui fundum. §. si tu ex parte. ff. ad l. fal. l. qui patri. ff. de acq. hær. cum sim. & ẽt à maiori. de elect. c. cum in cunctis cum sim. Ad ꝓpositum itaq; rediens dico ꝙ bãniti de iure cõi de qbus non agimus sunt illi q̃ q̃nque ꝑdunt iura ciuilia, vt patet ex his quæ tacta fuerunt in proœmio. Banni vero nostri tp̃is de qbus est q̃ó illi non perdunt vt dcm̃ fuit supra parte 1. huius tp̃is q. 5. sed perdunt iura statutoꝝ suę ciuitatis à qua bãniti sunt. Aut igitur valerent acta solummodo de iure statutario, vtputa q̃ a ex forma statuti citatus ɔtumax h̃r elapso tp̃e pro constante litem. & qđ ꝓpea pót actor suam intẽtionem probare, & peruenire ad diffinitiuã quod de iure ciuili non est permissum l. properandum. C. de iud. & isto casu indistincte puto non tenere s̃niam. Cum. n. perdidit talis bannitus ius suorum statutorum. non dr̃ habuisse ius agendi eo modo quo egit. Item nec legitimã personam standi in iudicio ꝑ ꝑ statutum, q̃a audiri non debet, & sic oĩno iudicium nullũ vt in iur. ante dictis. Facit. ff. qui sa. cog. l. 2. §. 1. & l. quoties cum sim. Facit ẽt rõ. Iac. de Are. facta per arg. à cõtrarijs hoc modo, q̃a sicut in eo q̃ fauore sui remouetur à iudicio tenet s̃nia lata ꝓ eo, & non contra eum, vt l. non ideo minus. C. de procura. Ita econtrario q̃n quis remouet̃ sui odio tenet s̃nia lata contra eum; & non pro eo. & potest adduci argm̃ similitudinis per contrarium vt no. gl. C. de pig. l. sicut. & ff. quibus mo. vsuf. amit. l. sicut. Si vero s̃nia pót sustentari de iure cõi, vt quia reus comparuit, & fuit litem cõtestatus, & seruata fuerunt alia quæ facerent valere s̃niam in quocunque vt l. prolatam. C. de senten. & l. 2. de sen. ex peri. reci. Aduertendũ puto ad distinctionem Iac. de qua supra. Ad cuius primum membrum faciunt not. per Inno. in c. præterea. de dila. & per Bar. in l. 2. ff. si quis in ius voc. non ie. Addens ꝙ idem esset si per relationẽ ad acta expressus error diceretur in s̃nia contineri s̃m distõnem quę h̃r in l. 1. C. de erro. cal. per Doct. & maxime per Bar. & quod tangit Bal. in l. libertorum. C. de testi. Ad aliud membrum q̃n iudex contempsit exceptionem, adde not. per Bal. in d. l. 2. ff. si quis in ius voc. non ie. vbi dicit, ꝙ q̃n iudex opposita exceptione ad processum ex arrupto ad vlteriora procedit non tenet iudicium. Alleg. de iud. c. exhibita. Tertium mẽbrum, q̃n exceptionem non habuit pro ꝓbata, verum puto nisi pars obtulisse se paratã ꝓbare, & iudex non admisisset per ea q̃ h̃nr extra de app. c. interposita. & c. ex parte. Vltimum vero membrum quo dixit s̃niam nullã q̃n exceptio non fuit opposita est mihi valde dubium q̃n. s. pót de iure cõi valere pro non bannito, vr̃. n. potius lata ɔtra ius litigatoris q̃ legis vt d. l. 2. §. 1. quæ sen. sine ap. re. Si. n. intelligamus quod requirat̃ oppositio exceptionis vt satis colligit ex not. in iuribus supra allega. illa non opposita deberet tenere iudicium l. si accusatoribus. C. qui acc. non pos. cum ibi no. & per Bar. in l. hos accusare. §. l. Iul. de acc. Ad hoc quod not. Innoc. in c. post cessionem. de prob. & h̃r in c. pia. de excep. lib. 6. Micam ergo s̃niam quę de iure cõi valere pót hoc casu validam esse ẽt in sui fauorem latam. Nec verũ puto qđ illa verba non audiant̃ reddat extra ius statutoꝝ eius ꝑsonam inhabilem penitus ad iudiciũ. Pót enim ẽt vbi ꝓhibeatur defensio in iudicio interesse, negando vt dcm̃ est supra in parte p̃cedentis huius tp̃is q. 2. qđ non pót facere minor sine curatore vt in iuribus supradictis. Non ergo est bona comparatio eius cu ius ꝑsona est inhabilitata ad iudiciũ, & eius cui ex forma statuti audientia denegatur, & hanc partem tenuit Alb. vbi supra q. 56. vbi post multarum opi. relationes ɔcludit tenere s̃niam, vbi vide si libet. Hoc ẽt sentit Bald. in l. per hanc. C. de temp. ap. in 6. col. vet. Itẽ pone exemplũ, vbi dixit ꝙ talis exceptio bãni nõ pót opponi in causa appellationis qđ est mirandum. Sed aduerte q̃a illud verũ q̃n statutum sp̃alr̃ loquit̃ in p̃tãte. Si aũt simplr̃ dicit qđ bannitus non audiatur. Credo illud dcm̃ non procedere per ea quæ dicã in seq. q. Facit tñ ẽt contra dcm̃ Bal. quod not. per Bart. in l. 2. ff. ad Ter. Sed r̃ndet quod ibi loquitur q̃n iudices sunt pares. Dictum Bald. quando vnus est superior. s. iudex appellationis quo casu dictum in minore non extenditur ad superiorem sed non transit sine dubio. Posset tñ, & forte non male dici s̃niam talem esse nullam eo casu quo iudex sciret illum esse bannitum. & sic scienter faceret contra statutum arg. eorum quæ habentur in l.

quasi

quęsitum.& l.furioso.ff.de re iud.per locum à contrarijs.De quo dictum est supra.

Quia in casibus in qbus teneret sñia posset disputari an in illius executione posset ante non oppositum banni exceptio allegari.
4 Quæritur quarto loco † qñ hęc exceptio. Tu non debes audiri,debeat opponi.In quo aduertendum ꝙ vbi talis exceptio redderet iudicium retro nullum,sine dubio pôt opponi qñcunq;. C.de iud.l.licet.Semp.n.dr̄ opponi in initio cum acta non teneant ꝑ Inn. in fin.extra de rescr.c.super lr̄is. Si vero non redderet iudicium retro nullum. Dicendum ēt estꝙ semper pôt opponi.i.in quacunque parte iudicij. Semper.n.infertur nouum grauamen si ille audit,ergo licet non tollat acta præterita tollit tñ futura:vt in c.pia.de exce. lib.6.ita tenet Bart.in l.eleganter.§. si quis post.ff.de cõd.inde.Idem Iac. But.in l.adult. C.de adul.proprie in bãnito. Sic ēt dicimus in exceptione citationis ad locum non tutũ vt no. Archid.3.q.9.hortamur.& Vinc.extra de rescr.c.dilectus.el 2.& Compost.eo.tit.c. nõnulli.Pro quo vide qđ hr̄ in Spec.de cita. §.1.vers.quid si reus.& est adeo hoc verum, ꝙ ēt post ꝯclusionem in causa opponi pôt. dum.n.actor petit sñiam,petit sibi ius reddi, & sic audiri.l.4.§. hoc aũt iudiciũ.ff.de dam. infe.& qđ not.in l.ad peremptorium.ff.de iud.& in l.ꝓperandum.§.finaũt reus.C.de iud.& sic ad illum actum opponi potest.Nec obstat si dicat iudex ēt nemine petente tpe ferendæ sñiæ pôt à seipso sñiam ferre: vt hr̄ in l.properandum, quia qñ pars non potest petere,ipse ferre non potest vt dictum fuit in hac parte.qõ.1. Nec obst.prædictis qđ not. per Cyn.in l.alia.C.de his qui.vt indi.vbi dixit post conclusionem non posse fieri illud, quod posset fieri.post sñiam, quia illud verũ nisi iuris siue statuti verba contrarium patiãtur.l.nõ aliter.de leg.3.cum si.Poterit ēt opponi dicta exceptio post sñiam,non vt sñiam quæ alias valeret reddat nullam sed vt executionem impediat, vt hr̄ in simili post Doct. in l.1.C.de iur.& fac. igno. & ita determinauit Guil.de Suza.in suis qõnibus statutorum sub litera S.Cum talis exceptio sit anormala.alleg.gl.l.ordo.&l.si vt proponis.C.de exceptio.r ei iud.in quibus probat qđ in executioe sñiæ ius redditur quod à statuto denegatur,& ita refert. & sequitur Ioan. And. in additio.Spec.in tit.de sen.excom. §. fin. ver, 17.& ēt ita tenuisse vr̄ Alb. vbi supra q.56. vbi multa alia dicit vt dixi supra proxima qõ.Nec prædictis opponi pôt ꝙ patiendo litem contestari videat renunciasse, vt in l. ita demum.C.de proc.& l.Pomponius.§. rati. ff.eo.quia dato ꝙ verum esse videret renunciasse illi exceptioni quæ tunc sibi ad illum actum competebat,& ideo postea cum alius actus fieri petit pôt tũc opponi quasi sit alia exceptio tunc orta non aũt quasi sit illa cui renunciasse dr̄ sm̄ no.ꝑ Iac.But.in d.l.adult. Ad quod facit.l.2.C.de consor. eiusdem lit. cum ibi noc.& vide quæ dixi supra prox.q.

5 Quinto quæritur, † Viso an valeat sñia pro bannito,an valeat pactum.Pone.n.ꝙ statuto cauet ꝙ bannitus non possit ad vtilitatem contrahere. Titius locauit Seio domum ad certum tp̄s,deinde fuit bannitus,& demũ vendidit illam domum Caio eo pacto ꝙ emptor pateret Seium habitare domum vsq; ad finem termini. Quærit an istud pactum valeat.Hanc.q.format Io.And.in addi.Spec.in tit.de sen.& his q̃ ipsam sequunt.§.iusta.ver. Item est nulla rõne litigatoꝝ.suarũ additionum,vers.viso.& qđ valeat arguit à dñia nominis,& pacti de pac.l.ꝯuentione à dispõne statutoꝝ stricti iuris.l.quidquid astringẽdæ. de verb.obl.ab absurdo qđ esset si puniretur inquilinus qui non deliquit.C.de pœ.l.sancimus.& qđ statutum ponderat vtilitatem bãniti de qua hic non agit,sed de dam. vitãdo. l.fi.C.de cod. determinat ꝯtrariũ distinguendo,ꝙ si bona sunt ꝯfiscata pactum non tenet vt superfluum siue superuacuũ .l. fi.ff.de iur. fi. Si nil fuit ꝯfiscatum dixit nõ tenere pactũ qa bannito ꝓueniret vtilitas si non posset inquilinus expelli qui expulsus hr̄et regressum ꝯtra ipsum cui bona remãserũt .l. si merces.§.1.ff.loc. Si vero certa quota bonorum fuit publicata,& certa non C.ad l. Iul.de vi. l.2.tunc idem iuris in parte quo ad partẽ, ꝙ in toto quo ad totum.de re.ven.l. q̃ de tota. & ibi vide.& si plenius videre cupis, vide in Alb.vbi supra q.43.Scd̃m membrũ est mihi dubiũ qñ ex illo pacto q̃reret actio inqlino puta ex forma statuti vel ꝑ l.pe. C. ad exhi. tũc.n.esset principalr̄ factũ in vtilitatẽ inqli. & sic nõ hr̄et locũ statutũ vt dicam in q.seq.

Ex quo de statutis impedientibus fauorẽ bannitorum mentio facta est.Quæro sexto.
6 † Statuto cauetur ꝙ nihil possit ꝓponi in cõsilio in fauorem bannitoꝝ,& si proponatur & fiat,

& fiat, non valeat. factum est statutũ q̃ bannitus capiẽs aliũ bannitũ rebanniatur, quaeritur an valeat dictum statutum. Quaestio haec habet duo puncta. Vnũ an tale statutũ dicatur continere fauorẽ bannitorum, & hoc dixit Iac. But. q̃ non, quia tale statutũ est factũ in fauorem reip. vt malefactores puniantur. l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. & l. 2. C. quãdo lic. sine iud. vin. Nec ob. quod redundet etiam in fauorẽ banniti capientis, quia illud non attenditur. l. q̃ exceptionẽ, de cõd. indeb. & quod not. in l. rogasti. ff. si cer. pet. & l. si quis nec causam. eo. ti. & ita ibi terminatur per Iac. & Bart. quod etiam sequitur Bal. Faciũt omnia iura q̃ alleg. supra par te proxima. l. q. Secundus articulus est an regimina habentia arbitriũ in negocijs ciuitatis potuerit illud statutũ facere. & dixit Bar. q̃ sic. l. nõ oẽs. §. si. ff. de re mil. per illũ text. & ibi dixit, q̃ tale statutũ fieri non põt per prętorem, & capitaneũ ad quos non spectat parce, re condemnatis. l. 1. in fi. ff. de q. & vide quod dicam infra hac eadem parte. 64. & seq.

7 Septimo quaero † circa dictum statutum. Titius bannitus pluribus bannis, quod fieri potest dixi supra in 1. tẽpe parte. 1. q. 3. cœpit alium bannitum, & curiæ præsentauit, queritur an rebanniri debeat ab omnibus aut ex diuersis factis, & tunc ab vno tm̃ argu. ff. ad Tur. l. 1. §. si plura. & l. de pupillo. §. si pluribus. ff. de noui oper. nunc. Et idem sequitur ibi Bal. & subdit q̃ electio à quo velit cãcellari erit fisci, quia debitor est l. plerũq;. in fi. ff. de iure do. remittẽs circa id vltimũ de electi. ad no. per sei l. quũq;. C. de ser. fugi. Alb. aũt vbi supra q. 98. refert simplr̃ dictum Iac. de Are. quod etiam dicit tenuisse Old. & alleg. vltra pdicta. ff. ad Tur. l. in senatus. & de adul. l. vim passam. §. q. duos. Puto q̃ alr̃ sic cõsiderandũ videlicet quia dictum statutum fit ob fauorẽ publicum, & ideo ab illo debet regulari tanq̃ à sua causa l. q̃ dictum. ff. de pa. & ideo puto si bannitus captus, & pñtatus erat bannitus pluribus bãnis ex diuersis factis, q̃ tũc bannitus eũ capiẽs debeat rebãniri ex pluribus bãnis, ex diuersis factis ipositis, vt supra. Si vero captus erat bãnitus ex vno, tũc ex qualitate illius cognoscetur à quo capiẽs eũ debeat rebãniri argumẽto. ff. de comp. l. si ambo, cum simili.

8 Octauo quaero † stante statuto prædicto, q̃ præsentans bannitum rebanniatur si est bannitus de pari, vel minori crimine. Titius bannitus pro homicidio facto cũ veneno, & sic pro veneficio pñtauit captũ Caiũ bannitũ pro simplici homicidio cum armis facto, queritur an debeat rebanniri, Alb. supra q. 99. in terminis dicit q̃ non, quia plus est hominẽ veneno extinguere quam occidere gladio. C. de male. & ma. l. 1. Ad quod etiam alleg. in lõbard. de homicidijs. l. fi. vult allegare de ho. liberorum hom. lib. 1. Sicque cum sit bannitus de maiori crimine rebanniri, non debet. Idẽ dixit in alijs terminis Iac. But. in d. l. videlicet si statuto cauetur q̃ de homicidio possit cognosci intra tres mẽses quod post intra annos 20. poterit cognosci de veneficio vt ibi per eũ. Fateor q̃ est diuersum crimẽ vt dicit Iac. sed hoc nostro casu nõ nocet, quia sufficit q̃ sit par, vel minus licet diuersum. Itẽ fateor q̃ rl̃r maius est delictum veneficium, q̃ simplex homicidiũ, sed casualiter põt esse contrarium, & ideo puto dicendum q̃ sm̃ qualitates talibus criminibus inhærentes iu dicabitur vnũ aut minus, aut par, aut maius altero. ff. de pœn. l. aut facta, per totam legẽ.

9 Nono pone q̃ factũ est † statutũ validũ q̃ oẽs banniti debeant cãcellari de bãno soluẽdo certã quãtitatẽ taxatã à statuto sm̃ bãni quãtitatẽ. Quidã erãt banni, & carcerati quaeritur an tale statutũ porrigatur ad eos. Hãc q. format Bart. in l. domitianus. ff. ad Tur. per quã l. Dyn. dixit q̃ non, quod etiam tetigit Bart. arguẽdo in l. 2. de cust. reo. per illũ tex. sed in d. l. domitianus. cõcludit, q̃ aut dispositio est taliter facta in totũ eximat bannitum à banno vt in pdicto statuto, & tũc cõprehẽdit etiam carceratos propter eius gñalitatẽ, & quia sic est in speciali abolitione quę delictum extinguit vt l. mulier. ad Tur. & C. de abo. l. 1. & probatur. eo. tit. l. fi. circa prin. Si vero nõ eximit totaliter à banno, sed illud differt vt si est facta reformatio q̃ banniti habeant securitatẽ durãte guerra, & tunc porrigitur ad carceratos, sicut dr̃ in gñali abolitione, q̃ in totũ nõ tollit crimẽ cũ ab eodẽ intra certum tp̃s repeti possit vt l. si quis repetere, & l. aut priuatim. §. fi. ff. ad Tur. & ideo carceratus nõ relaxatur, vt d. l. domitianus. Fortius thema disputauit Fran. Acc. Videlicet statuto cauetur q̃ oẽs condemnati pro maleficio possint redire soluẽdo certã quãtit. & cõclusit illud ad tũc carceratos extẽdi, alle. ff. de li. leg. l. non solum. §. liberatio vbi liberatio debitori legata valet anteq̃ debitũ sit exactum. pro quod patet q̃ captio, vel detentio psonæ non impedit legatũ liberationis

tionis durante debito.i.solutione nõ facta. Adduxit ēt ꝙ liberatio est fauorabilis, & sic ampliãda.l.Arrianus.de act.& obl.Itē q̃a est beneficiũ,& sic large sumendũ de ꝯst.prin.l.beneficiũ. Itē q̃a in dubijs fit interpretatio ꝯtra fiscũ.l.nõ puto.ff.de iur.fis. Item q̃a carcer nõ est ad pœnã.de pœnis.c.q̃uis.li.6.Ita refert Io.And.in addi.Spec.i ti.de ob. & sol. sup rub.in pe.q.suaꝝ addi.ver.disputauit.& ibi ꝯtra decisionē Fran.Acc. inducit detenti ꝓsumunt̄ soluere,ꝙ nõ sic de nõ detentis sperat̄,& ideo ab illis recipit̄ totũ, à non detentis modicũ. Itē q̃a illud verbũ redire,positũ in themate,vr̄ notare bãnitos nõ detentos. In illis.n.nõ sperat̄ reditus. Itē q̃a de condẽnationibus maleficioꝝ loquit̄ q̃ puniri publice interest.vt in c.famæ.de sen. excõm. & ibi ꝯcor.Et subdit ꝙ q̃a pia est solutio supra dicta tenenda fit.& dicit ad contraria r̃nderi posse,ꝙ illa vltima rõ est cõis omnibus condemnatis,& sic non restringit gñalitatē. Ad secundam rõnem de verbo redire, dicit dare reditum ad libertatem eundi cum familijs suis,&c & ad libertatē mansionis. Nã ēt in nõ carceratis se occultãtibus in certis locis ciuitatis talis est redditus.Ad primã dicit ex multis apparere posse lõge minus posse ꝯtribuere carceratos q̃ fugitiuos.Ex his patet ꝙ illa decisio nõ fuit sibi visa multũ tuta.Credo tñ illã veram p ea q̃ dicta sunt supra maxime p Bart.& q̃a equa est,& fauorabilis. Illud .n. verbũ,redire,sic absolute positũ nihil obuiat, quia põt intelligi ad pristinam ꝯdõnem,& libertatē.Dubium aũt faceret si diceret statutum possint redire ad ciuitatem. Vr̄ enim tunc ad carceratos non extendi, quia vr̄ loqui de his quibus talis qualitas potest inhærere.l.fi.§. cui dulcia. de vino leg. & l.hos accusare.§.oibus.de acc.& l.nam quod liquide.§.fi.de pęn.leg.cum si. Ad iura,& rationes in ꝯtrariũ facientes r̃nderetur tunc ꝙ verba statuti illam dispõnem restringunt l.1.§.si is qui nauem.ff.de exerc.cum sim.

10 Circa idem statutũ decimo †q̃rit̄,an locũ habeat in bãnitis post statutum,an verificet̄ tm̃ in illis qui t pe statuti banniti erant. Formatur qõ in hac mã diuersimode in l. cum lex ff.de legi.& dixit ibi Bart. ꝙ si statuto caueī ꝙ q̃libet bannitus in pecunia, soluendo qu nq; pro centenario debeat rebanniri. Et arguit qđ postea delinquens, & bãnitus habeat illud beneficiũ,quia de nã legis est dare formã futuris.C.de legi.l.leges. determinat ꝯtrarium p d.l.cũ lex.& l.2.C.de abol.gene. Et est rõne detur mã delinquendi.& sic non ob.d.l.leges.Odof.vero ibidē format q. statuto caueī qđ si quis cõmiserit homicidiũ, si pacē habuerit cũ hærede occisi possit exire de banno. Prima de Ianuarij ptās iurat seruare statuta intra q̃ est dictum statutũ.Intra octo dies aliq̃s commisit homicidiũ, & t pe dicti ptãtis habet pacē cum hæredibus occisi,& dicit qđ non põt extrahi de banno, quia ptãs iurauit prima die Ianuarij sic quicunq; cõmisit maleficiũ, & ideo cum ꝯcedit de pteritis in futurum negat,vt d.l.cũ lex.& d.l.2.de gene.abo.declarat hoc Cy.ꝙ Odof. dixit, ꝙ si sequens ptās illud statutum iuret poterit tunc extrahi de banno, q̃a verificantur verba statuti qđ Odof. non dixit ibi nec in l.2.de gen.abo.Sed puto Cy. ex eo tacite collegisse.Dicit tñ idem Cyn. ꝙ hoc vltimũ non est expeditũ, q̃a statutũ nouas vires nõ reassumit p nouum iurm̃ per no.p Dy. in l. neq;.C.de testa.tut. Sed debet attendi q̃bus verbis statutum loquat̄.An sint verba de futuro. An implicita q̃bus casibus statutũ trahit̄ ad futura.l.cũ tale.§.pe.cũ sua gl. de ꝯd.& demon.Si de pterito dicit ēt videri dicendum,ꝙ futura delicta ꝯtineant̄,q̃a verba legis siue statuti pterita respiciũt, & futura.l.1.de ꝯd.ex le.ibi no.Bald.in d.l.cũ lex.dicit, ꝙ aut statutũ est ꝓlatũ cũ determinatione certi t pis,vel certi casus, & ad illud nõ extẽdit̄. Si vero est oino indefinitũ trahit̄ ēt ad futura.Sed in l.leges.vbi male refert Cy.dicit ꝙ opi.Cy.hr̄et locum in dispositione indifferenti.l.illicitas.in prin.de off. pſi. Secus q̃n ratio præteriti, & futuri discrepant quia tunc interpretamur legem in sensu æquo,& benigno,vt det causam delinquendi.Iudicio aũt meo ipsi nõ declarãt hũc articulũ q̃ nõ est parue importantię,& ideo aliter dico,q̃a q̃nque rõne vel causa aliqua fit vna reformatio in statutorum corpore non clausa.& illa fm causam,vel rationem declaratur vt contineat, vel non contineat bannitos in futurum.Ab illa.n.dispositio restringit̄,ampliat̄, & declarat̄.l.fi.de hæred.inst.l.hæc actio. de cal.p Bart.plene i l.ambitiosa.de decr.ab or.fa. Si vero nulla est cã ex qua colligi possit intētio statuētiũ tũc idē,ꝙ in simplici statuto in quo sic dicēdũ, ꝙ aut statutũ loquit̄ expresse in futurum, vt quia dicit quicunq; bãnietur,

nietur,& tunc non est dubium,quia ad futuros tm̄ ēt si esset lex dura.l.ꝑspexit.ff.q,& à qui. Aut in pteritis vt qa dicit statutum, quicunq; bannitus fuit,& tunc solum de preteritis intellr,vt d.l.cum lex,aut statutum loquit dubie vt qa dicit quicunq; bannitus fuerit ꝙ pōt intelligi in pteritis, & futuris vt l. si iam facta.& l.solemus.de cond.& demon.& in l. 1.de his q̄ ꝑ non scrip.hab.& tunc puto dicē dum, ꝙ aut statutum est talis naturæ ꝙ maleficium reddat penitus impunitum,vt in exēplo Odof.dum dixit de statuto disponēte, ꝙ bannitus habeat pace cancelleť, & tunc non trahať ad futuros bannitos.s.ex maleficio cōmisso post statutum,qa talia verba q̄ pōt hr̄e vtrunq; signatum restringunť à rōne pdicta vt hr̄ in d.l.1.& ꝑ Bart.in l.oēs populi.Bannitos aut postea ex maleficio iam commisso bene comprehenderet,qa in illis non est aliqua rō q̄ restringere debeat rr̄are signatum verboꝵ statuti. & eadem rōne comprehēdit ēt eos ante bannitos q tū tpe statuti pacem non habuerūt postea ſm Bal. in l.cū in secundo,de iniu.test.arg.gl.ibi positæ. Si vero statutum non reddit maleficium penitus impunitum, sed condemnationē mitigat, tunc cessante illa rōne locum habebit ēt in futurum vt d.l.1.de cond.ex.leg. & l.Arriani.C.de hær.& ideo in exemplo.Bar.eius decisio non procedit vt patet ex prædictis.

11 Vndecimo † S:ante statuto, ꝙ banniti rebannianť soluēdo.5.solidos ꝑ libra,fit aliud statutum quo caueť qd̄ banniti rebannianť soluendo medietatem banni,q̄riť qd soluere debeat ille qui tpe ꝯfectionis secundi statuti erat bannitus in mille.An ſm primum solidos 5.ꝑ libra. An vero quingētas libras ſm tenorem secundi statuti. Cum hæc qō esset Paduę determinatum fuit qd̄ soluere debeat medietatem ſm tenorem vltimi statuti, qa illud non dat formam futuris bannitis, sed futuris exemptionibus bannitoꝵ,& sic futuris liberationibus vbi debet seruari lex noua.C. de vsur.l.eos.& l.seq.vt refert Cy.in l.leges. C.de leg.Sed Alb.vbi supra q.54.addit idem referendo latius q̄ Cyn. rōnem qa sicut lex nouą loquēs siue dans formam ꝓbationib. locum hēt ēt in pteritis obligationibus. C. de test.l.testium.ita, & hoc statututum locū habeat cum loquiť dissolutione pteritæ obligationibus siue pteriti banni. Nec ob.in authen.hæc ꝯstitutio interpretať,&c. vbi dr̄,ꝙ non hēt locum nisi in futuris ingredientibus monasterium ꝑ quem text.dicit quosdā ꝯtrariū tenuisse, qa ibi expresse dr̄ ꝙ habeat tm̄ in futuris.& ita dicit intelligi ꝑ Azo.in sum. illius tit.hæc ꝯstitutio.&c.Idem ēt tenet Bal. in d.l.leges. Nec ob.ꝙ ex primo statuto esset ius q̄situm illi bannito tpe secundi. & sic non videať ei auferre debere.l.2.§.merito,& §.si q̄s à princ.ne qd.in loc.publ.ꝑ ꝑ qd̄ qui dam ꝯtrarium dicebant qa illud ius erat quęsitū ex mero beneficio statuti,& ideo potuit reuocari.l.qd̄ semel de decre.ab or.fa.Ista rō Bal.non multū vrget qa aliud est dicere, an potuerit tolli tale ius.& certum est ꝙ sic nisi transisset in ꝯtractum vt hr̄ in d.l. qd̄ semel. & in c.in nostra.de iniu. & dam. da. & aliud est dicere an tollere voluerit,quo casu succedat q.supra dicta. Dico igiť ꝙ aut ante ꝯfectionē statuti secūdi q̄s bannitus venerat ad soluēdū,& aliqd fecit ꝑ ꝑ qd̄ dici posset statutū trāsisse secū in ꝯtractū ſm no.ibi,& in l.3. §.emanc.ff.de col.bo.& tūc à secūdo statuto non cōprehendať sed posset soluere ſm tenorē primi, si vero nihil fecerat vera sit decisio ante dicta. In qua aduerte qa qō formať in bannitis de pterito,& sic in nullo est supflua. Aut ꝯtradicit his q̄ supra prox.q.dicta sunt.

12 Duodecimo †circa idem statutum quo caueť bannitos debere eximi de banno certam quantitatem soluendo. Quæriť an bannitus pro falsitate habeat beneficium dicti statuti. Vel pone ꝙ statutum dicebat ꝙ bāniti carcerati deberent relaxari certa quantitate soluta.Cōiter dr̄ ꝙ non per l.fallaciter.§.1.C.de abol.& l.Lucius.ff.ad Tur.& ibi Bar. nisi apparet statuētes aliud sensisse.l.si docueris. C. de fal. Decisio prædicta vera est, pōt aūt ex pluribus de voluntate statuentium apparere, puta si alij non erant carcerati vel erant tres, quoꝵ duo erant banniti pro falsitate. tunc.n.cum aliter rectus sermo pluralis numeri verificari non possit, ad illos porrigiť arg.ff.ad Treb.l fin.Gui.tn̄ in Spe.de abo.& purg.§.1.i ver.itē no.Intelligit illā l.Lucius. ꝙ ibi non erat nomen accusati receptū inter reos.& ideo cum accusatori nō esset necessaria abolitio ad illum non refert subdēs ꝙ ēt ad crimen falsi alias extendiť ꝑ d.l.si doc.Sed primū dcm̄ est cōis,& ita teneť. Sed ꝑ hoc sciendum est qd̄ non intelligeť bannitus ꝑ falsitate nisi q bānitus fuerit ꝑ falso punito aliquo ex capitib.l.Cor.de fal.vt hr̄ ꝑ Bar.in

l.quid sit falsum.ff.de fal.& C. eod. tit. l.nec exemplum. Adeo,q̃ ẽt bannitus per ↄstões principum tm̃ positas in tit. de fall.non intelligitur bānitus de falso.& ideo ut illos cõprehenderet, statutum Florentinũ disposuit excipiendo a beneficijs non solũ ↄdẽnatos pro falsitate,sed ẽt pro falsamento, q̃ est interpretatum in punitis ꝑ principũ ↄstões, & ita potest etiam rñdert,ad d.l. si docueris.

13 Decimotertio † sciendum est q̃ Iac. But. disputauit talem q.statuto cauebatur q intelligerentur bānitis pro graui crimine,& q ꝑ leui, & inter bānitos pro graui maleficio ponebat bānitos pro insultu cũ armis animo occidendi. Huius statuti tp̃e cõe vendit Titio ius ꝑcipiendi à quolibet bānito, vel banniendo ꝑ graui maleficio q uoluerit cācellari solidos 20.& solidos 10.ã.bānito ꝑ leui maleficio.Facta tali uẽditione sc̃m est nouum statutum declarans q dicant bāniti ꝑ graui maleficio,& qui ꝑ leui, & inter bānitos pro leui crimine,siue maleficio ponit bānitos ꝑ insultu cũ armis aio occidẽdi. cuius statuti tp̃e venditione durante qdam fuit bānitus ꝑ insultu cũ armis aio occidendi,& petit se cancellari de bāno soluendo ↄdẽnationẽ. Quæritũ qd soluere debeat dicto emptori. An ſm tp̃s primi. An ſm tp̃s secundi statuti,& sic an.20.an vero 10.& in d.disp.effusiue allegauit ꝑ vtraq; parte, quas allegationes hic non inferam,sed ponã sũbam decisionis q̃ fuit, q̃ soluere teneretur ſm primũ statutum.Et anteq̃ veniam ad rõnes suas ad uertendum est,q̃ q.11. non habet cõionem cũ ista, q in illa nullus ↄtractus factus fuit cũ aliquo.Itẽ hæc fuit facta mentio de futuris bānitis non ad impunitatẽ maleficij, sed potius ad grauamẽ. Probauit suã decisionẽ inter alias h.s rõnib. Prima qa attento tp̃e cõtractus, dcm̃ maleficium ex forma statuti erat inter grauia numeratum ꝑꝑ qđ in d. ↄtractu facta relatione ad statutũ intelĺr nominatũ. Vbicũq; .n. in vna scriptura subindeterminatũ aliqd ꝑlatum referi ad aliam q̃ ↄtinet determinatũ,& certũ. Illud determinatũ,& certũ intelĺr expsse, & omni certitudine positũ in scriptura q̃ se ad illã referr .ff. de re iud.l.ait ꝑtor,de verb.obl.l. vbi aũt .§. qđ vere.C.de sent.q̃ sine cer.quan.l.2.ff. ad Treb.l siqs priore.inst.q.mo.tt.st.if.§.sed & si qs.Sed cũ scriptura statuti veteris ↄtineret & numeraret grauia crimina ad ip̃m statutũ venditionis scriptura se referat. hr̃ perinde ac si omnia grauia crimina in ipso ↄtractu venditionis nominat.m numerata fuissent, vt dictis iurib. Secundo ex eo,q̃ non obst.secundo statuto crimen, de quo tractatum est manet sicut erat graue vere simplr̃, & nal̃r. Cum hæc s.esse grauem procedat causa immutabili.Cum iure diuino,& humano delicta distinguunt ex animo delinquẽtis, & ſm illum aggrauant. Vñ dr̃ in iure diuino,q̃ q venerit ad ↄcupiscentiam iam mechatus est in corde suo. Item,& ius humanum insultũ cum armis animo occidendi punit ut homicidium ↄsumatum.C.ad l.Corn.de sica.l.1. Cũ ergo ex iure diuino,& humano tale delictũ est graue, nõ potuit à lege municipali sui peruenicte in sui veritate mutari,ut in §.sed nãlia,inst.de iu.nat.&ciui.licet ex statuto potuerit pœnæ impositio alterari. Hinc est qđ dr̃ ꝑ leui crimine magna pœna, & ꝑ graui parua, quasi mutatio pœnæ non faciat crimen esse leue,vel graue.C.de lib.& eod. lib. l.si manum.& de hær.l.oẽs.Licet ergo statutum respectiue ad ius municipale sit immutatum, Tñ in veritate illud maleficium remanet graue, & sic in ipso venditionis ↄtractu ↄtinetur,quia emens,& vendens intelligunt se retulisse ad veram, & nãlem grauitatẽ nõ ad fictam,& ciuilem.l.pen.C de his q ue.ꝯt. imp.& l.si ita quis.§.is cui.& l.cum pr̃.§.hęred.de leg.2. Tertio,quia sc̃m non põt à lege tolli.sed ipsa vẽditio facta fuit,& ius quęsitum emptori ſm primum statutum, ergo non potuit illud ius à statuto ledi. de ↄtrah. empt.l.sæpe.§ fin.de cond.ob cau.l.3.§.fi.& q.mo.vsuf.amit.l.sicut.§.fin. & de aqua plu. ar.l.in ↄcedendo.cũ sim. Addit vltimo,q̃ qđ leges nouæ ad p̃terita nõ trahunt.s. ad regulandum ↄtractũ ptm̃, & ius qđ vltimũ in aliquo aduersat. 11.dec. Sed rñio patet qa hoc erat ius q̃situm ex ↄtractu maxime oneroso ibi ex simplici dispõne statuti.præterea statutũ nouũ hic nihil dicit de cancellatione ibi secus,& ideo vera est decisio supra dicta qua si statutũ ſm factũ videatur sine diminutione iuris tertij.i.ipsius emptoris.ff.de pri. cre. l. Antiocẽsium,& l.2.§.mer.& §.si quis a principe, ne qd in loco pub. & ista est melior rõ q̃ secunda,q̃ tñ not. & vide pro ipsius declaratione,quæ habentur in l.leuia.ff. de accus.

14 Decimoquarto quæro † statuto cauetur. q̃ falsarij, & robatores stratarũ banniti non possint

possint cancellari de banno, posito et q̃ habeant pacem ab offensis. Postea scm̃ est aliud statutum quo cauetur q̃ oẽs bãniti possint cancellari de banno habita pace ab offensis soluendo vnum solidũ ꝓ libra ꝯdẽnationis. Quærit̃ nunqd falsarij, & robatores possint cancellari virtute secundi statuti, & vr̃ q̃ sic, qa primum statutum tollitur per scḋm inst. qui.mo.test.infir.§.poster. Dyn.determinauit ꝯtrarium,qa ẽt noua statuta distinguunt̃ & limitãtur ꝑ priora arg.de leg.1.l.talis scriptura.Item qa statutum spãlẽ præcedens derogat gñi de ali.& ci.leg.l.liber.de verb.obl. l.doli clausula.de pœn.l.sanctio legum.& de leg.3.l.vxorem.§.felicis.& ita scribit in d.l. talis scriptura. & eum ibi seqtur Rayn. Pro qua decisione facit.l.non est nouũ,& l.sed,& poster.ff.de leg.& q̃ ibi per Gul. & alios, & in l.sciendum.ff.qui satisd.cog.& de lit. cõt. auth.offeratur. Ad quod facit quod not. per gl.sup uerbo qnquenium in auth.de nup.§. si uero incertum.& ita ẽt tenet solũmodo referens Dyn.Alb.vbi supra q.57 Hanc decis. tenet Bald. qñ in secundo statuto nihil esset additum, de solutione vnius solidi ꝓ libra. Sed ꝑ p illam additionem dicit se dubitare, qa primum statutum disponit solũmodo respectu pacis habitæ,sed ₰m disponit mixtim respectu pacis,& solutionis. Vnde nõ est ista cãcellatio gratuita sicut erat prima. Statutũ ergo ₰m loq tur gñalr̃ i vno casu,& antiquũ spãlr̃ in alio.ergo spãle non derogat gñalr̃ ad Syll.l.si quis in graui.§.hi quoq;, de ann. leg.l.Titia.§.q Marco. Quantum ad falsarios retenta determinatione pcederis 12. q. non est dubium ₰m statutum non extendi ꝑ d.l.Lucius,nisi aliud appareat. Quantum ad robatores stratarũ veram credo opin.Bal. & ꝑpea dicam nõ obst.primo statuto dcm̃ bãnitum ꝑ robaria habita pace ab offenso soluendo solidum vnũ ꝑ libra posse cancellari virtute secũdi statuti. Nõ.n.sp spãle derogat gñali,vel qualificat,siue restringit vt hr̃ plene per Bar.in l.qsitũ.§.pen ff.de fun.in.st. Additio.n.vel detractio inducit rei diuersitatẽ l. ius ciuile.& l ius aũt.ff.de iust.& iu.& sic seq tur rerũ diuersitas,& cessat reg.d.l.doli. cum sim. Facit ẽt q̃ prima dispõ simplex est odiosa ergo de simplici loquẽs non verificat̃ in mixto.l.mariti lenocinium.§ hoc qnquẽn. & l.vim passam §.præscript. de adult. & qd' not.per Bart.in l.2.in princ.ff.de verb.obl.

15 Decimoquinto quæritur, † data est securitas omnibus venientibus ad nũdinas, siue ad festũ S.Io Baptistæ duratura ꝑ octo dies. Quærit̃ an bãniti libere,& secure venire possint.Dixit Bar.qd' non in l.1.ff.ad l.Iul.ma. ꝑ l.1.C.de nun.q̃ dicit, q̃ qcunque uadit ad nundinas non debet inqetari. & tñ non hẽt locũ in hostib.ciuitatis.l.merc.C.de cõmer. & merc. Bãniti aũt qui pñt impune offendi sunt hostes,ut l.amiss.§.q deficiũt.ff.de cap. dim.& dcm̃ fuit supra in 1. par. h' tpis q. 4. Habes ergo q̃ in gñali securitate, nõ ꝯtinet̃ nisi aliter appareat. Põt.n. securitas veniẽdi ꝯcedi,ut dixi supra i 2.par.huius tpis.q.15. & ex hac decis. Bart. patet quod bãniti qui non possent de dicta securitate generaliter data venire,quia illi non essent hostes, & sic cessare d.l.1. C. de nund.cum d.l.mercat.

Ex dictis supra proxima qõne insurgit de
16 cimasexta qõ. † In qua ꝯsuluit Bar. Statuto cauet̃, q̃ si qs fuerit citatus ad se excusandũ ab accusatione,vel inqsitione, & cõparuerit illa die,vel seqũti, nõ possit capi ꝑ aliquo debito,& si captus fuerit debeat relaxari.Cõtingit qd' Petrus q in certa quantitate erat ꝑ maleficio bãnitus fuit citatus ad se excusandũ á noua accusatione, vel inqsitione q cõparuit,& post excusatione eadẽ die fuit captus ꝑ bãno,fuit in q.an de iure capi potuerit,& in d.ꝯs.arguit primo qd' sic,qa illa securitas debet intelligi pterq̃ ꝑ maleficio .C. de his q ad eccl.ꝯs.l.2.cum gl.sua in auth.de ma.prin.§.neq; aũt.Secũdo,securitas data à lege i domo sua,vt l.pleriq; .ff de in ius voc. & de reg.iu.l nemo de domo,nõ itelĩ ꝑ maleficio,ut ibi.Tertio,qa talis securitas nõ extẽdit̃ ad debita pub.i auth.de mã.pri. §. pub. & sic dcm̃ statutũ debeat limitari.l.ut grad.§. sed si lege.de mun.& hon.Quarto,qa statutũ debet intelligi ₰m ꝑpriã ꝓsicationẽ.l.nõ alr̃.de leg.3.l.1.§ si is q nanẽ.ff.de exerc.sed debitor,& creditor ꝑprie est qñ qs alienã fidẽ seqt̃.ff.si cer.pet.l.1. sed i maleficio ex eo nullũ est debitũ qd' qs sit alterius fidẽ secut' ergo &c. Determinauit ꝯtrariũ qa post sententiã non dr̃ qs ꝯueniri ex maleficio , sed ex qsi ꝯtractu.l.3.§.idẽ scribit.ff.de pec.hinc est q̃ dicit lex eñ agit de crimine ad aliquẽ ꝯdẽnãdũ debet agi corã pside,qa dr̃ eã criminalis,sed facta ꝯdẽnatione tũc ageret corã ꝓcuratore Cesaris,q est iudex inter fiscũ,& priuatũ, & sic est causa ciuilis non criminalis.

C.ubi

C.vbi cau.fis.l.1. & 2. ꝑ hoc patet rñsum ad primã,& secundã rões, quia loquunť, qñ quis capiť ꝓ maleficio inuestigando, & puniendo.& sic qñ maleficiũ est proxima causa capturæ. Sed hic ꝓxima causa capturæ est ipse priuatus ꝯtractus qui snia celebrať. Vnde sicut snia lata ꝑ iudicē ꝓ priuato nõ põt exequi capiendo.ita nec lata ꝓ fisco.Præterea ciuitas vtitur iure priuati.l.simile. ff. ad mun.C.de iu.reip.l.2.lib.12. sed ad petitione priuati capi non posset pro sibi debito. ergo nec ad petitionem cõis.Tertio,appellatio debiti referť ad oē debitũ siue sit ex cõtractu,siue ex delicto l.græce.§. sed si ex delicto.ff.de fideiuss.de verb.signif.l.si cui.sed statutũ dicit simplř, ꝙ nõ possit capi ꝓ debito ergo, &c. Et per hoc patet rñsum ad rõnem quartam qa ibi loquiť fm allusionem vocabuli,arg.not.in l.1.ff.de tuto. Adduxit vlt. l. 2.§.legatus.ff.de iu.& de acc.l.hos accusare, circa princ.Nõ obst.alia in ꝯtrariũ alleg.qa illa erat securitas volũtaria. hæc vero necessaria:Credo Bar.ꝯsuluisse in casu in quo nõ habeať statutũ qđ bãniti possint impune offendi, vel si est statutũ in illo nõ cõprehēdať talis bannitus,alias cũ tunc esset hostis reip. talis securitas eũ non cõprehenderet, vt dictũ est supra ꝓx. q. Nec potest fieri dña inter voluntariam,& necessariam, tum qa itio ad nundinas ēt qñque potest esse necessaria vt patet ex seq.& tñ gñaliter dixit bannitum non contineri.item quia per expressam concessionē securitatis poterat, & debebat sibi ꝓ videri vt pluries dcm̃ est ꝑ no. plene per Bart.in l.is ꝗ reus.de pub.iud. & ꝑ id qđ dixi supra in parte secunda huius tpis. q. 15. Vbi ergo talis bannitus non reputať hostis põt ꝓcedere dcm̃ Bart. ꝑ quo allego casum in l.1.C.ad l.Iul. amb. ex pdictis ēt patet ꝙ vbi aliquo casu de maleficio possit iterũ cognosci ꝑ no.in l.senatus.C.de acc.& in l.2. C.de spor.& in simi. non hřet locum pdicta decisio. Tunc .n. posset detineri pro maleficio puniendo nõ ꝓ quantitate banni. & cessarent rationes Bar.de quibus supra,& ꝑpꝑea talis banniti debent esse multum cauti.

17 Quær.ē xvij.& xviij.† in casu in quo secu
18 ritas †videlicet,& securatũ defendet.an ꝯcessa ꝓ veniēdo intelliganě ꝯcessa ꝓ redeundo. gl.facit,ꝙ sic in l.vlt.ff.de sep.vio.& ibi Bart. idē dicit.Non.n.intellř secure venire,qui secure discedere non posset.l.sciēdũ.§.2. ff. de legi.ad Treb.l.de ætate. Et idē tenet in l. 4. ff.de pœn. Cõiter tñ causa tollēdi dubitatio nem apponiť ēt standi,& recedendi, imò ēt apponiť tps. Sed circa hoc q̃riť an talis securitas intellř pro vna vice tm̃. De hoc dic vt ꝑ Bart.in l.1.ff.ad l.Iul.maiest. & ibi scripta intelligo qñ securitas non hēt tps, tunc.n. illud verum quod intellř pro vna vice tm̃. si vero hēt tps, quo concedens durare voluit illam non finiť licet bannitus reuertať ad locum extra dñium concedentis, qa ex tpis appositione colligitur contraria volũtas cõcedentis.l.non aliter.de leg.3.cum simil.

Factum est statutum ꝙ banniti pro vitio sodomitico,pro robaria,& homicidio in ꝑpetuũ non possint rebãniri.& ꝙ nõ possint receptari sub graui pœna. Nullusque eis dare possit auxiliũ,vel fauorē. Bãniti vero pro alijs maleficijs possint rebãniri elapsis duobus annis à die lati bãni si habuerint pacē ab offenso vel eius hȩrede,quo casu soluēdo certã quãtitatē eximanť de bãno. Et hoc statuto varie oriunť q̃ones. Primo ergo.& sic

19 ex ordine. 19.q̃rit.† An bãnito ꝓ vitio sodomitico,pro robaria,vel homicidio q non potest in ꝑpetuum rebanniri, possit dari securitas ꝓ annis centũ,dicto statuto nõ obstãte. Facit ad hanc q̃onem quod sic.gl. in l. cod. §.instituta.ff.de le.2.sed illa gl. non est vera. Et ideo dř,ꝙ talis securitas non põt concedi ne dũ ad annos cētũ ꝑ l.fi.C.de sac. san. eccle.sed nec longeuo tpe.l.cũ hæres. in prin. ff.de sta.lib.ibi hř in q̃busdam lect.ꝑ Bart.& est veritas qa per indirectum esset bannum viribus euacuare l.1.§.q̃ onerãdæ.ff.qua. re. act.nõ da.faciũt noc.ꝑ Bart. in l. ambitiosa, circa rřam negatiuã de decr. ab ord. facien.

20 Vigesimo †loco circa idē statutũ ad partē prohibitæ receptationis.Quæritur. Titius receptauit Caiũ bannitũ ꝓ homicidio ignorans eũ esse bannitũ an incidat in pœna receptantis? Dic breuiter ꝙ dcm̃ statutum sic gñaliter loquens intellř fm ius cõe. l. 2. C. de noxa.& noc.in l.fi.§.in computatione.C. de iu.del.Ius autem cõe non punit ignorantem sed solummodo scientem,vel scire debētem,vt hř in l.2.§.non enim.ff.de incen.rui. & nau.& in l.metrodorum.ff.de pœn.& no. per gl.& Bart.in l.1.ff.de recep. vbi gl. dicit, ꝙ sciens præsumiť si conuicinia notorium erat illum esse bannitum,quod est no. & idē no.in simili in l.tutor.C.de peri.tut.& idem

si eius

si eius bannum publice præscriptum erat vt no.in l.tī.ff.de decre.ab ord.fac.& si latius vi dere velis vide Alb.de Gan.in parte bannito rum qōne q incipit, Alia est qō dixerunt tñ quidam pdicta vera si bannitus erat psona nota licet bannum ignoraret. Si aût erat per sona incognita receptanti, dicebant, q tenebatur cum debuerit explorare suam pdōnem vt l.seruos.C.de agri.&cen.nisi esset hospitator qui explorare non tenet pdōnem hospitum.l.1.in ñ.ff.fur.aduer.nau. quod non tenuit Bart.sed dicit indistincte non teneri receptantem ignoranter, adeo q nisi scia in accusatione apponat semp veniat absoluendus.de quo p eum in l.2.C.in quib.cau.colo ni do.&c.lib.11.scientes ergo, vel scire debētes illum bannitū si receptāt puniunt, nec est necesse q sciāt causam bāni, vel eius qualitatem. Folliq.n.sciunt bānitum inuestigare debent an fit de phibitis receptari.&ita intellr quod not.p Bar.in l.1.C.de colo.illi.eo.lib.

21 Vigesimoprimo quæritur, † An psanguineus banniti scienter eum receptans incidat in pœnam statuti. Bart.in l. 2. de recep. q vr dicere, q non dicit q aut est talis bannitus qui pōt occidi ex forma statuti. Et tunc quia dr hostis ciuitatis, sicut eū perdit ciuitas ita eum pdunt agnati, & cognati l.postliminiū. §. filius .ff. de capti. Et quod ipse dixit in l.si adulterium cum incestu.§.liberto.ff de adul. Si vero non pōt impune occidi, & sic non est hostis, tunc aut statutum imponit certam, & determinatam pœnam, & illa pœna esset imponenda pp gnalitatē statuti. Nō ob.d.l. 2. qa loquit de iure cōi fm q est limitata certa pœna. posset tñ iudex si vellet vti arbitrio p legem sibi pcesso.l.qd ergo.§.pena grauior. ff.de his qui no.insa. & sic causa cognita posset minuere pœnam. & sic fm Bar.impositio pœnæ limitatæ facit vt dem statutum à iure cōi non restringat, qd' est mirandū, maxime qñ sunt tales piūcti qbus nō solum ciuilia noia sed nālia pueniunt vt in patre, matre, & econuerso, q noia pp bannum non pdun tur. Et vide qđ dixi supra in prima parte hu ius epis.qō. 20. & ideo credo potius iudicis arbitrio relinquēdum vt ēt cum sit certa pœ na locū habeat ex causa.d.l.2.p not.in l.hodie de pœn.& in §.pœ.grauior.& in l. athletas.§.calumniator.eo.tit.licet.n.de iure non esset pœna determinata vt l.hodie. tñ à psuetudine determinata dr vt ibi no.& sic vtroq; casu statutum determinetur a d.l.2. Dixit ex causa qa si sine aliqua iusta causa receptatet locum hrēt opinio Bar.l.aut facta.p totā.ff. de pœnis.& l.respic.§. delinquunt eo. tit.

22 Vigesimosecundo quæritur, † Quid in vxore.an incidat in pœnā statuti si receptat virum bannitum, Guil.in Spe.de dona.inter vi.& vxo.§.fi.vers.qd si vir est in bāno.dicit, q vxor banniti,& ēt excōicati cōicabit cum eo non obstante banno, vel excōicatione alleg. 11.q.3.c.qm.de sent.excom.c.inter alia. & sic vr concludere q sine pœna possit eum receptare.facit ff.de adul.l.vim passam.§.mulier. Nec ob.q vir sit hostis ciuitatis, qa statutum vires matrimonij soluere non pōt cū sit de iure diuino fm Fran.de Are.in d.l.2.& idem ēt tenuit Alb.vbi supra q.7.al. l. 1. C. de rep. & quia vxor debet sequi infortuniū viri.l.si cum dotem.§.si autem.sol.matr.

23 Vigesimotertio † pone q statuto cauet, q banniti non possint receptari in castris, vel villis sub certa pœna. Titius de villa S.Martini quæ habet domos ptiguas excepta vna domo quæ distat per militare à Burgo villæ est tñ in agris siue in pfinibus villæ prædicte receptauit quendam bānitum scienter in dicta domo. Quærit an incidat in pœnam statuti. Dicit.n. Titius se non teneri, qa non receptauit in castro, vel villa, sed in agro inter q est dña, vt l.1.ff.ad l.Iul.de vi publ. & cum statutum sit stricti iuris, & pœnale debet restringi.ff.de pœnis.l.interpret. Contrarium tenuit Alb.vbi supra q.102. p identitatē rōnis,& reip.fauorem. Ad qd' alleg.l.1.§.1. C. de sal.mo.& de hær.l.quicunq;.§. qd' si fecerit. qđ est verum, qa villa fm nrm vsum non pstituit ex vallo vel fossa, sed ex ipsis domib. & agris. Et ideo licet nō sint domus piunctæ nihilominus villam pstituunt. Pro quo vide plene p Bar. in psilio qd' incipit. Quæritur vtrum iurisdō.& in.l.1.ff.de dam.infe. & plenius in extrauag.qui sint rebelles.sup verbo Lombardiæ. In quibus declarat qd' sit villa, castrum, ciuitas, puincia, &c. Et ad ppositū melius in tractatu de insula.15. figura q incipit. His quo ad finē,&c.vbi sic loquit. Villa dr fm propriam signōnem à vallo. hoc est ciuitas quæ non cingitur muro, sed vallo fm Hugutionem. Sed in vsu nostro villa appellatur quædam vicinia plurium habitantium siue aliquod municipiū siue aliqua municeps q pprie loquendo appellatur vicinia. & ita

accipit gl. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure. Et sic quia sm cõem vsum debet intelligi statutum de quo dixi patet q receptator tenetur. An aũt pro eo teneretur vicinia recurrendũ est ad no. per Bart. in l. 1. §. eodem aũt tecto ad Sylla & in l. si tertius, de aqua plu ar. & in d. l. fin. vbi ponit qualiter villa debeat mensurari, de quo dixi supra eod. tpe par. 2. q. pen.

24 Vigesimoquarto † Titius receptauit in loco ꝓhibito Caium bannitum pluribus diebus, Deinde eum ꝓdijt. cœpit. n. eum, & ptãti siue eius curię p̃sentauit, q̃rit an debeat puniri vt receptator, an p̃miari vt capiens, & r̃ sentẽs. Hæc qõ fuit Alb. vbi supra q. 68. & q puniat arguit, q a semel delinquit qđ sufficit ad l. Iul. maiest. l. fin. de arb. l. si duo. §. fin. qbus ex cau. in pos. eatur l. hęc aũt. 1. rñ. quia inspicitur tps quo eum recepit variatione nõ admissa l. dispensatorem in fin. ff. de sol. Et qa in delictis non est locus pœnitentiæ de fur. l. q ea mẽte. & de ædil. edic. l. q s sic fugitiuus. § 1. & qa inconstantia reprobat̃ de proc. l. in causæ. Et qa maleficium non debet remanere impunitum ad l. Aquil. ita vulneratus. In ꝯtrarium arguit q excusari debet ex quo pœnituit obediens fuit, & ꝓdijt arg. de in integ. resti. l. pen. qa satisfactione se liberauit à delicto. C. ne tut. vel cu. l. 1. & de crim. stel. l. 1. & qa r̃r pœnitẽtia ꝓdest in criminibus. C. de aposta. l. hi qui. de hær. l. manich. dixit finalr̃, q vt audiuit Bononię fuit determinatũ eum puniri debere pœna statuti ꝯtra qđ fecit receptando p iura supra inducta. ipse tñ dixit pœnam mitigari debere. arg. auct. de man. prin. §. sed q a delinquẽtes, & plu. §. illius tit. ꝓ quo. C. de his q se defe. lib. 10. & ff. de iure fis. l. deferre. Nec p̃dictis ob. q p pniam tollatur delictum. vt extra de testi. c. testimoniũ. & de pœni. & re. in decr. p totum: qa illud verũ iure poli nõ iure fori, & in hoc residet. Sed tu dic, q aut ꝯstat, q initio retinuit eum aĩo receptandi, & postea mutato ꝓposito deliberauit eum iudici p̃sentare. Et veram credo decisionem p̃dictam. f. q puniat ex receptione, in delict. s. n. ꝯsumatis non hẽt locum pœnitentia vt in iuri supra allegatis. Licet aũt puniat ex receptatione nih lominus p̃miari debebit ex præsentatione, sunt. n. actus diuersi. Vnus. n. est receptatio de qua puniť, & alius p̃sentatio de qua p̃miat. Et sic non ob. q ex eo. f. actu ꝯsequat pœnam. & p̃mium, vt. l. siue hæreditaria. ff. de neg. gest. qa imò ex diuersis sicut dicimus in si. in l. 1. ff. de his qui. vt ind. & p Dyn. in r̃la, q ob grãm lib. 6. & q not. p eum, & Ray. in l. decreto. ff. de susp. tu. Si vero hoc non ꝯstat tunc non puto eũ puniri, sed solummodo p̃miari. p̃sumit eũ receptasse, & tenuisse vt eũ curiæ p̃sentaret, ar. ff. ad Mac. l. sed Iul. §. ꝓinde, & qđ ibi p Doct. & in l. Macẽd. C. eo. nisi ꝓbet aliquid pp qđ talis p̃sumptio excludat, qa vna presumptio tollit aliam. l. diuus. ff. de integ. rest. Puta q tunc præsentauit eum curiæ q ei aliquis minatus fuerat q eum accusaret vel aliqd simile arg. not. in l. fulcinis. §. quid sit latitare. ff. quib. ex cau. in pos. ea. & quod hr̃ plene per Dy. & Bar. in l. post ꝯtractum. ff. de donatio.

25 Vigesimoquinto quæritur, † Quidam in villa receptauit bannitum pp qđ ex forma statuti tota vniuersitas villæ fuit ꝯdemnata. An agere possit ꝯtra illum receptantẽ. Alb. vbi supra q. 69. dicit, q sic, & allegat qđ non reperit, Tu aũt dic, q aut villa fuit ꝯdemnata ex eo q non cœpit illum bannitũ, & tunc ꝯtra illum receptantem agere nõ possit. Cõdemnat. n. ex suo facto. i. non facto. f. vniuersitatis quo casu ꝯtra alium non agitur. l. ẽt. §. pen. si de pet. hær. & quod not. in l. si quis dolo. §. 1. in vlt. gl. in fi. ff. de re. iu. & ar. ff. mã. l. si procuratorem. §. si ignorantes. ver. si hi qui. aget tñ ad ratam condemnationem sm not. in l. 4. §. actor. ff. eo. tit. vbi per Bat. Si vero fuit condemnata ex eo q ille receptauit, & sic ex facto receptantis. Et tunc põt agere ꝯtra illum. ar. ff. de verb. obl. 2. §. fin. & quod ibi p Iac. de Are. l. nam, & seruus in princ. ff. de ne. ge. nau. cau. sta. l. licet §. fi. de his qui deie. vel effu. l. si vero. §. cum aũt, & de eu. c. l. si plus. §. 1. & C. de exac. trib. l. missi opin. l. 10.

26 Vigesimosexto † Stante statuto prędicto, q nullus possit dare bannitis auxilium, vel fauorem sub certa pœna. q̃ro an in causa ciuili vel criminali talis bãniti q s possit aduocare ꝓ bannito, an non quasi dicat ei dare auxiliũ vel fauorẽ. Antiqua q. est, vt patet in Alb. vbi supra q. 33. Bart. in l. q squis. C. ad l. Iul. maiest. vr̃ velle q talis aduocatio vel ẽt ꝓcuratio facit eum incidere in pœnam p illum text. & ad participationem quæ fit cum excõicato. Rñdet, q illa est medicinalis. Illud bannũ est mortale. Sed in l. in tur. §. o e. ff. de fur. notabilius loquit p̃mittens q qn ch. b gur auxilium simplr̃ non habito respectu ad actum intelr̃ multũ late pro quolibet a[illegible]u

tot.

torio siue mutuetur pecunia, siue per iter associet l. 1. C. de hic q latro. qđ ét tenuit Alb. q. 35. siue qd aliud fiat quod ad eius vtilitatem pertineat allega. ff. ad l. Iul. ma. l. 4. post prin. hoc pmisso ad ꝓpositū ꝯcludit ꝙ qñq; auxilium pbet sciente superiore p viam iustitiæ, vt qa petit ꝓnunciari bannum nullum, vel pet. r cassari allegando aliq iustitiæ causam puta p l. 1. in fine ff. de qō. & pone ꝙ succumbit. Et non vr̄ aduocatus pstare auxilium vel fauorē ſm Inno. in c. solet de sent. excōi. in gl. mag. Qñq; p viam gratiæ vt imploran do simpliciter misericordiam, vt sic ꝓcuro, ꝙ aliquis rebanniant. Et hoc est licitum r̄ſr, & nō fit ꝯtra statutum l. si fuerit. ff. de re. dub. l. in metallum ff. de pœ. Fallit in eo ꝙ esset dānatus siue bannitus ꝓ crim. læsæ maiest. pro quo non licet supplicare, vt d. l. q ſqs. Qñq; pstat auxilium in iudicio superiore ignorante vel mutuando pecuniā vel qd aliud vt supra, & tunc punit aduocans vel ꝓcurans, vt d. l. 4. Sed ex his verbis Bart. non decidit qō supra posita, qñ in alia causa fuit aduocatus vel ꝓcurator banniti in aliqua causa separata banno, & tunc aut illam causam pōt agere, vt qa se defendit non exclusa defensione a statuto, vel q agit bonis non publicatis nō ꝓhibita audientia à statuto l. si tibi mādauero. §. is cuius bona. ff. mand. & tunc non hñt locum statutum, qa dat ei auxilium, & fauorem in relicta arg. ff. de iurisd. om. iud. l. 2. & de pc. l. 1. §. vsus. & l. ad rem mobilē, & l. ad legatum. eo. t. Si. n. pmittit ei iudiciū ergo cum suis qualitatibus, vt d. §. vsus in ꝓcuratore, & in aduocato l. 1. §. ait ptor, de postu. Et qđ dicam statim n. 28. Si vero nō pmittit ei agere tu his causē puto talem ꝓcuratorē vel aduocatū, si sciunt eū bannitū teneri de auxilio p d. l. q. qs. Si vero agit causam bāni aut obtinuit, & clarū rst ꝙ non debet puniri vt supra. Aut succubuit, & tūc aut causa erat dubitabilis, & non punit. Aut erat manifeste friuola siue iniusta, & debet puniri. ar. eius qđ dicimus de eo q recurrit aduersus laudū, & succūbit, qa si habebat iustā cām credendi se iuste petere, & excusat à pœna, alias nō vt hęc hñt in l. tres fratres. ff. de pact. & p Io. And. i ad Spe. i ti. de ar. §. seq. i. ver. qd si cōpromiss.

27 Vigesimoseptimo † pone. Inquirit vel ex accusatione ꝓcedi ꝯtra Titium bannitum cui non pōt ex forma pmissi statuti pstari auxilium vel fauor. q dam comparet corā iudice, & allegat illū esse absentēm ex aliqua causa. Quærit an incidat in pœnā statuti? Guid. de Suz. in q̄onibus statutoꝝ sub integra. S. in statuto dicente qđ nullus possit bannitū defendere tenet ꝙ in pœnam incidat, qa talis allegatio est defensio vt in oībus legib. dicētibus absentem defendi. In ꝯtrarium alleg. Alb. vbi supra q. 33. ꝙ dcm̄ statutum videat loq de auxilio extra iudiciali. C. de his q latro. l. 2. extra de homi. c. sicut dignum. §. ſi. & ibi p Inno. de schisma. c. 1. lib. 6. Item qa speciale vr̄ in l. q ſqs. ergo in alijs ꝯtrariū debet seruari. ff. ad mun. l. 1. Sed ꝓ decis. Guil. alleg. qa ita occidit qs lingua sicut facto. l. distinc. si qs viduam. Et qa clamore, & ploratu oī qs auxilium pstare. ff. ad Syll. l. 2. §. potuisse. & §. seq. Finalr̄ ꝯcludit, ꝙ in pœnā non incidat. Sed si recte aduertat loquit in aduocato allegantæ causas causæ. de quo dixi supra ꝓxima q. Puto tñ, ꝙ dcm̄ eius verum sit p l. seruum quoque. §. publ. de ꝓc. vbi patet ꝙ talis allegans non dr̄ agere causam ꝓpriam siue absentis, sed publicam. Præterea facit in iudicio sciente iudice. ergo, &c. vt dcm̄ est supra prox. q. & facit qđ no. in l. in eo. §. nemo. de reg. iu. Et intelligo hoc verū in themate qđ ꝓposui. in casu aūt Guid. de Suz. forte procedit dcm̄ suum, qa statutū ꝓhibet defensionē iudicialē qđ patet, qa eius thema dicit, ꝙ bānito nō fiat ius, ꝙ nulli pmittat, & ꝙ possit ipsum defendere. l. ſi. ff. de iust. & iur. & intelligēs de allegāte causas absentiæ in facto ꝯsistētes. Pro quo vide q̄ dixi in 1. ꝑ c 3. par. q. 5.

28 Vigesimooctauo † circa idem statutū quęro, an ille q tulit testimonium ꝓ tali bannito, dicat ei statutum pstasse auxilium, & fauorem? Bar. in l. post legatum. §. his vero. ff. de his qui. vt indig. dicit, ꝙ sic si pstitit testimonium sponte, secus si coactus p illum tex. cū gl. Hoc intelligo, vt dixi supra ꝓxime. s. in q. 26. qñ causa per bannitum agitata non erat ei pmissa, sed forte admissus fuerat nō opposita exceptione, vel qa nō cōparuit aduersarius. Si aūt ei fuisset pmissa locum habet qđ ibi dixi, ꝓhibitio. n. gnalr̄ auxilij inter fr, nisi in casu licito arg. l. 1. §. deniq; . ff. qđ vi aut clam & C. de adul. l. ita pudor. Si aūt qui cœpit bannitum volens ducere ad curiam, & deinde eum relaxauit. Dicit Ray. in l. 1. §. vnusquisq;. de fer. fug. ꝙ aut relexauit eū gratis, & non punit vt opem pstans. vt ibi. Aut p pecuniam, & tūc punit arg. l. 2. de receptato. qđ

forte

forte verum est non existente statuto ꝙ pos sit impune offendi alias forte non ꝓcedit ꝑ ea quæ dixi supra parte prox.q.1.& q.38.

29 Vigesimonono quæritur,† An ille q eximit bannitum captum de manibus familiæ,q vt dictum fuit supra parte proxima huius tpis q.32.tenetur fisco ad soluendum condemnationem per l.ad commentariensem. & per l. quisquis,ibi alleg.teneatur ēt vt præstans auxilium vel fauorem.In hac qõne possent multa dici. conclusiue tñ tenendo ꝙ vtraq; pœna teneatur cum ex diuersis factis oriantur, vna quia eximit, alia quia auxilium dedit. item quia vna ciuilis,vt.ff.si quis eum qui in ius vo.est vi exi.per totum.alia criminalis.l. fi.de fur.Pro quo vide.ff.de fur.l. nunq̃ plura.& in l.qm̃.C.ad l.Iul.de vi.ff.de pœ.l.sanctio legum.& ꝙ hr̃ in l.2.§. qui aduersus. ff. de postu.& C.qñ ciui.ac præiud.crim.l.1.

Ex prædicto statuto de quo dictum est in q.19.vbi de pacis beneficio ponit,insurgunt

30 multæ qõnes. Et ideo.30.quæro.† An tale beneficium competat bannito ꝓ adulterio. Et dubium facit qa super crimine adulterij non licet transigi nec pacisci.C.de transac.l. transigere, imò rl'r non licet trãsigi à ɔtumace sm Bart. in disputatione sua quæ incipit Lucanæ ciuitatis, in fin. sed hic fuit ɔtumax ergo,&c.Sed in simili articulo Bar.consuluit ɔtrarium dicens. ꝙ qdam est transactio q̃ fit de re dubia, & lite incerta. & illa fit ad impediendum ꝓcessum ne amplius sup tali crimine ꝓcedat. Et istud nō pōt fieri sup crimine adulterij,nec ēt pacto. Quædam est pax, & ɔcordia ꝑ quam rancor q. est in aio iniuria ti reijcit.nec ꝑ hoc ꝓcessus impedit, licet pœna minuatur ex forma statuti. Et ista pax est ꝑmissa in oi maleficio vt inst.de iniu.§.fin.& de pact.l.1.& l.si tibi.§.quædã. Et ꝙ de adulterio possit fieri pax est tex.expressus .C. de adult.auc.sed hodie,& in corpore vnde sumitur,vbi dr̃ maritum per adulteriũ iuxta posse reconciliare eam sibi,qđ nil est aliud,nisi pacem facere. Aduertendum est ꝙ ille tex.loquit de remissione q̃ fit vxori non de illa q̃ fit adultero q̃ vr̃ ꝓhibita l.secunda.§. lenocinij ff.de adul. parta.n.vir ab initio ɔsentire, & postea adulterium committere. Pariter.n. punit retinens vxorē in adulterio depræhensam,& ipsam alij adulterans,vt ibi.& l.mariti lenocinium in princ. Retinendo tñ opin. Bar.dic ꝙ lex transigere,& iura supra allegata loquunt ante sniam latam ɔtra adulteriũ, post aũt sniam latam in causa adulterij licitum est transigi super pœna.ff.de pac.l. iure gentium.§.si paciscar. & §.itē si experiar sm Bar.in d.l.transigere.& in l.quid ergo.§.pœna grauior.de his qui not.infa.Et sic nō ob. contraria. Et sic concludit ꝙ statutum prædictum locum habet ēt in bãnito ꝓ adulterio.

31 Sed circa idem 31. dubitat † a quo pax de adulterio hr̃i debeat vt locum habeat beneficium statuti.Dicit Bar.in prælle.3.ɔs. 175. quod incipit Ptãti terræ rochæ. qđ sufficit hr̃e pacē à marito tm̃ ipse.n.est ille cui principa'r infert iniuria, & qui oibus præfertur iniuria vindicãda ff.de adul.l.2.§ fi. & C.de adul.l.q̃uis adulterij cum muliere aũt non cadit pax cum non possit dici ei illata iniuria, quia in volentem factum est. Præterea ipsa de hac iniuria non pōt ɔqueri accusando,qa socia criminis.C.de li.cau.l.si filiũ 15.q.4.nemini,ergo ab ea nō requirit remissio, qa nō est iniuriæ persecutio de iure deli.l. ait pretor. Præterea ꝓbõnes factæ contra adulterũ nō præiudicant mulieri.l.denunciasse.§.fi. ff. de adult.Et sic cum mulier non cōfitetur se adulteram vel non dicit se iniuriam passam, non est ab ea requirenda pax,quia videretur confiteri se adulteram l.qm̃.ff.de his qui no.inf. Sed in contrarium facit.C.de rapt.vir.l.1.& in auth.de rap.muli.& quod not. Dy.in regula scienti,in primo contrario lib.6.sed illud verum in muliere rapta,secus in simplici adulterio.hæc Bar.non intelligas per hoc vltimum ꝙ statutum non habeat locũ in raptore, sed intellige ꝙ tunc requirerer pax ēt à rapta,quia ei principaliter iniuria facta est.

32 Trigesimosecundo † in quo examinabo

33 † 33.& 34.qõnes.† Quæro bannitus in sta

34 tuto prædicto comprehensus habuit pacē à filio eius quē offendit,postea mortui,minore tñ,& sine iudicis decreto. Quæritur an habeat beneficium statuti. Hæc qõ multas habet partes. Prima est,an ipse minor ēt pupillus possit de morte patris pacē facere,Secunda,si pōt an requirat auctoritas tutoris. Tertia,si nō requirit, an possit petere restõnem in integrum.Et erit alia qõ circa q̃ dicit Bal. in l.1.C.de in inte.rest.mi.ꝙ sic.Et si hēt tutorē pupillus cũ eius autho.si non hēt cũ auctoritate iudicis supplētis tutoris defectũ.Et si adulter. hēt curatorē cũ eius auctoritate,& idē dicit in ꝓdigo subdēs,ꝙ nō potest petere restõnem

restitutionẽ in integrum, quia non intelligitur lędi q pacem facit. Ad primum & secundum alleg. not. l. cred. §. 1. ff. man. Sed aduerte q prędicta latius examinantur in Spec. & suis additionibus in tit. de hom. vers. illud aũt. & ibi refert prius opin. Alb. Gal. in tit. de acc. §. pen. qui post allegationes hinc inde concludit quod aut pupillo aliquid datum fuit, & tunc ualet. l. pręses. C. de transact. Si non est datum idem q interest minoris sumptibus, & litibus nõ vexari. ff. de min. l. min. & de iniur. l. sed si vnius §. filio nam & ciuitas pacem seruans cõmendatur. ff. de cens. l. 1. Deinde subdit opin. Vb. de Bobio quę fuit, vt infans nullo modo possit. ff. de pact. l. 1. si aũt excessit infantiam. dicit requiri tutoris auctoritatẽ, & iudicis decretum. Videamus ergo per ordinem articulos supratactos. Primus articulus sit de infante. & in hoc oẽs concordant q non, nec solus, nec cũ tutore l. 1. ff. de pact. & de noua l. 1. cũ sim. Secundus articulus est, an tunc solus tutor possit pacem facere, vt sic sufficiat bãnito. In hoc fuerunt opin. Sed cõis opin. se habet q aut homicida est icognitus, ut q dubitatur, an ille cui pacem reddit cõmiserit homicidiũ pris, vel non, & tunc põt, vt l. pręses C. de transac. ideo dixit Io. And. vbi supra referens dcm̃ Guid. qđ cautela est facere pacẽ, vel recipere tanq illi, vel ille, q dr̃ iculpatus. Si vero est certũ. & tunc aut interest pupilli, puta pp periculum suæ psonæ. & tunc põt tutor facere, vt l. 1. §. sed nõnullos, de ture. & ratio. distr. alias non. l. interdum. §. qui ture. ff. de fur. & ista fuit opin. Iac. de But. quã ibi sequitur Bal. Sed aduertendum puto q hæc qõ alio non dato debet esse sopita. de iure. n. cõi nulla põt fieri uindicta. l. 3. §. eum, qui. ff. de ui, & ui arm. & l. ut uim. ff. de iust. & iure. Snĩa de homicidio lata est, ergo amplius nõ põt accusi. l. licet. §. pen. ff. nau. ca. sta. & ideo nihil vr̃ remittere, sed potius iure reip. vti. & ideo facilr̃ defendi põt talem pacem valere. Sed dubium facit qñ ex forma statuti est permissa vindicta. Tunc. n. vr̃ illud ius donari. & ideo tunc tenẽda est opin. Iac. de But. q possit si est ei periculosa inimicitia alias nõ Sed considera, q tutor ẽt euidentẽ damnosam hæreditatem infanti delatã solus repudiare nõ põt sine consanguineorum infantis consilio, vt not. ff. de auct. tut. l. si ad pupillum, & l. is põt. ff. de acq. hær. & in l. tutor de bon. poss. & in l. 1. §. si tutor. ff. de success. edic. & in l. eius est, noile. ff. de re. iu. vbi gl. not. loquitur. c. q nimò, sm Azo. in d. l. tutor, requiritur ẽt iudic. s auctoritas quod ibi sequitur Bart. & Bald. in l. bonorum. C. qui adm. t. ad bo. poss. Cum ergo hoc casu sit expresse alienare, & illud facere qđ quantum ad mundanam uitam verecundum est. puto solius tutoris non sufficere pacem, sed requiri consilium coniunctorum sm l. magis puto. §. ne passim de rebus eorum, & iudicis decretum per supradicta. Id aũt qđ dr̃ cautelam esse fieri, vt ei q dr̃ inculpatus non prodesset ad beneficium statuti, q requirit pacẽ fieri de parentis in bannio in quo ptinetur, q fecit, & sic confessus intelligitur, & si tunc non esset satisfactum statuto per nota, & maxime per Bart. in l. 1. §. 1. ff. de dolo. & l. 1. ff. si qua. pa. se. di. & quod scripsit in consilio qđ incipit qdã Matthæus sup verb. s illi enuntiatiu s, vt dr̃ &c. q̃ dicit tanq dubitatiua summi non tanq affirmatiua. Pro quo vr̃ tex. in l. si in uenditione in si. ff. cõm. præd. Tertius articulus sit de pupillo cum tutore, & adulto cum curatore. & in hoc concordãt oẽs, q sic, ut supra dictum est. Sed an tunc requiratur iudicis decretum, q dam q sic, vt in prædicto versic. illud aũt. Bald. aũt contra q non requiratur iudicis decretum, quia nihil alienat, & q in executionibus pœnarum non subuenitur minori. ff. de min. l. auxilium, & quia non dr̃ damnum pati. de sep. uiol. l. sepulchri. vt ipse scr. bit in l. 1. ff. de pac. Sed vt dixi supra id potest esse verum inspecto iure cõi tñ, sm qđ actio iniuriarum remitteretur. non. n. dr̃ esse in bonis. & propterea dici solet q dr̃ hæreditas adiri, vt dicã inf. in q. 36. inspectus vero statutis vindictã permittentibus maior est dubiũ, licet. n. tale ius non dicatur in bonis, ut l. cum emancip. ff. de col. bo. & i l. sed si vnius. §. si ante, de iniur. tñ alienatio dr̃ sicut in repudiatione hæreditatis in qua ante aditionem nullum ius dr̃ in nob s esse, vt l. pretia rerum. ff. ad l. Falc. Quia tñ in casu nostro loquimur de effectu pacis ad cancellationem fiendam non gratuito, sed aliquo soluto, & sic pur in aliquo punitur, satis putarẽ verum esse iudicis decretũ non requiri, vt d. l. pręses. Cautela tñ est, vt eius auctor. tate fiat, vt oẽ dubiũ remoueatur, vt in d. vers. illud aũt. Vltimus art. sit, an possit peti restitutio in integrũ, vt sic interim pax nõ dicatur firmiter facta. In hoc dicit Iac. de Are. in d. l. 1. C. de integ. rest. mi. q nõ, q in executionib. pęnarum &c. ut l. auxiliũ, & q nõ

 est

est Iesus q voluit fugere inimicitias, de vsufr. l. gñali. §. 1. in prin. & idē vt dixi supra tenet ib. Bal. & in d. l. t. de pac. & sic pp hoc nō re tardabit cācellatus maxime cum in talibus nō inspiciat qd̄ euenire pōt de iure speciali. l. 4. circa prin. ff. de fideicōm. lib. & per Bart. plene in l. inter stipulantē. §. sacram. de verb. obl. ex pdictis itaq; patet qualiter requirat pax qñ filius mortui passi iniuriam est minor. & patent expedire. 32. 33. & 34. q.

35 Quæro ergo trigesimoquinto† circa idē. Filius occisi maior vt sic cessent aliç dubitationes fecit simplr pacē de iniuria facta patri cū remāsisset patri. An hoc sufficiat ad cācellationē bāni posito q pax sit spālis de cōtentis in snia bāni. In cuius decisione primo vidēdū est an statutū pdictū qd̄ loquit de herede intelligat de filio, & descēdēte. An vero ēt de extraneo. Si. n. primo modo intellr, nō vr q sit necessaria hereditatis aditio. ff. de ope. lib. l. vt iureiur. §. si liberi. cū ibi notatis. & ita voluit Bar. in l. dāni. §. Sabini. ff. de dā. infec. vbi dixit tale ius cōpetere iure hæreditario. qd̄ secus est si intellr gñaliter de quocunq; l. 3. § si q s hæred. ff. de sta. lib. & l. qui hæredi. ff. de cditio. & demon. Et qd̄ debeat intelligi de filijs vr probari, q idem indicat de remissione iuris, q de ipso iure l. manumissiones. ff. de iust. & iur. & qd̄ nor. in l. de tutela. C. de in integ. resti. mi. sed ipsum ius vindicādi nō trāsit i herēdē l. iniuriarū actio. §. 1. de iniur. ergo debet intelligi. i. de filio. l. lex facta. §. fi. ff. ad Treb. & quod hr p Bart. in l. Gallus. §. ēt si parente de lib. & posthu. & ita dixit Bart. in l. si filius q patri de vulg. & pup. vbi dixit q sufficiebat pax habita à filio ēt q abstinuerit pp beneficiū suitatis q̄ operat commodum filij. Et idē tenet ibi Bal. qa nomen hæredis pfertur ratione nāli. Ex quo si vera esset sequeretur q non sufficeret pax habita ab eo q adiuisset filio abstinente, puta q non esset de descendentibus. Quantū ad me passus est dubitabilis pp nām materiæ super qua proferi tale nomen, sed pp mā fauorabilem cōis interpretatio se habet quod intelligatur de quocunque vti successore l. sciēdum de verb. sig. & ita tenuit Bal. contra Bart. in l. 2. C. de lib. & co. li. & etiam Bart. in l. eadem. § cato. de verb. oblig. vt dicam infra in q. 79. Non ob. q ius vindicandi non sit tra sitorium, quia imò transitorium est de sui nā lite contesta. vt ibi cum concor. de quo ar. vidē in d. §. ēt per Bart. & Bald. per Doct. in l. antiquas. C. de vsufr. & in l. annalibus. C. de lega. requiritur ergo ad verificationem statuti qd̄ sit hæres ideo, &c.

36 Trigesimosexto videndum † est an ex tali pace dicat adire hæreditatem. Alb. vbi supra, q. 9. tenuit q sic si aliquid recipit, quia illud dat ctemplatione mortis arg. ff. ad Tre. l. 1. de lib. & posth. l. in suis. Cōis vero opi. se hēt in ctrarium l. p hærede §. fi. & ibi p Bart. ff. de acq. hær. & ēt per alios. & in l. quæsitum. ff. de se. viol. facit l. eum qui. C. ar. tute. de his q ef. vel deie. l. si vero. §. hęc actio. & ita determinauit Odof. vt refert Gui. de Suz. q idē tenuit in suis qō. sub literas S. Quod intellexit idē Odof. in d. § hæc actio. nullo existente statuto. Sed vbi sit dcū statutū tribuēs pacis beneficiū dixit eū intelligi adire hæreditatē. & nil allegat. & idē sequit Cy. in d. l. eū qui. qd̄ non credo verū, nisi in tmīo pacis dicatū, q fecit pacē vt ille csequeret beneficiū cancellationis. Tunc. n. intellr adire, quia alias hre non posset beneficium arg. d. l. pro herede. §. Papin. & l. illud. eo. tit. ita debet intelligi dictum Odof. Simplex ergo instrm pacis habitę ab eo qui potest heres esse non dat beneficium cancellationis, nisi de aditione tunc facta aliter appareat. Vide tñ quod dicam infra hac eadem parte q 47. ad fin.

37 Trigesimoseptimo † qrit pcurator Titij offensi cū gñali, & libera administratione fecit bānito pacē de ctentis in banno, qrit an virtute dictę pacis bannitus possit pp dcm statutū certū q d soluendo cancellari. & vr q sic, quia tutor pōt. l. pses. C. de transact. ergo & pcurator cum libera. l. procurator. cui liber. ff. de proc. In ctrariū est veritas, q aut nō venit in mandato hois eo q non csistit in administratione patrimonij. vt l. nec mulierē. C. de manu. vin. aut si venit reqrit spāle mandatū. ff. de pc. l. mādato. extra de arb. c. per tuas. & de transa. c. contingit. & ff. de pac. l. nā, & nocere. & ita not. i Spe. de treug. & pa. vers. hoc quoq; not. & de pcurato. § ratione igitur sui vers. 22. Et ita seruatur.

38 Trigesimooctauo † queritur an sufficiat bannito hre pacem verbis vel factis sine scriptura. Puta quia probat bannitus q offensus, vel eius hæres hns eius cognitionem bibit secū vel cœpit eum per manum, & similia & vr, q sic, quia per ta'es actus alio non dato intelligit fieri pax, & remissio iniuræ.

facit qđ notat in l. I. ff. de pac. & inst. de iniur. §. fi. co. ti. l. nō solū. hoc aūt pbat, qa nō reperit hic casus inter illos in qbus reqrit scriptura de qbus hr p Dyn. in suo tract. p Gui. in Spec. de instr. edi. §. restat vers. sed si vnus p gl. i c. 1. de cen. lib. 6. & pbat ex not. in l. 3. §. pen. ff. de adim. le. p Bar. in l. 1. ff. de pac. Et vt casus in l. in ipsius. C. fam. ercsc. Et ibi p Guid. & hoc verū licet Gui. in Spec. in ti. de hom. ver. illud in duobus verbis videat sensisse ꝯtrarium per c. pactum, de verb. sign. qđ non ob. vt ibi no. in gl. Quia tñ facilius possent fieri fraudes cōiter per statuta prouidetur ꝙ de tali pace debeat constare p publicum instrm. & tunc dicit Bald. ꝙ producens tale instrm non debet detineri sed statim relaxari. ff. de in ius vo. l. neque in fin.

39 Trigesimonono qrit an sufficiat bānito si hēt pacē ab vno ex pluribus hæredibus occisi siue alr offensi. Quæstio hæc in diuersis titulis qōnum ad idē tēdentiū reperit diuersimode terminata. & licet in voluminibus habeant, tñ pro ꝯtrarietate determinationū opus est vt aliqualr insistat. Et ideo sciendū, ꝙ ista qō fuit de facto Bononię, & ibi Osber. de Cremona determinauit talē pacē ab vno habitā nō sufficere p tex. l. 1. §. denūciati in fi. de lib. agno. dicē qa indefinita ęqpollet vli de leg. 2. l. si pluribus. Sed Old. tūc tenuit ꝯtrariū qa statutū supra relatū dicit ab hærede, ergo sufficit ab vno cū hæres sit. Itē qa vindicare necē defuncti est qd indiuiduum ergo cōpetit cuilibet hæredū insolidū. ff. famil. ercisc. l. hæredes. §. antea. & de seruitu. rust. l. via. §. fin. Nec obst. lex si. ff. cōia præd. quia ibi ius illud indiuiduū respicit corpus hæreditarium, ideo ibi requiritur consensus oium. sed in pposito tale ius nō respicit qd hęreditariū ergo sufficit volūtas vnius. & ita dixit Cy. in d. §. denūciari fuisse Paduę determinatum. Bart. aūt in l. eadē. §. cato. de verb. obl. dicit ꝙ licet in indiuiduis apud quēlibet hæredū sit ius insolidū, tñ est sine effectu nisi ceteri consentiant, de serui. ru pdio. l. itinere, & qđ licet in tutoribus apud quēlibet sit insolidū ius actiones exercēdi. non tñ sic in iure p qđ tutela finit l. clarū. C. de aucto. pstan. & ideo in proposito cum extingueretur ius vindicandi non debet tenere pax ab vno habita nisi ceteri ꝯsentiant, quod ēt apparete dicit ex eo qđ statutū dicit ab hærede, & sic de eo qui ex asse. i. in totum hæres est l. si defensor §. 1. de interr. act. Ac & quia hęres p parte non repræsentat defunctū, nisi p illa parte. C. de rei ven. l. cū a matre, p a. a n. hr vt extraneus vt ibi. & no de præto. stip. l. 2. §. fi. ff. de quo statuto nō cogitauit. Finalr tñ concludit standum maiori parti hæredū intelligendo maiorē partē pro numero psonarū, & vnciarum, & vbi sint pares standū esse dignioribus, & si in oibus sint ęquales stādū esse remittentibus, & sic pacē facientibus de pac. l. & fuit §. fi. & l. maiorē, in prin. & C. q bo. ce. pos. l. fi. reputans iniquū esse ꝙ vnus solus q forte esset vnus tristis possit pacē facere. Contra l. si vnus. §. si filio. ver. sed interdū. ff. de iniur. quā sniam dixit ęqtati consonā. Bal. vero in hac q. multū variauit. Nā in l. cōis libertus. ff. de i ius vo. sequit opi. Cyn. qa eum non agat de pecuniario commodo penes vnūquēq; hoc ius faciendæ pacis consistit insolidū, sed non sic vbi agit de pecuniatio cōmodo. & ita rñdet ad not. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi allegat lex si quis hac lege. §. fi. ff. qui, & à qui. ma. li. non fuerit. Sed in l. 1. ff. de pact. dicit ꝙ aut tractamus de pace ad effectū tollēdi pcessum inchoatū & tunc si ille q inchoauit remitt t satis est l. per fundū. ff. cōia pd. Aut ad effectū tollendi sniam latam, & tunc secus est. Et sic tenet directo ꝯtrarium, dicens veram esse opi. Osber. & subdit ꝙ opin. Bart. de maiori parte loquēs non pōt esse vera, qa illud verum ēt qn aliquid competit pluribus collegialiter. i. vniuersis secus si singlr. Tunc n. contradictio vnius qui vtit iure suo liberationē excludit sm Innoc. de maio. & obe. c. humilis. Implicat ergo ibi ꝯtrarietatem ꝙ pax vnius sufficiat, & nō maioris partis, sed debet intelligi ꝙ pars vnius sufficiat alij non ꝯtradicentibus. Si vero aliqs cōtradicat nedum habita ab vno, sed nec a maiori parte sufficiat in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi dicit Old. vacillasse ꝙ nō est verū. cū semp dixerit inspici verba statuti, an loquat in singulari an in plurali. post relatam oium opi. ꝯcludit ꝙ aut ius in diuisibile accedit rei cōi. & tunc rei cōis habet nām, & melior est conditio prohibentis & plus valet prohibitio vnius q̄ multorum consensus. vt d. l. fin. cōia prædio, & ibi concor. Aut tale ius stat per se, & tunc aut attendit ad percipiendum aliquod commodum. Et tūc oēs debent requiri, sed si discordant pfert maior pars vt l. maiorē, & ꝙ nec per

Bar.in l.hær.§.peto.ff.ad Treb. Aut tale ius tendit ad vindictã, & tũc pfertur magis idoneus,& cuius magis intereſt de ſepul. viol. l. 3.§.ſi ad plures,& l.ſepulchri. Aut tendit ad remiſſionem vindictæ. & idem quia fauorabilior,eſt liberatio q̃ vindicta, & q̃a agit de publica vindicta,q̃ reſp.remittit, nec pñt ptendere cohæredes aliq̃ læſionem, q̃a nihil agunt niſi ut officiãt.ff.de rei vend.l. in fun. item quia illa illa uerba. Si pacẽ habuit &c. non ↄferunt aliqd hæredib. ꝙ poſſit extingui,quia verba ↄdõnalia non diſponunt,ſed facultatem denotant.ff.ſiquis omiſſ.cau.teſt. l.ſi quis ſub ↄdõne.Et ſic ceſſare dixit omnia ↄtraria quæ loquũtur de pluribus ius hñtib. Concludens,ꝙ ſi ſtatutum loquitur p uerba ſingularis numeri ſufficiat pax facta ab vno ex hæredibus,qui ſit honeſta perſona, & eã fecerit bona fide. Nã & ius diuinum ad hoc hortatur offenſum,vt not.de his q̃ no. inf.l. furti.§.pactus. Ang.vero eius fr̃ faciẽs de eo mentionẽ in d.§.Cato. dicit de rigore iuris opin.pdictam,& ẽt Bart.non poſſe,pcedere, ſed veram eſſe opin. Ober.per iura p eũ allegata,q̃a in iuribus ſingulorꝝ non habet locum lex quod maior,niſi in caſibus l. maiorem,& l.ↄſil.de cura. ſu. De humanitate aũt dicit veram eſſe opin. Bart. ut ſtetur maiori parti ſm̃ eius diſtõnem dum tñ in maiori parte non computetur fœmina, quia ad eã ius uindicãdi non ptinet, vt not. per gl. in vſi.feu.in tit.qui feu.da.poſ.uer.hoc aũt not. Dicit ẽt ꝙ ſi in numero minoris eſſet vnus ↄſors occiſi, & alij eſſent extranei uox illius ↄſortis eſſet oĩbus alijs præferẽda .ff. de acc. l.ſi cui.§.1.& l.ſi plures. Vides ergo in hac q.q̃, & quanta ſit diuerſitas opin. Sed ſaluo iudicio cuiuslibet melius,& ſubtilius intuẽtis mihi vr̃ aliter eſſe dicendum. Nã q̃nq; ius vindicãdi incipit à perſona offenſi q̃nq; incipit à pſona hæredis. Primo caſu ut ſi ſtatutũ dicit ꝙ nullus poſſit rebãniri, niſi habuerit pacem ab offenſo, vel eius hæred. Et iſto caſu ius fiendæ pacis quo ad ſtatuti bñficiũ incipiat,& ortũ habeat in perſona offenſi,& ex eius pſona tranſeat in hæredem puto verum eſſe de iure non ſufficere pacẽ habitam ab vno, quinimò nec à maiore parte, cũ ab hærede requiratur pp reſpectum defuncti. Et ſic pp repñtationẽ dicta verba nõ verificari, niſi in his q̃ totũ eũ repñtant l. cum à mr̃e,ſupius allegata.Pro parte.n. p qua nõ eſt hæres cenſetur extraneus.Et ſic hoc caſu ſit uera opin. Osber.per iura per eum alleg. & per d.l.ſi quis hac lege.§.fin.in quib.iuribus ius apud quemlibet eſt indiuiduum,vt l. Carm.pia.de iu. pat. Et tñ oẽs requiruntur. Secundo caſu puta cum ſtatutum dicit occidens decapitetur,niſi habuerit pacem ab hærede occiſi.Et ſic ſolum fundatur ius in perſona hæredis non reſpectiuarum ad ius defuncti.Et iſta fuit qõ propria Osber.Old. & Cyn.Et hoc caſo puto ↄſiderandum duplex vindictæ genus.Vnum ius vindicandi ex forma ſtatuti quod datur hæredibus mortui p pria auctoritate. Aliud ius accuſandi,vt per iudicem puniatur, vel bãniatur, & bãnitum offendendi qd̓ datur cuilibet ex forma ſtatuti. Quo ad primum ius qd̓ datur ſolũmõ ex ipſo facto homicidij ẽt nullo ſecuto pceſſu.& q̃a vnicuiq; cõpetit inſolidũ, licet vnus pacem faciat, non ppea præiudicat alijs q̃n poſſint uindicare,& offendere, nec ẽt ſi maior pars pacem faceret. Ille.n.q̃ pacem non fecit tale ius uindicandi auctoritate propria non perdit,ut d.l.fin.cõia præd.& l. claꝝ,de auct.pre.cum ſim.Et eſt veꝝ ꝙ in iure cõpetenti pluribus,ut ſingulis diſpõ l.qd̓ maior. ad mun.locũ non habet,niſi in caſibus ſpecialibus,de q̃bus iſte non eſt. Quo uero ad ſm̃ ius uindicandi p uiam iudicij, & ſic accuſandi,& faciendi puniri p iudicem, & ẽt bannitum ,ppria auctoritate offendendi uirtute ſtatuti pmittentis à quocũq; offendi,qd̓ ius eſt publicũ,& in quocũq; reſidet vt in pſona qualibet,ut ff.de pub.iud.p totũ. Puto veꝝ eſſe dcm̃ Old. ſ. ꝙ ſtatutũ qd̓ loqtur in ſingulari locũ habeat ſi vnus hæredum pacẽ facit. Cũ.n.ſtatutũ ſic loquaẽ i ſing.ſufficit pax habita ab vno.l.nõ alr̃.de leg.3.l.1.l. ſi is q̃s nauẽ,de exerc.cũ ſim.Nec obſt.ꝙ pìudicetur alijs, q̃a ſic in iure publico, ſiue plurib. ſiue oĩbus cõpetenti ↄtingit,vt l.plures.ff.de acc. & nau.caup.ſtab.l.licet.§.pen. Si.n.vnus accuſat,& nulla interueniẽte colluſione accuſatus abſoluitur, ceteris ius accuſandi ſublatũ eſt.Itẽ ſi agitur cauſa nullitatis,vel cãcellationis, vel exẽptionis à bãno ſufficit, ꝙ citetur reſp.ſiue ipſam repñtantes,nõ aũt eſt neceſſe ꝙ ſinguli de vniuerſitate citent, ut hr̃ plene p Bar.in extr.ad repr.ſup verbo citata,& ſi ad petitionẽ vnius cãcellationis tale ius oſfendendi oĩbus perit. Et hoc caſu uerificant verba Bal. in d.l.1.ff.de pac. Nec obſt.l.claꝝ de

de auth.præst. & l.fi.cõia præd. cum sim. qa loquútur in iure priuato cõpetenti cuilibet iure pub.& sic in eo potuit statuens disponere quicqd uoluit,de iniu.& dam.da.c.in nr̃a, & ff.de pri.cre.l.Antiocẽsium cum sim. cum plene no.per Bar.in l.toties.ff. de poll. Hoc tñ casu verũ est,ꝙ sicut vbi accusans p̃sumeretur collusisse non habeat locum absolutio vt hr̃ in tit.de præuar.p totum.Ita & tũc nõ habeat locum tale beneficium statuti qñ p-sona ynius hæredis q̃ pacẽ fecit est uilis, vel prauæ ꝯdõnis, vt sic statutum à iuris regulis ordinẽt ar.l.sed vnius.§.filio, de iniur. Nec obst. si dicatur rõ prædicta locum habet ẽt in primo membro, & tñ dicis diuersam esse censuram, quia vt dixi à diuersitate verboꝝ diuersa cognoscitur intẽtio l.Labeo. de sup. le.In illa aũt qõne, & sic in primo membro verba statuti fundata sunt in iure competẽti offenso,& de eius p̃sona in p̃sonas hæredũ. hic in iure ipsoꝝ hæredum nõ respectiuato ad defuncti p̃sonam, & sie diuersa colligitur censura.l.si idem.C.de cod. Nec ẽt obst.qđ p hoc dicantur alij perdere ius uindicandi ꝓpria auctoritate,qa non est verũ, ut dcm̃ inf. in 3.tpe parte 1.q.10.dum tractabo, an contra rebannitum possit fieri uindicta permissa ex forma statuti contra offendentem.

40 Quadragesimo † circa eandem pacis materiã pone statuto simplr̃ caueri, ꝙ bãnitus rebãniatur si habuerit pacẽ, an sufficiat sibi pax habita ab occiso.Pone.n.ꝙ erat capitalis pœna ꝓ vulnere facto aio occidendi, ut sic ante mortem potuerit in bãno poni ẽm not p Bart.in l.damni.§.Sabini,de dã.inf.& in Spec.de acc.§.uiso,vers. sed pone. & ẽt in tit.de inq.uers.pone, ꝙ habuit pacem anteꝗ̃ esset bãnitus.In hac q.1.uidendum est,an occisus possit liberare occisorem in quo Bart. in d.§.Sabini. dixit primo vr̃ ꝙ non,qa homicidium non põt remitti.l.diuus.ff.ad Syll. & ibi not. & ideo dicit ꝙ debet poni statutũ in his terminis ꝙ q occidit occidatur, sed si habuerit pacẽ minus puniatur. Et arguit ꝙ vr̃ facta pax de occiso,ut in §.Sabini,cũ oĩb. iurib.ibi alleg.In ꝯtrariũ arguit de l. ita vul. & l.q occ.ff.ad l.Aql.& subdit, ꝙ ẽm Guid. de Suz. tutius est fieri pacẽ de vulnere, & de oĩ eo qđ ex vulnere seq põt,& alleg.Gui.in d.vers.sed pone ubi latius p Io.And. & deinde relato d.Iac.de Are.ꝯcludit ꝙ aut est certum de mente ꝯtrahẽtium, & stare debemus certo.d.l.1.§.si ꝯuenerit.ff.depos.aut nõ ꝯstat. & tunc ille remisit actionem iniuriaꝝ, & nõ vr̃ remissa actio de homicidio.l.si duo p̃roni §.Iulian.de iureiur.aut remisit iniuriam,tũc aut vulnus erat mortale. & oĩa vñr remissa, ut in d.§.Sabini,cum sim.Aut non erat prima facie mortale,& mors non vr̃ remissa,ut l.si vulnerato.ff.ad l.Aquil. quia de ea nõ r̃r cogitatum,ut l.qui cum tutorib.ff. de trans. & intelligo hoc ꝙ vere erat mortale. Si aũt ex alia causa mors fuisset secuta non minus valeret pax,vt d.l.qui occidit.ex quibus patet ꝙ ꝯcludit ꝙ quis possit reddere pacẽ de morte suijpsius,& prosit homicidæ,nõ obst. l.diuus,ad Syll.quia illud verũ de iure cõi, de quo dic vt ibi,& per Bar.in l.si maritus.§.si negauerit.ff.de adult. Ad ꝓpositum ergo dictante statuto simplr̃, vt proposui de bãnito dico,ꝙ si erat bãnitus tpe quo pacẽ habuit. & pax fuit talr̃ composita, ꝙ comprehendit ẽt de morte,& debebit cancellari si statutum requirit ꝙ aliquid soluatur sine dubio, quia non ꝓpea est immunis,sed mitius tenet̃.Idẽ si simplr̃ dicit statutum cãcellandum esse ex beneficio pacis,quia lex diuus cum gl.habet locum ante latam sñiam non post ut dr̃ per Doct.in l.transigere.C.de trãsact. & dixit supra hac ead.par.q.30.Sed si non comphenderet mortẽ non hrẽt beneficium.Si uero non erat tunc bãnitus non vr̃ ei prodesse beneficium pacis. quia bannitus non habuit pacem. & sic nõ verificantur verba statuti l.in de l.§.si extr.ff.de noxal.& l.Titius.ff.de milite. & quod ibi per Doct. Nec ei vr̃ sufficere additio hær. per quam vñr ratificari oĩa gesta p defunctum,ut dicam in seq. qõ. qa illa trahitur retro cum illis qualitatibus cũ quibus facta fuit, & sic tali qui bãnitus nõ erat vt in regula rati lib.6.cum sim.& in l. eius q ff.si cer.pet.Nisi ergo illam habuerit ab hærede non vr̃,ꝙ posse cancellari. Sed aduerte, ꝙ istud ultimum posset esse verum si statutũ diceret si fiat pax bãnito &c. Tunc.n.requiritur,ꝙ sit bãnitus tpe quo fit pax. Sed in ꝓposito dcm̃ fuit statuto caueri eum dr̃e cancellari si pacẽ habuit.& sic signari ẽt tp̃s ptm̃ vt l.si iam facta.& l.sol.ff.de ꝯd.& dem.&qđ no.p Bar.in l.oẽs pop.ff.de iust.& iur.dũ tractat de significatu verbi qđ põt esse ptm̃, & futurũ.Nec obst.ꝙ leges siue statuta nõ trahantur ad ptm̃ qa verũ est quantũ ad ptõs bãnitos &c.qđ declara vt dixi supra hac ead.par. q.10.

quæstio.10. vbi pro hoc vltimo oĩno vide.

41 Sed pone 12. † statuto caueri, ꝙ bannitus qui habuerit pacem ab hærede occisi debeat cãcellari, &c. Et sic sufficiat, siue habuerit ante bannum, siue post. Titius q vulnerauit ad mortẽ Caium, habuit pacẽ ab eo vulnerato ẽt de morte. Aut tacite vt dictũ est supra ꝓx. q. aut expresse. an sibi sufficiat hæc pax. Bart. in pall. §. Sabini, arguit primo, ꝙ sic, quia qui habet à defuncto, habet ab hærede. ff. de ꝓb. l. pactũ. & vĩ expressum. ff. de exc. tut. l. athletæ. §. dat remissionẽ, credit contrarium cum hoc fauore hæredis sit inductũ, & sic non põt testator remittere. C. vt in pos. l. pe. & quod ibi not. & qa ex hoc quis inuitaret ad delinquendũ cum vulneratus expectãs de ꝓximo mortẽ faciliter pacẽ faceret. adduxit ad sui decisionẽ, ꝙ hmõi iniuriæ ꝓsecutio non cõpetit iure hęreditario ar. ff. de sep. vio. l. q̃situ. & l. pro hærede. §. fin. de acq. hær. Sed Bar. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. allegãs pro hac parte, ꝙ statutum loqtur de hærede nõ testatore. & sic in eo locũ nõ habet sol. matr. l. si vero. §. de viro. determinat ↄtrariũ, qa statutum qđ loqtur de hærede cõsiderat ꝑsonã defuncti ꝓut repræsentatur ab hærede secũdum met Bar. in l. eadẽ. §. cato. de verb. obl. sed fortior virtus est. in repræsentato q̃ in repræsentãte arg. C. de iure del. l. cũ aliqs. item quia hęres tenetur hr̃e ratum factũ defuncti. C. fam. ercis. l. in ipsius, & l. si ergo. §. 1. de iure do. Et ideo hoc casu volũtas hæredis nõ debet requiri. ff. de ser. expor. l. 3. Patet etiã hoc ſm eum nãli rõne quia quidqd est causa causę est causa causati. ff. man. l. hæredẽ. sed defunctus est causa causæ. i. hæredis. ff. de leg. 2. l. codicillis. §. pen. ergo est causa causati. i. pacis, & sic pax ab eo depẽdet. Et si põt per alium ergo ꝑ se ipsum, & multo fortius arg. ff. de min. l. quod si minor. §. Scæuola. Nec ob. l. 1. C. de vsufr. & l. scire vt in poss. le. alle. ꝑ Bar. in ↄtrarium qa illa cautio ꝑstatur hæredi vt dño, & sic recipit eam tanq̃ quilibet ꝓprietarius nõ tanq̃ hæres, hic vero tanq̃ hæres; & defunctũ repræsentãs facit. Credo hanc opin. bald. verã & fauorabilẽ. Non ob. ꝙ statutũ loquitur de hærede, qa cum de homicidio loquatur habuit respectũ ad id qđ frequentius accidit. s. ꝙ plurimũ interficiũtur incõtinenti, & sic pacem reddere non pñt. Si ergo aliter contingit idem est ꝑ identitatem rõnis. ff. de leg. nã ad ea. & qđ no. in l. tale pactum. §. si. de pact.

Aduertendum tñ est, ꝙ bannitus debet ostẽdere aditionẽ hæreditatis, alias nõ diceretur habita ab hærede. l. 3. §. si qs hær. ff. de statu li. & l. q hær. de cond. & demon. Et ideo si qs decederet sine hærede ſm not. in l. fi. ff. de in stit. & l. sine hærede. in prin. de admin. tut. & l. postq̃. vt leg. no. ca. Puta qa facta diligenti inuestigatione, & excussione ſm formam l. pen. C. ad Treb. nõ reperiretur qui hæres esse vellet. forte sibi pax habita à defuncto nõ ꝓdesset. Faciunt no. ꝑ Bart. & Bal. in l. 1. C. de act. & obl. qđ & si subtile sit, tñ non sapit æqtatem, & forte ẽt non est veℝ. quia si dicimus sufficere pacem habitam à defuncto de eius hæredis ꝑsona non est curandum, quia imò si aditur hæreditas q̃stio remaneret clara. cũ adeundo oĩa gesta defunctũ ratificare dicat, vt dictum est supra ꝓx. q. & probai. C. de lib. cau. l. si ab eo. nisi in his quæ in fraudẽ ipsius hæredis gesta essent ſm not. in l. 1. C. de his q̃ in frau. pa. Concludatur itaque pro parte fauorabili quod ẽt tũc sufficiat pax habita à defuncto licet tutius sit aditionẽ hrdi tatis ondere. Vide tñ quæ dicã infra q. 49.

42 Quero † circa idem 42. Dictum statutum reqrit, ꝙ de pace habita ab hęrede constet ꝑ publicum instrm. de pace constat per instrm taliter qđ aditio non inducitur ſm ea quæ dixi supra q. 36. sed de illa probatur ꝑ testes. Quęritur an beneficiũ pacis ꝓsit bannito vt possit cancellari. Iac. Bur. disputauit q. in sili. de qua Doct. ponũt in l. certi cõdictio. §. qñ ff. si cer. pet. & cõclusit, ꝙ licet per testes non possit ꝓbari ex forma statuti debitũ vltra cẽtũ solidoℝ. Si probatur ꝑ instrm promissio indẽnitatis, vel interesse ꝑ testes poterit probari de quãtitate damni, vel interesse, qa statutum loquitur de pace nõ de aditione. Secũdo, quia veℝ est, ꝙ non est facta ꝓbatio ꝑ testes, sed ꝑ testes, & instrm. & sic confectũ est vnum mixtũ. ergo statutum in eo locũ sibi nõ vendicat. per not. in l. 2. de verb. obl. Sed ista ratio ad ꝓpositum nõ adaptatur, quia illud statutũ est prohibitiuum. s. qñ non possit ꝓbari ꝑ testes. Istud affirmatiuũ, ꝙ debeat constare ꝑ publicum instrm. Et cum istud sit fauorabile debet hr̃e locum in mixtis, vt no. per Bart. in d. l. 2. Sed attende, ꝙ imò effectiue istud statutum est prohibitiuum. i. ꝙ pax nõ possit ꝓbari ꝑ testes, sicut dicimus in negatiua. l. fi. in prin. de doli excep. & in l. inter stipulantem. in princ. de verb. obl. Et ideo argm

argūm prædictum facit ad propositum. Quod dictum statutum nō habeat locū in hoc mixto. Et sic possit aditio probari per testes. Pro hac decisione allegatur tex. d. §. qm̄. cum gl. sua. nam tex. ibi dicit, q̄ ille contractus mutui fit re, & verbis, & gl. exponit. i. verbis interueniente re. sic in proposito illa probatio pacis fit per instrm̄. interuenientibus testibus quod hoc facit, q̄ vbi alteratur nā probationis super aliquo, vt quia dr̄ quod infamis admittatur ad p̄bandum simoniam, vel adulteriū. Illa alteratio non extendit̄ ad circūstantias, de simo. c. p̄ tuas, & p̄ Bart. in l. in qōnibus. ff. ad l. Iul. maiest. & p̄ Bal. in auth. si dicat̄. C. de testi. ita in p̄posito cū ista forma p̄bōnis detur super pace nō trahitur ad circūstantias. Et sic additio poterit p̄bari p̄ instrm̄. quod esse verū ostenditur, hæres nō pōt esse nisi post mortem, de reg. iur. l. hæreditas. de vulg. & pup. l. 2. §. 1. De morte aūt tr̄r non fit instrm̄ maxime in occiso sm̄ no. per Bar. in l. in senatum. ff. ad Turp. & C. de p̄b. l. fin. & C. ad l. Aquil. l. contra negantē. Si. n. intelligitur, q̄ mors non posset p̄bari per testes, statutum quasi de nihilo seruiret qū daret beneficium pacis habitæ ab hærede. Intelligitur ergo, q̄ ipsa pax p̄betur p̄ instrm̄. Circūstantiæ vero poterunt probari per testes. ad quod ēt facit quod hr̄ in iuribus supra p̄xime allegatis. In quibus dr̄ per cōtrarium, quod licet maleficium nō probetur p̄ instrm̄, tn̄ circunstantiæ maleficij bene probantur per instrm̄, vt puta adulterium probatur p̄ testes. Matrimonium pōt probari per instrm̄. & sic de si. vt ibi, & per Bal. in l. optimam. C. de contrahen. & comit. stip. Et intelligo prædicta p̄cedere statuto dictante, vt supra. Si vero statutum diceret, q̄ in causa cancellationis nō admittatur p̄batio per testes secus esset, q̄a tunc hēret locum in quolibet articulo causæ arg. ff. de transac. l. cum hi, sm̄ Bar. in fi. in l. solet. de ali. & cib. leg. & Bald. in l. 2. de iureiur. Puto tn̄, q̄ ēt tunc poterit p̄bari mors, & filiatio. alias redderetur statuti dispositio inutilis. Cum. n. statutum det beneficiū pacis habitæ ab herede, & dicat, q̄ in causa cācellationis nō admittatur p̄batio p̄ testes debet intelligi sup his quæ pn̄t probari p̄ instrm̄ vt super pace, super aditione, sup matrimonio. Sed in his quæ tr̄r non pn̄t p̄bari nisi per testes, vt de morte, & filiatione, vel parentela statutum non intelligitur. l. ita autem, in princ. cum si. ff. de admin. tut. & ne iuris dispositio reddat̄ inutilis. l. talis scriptura. in fi. & l. si qn̄. de leg. 1. & l. Titia. §. idem, responso primo, de verb. oblig.

43 Quadragesimotertio † pone statutū dans bānito beneficium pacis restringit se ad certum tp̄s, puta q̄a dicit dum tn̄ pax facta sit intra sex mēses a die lati bāni. Ex hoc statuto possent oriri multæ qōnes. & subtilis inuestigator à seipso poterit reperire. Quaū ad p̄sens duas tm̄ gratia breuitatis attingam. Prima erit an pax possit fieri absenti. & sic an sufficiat pacē fuisse factā absente bānito intra terminū statuti, quam qō format. Bal. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. & ibi primo allegat, q̄ non p̄. l. si cū Corn. de solu. In contrariū allegat quod sic. q̄a liberatio pōt fieri absenti, vt no. ff. de lib. le. l. non solū. §. si liberationis verba. Cōcludit, q̄ pax p̄functoria qualis fit in foro p̄niali pōt fieri inter absentes, vt no. inst. de iureiur. §. fi. pax vero solēnis non pōt fieri, nisi interueniente p̄ntia, vel organo iuxta no. C. de sacrosan. eccl. l. illud, & de actio. & ob. l. p̄sensu. Et demū arguit p̄trariū. de l. Labeo. ff. de iureiur. & nō soluit. sed Bart. in d. §. sed liberationis. r̄ndet quod ibi interuenit nūc ius vel epistola. In hac q. p̄siderandū puto qđ interdū pax est necessaria hinc inde, quia ex omni parte sunt factæ iniuriæ, & tūc talis pax est de nā pacti, vt l. 1. ff. de pac. & sicut pactū non pōt fieri inter absentes, vt ibi. ita nec pax. Si vero pax reqritur solū ab vna parte, quia ex altera parte tm̄ fuit illata iniuria, tunc non reqritur p̄missio, seu p̄cordia, sed solūmodo reqritur simplex remissio facta à passo ei q̄ intulit sm̄ Guil. in Spec. de treug. & pa. vers. Itē si ex altera. Et ideo cum ex forma statuti reqratur pax secūdo modo .i. remissio iniuriæ, ab offenso, vel eius hærede. dicendū est in hoc articulo illud qđ in remissione dr̄, siue in liberatione in qua gl. sūt cōtrariæ. Nam gl. in l. idē in duob. ff. de pact. & in l. Pōponius scribit de neg. gest. tenēt, q̄ nō valet in §. si liberationis verba. Tenet gl. q̄ valeat, sed veritas est sm̄ Doct. q̄ aut fit remissio absenti simplr̄. & tunc nō valet, vt in iuribus supra alle. Aut fit remissio alicui recipiēti pro abs̄nte, & tūc valet, vt in iurib. supra allleg. & vbi alias q̄rit̄ actio si cedat, & nō alias vt not. i. l. huius. de leg. 1. Hoc casu q̄rit̄ exceptio ipso iure l. resier. §. fi. ff. de pa. & p̄ Bar. vbi supra, & in l. tale pactū. Et hęc de prima.

Secunda

44 Secunda qõ & sic. † 44 est an ad beneficium statuti obtinendum sufficiat, quod talis remissio facta ab ãnti recipienti pro bãnito fuerit facta ante tps, licet ratificatio fuerit facta post tps. Dixit Bal. in l. 1. ff. de pact. quod nõ sufficit. ff. de app. reci. l. 1. rem ra. ha. l. bonorum. & quod not. per Inn. in c. cum in tua. qui ma. acc. poss. Quod ut patet ex his q̃ bi dixit, & ex his quæ dixi supra prox. q. debet intelligi in pace facta sm primum modum per quem requiritur hincinde promissio. Sola vero remissio ex altera parte q̃ et pax dr, ut supra prox. q. dixi potest qñcunq; ratificari, quia illud ius quæritur sibi ignoranti, & ratificatio requiritur non ut q̃ratur, sed ut perdat, sicut dicimus in legato. l. cũ pr. §. surdo. ff. de leg. 2. & de ꝯd. inst. l. si quis ita. Sic itaq; vbi apparent duo banniti de offensionibus hincinde factis, & tractaretur de vtriusq; cancellatione pax reqritur reciproca, & in forma solẽni. Si aũt vni tm̃ fuisset illata offensio, vel de vnius tm̃ cãcellatione tractaretur, sufficeret pacem factã extraneo recipienti ꝓ bãnito, qd maxime verum est si est notarius recipiens ꝑ not. per Guil. & Doc. in l. non alr. de ado. rem pup. sal. fo. l. non quasi. de mag. ꝯue. l. 1. §. exigit. & ꝑ Bar. ff. de verb. obl. l. stip. ista. §. si quis insulã. Quinimò et si fiat sacerdoti recipienti noĩe bãniti. l. 1. §. ius pub. ff. de iust. & iu. iuncta d. l. non alr. sm Guid. de Súz. cõsulendo. Et sic debet restringi, & declarari qd dixi sm Bal. supra prox. q. Pro quo vide qd scripsit Bart. in l. non solum. §. 1. ff. de iniur. quæ debent intelligi procedere. Aut cum instrumento, aut sine, ut dixi supra 38. q.

45 Si autem econuerso, & sic 45. † Aliquis nomine offensi pacem faceret bãnito, & offensus post terminũ ratificaret absq; dubio bãnitus beneficium statuti non hrẽt, ut d. l. bonorum, cum ibi not. & sic sit expedita 45. q.

46 Quadragesimosexto † circa eandẽ mãm cauetur statuto, quod oẽs bãniti rebanniant sol uẽdo quartam partẽ ꝯdẽnationis, dũmodo nullus possit rebãniri, nisi habuerit pacem ab offenso, vel eius hærede. Titius fuit positus in bãno ex eo quod blasphemauit Deum. Quæritur an possit hrẽ beneficium statuti? In hac q. ꝯsuluit Bar. ꝯs. 163. & incipit ꝯsiliũ. Minister fratrũ de pniaria, in quo dixit talẽ bãnitũ hrẽ posse beneficium statuti, qa hẽt pacẽ ab offenso. Blasphemãdo. n. Deus principalr offenditur. Sed nos uidemus, quod Imperator ei q ipm blasphemauit facit pacem, & remissionem de iure statuto, & scripto. C. si qs Imp. ma. dix. l. 1. ergo magis Deus, cuius ꝓpriũ est misereri, & parcere. Et hoc est qa in epist. inter claras. C. de ep. & cler. dr, quod ecclesia nunq̃ claudi gremium redeunt b. & alibi. Veniam pœnitentib. damus. C. de hæret. l. Manich. in fi. Vnde sine dubio sola ꝯfessione, & remissione simplicis sacerdotis dr talis hrẽ pacem ab offenso. Aut si diceremus eum non hrẽ pacem cum nõ reperiatur offensus q possit pacem facere, tũc dicendũ est quod illa clausula. Nullus tñ &c. nõ põt referri ad istos terminos in quib. nullus offendit, sed iõ punit qa ꝯtra bonos mores. Facit quasi uerba illius clausulæ ad istos terminos adaptari nõ possint ar. ff. de adm. tut. l. ita aũt, in prin. & §. 1. facit. ff. de postu. l. 1. §. deinde, & qd ibi not. sc. quod cl'a vlt. posita referi ad ea ad q̃ cõmode referri põt. & sm hoc hic bãnitus remanet in ꝓced. parte in dispõne statuti. Ad qd facit collatio illorum verborum, vel eius hærede, q̃ ad Deum offensum adaptari nõ pñt, arg. ff. de uino le. l. fi. §. cui dulc. & l. q non milit. §. Lucio, de hær. inst. Et faciunt q̃ dicã infra in fi. 48. q. Nec obst. quod dixi supra 40. q. iuxta fi. quia ibi statutum habebat vnicã partẽ tm̃ dispositiuã hic vero dispositiuã, & limitatiuã.

47 Quadragesimoseptimo † stante eod. statuto, Titius fuit bãnitus pro iniuria facta filio Caij, habuit pacem a Caio debito tpe. Quærit an ei ꝓsit dicta pax? In hoc Bar. bñ dixit qd sic, nisi pater sit uilis ꝑsona. l. sed si vnius. §. filio. ff. de iniur. ꝑ illum tex. qd etiã intellr siue sit in ptãte, siue emancipatus sm gl. inst. de iniur. §. itaque. quã gl. tenuit Dyn. & sequitur Cyn. in l. si noui conuitij. C. de iniur. in q. 4. Sed Iac. de Are. & Old. dñt quod remissio quam pr facit de iniuria facta filio nocet ipsi filio viuo pr̃e, eo aũt mortuo non l. 2 §. ceterum. ff. sol. mat. & sic sm Fran. de Ar. in d. §. filio, hæc q. non est expedita. Ang aũt ibidem dixit opin. Bar. veram si statutũ loqtur in rem, puta quia dicit cancellet si habuit pacem. Habet. n. tunc ab eo qui facere potuit. Si uero statutũ dicit si habuit pacem ab offenso, vel eius hærede dicit dein Bart. non ꝓcedere, qa filius est ille q est offensus l. lex Corn. §. illud, eo. tit. Subtilius aduertendum puto, quod in iurib. supra alleg. agitur de actione priuata remittẽda non de pœna publ. Et iõ forte illa iura nõ ꝓbant id ad qd allegãtur

tur. Pro Bar. tñ facit l. in ꝑsonā. §. 1. de pact. & qđ ibi no. Et ideo mihi vř sic dicendum, ꝙ postq̃ ciuitas statuēs remittit pœnā sibi applicādam sub ptextu pacis habitæ ab offenso, ꝙ illa pax debeat ꝓcedere ab illo cui ius priuatū cōpetebat arg. l. eius est nolle. de reg. iur. & l. is pōt. de acq. hær. & qđ hř in l. iure gētiū. §. si paciscar. ff. de pac. & ideo aut bānitus fuerat q̃s ex iniuria facta filio ꝓ quā cōpetit actio ꝑtoria patri, q̃a non ꝓ verberatione, pulsatione, vel domus filij introitu. Et tūc si vera est opin. Bart. illa. n. actio patri cōpetit, & nō filio, & principalř dř pater offensus sicut filius ita intelligo l. 1. §. vsq; adeo. de iniur. & l. sed si vnius. §. filio. & l. in ꝑsonā & ꝙ dixit Bar. in l. ambitiosa. circa prin. Sufficit. n. tūc pax habita à patre ēt emācipati, nisi př respectu filij sit vtilis ꝑsona: vt ibi. Si vero fuit bānitus ꝓ offensione manu facta vel introitu domus filij, vt supra. Pro q̃bus iniurijs cōpetit filio ciuilis ex l. Corn. iniuriaꝶ actio, vt l. lex Corn. in prin. & §. illud. & tūc sit vera opi. Ang. tūc. n. filius est principalř iniuriatus, q̃a pulsatus vel verberans qđ factū nō pōt principalř ad patrē trahi. l. in lib. §. factæ. de capt. l. nec vtilē. ff. quib. ex cau. ma. Et sic nō sufficit q̃a patri actionis ꝑdictæ exercitium cōpetat, vt dixit gl. in §. illud, q̃a noie filij exercet nō suo vel exercet actionē filij nō suā. Et sic vtroq; modo non est ille de quo statutū loquiř. l. si vero. §. de viro. sol. matr. siue dicař statutum intelligi de offenso principalř siue de eo in quo actio radicař. Vnum tñ posset esse veꝶ, si esset bannitus ꝑ ꝑ filij mortem, pater esset ille qui ex morte filij principaliter offenditur. Et tunc posset reddere pacem ēt si non sit hæres filij per dicta iura. & sic pōt limitari quod dixi supra in q. 35. vt ibi tetigi in fin. An aūt sufficiat pax habita à dño pro iniuria facta seruo pro iniuria facta vxori à marito, & si. vide per Bart. in l. 1. §. vsque adeo. de iniur. ver. idem ait. & per Cyn. in d. l. si non conuitij. quæ ēt per prædicta possunt declarari.

Stante dicto statuto dante beneficiū bānito si habeat pacē ab offenso, vel eius hærede de qua ꝯstat publicum instřm interueniente pacis osculo vel non. Contingit casus ꝙ bānitus successit hæredi offēsi, & fecit fieri publicum instřm à notario qualiter ipse vt hæres offensi sibijpsi proprio noie pacem faciebat de offensionibus pro q̃bus bannitus fuerat. Quærit an habeat beneficiū pacis, & sic
48 debeat cancellari. 48. † Illa qō fuit de facto Bononiæ, & eā disputauit dñs Bartolucius de Pretis solennis doctor. Et dixit qōnem hře duo dubia. Primū, qñ statutū siue prouisio dicit sine osculo. Secundum, qñ cum osculo. Ad primū, qñ statutū dicit sine osculo, arguit ad negatiuā. Primo, à verbis statuti quibus recedendum non est. l. const. ad mun. l. 1. §. si is q̃ nauem. de exerc. Ipsa aūt vřr requirere actum duoꝶ, dum dñt habita pace ab offenso, vel eius hærede. ff. de pact. l. 1. §. pactū. l. ille à quo. §. tēpestiuū. ff. ad Treb. cū multis sim. Cū ergo hic nō sit actus duoꝶ, ergo non hēt beneficium. Secundo, q̃a vbi q̃s hēt actionem ꝯtra tutorē, cū non possit sustinere vicem duoꝶ dař curator ad litē de tute. l. q̃ hēt. C. de in li. dan. tu. ꝑ totum. Tertio, à nā extinctionis quā operař aditio hoc modo ius retinendi in banno. i. ipsa discordia vř extincta ꝑ successionem. sicut debitor succedit creditori, vel ecōuerso de solu. l. Stichū. §. add. C. de pact. l. debitori. de neg. gest. l. si ab eo. cū simi. Si ergo est extincta discordia, non pōt hře locū statutū. Ad affirmatiuā arguit sic. In actibus voluntarijs q̃s vtiř vice duoꝶ ar. ff. de off. ꝓsi. l. 1. & 2. de off. ꝓsi. l. præses. de adop. l. si ꝯsul. de sti. ser. l. 1. §. si cōis. Sed actus pacis est volūtarius. ergo &c. Secundo, q̃a tutor sibijpsi auctorař emēdo bona fide vel soluendo. C. de ꝯtrah. emp. l. cū ipse. & ff. eo. tit. l. fistulas. § q̃ fundū. Item q̃s sibijpsi parcit. ff. de ędil. edic. l. cū aūt. ergo sibi dat pacē. Præterea q̃s dat sibi vicē l. plane quod cuiusq; vni no. ergo, & pacē. Pro hac parte adducit argm̄ de tanquam, q̃a ille bannitus nō fecit, vt ipse sed tanq̃ hæres. vnde alius sibi vř pacem facere. de adop. l. si pater. §. q̃ duos. cum si. allegat ad hanc partem multa iura l. fi. C. vbi, & apud quem l. filius. de inoff. testa. & multa alia soluit valere pacē, & prodesse sibi per ꝓdicta. Ad ꝯtraria rñdit, q̃a licet requirař actus duoꝶ hic adest, q̃a est actus banniti, & hæredis Nam non facit se sibi pacē vt ipse, sed vt hæres Nō ob. ꝙ ius discordiæ sit extinctum, q̃a fatetur quo ad ius cōe, sicut in simili no. in l. frater à fratre. ff. de cond. inde. & de duo. re. l. fi. & de fideiusso. l. Vranius. Præterea dixit non videre effectualiter extinctum. l. si ei. §. si is cui. de euic. vera est eius decisio pro qua Alb. in opere statutorum. q. 263. breuiter dicit qō fuisse

fuiſſe diſputatam, & ita determinatum fuiſſe
p d.l.fi.us.dixit melius facere.l.ſtatu liberā.
§.ſi filius.ff.de ſtatu.& eūdē. §. allegat Ray.
idem tenens in d.l.filius. Secundū dubiū qn̄
ſtatutū reqrit pacis oſculū non fuit proſecu
tus dicēs illud eſſe magis dubitabile, ſed pōt
dici idē qua ſi illud requirat vbi interuenire
pōt, alias non, ſicut dr̄ in pupillo conſtituen
te domiciliū in quo requirit aius, quia intel
ligitur qn̄ conſtituit ab eo qui hēt aīum ſiue
cognitionē, alias non requirit animus: quia
intellr̄ qn̄ conſtituit ab eo qui hēt animum
ſiue cognitionem, alias non requirit argm̄.
C.de emancipatio.libero.l.pen.ſm Bart. in
l.placet. ff.ad mun. Et ſicut dicimus in renū
ciatione quæ debet fieri in manibus ſuperio
ris. quia intelligitur qn̄ poteſt, alias non re
quiritur, vt Papa renunciante papatui, vt
not.in c.1.de renuncia.l.b.6. ſicut ēt in ma-
trimonio quod requirit verba, quia intelligi
tur qn̄ fit ab eis qui loqui pn̄t, alias non, vt
in c.tuæ.de ſponſa. Et facit quod hr̄ in l. 1.
§.lex falci. ff. ad l. fal. & quod dixi ſupra q.
46. Præterea ſm morem aliquarum partiū
ēt hic poteſt interuenire pacis oſculum.ſ.o-
ſculando ſibi ipſi manum, &c. Poteſt ergo ip
ſe bannitus vt hæres offenſi, ſibi vt bānito q
offendit pacem reddere qđ eſt notandum.

49 Sed pone quadrageſimonono loco†ſtatu
to cauet bannitum ūre rebāniri habita pace
ab offenſo, & nihil dicit de hærede, an ſuffi-
ciet pax habita ab her. Alb.in qōnibus ſtatu
torū.q.264.formauit qōnem hoc modo. Sta
tuto cauet, q̄ qs nō exeat de bāno ſine volū
tate offenſi, & nihil dicit de hærede. Quærit
ſi offenſus morit ſine hærede, an poſſit de
bāno exire. Et dicit, q̄ ſic.arg. C. ſi man. ita
ſue.l.1.& qa poſt mortē velle nō pōt. C. de
ſac.ſan.eccl.l.1. Et p hoc bene facit ſm eū.
ff.loca.l.4.& extra de reſcr.c.ſi gratioſe. lib.
6.cū ibi not p Arch.& Io.And.de off.deleg.
c.ſi delegatus.eo.lib. & qđ no. C. de ꝯtrah.
emp.l.ti. Idē putat ſi ſtatutū loqueret de hæ-
rede, & offenſus decederet ſine hęrede. Dixit
ēt Odof. teniſſe, q̄ ceſſante omni ſtatuto bā
nitus nō poſſit eximi de bāno ſine licētia of
fenſi. in l.ſi manumiſſus.C.de lib.& eo.lib.&
C. [illegible] & cler.au h. Itē [illegible] la cōitas. Si re
cte ꝯſideras termini ſunt oīno diuerſi. Aliud
eſt dicere q̄ bānitus rebāniat habita pa-
ce ab offenſo. Et iſto caſu puto q̄ ſufficiat
pax habita ab hærede in auth. de iureiur. à
mo.pſt.§.1.cū ꝯcor. Eſt.n.ſtatutū fauorabile
ergo ſic debet intelligi l.illud. C.de ſac. ſan.
eccl.& qđ not.p Bart.in l.ſi ꝯſtāte.ſol.matr.
i 1.q. Et iſto caſu ſi morit ſine hærede nō ha
bebit beneficium ſtatuti, vt dixi ſupra q. 41.
Non.n.habuit à defuncto, nec ab hęrede. Et
ſic nō pn̄t verificari verba ſtatuti l.hos accu-
ſare.§.ſi ff.de acc.eū ſi. Nō tn̄ ſequeret q̄ de
bāno p aliā viā exire non poſſit et ſi vīx eſ
ſet vltimum dcm̄ Odof. per ea q̄ dixi ſupra
prox.q.in fi. Et aliud eſt dicere q̄ qs nō poſ
ſit exire de bāno ſine volūtate offenſi. Quo
caſu locū hr̄e non pōt quod dixit Alb.p iu-
ra p eum allegata. Sed recurre ad plene not.
p Bar.in l.centeſimis.§.fi.ff.de verb.obl. Vbi
patet q̄ aliud eſt reqri qd eſſe voluntatē, &
aliud ceſſare voluntatē. Illud aūt quod dixi
ſtatuto nō diſponēte aliqd bannitū nō poſ
ſe eximi de banno ſine voluntate offenſi mi
hi non placet, qa aut vult eximi de banno p
viā iuſtitię puta ſoluendo ꝯdēnationē, & ela
rū.q̄ voluntas non reqrit cum debeat illā fi
ſco, inſt.quib.mod.tol.obl. in princ. & §. 1.
Aut p viam græ, & idem, quia fiſcus poteſt
ſuū remittere vt ibidē. Fateor tn̄ q̄ ex illa re
miſſione nō tolleret ius ipſius offenſi, vt d.l.
ſi manumiſſus. p quo tn̄ vide q̄ dicā infra in
vlt.temp.parte 1. q. 10. Vbi tractabo an per
reſtōnem à banno tollatur ius q̄ſitū tertio.

50 Quinquageſimo q̄ro †dixi ſupra ī primo
tpe parte 1.q.5. q̄ vniuerſitas qn̄q; banniri
pōt. Pone, q̄ vniuerſitas fuit bānita, & q̄ di-
ctat ſtatutū q̄ bāniti debeāt cācellari ſoluen
do certū qd ſi pacem habuerint ab offenſis.
Quer.ī an cuilibet de vniuerſitate debeat
fieri pax, & an qlibet debeat quātitatē tata
tā ſoluere? Alb.de Gād.in opere ſuo in rub.
de bānitis.verſ.itē qd ſi. quē ſequit Alb. vbi
ſupra q. 10.tenet q̄ cū fuerit tm̄ vnum factū
ſufficiat pacē reddi ſyndico, & q̄ ſoluat tm̄
vnica quantitas.alleg.ff.qđ cuiuſq; vni.no-
mi.l.2. ibi non erit hoc dicēdū quaſi à pluri
bus, &c.& ff.de fideiuſſ.l.mortuo. Iſta qō eſt
facilis ſtatuto ſimplr̄ dicente de bānitis. Sed
magis eſſet dubitabilis ſi ſtatutū diceret q̄
qlibet pſona bānita, &c. Idē tn̄ putarē.ſ.qd
hēret beneficiū ſtatuti, qa ēt appellatione p-
ſonæ ꝯprehendit vniuerſitas caſus eſt in l.
1.C.de iuriſd.om.iud. licet Inn. dixerit ꝯtra
riū in c.graue.de ſent.excō. vbi dixit, q̄ ſi fa-
cio Titiū pcuratorē ꝯtra oēs hoies, nō erit
pcurator ꝯtra vniuerſitatem, quia.l. nomen
iuris

iuris, quod et non sequitur Bal. in l. sed si hac. §. qui manumittitur. ff. de in ius voc. per l. metum. §. animaduertendum. ff. quod met. cau. Item quia vox ca sufficeret solutio, vt d. § qui manumittitur, & l. inter. §. vniuersitatis. de re diui. & quod dixi supra parte prox. huius temporis. q. 26.

Postquam in materia pacis versamur circa id'.
51 51. quæro † bannitus ex eo quod Titium interfecit vel percussit fecit pacem cum quodam alio suo inimico, vel cum eodem Titio non existente statuto quod debeat cancellari, & in ea pace fuerunt factæ promissiones de inuicem non offendendo. deinde ille qui pacem fecit sub prætextu statuto quo permittitur bannitum posse impune offendi, verberauit dictum bannitum cum quo pacem fecit vel aliter, offendit. Quæritur inciderit in pœnam rumpentis pacem statuti quod imponit maiorem quam promissionis factæ in pace. Hanc q. disputauit Bar. quæ est vulgatis, & incipit Lucanę ciuitatis, &c. & cōiter hr. & ideo breuiter me expediam. Cōcludens vna cum eo quod nec in pœnam statuti incidit, nec in pœnam cōuentionalem De pœna statuti est clarum, quia illud ius perdidit bannitus, vt dictum est in 1. parte huius tempis. q. 4. De conuentionali probatur, quia talis pœnalis stipulatio fuit nulla tanquam adiecta contra illud quod erat inductum publica vtilitate, vt l. 2. C. quando lib. vni. siue iur. vin. iuncta l. iure gentium. § si paciscar. ff. de pact. item quia licuit ei rumpere fidem datam hosti. vt dixi supra in parte præcedenti. q. 15. per l. 1. §. non fuit. ff. de dolo. Tertio quia cum publico iure vindictam prosequatur, vt dixi supra eadem parte præcedenti q. 14. illud ius remansisse non vr, facit. ff. de inoff. testa. l. filius. de bo. lib. l. si filius. De quo dic plene vbi supra quod sequitur Bald. in multis locis in d. § item si paciscar. in d. l. 2. quando li. fine iud. vin. vbi et Bar. ponit. Sed in l. 1. ff. de pac. referendo opi. aliquid add. dicit. n. decisionem veram in bānitis qui sunt extra protectionem. s. qui pñt impune offendi. De quibus dixit Bart. & addit rōnem: quia ius offerendi est introductum in odium bannitorum, ergo ei renunciari non pōt, vt no. in l 2. C. ne fi. do. den. in l. si diuersa. C. de trāsact. in l. ius publicum. ff. de pactis. Et siue propter publicam vtilitatem siue propter odium bannitorum sit introductum renunciari non potuit. In bānitus qui ex forma statutorum non possent offendi dicit, quod offendenti imponit pœna iuris cōis non statuti, quia illud perit bānitus, nisi pęna statuti sit minor Tūc cum illa imponitur non quod illud beneficium capiat bānitus sed quia offendēs est illius beneficij capax. ff. ad l. fal. l. cum dote. Illud dictum credo verum si ex forma statuti diceretur quod bannitis non fiat ius secundum formam statuti. Si aūt nullum est statutum quod contra bānitos loquatur nihil perdunt, nisi illud quod in banno continetur et secundum Bald. in l. 1. C. de hær. inst. & dixi supra in 1. par. huius tpis. q. 3. Subdit et in d. l. 1. quod si pax esset iurata talis bannitum offendens diceretur punitus si accusaretur, quia tunc pax valeret iure diuino, & humano. Licet aūt posset accusari non tamen posset contra eum inquiri, quia respublica non est offensa, quia voluit eum offendi posse. & sic ei non fit iniuria. credo, quod illud dictum in foro ciuili non seruaretur, quia si ponimus tale pactum contra publicam vtilitatem factum esse contra bonos mores, tale iuramentum nullius esset momenti et de iure cano. vt in regula non est obligatorium & idem si diceretur alia rōne nullum ipso iure, vt d. l. non dubium. Posset aūt forsan in foro ecclesia, conueniri quod canonistis relinquo. Sit ergo conclusio in hac q. licet aliqui aliter dixerint. vt refert Bal. in d. l. 1 C. de hered. inst. & Alb. vbi supra q. 29. vbi dicit Odof. disputando sic tenuisse per l. qui seruum. de verb. obligatio. quod in bānitis de quibus quaestio loquitur, talis offendēs illum qui erat bannitus tempore pacis, vt in themate ponitur, non dicitur pacem rumpere, & sic nec pœna statuti nec conuentionali pœna tenetur. quod limita vt dicam statim in 2. q. Et procedunt prędicta quando statutum permittit generaliter offendi bannitum. Sed si permittere occidi bannitum inimicum secus esset, vt. l. 1. §. si. de adim. leg. secundum Bald. in l. reos. C. de acc.

52 Quinquagesimosecundo quæritur † prædicta quod loquitur quando erat bannitus tempore pacis ille qui post pacem fuit offensus. Quid ergo si fuit postea bannitus. Hæc quaestio minus habet dubij. cam tamen disputauit Iac. de Bel. quam posuit, C. vt intra cer. tēp. l. 1. & eius determinationem, sed decurtatam refert Io. And. in regula frustra. l b. 6. in 4 q. quæ fuit cum distinctione. s. an perderet bona an non. De qua ibi licet Bal. aliter illam referat in l. 1. §. non fuit. ff. de dolo. Sed Old. q. et ipsam disputauit, tenuit simpliciter talem offendētē in pęnam non incidere siue perderet bona siue non. Sufficit. n. quod virtute statuti possit ipune offendi, & sic propter publicam vtilitatem superuenietē priuata, & conuentionalis lex rumpitur. ff. ad Syll. & l. si quis in graui. §. verum. Secūdo quia per legis auctoritatem superuenientē causatum a delicto non solum tollit lex cōis, sed etiam

etiam priuata, siue conuentionalis.ff.de leg. 1.l.qd ergo.§.si hæres. de verb.obl.l.qui ser uum.vbi And.Zas.dicebat esse casum.Itē qa vī esse diuersus hō ab illo q erat tpe stipula tionis ad Treb.l.ex facto.§.ex facto.& ita fir mat Io.And.in dicta regula frustra.& seqtur Bal.in d.§.nō fuit.& in l.iurisgētium.§.item si paciscar.& Bar.vbi supra, & in pdictis iuri bus. Siue igitur fuerit bannitus tpe pacis, si ue postea, nulla pœna committitur. & ita ser uatur. Vide tamen quę dicam infra prox.q.

53 Quinquagesimotertio queritur † duo ci- ues fratres hntes castra quæ recognoscebantur à sua ciuitate, habebant ad inuicem guer ram, perueneruntq. ad pacem, & pmiserunt vnus alteri non offendere sub certa pœna, p quibus certi ciues hincinde fideiussores exti terunt. demum vnus ex istis fratribus cōmi- sit graue maleficium pp quod fuit bānitus. & sic ex forma statuti poterat impune offen di. Alter frater ei bannito castrum abstulit? Hanc qōnem disputauit Ægidius de Foscaris, & altius exordiuit succincte tangens ali- qua de mā bannitorū quę Bar. in dicta sua di sputatione latius fuit psecutus. & post argu mēta pro, & ɔtra ɔcludit, q qa offensa pmis- sa trahit ad modicā offensam. de ser. verb. pdio.l.duas.& C.de inoff.test.l.filia in orbita te. offensa aūt bonorū facta ɔtra fratrē repu tat grauis. Ita q pp hoc ɔcedit exhæredatio in auth.de nupt.§.ingratitudinē. Ac ēt consi derato, q ei bona nō sunt adēpta, & qa hoc casu indefinita nō æqpollet vli, quia non cō prehēdit fratrem stipulationē pœnalē fuisse cōmissam. hoc maxime p l.ex snia. de testa. tu. vbi text. dicit nō admittendā excusationē quā ex iure publico recipit qui pmisisse vide bat. Sed aduertēdum ad dicta supra in proxi mis duabus qōnibus ex qbus colligitur qd hæc decisio nō est vera. Non ob.l.ex snia, qa loqtur in iure priuato cui renunciare pote- rat. hic in iure publ. Præterea ibi loqtur in eo q sciebat sibi cōpetere, hic ignorabat. & ideo nō intelligitur remittere.l.si qs tutor. de iurepa. quæ ɔtrariatur d.l.ex snia. Sed est hæc decisio Ægidij not. pro eo qd noluit in gnli, siue indefinita pmissione offendēdi cō prehēdi fratrem, quod est ɔtra decis. Bart. in l.si adult.§.liberto.ff.de adult. de qua dixi su pra in 2. parte huius tpis.q.10.& istam puto veriorem, qa secundum quod dixit Ægidius indefinita æqpollet vniuersali, si in quolibet est eadem ratio sm Dyn. in l.si plurib. de leg. 1. sed nō est eadem ratio in fratre quæ in ex traneo, vt de se patet, ergo, &c. Pro disputan te ēt facit, qa indefinita æquipollet vli de æ- quitate, l.si seruitus, ff.de serui.vr.pd. In fra- tre aūt quod possit alterū fratrem offendere nō est æqtas, imò repellitur ēt per viā iuris, vt l.si magnū.C.q accu. non pos. Concludit ergo, q decisiones de qbus in duabus prox. qōnibus veræ sunt in extraneis nō in fratri bus, quod alij nō tangunt, & est no.& ęqtati consonum. attētis maxime his q dixi in d.q. 10. quibus hæc adde.& illa hic etiam videas.

Materia pacis quo ad pñtem tractatū sic taliter expedita ad alia accedens. Quinqua-

54 gesimoquarto quæro. † Statuto cauetur, q q stetit in banno p decennium soluta certa quātitate debeat cācellari. Titius fuit banni tus p vno maleficio, deinde ad duos annos fuit bānitus pro alio, qd fieri pōt, vt sæpius dixi elapso decēnio soluit, & petit se cācella ri à primo, & cācellat est elapsis deinde duo bus annis vult cācellari à secundo. dr sibi q non pōt, qa debet stare decē annis post finē primi bāni, queritur qd iuris. Istā qōnem in interdictis domib. vicinis maleficio forma- uit Gui.de Suz. in q.statu.mihi.char.5.col.2. & ibi plene relatis oibus ɔcludit fuisse deter minatū q aut.n. dñi domorū erāt pñtes tpe secūdi maleficij. & currit qnquenniū post fi- nē primi, aut nō, & currit à die interdicti ēt durāte tpe primi. ex qua decisione ad ppositū infertur, q cū sm bannū datur ex pprio delicto decennium currat à tpe finiti primi. Bart. aūt in ɔsinato in l.in senatus.ff.ad Tur pil. dicēs fuisse alias pluries disputatū, post al leg. ɔcludit, q aut statutum simplr loquit, vt dixi, ponēdo annos decem vt genus, & tunc sm decēnium currat à tpe primi finiti, vt sic illi tpi non imputet, nisi illud bannum. ar.l. seruus q in testam.§.1.de stat.lib.& sic in pposita qōne non debeat cancellari. Si vero il lud tpš decennij apponitur vt species. puta qa statutum dicit, q stet in banno p decennium à die lati bāni. Tunc finitis dictis duo bus annis dēet cancellari, quia tunc illud tps ponitur vt species, sic intelligatur de illo qd statim sequitur, & non de alio, vt l.si vsufr. mihi in biennium.ff.de vsufr. leg. species.n. non duplicatur.l.Lucius.§.impuberem. de leg.2. Si latius videre velis, ibi vide.

55 Quinquagesimoquinto † Incipiā de aliq- bus

bus generalibus ad hanc mām spectantib. & primo statuto cauetur, q syndicus vniuscuiusq; villæ debeat denunciare omnia maleficia cōmissa in ꝯfinib. villæ infra certū tps sub certa pœna. Titius bānitus fuit offensus in villa, vult q syndicus denunciet ptāti. syndicus dicit se non teneri, qa ex forma statuti pōt impune offendi, quæritur an trāsacto tpe intra qd' debet denunciari ipse non denuncians inciderit in pœnam. Itē est statutū q hoies de villa teneant trahere ad rumorē, & capere malefactores sub pœna, hoies de villa nō cœperūt talē offendentē bānitum, qritur an villa incidat in pœnā statuti, & sic 56 est quinquagesimasexta quæst. † Determinationes hāꝝ duaꝝ qō. sunt ꝯtrariæ, qa in prima syndicus non denūcians tenet ad pœnam l.fi.§.diuus.ff.de pub.& ibi p Bart. Sed villa non capiens talē offendentē in pœnam nō incidit.ff.ad Syl.l.3.§.si maritus.& qd' ibi per Dyn.& Bart.& est rō diuersitatis, qa denunciatio quæ fit à syndico fit ad cognoscēdum an illud sit maleficium, vel nō, q cognō ad eū non spectat, sed ad iudicē, ar. ff. de no. op.nun.l.de pup.§. mem. ver.quoties, & ita disputando tenuit Thom.de Azo. & incipit eius disputatio. Duo sunt statuta. & ꝓ rōne allegat, qa denūcians est merus executor. & ideo non habet vlterius qrere.l.1.§.sane.ff. de off.pf.vr.& de cust.reo.l.diuus. Captio autē fit ad executionē, imò est pars ipsius executionis. Vñ si liquet executionē non dēre fieri, villa nō exequēs nō tenetur. & ita firmat Bar.l iur.supradictis Facit.ff.ad Turp.l.1.§. 1.vbi ēt tangit. Facit ēt, qa captus in flagrāti crimine pōt sine ꝓcessu puniri, vt hr in l.ict' fusthū.ff.de his q not.inf.& ideo ipsa captura dr fieri ad punitionem non ad cognōnē, merito non cogit villa ipm capere, maxime cū ꝓ eo ꝯscit non esse maleficium, non debeat se exponere periculo qd' alias subire dēt, vt d.§.si maritus.iūcta.l.1.§ pot.eo.tit.

57 Quinquagesimoseptimo qritur. † Quidā erat debitor Titij in centū. Titius fuit bānitus, hoc nō obst.debitor ei soluit. qrit ān fuerit liberatus. dixit Bart.simplr q nō in l.fi.§. fi.de req.re.p illū tex.ad l.reos. de solu. rñdet, q ibi loquitur in reo cōparente non in ꝯtumace. Sed puto aliter dicendū, q aut bona erāt ꝯfiscata, & veꝝ dicit Bart. ibi.n. loqr in bānito de iure cōi cuius bona erāt adnotata, aut adnotari debebāt p l.1.cod.tit. Si vero bona non erant publicata non video rationem quare ei solui non possit aliō nō dato. & ideo liberatur debitor soluens creditori.inst.qui.mo.tol.ob.in prin. & §.1.

58 Quinquagesimooctauo † Sciēdum est, q Ray. disputauit qōnem hñtem duo mēbra, quoꝝ vnum hic ponam. Aliud ponā in vlt. temp.cum de filijs bānit mortui loquat. Statuto cauetur q bannitus ad rebellionem castri sit in ꝑpetuum priuatus omni cōmodo ciuitatis, & desinat esse ciuis, & q nullus cū eo ꝯtrahat sub pœna librāꝝ mille. Itē, q nullus audeat eū sociare, vel i domo tenere. Titius ꝯtraxit cum tali bānito ob rebellionē. eū associauit, & in domo retinuit, qritur an veniat puniendus in mille tm, an in tribus milibus, vel quib. pœnis. Et arguit hincinde multū late, sed succinctè referā multis truncatis. Et q vna pœna puniat, facit qa vna lex plura hñs capitula vnica censet censura .l.ēt §.ex causa.ff.de min.de verb. obl.g.l. qd' dr. Præterea ēt si plures leges intelligerent, punitus vna non puniret alia.l.senatus.de acc. Secundo, separatoꝝ separata rō est l. fin. de cal. Sed ꝯtractus & delicta sunt separata, igr pœna imposita ꝯtractui non intellr apposita delicto.s.associationi, & retentioni in domo, & sic in mille tm puniat. Tertio arguit, à verbis claris.l.non alr.de leg.3.dicens illa verba clara esse ex qbus obscuritas nō resultat, sed statutū solū ꝯtrahēti pœnā imponit. Ergo arguit quarto ab actus ꝑtāte, qa pœna nō pōt esse sine lege, sed lex pōt sine pœna.l. si qua pœna.de verb.sig.ergo nō reqrit suppletio. ad legem, & sic vnica pœna puniatur alijs nō suppletis. Quinto, a sufficiēt a vnicę pœnæ in vno del.l.sanc. C. de pœn. Sed hic est vnum delictū, qa fecit ꝯtra statutum, ut l. ꝯtra legē, ergo &c. Sexto arguit, a legis simplicitate q in associando, & retinendo simplr loquitur. ergo pœna nō supplietur.l.1 § fin. aūt.ff. ad Turp. In ꝯtrarium arguit alijs sex rōnib. Et prima est, à potentia legis repetiti ua ꝑ dictionē. Item l.in repet.de leg. 3. cū si. Secunda, à pluralitate delictoꝝ ad l. Aql.l.illud §. fin. & sic plures pœnæ .l. nunq plura. de pri.del. Tertia, ab exclusione immunitatis pœnæ, qa qd' fit ad pœnā non operatur immunitatē l.sine hæred.de neg.gest. Et ideo prima pars ponēs pœnā nō arguit reliqs in partib. imunitatē. Quarta, à ꝓportiōe legis ſpālis, & gñalis, qa sic se hēt gñalis ad generalem

ralem ſicut ſpecialis ad ſpecialem.ff.de teſt.l.
4.§ fi.& C.de æd fi.priua.l.an in totum . cū
fi.& de admi.tut.l ſi duo. Sed, ꝙ in lege cōi ,
& gñali in principio dr̄ intelli̇̄r in fine repeti
tum l. rła.§.pe.ff de fa.& iu. igno. inſt. ad l.
Aquil.§.hoc tñ capite.de eden.l.ſi qs ex ar-
gentarijs.§.ſi initium tabularum ergo idē in
hoc ſtatuti ſpeciali. & ſic in alijs capitulis ēt
pœna mille intelligaī repetita . Quinto ar-
guit à grauitatis diuerſitate delictoꝝ,&ꝯtra
ctuum, qa grauius debet puniri delinquens
quam ꝯtrahens l.in actionibus de in l.tē iu-
ran.l.nō dubium.C.de legi.Sed in hoc ſtatu
to puniī ꝯtrahens , ergo fortius delinquens
.ſ.aſſocians,& retinens. Sexto a durāte qua
litate cauſæ ,ph.bitiuæ,qđ ſic oñdit. Poſt de
lictum durat ēt virtus legis pœnalis. qa illa
ppetua.C.de diuer.reſcrip.l. falſo ergo licet
ſemel ꝯtrafecerit,& in pęnam inciderit, nihi
lominus durante lege ꝯtrafaciendo iterū in
pœnā incidit . Soluit ꝙ imponi debet pœna
mille tm̄ determinata,qa contraxit. In alijs
aūt non imponeī determinata pœna mille .
Quod duabus ,pbat rōnibus , qa illa pœna
eſt ꝯtra ius cōe.l.ſi tibi.§.is cuius.ff. manda.
de pœnis l.qdam.in fi.ergo non trahitur ad
alia.l.qđ vero.ff.de leg.1.& qa impoſitio pœ
næ eſt odioſa, ergo reſtringenda, vt in regu
la odia.& ſic non hēt locū repetitio.allegat.
l.talis ſcriptura.in fi.de leg.1.Sed ,p aſſocia-
tione.& retentione in domo puniēt extra or
dinem ꝑ tit.de recepta.cum ibi no. & qa ex
pdictis ſatis patet rñſum ad ꝯtraria non iu-
ſto,ſed remitto ad not. in d.l.nunq̄ plura. &
in l.ſenatus.Et nota hanc deciſionem q̄ vult
ꝙ licet in ſtatuto imponaī in principio vni
delicto certa pœna,illa tm̄ nō intellr̄ in alijs
capitulis inducentibus alia delicta repetita ,
ſed remanet i arbitr.o iudicis. Pro quo vide
qđ' hr̄ per Bart.in l.3.§ eritq. dña. ff.vi bo-
not.rapr.& in d.l.talis ſcriptura.de leg.1.

59 Quinquageſimonono † Circa dcm̄ ſtatu
tum q̄rit . Quidam attentauit rebellare ca-
ſtrum,& ad actum ,px mum ꝑuenit,& ſic cō
tra eum ꝑceſſum fuit, & in banno fuit poſi-
tus.Titius cū eo ꝯ traxit. Quærī an incidat
in pœnam ꝯtrahētis cum bannito ob rebel
lionem caſtri vel pro rebellione. & vī ꝙ ſic.
l.ſi qs non dicam rapere,cum mā ſua. C.de
epiſ.& cler. Sed hic ꝯtrarium qa aliud eſt re
bellionem feciſſe,aliud anētaſſe l.ſi.ff. de re.
diui.& l.& ſeruoꝝ.ff.de ſtatu homi.& l.aliud

de verb.ſig.Rebellio.n.denotat rem pfectā.
l.1.in fin.ff.qđ q ſqꝫ iuris . Pro hoc qđ' not.
Cyn.in l.is q cum telo.C.ad l. Corn. de ſic.
vbi dicit,ꝙ ſtatutum qđ eſt factum ꝯtra occi
dētē nō hēt locū in eo q attētauit occidere ,
licet punitus fuerit eadē pœna. Non obſt.l.
ſi qs non dicā.cū ſi.qa licet puniaī attētās ſi
cut faciens in atrocioribus, non tñ punit ea
dē lege,qa non eſt idē factū.l. in lege,ff.ad l.
Corn.de ſic.l.aut facta.§.euentus.ff.de pœ-
nis.& vide in Spec.de acc.§.1. verſ. qđ ſi pri
mo.De rebellione aūt in gñe vel de rebellio
nibus.vide Bart.in l.reſpic.§.delinquūt.ff.de
pœn.& latius in extraua.q ſint rebelles.ſup
verbo,rebellare.& ſuper verbo,rebellando.

60 Sexageſimo quærit, † Statuto cauet ꝙ bā
nitus poſſit impunę offendi. Altero ſtatuto
cauet,ꝙ non poſſint offendi banniti in feſto
S.Ioannis,qdā offendit bannitū in rebus in
feſto S.Ioannis Baptiſtæ.Quærit an incidat
in pœnā ſtatuti. Vel pone ꝙ non eſt niſi fm
ſtatutū . Quærī an puniaī de iure cōi an ex
forma ſtatuti.Alb.vbi ſupra q.111. dicit ſtaſſ
ſe determinatum ꝙ ſolum pœna iuris cōis,
& ꝙ pœna ſtatuti locum hēt in offenſione
pſonali nō in reali.Allegat ,p hoc.l.1.§.hæc
aūt verba.ff.de his q deie. vel eff. Sed dices
tu hoc eſt ꝯtra ea quę dicta ſunt ſupra parte
,px.q.55.vbi dr̄,ꝙ ſtatutum intellr̄ de quacū
que offenſione qđ ēt dixit Bar.in l.licitatio.
§.qđ' illicite,de publica.Sed rñde, ꝙ ibi loq
tur in ſtatuto affirmatiuo, qđ' tanq factū in
fauorem reip. & quorumcunq; offendentiū
debet large intelligi.ff.de cond. & demon. l.
hoc genus. Iſtud vero fuit factum in fauorē
bannitoꝝ qbus non debeī tantus fauor , &
ideo reſtringiī. Cum igiī negatiue loquaī re
ſtringiī ad offenſionem pſonalem,vt hic,vel
dic,ꝙ ibi tractaī de ſtatuto abſoluente à pœ
na,ergo extendiī hic de ꝯdemnante, ergo re
ſtringitur,vt in regula fauorabiliores.lib. 6.

61 Sexageſimoprimo quæro,† An bannitus
de Florentia poſſit Bononiæ exercere offm̄
ad qđ' ibi fuit electus.Iſta fuit quæſt. Alb. q
allegat vbi ſupra ea.quæſt.ꝙ ſic.ff.de ori. iu.
l.2.§.exactis.&in prooemio.digeſtoꝝ § hęc
aūt tria.& C. de epiſc.aud.l.mathematicos.
Allegat in ꝯtrarium , qa ſunt infames ſaltē
infamia facti q eo ꝯcomitaī vbiq; ſicut lepra
leproſum,vt no.in l.fratre à fratre.ff.de cōd.
indeb. Pro hoc de poſtu.l.ex ea. C. de dign.
l.neq;.de reg.iur.c.in famulibus.lib.6.Et dī ,
ꝙ vidit

ꝙ vidit seruari primam partem nisi esset in loco subdito eidem dño. Quo ad primum vide quę dixi supra in 1. parte huius tpis. q. 48. vbi plene tractaui an sit infamis. Quo ad secundum vide quæ dixi ea. parte. 17. q.

62 Sexagesimosecundo † Statuto cauet, ꝙ bānitus non possit esse de ꝯsilio ciuitatis. & ꝙ si fuerit assumptus qdqd factum fuerit non valeat, bannitus fuit electus ad ꝯsilium, & in terfuit, & offm̄ exercuit, q̄rit̄ an sit remouendus, & an valeant gesta. Hęc qō fuit Guid. de Suz. & ponit̄ in l. noīationes. C. de appell. & eius effectus referi ꝑ Ioan. And. in tit. de accus. §. sequit̄. vers. qd si qs bannitus suarum additionum. vers. cū tractauerimus, q tenuit qđ debeat ab offō remoueri ꝑ d. l. nominat. & de appell. l. si ꝯstat. & qa factum ꝯtra legē l. non dubium. C. de leg. bus. Nec obst. quod gesserit offm̄, qa ēt tutor post gestionem remouet̄. l. hæc. n. §. fin. de suspect. tu. dixit tñ ꝑ eum gesta valere per l. Barbarius. de off. pt. de testam. l. 1. de senten. l. si arbitri. cum si. Si latius videre vis, recurre ad notata ꝑ Doct. in d. l. Barbarius. Primum ꝓcedit nisi bannitus fuisset admissus in ꝯsilio tali modo ꝙ cū eo videri posset dispensatum fm̄ l. quidam ꝯsulebant, de re iud. ad qđ faciunt not. per Bart. in l. si is q ꝓ emptore, in eo q in ꝯsilio fuit admissus vt ciuis, &c. Secundum, intelligo verum præterq̄ in gestis in sui fauorem, qa in eo cessat ignorantia q̄ facit gesta valere, vt dictis iuribus, nisi ēt ipse ignorasset fm̄ quod dicam infra hac ea. parte, q. vlt.

63 Sexagesimotertio † Stante statuto ꝙ bannitus non possit eligi ad officia, quęritur, an possit esse ambassiator siue legatꝰ dixit Alb. vbi supra. q. 87. ꝙ non, quia illud officium. C. qui. ex cau. ma. l. 1. Probatur etiam in l. legatus, ff. de legat. & in alijs iuribus.

Cum à modo sequatur tertium tp̄s quod erit post finitum bannū, expedit, vt ad ea q̄ illud finitū accedamus. ꝑp qđ q̄ram de pluribus. s. q possint rebannire, qui possint talē rebannitionē petere, & de forma circa eius petitionē, & expeditionē. Et icipiēs à primo.

64 Sexagesimoquarto quæro, † Qui sunt illi q p̄nt bannitos rebannire, vt sic effectiue bānum dicat̄ extinctum. Bar. in l. relegati. ff. de pœnis. dicit ꝑ illum textū ꝙ solus princeps pōt hoc facere, qđ intelligit de bannitis à ciuitatibus sub illo principe existentibus, & id eo bannitus in comitatu non pōt rebanniri: nisi ab ipsa ciuitate cuiuslibet comitatus. In ciuitatibus aūt q̄ nō recognoscunt principē vel ex pace ꝯstantiæ, vel ex ꝯsuetudine pōt illud facere ꝯsilium ciuitatis qđ totū populū repręsentat. l. aliud. §. refert. ff. de reg. iur. & qđ not. C. q̄ sit longa ꝯsuetu. l. 2. & ita tenuit Ray. in l. 1. §. si ꝯsulto. ff. de secun. tab. per l. nihil tā nāle. de reg. iur. & idē in alijs qb. ipsum ꝯsilium cōmisisset. Pōt. n. statuta facere, vt l. oēs populi. ergo, &c. l. ꝓhibere. §. plane. ff. qđ ui aut clam. de quo vide ꝑ Bar. in l. ambitiosa. Et ibi an talis ptās veniat in gnāli cōcessione arbitrij super bono statu ciuitatis.

65 Sexagesimoquinto quærit̄, † An ptās ciuitatis possit rebanire. Gui. de Suz. in suis qōnibus sub lra. S. terminauit ꝙ sic: qđ facit ex eo ꝙ bānitus malefactores facit capi, ꝑ l. nō oēs. §. fin. ff de re mili. & ad velle. l. 1. & 2. §. verba. & C. in qui. cau. ser. ꝓ præ. li. ac. l. 1. nisi statutum aliter se hr̄et, vt l. oēs populi. ff. de iusti. & iure. Et idem tenuit Gan. vt refert ēt Alb. vbi supra q. 65. Et allegat ad idem. l. si qs in graui. §. vtrum. ad Sylla. & C. q ad lib. ꝓcla. non licet. l. 2. Bar. aūt in dictōne tenuit ꝯtrarium, vt tetigi supra hac eadem parte. q. 6. in fin. ꝑ text. in l. 1. in fi. ff. de qō. Pro qua parte Alb. ꝓdictus alleg. C. de transf. l. preses. l. dist. c. t. 2. 3. ff. de pœ. l. diui. & l. relegati. Et dicit videri expresse ꝓbari in l. proh bere. §. plane. ff. qđ vi aut clam. Et hanc opinionem dicit tenuisse Hugo de fontana. Ipse vero cōcludit ꝙ prima opinio est vera, non existente statuto ꝙ vetet bannitos de bāno eximi. Si aūt tale sit statutum, tenet opin. secundā. Hæc sua opinio parum sapit, qa q̄n est statutum, ptās q iurauit illud seruare non pōt cōtra facere. Et si dicis pōt ex causa. vt l. fi. q sa tisd. cogan. Rñdet, ꝙ tunc esse vel nō esse statutum nihil releuaꝰ, vt de se patet. Puto aūt in hoc sic dicendum, ꝙ aut statutum in ciuitate dat formam rebannitioni. & illa seruanda est l. cum hi. §. si ꝑtor. ff. de tran. Si vero statutum formam non tradit, & ptās est electus cum mero, & mixto imperio, aliquo non excepto. & poter. t ꝓ rebannitione bāniti legē facere seruata forma quā seruare debet in statuto ꝯdendo. s. vocatis ꝓceribus, &c. fm̄ qđ tradit̄ ꝑ gl. Cyn. & Bar. in l. 1. ff. qđ q sq; iuris. & ēt per Bart. in l. oēs populi. q. 1. & hoc modo pōt saluari dcm̄ affirmatiuum Guid. cum dicto tñ Alb. qa si esset statutum in contrariū licet illud posset tolli à populo, nō tñ

potest tolli à ptāte, quia non pōt ɔtra illud, qđ a ɔcedente sibi auctoritatem est ordinatum.C.de off.præf.præt.l.normá. & ff.man. l.si hoiem.& ita intelligo qđ not.prædictos in d.l.1. qđ ēt uoluit Bart. in l. ambit. licet de ptāte non loquatur. Si vero vult facere ꝑ seipm,aut per uiam gr̃e,siue legis,& nō pōt. ut d.l.1.in fi.de qō.& qđ per Bar.no.in d. l. oēs populi.Si uero per aliquā viam iustitiæ, vt per uiam restōnis in integrū ex iuxta cā. Vel ꝑ uiam cognōnis ordinariæ,vt dicam in seq.Et tunc pōt,quia sub iurisdōne,siue arbitrio gñali talia ɔtinētur.l.abſētem.C. de acc. & in tit.de rest. in integ. Dixit ēt Rayn. ꝙ si ex forma statuti ptās pōt differre bānum ad tps, & illud distulit, ꝙ eius successor pōt illā dilationem reuocare arg.ff.de diuor.l. quod ait.& ibi per eum, qđ mihi non est clarū nisi intelligatur secundum not.in l.fin.ff. de pœ.

66 Sexagesimosexto quæro. † Titius comparuit coram ptāte dicens Titium fuisse bānitum,& dr̃ ꝑ multos ꝙ ipse est ille qui ɔtinet in banno. Ipse aūt dicit se non esse illum,de quo dictat bānum. Quæro an id possit petere,& iudex sic declarare, & si pōt qui sint citandi In hoc primo qualr̃ hoc posset ɔtingere,uide supra in 1.tꝑe,par.3.q.ult.Et ēt uide quæ dixi supra parte prox.q.26.Et dic ꝙ sic, arg.C.de ing.& manu.l.diffam.ff. ad mun.l. de iure.& ita in simili determinat Bart.in cōstit.qui sint rebelles.in gl.super ver. rebellando,vers.circa primum quæritur.Ad qđ facit qđ ēt ipse tetigit in l. ubicunque.§.interdīt. ff.de uen.in poss. mit. Debet aūt citare regimina ciuitatis,ſm not.per Bart.in ɔst. ꝓced. sup verbo citata,q̄ punctualr̃ obseruant. Poterit ergo causa cognita declarare illū non esse illū de quo in bāno dr̃.Et ita iam seruari vidi.Faciūt no.ꝑ Bar.in l.dem.de ɔd.& dem. in l.inter stip.de ver.obl.& in l.diuus,de cus. reo.de quo dixi in parte præced. q.34.

Viso ergo qui sint illi qui pñt rebānire.

67 Quæro sexagesimoseptimo † qui sunt illi qui pñt petere,vt bānitus rebāniatur? Dñt quidam ꝙ aut petitur remissio post banni executionem.Et tunc extraneus petere non pōt,sed affinis sic allegant.ff.de pœ.l. in metallum.Si vero petitur ante executionē,tunc pōt quilibet.ff.de appell.l.non tm̄. Mihi aūt non vr̃ quod illa iura faciant ad propositū, lex.n.non tm̄, loquitur in appellatione eius qui pœnæ seruus est l.qui ultimo.ff. de pœn. cum ibi no. & ideo aliter dicendum puto. ꝙ aut petitur remissio banni per viam gratiæ, & vnusquisq; pōt illam petere.& si ꝓcedatur ab hñte ptātem valet remissio. Nihil.n.obstat l.1.§.usus.ff. de procur. quinimò motu proprio fieri posset.Si vero petitur per viam iustitiæ.tunc puto, ꝙ ipse posset petere, vel ꝑ uiam appellationis, vel nullitatis, vel per uiam supplicationis,vel in integrū restōnis. De quibus modis aliqua dixi supra in 1. tē. par.vlt.in plurib.particul.qōnib. Ac ēt quia velit probare se seruasse illud ꝙ ſm reformationem eum à banno eximit. puta se seruisse in exercitu,& si.licet.n.alias sit ei audientia denegata non tñ in talibus denegatur.iuxta no.per Innoc.in c.cum inter.de excep.& in c.intelleximus,de iud.& pluries dictū est.

68 Sed tunc sexagesimooctauo quæritur † an talis petitio possit fieri per procuratorem? Et vr̃ ꝙ sic, quia si per se ergo ꝑ procuratorem l.filiusfamilias,de proc. ff. qui pet. tu.l. 2.cum simil. Non.n.disputatur, de crimine, sed solum de processu, colligitur ex not. per Innoc.in c. dudum,de ele. & sic admitti debet procurator.C.ad l.fa.de pla.l.1.& l.ꝑſes. In ɔtrarium vr̃,ꝙ non possit,qa in causa appellationis venit causa nullitatis, & tñ non pōt interuenire procurator. Primum patet in l.si expressum,de app.& C.qñ prouo.non est ne. l. 1. ſm probatur in l. 1.an per alium causa ap. Dicit Bald.ꝙ vbi directe, vel indirecte cognoscitur de crimine,non pōt ꝓcurator interuenire,alias sic & ita dicit seruari,vt ipse scribit in l.reos .C. de accus. iuxta fin.qđ verū est,& ita seruamus,& habet locū quod dcm̄ est in bānito à relegatione supra. Si aūt fuisset bannitus in pœna pecuniaria. tunc sine dubio pōt per procuratorē petere. Nec habet obstare, qđ bānitus non audiatur ex forma statuti in ciuili agendo,vel defendēdo. & sic videat̃ tractari de pœna personali vt l.hi q sanctam .C. de apost.qa qdam sunt pœnæ afflictiue,& de illis loquit̃ mā.l.reos, pœnæ exclusiuæ,vt est pꝑcū ɔc.Quædā sunt pœnæ exclusiuæ,vt est pꝑcū ɔc.Quædā ...

& Ioan. But. in l. non solum. §. fin. ff. de proc. vbi bonus tex. Facit ad ꝓpositum optime l. Pomponius. de ꝑc. & qđ dixit Bart. in ꝯsil. 84. qđ incipit. In causa Vannisgerij. vbi per aliā legem ꝯsuluit in petitione relaxationis à captura ꝑsonæ ēt pro causa pecuniaria requiri spāle mandatum. ex quo patet ꝙ ꝑ talem viam petendi remissionem à banno in iudicio non admitteretꝰ coniūcta persona sine mandato. l. patri. & illud. ff. de mino. & ꝑ Doct. in l. sed, & hæc, in princ. de proc.

69 Sexagesimonono. † viso ꝙ quilibet pōt ꝑ viam gratię remissionem bānni petere. Quęro qa supplicatio debet formari certa. l. vt responsum. C. de trans. & C. vt lit. pen. l. 2. qūo poterit extraneus hoc facere cū scriptura bāni ad eū non ꝑtineat, & sic non poterit petere sibi edi. ff. de ędend. l. quędam. §. ꝑtinere. dic ꝙ scriptura bāni est publica. & ideo debet ędi cuicūq;, petēti, maxime qñ bānit' pōt à quo cūq; offendi, qa vniuscuiusq; interest. ff. de po stu. l. ex ea fm Bar. i l. 2. §. diuus. de iure fisci.

70 Septuagesimo quæro, † Minor. reperit in banno, non habet curatorem, vult ipsum curatorem petere, vt possit ꝓuidere de sua cancellatione vel de alijs iuris negocijs, qrīt qs dabit ei curatorem. An iudex loci à quo exulat. An iudex loci in quo permanet. Gui. de Suz. in l. 1. C. vbi tutor. vel cura. pe. dicit ꝙ ꝑꝑ necessitatem licet illud qđ alias non licebat. ff. de of. con. l. vna. & ibi conc. sed in proposito ꝑꝑ personæ periculū imminet necessitas cum illuc ire non possit sine vitæ discrimine, & ideo ille iudex sub quo degit curatorem dabit. Facie. ff. de inter. & rele. l. relegatorum. §. interdicere. & ad múni. l. filij. §. releg. & l. eius qui. §. fin. & ita sequit Ioan. Andr. in add. Spec. in ti. de cura. in prin. Rō decisionis ꝑdictę locum habet vbi sit bānitus ꝑ ꝑsona, vel membro, vel tanta quantitate q fm statutum suum sit maior pars suæ substantiæ, vt l. ꝑꝑ litē. ff. de excusa. tut. Sed vbi esset parua quantitas fm sui quantitatem. iuxta not. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxor. talis rō cessaret. & sic nō hrēt locum dispositio. l. qđ dictum. ff. de pac. nisi esset statutum ꝙ impune possit offendi, quia tunc talis timor dispositionem prædictam inducit, vt vbi supra.

71 Septuagesimoprimo † Bannitus expulsus de ciuitate Florentia cū tota sua prole mortuus est in ciuitate Bononię vel alibi recto filio impubere qui habebat oīa bona sua Florentiæ q non hēt tutorem testamentarium, vel legitimum, & indiget tutore quęrit qūo, & per quem iudicem sibi cōsulat. Istam q. disputauit Osber. de Cremona. & eam refert A. b. vbi supra q. 90. In qua ꝓlixe ꝓcedit sucincte referam substantialia. & ꝙ pupillus sit oī auxilio destitutus. arguit qa sunt plures species tutelarum rīr, testamētaria, legitima, & datiua. Primis duabus cessantibus locus est tertiæ. C. & ff. & in inst. in mā tutelarū. & ab ordine titulorū. Sed duæ primę cessant, & tertiæ locum non est vt ꝓbabo ergo, &c. Probat aūt, qa certa sunt loca, vbi pñt peti tutores, & dari. s. locus originis, & domicilij, & ibi innuit, saltem à sufficiētu partium enumeratione. sed ibi non pōt dari obstante statuto ergo, &c. qa paria sunt nō posse fieri de iure l. 1. §. ꝙ si nemo. ff qđ cuiusque vniuer. no. cum si. Item qa iste non est de iurisdōne illius iudicis, ergo ei dare non pōt. ff. de tut. & cu. da. ab his. l. ius dandi. iunctis not. in §. relegati. inst. qui mo. ius pa. po. sol. Item cū non babeat voluntatem cum æquiparetꝰ furioso cum non possit ire ad Imperatorē vel Romam, maxime ꝑꝑ expensas, & distātiam itineris, & qa non pōt sibi ꝯstituere domicilium. Item qa non pōt dici fugitiuus. vr̄ oī auxilio destitutus. Allegat ad prædicta ꝑ ordinem de acq. hęred. l. Pupillus cer pet. l. certi ꝯditio. §. qñ. de poss. si quis rem. §. voto. de tut. & cur. da. ab his l. Pupillo. de ter. expor. l. Titius. In contrarium arguit primo, quia Pupillus pōt suam ꝯdōnem facere meliorē ēt sine tutore. inst. de aucto. tu. in prin. ita in puncto dr̄, ꝙ indiget tutore, ergo debet petere posse de iur. om. iud. l. 2. cum si. Secūdo, si cum tutore litigat pōt petere curatorem de tute. l. q hēt. §. si Pupillus. & ille pōt dari quocūq; loco, & tpe, vt ibi ergo, &c. Tertio, qa pōt impetrare iudicem. C. qñ impera. inter Pupil. & vi. l. 1. Quarto, quia impetrare pōt ius annulorū. ff. de excus. tu. l. cū ex orōne. Quinto, qa iurat, & obligatꝰ. ff. de ope. lib. l. vt iur. iu. & de lib. cau. l. fin. Sexto, qa fit miles. C. q testa. fac. pos l. fin. & ꝑ ꝯñs nouum contrahit domiciliū. C. vbi mi. causa. l. 1. Septimo, qa ꝯtrahit sponsalia. ff. de spon. in l. in sponsalibus. Octauo, qa petit in iudicio alimenta à tutore. ff. vbi Pupil. edu. de l. fin. Nono, qa implet, & impedit ꝯdōnem. ff. de ꝯd. & de l. ꝯdōnibus Pupillus. Decimo, qa ad tutores petendos Romam vadit. C. de neg. gest.

gest.l.1. Vndecimo, quia pp necessitatem cessat iuris dispō.de off.ꝯsul.l.1.& ideo pp necessitatem non iudex dat tutorem. de tu. & cu.da.ab his l.vbi absunt. Duodecimo, licet datio tutoris sit mixti imperij tñ fauore pupilli delegatur.ut no.ff.de iu.om.iud.l.1. Decimotertio, quia pp necessitatem interuenit pupillus in iudicio momentaneæ possessionis.C.qui le.per l.fi. Decimoquarto, q̃a pōt pdere domicilium pp deportationem.ff. de iure.l.si deportati, sed deportari, & relegari pōt.ergo sortitur domicilium pp deportationem.ad mu.l.fi.§.releg.& l.eius.§.fi. Decimoquinto, q̃a ꝯsentit manumissioni pquā efficitur ciuis, & incola.ff.ad munic.l.1. ergo ꝯcluditur, ꝙ in loco in quo degit pōt sibi tutor dari. Soluendo tenuit pupillo ꝯsuli posse altero de duob. modis, vel p translationem facultatis ad alium locū, vel p electionē domicilij ſm Azo.in sum.ubi pe.tu. licet Hug. aliter dixerit in ꝯst.domic. de tut. & cur. da. ab hi. l.1.q̃a tñ translatio facultatis est difficilis residet in ꝯstōne domicilij, & ꝙ possit si bi ꝯstituere domiciliū probat. domiciliū.n. pr̄is de necessitate non sequtur.ff.ad munic.l. assumptio.§.1.& l.filij liber.§.pr̄is, vbi expssum est ꝙ eligere possit ubi velit, qd' patet, q̃a nō reperitur ei ꝓhibitum ergo pmissum ff.de ꝓb.l.ab ea parte. & ideo arrogatur de ꝯsilio ꝓpinquoꝝ.ff.de adop.l.2.pp qd' sortitur domicilium.ff.ad mun.l.1.subdit se credere eū petere posse à iudice Boñ.C.q adm. ad bo.poss.l.fin.dicit ēt ꝙ eps loci vñ est expulsus posset sibi dare in defectū iudicis secularis.C.de ep.aud.l.si pses, & l.fi.de ann.exc. l.vt pfectius. & ad ꝯtraria dicit facilē patere rñsum. Inserui hanc pp duo. Primo, pp particularia quæ tangit fieri posse p pupillum sine tutore. Vide tñ q̄ hñr in l.1.ff. de noua. Secundo, pp hoc vltimum dcm̄ p qd' patet, ꝙ vacante p̄lāte vbi solus sit qui possit dare tutorē poterit recurri ad epm̄. qd' credo dr̄e intelligi si decuriones nō dant illum, pñt.n. in l.vbi absunt.de tu.& cur.da.ab his. Pro eo aūt qd' dcm̄ est.supra pupillum sibi ꝯstituere domicilium.vide Bart.ff.ad mun.l.placet. & quod dixi supra iuxta si.44.q.hac ead.par.& pro principali mā.qō.uide ꝓ l.pup.de tu. & cur.da.ab his.& l.legitimos.in prin.ff.de le. tut.ubi plene. Sed pone in q.ꝙ talis pupillus hēt bona alibi non in domicilio originis à quo exulat, sed in alio in quo nullum habet domicilium, quis dabit ei tutorem. Dixit tūc Bart.dari tutorem per iudicem originis, & illam dationem extendi ad bona alibi sita, al legat l.pp litem.§.licet.ff.de exc.tut.& l.ma gis puto.§.illud.de re.eo.reprobata gl. l.nō solum.§.q testō.de exc.tut.& in l.legitimos. dicit ꝙ talis tutor poterit administrare sine auctoritate iudicis loci in quo sunt bona sita si nō habet ꝯtradictorē, alias illius iudicis re quirit interuentus, vt ibi p eum. Intelligunt quidam id verū q̄n iudex originis simplr̄ dat tutorē. Si aūt exprimeret se dare ēt ad bona alibi sita, dñt non ualere dationem quo ad il la bona. Quædam.n.tacite veniunt q̄ expsse nocent.l.nonnunq̄, de cond. & dem. cum si. & ita soluunt gl.d.§.qui testō. In proposita igit̄ q. sit cautus iudex vt simpliciter det pupillo tutorem non expresso, ꝙ extra suam iurisdōnē se itromittat.l.fi.de iuris.om.iud

Hæc de præambulis ad absolutiones à bā no. sed septuagesimosecundo quæro. †Titius erat bannitus pluribus bannis, quod fieri potest, vt sæpius dcm̄ est, maxime in 1.tpe par.1.an sufficiat sibi vna absolutio, an vero habeat necesse plures absolutiones hr̄e? Dixit Cyn.in l.si libertam.C.de nup.ꝙ aut illa banna descendunt ex eodem facto, & tūc sufficit vna. Si vero ex diuersis factis descendunt plures absolutiones requiruntur, alle gat.ff.ad Turp.l.1.§.si plura.de no.op.nun. l.de pup.§.si plurib. Q̄n ex eodem facto descendunt, dixit Bart.esse posse. vt quia iudex inqrit venit syndicus, & denunciat, supuenit pats, & accusat sup oibus, iudex fert sñiam ꝯtra Titium ꝯtumacē, de quo per eū in d. §. si plurib. Sed Ray.in d.l.si libertā.dicit ꝙ ēt si ex diuersis factis descendūt sufficit vna absolutio si oēs causæ in absolutione exprimant alleg.not.extra de sent.excō.c.cum pro causa.& ita ēt tenet Iac.de Are.in d.l. si libertā. Sed Bart.elegantius more suo in hac mā distinxit in d.§.si plurib.quod aut quis petit se absolui à iudice ex mera iustitia pp aliquam causam, & tunc vna absolutio gñalis nō porrigetur nisi ad causas expressas in petitione .l.licet.C.de iud.& de arb.l.de reb. Q̄nq; petitur vera absolutio ex mera grā, vt a princi pe, vel à populo ſm ea quæ dixi supra in q. 64. tunc si fuit absolutio gñalis sine aliqua partis petitione, vel ēt præcedente petitione gñali, sufficit & porrigitur ad oēs causas, q̃a princeps, vel populus vr̄ hoc fecisse ex certa

scientia.C.de abol.l.2. Sed si petens aliquas causas expressit adiecta clausula gnali,& tūc fuit tacita aliqua causa grauior expressis, & tunc est verisimile ꝓcedentem si sciuisset non fuisse ꝯcessurꝫ.& ideo tunc erit nulla sup toto;arg.C.si contra ius,vel vtili,pub. l. pscriptione.extra de rescrip. c. super lřis. & facit clem.non potest,de procur. Si vero fit absolutio à patre ad cuius peritionem fuit datum bānum.De quo dicā infra.q.86. & tunc sine dubio sufficit vna absolutio gnalis.l.emptor §.Lucius.ff.de pact.& de noua.l.fi. nisi fieret ex causa trāsactionis,qa tunc referrē ad ea de qbus erat lis.C.de transact.l.si de certa.& l. age.& l.sub ꝓtextu.& hoc cōiter tenent oēs.

73 Septuagesimotertio qritur econtra. †An ex plurib. ex bānitus possit absolui ab vno banno tm̄? Bart.in d.§.si plurib.proxime al legato dicit ꝙ si bānum quod remanet est tale, ꝙ facit eum ꝑdere iura ciuitatis suæ fm ea quæ dixi in l.quidam,de pœnis,& melius deñi fuit supra in 1.parte huius tpis,q.5. & tunc in eū nō pōt cadere absolutio ab vno, qa absolutio est redditio beneficioꝝ ciuitatis. Sed postea cum ab alio bāno absoluetur prima absolutio ꝯfirmabitur.arg.ff.cōia pd. l.fin. Si vero bānum qd' remanet non facit eum hostem ciuitatis nil obstat qn vnū possit tolli alio remanente.l.fin.C.qui.mod.pi. vel hyp.sol.& l.siquidem.C.de transact. Ista decisio in primo mēbro est periculosa. Si.n. ante liberationē ab alio bāno caperet posse fieri executio fm eum qd' esset iniquum. & ideo dixit Ang.in d.§.si plurib.ꝙ imò ēt vbi aliud remanens facit eū hostē ciuitatis pōt vno tali alio remanente nihil allegat. Facit de reg.iur. fm nām.& de solut. ꝑut qsque. Sicut.n.separate dantur,vt dixi supra.f.in 1. tempore,parte 1.q.3. ita pñt separate tolli.

74 Septuagesimoquarto. †In ciuitate ordinatum est, ꝙ banniti in pecunia rebāniantur, & quod habeanť ꝓ cancellatis, qritur an eo ipso, ꝙ sic ordinatum est sint rebāniti absq; eo ꝙ de facto cācellētur? Dixit Bart.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pact. ꝙ aut in reformatione dr̄ ꝙ debeāt rebāniri, & tunc nisi de facto rebāniant rebāniti non erunt.C. de sol. l.ind.& qd' ibi not.& ff.de pet.hær.l si qs libertatē. Aut dr̄,ꝙ habeantur ꝓ rebānitis,& tunc absq; cancellatione de facto rebanniti intelligunt ꝑ dcm̄ .§. Lucius, & de adimen. leg.l.nihil,quod seqtur ibi Bal.& alleg.ff.de leg.1.l.hmōi.§.si cui ita. Sed prædictis opponitur ꝙ aliud est hri pro cancellato, & aliud esse cancellatum de verb.sig.l.mercis & qd' ibi not. Sed illud verꝫ in his q̄ sunt facti. In his aūt q̄ sunt iuris talia verba importanť veritatem.l.si maritus.§ leg. & qd' ibi per Bar. ff.de adult. & plenius in l. si is qui ꝓ emptore.de vsuc.Si tñ vis ꝙ in eoꝝ fauorē plenius disponatur,facias,ꝙ reformatio dicēt,ꝙ habeantur,& sint rebāniti,& cancellati,& ꝓ legitime cācellatis.Hoc tñ intellige fm ea q̄ dicam infra in seq.tpe parte 1.q.2. & etiam 1.

Sed circa idem septuagesimoquinto qrit.

75 † Tres erāt bāniti in eadem sñia,virtute reformationis duo debebāt cācellari. Notari⁹ asserens se facere virtute reformationis cancellauit oēs cum dr̄et tm̄ duos cancellare,q̄rit an tertius de quo non dictat reformatio dicat à bāno liberatus,siue exemptus, dic ꝙ nō, qa cācellatio restringit à causa suæ cācellationis.l.cancell.ff.de his q̄ in test.delen. Et ibi ꝑ Bar.in terminis. Et idē dicendum est si vnus hñs plura bāna dr̄et ex aliqbus cācellari, & fuerit ex oībus cancellatus eadē rōne. Vide tñ quæ dicam in q.supra prox. alleg.

76 Quarto septuagesimosexto. † Statutum est in ciuitate,ꝙ ad petitionē creditoris possit debitor non comparens ꝓ debito nō soluto ꝯdemnari in certa quantitate soluenda fisco fm debiti quantitatē. & in dicta quantitate bāniri. Titius debitor ad petitionē creditoris fuit bannitus. An ad dicti creditoris petitionē debeat de bāno eximi,& cācellari. Dixit Guil.in l.fi.de off.proc.Cæs.ꝙ non ꝑ illum tex.& per l.2.in fi.C.de lib. & eo. lib. Sed Bar.in l.1.§. & post operis ff.de no. op. nunc.ubi text.facit in contrarium. Dixit ꝙ qñq; bannum ꝯtinet aliquid tediosum soli fauore creditoris,vt puta,ꝙ non audiatur ad ius nisi soluat,& tunc pōt tolli simplici conuentione,ar.illius tex.sicut pōt tolli res iudicata,arg.l.4.§ si ex ꝯtentione.de re iu. & C. de exec.rei iu.l.2. Qñq; continet aliquid pœnale præcise,ut si nō soluerit vsq; ad Kal.solnat tm̄ fisco noīe pœnę,vel sit priuatus officijs &c. Et tunc postq̄ incidit in bānum non pōt tolli partium ꝯuentione, quia alteri est ius q̄situ,vt l.iurisg. §. si pac. scar,de pac. Sed si in bannum non incidit,sed adhuc est intra terminū bāni tunc ex sola partium uolūtate pōt terminus ꝓrogari,& adueniēte termino ꝓrogato incidit in bānum,nisi soluat,qa ꝓ

 roga-

rogatio intelligitur facta cum omnibus suis,
qualitatibus.ff.de iud.l.2.§.si iudex.& vide la
tius ibi p eum. Nunc ad ꝓpositum cum in
terminis p̄sumat̃ bannũ esse decursum, ꝯstat
ꝙ illud ad voluntatem creditoris cancellari
non pōt.In hac tñ ciuitate est statutum,ꝙ ēt
post datum bannum,&decursum terminum
posset tolli intra certum terminũ ꝙ hic ser-
uandũ est. Aduertendum tñ ad illud qđ dixit
Bar.ꝙ vbi adhuc durat terminus bãni possit
fieri ꝓrogatio.& ꝙ adueniẽte scđo termino
si non soluerit in pœnam appositã in primo
termino incidit̃,qa hoc non vr̃ bene dictum
Nam ex tali snia quasi ꝯtrahit̃.l.3.§. licet de
pecul.sed in pœnis ꝯuentionalibus pœna ad
iecta in primo termino non vr̃ saltem effecti
ue repetita in termino ꝓrogato l.cum stipu
latus sim mihi à ꝑculo.de ver.obl. & qđ ibi
nor. Præterea talis snia est ꝯdõnalis. & ideo
non debet committi nisi proprie existat ꝯdó
sub qua fuit ꝯcepta.ff.iud.sol.l.si sine. & l. cũ
apud.Et ideo forte illud eius dcm̃ in hac par
te non ꝓcedit.& aut in nullam pœnam inci
dit,aut incidit in illã adueniẽte primo termi
no. p cuius declaratione vide q̃ dicã in q. 2.

77 Septuagesimoseptimo quæro,† Circa præ
dicta dictat statutum,ꝙ talis bãnitus ad peti
tioné creditoris debeat eximi de bãno absq;
eo qđ soluat cõi si fuerit in ꝯcordia cum cre
ditore. dictus bannitus comparuit coram iu
dice, & fecit citari creditorem obtulitq́. sepa
ratum stari iuri cum eo.Quærit̃ an debeat cã
cellari Alb.vbi supra q.12.dixit ꝙ sic,qa cũ
ex illis verbis statuti fiat relatio ad ꝯcordiã
creditoris intellr̃ facta relatio ad arbitrium.
Constabat aũt illud debere intelligi de arbi
trio boni viri.l.hæc vẽd.ff.de ꝯtrahen.empt.
ff. p socio.l si societatem.de fideic.li.l.thais.
§.sorore.& l.Labeo. & de operis liberto.l.si
libertus iurauerit.Nullus aũt bonus vir arbi
trabit̃ creditorem nolentem stare iuri vt re-
cto arbitrio,sic habeat̃ p inde ac si esset in cõ
cordia,vt dictis iuribus.Facit.ff.de ꝯd. & de.
l.iure ciuili,licet ipse non sic declarat.Sed ad
uerte,qa aut bannit̃,qa non soluit debitum
liquidum ꝯtra qđ non poterat opponi exce
ptio. & tunc non puto decisioné pdictã ꝓce
dere. Rectum.n.arbitriũ est nolle ꝓ liquido
debito litigare.l.qdã æstimauerunt.ff.si cert.
pet.Si aũt fuit bannitus ꝓ debito ꝯtra qđ si
cõparuisset, potuisset exceptioné opponere.
& tunc cõpareat dicẽs se paratũ stare iuri.&
tunc aut est talis ꝑsona de qua non obstãte
prima contumacia nulla est suspicio, sed qa
diues est,& soluẽdo credit̃ ꝙ soluet.& sic suc
cũbet,& sufficiat talis oblatio,arg.l.si pecu-
niæ.in fi.ff.vt in pos.le.q̃ ẽt facit ad primum
mẽbrũ.Si vero restat suspicio inducta ꝑp cõ
tumaciã,&isto casu nõ puto eũ dẽre eximi de
banno nisi ducat secũ fideiussoré q ꝓmittat
soluere iudicatũ, arg.ff q satis.cog.l. fideius.
§.fi.l.3.§.fi.ff.de sta.lib. Si vero ꝓ parte est li
quidũ ꝓ parte non, ꝓ parte liq̄da debet sol
uere, ꝓ alia potest litigare ſm supra dictam
distõnem.l.qdam æstimauerũt.si cer.pet.Pro
quo vide not.text.in l.statu lib.rõné.ff.de sta
tu lib.Sed pone,ꝙ fuerit bannitus ad petitio
né multoꝝ creditoꝝ simul.& in eadem accu
satione gentiũ.An debeat cancellari si fuerit
in ꝯcordia cũ maiore parte creditoꝝ dicente
statuto ꝙ cãcellet̃ si fuerit in ꝯcordia cũ suis
creditorib.In hoc aduertendũ ꝙ qñq; actus
in quo requirit̃ ꝯcordia refert̃ ad plures, vt
vniuersos.& tunc dicit Bal.in l.nulli.p illum
text.cum gl.ꝙ Federicus tenuit sufficere qđ
duæ partes faciant.Sed in l.1.de pac. dicit,ꝙ
sufficit maior pars,qa in nulla residet colle-
giũ.ff.ad muni.l.qđ maior.Sed in l.& suũ §.
fin.dicit ꝯtrarium,ꝙ debet intelligi.& dicam
statim. intelligo hæc sua dicta ꝙ requirit̃, ꝙ
duæ partes collegij sint p̄sentes dũ tñ maior
pars p̄sentium faciat. Ad hoc qđ hr̃ in c. ca
nonscit̃.de his q̃ fi.à pl.sine ꝯsen.ca. Qñq; ve-
ro refert̃ ad plures vt singulos, vt in casu no
stro.& tunc puto,ꝙ sufficiat,ꝙ sit in ꝯcordia
cum maiore parte creditoꝝ ſm formam l. &
seruum.§.hodie.& l.maiorem.videlicet, ꝙ il
li sint citati,& sit seruata illa forma, alias se
cus.co.tit.l.rescriptum.& sic loquit̃ dcm̃ Bal.
in §.fi.Et aduertendum, ꝙ licet non consen
tiant eodem tp̃e,si tñ omnes consentiant se
paratim dñr esse secum in concordia.l.fi. cõ
mu.prædio.ſm Bald.in d.l.1.de pact. ff.

78 Septuagesimooctauo † Statutum erat in
ciuitate ꝙ nullus bannitus posset rebanniri
nisi soluat̃ prius certa quantitas cameræ apo
stolicæ, & si secus fieret nõ intelligeret̃ rebã
nitus.deinde in illa eadem ciuitate illud sta-
tutũ fuit p nouũ statutũ annullatũ.Quærit̃
an bannitus q postea rebannit̃ teneat̃ illam
quantitatem soluere,adeo ꝙ si non soluere re
bãnitio nõ valeat?Hanc q.mouet Bal. in l.fi.
ff.de pact.& dicit ꝙ fuit de facto Florẽtiæ,&
ꝙ vidit in ea ita bene allegari sicut vnq̃ vide
rit in

tit in aliqua quæst.& dicit fuisse determinatum fm statutum non valere.& sic fm illam determinationem dictas quātitas solui dret. Sed aduerte, qa si vera est decisio supra dicta in q.76. anteq̄ ius sit q̄sitū possit p ꝯuentionem tolli fisco. Decisio p̄dicta ꝓcedere non vr. Pro quo facit l.q Romę.§.Flauius Hermes.de verb.obl.& ff.de fer.expor.l.1.p quę iura dixit ibi Bart. ꝙ si donaui tibi rem hoc acto ꝙ post mortem tuam pueniar ad quandam ecclesiam illam ꝯuentionem de ecclesia potero reuocare. licet ex tali pacto ipso iure q̄rat ius ecclesiæ.l.quoties. C.de dona. q̄ sub modo. In quo tn̄ moderni variant, sed illius disputatione omissa q̄ est extra rem nostrā; rediens ad ꝓpositum in quo multa dici possent inclino in hanc sniam, ꝙ aut talis bannitus erat rebannitus ante reuocationem illius statuti,& tunc cū esset ius q̄situm cameræ apostolicæ illud tolli nō potuit p statutū, p d.l.fi.de pac.cū si. Cū illud ius camera apostolica ad suum cōmodum statuentiū esset habitura, nō ad cōmodum statuentiū tunc.n.secus esset.l. in causæ.in fi.ff.de ꝑc.cū sim.& soluere tenebit illam quātitatē alias de iure cācellari nō poterit. Nec obstat qd' hr̄ extra de injur. & dam.da.c.in nr̄a qa aliud est qd' supior tollat inferiori ius ex supioris ꝓuisione q̄sitū. de quo ibi.& aliud qd' inferior, vel p id facere possit.l.ille à quo.§.temp.ff.ad Treb.cum fi.Si vero fuit rebānitus post reuocationē statuti cū illud ius nondū esset q̄situm.& sic potuit reuocari.vt i §.flauius.soluere nō tenet.

79 Septuagesimonono.† Titius erat bānitus cum saluo, ꝙ si faceret certum q d esset exemptus à banno, vel erat bānitus simplr̄ sed facta fuit lex qd' oēs banniti d̄rent rebanniri q seruirent duobus mēsibus in exercitu suis sumptibus, vel dicebat, ꝙ essent à banno liberati. Titius fecit illud ꝙ erat in saluo, vel seruiuit in exercitu, q̄rit an statim dicat liberat' à bāno, vel requirat iudicis declaratio. Vt patet hęc q̄ō est duplex. Constat.n.ꝙ iudex pōt in sua snia apponere verba illa saluo qd' infra dicam.&c.vt not. in l. item Labeo.§.1.ff. fami.Hęr. Itē ꝙ licet non debeat ferre sniam ꝯdōnalem, tn̄ lata sub ꝯdōne valet.l.2.§. biduum.ff.q̄n app.sit. Et ideo videndum est an statim dicat bannitus. Hoc pendet ab eo dicta snia sit ꝯdōnalis. Et vr̄ ꝙ non sit ꝯdōnalis, vt no.p gl.in l.oblig.ferę.§.ꝯdō.ff.de act. & obl. qd' maxime verum est si illa verba apposuit post verbum, bannitus.tunc.n. nō vr̄, ꝙ aliqd postea addere potuerit, vt l.iudex postea.ff.de re iud. Et sic tunc certum sit eum esse bannitum.& hoc tenuit Bart.in d.l.iudex & in l.1.ad Turp.& in l.moris.de pœnis. In ꝯtrarium qd imò sit ꝯdōnalis. & ꝙ interim non dicat bannitus.& sic nulla declaratio requirat, ꝓbat sic, Aut dicta snia quo ad bannitionem habuit verba suspensiua,& tūc clarum, ꝙ est ꝯdōnalis, siue æquiparet ꝯtractui siue vltimæ voluntati.l.2.cum ibi no.ff.de in diem adic. Si vero non habuit verba suspensiua.& idem, qa licet in ꝯtractibus, tunc actus sit purus,& veniat sub ꝯdōne resoluēdus, vt ibi. Tn̄ in vltimis voluntatibus secus est, qa semp est ꝯditionalis dispō l.de qbus diebus. §.qdam Titio.de ꝯd.& demon. & l.legatum pure.de adimen le. cum simil. Constat autē sniam æquiparari vltimis voluntatibus.l.nō est mirū.ff.de pig.act.l.si ita fuerit. de manu. test. Et qd' no.p Gui.in l.si eum.§.q iniuriarum.ff.si qs cau.& p Bart.in l.centesimis. in fin.de verb.obl. saltem hoc casu q̄n hic est benignior interpretatio, vt in c. si delegatus iudex de off.deleg.lib.6. Nec ob.ꝙ in snia qua si ꝯtrahat.vt l.3.§.idem scribit. de pecul. qa omisso examine, an illud sit verū reo nunq̄ comparente in iudicio, aliud est ꝯtractus, & aliud est quasi ꝯtractus. & sic de vno ad aliū nr̄ argumentatio non ꝓcedit. vt in ꝓposito patet ex l.ex maleficijs.§.hęres.de acti.&ob. & l.apud Iul.in fin.qui. ex cau.in pos. ea. & qd' ibi p Bar. Non obst.gl.§. ꝯdō. qa illa gl. non est vera, vt scribit Innoc.in ca.præterea. extra de appel. Nec ob.l.iudex postea.& qd' per illam dixit Bart. quia aut illa verba sunt apposita in principio, vt q̄n dixit saluo qd' infra dicam,& tūc lex illa non obst.vt in d. gl. §.1.in l. item Labeo, pro qua vr̄ casus.ff. de const.pe.l.quidam. Aut fuerūt apposita post verbum, bannimus,& idem, donec.n.snia nō habeatur pro expedita per iudicem, illa lata non dr̄.C.de fide instr.l.contractus.in fi.qd quid ergo continetur in illa ante illam clausulam quæ semper apponitur lata data. &c. inesse dr̄ ipsi snia si cer.pet.l.lecta, fm Ang.in d.l. iudex. In hoc vltimo non.n.nocet talis præposteratio, quia cum sint oīa in eodem actu, intelligunt fm ordinē iuris, vt ipse idē Bart. dixit in illo libello peto cogi, & condēnari. in l. 1. C. q̄n prouoc. non est necess.& in l.cum prolatis, de re. iur. & cum de mēte iudicis

iudicis ꝯstet talis ordo non attenditur de so lu.l.nō.n.& quod Bart.scripsit in l.2.§.prius de vulg.& pup.Intellr ergo d.l.iudex postea, qn iudex apposuit aliquid postq̄ habuit sententiā pro expedita.& ideo si illa verba apponerentur post illam clausulam lara data &c. Vera esset Bart.decisio alias non ꝓcedit. & hæc de prima.De quo ēt tetigi in 1.tpe vlt. q.4.& vide quę dixi vbi hoc declaratur in 2. tpe par.2.q.21.in fi.Quo aūt ad aliam.s.qn post bannum pfectum fit reformatio &c.an requratur declaratio non multum laborabo, licet multa dici possent. Concludo.n. ꝙ aut ipsa reformatio dicit,ꝙ ex tunc,ꝙ seruiet ip so iure,siue ipso facto sit liberatus à banno, & tunc postq̄ seruierit quantum est in se erit non bānitus.adeo ꝙ si agat,& ei opponatur exceptio banni,vel ad bāna res eligatur,& si probando id fecisset non repeller à iudicio, vel à dignitate.Ita.n.importāt illa verba ipso iure, siue ipso facto ēt in ꝯdemnando, vt dixi,& ibi allegaui iura in 1.tpe,par.vlt. qō. vlt.& hr ēt in c.1.de resc.lib.6.& C.de leg.l. non dubiū. Valebit ergo eius testīn ꝙ faciat fm formam statutoꝝ suæ ciuitatis, qđ ante nō valuisset. Poterit ēt succedere fm illa qđ ante nō fecisset,& sic de sing. Quantum aūt ad alios vt si ante declarationē,vel cancellationē offenderetur.Dicā infra in vlt.tpe,par te 1.q.2. Si vero illa uerba nō apponunt,sed simplr dr. ut in themate qōnis dcm est. Vr eum non esset rebānitum,nisi sequar declaratio,ꝙ id fcm fuerit fm doct. Inn. in c. bo. de ęt.& qual.Pro quo facit quod hr in l.eius qui delatorem.ff.de iure fis.& in l.2.§ ꝙ si actor.de iu.cal.& quod scrib.Bal.in c.si vasal. 10 coll.si de feud.fue.contr.vbi ponuntur casus in quibus declaratoria requiritur,sed illis rñdetur quod loquuntur in priuatione iuris. & sic in re odiosa, hic in execurione pœnæ. Et sic acquisitione absolutionis & re fauorabili. Sed per supra allegata primū dictum vr verius,ante .n. q̄ sit facta declaratio quod id fcm fuerit fm doctr.Innoc. incertū est,an sic fcm sit, & ideo id certum esse debet l.iam hoc iure,& l.ita stipul.de verb.obl.Facit l.1.C.qui & aduer.quos,& qđ tetigi ubi supra.Nec obstat ꝙ lex sit semp certa.l.cum qdam.§.qđ dr.ff.de acq.hæred.qa illud verū quantū ad sniam legis, vt dcm est supra quo aūt ad sniam hois, quæ hic requiritur non est ita,vt ibi.& in l.antiqui.ff.si pars hær.pe.

Sic ergo talis qui seruiuit in exercitu vel qd aliud fecit habet tria tpa.vnum postq̄ seruiuit ante declarationem, & hoc tpe quo ad oēs, & omnia stantibus verbis, vt supra respeto ipm bānitum.Nec obst.quod no.p Io. And.in regula quod q s,lib. 6. vbi dr caplm non dubium de sent. excōm. per qđ fundat dcm Innoc.loqui in snia medicinali,quę dif ficilius tollitur,q̄ mortalis,quia eius dcm loquitur in soluente id quod continetur in bāno,& sic naturæ ordinariæ ipsius bāni satisfacit.inst.quib.mod.tol.obl.in princ. & §. 1. merito declaratio non requritur. sed hic loq mur n eo qui aliud ꝓ alio facit,quo casu no ita ꝯringit liberatio ipso iure sicut qn soluitur.idē l.si cum fundū.ff. de pac. & quod hr in l.soluū.§.solutū.ff.de pig.act. Fateor tñ, ꝙ si caperet talis exceptio impediret executionem,& ꝓbato se seruisse fm formam statuti relaxari,& cancellari dēet, qa saltē ope exceptionis fiscus excludit ut dcm est. Aliud tps habet post declarationem ante cancellationē.Et quo ad se est rebānitus, quo ad alios dicā vbi supra. Aliud post cācellationē.& tūc quo ad oia est rebānitus,ut dixi supra q.64.

80 Octuagesimo pone. † Titius fuit bānitus in mille soluenda intra mensem sine diminutione cum esset statutum quod dat beneficiū quarti.i.ꝙ possint solui tres partes ꝯdemnationis tm sit solutio intra decem dies à die latæ suiæ. Titius sic bānitus soluit tres partes,& à toto fuit de libris oībus cancellatus. Quæritur, an dicatur legitime cancellatus, vt sic elapso mense amplius non dicat bānitus. Ista qō fuit hic de facto, & ꝯsultum fuit ꝑ totum collegium fuisse licite cancellatum. Ista .n. verba sine diminutione apposita in snia beneficiū statuti auferre non poterūt .l.nemo pōt,de leg.1.Præterea qn aliqd debet solui, & de uolūtate eius cui solui debet fit remissio,intellr impleta ꝯdō solutionis ēt ad pœnæ euitationē.ff.de solut.l.solutionis, & ibi ꝑ Bar.Facit.ff.de verb.obl.l.in exec.§. fi.allegabar casus,in l.4.§.ait ptor.iuncto.§. fi.ff.de reg.iur. Nec obst.l. Meuius,de soluisse.ff.de ꝯd.& dem. vbi dr ꝙ implemētum debet fieri in forma specifica, qa de voluntate eius cui debet fieri implementum ēt in ꝯdōnib. pōt solutio alterari.Casus est fm vnam lect.in l. filium quē hñtem.C.fam.erc.l.iure ciuili, de ꝯd.& dem.cum sim.Pro ista determinatione do casum in l.iusiurandū à deb.ff.de iureiur. quod

quod not. p Bar. in l. Labeo quæ seq tur illã.

81 Octuagesimoprimo loquitur. † Dictat statutum, q pstãs ultimis quindecim diebus sui officij non possint aliquem eximere de banno. pstãs ultimis quindecim diebus pronunciauit Titium bãnitum esse eximendum de banno. Quæritur an talis pronunciatio ualeat, & quid operet? Formatur hæc qõ per Doct. & maxime p Bal. in l. 1. C. si aduer. li. & ɔcluditur per eos, q valeat talis pnunciatio. Sicut. n. aliud est bona publicare, & aliud pnunciare bona esse publicanda. ff. p socio. l. cum duob. §. idem rñdet. & quod ibi not. Item sicut aliud est deportare, aliud pronunciare deportandum. l. 1. §. deport. de le. 3. l. si quis filio exhæredato. §. eius qui. ff. iniu. test. Item sicut aliud est mittere quem in possessione, & aliud est pnunciare immittendum, vt not. in l. cognõ. §. vt bonoꝝ. ff de off. eius cui mand. est iurisd. Item sicut aliud est restituere, & aliud pnunciare restituendũ. l. fina. vbi, & apud quem. Item sicut aliud est exequi sniam. & aliud pnunciare illam exequendã, vt hr̃ in l. ab execut. C. quo. appell. non rec. Ita aliud est eximere de banno, & aliud pronunciare eximendum esse. & ideo statutum quod debet stricte intelligi. l. ɔstit. ad munic. loquens in eximente non habet locum in p nunciante eximendum l. fin. de calum. & l. si vero. §. de viro. ff. sol. matr. cum sim. Valebit ergo pronunciatio, sed tunc demum habebit effectum si successor illam exequatur. l. iure nostro. ff. de rest. tut. & ideo interim tractabitur ut bannitus, & poterit impune offendi sm Bald. in d. l. 1. Non obst. l. procur. C. ubi cau. fisc. vbi dr̃, q sicut procurator fisci non põt exigere pœnam, ita non potest pronunciare exigendam, quia ibi loquitur qñ non põt ex carentia iurisdõnis. Hic autem nõ carebat iurisdõne, sed exercitio ipsius. Nulla enim priuatio iurisdõnis inducitur, sed solũ modo exercitium impeditur, quod patet, qa posset cognoscere illis quindecim dieb. qď ibi non poterat procurator, ut ibi patet in si. gl. quæ ponit ibi casum, & ibi ẽt dixi. ex quibus infertur, q si certis officialibus hñtibus largam auctoritatem à populo super bono statu est interdictum quod non possint rebãnire bannitos, poterunt tñ ordinare qualr̃ debeant rebanniri, banniti aliquid pro bono statu facientes, etiam detrahendo solẽnitatibus antiquis per no. in l. oẽs populi. & p dicta iura. & ideo si postea sm per eos ordinata illi rebanniuntur erunt legitime rebanniti. Facit, q not. per Io. And. in c. 2. de off. uic. in notab. & ita pluries fuit obseruatum, qñ. s. ex iusta causa id fecerunt. ff. mand. l. hominem. Nec obstat, q non pñt mutare regimina ciuitatis p q̃cunq; latã auctoritatẽ eis ɔcessam, vt not. p Bar. in d. l. amb. qa non p mutatione, sed pro illius status regimine, & saluatione à toto populo dr̃ fuisse statutũ. l. item eoꝝ. §. si decur. ff. q cuiusque vniuer.

82 Octuagesimosecundo † Statuto ɔdito à toto populo, & cõi cauetur, q per ɔsilium ciuitatis nihil possit firmari nisi prius per capitaneum pponatur. In illo alio statuto cauet q si capitaneus proponat de aliquo p homicidio bãnito cancellando de bãno ipso iure definat esse capitaneus. Contingit, q q erat capitaneus proposuit de aliquo bãnito pro homicidio cancellando de bano, & ɔcilium ɔfirmauit. Quæritur an ipsa reformatio in cuius ppõne q erat capitaneus deliquit vitietur. Hanc qõnem disputauit Iac. But. Et arguit latissime, q non vitietur. ego uero ut in alijs referam aliqua resecando plura. Primo ergo, arguit sic. T pe inchoatæ ppõnis capitaneus q pposuit erat capitaneus, licet ergo postea desinat debet inspici tps initij, de neg. gest. l. Põpon. ff. pro soc. l. si id qď. §. si filius. non ergo nocet mutatio ɔdõnis. Secũdo, qñ res vtilr̃ inchoatur, licet postea inutilis fiat tota vtilis iudicatur. ff. de neg. gest. l. sed, an vltra. ff. mand. l. q mutuam. §. si. cum si. Tertio, qa tps ɔsumationis trahitur ad tps inchoationis. l. si filius, de verb. oblig. cum ɔc. Quarto, qa res dijudicatur sm id, quod potentius operatur l. quæritur. ff. de statu hom. & de acqui. re. do. l. quicquid. §. paries. Sed principiũ fuit potentius fine. l. 1. de ord. iud. ergo iudicatur sm illud facit in auth. quo. opor. in pr. Quinto, ex ordine delictum præcedit pœnã. C. de pœnis. l. sancimus. Sed ppositio est delictum, pœna est priuatio capitaneatus. & sic qñ deliquit, quia proposuit erat capitaneus. ergo tenuit ppõ, & sic ualeat reformatio. Arguit ẽt à gñali nã dispõnis, ut effectus cõsideretur, vt id quod in ɔdõne est non sit in obligatione l. 1. §. item si ita. ff. ad l. Falcid. ex nã pœnalis dispositionis quæ actum nõ annullat. l. fin. ff. de diuor. quod pœnalis dispõ requirit effectum. l. 1. in si. ff. quod quisq; iu. & q in fauore, & odio concurrentibus inspicitur

citur fauor.l.cum quidam.ff.de lib.& posth.
cum simi. In ꝯtrarium arguit,qn̄ lex puniēs
delictum refertur ad tp̄s non consumatum
punit delinquens ex solo principio. Si vero
ad tp̄s ꝑfectum,& ꝯsumatū spectat̄ ꝑfectio.
C.de ser.fugi.l.2.de iurisd.om.iud.l.si qs id
qđ.quod si dum proponeret̄,& qđ quisque
iur.l.1.in fi.Sed in nr̄a q.fit relatio ad tp̄s in
choatum. dum dicit si capitaneus ꝓponat,
ergo eoipso ꝙ cœpit ꝓponere desint esse ca
pitaneus.Et sic non est veꝝ capitaneū ꝓpo-
suisse,sed inchoasse.ergo ex ipsa lege ipso fa
cto insurrexit pœna.l.qđ ergo.§.cū aūt. ff.
de his q not.inf.& l.quāuis.§.si cū essem. ff.
ad velleian. ex quo inferi,ꝙ non valet refor
matio,qa qn̄ ex aliquo actu expectatur effe
ctus ante ꝯsumationē nō pōt effectus insur
gere,nec cœpisse prodest.ff.de acq.rerum do
mi.l.nālem.§.illud.C.de testam.l. ex imper-
fecto.de leg.3.l.fideiuss.§.1.cum simi. Secun
do arguit,quia res sumit esse per formam,&
forma ꝑ ꝯsumationē.ad l.falci.l. si is qui. §.
q̄dā.ad exhib.l.Iul.§.quantū.vel. §. sed,& si
q s, sed ante ꝓpositionē propositio non hēt
esse nec formā.Ergo non fuit facta à capita-
neo,& sic nō valet l.cū syllaneanū.C.ad syl
la. Tertio,arguit ꝑ multa iura ostēdētia qđ
qn̄ ab initio est habilitas si pēdēte explemen
to superueniat inhabilitas actus vitiat l.patre
furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iūr.l. in
ter stipul. §.sacra.de verb.obl.& C. de testa.
l.furiosum.cum si.Quarto,cū multis tp̄ibus
requirit̄ aliqua ꝯditio personæ si vno tp̄e il-
la ꝯditio deſijt actus vitiat l.si alienum.§.in
extraneis.de hær.inst.cum simi. Ergo.& vi-
tietur.Quinto,probat sic. Qn̄ sic se habent
duo,vt effectus surgat ex eo qđ ꝑ prius fit,
si erit ꝯcursus eoꝝ,non erit vitiū, alias sic l.
cū hic status. §.si ambo. de dona. inter viꝝ,
& vxo. Sed reformatio in ꝓposito debebat
sumere effectū à duobus à ꝓpositio nec ca-
pitanei,& deliberatione ꝯsilij. Et ꝑ prius ex
eo qđ capitaneus ꝓponeret. Si ergo anteq̄
opponat desijt esse capitaneus ergo desijt cō
cursus,& sic erit vitiū. Inducit sexto q.de pn̄
cto,vt qn̄ non apparet qđ ꝓcedat,& qđ se-
quat̄ potius inducatur totius vitiatio. ff. de
reb.du.l.si fuerit.& l.sed.& si.de testa.tute. l.
duo sunt Titij. Sed hic nō apparet qđ prius
fuerit an ꝓposito,an priuatio,ergo totū vi-
tiari debet. Induxit ēt ꝙ ex eodē facto nō se
quit̄ pœna,& ꝓmiū.de neg.gest.l.siue hęredi
taria.Item qa duoꝝ ꝯtrarioꝝ non dr̄ esse ea
dem rō de cap.dimi.l.2.§.nemo. & ꝓ socio.
l.de illo. Itē ꝙ factū l. ꝓhibente valere non
potest l.nō dubiū.ff.de leg.Inducit gn̄ale qđ
inutile ꝑ se alij non pōt vtilitatem operari.
de serui.rust.l.qui hēt.Adducit ēt l.cum pa-
ter.§.libertis.de lega.2.l.iubemus.§.sane.de
sacros.eccl.in auth.de nō alie.§.qa vero leo
nis. vbi actus ex quo quis priuat̄ non valet.
Finalr̄ consuluit reformationē non tenere
maxime tali argō, q̄dam effectum expectāt
à iure,quia sunt iuris,& de iure. Quædam
effectū non expectant,qa ius eis non assistit
nec de iure sunt.In primis expectat̄ ꝑfectio,
& quo ad ꝯsumationē actus,& quo ad iuris
effectū.Et sic inchoata tm̄ vel ēt terminata si
ne iuris assistētia nihil sunt l. hac consultissi
ma.§.ex imperfecto.C.de testa. de fide instr.
l.ꝯtractus.in fi.cū si. In secundis qn̄q; expe-
ctat̄ consumatio, vt quia lex de eo loquens
est ꝑteriti, & perfectu tp̄is, quod exigit rem
perfectam,& vbi delictum est de leuioribus
non fingit rem inchoatā esse ꝯsumatā,& ita
ꝑfecto q̄ exigit ex nā verbi non suppleṫ à fi
ctione iuris.d.l.1.in fi.qđ quisq; iur.qn̄que
non expectat̄ ꝯsumatio. Aut qa lex de eo lo
quens non est sub tali verbo, sed ꝑsentis vel
ꝑteriti imperfecti ꝯcepta, vt l. si fugitiui. C.
de ser.fug. Et probat̄ hæc dr̄ia in l. si quis id
qđ.§.ꝙ si dum proponeretur.& in d.l.si fu-
gitiui.in solutione contrarij. de l. postlimi-
nij.§.transfugę.capt.& postli.reuer.Aut qa
est de atrocioribus in q̄bus inchoata fingū
tur à lege ꝯsumata l.si qs non dicam rapere
de episc.& cle.cū in eis effectus, & assistētia
nō accedit l.reū qui.C.de adult. Cū ergo in
ꝓposito sint duæ leges quarū vna est ꝓdita
ad delictum,& pœnam .s.illa quę capitaneū
proponentem punit priuat officio.vt in hac
cum prolata sit per verbum pręsentis tp̄s,
& ꝑteriti imperfecti, apparet ꝙ ante consu-
matam propositionem fuit delictum vt d.l.si
fugitiui.& l.si quis id quod.Ergo,& pœna in
surgens sine hominis facto, vt d. §.cum aūt.
est ēt alia lex quæ disponit de reformatio-
ne ex qua apparet,ꝙ reformatio de homici
da bānito cācellādo nō fuit talis,vt debuit.
est.n.de his q̄ à iure ciuili, & municipali ex-
pectāt,& sortiunt̄ effectū.de iustitia, & iure
l.ius ciuile.& l.oēs populi.ergo inchoata,&
non perfecta quo ad effectū iuris hn̄t ꝓ in-
fectis,vbi ergo inchoata ꝓpositione capita-
neus

neus reliquit satis fuit quo ad pœnam priuationis.& sic tꝑe quo finiuit ꝓpōnem non erat capitaneus, & sic quantum ad legem q̃ de forma reformationis loquitur, nihil actũ debet intelligi. Finalr̃ r̃ndet ad contraria.& quia patet ex distõne prædicta non insisto. Vides ergo ꝙ talis non intelligetur rebãnitus, & sic non poterit cancellari. Vt tñ ista dubõ tollatur solent apponi in reformationibus illa, vꝫ, qđ non possit apponere in ↄsilio.& si ad actum ꝓpōnis peruenerit, vel ꝓponere ceperit ipso facto priuatus intellr̃.de qua doctrina.vide in l.filiusfam.§.diui.de le.1.ꝑ Bar.per alios,& maxime Bal.in l. ea lege.C.de ↄd.ob cau.& ẽt ꝑ Bart.in l. si ita qs §.ea lege,de uerb.oblig.& de qõne prædicta in dictis iuribus pauca tanguntur ex decis. ꝑdicta colligit̃ triplex mã. Vna qñ actus cœptus habeatur pro consumato, de qua in iurib.supra all.Et uide quod not. Bart.in l.si is qui.ff.qui.ex cau.ma.vbi tractat qñ executio facta dicatur.Secũda, qñ debet inspici initiũ, vel finis.De hoc vide in l.3.§.Scio.ff. de mi.& ibi latios.Tertia est, de nã uerbi pñtis p̃teriti imperfecti,& uerbi præteriti perfecti, de qua hr̃ in iuribus superius allegatis, maxime in d.l.1.quod quisq; iuris.& no.ꝙ in hac disput. Iac. But. ostendit se fuisse doctorem subtilissimum.& uide quæ not.per Doct. in l.Aretusa.ff.de sta.hom.& tangit Bart.in l. si post mortem.in fin.princ. de leg. 1.

83 Octuagesimatertia qõ partis erit. † Fuit factum ordinamentum ꝙ oẽs banniti cõis exñtes in territorio Ducis Mediolani, q̃ illud territorium exiuerint intra duos mẽses, & fuerint ad seruiendũ cõi in exercitu suis sumptibus ꝑ quatuor menses debeãt rebanniri. Qui vero non exiuerint intelligant̃ rebelles; & in ꝑpetuum de bãno exire nõ possint, & omnia eoꝝ bona intelligãtur elapsis dictis duob.mensiꝓ.confiscata. Titius exñs, & habitans in ciuitate Papiæ fuit Florentiæ inquisitus,& fuerant factæ citationes fm formam statuti. Et cum nullus cõpareret iudex posuerat eum in banno, & inter alios bãnitos cõis extirerat registratus, quę oĩa, Titius ignorabat. Elapsis duobus mensibus in exercitu cõis fuit facta reassignatio bãniroꝝ ibi seruientium.& cũ non esset inuentus Titius eius bona fuerũt incorporata. Ipse aũt id audiens discessit de territorio ducis,& in exercitum venit. Quæritur an inciderit in pœnã rebellionis,& ↄfiscationis bonoꝝ,&c. An vero seruiens per quatuor menses debeat rebanniri? Ista qõ habet duo membra principalia. Primũ est an dcm̃ bãnum potuerit dari contra illum ignorantem. Secundũ posito ꝙ dari potuerit, an eius ignorantia sibi ꝓsit. & hoc erit ẽt duplex.s.an excusetur à pœna, & sic excusatur, an seruiens habeat statuti beneficium,& sic debeat cãcellari. Quo ad primum recurre ad ea quæ dixi in 1.temp. par. 3.qõ.3.ex quibus patet, ꝙ aliqñ põt dari, & aliqñ non. si ergo in casu nr̃o bãnum fuisset inualidum, qõ non procederet, qa non esset bannitus.l.4.§.ↄdemnatum, de re iud. Oportet ergo p̃supponi bãnum validum, ex quo restat secunda dubõ. & licet dubitabiles passus sint, tñ ↄcludendum est, ꝙ non inciderit in pœnas, supradictas. Certum .n. est, ꝙ statuta pœnalia non ligant ignorantes.l.fin.ff. de decr.ab ord.fac.extra de ↄst.c.cog.ꝑ Arc. not.19.dist.c.quod dictis.ẽt si talis reformatiõ fuisset per ciuitatem publice bannita, vt no.in d.c.cogn. Id.n.quod in ciuitate est notorium ligat ibi hñtes, nõ aũt exñtes extra ꝓuinciam.& ita intellr̃ quod hr̃ in l.si tutor C.de peric.tut.& in l.2.C.de recep. extra q̃ matr.acc.poss.c.cum in tua. & probatur fm Ruff.vt refert Arch.vbi supra in l. optimam C.de contrah.& cõmitt.stip.& ibi notanter dicit ꝙ illud qđ dr̃ sufficere qđ quis sit voce p̃conia citatus. Intellr̃ qñ p̃co mittitur per totam ciuitatem. quo casu dicit neminẽ excusari, facit auth.qui semel.C.qũo,& qñ iudex,& qđ ibi per Iac.But. Nec obstat si dicatur statutum est p̃cisum, & lapsi fuerunt duo menses anteq̃ exiret, ergo in pœnã incidit, cum stricte debeat intelligi.l.ↄstõnib. ad municip.ẽt si durum sit .l. prospexit .ff. qui,& à quibus.quia ille terminus non currit, nisi à die scientiæ ẽt si dicatur de proxime futuris. Debet.n.subaudiri à die scientiæ fm Bart.in cons.230.quod incipit, Domine Iacobe &c. alleg.l.3.§.si quis hæredi.ff.de statu lib.& l.si in diem.ff.de condit.& demonst. Sed in hoc Franc.de Are.in l.si cui.ff.de leg.1.dicit notanter, ꝙ aut dispõ demonstrauit initiũ tꝑis, puta quia dixit hinc ad duos menses. Et tũc aut pars ignorauit impedimento iuris,& nõ cedit tempus nisi à die scientiæ .l. si quis in graui.§.vlt.ff.ad Syll.& facit l.scimus.§. donec de iure delib.fm eum. Potest poni exẽplum in proposito, ut quia fuit ordinatum, ꝙ di-

ꝗ dicta reformatio non posset propalari inde ad certū tps. Si vero ignorauit impedimēto facti, vt qa nō fuit ei notificatū. Et isto casu tps sic limitatū currit ignoranti, qa currit ab initio demonstrato, vt ead. l. si cui, & l. q duos. §. 1. de manumis. testa. ſm eum. Pro quo vide. no. tex. cum gl. in l. qui filio impuberi. §. 1. ff. de hæredib. instituen. & idē dixit Bart. in ꝯs. 13. qđ incipit. Querit̃ vtrum elapso. &c. in 2. vol. & allegauit. l. placet. C. de sacr. san. eccl. & l. iubemus nulli. eo. tit. quæ fuerunt verba Iac. Butr. Qui vltra prædicta ꝯsuluendo allegauit auth. hodie. de appell. & de mino. l. Aemilius. Puto tñ quod hoc casu poterit restitui ex iusta ignorātia. l. 1. in fi. qb. ex cau. maior. & qđ vi aut clā. l. semꝑ. §. hoc interdicto. s. ad remissionē pœnę. Si vero nō demōstrauit initiū, qa nō dixit hinc, sed dixit intra mēsem simplr̃, vel dixit intra duos mēses ꝓxime vēturos. & tūc intellr̃. s. à die scientiæ, arg. C. de appel. auth. hodie. & qđ ibi not. & de statu lib. l. 3. §. si quis hæredi. quia anteq̃ sciat non vr̃ posse petere. l. annus. de cal. Plus. n. dixit Old. in cons. 138. qđ non simplr̃ currit à die scientiæ, sed cum pōt actus ille in exercitium deduci. ff. de iure dotium. l. tali. & d. §. si quis hæredi. & d. l. si in diem. qđ est valde no. & vtile ad multa. ex qua distīone colligitur decisio supra dicta inspecto themate qđ in pœnam non inciderit. Pro quo facit. ff. de administra. tut. l. qđā decedens. §. fi. & de his q no. infa. l. gño & sic restat videndum an si seruiuit per quatuor menses cōi debeat rebanniri. ista qō est fortior, qa licet in pœnis euitandis excuset ignorantia, & silr̃ in grauaminibus. vt dictū est supra tñ in lucris nō est ita. l. si is. §. si seruus. de acq. re. domi. & qđ dixi supra hoc eodē tpe, par. 2. q. 22. & 24. Magis. n. succurrit̃ primo q̃ secundo l. fi. C. de ꝯd. Item qa dicta supra locū hñt in eo qui ignorat ordinamenti. hic aūt ꝓsupponit qđ ignoret se esse in ordinamento comprehensum, & sic ignoret qualitatē suę ꝑsonæ q̃ nō solet tribuere beneficiū. l. tametsi. ff. ad maced. l. fi. ff. ꝓ suo. & sic videat̃ ꝯcludi dr̃e, ꝗ licet excuset à pœna quodcunq; ignorauerit. Si tñ intra duos mēses à die scientię seruierit. vt supra nō tñ debet ſm.ū cācellationis ꝯsequi per iura ꝑdicta. Quo l vcꝝ erit si illi quatuor menses fuerint electi, vt tps speciale, puta in obsidione alicuius loci, ꝑꝑ quam causam illa reformatio facta fuerit, tunc. n. cū amplius illud speciale tps non possit suppleri. ff. de vsufr. lega. l. vsufr. mihi in bienniū rebanniri non debebit. Si vero illud tps fuerit adiectum in gñe, puta qa si ꝯsiderauerit statutum de quocunque tpe durante guerra, tunc debeat rebanniri ꝑ iura ꝑdicta quę omni modo ignoranti tps currere non ꝑmittunt. Nec obst. qđ dictum fuit supra ꝑ. §. si seruus. quia aut q s tpe quo seruisset cōi ignorasset se esse bānitū, & sic non vt bannitus seruisset, & tunc non dr̃et rebāniri vt ibi, & l. 2. ꝯd. & demon. ff. Sed si tps quo seruit scit se bannitū, & vt bānitus seruit, cum ei ignoranti tps gñaliter traditū non cucurrerit, vt supra est ostēsum hr̃e debebit statuti beneficiū qđ est latissime interpretandū. ff. de ꝯst. prin. l. fi. cum si.

Post operis expeditionem supuenit mihi noticia duaꝝ q̃onum Old. quas ꝑ alios tactas aut relatas. non inueni, q̃ licet alibi decentius ante locatæ fuissent, tñ cū de fauoribus bannitoꝝ ēt tractent, & qa fuisset plurima quorarum mutatio necessario huic loco quasi oportune locant̃. & prima est in qua

84 ꝯsuluit. & ideo 84. q̃rit. † Titius fuit bānitus pro ꝓditione ciuitatis ꝑꝑ qđ ex forma statuti ipse, & filij erāt bāniti. Post bānū Titius suscepit filiū noīe Caiū, q Caius patre mortuo reuersus fuit ad ciuitatem de qua pr̃ fuerat bānitus. & ibi stetit longo tpe sicut ciuis existēs de ꝯsilio, equū tenēs, & oīa alia faciēs q̃ alij ciues, faciunt. & dū ista sic se hr̃ent venit ad rixam cū Sēpronio de qua rixa facta est pax corā ꝑtāte ciuitatis post quā pacē Sēpronius eum interfecit, & aufugit. Ptās fecit eū citari. & qa non venit ex vigore arbitrij qđ habebat bāniuit eū. Nūc corā successore ꝑtātis prædicti petitur reuocari ꝑdicta snīa banni lati contra Sēpronium. & dr̃ quod licitum fuit ei impune occidere deñ Caium, qa bannitus erat ex forma statuti, de quo supra mentio facta est. Quærit̃ an possit dicta snīa reuocari. Et primo vr̃, ꝗ non ex vigore publicæ auctoritatis, quia ipse Caius habebat vt alij ciues. Ne ergo sub eius ꝑtextu decipiat̃ idē debet de ipso sicut de alijs ciuibus iudicari. arg. C. de his qui ve. æta. imp. l. 1. & cū cōem cum alijs vitam duceret eadē sentire debet in legibus disciplinam, vt tex. ibi legit̃, extra de statu mona. c. recolētes, & cū eadē particula experiret̃ iura quoq; eadē sibi vēdicare debet. ff. de bo. pos. ex testa. mil. l. vnica.

l.vnica.circa princ.& cũ par simil sq. militia sit iustum, vt eisdẽ priuilegijs gloriari. C. de proxi.sacra.lar.& rerũ priua.l.iubemus. Secundo facilius pœna remittitur quam priuilegiũ auferatur,eo qd' vnũ est fauoris,& grę, al terũ vero supplicij,& pœnę.ff.de const. prin. l.beneficiũ.de lib.& posth.l.cũ qdã. de pœnis.l.interpretatione.Sed habitus in cõi con trarius veritati tollit priuilegium.ff.ad Maced.l.si qs patrem.& loca.& ɔd.l.si qs ignorans.Imò ẽt aliqñ facit cessare ius cõe. ff. de iniur.l.item apud.§.si quis virginem. de iure fis.l.sed,& si accepto.ergo multo fortius tollit pœnam siue supplicium ex banno inflictũ. Tertio,sicut subsistẽtia veritatis actu ali quem reddit illicitũ,ita,& opinio cõis q̃q̃ sit veritati ɔtraria, sicut ergo si vere bannitum non fuisset licitum occidere, sic nec qñ vere erat bannitus cõi opinione in contrarium se hñte,vt probatur aperte.ff.de acq. hær. l. cum quidam.in vers.quod si ipse.& in eo.ti. l.ventre.& ibi not. Quarto nonne rł̃a cõis est ꝙ error publicus facit ius,vt inst.de testa. §.testes.ff.de off.præt.l.Barb.C.de testa. l.1. ff.de suppel.lega.l.3.in fi. Faciat ergo hoc ea su error publicus. quo credebatur filius Titij non bannitus ius .s.tã fauorabile,tã beni gnũ .s.vt impune occidi non possit,sicut nec alij ciues,talis nãq; error immutat aliqñ sta tum alicuius.Nã de seruo ciuiliũ actuũ non capace liberũ facit. & actuũ ciuiliũ capacẽ,vt ad literã legit.C.de lati.lib.tol.l.vna. §. sed, & qui dñi.sic ergo hic de bannito faciat non bannitum.Dico ergo ego Old. de ponte de Laude ll.doctor salua semp veritate,qd' successor ptãtis dictam sñiam reuocare non poterit,& hoc pter iã dicta triplici rõne, & prima si aliqs pulset legatũ hostiũ, tradit hosti bus vt seruus eoꝝ fiat.ff.de legatio.l.vlt. Pone ergo ꝙ talis pulsans,& hostibus traditus reuertit ad nos, si non recipit à nobis, non recuperat iura ciuitatis postliminij iure.si vero recipit ea recuperat. Sic ergo in ꝓposito cũ hic bãnitus rediẽs receptus fuit,& in omnibus tractatus vt ciuis, iura alioꝝ ciuiũ habeat,vt legit.ff de c.& postli.reuer.l.3.§.fin. Secunda est talis. Talis bãnitus non põt,cẽ seri deterioris ɔdõnis quam hostis, imò hostis proprie dr.ff.de cap.dimi.l.amissione.§. q deficiũt.& ad l.Corn.de sic.l.3.§.vlt. & de re mil.l.proditores. Tñ si ei pax sit promissa seruanda est.23.q.1.noli.& 22.q.4.innocens.& qui non seruat capite puniendus est. ff.de re mil.l.vlt. §.fi. licet ergo potuisset occidi ex forma statuti, non tñ p eum q cum eo pacem fecerat. Tertio,& vltimo dato,ꝙ sñia banni fuisset iniqua. fuit tñ ɔtra ius litigatoris tm̃ lata. & sic non posset successor eã rescindere.C.sent.rescindi.non posse l. 1. & qñ pro.non est necess.l.1.ẽt si hoc statutũ qd' faciebat eũ bannitũ fuerit corã bannien te allegatum, qa pp probabiles dubitationes superiores, & alias non putauit causam illo statuto iuuari ff.de re iud. l.preses. & l. cum ꝓlatis.vbi est casus. Hæc Old. Si recte ɔsideras ipse proposuit talem filium ẽt postea natũ ex verbis ipsius statuti ex sua ꝑsona intelligi bannitũ,imò esse bannitũ. & sic non contra dicit his quę dixi supra in 1.tpe parte 1.q.vlt.nec quę dicam infra in vlt.tep. parte 2.q.14.Id aũt ꝙ dixit eum q pacẽ fecerat nõ potuisse impune occidere bannitum nõ est p oĩa ɔtrariũ ei qd' ipse in sua disputatione q̃ incipit,Titius fecit pacem,conclusit .s.facientẽ pacẽ non obstãte pace potuisse offendere bannitũ, qa in hoc themate erat bannitus tpe pacis, in illo fuit bannitus postea.In hoc tñ recurre ad ea q̃ dixi supra hac eadem parte q.51. 52. & 53. & ex hac decisione collige duo notãda. Primũ ꝙ p actus publicos quos bãnitus facit intellr̃ rebanniri. Secundo,ꝙ sñia lata ɔtra offendentẽ bannitũ valet. Quo ad primũ aduerte,ꝙ id põt esse verum, nisi qñ ad actum rebannitionis requirunt aliæ solennitates,tunc .n.illis nõ seruatis in publicis actibus sicut non valeret expressa rebannito, ita nõ valeret tacita l.q ad certũ.ff.loca.Puto tñ ꝙ licet non intelligat rebannitus nihilominus offendi nõ poterit.Illud.n.statutum tolli põt alia solẽnitate ab alio statuto reqsita.vt in mã. l. omnes populi.& l.si qs in principio testamẽti. de leg. 3. Licet ergo tunc non intelligat rebannitus non tñ poterit offendi, cum qualitas hostis sublata sit p eius receptionẽ ad actus publicos de qua supra.Si aũt actus publici fierẽt corã toto populo ad parlamẽtũ vocato,vt fit in introitu dñoꝝ,& prioꝝ & ẽt in introitu vexillorum societatis in ciuitate Florẽtiæ.dicerẽ tũc intelligi rebãnitũ Caiũ, de quo supra. Præsumeret.n.scisse populum oĩa quæ in suis legibus ɔtinent, & sic ɔtra illas in totum dispensare.C. de testa. l. omnium.& l.quidam consulebat.ff.de re iud.& quod

quod hr in d.l.si quis in principio testamēti. Vis.n.cōis publici erroris inducta à populo qui potest maxime per uiam parlamenti facta à consilijs quæ illum repñtant, ut l.aliud §.refertur.& ibi not.ff.de reg.iur.& C. quæ sit lon.cons.super rub.reuocare. & sic facien do intellr reuocare, ut hr in l.2.C. de decre. dec.& qđ not.in l.ita tñ.in prin.ff.ad Treb. iuncta.l.de quib.in fi.cum sua mā.ff. de leg. sm quam intellr hæc decisio, vt patet ex the mate.& ita fuit in legibus siue statutis loquētibus de consortibus epi Florentini iudicatum per totum collegium Florentinū. Quo ad sm vide quæ dixi supra hac ead.par. q.3. Et considera, ꝙ hic non fuisset lata snia ad petitionem bāniti agentis, sed alterius accusantis, vel ipsius iudicis inquirentis pro iniuria facta bānito, & in ꝓcessu non exp̄sso, licet fuerit exceptum. Id aūt quod ultimo dr tale bannum reuocari non posse tempora ꝑ ea quæ dixi in primo tempore, parte vlt.qō.

85 Altera qō,& sic.85.sub †hoc themate formata erat. Duo sunt statuta in ciuitate Paduæ. Vnum per qđ cauetur, ꝙ quicunq; fuerit bānitus de maleficio, pñtando alium bānitum de simili maleficio liberetur, & eximatur à bāno. Aliud quod qcunq; fuerit bānitus de maleficio in ciuitate Vicentiæ intra octo dies bāniatur, & in libro bānitoꝝ ponatur in ciuitate Paduæ eisdem modis,& cōditionibus,& formis quibus bānitus fuerit in ciuitate Vicentię. Accidit, ꝙ Titius cōmisit maleficium in ciuitate Vicentiæ, & de maleficio est ibi bānitus,& ex forma secundi statuti bānitus est sllr in ciuitate Paduę repertis verbis secundi statuti in ipso bāno. Qui Titius bānitus pñtat Paduæ alium bānitum de simili maleficio,& vult liberari à bāno ciuitatis Paduæ virtute primi statuti, licet hoc non posset in ciuitate Vicētiæ. Quæritur an hoc possit de iure petere, & sic an debeat liberari. Et dicta Old.in hac q.multum diffuse ꝓsequit, sed multis omissis, & maxime rñsionibus ad argumenta facta hincinde referā truncate eius intentionē,& primo ad negatiuam, qñ vnus locus adijcitur alteri nām eius cui adijcitur assumit,arg.ff. de pub. l. si ego.§.si tñ,de vsufr.l.si Titio §. 1. & de pac. do.l.inter socer.§.cum inter. Sed ciuitas Paduæ adijcitur Vicentiæ à qua ꝑ prius Titius erat bānitus.ar.ff.de senato.l.pen.& de exec cit.l.si eum .§. 1. ergo ex loco Vicentiæ vbi non liberatur debet iudicari. Secundo sic,bānum Paduæ fuit datum ꝑꝑ bannum Vicentiæ, & licet fuerit ex interuallo ꝑꝑ necessitatem apparētem, tñ intellr simul datum, arg. ff.si pars hære.pet.l.antiq.de mil.test. qrebatur.de hære.inst.l.hæredes palam.§.fin.ergo licet tollatur sm durat primum, qa talium quoꝝ vnum ꝑꝑ aliud est ademptum virtute ꝑmanētis perdurat.ff.de lib.& posth. l. si ita §.1.& arg.ff.ad carbo.l.3.§.ibidem. Tertio, snia est lex.ff.de iust. & iu. l. pen. & apparet ex æqparatione ad vltimum voluntatem .ff. de manu.l.seruus.de pig.actio.l.non est mirum.iuncto in auth.de nup.§. disponat. Sed ex diuersitate locoꝝ effectus legis non variatur. C.de usuc.trans. l. ult. & de temp. in integ.rest.l.fin.ergo nec effectus snię.& ideo sicut Vicentiæ nō liberaretur, ita nec Paduę, facit.ff.de postu.l.ex ea.& qđ ibi no.Quarto, qa bānum translatum non debet immutari ex loco ad quem est translatū.C. de his q in prio.cre.lo.sue.l.1.de noua.l. aliam. de adim.leg.l.legatū.cum sim. Et sic remanente qualitate bāni ex loco Vicentiæ eximi non poterit. Quintum bānum latum Paduæ dr ortum Vicentiæ.ff.quod ui,aut clām.l. nam origo.ergo sequitur, ꝙ in exceptione ille locus attenditur.ff.de edict.l.si fundus,de vsur. l.1.ergo qa Vicentiæ non liberatur, ita nec Paduæ. Sexto, dicta bāna sunt eiusdē formę, ergo,& eiusdem subæ.ff.ad exib.l.Iul.§.sed, & si q s.ff.de auro,& arg.leg.l.Seia.& de ver. sig.l.mul.§.1.& sic esse debent eiusdem vitæ, ad l.Falc.l.qui quadringenta.§.quid ergo.& de seruu.rust.præd.l.vna est uia, bānum Vicētiæ durat,& uiuit,ergo & Paduæ.& maxime qa fortior est actus obligationem ꝯseruans, quam extinguens.C.de duob.re.l.fi. Vltimo ab adæquatione facta de bānis, & sic eiusdē vitæ debent esse.C.de inoff.don.l.fi. In ꝯtrarium arguit septē alijs modis quos sllr decurtabo. Primo, à nā superaddit q est ut suis ꝯdōnib.& qualitatib.proprijs iudicetur.C.si plu.vna sen.l.1.& 2.& ff.mand.l.si mand. §. Paulus,de ꝯst.pec.l.item illa. §.1. bānū vero Paduæ supadditur bāno Vicentiæ, ergo debet suis qualitat.b.iudicari, & sic Titius liberari debet. Secūdo, obligatio ex bāno,& eius dissolo sunt diuersa quimò,& ꝯtraria, ergo dispō sup vno nō trahit ad aliud.l.si uero §. de uiro.sol.mat. & si a pa.q s sue.manu.l.fr. cū si.et sic dissolo q sit Paduæ remanet i suo

statuto

ſtatuto.l.oēs populi. Tertio, licet plures leges ꝓdeāt à diuerſis circa eaſdē perſonas & eūdem effectū dirigentes, non tñ ſunt eiuſdē vitæ, ſed vnaquæq; durat ſm nām ſuam inſitam ꝓducenti, vt patet in bonoꝶ poſſeſſione de iure ꝑtorio, & aditione de iure ciuili, inſti. de bo.poſ.§.aliqñ.de bon.poſ.ſm tab.l.hi q. & C.de iure delib.l.licet.& q admit.ad bon. poſ.l.2.& de ſucceſ.edic.l.1.§.largius. cū ſi. In ꝓpoſito ergo bānum Vicentiæ duret perpetuo, & Paduę tollaī pręſentatione alterius bāniti. Quarto, extēſio vnius loci ad aliū intelligit ſm quid nō quo ad oia. C.de ſacroſ. eccl.l.omni.de præ.vrb.conſtāt.l.1.tit.11. & not.de leg.l.princeps. Sic ergo, & tunc extenſio bāni de Vicentiā ad Paduā fiat ſm quid, ne vnico verbo ſtatutī Paduæ videaī tollere ſuas leges ꝓprias, C.de inoff.teſt.l.ſi qñ. & extra de ſepul.c.certificari. Quinto, pęna debet eſſe ꝓportionata delicto. C. de epiſc.& cler.l.ſi quenq̃.de hęr.l.quicūque. prolixitas in duratione dr̄ magnitudo pœnæ, de pœn. l.aut dānum.§.inter eos. plus aūt eſt delinquere in aliquē immediate ad l.Iul.maieſt.l. Iul.& de capt.& poſtli.re.l.ſi q s ingenuā. Sed ſi bānum datum Paduæ pro delicto cōmiſſo Paduæ tollitur p̄ſentatione, & ſic minus durat fortius tolli debet aliud datum ꝑꝑ delictum cōmiſſum Vicentię, q a quo ad ciuitatē Paduæ lōge minus delictū eſt. Sexto, variatio loci plerūq; inducit diuerſitatem quo ad exeptionem ab onere. ff.de exc.tut.l.ſed milites.§.ignominiæ.ff.de re mil.l.milites.§. miſſionū. & patet. C.q nu.lib.l.1. non ergo mirꝭ ſi diuerſimode eximit quis à banno Paduæ q̃ Vicētiæ. Septimo redhibitoria, & quā to minoris ab eodē inductæ ſunt.ſ.à ꝑtore. ff.de ædi.edic.l.1.§.1.& l.qd' ſi nolit.§.ſi plures.& l.ædiles. & aliqñ vtriuſq; idem eſt effectus ff.de ædil.edic.l.bouē.§.aliqñ.& ſnīa lata ſup vna parit exceptionē rei iud.in alia.ff. de excep.rei iud.l.ſi is q hæres.§.1. Sed vna tollit anno. Alia lex mēſibus de ædil.edic.l. ſciendū.§ fi. Ergo fortius in ꝓpoſito cū non ab eo. ſed à diuerſis bāna procedanr. His rōnibus factis licet ꝓlixius facit ipſe Oldr. rñſiones ad vtriuſq; partis argumenta. Et illis poſitis cōcludit vt ſequitur. His ſic decurſis ſubijcio ſolutionē quæ mihi verior eſſe vr̄. Et credo ſimplr̄ dicente ſtatuto, ꝙ qui eſt bānitus Vicentiæ, banniatur & Paduę. Et ſic ſit factum iſto caſu pręſentando alium bannitū liberararetur à banno ciuitatis Paduæ ſm formam primi ſtatuti ſuperius allegati, Et hæc ꝑ allegata pro hac parte, & maxime, qa qñ vni ꝑꝑ delictum non in ſe, ſed in alium commiſſum cōpetit actio, ita ꝙ ēt nihilominus cōpetit principali. Et ſic vtrique vnaquæque actio ſuam legē habet, & ſuum ꝓprium ſortitur effectum, & ſuū diſſoluendi modum, & faciliorem principali: ſicut ſi fiat iniuria filio cōpetit actio filio, & patri. ff.de proc.l.nō ſolum.§.ſi pater.& de iniur.l.pater, cū ſimi. & tñ non erit eadem exiſtimatio vtriuſq; actionis, ſed vnaquæq; habebit ꝓpriam ſm ↄdōnem eius ꝑſonæ cui competit. ſic dico, ꝙ & ſi ꝑꝑ maleficium, & in vno loco cōmiſſum in duobus locis q s banniatur vnumquodq; bannum ſm nām loci ſui proprij iudicabit. ff.de iniur.l.ſeruo.§.vlt.& l.ſeq. Et qa identitas, & vnitas ſnīæ ex qua diuerſæ pœnæ ſequuntur nō arguunt identitatem durationis in pœnis ſicut in ſnīa relegationis ad tēpus, habet.n.in ſe pęnam quam verbum ſonat.ſ. relegationem, & aliam.ſ.remotionem ab ordine decurionatus amiſſi. ff.de decurio.l.2. Et ad tempus ab ordine decurionum redditus eſt inhabilis ad honorem; & tñ finito tp̄e principalis pœnæ.i.amotionis ab ordine, non finiī inhabilitas ad nouos honores, ſed tanto tp̄e expectat quanto fuit in pœna. ff. ad mun.l.ordine. & de decurio.l. ad tp̄s ex q bus apparet ꝙ pœna acceſſoria nō commenſuratur ex tp̄e principalis, ſed habet per ſe propriam in legē ſm quā finit, & durat. Verum qa in themate nr̄o in ſtatuto fuit vltra ꝓceſſum, & deīn ꝙ banniaī eiſdē modis, & ↄdōnibus, &c. Contrariū credo de ſtricto iure ꝑꝑ virtutem prædictoꝶ. modus nanque dr̄ a moderor moderaris, & dr̄ moderamentum ſiue temperamentum rei cui adijcitur. ff.ad leg.falci.l.1.& inſtit.eo.in prin.& ff. de dona.cau.mortis. l. quod conditionis, & ibi not.& de ſerui.l.ſeruitutes, §.modus. Temperamentū vero obligationis duo reſpicit.ſ. ius creditoris. & eius qd' pōt ſolui reſpectu debitoris, & hoc vult dicere lex. de acti. & obl.l.obligationū ſere.§.modus. Poſito.n. ibi obligationis modo ꝑ eum exēplū alternatiuę obligationis. ꝑ exemplū alternatiuæ obligationis ſtatim ſubdit rōnem quare illa obligatio dr̄ ſub modo. Nā alterius ſolutio, &c. Et ſic moderaī ſolutio reſpectu creditoris. Cū igr̄ debeat eſſe idē modus bāni dati ī

ciuitate Paduæ, qui est banni dati in ciuitate Vicentiæ. oportet idem esse in petitione, & solutione, sed in ciuitate Vicentiæ non est pñtatio banniti in solutione, ergo nec Paduæ. Item hoc nomen ꝯdō, interdum dicit obligationis suspensionem per adiectionem vel subintelľm alicuius extrinseci execati .ff. de ꝯd.& demonſ.l.legatum.& l.aliqñ, de ver. obl.l.interdum, & de verb.sign.l.cedere. Interdum dicit ius personæ competens, siue p̄sentem statum alicuius rei.ff.de ꝓcur. l. ign. de reg.iur.l.non solum, & l.melior, & de test. manu.l.Mæuia. De primo modo intelligēdi cum dicit suspensionem nō vř statutum dře intelligi eo quod appellatione iuris non est ſm legem.ff.qñ appell.sit l.1.§.biduū. & verbum hňs duas sigñones ꝓlatum à lege, eam sigñonem assumit quæ est ſm legem, non eā quæ p̄ter.C.de instit.& substit.l.gñalī, & de op.lib.l.qui libert.§.fin. ergo ſm vltimū modum. Itaq; æqua debet esse ꝯdō banniti in ciuitate Paduæ cū bānito in ciuitate Vicētiæ; sed hoc non esset si se posset liberare Paduæ p repñtationem banniti, cum Vicentiæ hoc non possit, imò esset melior ꝯdō Paduæ, q̄ Vicentiæ, sicut est melior ꝯdō dñi quo ignorante seruus delinquit, quia liberatur dando eum pro noxa, q̄ eius, quo sciēte delinquit, quia necesse habet damnum emendare.ff.de noxa l.si plurium seruus delinquerit, & de vsufruct.l.cum fructuarius.& l.seq. Præterea sicut facultas, & difficultas dissolutionis obligationis facit obligationem esse melioris ꝯdōnis, vel deterioris. ita facultas dissolutionis banni facit alicubi bannum est melioris ꝯdōnis alibi deterioris. Sed hoc non debet esse in proposito, immò debet esse eiusdem ꝯdōnis vtrobique, ut ex statuto apparet, ergo debet esse par, & eadē dissolutio in utroque prædicta ꝓbantur.ff.de fideiuss.l. græce §.idem Iul.& de in diem addic.l.ubi aūt.§.fi. & l. seq. & sic intelľr statutum de ꝯdōnibus extinctiuis, ut eadem sit ꝯdō extinctiua bāni in utroq; loco, vt no.ff.de seruit.l.4. sic & seruus qui intolerabilř afficitur à dño debet bonis ꝯdōnibus vendi non suspensiuis, sed extinctiuis, ita.s.ꝙ ꝯtractus non dissoluatur per redditum serui ad dñm, sic nec p redditum banniti ad ciuitatem vt instit.de his qui sunt sui, vel alie.iur.§.sed, & maior. & si quæretur an si talis bānitus pñtaretur per aliū in ciuitate Paduæ pñtans hřc beneficium p̄sentationis ex forma statuti primi. Crederē ꝙ sic, quia negari non pōt eum esse bānitum ciuitatis Paduæ, quæcunq; fuit rō bāniendi. Et ad hoc pñt diuersimode superiora deduci, & potissime hoc dicerē per l.de interd. & reg.l.releg.§ interdic.cū §. seq.& in §. si qs. ibi pluribus etiā prouincijs &c. & de cap. & postl.re.l.non dubito. Hæc Old. Vt ergo vides ex sol.prædicta cum dist. satis patet rñsum ad rōnes vnicuiq; parti distinctim aduersantes, quap p illas nō curaui referre. Sed mihi primum membrū decisionis est dubiū, quia cum statutum Paduæ semp loquatur, & bānitus Vicentiæ remaneat Vicentiæ bānitus restat primum statutū, ut sic ēt post cancellationē debeat banniri, & registrari C.de hæret. l. Arr. Nec sufficiat prima descriptio cum non durauerit.l.si pro parte.§.uersum. ff.de in rem uer.& quod hř p Bart.in l.sicut §.supuacuum.ff.quib.mod. pig. uel hypoth. sol. Vř ergo verius ꝙ vtroq; casu talis bānitus alium bānitum pñtans non eximatur à bāno, & ꝙ statutū primum intelligaī de bānitis tm̄ in ciuitate Paduæ, & non de alijs, ut sic vnum statutū declaret ab altero.ff.de pet. hær.l.cum sim. Quia tñ auctoritas tanti uiri ampla est, nō audeo ab eius decisione discedere, eo casu quo statutum tm̄ disponit, ꝙ bānitus Vicentiæ bāniatur Paduæ. Semel.n. fuit bānitus, ergo, &c. p not. in l.ꝙ duo.§.fi. ff. arb. cum sim. Vest quia prima rō facta ad partē negatiuā, & ēt ad affirmatiuā non concordant ex p̄dictis. Et qa ēt circa illas solo, & distō eiusdem utilis est ad multa, & maxime ad mām l.3.§.hæc actio.ff.si quis te.li.ch. ius.fu. Ac ēt ad puentiones quę sæpe fiunt inter cōitates, & statuta q̄ quotidie fiunt ꝙ bāniti in vno loco intelligantur bāniti in alio, & sic de sim. Solutionē quam ponit ad dicti primā rōnem hic ad literā inserā, put iacet. Dicebat.n.ꝙ non obst.primū arg. Nā aut si successio, aut accessio. Si successio, tunc id qđ succedit est eiusdē ꝯdōnis, & causę sicut id cui succedit.ff.de ꝯd.& dem.l.libæ.& de do.inter ui.& vx.l.si don.§.sponsus.nisi diuersitas ꝗtatis inter vtrūq; diuersitatē iducat.ff.de fundo.l.cū in fundo.§.si fundus. Fit.n.estio rei immobilis dotalis statim, qa cum p l.Iul.s inhibita alienatio ipsius.ff.de fun.do.p tot & maxime in l.lex Iul.& C.de fun.do.l.1.& 2. Facile poterit eius restō fieri. Pecuniæ uero cum facile expendantur, & consumant

ff.d

ff.de leg.3.l.si coreus.§.1. imò adhuc qñ in dotem datur res mobilis,& se mouens cum alienari possit.C.de ser.pi.da.ma.l.fin.ff. de manu.l.seruum.so.ma.l.dotalē,& no.inst.q. ali.li.vel non in prin. non sic est facilis restō iuxta illud non .n. est semp facilis nois emptio cum numeratio totius debiti non sit in expedito.ff.de fideiuss.l.si dub.in princ. & iō ad restōnem eius datur annus.C. de rei vxo. act.l.1.§.exac. Ad similitudinem eius qd' dr inst.de off.iud.§.1.cum sim.Si uero sit accessio aut est accessio psonæ aut rei, aut actionis.Primo casu accedens habet easdē cognitiones cū eo cui accedit,nisi ɔtrarium exprimatur.ff.de verb.obl.l.vlt.§.fi.ff.de publ. l. si ego.§.quod cām. cū sim. supra alleg. primo arg.Et est rō, qa non vr quid nouum induci,sed magis antiquū augeri.ff.de iur.do.l.4. & intelligo hic accessionem ɔcretam q̄ cohæret primæ quasi sit vnū cum prima.ff. de dā. inf.l.hoc amp.§.de his,ver.ita demū,vel quę cohæret quasi accessorium principali, vel ut ornatus ornato.ff.de auro,& arg.leg.l. cum aur.§.ult.& l. & si non sint.§. pueniamus, vel vt vnius complexu eiusdem vniuersitatis vtrunq; pariter ɔcludentis.ff.de leg.1.græce. & l.si legato.& de leg.3.l.pecul. in princ. Si aūt sit oino discreta accessio,tunc secus.arg. ff.de dam.inf.l.damni.§.si is qui vicinas, & est ratio, quia separatoꝝ separata debet esse ratio.C.de don.inter ui.& ux.l.si maritus.& ibi not.& ff.ad carb.l.de bonis,in princ. nisi & modus illam accessionem inducens aliq̄ tacitam repetitionē prior induceret,de le.3. l.in repet.Tertio casu aut est accessio q̄ deuolutio nuncupatur, & tunc aut fit hominis facto puta nouatione,& perduntur priuilegia primæ.ff.de noua.l. aliam,aut p legē,& tūc obtinet lex diuortio.& qđ ibi not.in l.finaūt §.1.ff.de neg.gest.& l.quod deb.de don.cau. mor. Si aūt sit vera accessio q̄ dr esse cū primæ subsisteti accedit secūda.ff.de re iud. l.4. §.si ex ɔuentione, tunc quod erat in prima deducitur in secundā ei accedentē, nec plus, nec minus loco, re,tpe,vel causa.ff.ut le.no. cau.l.1.§.bell.& §.sub ɔd.& sic assumit nām primæ,sed non accñs.l.item veniunt.§.cum ɔdiximus,& ibi not.ff.de pet.hær. vnaqueq; nā habet suū proprium tps. vñ si prima erat tpalis non sequitur ꝙ secunda sit talis .ff. de ɔlt.pec.l.item illam.§ adijcitur,& de leg.1.l. si cred.in 2. rñso. Fallit qñ secunda adijcitur primæ non ad nouam principalem obligationem ɔtrahendam, sed ad dandam executionem,& exitum iam ɔtractæ qualis est stipulatio de iudicio sisti. tūc.n.prima extincta de cuius executione,& exitu tractabatur, & illa quę dabat viam ɔueniendi ad exitum ex ɔña tollitur,& sic loquił.l.si eum.§. q iniur. ff.si qs cau.& sic debet exponi ibi,quia tales stipulationes p.p rem ipsam darentur.i.p.p ipsum psincipale qd' poterat ipsa actione peti,& eius petitio facilius,& solidius perducatur ad finem. Ad hoc facit.ff.de ser.rust. ɔd.l. 3.§.vlt.& queadm.ser.amit.l.Labeo.sm vnā lect.& de lib.le.l.precio.cum sim.Old.An autem omnia prædicta procedant, & maxime qa ad l.1.& 2.C.si plures vna sen.& alijs iu. Vñ in prima rōne ad partē affirm.alleg.non rñdet.non examino, qa extra mām principalem.Sed si libet uide Doct.in d.§.q iniur. & in §.quod dicitur.& Bart.in d.§. hæc act.

Rubrica de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum,aliter quàm per mortem.

Restat postremo vt tertium, & ultimū tps attingatur.Cuius mā est de ɔtingentib. post finitum bānum. Et quia bānum finitur qñq; remanente uita,qñq; per mortem. In duas particulas diuidam tps istud. Prima.n. erit de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum aliter q̄ per mortem.Secunda erit de occurrentibus post mortem banniti. & quia more aliaꝝ partium hæc ultima expedietur.Præmitto rubricas quęstionum, quæ in 1. parte veniunt agitandæ quæ sunt.

1 *An dato termino mensis ad soluendum omnibus bannitis. Titius infra illum mensem potuerit offendi, facta deinde solutione intra mensem illum.*

2 *An rebannitus, & non cancellatus possit impune offendi, in qua multæ quæstiones similes inserūtur. & hic quando bannum est nullum, puta quando clericus bannitur a iudice seculari.*

3 *Quid econtrario de eo qui offendit bannitū cancellatum, sed non legitime.*

4 *An simpliciter rebannitus dicatur in integrum restitutus.*

5 *An restitutus recuperet etiā alienata per fiscum.*

6 *Si non recuperat alienata, an recuperet à fisco pretium eorum.*

7 *An recuperet fructus praeceptos à fisco ex bonis quae restituuntur.*

8 *An restitutio taliter fieri possit, quòd ad alienata trahatur.*

9 *An rebannitus recuperet partem quaesitam haeredibus occisi ex forma statuti.*

10 *An ex rebannitione tollatur ius vindicandi quaesitum alicui ex forma statuti.*

11 *An rebannitus intelligatur restitutus etiam aduersus condemnationem factam de bannito dānum passo.*

12 *An rebannitus possit agere pro robaria sibi facta tempore banni, stante certo statuto in themate illius quaestionis narrato.*

13 *An agere possit pro contractu quem facit tempore banni.*

14 *An tempore banni bannitus deceptus vltra dimidiam iusti precij, stante statuto quòd non posset ad sui vtilitatem contrahere exemptus a banno agere possit per l.2.de rescin.ven.*

15 *An rebannitus possit testificari, & alios actus facere, qui infamibus sunt interdicti, & in hac tractatur qui possit famam restituere.*

16 *Si bannitus infamis iurauerit tempore banni, & posteaquam fuit rebannitus deposuit quid iuris, scilicet an valeat eius dictum.*

17 *An rebānitus possit admitti ad honores ciuitatis.*

18 *Si eligitur vel imbursatur ad officium prohibitum tempore banni, & postea extrahitur de bāno an sit habilis, & ibi etiam sequens.*

19 *De eo qui ante bannum fuit imbursatus, & exactus post rebannitionem in praecedenti.*

20 *An exemptus à banno possit ratificare quae gesta sit tempore banni etiam si sint inualida.*

21 *An exemptus de banno possit à suis antiquis creditoribus conueniri.*

22 *An possit agere contra suos debitores qui postquam fuit in banno ante rebannitionem soluerunt communi.*

23 *An rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellem prohibeatur habere officia prohibita bannitis rebannitis.*

Prima pars tertij temporis.

1 PRima igitur, q. † facta fuit in fauorem bannitorū, siue reip. reformatio quod banniti soluentes intra mensem certā quantitatem intelligerētur à banno exēpti. pendēte dicto mense Caius bānitus fuit offensus à Sempronio, deinde post offensionē, & ante lapsum dicti mēsis Caius soluit, quaeritur an Sēpronius veniat puniendus, & vīꝫ ꝙ nōn, quia tpe offensionis bannitus erat, ergo potuit ex forma statuti impune offendi.l.4.§.ꝯdemnatū.ff.de re iud. Ad qd' possent multa allegari, sed causa breuitatis omitto. Et ēt qa sciendum est olim hanc qōnem fuisse disputatā, vt refert Io.And.in add.Spe. in saepius alleg.tit.de accus.§.seqtur.ver. qd si qs suaꝝ additionū.vers.est sciēdum. Et ibi dicit, ꝙ disputator determinauit Semproniū puniēdum, & duas rōnes assignat. Prima est, qa aut beneficium trahit ad tp̄s solutionis, aut e ꝯtra solutio ad tp̄s beneficij, ex primo remanet delictū impunitum, ex secūdo venit puniēdum, ergo p̄eligendum est secundum, cum publica vtilitas exigat maleficia puniri de sent.excōm.c.vt famae.& ibi cōcor. Inducit secūdo legem sufficit.de cōd.ind. Equiparat.n.ꝯdōnem superuenientem ad actū puꝝ ei, q̄ à principio fuisset annexa. Sed certū est quod si ab initio bānitus sic fuisset, ꝙ soluendo intra mēsem tm̄ à banno esset exēptus, interim non potuisset impune offendi, ergo nec hoc casu. Aduerte, qa prima ratio nihil facit, qa cap. vt fame, cum cōcor. loquitur in delictis, sed pluries dictū est, quod illud qd' fit lege p̄mittente nō est delictū l.si seruus. C.de his q ad eccl.conf.& not.in l.1.& per Bal.ff.ne qs eum q in ius vō.est vi exi. Praeterea ibi concurrunt interpretatio delicti, & interpretatio excludēs delictum. Secūda, assumitur l.merito.ff.pro socio. de poen.l.interpretatione. Tertia ēt ratio pōt tolli ex eo, ꝙ hic non est cōditio adiecta. sed terminus certus positus solutioni q interim obligationē nō extinguit sicut faceret cōditio, vt ibi not.ff.in l.sufficit, & sic cū interim esset bānitus potuit impune offendi. pro hoc.ff.ad sen.li.l. sub ꝯdōne.& l.4.§.sed & Marcellus.de in diē addit.& ideo puto subtilius aduertendum retenta tm̄ decisione p̄dicta, & sic vbicunq; post actū perfectum apponit̄ suspensio, illa non reddit actum ꝯdōnalem, quod secus est qn̄ ab initio habet suspēsionem l.2.ff.de in diē addit. cū ibi nota. Et illud veꝝ in contractibus, sed in vltimis volūtatibus secus est, quia semp actus redditur ꝯdōnalis.ff.de adimen. lega.l.legatū pure.& de cōd.& demōstratio. l.qbus diebus.§.qdā Titio.& dixi supra parte p̄ced.q.78. Sed regula traditur, ꝙ vbi inter ꝯtractus, & vltimas volūtates est dr̄ia. legis dispositio adaptat̄ ad dispōnem vltimae voluntatis.l.1. C.de his qui vt ind. & ibi not.

per

p gl.& Bart.ff.ad Sylla.l.in cognitione.& de adim.leg.l.trāsactio.& latius in l. ita stipulatus.de verb. obl. Sic ergo in proposito facta æquiparatione ad vltimas voluntates diceř interim nō bānitus,&sic Sēpronius veniet puniendus, p hoc qa facta prorogatione termini interim executio fieri nō pōt l. 4. §. si ex cōuētione.de re iud.facit.ff.si cer.pet.l. pecuniā.cū ibi not. & hoc verū,si assignaŕ terminus oībus bannitis vel aliqbus spāliter enumeratis.& offensus sit de illis. Si vero fuerint ordinati certi officiales q hńt reuidere q banniti debeāt hře tale beneficium,puta qa in ordinamento dř, q illi banniti qui fuerint declarati intra mensem ab officialibus turris possit intra mēsem à die declarationis soluere taxatā quantitatem.&c. Puto isto casu ante declarationē posse impune offendi, qa pšens status nō tēdit de sua nā ad exclusionē banni.& ideo nō inspiciř qđ euenire pōt,sed post declarationem factā,secus est.tendit .n. tunc pšens status ad exclusionē bāni cū iā soluēdi beneficiū datū sit, & ideo hoc casu offendi non pōt alio sic vt in dictis iuribus probatur.faciunt no.in §. sacram. p Bart.& melius q̄ subtiliter scripsit in l.Iulianus verū debitorem.ff.de cond. inde. in vlt. op. Aduertat ergo multū ad verba deliberationis q talem bannitum vult offendere, & cōsideret, q in dubio cautius est abstinere, & prædicta vera in sciente legem. In ignorante autē vide quæ dicam statim in seq. q.

2 Secundo quæro † dictum est supra proxime de offenso ante solutionē. Sed q̄ro qđ si soluerit intra tps vel aliter fuerat rebannitus,sed nō fuerat cācellatus. An offendēs eū puniaŕ? Ista est antiqua q.& formaŕ diuersimode, q̄nque in offendente bannitū, cuius bannum est ipso iure nullum, vt in clerico incedente vt laicus,bānito, & occiso de qua facit mētionē Alb.de Gād.in tit.de bānitis. in 6. col. & ibi refert p multos fuisse determinatū talē offendi potuisse,qđ Ioan. And. late examinat referens disputationem Aegidij Cremon.& Nic.de mat.in regula q qs. lib.6.& in soluente cācellato.Idē Io.And.refert disputationē Viānisij, & eius determinationē in add.Spec.sup rub. de obl. & sol. in fi.suaš additionū Iac.But.posuit in l.de ætate.§.ex causa .ff. de inter. ae. & ibi ēt Rayn. Iac.de Are.in l.1.§.si oēs.ff.de vend.inspici. In bānito nō legitime posuit Dy.in l.pe. ff. de adult.& ibi Bart. in l. gńo. de his q not. inf. Quæ oīa iura faciūt q offendens excusetur à descriptione bāni ēt ab initio inualidi siue validi ab initio,& sublati,sed nō cācellati, & sic eū occidens non veniat puniendus. & vt patere pōt lectori in locis prædictis omnes cōcordāt q sciant prædicta puniaŕ, qa cancellatio de facto non est illa quæ eū faciat rebannitū,vt dixi supra parte pxima q. 75. Et ita intellř quod not. in sæpius alleg. addi.in vers.quid si quis.in ver.addi.qđ incipit quartum mēbrū.euanuerat .n.virtus bāni.& sic eū non esset bannitus cessat statutū. In ignorāte vero cōcludunt ēt oēs q non teneatur pœna l. Corn. quia illa requirit dolum,& non habet locum ēt in lata culpa. l. in l.Corn.ff ad l.Corn.de sic.An aūr in aliquo puniaŕ variauerunt do.in aliquo. dixit ēm Aegidius, q nullatenus punitur cū ignorans in illa fuerit culpa.ff.loca.l.si ignorans & in c.2.de const.lib.6.sed Nic. Mat. latius declarans dixit q aut erat persona offendēs in qua cadebat iustus error,aut non, vt primo casu non teneaŕ secundo sic, quod refert Ioan.And.in d.c.q qs,Bar.vero in d.l.pen. quia debuit diligētius inuestigare an bannū fuerit rite datum, q puniŕ de homicidio culposo.ff.vi bo.ra. l. 2. §. hac actione. & d. l. Corn. maxime cum error iuris sit lata culpa.l.liberto℞.§.notantur.ff.de his q not.inf. pro hoc alleg.quia cum alio cōtrahens debet se informare de cōdōnibus eius.ff.de reg.iur. l.q cū alio. multofortius qui aliū interficit. de reg.iur.l.qui in alterius.Ioan.And. in eo q soluit, sed nō fuit cācellatus occisor tenet occisorē nō puniri de dolo,sed iudicis arbitrio šm facti qualitatem.ff.de sic.l. 1. §. sed si clauā,& alia iura alleg.in d. rub. & de ob. & sol.Veritas ergo est q vbi ei pōt imputari culpa ēt ignoranti pōt extraordinaria pœna imponi.alias non. Et ideo si elapso tpe appellandi nulla causa agitaŕ ēt nullitatis, sed non rite bannitus registratus est inter alios bānitos,& ita bānitus credit.certe nullo modo erit puniendus eū occidens pšumitur.n.pro snia l.Herennius.§ Caia.de vsur. Similiter si bannitus non venisset ad soluendū,sed alius p eo soluisse, & occidens non fuisset ibi tpe solutionis,& dum veniret inueniret illū q erat bannitus veniētē ad ciuitatē,& illū occideret, certe in nulla culpa esse pōt. Si vero publice diceret bannū fuisse

nullū vel facta esset reformatio in fauorē aliquorū qd' soluerēt, & publica esset reformatio, certe tunc debuisset inuestigare, an id q de nullitate dr̄ verū sit. & an esset de illis qui soluissent alias est in culpa, & sic tūc opinio. Bar. verificat, non tñ intelligas q semp pariter puniat, sed p modo culpæ, vt l. aut facta. §. delinquūt. ff. de pœ. Adeo, q dubitat. an p leui culpa possit criminalr̄ puniri, de quo ibi p Bart. & p eū, & alios in l. 1. ff. de legi. In dubio aūt maxime vbi est statutū q ille intelligeē bannitus qui reperit descriptus in certo libro alio nō pbato, non pōt talis occidens extra ordinem ēt puniri. C. de adult. l. Gracchus, & d. §. ex causa. & vide ēt quod scribit Bald. in l. hmōi. §. si cui ita. ff. de leg. 1.

3 Sed tertio q̄ro in casu ɔuerso. † T. rite bānitus fuit cācellatus sed nō legitime G. eū interfecit. q̄rit nunqd puniat tanq̄ occidēs nō bannitū, an excuset à pœna quasi in veritate bānitus existeret. Certe nō insistēdo dicēdū est q excusēt. & non puniat. l. non secūdū. & ibi per Ray. de do. inter ui. & vxo. ff. facit, l. quoties. ff. q sa. cog. cū si. Actus. n. q nullus est, nullū pducit effectū, & paria sunt nō fieri, & fieri, sed nō legitime, vt ibi, ita ēt tenet Bald. in c. 1. in prin. hic fi. l. Cor. & inci. consue. & alle. Io. And. in c. veniens de acc. & est verum ēt si occidens putauerit illum rite cācellatum. excusatur. n. à pœna, licet non admittatur ad præmium, vt dixi supra in 2. tempore. parte 2. in q. 23. 24. & 25.

4 Quarto q̄rit † Titius bānitus, fuit p reformationē simplr̄ rebānitus, vel à bāno exemptus, & deinde cācellatus, an dicat recepisse solū indulgētiā, an vero fuerit in integrū restitutus. Et vt videat importantia q. sciēdum est q est dr̄ia inter indulgentiam, & restitutionem. nam vbi filius exisset ptātem patris, puta si statutū ita dictaret, qa alias bāniti de qbus agimus illam non perdunt, vt dixi in 1. parte 2. tpis. q. 21. Et tunc si aliquis consequitur simpliciter indulgentiam illam non recuperat l. insulam. C. de sen. pas. Qūque tñ consequitur quis indulgentiam non simpliciter, sed cū aliquo adiunctō. Et tūc eatenus extēdit indulgētia quatenus illud adiunctū importat, vt eo. tit. l. si pr̄. Si aūt qs restituitur dr̄ totum econtra. quia si conceditur simpliciter restitutio omnia restituta vūr eo. ti. l. 1. sed si cum limitatione eatenus restringit quatenus operatur limitatio eo. tit. l. 3. qñque tñ conceditur indulgētia, & restitutio, & tunc oīa complectuntur, nisi aliud sit expressum, eo. tit. l. fi. & ibi p Bart. ad quæst. ergo an rebānitio importet restōnem vel simplicem indulgentiā rediens dico q Iac. But. refert Bart. in d. l. fi. disputauit hanc quæst. & renuit in dubio importari restōnē motus principalr̄ per duas rationes. Prima quia dispositio sup pparatorio porrigitur ad illud cuius est pparatoriū. ff. de contrah emp. l. clausibus. & C. de dona. l. 1. ad qd' facit. ff. de his q̄ in te. delen. l. cācellauerat, sm̄ Bart. Sed cācellatio siue rebannitio est pparatorium ad restōnem, ergo, &c. Secunda beneficia debēt latissime interpretari. ff. de const. prin. l. fi. p qua decisione dicit Bart. esse casum in l. 1. in fi. ff. de qō. & ita ēt sentit Cyn. in d. l. fi. si aliter videre cupis, vide ibi per Moderniores.

Viso ergo q intellr̄ restitutus q̄rit quin-
5 to, † an talis restitutus siue rebānitus recuperet oīa bona ēt alienata per fiscum. de bonis nō alienatis clarū est l. 1. & l. fi. C. de senten. pas. Sed in alienatis est qō, & cōis conclusio est vt ad illa talis restitutio non porrigat q probatur sm̄ Bart. in d. l. fin. Primo, qa qui emit à fisco nullo modo pōt inquietari. l. bene à Zenone. C. de quadri. præscr. Secundo qa idē debet esse in qualibet ciuitate. ɔstat eīn q post publicationem fiscus legitime tenuit illa bona tanq̄ heres l. 3. C. ad l. Iul. de vi. sed q emit à tali nō pōt inqetari. ff. de peti. her. l. sed, & si. l. §. itē si rem. & p hac parte alleg. in l. Gallus. §. & q d si tm̄. de lib. & post. q̄ dicit q restitutio nō trahit ad ius q̄situm. Tertio, facit. ff. de minor. §. Sceuola. vbi difficilius ɔceditur restitutio post alienationem quam ante, & qd' hr̄ in l. fi. C. de rep. hær.

6 Sed tunc sexto q̄rit † an recuperet à fisco precium bonorū alienatorum, dixit Bart. q sic, quia pōt recuperare à fisco illud in quo est factus locupletior p d. §. item si rē. sed aduertēdū qd' ille. §. loquit in eo qui suo iure cōi vendicat, & sic non facit ad illum qui iure speciali sibi restituto nititur ɔtra restitutē tem. Præterea aduertendū q illud dictū posset esse verū in expressa ad pristinum statum restōne, sed in simplici rebannitione, licet intelligat restitutio, vt supradictū est. forte nō est verum, nisi quo ad illa de quibus in ipsa rebannit one continetur: Doct. tñ cōiter sequuntur, dictum Bart. sed hic non seruat.

7 Septimo circa idem quæro † Viso q talis reban

rebānitus recuperat bona nō alienata, an re cuperabit ēt fructus interim à fisco perceptos qdā qđ nō p auth. idem de nestorian. C. de hær. Contrariū vidi iudicari p p nām restōnis, q̄ est in pristinū statū repositio. nō ob. il la auth. qa non loquit in restōne, sed in noua ꝯcessione. Præterea loquit in dispositione limitata non in simplici, & larga. Et ideo dici pōt q̄ aut p reformationē bannitus ex presse restituit in statū pristinū; & tunc recu perat fructus, aut simplr̄ rebannitur, & tunc secus, vt in d. auth. idem de nestorianis.

8 Octauo q̄rit † dcm̄ est supra q̄ restitutio banniti non trahitur ad bona alienata, quæ ritur an possit taliter fieri q̄ ad illa trahat, dic. q̄ aut rebannitio fit solum ad vtilitatem bannientis, & non potest. Aut ad vtilitatem publicam, & tunc potest, quia eo casu potest auferre ius alteri quæsitum. l. Lucius. ff. de euic. l. itē si verberatum. §. fi. de rei ven. l. vendītor. §. si ɔstat. ff. cōmu. pd. & ita firmat Bar. in l. quęcunq;. C. de fide. instr. & iure hastæ fiscal. lib. 10. & vide quæ dicam statim in seq. q.

9 Nono q̄rit † dcm̄ est supra q̄ recuperat bona nō alienata, & alienata nō, sed pone statuto caueri qđ bona homicidæ applicent fisco p medietate, & p alia medietate, hæredibus occisi. Titius bannitus fin formā statuti fuit rebānitus, q̄rit q̄nqd talis rebannitio q̄ est restitutio. vt supra in q. 4. trahat ēt ad partē q̄sitam in hæredibus occisi. Dixit Cyn. in d. §. & qd si tm̄, q̄ non, qa restitutio non trahit ad nō integra, vt ibi, & l. fi. C. de sen. pas. dicit tn̄. qđ de ɔsuetudine non seruat. Alb. vbi supra q. 45. dicit idem, s. q̄ non trahitur ad illa bona. alle. vltra prædicta. l. ei qui sol. uendo. ff. de her. inst. & l. q̄ si minor. §. Scęuo la. ff. de mino. & l. fi. C. de rep. hær. & ibi ēt di cit q̄ nō recuperat offm̄, vel honores, alij as signatos. de quo dicam infra 17. q. Bald. ēt in d. §. & qd si tm̄, tenet qđ ad dicta bona ta lis restitutio nō trahat, maxime si ante rebānitionē bona fuerint hæredibus occisi assignata, & facta fuit executio: qa non ɔsumit rebānietes siue principē habuisse animū lædēdi ius tertij, l. 2. §. merito. & §. si q̄s a prin cipe. ff. ne qd in loco pu. Sed ibi vlterius quę rit Cy. an statutū siue reformatio possit hoc facere. Et dicit q̄ sic. Paduæ determinatū q̄ nō. & nihil alleg. sed Bald. alleg. no. in l. 1. ff. de doli excepti. & de poll. l. toties. & quod no. in l. fin. C. si contra ius vel vti. pub. quod intelligo nisi p publicam vtilitatem illud fieret. Cū. n. hæredes occisi habuerint a statutis illius ciuitatis, vr̄ q̄ ex tali causa eis tolli non possit. de iniur. & dam. dat. c. in nostra.

10 Decimo statuto cauet † q̄ qcunque fuerit offensus possit se vindicare faciēdo vindictā cōpetentē, & qđ hæres occisi possit occidere occisorem. Titius ab homicidiū Caij fuit bānitus. deinde ad certū tps fuit rebānitus, q̄rit an tollat tale ius vindicandi. Et primo vr̄ q̄ non, quia per restōnem non tollit ius q̄situm. Secundo vt supra dcm̄ est in 5. q. Et vr̄ casus in c. quis de rescr. lib. 6. In contrarium vr̄ probari per l. siue patronus. ff. de iure. pat. & l. sed si hac. §. patronum, à cōtrario sensu. ff. de in ius voc. Vidi dū studebam vt scholaris in hac ciuitate q̄onem hanc de facto, & vidi. in ea subtilr̄ allegari. Et finaliter determinatū fuit tale ius nō tolli p iura primo loco alleg. Sed aduertēdū vlterius q̄ quodā est ius quod q̄rit ex banno iuncto statuto vt qđ bānitus possit impune offendi, & illud ius tollit p rebannitionē p c. in nostra supra ꝓxime alle. de iniur. dam. da. & dictis. l. siue patronus. §. patronum. Quodam aūt est ius quod q̄rit nō ex banno, sed ex delicto tm̄, vt in iure vindicandi. de quo supra, & illud nō tollit p̄ restōnem. Nec mirū quia re stitutio sit aduersus bānū. & sic est limitata, nō ergo tollit ius bānito q̄sitū ex ipso maleficio vt dcm̄ est supra in q. 4. facit de mino. l. q̄ si minor. §. restō. Reponit. n. eū in eo statu in quo erat sine bāno. & sic non trahit ad anterius tps. & ideo puto q̄ tū ta'e ius quæratur ex forma statuti, & maxime cōtra ius cōe si rebannitō esset facta p viam restōnis, & taliter q̄ fieret ēt aduersus delictum reponendo eum in loco in quo esset si non deliquisset, tale ius ēt tolleretur per ea q̄ dicta sunt supra duabus proximis quæstionibus.

11 Vndecimo q̄rit † ex inq̄sitione fuit bannitus Titius ex eo qđ hostiliter venit ɔtra patriā in recōpensationē damnatorū datorū dāna passis simplr̄ ex contumacia condemnatus. Deinde ob publicā ex causa pacis vtilitatē motu ꝓprio fuit aduersus bannū, & oīa in illo ɔtenta restitutus, & sic eius bannum, registratū fuit cācellatū, an possit à dictis dānum passis conueniri, an vero intelligatur liberatus? Hęc qō est subtilis, & hēt duos passus principales. Primus est an potuerit sic dānati ɔsupposito q̄ statuto non dicat aliter q̄ dictum

dictum fuit supre in princ.tractatus.Secun-
dus est an si tenet ꝯdēnatio facta ꝑ damnū
passis.Illa intellr remissa.Circa primū fue-
runt ab olim opi.Cy.n.&alij vsq; ad sua tpa
tenuerunt ꝙ non potuerit fieri talis ꝯdem-
natio , qa in eodem ꝓcessu non pōt venire
causa ciuilis,& criminalis.Ita not.ꝑ eum in
l.si qs à se fundum .C. ad l. Iul.de ui.vbi ēt
gl.& idē tenet ibi Ray. alleg.ff.de publ. iud.
l.interdum.idē tenuit Bal. nisi in casu qñ dā
natus hēt penes se rem subtractam l. inter-
dum.§.q furem.ff.de fur.& vt ipse no.in l.4.
C.vnde.6.Host.aūt in c.ad nr̄am.de iureiur.
& in c.cum oportet.de acc.& ibi Inno.tenēt
ꝯtrarium siue.n.ꝑ viam inquisitionis siue ꝑ
viam accusatiouis ꝓcedat dn̄t talem ꝯdem-
nationem fieri posse. Hoc ēt tenuit Gui. in
criminibus extraor.vt ipse scripsit in l.1. C.
si qs ali.test. prohi. Sed ipse idem indistincte
dixit id verum esse in l.qd ergo,§.pœna gra
uior.ff.de his q no.inf.qd̄ tenuit Iac.But.ve
rum qñ ex eadem lege tenet inq̄situs crimi
naliter,& ciuilr̄,alias non, & ita dixit ꝯcor-
dari iura,vt scripsit in l.1.C.qñ ciui.ac cri.ꝑ-
iu. Bal.ēt in l. obseruare.§.ꝓficisci.ff.de off.
ꝓcon.& le.vr̄ seq opi.Inn.& Host.Bart.aūt
indistincte tenet iudicem criminalium ex eo
dem ꝓcessu posse vtranq; pœnam.s.crimina
lem,& ciuilem imponere,& alie.C.qd̄ met.
cau.l.qd' euitandi.ff.de calum.l.pe. de extra
ord.cog.l.medicus.& d.§.q furem . & ibi ꝑ
eum.& in l.1.in fi.ad Turp.alle.ēt l.4.§.si di
cani.ff.fin.regun. & est casus sm̄ vnam lectu.
in §.pœna grauior ad l.interdum. alleg. per
Ray. rñ.let ꝙ loquit qñ vtrunq; iudicium
principalr̄ intentat, quo casu iudex crimina
lium de ciuili non cognoscit l. solemnis .§.
latrunculator.ff.de iud.&hęc pars semꝑ fuit
m hi visa vera,& equior,maxime vbi ꝑ statu
ta gn̄alr̄ ꝑmittit iudicibus maleficiorꝫ ꝑ inq
sitionem ꝓcedere ꝑ not.inst.de publ. iud. in
princ.ꝑ Iac.But.& ꝑ Bart.in l.2.§.si publ.de
adult. Tenuit igr̄ in ꝓposito dicta condem-
natio,qa cum habeat ꝓ ꝯfesso, & possit ꝯdē
nari,perinde ac si comparuisset,&ꝯfessus fuis
set nulla est rō q n ēt in dānis tenere debeat
condemnatio , nisi diceret ꝙ esset nulla ꝑꝑ
incertitudinē,per tit.C.de sen. quæ sine cer.
quant. Sed rñdetur per l.1.& quę ibi no.C.
de sent.quæ pro eo quod interest. & in l. 1.
de eden.& in l.1.iud.sol.Faciant ēt quę not.
in l.certi condictio.in prin.& in d.l.2.de sen

ten. quæ sine cer. quanti. Venio ad sm̄.s.an
dcm̄ ius ꝑ talem rebannitionem dicat remis
sum. & primo,ad affirmatiuam verba resti-
tutionis comprehendunt oia ꝯtenta in con
demnatione,& banno,sed in eo ꝯtinet con-
demnatio damnorꝫ,ergo illa intellr remissa
l.non aliter.de leg.3.& l.ꝓspexit.ff.qui, & à
qui.cum si.Secundo,ꝙ talis liberatio fuit tol
lere ius.de iniur.c.in nostra.& qd̄ ibi ꝑ Inn.
Tertio,qa ob publ.vtilitatē,ergo, &c.l.quæ
cunque.cum ibi no.C.de fide instr.& iure ha
stæ fisca.lib.10.& dcm̄.fuit supra q.8. Quar
to, qa de nā restōnis est tollere ius ēt priua
ti.l.1.C.de senten.pas.& l. fin. & qd̄ ibi no.
eod. tit. saltem qñ quæsitum est ex illo actu
aduersus quē fit restō l.siue patronus.de iu-
re patr.& dixi supra q. 10. Quinto,à nā di-
spositionis factæ motu ꝓprio q̄ latius debet
extendi,vt sic ius tertij contineat l.si qñ . C.
de bon.vac sm̄ vnum intellectum quem seq
tur Cy.in l.fi.ff.de const.princ.in lectu.maxi
me qñ fit ex certa scientia l.quidam consule
bant,ff.de re iud.& l.sed si hac.§.patronum.
de in ius voc.saltem qñ statuens est de nego
cio informatus vt hr̄ in c.pastoralis.§. pter-
ea.de off.deleg.q̄ vñr vera ēt si talis particu-
la non fuerit cancellata ꝑ no.ꝑ Bart.in l.em
ptor. §. Lucius.de pact. & qd̄ dixi supra in
parte præced.q.74. Pro parte vero negati-
ua faciunt primo,qa pars remittens oēm in
iuriam ex maleficio non intellr remittere dā
na.l.sed si vnius.§.si ante. de iniur. & ibi per
Dy.& Bart.& Bal.in l.si vnus.§.& gn̄alr̄. de
pact. ergo nec superior cuius factū interpre
tat à parte factum l.2.C.de præt.pig.&C.de
euict.l.si ob causam.Secundo qa dispō super
publico iure non trahitur ad priuatum tanq̄
specie differens d. l. si vnus §. nē si paciscar.
adeo ꝙ si mixtim fiat valet sup vno,& super
alio non.Ergo,& hic sumpto argō à contra
rijs l.& si contra.de vulg.&Pupil.cum fiscus
in dubio vti velit iure priuati.C.de peti.her.
l.1. Tertio,qa licet princeps suam pœnā re
mittat, tn̄ ius priuato q̄situm ex delicto non
tollit l.2.C.de in ius voc. & ibi ꝯcor. ex quo
ibi Bart.& Bal.dn̄t ꝙ ꝯuentiones factæ ꝑ re
ctores Marchiæ,cum duce ducatus,nō intel
liguntur remittere pœnas partibus debitas.
Quarto,qa talis reformatio dr̄ rescriptum.
l.2.C.de legi.ergo restringi debet, vt ius ter
tij non lædat.l.2.§.merito.& §.si qs à princi
pe,ne qd in loco publico. Et in hāc secundā
partem

partem inclino per rationes prędictas, quod maxime poterit apparere ex narratis ante liberationem l. si ff. de hær. inst. & qđ hr per Bart. in l. ambitiosa. de decr. ab ord. fa. Licet enim ob pacem, ob publicam vtilitatem, & legem gnalem statuendo possit princeps, & eius iura obtinens ius priuato qsitum tolle re, vt in iuribus in ɔtrarium allegatis, nō tñ in dubio intellr id facere voluisse vt in iuribus supra ꝓ hac parte allegatis, & C. de emā ci. lib. l. nec auus. & no. in l. si. ff. de cōst. prin. & in l. oēs C. si ɔtra ius vel vtil. pub. sicq. nō ex defectu ptātis, sed voluntatis ad tale ius nō porrigit. Facit. ff. de mili. test. l. in fraudem. iū cta l. 1. eo. tit. Id qđ dixi de mótu ꝓprio nō ꝓbat lege. Præterea verum esset quo ad ius ɔcedentis non quo ad ius priuati. Concludit ergo ꝙ dicta restō condemnationem factam dānū passis tollere non vr, qđ sine dubio verum est si agere uellent damnii passi actione in factum primitiua ꝑ l. q. noīe. ff. de sal. per ti. ui bon. rap. vel perti. vnde ui. Licet. n. tolleret ius ex snia quæsitum. primum tñ, ꝙ remansit. vt l. nepoti. de fundo instr. & qđ hr in l. 1. C. de iud. non diceret sublatum per prædicta. & l. si vnus. §. ante oia. de pac. cum sim. & qđ dixi supra q. 10. pdicta vera in restitutione q̄ fit ꝑ viam gratiæ. Facta vero ꝑ viam iustitiæ tolleret oia iura quæsita ex illo actu aduersus quem fit restō. l. ꝙ si minor. §. restō. ff. de min. & l. 1. C. de rep. quę fi. in iud.

12 Duodecimo querit, † Dcm est supra ꝙ bā nitus, & rebannitus pōt à priuato ɔueniri. Sed qrit ē ɔuerso, tpe banni facta fuit robaria ipsi bannito an nunc rebannitus agere possit stante statuto quo ꝓhibet fieri rōnem bannito ꝑ maleficio, nisi ꝓ maleficio vel mē bri mutilatione. Dixit Io. And. in sepissime allegato vers. qđ si q s in §. sequitur in tit. de accus. suarum additionum. vers. hr alia Iac. de Are. ꝙ Iac. idem disputauit hanc qō. & ibi aliqua refert. Et primo allegat ad negatiuā ff. de aleato. l. 1. Item qa rlr ꝓhibita casualr licent C. de con. & merca. l. 2. & de homi. c. 2. & 3. & pluribus alijs iuribus ibi allegatis. Et ideo vbi talia ꝑmittunt non est locus q̄relæ. C. de adulter. l. Gracchus. Pro hoc facit gnalis ɔsuetudo, q̄ hēt bannitos talia pati in vsib. feud. de mi. vas. q contu. fu. c. 1. in fin. & in tit. hic finit lex Cor. in prin. Item qa consuetudo facit licitū, qđ alias esset de se illicitum. 32. q. 4. c. obijciunt. et cōia pdio. l. vendi tor. §. si constat. Nec ob. exceptio à banno cū à principio nata non fuerit actio inst. de noxa. §. si seruus. & ff. de fur. l. serui, & filij. In cō trarium arguit ꝙ possit; qa statutum vr debere restringi ad iniuriam ꝑsonalem ꝑꝑ exceptionem quā fecit de homicidio vel mutilatione. ff. de penu. le. l. nam ꝙ liquide. §. si. & positio verbo℞ statuti est attendenda, de po stu. l. 1. §. ait ptor. nec sunt exaggerēda q̄ dāt certum modū ff. de decurio. l. gnalr. §. Imperator. Item qa res non delinquūt sed hoies, in auth. de manda. prin. §. oportet. Illis ergo rebus læsio inferri nō debet. Sed ad hoc rndet, qa ille q non obtemperat ius dicenti. vr diffidatus vt hostis. ff. de capi. dimi. l. 5. §. 1. & C. de his q ad eccl. ɔf. l. si seruus. Et ille q est diffidatus in ꝑsonā fortius est diffidatus in reb. ff. de capt. & postl. reuer. l. 5. §. in pace. & l. hostes. & de pœnis. l. in seruo℞. Tenet, ꝙ agere non possit. allegat C. de episc. & cler. l. fin. §. pen. extra de hæret. c. vergentis. C. qui ad liber. procla. non lice. l. 1. de pœnis. cum filius, de ma. test. l. Aristo. Nec obstat qđ hodie contractet, & sic possit ɔueniri ꝑ d. l. serui, & filij. & C. de noxal. l. 1. quia loquuntur qñ initium illicitum, hic vero fuit initium licitum. C. de vsu. transf. l. vna. §. hic tātummodo, & de vsu. sequir. §. de illo. ff. si prædicta latius videre velis recurre ad Alb. vbi supra in 2. qō. & in 89. vbi refert illam disputationē de qua facit mentionem Io. And. vbi supra de verbo ad verbum. Considera tñ ꝙ hæc decisio loquitur in statuto quo cauetur ius vel rōnem non fieri bannito, & sic indistincte. & ideo vera est decisio, qa ab initio nullum ius orit, cum factum licitū fuerit. Si vera verba statuti diceret, ꝙ bannitus possit offendi in ꝑsona secus esset, ꝑ ea q̄ dixi supra parte 2. 2. temp. q. 55. & idem si dicerem ꝙ non reddat eis ius quousq; fuerit in banno. ꝑ ea quę dixi supra parte præcedenti. q. 1. & not. bene decisionem pdictam ꝙ illa exceptio nisi pro homicidio vel mutilatione, nō restringit generalem regulā ad personales offensiones, sed remanet in ceteris gnalis dispō, quod vr contra. l. gnali, in princ. ff. de vsuf. & l. quæsitum. §. idem rndet domo. ff. de fun. inst. & qđ d. l. nam quod liquide. §. fin. Sed rndet quod hoc contingit propter naturam maioritatis rationis per d. l. in seruorum quod est not.

13 Eodem loco † scilicet in d. ver. hr formalr alia quæstio super eo. statuto. s. an exemptus à ban

à banno agat ex contractu quem tempore banni fecit.& ibi ēt vbi supra ꝓxime dixi de terminatur quod possit, quia licet alias ex commissis in bannitum,& eius res nō agat à banno exemptus ex cōtractu tamen recte aget,allegat.ff.de pec.l.quam Tuberonis.§. fi.& l.sed si damnum,in princ.Item qa ex ui banni non fuit impedita origo actionis quę est de iure gentium ff.de pac.l.iuregen. Igitur fides est seruanda.C.de pac.l.debitori.& host.& rebelli.in authen.de manda. in prin. §.sed neque,& 23.q.1. sed noli.

Vides ꝙ qō præcedens hēt terminos ſm quos bannitus poterat contrahere. Sed 14.

14 † pone vt ponebat Guil.de Suz.in suis qōnibus statutoꝶ sub lrā S.versus finem. statuto cauet ꝙ bāniti,& eoꝶ petitiones ꝑ eis factę non audiant,nec dāna seu iniuriæ eis factæ, & illatæ in rebus suis emendent. Item,ꝙ cōtrahere non possint ꝑ se vel alium ad suam vtilitatē,ꝯtingit ꝙ Titius positus fuit in banno,& dum erat in banno vendidit qdam sua bona,qa non fuerunt ꝯfiscata, & in ipsa venditione fuit deceptus vltra dimidiā iusti ꝑcij. Scio ꝙ durante banno nō poterat agere ꝑꝑ principium statuti.Querit an exemptus à bāno agere possit ꝑ l.2.C.de rescin.ven. & eādem q.disputauit Tho.de Piperata quā ponit Alb.vbi supra q.44.& vr̄ ꝙ agere possit, qa durante offō non pōt officialis ꝯtrahere, & tñ finito offō agere pōt ex eo ꝯtractu. ff. de ꝯtrahen.emp.l.non licet.& C. de contra. iud.l.vna.Idem ꝓbat ꝑ prin.inst.de nup.ſm Guid.ꝓdictum. Sed ꝯtrarium tenuit d. Tho. qa si licet damnificari in delictis fortius in ꝯtractu.& dicit videri expressum instit. de ex hær.li.in prin.sed Lamber.de Ramp.ſm Io. And.in addit.Spec.in tit.de empt.& vend §. nunc dicendum restat super ver.vbi aūt,aliter tenuit.Dixit.n.ꝙ ex primo capite statuti non impedit agere,qa non est bannitus. Ex secundo ēt non impedit, qa licet rl̄r appellatione damni intelligatur oīs diminuto patrimonij.ff.de dam.infect. l. 2. tñ appellatione damni dati vel facti ꝯtinet damnum interueniens culpa vel facto hominis delinquentis,vt patet in dāno legis Aquiliæ, qa actio illa non competit in damno ꝓcedente ex cōtractu.ff.ad l.Aquil.l.si seruus seruum.§.inquit lex.& §.rupisse.Tertio ēt capitulum ab ipso initio sibi non obstat, qa hic ꝯtraxit ad damnum non ad vtilitatem, & sic ꝯcludit ꝙ agere possit.Sed meo iudicio hoc vltimū nō multum stringit', Negari.n.nequit ꝙ ꝯtractus emptionis, & venditionis de sui nā sit ꝯtractus ꝯtinens vtriusq; parti vtilitatem.& sic talis ꝯtractus in statuto ꝯtinet.l. non aliter de leg. 3. Sed dato ꝙ contractus sit nullus nihilominus agere poterit. Aut enim aduersarius excipiet de nullitate ꝯtractus,& cogetur restituere rem vel precium recipere il lo rem suam vendicante.l. emptor. ff. de rei ven. Aut dicet contractum validum, & tunc nulla restat rō quare agere nō possit ꝑ d.l.2.

15 Decimoquinto quærit,† Bannitus q erat infamis ſm ea quæ dixi in 2. ꝑte parte 1. q. 50.& ēt in præcedenti,fuit rebannitus, & cācellatus reuersus in ciuitate vult testificari vel alios actus facere q infamibus non competunt.Quærit nunquid possit.In hac q. est primo videndum q.s possit aduersus infamiā restituere. Et de Papa, Imperatorē,senatuq. non dubitat.l.1.§.de qua.ff.de postul.ꝑ Inn. in ca.cum te à B.de re iud. & ꝑ Bart. in l.infamem.ff.de publ.iud.&vtrobiq; de collegio cardinalium,& legibus. Sed dubium est in ciuitatibus de qbus agit in quo Bart.in l.infamem dixit ꝙ licet olim non possent tñ cum hodie ciuitates Italiæ, & maxime in Tuscia nō recognoscant superiorem, & sic hāt liberum populum,& merum,& mixtū imperiū, hñt in suo populo tantam ꝑtātem quantam Imperator in vniuerso.ff.de capti.l. hostes. & sic ꝯcludit ꝙ possint infamiam tollere.sed i d.§.de qua,dixit, ꝙ aut infamia irrogat de iure cōi,aut ꝑ statutū. Si ꝑ statutum qlibet ciuitas pōt illam tollere.de reg.iu.l. nihil tā nāle. Si de iure cōi, aut ciuitas recognoscit superiorem,& nō pōt,alias sic.vt d.l.hostes, In l.si vero. C. de sen.pas.dicit simplr̄ ꝙ aut isfamia infert ex forma statuti vel ex processu habito ſm formam statuti, & tunc pōt ꝑ statutum infamia testitui,alias nō. est igr̄ inter ꝓdicta aliqua sed parua veritas.In effectu.n. ꝯcludit ꝙ si aliquis damnatus ex forma statuti est infamis ciuitas illa pōt infamiam tollere. Si vero esset infamis de iure cōi, tunc aut ciuitas recognoscit superiorem,nō pōt, alias sic.& ita effectiue tenuit Iac.de But. in sua disputatione vt refert Alb. vbi supra q. 71. vbi illam disputationem refert. Vide ēt Bal.in l.cum mulier.ff.sol.mat. in sua repetitione.Sed aduerte ꝙ fundamētū Bar.q vult, ꝙ qñ non recognoscit superiore ciuitas restituat

stituat famam vndecunque infamia sit incursa, est pp prescriptionem p no. in l. imperiũ. de iur. om. iu. Sed hoc est summę dubiũ, maxime in his q̃ sunt de reseruatis principi, in quibus pscriptio aliqua locũ non hẽt. C. de pscr. 30. an. l. cõperit. extra de pscr. c. cum nobis, & no. p gl. in c. 1. de cle. egr. lib. 6. Et ideo forte tũc versus est, q̃ eo casu nõ possit infamiã irrogatam de iure cõt tollere. eius tñ opi. seruatur cõiter in talibus ciuitatibus, sed dispu tatio vtilis est in locis illi ciuitati non subditis. In qbus infamia eum cõmittatur, vt l. ex ea. de postu. tũc. n. ab alijs præterq̃ à ciuitate à qua bãnitus est restitutus nõ habebitur for tę pro alio q̃ infame. & ita tenuit Ray. in d. l. fi. C. de sen. pas. reprobãdo Bar. & ex prædictis sequtur, q̃ talis bãnitus quẽ dixi infamẽ esse vbi supra in prin. huius q. à bãno exemptus. & sic restitutus à talibus actibus nõ repelleŕ. sed clarius est dicendũ, q̃ aut fuit rebãnitus, & cãcellatus p viã iustitiæ, aut p viam gr̃æ. Primo casu, aut q̃a iniuste fuerat rebãnitus, & qualitercunq; infamiã fuerit incursus aduersus illã restituiŕ. vt d. §. de qua. aut fuit cancellatus q̃a soluit. & tũc nisi à statuto aliter pũideatur, famã non recuperat. ar. l. cãcellauerat. de his q̃ in testa. delen. fm Bar. in l. nõ solum. §. fi. ff. de proc. Si vero fuit cancellatus p viam gratiæ, tunc intelligitur sublata infamia per d. l. cancellauerat, fm Iac. de But. & Bar. in d. §. fi. & sicut tũc à talibus actibus nõ repellaŕ. Hoc puto verũ nisi fuerit bãnitus ex tali causa quæ à se ipsa infamet sine s̃nia. vt l. 1. de his q̃ not. inf. Tunc. n. cum restituatur solum aduersus bannum, restat factum, & sic infamia nõ tollitur. vt d. l. cancellauerat. Idẽ etiam puto si rebannitur soluendo certam quãtitatem, q̃a tunc non cancellaŕ ex eo q̃a restituaŕ, sed quia soluit quantitatẽ diminutam. & sic ex vi solutionis diminutæ pœnæ. Nec ob. §. pœna grauior. q̃a illa dispõ habet locũ ante condemnationem pfectam, seu in ipsa ɔdemnatione, & sic ante incursam infamiã. & ideo nõ trahiŕ ad casum post ɔdemnationẽ contingentẽ. l. quod vero. ff. de legi. Facit quod hr̃ in l. trãsigere, de transa. per doct. pterea non habet locum q̃n fit diminutio pecuniariæ, p pecuniaria vt ibi. & in l. & si seruior. C. de infa. Et vide q̃ dicã statim in 2. q.

Decimosexto bãnitus † infamis tpe quo bannitus erat fuit pductus in testem, & iurauit deinde fuit restitutus taliter, q̃ exiuit infamiam, & dictum suum deposuit. Quæritur an valeat eius dictũ. Alb. vbi supra q. 70. dicit, q̃ sic allegat. ff. ad carbon. l. 3. §. duæ causæ. Sed cõtrarium vr̃ esse verũ, quia dictum testis trahitur ad tps iuñ. vt l. si q̃n. C. de testi. & l. iureiur. Et ideo dixit Bar. in ɔsil. 174. qđ incipit. Ser Ioannes de Castro dirote. Quod si tpe iuñ testis non erat infamis, sed postea fuit effectus infamis anteq̃ deponeret, q̃ valeat eius dictũ cuius contrarium vr̃ velle in d. §. duæ causæ, vbi dicit, q̃ si testis mutauit suam ɔdõnem pp suum delictum, & inspiciẽ tempus redditi testimonij. vt ibi. põt dici, q̃ aut testis mutat ɔdõnem in melius, aut in deterius. & tũc habeat locum distinctio Bart. sed in hoc me nõ extendo remittẽs ad nota ta in iuribus pdictis. & in l. dãni. §. Sabini. ff. de dam. inf. & p Gui. in Spe. de teste. §. 1. ver. qđ si testis. & vide ẽt quod hr̃ in l. 1. de test. & in c. 1. si testes pa. esse desierint. 10. col. Et aduerte, q̃ dictum Alb. esset verũ si oino tolleretur infamia. Si aũt remaneret infamia facti, tũc putarem hoc casu oino dictũ eius non valere. licet. n. alias dicatur testem infamẽ de facto non repelli à testimonio. sed ei dari minorẽ fidem vt dr̃ in d. §. duæ causæ. & in l. cũctos populos. vbi declaratur quod dr̃ in l. cassius. de senato. tñ hoc casu q̃n tpe iuñ erat infamis de iure. & tpe depositionis tñ infamia facti verificari põt gl. d. l. cassius. Cũ enim non valeat dictum testis sine iuño. vt l. iurisiurandi. C. de testib. & illo tpe erat infamis de iure nõ est depositio talis testis simpliciter infamis infamia facti. Vnum tñ nota, q̃ si testis infamis de facto deponit, & habet contestem notæ auctoritatis eius dicto statur, & creditur, sicut si non hẽret aliquam infamiam: quia suppletur per dictum contestis arg. ff. de æden. l. si quis ex arg § 1. & ibi per Iac. Butr. & Bald. & per eundem Bald. in d. l. j. C. de testa. an autem remaneat infamia facti, vel non, tangam statim in seq. q.

17 Decimoseptimo quæro † an talis bannitus rebannitus possit admitti ad honores ciuitatis, & pcedit hæc q̃stio vbi statutũ aliter non pũideat. Bart. simplr̃ dixit, q̃ sic in l. & qui. §. si in metallum. ff. de iu. & ho. Sed aduertẽdum, q̃ si dicimus eũ intelligi restitutũ aduersus infamiã iuris. restaret infamiã facti p l. honori. ff. de obseq. Decisio pdicta habebit locũ in honoribus non hñtibus dignitatẽ. Ab illis aũt qui hẽnt dignitatem talis infamia

famia eum reppelleret.l.2.C.de dig.& no.ff. de his q no.inf.in rubr.& l.nullã. C. eo.tit. Si dicamus ẽt aduersus illam restitutum indi stincte ad quoslibet honores admitteref, & ideo puto qđ si restō concernit solū bãnum cū remaneat ꝯfessio nō intelligitur ab infamia facti reuelatus alias secus. hoc tñ credo reponẽdū esse in arbitrio iudicatis q examinet an cōi reputatione teneat eum cõmisisse delictū ob quod fuit bannitus vt primo casu locū habeat distinctio honoris cū dignitate ab alio sine dignitate. Secūdo vero casu indi stincte admittat nisi ex rebãnitione aliud statuat,vt dixi supra q.4. & qđ dixi rebannientẽ admitti ad honores,& sic ad officia intelligedū tñ alijs assignata non recuperet iuxta no.in l. Gallus.§.& q d si tñ.de lib. & posth. & tetigi supra q.9.&,pbatur ex his quæ not. inf.in l.q d ergo.§.pœna grauior. de his qui no.inf.in fi.gl.magnæ.Si aūt offm quod ꝑdi disset vacãs esset illud recuperaret. l.ꝙ si minor.§.restō de mi.& no.ĩ d.§.pęna grauior.

18 Decimooctauo quæritur † dato, ꝙ rebannitus aduersus oẽm infamiam restituaf, vel ꝙ de hoc nō dubitetur, vt quia offm non habeat dignitatem . quidā fuit scruptinatus,& imbursatus tpe quo erat bãnitus,extrahitur aūt de marsupio postq̃ rebannitus est,quæritur an possit ad dictum offm admitti .vt refert Io.Andr.in sæpissime allegato §.sequit. vers. quid si q s in tit. de accus.hæc q̃stio fuit disputata per d.Iac.de But. in electo à rebannito ante tempus iuri extante statuto, ꝙ nullus bãnitus possit esse cōsul, vel in aliquo officio. & ibi post plura argumẽta de q̃bus ibi videre pōt facta ad partem affirmatiuã ꝯcludit negatiuæ ipm tales offm acceptare non posse,dicẽs tria in officiali pōderāda electionem,ꝯfirmationẽ,& exercitiū officij.Probat aūt quia consul, vel ꝓconsul habet hoc nomen ẽt potiusq̃ sit egressus vrbem , & anteq̃ ad ꝓuinciam sibi decretam ꝑueniat.l.pen.de off.procon.coadiuuat ꝑ l.j. C.de mag.mun. lib.12.& ff.de mune.& hono.l.si q s magrãtus, vbi nomẽ magistratus habet ex electione dato qđ resistat, & ff.de admi.tut.l.quidã §.fi. Item cum esset ꝓhibitus esse in officio, ergo eū eligi prohibitum erat, cum per electionem ꝑueniatur ad illud.ff.de sponf.l.oratio. Adducit illud ĝnale quod vno prohibito dicaf ꝓhibitū omne id ꝑ qđ peruenit ad illud.ff.de fideiuss.l. cum lex . C. de natu. li.l.fi.cum si.Ex quibus dicit concludi ẽt electionẽ fuisse ꝯtra statutū, nec ꝑ habilitatem supuenientem potuisse ꝯualescere. Quod ẽt rñdendo ad quædam obiecta seq̃tur ibi Io. Andr.quia sufficit,ꝙ ab initio talis exceptio poterat esse ꝑpetua.l sufficit.de cōdit. inde adducit ẽt ad dictam decisionẽ de ele.cum in cūctis.§.inferiora.& ibi ꝑ eum.Cõcludit itaque ꝙ talis rebãnitus ad dictum offm nō admittit.pro quo facit de fer.expor.l.si minor. & C.q da.tut.pos.l.in vniuerlis.Alb.aūt vbi supra q.91.vbi diffuse q̃stionem ponit, dicit fuisse disputationẽ Iac.de Are. vt supra ꝯcludit,& ita ẽt dicit Bal.super rub.C.de cōd. ob tur.ca.vbi videre potes. Et alleg.ẽt ff.de pꝗ. l.fratres. Sed puto aduertendū ad q.nostrā. An ex forma ordinamẽti sup scruptinio talis bãnitus fuerit ꝓhibitus scruptinari,& sic eligi. Et tūc sit vera ẽt in casu nro decisio ꝑdicta. Si aūt vnusquisque ẽt inhabilis potuisset scrutinari cū ex forma illius scrutinij nō dẽret tunc fieri exactio, sed inde ad tps putarẽ tunc posse talem rebãnitum dictum offm acceptare, quasi tunc fuerit facta imbursatio qñ habilis reperitur per relationem ad illud tps.l.in tempus . de hæred.inst.cum simlib. Casum vero eius q fuit imbursatus tpe quo non erat bannitus,& demum fuit bannitus, & postea rebannitus,& deinde exactus.

19 Et sic fit q.19.†non aliter prosequor quia clara vr̃ decisio,ꝙ possit acceptare,& exercere cum media tempora nocere non soleant, l.sed,&si in conditione.§.solemus.ff.de hęr. inst.cum ibi no.& quod tangitur per Bal. super prædicta rub.de cond.ob turpem cau.

20 Vigesimo quæritur † bannitus in iudicio egit aliqua eo modo quo non valuerunt de quo dixi supra parte preced.q.3.Fuit deinde exẽptus de banno, ratificat oia illa antea gesta.an valeãt tanq̃ tunc tpe ratificationis gesta.istã q.tangit Alb.vbi supra q.46.&primo arguit, ꝙ sic arg.ff.de iniu.te.l.si q s filio exhæredato.§.irritū.& de lega.3.l.1.in prin & §.deportatos.C.de his q nō pos.ad lib.pue. l.1.& ff.de pœ.l.frẽs. Sed dicit priora iura loqui in restō quod solū depẽdet à volūtate testãtis. Alię leges loquunf in libertate,cᵘ fauore multa sunt ꝯtra ius itroducta.ff.de fideic. liber.l.ĝnal̃r.§.si q s seruo ad l.falc.d.l.pœn. §.vlt.Sed ꝙ non valeat arguit per ĝnalem regulam quæ ab initio,&c. & quia non fuit in iniuriatum cum persona legitima.C.q legi.

per

p l. 2. q da. tut. po. l. vniuersis final. circa illū articulū. An valeat acta, vel nō, de quo dic vt dixi vbi supra. Sed ad qst. propositam q̄ est qn̄ acta non tenent, dic ratihabitionē nihil operari vt dictis iur. & quod hr̄ in l. 1. C. q pro sua iur. et si oia acta repeterentur in eo dē instanti per vtranq; partē s̄m not. in l. omnium. & l. in causæ. ff. de p̄c. qa illa doctrina locū hēt, qn̄ acta valebant sed spirabat iudiciū. hic vero nulla erant si tn̄ partes essent in p̄cordia, & daretur s̄nia valeret vt conuentio non vt sententia, vt hr̄ in l. 2. C. cōm. vtri. iud. de quo in l. si conuenerit. ff. de re iud. & in l. 1. C. de iurisd. omn. iud.

21 Vigesimoprimo q̄rit. † An bānitus rebānitus teneat creditoribus quos ante bannū habebat. Quæstio hæc leuis est. & ideo breuiter p̄transeā. Nā aut recuperauit bona sua p restōnē, & habuit. & pōt à creditoribus cōueniri C. de sen. pas. l. si deportationis. & ff. eo. ti. l. 3. i fi. aut nō habuit qa noluit. Fuit. n. ad ea restitutus, sed ea capere neglexit, & cōueniri pōt. ff. de sen. pas. l. 2. Aut ea nō rehabuit qa restō ad ea nō fuit porrecta s̄m ea q̄ dixi supra 4. & 5. q. & nō tenet nec ab illis cōueniri pōt, sicut nec ante poterat l. tutel. §. fi. ff. de c. dimi. & d. l. 3. de sent. pas. in princ.

22 Vigesimosecundo q̄rit. † An talis rebannitus possit agere p̄tra debitores q interim dū esset in bāno soluerint cōi. Hec qō est ita vulgata q in ea nō esset instādū. formauerūt. n. eā Dyn. in l. creditor. ff. de sol. & multi alij ibi, & alibi vt refert Gui. in Spec. de obl. & sol. §. nūc aliqua. vers. illud q̄rit. Ac et multi eandem qst. disputauerunt vt refert ibi Ioan. Andr. in addi. q effectiue ponit oīum intentionem. Si ergo latius videre vis ibi vide, & Bart. in d. l. creditor. qui ibi sic p̄cludit q aut resp. habebat bona illius creditoris banniti obligata sibi ex aliquo p̄tractu vel ex aliqua iusta causa, & tūc non est dubiū q solutione facta reip. debitor liberat l. nomen. C. q̄ res pig. ob. pos. Si vero nō habebat illa obligata tūc aut bona illius creditoris bāniti erāt publicata ex aliqua iusta cā. & idē q a nō est dubiū q soluēs liberat, fiscus. n. hr̄ loco hæredis l. si debit. deportatio. ff. de fideiuss. & l. tutore. C. ad l. Iul. de vi. Si vero bona non erāt publicata vel erāt sed iniuste. & tūc aut resp. exigit iniuriā debitoris aut creditoris bāniti, aut simplr̄ exigit nō habita p̄templatione d iniuriā alicuius. Primo casu est, periculū debitoris, vt d. l. creditor. in prin. Secundo casu est, periculū creditoris. l. si merces. §. culpæ. ff. loca. & l. pen. in prin. ff. sol. matr. & l. Paulo Calimacho. in fi. ff. de leg. 3. & l. liberto. §. Lucius. de an. leg. Tertio casu, qn̄ exigit exactura cuiuscunq; fuisset. tunc aut erat species debita, aut quātitas. Si species, est periculū creditoris, si quātitas est periculū debitoris. l. lectos. & l. se. de peri. & com. rei vē. & ibi gl. Ad idē l. fi. in fi. ff. de pig. act. facit ff. de euic. l. Lucius. de rei ven. l. idem si verbera tū. §. 1. Hæc Bart. in d. l. creditor. Videamus, & nunc particulariter an omnia vera sint. Dixi ergo primo q si fiscus hēt bona obligata, debitor banniti soluēs liberat per l. nomen. Illud mēbrū est verissimū, sed dubitat an requiratur excussio. & idem Bart. in l. si p̄uenerit. de pig. ac. dixit q non. Sed Cyn. tenet p̄trariū in d. l. nomen. quē sequit Bald. in l. 1. C. qn̄ fis. vel priua. & latius ponit in l. heredem mariti. C. de hær. ac. p l. 1. C. de p̄ue. fi. lib. 10. Sed credo opi. Bart. veriorē, non p suam rōnem, qa p̄cluderet q auth. hic si debitor. C. de pig. non hr̄et locū qn̄ possessor hr̄et causam lucratiuam, qd' est contra gn̄alitatem illius auth. sed per rōnem Guil. qui idē tenuit. s. quia illa auth. est correctiua, & loquit in possessore pignoris, ergo non habet locum in p̄posito l. fin. C. de act. & obl. Nec ob. l. 1. C. de conue. fis. deb. quia loquitur qn̄ conuenitur tertius qui promisit seruare indemnem creditorem qui est alterius debitor. de quo dic vt ibi. Vbi ergo bona bāniti erāt obligata fisco, & sic siue excussione perueniri poterat ad noīa. debitor banniti fisco soluens non pōt à tali rebannito p̄ueniri. Si aūt fuisset debitor à p̄seruationem indēnitatis secus esset excussione non facta. vt d. l. 1. Secundum membrum est qn̄ bona erāt publicata iuste, & istud non hēt dubitationē ammodo. n. fisci debitor eēt l. 1. §. an bona. de iure fis. & ideo soluendo liberat. C. de noua. l. 3. & hoc certe verum est si soluisset exactus: si vero nō instigatus sed spōte soluisset, putās illū rebāniri d̄re sine restōne bonorū q̄ aliq̄ habuissent innouationem, forte tunc esset liberatus arg. l. 1. §. idem Iunio. ff. de qō. & l. & qui data. qui. ex cau. ma. cum si. nisi excusaret, qa soluisset vt in pœnā nō incideret l. itē illa. cū ibi not. C. de p̄st. pec. Tertiū dcm̄. s. qn̄ bona nō sunt p̄fiscata, vel sunt iniuste, & fiscus exigit in iniuriā debitoris

non

non est mihi usquequaq; expeditū in ea parte qua ꝯfiscatio facta erat, sed iniuste. Nam tunc, aut fiscus volens iniuriari debitori exegit simplr̃ non allegata ꝯfiscatione, & credo dcm̃ Bart. veꝝ aut allegauit ꝯfiscationem, & eius ꝑtextu exegit à debitore, & tunc aut ex iniustitia ꝯfiscationis poterit opponere debitor, & non opposuit, & non vr̃ veꝝ dcm̃ Bart. ar. ff. man. l. si fideiussor. quasi ꝑ totam. Aut opposuit. Et tunc cum sibi facta fuerit iniustitia, bānito postea rebannito imputare non pōt. ff. de euic. l. si per imprudentiam. Si vero de ꝯfiscatione iniusta nō poterat opponere, puta ex forma statuti, vel quia sn̄ia ꝯfiscationis ualebat, licet esset iniusta. & tunc vr̃ mihi duꝝ ꝙ non liberetur cum à causa bāniti processerit eius ex actio licet in sui ꝑniciem, & odiū facta fuerit ꝑ no. in l. pen. ff. sol. mat. per oēs Doct. & ēt ꝑ Bart. qui ibi tenet ꝯtra gl. l. si merces. §. culpæ, & qđ id qđ Bar. dixit de ꝯfiscatione iniusta debeat sic intelligi facit, & l. ad eos. & ꝙ ibi nota. ff. cō. Aliud membrum distōnis est qñ fuit coactus soluere in iniuriam bāniti. quo casu dicit Bart. eū liberari, vt in §. culpæ, & alijs iuribus supra alleg. Illud puto veꝝ quæcunq; opin. teneaẽ in §. culpæ. Dedit. n. causam cōmittendo id ꝑꝑ quod bannitus fuit, & non parendo iudici, & sic sua culpa præcessit. Sed aduerte quia forte hoc erit veꝝ nisi bannum fuisset latum ꝯtra absentem, & ignorantem non culpabilem sm ea quæ dixi supra parte ꝑx. q. antep. in prin. & ꝑpea fuisset postea restitutus. Tūc enim cū in nulla fuisset culpa cessat rō facta ꝑ. §. culpæ. Vltimum membrū est qñ simplr̃ exigit non ad iniuriam alicuius. & illud subdiuidit, quia aut debitum est in specie. & dixit periculum esse creditoris, aut in quantitate, & esse periculum debitoris. Dñr qdā vt Ang. in d. l. cred. ꝙ primum est ueꝝ nisi debitor ante bānū fuerit in mora. Scdm̃ est veꝝ nisi creditor alias fuerit in mora recipiēdi. l. q decē. in princ. de sol. & intelligit qñ mora fuit ad illū casum ordinata alias secus. arg. ff. ad l. Rho. de iac. l. si veh. §. idē iuris. Prædicta oīa q̃ dixi debitorē nō morosum nō accusari debēr intelligi nisi uirtute ordinamēti pœnalis facta ꝯtra eū in spē, vel in gnē ꝯtra oēs debitores bānitoꝝ soluerit. Tūc. n. sp excusaẽ, & liberaẽ l. fi. §. 1. ff. qđ met. cau. & l. 1. §. quæ oner. ff de qua re ac. non da. sm Bart. in d. l. creditor. in princ. in fi. eius quod ibi scribit.

23 Vltimo, & uigesimotertio circa hāc partem quæro, Statutum dictat, ꝙ ille qui fuerit ex bannitus elapso termino bāni non possit esse de priorib. et si fuerit rebānitus. Alio statuto cauetur ꝙ q interfecerit aliquem rebellē sit exemptus, vel eximatur a bāno omni qđ incurrisset, uel incurrere posset ꝑꝑ ꝑterita delicta. Contingit ꝙ Titius post bānū sibi datū infra terminum banni tñ interfecit quendā rebellē, ꝑꝑ quod habuit beneficium exemptionis à bāno. Quæritur an possit esse de priorib. statuto prædicto nō obst. & vr̃ ꝙ sic, quia nunq̃ fuit ex bānitus, q̃ durante termino supuenit causa quæ bānum ꝑfectū extingueret. Ergo impedit bānū incurrere. Sed certe cū hæc causa tendat directo ad liberationē, nec de bāno possit exire, vel eximi nisi ille qui illud incurrit in eo puncto quo terminus bāni curreret est bānitus, & exemptus, & sic veꝝ est eum fuisse exbānitū, ut l. si sub ꝯdōne. ff. de sol. cum sim. Secus si statutū de cetero redderet ꝑsonam inhabilem ad exbāniendum ꝑ ea quæ dicta sunt. Hæc Bar. in l. inter stip. §. sacrā. ff. de verb. obl. Ang. vero ibi tenet ꝯtrarium. q̃ illud verbū posset, est ptm̃ imꝑfectum. Vñ impedit bānū incurri quasi circūducto edicto bāni ꝑ statutū qđ relaxat necessitudinē cōparendi. ff. de iud. l. & post edictū. §. circūducto, & hęc dīnt inter se obligationem dissolui, & illā impediri ne ꝯtrahatur. C. si cer. pet. l. fin. & ins. eo. l. decē. Nullo ergo tpe ipse se inueniret bannitū, & ꝑ ꝯñs nec rebānitum vñ esse poterit de prioribus. Subdit tñ, ꝙ si ꝯtingat in puncto quo quis occidat rebellē ipm occisorem ex alio maleficio bāniri, & statutū non loquatur de exbāniendis, sed exbānitis non gaudebit talis occisor beneficio statuti. Dicit. n. esse casum sm Iac. de But. in l. si quis id quod. ff. de iur. om. iud. §. qđ si dum ꝑponentur stante statuto, ut retulit Bar. Ego sto cū Ang. cū. n. ipm statutum eximat occidentem rebellē à bāno quod nondū latum fuisset ꝑꝑ maleficium ptm̃, apparet ꝙ non intellexit de illa vera exēptione q̃ reqrit omnino bānum ꝑcedere. Voluit. n. ꝙ bāniretur ut patet ex uerbis eius, & ideo cum uoces exemptū nondū bānitum, & sic impediat ortū eius, impediat ēt ipm effectum, ut in d. §. sacram. Cum ergo tpe termini reperiat se inhabilem ad bāniendum sine dubio non dicetur bānitus rebānitus, sed nō bānitus. Talis. n. terminus resolutionis

lutionis dicetur potius importare ꝯdonem, q̃ diem cer: um, ſm ea quæ dixi ſupra parte prox.q.78.& ideo cũ illo tpe reperiat ſe inhabilem non erit dare punctũ in quo reperiatur bãnitus,& ſic nec rebãnitus l.quoties. in ſi.ff.de nouati. Poterit ergo eſſe de priori bus nõ obſt.ſtatuto. Pro eo aũt qđ vltimo dixit Ang.p ver.ꝙ ſi dum ꝓponeret. Vide q̃ dixi ſupra par.px.82.q.& vide Bar.i l.ſi poſt mortẽ.in princ.de leg.1.ubi dicit, ꝙ inſpicit̃ cauſa fauorabilior,& ſic pro parte,q̃ tenui.

Rubrica de quæſtionibus occurrentibus poſt mortem ipſius banniti.

NOuiſſime reſtat ſecunda pars huius vltimi tpis quæ eſt de q̃onibus occurrentib.poſt mortẽ ipſius bãniti,& ideo ut illa expediatur aliaꝶ partium more ꝑmitto rubr. quæſtionum in ea agitandarum, quæ ſunt.

1 *An teſtamentum factum à bannito tempore banni ſecundum formam ſtatutorum valeat eo mortuo poſtquam fuit rebannitus.*

2 *An corpus banniti mortui in banno poſſit ſepeliri in ciuitate à qua erat bannitus.*

3 *An interficiens bannitum,& poſtea auferens bona quæ habebat ſuper ſe poſſit puniri de robaria,vel furto.*

4 *Si contingit bannum non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione bãni virtute ſtatuti.*

5 *An regulariter bannum pecuniarium poſſit exigi ab hæredibus banniti.*

6 *An contra fideiuſſorem poſſit fieri executio mortuo bannito.*

7 *An mortuo bannito cuius bona fuerant confiſcata, ſed non incorporata, fiſcus poſſit illa hæredibus banniti auferre.*

8 *An hæres banniti poſſit agere pro robaria facta viuente bannito præſuppoſito certo ſtatuto,& quid de mutuo.*

9 *Si pater tenetur ex forma ſtatuti aſſignare partem filio bannito. An poſſit cogi illo filio bannito mortuo.*

10 *Si patre bannito ex forma ſtatuti fiſcus diuiſit bona patris cum filio. An filius poſtea habitus à bannito poſt mortẽ bãniti poſſit aliquid petere.*

Si pater aſſignauit partem filio bãnito,& poſtea habuit alium filium. An filius ſecundus poſſit aliquid petere à fiſco.

An filij banniti ob rebellionem caſtri mortuo patre redigentes caſtrum ad obedientiam intelligantur reſtituti ſtante certo ſtatuto.

13 *Si cautum ſtatuto quòd vxores bannitorũ perpetuo ſint bannitæ. An duret effectus banni marito bannito mortuo.*

14 *Si cautum ſtatuto quòd filij bannitorum expellantur de ciuitate. An debeant expelli mortuo patre bannito.*

15 *An hæres banniti poſſit vti contractibus factis per bannitum cum beneficio ſtatutorum ciuitatis à qua bannitus erat.*

16 *An bannitus vniuerſitate duret bannum illis qui tunc erant de vniuerſitate mortuis.*

Secunda pars tertij temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius exñs in bãno fecit teſtm̃ ſm ordinamenta ſuæ ciuitatis,puta coram quinq; teſtibus, quæ dcm̃ eſt eum perdidiſſe ſupra in 2. tpe, parte 1.q.5.Et ſic illud teſtm̃ non ualere eadem par.q.51.deinde fuit rebãnitus.& demũ alio teſtõ non ꝯdito mortuus eſt. Quæritur an valeant in eo diſpoſita.Siquis vellet hanc q.diſputare,hr̃et neceſſe videre q. quæ tangitur in c.q̃q̃ de vſuris, lib.6. ſ. An teſtm̃ vſurarij fctũ ſine cautione recõualeſcat eo poſtea cauente.de qua ibi p Ioan.And.per Bart. in l.filius,de teſt.& latius in l.filio ptõ,de in iu.teſt.per Bald.in l.vniuerſa.C.de pre.Imp. offe. Veꝝ quia mihi vr̃ claꝝ tale teſtm̃, de quo egimus ab initio fuiſſe nullum ex uitio perſonæ à ſuo delicto procedente, & ſic ex vitio intrinſeco ſm opin. omnium non poteſt ex poſtfacto conualeſcere,debet.n.teſtator eſſe habilis ad ſic teſtandum tempore teſtamenti, & mortis.l.2.ff.de teſta.& l.filius. & ff.de bon.poſſ.ſec.tab.l.1.§.exigit.vbi bona gl.& per Cyn.in l.3.§.ſed ſi filius, de leg. 3.in addit.vbi etiam Rayn.ſic format in terminis. Nec me trahit quod fuerit inhabilis ad teſtandum ſecundum ius ciuile, quia ſecundum illud non fuit teſtatus, ſed ſecũdum ſtatutum ſecundum quod inhabilis erat, & quod iuris in toto idem in parte l.quæ de tota.de rei uen. Et ex notatis in dictis iuribus apparet,ꝙ ſi ante bannum feciſſet teſtamentum cum ſolennitate ſtatuti,& deinde bannitus fuiſſet,& demum rebannitus tale teſtamentum ualeret, cum medium tempus non attendatur ut dictis iuribus. Vide tamẽ quæ habentur in l.qui ex liberis.§.teſtam. de bo. poſſ.

pos.secundum ta. quæ in proposito non vi-
deni hre locum.cum talis rebannitus intelli
gat restitutus,vt dixi in parte preced.q.4.ad
qđ q̄ not.p gl.in d. §. exigit. Ex dicto ergo
testō de quo q̄situm est agi nō pōt nisi ex eo
fuerint instituti tales q de iure cōsfaciunt ta
le testm̄ valere.l.hac ꝯsultissima.§.ex impfe-
cto.& §.si quis aūt.C.de test.vel nisi in testō
facto coram quinq; testibus,vt exemplifica-
ui esset apposita clausula codicillaris . Tunc
enim,& iuris fideicommissi,& legati valerēt
in eo disposita l.ex ea.§.1.de test.& l.posthu
mus.§.1.de iniu.testa.& de testa.mili.l.q̄reba
tur.ad Treb.l.si patroni.§.vlt.& plene Bart.
in l.1.ff.de iure cod. Prædicta vera nisi illud
testm̄ confirmasset , &c. Pro quo vide iura
quæ allegaui supra parte præced.q.20.

2 Secundo quæritur , † An corpus banniti
qui mortuus est durante banno possit sepe
liri in territorio à quo bannitus erat.In l.2.
ff.de cada.puni.per illum text.dicitur q̄ nō .
Et pro hoc quod dicitur de excommunicato
vt eius corpus nō ponatur in ecclesiastica se
pultura vt in clem.1.de sepult. cum concor.

3 Tertio,Ex forma statuti † bānitus poterat
impune offendi in psona,& bonis.Titius in
terfecit bannitum , & postea cum derobauit
hoc est res quas inuenit penes eum abstulit,
& in suos vsus ꝯuertit. Quærit an licite face
re potuerit,tex.vr,q̄ sic.ff.de sepul.vio. l. se-
pulchra.iuncta determinatione preced.dixit
Franc.de Are.Dic ꝯtrarium q̄a cum sit mor
tuus bona amplius non sunt sua. Item nec
pōt offendi.&ideo nunc verificanť verba sta
tuti. Nec obst.l.2.ff.de cada.pu.& qđ dcm̄
fuit supra ,px. q. q̄a illud est verum quantū
ad corpus banniti,non aūt quo ad bona.Ita
determinat in d.l.sepulchra. allegat q̄ hūt p
Cyn.in l.1.§.fi.C.si reus vel accus.mor.fue.
Et dicit,q̄ Cy. refert ita fuisse determinatū.
Aduerte, quia Alb. vbi supra q. 43. format
quæst.in eo qui interfecit bannitum qui po-
terat impune offendi , & eum ex interuallo
postea derobauit, & allegat q̄ non puniatur
quia cum ille fuerit host.s ciuitatis l.amissio
ne.§. q̄d deficiunt non debet iuuari legū be
neficio,de vsuris c.quia frustra. Item allegat
effectiue d.l.sepulchra.& l.2. de cada. puni.
Allegat in ꝯtrarium q̄a post mortem non
pōt dici bannitus , mors .n. oia soluit. ergo
non pōt dici q̄ ipse bannitus fuerit offensus
in authen.de nup.§.deinceps,Facit,q̄ no.in
l.eius qui prouinciam.ff.si cert. peta. hē q̄a
non est homo sed cadauer,de ꝯdō. inde.l.ser
uo manumisso.vt ibi not.Allegat p hoc. C.
si pen.appel.mors interue.p totum,& si reus
vel accu.mor.fu p totum. Item q̄a ille q de
robauit potius vr spoliasse hereditatem q̄ de
functum,de iniur.l.1.§.quoties. Item q̄s q̄n
alicui ꝯceditur q̄ alium occidat intellr in fla
granti crimine.vt l.qđ ait,de adult.Et dicit,
q̄ p hac parte dr fuisse determinatum Pisto
rij,& derobatorem fuisse bannitum de roba
ria filijs occisi cum accusantibus quasi roba
ria fuerit commissa de rebus hereditarijs ad
ipsos filios ptinentibus.Dicit primam partē
sibi videri leuiorem ēt vbi statutum nō excu
saret spoliantem,q̄a robaria exegit vim pso
næ illatā qđ hic non fuit. Item q̄a licet dniū
translatum fuerit in suum hæredem,tn̄ pos-
sessio non transit nisi fuerit apprehensa.ff.de
acq.pos.l.cum hæredes,ex qui.cau.ma.l.cū
miles.Fateť tn̄,q̄ ciuilr posset peti restō rez
ablataꝝ p iura pdicta.Si ꝯsideres q̄ōnē , ter-
mini non vnr vniformes . Nam aliud est de
robare,& occidere eodem instanti, vel occi-
dere,& derobare. & isto casu credo talē non
posse puniri.Oia.n.i ipsum viuū illata dr.
Quinimò potius dr facta occisio pp roba-
riā quā econuerso.Et sic non veniat puniē
dus l.lecta,si cer.peta.l.si in rixa,de sic. C.ad
l.Iul.de ui.l.q̄m.& ff.de fur.l.verū. Id.n.qđ
fit incontinenti non vr factū postea.Imò il-
lud ad ꝯtinguum tp̄s redigit,vt hr in l.quo-
ties.§.si q̄s ita.ff.de hær.inst.& in l.fructus .
ff.sol.mat.p Dyn.& Bar.vr.n.eodem ꝯflictū
bannitū derobasse,& occidisse,& sic in partē
absolutoriam fiat interpretatio l.cum actū,
de neg.gest.C.de ,pbō.l.mrem,de noc.oper.
nuncia.l.nō solū.§.sed vt ,pbari. Aliud est oc
cidere, & ex interuallo.s.ad actus extraneos
facta collatione sm l.ꝯtractus in fin.C.de fi.
instr.de verb.obl.l.ꝯtinuus.de duo re.l. reos
eū derobare. Tunc.n.succedūt rōnes pdictæ
factæ vt teneať,& non excuseť à statuto. Sed
aduertendū qđ non teneať de robaria q̄a il
la req̄rit vim.vt ff.vi bo.rap.p totū q̄ hic nō
potuit,esse vt dixit Alb. Et hoc respectu be-
ne dixit illos nō potuisse ꝯdēnari q̄a fuerat
inceptatū crimen qđ non resultabit ex accu
satione leg.liberoꝝ.§.qđ si libelli, de accus.
l.3.§.docere.ff.ui bonorum raptorum cum
simili.Dicendū ergo est qđ aut incontinēti
spoliant occisores ipsum bannitum, & non
puni

puniantur aut ex interuallo, vt supra. & tunc veniant puniendi, quo aiit iure vide in l. rei hæred. ff. de furt. & C. eo. tit. l. si abducta.

4 Quarto statuto caueт,† q̃ bannitus nõ au diat in ciuili vel criminali, & q̃ bannum pecuniariam possit exigi ab hæredibus bãniti Titius bannitus in pecunia reliquit heredẽ Caium q̃ adiuit hæreditatẽ. Agit deinde in iudicio Caius ɔtra aliquem q̃ opponit sibi exceptio q̃ non debet audiri, q̃a bannitus, cũ sit hæres banniti q̃rit q̃d iuris. Recordor q̃ de hac q̃ó. feci mentionẽ supra in 2. tpe parte 1. in fin. 72. q. in qua est casus ɔuersus q̃ñ bannitus successit nõ bannito. & dixit Alb. vbi supra, q̃ vbi agit iure hæreditario v̄r obstare exceptionem de reg. iur. l. in his. §. non debeo. & C. de acq. pos. vitia rerum eũ si. Dixit alios tenuisse contrarium, quia bannum est pœna ɔtumaciæ, vt ex supioribus patet, vnde non trãsit ad hæredes sed morte crimi nosi finit. ff. de priua. deli. l. fin de req. re. l. 1. §. 1. C. de delict. defun. l. vna, sicut nec transit priuilegiũ. C. de re. iu. l. priuilegia; & de pac. l. idem. §. personale fm Iac. de Are. & dicit, q̃ vidit ita seruari, si statutum simplr̃ iacet q̃ bannum possit exigi ab hæredibus, decisio clara est. Est. n. talis exceptio q̃ non audiat̃ mere personalis, & ideo non transit in hæredem. Si aũt in statuto diceret̃, q̃ heres intelligat̃ bannitus, & vt bannitus possit ɔueniri, aliud esset dicendum. Nam aut diceret q̃ intelligeret̃ bannitus, cum illud verbum denotaret fictionem. ff. de reg. l. ossa, in fin. & not. in l. hæres q̃nq; . ff. de acq. hær. statutum q̃d' dicit denegari audientiam, bannitis, nisi alr̃ loqueret̃, non verificaret̃ in tali hærede. l. 3. §. hec verba. ff. de neg. gest. & q̃d' no. in l mercés, de verb. sign. Si aũt statutum transmittẽs bannum ad hæredem diceret q̃ hæres intelligat̃ esse, & sit bannitus, vel alio diceret̃ q̃ bãnitus vel habitus ꝓ bannito non audiat̃, videret̃ dicendum ei obstare exceptionem per no. p Bart. in l. si is q̃ ꝓ emptore. ff. de vsuc. & in l. si maritus. §. legis. ff. de adul. vide tñ q̃ dixi in 2. tẽpore parte. vlt. q. 84. si vero agit nomine proprio quando sub nomine hæreditario est bannitus sibi obstat exceptio secũdum ea quæ dixi in d. 72. q. vbi vide.

5 Quinto pone, q̃ bannitus † in pecunia mortuus est relictis hæredibus, q̃d fieri põt vt dixi supra in 2. temp. par. 1. q. 52. Qui hæredes adiuerũt hæreditatẽ, q̃rit̃ an dcm̃ bãnũ possit ab eis exigi. Alb. vbi supra q. 26. refert Gand. Et primo allegat q̃ teneant, quia tale bannum est snia diffinitiua, & pecuniaria, & in ea quasi ɔtrahit̃. l. 1. in fin. si q̃s ius di. non obtem. & l. 3. §. idem scribit de peculio, & sic transit in heredes. de actio. & oblig. l. ex ɔtractibus, refert ipsam Gand. tenuisse ɔtrarium. C. ex delict. desun. l. vna. ff. si q̃s omis. cau. te. l. si q̃s sub ɔdõne. l. 1. in fin. si q̃s ius di. non obtem. licet. n. vulgariter actiones transeant ad hæredes, q̃ñ sunt ex ɔtractu vel quasi, tñ fallit hoc casu de actio. & obligatio. l. in honoratijs, & ibi ẽt refert sic tenuisse Dy. p l. ex iudicioꝝ, in fin. ff. de publ. iudicijs. Subdit aũt distingui posse q̃d' aũt in bãno dcm̃ est, q̃ non possit exiri nisi soluat centum, & dicat tunc hæredes non teneri ꝑ l. si q̃s sub cõditione. si quis omis. cau. testa. Si aũt dcm̃ est ɔdemno vel mulcto eum in tm̃ puta mille libris tunc dixit hæredes teneri ꝑ ea q̃ not. in d. l. 1. in fi. ff. si q̃s ius di. non obtem. Bal. aũt in d. l. vna. C. ex deli. desun. dicit Bart. tenuisse ɔtrarium in d. l. ex iudicioꝝ. & ad mãm tãgit aliqua subtilia ibi vide. Et ɔcludit q̃ q̃ñ ex forma statuti bannum nõ requirit aliam sniam vt in casu nr̃o teneant̃ hæredes alias non ꝑ nor. in d. l. 1. in fin. & ibi dicit q̃ idem est in ɔdemnatione pecuniaria q̃d' in ɔfiscatione bonoꝝ, ipse tñ Bal. in auth. bona dam natorum. dixit, q̃ tale bannum non mandat̃ executioni ɔtra hæredes, vt dixi in 2. tpe parte 1. q. 12. Et hoc credo veriũ cum. n. hoc sit exorbitans a iure cõi, & ɔtra absentem ferat̃ diffinitiua snia, nullatenus ad ɔña trahi debet l. q̃d' vero. ff. de leg. & nullo modo snia debet extendi l. si patronus testõ. §. si q̃s eũ essẽt. ff. de bo. lib. q̃d' est verum nisi statutum diceret q̃ bãnum hr̃et effectum sicut snia lata ɔtra pſentem ꝑ l. 1. de leg. 1. cum si. Non igr̃ mandabit̃ bannum executioni ɔtra herędes, nisi aliter appareat de mẽte statuti, vt dixi supra ꝓx. q. Item nec ɔtra bona vt dixi in d. 12. q. nisi statuto diceretur q̃ illa essent obligata. Tunc. n. licet esset extincta principalis ex postfacto siue personalis, nihilominus durat hypothecaria l. intelligere. C. de luiti. pigno. & l. cum notissimi, de præsc. tri. an per Dyn. de fideius. Nec prædictis ob. q̃d' dixit Bar. in d. l. ex iudicioꝝ q̃a loquit̃ in snia confiscationis bonorũ vt dicam statim in q. 2.

6 Sexto. Titius † dedis fideiussorem iudici de se repræsentando, & de soluendo oẽm cõ

demnationem, & bannum, deinde fuit inq̃situs, non cōparuit, seruata forma statuti habitus pro ɔfesso fuit bannitus in mille. dcm̃ est supra, px. q. ꝙ non potest talis s̄nia mandari executioni nec ɔtra hæredem nec in bonis. An mortuo bānito poterit fideiussor cōueniri. Et vr̃, ꝙ non quia liberato principali liberaẽ fideiussor l. fideiussor. in prin. de fide iuſ. de solu. l. Modest. cum ibi no. Contrariū puto q̃a teneẽ ex sua obligatione q̃ vna cum banno mandatur contra ipsum executioni ſm plurale not. p Iac. & Gui. in l. 2. q satisd. cog. & ideo licet bannitus moriatur, non tñ contingit liberatio, sed eius persona in obligatione eximitur, & ꝑpea remanet fideiussoris obligatio. ff. de fideiuſ. l. vrannius. §. sed cum duo. & probaẽ eo. tit. l. vbicunque. quæ lex sic potest exemplificari, quod est ver̃ siue habeat bannitus hæredes siue non: cum .n. moriaẽ post ꝑfectam obligationẽ fideiussoris obligatio nō extinguit l. fine hærede in prin. ff. de admi. tut. licet secus sit q̃n sine hærede ante purificatam obligationẽ decedit l. postq̃. in prin. vt le. no. ca. In cuius legis intellectu variauit Bart. vt patet ex his q̃ dixit ibi. & in l. fine hærede. & in l. 1. §. idẽ pomp. ff. deposi. vbi bona gl. in quo non insisto, q̃a non est m̃a nostra. Pōt ergo fideiussor exigi nō obstāte morte bāniti. Alb. tñ vbi supra q. 43. referens Gan. ꝙ cauti iudices anteq̃ procedant ad dationem banni faciunt requiri fideiussorem ꝙ repræsentet principalẽ, quod si non facit eum condemnant. Pro quo vide quæ habenẽ in l. si quis reum. ff. de cust. reo.

7 Septimo Ponæ, † Titius fuit bannitus in ꝑsona, & oīa eius bona fuerūt ɔfiscata, ante quā fiscus ea incorporaret, mortuus est Titius relictis hæredibus. Quæritur an fiscus possit virtute dictæ s̄niæ auferre eis bona q̃ fuerant ɔfiscata Dy. in l. ex iudiciorum. de publ. iud. dixit ꝙ non, q̃a illa lex req̃rit litis ɔtestationem, & s̄niam, quæ in proposito casu non sunt, igiẽ, &c. Bart. aūt ibi tenuit contrarium, q̃a sufficit condemnationem esse secutam. Ideo .n. ibi opponitur de litis contestatione, quia r̃r sine illa non potest fieri cōdemnatio quod paret, quia vbi pœna imponitur à lege ipso iure sine condemnatione illa transit ad hæredem. vt l. cōmissa. ff. de publ. req̃rit ergo ꝙ illa pœna incœperit cum defuncto, quod fit r̃r lite contestata, & lata s̄nia. Sed si poneremus casum in quo non requireref contestatio, sufficit s̄nia. Idem si reperireẽ casus in quo non requirit s̄nia nec litis contestatio, vt in casibus in quibus pœna ipso iure infligitur vt dictum est. Et hanc partẽ vt dixi supra q. 5. tenet Bal. in d. l. vna. C. ex del. defun. Et illud ver̃. & ita seruaẽ licet aliter ipse dixerit l. 3. si pen. app. mors inter. De quo tetigit in 1. tp̃e parte vlt. q̃ 3. ad fi. Non obſ. q̃ dixi in d. 5. q. quia ibi non fuit lata s̄nia quo ad bona. Et ideo ibi erat necessaria extensio q̃ non fit vt ibi dixi. hic vero nulla extensio requiratur, sed sufficit ipsam s̄niam seruari l. nō aliter. de leg. 3. cum si. Aduerte, q̃a cum s̄nia lata contra defunctū eo viuente litis ɔtest. transit in hæredẽ vt dictis iuribus si ꝑ statutum inducit ꝙ ɔtumacia habeaẽ pro litis ɔtestatione nihil erit dubij q̃n eodẽ modo mandeẽ ɔtra hæredẽ executioni l. 1. §. lex falc. ff. ad l. falc. Si vero non simpliciter ꝑmitteret damnari abn̄tem, locum hẽt supradicta distinctio. Quidquid aūt sit de iure in hac ciuitate seruaẽ ꝙ bannum pecuniariū non mandeẽ executioni contra hęredes.

8 Octauo q̃riẽ, † Bannito fuit facta robaria q mortuus est. Quæriẽ an eius hæres agere possit, & q̃d si ipse bānitus viuẽs aliquid mutuauit. Io. And. in addi. Spec. in sæpius allegato. §. sequiẽ ver. q̃d si q̃s in tit. de acc. ad fi. sua𝔯 addi. refert hāc q. fuisse antiq̃tus dispu tata ꝑ Iac. de Are. & deinde reassumptam ꝑ do. Nic. Cappocium de vrbe. quā totam de verbo ad verbum posuit Alb. vbi supra q. 89. quæ incipit Nicolaus. & dixit Io. And. succinctè ꝙ hæres bāniti ꝑ rapina furto vel dāno dato tp̃e banni agere non pōt cū nulla actio cōpeteret tanq̃ hosti licite passo p̄dicta, cū bonus sit dolus quẽ q̃s machinat in hostẽ. de dolo. l. 1. §. 1. & nemo plus cōmodi relinq̃r hæredi quā ipse habebat vt de reg. iur. l. in his. & l. nemo plus. Ad hoc vt ista decisio ꝓcedat oportet p̄supponi talia statuta ex q̃bus tollaẽ ortus actionis ipsi bannito. q̃d q̃n sit dixi in 2. tp̃e parte vlt. q. 1. Si aūt poneres ei natā fuisse actione, licet non hr̄et exercitium obstante banno locum hr̄et q̃d statim dicam de mutuo. In quo in ijsdem locis terminaẽ, ꝙ hæres agere possit. Cū .n. tenuerit attractus vt l. si tibi. §. is cuius. ff. man. & sic rō fuerit bānito q̃sita. sed ꝑꝑ bannum obstaret sibi exceptio, quia illa exceptio est personalis .i. personam repellens, non aūt actionis æq̃tatẽ respuens ɔtra hæredẽ non transit

trãsit vt l.exceptiones q̃ ꝑsonæ .ff. de excep. & de acq.hær.l.pan.in fi.& ad mu.l.libertus. §.patris. Item abolitio nomine banniti per mortẽ, & pœna, & ex noĩe banni extracta censet abolita.C.de fer.l.a nullo. & de infir. pe. cœli.l.1. quod ẽt veꝝ nisi esset statutum qd' ɔtractui repugnet, & taliter, ꝙ actionis natiuitati resistat.ff. de fideiuſ.l.cum lex cum fi. Et vide quæ dixi supra parte prox. huius tpis q.12. & 13. & quod dicam infra q. 15. si autem latius videre cupis, vide vbi supra.

9 Nono pone ex forma † statuti pater tenetur assignare partem filio bannito cõputata ꝑsona, patris in numero filioꝝ ꝓ vno capite q̃ pars destruat, & destructa remaneat in cõi. Quæritur an filiosfamilias bannito ſm tenorem illius statuti, & demũ mortuo partem illam teneat pater assignare cum in banno fuerit expressum ꝙ bona eius destruerent, & destructa, & publicata remanerẽt in cõi. Hanc quæst. dixit Io.And. vbi supra proxime dixi suarum additionum, verſ. duas tũc quæst. fuisse disputatam per Lamb. de Rãp. quem dicit determinasse obiectum mortis filij banniti obstare fisco, & ꝙ ex verbis banni non fuit sufficienter facta bonoꝝ ademptio his rõnibus. Petitio destructionis, & publicationis est ɔtra formã iuris saltẽ in eo ꝙ de destructione dr̃. de contrahen.emp.l.senatus. Et de publicatione patet.C. de bo.dam. auth.bona dãna. Item est ɔtra ius ꝙ ex delicto filij ꝓcedat in res patris .C.ne filius pro pat.ꝑ totũ. Itẽ, ꝙ cogit pater filio dare partem.C.de eman.lib.l.fi.Item aptius est ɔtra ius ꝙ filiofa.delinquente casu quo erant publicanda bona delinquentis, tñ non publicatur castrẽse peculium filij, sed remanebit illę sum apud patrẽ.C.de bo.dam. l. si filius . Et hic ꝙ peius est agit de publicatione reꝝ paternaꝝ ex delicto filij.& his rõnibus dicit esse distinguẽdũ vt tot legũ ɔtrarietates vitent. Et dicit ꝙ si reus decedit ante accusationem pẽdẽte iudicio pereũt acta, & crimẽ cum pœna extinguit.C.si reus vel acc.mor.fue. l. 1. & 2.& ff.de publ.iud.publica accuſ. & l. defuncto. Si aũt accusatus moritur lata ſnia cõdẽnatoria, & appellatione pẽdẽte tũc distinguit an expresse bona fuerint adempta vel nõ, vt C.si pẽd.appel.mors interue.l. 3. & si reus vel acc.mor.fue.l.fi. Si aũt decedat accusator accusatione pẽdẽte ẽt pereũt acta, sed datur ceteris licentia repetendi reum intra certos dies.ff.de acc.l.libel.in fin. Si moritur post latam ſniam appellatione pendẽte acta ẽt pereunt de quo remittit ad notata in d.l. publ.& l.fi.C.si reus vel acc.& subdit, ꝙ casus de quo agit non adaptat nec sub primo nec sub secundo art.sed sub tertio. Et intellige, ꝙ tertiũ vocat q̃n morit reus lata ſnia. Sed aduerte, q̃a nec sub illo, quia in themate nõ ꝓponit fuisse appellatũ, aut esse intra tpa appellãdi.de quo dixi in 1. tpe, par. vlt. q.3. & ideo subdit ꝙ ꝑ ſniam banni nõ fuit facta expressa bonoꝝ ademptio, quia dictũ fuit, ꝙ bona sua destruerentur, &c. Debebat aũt dicere, ꝙ pater designaret sibi, &c. vt in statuto apparet. Illa .n. verba, bona sua, non cadũt in filiũfam. Cũ bonoꝝ appellatio, alia sit ciuilis, alia nãlis. Ciuilis designat bona bona fide possessa exẽpto vel aliter, licet cet sint aliena. Nãlis cum possidemus q̃ nostri dñij sunt. de verbo.sign. l. bonorum . in prin.& §.in bonis.at in filiũfa. neutra illaꝝ cadit.ff. de acq.poſ.l.possessio quoq; .§.q in aliena.& eo.tit.l. q̃dq̃d . hinc dicit esse ꝙ in hypothecaria ꝓbãdũ est rẽ nõ fuisse in bonis .1.i dñio debitoris, nec sufficit possessio. Et in hoc dicit differre à Saluiano interdicto.ff.de pign.l.1.§.cũ ꝑdiũ.& l.q̃ nondũ .§. qd' dr̃. Ex quibus ɔcludit ꝙ cũ sit pereptum crimẽ, & bona expresse adẽpta nõ fuerint, p̃r non tenet designare partem. Et in hoc remanet ẽt ipse Io. And. Ex q̃bus verbis hr̃, ꝙ si ſnia fuisset rectè lata ſm formam statutoꝝ non obstante filij morte, dẽret contra partem executioni mãdari. de quo vide q̃ dixi supra parte 1.2.temp.q. 33. quod facit ꝓ his quæ dixi supra q.7. Nota ex hac decisione plura. Primum ꝙ inepta verba ſniæ ad aptitudinem non referuntur, & sic aptitudo ſniæ vitiat illam sicut libellum. Vide in l.in summa. ff. de re iud. Secundum, ꝙ vbi bona debent pro delicto publicari licet fiat condemnatio de delicto, non tñ venit publicatio bonoꝝ nisi expresse dicatur in ſnia. Pro quo vide quæ hñr in d.l.3. si pendente appell. & quæ dixi supra in 2.tpe parte 1.q.11. vbi de hoc mentionem feci. Tertium, ꝙ pro nomen suum, prolatum in ſnia non refertur nisi ad dñium. de quo vide per Bart. in l.qui.ntus.§. argẽto.ff.de auro, & ar.leg.& in rub. de no. ope.nun.& ibi remissiones. Quartum, ꝙ in hypothecaria non sufficit ꝓbatio possessionis, hoc declara vt hr̃ ꝑ Cyn. in l. cum res.

C. de pig. per Bart. in l. rem alie. de pign. act. ff. Quintum, q in Saluiano secus, de quo. C. de Salui. inter. l. 1. Decisio pdicta æqua fuit. Tñ cũ oia verba statuti sint apposita in snia, excepto, q dicit sua, & nõ patris, &c. satis vr dura decisio. cum in circunstantijs declarat qd' iudex intellexit sua. i. sibi hoc casu à patre debita arg. ff. si certum peta. l. si, & me, & Titium. & ibi concordat. Iunctis q̃ no. in l. sed. & si priori. §. item si iurauero. ff. de iureiur. & in l. 1. C. de vsufru. ergo idem in snia l. vt fundus. cõi di. & l. fin. C. de fide. c. lib. Sed rñde, q ille est improprius signatus, sniæ aũt verba non impropriant, vt C. quan. plu. vna sen. l. 1. & l. Paulus rñdet. ff. de re iud. & per Bart. eo. tit. l. miles. §. decem. nisi expresse te tulerint ad libellum l. fi. de senten. q̃ sine cer. quan. & p Bart. in d. l. 1. si plu. vna sent. Et id eo in casu ,ppolito inquisitio siue accusatio fuisset apte formata, & snia ad illam se retulisset, dicta verba impropriarent, & locus esset decisioni cõtrariæ, vt patet ex præmissis.

10 Decimo pone ex forma statuti † caueri, q patre bannito psonalr bona eius diuidant inter fiscum, & filios banniti ,p rata, Titius fuit bannitus tpe quo habebat vnicum filiũ, pp qd' fiscus diuisit ,p dimidia bona banniti cum eius filio, vxor secuta est virum bannitum, & ex eo peperit filium, mortuo deinde bannito filius secundo loco natus vult petere à fisco, & fratre partem suam. Quærit nũ quid possit. Ioan. And. in d. vers. duas. allegato in prin. ,px. pced. quæst. refert hanc q. fuisse disputatam p Iac. de Tenca. & ponit eius determinationem q̃ est talis, q cum fuerit bãnitus ex ea causa qua debuit deportari, cum bannũ deportationi successerit. ff. si qs cau. l. si eum. §. q iniuriarũ. & de infa. l. qd ergo. §. vlt. & sic desijt hre filios in ptate. inst. qui. mo. ius pa. po. sol. §. cũ aũt. Iste filius ɔceptus & natus post bannum nec à cõi nec à fratre aliqd poterit petere. Nam cõe eum repellet p l. 2. de sen. pas. & de acc. l. ex iudic. Putabat tñ q si cõe non apprendit bona licet illa deuastauerit, poterit ille ingredi possessionem illius partis ac ẽt illam vendicare ab iniuste detinente. allegat ad pdicta ff. fami. ercifcun. l. Lucius. de inoff. test. l. mr̃. & si frater vellet hre partem in bonis deuastatis posset ɔferendo partem quam habuit. de ɔcepto post bannum. Dixit Ioan. And. se ideo dixisse. quia si potius ɔceptus fuisset, licet postea nat⁹ quo ad patrem fratris dicendum vr̃ ɔtrarium per l. q in vtero. ff. de sta. homi. Fatetur tñ q si re legatus fuisset vel minori pœna bannitus, cũ teneat tunc filios in ptãte, natus postea succederet cum alijs ex testõ, & ab intestato. de inter. & relega. l. 3. & 4. & inst. quib. mo. ius pa. po. sol. §. relegati. Ad qd Homo bonus postea reassumens q. adduxit l. si totas. C. de inoff. do. & l. si vnq̃. de reuo. dona. Et ibi sub dit quo iure partem petat à fratribus siue à fratre de quo ibi. Si tenes qd' dixi in 2. tpe. parte 1. q. 3. & q. 20. s. q bannum non succedit loco deportationis, & q bannitus non pdit ptãtem filioꝝ. Prima decisio non ,pcedit. & ideo tractandum est de secunda. Et aduerte q si statutum dicat q fiscus teneat diuidere cũ filijs ,p rata. qõ de quã dixi locũ hẽt ẽt quo ad partẽ fisci. Si vero simplr loquit, & sic ipse dimidiã hre debeat. ff. de vsuf. accr. l. si qs Titio. & qd nota. in l. si. C. de impu. & al. sub. Quo ad eius partem nõ põt esse qõ. sed ẽt tũc qñ debet hre ,p rata, puto q inspiciat tps sniæ, arg. ff. de aur. & ar. leg. l. si ita. cũ si. & ff. de iud. l. non põt. quo casu remanebit qõ, & ẽt in alio solum de parte fratri vel fratribus assignata, & assignatis. Quibus casib; credo supuenienti filio deberi portionẽ suã ɔdõne ex dicto statuto, vel p ɔdõnem dictarum legum, si totas. vel si vnq̃. quasi illa sit tacita donatio siue filijs assignatio patiendo se in banno poni, sciendo se esse talr ɔdemnan dũ. ff. de postulan. l. 1. § bestias. & qd' ibi no. Facit de leg. 1. l. seruo legato. §. si testator. cũ si. Si tenemus illis filijs statutũ assignare partẽ priuando dñio eoꝝ bonoꝝ. Si aũt tenem⁹ patri restare dñiũ, hret suo iure vt hęres vna cũ illis, q a illud ius nõ pdit bãnit⁹ vt dixi in 2. tpe, parte 1. & multis q. & maxime in 51.

Ex his quæ dixi supra. s. inspici tẽpus sen-
11 tentiæ patet decisio quæstionis, 11. s. † Si pater ex forma statuti tenetur assignare filio bannito legitimam dandam fisco. tunc enim filius postea non poterit aliquid petere à fisco, quod maxime verum est quia penes patrem remãsit integra legitima filij postea nati, per ea quæ habẽtur in l. 1. C. de inoff. do.

12 Duodecimo, sm ea q̃ † ,pmisi supra in 2. tpe par. vlt. q. 58. restat vt 2. pars qõ Ray. de. qua ibi dixi hoc loco iserat. Thema. n. erat, q cauebai statuto, q banniri pp rebellionẽ alic⁹ castri, & eoꝝ descendentes ab oi ciuitatis cõmodo. & honore ppetuo sint exclusi,

nec pro ciuibus habeantur, nisi dictũ castrũ in fortiã ciuitatis redegerint,&c. Titius ob castri rebellionem fuit ꝯdemnatus.t. bannitus. Et demum eo mortuo, filij eius illud castrum in fortiam ciuitatis redegerunt. Quæritur an à pœna dicti statuti debeant relaxari. Et dictus Rayn. septem rõnib. multum dif fuse,& ordinate arguit ad affirmatiuam.s. ꝙ filij beneficio statuti gaudeant,& relaxari debeant à pœnis ꝑdictis. Quas iuxta posse trũ cabo ut in alijs fcm est. Primam fundat ab identitate personaꝵ.s.p̃ris,& filij.C.de imp. & alijs substitutioni.l.fin. Et ideo sicut patri redigenti castrum cõpetebat beneficium statuti,ergo & filijs qui idem censentur. Constat.n. persone concessum beneficium locum hr̃e ẽt in persona p̃ntata.l.minor.§.qm̃.& l. sed,& hæc.§.defendere,de procur.& ꝓ socio l.verũ.§.1.Secundam fundat ab euitanda absurdita e, quod argm̃ est ualidum in iure.l. scire oportet.§.aliud,de excus.tuto.& alleg. ad hoc multa iura. Sed patri qui deliqt redigenti castrum ꝯceditur beneficium,ergo absurdũ esset si non cõpeteret filijs q non deliquerunt.ff.de noxa.l.nõ solum.& l. seruus .ff.quod ui,aut clàm. Ne ergo hoc ꝯtingat absurdũ, dicamus filijs competere statuti beneficium. Tertiam à benignitate in dubijs ꝑferenda dicens illud dubium qd' oibus nõ liquet.l.qđ labeo.ad carb.cum si. Sed an filij habeant beneficium,vel non,est oibus claꝵ: ergo in hõc dubio sumenda est benignior interpretatio vt hr̃e dicantur de his q in test. delen.l.ꝓxime.de re. du.l.si fuer.t cum sim. Quartam à pœnaꝵ acerbitate restringẽda. ꝯstat.n.ꝙ non esse ciuem, & non hr̃e honores est magna pœna.adeo ꝙ dr̃ capitalis pœna,de leg.3.l.1.§.deport.de pœ.l.2.& l.capitalium &c. Si pœna ergo restringenda est l. hæc.n.de exc.tut.& de re.iu.l.fcm̃.§.fin cum sim.& sic vt restringatur filij euadent pœnã castrum in fortiam redigendo. Quintam sumit ab æqtate hoc suadente quam ꝓbat,qa cuilibet suaderet æqtas ꝙ nõ delinquens facilius eximatur à pœna l.sancimus.C.de pe. æqtas ait ꝑfertur rigori.l.2.§.itẽ. varus.ff. de aqua plu.arc.C.de iud.l.placuit. Ergo æqtate suadente filij qui non peccauerunt redigentes castrum debent eximi à dicta pœna. Sextã à paritate iuris seruanda in parib. casibus,sed statutũ in vno seruaẽ in simlib.l.loci corpus.§.si fundus.si ser.ven.l.2.C.si vnus ex plu.& l.nõ p̃nt de legi. Sed in impositione pœnæ p̃r,& filij iudicanẽ pares, vt patet in statuto, ergo eodem modo in ipsius pœnæ remissione. Septimã fundat ab indẽnitate ciuitatis in qua multa dicit,sed ille est esse ctus. Remissio pœnæ fit per indẽnitatẽ ciuitatis qua seqtur ex redigentia castri in eius fortiam,ergo à quocũq; redigaẽ seq debet esfectus remissionis l.fi.C.si man.ita suc.al.ff. de man.l.4.§.nihil,cũ si. Vltimo ꝓ hac parte allegat,ꝙ filij tenenẽ ex quasi maleficio. Titi' ex uero maleficio l.2.& 3.ff.de his q deie. vel eff.& sic facilius ꝯseq debent hoc b̃nficiũ q̃ p̃r dicit facere,qđ no.in l. fin.§. quoꝵ.ff. nau.cau.sta.& inst.de obl.ex quasi del.§.fin. Item qđ p̃r & filij rõne eiusdem pœnæ dñr ꝯsortes,ergo qđ statuitur in vno trahitur ad alium.l.si cõem.ff.quemadm.ser.am.& C.de nup.l.pe. Ad negatiuã sils arguit sex rõnib. Primam fundat ab eo,ꝙ vnius inclusio alterius à beneficio ꝯsequit exclusio, qđ ꝓbat ꝑ l.cũ ꝑtor.ff.de iud.de ꝯd.& dem.l.cũ ita,&C. de ꝑc.l.mar.sed stat. dat b̃nficium ipsi p̃ri rebelli. Ergo nõ cõpetit filijs qa tm̃ valet denegatio tacita quantũ expssa.ff.si cer.pe.l.cũ quid cũ sim. Secundam sumit ab eo,ꝙ ꝓuisio beneficij ꝑsonalis facta vni ad alium nõ est extendenda de aqua quotid.& est.l.1.§.permittiẽ,de cens.l.forma §.q̃q̃ de iu.imm.l.1. Sed vbi alicui qd spãlr̃ ꝯceditur,illud personale beneficium appellaẽ.inst.de iur.natu.§. sed quod principi,de const.princ.l.1.in fi. cũ sim.ergo dcm̃ beneficium ꝯcessum bannitis ad filios non extenditur. Tertiam facit ab eo,ꝙ vnius casus exceptio à nõ exceptis est regulæ ꝯfirmatio,in auth.de nõ al.§. vt aũt. col.2.de sun.inst.l.qsitum.§.idẽ ĩndit domo. & qđ nor.de reg.iu.l.1. Sed ꝯstat vbi procedit regula vl̃s affirmatiua, & seqtur dictio nisi inducitẽ except o à regula .ff. si qs cau.l. cũ.§.q iniuriaꝵ.C.de trãsact.l act. extra de reg.iu.c.pctm̃.lib.6.de manu.te.l.Titia.§ fi. Sed in ꝓposito ꝓcedit regula vl̃s,ꝙ banniti &c.& seqtur exceptio nisi &c. Ergo sicut rl̃a loquiẽ in bãnitis,sic debet intelligi exceptio,ut dictis iurib.& sic qñ ipsi bãniti redigunt castrũ in fortiã habeat locũ beneficiũ, alias nõ. Quartã,sumit ab omissione huius casus facta ꝑ statuentẽ. In legibus n.municipalib.q̃ sunt stricti iuris id demũ intel r̃, siue includiẽ qđ in verbis exprimiẽ, & nõ ultra, arg.ff.de uerb.obl.l.quidquid de excer.l.1.§.

 si is

si is qui rauem. Et ideo casus omissus pro omisso debet hri.ff.sol.mat.l.si cum dotem. in prin.de lib.& posthu.l.commodissime. & ideo cũ de filijs in exceptione nulla fiat mẽtio, ergo tanq̃ omissi remanent in rła supra dicta,& sic non hñt beneficium. Quintam, arguit ab euitanda verboꝵ legis offensione. l.non dubium.C.de legib.ff.eo.tit.l.ꝯtra legem. & l. fraus,sed si volumus ꝙ filij q non ꝯtinent in verbis legis habeant beneficiũ legis eius verbo offendimur, ergo facere non debemus.Sextam facit à remotione causæ ipsius beneficij Cessante.n.causa concessionis cessat illud beneficium.l.gñalr̃ C.de episc.& cler.l.cum pr̃.§.dulcissimis.de leg.2.in fi. de donatio.l.1.§.sexũ.de postu.illa aũt dr̃ finalis quæ colligit̃ ex verbis legis .ff. de administra.tut.l.3.§.1.& l.ita aũt.in prin.&de flumi ni.l.1.§. non aũt omne.Et de adult. l. patri. cum l. seq. Sed ex verbis dicti statuti colligit̃ ꝙ ideo ꝓcedit beneficium vt bannitus redigendo castrum in fortiam purget infamiam. Sed ista rõ cessat in filijs, ergo non habebũt beneficium.Finalr̃ soluti ꝙ filij Titij nõ habeant tale beneficium his verbis,q a vbicũq; lex imponit pœnam filijs ob delictũ patris vr̃ imponere ꝑ ꝑ̃sumptionem culpæ,& malitia q̃ à patre descẽdit in filios.l. q̃sq.C.ad l.Iul.maiest. Si ergo pr̃ bannitus nõ reduxit castrum in fortiã ciuitatis non purgauit ꝯtumaciam,& culpam suã,durat ergo post mortẽ eius ꝑ̃sumptio culpæ patris q̃ descendit in filios. Ergo non debent euitare hanc pœnã redigendo castrum in fortiã ciuitatis,q a pœnitencia vnius non purgat alium.l.edicto.§. heredes.ff.de iur.fisci.Multũ.n.differt purgatio patris à purgatione filij.C.de reb. cred.l. gñalr̃.Ad qđ de purg.iud.l.is q reus. & rõ legis,q̃ est in l.si pœna.ff.de pœnis.Præterea pr̃ illoꝵ iam fuit ꝑꝑ delictum damnatus, & sic eius li. j delictũ eius non purgabunt,vt l. ex iudicioꝵ.cũ mã sua.de accus.Præterea lex ipsa ꝑ̃sonalr̃ scripta fuit nisi bãnitus redegerit,&c.Ergo non debet trahi ad aliũ.l. aut q alr̃.§ 1. ff. qđ ui aut clam. Rñdet ad ꝯtraria multum diffuse, sed breuissime referã q a aliquid boni dicit. Ad primã de identitate ꝑ̃sonatũ rñdet,id verũ qñ ꝑ oĩa est repræsentata q̃ hic non est eũ filij nõ sint bãniti,& q a ipsi purgant delictũ patris sicut ipse pr̃, alleg.de solu.inter artifices,&alia iura. Ad secundam rñdet,q a non est eadẽ rõ vt supra q a pr̃ purgat ꝯtumaciam,filij non. Ad tertiam rñdet, q a hæc verba sunt clara cum loquit̃ de bãnitis,&c.l.ꝯtinuus.§.cũ ita,de verb.obl.Et eodem modo rñdet ad quartam. Non obst.5. de æquitate,q a locũ hẽt vbi æquitas est scripta.At hic est scriptus rigor,ergo ille seruandus.C.de legi.l.1.& qđ ibi no.Nõ ob.6.rõ, q a hẽt locum in eo in quo sunt pares. non aũt in eo in quo sunt dispares, sed hic non sunt pares vt dcm̃ est,q a bannitus purgat delictum,ipsi non.Non ob.7.rõ,q a illa rõ locũ hẽt qñ plures essent obligati ad interesse, sed hic erant obligati ad merã pœnam, quare,&c.l.adeo,& ibi not.de iurisd. om.iud. Ad alia iura rñdet, ꝙ nominatio facta de bannitis tollit ꝯtrariũ.& multa dicit,& inter alia, ꝙ rõ facta q a sunt ꝯ̃sortes locum hẽt in iure indiuiduo alias nõ C.si vna eademq. causa in integ.resti.po.l.1.Quia vt dixi in ꝓœ̃mio antiqua non pñt hri correcta,non põt ꝑcipi qualr̃ loquerer̃ statutũ. Ex vna.n.rõne facta supra.s.tertia sumit siue colligit̃, ꝙ statutum non dicebat expresse de bannitis, sed simplr̃ nisi redigerint,&c.Ex decisione aũt,& rñsionibus ad ꝯtraria colligit̃ ꝙ de bãnitis expresse dicebat.& ideo hæc decisio vr̃ mihi tuta. Si.n.statutum loquit̃ simplr̃ in exceptione nisi redegerint castrum in fortiam,&c. vr̃ ꝑ eadem iura exceptionem dr̃e intelligi in illis de q bus ꝓcedebat rła, sed rła erat de bannitis ergo, &c. Et sic meo iudicio concludit̃ ꝙ aut statutum loquit̃ singlr̃, vt q a dicit bannitus ꝓ rebellione,&eius descendentes,&c.Et subdit nisi bãnitus redegerit castrum &c. Et hoc casu sit vera decisio supradicta.l.si vero. §.de viro.ff.sol.mat.cũ sim.Si vero loquit̃ in plurali,& idem si dicit nisi banniti,&c.Si vero simplr̃ dicat.vt in themate dixi. puto decisionem ꝯtrariam veram esse ꝑ rões in contrarium allegatas,siue earum partem. & q a pluralis sermo resoluit̃ in singularitates. l. falsa.§.fi.de cond.& demon.& ibi concor.& sic intellr̃ ꝙ eatenus habeant beneficiũ quatenus redegerint si oẽs oẽs, si aliqui aliqui. l.Stichum q meus erit.de leg.1.qđ intellige si alij fuerint resistentes, vel nõ ꝯ̃sentientes. l.ita aũt.§.gessisse.de admini.tut.& hoc si filij banniti hæreditatem non adeunt. Si aũt illi se immiscent,dubiũ est leuius quasi tunc videat̃ in eos transmisisse ius ꝓdõnis implendæ.l.2.C.de pact.inter empt. & vend. cũ ibi not.& ꝑ Bart.in l.si decẽ cũ petiero.de verb. obl.

obl. Nisi dicas ꝙ in dispõnibus legalib. id lo cum non habeat ꝑ ea q̄ dixi supra hoc eodē tpe, parte 1. q. 1. Vnum tñ ꝯcludo, ꝙ q̄a hęc lex est fauorabilis, & vtilis reip. vt inuttenē si lij ad redigendum castrum in fortiam ciuita tis debet larga interpretatione iuuari, vt sic filij prædicti gaudeant in dubio statuti bene ficio. l. hoc genus. ff. de cond. & demonst. & l. 1. ff. sol. mat. Nec miretur quis de decisione Ray. q̄a vt scriptum reperi hanc disputatio-nem fecit tpe iuuentutis. i. non tātæ ꝑfectio nis quantæ postea fuit. fecit enim ipsam in 1327. & mortuus est eodem anno 1358.

13 Decimotertio pone, † statuto cauetur, ꝙ vxores bannitoꝝ ꝑpetuo sint bannitæ. Titius bannitus ꝑmortuus est vxori. Quærit̄ an vxor ꝑdicta intelligatur bannita, an vero bannum intelligaī extinctum, Iac. de Are. in l. Titia Seio. §. vsuras. de leg. 2. dixit nō iura re bannum, q̄a illud verbum ꝑpetuo, intellr̄ quandiu manserit vxor, ar. illius tex. sed ipsa amodo non est vxor. l. Quintus, de donati. inter vir. & vxo. & ff. de au. & arg. leg. l. q ti-bi. sicut in simili alias accipiē illud perpetuo, ad Carb. l. ideoq̄. & l. de bonis §. 1. & de c. d. l. 2. §. fi. Sic ēt dr̄, ꝙ q̄s sit ꝑpetuo excōicatus s. quandiu non purgauerit ꝯtumaciam. 1. q. 1. c. reperiunē. Item, & alia rōne, q̄a imposita est pœna sub noīe appellatiuo, q̄a statutum dicit vxores, ergo finito noīe finiē, & pœna, sicut, & finito noīe agnationis finiunē tutelæ q̄ deferunē vt agnato. ff. de c. d. l. tutelas. pro hoc C. de infir. pe. celi. l. 1. §. 1. ff. de adult. l. adulter diem suum. & de ꝯtratabu. l. si emāci patus. §. fin. Idem sequiē ibi Ray. alleg. vltra Iac. ff. de cond. ob cau. l. ꝙ seruus. de verbo. obl. l. continuis. §. illud. de postul. l. cui coꝝ. §. affinitatis. de annu. leg. l. annua. §. 1. de ꝯd. & dem. l. filio. & de stip. seruo. l. cōis seruus. & ff. ꝓ socio. l. 1. & qđ ibi not. circa sign̄atum illius dictionis ꝑpetuo. alle. ēt qđ not. ꝑ Pe. C. de iud. l. ꝓperandum. §. finaūt, &c. & 1. q. Idem ēt tenet ibi Bald. & nihil alleg. facit ēt ff. de diuor. l. fi. §. ait lex. & ad Muni. l. fin. §. idem rescripserunt mulierem. In ꝯtrariū tñ facit. ff. de sena. l. fœminę. & l. filij. §. vidua. ad muni. C. de bo. ma. l. 3. Sed r̄ndeo, ꝙ verum est ꝙ quo ad fauorē dr̄ durare matrimoniū, non quo ad odium. Et vide plene in d. §. vi-dua. Bart. aūt in d. §. vsuras. dicebat simplr̄ ꝙ statuto disponente vxores rebellium nō pos se stare in ciuitate. Illud non hr̄e locum viro mortuo, q̄a finita est causa odij, vt d. §. affini tatis. Sed hēt illa qō minus dubij, q̄a non dr̄ ꝑpetuo. & idem ꝓbaē in l. fi. C. q ad lib. pro. non pos. & ibi per Bald. & per prædicta dr̄, ꝙ statuta premeentia vxores cessantium nō hn̄t locum si remanēt viduæ. Nec obst. quod ali bi dr̄ ꝙ sufficit noīa demonstratiua demon-strari s̄m tp̄s dispōnis. l. si cognatis. ff. de re. du. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. quia illud verū s̄m Iac. de Are. nisi demōstratio stet loco cau sæ finalis vt in proposito, quod est not.

14 Decimoquatto statuto cauet † ꝙ filij ban nitoꝝ debeāt expelli de ciuitate, tpe facti sta tuti, bānitus hn̄s filios erat mortuus. An de bebunt filij de ciuitate expelli, Alb. vbi supra q. 65. dixit, ꝙ non, q̄a non sunt filij banniti. l. emancipatū. §. 1. de sena. Et forte idē erit si erat viuus tpe statuti. Nam licet ab initio li-gatus fuerit à statuto tñ postq̄ executio non est facta cum amodo q̄n expelleret non esset filius banniti nō excludiē à statuto, debet. n. intelligi s̄m tp̄s expulsionis l. in delictis. § si extraneus. ff. de noxa. de mili. testa. l. Titius cum si. Faciunt quæ dixi supra prox. q. Et vi de supra in 2. tempore parte 2. q. 42.

15 Decimoquinto quærit. † An hæres bāniti possit vti ꝯtractibus factis cum beneficio sta tutoꝝ ciuitatis à qua bannitus erat. de ipso banno tetigi supra in 2. tpe, parte 1. q. 79. Et ideo q̄a illa ꝑferūt ad decisionem huius, pau cis ꝯtentus ero. Nam aut instr̄m quo hæres vult vti ꝑfectum fuit ante bannum cum be-neficio, & solennitate statutoꝝ. Et isto casu hæres banniti illo instr̄o cum oībus benefi-cijs statutoꝝ vti poterit. Valuit. n. ab initio, licet ipse bannitus ꝑp bannum executionē statutariam ꝑdidisset. Erat. n. exceptio ꝑsona lis quam dixi in hæredem non transire. l. ex ceptiones q̄ ꝑsonæ. ff. de exce. Et vide in hac eadem parte q. 4. & 8. Si vero fuit ꝑfectū tpe banni. Et tunc aut talr̄ q valebat de iure cōi, & tunc pōt hæres vti illo instr̄o cum qualita tibus iuris cōis, non aūt cū qualitatibus sta tutoꝝ, quia illæ ab initio fuerunt habitæ ꝑ non appositis. Et sic cum bannitus ius illud non hr̄et tanq̄ non natum in hæredem non transmisit vt in regula nemo plus. & in l. in his. §. non debeo. & l hæredem. de reg. iur. cū si. Si vero fuit ꝑfectum cum solēnitatibus sta tutorum tm̄, & taliter ꝙ de iure cōi non va-lebat. & tunc cum ipsum instr̄m nullum fue rit, ad hæredē nihil transit, vt dictis iuribus,

& eadem q.& decisio locum hr̃et qñ bãnum
finiretur cancellatione. An ipse bannitus e-
xemptus à banno agere possit. pro qua de-
cisione vide regulã iuris quę ab initio, lib.6.
16 Decimosexto, & ultimo quæritur † vni-
uersitas quędam puta villæ, vel alicuius col-
legij fuit bannita ẽm ea quæ dixi in primo
tpe, par.1.q.5. per multos annos stetit ciui-
tas banniens, quibus ꝯdemnationem nõ exi
git, deinde mortuis omnibus qui tũc erant
de illa vniuersitate vult bãnum exigere. dñt
illi de vniuersitate ꝙ bannum fuit extinctũ
ꝑ mortem eoꝝ qui tunc erant. Quęritur qd
iuris. Bar. in l. fin. C. de coll.ill. per not. in l.
eis. § fi. ad mu. & in l. sicut. ff. qď cuiusq; vni.
mo. dicit ꝙ omnibus mortuis collegium est
dissolutum. ex quo sequitur ꝙ bãnum est fi
nitum. & sic nõ posset à successoribus exigi.
aduerte quia istud esset veꝝ, si ante omnium
mortem nullus alius fuisset in collegio sub-
stitutus. Tunc.n. veꝝ est quod dissoluta est
vniuersitas per mortem oium, & sic bãnum
extinctum. Et licet alij postea, vel ex ꝯcessio-
ne superioris, vel propria auctoritate ꝯsti-
tuerint ibi collegium, vel vniuersitatem, non
tñ illud est antiquum collegium, uel illa an-
tiqua vniuersitas, sed est noua, & ab ea bãnũ
exigi nõ poterit, arg. ff. de sol. l. q res. § areã.
& l. inter stipul. §. sacrã. ff. de verb. obl. & qď
ibi tangitur ꝑ Bart. Si aũt & plerũq; ꝯtingit
vno mortuo, alius subrogatur, & sic de singu
lis licet oẽs illi qui tpe bãni uiuebant mor-
tui sint, tñ eadem est vniuersitas, ut dictis iu-
rib. & ff. de vsufr. l. vetus est qõ. in fi. cum l.
seq. & ff. de iud. l. ꝓponebatur. & ideo pote-
runt ad bãnum ꝯueniri ẽm ea quæ hñr in l.
4. §. actor. ff. de re iud. ꝑ Bart. Quid aũt iuris
in excõicatione tangit Bar. & remittit ad ea
quæ hñr in c. grauem, de sent. excõ. ubi ni-
hil dicit, sed examinatur, an vniuersitas pos-
sit excõicari, sed ad propositum faciunt quæ
hñr ut ipse alleg. in cap. si aduersus ꝯsules.
de imm. eccl. quod canonistis relinquetur.

Huic opusculo finem faciens 19. mensis Iulij, currentibus annis 1423. oculis cunctorum subijcio, ut si quid boni fuerit in eo, omnium conditori gratia referantur. & ut ea quæ minus bene composita fuerint, non aspera sed benigna correctione emendentur. Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & sanctorum Antonij, & Catharinæ patronorum meorum, & totius cælestis curiæ.

TRACTATVS
multum conductibilis, de Carceribus d. Baldi Perusini, fama super æthera noti.

SVMMARIVM.

1 Sermo quilibet de quauis re, siu negocio susceptus à diffinitione proficisci debet.
2 Carcer quid proprie dicatur.
3 Carcer, vnde dicatur, & quare sic vocetur. Mulier quæ & quando incarcerari possit.
4 Doctor legum an possit pro debito incarcerari. Filiusfamiliàs incarcerari potest, et cedere bonis. Pupillus pro delicto an possit carceri mancipari.
5 Appellatio intra decem dies à sententia lata interponi debet.
6 Incarcerari nemo debet die feriato pro hominũ utilitate.
7 Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum absoluere. Debitor de fuga suspectus die feriato capi potest.
8 Creditor debitorem de suspecto accusans, & eum capi petens, an debeat iudici ostendere instrumentum crediti.
9 Carcerari nemo debet pro debito die feriata in honorem Dei.
10 Tortura inferri potest ob enorme crimen die feriata etiam in honorem Dei.

Caput primum de carcere.

QVia legum præcepta principaliter
sunt inuenta ne pauperes personæ
molestijs affligantur. ideo qa mihi
visum est qđ inter pauperes ꝑsonas
nulla adeo tristior, & pauperior inuenitur, q̃
persona incarcerata. Ideoq. de carcere ali-
qua sum dicturus, & ꝓñr de persona incarce
1 rata, & silr̃ de custodibus. † Et quia, ut ait
Tullius primo de officijs, Omnis.n. qui de
aliquo suscipitur sermo debet à diffõne ꝓfi
cisci, ut intelligatur quid sit de quo loquai.
ad qď ꝯcordat. ff. de iust. & iure l.1. ideo pri-
mo uideamus qd sit carcer, & vnde dicatur
carcere. Et subsequenter videamus de ꝑsona
incarcerata, qa põt incarcerari, ꝓ quo debi-
to, & in quo loco põt incarcerari, & qualr̃
puniai fugẽs de carcere, & silr̃ videamus qs
põt esse custos carceris qua pœna puniatur
custos carceris, & ari plures possint esse cu-
stodes

ftodes carceris. Veniamus ad primum.s. diffi
2 nitionem,& pôt sic diffiniri. †Carcer est locus securus, & horribilis, & repertus nõ ad pœnam,sed ad delinquentium, vel debitorũ custodiam. Primũ membrum huius diffõnis dũ dr̃ locus securus colligitur.ex l.1.in verb. salubribus locis.C.de cust.re. Nã carcer debet esse securus ne incarcerati effugiant. & ibidẽ debent esse cathenæ ferreæ,& cõpedes & alia similia,quib.mediantib. carcerati possit sub fida custodia retineri,vt est tex. 3. l. t. C.de cus.re.vbi dicit,vt & cruciatio delit.Itẽ dũ subditur horribilis.Nam carcer est locus horribilis,tum pp ↄuersationis hoium priuationẽ,tum pp immunditiam,& istud colligitur in l.si quis in ea culpa.C.de cust.re.ibi dũ dicit carceraris,& custodię squalore.Nec tñ in tm̃ debet esse horribilis, q̃ ad pœnam incarceratorũ redundet,cum carcer sit inuentus ad custodiam,nõ ad pœnã,ut ff.de pœ. l. aut damnũ.§.solẽt. fallit aũt in vno casu speciali in l.t.§.fin.ff.de alea.Hinc est qđ de iure ciuili nemo pôt ad perpetuum carcerem damnari,vt d.§.solent, secus vero est de iure canonico,in c.quis,extra de pœ.lib.6.& c.reperiunt 1.q.1.Circa secundũ,vnde dr̃ carcer
3 pôt dici à claritate seclusus, † quia ibi nulla claritas, uel pôt dici quasi carens claritate. qa ibi est magna cecitas, & obscuritas. qđã alr̃,& aliter interp̃tanẽ ſm diuersas opi. Tertio q̃ro,q̃s pôt incarcerari. Et primo q̃ro an mulier possit incarcerari, & dicendũ est qđ. Aut q̃rimus nunqd possit carcerari ꝓ debito ciuili,aut ꝓ delicto. Primo casu, aut est mulier honestæ uitæ,aut est meretrix. Si qdẽ est mulier honestæ vitæ,tunc non pôt incarcerari,imò iudex capitis pœna punit,q facit eã incarcerari,ut not.in l.fin.de off.di.iu. & in auth.nouo iure q̃ posita est. C.de cus.reo. Vnũ tñ dico qđ si mulier subijsset tutelã filiorũ suorũ,& renunciasset Velleiano,& oi alteri exceptioni sibi cõpetenti,qđ ꝑ illã renũciationẽ pôt carcerari. illud expſſe notabilr̃ tenet Bar.ff.de test.tut.l.siqs sub ꝯdõne. Aut ista mulier est infamis,ut qa meretrix. & tũc dico qđ pôt incarcerari, non tñ debet poni in codẽ carcere cũ marito, & est casus.C.de cust.reo.l.qm̃.& no.Arc.18. q.2.diffinimus. et ꝓ debito ciuili,vt no.de cust.reo auth.hodie nouo iure. Secundo casu principali cum õnẽ,an possit incarcerari ꝓ delicto, uide in
4 d.auth.sed nouo iure. † Tertio q̃ro an legũ doctor possit incarcerari ꝓ debito, dicendũ est qđ non sicut miles imò puniunẽ iudices capite.Illud not.glo.sing.C.de ꝓfess & medi.l.medicos.lib.10.Quarto quero,an filius familias possit incarcerari, dic qđ tam pro debito ciuili, q̃ pro criminali pôt carcerari, & sic ꝓbatur, nam filiusfamilias pôt cedere bonis,vt l.pen.C.q bo.ced.poss. ergo p̃suppònitur qđ pôt incarcerari, licet gl. videaẽ tenere ꝯtra.in l.3.§.sed vtrũ ff.de min. sed il la gl.reprobaẽ cõiter ꝑ Doct.& ꝑ Bar.ff.sol. mat.l.si filia. Quinto q̃ro,nunquid pupillus pôt incarcerari ꝑ delicto. & vr̃ qđ non, ut no.i l.fi.C.de cu.re. ibi dũ dicit ætateq;. &c. Idẽ credo in debito ciuili, dũmodo nõ sit doli capax. Sed an possit in integrũ restitui, si aliquo casu sit lesus,vt l.partu.ff.de minori. Idẽ puto de quacũq; p̃sona q̃ pro delicto pôt carcerari. Idem ꝑ debito nisi creditores renũciassent iure carcerandi,ut not. Bart. in l.1.C.q bo.ced.poss.dũmodo non sit soluendo.nã si esset soluendo,de iure ciuili nõ possset incarcerari,vt est gl.sing.in l.3.ff.de susp. tut.& si incarcereñ dũ sunt soluendo, p̃nt à tali s̃nia sup incarceratione lata appellare,& reappellare poterit incarcerati si steterint ꝑ tres mẽses,vel plures in carcerib.numerãdo à die late s̃niæ sup icarceratione.Nec obstat
5 auth.sed nouo iure.C. de appell. † Quæ dic qđ appellatio debet interponi à s̃nia lata intra decẽ dies, qa illa intentaẽ in actu momẽtaneo.Sed si illa interponatur ab actu successorio,vt est in casu nr̃o,tũc appellatio sem ꝑ pôt interponi, qa oi die dũ detineẽ debitor indebite in carcerib.semꝑ restat s̃nia sup ipsa incarceratione oi die.ita vr̃ tenere d.Bar. in l.3.C. de ep.aud. Secundo principalr̃ q̃ro,qñ pôt incarcerari aliqs,&ꝑ debito,&ꝑ delicto, & prima q̃ro nunquid pôt incarcerari die feriato. & illa q̃õ pôt subdiuidi in tres.Primo, an possit incarcerari die feriato ad vtilitatem hoium.Secundo,an die feriato ad honorem Dei. Tertio,an die feriatorũ re-
6 pentinarũ. †Ad primum dico,q̃ non pôt incarcerari die feriato ad utilitatem hoim qđ ꝓbari pôt sic.Nam si de quo magis vr̃ inesse,& non inest,nec de quo minus,auth. multo magis .C. de sacrosan.eccl. sed sic est qđ magis vr̃ qđ in tp̃e messium non possit qs cogi uenire ad iudiciũ , cũ sit minor citatio verbalis,q̃ p̃sonalis,vt no.ꝑ Cy.in l.cũ cler. C.de epis.aud.alias incipit.oẽs, & tñ hoc est falsum,

falsum, vt l. 1. in fi. ff. de fer. ergo nec citatio psonalis poterit fieri. Et rõ, vt dicit tex. ne hoies ab agricultura remoueant. hoc est verũ nisi caperet ꝑ executione sniæ, quo tpe põt iuste fieri, iuxta no. p Inn. in c. fi. de iud. & ideo pp instrm guarentigiæ qđ hẽt executioné paratá, & p sniam ex forma statuto rũ iuste põt tali tpe capi debitores. hæc sunt verba Bar. in l. 6. ff. de fer. & Io. de Imo. Prædicta aũt recipiũt distinctioné, nisi renuntiasset debitor, ar. l. si quis in cõscribendo. C. de pact. ná talibus ferijs bene põt renũciari. vt

7 no. in cle. sæpe. extra. de ver. sign. † Item no. qđ si iudex in die feriata fecisset aliquem incarcerati qđ die feriata poterit eũ excarcerare, vt not. Accur. in l. minor. in prin. ff. de eui. Itẽ secus si debitor esset oriũdus de partib° vbi nõ recolligit triticũ neq; vinũ neq; alia necessaria ad vitá. iuxta no. p Inn. in c. ꝯque stus, extra de ferijs. Itẽ secus esse si debitor esset suspectus. ita qđ de eius fuga timeret. iuxta. no. p Doc. inst. de act. in prin. & in l. fi. C. de ferijs. Ná pp suspitioné fugæ põt debitor capi in die feriata, vt est gl. in d. l. fi. C. de fe. l. & ꝓpria auctoritate põt capi, vt. l. ait ptor. §. si debitorem. ff. de his q̃ in frau. cre. Nec hoc casu est citandus debitor q accusať tanq̃ suspectus ꝑ creditorẽ, vt no. Bar. in l. si

8 creditor. & in l. 2. ff. si cer. peta. †Sed circa pdicta q̃to. nunqđ qñ creditor accusat debitoré suspectũ de fuga. & á iudice petit, & reqrit vt sibi det familiá, qua mediãte possit capere debitoré, nunqđ creditor hẽt necesse ostẽdere iudici summatim instrm debiti vel alia iura. Rñdet qđ sic, sicut in simili videmus. Ná sequestrũ qñ fit ob timoré fugæ nõ põt fieri nisi ostẽdat instrm debiti, & tex. in l. ex hoc. C. de ero, mil. anno. lib. 12. ergo multo magis qñ debet psona capi, & addit hoc Io. de Imo. qđ posset qđ sufficeret iurm petentis, vel vnius testis, sicut dr de missione in possessioné ꝯtra ꝯumacẽ ex primo decreto. vt no. gl. in c. qui. §. in alijs, vt lite non ꝯte. Circa fm. s. an in ferijs inductis ad honorem Dei

9 possit qs capi ꝑ debito, †dicẽdũ est qđ nõ, vt in l. fi. C. de fer. nisi esset timor fugæ, vt pdixi. idẽ credo in ferijs repẽtinis qđ nõ possit capi sicut, in ferijs iductis ad honoré Dei, qđ patet, qa pdictis non põt renunciari, vt no. Ioan. And. in d. cle. sæpe. nisi forte ex forma statuti aliter disponeret. Ná statutum fm quosdã põt tollere ferias inductas in honorem Dei. & hoc vr sentire gl. & Bart. in l. 50. C. de ferijs. Sed Alb. de Ros. in l. fi. de ferijs. tenet contrarium. de qua q̃one ibi vide vbi ad plenum examinat istam mãm. & prædicta locum habent in ciuilibus, in criminalibus, aũt puto quod quacunque die põt fieri incarceratio, dũ tñ sit graue delictũ, vt not. in l. 3. de episc. aud. C. & ibi not. per Bart.

ADDITIO. Secus ergo si tñ esset leue fm dictũ Io. de Imo. qa cum in leuibus criminibus capi non debeant illo tpe relaxatur, vt est tex. in illa l. 3. C. de episc. aud. modo ergo non debent capi fm Io. de Imol.

Itẽ secus esset si esset aliqđ periculũ. nam pp enormitatem criminis, ꝙ periculi multa ꝓcedunt quę alias non ꝓcederent arg. in l. si qs filio exhære. §. pen. ff. de iniusto rupto, &

10 irrito testa. † Nam pp immanitatem criminis potest fieri tortura in die feriata in honoré Dei, vt signanter not. Bart. & est tex. in l. 3. C. episc. aud. vbi omnia vide quantum ad tempus quo potest fieri incarceratio.

1 *Incarceratio fieri potest pro quolibet debito.*
Incarceratio an fieri possit pro fiscali debito.
2 *Incarcerari potest quis pro collectis non solutis.*
Debitorem eximens de manibus potestatis an teneatur.
3 *Incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati.*
4 *Incarceratio in quo loco fieri debeat.*
5 *Carceres frangens ad fugiendum, censetur confiteri delictum.*
Custos carceris discretus esse debet.
6 *Custos carceris in officio delinquens qualiter puniendus sit.*
Processus qualis fiat in causis incarceratorum.
7 *Persona miserabilis qua dicatur, iudicis arbitrio relinquitur.*
8 *Causa carceratorum, & aliarum personarum miserabilium diebus in honorem Dei feriatis agitari potest.*
Debitor non soluendo, & non habens vnde se alat, cuius expensis in carcere sit alendus.

Caput secundum de carcerato.

Restat modo videre pp quod põt fieri incarceratio. & primo quæro, an pro debitori priuato possit quis incarcerari. Secundo, an pro debito fisci. Tertio, an incarceratus pro debito priuato possit ibi recommendari pro debito fisci. Item an

an incarceratus pro debito possit pro deli-
1 cto recommendari. Item an econtra † Circa primū rñdeo, q̄ ꝑ quolibet debito pōt fieri incarceratio, vt no. in l. 3. §. tutores. ff. de ad mini. tuto. & ꝑ canonistas, extra de pign. c. 2. in gl. 36. dist. non satis. & in l. 1. C. qui bo. cede. poss. ꝑ debito aūt ꝓdōnali, non puto q̄ possit incarcerari, sicut nec pōt efficaciter pe ti. Itē puto, q̄ ꝑ debito nāli tm̄ vel ciuili tm̄ non potest fieri incarceratio. ar. l. si is. §. flauius. ff. de solu. & arg. l. 1. §. 1. ff. ne vis fiat ei. Circa s̄m. s. an pro debito fisci possit incarcerari. rñdeo q̄ sic si non vult soluere. tex. est in l. 1. de exac. tri. C. lib. 10. qd' probatur ra tione. nam debitor fisci potest cedere bonis, vt est gl. sing. inst. pro socio. §. item si qs. & gl. in l. 2. C. q bon. cede. pos. Sed cessio bono rum fit vt cedēs liberet à carcerib. ergo, &c.
2 † Sed nunqd. pro collectis potest qs incarcerari de iure, rñdeo, q̄ sic, vt not. in l. nemo carcerē. C. de exact. trib. lib. 10. & maxime si statutū faciat collectā esse munus ordinariū qd' pōt. vt est tex. C. de iud. lib. 10. Dico tñ q̄ iudex pp paupertatē pōt collectā remittere, vt est gl. in l. oēs. C. de anno. & tribut. lib. 10. vnū tñ dico, q̄ si debitum esset iā solutū vel satisfactū, ita q̄ incarceratus fuisset iniuste, pōt ab amico cum violentia extrahi de carcere. Hoc tenet d. Dy. in l. nemo. C. de exa. trib. Nā iudici iniuste facienti pōt resisti vt priuato, vt infra videbit̄. Quid si iudex nō vult differre appellationē ab amicis interpo sitā in causa criminali, sed velit facere executionē intra 10. dies datos ad appellandū. dic q̄ amici impedire pñt, vt no. Inn. in c. si qñ. extra de off. deleg. & Bart. in l. addictos. C. de epis. aud. dico tñ in debito ciuili, q̄ qui debitorem ex iniusta causa aliquē de manibus familiæ eximeret, tenet ad illud debitum ad qd' incarceratus tenebat̄ vt C. de exa. tri. l. quoties. per d. Ros de Perus. & not. Ioan. de Imo. qd' reus accusatus de crimine debet incarcerari. tex. est ordinarius. 2. q. 8. q sqs, &
3 ibi et no. † Circa s̄m an incarceratus pro debito fisci possit recommendari pro debito priuati, rñdeo, q̄ sic, vt est tex. in l. quoties. de exa. tri. Restat videre an incarceratus. pro debito possit ꝑ delicto recōmendari, & s̄m Doct. dr̄, q̄ sic not. Bart. in l. 3. ff. de cust. reo. sed si esset incarceratus pro delicto non pos set recommendari ꝑ debito, vt ibi not. Bar. Sed si esset in carcere ꝑ vno delicto an pos-

set ꝑ alio delicto recōmēdari. distingue aut delictū ꝑ quo erat prius incarceratus erat tale, vt impediret taᵉ executionem fiēdā in alio ꝑ quo recōmendat̄, & tūc bene pōt fieri recōmendatio, vt si erat primo incarceratus ꝑ manu, & tūc recōmendat̄ pro capite, qa tūc istæ executiones nō se cōpatiunt̄, vnde primo fit executio in manu, deinde in capite, vt est gl. not. in l. omnes. C. de dela. lib. 12. & prędicta sufficiant circa debitum pro quo potest incarcerari, & circa delicta. Restat videre in quo loco potest incarcerari.
4 † Et circa istū passum vnico modo me expedio, qa nullus debet incarcerari nisi in loco publico, & cōi deputato, alias ipse qui incarcerat aliquem si teneat ipsum ꝑ 20. horas dr̄ cōmittere priuatū carcerē, vt not. C. de priua. carce. l. 1. & l. capite. ff. de adulter. Fallit tñ si pater incarceret filiū ad corrigendum eū, nā tūc pater non dr̄ committere priuatū
5 carcerem, vt no. Cyn. de priua. car. l. 1. † Imò plus si ipse filius esset clericus pater non incideret in canonem, si qs suadente. 17. qō. 3. istud tenet Raymun. in tit. de sent. excōm. §. sequit̄. vel circa. Quod aūt dixi, q̄ non potest quis incarcerari ꝑ debito in loco priuato, est verꝰ nisi debitor ipse ꝑ ipsum iurm̄ præstitum promisisset ad standum in aliquo loco, vt no. Inn. in c. ex rescripto. extra de iureiur. Sinautem simpliciter suo iurō ille promisisset debitum, tunc dico q̄ per istam promissionem non artatur vt not. Bart. ff. sol. matr. l. alia causa. §. eleganter. & per eundē. ff. de conditio. & demon. l. Titio centum. Hæc de loco sufficiant, Nunc restat videre de pœna fugiētis, & dico q̄ capite punit̄, vt l. 1. C. de affract. & expi. lib. 10. & vide Ioan. And. in c. pen. de apost. sup gl. & certe sciēdū est, q̄ ille q fugit de carceribus vr̄ delictum ꝯfiteri, vt l. ad commentariensem. C. de cust. reo. idem no. Arch. in c. vt commisso. de her. lib. 6. vnum tñ dico q̄ nunquam præsumit̄ q̄ reus fugiat si est spes de ꝓximo q̄ debeat relaxari, gl. est not. in l. si pecuniā. ff. de cōd. ob cau. & no. in l. arg. §. 1. ff. de re iud. Sed iuxta ꝑdicta q̄ro quid si ostium carceris erat aptū, & effugerit incarceratus, nunqd punietur. dico q̄ sic, facit optime tex. in l. 1. §. 1. C. de exac. tri. & effra. Restat modo videre qs pōt esse custos carceris, & dico, q̄ custos carceris debet esse hō discretus. nā cū ipse hēt incarceratos in custodia, debet esse in eo

discretio,

discretio, & dico, ꝙ prædicta debent esse in arbitrio iudicis, & addit hic d. Ioan. ꝙ q̃nque potest dari parti ad custodiendum de auctoritate iudicis, si melius custodiatur, vt dicit Arch. 2. q. 1. in primis. Quæro vlterius qua pœna punitur custos carceris qui deliquit in
6 custodia. † dico ꝙ ipse capite punitur, si p̄p dolum, vel culpam, incarcerati ex delicto effugerint, vt est tex. in l. miles, in fin. ff. de cust. reo. In ciuili aũt credo ꝙ ipse tenetur ad illã quantitatem creditori ad quam debitor erat obligatus, hoc tenet Dulius de Galbano in l. quoties. C. de exa. rri. lib. 10. Et dicit ꝙ agit contra illum custodem ex illa l. Vltimo q̃ro nũquid plures pñr esse custodes carceris. Di co bř, ꝙ sic. vt in l. miles. ff. de cust. reo. & dico quod quilibet familiaris pōt custos esse, & quiliber retinere vnam clauẽ carceris, gl. est in clem. 1. de hær. in ver. Diuersæ claues. Itẽ quæro, qualr̃ in causis incarceratoꝝ ꝓcedañ & dico, ꝙ ꝓceditur summarie, & de plano. Nam in causis miserabilium ꝑsonaꝝ ꝓcedĩt summarie, & de plano. ita tenet Cyn. in l. 1. C. si quis alt. vel sibi, ita supplet in l. 1. C. q̃ñ Imperator inter pu. & ui. & vř esse text.
7 & ibi Bart. in l. fin. C. de cust. reo. † Nam miserabilis persona dř illa esse ſm ꝙ iudici videbitur, vt not. Per. de Bellap. in l. 1. q̃ñ Imperator inter pup. & ui. not. gl. in auth. ꝑterea C. vnde vir. cum itaq; sit ꝙ istæ miserabiles personæ, & qđ relictum incarceratis dř relictum ad pias causas ẽt si sint incarcerati pro debito, vt no in l. illud. C. de sacrosan. eccl. iō credo ꝙ in tali causa procedatur summarie, & de plano. Sed an in causis incarceratorum possit procedi diebus feriatis in honorẽ Dei & vř, ꝙ non, quia licet in causa possit ꝓcedi summarie, vt iam dixi, tñ in talibus causis nō proceditur diebus feriatis in honorem Dei, not. in clem. sæpe. de verb. sig. Contrariũ pu
8 to per tex. in cap. fin. cũ gl. sua de ferijs. † vbi causa miserabilium ꝑsonaꝝ potest tali tpe tractari. sed istæ sunt miserabiles personę, vt hic dicit gl. & ad hoc tex. l. iudices. C. de epis. aud. do. Ioan. de Im. dicit quod si quis fecit suum debitorem incarcerari, & non sit soluendo, ita ꝙ non pōt se sustentare, debet de bonis creditoris sustentari, facit ad hoc optimus, tex. 16. q. 6. de lapsis, licet gl. dicat ꝙ rector carceris ꝓuidebit. 17. q. 4. diffōnem; & vide quod not. Ioã. And. in c. ex rescripto, de iureiur. Ioan. de Im. dicit, ꝙ creditor tenetur ipsum alere in carcerib. & istud tenet gl. in l. fin. super uerbo agnoscere. C. de ero. mil. an. lib. 12. Istud tenet dom. Raph. in l. iud. C. de episc. aud. & quærit hic do. Io. de Im. quid si aliquis incarceretur pro debito descendente termino, alias pendente an debeat relaxari si præstet cautionem satisfaciendi, gl. dicit, ꝙ sic. in c. nuper allegato, & hæc sufficiant.

DE RELAXATIONE Carceratorum, Tractatus do. Pauli Girlandi Castillionis Florẽtini, Criminalium causarũ Romæ auditoris.

SVMMARIVM.

1 Relaxationum diuersæ sunt species.
2 Relaxationes quæ lite pendente fieri possunt.

CVm sæpius ꝯtingat quod rei pro diuersis criminibus in carceribus dedu cuntur, ex q̃bus postea diuersimode relaxantur, ideo ꝯgruum mihi uisum fuit in hoc tract. de relaxatione carceratoꝝ, & de extremis actis causaꝝ quędã bř exponere.
1 † Veruntñ quia reoꝝ relaxationes diuersæ sunt, quaꝝ quædam fiunt post causæ decisione, & sic post latam sñiam, alię vero fiunt lite adhuc pendente. Relaxationũ vero quæ fiunt post litis decisionẽ, q̃dam est quæ fit p sñiæ executionẽ. Quædam alia est q̃ fit per grãm ex beneficio, & indulgentia principis, alia aũt relaxationis est q̃ fit per compositionem pœnę factã cum curia, aut fisco. Alia est q̃ fit p̄p innocẽtiam incarcerati q̃ñ plene de
2 illius innocentia ꝯstat. † Relaxationem vero quæ fiunt lite pendente, quædam est quæ fit per compositionem pœnę factam cum curia aut fisco. Alia est quæ fit p̄p fideiussorem ꝑstitum de se repræsentando, & soluendo pœnam &c. Quædam alia est quæ fit licentiose, & de facto ꝑ fugam incarcerati, & ista q̃q; accidit cum fractura, & violentia carcerum, q̃q; aũt clanculo absq; aliqua fractura, aut violentia. Bř igitur cuiusque relaxationis speciem declaremus. Videndum erit primo de relaxatione illa quæ fit per sñiæ, & pœnę executionẽ. Secundo, de illa q̃ fit ex bñficio, & indulgentia principis. Tertio, de illa q̃ fit ex ꝓpria innocẽtia incarcerati. Quarto, de illa

illa q̃ fit p cõpositionẽ pœnę. Quinto, de illa q̃ fit p fideiussorẽ pstitũ de se repñtando, & soluendo pœnã. &c. Sexto, de illa quæ est illicita quæ fit p fugam ipsius rei vt supra dictum est. Septimo, & vltimo post pmissa breuiter, & succincte videbimus de calumniatoribus ac de expensis damnatis, & interesse.

1 Executio quid sit.
2 Pena que simul, & pro quibus criminibus infligi possint.
3 Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat.
4 Iudices ecclesiastici sæpe vtuntur carceribus perpetuis.
5 Carcer ad custodiam de iure ciuili inuentus est non ad pœnam.

De sententiæ, & pœnarum executione.

1 QVero primo, quid est ista executio? †Rñ. qđ est satisfactio q̃dã q̃ fit per ɔdẽnatũ opera, & ministerio publici executoris pro sniæ iã latæ obseruatione vt pbat in l. 4. §. ait ptor. ff. de re iud. & l. 2. & fi. C. de cust. reo. Bal. in auth. sed nouo iure. C. de ser. fugi. q̃ necesse est qđ fiat post latã sniam tpe rei iudicatæ. Nam si antea fieret non valeret l. 1. C. de excep. rei iud. vbi Bal. dicit, q̃ in ordinatis per essentiam rationis posterius præsupponit suum prius inesse, vt not. Ioan. Mona. in c. si ɔfirmationẽ, de elec. lib. 6. Item videndum esset quid sit res iudicata, & an snia ipsa, & res iudicata sint idem vel potius diuersa. Et quę est dñia inter sententiam, & rem iudicatam: sed quia ista requirunt altiorem indaginem, & ampliorem examinationem, ideo vt breuius me expediam hic ptermitto vide Bart. in l. 1. ff. de re iud. Ioan. de Imo. & Panor. in rub. extra eo. tit. Host. in sum. eo. tit. in prin. vbi designat
2 pulchram figuram. †Quo ad mãm nostram dico qđ aut pœna exequenda est corporalis vltimi supplicij, vel circa mortẽ corporis afflictiuã, aut est deportationis, siue relegationis, aut est pecuniaria aut bonoꝝ publicationis, licet interdũ istæ possint esse simul vnitæ q̃n sumus in atrocissimis, sicut i crim. læsæ maiest. heresis, falsæ monetæ, raptus virginũ, & similibus. In q̃bus vita, bona, & fama simul pereũt l. q̃sq̃s. C. ad leg. Iul. maie. l. Arriani. C. de hæret. ad abolẽdã, & c. vergẽtis eo. tit. l. 1. & 2. C. de fal. mone. & l. vnica. C. de rap. vir. & ibi Cyn. Bal. & Saly. diximus supra lib. 1. & 3. in 4. & 10. q. Primo. n. casu, q̃n sumus in pœnis corporalibus, aut exilij relaxatio pdicta fienda est anteq̃ fiat execu-
3 tio, † q̃a executio pœnaꝝ corporaliũ debet esse publica, & in locis publicis fieri, & non in carceribus, vt vnius exẽplo ceteri ptimescãt, & vnius pęna sit metus multoꝝ l. capitaliũ. §. famosos, & l. aut facta. §. fi. ff. de pœ. & l. 1. C. ad l. Iul. repetũ. & not. in l. 1. ff. de iust. & iu. & in cle. 1. de pę. Car. in cle. 1. 1 2. & 14. no. de off. ord. 45. dist. disciplina 2. q. 7. qua pp 10. q. 1. q̃a sacerdotes. de cohabi. cler. & mulie. c. clericos. & de exces. plato. c. 1. cũ simili. eodẽ modo primo relaxandus est ante executionẽ q̃n executio ipsa fieri debet p relaxationẽ aut deportationem, q̃a ad hoc vt snia, & pœna q̃ in ea ptinet sortiant effectũ siue executionẽ, necesse est qđ reus exeat de de carceribus, & ad loca sibi deputata submigret vt l. fi. C. de cust. reo. & l. custodias. ff. de pub. iud. nisi relegatio ipsi facta fuisset in car-
4 ceribus, † q̃a reus ɔdẽnatus esset ad ppetuos carceres, qua pœna sæpe vtunt iudices ecclesiastici, vt 26. q. 5. si q̃s eps, & c. ptra idoloꝝ. & c. 1. de hær. lib. 6. & est gl. c. excõicamus, el 2. de hæret. in antiq. hoc. n. raro vel nunq̃ faciũt iudices seculares, q̃a ius ciuile non vtit istis pęnis carceralibus, sed potius relegationis aut deportationis sm personaꝝ ɔdõnẽ, & qualitatem facti. l. 3. in prin. & §. adiectio. ff. ad l. Corn. de sic. iuncta l. si quis aliquid,
5 §. qui abortionis. ff. de pen. † carceres. n. ius ciuile inuenit ad custodiã nõ aut ad pœnã l. 2. & l. fi. C. de cust. re. aut executio ipsa fiẽda est in pecunia, vel in bonis, & isto casu reus nõ erit relaxãdus de carceribus nisi demũ secuta solutione dictę pœnę vel saltem satisfactione, q̃a fisco fuerit satisfactũ aut p pignorũ traditionẽ aut p idoneũ fideiussorẽ, adeo quod plene sit cautum fisco d. l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. l. 1. §. diuus. ff. de iure fisci.

1 Executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post sententiam latam.
2 Homicida maleficus, veneficus, & adulter confessi, aut testibus conuicti non audiuntur appellantes.
3 Appellatio nemini denegatur nisi duobus concurrentibus.
4 Defensiones iuris non tolluntur reo etiam in facto notorio.

Confesso,

Confessio, & conuicto in ciuilibus an auferatur appellationis remedium.

5 *Appellatio nō admittitur in criminibus notorijs.*

1 SEcundo quæro an statim † post latam sententiam in causis criminalibus fienda sit executio, vel potius expectari debeat res iudicata p elapsum 10. dierum. vt in authen. de appel. in princ. col. 4. & dic qd' in causis criminalibus rlr non sit executio pœnæ anteq̃ snia transeat in rem iudicatā p lapsum 10. dierum vt l. addictos. C. de appe. & l. addictos. C. de episc. aud. & in auth. sed hodie. C. de appella. Quæ rl'a fallit qñ sumus in atrocioribus criminibus, & reus voce ꝓpria sponte ꝯfessus esset, & testibus plene ꝯuictus, qa tunc post latam sniam incontinenti, & immediate fit executio, vt l. 2. C. quo. ap. non reci. & d. l. fi. C. de cust. reo. & l. custodias. ff. de pu. iu. imò si reus post latam sniam incontinenti vellet appellare non audiret, & eius appellatio tanq̃ calumniosa penitus reijceret, ita dr in d. l. 2. C. quor. ap. &c.

2 vbi dr † q homicidio, veneficus, maleficus, adulter, & is q manifestam violentia intulisse probat, si voce propria cōfessus sit sponte crimen, & testibus plene conuictus reperit non audiat appellans, maxime in casibus, & criminibus ibi expressis. Bal. aūt ibi q̃rit, qd erit dicēdum in alijs minoribus criminibus extra illa q̃ sunt ibi expressa, an si reus reperit confessus, & conuictus possit interponere appellationem, & an sit audiendus, demū concludit q appellare non poterit, & si forsan appellauit non erit audiendus, ita tenet gl. in d. l. 2. quam sequit ibi Bal. licet Iac. But. dixerit contrarium hac rōne, quia dicit q reus in causa appellationis poterit ꝯfessionem suā reuocare, nihilominus Bal. hoc nō obstante tenet opinionem gl. ibi, & rñdet ad rōnem Iac. But. quia illud est verum q reus posset reuocare confessionem suam qñ illā per errorem aut metu tormentorum fecisset, vel qñ testes non clare probarent. sed aliquantulum appareret dubium illorum dcm̃ tunc posset bene audiri in appellatione, & cō fessionem suam vt erroneam, vel extortam

3 metu tormentorum reuocare. † Ad hoc igr vt tollatur remedium appellandi duo principaliter requirunt, primum q reus sit plene testibus conuictus qui luce clariorem probationem ostendant, fm q sponte absq; aliquo impedimento ꝯfessus fuerit, istis. n. vel ipso altero deficiente non denegat appellatio vt tenet gl. in d. l. 2. & ibi Bal. & alij. Quidam vero addunt tertium requisitum ad hoc vt tollat remedium appellationis. s. q sit vnum de illis criminibus expressis in d. l. 2. quis Bal. secutus gl. ibi teneat ꝯtrarium, vt supra ꝓxime diximus. Limita tñ illud, q dr in d. l. 2. non ꝓcedere qñ reus vellet facere defensiones iuris dicens, q qd q d fecit id totum fecit ad sui defensionem: vel q ille quem ipse ostēdit erat bannitus, & similia, qa isto casu poterit audiri non obstante sua ꝯfessione, & iā clara ꝓbatione, ita tenet eleganter Bal. in d.

4 l. 2. † q a reo ēt notorio in facto non tollunt defensiones iuris. fm qd' singlr voluit Inn. in c. statuimus. de off. dele. Quæro nunc q d in causis ciuilibus an ꝯfesso, & ꝯuicto auferatur remediū appellationis. gl. in d. l. 2. dicit, q sic q auferat ad similitudinem causaꝝ criminalium vt supra ꝓxime dcm̃ est, & illam gl. sequit ibi Bal. quam dicit esse notabilē. Iterum q̃ro q d si reus non erat ꝯfessus sed ꝯuictus duntaxat, cuius vigore fuit ꝯdemnatus, & post sniam ꝯfessus fuerit crimen, an ēt ille debebit excludi à remedio appellationis, dic, aut ꝯfessus fuit in iudicio, & apud acta, & appellare non poterit ex quo ꝯfessio illa ꝯsonat cum veritate ꝓbōnum, & censet ac si ꝯfessus fuisset ante sniam, ita dicit Bal. in d. l. 2. in 2. col. ver. modo q̃ro, aut fuit ꝯfessus extra iudicium, & admittit ad appellandū: qa ꝯfessio extraiudicialis non facit notorium, imò nec plenam ꝓbōnem ex qua seq possit ꝯdemnatio. sed bene facit indicium ad torturam l. capite 5. §. fi. ff. de adul. vide bonū tex:

5 in l. non tm̃. ff. de app. † Idem ēt dicendum est in notorijs criminibus in qb. non admittit appellatio fm qd voluit Abb. in c. super his. de pœnis, vbi dicit, q iudex in notorijs criminibus pōt mādare pœnā exeq ēt absq; aliqua ꝯdemnationem, & idem dicit voluisse Inn. in c. ex parte. el 1. de verb. sig. vide Abb. in c. ad nr̃am. el 3. de iureiu. Idem dicendum est de qbusdam iterlocutorijs q̃ trahūt secū executionem, sicut est illa q̃ fert ꝯtra debitorē suspectū de fuga, vt l. sciēdum. ff. q satisd. cog. l. si fideius. §. fi. co. ti. & ibi Bar. quē vide.

1 ❡ *Condemnato non valente pœnam pecuniariam soluere an possit fieri executio in bonis vxoris, aut patris ipsius.*

1 Paupertas à pœna non excusat, quia qui non potest soluere luere debet in corpore.

2 Pœna quæ ex vnius delicto oritur quandoque ad non peccantes extenditur.

3 Statutum dictans manum, vel pedem absque alia specificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat.

1 TErtio quęro si ꝯdẽnatus, † ad pœnam pecuniariã illã soluere non põt ꝑ paupertatem, an executio snię fieri possit in bonis vxoris suæ, aut patris si esset filiusfamilias, matris, fratrum vel aliorum de eius familia? rñ. ꝙ non, quia pęna non debet excedere suũ auctorẽ l. sancimus. C. de pę. vbi ẽt in rub. & toto tit. C. ne fi. pro pa. & ne vxor ꝓ mari. vel ecõtra. & l. ob maritorum eo. tit. quia nemo debet alterius odio vel crimine damnum sentire l. si quis in suo. § legis C. de inoff. testa. & l. legẽ. i prin. 1. rñ. C. de nat. lib. & l. si pœna. & l. crimẽ. ff. de pœn. & l. si maritus. ff. sol. matr. & l. fi. ff. ad Sylla. & in rła nemo. de reg. iur. libr. 6.
2 † paupertas igiẽ non excusabit illũ à pęna, qa si nõ poterit soluere pęnã in ære luet in corpore, ita dicit tex. not. in l. 1. in fin. ff. de pęn. & ibi Bart. vbi singłr limitat regulã illã de qua in l. in seruos. ff. de pęn. quẽ vide, & diximus ẽt supra lib. proximo præced. q. 7. an in causa pecuniaria, &c. & not. ẽt ff. de off. pſi. l. illicitas. §. fi. & de iurisd. omn. iud. l. si qs id qď. §. in seruos. & ff. de ser. fugi. l. quicunq;. §. qď si, & C. de sep. viol. l. fi. §. fi. sed contra predicta facit. C. ad leg. Iul. maiest. l. qsqs. & c. vergentis. de hęr. & cap. in quibus dam. de pę. & cum multæ. 15. q 8. & 1. q. 4. item peccato Israelitarũ. & in c. 1. & 2. de fil.
3 presby. in qbus iuribus ꝓbaĩ † ꝙ pęna quæ oriẽ ex delicto vnius extẽdiẽ ad alios q nihil peccarunt. Solu. speciale est in crim. læsæ maiest. ꝑ criminis immanitatem, & ꝑ reuerentiã maiestatis principis, idẽ est in crimine hæresis, & multomagis, q a hinc offendiẽ maiestas diuina q̃ maior est tpali d. c. vergentis & ibi gl. & c. accusatus. eo. tit. lib. 6. vide ea q̃ diximus supra lib. 1. in tit. de hær. q. 3. vbi posui alios casus in quibus vnus nõ delinquẽs puniẽ ex delicto alterius, & pęna vnius delinquentis extenditur ad non peccantes.

1 Condemnatus ad membri mutilationem an possit puniri in membro iam debilitato.

2 Reo carente membro secundum statutum amputando, an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod sibi superest.

1 QVarto quæro, quid si reus † incarceratus fuit condemnatus ad mutilationem vnius membri, puta amputationis manus, pedis, oculi, & similiũ, & habeat alterum ex dictis membris debilẽ vel aridũ, an executio penæ fiet sup membro debili, vel sup valido? tu dic aut pęna reperiẽ imposita sup certo mẽbro puta manu dextra vel pede dextero. & illa vel ille amputãdus est qualiscũq; sit, licet dextera sit vtilis sinistra vero inutili, vt in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. & ibi gl. not. & Bar. & Ang. & Paul. de Cast. idẽ dicit Ioan. Andr. in c. in pœnis. de reg. iur. in 6. in mercu. vbi dicit, ꝙ isto casu sola deformitas corporis facit pœnã, & ad hoc facit bonus tex. in l. 2. §. qď si qs. & §. seq. ff. arbo. furt. cæs. & Bart. in l. hos
2 accusare. §. fi. ff. de accus. † Quid si reus caret illa manu, vel pede, aut oculo qui vel q̃ ex forma statuti venit amputãdus, nunquid iudex poterit ꝯdemnare ad amputationem membri illius quod superest, dic quod non, sed debebit illum ꝯdemnare in alio mẽbro qď est verũ ꝙ pœna commutari põt in alio mẽbro ante latã sniam non aũt post, qa si reperiẽ nota snia sup vnico illo membro qď amputãdũ venit ex forma statuti, aut trãsiuit in rẽ iudicatã aut nõ, si trãsiuit, necesse est ꝙ fiat executio sup illo mẽbro, alias snia esset nulla, nec potest variare iudex postq̃ functus est officio suo l. iudex postq̃. ff. de re iud. nisi hoc fieret de mãdato principis, vt l. 1. C. de preci. Imp. offe. & l. 1. in fi. ff. de qst. aut nõdũ trãsiuit in rẽ iudicatã, & poterit reus ab ea appellare, qa maius suppliciũ pateręẽ ex amputatione illius mẽbri qď solũ est, quam si duo essent, & interpretatio pęnaℓ nõ debet fieri in duriorẽ causam, sed in mitiorẽ, vide
3 Bal. in d. auth. sed nouo iure. in 3. col. † Et q d si simplr̃ dicaẽ in statuto, vel snia amputeẽ sibi manus, vel pes, nec specificeẽ certũ membrũ tunc ꝯcludunt Doct. ꝑdicti ꝙ in mẽbro minus potenti fiẽda erit executio, qď est verum qñ duas habet, sed si nõ habet nisi vnã dic, vt supra proxime dixi, vide latius de ꝑdictis Bal. in d. auth. sed nouo iure. & Ang. de Arc. in tract. male. in gl. quas si non soluerit intra decem dies amputetur sibi, &c.

Iudex

1 *Iudex ecclesiasticus an possit sententiam ferre fustigationis, & mandare exequi per milites, & executores.*
2 *Iudex ecclesiasticus bene pōt ferre sententiam ex qua non venit principaliter sanguinis effusio licet ex post facto, & accidentaliter sequatur.*

1 QVinto quæro, Quid si pro † crimine reus venit fustigandus, puta pro vno furto, vel sortilegio, siue alijs similibus minoribus criminibus, & sit in manibus iudicis ecclesiastici an iudex ipse poterit ferre sentētiam ad fustigationem, & illam mādare exequi per milites, & executores, & vr̃ dicendum, q̃ non, quia iudex ecclesiasticus nullā habet iurisdictionē sanguinis cap: sentētiam sanguinis, ne cler. vel mon. sed in fustigatione vt plurimū interuenit aliqualis sanguinis effusio, quia cutis humeꝝ crebris verberibus sæpius pcussa laceratur, & emittit sanguinem, maxime qñ est longa fustigatio, vt experientia docet: ergo nō potest q̃a incurreret irregularitatem vt ibi dr̃, tu dic, q̃ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionē verberandi, & fustigandi, & sentētiam suam super his pōt mandare exequi absque scrupulo irregularitatis 26.q.5. contra idoloꝝ. &
2 23.q.5. circumcelliones. in fin. illa † igr̃ qualisqualis sanguinis effusio non cōsideratur, nec venit principaliter ex sententia, sed ex postfacto accidit satis est, q̃ in sententia clerici non infertur talis pœna, ex qua principaliter, & immediate veniat sanguis, sicut est in amputatione membri, vel alia simi pœna: vnde sanguis humanus imediate debeat effundi, vt d.c. circūcelliones, vide d. Abb. & alios Cano. in c.2. de sortil. Circa mām istius executionis non me extendam vlterius vide latius p Doct. in d. auth. sed nouo iure. & in l. capitaliū. §. famosos, & in l. q vlt. ff. de pœ. & in d. l. eo. tit. & in l. sancimus. C. eod. tit. & ibi Bal. & Ang. de Are. in d. tract. in cōmento finiæ super ver. quas si non soluerit, & in ver. & ibi caput à spatulis, &c. Gan. in suo trac. malef. in ti. de pœ. reo. & do. Par. de Put. in tract. syn. in tit. de exec. sententiaꝝ. f. 41.

1 *Iudex ex causa rationabili an possit pœnas à lege statutas augere, vel minuere.*
2 *Iudex facultatem habet à lege vt pœnam pecuniariam ex causa iusta possit in corporalem cōmutare.*
3 *Iudex pœnam vnam commutans in aliam non dicitur contra legem venire.*
Iudex sententiam qua decurionem relegandum pronunciauit mutare non potest.
4 *Sententia est nulla contra iuris dispositionē lata.*
5 *Sententia libello, seu petitioni difformis est nulla.*
Quæstio facti est stat in arbitrio iudicantis, sed pœna prosecutio legis dispositioni mandatur, & numero seq.
8 *Statuta interpretationem declaratiuam à iure communi recipiunt.*
9 *Iudices ob casus emergētes possūt trāsgredi leges*
10 *Auctoritas legis, aut superioris in omni iuramento censetur excepta.*

1 SExto † non omittam hāc notabilem q. quam bene nota, an iudex possit, si aliqua iusta causa sibi videbitur, pœnas certas à lege statutas augere, minuere, alterare, aut in aliam speciem cōmutare, & vr̃ dicendum, q̃ non, nisi hoc faceret de expsso principis mandato: quia iudex est minister legis, & iustitiæ, & non habet auctoritatem supra legem, imò debet illas ad vnguem seruare, & s̃m illas in omnibus causis iudicare, non aūt alterare illaꝝ dispositionem: quia dr̃, q̃ facti quidem quæstio arbitrio iudicis cōstitit, sed pœna impositio, & persecutio consistit in facultate legis l.1. §.1. ver. nam siquidem. ff. ad Turp. l. oēs. in prin. ff. ad mun. 2. q. 3. si quem §. notandum, vbi dr̃, q̃ facti quidem quæstio in arbitrio est iudicātis pœnæ aūt persecutio non eius voluntati mandatur, sed legis auctoritati reseruatur, p quo facit text. in l. ser uos. in fin. C. ad l. Iul. de vi publ. vbi expresse dr̃, q̃ non licet iudici pœnam certam a lege statutam minuere, aut mollificare. & l. si operis. C. de pe. vide gl. no. in d. c. si quem. in ver. voluntati. In contrarium est tex. in l. & si feuerior. & ibi gl. C. de his qui not. inf. & l. qd ergo. § pœna grauior. ff. eo. tit. & ibi gl. Bar. & alij ibi oēs concludunt, q̃ potest iudex pœnam certam à lege statutam in sententia sua ex iusta causa agere, minuere vel in aliā spe-
2 ciem permutare, † ita q̃ vbi lex irrogat pœnam pecuniariam pro aliquo crimine, iudex ipse potest imponere corporalē ex iusta causa: & hanc facultatem, & arbitrium iudex ipse habet à lege, vt quotiescunque ex qualitatibus, aut alijs circumstantijs delictū vr̃ enormius, aut turpius, vel ex eo imminet scandalum nō modicum: vel alia simili iusta causa

concur

concurrente, lex dat arbitrium iudici, vt in
ſnia ſua poſſit ex cauſa hmôi pœnas certas
à lege ſtatuta augere, minuere, vel in aliam
ſpém ꝑmutare, qd' quidẽ arbitrium non ſo-
lum habet quo ad pœnas principales, verũ
etiam quo ad acceſſorias. l. infamię, qa iudex
põt diſpenſare cũ infamia, q̃ reo uenit ex cri
mine irroganda, ut eſt gl. in d.l. qd ergo .§.
pœna grauior. ff. eod. tit. & ibi Bart. h.d. ex-
preſſe, idem Bal. & Saly. in d.l. ſi ſeuer. C. eo.
tit. & ꝙ tale arbitrium iudex habet a lege, ꝓ
batur in l. aut facta. §. fin. & l. hodie. ff. de pę.
& d.l. & ſi ſeuerior, & d.l. quid ergo. §. pœna
grauior. Et ratio iſtius arbitrij põt eſſe, quia
delicta cum diuerſis circũſtantijs, & qualita-
tibus ꝑpetrantur ex qbus crimen ipm qñq;
ſit excuſabile, qñq; magis atrox, & odioſum,
quas circunſtantias, & qualitates oẽs lex ip-
ſa exprimere non potuit, ſed quaſdam expſ-
ſit, ut d.l. aut facta. §. 1. cũ duob. ſeq. ideo de-
dit iudici hanc facultatẽ, & arbitrium, vt ſm
facti ꝯtingentiam pœnas ipſas arbitrio ſuo
ex cauſa augeret, minueret, vel mutaret d. l.
3 aut facta. §. fin. & d. §. pœna grauior. † Et ꝑ
hoc iudex non dr̃ venire cõtra legem, vel ab
eius diſpõne recedere, ſed potius legem ſer-
uare, quæ ita vult. atq; diſponit, qd' ꝓbatur
ẽt per illam regulam iuris qua dr̃, ꝙ pœna
debet cõmẽſurari delicto, ut l. ſane. C. de pę.
& in c. ſicut dignũ. extra de ho. & cap. ut cle-
ricoꝝ, de ui. & ho. cle. & hæc eſt uera, & cõis
ꝯcluſio, ut ſupra dixi, quam tenet Bart. poſt
gl. in d.l. quid ergo. §. pœna grauior. & Bal.
Cyn. & Saly. in d.l. & ſi ſeuerior. C. eod. tit.
Quæ qdem ꝯcluſio recipit nõnullas limita-
tiones, quas ꝑ oppões br̃ declarabo. Et pri
mo oppono de l. moris. §. iſte fere. ff. de pœ.
vbi dr̃ ꝙ iudex non põt aliquo modo muta-
re ſniam ſuam qua ꝓnunciauit decurionem
eſſe relegandum qa iura id ꝓhibent expſſe,
ſed debet principem ꝯſulere, vt reſcribat qd
agendum ſit in hac re. idem diſponitur in l.
1. §. fi. ff. de qõ. & l. 1 §. finaũt. ff. ad tur. Sol.
ibi iudex iam ꝓnunciauerat, hic non. & veꝝ
eſt ꝙ iudex poſtq̃ tulit ſniam, non põt illam
& pœnas in illa expreſſas amplius permuta-
re, ut ibi dr̃, quia ſemel functus fuit offõ ſuo
l. iudex poſtquam. ff. de re iu. & ideo limitaẽ
iſta ꝯcluſio hre locum anteq̃ feratur ſnia, ſeu
in ipſa ſnia, non autem poſt ſniam, & ꝑpea
Bart. in d.l. moris. §. iſte fere. repħendit quoſ
dam iudices qui apponunt certas clauſulas
in fin. ſniaꝝ ſuaꝝ poſt verbum condemna-
4 mus &c. qd' nihil ualet. † Itẽ opp. de l. diuus
ff. de iniur. vbi non valet ſnia lata contra iu-
ris diſpõnem, qñ non fuit ſeruata forma iu
ris. So. ibi per errorem, & ſine cauſa fuit alte
rata forma iuris, hic aũt ex certa ſcientia, &
ex cauſa, & ratione, ut l. hodie. ff. de pę. & ita
ſoluit Salyc. iſtud contrarium in d.l. & ſi ſe-
uerior, ideo ſecundo limita ꝯcluſionem p̃di-
ctam qñ iudex ex certa ſcientia facit, & ex
iuſta cauſa, alias non poſſet. Sed quero an ſit
neceſſe ꝙ iudex exprimat iſtam cauſam in
ſnia, ꝙ ideo imponit iſtam pœnam ꝑꝑ talẽ
cauſam ſpecificatam, & br̃ dicas ꝙ non, ſed
an debeat in gñe exprimere cauſam dicen-
do ex iuſtis cauſis animum nr̃m mouenti-
bus &c. Bart. in d.l. quid ergo. §. pœna gra-
uior. dicit ꝙ ſi iudex exprimeret cauſam in
gñe non errat vt dcm̃ eſt, tñ ſi nullam expri
mit in gñe nec in ſpecie, per hoc non vitiaẽ
ſnia dũmodo ex actis appareat ꝙ fuit iuſta
cauſa quæ mouit iudicem ad ita pronuncian
dum, alias ſi nulla eſſet cauſa, nec appareret
ex actis ſnia poſſet dici nulla tanq̃ lata ꝯtra
ius ꝯſtõnis, & per expreſſum iuris errorem,
ut l. 1. ff. quæ ſen. ſine ap. reſcin. & per Bar. in
5 d. §. pœna grauior. † Item opp. de l. fi. C. de
fideic. lib. & l. ut fundus. ff. cõi diu. & in l. ſer-
uos. §. fin. C. ad l. Iul. de ui pub. ubi dr̃ ꝙ quo
tieſcunq; ſnia non eſt conformis libello, &
ꝙ continet aliud q̃ petitio nulla eſt, ſed hic
aliud hr̃ in petitione, & libello accuſationis
vbi petita fuit certa pœna, q̃ ius declarat in
illo caſu, & aliud in ſnia continetur meri-
to &c. Solu. dicit Saly. in d.l. & ſi ſeuerior, ꝙ
illud habet locum in cauſis ciuilibus nõ aũt
in criminalibus in quibus nõ eſt neceſſe ap-
ponere concluſionem certæ pœnæ in libel-
lo accuſationis, ſed ſufficit ꝯcludi ꝙ reus pœ
nis à iure ſtatutis puniatur, & iudex excedẽ-
do pœnas certas ex cauſa dr̃ legitime proce
dere, ut ſupra dictum eſt. Iteꝝ opp. d.l. ſi ope
ris. C. de pœ. & 2. q. 3. c. ſi quem. §. notandũ,
6 ubi dr̃ ꝙ † facti quidem qõ in arbitrio eſt iu
dicantis, pœnæ autem perſecutio non eius
uoluntati, ſed legis diſpõni mandatur. Sol.
illud eſt veꝝ, ꝙ iudex non poteſt pœnas iu-
ris immutare ſine cauſa, ſed cum cauſa bene
poteſt facere, ut ſupra dictum eſt, & per hãc
ſolutionem tolluntur omnia contraria quæ
ſuperius in princ. adducebantur. Poſtquam
vidimus limitationes iſtius concluſionis ꝑ

oppositiones ꝑdictas, videamus modo illius extēsiones q̃ erunt multum vtiles. Et prima extēsio siue declaratio est q̄ ista ɔclusio non solum hēt locum in iudicis siue causis, & pœnis minoribus, & extraordinarijs, sed gñalr̄ in omnibus ordinarijs. ita tenet gl. not. cōiter approbata in d.l. hodie. ff. de pœn. quā sequit̄ ibi Bart. & idē Bar. in d.l. q d ergo. §. pœna. Bal. & Salyc. in d.l. & si seuerior. in 1. no. vbi expresse dicit q̄ iudex in sñia pōt ex cā pœnā ordinariā ꝑmutare. Secundo, ampliatur ista, vt habeat locum ēt in accessoris pœnis ad principalē, sicut est infamia q̃ ex illo crimine orit̄ siue infert̄ vltra alias pœnas. nā sicut iudex immutat, & dispensat pœnas principales, ita ēt dispensare, & permutare pōt pœnā infamię, ita tenet gl. in d.l. & si seuerior, quam sequit̄ ibi Bald. Salyc. & alij.

7 † Tertio, ampliatur vt non solum procedat illud de iure cōi, sed ēt de iure municipali, ita qđ si statutum imponit, certam pœnam pro aliquo crimine, iudex pōt illam ex causa permutare, non obstāte q̄ à principio officij iudex iurauerit seruare statuta illius loci. ita dicit expresse Saly. in d.l. & si seuerior. in 4. col. in ver. quæro quarto. Vbi primo arguit, q̄ nō possit, qa statuta sunt stricti iuris l. ɔstōnibus. ff. ad munic. & ꝑ iurm̄ qđ debet ad vnguē seruari, vt in c. licet mulieres. de iureiu. lib. 6. cū simi. deinde quatuor fundamētis cōprobat dictum suum qđ potest.

8 †Et primo, qa statuta recipiūt interpretationē declaratiuā à iure cōi l. 2. C. de noxa. & ꝑ Bart. in l. omnes populi. in 4. q. princ. ff. de iust. & iur. Secundo, qa lex q̃ dat potestatem populo condendi statuta, illa, eadem dat potestatem iudici pęnas ex causa ꝑmutādi, aut minorandi, vt l. hodie. ff. de pęn. & l. aut facta. §. fi. eo. tit. iūcta l. oēs. populi. ff. de inst. & iu. Tertio, quia hoc permittitur iudici ex causa, & sic in supplementū legis q̃ culpas, casus, ac fauores reip. sigillatim excogitare non potuit. sed hæc ratio hēt locum ēt in statutis, qa statuentes ipsi non potuerunt omnes causas cum suis qualitatibus adhærentijs, & circūstantijs exprimere, aut cogitare, ideo vnr iudicis arbitrio commisisse, vt pœnas ipsas iuxta facti ɔtingentiā, & qualitates ex iusta causa ꝑmutare possit d. l. hodie,
9 & l. aut facta. § fi. de pę. † Quarto dicit, q̄ ꝑ ista opi. facit singulare dictum Inn. in c. 1. de ɔst. vbi dicit, q̄ licitū est iudici rōne casuum emergētiū leges transgredi. Et non ob illud quod dr̄ de iuro, quia iudices sicut statuta, ita, & leges iurant seruare, vt l. rem non nouam. C. de iud. & in auth. vt iusiur. quod præsta. ab his, &c. tñ non obstante tali iuro pōt cum causa minorare, vel augere pœnas, & sic faciendo non lędunt nec transgrediunt leges, sed illa obseruant, quia sic fieri mandant. & per hoc ēt non dr̄ iudex incurrere
10 periurium, † quia in omni iuro semper intelligitur excepta auctoritas legis, aut superioris, vt l. fi. ff. qui satisd. cog. ita tenet do. Franc. Arc. in d.l. & si seuerior. & Bald. ēt in eadem l. & si seuerior, vbi dicit q̄ iudex non incurrit periurium alterando pœnam legis vel statuti, qñ hoc facit ex causa, vel cum causæ cognitione, quia alterando pœnam legis, vel statuti iusta causa precedente, illud facit lege permittente, & ex potestate sibi à lege concessa arg. d.l. hodie, & ideo dixi Archid. ibi q̄ in omni iuro intelligitur semper excepta legis, & principis auctoritas d. l. fin. ff. qui satisd. cog. Demum quæri potest quid si Titius accusauit Sempronium q̄ intulit sibi violentiam cum armis, & sic remedio legis Iuliæ de vi. pub. & probauit violentiam sine armis sibi illatam fuisse, ex quo vr̄ probata intentio legis Iuliæ de vi priuata, nunquid Sempronius poterit condemnari de vi priua. prout probatū fuit? quidā dixerunt qđ sic, qa iudex pōt pęnā minuere ex cā qdā alij dixerūt q̄ nō, qa hoc nō fuit deductū i iudicio à pricipio, vide Saly. i d.l. & si seuerior. in fi. & in l. 3. C. ad. l. Iul. de vi pub.

1 *Condemnatus pro hæresi, vel læsa maiestatis, si obtineat gratiam principis, an censeatur restitutus ad vitam, famam, dignitates, & ad bona pristina.*

2 *Principi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgare.*

3 *Indulgeo verbum, quid significet, et quid restituo. Restituere plus est quàm indulgere.*

4 *Rescriptum in quo ponuntur verba indulgeo, & restituo, qualiter intelligatur.*

De beneficio, & indulgentia principis.

SVccedit nunc videndum de secunda specie relaxationis, quæ fit beneficio, & indulgentia principis. postquam reus largitate principis obtinuit veniam sui criminis, & culpæ. ex carceribus liberatur, quod fit

fit pluribus modis, quia grã qñq; fit stricta
1 qñq; vero orit pinguior. † Ponamus.n.quẽ esse damnatum de aliquo ex maioribus criminibus, vt est hæresis, lęsę maiest. raptus virginis, falsę monete. & similiũ ex qbus de iure inferĩ pœna mortis, perpetua infamia, & oium bonoꝝ publicatio, vt in c. ad abolendã, & c. vergẽtis. de hęr. & l. 1. & 2. C. eo. tit. l. q̃squis. C. ad l. Iul. maiest. & l. 1. C. de rap. vir. & C. de falsa moneta. si obtinuit mereri veniam ex indulgentia principis, an censeatur restitutus ad vitã, famã, dignitates, & bona, vel ad vitã duntaxat, & vr̃ dicendum ꝙ censeat ad vitã duntaxat restitutus, ex quo restitutio siue indulgentia ipsa tendit ꝯtra publicam vtilitatem, & ordinẽ rectæ iustitiæ ꝯgruit. ff. de off. præsi. & ff. de his qui not. inf. l. furti. §. mandati. & in auth. vt nulli iud. in prin. Nemini .n. magis congruit salutem populi tueri, & purgare ciuitatem malis hominibus, q̃ ipsi principi. l. nã salutẽ. in prin. ff. de off. prefe. vigil. Solu. tu dic attendenda forte diligenter verba rescripti ipsius principis, qñq;.n. princeps exprimit speciem grẽ, quam reo carcerato largiri intendit, vt quia dixit facimus tibi gratiam vitę duntaxat, vel indulgemus tibi vitam, aut restituimus te ad vitam tm̃, vt tunc solius vitę grãm obtinuisse dicetur, si vero dixerit facimus tibi grãm oium, vel restituimus te ad oia vt in pristinũ erat, & dr̃ restitutus quo ad oia postq̃ verba rescripti clare sonãt, & ꝯstat expresse de principis volũtate. arg. l. non aliter ff. de leg. 3. & l. continuus. §. cũ ita. ff. de ver. obl. si vero nõ ꝯstat in rescripto de p̃dictis, & nullũ fit verbũ de fama, vel bonis, sed simplr̃ reperir principem fecisse grãm illi, & tũc diligenter attẽdenda sunt verba rescripti, aut .n. princeps vsus fuit, † verbo indulgeo, aut verbo restituo, primo casu sola criminis pœna corporalis cẽset esse remissa. l. 2. & l. si adẽptis; C. de sen. pas. & rest. idem ꝓbat. in l. insulã. & l. gñali. eo. tit. Secundo vero casu quo ad oia censetur esse restitutus. s. ad vitã, famã, & bona in pristinum statum, in quem erat ante sniam repositus, vt l. 1. & l. fi. C. eo. tit. quia tantundem restitutionis gratia tribuit, quantum ꝯdemnationis snia ademit, dicit tex. in d. l. fi. Ex quibus habes notare, ꝙ verbum restituo, habet ampliorem significatum q̃ verbum indulgeo, quia per vnum restituuntur omnia, per alterum vero vita duntaxat, & ꝑpea sis cautus vt in rescripto gratiæ quam impetrare cupis pro amico incarcerato. vtaris verbo restituo. non aũt indulgeo, vel alio simili verbo arido. Bart. & Bald. in l. 1. & 2. &
4 d. l. in insulã. C. eo. tit. † Sed q̃ro, si in rescripto vtrunq; verbũ reperiĩ expressum. s. verbũ indulgeo, & verbũ restituo, vt quia princeps dixerit ꝑ indulgentiã nostrã se restituimus, vel, ꝑ nostram restõnem tibi indulgemus, qdnam ꝯsequitur reus per ista verba. dic sm Bart. in d. l. fi. ꝙ ad omnia censetur esse restitutus. si.n. alterum ex dictis verbis per se omnia ista comprehendit, qñ non reperiĩ limitatũ, multomagis qñ habet aliud adiũctũ per quod non debet eius ampla significatio restringi sed potius ampliari fauore liberationis ratione adiuncti, vide Bart. in d. l. fi. & vide quæ diximus supra lib. 1. q. 4. & 5.

1 ☞ *Reus an cẽseatur ad omnia restitutus est princeps dicat, facimus tibi gratiam.*

2 *Verba dubia in materia gratiosa latißime interpretari debent.*

1 SEcundo quæro, quid si Papa, † vel Imperator in rescripto suo post narrationem criminis, & sniæ dixerit, facimus tibi gratiam, an reus censeatur ad omnia restitutus. s. ad vitã, famam, & bona? dic ꝙ sic. tex. est not. in l. 1. §. fi. & ibi Bart. ff. de qst. & Bart. in l. Gallus. §. & quid si tm̃. ff de lib. &
2 post. & d. l. fi. C. de sen. pas. rõ est, q̃a † verba dubia in mã gratiosa sunt latissime interpretanda, in fauorem illius q recipit grãm l. fi. ff. de const. prin. c. si gratiose. de secr. lib. 6.

1 ☞ *Banniti an recuperent bona sua publicata, statuto dictante omnes bannitos rebanniendos.*

2 *Banniti qui dicantur secundum cõmunem vsum loquendi.*

1 TErtio quæro. Ciuitas fecit † statutum ꝙ omnes banniti rebanniantur, an banniti quorum bona fuerunt publicata, post gratiam pęna recuperent ẽt bona, & sic an illud verbum rebannire habeat vim restitutionis, vel indulgẽtiæ. & vr̃ dicendum ꝙ habeat vim simplicis indulgentiæ. attẽto maxime cõi vsu loquẽdi, quo isti ꝯdemnati pro crimine appellantur bãniti, & ecõuerso rebãniti dñr q sunt à banno p̃dicto, & sic à pœna restituti l. 1. & l. releg. ff. de interd. &

 releg.

relrg. ꝯtrarium dicendũ est, ꝙ imò istud verbum habet vim plenæ restõnis, & tales rebãniti poterunt recuperare bona, & famam, & omnia quæ prius per sñiam perdiderant, & fuerant priuati ꝑ rebãnitionem, igitur q̃s dr̃ esse restitutus. ita dicit Bart. in d. l. fin. C. de sen. pass. imò cõis vsus loquendi magis vr̃ ap probare hanc sñiam quam ꝑcedentem ꝯtra
2 riam † q̃a cõiter solent uocari bãniti illi qui sunt damnati, ẽt pœna mortis ꝑ quocunq; graui crimine, & rebãniti dñr illi qui sunt restituti aduersus dictam sñiam, siue bãnum, ꝑ quam siue quod priuatus fuerat uita, bonis, & fama: nam proprie istud uerbum bãnum, vulgares accipiunt pro sñia, & ꝑ pea dicunt quem esse captum bãnitum, vel hr̃e bãnum capitis, q̃ est ꝯdemnatus pœna capitis, & hãc q. disputauit Iac. de Are. ut refert Bart. in d. l. fin. & determinauit ꝑut supra conclusum est, alijs ẽt rationibus, de quibus ibi per eũ, vide ẽt Bart. in l. Gallus. §. & quid si tm̃. ff. de lib. & posth. & in l. 1. §. fi. ff. de qõ. idem Bart. in l. non solum. §. fi. ff. de proc. Bald. in d. l. fi. C. de sen. pas. idem Bal. in l. siqua pœna. ff. de his qui sunt sui, vel alie iur. & ꝑ Mod. magis copiosr in d. l. Gallus. §. & quid si tantum.

1 Restitutus an recuperet bona sua iam per fiscum alienata.
2 Princeps nemini gratiam concedere dicitur cum iniuria tertij.

1 QVarto quæro † Quid si bona istius restituti fuerant per fiscum alienata, an ipse restitutus poterit bona ipsa recuprrare, & à possessoribus uindicare? dic ꝙ non, duplici rõne, prima quia emptores dictoꝝ bonorum sunt bonę fidei possessores, imò veri domini, quia emerũt à fisco, qui erat verus dñs ipsorum bonorum, & sic non datur rei uendicatio contra dominum l. 1. & l. rem. & l. officium. ff. de rei uend. & ipsi possessores sunt veri domini dictorum bonorum. l. bene à
2 Zenone. C. de quad. præscr. Item quia † princeps faciens gratiam alicui, censetur illam impartiri sine iniuria, & præiudicio tertij: non enim vidrtur æquum ꝙ faciendo gratiam vni, velit inferre præiudicium alteri: quia semper ista conditio subintelligitur, sine præiudicio iuris alieni. l. & si sine. §. sed quod Papinianus. ff. de minor. l. ꝙ si minor. §. Scæuola. eod. tit. & Bart. in d. l. fin.

1 Restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi à fisco.
2 Possessor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur restituere.

1 QVinto quæro, † nunquid iste restitutus poterit saltem consequi ꝑtium dictoꝝ bonoꝝ à fisco? Bar. in d. l. fin. dicit ꝙ sic, qt̃us ex eo effectus fuerit fiscus locupletior, alias non. l. sed, & si lege. §. item si rem. ff. de petit. hæred. q̃a fiscus succedit loco hæredis illius dãnati. l. 2. C. de bon. proscr. & l. 1. C. de bo. eo. qui ante sent. mor. sib. con. qui cũ sit legitimus, & bonæ fidei poss. ꝑtium rei alienatæ
2 ꝑ ipm̃ † eatenus tenetur restituere, qt̃us ex eo locupletior factus fuerit, & nõ aliter. l. tutor. ff. ad l. Iul. de ui. & ideo si in ꝑtium pdcm̃ fuisset à fisco furto subtractũ, vel alio simili casu fortuito perijsset, nõ tenrretur ad illius restõnẽ, cũ nõ sit effectus locupletior d. l. & si rẽ & ꝑtium. vide Bar. in d. l. fin. C. de sen. pas.

1 Rebannitus per statutum an censeatur ad famam restitutus.
2 Princeps & Senatus famam restituere possunt.
3 Tollere potest qui & condere.

1 SExto quæro † de vno dubio, quod ex præmissis insurgit, an rebãnitus per dcm̃ statutum dicatur restitutus ad famam: & sic an ciuitas per statutum possit aliquem restituere famę, & vr̃ dicendum, ꝙ non, quia restõ famæ, & dignitatum dr̃ spectare ad principẽ, non aũt ad ciues inferiores. l. 1. §. pen. ff. de
2 postul. vbi dr̃ † ꝙ solus princeps, & senatus restituit famam. tu dic, ꝙ aut infamia orta fuit de iure cõi, aut per statutum, quia statutum ex aliquo delicto irrogat infamiam ex quo non oriebatur de iure cõi. primo casu non potest nisi per Imperatorem, vel Senatum fama restitui. d. l. 1. §. pen. secundo uero casu potest ciuitas ipsa per suum decretũ, vel sta-
3 tutum restituere famam, † quia cuius est cõdere, eiusdem est tollere. l. nam nã. ff. de ꝯd. ind. & l. nihil tam nãle. ff. de re. iu. & qui haber facultatem condemnandi, habet etiam absoluendi potestatem. l. 3. ff. de re iud. & Bart. in d. l. fin. C. de sent. pass. & uide quæ diximus supra in lib. 1. in tit. de hær. in 6. q.

1 Iudex cum primum innocentiam carcerati scit ipsum absoluere debet.

2 Sen-

2 *Sententia diebus feriatis ferri potest in fauorem innocentis.*
Examinatio, & tortura fieri potest diebus feriatis contra latrones famosos.
3 *Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis.*

De absolutione innocentis.

Expeditis duabus speciebus relaxationum. qñ ꝯstat de crimine, & est lata s̃nia, deueniendum est modo tertiam relaxationis speciem, q̃ fit pp innocentiam.
1 † Dic igr̃, ꝙ q̃ primum iudex cognoscit innocentiam incarcerati, & de illa sibi ꝯstat, debet illum q̃primum absoluere, & à carceribus liberare. vt l. 1. in prin. & l. fin. C. de custo. reo. vbi dr̃ q̃d q̃primum reus est incarceratus statim debet qõ fieri, vt reus ꝯdemnet̃, & innocens absoluat̃, de his. n. quos tenet carcerati inclusos aut ꝯuictos, velox pœna subducat, aut innocentis diutina carceris custodia nõ maceret vt l. 2. & fin. C. de custo. reo. ibi aut liberandos diutina carceris custodia nõ maceret, &c. & l. custodias. & ibi Bart. ff. de pub.
2 iud. † vbi dicit ꝙ ẽt diebus feriatis põt ferri s̃nia in fauorem innocentis, dummodo non sint feriæ in honorem Dei, s̃m q̃d̃ tenet gl. ibi. & in l. dies festos. C. de fer. Examinatio tñ, & tortura fieri põt contra magnos latrones, & ꝓditores patriæ, ꝯspirantes ꝯtra multoꝝ salutem, & in s̃ilibus maiorib. criminib. quocũq; tp̃e quadragesimali, & feriato ĩ honorem Dei, ẽt si esset dies paschalis, non fit aliqua d̃ria dierum solenniũ quo ad indagandum veritatem ipsoꝝ maioꝝ criminum, vt l. ꝓuinciarum. C. de feri, & ibi gl. & Bar. dic ergo sic, Aut q̃rimus de examinatione, & inquisitione veritatis, & tunc aut sumus in maioribus, & atrocioribus criminibus, & ista fieri põt quocunq; dic ẽt feriato in honorem Dei, & paschali d. l. ꝓuinciarum, aut de aliis minoribus, & illa fieri põt s̃ilr̃ quacunq; die ẽt feriata, dummodum non sit de maioribus diebus solennibus, vt p gl. & Bal. in d. l. prouinciarum. & d. l. custodias. aut quærimus de
3 causæ decisione, † & tunc aut sumus in mã ꝯdemnationis, & ista s̃nia ferri non põt tp̃e feriarum ẽt q̃ sint feriæ messium, vel vindimiarum. sed ꝯstito de crimine s̃nia, & pœnæ executio debet differri in tempus iuridicũ. Iste est proprie casus in d. l. custodias. de public. iud. in fi. aut sumus in absolutione innocentis, & isto casu põt ferri s̃nia quæcunque die feriata exceptis ferijs introductis in honorem Dei d. l. custodias, & ibi gl. & Bart.

1 ℞ *Inquisitus de crimine, & ob vrgentia indicia tortus, & non confessus an debeat absolui.*
2 *Absolutionis forma qualis, quandò reus indicia purgauit.*
3 *Reus qui per torturam purgauit indicia, & absolutus an possit repeti superuenientibus noua indicijs.*
4 *Iudex quo casu accusationis abolitionem facere possit, sed non diffinitiue absoluere.*
5 *Innocens, & non culpabilis in quo differant.*

Secundo quæro solutionẽ huius memorabilis quæst. quæ sæpius in facto accidit. † Titius reperit̃ inq̃situs de homicidio, ꝙ Sempronium de nocte occiderat. deinde examinatus negauit: sed q̃a indicia contra ipsum aderant vrgentes, iudex deuenit ad rigorosum examen q in tormentis s̃ilr̃ eadem negatiua ꝑseuerantes in stetit, adeo ꝙ iudex ꝯsiderans illum fuisse satis competenter tortum, s̃m qualitatem indicioꝝ ex tormentis illum deponi fecit, putans p illã torturam purgasse indicia, q̃ ꝯtra ipsum militabant, modo reus ipse instat ꝓ absolutoria, & liberatione à carceribus q̃ritur q̃d agendum sit, q̃dam dixerunt ꝙ oino vt innocens absoluẽdus erit, & à carceribus liberandus, ex quo non fuit repertus culpabilis, q̃dã vero dixerunt nullatenus absoluendum fore, nisi expresse constiterit ipsum esse vere innoxium, q̃a nemo dici põt innocẽs, nisi q̃n expresse ꝯstat de innocentia suæ, q̃d̃ est, q̃n repertus est verus reus criminis. Iõ dic, aut plene ꝯstat de homicidio, & de vero homicida, q est alius q̃ ipse Titius, & sto casu si ꝯstat iudici ꝙ Titius non occidit ipse, nec fuit criminis particeps, tunc vt verus innocẽs debebit diffinitiue absolui, ex quo plene ꝯstat de ei⁹ innocentia, & ita intellr̃ text. in l. 1. & in fin. C. de custo. reo. & l. 1 §. fin. ff. de q. & l. custodias. & ibi Bar. ff. de pub. iud. Aut ꝯstat de delicto non tñ de ꝑsona delinquentis, ꝙ fuerit alius q̃ Titius, & tunc nõ poterit dictus Titius vt innocens diffinitiue absolui. ex quo nihil ꝓbauit de innocentia sua, sed pp torturam quã sustinuit in corpore, dr̃ purgasse indicia q̃ ꝯtra ipsum erant: & ideo illo casu de-

bebit absolui ab inquisitione & processu,qa
2 non fuit repertus culpabilis.† Et ista est vera forma absolutiõis qñ incarceratus purgauit indicia, & nondum repertus est verus reus, q̄ ponit Bart.in l.fin.in princ.ff.de q.& hæc dr̄ quædam sñia absolutoria ab obseruatione iudicij,& hr̄ in l.properandum .§. & siquidē C.de iud.& ibi gl.& Bart.& Mod.Et p̄ istam absolutoriam obtinebit liberationem à carceribus iuxta terminos.l.fi.ff.de req.reis. & l.fi.C.de cust.reo. Et nota q̄ inter istas duas absolutiones est maxima dr̄ia, quia qñ cōstat vere de innocentia ipsius Titij,qđ est qñ reperitur verus homicida,ut supra dixi,absoluitur diffinitiue ab ipso crimine, & à tota cā vt verus innocens , & isto casu nullus poterit amplius de obiecto crimine inqrere , seu alio quouis modo cōtra ipm̄.d.l.fi.C. de cust. reo.qa obstat curiæ exceptio innocentiæ,& rei iudicatæ,ut l.2.C.de excep.rei iud.& l.1. C.qñ prouo.non est necess.& l.si cui.§ ijsdē ff.de acc.& quid ibi not.Bart.& l si qui adul-
3 ter.j,super gl.fi. C. de adul. † Secundo vero casu , qñ purgauit indicia per torturam, ista absolutoria non obstabit quominus possit cōtra ipsum absolutum de nouo p̄cedi,si noua indicia superuenerint, & sic ista absolutoria non parit exceptionem pemptoriam rei iudicatæ,sicut præcedens ad crimē, uel ad iudicium super eodem crimine. ita tenet notabiliter Bal.& Saly.in d.l. si qui adulterij secuti doctrinam gl.ibi, q̄ dñt oēs Doct. tenere. vbi Saly.spālr̄ formauit hanc q.post gl.ibi,& dat saluberrimum cōsilium iudici in istis casibus dicens,q̄ utile non est absoluere reū diffinitiue ut innocentē , qñ iudex est dubius , & hoc pōt facere iudex, ut ipse dicit ex iusta causa,puta si habet reum accusatum,vel inqsitum in manibus,& habet sufficientia indicia cōtra eum, qui pluries totus non fuit cōfessus,iudex poterit si instaret p̄ absolutoria,illum absoluere à p̄cessu,uel ab obseruatione
4 iudicij,ut supra † & isto casu dicit ipse,q̄ iudex pōt accusationis abolitionem facere,nō aūt ipm̄ absoluere diffinitiue à crimine,uide ipm̄ ibi,qui dicit ēt quod ista faciunt ad q. q̄ ipse disputauit,& declarauit in l.si quis.C.ad l.Iul.maiest.& hanc opin.tenuit etiā Pet. de Bellaper.ibi nemine cōtradicēte.uide Bart.in l.1.in princ.ff de q.& supra diximus,qđ refert,& sequtur Ang.de Are.in tract. male. in gl.fama pub.in fi.& Par.de Put.in trac. syn. in c.viso de repet.torturæ.in fin.fol.125.qui tñ Mod.melius declarant verba.Bart.in d. l. fin.dicentes,q̄ illa absolutoria non erat absolutor.a diffinitiue a crimine s̄m terminos d.l.si cui.§.ijsdem,& l.absentem .ff. de pœn. sed erit diffinitiua respectu abolitionis p̄cessus,& inquisitionis inde factæ, vnde non impeditur.q̄ superuenientibus nouis indicijs noua possit formari accusatio , vel inqsitio cōtra eundem reum,p̄ doctr.gl.Bal. & Salyc. supra relatam.& p̄pea bene dixit Bar.in d.l. fin.ff.de q. non repertum culpabilem absol-
5 uebam, † & non dixit innocētem , quia hoc verbum innocens præsupponit , & denotat omnimodam immunitatē,& carentiam criminis,& doli d.l.absentem.& Bal.in d.l.si q adulterij . quamuis non desint qui subtilizādo in uia disputatiua tenere velint.idem denotari per verbū innocens, q̄ p̄ verbum nō culpabilis,tñ in hoc ulterius nō insisto postquam habemus opinionem claram quę seruanda est in decisionib, causaīr, & a qua nullatenus est recedendum,vt dicit Bart. in l. 2. C.de pœna iud. qui male iud. & Bald, ēt ibi dicit,q̄ iudicando nunquam recedendum est à carrocio prudentum, maxime gloss.

1 ☞ *Testes de iure non admittendi, in possunt admitti in causa innocentiæ.*

2 *Testes qui ob reuerentiam non debet examinari, si examinetur ne iudicium quidem facit.*

Testes alias non admittendi , in probanda innocentia admittuntur.

3 *Reus quas habet exceptiones proponere potest, & per domesticos innocentiam probare .*

Domestici testes admittuntur in probandu his, quæ domi geruntur .

4 *Inquisitus bonæ conditionis,& famæ potest innocentiam suam par domesticos,& alias non admittendos probare .*

1 TErtio quæro, † An in causis criminalib. qñ agitur de probando innocentiam accusati , vel inquisiti , admittantur domestici & familiares,& alij, qui alias de iure non solent admitti,pro cuius faciliori notitia figurabo casum. Titius reperitur inquisitus de homicidio de nocte perpetrato,vult probare innocentiam per negatiuam ab impossibili,coarctato loco,& tpe,dicēdo,q̄ illa nocte eademmet hora, & momento quibus Sēpronius fuit occisus , ipse erat in domo sua

vna cum vxore, filijs & alijs familiarib. suis, adeo quod erat impossibile, q corpus nãle posset esse in duobus locis diuersis eodem tpis momento, vel si vellet probare, qđ illa met hora noctis ipse iacebat in lecto cum uxore sua, nunquid hanc distantiam à crimine, & exñtiam in domo sua poterit probare per ɔsanguineos, aut vxorem, & per testes familiares? & vř dicendum q non, quia testes hmôi nô dñr legitimi testes, nec legitimam ꝓbônem faciunt, contra quos plures dãtur exceptiones? adeo q nedum in criminalib. vbi luce clariores requiruntur ꝓbões l. sciant cuncti. C. de ꝓb. c. cum oporteat de acc. 5. q. 6. Epiphanium. & est gl. in c. veniēs. de test. verumetiã in causis ciuilibus non admittuntur, nec fidem faciunt, vt hř in c. in literis, de testib. & not. Spec. in tit. de teste. in princ. §. opponitur. ver. item q est patens, & Bart. in l. 1. §. diuus, el 1. & §. Antonius. ff. de
2 qõ. & l. mat. in prin. eo. tit. vbi dicit † q testis qui non debuit examinari pp reuerentiam, vt sunt filij, famuli, & illi in quibus habemus imperium, non solum plene probãt, sed nec semiplene, imò nec faciunt indicium, ēt cum tortura, vt dicit d. Hipp. de Marf. in l. 1. §. ad q. in princ. ff. de qõ. In ɔtrarium tñ est ueritas, quia quotiescunq; tractatur de ꝓbando innocentiam, admittunť testes, qui alias de iure non admitterenť, ꝑsertim qñ alioꝶ testium copia hři non põt, vel qñ veritas alř probari non põt, ita singlř uolunt Io. de An. in ɔs. 59. quod incipit visa inquisitione &c. in 1. col. Hipp. de Marf. in singularib. suis nu. 59. quod innocentib. Spec. in tit. de inquisit. §. 1. in 5. col. verf. sed nunquid. & verf. gñalř.
3 vbi dicit q † reus potest proponere eas excusationes quas habet, & probare innocētiam suam p domesticos, & concubicularios suos sm q tenuit Goff. in sum. verf. sed qualiter. ar. tex. 12. q. 1. sint manifestæ. & cap. seq. 2. q. 7. cum pastoris. & in cap. ueniens, de test. & not. Bart. in l. quoties. C. de nauf. lib. 11. ubi dicit q de his quæ domi geruntur, non solũ domestici admittunť ad testimonium, verum ēt de istis tanq melius informati, ceteris ꝑferunť, maxime qñ essent personæ honestæ, &. fidæ dignæ. ac probatæ opinionis, vt d. c. in literis, de testi. & in l. ɔsensu. & ibi Bal. C. de rep. & uide latius d. Hipp. de Mar. in d. l. 1. §. ad qõ. ff. de qõ. ubi latius tradit istam mãm, & dicit hanc esse puram ueritatem, ab hoib.

4 Doct. approbatam. † Hæc tñ limita, & declara procedere posse, qñ inquisitus esset bonæ ɔdõnis, & famæ, nec solitus in sanguine immisceri, vel ire de nocte, alias si esset vir factiosus, sanguinolentus, vel q ꝑcesserant graues inimicitiæ inter ipsum, & occisum, & q erat solitus ire de nocte sæpius armatus, vel si fuisset visus illa nocte exire de domo armatus, & ambulare per vrbem, vel ante domum illius occisi, & similia indicia, & qualitates, q̃ sunt ꝓxima facto. & reddunt illu valde suspectum de isto crimine, vel si fuisset repertus eius gladius sanguinolentus de recēti, vel si in hoc loco homicidij fuisset repertũ de mane birretũ, scufficia, calciamentũ, chiroteca, vel qd simile ex bonis, vel arma q̃dã, sicut gladius, pugio, pars clypei, siue rotellini aut aliud simile, qđ redderet illum valde suspectũ, nô crederē illo casu q testes ṗnoiati facerent plenã fidē de illius innocentia, quia illoꝶ dispõnes eliduni, siue debilitantur per suprascripta indicia, nisi forsan illa purgasset p torturã, vt supra diximus in ꝑced. q. & ita teneo p doctr. Bart. in l. fin. in 2. col. ff. de qõ. vide Ang. de Are. in suo tract male. in gl. fama pub. in 3. col. & Par. de Put. in tract. syn. in c. aduert. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & qđ. b. not. Bart. cui ɔclusioni nô obstant ea, q̃ supra in ɔtrarium adducta fuerũt. qa loquũtũr in mã pœnali, & ɔdēnationis, qñ agitur de ꝓbando crimine ad effectum ɔdemnationis, & pœnæ quæ sunt magis odiosæ, & ideo illis casibus ꝓbões requirũtur luce clariores, d. l. fin. & c. Epiphaniam. & cap. cum oporteat, nos aũt loqmur in mã innocentiæ, & absolutionis, quæ est fauorabilis, d. l. absentem. ff. de pœ. & cap. qualiter, & quando, de accusat. & c. veniens de testibus.

QVarto q̃ro, Quid si incarceratus criminis delati innocens demũ repertus est, de cuius innocētia plene ɔstat iudici, nihilominus passus fuit maxima dãna i corpore, & in bonis, qa habuit torturã, & carcerationē satis longam, adeo q fecit magnas expensas, tam in captura, q̃ in carceratione ꝑdicta, an habebit aliqđ remedium ad recuperandum dãna, & expēsas hmôi, & ɔtra quē, de hoc dicetur inf. eod. lib. in tit. de expen. dam. & int.

1 *Pœna suos tantũ tenēt & sequitur auctores. Homicida puniri debet, sed qui gladio non*

Q iiij *ferierit*

ferierit gladio non debent perire.

2 Homicidium an oibus imputetur, ſi tres vnū aggrediantur, ſed vnus tantum feriat, et occidat.

3 Iura municipalia regulariter factum puniunt.

4 Ius municipale non punit eum qui cum occidente eſt aggreſſus, ſed tantum occidit.

QVinto quæro. Quid ſi Caius, Sempronius, & Mæuius enſibus armati agreſſi fuerunt Titium ſolum, q ab ipſo Caio vnico vulnere interfectus eſt, an ceteri duo ab iſto homicidio, vt innocentes poterūt abſolui, ex quo ꝯſtat per vnum tm̄. ſ. Caium homicidium ipm̄ fuiſſe
1 cōmiſſum? & vr̄ dicendū, ꝙ ſic, † quia pœna ſuum tm̄ proſeqtur auctorem q facinus ipm̄ patrauit. l. ſancimus. C. de pœni. nec vlterius ꝓgrediat̄ metus q̄ reperiat̄ delictū. & l. fi. C. de epiſc. aud. vbi dr̄ homicida quod fecit ſem per expectet. ſed illi q gladio non feriere, gladio perire non debent. vt hr̄ Matth. 26. & Ioan. 18. c. 23. q. 8. in prin. nec debent ꝑpea amici, cōſanguinei, affines, & ſocij, qui fuere noxij, alterius criminis luere pœnas d. l. ſancimus. Diſtingue aut loqmur de pœna corporali quæ infertur in ꝑſonam, aut de pœna relegationis, vel pecuniaria, vel alia ſimili. Primo caſu, aut homicidiū fuit cōmiſſum in rixa, vel quadā repentina, & inopinata violētia, & aggreſſu, aut ſciēter, & appēſate, cōicato
2 ꝯſilio, & deliberatione ꝑhabita. † Primo caſu, videlicet, qñ loquimur de pœna corporali, aut homicidium fuit cōmiſſum in rixa inopinato rumore, & tūc aut loquimur de iure cōi ſm terminos l. Corn. de ſica. & non tenet̄ de homicidio, niſi ille q percuſſit. Ceteri vero vt innocētes, ab homicidio, & à pœna corporali erūt abſoluēdi. vt l. 1. §. diuus. & l. ſi in rixa. & ibi Bar. ff. ad l. Corn. de ſica. & rō eſt, qa illo caſu iura nō ꝑſumūt alios habuiſſe aīum occidēdi. d. l. ſi in rixa. in prin. ſi vero ꝓbaretur, ꝙ oēs pariter habebant aīum occidēdi, & eo aīo inſultarunt dictū Titium, oēs pariter tenent̄ de homicidio. licet vnus tm̄ ꝑcuſſerit, qa in ea lege nō factum ipſum cōſummatum, ſed aīus principalr̄ conſiderat̄, ita dicit Bart. in d. l. 1. §. diuus. & d. l. ſi in rixa. & l. in leg. Corn. ff. ad l. Corn. de ſica. & l. is q cum telo. C. eo. tit. vbi ſi aliqs cum telo armatus ambulauerit aīo aliquē interficiendi, licet ipm̄ nō occiderit, neq; tetigerit, nihil
3 ominus pœna illius legis tenet̄. † Aut loquimur ſm iura municipalia quę rl̄r puniunt factum; quia regulariter imponūt pœnam illi qui cōmiſerit homicidium, & tūc iſta pœna corporali nō punit̄, niſi ille q re ipſa homicidium ꝑpetrauerit, ar. l. 2. ff. ad l. Aql. in qua lege aqlia principaliter cōſideratur, & punit̄ factum. ſ. qui occiderit, &c. vide Bar. in d. § diuus. & in d. l. ſi in rixa. in princ. Secundo aūt caſu principali, qñ animo deliberato, & cōicato cōſilio, aut loqmur de iure cōi ſm terminos d. l. Corn. & oēs tenentur, quia oēs dn̄t habuiſſe aīum occidendi. vt eſt gl. no. & ibi Bart. & Doct. in d. l. ſi in rixa. in princ. &
4 Cy. & Bal. in d. l. is qui cum telo. † Aut loqmur de iure municipali ſm ſtatuta locoꝝ, & non tenetur niſi q occiderit, & realiter percuſſerit, ratio qa ſtatuta ipſa puniunt factū, & nō ſolum animum: & ſic potius attendit̄ factū q̄ aīus, quamuis ex facto ſolo ſine dolo, & aīo occidendi nō infert̄ pœna corporalis, in tm̄, ꝙ lata culpa iſto caſu non ęqparat̄ dolo, vt eſt tex. in d. l. in l. Cor. & per ꝯñs ceteri qui non percuſſerunt à pœna corporali erunt abſoluendi, ſed tenentur de auxilio, & fauore minori pœna, vt ibi ꝑ eum. Idem ēt tenet Bal. in l. non ideo minus. in pen. col. in ver. iuxta hoc quæro. C. de accuſ. vbi dicit, ꝙ qñ plures ſunt ſimul in eodem loco congregati, & ecōtra vnum quē occiderunt, aut vulnerauerunt, vnuſquiſq; tenetur de eo quod fecit, non aūt de eo quod alij fecerunt: niſi factū magis diſtincte ꝓbaretur q̄uo, & qualiter vnus impendiſſet auxilium alteri, & hoc qñ facta ſunt diſtincta non cumulata, & clare probantur, vt l. 2. §. ſi quis. ff. vi bon. rapt.

1 Homicidium ſi vnico ictu factum ſit, & neſciatur à quo ex tribus, an omnes debeant condemnari.

2 Probatio in cauſis criminalibus luce clarior eſſe debet.

3 Percuſſus ſi quis ſit à pluribus, & moriens poſt aliquod tempus neſciatur ex cuius ictu, an debeant omnes percuſſores puniri.

4 Occidens qui dicit ad ſui defenſionem occidiſſe, an ratione dubietatis debeat abſolui.

5 Clericus de iure canonico potius irregularis quàm innocens cenſetur in dubio.

SExto quæro proſequendo materiam. Quid ſi non apparet, & iudici conſtare non pōt cuius ictu, & vulnere Titius, inter

1 interemptus sit,† retentis eisdem terminis. s. q Titius vnico tm vulnere percussus, & interemptus fuerit: an oēs sint condemnandi de homicidio, vel oēs pp hanc dubitatem absoluendi? dic brr, q si est tanta dubietas, q nullo modo cōstare pōt de vero pcussore, potius oēs erunt absoluendi, q oēs vel vnus eoꝝ condemnandus. ita tenet eleganter d. Spe. in tit. de hom. in 2. col. vers. Pone, q quatuor, vbi dicit, q si quatuor erāt in vna domo, & vnus piecit lapidem ex fenestra, & pteretūtem occidit, si ɔstat q vnus ex illis quatuor piecit lapidem, tñ nullo modo cōstare pōt quis illoꝝ proiecerit, non erunt oēs condemnandi pœna capitis: quia certum est, q vnus tm proiecit: ergo tres sunt innocētes, nec debēt vnius delicto ceteri innocētes puniri, p l. sancimus, C. de poe. & l. absentem. ff. eo. tit. qa tunc non deficit ius, sed pbatio, vt

2 l. duo sunt Titij. ff. de test. tutel. † quæ qdem pbō debet esse luce clarior in causis criminalibus, & maxime in his in qbus tractat de pęna corporali l. sciant cuncti. C. de proba. 2. q. 8. sciant. hoc tñ limitandum est, nisi oēs illi quatuor studiose, & cōicato ɔsilio accessissent ad illam domum, in eaq. ingressi fuissent eo aīo, & intentione vt dcm Titium trar ⁻untem lapide interficerent, qa isto casu oēs pariter ɔdemnandi erunt pœna capitis, ille q proiecit ex facto pprio, ceteri vero de mandato tenenē. ita dicit Spec. in d. tit. de homi.

3 ver. pone.† Posset ēt hic inseri alia q. quid si plures isti pcusserunt Titium, & intullerunt sibi plura vulnera, q post aliqd' tps reperitur mortuus, & nescit ex quo vulnere, qa habebat plura vulnera letalia in persona sua, & à pluribus aggressoribus illata. aut sciē ex quo vulnere perijt, tñ nescit à quo vulnus ipsum fuerit illatum, & qd si habebat vnicū vulnus letale, cetera vero duo vel tria minora nō letalia, & à pluribus illata, & mortuus fuerit. an oēs teneant de homicidio, quasi oēs occiderint, vel nullus rōne dubietatis? de oibus his vide Bart. in d. l. si in rixa. in 2. & 3. col. q hic non infero breuitatis causa, qa sunt notissima.† Et quid si duo adinuicem se insultarunt, & eodem tpe, & quasi momento admenantes adinuicem euaginatis ensibus vnus venit occisus ab altero, superstes vero q occidit dicit se defendendo illud fecisset ad sui defensionem, & pbari non pōt qs primo, & qs secundo insultauerit, an rōne istius dubietatis ille occidens debeat absolui, vide Bart. in l. 1. §. cum arietes. ff. si quadru. pau. fe. dica. & ibi late p d. Alex. in apostil. nunqd in dubio psumendum sit illum fecisse ad sui defensionem vel ad offensam qui prius inceperit. Quæ aūt diximus supra, de eo qui pluribus vulneribus ɔfessus mortuus est, & apparere non pōt, cuius ictu perierit, rōne dubietatis nemo punit pęna homicidij, illud est verū de iure ciuili, qñ agit de pœna corporali, quia tunc necesse est q adsit dolus, & luce clarius pbet. l. in lege Cor. ff. de sica. & l. fi. C. de pb.

5 † De iure aūt canonico secus esset, quia in dubio clericus potius censetur irregularis q innocens, & ppea debebit se abstinere à diuinis, licet clare perpendi nō possit an ictu clerici vel alterius ille pierit, vt est text. in c. significauit. de homi. & ibi Abb. Ioan. de Imo. & alij canonistę. rō est qa illud fit fauore aię, & nullum corporis detrimentum inferē abstinēdo, sed se immiscendo posset esse periculum vt ibi dr. vide ēt Bar. in l. si ex plagijs. §. 1. ff. ad l. Aquil. Bal. & Imol. in l. cum mulier. ff. sol. matr. in d. l. semel mora. eod. tit.

1 Consanguinei homicidæ ipsum cum armis associantes ad locum tutum defendendo à manibus inimicorum, & curiæ, an censeantur participes & consocij criminis.

2 Associans malefactorem ad recessum, an censeatur associasse ad maleficium committendum.

1 SEptimo, & vltimo silentio non † præter mittam hanc vlt. q. in hac mã q sæpius contingit in facto. Quod si plures arma ti cōsanguinei, vel amici ipsius homicidæ statim completo homicidio in loco cōmissi criminis cōparuerunt, ipsumq. homicidam associarūt, & reduxerūt ad locum tutum. ipm defendēdo à manibus inimicoꝝ, & curiæ. an vt participes, & cōscij criminis, & auxiliatores sint ɔdēnandi, & sir an præsumendum sit q fuerint conscij à principio de homicidio perpetrando, & q cōicato prius ɔsilio illud fieri mandauerint, vel studiose procul steterint, & noluerunt se discooperire nisi post factum, an teneant de homicidio pœna capitis vel alia pœna, & qua. rñ. q aut isti associātes à principio cōicato ɔsilio cum ipso homicida venerunt eo aīo, & ad illum effectum vt occultarent se prope locum criminis, & expectarent ibi donec perficeretur, & casu quo

opor

oporteret assisterent, & tunc tenerentur ut
socij, vel de auxilio, aut casualiter transeun-
tes per illum locum inuenerũt eorũ ɔsangui
neum occidisse Titium, idem est si post fcm̃
audito rumore occurrerunt eorũ agnatĩ, qa
non præsumitur à principio illos fuisse con
scios, & non tenent, prout in simili decidit
Spec. in tit. de hom. ver. pone q̃ quatuor ho-
mines &c. ita dicit Salyc. in l. vnica, in 4. col.
vers. ex 6. par. & 5. col. uers. ex nũc trãseamus
C. de rap. virg. & Bal. in l. nõ ideo minus. C.
de acc. in 8. col. vers. q̃ro, an associans &c. vbi
2 melius declarat istum articulum. † & q̃rit an
ille q̃ associat ad recessum videatur associasse
ad maleficium cõmittendũ, ita q̃ puniri pos
sit ut auxiliator. & dicit q̃ aut q̃s associauit
ante fcm̃, & nulli dubiũ est q̃ tenet̃, aut post
fcm̃, & tunc aut imediate facto maleficio illi
apparuerunt, & associarũt malefactorẽ, siue
homicidã, & tũc certũ indiciũ est ɔtra ipsos,
q̃ fuerint dicti maleficij ɔscij, & participes, vt
auxiliatores tenent̃, ita dicit Bal. ibi q̃ alleg.
tex. in l. si ventri. §. fi. ff. de pri. cred. & ita dicit
q̃ tenet Alb. ibi, & Cy. in l. f. C. de nili agg.
nõ rum. Aut associarũt ex interuallo, & non
potuerũt puniri vt socij de auxilio q̃ opem
præstiterint maleficio, sed poterunt puniri
quemadmodum punitur receptator. ita di-
cit ipse, qui dicit q̃ Alb. & alij Doct. hoc idẽ
tenent. Qua pœna teneantur receptatores
videri potest in toto tit. ff. & C. de recep.

1 Compositio quid sit, & quotuplex.
2 Qualitas essentialis triplex reperitur, in qualibet anima rationali.
3 Compositio pœnarum qua dicatur, & qualiter fiat.
4 Compositio pœnarum de concordia, & communi consensu fieri debet.
5 Ecclesia sanguinem abhorrere dicitur.
6 Compositiones pœnarum absque causa rationabili non possunt fieri.
7 Mulieri facilius, quam viro ignoscitur.
Iudex veniam indigno concedens, prouocat vniuersos ad similia perpetranda.
8 Compositio lite pendente fieri potest, non autem post sententiam.
Venia facilitas incentiuum tribuit delinquendi.
9 Pecunia qua pro compositione soluitur, fisco solui debet.
10 Infamia ex crimine quibus verbis aboleatur in compositione.
Paciscens cum parte, vel pecunia corrumpens, ut se accuset infamiam non euadet.
11 Abolitio processus, & litis extinctio per quæ verba fiat in compositione.

De pœnarum compositionibus.

SEquitur nunc declarãda alia species re-
laxationis, quæ fit p̃ compõnem pœnę
factam cũ fisco, aut cũ curia. Et hæc est
prima quę fit lite pendẽte, vt supra diximus.
1 † Primo. n. q̃ro q̃d sit cõpositio, vt p̃cedẽtiũ
ordo seruet̃. Rñ. sumendo hoc verbũ, cõpo
sitio, simplr̃, & gñalr̃. Cõpositio est plurium
simplicium cõmixtio partis ad partes, q̃ ca-
dit tã in rebus sensatis, & intellectualibus, q̃
insensatis, & mãlibus, ut est gl. no. in c. 1. de
sum. Trin. i vers. simplex, q̃ dicit q̃ in diuina
essentia triplex figuratur p̃sona sub eadem
2 tñ suba, & subiecto. Eodem modo † in quali
bet anima rõnali, & in vna essentia nãli, siue
suba spũali, triplex reperitur qualitas essen
tialis. s. intells, rõ, & memoria. Intells. n. est
qui comparatur patri. Ratio. i. sapia, q̃ com-
paratur filio, & memoria, qua cõparatur Spi
ritui sctõ, de his tñ ulterius nõ me intromit
to, qa non faciunt ad mãm nr̃am. hæc modi
ca dixisse volui p̃ aliquali notitia istius ver-
bi. vide gl. ibi, & latius do. Fely. in c. nouit. in
2. col. de iud. † Redeundo ad mãm nr̃am q̃-
3 ro q̃d est cõpositio in istis terminis. Rñ. Cõ
positio est ɔuentio q̃dã p̃ reum cum præside
facta, ex causa, lite pẽdẽte de dubio criminis
statu, de soluẽdo fisco certã pecuniarũ sum-
mã, ad effectum redimendi vexationes litis,
ut p̃bat̃ in l. ab accus. l. destitit. & l. seq. ff. ad
S. C. Turp. & in auth. de defen. ciui. §. qa ve
ro, & cap. fin. de transact. ubi est text. not. Et
anteq̃ ad vlteriora p̃cedã. not. q̃ in hac mã
duæ sunt spẽs compõnum, vna est q̃ fit cũ fi
sco, vel p̃side, q̃ ɔcernit interesse reip. Altera
vero est q̃ fit cũ parte offensa, q̃ dr̃ priuata ex
quo ɔcernit interesse priuatum. l. transigere.
C. de transact. & d. c. fi. eod. tit. Examinemus
modo singula uerba dictæ compõnis publi-
cæ, q̃ fit cum præside, vel fisco. Dr̃. n. primo,
4 q̃ est ɔuentio quædam &c. † nam cõpositio
ista fienda est de ɔcordia, & cõi ɔsensu. alias
si violenter fieret diceretur potius extorsio
q̃dã illicita l. 1. C. si p̃ vim, vel alio modo. l.
extat. ff. q̃d met. cau. & l. 1. & 3. & l. lex Iulia
rep. ff. ad l. Iul. rep. & iõ iudex, uel alius magi
strat⁹

ſtratus teneretur in ſyndicatu ad reſtõnem parti d.l.1.& l.lex Iul.& l.extat. quis.n.com poſitiones iſtas ſæpius fieri ꝯſueuerunt per iudices eccleſiaſticos, et ub. de crimine plene ꝯſtat, maxime in criminibus capitalib. & in quibus veniret imponẽda pœna ſanguis, & q cõmutatur in pecuniaria pœna 17.q.4. ſi quis diaconus, & cap. ſeq. & hoc eſt quia
5 † eccleſia abhorret ſanguinẽ,ca. ſnīam ſang. ne cler.vel monaſt.& cap.in archiep.de rap. li.diſt.c.1.& de exceſ.prælat.c.ex literis l.diſ. ſi quis uiduam.vide Abb.& do.Ioan. de Im. ind.c.ſnīam ſanguinis,& in c.ſicut dignum, de homic.& per Archid.in d.c. ſi quis diaconus.17.q.4.& ꝓpea iudices eccleſiaſtici ſunt faciliores in componendo cõmutando pœnas,q̃ in rigoroſa ſanguinis effuſione,per iura prædicta,ſed iſta non dr̃ proprie compoſitio,ſed potius diſpenſatio,& cõmutatio pęnæ,unde Abb in d.c.ſicut,& cap.ſnīam.Item dr̃ ꝯuentio facta cum pꝰſide,ad dr̄am illius q̃ fit cum parte aduerſa,nam illa ꝓprie appellatur tranſactio.l.tranſigere.C.de tranſact.l. fallaciter,& l.fin.C.de abol.l. deſtitiſſe. & l.
6 ab accuſ.ff. ad S. C. Turpil. † Ex cauſa,ideo dcm̃ fuit, quia compõnes hmõi abſq; cauſa rõnabili fieri non pñt.l.aut facta.§.fi. & l.capitalium.§.ſolent.ff.de pœ. cap.ſicut dignũ, de hom.In his.n.compõnibus plura ſunt ꝯſideranda,& primo perſonæ ꝯdõ,ut ſi alias ſit nobilis,& honeſta perſona,& in ſimilib. exceſſibus alias non inceſſerit, ut cum eo admittatur compoſitio, alias ſi eſſet turpis pſona,& criminoſus,vel aſſuetus, non admittit̃ compoſitio,ſicut non admitteretur diſpenſatio,vt d.c.fin.de tranſact.& l.tranſig.C.eod. tit.& l.fin.C.de abolit.& l.3.in fi.C. de epiſ. aud.Item qualitas facti,ne ſit de atrocioribus. vt eſt crimen hæreſis,læſæ maieſt.& ſimiliũ. Item tp̃s,locus, intentio delinquentis, ætas q̃a facilius cum minore,q̃ cum maiore com
7 ponitur. † Item ſexus,quia mulieri facilius ignoſcitur ꝑꝑ ſexus fragilitatem,q̃ uiro,dũ modo non ſit mulier maligna, & rixoſa, & in ſimilib.aſſueta, q̃a non erit digna principis largitate,& legis benignitate,d.l.3. in fi. C.de ep.aud.cum .n. iudex indigno veniam indulget,ad proiapſionis ꝯtagium prouocat vniuerſos,q̃a facilitas veniæ incentiuum tribuit delinquendi 23.q.4.c.eſt iniuſta.in fi.& in c.vt cleric.de ui.& hon.cler.l. 1.C. de em. ꝓpinq.Spec.in ti.de aduo.§.ꝯñr,in fi.de qua licatibus.n.p̃dictis ꝯſiderandis hr̃ in l.reſpic. §.delinquunt,& l.aut facta §.1.& ſeq. ff. de pœ.& l.capit §.ſolent.eod.tit. c. ſicut dignũ
8 de hom.† Lite pendente, ideo dñr illa uerba, quia poſt latam ſnīam ſero fieret cõpoſitio,q̃ fieri non poſſet ꝑ iudicem q̃ ſemel ſunctus fuit offõ ſuo.l.iudex poſtq̃.& ibi Bar.ff. de re iud.c.in literis.& ibi Abb.& Inn. de offic.deleg.fieri tñ poſſet poſt latã ſnīam principis auctoritate,& decreto.l.1.in fi.ff. de q. & ibi Bart.& Mod.anteq̃ plene cõſtet de crimine,ideo deĩn cũ quia liquidato crimine feranda eſt ſnīa,& iuxta determinationem iuris pœna erit certa ſtatuenda, ſiue declarãda in ſnīa.l.2.& l.fin.ff.de cuſt.reo.& l.capit. in prin.ff.de pœn.l.1.§.1.verſ. nam ſi quidẽ .ff. ad Turp.niſi euidens rõ,& vrgẽs cauſa aliud ſuaderet,ꝙ pœna iuris ꝑmutari, vel alterari dr̃et,qđ iudex facere põt,quia iſtud arbitriũ habet à lege ut late ſupra diximus in tit. de leg.ſent.exec.q.6.ſiue ult.ma. & hr̃ per Bar. & Doct.in d l.aut facta.§.fin.& l. quid ergo § pœna grauior.ff.de his qui no.inf. & alijs iurib.ibi not. Ex quo ſequitur ꝙ poſtq̃ reus fuerit ꝯfeſſus crimen, non poterit amplius fieri iſta compoſitio, ſed debebit ferri ſnīa, certa pœna declarari. Sequit̃ in themate de
9 ſoluendo fiſco &c. †pecunia.n.quæ ſoluit̃ ꝑ compoſitione, rl̃r debet perſolui fiſco,quia iſta compoſitio ſuccedit loco pœnę.l. ſenatus.§.ſi quis declarat.& §. ſeq. ff. de iure fiſ. de iure tñ canonico in foro eccleſiaſtico alio modo applicantur iſte pecunię compõnum, quia illarũ medietas applicatur eccleſiæ, altera uero medietas diſtribuitur inter paupes, niſi ep̃s eſſet pauper, quia tunc poſſet illam medietatẽ pro ſuis indigentijs retinere cap. pſbyt.de pœnis. 17. q.3. qui ſubdiaconum. alias. n.ſi iudex pecunias ipſas pro ſe retinerer, vel imburſaret, teneret crimine peculatus,& de barataria cõmiſſa,teneretur q̃. illas integralr̃ parti reſtituere cum max.mo.eius dedecore,& ignominia.l.1.2.& 3.ff.ad l.Iul. repet.& not.in c. ſciſcit.de reſcr. Dr̃ et fiſco applicanda ad dr̄am illius q̃ applicatur pr̄i, q̃n ſit priuata cõpoſitio q̃ fit per tranſactionem d.l.trãſigere.C.eod.tit. Supereſt ultima particula declaranda, ad effectum abolendi
10 proceſſum,& redimendi &c.†Hæc verba non abſq; miniſterio fuerunt appoſita ſm Bart. in l.ſi q reus.ff.de pub.iud.& in l.ſi reus paratus.ff.de ꝓc.nam ex iſtis verbis euitat̃ infamia

famia quæ orit ex illo crimine, qn constaret de illo, & ferretur snia: vt latius infra dr in seq. qst. ꝑterea si diceretur ad effectum euitã di pœnã, non valeret compositio tanq̃ facta in fraudem fisci l. Imperatores. ff. de pollicita. & reus ꝑ illa verba censeret virtualr fate ri delictũ: & non posset infamiam euitare l. qm. ff. de his qui not. infamia. qui vero paci scit eũ parte, vel illã pecunia corrumpit, nec accedat ad curiã ad illum accusandum, non euadit infamiam, nec tollit ꝑpea effectus ac cusationis vel inqsitionis: & nihil sibi prodest cõpositio quo ad curiã, ac si nihil fecisset, & ita sæpe faciunt Iudæi Romæ q a pecu nia corrũpũt aduersariũ ne accedat ad curiã & crimẽ iudici deferat. nihilominus postea ꝑ exploratores secretos qd' spionos vulga riter vocãt, solẽt crimina post modũ deferri, & compta veritate acrius puniunt, & sic illa rũ pecuniaꝝ expositio nihil sibi ꝓdest l. fi. ff. ad Turp. fallaciter. & l. fin. C. de aboli. vide Bart. in d. l. is q reus, per illa. n. verba ad effe ctũ redimẽdi vexationes litis, &c. nota ꝙ ꝑ illa verba fit abolitio ꝓcessus, & litis extin-
11 ctio, † & ꝑdendo vexationes iudicij redimit q eté. arg. l. fi. C. de feri. l. ꝓperãdũ. C. de iud. & c. fine litibus. de dolo, & ꝯtu. & not. ẽt ꝙ ꝑ compositionem hmõi fit abolitio process sus, non tñ reus absoluitur innocens ꝑ diffi nitiuam sniam: quia ad illam deueniri non põt nisi plene constiterit de illius innocentia: vt supra dcm fuit in titulo de absolutio. inno. in 2. q. & not. in l. 1. § fi. ff. de qõ. & l. custodias. & ibi Bart. ff. de publ. iud. vide ẽt dominum Par. de Put. in d. suo tract. synd. in c. compositio. fol. 40. vbi latius ceteris hãc compositionis materiam exponit.

1 *Compositio cum quibus personis fieri possit.*
2 *Crimina veniæ remissionem semel tantum habe re possunt.*
3 *Compositiones pœnarum quandam gratiæ spe ciem continere videntur.*
4 *Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.*

1 SEcundo quæro, Cum quibus † personis fieri possit compositio. rñ ꝙ non debet eum omnibus indifferenter fieri: sed cum illis duntaxat de quibus speratur ꝙ amplius in eisdem criminibus non incidẽt, & qui erroris commissi facile se emẽdabũt: & cum illis quoque qui semel tm̃ inciderũt in crimen, non aũt cum illis qui delinquendi consuetudinem contraxerunt l. 3. in fi. C.
2 de epis. aud. vbi singlr dicit Imperator, † Remissionem veniæ crimina nisi semel commis sa non habeant: nec in eos liberalitatis augustæ referat humanitas, qui impunitatem veteris admissi nõ emẽdationi potius quam ꝯsuetudini deportauerint. & licet tex. ille lo quat in casu quo delinquẽs ex mera princi pis liberalitate veniã ꝯsecutus fuit. nihilominus Doc. ad hãc cõpositionis spẽm frequen
3 ter accõmodãt, & merito: † q a cõpositiones hmõi speciẽ quandã grẽ in se ꝯtinere dñr: ꝑ quas primo ꝯseruat fama illæsa, & proprij criminis pœna minuitur. vt in c. de trãs. 17. q. 4. si diaconus. & in c. 2. de pœ. c. sicut dignum de homi. & ideo negari non potest ꝙ quandam grẽ speciẽ in se non ꝯtineat, vide tex. not. l. 1. C. de emenda. ꝓpin. ibi quos ad vitæ decora domesticæ laudis exempla non reuocãt, collectionis saltẽ medicina compel lat. Ad idẽ est tex. iuncta gl. in c. vt clericoꝝ. de vi. & ho. cler. & Spec. in tit. de aduo. §. & ꝯñr in c. si. 23. q 4. est iniusta, in fine. dum dr, cũ vni iudex indigno veniã indulget: ad pla
4 ꝑsionis ꝯtagiũ ꝓuocat vniuersos. † facilitas eñ veniæ incentium tribuit delinquendi, & ꝑpea qui hmõi moribus corrupti sunt, ab ipsius cõpositionis beneficio tanq̃ indigni merito repellendi sunt per iura prædicta.

1 *Compositio in quibus casibus super quibus criminibus, & an in omnibus fieri possit.*
2 *Iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto componere non potest.*
3 *Iudex quibus casibus, seu causis moueri possit ad componendum, & ad pœnas mitigandas.*
4 *Compositio non debet fieri parte non cõcordata, alias reclamare poterit, & iudicium prosequi.*
5 *Iudex in minoribus delictis potest componere, quòd in talibus habeat arbitrium maius.*

1 TErtio quæro. In quibus casibus † & super quibus criminibus fieri possit hæc compositio: & an liceat in omni bus gñaliter componere. Rñ. quidam dixerũt ꝙ in illis casibus, & criminibus in qbus reus trãsigere põt, in eisdẽ quoq; ei cõpone re liceet: ita econtra vbi trãsactio denegaĩ, ibi ẽt compositio non permittiĩ, quia compositio, & trãsactio idẽ sonant, vt est tex. in l. ab accusatione. in prin. ff. ad Turp. & in c. si. in prin.

princ.de transact. Tu aût die, aut loquimur de compositione priuata, illa .s. quæ fit cum parte offensa, & quæ concernit interesse priuatum, & ista habet conformitatem, & similitudinem transactionis, & fatendum est qd' fieri potest in casibus, & criminibus illis, in quibus transigere licet, per d.l. ab accusatione, & per ea quæ notantur in d.c. fin. Aut loqmur de compositione publica, quæ fit cũ fisco, uel curia, & quæ concernit interesse publicum. Et ista indistincte in oĩbus criminib. fieri põt, ex quo succedit loco pœnæ d.c. fin. de transact.& cap.1.de pœ.17.q.4.si q̃s diaconum, no. Bald.& Doct.in l.venia, sup gl.
2 fin.C.de in ius uoc. † Tu aût clarius distingue, q̃ aut nos sumus i atrocissimis delictis, vt est crimen læsæ maiestatis, & hæresis, raptu virginũ, & similium, & in istis iudex cõponere non põt, nisi principe consulto, & de eius expsso mandato. l.q̃squis, in princ. & l. mem.C.ad l.Iul.maiest.& l.1.in prin.l. lege 12.tab.& l.fi.ff.eo.tit.rõ est, quia p istud crimen in psonam ipsius principis, vel sui status tranqllitatẽ machinatur, ut in d.iurib.& l.maiest.ff.eod.ti.& ideo in istis non licet cõponere absq; illius scia, & ɔsensu, qui principaliter læsus repit, ut d.l.mem.& l.1.ff.eod. tit.& l.vnica.C.de raptu virg.§. pen. vbi est inhibita ɔcordia pr̃i puellæ raptæ cũ ipso raptore. Aut sumus in alijs criminib. atrocioribus istis exceptis, vt est crimen assassinij, falsæ monetæ, veneni ꝓpinationis, homicidij, & similium, & tunc aut plene ɔstat de crimine, aut nõ ɔstat plene, sed adsunt præsumptiones uehemẽtes, & indicia vrgẽtia, primo casu non licet iudici ad compõnem ipsam deuenire, sed debet ꝓseq cãm vsq; ad finem, & certã ferre sñiam. pœnasq́. à iure statutas imponere. l.cũ reis, & l.sanc.C.de pœ.l.fi.C.
3 de cust.reo. Qd' ve℞ puto, nisi † iudex ex iustis, & rõnabilibus causis ad aliud declarandũ moueret, q̃si aliqua iusta causa, vt est minoris ætas, ignorãtia, error, casus fortuitus, aut iustus dolor, uel alia similis causa aĩum iudicantis moneret ad mitigandũ pœnas, & iuris statuti rigorẽ, tunc ad compõnem istã deuenire posset, qppe cũ pœnas certas à lege statutas ex qualitatib. & rõnib. & causis supradictis minuere, alleuiare, vel in alteram spẽm cõmutare põt, ẽt si feratur sñia, & hoc arbitriũ ipse iudex habet à lege, ut supra latius diximus in tit.de exec.sen.q.6.ut l.resp.

§ delin.& l.aut facta.§.fi.l.si q̃s aliq̃d.§ isra.& l.abñtem.§.fi.ff.de pœ.l q̃d ergo.§.pœna grauior.ff.de his q̃ not.inf.l.ab accusatione, in princ.ff.ad S.C.Turp.uide tex. valde not. in c.fi.de transact.& Spec.in tit.de præparat. iudicio.§.1.vers.circa iudicem, & ver. cete℞, & hr̃ 90.dist.studẽdum.& 5.q.2.si primates. & ibi do.Arch.17.q.4.qui subdiaconum, ibi de multiplici compositione pœna℞ hr̃ mentio.& per Canonistas in d.c.fin. de transact. & in c.2.de pœ.& ibi Abb. Secundo vero casu, qñ non plene constat de culpa rei, & tunc nulli dubium est, q̃ fieri põt compositio per iudicem, ɔcordata tñ parte lęsa, & ita intelligatur tex.in d c.fin.de transac.& in d.c.2.de pœn.& 5.q.2.si primates, & 90.dist.studendũ 23.q.5.circũcelliones, & 22. q.4. innocens,
4 † alias si fieret compositio parte non ɔcordata, posset reclamare in iudicio, & ꝓsequi iudicium ɔtra ipsum reũ ꝓ suo interesse. ita notanter tenuit Saly.in l.si pro iure.ff.de ɔd. fur.& est gl. no. & ibi Bal.& in l.venia.in gl. fin.C.de in ius uoc. dum tñ compositio ipsa fiat aliqua rõnabili causa, & cũ persona honesta, quæ istud beneficium mereatur, ɔsideratis ẽt criminum qualitatib.& facti circunstantijs, & his similibus, ut in d.c.fin. in fi. de transact.& hr̃ in c.signasti. de homic. & per Bart.in d.l.respic.§.delinquũt, & l.aut facta. & l.si quis aliq̃d.§.instra.ff.de pœ.& Bart.in l.3.§.Diuus, & in l.si in rixa.ff.ad l. Cornel. de sic.& l.q̃d ergo.§.pœna grauior.ff. de his
5 qui not.infamia. † Aut sumus in minoribus delictis, in quibus iudex habet maius arbitrium, & non est dubium q̃ iudex põt in illis qñcunq; deuenire ad compositionẽ, parte maxime ɔcordata, vt dñt Canon.in d.c.fi. de transact.& in d.c.2.de pœ.& Archid.in d. can.studendum 90.dist.& 5. q.2. si primates, & per Spec.in tit.de off. om. iud.§. deseruit. versic.& gñalr̃.& idem Spec.in ti.de præpar. iudicio.§.1.uersic. circa iudicem, & idem ẽt in ti.de treug.& pace, per totum ubi plenius vide, quibus sic supra conclusis non obst.tex. in cap.1.& 2.de collu.deteg.ubi not.q̃ licet partes ipsæ.s.reus, & accusator, inter se composuerint, & concordauerint, adeo q̃ crimẽ intentatum non prosequerentur ulterius, nihilominus iudex non debebit desistere, quin ad ulteriora procedat vsque ad finem, quia ibi fuit facta collusio fraudulenta inter partes ipsas interueniente pecunia, & ad effectũ frau-

fraudandi iudicium siue fiscum,& propterea non toleraṫ q̃n ea non obstãte ad vlteriora in crimine ꝓcedaṫ.& hoc vr̃ innuere tex.ibi in fi.ver.non ex charitate.& melius gl. in d. vers.hoc declarat,ꝙ facta bono zelo tolerari põr,ꝑ tex.in d.c.fin.de transact.& 5.qõ.2. si primatus.& 90.distinct.studẽdum vide Abb. & Ioan.de Imo.in d.c.1.& 2. de coll. deteg. in d.c.fi.de transf. & Spec.in d.tit.de off.om. iud.§.de seruitu.§.& gñalr̃.& per do. Fel. in rubr.de treug.& pac.& ꝑ Ioan.And.in addi. ad Spec.in tit. de præpara.iudicio. §. 1. ver. sed quid si est iam in causa conclusum,&c. vbi allegat multas concordantias,& doctrinas Doc.ad hoc vide Bar. in l.congruit.ff.de off.præsid.in fi.& Bal.in d.l.transigere.C.de transac.& idem Bal.in l.venia.in fin.C.de in ius vocan.& Ang.in authen.vt litig. iurent. §.fi.Bal.in l.æstimauerunt.ff.si cer.pet. & in l.ex stipulatione.C.de senten.& interlo.om. iud. & videas ẽt licet cõfuse loquatur in hac mã dominum Pari.de Put.in suo tract. synd. in cap.compositio.fol.40.& Bart.in l. is qui reus.ff.de publ.iud.& Panor. & Canonistas in d.c.fi.de transf.& c.2.de pœ.cum simi.

1 ☞ *Reus an dicatur delictum confiteri per compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ.*
2 *Reus cõponens quando delictũ fateri censeatur.*
3 *Aduocati, & procuratores compositionem fieri procurantes,qua debeant vti cautela,vt compositio sit iusta.*
4 *Compositio priuata de famoso crimine facta cũ parte irrogat infamiam.*

1 QVarto quæro an per compositionẽ † factam cum curia vel fisco interueniente consensu patris læsæ,reus cẽseaṫ fateri delictum, ita ꝙ incurrat infamiã saltem facti. Respon.aut compositio ipsa fit mere cum præside vel iudice pro publico interesse, & ſm illam formam traditam supra q̃. 1.ſ.ad effectum euitandi incommoda litis,& redimendi vexationes iudicij, & nullã incurrit infamiam isto casu,nec iuris, nec facti,q̃a ꝑ illa verba nunq̃ vr̃ fateri delictum, ſm qđ dicit Bart. in l. infamem.ff. de publ. iud.& in l.iusiurandum,& ad pecunias.§.ait prætor.ff.de iureiur. vide ẽt Bart.in l. si reus paratus.ff.de procura. vbi tradit istam cautelam, q̃n fit ista oblatio per compositionem cum curia,vide Bal. in d.l.si reus paratus. & in l.si seruum.§.nunc videamus ff. de verbo. oblig.& Bar.in l. q̃m intellr̃.ff.de his q̃ not.

2 inf.† Aut compositio ista fit ad effectum euitandi pœnam criminis,& hoc exprimitur in compositione,& isto casu nulli dubium est, ꝙ reus ꝑ ista verba censeṫ fateri delictũ· q̃a vr̃ timere pœnam sibi inferri,quam nemo timere debet,nisi ille q̃ est peccator,& in culpa:vt not.in l.1.in princ.ff.de iust.& iur.& ꝑ ꝯñs isto casu euitare nõ poterit aliq̃ infamię notam,saltem facti.per quam grauatur eius opinio apud graues, & honestos viros.vide

3 Bart.in d.l.infamem.& d.l.q̃m. † Et ideo sit bene cautus aduocatus,vel procurator, qui hẽt clientulum suum incarceratum,vel sub fideiussore obnoxium,q̃ cœpit ꝑ compositionem istam à curia,& illius molestijs liberari, vt bene forment dictam compositionem. & aduertant diligenter ad rõnem siue causam compositionis, q̃ exprimit vt nullam faciant mentionem de pœna, neq; de crimine saltẽ dispositiue,sed solum assertiue,& sub gñalibus verbis,dicendo, q̃a Titius reperit incarceratus,siue inquisitus,& sub fideiussore detentus ꝑ tali asserto crimine.s.furti, homicidij,vulneris,insultus,& similium,vt dr̃ perpetrari in ꝑsonam vel in bonis Sempronij, vt dñt,qđ tñ esse verum ꝑ dcm̃ Titium expresse negaṫ,nihilominus q̃a dictus Titius est ꝑ suis negocijs grauiter occupatus, vel est de ꝓximo recessurus ad longinquas partes ibi diu moraturus:vel est debilis,infirmus, pauper,aut aliam similem iustam causam exprimere, idcirco cupiens rebus suis quiete vacare,& ab hmõi molestijs criminalis curiæ, & actis iudicialibus liberari infrascriptam cõpositionem deuenit cum Magnifico,& excellentiss.viro Do.N.Præside, ꝑtore, vel iudice vt solueret centum fisco,& libereṫ ab oĩ inq̃sitione.& ꝓcessu ꝑsentis causæ.vide Bart. in d.l.si reus paratus.& d.l.infamem.& l. q̃m, & Spec.in tit.de off.om.iud.§.6.ver.& gñalr̃. & in tit.de præpara.iudicio.ver.circa iudicẽ. & in tit.de teste.§.11.vers.fin.vbi dicit,ꝙ iudex si viderit expedire ꝯcordiã,poterit q̃nq; partes terrere vt deueniaṫ ad compositionẽ: vide tex.in c.fi.de transac.& in c. 2. de pœn. & 17.q.4.q̃ subdiaconum.

4 † Aut nos loquimur de compositione priuata,q̃ fit solum cũ parte, paciscendo cum illa, & si compositio ista fiat super crimine famoso,& reus incur-

rit infamiam:quia per hoc videtur fateri delictum.& ille est casus in d.l. qm.ff.de his qui no.inf.& l.athletas.§.fi.eo.tit.& ibi Bar.hoc tñ limitandũ puto qñ ista ꝯcordia fieret priuatim,& extra iudicium ignorante iudice,& curia,sed si fieret in iudicio mediante iudice, postq̃ ꝓcesserat prior compositio cum curia, & fieret ad effectum eximendi reum ab ipsis vexationibus,& molestijs iudicialibus, non crederẽ ꝙ isto casu reus iȇcideret in aliq̃ infamiã ꝑ ea q̃ supra diximus in ꝓcedẽti mẽbro, vide Bar.in d.l.si reus paratus,& in d.l.inf.

1 Compositio an sit valida cum fisco absque partis assensu facta.

Compositio, & pecunia ipsa media fisco soluta succedunt loco pœnæ.

2 Compositio extraiudicialiter fieri potest iudice absente,cui non præiudicatur.

1 QVinto q̃ro, † an valeat compositio facta cum fisco vel curia sine ꝯsensu partis offensæ.Rñ.aut nos loq̃mur de interesse fisci quo ad pœnam criminis, & isto respectu valet compositio, q̃a semel cũ fisco concordatum fuit,& satisfactũ, & ideo non poterit isto respectu amplius molestari. arg.l.transigere.C.de transſ.& l.4.§.ait prætor.ff.de re iud.ea maxime rõne,q̃a compositio ipsa,& pecuniæ,q̃ soluunt̃ fisco mediante compositione succedunt loco pœnæ. vt l. si donatæ.§.1.ff.de do.inter vir.& vxo. & dicemus infra q.seq.aut loquimur respectu partis,& sui interesse, & ex quo pars huic non ꝯsensit,non p̃iudicat̃ sibi quo ad suũ interesse,& poterit ꝓsequi iudicium contra ipsum,

2 † sicut econtra, qñ compositio fit cum parte extraiudicialiter absente iudice, ꝑ quam nõ p̃iudicat̃ fisco l.qm ff.de his q not.inf.& no. in l.transigere.C.de transſ.& ibi Bart.eodem modo non debet præiudicare parti qñ fuit facta cum sola curia.arg.l.fallaciter. & l.seq. C.de abolitio.& ideo isto casu pars poterit ꝓsequi iudicium rõne sui interesse, sed reus tutus erit quo ad pœnam ꝑ ea q̃ supra diximus,si vero facta fuerit cum vtroq̃ſ.fisco,& parte,tũc tutus erit in oib. vt l.1.C.de abol.

1 Iudex superuenientibus nouis indicijs an possit inquirere de crimine super quo fuit facta compositio.

2 Absolutus ab inquisitione potest iterato repeti, si superuenient contra eum noua indicia.

3 Procedi quando possit super eodem crimine iam composito, aut abolito.

1 SExto q̃ro postq̃ reus † fecit compositionẽ cum curia, an iudex poterit postea, si forsan superuenerint noua indicia, super eodẽ crimine ꝯtra ipsum inquirere. Rñ.in hoc casu repetenda est distĩõ quam supra ꝓxime q. posui,q̃ aut pars, & fiscus simul concordati fuerunt,& nõ poterit amplius nec curia,nec priuatus sup̃ dicto crimine ꝓcedere d.l.1.& l.fallaciter.C.de aboli.& ꝑ Bal.in d.l.transigere,q̃a compositio, & illis solutio facta fisco succedit loco pœnç.l.si donatç.§.1.de dona.inter ui.& vxo.idẽ tenet do.Pari.de Put. in tract.synd.in c.an facta compositione,fo. 51.in 2.col.aut alteri istoꝝ duntaxat fuit cõcordatus,& ille q̃ fuit extra ꝯcordiam, non impedit quo minus iudicium ꝓsequat̃ saltẽ ꝓ suo interesse:vt supra ꝓxime dcm̃ est.arg. d.l.fallac.in ꝑtin. Sed contra p̃dicta oppono de.l.si cui.§.ijsdem.ff.de accus. & l.fallaciter. C. de aboliti. vbi semel abolita accusatione vel inquisitione, si postea noua sup̃uenerint indicia,non impedit̃ iudex quominus possit de nouo ꝯtra dcm̃ reum compositum ꝓcedere.& est gl.not.in l.si q̃s adulter,in fin. C.de

2 adul. vbi ille † q̃ semel absolutus fuit ab inquisitione,& ꝓcessu,siue ab obseruatione iudicij, non est tutus quo minus si postea sup̃uenerint noua indicia,curia non possit iterũ ꝯtra ipsum ꝓcederi,de quo, late diximus supra in tit.de aboli.in q.2.Solu.iura illa ꝓcedunt qñ est facta abolitio criminis gratuita, vel quam reus purgauit indicia ꝑ torturã,& sic qñ fiscus nihil ꝯsecutus fuit ꝓ pœna vel loco pœnæ,nos aũt loquimur in casu ĩ quo facta fuit compositio,& soluta pecunia fisco, q̃ loco pœnæ succedit vt d.l.si donatæ.§.fin. ff.de dona.inter vir.& vxo.& l. senatus .§. si q̃s delatorem.& §.se.ff.de iur.fiſ.& hoc quo ad interesse publicum,& fisci, quo aũt ad interesse priuatũ, nõ putarẽ istũ ẽt esse tutũ q̃ cõposuit,nisi q̃tũs cum parte ꝯcordauerit de eo q̃d sua interest,& q̃tũs ꝯcernit interesse priuatũ,vt supra ꝓxime diximus. vide Bart. in d.l.si cui.§.ijsdem.Iterum opp.de.l.1.& l.

3 fallaciter.C.de abolitio.vbi distinguit̃, † aut abolitio ꝓcessus fuit ĩpetrata à p̃side vel pro re,aut a p̃ncipe,primo casu nõ tollit̃ quominus iterũ possit ex p̃ncipis rescripto sup̃ eo. crimine

crimine procedi, secundo aũt casu qñ à principe obtinuit abolitionẽ, erit tutus ꝑpetuo. Solu. ibi. loquit in simplici abolitione gratuita q̃ gratis fuit obtẽta, hic uero i cõpone q̃ fit ex cã onerosa, & ideo non est bona ꝯña de vno ad alium, ex quo sunt diuersa. l. fi. C. de cod. & l. 1. C. de imp. lucrat descr. lib. 12.

1 Reus pro quibus criminibus relaxari poßit sub fideiussoribus.

2 Iudex retinens paratum præstare fideiussorem idoneum, in syndicatu conueniri potest actione iniuriarum.

Mulier honesta in leuibus delictis non debet personaliter detineri.

3 Mulieres impudicæ, & inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminibus.

Reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit.

4 Membrorum suorum nemo est dominus.

5 Reus an poßit relaxari fideiussoribus, si pœna sit arbitraria.

6 Reus an poßit fideiussoribus relaxari si indefectum pœnæ pecuniariæ esset imponenda corporalis. & num. 7.

8 Iudex an poßit nobilem magna conditionis de aliquo crimine delatum sub cautione relaxare donec processus fiat.

9 Iudex circa custodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitrium.

De fideiussoribus reorum.

SVpra proxime vidimus de cõpositionibus pœnaꝝ, primã speciem relaxationis reoꝝ qñ de crimine nondum plene constat, vidẽdum est modo de alia specie relaxationis, q̃ fit dum crimen est dubium, & iudex est in actu inuestigandi veritatem, quæ fieri solet mediante fideiussore præstito ꝑ reum de se repñtando toties quoties fuerit reqsitus, vel de non recedendo ex certo loco sine iudicis licentia, sicut de non exeundo de ciuitate, oppido, castro, aut palatio prætoris, & de soluẽdo pœnam.
1 † Videamus nunc ꝓ quibus delictis sit relaxandus reus sub cautione prædicta, & dic, aut sumus in criminibus in q̇bus venit imponenda dũtaxat pœna pecuniaria, quo casu aut reus fuit ꝯfessus, vel plene conuictus, & non debet relaxari, sed detineri donec soluat pœnam l. si non ꝯfessus. ff. de cust. reo. aut non fuit ꝯfessus, neq; ꝯuictus, & debet relaxari præstita idonea cautione de se repñtando, vel de nõ recedendo ex certo loco, vt dicit Bar. in d. l. 1. ff. de cus. reo. vbi post Iac. de Are. declarat istum art. reducendo ad practicam. pro quo facit tex. in l. fi. C. eo. tit. & l. 1. & l. si quis. ff. eo. tit. in q̇bus iuribus in affectu disponitur qđ in criminib. illis, in q̇bus uenit imponenda pęna pecuniaria, reus debet ꝑstito idoneo fideiussore relaxari, & ratio est, quia pœna ipsa pariformiter satisfieri põt fisco ꝑ fideiussorem, sicut ꝑ ipsum, & principalem arg. l. deniq;, & l. seq. ff. de iu. fi.
2 † Quinimò si iudex vellet retinere eum q̃ est paratus præstare idoneũ fideiussorẽ, posset agi ꝯtra ipm in syndicatu actione iniuriaꝝ, vt not Bar. in l. si vero ꝑ ꝯdẽnatione. §. 1. ff. q̇ satisd. cog. Fallit regula ista qñ reus non hr̃et fideiussorem idoneũ, quia tunc detineri poterit ƒm Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. & in d. l. si vero. §. 1. Mulier aũt honesta in causis criminalib. si crimen sit leue, vel de non atrocioribus, non debet ꝑsonalr̃ detineri, neq; incarcerari, sed fideiussorib. relaxari, si habeat facultatem fideiubendi, si uero non hr̃et fideiussorem sīlr̃ non detinetur, sed status suæ iuratoriæ cautioni, & relaxat̃. Si aũt crimen esset de atrociorib. tunc non incarceratur apud uiros, sed intruditur in monasterium, vel assisterium custodiẽda, vel apud honestas matronas ꝯseruatur, ita dicit tex. not. in auth. vt nulli iud. §. necess. vers. si vero crimen. translata in auth. nouo iure. C. de cust. reor. Hoc tñ intellige de mulierib. honestis, & q̃ honestam uitam agunt.
3 † Mulieres vero impudicæ, & inhonestæ non hñt istud priuilegium. ita dicit Bart. in d. auth. ut nulli iud. d. §. necess. uide Bal. & Doct. in d. auth. nouo iure. Qñ vero crimẽ est atrox, vel est tale de quo venit imponẽda pœna corporalis, siue corporis afflictiua, isto casu non debet reus rl̃r fideiussorib. relaxari, sed ꝑsonalr̃ detineri. rõ est, ne eludat̃ iudicium, si postq̃ repertus fuisset culpabilis fugã arripet, iudicium eluderet̃, qñ huic pœnæ corporali non põt ꝑ aliũ, q̃ ꝑ ipmmet reum principalẽ satisfieri, et si fideiussor expsse se obligasset ad pęnã corporalẽ, & diceret velle subire pœnam in corpore suo in euentũ in quẽ delatus curię reperiretur culpabilis, non põt,
4 † q̇a nemo est dñs membroꝝ suoꝝ. l. liber hõ. & ibi Bar. ff. ad l. Aq̃l. & uide Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. & uide 23. q. 5. de occid. & cap. si non licet. & cap.

c.cum homo. in qbus qdem iuribus hr̃ qd'
qñ sumus in hmõi criminibus, in quibus ve
nit inferenda pœna corporalis, fit distinctio
psonaꝝ pro modo facuitatum, dignitatis,
honoris, criminis qualitate, innocentia rei,
& similibus, ſm qd' dicit tex. in l. 1. ff. de cust.
reo. & ſm ista iudex arbitrabiť, an reus sit de
tinendus in carceribus, vel in palatio militi
bus custodiendus, vel fideiussoribus cõmittẽ
dus, q erũt fideiussores nõ de repñtãdo, sed
desistẽdo in incerto loco, & nõ recedẽdo ab
illo, aut in vinculis ꝯijciendus ſm qd' decla
rat Bart. dcm̃ illud Iac. de Are. in d. l. 1. in 2.
col. & sic iudex ſm qualitates, & conditio-
nes istas arbitrabiť modum detentionis ip-
5 sius rei, ſm qd' considerat I.C. in d. l. 1. † Aut
sumus in crimine ex quo venit imponenda
pœna arbitraria, & illo casu an reus sit fide-
iussoribus relaxandus vel non. Bart. in d. l.
1. ff. de cust. reo. dicit, ꝙ aut delictum est adeo
turpe qd' verisimile est iudicẽ impositurum
pœna corporalem, & iudicať sicut de pœna
corporali simplr̃, & ideo non erit fideiusso-
rib. relaxandus. d. l. 1. ff. de cust. reo. aut verisi
mile est iudicẽ arbitrari dr̃e pœnam esse pe
cuniariã, & poterit relaxari. d. l. si vero pro
ꝯdemnatione. §. 1. ff. q satisd. cog. qa illo ca-
su iudicať de eo sicut de crimine ꝓ quo ve-
nit imponẽda pœna pecuniaria simplr̃ d. l.
si vero. & vide Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. q
tñ non ita distincte loquiť. Sed q̃rit qd si in
defectũ pœnæ pecuniariæ venit imponenda
corporalis an tũc poterit sub fideiussoribus
relaxari. & ꝯcludit ꝙ nõ rl̃r, deinde dat mo-
dũ, & cautelã qũo possit relaxari vide ibi ꝑ
eũ. Bald. aũt in d. l. nullus. C. de exhi. reis ali
ter distinguit, & clarius ac copiosius dicẽs.
6 † Quod aut sumus in crimine ex quo venit
imponẽda pœna ordinaria, aut extraordina
ria, & arbitraria. Primo casu qñ ordinaria,
& determinata, aut est pœna corporalis aut
pecuniaria, si corporalis non erit fideiussori
bus relaxãdus, imò detinẽdus, & custodien-
dus in carcerem d. l. nullus. in fi. & l. si q s in
ea. C. de cust. reo. & l. 1. ff. eo. tit. qñ aũt esset
ꝯfessus delictũ aut legitime ꝯuictus, nõ solũ
est detinẽdus, sed ẽt in vinculis ꝯijciẽdus, &
supponẽdus, donec ferať snĩa, & mandeť exe
cutioni. d. l. nullus. in prin. & l. si confessus. ff.
eo. tit. ideo tũc nõ est fideiussoribus relaxan
dus, qa fugiẽdo posset illudere pœnã, & iudi
cẽ simul, qm̃ non est in ptãte fideiussoris sol
uere iudicatũ, & ita dicit Bald. & in d. l. nul-
lus. Si aũt est imponẽda pecuniaria, aut reus
est ꝯfessus delictũ, aut ꝯuictus, & tũc non est
relaxandus, sed detinendus, & ꝯfestim ꝯdem
nandus d. l. 1. & fi. C. de cust. reo. & l. si con-
7 fessus. ff. eo. tit. † Aut non confitetur sed ne
gat, & debet fideiussoribus dimitti, qui debẽt
ꝓmittere de repñtando illũ, & de soluendo
pœnam delicti ꝓ quo detineť, vt d. l. 1. ff. de
cust. reor. & ex hoc not. quod Bald. vult ꝙ il
le tex. in d. l. 1. ff. de cust. reor. intelligatur ẽt
de fideiussore præstito se repñtando, & sol-
uendo pœnam licet Bart. ibi dicat quod lex
illa debet intelligi de fideiussore præstito de
non separando se nec recedendo de certo lo
co. Quæ intelligentia Bart. mihi vr̃ quod ni
mis restringat tex. Et ideo mihi magis pla-
cet intell's Bal. vel dic ꝙ intelligitur de vtro
que, ex quo tex. simpliciter loquitur, nec ma
gis se restringit ad vnam speciem fideiusso-
ris q̃ ad alteram, imò ſm declarationem gl.
in vers. fideiussoribus, vr̃ intelligere potius
de fideiussore de repñtando ſm quod ipsa
exemplificat .s. qñ crimen esset leue, sed ꝓ
leui crimine rl̃r venit imponenda pœna pe
cuniaria, ideo fit relaxatio sub fideiussore
de præsentando, vt d. l. fi. C. de exhib. reis.
& l. 1. ff. de cust. reo. nimis enim durum es-
se vr̃, ꝙ quis detineatur in palatio vel in a-
lio loco, ex quo recedere non possit pro tã
leui crimine, quia videretur detineri in car-
ceribus, ex quo locus ille pro carcere hr̃, vt
not. Ang. in l. 2. C. de exhib. reis. & Paris de
Put. in tract. synd. in c. an potestas q aliquẽ
tenebat arrestatum .s. 29. in mã carceratio-
nis. vide gl. in d. l. 1. ff. de cust. reo. in ver. vel
sibi. quæ hoc idem tenet. Et clarius hoc sen-
tire vr̃ ꝙ tex. loquatur de fideiussore de re-
præsentando, dum allegat tex. in l. cum cleri
cis. §. 1. & §. ipse vero. C. de epis. & cler. qui
tex. ꝓprie loquiť de fideiussore de repñtan-
do, & stando iuri, & iudicatum soluẽdo sub
certa pœna si recte inspiciať. Tertio vero ca
su, qñ sumus in pœna arbitraria. & illo casu
dicit Bald. ꝯsiderandum esse criminis quali-
tatem, loci consuetudinem, & conditionem
personę l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his
qui not. inf. vnde si verisimile est, ꝙ pœna sit
corporalis, idẽ iudicať qd' de ordinaria cor
porali, si vero ꝯsiderať ꝙ sit pecuniaria, idem
8 seruať qđ in pecuniaria ordinaria. † Post p̃-
dicta quæro. & not. bene hanc qõ. q̃ sepius

occurrit in facto. Quidam nobilis vir, & magnæ cõditionis, aut diuitijs copiosissimus, imputatur de crimine aliquo, ex quo de iure com̃uni, vel ex forma statutorum venit imponenda pœna corporalis, citatus comparet, examinatus negat, iudex vult ipsum detinere donec perficiat processus, & purgentur indicia, iste replicat dicendo, quod est paratus seipsum obligare de se repræsentando toties quoties &c. sub pœna mille duc. &c. & de stando iuri, & parẽdo iudicato vel dicit quod vult præstare idoneam cautionẽ de se repræsentando vt supra. quæritur an iudex poterit illum relaxare sub tali fideiussione, vel propria obligatione, & videtur dicendum quod non, quia cum sit pœna corporalis, posset illudi iudicium, vt supra proxime diximus, & not. in d. l. 2. C. de cust. reo. & l. fin. C. de req. re. Contrariũ tamen dicendũ est, & ista est veritas, quod iudex pro criminis qualitate, & magna personæ cõditione, pro dignitate, vel innocẽtia poterit arbitrio suo detentionem ipsam moderari, & dictum nobilẽ dimittere, aut sub propria iuratoria, aut sub fideiussoris obligatione de repræsentando, vel de nõ discedendo ex certo loco, secundum quod notat Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo.

9 † Concludendum est igitur quod iudex circa custodiam, & modum detentionis ipsorum habet magnũ arbitrium à lege, ut dicit I. C. in d. l. 1. ff. de cust. reo. dũ dicit quod de custodia reorum proconsul existimare solet an in carcerem sit recipienda, vel militib. tradenda, aut fideiussoribus cõmittenda, vel sibi, quod est quãdo fidei propriæ obligationis ipsius rei iudex stare intendit, quod facere põt ut dixi, propter arbitrium quod habet à lege, & hoc fit aut ex criminis leuitate, aut personæ nobilitate, dignitate, uel grauitate, seu propter amplissimas facultates, quibus coniecturis verisimile esse videtur ipsum reum non fugiturum, nec iudicium delusurum, ut d. l. 1. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l. cum clericis. §. 1. & §. seq C. de epis. & cler. & per Bald. & Ang. in d. l. 2. C. de exhib. reis.

1 *Iudicis arbitrio remittitur qualiter reus custodiatur.*

2 *Innocens præsumitur cuius nocẽtia nõ probatur.*

3 *Modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur iudici.*

1 IVxta prædicta successiue † quæro. Quid si iste nobilis, vel ditissimus, vt supra fuerit delatus de crimine graui, ex quo uenit imponenda pœna mortis, non tamen est de atrocioribus, & dicat nolle incarcerari, sed habere palatium, vel vnam cameram in ipso palatio loco carceris. & ibi per milites custodiri, vel præstare idoneas cautiones de non discedendo ex loco prædicto, donec fuerit cõpletus processus, an iudex poterit, sine scrupulo iustitiæ illi cõplacere, & breuiter dic quod illud remittitur arbitrio iudicis, qui bene cõsiderare debet criminis qualitatẽ, personæ cõditionem, & illius innocentiam vel culpam, quæ coniecturari potest ex qualitate iudiciorum. si. n. viderit indicia esse leuia, vel procedere à maleuolis, & suspectis personis, poterit coniecturari potius pro innocentia, quam pro crimine ipsius detenti, & propterea illo casu poterit retineri in palatio, vel in aliqua camera cum cautione, vel custodia militũ. & hoc est quod dicit tex. in d. l. 1. vel pro innocentia perso-

2 næ, & ibi gl. † quia potius præsumendũ est pro eius innocentia, quam pro culpa, quia de bono viro bonũ præsumendum est l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & per Bart. in l. si cui. §. ijsdẽ ff. de accus. & per Abb. & Can. in c. afferte, de præsump. si uero delatus sit magis suspectus de crimine, vel quia indicia grauius stringunt contra ipsum, vel quia alias cõmiserit simile delictum, & similia: & tunc non debebit ipsum extra carceres detinere, secundum quod concludit Bar. &

3 Doct. in d. l. 1. † Pro quo facit l. Diuus. la 1. ff. eod. tit. & l. 1. §. si quis in ea. & l. fin. C. eo. tit. in quibus omnibus iuribus cõmittitur iudici custodiendi modus secundum criminis qualitatem, cuius arbitrium in his plurimũ versatur quemadmodum in existentia, & grauitate indiciorum ad torturam, ut l. 1. in princ. ff. de quæ. & per Bart. in l. fin. ff. eod. tit. & diximus supra. lib. 4. in prin. & l. testiũ. §. tu magis. ff. de test.

De fuga incarcerati.

NVnc uidendũ est de fuga reorum, & in isto tit. nigrum erit generalius rubro, iuxta notata per Doc. in rub. ff. sol. mat. nam in processu tractabitur de fuga carceratorum, & illorum quoque qui nondũ fuerunt incarcerati. Et quamuis plures sint fugarum species, de illa tamen reorum fuga qui criminis occasione fugerit hic tractandum erit, & illa est duplex, quædam quæ fit ante incarcerationẽ, quædam vero quæ fit postquam quis est intrusus ex ipsis carceribus. Videamus primo de illa quæ fit anteq̃ quis sit inclusus in carcerẽ, & pro faciliori doctrina figurabo casum.

1 Fuga ante incarcerationem an faciat crimi- nis probationem.
Probatio plena an inducatur ex fuga.
2 Probatio semiplena tantum ex fuga inducitur.
3 Fuga quandoque in delictum imputatur.
4 Fuga quandoque ad probationem alterius crimi nis inducitur.
5 Fuga officialis publici quid operetur.
6 Fuga sola nonnunquam in criminalibus plenam facit probationem.
7 Fuga eius qui carceribus fractis aufugit plenam probationem facit.
8 Fugitiuus non præsumitur qui statim sponte sua reuertitur.
Latitans in domo an dicatur fugisse.
9 Reus iurans se veritatem dicturum, an possit de mendacio puniri si mendacium dixerit.
10 Fugiens præsentiam iudicis sanctè nō punitur.
11 Malum semper præsumitur de malo iudice.
12 Appellare præsumitur qui ad superiorem iter aggreditur.
13 Fugiens ex camera vel palatio potestatis in quo detinebatur, pro confesso habetur.
Fugitiuus an fiat ad sententiam audiendā citādi.
14 Reus carceratus ostium apertum reperiens non habetur pro confesso si fugerit.
15 Fugiens de licentia custodis non habetur pro confesso.
Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confesso.
16 Carceres publici qui sint, & qui priuati.
17 Latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur.
18 Debitor qui ob multa debita iam contracta fu- git si reuersus cum eis transigat, an possit per vnum ex illis ob fugam præcedentem vt suspe- ctus capi.

1 QVæro primo,† An fuga quæ fit ante incarcerationem, faciat ꝓbōnē criminis aduersus fugientem. Titius reperitur occisus de nocte, ignoratur quis illum occiderit, & qui fuerunt eius socij, aut fautores. Mæuius, & Semptonius postq̄ dcm̄ homicidium fcm̄ esse dr̄, a ciuitate fugam arripuerunt, & nescitur ex qua cā, quæritur an ipsa fuga ꝓbet illos esse illius criminis reos, & si non ꝓbatur plene, an saltem ex dicta fuga semiplena ꝓbō oriatur. Rñ. dixerunt quidam q̄ ex fuga hmōi inducitur plena ꝓbō, ex quo fuga ipsa est malefi cium. l. desertorem. §. desertor. ff. de re mil. & l. quis sit fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de ædil. edic. & l. impuberib. ff. de susp. tut. & ibi Bartol. & idem Bart. in d. l. desertorem. §. 1.
2 † Quidam alij dixerūt, q̄ ex fuga non inducitur plena, sed tm̄ semiplena ꝓbō, ut est gl. in l. admon. ff. de iureiur. & gl. in l. in bonæ fi dei. C. eod. tit. c. fin. de succ. ab int. & cap. fi. de iureiur. & ibi p Can. Quidā alij dixerūt qd̄ fuga de p se in causis criminalib. nullā facit ꝓbōnem plenā, neq; semiplenā, sed solum quandā suspicionem, ita qd̄ fuga sola nō facit indicium ad torturā. & adducunt text. in l. vnica. C. de rap. virg. vbi dr̄, q̄ ꝯtra raptores fugientes, si postea capti fuerint post legitimas, & iuri cognitas ꝓbōnes sine lori p̄scriptione, durissimis pœnis afficiantur, cum tex. ibi post fugam requirat exactissimas, siue clarissimas ꝓbōnes: sequitur ergo qd̄ fuga nullam facit ꝓbōnem, ita tenet Saly. in d. l. vnica. Circa q̄ b̄r dicendū est, quia cupio me expedire fm̄ qd̄ eleganter nota Bart. in d. l. admon. ff. de iureiur. & in l. lege Corn. ff.
3 ad Syll. † q̄ qñq; fuga imputatur alicui ad delictum, & sic fuga est ipm̄ delictum, & tunc ꝓbata fuga, ꝓbatū est delictū, & ita intellr̄ tex. in d. l. 3. §. des. & §. emans. ff. de re mil. & l. qs sit fug. §. apud lab. ff. de ædil. edic. Qñq; fuga non inducit vt delictum principalr̄, sed ad ꝓbōnē alterius delicti, tūc si q̄dē ad ꝓbationē alterius criminis ꝓbandi sufficit sola suspicio, sicut est in suspecto tutore, & isto ea su silr̄ ꝓbatū est delictū, qd̄ ꝯsistit in sola suspicione, & ita intellr̄ tex. in d. l. impub. in fi. ff. de susp. tut. & l. locorū. C. de omni ag. des.
4 lib. 12. † Qñq; fuga inducitur ad ꝓbōnem alterius criminis, in quo requiruntur plenæ & ordinariæ ꝓbōnes vt l. sciant cuncti. C. de prob. c. in literis. de test. & cap. licet clamor. eod. tit. & tunc per fugam non fit plena ꝓbō. sed nec semiplena, sed qualisqualis p̄sumptio siue suspicio, ut l. lege Corn. ff. ad Syll. l. 1. C. de rap. virg. & ibi Cyn. Bald. Saly. hoc idē tenēt. & Bal. i l. 1. i 5. col. C. de ser. fu.

Cōclusio ergo regularis sit ista, q̄ quoties cūq; fuga non inducit ut delictū principalr̄, sed ad ꝓbōnem alterius criminis, ad qd̄ ꝓbandum requirunt ordinariæ ꝓbōnes, ut l. 1. C. de rap. virg. & l. fin. C. de ꝓbat. c. in literis, de test. tunc fuga non facit plenā neq; semiplenam ꝓbōnem, sed facit quādam suspicionem d. l. 1. C. de rap. virg. & l. in l. Cor. ff. ad Syll. & Bar. in l fi. ff. de q. & per ea q̄ diximus supra, & notant Mod. practici in eorū

tract. malef.de quibus late memini supra in
5 tit.de qõ.& tort.q.3.in mã indicioꝝ.† Quæ
qdem ꝯclusio fallit primo in oibus officiali
bus publicis, siue sint officiales q p̃sunt iusti
tiæ,siue p̃sunt administrationi,vt in authen.
de coll.§.sup hoc.& l.3.C.de exac.trib. lib.
10.qui isti si tp̃e syndicatus vel quo reddere
debent rõnem administrationis suæ aufuge
rint de loco in quo offm̃ gesserũt,illoꝝ fuga
facit semiplenam ꝓbõnem rl̃r:vt d. authen.
de coll.§ sup hoc.& §. si qs aũt.& i auth. vt
iud.sine quo.suffra.§.necessitatem,& in au-
then. de exhib. reis.§.si vero.ẽt qdam,ita ꝙ
p̃cedente fuga hmõi actor eius aduersarius
non cogit̃ facere alias ꝓbõnes de his quę pe
tit:sed solo eius iur̃m stat̃, quo iũcto cum fu
ga officialis,inducit̃ plena ꝓbõ,vt i d. iurib.
6 † Qñq; vero inducit̃ plena ꝓbõ criminis cõ
tra reum pp odium fugæ, vt est casus in l. si
apparitor.C.de coart.lib.12.vbi dr̃, ꝙ si ap-
paritor pendente iudicio ꝯtra ipsum tp̃e syn
dicatus,siue reddendæ administrationis au-
fugerit, iudex debet ꝯtra ipsum emittere edi
ctum peremptorium,vt compareat ad se de-
fendendum,quo non comparẽte poterit fer
re sniam ꝯtra ipsum ẽt absentem,& nota, ꝙ
ibi est casus singularis , ꝙ in causa criminali
ferr̃ snia ꝯtra absentem,& ꝯtumacem,& fu-
ga hr̃ ꝓ plena ꝓbõne,cuius ꝯtrarium dispo
nit̃ de iure cõi l.absentem.ff.de pœn. & l.1.
& fin.ff.de requir.reis.& l. in l. Corn. ff.ad
Sylla.& l.1.C.de rap.vir.cũ si. Qñq; aũt nõ
ꝯtra ipsum fugientem,sed contra alium.s.re
ceptatorem hunc fugitiuum ex fuga p̃dicta
inducit̃ plena ꝓbõ,vt l. consiliarios.C.de as
sesso.& ibi Bart.& l.3.C.de exact.tribut.lib.
7 10.† Secundo, fallit in eo q fractis carcerib.
cum ꝯspiratione aufugit, cuius fuga plenam
facit ꝓbõnem contra ipsum,vt l.in eos.ff.de
cust.reo.& latius declarabitur infra eo. loco
suo. Hæc tñ exceptio siue fallẽtia prior limi
tat̃ pluribus modis,vt non ꝓcedat, & primo
qñ qs aufugit aĩo reuertendi , & deinde re-
uersus fuit sponte, qa nõ subijcit̃ pœnis p̃di
ctis,nec fuga inducit ꝓbõnem contra ipsum
isto casu vt d.l.desertorem.§.1.& ibi gl.ff.de
re mil.& d.l. qs sit fugitiuus . in princ. & §.
apud Labeonem.& ibi Bart.ff.de ædil. edic.
Sed qualr̃ ꝓbabit̃ ꝙ habebat aĩum reuerten
di ? dic,ꝙ ꝑ testes,qa forsan anteq̃ fugeret ,
declarauit aĩum suum coram testibus,ꝙ di-
scedebat aĩo reuertendi.iuxta not.ꝑ Bart.in

l.1.§.si qs ipsi p̃tori.ff.de oper.no.nũc.si ve-
ro ꝑ testes id ꝓbari non põt,ꝯsideratur ꝯdõ
ꝑsonæ an sit nobilis, honesta, & legalis, vel
potius vilis,& suspecta,& s̃m illius ꝯdõnem
iudicare fugam,vt l.non oẽs.§. à Barbarijs.
8 ff.de re milit.† Item attendit an sit diuturna
vel breuis absentia,qa si cito reuersus fuerit,
p̃sumit̃ ꝙ aufugerit aĩo reuertẽdi. ꝓut reuer
sus fuit:aut diutius stetit absens,& p̃sumit ꝙ
aĩo fugiendi , & non reuertendi recesserit d.
l.desertorem.§.emansor.& ibi gl.& Bar. qui
hoc bene notant. & d. l. qs sit fugitiuus . in
princ.& idem tenet.Bal.in l.1.in 5.col.C.de
ser. fug. Secundo limitat̃,vt non ꝓcedat qñ
qs aufugeret aut latitaret cautus in domo ,
non eundo ꝑ vrbem, nec apparendo in pu-
blicum post formatã inqsitionem,aut postq̃
curia cœpit ꝯtra ipsum ꝓcedere,qa iuste ti-
met q timet ꝑsecutionem curiæ.ita no.dicit
Bar.arg.illius text.in l.1.in fi.ff.de bon.eor.
q ante sent.&c.vbi dicit ꝙ fuga aut latitatio
isto casu ꝙ non fieret,si adhuc nulla esset for
mata inquisitio vel accusatio,vel anteq̃ curia
cœpisset ꝯtra ipm̃ ꝓcedere,qa si tunc aufuge
ret fuga illa faceret indiciũ ꝯtra ipsum , aut
saltem induceret̃ suspicio, vt l.lege Corn. ff.
ad Sylla.rõ est;qa isto casu non ex alia causa
q̃ ꝓpria criminis ꝯscientia aufugisse p̃sumit̃
ita dicit Bart.in d.l.1.quam doctrinam dili-
genter not.qa non reperi alibi, & est magni
9 effectus,cuius l. arg.dixerunt qdam . † Qđ
reus q iurauit sup inquisitione dicere verita
tem, & postea dixit mẽdacium vt saluaret vi
tam,qa negauit oĩa ꝯtenta in ea vera esse,ꝙ
licite potuit hoc facere vt mortem euitare ,
qa iura ꝑmittunt vnicuique citam,& sangui
nem ꝓprium quouis modo redimere,& nõ
tenebit̃ de periurio,vt no.in d.l.1.ff.de bon.
reo.&c.vide Alex.in apostil.Bart.d.l.1.in fi.
vbi dicit ita fuisse ꝯsultum ꝑ plures peritos
Doct.p̃dicta tñ intellige esse vera qñ est cri-
men tale ex quo venit imponeda pœna san
guinis.vt l.trãsigere,& qđ ibi no.gl. & Bal.
C.de transacti.& d.l.1.ff.de bo.reo.&c. Ter
tio limitat̃ p̃dicta exceptio, qñ ꝯstabat ꝙ qs
debebat capi de facto,qa tũc licet aufugere ,
& euitare violentiam facti,& tũc fuga p̃dicta
nõ operat̃ aliqd ꝯtra ipsum,ita dicit d. And.
de Isern.in const.reg.in c.vt participatio , vt
refert,& sequit̃ d.Par.de Put.i tractatu synd.
in c.an iudex.fol.52.in 2.col.in volum.meo.
10 † Quarto limitatur, vt non noceat fuga,qñ
quis

quis aufugit præsentiam sæuientis iudicis, q consueuit esse multum crudelis cum subditis suis, & in quo plus sæuitiæ q iustitiæ reperiri nosse, istæ.n.dr iustus timor, & fuga. illo casu dr esse facta ex iusta causa, ita dicit idem And. de Iser. in const. reg. in c. grandis, & c. pœnã eorũ. & do. Luc. de Pœn. in l. si coloni. C. de agri. & censi. lib. 12. vbi dicit q si qs timet sæuitiam impij iudicis in quo nulla est iustitia, sed tota crudelitas, aufugeret ex curia in qua tenebat aut custodiebat deten-
11 tus, non debet hri ꝓ ꝯfesso, † qa de malo iudice malum ꝓsumendum est l. si qs ꝑ impressionem. C. qdr met. causa. arg. l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. Pro quo facit ẽt quod no. Bar. in d. l. 1. § si qs ipsi ꝑtori. ff. de oper. no. nunc. vbi dicit, q ille q oino aut ꝓbabiliter timet pœnitẽtiam iudicis dubitans ne cõtra ipsum inuitum inseuiat, actus ille q fiendus erat coram iudice, sufficit si fiat corã vicinis, & amicis. idem tenet Par. de Put. in dicto suo tractatu syndic. in d. c. an iudex. qui demum offert bonam cautelam officiali. cuius fuga faceret ꝓbõnem ꝯtra ipsum, vt quotiescunq; videret officiales syndicatores sibi inimicos, & suspectos, iter arripiat ad superiorem cum ꝓtestatione, q non intendit ꝑ illũ recessum arripere fugam, vt fugiat iustitiam. sed accedere ad superiorẽ vt audiat in causa
12 sua ꝓ iustitia sine suspicione. † Nam q arripit iter ad superiorem, vr appellare, & accessus ille loco appellationis hr ẽm Host. in c. vt debitus. de app. de quo Bal. dixit esse text. in l. sed si ꝑ ꝑtorem §. fin. ff. ex quib. cau. maior. & aliqd ꝑ Bar. in d. l. 1. §. si qs ipsi ꝑtori. de ope. no. nun. Sequit nunc secũda exceptio declaranda, qñ fuga fit ex carceribus, quo casu fuga facit plenam ꝓbõnem, vt supra diximus, imò facit fugientem hri ꝓ ꝯfesso crimẽ illud, ꝓ quo detinebat l. in eos. ff. de cus. reo. adeo q iudex poterit ferre sniam ꝯtra fugiẽtem, ac si fuisset vere ꝯfessus in iudicio, ẽt q sit absens, ita sentit gl. & Bar. in d. l. in eos, vt sequat ꝯfessionis effectus: & est text. in l. si apparitor. C. de coharta. lib. 12. qdr not. vt dixi qa est casus exceptus ꝯtra regulã iuris cõis, vt absens ꝓ crimine dãnari possit d. l. absen
13 tem. ff. de pœni. cum sim. † Qdr dcm amplia vt ꝓcedat ẽt in fugiente ex aliqua camera, vel ex palatio ꝑtãtis in quo detinebat sub custodia. ita tenendum est arg. illius text. d. l. in eos. qa loca ipsa, siue palatiũ dr esse carcer,

qñ qs detineť in eo de mãdato iudicis: vt est tex. & ibi notant Doct. in l. 1. ff. de custo. reo. vide Ioan. And. in addi. ad Spe. in tit. de præsum. §. species. ver. violẽtia. Vbi vult, q ẽt arrectatus in ciuitate aut palatio ꝓ crimine, si fugit in arresto, habeat ꝓ ꝯfesso, vide ipsum, q copiose narrat illam mãm in d. addit. Quirit an sit necesse dictos fugitiuos citare ad sniam qñ sunt absentes, & ꝯcludit demum, q non: ꝯtra quem vr esse tex. in d. l. si apparitor. C. de cohart. lib. 12. vbi absens ꝑ fugam. citandus est ad sniam edicto peremptorio, vt infra certum terminum compareat, quo elapso, & non comparente, iudex poterit ferre sniam ꝯtra absentem, & hoc vr esse magis tutum ꝑ snia, vt ꝑ edictum saltem citenť, vt l. ꝓperandum. C. de iud. qdr tenet ẽt gl. in d. l. si apparitor. ideo cogita. Hęc ẽt exceptio recipit nonnullas limitationes, & primo vt nõ ꝓcedat qñ qs esset incarceratus ꝑ inquisitione gñali, sed solum qñ ex speciali inquisitione, & pro certo crimine. ita singlr limitat Bal. d. l. in eos. in conſ. 230. lib. 1. qdr incipit primus qõnis articulus vbi dicit d. l. in eos. ita dře intelligi ẽm q refert Ioan. And. in d. addi. de qua supra. Secũdo limitaŕ, vt nõ procedat d. l. in eos, nisi fuga ipsa facta fuerit cũ ꝯspiratione prius habita in carceribus cum socijs, hoc modo hr ꝓ ꝯfesso alias non vt dicit Bal. in d. conſ. 230. † Tertio limitaŕ, vt nõ ꝓcedat illa d. ſpõ nisi qñ interuenit fractura carcerũ, alias si sine fractura aufugissent: qa exiuerunt ꝑ fenestras, aut ꝑ ostium: vt qa inuenerunt ostium apertum, vt latius infra diceŕ, nõ haberenť ꝓ ꝯfessis. ita limitat Bal. in d. l. pen. in d. cõſ. qui dicit ita tenere Guil. de Cun. in l. succurrit. ff. ex qui. cau. maior. idẽ tenet Bald. in l. in bonæfidei in 11. col. C. de iureiur. vbi dicit ẽt q fuga incarcerati non ꝓbat ꝯtra ꝑtãtem vel iudicem seu officialẽ. Quarto limitaŕ, vt non habeat locum in eo q aufugit aĩo reuertendi, & deinde sponte reuersus fuerit, qa ille non hr ꝓ ꝯfesso, nec incurrit pœnas de qbus ĩ d. l. in eos. Qũo aũt, & qualr cognoscat q fugiens habuerit aĩum reuertendi, satis plene dcm fuit supra eo. in ꝑcedenti excep. in 1. fallen. Quarto limitatur d. l. in eos, vt non ꝓcedat qñ fugiens inuenit ostium carceris apertum, ita notanter declarauit Ang. illum text. in l. verum la 2. ff. de effrac. ẽm, q refert idem Ioan. And. in d. apo. de qua supra, vide aliam apost. ad Bar. in l. 1.

ff. de bo. cor. &c. † Quinto limita vt non habeat locum d. l. eos. qñ q s ausugit de licētia custodis: qa illo casu tenebit custos, & nō ipse fugiēs, ita tenuit Guil. de Cu. in l. quoties. C. de exac. trib. lib. 10. & Bal. in l. ad cōmentariensem. eo. tit. vide Ioan. And. in d. addit. & facit tex. optimus in l. psiliarios. C. de assessso. Sexto limita, vt duntaxat habeat locū in eo q aufugit ex publicis carceribus, non aūt in eo q ex priuatis carceribus aufugeret, ita dicit Guil. de Cug. i d. l. succurrit. Bal. ēt ibi, ſm qd' referunt Ias. & q dam alij Mod. in l. admonendi. super gl. in ver. fuga. ff. de iureiur.
16 † & notat q publici carceres nō solum dñr illi q fortibus clauibus aperiunt, & hñt ppetuos custodes, verū ēt dici pñt carceres publici aliqua alia camera in palatio ptātis, imò totū palatium, qñ ptor vel iudex statueret alicui locum p carcere, qa carcer publicus dr locus ordinatione, & decreto iudicis deputatus, in quo custodiat persona, sicut esset palatiū ptātis, arx, vel alia domus, vt notant Doct. in l. 1. ff. de custo. reo. & ideo si tyrannus vel alia priuata psona caperet aliquē & violenter detinere in aliqua arce, vel ēt in carceribus q solent esse publici: nihilominus isto casu dñr carceres priuati, quia destinati sunt p hoīem nullam hñtem iurisdictionem sup hoīe capto. vide Bal. in d. l. succurritur. &
17 Bar. & Doct. in l. 2. ff. de priua. car. † Sed quæro, q d si aliqs latitat, & nō apparet in publicum ne capiat, ne dicat fugere, dic q non ita dicit Bal. in l. 1. in 3. col. C. de ædil. actio. cui pcordat dem̄ Bart. in l. 1. in fi. ff. de bon. eor. &c. in 2. membro suæ distin. Et q d si mulier aufugit de carceribus causa euitandæ libidinis? dic q non hr p psessa ſm Bal. in d. l. 1. in 3. col. Et q d si aliqs fuit accusatus q pduxit falsum instrm, & dum pra notarium q de illo rogat fuerat, pcederet de falso, notarius aufugit, an fuga notarij noceat parti, & in quo, vide Io. And. in d. addi. de qua supra. Et no. vnum qd' dixit gl. no. in auth. de exhi. re. §. si vero ēt q dam. vbi dixit arg. illius text. q si famulus aut seruitor aufugerit, aut recesserit a dño sine licentia, q omnia bona q̄ desiciunt in domo patroni, psumunt a dicto ser-
18 uitore fugiente furto fuisse subtracta. † Post hæc qro q d si vnus aufugit p p multa debita p ipsum pcracta, qa timebat ad instantiam creditoꝶ incarcerari, deinde reuersus cū oībus vel maiori parte pcordauit, an poterit postea p aliquem ex illis creditoribus, aut p alios creditores posteriores tēne pcedentis fugæ capi, vt suspectus de fuga? Doct. in d. l. admonendi, in gl. magna. in vers. fuga. tenēt q sic, vide latius ibi, p quo facit text. in l. nō oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & p hęc sum expeditus de ista mā fugæ, de qua vide late per Doct. maxime Mod. i d. l. admon. & q̄dam p Alex. i apo ad Bar. i d. l. 1. ff. de bo. eo. q ante sen. &c. & i l. in eos. ff. de cust. reo. & Io. An. i addi. ad Spe. i tit. de psum. §. spēs. ver. violēta.

De calumniatoribus.

POst carcerum liberationem vtile est videre de calumniatoribus, q falsas vel calumniosas accusationes aut qrelas pponunt aduersus innocentes, qualr de ipsoꝶ calumnia cognoscat, & qbus pœnis puniendi sunt, p cuius faciliori notitia br figurabo casum. Titius à tribus nocturno tpe insultatus fuit, & tribus vulneribus pcussus, Sempronius qui alias ipsius Titij inimicus dicebat hac de cā, vel p p alias suspiciones captus, & incarceratus fuit; & instigante Caio psanguineo vel amico vulnerati, pra Semproniū pcessum fuit in causa, ēt vsque ad rigorosum examē inclusiue, sed qa. d. Sempronius in veritate istius criminis innocens erat, institit fortis ad omnem paragonem, quem cum iudex innocentem cognosceret, absoluit, & à carceribus liberauit, nihilominus qa in dictis carceribus p plures dies stetit inclusus, & magnas expensas fecit, & calumnias d. Sēptonij ptendit se passum fuisse, & vult pponere cōtra d. Caiū accusationem, aut qrelā calūniæ.

1 *Iniuriam carceris, & torturæ passo, quo subueniantur remedio aduersus calumniatorem seu delatorem eius.*
2 *Iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio inquirere debet.*
3 *Calumniatorum tres sunt species.*

1 QVæritur modo quo † iure, & qua via succurritur huic Sempronio contra istum Caium delatorem siue instigatorē. Respon. quidam dixerunt, q contra Caium procedi non pōt de calumnia, qa non venit vt accusator apertus, nec se inscripsit ad pœnam talionis, & nulla acta in causa criminali facta fuerunt noie suo, vt l. fin. C. de accu. & l. 1. in princ. ff. ad Turp. & l. 2. C. qui accu. non pos.

In contrarium est veritas, q imò non solum accusator, sed & qrelans, instigator, & sollicitator causæ criminalis, siue sit publicus, siue secretus quocunq; pcedat tenet de calũnia, vt est tex. no. in l. 1. §. incidit, & ibi gl. & Bar. ff. ad Turp. & d. l. 1. in princ. §. calumniari, &
2 § sed non vtique. eo. tit. vbi dr † q iudex reo absolutio, tunc incipit de accusatoris aut delatores ɔsilio qrere, qua mente, & quo aio ad accusationem pcesserit, & si inuenerit illum calumniose, & dolose ad accusationem ipsam pcessisse, sufficit, q pronunciet illum calumniasse, quis pœnam certam non exprimar, lex tñ irrogat pœnam d. §. sed non vti-
3 que. vers. nam si qdem. † Et p faciliori notitia illius materiæ pmitte, q tres sunt species calumniantium principaliter, qdam. n. dr calumniator, qdam puaricator, alius vero tergiuersator. Calumniator est q scienter, & dolose falsa crimina pponit in accusatione vel inquisitione. Præuaricator vero est qui vera crimina dissimulat. Tergiuersator aut est q in vniuersum ab accusatione recedit vt not. in l. 1. in pri. in vers. calũniatori. ff. ad Turp. his sic præsuppositis deuenio ad quæst.

1 Calumniator an illico præsumatur quis eo ipso quòd crimen intentatum non probauit.
Pœna calumniantis est supplicij similitudo.
2 Pœna senatuscon. Tur. est in quinque auri libris fisco applicandis.
3 Calumniator in probatione deficiens non punitur si deferre tenebatur.
4 Accusans alium de crimine non auditur, nisi cautione præstita de lite prosequenda, & expensis reficiendis in casu succumbentiæ.
5 Deficiens in probatione an teneatur de calũnia, si per viam inquisitionis procedatur.
6 Accusans ob necessitatem officij, an puniatur de calumnia si in probatione defecerit.
7 Denunciantes qui tenentur, & si in probatione deficiant an puniantur.
8 Iudex an incidat in Turpillianum ex mero precedẽti officio instigante nemine, si reus fuerit innocens repertus.
9 Iudex in dubio præsumitur processisse zelo iustitiæ, non per calumniam aut dolose.
10 Accusator calumniosus in extraordinarijs puniri potest pro motu iudicis.

1 Quæro an eo ipso q qs † non pbauit crimen qđ intendit, dicat calumniasse, ita q de calumnia condemnari possit? quidam dixerunt q non, quia si iudex pronũciat in causa calumniæ contra accusatorem, & reliquos non pbasti, p ista verba non dr esse cõdemnatus de calumnia, sed potius absolutus, ibi dum dicit, pepercit ei &c. si vero pnũciauerit calũniatus es, eo ipso incidit in Turpillianum. d. §. sed nõ vtiq; vers. nam si qdé. Sed ɔtra prædicta facit tex. in l. 1. §. 1. C. de aduo. diuer. iud. vbi dr q eo ipso q quis defecit in pbõne, dr calumniasse, & vt calũniator ɔdemnari poterit pœna calumniæ. Quæ calumniantis pœna est similitudo supplicij, vt est gl. in d. l. 1. C. de aduoc. &c. & ibi Bartol.
3 † Pœna vero S. C. Turpilliani est 5. libraR auri fisco applicandaR, vt l. 3. §. fin. ff. de fua ric. & ibi gloss. Ad contrariũ supra formatũ ita rñdetur, q reperiuntur qdam personæ, q cõpellunt aliqua iusta de causa ad accusandum, quaR qdam sunt, q rõne sanguinis, vt uendicent necem defuncti: sicut mr q agit de morte filij, ut l. mr. C. de cal. & infra dicetur. Itẽ vxor de morte viri, & econtra, pr de morte filij, & econuerso. l. cal. C. eod. t. t. & not. in d. l. mr, & p gl. in l. athletas. §. pen. in ver. ex vtraq;. ff. de ijs qui not. inf. quidam sunt qui rõne offic j cõpellunt ad accusandum, vt sunt tutores, curatores, & similes, ut l. 2. C. qui acc. non poss. & infra clarius dicemus, quotiescunq;. n. sunt hmõi psonæ exceptæ q veniunt ad accusandum ex quadã necessitate, ut diximus, ille excusantur à psumpta calumnia, & ideo eo ipso q non pbauerint, non dñr calumniasse, sed potius psumuntur errasse, & iusto errore ducti fuisse, nisi expresse pbetur ɔtrariũ q dolose, & malitiose uenerint ad accusandum. Et ideo in istis personis qñ pronunciatum fuit, non probasti, iudex pepercit ei, quia iuxta psumunt in eis q potius iusto errore, & iusta de causa moti fuerint ad accusandum, q dolose, vt supra diximus, & pbat in d. l. mr. C. de ca'um. & d. l. 2. C. qui accu. non pos. & ita intellt tex. in d. l. 1. §. sed non vtiq;. ff. ad Turp. & qđ ibi no. Bart. ita et intelligit gl. illũ tex. in l. athletas. §. pe. in ver. vtraq;. ff. de his de qui. no. inf. q tex. in d. l. 1. ff. ad Turp. loquitur in personis exceptis. tex. vero in d. l. 1. C. de aduo. di. iud. loquitur rlr in personis priuatis, & non exceptis, in quibus procedit alia regula, q eo ipso q quis non probat, vr calumniari: & iura psumunt illum calumniasse: & de calumnia

ꝯdemnari poterit, nisi euidenter ꝓbauerit ꝙ aliqua iusta de causa motus fuerit ad accusandũ, q̃ posset ipsum excusare ab illa pśumpta calũnia. Et ideo Bñ dicit Bart. in d.l.1. in prin. ff. ad Tur. ꝙ iudex debet statuere terminũ huic reo, intra quẽ ꝓbet ꝙ habuerit iustã causam agẽdi, intra quẽ nisi ꝓbauerit: poterit merito de calũnia ꝯdẽnari, iuxta terminos d.l.1.C. de aduo. &c. & qđ ibi no. gl. &

3 Bar. Ad ꝓpositũ igĩ q̃onis nostrę dico, † Aut iste Sempronius est de pśonis exceptis q ali qua necessitate cõpelluntur ad accusandum, & deficiẽs in ꝓbõne nõ pśumiĩ calũniator siue calũniasse, aut non erat de illis pśonis, & in dubio, crimine nõ ꝓbato pśumiĩ calũniasse, & poterit iudex sibi statuere terminũ ad se purgãdũ aduersus illã pśumptionẽ, intra quẽ nisi se purgauerit, poterit vt calũniator ꝯdẽnari, ꝑ ea q supra diximus, vide Bar. in d.l.1. § incidit. & l. in senatus. §. an ad eos. ff. ad Turp. Et ideo vt clarior habeaĩ notitia de ꝑmissis, distingue sic: Aut ꝓcessum fuit in eã criminis ꝑ viã accusationis via ordinaria, & accusatus isto casu, si est innocẽs, tutus erit, & poterit iure merito vindicare oẽm iniuriã q̃ sibi inferreĩ in causa, q a accusator nõ audi tur, nisi prius se inscribat ad pœnã talionis, vt l. fi. C. de acc. & l. 1. in princ. ff. ad Turp. † & nisi pstiterit ẽt idoneã cautionẽ de ꝓse-

4 quẽdo litẽ vsq; ad finẽ, & in euẽtũ succũben tiæ de reficiẽdis expẽsis, vt d.l.3. C. q acc. nõ pos. Et vtinã ordo iste seruareĩ hodie in omnibus causis criminalibus, vt isti ẽt instigatores, & solicitatores ita facerent, q̃n procediĩ per viam inquisitionis, quia non orirentur quotidie tot pauperũ innocentiũ clamores & querelę, q post multa dãna, & opprobria grauesq. iniurias quas sæpius patiunĩ, non cogerent multas tollerare, & dãna quãpluri ma indebite sustinere, & cautius discerẽt viri maligni alioꝝ crimina tũ falsa tum simulata in iudicio ꝓponere & in alienis calamitatibus gloriari, iuxta illud Prouerb. 17. c. malus obedit lingue inique, & fallax obtẽperat labijs mẽdacibus, q despicit pauperem exprobat factori eius, & q in ruina lætaĩ alterius,

5 nõ erit impunitus, & 13. dĩ. Risus † dolore miscebiĩ, & extrema gaudij luctus occupat. Q̃nque vero proceditur per viam inquisitionis, & tũc aut per modũ querelę, & desistẽs in ꝓbõne an censeaĩ in dubio calũniasse, recurrendum erit ad illam distĩõnem de qua supra, aut erat de pśonis exceptis, aut non, & dic vt supra ꝓxime diximus. Quod aũt teneaĩ de calumnia q̃n constat ipsum calumniasse, vel incidat in pœnam S. C. Turpilliani, nemini dubium est l.1. §. incidit. & ibi gl. & l. in senatus. §. an ad eos, & ibi Bart. ff. ad Turp. & diximus similiter supra eo. Idem dicendum est de instigatore, & illo qui solicitat in causa contra aliquem, vt illo deficiente in ꝓbõne, non euadat calumniantis pœnas, vt est casus in d.l.1. §. incidit. & ibi Bar. ff. ad Turp. & l. in senatus. § an ad eos, eo. ti. vbi proprie loquiĩ q̃n proceditur in crimi-

6 ne via extraordinaria ꝑ inq̃sitionẽ † Aut ꝓcediĩ ad instantiã fisci vel illius ꝓcuratoris, & q̃dam dixerunt ꝙ ille in dubio excusatur à pśumpta calũnia ꝑꝑ necessitatem officij. sicut tutor, & alij similes, de quibus supra in d.l.2. C. qui acc. non pos. sed si appareret de illius calumnia ꝙ dolose, & calũniose egit, non euitabit pœnas pdictas, vt d. l. in senatus. §. an ad eos, & ibi Bar. ff. eo. ti. vbi loquiĩ ẽt de iudice q teneĩ de calũnia, q̃n dolose, & calũniose egit ꝯtra reũ, ad q̃ facitit notata ꝑ Bart. in l. si postulauerit. §. fi. ff. de adult. vbi si ꝓcurator fisci fecit torqueri seruũ alienũ nullã hñs causam, ex qua tortura seruus deterioratus fuit, dĩ ibi ꝙ fiscus, & ꝓcurator teneĩ ad ęstimationem serui ipsi dño, & ad oĩa dãna q̃ occasione pdicta passus fuerit, vide ibi, & vide Gãd. in tract. maleficio. in tit. qualiter cognos. de malef. ꝑ denunc. & infra

7 ꝓxime dicam. † Q̃nque proceditur ad denũciam officialis publici, prout sunt Bononi. ex forma statutoꝝ in ciuitate officiales, q̃di qui dñr magistrales, & in qualibet capella deputaĩ vnus, in comitatu vero sunt massarij, siue saliuarij in qualibet villa siue cõi, & isti tenentur denunciare curiæ oĩa maleficia quæ fiunt in sua capella, vel in suo cõi respectiue, quæritur modo si aliqua denunciatio ꝑ officialẽ facta fuerit ꝯtra aliquẽ de crimine nõ vero, & sic iniusta, & mendosa, an ille denũciator teneaĩ de calumnia, & incidat in Turpillianũ. dic, aut ꝯstat de illius calũnia, & dolo, & nulli dubium est ꝙ teneĩ, vt l. in senatus. §. an ad eos, & qđ ibi not. Bart. ff. ad Turp. aut ꝯstat de illius innocentia, quia deceptus fuit seu aliqua alia iusta cã, & non teneĩ, vt d.l.1. in princ. & §. sed non vtiq;. ff. ad Turp. aut sumus in dubio, & excusaĩ ratione officij à pśumpta calumnia, q a quidqd

facit,

facit, illud agit ex necessitate offic j l.2. C.q accus.nō poss.l.2.§. si publico, & ibi Bart. ff. de adulr.& d.l.1.§. sed non vtique, ẽm Bart. ibi, & Bart. in l.in senatus. §. an ad eos. in si. eo. tit. vbi expresse ponit casum, & ita decidit, qđ maxime est veꝝ qñ aliqua pcedebãt indicia, secus si nulla, quia tunc non euitaret aliqualem infamiam saltem facti, vt l.ob hęc
8 verba, & quod ibi not.ff.de infam.† Qñque aũt inquisitio reperitur formata per iudicẽ ex mero officio, & ex illo mero offō pcedit in causa, nemine querelante vel instigãte, & isto casu crimine non pbato, qrit an iudex incidat in Turpillianũ, & teneaƭ vt calũniator, breuiter dicas, aut ꝯstat ꝙ iudex pcessit nimis animose, & dolose in causa, nullis vel leuissimis, & inanibus iudicijs pcedẽtibus, & nulli dubiũ est, ꝙ teneƭ de calũnia, & incidit in Turpilianũ, & patiƭ oẽs pœnas ac si esset mere priuatus, qñ ꝯstat de dolo ipsius, ita dicit expresse Bart. in d.l.in senatus .§.ad eos. ff. ad Turp. aut ꝯstat de ius bona iustitia, & ꝙ ex iusta, & rõnabili causa motus fuit ad inqsitionẽ, & pcessum ꝯtra inqsitũ pp multa indicia q̃ ꝯtra ipsum aderãt, & nõ tenebiƭ de calũnia, imò psumptio iuris erit p eo ꝙ motus fuerit ad litẽ zelo iustitiæ pur ipse tenet, & nõ pp calũniã d.l.2.§.si publico.ff.de adulter.l.2.C.q accus.nõ poss.& l.ꝯgruit. &
9 l.obseruandũ.ff.de off. præs. † aut sumus in dubio, & isto casu silr potius præsumitur ꝙ zelo iustitię q̃ dolo, & calũnia processerit in causa. & ꝙ fecerit pp necessitatẽ officij. d. l. 2.C.q accus.non poss.& l.2.§ si publico .ff. de adulter. & not. Bart. in d. §. an ad eos. & Bart. & Bal. & Doct. in l.1.C.de pœna iud.q male iud. Alex. in l.1.ff. de iurisd. oĩum iud. qđ maxime psumendum est attenta ꝯdõne personæ ipsius iudicis l.non oẽs.§.à Barbaris.ff.de re mil. & attenta ẽt ꝯdõne psonę inquisitæ, & nã causæ, & attenta ẽt qualitate iudicioꝝ iuxta not. in l.respiciendũ .§.delinquunt.ff. de pœn.& l.aut facta.eo.tit.cũ multis simi. Et not. inquãtũ diximus supra ꝙ calũniæ pęna est similitudo supplicij criminis obiecti.d.l.1.& ibi gl.C.de aduoc.diuer.iud. hoc est veꝝ i iudicijs criminalib.ordinarijs.
10 †Secus aũt erit in extraordinarijs, qa in illis calũniosus puniẽdus erit p motu iudicis, ita dicit gl.quam sequiƭ Bart. in d.l.1. §.sed non vtique, in fin. ff. ad Turp. Qũo aũt, & qualiter probeƭ calumnia, & qualiter procedaƭ in causa calũniæ, & q̃ probationes requiruntur, & multa alia circa illam mãm, vi de late Bart. in d.l.1.in princ.ff.ad Turp.

1 *Accusator quocunque nomine censeatur de calumnia condemnatus ad expensas etiam damnari debet.*
2 *Condemnatio expensarũ fieri debet in causis criminalibus parte petente, sicut in ciuilibus.*
3 *Iudex maleficiorum licet principaliter non possit cognoscere de causis ciuilibus, potest tamen incidenter.*
4 *Reus absolutus an ad solas agere possit expensas causa calumniæ omissa.*

De expensis, damnis, & interesse.

POstremo videndum est quibus modis prouideatur reo innocenti vt releuetur indemnis à tot damnis expensis, & interesse quæ passus fuit in dicta incarceratione, & causæ prosecutione vsque ad finem, circa quæ repetendus esset casus supra figuratus in tit. pximo pcedenti, & successiue omnes distõnes, & membra quæ ibi posuimus hic inserenda essent q̃ tñ causa bre-
1 uitatis omitto, † Conclusio ergo sit ista, ꝙ in oĩbus casibus in qbus, accusator, delator, instigator, querelãs, procurator fisci aut syndicus, qui denunciauit vel ipsemet iudex notaƭ, & ꝯdemnaƭ de calũnia in omnibus illis casibus instãte reo innocente poterit iudex ꝯdẽnare reũ calumniæ in expẽsis, vt expresse & no. tenet Bart. in d.l.1.in prin. in fi. cõmẽti.ff.ad Turp.q post quorundã Doc. opi. q
2 tenebant ꝯtrariũ illis ꝯfutatis ꝯcludit † ꝙ in omnibus causis criminalibus siue pcessum fuerit p accusationẽ siue p inqsitionẽ, aut alio quouis modo fieri debet parte petente ꝯdemnatio expensaꝝ, sicut in causis ciuilibus, de qbus dicit esse casum in l.fi. fm vnã lec.C.de fru.lit.expen.circa q̃ vide latius ibi per eum. Quæ quidem expensæ peti poterũt, aut offõ iudicis nobili humiliter implorato anteq̃ feratur sñia absolutionis vt vnico ꝯtextu feraƭ super vtroq; aut iure actionis intentando nouũ iudiciũ, vt dicit Bart. in d.l.1.in prin. vbi vide latius dicta per eũ, & pbat tex. in l.3.C.qui acc. non pos. in fi. & l.interdum.§ q furẽ.ff.de furt.& ibi dicit,
3 † nota qđ licet iudex maleficioꝝ nõ possit cognoscere de causis ciuilibus, est verũ principaliter, incidẽter tñ bene poterit cognoscere causas,

re causas, quæ descēdunt ex crimine sicut est restitutio rei furto subtractæ, Item expensas factas in causa poterit illas cognoscere, & reū in eis condemnare, & taxare, vt dicit ibi Bar. & vide Bart. in l. si postulauerit. §. fi. ff. de adul. vbi dicit, ꝙ ibi est quasi casus quod in causis criminalib. victus victori ꝯdemnatur in expen. vide Innoc. in c. cū oporteat. in fin. magnæ gl. de accus. & ꝑ Abb. & Cano. in c.
4 calūnia, extra de pœ. †Sed quero an reus ab solutus poterit agere ad expensas duntaxat quas fecit, & omittere cām calūniæ. credo, ꝙ si quia, istæ sunt causæ separatæ sm, ꝙ dicit Bar. in d. l. 1. in prin. ff. ad Turp. tñ ad hoc vt possit obtinere sniam i causa expēsaꝝ oportet, ꝙ ꝓbet calūnia accusatoris, qua ꝓbata iudex poterit ex offō suo ipm punire de calūnia, vt l. 3. C. q acc. nō poss. & hoc idem vř esse de mēte Bar. in d. l. 1. in vlt. q. ff. ad Turp.

PERVTILIS, ET QVOTIdianus tractatus de tormentis, siue de indicijs, & tortura: Per præstantissimum ac eminentissimum ea ætate doctorem dom. Guid. de Suzaria Mātuanum, cum addit. dom. Ludouici Bolognini Bonon. V. I. D. clariss. equitisq; digniss. in almo Bonon. studio Anno D. 1388. Ad magnificos dominos. d. prætores, & eorundem assessores ac iudices ad maleficia deputatos.

SVMMARIVM.

1 Iudex torturus rium, iuris, & humanitatis memineret, nec repente ad tormenta procedere debet, si veritas impositi criminis, alia quam via leuiori possit erui.

2 Quæstio, seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponenda.

Indicia non qualibet sunt ad torturam sufficientia.

3 Tortura repeti non debet quis, nisi duobus concurrentibus.

Tormenta reo ea sunt moderatione inferenda, vt tortus aut innocentiæ, aut certe supplicio cō seruetur saluus.

4 Quæstio, inquisitio quædam dicitur, cum tormentis, & dolore corporis, facta eruenda veritatis gratia.

5 Quæstio fieri dicitur per tormentum quasi torquens mentem.

6 Iudex carceratio, qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet.

7 Ferula in pueris, censetur quædam tortura.

8 Torqueri potest in casu quolibet, cuiuscunque sit conditionis, aut status.

9 Torquendi non sunt, qui in dignitate constituti sunt.

10 Statu liber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, vel sub conditione certa relinquitur.

11 Seruus quando, & contra quē torqueri possit.

12 Minor quatuordecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula vel corrigia cedi.

13 Ferula minoribus datur, vt veritas sciatur, sed non vt condemnatio sequatur.

14 Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepitas ætas.

15 Decrepitus in crimine læsæ maiestatis, & hæreseos torqueri potest.

16 Iudices eminentissimi, milites, decuriones, & eorum filij, nequaquam sunt torquendi.

17 Torquens in dignitate constitutum in casu non excepto in eo scilicet quo torqueri non debebat, capite plectitur.

18 Clerici, & presbyteri, an, & quando sint torquendi.

19 Quæstio qualiter, & quo debebat moderamine fieri.

20 Iudicis æqui arbitrio relinquitur, & quando, & qualiter quis torqueatur.

21 Iudex in dubio modum torturæ non præsumitur excessisse.

22 Tortura quo ordine sit applicanda, si plures torquendi sint.

Pater, & filius quando torquendi veniunt, à filio in patris præsentia est inchoandum.

23 Fœmina quare prius torqueri debeat quàm masculus.

24 Torqueri debet prius, qui veritatē nouit melius.

25 Iudex qualiter, & quo ordine, debeat reum interrogare.

26 Reus ex causa ciuili, & criminali potest torqueri, si aliàs veritas non possit haberi.

27 Tortura communiter in ciuilibus causis non est admittenda.

28 Indicia sufficientia, & verisimilia quæstionem præcedere debent, neque enim in omni causa, aut qualibet persona est proponenda.

29 Confessio facta in tortura sine indicijs verisimilibus nulla censetur etiam si extra tormenta ratificetur.

30 Indicia qualia ad torturam requirantur, iudicis arbitrio committitur, & num. 35.

Iudicantis arbitrio relinquitur quidquid à iure non determinatur.

31 *Iudex prudens circa indicia indaganda solerter instare debet contra delatum de crimine.*

32 *Conuersatio mala est mala operationis, & conscientia deprauata indicium.*

33 *Indicia contra delatum sumi possunt ex constantia, vel trepidatione.*

34 *Opera hoīs attenduntur ex præterita gestis.*

36 *Iuuenis cum puella repertus, vel de domo eius exiens, supposuisse præsumitur.*

37 *Furtum fecisse an præsumatur is penes quem res subtracta reperitur.*

Fama mala alicuius de præterito, facit cum malum præsumi, in eodem genere mali.

38 *Iudex in quibus delictis ad torturam promptior esse debeat.*

39 *Mortuus iuxta domum Titij repertus, an præsumatur à Titio occisus.*

40 *Fuga quando indicium sufficiens præbeat ad torturam.*

41 *Indicium consurgit, si postquam dominus locutus est in aure famuli, ipse famulus aliquod crimē commiserit.*

42 *Fama publica à fide dignis orta personis, indicium ad torturam tribuit.*

Confessio socij in crimine indicium ad torturam censetur præstare.

43 *Quæstionis, seu torturæ effectus quis sit.*

Confessio rei statim in causa criminali non præiudicat ei, nec plenam facit probationem.

44 *Confessio in ciuilibus, in quibus differens sit à cōfessione facta in criminalibus.*

45 *Confessioni in tormentis, vel eorum formidine emanatæ, non creditur.*

46 *Confessio rei de crimine, an debeat ratificari, vel reiterari antequā possit condemnatio sequi.*

47 *Conuictus de crimine non potest appellare, potest tamen confessus confessionem ratificare, aut reuocare.*

48 *Confessio sponte facta, potest statim ratificari, vel reuocari, sed ea quæ in tormentis fit, non statim ratificari debet.*

49 *Defensio non est deneganda sponte confesso.*

50 *Torto contra alium confesso, quando credatur.*

51 *Tortus de se confessus, de alijs interrogari non debet.*

52 *Torqueri cōtra alios in quibus casib. quis possit.*

53 *Inculpati, seu accusati à torto, an ob huiusmodi præsumptionem possint torturæ applicari.*

54 *Inculpatio sola à torto facta, non facit indiciū sufficiens ad torturam.*

55 *Inculpatus à torto, an saltem possit subijcī torturæ, si sit malæ conuersationis, & famæ.*

56 *Accusatus de furto, si tortus confiteatur, an possit torqueri pro alijs furtis, de quibus contra eum non habentur indicia.*

57 *Quæstio an possit alicui repeti sine nouo indicio.*

58 *Iudex dolo malo, & sine causa, quæstioni, seu torturæ aliquem applicans, capite punitur.*

59 *Tortura, & repetitio eiusdem non nisi legitime fieri debet.*

60 *Iudex quid facere debeat, torto dicente se nihil scire, & nil dicturum etiam si per decennium torqueretur.*

61 *Indicia dicuntur noua, quæ à primis differunt specie, vel substantia.*

62 *Reus petens defensionem contra indicia ad torturam, an sit audiendus.*

63 *Reo ante torturam aduersus indicia cōtra eum recepta datur defensio.*

64 *Princeps post sententiam latam, ad cōfessionem factam in tormentis, defensionem concedit, si de innocentia damnati constiterit.*

65 *Defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte, aut coacto confesso.*

66 *Testis tortus, & in tortura confessus per errorē an possit ante sñiam suum errorem reuocare.*

67 *Defensionis facultas ante pœnæ impositionem nemini debet denegari.*

Defensio, & probatio vsque ad sententiam fieri possunt.

68 *Confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an possit aliquid operari in præiudicium cōfitentis.*

69 *Confessio metu tormentorum facta absque perseueratione, nullo modo præiudicat.*

Tortus confessus per diem naturalem quiescere debet antequam confessionem suam ratificet.

70 *Confessio torti, nullis, vel non legitimis præcedentibus indicijs, est nullius valoris.*

71 *Confessio sponte facta, nullis etiā indicijs præcedentibus, est valida, quam sequi pōt condēnatio.*

72 *Confessio quo in tormentis facta dicatur.*

Percutere, & frameam vibrando minari, paria sunt.

73 *Confessio quæ fit apud tormenta, in tormentis cēsetur facta.*

74 *Quæstio seu tortura etiam dicitur, si in turri reclusio alimenta denegentur.*

75 *Detentus in carcere vt ibi moriatur, torqueri dicitur, & si confiteatur eius confessio nulla erit.*

76 *Territio seu timor legis non inualidat confessionem de crimine delati.*

77 Confe

77 Confessio facta ad verba iudicis dicentis reo, aut consitere, aut ad tormenta duceris, quando valeat.
78 Reus confessus, ad quem locum duci debeat in cõfessione perseueraturus.
79 Interuallum confessionis, & reductionis rei ad perseuerandum quantum esse debeat.
80 Quaestio quibus praesentibus fieri debeat.
Aduocatus in examinatione non potest praesens esse, licet bene in iuramenti delatione.
81 Liber homo in quibus possit torqueri casibus.
82 Homo liber, & in se, & in alios, ex aliquo crimine delatus, torqueri potest.
83 Liber potest tortura subijci indifferenter.
84 Principales personae sunt etiam ad veritatem eruendam, quaestioni supponendae.
85 Iudex in tortura modum excedens, & membra delati debilitans an & quo iure teneatur.
86 Propinquus propinquum corrigendo modum excedens tenetur.
87 Iudex in torquendo modum excedens non tenetur l. Cornelia de sicarijs.
88 Iudex modum in torquendo excedens, non iudex, sed priuatus esse fingitur.
89 Torto in tortura deficiente, non tenetur iudex, si indicia praecesserint.
90 Testis vnicus an faciat indicium ad torturam sufficiens.
91 Infamis testis indicium ad torturam non facit, debet enim testis famae esse integrae.
92 Testis solus de visu non facit indicium.
93 Quaestio, seu tortura an possit dari, maleficio tantum per famam probato.
94 Dictum vnius testis cum fama, indicium sufficiens praebet ad torturam.
95 Fuga fugientem suspectum monstrat.
96 Potestas habens arbitrium procedendi secũdum suam conscientiam, an possit supplere defectum probationis indicij.
97 Iudex vigore arbitrij sibi dati poterit torquere ad dictum vnius testis de visu deponentis.
98 Praesumptio iuris, violenta dicitur, & quid operetur.
99 Indicia indubitata quae dicantur, & quando quis torqueri possit, statuto stante quòd nullus siue indicijs indubitatis torqueatur.
100 Indicia plura probata an, & quando faciant vnum indicium indubitatum.
101 Praesumptio violenta contra aliquem, quòd quempiam occidi fecerit, qualiter probetur.
102 Causa criminalis praesumptionibus, & argumenti cognosci potest, & terminari.
103 Probationes diuersi generis non iunguntur ad condemnandum in criminalibus.
104 Milites nostri temporis an possint q̃ōni subijci.
105 Milites hodierni, per plateas quotidie ociosi, torturae possunt applicari sicut alij priuati.
Milites nostri temporis pro debito contractus, vel vltima voluntatis carcerari nequeunt.
106 Insignia sola militia non faciunt quae militum gaudere priuilegijs.
107 Presbyteri non sunt torturae supponendi, licet bene clerici de iure ciuili.
108 Iudices, & aduocati an possint subijci q̃ōni.
109 Aduocati nec de iure nec de consuetudine possunt torqueri.
110 Consiliarij ciuitatum de iuris solennitate torqueri non debent, decuriones enim dicuntur.
111 Iudex consiliarios torquens, seu decuriones capite punitur.

Guido de Suzaria.

DE quaestionibus plenius tractaturus videndum est quid sit quaestio. Quae personae possint torqueri, & quae non. Et qũo debeat inquisitio, seu quęstio fieri, seu quo moderamine, & quo ordine sint hñda tormenta, seu homines torquẽdi. Ex quibus causis, & quae oporteat pręcedere quaestionem, & quis sit effectus q̃stionis. Denuo formabo quasdã vtiles, & quotidianas q̃ōnes super pdictis, & vt iudicibus immodice saeuientibus aliqua tẽperies imponat, vt C. de cust. reo. l. 2. Praenotabis quinq; magralia ad hunc tractatũ.
1 † Primum, ꝙ iudices q de aliquo hre q̃ōnem intendunt, ante oĩa iuris, & humanitatis ꝯsideratione habeãt, vt non facile ad tormẽta procedãt nec repẽte, quantumcũq; adsint verisimilia argumẽta, si aliqua leuiori via põt obiecti criminis, prius veritas reperiri. ff. de quaest. l. diuus 1. & 2. rñso, & l. edictũ. & C. eo. l. quoties. ff. de rei ven. l. si possessor. & not. ff. pro soc. l. si inter §. idem rñdit in gl. ord.
2 † Secundũ est notãdũ, ꝙ ex qualibet leui causa, nec ꝑ quolibet crimine, nec indifferenter de qualibet ꝑsona hñda est qõ. d. l. edictũ. Tertium notãdũ est, ꝙ non q̃libet indicia sunt sufficientia ad tormẽta hñda, q a tũc torquẽdus est reus cũ suspectus est, & indicia pcesserint, verisilia talia, ꝙ sola quasi torquẽdi confessio deesse videat. l. 1. & 2. rñso. ff. de quaestio.
3 † Quartũ notandum est, ꝙ in quaestione nõ est aliquis repeten

repetendus nisi duo concurrant. s. q̄ noua su
peruenerint indicia, & q̄ tortus in fortitudi-
ne corporis animiq. durauerit, vt ff. de qō. l.
vnius. §. 1. Quintum notãdum est, q̄ iudices
hoc temperamẽtum teneant, vt tormẽta nõ
sumãt de aliquo in immẽsum, nec quãta po
stulauerit accusator, sed put moderatę rõnis
tẽperamẽta desiderãt, adeo, q̄ tortus saluus
innocẽtiæ, vel supplicio ꝯseruet, vt ff. de q. l. j.
4 §. qõnis ibi, teneri eũ, &c. † Quid est qõ? qõ
est inqsitio, quæ fit ad eruendã veritatem p
tormẽta, & corporis dolorẽ. Nuda igr̃ inter
rogatio, vel leuis territio nõ pertinet ad hoc
edictũ. vt ff. de iniur. l. apud labeo. §. adijcit.
vers. qõnem. & ff. ad Sylla. l. 1. §. quęstionem.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc quotidianam, & vltimam ma
teriam tormentoꝝ, non dico vtilem tñ pro
torquẽdis, sed potius quo ad eos horrendã,
& inutilẽ, licet multum practicabilẽ, vt vides
d. auctor fecit quinq; principales dubitatio-
nes, in qbus vis tota eius ꝯsistit, cũ declara-
tionibus, interpretationibus, & limitationi-
bus p me in vnoquoq; passu inferius subij-
5 ciẽdis. † Et primo circa hoc primũ, q̄ qõ fit
ad eruẽdam veritatem p tormenta, & corpo
ris dolorẽ, &c. dicas, q̄ hoc veꝝ est, sed iudi-
cio meo ẽt dr̃ fieri per tormentum, quasi tor
quẽs mentem, à torqueo, torques, ita repio
dixisse dom. Abb. in c. cũ in contemplatione
in 1. col. in prin. in ver. & pro intellectu ma-
teriæ, & c. extra de reg. iur. Plus dico, q̄ ẽt de
negatio victus dr̃ spẽs torture, tex. est in d. §.
6 qõnum, & ibi gl. † & ideo male facit iudex
denegãs alimenta carcerato, q nõ possit tor
queri, sm Bart. in l. 1. §. diuus. ff. de qõ. & do.
Ang. Aret. in suo libello maleficio. in verbo,
fama publica præced. in 2. col. & adeo reqri-
ritur corporis, vel mẽtis dolor, q̄ si iudex fe
cit quẽ spoliare vt torturæ eum pberet, si cõ-
fiteatur crimen non dr̃ confessio esse extor-
ta metu tormẽtoꝝ sm Nic. de Neap. in l. no
uissime. ff. de fal. tut. au. licet Salyc. in hoc vlti
mo teneat ꝯtratiũ in l. 2. C. de cust. reo. & for
te melius. nã si denegatio victus inducit spe
ciẽ torturæ, idẽ in subiecto torturæ, & iã spo
liato vt torqueat̃. nam inesse vr̃. l. lecta. ver.
dicebã. ff. si cer. pet. & facit l. pen. ff. de testa.
7 mil. † pro quo facit q a ferula dr̃ esse spes tor
turæ in pueris. l. 1. §. impuberes. ff. ad Syll. &
est gl. quã cõmendat ibi Bal. in l. fi. C. ad Syl.
& Bart. in l. ex libero. §. de minore. ff. de qõ.
ad idem facit. quia si filius torquetur, prout
torqueri debet ante patrem, corã patre, pa-
ter dr̃ quasi tortus. §. sed veteres. Inst. de no-
xa. act. & ĩfra dicemus post auctorẽ in §. quo
ordine, &c. & iñ corpus eius nõ tangit̃, præ-
terea ductus solũ ad locũ torturæ, si ꝯfitet̃ dr̃
ꝯfessus in tormentis. l. 2. C. quo. app. in ver.
fortitudine tormẽtoꝝ. & dicet̃ infra post au
ctorẽ in vers. quæro q̄ dr̃ confessio, &c. neq;
omnibus istis modis dicitur quæstio habita.

Guido de Suzaria.

8 Quæ aũt personæ † pñt torqueri, & quæ
nõ. & certe torqueri pñt tam liberi, q̃ serui,
& liberti, & statu liberi. l. edictum. de qõ. l. ex
libero, & l. diuus. & tã masculi, q̃ fœmine, nisi
sint pgnantes, vt l. prægnãtes. ff. de pœ. & q̃-
uis quidã contrarium dixerit, dic indubitan
ter liberos hoĩes, tam in seipsos principalr̃,
quã alios posse torqueri ff. de qõ. l. ex libe-
ro, in princip. l. vnius. §. testes. & arg. C. ad l.
Corn. de fal. sicut. & l. siqs decurio, & ff. de re
mil. l. pditores. & ĩ auth. vt iud. sine quo. suf.
§. oportet. col. 2. & C. de qõ. l. milites, vbi in
distincte loqtur, & quo ad crimina. & quo ad
9 psonas cuiuscũq; ꝯdõnis † exceptis qbusdã
in dignitate positos quos torqueri nõ pmit
tit, vt C. de infa. l. nullã vbi de hoc. & C. de as
ses. l. nullus. ad fin. oĩa pdicta iura loquũtur
de q̃stionibus hñdis de liberis hominibus.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc secundam conclusionem, de
psonis torquẽdis, seu quæ torqueri pñt. ad-
de, q̄ dictũ in liberis ipsemet auctor ꝯfirmat
infra vers. sed nunqd liber hõ, &c. Et idẽ di-
cẽdum est ẽt in statuliberis tex. est in l. statuli
10 beꝝ. ff. de quæst. † & statuliber dr̃ ille cui li-
bertas est relicta in certũ tempus, vel certa
ꝯdõne interim. l. 1. & per to. ff. de sta. libe. &
ita in terminis voluit do. Abb. in c. cũ in con
tẽplatione. in vlt. col. circa fi. in vers. si vero
sunt statuliberi, &c. extra de reg iur. & voluit
Bart. in l. diuus pius. ff. de quæst. & Ang. Are.
in suo tract. maleficio. in uers. fama publ. p-
ced. in vers. 6. quæro quæ psonæ, &c. vbi dat
regulam gñalem, q̄ oẽs pñt torqueri nisi
11 sint excepti à iure. † De seruis aũt, dicas tu
clarius, q̄ aut volumus torquere contra ex-
traneum. & indistincte pñt, aut contra dñm,
& non pñt, nisi in subsidium, nisi sit super fa
cto cõi domini, & serui. l. quicunq;. C. de ser.
fug. & nisi in criminibus exceptis. vt læsæ
maiestatis, & similibus. ita voluit do. Abb.
vbi

vbi supra in ult.verbis licet do.Ang. vbi supra simpliciter dicat seruos torquendos.

Guido de Suz.

12 Excipiuntur † quædam personæ quas ius torqueri non sinit.s. quædam pp ætatem,vt minores.14.ann.nam torqueri non pñt, tñ pñt ferula cedi,vel terreri corrigia leuiter ad eruendam veritatem,ut ff.ad Syll.l.1.§.imp. & l.excip.ff.de qõ.& l.de minore.1.responso.& l.ex libero.§.de minore.

Additio D. Ludouici.

De hoc supra dixi in 1.cap. ideo non re-
13 peto hic. † Sed not.nunc vnũ q ferula qua torquent isti minores 14.ann. dat solum vt veritas sciatur, non aũt ɔdẽnetur, fm Bart. in d.l.ex libero.§.de min.& Bal.in l.fi. C.ad Syll.vbi dixit limitando pdicta,vnũ notabile verbũ,q hoc ꝑcedit in minore,maiore tñ infante,secus aũt in infante fm eum ibidẽ.

Guido de Suz.

14 Item † ætati decrepitæ subuenitur,& non torquetur. sed quæ dr illa ætas decrepita,cui debeat subueniri,respondeo vt ff. ad Syll. l. 3. §. ignoscitur.

Additio D. Ludouici.

In hoc de decrepito adde tu, q idem voluit Ang.in d.suo tract.maleficioꝝ,in verbo fama publica præcedente,&c.in ver.6.quęro
15 quæ personæ &c. †vbi limitat præterquam in crimine læsæ maiest.& hæresis,& simil.b. Nã cũ in istis casibus doctor & miles,& oẽs exceptuati possint torqueri puta infra dicemus in locis suis.idẽ & multo magis dicendum est in decrepito,vt non excuset, q n torqueat,quo vero ad ætatẽ decrepitã q dicatur vltra tex.in d.§.ignosc.dicas ꝑut hr in c.vlt. 80.dist.& ꝑ Io. And.in proœm.6.lib.& hr in hoc vers. Infans, inde puer, adolescens post iuuenis,vir,Dr inde senex, postea decrepit⁹.

Guido de Suz.

16 Item in dignitate positi † non torquent, vt eminentissimi iudices,& milites,& decuriones,& filij,& nepotes pdcõꝝ,ne in eis aliqua pudoris macula aspergatur,ut l.mil.& l. diuo Marco,& l.decur.C.de qõ.& l.fin.ff.de decur. sed in quibusdam casib. dignitas nec minor ætas pbet excusationem,q̃a torquentur,ut in crim. læsæ maiest. & ꝑditionis, & q̃busdam alijs,ut l.de min.primo rñso. & l. ex lib.§.1.de qõ.& l.desertor.ff.de re mil. & l.his,& l.prodit. Item decuriones in alio casu torquentur. cum tpe decurionatus quæritur de fid.instr. q ante decurionatum ɔfecerãt,& l.si quis decurio.C.ad l.Cor.de fal. Item mulieres quousq; sunt prægnantes torqueri non possunt.l.prægnantis.ff.de pœn.

Additio D. Ludouici.

Circa has psonas priuilegiatas, adde tu, q idem uoluit do.Abb.in cap.cum in contẽplatione,in 1.col.in verſ.5.quæro hoies &c. & Ang. in d.suo tract. in gl. fama publica,
17 ver.6.quæro &c. dicens † q si quis torqueret aliquẽ de priorib.vel de ancianis, q sunt loco decurionũ puniretur pœna capitis, nisi essemus in criminib.exceptis alleg. tex.in l. fall.C.de abol.& Bald.in l.qõ.C.de decur.

Plus dico,q ɔsuetudo inducens,q psonæ priuilegiatæ torqueantur,non v3.tex.est in l.oẽs iudices.p quem tex. ita determinat ibi
18 Bart.C.de dec.lib.10. † Preterea scias,vltra psonas enumeratas per auctorem,idẽ dicendum est in clericis fm quosdam, quos refert do.Abb.in d.c. cũ in ɔtemplatione vbi tñ ip se postea decidit ɔtrarium, & plus dicit q et si essent psbyteri pñt torqueri. subdit tñ, q clerici in vno sunt priuilegiati,q tortura nõ debet esse ita seuera in eis,sicut in laicis. vñ nõ debent supponi aculeis,vel funiculis, sed virgis,seu corrigeatis al.tex.i c.1.i fi.23 q.3.

Guido de Suz.

19 Qualiter inquisitio†seu qõ fieri debeat,& cum quo moderamine sint hñda? dic non esse in immensum tormenta hñda,nec quãta postulauerit accusator, sed ut moderatæ rõnis tẽperamenta desiderãt.l.de minore.§. torm.de qõ.& circa hoc non põt certa tradi doctrina,sed iudex ɔsiderẽt torquẽdũ, cuius sit fortitudinis,vel debilitatis, cuius valitudinis,cuius ætatis, & fm veritatẽ psonæ varietatẽ,criminis,seu alterius negocij qualitatẽ, qñq; superiorib. qñq; minorib. tormẽtis utatur, & q hæc sint ɔsiderãda ꝓbat ꝑ iura.ff. de re mil.l.3.§.fi.ff.ad Syll.l.si q̃s in graui.in prin.sic ergo torqueat,ut innocẽtię,vel supplicio,seruet incolumẽ,ut l.qõnis.ff.de qõ.

Additio D. Ludouici.

Circa modum, seu moderamen tormentoꝝ,dom. auctor recte locutus est cuius dictis adde,q idem uoluit do.Abb.in d.c.cum in ɔtemplatione.in 1.col.in uer. 3. q̃ro qualis debet esse &c. idem uoluit Ang. Aret. in suo tract.maleficio,in ver. fama pub.præcedente &c.in verſ. 7. quæro cum quo mode-
20 ramine &c.vbi subdit q †hoc residet in pectore

ctore boni iudicis, qui ꝯsiderabit omnia p̄dicta,adeo q̄ si indicia præcedant,& in actis appareat de eis,si iudex quē torqueat, & tortus moriatur,non tenetur.l. sed an vltro .ff. de neg.gest.& uoluit Cyn.Bald.& Saly.in l. Gracchus.C.de adult.& Bar.in l.qōnis ff.de qō.& Ang.in l.3.C.de adult.& do.auctor.in fra in ver.an si iudex in tormentando &c.in quibus locis subdunt præfati scrib.q̄ hoc est verū,dūmodo iudex non fuerit egressus ter-
21 minos torturæ, †& in dubio non præsumit egressum fuisse,vnde dicenti contrarium incumbit onus probandi.quod dicit ēt uo. dignum Ang.ubi supra, de quo uide ēt p do, Gand.in suo tract.malef.in rub.de q. in qōne quæ confessio dicatur facta metu &c. & Ang.in l.1.de ui pub.Bald.in cap.iud. in tit. de pa.iur.fir. in usi. feu. & Bald. in rub.C.de pœna iudicis qui male iud.& do.Gasp.Cald. in cap.1.extra de deposito.

Guido de Suz.

22 Quo ordine † sint hn̄da tormenta,posito q̄ à pluribus sint hn̄da, rn̄deo sagax iudex ꝯsiderabit à quo facilius erui possit veritas, & sic ab illo qōnem incipiat, à timidiori, à magis suspecto,à iuniori,à debiliori,& nō à fortiori,ut l.1.§.1.& l.vnius.§.1.de qō.Item si torquendi sunt pr̄,& filius,à filio incipiendum est in patris ꝯspectu,quia per hoc dicet citius pr̄,cū ipse magis torqueatur, q̄ filius, arg.ff.q̄ met.caus.l.isti quidem.in fi. & Inst. de nox.§.sed veteres.Item fœmina priusquā homo torqueatur,quia homo tanq̄ maioris ꝯstantiæ tardius confitetur,& mulier citius, quia momentaneum, & instabile cor habet l.filia in obritate.C.de inoff. test. cap.forus. extra de uerb.sign.l.deferre.in prin.de iu. fi.

Additio D. Ludouici.

Circa ordinem torquendi do. auctor tecte locutus est,cuius dictis adde, q̄ idem uoluit Dy.in suo tract.de qō.in ver.quo ordine &c.& Bar.in l.1.ff.de qō & Ang.Are.vbi supra ꝓxime in ver.fama publica ꝑcedente. in versi.nunc uideamus &c.ubi alleg.Ang.in
23 l.fin.C.de q. † & dum loquitur de fœmina quæ prius torquenda est,q̄ masculus, all. ipse aliā rōnem,q a fœmina est debilior. all. tex.in l.filia.C. de inoff. test. sed tn̄ ꝯtra hoc facit gl.in l.nihil,de adul. q̄ dixit, q̄ fœmina sustinet grauiora uulnera,q̄ masculus.vn̄ dicas,q̄ tutior est rō do.auctoris, quia fœmina habet cor momentaneum,& instabile, de qua mā vide p Bart.in l.1.ff.de off.præf.vig. vbi dixit,q̄ de re furata pri⁹ torqueri debet. & Bar.in l.diuus.§.reoꝶ.ff.loc.& Bart.in l.si ita.ff.de furt.inst.& Bal.in l.1.C.loc.vbi dīt, q̄ vicinus ꝓximior debet prius torqueri. & Bar.in l.quoties.C.de naufr.l.b 10.ubi dicit
24 † q̄ ille debet torqueri q prius nouit ueritatē,& facit l.1.in prin.& l.ex libero.§.1.de q. vbi ꝓbatur q̄ prius torquendus est iuuenis, q̄ senex,tanq̄ minus stabilis. Præterea scias circa illum ordinē tormentoꝶ, q̄ iudex debet cauere ut non interroget inculpatū, an ꝑcusserit Caium in brachio, cū ense tali die, & tali loco,qm̄ illud esset instruere ipm̄,& ꝑ suggestionē inducere eū ad sic ꝯfitendum, ut est tex.in l.1.§.q. qōnem.ff.de qō. & ibi hoc
25 voluit Bart. † debet ergo interrogare eū in gn̄e,si cum aliquo fecit aliq̄ rixam, & postea descēdendo ad spēs,si cum Caio,& postea si Caium vulnerauerit, nō aūt magis in specie inclinet,vel rectius faciet iudex,si solū interroget,si aliqď maleficium cōmiserit,nec vlterius interroget alias forte ille doctus dicet metu tormētoꝶ,q̄ nunq̄ si sciret diceret, nec dicere potuisset.ita uoluit Ang.Aret. in d.tract.suo in verbo fama publ. in versic. 3. sit bene cautus iudex,&c.

Guido de Suz.

26 Ex quibus causis †torqueantur hoīes,rn̄. ex ciuili,& criminali,& tunc cum veritas hr̄i non pōt,ut ff.de qō.l.diuus.& l. ex libe. & l. quot.C.eo.ti.& no. Az.in sum.eo.ti.§.torq.

Additio D. Ludouici.

Circa causas qōnis hn̄dę,optime locutus est do.auctor,cuius dictis adde do. Abb.in d. c. cum in contemplatione,in 1.col.extra de
27 reg. iur. † tn̄ scias q̄ in causis ciuilibus rlr tortura non permittitur,d.l.diuus.& l. ēt. & ibi Bart.de qōni.& Ang.Are.in d. verbo fama, nisi pro delicto ciuiliter conueniatur s̄m Bald.in cap.dilectus, extra de appell.

Guido de Suz.

28 Non tn̄ ex omni causa † quis torquēdus est,nec quælibet persona indifferenter, vt ff. de qō. l. edictum cum oporteat præcedere qōnem indicia sufficientia,& verisimilia,nec à tormentis est incipiendum.l.prima. 1.respon.ff.de qō.nam sine indicijs, uel sine præsumptionibus quis torquendus nō est, ut l. vnius §.in ea.ff.de qō.l.mar. & l.fi. & C. de fal.l.sicut,in fin. & certe à rectorib. est valde ꝯsiderandum,& ponderose, nunq̄d ꝑcedentia

tia

tia indicia sint verisimilia, & sufficiẽtia ad ha
bendũ torturã, cũ ad talia restitutio, vel ap-
pellatio subsequẽs ꝓdesse non possit, nã plu
res dum torquent perimere solent l. aut dã-
na. §. 1. ff. de pœ. & quod torturam præcede
re debeant indicia, probatur per iura in l. mi
lites, & in l. cum cognitio nãlis. C. de qõni.

Addit. dom. Lud.

In hoc ꝙ indicia oĩno præcedere debeãt
torturam, idem reperio voluisse do. Abb. in
c. cũ in ꝯtemplatione. in 1. col. circa prin. ex
tra de reg. iur. & do. Ang. Are. in suo libello
male. in vers. nunc videamus, &c. in hoc ne-
29 mo discrepat, sed plus dicas † ꝙ inũ debẽt
præcedere indicia torturam, & ẽt sufficien-
tia, & legitima q̃ qualia sint infra dicam, ꝙ
ꝯfessio aliter facta, ẽt si ex postfacto ratifice-
tur, ẽt si extra tormenta. nõ valet, nec potest
illa ꝯfessione condemnari. casus est not. in l.
qõnis. ſm vnam lect. gl. approbata. ff. de q̃st.
do. Gan. in tract. male. in rub. incip. quæro
nunquid confessus in tormentis non præce
dẽtibus, &c. & Ang. & Paul. de Cast. & Ioã.
de Imo. in l. q in aliena. §. Celsus. ff. de acq.
hęr. & Saly. in l. 2. in vlt. col. C. de cust. reo. &
Pet. & de Ancha. in clem. 1. extra de ho. & in
ꝯs. 22. incip. in Xp̃i nomine vita inq̃sitione
formata in Philippũ. &c. & do. me. Alex. in
ꝯs. 5. in 1. col. incip. in causa inq̃sitionis for-
matę ꝯtra Vale. &c. in 1. vol. & in ꝯs. 53. in 2.
vol. ꝑ totum incip. viso themate, &c. & in ꝯs.
142. in 2. col. in 2. vol. incip. an ille qui pri-
mo fuerat iniuste tortus, &c. q̃a ſm eũ postq̃
semel fuit indebite tortus p̃sumit semꝑ sub
esse eadẽ causę iusti timoris, & ideo nõ valet
talis ꝯfessio, nisi p̃cedant indicia sufficientia
& legitima. & idem voluit auctor infra in
vers. sed quid si aliquis tortus est nullis, &c.

Guido de Suz.

30 Quæ, & qualia indicia † requirantur vt
quis possit poni ad torturam, r̃ndeo non
pñt dici, vel oñdi, vel de eis certa descriptio,
vel doctrina dari, sed hoc committit arbitrio
iudicãtis. vt ff. de testi. l. 3. in prin. ibi tu ma-
g. s scire potes, & sicut dicimus de accessio-
ne, & mora, vt ff. de diuer. & temp. pręscr. l.
de accessionibus, & ff. de vsur. l. mora. & gñа
liter, omne quod non determinatur à iure,
relinquit arbitrio iudicantis, vt est videre in
pœnis à iure nõ determinatis, vt l. hodie. &
l. sanctio ff. de pœn. & ff. de extra. l. 1. §. q̃bus
nulla. sic de tpe dicimus, ꝙ indeterminate
ꝓferẽ, vt ff. de iure del. l. 1. cũ si. possumus tñ
31 in gñe talem doctrinam tradere, † ꝙ astutus
iudex debet solicitus stare ad indagãda indi
cia ꝯtra delatũ ex aliquo crimine nã indicia
sunt alijs ꝓbõnibus proxima, & dñr quasi
demonstratiua veritatis, & probationum ad
minicula, vt C. de prob. l. instra, & l. fin. sunt
enĩ iudicia pars ꝓbõnis claræ, vt C. qui te-
sta. fa. pos. l. hac ꝯsultissima. §. deinde. ibi, indi
cia, &c. Nam indicium dr̃ ab indicando, vn-
de indicia. i. adminicula demr̃atiua ad indicã
dum veritatem, vt C. de adul. si q̃s adulte-
rij. & l. solent. ff. de p̃sc. verbis. Quęrat iudex
& instãter indaget, cũ q̃bus, & ꝑ q̃ loca con
uersabatur delatus, quem torqueri intendit,
32 † qm̃ mala conuersatio est malæ operatio-
nis indiciũ, vt ff. de admi. tut. l. si plures. §. assi
due. nã ex mala ꝯuersatione, q̃s ẽt bonus effi
cit vitiosus, vt ff. de ędi. ędic. l. ędilr̃ §. pedius.
ibi alleg. fore, vel vinearius. Ad idẽ dem̃ Phi
losophi. qualis q̃sq; est taliũ ꝯsortio delecta
tur. Itẽ ꝯsideret loca in q̃bus ꝯuersabatur,
quia ſm locorum varietatem varie colligun
tur coniecturæ vt C. si man. fue. alie. l. fi. ff. de
pœ. l. aut facta. §. euenit. Itẽ interest q̃rere, si
erat inimicus offensi, vel si aliqua offensio
interuenerat inter eos, q̃a tũc est p̃sumptio,
culpę, q̃a inimicus de inimico male facere,
& male cogitare à iure p̃sumit, vt ff. de his
q̃bus vt ind. l. si inimicitiæ. ff. de adim. leg. l.
3. §. fi. & de qõnibus l. 1. §. qõni. Item studeat
inuenire cuius æstimationis, & famæ sit. qua
lis .n. fuerit fama, & opinio cuiuscũq; in ciui
tate talẽ eũ esse p̃sumimus. l. de minore. § tor
mẽta ibi, vel cuius ęstimationis, &c. de qõni
bus, & l. si à bonæfidei, primo rñ. de rei vẽd.
33 & in auth. testi. §. sancimus, col. 6. † Itẽ pote
rit iudex indicia sumere ex ꝯstãtia, vel ex tre
pidatione vocis, vel mẽbroꝝ, vel pallore, vt
d. §. tormẽta. locutio, vel ꝯstãtia, vel trepidi-
tas, vel ęstimatio cuiusq;, attẽdẽda est, & in-
dagãda, qm̃ multũ ꝯferũt ad illuminãdũ ve-
ritatẽ, & in lucẽ emergẽtia, vt d. §. tormẽta.
Itẽ indaget cuius primo vitæ fuit, & an talia
& similia de q̃bus ad p̃sens inculpat, facere
ꝯsueuit. nã de vno quoq; bonũ, vel malũ p-
sumimus, ꝯsideratis primo actitatis ab illo,
vt ff. de re mil. l. desertorẽ. §. his q el 2. ibi, in
specto vitæ eius p̃cedẽti actu, &c. & l. nõ oẽs
§. à Barbaris, cod. tit. & ff. de sus. tut. l. tutor
34 quoq;. §. q̃ri pōt. † ex gestus .n. pręteritæ vitæ
p̃sentia me timor, vt C. de agẽ. in re. l. pe. §. fi.
lib. 12.

lib. 12. Item an fuerit ei minatus, q̃m erit in dictū, q ipse operibus adimpleuerit illud qđ terrendis verbis ꝓfudit, cū ex dictis hoium facta pẽsemus, vt C. si q̃s Imp. ma. dix. l. 1. & ff. de sup. leg. l. Labeo. Itẽ ꝯsiderandū est an sit talis q ꝯueuerit, & posse habuit talia cõmittẽdi qđ est nota dignū vt. ff. ad l. Iul. maiest. l. famosi. ibi, an potuerit facere, & ibi an qđ simile fecerit. Itẽ si aufugit est indiciū cõtra eū, vel si statim se absentauerit post ꝑpetratum maleficiū arg. in auct. de exhib. & introd. reis. §. si vero, & C. de assessor. l. consiliarios. Itẽ testes recipiat sup maleficio commisso in loco vbi fuit commissum. & de voce publica, & fama cū citra ꝓbata coadiuuant indiciū ad tormenta vt. ff. de testi. l. 3. & ff. de fluminis. §. flumen. l. 1. Ex multis alijs poterit curiosus iudex indicia sumere ad informandã ꝯscientiã ꝓ eruenda veritate delicti.

Addit. dom. Lud.

Circa hanc mãm qualiter, & q̃uo sumantur indicia, & qualia requirant vtquis possit torqueri. d. auctor, vt vides multipliciter exẽplificauit, & finaliter ꝯcludit hoc dependere ex iudicis arbitrio, & ideo possumus dicere in hoc certã doctrinã dari non posse, in qua mã primo reperio do. Abb. in c. cum in contẽplatione. in 1. col. in vers. & q̃ indicia sufficiant, &c. vbi † ꝯcludit q non põt dari certa
35 doctrina. sed relinquẽdū est iudicis arbitrio, & idẽ voluit Bal. in l. 1. in vlt. col. in prin. C. cõia de leg. & Bald. in l. ea q̃dem. C. de acc. & Bald. in rubr. C. de ꝓb. in 2. col. & in l. seruos. C. de testi. & in l. 2. C. quoꝝ appell. & do. Ang. Aret. in suo libello maleficioꝝ in verbo fama publica ꝓcedẽte. in 5. col. in ver. q̃ro an vnū indicium, &c. vbi ponit fere oia exẽpla, de q̃bus hic ꝑ dñm auctorẽ, & vltra ea subdit, q si res furata reperitur penes aliquẽ. † & si iuuenis reperit in domo pulchræ
36 puellæ, vel reperit exire de domo, ꝓsumit sup posuisse. alleg. Bart. post Iac. Butr. in l. fi. ff. de hæred. inst. vel si q̃s repertus est cum cultello euaginato ꝑpe mortuū, nã istud est indiciū sufficiens, imò manifestum fm Bart. in l. fur manifestus. ff. de fur. & idẽ si q̃s visus fuit cū cultello sanguinolento exire de domo, cum facie pallidã, & reptus est intus domo mortuus. alleg. Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de ꝓb. §. 1. vers. 12. referente do. Tho. de Piperata cõbon. ita tenẽtẽ, & plus dicentem, q hoc vltimū est indiciū ad ꝯdnationẽ, de quo latius posuit dom. Ang. vbi supra proxime.
37 † Cuius dictis adde ẽt in hac mã indiciorū & primo, dū dixit, q si res fuit subtracta, & reperit penes aliquem, ꝓsumit ab eo subtracta, nã hoc veꝝ, dūmodo probet illū solitū esse talia ꝑpetrare, alias non redditur suspectus ex eo solo. ita voluit do. me. Alex. in cõsil. 5. in 2. col. in 1. vol. inc. in causa inq̃sitionis formatæ ꝯtra Valerium, &c. Præterea in eo qđ dcm fuit, q mala fama alicuius de ꝓterito, facit ꝓsumi de ꝓsenti. d. l. non oẽs. §. à Barbaris. de re mil. & l. si cui. §. hisdem. ff. de acc. nam hoc procedit in eodem gñe mali. alias aũt non, fm Iac. de Raue. & Bart. in l. Cassius. ff. de sena. & Bart. in l. si pupillus. §. sed si q̃s ꝑt. in 7. q. de no. ope. nun. & Bald. & Ioan. de Imo. in l. fi. de hær. inst. & do. meus in d. cons. 5. in 3. col. vbi multum singlr more suo locutus est in hac mã indicioꝝ, & torturæ, & in cons. 152. in 2. vol. incip. an tortus, &c. & in cons. 67. in 7. & 8. col. in 1. vol. incip. si ꝑcedentibus indicijs, &c. in ver. q autem indicia fuissent sufficientia, vbi ponit de teste deponẽte de visu, & de fuga illius, q dicebat particeps eiusdẽ delicti, & in ꝯs. 77. in 2. & 3. col. in eo. 1. vol. incip. in causa accusationis de crim. fal. &c. vbi dat vnã doctrinam multū magistralẽ, & declarantẽ totam hanc
38 mãm, q † in delictis q̃ occulte committuntur, vt est adulteriū, venerare aliquem, falsificare monetã, & similia, iudex debet esse facilior, & prõptior ad torturã. alleg. Bal. in l. 3. C. de episc. aud. q dixit hoc esse mẽti tenendum. de qua mã ẽt posuit idem dñs me. in cons. 41. per totum in 1. vol. incip. si præcedentibus indicijs. & in ꝯs. 1. in 3. vol. incip. in causa inquisitionis formate contra Ant. Fran. de Fon. &c. Silr̃ illud qđ dictum est de inimico, vt ꝓsumat ab inimico offensus, per l. 3. §. fi. de alimen. lega, &c. dicas q idem voluit Spec. in tit. de ꝓsumptio. §. 1. & facit tex. in l. 1. §. hæc rescriptū. ff. ad Sylla. in vers. in suspicionẽ ꝯdis, &c. tñ intellige hoc esse veꝝ loquẽdo de inimico capitali, vel saltẽ cū quo erat lis de maiori parte bonoꝝ. ita voluit Spec. in d. §. 1. & Bart. in d. l. 3. §. fin. & Arg. Aret. in suo lib. mal. in ver. fama publ. ꝓced. in vers. q̃ro qđ si reperiatur quidam occisus,
39 arg. gl. in l. licet, de arb. † vbi ponit ẽt de eo q repertus est mortuus ꝑpe domū Titij, an ꝓsumat mortuus à Titio, & ꝯcludit q sic, si Titius erat solitus committere homicidia,

per gl. in l. ciuilem. C de fur. & Bar. in l. fi. ff.
de via publ. & siliter, si quis reperitur mortuus in
strata, presumitur mortuus ab illo qui frequenta-
bat in illa, secundum Bart. in l. iuste. ff. de vsucap. in
princ. tamen intellige si erat malus homo, alias
non, secundum do. Ang. vbi supra proxime, in versic.
quod autem si quis in strata. &c. vbi ponit etiam quid si
quinque reperiuntur in vna domo, quorum vnus
reperitur mortuus, an presumatur mortuus ab illis
de domo, post multa concludit, quod non possunt omnes
predicti puniri, sed bene possunt torqueri, alle. Ioan.
And. in additio. Spec. in tit. de hom. §. 1. ver.
sed pone quatuor, &c. Siliter dum dixit d. author
de minis præcedentibus, vt faciant indicium,
& etiam consuetudo talia perpetrandi, &c. dicas quod
idem voluit Bal. in l. fin. ff. de hæred. inst. & d.
Abb. in c. 3. loco. in 6 col. cum seq. extra de
probat. & Cyn in l. 1. C. si quis impe. & Cy. &
Bal. in l. metum. C. quod me. causa, & Sal. in d.
l. 1. si quis imperatori. & Ang. & Io. de Imo.
in d. l. fi. de hær. insti. tamen intellige sane secundum qua
litatem personæ minantis, secundum Sal. vbi supra proxi-
40 me. † Item illud quod dictum est de fuga, intellige
sane, si fuga sequatur vel inquisitionem, vel ac-
cusationem in causis non capitalibus, sed in
capitalibus post inquisitionem, vel accusatio
nem ex fuga, vel si reus stat caute in domo, vel
alibi, ne capiatur, non est presumptio, vel indicium,
quia iuste timet, & sic iuste facit secundum Bar. in l. 1.
ff. de his qui sibi mor. consci. Idem dicas vbi
fugiens propter terrorem familiæ, & postea cita-
tus compareret, quia tunc ex fuga non inducitur
indicium contra eum, secundum Bar. in l. quis sit fugiti-
uus. §. 1. ff. de ædi. edic. Idem vbi quis aufugeret
de carcere quem apertum inuenit, secundum Bal. in
41 l. succurritur. ff. ex quibus cau. ma. † Siliter indicium
resultat quando dominus locutus est ad aures famuli,
vel in secreto, postea famulus delinquat, secundum
Bart. in l. si ventri. §. fin. ff. de priui. credi. &
Bal. in l. 1. C. de ser. fugi. Idem dico si dominus di-
ceret aperte famulo hæc verba vel similia,
non redeas domum nisi sensero aliquid nouum
de tali re secundum Bar. in l. si quis mihi bona. §. sed
si mandauerit. ff. de acq. hæred. & Pau. de Cast.
in l. 1. in 2. col. C. de his quib. vt ind. & in cons.
260. incipi. in Xpi noie, versic. quod per prædicta &c.
42 † Siliter fama publica orta a personis fide di-
gnis, facit indicium ad torturam, secundum Bart. in
l. de minore. §. plurimum. ff. de quæ. & siliter fa-
ma cum fuga, secundum Bal. in l. voluntas. in vlt. col.
C. de fidei. siliter confessio, etiam in tortura, iuncta
cum fama publica, vel cum alio indicio, secundum
Bal. in l. fi. C. de prob. Siliter confessio socij cri
minis, secundum Cy. in l. fi. C. de accus. & Ang. in l.
& si certus. ff. ad Silla. & Pau. de Cast. in cons.
117. incip. notandum est, quod adulterium est gra
ue, &c. & in cons. 195. incip. hæc est quædam
inquisitio, &c. Siliter confessio iudicialis, vel etiam
extra iudicialis, secundum gl. & Bart. in l. c.
5. ff. de adult. quæ omnia tene menti. cum his
quæ inferius dicemus in progressu, vbi pone
mus quæ dicantur indicia indubitata.

Guido de Suz.

43 Denuo videre restat † quis sit confessionis effe-
ctus, & si quidem absque formidine tormento
rum, vltro quis crimen confiteatur, dixerunt an
tiqui, & moderni quidam preceptores, eum non
esse statim damnandum, sed debet iudex sta-
re per diem, vel per aliud tempus, secundum qualitatem
criminis, & personæ conditionem, & iterum facere
reum coram se presentare, & interroget eum
an velit perseuerare in confessione quam fecit,
an contradicere, vel reuocare, & hoc ideo di
cunt ipsi, quia confessio rei statim in causa crimi
nali non præiudicat nec statim facit plenam
probationem, vt expresse dicit l. 2. C. de cust. & ex
hib. reo. & ita intelligunt illam legem, quæ non
distinguit, an formidine tormentorum, vel spon
te fuerit habita confessio. & ita intelligunt. ff.
de quæ. l. 1. §. diuus. ibi, nec statim hæc pro ex
ploratis facinoribus. & §. si quis vltro. & sic di
44 cebant ipsi. † Item in confessione habita in ci-
uilibus, & habita in criminalibus, hoc inter-
est, quia in ciuilibus non est opus perseuerantia,
per dicta iura, nec mirum dicebant ipsi, si ma-
gis ponderate, & solertius in criminalibus,
quam in ciuilibus procedit. nam vbi maius vertitur
periculum, &c. l. vbi. C. de fal. & melius. C. de
pœn. l. quod sniam. nec mirum. si tam varie, quia
criminalia iudicia cum ciuilib. nil quasi simile
habent, vt instit. de pub. iud. in prin. Tu dic contra
rium, & hæc est communis opi. quia si quidem quis in se
confiteatur sponte crimen, statim incarcerandus est,
& illico statim absque alia perseueratione dam-
nandus est, vt C. de custo. reor. l. diem. 1. rñ. &
C. de pœ. l. cum reis. & ita intelliguntur ff. de custo.
& exhib. reo. l. si confessus. Non ob. d. §. Diuus.
& §. si quis vltro, qui intelliguntur in confessionibus
factis, & habitis in tormentis, & sic sane intel
lige. l. 2. C. de custo. & exhib. reo. secundum veriorem
intellectum, & lecturam vt patet in fin. legis,
ibi, vt sic iudicibus immodice sæuientib. &c.
45 † Si autem in tormentis vel formidine tormen
torum fiat confessio, tunc non statur eius confes-
sioni,

fioni; hæc debet haberi pro exploratis facinoribus, vt d. §. diuus. & C. quo. appel. non reci. l. 2. & est ratio, vt ff. de quæst. l. 2. §. q̄m. ibi quia q̄o est res fragilis, & perniciosa, & vt plurimum veritatis, &c. & tunc hēt locum l. 2. C. de custo. reo. vt iudex faciat criminosum ad se redire, & quærat ab eo verū velit in sua ꝯfessione perseuerare, an retractare, vel contrarium dicere vel docere, & tūc si ꝑseuerauerit valet eius confessio, alias nō, vt dicit § si q̄s vltro. & d. l. 2. C. quo app. non reci.

Additio D. Ludouici.

Dn̄s auctor vt vides circa effectum q̄onis multum notabilr̄ locutus est, faciendo dr̄iam inter ꝯfessionem spontaneam, & factam in tormentoꝝ, vt prima nō requirat reiterationem, secunda sic.† Ast, tu in hoc passu dicas, ꝙ imò in puncto iuris verior est opi. ꝙ requirat ratificatio seu reiteratio ꝯfessionis, vt est casus non cauillando, in d. l. 2. in ver. atq; ita postmodum ductus, &c. quem text. pondero in suo prin. in vers. deprehensus &c. & in ver. cū de admisso ꝯfiterit crimine, &c. q̄ omnia ostendunt ꝯfessionem sponte factā, & maxime cum lex illa sit posita sub tit. de cust. reo. & non sub tit. de quæst. Præterea, ꝓ hoc considero rōnem illius tex. in fi. nam militat, nō solum in ꝯfesso spōte, sed ēt in coacto, ꝙ ecōtra, si. n. non ratificat ꝯfessio, nimis seuiret iudex in delinquentes. Ad idem pondero text. in l. fi. eo. tit. in prin. in vers. velox pœna sub ducat, iuncta gl. in ver. subducat, nā licet tex. dicat delinquētem cito debere puniri, sed dicit gl. seruata d. l. 2. & sic ratificata confessione, q tn̄ non dicebat prius facta ꝑ tormenta. Nec ob. ꝙ illud requirat, q̄n confessio fuit facta in tormentis, vt d. §. diuus. & l. 2. §. tn̄ si, q̄ a r̄ndeo, ꝙ non negat ille tex. ꝙ idem non debeat fieri in alia ꝯfessione, ēt sponte facta. Non ob. ēt d. l. 2. C. quo. appel. non reci. q̄a

47 non probat hoc in mille annis, †nam dr̄ ibi aperte, quod conuictus de crimine non pōt appellare, non tn̄ dr̄, quin confessio, ēt sponte facta non debeat ratificari, itaq; ille text. non facit. Non ob. l. cum reis. C. de pœn. q̄a ille text. non loquitur primo in terminis nostris, præterea tollit facultatem supplicandi, & alias artes ad differendū sn̄iam, sed ꝙ non debeat ꝯfessio facta ratificari non negat ille tex. & illa ratificatio non tendit ad oppugnādum sed potius ad confirmandum sn̄iam postea ferendam. Itaq; illa iura si recte ponderentur, non probant opin. dn̄i auct. imò in contrarium, allego casum in l. 1. §. si quis vltro. ff. de quæst. vbi text. disponit, non esse fidem adhibendam ēt confessioni factæ vltro

48 seu sponte. †bene verum est, ꝙ vbi confessio est facta sponte, pōt reiterari, ēt incontinenti ad modicum tp̄s, sed confessio facta in tormētis, postea ratificari ex interuallo, & saltē debet quiescere per vnam diem nālem, ante quam ducatur ad ratificandum, ꝑꝑ metum tormentorum s̄m Bart. in d. §. diuus. & Iac. But. in l. 2. C. de cust. & exhib. reo. & domi. auct. infra in vers. item quæro quantum tempus, &c. cum quo ibi dicam de hoc, & idē voluit Ang. Aret in suo tract. malef. in verb. fama publ. præced. &c. in pen. & vlt. col. in vers. 2. nota, &c. & licet ipse ibi dicat, ꝙ vbi quis sponte confessus est, non requiratur alia ratificatio, & sic transeat cum opin. do. auctoris supra relata, tn̄ subdit, quod iudex cautus semper faciat confessionem reiterare, ēt spōte factam, & sic videtur ēt inclinare in hoc, & iudicio meo hoc est tutius, & melius, nec iura contradicunt imò requirunt, si bene ponderentur, vt ex supradictis apparet, quæ omnia tene menti, quia sunt noua in hac materia, & vltra prædicta vltimo loco adduco,

49 † quia etiam sponte confesso non est denegādo defensio. d. l. 1. §. si q̄s vltro, ergo debet fieri ratificatio, quæ multū eneruabit defensiones postea futuras, & sic citius ea expedietur, & per consequens cessat rō d. l. cū reis, C. de pœ. quod no. de quo ēt posuit Dyn. in suo tract. malef. in vers. restat videre q̄d sit cōfessionis, &c. Bar. in d. §. diuus. Bart. in l. 1. in fi. ff. de cust. reo. & Sal. in l. 2. C. eo. ti. vbi multum notabiliter locutus est. Lud. Bol.

Guido de Suz.

50 Sed q̄d † de q̄one occurrenti. Aliquis subijcitur q̄oni, & confitetur ꝯtra alium, nunq̄d stat dicto suo? Rn̄. distingue, aut torquet in alios, ꝯsocios, & non in se, & tunc stat dicto suo, vt cum alijs indicijs ꝓcedi possit ad condemnationem vt C. de assess. l. nullus. in fi. & de quæst. l. edictum. & l. 1. §. q̄ q̄onem. ibi, efficacissimas causas ad requirēdā veritatē, &c. idem Tullius in Topicis. Nā tormentis verberibus igne fatigati. quæ dicunt veritas ipsa vr̄ dicere, saluo si dixerint de inimico, quia tunc non facile credendum est ei, sed nec oīno fides detrahenda, sed causa cognita erit fides adhibenda vel non, vt ff. cod. l. 1. §. præterea.

terea.& arg ff.de test.l.3.in prin. aut torque reĩ in se,& in alios,& tunc si nihil de se confiteatur,hūc locum ꝓxime dicta.Si vero confiteaĩ de se, & de alijs, tunc ſm Accu. cuius opin.præualet,est inuenire regulam,& instãtias à regula,t'r de proprio scelere ꝯfessus super ꝯscientia non scrutei aliena,& sic regula
51 est,† ꝙ tortus de se ꝯfessus non debet interrogari de alijs,& maxime de ꝯsocijs,vt ff. de qō.l.q de se,& C.eod.l.sicuti.in princ. & C. de accu.l.fi.& si de facto interrogaĩ, vel sine interrogatione,dicat de facto aliorũ,non stat tur dicto eius , fallit in casibus in quibus qs de se confessus torquetur,& interrogatur de alijs,si tñ contra illos alios præcedant indicia. Primus est in quibuslibet latronibus, & maxime assassinis,qui de se ꝯfessi,torquendi sunt, & interrogandi de ꝯsocijs,& mandatoribus,& de receptatoribus,vt ff.de cust.reor. l.diuus Adrianus.& C.de ser.l.pe.Secundus est.C.de fal.mone.l.1.Tertius,ad exhib.l.fi. Quartus,C.de male.& math.l.fi.Quintus, de seruo de nece dñi in se ꝯfesso,vt torqueat & vt interrogetur quo mandato,&c.vt ff.ad Syila.l.prius.& l.si percussor,& est ibi speciale,vt sentit ibi apparatus,vt ff.de qō.l. is qui sunt.Sextus ad l. Aquil.l.inde neratius.§.sed & si seruus,& bene dixi,si aliqua p̄cedant indicia,q a alias nō debet interrogari de alijs , vt C.de qō.l.1. Itē eius r̃nsio non erit plena ꝓbō ꝯtra illos quos inculpauerit,sed aliqua pręsumptio,vt in apparatu d.l.fi. C.de accu.

Additio D. Ludouici.

Licet do.author non dicat,hęc fuit forma lis doctr.d.Gand.in suo tract.malef.in ti. de qō.& tormẽtis.vers.restat formare circa hūc tract.&c.& Dyn. in suo tract. quæst.in vers. nunquid p talem ꝓsumptionem,&c.& gl.& cōiter scrib.in d.l.fin.C.de accus. maxime p Bald.ibidem. & Bart. in l.repet. de qō.& gl. Inno.& dom.Abb.in c.1.extra de confess.gl. in c.3.extra de testi.& gl.in c. fin. 15.q.3.& do.Ang.Are.in suo tract.malef in verbo fama publica præced.in 8. col. in vers. q̄ro an
52 participes criminis,&c. vbi † ponit aliquos casus,in quibus pōt qs torqueri ꝯtra alios , & interrogari de alijs , vltra supra numeratos, videlicet in crim.læsæ maiest.vt in criminibus quæ non committuntur sine socijs,& idē voluit ipsemet.in ver.decimo q̄ro an inculpato, &c. vbi dicit in casibus in qbus qs pōt interrogari de socijs,talis inculpatio est sufficiens ad ponēdum inculpatum ad torturam,alleg.tex.in l.edictum.& in l.1.§.cum q latrones.ff.de.qō.sed tu intellige hoc sane,si aliqua indicia ꝓcedant.& do.meus in ꝯs.89. in 3.vol.incip.an assertio socij,&c. put dixit d.auctor q in hoc rectius, iudicio meo locutus est,nã do. Ang.nimis larga verba effudit, & dixit contra text.in d.l.1.C.de quæst.

Guido de Suz.

53 Sed nunquid † p istam talem ꝓsum. poterunt isti inculpati a torto seu à tormentato, ad tormenta poni,respon.sic in dictis sex casibus exceptuatis,arg.prælegat.l.nullus.& l. edictum.ff.de qō.& l.1.§.cũ qs latrones, tñ est argm̃, ꝙ iã sit in alijs criminibus.ff.eod. tit.l.2.§ Diuus Adrianus.in alijs vero casib. non vt C. de accus.l.fin.& ff.de qō.l.is cui.

Additio D. Ludouici.

Intellige prędictam ꝯclusio.cum modificatione quã supra ꝓxime dixi in si.p̄cedētis additionis.s.dummodo p̄cedant aliqua indicia
54 ꝯtra inculpatos † nam sola inculpatio facta à tormentato de socijs ēt in dictis casibus exceptuatis non est sufficiens ad torturam,& si diceres,amice q d spãlitatis erit in dictis casibus exceptuatis, cũ in oibus alijs casibus indicia p̄cedentia sint sufficientia ad torquendũ,rñ.ꝙ hec indicia in casibus spãlibus non requiruntur ita legitima , sicut in alijs casibus non exceptis,vbi requiruntur indicia sufficientia ꝓ quo adduco notabilem doctrinã do. auctoris in §. ꝓxime seq inc. sed qd si ꝑsona,&c.vbi dixit, ꝙ in dictis casibus exceptis vbicunq; inculpatus à tormentato est malæ famę,& ꝯuersationis,poterit torqueri,sed in alijs casibus nō exceptuatis secus, in quibus ſm eum debēt præcedere indicia sufficiētia.

Guido de Suz.

55 Sed quid † si ꝑsona inculpata à torto sit malæ famæ, & ꝯuersationis , nunqd in alijs casib.q̃ supra dictis sex exceptuatis , poterit torqueri,& subijci,qōni ? Dic ꝙ non,si non p̄cesserunt indicia sufficiētia, nec inculpatio facta de eo à tormentato,inducit indiciũ, cũ interrogari nō debuerit,vt C.de acc.l.fi.&ff. eo.tit.l.is cui.ergo qđ inde sequitur tanq̃ lege ꝓhibente factũ nō valet,vt l.non dubiũ. C. de legib. tñ de ꝯsuetudine vidi torqueri , ad qđ facit text. in l.1.§. diuus Adria. ff.de qō.

Additio D.Ludouici.

De hac decisione supra feci tibi mētionē, ideo non repeto nunc,ne idē sæpe dicamus.

Guido

Guido de Suz.

56 Sed quid † de qône quotidie occurrenti, Accusator quis de furto, indicijs præcedentibus, ad illud furtum torquetur, & ꝯfitetur illud furtum, nunquid debet ꝓcedi in tortura, siue repeti, ut indicet, & ꝯfiteatur de alijs furtis à se cômissis, ad quæ nulla hñt indicia? Dic de iuris solênitate non, arg. eo. quę dicentur in ꝓx. qô. pro secunda parte, quia quantum ad ista furta, de quibus in specie, vel in gñe inquiritur nulla ꝓcedunt indicia, & sine indicijs nemo torquendus est, ut C. de fal. l. sicut, & ff. de qô. l. 1. in princ. & l. maritus. sed generali consuetudine Italiæ, quotidie seruamus contrarium, & specialiter in furtis, quæ magis frequentantur, quæ ꝯsuetudo pôt adiuuari ꝑ l. nô omnes. §. à Barbaris. ff. de re mil. & de off. præs. l. congruit.

Additio D. Ludouici.

In hoc passu adde tu do. Ang. Are. in suo libello maleficio. in verbo fama publica ꝓcedente, in vlt. verbis, vbi hoc idē ꝯfirmauit, & dixit idem esse in omnibus alijs delictis. all. tex. in d. l. non omnes. §. à Barbaris. & in d. l. congruit, & ita dicit seruari de ꝯsuetudine.

Guido de Suz.

57 Sed pone † ꝙ fuit de aliquo semel habita qô. forte quia nil dixit, vult iudex de nouo repetere qonem sine aliquo nouo indicio accedente, nunqd pôt? vř ꝙ sic, ut ff. de qô. l. repet. & l. vnius. §. 1. q̄ indistinctè dñt qônē repeti posse, & vbi lex nô distinguit, nec nos ff. de pub. l. de pretio, cum sim. tu dic ꝙ non sine nouis indicijs, ut quia tortus dixit nullum ibi illa nocte iacuisse, ubi maleficiū fuerat cômissum, postea inuentum est ꝑ testes, ꝙ ibi aliquis iacuit, certe hoc casu repeteret qô. ꝑp illū indicium, vel aliud simile, & hæc est côis opin. non tñ allegatur aliqua lex, tu alleg. ff. de verb. sig. l. bou: s §. hoc sermone, & ff. pro socio. l. si socius. §. nec si prior. Assessores aūt honoris audi, hoc non seruant, imò qônes repetūt sine nouis indicijs, quo usque de obiectis criminib. hauriant veritatem, quoꝝ opinio pôt defensari per §. oportet. in auth. ut iud. sine quoquo suffrag. ibi torquebunt fures, & non prius qescent &c. consideret aūt bonus iudex in qône repetenda qūo tortus in animi, & corporis fortitudine durauerit. l. vnius. §. reus. ff. de quæst.

Additio D. Ludouici.

Licet dom. auctor non dicat, hæc sunt formaliter verba Dyn. in suo tract. qõnum. in vers. quid si aliquis fuit semel tortus &c. & refert, & sequitur Ang. Aret. in suo tract. mal. in verbo fama publica præcedēte &c. in vers.

58 3. qro an semel tortus &c. ubi dixit, † ꝙ de quacunq; tortura, q̄ facit iudex dolo malo, & sine causa, capite punitur ꝑ arg. l. decurio, & ibi hoc uoluit Bal. C. de qst. & Bal. in l. 1. C. de pri. car. & licet ꝑ mala côsuetudine assessoꝝ repetentium qônes sine nouis indicijs, allegeť ille tex. in auth ut iud. sine quoquo suffr. in § oportet, tñ nunq̄ placuit mihi hoc, & dico, ꝙ ille tex. non facit ad propositum si rectè ponderet, nam ille tex. loquitur de administratorib. bono. fiscalium, & dicit ꝙ si aliquod furtum cômittatur in dictis bonis, ꝙ iudices torquebunt. & non primitus quiescent donec reddāt furta, ibi aut in hoc si manserint in maximis ꝯstitutis furtis &c. nam ille tex. vult, ꝙ isti officiales sunt soliciti in perquisitione dictoꝝ bonoꝝ, non tñ ꝑmittit fores repeti posse sine nouis indicijs, & sic arbitrium ꝯcessum eis, intellř ꝯcessum, non tñ extra limites iuris, & potius ille tex. denotat facultatem in torquendo plures, q̄ in repetendo qônem côtra vnum, & ut ipsi sint diligentes vult ibi tex. ꝙ si non reperirent dicta furta, teneantur ipsi tanq̄ illi qui forte nô fuerunt diligētes in custodia dcoꝝ

59 bonoꝝ † ex quo ēt infero, ꝙ Impator non voluit, ꝙ tortura, nec repetitio eiusdem debeat fieri, nisi legitime, cum oīno ipse ꝑdere non possit. Nā iudices remanēt obligati, & potius credendū est Impatorem ibi uoluisse indices ꝓcedere seruatis seruandis, q̄ aliter. Nā ꝑsumptio est, ꝙ iudices uidentes se remanere obligatos, torquerent & repeterēt qūocunq; & qualitercūq; itaq; ille tex. nihil mihi facit, ꝑ saluatione assessoꝝ repetentiū qônem sine nouis indicijs, à qua iudicio meo cauere debent sicut ab igne, & maxime cum côis theorica doctoꝝ sit in ꝯtrarium, ꝑut supra dixi. & vltra præd. ita in terminis uoluit Bal. in l. 2. C. quoꝝ app. & Bal. in l. mil. C. de qô. & do. Abb. in c. cū in contēplatione. in 2. col. in vers. 7. quæritur. extra de reg. iur.

Guido de Suz.

60 Quid si dum aliquis † est in tormentis dicit torqueatis me quantum vultis, quia si starē vsque ad 10. annos, nil dicerē, qa nil scio, vel in nihilo sum pollutus obiecti criminis, & sic oīa diffiteť, nūqd statim est d mittēdus

 & de

& deponendus de tormetis, & libere relaxādus ire vias suas? & certe non, sed pcedaī in tortura cum temperie, vel aspere, fm ɔdit. criminosi, & fm criminis qualitatem, & ff. confiteatur, bene quidem, si naūt non confiteaī, debet eum iudex in carceribus detinere, & si noua aderunt indicia, qōnem repetet, si naūt noua indicia non aderunt, tunc statuet accusatori dilationem competentem ad probandū, & si poterit ɔuinci, ɔdemnabiī, alias nō. ff. de q. l. 1. §. ptrea. & l. vnius. §. in ea. eo. tit.

Additio D. Ludouici.

In hoc do. auctor recte locutus est, nec est opus additione, nisi dum dicit de nouis indi-
61 cijs. Nam noua indicia ea dñr, q̄ differunt à præcedentibus specie vel substantia, vt puta, prima indicia erant de mala fama rei, vel ꝙ erat inimicus, &c. superuenit postea vnus testis, q dicit se vidisse reum pcutere, vel dicit ꝙ vidit eū cū gladio euaginato, &c. secus si primo habuisses iadiciū ex fama p aliquos testes, licet postea habeas alio testes sup fama, non dñ r noua indicia sed dr̄ noua pbō primi indicij, nec posset qs repeti in tormētis, ita voluit Ang. in tract. male. in verbo, fama publica, ī ver. qro q̄ dicanī noua indicia, &c.

Guido de Suz.

62 Sed qd † qōne de facto occurrenti, Criminis indicia pcedunī, per q̄ iudex informatus vult pcedere ad tormenta, dicit reus iudici, dñe. detis mihi defensionem anteq̄ ponatis me ad tormenta, q a paratus sum incontinēti arguere ɔtra indicia ɔtra me recepta, nunquid audiendus est reus, & sibi defensio danda anteq̄ torqueat? vr̄ ꝙ non, p l. 3. in ver. neque ante pbōnes iniurias patianī, &c. C. vbi sena. vel clari. cum ibi in illis psonis in dignitate positis sit speciale, vr̄ in ceteris ɔtrariū esse ius cōe, arg. l. 1. ff. ad mu. Præterea, primo actor pbat, & fundata intentione sua reus opponit defensiones, & exceptiones suas, vt C. de exce. l. si q dem, & l. exceptionē, de prob. igr̄ primo totaliter debet fundari intentio actoris p testes, vel p confessionem rei anteq̄ audiatur in sua exceptione siue de-
63 fensione reus. † Tu dic ɔtrarium. s. ꝙ primo sit danda defensio, anteq̄ torqueaī, maxime qñ tale qd allegaī, quo pbato non deberet ad tormenta pcedi, & hoc illa rōne, q a ab interlocutione facta à iudice, ꝙ aliqs torqueatur, appellaī. l. 2. ff. de ap. reci. ꝙ est rō ɔsideranda, q a à tali interlocutoria est pmissum appellare, q a si defensio differret post torturam, nunq̄ postea posset recuperare detrimētum membroꝝ, vt d. l. 2. ergo eadem rō sibi loc ū vendicat in pposito, sero. n. appellaret, vel defensio peteret, si primo torqueret, nā q̄nque solent deficere in qōne vt l. aut dam na. §. 1. ff. de pœn. præterea et ɔfesso, defensio suæ innocentiæ daī. C. de cust. reo. l. 2. multo magis hæc defensio non denegatur.
64 † Præterea, et videmus ꝙ iam damnato ex ɔfessione sua facta in tormētis, & pseueratione facta, princeps subuenit et post sniam primam defensionem suæ innocentia pcedendo, & sniam retractando, si ɔstiterit de innocētia ɔdemnati, vt l. 1. §. si qs vltro. ff. de qst. si igr̄ iam ɔfesso, & iam condemnato conceditur defensionis facultas tanto, & multo fortius ante tormenta denegari non debet cui. eīn qd̄ est plus conceditur, non debet denegari, qd̄ est minus, vt dicit r'a iuris, cui qd̄ plus est, &c. qd plura, in iure legiī expresse, quo i quocunque tpē iud. cij, reo petente, defensio danda est. l. vnius. §. cognit. o. ff. de qst. ibi quocunq; tempore reo postulante, &c.

Additio D. Ludouici.

In hoc passū multū quotidiano, licet do. auctor non dicat, repio Paul. de Eleaz. in cōmēto c. grauis. in vlt. col. in ver. qd si torquēdus qrit, &c. extra de deposi. & Gan. in suo tract. malef. in ver. nunq d torquendus sit audiēdus, &c. vb. formaliter, & de verbo ad verbum argumentari fuerunt ad partes, put fe-
65 cit d. auctor in hac qōne, & finaīr † concludunt defensionem non esse reo denegandā, & ꝙ copia indicioꝝ ei danda est, & plus dīt, ꝙ qtūmcuq; iudex hēt arbitrium ex forma statuti in talibus, nō tñ pōt denegari defensio, & idem voluit Gand. vbi supra proxime in vers. item qro nunqd ptās q hēt arbitrium, &c. & idem in terminis nostris reperio ɔsuluisse do. m. e. Ale. in cons. 66. in 1. & 2. col. in 1. vol. inci. si præce. indicijs, vbi tñ limitat multū singlr̄, nisi reus simplr̄ peteret copiam indicioꝝ cum termino ad pbandum, nec diceret qualem defensionem hēret, sed solum diceret indicia illa non esse vera sed falsa. Nam fm eum, ad hoc vt pcedaī defensio, & differat tortura, opus est ꝙ allegeī talis defensio, qua pbata tortura cessaret, sed ī ca su pposito, si testes deposuissent, & affirmassent indicia non esse vera, sed falsa non reuelarent, tanq̄ deponētes sup mera negatiua,

ergo.

ergo,&c. & idem vř fuisse de mente Paul.de Exta.in d.c.grauis.Secundo limitat do.meus in conf. præalleg. alio modo multum finglř quũ dñs ptás denegaret defensionem cum cõ filio dñi iudicis maleficio.nam põt,&non te nebit in syndicatu ꝑ doctrinam Bal. in rub. C.de pœ.iud. in ver. quo nunquid ptás,&c. Sal.in l.fi.eo.tit.qđ no.ꝑ te qui vadis per of ficia,vt si non intelligis semꝑ facias de con silio iudicũ q̃ sint tñ doctores hñtes instrm. suæ approbationis in studijs gñalibus,vel ꝙ talis iudex sit tibi datus per superiorem, nã eris excusatus faciendo cum tali consilio ẽm Bal.in d.l.fi & do.me.in d.conf.66.in 2. col. ꝙ conf.est repetitum de verbo ad verbum in 2.vol.in ordine ibi 41.incip. vt supra dixi.

Guido de Suz.

Sed quid de qõne quã sæpe de facto vide-
66 mus.† Testis fuit tortus, & in tortura confessus,nunc ante sñiam,dicit se errasse, nunquid poterit reuocare errorem suum? rñdeo,aut vsq; ad sñiam,& est rõ,qa non vř fateri,q in facto errat l.2.in ptin.ff.de confes. item talis error non põt vsq; ad sñiam obesse l.error. C.de iur.& fac.ign.& facit C.quorum appel.non recip.l.2. nam ꝯdemnato ex ꝯfessione in tormẽtis,facta,& ꝑseuerata,sub uenit ẽt post sñiam,& errorem suum,siue innocentiam suam docere volenti, & si ostẽde ret,absoluet,vt ff.de q.l.1.§. si qs vltro. multo fortius debet audiri iste errorem suum an te sñiam ꝓbare volens. Item iste non ꝑseuerauit in confessione, ex quo non expectauit sñiam. Item ꝯfessus formidine tormentoꝝ audiri appellans,vt C.quorum appel.non recip.l.2.Sinaũt est error iuris,tunc non poterit venire ꝯtra ꝯfessionem suam,vt d.l.error.

Additio D. Ludouici.

Circa reuocationẽ erroris, seu ꝯfessionis erroneæ,vt vides dñs auctor facit drĩam inter errorem iuris vel facti,vt hic ꝑ eum. Cu ius dictis adde tu Gand.in tract.malef. in ti. de qõ.in verf. Sed qđ si ꝯfessus in tormẽtis, & perseuerans, &c. vbi idem formalř tenet. Nam ẽm eum,q dicit ẽt hoc esse bene notã-
67 dum,nemini est denegãda † facultas defensionis ante impositionem pœnæ, alleg. d. l. vnius.§.fi. in verf. quocunq; tpe postulante ergo,&c.de qõ.& C.de iur.fi.l.facultas. lib. 10.& C.de bo.vac.l.fi.in ver.data copia,&c. & plus subdit, qđ ẽt sponte ꝯfesso nõ est denegãda defensio,ad ꝓbandum de iure suo, & innocentia sua.alleg.text.in l.1. §. si qs vltro.ff.de qõ.& qa defensio, & probatio pñt fieri vsque ad sñiam.l. si qs iurciur.C.de re. cred.l.indicia. C. de prob & l.1.§.si ad diẽ. ff.de re mil.de quo vide per Bal.in l.in bonæ fidei.in 3.col.C.de reb.cred.& Bald. in l.fin. in 1.col.C.de prob.& per do. Pet.de Anch. in conf.22. in 3. col. incip. vtrum confessio contra iniustum, &c. vbi dicit se de facto obtinuisse ꝙ q̃lis potest reuocare confessionẽ suam,licet secundum eum iudices in hocse difficiles,& rigorosos exhibeant, credentes. vilescere in conspectu hominum per absolutionem contra l.absentem.ff.de pœ.

Guido de Suz.

68 Sed pone † ꝙ aliqs ꝯfessus est in tormentis,& non ꝑseuerauit in ꝯfessione, nunquid talis confessio aliquid operet, vř ꝙ fic.f. semiplenam ꝓbõnem,vt no.C.de custo.reo.l. 2.& ff.de quæst.l.1.§.diuus.qui. §. intellř in ꝯfessione torti in qua non extitit ꝑseueratũ. vel dic,& forte verius,ꝙ nisi ꝑseueratũ sit,talis ꝯfessio non plenam,nec semiplenam,probatio.inducit,qm nullo modo confiteri, vel confiteri sine perseueratione,paribus passibus ambulant.C.quorum appel.nõ recí.l.2.

Additio D. Ludouici.

Licet do. author in hoc loquat sub dubio
69 forte,dicas tu,q † sine dubio forte dicta cõfessio facta metu tormentoꝝ sine ꝑseueratione non præiudicat.casus est in d.l.1.§.diuus & ibi Bart.&idem voluit Iac.But.in l.2. de custod.reo.& Ang.& Sal.ibidem.&Sal.in l.fin.in 1.col.C.de quæst.& do. Abb. in c.cũ in ꝯtemplatione,in 2.col.in ver.6.quæro.de reg.iur.vbi dicit,ꝙ talis perseueratio,& ratificatio debet fieri extra locum tormentoꝝ, quod dicit facere contra iudices qui incontinenti in loco vbi est tormentum,faciũt ratificare ꝯfessionẽ,& male. & inde voluit Ang. Aret.in suo tract.male in pe.col.in ver.fama publica præcedente.in verf.2.no.vbi dixit ꝙ tortus debet quiescere saltem per vnam diẽ nãlem anteq̃ ducatur ad tribunal, ad ratificandum., de quo vltimo superius diximus.

Guido de Suz.

70 Sed qđ si † aliquis tortus est nullis vel nõ legitimus indicijs ꝑcedentibus,nunq̃d valebit eius ꝯfessio,dic ꝙ non,ẽt si, & quantumcunq; in ea ꝑseuerauerit,vt est arg.in l.2. 3. & 4. C.si ex fal. instr. & est casus in l. maritus. & in l. pe. secundum vnam lec.ff.de qõ.

 & text.

& tex.in l.diuus.ver.ex quib.eod.tit.Preter-
ea hoc est de subalibus qõnis hñdæ,ꝙ legi-
tima præcedant indicia, alias quis torqueri
non põt,cũ à tormentis non sit incipiendũ.
l.1.ff.de qõ.& l maritus,& C. eod.tit.l. cum
cognõnale,& l.milites,quo deficiente qcq d
sequitur,ipso iure nõ ualet.l.non dub.C. de
leg.& de fi.inst.& iure haste fi.lib.10.l.1.& l.
diuus.de in int.rest.& C.de app.l.noiatiões.

Additio D. Ludouici.

Pro hac ꝯclusione est tex. cum gl. sing. &
ibi Bart.in d.l.pen.ff.de qõ.quem cum gl.ꝓ
singulari ad hoc allegauit, & secut⁹ est Ang.
Aret.in suo tract.mal.in 8.col. in vers. fama
71 publica ꝑcedente.in ver. aduertas tñ. † vbi
dicit secus esse in ꝯfessione sponte facta,quia
tunc ẽt non ꝑcedentib.indicijs valet,adeo ꝙ
ex ea ꝯfessione põt quis ꝯdemnari.alleg.tex.
in c.1.de acc.l.b.6. & dicit idem tenere Pet.
de Anch.in clem.1. de hom. quod est singlr̃
menti tenendum ſm eum ibi.de qua mã su-
pra latius diximus. ideo non repeto nunc,
vbi alleg.dñm meum in suo cons.5.in 1.vol.

Guido de Suz.

Dictum est supra ꝙ ꝯfessio facta in tor-
mentis non præiudicat,nisi ꝯfessus perseue-
72 ret in ea. Quæro † q̇ dicatur ꝯfessio facta
in tormentis? rñdeo confessio in ipsis tor-
mentis, idem est,si ad pedem ipsius torturæ
ducitur,& ligantur manus, & terror incutit
à iudice dicente, ꝙ nisi incontinenti ꝯfiteat,
subijciet eum qõnib.certe nõ tenet talis cõ-
fessio,nisi in ea fuerit ꝑseueratum, quia lex
æquiparat ꝯfessionem factã in ipsis tormen
tis, & ex tortura, & formidine tormentoꝝ,
ut est tex.C.quo.app.non re.l.2.ibi,aut for-
midine tormentoꝝ &c.& not.ꝙ ibi dicit for
midine,non aũt dicit tormentis, & idem ibi
sentit gl.& arg.ff.de iniur.l.itẽ apud Labeo-
nem.§ adijcitur.vers.qõnem ibi,vel leuis ter
ritio.ergo à ꝯtrario sensu,non leuis territio
hr̃ pro ipsa tortura.Ad qđ accedat qđ legi-
tur,sufficit terror armoꝝ, & si quis eis vsus
non sit.ff de ui,& ui arm.l.idem est.§. si ar-
mati.& nã quo ad l.Cor.de sicar. paria sunt
hoiem gladio ꝑcutere,vel stringẽdo minari,
vt ff.ad l.Cor.de sic.l.1.§.diuus,& facit.ff.ex
qb.cau.maio.l.3.& C.qđ met.cau. l. metũ;

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor veꝝ dicit in hoc, & ultra all.
per eum,d.cas tu,ꝙ idem voluit Bart.in l.1.
§.diuus.ff.de qõ.& Bar.in l.2.in 3.col. in fi.
C.quod met.cau.& Bald.in l.vnica.in 8.col.
C.de ꝯf.& Bal.in l.nouissime.ff.de exc.tuto.
73 † vbi dixit,ꝙ ꝯfessio quæ fit apud tormenta
dr̃ facta in tormentis, per illum text. quem
dicit ad hoc singularem, & idẽ de ꝯfessione
facta in tormentis,vel formidine tormẽtoꝝ
vt à pari ꝓcedant,voluit ẽt do.Abb.in c.fin.
in 5.col.extra de ꝯf.& Abb.in c. cum in con
tẽplatione.extra de re.iur.& Alex. de Neuo
Vicent.in suo ꝯs.47.in 2.col.in 4. uol. inter
ꝯsilia do.mei in cap.in causa prædicta &c.&
faciunt ea q̃ inferius dicemus immediate.

Guido de Suz.

74 Sed quid in † qõne de facto, Continetur
in statuto ciuitatis,ꝙ aliquis non possit tor
queri nisi in certis casib. ptás honoris aui-
dus extra illos casus ꝯcessos ꝑ statutũ; vult
eruere veritatem criminis,non tñ vult, eum
ponere ad torturam ne incidat in pœnã sta
tuti,sed q d facit,præcipit eum teneri in tur-
rĩ,vel in alio loco,denegãdo ei alimenta,do
nec ꝯfiteatur,vel in hyeme facit eũ stare spo
liatũ oib. panis,& nudũ,nunq d videai eum
ponere qõni,ut sic dicamus eum incidere in
pœnã statuti,& dic ꝙ sic,vt ff.de iniur.l.item
apud Labeonẽ.§. qõ.ibi,malã mãsionẽ &c.

Additio D. Ludouici.

Pro decisione do.auctoris,adducas tu do
75 ctrinam Bart.in l.1.§.diuus.ff. de qõ. † vbi
ponit de eo q̇ retinetur in carceribus ut siti
moriatur,nam dr̃ tortus, adeo ꝙ si ꝯfitetur
virtute talis sitis,non ualet ꝯfessio, tanquã
facta in tormentis, & idem uoluit d. Ang.
Aret.in suo tract. male. in verbo fama pub.
præced.in vers. quæro quid si est tale delictũ
&c. vbi arguit contra iudices ignorantes,&
crudeles, qui qñ non pñt torquere dant car
nes valde salatas ad comedendum malefa-
ctori,& non bibere. Nam ſm eum dñr tor-
quere,& tenentur in syndicatu, de quo vide
ẽt per do.Abb.in c.fi.in 5.col. extra de ꝯfes.
& facit illud quod etiam inferius dicemus.

Guido de Suz.

76 Sed quid si † extra locum torturæ,vel cir-
ca tribunal iudicis, vbi ius redditur, iudex
examinans dixit delato ex crimine aut ꝯfi-
tearis,aut ducam te ad tormenta,& torque-
bo te,nunquid dicatur tunc ꝯfessio facta for
midine tormentoꝝ? dic, ꝙ non, quia leuis
territio &c.ut d. l. item apud Labeonem.§.
qõnem.& C.quod met.cau.l.metũ ibi, non
iactationib. &c.Terrorem aũt qõnis ꝓba-
bilem

bilem veræ torturæ comparandæ accipere debemus pñtem,& instantem torturæ, sicut de metu instãtis cruciatus dicimus,ut ff. qđ met.cau.l.metũ.1.rñ.& ff.ex q.cau.ma. l.3. in fin.leuis enim territio, quod extra locum torturæ facta, elusoria est,arg. l. si cui plusquam per l. fal. l. hæc,satisdatio.

Additio D. Ludouici.

77 Sto in hoc † cum do.auctore cũ modificatione tñ,nisi iudex qui diceret reo,aut ꝯfitea ris,aut ducã te ad tormenta,& torquebo te, esset hõ terribilis vultu, & solitus talia dicere,& mandare executioni, qa tunc dicerem secus esse,& ꝯfessionem esse factã metu tormentoꝝ,iuxta not.ꝑ Bar.in l.de pup.§.si qs ipsi ꝑtori,cũ si.ff.de no.op.nun. idem dicerẽ qñ reus esset ꝑsona multũ timida,puta mulier esset,vel cõplexionis trepidæ,qa tunc di cã illa verba inducere sufficientẽ tormẽtoꝝ formidinẽ,ꝑ quo facit qđ dixit d.auctor.infra in §. itẽ qro quantũ tps &c. vbi ponit de qualitate personaꝝ ꝯsideranda in hac mã.

Guido de Suz.

78 In quo loco † sit reus ducendus ad perseuerãdũ in ꝯfessione,rñdeo,apud acta, vel in alio publico loco, extra ꝯspectũ torturæ, & ita uidemus ex ꝑtos assessores in ꝑseuerãtia ꝯuocare testes,& sub publico testimonio scribi faciũt,talis tali die ꝑseuerauit, & ꝯfirmauit &c.in pñtia taliũ testiũ &c.& bñ faciũt ꝑ l.2.C.de cus.reo.ibi.sub pub.testimonio &c.

Additio D. Ludouici.

De loco ratificationis ꝯfessionis. do. auctor recte locutus est,idem uoluit Bart. in l. 1.§.diuus.ff.de qõ.& Bal.in l.2.C. quo.app. & Bald.in l.2.C. de cust. reo. & idem uoluit do.Abb.in c.cum in ꝯtemplatione. in 2.col. in ver.quæro,in fin.extra de re iud.& dom. Abb.in cap.fin.in 5.col.in fin.extra de ꝯf.& bñ facit qđ not.Bal.in l.2.in 3.col.in fin.ff. qđ met.cau.& Bal.in l.1.in 7.col.C.de ꝯfes.

Guido de Suz.

79 Item quæro† quantum tps erit medium à die ꝯfessionis torti, ad diem reductionis ad ꝑseuerandum,rñdeo hoc lege aliqua nõ determinatur,ut d.l.2.de cust.reo.ibi, post mo dicum,non.tñ dicit ꝙ sit illud modicum,dic ꝙ sit in arbitrio iudicis ꝯsiderata qualitate ꝑsonaꝝ,&enormitate,vel leuitate criminis. cum.n.tps,uel quid aliud, à iure non præfinitur, remittitur iudicis arbitrio .ff. de iure delib.l.hodie.ff.de pœn.& l.1.de effracto.

Additio D. Ludouici.

Hec est uera ꝯclusio,de tpe intermedio inter ꝯfessionem,& ratificationem, remittẽdo in arbitrio iudicis,in quo adde tu. Iac. Butr. in l.2.C.de cust.reo.& Ang.& Saly.ibidem, & d.Ang.Aret.in libell.suo mal. in verbo fama,in pen.col.in ver.2. not. ꝙ si ꝯfessio &c. & etiam supra de hoc dixi.

Guido de Suz.

80 Quæro qui † debeant qõni interesse. respondeo vt ff.de adult. l. si postul.§. qõni.in secreto aũt iudex recipiet dcm eius tort°.n. habet similitudinem cestis, ut in summa de qõni.ꝑ Az.§.sed hř,& ff.eod.ti.l.1.§.Imper.

Additio D. Ludouici.

Circa hanc mãm de dicto rei recipiendo in secretis vide tu qđ no.Bar. ĩ d.l.si postul. §.qõni.ff.de adult. vbi multum notabilr loquitur in mã testis torquendi,an aduocatus possit esse præsens,& concludit, ꝙ nõ in examinatione,sed in delatione iuramenti sic.

Guido de Suz.

81 Sed nunquid † liber homo possit torqueri,vř ꝙ non,quia quasi totus titulus de qõnib.C.& ff.de tortura seruoꝝ intelligere vř, alij dñt ꝙ liber hõ torquetur in casibus.s.qñ in testimonio uacillat,& pñs fuit facto,ut ff. de qõ.l.ex libero.& l.testes,& in crimine fal si,ut ff.de fal.l.si quis decurio.arg.C. de ꝑb. l.iub.& C.de testi.l.nullũ, & in alio casu speciali.C.de malef.& math.l.si excepta.& not. in apparatu,& C. de qõ. l. decur. Si ergo est speciale,in contrarium est l. ius singulare .ff. de legi. sic & milites rřr non torquentur, ut C.de qõ.l.mil.sic decuriones .C. ex qb.cau. inf.irr.l.decuriones.C.de qõ.l.diuo,& C.de pœ.l.decuriones,& l.decurionũ,& l.miseric. ad l.Iul.maiest.l.nullus.ff. de pœ.l.moris.§. iste.ff.de decur.l.2.§.in decur. & l. fin. cũ ꝯc.

82 Tu dic † ꝙ liber homo potest torqueri, nõ solum in alios ut ff.de qõ.l.ex libero. 1. rñ. & l.vnius.§.testes.C.de aboli. l. fallaciter.§. quod si ingenuoꝝ.C.de assess.l.nullus. ad fi. ff.de cust.reo.l.diuus Adrianus,sed etiam in seipsum,qñcunq; deferuntur ex aliquo crimine.C.de qõ.l. cum cognitionaliter.C.ex quib.cau.inf. irrog. l. nullam . & ibi de hoc. C.de fal.l.sicut.ff.de re mil.l.proditores. De nuo quod liber homo torqueri possit inconuincibiliter, arguitur per l. si quis decurio.C.de fal.ubi decurio torquetur, imò me lius.ff.de qõ.l.fin.vbi vř casus,quod liber hõ torqueri

torqueri possit, vt C. de accus. l. si. vt C. de ass ess. l. nullus. & qđ ibi no. & alius q liber hō nō pōt esse decurio. vt ff. de decur. l. seuerus. & ita seruat gñalis consuetudo, & do. Azo. in sum. de quæst. §. torqueri. & §. torquētur.

Additio D. Ludouici.

83 De libero † homine, vt possit torqueri, iudicio meo non est dubitandū, licet do. auctor ad hoc ꝓbandum multum laboret, ꝓut vides, nā ego habeo hoc pro absoluto, & licet de hoc dixerim in princ. huius operis. tñ nunc pro cōfirmatione dico vnum vltra omnes, nam si liber homo torqueri nō posset, profecto ex mille delictis, non punietur vnū ꝑra l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aql. nā in delictis nō semp sunt ꝑsentes testes, imò qui male agit cōiter odit lucē, vnde ex hac rōne primo debet posse liber homo absque dubio torqueri, & contra se, & cōtra alios.

Guido de Suz.

Item puerilis tñ qō est, nunquid ita principalis persona debeat poni, vel subijci tormentis veritatem eruendam, vř q non, qa totus tract. de qō. C. & ff. vř consistere circa seruos suos torquendos, & liberos hoies va

84 sallanies, Sed tu dic quod † ipse principales personæ sunt qōni subijciendę, vt C. de qō. ni. l. 3. & ff. eo. tit. l. 1. §. diuus, & §. si quis vltro, & l. vnius, & ff. de re mil. l. proditor præcedete tñ debent indicia verisimilia, ex quibus obiecti criminis reus, ex pręfinitione culpæ, indicijs animus informetur, vt C. de quæstio. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet, & C. de fal. l. sicut.

Additio D. Ludouici.

Prout attestatur ipsemet auctor, hæc qstio puerilis est, & probatur ex his quæ supra dicta sunt in additione proxima præcedente, & per do. auctorem in §. proxime ꝑcedenti, incip. sed nunquid liber homo, &c.

Guido de Suz.

85 An si iudex adeo † tormentando modum excesserit, ita q tortus in quæstione defecerit, vel membra debilitauerit teneatur, & quo iure. & q teneatur dicit lex expressæ. ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. quæstionis, ibi teneri eum, &c. si enim torquendus est reus vt innocentiæ, vel iudicio saluus reddatur, vt l. quęstionis modum. ff. de quæstio. certe si iudex non seruauit, tenetur. & facit. ff. sol. matrim. l. si constante. §. si maritus. & instię. qui sunt sui vel alie. iur. §. 2. & §. dñorum, & melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quemcunque. §. si magister, & ff. de vsufr. l. locum. §. si. & ff. de pign. act. l. eleganter. §. plane. nec prodest sibi, q tanq̃ iudex hoc fecit, cum deliquerit, nam omne maleficium praue præsumitur actum, vt C. de iniur. l. si non conui-

86 cij. & C. de sic. l. 1. † Præterea, si ꝓpinquus in corrigēdo ꝓpinquū, modū excessit tenetur, vt C. de emen. ꝓpin. l. 1. nec iudicem excusat offm, qa sicut priuati, & ita magistratibus ꝓhibitū est aliquid illicitū facere l. nec magistratibus. ff. de iniu. econtra vř. q non teneař, qa iudex causa veritatis eruēdę hoc fecit, suum exequendo offm, & non animo interficiendi, vel debilitādi, igř nō debet teneri. nemo. n. vř delinquere nisi animū malignum ad hoc habuerit. ff. de verb. sign. l. sæpe, ad fi. voluntas. n. & propositum distinguūt maleficiū. ff. de fur. l. q iniurię in prin. & facit. ff. de acq. pos. l. q iure. & alibi scriptū est, tūc crimē cōtrahit, cū volūtas nocēdi interuenit, non alias. l. 1. C. ad leg. Corn. de sic. & facit. ff. de lib. homi. exhi. l. 3. §. 1. ꝑsumiř. n. bonū de officialibus nisi ꝓbeť ꝯtrarium manifeste, vt ff. de off. ꝑse. ꝑio. l. 1. ad finē. nā creditor, rē obligatam auferendo nō ꝑsumiř deliquisse, qa notabilis est præsumptio, vt ff. de fur. l. eū creditor. sic, & a simili, iudex in ꝓposito causa sui officij exequēdi, ꝑsumiř id fecisse, non nocendi ꝯsilio, vt ff. de

87 iniurijs. l. iniuriarū. §. 1. † & si aliquam culpā in excedendo modum, in torquēdo adhibuir, non tñ tenetur l. Corn. de sic. quia in delictis, lata culpa non æquiparař dolo. ff. de pœn. l. aut facta. §. causa. nā officij necessitas suadet remanere impunitū qđ alias coerceri dēret, vt ff. de his qb. vt indi. l. post legatū. §. aduocatū, & l. tutorē, nā in dubio, si nō apparet quo aīo fecerit ꝑsumiř potius, q ex zelo iustitię, & vigore officij, q̃ malo ꝯsilio id fecisse l. minus instructus. C. de acq. pos. ff. ꝓ soc. l. merito. Accedit ad idē, & aliud validius arg. sumptū. C. q acc. nō pos. l. 2. ad fi. vbi tutor ex offō suo, accusans de falso ꝓducentem instrm contra pupillum, si non probat non ꝑsumiř calumniandi animo accusationem instituisse, nisi euidenter ꝓbeť, & tñ aľr qui non probat calumniari præsumitur, eo ipso q non ꝓbat l. 1. C. de aduo. diuer. iu di. Solu. distinguūt, q dā, si hoc apparet, q fecerit ex voluntate, dolo teneř, sed casu absq culpa

culpa nullo modo teneť, si aūt cum aliqua culpa excedendo modū nō puto teneri p l. vnicā.C.de emen seruoꝝ,& bona est argumentatio de ptāte dominica ad potestatem rectoris,vt ff.de ver.sig.l. potestatis.

Additio D. Ludouici.

Passus iste de mortuo vel debilitato in tortura,an iudex teneať vel ne,est multū, iudicio meo ɔsiderandus,& aperiendæ sunt aures p dn̄is iudicantibus,in quo passu,do.auctor ɔcludit,qđ in vno casu solum teneť iudex, qn̄ apparet de dolo, alias aūt non qn̄ casu vel ēt qn̄ culpa excessit modum in tor-
88 quendo per d.l.1. de emen. suorum. † Ad ego sentio, qn̄ culpa excessit modum in torquendo, nam eo ipso ꝙ excedit modum singīt priuatur homo,&non iudex,ergo debet teneri,sicut dicimus in tutore nō bene administrāte bona pupilli. nā nō fingiť tutor,sed teneť tanq̄ quilibet,vt ff.de fur.l. interdum. §.qui tutelam, & ff.pro emp.l.qui fundum. §.si tutor.& arg.C.de episc.& cler. l. gn̄aliter. præterea vř esse casus de hoc in l. item apud Labeonem.§.qōnis. ad fi. ff. de iniur. ibi sed, & si iussu dn̄i quis qōnem habeat, modum tn̄ excesserit, teneri eum dīc labeo ait, &c. & hoc ēt reperio voluisse Cy. Bald. & Saly.in l.Gracchus.C.de adul.& Ang. in
89 l.3.eo.tit.†vbi dn̄s,ꝙ si tortus deficit in tortura iudex non tenetur, dummodo indicia pcedāt,& in actis de indicijs appareat, & ēt iudex non fuerit egressus terminos torturę. & sic sentiūt ap̄te,ꝙ teneť iudex de excessu, & sic de culpa in excedēdo.verū est,ꝙ in dubio non p̄sumiť egressus modum,rōne officij.l.herennius.§.gai.ff.de euic. vnde ei q dicit contrarium, incumbit onus probandi fm Ang.in d.l. 3. quod est not. dignum fm Ang.Are. in suo tract. malef. in ver. fama. in vers. octauo quæro quid si tortus, &c.

Guido de Suz.

90 Sed quid † si probatum est maleficium p vnum testem de veritate tm̄, nunquid erit sufficiens indiciū ad tormēta habenda,vř ꝙ non,vt ff. de qō. l. maritus. vbi per dictum vnius testis non fuit ad qōnem processum. Præterea dictum vnius testis,non inducit indiciū sine p̄sumptione,vt ff.de do.p̄le.l.Theopompus.& ff.queādmo.testa.ape.l. 1. §. sed vnius,& iura oīa tractantia de indicijs, quæ requiruntur ad qōnem habendam,loquunť in plurali .s. indicia præcedere hēc, non aūt dn̄t indicium l.1.secundo rn̄.ff.de qō. & ibi & alijs argumentis, & l.vnius.§.in ea causa. & l.fi.eo.tit.& C.eo.tit.l. cum cognitionaliter,& l.milites,& C.de fal.l.sicut.& pluralis locutio,singulari numero nō quiescit .ff. de man.test.l.libertas quam .§ vlt. Sed his non obst. dic vnū testē de veritate sufficere ad habēdā torturā.vt in sum.de qō.§.indiciū aūt. & C.ad l.Iul.maiest.l.si qs alicui,in apparatu.Nō obst. l. maritus,qa ibi nō fuit tortus p p dcm̄ vnius testis,qa ille q phibuit testimoniū erat familiaris ɔducētis & ideo dcm̄ suū non fuit tāti effectus, ꝙ faceret indiciū. Non obst.alia iura in ɔtrariū alleg. in qbus de pluribus indicijs hř mētio,qa illa pluralitas inspecto cōi vsu loquēdi,in singularitatē resoluiť,vt ff.de ver.sig.l.non est sine liberis, & ff.de neg.gest.l.ait ptor. §. 1. & ff. de ori. iur.l.2.§.exactis,& ff.de ɔd.& demō.l.demōstratio falsa.§.fi.& l.q ɔcubinā .§.si stichus.

Additio D. Ludouici.

Dn̄s auctor concludit, ꝙ potest quis torqueri per vnum testem deponentem de veritate,& idem voluit ipsemet in §. proxime seq.in princ.dum tractat de fama. in quo ad de tu gl.sing.de hoc in c.at si clerici.extra de iud.quam pro sing. alleg. & secutus est dn̄s Abb.ibi,in 7.col.& gl.& ibi Barr.in l. 3. C. ad l.Iul.maiest.& Bart.in l.fi. ff.de qō. & in d.l.maritus,& in l.pe.eo.tit. & Bald. in l. 2. C.de app.& Bald.in l. milites. C. de qō. & do.me.Alex.in conf.65.in pe.col. in 1. vol. inc.si præcedentibus,&c.& do. Ang.Are. in suo tract.malef.in verbo,fama. in ver. quæ-
91 ro an vnū indiciū. †vbi limitat pdicta ɔcedere si est vnus testis integer,qa infamis,vel vilis,nō faceret indiciū ad torturā l.1. §. itē Cornelio.& ibi Bar.de qō.& voluit do. me. in ɔs.de quo supra ɔx.feci mētionē. Secūdo limita pdictā ɔclusio qn̄ testis deponit recte sup maleficio. secus si deponeret sup iudicio ad maleficiū ɔbādū,ita voluit gl.quā sequit ibi Bart.& Bal.in l.fi. C.fa.ercis.& Bar. in l.fi.ante fin.de qō.& do.Abb.in c.1.in 1. col.extra de ɔfes.& in c.sup eo.el 2.in 2.col, extra de test. Tertio limita pdictam ɔclusionē ɔcedere nisi aliæ circūstantię resisterent,
92 † qa tūc vnus testis de visu nō facit indiciū fm Bald.in d.l. 2. C. quo. app. referens Io. And.ita tenentem,quod est notā.fm eum,& idem voluit do.Abb. in c. tertio loco. in 5. col.de ɔb.& in c. cum in contemplatione.

extra

extra de reg. iur. pro quo adduco, quia qñ aliqua sunt indicia pro reo excusantia, tunc indicia contra eum debent esse multum vrgentia, ut superent illa quæ faciunt pro excusatione rei. ita hř in l. 1. §. 1. ff. de qō. ita uoluit Ang. Are. in suo tract. malef. in verbo fama. in vers. & prædicta procedunt, &c.

Guido de Suz.

93 Quid si malefic um † probatum est per famam tm̃ poterit ne ad tormenta ꝓcedi? vř ꝙ sic, quia ꝓbō famæ æquiparatur ꝓbōni vnius testis. ff. de test. l. 3. §. eiusdem, & in apparatu, & supra prox. qō. dcm̃ est indicium vnius testis sufficere ad qōnem hñdam. Sed dic, ꝙ non, quia fama per se non ꝓbat, sed inducit aliquod indicium, ad confirmandas, seu coadiuuandas, seu comprobandas, alias ꝓbōnes, vt d. §. eiusdem. ibi ꝯfirmat rem de qua agitur &c. i. simul firmat, non tñ per se facit validum indicium. est. n. fama res fragilis, & perniciosa, ut plurimum per clientelas voces artificiose transmissa ab ipsis qui desiderant de hoc famam esse, ut. ff. de hær. instit. l. Pacumæuius, & arg. C. de pœ. l. decur. & ff. de off. rect. proui. l. illicit. ibi nec ad libidinẽ. non. n. quælibet indicia sunt sufficientia ad torturam, vt supra dixi in princip. notab.

Additio D. Ludouici.

De fama non sufficiente pro indicio ad torturam d. auctor recte locutus est. cuius dictis adde quod idem voluit Bart. in l. de minore. §. torm. de qō. & Bal. in l. mil. C. eo. tit. & Salyc. combon. in l. ea quidem. in mã famæ. C. de accus. tñ limita, nisi fama esset orta à personis fide dignis, vel esset iuncta cũ fuga, prout supra dixi in addit. mea. incip. circa hanc mãm qualiter, & qũo sumantur indicia. circa fin. ad quæ me remitto.

Guido de Suz.

94 Sed si præter † famam esset aliquod indicium, puta dcm̃ vnius testis, quod quidẽ facit indicium, ut d. l. Theopompus, vel si ꝯstiterit accusatum esse inimicum interfecti, vel alias offensi, alias tunc non sufficeret cũ lex de inimico præsumat omne malum, vt ff. de quæst. l. 2. §. præterea, & de test. l. 3. in princ. Item si se iactasset delatus de malef. comitẽdo. nam talis iactatio inducit indicium ꝯtra iactantem, ꝙ maleficium postea cõmiserit, ꝯsiderata qualitate personæ, arg. C. qď me. cau. l. metum. & ff. ex qui. cau. ma. l. 3. Tu allega meliora iura. ff. ad l. Iul. ma. l. fam. ver. tñ ibi, & ante quid fecerit &c. & C. si quis Imp. maled. l. vnica. ibi ex dictis, hominũ facta pensemus, & ff. de su. leg. l. Labeo. ibi neminem perdicere &c. Item si accusatus uisus

95 est fugere de loco maleficij, † nam fuga accusat fugientem, ut in auth. de exhi. re §. si uero, & in auth. de san. ep. § si quis ad ordinationem. Ita si ꝯsiliatius deposito officio se absentat, pro ꝯfesso hř, ꝙ male fecerit. C. de assess. l. ꝯsiliarios. ff. de susp. tut. l. impub. ad si. Item si is contra quem fama laborat, praue sit æstimationis, & homo qui similia facere ꝯsueuit. ff. de qō. l. de min. § torm. ff. de acc. l. si is cui. §. ijsdem. Idẽ si foret aliud indiciũ, ꝙ qlibet curiosus pôt ppẽdere, sm̃ criminũ qualitatem, & personaꝵ varietatem, tunc cũ adest aliqď de prædictis indicijs, uel alijs similib. & fama ꝓbetur, poterit ad tormenta ꝓcedi, q a fama ꝓbata, simul cũ aliquo ind. facit legitimum, & sufficiens indiciũ ad habendã torturam, q̃uis fama p se nõ sufficiat.

Additio D. Ludouici.

Quodlibet ex prædictis indicijs, vna cũ fama, sufficiat ad torturã, prout ꝯcludit do. auctor, sed tu dicas, ꝙ multa ex prædictis indicijs, et sine fama, sufficiunt sola ad torturã, ꝓut supra dixi circa princ. in add. inc. circa hanc mãm qualiter, & qũo sumantur indicia &c. quæ non repeto, sed uide q̃ ibi dixi, vbi posui de inimico, & de fuga, & alijs similibus. Sed vnum ꝓ nũc non omitto, an vnus testis vna cum fama, sint indicia sufficientia ad condemnationem. habes gloss. in cap. veniens. el 1. extra de test. & posuit Bart. in d. l. minore. §. tormenta, in ult. col. de quæst.

Guido de Suz.

96 Sed quid si † ptãs habet arbitrium, ꝙ nil aliud est dicere, nisi ꝙ bona fide procedat, sm̃ ꝙ ei conscientia dictauerit, an possit supplere defectum probõnis indicij vigore arbitrij, dic ꝙ non, quia non vř esse cõmissum arbitrio suo, ꝙ legitima indicia non debeant ꝓcedere, qa iuris auctoritas, sed facti non est in ptãte iudicum l. ordines. §. 1. ff. ad munic.

Additio D. Ludouici.

Pro ꝯclusione do. auctoris, ꝙ vigore arbitrij iudici ꝯcessi à lege, vel à statuto, non possit supplere defectũ indicioꝝ, adduco primo l. si à milite. §. edictum. ff. de test. mil. vbi per libertatem arbitrij non intellř ꝯcessum, qď non conuenit bonis moribus, & sic sm̃ bonos mores est interdictum, sed est contra

bonos

bonos mores torquere aliquē sine sufficiēti bus indicijs, ergo nō pōt in hoc supplere iu dex vigore arbitrij sui. & ita in terminis re perio Paul. de Eleaz. in commen. c. grauis. extra de deposi. in vlt. col. & Gād. in suo. tract. malef. in ver. item q̄ro nunq̄d potestas, &c. Pro q̄bus facit, nā hoc esset tollere defensiones, & iura tertij, quæ non pōt quis auferre vigore alicuius arbitrij ēt liberi, & absoluti, vt in cle. sæpe, cum gl. in verbo, defensiones, extra de ver. sig. & in cle. pastoralis. §. pe. extra de re iud. & voluit Bar. in l. filiusfa. ff. de don. & Bar. in l. 1. ff. de test. mil. & in extraua. ad repri. in ver. videbit, & in verbo figura, & do. Ant. & Io. de Imo. i c. j. extra de p̄t. & Pet. de Anch. i p̄s. 162. inc. visis diligēter, &c. Vnū

97 † tñ tene mēti q̄ vigore talis arbitrij poterit iudex toquere aliquem p̄ dcm̄ vnus testis de visu; ēt si non sit omni exceptiōne maior. ita singl'r voluit do. Gand. vbi supra prox. in d. ver. itē q̄ro nunquid potestas, &c. & voluit do. me. Alex. in p̄s. 65. in pe. col. 1. vol. incip. si p̄cedentibus indicijs, &c. vbi ēt plus dixit q̄ ēt si ille testis fuisset receptus, parte nō citata, pōt torqueri, vigore illius testificationis, dūmodo stylus sit, q̄ nō citet pars in examinatione testiū in ea mā, qd' p̄petuo tene mēti, p̄ p̄firmatione eo℞ q̄ dixit do. auctor hic circa arbitriū p̄cesū iudici in torquēdo.

Guido de Suz.

Sed quid si continetur in statuto ciuitatis Bononiæ, q̄ non possit aliq̄s poni ad torturā nisi p̄tra eum fuerint habitæ violentiæ p̄sumptiones, respondeo, requiruntur magna indicia quæ sint aliquo minus indubitatis, & pluribus indicijs simplicibus ex quibus proceditur ad torturam, vt dictum est, nam, & illa videntur manifesta argumenta.

Additio D. Ludouici.

Pro do. auctore facit circa hoc de violentis p̄sumptionibus, illud quod hr̄ in c. afferte. extra de præsum. & ibi do. Abb. in 4. col. & p̄ Bald. in l. fi. in 1. col. & in l. neq; natales.

98 in 1. col. C. de p̄b. hinc est, q̄ dicimus q̄ † p̄sumptio iuris dr̄ violenta. f̄m Paul. de Cast. in 2. cons̄ inc acta iudiciaria, &c. Adeo q̄ p̄sumptio iuris operatur, q̄ potest ferri sn̄ia pro actore, f̄m eundem Paul. de Cast. in suo cons̄ 95. incip. si dico me, &c. & plus dico q̄ præsumptio violenta sufficit ad condemnandum in criminibus occultis, vt puta, in crimine adulterij l. si quis adulterij. C. de adult.

Idem dico in omnibus casibus à iure expressus, f̄m Bart. in l. q̄ Nerua. in 5. col. ff. depo. de qua mā posuit aliquid Ang. Aret. in suo tract. malef. in ver. fama in 2. col. cum seq.

Guido de Suz.

99 Sed qd † si p̄tinet in statuto q̄ nemo possit torqueri, nisi indicia indubitata præcesserint, vt exēplū de indicijs indubitatis ecce. n. camera habens vnū aditū, & exitū, non plures, de dicta camera exiuit q̄s pallidus, trepidās, cū cultello nudo sanguinolēto in manu & statim post exitū reperit homo recēter occisus in dicta camera, certe ista sunt indicia ad p̄bōnē maleficij indubitata, ex q̄bus nō solū ad tormēta, sed ēt ad condemnationē, & pœnę impositionē pōt p̄cedi. Et ita intelligit l. sciāt. C. de p̄b. ibi vel indicijs ad p̄bationē indubitatis, & ho. disiunctiuā vel, nā palliditas, vel trepidatio est vnū indiciū p̄tra ipsum, vt ff. de q̄ni. l. de minore. §. tormēta. Itē delatio gladij, presertim nudi, est aliud indiciū, nā deportantibus arma lex malę p̄sumit, vt C. vt armo℞ vsus l. vna. & in auth. de man. princ. §. vlt. colla. 3. Itē, q̄ gladius erat sanguinolentus, erat aliud indiciū. homine em̄ occiso, gladius solet esse sanguinolētus, nam ex qualitate facti accipit̄ p̄iectura. sic, & alias dr̄. ff. de do. inc. vir. & vxor. l. vtrum. raro tamen contingunt talia indicia.

Additio D. Ludouici.

In hoc primo exēplo d. auctor recte locutus est, in quo exēplo p̄cordat Gād. in tract. suo malef. in rub. de inst. & p̄sum. & Bart. in l. 2. ff. de fur. & Ioan. And. in addi. Spec. in ti. de p̄b. §. 3. ver. 13. & do. Ang. Are. in suo tractā. malef. in verbo fama publica p̄cedente.

Guido de Suz.

100 Est, & aliud † indiciū ad p̄bōnē indubitatū, & istud sæpius p̄tingere pōt cum occidit Titius in aliqua vinea vel fundo, & de hoc accusatur Seius, sed de visu nulli testes deponūt q̄ viderint Seiū hoc homicidiū cōmittere, sed p̄bat ista p̄tra Seiū. primo, q̄ ipse Seius erat inimicus Titij. Itē p̄bāt testes, q̄ viderint Seiū admenātē gladiū p̄tra Titiū. Itē p̄bat p̄ testes, q̄ Seius aufugit t̄pe p̄petrati maleficij. Itē p̄bat̄ p̄ famā, & vocē publicam, q̄ Seius dcm̄ Titiū interfecit certe ista quatuor simul iūcta quāuis singula p̄ se nō sufficerēt, sunt sufficiētia indicia, & p̄sumptionis indubitatę, non solū ad torturā, sed ēt ad cōdemnationem, & sic pōt intelligi d. l. sciant.

Additio

Additio D. Ludouici.

In hoc secũdo exẽplo do. auctor ẽt recte locutus est, & cũ eo ꝯcordat Gand. in tract. malef. in rub. de indicijs, & præsum. & Ang. Are. in suo tract. ẽt malef. in verbo, fama, & posuit do. Abb. in c. 3. loco. extra de prob.

Guido de Suz.

101 Est videre † aliud exemplum de præsum ptio. indubitatis, Ecce deferẽ Seius, ꝙ Titiũ fecit occidi, nõ sunt testes q dicant hoc se vi disse, tñ probanẽ ista indicia. primo, ꝙ Seius erat inimicus Titij. Item, ꝙ dictus Seius per petrato homicidio receptauit homicidã. Itẽ ꝙ homicida erat domesticus, & familiaris Seij. Item ꝙ fama est, ꝙ Seius fecit occidi Titiũ. Itẽ ꝙ Seius se iactauit, ꝙ fecerat occidi Titiũ, & est homo de quo est verisimile ꝙ talia faceret. Itẽ ꝙ olim aliquæ offensiones interuenerunt inter eos, & ita ꝙ indicia ista simul iũcta vñr nedum ad tormẽta, sed ẽt ad ꝯdemnationẽ sufficere. & ita põt exemplificari, d. l. sciant, nec mirꝝ si ex pluribus simul iũctis quoꝝ quodlibet ꝑ se nõ sufficit ad indiciũ indubitatũ, vel ad plene ꝓbandũ, sicut indubitatũ indiciũ vel plena fides, nã hoc iure hr expressum, vt in auth. de instr. cau. & si de §. si vero nullus hoꝝ. colla. 6. duo .n. vel plura imperfecta constituunt vnũ perfectũ l. cũ scimus. in prin. C. de agri. & cẽsi. lib. 11. & q̃ nõ ꝓsunt singula multa iuuant. vt c. præterea. extra de testib. l. sancimus. ad fi. C. de testa. & vide de hoc ꝑ Azo. in l. 2. in fi. primi

102 rñ. de excusatio. tuto. † Quid plura, reperiẽ in iure cautũ, ꝙ ipsa causa princ. crimina lis per argumẽta, & ꝑsumptiones cognoscitẽ & terminaẽ, q̃q̃ de liquido delicto, probari non possit, vt l. non oẽs. §. à Barbaris, ibi, & si hoc liquide ꝓbari non possit argumentis tñ cognoscendum est, & tñ in capitali causa agiẽ, vt l. defer. §. his qui. de qõ. & facit in auth. vt li. ma. & aui. §. illud curiosus autem lector multa alia poterit inuenire exempla de iud. ad probationem indubitatis.

Additio D. Ludouici.

In hoc tertio exẽplo ẽt d. auctor recte sen sit, de qua mã indicioꝝ indubitatoꝝ, ẽt ad condemnationem nõ solum ad torturã, po suit Bal. in d. l. sciãẽ, & in l. neq; natales. in 1. col. & in l. siue. in 2. col. C. de ꝓb. & Bald. in l. qcũq;. C. de ser. fug. & Bal. & Ioan. de Imo. in l. fi. ff. de hær. inst. & Bald. in l. fi. ff. de off. proc. & Bal. in addit. Spec. in tit. de sen. circa fi. & Io. Calde. in c. vestra. extra de coha. cler. & mulie. & do. Abb. in c. tertio loco, de probatio. & Gãd in tract. malef. in rub. de ind. & ꝑsum. & Ang. Are. in d. verbo, fama publ. in vers. q̃ro an vnũ indiciũ. & Paul. de Cast. in cons. 196. inc. visa inqsitione, &c. vbi dixit vnũ notabile verbũ, ꝙ in casibus, in quibus quis põt cõdemnari ex indicijs indubitatis, potest condemnari ad pœnã pecuniariã nõ aũt corporalẽ, de qua mã posuit ẽt do. me. Alex. in cons. 15. in 5. col. in 1. vol. incip. qñ plures, &c. & in cons. 24. in 14. col. in 2. vol.

103 inc an si qs, &c. in 2. vol. vbi dixit, † ꝙ in criminalibus nõ iunguñ ꝓbões diuersi generis ad condemnandum, vt ibi ꝑ eũ multũ notabiliter loquentem in hac mã, & ibi ponit q d in maleficijs cõmissis de nocte, vel q̃ alias difficile pñt probari, quæ ꝓbões admittuntur. & in cons. 53. in 1. col. & per tot. in eo. 2. vol. inc. qñ probari debet, & in cõs. vlt. in 3. vol. in 3. col. Circa vero illud, quod incidenter dixit d. auctor, ꝙ duę vel plures ꝓbões imꝑfectę iũguñ ad faciendũ vnam plenam ꝓbõnem, &c. de hoc non dicã tibi nũc, quia est extra mãm de qua ag. mus, sed si de hoc videret ꝯtingeret remitto te ad do mi. meũ Alex. in ꝯs. 19. in 2. col. in 1. vol. inc. vtrum si postfacto, &c. & in cons. 65. in vlt. col. in eo. 1. vol. incip. si præcedentibus, & in cons. 13. in 13. col. in eo. 1. vol. inc. an ꝑmisso, &c. & in cons. 33. in vlt. col. in eo. 1. vol. incip. viso pũcto, &c. & in cons. 54. in eo. 1. vol. incip. in causa vertente, vbi dicit ẽt, ꝙ in criminalibus peruenitur ad diffinitiuam per præsumptiones tam legis quam hominis.

Guido de Suz.

104 An milites nostri † tpis pñt subijci quęstioni. dic ꝙ sic, cum nec in assumptione militiæ, nec in vita interueniant in eis, nec obseruent ea q̃ veros milites decet obseruare, & obseruari expediũt, vnde militaribus priuilegijs gaudere nõ debẽt, vt i auth. de man. princ. §. fi. col. 3. & ibi in apparatu de hoc ibi, & talibus militibus, &c. Nã si qs nõ seruatis solennitatibus, fabricẽsis efficiaẽ, hẽ ꝑ nõ fabricẽsi, & sibi fabricensia priuilegia denegaẽ. vt l. si qs ꝯsortium. C. de fabr. lib. 11. & C. de episc. & cler. l. gñaliter vers. eos tñ. vbi clericis non seruantibus solennia, clericalia priuilegia deneganẽ seu beneficia clericalia, & facit l. nominationes. C. de app. nã etiam milites in quibusdam etiam crimini-

bus

bus torquentur, & habentur quo ad hoc ꝓ non militibus. de re mil. l. proditores.

Additio D. Ludouici.

Alias promisi tibi examinare, an milites nostri tpis possint torqueri. in tract. de præcedentia doctoris, & militis, circa fi. in addi.
105 meis ibid. † Nunc igit scias, velim ꝙ milites nostri tpis, euntes quotidie ꝑ plateas nõ gaudẽt priuilegijs militum ꝓut dixi tibi in loc. palleg. pñt torqueri sicut alij priuati, ita voluit Bart. in suo tract. de qõ. licet iudicio meo, ille tract. nõ fuerit Bart. vt videre poteris ex stylo eius, tñ attribuit Bart. sed ultra Bar. dicas, ꝙ idẽ voluit Cy. in l. 1. C. de iur. & fac. igno. tñ reperio eũdẽ Bal. in l. 1. in fi. C. q bo. cedere pos. dicẽtem ꝙ milites nr̃i tpis non pñt carcerari ꝓ debito ꝯtractus, vel vltimæ voluntatis, qa ſm eũ veri milites sunt, alias falso vocabulo vterent, & licet non habeãt insignia antiquæ obseruãtię, tñ hñt insignia nouæ obseruantiæ, q̃ loco veteris successerũt, & idẽ cõprobauit Ioan. de Lig. in c. quãto, in pe. col. extra de magi. Sed tu nõ recedas à prima opinione, qa imò isti nõ sunt veri milites, ꝓut vult expresse do. Abb. in d.
106 c. quãto, ꝑ qbus facit. † Nã insignia sola esse vera, nõ sunt illa, q̃ faciũt milites gaudere priuilegijs suis, sed exercitiũ, ita ꝓbat in l. pe. C. de testa. mili. vbi dr̃, ꝙ miles non militãs, nõ gaudet priuilegijs militũ, ergo multominus debẽt gaudere milites nr̃i tpis q, nõ hñt, nec habuerunt vera insignia, nec ẽt exercẽt militaria, seu non militãt. Ad idẽ facit qđ dixit Bal. ꝑ illũ tex. in d. l. pe. & Bart. in l. officiales. C. de epis. & cler. & idẽ Ioan. de Lig. in cle. eũ ex eo, de sen. exc. & Ang. in cons. 197. inc. In dei nomine, visa narratione. & do. Cano. in c. 2. extra de fo. comp. vbi dixerũt ꝙ milites, seu fratres gaudẽtes non gaudẽt priuilegijs clericoꝝ. Ergo in ꝓposito nostro, milites nr̃i tpis nõ debẽt ẽt gaudere priuilegio veri militis. & i terminis voluit Dy. in suo tract. de qõni. in ver. q̃ ꝑsonæ pñt torqueri, &c. in vers. modo dictum est. & Cyn. & Ang. in l. milites. C. de quæst. & Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. in terminis ẽt voluit Ang. Arct. in tract. malef. in verbo, fama. in vers. sexto quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

107 Quid de militibus † cœlestibus. & dic, ꝙ presbyteri nõ torquent, clerici aũt sic, de iure ciuili. C. de episc. & cler. l. presbyteri, & in apparatu. l. fallaciter. C. de abo. in de iure nouissimo, secus per auth. Frideric. ad decus, & honorem. §. statuimus. Præterea si militibus terrestribus concessa est immunitas, vt non torqueantur, multo magis cœlestibus, arg. l. sacrosan. C. de episc. & cle.

Additio D. Ludouici.

De clericis & presbyteris dixi supra in addi. inc. circa has personas priuilegiatas, &c. vbi allegaui do. Abb. in c. cum in contemplatione. in 1. col. in fi. extra de reg. iur. & vltra ibi dicta, vide gl. 15. q. 7. in sum. & gl. 3. q. 5. & Inn. in d. c. cum in contemplatione. & do. Ang. Are. in suo tract. malef. in verbo, fama. in ver. 6. quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

108 Quid de iudicibus † siue aduocatis, nunquid possint torqueri, vr̃ qđ non sicut veri milites, nã militãt patroni causaꝝ. vt C. de aduo. diuer. iud. l. aduocati. ꝑterea sicut militibus ꝯcessum est priuilegium, vt ꝯdemnati non exigant, nisi inquantũ facere possint, ita. & patroni causarum l. miles. 1. rñso. de re iud. in apparatu. econtra vr̃, quia nulla lege cauetur, ꝙ iudices, siue aduocati, sint immunes à tortura. Solutio. ꝙ de iuris subtilitate siue iuris solẽnitate nõ debẽt torqueri, vt d. l. aduocati, sed de ꝯsuetudine, q̃ est optima legum interpres, seruatur contrarium.

Additio D. Ludouici.

Sum ꝓpositi qđ nec de iure nec de ꝯsuetudine possint aduocati torqueri, nã de iure habeo ꝓ hoc expedito, ꝓut ꝯclusit ipsemet auctor ꝓ quo faciũt ea q̃ dixi supra in addi. meis de ꝑcedentia doctoris, & militis, nã ar
109 gumẽta ibi facta manifeste ꝯcludũt † ꝙ aduocati multominus possunt de iure torqueri quã milites. De consuetudine ẽt non pñt torqueri, nã ꝯsuetudo inducẽs ꝙ ꝑsonę priuilegiatæ torqueant, non valet. tex. est in l. oẽs iudices. & hoc ibi voluit Bart. C. de dec. lib. 10. & supra ẽt aliquid dixit circa prin. in vers. circa has personas priuilegiatas, &c.

Guido de Suz.

110 An consiliarij † ciuitatum nostri tpis possint torqueri? dic ꝙ de iuris solennitate non debent torqueri, quia cuiuscunque ciuitatis consiliarij decuriones sunt vt ff. qđ cuiusque vni. no. l. nulli. ff. de verbo. sig. l. pupillus. §. decuriones. de gñali autem consuetudine quæ est optima legum interpres, contrarium semper vidi seruari, & consului.

Additi

Additio D. Ludouici.

Circa consiliarios non torquendos sum eino cum dño auctore, nam ɔsiliarij successerūt loco decurionum sm Bart. in l.1.ff.de offic.assess.& not.in rub.C.de decu.lib.10.

111 † Plus dico, ꝙ iudex torquēs eos capite punitur sm Bald.in l.decuriones.C.de qstio.& dom.Ang.Aret.in suo tract.malef. in verbo fama.in vers.quero quæ ꝑsonæ,&c.vbi dixit hoc non hēre locum in crim. læsæ maiest.& ꝑdōnis populi,alleg.text.in l.fallaciter. C. de abol.quæ oia tenementi,q a hæc mā tormētoꝝ sæpenumero occurrit,& licet do. auctor ea multū singlr, & copiose locutus fuerit,nihilominus in aliqbus deficit,prout ex supra dictis apparet,in qbus addēdo, declarādo,& aliqn̄ corrigēdo,vbi opus fuit, si qd in nepte diximus id paruitati ingenij mei attribuēdū est,siq d vero boni.id supremo Deo oium bon.largitori à quo oē bonū,& oē donū ꝑfectū,ꝓcedit,vt à pr̄e luminū,attribues.

VTILIS, ET PRACTICAbilis tractatus de indicijs,& tortura. *Editus in ciuitate senarum, per excellentiss. I. V. D. dom. Franciscum Brunum de S.Seuerino, Qua materia hactenus à plerisque satis truncate,& imperfecte tradita reperitur. In hoc tamen tractatu adeo perficitur vt nullibi vsque ad hæc tempora perfectius inueniatur. Habent igitur latrunculatores, id est iudices maleficiorum iter tersum, per quod tutissime incedere valeant in theorica, & practica.*

Præfatiuncula cum diuisione.

CVM materia Indiciorum, & quęstionis,siue torturę,sit multum in vsu, & non parū periculosa,& officiales in ea qn̄q; male aduertant, aut cupiditate honoris,aut ignorātia. Ideo decreui in modum tractatus, materiam ipsam colligere,& eam prout potero dilucidare,& ordine aliquo texere,vt legentes,& practicantes facilius capiant,& inueniant casus occurrentes. Et quia indicia debet ꝓcedere,& tortura subsequi, ideo prius dicam de indicijs, secundo subdam de quæstione,siue tortura. Et primo,quid sit indicium,& vnde dicatur. Secundo,qualiter indicium probetur. Tertio, qualia debeant esse indicia,ꝑ quæ deueniri valeat ad torturam. Quarto,qualia debeāt esse indicia, per quæ deueniri valeat ad ɔdemnationem. Quinto, quō,& qualiter indicia elidantur,& tollant.

SVMMARIVM.

1 *Indicium, maleficij alicuius commissi, vel alterius,de qua agitur,res signum dicitur.*
2 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*
3 *Indicium semiplenum quod dicatur,& quod plenum,seu indubitatum.*
4 *Indicium facti, est quo iudex in viam præsumptionis dirigitur.*
5 *Indicium varijs nominatur modis apud legumlatores.*

Prima pars de Indicijs. Quæst. I.

CIrca primum dum quæritur,quid sit indicium, & vnde dicatur. Reperio varias diffinitiones,&descriptiones. Gand.in suo opere maleficioꝝ, sub rubrica de præsumptionibus, & indicijs.§.vidimus

1 dicit, † ꝙ indicium,dr̄ signum alicuius maleficij cōmissi. vel alterius rei de qua agit. quæ diffinitio,sm eum colligitur ex legibus tractantibus de indicijs.Ioan.And.in addit. Spec.in tit.de prob.§.fin.ver.item ꝑ indicia. dicit,ꝙ indicium est notabile signum maleficij,vel alterius rei ad ipsius veritatem habēdam.Paul.de Eleaz.in c.grauis. de deposito in vlt.char.dicit, ꝙ indicium est demōstratorium adminiculū, ad veritatem indicandam ꝑ text.in l.si quis adulterium. C.de adult.& cap.preterea,de testi.& cap.tua.§.adulteriū.

2 de homi.Bart.in l.2.ff.de excu.tut. † diffiniē do quid sit indicium dicit, ꝙ est minus quā semiplena ꝓbatio.& idem dicit Bald.in l.cū probatio.ff.de prob.in additionibus suis dicens nullibi clarius hoc probari q̄ in illa lege. Sed idem Bald.in rubr.C.de prob.dicit, ꝙ indiciū est minima præsumptio hominis boni, seu distans argm̄ à vera specie probationis, & ꝙ valet indiciū si ponatur in ɔ̄nam alterius probationis,nō si per se, vt d.l.cum probatio. vt in l.ea quidem. C. de accus.in 2.col.dicit maturius loquēs, ꝙ duplex est indicium,videlicet semiplenum, seu dubitatū, & plenum,seu indubitatum. † Indicium semiplenum est præsumptio fortiter mouens animum

animum ad aliquid credendum, uel discredẽdum, & de isto hr̃ in d. l. cum ꝓbō. Indicium vero plenum est demonstratio rei per signa sufficientia, per quæ animus in aliquo tanq̃ existẽte uero quiescit, & plus inuestigare non curat, quod probatur ẽm eum in l. ind. C. de prob. Abb. Sicu. in c. 3. loco, extra de ꝓb. approb. diffōnem Io. And. supra relatam. Ad de Bal. in l. seruos. C. de test. qui dicit ꝙ indi
4 cium est duplex. s. facti, & iuris. † Ex indicio facti dirigitur iudex in uiam præsumptionis, indicium iuris est quod habet aliquem affectum iuris, est ẽt duplex. quoddam est quod dirigit iudicem in uiam hndæ q̃onis. i. torturæ, quoddam est qd' instruit iudicem simul cum alijs in uiam ꝯdẽnationis. Dr̃ aũt indicium ab indicando & demonstrando. l. solẽt. ff. de præscr. verb. l. adult. C. de adult. & ind. dñr demonstrantia veritatis, & adminicula ꝓbōnis l. 6. & l. instrũ domest. C. de ꝓb. Sũt enim indicia pars claræ ꝓbōnis. h. d. Gand. in dicto opere, in rub. quæ debeant ꝓcedere q̃onem in ver. q̃ro, q̃, & qualia debẽt esse ista indicia. Adde ꝙ legislatores varijs modis
5 noiant indicium. † Nam q̃nq; noiant argm̃ l. 1. in princ. ff. de q̃ō. & l. mil. §. oportet. C. eo. tit. Interdum noiant simplr̃ indicia, ut cōmuniter nuncupamus. l. 1. §. Antonius. & §. d. Adr. & l. diuus. §. ex quib. ff. de q̃ō. Interdũ noiant suspiciones, vt l. fi. ff. de q̃ō. & l. abñtẽ in princ. ff. de pœ. Interdum noiant ꝓbōnes, vt l. 1. C. de q. & l. 1. §. diuus seuerus. ff. eo. ti.

SVMMARIVM.

1 Indicium per vnum testem de visu deponentem probatur.
2 Testis vnicus, seu singularis semiplenam probationem facit in criminalibus.
3 Testis singularis de visu faciem indicium, debet esse omni exceptione maior.
4 Indicium probatur quandoque per duos testes, non de visu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente.
5 Testis singularis & si indicium non probet, aliqualem tamen facit præsumptionem.
6 Probationes multæ semiplenæ non coniungũtur, ad faciendam vnam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendum.
7 Testes in criminalibus debent esse omni exceptione maiores.
Indicium probari potest per testes infames, & famuliares, & similes omni exceptione non maiores.
8 Testis ante processus formationem examinatus, an faciat indicium.
9 Indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem.
10 Iudex ante inquisitionem formatam ex indicijs per testes acceptis nō debet quem q̃oni subijcere.
Testes super inquisitione generali examinati nõ faciũt indicium aduersus delatum de crimine.
11 Testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.
Testis domesticus non faciat indicium.
12 Testis familiaris indicium facit.
13 Testis quandoque non cogitur inuitus testificarĩ & talis sponte examinatus indicium facit.
14 Testes testificari præsumuntur inuiti, nisi de spõtaneitate constet.
15 Veritatem aliter haberi non posse, qualiter & à quo probari debeat.
Attinentes vsque ad supremum gradum cõpelli non possunt ad testificandum.
16 Clerici ad testimonium ferendum non possunt cogi.
Senes septuagenarij non coguntur testificari.
17 Minor annis viginti an possit in criminalibus examinari.
18 Impuberes in criminalibus non sunt idonei testes ad probationem plenam, sed bene ad indicium.
19 Testis qui ob infamiam non debuit examinari, examinatus aliquale facit indicium.
20 Testis examinatus post terminum præfixum ad probandum, an faciat indicium.
21 Testis qui iure examinari prohibetur, an probet si examinetur.
22 Indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet.
23 Testis qui non potest interrogari inuitus, volens respondere potest, sed coactus non facit indiciũ.

Quæstio secunda, primæ partis.

CIrca secundum qualiter probetur in
1 dicium. † Rñde ꝙ probatur ꝑ vnum testem de uisu, hoc est, qui deponat se uidisse maleficium cōmitti, ut not. gl. in l. si q̃s C. ad l. Iul. maiest. l. maritus. ff. de q̃ō. ubi ẽt per Bart. & per eundem, & Bald. in l. fi. C. fam. erc. & in l. bonæ fidei. C. de iureiur. & l. admonendi. ff. eod. ti. Quinimò gl. in d. l. si
2 quis, vr̃ velle ꝙ † in criminalibus, vnus testis faciat semiplenã ꝓbōnem, quod ẽt vr̃ pla-

erte Bald. sed Cyn. tenet ɔtra ibi in quodã suo ɔsilio, quia indiciũ est minus q̃ semiplena probatio vt not. in l. cũ ꝓbatio. supra de
3 ꝓbat. † intellige tñ, ꝙ ad hoc vt vnus testis de visu faciat indiciũ, debet esse omni exceptione maior. vt dixit Bart. in d. l. maritus. & in d. l. fi. & l. admonẽdi. vbi ẽt ꝑ Bald. & ꝑ eundẽ in suo notabili ɔsilio, q̃d' incipit, statutũ ꝓuidet. vbi optime docet quo cognoscat testis omni exceptione maior. Itẽ intellige, ꝙ vnus testis facit indicium de visu, qñ aliæ circunstantiæ non resistunt, ſm Bald in l. 2. C. quo. appel. allegãdo Ioan. And. in c. cũ in cõtemplatione. de reg. iur. in 6. in no-
4 uella qd' dicit esse notabile. † Probat ẽt indiciũ ad minus ꝑ duos testes non probantes de veritate maleficij, & sic de visu, sed ꝓbantes aliqđ signũ conferens ad maleficium, & sufficiens ad faciendũ indiciũ ad torturam, ꝓut dicet infra in seq q prin. & ꝙ ad probãdũ indiciũ requirant duo testes, voluit gl. q̃ reputat singularis. in l. si C. fami. ercis. supra allegata, & ita tenent Bart. & Doct. in l. fi. ff. de q̃o. ita ẽt voluit Inn. in c. sicut. de simo. vbi dicit, ꝙ leuia signa sufficiunt ad probandũ quẽ hæreticũ, tñ oportet illa plene probari ita refert, Bald. in d. l. fi. & si vnus solus testis ꝓbat de aliquo signo, & indicio nihil probat, ſm Bart. in d. l. fi. Sed Raph. Fulg. in
5 d. l. fi. dicit, † ꝙ licet singula indicia debeant ꝓbari ꝑ duos testes, tñ negari nequit, quin vnicus testis faciat aliqualẽ ꝑsumptionẽ, & ideo si plures sunt testes singlr de singulis indicijs deponentes, dicenẽ plures esse ꝑsumptiones, q̃ faciũt vnũ indiciũ ad torturã, arg. l. iustra do nestica. C. de prob. & l. 2. §. ætas. ff. de exc. tut. Pone .n. ꝙ vnus testis dicit se vidisse Seiũ vulneratũ, & in terra prostratũ, & interrogatus qs vulnerauit rñdit, Titius, hic est vnus testis super indicio deponens. Alius dicit se vidisse Titium sanguine asper sum, & euntẽ euaginato ense, Alius dicit vidisse hũc Titiũ exeuntem directo tramite, & voluẽ e se versus nemora, & occulte se latitãtẽ. Certe hi singuli testes de singulis indicijs deponũt, & tñ nemo sanæ mentis negabit, qn hæ ꝑsumptiones faciãt sufficiens indiciũ ad torturã arg d. l. & illius regulæ, & q̃ non ꝓsunt singula multa iuuãt, ita notabilr dicit Fulg. in d. l. fi. ad hoc optime adduco ad corroborationẽ huius opin. qđ not. dicit dom. meus do. Ioã. de mõte Sperello, de Peru. in
6 l. admonẽdi. de iureiur. † ꝙ licet plures semiplenæ ꝓbões nõ ɔiũgant ad faciẽdã vnam plenam, tñ ɔiunguntur ad faciẽdũ indicium, arg. not. in l. fi. C. de probat. & ita refert, & sequit Caccialupus in d. l. admonendi. char. 25. in versi. applicat, & ego puto tãto fortius hoc esse verũ, quanto illi singuli testes essent multũ notabiles, & magnæ auctoritatis, qñ licet testes singulares nõ ꝓbẽt, tñ si sunt ita notabiles, ꝙ adducãt iudicẽ ad indubitatã fidẽ, iudex nõ debet curare de illa singularitate illud est dcm singulare dom. Paul. de Cast. in l. Lucius. ff. de infamib. in recollectis Florẽtinis. & in d. l. admonendi, vbi ẽt cũ refert, & sequitur idem Caccialupus in char. 8.

Aduerte tñ, ꝙ licet qñ vnus testis testificatur de veritate facti, & sic de visu, ad hoc vt faciat indiciũ debet esse oĩ exceptione ma-
7 ior, vt superius dictum est, † & silr qñ plene probatur quo ad condẽnationẽ, in criminali debet esse oĩ exceptione maiores, ſm Bald. & Sal. in d. l. fi. C. de prob. ꝑ illũ tex. q dicit. ꝙ in criminalibus debent esse probationes luce clariores, & ꝑ tex. in l. optimã. C. de cõtrahen. & cõmit. stip. & idẽ dicit Bald. in l. cũctos populos. C. de sum. Trin. col. 6. tñ quo ad ꝓbandũ indiciũ sufficiunt duos testes ẽt nõ omni exceptione maiores, & sic admittent infames, ita dicit Bal. in d. l. cunctos populos. & Bar. in l. 2. §. qõni. ff. de q̃o. Item admittent familiares, & similes, ſm Bart. in l. 2. ff. de exc. tut. Itẽ aduerte, ꝙ ꝑ hoc q: duo testes ꝓbent aliqđ' indiciũ, tñ non ꝑ hoc iudex indistincte debet torquere reũ, nisi illi duo testes deponant verisimilia. Pone .n. factũ est furtũ in loco, ꝓbãt duo testes, ꝙ viderunt de loco exire Martinum hñtem aliqđ sub mantello, si iste Martinus esset magnus mercator, aut vir alicuius dignitatis, & auctoritatis, quẽ nõ esset verisimile furtũ fecisse, nõ poterit ex hoc torqueri, ita declarat Ang. in l. milites, ꝑ illũ tex. C. de q̃st. & refert & sequit Aug. de Ari. in addi. ad opus malefi cio. sup gl. in verbo, fama publica. sup vers. q̃ro quãr, dicit. n. Ang. ibi qđ' ɔditio ꝑsonæ excludit ꝑsumptionẽ resultãtẽ ex indicijs, & ideo opus est tũc. ꝙ alia indicia concurrãt, facit ad hoc qđ' supra dictum fuit in præcedenti q. ꝙ testis de visu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ contradicant, & resistant.
8 Quero an testis † examinatus añ formatũ processum facit indicium. Ecce commissum est

est delictum, ptãs hoc audito examinat testes sup indicijs nullo formato pcessu. Ex quorum dictis tm percipit, q sufficeret ad indicium ɔtra aliquẽ, hoc facto facit illum capi, & torqueri, an possit hoc facere, & si facit, & ille ɔfitetur, an piudicet. Rñdeo, q non. qm in principio tortura nõ est hñda. dicit Bart. in l. 1. in princ. ff. de qõ. & illa ante litem cõtesta, non est permissa. Bart. in l. si quis adulterij. in prin. ff. de qõ. & similiter non citato illo capto ad videndum iurare testes, tex. est sm Iac. de Are. & Bart. in d. l. si quis adulterium. & l. si maritus. Et siũr non publicato processu, sm Bart. in l. vnius. ff. de qõ. & dicetur latius inferius, vide ad prędicta Bart. in l. custodias. ff. de pub. iud. & Bal. in l. si tibi. C. de ɔd. ob. tur. cau. Sal. in l. fi. C. de qõ. Caccialupi in l. 1. apud quẽ. C. de eden.

9 † q dicit q in diciorum copia quæ fit p testes debet dari reo post negationẽ, & excusationẽ, vt colligit ex mente Bart. in l. qõ. C. de qõ. in prin. Ratio est euidens, qa post negatam inqsitionẽ, testes examinari debent, ex qbus fiãt indicia, nec ea q p curiæ informatione ante pquisiuit, & inuenit curia debet reo manifestare, sm Ang. de Peru. q fuit magnus practicus l. fi. ff. de qõ. & qđ recte intuẽti sensit ibidem Bart. dum vult testes examinatos ante inqsitionẽ spcialẽ, nõ facere indiciũ. Et dum subdit indiciorum copiã esse dãdã parti petẽti, debet intelligi de indicijs legitime habitis, & tpe ɔgruo. s. post specialem inquisitionẽ, & excusationẽ inqsiti. nã examinati ante, & ipso non citato sibi, nõ piudicant, nisi repetantur post lit. conte. & parte pñte vel citata, vt p Bart. in d. l. fi. & p Bald. in addi. Spec. in tit. de sen. in fi. de quo ẽt p Abb. in c. ad petitionẽ. de acc & Ang. in repe. l. si vacãtia. C. de bo. vac. lib. 10. hæc illi, adde Aug. de Are. idẽ velle in suo opere maleficiorum in gl. fama

10 pub. in 2. col. in fi. vers. & aduertas. † ex qbus apparet q hodie male faciunt officiales, qa anteq̃ formẽt inqsitionẽ, ex indicijs habitis p dicta testiũ, ponũt quẽ ad torturam, & sic possent teneri in syndicatu. & ɔfessio quæ sequeretur ex tali tortura non valeret, ẽt si in ea pseueraret, p d. l. maritus. de qst. cum sit habita nõ pcedentibus indicijs legitimis, de quo ẽt dicet infra dum tractabitur de tortura. Item qro an testes examinati sup gñali inquisitione, faciant indicium contra diffamatũ delicto, vt deueniri valeat ad torturã sup pcessu specialis inqsitionis, dic q non, vt ex supra dictis apparet, & tenet Bart. in l. fi. ff. de qõ. qm tales testes fuerunt examinati ipso reo nõ citato, nec ɔtra dictore existẽte, ergo non piudicant. l. qñ. C. de testi. vnde debebunt testes examinari post li. contest. super speciali inquisitione per l. si quis adulterij. de adul. ita dicit Bald. in l. fi. C. de quæst.

11 Vlterius gñaliter quæro. † an testis q examinari non debuit faciat indicium, referam qdqd scriptũ reperio sup hoc. Cyn. hoc examinat in l. fi. C. de accus. & in l. seruos. & l. libertorum. C. de testi. ex cuius dictis, sume pro ɔclusione, q qñq; testis non debuit examinari, pp reuerentiã eius ɔtra quẽ examinat, & tũc examinatus nõ facit indiciũ, vt l. 1. §. diuus. Antonius. & §. Antonius. & l. diuus. §. ex qbus. & l. maritus. ff. de qõ. Qñq; testis nõ debet examinari pp timorem, ne deponat pro eo examinatus. vt l. 1. §. ad qõnem. ff. de qõ. & l. 2. & l. seruos. C. de testi. & l. testis idoneus. & l. idonei. & l. testes. ff. eo. eiusmodi sunt testes domestici, quorum appellatione, q ɔtineat. vide in Spec. in tit. de teste. §. 1. ver. itẽ excipit q est domesticus, cum alijs sequẽtibus. & hoc casu tales testes examinati nõ faciũt indiciũ tex. est no. in l. pridẽ. C. de qst. ibi, vt neq; p his, neq; aduersus eos in capitalibus, vel pecuniarijs qõnibus veritatis vim obtinere possit, &c. & hoc tenuit Spec. in tit. de teste. §. 1. uers. qd si testis domesticus. & Bal. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. si hoc tñ forte fallit si testis domesticus, vel familiares, & similes sunt honesti, & bonæ famæ, puta familiares epi vel abbatis vel alicuius nobilis dñi, qa isti nõ retinẽt secũ nisi familiares discretos, & bonę opinionis, p ea q no. Inn. in c. in literis de testi. & Bal. in l. ẽt.

12 C. de test. † Aduerte qa Bart. in l. 2. ff. de excus. tut. dicit, q indiciũ fit p testẽ familiarẽ, p gl. in l. 1. de test. & q ex pluribus testibus familiaribus, põt iudex deuenire ad sniam, sed Bald. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. dicit ɔtrariũ, vbi vide. Itẽ forte fallit pp difficultatem pbõnum, & dolũ aduersarij, per l. ɔsensu. §. sup plagis. C. de repu. & qđ no. Cyn. in l. si qñ. C. vnde vi. in fi. facit l. quot. C. de naufi a. lib. 11. Qñque testis non debet examinari pp odium præsumptum in ipso teste, vt qa est minatus, & tunc an. examinatus facat indiciũ vel non, hoc debet ɔsiderare iudex aduertens ad qualitatẽ inimicitiæ, & qualitatẽ

T ij perso

personæ examinandæ, & si adsint verisimilia
dicta, tali testi datur fides, ut not. in l. 1. §. præ-
terea. ff. de qõ. iũcta. l. milites. §. oportet. C.
13 eod. tit. † Quãque quis nõ cogitur inuitus,
nec cogi debet testificari, vt d. l. lege Iulia. &
l. inuiti. la. 1. ff. de testi. & tunc talis testis exa
minatus sponte, & volens facit indicium, &
probat, vt d. ll. à ɔtrario sensu, sed si inuitus
esset examinatus, non ꝓbat, ſm Cy. in auct.
p̃sbyt. la 2. C. de episc. & cle. Et in dubio præ
sumitur inuitus, nisi appareat ꝙ volens de-
posuerit ſm Cyn. ibi, ut refert Bal. & seqtur
in d. l. lege Iul. & in d. auth. & in l. si parẽtes.
C. de test. Saluo. ꝙ dicit non p̃sumi inuitum
deponere, nisi in suum priuilegiũ allegaue-
rit, ꝙ non sit cõpellendus, & nihilominus sit
coactus deponere, & hoc casu non sit indi-
cium, ſm Bar. in l. 1. § si seruus. ff. de qõ. ita
ẽt expresse tenet Bal. in l seruos. C. de testi.
Adde, ꝙ do. Bart. de Capua in auth. de san.
ep. in §. Deo amabiles ibi, propria volũtate
14 suscepisse &c. vbi vide in lect. Bart. † dicit, ꝙ
præsumuntur inuiti testificari, ideo ꝓducens
debet facere apparere in actis ꝙ uolentes te
stificantur. Hæ tñ personæ priuilegiatæ cõ-
pelluntur testificari si aliter veritas hr̃i non
põt ſm Guid. de Suz. in d. l. lege Iul. & Imol.
in c. delictoꝝ, de testi. cog. ratio est, ne ueri-
tas occultetur, q̃ occasio indicit pc̃m mor-
tale. Sed stabit difficultas, q᷒ habeat probare
veritaté aliter hr̃i non posse, in quo articulo
But. & Imo. in cap. super eo. de testib. cogen.
ɔcludunt producentem testes dr̃e probare,
& est rõ, q̃a istæ p̃sonę priuilegiatę hñte ius
pro se. s. ꝙ compelli non possint, & qđ aliter
veritas hr̃i non possit est fundamentum in-
tentionis ꝓducentis, ideo debet ꝓbare, qm̃
negatiua posita pro fundamento intẽtionis,
semp debet ꝓbari per opponentem, ita sin-
gulariter dicit Inn. in c. sup his de accus. &
Bar. in l. hoc iure, de ver. obl. & est tex. in l. er
go. ff. ex qui. cau. maio. Aduerte ſm d. Nic. &
Capram. in d. c. super eo. de testib. cog. ꝙ for
15 te hoc. s. † ꝙ aliter veritas hr̃i non possit, ꝓ-
bari potest iuro ipsius testis, quia sicut ꝓdu
cens submittit se dicto testis super principa
li, ita debet se submittere super hoc p̃ambu-
lo, vel ſm eos põt iudex se de hoc informare
summarie. Sed an in causa criminali possint
testes compelli testificari, fuerunt octo opin.
de q̃bus uide in d. c. dilect. vbi dicit Imol. ꝙ
in hoc attendit stylus, & ɔsuetudo iudicioꝝ.

Sed q̃ sint istæ p̃sonæ q̃ cõpelli non p̃nt, dic
ꝙ sunt attinentes vsque ad supremũ gradũ
gl. est sing. in l. si fœm. C. ad Turp. quam ibi
seqtur Ang. & Imo. in d. c. dil. Item affines,
soceri, & ceteræ p̃sonæ, de q̃bus in d. l. lege
Iul. hæ q̃dem p̃sonæ non coguntur testifi-
cari nisi uelint. Sunt ẽt quædam p̃sonæ quæ
non admittunt ad testificandum ɔtra ẽt si ue
lint, ob reuerentiam eius ɔtra quem ꝓducũ
tur, ueluti filius ɔtra p̃rem, libertus cõtra pa
tronum, arg. l. quos ꝓhibet. ff. de postul. ita
tenet Imo. in d. c. dilect. & ceteri Doct. in l.
16 parentes. C. de testib. † Et not. ꝙ inter illas
personas priuilegiatas, sunt ẽt clerici q̃ non
p̃nt compelli, nec corãm ecclesiastico, nec se-
culari iudice, nisi aliter veritas hr̃i nõ possit,
gl. in cap. sup eo. de test. cog. & in cap. statuẽ
dũ. 2. q. 6. & tenet Host. in sum. de test. §. 1. &
Gof. eo. tit. in sum. & Ioã. de Imol. in d. c. dil.

Item senes non compelluntur inuiti testi
ficari de iure ciuili, ut l. inuiti. la 1. ff. de test.
& 4. q. 2. §. inuiti. Sed de iure canonico secus
est, vt hr̃ in c. si qui testium. de test. & ibi per
Caprã. & dñr senes quo ad hoc annoꝝ 70.
vt dicit gl. in d. l. inuiti. Quãque testis non de
bet examinari ꝓp ætatem, & tunc examina-
tus nõn facit indicium plenũ, sed quale qua
le, ut l. 1. §. imp. ff. ad Syll. & not. gl. in l. talis.
C. de his qui. vt ind. ſm Bart. ibi vbi hoc ex-
presse tenet, sed Bal. i d. l. seruos, dicit ꝙ hoc
casu pupillus in ciuili, & minor. 10. annis in
criminali nõ facit indicium ad ꝓbõnem, vel
defensionem negocij de quo agit, sed ad in-
formationẽ, ut ex eo inq̃ri, & ꝓcedi possit ꝑ
gl. in d. l. talis. Aret. in ope malefic oꝝ. i. ver
bo, comparuerunt & negauerunt totum, in
17 ver. item minor. dicit, † ꝙ minor 20. annis in
criminalib. põt examinari, ad aliq̃ intentio-
nem iudicis, & ꝙ faciat indicium, non autẽ
plenã ꝓbõnem, & hoc si in inq̃sitione fue-
rit examinatus ex mero officio, non aũt su-
per accusatione ad partis instantiã, ita dicit
tenere Guid. de Suz. & Flo. in l. in test. ff. de te
sti. d. Aug. de Ari. i suis add. ad dcm̃ opus ma
leficioꝝ sup d. ver. dicit, ꝙ Doct. solent alle-
gare vnã gl. ꝓ sing. in l. fi. C. de his qui. vt in
di. ad sil. ꝙ minor facit indicium ad torturã,
& dicit ꝙ Lud. solebat allegare consimilem
gl. in d. l. 1. §. impubes. vide ẽt de hoc ꝑ Bar.
in l. de minore. in prin. ff. de quæst. ibi ponit
an minor in criminalibus faciat indiciũ. &
limita tu prædicta per gl. in d. l. in testim. &

adde

adde Bar.in l.ex libero.in fi.ff.de quest. Vide oino p d.Alex.de Imo.in l.fi. C. de his qui.
18 vt indig.† vbi tenet, q̃ licet in criminalibus impuberes non sint idonei testes, ad plenam pbõnem, tñ sunt idonei ad indicium, & licet gl.i l.inuiti.ff.de testib.la 2. velit q̃ impubes faciat aliqd' indicium, quasi velit qd' non, validum ad torturam, iñ Spec.in tit.de teste §. 1.ver.item q̃ est impubes expresse tenet q̃ faciat indicium ad torturam. & idē tenet Bal. in d.l.inuiti.& l.seruos.C.de test. & idem vr velle Bal.in l.de minore.& l.maritus.ff.de q. & hoc qñ est pximus pubertati, & doli ca-
19 pax.vt dicit gl.in d.l.inuiti.† Qñq; testis nō debet examinari pp infamiam, vt l.3.§.lege Iul. ff. de testi. & tunc examinatus non facit indicium plenum.sed quale quale, vt l.q vlt. ff.de pe.ita ēt dicit Bal.in l.1.C.de sum.Tri. dicendo q̃ facit indicium ad fundandā intentionem iudicis, & inquisitionem, vide ēt in l. Cassius.ff.de sena.& in c.testimonium. & c. fi.de testi. Qñq; qs nō debet examinari rōne ordinis, vt q a ante lit.cteft.vel parte non citata, & tunc examinatus non facit indiciū, vt l.si q s adulterium.ff.de adul.& dixi supra in ver.quæro an testis. Qñq; q s examinatur vt principalis in se, & vt testis in aliū, & tunc aut ponit in alium examinari, aut non, qd' qñ sit patet ex no.p text.& Doct.in l.fin.C. de accus.& in l.fi filium.C.de lib.cau. & per Bar.in l.1.§.repeti.ff.de quest.cum si.Primo casu facit indicium sufficiens ad torturam, vt
20 tenet Cyn.in d.l.fi.† Qñq; testis non debet examinari pp lapsum termini statuti ad probandum, & tunc si hēt locū purgatio moræ examinatus pbat, vt no.Doc.in l.mancipiorum.ff.de ope.leg. Si aūt non hēt locum purgatio moræ, & tunc ad nihilum valet eius dictum, sm Cyn. in l.1.C.de sepul. vio. Adde Lud. de Vrbe, in rubr. ff. de arbi.in 9.col.in ver.an tñ testes, q in hac.q.dicit, q̃ aut testes phibenť à limine iudicij, & tunc admissi ēt indicium non faciunt, ex quo oino lex eos inhabilitat, vt ff.de quest.l. maritus, sed si tñ esse testes phibeant, tunc admissi faciunt indicium, vt not.Bal.C.de testi.l.seruos.ad qd' ēt l.matris.ff.de prob. Super hac qō.qua quæ rit an testis q non debuit examinari, faciat indicium si examinať Bar.in d.l. maritus.ff.
21 de quæst.† dicit q̃ testis q non debet examinari pp reuerentiam psonarum, & tunc examinatus non facit indicium, vt d.l.maritus. & l.diuus.eo.tit. Qñq; testis non debet examinari pp ętatem, tunc examinatus non facit indicium plenum, sed quale quale, vt l. 1. §.impuberes ad Sylla. Idē dicit ipse puto de teste q non debet examinari pp sexū, vt in muliere eadem rōne. Qñq; testis non debet examinari pp infamiā, & tūc examinatus facit indiciū quale quale.l. q vltimo.ff.de pœ. Qñq; non debet examinari pp inimicitias, tunc examinatus facit indicium, vel non facit sm qualitatem inimicitiæ, vt ff. de quæst. l. 1.§.pterea. Qñq; testis non debet examinari rōne ordinis q a ante lit.contest.vel parte non citata, & tunc dicit puto q̃ non facit indiciū, vt l.si q s.ff.de adul.& C.de test.l.si qñ. in fin.Bald.in l.seruos.ff.de testib. super hac
22 qō. dicit† q̃ indicium est triplex, vnum est qd' dirigit iudicem in viam perscrutationis, & inquisitionis, & istud pōt fieri p quēcunq; testem.vt d.l.qui vltimo. Aliud est qd' dirigit in viam hn̄dæ qōnis. & aliud qd' dirigit in viam cdemnationis simul cum alijs adminiculis. Et dicit ipse, q̃ testis nō idoneus, & phibitus à limine depositionis, non facit hoc indicium ad qōnem, & torturam.l.libertoꝝ. C.de testi. Sed si testes q non sunt phibiti à limine depositionis, non tñ sunt idonei ad plenā efficaciam phibitionis, bene faciunt hoc indiciū, vt ff.de testib.l.serui.2.rñso. & ff.de pb.l.cum pbatio.ff.de ædil.edic.l.quæro, in fine. Si vero quærimus quantū ad efficaciā cdēnationis, nullus est testis idoneus ad cdēnationem nisi suppleatur p alias probationes, vt l.solam. C. de test. & arg.ff.de eden.l si qs ex argentarijs.§.2.& subdit Bal. in d.l.seruos.q̃ testis interrogatus, & examinatus, q nō debuit interrogari nō facit indicium, qñ est prohibita interrogatio, vt d.l. maritus.ff.de qō.aut non est iusta rñsio, qd' est qñ non pōt inuitus cogi, & tunc idē si allegauit priuilegiū, vt ff.de testi.l.lege Iulia. Aut nō debuit interrogari ad probationē, & tunc pōt interrogari, ad informationē, vt pupillus in ciuili, vel minor 25.annis in criminali, tūc bene facit indicium ad inqrendum nō ad decidēdū, vt no. C.de his qui.vt ind.l. fi.in gl.ord.Sal.in d.l.seruos.clarius hoc declarat, dicēdo super q.pdicta q̃ testis q non debuit examinari, si examinať, q̃ quantū ad effectū cdēnationis non facit indiciū, nisi p alias pbōnes suppleretur, vt d.l.solam, & ar. d.l.si quis ex argentarijs.§.1.aut quantum

ut ex eo possit perueniri ad torturã, & tunc quidam sunt testes qui sunt ꝓhibiti,& interrogari,& rñdere,& isti non faciunt indiciũ, ut d.l.libert.& d.l.maritus. † Quidam sunt qui inuiti prohibentur interrogari, sed uolẽtes põt rñdere. & isti ad rñdendum cõpulsi ẽt non faciunt indicium,ut ff.de testi. l. Iul. & dñr compulsi priuilegio allegato,nõ alr̃, ut l.parentes,& qđ ibi hr̃.C.de test.parificãtur.n.isto casu inuiti.& qui nullo modo volentes ẽt põt admitti. Quidam sunt qui prohibentur interrogari quantum ad ꝓbõnem, sed non prohibentur quantum ad informationem,ut minor 25.ann.in causa criminali,& isti faciunt indicium quo ad inqrendũ, ut d.l.fi.in gl.de his qui.ut ind. Abb sic.in c. de cetero,de test.dicit,ꝙ licet laicus in criminalib.non possit testificari ptra clericũ,tñ facit indicium ad torturam. Et aduerte ad oĩa supradicta ꝙ nullus supradcõꝝ diceret testis oĩ exceptione maior, vñ vnus solus testifica ret de visu nõ faceret indiciũ,sed si duo testificarent de uisu,facerẽt indiciũ.& silr̃ si testificarent de circũstantijs q̃ inducerẽt indiciũ, vt dixi supra in 2.q.princ.in uer.aduerte tñ.

23

1 Indicium quale esse debeat,vt sufficiens sit ad torturam iudicis committitur arbitrio.
2 Indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit malæ conditionis,& fama,& solitus talia facere.
3 Furtum à familiaribus,& in domo conuersantibus factum præsumitur.
4 Furtum præsumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem.
5 Indicium super furto contra aliquem habetur, qui cum antea pauper esset, multas pecunias habere reperitur.
6 Indicia,& præsumptiones contrarijs tolli possunt præsumptionibus & indicijs.
7 Fuga sola quãdo indicium sufficiens præbeat ad torturam.
8 Fuga non facit indiciũ,vt quis possit subijci qõni si possit aliqua probabili causa velari.
9 Fuga sola propter processum initiatum non facit indicium.
10 Fugiens de carcere per ostium carceris apertũ, non est pro confesso habendus,
11 Officialis fugiens tempore syndicatus, pro confesso habetur,de his super quibus inquiritur.
12 Fuga quando præsumptionem & indicium inducat,& alios suos effectus producat.
13 Statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an valeat.
14 Indicium generale in quolibet crimine censetur dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur.
15 Confessio extraiudicialis facta parte præsente, iudicium facit ad torturam.
16 Cõfessio extra iudicium facta,indiciũ præbet ad torturã, si de tempore & loco deponat cõstiẽs.
17 Confessio facta coram iudice sed nõ in figura iudicij.vel coram notario sine iudice, an probet. Confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat.
18 Mendacium an præstet quæstioni indicium.
19 Confessus de se, non est de socijs interrogandus, fallit in quibusdam casibus.
20 Fures de socijs,et receptatorib.iterrogari possũt.
21 Seruus de crimine conuictus,vel confessus,de socijs,& mandatoribus est interrogandus.
22 Latrones dicuntur qui publice stratas aggrediũtur,qui & de socijs interrogari possunt.
23 Interrogatio de socijs generaliter fieri debet nõ descendendo ad speciem, seu ad nomen certæ personæ.
24 Confessio rei contra socios criminis,quando præsumptionem inducat aduersus illos.
25 Criminosus de consocijs confessus, indiciũ ad torturam nõ præstat, nisi pluribus cõcurrentibus.
26 Iniuriatus vel percussus ab inquisito,vel accusato,asserens contra eum non facit indicium.
27 Confessio tacita per pacem, seu transactionem facta,an faciat indicium,vel probationem.
28 Pax, seu transactio super crimine multis potest modis fieri, vt transigens confiteri ipsum crimẽ non videatur.
29 Inimicitia facit indicium ad homicidium.
30 Variatio,pauor,& trepidatio,indicium faciunt alijs deficientibus indicijs.
31 Accusatus de crimine debet diuersis examinari vicibus,& varians quæstioni poterit subdi. Variationes,& vacillationes factæ in tortura si ne indicijs facta,surto nõ præiudicãt in aliquo.
32 Fama sola cum vno indicio sufficit, vt tortura quis subdi possit.
33 Minæ quando indiciũ sufficiens faciant ad torturam.
34 Homicidium factum in aliquo loco per quem aliquis solitus erat transire,qui maleficia consueuerat perpetrare, præsumitur ab eodem perpetratum esse.
35 Diuinatio an faciat indicium ad torturam.
36 Ars diuinandi non semper reprobatur.

37 *Locutio secreta, vel articularis cum aliquo facta, qui postea incontinenti homicidium cõmisit an faciat præsumi consilium, vel mandatum ad hoc faciendum.*

38 *Armatus stans cum offendẽte præsumitur opem ferre.*

Quæstio tertia, primę partis.

Circa tertium videlicet qualia debent esse indicia per quæ deueniri valeat
1 ad torturam. † Dic, ꝙ Doct. oẽs sunt in hoc ɔcordes, ꝙ de hoc non põt dari certa doctrina, sed cõmittitur arbitrio iudicis, ut ff. de test. l. 3. §. eiusdem quoque ibi, tu magis scire potes quanta sit testibus fides adhibenda, ita dicit Alb. Paul. de Eleaz. Odof. Cy. & Bart. in l. fi. ff. de q. dicit tñ ibi Bart. ꝙ in aliquibus criminibus põt dari aliqua uia ad cognoscendum indicia sufficientia ad torturã.
2 † Et primo in crimine furti. nam aliquis accusator de furto, põt esse indicia ɔtra ipm, ꝙ est homo malæ ɔdõnis & famę, & ɔsuetus facere similia. l. de minore. §. plurimum. ff. de qõ. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ꝓ quo facit tex. in l. si cui. §. ijsdem. ff. de accus. vbi q semel fuit calũniatus, præsumit iterꝝ calũniari. & qđ no. Dyn. in regula semel malus. in prin. lib. 6. Itẽ põt esse indicium, ꝙ ipse erat vicinus, & habebat notam illam domum, & qa ɔuersabatur ibi, ut est text. in l. dñm horreoꝝ. ff. loca. & ibi dixit Bart. notãter ꝙ si aliqui hñt notitiam domus, sunt suspecti qñ domus frangitur ꝑ ædificioꝝ notitiam. nã tales ꝑsonæ de facili possent torqueri ad inuestigationem veritatis, ut hic. & ideo officiales qñ cõmittuntur malesicia, oculte ɔsueuerunt mittere ꝓ uicinis q verisilẽ debent scire veritatem, ad qđ. l. si ita, in fi. de fun. inst. & ibi per Iac. de Are. & Bar. Itẽ Bar.
3 in d. l. dñs, notabiliter dicit nor. ar. † ꝙ furtũ præsumitur factum à ɔuersantibus in domo, vel quod saltem sciant quis fecerit. C. de rep. l. ɔsensu. §. super seruis. Hinc ẽt dixit Bart. in l. 1. in fin. ff. si fami. fur. fe. dica. ꝙ famuli hospitatoris põt torqueri ꝓ re subtracta in hospitio. Prædicta tñ tempera ẽm ꝙ notabilẽ dixit Bal. in l. 1. C. loc. ꝙ iudex ex qualitate ꝑsonaꝝ arbitrabitur qs ex vicinis sit torquendus vel non, vñ dicit ipse licet uicini ꝑsumant scire, & ꝑ hoc suspicio cadat in illis, tñ non oẽs erũt torquendi, sed suspecti de scia, vel qđ fecerit, arg. l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. Terreri poterunt oẽs, vt ff. de test. l. 3. §. idẽ diuus, sed non torqueri oẽs, qa tortura in se habet iniuriam, ẽm
4 eum, quod est ualde notabile. † Itẽ est aliud indicium ad furtum, ꝙ res q̃ reperiunt furto subtractæ in domo, videantur furto subtractæ ꝑ familiarẽ fugitiue recedentẽ, gl. est no. in auth. de exhib. re. in §. si vero ẽt quædam. Item est aliud indicium ad furtũ, quia visus est exire de nocte illam domũ, in qua fuit factum furtũ, & habebat aliqd sub ius. Itẽ qa visus fuit expendere monetã de illa stãpa, cuius erat illa, q̃ fuit furto subtracta, hęc duo dicit Ang. in l. mil. C. de qõ. & h. d. ipse nisi sit alia verisimilitudo in ɔtrarium, puta qa ille q fuit visus exire, uel pecuniã expendere, esset qdam magnus mercator, qa ɔdõ ꝑsonæ excludit ꝑsumptionẽ resultantẽ ex indicijs, ideo tunc est opus vt alia indicia concurrãt.
5 Item est aliud indicium † super furto, si post furtum fcm̃ repertus est qs expendere pecuniam, cum ante esset pauper, nec reperit vñ habuit, arg. l. Quintus. ff. de don. inter ui. & vxo. ẽm Bart. in l. fi. ff. de qõ. Item si illa res subtracta cedebat sibi ad commodum. puta erat instrũ quo ad eum ꝑtinebat, vt l. 1. §. si quis instrã. C. de lati. liber. toll. ẽm Bart. in d. l. fin. Item si post furtum reperitur res furtiua penes aliquem l. in ciuilem. & l. ciuile. C. de fur. Quod verꝫ esse dñt Doct. qñ cum hoc concurrit sinistra suspicio, ex qualitate personæ, cõsuetæ. forte res furtiuas emere, vel ɔsuetæ furari, quia tunc poterit deueniri ad torturam, si iudici uidebitur, alias aiũt nõ si iudici non uidebit, ꝑ grauitatem ꝑsonæ, & honestatẽ, arg. l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ita dicit Bald. in d. l. in ciuilem. de quo ẽt ꝑ eundem, & Cyn. in l. fin. in fi. C. de hær. inst. & ꝑ Cy. in l. fin. C. de qõ. nec mirꝫ, quia ut dicit Bar. in l. 1. §. 2. ff. de qõ. ꝑ illum
6 tex. licet † reperiuntur indicia sufficientia ad torturam ɔtra aliquem, tñ si pro ea sunt aliqua indicia, opus est ꝙ illa idicia ad torquẽdum sint magis vrgentia, & fortia, & sic istæ ꝑsumptiones, & indicia põt elidi ex altis indicijs, & ꝑsumptionib. v. g. si ille penes quẽ res furtiua reperitur, est bonæ ɔdõnis, & famæ, vel si ostendit eum à quo habuit, ut d. l. in ciuilem, & d. l. ciuile hẽ etiam in l. ancillæ. C. de fur. & hoc est generale, ut ipse dicit in omnibus alijs indicijs similibus. Ad hoc facit,

torqueri possit, vt C. de accus. l. fi. vt C. de as sess. l. nullus. & qđ ibi no. & alius q liber hō nō pōt esse decurio. vt ff. de decur. l. seuerus. & ita seruat gñalis consuetudo, & do. Azo. in sum. de quæst. §. torqueri. & §. torquētur.

Additio D. Ludouici.

83 De libero † homine, vt possit torqueri, iudicio meo non est dubitandū, licet do. auctor ad hoc ꝓbandum multum laboret, ꝓut vides, nā ego habeo hoc pro absoluto, & licet de hoc dixerim in princ. huius operis. tñ nunc pro cōfirmatione dico vnum vltra omnes, nam si liber homo torqueri nō pos set, profecto ex mille delictis, non punietur vnū ꝯtra l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aq. l. nā in delictis nō semꝑ sunt ꝑsentes testes, imò qui male agit cōiter odit lucē, vnde ex hac rōne primo debet posse liber homo absque dubio torqueri, & contra se, & cōtra alios.

Guido de Suz.

Item puerilis tñ qō est, nunquid ita principalis persona debeat poni, vel subijci tormentis veritatem eruendam, vř ꝙ non, qa totus tract. de qō. C. & ff. vř consistere circa seruos suos torquendos, & liberos hoies va

84 cillantes, Sed tu dic quod † ipse principales personæ sunt qōni subijciendę, vt C. de qōni. l. 3. & ff. eo. tit. l. 1. §. diuus, & §. si quis vltro, & l. vnius, & ff. de re mil. l. proditor præcedere tñ debent indicia verisimilia, ex quibus obiecti criminis reus, ex prętinitione culpæ, indicijs animus informetur, vt C. de quæstio. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet, & C. de fal. l. sicut.

Additio D. Ludouici.

Prout attestatur ipsemet auctor, hæc q̄stio puerilis est, & probatur ex his quæ supra dicta sunt in additione proxima præcedente, & per do. auctorem in §. proxime ꝑcedenti, incip. sed nunquid liber homo, &c.

Guido de Suz.

85 An si iudex adeo † tormentando modum excesserit, ita ꝙ tortus in quæstione defecerit, vel membra debilitauerit teneatur, & quo iure. & ꝙ teneatur dicit lex expresse. ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. quæstionis, ibi teneri eum, &c. si enim torquendus est reus vt innocentiæ, vel iudicio saluus reddatur, vt l. quęstionis modum. ff. de quæstio. certe si iudex non seruauit, tenetur. & facit. ff. sol. matrim. l. si constante. §. si maritus. & instit. qui sunt sui vel alie. iur. §. 2. & §. dñorum, & melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quemcunque. §. si magister, & ff. de vsufr. l. locum. §. si. & ff. de pign. act. l. eleganter. §. plane. nec prodest sibi, ꝙ tanq̄ iudex hoc fecit, cum deliquerit, nam omne maleficium praue præsumitur actum, vt C. de iniur. l. si non conui-

86 cij. & C. de sic. l. 1. † Præterea, si ꝓpinquus in corrigēdo ꝓpinquū, modū excessit tenetur, vt C. de emen. ꝓpin. l. 1. nec iudicem excusat offm̄, qa sicut priuati, & ita magistratibus ꝓhibitū est aliquid illicitū facere l. nec magistratibus. ff. de iniu. econtra vř ꝙ non teneat, qa iudex causa veritatis eruēdę hoc fecit, suum exequendo offm̄, & non animo interficiendi, vel debilitādi, igr̄ nō debet teneri. nemo. n. vř delinquere nisi animū malignum ad hoc habuerit. ff. de verb. sign. l. sæpe, ad si. voluntas. n. & propositum distinguūt maleficiū. ff. de fur. l. q iniurię in prin. & facit. ff. de acq. pos. l. q iure. & alibi scriptū est, tūc crimē cōtrahit, cū volūtas nocēdi interuenit, non alias. l. 1. C. ad leg. Corn. de sic. & facit. ff. de lib. homi. exhi. l. 3. §. 1. ꝑsumit. n. bonū de officialibus nisi ꝓbet ꝯtrarium manifeste, vt ff. de off. ꝑse. pro. l. 1. ad fi ne. nā creditor, rē obligatam auferendo nō ꝑsumit deliquisse, qa notabilis est præsumptio, vt ff. de fur. l. cū creditor. sic, & a simili, iudex in ꝓposito causa sui officij exequēdi, ꝑsumit id fecisse, non nocendi ꝯsilio, vt ff. de

87 iniurijs. l. iniuriam. §. 1. † & si aliquam culpā in excedendo modum, in torquēdo adhibuit, non tñ tenetur l. Corn. de sic. quia in delictis, lata culpa non æquiparat dolo. ff. de pœn. l. aut facta. §. causa. itē officij necessitas suadet remanere impunitū qđ alias coerceri dēret, vt ff. de his qb. vt indi. l. post legatū. §. aduocatū, & lit. tutorē, nā in dubio, si nō apparet quo aio fecerit ꝑsumit potius, ꝙ ex zelo iustitię, & vigore officij, q̄ malo ꝯsilio id fecisse l. minus instructus. C. de acq. pos. ff. ꝓ soc. l. merito. Accedit ad idē, & aliud validius arg. sumptū. C. q acc. nō pos. l. 2. ad fi. vbi tutor ex offō suo, accusāns de falso ꝓducentem instra contra pupillum, si non probat non ꝑsumit calumniandi animo accusationem instituisse, nisi euidenter ꝓbet, & tñ alr qui non probat calumniam præsumitur, eo ipso ꝙ non ꝓbat l. 1. C. de aduo. diuer. iudi. Solu. distinguūt, q dā, si hoc apparet, ꝙ fecerit ex voluntate, dolo tenei, sed casu absq; culpa

culpa nullo modo tenet, si aut cum aliqua culpa excedendo modu nō puto teneri p l. vnicā. C. de emen seruoꝝ, & bona est argumentatio de ptāte dominica ad potestatem rectoris, vt ff. de ver. sig. l. potestatis.

Additio D. Ludouici.

Passus iste de mortuo vel debilitato in tortura, an iudex teneat vel ne, est multū iudicio meo ↄsiderandus, & aperiendæ sunt aures p dñis iudicantibus, in quo passu, do. auctor ↄcludit, qd' in vno casu solum tenet iudex, qn apparet de dolo, alias aut non qn casu vel et qn culpa excessit modum in tor-

88 quendo per d. l. 1. de emen. suorum. † Ad ego sentio, qn culpa excessit modum in torquendo, nam eo ipso q excedit modum singit priuatur homo, & non iudex, ergo debet teneri, sicut dicimus in tutore nō bene administrāte bona pupilli. nā nō fingit tutor, sed tenet tanq quilibet, vt ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam, & ff. pro emp. l. qui fundum. §. si tutor, & arg. C. de episc. & cler. l. gnaliter. præterea vr esse casus de hoc in l. item apud Labeonem. § qōnis. ad fi. ff. de iniur. ibi sed, & si iussu dñi quis qōnem habeat, modum tn excesserit, teneri eum dre labeo ait, &c. & hoc et reperio voluisse Cy. Bald. & Saly. in l. Gracchus. C. de adul. & Ang. in

89 l. 3. eo. tit. † vbi dñr, q si tortus deficit in tortura iudex non tenetur, dummodo indicia pcedāt, & in actis de indicijs appareat, & et iudex non fuerit egressus terminos torturæ. & sic sentiūt apte, q tenet iudex de excessu, & sic de culpa in excedēdo. verū est, q in dubio non psumit egressus modum, rōne officij. l. herennius. §. gai. ff. de euic. vnde ei q dicit contrarium, incumbit onus probandi fm Ang. in d. l. 3. quod est not. dignum fm Ang. Are. in suo tract. malef. in ver. fama. in vers. octauo quæro quid si tortus, &c.

Guido de Suz.

90 Sed quid † si probatum est maleficium p vnum testem de veritate tm, nunquid erit sufficiens indiciū ad tormēta habenda, vr q non, vt ff. de qō. l. maritus. vbi per dictum vnius testis non fuit ad qōnem processum. Preterea dictum vnius testis, non inducit indiciū sine psumptione, vt ff. de do. ple. l. Theopompus. & ff. quēadmo. testa. ape. l. 1. §. sed vnius, & iura oīa tractantia de indicijs, quæ requiruntur ad qōnem habendam, loquunt in plurali .s. indicia præcedere hēe, non aut dnt indicium l. 1. secundo rñ. ff. de qō. & ibi & alijs argumentis, & l. vnius. §. in ea causa. & l. fi. eo. tit. & C. eo. tit. l. cum cognitionaliter, & l. milites, & C. de fal. l. sicut. & pluralis locutio, singulari numero nō quiescit. ff. de man. test. l. libertas quam. § vlt. Sed his non obst. dic vnū testē de veritate sufficere ad habēdā torturā. vt in sum. de qō. §. indiciū aut. & C. ad l. Iul. maiest. l. si qs alicui, in apparatu. Nō obst. l. maritus, qa ibi nō fuit tortus p p dcm vnius testis, qa ille q phibuit testimoniū erat familiaris pducētis & ideo dcm suū non fuit tāti effectus, q faceret indiciū. Non obst. alia iura in ↄtrariū alleg. in qbus de pluribus indicijs hr mētio, qa illa pluralitas inspecto cōi vsu loquēdi, in singularitatē resoluit, vt ff. de ver. sig. l. non est sine liberis, & ff. de neg. gest. l. ait ptor. §. 1. & ff. de ori. iur. l. 2. §. exactis, & ff. de ↄd. & demō. l. demōstratio falsa. §. fi. & l. q ↄcubinā. §. si stichus.

Additio D. Ludouici.

Dñs auctor concludit, q potest quis torqueri per vnum testem deponentem de veritate, & idem voluit ipsemet in §. proxime seq. in princ. dum tractat de fama. in quo adde tu gl. sing. de hoc in c. at si clerici. extra de iud. quam pro sing. alleg. & secutus est dñs Abb. ibi, in 7. col. & gl. & ibi Barr. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. & Bart. in l. fi. ff. de qō. & in d. l. maritus, & in l. pe. eo. tit. & Bald. in l. 2. C. de app. & Bald. in l. milites. C. de qō. & do. me. Alex. in cons. 65. in pe. col. in 1. vol. inc. si præcedentibus, &c. & do. Ang. Are. in suo tract. malef. in verbo, fama. in ver. quæ-

91 ro an vnū indiciū. † vbi limitat pdicta pcedere si est vnus testis integer, qa infamis, vel vilis, nō faceret indiciū ad torturā l. 1. §. itē Cornelio. & ibi Bar. de qō. & voluit do. me. in ↄs. de quo supra px. feci mētionē. Secūdo limita pdictā ↄclusio qn testis deponit recte sup maleficio. secus si deponeret sup iudicio ad maleficiū pbādū, ita voluit gl. quā sequit ibi Bart. & Bal. in l. fi. C. fa. ercif. & Bar. in l. fi. ante fin. de qō. & do. Abb. in c. 1. in 1. col. extra de ↄfes. & in c. sup eo. el 2. in 2. col. extra de testi. Tertio limita pdictam ↄclusionē pcedere nisi aliæ circūstantiæ resisterent,

92 † qa tūc vnus testis de visu nō facit indiciū fm Bald. in d. l. 2. C. quo. app. referens Io. And. ita tenentem, quod est notā. fm eum, & idem voluit do. Abb. in c. tertio loco. in 5. col. de pb. & in c. cum in contemplatione. extra

extra de reg. iur. pro quo adduco, quia qñ aliqua sunt indicia pro reo excusantia, tunc indicia contra eum debent esse multum vrgentia, ut superent illa quæ faciunt pro excusatione rei. ita hr̃ in l. 1. §. 1. ff. de qõ. ita uoluit Ang. Are. in suo tract. malef. in verbo fama. in vers. & prædicta procedunt, &c.

Guido de Suz.

93 Quid si maleficium † probatum est per famam tm̃ poterit ne ad tormenta ꝓcedi? vr̃ ꝙ sic, quia ꝓbõ famæ æquiparatur ꝓbõni vnius testis. ff. de test. l. 3. §. eiusdem, & in apparatu, & supra prox. qõ. dem est indicium vnius testis sufficere ad qõnem hñdam. Sed dic, ꝙ non, quia fama per se non ꝓbat, sed inducit aliquod indicium, ad confirmandas, seu coadiuuandas, seu comprobandas, alias ꝓbõnes, vt d. §. eiusdem. ibi ꝯfirmat rem de qua agitur &c. i. simul firmat, non tñ per se facit validum indicium. est. n. fama res fragilis, & perniciosa, ut plurimum per clientelas voces artificiose transmissa ab ipsis qui desiderant de hoc famam esse, ut. ff. de hær. instit. l. Pacumæuius, & arg. C. de pœ. l. decur. & ff. de off. rect. proui. l. illicitas. ibi nec ad libidinẽ. non. n. quælibet indicia sunt sufficientia ad torturam, vt supra dixi in princip. notab.

Additio D. Ludouici.

De fama non sufficiente pro indicio ad torturam d. auctor recte locutus est. cuius dictis adde quod idem voluit Bart. in l. de minore. §. torm. de qõ. & Bal. in l. mil. C. eo. tit. & Salye. combon. in l. ea quidem. in mã famæ. C. de accus. tñ limita, nisi fama esset orta à personis fide dignis, vel esset iuncta cũ fuga, prout supra dixi in addit. mea. incip. circa hanc mãm qualiter, & qũo sumantur indicia. circa fin. ad quæ me remitto.

Guido de Suz.

94 Sed si præter † famam esset aliquod indicium, puta dem vnius testis, quod quidẽ facit indicium, ut d. l. Theopompus, vel si ꝯstiterit accusatum esse inimicum interfecti, vel alias offensi, alias tunc non sufficeret cũ lex de inimico præsumat omne malum, vt ff. de quæst. l. 2. §. præterea, & de test. l. 3. in princ. Item si se iactasset delatus de malef. cõmittẽdo. nam talis iactatio inducit indicium ꝯtra iactantem, ꝙ maleficium postea cõmiserit, ꝯsiderata qualitate personæ, arg. C. qd' me. cau. l. metum. & ff. ex qui. cau. ma. l. 3. Tu allega meliora iura. ff. ad l. Iul. ma. l. fam. ver. tñ ibi, & ante quid fecerit &c. & C. si quis Imp. maled. l. vnica. ibi ex dictis, hominũ facta pensemus, & ff. de su. leg. l. Labeo. ibi neminem perdiecere &c. Item si accusatus uisus

95 est fugere de loco maleficij, † nam fuga accusat fugientem, ut in auth. de exhi. re §. si uero, & in auth. de san. ep. § si quis ad ordinationem. Ita si ꝯsiliarius deposito officio se absentat, pro ꝯfesso hr̃, ꝙ male fecerit. C. de assess. l. ꝯsiliarios. ff. de susp. tut. l. impub. ad fi. Item si is contra quem fama laborat, praue sit æstimationis, & homo qui similia facere ꝯsueuit. ff. de qõ. l. de min. § torm. ff. de acc. l. si is cui. §. ijsdem. Idẽ si foret aliud indiciũ, ꝙ qlibet curiosus põt ꝑpẽdere. fm criminũ qualitatem, & personaꝶ varietatem, tunc cũ adest aliqd' de prædictis indicijs, uel alijs similib. & fama ꝓbetur, poterit ad tormenta ꝓcedi, q a fama ꝓbata, simul cũ aliquo ind. facit legitimum, & sufficiens indiciũ ad habendã torturam, q̃uis fama ꝑ se nõ sufficiat.

Additio D. Ludouici.

Quodlibet ex prædictis indicijs, vna cũ fama, sufficiat ad torturã, prout ꝯcludit do. auctor, sed tu dicas, ꝙ multa ex prędictis indicijs, ẽt sine fama, sufficiunt sola ad torturã, put supra dixi circa princ. in add. inc. circa hanc mãm qualiter, & qũo sumantur indicia &c. quæ non repeto, sed uide q̃ ibi dixi, vbi posui de inimico, & de fuga, & alijs similibus. Sed vnum ꝑ nũc non omitto, an vnus testis vna cum fama, sint indicia sufficientia ad condemnationem. habes gloss. in cap. veniens. el 1. extra de test. & posuit Bart. in d. l. minore. §. tormenta, in ult. col. de quæst.

Guido de Suz.

96 Sed quid si † ptãs habet arbitrium, ꝙ nil aliud est dicere, nisi ꝙ bona fide procedat, fm ꝙ ei conscientia dictauerit, an possit supplere defectum probõnis indicij vigore arbitrij, dic ꝙ non, quia non vr̃ esse cõmissum arbitrio suo, ꝙ legitima indicia non debeant ꝑcedere, q a iuris auctoritas, sed facti non est in ptãte iudicum l. ordines. §. 1. ff. ad munic.

Additio D. Ludouici.

Pro ꝯclusione do. auctoris, ꝙ vigore arbitrij iudici ꝯcessi à lege, vel à statuto, non possit supplere defectũ indicioꝶ, adduco primo l. si à milite. §. edictum. ff. de test. mil. vbi per libertatem arbitrij non intellr̃ ꝯcessum, qd' non conuenit bonis moribus, & sic fm bonos mores est interdictum, sed est contra

bonos

bonos mores torquere aliquẽ sine sufficiẽti bus indicijs, ergo nõ põt in hoc supplere iu dex vigore arbitrij sui. & ita in terminis re perio Paul. de Eleaz. in commen. c grauis. ex tra de deposi. in vlt. col. & Gãd. in suo. tract. malef. in ver. item q̃ro nunq̃d potestas, &c. Pro q̃bus facit, nã hoc esset tollere defensio nes, & iura tertij, quæ non põt quis auferre vigore alicuius arbitrij ẽt liberi, & absoluti, vt in cle. sępe, cum gl. in verbo, defensiones, extra de ver. sig. & in cle. pastoralis. §. pe. ex tra de re iud. & voluit Bar. in l. filiusfa. ff. de don. & Bar. in l. 1. ff. de test. mil. & in extraua. ad repri. in ver. videbit, & in verbo figura, & do. Ant. & Io. de Imo. i c. j. extra de ꝯst. & Pet. de Anch. i ꝯs. 161. inc. visis diligẽter, &c. Vnũ

97 † tñ tene mẽti ꝙ vigore talis arbitrij pote rit iudex toquere aliquem ꝑ dcm̃ vnus testis de visu; ẽt si non sit omni exceptiõne maior. ita sing̃r voluit do. Gand. vbi supra prox. in d. ver. itẽ q̃ro nunquid potestas, &c. & voluit do. me. Alex. in ꝯs. 65. in pe. col. 1. vol. incip. si ꝓcedentibus indicijs, &c. vbi ẽt plus dixit ꝙ ẽt si ille testis fuisset receptus, parte nõ ci tata, põt torqueri, vigore illius testificatio nis, dũmodo stylus sit, ꝙ nõ citeĩ pars in exa minatione testiũ in ea mã, qđ ꝑpetuo tene mẽti, ꝓ ꝯfirmatione eoꝝ q̃ dixit do. auctor hic circa arbitriũ ꝯcessũ iudici in torquẽdo.

Guido de Suz.

Sed quid si continetur in statuto ciuitatis Bononiæ, ꝙ non possit aliq̃s poni ad tortu rã nisi ꝯtra cum fuerint habitæ violentiæ p̃ sumptiones, respondeo, requiruntur ma gna indicia quæ sint aliquo minus indubi tatis, & plur bus indicijs simplicibus ex qui bus proceditur ad torturam, vt dictum est, nam, & illa videntur manifesta argumenta.

Additio D. Ludouici.

Pro do. auctore facit circa hoc de violen tis p̃sumptionibus, illud quod hr̃ in c. afferte. extra de præsum. & ibi do. Abb. in 4. col. & ꝑ Bald. in l. fi. in 1. col. & in l. neq; natales.

98 in 1. col. C. de ꝓb. hinc est, ꝙ dicimus ꝙ † p̃ sumptio iuris dr̃ violenta. s̃m Paul. de Cast. in 2. cons inc acta iudiciaria, &c. Adeo ꝙ p̃ sumptio iuris operatur, ꝙ potest ferri s̃nia pro actore, s̃m eundem Paul. de Cast. in suo cons 95. incip. si dico me, &c. & plus dico ꝙ præsumptio violenta sufficit ad condemnan dum in criminibus occultis, vtputa, in crimi ne adulterij l. si quis adulterij. C. de adult.

Idem dico in omnibus casibus à iure expres sis, s̃m Bart. in l. ꝙ Nerua. in 5. col. ff. depo. de q̃ua mã posuit aliquid Ang. Aret. in suo tract. malef. in ver. fama in 2. col. cum seq.

Guido de Suz.

99 Sed q̃d † si ꝯtineĩ in statuto ꝙ nemo pos sit torqueri, nisi indicia indubitata præcesse rint, vt exẽplũ de indicijs indubitatis ecce. n. camera habens vnũ aditũ, & exitũ, non plu res, de dicta camera exiuit q̃s pallidus, trepi dãs, cũ cultello nudo sanguinolẽto in manu & statim post exitũ reperiĩ homo recẽter oc cisus in dicta camera, certe ista sunt indicia ad ꝓbõnẽ maleficij indubitata, ex q̃bus nõ solũ ad tormẽta, sed ẽt ad condemnationẽ, & pœnę impositionẽ põt ꝓcedi. Et ita intel ligit l. sciãt. C. de ꝓb. ibi vel indicijs ad ꝓba tionẽ indubitatis, & ho. disiũctiuã vel, nã palliditas, vel trepidatio est vnũ indiciũ ꝯtra ip'um, vt ff. de q̃oni. l. de minore. §. tormẽta. Itẽ delatio gladij, presertim nudi, est aliud in diciũ, nã deportantibus arma lex malę p̃su mit, vt C. vt armoꝝ vsus l. vna. & in auth. de man. princ. §. vlt. colla. 3. Itẽ, ꝙ gladius erat sanguinolentus, erat aliud indiciũ. homine ẽm occiso, gladius solet esse sanguinolẽtus, nam ex qualitate facti accipiĩ ꝯiectura. sic, & alias dr̃. ff. de do. int. vir. & vxor. l. verum. ra ro tamen contingunt talia indicia.

Additio D. Ludouici.

In hoc primo exẽplo d. auctor recte locu tus est, in quo exẽplo ꝯcordat Gãd. in tract. suo malef. in rub. de inst. & p̃sum. & Bart. in l. 2. ff. de fur. & Ioan. And. in addi. Spec. in ti. de ꝓb. §. 3. ver. 13. & do. Ang. Are. in suo tra cta. malef. in verbo fama publica ꝓcedente.

Guido de Suz.

100 Est, & aliud † indiciũ ad ꝓbõnẽ indubita tũ, & istud sæpius ꝯtingere põt cum occidiĩ Titius in aliqua vinea vel fundo, & de hoc accusatur Seius, sed de visu nulli testes depo nũt ꝙ viderint Seiũ hoc homicidiũ cõmitte re, sed ꝓbaĩ ista ꝯtra Seiũ. primo, ꝙ ipse Se ius erat inimicus Titij. Itẽ ꝓbãt testes, ꝙ vi derint Seiũ admenãtẽ gladiũ ꝯtra Titiũ. Itẽ ꝓbaĩ ꝑ testes, ꝙ Seius aufugit tp̃e ꝑpetrati maleficij. Itẽ ꝓbaĩ ꝑ famã, & vocẽ publicam, ꝙ Seius dcm̃ Titiũ interfecit certe ista qua tuor simul iũcta quãuis singula ꝑ se nõ suffi cerẽt, sunt sufficiẽtia indicia, & p̃sumptionis indubitatę, non solũ ad torturã, sed ẽt ad cõ demnationem, & sic põt intelligi d. l. sciant.

Additio

Additio D. Ludouici.

In hoc secūdo exēplo do. auctor ēt recte locutus est,& cū eo ꝯcordat Gand. in tract. malef.in rub.de indicijs,& præsum. & Ang. Are.in suo tract. ēt malef. in verbo,fama,& posuit do.Abb.in c.3.loco. extra de prob.

Guido de Suz.

101 Est videre † aliud exemplum de præsum ptio. indubitatis,Ecce deferē Seius, ꝙ Titiū fecit occidi, nō sunt testes q dicant hoc se vi disse,tñ probanē ista indicia.primo,ꝙ Seius erat inimicus Titij.Item,ꝙ dictus Seius per petrato homicidio receptauit homicidā. Itē ꝙ homicida erat domesticus, & familiaris Seij.Item ꝙ fama est,ꝙ Seius fecit occidi Titiū. Itē ꝙ Seius se iactauit, ꝙ fecerat occidi Titiū,& est homo de quo est verisimile ꝙ talia faceret.Itē ꝙ olim aliquæ offensiones interuenerunt inter eos, & ita ꝙ indicia ista simul iūcta vñr nedum ad tormēta, sed ēt ad ꝯdemnationē sufficere.& ita pōt exemplificari,d.l. sciant,nec miꝶ si ex pluribus simul iūctis quoꝶ quodlibet ꝑ se nō sufficit ad indiciū indubitatū,vel ad plene ꝓbandū, sicut indubitatū indiciū vel plena fides,nā hoc iure hř expressum,vt in auth.de instr.cau. & fi de.§.si vero nullus hoꝶ.colla.6. duo .n. vel plura imperfecta constituunt vnū perfectū l.cū scimus.in prin.C.de agri.& cēsi.lib. 11. & q̄ nō ꝓsunt singula multa iuuant.vt c.præterea.extra de testib.l.sancimus.ad fi. C. de testa.& vide de hoc ꝑ Azo.in l.2.in fi.primi

102 tñ.de excusatio. tuto. † Quid plura,reperiē in iure cautū,ꝙ ipsa causa princ. crimina lis per argumēta, & ꝓsumptiones cognosciē & terminaē,q̄q̄ de liquido delicto, probari non possit,vt l.non oēs.§.à Barbaris,ibi,& si hoc liquide ꝓbari non possit argumentis tñ cognoscendum est, & tñ in capitali causa agiē,vt l.de ser.§.his qui. de qō. & facit in authen.vt li.ma.& aui. §. illud curiosus autem lector multa alia poterit inuenire exempla de iud. ad probationem indubitatis.

Additio D. Ludouici.

In hoc tertio exēplo ēt d.auctor recte sensit, de qua mā indicioꝶ indubitatoꝶ, ēt ad condemnationem nō solum ad torturā, posuit Bal.in d.l.sciāt,& in l.neq; natales.in 1. col.& in l.siue.in 2.col.C.de ꝓb. & Bald. in l.qcūq;.C.de ser.fug.&Bal.& Ioan.de Imo. in l.fi.ff.de hær.inst.& Bald.in l.fi. ff. de off. proc.& Bal. in addit.Spec.in tit.de sen.circa fi.& Io.Calde.in c.vestra.extra de coha.cler. & mulie.& do. Abb.in c.tertio loco,de probatio.& Gād.in tract.malef.in rub.de ind.& ꝑsum.& Ang.Are.in d.verbo,fama publ. in vers.q̄ro an vnū indiciū.& Paul. de Cast. in cons. 196. inc. visa inq̄sitione,&c. vbi dixit vnū notabile verbū,ꝙ in casibus, in quibus quis pōt cōdemnari ex indicijs indubitatis, potest condemnari ad pœnā pecuniariā nō aūt corporalē, de qua mā posuit ēt do.me. Alex.in cons.15.in 5.col.in 1.vol. incip. q̄n plures,&c.& in cons.24.in 14.col.in 2. vol.

103 inc an si q s,&c.in 2. vol. vbi dixit, † ꝙ in criminalibus nō iunguñ ꝓbōnes diuersi generis ad condemnandum,vt ibi ꝑ eū multū notabiliter loquentem in hac mā, & ibi ponit q d in maleficijs cōmissis de nocte,vel q̄ alias difficile pñt probari,quæ ꝓbōnes admittuntur.& in cons.53.in 1.col.& per tot. in eo.2.vol. inc. q̄n probari debet,& in cōs. vlt.in 3.vol.in 3. col. Circa vero illud,quod incidenter dixit d. auctor, ꝙ duę vel plures ꝓbōnes imꝑfectę iūguñ ad faciendū vnam plenam ꝓbonem, &c. de hoc non dicā tibi nūc,quia est extra mām de qua ag.mus, sed si de hoc videret ꝯtingeret remitto te ad do mi.meū Alex.in ꝯs.19.in 2.col.in 1.vol.inc. vtrum si postfacto,&c. & in cons. 65. in vlt. col.in eo.1 .vol.incip. si præcedentibus,& in cons.13.in 13.col.in eo.1.vol.inc.an ꝓmisso,&c.& in cons.33.in vlt.col. in eo. 1. vol. incip.viso pūcto,&c.& in cons.54. in eo. 1. vol.incip. in causa vertente,vbi dicit ēt,ꝙ in criminalibus peruenitur ad diffinitiuam pet præsumptiones tam legis quam hominis.

Guido de Suz.

104 An milites nostri † tpis pñt subijci quęstioni.dic ꝙ sic,cum nec in assumptione militiæ,nec in vita interueniant in eis,nec obseruent ea q̄ veros milites decet obseruare, & obseruari expediēt, vnde militaribus priuilegijs gaudere nō debēt,vt i auth.de man. princ. §. fi. col. 3. & ibi in apparatu de hoc ibi,& talibus militibus,&c.Nā si q s nō seruatis solennitatibus,fabricēsis efficiaē, hř ꝑ nō fabricēsi, & sibi fabritensia priuilegia deneganē.vt l.si q s ꝓfortium.C.de fabr.lib.11. & C.de episc.& cler.l.gñaliter vers. eos tñ. vbi clericis non seruanribus solennia, clericalia priuilegia deneganē seu beneficia clericalia,& facit l.nominationes .C. de app. nā etiam milites in quibusdam etiam crimini-

bus

bus torquentur, & habentur quo ad hoc ꝓ
non militibus. de re mil. l. proditores.

Additio D. Ludouici.

Alias promisi tibi examinare, an milites
nostri tpis possint torqueri. in tract. de præ
cedentia doctoris, & militis, circa fi. in addi.
105 meis ibid. † Nunc igit̃ scias, velim ꝙ mili
tes nostri tpis, eũtes quotidie p plateas nõ
gaudẽt priuilegijs militum, ꝓut dixi tibi in
loc. ꝓalleg. pñt torqueri sicut alij priuati, ita
voluit Bart. in suo tract. de qõ. licet iudicio
meo, ille tract. nõ fuerit Bart. vt videre pote
ris ex stylo eius, tñ attribuit̃ Bart. sed vltra
Bar. dicas, ꝙ idẽ voluit Cy. in l. 1. C. de iur. &
fac. igno. tñ reperio eũdẽ Bal. in l. 1. in fi. C.
q bo. cedere pos. dicẽtem ꝙ milites nr̃i tpis
non pñt carcerari ꝓ debito ꝯtractus, vel vlti
mæ voluntatis, qa ſm eũ veri milites sunt,
alias falso vocabulo vterent̃, & licet non ha
beãt insignia antiquæ obseruãtię, tñ hñt in
signia nouæ obseruantiæ, q̃ loco veteris suc
cesserũt, & idẽ cõprobauit Ioan. de Lig. in c.
quãto, in pe. col. extra de magi. Sed tu nõ re
cedas à prima opinione, qa imò isti nõ sunt
veri milites, ꝓut vult expresse do. Abb. in d.
106 c. quãto, ꝓ qbus facit. † Nã insignia sola es
se vera, nõ sunt illa, q̃ faciũt milites gaudere
priuilegijs suis, sed exercitiũ, ita ꝓbat̃ in l.
pe. C. de testa. mili. vbi dr̃, ꝙ miles non mili
tãs, nõ gaudet priuilegijs militũ, ergo mul-
tominus debẽt gaudere milites nr̃i tpis q,
nõ hñt, nec habuerunt vera insignia, nec ẽc
exercẽt militaria, seu non militãt. Ad idẽ fa
cit qđ dixit Bal. p illũ tex. in d. l. pe. & Bart.
in l. officiales. C. de epis. & cler. & idẽ Ioan.
de Lig. in cle. cũ ex eo, de sen. exc. & Ang. in
cons. 197. inc. In dei nomine, visa narratio-
ne. & do. Cano. in c. 2. extra de fo. comp. vbi
dixerũt ꝙ milites, seu fratres gaudẽtes non
gaudẽt priuilegijs clericoꝝ. Ergo in ꝓposi-
to nostro, milites nr̃i tpis nõ debẽt ẽt gau-
dere priuilegio veri militis. & ĩ terminis vo
luit Dy. in suo tract. de qõni. in ver. q̃ ꝑsonæ
pñt torqueri, &c. in vers. modo dictum est.
& Cyn. & Ang. in l. milites. C. de quæst. &
Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. in terminis ẽc
voluit Ang. Arec. in tract. malef. in verbo, fa
ma. in vers. sexto quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

107 Quid de militibus † cœlestibus. & dic, ꝙ
presbyteri nõ torquent̃, clerici aũt sic, de iu
re ciuili. C. de episc. & cler. l. presbyteri,
& in apparatu. l. fallaciter. C. de abo. tñ de
iure nouissimo, secus per auth. Federic. ad
decus, & honorem. §. statuimus. Præterea si
militibus terrestribus concessa est immuni-
tas, vt non torqueantur, multo magis cœle-
stibus, arg. l. sacrosan. C. de episc. & cle.

Additio D. Ludouici.

De clericis & presbyteris dixi supra in ad
di. inc. circa has personas priuilegiatas, &c.
vbi allegaui do. Abb. in c. cum in contempla
tione. in 1. col. in fi. extra de reg. iur. & vltra
ibi dicta, vide gl. 15. q. 7. in sum. & gl. 3. q. 5.
& Inn. in d. c. cum in contemplatione. &
do. Ang. Arc. in suo tract. malef. in verbo,
fama. in ver. 6. quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

108 Quid de iudicibus † siue aduocatis, nun
quid possint torqueri, vr̃ qđ non sicut veri
milites, nã militãt patroni causaꝝ. vt C. de
aduo. diuer. iud. l. aduocati. p̃terea sicut mili
tibus ꝯcessum est priuilegium, vt ꝯdemnati
non exigant̃, nisi inquantũ facere possint,
ita. & patroni causarum l. miles. 1. ff. so. de
re iud. in apparatu. econtra vr̃, quia nulla le
ge cauetur, ꝙ iudices, siue aduocati, sint im-
munes à tortura. Solutio. ꝙ de iuris subtili-
tate siue iuris solẽnitate nõ debẽt torqueri,
vt d. l. aduocati, sed de ꝯsuetudine, q̃ est opti
ma legum interpres, seruatur contrarium.

Additio D. Ludouici.

Sum ꝓpositi qđ nec de iure nec de ꝯsue-
tudine possint aduocati torqueri, nã de iure
habeo ꝓ hoc expedito, ꝓut ꝯclusit ipsemet
auctor ꝓ quo faciũt ea q̃ dixi supra in addi.
meis de p̃cedentia doctoris, & militis, nã ar
109 gumẽta ibi facta manifeste ꝯcludũt † ꝙ ad
uocati multominus possunt de iure torque-
ri quã milites. De consuetudine ẽt non pñt
torqueri, nã ꝯsuetudo inducẽs ꝙ ꝑsonę pri
uilegiatæ torqueant̃, non valet. tex. est in l.
oẽs iudices & hoc ibi voluit Bart. C. de dec.
lib. 10. & supra ẽt aliquid dixit circa prin. in
vers. circa has personas priuilegiatas, &c.

Guido de Suz.

110 An consiliarij † ciuitatum nostri tpis
possint torqueri? dic ꝙ de iuris solennita-
te non debent torqueri, quia cuiuscunque
ciuitatis consiliarij decuriones sunt vt ff. qđ
cuiusque vni. no. l. nulli. ff. de verbo. sig. l.
pupillus. §. decuriones. de gñali autem con-
suetudine quæ est optima legum interpres,
contrarium semper vidi seruari, & consului.

Additio

Additio D. Ludouici.

Circa consiliarios non torquendos sum oino cum dño auctore, nam ꝯsiliarij successerit loco decurionum ſm Bart. in l.1.ff.de offic.assess.& not.in rub.C.de decu.lib.10.
111 † Plus dico, ꝙ iudex torqués eos capite pu
nitur ſm Bald.in l.decuriones.C.de qſtio.& dom.Ang.Aret.in suo tract.malef. in verbo fama.in vers.quęro quæ ꝑsonæ,&c.vbi dixit hoc non hr̃e locum in crim. læsæ maiest.& ꝓdõnis populi, alleg.text.in l.fallaciter. C. de abol.quæ oia tenementi, q a hæc mã tormẽtoꝝ sæpenumero occurrit, & licet do. au ctor ea multũ singl̃r, & copiose locutus fuerit, nihilominus in aliqbus deficit, prout ex supra dictis apparet, in qbus addẽdo, declarãdo, & aliqñ corrigẽdo, vbi opus fuit, si qd in nepte diximus id paruitati ingenij mei attribuẽdũ est, siqd vero boni. id supremo Deo oium bon.largitori à quo oẽ bonũ, & oẽ donũ ꝑfectũ ꝓcedit, vt à p̃re luminũ, attribues.

VTILIS, ET PRACTICABILIS

tractatus de indicijs, & tortura. Editus in ciuitate senarum, per excellentiss. I. V. D. dom. Franciscum Brunum de S. Seuerino, Quæ materia hactenus à plerique satis truncate, & imperfecte tradita reperitur. In hoc tamen tractatu adeo perficitur vt nullibi vsque ad hæc tempora perfectius inueniatur. Habent igitur latrunculatores, id est iudices maleficiorum iter tersum, per quod tutissime incedere valeant in theorica, & practica.

Præfatiuncula cum diuisione.

CVM materia Indiciorum, & quęstionis, siue torturę, sit multum in vsu, & non parũ periculosa, & officiales in ea q̃nq; male aduertant, aut cupiditate honoris, aut ignorãtia. Ideo decreui in modum tractatus, materiam ipsam colligere, & eam prout potero dilucidare, & ordine aliquo texere, vt legentes, & practicantes facilius capiant, & inueniant casus occurrentes. Et quia indicia debet ꝓcedere, & tortura subsequi, ideo prius dicam de indicijs, secundo subdam de quæstione, siue tortura. Et primo, quid sit indicium, & vnde dicatur. Secundo, qualiter indicium probetur. Tertio, qualia debeant esse indicia, ꝑ quæ deueniri valeat ad torturam. Quarto, qualia debeãt esse indicia, per quæ deueniri valeat ad ꝯdemnationem. Quinto, qũo, & qualiter indicia elidantur, & tollant.

SVMMARIVM.

1 *Indicium, maleficij alicuius commissi, vel alterius, de qua agitur, res signum dicitur.*
2 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*
3 *Indicium semiplenum quod dicatur, & quod plenum, seu indubitatum.*
4 *Indicium facti, est quo iudex in viam præsumptionis dirigitur.*
5 *Indicium varijs nominatur modis apud legumlatores.*

Prima pars de Indicijs. Quæst. I.

CIrca primum dum quæritur, quid sit indicium, & vnde dicatur. Reperio varias diffinitiones, & descriptiones. Gand. in suo opere maleficioꝝ, sub rubrica de præsumptionibus, & indicijs. §. vidimus
1 dicit, † ꝙ indicium, dr̃ signum alicuius maleficij cõmissi. vel alterius rei de qua agit. quæ diffinicio, ſm eum colligitur ex legibus tractantibus de indicijs. Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de prob. §. fin. ver. item ꝑ inditia. dicit, ꝙ indicium est notabile signum maleficij, vel alterius rei ad ipsius veritatem habẽdam. Paul. de Eleaz. in c. grauis. de deposito in vlt. char. dicit, ꝙ indicium est demõstratorium adminiculũ, ad veritatem indicandam ꝑ text. in l. si quis adulterium. C. de adult. & cap. pręterea, de testi. & cap. tua. §. adulteriũ.
2 de homi. Bart. in l. 2. ff. de excu. tut. † diffiniẽdo quid sit indicium dicit, ꝙ est minus quã semiplena ꝓbatio. & idem dicit Bald. in l. cũ probatio. ff. de prob. in additionibus suis dicens nullibi clarius hoc probari q̃ in illa lege. Sed idem Bald. in rubr. C. de prob. dicit, ꝙ indiciũ est minima præsumptio hominis boni, seu distans argm̃ à vera specie probationis, & ꝙ valet indiciũ si ponatur in ꝯnam alterius probationis, nõ si per se, vt d. l. cum probatio. vt in l. ea quidem. C. de accus. in 2. col. dicit maturius loquẽs, ꝙ duplex est indicium, videlicet semiplenum, seu dubitatũ, & plenum, seu indubitatum. † Indicium semiplenum est præsumptio fortiter mouens animum

animum ad aliquid credendum, uel discredẽ
dum, & de isto hr̃ in d.l.cum ꝓbõ. Indicium
vero plenum est demonstratio rei per signa
sufficientia, per quæ animus in aliquo tanq̃
exn̄te uero quiescit, & plus inuestigare non
curat, quod probatur fm̃ · eum in l. ind. C.
de prob. Abb. Sicu. in c. 3. loco, extra de ꝓb.
approb. distõnem Io. And. supra relatam. Ad
de Bal. in l. seruos. C. de test. qui dicit q̃ indi
4 cium est duplex. s. facti, & iuris. † Ex indicio
facti dirigitur iudex in uiam presumptionis,
indicium iuris est quod habet aliquem affe-
ctum iuris, est ẽt duplex. quoddam est quod
dirigit iudicem in uiam hn̄dæ qõnis. i. tortu
ræ, quoddam est qd' instruit iudicem simul
cum alijs in uiam ꝯdẽnationis. Dr̃ aũt indi-
cium ab indicando & demonstrando. l. solẽt.
ff. de præscr. verb. l. adult. C. de adult. & ind.
dn̄e demonstrantia veritatis, & adminicula
ꝓbõnis l. fi. & l. instra domest. C. de ꝓb. Sũt
enim indicia pars claræ ꝓbõnis. h. d. Gand.
in dicto opere, in rub. quæ debeant ꝑcedere
qõnem in ver. q̃ro, q̃, & qualia debẽt esse ista
indicia. Adde q̃ legũlatores varijs modis
5 noiant indicium. † Nam q̃nq; noiant argm̃
l. 1. in princ. ff. de qõ. & l. mil. §. oportet. C.
eo. tit. Interdum noiant simplr̃ indicia, ut cõ
muniter nuncupamus. l. 1. §. Antonius. & §.
d. Adr. & l. diuus. §. ex quib. ff. de qõ. Interdũ
noiant suspiciones, vt l. fi. ff. de qõ. & l. abn̄tẽ
in princ. ff. de pœ. Interdum noiant ꝓbõnes,
vt l. 1. C. de q. & l. 1. §. diuus seuerus. ff. eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Indicium per vnum testem de visu deponentem probatur.*

2 *Testis vnicus, seu singularis semiplenam probationem facit in criminalibus.*

3 *Testis singularis de visu faciens indicium, debet esse omni exceptione maior.*

4 *Indicium probatur quandoque per duos testes, non de visu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente.*

5 *Testis singularis & si indicium non probet, aliqualem tamen facit præsumptionem.*

6 *Probationes multæ semiplenæ non coniungũtur, ad faciendam vnam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendum.*

7 *Testes in criminalibus debent esse omni exceptione maiores.*

Indicium probari potest per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione non maiores.

8 *Testis ante processus formationem examinatus, an faciat indicium.*

9 *Indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem.*

10 *Iudex ante inquisitionem formatam ex indicijs per testes acceptis nõ debet quem qõni subijcere.*

Testes super inquisitione generali examinati nõ faciũt indicium aduersus delatum de crimine.

11 *Testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.*

Testis domesticus non faciat indicium.

12 *Testis familiaris indicium facit.*

13 *Testis quandoque non cogitur inuitus testificari & talis sponte examinatus indicium facit.*

14 *Testes testificari præsumuntur inuiti, nisi de spõtaneitate constet.*

15 *Veritatem aliter haberi non posse, qualiter & à quo probari debeat.*

Attinentes vsque ad supremum gradum cõpelli non possunt ad testificandum.

16 *Clerici ad testimonium ferendum non possunt cogi.*

Senes septuagenarij non coguntur testificari.

17 *Minor annis viginti an possit in criminalibus examinari.*

18 *Impuberes in criminalibus non sunt idonei testes ad probationem plenam, sed bene ad indicium.*

19 *Testis qui ob infamiam non debent examinari, examinatus aliquale facit indicium.*

20 *Testis examinatus post terminum præfixum ad probandum, an faciat indicium.*

21 *Testis qui iure examinari prohibetur, an probet si examinetur.*

22 *Indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet.*

23 *Testis qui non potest interrogari inuitus, volens respondere potest sed conuictus non facit indiciũ.*

Quæstio secunda, primæ partis.

CIrca secundum qualiter probetur in
1 dicium. † Rn̄de q̃ probatur ꝑ vnum
testem de uisu, hoc est, qui deponat se
uidisse maleficium cõmitti, ut not. gl. in l. si
qs C. ad l. Iul. maiest. l. maritus. ff. de qõ. ubi
ẽt per Bart. & per eundem, & Bald. in l. fi. C.
fam. erc. & in l. bonæfidei. C. de iureiur. & l.
admonendi. ff. eod. ti. Quinimò gl. in d. l. si
2 quis, vr̃ velle q̃ † in criminalibus, vnus testis
faciat semiplena ꝓbõnem, quod ẽt vr̃ pla-

cere Bald. sed Cyn. tenet ꝯtra ibi in quodã suo ꝯsilio, quia indiciũ est minus ꝙ semiplena probatio vt not. in l. cũ ꝓbat' o. supra de
3 ꝓbat. † intellige tñ, ꝙ ad hoc vt vnus testis de visu faciat indiciũ, debet esse omni exceptione maior. vt dixit Bart. in d. l. maritus. & in d. l. fi. & l. admonẽdi. vbi et ꝑ Bald. & ꝑ eundẽ in suo notabili ꝯsilio, qd' incipit, statutũ ꝓuidet. vbi optime docet qño cognoscat testis omni exceptione maior. Itẽ intelli ge, ꝙ vnus testis facit indicium de visu, qñ aliæ circunstantiæ non resistunt, sm Bald. in l. 2. C. quo. appel. allegãdo Ioan. And. in c. cũ in cõtemplatione. de reg. iur. in 6. in nouella qd' dicit esse notabile. † Probat et indi
4 ciũ ad minus ꝑ duos testes non probantes de veritate malefic ij, & sic de visu, sed ꝓbantes aliqd' signũ conferens ad maleficium, & sufficiens ad faciendũ indiciũ ad torturam, ꝓut dicet infra in seq q prin. & ꝙ ad probãdũ indiciũ requirant duo testes, voluit gl. q reputat singularis. in l. fi. C. fami. ercis. supra allegata, & ita tenent Bart. & Doct. in l. fi. ff. de qõ. ita et voluit Inn. in c. sicut. de simo. vbi dicit, ꝙ leuia signa sufficiunt ad probandũ quẽ hæreticũ, tñ oportet illa plene probari ita refert, Bald. in d. l. fi. & si vnus solus testis ꝓbat de aliquo signo, & indicio nihil probat, sm Bart. in d. l. fi. Sed Raph. Fulg. in
5 d. l. fi. dicit, † ꝙ licet singula indicia debeant ꝓbari ꝑ duos testes, tñ negari nequit, quin vnicus testis faciat aliqualẽ pſumptionẽ, & ideo si plures sunt testes singlr de singulis indicijs deponentes, dicent plures esse pſumptiones, q̃ faciũt vnũ indiciũ ad torturã, arg. l. in ſtra do nestica. C. de prob. & l. 2. §. ætas. ff. de exc. tut. Pone .n. ꝙ vnus testis dicit se vidisse Seiũ vulneratũ, & in terra prostratũ, & interrogatus qs vulnerauit rñdit, Titius, hic est vnus testis super indicio deponens. Alius dicit se vidisse Titium sanguine asper sum, & euntẽ euaginato ense, Alius dicit vidisse hũc Titiũ exeuntem directo tramite, & voluẽtẽ se versus nemora, & occulte se latitãtẽ. Certe hi singuli testes de singulis indicijs deponũt, & tñ nemo sanæ mentis negabit, ꝙ hæ pſumptiones faciãt sufficiens indiciũ ad torturã arg. d. l. & illius regulæ, & q̃ non ꝓsunt singula multa iuuãt, ita notabilr dicit Fulg. in d. l. fi. ad hoc optime adduco ad corroborationẽ huius opin. qd' not. dicit dom. meus do. Ioã. de mõte Sperello, de Peru. in
6 l. admonẽdi. de iureiur. † ꝙ licet plures semiplenæ ꝓbões nõ ꝯiugant ad faciẽdã vnam plenam, tñ ꝯiungunt ad faciẽdũ indicium. arg. not. in l. fi. C. de probat. & ita refert, & sequ. et Caccialupus in d. l. admonendi. char. 25. in vers. applicat, & ego puto tãto fortius hoc esse verũ, quanto illi singuli testes essent multũ notabiles, & magnæ auctoritatis, qm licet testes singulares nõ ꝓbẽt, tñ si sunt ita notabiles, ꝙ adducãt iudicẽ ad indubitatã fidẽ, iudex nõ debet curare de illa singularitate illud est dcm singulare dom. Paul. de Cast. in l. Lucius. ff. de infamib. in recollectis Florẽtinis. & in d. l. admonendi, vbi et cũ refert, & sequitur idem Caccialupus in char. 8.

Aduerte tñ, ꝙ licet qñ vnus testis testificatur de veritate facti, & sic de visu, ad hoc vt faciat iudiciũ debet esse oi exceptione maior, vt superius dictum est, † & sic qñ plene
7 probatur quo ad condẽnationẽ, in criminali debet esse oi exceptione maiores, sm Bald. & Sal. in d. l. fi. C. de prob. ꝑ illũ tex. q dicit. ꝙ in criminalibus debent esse probationes luce clariores, & ꝑ tex. in l. optimã. C. de cõtrahen. & cõmit. stip. & idẽ dicit Bald. in l. cũctos populos. C. de sum. Trin. col. 6. in quo ad ꝓbandũ indiciũ sufficiunt duos testes et nõ omni exceptione maiores, & sic admittent infames, ita dicit Bal. in d. l. cunctos populos. & Bar. in l. 1. §. qõni. ff. de qõ. Item ad mittent familiares, & similes, sm Bart. in l. 2. ff. de exc. tut. Itẽ aduerte, ꝙ ꝑ hoc ꝙ duo testes ꝓbent aliqd' indiciũ, tñ non ꝑ hoc iudex indistincte debet torquere reũ, nisi illi duo testes deponant verisimilia. Pone .n. factũ est furtũ in loco, ꝓbãt duo testes, ꝙ viderunt de loco exire Martinum hñtem aliqd sub mantello, si iste Martinus esset magnus mercator, aut vir alicuius dignitatis, & auctoritatis, quẽ nõ esset verisimile furtũ fecisse, nõ poterit ex hoc torqueri, ita declarat Ang. in l. milites, ꝑ illũ tex. C. de qſt. & refert & sequit Aug. de Ari. in addi. ad opus malefi cio. sup gl. in verbo, fama publica. sup vers. q̃ro quadr, dicit. n. Ang. ibi qd' qualitas ꝑsonę excludit pſumptionẽ resultãtẽ ex indicijs, & ideo opus est tũc, ꝙ alia indicia concurrãt, facit ad hoc qd' supra dictum fuit in præcedenti q. ꝙ testis de visu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ contradicant, & resistant.

8 Quero an testis † examinatus añ formatũ processum facit indicium. Ecce commissum est

est delictum, ptãs hoc audito examinat testes sup indicijs nullo formato pcessu. Ex quorũ dictis tm percipit, q sufficeret ad indiciũ ɔtra aliquẽ, hoc facto facit illum capi, & torqueri, an possit hoc facere, & si facit, & il le ɔtetur, an piudicet. Rñdeo, q non. qm in principio tortura nõ est hñda. dicit Bart. in l. 1. in princ. ff. de qõ. & illa ante litem cõtesta, non est permissa. Bart. in l. si quis adulterij. in prin. ff. de qõ. & similiter non citato illo capto ad videndum iurare testes, tex. est fm Iac. de Are. & Bart. in d. l. si quis adulteriũ. & l. si maritus. Et silr non publicato processu, fm Bart. in l. vnius. ff. de qõ. & dicetur latius inferius, vide ad prędicta Bart. in l. custodias. ff. de pub. iud. & Bal. in l. si tibi. C. de ɔd. ob. tut. cau. Sal. in l. fi. C. de qõ. Caccialu-
9 pũ in l. 13 apud quẽ. C. de eden. † q dicit q in dicioꝶ copia quæ fit p testes debet dari reo post negationẽ, & excusationẽ, vt colligit ex mente Bart. in l. qõ. C. de qõ. in prin. Ratio est euidens, qa post negatam inqsitionẽ, testes examinari debent, ex qbus hãt indicia, nec ea q p curiæ informatione ante pquisiuit, & inuenit curia debet reo manifestare, fm Ang. de Peru. q fuit magnus practicus l. fi. ff. de qõ. & qd' recte intuẽti sensit ibidem Bart. dum vult testes examinatos ante inqsitionẽ specialẽ, nõ facere indiciũ. Et dum sub dit indicioꝶ copiã esse dãdã parti petẽti, debet intelligi de indicijs legitime habitis, & tpe ɔgruo. s. post specialem inquisitionẽ, & excusationẽ inqsiti. nã examinati ante, & ipso non citato sibi, nõ piudicant, nisi repetantur post lit. conte. & parte pñte vel citata, vt p Bart. in d. l. fi. & p Bald. in addi. Spec. in tit. de sen. in fi. de quo ẽt p Abb. in c. ad petitionẽ. de acc & Ang. in repe. l. si vacãtia. C. de bo. vac. lib. 10. hæc illi, adde Ang. de Are. idẽ velle in suo opere maleficioꝶ in gl. fama
10 pub. in 2. col. in fi. versi. & aduertas. † ex qbus apparet q hodie male faciunt officiales, qa anteq̃ formẽt inqsitionẽ, ex indicijs habitis p dicta testiũ, ponũt quẽ ad torturam, & sic possent teneri in syndicatu. & ɔfessio quæ sequeretur ex tali tortura non valeret, ẽt si in ea pseueraret, p d. l. maritus. de qst. cum sit habita nõ pcedentibus indicijs legitimis, de quo ẽt dicet infra dum tractabitur de tortura. Item q̃ro an testes examinati sup gñali inquisitione, faciant indicium contra diffamatũ delicto, vt deueniri valeat ad torturã sup pcessu speciali inqsitionis, dic q nõ, vt ex supra dictis apparet, & tenet Bart. in l. fi. ff. de qõ. qm tales testes fuerunt examinati ipso reo nõ citato, nec ɔtra dictore existẽte, ergo non piudicant. l. qñ. C. de testi. vnde debebunt testes examinari post li. contest. super speciali inquisitione per l. si quis adulterij. de adul. ita dicit Bald. in l. fi. C. de quæst.
11 Vlterius gñaliter quæro. † an testis q examinari non debuit faciat indicium, referam qd q d scriptũ reperio sup hoc. Cyn. hoc examinat in l. fi. C. de accus. & in l. seruos, & l. libertorum. C. de testi. ex cuius dictis, sume pro ɔclusione, q qñq; testis non debuit examinari, pp reuerentiã eius ɔtra quẽ examinat, & tuc examinatus nõ facit indiciũ, vt l. 1. §. diuus. Antonius. & §. Antonius. & l. diuus. §. ex qbus. & l. maritus. ff. de qõ. Qñq; testis nõ debet examinari pp timorem, ne deponat pro eo examinatus. vt l. 1. §. ad qõnem. ff. de qõ. & l. 2. & l. seruos. C. de testi. & l. testis idoneus. & l. idonei. & l. testes. ff. eo. eiusmodi sunt testes domestici, quoꝶ appellatione, q ɔtineat. vide in Spec. in tit. de teste. §. 1. ver. itẽ excipit q est domesticus, cum alijs sequẽtibus & hoc cãsu tales testes examinati nõ faciũt indiciũ tex. est no. in l. pridẽ. C. de qst. ibi, vt neq; p his, neq; aduersus eos in capitalibus, vel pecuniarijs qõnibus veritatis vim obtinere possit, &c. & hoc tenuit Spec. in tit. de teste. §. 1. uers. qd si testis domesticus. & Bal. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. si hoc tñ forte fallit si testis domesticus, vel familiares, & similes sunt honesti, & bonæ famæ, puta familiares epi vel abbatis vel alicuius nobilis dñi, qa isti nõ retinẽt secũ nisi familiares discretos, & bonę opinionis, p ea q no. Inn. in c. in literis de testi. & Bal. in l. ẽt.
12 C. de test. † Aduerte qa Bart. in l. 2. ff. de excus. tut. dicit, q indiciũ fit p testẽ familiarẽ, p gl. in l. 1. de test. & q ex pluribus testibus familiaribus, põt iudex deuenire ad sniam, sed Bald. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. dicit ɔtrariũ, vbi vide. Itẽ forte fallit pp difficultatem pbõnum, & dolũ aduersarij, per l. ɔsensu. §. sup plagis. C. de repu. & qd' no. Cyn. in l. si qñ. C. vnde vi. in fi. facit l. quot. C. de naufra. lib. 11. Qñque testis non debet examinari pp odium præsumptum in ipso teste, vt qa est minatus, & tunc an. examinatus fac. at in diciũ vel non, hoc debet ɔsiderate iudex ad uertens ad qualitatẽ inimicitiæ, & qualitatẽ

personæ examinandæ, & si adsint verisimilia dicta, tali testi datur fides, ut not. in l. 1. §. pterea. ff. de qõ. iũcta. l. milites. §. oportet. C.
13 eod. tit. † Quinque quis nõ cogitur inuitus, nec cogi debet testificari, vt d. l. lege Iulia. & l. inuiti. la. 1. ff. de testi. & tunc talis testis examinatus sponte, & volens facit indicium, & probat, vt d. ll. à ɔtrario sensu, sed si inuitus esset examinatus, non ꝓbat, fm Cy. in auct. psbyt. la 2. C. de episc. & cle. Et in dubio præsumitur inuitus, nisi appareat ꝙ volens deposuerit fm Cyn. ibi, ut refert Bal. & seqtur in d. l. lege Iul. & in d. auth. & in l. si parêtes. C. de test. Saluo. ꝙ dicit non ꝓsumi inuitum deponere, nisi in suum priuilegiũ allegauerit, ꝙ non sit cõpellendus, & nihilominus sit coactus deponere, & hoc casu non fit indicium, fm Bar. in l. 1. § si seruus. ff. de qõ. ita ẽt expresse tenet Bal. in l seruos. C. de testi. Adde, ꝙ do. Barr. de Capua in auth. de san. ep. in §. Deo amabiles ibi, propria volũtate
14 suscepisse &c. vbi vide in lect. Bart. † dicit, ꝙ præsumuntur inuiti testificari, ideo ꝓducens debet facere apparere in actis ꝙ uolentes testificantur Hæc tñ personæ priuilegiatæ cõpelluntur testificari si aliter veritas hri non põt fm Guid. de Suz. in d. l. lege Iul. & Imol. in c. delictoꝝ, de testi. cog. ratio est, ne ueritas occultetur, q̃ occasio indicit pctm mortale. Sed stabit difficultas, q̃s habeat probare veritatẽ aliter hri non posse, in quo articulo Bur. & Imo. in cap. super eo. de testib. cogen. ɔcludunt producentem testes dre probare, & est rõ, q̃a istæ psonę priuilegiatę hñte ius pro se. f. ꝙ compelli non possint, & q̃ aliter veritas hri non possit est fundamentum intentionis ꝓducentis, ideo debet ꝓbare, qm negatiua posita pro fundamento intẽtionis, semp debet ꝓbari per opponentem, ita singulariter dicit Inn. in c. sup his de accus. & Bar. in l. hoc iure, de ver. obl. & est tex. in l. ergo. ff. ex qui. cau. maio. Aduerte fm d. Nic. & Capram. in d. c. super eo. de testib. cog. ꝙ for
15 te hoc. f. † ꝙ aliter veritas hri non possit, ꝓbari potest iuro ipsius testis, quia sicut ꝓducens submittit se dicto testis super principali, ita debet se submittere super hoc pambulo, vel fm eos põt iudex se de hoc informare summarie. Sed an in causa criminali possint testes compelli testificari, fuerunt octo opin. de qbus uide in d. c. d. lect. vbi dicit Imol. ꝙ in hoc attendit stylus, & ɔsuetudo iudicioꝝ.

Sed q̃ sint istæ psonæ q̃ cõpelli non pñt, dic ꝙ sunt attinentes vsque ad supremũ gradũ gl. est sing. in l. si fœm. C. ad Turp. quam ibi seqtur Ang. & Imo. in d. c. dil. Item affines, soceri, & ceteræ psonæ, de qbus in d. l. lege Iul. hæc qdem psonæ non coguntur testificari nisi uelint. Sunt ẽt quædam psonæ quæ non admittunt ad testificandum ɔtra ẽt si uelint, ob reuerentiam eius ɔtra quem ꝓducũtur, ueluti filius ɔtra prẽm, libertus cõtra patronum, arg. l. quos ꝓhibet. ff. de postul. ita tenet Imo. in d. c. dilect. & ceteri Doct. in l.
16 parentes. C. de testib. † Et not. ꝙ inter istas personas priuilegiatas, sunt ẽt clerici q non pñt compelli, nec corãm ecclesiastico, nec seculari iudice, nisi aliter veritas hri nõ possit, gl. in cap. sup eo. de test. cog. & in cap. statuẽ dũ. 2. q. 6. & tenet Host. in sum. de test. §. 1. & Gof. eo. tit. in sum. & Ioã. de Imol. in d. c. dil.

Item senes non compelluntur inuiti testificari de iure ciuili, ut l. inuiti. la 1. ff. de test. & 4. q. 2. §. inuiti. Sed de iure canonico secus est, vt hr in c. si qui testium. de test. & ibi per Caprã. & dñr senes quo ad hoc anno 70. vt dicit gl. in d. l. inuiti. Quinque testis non debet examinari pp ætatem, & tunc examinatus nõn facit indicium plenũ, sed quale quale, ue l. 1. §. imp. ff. ad Syll. & not. gl. in l. talis. C. de his qui. vt ind. fm Bart. ibi vbi hoc expresse tenet, sed Bal. i d. l. seruos, dicit ꝙ hoc casu pupillus in ciuili, & minor. 20. annis in criminali nõ facit indicium ad ꝓbõnem, vel defensionem negocij de quo agit, sed ad informationẽ, ut ex eo inqri, & ꝓcedi possit p gl. in d. l. talis. Arret. in ope malefictoꝝ. i ver bo, comparuerunt & negauerunt totum, in
17 ver. item minor. dicit, † ꝙ minor 20. annis in criminalib. põt examinari, ad aliq̃ intentionem iudicis, & ꝙ faciat indicium, non autẽ plenã ꝓbõnem, & hoc si in inqsitione fuerit examinatus ex mero officio, non aũt super accusatione ad partis instantiã, ita dicit tenere Guid. de Suz. & Flo. in l. in test. ff. de testi. d. Aug. de Ari. l suis add. ad dcm opus maleficioꝝ sup d. ver. dicit, ꝙ Doct. solent allegare vnã gl. p sing. in l. fi. C. de his qui. vt in dl. ad sil. ꝙ minor facit indicium ad torturã, & dicit ꝙ Lud. solebat allegare consimilem gl. in d. l. 1. §. impubes. vide ẽt de hoc p Bar. in l. de minore. in prin. ff. de quæst. ibi ponit an minor in criminalibus faciat indiciũ. & limita tu prædicta per gl. in d. l. in testim. & adde

adde Bar.in l.ex libero.in fi.ff.de quest.Vide
oino p d.Alex.de Imo.in l.fi. C. de his qui.
18 vt indig.† vbi tenet,q licet in criminalibus
impuberes non sint idonei testes,ad plenam
pbõnem,tñ sunt idonei ad indicium,&licet
gl.i l.inuiti.ff.de testib.la 2. velit q impubes
faciat aliqd indicium,quasi velit qd non,va
lidum ad torturam,tñ Spec.in tit.de teste §.
1.ver.item q est impubes expresse tenet q fa
ciat indicium ad torturam . & idē tenet Bal.
in d.l.inuiti.& l.seruos.C.de test. & idem vr̃
velle Bal.in l.de minore.& l.maritus.ff.de q.
& hoc qñ est pximus pubertati, & doli ca-
19 pax.vt dicit gl.in d.l.inuiti.† Qñq; testis nõ
debet examinari pp infamiam,vt l.3.§.lege
Iul. ff. de testi. & tunc examinatus non facit
indicium plenum.sed quale quale,vt l.q vlt.
ff.de pę.ita ēt dicit Bal.in l.1.C.de sum.Tri.
dicendo q facit indicium ad fundandã inten
tionem iudicis,&inquisitionem,vide ēt in l.
Cassius.ff.de sena.& in c.testimonium . & c.
fi.de testi. Qñq; qs nõ debet examinari rõ-
ne ordinis,vt qa ante lit.ↄtest.vel parte non
citata,& tunc examinatus non facit indiciũ,
vt l.si qs adulterium.ff.de adul.& dixi supra
in ver.quæro an testis.Qñq; qs examinatur
vt principalis in se,& vt testis in aliũ,& tunc
aut ponit in alium examinari , aut non, qd
qñ sit patet ex no.p text.& Doct.in l.fin.C.
de accus.& in l.si filium.C.de lib.cau. & per
Bar.in l.1.§.repeti.ff.de quęst.cum si.Primo
casu facit indicium sufficiens ad torturam,vt
20 tenet Cyn.in d.l.fi.† Qñq; testis non debet
examinari pp lapsum termini statuti ad pro
bandum , & tunc si hēt locũ purgatio moræ
examinatus pbat,vt no.Doc.in l.mancipio
rum.ff.de ope.leg.Si aũt non hēt locum pur
gatio moræ,& tunc ad nihilum valet eius di
ctum,sm Cyn. in l.1.C.de sepul.vio. Adde
Lud. de Vrbe,in rubr. ff. de arbi.in 9.col.in
ver.an tñ testes,q in hac.q.dicit,q aut testes
phibent à limine iudicij , & tunc admissi ēt
indicium non faciunt , ex quo oino lex eos
inhabilitat,vt ff.de quęst.l.maritus,sed si tm̃
esse testes phibeant, tunc admissi faciunt in
dicium,vt not.Bal.C.de testi.l.seruos.ad qd
ēt l.matris.ff.de prob.Super hac qõ.qua quę
rit an testis q non debuit examinari , faciat
indicium si examinat Bar.in d.l. maritus .ff.
21 de quæst.† dicit q testis q non debet exami
nari pp reuerentiam psonarum,& tunc exa
minatus non facit indicium,vt d.l.maritus .

& l.diuus.eo.tit.Qñq; testis non debet exa-
minari pp ętatem, tunc examinatus non fa
cit indicium plenum,sed quale quale,vt l. 1.
§.impuberes ad Sylla. Idē dicit ipse puto de
teste q non debet examinari pp sexũ , vt in
muliere eadem rõne. Qñq; testis non debet
examinari pp infamiã,& tũc examinatus fa
cit indiciũ quale quale.l. q vltimo.ff.de pœ.
Qñq; non debet examinari pp inimicitias,
tunc examinatus facit indicium, vel non fa-
cit sm qualitatem inimicitiæ,vt ff. de quæst.
l. 1.§.pterea.Qñq; testis non debet examina
ri rõne ordinis qa ante lit.contest.vel parte
non citata, & tunc dicit puto q non facit in
diciũ,vt l.si qs.ff.de adul.& C.de test.l.si qñ.
in fin.Bald.in l.seruos.ff.de testib. super hac
22 qõ. dicit † q indicium est triplex , vnum est
qd dirigit iudicem in viam perscrutationis,
& inquisitionis,& istud põt fieri p quẽcunq;
testem.vt d.l.qui vltimo. Aliud est qd dirigit
in viam hñdæ qõnis. & aliud qd dirigit in
viam ↄdemnationis simul cum alijs admini
culis.Et dicit ipse,q testis nõ idoneus,& p-
hibitus à limine depositionis, non facit hoc
indicium ad qõnem,& torturam.l.libertorũ.
C.de testi.Sed si testes q non sunt phibiti à
limine depositionis , non tñ sunt idonei ad
plenã efficaciam phibitionis , bene faciunt
hoc indiciũ, vt ff.de testib.l.serui.2.rñso . &
ff.de pb.l.cum pbatio.ff.de ædil.edic.l.quæ
ro,in fine. Si vero quærimus quantũ ad effi
caciã ↄdẽnationis , nullus est testis idoneus
ad ↄdẽnationem nisi suppleatur p alias pro
bationes , vt l.solam . C. de test. & arg.ff.de
eden.l si qs ex argentarijs.§.2.& subdit Bal.
in d.l.seruos q testis interrogatus, & exami
natus, q nõ debuit interrogari nõ facit indi
cium , qñ est prohibita interrogatio, vt d.l.
maritus.ff.de qõ.aut non est iusta rñsio, qd
est qñ non põt inuitus cogi, & tunc idē si al
legauit priuilegiũ, vt ff.de testi.l.lege Iulia .
Aut nõ debuit interrogari ad probationẽ,&
tunc põt interrogari,ad informationẽ,vt pu
pillus in ciuili,vel minor 25.annis in crimi-
nali, tũc bene facit indicium ad inqrendum
nõ ad decidẽdũ,vt no. C.de his qui.vt ind.l.
fi.in gl.ord.Sal.in d.l.seruos.clarius hoc de-
clarat , dicẽdo super q.pdicta q testis q non
debuit examinari,si examinat, q quantũ ad
effectũ ↄdẽnationis non facit indiciũ, nisi p
alias pbões suppleretur,vt d.l.solam,& ar.
d.l.si quis ex argentarijs.§.1.aut quantum

ut ex eo possit perueniri ad torturã, & tunc quidam sunt testes qui sunt ꝓhibiti, & inter rogari, & rñdere, & isti non faciunt indiciũ,
23 ut d.l.libert.& d.l.maritus. † Quidam sunt qui inuiti prohibentur interrogari, sed uolẽtes pñt rñdere. & isti ad rñdendum cõpulsi ẽt non faciunt indicium, ut ff.de testi. l. Iul. & dñr compulsi priuilegio allegato, nõ alr̃, ut l.parentes, & qđ ibi hr̃.C.de test.parificã tur.n.isto casu inuiti.& qui nullo modo volentes ẽt pñt admitti. Quidam sunt qui prohibentur interrogari quantum ad ꝓbõnem, sed non prohibentur quantum ad informationem, ut minor 25.ann.in causa criminali, & isti faciunt indicium quo ad inqrendũ, ut d.l.fi.in gl.de his qui.ut ind. Abb.sic.in c. de cetero, de test.dicit, ꝙ licet laicus in criminalib.non possit testificari ꝯtra clericũ, tñ facit indicium ad torturam. Et aduerte ad oĩa supradicta ꝙ nullus supradcõꝝ diceret testis oĩ exceptione maior, vñ vnus solus testificaret de visu nõ faceret indiciũ, sed si duo testificarent de uisu, facerẽt indiciũ.& silr̃ si testificarent de circũstantijs q̃ inducerẽt indiciũ, vt dixi supra in 2.q.princ.in uer.aduerte tñ.

1 *Indicium quale esse debeat, vt sufficiens sit ad torturam iudicis committitur arbitrio.*

2 *Indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit mala conditionis, & fama, & solitus talia facere.*

3 *Furtum à familiaribus, & in domo conuersantibus factum præsumitur.*

4 *Furtum præsumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem.*

5 *Indicium super furto contra aliquem habetur, qui cum antea pauper esset, multas pecunias habere reperitur.*

6 *Indicia, & præsumptiones contrarijs tolli possunt præsumptionibus & indicijs.*

7 *Fuga sola quãdo indicium sufficiens præbeat ad torturam.*

8 *Fuga non facit indiciũ, vt quis possit subijci q̃õni si possit aliqua probabili causa velari.*

9 *Fuga sola propter processum initiatum non facit indicium.*

10 *Fugiens de carcere per ostium carceris apertũ, non est pro confesso habendus.*

11 *Officialis fugiens tempore syndicatus, pro confesso habetur, de his super quibus inquiritur.*

12 *Fuga quando præsumptionem & indicium inducat, & alios suos effectus producat.*

13 *Statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an valeat.*

14 *Indicium generale in quolibet crimine censetur dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur.*

15 *Confessio extraiudicialis facta parte præsente, indicium facit ad torturam.*

16 *Cõfessio extra iudicium facta, indiciũ præbet ad torturã, si de tempore & loco deponat cõfitẽs.*

17 *Confessio facta coram iudice, sed nõ in figura iudicij, vel coram notario sine iudice, an probet.*

Confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat.

18 *Mendacium an præstet quæstioni indicium.*

19 *Confessus de se, non est de socijs interrogandus, fallit in quibusdam casibus.*

20 *Fures de socijs, et receptatorib. ĩterrogari possũt.*

21 *Seruus de crimine conuictus, vel confessus, de socijs, & mandatoribus est interrogandus.*

22 *Latrones dicuntur qui publice stratas aggrediũtur, qui & de socijs interrogari possunt.*

23 *Interrogatio de socijs generaliter fieri debet nõ descendendo ad speciem, seu ad nomen certæ personæ.*

24 *Confessio rei contra socios criminis, quando præsumptionem inducat aduersus illos.*

25 *Criminosus de consocijs confessus, indiciũ ad torturam nõ præstat, nisi pluribus cõcurrentibus.*

26 *Iniuriatus vel percussus ab inquisito, vel accusato, asserens contra eum non facit indicium.*

27 *Confessio tacita per pacem, seu transactionem facta, an faciat indicium, vel probationem.*

28 *Pax, seu transactio super crimine multis potest modis fieri, vt transigens confiteri ipsum crimẽ non videatur.*

29 *Inimicitia facit indicium ad homicidium.*

30 *Variatio, pauor, & trepidatio, indicium faciunt alijs deficientibus indicijs.*

31 *Accusatus de crimine debet diuersis examinari vicibus, & varians quæstioni poterit subdi.*

Variationes, & vacillationes factæ in tortura sine indicijs facta, torto nõ præiudicãt in aliquo.

32 *Fama sola cum vno indicio sufficit, vt tortura quis subdi possit.*

33 *Minæ quando indiciũ sufficiens faciant ad torturam.*

34 *Homicidium factum in aliquo loco per quem aliquis solitus erat transire, qui maleficia consueuerat perpetrare, præsumitur ab eodem perpetratum esse.*

35 *Diuinatio an faciat indicium ad torturam.*

36 *Ars diuinandi non semper reprobatur.*

37 Locutio

37 *Loculio secreta, vel articularij cum aliquo fa-*
cta, qui postea incontinenti homicidium cõmisit
an faciat præsumi consilium, vel mandatum ad
hoc faciendum.
38 *Armatus stans cum offendẽte præsumitur opem*
ferre.

Quæstio tertia, primę partis.

CIrca tertium videlicet qualia debent
esse indicia per quæ deueniri valeat
1 ad torturam. † Dic, ꝙ Doct. oẽs sunt
in hoc ꝯcordes, ꝙ de hoc non põt dari certa
doctrina, sed cõmittitur arbitrio iudicis, ut
ff. de test. l. 3. §. eiusdem quoque ibi, tu magis
scire potes quanta sit testibus fides adhiben
da, ita dicit Alb. Paul. de Eleaz. Odof. Cy. &
Bart. in l. fi. ff. de q. dicit tñ ibi Bart. ꝙ in ali-
quibus criminibus põt dari aliqua uia ad co
gnoscendum indicia sufficientia ad torturã.
2 † Et primo in crimine furti. nam aliquis ac-
cusator de furto, pñt esse indicia ꝯtra ipm, ꝙ
est homo malæ ꝯdõnis & famę, & ꝯsuetus fa
cere similia: l. de minore. §. plurimum. ff. de
qõ. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ꝑ
quo facit tex. in l. si cui. §. ijsdem. ff. de accus.
vbi q semel fuit calũniatus, præsumiẽ iteꝶ
calũniari. & qď no. Dyn. in regula semel ma
lus. in prin. lib. 6. Itẽ põt esse indicium, ꝙ ip-
se erat vicinus, & habebat notam illam do-
mum, & qa ꝯuersabatur ibi, ut est text. in l.
dñm horreoꝶ. ff. loca. & ibi dixit Bart. notã-
ter ꝙ si aliqui hñt notitiam domus, sunt su-
specti qñ domus frangitur ꝑꝑ ædificioꝶ no
titiam. nã tales ꝑsonæ de facili possent tor-
queri ad inuestigationem veritatis, ut hic. &
ideo officiales qñ cõmittuntur maleficia, oc
culte ꝯsueuerunt mittere ꝑ uicinis q verisilẽ
debent scire veritatem, ad qď. l. si ita, in fi. de
fun. inst. & ibi per Iac. de Are. & Bar. Itẽ Bar.
3 in d. l. dñs, notabiliter dicit nor. ar. † ꝙ furtũ
præsumitur factum à ꝯuersantibus in do-
mo, vel quod saltem sciant quis fecerit. C.
de rep. l. ꝯsensu. §. super seruis. Hinc ẽt dixit
Bart. in l. 1. in fin. ff. si fami. fur. fe. dica. ꝙ fa-
muli hospitatoris pñt torqueri ꝑ re subtra
cta in hospitio. Prædicta tñ tempera ſm ꝙ
notabilẽ dixit Bal. in l. 1. C. loc. ꝙ iudex ex
qualitate ꝑsonaꝶ arbitrabitur qs ex vicinis
sit torquendus vel non, vñ dicit ipse licet ui
cini ꝑsumant scire, & ꝑꝑ hoc suspicio cadat
in illis, tñ non oẽs erũt torquendi, sed suspe
cti de scia, vel qď fecerit, arg. l. non oẽs. §. à
Barbaris. ff. de re mil. Terreri poterunt oẽs,
vt ff. de test. l. 3. §. idẽ diuus, sed non torque-
ri oẽs, qa tortura in se habet iniuriam, ſm
4 cum, quod est ualde notabile. † Itẽ est aliud
indicium ad furtum, ꝙ res q̃ reperiunẽ furto
subtractæ in domo, videantur furto subtra-
ctæ ꝑ familiarẽ fugitiue recedentẽ, gl. est no.
in auth. de exhib. re. in §. si vero ẽt quædam.
Item est aliud indicium ad furtũ, quia visus
est exire de nocte illam domũ, in qua fuit fa-
ctum furtũ, & habebat aliqd sub ius. Itẽ qa
visus fuit expendere monetã de illa stãpa, cu
ius erat illa, q̃ fuit furto subtracta, hęc duo di
cit Ang. in l. mil. C. de qõ. & h. d. ipse nisi sit
alia verisimilitudo in ꝯtrarium, puta qa ille
q fuit visus exire, uel pecuniã expendere, es-
set qdam magnus mercator, qa ꝯdõ ꝑsonæ
excludit ꝑ̃sumptionẽ resultantẽ ex indicijs,
ideo tunc est opus vt alia indicia concurrãt.
5 Item est aliud indicium † super furto, si post
furtum ſcm̃ repertus est qs expendere pecu-
niam, cum ante esset pauper, nec reperiẽ vñ
habuit, arg. l. Quintus. ff. de don. inter ui. &
vxo. ſm Bart. in l. fi. ff. de qõ. Item si illa res
subtracta cedebat sibi ad commodum. puta
erat instrm quo ad eum ꝑtinebat, vt l. 1. §. si
quis instrã. C. de lati. liber. toll. ſm Bart. in
d. l. fin. Item si post furtum reperiuur res fur
tiua penes aliquem l. in ciuilem. & l. ciuile.
C. de fur. Quod veꝶ esse dñt Doct. qñ cum
hoc concurrit sinistra suspicio, ex qualitate
personæ, cõsuetæ. forte res furtiuas emere,
vel ꝯsuetæ furari, quia tunc poterit deueniri
ad torturam, si iudici uidebitur, alias aũt nõ
si iudici non uidebiẽ, ꝑꝑ grauitatem ꝑsonæ,
& honestatẽ, arg. l. non oẽs. §. à Barbaris. ff.
de re mil. ita dicit Bald. in d. l. in ciuilem. de
quo ẽt ꝑ eundem, & Cyn. in l. fin. in fi. C. de
hær. inst. & ꝑ Cy. in l. fin. C. de qõ. nec miꝶ,
quia ut dicit Bar. in l. 1. §. 2. ff. de qõ. ꝑ illum
6 tex. licet † reperiuntur indicia sufficientia ad
torturam ꝯtra aliquem, tñ si pro ea sunt ali
qua indicia, opus est ꝙ illa idicia ad torquẽ-
dum sint magis vrgentia, & fortia, & sic istæ
ꝑ̃sumptiones, & indicia pñt elidi ex altis in-
dicijs, & ꝑ̃sumprionib. v. g. si ille penes quẽ
res furtiua reperitur, est bonæ ꝯdõnis, & fa-
mæ, vel si ostendit eum à quo habuit, ut d. l.
in ciuilem, & d. l. ciuile hẽ etiam in l. ancillæ.
C. de fur. & hoc est generale, ut ipse dicit in
omnibus alijs indicijs similibus. Ad hoc fa-

o'e: qu'a vna præsumptio tollit aliam, vt l.di uus. ff. de in inte.rest. Item pōt esse aliud indiciū ad furtum, q a post factum furtum q s au fugit, & se abscōdit vt l.lex Corn. ff. ad Syll. Hoc tñ.s. an fuga faciat indicium ad torturā examinemus latius. gl. tangit in l.admonendi. ff. de iureiur. & l.in bonę fidei. C.eo.tit. & in authen. de exhib reo. §. si vero. col. 5. & aliquid in l.1. C.de requir.re. & ibi p Odof. & p Cyn. in l.1. C.de raptu virg. Iac.de Belui. in d.§. si vero. ibi p Barr. in d.l.admonēdi. & in d.l fi. ff. de qō. & latius in l.lex Corn. ff. ad Sylla. p Bal. in d.l.admonendi. & in d.l.in bonæ fidei, & in d.l.1. de raptu virg. & in d.l.lex Corn. & l.de crimine. C.de adult. per Ang. in d.§. si vero p Lud.de Vrbe. in d.l.lex Cor. & latius in d.l.admonendi, vbi ēt per Bal. & Saly. & p Spec. in tit. de prob. §. fi. vers. vlt. p Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de presum. §. speciei, p Aret. in suo opere malefic. sup gl. in verbo, fama publ. vers. an fuga sit sufficiēs indicium, & ibi p do. Aug. de Arim. in suis addit. Ex quoℝ omnium dictis colligo talē

7 dictionē. † nam qñq; fuga obijcitur alicui tanq̃ crimē ei pro crimine, & tunc probata fuga est probatum crimē. l.desertorē, ff. de re mil. C.de deser. l.1.2. lib.12. ſm Old. & hoc tenēt Iac. de Are. Cy. Batt. Bald. Ang. & oēs. Qñq; fuga obijcitur pro alterius criminis pbōne, non vt sit de p se crimē, & tunc aut est tale crimen, ad cuius probationē, & condēnationem sufficit sola suspicio, & tūc sola fuga sufficit, quia facit quē suspectum, vt in l.publicis. §. præterea. ff. de suspec. tut. & in hoc ēt concordant oēs. Aut est tale crimen, ad cuius ɔdēnationem requiritur plena probatio de ipso facto, & non de suspicione tm̄, & tunc aut quis fugis ante formatū processum, aut post. Primo casu, aut fugit timore familiæ ne capiat, & postea vocatus ad iudiciū reuertitur, & comparet, & tūc fuga nullū facit indicium cōtra eum, nec sibi in aliquo ɔiudicat, vt no. Bar. in l.quis sit fugitiuus. §. sciēti. ff. de ędil. edi. & ideo dixit Bal. in l.1. C. de ser. fug. ꝙ statutū puniens fugientē de carcere, nō includit illos q exiuerunt aio reuertēdi. arg. inst. de re. diu. in §. pauonum'. sed si cito reuertant, secus si nō reuertantur, & ita intellr glos. in d.l.1. ad hoc ff. de re mil. in §. emāsor. & l.qui cum vno, §. edictū germani, ſm eum. Si vero postea vocatus ad iudicium nō veniat, & non cōparet, & tūc fuga facit indicium, & pręsumptionem contra fugientē, & intelligo Bar. in d.l. fi. ff. de qō. Aut nō fugit timore famil:æ prātus, sed ex causa pbabili, puta, q a timet rōne partialitatis, ne p p mortē vnius hois interfecti, ipse ēt occidat, vel q ab aduersa parte, alias de delicto inculpetur, p p quod non est ei locus tutus, & p p fugā non resultat indicium sufficiēs ad torturā. & ita loq tur Bal. in l.in bonæ fidei. C.de

8 iureiur. † & p p hoc quidam consuluerit, ꝙ si fuga pōt ab aliqua pbabili causa velari, & colorari non facit indicium, vnde si quis p p homicidium factū de aliquo aufugit, ne ɔsanguinei occisi ipm interficiant, non p p hoc reddit suspectus de homicidio, nā aduersus periculum, nālis ratio pmittit se defendere l.itaq;. ff. ad l. Aquil. ſm eos. Idem consuluerūt quidam alij, si solitus transcurrere rōne mercantiaℝ, p diuersas ciuitates, & loca, statim cōmisso homicidio de aliquo, ipse recedit, & allegat se pro mercantijs emendis, vel vendēdis recessisse, nam p eius recessum nō fit indiciū sufficiens ad torturā, alle. l. si cū §. ex iusta. ff. de fideicōmis. liber. & ad hoc bene facit, q a in hac re dubia. s. ex qua causa recesserit, interpretamur in meliorē partem. l.nō oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l.q a sit fugitiuus. § apud Labeonem. ff. de ædil. edic. ſm Bal. in d.l.in bonæ fidei, & hanc sniam ēt te-

9 nebat Lud. de Vrb. in d.l.admonendi, † Secūdo vero casu qñ quis aufugit p p processum initiatum, & tunc aut ad indicium faciēdum allegat sola fuga, & illa nō facit indicium, & ita loq tur Bar. in d.l.1. ff. de bo. eoℝ q mor. sibi ɔsc. Aut allegatur fuga vna cū alijs ad̄miniculis aliq d suspicionis inferētibus ɔtra fugientē, & tūc ista simul iūcta faciunt indiciū, arg. l.1. cū ibi no. C.q numero tut. & ita dixit Lud. de Vrbe, in d.l.lex Corn. q ēt limitat dcm̄ Bar. in l.1. C.de bo. eo. nisi iudici fuerit porrectus libellus minatorius de accusando, licet accusatio nō interuenerit adhuc, q a de hoc resultat in multis casib. idē effectus, q resultaret ex libello accusatorio, vt est tex. in l.miles. §. sicubi. ff. de adult. q ēt limitat tertio dcm̄ Bar ibidē, nisi post accusationē institutā, q s fractis carcerib. aufugerit, nam tunc fuga plenā pbōnem facit, & facit eū hri pro ɔfesso, de eo de quo pcedebatur ɔtra eū l.in eos, & l. fi. ff. de cust. reo. & in d.l.lege Corn.

10 † Quod est veℝ nisi aufugerit ostio carceris existente aperto: quia tunc non hr pro confesso,

fesso, nec fuga facit probationem criminis,
ſm Guil.de Cun.& Bal.in l.ſuccurritur ff.ex
qui.cau.maio.Item idem Bal.in d.l.admonē
di.limitat illud verum qñ qs aufugerit de pu
blico carcere, ſecus ſi de palatio rectoris al-
leg.ēt Guil.in d.l.ſuccurrit.vbi hoc tenet.De
eo aūt q aufugit fractis cippis,Bal.in d.l.ſuc
currit, ꝑ illum text. tenet idem ꝙ ſi fregiſſet
carceres,& ſine fuga,ꝓbat ɔtra ipm, tanq̃ ſi
ɔfeſſus fuiſſet,quaſi nihil interſit,an parieti-
bus,an cōpedibus qs teneat. Dixit tñ Bart.
in d. l. lege Corn. qđ q̃uis fuga deducta ad
ꝓbõnem criminis non plene ꝓbet,ſed indi
11 cium facit ad torturam,† tñ hoc fallit in fu-
ga officialis fugientis tpe ſyndicatu, qm̃ tūc
talis fuga plenam ꝓbõnem facit eoꝝ de qui
bus officialis accuſat̃ ſiue inquirit̃ ꝑ l.ɔſil.a-
rios.C.de aſſeſ.Circa qđ Sal.in d.l.admonē
di.quem ibi ſequit̃ Lud.dicit ꝙ aut officialis
fugit ante finitum offm̃,& tunc illa fuga hoc
inducit ꝙ punit̃ tanq̃ committēs crimen lę
ſæ maieſt. Ita eſt caſus in auth. de adminiſt.
§.1.col.3.Aut fugit poſt finitum offm̃, & in
tra 50.dies qbus debet ſtare ad ſyndicatum,
vt l.1.C.vt oēs tam ciui.quā mili.& in auth.
vt iud.ſine quo.ſuffra.§.neceſſitatem. & tūc
aut eſt reductus, licet inuitus ad locū à quo
aufugit, & tunc fuga ɔtra eum nullam facit
ꝓbõnem ſed opus eſt ad ɔdemnationem cō
tra eum legitima ꝓbõne,caſus eſt in d.§.ne
ceſſitatem, Aut non eſt reductus ad locum à
quo aufugit,& tunc fuga ɔtra eū tantā facit
ꝓbõnem, qđ iurm̃ illi additū ſufficit ad eū
ɔdemnandum. caſum habemus ſing. in auc.
de colla.§ ſuper hoc colla. 9. ita dicit Sal. in
d.l.admonendi.vt refert,& ſequitur ibi Lud.
12 Illud circa hoc eſt † oīno menti tenendū,
ꝙ tunc fuga inducit p̄ſumptionē,& indiciū,
& alios ſuos effectus, qñ eſt certa, & manife
ſta,ſaltem ꝑ vehementem p̄ſumptionem, ꝙ
ſe illa de cauſa abſentauerit, ſm Arch. q ita
ſignanter notauit 3.q.9.c.nihilominus,& in
c.cum ɔtumacia.de hęr.in 6.Item aduerte ꝙ
fuga non inducit,indicium ſufficiens,qñ fu-
giens ꝑ prius reputabat̃ bonæ vitæ,& famę,
ſm Arch.in c.decernimus. 3. q. 9. & fuit de
mente Bal.in d.l.in bonęfidei.vbi dixit.ꝙ ab
ſentia alicuius in dubio p̄ſumit̃ in bonā for-
mam,vt ſuperius relatum eſt. Aduerte ēt, ꝙ
de fuga debet ɔſtare, ſaltem ꝑ duos teſtes, ſi
cut de quolibet alio indicio, ſm ꝙ ſuperius
dcm̃ eſt per gl.in l.fin.C.fami.ercil. Item vo
luit Cyn.in l.fin.C.de requiren.reis ꝙ ſuſpi
cio quę inducitur per fugam, tollitur ꝑ iurm̃
13 fugientis quod eſt valde notabile. † Quæro
an valeat ſtatutum ꝙ oī caſu fuga faciat ple
nā ꝓbõnem, vide per Lud.in d.l.lege Cor.&
Aret.in ſuo opere maleſ.in gl. ſuper verbo,
fama publ.& ibi per do.Aug.in addi.vbi etiā
vide de ſtatuto ꝙ ſtante rumore de delicto
commiſſo in ciuitate fugiens capitaliter pu
niatur.Adde mirabilem effectum fugæ,&ab
ſentiæ,ſecundum Bal.in l.1.C.de requir. re.
ꝙ licet quando quis aufugit,incumbat onus
probandi accuſatori,& accuſato, tamen qñ
quis non aufugit incumbat ſolum accuſato
ri.Item aliud dixit Bal.in l.de crimine.C.de
adult.per illum text. ꝙ ille qui aufugit ne ve
ritas inquirat̃, videtur quodammodo fateri.
14 Aliud eſt indicium † gñale ſuper quolibet
delicto qñ quis extra iudicium ɔfitet̃ ſe com
miſiſſe crimen illud,vt l.c. 5. ff. de adult. ſm
Bart ibi.& per l.quæro.in fin.ff.de ædi. edic.
& per not.in l.Fulcinius.§.itē.ff.ex qui.cau.
in poſ.ea.& idem voluit Ang.in d.l.c.5.vbi
ēt plus voluit, ꝙ ſi ɔfitens poſtea tortus ne-
gat,illa ɔfeſſio nihil operat̃.& ſic patet, ꝙ in
ea non cogit̃ perſeuerare.quod eſt not. Bal.
aūt in l.1.C.de confeſ.tenet idem qđ Bar.&
Ang. quantum ad indicium faciendum, ſed
qđ non cogatur ꝑſeuerare in ea. Bal.vr̃ tene
re contrarium in l.clarū.C.de auct.præſtan.
vbi dixit ꝙ ſi confeſſio extraiudicialis eſt ve
riſimilis pōt confeſſus cogi perſeuerare. &
ita intelligit d.l.quæro.& d.l.c.5.ſecus ſi nō
ſit veriſimilis,vt l.1.C.ſi qs Impe.male.& l.
milites.C.de quæſt.Et iſtud plus placet ꝑ id
15 qđ dicā ſtatim, † Quidam tñ vir egregius,
& magnæ auctoritatis ɔſuluit ꝙ tūc extraiu
dicialis ɔfeſſio facit indicium ad torturam,
qñ eſt facta parte p̄ſente, quod probat ꝑ d.l.
c.5.à ɔtrario ſenſu, dicit, ꝙ fuit de mēte Bal.
in l.qm̃.C.de inf.quod non placet, ꝑ ea quę
not.gl.in l.fulcinius.§. quid ſit latitare.ff.ex
qui cau.in poſ.ea.& Ang.in l.certum.§.ſi qs
abſente.ff.de confeſ.vbi dicit ꝙ delictum qđ
perficitur ſolo animo plene. probat̃ per con
feſſionem extraiudicialem abſente parte fa-
ctam. præterea d.l.cap.5. illud non probat.
Præterea eſt caſus in d.l.quæro.in fin. ꝙ fa-
cta abſente parte facit indicium. Eſt igr̃ vera
concluſio ꝙ confeſſio extra iudicium facta
ēt parte abſente facit indicium ad torturam
16 ꝑ p̄dicta.qđ ēt firmat Bart.in d.l.qm̃. † Ad
uerte

uerte tñ ſm quoſdam, ꝙ confeſſio extra iudicium facit indicium qñ eſt certa tpe & loco, videlicet, quod confitens dicat de tpe, & loco cõmiſſi maleficij, allegant Bal. hoc tenere in l. admonendi .ff. de iureiur. uide de hoc in d. l. admonendi, in recollectis. ubi in 7. chat. in verſ. ulterius, ad hanc gl. allegatur Bal. ita tenere in l. bonæfidei. C. de iure iur. vide omnino per Caccial. in d. l. admonendi. vbi late examinat, pro qua require in lib. 1. aduerte tñ, ꝙ dom. Tindarus in tract. ſuo probat. in ea parte in qua tractatur de confeſſionibus, in uer. nunc de criminalium. in princ. fuit in noua opin. dicendo ubi talis confeſſio eſt veriſimilis faciat plenam fidem in criminalibus ſicut in ciuilibus, de quo dicit eſſe caſum expreſſum. ff. de ædil. ed. l. quo §. fin. & in d. l. cap. 5. non impropriando tex. ad quos Doct. non aduertunt quod dicit ẽt probari multis alijs iuribus, & rationibus, de quibus dicit ſe ſcripſiſſe in tract. de teſti. var. in 6. cap. Et dicit, ꝙ veriſimilia in hac materia ſunt eadem per omnia ſicut dicitur in ciuili, de quibus dicit ſe ſcripſiſſe in prædict. tract. de teſtib. uarianti cap. 9.

17 Quid autem † ſi confeſſio eſt facta corã notario maleficiorum abſente iudice, vel corã iudice, non in figura iudicij, an probet plene vel faciat tm̃ indicium. Rñdeo, gl. eſt ſing. in l. iubemus. C. de lib. cau. ꝙ non probat plene, facit tñ indicium ſm Bal. ibi. vide ẽt Lud. in conſ. 8. Sed quid ſi confeſſio eſt facta corã iudice incompetenti, an probet plene, vel faciat indicium coram iudice competenti. Reſpondeo, ꝙ ſi illius iudicis incompetentis iuriſdictio erat prorogabilis, ualet ꝯfeſſio ad plenam probationem, ſi vero non erat prorogabilis, tunc eſt nulla confeſſio, ut in cap. at ſi clerici, de iud. ſm Io. And. in addit. Spec. in tit. de conf. §. ſequitur, in ver. 5. non ualet. & ita refert, & ſequitur Ang. in d. l. 1. ff. de conf. poterit tñ cogi in ea perſeuerare corã iudice competenti, ſm Innoc. in cap. inquiſitionis, de elec. ut refert Ang. in d. l. 1. & idẽ tenuit Bal. in l. mag. ff. de iuriſd. om. iud. Ex quo not. ꝙ ſaltem faciat indicium ad torturam, cum cogatur in ea perſeuerare, ſicut ſi facta foret extra iudicium, ut d. l. cap. 5. & ita puto limitandum dictum Bart. in l. diuus. la 2. ff. de cuſt. reo. qui indiſtincte tenet dictam confeſſionem non ualere. nam nõ ualet quo ad plenam probationem, ſed quo ad indiciũ ſic. hoc tñ intelligit Bal. in l. clam. C. de auct. præſt. in fin. qñ ex dicta ſuſpicione oritur ſuſpicio, uel infamia, & non alias, & ita limita dictum Innoc. in cap. inquiſitione, & in cap. cum ſuper. de confeſſis. Item dictum Innoc. limitat idem Bal. in l. 1. ult. col. C. de conf. niſi ꝯfeſſus coram incompetenti iudice reuocet ꝯfeſſionem per dictum cap. at ſi clerici. Et ideo dicit, ꝙ cautus debet eſſe torquendus ꝙ dicat expreſſe ſe dictam ꝯfeſſionem reuocare, nec habet probare errorem, qa nõ tenuit quo ad aliquod indicium iudicij, ſed ſolum quo ad indicium facti, quod eſt valde notandum, vnde dicta indicia non ui indicij, ſed ui ſimplicis ꝯfeſſionis ualet quo ad indicium, tanq̃ ſi extra iudicium facta foret, ut d. l. c. 5. cogitur ergo præſeruare niſi reuocet eam.

18 Quæro an mendacium † faciat indicium ad torturam, puta inculpatus de delicto reperitur in mendacio. uide Lud. in conſ. 8. q dicit ꝙ ſic, ita dicit tenere Bart. in l. fin. ff. de q̃õ. per l. minus. §. teſtes. eod. tit. & per cap. literas, extra de præſump. Addendo ad ſupradicta de ꝯfeſſione, quæro an ꝯfeſſio ſocij criminis faciat indicium ad torturã. Ad huius q̃õ. perfectam doctrinam. primo uidendum eſt an quis debeat interrogari de ſocijs eiuſdem criminis. ſecundo an examinatus & interrogatus faciat indicium ad torturã. † Ad

19 primum rñdeo, ꝙ rẽr quis ꝯfeſſus de ſe non debet de ſocijs interrogari. l. fin. C. de accuſ. l. repet. §. 1. ff. de q̃õni. & l. qm̃ liberi. C. de teſtib. cum ſim. Fallit tñ in caſib. not. p gl. in d. l. fin. & per Spec. in tit. de acc. §. 1. uerſ. item repellitur qui fuit ſocius, & in tit. de teſte. §. 1. verſ. item ꝙ eſt ſocius criminis. Eſt. n. à legiſlatoribus diffinitum, ut ꝯfeſſus de ſe, non debeat de alijs interrogari, ut d. l. fin. Bar. in hac mã in d. l. repet. §. 1. tradit talem doctrinam, quædam ſunt delicta q̃ non cõmittunt principaliter in offenſam alicuius, vel odiũ, ſed pp cõmodum cõmittentium, ut falſare monetam, ſeu fabricare, item furari. & iſto caſu pñt de ſocijs interrogari, ut probat in l. diuus. ff. de cuſt. reo. & l. prouinciam. C. de ſer. & l. fi. C. de mal. & math. & ita intelligit l. 1. ff. ad exhib. & l. qui ultimo. ff. de pœ. q̃dã ſunt delicta quæ cõmittuntur principalr̃ in odium alicuius & in iſtis ꝯfeſſus de ſe nõ debet de alijs interrogari, ut d. l. fi. C. de acc. & d. l. rep. §. 1. fallit in caſu. l. prius. ff. ad Sylla.

20 † Ex q̃bus infert, ꝙ fures pñt interrogari de

ſocijs

socijs,& receptatorib.& si.arg.d.l.diuus.Ratio prædictorum est, quia qñ delictum cõmittitur in iniuriam alterius, est qui alios delinquentes põt accusare,sed non ita in delictis, quæ non cõmittuntur in alterius iniuriam, ideo magis permittitur iudici inquirere, sm eum.Istam rõnem cum dicto improbat Bar. de Salyc.in d.l.fin.C. de acc. quia latro licet affectet res,& non personã,nisi pp res, hæc tñ affectio fit cum iniuria dñi, ideo est qui eos accusare põt,& sic eius diuersitate attenta non dñet de socijs interrogari,qđ est falsum per d.l.prouinciarum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia,tñ de socijs interrogatur.C.ad l.Iul.maiest.l.pen. & si.Item in crimine homicidij, fuit seruus interrogatus de socijs,ut l.1.§.fin.ff. de quæst. Quapp idem Salyc. dicit qualitatem psonarum,& delictorum ponderandam fore. †nam
21 aut psona inqsita,vel accusata est seruilis cõditionis,& tunc de mandatorib.uel socijs interrogari põt.Ratio,quia tales psonę ut plurimum,ut meticulosæ,siue socij inuestigatu, uel mandato non ꝯsueuerunt grandia delicta cõmittere,vel attentare, arg.l.qcunque, circa med.C.de ser.fug.& l.ti.C.ad l.Iul.ma. & ff.ad Syll.l.si prius,& l.si ser.& ff.de qõ. l. fi.quæ oẽs leges inferius loquunt. Ad quod ẽt faciunt.l.inde Neratius.§.si seruus.ff.ad l. Aql.& l.fin.ff.ad exhib.& qđ in eis hñr per gl.& Doct.aut psona accusati, uel inquisiti est liberæ ꝯdõnis,& non uilis,& tunc in criminib.quæ sine socijs rr non cõmittuntur, puta de socijs interrogari posse, vt puincia eis purgetur.ad hoc l. ꝯgruit.ff.de off. præs. & ad hoc accedant.ll.q dñt latrones interro
22 gari de socijs,ut d.l. puinciarum,& d. l. diuus. †cum .n. latrones sint qui stratas aggrediũtur publice,vt l.capit.§.famosos.ff.de pœ.& hi soli non sint,sed plures,nec sine receptoribus,facilẽ lex permisit de socijs interrogari, cum ut plurimum sint ignoti, & occulti. Idem põt dici de falsatorib.monetarum. ut C. de fal.mo.l.1.quia rr in eo misterio plures sunt necessarij.Idẽ dicit de his qui ꝯtra principem moliuntur, qa talia non ꝯsueuerunt comitti p vnum solum. Aut est delictum qđ ꝯsueuit cõmitti sine socijs, & tunc aut delictum est ꝯtra cõem salutem oium,& tunc de socijs põt interrogari,d.l.fin. C. de malef.& math. Et est rõ,qa & ꝯtra socios inqrere intendit ad cõem salutem oium,& ideo nisi ra dicitus tale uitium extirpetur salus cõis nõ habebitur,& idem ẽt põt dici quod de latronibus dcm est supra, vbi aiũt hæc cessãnt de alijs nõ debet interrogari,ut d.l.fi.&d.l.rep.
23 †Qualis aũt sit modus interrogandi, not. gl.in l.si prius,ad Syll.& Cyn. in d. l. fin. de accus.q debet fieri gñalr non descẽdendo ad spẽm,& ad noiationẽ certæ psonæ, qa si ad spẽm descenderetur,non esset qrere,sed potius suggerere,qđ fieri non debet,ut l.1.§.q qõnem.ff. de qõ. quod intellexit nisi ꝯtra aliquem in specie sit legitima pſumptio,ut sentit gl.in d.l.fi.& facit l.1.C.de qõ.sm Bar. in d.l.fin.Vbi plus subdit ꝙ qñ sua sponte non interrogatus aliuin nominat, noiatio suspecta hr ã lege rõnib. assignatis ibi in tex.sicut alias diximus in teste sponte se offerente,qa est suspectus,ut not.gl.& Bart. in l. post legatum.§.his ver.ff.de his quibus ut indig. & per hoc sit expeditum primum dubium.
24 Ad secundum † videlicet,an interrogatus de socijs, & ꝯfessus faciat pſumptionem. gl. in d.l.fin.dixit,ꝙ sic,qđ intelligit Cy. qñ debuit interrogari,& non aliter, & istud ẽt tenuit Saly. dicens tñ ꝙ non per se solum, sed si esset ꝯtra illum ꝯsortem criminis legitima pſumptio,tunc facit legitimum indicium ad torturam. & sic dicit dře intelligi .l. qui ult. in fi.ff.de pœ.& C.de cust.reo.l.1.in gl.4.ad hoc facit gl.in d.l.fin.q exigit pſumptionem aliq prius ꝯtra eũ ꝯtra quem interrogatur dře pcedere,& ita ẽt uoluit gl.15.q.3. nemini.& ibi p Arch. qnimò, ubi non in specie, sed in gñe quis interrogaret de socijs,ita ꝙ ꝯtra neminẽ esset pſumptio in specie,tũc cõfessio criminosi de alio indiciũ suffic.ens ad torturã nõ faceret,sm Salyc.in d.l.fin.quod
25 est ualde notandum. †Vt ergo confessio criminosi interrogati de socijs faciat indicium ad torturam, oportet ꝙ plura concurrant, videlicet ꝙ confessus interrogetur in casu in quo de iure possit interrogari. Idem ꝙ interrogetur in specie contra aliquem,& non in genere. tertio ꝙ contra illum ꝯsortem in specie sit aliqua legitima præsumptio, alias non facit indicium ad torturam, secundum eum.Sed quod dicit, ꝙ debet interrogari in specie contra aliquem ad hoc ut faciat indicium,non credo verum,imò ex doctrina gl. Cyn.& Bart.illa interrogatio est potius suggestio,q exquisitio veritatis,q non est aliter facienda, vt dictum est, & ideo puto totum contra

cōtra in hoc ꝙ interrogatio debet gñaliter fieri absq; alicuius nominatione, nisi aliqua indicia sint ꝯtra certā spālem personam, qa tunc specialiter poterit de aliquo interrogari, & facit indiciū sua ꝯfessio, si cum ea ꝯcurrat alia legitima pręsumptio, & ita pōt intelligi ēt gl. in l. fin. ad exhib. vbi aūt quis de se ꝯfessus, interrogaret de alijs socijs, & ille cō fiteretur contra aliquem contra quem nulla esset legitima p̄sumptio, vel interrogeť in casu à iure non ꝑmisso, tunc licet non faciat indicium ad torturam, tñ facit indiciū ad inquirendū ꝯtra nominatū, & ita intelligo dictū Oldr. quē Bald. refert, & sequit in l. & si certū. in prin. ad Sylla. vbi ēt ꝑ Ang. credit ergo quantū ad inquirendum, sed non quātum ad puniendum, ſm eos ibi, & ita ēt dicit do. Domi. de S. Gem. quem ibi sequitur Capra in c. clericos, de senten. excom. in 6. Sed quæro quō opponetur contra testē, ꝙ est socius criminis, ne ex illa oppositione videať opponēs fateri crimen, vide in Spec. in tit de acc. in 4. col. in vers. caue tamen.

26 Sed an assertio † iniuriati faciat indicium vel ꝓbōnem cōtra inquisitum, vel accusatū. dic ꝙ non, casus est apertus in l. si quis in graui. ff. ad Sylla. in §. si quis moriens, & ne dum non facit plenam ꝓbōnem, sed nec indiciū ad torturā sufficiens, vt dixit ibi Ang. arg. l. 1. §. si qs filiū. ff. ad Carb. & l. Seia. in prin. ad Velle. & vř casus in simili in c. sicut, de testi. facit quod no. Cyn. in l. 1. C. qui acc. nō pos. Ad idē facit, qa assertio ꝑcussi non facit ꝓbōnem ēt in mortis articulo, vt d. §. si qs moriens, ergo nec faciet indicium ad torturam, qm̄ indicium est species ꝓbōnū, per not. per Bart. in l. fi. C. de prob. & à quo remouetur genus, remoueť qlibet eius species. C. de vsur. re. iu. l. fi. ff. de fundo instr. Ex qbus apparet ꝙ si dicta assertio probareť ꝑ duos testes, non facit indiciū, & ita ēt egregie vidi ꝯsultum per quosdam, credo tñ ꝙ bene sufficiat ad inqſitionē formandam ꝑ ea quæ nota. Bald. & Dyn. in d. §. si quis moriens, & per ea quæ not. glos. & Bald. in l. 2. C. de cal. vbi notabiliter dicit, ꝙ licet in articulo mortis constitutus dicat ꝙ aliquis fecit occidi eum, tñ ista verba non inducunt p̄sumptionem quæ sit species ꝓbōnis, sed quandam vilem præsumptionem, ſm gl. & not. de effectu illius vilis p̄sumptionis, quia excusat à calūnia excusantē ex necessitate, nō aūt ex voluntate, ꝑ hoc facit l. nostris, in rōne sui, & l. q non ꝓbasse. & l. fin. eo. tit. de

27 collu. † Quæro qd de ꝯfessione tacita q̄ fit ꝑ pacē, an inducať per eam probatio vel indiciū, dic ꝙ ꝓbať plene delictum, per ea quę hñr per Bart. & Bald. in l. transigere. C. de transſ. & per Bal. in c. 1 §. iniuria. de pace iur. fir. in vsib. feu. de hoc vř tex. in l. qm̄ ff. de infam. Bald. in d. l. qm̄. & l. furti. §. pactus. eod. tit. dicit ꝙ faciens pacem nunq̄ intelligitur confiteri delictū quo ad condemnationem, sed Arch. 2. qō. 4. c. in omnibus dicit ꝙ licet paciscens videatur fateri crimen, vt d. l. qm̄. tñ istud est verum si aliquo dato paciscitur,

28 secus si gratis, vt d. §. pactus. † Sed qūo poterit fieri pax, vt per eam non videatur qs fateri. Tancredus de corneto in sua compendiosa, dicit ꝙ fiat hoc modo, ꝙ dicat, ꝙ hoc facit, vt euitet sumptus litis, nō ꝙ cōmiserit crimē de quo facit pacē, vt ff. de infa. l. furti. §. pactus. Itē alio modo, videlicet ꝙ is q̄ iniuriā, vel damnū recepit, remittat ꝑ pactum oēm iniuriā, & oē dānū, quod constaret, vel constare posset, sibi ab aliquo illatū quacūque de causa, vel iniuriatus faciat pacē cum iniuriato, & ei remittat iniuriā quam ꝯstat, vel ꝯstare posset illū sibi intulisse, qa ex hoc nihil vř fateri. Alij dñt gñalius. s. ꝙ notarius debet dicere tales fecerunt pacem, & cōcordiā de oībus iniurijs, vulneribus, & offensis quæ dñr per dictos se adinuicem fecisse, & intulisse, nam tunc non vř fateri. Aliud erit indiciū ad delictū, si aliqs fuisset fugatus cū rumore commisso aliquo delicto l. itaq; ff. ad l. Aquil. ita dicit Bart. in l. fi. ff. de qō. facit qđ ipse no. in l. de minore. §. plurimū, circa

29 medium. eo. tit. † Aliud erit indiciū ad homicidium vel aliud delictum. s. inimicitia, ꝙ inculpatus erat inimicus occisi, vel iniuriati, vt dicit idem Bart. alleg. l. 1. §. cum quis. ff. de qōni. ad hoc facit qa inimicus præsumiť cogitare malum ꝑ suo inimico, vt ff. de his qb. vt ind. l. inimicitiæ. & l. ex parte. illud indiciū firmat Spec. in ti. de p̄sum. §. species. ver. sed pono & vers. & idē est no. Lud. in l. 1. §. si qs villā. ff. ad Sylla. Itē dat aliud indiciū qđ fuit visus facere p̄paramēta ad hoc, vt emere gladiū, & similia. Et ꝙ sero illo quo factū est homicidiū, fuit visus ire ꝑ aliqua loca ꝑ q̄ vicina eum non ꝯsueuerat videre ſm eum, ad hoc facit, qa ꝑ ꝑ locorū varietatē varia colligiť coniectura. C. si manc. ita fue. alie. l. fi. ff.

de

de pœn.l.aut facta.§. euenit ista sunt indicia quæ ponit Bar.in d.l.fin.ff.de qõ. remittens reliqua arbitrio iudicis. Alia quædã indicia ponit ipse Bart.in l.de minore.§.plurimum, eo. tit. vbi dicit p illum tex.qđ iudex debet aduertere qua constãtia,& trepidatione exa minandus loquaẽ,& sic illa indicant aliquid
30 iudici. †& ideo vbi alia indicia non pcedũt, tñ ex eo q quis trepide loquatur corãm iudice, pauendo & variando, pñt hři indicia sufficiẽtia ad torturã,vñ debet iudex examinans esse cautus vt faciat dicta eius sic uaria & diuersa scribi in actis, & siľ qualř trepidando loquebaẽ, & similia ne ei possit dici, q fecit ipm poni ad torturã sine indicijs fm eum.alleg.Inn.in c.qm cõtra falsam,de pb. vbi dicit, ille q examinat testẽ debet hoc facere scribi in actis.f.q hoc dicebat trepidando,& balbutiendo,& sim.& Spec.in tit.de teſti.§.nunc tractandũ est in ver.hoc aũt scias. ita dicit Bart.in d.§. pľm,qđ est ualde notabile,& elegãs.hoc ẽt approbat Bal.in l. psb. C.de ep.& cler.q subdit hoc relinquendum iudicis arbitrio,q inquirat indicia ex alijs indicijs non ex solo pallore faciei, uel trepidatione. uide ẽt ad prædicta Are. in suo opere maleficioꝝ.in gl.i ver.fama pub. col.24.ver.
31 9.qro†qui ẽt dicit q hñs inculpatum p delicto in manib.debet ipm examinare plurib. diuersis uicib. & continuo facere scribi oĩa dicta eius,& si repererit ipm variare,poterit ipm ex hoc ponere ad torturã, & repetere. Quod intellige ueꝝ nisi torqueret reũ iniuste sine indicijs,& ipse tunc uacillaret, & uariaret. qa vno sero diceret vnũ, & vno sero aliud in tortura,qa oẽs illę cõfessiones,&vacillationes factæ illo modo in tortura ẽt si essent milies ratificatæ non ualerẽt,ita dicit d.Aug.de Ari.i add.ad dcm op' maleficioꝝ, q ẽt ibi approbat dcm Bal.in d.l.presb. An fama publica faciat indiciũ sufficiens ad torturam,late hoc disputat Gand.in trac.male. sub rub. de qõnib. ver. sed de vno qro pone
32 forte pbatum &c. & tandẽ concludit † q si cũ fama concurrit vnũ aliud indicium nunc poterit poni ad torturã, & hoc fm iura ciuilia, sed fm iura canonica dicit ipse cũ fama faciat semiplenam pbõnem,& æquiparetur dicto vnius testis c.illud,de psump.& c.siqs, extra de purg.can.cũ sim. tũc p solã pbõnẽ famę qs poterit torqueri,& subdit q assessores hoc seruãt cõiter, & dicit q multoties vidit obseruari pro & contra p iudices,& assessores ĩn uarias diuersoꝝ opiniones. Sed tu serua ꝯtrarium, ut per solam famam non torqueas aliquem, nisi sit iuncta cũ alijs indicijs,ita vř residere Bart.in d.l.fin.ff. de qõ. & in l.de min.§.torm.co.tit.& Salyc.in l. ea quidẽ.C.de acc.& gl.in l.3.§.eiusdem.ff. de test.& uide p Cy.in l.fi.C.de qſt.& Bal.in c. 1.§. iniuria de pace iura.fir. & in hoc residet Aret.in suo ope maleficioꝝ in gl.fama pub. in uer.& an fama.& ibi ẽt d. August. de Ari. in add.dicens q si ipse esset assessor,poneret aliquem ad torturã ex sola fama,quod tñ limitat fm qđ dixit Bart. in quodam suo ꝯsilio incipiente,do. Paci de Burgo, nisi fama esset multum vehemens, quia tunc sufficeret ad torturam,& ita tenet Bald.in d.§. iniuria in 9.col. Item limitat nisi cum fama ꝯcurreret dcm syndici cum iuro qui ita denũciauit .f. talem cõmisisse hoc delictum, fm ꝯsilium Bart.consl.186.Item limitat vbi cum fama esset pbõ q infamatus esset hõ malæ ꝯdõnis, & uitæ,ita probat Gand. in tract. malef. sub rub.ex quo tpe possit fama incipere,in uers. sed pone q crimen,& affirmauit in fin.in d. vers.sed de vno quæro. Adde,q dixit Bal.in d.i.3.§.eiusdem,in add.q vbi est uaria opin. gentium, tunc fama nõ est indiciũ sufficiens
33 ad torturam. †Quæro ulterius,an minæ faciant indicium sufficiens ad torturam. Spec. ponit hanc q.in tit.de præsumptio.§.species vers.sed pone,& Bald.in l.metũ.C.qđ met. cau.& in l.1.C.si qs Imp.mal.& Cyn.in d.l. metũ.& uide p Imol.& Doct.in l. Pachum. ff.de hær.inst.& p Bar.in l.fam. §.1.ff. ad l. Iul.maiest.& Saly.in d.l.1.& Ant. de But. in c.3.loco.de pb.& Ang.in l.fin. C. de qõ. & in l.1.C.de his qui ut ind.& Abb.in c. scribam,de psum. ex quoꝝ dictis ꝯclude aduertendum esse ad ꝯdõnem personæ.Nam si est hõ potens exequi minas, & malæ famæ in eodem gñe mali, vel solitus minas executioni mandare, & maxime si post minas statim reperitur cõmissum delictum, & tunc minæ faciunt indicium ad torturã.Aut minãs erat hõ uilis ꝯdõnis,& impotens ad talia, vel bonæ ꝯdõnis & famæ,nec solitus minas exeq, tunc secus p tex.in d.l.1.C.si quis Imp.male.Adde fm do.Bal.de Bartol.de Perus. in l. licet Imperator,de leg.1. q si plura concurrant,vz, præcedens inimicitia, secundo ipsæ minæ, tertio percussio sequens, quarto sine magno

magno interuallo fuit percussus, tunc forte ex his non solum poterit torqueri, sed condemnari ex contiguitate actuum, pro id quod hr in l.3.in §.in bonis.ff.de priuil.cred.& quod in simili not. Bart. in l.1.in fin. ff. si qs te.li.esse
34 iu.fue.† Est, & aliud indicium fm Ray.in l. iusto, in princ.ff.de vsur. quod homo reperit occisus in loco vbi Titius erat solitus frequenter transire, & conuersari, nec aliud maleficiu repertu ibi commissum, psumit occisus à Titio, qd' tn intelligo concurrente alio, videlicet quod Titius solitus erat alia maleficia perpetrare, arg.l.si cui.§.hisdem.ff.de acc.in l.si ita.§. fi.ff.de fund.instr. Si aut istud non concurreret non putarem perueniendum ad torturam, pro ea, q in simili not.gl.& Bal.in l.in ciuilem.& l.ciuile.C.de fur.& Bal.in l.fi.ff.de hær. inst. & de hoc hr p Lud.in l.1.§. si qs villam. ff. ad Sylla. Vbi inducit illu text.quod si ante ostiu domus Titij reperit corpus mortuum præsumit à Titio interfectum, qd' et limirandum puto, vt supra pxime dixi de quo p Bart. in l.ædiles.ff.de via publica. Quid aut si in vna domo vbi reperit qs occisus erant quinque aut plures, & nescit qs occiderit, an contra oes illos sit psumptio, vel qd fiedum ponit Lud.
35 ibidem.† Quero an diuinatio faciat indiciu, puta aliquis diuinator, incantator consultus dicit quod Titius comisit tale furtum, vel Seius, an ex hoc poterit qs poni ad torturam ego vidi fieri incantationem in quadam fiala, vel cum forpicibus, & cribro. Dic quod non: qa talibus non est adhibenda fides, vt l. item apud Labeonem.§.si qs astrologus. & ibi hoc tenet Ang.ff.de iniur.facit.l.verbum.C.de infam.dixit tn Bald. in quodam suo consilio incipiente, In dei noie amen, qa q. ista de tortura, &c. quod licet ars maleficiorum sit reprobata. vt l.nemo.C.de malef.& mathema. tn qnq; permittit quod maleficium tollat p aliud maleficium, si alio modo non pot, q p incantationem et dæmonum, vt no. in summa confessorum p magrm Ioan de Ripa.sub.rub.de impedimento ligaminis. tn non debet recedere à Deo qdqd ore proferat, fm opinio.multorum theologorum. nam licitu est aliqn de aqua turbida bibere, vbi fluuius stagnantis aquæ deficit. Medicinæ.n.oes sumunt non rone delectationis, qa sunt horridæ, sed solum rone sanitatis recuperandæ, retinendæ, vel adipiscendæ sicut arte, & na manifestum est, & sæpe vulnus vulneri addit vt vtrunq; curetur.

36 hæc Bald. ad lram in d.consilio.† Ex hoc vrquis diuinandi ars sit reprobata, tn vbi magnum ex delicto immineret scandalum, forte nec Deo, nec hoibus reprehensibilis videretur, dummodo aius a recto non recedat, non dico quod ad torturam pcederet, sed ad inquisitionem, nam si diuinator aliquem inculpat poterat iudex p illo mittere, & videre qua constantia, aut trepidatione, & quo rubore, & pallore loquat, & ex hoc sumere indicium veritatis. vt l.de minore.§.tormeta.ff.de qo. Item dicit Bar. in l.si veteri.§.eom.ff.de priuil.cred. quod si aliqs accusat de consilio psito ad homicidium comittendum, & de homicidio pbat per famam. Item pbat quod ille fuit locu cus homicidæ, & ille statim iuit, & occidit, sed nesciebat qd dixit ei certe ex breuitate spacij tpis psumit consilium dedisset ei, p gl. in d. §.fin cum. Item dixit. Bal.in l.1. C.de ser.fugiti.in 4. col. quod si aliquis locutus est ad aurem, & in illo statim secutus est factum, & pcedit capitalis inimicitia, psumit mandatu, allegat Bart.ff.de acq.hær. l. qui aliena. §. si qs mihi bona.§.fin.de priuil.cred.l.si veteri.
37 & arg.ff.de repu.l.dubium.† Vel si erant pariter inimici, dicit ipse, psumam consilium, & sic in partem mitiorem, quia efficacius, & damnus obligat mandatum quam consilium, vt not.in c.ex consilio, de reg.iur.in 6.p Io.And. Sinaut non pcesserunt causæ, tunc, nec causarum psumo, et si pcesserint capitales inimicitiæ, fm eu, & sic Bal. vr restringere dcm Bar. in d.l.si ventri, solum qn qs secrete alloquit. et ille quem alloquit, pariter sunt inimici occisi, sed qn nulla esset inimicitia capitalis, tunc dicit, quod illa allocutio cum facto subsecuto non facit indicium, & illud placet. Et ita puto intelligendu qd' not. Bal.in l.multum. C.si qs alteri vel si. vbi dixit quod si inter Titium, & Seium fuit tractatus de occidedo Martinum p ipsum Titium postea ipse Titius occidit, & psumit quod fuerit secutus ipsum tractatum, & quod fuerit ita ordinatu inter ipsos, licet testes dicant de finali ordinatione se nescire, & alleg.Bar.in d.l.q. aliena.§.si qs mihi bona, qa asr loquit, & in casu diuerso,
38 & claro.† Item insurgit aliud indiciu siue psumptio contra eum q stat armatus cu offendente, quod dederit auxiliu, & fauore. Na ille q se armat, de rixa, vel bello psumit cogitare vt not.Bal.in l.1.in 3. col. C. de ser.fug.& l. vt vim.ff.de iusti.& iure. Supradicta placet retulisse

lisse cum sint exempla quotidiana, & approbata à legibus, & Doct. Multa alia et possent exempla q iura cōmittunt iudicātis arbitrio prudentes inspicienda, put superius dixi in prin. huius 3. qō. prin. Adde an testes examinati sup vno pcessu ɔtra vnum faciant indicium sup alio pcessu ɔtra alium. vide Bar. in l. a snia. de appella. Adde qd si iudex vidit cō mitti aliqd maleficium, & non habeat alia indicia, an ex hoc possit deuenire ad torturam. Spec. in tit. de sen. §. qualiter. vers. itē debet ferri fin allegata. vt velle q nō, & ipsum tenet Bal. in l. fi. in princ. C. de appellatio.

1 *Damnari nemo potest, ex indicio semipleno, seu dubitato, sed ex indicio indubitato iudicem in viam condemnationis dirigente potest quis damnari.*

2 *Testis singularis de visu deponens cum fama, & alijs adminiculis certis sufficientem ingerit probationem in factis antiquis, & delicto occulto factis.*

3 *Indicia indubitata censentur, quæ ita per legem approbantur, vt ad ipsa velit cōdemnationem subsequi.*

4 *Reo in tormentis confitenti non prodest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia.*

5 *Indicia indubitata dicuntur quando plura in vnā tendentia consonantiam, veritatem indicant.*

6 *Indicium an p̄sumatur homicidij contra fugientē nudo gladio, vbi quispiam reperitur occisus. Fuga inculpati, & reperti cum mucrone madefacto cruore, vehementissimum præstat homicidij indicium.*

7 *Indicium certum censetur, si post mutuam duorum rixam, alter vulneratus videatur. Præsumptio in quibus sufficiat criminibus, vt ad condemnationem deueniatur.*

8 *Meretrix probari potest ex verisimilibus circunstantijs, nedum tactu, & actu.*

9 *Sacerdos, seu presbyter mulierem amplexatus, causa benedictionis impartiendæ hoc ipsum p̄sumitur fecisse.*

10 *Causa pecunias alicui qui ex eidem conducit gētes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad hmōi conductionem sit mutuasse præsumendus.*

11 *Indicium homicidij præsumitur cōtra eum qui aduersus aliquem gladium strinxisse visus est, licet non fuerit visus percussisse, si ipso fugiente alius reperiatur interfectus.*

12 *Condemnatio quādo possit sequi ad minas præcedentes, & quibus concurrentibus.*

13 *Iudex sola habens indicia contra de latū, quantumuis indubitata intius p torturam confessionem delati extorqueat prius quam condēnet.*

14 *Iudex per præsumptionem procedens, suam valde temperare debet sententiam.*

15 *Iudex secundum præsumptiones iudicans, finibus pœnarum, vt à iure scripta sunt, contentus esse debet.*

16 *Condemnari ad mortem nemo potest ex indicio quanquam indubitato.*

Quæstio quarta primæ partis.

Circa quartam qōnem princ. videlicet qualia debeant esse indicia p quæ deueniri valeat ad ɔdemnationem. Sup qua qōne q̄ro primo an qs dānandus sit ex indicijs. Dic q duplex est indicium. s. semiplenum, & dubitatum, & istud dirigit iudicem in viam qōnis hīndę. Quoddam est indicium plenum siue indubitatum, & illud di
1 rigit iudicem in viam ɔdemnationis. †Ex primo qdem iudicio nunq̄ qs damnat, vt ff. de pœn. l. absentem. in princ. qa sanctius est impunitum facinus nocentis relinquere, quam innocentes ɔdemnare, vt ibi dicit text. Ex secundo vero indicio qs pōt, & debet damnari, vt l. si qui. C. de adul. & l. fi. C. de prob. rñ tñ ex indicijs non est qs damnandus, cū in criminibus pbōnes debeant esse luce clariores, vt d. l. fi. C. de prob. & hr in l. licet Impera. ff. de leg. 1. Adde an ɔfessio facta in tormētis licet non ratificata iuncta cum alijs indicijs sufficiat ad ɔdemnationem. vide Sal. in l.
2 fi. C. de prob. †Adde q si est vnus testis de visu, cū fama, & alijs adminiculis certis, & probabilibus, est sufficiens probatio in factis multum antiquis de quibus non est memoria, & in delictis quæ occulte fiunt vt voluit Iac. Bal. fin quod recitat Host. & Abb. in c. pterea. de testi. in fin. vide Bart. in l. 1. §. idem Corn. ff. de qōni. qui dicit gnālr q vnus testis de visū cum alijs indicijs facit plenā probationem in delictis. p text. ibi p l. 2. §. 1. ff. de excusa. tuto. & ibi p gl. iuncta l. instrumēta. C. de prob. Secundo q̄ro qd sit iudicium indubitatum, vide eius diffinitionē supra in 1. q. prin. Dixit tñ Nic. de Mala. in d. l. fi. put
3 ipsum ibi refert Bald.† q indicia indubitata sunt ea q̄ adeo à lege sunt approbata, q lex vult p illa fieri ɔdemnationem. sicut est exēplum in d. l. si qui. Ex quo sunt indubitata legi, de

gi,debent esse indubitata iudici,ut not.in l.si
tutor. C. de peri.tut.alias iudex faceret litē
suam,qa dñt indicia indubitata. Qñque tñ
non sunt talia indicia q̄ sunt à lege approba
ta,sed sunt iudicis religiosi arbitrio cōmissa,
tñ simul collecta,indicant indubitabilr̄ veri-
tatem,ut est exēplum in ꝯfessionib. ꝑ tormē
ta extortis,q̄ non ꝑ se,sed cū ꝑseuerātia, vel
fama,vel verisimilitudine facti, uel alijs ad-
miniculis indubitabilr̄ indicāt veritatē, ut l.
sanc.& l.q sciam.ff.de pœ.& l.1.§.diuus .ff.
de qō. ſm Nic. de Matar. quod intellige qñ
sunt plura indicia valde ꝓxima vero,sicut est
vnus testis de ueritate facti, & duo testes de
extraiudiciali ꝯfessione facta ꝑ delinquentē
cum cōfessione extorta ꝑ torturam,& sic ꝓ-
cedentib.legitimis indicijs quis postea con-
fessio talis sit reuocata, qa tunc bñ faciūt in
dicium indubitatū, secus si indicia essent le-
uiora ꝑ ea q̄ not.Bart.in l.fi.ff.de qō. in illa
qō.an sufficiat vnū, vel plura indicia. & ita
intelligo gloss.in l.2.§.ætas.ff.de execu. tuto.
4 † Ex quibus habemus notare, ꝙ non ꝓdest
confitenti in tormentis reuocare cōfessionē
si ꝯtra se sunt alia indicia,qa ꝯiuncta cū ꝯfes
sione q̄q̄ extorta ꝑ tormenta,indicant indu
bitabilr̄ veritatē,nisi reuocans ꝓbaret ꝯtra-
rium,vel clare,vel ꝑ alia indicia, qđ est no-
tandum ſm Bal.in d.l.fi. Item ponit exēplū
idem Nic.de Mat. vbicunq; ex qualitate, &
multitudine indicioꝝ indicatur veritas ocu-
lis mentis iudicis, sicut clara lux ostendit ue
ritatē corporis,exēplū in eo. q ingressus est
quandam domū,& post modicam horā audi
tus est clamor mulieris, & statim uisus est q
intrauit exire cum gladio sanguinolento, &
visa est mulier in facie vulnerata,vnde dubi-
tatur an esse ꝓbatum de vulnere cōtra illū,
& videbatur ꝙ non,qa non fuit uisus vulne
rare, & qa non ꝓbat hoc esse qđ ab hoc cō
tingit abesse,ut C.de ꝓbat.l.neque natales.
potest .n. esse,ꝙ hæc mulier vulnerauit seip-
sam,tñ dicendum est sufficienter ꝓbatū, qa
non ꝑsumitur ipsamet sibi vulnus intulisse,
sed qđ passa sit ab inimico,ſm Nic.de Mat.
Patet ergo quid sit indicium indubitatū. nā
5 ea sunt quę sunt approbata à lege †Item qñ
simul plura collecta, & in vnam ꝯsonantiā
tendentia indicant indubitabilr̄ veritatē vt
C.de qō.l.milites.§.oportet,ſm Bal.melius
facit qđ not.in l.2.§.ætas.ff.de exe.tut. & l.
1.in princ.ff.de qō. & ibi alijs argumētis ita
ꝓbōni admouetur vt sola ꝯfessio seruoꝝ de
esse uideat,& l.q̄ro.§.fi.ff.de ædil. ed. q̄ solet
allegari.ut ibi dicit Bal. ꝙ ex multis indicijs
insurgit plena ꝓbō,& ꝙ qñ indicia sunt mul
ta ex his colligatur uiolenta ꝑsumptio, q̄ sit
sufficiens ad ꝯdemnationē,tenet ēt do.meus
do.Io.de monte Sperello in l. admonēdi .ff.
de iureiur.q dicit de hoc esse tex. in l.excip.
ff.ad fill.& do.Catal.de uiso,in quodam suo
ꝯsilio, ꝓ quo reqre in litera A, à char.474.
Item Bart. ponit aliud exemplū de indicio
6 indubitato in l.2.ff.de fur. † ꝙ si aliquis fuit
uisus aufugere cum gladio euaginato, & re-
peritur aliquis mortuus ex hoc comphendit
manifestum homicidiū, ꝙ ille talis illud cō-
miserit, ꝑ illum tex.sed in hoc exēplo Ang.
ibi tenuit ꝯtrarium,si aliter non ꝓbatur, qa
potuit ille esse de auxiliantib. Item potuit il
le percussisse,sed non exanimasse,ut l.itē illa
§.si plures.ff.ad l.Aql.& ꝓbō debet esse ne-
cessario ꝯcludens,ut in cap.in pñtia, de ꝓb.
Dicit tñ ꝙ vehemētissimū facit indicium ad
torturā fuga diffamati,& inuenti cū cultello
maxime tincto cruore. & ita practicatur ſm
eum ꝓ hac Ang.opin.facit qđ not.Bal.in l.
ꝯuenticula.C.de episc.& cler.vbi dicit quod
quoties ꝯtrariū eius qđ testis dicit stare pōt
cum ueritate rōnis testis,nunq̄ dcm̄ testis ꝓ
bat necessario, sed ita est hic igr̄ &c. de hoc
ēt uide inferius. Aliud exemplum de indicio
manifesto ponit Sal.in d.l.fin.C.de ꝓbat.ex
quo dicit deuenire posse ad condemnationē.
7 † Pone duo rixantur adinuicem in qua rixa,
vnus ꝑcutitur,& vulneratur testes examina
ti dñt ꝙ non viderant qñ fuit talis ꝑcussio,
sed uiderunt eos adinuicem rixantes, & sta-
tim dimissa rixa uiderunt ꝙ ille erat ꝑcussus
& vulneratus,certe ex hoc resultat iudicium
indubitatū, ex quo deueniri ualeat ad ꝯdem
nationem.Itē adde,ꝙ licet in criminalib.etiā
ex ꝑsumptione deueniri non valeat ad ꝯdē-
nationē,vt hr̄ in l.licet Imp.ff.de leg.1.tñ se
cus est in criminibus q̄ de sui nā secrete pa-
trant,ut in adulterio,sodomia,simonia, & si
milia,ex quo in istis est difficilimum hr̄e cla
ras ꝓbōnes ꝑ id qđ hr̄ in d.l.q adult.C de
adult.& in c.ex lr̄is,& c. illud,& c.3. loco.
de ꝓb.in c.ꝑterea,el 2.de testib.& not. Bar.
in d.l.2. ff.de fur. & d.l. cap.5.ff.de adult. &
uide de hoc per dom.meum do.Bal.de Bar-
8 tolinis in d.l.licet Imperat. †Item dixit Iac.
Butr. in l.neque natales .C. de probat ꙩ
proba-

probatur q aliqua sit meretrix non probato tactu,& actu,sed ꝓbatis circunstantijs vt plurimum verisimilibus,vt q a passim scholares intrabant domum ipsius de die,& nocte,q a qñ scholaris loquit cum puella non ꝑsumit dicere Pr noster.ita dicit Bal.ibi, & refert in l.fi.de hæredi.inst. Item dixit Bar.in l.2.ff.de fur. q si aliqs deprehendit in domo vbi erat pulcherrima mulier, q iste est manifest' adulter,& ita dicit debere intelligi d.l.c.5. Mod. Doc.dñt hoc esse verum qñ ꝓbatet ēt aliqd ex signis venereis,de qbus in d.l. qd' ait, in
9 princ.ff.de adul. ꝑ gl. & Bart. † hoc tñ fallit in sacerdote siue presbytero, q a si amplexaret mulierem,ꝑsumit facere causa benedicendi,vel ad pniam exhortandi dicit glos. 11. q. 3.absit refert Spec.in tit.de præsump.§. species.circa princ.sed ab hac benedictione, & exhortatione liberet nos Deus.Item si officialis tpe syndicatus aufugit de loco vbi gessit offin, ꝑsumit ꝯtra cum de oibus quereris de eo factis,& ex hac sola ꝑsumptione damnat,vt C.vt oēs tam ciuiles quam milita.l.1. & l.ꝯsiliarios.C.de assesso. Itē si maritus ter denunciauit alicui ne loquat cum vxore sua, q a hēt ipsum suspectum de adulterio, qd' si postea inuenit eum loquentem cū ea,& hoc ꝓbat,ꝑsumit ipsam adulterasse, & ex hac ꝑsumptione damnatur, vt in auth. vt lice. matr. & auie. §. is quoque.colla.8. & C. de
10 adulter.authen.si quis sæpe.† Item sunt quidam qui dñt q si aliquis mutuat alicui pecunias, & ille accipiens statim ꝯduxit gētes cōtra ciuitatem mutuantis,q ille mutuans pręsumit mutuasse vt illa gēs ꝯduceret,& q fuerit ꝯducta de dicta pecunia, & tunc dñt esse ꝑsumptiones iuris,& de iure arg.l.fin. C. de pign.& qd' ibi Bal.& in l.si ventris.§. in bonis.ff.de priuileg.cred.ita dñt ipsi in l.4.ff.ad l.Iul.maiest. Adde ad id,q superius dcm est de viso aufugere cum gladio euaginato, & aliquis repertus mortuus, qd' ex hoc colligit indubitatum indicium de homicidio ꝯtra illum, vt voluit Bar.in d.l.2.ff.de fur.Item voluit Thomas de Piperata,vt refert Ioan. Andreæ.in tit.de ꝓbo.§.1.ver.13.& Bal. in l.2. §.fin.ff.de adult.& Bald.in auth.quas actiones.C.de sacrosanct.eccle.& in l. neq; natales.C.de prob.& l.fin.eo.tit.& in l. fin.ff.de
11 officio proconsul.& legat.†Et idem dicit ibi idem Thom.si visus fuit admenare cultellū, licet non visus fuerit percutere, & postea ibi

repertus interfectus,&postea visus fuerit fugere,& apparet q erat sibi inimicus,& fama laborat ꝯtra eum, & idem si ꝓbat qd' Titius erat inimicus Seij.ff.de quæst.l.1.§. ꝑterea, vel qd' tpe occisionis erat in loco,vel qd' receptauit occidentem, vel quod occidens erat familiaris,vel domesticus vel qd Titius iactabat se qd' Seium fecerat interficere, vel qd inter eos offensæ præcesserant.Sed Ioan. And. tenet ibi qd' ista indicia non sint sufficientia ad ꝯdemnationem,sed ad torturam, & idem tenet Ioan. de Imo.in l.fi.ff.de hær. inst.Et illud est tutius,dicit Arc.in opere malefic.in gl.in verf.fama publ.in ver.quero an vnum indicium, & idem tenet ibi dñs Aug. in suis addit.qm istæ ꝓbōnes non ꝯcludunt, q a poterat esse q ille q aufugiebat cum gladio exaginato q dq d fecit ad suam defensionem fecit,& dicit hoc esse de iure verius, vide tu tñ oino de his ꝑ Abb. in c.3. loco, de prob.vbi bene loquit, & qui vr̄ residere cum
12 opi.1. Tho. de Piper. † Item licet ex minis ꝯtra aliquem factis non resultet ꝑsumptio ꝯtra minantem de delicto ad ꝯdemnationē, vt dicit Spec.in tit.de præsum.§.2 circa fi. ꝑ text.2.q.8.c.sciant,tñ pōt dicit q si multa cōcurrant primo ꝓcedens inimicitia, secundo ipsæ mine tertio ipsa ꝑcussio sequens, quarto qd' sine magno interuallo fuerit secuta, tunc forte ex omnib.istis poterit ꝯdemnari, & maxime ex ꝑtiguitate actuum ꝑ id qd' hē in l.4.§.in bonis.ff.de priui.cred. & qd' not. Bart.in fi.in l.1.in fi.si qs testa.li.ef. ius. fue. & ēt fuit de mente Bal.ꝑ illum tex.in l.1.C. si qs Impera.male.& ēt fuit de mente Dyn. in suo tract. de quæst. de inim co viso exire de domo occisi cum gladio sanguinolento, ita dicit do.meus do.Bal.de Barthol.in d.l.li cet Impera. Itē de istis indicijs indubitatis, vide oino ꝑ Gand. in opere maleficioꝝ sub rub.de indicijs,& ꝑsum.indubitatis,de qbus ad ꝯdēnationē deueniri pōt q ponit multa exēpla, & de illo q exiuit camerā cū gladio sanguinolento pallidus. Item de capitali inimico. Itē qd' vnus vidit admenare,itē q fu-
13 git. †Notandū tñ,q licet ex indicijs indubitatis q s dānati possit absq; alijs ꝓbōnibus, vt supius dcm est, Tutius tñ,& melius faciet iudex q non hēt alias ꝓbōnes q dicta indicia indubitata si extorquet ꝯfessionē ꝑ torturam.vt l.si excepta.in fi C.de male. & math. ita elegāter dicit Bal.in l.mil.C.de qō.& ita

cordis non dr̃ quæstio in ista materia. vt l. item apud Labeonem. §. q̃õnis. ff. de iniur. & l. 1. §. q̃õnum. ff. ad Sylla. Ita diffiniunt Azo in summa de quæst. & Odof. in quodam suo
2 tract. quem fecit de q̃õnibus. † Et dr̃ quæstio à quærẽdo, vel inquirendo, q̃a per ea inq̃rit seu quęrit̃ veritas negocij de quo disputatur & ad illuminandum veritatem fieri debet, & nõ aliter, vt l. Item apud Labeonem. §. q̃stionẽ. ff. de iniur. & l. hoc quod placet. C. de q̃õ.

1 Q̃õnis appellatione quæ censeantur venire.
2 Carceratio vel detentio simplex, an veniat quæstionis nomine.
3 Confeßio tormẽtis adhibitis facta, vel prope tormenta, dicitur metu tormentorum facta.
4 Territio leuis dicitur, si quis tantum ad funem ducatur.
Confeßio non dicitur metu tormentorũ facta in carceribus, quando non denegantur alimenta.
5 Confeßio metu tormentorum facta non censetur, si iudex delato torturam minetur.
6 Tortura, siue quæstio varijs instrumentis, & modis dari potest.
7 Iudex torquendi carnem scindens vt cõfiteatur, capite plecti debet si moriatur.

Quæstio secunda, secundæ partis.

Circa secundum videlicet quid contineatur appellatione q̃õnis. † R̃ñdeo, 1 cõtinetur carceratio facta de aliquo, vt nõ comedat donec dicit negociũ de quo quæritur. Item qualitercũq; per vim, & tormenta q̃s compellitur ad aliquid dicendum vr̃ quæst. & q̃õnis. verbo continetur. l. item apud § q̃õnis, ff. de iniur. l. 1. §. q̃stionem ad Sylla. Item negatio c. bi dr̃ quæstio. l. necare. ff. de lib. agn. Item chorda. l. decuriones. C. de quæst. & l. nullus. ff. ad l. Iul. maiest. Item quælibet vis illata p̃sonæ. vt l. fi. C. de abol.
2 † Sed an simplex carceratio, vel detentio cõtineatur appellatione q̃õnis, vel tormentorum, vr̃ q̃ non, q̃m carceratio, & detentio fit etiam nullis præcedẽtibus iudicijs, & ad solam custodiam. quæstio vero, siue tormenta non fiunt nisi p̃cedentibus indicijs, vt l. 1. §. diuus. ff. de quæst. p̃p̃ quod dicit Ang. in d. l. item apud §. q̃õ. q̃ si statutum prohibet aliquẽ torqueri sine scientia prioꝝ, q̃ nihilominus poterit carcerari absq; ipsoꝝ conscientia, dũmodo carceratio non sit cum denegatione cibi. & idẽ tenuit in l. nemo. C. de exact. tri. Idem s̃m quosdam si carceratio esset periculosa alicui rõne loci, vel rõne infirmitatis, vel inferret infamiam, rõne qualitatis personæ detentæ, q̃a tunc põt dici inesse tor-
3 tura in detentione s̃m eos. † Sed hic quęro q̃ñ dicatur confessio facta metu tormẽtoꝝ. R̃ñdet Bart. in d. l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de q̃õ. q̃ tunc dr̃ facta metu tormentoꝝ, q̃ñ est facta adhibitis tormentis, vel ita facta p̃pe tormenta aliquo ligato, & p̃cedentibus minis deponendo ad torturam. non aũt quælibet leuis territio facit videri ꝯfessionem esse factam formidine tormentoꝝ, sed debet esse positus in tormẽtis, vel ductus ad ea. Item si esset ĩ carcere in quo de fame, & frigore multũ patiebatur. nam tunc formidine tormentoꝝ vr̃ factam arg. ad hoc. ff. de iniur. l. item apud §. q̃õnis, facit. ff. de vi, & vi arma. l. 3. §. si q̃s visus, dum dicit, sufficit terror armoꝝ
4 s̃m Bart. † Dixit t̃ñ Ang. in d. §. quæstionis, q̃ sola ductio ad funem est leuis territio, sed ductio, & ligatio bene facit videri ꝯfessionẽ extortam metu tormẽtoꝝ, quia ibi inest terror cadens in ꝯstantem virum, vt l. interposita. C. de transac. est. n. timor proximus torturæ arg. l. 1. C. de sica. Item dixit Bal. q̃ manicis ferreis ligatur. dr̃ torqueri in l. 1. C. de custo. reo. Confessio aũt facta in carceribus, in quibus nũ denegatur cibus, non dr̃ facta metu tormẽtoꝝ, per dicta supra in p̃xima q. & ideo talis ꝯfessio valet, & nocet confitẽti. ita tenet Bald. in l. 1. C. de ꝯfes. in 6. col. & p̃ ꝯñs non req̃ritur, q̃ in ea perseueret, per ea quæ dicemus in 9. q. prin. Sed Gand. in tract. malef. in rub. de quæst. & tormẽtis, in vers. dem̃ est supra tenet, quod sufficiat esse penes torturã, licet nõ fuerint ligatæ manus de retro, vt dicat̃ confessio facta metu tormentoꝝ, &
5 ibi r̃ñdet ad d. §. q̃õnem. † Dicit t̃ñ, q̃ si extra locũ in quo homines torquent̃, iudex dixit, aut ꝯfitearis, aut ducã te ad torturam, inferendo sibi terrorem, p̃p̃ hoc non dicetur ꝯfessio facta metu tormẽtoꝝ; quia est leuis territio, p̃ d. §. q̃õnem. & cum hoc vr̃ transire do. Aug. de Arim. in addit. ad tract. malef. Arct. in gl. in verbo, fama publ. in antepen. col. Adde, q̃ Bart. in l. nouissime per illũ tex. ff. quod fal. tut. aut. voluit, q̃ dicatur cõfessio facta metu tormentoꝝ, si tm̃modo apud torturam q̃s fuerit spoliatus solum, & nõ ligatus, nec minatũ sibi de tortura, si non ꝯfiteatur, & ibi dicit, q̃ semel habuit hoc de facto

Floren

Florẽtiæ. Et q̃a supradictũ est, q̃d ptineant
6 appellatione tormentoꝝ, sciasꝉ & multis va
rijsq̃. modis, & instr̃is vtuntur latrunculato
res, & iudices maleficioꝝ. Nã q̃dã dant reo
& ei mittunt aquam p nares, in qua ẽt non
nulli imponũt calcẽ obstructo ore bibentis,
q̃d genus torturę. vt audiui, est periculosum
ne ex eo suffocet̃ tortus. Quidã ponũt taxil
lũ in osse pedis, q vulgariter dr̃ losso pazzo.
Quidã ponũt muscionẽ in ventre, siue vmbi
lico, & de sup ponunt ciatũ ad includẽdũ il
lũ, ne possit egredi. Quidã torquẽt cum lin
gua caprina hoc modo, q̃ lauãt pedes tor-
quẽdi cũ aqua bene salita, & ligato torquen
do sup scãno, faciũt vt capra cũ lingua lam-
bat plãtas pedũ, q̃d libẽter facit, pp auidita
tẽ salis, & audio q̃ istud est durissimũ tormẽ
tũ, & sine periculo. Quidã torquẽt in mittẽ
do virgas inter digitos manus stringẽdo cũ
cordula. Quidã vtunt̃ corda, ligatis manib.
post terga, quod genus torturę cõiter est in
vsu, & vnumquodq; p̃roꝝ ex publico habet
tale instr̃m. vt videmus vbique, & istud est à
consuetudine cõiter approbatum, & etiã de
iure, vt l. nulli. C. ad leg. Iul. maiest. Sed in
isto debet adhiberi maxima diligentia, & de
bet moderate adhiberi, alias solent multa
pericula incidere. Alij ligant solũ vnam ma
num ad funem, & sinũt sic pendere super ter
ram. Audiui etiam, q̃ dantur detento ad co
medendũ carnes multum salitæ, & denegãt
potum. Aliqui lauant pedes torquendi, &
plãtas inungũt larido porcino, & ligato tor
quẽdo sup scannũ, faciũt, vt plantæ pedũ vr
gãt versus ignẽ validũ, & sic iuxta ignẽ sinũt
pmanere. De modis aũt, & instr̃is aliquibus
torquendi crudeliter, ponit Bal. in l. 1. C. de
emen. seruoꝝ. vbi dicit p illũ tex. in verbo,
7 laniauerit. ꝉ nota ɔtra iudices q scindũt ali
cui carnes vt ɔfiteat̃ crimen, nam si moritur
tortus in tormẽtis, iudex iste debet decapi-
tari tanq̃ homicida. & Ang. in l. nemo carce
rẽ. C. de exact. tri. lib. 10. dicit no. tex. ɔtra iu
dices. q pp delectationẽ inueniunt nouam
speciẽ tormentoꝝ, hi. n. appellantur iudices
irati, & peruersi, & ratione peruersitatis dñs
confundet eos, quia sunt perpetuo ignoran
tes. Sapientes enim talia abhorrent, & vir-
tutum illuminatione, sciẽtiæ formam pro-
pagant, reliqui vero actibus impijs se exal-
tare dicentes, confundunt eorum famam a-
pud bonos, & graues incessanter inq̃nãtes.

1 *Quæstio, seu tortura applicari potest in causa criminali criminaliter agitata.*
2 *Seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tantum, & criminalibus.*
3 *Iniuria personalis dicitur graue delictum.*
4 *Delictũ leue quòd dicatur, & quæ leuis iniuria.*
5 *Tortura etiam locum habet si de crimine ciuiliter agatur.*
6 *Causa ciuiles in quibus differant à criminalibus in materia torturæ.*

Quæstio tertia secundæ partis.

TErtio principalr̃ quæro. In qua cau-
1 sa sit hñda q̃o. & tortura? ꝉ Rñdeo q̃
in criminali causa nõ est dubiũ, si cri
minalr̃ agit̃, vt patet p totũ ti. ff. & C. de q̃st.
& maxime in l. 1. & l. edictum. ff. eo. & l. mili
tes. §. oportet. C. eo. tit. & dixit gl. in d. l. 1. q̃
in quolibet crimine hẽt locũ tortura, & p
ɔñs tã in publico, quam in priuato crimine
põt q̃s torqueri, facit q̃d not. gl. & Doc. in
l. verbũ. C. de infa. Aduerte tñ, q̃ non p oĩ
2 crimine põt q̃s torqueri. ꝉ Super quo dic, q̃
aut loq̃mur in seruo, & tũc põt arbitrio iudi
cis in oĩ causa torqueri, & in oĩ crimine, vt
l. edictũ, supra alle. & ibi p Doc. & p Bar. in
l. diuus. eo. tit. & p Gãd. in tit. de q̃st. & tort.
in suo opere maleficioꝝ. Si aũt loq̃mur in
hoie libero, & tũc in causis criminalibus, &
grauibus põt torqueri. In leuibus aũt crimi
nibus non, vt hr̃ in dictis iuribus. vnde male
faciũt iudices q p quibuscunq; leuibus iniu
rijs faciũt quẽ poni ad torturã, ista sunt ver
ba Papiensis in sua practica in forma inq̃si-
tionis in gl. in verbo, hęc est q̃dã inq̃sitio cir
ca 12. col. Sed nũc cadit declarare q̃d dicat̃
leue crimẽ, & leuis iniuria. Nã Bart. in l. nõ
3 solũ. §. si mãdato. ff. de iniur. ꝉ dicit, q̃ q̃libet
iniuria psonalis, & dr̃ delictũ graue. sed Pa-
piẽsis vbi supra dicit q̃d trahere quẽ p capil
los. vel ɔtra aliquem pijcere lapides est leue
crimẽ. Bar. aũt in d. §. si mãdato, dicit q̃ leuia
delicta sunt illa in q̃bus nõ req̃rit̃ dolus. vt
dare dãnũ. Item q̃n filius patri, vel libertus
patrono non est obediẽs. Item q̃n q̃s est re-
ptus cum armis, vel ire de nocte. & his simi
lia, vt ludere. & idẽ dicit in l. leuia. ff. de acc.
vbi ẽt dicit, vt superius dixi. q̃ delictum cõ-
missum in psonã est graue. q̃d Ang. ibi dicit
esse veꝝ, nisi opinio illius patriæ aliud velit,
vt est Florẽtię, vbi pcutere pugno reputat̃ le

ue. Itē dicit Bart. in d. l. leuia. ꝙ quodlibet de
lictū ēt cōmissum dolo tñ in re parua, vt est
4 furtū rei paruæ, est delictū leue. † Adde qđ
delictū leue dr̃ crimē abigeatus, furtū dome
sticū, & leuis iniuria verbo illata, ſm Spec. in
tit. de exec. ſen. in §. nūc dicendū. ver. 42. vbi
vide vt hæc refert, & ſequit̃ do. Ma. Soc. in c.
1. de libel. obl. in 47. fallen. Itē. Ang. in d. l.
leuia, dicit ꝙ leuia delicta ſunt qñ leuis pœ-
na imponit, nō attēto alias ſit de iure leue,
vel graue, & vide gl. i c. cū illoꝝ. de ſen. excō.
in verbo, mēbri, q̄ dicit ꝙ relinquet̃ iudicis
arbitrio q̄ dicant̃ crimina leuia, vel nō, quā
gl. approbat do. Aug. de Ari. in addi. in tract.
malef. in gl. in verbo hæc est q̄dā inquiſitio.
5 col. 15. † Sed q̄ro qđ ſi de crimine agit̃ ciuili
ter, an erit locus torturæ. Rñdeo, ꝙ ſic, vt ēt
dicto caſu qs torqueri valeat vt l. ſicut. C. de
fal. & ibi ēt p Bald. q dicit, ꝙ tūc debebit mi
tius agi. Sed an in ciuili cauſa poteſt adhibe-
ri torturā? Dic ꝙ ſic, ſed tunc demū cū alias
veritas ſciri nō pōt niſi p torturā l. diuus. in
prin. ff. de qō. vt not. gl. in l. ex libero. i prin.
& eſt tex. in l. quoties. C. eo. facit l. ſup. & l.
hoc qđ placuit. & l. interrogauit. & l. fi. eo.
ti. In ſubſidiū ergo in ciuili cauſa puenit̃ ad
6 torturam vt d. l. diuus. † Sed ſm hoc in hac
mā̃ torturę nulla vr̃ dr̃ia inter ciuiles, & cri
minales cauſas, dic ſm Bart. ꝙ imò eſt dr̃ia,
nā in cauſa ciuili, & pecuniaria torquent̃ ſer
ui, & nō liberi, vt l. edictū. ff. de q̄ſt. & l. ſi qs
decurio. & l. vbi falſi. C. de fal. hoc tñ intelli-
go ꝙ ēt in cauſa pecuniaria liber nō torque
tur in ſe, vt dicit Bart. in aliū bene torquet̃ ſi
vacillat vt d. l. ex libero. Quod qualr̃ intelli
gat̃ dicā infra in 4. q. prin. Item dicit Bart. ꝙ
nō ita de facili puenit̃ ad torturam in cauſa
ciuili ſicut in criminali, & graui. vt d. l. diuus.
vbi ipſe hoc ponit, putat tñ ꝙ nō ex oī cau-
ſa qs ſit torquēdus, ſed in hoc aduertēdū iu
xta diſpōnem. d. l. edictum, & d. l. ex libero.

1 *Torqueri poſſunt liberi, & ſerui liberti, & ſtatu liberi.*

2 *Libertus vt liber eſt torquendus, & in eiſdem caſibus.*

3 *Confeſſio mulieris prægnantis, facta in tormentis nulla eſt.*

Tortura exiſtente illicita, irritatur quidquid ſequitur ex ea.

4 *Liber homo tam in ſe quam in alijs, torqueri poteſt, præcedentibus indicijs.*

5 *Indagatio exquiſitiſſima non ſit quando pro crimine ciuiliter agitur, ſicut quando agitur criminaliter.*

6 *Clericus in teſtem inductus non eſt vacillans torquendus.*

7 *Diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tantum caſibus torqueri poſſunt.*

8 *Hominibus vilis conditionis in teſtimonium admiſſis non adhibetur tanta fides quanta alijs.*

9 *Teſtis non eſt torquendus in eum, contra quem fert teſtimonium non inuitus.*

10 *Domeſticus non debet torqueri in eum cuius eſt domeſticus.*

11 *Teſtis qui non eſt omni exceptione maior, non debet torqueri in cauſa ciuili.*

Tortura non datur, niſi delictum certo ſciatur.

12 *Teſtis an poſſit torqueri non p̄cedētibus indicijs.*

13 *Teſtis non debent torqueri, niſi ſignis quibuſdam contra reum præcedentibus.*

14 *Maleficio domi cōmiſſo, torqueri poſſunt ibidem exiſtentes tempore commiſſi maleficij.*

15 *Diſputatio an ſit fienda ſuper indicijs contra teſtem habitis, ſicut ſuper his quæ contra reum habentur.*

16 *Dictum teſtis validius dicitur cum tortura factum, quàm quod ſine.*

Minor quatuordecim annis nec in ſe nec in alijs torqueri poteſt.

17 *Impubes ſecundum ius cōe non poteſt teſtis eſſe.*

18 *Impubes cum tortura leui ad inſtructionem poteſt interrogari.*

19 *Milites, & veterani non debent torqueri.*

20 *Decuriones, & eorum filij non ſunt torquendi.*

21 *Decurio infamis torqueri poteſt, & pro crimine falſi.*

22 *Nobiles, aduocati, & doctores an poſſint torqueri.*

23 *Doctores legum, & aliarum ſcientiarum, perſonaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo vexari non poſſunt.*

24 *Exceptio qualibet in crimine læſæ maieſtatis ceſſare debet.*

25 *Surdus, et mutus à natura torqueri non poſſunt.*

Seruus in quibus caſib. in dominū torqueri poſſit.

26 *Seruus communis pluribus, vt pluribus torqueri poteſt in caput alterius dominorum.*

27 *Seruus patris torqueri poteſt pro morte filij.*

28 *Seruo, vel volenti, vel torto non creditur contro dominum.*

29 *Libertus in caput patroni non debet torqueri.*

30 *Reus, & accuſator in crimine falſi poſſunt torqueri.*

Quæſtio

Quæstio quarta secundæ partis.

Quarto principalr̃ q̃ro, qui pñt torqueri,
1 & qui non? † R̃nde q̀ torqueri pñt o-
mnes tã liberi q̃ serui, & tam liberti, q̃ statuli
beri, vt patet in multis iuribus, & potissime
in l. si q̀s decurio. C. de fal. & l. primũ. C. de
q̃st. & l. ex libero. & l. vnius. & §. testes. & l. 1.
§. q̃ōni. ff. eo. ti. quę oẽs loquunt̃ de q̃ōne, &
tortura liberi hois. Item patet in l. 1. circa
principiũ. & in §. seruũ municipũ. & §. seruũ
mariti. & §. si seruus, & §. si serui. & §. in cau
sa. & in l. hereditarij. & l. si q̀s viduam. ff. de
q̃ō. & l. 1. & 2. & l. cum testim̃. & l. hoc quod.
C. eo. in quibus hr̃, q̀ serui torquent̃. Item
de statu libero patet, q̀ torqueatur in l. edi-
ctũ. §. si. iũcta gl. ff. eo. & l. si. §. sed in eo. ff. ad
Sylla. Itẽ de liberto patet ẽt quod sit torquẽ
2 dus, vt l. 1. §. si seruus ad hoc. ff. de q̃st. † Nam
libertus torquet̃ vt liber, in his in q̀bus li-
ber homo torquetur, s̃m gl. ibi. Item torque
tur tam masculus vt supra dictis legibus q̃
fœmina, vt d. l. cũ primũ. C. q̃ō. quod est ve-
rũ nisi sit p̃gnans, nam tunc non torquetur
quandiu p̃gnas sit l. p̃gnantis. ff. de pœnis.
vbi plus dixit gl. q̃d ẽt post partũ depositũ
p̀ 40. dies non torquetur. & illam gl. tenet
And. de Pisis, & Bal. in lectu. in l. Impera. ff.
de sta. homi. & est rõ, quia intra 40. dies post
partũ nõ est fortis mulier ad subeunda tor-
mẽta s̃m eos, & idẽ tenet Bart. in d. l. p̃gnan
tis. Addens rõnem, q̀a si inter 40. dies tor-
queret̃, cum sit debilis, moreret̃, & iudex ex-
cedens modum puniret̃, debet ergo differri,
donec sit fortis ad torturam s̃m eũ. Et plus
3 voluit Bal. in d. l. Imperator. † q̀ si mulier p̃-
gnans torquet̃, & ꝯfiteat̃, q̀ non valet talis
ꝯfessio facta in tormentis, q̀a cum illicita sit
tortura, nõ valet q̃d sequit̃ ex ea, arg. l. ma-
ritus. ff. de q̃ō. s̃m eum, quod est notandum.
Et hoc q̃d de muliere prægnante dictũ est,
hẽt locum ẽt si sit p̃gnans ex alio quã mari
to vt l. ex seruorũ. §. pen. ff. de statu. homi. Et
idem si est p̃gnans de pauco t̃pe puta. 10. vel
4 20. dierũ s̃m Bal. in d. l. mulier. §. si. † Quod
aũt dictum est de libero homine, q̀ torque-
ri põt, est verum tam in se, præcedentibus in
dicijs, vt l. si. ff. de q̃st. & l. milites. §. oportet.
C. eo. tit. & l. sicut. & l. si q̀s decurio. C. de fal.
& l. proditores ff. de re mi. quã ẽt in alios. s.
vt testis, vt l. ex libero. & l. vnius. §. testes. ff.
de quæst. & l. nullius. C. de asser. tol. l. nullã.
C. de infa. iuncta gl. Adde, quod Bald. in l.
milites. C. de q̃ō. dicit q̀ testis vilis torquet̃
sine indicijs, vide inferius de hac q̃st. in ver.
sed quero an debent p̃cedere. Primum t̃n
dictum intelligo in causa criminali. s. vt li-
ber in se torqueatur p̃cedentibus legitimis
indicijs. vt d. ll. & forte ẽt si de crimine agat̃
5 ciuiliter per d. l. sicut, † non t̃n sit ita asperri
ma indagatio q̃n ciuiliter pro crimine agi-
tur, sicut q̃n criminalr̃, vt no. gl. in l. 2. eo. tit.
& Bal. in d. l. sicut. s̃m aũt dictum vt torquea
tur in alium vt testis intelligo in duobus ca
sibus. s. si vacillat vt d. l. ex libero. & si facto
interfuisse dicatur. vt l. vnius. §. testes. & l. is
cui. ff. de q̃st. Et intelligo si ipse dicit se facto
non interfuisse, & p̀ alios ꝯuincit̃ de menda
cio, q̃d interfuit, & sufficit q̀ p̀ vnũ testẽ t̃m
ad minus q̀ sit dignior ipso negãte hoc dica
tur, s̃m Bart. in d. §. testes. An aũt hoc sit ve
rũ q̃d liber homo p̃ductus in testem possit
torqueri, vel non distinguit Bart. in d. l. ex li
bero. q̀ q̀dam sunt liberi hoies positi in di-
gnitate clericali, & isti nõ pñt torqueri, sed
alias de falso puniunt̃ vt l. presbyteri. C. de
6 epis. & cle. s̃m Bar. † licet ergo clericus testis
inductus vacillet in testimonio. t̃n non tor-
quet̃. Quid aũt sit de iure canonico. Bald. in
d. l. presbyteri, remittit ad not. 6. q̃st. 1. pres-
byteri. el 2. & p̀ Arch. ibi, & vide tu p̀ Inn.
in c. q̃m ꝯtra falsam. de p̃b. & melius in c. cũ
in ꝯtẽplatione, de reg. iur. & plenius p̀ Paul.
de Eleaz. in c. grauis. de deposi. Quidam alij
sunt positi in dignitate, vel notabilitate, vel
offõ seculari, & isti pñt torqueri in vno ca-
su t̃m. s. si vacillent, & sic aures iudicis obtũ-
dunt, vt l. nullum. C. de testi. in prin. & dicit
Bart. q̃n testis vacillant debet facere scribi p̀
notariũ, & notarius debet scribere qualiter
iudex dixit q̀ testis vacillabat, & hoc debet
facere solũ audiente, & intelligente teste. Al
leg. Inn. & Ioan. And. in nouella in d. c. q̃m
contra. & idem voluit Ang. in auth. vt spon
7 sa. lar. § insuper col. 9. † Quidam alij testes
nõ sunt positi in aliqua dignitate, & tunc si
sunt diuites, & bonę opinionis, non pñt tor
queri, nisi in duobus casibus in primo. s. si
vacillat, secundo si conuincatur de emenda-
cio, quia asserit se non interfuisse negocio,
& ab alijs ꝯuincit̃, q̀ interfuit, vt d. l. vnius. §.
testes. Quidam sunt liberi homines, viles ar
tes exercentes, obscuri, & ignoti forsan, &
isti s̃m quosdam, nunquam admittuntur, ni
si cũ tortura i auth. de testi. § si vero ignoti.

& §.si huiusmo.di,& ibi gl.quam videtur tenere Azo in summa . C. & auth. de testi.sed Bart.improbat hanc opi.p tex.in l.diuus.§. fin.ff.de quæst.vbi deportatus in insulam, & ẽt statuliber non torquet, sicut alij liberi hoĩes,& tñ pstat eos esse viles,obscuros,vel humiles.Propterea text.in d.§.si vero ignoti, ad hoc vt torqueaẽ, requirit duo.s.q̃ sint viles,& ignoti. Item q̃ tentant corrumpere veritatem,& tunc pñt torqueri,& ideo dicit
8 Bart. † q̃ isti viles hoies admittunẽ ad testimonium sine tortura, non tñ adhibeẽ eis tãta fides sicut alijs,vt d.l.3.ff.de test.in princ. Pñt tñ torqueri in casibus. primo si vacillãt vt d.l.ex libero,& d.§.si vero ignoti. secũdo si ꝯuincanẽ de mendacio.vt d.§.testes. tertio qñ sponte vadunt testificandum,vt d.§. si vero ignoti.in vers.festinantes. & ꝓbaẽ.5.q.5. §.hi qui.ita dicit Bart. in d.l. ex libero. Illud tñ est bene notandum q̃ vbi testes torquentur,sufficit torqueri duos,vel tres factũ scientes,nam refrenãda tortura.de naufrag.l.quoties.lib.11.ita dicit Bal.in d.l.data opera. C. q̃ acc.non pos.Adde q̃ tortura testium non fit seruata forma.l. custodias. de publ. iudic.
9 Alex.in d.l.vnius.§.iudex, de qõ.† Item nõ torqueẽ q̃s in eum in quem inuitus testimonium nõ dicit l.1.§ si seruus bona fide. in fi. ff.de qõni.Qui aũt sint illi q̃ inuiti nõ test.si canẽ in aliquem,habes in l.4.&5.ff.de testib. q̃ dixit Bar.in d.§.si seruus, q̃ tales torti,& aliqui testificantes non ꝓbant sufficienter ẽt ad indicium, loquaẽ tñ sub dubio p verbum forte,de hoc tñ an testis qui non debuit examinari,an examinatus faciat indicium , fuit dcm supra,& vide Bart.in l. si maritus. §. de
10 qõ.† Item non torqueẽ domesticus. in eum cuius est domesticus.vt l.maritus.ff.de qõ.& l.1.ad qõnem.eod.tit.facit l.pen.ff.de testib. Et q̃ dicanẽ domestici,not.in l.ẽt.C.de testi. & l.pridem.C.de qõ.cum si.Et aduerte notãter q̃ si aliquæ exceptiones obstant testi torquendo,vt ipsius fidem restringant, dictæ exceptiones debẽt examinari, & discuti anteq̃ testis torqueaẽ,ne superuacuo,& absq; causa torqueaẽ.casus est fm Bart.ibi.in l.1.§. si q̃s. dicatur.ff. de qõ. Et ideo si de maleficio esset vnus testis tñ q̃ sciret veritatem rei , & ille non esset oi exceptione maior , & sic non faceret indiciũ,ẽt si plene ꝓbaret, in casu quo alias testis dẽt torqueri , iste non torqueretur, cum tortus non faciat indicium . Et idẽ in ciu l.,vbi vnus testis omni exceptione maior,facit deueniri ad iurm necessarium , vt l. in bonæfidei.C.de iure.ur. & l. admonendi.
11 ff.eo.tit. † Nam licet in ciuili causa testis ẽt torqueaẽ,vt not.in d.l.ex libero.ff.de quæst. tñ hoc casu testis , si non est oi exceptione maior non torquebiẽ, q̃a ẽt tortus plene deponens non facit semiplenam ꝓbõnem , cũ non sit oi exceptione maior,vt d.ll.not. per Doct. qđ est valde notandum . Item not.q̃ nunq̃ venĩẽ ad torturam testium, vel principalium nisi prius constet de delicto l.1.§. itẽ illud.ff.ad Sylla.ad idem tex.in l.si qñ. C vn de vi.vbi dicit Bal.q̃ qñ lex, vel statutum disponit aliquid ꝯtra delinquentem,prius debet ꝯstare de delicto,sicut si statutum loquaẽ q̃ ptãs habeat arbitrium torquendi homicidam , nam primo debet ꝯstare homicidium esse commissum,& sic mortuũ esse, & de corpore mortui, alias nemo debet torqueri,vel nisi ꝯcurrant alia q̃ debent ꝯcurrere, in tortura.vt l.1.§.1.ff.ad Sylla. fm eum,sed male seruaẽ in practica,q̃a statim q̃ aliquis dicit si bi aliquid subtractum absq; eo, q̃ ꝓllet,sub-
12 tractum,torquentur suspecti de furto.† Sed q̃ro an debeant ꝓcedere indicia ad hoc vt testis possit torqueri.Bal.in l.milites. C.de q. dicit,q̃ ad hoc vt testis torqueaẽ non est necesse qđ ꝓcedant indicia,sed põt torqueri,vt si sit vilis ꝑsona vel vacillet, vel ꝑsumaẽ scire veritatem quam tacet C.ad l.Iul.de sic.l.fin. & facit.l.3.in vers.ad verisimilia causæ.&l.interrogari.C.de quæst.& p Dyn.in c.fine culpa.de reg.iur.in 6.& Cyn.in l.fin. C. de qõ. facit de adul.l.si postulauerit.§.pe. & i auth. de test.§.si vero ignoti.ita dicit Bal. ibi,Bar. in l.1.§. idem Corn. ff. de qõ. dicit q̃ testes non debent torqueri si non ꝓcedant indicia. imò si essent torti sine indicijs non crederentur fm eum. Sed Bart.non declarat ꝯtra quẽ debeant ꝓcedere indicia an ꝯtra principalẽ, vel ꝯtra testem.Sed idem Bar.in d.l.1.§.qõnem . dicit q̃ debent esse aliqua indicia ꝯtra testes,q̃ ipsi debent hoc scire,vel quia ipsi rãcillunt,vel q̃a aliq̃ dñt eos interfuisse,vt l.ex libero.in prin.& l.vnius.§.teste. ff. de quæst. Et illud est verius,qđ ẽt sensit Bal.in d.l.milites.licet male explicet, imò vr̃ seipsum inuoluisse. Dixit ẽt Bar.in l.1.in princ.ff.de q.
13 † q̃ debent apparere aliqua signa ꝯtra reũ priusquam testes torqueri possint p illum tex. non ergo indistincte torquendi sunt testes

ſtes ſed ita demum ſi ſciant aut ſcire debeant
veritatem negocij directo, vel per aliqua indi-
cia. & de hac ſcientia vera, vel pſumpta debēt
apparere indicia, puta, quia teſtis dicit quandoq; ſe
ſcire, & quandoq; negat, & ſic ille vacillat propter quod
pſumitur ſcire veritatem, & velle occultare ip-
ſam, & tunc torquetur, vt d. l. ex libero. Item
ſi teſtis negat ſe interfuiſſe negocio, de quo
quæritur, & alij teſtes dicunt illum interfuiſſe, vel il
lum confeſſum eſſe interfuiſſe, & tunc etiam pſumitur
ſcire veritatem, & ipſam velle occultare, nam
tunc etiam torquetur, vt l. vnius. §. teſtes. & l. is cui.
14 ff. de quæſt. † Item ſi maleficium eſt factum
domi, certe exiſtētes in illa tempore maleficij tor
quentur, quia ſcire pſumuntur quæ fiunt in domo. ca
ſus eſt in l. fi. C. de ſic. & in l. in adulterij quæſtio-
ne. C. de adul. & ibi dixit Bal. quod illi qui ſunt in
domo pſumuntur ſcire ea quæ fiunt in domo, &
non alij. Et hinc eſt quod ratione illius pſumptæ
notitiæ torquentur qui ſunt in domo. facit ff. lo
cati. l. dñs horreorum, C. de repudi. l. conſenſu.
§. ſuper ſeruis. & de teſt. c. veniens; ſecundum eum,
qui etiam dixit in d. l. fin. de ſica. quod illi demū ſunt
torquendi, qui pſumuntur ſcire veritatem, & id-
eo abſens non pſumit ſcire veritatem, & per
conſequens non torquetur, vt l. 1. §. hoc aiūt ſenatus ff.
ad Syila. ſecundum eum, facit l. 1. §. ſed ſi eos. ff. de
magiſt. conue. Item ſi maleficium factum eſt
in conuicinio, torquentur vicini qui pſumuntur
ſcire veritatem maleficij ibi commiſſi, & propter
hoc etiam torquentur, arg. ad l. conſenſu. §. ſuper
ſeruis, ſecundum Bal. ſi ergo concluſio quod teſtis contra
quem eſt præſumptio, & indicium quod ſciat vel
ſcire debeat veritatem negocij, pōt torqueri
de iure, non alias, de hoc etiam per Bal. in l. nō ſo
15 lum. C. de adul. † Sed tunc quæro, an ſuper his in
dicijs contra teſtem habitis diſputabitur, ſicut di-
ſputatur de indicijs habitis contra aliquē, qui tor-
quetur in ſeipſum, de quo in l. cuſtodias, per Bart.
& alios. ff. de publ. iud. rñdet Bart. in l. vnius.
§. teſtes. de quæſt. quod non, quia in his non debet
haberi diſputatio cum aduocatis, ſed committitur
iudici, & ita debet intelligi l. is, cui. ff. de quæſtio.
& in authen. de teſti. §. ſi vero ignoti. & C. de
teſti. l. nullum. ſecundum Bart. Item notandum, quod ſi
teſtis ante torturam dixit vnum, deinde tor
tus dixit oppoſitum, ſtatur ſecundo dicto fa
cto in tormentis, ſecus aūt ſi non fuiſſet tor
tus, tunc ſtaretur primo, niſi dictum ſuū inconti-
nenti mutaſſet anteq̄ diuertiſſet à iudice. vt
not. gl. in authen. de teſtib. §. quia vero, prudēs
tamen aſſeſſor faciat vnicū tantum dictum reperiri ſcri

ptum ſecundum Bar. & Ang. in l. ſi poſtulauerit. §.
pen. ff. de adult. & ita etiam ad litteram tenet Bal. in
l. non ſolum. C. de adult. contra iſtud tamen videtur
16 facere quod not. Bar. in l. eos. ff. de fal. † Item
not. quod validius eſt dictum teſtis cum tortura,
quam ſine tortura, vt in authen. de teſtib. §.
1. & ff. de prob. l. cum probatio. dixit Bart. in l. 1.
§. quæſtioni. ff. de quæſtio. Et hæc dicta ſufficiant circa
torturam teſtium faciendam vel non facien
dam, quam materiam non inuenies alibi ita ple
ne redactam. Item ab illa regula, qua dictum eſt ſu
pra quod liber homo torquetur, excipiuntur quædam
perſonæ. Excipitur nanq; minor 14. annis, qui
nec in ſe nec in alium torquetur. l. de minore.
in princ. & l. ex libero. §. 1. ff. de quæſtio. licet tamen
non torqueatur ea tortura qua torquentur maio
res, non cedi poteſt habena ſiue corrigia, vel fere
la. vel aliter terreri, vt l. 1. §. impubes. ff. ad Syll.
& l. excipiuntur, in prin. eod. tit. Item text. in d.
l. de minore, videtur velle. quod minor 14. torqueri
poſſit tanq̄ maior in crim. læſæ maieſt. & quod
fidē faciat in dicto crimine, ad hoc facit text.
in l nullus. C. ad l. Iul. maieſt. Ex hoc dico quod
ſi ex forma ſtatuti minor. 14. ad teſtificandū
habilitaretur. quod hoc caſu poterit torque
ri minor, de quibus dixi ſupra, & idē in quo
libet inhabili, & minus idoneo de iure cōi
17 quod eſt notandum. † Sed pro declaratione præ
dictorum quæro, cum impubes de iure cōi
non poſſit eſſe teſtis. vt l. 3. §. l. Iul. & in l. in
teſtimonium. ff. de teſti. & tortura fiat ad illu
minandum veritatem negocij de quo quæritur,
vt l. cum falſum. & l. hoc quod placuit. C. de
quæſt. quæſtio facta ex lex de ipſo impubere, cū
nullum eſſet dubium de hoc contra. l. quod
Labeo. ff. ad Carbonia. & l. ancillæ. C. de fur
tis. Rñdeo ſecundum Bart. in d. l. de minore. quod tor-
quetur non vt plene probet ſed faciat indiciū
non plenum ſed qualequale, vt l. 1. §. impu-
bes. ff. ad Sylla. & no. in l. tale. C. de his quib.
vt indig. ſecundum Bar. in l. maritus. ff. de quæſt. Sed
18 Bal. in d. l. tale, dicit not ex gl. hic poſita. † quod
impubes cum leui tortura interrogatur, nō ad
condemnationem, ſed ad inſtructionem. Nō tamen
eſt intelligenda de infante, quia quicquid vi-
det ignorat. Omnis. n. lex de habili loquitur d.
l. excipiuntur, & C. ne ſacrum baptiſ. re. l. 2.
ita dicit ipſe ibi de hoc eſt gl. in l. inuiti. la 2.
ff. de teſtib. vbi gl. vult quod pupillus in crimina
libus faciat indicium, dummodo ſit proximus
pubertati, & doli capax. ſentit tamen gl. quod non fa
ciat plenum indicium dum dicit aliquod indi-
cium

cium,&c.& sic concordat cum doctrina Bar. de hoc tñ nota per Spec. in tit. de teste.§. 1. vers.item excipit qđ est impubes.& Bald.in l.seruos.C.de testib.item non torquetur senex in decrepita ætate constitutus fm Odof. in d.suo tract.& Gand.in suo tract.maleficiorum sub tit.de qō.ver. quæ personæ pñt torqueri, per l.3.§. ignoscit.ff.ad Sylla. dcm̄ est satis æquum,sed tex.si recte inspiciat hoc nō probat,qa loquit̃ in eo q tenet iuuare, dñm suum,sed si pp ætatem decrepitam non pōt excusat̃,& ideo non torquet̃, sicut ille qui iuuare posset.pro hoc tñ dicto facit quod not. Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de inf.

19 † Item milites, & veterani non ignominiæ causa missi,& ipsoꝝ filij non torquent̃, vt l. milites.in princ.C.de qō.& l.nullus. & l.milites.C.ad l. Iul.maiest. Sed qd de militibus nostri tpis an torqueri possint. Cyn. in l.3. C.ad l.Iul.maiest.vult q̄ sic,cum nō sint proprie milites, & idem vult Ang. in l. milites. ff.de qō.quos refert,& sequit̃ Aret. in tract. malef.in gl.fama publica.col.23.in ver.6.q̄ro,& idem approbat do. August.ibi in addi. dñt tñ q̄ Sal.in l.1.C.de iur.& fac.ignor.tenet ꝯtrarium.s.q̄ milites nostri tpis nō pñt torqueri,& idem dicit velle Guil.de Cu.in l. penul.ff.ex quib.cau.ma. & istud dicit approbari p Moder.in l.Centurio.ff.de vulg.& pupil. & per prædicta vr̃ q̄ epi non pñt torqueri,cum ipsi teneant culmen dignitatum.c.venerabili.de præben. facit de concess. præben. c.dilec.ita tenet Paul.de Eleaz.i c.grauis. de

20 pœn. † Item decuriones, & coꝝ filij idē priuilegium hñt vt non torqueantur,vt l. diuo Marc.& l.decuriones,de qō.C.& per hoc dicit Bal.in d.l.decuriones, q̄ idem est in prioribus,& ancianis, & consiliarijs,qui loco decurionum hñt. sed Odof. in d. suo tract. de qō.in fin.& Gand. in suo tract. malef. in tit. de qō.in ver. supra dcm̄ est decuriones dñr, q̄ hoc non seruet̃ de consuetudine, nā licet de iure sit verum q̄ priores,& ꝯsiliarij ciuitatum sint loco decurionum l. nulli.ff.qđ cuiusq.vni.not.& l.si pupillus.§.decurio.de uer. sign.& gl.in rubr.& in l.2.C.de iure fisci.lib. 11. & dicit Gand.ibi supra q̄ de ꝯsuetudine ita vidit obseruari,q̄ torqueant̃,& ꝯsuli p sapientes in ciuitate Bononiæ, sed hoc an sit

21 obseruandum dicam inferius. † Aduerte tñ quod istud quod dictum est de decurionibus fallit in eo qui commisit crimen falsi.nam in eo crimine torquentur,vt l si qs decurio. C. de fal. Item fallit nisi decurio esset infamis. fm gl.in d.l.diuo Marco. Item qui olim fuit decurio filĳ non torquetur l.nihil.in fi. C.de quæst.& l.fin.ff.de decu.Et idē in prioribus, & ancianis,& consiliarijs ciuitatum. nam q olim fuerunt in dicto officio non pñt postea torqueri dixit Bal. in d.l.nihil. Item parētes decurionum eodem priuilegio vtunt̃ quo ipsi decuriones,vt l.si matrem.C.de pœn.& ff. eod.tit.l.moris. §. parentes quoque. & licet illi tex.loquant̃ in pœnis tñ idem vr̃ in tortura,qa ista parificant̃,vt l.milites,in prin.&

22 l.diuo Marco. C.de qō. † Item dicta regula fallit in nobilibus hominibus, qui ēt de iure torqueri non pñt, vt hoc tenet ēt Odof. in d.suo tract. Quid aūt de doctoribus,& aduocatis an sint exempti a tortura. Odof. in d. suo tract.circa fin.arguit ꝓ,& contra. Et primo vr̃ q̄ possint torqueri, nam milites torqueri non pñt vt supra dcm̄ est sed aduocati & patroni causarū dñr militare. vt C.de aduocatis diuerso.iud.l.aduocati.&facit.l.fori. eod.tit.in fin. ergo nec aduocati pñt torqueri. Item miles non pōt exigi vltra quam facere pōt,vt l.miles.ff.de re iudica.vnde idem est in aduocato,p eādem rōnem,vt tenet ibi gl.& sic miles, & aduocatus paribus regulis priuilegiant̃. Et ꝓ hac parte vltra ipm̄ addo co qđ nota.Bar.in l.3.C.de professo,& me-

23 di.lib.10.† vbi notabiliter dixit,qđ doct. ll. & aliarum scientiarum non pñt psonaliter capi,vel ad iudicium duci,vel alio modo vexari,& sic familia ptātis non debet eos ꝓ armis scrutari,fm eum ibi.Facit ēt vltra Odof. l.oēs.C.de decur.lib.10.vbi positi in dignitate non torquentur,non distincto in qua dignitate positi sint.vnde dicit ibi Bart.no.qđ decuriones,&alij positi in dignitate non torquentur. sed doctores, & aduocati sunt positi in dignitate,vt patet ex not.per Bart. in l. 1. C. de dignita. lib. 12. ergo torqueri non pñt, Ad idem facit d.l.nullus. C.ad l. Iul.maiest ibi,aut dignitatis,à ꝯtrario sensu.In contrarium facit, quia nulla lege cauetur, quod doct.& aduocati sint immunes,& exempti à tortura, ergo sine lege loqui non debemus l.illā.C.de colla.Odof.factis hincinde argumentis,soluit pro prima parte,quod sit vera de iure,quod non pñt torqueri,sed de ꝯsuetudine,quæ est legū interpres,bene torqueātur,fm eum,& ita ēt dicit Paul.de Leaz.in d. cap.

cap.grauis.de deposito.do. Ang. de Arec.in tract. maleficiorum in gl.in verbo. fama publ. col.21. in vers. sexto quaero, & ita legi aliquos modernos tenere, dicentes nunquam vidisse talē consuetudinem obseruari, & ita puto tenendū in iudicando, & consulendo, etiam stāte dicta cō suetudine, quae de iure nō valeret, vt dicendū

24 inferius. † Sed praedicta limitat, quod oēs dictę exceptiones cessant in crim. laesae maiest. vt l. de minore. 2. rñ. ff. de qō. & l. nullus. C. eo. ti. Vide etiam per Arc. in tract. maleficiorum in gl. in verbo, che hai tradita la tua patria. ī prin. Item in crimine proditionis, vt l. desertorē. §. his qui ad hostes. & l. proditores. ff. de re milita. Idem vr in crimine simoniae, vt dixit gl. in d.l. nullus, per text. in l. si quenq. C. de epis. & cler. ibi, ad instar publici criminis, & laesae maiestatis accusatione proposita à gradu sacerdotij retrahat. Item etiam esset dicēdum in maleficijs, & mathematicis, & alijs similibus, de quibus loquit l. & si excepta. C. de malef. & mathemat. Adde idem esse in criminis falsi, vt l. si quis decurio. C. de fal. Et idem in priuato carcere, vt l. 1. C. de priua. carc. vide de his duobus in d.l. si excepta, in gl. 2. Et quoniam superius dctm est, quod aliq. doc. dñt quod de consuetudine non seruat, quod positi in dignitate nō torquerā tur. imò aliqui dñt, quod Bononiae viderunt seruari contrariū, quaero posito quod constaret de tali consuetudine in aliquo loco, an illa valeret, & esset seruanda. Dic quod non, sm Bart. in l. oēs iudices. C. de decu. lib. 10. & ita refert, & sequit Bertachinus in suo repertorio in verbo tortura, qui loquit de militibus, & etiam tenet Ludo. in singulari, primi anni. 371. qđ incipit; milites, & doctores, quem refert, & sequit dom. Aug. de Ari. in addi. ad tractatum Are. maleficiorum in gl. in verbo, fama publica. in d. vers.

25 sexto quaero † Vlterius quaero an surdus, & mutus à natura possint torqueri, vt confiteant delictū à se commissum, & de quo apparent indicia? Rndeo reperi Bal. in quadam apostilla in l. 1. C. de confes. qui in simili vr tenere quod nō, quia talis nō pōt damnari nisi ex dictis testiū. Item adde quod supradictae fallētiae in quibus hr quod positi in dignitate non torquent. Fallunt nisi hoc fiat de scientia principis, & principe consulto, nam nullū priuilegium aut dignitas hic impedit dicit text. expressus in l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. & pdicta quantum ad torturam liberi hominis. Serui etiam quoque non torquentur, nam seruus contra dñm non torquetur exceptis criminibus adulterij, fraudati census, & laesae maiestatis, vt C. de qō. l. 1. & ff. cod. tit. l. 1. §. diuus Antoninus. & §. item seruus. & §. cum quidam, & §. si serui. & l. de incestu. cum l. seq. & l. diuus. §. ex quibus. & l. extraneo cum multis simi. eod. tit. Item non torquentur serui nō solum in dñm praesentem, sed etiam in praeteritum, vt l. vnius. §. seruus. ff. de qō. & hoc ob memoriam prioris dñi, vt ibi. & facit ad hanc rōnem l. penult. C. eod. tit. in fi. & hoc quocunque modo fuerit seruus alienatus, saluo quod propter delictum domini, nam tunc contra dñm torquetur vt l. 1 § idem numero. ff. de qō. Et praedicta sunt vera non solum dño inuito, sed etiam ipso volēte, seruus non torquetur in eum l. seruos. C. de qō. Item seruus non torquetur contra dominum nec pro dño l. pridem. C. de qō. Itē seruus cōis non torquetur in caput alicuius dñorum suorum vt l hoc quod placuit. C. de qō. & l. constitutione. eo. tit. hoc tñ fallit quando socius diceretur occidisse socium, vt d.l. hoc quod placuit. & d.l. extraneo. C. de quaestio. Item fallit in qōne successionis. quando disputatur ad quem haereditas pertineat, quia plures asserunt se haeredes, vt d.l. hoc quod placuit. & d. §. de quaestione. & l. haereditarij. ff. de qō. Item fallit cum quaeritur de facto serui, vt l. de cōi seruo. ff. de commu. diui. & l. interrogari. C. de qō. & ad hoc facit l. quicunque. & l. cum seruis. C. de ser. fugiti. & quod

26 ibi per gl. & doct. † Item fallit quando seruus est cōis pluribus, vt pluribus, vt in seruo ciuitatis, vel alterius vniuersitatis vt l. 1. §. seruum municipium. ff. de qōni. nam his casibus seruus cōis torquet in caput alterius ex dominis suis. Item torquetur seruus in caput dñi, quando de dño ipsius quęritur, vt l. quoties. C. de qō. Item torquentur serui haereditarij, cum de falso testamento quaeritur vt l. patre. §. fi. ff. de quaest. & l. cum testa. C. eod. tit. Item si propter successionem disputatur de statu ingenuitatem uolentis, nam tunc etiam torquentur serui, ut l. super statu. C. de quaest. Sed deorum casuum ratio potest assignari, quia serui hoc casu non pñt clare, & firmiter dici alicuius donec patefactum sit quis sit iustus successor, ut not. gl. in d.l. quoties. Item seruus qui tpe accusationis nō erat accusati, si ab ipso emitur pendente iudicio, & processu, tñ in ipm torquetur in l. seruus ad haec, versic. sed & eum. ff. de quaest. Item seruus castrensis peculij

magno interuallo fuit percussus, tunc forte ex his non solum poterit torqueri, sed condemnari ex ꝯtiguitate actuum, ꝑ id qđ hr̃ in l.3.in §.in bonis.ff.de priuil.cred.& qđ in simili not. Bart. in l.1.in fin. ff. si qs te.li.esse iu.fue.† Est, & aliud indicium s̃m Ray.in l.
34 iusto, in princ.ff.de vsur. ꝙ homo reperit̃ occisus in loco vbi Titius erat solitus frequenter transire, & ꝯuersari, nec aliud maleficiũ reperit̃ ibi commissum, ꝑsumit̃ occisus à Titio, qđ' tñ intelligo ꝯcurrente alio, videlicet ꝙ Titius solitus erat alia maleficia perpetrare, arg.l.si cui.§.hisdem.ff.de acc.in l.si ita.§.si.ff.de fund.instr. Si aũt istud non ꝯcurreret non putarem ꝑueniendum ad torturam, ꝑ ea, q̃ in simili not.gl.& Bal.in l.in ciuilem.& l.ciuile.C.de fur.& Bal.in l.si.ff.de hær. inst. & de hoc hr̃ ꝑ Lud.in l.1.§. si qs villam. ff. ad Sylla. Vbi inducit illũ text.ꝙ si ante ostiũ domus Titij reperit̃ corpus mortuum pr̄sumit̃ à Titio interfectum, qđ' ēt limitandum puto, vt supra ꝑxime dixi de quo ꝑ Bart. in l.ædiles.ff.de via publica. Quid aũt si in vna domo vbi reperit̃ qs occisus erant quinque aut plures, & nescit̃ qs occiderit, an ꝯtra oẽs illos sit ꝑsumptio, vel qđ fiedum ponit Lud.
35 ibidem.† Quæro an diuinatio faciat indiciũ, puta aliquis diuinator, incantator ꝯsultus dicit ꝙ Titius cõmisit tale furtum, vel Seius, an ex hoc poterit qs poni ad torturam ego vidi fieri incantationem in quadam fiala, vel cum forpicibus, & cribro. Dic ꝙ non: qa talibus non est adhibenda fides, vt l. item apud Labeonem.§.si qs astrologus. & ibi hoc tenet Ang.ff.de iniur.facit.l.verbum.C.de infam.dixit tñ Bald. in quodam suo ꝯsilio incipience, In dei noie amen, qa q. illa de tortura, &c. ꝙ licet ars maleficioꝝ sit reprobata. vt l.nemo.C.de malef.& mathema. tñ qñq; permittit̃ ꝙ maleficium tollat̃ ꝑ aliud maleficium, si alio modo non põt, q̃ ꝑ incantationem ēt dæmonum, vt no. in summa ꝯfessoꝝ ꝑ magr̃m Ioan de Ripa.sub rub.de impedimento ligaminis. tñ non debet recedere à Deo qđql ore proferat̃, s̃m opinio.multoꝝ theologoꝝ. nam licitũ est aliqñ de aqua turbida bibere, vbi fluuius stagnantis aquæ deficit. Medicinæ.n.oẽs sumunt̃ non rõne delectationis, qa sunt horridæ, sed solum rõne sanitatis recuperandæ, retinendæ, vel adipiscendæ sicut arte, & nã manifestum est, & sæpe vulnus vulneri addit̃ vt vtrunq; curetur.

36 hæc Bald. ad lr̃am in d.ꝯsilio.† Ex hoc vr̃ ꝙ q̃uis diuinandi ars sit reprobata, tñ vbi magnum ex delicto immineret scandalum, forte nec Deo, nec hoibus reprehensibilis videret̃, dummodo aius a recto non recedat, non dico ꝙ ad torturam ꝑcederet̃, sed ad inquisitionem, nam si diuinator aliquem inculpat poterat iudex ꝑ illo mittere, & videre qua ꝯstantia, aut trepidatione, & quo rubore, & pallore loquat̃, & ex hoc sumere indicium veritatis. vt l.de minore.§.tormẽta.ff.de qõ. Item dicit Bar. in l.si veteri.§.coꝝ.ff.de priuil.cred. ꝙ si aliqs accusat̃ de ꝯsilio pstito ad homicidium cõmittendum, & de homicidiũ ꝑbat̃ per famam. Item ꝑbat̃ ꝙ ille fuit locu cus homicidæ, & ille statim iuit, & occidit, sed nesciebat̃ qđ dixit ei certe ex breuitate spacij tp̃is ꝑsumit̃ ꝯsilium dedisset ei, ꝑ gl. in d.§.s̃m eum. Item dixit. Bal.in l.1. C.de ser.fugiti.in 4. col. ꝙ si aliquis locutus est ad aurem, & in illo statim secutus est factum, & ꝑcedit capitalis inimicitia, ꝑsumit̃ mandatũ, allegat Bart.ff.de acq.hær. l. qui aliena. §. si qs mihi bona.§.fin.de priuil.cred.l.si veteri.
37 & arg.ff.de repu.l.dubium.† Vel si erant pariter inimici, dicit ipse, ꝑsumam ꝯsilium, & sic in partem mitiorem, quia efficacius, & durius obligat mandatum quam consilium, vt not.in c.ex ꝯsilio, de reg.iur.in 6.ꝑ Io.And. Sin aũt non ꝑcesserunt causæ, tunc, nec causarum ꝑsumo, ēt si ꝑcesserint capitales inimicitiæ, s̃m eũ, & sic Bal. vr̃ restringere dcm̃ Bar. in d.l.si veteri.solum qñ qs secrete alloquit̃. ēt ille quem alloquit̃, pariter sunt inimici occisi, sed qñ nulla esset inimicitia capitalis, tunc dicit, ꝙ illa allocutio cum facto subsecuto non facit indicium, & istud placet. Et ita puto intelligendũ qđ' not. Bal.in l.multum. C.si qs alteri vel si. vbi dixit ꝙ si inter Titium, & Seium fuit tractatus de occidẽdo Martinum ꝑ ipsum Titium postea ipse Titius occidit, & ꝑsumit̃ ꝙ fuerit secutus ipsum tractatum, & ꝙ fuerit ita ordinatũ inter ipsos, licet testes dicant de finali ordinatione se nescire, & alleg. Bar.in d.l.q. aliena.§.si qs mihi bona, qa alr̃ loquit̃, & in casu diuerso,
38 & claro.† Item insurgit aliud indiciũ siue ꝑsumptio ꝯtra eum q̃ stat armatus cũ offendente, ꝙ dederit auxiliũ, & fauorẽ. Nã ille q̃ se armat, de rixa, vel bello ꝑsumit̃ cogitare vt not. Bal.in l.1.in 3. col. C. de ser.fug.& l. vt vim.ff.de iusti.& iure. Supradicta placet retu lisse

lisse cum sint exempla quotidiana, & approbata à legibus, & Doct. Multa alia êt possent exempla q̃ iura cōmittunt iudicātis arbitrio prudentes inspicienda, ꝑut superius dixi in prin. huius 3. qō. prin. Adde an testes examinati sup vno ꝓcessu ꝯtra vnum faciant indicium sup alio ꝓcessu ꝯtra alium. vide Bar. in l. à snia. de appella. Adde q̃d si iudex vidit cōmitti aliqđ maleficium, & non habeat alia indicia, an ex hoc possit deuenire ad torturam. Spec. in tit. de sen. §. qualiter. vers. itē debet ferri fin allegata. vr̃ velle ꝙ nō, & ipsum tenet Bal. in l. fi. in princ. C. de appellatio.

1 Damnari nemo potest, ex indicio semipleno, seu dubitato, sed ex indicio indubitato iudicem in viam condemnationis dirigente potest quis damnari.

2 Testis singularis de visu deponens cum fama, & alijs adminiculis certis sufficientem ingerit probationem in factis antiquis, & delictis occulte factis.

3 Indicia indubitata censentur, quæ ita per legem approbantur, vt ad ipsa velit cōdemnationem subsequi.

4 Reo in tormentis confitenti non prodest confessionem renocare, si contra eum alia reperiantur indicia.

5 Indicia indubitata dicūtur quando plura in vnā tendentia consonantiam, veritatem indicant.

6 Indicium an p̃sumatur homicidij contra fugientē nudo gladio, vbi quispiam reperitur occisus. Fuga inculpati, & reperti cum mucrone madefacto cruore, vehementissimum præstat homicidij indicium.

7 Indicium certum censetur, si post mutuam duorum rixam, alter vulneratus videatur.

Præsumptio in quibus sufficiat criminibus, vt ad condemnationem deueniatur.

8 Meretrix probari potest ex verisimilibus circumstantijs, nedum tactu, & actu.

9 Sacerdos, seu presbyter mulierem amplexatus, causa benedictionis impartiendæ hoc ipsum p̃sumitur fecisse.

10 Cuius pecunias alicui qui ex eisdem conducit gētes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad huiꝰ conductionem sit mutuasse præsumendus.

11 Indicium homicidij præsumitur cōtra eum qui aduersus aliquem gladium strinxisse visus est, licet non fuerit visus percussisse, si ipso fugiente alius reperiatur interfectus.

12 Condemnatio quādo possit sequi ad minas præcedentes, & quibus concurrentibus.

13 Iudex sola habens indicia contra de latū, quanquam indubitata tutius p̃ torturam confessionem delati extorqueat prius quam condēnet.

14 Iudex per præsumptionem procedens, suam valde temperare debet sententiam.

15 Iudex secundum præsumptiones iudicans, finibus pœnarum, vt à iure scripta sunt, contentus esse debet.

16 Condemnari ad mortem nemo potest ex indicio quanquam indubitato.

Quæstio quarta primæ partis.

Circa quartam qōnem princ. videlicet qualia debeant esse indicia ꝑ quæ deueniri valeat ad ꝯdemnationem. Sup qua qōne q̃ro primo an q̃s dānandus sit ex indicijs. Dic ꝙ duplex est indicium. s. semiplenum, & dubitatum, & istud dirigit iudicem in viam qōnis hn̄dę. Quoddam est indicium plenum siue indubitatum, & istud dirigit iudicem in viam ꝯdemnationis.

1 †Ex primo q̃dem iudicio nunq̃ q̃s damnař, vt ff. de pœn. l. absentem. in princ. q̃a sanctius est impunitum facinus nocentis relinquere, quam innocentes ꝯdemnare, vt ibi dicit text. Ex secundo vero indicio q̃s pōt, & debet damnari, vt l. si qui. C. de adul. & l. fi. C. de prob. r[illegible] tn̄ ex indicijs non est q̃s damnandus, cū in criminibus ꝓbōnes debeant esse luce clariores, vt d. l. fi. C. de prob. & hř in l. licet Impera. ff. de leg. 1. Adde an ꝯfessio facta in tormētis licet non ratificata iuncta cum alijs indicijs sufficiat ad ꝯdemnationem. vide Sal. in l.

2 fi. C. de prob. †Adde ꝙ si est vnus testis de visu, cū fama, & alijs adminiculis certis, & probabilibus, est sufficiens probatio in factis multum antiquis de quibus non est memoria, & in delictis quæ occulte fiunt vt voluit Iac. Bal. fin quod recitat Host. & Abb. in c. p̄terea. de testi. in fin. vide Bart. in l. 1. §. idem Corn. ff. de qōni. qui dicit gn̄alř ꝙ vnus testis de visu cum alijs indicijs facit plenā probationem in delictis. ꝑ text. ibi ꝑ l. 2. §. 1. ff. de excusa. tuto. & ibi ꝑ gl. iuncta l. instrumēta. C. de prob. Secundo q̃ro q̃d sit iudicium indubitatum, vide eius diffinitionē supra in 1. q. prin. Dixit tn̄ Nic. de Mata. in d. l. fi. ꝑut

3 ipsum ibi refert Bald. † ꝙ indicia indubitata sunt ea q̃ adeo à lege sunt approbata, ꝙ lex vult ꝑ illa fieri ꝯdemnationem. sicut est exēplum in d. l. si qui. Ex quo sunt indubitata legi, de

gi,debent esse indubitata iudici,ut not.in l.si
tutor. C. de peri.tut.alias iudex faceret litē
suam,qa dñt indicia indubitata. Qñque tñ
non sunt talia indicia q̄ sunt à lege approba
ta,sed sunt iudicis religiosi arbitrio cōmissa,
tñ simul collecta,indicant indubitabilr̄ veri-
tatem,ut est excēplum in ꝯfessionib. ꝑ tormē
ta extortis,q̄ non ꝑ se,sed cū ꝑseuerātia, vel
fama,vel verisimilitudine facti, uel alijs ad-
miniculis indubitabilr̄ indicāt veritatē, ut l.
sanc.& l.q sciam.ff.de pœ.& l.1.§.diuus .ff.
de qō. ſm Nic. de Matar. quod intellige qñ
sunt plura indicia valde ꝓxima vero,sicut est
vnus testis de ueritate facti, & duo testes de
extraiudiciali ꝯfessione facta ꝑ delinquentē
cum cōfessione extorta ꝑ torturam,& sic ꝑ-
cedentib.legitimis indicijs quis postea con-
fessio talis sit reuocata, qa tunc bñ faciūt in
dicium indubitatū, secus si indicia essent le-
uiora ꝑ ea q̄ not.Bart.in l.fi.ff.de qō. in illa
qō.an sufficiat vnū, vel plura indicia. & ita
intelligo gloss.in l.2.§.ætas.ff.de excu. tuto.
4 † Ex quibus habemus notare, ꝙ non ꝓdest
confitenti in tormentis reuocare cōfessionē
si ꝯtra se sunt alia indicia,qa ꝯiuncta cū ꝯfes
sione q̄q̄ extorta ꝑ tormenta,indicant indu
bitabilr̄ veritatē,nisi reuocans ꝓbaret ꝯtra-
rium,vel clare,vel ꝑ alia indicia, qd' est no-
tandum ſm Bal.in d.l.fi. Item ponit exēplū
idem Nic.de Mat. vbicunq; ex qualitate, &
multitudine indicioꝝ indicatur veritas ocu-
lis mentis iudicis, sicut clara lux ostendit ue
ritatē corporis,exēplū in eo. q ingressus est
quandam domū,& post modicam horā audi
tus est clamor mulieris, & statim uisus est q
intrauit exire cum gladio sanguinolento, &
visa est mulier in facie vulnerata,vnde dubi-
tatur an esse ꝓbatum de vulnere cōtra illū,
& videbatur ꝙ non,qa non fuit uisus vulne
rare, & qa non ꝓbat hoc esse qd' ab hoc cō
tingit abesse,ut C.de ꝓbat.l.neque natales.
potest .n. esse,ꝙ hæc mulier vulnerauit seip-
sam,tñ dicendum est sufficienter ꝓbatū, qa
non ꝑsumitur ipsamet sibi vulnus intulisse,
sed qd' passa sit ab inimico,ſm Nic.de Mat.
Patet ergo quid sit indicium indubitatū. nā
5 ea sunt quę sunt approbata à lege †Item qñ
simul plura collecta, & in vnam ꝯsonantiā
tendentia indicant indubitabilr̄ veritatē vt
C.de qō.l.milites.§.oportet,ſm Bal.melius
facit qd' not.in l.2.§.ætas.ff.de exc.tut. & l.
1.in princ.ff.de qō. & ibi alijs argumētis ita
ꝓbōni admouetur vt sola ꝯfessio seruoꝝ de
esse uideat,& l.q̄ro.§.fi.ff.de ædil. ed. q̄ solet
allegari.ut ibi dicit Bal. ꝙ ex multis indicijs
insurgit plena ꝓbō,& ꝙ qñ indicia sunt mul
ta ex his colligatur uiolenta ꝑsumptio, q̄ sit
sufficiens ad ꝯdemnationē,tenet ēt do.meus
do.Io.de monte Sperello in l. admonēdi .ff.
de iureiur.q dicit de hoc esse tex. in l.excip.
ff.ad fill.& do.Catal.de uiso,in quodam suo
ꝯsilio, ꝓ quo reqre in litera A, à char.474.
Item Bart. ponit aliud exemplū de indicio
6 indubitato in l.2.ff.de fur. † ꝙ si aliquis fuit
uisus aufugere cum gladio euaginato, & re-
peritur aliquis mortuus ex hoc cōpꝛhendit
manifestum homicidiū, ꝙ ille talis illud cō-
miserit, ꝑ illum tex.sed in hoc exēplo Ang.
ibi tenuit ꝯtrarium,si aliter non ꝓbatur, qa
potuit ille esse de auxiliantib. Item potuit il
le percussisse,sed non exanimasse,ut l.nē illa
§.si plures.ff.ad l.Aq l.& ꝓbō debet esse ne-
cessario ꝯcludens,ut in cap.in pñtia, de ꝓb.
Dicit tñ ꝙ vehemētissimū facit indicium ad
torturā fuga diffamati,& inuenti cū cultello
maxime tincto cruore. & ita practicatur ſm
eum ꝓ hac Ang.opin.facit qd' not.Bal.in l.
ꝯuenticula.C.de episc.& cler.vbi dicit quod
quoties ꝯtrariū eius qd' testis dicit stare pōt
cum ueritate rōnis testis,nunq̄ dcm̄ testis ꝓ
bat necessario, sed ita est hic igr̄ &c. de hoc
ēt uide inferius. Aliud exemplum de indicio
manifesto ponit Sal.in d.l.fin.C.de ꝓbat.ex
quo dicit deuenire posse ad condemnationē.
7 † Pone duo rixantur adinuicem in qua rixa,
vnus ꝑcutitur,& vulneratur testes examina
ti dñt ꝙ non viderant qñ fuit talis ꝑcussio,
sed uiderunt eos adinuicem rixantes, & sta-
tim dimissa rixa uiderunt ꝙ ille erat ꝑcussus
& vulneratus,certe ex hoc resultat indicium
indubitatū, ex quo deueniri ualeat ad ꝯdem
nationem.Itē adde,ꝙ licet in criminalib.rlr
ex ꝑsumptione deueniri non valeat ad ꝯdē-
nationē,vt hr̄ in l.licet Imp.ff.de leg.1.tñ se
cus est in criminibus q̄ de sui nā secrete pa-
trant,ut in adulterio,sodomia,simonia, & si
milia,ex quo in istis est difficilimum hr̄e cla
ras ꝓbōnes ꝑ id qd' hr̄ in d.l.q adult.C de
adult.& in c.ex lr̄is,& c. illud, & c. 3. loco.
de ꝓb.in c.ꝑterea,el 2.de testib.& not. Bar.
in d.l.2. ff.de fur. & d.l. cap.5.ff.de adult. &
uide de hoc per dom.meum do.Bal.de Bar-
8 rolinis in d.l.licet Imperat. †Item dixit Iac.
Butr. in l. neque natales .C. de probat ꙗ
proba-

probatur ꝙ aliqua sit meretrix non probato
tactu,& actu,sed ꝓbatis circunstantijs vt plu
rimum verisimilibus,vt qa passim scholares
intrabant domum ipsius de die,& nocte,qa
qñ scholaris loquit̄ cum puella non p̄sumit̄
dicere Pr̄ noster.ita dicit Bal.ibi, & refert in
l.fi.de hæredi.inst.Item dixit Bar.in l.2.ff.de
fur. ꝙ si aliqs deprehendit̄ in domo vbi erat
pulcherrima mulier, ꝙ iste est manifest⁹ adul
ter,& ita dicit debere intelligi d.l.c.5. Mod.
Doc.dñt hoc esse verum qñ ꝓbaret ēt aliqđ
ex signis venereis,de qbus in d.l. qđ ait, in
9 princ.ff.de adul. ꝑ gl. & Bart. † hoc tñ fallit
in sacerdote siue presbytero , qa si amplexa
ret mulierem,p̄sumit̄ facere causa benedicen
di,vel ad pniam exhortandi dicit glos. 11. q.
3.absit refert Spec.in tit.de præsump.§. spe-
cies.circa princ.sed ab hac benedictione , &
exhortatione liberet nos Deus.Item si offi-
cialis tpe syndicatus ausugit de loco vbi ges
sit offm, p̄sumit̄ ꝯtra eum de oibus querelis
de eo factis,& ex hac sola p̄sumptione dam-
nat̄,vt C.vt oēs tam ciuiles quam milita.l.1.
& l.ꝯsiliarios.C.de assesso. Itē si maritus ter
denunciauit alicui ne loquat̄ cum vxore sua,
qa hēt ipsum suspectum de adulterio , qđ si
postea inuenit eum loquentem cū ea,& hoc
ꝓbat̄,p̄sumit̄ ipsam adulterasse, & ex hac so
la p̄sumptione damnatur, vt in auth. vt lice.
matr. & auie. §. is quoque.colla.8. & C. de
10 adulter.authen.si quis sæpe. † Item sunt qui
dam qui dñt ꝙ si aliquis mutuat alicui pecu
nias, & ille accipiens statim ꝯduxit gētes cō
tra ciuitatem mutuantis,ꝙ ille mutuans præ
sumit̄ mutuasse vt illa gēs ꝯduceret̄,& ꝙ fue
rit ꝯducta de dicta pecunia , & tunc dñt esse
p̄sumptiones iuris,& de iure arg.l.fin. C. de
pign.& qđ ibi Bal.& in l.si ventris.§. in bo
nis.ff.de priuileg.cred.ita dñt ipsi in l.4.ff.ad
l. Iul.maiest. Adde ad id,ꝙ superius dcm̄ est
de viso ausugere cum gladio euaginato , &
aliquis reperit̄ mortuus , qđ ex hoc colligit̄
indubitatum indicium de homicidio ꝯtra il-
lum, vt voluit Bar.in d.l.2.ff.de fur.Item vo
luit Thomas de Piperata,vt refert Ioan. An
dreæ.in tit.de ꝓbo.§.1.ver.13.& Bal. in l.2.
§.fin.ff.de adult.& Bald.in auth.quas actio-
nes.C.de sacrosanct.eccle.& in l. neq; nata-
les.C.de prob.& l.fin.eo.tit.& in l. fin.ff.de
11 officio proconsul.& legat.† Et idem dicit ibi
idem Thom.si visus fuit admenare cultellū,
licet non visus fuerit percutere, & postea ibi
reperit̄ interfectus,& postea visus fuerit suge
re,& apparet ꝙ erat sibi inimicus,& fama la
borat ꝯtra eum , & idem si ꝓbat̄ qđ Titius
erat inimicus Seij.ff.de quæst.l.1.§. p̄terea ,
vel qđ tpe occisionis erat in loco,vel qđ re
ceptauit occidentem , vel quod occidens
erat familiaris,vel domesticus vel qđ Titius
iactabat se qđ Seium fecerat interficere , vel
qđ inter eos offensæ præcesserant.Sed Ioan.
And. tenet ibi qđ ista indicia non sint suffi-
cientia ad ꝯdemnationem,sed ad torturam,
& idem tenet Ioan. de Imo.in l.fi.ff.de hær.
inst.Et illud est tutius,dicit Arc.in opere ma
lefic.in gl.in vers.fama publ.in ver.quæro an
vnum indicium , & idem tenet ibi dñs Aug.
in suis addit.qm̄ istæ ꝓbōnes non ꝯcludunt,
qa poterat esse ꝙ ille q ausugiebat cum gla-
dio exaginato qdqd fecit ad suam defensio-
nem fecit,& dicit hoc esse de iure verius, vi-
de tu tñ oino de his ꝑ Abb. in c.3. loco, de
prob.vbi bene loquit̄, & qui vr̄ residere cum
12 opi.1. Tho. de Piper. † Item licet ex minis
ꝯtra aliquem factis non resultet p̄sumptio
ꝯtra minantem de delicto ad ꝯdemnationē,
vt dicit Spec.in tit.de præsum.§.2 circa fi. ꝑ
text.2.q.8.c,sciant,tñ pōt dicit ꝙ si multa cō
currant primo p̄cedens inimicitia , secundo
ipsæ mine tertio ipsa ꝑcussio sequens, quar
to qđ sine magno interuallo fuerit secuta ,
tunc forte ex omnib. istis poterit ꝯdemnari,
& maxime ex ꝯtiguitate actuum ꝑ id qđ hr̄
in l.4.§.in bonis.ff.de priui.cred. & qđ not.
Bart.in fi.in l.1.in fi.si qs testa.li.es. ius. fue.
& ēt fuit de mente Bal.ꝑ illum tex.in l.1.C.
si qs Impera.male.& ēt fuit de mente Dyn.
in suo tract. de quæst. de inimico viso exire
de domo occisi cum gladio sanguinolento ,
ita dicit do.meus do.Bal.de Barthol.in d.l.li
cet Impera. Itē de istis indicijs indubitatis ,
vide oino ꝑ Gand. in opere maleficioꝝ sub
rub.de indicijs,& p̄sum.indubitatis,de qbus
ad ꝯdēnationē deueniri pōt q ponit multa
exēpla , & de illo q exiuit camerā cū gladio
sanguinolento pallidus. Itcm de capitali ini
mico. Itē qđ vnus vidit admenare,itē ꝙ fu-
13 git. † Notandū tñ,ꝙ licet ex indicijs indubi
tatis qs dānari possit absq; alijs ꝓbōnibus ,
vt supius dcm̄ est, Tutius tñ,& melius faciet
iudex q non hēt alias ꝓbōnes q̄ dicta indi-
cia indubitata si extorquet ꝯfessionē ꝑ tortu
ram.vt l.si excepta.in fi.C.de male.& math.
ita elegāter dicit Bal.in l.mil.C.de qō.& ita

etiam sentit licet non ita clare.in l.fin.C. de hær.inst.quod est menti tenendum,licet dubium sit,ꝙ ubi de crimine liquet non debet procedi ad torturam,ut l quoties. C.de qō. sed forte pōt rñderi illud hr̄e locum qñ liquet per alias veras ꝓbōnes , q̄ per indicia et manifesta,vti est in casu nostro. Aduertendum tñ est notabiliter ꝙ ubi iudex iudicat ex p̄sumptionibus multum debet temperare suam sniam,& maxime ne ꝯdemnet ad pœnam corporalem iuxta not.per Innoc. in c. afferte,quia verisimile,de præsump.qđ colligitur ibi ex snia Salomonis qui licet ex præsumptione adiudicaret vni mulieri filiū,non tñ ꝯdemnauit aliam mulierem ad mortē, ad quā ex morte pueri veniebat ꝯdēnanda . Idē vult Spec.in tit.de præsum.in §.species, ver.
14 in summa † dicens , ꝙ ubi iudex ꝓcedit per p̄sumptionem valde debet temperare suam sniam, & tardus debet esse ad infligendū pœnam corporalē,vel pecuniariam arg.2. q.1. nomē.& cap.1.Idē uolunt do.Card. Ant.de But.& Imo.in d.c qa uerisimile. & Old. in ꝯs.191.qđ incipit,viso diligenter. & Pet. de Anch in regula,semel malus,19.col.& Abb. in c.2.de cohab.cler.& mulier.& in cap.at si cler.§.de adul.de ind.& in c.auditis, de p̄scr. & Bal.in l.fi.C. de ꝓb. dicens, ꝙ vbi ꝓcedit ex p̄sumptionib.imponitur mitior pœna,& ꝙ non pōt imponi pœna corporalis, qa ꝓp inopiam ꝓbōnis minuitur pœna. Subdit tñ, ꝙ licet qñ proceditur ex præsump.mitigatur pœna, tñ qñ pœna habet certos fines nunq̄ pōt ex qualitate ꝓbōnum exaggerari , ut l. gñaliter,in princ.ff.de decur.ubi est tex.not.
15 † Et ideo iudex debet esse ꝯtentus finibus pœnaꝝ , prout sunt scriptæ à iure sm eum , vnde pōt dici, ꝙ aut loquimur in p̄sumptione iuris.s.qñ iudex vult ferre sniam per quā dam præsumptionem,q̄ lex expresse approbat in criminalib. & tunc pōt ꝯdemnare in pœnam corporalem,vel pecuniariā ꝓut ius disponit,ut d.l.si qui adulterij.C.de adult.& ita tenet Abb.in cap.accedens, de sim. & ita intelligit do. Aug.de Ari.in add.ad opus maleficioꝝ in gl.in uerbo fama pub.sup versic. quæro an vnum indicium , vel plura . & ita dicit esse intelligenda dicta Doct.max.Abb. in c.1.de iud.in 13.col. Aut loquimur in p̄sumptione hois, & tunc aut cum illa ꝯcurrit ꝯfessio criminosi extorta per torturā,& idē, aut non ꝯcurrit ꝯfessio prædicta,& tunc aut sumus in pœnis à iure expresse limitatis , & habet locum dcm̄ Bal.aut in pœnis arbitrarijs, & habet locum dcm̄ Innoc.& Spec.vide oino ad p̄dicta p Bal.in d.l. fi. qui multū bñ loqtur de triplici ꝓbō.in criminalib. Itē limitat p̄dicta idē do. Aug. ibidem nisi ageret de puniendo aliquē pecuniariter, vel pœna leui corporali, puta fustigationis tex.est in l. 3.§.qa plerunq; .ff. de off.præf.vigil. vbi ex culpa p̄sumpta, qa incendium p̄sumit culpa illa habitantiū pōt quis fustigari.Sed tu potes dicere ideo hoc esse qa lex approbat expresse hāc p̄sumptionē , vnde erit idē prout supra dcm̄ est.Item idē do. Aug. ibidē dicit, ꝙ Io. An.in addit.Spec in tit.de ꝓb.§.fi.ver. 13.limitat alio modo,v3,nisi iudex se moueret ex p̄sumptione violentissima,& ita refert Inn.in c.afferte,de p̄sump.Adde ad oia p̄dicta Gand.in opere suo maleficioꝝ, q notabiliter dicit,ꝙ vidit in pract.obseruari.
16 † & ita oēs sapientes Boñ. volunt,ꝙ nullus possit capitalr̄ ꝯdēnari ex indicio quantūcūque indubitato,secus si ueniret imponenda pœna pecuniaria . Adde vnū mēti tenendū qđ dicit Bald.in d.l.fi qui adulterij, ꝙ ꝯdēnatus ex p̄sumptione iuris,& de iure nō pōt appellare.p illū tex.q dicit talē hr̄i ꝓ ꝯfesso,& cōuicto,& p l.2.C.quoꝝ app. An aūt ꝯfessus i tortura appellet scribit Bal.ī d.l.fi.C.de ꝓb.

1 *Indicia, & præsumptiones contrarijs eliduntur præsumptionibus, & indicijs.*
2 *Conuersatio præcedens monstrat qualis vnusquisque sit præsumendus.*
Fama bona thesaurus inæstimabilis , & lilium suaue perolens.
3 *Indicium per testem singularem habitum eliditur, alijs refragantibus circunstantijs.*
4 *Indicium homicidij contra aliquem ortum ex minis,& inimicitia,eliditur si absentia,& distātia probetur à loco homicidij tempore.*
5 *Præsumptio affirmatiua per negatiuam tollitur.*
6 *Indicia contra delatum grauiora esse debent his quæ pro se habet vt torqueri possit.*

Quæstio quinta primę partis.

Circa quintā qōnem principalē,q̄ est, qũo, & qualr̄ tollanī,& elidanī indicia .
1 † Dic ꝙ tollanī indicia,& p̄sumptiones p ꝯtrarias p̄sumptiones, & indicia, vt dicit Bart.in l.fi.C.fam.erc. nā licet p̄sumatur

matur ꝙ dãnum datũ ſit potius à uicinis, q̃ ab alijs, ut not. Iac. But. & Bar. in l. ſi ita. §. fi. ff. de fun. inſtr. & ſuperius fuit dcm̃, tñ hæc præſumptio tollitur, & elidit ꝑ bonã, & laudabilẽ famã, & ꝯuerſationẽ, qa ꝓ bono pſumit bonũ, & bene, & prudenter uiuere, ut di
2 xit Bal. in l. 1. C. loca. circa fin. † Vita. n. pcedens magnã partẽ ꝯfert ad pſumendũ, ꝙ qd ſit, vñ caueat vnuſq; ſq; ab infamia, qa nõ ſolũ in eo de quo eſt infamatus, ſed ẽt in alijs grauat eius opinionẽ, vt extra de reg. iur. c. defleat pctór. & not. in l. 2. C. q. teſt. fac. poſſ. ſed bona fama eſt theſaurus hois inæſtimabilis, & iocundus, & ſicut lilium dat ſuauitatẽ odoris, uerba ſunt Bal. in l. 1. C. de ꝯf. in 4. col. Itẽ licet pſumatur ꝯtra aliquẽ de furto, ſi ꝓbetur ꝙ exiuit de illa domo de nocte, in qua furtũ cõmiſſum fuit, & ꝙ habeat aliqd ſub mantello, tñ ſi ꝓbatur ꝙ ille talis eras magnus mercator, vel talis ꝯdõnis ꝙ nõ ſit veriſimile furtũ cõmiſiſſe, excludetẽ illa præſumptio eſt ꝯdõne perſonæ, ita dicit Ang. in
3 l. mil. C. de qõ. † Itẽ indicium qđ ſumitur ex vno teſte de veritate, põt elidi ſi aliæ circunſtantiæ refragant, ſm Io. And. in cap. cum in ꝯtemplatione, de reg. iur. vt refert Bal. in l. 2. C. quoꝝ app. non re. Et ideo ſi teſtis deponeret ꝙ vidit talem ſolũ ſubtrahere, & portare de loco ad locum vnum lignum, qđ nõ ferrent decem hoĩes, hoc ꝓbato indicium illius teſtis eliditur, deficit. n. eius dcm̃ in veriſimilitudine l. mil. §. oportet de qõ. Nã impoſſibili poſito in eſſe, nullũ ſeqtur ꝯtingens. l. fi-
4 lium. 1. rñ. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. † Et ideo licet ꝯtra accuſatũ, vel inqſitum de homicidio Titij ꝓbentur inimicitiæ capitales, & minæ de occidendo, & ꝑꝑ hoc reſultet indiciũ ad torturã, tñ illud indicium tollitur ſi accuſatus ꝓbat ſuã abſentiã, & diſtantiam à loco homicidij tꝑe quo illud fuit cõmiſſum, ꝙ nullus ſm nãm poſſet illuc accedere ad illud faciendũ recedendo de illo loco, & accedendo ad locũ homicidij, pſumptio. n. q̃ tollitur ꝓbatur qđ ſit impoſſibilis, ut d. l. filiũ, & dicit ibi Bal. ꝙ præſumptio nihil operat
5 vbi veritas in ꝯtrarium ꝓbatur. † Item pſumptio affirmatiua tollitur per negatiuam. Itẽ vbi non põt hri certa ꝓbõ, recurritur ad pſumptionem ſm cum. præſumptio ergo tollit præſumptionem, ut d. ll. & l. diuus ff. de in integ. reſtit. & d. l. ſi qui adulterij. C. de adul. vbi dicit Bal. not. ꝙ non creditur id qđ non eſt veriſimile euidentibus indicijs, & idem dicendum eſt in ſimilibus de hoc ẽt per Bal. in l. non ignorat. C. qui acc. non poſſ. in 2. col.
6 † Illud eſt bene notandum, ꝙ qñ torquẽdus habet aliqua indicia pro ſe, hñt eſſe indicia magis grauia ꝯtra ſe, ita ꝙ præponderent, ita ut ad torturam deueniri ualeat. dicit Bar. ꝑ text. ibi in l. 1. §. ad qõnem, ver. nec facile, ff. de qõ. item Bal. not. dixit ꝙ ſi teſtator exculpauit reum, puta de eius morte inculpatum, ꝙ ꝑꝑ hoc reus non poterit ex indicijs torqueri, qa habet indicium innocentiæ ꝓ ſe, ut l. 1. §. Paulus. ff. de op. lib. ſi tñ liquido ꝯſtaret de crimine puniet, ut l. 2. ff. ad Syll. ita dicit ipſe in l. 1. in ultima col. C. cõia de leg. quod eſt not. ad hoc etiam quod no. Bal. in l. iuriſgentium. §. ſi paciſcar. ff. de pact.

SECVNDA PARS,

Tractatus de tortura, & quæſtione.

Diuiſio.

Primo, quid ſit quæſtio, & vnde dicatur.
Secundo, qd appellatione qõnis ꝯtineaẽ.
Tertio, in qua cauſa debeat haberi queſt.
Quarto, qui poſſint torqueri, & qui nõ.
Quinto, qualr ꝓuenerit debeat ad qõnẽ.
Sexto, quis ſit effectus torturæ, & qõnis.
Septimo, qualiter puniatur torquens aliquem indebite.
Octauo, ſubnectam aliqua notanda communia de indicijs, & quæſtione.
Nono & vltimo, deſcribentur aliqua in practica maleficioꝝ nõ inutilia iuuenib. latrunculatorib. vbi ſub epilogo recolligẽtur quaſi omnia quæ in hoc tractatu ꝯtineẽtur.

SVMMARIVM.

1 *Quæſtio eſt veritatis inquiſitio per tormenta, & cordis dolorem facta.*
Territio leuis, qõ nõ dicitur abſq; dolore cordis.
2 *Quæſtio à quærendo dicitur, vel inquirẽdo quòd per eam negocij veritas inquiratur.*

Quæſtio prima ſecundæ partis.

CIRCA primum dic, quòd quæ-
1 ſtio † eſt inquiſitio veritatis per tormenta, & cordis dolorem. Nam nuda, & leuis territio abſque dolore

cordis non dr̃ quæstio in ista materia. vt l. item apud Labeonem. §. qõnis. ff. de iniur. & l. 1. §. qõnum. ff. ad Sylla. Ita diffiniunt Azo in summa de quæst. & Odof. in quodam suo
a tract. quem fecit de qõnibus. † Et dr̃ quæstio à quærẽdo, vel inquirendo, q̃a per ea inq̃rit seu quęrit veritas negocij de quo disputatur & ad illuminandum veritatem fieri debet, & nõ aliter, vt l. Item apud Labeonem. §. q̃stionẽ. ff. de iniur. & l. hoc quod placet. C. de qõ.

1 *Q̃onis appellatione quæ censeantur venire.*
2 *Carceratio vel detentio simplex, an veniat quæstionis nomine.*
3 *Confessio tormẽtis adhibitis facta, vel prope tormenta, dicitur metu tormentorum facta.*
4 *Territio leuis dicitur, si quis tantum ad funem ducatur.*
Confessio non dicitur metu tormentorũ facta in carceribus, quando non denegantur alimenta.
5 *Confessio metu tormentorum facta non censetur, si iudex delato torturam minetur.*
6 *Tortura, siue quæstio varijs instrumentis, & modis dari potest.*
7 *Iudex torquendi carnem scindens vt cõfiteatur, capite plecti debet si moriatur.*

Quæstio secunda, secundæ partis.

b Circa secundum videlicet quid contineatur appellatione qõnis. † Rñdeo, cõtinetur carceratio facta de aliquo, vt nõ comedat donec dicit negociũ de quo quæritur. Item qualitercũq; per vim, & tormenta q̃s compellitur ad aliquid dicendum vr̃ quæst. & qõnis. verbo continetur. l. item apud § qõnis, ff. de iniur. l. 1. §. q̃stionem ad Sylla. Item negatio cibi dr̃ quæstio. l. necare. ff. de lib. agn. Item chorda. l. decuriones. C. de quæst. & l. nullus. ff. ad l. Iul. maiest. Item quælibet vis illata p̃sonæ. vt l. fi. C. de abol.
2 † Sed an simplex carceratio, vel detentio cõtineatur appellatione qõnis, vel tormentorum, vr̃ q̃ non, q̃n carceratio, & detentio fit etiam nullis præcedẽtibus iudicijs, & ad solam custodiam. quæstio vero, siue tormenta non fiunt nisi p̃cedentibus indicijs, vt l. 1. §. diuus. ff. de quæst. p. p. quod dicit Ang. in d. l. item apud §. qõ. q̃ si statutum prohibet aliquẽ torqueri sine scientia prior̃, q̃ nihilominus poterit carcerari absq; ipsor̃ conscientia, dũmodo carceratio non fit cum denegatione cibi. & idẽ tenuit in l. nemo. C. de exact. tri. Idem s̃m quosdam si carceratio esset periculosa alicui rõne loci, vel rõne infirmitatis, vel inferret infamiam, rõne qualitatis personæ detentæ, q̃a tunc põt dici inesse tortura in detentione s̃m eos.
3 † Sed hic quero q̃n dicatur cõfessio facta metu tormẽtor̃. Rñdet Bart. in d. l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qõ. q̃ tunc dr̃ facta metu tormentor̃, q̃n est facta adhibitis tormentis, vel ita facta p̃pe tormenta aliquo ligato, & p̃cedentibus minis deponendo ad torturam. non aũt quælibet leuis territio facit videri ꝯfessionem esse factam formidine tormentor̃, sed debet esse positus in tormẽtis, vel ductus ad ea. Item si esset ĩ carcere in quo de fame, & frigore multũ patiebatur. nam tunc formidine tormentor̃ vr̃ factam arg. ad hoc. ff. de iniur. l. item apud §. qõnis, facit. ff. de vi, & vi arma. l. 3. §. si q̃s visus, dum dicit, sufficit terror armor̃
4 s̃m Bart. † Dixit tñ Ang. in d. §. quæstionis, q̃ sola ductio ad funem est leuis territio, sed ductio, & ligatio bene facit videri ꝯfessionẽ extortam metu tormẽtor̃, quia ibi inest terror cadens in ꝯstantem virum, vt l. interpositam. C. de transac. est. n. timor proximus torturæ arg. l. 1. C. de sica. Item dixit Bal. q̃ manicis ferreis ligatur. dr̃ torqueri in l. 1. C. de custo. reo. Confessio aũt facta in carceribus, in quibus nũ denegatur cibus, non dr̃ facta metu tormẽtor̃, per dicta supra in p̃xima q. & ideo talis ꝯfessio valet, & nocet confitẽti. ita tenet Bald. in l. 1. C. de ꝯfes. in 6. col. & p ꝯñs non req̃ritur, q̃ in ea perseueret, per ea quæ dicemus in 9. q. prin. Sed Gand. in tract. malef. in rub. de quæst. & tormẽtis, in vers. dcm̃ est supra tenet, quod sufficiat esse penes torturã, licet nõ fuerint ligatæ manus de retro, vt dicat̃ confessio facta metu tormentor̃, &
5 ibi rñdet ad d. §. qõnem. † Dicit tñ, q̃ si extra locũ in quo homines torquent̃, iudex dixit, aut ꝯfitearis, aut ducã te ad torturam, inferendo sibi terrorem, p p hoc non dicetur ꝯfessio facta metu tormẽtor̃; quia est leuis territio, p d. §. qõnem. & cum hoc vr̃ transire do. Aug. de Arim. in addit. ad tract. malef. Aret. in gl. in verbo, fama publ. in antepen. col. Adde, q̃ Bart. in l. nouissime per illũ tex. ff. quod fal. tut. aut. voluit, q̃ dicatur cõfessio facta metu tormentor̃, si tm̃modo apud torturam q̃s fuerit spoliatus solum, & nõ ligatus, nec minatũ sibi de tortura, si non ꝯfiteatur, & ibi dicit, q̃ semel habuit hoc de facto

Floren

Florētiæ. Et qa supradictū est, qd ptineanť
6 appellatione tormentoꝝ, sciast & multis va
rijsq. modis, & instris vtuntur latrunculato
res, & iudices maleficioꝝ. Nā qdā dant reo
& ei mittunt aquam p nares, in qua ēt non
nulli imponūt calcē obstructo ore bibentis,
qđ genus torturę. vt audiui, est periculosum
ne ex eo suffoceť tortus. Quidā ponūt taxil
lū in osse pedis, q vulgariter dř losso pazzo.
Quidā ponūt muscionē in ventre, siue vmbi
lico, & de sup ponunt ciatū ad includēdū il
lū, ne possit egredi. Quidā torquēt cum lin
gua caprina hoc modo, qa lauāt pedes tor
quēdi cū aqua bene salita, & ligato torquen
do sup scāno, faciūt vt capra cū lingua lam
bat plātas pedū, qđ libēter facit, pp auidita
tē salis, & audio ꝙ istud est durissimū tormē
tū, & sine periculo. Quidā torquēt in mittē
do virgas inter digitos manus stringēdo cū
cordula. Quidā viunť corda, ligatis manib.
post terga, quod genus torturę cōiter est in
vsu, & vnumquodq; ptoꝝ ex publico habet
tale instrm. vt videmus vbique, & istud est à
consuetudine cōiter approbatum, & etiā de
iure, vt l. nulli. C. ad leg. Iul. maiest. Sed in
isto debet adhiberi maxima diligentia, & de
bet moderate adhiberi, alias solent multa
pericula incidere. Alij ligant solū vnam ma
num ad funem, & siniūt sic pendere super ter
ram. Audiui etiam, ꝙ dantur detento ad co
medendū carnes multum salitæ, & denegāt
potum. Aliqui lauant pedes torquendi, &
plātas inungūt larido porcino, & ligato tor
quēdo sup scannū, faciūt, vt plantæ pedū vr
gāt versus ignē validū, & sic iuxta ignē sinūt
pmanere. De modis aūt, & instris aliquibus
torquendi crudeliter, ponit Bal. in l. 1. C. de
emen. seruoꝝ. vbi dicit p illū tex. in verbo,
7 laniauerit. † nota ptra iudices q scindūt ali
cui carnes vt pfiteať crimen, nam si moritur
tortus in tormētis, iudex iste debet decapi
tari tanq̃ homicida. & Ang. in l. nemo carce
rē. C. de exact. tri. lib. 10. dicit no. tex. ptra iu
dices. q pp delectationē inueniunt nouam
speciē tormentoꝝ, hi. n. appellantur iudices
irati, & peruersi, & ratione peruersitatis dñs
confundet eos, quia sunt perpetuo ignoran
tes. Sapientes enim talia abhorrent, & vir
tutum illuminatione, scientiæ formam pro
pagant, reliqui vero actibus impijs se exal
tare dicentes, confundunt eorum famam a
pud bonos, & graues incessanter inqnātes.

1 Quæstio, seu tortura applicari potest in causa criminali criminaliter agitata.
2 Seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tantum, & criminalibus.
3 Iniuria personalis dicitur graue delictum.
4 Delictū leue quòd dicatur, & quæ leuis iniuria.
5 Tortura etiam locum habet si de crimine ciuiliter agatur.
6 Causæ ciuiles in quibus differant à criminalibus in materia torturæ.

Quæstio tertia secundæ partis.

Tertio principalř quæro. In qua cau
sa sit hāda qō. & tortura? † Rñdeo ꝙ
1 in criminali causa nō est dubiū, si cri
minalř agiť, vt patet p totū ti. ff. & C. de qst.
& maxime in l. 1. & l. edictum. ff. eo. & l. mili
tes. §. oportet. C. eo. tit. & dixit gl. in d. l. 1. ꝙ
in quolibet crimine hēt locū tortura, & p
pñs tā in publico, quam in priuato crimine
pōt qs torqueri, facit qđ not. gl. & Doc. in
l. verbū. C. de infa. Aduerte tñ, ꝙ non p oī
2 crimine pōt qs torqueri. † Super quo dic, ꝙ
aut loqmur in seruo, & tūc pōt arbitrio iudi
cis in oī causa torqueri, & in oī crimine, vt
l. edictū, supra alle. & ibi p Doc. & p Bar. in
l. diuus. eo. tit. & p Gād. in tit. de qst. & tort.
in suo opere maleficioꝝ. Si aūt loqmur in
hoīe libero, & tūc in causis criminalibus, &
grauibus pōt torqueri. In leuibus aūt crimi
nibus non, vt hř in dictis iuribus. vnde male
faciūt iudices q p quibuscunq; leuibus iniu
rijs faciūt quē poni ad torturā, ista sunt ver
ba Papiensis in sua practica in forma inqsi
tionis in gl. in verbo, hęc est qdā inqsitio cir
ca 12. col. Sed nūc cadit declarare qđ dicať
leue crimē, & leuis iniuria. Nā Bart. in l. nō
3 solū. §. si mādato. ff. de iniur. † dicit, ꝙ qlibet
iniuria psonalis, & dř delictū graue. sed Pa
piēsis vbi supra dicit qđ trahere quē p capil
los. vel ptra aliquem pijcere lapides est leue
crimē. Bar. aūt in d. §. si mādato, dicit ꝙ leuia
delicta sunt illa in qbus nō reqriť dolus. vt
dare dānū. Item qñ filius patri, vel libertus
patrono non est obediēs. Item qñ qs est re
ptus cum armis, vel ire de nocte. & his simi
lia, vt ludere. & idē dicit in l. leuia. ff. de acc.
vbi ēt dicit, vt superius dixi. ꝙ delictum cō
missum in psonā est graue. qđ Ang. ibi dicit
esse verū, nisi opinio illius patriæ aliud velit,
vt est Florētię, vbi pcuterr pugno reputať le

 ue.

ue.Itē dicit Bart.in d.l.leuia.q quodlibet de
lictū ēt cōmissum dolo tñ in re parua, vt est
4 furtū rei paruæ, est delictū leue. † Adde qd'
delictū leue dr̃ crimē abigeatus, furtū dome
sticū, & leuis iniuria verbo illata, s̃m Spec.in
tit.de exec.sen.in §. nūc dicendū.ver.42.vbi
vide vt hæc refert, & sequit̃ do.Ma.Soc.in c.
1.de libel.obl. in 47.fallen.Itē. Ang. in d. l.
leuia, dicit q leuia delicta sunt qñ leuis pœ-
na imponit̃, nō attēto alias sit de iure leue,
vel graue, & vide gl.i c.cū illorũ.de sen.excō.
in verbo, mēbri, q̃ dicit q relinquet̃ iudicis
arbitrio q̃ dicant̃ crimina leuia, vel nō, quā
gl.approbat do.Aug.de Ari.in addi.in tract.
malef.in gl. in verbo hæc est q̃dā inquisitio.
5 col.15. † Sed q̃ro qd si de crimine agit̃ ciuili
ter, an erit locus torturæ. Rñdeo, q sic, vt ēt
dicto casu qs torqueri valeat vt l.sicut.C.de
fal. & ibi ēt p Bald.q dicit, q tūc debebit mi
tius agi. Sed an in ciuili causa potest adhibe-
ri torturā? Dic q sic, sed tunc demū cū alias
veritas sciri nō pōt nisi p torturā l.diuus. in
prin.ff.de qō.vt not.gl.in l.ex libero.i prin.
& est tex.in l.quoties.C.eo.facit l.sup. & l.
hoc qd' placuit. & l.interrogauit. & l. fi. eo.
ti. In subsidiū ergo in ciuili causa pueniť ad
6 torturam vt d.l. diuus. † Sed s̃m hoc in hac
mā̃ torturę nulla vr̃ dr̃ia inter ciuiles, & cri
minales causas, dic s̃m Bart. q imò est dr̃ia,
nā in causa ciuili, & pecuniaria torquent̃ ser
ui, & nō liberi, vt l.edictū.ff.de q̃st. & l. si qs
decurio. & l.vbi falsi.C.de fal.hoc tñ intelli-
go q ēt in causa pecuniaria liber nō torque
tur in se, vt dicit Bart.in aliū bene torquet̃ si
vacillat vt d.l.ex libero. Quod qualr̃ intelli
gat̃ dicā infra in 4.q.prin.Item dicit Bart.q
nō ita de facili puenit̃ ad torturam in causa
ciuili sicut in criminali, & graui.vt d.l.diuus.
vbi ipse hoc ponit, putat tñ q nō ex oī cau-
sa qs sit torquēdus, sed in hoc aduertēdū iu
xta dispōnem.d.l.edictum, & d. l. ex libero.

1 *Torqueri possunt liberi, & serui liberti, & statu liberi.*
2 *Libertus vt liber est torquendus, & in eisdem casibus.*
3 *Confessio mulieris pragnantis, facta in tormentis nulla est.*
Tortura existente illicita, irritatur quidquid sequitur ex ea.
4 *Liber homo tam in se quam in aliis, torqueri potest, pracedentibus indiciis.*
5 *Indagatio exquisitissima non fit quando pro crimine ciuiliter agitur, sicut quando agitur criminaliter.*
6 *Clericus in testem inductus non est vacillans torquendus.*
7 *Diuites bona opinionis, & fama in duobus tantum casibus torqueri possunt.*
8 *Hominibus vilis conditionis in testimonium admissis non adhibetur tanta fides quanta aliis.*
9 *Testis non est torquendus in eum, contra quem fert testimonium non inuitus.*
10 *Domesticus non debet torqueri in eum cuius est domesticus.*
11 *Testis qui non est omni exceptione maior, non debet torqueri in causa ciuili.*
Tortura non datur, nisi delictum certo sciatur.
12 *Testis an possit torqueri non pcedētibus indiciis.*
13 *Testes non debent torqueri, nisi signis quibusdam contra reum pracedentibus.*
14 *Maleficio domi cōmisso, torqueri possunt ibidem existentes tempore commissi maleficij.*
15 *Disputatio an sit fienda super indiciis contra testem habitis, sicut super his qua contra reum habentur.*
16 *Dictum testis validius dicitur cum tortura factum, quàm quod sine.*
Minor quatuordecim annis nec in se nec in aliis torqueri potest.
17 *Impubes secundum ius cōe non potest testis esse.*
18 *Impubes cum tortura leui ad instructionem potest interrogari.*
19 *Milites, & veterani non debent torqueri.*
20 *Decuriones, & eorum filij non sunt torquendi.*
21 *Decurio infamis torqueri potest, & pro crimine falsi.*
22 *Nobiles, aduocati, & doctores an possint torqueri.*
23 *Doctores legum, & aliarum scientiarum, personaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo vexari non possunt.*
24 *Exceptio qualibet in crimine lasa maiestatis cessare debet.*
25 *Surdus, et mutus à natura torqueri non possunt.*
Seruus in quibus casib. in dominū torqueri possit.
26 *Seruus communis pluribus, vt pluribus torqueri potest in caput alterius dominorum.*
27 *Seruus patris torqueri potest pro morte filij.*
28 *Seruo, vel volenti, vel torto non creditur contra dominum.*
29 *Libertus in caput patroni non debet torqueri.*
30 *Reus, & accusator in crimine falsi possunt torqueri.*

Quæstio quarta secundæ partis.

Quarto principalr̃ q̃ro, qui pn̄t torqueri,
1 & qui non? † R̄n̄de q̄ torqueri pn̄t o-
mnes tā liberi q̄ serui, & tam liberti, q̄ statuli
beri, vt patet in multis iuribus, & potissime
in l. si q̄s decurio. C. de fal. & l. primū. C. de
q̄st. & l. ex libero. & l. vnius. & §. testes. & l. 1.
§. q̄ōni. ff. eo. ti. quę oēs loquunt̃ de q̄ōne, &
tortura liberi hoīs. Item patet in l. 1. circa
principiū. & in §. seruū municipū. & §. seruū
mariti. & §. si seruus, & §. si serui. & §. in cau
sa. & in l. hereditarij. & l. si q̄s viduam. ff. de
q̄ō. & l. 1. & 2. & l. cum testim. & l. hoc quod.
C. eo. in quibus hr̃, q̄ serui torquent̃. Item
de statu libero patet, q̄ torqueatur in l. edi-
ctū. §. fi. iūcta gl. ff. eo. & l. fi. §. sed in eo. ff. ad
Sylla. Itē de liberto patet ēt quod sit torquē
2 dus, vt l. 1. §. si seruus ad hoc. ff. de q̄st. † Nam
libertus torquet̃ vt liber, in his in q̄bus li-
ber homo torquetur, s̄m gl. ibi. Item torque
tur tam masculus vt supra dictis legibus q̄
fœmina, vt d. l. cū primū. C. q̄ō. quod est ve-
rū nisi sit p̄gnans, nam tunc non torquetur
quandiu p̄gnās sit l. p̄gnantis. ff. de pœnis.
vbi plus dixit gl. q̄d ēt post partū depositū
p̄ 40. dies non torquetur. & illam gl. tenet
And. de Pisis, & Bal. in lectu. in l. Impera. ff.
de sta. homi. & est rō, quia intra 40. dies post
partū nō est fortis mulier ad subeunda tor-
mēta s̄m eos, & idē tenet Bart. in d. l. p̄gnan
tis. Addens rōnem, q̄a si inter 40. dies tor-
queret̃, cum sit debilis, moreret̃, & iudex ex-
cedens modum puniret̃, debet ergo differri,
donec sit fortis ad torturam s̄m eū. Et plus
3 voluit Bal. in d. l. Imperator. † q̄ si mulier p̄-
gnans torquet̃, & ꝯfiteat̃, q̄ non valet talis
ꝯfessio facta in tormentis, q̄a cum illicita sit
tortura, nō valet q̄d sequit̃ ex ea, arg. l. ma-
ritus. ff. de q̄ō. s̄m eum, quod est notandum.
Et hoc q̄d de muliere prægnante dictū est,
hēt locum ēt si sit p̄gnans ex alio quā mari
to vt l. ex seruoꝝ. §. pen. ff. de statu. homi. Et
idem si est p̄gnans de pauco t̄p̄e puta. 10. vel
4 20. dierū s̄m Bal. in d. l. mulier. §. fi. † Quod
aūt dictum est de libero homine, q̄ torque-
ri pōt, est verum tam in se, præcedentibus in
dicijs, vt l. fi. ff. de q̄st. & l. milites. §. oportet.
C. eo. tit. & l. sicut. & l. si q̄s decurio. C. de fal.
& l. proditores ff. de re mi. quā ēt in alios. s.
vt testis, vt l. ex libero. & l. vnius. §. testes. ff.
de quæst. & l. nullius. C. de asser. tol. l. nullā.
C. de infa. iuncta gl. Adde, quod Bald. in l.
milites. C. de q̄ō. dicit q̄ testis vilis torquet̃
sine indicijs, vide inferius de hac q̄st. in ver.
sed quęro an debent p̄cedere. Primum tn̄
dictum intelligo in causa criminali. s. vt li-
ber in se torqueatur p̄cedentibus legitimis
indicijs. vt d. ll. & forte ēt si de crimine agat̃
5 ciuiliter per d. l. sicut, † non tn̄ fit ita asperri
ma indagatio qn̄ ciuiliter pro crimine agi-
tur, sicut qn̄ criminalr̃, vt no. gl. in l. 2. eo. tit.
& Bal. in d. l. sicut. s̄m aūt dictum vt torquea
tur in alium vt testis intelligo in duobus ca
sibus. s. si vacillat vt d. l. ex libero. & si facto
interfuisse dicatur. vt l. vnius. §. testes. & l. is
cui. ff. de q̄st. Et intelligo si ipse dicit se facto
non interfuisse, & p̄ alios ꝯuincit̃ de menda
tio, q̄d interfuit, & sufficit q̄ p̄ vnū testē tm̄
ad minus q̄ sit dignior ipso negāte hoc dica
tur, s̄m Bart. in d. §. testes. An aūt hoc sit ve
rū q̄d liber homo p̄ductus in testem possit
torqueri, vel non distinguit Bart. in d. l. ex li
bero. q̄ q̄dam sunt liberi hoīes positi in di-
gnitate clericali, & isti nō pn̄t torqueri, sed
alias de falso puniunt̃ vt l. presbyteri. C. de
6 epis. & cle. s̄m Bar. † licet ergo clericus testis
inductus vacillet in testimonio. tn̄ non tor-
quet̃. Quid aūt sit de iure canonico. Bald. in
d. l. presbyteri, remittit ad not. 6. q̄st. 1. pres-
byteri. el 2. & p̄ Arch. ibi, & vide tu p̄ Inn.
in c. qm̄ ꝯtra falsam. de p̄b. & melius in c. cū
in ꝯtēplatione, de reg. iur. & plenius p̄ Paul.
de Eleaz. in c. grauis. de deposi. Quidam alij
sunt positi in dignitate, vel notabilitate, vel
offō seculari, & isti pn̄t torqueri in vno ca-
su tm̄. s. si vacillent, & sic aures iudicis obtū-
dunt, vt l. nullum. C. de testi. in prin. & dicit
Bart. qn̄ testis vacillant debet facere scribi p̄
notariū, & notarius debet scribere qualiter
iudex dixit q̄ testis vacillabat, & hoc debet
facere solū audiente, & intelligente teste. Al
leg. Inn. & Ioan. And. in nouella in d. c. qm̄
contra. & idem voluit Ang. in auth. vt spon
7 sa. lar. § insuper col. 9 † Quidam alij testes
nō sunt positi in aliqua dignitate, & tunc si
sunt diuites, & bonę opinionis, non pn̄t tor
queri, nisi in duobus casibus in primo. s. si
vacillat, secundo si conuincatur de emenda-
cio, quia asserit se non interfuisse negocio,
& ab alijs ꝯuincit̃, q̄ interfuit, vt d. l. vnius. §.
testes. Quidam sunt liberi homines, viles ar
tes exercentes, obscuri, & ignoti forsan, &
isti s̄m quosdam, nunquam admittuntur, ni
si cū tortura i auth. de testi. § si vero ignoti.

& §.si hu usmodi,& ibi gl.quam videtur te-
nere Azo in summa . C. & auth. de testi.sed
Bart.improbat hanc opi.p tex.in l.diuus.§.
fin.ff.de quæst.vbi deportatus in insulam, &
ēt statuliber non torqueī, sicut alij liberi ho
mines,& tñ ꝯstat eos esse viles,obscuros,vel
humiles.Propterea text.in d.§.si vero igno-
ti, ad hoc vt torqueaī, requirit duo.s.ꝙ sint
viles,& ignoti. Item ꝙ tentant corrumpere
veritatem,& tunc pñt torqueri,& ideo dicit
8 Bart. † ꝙ isti viles hoies admittunī ad testi-
monium sine tortura, non tñ adhibeī eis tā
ta fides sicut alijs,vt d.l.3.ff.de test.in princ.
Pñt tñ torqueri in casibus. primo si vacillāt
vt d.l.ex libero,& d.§.si vero ignoti. secūdo
si ꝯuincanī de mendacio.vt d.§.testes. tertio
qñ sponte vadunt testificandum,vt d.§. si ve
ro ignoti.in vers.festinantes. & ꝓbaī.5.q.5.
§.hi qui.ita dicit Bart. in d.l. ex libero. Illud
tñ est bene notandum ꝙ vbi testes torquen-
tur,sufficit torqueri duos,vel tres factū scien
tes,nam refrenada tortura,de naufrag.l.quo
ties.lib.11.ita dicit Bal.in d.l.data opera. C.
q. acc.non pos.Adde ꝙ tortura testium non
fit seruata forma.l. custodias. de publ. iudic.
9 Alex.in d.l.vnius.§.iudex, de qō. † Item nō
torqueī qs in eum in quem inuitus testimo
nium nō dicit l.1.§.si seruus bona fide. in fi.
ff.de qōni.Qui aūt sint illi q. inuiti nō test.fi
canī in aliquem,habes in l.4.&5.ff.de testib.
ꝙ dixit Bar.in d.§.si seruus , ꝙ tales torti,&
aliqui testificantes non ꝓbant sufficienter ēt
ad indicium, loquaī tñ sub dubio p verbum
forte,de hoc tñ an testis qui non debuit exa
minari,an examinatus faciat indicium , fuit
dcm̄ supra,& vide Bart.in l. si maritus. §. de
10 qō.† Item non torqueī domesticus. in eum
cuius est domesticus.vt l.maritus.ff.de qō.&
l.1.ad qōnem.eod.tit.facit l.pen.ff.de testib.
Et q. dicanī domestici,not.in l.ēt.C.de testi.
& l.pridem.C.de qō.cum si.Et aduerte notā
ter ꝙ si aliquæ exceptiones obstant testi tor
quendo,vt ipsius fidem restringant, dictæ ex
ceptiones debēt examinari, & discuti anteq̄
testis torqueaī,ne superuacuo,& absq; causa
torqueaī.casus est s̄m Bart.ibi.in l.1.§. si qs
dicatur.ff. de qō. Et ideo si de maleficio esset
vnus testis tm̄ q. sciret veritatem rei , & ille
non esset oi exceptione maior , & sic non fa
ceret indiciū,ēt si plene ꝓbaret, in casu quo
alias testis dēret torqueri , iste non torquere
tur, cum tortus non faciat indicium . Et idē
in ciu l.,vbi vnus testis omni exceptione ma
ior,facit deueniri ad iuīm necessarium , vel.
in bonæfidei.C.de iure.iur. & l. admonendi.
11 ff.eo.tit. † Nam licet in ciuili causa testis ēt
torqueaī,vt not.in d.l.ex libero.ff.de quæst.
tñ hoc casu testis , si non est oi exceptione
maior non torquebiī, qa ēt tortus plene de
ponens non facit semiplenam ꝓbōnem , cū
non sit oi exceptione maior,vt d.ll.not. per
Doct. qd' est valde notandum . Item not.ꝙ
nunq. venit ad torturam testium, vel princi-
palium nisi prius constet de delicto l.1.§. itē
illud.ff.ad Sylla.ad idem tex.in l.si qñ. C.vn
de vi.vbi dicit Bal.ꝙ qñ lex, vel statutum di-
sponit aliquid ꝯtra delinquentem,prius de-
bet ꝯstare de delicto,sicut si statutum loquaī
ꝙ ptās habeat arbitrium torquendi homici
dam , nam primo debet ꝯstare homicidium
esse commissum,& sic mortuū esse, & de cor
pore mortui, alias nemo debet torqueri,vel
nisi ꝯcurrant alia q̄ debent ꝯcurrere, in tor-
tura.vt l.1.§.1.ff.ad Sylla. s̄m eum,sed male
seruaī in practica,qa statim ꝙ aliquis dicit si
bi aliquid subtractum absq; eo, ꝙ ꝯllet,sub-
12 tractum,torquentur suspecti de furto. † Sed
q̄ro an debeant p̄cedere indicia ad hoc vt te
stis possit torqueri. Bal.in l.milites. C.de q.
dicit,ꝙ ad hoc vt testis torqueaī non est ne-
cesse qd' p̄cedant indicia,sed pōt torqueri,vt
si sit vilis ꝑsona vel vacillet, vel p̄sumaī scire
veritatem quam taceт C.ad l.Iul.de sic.l.fin.
& facit.l.3.in vers.ad verisimilia causæ.&l.in
terrogari.C.de quæst.& p Dyn.in c.sine cul
pa.de reg.iur.in 6.& Cyn.in l.fin. C. de qō.
facit de adul.l.si postulauerit.§.pe. & i auth.
de test.§.si vero ignoti.ita dicit Bal.ibi,Bar.
in l.1.§. idem Corn. ff. de qō. dicit ꝙ testes
non debent torqueri si non p̄cedant indicia.
imò si essent torti sine indicijs non crederen
tur s̄m eum. Sed Bart.non declarat ꝯtra quē
debeant p̄cedere indicia an ꝯtra principalē,
vel ꝯtra testem.Sed idem Bar.in d.l.1.§.qō-
nem . dicit ꝙ debent esse aliqua indicia ꝯtra
testes,ꝙ ipsi debent hoc scire,vel quia ipsi va
cillant,vel qa aliq. dñt eos interfuisse,vt l.ex
libero.in prin.& l.vnius.§.teste. ff. de quæst.
Et illud est verius,qd' ēt sensit Bal.in d.l.mi
lites.licet male explicet, imò vī seipsum in-
uoluisse.Dixit ēt Bar.in l.1.in princ.ff.de q.
13 † ꝙ debent apparere aliqua signa ꝯtra reū
priusquam testes torqueri possint p illum
tex. non ergo indistincte torquendi sunt te-
stes

stes sed ita demum si sciant aut scire debeant veritatem negocij directo, vel p aliqua indicia. & de hac scientia vera, vel psumpta debēt apparere indicia, puta, qa testis dicit qñq; se scire, & qñq; negat, & sic ille vacillat pp qđ psumit scire veritatem, & velle occultare ipsam, & tunc torquetur, vt d. l. ex libero. Item si reus negat se interfuisse negocio, de quo qrit, & alijs testes dñt illum interfuisse, vel illum cfessum esse interfuisse, & tunc ēt psumit scire veritatem, & ipsam velle occultare, nā tunc ēt torquet, vt l. vnius. §. testes. & l. is cui.

14 ff. de quæst. † Item si maleficium est factum domi, certe existētes in illa tpe maleficij torquent, qa scire psumunt q̄ fiunt in domo. ea sus est in l. fi. C. de sic. & in l. in adulterij qōne. C. de adul. & ibi dixit Bal. q illi q sunt in domo psumunt scire ea q̄ fiunt in domo, & non alij. Et hinc est q rone illius psumptæ notitiæ torquent q sunt in domo. facit ff. locati. l. dñs horreorum. C. de repudi. l. consensu. §. super seruis. & de test. c. veniens, fm eum, q ēt dixit in d. l. fin. de sica. q illi demū sunt torquendi, q psumunt scire veritatem, & ideo absens non psumit scire veritatem, & per cns non torquet, vt l. 1. §. hoc aūt senatus ff. ad Sylla. fm eum, facit l. 1. §. sed si eos. ff. de magist. conue. Item si maleficium factum est in conuicinio, torquent vicini q psumuntur scire veritatem maleficij ibi comm. ssi, & pp hoc ēt torquent, arg. ad l. consensu. §. super seruis, fm Bal. si ergo cclusio q testis contra quem est præsumptio, & indicium q sciat vel scire debeat veritatem negocij, pōt torqueri de iure, non alias, de hoc ēt p Bal. in l. nō so

15 lum. C. de adul. † Sed tunc qro, an sup his in dic js ctra testem habitis disputabit, sicut disputat de indicijs habitis ctra aliquē, q torquet in seipsum, de quo i l. custodias, p Bart. & alios. ff. de publ. iud. rñdet Bart. in l. vnius. §. testes de quęst. q non, qa in his non debet hri disputatio cum aduocatis, sed committit iudici, & ita debet intelligi l. is, cui. ff. de qō. & in authen. de testi. §. si vero ignoti. & C. de testi. l. nullum. fm Bart. Item notandum, q si testis ante torturam dixit vnum, deinde tortus dixit oppositum, statur secundo dicto facto in tormentis, secus aūt si non fuisset tortus, tunc stare primo, nisi dcm̄ suū incontinenti mutasset anteq̄ diuertisset à iudice. vt not. gl. in authen. de testib. §. q a vero, prudēs tñ assessor faciat vnicū tm̄ dcm̄ reperiri scriptum fm Bar. & Ang. in l. si postulauerit. §. pen. ff. de adult. & ita ēt ad Iiam tenet Bal. in l. non solum. C. de adult. ctra istud tamen vē

16 facere qđ not. Bar. in l. eos. ff. de fal. † Item not. qđ validius est dcm̄ testis cum tortura, quam sine tortura, vt in authen. de testib. §. 1. & ff. de prob. l. cum pbō. dixit Bart. in l. 1. §. qōni. ff. de qō. Et hæc dicta sufficiant circa torturam testium faciendam vel non faciendam, quam mām non inuenies alibi ita plene redactam. Item ab illa rła, qua dcm̄ est supra q liber homo torquet, excipiunt qdam personæ. Excipit nanq; minor 14. annis, qui nec in se nec in alium torquet. l. de minore. in princ. & l. ex libero. §. 1. ff. de qōni. licet tñ non torqueat ea tortura qua torquent maiores, ñ cedi pñt habena siue corrigia, vel ferula, vel alr terreri, vt l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. excipiunt, in prin. cod. tit. Item text. in d. l. de minore, vř velle. q minor 14. torqueri possit tanq̄ maior in crim. læsæ maiest. & qđ fidē faciat in dicto crimine, ad hoc facit text. in l nullus. C. ad l. Iul. maiest. Ex hoc dico qđ si ex forma statuti minor. 14. ad testificandū habilitaretur. quod hoc casu poterit torqueri minor, de quibus dixi supra, & idē in quolibet inhabili, & minus idoneo de iure cōi

17 qđ est notandum. † Sed p declaratione prædictorum quæro, cum impubes de iure cōi non possit esse testis. vt l. 3. §. l. Iul. & in l. in testimonium. ff. de testi. & tortura fiat ad illuminandum veritatem negocij de quo qrit, vt l. cum falsum. & l. hoc quod placuit. C. de quæst. qño facta ex lex de ipso impubere, cū nullum esset dubium de hoc contra. l. quod Labeo. ff. ad Carbonia. & l. ancillæ. C. de furtis. Rñdeo fm Bart. in d. l. de minore. q torquetur non vt plene pbet sed faciat indiciū non plenum sed qualequale, vt l. 1. §. impubes. ff ad Sylla. & no. in l. tale. C. de his quib. vt indig. fm Bar. in l. maritus. ff. de quęst. Sed

18 Bal. in d. l. tale, dicit not ex gl. hic posita. † q impubes cum leui tortura interrogat, nō ad cdemnationem, sed ad instructionem. Nō tñ est intelligenda de infante, q a q quidqd videt ignorat. Ois. n. lex de habili loquitur d. l. excipiuntur, & C. ne sacrum baptis. re. l. 2. ita dicit ipse ibi de hoc est gl. in l. inuiti. la 2. ff. de testib. vbi gl. vult q pupillus in criminalibus faciat indicium, dummodo sit pximus pubertati, & doli capax. sentit tñ gl. q non faciat plenum indicium dum dicit aliqđ indicium

cium,&c.& sic concordat cum doctrina Bar. de hoc tñ nota per Spec. in tit. de teste.§. 1. vers.item excipit qđ' est impubes.& Bald.in l.seruos.C.de testib.Item non torquetur senex in decrepita ętate constitutus ſm Odof. in d.suo tract.&Gand.in suo tract.maleficio rum sub tit.de qõ.ver. quæ personæ pñt tor queri, per l.3.§. ignoscit.ff.ad Sylla. dcm est satis ęquum,sed tex.si recte inspiciat hoc nõ probat,q a loquit in eo q tenet iuuare, dñm suum,sed si pp ætatem decrepitam non põt excusat,& ideo non torquet, sicut ille qui iu uare posset.pro hoc tñ dicto facit quod not. Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de inf.

19 † Item milites, & veterani non ignominiæ causa missi,& ipsorũ filij non torquent, vt l. milites.in princ.C.de qõ.& l.nullus.& l.mi lites.C.ad l. Iul.maiest. Sed qd de militibus nostri tpis an torqueri possint. Cyn. in l.3. C.ad l.Iul.maiest.vult q sic,cum nõ sint pro prie milites, & idem vult Ang. in l. milites. ff.de qõ.quos refert,& sequit Aret. in tract. malef.in gl.fama publica.col.23.in ver.6.q ro,& idem approbat do.August.ibi in addi. dñt tñ q Sal.in l.1.C.de iur.& fac.ignor.te net ɔtrarium.s.q milites nostri tpis nõ pñt torqueri,& idem dicit velle Guil.de Cu.in l. penul.ff.ex quib.cau.ma. & istud dicit appro bari p Moder.in l.Centurio.ff.de vulg.& pu pil. & per prædicta vr̃ q epi non pñt torque ri,cum ipsi teneant culmen dignitatum.c.ve nerabili.de præben. facit de conces. præben. c.dilec.ita tenet Paul.de Eleaz.i c.grauis. de

20 pœn.† Item decuriones, & eorũ filij idẽ pri uilegium hñt vt non torqueantur,vt l. diuo Marc.& l.decuriones,de qõ.C.& per hoc di cit Bal.in d.l.decuriones, q idem est in prio ribus,& ancianis, & consiliarijs,qui loco de curionum hñt. sed Odof. in d. suo tract. de qõ.in fin.& Gand. in suo tract. malef. in tit. de qõ.in ver. supra dcm est decuriones dñr, q hoc non seruet de consuetudine, nã licet de iure sit verum q priores,& ɔsiliarij ciuita tum sint loco decurionum l. nulli.ff.qđ' cu jus.vni.not.& l.si pupillus.§.decurio.de uer. sign.& gl.in rubr.&in l.2.C.de iure fisci.lib. 11. & dicit Gand.ibi supra q de ɔsuetudine ita vidit obseruari,q torqueant,& ɔsului p sa pientes in ciuitate Bononiæ, sed hoc an sit

21 obseruandum dicam inferius. † Aduerte tñ quod istud quod dictum est de decurionibus fallit in eo qui commisit crimen falsi.nam in eo crimine torquentur,vt l si qs decurio. C. de fal. Item fallit nisi decurio esset infamis. ſm gl.in d.l.diuo Marco. Item qui olim fuit decurio filr̃ non torquetur l.nihil.in fi. C.de quæst.& l.fin.ff.de decu.Et idẽ in prioribus, & ancianis,& consiliarijs ciuitatum. nam q olim fuerunt in dicto officio non pñt postea torqueri dixit Bal. in d.l.nihil. Item parẽtes decurionum eodem priuilegio vtunt quo ip si decuriones,vt l.si matrem.C.de pœn.&ff. eod.tit.l.moris. §. parentes quoque. & licet illi tex.loquant in pœnis tñ idem vr̃ in tor tura,q a ista parificant,vt l.milites,in prin.&

22 l.diuo Marco. C.de qõ. † Item dicta regula fallit in nobilibus hominibus, qui ẽt de iure torqueri non pñt, vt hoc tenet ẽt Odof. in d.suo tract. Quid aũt de doctoribus,& aduo catis an sint exempti a tortura. Odof. in d. suo tract.circa fin.arguit ꝓ,& contra. Et pri mo vr̃ q possint torqueri,nam milites tor queri non pñt vt supra dcm est sed aduocati & patroni causarũ dñr militare.vt C.de ad uocatis diuerso.iud.l.aduocati.&facit.l.fori. eod.tit.in fin. ergo nec aduocati pñt torque ri. Item miles non põt exigi vltra quam fa cere põt,vt l.miles.ff.de re iudica.vnde idem est in aduocato,ꝓ eãdem rõnem,vt tenet ibi gl.& sic miles, & aduocatus paribus regulis priuilegiant. Et ꝓ hac parte vltra ipm addu co qđ' nota.Bar.in l.3.C.de professo,& me

23 di.lib.10.† vbi notabiliter dixit,qđ doct. ll. & aliarum scientiarum non pñt psonalr̃ capi,vel ad iudicium duci,vel alio modo ve xari,& sic familia ptãtis non debet eos ꝓ ar mis scrutari,ſm eum ibi.Facit ẽt vltra Odof. l.oẽs.C.de decur.lib.10.vbi positi indignita te non torquentur,non distincto in qua di gnitate positi sint.vnde dicit ibi Bart.no.qđ' decuriones,&alij positi in dignitate non tor quentur. sed doctores, & aduocati sunt posi ti in dignitate,vt patet ex not.per Bart. in l. 1. C.de dignita. lib. 12. ergo torqueri non pñt, Ad idem facit d.l.nullus. C.ad l. Iul.ma iest.ibi,aut dignitatis,à ɔtrario sensu.In con trarium facit, quia nulla lege cauetur, quod doct.& aduocati sint immunes,& exempti à tortura, ergo sine lege loqui non debemus l.illã.C.de colla.Odof.factis hincinde argu mentis,soluit pro prima parte,quod sit vera de iure,quod non pñt torqueri,sed de ɔsue tudine,quæ est legũ interpres,bene torquẽ tur,ſm eum,& ita ẽt dicit Paul.de Leaz.in d. cap.

cap.grauis.de deposito.do. Ang. de Arec.in tract. maleficiorum in gl.in verbo. fama publ. col.21. in vers. sexto quaero, & ita legi aliquos modernos tenere,dicentes nunquam vidisse talē cōsuetudinem obseruari, & ita puto tenendū in iudicando,& consulendo,etiam stante dicta cō suetudine,quæ de iure nō valeret,vt dicendū
14 inferius. † Sed prædicta limitat,quod oēs dictę exceptiones cessant in crim.læsæ maiest.vt l. de minore.2.rñ.ff.de qō.& l.nullus.C.eo.ti. Vide etiam per Are. in tract. maleficiorum in gl. in verbo,che hai tradita la sua patria.i prin. Item in crimine proditionis,vt l.desertorē. §.his qui ad hostes. & l. proditores .ff.de re milita. Idem vr in crimine simoniæ, vt dixit gl.in d.l.nullus,per text.in l.si quenq.C.de epis. & cler. ibi,ad instar publici criminis,& læsæ maiestatis accusatione proposita à gradu sacerdotij retrahat. Item etiam esset dicēdum in maleficijs,& mathematicis,&alijs similibus, de quibus loquitur l.& si excepta.C.de malef.& mathemat.Adde idem esse in criminis falsi, vt l.si quis decurio. C. de fal.Et idem in priuato carcere,vt l.1.C.de priua.carc.vide de his duobus in d.l.si excepta,in gl.2. Et quoniam supe rius dictum est,quod aliqui doc.dñt quod de cōsuetudine non seruatur,quod positi in dignitate nō torqueātur.imò aliqui dñr,quod Bononiæ viderunt seruari contrariū,quaero posito quod constaret de tali consuetudine in aliquo loco,an illa valeret,& esset seruanda. Dic quod non,secundum Bart.in l.oēs iudices.C.de decu.lib.10.& ita refert,& sequitur Bertachinus in suo repertorio in verbo tortura,qui loquitur de militibus,& etiam tenet Ludo. in singulari,primi anni.371.quod incipit;milites,& doctores,quem refert, & sequitur dom. Aug.de Ari.in addi.ad tractatum Are. male ficiorum in gl.in verbo,fama publica.in d.vers.
25 sexto quaero †Vlterius quaero an surdus,& mutus à natura possint torqueri, vt cōfiteantur delictū à se commissum,& de quo apparent indicia? Rñdeo reperi Bal. in quadam apostilla in l. 1.C.de confes. qui in simili vr tenere quod nō, quia talis nō pōt damnari nisi ex dictis testiū. Item adde quod supradictæ fallētiæ in quibus hr quod positi in dignitate non torqueantur. Fallunt nisi hoc fiat de scientia principis, & principe cōsulto, nam nullū priuilegium aut dignitas hic impedit dicit text.expressus in l.nullus. C.ad l.Iul.maiest. & prædicta quantum ad torturam liberi hominis.Serui etiam quandoque non torquentur, nam seruus contra dñm non torquetur exceptis criminibus adulterij,fraudati census,& læsæ maiestatis,vt C.de qō. l. 1. & ff. eod. tit. l.1.§. diuus Antoninus. & §. item seruus.& §.cum quidam,& §.si serui.& l.de incestu.cum l.seq.& l.diuus.§.ex quibus. & l.extraneo cum multis simi.eod.tit. Item non torquentur serui nō solum in dñm pręsentem,sed etiam in pręteritum,vt l.vnius.§.seruus .ff. de qō. & hoc ob memoriam prioris dñi, vt ibi. & facit ad hanc rōnem l.penult. C.eod.tit.in fi.& hoc quocunque modo fuerit seruus alienatus,saluo quod pp delictum domini, nam tunc contra dñm torquetur vt l. 1 § idem numero.ff.de qō. Et prædicta sunt vera non solum dño inuito, sed etiam ipso volēte,seruus non torquetur in eum l.seruos.C. de qō.Item seruus non torquetur contra dominum nec pro dño l. pridem.C.de qō. Itē seruus cōis non torquetur in caput alicuius dñorum suorum vt l hoc quod placuit.C.de qō.& l.constitutione. eo.tit. hoc tamen fallit quando socius diceretur occidisse socium,vt d.l. hoc quod placuit.& d.l. extraneo.C.de quæstio. Item fallit in quōne successionis.quando disputatur ad quem hæreditas pertineat, quia plures afferunt se hæredes,vt d.l.hoc quod placuit.& d.§.de quæstione. & l. hæreditarij. ff. de qō.Item fallit cum quæritur de facto serui,vt l.de cōi seruo.ff.de commu.diui.& l. in terrogari.C.de qō.& ad hoc facit l. quicunque.& l.cum seruis.C.de ser. fugiti. & quod
26 ibi per gl.& doct.† Item fallit quando seruus est cōis pluribus,vt pluribus,vt in seruo ciuitatis,vel alterius vniuersitatis vt l.1.§. seruum municipium.ff.de qōni.nam his casibus seruus cōis torquetur in caput alterius ex dominis suis.Item torquetur seruus in caput dñi, quando de dño ipsius quęritur,vt l.quoties.C.de qō. Item torquentur serui hæreditarij,cum de falso testamento quæritur vt l.patre.§. fi. ff.de quæst.& l.cum testa. C.eod.tit. Item si pp successionem disputatur de statu ingenuitatem uolentis, nam tunc etiam torquentur serui,ut l.super statu. C. de quæst. Sed dcōꝝ casuum ratio potest assignari,quia serui hoc casū non pñt clare, & firmiter dici alicuius donec patefactum sit quis sit iustus successor, ut not.gl.in d.l.quoties.Item seruus qui tpe accusationis nō erat accusati,si ab ipso emitur pendente iudicio,& processu, tamen in ipm torquetur in l. seruus ad hæc, versic. sed & eum.ff.de quæst. Item seruus castrensis peculij

culij filij non torquetur in patrem neque fi-
liũ.l.de minore.§.1.ff.de qõ.Item seruus pa
27 tris non torquetur in filiũ,vt ibidem. † Pro
morte vero filij torqueť seruus patris,& ecõ
tra pro morte patris torqueť seruus filij, vt
in l.1.§.si pater.ff.ad Syll.Itẽ seruus redhibi
tus nõ torquetur in caput emptoris.l.ẽt.ff.
de qõ.Item in causa liberali non torquetur
seruus,vt l.de minore.§.fi.ff.de qõ. vbi glos.
hoc late examinat,& l.si q s ne quæst.eo.tit.
Item seruus nõ torquetur contra possessorẽ
hæreditatis,licet q̃stionem de hæreditate pa
tiatur l.ex libero.§.fi.ff.de qõ. Item non tor
quetur contra dñm putatiuum,& bonęfidei
possessorem, vt l.1.§.si seruus.ff.eod.tit. vbi
idem dicit in libero hoie bonafide possesso
pro seruo.Item serui nõ torquentur in dñm
in quæst.stupri.vt d.l.extraneo,2.rñso.ff.eo.
tit. Idem in causa simplicis incestus, vt l. de
28 incestu.de quæstio.ff. † & intm̃ est prohibi-
ta tortura serui in dñm, q̧ etiã seruo sponte
cõfitente aliquid de dño suo, vel ẽt per tor-
menta non creditur,ẽt si dñs consentiat tor
turę,vt de primo est text.in l.vnius.§.seruo.
de secũdo est text.in l.1.§.item seruus. & de
vtroq; in d.l.1.§.diuus Antoninus,de tertio
est tex. in d.l.vnius.§.seruus nec.ff.de qõ. &
l.seruos.§.eo.tit. Sed q d de seruo mariti,an
torqueť in caput vxoris,text. est q̧ sic in d.l.
1.§.seruum.ff.de qõ.& idem vr̃ in seruo vxo
ris,vt torqueri possit cõtra maritum; q a ea
dem est ratio,arg.l.illud.ff.ad l.Aquil. Item
seruus nõ torquetur contra tutorem,vel ma
trem dñi sui nisi in tutelari causa. vt l.2. C.
quęstio.Torquetur tñ seruus in dñm si vxor
occidit virũ,vel vir vxorem,vt l.fi.C.de sica.
& alios casus ponit tex.& gl.in d.l.C.de qõ.
Et dixit Bald.ibi, quod in istis casibus in q-
bus seruus torquetur cõtra dñm, in illis tor
quetur monachus contra Abbatem, qđ est
29 notandũ. † Item libertus non torquetur cõ
tra suum patronum,vt l.1.§.si seruus bona.
vers.sed nec libertũ,& §.si seruus ad hęc.& l.
de minore.§.tormẽta.ff.de qõ.& l.pridẽ. C.
eo.Hoc tñ fallit in casibus,de q bus in d.l.1.
C.de quęstio.sm gl.in d.l.pridem.Statuliber
silr non torquetur contra hæredem donec
pende: ꝯdõ libertatis in pecuniarijs causis,
l.diuus. in fi.de quæstio.ff.quod fallit qñ fue
rit particeps delicti.ff.ad Sylla.l.1.§. in eo.
30 † Vnum non est silentio ꝑtereundum.s.q̧ in
crimine falsi põt torqueri reus,& accusator,
cum modo contra torquendum sint indicia,
text.est sm Bald.ibi in l.vbi.C.de falsis.

1 ☞ *Iudex prae oculis multa habere debet ante quam aliquem torturæ subijciat.*
2 *Initium non est à quæstione sumendum.*
3 *Quæstio seu tortura non est præstanda, nisi præcedant indicia.*
4 *Seruus in facto proprio potest torqueri.*
5 *Seruus quando contra dominum torqueri possit absque indicijs præcedentibus.*
6 *Quæstio absque indicijs dari potest in tractatibus proditorijs.*
7 *Accusatus ob contumaciã bannitus si postea comparuit, torqueri poterit absque alijs indicijs.*
8 *Quæstio non pro oĩ causa, aut ꝑsona est sumenda.*
9 *Iudex qualem debeat facere diligentiam dũ delictum refertur sibi esse commissum, & num. 11.*
10 *Tortura non est adhibenda nisi prius liquido constiterit de facto.*
11 *Inquisitus, vel accusatus de delicto qua forma citari debeat.*
12 *Accusatus citatus, & non competens, ponitur in banno, & censetur confessus.*
13 *Iudex antequã aliquem torquet indiciorũ copiã dare debet, vt si valeat reus, eadem purget.*
14 *Torqueri timens iniuste, hoc est sine indicijs, potest appellare.*
15 *Quæstioni, seu torturæ locus non est, si aliunde veritas haberi potest.*
16 *Iudex plenariam de maleficio habens certitudinem licite appellationi potest obuiare.*
17 *Iudex nõ inhumane, sed iuris ordine seruato, & cũ moderamine, ad torturam debet procedere.*
18 *Iudex torquendi fortitudinem, ætatem, valetudinem, & personam attendere debet.*
19 *Iudex an, & quando teneatur si reus in tortura, vel ob torturam moriatur.*
20 *Iudex non tenetur si reus tortus casu fortuito moriatur.*
21 *Iudex in dubio officium suum gessisse ꝓsumitur.*
22 *Iudex non ꝓsumitur iura & ea q̃ ad suum spectant officium ignorare, tametsi quamplurimi iure medullitus in iure intendunt consecuti sint minime ad corticem vsque leges contemplati.*
23 *Ignorantia iuris, in iudice culpa lata est, qui & dolo non carere præsumitur, cum se iuris peritum fateatur.*
24 *Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis nõ est dolo æquiparanda.*
25 *Iudex in corpus alicuis grauamen inferens, extraordinarie punitur.*

26 Iudex

26 Iudex allegare potest se in iure errasse, & hoc est suam turpitudinem detegere.
27 Iudex in torquendo modum excedens, non iudex, sed priuatus fingitur; quemadmodum, & tutor male administrans fingitur non tutor. & num. seq.
29 Pœnam non meretur qui lege permittente quidquam operatur.
30 Torto mortuo quis teneatur, si dolo, culpa, vel casu mortuus sit nesciatur.
31 Iudex in dubio quæstionem debito grauiorē intulisse præsumitur zelo iustitiæ, & non dolose.
32 Iudex dolose excedens modum torturæ l. Corn. debet pœnam subire.
33 Iudex sine causa, & absque indicijs, & dolose aliquem torquens, plectendus est capite.
34 Torturæ iniusta alicui illata tenētur iudices, & pitātes, sed non officiales ex mādato facientes.
35 Iudex pro torto mortuo tenetur pœna pecuniaria, stante statut quod &c.
36 Iudex ad quid teneatur si tortus non moriatur, sed iniuste, & inhumane debilitatur.
37 Tortura indicijs probatur, & coniecturis, si à potestate negetur.
38 Domestici pro delicto domi commisso possunt torqueri.
39 Tortura, & violentia in occulto facta, per famam, & vociferationem probari potest.
40 Confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse asserat, dummodo apud acta non ratificet.
41 Testes duo de actu corporali, & visibili deponentes, præferendi sunt decem alijs de mentali, & inuisibili actu deponentibus.
42 Quæstio, seu tortura non est vniformiter applicanda, sed secundum delicti exigentiam, & grauitatem.
43 Aduocatus confessionem absque indicijs legitimis torti infringere intendens, qualiter articulari debeat.
44 Reus tortus confessionem illicitam per tormenta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore.
45 Perseuerare præsumitur, qui reuocasse non reperitur.
46 Confessioni per torturam absque indicijs extorta non statur, etiam si perseueretur.
47 Tortura intantum præcedere requirit indicia, vt si milies tortus absque indicijs in confessione perseueraret, ipsa confessio nulla esset.
Confessio facta in tormentis absque indicijs, non conualidatur ex superuenientibus indicijs.
48 Sententia lata vigore confessionis in tortura iniuste extorta, an sit nulla ipso iure, vel erit opus appellatione.
49 Iudex ante processus formationem, & litis contestationem, ad torturam procedere non debet.
50 Quæstio non datur nisi indicijs prauijs, & in alijs probationibus deficiatur.
51 Iudex defensionem parti auferre nō potest, sed ad se defendendum præfigere debet terminum.
Copia indiciorum reo dari debet, ad purgationem faciendam.
52 Tortura an possit adhiberi diebus in honorem Dei feriatis.
53 Testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorem feriato.
54 Tortura cui prius debeat applicari, quando plures sunt torquendi.
55 Filius in conspectu patris prior eo torqueri debet, & fœmina prior masculo.
56 Iudex qualiter in tortura positum examinare, & interrogare debet.
Tortus vt testis qualiter interrogari debeat.
57 Tortus in seipsum de alijs nō est interrogandus.
58 Tortus negans, & in negatione perseuerans, an possit iterum torqueri.
59 Tortus sufficienter non debet rursus torqueri, nisi de nouo superueniant alia indicia.
60 Assessores honoris auidi torturam repetētes sunt puniendi.
61 Quæstio, seu tortura quando repeti possit.
62 Tortura leuis, & incompetens repeti potest.
63 Indicia noua quæ dicantur.
64 Confessus crimen in tormentis, & præcedentibus indicijs, an possit torqueri super alijs delictis, de quibus nulla sunt aduersus eum indicia.
65 Tortus, & crimen confessus quando possit super alijs torqueri criminibus.
66 Iudex cautus in actis facere debet vt appareat torturam moderato contra detentum fuisse adhibitam.
Iudex qui aliquem indebite torsit, quæ cautela in eius relaxatione vti possit.

Quæstio quinta, secundæ partis.

QVinto principaliter quæritur. Qualiter sit perueniēdum ad torturam? 1 † R̄ndeo, ꝙ multa debet iudex hr̄e ante oculos anteq̄ ad ipsam pueniat. Nam primo sciēdū est, ꝙ à tormētis nō est incipiē dū, neq; adeo torturæ est fides adhibēda, vt ab ipsa incipi debeat, sed ita demū ad ipsam puenit si ɔtra torquēdum p̄cedant indicia, & argum.

argumenta eius negocij de quo quæritur, ista est snia text. in l. 1. in princ. ff. de qō. & l. milites. §. oportet. C. eo. & l. sicut in fi. C. de fal. Qualia aút debeant esse ista indicia fuit
2 dictum superius. † Et ad id quod deīn est ꝙ à qōnibus non est sumendum initiū est tex. in c. cum in ꝯtemplatione, de reg. iur. in antiq. vbi ēt dicit gl. ꝙ si secus fuit pōt appellari, vt hr ēt 3. q. 6. non solent. Hoc tñ fallit in casu l. prius. ff. ad Syll. vbi fm intellectum gl. quā sequuntur Dyn. & Bart. ibi seruus in casu illius l. torquetur absq; indicijs præcedentib. gl. tñ in l. 1. §. item illud, eod. tit. vr̄ velle ꝙ non possit seruus torqueri absq; indicijs. & ita ēt tenet in l. quicunque. C. de ser. fugit. in gl. no. duo mirabilia. Idem tenet gl. in l. eum ꝓbatio. ff. de probatio. Idem in l. serui. ff. de
3 telli. fm vnam opin. † Ego credo nequaquā deueniendum ad torturam non ꝑcedentib. indicijs, vel quantum ad seruos qualiquali præsumptione veritatis. Non ob. huic ꝯclusioni. d. l. prius, quia illud prius intellr̄ anteq̄ ꝯtra aliquem formetur processus fit examinatio seruoꝝ dñi. Et non fit examinatio indistincte oium seruoꝝ, sed eoꝝ tm̄ qui verisimile poterant scire veritatem, & dñm iuuare potuerunt. & ideo illa verisimilitudo sciæ est qualequale indicium ꝯtra torquendum, non tñ dico, ꝙ requiratur plenū indiciū, de quo ēt fuit dcm̄ supra in prox. qō. & ita intelligo gl. in l. interrog. C. de qō. q̄ dicit ꝙ seruus in his quę pendent ex suo facto torquetur. forte etiam indicijs non præcedentib.
4 † Nam ex quo tractatur de facto serui ꝓsumitur scire veritatem negocij. & ideo vt per torturam veritas liqueat torquetur. ar. l. hoc qđ placuit. C de qō. & ita ēt intelligo. d. l. cum ꝓbō. & d. l. serui cū. Non obst. gl. q̄ dñt req̄ri indiciū, & sic vr̄ loq de pleno indicio, qa rñdeo, & ꝯfiteor ꝙ si extat indicium plenum pñt serui torqueri, sed si non sit plenū, sed qualequale, ēt torquentur. Credo tñ, ꝙ in d. l. prius sit illud speciale, ꝙ anteq̄ formetur processus, perueniatur ad tormenta, qđ alr̄ fieri non pōt, ut inferius dicetur. Dicta tñ regula fallit in casu singulari. s. si accusatus, uel inquisitus nollet rñdere accusationi, vel inquisitioni, & pñs foret. Nam torqueī non ad eruendam confessionem, quia non præcedunt indicia, sed ad eruendam rñsionē affirmatiuam, uel negatiuam prout sibi placuerit, fm Bal. eleganter. in l. si accusationē, in ult. col. C. qui acc. non poss. Item fallit fm Az. in summa. C. de qō. in uer. & sunt ista re
5 gularia. † Nam fm eum, seruus torquetur in dñm nullis præcedentibus indicijs in crimine læsæ maiest. quod ad salutem principis pertinet, vel forte populi R. & in crimine fraudati census, & adulterij, & homicidij, & in casu qñ maritus dr̄ occidisse suam vxorē, vel econtra, alias aút seruus non torquetur in dñm in causa criminali nisi præcedant indicia, ut l. 1. C. de qō. & l. 1. primo rñso. ff. eod. tit. & l. fin. C. de sicar. fm eum. Mihi vr̄, ꝙ ēt in dictis casibus debeant præcedere indicia ad minus præsumptiua ꝙ serui scire debeant ucritatem non dico indicia plena. & ista opinio mihi vr̄ æquior nam non reperio tex. contrarium dicentem, & illud minus exorbitet à iure cōi quo cauetur indicia dr̄e præcedere torturā. vt in d. l. mil. & ꝓptum est leges legib. concordare, vt in l. 1. C. de in-off. do. & dixi de hoc plenius supra proxime.
6 † Addo alios casus in quibus vr̄ posse deueniri ad torturam sine indicijs, videlicet in ꝓdimentis, & tractatib. qui fiunt secreto, & hoc pp ꝓbōnis difficultatē, ut vr̄ uelle Bal. in l. quicuq;. C. de ser. fug. ad qđ facit, quia sunt alij casus in quibus ꝑuenitur ad torturā sine indicijs quos ponit gl. 15. q. 2. c. qōnē & tñ in illis casibus non est tm̄ facinus, qm̄ est crimen læsæ maiest. Sed in ꝯtrarium est tex. in l. si q̄s alicui. C. ad l. Iul. maiest. & ibi hoc tenet gl. Cy. Bal. & Saly. ꝙ in crim. læsæ maiest. nō ꝑuenitur ad torturam sine indicijs, nisi uelimus dicere, ꝙ ille text. in d. l. si q̄s alicui, loquaī qñ indicia poterant hri, secus si hri non poterāt, sed certe fm hoc multum restringeretur ille tex. in quo Doct. maxime Ang. dñt ꝙ nullo modo q̄s torqueaī ēt in isto crimine sine indicijs, licet in isto crimine sint multa alia spālia, & ab hac opi. q̄ est cōis non vr̄ recedendū, de quo vide per Are. in trac. malef. in gl. in uerbo, che hai tradita la tua pria in princ. & ibi ēt p d. Aug. in add. Itē uide, & adde alios tres casus in q̄bus ad torturā ꝑuenit sine indicijs quos enumerat gl. i d. c. q. 12. q. 2. quā gl. refert, & seq̄tur idē d. Ang. in d. add. & ēt in gl. ver. fama pub. in add. sup uers. nūc uideamꝰ de tort. col. 35.
7 † Adde alium notabilē casum, in quo pōt ad torturā ꝑueniri sine indicijs, videlicet, qñ accusatus, vel inq̄situs, qa non comparuit, fuit positus in bāno pp contumaciam, nā si

postea

postea comparet, quia vult purgare ɔtumaciam,& tñdere, qa forte hoc ei a statuto pmittitur, poterit tunc poni ad torturã absq; alijs indicijs pp eius præcedentem ɔtumaciam fm Nic.de Mat.& Bald.in l.1. §.sequit̃ videre iuxta fi.C.de hær.inst.quod est menti tenendũ. Sed an qñ torquentur testes debẽt pcedere indicia fuit dcm̃ supra in 4.q. princ.
8 in uersf.quod aũt dcm̃ est. † Secundo, iudex debet aduertere, qa non p omni casu,neq; de oi persona qõ sumenda est l.edictũ .ff. de qõ.& est plene dcm̃ supra in 3.& 4 q.princ. Tertio,debet aduertere ad qualitatem indiciorũ,quia nõ q̃libet iudicia, sed uerisimilia, aut uero pxima requirunt.l.1. 2.rñso .ff.de qõ.& l.mil.§.op.C.eod. Quarto,iudex debet aduertere, vt non ponat aliquem ad torturã,nisi prius ɔstet de delicto,ut l.1.§.illud, ff.ad Syll.ad idem uide tex.in l.si qñ.C.vnde ui.& fuit supra dcm̃ in 4.q.prin.in uer. item nota qđ nunq̃.vñ Aret.ex hoc in suo tract. malef. in gl. in uerbo fama pub.in uersf. 12.
9 tu uide. † dicit ꝙ iudex debet esse in hoc bñ cautus,ꝙ si furtum dr̃ fcm̃, vel aliud delictũ cõmissum, faciat in bastardello p diligẽtem inuestigationẽ,vel inqsitionẽ q̃relam, & testes,& uisionẽ officialis apparere,ꝙ furtum, vel delictũ est cõmissum, & sic describi p notarium,& describi vulnera, & sic de homicidio,ꝙ mittat officialem ad uidendũ vulneratũ,uel mortuum,& hoc redigatur in actis prius, alias aũt nisi facta ista diligentia aliquem torqueret, posset teneri in syndicatu. Ad qđ facit fm eum,ꝙ in simili nota. in l. hæc aũt.§.1.ff.ex qui.cau.in pos.ea. l.multũ ff.de ɔd.& dcm.ad hoc qđ dicit Bal.in l.3.§. eiusdẽ.ff.de testib in add.dicit.n.p tex.in d.l.
10 1.§ item illud † ꝙ prius debet ɔstare liquido de facto anteq̃ quis torqueat̃, vñ tortura fit ad liqdationẽ psonæ non ad liqdationẽ facti.Itẽ dicit,ꝙ dispõ.d. §. itẽ illud, fallit in crimine falsi p l. vbi. C. de fal. & in crimine furti.p l.cũ seruus.ff.de ɔd.ob cãm.& in crimine adulterij p l.pspexit.ff. q & à qui. ita: refert do. Aug.de Are. in add. ad tract. Are. malef.in gl.in uerbo fama pub.in versf.supra alleg.vbi ẽt dicit,ꝙ ipse dubitat de istis trib. fallentijs, quia illæ ll. non vñr hoc probare. Et ibi etiam dicit,ꝙ si non potest ɔstare de facto. puta quia aliquis confitetur occidisse aliquem viatorem, & eum proiecisse in flumẽ.& an sufficiat de hoc ɔstare p famam,

vide ibi in remissionib.ad quas se remittit. Dicit ẽt ibidem,ꝙ iudex non solum nõ debet procedere ad torturam,sed nec ad inqsitionem spãlem,nisi prius ɔstet de delicto. & dicit hoc velle Bart.in l.1.in princ.ff. de qst.
11 † Quinto,iudex debet aduertere q̃ antequã veniat ad torturam,debet .n. procedere hoc modo, quia habita informatione de delicto & si ɔstito sibi de facto, vt supra pxime dcm̃ est, debet in bastardello facere inqsitionem contra illum q̃ tale delictum dr̃ cõmisisse, q̃ erit inqsitio specialis quo ad delictũ,& gñalis quo ad psonas,& sup illa debet examinare testes ẽt nullo aduersario ad hoc citato. Et si habuerit indicia, pcedat ad inqsitionẽ specialem ɔtra psonam ɔtra quam laborant indicia,& illam ponit in lib.actorũ prout hr̃
12 in cap.qualr̃,& qñ, de acc. † Et hoc facto,si aduersarius non est in manibus suis, faciet ipsum citari, cum tenore inquisitionis, qđ veniat ad rñdendum dictæ inquisitioni, & si est accusatio eodem modo faciet,& si cõparuerit,& negauerit,iterũ examinet illos eosdẽ testes,vel alios,& eorũ dicta ponat in lib. actorũ. & hoc faciat parte citata ad vidẽdum iurare testes.& si ex dictis test.bus,vel aliunde,habet indicia ad torturã sufficientia,tunc faciat iterũ inqsitum, vel accusatũ citari sub hac forma,videlicet quod cum ɔtra eum pcessum sit per viam inqsitionis, vel accusationis,eo quia dr̃ cõmisisse tali tpe,& tali loco tale delictum,prout ɔstat apud acta &c.& qa ɔtra eum laborant indicia super tali delicto, ꝙ intra tot dies compareat ad ɔfitendũ tale delictum, non obstante sua negatione, aut ad purgandum indicia q̃ contra eum laborant,& ad subijciendũ se torturæ. Sed formam hmõi citationis ponit ɔstõ prouinciæ Marchiæ in lib.maleficiorũ,in rub.de malef. ɔtra quem apparent indicia,quæ est rub.87. Quam formam seruabunt ius dicentes in Marchia. Et his factis, si reus comparuerit cum retineas,& torqueas immediate fm in
13 diciorũ qualitatem. † Si aũt in termino non comparuerit,ponas eũ in bãno,& sic habebitur p ɔfesso dcm̃ maleficiũ. ita dicit singlr̃ Bart.in l.pen.ff.de qõ.Et illam practicam ponit Are.in suo tract.malef.in gl.in uerbo cõparuerunt dicti inqsiti, & negauerunt totũ, post principium,qđ dicit esse mẽti tenendũ, qa poterit facere honorẽ.Sed licet ista sit pulchra theorica, tñ nõ est pfecta iudicio meo.

nam

nã si reus ad hãc citationẽ factã cõparet, & petat copiã taliũ indicio℞ iudex debebit publicare testes, & ꝓcessum, & dare copiã indicio℞, cũ termino ad opponendũ, & purgandũ indicia, in quo termino poterint reprobari testes tã circa ꝑsonas q̃ circa dicta vt d. l. custodias. vbi gl. Bart. Ang. & Imol. ff. de pub. iud. & ꝑ Bar. in l. vnius. §. reus. & §. cognito℞. ff. de q̃st. in l. si postulauerit. §. q̃st. ff. de adulter. & l. fi. in fin. ff. de q̃st. & melius ꝑ eũdẽ in suo ꝯsilio incipiẽte, ꝓductus q̃õnis. ꝓ quo req̃re in l̃ra ad char. 180. vbi dicit ꝙ iudex anteq̃ ponat aliquẽ ad torturã debet dare copiã indicio℞ cũ termino ad illa purgãdũ, & dictis testibus, & indicijs reprobatis, & purgatis indicijs nõ ꝓcedit ad torturã. Et plus ibi dicit, ꝙ sup hoc debet ꝓnũciari esse vel nõ esse deueniendũ ad torturã. de hoc vide ẽt per Trancr. de Corn. in sua compendiosa in 6. parte princ. q. 17. pro qua require in l̃ra h ad char. 213. Et ab ista pronuncia esto ꝙ sit interlocutoria appellari poterit, ẽt de iure ciuili, cum ꝑtineat grauamẽ irreparabile. vt ꝑ Bar. & doc. in l. 2. de appe. reci. & ꝑ Bald. in l. 2. C. de epi. audi. de quo est casus in d. l. 2. ff. de app. reci. Et hoc hẽt locũ si ꝓnunciabit esse torquendũ. Sed q̃d si pronunciabit non esse torquẽdũ, an ꝑ illũ q̃ petebat d̃re torqueri poterit appellari. Aret. in d. l. 2. ff. de app. reci. ponit hãc q̃õ. & dicit ꝙ non, cũ illud grauamen possit reparari in s̃nia diffinitiua ꝑ illũ tex. & rõnem sui. Facit ad prædicta gl. in c. cum in ꝯtemplatione, de

14 reg. iur. in antiquis. q̃ vult † ꝙ si quis timet torqueri sine indicijs. & sic iniuste, põt appellare. de quo ẽt hr̃. 3. q̃õ. 6. non solet. & dixi supra in 5. q̃õ. principali, circa princ. Et aduerte, ꝙ facta supradictis appellatione licet sint interlocutoria erũt ligatæ manus iudicis. vt nõ possit ad torturã ꝓcedere ẽt ante quã sibi inhibeat. q̃m licet alias ꝑ appellationẽ ad interlocutoria non videant̃ ligari manus iudicijs à quo ante inhibitionẽ. vt in c. sup eo. el 1. in prin. de app. in 6. tñ illud intelligit q̃n esset appellatũ ad interlocutoria ex qua inferẽ grauamẽ reparabile ꝑ appellationẽ à diffinitiua. Secus si inferẽ tale grauamẽ q̃d' reparari nõ posset, ꝑut est tortura. ita dicit Raph. in l. eius q. ff. de ap. reci. Idem vult Bal. in rub. C. cõmina. vel epi. vbi ẽt dixit ꝙ ꝯfessio post appellationem secuta est nulla.

15 Sexto, † Iudex ꝯsiderare debet, ꝙ non est deueniẽdũ ad torturã si aliũde veritas h̃ri põt. Sed q̃n aliũde nõ põt h̃ri, tũc erit locus torturæ. l. diuus, in prin. & l. edictũ. ff. de q̃st. & l. quoties. C. eo. tit. & idẽ dicit Aret. in tract. malefic. in gl. in verbo fama publ. col. 22. ver. Secũdo quæro. Ex quo dicit ꝙ cautus iudex debet facere apparere in actis ꝙ iudex nõ possendo aliter veritatem h̃re declarauit deueniendũ ad torturã, alias posset teneri in syndicatu. Vide ad ꝓdicta Gand. in tract. malefic. in rubr. de q̃õni. & torm. in princ. qui dixit, ꝙ iudex qui de aliquo q̃õnem h̃re intendit ante omnia h̃re debet iuris, & humanitatis rõnem, & debet h̃re hanc consyderationem, vt non facile, & repente ad q̃õnem procedat si aliqua alia via leuiore potest obiecti criminis veritas, inueniri quantumcunque adsint indicia vel verisimilia argumẽta. allegat d. l. diuus. ff. de q̃õ. Et Ang. in l. si certus. ff. ad Sylla. dixit ꝙ si maleficium est liquidatum ꝓbõnes veras, male facit iudex ponere malefactorem ad torturã, & tenebitur syndicatu. & hoc ẽt dixit Io. And. in d. c. cũ in ꝯtemplatione. de re. iur. in antiquis, & d. Catal. de viso, in suo tract. synd. in q. 132. & in q. 209. 210. 211. qui ponit q̃d' de facili non est deueniendum ad torturã. & Cy. in l.

16 1. & d. l. 2. dicit ego credo, † ꝙ iudices bene faciunt, q̃n h̃nt plenariam certitudinem de maleficio si obuiene ne appellet ꝑ calũniã, & maxime in criminibus enormibus, in quibus licet interdũ leges trãsgredi. l. si q̃s filio exheredato. §. sed si ff. de inusto te. & ꝙ no. Inn. in c. 1. de ꝯst. q̃d' est multũ notabile fm eũ. Et idẽ Bald. in d. l. 2. dixit ꝙ iudices bene faciunt q̃rẽdo ꝯfessionẽ extorquere à conuictis ne crimina patentia remaneãt impunita, nec debet dari occasio appellãdi, tñ si ꝯstaret de tortura nõ esset ꝓhibitum appellare. Sed idẽ Bal. in l. q̃ s̃niam, in fi. C. de pen. mutauit s̃niam, & tenuit ꝯtrarium dicendo, ꝙ si dilucide q̃s sit ꝯuictus non debet torqueri, & hoc puto de iure verius, & sequendũ. Ex supradictis infero ꝙ in notorio crimine nõ est deueniendũ ad torturã, q̃a tortura nõ adhibetur nisi in defectum ꝓbõnum, vt superius dictũ est.

est. sed hic de crimine liquet ergo nõ est ꝓ-
17 cedendum ad torturam. † Septimo aduertat iudex, ꝙ ad torturã ꝓcedendũ est cũ moderamine, & non effrenate, & inhumane, & de bito iuris postposito. vt l. nihil. C. de qõ. ad q̃ facit quod hr in l. 1. C. de emen. ꝓpin. & in l. 1. C. de emẽda. seruo. itaq; tortura non debet esse indicium rõnis. & melius est infra substitre q̃ supexcedere. vñ ait apostolus. qđ iustũ, & æquũ est parate, sciẽtes ꝙ dñm in cœlo habetis, & ita iurisconsul. ꝙ nimia asperitas dñoꝝ est tẽperanda, & corrigẽda. vt l. 2. §. dñoꝝ. ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. & tales ita sæuienter ꝓcedẽtes sunt priuãdi iurisdictione. dixit Bald. ibi, & Guil. & Cyn. & Aret. in tract. malef. in gl. in verbo fama publ. col. 24. ver. 7. q̃ro, dicit ꝙ tortura est adhibenda cũ moderamine, vt l. de mino
18 re. §. tormenta. ff. de qõ. † Et hoc totum residet in pectore iudicis discreti q̃ ꝯsiderabit torquẽdi fortitudinẽ, ætatẽ, debilitatẽ, valetudinem, ꝑsonã, & criminis qualitatem, & nec à grauioribus, nec à leuioribus tormentis initiũ sumet. facit fm ipsum. l. 3. § fi. ff. de re mil. & l. si qs in graui, in prin. ff. ad Sylla. & l. 1. §. impubes. eo. tit. & sic debet facere iudex vt innocẽtiæ vel supplicio reũ saluum ꝯseruet. vt l. qõnis modus. ff. de qõ. ita dixit Ioan. And. in d. l. cũ in ꝯtẽplatione de reg. iur. ꝑ d. l. qõ. & adde Bal. in l. 1. de ꝯsef. in 6. col. q dicit, ꝙ quo moderamine hñda sit qõ relinquit iudicis arbitrio, sed tu dic ꝙ dictũ arbitrium debet esse discretum ꝑ ea q̃ hñr in l. 1. ff. de legat. 2. vide ẽt ad prædicta Bald. in l. 2. C. quoꝝ appel. qui dixit ꝙ quæ sint plena vel moderamine tormenta, & quæ nõ iudicis discreti arbitrio committi cum cõsilio discretoꝝ sibi astantiũ. ff. de adul. l. si postulauerit. ff. de qõ. Sed cum dictum sit, ꝙ tortura debet adhiberi moderate, adeo ꝙ reus sit saluus supplicio vel innocentiæ. annectit
19 bene alia qõ. q d † si tortus morit in tortura vel ꝑꝑ torturam, an iudex teneatur ad aliq̃ pœnam, & ad quam. Cy. ponit hanc quæst. in l. Gracchus in fi. C. de adul. & Bar. in l. qõnis. ff. de qõ. & Bal in d. l. Gracchus. & l. 1. C. de emen. seruo. ex quoꝝ dictis sic ꝯcludo, ꝙ aut iudex in torquẽdo nõ excessit modũ debitũ, & ꝯsuetũ. vt qa torsit in casu licito, & ꝓut est de ꝯsuetudine, puta cum fune, quæ est instrm à iure approbatum, vt l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. nec vltra debitum te-

nuit torquẽdũ in tortura, & isto casu nullo modo teneẽ qa licite fecit, & licite factũ nõ mereẽ pœnã, vt d. l. Gracchus. & d. l. qõnis. & l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõ. Ad hoc optime facit tex. in d. l. 1. C. de emen. seruo. vbi vult tex. ꝙ vbi non excedit modus. & tñ mors sequaẽ nõ teneẽ de homicidio qa operã debet rei illicitæ. Si aũt modũ excessit. tũc si dolose hoc fecit, teneẽ l. Cor. de sica. tanq̃ homicida. & sic capitaliter venit puniendus, vt d. l. 1. C. de emen. seruo. & l. 1. C. de emen. ꝓpin. ꝯiuncta gl. in l. 1. C. de parri. facit d. l. qst. à sensu ꝯtrario. Si vero nõ dolose sed culpabiliter modũ excessit. tũc teneẽ fm qualitatem culpæ, nõ tñ tanq̃ dolosus, vt l. si adulteriũ cũ incestu, de adul. & qđ no. Cyn. in l. si quis in hoc genus. C. de epis. & cle. & Bar. & Bald. in l. 1. ff. de ll. & ꝑ Bald. in l. 1. si qs te. li. esse iuf. fue. & l. respiciendum. §. delin-
20 quunt. ff. de pœ. † Si vero mors torti casu cõtingat, & tunc nullo modo teneẽ, quia dabat operã rei licite, fm Iacob. de Aren. Cyn. & Bald. & Bart. vbi supra. facit de rest. spol. c. olim. el 3. qđ not. in l. 1. C. vnde vi. Et in hoc est respiciendum an aliquid possit iudici imputari vel non, vt dicit Bart. in d. l. qst. per l. aut dãna. §. 1. ff. de pœ. Et fm prædicta intelligo Bald. in d. l. milites. §. qõ. dum dixit hũc torquentem puniri tanq̃ homicidã, vide ẽt de hac q. per Are. in tract. malef. in gl. in verbo fama publ. col. 24. in ver. octauo quero. vbi dicit ꝙ licet Bart. in l. lege Corn. ff. de sica. dicat ꝙ si rectores torquent reum vel testem, ita ꝙ ex hoc moriaẽ, teneatur l. Corn. de sica. per illum tex. tñ Bald. & Ang. Cy. & Saly. in d. l. Gracchus. C. de adult. intellĩgũt verum, si non fuit legitime tortus. Si autem fuit tortus præcedentibus indicijs de qbus in actis appareat, tunc cum iudex fecerit ex ꝑmissione legis, quia ad torturã licite puenit, licet ille moriatur, non teneẽ vt l. sed nõ vltro. in prin. ff. de neg. gest. Et hoc ẽt intelligunt veꝝ, dummodo iudex non fuerit egres-
21 sus terminos torture. † Et ꝙ in dubio nõ ꝑsumiẽ ꝙ fuerit egressus, imò ꝙ suum offm ſẽperare gesserit l. Herẽnius §. Cara. ff. de euic. vnde allegãti qđ iniuste torsit incũbit onus ꝓbandi fm Aug. & ita dicit intellexisse Bar. prędicta in d. l. lege Corn. do. Aug. de Ari. in addi. in d. vers. 8. quæro. refert de verbo ad verbum consilium do. Gilioli super hoc qõ. ergo inferam prout sequitur. Pone qđ

iudex excessit modum in torquendo reum excessiue, vel in casu non permisso, vt q̃a forte non erant indicia legitima, vel fuerũt purgata per alias ꝓbõnes, vel q̃a non erant de casibus de q̃bus posset torqueri de iure, an teneatur si ille tortus mortuus est directe l.
22 Corn de sica. & sic debeat decapitari. † nam vĩ, ꝙ sic, cum iudex non possit prætendere se ignorare iura quoꝝ asseruit se fore peritũ, cum electioni de se factæ vt de perito ꝯsense rit. l. 2. ff. qđ quisque iu. nam licet ignorare iura sit lata culpa, q̃a põt ꝯsulere peritiorẽ, vt ff. de infam. l. liberoꝝ, in fin. & ita dicit ibi gl. i l. ex maleficijs. §. si iudex. ff. de act. & ob. & ꝓbaĩ p̃ text. inst. ad l. Aquil. §. præterea. in vers. imperitiam & ff. de reg. iur. l. imperitiã. tñ hoc verum in personis q̃ nõ sunt astrictæ scire iura, vbi in pœnalibus lata culpa non æquiparaĩ dolo, & ita intellĩ. d. l. imperitiã.
23 cum simi. Sed † in iudice, q̃ asserit se iuris peritum, ignorare ius, est adeo lata culpa, quod dolus in eo p̃sumiĩ, cum iuris ignorantia nõ p̃sumaĩ. sed verius scientia iuris. & isto casu lata culpa æquiparaĩ dolo. l. 2. cum gl. ff. qđ quisq; iu. Et p̃ hoc vĩ ꝙ iudex debeat decapitari tanq̃ dolose occiderit illum in tormentis, & ita vĩ tenere Sal. Sed certe est error, q̃a ſm dcm̃ d. Giliolι. dicit ibi d. August. isto casu lata culpa ęquiparatur dolo. sed non dolo vero sed p̃sumpto. Item æquiparaĩ dolo tacito, & non expresso. & ita debet intelligi tex. & gl. in d. l. ex maleficijs. & gl. in l. fi. C. de pęna iu. q. ma. iud. Et idẽ in medico q̃ p̃ imperitiam aliquem debilitauit vel occidit. vt dicit gl. in d. l. 2. § qđ quisq; iu. & text. in d. §. p̃terea, inst. ad l. Aquil. Et ideo errauit Sal. dũ
24 voluit talem puniri directe l. Aquil. † Sed nõ est verum, q̃a in pœnis corporalibus infligẽdis lata culpa nõ ęquiparaĩ dolo. sed eũ dico teneri. vt l. Corn. vt extra ordinem iudicis arbitrio puniatur, & ita dixit. Bar. in l. vlt. ff. de adul. in q. de bannito occiso. ꝓbareι in l. lex Iul. § fin. ff ad l. Iul. repe. lex. n. Corn. directa requirit verum dolum vtilis aũt requirit factum seu p̃sumptum, qđ insurgit ex lata culpa comm ssa p̃ illũ q̃ est astrictus scire iura, vt in iudice, & medico. Et licet q̃ñ iudex lædit partem ciuilĩ p̃ imprudentiã, non teneaĩ ad meram pœnã fisco appl. candã, sed tñ ad satisfactione damnoꝝ, & expensarum seu interesse partis læsæ, vt dicit Bart. in l. fin. in fi. ff. de vari. & extraor. cog. & in disputatione sua, q̃ incipit, à sñia iudicis q̃ p̃ impitiam iu
25 dicauit, &c. † & tñ q̃ñ iudex p̃ imprudentiã lædit in corpus aliquem. s. torquendo vel alr debilitando vel occidi faciendo in publico, iste iudex teneĩ extra ordinẽ. vt l. lege Corn. vt supra dixi. Et ita ꝯsuluit dictus domi. Giliolus in ciuitate Mantuæ, q̃ dixit ꝙ nisi dolus expressus ꝓbeĩ in iudice. s. vel ꝙ odio vel gratia alterius. puta inimici, vel corruptus fuerit pecunia, non teneaĩ directa l. Corn. s. pœna corporali, q̃n potius dici debet ipsum iudicem fuisse in culpa lata, q̃ in dolo vero, & expresso, q̃a saltem p̃textu officij sibi commissi id fecit. & p̃ ꝯñs non p̃textu homicidij committendι. nam ad excludendum verũ dolum, & expressum, & pœnã q̃ p̃ tali dolo imponenda venit, sufficit ꝙ aliquo colore iusto vel p̃textu id factum sit, licet facere iure non debuit. vt l. Gracchus. C. de adult. vbi est casus. Item sufficit eum fuisse motũ aliquibus rõnibus siue iniustis, q̃a p̃ hæc calliditas excludiĩ, licet vera culpa ꝯcludat, q̃ ex quasi maleficio ꝓuenit. vt dicit gl. in d. l. ex maleficijs. §. si iudex, & in d. l. fin. ff. de var. & extraord. cog. & ꝓ hoc tex. in l. ignĩ. §. põt. ff. de lib. cau. & gl. in l. 1. ff. de abige. & in l. plagiarij. C. de plagiarijs. & in l. 1. C. vbi ca. sta. & ibi Bal. & p̃ Bar. in d. l. fi. ff. de adul. Et in corporalibus lata culpa non ęquiparaĩ dolo. s. vero, & expresso. vt l. in l. Corn. ff. de sica. & ibi p̃ Bar. Et hanc opinio. dicit ipse dom. Giliolus tenere Iac. de Are. in d. l. Gracchus in addi. & Gui
26 do de Suz. † Tñ dicebat iudicem hmõi dẽe caute ꝓtestari se errasse in iure, & suũ errorẽ iuris allegare, & ꝓtestari ꝙ si alias silis reus sibi occurreret, eum talẽ non torqueret arg. l. si adulterium cũ incestu. §. idẽ pollioni. ff. de adul. Et dicebat eum extraordinem p̃terq̃ in corpus puniẽdũ. & ipse do. Giliolus de facto ꝯsuluit in ciuitate Mantuæ ꝓ dño Bibia de Fauentia ibi iudice, q̃ tm̃ torqueri fecerat vnum reũ, excedendo morẽ debitũ, ꝙ mortuus fuerat, & in syndicatu ꝯtra eũ ꝓcedebatur. vide ẽt ad p̃dictã q̃õ. Gãd. in tract. malef. in rub de q̃õ. & torni. in illa q̃õ. q̃ ꝯfessio dicaĩ facta metu tormentoꝝ, in ver. sed qđ si iudex in tormentis adeo modũ excessit, ꝙ totus ibi deficit, vel membrum debilitau.t, q̃ latissime disputat hanc q̃õ. arguendo ꝓ, & cõ
27 tra. & refert Guido. de Suz. dixisse, † ꝙ vbi iudex modũ excedit torquẽdo, statim ꝙ modũ excedit teneĩ, q̃a fingiĩ non iudex, sed est priuatus

uatus, sicut tutor male administrando, fingitur non tutor, & teneť tanq̃ q̃libet. l. tutor. ff. de susp. tut. cũ si. ipse vero Gand. dicit q̃ si dolo fecit teneť, si vero aliam culpam commiserit non teneť. dic vt ibi. vide ẽt p̃ do. Caral. in tract. de synd. q. 114. ibi in hac mã approbata dicta Bar. in l. qõnis. ff. de qõ. & Cyn. in d. l. Gracchus C. de adult. & idem do. Catal. q. 206. & 205. dicit, q̃ si aliq̃s in tortura reperit, & ibi moriať allessor teneť tanq̃ homicida. d. Amodeus quo suo tpe nullus fuit magis practicus in magr̃atib. in suo tract. synd. in gl. super verbo. Itẽ in eo q̃ dictus ptãs officia. es capi detineri, carcerari, & torqueri, &c. in 3. col. in 7. q. qđ ait si ptãs, multum bene loquiť sup d. q. dicendo q̃ aut officiales faciẽtes torquere sunt in dolo, aut in culpa, aut moriť casu, aut est dubiũ si dolo fecerunt, & non p̃cedentibus indicijs modũ excesserũt, ita q̃ moriať, teneť pœna capitis. l. Corn. de sic. videlicet ptãs, & iudices q̃ fecerũt torqueri. l. 1. in princ. & §. 1. & l. lege Corn. in prin. ff. de sica. & l. aut damna. §. 1. de pœn. & est text. in l. item apud Labeonem. §. qõ. in fi. ff. de iniur. qđ hẽt ẽt locum, qñ siue nouis indicijs fecerunt reponi ad torturam, illum qui fuerit semel tortus sufficiẽter, quo casu si moriať tortus, teneť pœna capitis, vt dixit no. Bald. in l. milites. C. de qõ. & rõ, quia eoipso

28 † q̃ iudex modum excedit fingiť priuatus, & non iudex sicut tutor non recte administrando fingiť non tutor, & teneť tanq̃ q̃libet l. tutor. ff. de fur. l. fundum. §. si tutor. ff. p̃ emp. ar. l. gñalr̃. C. de epis. & cle. q̃a nimia sæuitia rectoris ascribiť culpæ. ff. ad l. Aquil. l. si quẽcunq̃. §. si magr̃. & sicut priuatis ita indicib. est p̃hibitum aliquid illicitum facere. ff. de iniur. l. nec magr̃atibus. Si vero non sunt in dolo, sed in aliqua culpa, puta, q̃a nõ p̃cedebãt indicia sufficientia vel modum excesserũt, & immoderate p̃ ignorantiã, vel p̃ lasciuiam causam mortis p̃buerunt, arbitrio syndicoꝝ puniri debebũt. Et si fuerunt in culpa leuissima mitius q̃ in leui, & si in leui mitius q̃ in lata. d. l. lege Cor. & l. 1. §. si claua. & l. 3. §. sed si S. C. ff. ad l. Cor. de sic. Et licet Iac. de Are. in tract. quem fecit de qõ. dixerit hoc casu ptãtem, & eius officiales nõ teneri, p̃ l. 1. C. de emenda. ser. sumpto ar. de ptãte dñica ad ptãtẽ rectoris. ff. de ver. sig. l. ptãtis. sed Guid. de Suz. & post eum And. de Pisis. & p̃ Bar. q̃ sistem tractatũ fecerunt ꝯcludunt q̃ teneanť.

& idem vr̃ tenere Paul. de Eleaz. in repet. c. grauius. de deposito. Tertio casu, qñ tortus sine dolo, vel culpa officialis morit, vt innuit tex. in d. l. aut dãna. §. 1. ff. de pœn. & tũc nõ

29 teneť, vt no. Bar. in l. q. ff. de qõ. † q̃a q̃ facit lege p̃mittẽte pœnam non meretur l. Gracchus. C. de adul. & ibi hoc firmat Cy. qđ intelligitur qñ præcedebãt legitima indicia, & nõ excesserunt modũ, cum ille nõ fecerit aío necãdi, sed veritatis eruẽdę, & nemo delinq̃t nisi habeat aium delinquẽdi, l. sæpe. in fi. ff. de verb. sign. q̃a aius, & p̃positũ distinguũt maleficia. l. q. in iure. ff. de fur. & l. 1. §. 1. ff. de

30 sica. & l. is q̃ cũ telo. C. eo. tit. † Quarto casu, qñ est dubiũ an dolo culpa, vel casu moriatur. dicendũ, q̃ si ptãs, vel iudex doceat legitima indicia p̃cedere, & appareat eum qui fuit tortus fuisse ætatis maturæ, & robustæ, p̃sumptio est pro ptãte, vel iudice. l. herẽnius §. Caia. ff. de eui c. p̃sumit. n. princeps oẽ bonũ de officialibus suis nisi manifeste appareat ɔtrariũ. l. 1. §. fi. ff. de off. p̃ręf. facit l. cum creditor. ff. de furt. & l. iniuriaꝝ. §. 1. ff. de iniur. & l. iuste. ff. de acq. pos. & l. 3. §. 1. ff. de li. ho. exhib. Et q̃ allegat, q̃ ptãs, vel iudex fuit in dolo, vel culpa id p̃bare debet l. quoties. § q̃ dolo. ff. de p̃bõ. & l. 1. & ibi no. C. de sicar. & l. 2. ff. de p̃b. & l. actor. C. eo. tit. & no. Bart. in l. si q̃s ex argẽtarijs. §. fin. ff. de æden.

31 † In dubio. n. si non apparet quo aío fecerit p̃sumiť fecisse zelo iustitiæ, & iuste. l. 2. §. si publicanus. ff. vi bon. rap. & l. minus. C. de acq. poss & l. merito. p̃ soc. facit l. 2. C. q̃ accu. nõ pos. Poterit tñ ptãs, vel iudex si nõ fuit in dolo, vel culpa, ad cautelã p̃bare p̃ testes ẽt domesticos q̃ p̃cedẽtibus legitimis indicijs moderate eũ torquebat, & q̃ casu sine dolo, vel culpa iudicis defecit in tortura, qđ plerunq̃ euenire solet. vt dicit tex. in l. aut dãna. §. j. ff. de pœ. Bal. tñ vt refert idẽ Amodæus, vbi supra. i hac q. bñ sic dicit, aut iudex nõ excessit modũ q̃a tormẽtauit i casu licito, p̃ut est de ɔsuetudine. & nõ cũ aliqua asp̃itate. & tũc nõ teneť iudex, sed licite facit, arg. ff. de iniu. l. irẽ

32 apud labeo. §. qõnis † Aut excessit modũ, & tũc aut dolo, & teneť l. Cor. de sica. facit l. vnica. C. de emẽd. ser. Aut culpa, & tũc teneť f̃m qualitatẽ culpæ. Aut casu, & tũc in nihilo teneť, q̃a dabat operã rei licitæ f̃m Iac. de Are. & Cy. illa sunt verba Bal. in l. verba. in fi. C. de adul. & subdit ipse do. Amodæus, & bñ, q̃ est caute agẽdũ q̃tũ fieri pt̃ ne casus mortis

in tortura accidat, pp euitandas calumnias
populariũ,& vulgarium, quos de facto dicit
vidisse,& audiuisse pp hmõi casus cõtra offi
ciales,& innocẽtes armata manu insurgere.
vt euenit Perusij ꝯtra do. Sãctẽ de Corneto
ptãtem, q vix euasit à furore populi. Et di-
cit se habuisse duos in manibus, vnũ dũ esset
senator vrbis,& aliũ dũ esse ptãs Tuderti, q
immediate ꝙ fuerũt positi in tortura, & ele
uati à terra paꝝ desceerunt,& iudicio medi
coꝝ oppressi à cataro vix post plures dies
euaserũt. ideo ipse ꝯsuluit,& paterne, ꝙ mo
derate ad torturam ꝓcedaꝰ. nec ita de facili
33 currãt, vt multi facere ꝯsueuere. †Et dicit ẽt
ꝙ qñcunq; dolose,& sine causa,& sine indi-
cijs faciunt aliquẽ torqueri, ẽt si tortus non
moriaꝰ, teneꝰ pœna capitis, vt vult. Bald. in l.
decuriones. C. de qõ. & in l. 2. C. de requir.
re.& est tex. in l. lege Iul. §. hodie. ff. ad l. Iul.
repe. qḋ hẽt locũ ẽt si habeat arbitrium, vt
no. in c. veniẽs. & in c. Quintauallis. de iure
iur. Et eadẽ pœna teneꝰ si faciũt torqueri il-
lũ q de iure torqueri nõ poterat. puta vnũ
de prioribus durante offõ, nisi in crim. læsæ
maiest. p tex. no. in d. l. decuriones. Si aũt si-
ne dolo faciũt torqueri nõ torquẽdũ, vel ex
cedũt modũ; ipsi officiales teneꝰ actione in
iuriarum arbitrio iudicis ẽm Bal. in rub. C.
de pœna iud. q ma. iu. & ff. de iniur. l. iniuria
rũ æstimatio. nec debẽt puniri simili pœna
torturæ, qa ex hoc nihil adesset ꝑsonę tortę
ẽm Bald. in rub. de hoc tñ vide infra in 6. qõ.
34 prin. †Et aduerte circa ꝑdicta, ꝙ qñ fuit tor
tura iniuste facta teneri solummodo ptãtes
& iudices mãdãtes torqueri iniuste, nõ aũt
milites socij, & alij officiales q hoc fecerũt
ex mãdato. ita dicit Bal. in l. furti. §. q iussu.
ff. de infam. p illũ tex. facit qḋ no. Dy. in c.
qđ qs mãdato. de reg. iur. i 6. & ponit Flor.
in l. liber. homo. la 2. ff. ad l. Aql. qḋ in est
dubiũ, qa mandatũ superioris excusat solũ
in leuibus ẽm Bart. in l. non solũ. §. si mãda
to. ff. de iniur. & ideo pñt officiales resistere
ptãti iniustitiam facienti ẽm Barr. in l. oẽs.
C. de decu. lib. 10. Et aduertant bene recto-
res, qa si cogunt aliquẽ eius iudicẽ vel offi-
cialẽ iniustam sñiam ferre, teneñ l. corde si
ea. de his vide lat' us,& melius infra in 6. q.
35 prin. in vers. sed ponamus. †Item aduerte ꝑ
his q̃ supradicta sunt, ꝙ si p statutũ ꝓ homi
cidio imponiꝰ pœna pecuniaria ciuibus, ꝓ-
ut est in multis locis,& si fiat in palatio im-
poniꝰ pœna capitis, ptãs vel iudex q iniuste,
& immoderate tormẽtauit, si tortus moriaꝰ
nõ punieꝰ pœna capitis, sed pecuniaria, ẽm
Bal. in rub. C. de pœna iu. q ma. iud. qa statu
tũ qḋ imponit pœnã capitis ꝓ homicidio,
& maleficio, debet intelligi de eo qḋ põt cõ
mitti indifferẽter in palatio,& extra. sed oc
casione torturæ põt solũ cõmitti in palatio
vbi est tortura. ideo nõ debet augeri pœna
rõne loci, sicut dicit Bart. in simili. in teste di
cẽte falsum in palatio i l. aut facta. ff. de pœn.
& in ꝯs. 199. qḋ incipit, Tudertinus qdã. Et
licet dictum statutũ imponat pœnã pecunia
riã ciuibus ꝓ homicidio, hẽt locũ in ptãte,
& officia, qa gaudẽt priuilegio ciuiũ. vt no.
gl. in l. ciues,& incolæ. C. de incol. lib. 10. &
36 firmat Bal. in §. ꝓficisci in qõ. 13. † Sed po
ne, ꝙ ex tortura qs nõ moriaꝰ, sed debilitaꝰ
aliqḋ membrũ d. Amodeus in tract. synd.
sup gl. in verbo corã nobis,&c. Kiriacus de
Ancona,&c. in 8. col. in ver. pœna debilita-
tionis. dicit qḋ imponiꝰ ea pœna q̃ imponi
tur à statuto ꝓ tali delicto. & hoc ꝓ pęna fi
sco applicãda. sed quo ad partẽ læsam, videli
cet quo ad tortũ teneꝰ ei de iure cõi, rõne,&
actione iniuriaꝝ, inquantum iudici æquum
videbiꝰ,& ad interesse expensarum factarum
in medicis,& medicinis, & ad dãna operaꝝ
qbus caruit,& cariturus est, vt est text. inst.
de obl. q̃ ex quasi deli. na. in §. ob hominem
vero. Sed ego puto hoc procedere eo casu
quo iudex iniuste torsisset dolo vel culpa. se
cus aũt si licite,& moderate,& in casu ꝑmis-
so, ẽm dicta supra in vers. sed cũ dictũ sit. in
q. de mortuo in tortura, quo casu in nihilo
dẽret teneri ẽm ea quæ ibi dicta fuere. Subne
ctamus hic aliã q. aliqs dr mortuus in tortu
ra vel debilitatus, sed ptãs negat illũ fuisse
tortum, quæro quõ hoc probabitur Bald. in
37 l. si qs hoc genus. dicit † ꝙ tortura probari
põt per indicia vel ꝯiecturas,& hoc consistit
in arbitrio iudicis. Idem vr velle Bart. in l.
de pupillo. §. si qs ipsi prætori. ff. de no. ope.
nun. dũ vult ꝙ ꝓbato ꝙ iudex fuerit mina-
tus de torquendo aliquẽ, si postea ille fuit vi
sus cũ brachio ligato ad collum,& si ex hoc
ꝓbabiꝰ tortura. & idẽ in similibus ꝯiecturis,
facit qḋ not. in l. fi. C. de probatio. & l. fi. de
hæredib. instit. Tu aũt dicas ꝙ, aut q̃rimus
de ꝓbando torturam ad finem vt condẽneꝰ
iudex in syndicatu,& tunc requiriꝰ plena,&
vera probatio de tortura, vt quia testes de-
ponunt

ponunt de visu, vel aliter plene probatur, ut
not. Bart. in l. 1. §. si quis tñ. ff. qđ ui, aut clã,
quia ex p̃sumptionibus ẽt vehementibus nõ
põt quis damnari ſm Innoc. in cap. quia ue-
risimile, de prob. & not. in l. absentem. ff. de
pœn. & in l. fi. C. de pb. Et hoc forte erit in
arbitrio syndicoꝶ, qui in subsidium poterũt
cogere, ẽt per torturam, familiares ptãtis, ad
testificandum aliquem fuisse tortum. l. diuus
de q̃ õnib. & per not. per Innoc. in c. ex lr̃is,
de testib. & per gl. & Doct. & in c. cum P. Mã
conella. de accus. & Bart. in l. ex libero. ff. de
qõ. in §. 1. & vide dicta supra in 4. princ. post
prin. vbi qñ testes possint torqueri. & in ver.
sed quæro an debeant, post medium, vbi fuit
38 dcm̃ † q testes domestici torqueri poterunt
pro delicto domi cõmisso, quia præsumunẽ
illud scire, hæc dicit do. Amodæus Iustinus
in tract. suo de syndicatu in gl. in uerbo itẽ
in eo q dictus ptãs, iudices, & officiales plu
res capi, detineri, carcerari, & torqueri fece-
runt &c. in 8. col. in vers. sed pone q ptãs, &
se. Sed ɔtra hoc vr̃ quia illi testes de familia
ptãtis licet volentes possint testificari ɔtra
ptãtem tñ non pñt cogi, vt per Bal. in l. ẽt.
C. de test. & in §. proficisci. q. 36. & per Saly.
in l. 2. C. de test. nisi dicamus q poterunt co-
gi in subsidium qñ aliter veritas hr̃i nõ põt
arg. l. ɔsensu. C. de rep. & 14. q. 2. c. q̃q̃. & qđ
not. in cap. insinuante in gl. 1. de off. deleg. &
de priuil. c. licet, in 6. in gl. super verbo fami-
liaribus, & in c. dilecto in gl. in verbo fami-
liaris, de off. Archid. & de verb. sign. cap. vlt.
in 6. & in c. magnæ, de uoto in 6. aut quæri-
mus de probando torturam vt ex ea præsu-
matur ɔfessionem uiolentam esse, & habeãt
locum dicta p Bal. in d. l. si quis in hoc ge-
nus. & p Bart. in d. l. de pup. §. si quis ipsi prę
tori. Quibus adde quod dixit Bal. in l. filius,
in fin. C. de sur. q vbi aliter non põt pbari
tortura sufficit pbare quem detentũ, ut cõ-
fessio dicatur facta metu tormẽtoꝶ. de quo
p Cyn. in d. l. 2. C. quod met. cau. vnde dicit
39 idem Bal. in l. 1. C. ne ex del. def. † q violen-
tia pbatur per famã, & silr̃ tortura, qñ voci-
ferans torquetur in occulto allegat l. de mi-
nore. §. tormenta ff. de qõ. & qđ not. Cy. in
l. 4. C. de ser. fug. vbi dixit q id, quod dr̃ à p-
sonis fide dignis est iusta causa credulitatis.
Item probatur tortura si testis cognouit per
sonam tortam, & qualitatem uocis in quo-
libet statu. & dicit audiuisse eũ vociferantem
dum torquebatur ſm Bal. in l. ɔuẽticula. C.
de epis. & cler. Item si dicatur, q testes indu-
cti p curiam, deposuerunt metu tormẽtoꝶ,
pbatur metus eoipso qđ probaĩ eos fuisse
ob hanc causam detentos, qa præsumitur me
tus tormentoꝶ, ſm Bal. in d. l. falsus p Cyn.
in d. l. 2. C. qđ metus cau. Item alligare tor-
40 tura p̃sumitur, nisi ɔtrarium probeĩ. † vñ si
ɔfessus crimen, dicat se fuisse tortũ, licet non
pbet, nõ põt ɔdẽnari, nisi ratificauerit apud
acta, cum in officialib. præsumaĩ illatio me-
tus ſm Bal. sing. in suo cons. incipiente, tres
sunt casus &c. & seqtur Pet. de Anc. in quo-
dam suo ɔsilio in quo recitat ad verbũ dcm̃
ɔsilium Bal. & ita refert Bertach. in suo rep.
in ver. tort. qđ est menti tenendũ. Vide hæc
ɔsilia in tract. clausulaꝶ in clausula rei nõ sic
geste, in §. de metu tormentoꝶ, in 2. col. &
inf. in 7. q. prin. Subiungo aliam not. q. circa
prædicta, pone, agitur contra ptãtem, cõtra
quẽ dr̃ qđ compulit aliquem ɔfiteri p tortu
ram, & duo testes inducti ɔtra ptãtem, depo
nunt q p vim fuit ɔfessus, & compulsus ɔfi-
teri. Ex altera parte p parte ptãtis inducunẽ
decem, vel plures qui dñt, reus sponte ɔfes-
sus est, quæriẽ quibus testib. sit magis credẽ-
41 dum. Innoc. in c. sup hoc de renun. † dicit q
magis creditur istis duobus deponẽtib. de ui
qa deponunt de actu corporali, & uisibili. s.
qđ uiderũt torqueri, sed alij decẽ deponunt
de actu mentali, & inuisibili. s. qđ sponte cõ
fessus est, qa actus mentalis soli Deo est no
tus. Et idẽ si notarius in instr̃o dicat q spõte
ɔfessus est, qa tale instr̃m reprobaĩ p duos
testes, ut not. Bal. in d §. pfic. in tract. de syn
dic. q. 13. & Bar. in l. de pup. §. si qs ipsi ptori
ff. de no. op. nun. Nũc cũ fecerimus parenthe-
sim longiorẽ non tñ impertinentem redea-
mus ad mãm princ. nr̃æ qõ. q̃ erat qualiter
erat ad torturam perueniendum super quæ
fuit dcm̃ q ad multa debet iudex aduertere.
42 † Adde q ẽt debet aduertere ad aliud, v3, q
in tortura non pcedat pariformiter in par-
uo put in magno delicto, sed illã debet adhi
bere ſm delicti qualitatem, ut p magno deli
cto maior fiat, q̃ pro paruo, & pro paruo mi
nor, q̃ pro magno. ar. l. item apud. §. qõnis,
vers. & si iussu. ff. de iniur. de hoc tñ non põt
vt supradictum fuit certa doctrina dari, sed
cõmittitur arbitrio discreti iudicis. Sed po-
namus q qs est minus legitime tortus, puta
qa non pcedentibus indicijs, vel alijs modis

supradictis,& in tortura ꝯfessus est, & in ea
perseuerauit, an veniat ꝯdemnandus ex illa
ꝯfessione. Rñdeo non.casus est ſm vnā lect,
quam ibi tenet Bart.in l.pe.ff.de qō. & ita vi
di alias ꝯsultum p quendam insignem,& fa-
mosissimum Doct.q ad hoc ēr p casu allega
bat.15.q.6. c.1. † Et dicebat ꝙ cautus debet
esse aduocatus q vult infringere ꝯfessionem
torti absq; indicijs,saltē legitimis,ꝙ articu-
lēt,& pbet ꝙ ille talis anteq̃ fuisset ꝯfessus,
fuit tortus absq; aliquibus indicijs saltem le
gitimis,& ad torturam sufficientibus. Nam
quousq; detentus est tortus semp idem me
tus tormentoꝶ durare p̄sumit̃. Et ideo p̄ce-
dēte dicta iniusta tortura iudex q facit scribi
ꝙ ille fuit sponte ꝯfessus falsum facit confisti
instrm,&notarius incidit in falsum si notitiā
habuit tormētoꝶ. Vbi aūt tortura legitimis
indicijs p̄cedentibus iuste fuisset illata . tunc
secure notarius scribit. & iudex scribi faciat
ꝙ sponte fuit ꝯfessus quantumcunq; tormen
ta pcesserint.dumtñ inter torturā, & ꝯfessio
nē interuallum cōmodū interueniat,vt nor.
l.1.§.idē seuerus.ff.de q.p Doct.&p Cyn.in
l.2.C.de cu.re. ita ad lrām oia prædicta dicit
Ang.in l.q in aliena.§.Celsus.ff.de acq.her.
44 Ex supradictis sequit̃,† ꝙ p̄sumptio est,ꝙ
si tortus pluries ratificauit dictam ꝯfessionē
illicite à prin.extortam,semp ipsam ratifica
re vr̃ metu tormētoꝶ, p̄teritoꝶ,& futuroꝶ,
arg.l.si cui.§.hisdem.ff.de accu.qđ est valde
notandum . Hoc tñ intelligendum, nisi post
dictam torturam,& ꝯfessionem illicite extor
tam reus fuisset relaxatus,& positus in pristi
na libertate,& p aliqđ interuallum vocatus
per iudicem sponte comparuerit, & sine tor
tura ꝯfessus fuerit iterum illud,qđ prius per
torturam ꝯfessus fuerit. nam hoc casu ex illa
ꝯfessione esset damnandus tanq̃ spontanea,
vt l.1.C.de confes.ad hoc facit qđ no.Inno.
de accus.c.qualiter,& qñ, Bal.tñ in d.l.1.C.
de confes. dicit in 4. col. ꝙ confessioni factæ
in tormentis non præcedentibus indicijs vel
p̄cedentibus, sed ita leuibus ꝙ non faciunt
p̄sumptionem,non stat̃,nisi in ea p̄seueret̃.al
45 leg.gl.in d.l.1.C.de ꝯfes. †Et dicit,ꝙ intellr̃
perseuerare eo ipso ꝙ non reuocat, qa me-
tus tormentoꝶ non est iustus metus.nam iu
dicis auctoritas operat̃ ꝙ factum per talem
metum valeat, qa pertinet ad executionem
iustitiæ,vt ff.qđ met.cau.l.3.cum non fiat cō
tra bonos mores.sed iure licite,vt ibi patet.
Si aūt appellat non intellr̃ perseuerare, sed
tacite reuocare,vt no.ff.de appel.l. creditor.
§.iustus.Sed assessores,vt nō possit appellari
faciunt talem ꝯfessum iterum de nouo ex in
teruallo tp̄is duci ad tribunal, & ibi publice
confiteri,vt l.2.C.de cu.re. sed si pbari pos-
set, ꝙ ista noua cōfessio emanasset repetitis
tormentis, ista noua confessio esset eodē vul
nere saucia,& vulnerata,& maior, qa semel
tortus competēter non debet iteꝶ torqueri
nisi superuenirit noua indicia.ff.de qō.l.re-
pet.ita dicit Bal.in d.l.1.de cōfessis.Sed par-
cat mihi reuerētia tanti Doct. nō est veꝶ,ꝙ
46 † cōfessioni extortæ p torturam sine indi-
cijs,si p̄seueretur,stetur per supradicta.Præ-
terea gl.quam ipse allegat hoc non pbat,vt
patet cuilibet intuēti. Item est ꝯtra casum.in
d.l.pen.ff.de qō. Itē aliud qđ dicit, videlicet
ꝙ intelligat̃ perseuerare eoipso qđ nō reuo
cat non est veꝶ simpliciter. Nam tunc dr̃ qs
perseuerare in ꝯfessione facta in tormentis
qñ post dictam confessionem reducit̃ in lo-
co publico iudicij.& ibi corā notario,& pu-
blicis p̄sonis ꝯfitēdo text.est in l.2.C.de cu.
re ſm Bar.in l.1.§.diuus seuerus.ff.de quęst.
vnde non p non reuocationē, & sic p nō fa
ctum,sed p expressam ꝯfessionem factam in
loco publico coram p̄dictis, & sic p factum
intelligit̃ perseuerare,& ita puto tenēdū, &
hoc ēt reperio tenere d.Tindarum in tract.
suo de prob.in vers.nūc de criminalium cau
saꝶ cōfessionibus.circa mediū,vbi ad conte
47 xtum,& ad verbum sic dicit. † Scias tñ circa
hmōi torturam,ꝙ in tñ requirit indicia p̄-
cedentia, ꝙ sine eis,ēt si millies confessus in
tortura in sua cōfessione perseueraret, nihil
operaret̃ eius perseueratio, nec posset ex ea
sequi ꝯdēnatio.tex.est sing. ad hoc quē Bar.
ibi ponderat.in l.pen.ff.de quæstio. & est ad
idem alter tex.ſm vnam lect quam ēt ibi se-
quitur Bar.eo.tit.l.maritus.& tenet Ang. in
l.1.C.de cōfessi. Adde aliud mirabilius,ꝙ si
qs est cōfessus in tortura non p̄cedētibus le
gitimis indicijs, deinde anteq̃ reponatur in
pristina libertate superueniunt indicia ex hoc
nō conualidat̃ ꝯfessio facta in tormētis, nec
p̄seuerare sufficit gl. est ad hoc sing.& vnica
quā Bar.ibi multū cōmēdat in d.l.maritus.
& sequtur Bal.in l.fi.C.de accu.& Lud.de R.
48 in cons.167.†Sed ponamus ecce,ꝙ ptās,vel
iudex condemnauit confessum vigore dictæ
confessionis inualidæ extortæ p torturam,
in casu

in casu quo non poterat torqueri,quia non
præcedentib.legitimis indicijs,ut supra dem
est, vel quia alias tortura fuit iniuste illata,
vel rōne personæ quæ torqueri nō poterat,
vel rōne delicti pro quo torqueri non pote-
rat,vt superius ostensum est,an ipsa snia erit
nulla ipso iure,vel erit opus appellatione,vr
q̄ sit nulla ipso iure.nā snia lata p ꝓbōnem
à iure improbatā,est ipso iure nulla, vt est in
c.2.de purg.vulg. Tu dic,aut snia ꝑtinet ex-
pressum, & patens vitiū ꝓbōnum à iure im
probatoꝝ, vt qa dixit. & qa ꝯstat nobis per
ꝯfessionem Titij habitis indicijs p talē eius
libertum tortum,vel p talem eius fratrē co-
actum testificari, vel p talem eius inimicum
& fi.ideo ipm ꝯdemnamus,& tunc fit ipso iu
re nulla.& ita loquat tex.in d.c.2.vel qa di-
xit iudex , & qa ꝯstat nobis te culpabilē pp
duellum,vel pp experientiam ferri cādētis ,
ideo te ꝯdemnamus . ista est doctrina Ioan.
And.in nouella.in c.qm ꝯtra falsam, de ꝓb.
in fin.quā refert Bal.in l.libertoꝝ.C.de test.
Aut non ꝑtinet expressum.& patens vitium.
sed latēs,& tūc nō est ipso iure nulla, sed est
opus ꝓuocatiōe,vt l.2.C.qn ꝓuo.nō est ne.
49 Item ad aliud † debet aduertere iudex vt
ante formatum ꝓcessum, & ante li. contest.
non ꝓcedat ad torturam.vt ēt infra dicet. &
& fuit dem supra dum tractauimus de indi-
cijs.in 2.q.in vers.quro an testis.Insup quro,iu
dex formauit ꝓcessum ꝯtra aliquem,ille cō-
paruit,& negauit,iudex solēniter parte cita-
ta examinauit testes,p quos legitima ꝓbant
indicia, & postea non aīr publicato ꝓcessu,
& testibus, posuit reum ad torturam quit an
iuste,& legitime hoc factum fuerit.Et primo
vr,q̄ sic,nō ad petitionem partis,sed ex offō
iudicis,qa non est vis,si sit publicatꝰ ꝓcessus
vel non, qa quantum ad iudicem semper est
publicatus,vt not. Inno.in c.cum clamor.de
testi. In ꝯtrarium est veritas.nam ex dictis te
stium ante publicationem non sit ꝓbō nec
indicium,vt est casus fm vnam lect.in l.solā.
C. de testi. & p ꝯns non ꝓcedit ad torturā .
50 & illud tenet Iac.ibi.† Et est rō, qa cum tor
tura non debeat fieri,nisi in defectum ꝓbō-
num,& ꝑcedentibus indicijs,& adhuc nō cō
stet de his , qa ꝓcessus non publicatus non
ꝓbat,vt d.l.solam, ergo non hēt locum tor
tura.Et p hanc rōnem,& aucto. Iac.idem te
net Bal.in l.milites. C.de qō. Sed est aduer-
tendum,qa dicta rō non vr bona , p ea quæ
not.Doc.& maxime Bald.in l.gesta.C.de re
iud.vbi dixit Bald. q̄ iudex pōt ferre sniam ,
ēt nō publicatis attestationibus.&valet snia,
nisi ambæ partes,vel altera contradixerint ,
& ita tenuit Innoc.in d.c.cum clamor,de te-
sti.& But.in l.prolatam de sent.licet gl.ibi te
neat sniam non valere non publicatis attesta
51 tio.† Vnde vr posse assignari rō, quia iudex
non debet auferre defensionem partis , imò
non pōt ad ꝯdemnationem ꝓcedere, nisi da
ro termino ad faciendum defensionem , cui
ēt renunciari non pōt,vt hr.in l.custodias.ff.
de pub.iud.& in l.pactum inter hæredem. ff.
de uac.Sed hæc defensio p reum fieri nō pos
set , nisi publicatis attestationibus testiū qa
alias scire nequiret qd testes testificati sint ,
nisi publicent,cum ipsoꝝ examinatio fiat in
secreto,vt l. si qn.C.de testi. Posset forte di-
stingui q̄ aut pars petit publicari attestatio-
nes,&copiam indicioꝝ sibi dari,&hoc debet
fieri,qa debet dari copia indicioꝝ, qa super
eis debet disputari , an procedant nec ne l.
vnius.§.cogniturus.ff.de qō.fm Bart.in l.fi.
in fi.eo.tit.& huic disputationi,non torture,
debet interesse aduocatus,vt no.gl.& Bart.in
l.legis virtus.ff.de ll.& p hoc d.l.custod.nam
posset in dicta disputatione apparere de in-
ualiditate indicioꝝ,& testes possent reproba
ri.& sic indicia remoueri,p ea q̄ no.Inno.in
c.psentium,& in c.licet.de testi.Item debebit
sup hoc pronunciari , vt diximus de his su-
pra in hac q.in ver.5.iudex.Aut non est peti
ta publicatio attestationum,& copia indicio
rum,& tunc ꝓcedat q̄ primo loco dem est ,
p no.p Inno.in d.c.cum clamor.&Bal.in d.
l.gesta.& Iac.But.& Bal.in d.l.ꝓlatā.Et hac
distōne esset vtēdū post factū,ad saluandū iu
dicē i syndicatu, sed ante fcm melius faceret
iudex seq sniam Bal.in d.l.mil. & Iac.i d.l.so
lā,qa dret prius publicare ꝓcessum, & atte-
statiōes,q̄ deuenire ad torturā , qd ēt firmat
Bar.in l.vnius.§.1.ff.de q.,p quo ēt facit qdr
no.Bal.in l.in bonæfidei.C.de iureiur.4.col.
52 Quæro † cum supradictū fuerit, q̄ iudex
in tortura debet aduertere ad multa, an de-
beat aduertere ad aliqdꝰ tps,& sic an tortura
adhiberi possit diebus feriatis in honorem
Dei ? Rndeo,hæc q. vr decidi p text.in l.ne-
mo.C.de episc.aud.& in l.prouinciarū. C.de
fer.Nam aut.delicta sunt atrociora,vt latro-
cinium,sacrilegium,crim.læsæ maiest. adul-
teriū,stuprū,incestus,raptus virginū,vel san

ctimonialium,veneficium,homicidium, par
ricidium,& sim.& in his põt omnibus dieb.
ẽt paschalibus,procedi ad torturam,tex. est
expressus in d.l.nemo,ver.sed ab his.& in d.
l.prouinciali.Si aũt non sunt crimina atro-
cia,sed minora,in qbus est imponenda pœ-
na pecuniaria,tunc vr̃,q nõn possit fieri tor
tura diebus feriatis in honorem Dei, per d.
l.nemo,in princ.& l. dies festos, ibi sit idem
dies à cognõnibus alienus,& l.40. & l.actus
C.de fer.Cõsuetudo tñ vr̃ male seruare hoc,
licet ẽt in tortura,ẽt alia supra,& infra dicẽ-
da male seruet,tñ hoc de die festo posset ro-
borari,qa tortura est q̃dam examinatio ex-
traiudicialis.vñ si p̃cessit iudicialis cognõ in
dicioR potest postea dicta examinatio fieri
53 quolibet loco,& tpe,† exẽplo testis q iudi-
cialr̃ iurauit . nam põt examinari quolibet
tpe,ẽt feriato in honorem Dei,ut tenet Spe.
in tit.de fer.§.2.ver.qd si tunc testis.& Bart.
in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.inf.& Bal.in l.
qñ.C.de test.& est gl.in clem.1.de off.deleg.
Itẽ põt hoc iuuari,vbi vigeret statutum ,put
est cõiter p Italiã q in causis criminalib. ,p-
cedatur quocunq; tpe , ẽt feriato in honorẽ
Dei,ut vult ẽt statutum in hac terra S.Seue-
rini,in rub.de fer. An aũt iudex debeat ad-
uertere,anteq̃ deueniat ad torturã,à qua p-
sona debeat incipe. si sunt plures torquẽdi.
54 † Rñdeo,aũt oẽs sunt æque suspecti de cri-
mine de quo q̃ritur, & tunc incipiendum est
ab eo q timidior est, si dispariter sunt timidi
si uero æqualr̃ timerent torturam, tunc inci
piẽdũ est à iuniori, & ab eo q magis tenere
ætatis est.casus est in l.vnius,in prin.ff.de q.
Si vero æqualr̃ non sunt suspecti,sed ex oib.
vnus est magis suspectus alijs , & tũc ab illo
incipiendũ est,& post istũ , tunc iudex debet
examinare illũ , quẽ iudex crediderit facilius
posse ueritatẽ ,pmere,tex.est in l.1.§.itẽ D.
Adr.eod.tit.& ita vr̃ mihi,q̃uis Bart. in d.§.
Diuus.alr̃ loquat̃.dicit .n. Bart.quẽ refert,&
sequit̃ Aret.in tract.mal.in uerbo, fama pu.
col.22.ver.nunc videamus de tortura, q iu-
dex debet aĩaduertere,à quo melius,& citius
sperat extrahere veritatem,& ab illo torquẽ
do faciat initiũ.Si aũt sperat ita ab vno,sicut
ab alio,tunc initium faciat ab eo, qui magis
de crimine est suspectus . Si aũt oẽs pariter
55 sunt suspecti,incipiat à magis debili. † Item
si est pr̃, & filius , incipiat à filio , in ↄspectu
pr̃is,qa magis timet in filiũ,q̃ in se,ut l. isti
quidẽ.ff.qđ me.cau.Et si est masculus, & fœ
mina,incipiat à fœmina qa est debilior,ut l.
filio.C.de inoff.test.& l.deferre.in prin.ff.de
iure fisci,sed Gãd.in suo tract. malef. in rub.
de q.& torm.in ver.nũc videndũ est,quo or-
dine sint hñda tormẽta. dicit, q iudex sagax
ↄsiderabit, à quo facilius veritas erui possit,
vt ab illo qõnẽ incipiat,tanq̃ à timidiore, &
à magis suspecto,& à magis debiliore,& nõ
à fortiore,ut l.1.§ q qõnem.ff.de qõ.& d. l.
vnius,& à fœmina potius quã à masculo, &
à filio,potius quã à pr̃e,p iura supra alle. Et
vide ad p̃dicta ẽt p Io.And.in c. cũ in ↄtẽpl.
de reg. iur. vbi ponit, f̃m qđ alias audiui à
p̃ceptore meo in uoce, q si inter torquẽdos
est aliqs q habeat aliqđ turpe cognomen,
sicut est in pluribus locis,puta forabosco.va
de nocte,& similia,qđ ab illo erit incipiẽdũ.
56 Videamus modo † qõ se iudex gerere
debeat qñ posuit aliquẽ in tortura,in exami
nãdo,& interrogando tortũ,ad hoc Bar.dat
hanc practicã , v3, q aut iudex ,pcedit super
gñali inquisitione, q formauit,ↄstito sibi de
maleficio,licet non ↄstet de malefactore, &
tũc testis debet interrogari, qs deĩn malefi-
cium fecerit,nõ aũt debet noiare aliquẽ,v3,
an Titi⁹ fecerit illud,qa hoc esset magis sug
gestio,q̃ inqsitio veritatis.& ita debet intel-
ligi.l.1.§.q qõnem.ff.de qõ.& hoc casu, an-
teq̃ veniat ad torturã,debẽt esse aliqua indi-
cia ↄtra testẽ, vt deĩn fuit supra in hac princ.
q.post princ.Aut iudex ,pcedit p modũ spã-
lis inqsitionis,aut accusationis,ↄtra certam
psonã,& tũc aut torquet̃ testis,aut ipse prin
cipalis.si torquet̃ qs,ut testis,tũc debet inter
rogari,an inqsitus,uel accusatus,fecerit ma-
leficium intentatũ,vel alius,non aũt interro
gabit̃ de modo,& alijs circũstantijs,sed fit in
terrogatio hoc modo,qa interrogabit̃, qua
liter fecit illud maleficium inqsitus, vel accu
satus, & qñ , in qua parte corporis pcussit.
non aũt interrogabitur limitate, si percussit
sic,vel sic.quia illud esset suggestio,ut dictum
est.& ita intelligit d.l. 1. §. diuus Adrianus.
57 † Aut torquetur,ut principalis,& tunc d. §.
diuus.dat formã,quia debet interrogari so-
lum de se,& non alijs. Si aũt in tortura ali-
quid deposuerit contra alium. tunc an illud
faciat indicium,fuit alibi dictum h. d. Bart.
in l.1.§.qui qõnem.ff.de qõ.Item si interro
gatur ipse principalis, debet eum interroga
ri in gñe, si cum aliquo fecit aliquam rixam
vel

vel ēt ad ſpeciem deſcendendo, ſi cum Caio,
vel ēt magis ad ſpeciem, ſi Caium vulnera-
uit. non aūt magis in ſpecie inclinet, uel di-
cat, vel vlterius interroget, alias forte ille me
tu tormentoꝝ ut doctus illud diceret, quod
nunq̄ ſciuiſſet dicere, nec dicere potuiſſet. &
ſic ꝯtra ius ꝯfeſſionē hēret de delicto, qd' for-
te nunq̄ cōmiſit, qd' eſt iniquum. facit qd'
not. gl. in l. prius. ff. ad Syll. & Cyn. in l. fi. C.
de acc. & ibi Saly. in ver. q̄ro nunc de modo.
ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in ver. fa-
ma pub. in vlt. col. ſed do. Aug. de Ari. ibi in
addit. dicit, ꝙ ipſe putat hæc uera. vbi indicia
nō eſſent nimis manifeſta. ſed ubi ꝯſtaret de
delicto vere ꝯtra inculparū, non video qua-
re iudex ad ꝯuincendā malitiam malefacto-
ris q negaret, ad hoc ut ſibi denotaret, ꝙ im
mo iudex ſcit omnia, quare iudex peccaret ſi
hoc diceret reo, ꝑ ea q hn̄r in l. cum hi. §. ſi
cum lis. ff. de tranſact. cū ſim. vbi malitijs ho
58 minum eſt obuiandū. † Sed ponamus ꝙ tor
tus negat, & in negōne ꝑſeuerat, an poterit
iteꝝ torqueri. R n̄detur, ꝙ in hoc tex. vn̄r cō
trarij, nam l. repet. in princ. ff. de qō. dicit ſim
pliciter, ꝙ qō repeti pōt, ſed l. vnius. §. j. dicit
ꝙ ita demum repetitur, ſi euidentioribus in
dicijs, reus opprimitur. Dn̄t Doct. ꝙ aut nul
la ſunt indicia de nouo, & qō non pōt repe
ti, aut ſunt indicia de nouo euidentiora pri-
mis, & tunc pōt repeti. & ita ꝯcordant dicta
iura, ſm̄ Iac. de Are. & Cy. in l. fi. C. de qō. &
Ray. & Bar. in l. vnius. §. 1. ff. eod. tit. Et ibi di
cit Bar. ꝙ licet iſta ſint vera de iure, tn̄ de cō
ſuetudine non ſeruatur, ſed qō repetitur to-
ties quoties iudici uidebitur. Ipſe tn̄ alr̄ in-
telligit iſtam mām, dicendo, ꝙ qn̄ apparent
contra reum indicia leuia, & non multū ma
nifeſta, nec multū vrgentia, tunc qō non de-
bet repeti, qn̄q; ꝯtra reum apparent indicia
manifeſta, & euidētia, & multū vrgentia. tūc
ſi in prima tortura, reus nihil dixerit, & ſtat
durus, poterit iteꝝ torqueri, ut d. l. diuus. §.
1. & d. l. repet. Et qd' dr̄ in d. §. euidentior b.
argumentis, exponit. i. euidentior. bus, q̄ ſint
alia argumēta leuia, q̄ conſueuerūt appare-
re contra reos, ſed ſm̄ primam lect. de qua
ſupra exponitur euidentior. b. argumentis,
q̄ fuerint prima argumenta contra reū. ita
dicit ipſe ibi. ſm̄ iā ſecundam expōnem, di-
cit hanc mām practicari. Aret. aūt in ſuo tra
ctatu malef. in gl. in verbo, fama pub. col. 22
ver. 3. q̄ro. dicit, ꝙ Bart. in l. vnius. §. 1. ff. de
59 qō. dicit † ꝙ ſi primo fuit ſufficiēter tortus,
nunq̄ tormentis pōt repeti, niſi ſupueniant
indicia de nouo, ut ibi ꝓbat, quod not. dicit
ipſe Aret. contra aliquos crudeles iudices,
q quotidie torquent, & tormenta repetūt,
& de nouo alia indicia non hn̄t, qn̄ tenent̄
in ſyndicatu, qa non poterant illum in tor-
mentis repetere & idem dicit tenere Saly. in
l. 2. in fi. C. de cu. re. & dicit qd' Dyn. in ſuo
tract. de qō. dicit, ꝙ aſſeſſores hoc nō ſeruāt,
ꝑ quoꝝ opin. ſaluando alleg. in auth. ut iud.
ſine quo. ſuf. §. op. ibi, iudices torquebūt ſu-
res &c. do. aūt Aug. de Ari. in d. verſ. 3. q̄ro. ī
add. dicit, ꝙ Bal. in l. mil. §. de qō. dicit ꝙ ſe-
mel tortus, non pōt iteꝝ torqueri, & ſi face-
ret hoc iudex, qd' repeteret, & tortus decede
ret, dēt acriter puniri domi. Catald. in ſuo
ſynd. in qō. 220. dicit ꝙ leuiter tortus, poteſt
iteꝝ torqueri quantūcunq; Bald. in l. obſer.
C. quoꝝ app. non re. dicit ꝙ ſemel tortus, ēt
inſufficienter, non pōt torqueri ſine nouis
indicijs, q̄ ſn̄iam idem do. Aug. non credit
eſſe ueram, cum careat rōne, ꝑ doctr. Bart. in
d. l. vnius. & dicit, ꝙ ſibi placet doctr. Gand.
in ſuo tract. mal. in rub. de qō. & tor. in ver.
60 an qō poſſit repeti. qui dicit † qd' licet aſſeſ-
ſores, qui ſunt auidi honoris, ſeruent, ut re-
petant qōnem, ſine nouis indicijs, tn̄ cōis
opin. Doct. eſt, ꝙ ſine nouis indicijs nō pōt.
Et idem affirmauit idem Gād. in d. rub. col.
1. licet ibi dicat, quod de ꝯſuetudine, multi aſ
ſeſſores hoc non obſeruent. Et Ang. in l. 1.
§. ſi quis. ff. ad Syll. dicit, qd' ſemel illata tor
tura caueant iudices, ne iteꝝ torqueant. &
Bal. in c. 1. §. furtū, de pace iu. fir. dicit, ſemel
tortus, bis, & ter, & ſufficienter, ſi tn̄ ꝑſeue-
rat negādo, & ſupueniant indicia de nouo,
pōt iteꝝ torqueri. & idem dicit in l. 1. C. de
conſ. in 7. col. quod ſemel tortus cōpetenter,
non pōt iteꝝ torqueri ſine nouis indicijs. &
Bart. in l. vnius. §. 1. de qō. dicit per illū text.
quod pōt repeti tortura, poſt publicationem
ꝓceſſus, qn̄ ſunt indicia euidentiora primis.
Mihi autem, in tanta uariatione, vr̄ latius di
ſtinguendum, videlicet, quod aut tortus ex
primis indicijs fuit competenter tortus, aut
61 minus cōpetenter, uel leuiter. † Primo caſu,
aut noua ſuperuenerunt indicia, & validiora
primis, & repetitur qō. ſm̄ omnes per tex.
in d. l. vnius. §. 1. Aut æqualia primis, vel mi
nora, & tunc, aut in prima tortura reus ꝯfeſ-
ſus eſt. & poſtea variauit, qa negauit, & tunc
propter

pp noua indicia, dúmodo de iure valida, ad torturã qô repetit, qa principalr secunda indicia nõ sunt purgata pp primã torturã, in qua corpus, animusq. nõ durauit, qa confessus fuit, licet post recessum à tortura diffiteatur, & ita vno modo põt intelligi. l. repeti. ff. de qõ. Et hoc casu forte ẽt fine nouis indicijs, poterit repeti tortura, qm ex illa prima cõfessione, ẽt reuocata, vr̃ fieri nouum indiciũ, qd' sufficit ad repetendũ torturã, vt vr̃ velle Bald. in l. bonęfidei. C. de iureiur. in 3. col. & vide quod dicetur infra in 6. q. videlicet de effectu torturæ, in verf. sed ponamus. vbi de hoc late dicet. Aut nihil confessus est in prima tortura, & tunc non repetat, p d. l. diuus. §. 1. nisi prima, & secunda indicia essent multum vergẽtia, & manifesta, vt dixit

62 Bart. in d. l. vnius. §. 1. †Si vero prima tortura fuerit leuis, & minus cõpetenter facta, & tũc indistincte possit repeti. & ita ẽt põt intelligi. d § 1. Ad qd' ẽt facit qd' not. Bald. in l. 2. C. quoꝝ app. nõ re. q si aliqs fuit leuiter tortus, non hr̃ p torto, sicut leuis fabricula nõ dr̃ febris. vt ff. de edi. edi. l. ob q̃ vitia. §. fi. Tormentũ. n. dr̃ dolor corporis, & magna afflictio, vt not. Ioan. And. in nouella. in c. cũ in contẽplatione. de reg. iur. fm eum. Et fm hanc distõnem, intelligo quod dicit ibi Bald. q si tormẽta sunt plene imposita, non pñt repeti, nisi ex nouis inditijs, & qd' idẽ dixit in l. 1. C. de ꝯfes. vbi dixit, q semel tortus cõpetenter, non debet iteꝝ torqueri, nisi superuenerint noua indicia. Et hæc puto vera de iure, licet ꝯsuetudo obseruet cõtrariũ, & latrũculatores multũ insæuiãt in torquẽdo, repetendo pluries, & ita seruari vidi. & ita qnq; seruaui, licet minus iuridice. & malefa

63 ctũ fuerit. †Sed cũ hic fiat mẽtio de nouis indicijs, qro q̃ dicant noua indicia. hanc q. ponit. Aret. in d. tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. col. 13. in vers. quæro q̃ d cantur. dicit, q noua indicia dñr ea, quæ differunt à præcedentibus, spem, vel substantia, v. g. prima indicia erãt de mala fama rei, vel quod erat inimicus, &c. superuenit postea vnus testis. q dicit, se vidisse reũ percutere, vel dicit, q vidit cũ gladio euaginato, talia. n. indicia dicunt noua, q̃ à prioribus, spem differunt, vel substãtia, sicut dicimus in capitulis nouis l. p hic. C. de tẽp. app. & c. fraternitatis. de testi. qd' dicit esse notandũ, ne erret, qa si primo fuerit habitũ indiciũ ex fama p aliquos te-

64 stes, & cũ eo fuerit data tortura. †Quid aũt si qs fuit positus ad torturã pcedẽtibus legitimis indicis, & fuit ꝯfessus crimẽ de quo qrebat, nec ꝯtra ipsum militãt alia indicia, super alijs delictis, an possit interrogari, vt ꝯfiteat, si cõmisit alia delicta, & maxime eiusdẽ gñis puta fuit tortus p furto, & cõfessus, an possit interrogari, si cõmisit alia furta. dic q nõ, vt l. 1. in prin. ff. de qõ. sed de consuetudine seruat cõtrarium q̃ consuetudo põt probari p l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de remil. & l. ꝯgruit. ff. de off. præsi. ita dicit Gand. in tract. malef. in rubr. de qõ. & tormentis. in vers. sed qd de qõne. quæ quotidie occurrit de facto. & ita dicit etiã tenere Aret. in suo tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. in vlt. col. sed do. Aug. de Arim. ibi in suis additio. dicit qd' talis consuetudo non valet, tanq̃ irrationabilis, & ꝯtra tex. in c. fi. de consuetu. & in l. 2. C. q̃ sit longa consue. nã opus est, fm ipsum, q primo constet de delicto anteq̃ ad torturam procedat, vt l. 1. §. itẽ illud. ff. ad

65 Syll. & fuit superius dictũ. †Ego puto q pdicta possint ꝯcordari hoc modo videlicet, q aut ꝯtra eum pcedit diffamatio gñalis de illo crimine, videlicet, q est magnus latro, & tũc sit laudabilis illa ꝯsuetudo, q de alijs interrogetur pp illam diffamationem, p d. § à Barbaris. Aut non pcedit talis diffamatio, & tũc secus. vnde iudex discretus, debet aduertere ad qualitatem psonæ. Sed ponamus. q qs est tortus legitime, tñ non ꝯfitet, imò perfistit in negatione, qd hẽt facere iudex? Dicas, q debet eũ reponere in carceribus, & expectare, si põt hr̃e noua indicia, & tunc, vt supradictũ est. si hẽt noua indicia, vel vacillet, debet ipsum iteꝝ torquere. Si aũt nõ superueniũt alia indicia, vel non vacillat. debet assignare accusatori, si pcedit p viam accusationis, vnã dilationẽ, ad pbandũ, & pducendũ qdquid vult, & põt contra accusatum, vel in culpatũ, protestando, q alias, elapsa, dicta dilatione, si nõ fuerit aliqd pductum, vel pbatũ sufficiẽter, ipsum relaxabit. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in verbo, fama publ. in

66 vlt. col. in fi. †Vbi ẽt dicit, q erit bona cautela, q in relaxatione iudex faciat apparere in actis torturã esse adhibitã cõtra detentũ, cũ moderamine, fm qd' indicia habita demõstrabãt, & ideo qa fuerũt purgata bene indicia, nõ reptũ culpabi ẽ, mãdauit relaxari, & dicit hoc notari p Bart. in l. fi. in princ. ff. de quæst. o

quæstioni. Et dicit esse menti tenendum, ne iudex, alias faciendo, teneatur in syndicatu. Itē si iudex indebite, & iniuste torsit aliquē, vtat hac cautela, in relaxatione torti, videlicet, ꝙ si vult faciat ipm ꝯfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, & ad dictam ꝯfessionem inducat ipm blādis suasionibus, & de hac ꝯfessione faciat esse rogatū notarium, & in syndicatu non tenebit. ita dicit Catald. de viso, in tract. de syndi. circa prin. i 3. ver. & ita dicit, ꝙ hoc voluit Ang. in l. iniur. §. si q̄s q̄d decreto. ff. de iniu. & ita dicit, ꝙ ita vidit de facto practicari.

1 Quæstio, seu tortura ad quid fuerit inuenta.
2 Cōfessioni facta in tormentis quando standū sit.
3 Confessioni in tortura factæ fides non habetur si in ea non perseueretur.
4 Tortus quomodo in confessione censeatur perseuerare.
5 Tortus non statim post torturam debet ad tribunal reduci, ad videndam ipsius in confessione perseuerantiam.
6 Tortus ad tribunal reductus an sit relaxādus, si confessionem in tortura factam reuocauerit.
7 Reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda.
8 Confessus in tormentis quando cōdemnari possit absque alijs probationibus.
9 Condemnatio non potest ferri ex confessione extorta per torturam illegitimam.
10 Torto metu tormentorum confitente montes, & maria, caueat sibi iudex ne damnetur in corpore, & anima.
11 Iudex an debeat statim credere ei qui sponte cōfitetur se aliquem occidisse, cuius corpus non reperitur.
12 Occidens aliquem, & proiiciens corpus in mare, an possit condemnari si de corpore mortuo non constet.
13 Iudex non statim confessione extorta legitime debet ad condemnationem procedere.
14 Condemnatio sequi potest ex confessione delicti spontanea, & probata.
15 Confessio delicti in dubio præsumitur spōtanea.
16 Iudice, & notario asserentibus confessionē torti spontaneam, reo autē dicente eam tormentorum formidine factam, cui potius standum erit.
17 Confessio non pōt dici spontanea ꝓbata tortura.
18 Iudex condemnationem fundare non potest ex sola confessione reuocata.
19 Confessio sola in ciuilibus non obligat.
20 Confessus tormentorum formidine confessionem suam debet reuocare per se, vel per procuratorem, speciale mandatum ad hoc habentem.
21 Confessio vnica an sit sufficiens in criminalibus.
22 Assessores cauti in negocijs arduis confessionem apud acta repetere debent, quod scilicet sponte confessus fuerit.
23 Confessionem suam qualiter quis interpretari possit.
24 Notarius non debet scribere reum tortum sponte confessum fuisse.
25 Reus quando dicatur sponte confessus, & quando coacte.
26 Reus dicitur sponte confessus in confessione perseueret.
27 Confessio facta in tortura quando censeatur valida, & num. seq.
29 Executio an fiat in causa criminali ex confessione sola absque alio processu, & sententia.
30 Sententia in criminali semper est necessaria, in qua nunquā quis pro cōdemnato haberi debet.

Quæstio sexta, secundæ partis.

SExto principaliter quæritur de effectu torturæ, & q̄ōnis. 1 † Supra qua q̄ōne est sciendū, ꝙ tortura fuit inuenta, ad finē, vt p eā veritas negocij, de quo quęrit̄, illuminaret̄, & inueniretur l. cū falsum, & l. hoc ꝙ placuit. C. de q̄ō. Et tñ non semper, nec vnq̄ est ei fides adhibēdæ, q̄a fragilis, & periculosa res est, & fallēs veritatem. Nam q̄dā adeo sunt duri, vt millies torti, nihil dicā, de eo, de quo interrogant̄, & plerīq; obdormiūt in ea. Ex q̄bus habui iā duos pro manibus, q̄ positi in tortura, ita obdormiebāt, vt viderētur defuncti penitus, & postq̄ de ea deponebant̄, stabāt sic p aliquod spatiū, & postea incipiebāt respirare, & ꝯtinuo sic faciebāt, quotiescūq; ponebant̄ in tortura. Sed cū mutassem torturā ponendo taxillū ad talos, vnus ex ipsis, & in hac tortura idē faciebat, alius vero nō. Quidā vero sunt ita timidi, & fragiles, & doloris impatiētes, vt oīa ꝯfitent̄, ēt falsa, & q̄ nunq̄ cōmiserūt, vt est de his tex. in l. 1. §. quæst. ff. de q̄ō. & Seneca dicit ēt innocentes cogit mētiri dolor. & hoꝝ est maior numerus q̄ obdormiētiū. vnde iudex debet multū 2 aduertere, ne de facili credat. † Et iō hic q̄ro, an ꝯfessioni factæ in tormētis, credi, & stari debeat? Rñdeo, tex. in d. l. 1. §. diuus Seuerus ff. de q̄ō. dicit ꝯfessiones reoꝝ. pro exploratis facinoribus hñi non oportet, si nulla alia ꝓbatio, religionem iudicis instruat. & sic vē

velit,

velle, quod non credatur, nec stari debeat, sed in l. edictum. ff. eo. tit. dicit quaestiones efficacissimas esse ad inquirendam ueritatem, & in l. 1. §. si quis vltro, eod. tit. dicit, cum in tormentis cõfiteretur, & sic innuũt dicti tex. quod confessio facta in tormentis fidem faciat gl. in l. fi. C. de quaest. dicit quod confessioni factæ in tormentis statur, si perseueretur. & ita loquitur d. l. 1. §. si quis vltro. & d. l. edictũ, secus si perseueret. & ita loquitur d. §. diuus Seuerus. & istud etiam sequitur ibi Odof. & ista dictio est de mente Azo. in sum. C. eo. in fi. gl. etiam ponit eam in d. §. diuus Seuerus. & istam tenet ibi Bar. Bal. aũt in l. 1. C. de conf. in 4. col. distinguit, quod aut reus in tormentis confitetur, praecedẽtib. legitimis indicijs, & statur suæ confessioni, praesertim, si perseueret in ea, aut non praecedunt aliqua indicia, uel argumenta, vel sunt ita leuia, quod nõ faciunt praesumptionẽ, & tunc non statur confessioni, nisi in ea perseueret, vt no. in gl. in d. §. diuus Seuerus, secundum eum. Ego puto, quod ista dictio Bal. non sit bona, nec vera. & miror, quod ita insipide, contra morẽ suũ, locutus fuerit. Nam in primo mẽbro vult, quod

3 † confessioni factæ in tormentis stetur, etiam si nõ perseueretur in ea. sed istud est contra gl. & Doc. oẽs, vt supra relatum est, & contra dictũ. §. diuus. Item in secundo mẽbro similiter male dicit, per tex. & quae ibi not. per Bar. in l. pe. ff. de quaest. vbi confessioni factę in tormẽtis nunquam statur, etiam si perseueretur, si fuerit habita nõ praecedẽtib. indicijs vt ibi est text. secundum vnam lect. quam tenet ibi Bar. late examinaui supra, in proxima princ. q. in ver. sed ponamus quod quis, & ista est cõis opin in utroq; praedictorum membrorum. vnde bonus quandoq; dormitat Homerus. & hoc idẽ melius loquendo consuluit Bal. in suo cons. incipiente, tres sunt casus pro quo cõsilio require infra ubi forte ponã, de uerbo ad uerbum, in ver. & qua supra. & idem ipse uoluit in l. Imper. la 2. ff. de sta. hom. dicendo, quod cõfessio extorta per torturam minus legitimã, nihil ualet. † Sed quæro, quando dicatur in con-

4 fessione perseuerare. Rñdetur, quod ad hoc ut dicatur perseuerare in confessione, oportet quod post confessionem factam in tormentis reducatur in loco publico iudicij, & ibi coram notario, & publicis personis confirmetur tex. est in l. 2. C. de cust. re. secundum Bart. in d. §. diuus Seuerus, in l. 1. ff. de quaest. Ista tamen perseueratio debet esse, & fieri extra loca tormentorum, in loco vnde tortura non videatur, & dicitur perseuerare praesertim si hoc confiteatur coram amicis, arg. l. quæro. ff. de ædil. edic. dixit Bal. in l. 2. C. quorum app. nõ rec. sed idem Bal. in l. 1. C. de conf. quod perseuerare dicitur eo ipso, quod non reuocet ipsam. Non obst. si dicatur, quod cõfessio facta metu tormentorum non valet, quia talis metus non est iustus, quia iudicis auctoritas operatur, quod secundum per talem metum, valeat: quia pertinet ad executorem iustitiæ, ut ff. quod met. cau. l. 3. cum non fiat contra bonos mores, sed iure licito, ut ibi patet. Si aũt iste appellat, non intelligitur perseuerare, sed tacite reuocare, ut ff. de app. l. cred. §. iussus. ita dicit ipse, quod non placet, imò requiritur expressa ratificatio ad locũ tribunalis facta, per d. l. 2. ff. de cust. re. uide Bal. in prooemio. C. in fi. & in c. 1. de pace iur. fir. de his tamen uide quae diceni infra

5 in hac ead. q. † Sed an statim quod tortus deponitur de tortura, debeat duci ad tribunal, ad videndum, an perseueret in confessione habita? Rñdeo, quod non, sed debet repausare, saltẽ per diem, & noctem, sine tormentis, & postea debet duci ad locum, de quo supra dictum est, & si confitetur, tunc dicitur perseuerare, si autem hoc faceret statim post tormenta, nõ diceretur perseuerasse ita no. Iac. in d. l. 2. C. de cust. re. vt refert, & sequitur Ang. in l. 1. ff. eod. tit. Et ideo dixit Bal. in princ. C. sup rub. quod perseuerantis expressã requirit, quod pluries cõfiteatur, diuersis temporibus, sed quando pluries confiteretur eodẽ tempore. ista est vna cõfessio tamen, & non est proprie perseuerãtia de hoc est gl. not. in simili. in l. 4. ff. de pig. act. secundum eum, quod est notandum. Ipse tamen in l. 2. C. quod me. cau. in 3. col. aliter loquitur Bar. in d. l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de quaest. dixit, quod debet duci ad banchum, eo tempore, quo cessauerit dolor tormentorum, sed si reduceretur ad banchum, stantibus dictis dolorib. totũ hoc videretur secundum, & dictum formidine tormẽtorum, arg. l. quod att. §. fi. & de adul. & sic dicti Doc. mire inter se sunt uarij, sed possunt saluari, distinguendo hoc mõ, vt, quod dictum Bar. procedat, quando est certum dolorem cessasse, vel durare, sed quando de hoc dubitatur, loquatur Iac. But. quia per diem, & noctem praesumitur cessasse, & ita

6 intelligo hanc quaest. † Sed ponamus, quod tortus confessus in tortura, fuit ductus ad tribunal vt ratificaret, sed ipse negauit, quod in tortura confessus est, & an propter hoc debeat relaxari, cum non confiteatur apud tribunal, vel debeat tamen torqueri, quod apud tribunal dicat illud, quod dixit in tormentis. Bal. dicit, quod post talẽ reuocationẽ remaneat semiplena probatio. alleg.

alleg. gl. in l. 2. C. de cust. reo. & ideo, nisi re-
uocans ꝓbet ꝯtrarium, compellit̃ pseuerare
in ꝯfessione, ẽt per repetitionem tormento-
rum. ad hoc qđ not. Innoc. in c. per inquisi-
tionem de elec. ita dicit Bald. in l. bonæ fidei.
C. de iureiur. in 3. col. sed idem Bal. in d. l. 2.
7 C. de cust. reo. dicit, † ꝙ qñ quis in ꝯfessione
non perseuerat tacite vel expresse, sed reuo-
cat, & tunc si sunt aliqua indicia facientia ꝓ
reuocatione admittitur reuocatio, vt l. 1. §. si
qs vltro. ff. de q̃ő. si aũt indicia faciunt ꝯtra
eum. non admittitur reuocatio, q̃a vbicunq;
pốt quis cogi confiteri, non admittit̃ reuoca
tio, sed iste pốt cogi ꝯfiteri, ergo fortius pốt
cogi pseuerare in confessione. vbi aũt nulla
indicia apparent ꝓ, vel contra, vr̃ ꝙ ista reuo
catio confessionis sponte facta, non proce-
dat, nisi error allegetur, & probetur, vel non
staret per allegantem, sed staret per iudicem,
quo minus probaretur, vt l. de ætate. § fin. ff.
de interro. act. facit qđ not. in l. ictus fustiũ.
ff. de infam. ita dicit Bal. in d. l. secunda. & est
allegans dictő ita debet intelligi, ꝙ ipse not.
in l. fi. C. de prob. vnde hoc casu posset cogi
perseuerare in confessione, per repetitionẽ
torturæ. Et q̃a supra facta est mentio de con
fessione habita in tormentis, quæro gñalr̃,
an ꝯfessus in criminalibus, possit ex sola con
fessione ꝯdemnari, absque alijs, probationi-
8 bus. † Rñdeo tres sunt casus. nam qñq; qs
ꝯfitet̃ in tortura, seu formidine tormentoꝶ,
& hoc constet, qñq; qs ꝯfitet̃ sponte, & hoc
constat ẽt, qñq; quis confitetur, & dubitat̃,
an sponte, vel formidine tormentoꝶ ꝯfessus
sit, q̃a totius dicit timore tormentoꝶ se cõ-
fessum, & iudex illud negat, Primo casu Bal.
in d. consil. suo, quod incipit, tres sunt casus,
dicit quod qñ qs confitetur in tortura, vel
formidine tormentoꝶ, & hoc constat, & tũc
si non præcedunt indicia, non credit̃ ꝯfessio-
ni, & si post ꝯfessionem probant̃ indicia, tũc
iudex appellationis non debet confessionẽ
sequi, q̃a illegitima, & ꝯtra iuris forma fuit
extorta. vt legitur, & notat, in l. maritus. ff. de
q̃onibus. Indicia ergo debent p̃cedere per le
gitimos testes legitime recipiendos, & exa-
minandos, & enim extra iudicium aliquid di
cerẽt sine iuro, facerẽt indicium, q̃a deposue
runt non iurati. C. de testi. l. solam. & in l. iu-
risiuran. & indicia sunt ꝓbanda per duos te-
stes, non singulares. C. famil. erciscund. l. fin.
in gl. ita dicit Bald. in d. consil. in isto 1. cap.

Quibus adde quod q̃uocunq; tortura sit ille
gitima est verum quod dicit Bal. non solum
si sit illegitima eisdem personis, quæ torque
ri non poterant. de quibus supradictum fuit
plene, in 3. q. princ. dum tractauimus q̃ per-
sonæ pñt torqueri, & quæ non vel respectu
causæ, sup qua fuit adhibita tortura, de quo
dixi supra in 3. q. princ. vbi hr̃, in qua causa
sit hñda tortura, & in qua non. vel quia non
formata inquisitione vel accusatione, & an-
te lit. cont. vel non seruatis alijs, q̃ fieri, & ser
uari debent. pp quæ nõ pốt deueniri ad tor
turam. de qbus plene dcm̃ fuit in 5. qő. prin.
9 per totum, vbi vide, † nam ex tali confessio-
ne extorta per torturam illegitimam nõ po
terit deueniri ad ꝯdemnationem ẽt si fuisset
milites ratificata, cum non valeat, vt dictum
fuit in d. 5. q. prin. in ver. sed ponamus, quod
qs est minus legitime tortus, &c. Si aũt con
fessio fuit extorta per legitimam torturam,
tunc ad hoc, vt ex ipsa possit deueniri ad con
demnationem, est opus, vt in ea fuerit pseue
ratum, & sic, ꝙ fuerit ratificata legitimo mo
do, ꝓut superius in hac q dcm̃ est. Item est
opus, vt certa sit, & specialis nõ vaga, & gña-
lis. & ꝯstet de facto, puta, in furto. de reb. sub
tractis. ita dicit Bal. in d. authen. sed nouo iu
re. in ver. sed pone, ꝙ qs ꝯfitet̃, ꝓ l. in rebus.
§. illud. ff. ad Trebel. & Pau. de Cast. in d. au-
then. sed nouo iure. & Arc. in tract. malef. in
gl. in verbo, & vestem cœlestem. in 7. col. in
10 ver. quid si quis cõfitetur. vbi ẽt dicit, † ꝙ iu
dex debet esse bene cautus, ne damnet aĩam,
& corpus, qñ fur ꝯfitet̃ maria, & montes, &
plura furta cõmisisse, ꝙ velit dicta furta alibi
commissa, & hic qualificare, & verificare mit
tendo nuncium ad hñdum informationẽ ꝓ
veritate, & ad reperiẽdũ dicta furta, ita ꝙ ap
pareat, q̃ distraxerit, & q̃ pignorauerit, & q̃
penes se, vel aliũ habeat, alias sæpe innocẽte
ꝯdemnaret, q metu tormentoꝶ, multa non
vera ꝯfitent̃, ꝯtra. l. absentem. ff. de pœ. & vide
ad hoc ẽt ꝑ Ioan. And. in addi. Spec. in tit. de
sen. in vers. titius fuit ꝯfessus, & Gand. ĩ trac.
malef. in rub. qualr̃ fiat accus. & Ang. in l. 1.
C. de confess. q dicit, ꝙ si qs ꝯfitet̃ occidisse
hoiem, q viuus apparet ꝙ ꝯfessio non tenet,
neq; ligat ꝯfitentem, vt l. inde neratius. §. fin.
cum l. seq. ff. ad l. Aquil. si aut ꝯstat hoiem oc
cisum, tñ nescit̃ à quo, tunc ꝯfessio ligat, ibi.
11 † Sed qd si non apparet, nec viuus, nec mor
tuus, exẽplũ, ꝯfitet̃ qs se duos, vel tres merca
tores

tores occidisse incognitos,& eos ꝓiecisse in flumẽ,nec corpora reperiuntur, an illa ꝯfessio erit sufficiens ad ꝯdẽnationem, dicit ipse vř ꝙ nõ,ex quo nõ apparet, saltẽ corpora intẽ rempra.sed dicit ꝙ ꝯtrariũ fuit determinatũ Perusij p egregium d.Nic.de Torrellis . ibi pſidentem. & dicit ꝙ bene fecit, ex quo inquisiti erat malæ famæ,& ꝯdõnis, & erãt ro batores,& stabant iuxta clanas, ita quod in illud flumẽ habiliter potuerunt corpora ꝓiecisse,si aũt nõ esset verisimile,pp distantiã loci,vel pp bonam famam inquisiti, nõ cre derem de iure,ex tali confessione,quem esse dãnandũ, nec debet vltro ꝯfessum iudex incontinenti punire, & ꝯfessioni credere vt d. l.si qs vltro.§.diuus .ff.de qõt. ita dicit Ang. in l.ceterũ.ff.de ꝯfes. damnat illũ do. Nic. de Torrel.pſidentem Perusij, ꝙ p illas confessiones gñales, condemnauit illos inqsitos, cũ non ꝯstaret de rebus subtractis,& de cor poribus mortuis.& hoc idẽ ꝯfirmat in addi. Spec.Bald.in titu.de sen.in 18.col. q dicit.

12 † ꝙ si qs ꝯfitet se hominem occidisse, & cor pus ꝓiecisse in mare,ꝙ cũ nõ cõstet de corpore mortuo,ille nõ põt ex hoc condẽnari, nisi saltem probet illum per famã esse mortuũ,sed do. Aug. de Ari. in addi. dicti tract. malef.in d.vers.q d si qs ꝯfitet.dicit,ꝙ iudex semp debet facere,ꝙ ꝯstet de delicto perpetrato,& rebus subtractis,ẽt si sunt,& reus esset malæ famæ,p d.§.itẽ illud.in l.1.ff.ad Syl la.& ita vř ipse velle.in d.tract.super eo.ver bo,fama pub.circa fi.additionis,ad ver.post quã aliqs fuit captus,& incarceratus,&c. Et ita ego approbo,ꝙ si nõ ꝯstat de delicto, & corpore,in quo dr̃ factum delictũ iudex, ex ꝯfessione, nõ procedat ad ꝯdemnationem, maxime corporalem,per pdicta, & per ea q dicta sunt supra 4.q.princ.supra de tortura. & vers.itẽ no.ꝙ nunq̃,&c.vbi fuit dictum ꝙ non est deueniendũ ad torturã, nisi ꝯstet de delicto,ergo nihilominus ad ꝯdemnationẽ.

13 † Quinimò ẽt si constaret de delicto, puto esse aduertendũ, qđ iudex non deueniat ad condemnationem, ex ꝯfessione, ẽt legitime extorta p torturam, esto ẽt ꝙ sit ratificata, sed velit anteq̃ procedat ad ꝯdemnationem, verificare,inquantũ põt dictam ꝯfessionem, saltem p aliqua verisimilia, quia multa dñr nõ vera,& ratificant ẽt pp timorẽ torturæ, p ea q̃ hñr in l.1.§.qõni.ff.de qõ. & fuit dictũ supra in princ.huius 6.q.prin. Ego .n. vi di,& audiui , aliquos fuisse ex tali ꝯfessione iniuste ex inaduertẽtia, vel sæuitia officialiũ ꝯdemnatos,& morte traditos, q non aliter perq̃sita veritate ꝓcesserũt ad ꝯdemnationẽ & executionẽ ex sola ꝯfessione,non verificã do aliter factũ,& qđ fuerint iniuste dãnati, fuit detectũ ex postea, q a fuerunt capti. alij ex postea,q talia delicta cõmiserant,ex quo fuit declaratũ illos fuisse iniuste dãnatos.vn de sit bene cautus iudex,saltẽ,vt excusare se possit in foro poli, vt velit prius verificare factũ ex aliquo certo signo.v. g. si fuit aliqd subtractum,q̃rat post confessionem,quid cõ fessus fecerit de re subtracta.& si dicit se vendidisse,vel pignorasse alicui exploret ab his, qbus dicit vẽdidisse,vel pignorasse, an sit verũ,& his similia fiant,& nũc est de facto, in hac inclyta ciuitate Senẽsi,in nostro ꝑtorio in quo detinet vnus,occasione homicidij de nocte cõmissi, & ille q̃nque fatetur, & q̃nque negat,tñ vltimo perstitit in cõfessione, ꝓpter timorem torturæ,cuius est nimium pauidus,& dicit se posuisse ensem cũ quo interfecit,modo in vno loco,& modo in alio, & tñ adhuc non põt ex aliquo signo clare innotescere iudici maleficiũ,qđ ille vere fateat certe malefaceret,& ita sibi dixi, si ex so la ꝯfessione, ipm̃ ꝯdẽnaret,nisi aliter dictam ꝯfessionem,cũ aliquo vero signo verificaret.

14 Secundo casu qñ † quis confitetur sponte,& hoc cõstat,tunc sm Bald.in d.consil.sta tur suæ confessioni,l.qui sententiam. C. de pœn. nisi indicia probabilia . & verisimilia, vel ipsa innocẽtiæ substantia,in contrarium appareat,vt ff.de quæstio.l.1.§.si qs vltro,& isto casu.si quis reuocet cõfessionem, & corã iudice appellationis detegat innocẽtiam debet liberari, vt not.ff.de app.l.creditor.§. iustus.& C.de erro.aduo.l.fin. & C.quo.ap. nõ rec.l.1.per Cy.Bar. aũt in l.1.§.diuus Seuerus.ff.de quæst dicit, & ẽt gl.ibi ꝙ talis cõ fessio sufficit ad cõdemnandum, vt l.si.cõfes sus.ff.de cust.reo.d.l.qui sñiam Bal.tñ in d.l. 1.C.de confes.dicit in 5.col. super hoc mem bro,distinguẽdo,ꝙ aut cõfitetur verũ,aut falsum,aut dubitat. Primo casu dicta confessio nocet cõfitenti,& ei stat, nisi esset talis cõfes sio,q̃ posset interpretari in bonã partem, c. cũ dilecto.de accus.Secũdo casu,non est stan dum,q a talis confessio est contra nãm veri, vt l.1.§.si qs vltro.ff.de quæst. & l.non tñ.

15 ff.de ap. † Tertio casu, qñ dubitatur, dic ꝙ præsu

præsumitur spontanea. primo, quia nemo p̄sumitur ita fatuus, q̄ mentiatur, in seipsum. secundo, quia cōfitetur præstito iurā de veritate dicenda, & sic ipse confitetur ex ɔscia perpetrati sceleris. tertio, quia hr̄ pro veritate, ita dixit Bald. ibi. Eo tñ casu, quo cōfessionē falsam non nocere dictū est, intelligo, si sit reuocata eius sñia, & probatum de innocentia. Si aūt est lata sententia, & foret appellatum, tunc ēt in causa appellationis posset de innocētia deduci, & ꝓbari, & debebit solui, si ꝓbata fuerit, vt ff. de app. l. creditor. §. iussus. & C. de erro. aduo. l. fi. & ita voluit Bald. in d. cons. res sunt casus. Si aūt non esset appellatū, & iudici ɔstaret de innocentia ɔdemnati, & tunc ante executionem factā, & hēt locum d. §. si quis vltro. qa debet referri principi ꝓ liberatione ɔdemnati, & interim debebit supersederi. si vero esset facta executio, anteq̄ de innocētia ɔstiterit, & tūc sñia, & executio fuit iusta, sed per ipsam nō liberaē verus delinquens casus est in l. q seruum. in prin. ff. de itine. actuque priua. & te-

16 net Bald. in l. 2. C. q b. res iud. non no. † Tertio vero casu principali, qñ dubitatur, an sponte, vel formidine tormentorum. quis cōfessus fuerit, vt puta qa ɔfessus dicit se cōfessum formidine tormentorum, sed iudex dicit sponte, & idem dicit tabellio, & sic est dubia ꝓ negationē, tunc Bald. in d. l. 1. C. de ɔfes. dicit q̄ si quidē nulla fuerunt adhibita tormēta, & imputet sibi ɔfitēs, quasi dicat, p̄sumiē spōtanea. si vero fuerunt adhibita, vel ꝓcesserūt terribiles minæ, vel minaces iactātiæ, & tūc p̄sumiē metus, nisi esset talis malefactor, cui iudex dr̄et imminere, tanq̄ terribilis, qa potius tūc est p̄sumendū cōtra confitentē, quā ɔtra iudicē. ita intellr̄ quod not. Bart. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. ff. de noui ope. nunt. & sic cum duæ p̄sumptiones possint esse, vna q̄ per metum alia ex eō scientia criminis, p̄sumā potius ex conscientia. quod est notandum ſm eum. Ad q̄ ēt facit qd̄ dicit Bart. in l. si q s in hoc genus. C. de epis. & cle. q̄ quis sit carceratus, tñ eius cōfessio non p̄sumiē facta per metum, quia iudex non dr̄ inferre metum, vt not. Arch. 15. q. 6. si sacerdotibus. qa p̄sumiē pro iudice

17 vt l. 3. C. de off. ci. vbi est tex. notabilis. † Itē dicit q̄ ꝓbato metu, vel tortura, est quasi impossibile ꝓbare, q̄ sponte fuerit confessus. per no. per Inn. in c. super hoc. de renun. ſm Bald. Item dixit idem Bald. in l. nouissime. in fi. principij. ff. qd̄ fal. tut. au. q̄ licet quis sit relaxatus ꝓ curiam, tñ semper præsumiē metus instare, ne iterū compellat, quod est menti tenendū ſm eum. Bald. ipse vero in d. cōs. tres sunt casus. in quo mēbro dicit, q̄ si qdem corā iudice appellationis ꝓbaē delictū, debet sequi cōdemnatio, si aūt dato termino vtrique parti, non ꝓbaē delictum, tūc quia cōiter tales confessiones consueuerunt per assessores, & p̄tēm per tormemta cōiter extorqueri forte per locum à cōiter accidentibus debet præsumi formidine tormentorum, ad hoc facit qd̄ not. Cyn. & clarius Iac. Butr. in l. 2. C. qd̄ metus cau. & ibi multum assessores reprehenduntur, qa faciunt scribi, qd̄ fuit sponte ɔfessus. Item ratio nālis hoc dictat, quia nemo vitam suā odio hēt, se non chi se impicha ꝓ la gola. non est verisimile, qd̄ existens in fortia iudicis sponte confiteat, sufficit. n. terror eorum qui mina-

18 cē seruorē ponunt. † Et sola ergo confessione reuocata, & dato termino ad ꝓbandum hincinde, & maleficio nō ꝓbato, non credo q̄ iudex possit fundare condēnationē, maxime ſm gl. quæ dicit, q̄ soli nude cōfessioni nō credit, vt no. C. de cust. re. l. 2. alias parū prodesset ēt ignorantibus appellare, qa durum est ꝓbare torturā. q̄ fit in camera iudicū, nec assumunē testes quoꝝ dicta possent hri, sicut docet experientia, & sic lex q̄ permittit appellare cōfesso, esset ludibrio, ita dicit Bald. in d. cōs. Pet. vero de Anch. in cons. suo 24. qd̄ incipit visa inqsitione formata cōtra Philippū de Mātua, &c. referendo cōsiliū prædictū dicit, q̄ ad p̄dicta faciunt notata ꝓ Bald. in l. nouissime. ff. q̄ fal. tu. au. post Cyn. vbi dicit q̄ semper p̄sumiē in officiali metus, & terror ab eo inferri. s. ꝓ impressionē. C. qd̄ met. cau. Et licet qs sit relaxatus, tñ semper metus instare vr̄, ne iterum capiatur, & talis rectè pōt dici metus cōtinuatus vt c. t. quod met. cau. & idem dicendum est in iudice cuius metus posito in carcere pro crimine. semꝑ instat ad torturā, qa familiā, & alia instrā semꝑ in prōptu hēt, ita q̄ potētia nocēdi, & torquēdi in habitu. idē operaē, q̄ potētia in actu. vt c. nō solū. de ap. in 6. & l. labeo. de statu homi. & hēt hoc in se æquitatē. nam si nimiam reuerentiam tormentoꝝ cōtrahentis metimur, vt l. 1. §. q̄ oneradæ. ff. quaꝝ re. act. non da. & 22. q. 3. vnusquisque.

multo

multomagis nimia tormētorꝫ formido quã formidinem iustam reddit cõis vulgi opin.q̃ hēt ꝙ officiales consueuerunt captos, & inq̃sitos de crimine ꝑtermissa iuris, & grauitate torquere. ad hoc qđ not. ꝑ Bart. ff. de no. ope. nunt. l. de pupillo. §. si q̃s ipsi prætori.

19 † Itē nuda ꝯfessio, nō sufficeret in ciuilibus ad obligandū. l. cum de indebito. ff. de ꝓbatio. & c. si cautio. extra de fide instr. multominus in criminalibus, vbi agit̄ de salute hōis. nec est verisimile, ꝙ q̃s vltro ꝯfiteat̄ illud qđ vitam adimat, vel statum eius vel famam minuat. abhorret .n. hoc nã quod seruari desiderat, mortem aūt, & pernitiem, vt ait Boëtius, euitat. Confessionē ergo nō verisimilē, & sponte factā nō debet iudex admittere, nisi alia suffragent̄ adminicula. vt not. in c. qa verisimile. de præsump. & sic ꝯfessio contra nãm non valet, vt in c. fi. de confes. & c. nos in quenquam 2. q. 1. nec confessio contra ꝑsumptionem, quæ est sm nãm .s. seipsum cōseruare mortemq́., & ꝑnitiem euitare.

20 † Remedium ergo est ꝙ ille qui dr̄ confessus formidine tormentorꝫ, ꝯfessionem suam reuocet, ꝑ se, vel ꝑ procuratorem hn̄tem ad hoc speciale mandatū, nec iudex aliter dicto crimine, non probato poterit eum condemnare, rōnibus supradictis. hæc dicit do. Pet. in d. ꝯf. dicens ēt ita de facto obtinuisse licet iudices maleficiorꝫ, difficiles, & rigorosi in admittēda dicta reuocatione ꝯfessionis, se exhibeant, & euolant ad ꝯdēnationē, cum ꝑ inquisitionē ꝓcedunt, & credunt vilescere in conspectu hoīum, cum aliquē absoluunt, cōtra l. abn̄tē. ff. de pœn. hæc ille. & licet ista videantur varia dicta, tñ oīa reducuntur ad cōcordiam, cū hac distōne, ꝙ si constat de tortura præsumitur confessio meticulosa, hic tñ metus si ꝓcesserunt indicia non infringit cōfessionē. ꝑ dicta in primo mēbro. Aut nō cōstat de tormentis, & tunc, ꝑsumit̄ spontanea & istam puto veritatem, hoc additio, nisi ex consuetudine iudicis, aliud esset dicendū. per ea quę not. Bart. in d. §. si quid ipsi prætori. & ita intelligo quod dicit Bald. in d. conf.

21 Rursus q̃ro † an in criminalibus sufficiat vnica tñ confessio, vel debet esse repetita sæpius. hanc q. tangit gl. in l. diuus. Seuerus. ff. de q̃st. & in l. seruos. C. ad l. Iul. de vi. & in l. 2. C. de cu. re & ꝑ Cy. Bal. & ꝑ Azo. in sum. C. de ꝯf. gl. ēt ponit in l. 1. C. de confes. & ibi Bald. & per Spec. in tit. de confes. §. 1. ver. & hoc in ciuili. & per Iac. But. in l. 2. C. qđ met. cau. vera ꝯclusio, & cōis, & quasi oīum est, ꝙ aut q̃s in iudicio est sponte ꝯfessus crimen, de quo agitur, & tunc vnica tñ ꝯfessio sufficit ad ipsum ꝯdemnandū. tex. est, & ibi gl. in l. seruos. C. ad l. Iul. de vi. & l. q sniam, & l. cum reis. C. de pœ. & l. si quis in hac genus. C. de epis. & cler. Aut ꝯfessus est in tormentis, & formidine tormentorꝫ, & tūc qa illa confessio cōiter fit extra locū iudicij, nō sufficit ad ꝯdemnandum, sed est iterꝫ repetenda apud tribunal in forma iudicij, & forte corā testibus, & iste est intellectus. l. 2. C. de cust. reo. & istā distōnē posuit Azo. in sum. C. de ꝯfes. licet in l. 1. C. de ꝯfes. aliter loquat̄ in appara. & hanc sentit gl. in d. §. diuus. & Spec. tenet in d. ver. & hoc in ciuili. & Odo.

22 Cyn. & Bald. in d. l. 2. C. de cust. reo. † Cauti tñ assessores in arduis negocijs semp repetunt ꝯfessionē apud acta. ꝙ spōte ꝯfessus fuerit quãuis ēt ꝓcesserit tortura. ita dicit Bald. in d. l. 2. C. de cust. reo. & qđ supradictā conclusionē tenet Bart. & Gand. qui dīt idē de ꝯsuetudine obseruari. & allegant qđ not. in l. seruos. C. ad leg. Iul. de vi. hæc dicit Bal. in d. l. 2. dicēs ēt, quod aliqñ in confessione ꝑseuerat̄ per expressam confessionem factam apud acta. & non est dubium ꝙ talis ꝯfessus, ex sola ꝯfessione pōt damnari, sm omnes. Qñque in confessione perseueratur tacite, quia non reuocatur confessio, & tunc, aut emanauit sponte, & sufficit aut metu tormētorꝫ, & non sufficit imò repetēda est ꝯfessio, imò assessores, vt non stetur in dubio isto, faciunt scribi, qño reus fuit sponte confessus, & quasi, vt plurimū, ista ꝯfessio est falsa Qñque in confessione non perseueratur tacite, vel expresse, sed reuocat̄ confessio, & tunc si quidem sunt aliqua indicia facientia pro reuocatione, & admittit̄ reuocatio, sed pōt cogi ꝯfiteri, ergo fortius cogi pōt perseuerare in ꝯfessione. si aūt nulla indicia apparent ꝓ, vel contra vr̄, ꝙ ista reuocatio sponte facta non procedat, nisi error allegetur, & probaretur, vel staret per iudicem non per allegantem quo minus probaret̄, vt l. de ætate. §. fi. ff. de interro. acti. facit qđ not. in l. ictus fu-

23 stiū. ff. de infam. † Confessionem aūt suam, q̃s pōt interpretari, exponendo, nō perimere in totū. c. cū dilecti. de acc. hæc Bald. in d. l. 2. sed gl. in d. l. 2. & q̃dam sui sequaces, vt fuit Fran. Accur. dñt ꝙ siue spōte, siue ꝑ tormenta

mẽta qs ꝯfessus fuerit, non est adhuc puniẽdus, nisi pseueret. & hoc ꝓbant p tex. d. l. 2. qui gñaliter loquitur, ergo gñaliter est intelligendus. ff. de le. præst. l. 1. §. gñaliter. & l. de precio. ff. de publ. & pro quorum sñia facit. C. ad l. Iul. de vi. l. seruos. vbi dicit confessionibus. in plurali, sed tu teneas qđ supra conclusum, est q̃ est cõis opinio. Sed ponamus qđ qs est ꝯfessus p torturam, & in ea perseuerauit, ratificando apud acta, & ꝯfitẽdo, an liceat notario scribere, vel iudici præcipere ei, ꝙ scribat, ꝙ ꝯfessus fuit spõte sup hac qſt. Inn. in c. sup hoc de renunc. vt refert Bal. in l fi. qs in hoc genus. C. de epis. & cle. dicit, qđ ꝓbata tortura est quasi impossi. b le ꝓbari ꝯfessionẽ sponte factã, & in d. l. 2. C. de cust. reo. dicit ꝙ talis scriptura vt plurimum
24 est falsa. Iac. Butr. in l. 2. C. qđ met. cau. † dicit ꝙ iudex, & notarius malefaciũt, in actis apponere, ꝙ ille q tortus est sponte ꝯfessus sit, & talis scriptura est falsa Bart. in l. 1. §. si quis vltro. de qõ. ff. in fi. dicit ꝙ si ꝯfessus est reus in actu torturæ, nõ debet dicere notarius, ꝙ spõte, secus si postea ꝯfessus sit. Bal. i l. 1. in 5. col. C. de ꝯfes. dicit ꝙ notarius nõ incidit in falsum, primo quia vidit, & audiuit hoc, & nõ vidit, & audiuit ꝯtrarium pse rtim tũc, vnde de hoc nõ posset ꝯficere instrũ, vt l. hac ꝯsultissima C. q te. fa. po. Itẽ qa nãli ratione debet credere ꝙ ille ꝯfiteat ꝑ ꝯscientiã perpetrati criminis. Item ẽt iudex excusatur, quia non fuit tortus ad hoc ꝓcise, ꝙ confiteret, sed vt veꝝ diceret, & ideo cũ nõ fuerit tortus ad hoc signãter, & specifice, sequit ꝙ tenet ꝯfessionis, non est oĩno tormentarius, sed fm quid est liber, & intentio iudicis fuit, & esse debuit, ꝙ si confiteretur quia verũ, non quia tortus. Itẽ qa sic se habet gñalis consuetudo, quæ excusat, & qa bonos zelo. vnde in psalmo, zelaui ꝯtra iniquos, pacẽ peccatoꝝ, vidẽs. ita dicit ipse ibi Are. aut in tract. malef. in gl. in verbo, cõparuerunt inqsiti, & confitent totum. in ver. vnũ nõ omittas. dicis qđ Ang. & Ioan. de Imol. in l. q in
25 aliena. §. fi. ff. de acq. hæred. † dicunt, ꝙ aut reus fuit tortus nõ præcedentibus indicijs vel nõ sufficientibus, & tunc ẽt si perseueret in ꝯfessione, non põt scribi, ꝙ sponte fuerit ꝯfessus, & notarius scribens scribet falsum, si sciret eũ tortũ non ꝓcedentibus indicijs, & ideo dãt cautela est, ꝙ notarij maleficiorum retineant extra palatium ne habeãt notitiã tormentoꝝ, & sic põt scribere confessiones tanq̃ spontaneas. sed tu aduertas de Are. ꝙ ex hoc nõ euitaret falsum iudex q scribi fecit. q hac sciebat. Si aũt iuste ꝓcesserunt tormenta, tunc rite, & iuste põt scribi, ꝙ sponte fuit ꝯfessus, dũmodo inter tormẽta, & ꝯfessionẽ, aliud commodũ interuallum interueniat. qđ arbitrio bonis iudicis relinquit, vt no. in l. 3. §. diuus Seuerus. & ibi Bart. ff. de qõ. Bald. ẽt in l. 1. C. de ꝯfes. in 11. col. dicit, ꝙ gñalis ꝯsuetudo excusat notariũ, & iudicẽ a falso, qñ scribunt, talis est ꝯfessus spõte, & vide ẽt ad hoc do. Catal. in tract. synd. q. 215. vbi satis bene loquitur, qñ adhibita est tortura, an iudex põt scribi facere, ꝙ sponte fuit ꝯfessus. do. Vitalis in suo tract. clausularum. sup clausula nõ, vi nõ metu. in §. de metu tormẽtoꝝ. in 4. col. tãgit hãc q. & dicit, ꝙ si notarius scripsit, ꝙ ꝯfessus fuit sponte, verum esse, non vř, ꝑ hoc vř falsum scripsisse. pro hoc vř tex. in d. l. 1. §. si quis vltro. ff. de qõ. ibi est tex. si quis vltro, &c. & sequitur ibi in lra, cũ tormentis, &c. ꝯstiterit. & sic dř sponte ꝯfessus ille q est cõfessus in tormentis, & fm hoc debemus exponere, constite-
26 rit. s. de confessione illius serui. † Et si dicis, qũo dř sponte confessus cum dicatur ꝑ tormenta, dicas ideo, quia perseuerauit in confessione, vt d. §. diuus Seuerus. & l. 2. C. de cust. reo. vel ẽt si ꝯfessus est in actu torturæ, quis notarius scripserit, sponte ꝯfessus est. Nec obst. verbũ ꝯstiterit, positũ in d. §. si qs vltro, quia exponitur, constiterit. s. de innocentia, & sic non refert se ad ꝯfessionem sed ad serui innocentiã, vt ibi patet. & no. bene, dicit ibi Bart. mihi aũt cũ reuerentia tantorum do. vř super hoc, sit distinguendum dicẽdo, ꝙ aut nulla ꝓcesserunt tormenta ipsam ꝯfessionem aut ꝓcesserunt. Primo casu nulli dubium, ꝙ vterq; iudex. s. & notarius recte scribit in actis, ꝙ spõte ꝯfessus est per d. §. si qs vltro. in prin. & l. 2. C. quo. ap. nõ re. si vero ꝓcesserũt tormenta, & tũc aut ipsa tormẽta illata fuerũt nullis ꝓcedentibus indicijs,
27 saltẽ legitimis, aut ipsis ꝓcedentibus. † Primo casu, qa illa tortura fuit iniusta, & iudex q hunc torsit iniuste. & inique fecit, illa ꝯfessio vigore inique torturæ facta, ẽt si milies ratificaret, & dicat sponte facta, nunq̃ ꝓsumitur sponte, sed ꝑ violentiã tormentoꝝ facta & nihil valet. casus est in l. pen. ff. de qſt. & hoc casu si notarius scit illam torturã esse fa

ctā nō debet scribere q̄ sponte fuit ꝯfessus,
& si scribit, puto q̄ tā iudex, q mādauit, q̄ ip
se notarius inciderit falsum. l. q testm̄ .ff. de
fal. & l. 2. C. de fi. instr. cū si. si vero notarius
ignoraret torturam iniustam, tunc dicta pœ
na non teneret, quia falsum absq; dolo non
committit. l. nec exemplū, & l. maiorē. in fi.
C. de fal. iudex tn̄ semꝑ tenet, quia manda-
uit sciēter scribi falsum, licet ignoranti, & in
eo, in dubio ꝑsumit scientia iuris. l. 2. ff. qď
28 q sque iu. † Secundo vero casu, qn̄ tortura
fuit iniusta, & ꝑcedentibus legitimis indicijs
habita, & tūc imminētibus tormentis cōfes-
sio in eis facta scribitur, mandante iudice, q̄
sponte fuit ꝯfessus, tunc vterq; tam iudex q̄
notarius malefaciunt, & punit, vt supra aut
postea, & tunc aut notarius sciuit torturā,
aut ignorauit, si sciuit, & tūc aut instantibus
doloribus torturæ hoc fit, q a statim, q̄ depo
situs est de tortura, vel parū post tortus ꝯfite
tur, & non licet scribere q̄ spōte. malefaciūt
iudex, & notarius, ꝑ no. per Iac. But. in d. l.
2. C. qď met. cau. & l. 2. C. de cu. re. & supra
dixi. Si vero trāsacto debito tp̄e, & spacio in
termedio, ille tortus ꝯfitet, & tunc licet scri
bere spōte. & ita seruat ꝯsuetudo. Si vero no
tarius ignorauit torturā, tūc nunq̄ ipse tene
tur licet scribat sponte ꝯfessum, & ita intel-
ligo qď not. Bald. in d. l. 1. C. de ꝯfes. Et ideo
iudices debēt cauere, q̄ tormēta nō videant,
neq; audiant per notariū maleficiorum, q a
forsitā recusaret scribere sponte ꝯfessum, &
hoc ēt voluit ibi Bald. Vltimo no. circa hanc
prin. q. q̄ est de effectu torturæ, q̄ qn̄ tortura
fit in casu non permisso, vitiatur solū actus
torturæ, cum suis dependentibus, non aūt
reliquus processus rite factus, vt l. 1. C. de
quæst. & ibi per Bal. in l. milites. in fi. eo. tit.
29 Postremo quæro † an in causa criminali,
ex sola confessione, absque alio processu, &
snia, fiat executio. Inn. in c. q̄renti. de off. de-
leg. dicit q̄ non. Sed ipse idem tenuit contra
rium in c. qualiter, & qn̄. el 2. de acc. & pro
ista parte est casus in c. Romana. de app. lib.
6. Dic aut quis, confitet metu tormentoꝝ,
& hn̄t locum primo loco dicta, quia requi-
ritur perseuerantia, & processus. lit. cont. vt
su[...]ra dictum est in 5 q. prin. torturæ. aut cō
[...]r sponte, & habet locum secunda opi.
[...] Inn. in d. c. qualr̄, & qn̄. & vide quod no. per
gl. in c. ex literis, de diuor. sub verbo, admo-
nitus, & vide Bart. in l. 1. in fi. de cu. re. ita di
cit d. Vitallis in tract. clausularū, sup clau-
sula, non vi, non metu. in §. de metu. tormē
torum, in ver. fi. Spec. in tit. de confes. in §.
1. in ver. fi. dicit, q̄ si q s est sponte confessus,
vel ꝑ torturam, & tn̄ in confessione perseue
rauit, q̄ nihilominus debet ꝯdemnari. l. si cō
fessus. ff. de cust. reo. & extra de confes. c. cum
30 super. de elec. c. ꝑ inquisitionē. † vbi dicit, q̄
nunq̄ quis est in criminali pro ꝯdēnato hn̄-
dus, imò semper est necessaria snia, vt C. de
pœn. auc. sniam, & C. de cu. re. l. si quis reus,
& ff. de quæst. l. 1. §. 1. vel l. pen. 2. qō. 2. nos
in quenquam. & 24. q. 4. quæsitum. & c. il-
lud. Lanfr. Brix. suo commento super c. qm̄
contra falsam. de prob. super rub. de con-
fes. in 6. col. in ver. queritur preterea. dicit,
q̄ Inn. in d. c. per inquisitionem. dicit cōtra
confessum de crimine non potest ꝑcedi ad
condemnationem, nulla præcedente accusa
tione, inquisitione vel denunciatione, quia
ad hoc vt fiat condemnatio, oportet qď ali
quid petatur, vel subsit mā, super qua funde
tur condemnatio, ita dicit dicere Bald. in l.
2. C. de confes. tn̄ si prædicto casu, inquisitio
sequatur confessionē, & sic ordo peruertat,
dicit q̄ procedi potest quia snia ferri potest
contra ꝯfessum, ex inordinato processu, vt te
net Bart. in d. l. si confessus. ff. de cust. reo. &
Bald. in d. l. 1. & Io. And. in d. c. qualiter, &
qn̄. quod intelligendum est, fm̄ Bart. ibi su-
pra, si cōfessio emanauit principaliter, alias
secus. quod etiam sequitur Bart. in d. l. 1.

1 *Iudex indebite aliquem subijciens quæstioni qua pœna debeat puniri.*

2 *Iudex qui dolose, & sine causa aliquem torsit, si moriatur, capite plectitur.*

3 *Tortura adhiberi non potest per eum qui non habet merum imperium.*

4 *Tortura ad finem triplicem fieri potest.*

5 *Officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti.*

6 *Familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius, non tenetur.*

7 *Rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis præcedentibus indicijs.*

8 *Inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ, an possit potestas licite torquere, si alias ei non liceat de iure.*

9 *Committere nemo potest alicui vt ipsum percutiat, cum nemo sit membrorum suorum dominus.*

Quæstio

Quæstio septima secundæ partis.

Septima prin.q. est qua pœna puniat iudex torquens aliquē † indebite.vr̄ q̄ debeat puniri pęna capitali,vt est tex.in l. decuriones.C.de q.& ibi hoc dicit Bald. sed tex.in l.nemo carcerē. C.de exac.tri.lib.10. dicit,q̄ iudex q indebite torquet, vel carcerat aliquē punit ea pœna puniret incarceratus vel tortus ꝓ eo pro quo torquet vel carcerat. Item punit,quia damnatur ad carceres.s.ad certum tp̄s,f̄m Ang.ibi,sed Bald. in rub.C.de pœna iud.q male iud. dicit q̄ iudex q de facto aliquē torquet,nō punit simi litudine torturæ,q a non reperii iure cautū, q̄ tortura alicui imponat ꝓ tortura, sed tenet iniuriaꝶ ꝑ motu iudicis,vt ff.de iniu. l. iniuriaꝶ æstimatio, f̄m eum,super hac q. distingue, an tortus morit in tortura, vel ꝑꝑ torturā,& tūc an,& qñ & qua pœna teneat, fuit late dictū supra in 5.q.prin. de tortura. in ver.sed cū dictū sit, Aut nō fuit mortuus, & tūc aut fuit tortus q s iuste,& rite,& nō teneat aliqua pęna, ꝑ l. Gracchus .C. de adul.

2 † Aut fuit tortus iniuste,vel nō rite, & tunc aut torsit dolose,& sine causa,& tenet pœna capitis,ēt si non moriat,& eadē pœna tenet si fecit torqueri illū, q de iure torqueri non poterat, puta q a decurio vel ancianus, siue prior,durante magr̄atu,ꝑ d.l.decuriones,& ꝑ l.1.C.de req.re.vbi de hoc ꝑ Bald.q̄ ꝓcedit ēt si ptās habet arbitrium,vt no.supra in c. veniens,& in c. Quintaualis, de iureiur. Aut sine dolo,& cū causa tñ nō recte,nec rite,& tenet actione iniuriaꝶ,vt.ff.de iniu. l. iniuriaꝶ examinatio, & ita intelligunt, & ꝯcordant p̄dicta iura,& vide d.in ver. sed cū dictū,sit quibus adde,q̄ qñ quis vt priuatus torquet aliquē punit ea pœna qua punit retinens priuatū carcerē,vt dicit Bal.in l.1.C.

3 de priua.carc. †Et si torsit non priuatus sed vt iudex tñ nō habebat talem iurisdictionē, q a non habebat meꝶ imperiū,sine quo tortura adhiberi non potest,vt no.hr̄ in l.imperiū.ff.de iuris.om.iu.& ibi ꝑ Guil. & tūc habebat locū d l.nemo carcerē.licet ēt hoc casu teneatur parti actione iniuriaꝶ per d. l. iniuriaꝶ, & hoc q a tortura est iniuria personalis,si fit sine causa,& iniuste,vt l. nihil .C. de q.Sed quid si ꝑꝑ bonum publicū,q s discrete torsit aliquem, puto ꝑꝑ sedādū tumultū populi,vt multoties fit,ꝑꝑ terrorem alio rū,an teneat in syndicatu.Credo q̄ nō arg.

4 no.ꝑ Inn.in c.1.de ȷ̄lt. †Item no.q̄ tortura pōt fieri ad triplicem finē,nā q̄nq; fit ad criminis punitionem,vt l.ictus fustiū ff.de inf. exēplū,qñ officialis reperit aliquē in flagrāti,nā facit illū ex hoc fustigari, vel aliter torqueri,vt ibi, q̄nq; fit ad iurisdictionis defensionē,& ista tortura debet esse modica, & tēperata.l.fi.§ fi.ff.de off.eius cui man.est iur. q̄nq; fit ad criminis inuentionē,vt l. c. 5. ff. de adul.& de hac est m̄a nostra,& de qua infra late locuti sumus, & inferius dicet. Sed ponamus iudex,aut ptās,q est caput officij, & in quo residet ptās torquēdi, nō torquet ipse ꝑ se,sed iussit militibus,& alias officialibus,vt torquerēt aliquē,an si tortura est indebita,teneant ipsi milites,& officiales.Sup hac qō. licet aliqd tetigerim supra in 5. q. prin.in ver.& aduerte circa p̄dicta,vbi vide, tñ q a nō erat locus suus,sed melius cadebat hic,ideo cū minis ꝑfecte ibi dcm̄ fuerit, dicamus hic ꝑfectius, capiēdo distōnē Dy. in c. q̄ q s mandato,de reg.iur.in 6.q̄ aut iussus ptātis est expresse cōtra legem, aut expresse

5 f̄m legē,& sic iustus,aut dubitat. †Primo casu officiales nō debēt ei parere . imò potius resistere,& si nō resistūt puniuntur,vt q a potestas mādat in casu illicito, vel torqueri decurionē,vel aliū q de iure torqueri, nō pōt, casus est in l.oēs.C.de decu.lib.10.& l. q̄m. C.de ap.cū si.& superius fuit dictū.& hoc casu,officiales debent ꝓtestari ptāti,q̄ hoc nō faciat,& q̄ ipsi cōtradīt,& ꝯsentire,& si fiat nō intēdūt,vt colligit ex d.l.q̄m . Secūdo casu,parere tenent,alias si non parerēt,punirētur.ff.si q s iusd.nō obtem.l.1.& ff.de re iud. ꝯtumacia.in prin. Tertio casu officiales nō puniunt, si indebite torquēt aliquē q a parere tenent ar.ff.de iud. l. si q s ex aliena,& ita intelligo l.liber hō.la 2.ff.ad l.Aql. vbi obedientia debita,vel ꝓmissa excusat a delicto, ꝑ quā l.dixit ibi Bald.q̄ fuit reiectus qdā libellus, q dabat contra quendā officialē ptātis, qui de mandato ptātis, quendā torserat illicite,quia iste excusatur, rōne iussius superioris f̄m eum Intelligo tñ dictum suum, in casu in quo officialis debet parere f̄m distōnem supradictam,& non aliter.Sic ēt intelligo,qd scripsit Ang.in l.iniuriaꝶ actio.§.si

6 q s eo.ff.de iniur.vbi dixit † q̄ miles,aut ali° de familia rectoris, ponēs aliquē ad torturā de mādato rectoris iuste vel iniuste,nō tenet

per illum tex.coniuncta gl.in l.non vī.§.q iussu.in gl.magna .ff.de reg. iur. Et ideo dat cautelā, φ rector oblato libello cōtra aliquē de sua familia de aliquo iniuste facto, φ ela pso tpe dādi libellos ɔtra seipsum faciat reū ɔuictum articulari, & pbare φ hoc fecit de mādato rectoris, & hoc ēt rector ɔfiteať, φ fecit p offō exercēdo, & erit securus vterq;, qđ est valde notandū, intellige tñ ſm distōnem prædictam, & non aliter, videlicet in casu qñ debet parere. Aduerte φ multoties cōcediť rectori, arbitriū torquendi aliquē, an poterit torquere nō pcedentibus legitimis

7 indicijs. † Rñdeo multi dñt φ sic, sed contrarium est de iure verius, qa non poterit non pcedētibus legitimis indicijs, vt c. quintaualis.& c.veniēs.de iureiur.& no.in cle.sæpe. de verb.sign.ita dicit Paul.de Leaz.in c.grauis, de deposito, & sic p istud arbitriū nō excusareť rector à pœna si torqueret, non pcedētibus legitimis indicijs. Quid si est datū arbitriū φ possit torquere, nullis pcedētibus indicijs, in aliquo crimine. Dic, φ intellř φ debeat torquere arbitrio boni viri, & moderate. ideo si excessit modū dřet puniri arg.l. pen.ff.de arbit.ita dñt qdā, arg.eorum. quæ not.Bart.in l.sed si vnius.§.ait ptor .ff.de iniur. vnde si rector cupit hře amplam potestatē super maleficijs, & maxime in torquēdo, prout multoties fieri vidi, & ɔcedi, siue à gubernatoribus, siue à cōitatibus, sint cauti, vt bulletinū siue reformatio, sit large, & plene certū, videlicet torquēdi cū indicijs vel sine, & alte, & basse, & moderate, & immoderate,

8 put sibi visum fuerit. † Insup qro ponamus, qdā inculpatus de crimine, spōte ingerit se torturæ, puta dicēdo, ergo nō cōmisi tale delictū, & offero me velle stare torturæ, ponatis me in tortura, cosť ē vn pazzo. an ptās possit iuste istū volētē ponere ad torturā, si alias de iure hoc ei nō liceret. puta qa non pcedūt indicia. Rñdeo φ nō pōt, qa liber homo non est dñs membrorum suorum l. liber homo.ff.ad l.Aql.secundo qa ptās torquendi, est meri iperij, vt l.defensores .C. de defens. ciui.& tenet Guil.de Cun.in l.imperiū.ff.de iurisd.om.iud.sed ea quæ sunt meri imperij, non pñt pacto priuatorum concedi .C. de iu-

9 risd.om.iud l.priuatorum. † Tertio quia non pōt qs committere alteri, φ ipsum pcutiat. l.1.§.vsqueadeo.ff.de iniu.& hoc tenuit Bartol.in l.pen.ff.de ɔd.ob cau.& in l. interdū. §.q furē.& ibi gl.contrarium senserit.ff. de fur.& licet gl.& Bart.loquantur qñ committat se ad torturā priuato, tñ ego idem dico, si committit se iudici, qm vt iudex, in casu illo torquere non pōt, quia hř vt priuatus, qñ quid facit extra terminos iuris l.prohibitū. C.de iure fisci. cum si. Et ppea qñ iudex, in casu pdicto, torqueret aliquem volentē non excusaretur à pœna per predicta applicādā fisco, sed excusaretur ab actione iniuriarum & ab ipsius interesse, qm volenti non fit iniuria.l.1.§.adeo.& ibi Bart.ff.de iniur. & p Bart.in l.quamuis.in fin. ff.de in ius vocan. Ex his deciditur alia q.q̄ sæpe occurrit, nam aliquis inculpat aliquem de delicto, & quia non hēt veras probationes neque indicia sufficientia ad torturam, dicit dñe potestas, ponatis mē, & ipsum ad torturam, multi fatui, vt ita loquar, putāt hoc posse, & dře fieri per potestatem sed per supra proxime dicta est contrarium in persona volentis, ergo multofortius in persona illius qui nollet.

1 *Reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ.*

Torturæ si locus sit, detineri personaliter quis poterit.

2 *Tortura facilius adhibetur in maleficijs, occulte factis, quàm in alijs.*

3 *Tortura pro crimine explorando facta, non reddit tortum infamem.*

Præsumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens.

4 *Suspicio vna præsumptionem nō inducit, sed plures suspiciones bene inducunt vnam præsumptionem.*

5 *Præsumptio illa censetur potior, quæ vero reperitur proximior.*

6 *Iudex in tortura procedere debent quamuis tortus asserat se nihil dicturum.*

7 *Innocens reputatur is contra quem indicia non reperiuntur.*

8 *Res de crimine delati, & si non omnes nec omni casu possint torqueri, possunt tamen saltu iudicu terreri.*

9 *Quæstio in certis delictis datur ex solis indicijs.*

Quæstio octaua secundæ partis.

Circa octauam partem princ.in qua pollicitus sum colligere, & describere aliqua notanda cōmunia, de indicijs, & tortu-

1 ra. † Et primo not. φ qñ est locus torturæ, non

non licet alicui subtrahere torquendum à
tortura, nec facere ꝙ veritas non possit ap-
parere, vt l. quicunq; C. de malef. & mathe.
qd' facit ꝯtra celantem testem, ne testificet
in criminali sm Bal. ibid. Secundo not. ꝙ qñ
est locus torturæ qs pôt cogi. & detineri per
sonalr, vt in c. si clericos. de sen. excom. lib. 6.
facit qd' not. Inno. in c. vt famæ. & c. q a ꝯtin
git. de sen. excom. & Bald. in l. nemo. C. de
2 epis. audien. iuxta fin. † Tertio not. ꝙ tortu
ra facilius adhibet in clandestinis, & noctur
nis maleficijs, ꝙ in alijs d. l. nemo. & ibi Bal.
vel in crimine falsi l. sicuti. C. de fal. & in cri
mine ꝓditionis, & sic in crim. læsæ maiest. l.
fallaciter. C. de abol. & in crimine adulterij,
& similibus, vt. ff. qui, & à quib. l. ꝓspexit. fa
cit. de fur. l. interdum. §. q furem. & l. pen. ff.
de cōd. ob cau. & ideo in maleficijs de nocte
commissis, non requiritur arguta ꝓbō, arg.
not. in c. in fidei fauore. de hæret. lib. 6. & l. si
cū exceptione. §. hæc aūt actio. ff. qd' met.
cau. & facit. C. de iusti. codi. emend. circa me
dium. & l. 1. §. tria. ff. de ven. inspi. & vide oi-
3 no infra in ver. fin. † Quarto not. ꝙ tortu-
ra, q̃ fit ad crimen explorandū, non infamat,
siue qs torqueat vt testis siue vt principalis.
l. nullā. iuncta gl. C. de infami. Quinto no.
ꝙ indicium in criminalibus, ponit ꝓ quodā
signo maleficij, sed in ciuilibus ponit ꝓ veri
tate rei, vt l. si. C. de fal. her. Sexto no. p̄sum
ptionem iuris de iure appellari indicium eui
dens l. si qui. C. de adul. Septimo no. drīam
inter p̄sumptionem, & suspicionem, q a suspi
cio stans in suis finibus nunq̃ est causa ꝯdem
nationis, sed p̄sumptio sic, sm gl. & Bal. in l.
4 quis. C. de adul. † Octauo not. ꝙ ex multis
suspicionibus inducit vna p̄sumptio, sed vna
suspicio nō inducit p̄sumptionē. facit ꝙ not.
gl. in l. 2. §. ætas. ff. de excusa. tu. Bal. in auth.
si qs. C. de adul. Nono not. ꝙ illud, qd' dr,
semel malus semp p̄sumit malus. intellr in
eodem gñe mali, & non in diuerso, vt si tra-
ctat de homicidio, & aliqs sit homicida, p̄su
mat ꝯtra ipsum, sed si esset adulter, nō p̄suma
tur homicida, & his si. l. oēs. §. à Barbaris. ff.
de re mil. & ꝑ Bal. in l. si. ff. de hær. inst. Deci
mo no. ꝙ drīa est inter suspicionem, & p̄sum
ptionem, indicium, & argm, & adminiculū,
vt no. Bal. in l. ea q dem. C. de acc. 1. & 2. col.
5 † Vndecimo not. ꝙ iter p̄sumptiones illa est
potior, q̃ vero vr̄ ꝓximior, vt l. eū filiū, diffi-
nimus. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. Itē ꝙ

posterior p̄sumptio tollit priorem. ff. de in
integ. resti. l. diuus. pares vero p̄sumptiones
inuicē se ꝯfundunt, q a nulla victoria fit à pa
ri. ff. de rit. nup. l. non solum. §. vno, arg. ff. de
fideius. l. gñalr. vers. sua, & de excu. tuto. l. sed
& milites. in princ. vnde pariter operant, &
non ꝑponderat altera alteri, sed remanet fa
ctum simplex, ab oi suspicione abstractum. si
vero essent plures p̄sumptiones ꝓ vna, quā
alia parte. tunc plures rōnes vincunt vnam,
si qlibet p se, est ita bona, sicut illa vna q̃ est
in ꝯtrarium, arg. in auth. de ꝯsang. & vteri.
fra. §. 1. Itē p̄sumptio violenta tollit non vio
6 lentā. de p̄sumptio. c. lr̄as. † Duodecimo no.
ꝙ licet existens in tormento, dicat iudici se
nunq̃ dicturum aliqd, tñ iudex debet proce
dere in tortura, alias facile esset vnicuiq; vita
re tormenta, quoꝝ dolore forte mutabit ser
monem, sm Pau. de Leaz. in c. grauis. de de-
posito. Decimotertio nota. ꝙ sicut pôt tor
queri accusator, ita pôt torqueri instigator,
& ꝯsultor. l. si q s. C. ad l. Iul. maiest. Decimo
quarto not. qd' accusatur non excusatur ca
lumnia, ꝑ ꝑ quælibet indicia, sed solum ꝑꝑ
indicia manifesta. ita dicit Bal. in d. l. si quis.
Decimoquinto no. ꝙ vbi tortura est ꝓhibi-
ta non hēt locum tortura, ēt si ꝓcedunt indi
cia, dicit Bald. sumendo arg. à ꝯtrario in l. mi
7 lites. C. de quæst. † Decimosexto no. ꝙ lex
habet quemlibet ꝓ innocente, ꝯtra quē nō
ꝓcedunt indicia, sm gl. & Bal. in l. pe. C. eo.
Decimoseptimo not. qd' licet ex forma le-
gis vel statuti, debeat stari indicijs, quantum
ad plenam ꝓbōnem, tñ semp necesse est, ꝙ
tale indicium ꝓbetur p duos testes. ita dicit
Ang. in authen. de test. imperfe. in fi. in prin.
col. 8. vbi ex gl. posita q̃ incipit, valet. nam
lex. C. dicit stari testō paterno, q buscunq; in
dicijs ꝓbei, tñ ista gl. & ille dnt ꝙ ista indicia
debent ꝓbari p duos testes. Et ideo si statu-
tū dicit, ꝙ in maleficijs nocturnis, ꝓ plena
ꝓbōne habeat indicium, ꝙ licet vnus testis
deponat de veritate. & sic faciat indicium vt
l. in bonæfidei. C. de iureiur. & ff. de testi. l.
cum ꝓbō. & ff. de excu. tuto. l. 2. §. ætas. tñ ex
isto indicio non pôt seq ꝯdemnatio, q a non
est ꝓbatum tale indicium p duos testes. & si
tu dicis, q d operet statutum, nā si duo testes
ꝓbarent de veritate, sine dubio dr̄et seq cō
demnatio, sed dic qd' multum operat. nam si
duo erunt testes, q deponant sup aliquo ad
miniculo indicium faciēte, certe ex tali indi

cio ꝓbato ꝑ duos testes, sequitur ꝯdemna-
tio, licet nihil deposuerint sup veritate, per
istam gl. vt dicit ibi Ang. Mihi durum vr, ꝙ
plus ꝓbēt indicia remota, q̄ ꝓpinqua, quæ
sunt ꝑ vnum testem de veritate, per ea q̄ no.
8 Bart. in l. fi. ff. de qō. † Decimooctauo not. ꝙ
licet non oēs, nec omni casu liceat torquere
tñ pñt terreri, qa vultus iudicijs, in talib. de
bet apparere terribilis, vt in auth. de mand.
princ § talē vero. ſm Bald. in l. 2. C. quo. ap.
nō reci. Decimonono no. ꝙ si aliqs ꝓbauit
indicia, ꝑꝑ q̄ ventū est ad torturā, nō mere
tur pmiu, qđ dai probanti maleficium, qa
ista probatio potius est facta offō iudicis in
quirentis, q̄ ꝑ ipsum delatorem, dixit Bal. in
l. in fi. C. pro qui. cau. serui. ꝓ præmi. li. ac.
9 † Vigesimo no. ꝙ in certis delictis, ꝯsilijs, &
tractatibus. ꝑꝑ difficultatem probationis,
peruenit ad torturam, & qñq; ad condemna
tionem, ex solis indicijs, si sunt ita certa, ꝙ
vix negari possint. C. de qō. l. milites. §. opor
tet. & de excus. tuto. l. 2. ꝑ Dyn. ita dicit Bal.
in l. qcunque. C. de seruis fug. & vide omni
no de hoc supra in hac parte. in vers. 3. not.

1 Iudex cui relatū est aliquod delictum esse com missum, statim ad illud videndū mittere debet.
2 Miles, seu alius missus per iudicem, seu potestatē ad videndum excessum, quid facere debeat.
3 Potestas informationes ab offenso, vel syndico debet habere de delicto, & vicinorum nomina, & testium, scripta tenere debet.
4 Indicia leuia, & leuiora quam ad torquendum sufficiunt ad inquisitionem formandam.
5 Iudex ad capturam personalem procedere non debet nisi prohibita informatione, & formata inquisitione.
6 Captura ꝑsonalis quibus cōcurrentib. fieri possit.
7 Iudex delatum de crimine habens præ manibus, qualiter eum verbo absque tortura interrogare debeat.
8 Reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed si pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari.
9 Iudex examinatis testibus eorum dicta, & processum parte citata publicare debet.
10 Iudex indicijs purgatis, interlocutorie debet pronunciare non esse deueniendum ad torturam.
11 Iudex neminem debet quæstioni subijcere si veritatem aliunde possit percipere.
12 Cōdemnatio in criminalibus nonnunquā ex probationibus ꝓsumptiuis sequitur nedū ex verin.
13 Iudex ad torturam moderate, & temperate debet procedere.
14 Iudex confesso in tortura non debet statim credere, quinimò ipsum facere debet perseuerare, & ratificare.
15 Iudex aliquem indebite torquens, in syndicatu tenetur ad pœnam fisco applicandam.
16 Arbitriū torquendi collatū alicui, quod hoc legitimis ꝓcedentibus indicijs fiat debet intelligi.

Quæstio nona secundæ partis.

CIrca nonam, & vltimam partē prin-
cipalē in qua describet, quo ordine,
& modo, iudex se hr̄e debeat in co-
gnitione maleficioꝝ, colligēdo quasi oia cō
pendio. q̄ in hoc tractatu ꝯtineni, & aliqua
1 addendo, dico † ꝙ iudex quam primū ad eius
notitiā ꝑuenerit, delictū esse cōmissum, mit
tat ad vidēdū dcm̄ delictum, vt sibi de eo cō
stet, qa anteq̄ cōstet de delicto, nihil pōt fie
ri, vt dictū fuit supra in 4. q. prin. torturę. in
ver. itē not. ꝙ anteq̄, & de hoc faciat ad cau-
telā apparere in bastardello, hoc modo vide
licet, die tali, &c. supradictus dn̄s potestas cū
ad suā suæq. curiæ notitiā ꝑuenerit, ꝙ fuit
cōmissum tale maleficiū, in tali loco, ꝯtra ta
lem, &c. & intendat sup eo ꝓcedere, ex suo
sueq̄. curiæ offō, per inquisitionem. Ideo cō
misit tali socio militi suo, ꝙ vadat, & se ꝑso
nalr̄ ꝯferat ad talem locum prædictū, & dili
gēter se informet, ēt ꝑ oculoꝝ inspectionē,
2 de dicto maleficio, &c. † Qui miles debet ac
cedere, & videre ꝑsonam offensi, & vulnera
seu ꝑcussiones, & si est furtum, vel aliud deli
ctū, debet ꝯsiderare, & inspicere vñ fur intra
uit, & qūo fuit fractum ostiū, & si apparēt ve
stigia, puta, i ꝑe niuis, veluti, & ceni. debet ac
cipere, mensurā dictoꝝ vestigioꝝ, vt alias fie
ri vidi, & oia debet referri ptāti. q̄ relatio silr̄
ponat in bastardello hoc modo, dicta die, su
pradictus miles socius, iēs, & red. ēs, retulit
supradicto dño ptāti, & mihi notario iuisse
ad dcm̄ locum, & diligenter oia vidisse, & in
tellexisse, & explorasse, & inuenit hoc, &c. vt
qualr̄ talis erat vulneratus, in tali, & tali lo-
co, &c. & ponat quidquid vidit, & audiuit. &
laudo ꝙ si esset delictū alicuius importātię,
videlicet furtū magnę quātitatis, ꝙ ptās ipse
postea accedat ad vidēdū locū, & ita qñq; fe
3 ci, & ab alijs obseruari vidi. † Deinde curet di
ctus ptās hr̄e informationē de delicto, ab of
fenso. vel à syndico, & scribat noia vicinoꝝ
& dome

& domestico℞,atq; suspecto℞,& testiū. si q sunt,q aliquid viderint vel audierint,aut aliter sciuerint. & postea in eodē bastardello, describat inqsitionem spālem, quo ad dictū maleficiū,& gnālem,quo ad psonas, qn̄ nō hēt certitudinem de psona delinquente. hoc modo videlicet. hæc est qdā inqsitio q̄ fit,& fieri intendit per supradictum dnm̄ potestatem,ↄtra oēs,& singulos hoies, & personas quæ de anno præsenti 1493.& mense Octobri,dicti in tali loco,&c.commisisse tale delictum, videlicet vulnerasse talem,&c. de qua inqsitione,& hr̄ per Ang.in l.si vacantia.C. de bon.vac.lib.10.& per Are.in tract.malef. in 1.gl.circa princ.de qua hr̄ in l.4. §. mādatis.ff.ad l.Iul. pecul. & sup ista inquisitione examinet omnes testes supradictos, & eo℞ dicta, & attestationes siḡr describat in bastardello, post dictam inqsitionem, nec ad hæc requirit citatio alicuius. & si ex dicto ipso℞ testium hēt aliqua indicia, ēt leuia contra aliquē,tunc deueniat ad inqsitionem specialem ↄtra illum sup illo delicto,de qua inqsitione habes formam per Are.in d. tract. in prin.& p Papiensem in sua practica,in forma inqsitionis,& dicta inqsitio non decribatur in bastardello,sed in lib. malef.

4 † Et aduerte,q ad formādā inqsitionē, sufficiūt indicia leuia,& leuiora,q̄ ad torquendū, vt puta diffamatio de tali delicto.vt hr̄ in c. qualiter,& qn̄,el 2.de acc.& p Are. in d. tract. in gl.in verbo,fama publica. in prin. vbi ēt dicit q bonū est, qđ iudex faciat apparere in bastardello,post examinationē pdictā. & pdicta facta fuerīt ad banchū iuris, iudice p tribunali sedēte.vbi ēt hr̄ quod sine istis indicijs,inqsitio est nulla,si est oppositum,nisi in certis casibus ibi enumeratis.Itē est sciendū q cū istis indicijs poterit iudex deuenire ad capturā inqsiti vel inqrendi,vt dicit Bal. in l.& si certus.ff.ad Sylla.& Salyc.in l. nullus.C.de exhi. re. p illum tex. dicit q iudex in maleficijs statim pōt deuenire ad capturā inculpati habita aliquali informatione de maleficio,& malefactore. Sed idē Saly. in l. fi.C.de qō.

5 †vult q anteq̄ in criminalibus iudex deueniat ad capturā debet esse phabita informatio,& formata inqsitio. qđ ego intelligo de supra dicta gn̄ali inqsitione,gn̄ali quo ad psonas,& speciali quo ad delictū,de qua supra dcm̄ fuit, & eodē modo intelligo qđ dicit Bald.in l.ↄsentaneū.C. quō,& iudex vbi vult, q in criminali,pōt incipi à captura.& alleg.ca.si clericus de sen.excom.in 6. ēt nō pcedentibus indicijs,qa non intelligo de indicijs, q̄ sunt talia qualia sufficiant ad inqsitionem. Sed aliquid moderni in l. 1. C.de execu.rei iud.dñt,q tunc demū pōt incipi à captura in criminalibus,qn̄ delinquēs reperit in crimine vel timet de fuga, & non aliter,vt hr̄ in auth.vt nulli iud. §. si qs vero cōprehenso℞ colla.9.& in l.ait ptor.§. fi. ff. de his q̄ in frau. cred. Ego aūt sic distinguerē.

6 †Aut est delictum de quo venit imponenda pœna corporalis,vel corporis afflictiua, & tūc pōt deueniri capturā pcedentibus tn̄ aliqbus indicijs,de qbus fuit supradictū, ne inqsitio esset frustratoria quantū ad excusatiorē,& ita loquit Bal.in d.l.si certū.& in d. l.ↄsentaneum.& Saly.in d.l. nullus. Aut est delictum de quo venit imponenda pœna pecuniaria, & tunc nō pcedentibus aliquibus indicijs saltē leuibus,& q̄ sufficiant ad inquisitionē,nō poterit deueniri ad capturā, per supradicta. Aut præcedunt aliqua indicia,& tūc pōt deueniri ad capturā,solū in duobus casibus,videlicet qn̄ est repertus in flagranti crimine p tex.in d.§.si quis vero comprehēsorum. & qn̄ timetur de fuga. per d.§.fin.l. prætor,sicut ibi dr̄ in ciuili de suspecto de fuga,vt possit capi, in qua tamen captura requiritur aliqualis causæ cognitio .s.vt constet de debito, & suspectione de fuga, vt ēt hr̄ per Ang.in l.nemo carcerem .C. de exacto.tri.lib.10.

7 † Item tunc cum iudex hēt inculpatum de crimine pre manibus,& in sua ptāte,debet ipsum interrogare,& examinare verbo sine tortura.& faciat scribere dictū suum per notarium in bastardello,hoc modo videlicet,à tali die mense Octobri, Ant. cole. detētus per curiam, occasione talis maleficij,vt dr̄,per eum cōmissi & perpetrati, interrogatus,& examinatus per supradictū domi.ptātem,dixit hoc.videlicet,&c. & hoc faciat pluries,diuersis horis,& ↄpibus & semper faciat scribere eius dictū,& videat iudex an loquat pauide,& trepide,& de hoc ēt faciat apparere in bastardello,vbi notarius debet hoc scribere de mādato iudicis s̄m Bar. in d.l.minore.§ tormēta.ff.de qst.nam si iudex,ex dictis eius viderit aliq̄ variationē vel trepidationē,& pauorē & vultus pallorē,qđ relinquitur iudicis arbitrio,fiet indicium ad torturam,& de hoc vide plene dictum supra de in

de indicijs.in 3.q.prin.in ver.alia quędam indicia in 6. car. Facta dicta inquisitione speciali, & descripta in li.malef.mittat iudex copiam ad cameram, vbi ex forma statutorum hoc fieri debet. Et deinde faciat inquisitum citari cum tenore inquisitionis prout hr per Aret. in d. tract. malef. in gl. in verbo, supradictus do. iudex.
8 suprasedés,&c. † Et si cóparuerit, & confessus fuerit, vel si erat detentus rñdendo similiter confessus fuerit.& tunc aut venit ex delicto imponenda pœna corporalis, vel corporis afflictiua,& tunc debet ipsum mittere ad carceres publicos, vt ibi detineatur. Aut venit imponenda pœna pecuniaria, & tunc dato idoneo fideiussore de soluendo oém pœnam, debebit relaxari, vt not. per Bart. in l. 1. ff. de cust. reo. & si pœna erat conditionalis, quid iudex debet facere vel inquisitus. vide per Aret. in d. tract. in gl. in verbo, pro quibus Ant. fideiussit, Aut citatus nó cóparuit, & tunc debet poni in bano, pro pęna ad quam venit condemnádus, secundum formam statutorum quę cóiter sunt in Italia, Et si in termino, in dicto banno assignato, nó cóparuerit, tunc habebitur pro confesso, & códemnari poterit, secundum formam statutorum prędictorum. Si aút comparuerit,& cófessus fuerit, tunc iudex faciat, vt est superius dictum. Si aút negauerit, & pœna est corporalis, vel corporis afflictiua,& tunc ipsum retineat in carceribus, vt superius silr dictum est. Si aút est pecuniaria vel conditionalis, ex supradictis silr instruitur iudex, quid habeat facere circa detentioné vel relaxationem. Et tunc cum negauerit debet iudex item testes examinare, in forma valida, citata parte ad videndum iurare testes, quorum dicta debet ponere silr in libro maleficiorum. Et huius tpe potuerunt testes torqueri, maxime vicini, & domestici qui præsumuntur scire facta in vicinia, & in domo. De hoc tñ, an, & quando testes torqueri valeant, vide supra in 4. quæst. princ. in vers. secundum autem. & in vers. serui autem. Et an debeant præcedere aliqua indicia, & quæ, vt testes torqueri valeant, vide ibidem. in d. 4. quæstio. princ. post princ. in vers. quod aút dictum est. Et an de indicijs, quæ hr contra testes, debet dari copia, vide ibidem in vers. sed tunc quæro: Et si testis in tortura dixit vnum, & extra torturam aliud, cui dicto debeat stari, vide ibidé.
9 in vers. item notandum. † Demum examinatis testibus, iudex eorum dicta, & processum publicet, parte citata. Et hoc facto, si uiderit iudex ex dicto testium, vel aliunde, hre indicia sufficientia ad torturam, quę qualia esse debeant, vide supra de indicijs. in 3. quæst. princ. tunc citet inquisitum ad torturá, de cuius citationis forma vide supra de tortura, in 5. quæst. prin. vers. 5. iudex aduertere debet, quod antequam. Et an de necessitate requiratur dicta publicatio testium, dixi supra in dicta 5. quæst. prin. in vers. insuper quando iudex formauit. Et si in dicto termino citationis prędictæ non cóparuerit, ponatur item in banno, & eo non cóparente in termino bãni habebitur pro cófesso, & conuicto, & poterit condemnari secundum Bart. in l. pen. ff. de quæst. & fuit dictum in d. ver. insuper quando iudex. Si aút comparuerit, & petierit copiam indiciorum, tunc iudex debet dare copiá cum termino ad opponendum, & reprobandum indicia, in quo termino poterunt reprobari testes, tam circa dicta, quam circa personas,
10 & per consequens purgari indicia. † Et si ex hoc erunt purgata indicia non erit deueniendum ad torturá. Et sup hoc iudex debebit pronunciare, non esse deueniendum ad torturá. á qua pronunciatione non licebit appellare, ab eo cuius interesset de iure ciuili, cum sit interlocutio, quę reparari pót in diffinitiua. Sed si non erunt purgata indicia, debebit pronunciare esse deueniendum ad torturá, á qua pronúciatione poterit appellari, et de iure ciuili, cum contineat grauamen irreparabile. Et statim facta appellatione, erunt ligatæ manus iudici, absq; alia inhibitione, & hæc oia vide supra, in tortura. in 5. q. prin. in vers. 5. iudex debet aduertere. Si aút nó fuit petita copia indiciorum, vel si petita fuit sed nó fuit oppositum, & tunc ex quo nó fuit sup ipsis discussum, nó debebit, vt tenet tunc pronunciari, vt l. de qua re. ff. de iud. arg. á contrario sensu. Et eo casu poterit deueniri ad torturá, & silr quando pronúcia de veniendo ad torturá, transisset in ré iudicatá, vt quia ab ea non fuit appellatú, vel quia appellans succubuerit in cá appellationis. Et his oibus pactis poterit ad torturam deueniri, & nó alr, nec alio mó, nisi in certis casibus spálibus. in quibus sine indicijs, & etiam sine alijs supradictis poterit deueniri ad torturá, de quibus vide supra 5. q.
11 prin. post prin. † Sed antequam iudex ad ipsam torturam deueniat debet aduertere, quod ad ipsam nó deueniat, quando alias veritas hri pót, vt fuit dcm supra, in d. q. prin. in vers. 6. iudex considerare debet. Et debet hoc facere apparere in actis, quod non possendo alr veritaté hre, deueniat

deuenit ad torturã, vt ibidẽ fuit dcm̃, & erit melius, iudicio meo, si hoc inseratur in pronunciatione, qua pronunciat deueniendum esse ad torturam, hoc modo videlicet die 22. Octobris. 149. supradictus d. ptãs, visa supradicta inquisitione, & rñsionẽ, cũ negatione dicti inquisiti, visis supradictis testibus, & eorũ dictis, & attestationibus, & exceptionibus, & opposi tionib. &c. & viso q̃ aliter veritas hr̃i nõ põt de dicto maleficio, pnunciauit, & declarauit deueniendũ esse ad torturã ꝯtra dictũ inquisitũ, &c.
12 † Itẽ debet aduertere, q̃ non solũ ex veris pbõnibus, sed, & p̃sumptiuis, põt qñque ad ꝯdemnationẽ deueniri in criminalibus, qd̃ qñ fit, vide supra, de indicijs in 4. q. prin. Itẽ debet aduertere iudex, an sint tales psonæ, q̃ torqueri valẽt, qm̃ sunt multę que non pñt torqueri, de qbus fuit dictũ supra de tortura, in 4. q. princ. Itẽ debet aduertere, an sit tales cã, in qua ad torturã deueniri valeat, qa nõ in oĩ causa, ẽt criminali fieri p̃t, vt fuit dcm̃ supra de tortura in 5. q. prin. p totũ. Itẽ, si erunt psonæ, q̃ torqueri possint, & causa in qua hoc fieri liceat, debet aduertere si sunt p eodẽ delicto plures torquẽdi, à quo incipiat, de quo fuit dcm̃ supra de tortura. in 5. q. prin. in vers. an aũt iudex debet aduer
13 tere. † Itẽ multũ aduertat, q̃ ad torturã moderate, & tẽperate, nõ inefrænate deueniat, qd̃ quõ intelligat, fuit dictũ in d. 5. q. in vers. 7. aduertat iudex. Et inter alia debet aduertere, ne pcedat eodem modo in torquendo in paruo sicut in magno delicto, vt fuit dictum in dicta 5. q. prin. in vers. nunc cũ fecerimus. Et qd si tortus morit̃ in tortura, vide in ver. sed cũ dictũ sit. & quõ probet̃ aliquẽ esse tortũ, vide ibidẽ in vers. subnectamus. Itẽ debet aduertere iudex, vt non repetat torturã sine nouis indicijs, qd' quõ intelligat̃, vide supra ibidem, in vers. sed ponamus q̃ tortus. Item debet aduertere in examinãdo, & interrogãdo torquendũ quõ debet facere, vide ibidẽ in vers. videamus modo. Et an possit torquẽdũ, & tortũ interrogare de alijs delictis, de qbus non agit̃, de quo fuit dictum ibidẽ, in vers. qd aũt si qs fuit positus. Item quid habeat facere iudex si tortus non vult cõfiteri, & quõ, & cũ qua cautela debet ipsum relaxare vide ibidem. in dicta 5. q. prim. in vers. sed
14 ponamus qd' qs. † Itẽ si reus fuit ꝯfessus in tortura debet aduertere iudex vt nõ credat illi ꝯfessioni, sed debet facere ipsum pseuerare, & ratificare. dẽ quo fuit dcm̃ supra, de tortura, in 6. q. prin. & in vers. & ideo. Et quõ, intra quantũ spaciũ, & tortura, & in quo loco debeat fieri illa ratificatio, vide ibidem in vers. sed quero quõ. & ver. se. Et si ꝯfessus in tortura nõ vult ratificare, qd habeat iudex facere, vide ibidem in vers. sed ponamus, q̃ tortus. Item si fuit sponte ꝯfessus sine tortura, vel coacte cũ tortura, an ex sola cõfessione, sine alijs pbõnibus, possit deueniri ad cõdemnationem. Et qd si cõfessione, sine alijs pbõnibus, possit deueniri ad condemnationem. Et qd si confessio facta ẽt de delictis alijs forte alibi cõmissis, quid debeat iudex facere in verificãdo dicta delicta, & an illis nõ verificatis, possit deuenire ad ꝯdẽnationem ex sola ꝯfessione vide optime in d. 6. q. prin. in vers. & qa supra facta est mẽtio. Et an sufficiat vnica tñ confessio in criminalibus, ẽt spõte facta. vide ibidẽ, in vers. rursus quæro. Itẽ si tortus confiteatur p torturam, si postea in illa pseuerat, & illã ratificat ad banchũ, an tunc iudex, vel notarius possint scribere, q̃ spõte fuit ꝯfessus. Et an & qñ hoc faciẽdo incidãt in falsum, vide ibidẽ, in ver. sed ponamus quod qs. Item an in criminalib. possit deueniri ad cõdemnationem sine processu, vel ad executionem sine pcessu, & condẽnationem ex cõfessione, vide ibidẽ in vers. fin.
15 † Item aduertat iudex, ne aliquẽ indebite torqueat, qa in syndicatu teneret̃ ad pœnam fisco applicãdam, & parti actione, iniuriaꝝ, & ad dãna, & interesse, vide supra in pen. parte prim. in prin. Et an si torsit, licet alias indebite, si fecit ob bonũ publicum, forte pp sedãdum tumultum, vt alios terreret, an excusabitur, vide ibidẽ, in vers. sed qd si pp. Et an ex iniusta tortura teneãtur alij officiales vltra prætorem, vide ibidẽ. in ver. sed ponamus, vbi ẽt ponitur cautela. qua tũc debeãt vti of
16 ficiales in syndicatu. † Itẽ aduertat iudex cui datũ est arbitrium torquẽdi, qa intelligitur, q̃ hoc faciat pcedentibus legitimis indicijs. vide ibi in ver. aduerte. Et si arbitriũ sit q̃ possit ẽt sine indicijs, intelligit̃ tñ moderate, & arbitrio boni viri vt ibidẽ, in vers. qd si est datum. Vltimo aduertat iudex, q̃ iniuste non potest torquere etiam volẽtem se torqueri.

Explicit vtilissimus Tractatus de indicijs, & tortura, Excellentissimi dom. Francisci Bruni, I. V. D.

TRACTATUS

De indicijs, homicidij ex proposito cõmissi, & de alijs indicijs homicidij, & furti, ad l. fin. ff. de quæstionibus M. Antonij Blanci Patauini.

SVMMARIVM.

1 Sine accusatore de iure contra reum non proceditur.
2 Quæstio ad instantiam partis haberi debet.
3 Officium iudicis non impartitur nisi petenti.
4 In inquisitione frequenter ad inuestigationem partis proceditur.
5 Per inquisitionem hodie in quocunque casu ex consuetudine proceditur.
6 Iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem.
7 Iudex ex indicijs vrgentibus procedere potest ad quæstionem.
8 Iudex an antequam ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit.
9 Sententia interlocutoria, quòd ad torturam procedatur, appellationem recipiat.
10 Leuia, & grauia indicia qualiter cognoscãtur.
11 Iudex ex indicijs vrgentibus semel procedere potest ad torturam.
12 Iudex ex indicijs multum vrgentibus potest repetere quæstionem.
13 Iudex ex indicijs multum vrgentibus quoties, quæstionem repetere possit.
14 Iudex cum moderamine debet procedere ad torturam.
15 De delicto iudici constare debet antequam ad inquisitionem procedat.
16 Iudex stare non debet confitenti se hominem occidisse, si de corpore non constat.
17 Assassini (si fateantur hoĩem occidisse) nec de hoĩe constet, an ex illa confessione puniẽdi sint.
18 Iudex quomodo, & quando procedere possit ad inquisitionem ex confessione rei si de corpore non constet.
19 Iudex viso cadauere, vt ad inquisitionem procedat, quid agere debet.
20 Practica iudicum cadauera inspicientium, & vulnera describentium.
21 Testes examinati in inquisitione generali, vt reo noceant, iterum examinari debent reo citato.
22 Rei citatio non requiritur super speciali inquisitione, & accusatione, si testes examinentur.
23 Testes in inquisitione speciali quare iterum examinare debeant.
24 Reus petere debet copiam indiciorum.
25 Iudex antequam ad quæstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum.
26 Reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causam, quare illam petat.
27 Reo an danda sint noĩa testium cum attestationibus.
28 Reo nomina testium separata à suis attestationibus stante consuetudine dantur.
29 Reo non petenti an danda sit copia indiciorum.
30 Iudicis officium si miserabiles personas, aut aliũ pium respicit, etiam non petenti impartiendum est.
31 Ignorantia iuris in damnis euitãdis non nocet.
32 Testis, vt indicium faciat, verisimile deponere debet.
33 Verisimile quid dicatur.
34 Verisimiliora dicuntur illa, quæ magis consonant iuri communi.
35 Confessio verisimilis facit, vt confitens sine alia probatione capitaliter puniatur.
36 Confessus extra indicium potest cogi ad perseuerandum in illa confessione, si verisimilis est.
37 Socio criminis, si verisimile est eum non mentiri, aliquando creditur.
38 Non verisimile est species falsitatis.
39 Plura indicia an requirantur, vel vnum tãtum ad hoc, vt procedi possit ad torturam.
40 Doctrina certa in indicijs, vt ex eis procedatur ad torturam dari non potest.
41 Arbitrium iudicis arbitrium boni viri interpretatur.
42 Arbitrium iudicis à lege limitatum esse debet.
43 Indicia generalia, & remota an sufficiant ad torturam, sine alijs indicijs.
44 Mala fama cum generali indicio an sufficiat ad torturam.
45 Indicia propinqua, & tangentia negocium faciunt indicium ad torturam.
46 Indicium probari debet per duos testes.
47 Indiciũ propinquum, & remotũ quod dicatur.
48 Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium.
49 Testis per aliquem ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.
50 Processus, & testes dati per iudicem reis diuersis nominibus nuncupantur.
51 Indicium est minus quam semiplena probatio.
52 Indicium oriens ex testibus, qui non debebant examinari, facit, quod iudex solum ad inquisitionem procedere possit.
53 Homicidium præmeditate, et apẽsate cõmissum magis

magis punitur, quàm causatum in pura rixa.

54 *Homicidium non præsumitur pensate, nisi quali tas pensamenti probetur.*

55 *Assassinos, & latrones publicos semper præsumi tur apostate delinquere.*

56 *Dolus licet in actu delicti præsumatur, non ta men præsumitur prius deliberate reus delictũ commisisse.*

57 *Deus solus est scrutator cordium.*

58 *Animus ex qualitate verbi, aut facti p̃sumitur.*

59 *Intrinseca ex extrinsecis probantur.*

60 *Iudex factum, quòd animum metitur, considera re debet.*

61 *Causa criminales iuramento ipsius rei non de cidantur.*

62 *Iuramentum nõ defertur super eo, quod ab ani mo dependet, si coniecturis probari potest.*

63 *Causa ciuiles aliter regulãtur, quàm criminales.*

64 *Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri possit.*

65 *Infamia an iuramento purgetur.*

66 *Indicium respicit alterum trium temporum.*

67 *Præparationes, & ordinationes faciunt indi cium ad pensamentum.*

68 *Præparatio, & ordinatio varijs modis demon stratur.*

69 *Præparatoria in adulterio adulterium probãt.*

70 *Transitus non solitus inducit pensamentum.*

71 *Repertus extra viam publicam habet malam suspicionem contra se.*

72 *Frequẽtatio viæ facit indicium ad p̃samentum.*

73 *Frequentans viam (in qua homo mortuus repe ritur) præsumitur occisor, si de alio occisore non constet.*

74 *Maleficium ex actuum proportione, & aptitudi ne præsumitur.*

75 *Viæ frequentatio in homicidio puro non est indi cium sufficiens.*

76 *Viæ frequentatio in homicidio puro non est indi cium sufficiens ad torturam, si frequentans est homo bonæ conditionis.*

77 *Intellectus ad statutum Pataninum disponens, quòd male auiati teneantur de maleficijs com missis in suis villis.*

78 *Armorũ delatio in non solito, nec habenti iustam causam deferendi indiciat ad pensamentum.*

79 *Arma deferens maleuolum habet animum.*

80 *Armorum vsus regulariter est prohibitus.*

81 *Arma induens præsumitur de rixa, & bello co gitare.*

82 *Arma euaginata deferens præsumitur se præ parare ad aggressuram.*

83 *Armorum genus ostendit aĩum ad occidendum.*

84 *Mittens iaculum cum ferro præsumitur vello hominem occidere.*

85 *Asportatio bonorum ante homicidium inducit pensamentum.*

86 *Alienatio bonorum inducit malum animum ad delictum committendum.*

87 *Donatio bonorum facit præsumi de malo ani mo donantis.*

88 *Donans, & postea repertus in possessione rei do nante præsumitur habuisse malum animum.*

89 *Inimicitia facit præsumi delictum apẽsate fuisse commissum.*

90 *Inimicus semper cogitat mala de inimico.*

91 *Inimicitia triplici de causa oritur.*

92 *Iniuria quibus casibus inimicitiam generet.*

93 *Occidens consanguineum, vel affinẽ meum mihi iniuriam facit.*

94 *Inimicitia capitalis dicitur, quotiescunque offen sus directe, vel per obliquum se vindicaret.*

95 *Verberans, pulsans, introiens domum meam mi hi iniuriam facit.*

96 *Atrox iniuria grauissimam inimicitiam parat.*

97 *Bona nostra tollens nos afficit iniuria.*

98 *Detinens vxorem, vel terram contrahit inimici tiam cum domino.*

99 *Inimicitia contrahitur inter detentum, & deti nentem in vinculis.*

100 *Inimicitia causatur inter expellentem aliquem de domo, & expulsum.*

101 *Diuortium ortum inter maritum, & vxorem causat inimicitiam.*

102 *Non obediens superiori videtur eius inimicus.*

103 *Ex osculo non dato (si de consuetudine dan dum est) præsumitur inimicitia.*

104 *Iniuria ex verbis fit, et ex ea inimicitia oritur.*

105 *Minæ faciunt præsumi inimicitiam capitalem, si minatus est mortem.*

106 *Inimicus is dicitur, qui dixit se nociturum si posset.*

107 *Pensamentum inducitur ex verbis, quibus quis dixit non diligere petrum, si petrum inter fecit.*

108 *Dicens se inimicum, est inimicus.*

109 *Non loquens, aut non salutans, quem solitus erat salutare præsumitur inimicus.*

110 *Literis fit iniuria, si ad infamiam alicuius scri pta sint, & ex ipsis inimicitia oritur.*

111 *Dãnum famæ dicitur maius dãno pecuniario.*

112 *Crudelis est ille, qui famam suam negligit.*

113 *Perdere honorem, statum, & famam, dicitur ciuiliter mori.*

114 *Lis quandoque dicitur signum inimicitiæ.*

115 *Accusatio criminis capitalis generat capitalẽ inimicitiam.*

116 *Accusatio criminis non capitalis etiam generat inimicitiam capitalem.*

117 *Accusator inimicus appellatur.*

118 *Causæ status capitales inimicitias generant.*

119 *Matrimonialis causa quasi status dicitur.*

120 *Iuramentum in supplementum probationis nõ defertur in causa matrimoniali.*

121 *Monachationis causa, & matrimonialis æquiparatur.*

122 *Filiationis causa ardua appellatur.*

123 *Famosa si est lis, dicitur causa status.*

124 *Iuramentum necessarium in supplementum probationis non defertur in causa famosa.*

125 *Causa omnium bonorum, vel maioris partis inducit inimicitiam capitalem.*

126 *Causa magna ciuilis criminali causa æquiparatur.*

127 *Capitalis inimicitia non solum concluditur ex morte, vel ex cõsanguinitate primo, sed etiam ex secundo videlicet bonorum, vel honoris.*

128 *Aequiparatio, & similitudo sufficit, vt sit in ea re, de qua agitur, nec requiritur, quòd tota res sit alteri similis.*

129 *Metus iustus, & legitimus infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs.*

130 *Causa leuis, & parua non facit præsumi inimicitiam.*

131 *Contentio rei leuis quandoque maximam inimicitiam parit.*

132 *Parua res quæ dicatur.*

133 *Lite finita an præsumatur durare inimicitia.*

134 *Reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia.*

135 *Inimicus reconciliatus, an vt suspectus repellatur, & num. 136. cum seq.*

136 *Causa cessãte nõ cessat effectus iã consumatus.*

137 *Amicitia, & inimicitia dicuntur passiones mentales quæ animo retinentur.*

138 *Procurator, vel aduocatus si patrocinium præstiterint contra accusatum, an cum eo contrahatur inimicitia.*

139 *Procurator, et aduocatus dicuntur aduersarij.*

140 *Aduocatus non accusat.*

141 *Cohabitans cum inimico meo facit præsumi, vt sit meus inimicus.*

142 *Aduocatus vt inimicus dicatur debet aduocare in causa capitali.*

143 *Aduocatus (si interficitur ab eo, contra quem aduocauit) dicitur pensate interfectus.*

144 *Iudex an dicatur contrahere inimicitiam cum partibus inter quas iudicat.*

145 *Iudex debet ptes audire, et iustitiã ministrare.*

146 *Iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari loco accusatoris.*

147 *Aduersarius meus is dicitur, qui est subrogatus in litem.*

148 *Appellans facit iniuriam iudici, qui protulit sententiam.*

149 *Iudex proferens sententiam capitalem dicitur contrahere inimicitiam cum reo.*

150 *Inimicitia an contrahatur inter iudicem, & propinquos iudicati, & occisi.*

151 *Accusatio nullam inimicitiam inducit.*

152 *Inimicitia an præsumatur contracta inter testem, qui deposuit contra aliquem in causa capitali, & reum.*

153 *Testis quando dicatur voluntarie deposuisse.*

155 *Testis, qui coacte deposuit, non præsumitur inimicus, & quid econtra, & num. 154.*

156 *Bis deponens contra aliquem in secunda attestatione præsumitur inimicus.*

157 *Iudex pluries iudicando, an inimicus præsumatur, vt tanquam suspectus repelli possit.*

158 *Bis testis examinatus, si citatur, non inducit timorem subornationis.*

159 *Probationes angustari non debent.*

160 *Causæ inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam probandam.*

161 *Reconciliatio an tollat præsumptionem mali animi ex inimicitia.*

162 *Iudex de recenti reconciliatus tanquam suspectus repellitur.*

163 *Conuersatio cum inimicis occisi an faciat indicium ad pensamentum.*

164 *Testis conuersans cum inimicis meis non potest esse testis contra me.*

165 *Offendens mecum cohabitantem dicitur mihi ꝓ egisse pacem.*

166 *Conuersantes varijs nominibus dicuntur.*

167 *Participes qui dicantur.*

168 *Adhærentes qui dicantur.*

169 *Complices qui dicantur.*

170 *Cohabitatio parua cum inimicis meis non facit præsumi inimicum.*

171 *Iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus.*

172 *Iniuriati propinquitas inducit arg. ad pensamentum.*

173 *Iniuria facta vni intelligitur facta omnibus de cognatione.*

174 *Iniuria facta vni, quòd ĩtelligatur facta oĩbus de cognatione capitur s. vsq; ad quartũ gradũ*

Inimici

175 Inimicitia an faciat indicium si de interfectione non constet.

176 Inimicitia sola capitalis, vel grauis an faciat indicium. & 177.

178 Indicium vnum à delicto remotum non sufficit ad torturam.

179 Minæ indiciant ad pensamentum.

180 Minans ex malignitate animi videtur verba proferre.

181 Factis rebus, & verbis quis propriam voluntatem demonstrat.

182 Minatus minantem in eo actu de facili occidere potest.

183 Minæ si de percussore ignoretur, an inditium ad torturam faciant.

184 Pensamētum inducitur ex iactatione, qua quis dixit se posse aliquem interficere.

185 Iactatio indiciat ad torturam.

186 Iactatio (si de interfectore non constet.) an faciat indicium ad torturam contra iactātem.

187 Iactatio aliquando non nocet considerata qualitate personæ.

188 Modus percutiendi an faciat indicium ad pensamentum.

189 Percutiens in capite dicitur habere animum ad occidendum.

190 Cerebrum est membrum diuinum.

191 Proditorie vulnerās indiciatur ad pēsamentū.

192 Prodere quis dicatur.

193 Proditionis crimen committit, qui contra principem, vel rempub. agit.

194 Proditor, et aliquid ꝓditorie factū differunt.

195 Vulnerum multitudo, & magnitudo demonstrant pensamentum.

196 Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur.

197 In pensamento quid debeat attendi.

198 Tempus, puta noctis, inducit ad pensamentum.

199 Tempus ad delictum grauādum consideratur.

200 Locus aggrauat delictum, & præcogitationem demonstrat.

201 Associatio, vel auxilium præstitum post delictū facit præsumi præparamentum.

202 Receptatio delinquentis indiciat ad pensamentum.

203 Confessio delicti per reum facta quando ei noceat, vel non.

204 Cōfessio extraiudicialis an indiciet ad torturā.

205 Confessio extraiudicialis facit semiplenam probationem.

206 Confessio extraiudicialis per duos testes probari debet.

207 Confessio extraiudicialis verisimilis esse debet.

208 Confessio extraiudicialis, si in tortura iterum fateatur, an alia ratificatio requiratur.

209 Confessio reuocata ante cœptum indicium an noceat.

210 Confessio facta parte præsente, an faciat plenam probationem.

211 Confessio, & ꝓbatio habent diuersam naturā.

212 Confessio coram notario facta, vel coram iudice solo, an praiudicet ipsi reo, vel solum indiciet ad torturam.

213 Notarius fisci nomine stipulari potest.

214 Confessio coram incompetenti iudice facta an indiciet ad torturam, & num. 215. 216. 217

215 Laici sunt infesti clericis.

216 Indicia legitima esse debent.

218 Confessio coram iudice incompetenti, cuius iurisdictio ꝓrogari poterat, an faciat indiciū.

219 Confessio ad torturam facta, & reuocata dū ducitur ad ratificandum, an noceat.

220 Variatio in reo indicium facit.

221 Confitens in tortura sine indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat.

222 Reus ex variatione quoties torqueri debeat.

223 Literarum acceptatio an iudicet ad torturā.

224 Semiplena probatio in ciuilibus facit indicium in criminalibus.

225 Tractatus quid sit.

226 Rixa per tractatum facta facit, vt omnes teneantur de occiso.

227 Interfectus in rixa, si ignoratur, quis interfecerit, an omnes teneantur, vel nullus.

228 Illicitum omne puniri debet.

229 Tractatus ad hoc vt dicatur, q̄ requirantur.

230 Tractatui præsens, & nil dicens si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu necne.

231 Tractatus ex quibus indicijs præsumitur.

232 Secreta conuentio, & locutio habita inter plures faciunt oriri indicium tractatus.

233 Rixa secunda vice facta parum post primam indiciat ad pensamentum.

234 Aggressio nullis dictis verbis inducit pensamentum.

235 Insultus dicitur motus de loco ad locum.

236 Assistētia in delicto facit indicium ad torturā.

237 Qui se armat præsumitur de bello cogitare.

238 Ducens aliquos verbis in aliquo loco, si interficiantur contra ducentem præsumitur.

239 Subijciendus is est torturæ, de quo suspicio cadit videtur.

240 Indicia homicidij ex varijs causis oriuntur.

241 In homicidio spectatur vita imputati.

Consuetu

242 *Consuetudo delinquendi facit præsumi contra aliquem.*
243 *Præteritum facit præsumi in præsens.*
244 *Actuum geminatio apertam voluntatem demonstrat.*
245 *Delinquens per tres vices magis grauatur.*
246 *An solitus delinquere, ex eo indicietur ad torturam.*
247 *Verba dispositionis attendenda sunt.*
248 *Præsumptio minus est quàm indicium.*
249 *Malus, & bonus dupliciter consideratur.*
250 *Mala vita sola an indicet ad torturam.*
251 *Præsumptio quo ad indicium genus dicitur.*
252 *Præsumptio plures gradus habet.*
253 *Conuersatio malorum facit indicium contra imputatum.*
254 *Malos famulos tenentes habent contra se indicium.*
255 *Qualitas personæ an faciat indicium.*
256 *Ex varijs qualitatib. sæpe delicta cõmittũtur.*
257 *A communiter accidentibus oritur. indicium.*
258 *Argumentum à communiter accidentibus validum est in iure.*
259 *Trepidatio, inconstantia, varietas, vox balbutiens, loquella timida pallor indiciant ad torturam, & num. 262.*
Sed vnum ex dictis indicijs non sufficit ad torturam, ibi num. 250.
261 *Testis vacillans quæstionatur.*
263 *Variatio circa negocium principale nocet.*
254 *Quis varius dicatur.*
265 *Mendacium an indiciet ad torturam.*
266 *Mendacium quid sit.*
267 *Assertio rei large dicitur testimonium.*
268 *Accusatus potest negare delictum commisisse, & si probetur, quod fecit ad sui defensam.*
269 *Reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari.*
270 *Reus asserens se. fecisse ad sui defensionem debet illud probare.*
271 *Non respondens interrogationi an habeat indicium contra se ad torturam.*
272 *Contumacia facit indicium ad torturam.*
273 *Non respondens quando contumax dicatur.*
274 *Taciturnitas domestici an faciat indicium contra se.*
275 *Solicitans, & cum instantia petens, vt inquiratur si res ad eum non spectat an indicietur.*
276 *Qui se ingerit suspectus est.*
277 *Fuga an faciat indicium ad torturam.*
278 *Fuga multis modis consideratur.*
279 *Inquisitione valeat debet habere famam præcedentem.*

280 *Fugiens per loca inuia, & non solita maius habet indicium contra se.*
281 *Fuga arrepta post accusationem, seu inquisitionem formatam non facit indicium.*
282 *Fuga facta ab eo (qui timet) de accusatione, seu inquisitione indiciet necne.*
283 *Fugæ suspicio an per iuramẽtum remoueatur.*
284 *Purgationis iuramentum quod dicatur.*
285 *Fuga ex aliquibus causis excusatur.*
286 *Fugiẽs, et statim rediẽs nõ indiciatur ex fuga.*
287 *Fugientes ex carceribus si ex statuto puniantur, non comprehenduntur fugientes, qui statim reuersi sunt.*
288 *Fuga facta per officialem (qui syndicatur) inducit plenam probationem.*
289 *Fugatus cum rumore à loco delicti habet indicium contra se.*
290 *Vociferatio mulieris asserentis se vim passam facit indicium.*
291 *Fuga accusat fugientem.*
292 *Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam.*
293 *Cõtumacia an faciat indiciũ contra contumacẽ, & quid si sit solum indiciũ contumaciæ ibi.*
294 *Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se, cum conscius criminis videatur.*
295 *Repertus prope mortuum cum cultello indicatur ad torturam.*
296 *Et in loco delicti est indicium propinquum.*
297 *Gladius sanguinolentus in manu exeuntis domum occisi indiciat ad torturam.*
298 *Mortuus si inueniatur prope domum alicuius, an dominus indicietur.*
299 *Mortuus in domo indiciat existentes in ea.*
300 *Inuẽtus in loco delicti, habet indiciũ contra se.*
301 *Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.*
302 *Admenare gladium visus, licet non sit visus percutere, an indicietur.*
303 *Potens prohibere nec prohibens an habeat indicium contra se.*
304 *Potens hominem à morte liberare, nec liberãs occidere videtur.*
305 *De iure ciuili an quis teneatur delicto obuiare*
306 *Criminis Pax seu transactio an faciat indicium.*
307 *Pax, seu transactio tractata, sed non cõclusa de crimine an faciat indicium.*
308 *Petitio veniæ an indiciet.*
309 *Cautela, vt petitio veniæ non noceat.*
310 *Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra se.*

Fama

311 Fama an faciat indicium ad torturam.
312 Fama quæ requirat, vt probata sit.
313 Fama an faciat semiplenam probationem, & num. 314.
315 Causa, & qualitas in fama consideratur.
316 Testis de visu an faciat indicium ad torturā.
317 Testis dicitur omni exceptione maior, quando imputatio nulla fieri potest contra eum.
318 Aequo, & bono datur æquior, & melior.
319 Testes omnes esse possunt, nisi repellantur.
320 Testis dicitur integer, qui à iure nō repellitur.
321 Gradus inuestigationis veritatis, & probationis diuersi dantur.
322 Testes non integri, aut idonei aliquando examinantur, vt iudex informetur.
323 Iudex, vt procedere possit ad torturam debet habere testes, qui à iure non repellantur.
324 Testis vnus de visu facit semiplenam probationem dūmodo aliæ circunstantiæ non resistāt.
325 Testis, vt semiplene probet quo ad condemnationem, debet esse omni exceptione maior.
326 Indicium est minus quam semiplena probatio.
327 Testis examinatus sine iuramento an faciat indicium.
328 Informatio gratia iudicis facta non requirit iuramentum.
329 Iudex an teneatur citare facere reum, cum vult testes examinare.
330 Testes an debeant recipi lite contestata, seu post nomen rei receptum inter reos.
331 Rei nomen quando inter reos dicitur receptū.
332 Lex is qui reus. ff. de publ. iud. non bene à doctoribus intelligitur.
333 Porrectio libelli per accusatorem facta non est de processu.
334 Citatio rei de commissione iudicis fieri debet.
335 Reus vt quis sit, vel eius nomen sit receptum inter eos differunt.
336 Citatio est principium iudicij ciuilis.
337 Argumentum à contrario sensu non capitur, quando legum correctio insurgit.
338 Lex fraudibus obuiat.
339 Testis examinatus post terminum assignatum per iudicem an faciat indicium.
340 Delatio non est de substantia probationis.
341 Qualibet assignatio termini probatorij dicitur peremptoria.
342 Depositio testis post terminum examinati non valet.
343 Iudici nunquam præclusus est terminus ad accipiendas probationes.
344 Testis qui ob reuerentiam examinari non debuit, si examinatus sit an faciat indicium.
345 Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indicium.
346 Testis minor 14. annis an debeat examinari in causa criminali.
347 Testis minor 14. annis an faciat indicium, & num. 348.
348 Quædam valent ad præparandum, quæ non valent ad decidendum.
349 Minor 14. an. an debeat examinari.
350 Mulier si examinaretur, an faciat indicium.
351 Mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali.
352 Infamis testis an possit testificari in causa criminali, & an faciat indicium.
353 Inhabiles testes aliquando admittuntur. si aliter veritas haberi non potest.
354 Veritas quando aliter haberi non potest, quomodo intelligatur.
355 Testis qui cogi non potest ad deponendum si coacte deposuerit, an faciat indicium.
356 Testis qui cogi non potest, si voluntarie deponat, an indiciet.
357 Testis præsumitur voluntarie deponere.
358 Actus in dubio præsumitur in casu concesso, & non prohibito.
359 Testis qui cogi non potest ad deponendum cogitur, si veritas aliter haberi non potest.
360 Compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare.
361 Testis domesticus producētis an faciat indiciū.
362 Domesticus non potest examinari ad fauorem illius, cuius est domesticus.
363 Domestici, & familiares qui dicantur.
364 Testes domestici, & familiares aliquando admittuntur ad testificandum.
365 Testis familiaris an faciat indicium.
366 Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendam pbōnem, vt oriatur indicium ad torturam.
367 Testes singulares non iunguntur ad faciendam probationem.
368 Testes singulares quando iungantur, & quando non.
369 Testium singularitas coniungitur, quando dictum vnius coadiuuat dictum alterius.
370 Socij dictum non faciat indicium ad torturā.
371 Socius an de consocijs possit interrogari, & in quibus casibus.
372 Seruiles personæ vti meticulosæ sine socij instigatu, vel mandato non consueuerunt grandia delicta committere.

Latrones

373 *Latrones dicuntur qui stratas aggrediunt.*
374 *Interrogatio de consocijs, & consuetudine fit in omni causa.*
375 *Quibus casibus socius de consocijs interrogari debeat.*
376 *Index in indicio accusatorio nõ pcedit ad torturã, nisi sit facta instantia per accusatorem.*
377 *Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.*
378 *Nominatio facta per reum in tortura an faciat indicium contra nominum.*
379 *Lex & eius verba cum effectu intelligi debẽt.*
380 *Nominatio alicuius ad hoc vt indiciet, quid habere debeat.*
381 *Personis turpibus fine tormentis non creditur.*
382 *Interrogatio consociorum per iudicem fieri debet generaliter non particulariter.*
383 *Reus facta nominatione de facto an iure debeat dicta per eum vera esse.*
384 *Depositio fine iuramento nulla est.*
385 *Consocij tres non sufficiunt ad condemnationem quarti socij, secus in testibus, & quare.*
386 *Indicia debent esse diuersi generis.*
387 *Persona interrogata, qua interrogari non debuit, an faciat præsumptionem saltem ad inquirendum.*
388 *Attestatio testis nominantis aliquem in socium, an inducat qualemqualem præsumptionem.*
389 *Socius quãdo vt testis assumitur torquẽdus est.*
390 *Depositio mortui an faciat indicium ad torturam.*
391 *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*
392 *Multa conceduntur, vt veritas habeat.*
393 *Crimen proditionis committit, qui contra principem, vel rempub. agit.*
394 *L. si quis ingraui. §. si quis moriẽs ff. ad Sylla. aliter intelligi debet quam cõiter percipiatur.*
395 *Facilius proceditur contra seruum conquerentis quam contra liberum.*
396 *Denunciatio Decani, seu centenarij an faciat indicium.*
397 *Diuinationes, seu incantationes an faciant indicium.*
398 *Dæmones in sortilegijs vocantur.*
399 *Deus solus scit occulta.*
400 *Sortilegi sunt infames, & à testimonio, & ab accusatione repelluntur.*
401 *Iudex ex sortilegijs fundamentum nõ capiat.*
402 *Iudex vterque tam ciuilis quam canonicus in sortilegijs potest cognoscere, & punire.*
403 *Iudex, si vidit hominem interficere, an possit reum condemnare.*
404 *Iudex secundum allegata, & probata procedere debet.*
405 *Malum nomen an faciat indicium.*
406 *Physionomia mala an genere præsumptionẽ.*
407 *Signum an quandoque faciat indicium.*
408 *Sanguis exiẽs ante occisores an faciat indiciũ*
409 *Furti indicia quomodo assumantur.*
410 *Solitus furari habet indicium contra se.*
411 *Ex consuetudine oritur præsumptio.*
412 *Vicinus domui in qua factum est furtum an habeat contra se indicium.*
413 *Et quid in vicino bona fama.*
414 *Hospes penes quem bona sunt depositata, si subtrahantur, an indicetur.*
415 *Persona viatoris consideratur, si verisimiliter furto potuit subtrahere rem furatam.*
416 *Furtiua res (si reperitur penes aliquem) an indicet eum esse furem.*
417 *Personarum cõsideratio in furto haberi debet.*
418 *Exire visus domum cum fardelo sub veste an habeat contra se graue indicium.*
419 *Exire visus domum (in qua furtum cõmissum fuit) tempore noctis an indicetur.*
420 *Expẽdens multam pecuniã de illo cuneo, cum fuit pecunia, qua subtracta fuit, an ĩdicetur.*
421 *Pauper, si expendit multam pecuniam nec reperitur, vnde habeat, an habeat indicium contra se.*
422 *Res subtracta si cedebat ad commodum impotati, an indicet contra eum.*
423 *Fuga famuli ex domo domini an indiciet.*
424 *Famulorum natura est furari.*
425 *Culpa custodis, ob quam furtum factum sit faciat indicium.*
426 *Pedis furantis forma in terra humida an faciat indicium.*
427 *Res relicta in loco furti an faciat indicium.*
428 *Schala ante fenestram domus an faciat indicium.*

Lex hæc cum tota eius materia pro inueniendis criminibus, quæ plerique occulte fiũt, iuxta verbum Domini, qui male agit, odit lucem, frequens, & quotidiana est, ideo diligentius, & accuratius pertractanda venit. Indicia vrgentia præcedere debent vt quis torqueatur, h. d.

1 † Noto primo in tex. ibi, fine accusatoribus ꝙ & si de iure non procedatur contra reum nisi exñte accusatore, l. rescriptum. §. si quis accusatorem, infra de mu. & hon. & in L. 3. C. de accus. & in cap. quisquis, 22. q. 4.

2 † Et ēt anteq̄ quis torqueatur debeat iudex requiri,& ad instantiam partis qō hri, siue sit accusator,siue sit inuestigator i inq̄sitiōe.
3 † Cum offm iudicis non impartiatur nisi pe tenti l.4.§.hoc aūt iudicium,supra de dā.inf. & per Bal.in c.1.§.iud.col.2.ver. qro vtrum iudex faciat litem suam,de pac.iur.fir. & ibi in add.loquens de inq̄sitione,& est in accusatore gl.in l.quicunq; .C. de ser. fug. quis Hyp.in l.1.hoc tit.in princ.in quinto req̄sito dicat p gl.ibi nil pbari, attn̄ optime pro baī dū tex.vult, q̄ seruus possit torqueri, ut manifestet,vtrū pp lucrū capiendū callide,à dño ad domū,vel ad agrū eius q eū suscepit immissus sit,gl.in vet. op3 dicit, torqueri op3 mācipiū ad petitionē pueri,& sic petēte pte.
4 † In inquisitione ēt frequenter procedit ad instigationem partis prout not.in c. qualr, & qn̄. el 2. & maxime per Abb. ibi, col.3. ver.& pondera gl.hic,tn̄ proceditur sine accusatore, & sic p iudicem ex inquisitione.
5 † Nam & si tr̄ inquisitio non concedatur, attn̄ multi sunt casus,in quibus inq̄sitio daī & sunt illi,de quibus per gl.& Bar.in l.2.§.si publico,de adult.& p Ang.in l.si uac. C. de bon.vac.& not.in d.c qualr, & qn̄, maxime p Soc.& p Spec.in tit.de inquis.§.2.Sed aduertendum est q̄ hodie de consuetudine in quocunq; casu,pcedrī p inquisitionem,ut dicit Gād.in tract.malef.in rub.qūo,de malef. cog.p inq.col.1.uer.sed hodie,& Alb. in l. ea quidē,col.2.ver.de ɔsuetudine tn̄ C.de ac cus.& Aret.in tract.malef.in ver.hæc est q̄dā inq̄sitio,col.5.& ibi in add.Hye.ubi multos adducūt.Et ita quotidie seruaī in locis Lombardiæ,& credo ēt in alijs ciuitatib. in qbus pcedrī p inquisitionē pro quocūq; delicto.
6 † Noto secundo,q̄ ex hoc text.probatur illa cōis ɔclusio, q̄ iudex habita aliquali informatione pōt procedere ad capturam, &
7 carcerationem rei. † Non tn̄ ad qōnem,nisi sint maiora indicia,quæ vrgeāt, ut dr̄ in tex. ɔstat nanque q̄ rei de qbus in l. nostra erāt carcerati,& difficultas oritur super eo. An possint torqueri, I. C. determinat, q̄ non; dato q̄ fuerint capti, nisi appareant indicia vrgentia,& sic ex hoc tex. probatur q̄ informatio,seu indicium per quod daī libertas iudici procedendi ad capturām,non est habile ut possit deueniri ad qōnē. ad diem est text. in §.aud.in auth.de defens.ci.ubi defensores ciuitatum pn̄t capere malefactores, & carcerare, & tn̄ non pn̄t cognoscere de crimine.
8 Ex quo dicit ibi Ang. † q̄ anteq̄ constet de crimine malefactor pōt capi,ne fugat, adducit tex.in l.2.C.vbi de crimine ag. oportet, & ad idem est bo. tex. in l. diuus Adr.supra de cust.reo.& p hæc dico Ang. in tract.mal. in ver.qui iudex in princ. male sensisse dum vult, pcedendū esse ad capturam, qn̄ sunt indicia sufficientia ad torturā, nam illud non est expectandū ex quo in illis datur gradus pbōnis. Cum minor pbō requiratur ad capturam,& sufficiat qualisqualis informatio, put dicit Saly.in l.2.in uers.no.5.C.de exh. re.& in l.absentē,col.2.ver.prouident tn̄ iudices.C.de acc. Et ad operandū hoc q̄ iudex possit inq̄rere,leues pbōnes requirunt,vt p Bal.in l.1.in 5.op.C.de sum.Trin. & dicam infra in vers.testis.Minor,& in seq. maiores aūt pbōnes requiruntur, qn̄ iudex vult procedere ad torturam, vt probat tex.nr̄, dum non pcedit de carceratis qōnem hri, nisi indicia vrgeant, nec ad qōnem fallaciter est pcedendum,cum tortura est pœna non modica,ut dicit Abbas in cap. 1. in primo not. de conf Ex quo hr̄, q̄ licet ab interlocutoria
9 tr̄ non appelletur. † Tn̄ ab ea interlocutoria,q̄ ad torturam procedatur, appellari potest.l.ante sniam,infra de app.recip. & hr̄ in cap.ante sniam.2.q 6.nec iudex ita faciliter procedere debeat ad qōnem, ut per Ang. in l.item apud Labeonem .§. qōnem supra de
10 iniur. † Distīō autem indicio℞ leuium, & indicio℞ grauium cognoscitur hoc modo. Nam si frequenter,& facile hoc ab illo contingit abesse. Tunc est leue indicium ut not. in l.cum res.C.de prob. & in l. ciuile. C. de fur. Si autem frequenter & facile contingit adesse.Tunc est graue indicium, vt not. per Cyn in l.metum.C.de dol. & hoc uc℞, siue agatur de pbando vero hoīs actu,siue de pbando animo .l. 1 .§. sed si claua. supra ad l. Corn.de sic.& c. signasti de hom.& hāc no. doct.tradit Bal.in l.non hoc in fi.C.vn.cog. Alius gradus est pbōnis,qn̄ procedendū est ad sniam,& ɔdemnationem, nam tunc luce meridiana clariores pbōnes requiruntur l. fin.C.de pbat.& l.qui sententiam.C.de pœ.
11 † Noto tertio, q̄ qn̄ sunt indicia vrgētia,
12 Iudex semel torqeet reum vt in tex. † Sed si essent multum vrgentia,tunc fit repetitio in tortura,vt dicit Bart.i l.vnius §.1.hoc ti.Sed
13 aduerte, † q̄ repetitio hæc nō pōt fieri ultra tertiam

tertiam uicem, ut per Ang. in l. fin. col. 1. C. de qõ. alleg. tex. in l. fideicõm. §. si qs decé. de leg. 2. & sequitur. Par. de Put. in tract. de syn. circa fi. in vers. viso de repet. col. fin. & Mod. ponunt in l. repet. hoc tit. & in hoc est aduer tendum ad dcm̃ Bart. hic, dum dicit, iudicem non dr̃e cogere reum ad cõfitendũ, quia tũc ex indicijs, & suspicionibus ipsum ꝯdẽnaret. Et pp illud debet procedere in tortura cum moderamine in eo. n ꝙ dicit Bart. quod nõ debet cogere reum ad ꝯfitendum, cum dãna retur ex suspicionibus, dici posset ex uerbis Bart. reum ꝯdemnari ex ꝯfessione, non aũt
14 suspicionibus, quia ꝯfitetur. † Ideo dictum Bart. intelligi debet, quod iudex si habuerit suspiciones, & indicia ꝯtra reum, non debet ꝓcedere in infinitum in tortura, sed cũ moderamine. Quia procedendo ꝑ quatuor, vel quinq; vices, aut in infinitũ vsquequo ꝯfitea tur, ex ea impressione prima, quã cepit ex cõ tentis in ꝓcessu. Tũc ipse reus vi coactus cõ fiteretur. & tũc iudex dãnaret ipm̃ ex illa pri ma impressione habita ꝑ indicia, cũ ꝯfessio esset violenta. & ideo qõ debet esse modera ta, & moderatio ista reducit̃ ad tres uices .i. ad tres dies separatos. & pro qualibet vice hr̃e debet ipse reus tres saccatas, seu elauationes, & depositiones, ut practicatur quoti die, & hoc modo dcm̃ Bar. intelligit Paul. de Cast. in ꝯs. 197. visa inqsitione suprascripta ac ẽt testib. in antiq. & 299. in no. uol. 2. Iudicioꝝ mã latius ꝑ Bart. hic tractatur, q̃ alibi. Sequẽdo eius vestigia, cum in diuersis locis sup ipsis verba habeantur, colligendo, q̃ sparsim dicta sunt ꝑ alios, & ad certum ordinem redigendo, vt facilior sit eoꝝ cognitio. Ideo ꝓcedam ꝑ partes infrascriptas, sed ꝑ cognõne gñali totius materiæ amplectendo
15 ea, quæ Bart. in l hac nr̃a ponit. † Primo, ꝑmitto id qd' dicit Bart. in princ. Iudicem inquirẽtem dr̃e esse certum de corpore interempto, vel si est furtum, ꝙ sit fama de re subtracta, vel in vicinia, vel a ibi, ꝓut iudex informari poterit de ipso delicto. Ias. i l. iusiur. §. pe. col. 8. vers. 2. limita. supra de iureiur. referens Ang. in l. certum §. 1. supra de ꝯfes.
16 † Dicit, qd' si qs ꝯfessus fuerit hõiem occidisse, quod nisi appareat de corpore, nõ stat eius dicto. Limitat tamen ex mente Ang.
17 † Nisi fuerint assassini, ꝙ ver si r potuissent hoc facere ob qualitatem loci. Et qd' ita fuit iudicatũ ꝑ Nic. de Iamel. de Prati. & cessante tali uerisimilitudine, & exñte bona fama non possent puniri, nisi corpora apparent. referens Bal. in add. ad Spec. in tit. de sent. §. pen. in addit. mag. in vers. Titius fuit ꝯfessus, ꝙ si qs ꝯfessus fuerit hoïem occidisse, & ꝓie cisse in mari, non statur eius dicto, nisi subsit fama de hoïe mortuo, nec refert, an certo noïe sit noïatus mortuus, vel sine noïe, ut ꝑ gl. in c. libell. 2. q. 8. & not. per Bal. in l. quoties. §. si qs, de hær. inst. Ang. in d. l. certum aliud sentit, q̃ Ias. in d. loco referat, cũ velit ꝯfessionẽ incertam de corpore non ualere ꝑ tex. ibi. sed si esset ꝯfessio de certo hoïe, de quo põt liquere eũ esse mortuũ, tunc ualeret q̃uis dicat Nic. seruasse ꝯtrarium, non tñ eius opinio ẽ apprehendit. In hac mã difficultatẽ faciebat tex. in l 1. §. item illud. supra ad Syll. ꝑ quem ꝓbatur dr̃e esse certũ iudicẽ de hoïe mortuo. Et de delicto ibi dum dicit nisi ꝯstet, & ibi liquere igitur debet. Ex quo vera ꝓbõ, nõ aũt fama requiritur, facit etiam tex in d. l. certum in princ. ibi, si quis incertũ veluti corpus ꝯfiteatur, & tex. in l. 1. in fi. supra eo. Facit ẽt difficultatẽ gl. in l. inde Neratius, supra ad l. Aquil. vbi ꝯfessio nocet, si nõ ꝓbet ꝯfitens eum viuere, quem dixit interfecisse, vnde ex mente Ang. in d. l. certum, &
18 Bal. in add. ad Spec. in tit. de sent. † In hoc articulo sic distinguerẽ, ꝙ aut delictum de quo quæritur subijci põt oculis ut corpus mortuum, vel quid simile, & tunc iudex non ꝓcedat ẽt ex inquisitione gñali, nisi uiderit cadauer. & ita intelligat̃ id qd' dr̃ hoc, & qd' hr̃ in l. 1. §. item illud supra ad Syll. ibi dum dicit liquere aũt debet. Aut secũdo casu res non põt subijci oculis, ꝓut est de hoïe proiecto in mari, vel igne ꝯsumpto, vel de re furto subtracta, tunc si fama est de certa ꝑsona, & in indiuiduo iudex ꝓcedat, & ita sentit Bar. & Ang. in d. l. certũ ꝑ tex. ibi dũ dicit, certũ est utputa Titius, & ita ẽt ꝓcedat qd' dicit Bal. in add. ad Spec. Aut incerta est ꝑsona, & incerta res, tunc qa ꝯfessio non ꝑiudicat existente tali magna incertitudine, neq; iudex poterit ꝓcedere ad inqsitionẽ, vt sentit Ang. in d. l. certũ, cũ tex. ibi dicat incertũ veluti si corpus, nã eo casu ex tali incertitudine fundamentũ aliqđ hr̃i non põt, prout dixit tex.
19 ibi. & in l. 1. in fi. hoc tit. † Secundo ꝑmitto ꝙ rectores mittũt militẽ, vel aliquem officialẽ ad videndũ hoïem mortuum, & ad uidẽdum vulnera, & hoc faciunt scribi, ut ꝑ Bar. hic, & per

per Ang. in l. 1. §. item illud, supra ad Syll. Nã inqsitio qñq; fit p inspectionẽ oculorum, vadit. n. iudex personaliter, & inspicit quendam. l. fin. C. de cust. reo. l. iud. C. de epis. aud. ita Bar. in l. 2. § si pub. col. 2. ver. circa primũ in fi. supra de adul. Vñ p iudicẽ maleficiorum, vel saltẽ p militẽ ɔtemplari debent vulnera.

20 † Et ideo seruat ɔsuetudo mũdi, ut hoie interempto hñte plura vulnera siue ab vno, siue à pluribus, miles curiæ inspiciat cadauer, & vulnera, & ea in scr. ptis reducet mortalia p mortalibus, & non mortalia p non mortalibus. Ita not. Ang. in l. fi. C. de sic. Mod. ul tramontani in sua pract. dñt, q iudex debet mittere chirurgicos, & medicos p contemplatione vulnerum, & illos ɔsulere, q ɔsiderata qualitate vulnerum sm artem suam exponãt, & referãt si vulnera sunt mortalia, vel oc casione eorum vulnerum mortis causa data sit, & oia scribant. l. fi. & l. si semel. § causa. C. de re mil. lib. 12. l. 1. §. 3. supra de vẽ. insp. l. cũ ita. supra de uerb. ob. Et hanc practicam existimo meliorẽ, cum medicus magis cognoscat mortalia à non mortalib. q̃ alius miles, uel iudex, & ẽt ex quo gñe armorum sint facta, cũ expertis in arte sua sit credẽdum. l. 1. supra de ven. insp. & ibi Bar. in prin. & cap. ppofuisti. de pb. & ibi Dec. & relatio medici multũ faciet ad cognõnem causæ, & ad iudicandũ in pura rixa, qs teneat̃ de occiso, & qs non, & maxime ex quo gñe armorum iux. l. fi. supra de sic. & ibi no. Erit ẽt vtilis talis relatio, q si vulneratus iacuerit post vulnera p aliqđ tps vt p 20. dies, q medicus referẽdo declarret, an vulnus à princ. fuerit mortale nec ne, nã si à princ, nõ fuerit mortale, de occiso nõ teneat̃ vt dixi i ea q. Qñ qs dicat̃ mortu' ex vulnere.

21 † Tertio pmitto ex mente Bart. hic, q si iudex fecerit inqsitionem gñalem, & examinauerit testes, ad hoc ut piudicent reo, debẽt iterum examinari citato ipso reo, & exñte con tradictore, alias non piudicarent. l. si qñ. C. de testi. & tales testes lite contest. sunt reexaminandi, & dicit Saly. in l. fin. in fi. C. de q. q eo tunc reus debet dare interrogatoria, put ẽt refert, & seqtur Ang. in suo tract. in ver. q fama publica ver. qro quæ. & dicit Hipp. in l. 1. in prin. col. 2. q aliq iudices errãt, q examinant testes non citato reo, nec ipso pñte,

22 adducit multas auctoritates. † Aduerte q stylus, & ɔsuetudo est in ciuitatibus Lõbardiæ, q testes siue sup gñali, siue sup spãli inqsitione, & ẽt super accusatione examinantur sine citatione partis. & ista talis practica, & ɔsuetudo seruanda est, vt dicit Alex. in cons. 41. incip. habita super ɔtentis, col. fin. ver. & data vol. 2. q duplicatum est in ɔs. 65. vol. 1. adducẽs, q stylus debeat obseruari tex. in l. fi. C. de iniur. & in l. 3. §. fi supra de test. & q̃ no. Cyn. in l. 2. C. quæ sit lon. cons. & in c. fi.

23 de const. † Rõ aũt dictæ ɔsuetudinis potuit esse ex duplici capite, quia si testis primo examinatus deposuerit vnum cum iuro, si postea iterum examinet̃, & ɔtrarium, vel qđ diuersum deponat, neutrũ ualet, & testis punit̃ de falso, prout not. Bar. p illum tex. in l. eos. C. de fal. & But. in c. cum in tua, de test. & Anc. in c. 2. de test. in cle. & sm alios ualet primũ not. Abb. Car. Flr. in d. c. cũ in tua, & est periculosum q secundo examinent̃. Item nulla põt oriri utilitas ex secunda depositione, q a testis primo examinatus potest referre se ad primum eius dictum, & petere, q sibi legat̃ prima attestatio, no. Bar. in d. l. eos, supra de fal. Itẽ alia potuisset esse rõ, q a qñ in criminalib. pcedit̃ ex argumẽtis & indicijs. eo casu testes examinant sine citatiõe partis, tex. est in c. 1. de hom. lib. 6. & ibi Gem. & Phil. Fran. in uer. argm, sed qñ agit̃ de homicidio pcedit̃ ex argumẽtis, & ind. l. mil. §. op. C. de qõ. l. fi. C. de pb. ideo inoleuit practica, q citatio nõ fiat, cũ freqũẽtius pcedat̃ ex indicijs, & ita quotidie seruat̃, & ex ɔsuetudine lis non ɔtestat̃, sed primo examinant̃ testes, postea pcedit̃ super accusatione, vel inqsitione, & accepto ɔstitutio rei q est loco litis cõ test. ex dictis testium prius examinatorum pcedit ur ad torturã sine publicatione pcessus.

24 † Quarto præmitto ex mente Bart. hic in q. pe. q reus petere debet copiam indiciorum.

25 † Et iudex tenet̃ eã dare ipsi reo anteq̃ pcedat ad torturã, & rõ est, q a disputandum est super ipsis indicijs, ideo eorum copia est danda l. vnius § cogn. hoc tit. Item alia est rõ, quia actori non debet licere, qđ reo non liceret, sed pares esse debent in procedendo, c. 2. de mu. per. c. non debet, de reg. iur. Nã actor p duxit testes, ergo reus debet se defendere. Itẽ q a iudex fidẽ non adhibet qõni, sed de ɔfessione habita ĩ tortura põt ex post cognoscere. l. 1. §. fi. hoc ti. Ergo & añ debet cognoscere, & defensiones rei uidere. Cũ qõ sit reme

26 dium irreparabile. l. 2. C. de app. recip. † Sed aduerte, q indicia petẽs debet allegare aliq̃

causam ob quam velit sibi dari copia indi-
ciorum, quæ sit legitima, not. Paul. de Eleaz. in
c. grauis, de depo. Alex. in cons. 65. col. 1. &
pen. vol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed ex cõi vsu
defensiones ꝓ reo petuntur, & indicia absq;
eo, ꝙ causa aliqua allegetur, nisi hæc ꝙ vult
27 defendere ipsum reum. † Item & testium no-
mina sunt dãda cum attestationibus. c. qualr̃
& qñ §. debet, de accus. & ibi Host. Aret. Fel.
Ioã. de An. & Imol. illud limitantes. Si esset
timor potentiæ ipsius rei, ne offendere te-
stes, nam tunc non darentur noĩa atq; text.
28 in c fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, ꝙ
noĩa dentur ꝯfusa, & separata à dictis testiũ
ob potentiam reorum, ne pñt scire quid dcm̃
fuerit ab vnoquoq; ipsorum testium. Itẽ dãtur
indicia oibus, & non certis, vt si esset male
ꝯdõnis, vel ꝙ ex offõ ꝓcederet ut dñt Ang.
& Aug. in pract. in ver. fama pub. nu. 37. 38.
volentes, ꝙ in his casib. non detur copia in-
diciorum, qa dico illud est ꝯtra æquitatem nã-
lem, vt sentit Ang. loco de quo supra, nã de-
fensio non est deneganda, cum sit de iure na-
29 turæ c. pastor. de re iud. in clem. † Sed an
iudex ex offõ teneatur dare copiã indiciorum
ipsi reo, an vero requiratur hoc, ꝙ pars pe-
tat indicia. Hip. in sua pract. in §. nunc vidẽ-
dum, in princ. dicit ꝓ ea opinione, ꝙ iudex
nõ teneatur dare copiam ipsi reo, nisi petat,
facit tex. in l. vnius. §. cognitum, in verb. reo
postulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magr̃atibus,
supra de mag. ꝯue. irẽ & gl. in l. vniuersa. C.
de pci. Imp. off. & ibi Paul. de Cast. inferens
ad statutum mandans fideiussores pstari, in-
telligitur. n. si fuerit petitũ. Item & regula il-
la, ꝙ offm̃ iudicis non impartitur nisi petẽti
l. 4 §. hoc aũt iudicium, & q̃ ibi no. p Doct.
supra de dam. inf. Pro ꝯtraria opin. ꝙ imò iu
dex teneatur dare copiam indiciorum ẽt reo
non petente, adducit, ꝙ ista datio indiciorum
est defensio, qa reus opponit contra perso-
nas, & dicta testium, sed iudex ex offõ ẽt ne
mine petente quærere debet defensiones rei
l. si non defendant, infra de pœ. & p ea q̃ no.
in l. 1. §. si hoc t. t. ponderando verbum debe
bit, positum in d. l. si non defendant, ꝙ im-
portat necessitatem, ut p gl. in c. attend. in
30 ver. debet, de stat. mo. in clem. cum alijs. † Itẽ
qa iudex debet exercere offm̃ suum ẽt non
imploratum, qñ tale offm̃ respicit miserabi
les psonas, vel actum pium, ut p Bar. & alios
in d. l. 4. §. hoc aũt iudicium. Sed carcerati
dñr miserabiles psonæ. l. si quis ad declinan
dã. C. de epis. & cler. l. 1. C. quã. imp. int. pup.
& uid. & ibi Doc. & causa carceratorum dr̃ pia
vt p Bart. in tract. de carc. in fi. & p Bal. in l.
si quis ꝓ redemptione. C. de don. ipse in di-
stinguit, ꝙ aut reus carceratus est hõ idiota,
aut rustic⁹, mulier, pupillus, vel alius verisiĩr
ignorans ius, & nesciẽs facere suas defensio
nes, & hoc casu iudex ẽt reo non petẽte te-
neat dare copiã indiciorum p tex. in l. nec qcq̃
§. aduoc. supra de off. ꝓc. Cum ẽt in actibus
pijs debeat supplere ex offõ, ut p Inn. in c.
ad nr̃am, de iureiur. & p Bal. in l. nec qdq̃. §.
vbi decretum, col. 10. Cum ẽt iudex in causa
dotis interponit offm̃ ẽt non petitum, quia
est causa pia. l. si cum dotẽ. §. eo aũt tpe, ver.
nec uero supra sol. ma. & p Alex. in d. §. hoc
aũt iudicium. cũ ẽt iudex teneatur supplere
q̃ desunt partibus & aduocatis to. tit. C. ut q̃
des. aduo. par. Et ẽt quia iudices tenent reos
in carcerib. secretis, ne possint ꝯsulere pitio
res, quo casu non est eis imputanda ignorã-
tia iuris, ut p gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi
p Alex. volentẽ, ꝙ qñ qs facile aliqd facere
nõ põt, pinde est, ac si illud facere non pos-
sit. c. ẽjuis, & ibi gl. in uer. ꝯtinuatis. de of. or.
31 in 6. † Cum ẽt ignorantia iuris non noceat
in dãnis euitãdis ut hr̃ in l. iuris, & r̃ l. error.
& in l. regula. & ibi gl. supra de iur. & fac. ig.
Si uero reus carceratus sit prudẽs, sagax, &
lr̃atus, & q uerisiĩr scit petere copiam. tunc
iudex ex offõ non teneat dare copiã, si reus
nõ pierit, cum imputari debeat sibijpsi, cur
nõ petierit p reg. ꝙ q s sua culpa sentit, sibi
imputet c. dãnũ, de reg. iu. in 6. Itẽ qa scia, &
patiẽtia cũ taciturnitate æquiparatur ꝯsen-
sui. l. si filius. C. de pe. hær. ibi Bart. & Ang. &
in l. q in aliena. §. ꝙ si non adierit, supra de
acq. hær. In hac q. puto indistincte iudicẽ nõ
teneri ad dandũ indicia reo, nisi fuerint peti
ta, & istud iuridicũ puto, nã aut reus sponte
venit ad carceres, & tunc anteq̃ pñtes se ad
carceres, debet aduocatos ꝯsulere, & tes suas
& mestos parẽtes cõponere, ut dicit tex. in l.
2. C. de exhib. re. ibi adhibita aduocatione,
& si istud nõ egit, sibi est imputandũ, & hoc
casu iudicis offm̃ non debet impartiri, cum
habuerit ptãtẽ ipse reus ꝯsulere reb. suis, itã
te ẽt eo, ꝙ infra dicam, aut capit à iudice, &
carcerat, & tunc non debet iudex ex offõ in-
dicia dare, quia sine traditione iudiciorum
potest iudex procedere ad sententiam, ita est
gl. in

gl.in c.fin.in uer.iudicis,de hær.lib.6. & sibi
imputet reus potuit .n. iuri ꝓ se introducto
renunciare,& tunc tacito renũciat, vt voluit
gl.in c.1.in verſ.fuerunt,de acc.lib.6.& ſequi
tur. Cæpol. in conſ.66.teneo idem.ver. nec
pōt,alleg. Ang.in l.ſi vacantia. C.de bo.vac.
lib.10.col.14.& 35.Præterea ſi ipſe iudex ex
offō inſtaret,ꝙ reus acciperet indicia,&ſic ip
ſo non petente vellet defenſiones ipſi reo da
re, videreť iudex hr̃e intentionē, ꝙ ꝓbōnes
factæ ꝯtra reum non eſſent legitimæ, & ipſe
reus eſſet i caſu,ꝙ poſſet ſe defendere ab ob-
iectis ꝯtra ipm,& ſic ꝓpalaret ipſe iudex opi
nio.ſuam anteq̃ ſniam ferret, qđ fieri non de
bet.Præterea ſuperflua. & inanis eſſet datio
indiciorum ipſi reo,ſi ipſe non hr̃et aduoca-
tos,quos conſuleret,& quoꝵ medio eius de
fenſiones,& iura ſua deducerenť, q̃a ipſe exi
ſtens in carceribus,& ignarus lr̃arum, vt pu
ta ruſticus,mulier,vel alia pſona idiota igno
raret, qd ſibi eſſet agendum ꝓ ſua defenſio-
ne.ex quo dico,ꝙ cautius, & melius faceret
iudex dare aduocatos ipſi reo,qui eius defen
ſiones ꝯſiderent,& iura ſua deducant,ipm de
fendēdo,& ita ꝓcedant ea,q̃ deducunť ꝓ iſta
parte, ꝙ iudex debet ſupplere, & offm̃ ſuum
impartiri ēt non petitum in cauſa carcerati,
nam intelligendum eſt in dando aduocatos
ad hoc vt reus defendať, vt eſt text. in l. nec
quidq̃.§.aduocatos,&alia ſuperius adducta,
& debet ſupplere iudex in eo caſu,in quo vti
litas aliqua oriri pōt ad beneficium rei, non
aūt inaniter, qđ eueniret ex ſola indicioꝵ
ꝯpilatione ſine ꝯſtōne aduocatoꝵ, nam dato
aduocato reo ipſe hñs iuris cognōnem pe-
tet copiam indicioꝵ,& alia peraget, q̃ erunt
neceſſaria ꝓ defenſione rei,&ceſſabunt exin
de oia,q̃ deducunť in contrarium,& verifica
biť id qđ hŕ in l.cuſtodias.ſupra de pub.iud.
& ita quotidie ſeruat ꝙ iudices,& prãtes dãt
aduocatos carceratis, & cú ꝓcedit in cauſa,
qcūq; vult idicia,illa petit,& ita vidi ſeruari.
32 † Quinto præmitto,ꝙ ad hoc vt teſtes fa
ciant indicium,neceſſe eſt,vt deponãt illud,
qđ eſt veriſimile alias aūt indicium nō face
33 rent. † Et veriſimile eſt illud qđ vero vr̃ ſi-
mile,& nō veriſimile eſt,qđ à vero diſſimile
vr̃,vt dicit Bal.in l.ea quidem,col.2.verſ.veri
ſimile.C.de acc.adducit tex.in l.miles.§.mu
lier.ſupra de adul.& in l.fi.ſupra qđ met.cau
ſa.Et dicit Inn. in c.auditis,circa med.de pſ.
34 [illegible] magis ꝯſonant
iuri cōi,vnde Bal.in l.non hoc.C.vn.legi. di
cit ꝙ indicium eſt ꝯiectura ex ꝓbabilibus,&
non neceſſarijs orta,à qbus pōt abeſſe veri
tas,ſed non veriſimilitudo veri, q̃ q̃nq; men
tem indicantis ꝯſtringunt, vt cogant ꝯſcien
tiam iudicis iudicare ſm ipſa vt not.in l. ne
que natales.C.de prob. Et veriſimile dr̃ tri-
pliciter. Vno modo qñ teſtis deponit ea q̃
ꝯſonant iuri cōi,vt dixit, & voluit Anch. in
c.1.de reſc.lib.6.&Ro.in rub.de arb.col.10.
verſ.Item pferunt veriſimiliora.Secundo qñ
ꝯſonat rōni vt p Bal. ĩ l. q accuſare de eden.
& in l.teſtiū.col.pe.C.de teſt. Tertio,qñ me
lius factum narrat vt p Bal.in l.teſtiū.&vo-
luit Cur.in tract.de teſt.q.19.Vnde Bal.in l.
1.C.q,& aduer.quos.dicit,ꝙ ad hoc vt ex ſe
miplena ꝓbōne deferať ſacrm,debet eſſe nō
ſolum ſemiplena,ſed veriſimilis,nã ſi in con
trarium eſt veriſimile ſemiplena ꝓbatio eli
ditur,& ſacrm non defertur,idem Bal.in c.j.
35 de confeſ. poſt gl. ibi dicit, † ꝙ confeſſio de
homicidio ſine alia ꝓbōne habet pœnam,
vt cōfitens capitaliter puniatur.quod eſt ve-
rū dicit ipſe, ſi cōfeſſio ſit veriſimilis; vt q̃a
pceſſerunt inimicitiæ capitales. vnde iudex
debet ꝓquirere rōnem,cur fecerit,& ſi iudici
ꝯſtaret de innocēt̃a,non debet ſequi ꝯfeſſio
nem eius, adducens tex.in l.1.§.ſi q̃s vltro.
ſupra eo.& in l.1.C.ad l.Cor.de ſica. & in l.
inde Neratius.in § vlt.ſupra ad l.Aquil. Et
idē Bal.in l.claꝵ.C.de auct. præſtan. dicit,ꝙ
36 † ꝯfeſſus extra iudiciū pōt cogi ad ꝑſeueran
dū in illa ꝯfeſſione,ſi modo eſt veriſimilis, l.
quæro,in fin.ſupra de ædi.edi.l.c.5.ſupra de
adul.ſecus ſi nō eſſet veriſimilis.l.milites.§.
opponet.C.eo l.1.C.ſi q̃s Imp.male.Et A-
re.in c.cū p.de accu.col.5.nu.22.dicit,ꝙ † ſo
37 cio criminis crediť in criminibus exceptis,ſi
modo ex qualitate deponētiū, vel ex ꝑſona
coꝵ,cōtra quos opponiť, veriſimile ſit eum
nō mentiri,&caſum eſſe ſingularē dicit in c.
in fidei fauorem, in fi.de hær.in 6.& dixi de
hoc iſra verſ.ꝯfeſſio extra iudicialis,in prin.
& Ang.in l.2.C.de qō.ibi,veriſimilia cauſæ
dicit,ꝙ cū ꝓcedunt argumēta accedentia ad
veriſimilē cauſam criminis,ex ipſis ſolis pōt
deueniri ad tormēta, cum non oē indiciū ſit
ſufficiens, ſed debet eſſe tale,ꝙ veriſimile ſit
argm̃ illud maleficiū eſſe ꝑpetratum ꝑ eum,
& in hoc dic.eſſe notabilē illam itierã quam
pōderare debet multū,q aſſidet in criminali
bus. Vnde attēta tali veriſimilitudine Fel in
c.audi

causam ob quam velit sibi dari copia indiciorum, quæ sit legitima, not. Paul. de Eleaz. in c. grauis, de depo. Alex. in cons. 65. col. 1. & pen. vol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed ex cōi vsu defensiones ꝓ reo petuntur, & indicia absq; eo, ꝙ causa aliqua allegetur, nisi hæc ꝙ vult
27 defendere ipsum reum. † Item & testium nomina sunt dāda cum attestationibus. c. qualr & qñ §. deber, de accus. & ibi Host. Aret. Fel. Ioā. de An. & Imol. istud limitantes. Si esset timor potentiæ ipsius rei, ne offendere testes, nam tunc non darentur noīa atq; text.
28 in c. fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, ꝙ noīa dentur ꝯfusa, & separata à dictis testiū ob potentiam reorum, ne pñt scire quid deā fuerit ab vnoquoq; ipsorum testium. Itē dātur indicia oibus, & non certis, vt si esset male ꝯdōnis, vel ꝙ ex offō ꝓcederet ut dñt Ang. & Aug. in pract. in ver. fama pub. nu. 37. 38. volentes, ꝙ in his casib. non detur copia indiciorum, q̄a dico illud est ꝯtra æquitatem nālem, vt sentit Ang. loco de quo supra, nā defensio non est deneganda, cum sit de iure na-
29 turæ c. pastor. de re iud. in clem. † Sed an iudex ex offō teneatur dare copiā indiciorum ipsi reo, an vero requiratur hoc, ꝙ pars petat indicia. Hip. in sua pract. in §. nunc vidēdum, in princ. dicit ꝓ ea opinione, ꝙ iudex nō teneatur dare copiam ipsi reo, nisi petat, facit tex. in l. vnius. §. cognitorum, in verb. reo postulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magratibus, supra de mag. ꝯue. itē & gl. in l. vniuersa. C. de pci. Imp. off. & ibi Paul. de Cast. inferens ad statutum mandans fideiussores pstari, intelligitur. n. si fuerit petitū. Item & regula illa, ꝙ offm iudicis non impartitur nisi petēti l. 4. §. hoc aūt iudicium, & q̄ ibi no. ꝑ Doct. supra de dam. inf. Pro ꝯtraria opin. ꝙ imò iudex teneatur dare copiam indiciorum ēt reo non petente, adducit, ꝙ ista datio indiciorum est defensio, q̄a reus opponit contra personas, & dicta testium, sed iudex ex offō ēt nemine petente quærere debet defensiones rei l. si non defendant, infra de pœ. & ꝑ ea q̄ no. in l. 1. §. fi. hoc tit. ponderando verbum debebit, positum in d. l. si non defendant, ꝙ importat necessitatem, ut ꝑ gl. in c. attend. in
30 ver. debet, de stat. mo. in clem. cum alijs [illegible] q̄a iudex debet exercere off[illegible] imploratum, qñ tale [illegible] les ꝑsonas, vel actu[illegible] in d. l. 4. §. hoc aū[illegible]

dñr miserabiles ꝑsonæ. l. si quis ad declinandā. C. de epis. & cler. l. 1. C. quā. imp. int. pup. & uid. & ibi Doc. & causa carceratorum dr pia vt ꝑ Bart. in tract. de carc. in fi. & ꝑ Bal. in l. si quis ꝓ redemptione. C. de don. ipse tñ distinguit, ꝙ aut reus carceratus est hō idiota, aut rustic', mulier, pupillus, vel alius verisimr ignorans ius, & nesciēs facere suas defensiones, & hoc casu iudex ēt reo non petēte tenear dare copiā indiciorum ꝑ tex. in l. nec q̄d §. aduoc. supra de off. ꝓc. Cum ēt in actibus pijs debeat supplere ex offō, ut ꝑ Inn. in c. ad nr̄am, de iureiur. & ꝑ Bal. in l. nec q̄dq̄. §. vbi decretum, col. 10. Cum ēt iudex in causa dotis interponit offm ēt non petitum, quia est causa pia. l. si cum dotē. §. eo aūt tpe, ver. nec uero supra sol. ma. & ꝑ Alex. in d. §. hoc aūt iudicium. cū ēt iudex teneatur supplere q̄ desunt partibus & aduocatis to. tit. C. ut q̄ def. aduo. par. Et ēt quia iudices tenent reos in carcerib. secretis, ne possint ꝯsulere peritiores, quo casu non est eis imputanda ignorātia iuris, ut ꝑ gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi ꝑ Alex. volentē, ꝙ qñ q̄s facile aliq̄d facere nō pōt, ꝑinde est, ac si illud facere non possit. c. q̄uis, & ibi gl. in uer. ꝓuatis. de of. or.
31 in 6. † Cum ēt ignorantia iuris non noceat in dānis euitādis ut hr̄ in l. iuris, & l. & error. & in l. regula. & ibi gl. supra de iur. & fac. ig. Si uero reus carceratus sit prudēs, sagax, & lr̄atus, & q uerisilr̄ sciat petere copiam. tunc iudex ex offō non teneat dare copiā, si reus nō pierit, cum imputari debeat sibiipsi, cur nō petierit ꝑ reg. ꝙ q̄s sua culpa sentit, sibi imputet c. dānū, de reg. iu. in 6. Itē q̄a sciā, & patiētia cū taciturnitate æquiparatur ꝯsensui. l. si filius. C. de pe. hær. ibi Bart. & Ang. & in l. q. in aliena. §. ꝙ si non adierit, supra de acq. hær. In hac q. puto indistinctè iudicē nō teneri ad dandū indicia reo, nisi fuerint petita, & istud iuridicū puto, nā aut reus sponte venit ad carceres [illegible] c anteq̄ ꝑītes se ad carceres, debet [illegible] sulere, & ees suas & mestos par[illegible], ut dicit tex. in l. 2. C. de exhi[illegible] ta aduocatione, & si ist[illegible] potandū, & hoc [illegible] impartiri, cum [illegible] lere reb. suis, stā [illegible] r capit à iudice, & [illegible] et iudex ex offō in[illegible] aditione iudiciorum [illegible] ad sententiam, ita est gl. in

gl.in c.fin.in uer.indicis,de hær.lib.6. & [illegible] imputet reus potuit .n. [illegible] p se introductio renunciare,& tunc tacito renunciat, vt [illegible] gl.in c.1.in vers.fuerunt,de acc.lib.6.& sequitur. Cæpol. in cons.66.teneo idem [illegible] pōt,alleg. Ang.in l.si vacant a. C.de bo.vac. lib.10.col.14.& 35.Præterea si ipse iudex ex offō instaret,q reus acciperet indicia,& [illegible] so non petente vellet defensiones ipsi reo da re, videret iudex hr̄e intentionē, q [illegible] factæ ɔtra reum non essent legitimæ, & ipse reus esset i casu,q posset se defendere ab obiectis ɔtra ipm,& sic ppalaret ipse iudex opinio.suam anteq̄ sniam feret,qd fieri non debet.Præterea superflua. & [illegible] esset datio indiciorum ipsi reo,si ipse non hr̄et aduocatos,quos consuleret,& quoꝝ medio eius defensiones,& iura sua deducerent, q a ipse existens in carceribus,& ignarus literarum, vt puta rusticus,mulier,vel alia psona idiota ignoraret, q d sibi esset agendum p sua defensione.ex quo dico,q cautius, & melius faceret iudex dare aduocatos ipsi reo,qui eius defensiones ɔsiderent,& iura sua deducant, [illegible] defendēdo,& ita pcedant ea,q̄ deducunt p [illegible] parte, q iudex debet supplere, & offm suum impartiri ēt non petitum in causa carcerat, nam intelligendum est in dando aduocatos ad hoc vt reus defendat, vt est text. in l. [illegible] quidq.§.aduocatos,& alia [illegible], & debet supplere iudex in eo casu, [illegible] litas aliqua oriri pōt ad beneficium [illegible] aūt inaniter, qd eueniret ex [illegible] pltatione sine ɔltōne aduocatoꝝ, [illegible] aduocato reo ipse hn̄s iuris cognitionem petet copiam indicioꝝ,& alia peraget, [illegible] necessaria p defensione rei,[illegible] de oia,q̄ deducunt in contrar [illegible] bit id qd hr̄ in l.custodias.supra de pub.[illegible] & ita quotidie seruat q iudices,& [illegible] aduocatos carceratis [illegible] qcūq; vult idicia, [illegible]

32 † Quinto pr[illegible] ciant indicium [illegible] qd est verifin[illegible]

33 [illegible] Et vet[illegible]

[illegible]

35 [illegible]

36 [illegible]

37 [illegible]

[illegible] per [illegible] plu- [illegible] cicdū indi[illegible] singulares. [illegible] testes [illegible] ibi,ita [illegible] gumēta vt [illegible]

Z

lites.C.eo.& per Ang.in l.2.C.de quæst. Aliqñ præsumptiones, & aliqñ coniecturæ, put eas Cic. appellat in lib.2. ad Heren. in c.in causa cõiecturali.& per Bal.in l.non hoc.C. vnde legi. dicẽs rusticos Papienses appellare has coniecturas, vt ẽt per Dec. in d.c.tertio loco.col.fi.de prob. Aliqñ verisimilitudines. Aliqñ adminicula, vt ponit Bal.in l.ei quidẽ. col.1.C.de accus.& Alex.hic in addit.fin. & multa ponit Brun.in d.tract. de ind. in 1.q. disputatio tñ istorũ nominum relinquenda est pertinacibus gl.in sub.supra sol.matr. & de illis nominibus loquens Abb.in d.c.tertio loco.& in c.quãto in princ.de præsum.& ibi Felyn.col.fi.& Inno.in c.quia verisimile, eodem titulo dicunt relinqui pertinacibus.

51 † Nono præmitto, φ indicium est minus semiplena pbõne, vt in l.cum pbatio. supra de prob.quam refert,& seqtur Bar.in l.3.de excus.tut. quis illa lectura sit Nic. de Neap. & Ang.idem voluit in l.2.C.de qõ.& idem voluit Alex.& Soc.in l.1.§.1. supra si ex noxa.cau.aga.dicẽtes magnũ esse, φ ex minore deductione q̃ sit semiplena pbõ pcedaĩ ad torturã,& φ sit minus q̃ semiplena pbatio, tenet Cy.in l.3.C.ad l.Iul.maiest.& in l.fin. ver.nunqd ergo.C.eo.de qõ.& Bal.in d.l.cũ pbõ,& in l.non hoc,in fi.C.vnde legi. & in l.fi.C.de pb.Ang.in l.fi.in prin.supra quod met.cau.& in §.si vero vsusfructus, in fin.in authen.de nup.& Alb.in l.fine possidetis.C. de pbõ.& Ias.in l.admonẽdi. supra de iureiur.nu.47.& Dec.in d.c.tertio loco,col.fi.de pbatio. Est ẽt indicium qualequale quod oritur ex testibus,q examinari non pñt,si exa-

52 minati fuerint. † Et istud indicium operaĩ, φ iudex põt procedere ad inquisitionem, vt p Saly.in l.seruos,in fi.C.de testi. & dixi superius in 2.not. & dicã infra in vers.testis q nõ debuit examinari, & de ista dictione qualisqualis, loqtur tex.in l.Item apud Labeonem.§.ptor ait si qd, supra de iniur. & in l.merito.supra ne qd in loco publ.& p Bal.in l.si duo patroni. supra de iureiur.& Bart.& Alex.ibi in l.maritus.supra eo. Et qa indicia frequẽtius p ll.ac fcri. hñt circa homicidia, furta,& adulteria, ideo incipiã ab homicidio. siue ab vno siue à pluribus cõmittaĩ. Fit.n. altero ex his modis. Aut ex pposito, siue apẽsate,& tractatu præhabito, aut in pura rixa.

53 † Principiũ itaq; erit ab homicidio ex pposito, & apẽsate ac p tractatum facto, cũ magis puniatur, q̃ homicidium in pura rixa l.1. §.1.supra de sica.l.absentẽ,in fin.de pœ.ibi, psulto aliqd cõmittatur, an casu,& l.respiciẽdũ.§.delinquũt.infra eo.tit.& de pœn.& ibi Bar.not.Abb.in c.inter alia,col.7.vers.secũdo casu,nu.25.de immu.eccl.& Ang.in trac. malef.in vers.& apẽsate, cũ si plures fuerint oẽs tenentur de occiso, si homicidiũ sit secutum p tractatum, secus si in pura rixa no.& Bart.& Ang.in d.l.fi.supra de sicar. & Mod.

54 ibi.† Vlterius sciendũ est non pſumi factum ex pposito, & apẽsate homicidium, nisi illa qualitas pẽsamenti pbetur, & sufficit, ita sensit Innoc.in c.inter alia, de immu.eccl. &

55 ibi Host.& Ioan.Andr. † Qui dñt φ latrones publici,& q obsident stratas semper pręsumuntur insidiose facere, nisi aliud pbetur, arg.l.q semisses.supra de vsucap.& cap.1.& 3.de psump. In alijs vero non pſumitur,nisi pbet,l.quoties.§.qui dolo, supra de dolo.l. vt vim. supra de iust.& iur. Idẽ voluit Butr. ibi col.2.& Car.q.8.Petr.de Anch. sensit cõtrarium ibi dicẽs,φ dolus semper pſumitur, postq̃ constat delictũ esse cõmissum, l.si non cõuitij,C.de iniurijs. Abb.ibi col.6.saluat di

56 ctum Host.& aliorũ dicens. † Quod licet in actu delicti pſumatur dolus. tñ non præsumitur ex pposito prius deliberato delinqsse cõiter in omnibus. In illis aũt latronibus,q stant in stratis publicis, pſumitur, φ ex deliberato pposito hoc fecerint, ex quo in illis rapinis se assuefecerint,& inspiciat hoĩs consuetudo d.l.q semisses, Sciant ẽt φ si plures fuerint in rixa in dubio pſumitur ibi existẽs causaliter affuisse, ita determinat Felyn.in c. sicut dignũ. in 3.col.vers.7.& vlt.in ti.de homic.allegat Bal.in l.1.in lect.antiq. supra de ser.corrup.& in c.1.de benef.fra. Homicidiũ si ab vno tñ fuerit factum, illud pcogitatum (& vt vulgo dr) Apensate, & apostate fecisse dici põt, si indiciũ aliquod ex infrascriptis in pcessũ appareat, pbõ nanq; liquida hri nõ põt,cum hmõi cogitationes in aĩo delinquẽ

57 tis consistãt. † Et quamuis aĩus à solo Deo cognoscatur, vt est tex.in clem.exiui in §.quis.de verb.sign.ibi, quę oĩa fecit ipse Deus, rñ qui absconditorũ est cognitor, ad animũ sibi ministrãtium respicit. & per illum text. ita decidit Bal.in tract.schisma.col.10.& est tex.in c.nunquid de pœ.dist.1.ibi, quia ego sum scrutator renũ,& cordis.& dicit Ang.in l.1.C.de sica.φ dolus,& bona fides sunt passiones

siones animi, quæ soli Deo sunt notæ, & ibi
ẽt Saly. col. 1. quos sequitur Cæpol. in cons.
21. super homicidio col. 2. & est gl. in l. 2. su-
58 pra de interrog. actio. & ibi Alb. † Attñ aĩus
ꝓbat ꝑsumptione verbi, vel facti. Talis. n. a-
nimus ꝑsumit, qualia sunt verba aut facta. l.
is qui. §. diuus. supra de tuto. & cura. da. ab
his l. Labeo. supra de sup. leg. l. repræhenda,
C. de inst. & subst. & in l. 1. §. diuus. & ibi Bar.
& alij supra de sicar. Et dicit Bart. in d. l. is
qui. §. diuus, ꝙ q̃ñcunq; de aliqua animi qua
litate q̃rit, testis debet testificari per actus ex
teriores, quos vidit, nam ex qualitate facti
aĩum facientis metimur l. 1. supra de peti. hę
red. l. si tñ. §. ei q seruum. supra de ædil. edic.
vbi videns seruum vinctum non tenet ędili-
tio edicto, multo. n. amplius est id facere, q̃
ꝓnunciare in vinculis fuisse, & ex text. in l. si
vt certo. § custodiam. supra commo. & in l. si
59 hoiem. supra deposi. † Nã ꝑ extrinseca pro
bant intrinseca. l. fi. circa fi. supra de diuor. &
in l. quidam in suo. supra de cond. inst. & in
§. ceruos. inst. de re. diui. Et dicit Cyn. in l. fi.
C. de sica. ꝙ extrinsecus actus ꝓbat intrinse
secum animum. Et Gand. in tit. de præsum-
ptio. in tract. malef. col. fin. ver. octauum ẽt,
vbi ꝑ multa confirmat ꝑdicta. Idem voluit
Bald. in l. si ex plagis. ff. ad leg. Aquil. qui di-
cit post gl. ꝙ facto datur voluntas intelligi,
& est gl. in c. & si q̃ões. de simo. & idem vo
luit Soz. in cons. 131. in præsenti col. 2. vers.
præterea, vol. 1. determinans, ꝙ possidẽs nõ
dr̃ mutare causam possessionis, nisi appa-
reat de aĩo, q aĩus demonstrat ꝑ exteriora.
& dicit Rom. in cons. 195. super eo ꝙ q̃rit, ꝙ
qs non tenet actione iniuriarum, nisi aĩum
iniuriandi habuerit, q aĩus ꝓbat ꝑsumptio-
ne verbi vel facti. & dicit Gand. in tract. ma-
lef. in tit. de præsump. col. 1. vers. præterea.
60 † Quod iudex debet ꝯsiderare factum, qd'
aĩum metimur, & dicit Alb. in l. aut facta. in
vers. qualitate, infra de pœn. ꝙ ex qualitate
facti ꝑsumit incendium, vel ferita ꝑ tractatũ
facta, ꝑ not. in l. & si amicis qs domũ. supra
de adult. Vnde ex ꝑdictis dico Hip. de Mars.
male sensisse in eius cons. 95. dum vult, ꝙ stã
te statuto, ꝙ qs non possit puniri, ꝙ aliũ oc-
ciderit, si non apparet id tale fecisse aĩo occi
dendi, ꝙ iste aĩus nõ possit aliquo modo ꝓ-
bari ꝑ testes, eo, qm̃ aĩus ꝑ actus exteriores
non vere sed ficte comprehendit, vt latius
ibi [illegible] dico satis ꝯstare est ꝑdictis

aĩum demonstrari, & ꝓbari verbo aut facto,
& ex ꝯiecturis, vt ẽt voluit Bart. in l. si concu
bina. §. 1. supra re. amo. & in l. si cui. §. 1. su-
pra de accus. & Bal. in l. libertæ. C. de oper. li
ber. dices, ꝙ qualitas factoꝝ describit quali-
tatem intellectus, qd' idẽ voluit ipse Hipp.
61 in l. 1. col. 4. num. 27. C. de sic. † Præterea cau
sæ criminales non decidunt iurõ ipsius rei
vt est tex. in l. fi. C. de ꝓb. & in c. nos in quen
quam, 2. q. 1. & vult Bar. in l. maritus. supra
eo. ti. & in l. admonẽdi, & ibi Ias. & alij repet.
supra de iureiur. & Bal. in l. in bonæfidei, col.
1. vers. 5. oppono. C. de iureiur. & in l. 1. col.
2. vers. oppono. nam cõtumax. C. q̃uo, & q̃ñ.
iud. nulla. n. est difficultas ꝙ q̃libet reus ad
hoc vt euitet pœnam, & vitam conseruet. iu
rabit non semel, sed ꝑ centum vices, ꝓut la-
te insistit idẽ Hippol. in d. l. si maritus, & in
62 sua pract. in §. postq̃, in prin. † Præterea nõ
stat iurõ alicuius de dependentibus ab aĩo,
quoties põt ꝓbari ex coniecturis, ita voluit
gl. in clem. 1. in fi. de pœ. ibi hoc tenet Card.
in vltimis verbis, & sequit Fel. in c. sign̄ati. el
1. col. 2. vers. 3. fallit de homi. Non ob. gl. alle
gatæ ꝑ Hipp. in d. cons. vt est illa in §. aliæ.
inst. de actio. & in d. c. sign̄asti, & qd' voluit
Pet. de Anch. in cons. 158. qa oẽs illæ gl. &
decisiones loquunt in causa ciuili, ꝓut est le
63 gere in oĩbus illis decisionibus. † Nam cau
sę ciuiles alio modo regulant ꝙ causę crimi
nales, vt ꝑ Bar. in d. l. admonẽdi. & tresdecim
dr̃as ponit ipse Hipp. in sua pract. in §. expe
dita col. 8. & seq. vbi ponit ẽt dr̃iam in iurõ.
Non ob. alia gl. in l. si cui ꝓut dicã infra qa
loquitur de iurõ purgationis. Aduertendum
est circa ꝑdicta ad vnum dcm̃ Bar. in d. l. ma
64 ritus, in fi. q distinguendo dicit. † Qđ iurm̃,
quod defertur à iudice in defectum ꝓbõnis
reo ad absolutionem, bene põt deferri. l. præ
senti §. sicubi. C. de his qui ad eccle. conf. &
dr̃ iurm̃ purgationis, nam de hoc d. Bar. nul
lam facit mẽtionem Hippol. in d. l maritus,
nec alibi, & tñ ipse Bart. vr̃ innuere, ꝙ reo
põt deferri iurm̃ pro causa criminali ꝑ ipm̃
iudicem. Et ideo ꝓ intellectu dicti loci Bart.
est sciendum, ꝙ q̃ñ aliquis est infamatus de
aliquo crimine, nec sunt ꝓbões, aut ꝑsum
ptiones contra eum, & illa fama perduret,
quæ ẽt non habet totum à probis personis,
65 vel a quocunq;. † Tunc iudex qui videt illũ
talẽ laborare infamia debet deferre ei iurm̃,
& ille corporaliter iurabit se esse immunem
à crimi

à crimine, super quo dr̃ infamatus prout est tex. in c. 1. 2. & 3. de purg. cano. Et illud dr̃ esse iurm̃ purgationis, & ita de hoc loquitur Spec. in tit. de abol. in §. 2. per totum tit. Et illud tale iurm̃ erat in vsu de iure canonico & raro reperiebatur cautum de iure ciuili, vt dicit Anch. in c. excõm. de hæt. & dicit reperiri in l. vbi. C. de fal. & ꝙ nõ recordat, ꝙ de iure ciuili ꝓp infamiã, quæ remanet, debeat se purgare, sed Ioan. de Ana. in d. c. excõm. col. 4. in vers. qui aũt in primo nota. dicit reperiri multos casus, in quibus quis de infamia se purget. alleg. tex. in d. l. ꝑsenti, & in l. Marcellus, supra ter. amo. & in l. lex Corn. §. hac lege, supra de iniur. in quibus hr̃ de iurõ purgationis, quod sm̃ ipsum dr̃ purgamentum necessarium de quo in l. gñaliter in princ. supra de iureiur. & adducit tex. in authen. Gazaros. C. de hær. & in l. fi. supra de requ. re. in quibus sm̃ ipsum expresse dr̃ de purgatione, & hoc modo intelligit dictum Bart. in d. l. maritus, ꝙ loquatur de isto iurõ prout ẽt ipsemet Bart. exprimit ibi dicendo & dr̃ iurm̃ purgationis, & de hoc ẽt iurõ loquitur gl. in l. si cui, in §. ijsdem, supra de accus. & clarius gl. in l 1. C. de sic. & sic Bart. in dicto loco intelligendus est, ꝙ iudex deferat iurm̃, qñ de crimine non est probatio, neq; præsumptio contra aliquem, sed tñmodo est infamatus vndecunq; proueniat talis in fama, & de hoc iurõ loquitur Spec. in tit. de fur. in col. 3. vers. quid si peregrinus dicens, ꝙ si peregrinus, qui vadit, vel redijt vltra mare, intrat nauẽ, vel tabernã, vel stabulũ, nec ostẽdit res. quas hẽt, ꝙ tũc si ꝑdant̃ res, non stat̃ eius dicto vel iurõ. sed bene potest cogi caupo, vel stabularius, vel nã iurare, ꝙ res illas nõ subtraxit, nec subtrahi fecerit, & erit sacr̃m, per qd̃ quis purgat̃, cum de eius mala ꝯscientia ꝗrit ab eo, allegat tex. in d. l. præsenti. & l. fi. C. de iur. do. impet. & in l. fi. C. de bo. auc. iud. pos. idẽ voluit Bald. in l. 1. C. loc. in vers. & no. dicens, ꝙ hospes tenet̃ de ammissione rei, ẽt ꝙ locus sit fractus, ĩ quo erant, & hoc de gñali præsumptione, quæ est contra hospites, ꝙ sint rapaces ex mente Nic. de Matar. si tñ erunt bonæ famæ tunc debent se purgare per iuramentum suum.

Indicia vero homicidiũ ꝓcogitatũ demonstrãtia sunt infra posita, in qbus tñ aduertẽdum esse puto, ꝙ aliqua ex infrascriptis non sunt de per se sufficientia ad faciendũ plenũ indiciũ. Sed vnũ coadiuuat aliud, ex quo deueniri põt ad torturam, vt dixi in ꝓmisso 6. Et de illis indicijs demõstrãtibus homicidiũ ex proposito ponunt̃ sex ꝑ Alb. in tract. statu. q. 64. in 3. par. & in l. ex si amicis domũ, supra de adul. & per excellentissimũ ꝑceptorẽ meũ Mant. in cons. 325. nisi innocentia, col. 3. vbi ponit septem indicia tractatus, &

66 ꝓsamẽti. † Et ꝓcedendo sup illis diuidam ipsa indicia in tria tpa, vt dicit Cic. in lib. 2. Rethor. ad heren. in prin. in causa ꝯiecturali in verbo argm̃. In pteritum, instans, & ꝑñs, prout ẽt sentit Bald. in l. mulierem. C. si qs alt. vel sib. dicens, ꝙ dolus, & fraus probant̃ à priori, & posteriori, & ab vtroque simul iuncto. l. si qui adulterij C. de adul. & vt dicit Bart. in l. in furti. §. ope. supra de furt. dũ cõsiderat auxiliũ ante delictũ, in ipso delicto, & post delictum. ideo videbimus de tẽpore ante homicidium per infra posita indicia.

67 † Præparationes, & ordinationes indiciant pensamentum, & homicidium ꝓcogita

68 tum, vt puta. † Emptio armoꝝ, quæ in vsu non ita frequenter hñr, & maxime in emente. Item, & exercitatio in armis, vt est ludus scrimiæ in eo, qui non erat solitus, & maxime si ꝑ ætatẽ id sibi non licebat, & repertũ fuit homicidiũ cõmisisse cũ illis armis, cum qbus exercebat̃. Item si cum armis per eum solitis deferri experientiã aliquã fecit sup clipeo, vel toraca, vel simili gñe armaturæ, & cũ illis homicidiũ fecit, ꝓut vidi, ꝙ qdam fecit experientiã sup armatura cũ pugione, an ꝑtrãsiret ipsam armaturã, & in die sequẽti interfecit hoiem, reptum fuit hunc ꝓcogitasse, homicidiũ, & in tortura ꝯfessus fuit, id tale appẽsate fecisse, & luit pœnas debitas, & qd̃ eã experiẽtiã faciebat ad hoc, vt videret, an pugio esset sufficiẽs ad interficiendũ eum hoiem, quẽ ꝑcusserat, q armatus incedebat. Itẽ si arma habilitata ad incidendũ, & vulnerandũ, vt puta (prout vulgo dr̃) limare fecerit, vel molare, de quo loquit̃ Par. de Put. in tract. synd. in verbo. mandauit col 6. vers. si quis reperit̃, prout ẽt vidi in alio, qui eo modo ꝑ hoie interficiendo arma ꝑparauerat, & reptus fuit ex ꝓposito hoiem interfecisse. Itẽ si reposuit arma in aliqua domo, vt custodirent̃, & ibi ꝓpinq; homicidiũ fecit. Itẽ si ꝑmonuit amicum, vt audito rumore dẽret accurrere cũ armis, vel si ꝑmonuerit amicũ, vel aliũ, ꝙ audito rumore nõ ammoueret, se quia

qa tes ad ipsum non ptinebat. ista.n.ppara méta,&ordinationes.& alia similia faciút in diciú,q homicida tale delictú ex pposito,& appésate fecerit vt voluit Cic.i d.lib.2.Reth. in c.in causa ɔiecturali,in verb.argm ibi,nñ quid apparatit.& Bar.hic col.2. vers. ité qd' fuit visus,& Ang.in l.fi.C.de qst. qué sequit Par.de Put.in tract.synd.in verb.viso de indicijs,col.1.char.109.& Brun.i tract.de ind. col.12.vers.ité dat aliud, vbi determinant p hęc indicia posse deueniri ad torturam,si aliquis infamat de homicidio,eo magis aút dicendú est in faciédo indicium sup pensamento,cú de ipso actu homicidij ɔstet,& tmmodo deducat in qónem,an propositum interuenerit in homicidio ipso, & pdicta omnia demóstrét præcogitationem,cú ad cú finem homicidij tendát,& est tex. hoc pbans in l. 1. §.vi possidere,supra de vi,& vi arm. ibi q in hoc ipsum optatus, & præparatus venit.

69 †Facit p hoc q in pbandis occultis q ex pȓsumptionibus, demóstrant prout in adulterio,ex pparatorijs inducit pbatio, nam deosculatio,tactus mamillaȝ,apparatus, ɔuiuia,& alia similia ppparatoria pbant adulteriú,vt est gl.3.in l.qd' ait lex supra de adulter.& ibi Bart.& idé Bart.in l.2.§.fi.& in l.c. 5.supra eo.& tex.in c.pterea,de testib. & ibi Doc.Sed aduerte q gl.in d.l.qd' ait lex,dicit reptum in rebus venereis esse illú q, pdicta facit,& ét dicit Bart.in d.l.c.5. res venereat esse pdicta.Attñ Bud.in suis anno.secun. an no.35. reprehendit locú illú Accursij p multorú auctoritaté volens ré venereá esse, qñ pudenda in pudendis, vel in obscena in obscenis sunt posita,q puto in l.illa l. C. sensisse,dú dicit, si in ipsa turpitudine filiam de prehendat, hñs respectú ad actú ipsum carnalé, dú postea subiungit verba Labionis cófirmátia pdicta dú dicit,in rebus venereis,q idé est cum pdictis. Adduci pôt ad pmissa illud,q dicit Bald.in c.tuæ,de proc.q ita punit mulier,q osculum luxuriosum dat,quem admodum,& p adulterio, q Dec. intelligit quo ad pbandú adulterium, & non quo ad pdicta,dicens illa esse ppatatoria, vt vult in rub.C.de eden.in ptinc. & in rub. de prob. exita,& in c. cum super col. 1. de off.del.

70 † Transitus non solitus, & istud indicat pensamentum.Si .n. ego in regione non ita frequétata, & per quá aut nunq solitus sum iter facere, si p ipsam transitú faciens repto hoíe ipsum interficio,indiciú oꝛit, q id præcogitauetim,ex transitu nanq; insolito oritur indiciú,q ptransiens homicidiú cómiserit. Si eo sero homicidij ibi fuerit visus, nec erat solitus p ea loca ptransire, ita determinat Cic.in d.l.2. ad Heren. ibi nam quo in loco præter ɔsuetudiné fuerit,& Bart.in d.l. fi.col.2.in fi.supra de qó.& Saly.in l. fi. col. 2.C.de qó.& Par.de Put.in d. tract. de syn. in verb.viso de indicijs,col.1.char.110.allegat tex.in l.3.§.eiusdé supra de testi.eo. magis dicendum est,q secuto effectu homicidij occidens habuerit aium occidendi, & pcogitauerit ipsum homicidiú, & q venerit illuc gratia interficiendi,cum aliud psumi,nó possit.Facit pro hoc id,qd' dicit Bart. per illum

71 tex.in l.2.C.de curs.publ.lib.12.†Quod reptus extra viá publicá habet malam suspitioné ɔtra se, vt est in portante ɔtra deuentú p tex.in l.si qs.eo. tit. quod sequit Ioan. And.de Plat.in d.l.2.Dicés,q eútes p viam non publicam nec ɔsuetam hñt præsumptionem ɔtra se,& idé esse in eo,q ingredit, vel egredit ciuitatem aliunde quam per portam publicam,& ɔsuetá l.fi.supra de rer.diuis. In homicidio aút puro non ita simplr habeas transitú insolitú p indicio, vt quis torqueatur,cú sit indiciú remotú à maleficio & ideo alia requiruntur, vt dixi supra in 6. pmisso.

72 † Frequentatio vie,in qua delictú est cómissum. Si.n.Titius visus fueris per plures vices pertransire per aliquam viam eundo. & redeúdo vno die,vel diebus successiuis,& eodé vel sequéti, vel alio die nó multú post interfecerit hoíem in eadem via, psumptio orit ɔtra ipsum,q sæpius eam viá transierit causa cómittédi tale homicidiú,& ad id animum applicauerit,vt sensit Cic.in d.l. 2. ad her. ibi vbi fuerit,vbi visus sit,facit tex. in l. iusto supra de vsuc. vbi p p frequentiá rei id statuit,& in l.legatis.§.si vnus,supra delega.

73 3.Et dicit Rayn.in d.l.iusto.†Quod si quis reperit mortuus in strata publica.nec appareat occisor,q ille psumit occidisse, qui frequentabat locú illú, ea nanq; loci frequétia indicat frequétanté,q occiderit,idem voluit post Ray.Ang.Raph.Cum. & Imol. in d.l. iusto,& vt in præcedenti indicio dixi.Si frequentatio viæ facit psumi frequentanté occidisse,eo magis ɔstito q occiderit,psumendú

74 est,q appensate ad id pcesserit. † Et rō est. Quia ex actuú pportione, & aptitudine pȓ sumitur

ſumiť maleficiũ arg.l.ſi dolo.& l.dolus.C.de
75 reſcinden.vend.† Indiciũ vero ꝓ homicidio
puro facit frequentatio viæ (vt iã dixi) & re
pto cadauere in via,ſi ignorať, à quo ſit in-
terfectus,ꝑſumiť contra frequentantẽ, & in
diciať ad torturam , ita determinat Ang. in
tract.malef.in verbo fama publ. col. 9. ver.
qd aũt ſi quis in ſtrata. Idem voluit Bolog.
in addi.ad tract.de torm. Guid. de Suz. col.
7.& Par.de Put.in tract.ſynd. in verbo ſi qs
eſt inuentus. Vltra prædictos videlicet Ray.
Ang.& alios ſupranotatos in d.l. iuſto. Sed
aduerte ꝙ Aret. & alij ſupranominati i ſuis
tract.alleg.Bart.& Bal.& Ang in diuerſis lo
cis,& maxime in d.l. iuſto. qui tñ nihil dñt
de hac re,ſed voluerũt allegare Ray.& alios
ſupranominatos i d.l.iuſio. idẽ voluit Alex.
referẽs.Rayn.& Ang.in ꝯſ.l.viſis,& oppor-
tune ponderatis,col.3.verſ.cõprobať,vol.1.
ſubdens, qđ eodem modo ꝑſumiť incendiũ
ꝓceſſiſſe a facto ſerui, ſeu miniſtroꝝ eius q
hẽt mercantias in ſorticis ꝑꝑ conuerſatio-
76 nem,quam hñt in eis. † Intellige ꝑdicta . ꝙ
in homicidio puro frequẽtatio ꝑdicta non
ſit ſufficiẽs ad torturã,ſi frequẽtans eſſet ho
mo,bonæ ꝯdõnis, qui cõſueuerat ꝑ ſtratam
illã tranſire.cũ ſit indiciũ nimis gñale ꝑ ea ,
q̃ not.Bart.in l. fi. ſupra de qõ. ita intelligit
Imol.in d.l.iuſto,volẽs reſtringere dictum .
Ray.Attñ.Ray.& Cuma.& ibi idẽ ſenſerũt,
dũ dñt,ꝙ frequentans ꝑſumiť occidiſſe,ma-
xime ſi talia cõmittere ꝯſueuit,arg.tex. in l.
ſi cui.§.ijſdẽ.ſupra de accuſ.& in l.ſi ita.§.fi.
ſupra de fun.inſtr.& idẽ ẽt ſenſit Aret. in d.
verſ. qd aũt ſi qs in ſtrata . Dicens ꝑſumi,ſi
ille erat malus homo, & ſic cõllat ex mente
ꝑdictoꝝ , ꝙ ex frequentatione ſimplici non
induciť indiciũ ad torturã,niſi alia ꝯcurrãt,
& q̃uis addentes ad tract. Aret. in dicto lo-
co ſibi ipſis attribuant hanc reſtrictionẽ. Tñ
(prout dictum fuit) Antiqui & clarius Imo.
dant illam intelligentiam. Facit ſm ipſos,ꝙ
voluit Ric.Ma'umb. in queſt. q̃ eſt nihil 14.
77 incip.Cũ in ſtatuto Ciuitatis Paduæ. † Vbi
vult,ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ male auiati teneanť
de maleficijs cõmiſſis in ſuis villis,ꝙ ex hoc
ſolo , ꝙ reperiať corpus interfecti iacens in
terra in quadã villa,nec apparet qs malefi-
ciũ fuerit ꝑpetratus,nõ teneť villa,cum cor
pus mortuũ non ꝑbeat teſtimoniũ de loco
cedis, niſi ꝯſtet hoies illius villæ eſſe malefa
ctores,& ibi ꝯuerſari,& morari,& alia veri-

ſimilia ꝯcurrant,nam tunc villa teneť,quod
idem voluit Alb.in quæſt.74.in 2.par. refe-
rens q.Ricar.ad literam,& ſequitur Bald.in
l.3.in §.cognoſcit ſupra de oſt.præfec. vig.
78 † Armoꝝ delatio in non ſolum ſolito, &
non hñte iuſtã cauſam deferendi, ſi per defe
rentẽ homicidiũ cõmittať,ꝑſumitur, & indi
ciať,ꝙ ex propoſito arma detulerit cauſa ho
79 minẽ interficiendi. † Nã deferens arma ma
liuolum habet aĩum, vt eſt gl. fi. tit. de pac.
conſt.& eor.viol.& ibi hoc not.Bal & Mar.
de Lau. in verſ. ſi quis ruſticus,& ẽt volunt.
And.de Iſer.Præpo.Aluar. in d. tit. in verſ.
mercator,& Alex.in additio.ad Bart.in l.1.
ſupra ad leg.Iul.de vi.pub. Vbi oẽs conclu-
dũt deferentem arma malum aĩum hẽre, niſi
ex cauſa deferat,vel ea ligata habeat,vel pro
ut dicit Præpo. & Aluar. ꝙ licentiã habeat,
& dicit Mar.de Lau ꝙ cauſa,an ſit iuſta por
tãdi arma, relinquiť arbitrio iudicãtis inſpe
cta perſona,& tpe l.1.& 2.C.ad l.Corn. de
80 ſica.l.1. C. vnde vi. † Facit pro hoc illud,ꝙ
armorum vſus rľr eſt interdictus, & prohibi
tus,vt in l.1.& in rub.C.vt arm.vſu. lib. 11.
& in auth.de arm.in §.finaũt.& per Bart. &
Ang.in l.1.per illum text. ſupra ad l.Iul. de
vi pub.& per Abb.& alios in c.clerici,de vit.
& hone.cler. Et dicit Franc. Brun.in tract.de
81 iud.col. 14. † Quod ille qui ſe armat deri
xa,& bello præſumitur cogitare,alleg. Bald.
in l.t.C.de ſer.fug.col.1.verſ. ex conſilio,&
in l. vt vim ſupra de iuſt. & iur. & pro indi-
cio ad torturam hanc delationem armorũ
ponit Iac.de Bel.in ſua prac.crim. in tit. de
q̃ſt.in col.16.in fi.dicens,ꝙ gladij delatio eſt
indiciũ,nã deportantibus arma lex male ꝑ-
ſumit vt in auth.de mand.prin.in §.fi.qđ di
ctũ intellige(vt iã dixi)nulla ſubſiſtẽte ad de
82 ferendum arma cauſa legitima. † Et hoc ma
gis ꝑſumi debet,ſi defert arma euaginata,ex
eo .n.ꝑſumiť ſe ꝑparaſſe ad aggreſſurã d.l.1.
§.vi poſſidere,ſupra de vi,& vi arm. Et po-
nit Cæp.in conſ.28.col.2. ver.5. quia.
83 † Armoꝝ genus,& iſtud oſtẽdit aĩum, &
ꝑmediationẽ ad occidendũ,nam ſi qs ambu
lauerit cũ armis haſtatis,vel cũ arco,& ſagi-
tis,vel cũ arcobuſio, vel ſimili gñe armorũ .
quę facilliter hominem interficiunt,& vulne
rando occiderit,indiciũ eſt,ꝙ habuerit ani-
mũ ad occidendum,& id præcogitauerit,vt
eſt tex. & ibi not. in l. 1. in §. diuus ſupra
ad leg.Corn.de ſic. & in c. ſignificaſti . el 2.
& ibi

& ibi Doct. de homic. Et dicit Bal. in cap. 1.
84 de præsump. † Quod ille qui alium sagittat cum arcu, vel balista, vel lãceam mittit in ipsum, præsumitur hr̃e animum occidendi, intelligendo, qñ mittit iaculum cum ferro. Et eũ sequitur Fely. in d. c. sign̄asti, col. 3. nu. 8. & dicit Bal. in l. sed & si. § si magr̃, supra ad l. Aquil. ꝗ ex gñe armoꝝ præsumitur aĩus, & atrocitas maleficij ꝑ tex. in d. c. sign̄asti. & idẽ dicit Flor. in d. §. si magr̃, nulla facta mentione Bal. quem tñ refert, & sequitur Ioã. de An. in d. c. sign̄asti, col. 10. verſ. not. ꝗ moderamen, & Bal. & Saly. in l. 1. C. de emen. ser. & Alb. in d. l. 1. §. diuus, & Cyn. in l. is ꝗ cũ telo. C. de sicar. idem determinat, & deducit Hipp. in l. 1. col. 5. C. de sicar. & conſ. 76. dñe Deus, & Cæp. conſ. 44. Magnificæ, ante fi.
85 † Asportatio bonoꝝ, ante homicidium facit inditium pensamenti, nam si portauero res meas de loco ad locum, & maxime ad eum locũ, ad quẽ poterã ꝯfugere, vel saltem pretiosiora, ex eo demõstrat aĩus ad interficiendũ, & uerificat secuto homicidio. ita no. Saly. ĩ l. fi. col. 2. ver. nũc trãseam' ĩ fi. C. de q.
86 † Alienatio bonoꝝ suoꝝ inducit malum animum, & ꝓmeditationem ad homicidiũ. & ista talis alienatio ꝯsideratur, prout dicit Bar. in l. post ꝯtractum supra de dona. ex sex
87 ꝓsumptionib. † Prima est, si donauit, uel uendidit bona sua, nam ex donatione, seu vẽditione ꝓsumitur malus aĩus, ꝑut ẽt cõsiderat Alex. ibi in add. post Bal. in l. 1. C. q bon. ce. poss. & in l. pen. C. de bon. dam. & Cy. ibi. & deĩn Bar. sequunĩ Raph. Cu. Imo. & Ro. ibi. Idem Bar. in l. 3. §. eoꝝ, supra de pri. cred. Et Io. An. in add. ad Spec. in ti. de ꝓsump. in verſ. pone ꝗ Tit. & Luc. de Pe. in l. quẽadmodũ, C. de ag. & censi. lib. 11. col. 2. ꝗ ẽt loquiĩ de casib. de qbus infra. Illud intellĩ cõiter per Doct. post Bar. quoties est inimicitia cũ aliquo, & secutum sit delictum in eius ꝑsonã, vt ex ea causa dicatur, & donasse, & animum ad delinquendum habuisse arg. tex. in auth. post iam. C. de sec. nup. & in c. fin. de renunc. in 6. Secunda est præsumptio, quoties qs donat partem bonoꝝ alicui propinquo subsistente tñ prædicta causa inimicitiæ, uel consimili, & magis credendum est, illud euenisse ex donatione facta ipsi propinquo, de quo credendum est, ꝗ magis se confidat, & possit suffragari ex re donata, & ꝗ etiam non secuto delicto sibi restituat, ꝑut deducit Pau. de Mon. pie. in d. l. post ꝯtractum, ĩpugnando opin. Imol. & Rom. dicens ita practicari.
88 † Tertia est ꝓsumptio si donando, vel alienãdo, ex post reperiatur in possessionem, nã tunc signum est donasse fraudulenter, & dolose, & animo delinquendi, restringiĩ tñ per Bar. & alios ibi. Si emptor, vel cui facta est donatio fructus habuerit, vel alienatio sit facta cũ reseruatione fructuum, vel ꝗ facta donatione, vel venditione discesserit, vel mortuus fuerit acqrens. Quarta est præsumptio, quoties quis donauit, vel uendidit clam, ut puta ex chyrographo subscripto à testib. uel sine, uel adhibitis testib. sine scriptura, nam tunc ꝓsumptio est mali animi, & uolẽtis delinqre. Quinta est ꝓsumptio, si post donationẽ, vel venditionem inimicum interfecerit statim, aut ex paruo interuallo, qd' est arbitrarium iudicis in uidendo ex qualitate personæ, loci, & ťpis, an sit magnum, vel paruum interuallum, ut per Doct. in d. l. post contractum. Restringitur hoc, ut non ꝓcedat, si interfectus fuit ex improuiso, nã ex subsecuto homicidio ẽt in continenti non est ꝓsumendus malus animus, ut ẽt dicam infra in uerb. inimicus, in prin. Sexta præsumptio est, si in donatione apposuerit ꝯdõnem, ꝗ valeat, si bona eius ꝯfiscabuntur. Nam claꝝ est esse aĩum ad occidendum, qui uerificatur, eo secuto.
89 † Inimicitia inducit tractatum, & cogitationem ad interficiendum ꝓcessisse, si qñ cõstat de ipso interfectore, & ille ꝑut dictum fuit interficiens erat inimicus, nã tunc oriĩ indicium contra ipm̃, ꝗ appensate, & aposta te, & præhabito tractatu interfecerit eum.
90 † Inimicus. n. mala semper cogitat de inimico. l. inimicitia, supra de his qb. ut indig. d. l. 1. §. præterea, hoc tit. l. 3. §. non solũ, supra de adimen. leg. c. repell. & cap. cum oporteat, de accuſ. & ita determinat Alb. in d. l. & si amici domũ, supra de adul. & in trac. statu. in 3. par. qõ. 64. Intelligo prædicta sine aliqua distĩone, ut locum habeant in quocunq; inimico siue capitali, siue non capitali, nam ex effectu demonstratur ipm̃ esse inimicum capitalem, eo ꝗ illum, cum quo erat inimicitia interfecit, ꝗ secus esset in indicio, qd' oriri dr̃et in homicidio puro, nã tunc reqritur inimicitia capitalis, ut dicã infra. Intelligas ẽt, ꝗ tunc demum inimicitia faciat indicium pensamenti. Si modo ex processu nõ appareat homicidiũ fuisse ex iprouiso, vtputa, qd' obuiati

242 Consuetudo delinquendi facit præsumi contra aliquem.
243 Præteritum facit præsumi in præsens.
244 Actuum geminatio apertam voluntatem demonstrat.
245 Delinquens per tres vices magis grauatur.
246 An solitus delinquere, ex eo indicietur ad torturam.
247 Verba dispositionis attendenda sunt.
248 Præsumptio minus est quàm indicium.
249 Malus, & bonus dupliciter consideratur.
250 Mala vita sola an indicet ad torturam.
251 Præsumptio quo ad indicium genus dicitur.
252 Præsumptio plures gradus habet.
253 Conuersatio malorum facit indicium contra imputatum.
254 Malos famulos tenentes habent contra se indicium.
255 Qualitas personæ an faciat indicium.
256 Ex varijs qualitatib. sæpe delicta cōmittūtur.
257 A communiter accidentibus oritur indicium.
258 Argumentum à communiter accidentibus validum est in iure.
259 Trepidatio, inconstantia, varietas, vox balbutiens, loquella timida pallor indiciant ad torturam, & num. 262.
Sed vnum ex dictis indicijs non sufficit ad torturam, ibi num. 260.
261 Testis vacillans quæstionatur.
263 Variatio circa negocium principale nocet.
264 Quis varius dicatur.
265 Mendacium an indiciet ad torturam.
266 Mendacium quid sit.
267 Assertio rei large dicitur testimonium.
268 Accusatus potest negare delictum commisisse, & si probetur, quod fecit ad sui defensam.
269 Reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari.
270 Reus asserens se. fecisse ad sui defensionem debet illud probare.
271 Non respondens interrogationi an habeat indicium contra se ad torturam.
272 Contumacia facit indicium ad torturam.
273 Non respondens quando contumax dicatur.
274 Taciturnitas domestici an faciat indicium contra se.
275 Solicitans, & cum instantia petens, vt inquiratur si res ad eum non spectat an indicietur.
276 Qui se ingerit suspectus est.
277 Fuga an faciat indicium ad torturam.
278 Fuga multis modis consideratur.
279 Inquisitione valeat debet habere famam præcedentem.
280 Fugiens per loca inuia, & non solita magis habet indicium contra se.
281 Fuga arrepta post accusationem, seu inquisitionem formatam non facit indicium.
282 Fuga facta ab eo (qui timet) de accusatione, seu inquisitione indiciet necne.
283 Fugæ suspicio an per iuramētum remouatur.
284 Purgationis iuramentum quod dicatur.
285 Fuga ex aliquibus causis excusatur.
286 Fugiēs, et statim rediēs nō indiciatur ex fuga.
287 Fugientes ex carceribus si ex statuto puniatur, non comprehenduntur fugientes, qui statim reuersi sunt.
288 Fuga facta per officialem (qui syndicatur) inducit plenam probationem.
289 Fugatus cum rumore à loco delicti habet indicium contra se.
290 Vociferatio mulieris asserentis se vim passam facit indicium.
291 Fuga accusat fugientem.
292 Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam.
293 Cōtumacia an faciat indiciū contra contumacē, & quid si sit solum indiciū contumaciæ ibi.
294 Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se, cum conscius criminis videatur.
295 Repertus prope mortuum cum cultello indiciatur ad torturam.
296 Et in loco delicti est indicium propinquum.
297 Gladius sanguinolentus in manu exeuntis domum occisi indiciat ad torturam.
298 Mortuus si inueniatur prope domum alicuius, an dominus indicietur.
299 Mortuus in domo indiciat existentes in ea.
300 Inuētus in loco delicti, habet indiciū contra se.
301 Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.
302 Admenare gladium visus, licet non sit visus percutere, an indicietur.
303 Potens prohibere nec prohibens an habeat indicium contra se.
304 Potens hominem à morte liberare, nec liberās occidere videtur.
305 De iure ciuili an quis teneatur delicto obuiare.
306 Criminis Pax seu transactio an faciat indicium.
307 Pax, seu transactio tractata, sed non cōclusa de crimine an faciat indicium.
308 Petitio veniæ an indiciet.
309 Cautelá, vt petitio veniæ non noceat.
310 Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra se.

Fama

311 Fama an faciat indicium ad torturam.
312 Fama qua requirat, vt probata sit.
313 Fama an faciat semiplenam probationem, & num. 314.
315 Causa, & qualitas in fama consideratur.
316 Testis de visu an faciat indicium ad torturã.
317 Testis dicitur omni exceptione maior, quando imputatio nulla fieri potest contra eum.
318 Aequo, & bono datur aequior, & melior.
319 Testes omnes esse possunt, nisi repellantur.
320 Testis dicitur integer, qui à iure nõ repellitur.
321 Gradus inuestigationis veritatis, & probationis diuersi dantur.
322 Testes non integri, aut idonei aliquando examinantur, vt iudex informetur.
323 Iudex, vt procedere possit ad torturam debet habere testes, qui à iure non repellantur.
324 Testis vnus de visu facit semiplenam probationem dũmodo alia circunstantia non resistãt.
325 Testis, vt semiplene probet quo ad condemnationem, debet esse omni exceptione maior.
326 Indicium est minus quam semiplena probatio.
327 Testis examinatus sine iuramento an faciat indicium.
328 Informatio gratia iudicis facta non requirit iuramentum.
329 Iudex an teneatur citare facere reum, cum vult testes examinare.
330 Testes an debeant recipi lite contestata, seu post nomen rei receptum inter reos.
331 Rei nomen quando inter reos dicitur receptũ.
332 Lex si qui reus. ff. de publ. iud. non bene à doctoribus intelligitur.
333 Porrectio libelli per accusatorem facta non est de processu.
334 Citatio rei de commissione iudicis fieri debet.
335 Reus vt quis sit, vel eius nomen sit receptum inter eos differunt.
336 Citatio est principium iudicij ciuilis.
337 Argumentum à contrario sensu non capitur, quando legum correctio insurgit.
338 Lex fraudibus obuiat.
339 Testis examinatus post terminum assignatum per iudicem an faciat indicium.
340 Dilatio non est de substantia probationis.
341 Qualibet assignatio termini probatorij dicitur peremptoria.
342 Depositio testis post terminum examinati non valet.
343 Iudici nunquam praeclusus est terminus ad accipiendas probationes.
344 Testis qui ob reuerentiam examinari non debuit, si examinatus sit an faciat indicium.
345 Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indicium.
346 Testis minor 14. annis an debeat examinari in causa criminali.
347 Testis minor 14. annis an faciat indicium, & num. 348.
348 Quaedam valent ad praeparandum, quae non valent ad decidendum.
349 Minor 14. an. an debeat examinari.
350 Mulier si examinaretur, an faciat indicium.
351 Mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali.
352 Infamis testis an possit testificari in causa criminali, & an faciat indicium.
353 Inhabiles testes aliquando admittuntur, si aliter veritas haberi non potest.
354 Veritas quando aliter haberi non potest, quomodo intelligatur.
355 Testis qui cogi non potest ad deponendum si coacte deposuerit, an faciat indicium.
356 Testis qui cogi non potest, si voluntarie deponat, an indiciet.
357 Testis praesumitur voluntarie deponere.
358 Actus in dubio praesumitur in casu concesso, & non prohibito.
359 Testis qui cogi non potest ad deponendum cogitur, si veritas aliter haberi non potest.
360 Compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare.
361 Testis domesticus producẽtis an faciat indiciũ.
362 Domesticus non potest examinari ad fauorem illius, cuius est domesticus.
363 Domestici, & familiares qui dicantur.
364 Testes domestici, & familiares aliquando admittuntur ad testificandum.
365 Testis familiaris an faciat indicium.
366 Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendam pbõnem, vt oriatur indicium ad torturam.
367 Testes singulares non iunguntur ad faciendam probationem.
368 Testes singulares quando iungantur, & quando non.
369 Testium singularitas coniungitur, quando dictum vnius coadiuuat dictum alterius.
370 Socij dictum non faciat indicium ad torturã.
371 Socius an de consocijs possit interrogari, & in quibus casibus.
372 Seruiles personae vti meticulosae sine socij instigatu, vel mandato non consueuerunt grandia delicta committere.

Latrones

373 Latrones dicuntur qui stratas aggrediunt.
374 Interrogatio de consocijs, & consuetudine fit in omni causa.
375 Quibus casibus socius de consocijs interrogari debeat.
376 Iudex in iudicio accusatorio nō pcedit ad torturā, nisi sit facta instantia per accusatorem.
377 Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.
378 Nominatio facta per reum in tortura an faciat indicium contra nominatum.
379 Lex & eius verba cum effectu intelligi debēt.
380 Nominatio alicuius ad hoc vt indiciet, quid habere debeat.
381 Personis turpibus sine tormentis non creditur.
382 Interrogatio consociorum per iudicem fieri debet generaliter non particulariter.
383 Reus facta nominatione de socio an iure debeat dicta per eum vera esse.
384 Depositio sine iuramento nulla est.
385 Consocij tres non sufficiunt ad condemnationem quarti socij. secus in testibus, & quare.
386 Indicia debent esse diuersi generis.
387 Persona interrogata, quæ interrogari non debuit, an faciat præsumptionem saltem ad inquirendum.
388 Attestatio testis nominantis aliquem in socium, an inducat qualemqualem præsumptionem.
389 Socius quādo vt testis assumitur torquēdus est.
390 Depositio mortui an faciat indicium ad torturam.
391 Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.
392 Multa conceduntur, vt veritas habeat.
393 Crimen proditionis committit, qui contra principem, vel rempub. agit.
394 L. si quis ingrati. §. si quis moriēs ff. ad Sylla. aliter intellegi debet quam cōiter percipiatur.
395 Facilius proceditur contra seruum conquerentis quam contra liberum.
396 Denunciatio Decani, seu centenarij an faciat indicium.
397 Diuinationes, seu incantationes an faciant indicium.
398 Dæmones in sortilegijs vocantur.
399 Deus solus scit occulta.
400 Sortilegi sunt infames, & à testimonio, & ab accusatione repelluntur.
401 Iudex ex sortilegijs fundamentum nō capiat.
402 Iudex vterque tam ciuilis quam canonicus in sortilegijs potest cognoscere, & punire.
403 Iudex, si vidit hominem interficere, an possit reum condemnare.
404 Iudex secundum allegata, & probata procedere debet.
405 Malum nomen an faciat indicium.
406 Physionomia mala an genere præsumptionē.
407 Signum an quandoque faciat indicium.
408 Sanguis exiēs ante occisores an faciat indiciū.
409 Furti indicia quomodo assumantur.
410 Solitus furari habet indicium contra se.
411 Ex consuetudine oritur præsumptio.
412 Vicinus domui in qua factum est furtum an habeat contra se indicium.
413 Et quid in vicino bona fama.
414 Hospes penes quem bona sunt deposita, si subtrahantur, an indicietur.
415 Persona vatoris consideratur, si verisimiliter furto potuit subtrahere rem furatam.
416 Furtiua res (si reperitur penes aliquem) an indiciet eum esse furem.
417 Personarum cōsideratio in furto haberi debet.
418 Exire visus domum cum fardelo sub veste an habeat contra se graue indicium.
419 Exire visus domum (in qua furtum cōmissum fuit) tempore noctis an indicietur.
420 Expēdens multam pecuniā de illo cuneo, cuius fuit pecunia, quæ subtracta fuit, an idicitur.
421 Pauper, si expendit multam pecuniam nec reperitur, vnde habeat, an habeat indicium contra se.
422 Res subtracta si cedebat ad commodum imputati, an indicet contra eum.
423 Fuga famuli ex domo domini an indiciet.
424 Famulorum natura est furari.
425 Culpa custodis, ob quam furtum factum sit facit indicium.
426 Pedis furantis forma in terra humida an faciat indicium.
427 Res relicta in loco furti an faciat indicium.
428 Schala ante fenestram domus an faciat indicium.

Lex hæc cum tota eius materia pro inueniendis criminibus, quæ plerique occulte fiūt, iuxta verbum Domini, qui male agit, odit lucem, frequens, & quotidiana est, ideo diligentius, & accuratius pertractanda venit. Indicia vrgentia præcedere debent vt quis torqueatur, h.d.

1 † Noto primo in tex. ibi, sine accusatoribus ꝙ & si de iure non procedatur contra reum nisi exñte accusatore, l. rescriptum. §. si quis accusatorem, infra de mu. & hon. & in l. 3. C. de accus. & in cap. quisquis, 22. q. 4.

Es

2 † Et ēt anteq̄ quis torqueatur debeat iudex requiri,& ad instantiam partis qō hri, siue sit accusator,siue sit inuestigator i inquisitiōe.
3 † Cum offm iudicis non impartiatur nisi petenti l.4.§.hoc aūt iudicium,supra de dā.inf. & per Bal.in c.1.§.iud.col.2.ver. qro vtrum iudex faciat litem suam,de pac.iur.fir. & ibi in add.loquens de inqsitione,& est in accusatore gl.in l.quicunq;.C. de ser. fug. q̄uis Hyp.in l.1.hoc tit.in princ.in quinto reqsito dicat p gl.ibi nil pbari, attñ optime probat dū tex.vult, q̄ seruus possit torqueri, ut manifestet,vetū pp lucrū capiendū callide,à dño ad domū,vel ad agrū eius q eū suscepit imissus sit,gl.in ver. op; dicit, torqueri op; mācipiū ad petitionē ęuēti,& sic petēte pte.
4 † In inquisitione ēt frequenter procedit ad instigationem partis prout not.in c. qualr, & qñ.el 2. & maxime per Abb. ibi, col.3. ver.& pondera gl.hic,tñ proceditur sine accusatore, & sic p iudicem ex inquisitione.
5 † Nam & si rlr inquisitio non concedatur, attñ multi sunt casus,in quibus inqsitio dat & sunt illi,de quibus per gl.& Bar.in l.2.§.si publico,de adult.& p Ang.in l.si uac. C. de bon.vac.& not.in d.c qualr, & qñ, maxime p Soc.& p Spec.in tit.de inquis.§.2.Sed aduertendum est q̄ hodie de consuetudine in quocunq; casu,pcedit p inquisitionem,ut dicit Gād.in tract.malef.in rub.qūo,de malef. cog.p inqs.col.1.uer.sed hodie,& Alb. in l. ea quidē,col.2.ver.de ɔsuetudine tñ C.de acc.& Aret.in tract.malef.in ver.hæc est qdā inqsitio,col.5.& ibi in add.Hye.ubi multos adducit.Et ita quotidie seruat in locis Lombardiæ,& credo ēt in alijs ciuitatib. in qbus pcedit p inquisitionē pro quocūq; delicto.
6 † Noto secundo,q̄ ex hoc text.probatur illa cōis ɔclusio, q̄ iudex habita aliquali informatione pōt procedere ad capturam, &
7 carcerationem rei. † Non tñ ad qōnem,nisi sint maiora indicia,quæ vrgeāt,ut dr in tex. ɔstat nanque q̄ rei de qbus in l. nostra erāt carcerati,& difficultas oritur super eo. An possint torqueri, I. C. determinat, q̄ non, dato q̄ fuerint capti, nisi appareant indicia vrgentia,& sic ex hoc tex. probatur q̄ informatio,seu indicium per quod dat libertas iudici procedendi ad capturam,non est habile ut possit deueniri ad qōnē. ad diem est text. in §.aud.in auth.de defens.ei.ubi defensores ciuitatum pñt capere malefactores, & carcerare, & tñ non pñt cognoscere de crimine.
8 Ex quo dicit ibi Ang. † q̄ anteq̄ constet de crimine malefactor pōt capi,ne fugat, adducit tex.in l.2.C.vbi de crimine ag. oportet, & ad idem est bo. tex. in l. diuus Adr.supra de cust.reo.& p hæc dico Ang. in tract.mal. in ver.qui iudex in princ. male sensisse dum vult, pcedendū esse ad capturam,qñ sunt indicia sufficientia ad torturā, nam illud non est expectandū ex quo in illis datur gradus pbōnis. Cum minor pbō requiratur ad capturam,& sufficiat qualisqualis informatio, put dicit Saly.in l.2.in uers.no.5.C.de exh. re.& in l.absentē,col.2.ver.prouideant tñ iudices.C.de acc. Et ad operandū hoc q̄ iudex possit inqrere,leues pbōnes requirunt,vt p Bal.in l.1.in 5.op.C.de sum.Trin. & dicam infra in vers.testis.Minor,& in seq.maiores aūt pbōnes requiruntur, qñ iudex vult procedere ad torturam, vt probat tex.nr, dum non pcedit de carceratis qōnem hri, nisi indicia vrgeant, nec ad qōnem fallaciter est pcedendum,cum tortura est pœna non modica,ut dicit Abbas in cap. 1. in primo not. de conf Ex quo hr,q̄ licet ab interlocutoria
9 rlr non appelletur. † Tñ ab ea interlocutoria,q̄ ad torturam procedatur, appellari potest.l.ante sñiam,infra de app.recip.& hr in cap.ante sñiam.2.q 6.nec iudex ita faciliter procedere debeat ad qōnem, ut per Ang. in l.item apud Labeonem.§. qōnem supra de
10 iniur. † Distō autem indicior leuium, & iudicior grauium cognoscitur hoc modo. Nam si frequenter,& facile hoc ab illo contingit abesse.Tunc est leue indicium ut not. in l.cum res.C.de prob. & in l. ciuile.C. de fur. Si autem frequenter & facile contingit adesse.Tunc est graue indicium, vt not. per Cyn in l.metum.C.de dol. & hoc vep, siue agatur de pbando vero hois actu,siue de pbando animo .l. 1.§. sed si claua. supra ad l. Corn.de sic.& c. signasti de hom.& hāc no. doct.tradit Bal.in l.non hoc in fi.C.vn.cog. Alius gradus est pbōnis,qñ procedendū est ad sñiam,& ɔdemnationem, nam tunc luce meridiana clariores pbōnes requiruntur l. fin.C.de pbat.& l.qui sententiam.C.de pœ.
11 † Noto tertio, q̄ qñ sunt indicia vrgētia,
12 Iudex semel torqret reum vt in tex. † Sed si essent multum vrgentia,tunc fit repetitio in tortura,vt dicit Bart i l.vnius §.1.hoc ti.Sed
13 aduerte, † q̄ repetitio hæc nō pōt fieri vltra

tertiam uicem, ut per Ang. in l. fin. col. 1. C.
de qō. alleg. tex. in l. fideicōm. §. siqs decē. de
leg. 1. & sequitur. Par. de Put. in tract. de syn.
circa fi. in vers. viso de repet. col. fin. & Mod.
ponunt in l. repet. hoc tit. & in hoc est aduer
tendum ad dcm̄ Bart. hic, dum dicit, iudicem
non dr̄e cogere reum ad cōfitendū, quia tūc
ex indicijs, & suspicionibus ipsum ꝯdēnaret.
Et pp istud debet procedere in tortura cum
moderamine in eo. n ꝙ dicit Bart. quod nō
debet cogere reum ad ꝯfitendum, cum dāna
retur ex suspicionibus, dici posset ex uerbis
Bart. reum ꝯdemnari ex ꝯfessione, non aūt
14 suspicionibus, quia ꝯfitetur. † Ideo dictum
Bart. intelligi debet, quod iudex si habuerit
suspiciones, & indicia ꝯtra reum, non debet
ꝓcedere in infinitum in tortura, sed cū mo-
deramine. Quia procedendo p quatuor, vel
quinq; vices, aut in infinitū vsquequo ꝯfitea
tur, ex ea impressione prima, quā cepit ex cō
tentis in ꝓcessu. Tūc ipse reus vi coactus cō
fiteretur. & tūc iudex dānaret ipm̄ ex illa pri
ma impressione habita p indicia, cū ꝯfessio
esset violenta. & ideo qō debet esse modera
ta, & moderatio ista reducit ad tres uices .i.
ad tres dies separatos. & pro qualibet vice
hr̄e debet ipse reus tres saccatas, seu elaua-
tiones, & depositiones, ut practicatur quoti
die, & hoc modo dcm̄ Bar. intelligit Paul. de
Cast. in ꝯs. 197. visa inqsitione suprascripta
ac ēt testib. in antiq. & 299. in no. uol. 2. Iu-
diciorum mā latius p Bart. hic tractatur, q̄ ali-
bi. Sequēdo eius vestigia, cum in diuersis lo-
cis sup ipsis verba habeantur, colligendo, q̄
sparsim dicta sunt p alios, & ad certum ordi
nem redigendo, vt facilior sit eorum cognitio.
Ideo ꝓcedam p partes infrascriptas, sed p
cognōne gnāli totius materiæ amplectendo
15 ea, quæ Bart. in l. hac nr̄a ponit. † Primo, p̄-
mitto id qd' dicit Bart. in princ. Iudicem in-
quirētem dr̄e esse certum de corpore inter-
empto, vel si est furtum, ꝙ sit fama de re sub-
tracta, vel in vicinia, vel a. ibi, ꝓut iudex in-
formari poterit de ipso delicto. Ias. i l. iusiur.
§. ꝓc. col. 8. vers. 2. limita. supra de iureiur.
referens Ang. in l. certum. §. 1. supra de ꝯfes.
16 † Dicit, qd' si qs ꝯfessus fuerit hoiem occi-
disse, quod nisi appareat de corpore, nō stat
eius dicto. Limitat tamen ex mente Ang.
17 † Nisi fuerint assassini, ꝙ uer si r̄ potuissent
hoc facere ob qualitatem loci. Et qd' ita fuit
iudicatū p Nic. de Iamel. de Prato. & cessan-
te tali uerisimilitudine, & exn̄te bona fama
non possent puniri, nisi corpora apparent.
referens Bal. in add. ad Spec. in tit. de sent. §.
pen. in addit. mag. in vers. Titius fuit ꝯfessus,
ꝙ si qs ꝯfessus fuerit hoiem occidisse, & ꝓie
cisse in mari, non statur eius dicto, nisi subsit
fama de hoie mortuo, nec refert, an certo
noie sit noiatus mortuus, vel sine noie, ut p
gl. in c. libell. 2. q. 8. & not. per Bal. in l. quo-
ties. §. si qs, de hær. inst. Ang. in d. l. certum
aliud sensit, q̄ Ias. in d. loco referat, cū velit
ꝯfessionē incertam de corpore non ualere p
tex. ibi. sed si esset ꝯfessio de certo hoie, de
quo pōt liquere eū esse mortuū, tunc uale-
ret q̄uis dicat Nic. seruasse ꝯtrarium, non tā
eius opinioi ē apprehendit. In hac mā diffi-
cultatē faciebat tex. in l. 1. §. item illud. supra
ad Syll. p quem ꝓbatur dr̄e esse certū iudicē
de hoie mortuo. Et de delicto ibi dum dicit
nisi ꝯstet, & ibi liquere igitur debet. Ex quo
vera ꝓbō, nō aūt fama reqritur, facit etiam
tex in d. l. certum in princ. ibi, si quis incertū
veluti corpus ꝯfiteatur, & tex. in l. 1. in fi. su-
pra eo. Facit ēt difficultatē gl. in l. inde Nera
tius, supra ad l. Aquil. vbi ꝯfessio nocet, si nō
ꝓbet ꝯfitens eum viuere, quem dixit interfe
cisse, vnde ex mente Ang. in d. l. certum, &
18 Bal. in add. ad Spec. in tit. de sent. † In hoc ar
ticulo sic distinguerē, ꝙ aut delictum de quo
quæritur subijci pōt oculis ut corpus mor-
tuum, vel quid simile, & tunc iudex non p-
cedat ēt ex inquisitione gnāli, nisi uiderit ca
dauer. & ita intelligat̄ id qd' dr̄ hoc, & qd'
hr̄ in l. 1. §. item illud supra ad Syll. ibi dum
dicit liquere aūt debet. Aut secūdo casu res
non pōt subijci oculis, ꝓut est de hoie ꝓie-
cto in mari, vel igne ꝯsumpto, vel de re furto
subtracta, tunc si fama est de certa psona, &
in indiuiduo iudex ꝓcedat, & ita sentit Bar.
& Ang. in d. l. certū. p tex. ibi dū dicit, certū
est utputa Titius, & ita ēt ꝓcedat qd' dicit
Bal. in add. ad Spec. Aut incerta est psona, &
incerta res, tunc qa ꝯfessio non pīudicat exi
stente tali magna incertitudine, neq; iudex
poterit ꝓcedere ad inqsitionē, vt sensit Ang.
in d. l. certū, cū tex. ibi dicat incertū veluti si
corpus, nā eo casu ex tali incertitudine fun-
damentū aliqd̄ hr̄i non pōt, prout dixit tex.
19 ibi. & in l. 1. in fi. hoc tit. † Secundo p̄mitto
ꝙ rectores mittūt militē, vel alium officialē
ad videndū hoiem mortuum, & ad uidēdum
vulnera, & hoc faciunt scribi, ut p Bar. hic, &
per

per Ang.in l.1.§.item illud, supra ad Syll. Nã inqsitio qñq; fit ꝑ inspectionẽ oculoꝝ, vadit.n.iudex personaliter, & inspicit quendam.l.fin.C.de cust.reo.l.iud.C.de epis.aud. ita Bar.in l.2.§ si pub.col.2.ver.circa primũ in fi.supra de adul. Vñ ꝑ iudicẽ malefecioꝝ, vel saltẽ ꝑ militẽ ꝯtemplari debent vulnera.

20 † Et ideo seruat ꝯsuetudo mũdi,ut hoie interempto hñte plura vulnera siue ab vno,siue à pluribus,miles curiæ inspiciat cadauer, & vulnera,& ea in scriptis reducet mortalia ꝓ mortalibus, & non mortalia ꝓ non mortalibus.Ita not.Ang.in l.fi.C.de sic. Mod.ul tramontani in sua pract.dñr, ꝙ iudex debet mittere chirurgicos, & medicos ꝓ contemplatione vulneꝝ, & illos ꝯsulere,q ꝯsiderata qualitate vulneꝝ sm artem suam exponãt,&referãt si vulnera sunt mortalia,vel occasione eoꝝ vulneꝝ mortis causa data sit,& oia scribant.l.fi.& l.si semel.§.causa.C.de re mil.lib.12.l.1.§.3.supra de vẽ. insp.l.cũ ita. supra de uerb.ob. Et hanc practicam existimo meliorẽ,cum medicus magis cognoscat mortalia à non mortalib. q̃ alius miles, uel iudex,& ẽt ex quo gñe armoꝝ sint facta, cũ expertis in arte sua sit credẽdum.l.1.supra de ven.insp.& ibi Bar.in prin.& cap.ꝓposuisti. de ꝓb.& ibi Dec. & relatio medici multũ faciet ad cognõnem causæ, & ad iudicandũ in pura rixa,qs teneat de occiso, & qs non, & maxime ex quo gñe armoꝝ iux.l.fi.supra de sic.&ibi no.Erit ẽt vtilis talis relatio,ꝙ si vulneratus iacuerit post vulnera ꝑ aliqđ tps vt ꝑ 11. dies, ꝙ medicus referẽdo declaret, an vulnus à princ.fuerit mortale nec ne, nã si à princ.nõ fuerit mortale,de occiso nõ teneať vt dixi i ea q.Qñ qs dicať mortu'ex vulnere.

21 † Tertio ꝓmitto ex mente Bart. hic, ꝙ si iudex fecerit inqsitionem gñalem, & examinauerit testes,ad hoc ut ꝑiudicent reo,debẽt iteꝝ examinari citato ipso reo,& exñte contradictore,alias non ꝑiudicarent.l. si qñ .C. de testi.& tales testes lite contest.sunt reexaminandi,& dicit Saly.in l.fin.in fi.C.de q.ꝙ eo tunc reus debet dare interrogatoria,ꝓut ẽt refert,& seqtur Ang.in suo tract.in ver.ꝙ fama publica ver.qro quæř.& dicit Hipp.in l.1.in prin.col.2.ꝙ aliq iudices errãt, q examinant testes non citato reo,nec ipso pñte,

22 adducit multas auctoritates.† Aduerte ꝙ stylus,& ꝯsuetudo est in ciuitatibus Lõbardiæ, ꝙ testes siue sup gñali, siue sup spãli inqsitione, & ẽt super accusatione examinantur. sine citatione partis. & ista talis practica, & ꝯsuetudo seruanda est,vt dicit Alex.in cons. 41. incip.habita super ꝯtentis,col.fin. ver.& data vol.2.ꝙ duplicatum est in ꝯs.65. vol. 1. adducẽs, ꝙ stylus debeat obseruari tex. in l. fi.C.de iniur.& in l.3.§.si supra de test. & q̃ no.Cyn.in l.2.C.quæ sit lon.cons.& in c. fi.

23 de const. † Rõ aũt dictæ ꝯsuetudinis potuit esse ex duplici capite,quia si testis primo examinatus deposuerit vnum cum iuro, si postea iteꝝ examineť,& ꝯtrarium,vel qd diuersum deponat,neutrũ ualet,& testis puniť de falso,prout not.Bar. ꝑ illum tex.in l.eos.C. de fal.& But.in c.cum in tua.de test. & Anc. in c.2.de test.in cle. & sm alios ualet primũ not.Abb.Car.Fel.in d.c cũ in tua,& est periculosum q secundo examineť. Item nulla põt oriri utilitas ex secunda depositione,q a testis primo examinatus potest referre se ad primum eius dictum, & petere, ꝙ sibi legať prima attestatio,no.Bar.in d.l. eos,supra de fal.Itẽ alia potuisset esse rõ,q a qñ in criminalib.ꝓcediť ex argumẽtis & indicijs.eo casu testes examinant sine citatiõe partis, tex. est in c.1.de hom. lib.6. & ibi Gem. & Phil. Fran.in uer.argm,sed qñ agiť de homicidio ꝓcediť ex argumẽtis,& ind.l.mil.§.op.C.de qõ.l.fi.C.de ꝓb.ideo inoleuit practica,ꝙ citatio nõ fiat, cũ frequẽtius ꝓcedať ex indicijs, & ita quotidie seruať, & ex ꝯsuetudine lis non ꝯtestať, sed primo examinanť testes, postea ꝓcediť super accusatione,vel inqsitione,& accepto ꝯstitutio rei ꝙ est loco litis cõtest.ex dictis testium prius examinatoꝝ ꝓceditur ad torturã sine publicatione ꝓcessus.

24 †Quarto præmitto ex mente Bart.hic in q.pe.ꝙ reus petere debet copiam indicioꝝ.

25 † Et iudex teneť eã dare ipsi reo anteq̃ ꝓcedat ad torturã,& rõ est, q a disputandum est super ipsis indicijs,ideo eoꝝ copia est danda l.vnius §.cogn.hoc tit. Item alia est rõ,quia actori non debet licere,qđ reo non liceret, sed pares esse debent in procedendo,c. 2. de mu.pet.c.non debet,de reg.iur. Nã actor ꝓduxit testes,ergo reus debet se defendere.Itẽ q a iudex fidẽ non adhibet qõni,sed de ꝯfessione habita i tortura põt ex post cognoscere.l.1.§.fi.hoc ti.Ergo & añ debet cognoscere,& defensiones rei uidere. Cũ qõ fit reme

26 dium irreparabile.l.2.C.de app.recip. †Sed aduerte,ꝙ indicia petẽs debet allegare aliq̃ causam

causam ob quam velit sibi dari copia indiciorum, quæ sit legitima, not. Paul. de Eleaz. in c. grauis, de depo. Alex. in cons. 65. col. 1. & pen. vol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed ex cõi vsu defensiones pro reo petuntur, & indicia absq; eo, quod causa aliqua allegetur, nisi hæc quod vult
27 defendere ipsum reum. † Item & testium nomina sunt dãda cum attestationibus. c. qualiter & quã. §. debet, de accus. & ibi Host. Aret. Fel. Ioa. de An. & Imol. istud limitantes. Si esset timor potentiæ ipsius rei, ne offenderet testes, nam tunc non darentur noia arg. text.
28 in c. fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, quod noia dentur confusa, & separata à dictus testium ob potentiam reorum, ne possint scire quid dcm fuerit ab vnoquoq; ipsorum testium. Itẽ dãtur indicia oibus, & non certis, vt si esset male códõnis, vel quod ex offõ procederet ut dñt Ang. & Aug. in pract. in ver. fama pub. nu. 37. 38. volentes, quod in his casib. non detur copia indiciorum, qa dico illud est contra æquitatem nãlem, vt sentit Ang. loco de quo supra, nã defensio non est deneganda, cum sit de iure na-
29 turæ c. pastor. de re iud. in clem. † Sed an iudex ex offõ teneatur dare copiã indiciorum ipsi reo, an vero requiratur hoc, quod pars petat indicia. Hip. in sua pract. in §. nunc vidẽdum, in princ. dicit pro ea opinione, quod iudex nõ teneatur dare copiam ipsi reo, nisi petatur, facit tex. in l. vnius. §. cognitum, in verb. reo postulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magratibus, supra de mag. pue. itẽ & gl. in l. vniuersa. C. de pci. Imp. off. & ibi Paul. de Cast. inferens ad statutum mandans fideiussores prestari, intelligitur. n. si fuerit petitũ. Item & regula illa, quod offm iudicis non impartitur nisi petẽti l. 4 §. hoc aũt iudicium, & q ibi no. p Doct. supra de dam. inf. Pro contraria opin. quod imò iudex teneatur dare copiam indiciorum ẽt reo non petente, adducitur, quod ista datio indiciorum est defensio, qa reus opponit contra personas, & dicta testium, sed iudex ex offõ ẽt nemine petente quærere debet defensiones rei l. si non defendant, infra de pœ. & p ea q no. in l. 1. §. si hoc tet. ponderando verbum debebit, positum in d. l. si non defendant, quod importat necessitatem, ut p gl. in c. attend. in
30 ver. debet, de stat. mo. in clem. cum alijs. † Itẽ qa iudex debet exercere offm suum ẽt non imploratum, qñ tale offm respicit miserabiles psonas, vel actum pium, ut p Bar. & alios in d. l. 4. §. hoc aũt iudicium. Sed carcerati dñr miserabiles psonæ. l. si quis ad declinandã. C. de epis. & cler. l. 1. C. quã. imp. int. pup. & uid. & ibi Doc. & causa carceratorum dr pia vt p Bart. in tract. de carc. in fi. & p Bal. in l. si quis pro redemptione. C. de don ipse n distinguit, quod aut reus carceratus est hõ idiota, aut rustic⁹, mulier, pupillus, vel alius verisimr ignorans ius, & nesciẽs facere suas defensiones, & hoc casu iudex ẽt reo non petẽte tenea dare copiã indiciorum p tex. in l. nec qcq̃ §. aduoc. supra de off. pc. Cum ẽt in actibus pijs debeat supplere ex offõ, ut p Inn. in c. ad nrãm, de iureiur. & p Bal. in l. nec qdq̃. §. vbi decretum, col. 10. Cum ẽt iudex in causa dotis interponit offm ẽt non petitum, quia est causa pia. l. si cum dotẽ. §. eo aũt tpe, ver. nec uero supra sol. ma. & p Alex. in d. §. hoc aũt iudicium. cũ ẽt iudex teneatur supplere q desunt partibus & aduocatis to. tit. C. ut q desũ aduo. par. Et ẽt quia iudices tenent reos in carcerib. secretis, ne possint consulere pitiores, quo casu non est eis imputanda ignorãtia iuris, ut p gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi p Alex. volentẽ, quod qñ qs facile aliqd facere nõ põt, pinde est, ac si illud facere non posSit. c. quis, & ibi gl. in uer. priuatis. de of. or.
31 in 6. † Cum ẽt ignorantia iuris non noceat in dãnis euitãdis ut hr in l. iuris, & l. error. & in l. regula. & ibi gl. supra de iur. & fac. ig. Si uero reus carceratus sit prudẽs, sagax, & litatus, & q uerisilr scit petere copiam. tunc iudex ex offõ non teneat dare copiã, si reus nõ pierit, cum imputari debeat sibijpsi, cur nõ petierit p reg. quod qs sua culpa sentit, sibi imputet c. dãnũ, de reg. iu. in 6. Itẽ q a scia, & patiẽtia cũ taciturnitate æquiparatur consensui. l. si filius. C. de pe. hær. ibi Bart. & Ang. & in l. q. in aliena. §. quod si non adierit, supra de acq. hær. In hac q. puto indistincte iudicẽ nõ teneri ad dandũ indicia reo, nisi fuerint petita, & istud iuridicũ puto, nã aut reus sponte venit ad carceres, & tunc anteq̃ pñtes se ad carceres, debet aduocatos consulere, & tes suas & mestos paretes cõponere, ut dicit tex. in l. 2. C. de exhib. re. ibi adhibita aduocatione, & si istud nõ egit, sibi est imputandũ, & hoc casu iudicis offm non debet impartiri, cum habuerit ptãtẽ ipse reus consulere reb. suis, ita ẽt eo, quod infra dicam, aut capiã a iudice, & carcerat, & tunc non debet iudex ex offõ indicia dare, quia sine traditione iudiciorum potest iudex procedere ad sententiam, ita est gl. in

gl.in c.fin.in uer.iudicis,de hær.lib.6. & sibi
imputet reus potuit .n. iuri ꝑ se introducto
renunciare,& tunc tacito reniciat, vt voluit
gl.in c.1.in vers.fuerunt,de acc.lib.6.& sequi
tur. Cæpol. in cons.66.teneo idem.ver. nec
pōt,alleg. Ang.in l.si vacantia. C.de bo.vac.
lib.10.col.14.& 35.Præterea si ipse iudex ex
offō instaret,q̃ reus acciperet indicia,&sic ip
so non petente vellet defensiones ipsi reo da
re, videret iudex hr̃e intentionē, q̃ ꝓbōnes
factæ ɔtra reum non essent legitimæ, & ipse
reus esset ī casu,q̃ posset se defendere ab ob-
iectis ɔtra ipm̃,& sic ꝓpalaret ipse iudex opi
nio.suam anteq̃ sniam feret,qđ fieri non de
bet.Præterea superflua. & inanis esset datio
indiciorum ipsi reo,si ipse non hr̃et aduoca-
tos,quos consuleret,& quoꝝ medio eius de
fensiones,& iura sua deducerent, q̃a ipse exi
stens in carceribus,& ignarus lr̃arum, vt pu
ta rusticus,mulier,vel alia ꝑsona idiota igno
raret, qđ sibi esset agendum ꝓ sua defensio-
ne.ex quo dico,q̃ cautius, & melius faceret
iudex dare aduocatos ipsi reo,qui eius defen
siones ɔsiderent,& iura sua deducant,ipm̃ de
fendēdo,& ita ꝓcedant ea,q̃ deducunt ꝓ ista
parte, q̃ iudex debet supplere, & offm̃ suum
impartiri ēt non petitum in causa carcerati,
nam intelligendum est in dando aduocatos
ad hoc vt reus defendat̃, vt est text. in l. nec
quidq̃.§.aduocatos,&alia superius adducta,
& debet supplere iudex in eo casu,in quo vti
litas aliqua oriri pōt ad beneficium rei, non
aūt inaniter, qđ eueniret ex sola indicioꝝ
ꝯpilatione sine ɔstōne aduocatoꝝ, nam dato
aduocato reo ipse hn̄s iuris cognōnem pe-
tet copiam indicioꝝ,& alia peraget, q̃ erunt
necessaria ꝓ defensione rei,&cessabunt exin
de oīa,q̃ deducunt̃ in contrarium,& verifica
bit̃ id qđ hr̃ in l.custodias.supra de pub.iud.
& ita quotidie seruat̃ q̃ iudices,& ptātes dāt
aduocatos carceratis, & cū ꝓcedit̃ in causa,
qcūq; vult idicia,illa petit,& ita vidi seruari.
32 † Quinto præmitto,q̃ ad hoc vt testes fa
ciant indicium,necesse est,vt deponāt illud,
qđ est verisimile alias aūt indicium nō face
33 rent. † Et verisimile est illud qđ vero vr̃ si-
mile,& nō verisimile est,qđ à vero dissimile
vr̃,vt dicit Bal.in l.ea quidem,col.2.vers.veri
simile.C.de acc.adducit tex.in l.miles.§.mu
lier.supra de adul.& in l.fi.supra qđ met.cau
sa.Et dicit Inn. in c.auditis,circa med.de ꝑs.
34 q̃ † illa sunt verisimiliora,q̃ magis ɔsonant
iuri cōi,vnde Bal.in l.non hoc.C.vn.legi. di
cit q̃ indicium est ɔiectura ex ꝓbabilibus,&
non necessarijs orta,à q̃bus pōt abesse veri
tas,sed non verisimilitudo veri, q̃ qn̄q; men
tem indicantis ꝑstringunt, vt cogant ɔscien
tiam iudicis iudicare s̄m ipsa vt not.in l. ne
que natales.C.de prob. Et verisimile dr̃ tri-
pliciter. Vno modo qn̄ testis deponit ea q̄
ɔsonant iuri cōi,vt dixit, & voluit Anch. in
c.1.de resc.lib.6.&Ro.in rub.de arb.col.10.
vers.Item ꝑferunt̃ verisimiliora.Secundo qn̄
ɔsonat rōni vt ꝑ Bal. ī l. q accusare de eden.
& in l.testiū.col.pe.C.de test. Tertio,qn̄ me
lius factum narrat vt ꝑ Bal.in l.testiū.& vo-
luit Cur.in tract.de test.q.19.Vnde Bal.in l.
1.C.q,& aduer.quos.dicit,q̃ ad hoc vt ex se
miplena ꝓbōne deferat̃ sacr̃m,debet esse nō
solum semiplena,sed verisimilis,nā si in con
trarium est verisimile semiplena ꝓbatio eli
ditur,& sacr̃m non defertur,idem Bal.in c.j.
35 de confes. post gl. ibi dicit, † q̃ confessio de
homicidio sine alia ꝓbōne habet pœnam,
vt cōfitens capitaliter puniatur.quod est ve-
rū dicit ipse, si cōfessio sit verisimilis; vt q̃a
ꝓcesserunt inimicitiæ capitales. vnde iudex
debet ꝑquirere rōnem,cur fecerit,& si iudici
ɔstaret de innocētia,non debet sequi ɔfessio
nem eius, adducens tex.in l.1.§.si q̃s vltro.
supra eo.& in l.1.C.ad l.Cor.de sica. & in l.
inde Neratius.in § vlt.supra ad l.Aquil. Et
idē Bal.in l.claꝝ.C.de auct. præstan. dicit,q̃
36 † ɔfessus extra iudiciū pōt cogi ad ꝑseueran
dū in illa ɔfessione,si modo est verisimilis, l.
quæro,in fin.supra de ædi.edi.l.c.5.supra de
adul.secus si nō esset verisimilis.l.milites.§.
opponet.C.eo l.1.C.si q̃s Imp.male.Et A-
37 re.in c.cū p.de accu.col.5.nu.22.dicit,q̃ † so
cio criminis credit̃ in criminibus exceptis,si
modo ex qualitate deponētiū, vel ex ꝑsona
coꝝ,cōtra quos opponit̃, verisimile sit eum
nō mentiri,&casum esse singularē dicit in c.
in fidei fauorem, in fi.de hær.in 6.& dixi de
hoc ifra vers.ɔfessio extra iudicialis,in prin.
& Ang.in l.2.C.de qō.ibi,verisimilia causæ
dicit,q̃ cū ꝓcedunt argumēta accedentia ad
verisimilē causam criminis,ex ipsis solis pōt
deueniri ad tormēta, cum non oē indiciū sit
sufficiens, sed debet esse tale,q̃ verisimile sit
argm̃ illud maleficiū esse ꝑpetratum ꝑ eum,
& in hoc dic.esse notabilē illam literā quam
pōderare debet multū,q assidet in criminali
bus. Vnde attēta tali verisimilitudine Fel.in

c.auditis,col. 11.ver.inquantum postea, nu. 36.de prescriptio.dicit posse limitari gl.in c. cler.81.di.volentem, q ceteris paribus imò aliquali disparitate pferant testes rei. Quam gl.dicit peregrinam,& singularem in criminalibus fauore absolutionis. & didicisse à Bal.in l.lata.C.q acc.non pos.Ro.in l.in illa stipulatione. supra de verb.obl.de qua meminit Cur.in trac.de test.in 27. concl.eam limitat,& restringit ipse Fel.non pcedere vbi testes actoris deponerét verisimiliora,& idé Fel. in d.c.auditis,late insistit in demôstrãdo verisimilitudinem attendi.& Ias.in l.si extr. in 4.not.supra de cond.cau.dat.cau.nô secu. & Hip.in rub.de pba.nu.108.Vbiq; adducé
38 tes illud.q † non verisile est spés falsitatis p dcm Bal.in l.1.in 3.col.C.de ser.fug.q dicit, q remotum à verisili est spés falsitatis,qđ et voluit Car.in cle.ne romani,in prin.de elec.
39 † Sexto pmitto,q p p diuersitatem,q in legibus hr, an vnum seu plura indicia reqrantur, cum oés fere leges videant loq in plura li.vt in l.1.in prin.& in l.vnius.§.1.& in l.nostra.& in l.milites.C.eod.& cum loquant in plurali vnius numero non sunt ptentæ.l.vbi numerus.supra de testi. Aliquæ tñ gl.sint, q sentiat vnum tm sufficere in l.si quis.C.ad l. Iul.maie.& gl.hic in ver.suspicionibus,dum de suspicione loquitur in singulari,&exinde Doc.cogantur dicere, q istud relinquitur arbitrio iudicis,vt p Bar.hic,& p Saly.in l.fin. C.eod. & p Ioan. And. Ant. de But. Card. Abb. & alios in c. cum in ptemplatione, de reg.iur.& Bald.in l.obseruare,col.1.C.quo.
40 app.non recip. † Qui dicit,q relinquit arbitrio iudicis,q indicia sint sufficientia,q non, qa nulla certa doctrina,dari pôt.l.1.§.si expillatores. supra de effra. & expilla. & idem Bal.in l.milites in princ.C.de qô. & Ang.in d.l.milites,dicit q certa reg.tradi non pôt, in mã tormentoR.Sed aduerte, q istud arbitriũ iudicis regulat fm dispônem iuris côis vt sensit Bart.in extrauag.ad repri.in ver.videbit,& in l.si in lege.supra loc. & Ang.in l. 1.supra de testa.mil.&dicit Rom.in l.filiusf. col.3. vers. 4. casu q qñ ptás hét arbitrium simplr,q tunc in oibus hét seruare rlas iuris
41 ciuilis. † Quia intellr in dubio de arbitrio boni viri.d.l.si in lege,& l.hæc vêditio.supra de ptrahen.emp.& l.si cum ea,cum simil. C. de do.promi.&Parisius nunc Reueren.Car. & pceptor meus in consi.151. paucis agam, col.3.ver.ex qbus vol.4.dicit.q licet iudicis arbitrio committat, an indicia sint sufficien
42 tia ad torturam vel ne.† Tale arbitrium nô debet esse absolutum sed limitatum à lege,&
43 fm legis dispônem.† Ideo Bart.in hac l.distinguit,qdam esse indicia gñalia,& remota, & ista non sufficiunt de per se sine alijs indicijs,nec sola sunt sufficientia ad inferendam torturam vt puta mala pdô,& mala fama in hoie facit indicium qualequale.l.de minore. § pen.supra.eo.Item puersatio in domo.Ité noticia rei subtractæ. ista.n.de p se nô faciút indicium, sed piuncta insimul bene illud inducerent,vt p Bar.hic,& Saly.in l.fin.C.eo. dicens,q si est indicium gñale ptra plures de delicto cum exterus committere non potuerit,& in dubium sit,qs ex pluribus deliquerit.
44 † Tunc mala fama vnius iuncta cum illo gñali indicio faciet indicium sufficiés ad torturam.Ita dicit Sal.in d.l.fi.vers. qro,an sufficit,arg.eius q dr de nauta in l.quoties.C.de naut.lib.10.idem diceré de inimicitia, de fuga,de armoR delatione, & alijs similibus indicijs, q in homicidio simplici nô sufficiunt ad torturã, & rô est, qa talia indicia de p se frequêter, & facile pringût abesse à delicto, nam qñq; qs interficit ab alio q inimico,& qs aufugit absq; eo,q qd deliquerit,timens iuris sæuitiam,q in delictoR cognitione adhiberi solet. & êt qs defert arma absq;eo,q delinquat,& istud frequêter,& facile euenit, & est indicium leue,vt dicit Bal.in l.nô hoc, in fi.C.vn.cog.& dixi supra in 2.not.in fi.&
45 exemplificari pôt in similibus. † Quædam vero indicia sunt pPinqua tangentia negocium de quo qrit, & istam faciunt indicium ad torturã,vt puta vnus bonus testis de visu. Item pfessio extraiudicialis,vel captus in loco delicti,vel si res reperta est apud aliquem, ita Bart.hic,& Sal.i d.l.fi.Quos côiter Doc. sequunt,& rô est qa frequenter,&facile contingit delictũ esse cômissum ex ipsa pbône vt p Bal.in d.l.non hoc.in fi.C.vnd.legit.nã si qs viderit,psumit id esse actũ.& si testis vnicus fuerit idoneus,erit indiciũ ad torturã,vt dicam infra in ver.testis de visu,& oculus n hrẽ certitudiné quandã in se,quã sensus auditus,cũ certior aure arbiter sit oculus.§.fi. inst.de gra.Ité ex pfessione extraiudiciali dei idé,cũ nulla sit maior pbô q ppria oris pfessio.l.gñalr.C.de non nu.pec.qđ idé dici pôt de reperto in loco,& de re subtracta reperta

penes

penes tertium. Nam hoc frequenter, & facile
ↄtingit hrc delictum in se. & hoc idē dici pōt
in alijs similibus indicijs, de quibus infra, &
ſm istam distiōne intelligi pōt illud, qd' dicit
Ioan. And. in addi. ad Spec. in §. spēs, in add:
inci. lex vnica. in fin. de præsump. & qd' d. cit
Iac. de Bel. in §. si vero, in auth. de exhib. rei.
46 † Septimo pmitto, q indicium debet pba
ri p duos testes p gl. in l. fin. C. fam. er. Saly.
hic dicit Bar. male allegare gl. in d. l. fin. cum
loquaē de idicijs diuersis ab his de qbus est
præsens mā, sed q sufficit r'a gñalis. l. vbi nu
merus. supra de testib. & qd' dr. in Euange-
lio, q in ore duoꝝ vel trium stat oē verbū.
c. nouit. de iud. hoc idem voluit Ang. in l. fin.
in princ. in vers. est tñ indicium supra quod
met. cau. dicens, q indicium semp debet pro
bari p duos testes, alias non est pbatum exē
plificando in eo teste, q dixit, q reperto hoie
occiso vidi Titium fugientē cum gladio san
guinolento in manu, non. n. est pbatum in-
dicium sufficiens ad torturam, exemplifican
do ēt in furto, vt dicam infra. Adducit, & ip
se gl. in d. l. fin. Bru. & pleriq; alij Moder. dñt
indicium pbari p vnum testē de visu, sed si
ērit remotum à maleficio debet probari per
duos testes. adducunt multas decisiones, &
Hipp. hic in 2. col. quem videas qa cōis est.
47 † Aduerte tñ, q Bar. in præced. q. dum distin
guit de indicio. & dicit indicium propinquū
esse tangēs negocium, vt vnus testis de visu,
ↄfessio extraiudicium, captus ibi, vel res re-
perta apud eum indicium vero remotum dr.
homo male ↄdōnis, & similia, ideo si velimus
dicere, q indiciū remotū debeat probari per
duos testes, indicium ppinquum pbareē p
vnum testem, & tñ ↄfessio extraiudicialis, &
alia superius enumerata vltra testem de visu
pbari debent p duos testes, & ex r'a gñali
superius tradita, q indicia debeant pbari p
duos testes ēt q sint ppinqua, vt in exēplo
48 Ang. tradit in d. l. fi. † Vnde dico, aliud esse,
q pbeē maleficium. Aliud q pbeē indicium,
ad ostendendum maleficium. i. q pbeē quali
tas aliqua, vel facti, vel verbi separata à male
ficio, ex qua oriaē suspicio penes iudicem, vt
dicat indicium esse ↄtra reū, si. n. testis depo-
nit de maleficio p vnum ex quinq; sensibus
videlicet visum, auditum, gustum, odoratū,
& tactum, per quos sensus fit plena pbatio.
49 † Et testis p illos rōnē reddere tenet, vt vo-
luit Cic. in lib. 2. ad Heren. in c. in causa ↄie-
cturali. in ver. Argm̄ ibi, nunquid aliquo sen
su pceptum sit aspectu, auditu, tactu, odore,
gustu, nam qs horum sensus pōt ↄflare suspi
cionem. idem voluit Bar. in tract. de testi. col.
1. in verb. testis causam sui dicti, & p Soz. in
cons. 54. visis testibus, col. 1. ver. ex qbus. vbi
vult duos rixantes cognosci ad vocem p te-
stem, & directe deponi sup maleficio. In his
casibus si testis deponit non dr̄ pbare indi-
cium, sed pbat maleficium, vt si testis dicat vi
disse Titium vulnerātē, vel audiuisse blasphe
mantem, vel iniuriantem verbis. vel noctis
tpe duos sibi cognitos tetigisse simul se co-
gnoscentes, vel qd simile directe demonstrās
delictum, nam si duo essent testes deponētes
de ipso delicto, orireē plena pbō, sed qa est
vnus tm̄ testis, & est eius dicto impfecto, quo
ad plenam pbōnem oriē indicium, & p ↄñs
indicium puenit ex pbōne sup maleficio,
non aūt q pbeē indicium, & illud est qd' vo
luit Bart. hic dum dicit, illud q dixi q vnus
testis facit indicium, est verum de vno teste,
qui testificaē de maleficio ipso. Ex quo male
dñt Moder. q indicium pbaē p vnū testē de
visu, sed si quis vellet pbare qualitatem aliq̄
separatam à maleficio, siue ppinquam, vt est
in ↄfessione extraiudiciali, vel in capto in lo
co delicto, vel de re reperta apud aliquē fur
to subtracta, vt exemplificat Bar. hic, & Ang.
in l. fi. vel q vidit talem fugere cū gladio san
guinolento, sed non vidit pcutere, vel q vidit
portare vnum fardellum subtus clamidē, sed
qd portaret ignorabat, vel libellus diffama-
tionis reperit positus in aliquo loco, & inde
visus est exire vnus, & non alius, vt exēplifi-
cat Ang. in pprijs terminis in l. 2. C. de qō.
dicens, q ista sunt indicia vehementia, & tñ
vnus testis ita deponens non faciet indiciū,
sed requiruntē duo testes, Et eodē modo, si vo
luerit pbare qualitatē remotā ab ipso malefi
cio, vt in mala fama, & sil'. bus, eo modo duo
testes reqruntē. & ex his apparet nō esse faciē
dā distiōnem inter pbōnem indicij remoti, &
indicij ppinq, cū vtrunq; pbari debeat per
duos testes, ex r'a gñali iā dicta. Sed an plu-
res testes singulares ↄiungāt ad faciēdū indi
ciū, videbimus infra i ver. Testes singulares.
50 † Octauo præmitto, q processus, & testes
q dantur per iudicē ipsi reo, ad hoc, vt se de-
fendat, hñt diuersa noīa, aliqñ appellanē pro
batio vt in l. 1. §. 1. ibi, ita probationi, supra
eo. aliquando argumēta vt in d. l. 1. & in l. mi

lites.C.eo.& per Ang.in l.2.C.de quæst. Aliqñ præsumptiones,& aliqñ coniecturæ, ꝓut eas Cic.appellat in lib.2.ad Heren.in c.in causa cõiecturali.& per Bal.in l.non.hoc.C. vnde legi.dicẽs rusticos Papienses appellare has coniecturas, vt ẽt per Dec. in d.c.tertio loco.col.fi.de prob. Aliqñ verisimilitudines. Aliqñ adminicula,vt ponit Bal.in l.ei quidẽ. col.1.C.de accus.& Alex.hic in addit.fin. & multa ponit Brun.in d.tract. de ind. in 1.q. disputatio tñ istoꝝ nominum relinquenda est pertinacibus gl.in rub.supra sol.matr. & de istis nominibus loquens Abb.in d.c.tertio loco.& in c.quãto in princ.de præsum.& ibi Felyn.col.fi.& Inno.in c.quia verisimile, eodem titulo dicunt relinqui pertinacibus.

51 † Nono præmitto, ꝙ indicium est minus semiplena ꝓbõne,vt in l.cum ꝓbatio. supra de prob.quam refert,& seqtur Bar.in l.3.de excusa.tut. quis illa lectura sit Nic. de Neap. & Ang.idem voluit in l.2.C.de qõ. & idem voluit Alex.& Soc.in l.1.§.1. supra si ex noxa.cau.aga.dicẽtes magnũ esse,ꝙ ex minore deductione q̃ sit semiplena ꝓbõ ꝓcedat ad torturã,& ꝙ sit minus q̃ semiplena ꝓbatio, tenet Cy.in l.3.C.ad l.Iul.maiest.& in l.fin. ver.nunqd ergo.C.eo.de qõ.& Bal.in d.l.cũ ꝓbõ,& in l.non hoc,in fi.C.vnde legi. & in l.fi.C.de ꝓb.Ang.in l.fi.in prin.supra quod met.cau.& in §.si vero vsusfructus, in fin.in authen.de nup.& Alb.in l.fine possidetis.C. de ꝓbõ.& Ias.in l.admonẽdi. supra de iureiur.nu.47.& Dec.in d.c.tertio loco,col.fi.de ꝓbatio. Est ẽt indicium qualequale quod oritur ex testibus,q examinari non pñt,si exa-

52 minati fuerint. † Et istud indicium operaẽ, ꝙ iudex põt procedere ad inquisitionem, vt ꝑ Saly.in l.seruos,in fi.C.de testi. & dixi superius in 2.not. & dicã infra in vers.testis q nõ debuit examinari, & de ista dictione qualisqualis, loqtur tex.in l.Item apud Labeonem.§.ptor ait si qd, supra de iniur. & in l. merito.supra ne qd in loco publ.& ꝑ Bal.in l.si duo patroni. supra de iureiur.& Bart.& Alex.ibi in l.maritus.supra eo.Et qa indicia frequẽtius ꝑ ll.ac scri. hñr circa homicidia, furta,& adulteria,ideo incipiã ab homicidio. siue ab vno siue à pluribus cõmittaẽ. Fit.n. altero ex his modis. Aut ex ꝓposito,siue apẽsate,& tractatu præhabito,aut in pura rixa.

53 † Principiũ itaq; erit ab homicidio ex ꝓposito, & apẽsate ac ꝑ tractatum facto,cũ magis puniatur,q̃ homicidium in pura rixa l.1. §.1.supra de sica.d.absẽntẽ,in fin.de pœ.ibi, ꝯsulto aliqd cõmittatur,an casu,& l.respiciẽdũ.§.delinquũt.infra eo.tit.& de pœn.& ibi Bar.not.Abb.in c.inter alia,col.7.vers. secũdo casu,nu.25.de immu.eccl.& Ang.in trac. malef.in vers.& apẽsate, cũ si plures fuerint oẽs tenentur de occiso,si homicidiũ sit secutum ꝑ tractatum, secus si in pura rixa no.& Bart.& Ang.in d.l.fi.supra de sicar. & Mod.

54 ibi.† Vlterius sciendũ est non ꝓsumi factum ex ꝓposito, & apẽsate homicidium,nisi illa qualitas pẽsamenti ꝓbetur, & sufficiet, ita sensit Innoc.in c.inter alia, de immu.eccl. &

55 ibi Host.& Ioan.Andr. † Qui dñt ꝙ latrones publici,& q obsident stratas semper pręsumũtur insidiose facere, nisi aliud ꝓbetur, arg.l.q semisses.supra de vsucap.& cap.1.& 3.de pṙsump. In alijs vero non ꝓsumitur,nisi ꝓbet,l.quoties.§.qui dolo, supra de dolo.l. vt vim. supra de iust.& iur. Idẽ voluit Butr. ibi col.2.& Car.q.8.Petr.de Anch. sensit cõtrarium ibi dicẽs,ꝙ dolus semper ꝓsumitur, postq constat delictũ esse cõmissum, l.si non cõuitij,C.de iniurijs.Abb.ibi col.6.saluat di-

56 ctum Host.& alioꝝ dicens. † Quod licet in actu delicti ꝓsumatur dolus. tñ non præsumitur ex ꝓposito prius deliberato deliqsse cõiter in omnibus. In illis aũt latronibus,q stant in stratis publicis,ꝓsumitur, ꝙ ex deliberato ꝓposito hoc fecerint, ex quo in illis rapinis se assuefecerint,& inspiciat hoĩs consuetudo d.l.q semisses, Sciant ẽt ꝙ si plures fuerint in rixa in dubio ꝓsumitur ibi existẽs causaliter affuisse,ita determinat Felyn.in c. sicut digniũ.in 3.col.vers.7.& vlt.in ti.de homic.allegat Bal.in l.1.in lect.antiq. supra de ser.corrup.& in c.1.de benef.fra.Homicidiũ si ab vno tm̃ fuerit factum, illud ꝑcogitatum (& vt vulgo dr̃) Apensate,& apostate fecisse dici põt, si indiciũ aliquod ex infrascriptis in ꝓcessũ appareat, ꝓbõ nanq; liquida hri nõ põt,cum hmõi cogitationes in aĩo delinquẽ-

57 tis consistãt. † Et quamuis aĩus à solo Deo cognoscatur,vt est tex.in clem.exiuit in §.q-uis.de verb.sign.ibi,quę oia fecit ipse Deus, tñ qui absconditoꝝ est cognitor, ad animũ sibi ministrãtium respicit. & per illum text. ita decidit Bal.in tract.schisma col.10.& est tex.in c.nunquid de pœ.dist.1.ibi, quia ego sum scrutator reꝝ,& cordis.& dicit Ang.in l.1.C.de sica.ꝙ dolus,& bona fides sunt pas-

siones

siones animi, quæ soli Deo sunt notæ, & ibi
ēt Saly. col. 1. quos sequitur Cæpol. in cons.
21. super homicidio col. 2. & est gl. in l. 2. su-
58 pra de interrog. actio. & ibi Alb. † Actū aius
ꝑbat ꝑsumptione verbi, vel facti. Talis. n. a-
nimus ꝑsumit, qualia sunt verba aut facta. l.
is qui. §. diuus. supra de tuto. & cura. da. ab
his l. Labeo. supra de sup. leg. l. repræhenda.
C. de inst. & subst. & in l. 1. §. diuus. & ibi Bar.
& alij supra de sicar. Et dicit Bart. in d. l. is
qui. §. diuus, ꝙ qñcunq; de aliqua animi qua
litate q̃rit, testis debet testificari per actus ex
te..ores, quos vidit, nam ex qualitate facti
aium facientis metimur l. 1. supra de peti. hę
red. l. si tñ. §. ei q seruum. supra de ædil. edic.
vbi videns seruum vinctum non tenet ędili-
tio edicto, multo. n. amplius est id facere, q̃
ꝓnunciare in vinculis fuisse, & ex text. in l. si
vt certo. § custodiam. supra commo. & in l. si
59 hoiem. supra deposi. † Nā p extrinseca pro
bant intrinseca. l. si. circa si. supra de diuor. &
in l. quidam in suo. supra de cond. inst. & in
§. ceruos. inst. de te. diui. Et dicit Cyn. in l. fi.
C. de sica. ꝙ extrinsecus actus ꝓbat intrinse
secum animum. Et Gand. in tit. de præsum-
ptio. in tract. malef. col. fin. ver. octauum ēt,
vbi p multa confirmat pdicta. Idem voluit
Bald. in l. si ex plagis. ff. ad leg. Aquil. qui di-
cit post gl. ꝙ facto datur voluntas intelligi,
& est gl. in c. & si qõnes. de simo. & idem vo
luit Soz. in cons. 131. in præsenti col. 2. vers.
præterea, vol. 1. determinans, ꝙ possidēs nō
dr mutare causam possessionis, nisi appa-
reat de aio, q aius demonstrat p exteriora.
& dicit Rom. in cons. 196. super eo ꝙ q̃rit, ꝙ
qs non tenet actione iniuriatum, nisi aium
iniuriandi habuerit, q aius ꝓbat ꝑsumptio-
ne verbi vel facti. & dicit Gand. in tract. ma-
lef. in tit. de præsump. col. 1. vers. præterea.
60 † Quod iudex debet ɔsiderare factum, qd'
aium metimur, & dicit Alb. in l. aut facta. in
vers. qualitate, infra de pœn. ꝙ ex qualitate
facti ꝑsumit incendium, vel ferita p tractatū
facta, p not. in l. & si amicis qs domū. supra
de adult. Vnde ex pdictis dico Hip. de Mars.
male sensisse in eius cons. 95. dum vult, ꝙ stā
te statuto, ꝙ qs non possit puniri, ꝙ aliū oc-
ciderit, si non apparet id tale fecisse aio occi
dendi, ꝙ iste aius nō possit aliquo modo ꝓ-
bari p testes, eo, q̄m aius p actus exteriores
non vere sed ficte comprehendit, vt latius
ibi per eum: quia dico satis ɔstare est pdictis
aium demonstrari, & ꝓbari verbo aut facto,
& ex coniecturis, vt ēt voluit Bart. in l. si concu
bina. §. 1. supra re. amo. & in l. si cui. §. 1. su-
pra de accus. & Bal. in l. libertæ. C. de oper. li
bert. dices, ꝙ qualitas factoꝝ describit quali-
tatem intellectus, qd' idē voluit ipse Hipp.
61 in l. 1. col. 4. num. 27. C. de sic. † Præterea cau
sæ criminales non decidunt iuro ipsius rei
vt est tex. in l. fi. C. de ꝓb. & in c. nos in quen
quam, 2. q. 1. & vult Bar. in l. maritus. supra
eo. ti. & in l. admonēdi, & ibi Ias. & alij repet.
supra de iureiur. & Bal. in l. in bonæfidei, col.
1. vers. 5. oppono. C. de iureiur. & in l. 1. col.
2. vers. oppono. nam cōtumax. C. qūo, & qñ.
iud. nulla. n. est difficultas ꝙ qlibet reus ad
hoc vt euitet pœnam, & vitam conseruet, iu
rabit non semel, sed p centum vices, ꝓut la-
te insistit idē Hippol. in d. l. si maritus, & in
62 sua pract. in §. postq̄, in prin. † Præterea nō
stat iuro alicuius de dependentibus ab aio,
quoties pōt ꝓbari ex coniecturis, ita voluit
gl. in clem. 1. in fi. de pœ. ibi hoc tenet Card.
in vltimis verbis, & sequit Fel. in c. sign̄ati. el
1. col. 2. vers. 3. fallit de homi. Non ob. gl. alle
gatæ p Hipp. in d. cons. vt est illa in §. aliæ.
inst. de actio. & in d. c. sign̄asti, & qd' voluit
Pet. de Anch. in cons. 158. qa oēs illæ gl. &
decisiones loquunt in causa ciuili, ꝓut est le
63 gere in oibus illis decisionibus. † Nam cau
sę ciuiles alio modo regulant ꝙ causę crimi
nales, vt p Bar. in d. l. admonēdi. & tresdecim
drās ponit ipse Hipp. in sua pract. in §. expe
dita col. 8. & seq. vbi ponit ēt drīam in iuro.
Non ob. alia gl. in l. si cui ꝓut dicā infra qa
loquitur de iuro purgationis. Aduertendum
est circa pdicta ad vnum dcm̄ Bar. in d. l. ma
64 ritus, in fi. q distinguendo dicit. † Qd iurm̄,
quod defertur à iudice in defectum ꝓbōnis
reo ad absolutionem, bene pōt deferri. l. præ
senti §. si cubi. C. de his qui ad eccle. conf. &
dr iurm̄ purgationis, nam de hoc d. Bar. nul
lam facit mētionem Hippol. in d. l maritus,
nec alibi, & tñ ipse Bart. vr innuere, ꝙ reo
pōt deferri iurm̄ pro causa criminali p ipm̄
iudicem. Et ideo ꝓ intellectu dicti loci Bart.
est sciendum, ꝙ qñ aliquis est infamatus de
aliquo crimine, nec sunt ꝓbōnes, aut ꝑsum
ptiones contra eum, & illa fama perdurer,
quæ ēt non habet totum à probis personis,
65 vel à quocunq;. † Tunc iudex qui videt illū
talē laborare infamia debet deferre ei iurm̄,
& ille corporaliter iurabit se esse immunem
à crimi

à crimine,super quo dr̃ infamatus prout est tex.in c.1.2.& 3.de purg.cano. Et illud dr̃ esse iurm̃ purgationis, & ita de hoc loquitur Spec.in tit.de abol.in §.2. per totum tit. Et illud tale iurm̃ erat in vsu de iure canonico & raro reperiebatur cautum de iure ciuili,vt dicit Anch.in c.excõm.de hær. & dicit reperiri in l.vbi.C.de fal. & ꝙ nõ recordaẽ,ꝙ de iure ciuili pp infamiã,quæ remanet, debeat se purgare,sed Ioan.de Ana.in d. c. excõm. col.4.in vers.qui aũt in primo nota. dicit reperiri multos casus, in quibus quis de infamia se purget.alleg.tex.in d.l. p̃senti,& in l. Marcellus,supra ter.amo.& in l. lex Corn. §. hac lege, supra de iniur. in quibus hr̃ de iurõ purgationis, quod ſm ipsum dr̃ purgamentum necessarium de quo in l.gñaliter in ptinc.supra de iureiur.& adducit tex. in authen.Gazaros.C.de hær. & in l. fi. supra de requi.te. in quibus ſm ipsum expresse dr̃ de purgatione, & hoc modo intelligit dictum Bart.in d.l.maritus,ꝙ loquatur de isto iurõ prout ẽt ipsemet Bart.exprimit ibi dicendo & dr̃ iurm̃ purgationis, & de hoc ẽt iurõ loquitur gl.in l.si cui,in §.iisdem, supra de accus.& clarius gl.in l 1.C.de fic.& sic Bart.in dicto loco intelligendus est,ꝙ iudex deferat iurm̃,qñ de crimine non est probatio, neq; præsumptio contra aliquem, sed tm̃modo est infamatus vndecunq; proueniat talis infama,& de hoc iurõ loquitur Spec.in tit.de fur.in col.3. vers. quid si peregrinus dicens, ꝙ si peregrinus,qui vadit,vel redijt vltra mare,intrat nauẽ,vel tabernã, vel stabulũ, nec ostẽdit res.quas hẽt,ꝙ tũc si pdanẽ res,non staẽ eius dicto vel iurõ. sed bene potest cogi caupo,vel stabularius,vel nã iurare, ꝙ res illas nõ subtraxit,nec subtrahi fecerit, & erit sacrm̃,per qđ quis purgaẽ,cum de eius mala ꝯscientia q̃rit ab eo,allegat tex.in d.l.præsenti.& l.fi.C.de iut.do.impet. & in l. fi. C. de bo.auc.iud.pos.idẽ voluit Bald.in l.1. C. loc. in vers. & no. dicens,ꝙ hospes teneẽ de ammissione rei,ẽt ꝙ locus sit fractus, ĩ quo erant, & hoc de gñali præsumptione, quæ est contra hospites,ꝙ sint rapaces ex mente Nic. de Matar. si tñ erunt bonæ famæ tunc debent se purgare per iuramentum suum.

Indicia vero homicidiũ p̃cogitatũ demonstrãtia sunt infra posita, in qbus tñ aduertẽdum esse puto,ꝙ aliqua ex infrascriptis non sunt de per se sufficientia ad faciendũ plenũ indiciũ. Sed vnũ coadiuuat aliud, ex quo deueniri põt ad torturam, vt dixi in p̃missõ 6. Et de istis indicijs demõstrãtibus homicidiũ ex proposito ponunẽ sex p Alb.in tract. statu.q.64.in 3.par. & in l. ex si amicis domũ, supra de adul. & per excellentissimũ p̃ceptorẽ meũ Mant.in cons. 325. nisi innocentia, col.3. vbi ponit septem indicia tractatus,&

66 pẽsamẽti. † Et p̃cedendo sup illis diuidam ipsa indicia in tria tp̃a,vt dicit Cic.in lib.2. Rethor.ad heren.in prin.in causa ꝯiecturali in verbo argm̃. In p̃teritum,instans,& p̃ñs; prout ẽt sensit Bald.in l. mulierem .C.si qs alt.vel sib. dicens,ꝙ dolus,& fraus probanẽ à priori, & posteriori, & ab vtroque simul iuncto.l.si qui adulterij.C.de adul.& vt dicit Bart.in l.in furti.§.ope.supra de furt. dũ cõsiderat auxiliũ ante delictũ,in ipso delicto, & post delictum. ideo videbimus de tẽpore ante homicidium per infra posita indicia.

67 † Præparationes, & ordinationes indiciant pensamentum,& homicidium p̃cogita

68 tum,vt puta. † Emptio armoꝝ, quæ in vsu non ita frequenter hñr, & maxime in emente. Item,& exercitatio in armis,vt est ludus scrimiæ in eo,qui non erat solitus, & maxime si p ætatẽ id sibi non licebat, & repertũ fuit homicidiũ cõmisisse cũ illis armis,cum qbus exercebaẽ. Item si cum armis per eum solitis deferri experientiã aliquã fecit sup clipeo,vel toraca, vel simili gñe armaturæ, & cũ illis homicidiũ fecit, put vidi,ꝙ qdam fecit experientiã sup armatura cũ pugione, an p̃trãsiret ipsam armaturã,& in die sequẽti interfecit hoiem, repertum fuit hunc p̃cogitasse,homicidiũ,& in tortura ꝯfessus fuit, id tale appẽsate fecisse,& luit penas debitas, & qđ eã experiẽtiã faciebat ad hoc,vt videret, an pugio esset sufficiẽs ad interficiendũ eum hoiem, quẽ pcusserat,q armatus incedebat. Itẽ si arma habiliora ad incidendũ, & vulnerandũ,vt puta (prout vulgo dr̃) limare fecerit,vel molare,de quo loquiẽ Par.de Put. in tract.synd.in verbo.mandauit col 6. vers. si quis reperit,prout ẽt vidi in alio,qui eo modo p hoie interficiendo arma p̃parauerat, & repertus fuit ex p̃posito hoiem interfecisse.Itẽ si reposuit arma in aliqua domo,vt eustodirent,& ibi p̃pinq; homicidiũ fecit. Itẽ si p̃monuit amicum, vt audito rumore dẽet accurrere cũ armis,vel si p̃monuerit amicũ, vel aliũ,ꝙ audito rumore nõ ammoueret,se

quis

qa res ad ipsum non ptinebat. ista.n.ppara méta,&ordinationes.& alia similia faciut in diciũ,ꝙ homicida tale delictũ ex ꝓposito,& appẽsate fecerit vt voluit Cic.i d.lib.2.Reth. in c.in causa ꝯiecturali,in verb.argũ ibi,nñ quid apparatit.& Bar.hic col.2. vers. itẽ qđ fuit visus,& Ang.in l.fi.C.de qſt. quẽ sequit Par.de Put.in tract.synd.in verb.viso de indicijs,col.1.char.109.& Brun.i tract.de ind. col.12.vers.itẽ dat aliud, vbi determinant p hęc indicia posse deueniri ad torturam,si aliquis infamat de homicidio,eo magis aũt dicendũ est in faciẽdo indicium sup pensamento,cũ de ipso actu homicidij ꝯstet,& tmmodo deducat in qõnem,an propositum interuenerit in homicidio ipso,& pdicta omnia demõstrẽt præcogitationem,cũ ad eũ finem homicidij tendãt,& est tex. hoc ꝓbans in l. 1.§.vi possidere,supra de vi,& vi arm. ibi q in hoc ipsum optatus, & præparatus venit.

69 †Facit ꝓ hoc ꝙ in ꝓbandis occultis q̃ ex pͣsumptionibus, demõstrant prout in adulterio,ex pparatorijs inducit ꝓbatio, nam deosculatio,iactus manillaꝝ,apparatus, ꝯiuia,& alia similia pparatoria ꝓbant adulteriũ,vt est gl.3.in l.qđ ait lex supra de adulter.& ibi Bart.& idẽ Bart.in l.2.§.fi.& in l.c. 5.supra eo.& tex.in c.pterea,de testib. & ibi Doc.Sed aduerte ꝙ gl.in d.l.qđ ait lex,dicit reptum in rebus venereis esse illũ q. pdicta facit,& ẽt dicit Bart.in d.l.c.5. res venereae esse pdicta.Attñ Bud.in suis anno.secun. an no.35. reprehendit locũ illũ Accursij ꝓ mul torũ auctoritatẽ volens rẽ venereã esse, qñ pudenda in pudendis, vel in obscena in obscenis sunt posita,ꝙ puto in l.illa I. C. sensisse,dũ dicit, si in ipsa turpitudine filiam deprehendat, hñs respectũ ad actũ ipsum carnalẽ, dũ postea subiũgit verba Labeonis cõfirmãtia pdicta dũ dicit,in rebus venereis,ꝙ idẽ est cum pdictis. Adduci põt ad pmissa illud,ꝙ dicit Bald.in c.tuæ,de proc.ꝙ ita punit mulier,q̃ osculum luxuriosum dat,quem admodum,& ꝓ adulterio, ꝙ Dec. intelligit quo ad pbandũ adulterium, & non quo ad pdicta,dicens illa esse pparatoria, vt vult in rub.C.de eden.in princ. & in rub. de prob. extra,& in c. cum super col. 1. de off.del.

70 † Transitus non solitus, & istud indicat pensamentum.Si .n. ego in regione non ita frequẽtata, & per quã aut nunq solitus sum iter facere, si p ipsam transitũ faciens repto hoie ipsum interficio,indiciũ orit, ꝙ id præcogitauerim,ex transitu nanq; in solito oritur indiciũ,ꝙ ptransiens homicidiũ cõmiserit. Si eo sero homicidij ibi fuerit visus, nec erat solitus p ea loca ptransire, ita determinat Cic.in d.l.2. ad Heren. ibi nam quo in loco præter ꝯsuetudinẽ fuerit,& Bart.in d.l. fi.col.2.in fi.supra de qõ.& Saly.in l. fi. col. 2.C.de qõ.& Par.de Put.in d. tract. de syn. in verb.viso de indicijs,col.1.char.110.allegat tex.in l.3.§.eiusdẽ supra de testi.eo. magis dicendum est,ꝙ secuto effectu homicidij occidens habuerit aium occidendi, & pcogitauerit ipsum homicidiũ, & ꝙ venerit illuc gratia interficiendi,cum aliud pͣsumi,nõ possit.Facit pro hoc id,qđ dicit Bart. per illum

71 tex.in l.2.C.de curs.publ.lib.12.†Quod reptus extra viã publicã habet malam suspitionẽ ꝯtra se, vt est in portante ꝯtra deuentũ p tex.in l.si q s.eo. tit. quod sequit Ioan. And.de Plat.in d.l.2.Dicẽs,ꝙ eũtes p viam non publicam nec ꝯsuetam hñt præsumptionem ꝯtra se,& idẽ esse in eo,q ingredit, vel egredit ciuitatem aliunde quam per portam publicam,& ꝯsuetã l.fi.supra de rer.diuis. In homicidio aũt puro non ita simplr̃ habeas transitũ insolitũ ꝓ indicio, vt quis torqueatur,cũ sit indiciũ remotũ à maleficio & ideo alia requiruntur, vt dixi supra in 6. pmisso.

72 † Frequentatio vie,in qua delictũ est cõmissum. Si.n.Titius visus fueris per plures vices pertransire per aliquam viam eundo, & redeũdo vno die,vel diebus successiuis,& eodẽ vel sequẽti, vel alio die nõ multũ post interfecerit hoiem in eadem via, pͣsumptio orit ꝯtra ipsum,ꝙ sæpius eam viã transierit causa cõmittẽdi tale homicidiũ,& ad id animum applicauerit,vt sensit Cic.in d.l. 2. ad her. ibi vbi fuerit,vbi visus sit,facit tex. in l. iusto supra de vsuc. vbi p p frequentiã rei id statuit,& in l.legatis.§.si vnus,supra delega.

73 3.Et dicit Rayn.in d.l.iusto.†Quod si quis reperit mortuus in strata publica.nec appareat occisor,ꝙ ille pͣsumit occidisse, qui frequentabat locũ illũ, ea nanq; loci frequẽtia indicat frequẽtantẽ,ꝙ occiderit,idem voluit post Ray.Ang.Raph.Cum. & Imol. in d.l. iusto,& vt in præcedenti indicio dixi.Si frequentatio viæ facit pͣsumi frequentantẽ occidisse,eo magis ꝯstito ꝙ occiderit, pͣsumendũ

74 est,ꝙ appensate ad id ꝓcesserit. † Et rõ est. Quia ex actuũ ꝓportione, & aptitudine pͣsumitur

ſumitꝛ maleficiũ arg.l.ſi dolo.& l.dolus.C.de
75 reſcinden.vend.†Indiciũ vero ꝑ homicidio puro facit frequentatio viæ (vt iã dixi) & re pto cadauere in via,ſi ignoratꝛ, à quo ſit interfectus,p̃ſumitꝛ contra frequentantẽ, & in dicatꝛ ad torturam, ita determinat Ang. in tract.malef.in verbo fama publ. col. 9. ver. qd aũt ſi quis in ſtrata. Idem voluit Bolog. in addi.ad tract.de torm. Guid. de Suz. col. 7.& Par.de Put.in tract.ſynd. in verbo ſi q̃s eſt inuentus.Vltra prædictos videlicet Ray. Ang.& alios ſupranotatos in d.l. iuſto. Sed aduerte ꝗ Aret. & alij ſupranominati i ſuis tract.alleg.Bart.& Bal.& Ang in diuerſis locis,& maxime in d.l. iuſto. qui tñ nihil dñt de hac re,ſed voluerũt allegare Ray.& alios ſupranominatos i d.l.iuſto. idẽ voluit Alex. referẽs.Rayn.& Ang.in ꝯſ.l.viſis,& opportune ponderatis,col. 3.verſ.cõprobatꝛ,vol.1. ſubdens, qđ eodem modo p̃ſumitꝛ incendiũ ꝓceſſiſſe à facto ſerui, ſeu miniſtroꝝ eius q hẽt mercantias in forticis ꝑ ꝑ conuerſatio-
76 nem,quam hñt in eis. †Intellige p̃dicta . ꝗ in homicidio puro frequẽtatio p̃dicta non ſit ſufficiẽs ad torturã,ſi frequẽtans eſſet homo,bonæ ꝯdõnis, qui cõſueuerat ꝑ ſtratam illã tranſire.cũ ſit indiciũ nimis gñale ꝑ ea , q̃ not.Bart.in l. fi. ſupra de qõ. ita intelligit Imol.in d.l.iuſto,volẽs reſtringere dictum . Ray. Atñ.Ray.& Cuma.& ibi idẽ ſenſeriit, dũ dñt,ꝗ frequentans p̃ſumitꝛ occidiſſe,maxime ſi talia cõmittere ꝯſueuit,arg.tex. in l. ſi cui.§.ijſdẽ.ſupra de accuſ.& in l.ſi ita.§.fi. ſupra de fun.inſtr.& idẽ ẽt ſenſit Aret. in d. verſ. qd aũt ſi q̃s in ſtrata . Dicens p̃ſumi,ſi ille erat malus homo, & ſic cõſtat ex mente p̃dictoꝝ , ꝗ ex frequentatione ſimplici non inducitꝛ indiciũ ad torturã,niſi alia ꝯcurrãt, & q̃uis addentes ad tract. Aret. in dicto loco ſibi ipſis attribuant hanc reſtrictionẽ.Tñ (prout dictum fuit) Antiqui & clarius Imo. dant illam intelligentiam. Facit ſm ipſos,ꝗ voluit Ric.Ma'umb. in queſt. q̃ eſt nihil 14.
77 incip.Cũ in ſtatuto Ciuitatis Paduæ. †Vbi vult,ꝗ ſtante ſtatuto,ꝗ male auiati teneantꝛ de maleficijs cõmiſſis in ſuis villis,ꝗ ex hoc ſolo , ꝗ reperiatꝛ corpus interfecti iacens in terra in quadã villa,nec apparet q̃s maleficiũ fuerit ꝑpetratus,nõ tenetꝛ villa,cum corpus mortuũ non p̄beat teſtimoniũ de loco cedis, niſi ꝯſtet hoies illius villæ eſſe malefactores,& ibi ꝯuerſari,& morari,& alia verisimilia ꝯcurrant,nam tunc villa teneri,quod idem voluit Alb.in quæſt.74.in 2.par. referens q.Ricar.ad literam,& ſequitur Bald.in l.3.in §.cognoſcit ſupra de off.præfec. vig.
78 † Armoꝝ delatio in non ſoluti ſolito, & non hñte iuſtã cauſam deferendi, ſi per deferentẽ homicidiũ cõmittatꝛ,p̃ſumitur, & indicatꝛ,ꝗ ex propoſito arma detulerit cauſa ho
79 minẽ interficiendi. †Nã deferens arma maliuolum habet aĩum, vt eſt gl. fi. tit. de pac. conſt.& eor.viol.& ibi hoc not.Bal & Mar. de Lau. in verſ. ſi quis ruſticus,& ẽt voluit. And.de Iſer.Præpo.Aluar. in d. tit. in verſ. mercator,& Alex.in additio.ad Bart.in l.1. ſupra ad leg.Iul.de vi.pub. Vbi oẽs concludũt deferentem arma malum aĩum hẽre, niſi ex cauſa deferat,vel ea ligata habeat,vel prout dicit Præpo. & Aluar. ꝗ licentiã habeat, & dicit Mar.de Lau ꝗ cauſa,an ſit iuſta portãdi arma, relinquitꝛ arbitrio iudicãtis inſpecta perſona,& tp̃e l.1.& 2.C.ad l.Corn. de
80 ſica.l.1. C. vnde vi. † Facit pro hoc illud,ꝗ armorum vſus r̃lr eſt interdictus, & prohibitus,vt in l.1.& in rub.C.vt arm.vſu. lib. 11. & in auth.de arm.in § finaũt.& per Bart. & Ang.in l.1.per illum text. ſupra ad l.Iul. de vi pub.& per Abb.& alios in c.clerici,de vit. & hone.cler.Et dicit Franc.Brun.in tract.de
81 iud.col. 14.† Quod ille qui ſe armat de rixa,& bello præſumitur cogitare,alleg. Bald. in l.1.C.de ſer.fug.col.1.verſ. ex conſilio,& in l. vt vim ſupra de iuſt. & iur. & pro indicio ad torturam hanc delationem armorũ ponit Iac de Bel.in ſua prac.crim. in tit. de q̃ſt.in col.16.in fi.dicens,ꝗ gladij delatio eſt indiciũ,nã deportantibus arma lex male p̃ſumit vt in auth.de mand.prin.in §.fi.qđ dictũ intellige(vt iã dixi)nulla ſubſiſtẽte ad de
82 ferendum arma cauſa legitima.†Et hoc magis p̃ſumi debet,ſi defert arma euaginata,ex eo .n.p̃ſumitꝛ ſe ꝑparaſſe ad aggreſſurã d.l.1. §.vi poſſ.dere,ſupra de vi,& vi arm. Et ponit Cæp.in conſ.28.col.2. ver.2. quia.
83 † Armoꝝ genus,& iſtud oſtẽdit aĩum, & p̄mediationẽ ad occidendũ,nam ſi q̃s ambulauerit cũ armis haſtatis,vel cũ arco,& ſagitis,vel cũ arcobuſio, vel ſimili gñe armorũ . quę faciliter hominem interficiunt,& vulnerando occiderit,indiciũ eſt,ꝗ habuerit animũ ad occidendum,& id præcogitauerit,vt eſt tex. & ibi not. in l. 1. in §. diuus . ſupra ad leg.Corn.de ſic. & in c. ſignificaſti . el 2.

& ibi

& ibi Doct. de homic. Et dicit Bal. in cap. 1.
84 de præsump. † Quod ille qui alium sagittat cum arcu, vel balista, vel lăceam mittit in ipsum, præsumitur hře animum occidendi, in telligendo, qñ mittit iaculum cum ferro. Et cũ sequitur Fely. in d.c. sigñasti, col. 3. nu. 8. & dicit Bal. in l. sed & si. § si magr, supra ad l. Aquil. ꝙ ex gñe armoꝝ præsumitur aius, & atrocitas maleficij ꝑ tex. in d. c. sigñasti. & idẽ dicit Flor. in d. §. si magr, nulla facta mentione Bal. quem tñ refert, & sequitur Ioã. de An. in d.c. sigñasti, col. 10. vers. not. ꝙ moderamen, & Bal. & Saly. in l. 1. C. de emen. ser. & Alb. in d. l. 1. §. diuus, & Cyn. in l. is ꝗ cũ telo. C. de sicar. idem determinat, & deducit Hipp. in l. 1. col. 5. C. de sicar. & cons. 76. dñe Deus, & Cæp. cons. 44. Magnificæ, ante fi.
85 † Asportatio bonoꝝ, ante homicidium facit indicium pensamenti, nam si portauero res meas de loco ad locum, & maxime ad eum locũ, ad quẽ poterã ꝯfugere, vel saltem preciosiora, ex eo demõstrat aius ad interficiendũ, & uerificat secuto homicidio. ita no. Saly. ĩ l. si col. 2. ver. nũc trãseam' ĩ fi. C. de q.
86 † Alienatio bonoꝝ suoꝝ inducit malum animum, & ꝑmeditationem ad homicidiũ. & ista talis alienatio ꝯsideratur, prout dicit Bar. in l. post ꝯtractum supra de dona. ex sex
87 ꝑsumptionib. † Prima est, si donauit, uel uendidit bona sua, nam ex donatione; seu vẽditione ꝑsumitur malus aius, ꝓut ẽt cõsiderat Alex. ibi in add. post Bal. in l. 1. C. ꝙ bon. ce. poss. & in l. pen. C. de bon. dam. & Cy. ibi. & dcm Bar. sequunť Raph. Cu. Imo. & Ro. ibi. Idem Bar. in l. 3. §. eoꝝ, supra de pri. cred. Et Io. An. in add. ad Spec. in ti. de ꝑsump. in ver. pone ꝙ Tit. & Luc. de Pe. in l. queãdmodũ, C. de ag. & cens. lib. 11. col. 2. ꝙ ẽt loquiť de casib. de qbus infra. Istud intellr cõiter per Doct. post Bar. quoties est inimicitia cũ aliquo, & secutum sit delictum in eius ꝑsonã, vt ex ea causa dicatur, & donasse, & animum ad delinquendum habuisse arg. tex. in auth. post iam. C. de sec. nup. & in c. fin. de renunc. in 6. Secunda est præsumptio, quoties qs donat partem bonoꝝ alicui propinquo subsistente tñ prædicta causa inimicitiæ, uel consimili, & magis credendum est, illud euenisse ex donatione facta ipsi propinquo, de quo credendum est, ꝙ magis se confidat, & possit suffragari ex re donata, & ꝙ etiam non secuto delicto sibi restituat, ꝓut deducit Pau. de Mon. pie. in d. l. post ꝯtractum, ĩpugnando opin. Imol. & Rom. dicens ita practicari.
88 † Tertia est ꝑsumptio si donando, vel alienãdo, ex post reperiatur in possessionem, nã tunc signum est donasse fraudulenter, & dolose, & animo delinquendi, restringiť tñ per Bar. & alios ibi. Si emptor, vel cui facta est donatio fructus habuerit, vel alienatio sit facta cũ reseruatione fructuum, vel ꝙ facta donatione, vel venditione discesserit, vel mortuus fuerit acqrens. Quarta est præsumptio, quoties quis donauit, vel uendidit clam, ut puta ex chyrographo subscripto à testib. uel sine, uel adhibitis testib. sine scriptura, nam tunc ꝑsumptio est mali animi, & uolẽtis delinqre. Quinta est ꝑsumptio, si post donationẽ, vel venditionem inimicum interfecerit statim, aut ex paruo interuallo, qd' est arbitrarium iudicis in uidendo ex qualitate personæ, loci, & tpis, an sit magnum, vel paruum interuallum, ut per Doct. in d. l. post contractum. Restringitur hoc, ut non ꝓcedat, si interfectus fuit ex improuiso, nã ex subsecuto homicidio ẽt in continenti non est ꝑsumendus malus animus, ut ẽt dicam infra in uerb. inimicus, in prin. Sexta præsumptio est, si in donatione apposuerit ꝯdõnem, ꝙ valeat, si bona eius ꝯfiscabuntur. Nam claꝝ est esse aium ad occidendum, qui uerificatur, eo secuto.
89 † Inimicitia inducit tractatum, & cogitationem ad interficiendum ꝓcessisse, si qñ cõstat de ipso interfectore, & ille ꝓut dictum fuit interficiens erat inimicus, nã tunc oriť indicium contra ipm, ꝙ appensate, & apostate, & præhabito tractatu interfecerit eum.
90 † Inimicus .n. mala semper cogitat de inimico. l. inimicitia, supra de his qb. ut indig. d. l. 1. §. præterea, hoc tit. l. 3. §. non solũ, supra de adimen. leg. c. repell. & cap. cum oporteat, de accus. & ita determinat Alb. in d. l. & si amici domũ, supra de adul. & in trac. statu. in 3. par. qõ. 64. Intelligo prædicta sine aliqua distĩone, ut locum habeant in quocunq; inimico siue capitali, siue non capitali, nam ex effectu demonstratur ipm esse inimicum capitalem, eo ꝙ illum, cum quo erat inimicitia interfecit, ꝙ secus esset in indicio, qd' oriri dẽt in homicidio puro, nã tunc reqritur inimicitia capitalis, ut dicã infra. Intelligas ẽt, ꝙ tunc demum inimicitia faciat indicium pensamenti. Si modo ex processũ nõ appareat homicidiũ fuisse ex iprouiso, vtputa, qd' obuiati

obuiati sint à casu, uel q inimicus occisus fuerit aggressor, vel q sit pura rixa præcedētibus verbis, nam tunc ex inimicitia non dat pensamētum, ut determinat Bart. in d.l. post ꝯtractū, de don. in 2. col. ver. 5. p̄sumitur, vbi si rixa fuit inopinata, ēt q causa præcedat, vt voluit Bal. in l. 1. in fi. C. ad l. Corn. de sicar.

91 † Inimicitia ex triplici causa oritur. Ex iniuria. Ex lite: &, Ex opinione. Primū signū inimicitię est, si iter partes iniuria est iducta.

92 † Iniuria aūt inimicitiā gñat in casib. infra enumeratis, & hæc triplr̄ causat. Re, Verbis, &, Lr̄is, ut in l. 1. §. 1. & l. lex Cor. in fi. supra de iniur. Re fit iniuria in casib. infra positis.

93 † Occidens ꝯsanguineum, vel affinē meum mihi iniuriam facit, & inimicus efficitur ita Bar. in l. 3. in § fi. supra de adim. leg. all. tex. in d.l. lex Corn. in princ. Idem uoluit Bal. in cons. 41. p̄supposito statuto, vol. 5. dicens, q testis repellitur uti inimicus capitalis. si ille ꝯtra quem deponit fuit ad occidendū frēm ꝯsobrinum ipsius testis, ea rōne, quia præsumitur inimicus ille, cuius fr̄ est inimicus, immo oēs de gñe. l. 1. C. si quac. præd. potest. l. humanitatis. C. de excus. tut. & per not. in c. 1. de eo qui interf. frat. domi. sui. Subdens.

94 † Qđ inimicitia capitalis est illa vbicūq; offensus directe, vel p obliquū se uindicaret, si posset, hoc idē uoluit Luc. de Pe. in l. 1. col. 2. vers. itē p p homicidium. C. de his q se def. lib. 10. adducit tex. q hoc determinat in c. fi. de spō. in Lōb. & hāc inter capitales enumerat Hip. in l. 1. §. præterea, nu. 58. supra de q.

95 † Verberans, pulsans, domum ue meam ui introiens mihi iniuriā facit d.l. lex Corn. & inimicitia oritur. Nā cū primū qs offensus est in p̄sona, statim fit inimicus not. Bal. in l. in his. §. nālis, supra sol. mat. & dicit Luc. de Pen. in d.l. 1. C. de his q se def. lib. 10. col. 2. ver. & scias q ex offensa illata oritur inimicitia, mò si atrox iniuria inducit, ut puta, si vulnus illatū, vel os alicui p̄cussum sit. l. p̄tor edixit. §. fi. in fi. supra de iniur. & §. atr. ist. eo.

96 † Et ex atroci iniuria paratur inimicitia grauissima, ut per Bart. in l. 3. §. fin. supra de adimen. leg. quem sequitur Alexand. consil. 99. in causa inquisitionis, colum. 1. volum. 1.

97 † Bona nr̄a tollēs nos iniuria afficit, & inimicus nr̄ p̄sumitur c. idē cū qs, de rest. spol. & ibi Inn. dicens p̄dicta p̄cedere siue ui, siue clā hic talis bona nr̄a abstulerit, quod ēt sequitur Abb. ibi in 3. no. & But. Imo. & Car. cum ēt ex spoliatione rei particularis detur inimicitia capitalis. c. accedēs. el 2. ut lite nō ꝯtest. & ibi But. in 5. not. & Imo. adducētes illud vulgare, non est amicus nr̄, qui bona nostra tollit, qđ idē sequit Abb. ibi, & Mat. Soz. in 7. not. & Ioā. de Anan. in c. cum oportet, col. 2. in fin. & ibi Fely. col. 6. num. 13. de acc. Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. C. de his q se def. & Hip. in l. 1. §. præterea, hoc tit. nu. 43. Limita p̄dicta (vt non procedant) qñ res ablata est uilis, nam tunc nō oritur inimicitia capitalis, ita no. Abb. & Mat. Soz. in d. cap. accedens.

98 † Vxorem, vel alienam terram detinens cōtrahit inimicitiam cū eo, cuius sunt, eo modo, ut si secutum sit homicidium, de ipso detinente p̄sumatur appensatū, & p̄sona illius, cuius est vxor, vel terra, si occiderit. Et q sit inimicitia capitalis est tex. i d. c. acc. ut lit. nō ꝯtest. & ibi Bal. ad hoc not. q dei inimicitia capitalis, qđ ēt voluit Abb. Ioā. de Anan. & Soz. ibi, & Hipp. in d.l. 1. § præterea, nu. 58.

99 † Detinens in uinculis p̄sumitur ꝯtrahere inimicitiam cū detento, cū ipsi iniuriam faciat, & corporalis sit, & ex ea inimicitia oriatur nā ille (q detinet aliquem in uinculis) p̄sumitur inimicus, & odiosus arg. tex. in l. in ipsius. C. fam. erc. & ibi hoc not. Bal. in 2. no. & in l. ign. in fi. C. ad exhib. & in auth. si dicatur, imò carcerans aliquē iuste largo modo dr̄ facere iniuriam l. cum filij. C. qui bo. ced. pos. Fely. deducit hæc in c. cū oportet, col. 6. num. 13. de acc. Et q detentione oriat inimicitia, uoluit Hipp. in l. 1. §. præterea, num. 58 supra de qō. & in ꝯs. 26. col. 2. num. 8. Et dicit Amad. de Cast. in tract. de synd. in verb. supra dictus Dñs ptās, in ver. aduerte q testis non est idoneus ꝯtra officialē, q a ab eo fuit carceratus, q a præsumitur odiosus, infero & hoc, q tortus p iudicē presumitur inimicus, cum p̄cedat detentio in carcerib. tralē. Et ēt q a ex causa pecuniaria oritur inimicitia, p ut dicam infra, & tñ quælibet pœna corporalis est maior, & grauior, quam pecuniaria damnatio l. in seruorū, in fi. infra de pœnis.

100 † Expellens aliquem de domo p̄sumitur odio p̄sequi ab expulso, & eius inimicus iudicatur, nec pōt testificari ꝯtra expellentem vt est tex. in arg. in l. Lucius Titius, in §. L. Titius damam, & ibi hoc not. Bal. supra de leg. 2. refert eū, & sequi Alex. in l. 1. in add. ad Bar. q incipit oppono ꝯbō, supra de test.

& re-

& refert, & sequitur prædictos Hipp. in d. l. 1. §. præterea, numero 54. supra hoc tit.

101 † Diuortium si secutum fuerit inter maritum, & vxoré, oriuntur inimicitię inter eos, ita est tex. in l. Cic. in 2. rñ. ibi ne iam inimico marito infra de pœ. & ita p illũ text. not. Luc. de Pe. i l. 1. col. 2. C. de ijs q se def. lib. x.

102 † Non obediens superiori, nec eius statuta seruãs p̃sumitur eius inimicus gl. est in c. si diaconus, in verb. & inimicos, l. dist. q̃ dicit not. q eo ipso q aliqs non obedit p̃lato, est eius inimicus. 24. q. 1. c. qm̃ uetus, istud idẽ determinat Præp. & Dom. de S. Gem. ibi in 4. not. idẽ voluit Luc. de Pe. p eã gl. in l. 1. C. de his qui se def. lib. 0. istud idẽ determinat Alb. in auth. si testis. C. de test. in 1. col. dicẽs, q si subditus spoliat p̃latum, vel superiorem subtrahendo se ab eius obedientia, q bus est obediendũ ẽt lite pẽdente, ẽt à subiectis, qui eos accusarunt c. olim de acc cõnumerat̃ inter inimicos. Subdens q ideo Canõ dicit de spoliatio ꝯtra spoliatores, nec nudi ꝯtẽdere, nec inimicis inermes opponere nos debem⁹ cap. op3. q 3. c. 1. frequens de rest. spol. lib. 6.

103 † Non osculans dũ datur pax in celebratione missæ, vbi ex ꝯsuetudine dat̃ osculum, p̃sumit̃ inimicus nã ex ꝯsuetudine aliquaꝝ ecclesiaꝝ p̃lati inferiores admittunt̃ ad osculum pacis p epm̃ c. de delicto, de p̃ben. & nõ admittens recusat̃, quia præsumit̃ inimicus not. Card. Abb. & Barb. post gl. in c. cũ sup, de off. deleg. Et dicit Host. ibi, q signum est rancoris non admittere ad osculum pacis, qđ ẽt uoluit Steph. Auf. in tract. de recusat. vers. 39. & Hipp. in d. §. præterea enim 52.

104 † Verbis iniuria fit, si qñ ꝯuicium scm̃ fit in aliquem prout est tex. in d. l. 1. & in l. item apud Labeonem. §. 1. & non tm̃ oritur, si p̃sentialiter alicui uerba iniuriosa, & diffamatoria sint prolata, verumetiam si absenti, ut puta ad domum stationem, vel tabernã ꝓferani, ut est tex. in d. l. itẽ apud, in princ. & ex verbis iniuriosis capitalis inimicitia orit̃, ut est tex. in c. ueniens, in prin. de iureiur. & ibi Bal. no. in fi. quẽ referunt, & dñt esse menti tenendũ, Mod. in d. § p̃terea. Sed ante ipsum idẽ determinat Ias. in l. ꝓcur. C. de ꝓcur. p illum dcm̃ Bal. & est tex. in d. l. si inimicitiæ, de his quib. ut indig. bi sed & si palã. Sed istud idem (q ex conuicio, & verbis iniuriosis dicit capitalis, & grauis inimicitia) voluit Anch. Ant. de But. & Im. in d. c. ueniẽs, subdẽs Im. q illud docet expientia, vt ex verbis iniuriosis oriat̃ inimicitia. verba aũt iniuriosa sunt si reimprobo tibi aliqđ maleficiũ, vel crimẽ p te cõmissum, seu aliq̃ iniuriã in te, vel in tuos cõmissum, vt p Bar. i d. l. itẽ apud. §. sed qđ adijcit, Henr. Boych. i d. c. cũ op3 de acc.

105 † Minę faciũt p̃sumi inimicitiã capitalẽ, si minatus est mortẽ gl. in l. licet supra de arb. Bart. in l. 3. §. fin. supra de adim. leg. Alb. in auth. si testis. C. de test. & dicã inf. i ver. minę.

106 † Dicẽs se nocituꝝ, si posset dr̃ inimicus, ut uoluit gl. in c. cum super de off. deleg. & ibi Abb. Car. & Imol. & faciunt ea, q̃ adducit Hip. in d. §. præterea, col. 2. num. 10. dicens, q non tm̃ est inimicus, qui nocet, sed etiam ille q noceret si posset, ut per Bal. in auth. si dicatur. C. de test. & in l. 1. in fin. C. si qua p̃dit. pot. post Barb. in c. repellantur, de acc.

107 † Dicens non diligere Petrum si talia uerba ꝓferens interfecit Petrum, habet indiciũ pensamenti, nam ex illis verbis præsumitur inimicus not. Alb. in l. si inimicitiæ, supra de his quib. vt indig. & in l. metum. C. qđ met. cau. p tex. in c. inq̃sitionis de accus. & p ea q̃ not. in c. cum super Abbatia, in gl. 1. de off. deleg. & ex inimicitia præcogitatio inducit̃.

108 † Dicens se inimicum est inimicus c. inq̃si. §. ad hæc, ver. aut etiam aduersus eos, de acc. ita not. Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test.

109 † Non loquens cum aliquo nec salutans cum esset solitus salutare & loqui, p̃sumitur inimicus tex. est in c. si inimicus. 93. dist. p q̃ iura ita determinat Luc. de Pen. in l. 1. C. de his qui se defe. lib. 10. & gl. in c. cum Adr. 73. distin. quæ dicit, q eo ipso, q quis nõ salutat alium pręsumitur eius inimicus alleg. tex in c. cũ sup, de off. deleg. & ibi Card. Imo. Abb. & alij eam sequuntur, quam gl. refert, & seq̃tur Abb. in c. ad hæc, & in c. repellant̃, in 2. no. de acc. & Ias. in l. apertissimi, col. 2. in ver. & dicit gl. C. de iud. inferens, q iste talis, q non salutat, si iudex est, recusari potest, quod idem uoluit Alb. in l. si inimicitiæ, supra de his quib. ut indig. dicens, q si quis non salutat aliquẽ p̃sumit̃ eius inimicus, ex quo præmissa sunt restringenda in eo. q solitus erat salutare, nã non salutando p̃sumit̃ inimicus, ita Abb. Io. de Ana. & Fel. post ipsos in d. c. repellant̃, in princ. de accus. & Abb. in d. c. ad hæc, & Fely. in procę. decret. col. 5. num. 22.

110 † Literis fit iniuria, cum q̃s librũ, carmẽ, vel historiam ad infamiam alicuius ꝑtinentem

tem ſcripſit,compoſuit, uel edidit, uel dolo
malo fecerit,quo quid coꝵ fieret,& in oibus
illis caſibus,de quibus loqtur tex.in d.l. lex
Corn.in fi.cum l.ſeq.itē ſi quis ſine ſcriptu-
ra in notā alicuius aliqd ꝓduxit puta ueſte
lugubri,uel ſqualida utitur ad iniuriam ali-
cuius,aut barbam demittat,vel capillos ſub-
mittat,vel cantet aliqd, ꝙ pudorem alicuius
lædat,vt eſt tex.in d.l.item apud Labeonē.§.
ait prætor, ſupra de iniur. vel ꝙ fideiuſſores
idoneos reprobet, vel fideiuſſores interpel-
lat exñte parato ad ſoluendū , vel domū ab-
ſentis debitoris ſignet,& alia faciat,de qbus
p Hoſt.& Azo.in ſum.de iniur. & eſt tex. in
l.ſi cred.cū ſeq.ſupra,de iniu.in iſtis.n.oībus
caſibus,ex iniuria orit̄ inimicitia , ut eſt tex.
in c.eum in iuuentute, de purg. can. ibi, ſed
inimicus hō, & p illum tex. Luc. de Pen. in
d.l.1.C.de his q ſe def.lib.10. dicit, ꝙ ille,q
publicat ea,quæ pertinent ad infamiam ali-
cuius,eſt eius inimicus. Pro ꝯfirmatione p̄-
111 miſſoꝵ facit illud.†Quod damnū famæ eſt
maius dāno pecuniario,ut eſt tex.in l.ſi dua
bus infra de reg.iur. & in l.iuſta in princ. cū
gl.ſupra de man.vind.& in l.iuſiur. §.ꝓcur.
ſupra de iureiur.& ibi Alex.in 2.col.ver. itē
no. q dicit per illum tex. ꝙ paꝵ dr̄ quis ꝓui
dere alicui,cum aduerſus dānum pecuniariū
ſuccurritur. Si ēt non ꝯſeruatur aduerſus dā
na honoris,& famæ,cum tale dānum p̄ferat
pecunia.Sed ꝓ dāno pecuniario,& ꝓ lite pe
cuniaria oriuntur inimicitiæ,vt dicā infra er
go,& ꝓ hac re maiori. Cū ēt hēamus illud :
112 †Qđ crudelis eſt q famā ſuā negligit. c.ſi
qs p̄sbr̄,de purg.can.& c.nolo.12.q.1.& di
cit Alb.in auth.ſi teſtis,col.2.C.de teſt. ini-
micitiā oriri,ſi aliqs ſpoliat̄ bona fama q̄ p̄-
cioſa res eſt 9 q.3.c.facta, & magnū damnū
eſt eam amittere.l.infamia .C. de decurion.
113 † Eſt .n. quædam mors ciuilis ꝑdere ho-
norē,ſtatū,& famā.l.pen.inf. de var. & extr.
cog.& l.1.§.deport.ſupra de ꝯtratab.l.fi. ſu-
pra de ca.di. & ideo quibuſcūq; modis redi-
mi pōt infra,de bo.co.qui ſibi mor.conſc.l.j.
114 † Secundum ſignū inimicitiæ eſt,ſi cauſa,
uel lis eſt inter partes,pluribꝰ.n. reſpectibus
pōt eſſe lis , nam qñq; eſt criminalis, qñque
ciuilis.Illa quæ eſt criminalis,aut eſt capita-
lis,aut nō capitalis.illa q̄ eſt ciuilis, aut agit̄
de crimine ciuiliter,aut eſt pſonalis,aut oim
bonoꝵ , aut maioris partis, aut paruæ rei .
Et ideo de omnibus illis uideamus infra .

115 † Accuſatio criminis capitalis gn̄at capi-
talem inimicitiā inter partes gl.eſt in l.licet.
ſupra de arb.& in §.itē inimicitiæ,in verb.ſi
capit.inſt.de exc.tu.& in §. ſi uero qs dicat,
in uer.de crimine,in auth.de teſt.Bar.in l.3.
ſupra de teſt.& in l.3.§.ſi ſupra de adim.leg.
Abb.& Mar.Soz.in c acceđes,el 2.ut lite nō
ꝯt.Alb.in auth.ſi teſtis,colum.2.C.de teſtib.
116 † Accuſatio criminis non capitalis adhuc
inimicitiam inducit,nam ille q accuſat,ꝓſe-
quit ſuam,vel ſuoꝵ iniuriam l.1.§.1.& §.fi.
ſupra de iniur.& §.patit̄,inſt.eod. Et tūc aut
iuſte accuſat,aut iniuſte. Si iuſte iniuriā paſ-
ſus eſt.Aut re,aut uerbis,aut lr̄is.Ex quibus
orit̄ inimicitia, ut dixi ſup. in 2. ſigno ſecd.
Aut iniuſte accuſat,& tunc non iure facit, &
iniuria orit̄ d l.1.§.1. ſupra de iniur. & p̄ſu-
mendū eſt, ꝙ accuſans malo aīo, & qa eum
nō amat, accuſationem inſtituerit, nā crimē
imponēdo infamat apud ꝓbos,& bonos ui-
ros de facto, & ſi non ſit vera imputatio per
not.in l.1.ſupra de his q not.inf.& in c.teſt.
& ibi gloſſ.& Doct. de teſt. & oritur contu-
melia,de qua ſupra in eodem ſigno ſecūdo.
117 †Vnde lex accuſatorem appellat inimicū,
tex.eſt in cap.1. in §. illum,ibi, nec inermes
inimicis,de reſt.ſpol.lib.6. & in cap. item cū
quis eod.tit. & in c.meminimus de accuſat.
118 † Perſonalis cauſa ſiue de ſtatu inimicitiā
facit,vt ſi qs agat ꝯtra aliquem,aſſerendo eū
eſſe ſeruum ſuum,& ille negat.Itē ſi qs dicat
illum eſſe libertū ſuum,& ille negat, iſte .n.
ſunt qōnes ſtatus,ut dicit Bar.in l.Imperiū,
col.fi.ver.q̄ro ꝙ q̄ ſunt, ſupra de iuriſd. om.
iud.& ibi oēs Doct.& appellat ibi eām hanc
maximi p̄iudicij,& expediri debet p magnos
iudices,nec pōt delegari.l placet .C. de ped.
iud.not.Doct.in §.p̄iudic.inſt.de actio. & ex
hac cauſa oriunt̄ capitales inimicitiæ in l.fi.
ſupra de his qb.ut ind.& no.Bal.in l.athl.§.
dat remiſ.in 4.no.ſupra de excuſ.tut. & dicit
Iaſ.in l.quoties .C. de iud.in princ. ꝙ cauſa
ſeruitutis,& cauſa vitę eqparant.Cū ſeruus
reputet̄ ꝓ mortuo .l. qđ att. inf.de reg.iur.
119 † Matrimonialis cauſa ſi tractatur. Tunc
dr̄ quaſi cauſa ſtatus.Cum mulier vocet virū
in matrimonium,quæ dr̄ ſeruitutis, & econ
tra,ſi uir mulierem,ita gl. in c.mulieri,de iu
reiur.& ibi But.Card.Imo. Abb. & reliq eā
ſequentes, & hoc maxime, qa cauſa crimi-
nalis,& cauſa liberalis,& matrimonialis æq
parantur ut eſt text.in cap.pen.de reſtitut.in
integ.

integ. & gl.in l.3.§.quacunq;, supra de iure
iur.& ibi Bart.Alex.& Paul. de Cast.appel-
lant hanc causam arduam,& grauem eo mo
120 do, † vt in ea non deferatur iurm̃ in sup-
plementum ꝓbõnis,vt ꝑ gl.& Doct.supius
adductos,& ꝑ Bar.Rom.& reliquos Rep.in
l.admon.supra eo.de iureiur.& ibi Ias.num.
277.Doct.in c.fin.de iureiur. & Dec. in ꝯsil.
133.de isto ꝓcessu,col.1.uol.1.Et ita ꝯsuluit
Alex. æquiparando causam mr̃imonialem
criminali in ꝯs.143.qm̃ abunde,col.2.ver.2.
non est,vol.2.quam refert, & sequitur Dec.
in ꝯsil.210.Visis diligenter,vol.2. & Hip. in
l.de minore.§. plurimum num. 63. supra de
qõ. ex quo necessario est dicẽdum inter hos
litigantes, ut est in præmissis, inimicitiam
121 oriri. † Monachationis causa est eiusdem
iuris,cuius est p̃cedens.Cum in ea tractet de
graui præiudicio, & ex dño redigatur quo-
dámodo in seruitutem,& priuetur oĩbus bo
nis,cum monachus nihil ꝓprium hr̃e possit
c. cum ad monast.de stat.monac.& auct. in-
gressi.C.de sac.san.eccl. & ob eius p̃iudiciũ,
& grauitatem iurm̃ necessarium non deferĩ,
quemadmodum & in causa mr̃imoniali nõ
datur,& æquiparata sunt hæc,vt ꝑ glos.in l.
4.§.1.supra de iureiur.& ibi Bar.Ang. Paul.
de Cast.Saly.Alex.& Ias. qui eam sequũtur,
no.Anc.Abb.Car.& Imo.in c.fi.eo.tit.Lap.
alleg.86.col.vlt.Cum itaq; causa sit tanti p̃-
iudicij,nulli dubium ex ea oriri inimicitiam
122 inter litigantes.† Filiationis causa,vt si agẽ
ti dixero eum illegitimum,& inhabilem ad
successionem,& ad dignitates, nam ista cau
sa est ardua,& tractatur de statu, & in tali ca
su non defertur iurm̃ in supplementum, qñ
est necessariũ ita determinat Bal.in l. in bo-
næfidei.C.de reb.cred. & rõnem reddit, qa
dicere aliquem esse illegitime natum est q̃dã
infamia.Et istud refert,& sequitur Ias.in d.l.
admonendi supra de iureiur.num. 280. di-
cens, ꝙ iurm̃ necessarium non deferĩ in cau
sa status ꝑsonæ puta filiationis,vel legitima
tionis,qa sunt graues,& hæc grauitas, & p̃-
iudicium ꝯstat ex eo qa vt in plurib. qñ op-
ponit̃ ista illegitimitas, id fit ad excludendũ
ab aliqua successione, vel paterna, vel alia,
seu ad excludendum ab aliqua dignitate, q̃
oĩa sunt grauia, vt in infrapositis signis, &
123 ideo in hac causa oritur inimicitia. † Fa-
mosa si est lis dicitur causa status, si qñ agit
quis contra me, vt amouear ab ordine, vel
vult prohibere ne fungat̃ officijs publicis;
vel ꝙ agatur pro socio,tutelæ, mandati, de-
positi noĩe suo,vel ex alijs causis, de quibus
in l.1.§.1.supra de his q̃ not.inf.& in l. co-
gnitionum, in ver. existimatio infra de var.
& extraor. co. & ita intelligit illum tex.in l.
cognitum.Rom.in l.admon.num. 105. ꝙ cã
124 famosa sit causa status. † Ex quo nec in ea
defertur iurm̃ necessarium in supplementũ.
Eo maxime qa (si non deferĩ iurm̃ in causa
bonoꝝ maioris partis, vel totius p̃rimonij)
multomagis non est deferendum in causa fa
mæ, q̃ magis præualet q̃ omnis bona mũdi
l.Iul.supra si quis omiss.cau.testa.l.alias. su-
pra de iureiur.Ias.in d.l. admon. num. 278.
sequens hanc opinionem dicit, ꝙ causa fa-
mæ,& causa vitæ æq̃parantur .l. iusta,cũ gl.
supra de manumiss.vind.glos.in §.suspectus
aũt,ver.ob culpam,inst.de susp.tut.& hoc(ꝙ
non deferatur iurm̃ necessarium in hac cã)
sequuntur cõmitt.Doct.in d.l. admonẽdi,&
Io.And.But.Imo.Card.& alij in c.fin. de iu
reiur.improbando opin.Bar.in d.l.admon.
q̃uis Ias.ibi dicat verba illa non esse Bar. Ex
his ita ꝯstat ex hoc litigio causæ famosæ, cũ
125 sit status inimicitiam oririĩ. † Causa oium
bonoꝝ, uel maioris partis inducit inimici-
tiam capitalem.Nam causa bonoꝝ dr̃ causa
uitæ.l.aduocati.C.de aduoc.diuer.iud. & ibi
Bal.& dicit Saly.in d.l.admon.col.pen. vers.
q̃ro an sit,ꝙ pecunia est alter sanguis, vnde
videmus,ꝙ causa omnium bonoꝝ, seu ma-
ioris partis sunt ęquiparata ꝑ tex.in cap.fre
quens,de rest.spol.in 6.& gl.in auth.de test.
in §.si vero dicatur,in fi.in uers.qõnes,& gl.
in auth.si testis,in fi.C.de test.coniungit hęc
de oĩbus bonis,vel parte maiori,vel de sta-
tu ꝑ tex.in §.item ꝑꝑ litem,inst.de exc. tut.
& gl.in cap.cũ partium,de reg.iur.in 6.con-
iungit hæc causam criminalẽ,famosam,& ar
duã.Et Iac.de Are.Odof.Bar.Alb.Saly. Ful.
126 & Rom.in d.l. admon. dñt. † Quod causa
magna æquiparatur causæ criminali ꝑ tex.
in l.ꝑꝑ litem,supra de excus.tuto.& p̃dictos
sequitur Io.Crot. Caccialup. Curt. & reliq
rep.in l.admon.& idem uoluit But.& Imol.
in c.fin.de iureiur.Sed aduerte,ꝙ Ias.in l. ꝓ
perandũ,in princ.in 3.no.C.de iud. dicit, ꝙ
ille tex.in eo, ꝙ determinat instantiam non
esse eandem in causis criminalib.q̃ est in cau
sis ciuilibus,vr̃ tñ esse ꝯtra hanc decisionẽ,ꝙ
istæ causæ magnæ æq̃paranĩ causis crimina-

libus,& idē sensit Ias. in d. l. admon. nu. 171. ob id. quia quælibet causa corporalis est maior quacunq; pecuniaria p l. in seruorum in fi. infra de pen. Vnde vult restringere illud in psonis utilibus, uel in illis casibus, in quibus p crimine imponitur pœna pecuniaria, & in d. l. pperandum infert, q istæ causæ non pñt dici capitales, & per pñs, q non oriatur inimicitia capitalis, sed quasi capitalis vt cōsuluit Io. de Ana. in psī. 59. uisa inquisitione, q dicit, q ex litigio non oritur inimicitia capitalis cum Imperator, & I. C. ponant de p se inimicitiam, q oritur ex litigio, & inimicitiā capitalē, vt inst. de exc. tuto. §. item pp inimicitias, subdens, q Doct. in d. c. cum oporteat, dñt, q ex prædictis oritur inimicitia quasi capitalis. idē sensit Fely. in d. c. cum oporteat col. 4. num. 8. vbi quasi capitalem appellat. Non puto esse recedendum ab opin. Bart. & aliorum dicentium ex prædictis causis oriri capitalem inimicitiam, & pro predictis psidero tex. in §. item pp litē, & alios §. §. subseq. vbi lex determinat, q ob causas magnas tutor habeat excusationem, & inter alias, si est lis de omnibus bonis, vel hæreditate. item si est inimicitia nec sufficit simplex inimicitia, sed requiritur, q sit capitalis, ut in §. inimicitiæ. cum itaq; lex uelit capitalē inimicitiam ad excusandum tutorē, necesse est ēt, q alia litigia, q excusationē inducunt sint talia, ex qb. oriatur capitalis, nō aūt simplex inimicitia, non. n. est psumēdum, q vna, & eadem dispō diuerso iure censeatur, & ex diuersa causa sit inducta. l. iam hoc iure, supra de vulg. & pup. nec opus est dicere, q Imperator posuerit se paratim inimicitiam orientem ex litigio, & inimicitiam capitalem, quia imò omnia sunt posita sub eodem contextu, & sub eadē determinatione, & sub eod. tit. & ex eadem causa sunt inducta, & ordinata, ut iam dcm est. Pro prædicta opin. adduco tex. & ibi Bal. in Lathieræ. §. dat remissionem, supra de excus. tut. ibi capitale certamen eis ad inuicem psticit, quæ verba exponuntur p Bal. si de statu, omnibus bonis, uel maiori parte litigetur, & dicit Ant. de Butr. in c. accedens, el 2. in fi.

127 not. velit. non consest. † Quod inimicitia capitalis non solum pcluditur ex morte, uel ex sanguine primo, sed ēt ex secūdo bonorum, vel honoris, & Bart. in l. pen. in fin. supra de pd. ob tur. cau. dicit, q promittens tyranno ob metum ēt tpe solutionis durat, nec debuit deserere pñam & bona, qa amissio oim bonorum æquiparatur morti, & Pet. Cy. Ray. Fulg. & Alex. in l. reum criminis. C. de pcu. dñi, q quemadmodum accusatus de crimine non pōt esse pcurator, ita & ille q habet litem omnium bonorum, q æquiparatur criminali, & Bal. in l. certa forma, in fi. C. de iu. fis. lib. 10. q quasi maior pœna est amissio oim bonorum; q mors p tex. in l. fi. C. ad l. Iul. ma. Vñ licet offendere aggressorem ad defensionem bonorum sicut ad defensionem personæ glos. in l. vt vim, supra de iust. & iu. & ibi Ias. Et Alc. in c. 1. de iud. num. 17. & Bald. in l. 3. §. 1. supra de test. æquiparat inimicitiam capitalem causæ oim bonorum, & Alex. in l. post legatum. §. his vero, supra de his qb. ut ind. Nec obstat, q dicatur, si non est causa capitalis primo, nec inimicitia capitalis oritur, qa istud est falsum, nam ex iniuria verbali orit inimicitia capitalis, & ex alia iniuria simili, vt dixi in præced. sig. & tñ non est causa capitalis. Nec ob. psideratio l. in seruorum, infra de pœ. qa dato q pœna corporalis si maior quacunq; pecuniaria, attē pp hoc non sequit q ex causa bonorum non possit oriri idem effectus, quo ad hois intentionē, q oritur ex cā hñte pœnam corporalē. Cum. n. inimicitia sit ranchor animi, eodē modo oritur, ex eo, q qs vexatur grauiter, vel bonis, vel in corporale. Et in hoc hñt hæc duo æquparationē, & in illis agens demonstrat hēre malam opinionem aduersus reum, & eius ruinam pquirit, siue agat in bonis, siue i corpore, ex quo datur inimicitia grauis, q capitalis est, & sufficit, q quantum ad hunc effectum inimicitiæ, & eius ortus hæc duo sint æquparata, & similia, dato q vnū excedat aliud quo ad executionem, & maior sit pœna, quæ in corpus infligit, q pecuniaria, quæ bonis applicatur.

128 † Sufficit. n. æquiparatio, & similitudo sit in ea re (de qua agitur) nec requiritur, q tota res sit alteri similis cap. cum dilecta de pfir. vtil. vel inutil. Cum simile non sit idem not. Bart. & alij in l. qd' Nerua. supra depos. & l. nō pñt. supra de legib. l. ad similitudinem. C. de epis. & cler. no. Fely. in c. translato, col. 5. num. 16. de pst. Cum ēt maior sit inimicitia, q orit ex causa oium bonorum, q illa, q oritur ex accusatione capitali. ita Paul. de Castr. in auct. si dicat. C. de test. Qd' aūt ex litigio oim bonorum, vel maioris partis causetur capitalis inimicitia vltra pdictos, tenuit gl. Ioã. And. Host.

Host.Car.& Abb.in d.c.cum oportet,adducit tex.in d.c.frequens de rest. spol. lib.6. & idem Ioan. de Ana. sibi ipsi contrarius in d. c.cū oportet,col.2.ver.qualis aūt. & Anc.in d.c.frequens de rest.spol.p tex.in d.§.dat re missionem,&Hipp.in d.l.1.§.pterea,nu.58. supra de qō.Intellige prædicta non pcedere in casibus,de quibus loqtur Bart. in d.l. admonendi, qñ.s.tractatur de possessorio oīm bonoꝝ. Nam tunc nō dr̄ magna,uel grauis causa,vel qñ tractatur de aliquo incidenti,ꝙ non tolleret, nec diminueret veritatem nego cij,vtputa ꝙ aliqs nō esset pcurator meus, nec potuisset agere pro me,ut per Bar.exemplificatur,& p oēs ibi Scrib. Nā in casib. pdictis cum de paruo præiudicio tractet,non est dicendū capitalem inimicitiam oriri.Intellige ēt, vt inimicitia capitalis interueniat qñ est lis inferens graue dānum in bonis rei ꝯuenti,vt puta,ꝙ aut sit amissio lucri, vel amissio bonoꝝ.Nam quemadmodū infertur iustus metus ob mortem,uel quasi. ita ēt ex amissione lucri,aut bonoꝝ,ita no.Cyn.in l. interp.C.de trāsac.& ibi Bal.& Saly. q dñt.

129 † Qđ qñ non timet̄ mors, uel quasi. Sed graue dānum in reb. pprijs,iustus, & legitimus metus infert̄.Et Bal.in c.1.de iud.col.4. vers.qd.n.dicit,ꝙ inimicitia capitalis orit̄,si est ꝯtentio oīum bonoꝝ,vel maioris partis. Idē si est qō de meliori re,quā hēt in bonis p tex.sing.in l.summa cū rōne,supra de pec. & idem si esset qō amissionis magni lucri per singulare dictum Cyn.supra allegatum.

130 † Infertur ex prædictis, ꝙ si causa erit leuis, & parua inter partes non præsumit̄ inimicitia.Nam modicū damnii quilibet æquo aīo ferre debet c.terrulas. 12. q.2. Cum lex paruam læsionem non cōsideret.l.scio,supra de in integ.rest.& dolus ex parua re non psumitur.l.si oleum,supra de dol. Et p parua re non præsumitur quis uelle peierare, cum detur in ea iuramentum in supplementum per not.in d. l. admonendi supra de iureiur.

131 † Aduerte tñ, ꝙ qñq; ex ꝯtentione ēt de re leui maxima orit̄ inimicitia,ut dicit Dec. in d.c.1.de iud.in 2.lec.col.1.uer.& ex supra dicto non alleg.Abb.in d.c.1.& in c.nō accedēs ut lit.nō ꝯtest.& in c.cū oportet, de acc.

132 † Parua.n.res qñq; dr̄, q ad sumptus iudiciales nō sufficit c.anterioꝝ.§.illud.2.qō.6. not.in c.de appellationib.de appellat. Qñq; minor 10.libris auri in auc.de mand.prin §. si tibi,& de appell §.illud. Qñq; usq; ad 40. aureos,ut i l.1.C.de def.ci.qñq; ad 300.aureos,ut i auth.de def.ci.in.§.& iudicare. Sed in casu (de quo agitur)parua res dr̄ fm qualitatem psonaꝝ.Nam causa 100.aureoꝝ penes magnū virum est parua, vt est gl. & ibi Bar.& alij in l.sed si susceperit, supra de iud. loquēs de illa cōmitissa Matilda, q donauit 30. miliaria terreni, & dixit aliquantulū terreni.Econtra aūt causa sui, seu porci dicetur magna respectu pauperis vt est gl. in l.illic. §.ne tenuis,supra de off. pc.Et sic psonæ faciunt paruā,& magnā causam. Et arbitrium est iudicis iudicare ob psonas,q parua,q magna,& grauis causa dicat̄,not.Bar.& alij oēs in d.l.admon.&ibi Ias.nu.172.no.Inn.Car. Abb.& alij,in c.fi.in §.is aūt,de off.deleg.& de istis paruis,& minimis late psequit̄ Ant. Cor.in trac. de min. quaꝝ aliqua trāscripsit Hip.i l.furē,sup.de sic.& i l.si ut all.C.de sic.

133 † Quæro præmissis inhærendo, an lite finita inimicitia durare psumat̄ Doct. in c. 1. de iud.in 1.not.loquēdo de testib. & indicio fuerunt varij,& ex diuersis rōnib.moti.Aduersant̄ intimul Ant.de But.& Abb. vñr sensisse,ꝙ inimicitia nō duret.Dec.Rip.Alc. ibi sequuntur hęc dicta,quis per distīonem se restringant. Prædicti ad hoc tenendum mouētur.Primo,ex d.Ioan.And.in addit.ad Spec. in rub.de testib.vers.sciendum,& vers.6. ubi illi qui habuerunt contentionē, uel causam cum epō, non repelluntur à testificatione. Secundo, adducitur tex. in §. si uero qs dicat,in auth.de testi.ibi donec de crimine iudicetur. Tertio,facit text.in §. item pp litē, inst.de excus.tut.ponderando verbum sit,ꝙ excuset̄ qs à tutela,si sit lis,de oībus bonis, vel de hereditate, adeo ꝙ reqr̄.t actualis existentia litis,& si fuerit finita aliud sit.Quarto,pro hoc est tex.in c.oēs,de acc.tunc gl.& tex.in l. reus delatus, infra de mu. & hono. vbi cessante infamia cessat effectus ipsius. Quinto,adducit tex.in c.item cū q s,de rest. spol. vbi non agit̄ ante restōnem spolij criminalr̄,cū psumant̄ inimici,facta vera restōne,ut innuit tex.agi poterit,& sic nō pdurat inimicitia. Sexto,facit tex.in c.postremo,& ibi Abb.in 2.not.in fi.de appell. ibi in codē negocio aduocati offō funct̄ ex quo appet, ꝙ ille q fuit aduocatus in vna cā, si dat̄ fuit iudex in alia cā, non pōt recusari. & tñ aduocatus dr̄ aduersarius, ut not. in d. cap. 1.

de iud. & dicam infra sub sig. ter. & sic functo offõ per eum nõ dr̃ durare inimicitia. Septimo, adducitur tex. in cap. ad hoc. el 1. & cap. ꝓposuit, de ap. ubi iudex in vna causa, à qua fuit appellatum, põt appellatione pendente recusari in alia causa, ergo finita causa non poterit recusari. Et sic aliqs ranchor non vr̃ ꝓdurare. Aliam opin. ꝙ finita lite adhuc duret inimicitia renuerunt Aret. Barb. & Bosc. Codeg. Adducũt. Primo, cũ ut superius dcm̃ est, inimicitia inducatur ex lite, vt in casibus
134 ꝓcedentib. † Tunc, si semel inimicus fuit, p̃sumitur durare inimicitia, nisi ꝓbetur recõciliatio, vt p Innoc. in c. cum oportet, de acc. & Bal. in auth. si dicatur. C. de test. & est tex. in l. in ipsius, & ibi Bal. C. fam. ercis. ergo re-
135 pelli debet nunc sicut tunc. † Cum et inimicus reconcilians repellitur ut suspectus, vt p Spec. in tit. de leg. in §. supest uer. item ꝙ quondam, & hoc qñ reconciliatio est de recenti, ut dicam infra in uer. reconciliatio, ita hic, dato ꝙ finita sit lis, tñ adhuc durat cã inimicitiæ. Secundo, adducitur Bar. in l. 1. §. idẽ numimio, supra de qõ. Vbi domesticus tpe ↄtractus si desijt esse domesticus tpe attestationis faciendæ, & duret causa reuerentiæ. i. ranchor, & odium, non potest esse testis. Tertio, mouenẽ, uoluntas semel posita durare p̃sumitur. l. sancimus. C. de test. c. maiores de bapt. ex quo inimicitia semel inesse deducta p̃sumitur ꝑpetuo durare. Quarto adducitur, q̃ ex solo cursu tpis non mutaẽ semel in esse posita, semp in ipso esse præsumuntur, nisi ↄtrarium probeẽ, voluit Abb. in c. ꝓposuit de cler. excõ. min. p gl. ibi in uer. absolutione, q̃ vult, ꝙ semel excõicatus, nisi ↄtrarium ꝓbetur semp p̃sumitur excõicat᷑, q̃ ↄclusio ex plurib. ↄfirmatur posita p Fely. in c. scribebam, in gl. 2. in prin. de præsump. & per Bald. in l. ex persona. C. de probat.
136 † Quinto facit, cessante causa non cessat effectus iam pfectus, & ↄsumatus. Bart. in l. cum lite mortua, supra iud. sol. & in l. fiscos, la 2. infra de iur. fis. Bal. in l. cũ antea, in fi. C. de arb. in c. illud de præscr. Fely. in c. cãmq́;. el 1. col. pen. ver. fallit primo, de test. Sexto, allegatio inimicitiæ facta p alterã ex partib. ostendit eã subesse, dato ꝙ lis sit extincta, cũ in hoc standũ sit assertionis partis, eo q. a pẽ
137 det ab aĩo. † Nã amicitia, & inimicitia dñr passiones mẽtales, q̃ aĩo retinenẽ, & ↄtinuãtur, ut p Bal. in d. l. ex ꝑsona. C. de ꝓb. Et p Fely. in d. c. scribẽdũ, put in simili dicit Bart. in l. siue possid. C. de ꝓb. ꝙ standũ est assertioni dicẽtis possidere, cum hec aĩo retineaẽ. Septimo, adducitur tex. in c. cum P. Manconella de accus. Octauo, facit tex. in c. accusatores, el 1. 3. q. 5. ubi ẽt post reconciliationẽ quis repellitur, ut suspectus, & dicam infra. Aduerte circa prædictam ↄclusionẽ, ꝙ quis allegentur pdicti, ꝙ teneant alterã ex prædictis partibus, attñ non simplr̃ sequuntur dictas opiniones. Nam Aret. in d. c. 1. de iud. dicit moderando eius opinionem, ꝙ nõ repellitur in totum, qui habuit litem respectu inimicitiæ. Sed non adhibeẽ plena fides. Rip. in d. c. cum P. tenet eandem modificationẽ, Dec. in d. c. 1. ↄcludit arbitrarium iudicis esse in admittendo, vel non admittendo ↄsiderato, ꝙ certa esset aliqua magna inimicitia, tũc præsumitur durare, aut solum allegatur lis pterita, ex qua erat p̃sumptio inimicitiæ lite pendẽte, finita lite, suspicio illa purgaẽ, Alc. in d. c. 1. intelligit, vt nõ duret inimicitia, nisi iudex cognouerit, ẽr post litẽ subesse inimicitiam. Et sic oẽs prędicti vñr inclinare, ꝙ sit quodãmodo arbitrariũ ipsius iudicis, Alex. in l. 3. in add. ad Bart. in uerb. inimicitias, in fi. supra de testi. non se firmat in hoc artic. Sed vr̃ sentire, ꝙ aliqualis inimicitia duret, quia diminuitur de dicto testis, & eius fide. Ego indistincte veꝝ puto, ꝙ si orta sit inimicitia capitalis, aut grauis (vt supra dcm̃ est) ꝙ finita lite adhuc p̃sumptio sit eam durare. Nã cũ amicitia, & inimicitia sint animi passiones, & in intẽtione ↄsistant, & inimicitia sit ira ulciscendi tps obseruans, vt ait Cic. in lib. 4. qõ. Tusc. quo possumus dicere, ꝙ p recessum litis hæc recedant, cũ sint radicata in corde, q̃ nõ ita de facili amouentur. Si. n. inimicitia desiderat vltionẽ, & obseruat tps ad se uindicandũ, non põt ex hoc dici, ꝙ cesset ob cessationẽ litis, imò ꝙ obseruetur tps ad se uindicandũ, ex quo finis litis nõ debet esse illius potentiæ, ut dicaẽ extincta inimicitia. Sed reqritur reconciliatio, q̃ ẽt non sit de pñri, ut uoluit Bar. in d. §. si uero qs, in auth. de testi. & ita intelligit gl. in l. 3. in princ. in verb. inimicus supra de testi. Pro hac opin. credo esse tex. clarũ in §. inim. inst. de exc. tut. vbi inimicitia pseuerat, & ꝓdurat, nisi interueniat recõciliatio ibi nec recõciliatio interuenit, & tex. in §. seq. dũ vult passum qõnem status à pupilli pñe excusari, ita ꝙ ex ea lite status

ſtatus inimicitia ſubeſſe dicitur, dato ꝙ lis ſit finita. & iſtam ſniam indiſtincte tenet Prep. Alex. in c. accuſ. 3. q. 5. in 1. not. Tertiũ ſignũ inimicitiæ oriẽ ex hoium opinione, & ex diuerſis cauſis inferius annotatis, & primo.

138 † Aduocatus, vel ꝓcurator ſi patrocinium pſtiterint ↄtra accuſatum. An contrahaẽ inimicitia cum eo. dicas, ꝙ ↄtrahiẽ, vt eſt text. iunc. gl. in l. 1. §. ſed, & conſtit. ſupra de cal. vbi iudici, & aduerſario ꝓhibitum eſt pecuniam dari. Et gl. ibi in verb. aduerſario exponit, pcuratori, & aduocato, & ex ea demõſtratur ꝓcuratorem, & aduocatum partis, mihi ↄtrarie aduerſarium dici. Ita ẽt ꝑ illum text. Alb. appellat hos aduerſarios i ſuo Diction. in verb. aduerſarius, & ita ꝑ illũ tex. dicit procuratorem, & aduocatum inimicum. Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. verſ. item aduocatus. C. de his q deſer. lib. 10. Anch. in c. cum P. de accuſatio. in 3. no. dicit ſub verbo forte ꝙ aduocatus, ꝓcurator, & fideiuſſor accuſatoris pſumit inimicus accuſati ꝑ tex. in l. poſt legatũ. §. his vero, ſupra de his quib. vt indig. Ioan. de Ana. ibi. in ver. qd aũt ſi aliquis relato dicto Anch. tenet, ꝙ ſit inimicitia, ↄſiderando, ꝙ tex. in d. §. his vero, loquiẽ in teſte, & fideiuſſore, & ſubdit, deneganda eſt actio accuſatori, q ad fuerit. & Dy. intelligit tanq̃ ꝓcurator, & Bart. ibi intelligit tanq̃ aduocatus. In ducendo ad q. de bannito, & ↄſulendo, ꝙ nõ ſit aduocatus bãniti vllus Doctor, Dec. in c.

139 1. de iud. i 2. no. dicit † qđ ꝓcurator, & aduocatus dñt aduerſarij ſm Nic. de Mathar. alleg. But. ibi in 2. not. & in c. teſtimoniũ, in 2. not. de teſti. q nihil dicit de hoc, allegat. ẽt tex. iam ꝑ pdictos ponderatum in d. l. 1. §. q aũt, Ioan. Franc. Rip. in d. c. 1. in 2. not. in 3. ampliat. dicit ꝓcuratorem, & aduocatum dici aduerſarios ꝑ tex. in d. §. q aũt, & ꝑ text. in c. 2. de confeſ. lib. 6. & ex hoc eſſe, ꝙ ꝓcurator, & aduocatus non ſunt idonei teſtes in cauſa, in qua patrocinanẽ ꝑ gl. in c. Rom. de teſti. lib. 6. & ꝑ Bart. in l. deferre infra de iur. fiſ. & per Fel. & alios in c. à nobis de teſti. cogen. & in d. c. 1. ſenſit hoc, ꝙ dicaẽ aduocatus aduerſarius in 7. col. & ex his pdicti in eam partem inclinare vñr, ꝙ deẽ in iſtis inimicitia. Sed iſta dicta non vñr ſine dubio ꝓcedere. Nam tex. in l. q cũ natu maior. §. pen. ſupra de bon. liber. dicit, ꝙ ſi filius patroni aduocationem accuſatori liberti pſtitit, non repelliẽ à ↄtratabulas bonoꝝ poſſeſſione ſub-

140 dẽns rõnem. † Quia aduocatus non accuſat, & Bart. ꝑ illum text. in l. 3. §. fi. ſupra de adim. leg. dicit, ꝙ inimicitia capitalis eſt ſi occidit meum ↄſanguineũ. Idẽ ſi accuſauit vel minatus eſt interficere. Secus tñ videretur, ſi auxilium pſtiterit ↄtra eum in cauſa capitalẽ ꝑ text. in d. §. pen. & ſic ſenſu inimicitiam in pdicto caſu non dari. Aret. in c. 1. de iud. col. 1. in fin. dicit, forte poſſet dici, ꝙ aduocatus, & ꝓcurator poſſet dici inimicus, ſi fuiſſet in cauſa capitali ↄtra me, vel actione famoſa, ꝑ ea q̃ hñt in l. pen. in princ. ſupra de inoff. teſta. & q̃ ponit Bart. in l. poſt legatum. §. ſunt q putant, ſupra de his quib. vt indig. hoc tñ non affirmat. & ſic non audet dicere inimicitiam oriri. Hoc idem vr ſenſiſſe Cur. in trac.

141 feud. in 3. par. in 33. q. † Credo in caſu pmiſſo contrahi inimicitiam. Cũ ex cohabitatione, & familiaritate quam qs hẽt cum inimico meo, oriẽ mecum inimicitia, vt eſt text. & ibi Bar. in l. ſciendum. §. ſi accuſatio, infra de leg. & Iaſ. in l. apertiſſimi, col. 2. C. de iud. & dicam infra in verbo ↄuerſatio eſt inimico. Eodem modo, & tanto magis deẽ inimicitia in eo, q auxilium pſtat inimico meo contra me, & ad meam iniuriam qui. n. aduocat cõtra accuſatũ neceſſe eſt ꝙ exprimat cauſam accuſationis, & delicta declarat, & inſtet contra eum, vt puniaẽ, & aperte, & palam maledicat, infauſtasq; voces aduerſus eum iactet. Ex q̄bus inimicitia cauſaẽ, vt eſt text. i l. ſi inimicitiæ, ver. ſed ſi palam, ſupra de his quib. vt indig. facit ꝓ hoc, qđ dicit Abb. ꝑ illum tex. in d. c. cum P. col. 2. dũ vult, qđ clericus non poſſit aduocare ne videaẽ alteri nocere. Non ob. tex. in d. l. q cum natu maior in §. pe. q a filius patroni ad hoc vt excludaẽ à bonoꝝ poſſeſſione, debet de cauſa capitali accuſaſſe, alias ſi capitalis nõ fuerit acc. ſed minor, non excludiẽ, vt eſt tex. in d. l. q. cũ natu

142 maior. §. ſi tñ. † Et ſic q̃libet accuſatio, & in iutia ipm non excludit. Sed debet eſſe capitalis, & iſtud eſt, qđ dicit Bart. in l. poſt leg. §. ſunt q putans, ſupra de his q b. vt indig. poſt gl. ibi ꝙ neñ ita de facili pdiẽ portio debita patrono, ſicut legatũ qđ eſt mere lucrũ. & ſic dato ꝙ ex aduocatione fiat iniuria liberto, & oriaẽ inimicitia non tñ capitalis. Vnde Bart. dem̃ in d. l. 3. §. fi. ſupra de adimen. leg. debet intelligi, ꝙ ex auxilio pſtito nõ oriaẽ inimicitia capitalis. de qua locutus fuerat in pcedentibus caſibus: non tñ negat, ꝙ alia ini

 micitia

micitia esse non possit, dum dicit Secus tñ vi dereť, &c. sic aliter q̃ dixerat in trib. casibus pcedentibus, in quibus locutus fuerat de ini micitia capitali, eo maxime, qa qñ aduocat, infaustas voces exprimit ex necessitate sui officij, non tanq̃ inimicus, & ideo excusať. Secus est in eo q ad iniuriam verba diffamatoria pfert, vt i d.l. si inimicitiæ, necessitas aũt excusať, ex quo dico grauem inimicitiam ori

143 ri cũ aduocato non aũt capitalẽ. † Præmissa itellige sine difficultate pcedere, vt si post aduocationem, vel pcurationem ҙtra aliquẽ sequať mors aduocati, vel pcuratoris ex vulneribus accusati, vt deť indicium pensamenti ҙtra illũ pcedens ex inimicitia, & ẽt si fuerit alia causa, ex qua oriatur capitalis, vel grauissima inimicitia cum principali agente vt

144 in casibus pcedentibus. † Iudex an dicať inimicitiam ҙtrahere cum ipsis partibus, inter quas iudicat. Cõsidero in hoc duo tpa, q̃uis alr ҙsiderent Moder. in c. 1. de iud. videlicet ꝙ aut pendet iudicium, aut est iudicatum, in pmo casu, aut est causa ciuilis, aut criminalis. Si ciuilis, tunc nulli dubium est ꝙ non cõ

145 trahit aliqua inimicitia. † Cum iudex debeat ipsas partes audire, & iustitiã vtriq; administrare in auth. de iud. p tot. & i l. nemo. C. de sen. & fauorẽ vtriq; pstare fm sua tpa, vt not. in l. fauorabiliores, infra de reg. iur. & in c. cum sunt, de reg. iur. lib. 6. & si iudex esset suspectus partibus ex inimicitia ante cõtracta, vel ex alia causa, tunc dať adiũctus de iure ciuili, fm ꝙ not. in l. apertissimi, & ibi Ias. late in 2. col. & in auth. si vero ҙtingerit C. de iud. & de iure canonico recusať iudex vt in c. cum speciali, de appellat. Si vero causa est criminalis. Tunc aut sup accusatione procedit, & idem est dicendum ꝙ in causa ciuili. Cũ sit psona accusatoris, q causam agit. aut pcedit p viam inquisitionis p ipm iudicem, & est mera inquisitio nõ intentata ad requisitionẽ alicuius, vt dicit gl. & ibi Ioan. And. Car. Abb. Fel. in c. qualr, & qñ, el 2. in princ. de acc. Et tunc dico ꝙ ҙtrahit inimicitia, put vult Dec. in d. c. 1. de iud. in 2. not. in 2. lec.

146 motus. † Quia iudex, q ҙtra me pcedit inquirendo, dr aduersarius meus, qa subrogať in locũ accusatoris, & oẽs exceptiones, q opponi pñt ҙtra accusatorem, tali casu opponi pñt ҙtra iudicem, vt no. Bart. in l. 2. §. si publico supra de adult. col. 4. ver. q̃rit verum. Et vt p Alex. in cons. 54. viso themate vol. 1.

147 † Item qa ille q in lite subrogať dr aduersarius meus vt no. Gem. p illum. text. in c. si hi, vt lit. pend. lib. 6. item p gl. in l. si apellante. C. de appel. in verb. aduersarium, q exponit iudicem. Et rñdet ad tex. in c. cum speciali de appell. qḋ q̃uis ponanť ibi tanq̃ diuersa aduersarius, & iudex nõ tñ sequit, ꝙ iudex aduersarius non dicať. Nam sæpe genus, & species ponunť tanq̃ diuersa, vt in rub. C. de seruit. & aqua. Et in Euãg. dicitr discipulis, & Petro, quis. Rip. in d. c. 1. nitatur impugnare dcm Dec. psupponens, ꝙ fama sit loco accusatoris, quem Codeg. ibi defendit attendẽdo verba Bart. in §. si publ. ꝙ iudex succedat loco accusatoris. & si fama est loco accusatoris, iudex partes ipsius famæ assumit, & assumendo subintrat, vt ibi p eum. Confirmat pdicta, nã pcurato, & aduocatus dñr aduersarij, licet noie alieno interueniant, vt in l. 1. supra de cal. Et sunt inimici, vt dixi supra pxime. Et pdictam intellige, qñ iudex formata inquisitione citari fecit partem, vel ad se defendendũ, vel se carceribus psentandum, & sniam non tulit. In 2. casu qñ snia est lata. Tunc si sentẽtia est in causa ciuili, & pars (contra quam lata est) non appellauit. Sed ip si sniæ acquieuit, vr agnouisse bonam fidem non appellando, puto aliquam inimicitiam non oriri. Eo tñ casu qñ ille habebat ptãtem appellandi. Secus si nõ poterat appellare, qa tunc inuictus sniæ acquieuit, & inimicitia contrahitur, vt dicam infra in casu sequen.

148 † Aut appellauit, & tunc inimicitiam ҙtrahi. Cum p appellationem ille (qui appellat) grauatur, & iudici fit iniuria. Cum eius imperitia arguatur, & iniquitas, q̃uis de iniuria agi non possit gl. in l. fin. C. quan. puoc. non est neces. in verb. iniuriam. Et ex hac causa põt iudex allegari suspectus. Imol. & Dec. in c. ad hæc, el 1. de appella. Et dixi i tract. meo de compromis. int. coniun. in q. 8. print. col. pen. num. 35. & inimicitiam ex hoc dari determinat Alb. in auc. si testis C. de testi. Intelligo tñ pdicta, qñ causa agitur, quæ sit de toto patrimonio, vel de maiori parte. vel ꝙ sit causa magna spectans ad honorem. Secus si esset parua (vt iam dixi.) Si vero snia est criminalis. Si quidem est pecuniaria. Tunc distinguo (vt dixi) sup. de causa ciuili inter magnam, & paruam.

149 † Si aũt est corporalis. Tunc dico, ꝙ si est sententia capitalis, nulli dubium, ꝙ contrahitur capitalis inimicitia. & pro

& ꝑ hoc facit illud qd' dicit Andr.de Iser.in
c.1.col.pen.de rapt.virg.in const.reg.ꝙ si qs
fuerit totius non pcedentibus legitimis indi
cijs,& ꝯfessus,& lata snia mortis ꝯtra ipm ap
pellauerit,non est neganda appellatio, & iu
dex ad quem videbit, an legitime sit appella
tum. Cum iudex à quo ꝑ sniam præsumitur
suus odiosus.Idem voluit Matth.de Affl. ibi
col.7.vers.decimo q̄ro,subdens,quod ex tali
snia efficitur iudex odiosus,& inimicus. Sed
si fuerit snia corporis afflictiua,& non capi-
talis.Idem dico,Cú si ex snia oium bonoꝝ,
seu maioris partis ꝯtrahit̃ inimicitia, tanto-
magis ex pœna afflictiua corporis, q̄ maior
est quacunq; pecuniaria l. in seruorum infra
de pœn.& dixi supra in hoc signo in ver.cau
150 sa magna. † Sed qd si lata snia capitali ille
ꝯdemnatus habeat debitum supplicium, an
inimicitiam oriat̃ inter iudicē, & ꝓpinquos
occisi Anch.in c.cum P.in 3.not.de accus.de
terminat inimicitiam oriri,qa in ea contra-
henda non ꝯsiderat̃,qd' verum,& iustum est,
vt patet in teste,qui si verum dicat,p̄sumitur
inimicus.Sed consideraẗ,ꝙ pōt aium ad ira-
cundiam ꝓuocare, licet possit illud fieri im-
pune,& ēt cum p̄mio,vt accusare,testificari,&
aduocare,& est casus not. & ibi Bart. in l. 1.
supra de his quib.vt indig.& facit tex.in d.c.
cum P.vbi aius offendendi sine effectu indu
151 cit inimicitiam. † Nam attestatio sup accu
satione nulla,& accusatio nulla inducit ini-
micitiam.Ioan.de Ana.in d.c.cum P. sequit̃
hanc opinio.adducens text.in l.post legatú.
§.qdem,& p̄siden.supra eo.de his quib.vt in
d.g.Sed dicit,ꝙ est aduertendum,qa snia pri
mi iudicis,q dr̃ indignus, fuit reprobata per
iudicē appellationis. Sed si fuisset ꝯfirmata.
reliquit cogitandum. Tu dic idem esse quo
ad inimicitiam:qa principium attenditur,&
152 causa,q̄ p̄sumit̃ durare,vt supra dixi.† Te-
stis,si ꝯtra aliquem deposuerit in causa crimi
nali,& p̄cipue capitali, an p̄sumat̃ inimicus.
Sed qa varie senserunt Doc.in hoc art. Ideo
faciam duo capita.Primo casu qn̄ semel de-
posuit. Aut sponte deposuit,aut coactus à iu
dice,si sponte,p̄sumit̃ inimicus. Ita determi-
nant Host.Ioan.And.But.Abb. Io. de Ana.
& Fel.in c.meminimus,de accusatio.& Car.
Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in c.cum P.de acc.
& hoc modo intelligi debet,qd' dicit Bar. in
l.post legatum.§.his vero,supra de his quib.
vt indig. in quantum vult inimicitiā ꝯtrahi
ex depositione facta in causa capitali,& illud
qd' dicit Alb.in auc.si testis col.2. vers. item
q testificatus.C.de testi. & Luc. de Pen.in l.
153 1.col.2.C.de his q se defe.lib. 10.† Spōte
aūt,& voluntarie testis dr̃ deponere, qn̄ exa
minat̃,& non fuit ꝓductus à parte,nec cita-
tus à iudice. Itē si fuit ꝓductus à parte,& nō
citatus.Item si fuit citatus à iudice,sed pote-
rat recusare ex aliqua causa,ne cogeret ad te
stificandū.Nā in p̄dictis oibus casibus dr̃ spō
tanea attestatio,ita declarat Bart.in d.l. post
legatú. §.his vero,supra de his qb.vt indig.
& Ioan.de Imol.ī c.1.de iud.& aliqua ponit
Ioan.de Ana.in d.c.meminibus,de acc.& de
spontanea depositione dicam infra in verb.
Testis q cogi non pōt.Et hoc modo intelli-
gendo de spontanea attestatione tollit̃ dcm̄
Anch.in d.c.meminimus,q dicit, nimiū re-
stringi decisionem ibi positā, & reduci ad ca
sum reprobatū,& non ꝯtingentem,qn̄ qs vl
tro ad testimonium se obtulerit, qd' nunq̄
accidit,nec valeret arg. l. q̄ oia,supra de ꝓc.
Nā vt vides in pluribus casibus verificat̃ hęc
spontanea attestatio. & ita impugnāt Anch.
Ioā.de Ana.& Fel.ibi.Intellige p̄dicta vt pro
cedant ēt qn̄ testis fuit solus ꝓductus ad te-
stificandū,& ad locum accessit, vbi examina
ret sup crimine, & non deposuit, qa p̄sumit̃
ex solo actu inimicitia. ita Card.in d.c.cū P.
de accus. si sponte venit,(vt iam dictum est.)
154 † Aut deposuit coactus. Tunc dico,ꝙ non
p̄sumit̃ inimicus ꝓut ꝯcludūt oēs supradicti
Doct.tam in c.meminimus,quam in cap. cū
P.de accus.Et est rō originalr̃ posita ꝑ Host.
in d.c.meminibus,qa bonum obedientiæ ab
oi suspicione excusat ipm testem c.qd culpat̃
23.q.1.& c.ad aures.§.1.de temp. ord. & ex
ista rōne oēs postea secuti sunt hanc sniam.
Et qn̄ testis in causa criminali possit compel
li ponunt Doct.in c.dilectoꝝ,de testib. cog.
155 † Intellige, vt ille q coactus deposuit non
p̄sumit̃ inimicus ex parte sua. Sed ille contra
quem deposuit,si grauatur per tale dcm̄, ini
micitiam contrahat cum teste,adeo ꝙ ille cō
tra quem testis deposuit nō possit esse testis
contra eum,nec ipm accusare ex præsumpta
inimicitia,not.Abb.in d.c.cum P.de accus.&
Præp.in c.2.§.in criminali.4. q. 1. Aduerte
ad vnum,ꝙ dicit Bart. in d. l. post legatum.
§.his vero,supra de his quibus,vt indig. ꝙ li
cet quis cogatur dicere testimonium,non ta
men cogitur sic dicere.& ex eius dicto,si gra

nauerit defunctum, efficitur indignus, & sic Bart. vr̃ innuere, ꝙ q s deponendo pōt ꝯtra veritatem deponere, ne efficiat̃ indignus, & ne incidat in inimicitiam, qđ idem dicit Io. de Ana. in d. c. cum P. referēdo Bart. Sed hoc dem̃ vr̃ periculosum, vt q s ꝓ euitanda inimicitia deponat falsum, & sit periurus, qđ ius
156 abhorret, vt tot. ti. supra, & C. de fals. † Secūdo casu q a his deposuit ꝯtra aliquem, ex secunda attestatione facta in causa criminali p̃sumit̃ inimicus, est text. in c. 2. §. in crimina li. 4. q. 3. Vbi Gratianus interpretando text. in l. ꝓduci. supra de testibus dicit, ꝙ in causa criminali ꝓduci testis non pōt, q a antea in eum reū testimoniū dixerit, q̃uis Bart. Bald. Sal. ꝙ Flor. dent varios intellectus ad illum tex. in d. l. ꝓduci. & solus Fulg. ibi post alios intellectus referat hunc canonistarum. Hoc idem voluit gl. in c. fraternitatis, in verb. receptos de testi. q̃ dicit, qđ q semel tulit testimonium ꝯtra aliquem, p̃sumit̃ inimicus eius, si iterum velit ꝯtra ip̃m testificari. & gl. in d. §. in criminali, s̃m primum intellectum sequit̃ hanc opinionem, & intellectum gl. simpl̃r sequit̃ et Gem. ibi, Innoc. in d. c. cū P. de accus. in fin. dicit, ꝙ qui dixit semel testimonium ꝯtra aliquem, vlterius ꝯtra eum testificari nō pōt, allegat tex. in d. §. in criminali. Contrarium tenuit Abb. in d. c. fraternitatis, dicēs, si testis sponte se nō obtulit, non pōt p̃sumi in eo inimicitiæ causa arg. l. q̃ oia, supra de proc. & cap. cum non deceat, de elec. lib. 6.
157 † Nam, & iudex pluries iudicando nō præsumit̃ inimicus, ita vt repelli possit tanq̃ suspectus, nisi al̃r ꝓbet̃ grauamen, iuxta no. in c. ad hoc, & c. ꝓposuit, de appel. Fortius nec testis, qui deponit super facto cap. inter dilectos, & qđ ibi not. de fi. instr. vnde intelligit d. §. in criminali, in eum qui malum testimonium dixit. vt s̃m aliam interpretationem intelligit gl. ibi, & eodem modo intelligit Spec. in tit. de test §. 1. col. 24. ver. itē ꝙ in alia causa, & Præpos. idem voluit in d. §. in crim. In casu p̃senti puto plures casus dari posse, q ad alteram istarum opinionum adaptari p̃nt, in primis. Aut ꝓcedit ex inquisitione, aut ꝑ accusationem. Primo casu, aut inquisitio fit ex mero iudicis officio, aut ad instātiā partis, vt declaret gl. & ibi But. & Abb. in 3. col. i c. qualiter, & q̃n. el 2. de accus. Q̃n igr̃ fit inquisitio
158 ex mero iudicis offō. † Tunc dico ꝙ ēt si testis fuerit bis examinatus, dummodo fuerit citatus, ꝓut de iure requirit̃ non pōt dici inimicus. Cū nec timor subornationis oriat̃ in eo casu, vt dicit But. Car. & Abb. i d. c. qualiter, & q̃n. in 5. differ. Aut inquisitio fit ad instantiā partis, & tunc idē dico, ꝙ & in casu accusationis, de quo infra. ideo secūdo casu q̃n ꝓcedit super accusatione. Et tūc si primo fuit examinatus ex mero offō inquirentis, & secundo loco sup accusatione, & addit aliquid qđ grauat accusatum in eius depositione. Et tunc p̃sumerem inimicū, siue sit coactus siue non, q a facile est impetrare p̃ceptum pœnale à iudice, & facilius est, testem, & accusatorem esse in ꝯcordia ad intimandum p̃ceptū penale. Sed q a ipse testis sup inq̃sitione examinatus, & sup toto casu nil deponit sup ea re, de qua attestat̃, in accusatione si deponit, p̃sumēdum est, ꝙ ex inimicitia dixerit, & ad iniuriandum reum, & hoc maxime q̃n post inq̃sitionem reus p̃sentat se ad carceres, & instituta q̃rela ꝑ offensum denuo post p̃sentationem factā testis examinat̃. Et istud euenit mihi saltem ꝑ duas vices. Et taliū testiū dicta vti ꝑ inimicos ꝓlata reijciunt̃. Aut iste testis nil addit vltra ꝯtenta in prima attestatione, & tunc non p̃sumam inimicū. Et istud est, q̃n est eadem causa, & indicii. Si vero nō est eadē imputatio in inq̃sitione, q̃ est in accusatione, sed diuersa, & tñ est eadē persona. Tunc dico, ꝙ si sup vtraq; fuit citatus (vt cōuenit) non est p̃sumendus inimicus. Si vero examinatus sup accusatione primo. & dein de sup eadē accusatione, dato ꝙ videat̃ coactus, p̃sumerem inimicum, cum (vt dixi) facile sit facere istas coactiones, & accusator vr̃ hr̃e paratū hunc testem ad oia ꝓbanda, & ꝙ ipse testis velit ei inseruire sup oibus necessarijs ad q̃relam, tantomagis p̃sumerem. Si vero q̃rele sunt diuersæ, & testis examinat̃ primo sup vna deinde sup alia, & iste testis fuit citatus vel coactus, & apparet ex processu, ꝙ veritas al̃r hr̃i nō posset, q a alius nō erat ibi p̃sens, & cum difficultate alij possint id scire, sup quo deponit, vel ꝙ sit testis instrarius. Tunc nō p̃sumerē inimicū respectu ꝓbōnū
159 † quæ non debent augustari l. q̃m, in fi. cū alijs. C. de heret. Et ita intelligo, & restringo dem̃ Abb. i d. c. fraternitatis, cū alijs. Si verō testis examinat̃ sup secunda accusatione, & est casus, q posset sciri ab alijs q̃ ab ipso teste primo ꝯtra reum examinato sup alia q̃rela. Tunc siue testis cogat̃, siue non p̃sumerē inimicum.

mici.Et sic intelligo dicta pcedentium doct. Restringe tñ pdicta, vt non pcedant, qñ ex pcessu apparet de manifestissima coactione, vt qa iudex pcesserit ad acceptionem pignoris,vel aliã multam ɔtra testem negantem deponere,nam tunc apparet, ꝙ non ex inimicitia sed coactus deposuit, & hoc modo ẽt pos
160 set intelligi dcm Abb.& alioꝝ.†Causa aũt inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam pbandam,dato ꝙ p partem ignoret,vide late Ias. in l.apertissimi nu.7.C.de iud.& Fel. in cap. cum oportet nu.14.de accus. & Hippo. in l. 1.§.pterea.nu.3.supra de qõ.& in sing. 178. inc.inimicus. Concludentes ꝙ sufficit ad demonstrandum inimicitiã causam subesse, ex qua iudicari posset ipsa inimicitia,dato ꝙ ẽt illa causa esset incognita psumpto inimico, vt exemplificat Hippol.in d.sing.in eo q me accusauit de aliquo crimine,licet ego ignoré esse accusatum ab eo.Tñ non potero esse testem ɔtra ipsum. Item si Titius adulterauit vxoré vel filiã Caij,&istud nõ sit cognitũ ipsi Caio.Tñ ipse Caius nõ poterit testificari cõtra Titiũ, qa subesset cã inimicitiæ icognita ipsi Caio.Et sic sufficit cãm posse ɔsiderari.
161 † Reconciliatio an tollat psumptionem mali animi ex inimicitiã,dicas qđ non,maxime secuto homicidio, & si facta sit pax de recenti, psumiť.n.ꝙ iste læsus voluerit se vlcisci, & iratus voluerit nocere, vt est text. loquens in teste in c.2.3.q.5. in rõne sui,& ibi gl. dicit, ꝙ ex recentia tpis aliqd psumendũ est p tex.in c.si quis viuente.31.q.1. Vnde à pari pcedunt aliqd non esse factum vel esse factum sed de recenti l.1.vers.ceterum.supra de his q eiec.vel effu.Equalia.n.ibi hæc sunt viam non frequentati,vel de recenti esse ceptam frequentari.Et dicit Præposi. in d.c.1. ꝙ ex pcedenti offensa reddiť suspectus affe-
162 ctus offensi. † Idem in iudice de recenti reconciliatio,vt nõ possit esse iudex, & tanq̃ suspectus repellať vt voluit Ias.in d.l.apertiss. col.2.in fi.C.de iud.Arguendo p tex.in d.c. 2.Item determinat in teste p eundem tex.& p gl.in c.p tuas.de simo.no.hoc Inno.Abb. Io.de Ana.in c.cũ oporteat,de acc. Et Alex. in ɔs.99.in casu inqsitionis,vol.1. Et Hipp. late i l.1.§.pterea,col.1.ver. amplia ẽt supra hoc tit.& Ioan.Crot.in tract.de testi. q.9.3. q.prin.ex quo infidelitas pcedens non nocet ɔuerso in pmotionib.nisi sit nouus ad fidẽ, vt p Fel.in c.eã te,col.3.in verbo ifidelis, de

refer. Parificando ut supra aliquid non esse factũ,vel esse de nouo sm̃ per gl.in cle.ne i agro.§.sane,in ver.nouicijs,de statu mon.
163 † Conuersatio cum inimicis occisi facit indicium contra illũ,qui delictũ cõmisit. Ex tali.n.conuersationem cum inimicis occisi, seu iniuriati psumendum est interfectorem ex aio interfecisse,& sic appensate, cum amicus inimici mei sit meus inimicus l.sciendũ. §.si accusatio.supra de legatio. & l. liberi, & ibi Bal.& Sal.& Ias.C.de inoffic.testa.c.repellanť,& ibi Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in 4. no.c.cum oporteat,de accus.gl.in l.1.§.cum patronus.supra de off.præfec.vrb.&Bar.no. d.§.si acc.Et p indicio ponit Gand.in tract. malef.in tit.de præsum.col.penult.ver.sm ꝙ põt cognosci indicium.& dicit Fel.in d.c.cũ oporteat, in 6. not. ꝙ eo ipso ꝙ q ɔuersať cum inimico meo psumiť meus inimicus,Et sic non solum cohabitãtes,sed ẽt ɔuersantes dñr inimici, qđ idem voluit Luc. de Pen. in l.1.C.de his q se defer.lib.10.col. 2. Et dicit Bal.in cons.112.punctus,in fi.vol.5. ꝙ ɔuersatio, & cohabitatio cum inimicis patris, & associatio sufficit ad exhæredandum filiũ p text.in d. §. cum patronus, & hoc indicium ɔsiderauit.Cic.i d.lib.2.ad Herẽ.in c.de causa ɔiecturali,in parte argumenti.ibi,quo cũ visus sit,& ibi,num quẽ habuerit de ɔsocijs,
164 de adiutoribus.† Vnde videmus,qđ ɔuersans cum inimicis meis nõ põt esse testis cõtra me.d.c.repellanť,& d.c.cum oporteat.& ibi Doc oẽs,voluit Cyn. Bal.in l.si qs.C.de testi.& Alb.i auth.si testis.C.de testi.& Luc. de Pen.in l.1.C.de his q se defer.lib.10.col. 2.& Crot.in tract.de testi.in 9.q.num.98.& Ias.in l.apertissimi. col.3. ver. adde quarto. C.de iud. Videmus ẽt ꝙ ɔuersans cũ inimicis meis si fuerit iudex,põt allegari suspect⁹. c.insinuanre.& ibi Doct.de off.deleg.Soz.in c.acced.& alij Doc.vt lit.non ɔtesta.Ias.in d.
165 l.aptissimi.†Idẽ videmus,ꝙ offendẽs cohabitantẽ mecũ dř mihi fregisse pacẽ. Bal.in l. 1.C.de epis.& cle.Fely.in d.c.repellantur,cir
166 ca fi. † Isti conuersantes recipiunt diuersa nõia,Aliq.n.appellãt eos participes,Alij co
167 hærẽtes,sequaces,seu cõplices.†Participes ex mẽte Bar.in l.1.C.si rec.puin.dicit esse filios,nepotes,& ppinquos ɔsiliarios, ac domesticos qđ idẽ voluit Fel.i c.olim.col.2.de acc.Sed aduerte ꝙ tex.i d.l.1.C.si rec.pruin. dicit totũ ɔtrarium illius,qđ dñt Bar.& Fel.

Nam postquam dinumerauit filios, nepotes, & ꝓpinquos subiunxit postea, & participes, declarando illud verbum, id est ꝯsiliarios, & domesticos. Adeo ꝙ illi tm̃modo duo domesticus, & ꝯsiliarios comprehendunt sub illo verbo particeps. Et rectius sensit Bald. in d. l. 1. in addi. ꝙ particeps dicat̃ ille, q est de par-
168 te, & pbet ꝯsilium. † Adhærentes sunt, qui sponte eiusdem velle sunt, cuius est principalis, vt dicit Ang. in auth. de hær. & fal. col. 2. ver. ex hoc no. & in §. æcanomis. in auth. de alie. & emph. Et ponit Fel. qui multa adducit in d. c. olim. col. 1. & in rub. de treuga, & pac. col. pe. vbi insistit in declarando illud verbũ adhærere, per multas auctoritates sacræ scripturæ, & dicit Ang. in cons. 257. Inter capitalia, ꝙ adhærẽtes, & sequaces sunt, q & opibus, & intentioni alicuius adhærent p tex.
169 in l. 1. C. de rap. virg. † Complices dñr socij ad malum, ꝓut voluit Ioan. Andr. in c. cum oporteat. de accus. & ibi Ioan. de Ana. in 4. no. & Fel. in d. rub. de treug. & pac. col. pen. num. 19. qđ facit ad accusationes, & inquisitiones, in qbus dr̃, Caius cum suis complicibus fecit tale qd, intelĺr de socijs ad malum. Intellige pdicta, vt nõ ꝓcedant, qñ aliqs cõuersatur cum inimicis meis, & paruo tpe.
170 † Nam tunc non est pſumendum ex paucitate tpis voluisse delinquere, & me odio prosequi. Sed requirit̃ longa cohabitatio. l. pe. §. in factum. supra nau. caupo. stabu. p quẽ tex. Ioan. And. But. Imo. Are. Car. Ioan. de Ana. dñt, ꝙ cohabitatio (de qua supra) nõ est intelligenda de qualibet. Vnde si hospes repentinus tibi dedit damnũ, non teneor, secus si is q mecũ habitat. & sic debet esse ꝯtinua, vel magna cohabitatio ꝓut ẽt voluit Hipp. in l. 1. §. ꝑterea. col. 2. hoc. tit. Requirit̃. n. ꝙ sit cõuersatio illius qualitatis, vt resultet odiositas ex parte ꝯuersantis aduersus eũ, q est inimicus illius, cũ quo ꝯuersat̃, nã ex amicitia simplici non pſumit̃ malus aius, vt dicit Bal. in l. si qs, in fi. C. de testi. amicitia. n. simplex non inducit suspicionem in teste. Sed requirit̃, qđ sit maxima, seu talis, & tanta ꝙ reddat eũ in tm̃ amicũ vni, ꝙ ex hoc habeat aduersarium odio, alias aiũt amicitia, q̃ est actus virtuosus nõ repellit testẽ l. sciẽdũ. supra de vsur. c. quoties. de test eog. Bart. & oẽs. Doc. in l. admonẽdi. supra de iureiur. & Alex. multa deducẽs in ꝯs. 4. viso ꝓcessu. col. fi. & Crot. in d. tract. de test. in 4. par. in fi. num. 193. Et sic requirit̃ longa ꝯuersatio, ex qua resultet magna amicitia. Intelligas, & secus i eo, q copulauit amicitias, & ꝯuersationẽ volũtarie, & nõ coacte p ea, q̃ voluit Bal. in c. 1. qui. mod. feu. amit. & deducit Hipp. i d. §. ꝑterea. col. 3. cõprobãs p multas auctoritates in illis casibus, in qb. aliq d coacte dicat̃ factũ, vt ex inde qs nõ teneat. Sed hæc limitatio optime comprobat̃ ex eo, qđ dcm̃ est supra de adhærẽte, ꝙ sit ille, q sponte est eiusdẽ velle, cᵘ est principalis.
171 † Iuuans inimicum meum pbendo sibi commeatum, iuuando ipm̃ armis, telis, equis, aut pecunia, præsumitur mihi inimicus, & habeat indicium contra se facta iniuria mihi, vt de inimico iam dictum est, prout inter inimicos enumerat Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his q se defert. lib. 10. adducit tex. in l. cuiusq; dolo, supra ad l. Iul. maiest. & ex mente Bar. ibi intelligitur etiam commodando, seu mutuando Idem dicas in eo, q dat consilium inimico meo, vt sit mihi inimicus, vt vult Luc. de Pe. i d. l. 1. p tex. in c. qđ olim. de iud.
172 † Propinquitas iniuriati inducit argm̃, & indicium pensamẽti, pone ꝙ facta est iniuria. Petro, cuius ꝓpinquus interfecit inimicum, ex tali ꝓpinquitate pſumendum est, interfectorẽ voluisse vindicare iniuriam Petri ꝓpinqui sui. Et ꝙ ex aio eum interfecerit.
173 † Cum iniuria facta vni de cognatione intelligat̃ facta oĩbus de eadem cognatione. l. 1. 2. & 3. supra de libe. cau. l. sororẽ. C. de his qui. vt ind. gl. in clem. 2. in verf. quolibet. de sen. excom. Bar. in l. lex. Corn. in princ. de iniur. & in l. cum scimus. C. de agri. & cen. lib. 10 dicens ꝙ iniuria facta vni ꝯsortium toti ꝯsortio facta vr̃ l. 1. supra ad Sylla. Et oẽs poterunt vindicare tanq̃ ꝯsortes pſequẽtes eorum iniuriam. l. si fœminam. supra ad Turpilia. ẽt si vindicans sit spurius d. l. 1. de lib. cau. & Card. in clem. 1. de exce. prælatin 14. not. dicit, ꝙ iniuria facta domesticis meis censet̃ facta mihi, qđ sequit̃ Fel. i c. Petrus in 1. no. de homi. adducit tex. in c. sciant cũcti, in verbo ꝯsanguineos. de elec. lib. 6. hoc idẽ voluit Alex. in l. de pupillo. §. si qs ipsi. quẽ legit in l. ꝓuinciali. num. 23. supra de no. ope. nun. & Io. de Ana. in d. c. Petrus. & Alex. in ꝯs. 89. in
174 causa inquisitionis. vol. 1. † Intellige inimi ge inimicitia durare vsq; ad quartũ gradum agnationis, Bal. in c. vasal. el 1. si de fue. ꝯtro. quẽ sequit̃ Fel. i d. c. cũ opor. col. 5. nu. 12. de accus. & voluit ẽt Anch. in c. repellant. eo. ti.

Vel

Vel dicas inimicitiã durare ad arbitriũ iudicis inspecta qualitate loci, & patriæ. vt per Bar. in l. tutor. §. si tutor. supra de suspec. tur. dicens, ꝙ standũ est arbitrio iudicis ſm facti qualitate, & ɔsuetudinẽ regionis. Nã in Tuscia est ɔsuetudo, ꝙ q. iniuriaſ, vel inimicatur vni ex ɔsortibus (hoc est descẽdẽtibus p lineam masculinam) iniuriatur, vel inimicatur omnibus, alibi autem aliter obseruatur.

175 † Inimicitia an faciat indicium, si vulneratus vel interfectus sit quis, & ignoratur à quo, Doc. cõiter distingũt inter inimicitiã leuẽ, & grauẽ, seu capitalẽ, de qua iã dixi, vt ex leui inimicitia non oriaſ indiciũ contra inimicũ, vt not. in c. cũ oportet. de acc. & in authen. si dicaſ de testi. & ibi Saly. & no. in l. licet. de arb. & dixi supra ex graui inimicitia tũc oriaſ indiciũ. l. 1. §. ꝑterea. supra eo. Bar. 176 hic, & oẽs Doc. idifferẽter tenẽt istud. † Sed difficultas est, an inimicitia capitalis vel grauis sola faciat indiciũ ad torturã. Spec. in ti. de ꝑsum. §. species. uers. & idem est, dicit, ꝙ si aliqs est interfectus, & nesciſ tñ à quo, sed ꝓbaſ ꝙ P. erat inimicus illius, & ab illo offensus, poterit P. ex tali ꝑsumptione torqueri. l. si seruus cõis. supra de dom. inter vir. & uxo. & l. cũ hic status. §. si mulier. & l. vir vxori. supra de leg. 3. & l. vxori. §. fi. supra famil. ercis. Rom. in l. 1. §. si qs in uilla. in 1. not. supra ad Sylla. sequitur dictũ Spec. subdens, ꝙ istud vr̃ intelligendũ de inimico inimicitiæ capitalis, aut maioris partis bonoꝶ, nõ aũt si inimicitia ob paruũ litigiũ interuenisset, ꝑ ea q̃ no. in d. l. licet. supra de arbi. & in authen. si dicaſ. C. de testi. & in §. item ꝑ ꝑ. inst. de exc. tuto. Ang. in l. fi. C. de qſt. col. 2. ver. pñt, dicit ꝙ in homicidio, & in vulnere possumus ponere, si reperiſ aliqs mortuus, & nesciſ de quo est inqrendum de inimicis, & istud est magnũ indiciũ ad torturã. l. 1. §. ꝑterea. supra eo. Fely. in c. afferte. col. fi. de præsump. relatis dictis Rom. & Spec. sequiſ eoꝶ sniam, & Bolog. in addi. ad tract. Guid. de Suz. de qſt. col. 7. sequiſ opinionem Spec. & Caltan. in ɔs. 62. Christi Saluatoris nostri. col. 4. sequitur prædictas opiniones, & idem voluit Ang. in tract. maleficio. in verbo fa- 177 ma publ. nu. 90. † Contrarium, ꝙ imò inimicitia sola non sit indicium sufficiens ad torturam tenuit Aug. de Arimin. in addi. ad Ang. in d. verb. ꝙ fama publ. in vers. quæro an vnum indicium. col. 7. in fi. dicens, ꝙ præcedens decisio Spec. non est vera, quia sequereſ, ꝙ vnum indicium remotũ à maleficio esset sufficiens ad torturam, qđ tñ non est ve- 178 rũ. † Quia si est remotum a facto hoc est à maleficio, tũc vnũ indiciũ nõ sufficit ad torturã, ꝑ ea q̃ vult Bart. hic, & dixi supra in ꝓmisso. vj. eandẽm opin. tenuit in alia addi. in d. loco. in vers. quæro quid si reperiatur, idẽ voluit Gand. in tit. de præsump. & ind. dubi. col. 5. uers. sed quę, & qualia, volens ꝙ fama coadiuuatur, vt ex ea qs possit subijci tormẽtis, primo si ꝓbeſ, ꝙ inculpatus de crimine extitit inimicus ostensi, aut suoꝶ. Item si ꝓbeſ, ꝙ iculpatus ɔtraxit ɔuersationem, vel amicitiam cum inimicis occisi, vel iniuriati. Aut quia ɔtra eundem occisum, vel iniuriatum fuerit taliter versatus, ꝙ credebaſ esse potius inimicus q̃ amicus, q̃ ex varijs causis pñt procedere, ex talibus .n. dicit ipse intercedentibus crimen põt præsumi, & cõiectura capiſ, ꝙ in delinquendo fraudis insit cõsiliũ, & sic ibi vult inimicitiã de ꝑ se nihil agere. sed famam ꝑ eam coadiuuari, hoc idem voluit Iac. de Belui. in tit. de qõ. col. 9. ver. ex indicio vero dicens, formam coadiuuari ꝑ inimicitiam, vt quis torqueatur, hoc idẽ sensit Bar. hic, dũ exemplificando in homicidio quo ad torturã imponendã dicit, ꝙ pñt contra reũ apparere indicia, vt qa inimicus, vel quia fecit ꝑparamenta, & sic vult indicia in plurali existere ad qõnem hñdam, non aũt vnum indicium tm̃. Facit pro hoc ꝙ frequẽter, & de facili contingit, quem esse inimicũ, non tñ occidere eius inimicũ, & exinde non potest dici, ꝙ sit indicium graue, & vrgens vt requiritur ad qõnem hñdem in tex. nostro. & loquitur Bald. in l. nõ hoc. C. vnde legi. in fi. Et dixi supra in d. præmisso. vj. ex quibus magis semꝑ iuridicum putaui, ꝙ inimicitia sola nõ sit indiciũ sufficiens ad torquendũ stante rõne iã dicta, ꝙ inimicitia sit quoddã remotũ à maleficio, qđ ẽt tenuit Ioã. And. in addi. ad ver. sed pone in verbo tormẽtis, & dixi supra in vj. ꝓmitto ꝙ male senserint ꝑdicti ita simplr̃ transeuntes cũ dicto Spec. cum ẽt ɔtrariũ senserit Imol. in l. fi. supra de hær. inst. & dicã in indicio seq. de minis, hoc idem de inimicitia tenuit Hipp. in sua pract. in §. diligenter. nu. 60. adducẽs multa in hac mã. Possumus tñ saluare dictum Spec. vt ꝓcedat quotiescũq; sumus in loco, in quo necesse est vnum ex pluribus, & certis hominẽ inter

interfecisse, adeo q certũ esset delictũ, & certę p̃sonæ. Sed incertũ sit de indiuiduo, videlicet, de Petro, seu Titio, nã tũc existente aliquo inimico ex illis plurib. poterit iudex ob inimicitiã p̃cedere ad torturã, vt determinat. Saly. ĩ simili, ĩ eo q ex plurib. est malę famę. vt is possit torqueri, vt dixit Sal. in l. fi. ĩ ver. q̃ro an sufficiat ĩ fi. C. de q. & dixi supra.

179 † Minæ, & ipsæ faciunt indicium p̃cogitationis, & p̃sameñti, si is (cui factæ fuerint) reperiat̃ mortuus, & reus fateat̃ interfecisse. Sed in pura rixa, & à casu, p̃sumendũ est .n. talem minantẽ habuisse aĩum ad interficiendũ, nam ex eo, q q̃s minat̃ alteri, ostendit se esse inimicum, vt dixi supra in primo sig. inimicitiæ in ver. minæ faciunt, & istud p̃ indicio mali aĩ, & doli dat Gãd. in tract. malef. in tit. de p̃sump. & ind. dub. col. pen. vers. octauũ ẽt, dicens q ex talibus verbis minatorijs antecedentibus ipsum crimẽ ɔiecturari põt, q fraudẽ, & dolũ in delicto illo cõmiserit.

180 † Etiã q illa verba dixerit sua malignitate & animi prauitate arg. tex. in l. cum rõ. §. ex bonis, infra de bon. dam. & l. si nõ ɔuicij. C. de iniur. subdẽs, q hæc verba extraiudiciũ asseuerate p̃lata licet p̃iudiciũ plenũ non inferant, tñ præsumptionẽ inducunt, & indiciũ l. q̃dam. supra de p̃b. & l. fi. C. de testi. & l. nẽ que p̃fessio. eo. tit. Nam his modis animus

181 & volũtas cuiusq; declarat̃. † Et ideo dr̃, q non solũ ipsis rebus, & factis q̃s propriam voluntatẽ declarat. l. si tñ. §. ei qui. supra de ædi. edic. imò ẽt ex verbis prolatis intelligit̃ q̃s voluntatem suam declarare, & intrinseca sui cordis, q̃ non intellr̃ verbis exprimere, q̃d mente non agitauit. l. Labeo. supra de sup. leg. quo fit vt secuto homicidio post minas grauis erit p̃sumptio, & graue indicium ɔtra minãtẽ, cũ effectus, & executio verbo℞ p̃lato℞ declarauerint aĩum ita fuisse de interficiẽdo, p̃ut minãdo p̃posuerat. Ex hoc dico nõ esse requirendũ in casu isto. An talis (q minatus est) solitus sit minas executioni mãdare necne. Cũ effectus demõstret qualitatẽ p̃sonæ, & q sit homicida, & vir malo℞ mo℞. Cũ iã executus sit minas p̃ eũ factas occidẽdo, & ab effectu appareat, q̃s fuerit ille, q minas intulit. ex quo dico Alb. in tract. statu. q. 64. in 3. par. nõ bene sensisse, dũ vult in casu tractatus, & p̃sameñti minas necessario dr̃e factas esse ab eo, q ɔsueuit p̃ficere id q̃d minat̃. Cũ (vt dixi.) distinctio hæc locũ non hẽt, q̃n p̃supponit homicidiũ factum, & alia cognitio nõ sit facienda p̃ iudicẽ, nisi tñ sup̃ p̃samento, seu tract. Cõsiderari autẽ debet distinctio hęc, q̃n sumus in casu, quod ignoranter occisor, vt dicã infra. Ecõtra aũt minę p̃nt ɔsiderari respectu illius, cui sunt factę vt is ob timorẽ minãtis, si erat homo potẽs, & rixosus eũ interfecerit, nã ad fugiẽdũ dolorẽ, & timorem p̃sumit̃ contra agentẽ. l. 1. §. cũ q̃s latrones. supra eo. & dicam infra.

182 † Nã ob timorẽ ille, q minat̃ mortem alteri, põt illo actu ab illo cui factę sunt minę. occidi vt per Bart. in l. 1. quan. lic. sin. iud. se vind. & Ang. in l. quemadmodum. supra de inoff. testa. ex qua, cũ iste q passus est minas, interfecerit minantẽ, p̃sumẽdũ est id ex p̃posito factũ, & vt se liberet à timore incusso, & erit indiciũ ɔtra eũ p̃ pensato ad torturam.

183 † Minę aũt in casu, in quo ignorat̃ percussor, & interfector. An faciant indiciũ ad torturam dñt Doct. cõiter, q aut ille, q minas fecit, solitus est minas exequi, & sit vir potẽs & isto in casu p̃sumptio sit ɔtra ipsum ad torturã. Ita tenet Spec. in tit. de p̃sump. §. species in ver. Sed pone P. minatus est, & Alb. hoc modo distinguit in l. metũ. C. q̃d met. cau. Bal. & Imo. late in l. fi. col. pen. vers. vltimo inducit, supra de hered. inst. & Ias. in l. 1. C. de ser. fug. & Felyn. ĩ c. cũ oportet. nu. 11. de acc. Aut iste talis erat hõ vilis, impotẽs ad talia, nec solitus minas exequi. Tũc secus vt est tex. in l. 1. C. si q̃s Imp. maled. & lubricũ linguę facile trahi nõ debet ad pęnã l. famosi. supra ad l. Iul. maiest. & Imol. in d. l. fi. dicit q̃d facit ad illud, q̃d vulgariter asserit̃, sæpe minus faciũt hoĩes, q magna minant̃. & subdit ibi q ita cõiter distinguit̃, & sub ista distinctione intelligi debet, id q̃d dicit Alex. ĩ d. l. metũ. & q̃d dicit Abb. in c. scribã de p̃sump. Et alij p̃ multi quos alle. Bru. ĩ trac. de ind. col. 13. ver. q̃ro vlterius, & Ang. & addẽt. ibi q multa deducũt, hãc distĩõnẽ sequũtur in trac. malef. ĩ verb. fama publ. col. x. nu. 39. Et Hip. in sua pract. in §. diligẽter. nu 85. Et hãc distĩõnẽ esse verã experiẽtia, q̃ est rerũ magistra docet, & cũ multi reperiant̃, q verba minatoria p̃ferũt ex ɔsuetudine, & nil aliud gerere sciũt, nisi se terribiles verbis ostẽdere. Ideo ad tollẽdũ indiciũ mina℞ existentiũ ɔtra aliquẽ p̃bãda est loquacitas viri, q solitus est verba similia proferre, nil tñ vnq̃ executum esse, & dicam ẽt in seq. indicio.

Lactatio

184 † Iactatio, & ipsa facit indicium ad torturam, qn̄ ante homicidiū quis iactatus est, posse perficere in aliquem, & esse sui arbitrij vel similia verba ꝓtulit, & postea fateatur illum interfecisse. Sed non ex proposito. Credendū est interfectorē talia uerba dixisse eo aio, & intentione, ut uoluerit illa exeq. cū re ipsa reperiat̄ executū esse occidendo. Ex quo cū iactatus est, ꝑcogitauit velle interficere. Talis. n. est animus, qualia verba ꝓferuntur l. is qui. §. diuus, supra de tut. & cur. dat. ab his. Et dixi supra in princ. hoꝝ indicioꝝ, & in præced. iud. & faciunt omnia, quę ibi dixi.

185 † Et iactationem facere indicium ad torturam tenet Iac. de Beluis. in sua pract. in tit. de q̀ò. col. 5. ver. quartū est & col. 8. ver. itē si se iactauit accusatus. Intelligēdo de iactatione, q̄ fit ante delictū, nā de ea, q̄ fit post delictū dicemus inf. in verb. ꝯfessio extraiudicialis.

186 † Iactatio, si facta fuerit ꝑ aliquē, & postea is, de quo uerba iactatoria habuit fuit interfectus, & ignoratur, à quo. An faciat indiciū ꝯtra illum iactantē, ut exinde possit torqueri. Bal. in ꝯs. 275. Ad euidentiam ꝑmitto, vol. 2. in antiq. dicit iactationes non sufficere ad faciendum indicium ad torturā d. l. metum adducens illud sæpe minus faciunt &c. Et illud qd' calore iracundiæ dr̄, ad pœnam non est trahendum d. l. 1. C. siquis imp. maled. idē voluit Alex. in cons. 181. in causa Angeloꝝ, col. 2. ver. præterea, vol. 2. Hipp. in d. §. diligēter, in sua prac. num. 36. adducit pro ꝯtrario dictum Par. de Put. in tract. de synd. in uerb. An stetur dicto torti, col. 3. ver. an si ꝓbetur, & nihil resoluit. Aduerte itaque ꝙ prædicti Doct. sunt eiusdem sniæ, nec contrariantur.

187 † Intelligunt. n. iactationē non nocere inspecta qualitate ꝑsonæ, vt dicit Bal. in d. ꝯs. 275. & Alex. in d. ꝯs. 181. Consulendo super eo, ꝙ ille testis iactauerat se dictuꝝ ꝯtra veritatem. Nam tunc dicit Alex. tale lubricū linguæ sibi nō nocere, nisi appareat ꝙ esset ꝑsona ꝯsueta testificari ꝯtra ueritatem, tunc bn̄ sibi nocere. idem uoluit Par. de Put. in d. ver. an si ꝓbet, dicens, ꝙ si accusatus se iactasset de maleficio cōmittēdo, talis iactatio ad malum facit indicium ꝯtra accusatum, ꝙ maleficium cōmiserit, ꝯsiderat tn̄ ꝑsonę qualitate, & sic oēs ꝑdicti concorditer se reducunt ad eā distōnem, de qua supra in uer. minæ, ut si esset malæ qualitatis, & solitus similia committere, habeat indicium contra se, sin minus non, Alc. in d. l. fugitiuus, de verb. sig. ꝑ illum tex. ibi licet id se facturum iactauerit dicit, ꝙ iactatio non sufficit ad qōnem nisi aliæ coniecturæ accedāt, vt qa inimicus eius esset, vel alioquin percussor, & reprobę uitę.

In ipso actu homicidij indicia.

188 † Modus percutiendi, & hic facit indicium, quod quis per industriam aliū occiderit, utputa si quis exn̄s in abscondito percutiat de retro suꝑ caput, vel punctim in renibus, uel collo, vel ꝙ nullis dictis verbis percutiat in capite, uel pectore. nam talis ꝑcutiens in insidijs dr̄ appensate, & ꝑ industriam id tale facere, ut est tex. in c. 1. de ho. vbi dicit ꝙ si quis ꝑ industriam occiderit ꝓximum suum, & ꝑ insidias. Abb. antiq. ibi & Inn. exponunt & ꝑ insidias, & pro. i. ꝑ insidias, adeo ꝙ ille dr̄ ꝑ industriam occidere q per insidias occidit, ut ēt declarat Abb. Pan. ibi in 2. no. dicēs, ꝙ illud verbum ꝑ insidias declarat illud verbum ꝑ industriam, qd' idē est ac si dixisset ex ꝓposito. Et illud uerbū ꝑ insidias, importat machinationē, seu manifestam, seu clarā. ut est tex. in l. liberi. C. de inoff. testa. Et dicit Bar. in l. respiciendum. §. delinquunt, infra de pœ. ꝙ ex ꝓposito, & ꝓditione cōmittitur homicidium, si eum tibi essem amicus, vel saltem inter te, & me, nullus erat rācor, ꝑcussi te de retro, secus si essem inimicus, hoc casu dicatur ēt ꝑcogitationis indicium oriri, vt dicam infra in uerb. inim.

189 † Percutiens aūt in capite demr̄at animū ad occidendum cū de facili ex quolibet paruo actu in dicto loco q̄s pōt mori, ut est tex. in c. signāsti. el 2. de hom. in fi. & maxime in locis, & ciuitatib. in q̄bus male liberant̄, qui ꝑcutiuntur in capite, ꝓut est Bononiæ, ut dicit But. in d. c. signāsti. Et ratio est ꝑdcōꝝ, qa caput hominis retinet vestigium hōis uiuētis, qui vno spiritu ꝯtinetur. l. reꝝ mixtura, supra de vsucap. qui per excellentiā attribuit̄ capiti, in quo est forus rationis, & intell's.

190 † Nam cerebrum est membrum diuinum s̄m Arist. in quo est sensus & intellectus, ut dicit Bal. in c. 1. §. ad hoc col. 3. ver. porro circa, de pac. iu. fir. & nobilior pars corporis est caput. l. cū in diuersis. supra de rel. & sumpt. fun. Et ꝑ ꝑdicta ita determinat Io. de An. in d. c. signāsti, col. 10. uer. no. ꝙ moderamē. Et nulla facta mētione de eo refert ꝑdicta Fely. in d. c. signāsti. col. 3. ver. no. ibi rōnes. Intellige

lige iam dicta, vt non procedant in vulnere illato in facie. Sed quoties qs vulneratur circa partes cerebri. nã vulneratus in faciem ẽt ex magno vulnere nõ moritur. Et ratio est, qa in parte faciei vulneratus ex experientia qs, non moritur, vt dicit Fely. in d.c.signasti.

191 † Proditio. Et hæc dicenda est facere indiciũ mali animi, & pcogitationis ad interficiẽdum. Nam ex proposito añti cõmittitur

192 homicidium, qñ fit proditorie. † Et pdere est vnũ actibus ostẽdere, & aliud in mẽte gerere, vt l. 1. supra de puari. Et hoc fit, si veniẽs tecum tanq̃ socius itineris nulla interueniẽte rixa te pcutio, vel si tecũ sedens in mensa hoc fecerim, nam tũc aliud gero in aĩo, quã q gña in actu, & pditorie vulnero. C. de de lat. l. fi. lib. x. ita no. Bar. l. respiciẽdũ. §. delinquũt. infra de pœ. Et eã sequunẽ Anch. Io. de Ana. & Fel. in c. j. de homic. idẽ Bar. voluit in extrauag. q sint rebel. in ver. rebellis, subdẽs.

193 † Quod qs incidit in crimẽ pditionis, qñ facit 9tra principem, vel contra remp. vt l. oẽ delictũ. §. exploratores infra de re mil. Et l. pditores, eo. tit. & l. si qs aliq d. §. 1. infra de

194 pœ. † Sed qñ cõmittitur contra priuatum, non dr̃ proditor principalr̃ per se. Sed crimẽ illud proditorie, vel homicidium proditorie factum, vel quid simile .l. athletas. §. 1. supra de his qui no. inf. & l. 1. supra de præua. pdicta firmat Alex. in cons. 145. viso themate col. 2. vers. & ex his vol. 7. Et Alb. in l. si amici domum. supra de adult. & ex hoc datur ille modus procedẽdi qñ formatur inq̃sitio, seu accusatio. Et in eis ponunt illa uerba, nulla præcedente inimicitia, nam illud demonstrat homicidium proditorium, cum ad demonstrandum q qs ex proposito simplr̃ non pditorie interfecerit. dr̃ in inq̃sitione, seu accusatione existente inimicitia capitali inter ipsos, & sic diuersus est modus i agẽdo.

195 † Multitudo vulnerũ, & magnitudo demonstrat animum determinatum vulnerantis, q pmeditauit uelle occidere, & deliberauit in corde suo p antea hoiem interficere. put ẽt pluries vidi, & repertum est per torturam, quendã qui dederat nouem vulnera cuidam suo propinquo, habuisse animũ interficiendi, & pmeditate pcessisse ad vulnera. ita determinat Alb. in l. & si amici domum, supra ad l. Iul. de adult. dicens, q ex quantitate vulnerũ demonstratẽ homicidium tractatũ scdm p tex. in l. aut facta. §. qualitas, & §. quãtitas, infra de pœ. Idem uoluit in q. 67. in 3. par. tract stat. subdens, q magnitudo, & multitudo vulnerũ ostendit pensamentum. Hoc idẽ uoluit Hip. in l. 1. col. 5. nu. 37. C. de sic. dicens, q licet qs percutiat in loco corporis non periculoso, & cũ re non apta ad vulnera mortalia. Tñ posset toties in tali loco pcutere, & reiterare pcussionem, q pcussus perueniret ad mortem, & ideo ex multiplicatione, seu reiteratione, seu geminatione pcussionũ pcipitur aius ad occidendum. Adducit q̃plura, q ex geminatione actus inducũtur. Sed 76. operationes geminationis adducit Corse. in tract. de ver. gem. & maxime in 18. q geminis homicidium est sine spe

196 veniæ alleg. Bal. post Guiel. de Cun. in l. nemo. C. de epis. aud. & i q. 52. ibi dicit. † Qd delictum, q alias non erat capitale ex reiteratione efficiẽ capitale p not. p Bar. in l. sic. §. q illicite. supra de pub. & p Rom. in l. si te ro in §. de viro in 13. casu supra sol. mat. & p Bart. Bal. Ang Ioã. de Plat. in l. 1. C. de spec. exac. li. 10. Et alia multa, q̃ adducit Hip. in d. l. 1. subdens ẽt idem Cors. in seq. q. 53. q 9stiões disponentes aliqd' pctm in foro 9sciæ drẽ reputari ueniale, nõ extenduni ad casum qñ illud reiterat, qm ex tali reiteratione efficiẽ grauissimum, & sic mortale, adducit tex. in §. crim. 25. dist. Et Rom. in d. §. de uiro. in 25. casu, in 35. fall. Præmissa intellige vera in dubio, qñ non apparet, q a principio rixa non erat pura, sed si p p verba, vel pricationem data fuerũt vulnera, vel secuta mors & si multitudo vulnerũ appareat. Et

197 p lõgũ spacium rixa fuerit cõmissa. † Atũ attendi debet principiũ, nec debet existimari pensamentũ, ut est tex. & ibi not. Bart. in l. q ait lex. § q ait, supra de adul. Et ita habui pluries de facto, & obtinui, & maxime in quodam improbo q habuit 26. vulnera, & iudicatũ fuit rixam esse puram, & homicidium secutum non fuisse pmeditatum, maxime si vulnerans, vel interficiens timebat potentiã vulnerati, ne surgens ipm interficeret, & vere ille mortuus fuisset viuẽs rixosus. & magis potẽs put euenit in debilitato in vno pede, q apphendidit virũ forte ensem hñtem, & cũ gladio paruo interfecit eum 13. vulnerib. timens semper ne surgens ipsum occideret.

198 † Tps utputa nox facit indicium pcogitationis, nam si aliquis hoiem interfecerit, seu vulnerauerit tpe noctis, psumptio est oc

cidentem, & vulnerantem delictũ ꝓcogitasse,& illud apensate fecisse. Cum sex male ꝑsumat ↄtra agentem de nocte,ut est gl. in l. furem,circa medium supra de sica.iux. illud euangelij.q. male agit odit lucem,de quo in c.pniciosam.17.q.2.& in c.ↄsuluit de of.del. & tẽm tpe noctis est suspectũ l.ti.supra de ef. & exp.l.hoc edictũ.§.Labeo. supra de his q deiec.uel effud.gl,& Doct. in l.more Rom. supra de fer.& Bal.in l.acceptam,in 2. q.C. de vsur.& Saly.in l.non minorẽ,in fin.C.de transac.& p Alex.in ↄs.103.vẽ prima ↄside-
199 ratione,col.4.ver.nõ obstat ẽt uol.1. †Cõsideraĩ.n.tps in delictis ad ipm grauandũ .l. aut facta.§.tps infra de pœn.gl.in l. si ut all. C.de sica.& Bal.in ↄs.427.qdam mulier, circa finem uol.5.dicit ꝙ ꝓmotionẽ,& vestigia pedũ signaĩ qualitas luporũ, & vulpiũ, sic & pambulare de nocte,& ad loca suspecta,& ꝑsonas suspectas facit suspicionẽ ad torturã & Dec.in d.c.ↄsuluit,col.9.nu.8. dicit, ꝙ qñ aliqd est fcm tpe noctis dedita opa,tũc præsumptio insurgit ↄtra facientẽ tali tpe alleg. gl.in c.1.ut ecclesia benef.& Abb.in c. 1. de cland.despon. & multa alia, qđ ẽt seqtur in l.non minorẽ.in 1.not. & dicit Tãcr. in sua compend.q alias dr̃ practica.Bal.in 17.q. 5. q.prin.ꝙ si delictũ cõmittaĩ de nocte,& inuētus fuerit reus illo tpe, ꝑsumptio est ↄtra ipm, qa tenebræ factæ sunt ad male agendũ l.1.§.tria luminaria.supra de vent.insp.& ꝙ ꝑsumaĩ ꝓcogitatio, & trac. in eo homic. tali tpe ꝑpetrato,ponit Alb.in l.& si amicis domũ.supra de adul.& in suis.q.statu.q.64.i 3. par.all.Innoc.in c.inter alia de imun.eccl.& Mant.in d. ↄs. 325. nisi innocentia,vers.5.

200 †Locus aggrauat delictum, ꝙ ꝓcogitationẽ ondit,arg.tex.in l.aut facta.§.locus infra de pœ.Nam si q̃s hoiem interfecerit in ꝓtorio,in ecclesia,& i alio ↄsimili loco,ꝑsumptio est, ꝙ ibi accesserit ad homicidiũ cõmittendũ,qa nõ est ꝑsumendũ,ꝙ nisi ex magna causa,& deliberate i eo loco uoluerit hoiem interimere.Cũ ẽt ex loco sumaĩ argm̃, ut ꝑ Par.de Put.in tract.de syn.in uerb. & ind.& Gãd.in tract.malef.in tit.de ꝑsump.& indic. col.1. in princ. & ꝓ indicio pensamenti dat Alb.in q.statu d.q.64.in 3.par.& Mãt. in d. cons.325.nisi innocentia, col.3. versic.4.

Post homicidium indicia.

201 Associatio, vel auxilium † præstitũ post homicidium,cum tripl'r possit auxilium præstari,v3,ante delictum post delictũ, & in delicto, vt per Bart. in l. in furti.§.op. supra de fur.& dixi.supra in princ. Faciunt indicium, ut si quis post cõmissum delictum statim habuerit propinquum,uel amicũ cum associãtem,& ducentem extra ciuitatem, ad ecclesiam,uel alibi secure. Nã ex ista associatione incontinenti facta orit ꝑsumptio,ꝙ iste ꝑparati fecerit affinem,vel amicũ ad delictũ cõmittendum, & sic ꝓcogitatum fuerit homicidium. Secus aũt est si ex interuallo post delictum amicus,uel affinis superuenisset.Nã tũc nulla ꝑsumptio,seu indiciũ orireĩ,ita distinguit Bal.& dat ꝓ indicio in l.nõ ideo minus. in fi.C.de acc.ꝑ tex.in l.si uentri.§.fin.supra de priuil.credit,de quo ẽt dicã in uerbo affi-
202 stentia.†Idem dicas in receptatore,ut si aliquis vulnerat,vel occidit alium,& homicida est in domo te sciente, cum nullã affinitatẽ, vel amicitiã ante maleficiũ hñs, & ipm defendis,ꝑsumiĩ .n. ↄtra te, ꝙ fueris ↄscius maleficij, maxime si vulneratus,aut occisus erat inimicus tuus,arg.l.1.C.de his q latr. ocul. & l.1.supra de rec.& l.2.§. non tm̃,supra de inc.rui.nauf.ita ꝓ indicio tradit Bonifac.de Vit.in rub.de ind.in princ.& Gand.in tit. de ꝑsump.& ind.dub.col.pen.vers.Tertia rõ,& in tali receptatione reqriĩ sciã delicti cõmissi,qa hoiem recipe est humanũ, ut per Bald. in l.qcunq;, in prin.C.de ser.fug. Requiriĩ ẽt ꝙ non sit ↄsanguinitas,uel affinitas,ut dixi,& ita intelligit Bar.in l.fi. supra de rec. & ponit Ang.in tract.malef.in verb.dicto mal. num.23.& ꝑ Hipp.in l.1,nu.197. C.de rap. virg.ubi late. Vñ Par.de Put.in tract.de syn. in uerb.mandauit,col.4.uer.filius occidit determinat,ꝙ si filius occidit aliquẽ. & ꝓbaĩ,ꝙ pr̃ erat prope locum homicidij, & ꝙ pr̃ filiũ arripuit de manu captentium, & gladiũ euaginauit,& ipm receptauit.iste pr̃ non est torquendus, si modo ex parte pr̃is ꝓbaĩ bona fama,& ꝙ occisus dixit pr̃em esse innocentẽ & ꝙ pr̃ filium reprehendidit in princ. rixæ, ea rõne, qa nõ ꝓcedunt indicia ad qualitatẽ delicti legitima.l.1.in princ.l.vnius.§.fi. supra hoc tit.l.mil.§.op3,C.eo. & qa non est nisi vnũ indiciũ,cũ plura reqrantur,multa adducens in hac mã.Luc.de Pe.in l.1.col.3. vers. sunt ẽt alia. C.de nu.act.lib.12.dicit, qđ magnũ est idiciũ maleficij receptare,defendere, visitare,associare,donare,numera ei mittere

seu

seu fauorem sibi impendere, & his similia c. accus. §. 2. de hæret. lib. 6. & quamuis loquatur in hæresi, idem est dicendum in alijs grauib. cap. 1. de homicid. lib. 6. & ibi per eum.

203 † Confessio facta per reum diuersis modis pôt indicium ɔstituere. Nam aliqñ est extraiudicialis, & hæc parte absente, & parte pñte fit. Aliqñ est iudicialis. Et hæc fit corã iudice non suo, & penitus incompetenti. Aliqñ coram iudice incompetenti in quem pôt fieri ꝓrogatio. Aliqñ coram iudice competenti, & in tortura, de his oĩbus uideamus.

204 † Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam Bart. hic col. fin. gl. & Bart. in l. cap. 5. supra de adult. gl. in l. ictus fustium. supra de his qui not. inf. & Bar. & alij Doct. in l. qm̃, supra de inf. Alex. & Soz. qui dñt hanc esse cõem opin. in l. magistratib. & ibi Dec. & alij, supra de iurisd. om. iud. Abb. & cõiter Canon. in cap. at si clerici de iud. Vnde si qs dixerit extra iudicium hominẽ interfecisse ex proposito, vel eũ expectasse in insidijs, vel similia, ex ea confessione poterit torqueri.

205 † Rõ potuit esse, q̃a ɔfessio extraiudicialis facit semiplenã ꝓbõnẽ. Bar. & alij cõiter in l. admon. supra de iureiur. & gl. & Doc. in c. fi. de succ. ab intest. & iudicium est minus semiplena ꝓbõne. l. cũ ꝓbõ, supra de probar. Ergo faciet indicium, cum faciat, quod est maius.

206 † Requiritur primo in tali confessione, q̃ sit probata per duos testes, cum sit indicium à remotis, & in eo requirantur duos testes gl. sing. & ibi Bart. in l. fin. C. fam. ercis. idem Bart. hic col. fin. & dixi supra in 7. præmiss.

207 † Secundo requiritur, q̃ ista ɔfessio sit verisimilis, utputa, q̃ habeat causam pexñtem in qua ɔsistit honor, vtilitas, vel q̃d aliud simile ex his, q̃ deducit Cic. in lib. 2. ad Herẽ. in c. in causa ɔiecturali, & q̃ deducit ẽt Alc. in l. fugitiuus, infra de verb. sig. Et ꝓbat tex. hoc in d. l. c. 5. ubi repertus fuit adulter in domo, qui confessus fuit extra iudicium. Et sic pp̃ verisimilitudinem, & causam quæ est q̃ erat in domo, oritur indicium ad torturã, not. Bal. in l. clam. C. de auth. pstan. Et Cæp. qui multa adducit in cons. 32. multa possent col. pen. & Dec. post ipsum in d. l. mag. col. fi. quamuis Iason. relinquat cogitandum. Sed (prout dixi) optime probat tex. iunct. gl. in d. l. cap. 5. & dixi supra in quinto præmisso.

208 † Ex hoc infero, q̃ Ias. male sentiat in d. l. magistratib. dum dicit, q̃ facta ɔfessione extraiudiciali, si sequatur confessio in tortura, non requiritur ratificatio, per glo. quam dicit sing. d. l. cap. 5. quę vult fm̃ ipsum, q̃ facta confessione in tortura illi est standum. Nam dico q̃ ista nõ fuit intentio gl. p iura. quæ alleg. Sed hæc, q̃ præcedenti verisimilitudine, siue causa, si reus ɔfessus fuerit extraiudicialiter, & postea confiteatur in tortura, q̃ standum sit illi confessioni, non q̃ ratificatio non requratur. Sed iudex nõ debet pquirere post sñiam, nec post ratificationem de veritate delicti, ut in l. 1. §. diuus, & §. pen. & fin. hoc tit. allegatis per gl. in d. l. c. 5. ubi de confessione serui, qui dixerat hominem interfecisse, & confessus in iudicio fuerat condemnatus, adhuc tñ perquiritur de ueritate. Et ideo non est aliud perquirendum in dispositione d. l. c. 5. quia uerisimilitudo delicti, & causa pcedebat, cũ esset repertus in domo mariti, & uerisimile erat adulterium cõmisisse, & dicit Bal. in l. bonæfidei, col. 2. vers. mõ q̃ro. C. de iureiur. q̃ ɔfessio in d. l. cap. 5. erat iuncta cum verisimili rõne, tpis, & loci, & ita intelligatur l. quæro, supra de ædilit. edict.

209 † Ista conclusio de confessione extraiudiciali limitatur per Fely. in d. c. at si clerici, non procedere, quoties ante ceptum iudicium reus reuocauerit talem ɔfessionem, p doctr. Bal. in l. 1. §. fin. C. de conf. Hanc limitationem sequitur Dec. in d. c. at si clerici, & Ias. in d l. magistr. dicit, q̃ est magna limitatio, si uera est, sed Dec. in d. l. magistratibus, eam impugnat. Primo, quia dato, q̃ reuocatio confessionis tollat errorem iuris, non tñ amouet factum. Item quia animus iudicis inducitur ad suspensionem ex ea ɔfessione, itẽ ex doctr. Abb. in c. illud, de præscr. ut per eum. In casu q̃onis nostræ hñdo respectũ ad iudiciũ pensamenti, & homicidij pmeditatis. Dico, q̃ reuocatio nil operatur, q̃a ɔfessio extraiudicialr̃ facta, q̃ apensate, & ex animo hoiem interfecerit, inducit maximam ꝓbõnem cum illa, q̃ pendent ab animo, confessio extraiudicialis plene ꝓbat Bart. in l. Celsus, col. pen. ver. sed qualiter, supra de vsuc. Vbi ad ostendendam malã fidẽ ɔfessio extraiudicialis sufficit, idẽ Bar. in l. certum. §. si qs absentem, supra de ɔfess. vbi ad demonstrãdam additionẽ, & animi declarationẽ ɔfessio extraiudicialis sine pñtia partis plene probat. istud & in ciuilibus, ut inducat plenam ꝓbationem. Ergo in criminalib. faciet saltẽ indicium

dicium quod est minus semiplena ꝓbõne .l. cum ꝓbõ.supra de ꝓb.& dixi supra.Et ideo si talis ꝯfessus dixerit per errorem ꝯfessionẽ fecisse, & eam reuocet non admittitur, qa est animi declaratio. Aut sumus in homicidio puro. Et ille reuocans allegat errorem in facto ꝓprio,& non admittitur error, nisi ꝓbetur.l.qq.supra ad velle.Aut reuocat dolose, vt euitet torturam. Et tunc non admittitur, quia dolus,& fraus non debet alicui patrocinari.l.vero.§. hoc quoque, supra pro soc. Non ob.decisio Bal.in l.1.C.de ꝯfes.quia loquitur,ut dicam in ꝯfessione facta corã iudice incompetenti, ut eius uerba dñt, & ita eũ locum intelligit Rim.in d.l. magistr. col.4.

210 † Pñtia partis an operet̃ hoc ꝙ ꝯfessio extraiudicialis faciat plenam ꝓbõnem. Abb. in d.c.at si clerici.& in c.olim,col. fi. de resc. tenet,ꝙ plene præiudicat. Aret. in d.c.at si clerici,impugnat hoc,quia argm̃,quo utitur Abb.non est ualidum.Nam dicere in ciuilibus confessio facta parte pñte plene præiudicat. ergo in criminalibus non procedit. Quis ꝓbõnes factæ in ciuili non ꝓbant in criminali,in quo req̃runt clariores ꝓbões Bar.in l. 2. §. hoc edicto supra ui bon.rapt. Item & alia rõne,quia respectu reip. talis cõfessio vr̃ facta parte absente, vnde fisco nihil acq̃ritur,ex quo necesse est, ꝙ noie fisci aliquis interueniat. Dec.in d.c.at si clerici,impugnat has rõnes. † Et primam ꝙ loq̃tur

211 in ꝓbõnibus,secus in ꝯfessione,q̃ semper & in alio iudicio nocet,& ꝓbat.l. gñalr̃ .C. de non num.pec.c.per tuas de ꝓbat. Bal.Alex. & alij in l.2. C. de eden. Quo aũt ad secundum dicit, qđ in tali acceptatione esse debet ꝑsona publica,q̃ acceptet. ꝑ ea,quæ no.Bal. in l.2.C.ut in poss.leg.& ꝑ But. in c. ꝑ inq̃s. col.3.ver.ad secundum de elect.& multa alia deducit,de qbus ꝑ Ias.in l.stipul.ista.§. alteri,supra de uerb.oblig. Dico pñtiam partis, seu alterius nomine publico interuenientis nil operari,ut maius inducatur ex ꝯfessione quam qđ sit indicium,& de hoc puto tex. in d.l.e.3.tunc.gloss. Nam ibi maritus habebat adulterũ in domo eius rei testandæ grã, gl. exponit ut ꝯfessionem extraiudiciariã hr̃et, quæ facit indiciũ,& sic ibi erat maritus pñs, attñ inducitur minus semiplena probõne. Præterea pro præmissis facit gl.quæ ibi no. Bal.Saly.& alij in l.iubemus .C. de lib. cau.

212 † Vbi ꝯfessio rei facta coram notario solo,vel coram iudice solo non præiudicat ipsi reo,attñ facit indicium, quia perinde hr̃ ac si esset facta extra iudicium, ut est gl.& Bart. ibi in l.cũ scimus.C.de agric.& cens. lib. 11. & deducit Soz.in d.l.magistratibus,col.pen.

213 † Et nulli dubium est, ꝙ notarius est seruus publicus,& põt stipulari alteri,& maxime publico,& fisci noie,publ:co .n. stipulat̃, vt in l.non aliter,supra de adopt. & ibi nor. gl.& Doct.in c.quis,iunct.gl. de vsur. lib.6. not.Car.ꝑ illum text.in c.1.§.1. in 12. not. de excess.prælat.in clem.iudex ẽt ꝙ publicas res pertractat,& tuetur pñs,si non in forma iudicij ꝯfessionem recipit,non inducit aliam ꝓbõnem nisi indicium, & eam accipit noie publico,& interrogationem ꝑmittit,ꝙ maius est,vt rñdeat interrogationi, quam ꝙ de ꝑ se dicat per not.in l.1. supra de verb. obl.

214 † Confessio facta corã iudice penitus incompetenti veluti ꝯfessio ꝑ clericũ facta corã laico,An faciãt indicium. Doct.antiq in cap.at si clerici,de iud.in princ.tenuerunt,ꝙ sic,mouentur ꝑ tex.in l.iubemus .C. de lib. cau.& in l.si duo patroni,supra de iureiur.& l.gñalr̃ .C. de non num. pec. & ex ea reg. ꝙ utile non debet ꝑ inutile uiciari,quoties recipit separationem,confessio aũt põt recipere separationem ab ipso iudicio, ergo &c. Adducuntur ẽt not.in l.2.C.cõmu. vtr. iud. item ex alio,quia qđ nullum est quo ad expressionem uoluntatis,& eius declarationẽ aliqd inducit l. fin. & ibi Bart. supra de reb. eo.Cum ẽt ꝯsuetudo q̃ est nulla exprimit intentionẽ,ut ꝑ Ang.in §.ex non scripto inst. de iur.nat.& hanc sñiam sequitur Dec. in l. magist.supra de iurisd.om.iud.& in d.c.at si clerici,rñdẽdo obiectis ꝑ aliam partẽ factis, simplr̃ transit Abb.& alij Cano. in d. c. at si clerici,in princ.de iud.& Bar.intellectus fm iura,quæ alleg.v3,tex.in d. c. at si clerici. & Alex.Ias.Rim.& alij cõiter Doct. tenent cõtrarium per d.c.at si clerici, ponderando cũ in duob.locis ibi dum dicit aliqtũs. & ibi dũ dicit ꝑp hoc, ꝙ denotat causam remotam l. eo tpe.supra de pac. Nam si talis ꝯfessio faceret indicium, ductus ad torturam si ꝯfiteretur,& fieret ex inde indicium & sñia, principium & causa fuisset illa ꝯfessio facta corã iudice incompetenti,cuius virtute fuerat tortus,& ex tortura iudicatus.Item qa hic talis clericus ꝯfitens vr̃ metu ꝯfiteri, & per iniu-

215 riam. †Cũ laici sint oppido infesti clericis

cap. laici. c. laicos. 2. q. 7. preterea qđ nullum est, nullum producit effectum l. 4. §. condemnatum supra de re iud. l. si pr supra ne de sta. de func. præterea confessio facta per reum erat iudicialis, ergo tanquam extraiudicialis, nō debet ualere, quia actus non valet vltra intentionem agentium. l. nō omnis. supra si cet. pet. & ita resident cōiter Doct. Dec. in d. c. at si clerici tenenda vt dixi contrarium rñdet oībus his adductis, vt nō valeat id, qđ iam dcm̄ est, ad hoc vt snia fieri possit. Sed valeat tanquam indicium. Abb. in d. c. at si clerici. dicit distinguendum, q aut sponte iste talis clericus fatetur. & tunc faciet indicium, Aut coacte, & tunc nō faciet indicium. ista distō est contra tex. in c. si dilig. de for. compet. vbi clericus volens, vel inuitus non pōt iudicari per laicum, & omnia acta sunt nulla. Aduerte qa indistincte puto, q confessio non faciat indicium, primo p tex. in l. 1. §. Antoninus Seuerus, supra de qō. & in l. diuus § ex causa. eo. tit. vbi I. C. arguit hoc modo. Seruus non pōt torqueri in dñm, ut probet contra eum, ergo nec indicium facit, & sic intelligit Bar. in l. mar. eod. tit. distinguendo, q si testis non pōt examinari pp reuerentiam, si non probet, nec facit indicium. Item si testis non fuerit recte examinatus ob non seruatam formam iudicij non facit indicium. Ex quo si pp reuerentiam, quam hēe debet iudex laicus in clericos, vel pp obseruantiam iuris, & eius ordinem, iudex laicus prohibetur clericos examinare, si eius dcm̄ nō probat, nec faciat indiciū. Accedat ad hoc, q clerici phibiti sunt rñdere corā iudice laico in causa maxime criminali et q vellent c. diligenti, de fo. comp. Et iudex laicus non pōt ipsos interrogare. d. c. at si clerici, quo casu succedit illud qđ dicit Saly. in l. seruos. C. de testi. q si iudex nō pōt interrogare, & reus ēt uolens non pōt rñdere, qđ non pbat eius dcm̄, nec facit indiciū.

216 † Preterea indicia debent esse legitima l. 1. hoc tit. l. milites. C. eo. Sed confessio facta corā iudice incōpetenti est illegitima, qa facta contra ius l. legitima supra de pac. Ergo indicium nō dabit maxime qa indicia, per quæ deueniē ad torturā sunt indicia iuris, ista uero, per quæ deuenitur ad inquisitionem, sunt facti Bald. in l. seruos. C. de testi.

217 † Præterea tex. in d. c. at si clerici dicit, qđ confessio non ualet quia contra ius, si ergo confessio, quæ est quoddam integrale non ualet ergo nec eius pars debet ualere. Cum indicium sit pars confessionis. Et pars pbōnis cum sit minus semiplena, pbōne d. l. cum probatio, supra de pbat. quia sequeretur quod in parte esset ualida, & in parte inualida, cū tunc lex totam inualidat. Et à quo remouet genus, remouenē & qlibet eius spēs l. fin. C. de vsur. re. iud. & l. fund. supra de fund. instr.

218 † Confessio facta corā iudice incōpetenti cuius iurisdō prorogari poterat, an faciat indicium, ut si laicus corām iudice laico non suo sit confessus delictum Bald. Ang. & Alex. Iaf. Dec. i l. magistratus, supra de iurisd. om. iud. dñt facere indiciū, & ibi dicit Soz. q ista est cōis conclusio, & Can. cōiter in d. c. a si clerici, & ibi late Aret. & Dec. tenent indicium dari. & quod ista confessio operetur hoc, q per torturam possit compelli ad pseuerandum, moti primo p tex. in l. ictus fustiū, scdm vnam opin. supra de his q not. inf. Secundo, p tex. in l. diuus, supra de cust. & exhib. reo. Tertio, mouetur Dec. ea rōne. Nā si confessio extraiudicialis facit indicium, & assertio in facto pprio pbat, eo modo, & talis confessio, maxime quia fit ad interrogationē, & rñsionem, ideo debet esse ualidior, q q fit extraiudicialis cōfessio iux. not. in l. 1. supra de uer. obl. Item qa, & si deficiat ius in eo casu, scdm tñ remanet, ex quo facto oritur indicium.

In hac conclusione puto distinguendū inter hæc duo, q aut iudex incompetens procedit contra reum errore facti, qa putat se copetentem. Aut scit se incōpetentem, & videns reū tacentē procedit. & tunc confessio corā eo facta operetur indicium, siue putauerit se iudicem cōpetentem, siue non. & ita procedat cōis conclusio. Aut & secundo casu, huic iudici opponit de incōpetentia, & ipse inuito reo vult procedere. Tunc dico, q confessio rei non facit indicium, qa vr contra ius elicita. & exinde iudex dr facere iniuriam ipsi reo, arg. l. eū qui. §. fi. supra de iniur. & p ea quæ determinat Saly. in l. decur. C. de q volēs tūc demū iniuriam fieri ipsi decurioni cum torquendo, qñ iudex de eo notitiā habuit, si itaque cōtra ius iudex pcessit, scdm per ipm est nullum, l. non dubium. C. de legib. & sumus i casu. de quo loqtur d. l. diuus, ibi, sed si maligne interrogasse, aut nō dicta retulisse pro dictis cōpeterit. Cū iudex uideat iniuria affi ci si opponaē contra eius intentionē declinatoria, ex quo psumendū esset, q non fidelē pro-

processit in hñda tali ꝯfessione, ideo nõ nocet. Intellige ꝑdicta, ut ꝯfessio noceat, & faciat indicium, nisi reus coram iudice competenti, & in actis reuocauerit eam cõfessionẽ sub illa rõne, ꝙ confessus est sciens illum esse iudicem incõpetentem. Et ꝙ ꝯfessio sua ꝑꝑ illud sibi non nocebat. Et ꝙ noluit opponere de incõpetentia, qa timebat sæuitiam iudicis, & ne deteriora ꝯtingerent. Si hæc reuocatio hẽt uerisimilitudinẽ in se respectu ꝑsonæ iudicis. Putarẽ ipsam amouere vires in
119 dicij vt dicã infra in verb. fuga. † Confessio facta in tortura, an faciat indicium, si reus ductus ad ratificandũ negauerit. Doc. cõiter tenent indicium oriri ꝑ no. ꝑ Bar. in l. vnius §. 1. in prin. hoc tit. & tenet Bal. in l. bonæ fidei. col. 2. vers. itẽ qro. C. de iureiur. & rõ est.
120 † Quia variatio in reo facit indiciũ, & ex ea põt torqueri, ut ꝑ Bal. in l. multũ interest & ꝑ Bar. i l. de minore. §. plurimũ hoc ti. ꝑꝑ hoc poterit torqueri. Et erit indiciũ, cum sit primo ꝯfessus, postea extra torturã id negauit. intellige in eo, q ꝯfessus est in tortura ꝓcedẽtib. legitimis indicijs anteq̃ torqueret.
121 † Alias si absq; indicijs fuerit tortus, ꝯfessio sibi nõ nocet, ut ꝑ Bar. in l. pen. supra eo. & ꝑ Bal. in l. fi. in fi. C. de acc. rõnẽ reddẽs, ꝙ torqueret tã ꝯtra ius partis, q̃ ꝯtra ius torti. Ang. & Im. in l. qui in aliena. §. Celsus, in fi. ff. de acq. hæred. & ꝑ Ang. in tract. malef. in verbo fama pub. num. 36. & ibi add. late. & Hipp. in l. pen. supra eo. num. 10. Difficultas est, si reus per plures vices ductus ad torturã ꝯfessus est delictũ, & ductus ad ratificandum negauit, id faciẽdo ꝑ plures vices, an debeat ꝓcedi in infinitũ ad torquendũ. Par. de Put. in trac. de synd. circa fin. quẽ referẽdo sequtur Hip. in sua prac. §. qm̃, i 2. col. dicit, ꝙ nõ est ꝓcedendũ nisi ad tertiã manũ torturæ. & sic ꝑ tres dies diuersos est torquendũ, vt in siñ declarat Ang. i l. fi. C. de qõ. & vidim⁹ supra.
122 † In hoc casu puto distinguendũ. Aut sunt indicia leuia ꝯtra reum vt ex illis possit semel torqueri. Et tũc si fuerit tortus sufficienter pro illo indicio & semel, & ꝯfessus fuerit post torturã si postea ductus ad ratificandũ negauerit delictũ ꝯfessum poterit ex tali variatione torqueri. Et si ꝯfessus fuerit, & postea dũ ratificatio fieret iterũ negauit non est amplius torquendus cũ purgauerit indicia sua. Et illa secũda uariatio nõ faciet aliud indiciũ qa nõ est diuersitas inter ꝓcedentẽ uariationẽ, & hãc secundã. Et indicia de nouo nõ dñr venire ꝑꝑ q̃ debeat torqueri, qa nõ sunt diuersi gñis, ut per Bart. in d. l. vnius, & Doct. in d. l. rep. hoc tit. Si uero sunt indicia vrgentia, ꝑꝑ q̃ debeat his torqueri, si primo tortus sufficienter ꝯfessus sit, & postea ad bãchũ negauerit, debet iterũ torqueri, & secũdo ꝑ indicijs q̃ habet ꝯtra se, & si tortus ꝯfessus est, & eo mõ quo supra. & post negauerit, debet tertio torqueri. & ista tertia tortura est tãta ꝑ variatione iam dicta ꝑ reũ his facta, qᵈ facit vnũ indiciũ tñ, & est ꝑdicta rõne si hẽt indicia vrgẽtissima, Tũc si in prima sufficiẽter tortus, & in secũda, & in tertia ꝯfessus sit. Et postea negauerit vt supra. Tunc qa ob illã trinam uariationẽ ortũ est indicium, debet quarto torqueri, & in hoc recedendũ est ab ea regula, quod non sit ꝓcedendũ nisi ad tertiam manũ torturæ, qa dũ indicia, q̃ merebant trinã torturam expurgant, orit aliud indiciũ, ex quo & quarto est torquẽdus. nã si reus, non torqueret nisi ter, ut dñt ꝑdicti Doct. oĩa indicia rei non essent expurgata.
123 † Literarũ acceptatio an faciat indiciũ, vt puta scriptæ sunt lr̃æ Seio ꝑ Semproniũ qᵈ sunt multi testes q dñt te ꝑ insidias occidisse Caiũ, & exinde mãdatũ esse ꝑ iudicẽ, qᵈ capiaris, ideo sis cautus, Seius accipit lr̃as, & nil dicit de ea re, nec se excusat an oriat indiciũ ad torturã, Hipp. in pract. in §. dilig. nu. 136. dicit hãc qõnem nouã, & dici posse oriri indiciũ ad torturã, qa in criminalib. ꝓcedĩt ad instar ciuiliũ, Sed talis receptio lr̃arũ cũ taciturnitate facit ꝑbõnẽ plenã, vt ꝑ Bar. in l. filiusfam. la 2. supra ad Maced. Bald. in l. lr̃as. C. mand. & alij ꝑ multi quos alleg. Ias. in l. admon. supra de iureiur. ergo talis exceptio debet operari hoc ꝙ faciat indicium.
124 † Quia ea q̃ faciunt semiplenã ꝑbõnẽ in causa ciuili faciũt indiciũ in causa criminali, vt ꝑ Bar. in l. fi. in fi. supra de in lit. iur. Relinquit tñ cogitandũ ꝑ ea q̃ hñt in l. si cũ dos, & ibi Bar. supra rer. amo. & ꝑ Paul. de Cast. & Ias. in l. si q. dẽ. C. de transact. Aduerte, ꝙ existimo istud nõ esse indiciũ habile ad torturã. Nã ad hoc, ut argm̃ de ciuili ad criminalia ualeat rꝗrit, ꝙ sit par rõ eadẽ in vtroque, vt voluit Saly. in l. 1. C. vbi de poss. agi op. Sed in hoc casu non est rõ æqualis de cã ciuili ad criminalẽ. ergo &c. Nam qñ aliquis accipit lr̃as in causa ciuili & obligatione pecuniæ arbitrij est accipientis dicere, ꝙ non tene-

tenetur, nec debitor est quantitatis cōtentæ in literis, quia optime scit se non esse debitorem, sed qñ recipit literas de delicto, & qd sunt testes q hoc dñt pōt subsistere, & timere pp testes falsos, & nil dicere ne diffamet de tali delicto, nam penes pbos, & bonos posset oriri suspicio, & infamia ob illas lr̃as, & posset nocere ppalanti ob famā ideo non est inconueniens, si ipse tacet cū ex expssione ɔtentoꝝ in literis posset sibi nocumentū oriri, non aūt utilitas, qđ secus est in lr̃is de biti q ppalatio ɔtentoꝝ in ipsis nō posset sibi in aliquo nocere. Sed pdcsse, & ideo nulla adest causa pp quam non debeat dicere portanti literas debiti, qđ non est debitor scribētis. Item ex alio, qñ cōmittitur citatio psonalis ob delictum à cōiter accñtibus, secreto cōmittitur. vnde ille qui scribit amico literas scribit quoddam secretū, dum dicit ꝙ aduertere debet ne capiatur quo fit, vt non ɔueniat, qđ ille q accipit lr̃as id palam dicat ad præiudicium illius, q ostendit se uelle fauere illi q literas accepit, ex quo cum nullū, sit cōmodum scribenti, ut frequenter accidit ergo nec debet hr̃e hoc incōmodum, ut imputetur diuulgasse, & notificasse p lr̃as id, qđ erat secretum, & hæc cōiter ɔtingunt, itaq; debēt ɔsiderari. Et in indicijs argm̄ à cōiter accñtibus ualidissimum est, ut p Bal. in l. fin. in fi. supra de hæred. inst. & dixi supra in in dicio à cōiter accñtibus. Et ideo putarē istud non facere indicium nec ad inqrendum, nec ad torturā. Dato ꝙ habitis literis ausugeret ex loco in quo erat cū iustā cām fugæ hr̃et fidem pstans lr̃is sibi scriptis ut dixit, dicam infra in indicio fugæ. Dum ob suspensionē inqsitionis fugam esse licitam diximus. Idē dicerē in quocunq; delicto, & maxime si scriberent literæ sup furto quod maxime multum infamat, ut in l. 1. ff. de his qui not. inf.

225 † Tractatus dr̃ esse, quoties plures ɔueniunt inter se, & insimul ɔsilium faciunt, & in eandem opinionem deueniunt ad delictū cōmittendum, tex. est in l. si & amicis domū, ibi, ɔuenire ad tractandum, supra ad l. Iul. de adult. & in l. fin. §. fin. ibi ampliori tractatu habito. C. de iur. delib. & in l. nam cum tractatu, supra p socio, & in l. si auiam. C. de in gen. manum. & Inn. in c. bonæ memor. el 2. de elect. in verf. tractatum dicens, qđ tractare est deliberare, ac cogitare de aliquo, & oportet ꝙ fiat discussio, & examinatio rei, de qua agitur, qđ uoluit ēt Alb. in d. l. & si amicis domum, & in d. l. fin. §. fin. & in tract. stat. in q. 64. in 3. par. dicens, ꝙ tractatum dr̃ qñ ɔsilium, deliberatio, & tractatus præcessit inferens ad statutum puniens homicidium p tractatum scm̄ pœna mortis, & p non tractatū puniēs in centū, vbi examinat, qñ psumat homicidium p tractatum scm̄, & qñ nō.

226 † Per tractatum homicidium scm̄ habet hoc grauius, ut maiori pena puniat. & si plures fuerint in rixa p tractatum facta oēs tenent de occiso gl. Dy. Bar. & Mod. & l. fi. C. de sica. & hoc modo reducunt ad ɔcordiam gl. quæ vñr contrariæ, ut est gl. in l. itē Mella. §. si plures. supra ad leg. Aquil. uolens.

227 † Quod si vnus est interfectus, & plures sint inculpati, nec appareat, cuius ictu perierit, ꝙ nullus teneat. & gl. in l. idem Pomp. supra de rei uend. ɔtrarium uoluit, qđ oēs teneantur, gl. in l. ita vulneratus. §. fin. in fin. supra ad l. Aquil. & in l. vulg. §. si duo supra de fur. & in l. qm̄. C. ad l. Iul. de ui volentes insolidum oēs obligatos esse, Iac. de Beluis. in pract. crim. in tit. de qō. circa fin. ɔcordando hanc gl. dicit esse distinguendū, ꝙ aut sumus in homicidio facto ex ppōsito, & p tractatum, & tunc oēs, q interfuerunt dicto homicidio tenent de occiso. Aut sumus in pura rixa, & tunc qlibet tenet de eo, qđ gessit, iux. tex. in l. fin. supra ad l. Corn. de sic. quod ēt uoluit Bart. & Ang. ibi, & Mod. Cyn. & Saly. in d. l. qm̄. Et aduerte, ꝙ qñ sumus in pura rixa. nec appareat, quis vulnerauerit oēs torquebantur dicam infra in uerbo vita in ver. dcm̄ Saly. & psistentibus in negatiua, sit abolitio criminis, non aūt absolutio, q a non oē illicitum punitur l. pen. supra de his qui not. infam. Maxime vbi non deficit ius, sed pbō. l. duo sunt Titij, supra de test. tute.

228 † Et ista est practica, de qua p Saly. in l. si q adulterij, in verb. ex ista gl. C. ad l. Iul. de adult. & in l. si qs. in fin. C. ad l. Iul. maiest. & idem est, si exñtibus indicijs contra aliquē, & eo posito ad torturā, & negante ac sufficienter torto fit abolitio, q hodie dr̃ relaxatio p nunc poterunt tñ oēs pecunialr̃ puniri quoties est certum ꝙ aliquis ex illis interfecerit, & sic incertus de certis. sed quoties est incertus de incertis q a poterat alr̃ interfecisse q non sit de illis, tunc nemo dānatur ēt pecunialr̃, ita vult Io. And. in add. ad Spe. in ti. de hom. §. 1. ver. pone, ꝙ quatuor, in ver. si la

pis

pis,& ita debet intelligi qđ dicit Rom. in l.
229 1.§.si qs in villa in fi.supra ad Syll.† In tra
ctatu hoc requirit, q̄ committentes homici
diũ,vel vulnera inferentes sint coacti.& ꝯue
niãt ad hoc .i. causa cõmittẽdi illud delictũ,
vt in l.2.§.hoies,supra vi bon. rapt. dũ dicit
hoies coactos accipere debemus ad hoc co-
actos. Si vero sumus in pura rixa,tũc hoies
dicant̃ ꝯuenire in hoc.i causalr̃,& alio respe
ctu quã ad homicidiũ vt est tex.in l.fi. supra
de sica.ibi,ictus vniuscuiusq; in hoc collecto
rum,& ibi Ang. ponit hãc dr̃iam inter hæc
verba,& sensit hoc Anch.in cons.217. Nos
Bartholameus de Salyc.In tractatu hoc suffi
cit,q̄ ꝯstet tractatũ fuisse factũ, dato q̄ non
appareat de ꝯclusione fin. Si modo secutus
sit effectus,ita voluit Bal.in l.multũ interest.
C.si qs alt.vel sibi.Et q̃ not.Ang.in simili in
tract.malef.in verb. & ad hoc colloquiũ,in
230 princ.† Difficultas est si tractatus fuit habi
tus p̃sente aliquo,& nihil dicente.An ꝯstito
de ipso tractatu , & q̄ ille fuit p̃sens ꝓ quo
gratificãdo factus fuerit tractatus,si tacuerit
& nil de ea re dixerit,an obliget̃. Videbat̃ ob
ligationẽ nõ oriri ob p̃sentiã, & taciturnita
tẽ,vt est tex.in l.filiusfam.§.inuitus.supra de
ꝓc.vbi tacens non hr̃ pro ꝯsentiente. Idẽ vi
demus in magñis, & arduis , q̄ taciturnitas
non hr̃ pro ꝯsensu . In ꝯtrariũ est veritas q̄
imò iste talis p̃sens,& tacẽs teneat̃,& obliga
tus sit ꝓ delicto,vt est tex.& ibi gl. in c. Pe-
trus, de homic: facit qđ voluit Inn. in c. ex
parte,de rescr.vbi determinat,q̄ si qs ꝓcu-
rat noie meo me p̃ñte,& tacente videor cõ-
sentire,quẽadmodum,& gl.in d.c.Petrus,di
cit q̄ si p̃ñte eo,ad cuius beneficiũ tractabat̃
de hoie interficiẽdo,ẽt q̄ taceat,tenetur eo ,
qm̃ expresse ꝯtradicere debet,vt est tex. ibi ,
& ita sentiũt Anch.Ioan.de Ana.& Fely. &
alij ibi.Nõ ob.q̄ qs inuitus nõ astringat̃ ad
offm̃ procuratoris,quia agitur in eo casu de
obligatione p̃sonali ad aliqđ gerendum in
qua requirit̃ expressus ꝯsensus,vt per Ias. in
l.quæ dotis,nu.99.supra sol.matr.vbi multa
adducit,imò qñ sumus in mã delicti quo ad
obligationem taciturnitas hr̃ pro consen-
su,vt per Innoc. & Abb. in c. 1. de his quæ
fi.à maio.par.cap.& in c.2.de his quæ fin. à
prælat.si cons.c.& per Ias. in d. l. quæ dotis
231 col.14.vers. decimusquintus casus . † In-
dicia demonstrantia tractatum p̃ñt esse eadẽ
fere, de q̄bus iam diximus in indicijs ostẽdẽ
tibus homicidiũ ex ꝓposito, & exẽplificari
potest in præparationibus ad delictum, vt si
p̃parauerit æquos habiles ad fugam, vel si il
los ascenderunt anteq̃ conferent se ad locũ
delicti.itẽ si vnus minus aptus ad arma, & ri
xã acceperit vestimẽta alioꝝ, dum se confe-
runt ad eũ locũ in quo facta est rixa.Item si
relinquerunt hoies inutiles domi , & ꝯiun-
xerunt se robusti,& fortes, & ex post secuta
sit rixa.Itẽ si iussus p̃cessit, vt vnus ex pluri-
bus colligeret vestimẽta alioꝝ socioꝝ.Item
si ad sonum campanæ , cornu , vel alterius
rei ꝯtulerunt se plures in vnũ locũ , & facta
sit rixa.Et eo modo exẽplificari põt qñ plu-
res trãsierunt ꝑ locũ non solitũ cum armis
hastatis, Archobusijs,sagittis,& arcu,& alio
simili gñe armoꝝ.Et deniq; in omnibus su
prapositis indicijs,potest etiam verificari,&
ostendi tractatum in infrascriptis casibus .
232 † Secreta ꝯuẽtio,& locutio habita inter
plures si post exeũtes ex loco hoiem occide
rũt,orit̃ indiciũ tractatus arg.l.si vẽtri .§.fi.
supra de priuil.cred.& ibi not. Bart. de dño
loquẽte ad aĩt famuli si sequat̃ homicidiũ vt
p̃sumat̃ mandatũ.Idẽ not.Bald.in l.multum
interest.C.si quis alt.& in l.1.col.2.ver.& il-
le p̃sumit̃.C.de ser.fug.Intellige p̃dicta,vt fa
ciat indiciũ.si modo hæc tria non ꝯcurrant.
Primo locutio secreta. Secũdo inimicitia ca
pitalis occisi.Tertio qđ incontinenti sit se-
cutum homicidiũ. nam ꝯcurrentibus hic tri
bus orit̃ plena ꝓbatio,vt per Ias.in d.l.1.C.
de ser.fug. & ꝑ Raph.Fulg. in d. l. si ventri.
§.fi.Est tñ dura opin. vt ꝑ hæc possit qs cõ-
mẽdari . Cũ in ꝯtrariũ sint ea q̃ ponit Ioan.
And.post Thom.de Pip.in add. ad Spec. in
tit.de præsump.in vers. 13. ideo cogita.
233 † Rixa secũda vice paꝝ post primã facta,
vt si vno die sunt rixati,& ijdẽ altera die sint
rixati.vel paꝝ post iteꝝ accesserunt ad rixã,
ex ea geminatione ita breui tꝑe facta p̃sum
ptio est mali aĩ,& q̄ inter se ꝯuenerint ꝓ ho
micidio cõmittendo cũ geminatio actus de
monstret deliberatã intentionẽ rei agendæ,
& delicti p̃petrandi. Cũ de iure actus gemi
natio demõstret expressam voluntatẽ , vt in
pacto nudo geminato . Ex quo demonstrat̃
animus obligandi not.in §.de const.inst. de
actio.& in l.iurisgentiũ.§.igitur nuda.supra
de pac. & in muliere, quæ ex actu reiterato
dicitur obligari per auc siue à me.C.ad vel-
le . & de geminatione habetur in cap. & si

Christus, de iureiur. Cum etiam ex præteri
to arguatur in pręsens l.iubemus,& ibi not.
C.de prob.& in c.scribam.de præsump.
234 † Aggressio nullis dictis verbis,vt si plu
res aggressi sunt vnum vel plures nil dicto.
Tūc facit indiciū, q̄ ꝯuenerint ꝓ delicto cō
mittendo,& iā illud deliberassent,& illud ꝓ
indicio tradit Anch.in ꝯs.217. Et ꝓ hoc fa-
cit l.respiciendū.§.delinquūt.infra de pœn.
ibi dū dicit,ex ꝓposito latrones delinquūt,
q a hñt factiones,& ibi Bart. in eo capite dū
vult,q̄ ex ꝓposito antecedēti sit homicidiū.
235 †Qñ sit insultus q est motus de loco ad lo
cū,& in aliū saltus l. 1. §. cū arietes,supra si
quadr.paup.fecis.dica.& l.is qui .C. de sica.
236 † Assistentia ad delictum facit indicium
ad tractatū,vt si vnus hominem occiderit,&
plures ibi fuerint armati,vel ꝓpinqui facto,
vel remoti,dūmodo potuissent in casu neces
sitatis ipsius delinquētis auxiliū p̄stare,nam
tūc ob eoꝝ p̄ntiam, ille q insultū facit effi-
ciẽ audatior. Et ille in quem delinquitur fit
timidior. Ideo de auxilio tenentur,& p̄sum-
ptio est de tractatu,vt p Bald.in l.ob hęc ver
ba,supra de infam.& in l.1.C.de rapt. virg.
& in l.data opera.C.q acc.po s.& in l. 1. C.
de ser.fug.col.1.vers.ex ꝯsilio dicēs,q̄ ille q
associat tpe delicti,dr̄ opem pręstare,ēt si ni
hil aliud facit,nisi q̄ ex proposito associat eū
237 qđ p̄sumiẽ si secū stat armatus. †Nā ille q
armat se p̄sumitur de rixa, vel bello cogita-
re l.licet inter priuatos,supra de pac.& ꝓ in
dicio dat Bru.in trac.de ind.col.14.vers. itē
insurgit, & de mā auxilij loquitur late Fe-
lyn.in c.sicut dignū de homic. & Dec.in c.1.
de off.deleg. Et Aret.in c. tertio loco, col.fi.
de ꝓbō. Hoc intellige eo magis ꝓcedere,si
tales ibi astātes nulla tñ facta demonstratio
ne seu armoꝝ euaginatione statim ꝑpetra-
to delicto insecuti sunt, & associati fuere de
linquētē. Bald.in l.nō ideo minus,in fi.C.de
acc. à remotis aūt præstaẽ auxilium vt ponit
Alex in l.is q opē,in add.ad Bar.ī add.mag.
circa mediū supra de fur.dicēs q̄ ille q me-
cū stat à remotis armatus,si ꝑ eū efficiat au
datior, & offensus timidior,dr̄ p̄stare opem
mihi. Illud aūt indiciū pōt tolli si ibi stans
ꝓbauerit casu venisse in eū locū, nam tunc
nō erit indicatus,vt per Bald.in dictis locis.
238 † Ducens verbis aliquem sciens malefa
ctores esse in certo loco, & ille occidaẽ vel
derobeẽ, si verbis suis fidē adhibēdo ide trā
sierint,vt puta q̄ dixerit mercatorib⁹,q̄ secū
ire dr̄ent,q a duceret eos ꝑ bonā viā,& secū
trā Et fuerint interfecti vel derobati,indiciū
est ꝯtra illum,q̄ fuerit particeps criminis.&
causam delicti p̄buerit, cū ēt teneaẽ pœna l.
Corn.de sic.l.3.§.alio S.C.& arg.l.qui occi
dit.§.pen.supra ad l.Aquil.& l.pe. §.fi. cum
eo,supra vi bon. rap. Et ꝓ indicio dat Gād.
in tit.de p̄sump.& ind.dubit.col.fi.ver.deci-
mū colligiẽ, subdens quod qōnibus est sub-
dendus, & sic erit indiciū ad torturā ea rō-
239 ne. † Quia de his est qō hñda,qui suspen-
sione cedis ꝯsentiētes videbunẽ l.1. §. occiso
rum,& §. si quis in villa,supra ad Syll. Et ēt
pro indicio ad torturā tradit Boni.de vita.in
tit.de ind.circa prin.in ver. item si suasit.

Ex persona indicia.

240 INdicia,† si homicidio,si quando aliquis
est interfectus, & ignoratur à quo oriū
tur ex causis infrascriptis. Primo ex vita, &
ex persona imputati. Secundo, ex verbis pro
latis. Tertio, ex facto. Quarto, ex proces
su, & testibus examinatis.
241 Vita hominis, † ex antea factis spectaẽ
vt ait Cic.in lib.2.ad Heren. in causa conie
cturali. & Doct. considérant illud pro indi-
cio,vt si quis fuerit malæ conditionis, & so
litus similia facere habeat indicia ꝯtra se, vt
242 præsumaẽ deliquisse.† Nam ex consuetudi
ne delinquēdi ꝑ legem p̄sumitur contra ho
minē l.si cui. §. 1.ibi,qui semel calumniatus
sit,supra de accus.& l.de minore.§.1. hoc ti.
l.non omnis .§.à Barbaris. infra de re mil.
243 † Et ex præterito præsumiẽ in præsens l.
iubemus,& ibi no.C.de ꝓb.& Gand.in tit.
de p̄sump.col.1.ver.aliqñ, & ver.fi. & ꝯsue-
tudo patrisfamilias siue in bonis siue in ma
lis est attēdēda.l.siue negocia,supra de neg.
gest.l.Olympico, supra de ser. vrb. p̄di. & si
delictū fuerit reiteratū magis p̄sumiẽ, nam
ex ea geminatione ostendiẽ determinata vo
244 luntas ad malum agendū. † Cū actuū ge
minatio demōstret aptam voluntatē not.in
§. de ꝯstituta,inst.de act.& in l. 1. C. de plus
petit. & in c. & si Christus,de iureiur. Vnde
statutum q̄ pro crimine imponatur pœna
pecuniaria nō habet locum, si secundo deli-
querit,vt p Hip.in l.1.C.de sica.nu.47.addu
cit tex.in l.1.C.de superex.lib.10.& ibi Bar.
245 Bal.Ang.& Io.de plat. † Sed aduerte,q̄ in eo
casu ex geminatione sola nō prodit benefi-
cium

ciū legis nec crimē magis grauat. Sed reqri. tur, q̄ saltem per tres vices deliquerit. ita declarat Luc. de Pen. ibi ꝑ tex. in §. veruntā, in auth. vt immob. ante nupt. donat. & in l. seruos. C. ad l. Iul. de vi pub. & per Inn. in c. 1.
246 de fideiuſ. † Difficultas fit, an ex eo, q̄ q̄s solitus sit delinquere, & sit malę vitę, habeat indiciū ↄtra se, vt possit poni ad torturam. Hipp. in §. diligenter, nu. 99. mouet istā q. & dicit, q̄ Doc. fere oēs post Bar. hic dñt q̄ hēt indiciū ad torturā, vt ꝑ Saly. in l. fi. C. eo. & Guid. de Suz. in tract. de torm. in 4. col. Et Alex. in conſ. 77. in causa accusationis in 4. col. & in cōſ. l. visis, & opportune in primo vol. adducit rēm, q̄ semel malus semꝑ p̄ſumit malus. Et dicit multū facere dcm̄ Salyc. in d. l. fi. q̄ si plures fuerīt i rixa, & mortuus nō hēt nisi vnicum vulnus, & ignorat, à quo sit illatū, & oēs torqueri nō poſſint, si tñ fuerit vnus malę vitę is torquebit, & multa adducit ad ꝓbādū illud, q̄ p̄ſumat ↄtra solitū delinquere. Cōtrarium tñ post multa tenet Hipp. in dicto loco dicēs malā qualitatē ꝑsonę nō facere indiciū legitimū ad torturā, mouet, q̄ qñ sumus in aliqua dispositione.
247 † Verba illius dispōnis multū sunt attēdenda capit. porrò. de priuil. & ibi gl. Sed in hac dispōne hr̄ id, q̄ semel malus semper p̄ſumitur malus, & sic ex mala qualitate ꝑsonę ori
248 tur p̄ſump. Sed sic est. † qd' p̄ſumptio est minus quā indiciū, vt ꝑ Bal. in l. ea q dem. C. de acc. & ꝑ Iaſ. in l. 1. supra de eo ꝑ quem fact. erit. Adducit ēt Bal. in l. 1. de excusat. tut. ibi præsumptio dr̄ esse ad probandum, indiciū vero est probatum, & sic minus est p̄ſumptio q̄ indicium, adducit ēt gl. in l. absentem, in verb. damnari, infra de pœn. & gl. in c. literas, de presump. Item quia est p̄ſumptione oritur argm̄, sed indicium est idem q̄ semiplena ꝓbatio. l. fi. & ibi Bart. supra de in lit. iura. l. 2. §. si absens, supra si ex nox. cau. aga. & sic concludit nouam esse opinionē, q̄ non oriat indiciū. Adductis alijs ꝑmultis, q lon-
249 gum esset referre. † Aduerte, q̄ qualitas ꝑsonæ dupliciter est ↄſiderabilis, q̄ quis dicat bonus, vel malus in gn̄e, vel q̄ dicatur bonus vel malus in specie. De bonitate, & malitia in gn̄e est tex. in l. nō oēs. §. a Barbaris. infra de re mil. & l. de minore. §. fi. hoc tit. de qualitate ꝑsonæ in specie, & de ↄſuetudine rei vel imputati est in d. l. si cui. §. 1. & in l. si seruus pluriū. §. fi. supra de lega. 1. & in d. l. vel vniuersoꝝ, supra de pign. act. Bart. ita distinguit in fama in d. l. de minore. §. plurimum, col. 1. verſ. pro declaratione, vt sit in gn̄e, vel in specie, & de his duobus loquitur Cic. in pallegato loco, q̄ si accusatus est de occiso reperiat par causa, vt qn̄q; in suspicione fuerit homicidij, & si nō pōt reperiri par causa, reperiat dispar, & sic gn̄alis obiectio circa mores accusati. In vtroq; casu si fuerit facta ꝓbō, q̄ ille sit malus vel in specie vel in gn̄e oriet indiciū contra reum, & maius erit indicium ↄtra eum qui hēt p̄ſumptionē malitię in specie, & sic in eodem gn̄e mali vt in rł'a semel malus de regul. iur. lib. 6. & ibi. Dyn. Frāc. & alij, & dicā infra in indicijs sur
250 ti in verbo vicinus. † Attñ ex tali indicio solo non poterit torqueri, q̄a Bart. in hac l. & Salyc. in l. fi. C. de q̄ō. dñt post omnes Docto. q̄ qñ est indicium remotum à maleficio vt est mala fama, & similia, de quibus diximus supra in ꝑmiſſis, ex hoc solo nō poterit reus torqueri. Sed reqrunt alia indicia pœnes istud. Ex q̄bus aius iudicis deduci poſsit in suspicionē contra reū, & sic supflua est disputatio Hippolyti in hac mā, q̄a Doct. oēs distinguūt inter indicia, vt dixi supra in 6. ꝑmiſſo. Dictum Saly. allegatum per ipsum in d. §. diligēter. nu. 99. & in rub. C. de ꝓb. non dicit id, ad quod deducit, q̄ si plures fuerint in rixa. & ignoret per quē fuerit factum homicidium, q̄ torquebit ille, qui est peioris vitę inter imputatos. Nā si plures fuerint imputati, & ignoret, q̄s interfecerit, & oēs fuerunt in rixa, oēs torquebunt ad hn̄dam veritatem. ita est practica. ita determinat Dy. & Rom. post eū, & Mod. in l. 1. §. hoc reſcriptū supra ad Syila. Sed Saly. in d. l. fin. dicit. q̄ si fuerit suspicio ↄtra plures, quia facilr̄ potuiſſent delictū cōmittere. Tunc stāte illa verisimilitudine, & suspicione malę vitæ poterit is torqueri, nō aūt alij torquebunt ob illam simplicem suspicionē, q̄ potuerint delinquere. Nō ob. quod ↄſiderat p̄ſumptionem mi-
251 nusq̄ indicium, quia dico. † Quod presumptio est genus quo ad indiciū, vt vult Bal. in rub. C. de ꝓb. diffiniendo indiciū dicit, q̄ indicium est p̄ſumptio minima hois boni, seu
252 distans argm̄ a specie probationis. † Imò præsumptio hēt plures gradus, cū alia sit iudicis, & ↄtumatiæ. vt si iudex citat Clericū, q̄ reddeat ad ecclesiā, & nisi reuersus sit p̄ſumit iudex, q̄ habeat ecclesiam ꝓ derelicta.

 Alia

Alia famæ per quam proceditur ad inquisitionem, vt in c. qualiter, & qñ, el 2. de accus. Alia sit naturæ, vt si pr̃ exhæredat filium, pręsumit ꝙ iniuste agat, qa non ꝑmittit nã p̃sumere, qđ filius patrem offendat, vel econtra l. oĩmodo. C. de inoff. l. vlt. C. de curat. fur. & de his, & seq. loquit. Host. in tit. de præsump. in §. quot eius sp̃es. Alia sit iuris ꝯtra quam admittit ꝓbõ, vt in possidente, qđ p̃sumat dñs. l. siue possidetis. C. de prob. & qđ Chyrographum laceratum p̃sumat solutum l. fi. Chyrographũ, supra de ꝓb. Alia sit iuris, & de iure ꝯtra quam non admittit ꝓbõ. l. si qs adulterij. C. ad l. Iul. de adult. & ponit Baran d. l. siue possidetis. ideo id, qđ dicit Ias. quod præsumptio sit minor indicio in d. l. 1. supra de eo p quem fac. erit, illud est verum in terminis, in quibus loquit Ias. quod est in indicio oriente ex dicto mortui vel iniuriãtis. Nã illud est indicium vile, & de eo loquitur gl. in d. l. si mr̃. C. de calum. & sic in eo casu est minus indicium quã p̃sumptio, quia vile, & tenue, vt dicã infra in vers. mortui depositio.

253 † Cõuersatio maloꝝ, & ista facit indiciũ ꝯtra imputatum arg. tex. in l. 3. §. nullus putat, supra de excus. tut. & l. item apud Labeoné. §. adduxisse, in fi. supra de iniur. l. nullus. § 1. supra de act. empt. Nam ex mala ꝯuersatione bonus efficit malus, & vitiosus l. ædilos. §. pedius, supra de ædil. edic. Nam sit sis similem sibi q̃rit c. recollentes de stat. mona. & sm̃ Phil. talis qualis quisq; est, taliũ ꝯsortio delectat. & dicit tex. in c. sæpe. 28. q. 1. ꝙ maioꝝ ꝯsortia sępe ẽt bonos corrumpunt, & tãto magis eos, q ad vicia ꝓni sunt. istud ꝑ indicio tradit Gaud. in tit. de p̃sumptio. & idic. dubita. col. 1. vers. itẽ hẽr indagare, & Guid. de Suz. in trac. de tort. col. 6. vers. q̃rat iudex. & Are. in tract. malef. in verb. ꝙ fama publ.

254 col. 6. num. 19. † Illud aũt extendit Iac. de Belui. q malos famulus tenet, vt sit indicii ꝯtra ip̃m in sua prac. tit. de qõ. col. 5. vers. 14. crimen, allegat text. in §. hos aũt, in auth. de non alien. & in c. licet heli. in princ. de simo.

255 † Qualitas p̃sonæ põt indicium facere, vt cognoscat, si respectiue ad eius ꝯdõnem, & qualitatem sit causa aliqua, q̃ ip̃m induxerit ad maleficium committendum, vt si commodum aliqđ ex maleficio acquisierit vt honorem, pecuniam, dñationem, aut aliq̃ cupiditatem amoris, aut voluntatem libidinis explendæ. Aut ꝙ voluerit incommodum vitare, vtpũta inimicitias, infamiam, dolorem, & supplicium, q̃ oia ꝑ ꝯiecturalis tradit Cic. in d. lib. 2. ad Heren. in pri. in c. causę ꝯiectura lis in parte ꝓbabiti. Et hæc a legibus comprobant.

256 † Nam spes commodi alĩ quẽndi aut incõmodi euitandi ꝓbatur in l. cum rõ infra de bon. dam. vbi pater interficiens eum, q filium instituerat, ꝑꝑ illud cõmodũ fecisse vr̃, & ideo filius non succedit, & hr̃ in l. 1. §. si dñs, supra si qs ali. testa. & prohib. & in ro. tit. vbi succedens ab intestato si prohibuerit agnatũ testari priuat successione, & ẽt filius ob ꝓhibitionem patris, & ẽt demõstratur in l. si ab hostibus. §. 1. supra sol. matr. in quo priuat maritus dote, si non adhibuit diligentiam in curanda vxore infirmitate, vel non adhibuit medicos peritos. & multomagis si interficeret eã, & istud est qđ dicit Bar. in hac l. Item ꝙ res cedebat ad commodum suũ, non alterius, & dicã infra in indicijs furti in verbo cõmodum. Item verificat id, qđ dixit de honore, qñ ꝑ simoniam, seu ambitũ vult ꝯsequi honorem vt in ro. tit. de simo. & supra ad l. Iul. de ambit. & exẽplificari posset in duobus ambientibus eundẽ honorẽ, vt si alter fuerit interfectus oriat indicium ꝯtra alium ad idem aspirãtem, qđ idem dicit põt in duobus riualibus, vt vno interfecto præsumat ab altero factum, & verificet illud, quod dr̃ de cupiditate amoris explenda, & probat in l. idem si ad stuprũ. supra de ꝯd. ob Turp. cau. Et quod dictum est de pecunia, declarat in l. 3. supra de his quib. vt ind. & in d. l. 1. §. si dñs, & in d. l. si ab hostibus, & quod dr̃ de incõmodo vitando videlicet infamia, inimicitia, dolore, & suppl:ció probatur hæc in l. 1. in §. præterea, & in §. cum quis. supra eod. vbi præsentans latrones iudici qñq; facit, ne infamiam, dolorem, & supplicium subeat, & ne de his accusetur, ideo illos iudici tradidit.

257 A cõiter accidentibus orit indicium. vt si ꝓbet ꝙ hoies certæ nationis cõiter hoies interficiunt ꝑ parua causa, vel ꝙ cõiter contingit aliquem deferre genus armorum, ex quo repentur ille talis interfectus, vel aliud simile, nam ex hoc oriatur indicium vt per Bal. in l. fi. in fi. supra de hęred. instit. exẽplificãs post Iac. But. in l. neq; natales. C. de ꝓb. in muliere, ex cuius domo visus est exire iuuenis, vel qđ passim eos admittebat. ex quo existimat meretrix. idẽ Bald. hoc determinat in add. Spe. in ti. de sen. & de his. q ips. seq. in

§. 8. in

§. 8. in add. Magna circa fi. in verf. ad mortē
258 facit illud qđ. † Argm̄ à cōiter accñtibus validū est in iure, vt p Alex. Iaf. Dec. & alios q accumulate ponūt i l. nō hoc. C. vnd. leg. & per Fely. in c. quia verisim. de præf. in fin.

Ex verbu indicia.

259 Trepidatio, † inconstantia, varietas, vox balbutiens, loquella timida pallor, hæc oia si pcurrant in psonam rei, vel aliqua ipsorū, erit indicium ad torturam text. est in l. de minore. §. plurimum. supra eo. & ibi Bar. & Mod. q dicit iudicem dře operari, hæc oia scribi, qđ loquendo trepide, pauendo, variā do, reus rñdit ad hoc vt possit ostendere φ pcedentibus indicijs pcessit ad torturā, istud idem voluit Bal. in l. presbyteri. in prin. C. de epis. & cle. dicens φ trepidatio, mutatio coloris in faciem sunt signa in teste qd falsum dicat, sed an exinde possit torqueri, istud relinquit arbitrio iudicis, qđ est ēt ex mēte Bart.
260 hic. † Vt vnum ex istis indicijs nō sufficiat ad torturam sed plura, & talia, q̄ ex dispōne iuris moueant iudicem, & hoc magis est dicēdū qa hęc indicia sunt remota à malefico, ex quo vnumquodq; de p se non debet esse sufficiens ad torturā, vt dixi supra in 6. pmisso post Bar. hic, qđ aūt hæc oīa describi debeant in actis. Bart. adducit Inno. in c. qm̄ cōtra, de pb. & Spe. in tit. de testi. §. nūc tractādum. vers. hoc aūt scias. Ista facere indicium ad torturam ponit Guid. de Suz. in tract. de tormen. col. 5. ver. item poterit iudex, & Iaco. de Belui. in pract. crim. in tit. de qō. col. 4. q ēt ponit inter pmissa declinationē oculo-
261 rum versus terrā, & rōnem reddit. † Quia vacillans testis gōnať. l. sup statu. C. eod. & Par. de Put. de synd. in verb. viso de indicijs, & seq. vers. & Are. in trac. malef. in verbo qđ fama publ. nu. 105. & Brun. in tract. de indi. col. 12. Hipp. in sua pract. in verbo diligēter nu. 74. q multas quotas adducit in hac mā.
262 † Intellige pdicta pcedere qn̄ is q torqueť hēt legitima indicia ptra se, anteq̄ duceretur ad torturam alias aūt si reus iniuste torqueretur indicia ex his non orirentur, cum ēt ratificatio non valeret, ita determinat Aug. de Ari. in addi. ad Ang in d. loco, & eum sequitur Brun. in d. loco, & Hippol. in d. §. diligenter. num 75. Sed aduerte qđ Bar. a'r vř sentire in hac nostra lege dum vult, qđ iudex faciat adducere ad se illum de quo suspicať, & interroget de circunstantijs vbi stetit illa nocte, cum quo comedit, vel cenauit, & similia, & tūc ex sermonibus, ex voce, ex trepidatione, seu pscientia poterit contra eum aliq̄ psumptionem hēe ex quo Bar. demonstrat ibi φ iudex recipit eas præsumptiones, & ex illis (si ipsi videbit) pcedere poterit ad torturam, & tñ nulla indicia præcedebant, erat simplex suspicio contra illum interrogatū, id eo hæc limitatio non pōt adaptari ad casum Bar. & de ea videbimus infra in verbo confes-
263 sio in tortura. † Intellige secundo prædicta procedere, qn̄ variatio esset circa negocium principale, vel circa circunstantias negocij principalis. alias aūt non faceret indicium ptra variantem, vt puta, si esset varius circa locum delicti, vel tps ipsius delicti, ista. n. variatio noceret. Secus si esset circa nomen, agnomē, loci originis vel qd aliud sile, aut voluit Bar. in l eos. col. 2. vers. q̄ro quæ dicantur, supra de fals. & Spe. in tit. de teste. §. 1. ver. Item quod est varius, & vers. item per aliqđ Bald. Imo. in l. his verbis. §. fi. supra de hæred. inst. Ioan. And. & Inno. in c. fraternitatis de testi. & Pau. de Cast. in l. si ex falsis. C. de transf. & ibi Iaf. col. fin. q dicit istud esse not. in ęternū ad practicam in teste qn̄ dicatur varius, qđ ēt voluit Tind. in tract. de testi. in 7. q. 3. q. princ. & Paris de Put. in mā nostra in tract.
264 de synd. in verbo viso de indicijs in fi. † Intellige præmissa, φ varius dicitur is, qui primo dicit vnum postea dicit contrarium nullam variationis causam assignans. Contradicens vero qui primo dicit duo incompatibilia, vt si dixit interfuisse contractui tali die, & loco, & postea dicit tali die, se alibi fuisse, vacillans aūt dř, qui dubitando, & tremendo loquitur. item, & qui varie loquitur: de vario ponit Bal. in d. l. eos, & de his omnibus dat doctrinā Ant. de But. in c. præterea vers. sed dubium, de test. cog. & Dec. multos adducit in d. c. qm̄ contra, num. 63. de prob. intellige etiam prędicta vt dicam infra in seq. indicio.
265 † Mendacium an faciat indicium ad torturam Bar. hic in 1. col. dicit φ si repertus fuerit in mendacio. erit maxima psumptio ptra eum p text. in l. vnius. §. testes. supra eo. & in c. lřas. de præsum. idem voluit Rom. in conf.
266 8. viso facto, & Bart. in tract. de qō. † Et rō est, qa mendacium est falsa significatio vocis cū intentione fallendi gl. in l. de ætate, in princ. supra de interrog. act. in §. qui tacuit. gl. dicit φ men

ꝙ mendax videtur velle decipere iudicem, id
eo punit l.& debuit.supra de infam.& rõne
mendacij, qs vř esse in dolo.l.seruus.§.si per
suaserit.ff.de dol.& sequitur hæc Brun.de in
dic.col.9.ver.quæro an mendacium. Aduer-
te, quod in hac mã mendacij, & varietatis ip
sius rei adducitur in ꝯtrarium dcm̃ Andr.de
Iser.in const.incip.in damna, col.10. ver. itẽ
nota. q dicit, ꝙ si reus interrogatur à iudice
neget, seu fateat, & postea dicat contrarium.
267 † licet assertio eius dicať testimoniũ large
l.gñalř in fi.C.de non nu.pecu.non torque-
bit, qa licet ꝯtraria dicere, & ponere ꝑꝑ salu
tem.l.nemo.supra de excep.l.1. infra de bo.
cor.et Matth.de Afflict.in d.const.si damna.
in 14.no.in 1.q.sequiť hoc dcm̃ And.de Ise.
Luc.de Pen.in l.quoties, col.7. ver. sed qd si
reus tenet ꝯtrarium cum Bart.hic, ꝙ ꝑꝑ con
trarietatem. torqueať reus q̃uis loquať ipse
Luc.in reo, cui delatũ erat iurm̃.Par. de Put.
in d. tract. de synd. in verbo, viso de indicijs
relatis his opinionibus dicit magnã esse au-
ctoritatem And.de Iser.tñ qđ vtraq; opinio
posset saluari, vt dicta per Bart.non habeant
hoc, ꝙ ex variatione qs torqueať, & male ad
hoc allegať. Si bene verum esset, qđ facit præ
sumptionem, & sic ꝙ vterq; dicat nõ torque
ri ipm reum ob ꝯtrarietatem licet præsum-
ptio insurgat. Sed illa saluatio non põt stare,
qa Iser. in dicto loco dicit ꝙ tm̃ non est tor
quendus. Sed licite poterit dicere, & ꝯtraria
ponere ob eius salutem, ex quo nulla p̃sum
ptio debet oriri ex actu licito, Vnde existi-
mo, ꝙ And.de Iser.nõ ꝯtradicat Bar.ex alio.
Si eorum dicta recte ꝯsiderentur. Nam habe
mus eam conclusionem cõiter approbatam.
268 † Qđ accusatus de homicidio, põt oppo-
nere negando se commisisse homicidium. &
si probeť põt dicere se illud fecisse ad sui de
fensionem, vt ꝑ Bar.in l.cum de indebito. su
pra de prob.& in auth.ꝯtra q ꝓpriam. C.de
non nu.pec.& ibi Bal.col.pe. Abb.in c. is q,
in prin.de sol.voluit Soz.in l.nemo ꝓhibeť,
in fin.supra de excep.q dicit istam esse cõem
opinionem, vt voluit Ias.in l,1.col.fi. ver.qd
in criminalibus.C.de fur.& Dec. in l. nemo
ex his, de reg.iur.vnde ista varietas, & cõtra-
rietas ꝯcessa est ipso reo à iure, ex quo p̃sum-
ptio nulla esse põt ꝯtra ipm, nec in casu isto
loquiť Bart.in l. nřa, & sm̃ hanc conclusionẽ
debet intelligi id qđ dicit And.de Iser..in d.
269 const.ne damna. † Ideo distinguerem quod
aut reus est ꝯtrarius in his q̇ spectant ad eius
defensionem, vt ꝯtrarietate constita, & ꝓba-
ta posset ꝯsequi liberationem vel minorem
pœnam, vt si primo negauerat postea dicat
ad sui defensionem fecisse, vel se putasse ꝙ es
set bannitus, & iustus esset eius error, vel ꝙ
esset ebrius, vel ꝙ à casu ꝑcussit, & sic de simi
libus, tunc hoc casu non tenet p̃sumptio, qa
à iure ꝯceditur, & ꝓbõ offeret. Aut ille reus
est ꝯtrarius in his q non spectant ad eius de
fensionem, vt dicat, in die delicti locutum es
se cum Petro, & postea dicat eum non vidis
se, & similia, vel ꝙ dicat tali die fuisse Vene-
tijs, & postea dicat eo die fuisse Mediolani,
ista.n.non respiciunt eius defensionẽ imme-
diate, ideo faciunt p̃sumi ꝯtra reum, cum illa
sint in facto incompatibilia, & nulla exinde
vtilitas oritur ad beneficiũ rei, quo casu est
credendũ ꝙ illa ꝯtrarietas oriať, qa veritas
alř se hẽt, & ꝙ incompatibilia non admittã
tur tenet Soz.post Cuma.in d.l. nemo ꝓhi-
beť.in fi.secus si vtilitas dareť reo ob eius cõ
trarietatem nam tunc p̃sumiť, ꝙ dicat ꝓ veri
270 tate, vt se defendat. † Cum habeat necesse
ꝓbare id, qđ dicit asserendo fecisse ad sui de
fensionẽ, vel similia. vt not. in l.vt vim. supra
de iust.& iur.& in l.1. C.vnd.vi.& in c.audi-
tis, de p̃sum.cũ eodẽ tpe non ꝓposuerit con
fessionem, cum exceptione defensionis, vt ꝑ
Abb.in d.c.auditis, & Soz.in l.nõ vtiq;.supra
de exc.& sic exceptio illa ꝯtraria admittiť, qñ
reus vult eam ꝓbare vt loquiť Iser. secus in
mẽdacio, & variatione, de qua loqť Bar. hic.
271 † Non rñdens interrogationi hẽt indi-
cium ꝯtra se. vt si interrogatus si sit reus, nol
lit iudici rñdere, indicium est ꝙ delinquerit.
& ex inde torqueri poterit, vt rñdeat ita pro
indicio dat Iac. de Beluis. in sua pract.in tit.
de qõ.col.5.vers.6.est, adducit tex.in l.de æta
te.§.q tacuit.supra de interrog. actio. ibi, nã
q oino non rñdet, ꝯtumax est. Et ex hoc di-
272 cas, ꝙ qñ non rñdens sit ꝯtumax. † habe-
mus, qđ ꝯtumacia facit indicium ad torturã.
vt ꝑ Bal.in l.1.col.5.vers.sequiť videre.C.de
hæred.instit.& videbimus infra in verbo con
tumacia. Et aduerte ad ea, quæ dicit Bart.in
273 d.§.qui tacuit, in fin. † Quod non rñdens
ad hoc vt dicatur contumax. requiritur ꝙ sit
præsens. & iussus rñdere recuset absq; rõna
bili causa.c.2.de confe. lib.6. & ideo sit cau-
tus iu, qui defendit reos, vt postquam iudex
accepit constitutum, à reo de plano, si duci-
tur

tur ad torturam instruas eum, vt respondeat iudici, & replicet ea, q dixit in constituto de plano, sin q interrogabit à iudice, & non faciat ea, q sunt in ore rusticorum. Si qn interrogant ad torturā qd sciant de tali re, ipsi rñdent dixisse, interrogati qd dixerint, rñdent esse scriptum, nec aliud rñsum volunt dare, ex quo si indicia erunt leuia poterit optime torqueri, vsq; quo rñdeant iudici, & illud ob leuitatem presentatorum, & instructionem malam, quam habuerant à carceratis, cōtingit bis mihi in his mēsibus elapsis, & rei fuerūt optime torti. Confessio, an, & qn faciat indicium dixi supra in parte pēsamēti post delictū.

274 † Taciturnitas domestici facit indicium ad torturā, vt puta marito interfecto, & existente in domo vxor taceat p aliquot dies, nam ex taciturnitate psumit pscia delicti, & particeps ita Bal. in l. excipiunt. supra ad Sylla. q simplr dicit hoc nulla data distōne, an psona sic honesta, vel non, istud idem voluit Rom. ibi in fin. & Par. de Put. de synd. in verbo tortura. lo 1. col. 3. sequitur hanc pclusionem, & dicit in facto ptingisse, q qdam mulier diuturnitate de morte viri qui non reperiebat, q quadam die clamauit plorando dicens reperijsse virum mortuum in stabulo iā fetentē, accurrerunt vicini, & capta muliere, & torta, pfessa est interfici fecisse maritum, q et voluit in eo tract. in verbo mandauit, col. 7. vers. an si reperiat, & Aug. in addi. ad Ang. in tract. malef. col. 20. in ver. tu aute i hoc mā adde de ista qō. quam posuit Ioan. Andr. nu. 53. in verbo fama publ. & Hipp. in prac. in §. expedita, in fi. dicit qd non hēt hanc doctrinam p expedita p ea q dixit in §. dilig. num. 150. in eo q se ingerit pquirendo malefactorem. & q solicitat. Sed aduertire q illa dispō non tollit haud pclonem, nam hæ duæ pclones hnt extremitatem in se, qd in hoc casu nil dicit domesticus, & tacet p multum tps in alio aūt multum solicitat, vt dicam infra in sequenti indicio. ex quo istæ duæ extremitates nil dicere, & multū dicere gnant suspicionem, & indicium ptra agentē, vel tacentē. Sed si seruet in his. causa media nō erit suspitio, vt si domesticus denūciet mortē domestici statim, & non solicitet. Si ad eū nō spectat res, & hoc mō nō erit suspicio ptra ipm vt is.

275 † Solicitans, multum petens, q inquirat, cum res ad eū non ptineat dici debet suspectus, & hēt indicium contra se, vt vult Par. de Put. in tract. synd. in verbo tortura in fine dicens, q indicium aliqn sumit ptra aliquem, q primo dicit occisum inuenisse, & ptra aliquem, q primo dr vidisse homicidium, & cōtra aliquem qui valde solicitat in curia, q de maleficio inquirat, de quo ad eum nihil spectat, & q vidit bis occurrisse de quodam, q dixit inuenisse occisum, & hoc curiæ nunciauerat, & ipse occiderat. Qd sequitur Hipp. in prac. in §. diligenter nu. 150. & addit rōnem.

276 † Quia q se ingerit suspectus est l. vnius. § seruo q vltro. supra hoc tit. & in l. quę oia. supra de pc. cū alijs. Nec sunt multi anni, q cū fuisset captus qdam p furto, qa reperta fuerunt qdā bona furto subtraxisse, & vendidisse, qdā eius socius de quo nil habebat veniebat ad offm maleficiorum assidue, & importune solicitabat p socio carcerato, & eo modo vt venerit in suspicionē, cur hæc ageret, & ob id captus fuit, & positus ad torturā cōfessus est se fuisse sociū ad furta, & fuit causa, q alter socius q negabat. ad tormēta ptenebat, pfessus est, & ambo vidi suspensus, vnde iudex in his debet esse multū circunspectus.

Ex facto indicia.

277 Fuga an faciat † indicium? sciendum est,
278 quod fuga. † Multipliciter consideratur. vno modo vt per eam oriatur delictum, & probata fuga probatum sit dellctum vt in l. desertorem. infra de re mil. & in l. quis sit fugitiuus. supra de ædil. edic. & in tit. de ser. fugi. & monachus fugiēs ex monasterio pbat apostata. c. fi. de regular. c. fi. de renunt. & captus fugiens in bello iusto peccat. ca. iuris gentium. 1. dist. Alia est fuga, quę facit suspicionē, & illa pbata orit delictum in l. impuberibus, supra de susp. tu. Alia est fuga vt in casu nēo, vt si qs post homicidiū aufugiat à ciuitate, vel loco, in quo delictū est cōmissū. Bar. in l. lege Corn. supra ad Syll. dicit q oritur indiciū seu semiplena pbō, idē Bar. in l. admon. supra de iureiur. dicit q oritur præsumptio. Doct. cōiter post ipsum dnt in d. l. admon. q oritur indicium ex fuga, & cano. cōiter in c. nullus, de psump. & ibi Fely latei Sed an oriat indicium sufficiēs ad torturam Ias. in d. l. admon. nu. 169. dicit oriri indiciū sufficiens ad torturam, p ea, q dicit Bart. in hac l. nostra. & Bal. in l. cum probatio. supra de pb. in lectu. antiq. Old. & Ioan. And. post ipsum in addi. ad Spec. in tit. de præsump. in addi.

addi.magna circa finem dicunt indicium ori
ri ad torturam arg.tex.in l.3.§.de is qui.su-
pra ad Syl.Et dñt ibi q ita seruať,& Ias.dicit
q ista est cõis opi.ↄtrariũ tenet Iac.de Belui.
in auth.de exhib.re.in §.si vero,& Gand. in
tract.malef.in tit.de qõ. in ea.q. quæ debent
p̃cedere,vt qs torqueatur.& Guid. de Suz.in
tract.de qõ.in rubr.qual.rei subijci.tormen.
moueť Iac. de Beluis.ex eo qm̃ lex ad hoc vt
ꝓcedať ad torturam vult plura argumenta,
plures suspiciones, & sic plura indicia dari l.
1.in prin.hoc tit.l. milites .C. eod. & hanc .
opin.dicit de iure veriorẽ. Curt.in d.l.admo
nendi,nu.131.ꝑ dicta Guid.& Gand. qui in
lib.meo ↄtrarium dñt.Sed aduerte q ẽt Bar.
in hac.l.nr̃a sensit hoc, qa ↄiunxit fugam cũ
alijs indicijs , & sic ostendit non esse indiciũ
sufficiens de ꝑ se ad torturam.Itẽ ex alio qa
illud indiciũ est à remotis ideo de ꝑ se non
est sufficiens ad torturam vt Bart.in hac l. &
Sal.in l.fi.C.eo.& dixi supra in 6.p̃misso. Itẽ
ex alio,qa iudex volens ꝓcedere ad torturã
179 debet formare inquisitionem.† Quæ inq-
sitio hr̃e debet famam p̃cedentem alias non
valeret. Ang.in l.si vacantia.C.de bo.vacan.
lib.10.Cano.in c.qualr̃,& qñ de accus.Ang.
in tract. malefic. in verbo fama publica , &
Raph.Ful.cons.107.suꝑ eo. formata inquisi
tione super fama q̃ causam habeat ab ipsa su
ga,si vltra famam ꝓbata sit fuga, hoc modo
erit indicium sufficiens ad torturam,qa erit
fama,& fuga ꝓbata vt in p̃cedenti indicio,&
hoc modo poterit stare vtraq; opin. q fuga
sit sola ꝓ indicio, & causa, & habeat famam
adiacentem . & his ↄcurrẽtibus ꝓcedi possit
ad torturam,& ita se hẽt practica cõis. Et ad
uertendum est ad illud q dicit Ioan.Andr.in
add ad Spec.in d.ti.de p̃sum. q eius qõ est su
per famulo, q aufugit à dño ↄquerẽti de sub
tractione bonoꝝ,nam tunc penes fugam est
qualitas ꝑsonæ:qa famulus,q hẽt indicium
280 furis,vt dicã infra in indic furti.† Intellige
fugã eo magis indiciũ facere qñ qs aufugit
per loca inuia,& non solita.ita not. Ioan.de
Plac.in l.2.& ibi text.C.de curs.publ.lib.10.
281 † Hæc ↄclusio restringiť, vt fuga nõ faciat
indiciũ,qñ post accusationẽ institutã,& post
inquisitionẽ ipse inculpatus fugam arripuit
vt ꝑ Bart.in l.1.C.de bon.eo.& per Rom.&
alios in d.l.lege Corn.supra ad Sylla. & per
282 Doct.cõiter in d.l.admonẽdi.† Illud q nõ
deť indicium post accusationẽ,& inquisitio-
nem ex fuga. extendiť in eo casu, in quo qs
hẽt suspicionem de accusatione,& inquisitio
ne vt eo tunc liceat illi aufugere.vt ꝑ Rom.
in d.l lege Corn.& ꝑ Dec.in cons.234. in ef
283 fectu.† Extendiť,& hoc,vt si qñ aliqs aufu
gerit. & reuersus dicat ex suspicione aufugis
se,& iuret,q ꝑ tale iurm̃ remoueať oĩs impu
tatio fugæ ex doctrina Cy.in fi.in l.fin.C.de
requi.re.& ex dicto Fran.Bru.in tract. de in
dic.col.5.ita decidit Hippo.& dicit singulare
in sua pract.in.§.diligenter.col.4.& hoc mo
do si erimus post accusationẽ seu inquisitio
nẽ fuga non faciet indiciũ,si antea, eodẽ mo
do non faciet indicium , qñ reus iurauerit se
habuisse suspicionem,ne accusareť,& q non
causa delicti aufugit.Aduerte,q Cyn.nil di-
cit in l.fi.sed est in l.1. & iuim de quo loquiť
Cy.in l.1. non est iurm̃ excusationis per qđ
possit tolli indicium, seu p̃sumptio fugæ qa
criminalia non dirimunť iuro,no.Duc.in d.
l.admonendi,& dixi supra in prin. Sed iurm̃
de quo loquiť Cyn.est iurm̃ purgationis, &
tale iurm̃ purgationis dať reo quoties non
hẽt ↄtra se p̃sumptionem, aut indicium, sed
tm̃modo ob imputationem delicti est diffa-
matus apud bonos,& probos viros . & suꝑ
284 illa imputatione non est aliqua ꝓbõ.† Nã
hoc casu vt se expurget ab illa infamia facti,
deferť iurm̃, qđ appellať iurm̃ purgationis.
Et de hoc iuro loquiť Cyn.in d.l.1.& Bar.in
l.maritus,in fi.hoc tit.& Cano.præcipue lo.
de Ana.in c.excõicamus.de hæret. & dixi su
pra in prin.huius l.ꝑꝑ qđ non debet intelli
gi,vt ꝑ iurm̃ tollať fuga, qa nullo casu fuga
285 operareť ↄtra reum,qđ est absonum.† Li-
mita secundo , vt si qs aufugisset ex loco ob
causam rõnabilem,puta rõne partialitatis,
vel factionis existentis in ciuitate,vel qa lo-
cus non esset sibi securus,vel qa officialis es
set valde crudelis,vel similib. ex causis. Tunc
ex fuga nulla causať.suspicio,quia ex quo in
culpatus de homicidio,seu delicto ibi secure,
& tute stare non possit,sibi fuga imputari nõ
põt.c.accedens.el 1.extra vt lit.non contest.
ita decidiť ꝑ Bal.in l.in bonæfidei.C.de iure
iur.i pen.col.alle.cle.pastor.de sen. & re iud.
gl.in c.statutum.§.1.de rescr.lib.6. ex quo si
iusta causa fugiendi, & iniusta posset ↄsidera
ri, p̃sumẽdum est potius iustam causam adef
286 se.l.merito.supra ꝓ socio.† Limita tertio i
eo,q aufugit à familia ptãtis,& citatꝰ post ve
nit statim,& redijt ad ptãtẽ. Tũc fuga nullã
facit

facit suspicionem, ut est tex. in l. quis sit fugitiuus. §. 1. & ibi Bart. supra de ædil. edic. & ꝑ eundem Bart. in l. aut facta. § tps, col. 1. infra de pœn. & per Bald. in l. 1. in 4. colum. C. de ædil. actio. & in l. 2. C. de ser. fug. uolens.

287 † qđ si statutũ puniat fugiẽtes carcerib. nõ includit eos q exierũt aio redeũdi, & statim redierũt, dũmodo cito reuertant, secus si nõ tã cito, vt ꝑ Bal. ibi, & tex. in c. vulg. §. diuortium, de pœ. dist. 1. & in c. pñti, de preb. in 6.

288 † Fuga officialis, dum syndicatur inducit plenam ꝓbõnem, quia hr̃ ꝓ ꝯfesso, ut ꝑ Bart. in l. consiliarios. C. de off. assess. & in l. lege Corn. supra ad Syll. Imol. & Fely. in c. nullus, col. 1. vers. fallit primo, de præsumpt. vbi multa adducit, & ꝑ Iaſ. in l. admonendi, num. 177. vbi insistit in demonstrando, ꝙ tex. in d. l. consiliarios, non ꝓbat intentionẽ Bart. & alij Mod. post ipsum, & hoc ẽm eum locum habet in ciuilibus. Sed in criminalib. dicit Iaſ. ibi ꝙ talis fuga facit indicium ad torturam per dcm̃ Ang. post gl. in §. oportet in auth. ut iud. sine quo. suff. col. 2. qui dicit, ꝙ per fugam reditus est suspectus, ut not. gl. in l. bonæfidei. C. de iureiur. adeo ꝙ põt ad torturã pueniri, vt ꝑ tex. in §. super hoc, in auth. de coll. illud dcm̃ seqĩ Rip. ibi nu. 175.

289 Fugatus cũ clamore, seu rumore à loco maleficij habet indiciũ ꝯtra se. l. itaq;, supra ad l. Aq. facit tex. & q̃ ibi not. in c. si ꝓfodiẽs de homic. ita ꝓ indicio dat Brun. in tract. de ind. col. 12. vers. aliud erit indiciũ ad delictũ. alleg. Bart. hic, & in l. de min. §. plurimũ hoc tit. q nil dicit de hoc. Sed facit illud qđ vult And. de Iser. ĩ ꝯst. de uiol. mul. ĩ prin. q dicit.

290 † Quod uociferatio. & acclamatio in muliere q̃ dr̃ uim passa, facit indiciũ, & ẽt fuga ꝓpe domũ, & Iac. de Belui. in pract. in tit. de qo. col. 9. in prin. dicit, ꝙ uisus fugere à loco maleficij, habet indicium contra se, ea rõne.

291 † Quia fuga accusat fugiẽtem, ut in auth. de exhib. & intro. rei. §. si uero, & in auth. de sanctiss. epis. §. si quis aũt ad ordinationem.

292 † Fugiens cum gladio euaginato, & reperto mortuo in loco, à quo aufugit, habet indicium ad torturam ꝯtra se, quia est homicidium manifestũ ita Bart. in l. fur est manifestus, supra de furt. Quẽ locũ Bart. ut faciat indicium ad torturã adducit Ang. in tract. mal. in ver. fama pub. col. 6. uers. qro an vnũ indiciũ in prin. & dicã infrã. & ꝓ tali indicio ponit Gãd. in tit. de ꝑs. & ind. indub. in fi. Ex hoc dico, ꝙ Abb. in c. tertio loco, col. fi. male sensit dũ vult, ꝙ ex isto solo indicio homicidium sit ꝓbatũ ꝑ dcm̃ Bar. in d. l. fur. & Arc. ĩ d. c. tertio loco, col. fi. improbat dcm̃ Abb. dicens, ꝙ rectẽ est ex mente Bart. maleficium ꝓbari ꝑsumptiue ꝑ tex. in l. 3. §. interdũ, supra de his q. deiec. vel effu. Quẽ sic intelligit gl. in l. 1. §. fin. supra de ꝓb. inducẽdo ut ibi, subdens ꝙ tutior vr̃ cõis opin. ꝙ ad minus req̃ratur alia qualitas, vʒ, ꝙ gladius esset sanguinolentus, cũ ẽt tex. in l. fi. C. de prob. req̃rat indicium indubitatum, de quo non dicit Bar. nec vr̃ esse tale, nisi ꝯcurrant inimicitia, minæ, uel alia, qa posset esse ꝙ aliqs euaginauit gladium videns alium insultari, timẽs forte de seipso, vnde hæc ꝓbõ est æquoca, fatetur tñ ꝙ istud est vrgens indiciũ ad torturã adducẽs multa ex indicijs infra positis. de qb. uidebim⁹, & sensit hoc Ang. ĩ l. 2. C. de q.

293 † Contumacia an faciat indicium, vt si quis citatus ẽm ꝙ hodie per totam fere Italiam seruatur, exñs contumax bannitur ad inquirendum cui datur biennium ex lege dñij nr̃i ad purgandum contumaciam, & sic pñtandum, si pñtauerit se, uel ꝙ infra illud tps fuit captus, an ex eo solo quod fuit ꝯtumax, possit torqueri. Hipp. in sua pract. in §. diligenter, num. 136. tenet ꝙ facit indicium ad tortura ꝑ doctr. Bal. in l. 1. col. 5. verf. sequitur uidere. C. de hæred. inst. & Brun. in trac. de ind. col mihi 27. vers. addo alium notabilem casum. idem vult Alciat. in tit. de ꝑsump. in reg. 3. ꝑsumpt. 22. in fi. dicens, ꝙ sine alio indicio ille ꝯtumax poterit torqueri ar. l. milites. C. de qõ. & l. 1. & 2. supra de req. rei. Iac. de Beluis. in prac. in tit. de crim. remiss. in prin. dicit, ꝙ criminosus remissus est talis bãnitus audietur plene sup crimine, & bonis si infra annum venerit, post annum sup crimine duntaxat, & ex sua fuga orta est uiolenta ꝑsumptio ꝯtra ipm, ex quo est carcerandus, ẽt qalias ꝑ crimine illo carcerari nõ debuit. Itẽ onus ꝓbandi innocentiam inducit ꝯtra eũ. Et ex tali fuga poterit qõnari, cũ sit suspectus. Aduerte, ꝙ Bal. in d. l. 1. simplr̃ nõ dicit, ꝙ ꝯtumax possit torqueri. Sed ꝙ ex qualitate ꝑsonæ poterit subijci tormẽtis. Ideo ꝯclõ supra facta non hẽt fundamentũ indistincte ex dicto Bal. & dura est decisio ita gñalis. nã si q s abñs principio ex cã legitima, vel ex cã necessaria pœnitus ignorans ꝙ ꝯtra ipm ꝓcedat, si bãnit, ut multoties euenit, & sit persona

ſona bonæ qualitatis, iniquū eſſet ꝙ contra ipm eſſet indicium ad torturā, ideo ſm Bal. eſt conſideranda qualitas perſonę,& modus abſentię ex mente Iac.de Bel.Ideo diſtingue rem in hoc caſu, ꝙ aut talis bānitus aufugit poſt delictum,ſiue ante inqſitionē,ſiue poſt. Et hoc caſu ſi fuerit bānitus,fuga & ꝯtumacia inſimul gn̄ant pſumptionem graue cōtra eū,ex qua poterit torqueri. & ita ꝓcedat,ꝙ dicit Iac.de Belui.ꝙ ex tali abſentia, & fuga poſſit qōnari, & habeat onus probandi innocentiam,& hoc qn̄ fuit remiſſus,ſiue ſpōte uenerit, ſiue captus fuerit, infra tp̄s datū ad ſe pn̄tandū.Aut iſte non aufugit,ſed poſt delictū ex aliqua legitima cauſa cōtulit ſe ad aliam ciuitatē, ut quia hr̄et ibi domicilium, ut in ſcholarib.q recedunt à ſtudio, & conſerunt ſe in ſuas pr̄ias. & illis abſentib. iudex ꝓcedit citando in valuis,& ad domū ſuæ ſolitæ habitationis,& tunc ſi iſte abſens potuit hr̄e uериſilr̄ ignorantiam de his, q̄ gerebant̄, & ſit pſona bonæ ꝯdōnis,in qua non poſſit ꝯſiderari ꝙ ꝑ malitiā ſe abſentauerit,& fuerit bānitus. Tunc dicerē,non eſſe indiciū ad torturā contra eū ex tali cōtumacia ſola, & ita intelligerē qualitatē pſonæ conſideratā ꝑ Bal.in d.l.1.Aut hic abn̄s potuit ſcire ueriſilr̄ ſe eſſe citatū,& ꝙ ꝓceditur cōtra eū,nec curauit cōparere. ſed ex cōtumacia fuit bānitus,& hoc caſu dicerē oriri indiciū ad torturā. Cū ex culpa ſua id ꝓceſſerit.& ideo ſi ſe ſpōte pn̄tauerit,uel infra tp̄s ad purgandam cōtumaciā fuerit captus,ꝙ illo in caſu ex ſola cōtumacia poſſit qōnari, & ita ꝓcedat,qđ ſupra dc̄m eſt ex opinione Alc.Brun.& Hip.

294 † Prohibens ne quis capiatur habet indicium contra ſe,ut ſi q̄s ꝓhibuerit ne delinquens,uel imputatus caperet, uel duceretur ad iudicē.Ex eo.n.vr̄ conſcius criminis, & ꝙ in delicto illo dolū cōmiſerit arg.l.fin.ſupra de cuſt.& exhi.reo.& in l.1.in prin.ſupra de eo ꝑ quē fac.erit.l.eos.C.de fur. & ꝓ idicio tradit Gui.de Suz.in tit.de pſum.& ind.dub. col.pen.ver.quartū indiciū,& Boniſ.de Vit. in tract mal.in tit.de ind.in princ.dicēs,ꝙ ſi ꝓcuraſti,ꝙ q̄s fugeret.uel euadaret,vel non pmiſiſti eum capi,& ad ptātem duci,tūc oriē indicium,arg.l.2.§.2. ſupra de crim. pecul.

295 † Prope mortuum cū coltello habet indicium cōtra ſe,ex quo poterit torqueri, ita dicit Ang.in ver.fama pub.in 4. col. in verſ. q̄ro an vnū indiciū in princ.all.Bar.in l. fur manif.ſupra de fur.in prin. Sed Bart.loq̄tur de indicio,de quo ſupra ideo melius facit id quod dicit Bar.hic in verſ.ſed q̄ro utrū,in fi.

296 dum dicit,vel captus ibi. † Et ſic reptus in loco delicti hēt indic ū ad torturā,q eſt indiciū ꝓpinquū,ut ꝑ Bar.h.c,& dicā infra,& ꝙ ſit indiciū ꝓpinquū dixi ſupra i 6.pmiſſo.

297 † Gladium ſanguinolentum hn̄s exiens domum , in qua reperitur hō mortuus,facit indicium ad torturam arg l.fi.ſupra de bar. inſt.ita determinat Bal.in d.l.fi. per locum à cōiter accīdtib.ꝑ not.in l.neq; natales.C. de ꝓb. quod eſt ut cōiter contingat hoc, quod exiens eo modo domū interficiat aliquē nō tā cōcludit neceſſario,q̄a poſſet eſſe, ꝙ alter hoiem interfeciſſet,non aūt is q exijt cū gladio. illud idem voluit Imo.ibi col.fi. & Ioā. And.in tit.de ꝓb.§.fin.in verſ.13.in add. ad Spec.volens ēt ꝙ ſi ꝯcurrerēt alia indicia cū prædicto ꝙ nihilominus eſt torquendus,nō ꝯdemnandus.Et idem voluit Guid.de Suz.in tit.de pſum.& ind.indub.col.5.verſ.ſextū in diciū.Et clarius,ꝙ de ꝑ ſe non ꝓbet,ſed alia req̄rantur in tit.de pſum.& ind.dub. col fi. verſ.ponit ſupremū.Et hoc indiciū facere ad torturā determinat Ar.i c.3.loco eo ſi.de ꝓ.

298 †Mortuus prope domū alicuius inuentus facit aliq̄ præſumptionē contra dn̄m domus,uoluit Bart.in l.ædil. ſupra de uia pub. Rom.in l.1.§.ſi q̄s in villa,in princ. ſi. ad S. C.Syl.dicit ꝙ dubitabilis eſt hęc deciſio Bar. quā ſaluat,& veram eſſe dicit ſi ille,cuius eſt domus,alias ꝯſuetus eſſet facere homicidiū, arg.eius quod not.in l.in ciuile.C.de furt.in gl.Aduerte,ꝙ puto Bar.in d.l.ædiles,ſenſiſſe ꝙ faciat pſumptionē non habilē ad torturā. Sed dicit aliquā,vt de per ſe non ſufficiat ad qōnem. Sed bn̄ vt ꝑ eam poſſit iudex ꝓcedere, & inq̄rere cōtra dn̄m domus, ut in teſte, q alias non debebat examinari, q facit aliq̄ pſumptionem,ꝑ quam iudex inq̄rit,ut not. Saly.in l.ſeruos.C.de teſt. Et dicam infra in verſ.teſtis,qui non debebat examinari. Hoc aūt puto veꝝ,vt ſi dn̄s domus ſolitus ſit homicidia cōmittere , vt ſit indiciū ad torturā, vt voluit Alex.in d.l.ędiles,poſt Ro.illud eo magis putarē vrgere,ſi dn̄s domus eſſet inimicus defuncti,vel ꝙ minæ pceſſiſſent,vel ꝙ eſſet aliqđ aliud ſimile indicium iunctū cū pdicto,ꝙ ſit reptus mortuus an̄ domū,& aliquo ex n̄te habebit idiciū habile ad torturā.

299 † Mortuus in domo facit indiciū cōtra exiſten

existentes in ea, ut præsumatur interfectus ab his, qui in ea erant, & ex eo poterũt torqueri, non aũt condemnari, quia posset esse qđ aliqs alius ibi eum portasset, seu interfecisset, ita determinat Dy. p illum tex. in l. 1. §. si qs in villa, supra ad Syll. & Rom. ibi, qui sequtur. Dyn. & ẽt Mod. ibi idem tenent, arg. tex. in l. 1. §. fin. supra de exerc. & in l. 1. in fi. supra de his q deiec. per quæ iura idẽ voluit Par. de Put. in tract. de synd. circa fi. in verb. mand. col. 5. vers. si reperiať corpus, & Ang. in tract. malef. in verb. fama pub. num. 53.

300 † Inuentus in loco delicti habet indiciũ contra se l. 1. §. quid ergo, & §. hoc aiit, supra

301 ad Syll. † Idẽ est, si reperiatur in loco propinquo, vř ex eo ac si reperiretur in loco ipso ar l. ædiles, in princ. supra de ui pub. & l. pen. §. 1. supra de flum. & l. fi. § siq s, supra de mu. & ho. & l. si locus. §. ciuia. supra queád. ser. amit. & cap. si ciuitas, de sent. excõ. lib 6. ita pro indicio tradit Paris de Put. in tract. de synd. in ver. si quis est inuentus, intelligẽs qñ est nimis propinquus, ut quasi cõtiguus uideatur, cap. 1. de cons. lib. 6. Indicium hoc, vt dixi in præced. putarẽ de per se nõ habile ad torturã, nisi repertus sit cum armis, vt verificetur id qđ dicit Bar. hic, dũ vult indiciũ propinquum esse si captus est ibi, & dř q est pp hæc, vt dici supra in ver. ppe mortuum, vel quod cum ista inuentione ɔcurreret aliqđ aliud indicium, ut supra proxime. Hanc aũt inuentionẽ id operari existimarẽ, ut iudex posset inqrere, & ad capturã pcedere, cum quęlibet suspicio sit sufficiens ad capturam, seu inquisitionem, vt d.xi supra in not.

302 † Visus admenare gladium, seu vibrare, licet non fuerit visus pcutere, & reperiatur homo interfectus, erit indicium ad torturã, qa ppinquum est delicto, ita vult Io. And. in add. ad Spec. in tit. de pb. in §. 3. ver. 13. dicens, quod, & si concurrerent aliqua alia, nihilominus pcedi debeat ad torturam nõ tñ ad condẽnationem contra opin. Th. de Pip. in tract. de fam. de quo ẽt facit mentionem Ang. in trac. malef. in verb. fama pub. col. 6. vers. quarto an vnum indicium, princ.

303 † Prohibere potens si non prohibuit, habet indicium contra se, puta si delictũ est cõmissum in conspectu alicuius q armatus erat. & sine periculo eius vitæ impedire poterat, ne homicidium cõmitteret, & non interposuit se, indicatus est q sit particeps, & socius facinoris. Nam carere culpa eius criminis non uideris. l. culpa, infra de reg. iur. c. 1.

304 de off. deleg. † Et si potuit phibere, & hominem à morte liberare, & nõ liberauit, occidisse vř. l. sciam, in prin. supra ad l. Aql. & l. in oib. & l. in delictis, supra de noxa, & l. 3. §. is cui. supra ad l. Corn. de sicar. nec carere vř scrupulo societatis occultæ, q manifesto facinori desinit obuiare, cap. sicut dignũ, & c. quanto de sent. excõm. & l. 2. C. de cõmerc. ita p indicio ponit Gand. in tit. de pš. & ind. dub col. fi. ver. nonũ põt. Et Ioã. igne. in l. 1. §. si qs in villa num. 8. supra ad Syllã.

305 † Aduerte, q pcedẽs indicium vř esse dubium, si qñ nulla alia coniectura ɔcurrat nisi hoc q fuerit pñs, & non phibuerit, cũ de iure ciuili quis non teneť obuiare delicto p gl. in d. l. culpa, & p Bar. in l. 1. §. sed in eos, supra ad Syll. & l. metũ. §. sed licet. supra qđ met. cau. per illum tex. vbi qs licite accipit pecuniã, vt aliũ defendat, & sic licite accipit pecuniã p defendendo, & licite põt negare defensionẽ. Idem uoluit Bald. & Ang. ibi, & Saly. in l. quisq s. C. ad l. Iul. maiest. & Ias. in l. vt vim. supra de iust. & iu. col. pen. Et ibi Claud. num. 168. q multos adducũt tenẽtes hanc opin. quam dicit cõem. Dec. in c. 1. col. 3. num. 7. de off. deleg. & in d. l. culpa caret.

Si itaq; nõ tenetur quis alium defendere rř, & nullam culpam incurrit, non est dicendum q ex eo q nõ defendit, habeat indiciũ contra se, q a lege pmittente scm non est punibile. l. Gracchus. C. de adult. & l. nemo dãnũ, infra de reg. iur. Et sic non indicium, nec suspicio oriri debet ex hoc, nisi aliqđ aliud adiungereť, vtputa, si post delictũ fecit se sociũ cũ delinquente. Nã tunc bñ erit indiciũ participatiõis ut dix. supra, in ver. assistẽtia.

Itẽ pdicta non pcedere in casibus, in qb' qs teneť defendere, ut in crimine parricidij, & in alio, q subditus est aliqua rõne, ex qua defensionẽ pstare obligatus est, ut p Dec. in d. c. 1. & Claud. in d. l. ut vim, qđ ẽt extẽdit in clerico, vt laicus teneatur eũ defendere.

306 † Pax, seu transactio de crimine, an faciat indicium, puto in hoc artic. non esse difficultatem, q sm distĩõnem traditã in l. trãsigere. C. de transact. ut secuta pace, vel transactione non oriatur indicium. Nam aut qs transigit, aut pacificitur in casu concesso à iure, vt in crimine, in quo ingeritur pœna sanguinis, & tunc qa illud ius permittit, non dř crimen

crimen ꝯfiteri, vt per Bart. Bald. Alb. & alios in d.l. transig. & Alex. ibi in princ. qui dicit, ꝙ reus transigens in casu ꝯcesso non vr̄ ꝯfiteri crimē. de quo est accusatus, ex quo lege ꝑmittente transegit, ut in d.l. & in l. 1. infra de bon. eor. & sic cum transactio sit ꝯcessa, non oritur ꝯfessio, nec successiue indiciū qđ est eius pars, cum remoto gn̄e sit remota qli bet eius species, ut dixi supra i uerbo ꝯfessio corā iudice penitus incōpetente. Aut transactio, seu pactū est sem in casu, in quo nō in geritur pœna sanguinis, uel qđ a iure non ꝯceditur, ut in adulterio, & tunc transigens intellr̄ tacite ꝯfiteri, & hoc modo intellr̄. l. qm̄, supra de his qui no. inf. Et not. Bar. Bal. Ias. & alij oēs in d.l. transigere. Dantur aūt in hoc casu multæ cautelæ, ꝑ quas transigēs non dicatur ꝯfiteri delictum ut ꝑ Ias. in d. l. transig. in fi. Et ꝑ Bru. in tract. de ind. col. 11. & Hipp. in §. diligenter, in pract. num. 178.

307 † Sed difficultas est, si pax, seu transactio fuit tractata ꝑ cōes amicos, & non fuit ꝯclusa, an oriatur indiciū vt si illi tractantes pacem fuerint adducti in testes dicere, ut supra ꝙ in casu licito non oriat̄ indicium, qa sit cōclusio pacis nō ꝑiudicat, multo minus, & eius tractatus. Aut sumus in casu in quo licet trāsigere, & tunc ꝑ tractatū sem oriat̄ indicium ꝯtra ipm̄ reū, qa si plena ꝯfessio orit̄ ex ꝯclusione. Indicium oriri debet ex ipso tractatu.

308 † Petitio veniæ an faciát indicium gl. in c. exhibita, de hom. in fin. sensit, ꝙ petens ue niam non fateatur delictū. Ioan. And. Host. But. Card. Abb. & Ioā. de An. ibi distinguūt, ꝙ aut q s petit ueniam solēniter, & indicio, & tunc vr̄ ꝯfiteri delictum, ita procedat tex. in c. venerab. de elect. & in l. decem, supra de verb. oblig. Aut q s petit ueniam extra iudicium, & tunc non fatet̄, eodē modo si ex humilitate, & benignitate petat̄. Hoc idē uoluit Rom. in l. 1. in princ. supra de no. ope. nun. in 2. not. & Cæp. in ꝯs. 21. ego Bartholamæus col. 4. ver. sed plus dico r um. 10. Sed aduerte ꝙ gl in d. c. exhibita, iuncto tex. non ꝑbat il lud ad qđ allegat̄, ibi. n. tex. non erat culpabilis ille clericus de morte puniri, cum non ꝑcussisset eum, sed ex negligentia, & imperitia mortuus fuerat, & petierat veniam à pr̄e pueri, vt eius dolor mitigaret̄, & si ex facto ꝯstabat ꝙ ven æ petitio non poterat continere criminis ꝯfessionem gl. in ver. postulauit à qua Doct. sumūt argm̄ non loquit̄ de petitione veniæ, sed loqtur de dispensatione petita à summo Pont. quis iā iam non hiet ꝯsciam, & sic ibi nō erat veniæ petitio aliq̄. In hoc casu distinguerē in oib. ut supra dixi

309 de pace petita. † Cautelam iñ est sm̄ Alb. & Io. de An. in d. c. exhibita, qđ dicat nō pu to hoc fecisse, sed si in aliquo lesi peto veniā.

310. † Negligens in puniendo habet indicium ꝯtra se ut si iudex, vel alter cui spectat cogni tio, vel executio neglexerit punire delinquētes habet indicium participationis ad delictū ita pro indicio ponitur ꝑ Iac. But. in sua pract. col. 5. vers. nouum est, dicens ꝙ istud tangit dn̄s tēporales. l. vnica. C. de pri. car.

Ex processu, & testibus indicia.

311 Fama an faciat † indicium ad torturam Doct. diuersa sentiunt, & ꝑ eius cogni

312 tione. † Sciendum est famā multa reqrere ad hoc vt dicatur ꝑbari. Primo, ꝙ testis dicēdo famam est deponat audiuisse à plurib. & noiet particulariter aliquas ꝑsonas, ex his à quibus audiuit ēt si de hoc non fuerit interrogatus, not. Inn. in c. qualiter, & qm̄, el 1. de acc. Bar. sensit, in l. de min. §. plurimū hoc tit. Abb. in c. cum causam, de test. Secundo requiritur, ꝙ ille talis testis dicat audiuisse à maiori parte populi, seu castri, vel villæ, quo in loco delictū est cōmissum, ita Bart. in d. §. plurimū. Bal. i rub. C. de ꝑb. & Ang. in l. qd ergo. §. quantū, supra de his q not. inf. Tertio reqritur, ꝙ testis exprimat aliq̄ cām, ꝑp quam fama ita sit orta, vtputa ex inimicitia, ex minis, ex iniuria, vel alia ꝯsimili cā. Bart. in d. §. plurium. Saly. in l. ea q dem. C. de acc. Abb. & alij omnes in cap. veniens de testi.

313 † Fama hoc modo ꝑbata non facit semi plenam ꝑbōnem in causa criminali, gl. Bal. But. Imol. & alij in d. cap. veniens, de test. & Dec. ibi dicit hanc esse cōem. Sed an faciat indicium ex mente Doct. Bar. vr̄ se non firmare in d. §. plurimum circa finem dicens dīe ꝯsiderari illa indicia, & illas ꝑsumptiones, ex qbus fama traxit originem, qualiter vigeāt, & sm̄ qualitatem traditam dicemus, famam facere, vel non facere semiplenam ꝑbōnem, vel indicium. Et sic ex eius uerbis Doct. dīc firmam ꝯclusionem non dari. Vnde Bal. in l. milites, col. 1. C. eo. & Cyn. in l. fin. eod. tit. & Bald. & Imol. in l. fin. supra de hær. inst. & omnes alijs, quos refert Ias. in l. admonendi, num. 251. dn̄t famam non facere indicium, ꝙ ista

ꝙ iſta eſt cõis. Circa hunc articulum dico, ꝙ fama, ſi habuerit cauſam expreſſam. Et aliqua reqſita vt ſupra faciet indicium, ſed non habile ad torturam. Cum ſit indicium remotum à maleficio, ut dixi ſupra in 6. præmiſſ. Si vero vltra famam eo modo quo ſupra deductam, fuerint ẽt probatæ qualitates, & cauſa, ex quibus orta ſit fama. Tunc erit indiciũ ad torturam. Et facit ẽt ſm ꝓbõnes vrgẽtes ſemiplenã ꝓbõnem, Exemplum, duo teſtes depoſuerũt, ꝙ Sempronius interfecit Caiũ, & ꝙ illud ſciunt, qa fama eſt, Sempronium interfeciſſe, & cãm reddunt dicentes, tale homicidium fuiſſe fcm̃ pp inimicitiam, q̃ erat inter Sempronũ, & Caiũ, vel qa Sẽpronius, & Caius aſpirabant ad eandẽ dignitatẽ, & ꝙ dr̃ in ciuitate, & à maiori parte populi, vel ꝙ exprimatẽ aliqua alia ſimilis cauſa. Si duo teſtes deponunt de fama hoc modo exprimendo cãm, q̃uis de ea nõ habeant aliã notitiã, niſi ex auditu à maiori parte ciuitatis, erit ꝓbata fama, & erit indiciũ. Sed non habile ad torturã, licet ſi ex poſt ꝓbatæ fuerint cauſæ expſſæ ꝑ teſtes, ut eſt inimicitia, vel alia ꝯſilis, hoc caſu erit idiciũ ſufficiẽs ad torturã

314 † Et faciet ẽt ſemiplenã ꝓbõnem, & iſtud eſt, ꝙ voluit Bart. in d. §. plurimum, dũ dicit.

315 † Qđ qualitates & cauſæ ex qbus fama eſt orta, ſunt ꝯſider. idæ, qualr̃ vrgeant, ad faciendũ ſemiplenam ꝓbõnem, & indicium. & Ang. in l. fi. C. de qõ. dicit, ꝙ in q̃rendo an fama ſit ſufficiens indicium ad torturã, debes videre vñ ortum habuit iſta fama, & ex qb⁹, & ex qua cauſa. Nã ſi ex cauſa vrgenti ꝓbabili, & veriſimili erit indicium ſufficiens ad torturã l. excuſant. §. 1. & ibi gl. ſupra de exc. tuto. ſubdens, ꝙ niſi trahat originẽ ex cauſa ꝓbabili, & apud fide dignos nõ eſt fama, ſed eſt vana vox populi. l. decur. inf. de pœ. & idẽ Bar. in ꝯſ. 191. in 1. vol. dicit, ꝙ fama iuncta cum dicto officialis facit indicium ad torturam, idẽ uoluit Iac. de Belu. in pract. crim. in tit. de q. col. 9. dicens, ꝙ vltra famam ꝓbetur inimicitia, vel q d aliud, vnde, ſi erit cauſa leuis, ex qua fama ſit orta, vt qa teſtis dicat, famam eſſe, qa moriens vulneratus dixit fuiſſe vulneratũ à Sẽpronio, vel ꝙ fama eſt, qa illi de domo defuncti hoc dixerunt, vel qa erat lis inter eos, ſed ꝯſtitũ fuiſſe eã eſſe de parua re, & ꝓbatæ fuerũt cauſæ ꝓdictæ, ex qbus fama habuit originẽ, hoc caſu nõ erit indiciũ ſufficiẽs ad torturã ex mẽte Bar. in d. §. plur.

316 † Teſtis de viſu an faciat indiciũ ad torturam, Bart. in hac l. noſtra tenet, ꝙ ſic, idem Bar. in l. maritus, & in l. 1. §. idem Corn. hoc tit. & Bal. in l. mil. C. eo. dñt, & concludũt, ꝙ faciat indicium ad torturam gl. eſt in l. ſi q s, ad l. Iul. maieſt. & in l. maritus, hoc tit. Hæc deciſio reſtringitur ꝑ Hipp. in ſua pract. in §. dilig. in princ. vt procedat, qñ teſt s eſt oĩ exceptione maior, ꝑut dicit Bart. in d. l. admonendi, de iureiuran. uolens Hipp. ꝙ teſtis vnus de viſu faciat indicium ad torturam, quando eſt omni exceptione maior, & idem voluit Iaſ. in conſ. 22. in 1. volum. ſubdens.

317 † Quod teſtis eſt omni exceptione maior qñ nulla imputatio fieri põt contra eum, & nil penitus patiatur ꝑ gl. in §. item verboꝝ, inſt. de inut. ſtip. & ꝑ gl. i c. circa litẽ de ꝓſan. & aff. qđ ẽt ſm Hipp. voluit Bald. in rub. de ꝓtr. inueſt. & in c. 1. §. facim, de conſ. rec. feu. Reſtringitur, & ſecundo per ipſum ut teſtis vnus de viſu non faciat indicium niſi alijs cõcurrentibus ex mente Cyn. in l. fin. C. de q. Circa primam reſtrictionẽ aduertite, ꝙ Bar. in hac noſtra l. dicit, ꝙ vnus bonus teſtis de viſu facit indicium. & ſic in prima qualitate.

318 † Cum bona detur melior, & ẽt optimus l. vbi aũt nõ apparet, ſupra de verb. oblig. in princ. & æquo datur æquior, vt eſt gl. in l. 1. ſupra de iuſt. & iu. & l. li ſer. cõis §. qđ vero, ſupra de fur. Itẽ Bar. in l. mar. hoc tit. dicit, ꝙ vn⁹ teſtis idoneus facit indiciũ, ſi ſcit de uiſu. Idoneus aũt eſt, qa ex ꝯſſe nõ repellit à iure.

319 † Cũ oẽs poſſint eſſe teſtes, niſi repelanẽ l. 1. § 1. iunc. tex. in l. idonei, & in l. teſt. idon. ſupra de teſt. Itẽ Bar. i l. 1. §. idẽ Cor. hoc tit. dicit, ꝙ teſtis vnus īteger de viſu facit idciũ.

320 † Integer aũt teſtis eſt, q̃ à iure non repellit. l. popularis, ſupra de popul. ac. Bal. in l. milites. C. eo. dicit, ꝙ teſtis vnus de viſu, cui nõ põt repelli facit indiciũ ad torturam. Teſtes aũt repellunt à princ pio, vt infans. ſeruus, vt ꝑ Ang. in auth. de teſti. in prin. hæreticus, & al j ꝯſimiles repellunẽ ex offõ, vt no. in c. intimauit, de teſt. Et ſic nulli bi Bar aut Bald. faciunt mentiõnẽ de hoc, ꝙ ſit oĩ exceptione maior qñ volũt teſtẽ facere indiciũ. Sed bñ in d. l. admonendi, cũ teſtis debet facere ſemiplenã ꝓbõnẽ, reqritur hoc ꝙ ſit oĩ exceptione maior. Et rõ eſt, qa in eo loco illud euenit cũ agai de ꝯdẽnatione. Nã ille teſtis cum alia ſemiplena ꝓbõne faceret ꝓbõnem ad ſniam ꝓferendam eo modo, vt per illum

testem inducta sit semiplena ꝓbõ, & præiudicialis ꝙ non est in teste in causa criminali. Cum faciat indicium, quod tollitur ꝑ torturam, & expurgatur nec est tanti præiudicij. Idem voluit Bal. in d. §. sacrm, dum loquitur de ꝓbõne verisimili, & sit semiplena, quã appellat indicium ad iuris delationem dicẽs, ꝙ testis eo casu sit ꝓbatæ vitæ, & bonę opinionis nec habeatur suspectus ex aliqua causa, & sit legitime examinatus, & interrogatus de causa scientiæ, vel qa dixit plene scm, subdens ꝙ modicus defectus impedit semiplenam ꝓbõnem vnius testis, pulchrã rõnẽ reddens, quia satis exorbitat fides vnius testis à iure cõi. c. innotuit, de testi. & sic ꝯstat maxime differre, ꝙ oriatur semiplena ꝓbõ, vel indicium detur ad torturam. Ex hoc dico, ꝙ male sensit Bar. in ꝯs. 11. illud, col. ante pen. num. 11. & Hipp. post ipm in d. §. dilig. num. 148. dum uolunt, ꝙ Bal. in d. §. sacrm, loquatur de indicio ad torturã, inducentes, vt ꝑ eos, qa imò loquič i semiplena ꝓbõne. Nec ob. gl. in §. item verbor, inst. de inutil. stipul. q̃ exponit idoneos. i. omni exceptione maiores, ut ꝑ Dec. in d. c. at si cler. nu. 4. qa dico, ꝙ gl. ibi ostendit ꝯtrarium. Nã cum in eo tex. tractetur de impugnando scripturã, & instrm publicum, non ita faciliter admitti debet allegatio rei, ꝙ fuerit abñs tpe instri celebrati, sed reqritur manifestissima ꝓbõ, & liquida, vt in l. optimam. C. de contr. & contrah. stip. Ideo gl. nõ fuit contenta de eo qđ dr in tex. idoneus pp subiectam mãm, de qua ibi tractatur, sed declarauit idoneos in eo casu esse oi exceptione maiores, ꝓcedendo ad maiorem declarationẽ. i. ꝙ nulla exceptio opponi possit. Et illud necessario reqritur in eo casu cum tractetur de impugnando instro, qđ est ꝓbõ ꝓbata, ut ꝑ Bal. in r. cum dil. de fi. instr. Vnde si ꝓpria signõ illius verbi importaret oi exceptione maiorẽ, frustra declaratio fuisset adiecta ꝑ gl. Sed voluit gl. latius verbũ illud itelligere, & iterꝑtari. Cũ ex stricta ei⁹ signõne id nõ diceret.

321 † Et pp hoc, sequendo ea, q̃ dicit Bar. in l. admon. in 4. col. in ver. secũdo modo, supra de ꝓb. & ꝑ Bal. in rub. de ꝑr. inuest. q dant gradus inuestigationis veritatis, & ꝓbõnis, dicerẽ ꝙ in causis crimin. & in ꝓbõnib. faciendis, ex q b. modus ꝓcedendi impartitur.

322 † Primus gradus sit, qñ examinant testes non integri, non idonei, sed suspecti, & hoc sit qñ iudex vult inquirere sup delicto, & et accipiuntur sine iuro, ad hoc ut habeat qualemqualem informationẽ de delicto, & ꝓcedere possit ad citationẽ rei, vel verbalem, vel ꝑsonalem, & de ista ꝓbõne loquič Bart. & al. in l. si qs in graui. §. si qs moriẽs, supra ad Syll. & Saly. in l. 2. C. de exhib. re. & in l. absẽtem. C. de accus. & dixi supra in 2. nota.

323 † Secundus gradus erit qñ vult ꝓcedere ad torturam, & tunc reqruntur testes, q nõ repellantur à iure q sint idonei, ut in hoc casu si vnus testis examinet, & deponat de visu, & sit qualitatis ꝑdictæ faciet indicium ad torturam, & ita intellr id, quod dicit Bart. in prædictis locis appellando testem bonũ idoneũ, & integrũ, & id qđ dicit Bal. in d. l. mil. dum vult, ꝙ sit talis, qui non repellatur.

324 † Intellige, ꝙ testis vnus de visu faciat semiplenã ꝓbõnẽ, dũmodo aliæ circũstantiæ nõ resistant, vt dicit Bal. in l. 2. col. 1. in vers. & not. ꝙ ad hoc. C. quor. app. nõ rec. dicens, istud esse notabile post Io. And. ꝙ idẽ uoluit Abb. in c. cũ in cõtẽplatione, col. 1. vers. 2. qritur in fi. de reg. iur. dicens testẽ de visu facere indiciũ, nisi alia ratio suadet ꝯtrarium.

325 † Tertio casu, & gradu, qñ ex ꝓbõne deueniri debet ad condẽnationem, tũc, ad hoc ut testis semiplene ꝓbet, debet esse oi exceptione maior, & istud est, quod ꝯsiderat Bar. in l. admon. volens testem vnum de visu semiplene ꝓbare, si erit omni exceptione maior, ut intelligatur illud in casu, in quo ꝑ illum testẽ, & alijs adiũctis deueniri possit ad diffinitiuam sñiam, & ita intelligit Bal. in l. j. C. de sum. Trin. & fi cath. col. 9. ver. 5. oppono. & Abb. q sequit Bal. in c. testimoniũ. de test. distinguentes inter ꝓbõnem, q̃ reqrit ad ꝓcedendum, & eã, q̃ esse debet in diffiniẽdo. Et hoc modo in ꝓcedendo, & in deueniẽdo ad torturã testis non debet esse oi exceptione maior, sed tñ demũ qñ ex eius ꝓbõne orit semiplena ꝓbõ, & put dcm fuit indicium est minus semiplena ꝓbõ. Circa secundam restrictionẽ aduertas, ꝙ Cy. in d. l. si dicit totũ ꝯtrarium nã vult, ꝙ vnus testis de visu non faciat semiplenam ꝓbõnem in criminalib. tñ faciat cõpetens indiciũ. & idem Cy. in l. si qs. C. ad l. Iul. maiest. dicit, ꝙ non faciet semiplenã ꝓbõnẽ, ut supra sed faciet indiciũ ad torturã. Nã & si semiplenã ꝓbõnẽ non faciat, vt late per Ias. in l. admon. de iureiur. num. 186. in fin. tamen facit indicium

† Quod

326 † Quod est minus semiplena probône l.
cum probat.& ibi not. supra de probat. ex
quo Hippol. non aduertit ad uerba Cyni.
Testes omnes examinati, an indistinctè
faciant indicium ad torturam deponendo
super indicijs iam dictis, vel similibus, & si
cognouerimus, qui sint illi, qui nec exami-
nari debent, nec examinari pñt, cognosce-
mus casus, in quibus examinati faciãt indi-
ciũ. Et sequẽdo uestigia Bart. in l. mar. supra
eod. tit. nro. videbimus tria. Primo, qñ testis
non põt examinari pp reuerentiam. Secun-
do, qñ non põt examinari ex alijs causis im
pedientibus. Tertio, qñ non põt examinari
ratione ordinis, & incipiam ab hoc tertio.
327 † Et primo quæro, an testes examinati
sine iurõ faciant indicium. Abb. in c. cũ olim
in 3. not. dicit, φ non creditur testibus non
iuratis in præiudicium alterius, vt vult gl. in
c. sicut de sent. exc. ẽt φ essent religiosi, & car
dinales, neq; creditur tanq̃ testib. sed facient
pšumptionem. & not. dicit Abb. pro istis ma
gnis viris, qui pp decorem dignitatis no-
lunt deponere in forma testimonij cũ iurõ,
vt recipiatur assertio saltem ad præsumptio
nem, idem voluit Rom. in l. si quis in graui.
§. si quis moriens, supra ad Syll. concordan
do dicta Ang. ibi cum dictis Bald. in auth. si
dicatur. C. de test. dicens, φ dictum testis, aut
iudicis, q in mortis articulo dixerit testimo
nium, aut sñiam ob pecuniã tulisse, sufficiat
ad informationem iudicis, qa non iurati ita
dixerunt, & propter hoc possit inquirere.
328 † Cum informatio gratia iudicis facta
non requirat iuramentum secuudum gloss.
ord. quæ non est alibi in capit. 1. §. si duo. in
verb. testamentum de pa. iura. firm.
329 † Secundo quero, an tpe examinationis
faciendæ ipsorũ testium iudex debeat citari
facere reum ad videndum iurate testes, Bart.
hic in fi. dicit citationẽ reqri, adeo φ si exa-
minati fuerint testes super gñali inquisitio-
ne, qa reus non fuit citatus, quod idem uo-
luit Saly. in l. fi. in fi. C. eo. de qõ. & Bal. in l.
iub. col. 3. C. de pb. & oẽs fere Doct. quos
enumerat Hipp. in l. 1. in prin. in 2. reqs. ubi
inuehitur ꝯtra assessores nõ citãtes reum ad
examinationẽ testiũ. Sed aduerte, φ ex ꝯsue
tudine seruatur ꝯtrariũ, φ reus nõ citat̃, nec
dant̃ iterrogatoria, vt dixi supra ĩ 3. pmisso.
330 † Tertio quæro, an testes debeant reci-
pi lite ꝯtestata, seu post nomẽ rei receptũ in
ter reos? Bar. in l. nr̃a, in fi. dicit examinari
dr̃e post litẽ ꝯt. & idẽ uoluit in l. si qs adulte
riũ, supra de adul. & Alex. in add. ad Bar. ĩ l. j.
in prin. supra hoc tit. & ibi Hipp. in 6. reqs.
331 † Nomẽ aũt rei dr̃ receptum inter reos,
qñ pposita accusatione pponunt̃ exceptio
nes dilatoriæ, vz, accusatio non pcedit. qa
lapsum est tps ad accusandũ, vel φ ille, corã
quo porrecta est accusatio, non sit iudex cõ
petens, vel similes exceptiones, tũc cogno-
scit sup illis exceptionib. & an sit pcedendũ
sup ea accusatione, & cũ iudex pnunciat es-
se pcedendum. dr̃ recipi inter reos, & abñte
ipso reo talis receptio fieri põt, & ita loquat̃
tex. in l. mar. §. pscript. supra de adul. & in l.
accus. adult. C. de adult. & tex. in l. adult. C.
eo. de adult. intellr̃, φ ibi erat accusatio in-
choata per propõnem accusationis, & reus
absens erat receptus inter reos per pronun
ciationem, de qua supra, & in casu, φ dicta p
nunciatio non fiat, litis ꝯtestatio hẽt vim re
ceptionis inter reos, ita est ex sñia Bar. in d.
l. is q reus. in 3. col. in ver. qñ nomen rei su-
pra de pub. iud. & istud dcm̃ Bar. tenent oẽs
Doct. post ipm de qbus per Alex. ibi in add.
& Hippol. in d. l. 1. in princ. in d. 6. requis.
332 † Aduerte, φ legẽdo d. l. is q reus, fui illi⁹
sñiæ, φ tex. in d. l. is q reus, non sit bene in-
tellectus à Doct. & in hoc pšuppono, φ accu
sator, qñ vult accusationem instituere, de-
bet eam porrigere iudici anteq̃ qcq̃ fiat, vt
est tex. in l. mil. §. 60. ibi qm̃ de plano, & in
§. socer. ibi, libellis præsidi datis supra de a-
dult. vt per Lanfr. in c. qm̃ contra in ver. ci-
tationes, in princ. & per Soz. in c. sigñantib.
in 7. conclus. 13. princip. artic. de li. ob.
333 † Et talis porrectio libelli non est de pro
cessu, ut uoluit Bartol. in extrauagan. ad
reprim. in verb. summarie, vt per Lanfran.
in dicto ver. citationes, & per Felyn. in cap.
fin. in 3. colum. in ver. secunda declaratio;
de iudic. ex quo iudex debet videre accusa-
tionem, & considerare, an sit iusta, & si ipsi
non uideretur iusta, debet denegare citatio-
nis commissionem, vt voluit Bald. in l. cum
clericis. C. de episcop. & cleric. in versic.
deinde not. & maxime seruatur hoc in cri-
minalibus, vt non citetur reus nisi præceden
te iussu iudicis, vt in dicta lege cum cleri-
cis, in versiculo memorati quod dicit esse no
tatu dignum, & sequitur Iason. in rubr. C.
de edend. colum. 1. ver. tertia difficultas.

334 † Et hæc citatio, si non sit facta de cómis-
sione iudicis, non valet. vt est tex. in l. nemi-
nem. C. de exhib. re. & ibi not. Salyc. & alij
cōiter Doct. & Innoc. Ioan. An. But. Imol. &
alij in d.c. qm contra. & eo tunc qñ admissa
est accusatio ꝑ iudicem, & cómissa est cita-
tio, nomē rei est inter reos, quia facta est no-
tatio, ꝙ vt puta Titius, qui est noiatus in li-
bello accusationis citetur ad videndum se ac
cusari, & talis citatio fit ꝑ edictum, & scriptu
ram talia ꝯtinentem, vz. Titius citatur, vt in
termino tali debeat comparere ad uidēdum
eum accusari, & ad se defendendum, & ista ci
tatio hoc modo scripta operaĩ hoc, ꝙ iste ta
lis est annotatus inter reos, ut est tex. in l. fi.
C. de req. re. ibi, criminalis vero programa-
tis tenor hanc tantam ferat de iure censurã,
vt inter reos annotati, sumēdo ibi ꝓgrama
ꝓ edicto citationis, ut est tex. iun. gl. in l. ꝓ-
grama, & hr̃ in rub. C. cóm. vel epist. ꝓgr. &
fit citatio ꝑ edictum, de qua loquiĩ Bar. in ex-
trauag. ad repr. in ver. ꝑ edictum, circa med.
Et ꝙ facta tali citatione dicaĩ esse inter reos
est tex. in l. 2. C. eo. de req. re. ibi, ex eo die,
quo reus fuerit ĩ iudicio petitus, & istud ma
gis ꝯstat ex rub. ff. & C. de req. re. & ex l. 1.
C. eo. ibi, sed annotari vt reqraĩ, ex quo di-
co, ꝙ ꝑ annotationē factã in citatorio no-
mē rei est iter reos, qa citaĩ tanq̃ reus, & vti
ꝑsona, ꝯtra quã de crimine faciēda est cogni
tio, & istud fit reo abñte, q adhuc nō fuit in
judicio. Et ꝑꝑ hoc dico multũ differre inter
335 se hæc duo. vz, † Quòd qs sit factus reus,
vel ꝙ nomen rei sit receptũ inter reos. Nam
qñ iudex porrecta accusatione sibi, & ea visa
cómittit citationem, tunc noiatus factus est
reus, qa nomen eius est annotatũ ꝓ reo, &
ita loquiĩ l. 1. 2. & fi. C. de req. re. Si vero fa-
cta citatione reus abest, nec currat cōparere,
tunc iudex annotat bona, & nomen rei est
receptũ inter reos, & sic qñ cognita est ab-
sentia rei ꝑ iudicē, recipiĩ inter reos ꝓut in-
quit Cic. in Ver. act. 3. dum dicit absentē cre
do in reos relatũ, & in actio. ult. sthenij do-
mũ ꝑ hospitium exhausit absentē in reos re
tulit, qđ aliud est, q̃ reum facere. Et istud de-
clarat Bud. post Cic. in annot. poster. in 48.
in c. impub. §. item si seruo. & ẽm hãc d̃riam,
& cognōmen intellĩ tex. in d. l. adult. C. de
adult. q dicit, ꝙ post crimē inchoatũ mulier
ꝓuinciã excesserat, & ideo inter reos fuit re
cepta intelligendo, ꝙ crimen erat inchoatũ
per citationem, non aũt ꝑ litis ꝯtestatioñẽ,
ut male sensit gl. ibi, & iudicium incipiat ab
ea parte edicti, q̃ est de in ius uoc. §. 1. inst. de
pœ. temp. lit. & in rub. supra de in ius voc. &
necesse est intelligere, ꝙ mulier excesserat ꝓ
uinciã ante litē contest. cũ ibi simus in iudi-
cio publico, & in crimine capitali, in quo re
quiriĩ hoc, ꝙ & accusator, & accusatus se cõ
stituant ad carceres ante principium iudicij,
ꝓut est casus in l. fin. C. de acc. vñ mulierem
non poterat dici recessisse ex ꝓuincia, cum
esset in carcerib. sed si volumus dicere eam
aufugisse, nulla erat dubõ in eo tex. cum ha
beret ꝓ conuicta de crimine, vt in l. in eos.
& ibi not. per Bar. & alios supra de cust. re. &
dixi in l. pen. §. ad crimen, supra de pub. iud.
& tex. in l. mar. §. præscrip. supra de adul. in-
tellĩ, ꝙ ibi fuerat porrecta accusatio, citatus,
& qa erat abñs, fuit receptus inter reos, ha-
bet annum ad se expurgandũ, & recuperãdũ
bona vt ĩ l. 1. 2. & tot. tit. supra de req. re. Sed
postq̃ ob abñtiã fuerit receptus inter reos,
si vult audiri à iudice non põt opponere ex
ceptiones declinatórias, seu dilatorias, per
quas impediaĩ accusatio, & amoueri debeat
ꝑsona accusatoris, sed ille talis debet super
meritis cãm suã tueri, & istud euenit ꝑꝑ eius
ꝯtumaciã, & qa est receptus inter reos, qđ
voluit tex. ibi reddens rõnem, ꝙ posteaq̃ se-
mel receptus est, non põt præscriptionem
obijcere. Nõ obst. tex. in l. 2. in §. extr. supra
de adult. in eo, quod vĩ velle, ꝙ postq̃ est fa-
ctus reus non possit opponere exceptionē
lenocinij, & sic ante possit ex quo reus fact⁹
dr̃, cognitio sup exceptionib. dilatorijs, qa
ille tex. intelligēdus est in eo, q ꝯdēnatus est
de crimine adulterij, vt post ꝯdemnationem
non possit obijcere crimē lenocinij, ex illis
verbis in tex. dum dr̃, posteaq̃ reus factus est
criminis. i. ꝯdēnatus de crimine, ut est tex. in
l. defuncto supra de pub. iud. ibi, q reus fuit
criminis. i. ꝯdemnatus vt ibi cõiter intellĩ in
ꝯdēnato ꝑ Doct. Et ex istis dico non recte
intelligi tex. in d. l. is qui reus, in eo, quod
Doct. dñt, ꝙ anteq̃ quis sit receptus inter
reos, possit suũ accusatorē reaccusare. Nam
tp̃s nullũ est, in quo qs possit reaccusare an
teq̃ sit factus reus, cũ facta citatione, ut iam
dem̃ est, factus est reus, & clarũ est, ꝙ añ cita-
tionē nõ diceretĩ reaccusare. Sed accusare pri
336 cipalĩ. Et à citatione incipiat iudiciũ in ci-
uili, vt in d. §. fi. qđ & in criminali esse debet,
cum

cũ ad inſtar ciuilium ꝓcedaĩ l.abñtem infra
de pęn.Præterea,rõ quæ datur in d.l. is qui
reus,per I. C. eſt vt non relatione criminũ.
Sed innocentia reus purgeĩ,quæ rõ eſt gñalis ad vtrunque tp̃s, ſm ꝙ diſtinguunt Doc.
Siue ſit receptum nomen,ſiue non, ꝓut ipſi
intelligunt, vſq; quo fiat cognitio ſuꝑ exce
ptione dilatoria. cũ itaq; ratio ſit gñalis, &
ſit apta cõprehendere vtrunq; tp̃s ſm diſtin
ctionem traditam ꝑ Doc.ergo,& eius diſpo
ſitio debet gñaliter in vtroque tp̃e conſtitue
re l.regula.§.ſi quis,& ibi Bart.& alij ſupra.
de iur.& fac. ign. Præterea iſtud,quod poſ-
ſit,anteꝗ̃ ſit factus reus, reaccuſare ſumiẽ à
contrario ſenſu in l. illa,dum dr̃,is qui reus
factus eſt nõ reaccuſat,ergo à ↄtrario ſi non
eſt factus reus,reaccuſat.iſta aſſumptio facta
hoc modo inducit vnũ qđ eſt in parte corre
ctoriũ rõnis ↄtentæ in lege dum gñaliter ra
tionem reddens dicit,ꝙ non relatione crimi
nũ,ſed innocentia reus purgeĩ.ſi.n.reaccuſa
tio eo tp̃e daretur,vt dñt Doct.relatione cri
minis ſe expurgaret,& ſic ꝑ arg.à contrario
ſenſu induceretur.l.correctio,quod eſſe non
337 debet. † Quia tale arg. non aſſumitur,qñ
inſurgit correctio aliqua,ꝓut no.in l.2. ſu-
pra de off. eius,& ẽt qa nulla eſt lex,quæ di
cat, ꝙ anteꝗ̃ q̃s reus factus ſit poſſit accuſa
re,niſi hæc aſſumpta à ↄtrario ſenſu, & in l.
neganda.C.q acc.non poſ. nulla tp̃is diſtin
ctio daĩ. Ideo intelligerẽ d.l.is q̃ reus,quod
non deĩ reaccuſatio aliquo tp̃e per gñalem
rõnem illius l. & ẽt alia rõ dari poteſt quia
reus vidẽs ſe accuſatũ deſideraret ſe vlciſci,
& laceſſitus ſe vindicare,q̃ vindicta eſſet,ac-
cuſando ſuũ accuſatorẽ.arg.tex.in l.3.ſupra
ad leg.Aquil. ibi nãlis ratio permittit ſe de
fendere,& in l.q cum natu maior.§.ſi liber-
tus,ſupra de bon.liber. Itẽ ex alio ↄſiderari
põt, qa accuſatus videns nõ poſſe aufugere
pœnã accuſationis,ad hoc vt rem ꝓtrahat,
poſſet fingere crimẽ ↄtra accuſatorẽ,& que-
relam inſtituere,& ſic iudiciũ defraudare ex
quo l. voluit fraudibus ꝓuidere,& obuiare,
338 reaccuſationẽ ꝓhibendo. † Cũ lex fraudi
bus obuiet.l.iuriſgẽtiũ §.ſed ſi fraudandi ſu
pra de pac.& ibi no.& in l.non dubiũ,C.de
legib.& in c.finem litibus,de dol.& contu.
339 † Quarto quæro, an teſtis examinatus
poſt terminũ aſſignatũ ꝑ iudicem faciat in
diciũ.Bar.in l.2.de appel.reci.col.fi.ver.ter-
tio q̃ro dicit,ꝙ facit aliqđ indiciũ,qa inſtrã
non ſolenniter facta faciunt indiciũ l. ſicut
iniquũ.C.de fide inſtr.Bald.in d.l.2. col.pe.
ver.vlterius. 13. dicit,ꝙ teſtis receptus poſt
terminũ perẽptorie aſſignatũ nõ facit indi
ciũ arg.l.q Romę.§.Augerius,ſupra de ver.
obl.l.mancip. ſupra de opt. leg. & qđ not.
Inn.in c.cũ in tua,q matr.acc.poſ.Niſi iuſta
cauſa mouiſſet iudicẽ, qa ex qua cauſa põt
dare nouã dilationẽ,ex ea põt ſine dilatione
340 teſtes recipere.†Quia dilatio nõ eſt de ſub
ſtantia ꝓbõnis l. in crimine,ſupra de adult.
Ang.Aret.in d.l.2.ↄcordãdo hæc dicta Bar.
& Bald.vr̃ dicere,ꝙ dictũ Bart. loquiẽ in cri
minali, ſecus in cauſa ciuili in qua examinã
tur teſtes ſine dilatione,& ita intelligaĩ Bal.
ꝑ not.ꝑ Bart.in extrauag. ad repri. in verb.
ſine figura iudicis,ſed diſtinctio nõ vr̃ vera,
qa, & in cauſa criminali examinanĩ teſtes ſi
ne dilatione.ita Bart.in d.l.in criminali. ſu-
pra de adult.ſm vnã lecturã.Aduerte ad di-
ctũ Bald.dũ reſtringit ↄcluſionẽ Bart.vt ꝓ-
cedat in termino non perẽptorie aſſignato,
qa Bart.in l.Titia,in §. vſuras,ſupra de leg.
341 2.& in l.mãcip.ſupra de opt.leg.dicit.†qđ
q̃libet .ll. aſſignatio termini probatorij eſt
perẽptoria,abſq; eo quod exprimaĩ per tex.
in l.pecuniarij.ſupra de fer. & Abb. & Fely.
342 licet cauſam de prob. †Ego in hoc caſu di
cerem, ꝙ cũ depoſitio teſtis non valeat poſt
terminũ,vt ꝑ Doc.maxime Are.in d.c. licet
cauſam,de teſti.& ꝑ Ioan.Crot. in tract. de
teſtib.in 7.requiſ.num.260. & iſtud ꝓcedat
ex facto iudicis,& negligẽtia partis,quæ nõ
examinauit, poterit tale dem̃ facere indiciũ
343 qualequale ad inſtructionẽ iudicis. † Cui
nunꝗ̃ præcluſus eſt terminus ad accipiẽdas
ꝓbõnes vt not.in c. qualiter,& qñ. el 2. de
accuſ. vnde ſi propoſita accuſatione in ter-
mino aſſignato nil legitime ꝓbauerit, ſed
poſtea teſtes ꝓduxerit, poterit virtute illoꝝ
teſtiũ iudex inq̃rere, & ꝓcederet,quẽadmo
dũ dicimus in abolitione,q̃ fit ad inſtãtiã ac
cuſatoris,nã iudex poterit poſt ipſam inq̃re
re l.2.& ibi not. C.de abol. ſed ſi erunt aliæ
ꝓbõnes ↄtra reum,ex q̃bus orta eſſent indi
cia ↄtra ipſum, hęc examinatio coadiuuat,
vt dixi ſupra qñ facit qualequale indicium.
344 † Teſtis qui nõ debuit examinari ob re
uerentiã,ſi examinatus fuerit,non facit indi
ciũ,vt eſt ſeruus, q nõ debuit examinari cõ
tra dñm,vt eſt tex.i l.1.§.diuus.ſupra hoc ti.
& in l.diuus.in §.ex q̃bus,ſupra eo.Vbi Iu-

risconsultus argumentatur, ꝙ seruus non de
bet interrogari ꝯtra dñm, nec interrogatio
valet, & multo minus indicia, & eodem arg.
vtiť I.C. in d.l.1. in §. Antonius Seuerus. &
ꝙ non oriať iudicium determinat Bart. in d.
l. maritus, hoc tit. & rō qa serui, vel alij qui
ob reuerentiam non deponunt hñt hoc, ꝙ
de iure non pñt interrogari de ea re. & sunt
ꝓhibiti, & ēt ꝓhibenť rñdet l. libertoꝝ. C. de
testi. & hāc rōnem tradit Saly. in l. seruos. C.
345 eod. de testi. † Ex hoc infero, ꝙ filius cōtra
patrem ꝑꝑ reuerentiam non admittitur ad
testificandnm ideo non faciet indicium l. pa-
rentes. C. de testib. Imol. tenet hoc in c. dile-
ctoꝝ, de testi. cogen. idem dicerem in liberto
aduersus patronum, vel filium patroni q ob
reuerentiam non debet examinari. vt est tex.
in l.3. §. l. Iulia. in fi. ibi nam qdam ꝑꝑ reue-
rentiam ꝑsonarum supra de testi. & idem di-
cerem in quocunq;, q reuerentiā hr̄e debet,
vt examinatus non faciať indiciū, de qb. in l.
q.q; litigādi. §.1. & ll. seq. supra de in ius voc.
346. † Testis minor annis 14. non debet exa
minari in causa criminali, vt est text. in d.l.3.
§. l. Iulia ibi, quæ ne impubes erit, & rō est, vt
prohibeatur ꝑꝑ lubricum consilij sui vt in d.
§. l. Iulia, & si examinatus fuerit, & nil oppo
suerit pars, atñ eius dcm̄ est nullum, ex quo
iure repelliť, ita determinat Ang. in auth. de
testi. in §. sancimus, loquens de impubere, &
seruo. Subdens ꝙ licet ergo non fuerim ꝓte
status ante aperturam testium ꝯtra ꝑsonas,
& coꝝ dicta, vt est de more, tñ ꝯtra ꝑsonam
impuberis, & ꝑsonam serui, & coꝝ dicta po
tero opponere attestationibus publicatis, ea
rōne, qa ipsoꝝ testimonium sit ipso iure nul
lum qđ dcm̄ sequiť Hipp. in l. de minore, in
prin. nu. 22. hoc tit. Aduerte ꝙ existimo oēs
illos, qui enumeranť in d. §. l. Iul. q ꝑꝑ reue-
rentiam ꝑsonarum, & q ꝑꝑ lubricum ꝯsilij,
& ꝑꝑ notam, & infamiam, de qbus ibi non
admittunť ad testificandum in causa crimina
li, sint ꝓhibiti à principio, vt ēt si examinati
fuerint, patianť oppositiones, & contra per-
sonam, & contra dicta, eo modo, & si adhuc
non sit facta oppositio, possit publicatio pro
cessu opponi. cum sint ipso iure prohibiti.
347 † Ille testis in hac etate examinatus non fa
cit indicium plenum sed qualequale, vt in l.
1. §. impubes. supra ad Syll. & gl. in l. fin. C.
de his quib. vt indig. & idē determinat Bart.
in d.l. maritus, & ista talis qualisqualis ꝓbō
operatur hoc, ꝙ iudex pōt inquirere, & sic fa
cit indicium ad inquirendum, cum sit leuis
ꝓbō, & ita ꝙ sit indicium ad inquirendum,
tenet expresse Bal. in d.l. fin. C. de his qb. vt
indig. dicens, ꝙ impuberes cum leui tortura
interroganť, non ad damnationem, sed ad in
structionem, ꝑ gl. ibi dum dicit ad inquiren-
348 dum non ad puniēdum. Subdens. † qđ q̇dā
valent ad ꝑparandum, q̄ non valent ad deci-
dendū. i. valent ad instructionem non ad pro
bationem l. fin. C. de acc. l. q vltimo, infra de
pœn. & qđ no. Bar. in d.l. maritus. idem Bal.
in l. seruos. C. de testi. est in eadē sñia, dicēs,
ꝙ minor 25. annis in causa criminali bene
facit indicium ad inquirendum nō ad decidē
dum ꝑ gl. in d.l. fi. idem Bal. in d.l.1. §. impu-
bes dicit post gl. in d.l. fi. ꝙ impubes nō facit
indicium, qđ possit induci ad decisionē, Sed
ad ꝑparationem seu inuestigationem, & sic
Bal. in oibus ꝑdictis locis non dicit, qđ dcm̄
impuberis facit indicium ad torturam, q̄uis
i l. inuiti. supra de testib. dicat ꝙ testis minus
idoneus facit indicium, vt ibi no. & in d.l. fi.
C. ad Syll. adducens Cyn. in l. fi. C. de acc. &
Spec. in tit. de teste. §.1. vers. item excipiť, in
quo loco Bal. idem sensit, qđ, & in ꝑmissis, vt
non faciat indicium simplr̄ ad torturam, dū
allegat gl. in d.l. fin. q̄ vt dcm̄ est loquiť de in
dicio ad inquirendū, & gl. in d.l. inuiti, dicit
qđ facit aliqđ indicium, & sic non simplr̄ in
dicium habile ad torturam, & Spec. in d. vers.
item excipiť dicit, qđ minor 20. annis admit
tiť ad indicium ne ꝓbōnis facultas angustet,
& hoc quantum ad ꝑsumptionem faciendā
ex mente Acur. in d. l. inuiti, in quo loco vt
dcm̄ est gl. dicit facere aliqđ indiciū. Alex. in
d.l. fi. C. de his qui. vt indig. sequiť simplr̄ gl.
ibi, & alias gl. supra allegatas, & dicta Spec. re
mittens se ad eam declarationē, quam facit
Bart. i d.l. maritus. & ex his dico, ꝙ male sen
tiunt, & intelligiť dicta loca Brun. in d. tract.
de ind. in 4. col. & seq. dicens qđ ex mente
Alex. Bal. Spec. in dictis locis faciat indicium
ad torturam, qa istud est oino falsum, & con
tra coꝝ mētem, & verba ꝓut retuli supius.
& ēt Ias. in d.l. fin. C. de his quib. vt indig. di
cens qđ facit ex mente prædictorum indiciū
ad torturam, & quod non faciat indiciū ad
torturam, & rectius sensit Hipp. in d.l. de mi
nore, in prin. col. 7. vers. quæro modo.
349 † Minor annis 20. non debet examinari
in causa criminali ad instātiā accusatoris, &
si ex

si examinatus fuerit, non facit indicium nisi qualequale, vt est tex. in l. in testimonium supra de testi. & etiam esse puto ab hoc teste à pcedenti, q impubes non admittatur, nec faciat indiciū ēt q fuerit examinatus ex offō, p tex. in d.l.3.§.l.Iul. ibi in reum testimoniū dicere, multominus si fuerit examinatus ad instantiam accusatoris, à 14. aūt anno. & sic ab impubertate vsq; ad 20. annum non possit examinari ad ad instantiam accusatoris p text. in d.l. in testimoniū ibi accusator citare non debet. Secus aūt si ex offō iudex examinaret, nā tunc existimo q faceret indiciū ad torturā, si modo alia pcurrant, de qb. supra.

350 † Mulier si fuerit examinata super crimine faciet qualequale indiciū pp qualitatem sexus. ita tenet Bart. in d.l. maritus. Aduerte q cōiter pcludit p Doct. q mulier de iure ciuili pōt esse testis in causa criminali p gl. in c. forus. in §. testes. de ver. sig. & gl. in c. ex eo. 35. q. 3. & Spec. in tit. de teste. § 1. in vers. Itē qd' est mulier. Abb. Aret. & Fely. in c qm. de testi. Pro ista snia adducit tex. in l. 3. §. l. Iulia. supra de testib. in quo mulier, q̄ palam quæstum fecit repellit deponere ptra reum. Ergo à ptrario sensu, si nō fecit qstum in causa criminali admittit, adducitur ēt text. in l. ex eo. eod. tit. cuius verba sunt clara, & adducit ēt tex. in l. in qōnibus. supra ad l. Iul. maiest. vbi mulier Fuluia, q̄ erat meretrix, & sic infamis admittit in eo crimine. ergo à ptrario si non fuerit infamis, admittit in quocunq;, q a ius singulare dispositum in l. Iul. maiest. facit ius gnale in alijs, ita Fely. in d.c. qm. & Io. Crot. in tract. de test. col. 12. num. 62. ex hoc pstat, q cum mulier possit esse testis in causa criminali, dicendum est q secūdum eius depositionem debet facere indiciū. vt in alijs testibus.

351 Ideo cogita. † De iure canonico mulier nō pōt esse testis in causa criminali vt in d. gl. c. forus. c. ex eo. Dec. in d.c. qm, circa fi. dicit q quis Doct. cōiter ita teneant, attñ ista pclusio non probatur iure, quia tex. in d.c. forus. §. testes simplr dicit, q testimonium mulieris non est tante auctoritatis, sicut masculi. quia varium, & mutabile semper fœmina, Et sic lex gnalr loquit non magis in causa criminali quā in causa ciuili. Sed q minus credat quam masculo. Nec ob. tex. in c. mulierē. 33. q. 5. quia non distinguit causam ciuilem à causa criminali, sed tm̄modo, qd' sine psensu viri non pōt testificari. vnde accedēte eius cōnsensu poterit testificari tam in causa ciuili quam criminali. & ēt q a de iure ciuil. reperit expressum, q mulier possit testificari i causa criminali vt d.l. ex eo. supra de testi. Nec ptrarium inuenit decisum de iure canonico, ergo ius ciuile est seruādum c. 1. de not. ope. nunc. Aduerte circa hanc pclusionem, q tex. in d.c. forus, satis clare vr decidere q mulier non possit esse testis, psiderando tres qualitates, videlicet pdōnem, nām, & vitam, vt in illis non sit locus attestationi. Nam in primo pdō serui phibet ipm testificari, mala fama, & mala vita repellit testem, & sic in illis duabus psideratiōnibus testis repellit. Absonum enim esset q in tertio capite naturæ, quæ est media inter illas duas, admitteretur, q testis esset bonus, Cum ibi illa tria sint parificata ad ostendendum inhabilitatem testis, ergo non possumus dicere q in altero detur habilitas. Nam cum plura sint parificata, non debent diuerso iure censeri. l. iam in hoc iure, & quæ ibi not. supra de vulg. & pupilla.

352 Testis infamis, siue sit infamia iuris, siue sit infamia facti non pōt esse testis in causa criminali. Cum pbōnes esse debent luce meridiana clariores l. fin C. de pbat. & istius testis fides vacillat c. testimonium de testi. Ita no. Bart. in l. 1. C. de sum. Tri. col. 4. vers hēc ergo, & Bal. ibi col. 4. in 5. opposit. & Saly. ibi in fi Vnde si infamis fuerit examinatus facit qualequale indicium, vt per Bart. in d.l. maritus, & Bal. in d.l. 1. q dicit, q pbat ad inquirendum, & de istis vide late Io. Cro. in tract.

353 de testib. in 3. par. princ. num. 21. † Intellige oēs pdictos casus in minore, in muliere, infami. vt non faciant indicium ad torturā, nisi sumus in casu. in quo alr veritas hri non possit. Quia tunc non repellunt, vt in minore loquit Ioan. And. in additio ad Spec. in ti. de teste. §. 1. vers. item excipitur q est impubes. & Alb. in l. in testim. supra de testibus, & Ias. in d.l. fi. C. de his quib. vt indig. & Hipp. in d.l. de minore, in prin. num. 24. In muliere tenet Ioan. And. in d. tit. de teste. §. 1. vers. Item quod est mulier. & Alb. in d.l. in testim. & Alex. in cons. 24. Animaduertis his, col 4. vers. non obst. volum. 2. dicens, quod vbi probatio aliter haberi non potest, seu difficilis est mulier admittitur not. Hippol. in d.l. de minore, in princ. num. 25. & Ioan. Crot. in tract. de testi. numero 56. In infam. quòd admittatur similiter in defectum probationis,

habetur per Sal. in d.l.1. in fi. C. de sum. Tri. & fid. cath. & ibi Ias. col. 12. num. 2. & ita debet intelligi qđ dicit Ioan. Crot. in d. tract. de testi. num. 48. vt infames examinati faciãt indicium si examinatio fiat in subsidiũ, alias non, vt aperte dicit Saly. in d.l.1. in fin. & ibi Oldr. Bal. & Fulg. vt refert Ias. in d.l.1. d. nu. 51. Sed aduerte q̃ pdicti oẽs Doc. p comprobando, q̃ hoc faciat indicium adducunt text. in l.q. vltimo infra de pœn. qui text. ex sñia Bart. Bal. & Rom. pbat hoc, q̃ infamis examinatus faciat qualequale indicium. put dicam infra in verb. socij dictum in ver. rõ põt

354 esse. † Illud aũt q̃ veritas alr̃ hr̃i non possit, intellige qñ ex nã negocij vel facti verisimiliter hr̃i non põt. Sed qñ potentia plures interuenire potuissent, licet actu interuenerit nisi isti inhabiles. Tunc pcedat præcedẽs dictum, vt si probatio esset facienda per testes clericos, & in eo loco non reperiatur nisi vnus Clericus alij inhabiles, & qui alias regulariter repelluntur, in subsidium isti admitti debent. Ita intelligit Ant. de But. in c.3. loco, de probat. & in consil. 23. quæstio hæc indubia, col. fi. verf. non ob. & Ias. in d.l.1. C. de sum. Trin. & in d.l. fi. C. de his quibus vt indig. & Ioan. Crot. in d. tract. de testi. nu. 71.

355 † Testis qui cogi non põt ad deponendum, si coacte deposuerit, non facit indiciũ aliqđ ẽt ad pcedendum l.1. §. si seruus. el 1. supra hoc tit. & ibi Bart. no. Bal. & Saly. in l. seruos. C. de test. volẽtes, q̃ testis q̃ non põt compelli, si impulsus examinatus fuerit, non facit indicium. illi aũt q̃ inuiti non compellũt ad testimonium dicendum sunt enumerati in l. lege Iulia cum quatuor seq. ll. supra

356 de testi. † Si vero isti q̃ non pñt cogi voluntarie deposuerunt. tunc faciunt indicium, vt in d. ll. a ꝯtrario sensu. & ad hoc q̃ isti talis dicant voluntarie deposuisse, debet istud notari penes acta alias p̃sumerent deponere inuiti. put voluit Bar. in auth. presbyteros, la 2. C. de epis. & cle. dicens, qđ cum tales testes pducunt volentes scribi faciat in actis, q̃ volentes testificant, & deponunt, alias p̃sumerent deponere inuiti, & ita vidit de facto seruari. Sed Bal. in d. auth. circa finẽ. dicit q̃ ista

357 opin. non est vera nec sibi placet. † Eo quia non p̃sumit coactio iudicis vbi q̃s cogendus non est, imò p̃sumit sponte fieri, cum p̃sumatur p iudice l.2. C. de offic. ciuil. iud. Imo. & Fel. sequit opi. Bal. in c. dilectoꝝ. de test. cog. Ego existimo, q̃ opi. Bald. sit verior, nam isti tales q̃ non pñt compelli pñt examinari in certis casibus, vt puta volentes, & ẽt qñ veritas aliter hr̃i non posset, vt dicam infra. Ideo si fuerint examinati, p̃sumendum est q̃ in ca

358 su pmisso sit facta examinatio. † Nã in dubio q̃s p̃sumit actum facere in casu sibi concesso, non aũt in casu prohibitio, & sic in eã partem per quã potius actus valeat q̃ pereat l. quoties. supra de verb. obl. & l. quoties

359 supra de reb. dub. & c. Abb. de ver. sig. † Intellige pdicta, qđ isti inuiti non pñt cõpelli nisi in casu qñ veritas alr̃ hr̃i non possit. put voluit Host. & oẽs Doc. eum sequunt in c.1. de testi. cog. & hoc ne veritas occultet. Quo aũt intelligatur hoc, q̃ veritas aliter hr̃i non

360 possit, dixi supra in pced. prox. ind. † Insup aduertendũ est q̃ ille, q̃ vult cõpellere testem ad deponendum sub eo ptextu q̃ veritas alr̃ hr̃i nõ possit debet illud pbare. Ita no. But. Imo. & Fel. in c. sup eo. de testi. cog. ea rõne q̃a testes ipsi fundant excusationẽ in iure cõi, id eo volens in certo casu ipsos testes cõpellere debet exceptionẽ, & casum cõpulsionis pbare not. gl. in clem. fin. de rescr. in verf. creati.

361 † Testis domesticus pducentis examinatus contra aliquem reum non facit indiciũ l. pridem. C. de qõ. tenuit. Spec. in ti. de teste. §.1. verf. qđ si testis domesticus, dicens, q̃ nõ inducit præsum. & hoc modo intelligit Bal. dcm̃ Spec. in l. inuiti. supra de testib. dicẽs qđ testis minus idoneus facit indiciũ vt ibi, qđ

362 secus est in teste domestico qui non facit indicium, & hoc clare ꝯstat. † Quia domesticus non põt examinari ad fauorem illius, cuius est domesticus. l. idonei. supra de testib. l. ẽt. C eod. de testib. & in §. item idonei. 4. q.

363 4. † Sunt aũt domestici, & familiares seu de domo, seruus, colonus, libertus, ascriptitius, mercenarius q̃ recipit mercedem, nõ qui seruit gratis, ita Spec. in tit. de teste. §.1. ver. nẽ excipit, & ver. sed de quo mercenario, & verf. sed quid, sed Ioã. And. in add. in d. ver. sed de quo mercenario, dicit q̃ famulus gratis seruiens dr̃ domesticus p tex. in c. fi. de verb. sig. lib. 6. quem sequit Fel. in c. in lr̃is. col. 1. verf. ex quo dat, de testi. Item pr̃ est domesticus filio, & econtra. Item vxor viro siue timeat maritũ siue nõ vt p Fel. in d. c. in lr̃is. col. 3. verf. fallit quarto, & domestici dñr lattus q̃ viuũt ad vnum panẽ, & ad vnum vinũ, vt in auth. de Monac. §. cogitãdũ, & familiares dñr omnes

nes qui sunt sub alicuius imperio de iure vel
de facto, ita not. Bal. de vtroq; in d.c. in lrīs.
p tex. in l. q iurisdictionis, supra de iuris. om.
iud. & in l. 1. C. si rector puincię. & in l. 1. C.
364 si quacunq; prædi. pote. cum alijs. † Prædi-
cta oia restringunt p Doc. & maxime p Fel.
in d.c. in lrīs, quę oia ponit Hipp. in l. 1. §. ad
qōnem, supra hoc tit. vt domesticus seu fami
liaris admittat, & sic faciat indicium, quoties
summus in subdito principis, si modo nō sit
terribilis superior, & non solitus inferre vio
lentiam subditis. Item si est familiaris valde
honestus, put sunt familiares epoꝝ. Item si
verisilr̄ melius sciri pōt p domesticos, & fami
liares, quam p alios. vt p Bart. in l. quoties.
C. de naufra. lib. 10 Item si in eadē prāte est,
& is, q deponit, & is ɔtra quem deponit, vt
p Abb. in c. lrās, col. 3. de præsump. & latius
365 p Doc. in locis pdictis. † Aduerte ad vnum
ꝙ dicit Brun. in d. tract. de indi. col. 3. in hoc
indicio domesticitatis volens, ꝙ Bart in l. 2.
supra de excu. tu. dicat indicium oriri p testē
familiarem, adducēdo gl. in l. 1. supra de test.
qa in primis illa lectu. non est Bart. Sed Nic.
de Neap. & gl. q̄ allegat in d. l. 1. supra de te-
sti. nil dicit, nec est verū. ꝙ p ip̄m ɔcludit, qa
testis familiaris rl̄r ex iuris dispōne repellit
à testificando, vt dixi, nec dici pōt bonus, nec
idoneus. & tn̄ vnus testis de visu (ad hoc vt
faciat indicium) debet habere dictas qualita
tes, vt dixi supra in verb. testis de visu.
366 † Testes plures singulares deponētes su
per diuersis indicijs, an ɔiungant ad facien-
dam pbōnem, vt oriat indicium ad torturā
Bal. in l. si quis ex argentarijs. §. 1. supra de
eden. dicit, ꝙ si species pbōnum sunt in sua
specie imperfectæ. v.g. vnus testis pbat de ve
ritate, vnus de fama, vnus de idicio, hæc pbō
non valeret, qa non est in sua specie pfecta,
nam vnus testis de fama non pbat famam,
vnus testis de indicio non pbat indiciū, imò
requirunt saltem duo testes l. fi. C. fa. ercis. &
ibi not. Et p Inno. in c. sicut de simo. & dicit
Alex. in cons. 181. in causa Angeloꝝ, col. 2.
ver. rursus, vol. 2. ꝙ vbicunq; contingat fieri
pbō indicij p vnum testem, & silr̄ si fiat pbō
de alio indicio p vnum alium testem, vbi re
quirebant duo, tunc tales testes singulares
non iungunt ad faciendum vnum indicium
pfectum qa vnumquodq; de p se est imperfe
ctum, vt p Bal. in d. l. si q s ex argentarijs, &
p But. in c. licet, de test. hoc idem sensit Bart.
in lec. antiqua in l. 2. in §. ætas aīt, supra de
excu. tut. dicens ꝙ qn̄ plura veniunt ad perfe
ctionem vnius toti, vt in casu illius legis, tūc
verificat illa regula q̄ nō psunt singula, mul
ta iuuant, si vero sint multa, q̄ veniunt ad pfi
ciēdum diuersa tota, tunc q̄ non psunt singu
la, nec multa iuuant l. spadonem. §. q auita.
eo. tit. vnde cum pbōnes veniant ad diuersa
indicia, ideo non ɔiungunt, idem Bal. in l. spa
donem. §. q iuta, tenet idem, dicens, ꝙ quędā
sunt q̄ requirunt certam speciem, & tunc di-
uersæ species imperfectæ nihil operant, quia
ex pluribus ɔcurrentibus nō auget effectus,
cum non veniant ad integrationē vnius spe
ciei, ita ex pluribus testibus singularibus nō
resultabit plena pbō, qđ dcm̄ sequit Alex.
in cons. 21. Repetitio in causa merici. col. 1.
367 vol. 4. † Volens non ɔiungi testes singula-
res ad faciendam pbōnem, & idem Alex. in
cons. 13. ex his, q̄ in themate, col. fi. vol. 1. se-
quitur dicta Bal. in d. locis, & voluit Ant. de
But. post Cald. in c. veniens, circa fin. de test.
& multi alij Doct. quos adducit Hpp. in sua
pract. in §. diligenter. num. 149. Contrarium
sensit Raph. Fulg. in l. fin. C. fami. ercis. vt re-
fert Brun. in tract. de ind. col. 2. dicens ꝙ vni
cus testis facit aliqualem psumptionem, & id
eo si plures sint testes singulares de singulis
indicijs deponentes dicet plures esse pręsum
ptiones, q̄ faciant vnum indicium ad torturā
arg. l. instrumenta domestica. C. de probat. &
l. 2. §. ætas. supra de excu. tu. exemplificando.
Pone ꝙ vnus testis dicit se vidisse Seiū vulne
ratum, & in terram pstratū, & interrogatus,
quis vulnerauit, rn̄dit Titius, hic est vnus te
stis sup indicio deponens. Alius dicit se vidis
se Titium sanguine aspersum, & euntē, eua-
ginato ense. Alius dicit se vidisse hunc Titiū
exeuntem directo tramite, & voluentem se
versus nemora, & occulte se latitantē, Certe
hi singuli testes de singulis indicijs deponūt,
& tn̄ nemo sanæ mentis negabit, qn hæ præ
sumptiones faciant sufficiens indiciū ad tor
turam ar. d. l. & illius rl̄æ, & q̄ non psunt sin
gula multa iuuāt. subdens idē Brun. ꝙ Ioan.
de Mon. sperel. in l. admonendi. de iureiur. di
cit. ꝙ licet plures semiplenę vnius semiplenę
pbonis non ɔiungant ad faciendū vnā semi
plenam, tn̄ ɔiungunt ad faciendū indiciū ar.
not. in l. fi. C. de pbō. & vt refert Caccialup.
in d. l. admon. subdēs ēt idē Brun. ꝙ illud pu
taret verius, qn̄ illi singuli testes essent mul-
tum

tum notabiles,& magnæ auctoritatis. q̄m licet testes singulares nō ꝓbent, tñ si sunt ita notabiles, qđ adducāt iudicē ad indubitatā fidē, iudex nō debet curare de illa singularitate p dcm̄ Paul.de Cast.in l.Lucius . in recollectis Florētinis. supra de infam. & in d. l.admon.p̄cedens dictū Fulg.refert,& sequit Soc.in ꝯs.54.visis testibus examinatis . col. 1.ver.tertio,& vlt.vol.3.Et Hipp.in §.diligē
368 ter.in sua prac.nu.194.†In hoc articulo ex mēte,& intētione dictoꝝ scrib. Distinguerē ad ꝯcordādas p̄dictas opin.q̄d aut sumus in indicijs remotis à maleficio,& in qbus vna ꝓbatio nō infert in aliā,vt puta, si p vnū testē probet inimicitia,& p aliū probet transitus viæ,in qua qs fuit interfectus , & p aliū probet delatio armoꝝ in non solito,vel fama,vel minæ,& sic ꝓbent tria ex p̄dictis indicijs p testes singulares,hoc in casu nō fiet ꝯiunctio ad faciendū indiciū,& eo modo, si p vnum testē probet vnum indicium ꝓpinquū maleficio,vt puta , ꝙ visus fuit exire cū gladio sanguinolēto,vel visus admenare. & non pcutere, & postea p aliū testem probet inimicitia,minæ,trāsitus,vel q d aliud simile & hoc in casu dicta testiū non ꝯiungent a... faciendum indicium stāte singularitate.Et i... ꝓcedat p̄cedens opi.Bald.in d.l. si q s ex a... gētarijs, & alioꝝ post ipsum tenentiū t... nō ꝯiungi ad faciendū indiciū.Aut sum... indicio ꝓpino... ficio,& vrgēti, ... si erit ꝓbatū ... estē,& p alio... singulares ... licia,q̄ veni... clarationē ... tioné prim... Putarē,ist... tes, ꝯiungi... dū indici... puta , si... dicat vid... manté ... sed nō v... lter di... diū sang... et dicat... Tit.ū e... se m... visus f... mortu... dicat t... alte... fugere ... gla... cat vid... inol... tria p ... ꝓb... ciū ad ... er... opin.F... istis te... rius,... ri,&... gen... ita...

369 & not.de prob. †Dicens.ꝙ singularitas testium ꝯiungitur qñ dictum vnius ceadunat dictū alterius,& ité Bald.in rub.de ꝯtouer. inuest.Et in auth.rogati circa fin.C.de testi. & voluit Dec.in d.c.licet causam.nu.16.vers. & hoc primo,de ꝓbat.sensit Soc.in d. cons. 54.Istud aūt magis procedere existimarem, qñ essemus in casu.in quo delictum esset occulte ꝑpetratum,& exinde esset difficilis ꝓbatio,per ea,quæ voluit Ant.de But.in c. veniens,in fi. de testib. quamuis Ias. videatur eius dictum impugnare in d.l.admon.num. 257. loquens tamen de plena probatione .
370 †Socij dcm̄ an faciat indiciū ad torturā,
371 pro eius cognitione p̄mitto. †Quod reus non pōt interrogari de ꝯsocijs nisi in certis casibus ꝓ vt distinguit Bar.in l.rep. §.1.hoc tit.dicens,ꝙ qdā sunt delicta,q̄ non cōmittūtur principalr in offensam alicuius seu odiū sed pp commodū cōmittentium , vt falsare monetā seu fabricare falsam monetā.Itē latrocinia facere. Nā latrones non odiunt aliquē,sed diligunt ea alterius, & isto casu p̄nt ...ri de socijs,& probat in l.diuus,ss ... eo.& l. ꝓuincia... r. & l. ...ef.&mathe.i... vlt. ... Et ita itelligi... hib. ... delicta q̄ ce... r in ... iniuriā,& o... ...het interro... ...casu.fallit... ... ex prædic... ... de socijs. ... arg.d.l. ... est q... ...tā,q... ...ó est... ...alit... ... d.l. ... ,& ... vi- ... in ... C.

vt infra de malef.& math.l.fi.Item crim.lęsę maiest. contra principem cõmittit,& tñ de socijs interrogatur vt infra ad l. Iul. maiest. l. pen. & fi. Quinimò in crimine homicidij fuit interrogatus seruus de ꝯsocijs, & ꝓbat in l.1.§.fi.hoc ti.vnde dicit Saly.aliter distin

372 guẽdũ esse. †Et hoc modo,ꝙ aut ꝑsona in qſita,vel accusata est seruilis ꝯdõnis,& tunc de mãdatoribus vel ꝯsocijs interrogari pôt ea rõne, qa vt plurimũ tales ꝑsonæ vti meticulosæ sine socij instigatu, vel mãdato non ꝯsueuerũt grandia delicta cõmittere,vel attẽtare,ad hoc accedat l.cuicunq; circa mediũ, supra de ser.fug.l.fi.infra ad l. Iul.maiest.& supra ad exib.l.fi. Ad Syll.l.fi certus,& l.pri. & d.l.1.in fi.hoc tit.q̃ oẽs in seruis loquuntur,aut ꝑsona accusata,vel inqſita est libere ꝯdõnis,& est vtilis,& tũc in criminibus, q̃ si ne socijs rĩr non committuntur, credi de socijs interrogari posse, vt ꝓuincia purgeť eis arg.l.ꝯgruit supra de off.ꝑsid.& ad hoc accedant ill.q̃ dñt latrones interrogari, de socijs vt l.pronunciatꝛ.C.de feri.& l.diuus. supra

373 de cust.re. † Cum.n.latrones sint,qui stratas aggrediunt publicas vt l.capitaliũ .§.famosos.infra de pœn. & hi soli non sunt sed plures nec sine receptatoribus,ideo faciliter lex ꝑmisit de eis interrogari, cũ vt plurimũ sint ignoti,& occulti, Idẽ pôt dici de falsificatibus monetã vt l.1. C.de fals. mon. cum rĩr plures in eo ministerio sint necessarij, idẽ de eo qui ꝯtra Principẽ molliť, qa talia non ꝯsueuerũt sine socijs attẽtari,in crimi[...] bus vero, q̃ sine socijs pluribus cõmitti [...] lẽt,tũc aut delictũ est ꝯtra salutem cõm[...] niũ,& tunc de socijs pôt interrogari v[...] C.de malef.& est rõ,quia ẽt ꝯtra socio[...] quirere intendit ad cõem salutem omn[...] nisi radicitus tale vitiũ extirpeť, saluus c[...] non habebitur, dictum hoc Salyc. sequit[...] Barb.in addit.ad Abb.in d.c.1.de confes. [...] Ang.in tract.malef.in verbo fama publ.col. 4.vers.qro an particeps,trãsit cũ opinione. Saly.Imo.in d.c.1. de ꝯfes. dicit,ꝙ hęc ratio Bart.de qua supra forte non est multũ gñalis,quia ẽt passus furtũ vel robariã verisimiliter procurabit punitionem,& ideo vř,ꝙ ratio sit odium ipsoꝝ latronum, vt l. prouinciam.C.de feri. Itẽ maleficus in alienũ v[...] suã maleficia facit,& tñ interrogať [...] l.fi.C.de malef. Item crim. læsę ma[...] Principem cõmittitur, & tñ de soc[...]

rogatur vt hic,& in l.1.in fi.C.ad l.Iul.maiest. Itẽ in crimine homicidij seruus interrogatur de ꝯsocijs l.1.§.fi. hoc tit. Si volumus verba Bart.ita simplř intelligere ꝓut intelligit Saly.fuisset crassa deductio ꝑ Bart. si ꝑsumeremus, ꝙ ignoraret hoc ꝙ ex furto rei alienæ nõ fiat iniuria dño. vnde pôt saluari Bar. ꝙ bene intellexit distinguẽdo,ꝙ principaliter fiat ad cõmodũ propriũ,& non principaliter ad iniuriã,Nã Bar.in l.ambitiosa. infra de dec.ab ord.facien.i cognitione principalitatis distinguit ꝙ aut est principale ordine,naturę,vt est iniuria facta filio, vt principali. & sic ipsius filij est post sit patris, cui cõpetit actio iniuriaꝝ,& iste est ordo naturę demõstrãs iniuriã principalř in filium.Alio modo ꝯsiderari sm ordinem intellectus, vt principalř dicať respectu finis, vt est in fideiussore, vel mãdatore q obligať respectu rei principalis.Nã dato qđ primo obligeť fideiussor,& mãdator,attñ finis est,vt obligatio sit facta post reũ debitorẽ, & illud est principaliter in facto,vt reus obligeť, & postea fideiussores,vnde in casu nřo possumus dicere Bart. ꝯsiderasse principalitatẽ respectu ordinis naturæ,vt q furto subtrahit, q falsam monetã fabricat,illud agit principalř ꝓ eius vtilitate,& comodo dato qđ postea oriať iniuria in ꝑso[...]rincipis, vel in ꝑsonã dñi, & iste e[...]ræ ꝯsideratus [...] secũd[...] iniuria ẽt p[...] spect[...],& hoc[...] [...]sona d[...] [...] prin[...] [...] ea [...] [...]o in[...] [...]ract.[...] [...]crim[...] [...]ij,& [...] [...]tal[...]

37[...]

torturam in iudicio accusatorio,nisi sit facta instantia p accusatorem gl.in l. quicunque . in verbo oportet.C.de ser.fug.Bal. in c.1.in §.iudices,de pac.tenen.& ẽt nimis graue esse,ꝙ plures psonæ interponerent in eo iudicio accusatorio , & onus non debet imponi nisi volenti, & sic in casu accusationis nõ dabitur iterrogatio de ɔsocijs ne fiat iniuria,& grauamẽ ipsi accusatori. Aut sumus in casu , in quo iudex ꝓcedit ex inqsitione, vel in eo iudicio,ex quo nullũ grauamẽ inferẽ accusatori, sed totũ pendet ab offõ iudicis, & tunc iterrogatio fieri possit de ɔsocio,qa ad offm̃ iudicis spectat expurgare ciuitatẽ malis hominibus l. ɔgruit. supra de off.præsi.& ideo ꝓcedendo ex offõ poterit interrogare de cõsocijs, & ad hoc faciunt oia iura q̃ adducunẽ ꝓ isto parte,& eo casu, in quo interrogatio de socio fit.primo text.in l.diuus,la 2. supra de cust.& exhiben.reo. loquiẽ in casu inquisitionis,dũ vult.ꝙ Irerenarchię debent captis latronibus eos interrogare de socijs,& receptatoribus,& sic ibi non ꝓcedit p accusationem sed ex offõ,eodẽ modo in l. ꝓuinciarꝝ . C.de feri.dicit ꝓcedi ɔtra lattones diebus festinis, & sic ordine iuris non seruato ob id , quia ꝓcedit ex offõ text.in l.fi.C.de malef.& math.admittit interrogationem de socio eo, qm̃ in eo crimine dato ꝙ in eo casu sit instituta accusatio , nõ ꝓcedit super accusatione ob id,ꝙ accusator teneat in aliquo,neq; i eo delicto põt grauari ex noiatione sociorꝝ: qa non teneẽ de calũnia accusator,neq; hr̃ tanq̃ delator, sed p̃mium consequiẽ vt est text. in l.nullitas.C.de malef.& math. & in simili est tex.l.nulli.C.de episc.& cler.in fin. tex. in l. q vltimo,infra de pœn.loquens de eo,q dãnatus fuit ad bestias,intelligi põt in eo casu, in quo iudex vult ꝓcedere ex offõ inquirendo,non aũt ad accusationem.Sed aduerte,ꝙ Bart.in l.maritus.eo.tit.dicit qđ deponẽs in casu illius l.non facit indicium sed qualẽqualem p̃sumptionem.vt dicam infra, & intelligendus est qñ ꝓcedit ex offõ. Eodem modo tex.in l.fi.supra ad exhiben.Item,& tex.in l. 1.C.de fal.mon.loquunẽ,qđ,& si deẽ accusator,non tñ teneẽ in aliquo virtute accusationis,sed hẽt p̃mium,neq; teneẽ ex calumniatore, nec pœnam patiẽ, ideo fit interrogatio de socio ita est tex.in d.l.1. de fal.mon.text. in l.1.§.1. hoc tit. loquens de seruo q finxit crimen in se,& mentitus est,põt intelligi dupliciter in eo,ꝙ dicit,interrogationem fuisset factam de socio primo,qa ibi interrogatio erat facta ꝓ liberando ipm̃ seruum, quia dubitabiẽ, ꝙ delictum imputatum non esset verum. & ideo interrogatio fit ad liberationem,& sic ad finem bonum,& exinde admittiẽ ita intelligit illum text. Alb.in d.l.fi.C.de acc.vel alr̃ possumus intelligere ꝙ ibi ꝓcedebaẽ inquirendo ɔtra seruum, nec erat accusator,cũ ipsemet crimẽ finxisset tex.in l.prius. supra ad Sylla. intelligi debet ꝙ fiat interrogatio de cõsocijs ꝑ nãm criminis,& S.C. Syll.ꝑ qđ ꝓcediẽ ɔtra oẽs seruos de qbus est suspicio. & prius interroganẽ de eorꝝ criminibus,& postea de ɔsocijs,& possumus dicere ꝓut dicit Bart.in d.l.repeti ꝙ istud est speciale vt serui interrogenẽ de ɔsocijs, vt hi in

377 to.tit.ff.& C.ad Syll.† In ea qõne. An dictũ socij faciat indicium ad torturam,quia Doc. cõiter ɔfundunt isto casus, ideo videbimus.

378 † Primo, an noiatio facta p reum in tortura faciat indicium ɔtra noiatum in illis casibus,in qbus de iure pmissa est noiatio.Secũdo,an faciat indicium in illis casibus,in quibus non concediẽ noiatio. Tertio,an socius tanq̃ testis,assumptus non vti reus faciat indicium ɔtra noiatum. In primo casu Saly.in l.fin.C.de accus.dicebat ꝙ talis depositio, & noiatio socij non faceret indicium, eo, qm̃ est criminosus,ideo repellendus,cũ ẽt sit particeps criminis.Ideo eius dicto non sit standum l.si filius .C. de lib.cau.& ibi not. Item qa militat rõ de qua in d.l.fin. Contrarium tñ determinat dicens, ꝙ ex eo dicto solo, & noiatione non oriẽ indicium ad torturam, sed oriẽ iuncta p̃sumptione,seu indicijs,quæ erant ɔtra ipm̃ reum . Ex qbus indicijs oriẽ verisimilitudo ɔtra ipm̃ noiatum , nam si nõ fuissent indicia existentia ɔtra reum , is non fuisset positus ad torturam nec interrogatio subsecuta , & hoc modo intelligi debet dcm̃ Saly.in d.l.fi.ver.q̃ro nunc,dum dicit ꝙ non debet torqueri reus sup socijs,nisi eũ socios negaret,& legitima pręsumptio esset contra eum,ꝙ socios sciret,& vbi de eius sciẽtia nõ est p̃sumptio iusta torqueri non debet,& eodem modo non fit interrogatio specialis,nisi ɔtra eum ɔtra quem interrogaẽ ɔtra pręcedat legitima p̃sumptio. vnde si fur seu latro ɔtra quẽ erant indicia de spoliatione, sobtratione,& furto,q̃ delicta verisilr̃ non põt fieri in eo casu,nec fiũt ab vno solo,& hic talis in

dictatus

dictatus de his delictis, si ponitur ad torturam, & nominat socium, coniungitur verisimilitudo oriés ex primis indicijs insimul cũ dicto rei qõnati, & ex tali coniunctione oritur indicium ad torturam ɔtra nominatum, non aũt intelligi debet dcm̃ Saly. vt noiatus habeat indicium ad torturam exñtibus alijs præsumptionibus ɔtra ipm, sed sufficit nominatio facta, psupponendo, ꝙ ille, qui est tortus, sit legitime tortus, & intrapositi Doc. tenent indistincte dcm̃ correi in pdictis casib. facere indicium ad torturam, & istud tenuit Cyn. in d.l. fin. But. Abb. Imo. in c. 1. de ɔfes. Bart. in trac. de qõ. col. 4. vers. sed nunqd, qđ ẽt positum est in operibus Gan. de malefic. in tit. de qõ. d. vers. sed nunquid, sensit Alex. in cons. 89. uiso themate col. 2. vers. quinimò vol. 3. quis Hipp. in d. §. dilig. num. 60. adducens multos pro ea opinione, ꝙ requirãtur psumptiones ultra ɔfessionem, & præcipue Imol. in d. c. 1. de ɔfessis qui tñ indistincte tenet opinionem iam dictam, ꝙ noiatio sola faciat indicium ad torturam, & Aug. de Ari. in addit. ad Ang. de malef. in verb fama pub. num. 31. male allegat Gand. & Guid. de Suz. in suo tract. qđ requiranẽ, alia indicia penes dcm̃ torti, quia simplr̃ loquuntur indicium facere, qđ tamen intelligo vt supra. Rõ põt esse, quia videmus ll. ɔcedere in casibus iam dictis, interrogationem posse fieri de socijs legitime, tñ vt supra si indiciũ nõ oriret habile ad torturã, frustra lex uoluisset, ꝙ interrogatio fieret, & ideo ad hoc (vt talis dispõ effectum habeat) necesse est dicere oriri indi-
379 cium ad torturam. † Cũ lex, & eius verba intelligi debent cum effectu. l. pen. §. pen. supra ne quis eum q. l. 1. supra qđ quisq; iur. gl. in c. fi. de spons. sed aduerte ꝙ l. q vltimo allegaẽ p Bart. & Bal. & Rom. ꝙ faciat quale quale indicium, ideo in hoc casu distinguerẽ ꝙ aut reus legitime interrogaẽ, q a pcedunt indicia de ɔsocijs in gñali, vel speciali interrogatione, & tunc oriatur indicium, aut nõ præcedunt alia indicia, & tunc faciat qualem qualem præsumptionẽ, & hoc modo intelligaẽ d. l. qui ultimo, & qđ dicit Bart. in l. maritus, hoc tit. & Bal. in l. seruos. C. de test. & Rom. in l. & si certus, supra ad Syll. volentes ꝙ ex d. l. q vltimo oriaẽ qualequale indiciũ.
380 † Reqritur hoc tñ primo, ꝙ talis confessio sit facta, seu noiatio in tortura, aut statim deposito reo de tortura, alias non valeret arg. text. in l. petens. C. de pact. Ita tenet Alber. in d. l. fin. C. de accusat. Ea ratione quia.
381 † Personæ turpes, cum in testimonium recipiantur eoꝝ dicto sine tormentis non creditur. l. ob carmen. §. si ea rei ɔditio supra de testi. Et per hanc rõnem idem tenet ɔsulẽdo Raph. Fulg. in ɔs. 173. in causa inquisitionis, col. 1. vers. quidam Doct. allegat tex. in §. si vero ignoti, in authent. de testi. & Hipp. in §. diligenter, in sua pract. num. 62. similẽ rõnem adducit p tex. in c. illi qui. 5. q. 5. & in c. in primis. 2. q. 1. gl. in c. cum p. de acc. Alex. in consil. 11. circa primũ, colum. 2. volum. 1.
382 † Secũdo requiriẽ, ꝙ interrogatio fiat generalẽ p iudicẽ de ɔsocijs, nã si particularis fieret interrogatio diceret suggestio. l. 1. §. q qõnẽ, supra hoc ti. gl. in l. prius, & in l. si certus supra ad Syll. Dy. in d. l. fi. C. de acc. & Salyc. ibi col. fi. q dicit nõ deueniri ad interrogationẽ particularẽ, nec ad spẽm nisi ɔtra aliquẽ in spẽ sit legitima psumptio, vt dixi sup.
383 † Qõ, & difficultas oritur, an reus facta noiatione in tortura de socio debeat iurare dicta p eũ esse uera Hip. in sua prac. in §. dil. num. 62. dicit iurare drẽ, & ꝙ assessores erãt ĩ hoc in non deferendum iurm̃ reo mouetur.
384 † Quia depositio sine iuro est nulla. l. iusiurandum. C. de testi. c. tuis, eod. tit. item ẽt, ꝙ utraq; pars velit, non põt testis deponere sine iuro Ang. in l. si vacantia. C. de bo. vac. lib. 10. Fely. in c. signasti de homic. item quia ẽt ꝙ sic cõmissa causa alicui, fm eius ɔsciam terminãda, requiritur iurm̃ ex mente Ang. & Paul. de Cast. in l. de pupillo. §. qui apud. supra de ope. no. nun. Item summus Pont. non potest tollere, nec dispensare cum iuro, vt testis sine eo deponat cap. ɔstitutus, & ibi not. de rescript. & cum reus exñs in tortura habeat manus ligatas nõ potest iurare, ideo eius dcm̃ non ualebit. In hac q. existimo reũ non drẽ iurare, & eius dicto standum esse de noiatione facta consocij in tortura in casib. concessis ad interrogandum, nam Abb. in c. 1. de confess. ut Alb. de Ros. in d. l. fin. C. de acc. dñt magnã esse drĩam, ꝙ deponat tanq̃ testis, vel ꝙ deponat tanq̃ reus, & ideo cum reus deponat non uti testis, reqsita necessario in teste non adhibenda sunt in personã rei, & sic iurm̃ non erit necessarium, cum lex statuat in teste iurm̃ dari, in reo, autem nihil aliud dicat, nisi interrogari, nec de iuro aliq̃ sit determinatio. & exinde cum diuersitas sit inter

inter ipsos, diuersum ius statui debet nec de vno ad aliud licita erit argumentatio.l.Pap. exuli.supra de minori.Demonstratur etiam hoc verũ, quia depositio in tortura excedit dcm̃ testis in aliquo, & dcm̃ testis excedit dcm̃ rei in tortura, nam si plures fuerũt ꝯsocij, q deponant de altero socio in tortura ex dicto plurium noiatus non habebit ꝓ conuicto, & ex dicto vnius ꝯtra se habet indiciũ ad torturã sensit Bar.& ibi gl.in l.1.§.idem .Corn.hoc tit.Et Bal.in l.qm̃.C.de test.vol.

385 † Quod ex quatuor ꝯsocijs tres nõ ꝓbẽt ꝯtra quartum delictũ cõmisisse, determinat ẽt Alb.post Gab.de Offel.in tract.de fam.in l.fi.2.col.C.de acc.& in hoc casu si plures testes deposuerunt de uisu, probant plene, & habebitur reus ꝓ ꝯuicto, rõ est. qa qñ sunt plures correi, est vna tm̃ qualitas indicij, & ad hoc vt indicia dicanẽ plura, reqrit diuersitas inter vnũ & aliud, non aũt ꝙ sint eiusdẽ gñis, ꝑut sunt plures socij, q faciunt vnũ, & idẽ indiciũ, secus in plurib. testib. q a vnusq̃sq; deponit ex sensu suo, & si bonus fuerit, qlibet pars minus semiplena ꝓbõne dr̃ facere dicta l.cum probatio, supra de probat.

386 † Quod aũt indicia debeant esse diuersi gñis sensit Bar.in l.vnius.§.1.hoc tit.& Par. de Put.in trac.synd.circa fi.in uer. viso de re petitione, ꝑterea videmus ꝙ maior virtus est in eo q deponit in tortura q ꝙ sit in illo, q deponit tanq̃ test.s. Nã deponens in tortura nõ est bonus, qa socius criminis non est idoneus, qa deliq̃t, põt repelli, quia infamis saltẽ de facto, & ipse solus facit indicium ad torturã, vt dcm̃ est supra. & tñ testis vnus de visu, nisi habuerit qualitates predictas, ut sit bonus, idoneus, nec repellaẽ non facit indicium ad torturã, vt vidimus supra in indicio de teste de uisu, & sic ista duo reus, & testis hñt se uti excedẽtia, & excessa. Preterea reus põt dicere ꝯtraria in eius dicto, & tolerat .l. nemo, supra de exc.& dixi supra in versi.mendacium.qd' non est in teste, ut ibi. Nõ obst. q̃ adducunẽ in contrarium, qa loquunẽ in teste in quo de sub a requiritur iurm̃, secus in dicto rei, qa hoc tm̃ ꝯceditur à iure, vt interrogetur ꝑ iura iam dicta. Istud ꝙ iurm̃ non reqratur sensit Alex.in consi.89 in 3.volum.

387 † Tertius casus est, qñ interrogatio fit in ea ꝑsona q̃ de iure interrogari non põt, difficultas est, an faciat saltẽ ꝑsumptionẽ, p quã iudex possit inquirere. Dec.in ꝯs.189.incip. Lætatus sum, tenet ꝙ si reus fuerit interrogatus in illis casibus in qbus iure interrogari non põt, ꝙ non faciat ꝑsumptionem vt inquirat.allegat multa ꝯsilia Fulg.idem voluit Hipp.in sua pract.in §.dilig.num.67. Contrarium puto verius, qa cõiter Doct.tenẽt iudicem ꝑ talem dispõnem posse inq̃rere, vt voluit Host.Io.Anđ.But.Abb.Anch.in d.c. 1.de ꝯf.ꝑ illum tex.& hoc si depositio sit facta in tortura, vel post torturã statim, idẽ voluit Saly.in d.l.fin.C.de acc.Ang.& Ro.qui dicit hãc esse cõem in l.& si certus.supra ad Syll.qd' idem voluit Imo.in d.c.1.de ꝯf.subdens, ꝙ si fama ꝯtra noiatum insimul cũ dicto correi, sufficiens erit indiciũ ad torturã.

388 † Tertio casu qñ aliquis deponit tanq̃ testis, & noiat aliquem in socium, vel deponit ꝯtra ipm̃ socium, eius attestatio vti à delinquente facta inducit qualẽqualẽ ꝑsumptionem, ita not.Abb.in d.c.1.de ꝯf.dicens æquiuocum esse in hac mã socij criminis, idem velle disponere in reo, qd' in teste, quẽ sequitur Dec.in c.qm̃, in fi.de testi.vbi multa adducit, & pro eadẽ snia est tex.in c. 1. de testi. lib.6.& in l. qm̃ .C. de testi.nec in hoc casu facerẽ eam dñam, quam multi faciunt, & de qua supra distinguẽdo, ꝙ aut deponit in eo casu, in quo non possit interrogari, vt tũc sit verũ, q iam dixi, aut si posset interrogari de ꝯsocio tũc faceret indiciũ, qa dico Abba.optime hũc casum vti separatũ à ꝑcedenti posuisse: nã si deponit tanq̃ testis, & extra torturã, non debet facere indiciũ, cũ reqrat torturã ut dixi, nec alr̃ ei credaẽ, nisi dicamus.

389 † quod ẽr qñ talis socius assumitur tanq̃ testis debeat torqueri, iuxta l.ob carmẽ.sup. de testi.& gl.in l.3.§.lege Iul.in ver.palã, cõ ti.de tes.tũc.n.si ponet ad torturã optime distinguet, an sit casus, i quo possit iterr.nec ne.

390 † Mortui depositio an faciat indicium ad torturam Bart.Bal.& Rom.in l.si quis in graui.§.si q s moriens, supra ad Syll.dñt per illum tex.indicium nõ oriri adducũ gl. in l. mr̃.C. de cal. q̃ appellat dcm̃ defuncti vilem ꝑsumptionem, & gl.in c.lr̃as, de præsump. in princ.dicens dicto morientis non esse credẽdum, & Bal.in ver.vasalli in ti.de pa.ꝯst.dicit morientẽ non esse S. Ioan. Baptistam, & rõ redditur quia si dcm̃ morientis probaret, esset testis in causa propria, qd' à iure ꝓhibetur l.nullus, supra de test.l.oẽm.C.de testi. in cõtrarium, ꝙ imò eius dicto sit credendum.

† Quod

391 † Quod quis non debet esse immemor, nec præsumitur salutis æternæ. l. fin. C. ad l. Iul. repet. c. sanc. 1. q. 7. adducitur glos. in l. 1. C. de fal. cau. adie. item & ratio, ꝯfessio sine causa facta non valet sm But. in c. si caut. de fi. instr. cum et a cõiter accñtibus, ꝙ de breui moriturus non vult esse mendax, & tenẽtes hanc partem rñdent ad tex. in d. §. si quis moriens, ꝙ illa verba intelligantur nõ esse credendum quo ad ꝯdemnationẽ, & sic in potiori signatu. §. sed quoties. Inst. de iur. nat. l. 1. §. qui in perpetuum. supra si ager vecti. vnde Hipp. in § dilig in sua pract. distinguit ꝙ aut ille, qui moritur grauat aliquem eius dem, & tunc si cognoscitur, ꝙ non est boni sensus, aut sinceri intellectus, dcm eius non attendit per tex. in l. hac ꝯsultissi. §. at cũ humana fragil. C. qui test. fac. poss. in l. iub. C. de testa. Aut est boni sensus, & tunc, aut alr̃ põt probari delictum, q̃ per eius dictum, & tunc dicto decedentis non statur, & ita procedat tex. in d §. si quis moriens, aut nõ põt fieri probatio de delicto nisi ex dicto decedentis, & tunc faciet indicium, ea ratione.

392 † Quia multa ꝯceduntur, & testes inhabiles admittunt ad hoc, vt veritas habeat. l. qm .C. de hær. Saly. in l. ea quidem. C. de accus. Item multa ꝯceduntur ne delicta remaneāt impunita iuxta. l. vulner. supra ad l. Aquil.

393 † Item asserenti de gestis à se plene credit Paul. de Cast. in l. q̃ro. supra de ædil. edic. & in l. qcunq; .C. de ser. fug. & q̃ ponit Ia. in l. j. §. si abñs. supra si ex nox. cau. aga. In hac q. credo indicium non oriri ex dicto defuncti, qa tex. in d. §. si qs moriens nõ vr̃ hoc ꝓbare vt dicam indistincte. Nec obst. rõ Hipp. ꝙ ꝯfessio p̃iudicet, qa verũ est, vt dñt oẽs Doct. in d §. si qs moriens, ꝙ ad sui præiudicium statur ꝯfessioni morientis, sed nõ in alterius dãnum, & ita ꝯcludunt oẽs ibi, nec est verũ, ꝙ tex. ille debeat intelligi, ꝙ non credat quo ad diffinitiuã, non aũt quo ad indicium, qa indicium est pars ꝓbõnis minus tñ semiplena, si non credit, & remota est ꝓbõ gñalr̃, ergo & indiciũ, qd' est spẽs ꝓbõnis, cum remoto gñe remoueat, & quælibet eius species. l. fundi. §. fin. supra de fun. instr. cum alijs. Nec ob. rõnes, ꝙ multa concedantur, ut delicta puniant, & veritas habeatur, qa hoc nunq̃ ꝯceditur à iure, ꝙ quis possit deponere in facto proprio, & ꝓ exequenda eius opinione, vt sibi aliqualr̃ credat, & testis deponens de gestis à se deponit ad beneficium, & cõmoditatem alterius, non suijpsius, vt in casu nostro. & falsum est, ꝙ plene ꝓbat, quia requirunt alia indicia, & adminicula, vt p Paul. de Cast. in d. l. qcunq; , & p Ias. in d. §. si abñs.

394 † Aduerte ꝙ tex. in l. si quis in graui. §. si quis moriens, põt intelligi in eo, ꝙ dicit nõ esse credendũ si moriẽs dixerit, vt illa dictio, si moriens, stet ꝯdõnalr̃, q̃uis gl. alr̃ ibi sentiat. vt si in articulo mortis exñs dixerit hoc ꝙ sit vim passus à seruo, non credat ea rõne, qa exñs in eo statu mortis p̃sumit non sanę mentis, nec sinceri intellectus, & ideo eius dicto nõ stat iuxta d. l. hac ꝯsultissima. §. at cũ humana fragilitas, & d. l. iub. & hoc suadent verba tex. nam sufficiebat, ꝙ I. C. dixisset, si qs moriẽs semel, & in prin. sed qa noluit demonstrare quo tpe in particulari non sit credendum, dño, expressit tp̃s dicens, si moriẽs, q. d. si non moriens, & sic in articulo mortis non exñs hoc dixerit, sibi credatur, vt dicam infra, & expõ glo. in hoc casu non põt stare, vt dicamus sm eam, ꝙ q̃uis sit in artic. mortis, non credatur, qa nec crederet, si nõ esset in articulo mortis, vt ipsa innuit, qa hoc nõ est verũ cum sit credendum dño vulnerato, & non morienti de seruis ipsis, & ideo p contrarium si vulneratus mortifere supuixerit p aliquod tp̃s, & fuerit cõquestus de seruis, & dixerit à seruis interemptum sibi credat vt in l. 1. §. fin. eod. tit. ad Syll. ea rõne, qa super viuendo post vulnera præsumitur in bono sensu, & qd' dicat veritatem, & ei est credendum: nam si hr̃ supplicium ex S. C. Syl. contra seruos ex eo solo, ꝙ fuerint sub eodẽ tecto. l. 1. §. qõnem, eum §. seq. & §. si qs in villa, & hoc ex eo solo, ꝙ est sinistra suspicio ꝯtra seruos de morte dñi, tanto magis dicendum est, si ipse dñs dicat se fuisse vulneratũ à seruis. quia hoc casu cum agatur de re propria, & de seruis ꝓprijs, ipsi erit credendum, cum nãlr̃ quis nõ p̃sumat velle ꝯsumere suũ l. cũ de indebito, supra de ꝓb. Sed aduerte, ꝙ mihi vr̃, ꝙ illa argumentatio, quã faciunt Doct. ex dispositis in tit. ad Syll. ꝙ decidatur ꝯtra liberam personã illud idẽ nõ sit bona.

395 † Quia facilius ꝓcedit ꝯtra seruũ maxime ꝓpriũ ꝯquerẽtis & occisi, q̃ ꝙ ꝓcedat ꝯtra liberũ, quo ad torturam, & quo ad alia, ut est tex. in l. si qs, & in l. ex lib. hoc ti. not. Bat. in l. 1. §. si ser. i pr. hoc ti. & iõ arguere de seruo ad liberũ nõ vr̃ bonum, qa nõ est par ratio.

† Denun

396 † Denunciatio decani, seu cẽtenarij. An faciant indicium ex eorum denũciatione, qñq; proponuntur isti denunciatiores ad manifestandum maleficia, q̃ fiunt in ciuitate, & in utilis, vt quotidie seruatur, & tunc istorum denunciatio facit qualequale indicium, ex quo põt iudex ꝓcedere ad inq̃sitionẽ, ita intelligitur l. diuus, la 2. supra de cust. & exhib. re. & hoc determinat Bar. ibi in 3. q. idem uoluit Saly. in l. ea quidem, in princ. in 10 q. C. de accus. adducens pro hoc tex. ibi, & tex. in l. 1. C. de dec. lib. 10. & Alex. in cons. 1. in causa inq̃sitionis formatæ, col. 2. vers. accedat, vol. 3. & pro præsumptione innocentiæ ponit eam Cæp. in cons. 31. super homicidio. col. 1. ver. prima est, & Ang. in tract. malef. in verb. nec non ad denunciationẽ col. 6. ver. q̃ro an denunciatori, & Hipp. in pract. in prin. nu. 19. & in ꝯs. 6. num. 9. Qñq; præponunt ad inueniendũ delicta, & tunc in grauib. ipsis nõ creditur, nisi uti testib. aut in leuibus, & si ꝑpositi fuerint ꝑ formã statuti ad inueniẽdũ arma. & tũc ipsis creditur, ut ꝑ Bar. in d. l. diuus, & ꝑ Ang. addemus in loco prædicto, vbi uideas.

397 † Incantationes, seu diuinationes quæ fiunt per astrologos, geomantes, & per illas mulierculas ex inspectione aquæ benedictæ, vel speculi, uel cũ forcipe, & cribro, vel simi. sortilegijs, an faciant indicium, ut si dixerint Titium fuisse furẽ vel homicidam, Bru. in d. tract. ind. col. 13. vers. quæro an diuinatio dicit, ꝙ talib. non est adhibenda fides. l. item apud Labeonẽ. §. si qs astrologus, supra de iniur. & ibi Ang. hoc tenet, ꝙ indiciũ nõ faciunt ad torturam, subdẽs, ꝙ iudices caueãt, vt non errẽt moti ex diuinationib. l. verbum ꝓcib. C. de inf. dicit tñ Brun. ꝙ Bal. in quodã suo ꝯs. tenet, ꝙ licet ars maleficiorum sit reprobata. l. nemo. C. de malef. & math. tñ qñq; ꝑmittitur, ꝙ maleficiũ tollatur ꝑ aliud maleficiũ, si alio modo n n põt, quã ꝑ incantationem dæmonum, ut no. ꝑ Io. And. de Rip. in sum. ꝯfess. in rub. de imp. ligam. tñ non debemus recedere à Deo quidq̃d ore ꝓferatur, cum licitum est aliqñ de aqua turbida viuere, ubi deficit clara, & medicinæ sumuntur rõne sanitatis non delectationis, ꝯcludens, ꝙ q̃uis ars diuinandi sit reprobata, tñ ubi magnum scandalũ immineret nec Deo, nec hoib. reprehensibile vr, si fieret, & operabitur ad inq̃sitionem nõ ad torturã, & si diuinator aliquẽ inculpat, poterit iudex ꝓ illo mittere, & videre, qua cum; stat tia aut trepidatione, aut quo palore, aut rubore loquatur, & exinde sumere indicium veritatis, & illud sequitur Hip. in sua pract. in §. d: lig. num. 181. ponẽs exẽplum de cadauere emittente sanguinẽ ob superuenientiam homicidæ, qđ dicit vidisse, & practicasse. Aduerte ꝙ ꝓcedens de eo non vt al quo modo m. hi uera, vt non tñ indiciũ non oriatur, sed nec suspicio, ꝑ quã iudex possit moueri ad inq̃rendũ, seu alio modo ꝓcedendum, cũ sortilegia sint omnino ꝓhibita.

398 † Nec pro inueniendo furto ecclesiæ põt fieri incãtatio aliqua, ẽt sine dæmonũ inuocatione, put est tex. in c. 1. & 2. de sort. Et Abbas, & Io. An. in d. c. 2. q dñt non esse licitũ ꝯsulere istos diuinatores, seu sortilegos, ẽt si hoc fiat sine inuocatione dæmonũ, ea rõne.

399 † Quia occulta solus Deus scit, & est secretorum cognitor, & iudex c. erubescã. 32. dist. vñ dicimus, ꝙ ecclesia nõ iudicat de occultis, & cũ nõ possit ꝓbari, discretus iudex se nõ intromittit, sed diuino iudicio relinq̃t. l. & si rẽ stituant. §. si. supra de iud. vbi Bal. dicit ꝑ illũ tex. ꝙ iudex debet iudicare sm ꝯsciam, q̃ cadit in hoie ipso tanq̃ iudice, & licet Deus oĩa nouerit, non tñ sic euenit in homine.

400 † Præterea sortilegi sũnt infames, & repelluntur à testimonio, & ab accusatione, & puniuntur faciẽdo sortilegia, & grauiter peccant vt in d. c. 1. & 2. de sortil. & id d. l. itẽ apud Labeonẽ. §. si q s astrol. supra de iniur. vbi post illud, ꝙ iniuriã faciat, & cũ eo agi possit subdit tex. ꝙ ꝯstiones eũ tenẽt, & ibi gl. in verb. ꝯstiones dicit vltore gladio puniẽdus, vt d. l.

401 nemo. † Qũo itaque põt iudex admittere sortilegũ, & ex eo accipe fundamentũ ad inq̃rendum, cum non tm eos reijcere debeat, sed ẽt punire, & sic vñ pœna dr̃et dari ꝑ iudicem, inde iudex accipere debeat fundamentum, arg. eorum quæ hñr in l. non dubium. C. de legi. & l. memin. C. vñ ui, ibi, ne inde initiarum nascatur occasio vnde iura nascuntur.

402 † Eo maxime quia uterq; iudex tam secularis, q̃ ecclesiasticus põt cognoscere de tali crimine, & acerrime punitur ꝑ ius ciuile, & locus est ꝑuentioni inter eos, ita no. Abb. in d. c. 1. de sortil. in vers. credo ẽt allegat to. tit. C. de malef. & math. vbi puniuntur vltimo supplicio, de iure vero canonico si sunt uiles fustigant, si liberi, & honesti dãnant ad ꝑpetuos carc. c. ꝯtra idol. 26. q. 5. Rom. in sing. 660. incip. Tu scis, ex quibus concludo, ꝙ ex tali

tali re ꝓhibita,& punibili nõ põt,nec debet iudex sumere fundamẽtũ ad inq̃rendũ. Nõ ob.exẽplũ traditum ꝑ Hyp. ꝙ sanguis exijt ex cadauere superueniente interfectore, q̃a illud nõ ꝓuenit ex incãtatione,aut sortilegio sed est quoddã miraculũ,& ab occulto ꝓcedens.de quo dicam infra in indicio signi.

403 † Iudex si vidit, an si sit indiciũ ad torturã,vt puta si interfectus fuit homo in platea & iudex vidit nullis alijs existẽtibus ꝓbõnibus,dicas ꝙ non,ꝓut uoluit Spec.in tit. de sent.& his q̃ ipsi sequun.§.qualr verſ.itẽ debet ferri dicẽs.† Quod iudex debet ꝓcedere ſm allegata,& probata, & non ſm ꝯscientiam.c.iudicet.3.q.7.l.illicitas .§.veritas,supra de off.præs. & per illum tex. dicit in casu præmisso, q̃n iudex vidit occidentẽ Spec. d.§.item debet,ꝙ Azo.& Accur.cõsulti rñderunt ꝙ potestas non potuit ponere illum ad q̃onem qđ dictum sequit Bald.in l. fi. in prin.vers.item q̃ro.C.de appellat. Quod intellige ſm qđ ipſemet Spec.in tit. de notor. crim.§.fi.vers. Petrus de Samia,vt procedat q̃n est notum iudici, quia in faciem eius solũ homicidiũ ꝑpetratum sit , secus si alij cũ ipso iudice fuerint q̃ possint delictũ ꝓbare, & tunc ſm qualitatem probationum orietur indiciũ, vel plena. ꝓbõ,& ita intelligit tex. in §.q̃n.2.quæstio. 1. Puto tamen,quod iudex ex ea visione poterit inquirere, super delicto,& procedere contra eum,quẽ vidit.

404

405 † Nomen malum facit indicium in gñe contra illud hñtem , vt est tex. in c. 1. & ibi Ioan.And.Card.& Imol.in verb. Bellial. de depo.& dicit Ioan.And.in c. cum ſm,de pb. ꝙ si nomina dñent emi bona essent emenda magno precio.& dicit Abb.in ꝓœ. decr. col. 2. vers. ideo quæro, ꝙ ex turpi nomine q̃nque oritur sinistra suspicio. credentes nõ nulli illud nomen fuisse impositũ ab euẽtu , & ibi Felyn.nu.32.dicit post Doct. ꝙ ex malo noie oriť sinistra suspicio per ea,quę hñr in tex.& gl.in l.facta.§.si in danda. supra ad Treb.vbi multas auctoritates adducit & Ias. in rub.sol.matr.num.16. Et Par. dę Put. in tract.de synd.in verb.mãdauit col.8.ver. q̃n delictum , dicit verum esse malum nomen facere suspicionem,& indicium,si cum eo cõcurreret mala fama (vt puta) ꝙ esset homo malæ famæ , & vocaretur rampinus.

406 † Physionomia mala. Et hæc gñat suspicionem in gñe, & oritur præsumptione mala nã,& vitiata, non quantum ad pręsumendũ in specie de speciali , & determinato delicto,bona aũt physionomia prodest,vt voluit Bald.in l.2.in ver.q̃ aũt C.quor. appel. nõ recip.& dicit Par de Put.in d.trac. i verb. mãdauit col.8.ver. q̃n delictũ,bis indiciũ fecisse ꝑ physionomiã vt vnũ hñtem bonam physionomiã iudicauerit innocentẽ, & aliũ hñtem malã physionomiã iudicauerit nocẽtem,& furem , & ita reperir veritatem esse.

407 † Signum facit q̃nq; indicium(prout voluit Cic.lib.2.ad Hæren.in c. in causa coniecturali in verb. argm̃ dicens) num qui strepitus,clamor,crepitus exauditus sit, & Par. de Put.in d.tract.synd.in d.verb.mãdauit,in fi.volẽs,ꝙ si reperiať occisus puer in vna domo,& vicinus dicat, ꝙ per dies ante audiuit vnũ puerũ ibi plorantẽ, & hæc ꝓbatio valet ꝑ viã signi,ꝑ ea q̃ no.ꝑ Bart.in l.de pupillo. §.si q̃s ipsi prori.supra de no.ope. nun. & ꝑ Bald.in c.cum terra,in fi.de elec. & ꝙ de eo fuit tractatũ Romæ in quodã puero, quẽ iudæi in die Iouis sancta subtraxerunt,iugulauerũt, & in secrete sanguinẽ eius biberunt.

408 † Itẽ si exhibeať cadauer ante occisores,& ex vulneribus sanguis exibit, erit magnũ indiciũ, à qua experiẽtia nõ erit ꝑ iudicẽ recedẽdũ cũ sit rerum oĩum magistra c. cũ sit,de elect.in 6.& clem. 1.de æta. & quali. Et istud dicit Par.de Put. admisisse ꝓ vero Henr. de Gãd.in suo collib.7.& c.Thad.med.& Ang. in tit.de homic.q̃ dicit hoc accidisse in quodã ęgyptiaco,subdẽs ipse Par.hoc fuisse expertũ Romæ tpe,eo quo occisus fuit Cardinalis S.Marci,& Hypp.in sua pract.in §.diligẽter nu.181. dicit se expertũ esse illud in ciuitate Albigane, & vidisse per pñtiam occisoris cadauer effluere,& emittere sanguinem , & istud habet cõis hominum sermo,ꝙ per pñtiam occisoris cadauer emittat sanguinẽ, ex quo dixi supra in verb. incantationes,ꝙ ista emissio sanguinis non prouenit ob incantionem,seu sortilegium,sed est quoddam à natura insitum de quo ratio reddi non potest.

409 † Furti indicia põt ẽt assumi ex indicijs diuersis ꝯcurrentibus in homicidio. ꝓ vt est transitus insolitus,frequẽtatiõ vię tps vt noctis locus, vt ante domum maleficij confessio,conuersatio cũ malis, & alia ꝑ multa respicientia testiũ depositiones,loquella timida,palor,trepidatio,mẽdaciũ,dictũ socij, & alia cõplura , q̃ diligens quilibet poterit colligere

testem inducta sit semiplena ꝓbō, & præiudicialis ꝙ non est in teste in causa criminali. Cum faciat indicium, quod tollitur ꝑ torturam, & expurgatur nec est tanti præiudicij. Idem voluit Bal.in d.§.sacrm,dum loquitur de ꝓbōne verisimili,& sic semiplena, quā appellat indicium ad iuri delationem dicēs, ꝙ testis eo casu sit ꝓbatæ vitæ,& bonę opinionis nec habeatur suspectus ex aliqua causa, & sit legitime examinatus, vt qa interrogatus de causa scientiæ,vel qa dixit plene scm, subdens ꝙ modicus defectus impedit semiplenam ꝓbōnem vnius testis, pulchrā rōnē reddens, quia satis exorbitat fides vnius testis à iure cōi. c. innotuit,de testi. & sic ꝯstat maxime differre,ꝙ oriatur semiplena ꝓbō, vel indicium detur ad torturam. Ex hoc dico,ꝙ male sensit Bar.in ꝯ.11.illud,col.ante pen.num.11.& Hipp.post ipm in d. §. dilig. num.148.dum uolunt,ꝙ Bal.in d.§. sacrm, loquatur de indicio ad torturā, inducentes, vt ꝑ eos,qa imò loquit̄ i semiplena ꝓbōne. Nec ob.gl.in §. item verboꝝ,inst. de inutil. stipul.q̄ exponit idoneos.i.omni exceptione maiores,ut ꝑ Dec.in d.c.at si cler. nu. 4. qa dico,ꝙ gl.ibi ostendit ꝯtrarium. Nā cum in eo tex.tractetur de impugnando scripturā, & instrm publicum,non ita faciliter admitti debet allegatio rei, ꝙ fuerit abſs tpe instri celebrati, sed reqritur manifestissima ꝓbō, & liquida,vt in l. optimam .C. de contr. & contrah.stip. Ideo gl.nō fuit contenta de eo qđ dr̄ in tex. idoneus ꝑp subiectam mām, de qua ibi tractatur, sed declarauit idoneos in eo casu esse oi exceptione maiores, ꝓcedendo ad maiorem declarationē .i. ꝙ nulla exceptio opponi possit . Et illud necessario reqritur in eo casu cum tractetur de impugnando instro,qđ est ꝓbō ꝓbata, ut ꝑ Bal. in c.cum dil.de fi. instr. Vnde si ꝓpria signō illius verbi importaret oi exceptione maiorē,frustra declaratio fuisset adiecta ꝑ gl.Sed voluit gl.latius verbū illud ītelligere,& iterꝑtari.Cū ex stricta eı̄ signōne id nō diceret.

321 † Et ꝑp hoc,sequendo ea,q̄ dicit Bar.in l.admon.in 4.col.in ver.secūdo modo,supra de ꝓb.& ꝑ Bal.in rub.de ꝯtr.inuest. q dant gradus inuestigationis veritatis, & ꝓbōnis, dicerē ꝙ in causis crimin. & in ꝓbōnib. faciendis,ex q b.modus ꝓcedendi impartitur.

322 † Primus gradus sit, qn̄ examinant̄ testes non integri,non idonei, sed suspecti, & hoc sit qn̄ iudex vult inquirere sup delicto, & tūc accipiuntur sine iuro,ad hoc ut habeat qualemqualem informationē de delicto,& ꝓcedere possit ad citationē rei,vel verbalem,vel ꝑsonalem , & de ista ꝓbōne loquit̄ Bart. & alij in l.si qs in graui. §. si qs moriēs,supra ad Syll.& Saly.in l.2.C.de exhib. re. & in l. abſtem.C.de accus.& dixi supra in 2. nota.

323 † Secundus gradus erit qn̄ vult ꝓcedere ad torturam,& tunc reqruntur testes, q nō repellantur à iure q sint idonei, ut in hoc casu si vnus testis examinet̄, & deponat de visu, & sit qualitatis ꝑdictæ faciet indicium ad torturam,& ita intellr̄ id,quod dicit Bart.in prædictis locis appellando testem bonū idoneū,& integrū,& id qđ dicit Bal.in d.l. mil. dum vult , ꝙ sit talis , qui non repellatur .

324 † Intellige,ꝙ testis vnus de visu faciat semiplenā ꝓbōnē, dūmodo aliæ circūstantiæ nō resistant,vt dicit Bal.in l.2.col.1. in vers. & not.ꝙ ad hoc.C.quor.app.nō rec.dicens, illud esse notabile post Io. And.ꝙ idē uoluit Abb.in c.cū in contēplatione,col.1. vers. 2. q̄ritur in fi.de reg.iur.dicens testē de visu facere indiciū,nisi alia ratio suadet ꝯtrarium.

325 † Tertio casu,& gradu,qn̄ ex ꝓbōne deueniri debet ad condēnationem,tūc,ad hoc ut testis semiplene ꝓbet, debet esse oi exceptione maior,& istud est,quod ꝯsiderat Bar. in l.admon. volens testem vnum de visu semiplene ꝓbare,si erit omni exceptione maior,ut intelligatur illud in casu,in quo ꝑ illum testē, & alijs adminiculis deueniri possit ad diffinitiuam sniam,& ita intelligit Bal.in l.j. C.de sum.Trin.& fi.cath.col.5.ver.5. oppono.& Abb.q sequit̄ Bal.in c. testimoniū. de test. distinguentes inter ꝓbōnem , q̄ reqrit̄ ad ꝓcedendum,& eā, q̄ esse debet in diffinitiō. Et hoc modo in ꝓcedendo,& in deueniēdo ad torturā testis non debet esse oi exceptione maior, sed tm̄ demū qn̄ ex eius ꝓbōne orit̄ semiplena ꝓbō,& ꝓut dcm̄ fuit indicium est minus semiplena ꝓbō. Circa secundam restrictiōnē aduertas,ꝙ Cy.in d.l. si. dicit totū ꝯtrarium nā vult , ꝙ vnus testis de visu non faciat semiplenam ꝓbōnem in criminalib.tm̄ faciat cōpetens indiciū . & idem Cy.in l.si qs.C.ad l.Iul.maiest. dicit,ꝙ non faciet semiplenā ꝓbōnē, ut supra sed faciet indiciū ad torturā. Nā & si semiplenā ꝓbōnē non faciat,vt late per Ias.in l.admon. de iureiur.num.186.in fin. tamen facit indicium.

† Quod

326 † Quod est minus semiplena probône l. cum probat. & ibi not. supra de probat. ex quo Hippol. non aduertit ad uerba Cyni.

Testes omnes examinati, an indistincte faciant indicium ad torturam deponendo super indicijs iam dictis, vel similibus, & si cognouerimus, qui sint illi, qui nec examinari debent, nec examinari pñt, cognoscemus casus, in quibus examinati faciãt indicium. Et sequẽdo uestigia Bart. in l. mar. supra eod. tit. nro. videbimus tria. Primo, qñ testis non põt examinari pp reuerentiam. Secundo, qñ non põt examinari ex alijs causis impedientibus. Tertio, qñ non põt examinari ratione ordinis, & incipiam ab hoc tertio.

327 † Et primo quæro, an testes examinati sine iuro faciant indicium. Abb. in c. cũ olim in 3. not. dicit, q non creditur testibus non iuratis in præiudicium alterius, vt vult gl. in c. sicut de sent. exc. & q essent religiosi, & cardinales, neq; creditur tanq̃ testib. sed facient psumptionem. & not. dicit Abb. pro istis magnis viris, qui pp decorem dignitatis nolunt deponere in forma testimonij cũ iuro, vt recipiatur assertio saltem ad præsumptionem, idem voluit Rom. in l. si quis in graui. §. si quis moriens, supra ad Syll. concordando dicta Ang. ibi cum dictis Bald. in auth. si dicatur. C. de test. dicens, q dictum testis, aut iudicis, q in mortis articulo dixerit testimonium, aut sniam ob pecuniã tulisse, sufficiat ad informationem iudicis, qa non iurati ita dixerunt, & propter hoc possit inquirere.

328 † Cum informatio gratia iudicis facta non requirat iuramentum secundum gloss. ord. quæ non est alibi in capit. 1. §. si duo. in verb. testamentum de pa. iuca. firm.

329 † Secundo quæro, an tpe examinationis faciendæ ipsorũ testium iudex debeat citari facere reum ad videndum iurare testes, Bart. hic in fi. dicit citationẽ reqri, adeo q si examinati fuerint testes super gñali inquisitione, qa reus non fuit citatus, quod idem uoluit Saly. in l. fi. in fi. C. eo. de qõ. & Bal. in l. iub. col. 3. C. de pb. & oẽs fere Doct. quos enumerat Hipp. in l. 1. in pcin. in 2. req. ubi inuehitur ptra assessores nõ citãtes reum ad examinationẽ testiũ. Sed aduerte, q ex psuetudine seruatur ptraciũ, q reus nõ citaĩ, nec dantĩ iterrogatoria, vt dixi supra i 3. pmisso.

330 † Tertio quæro, an testes debeant recipi lite ptestata, seu post nomẽ rei receptũ inter reos? Bar. in l. nra, in fi. dicit examinari dẽre post litẽ pt. & idẽ uoluit in l. si qs adulterii, supra de adul. & Alex. in add. ad Bar. i l. j. in prin. supra hoc tit. & ibi Hipp. in 6. req. s.

331 † Nomẽ aũt rei dr̃ receptum inter reos, qñ pposita accusatione pponunĩ exceptiones dilatoriæ, vz, accusatio non pcedit. qa lapsum est tps ad accusandũ, vel q ille, coram quo porrecta est accusatio, non sit iudex cõpetens, vel similes exceptiones, tũc cognoscit sup illis exceptionib. & an sit pcedendũ sup ea accusatione, & cũ iudex pnunciat esse pcedendum, dr̃ recipi inter reos, & abñte ipso reo talis receptio fieri põt, & ita loquaĩ tex. in l. mar. §. pscript. supra de adul. & in l. accus. adult. C. de adult. & tex. in l. adult. C. eo. de adult. intell. q ibi erat accusatio inchoata per propõnem accusationis, & reus absens erat receptus inter reos per pronunciationem, de qua supra, & in casu, q dicta pnunciatio non fiat, litis ptestatio hẽt vim receptionis inter reos, ita est ex snia Bar. in d. l. is q reus. in 3. col. in ver. qñ nomen rei supra de pub. iud. & istud dcm Bar. tenent oẽs Doct. post ipm de qbus per Alex. ibi in add. & Hippol. in d. l. 1. in princ. in d. 6. requis.

332 † Aduerte, q legẽdo d. l. is q reus, fui illius sniæ, q tex. in d. l. is q reus, non sit bene intellectus à Doct. & in hoc psuppono, q accusator, qñ vult accusationem instituere, debet eam porrigere iudici anteq̃ qcq̃ fiat, vt est tex. in l. mil. §. 60. ibi qm̃ de plano, & in §. socer. ibi, libellis præsidi datis supra de adult. ve per Lanfr. in c. qm̃ contra in ver. citationes, in princ. & per Soz. in c. significantib. in 7. conclus. 13. princip. artic. de li. ob.

333 † Et talis porrectio libelli non est de processu, ut uoluit Bartol. in extrauagan. ad reprim. in verb. summarie, vt per Lanfran. in dicto ver. citationes, & per Felyn. in cap. fin. in 3. colum. in ver. secunda declaratio de iudic. ex quo iudex debet videre accusationem, & considerare, an sit iusta, & si ipsi non uideretur iusta, debet denegare citationis commissionem, vt voluit Bald. in l. cum clericis. C. de episcop. & cleric. in versic. deinde not. & maxime seruatur hoc in criminalibus, vt non citetur reus nisi præcedente iussu iudicis, vt in dicta lege cum clericis, in versiculo memorati quod dicit esse notatu dignum, & sequitur Iason. in rubr. C. de edend. colum. 1. ver. tertia difficultas.

334 † Et hæc citatio, si non sit facta de cōmissione iudicis, non valet, vt est tex. in l. neminem. C. de exhib. re. & ibi not. Salyc. & alij cōiter Doct. & Innoc. Ioan. An. But. Imol. & alij in d. c. qn̄ contra: & eo tunc qn̄ admissa est accusatio ꝑ iudicem, & cōmissa est citatio, nomē rei est inter reos, quia facta est notatio, ꝙ vt puta Titius, qui est noīatus in libello accusationis citetur ad videndum se accusari, & talis citatio fit ꝑ edictum, & scripturam talia ꝑtinentem, v℥. Titius citatur, vt in termino tali debeat comparere ad uidēdum eum accusari, & ad se defendendum, & ista citatio hoc modo scripta operaī hoc, ꝙ iste talis est annotatus inter reos, ut est tex. in l. fi. C. de req. re. ibi, criminalis vero programatis tenor hanc tantam ferat de iure censurā, vt inter reos annotati, sumēdo ibi ꝓgrama ꝓ edicto citationis, ut est tex. iun. gl. in l. ꝓgrama, & hr̄ in rub. C. cōm. vel epist. ꝓgr. & fit citatio ꝑ edictum, de qua loquiī Bar. in extrauag. ad repr. in ver. ꝑ edictum, circa med. Et ꝙ facta tali citatione dicaī esse inter reos est tex. in l. 2. C. eo. de req. re. ibi, ex eo die, quo reus fuerit i iudicio petitus, & istud magis ꝯstat ex rub. ff. & C. de req. re. & ex l. 1. C. eo. ibi, sed annotari vt reqraī, ex quo dico, ꝙ ꝑ annotationē factā in citatorio nomē rei est iter reos, qa citaī tanq̄ reus, & vti ꝑsona, ꝯtra quā de crimine faciēda est cognitio, & istud fit reo abſēte, q adhuc nō fuit in iudicio. Et ꝑꝑ hoc dico multū differre inter

335 se hæc duo. v℥, † Quòd qs sit factus reus, vel ꝙ nomen rei sit receptū inter reos. Nam qn̄ iudex porrecta accusatione sibi, & ea visa cōmittit citationem, tunc noīatus factus est reus, qa nomen eius est annotatū ꝓ reo, & ita loquiī l. 1. 2. & fi. C. de req. re. Si vero facta citatione reus abest, nec currat cōparere, tunc iudex annotat bona, & nomen rei est receptū inter reos, & sic qn̄ cognita est absentia rei ꝑ iudicē, recipiī inter reos ꝑut inquit Cic. in Ver. act. 3. dum dicit absentē credo in reos relatū, & in actio. ult. illhenij domū ꝑ hospitium exhausit absentē in reos retulit, qđ aliud est, q̄ reum facere. Et istud declarat Bud. post Cic. in annot. poster. in 48. in c. impub. §. item si seruo. & s'm hāc diām, & cognōnem intellī tex. in d. l. adult. C. de adult. q dicit, ꝙ post crimē inchoatū mulier ꝓuinciā excesserat, & ideo inter reos fuit recepta intelligendo, ꝙ crimen erat inchoatū per citationem, non aūt ꝑ litis ꝯtestationē, ut male sensit gl. ibi, & iudicium incipiat ab ea parte edictū, q̄ est de in ius uoc. §. 1. inst. de pœ. temp. lit. & in rub. supra de in ius voc. & necesse est intelligere, ꝙ mulier excesserat ꝓuinciā ante litē contest. cū ibi simus in iudicio publico, & in crimine capitali, in quo requirii hoc, ꝙ & accusator, & accusatus se cōstituant ad carceres ante principium iudicij, ꝑut est casus in l. fin. C. de acc. vn̄ mulierem non poterat dici recessisse ex ꝓuincia, cum esset in carcerib. sed si volumus dicere eam aufugisse, nulla erat dubō in eo tex. cum haberet ꝓ conuicta de crimine, vt in l. in eos. & ibi not. per Bar. & alios supra de cust. re. & dixi in l. pen. §. ad crimen, supra de pub. iud. & tex. in l. mar. §. præscrip. supra de adul. intellī, ꝙ ibi fuerat porrecta accusatio, citatus, & qa erat abſn̄s, fuit receptus inter reos, habet annum ad se expurgandū, & recuperādū bona vt i l. 1. 2. & tot. tit. supra de req. re. Sed postq̄ ob abſn̄tiā fuerit receptus inter reos, si vult audiri à iudice non pōt opponere exceptiones declinatorias, seu dilatorias, per quas impediaī accusatio, & amoueri debeat ꝑsona accusatoris, sed ille talis debet super meritis cām suā tueri, & istud euenit ꝑꝑ eius ꝯtumaciā, & qa est receptus inter reos, qđ voluit tex. ibi reddens rōnem, ꝙ posteaq̄ semel receptus est, non pōt præscriptionem obijcere. Nō obst. tex. in l. 2. in §. extr. supra de adult. in eo, quod vī velle, ꝙ postq̄ est factus reus non possit opponere exceptionē lenocinij, & sic ante possit ex quo reus factꝰ dī, cognitio ſup exceptionib. dilatorijs, qa ille tex. intelligēdus est in eo, q ꝯdēnatus est de crimine adulterij, vt post ꝯdemnationem non possit obijcere crimē lenocinij, ex illis verbis in tex. dum dī, posteaq̄ reus factus est criminis. i. ꝯdēnatus de crimine, ut est tex. in l. defuncto supra de pub. iud. ibi, q reus fuit criminis. i. ꝯdemnatus vt ibi cōiter intellī in ꝯdēnato ꝑ Doct. Et ex istis dico non recte intelligi tex. in d. l. is qui reus, in eo, quod Doct. dn̄t, ꝙ anteq̄ quis sit receptus inter reos, possit suū accusatorē reaccusare. Nam tp̄s nullū est, in quo qs possit reaccusare anteq̄ sit factus reus, cū facta citatione, ut iam dcm̄ est, factus est reus, & clarū est, ꝙ aū citationē nō diceretur reaccusare. Sed accusare pri

336 cipalī. Et à citatione incipiat iudiciū in ciuili, vt in d. §. fi. qđ & in criminali esse debet, cum

cũ ad instar ciuilium ꝓcedať l.abſẽtem infra de pęn. Præterea, rõ quæ datur in d.l. is qui reus, per l. C. eſt vt non relatione criminũ. Sed innocentia reus purgeť, quæ rõ eſt gñalis ad vtrunque tẽps, ſm ꝙ diſtinguunt Doc. Siue ſit receptum nomen, ſiue non, ꝑut ipſi intelligunt, vſq; quo fiat cognitio ſup exceptione dilatoria. cũ itaq; ratio ſit gñalis, & ſit apta cõprehendere vtrunq; tẽps ſm diſtinctionem traditam p Doc. ergo, & eius diſpoſitio debet gñaliter in vtroque tẽpe conſtitue re l.regula.§.ſi quis, & ibi Bart.& alij ſupra. de iur.& fac. ign. Præterea iſtud, quod poſſit, anteq̃ ſit factus reus, reaccuſare ſumiť à contrario ſenſu in l. illa, dum dř, is qui reus factus eſt nõ reaccuſať, ergo à ꝯtrario ſi non eſt factus reus, reaccuſať. iſta aſſumptio facta hoc modo inducit vnũ qđ eſt in parte correctoriũ rõnis ꝯtentæ in lege dum gñaliter rationem reddens dicit, ꝙ non relatione criminũ, ſed innocentia reus purgeť.ſ.n. reaccuſatio eo tẽpe daretur, vt dñt Doct. relatione criminis ſe expurgaret, & ſic p arg. à contrario ſenſu induceretur. l. correctio, quod eſſe non

337 debet. † Quia tale arg. non aſſumitur, qñ inſurgit correctio aliqua, ꝑut no. in l.2. ſupra de off. eius, & ẽt q̃a nulla eſt lex, quæ dicat, ꝙ anteq̃ q̃s reus factus ſit poſſit accuſare, niſi hæc aſſumpta à ꝯtrario ſenſu, & in l. neganda. C.q acc. non poſ. nulla tẽpis diſtinctio dať. Ideo intelligerẽ d.l. is q̃ reus, quod non deť reaccuſatio aliquo tẽpe per gñalem rõnem illius l. & ẽt alia rõ dari poteſt quia reus vidẽs ſe accuſatũ deſideraret ſe vlciſci, & laceſſitus ſe vindicare, q̃ vindicta eſſet, accuſando ſuũ accuſatorẽ. arg. tex. in l.3. ſupra ad leg. Aquil. ibi nãlis ratio permittit ſe defendere, & in l.q cum natu maior.§. ſi libertus, ſupra de bon. liber. Itẽ ex alio ꝯſiderari põt, q̃a accuſatus videns nõ poſſe aufugere pœnã accuſationis, ad hoc vt rem ꝓtrahat, poſſet fingere crimẽ ꝯtra accuſatorẽ, & querelam inſtituere, & ſic iudiciũ defraudare ex quo l. voluit fraudibus ꝓuidere, & obuiare,

338 reaccuſationẽ ꝓhibendo. † Cũ lex fraudibus obuiet. l. iuriſgẽtiũ. §. ſed ſi fraudandi ſupra de pac. & ibi no. & in l. non dubiũ. C. de legib. & in c. finem litibus, de dol. & contu.

339 † Quarto quæro, an teſtis examinatus poſt terminũ aſſignatũ p iudicem faciat indiciũ. Bar. in l.2. de appel. reci. col.ſi. ver. tertio q̃to dicit, ꝙ facit aliqđ indiciũ, q̃a inſtrã non ſolenniter facta faciunt indiciũ l. ſicut iniquũ. C. de fide inſtr. Bald. in d.l.2. col. pe. ver. vlterius. 13. dicit, ꝙ teſtis receptus poſt terminũ perẽptorie aſſignatũ nõ facit indiciũ arg. l.q Romę.§. Augerius, ſupra de ver. obl. l. mancip. ſupra de opt. leg. & qđ not. Inn. in c. cũ in tua, q. matr. acc. poſ. Niſi iuſta cauſa mouiſſet iudicẽ, q̃a ex qua cauſa põt dare nouã dilationẽ, ex ea põt ſine dilatione

340 teſtes recipere. † Quia dilatio nõ eſt de ſubſtantia ꝓbõnis l. in crimine, ſupra de adult. Ang. Aret. in d.l.2. ꝯcordãdo hæc dicta Bar. & Bald. vř dicere, ꝙ dictũ Bart. loquiť in criminali, ſecus in cauſa ciuili in qua examinãtur teſtes ſine dilatione, & ita intelligať Bal. p not. p Bart. in extrauag. ad repri. in verb. ſine figura iudicis, ſed diſtinctio nõ vř vera, q̃a, & in cauſa criminali examinanť teſtes ſine dilatione. ita Bart. in d.l. in criminali. ſupra de adult. ſm vnã lecturã. Aduerte ad dictũ Bald. dũ reſtringit ꝯcluſionẽ Bart. vt ꝓcedat in termino non perẽptorie aſſignato, q̃a Bart. in l. Titia, in §. vſuras, ſupra de leg.

341 2. & in l. mãcip. ſupra de opt. leg. dicit. † qđ q̃libet .ll. aſſignatio termini probatorij eſt perẽptoria, abſq; eo quod exprimať per tex. in l. pecuniarij. ſupra de fer. & Abb. & Fely.

342 licet cauſam de prob. † Ego in hoc caſu dicerem, ꝙ cũ depoſitio teſtis non valeat poſt terminũ, vt p Doc. maxime Are. in d.c. licet cauſam, de teſti. & p Ioan. Crot. in tract. de teſtib. in 7. requiſ. num. 260. & iſtud ꝓcedat ex facto iudicis, & negligẽtia partis, quæ nõ examinauit, poterit tale dcm̃ facere indiciũ

343 qualequale ad inſtructionẽ iudicis. † Cui nunq̃ præcluſus eſt terminus ad accipiẽdas ꝓbõnes vt not. in c. qualiter, & qñ. el 2. de accuſ. vnde ſi propoſita accuſatione in termino aſſignato nil legitime ꝓbauerit, ſed poſtea teſtes ꝓduxerit, poterit virtute illoꝝ teſtiũ iudex inq̃rere, & ꝓcederet, quẽadmodũ dicimus in abolitione, q̃ ſit ad inſtãtiã accuſatoris, nã iudex poterit poſt ipſam inq̃rere l.2. & ibi not. C. de abol. ſed ſi erunt aliæ ꝓbõnes ꝯtra reum, ex q̃bus orta eſſent indicia ꝯtra ipſum, hec examinatio coadiuuat, vt dixi ſupra qñ facit qualequale indicium.

344 † Teſtis qui nõ debuit examinari ob reuerentiã, ſi examinatus fuerit, non facit indiciũ, vt eſt ſeruus, q nõ debuit examinari cõtra dñm, vt eſt tex. i l.1.§. diuus. ſupra hoc ti. & in l. diuus. in §. ex q̃bus, ſupra eo. Vbi Iu-

 riſconſul

riſconſultus argumentatur, ꝙ ſeruus non debet interrogari ꝯtra dñm, nec interrogatio valet, & multo minus indicia, & eodem arg. vtit I.C. in d. l. 1. in §. Antonius Seuerus. & ꝙ non oriat iudicium determinat Bart. in d. l. maritus, hoc tit. & rõ qa ſerui, vel alij qui ob reuerentiam non deponunt hñt hoc, ꝙ de iure non põt interrogari de ea re. & ſunt ꝓhibiti, & ét ꝓhibent rñdet l. libertoꝝ. C. de teſti. & hãc rõnem tradit Saly. in l. ſeruos. C. eod. de teſti.

345 † Ex hoc infero, ꝙ filius cõtra patrem ꝑ reuerentiam non admittitur ad teſtificandnm ideo non faciet indicium l. parentes. C. de teſtib. Imol. tenet hoc in c. dilectoꝝ, de teſti. cogen. idem dicerem in liberto aduerſus patronum, vel filium patroni q ob reuerentiam non debet examinari. vt eſt tex. in l. 3. §. l. Iulia. in fi. ibi nam qdam ꝑ reuerentiam ꝑſonarum ſupra de teſti. & idem dicerem in quocunq;, q reuerentiã hẽre debet, vt examinatus non faciat indiciũ, de qb. in l. q; litigãdi. §. 1. & ll. ſeq. ſupra de in ius voc.

346 † Teſtis minor annis 14. non debet examinari in cauſa criminali, vt eſt text. in d. l. 3. §. l. Iulia ibi, quæ ue impubes erit, & rõ eſt, vt prohibeatur ꝑ lubricum conſilij ſui vt in d. §. l. Iulia, & ſi examinatus fuerit, & nil oppoſuerit pars, attñ eius dcm̃ eſt nullum, ex quo iure repellit, ita determinat Ang. in auth. de teſti. in §. ſancimus, loquens de impubere, & ſeruo. Subdens ꝙ licet ergo non fuerim ꝓteſtatus ante aperturam teſtium ꝯtra ꝑſonas, & coꝝ dicta, vt eſt de more, tñ ꝯtra ꝑſonam impuberis, & ꝑſonam ſerui, & coꝝ dicta poſtero opponere atteſtationibus publicatis, ea rõne, qa ipſoꝝ teſtimonium ſit ipſo iure nullum qđ dcm̃ ſequit Hipp. in l. de minore, in prin. nu. 22. hoc tit. Aduerte ꝙ exiſtimo oẽs illos, qui enumerant in d. §. l. Iul. q ꝑ reuerentiam ꝑſonarum, & q ꝑ lubricum ꝯſilij, & ꝑ notam, & infamiam, de qbus ibi non admittunt ad teſtificandum in cauſa criminali, ſint ꝓhibiti à principio, vt ét ſi examinati fuerint, patiant oppoſitiones, & contra perſonam, & contra dicta, eo modo, & ſi adhuc non ſit facta oppoſitio, poſſit publicatio proceſſu opponi. cum ſint ipſo iure prohibiti.

347 † Iſte teſtis in hac ętate examinatus non facit indicium plenum ſed qualequale, vt in l. 1. §. impubes. ſupra ad Syll. & gl. in l. fin. C. de his quib. vt indig. & idẽ determinat Bart. in d. l. maritus, & iſta talis qualiſquais ꝓbõ operatur hoc, ꝙ iudex põt inquirere, & ſic facit indicium ad inquirendum, cum ſit leuis ꝓbõ, & ita ꝙ ſit indicium ad inquirendum, tenet expreſſe Bal. in d. l. fin. C. de his qb. vt indig. dicens, ꝙ impuberes cum leui tortura interrogant, non ad damnationem, ſed ad inſtructionem, ꝑ gl. ibi dum dicit ad inquirendum non ad puniẽdum. Subdens.

348 † qđ qđi valent ad ꝑparandum, q̃ non valent ad decidendũ. i. valent ad inſtructionem non ad probationem l. fin. C. de acc. l. q vltimo, infra de pœn. & qđ no. Bar. in d. l. maritus. idem Bal. in l. ſeruos. C. de teſti. eſt in eadẽ ſñia, dicẽs, ꝙ minor 25. annis in cauſa criminali bene facit indicium ad inquirendum nõ ad decidẽdum ꝑ gl. in d. l. fi. idem Bal. in d. l. 1. §. impubes dicit poſt gl. in d. l. fi ꝙ impubes nõ facit indicium, qđ poſſit induci ad deciſionẽ, ſed ad ꝑparationem ſeu inueſtigationem, & ſic Bal. in oibus ꝑdictis locis non dicit, qđ dcm̃ impuberis facit indicium ad torturam, ꝗuis i l. inuiti. ſupra de teſtib. dicat ꝙ teſtis minus idoneus facit indicium, vt ibi no. & in d. l. fi. C. ad Syll. adducens Cyn. in l. fi. C. de acc. & Spec. in tit. de teſte. §. 1. verſ. item excipit, in quo loco Bal. idem ſenſit, qđ, & in pmiſſis, vt non faciat indicium ſimplr ad torturam, dũ allegat gl. in d. l. fin. q̃ vt dcm̃ eſt loquit de indicio ad inquirendũ, & gl. in d. l. inuiti, dicit qđ facit aliqđ indicium, & ſic non ſimplr indicium habile ad torturam, & Spec. in d. verſ. item excipit dicit, qđ minor 20. annis admittit ad indicium ne ꝓbõnis facultas anguſtet, & hoc quantum ad ꝑſumptionem faciendã ex mente Acur. in d. l. inuiti, in quo loco vt dcm̃ eſt gl. dicit facere aliqđ indiciũ. Alex. in d. l. fi. C. de his qui. vt indig. ſequit ſimplr gl. ibi, & alias gl. ſupra allegatas, & dicta Spec. remittens ſe ad eam declarationẽ, quam facit Bart. i d. l. maritus. & ex his dico, ꝙ male ſentiunt, & intelligũt dicta loca Brun. in d. tract. de ind. in 4. col. & ſeq. dicens qđ ex mente Alex. Bal. Spec. in dictis locis faciat indicium ad torturam, qa illud eſt oĩno falſum, & contra coꝝ mẽtem, & verba, ꝓut retuli ſuprius. & ét Iaſ. in d. l. fin. C. de his quib. vt indig. dicens qđ facit ex mente prædictorum indiciũ ad torturam, & quod non faciat indiciũ ad torturam, & rectius ſenſit Hipp. in d. l. de minore, in prin. col. 7. verſ. quæro modo.

349 † Minor annis 20. non debet examinari in cauſa criminali ad inſtãtiã accuſatoris, & ſi ex

si examinatus fuerit, non facit indicium nisi qualequale, vt est tex. in l. in testimonium supra de testi. & etiam esse puto ab hoc teste à precedenti, quod impubes non admittatur, nec faciat indiciū et quod fuerit examinatus ex offō, per tex. in d. l. 3. §. l. Iul. ibi in reum testimoniū dicere, multominus si fuerit examinatus ad instantiam accusatoris, à 14. aūt anno. & sic ab impubertate vsq; ad 20. annum non possit examinari ad ad instantiam accusatoris per texr. in d. l. in testimoniū ibi accusator citare non debet. Secus aūt si ex offō iudex examinaret, nā tunc existimo quod faceret indiciū ad torturā. si modo alia ꝯcurrant, de qb. supra.

350 † Mulier si fuerit examinata super crimine faciet qualequale indiciū pp qualitatem sexus. ita tenet Bart. in d. l. maritus. Aduerte quod cōiter ꝯcludit per Doct. quod mulier de iure ciuili pōt esse testis in causa criminali per gl. in c. forus. in §. testes. de ver sig. & gl. in c. ex eo. 35. q. 3. & Spec. in tit. de teste. §. 1. in vers. Ité qd' est mulier. Abb. Aret. & Fely. in c qm. de testi. Pro ista sniа adducit tex. in l. 3. §. l. Iulia. supra de testib. in quo mulier, q̄ palam quæstum fecit repellit deponere ꝯtra reum. Ergo à ꝯtrario sensu, si nō fecit q̄stum in causa criminali admittit, adducitur et text. in l. ex eo. eod. tit. cuius verba sunt clara, & adducit et tex. in l. in q̄nibus. supra ad l. Iul. maiest. vbi mulier Fuluia, q̄ erat meretrix, & sic infamis admittit in eo crimine. ergo à ꝯtrario si non fuerit infamis, admittit in quocunq;, q a ius singulate dispositum in l. Iul. maiest. facit ius gnāle in alijs, ita Fely. in d. c. qm. & Io. Crot. in tract. de test. col. 12. num. 62. ex hoc ꝯstat, quod cum mulier possit esse testis in causa criminali, dicendum est quod secūdum eius depositionem debet facere indiciū. vt in alijs testibus.

351 Ideo cogita. † De iure canonico mulier nō pōt esse testis in causa criminali vt in d. gl. c. forus. c. ex eo. Dec. in d. c. qm, circa fi. dicit quod quis Doct. cōiter ita teneant, attn̄ ista ꝯclusio non probatur iure, quia tex. in d. c. forus. §. testes simplr̄ dicit, quod testimonium mulieris non est tante auctoritatis, sicut masculi. quia varium, & mutabile semper fœmina, Et sic lex gnāl' loquit non magis in causa criminali quā in causa ciuili. Sed quod minus credat quam masculo. Nec ob. tex. in c. mulierē. 38. q. 5. quia non distinguit causam ciuilem à causa criminali, sed tm̄modo, qd' sine ꝯsensu viri non pōt testificari. vnde accedēte eius consensu poterit testificari tam in causa ciuili quam criminali. & et q a de iure ciuil. reperit expressum, quod mulier possit testificari i causa criminali vt d. l. ex eo. supra de testi. Nec ꝯtrarium inuenit decisum de iure canonico, ergo ius ciuile est seruādum c. 1. de not. ope. nunc. Aduerte circa hanc ꝯclusionem, quod tex. in d. c. forus, satis clare vr̄ decidere quod mulier non possit esse testis, ꝯsiderando tres qualitates, videlicet ꝯdōnem, nām, & vitam, vt in illis non sit locus attestationi. Nam in primo ꝯdō serui ꝓhibet ipm testificari, mala fama, & mala vita repellit testem, & sic in illis duabus ꝯsiderationibus testis repellit. Absonum enim esset quod in tertio capite naturæ, quæ est media inter illas duas, admitteretur, quod testis esset bonus, Cum ibi illa tria sint parificata ad ostendendum inhabilitatem testis, ergo non possumus dicere quod in altero detur habilitas. Nam cum plura sint parificata, non debent diuerso iure censeri. l. iam in hoc iure, & quæ ibi not. supra de vulg. & pupilla.

352 Testis infamis, siue sit infamia iuris, siue sit infamia facti non pōt esse testis in causa criminali. Cum ꝓbōtes esse debent luce meridiana clariores l. fin C. de ꝓbat. & istius testis fides vacillat c. testimonium de testi. Ita no. Bart. in l. 1. C. de fum. Tri. col. 4. vers hēc ergo, & Bal. ibi col. 4. in 5. opposit. & Saly. ibi in fi Vnde si infamis fuerit examinatus facit qualequale indicium, vt per Bart. in d. l. maritus, & Bal. in d. l. 1. q dicit, quod ꝓbat ad inquirendum, & de istis vide late Io. Cro. in tract.

353 de testib. in 3. par. princ. num. 21. † Intellige oēs p̄dictos casus in minore, in muliere, infami. vt non faciant indicium ad torturā, nisi sumus in casu. in quo a'r veritas hr̄i non possit. Quia tunc non repellunt, vt in minore loquit Ioan. And. in additio ad Spec. in ti. de teste. §. 1. vers. item excipitur quod est impubes. & Alb. in l. in testim. supra de testibus, & Ias. in d. l. fi. C. de his quib. vt ind. g. & Hipp. in d. l. de minore, in prin. num. 24. In muliere tenet Ioan. And. in d. tit. de teste. §. 1. vers. Item quod est mulier. & Alb. in d. l. in testim. & Alex. in cons. 24. Animaduersis his, col 4. vers. non obst. volum. 2. dicens, quod vbi probatio aliter haberi non potest, seu difficilis est mulier admittitur not. Hippol, in d. l. de minore, in princ. num. 25. & Ioan. Crot. in tract. de testi. numero 56. In infam. quòd admittatur similiter in defectum probationis,

habetur per Sal.in d.l.1.in fi.C.de sum. Tri. & fid.cath.& ibi Ias.col.12.num.2.& ita debet intelligi qđ dicit Ioan. Crot.in d. tract. de testi.num.48. vt infames examinati faciāt indicium si examinatio fiat in subsidiū, alias non,vt aperte dicit Saly.in d.l.1.in fin.& ibi Oldr.Bal.& Fulg.vt refert Ias.in d.l.1.d. nu. 51.Sed aduerte φ pdicti oẽs Doc.ꝓ comprobando,φ hoc faciat indicium adducunt text. in l.q vltimo infra de pœn. qui text. ex snia Bart. Bal.& Rom.ꝓbat hoc,φ infamis examinatus faciat qualequale indicium . ꝓut dicam infra in verb.socij dictum in ver.rō pōt

354 esse. † Istud aūt φ veritas alr̄ hr̄i non possit,intellige qñ ex nā negocij vel facti verisimiliter hr̄i non pōt. Sed qñ potentia plures interuenire potuissent, licet actu interuenerit nisi isti inhabiles.Tunc ꝓcedat præcedẽs dictum , vt si probatio esset facienda per testes clericos, & in eo loco non reperiatur nisi vnus Clericus alij inhabiles,& qui alias regulariter repelluntur,in subsidium isti admitti debent.Ita intelligit Ant.de But.in c.3.loco,de probat.& in consil.23. quæstio hæc in dubia,col.fi.vers.non ob.& Ias.in d.l.1.C.de sum.Trin.& in d.l.fi.C.de his quibus vt indig.& Ioan. Crot.in d.tract.de testi.nu.71.

355 † Testis qui cogi non pōt ad deponendum, si coacte deposuerit, non facit indiciū aliqđ ēt ad ꝓcedendum l.1.§.si seruus. el t. supra hoc tit.& ibi Bart.no.Bal.& Saly.in l. seruos. C.de test.volẽtes,φ testis q non pōt compelli.si impulsus examinatus fuerit,non facit indicium.illi aūt q inuiti non compellunť ad testimonium dicendum sunt enumerati in l.lege Iulia cum quatuor seq.ll. supra

356 de testi.† Si vero isti q non pn̄t cogi voluntarie deposuerunt.tunc faciunt indicium , vt in d.ll.a ɔtrario sensu.& ad hoc φ isti talis dicanť voluntarie deposuisse,debet istud notari penes acta alias p̄sumerenť deponere inuiti. ꝓut voluit Bar.in auth.presbyteros, la 2. C. de epis. & cle.dicens,qđ cum tales testes pducunť volentes scribi faciat in actis,φ volentes testificanť,& deponunt,alias præsumerenť deponere inuiti, & ita vidit de facto ser nari.Sed Bal.in d.auth.circa finẽ. dicit φ ista

357 opin.non est vera nec sibi placet.† Eo quia non p̄sumiť coactio iudicis vbi q s cogendus non est,imò p̄sumiť sponte fieri,cum p̄sumatur ꝓ iudice l.2.C.de offic.ciuil.iud. Imo. & Fel.sequiť opi.Bal.in c.dilectoꝝ.de test. cog. Ego existimo,φ opi.Bald.sit verior,nam isti tales q non pn̄t compelli pn̄t examinari in certis casibus,vt puta volentes, & ēt qñ veritas aliter hr̄i non posset,vt dicam infra. Ideo si fuerint examinati,p̄sumendum est φ in ca

358 su p̄misso sit facta examinatio.† Nā in dubio q s p̄sumiť actum facere in casu sibi concesso, non aūt in casu prohibitio, & sic in eā partem per quā potius actus valeat q̄ pereat l.quoties. supra de verb.obl. & l. quoties

359 supra de reb.dub.& c.Abb.de ver.sig.† Intellige pdicta, qđ illi inuiti non pn̄t cōpelli nisi in casu qñ veritas alr̄ hr̄i non possit. put voluit Host.& oẽs Doc. eum sequunť in c.1. de testi.cog.& hoc ne veritas occulteť . Qño aūt intelligatur hoc,φ veritas aliter hr̄i non

360 possit,dixi supra in pced.prox.ind.† Insup aduertendū est φ ille,q vult cōpellere testem ad deponendum sub eo ɔtextu φ veritas alr̄ hr̄i nō possit debet illud ꝓbare.Ita no. But. Imo.& Fel.i c.sup eo.de testi.cog.ea rōne qa testes ipsi fundant excusationẽ in iure cōi,id eo volens in certo casu ipsos testes cōpellere debet exceptionẽ,& casum cōpulsionis ꝓbare not.gl.in clem.fin.de rescr.in vers.creatū.

361 † Testis domesticus ꝓducentis examinatus contra aliquem reum non facit indiciū l.pridem.C.de qō.tenuit.Spec.in ti.de teste. §.1.vers.qd si testis domesticus,dicens,φ nō inducit præsum. & hoc modo intelligit Bal. dcm̄ Spec.in l.inuiti.supra de testib.dicẽs qđ testis minus idoneus facit indiciū vt ibi, qđ secus est in teste domestico qui non facit in-

362 dicium,& hoc clare ɔstat. † Quia domesticus non pōt examinari ad fauorem illius,cuius est domesticus.l.idonei. supra de testib.l. ēt. C eod.de testib.& in §. item idonei.4.q.

363 4.†Sunt aūt domestici,& familiares seu de domo,seruus,colonus,libertus,ascriptitius, mercenarius q recipit mercedem,nō qui seruit gratis,ita Spec.in tit.de teste.§.1. ver.itē excipiť,& ver.sed de quo mercenario,&vers. sed quid,sed Ioā. And.in add.in d.ver.sed de quo mercenario, dicit φ famulus gratis seruiens dr̄ domesticus p tex.in c.fi.de verb.sig. lib.6.quem sequiť Fel.in c.in lr̄is.col.1.vers. ex quo dať,de testi.Item pr̄ est domesticus filio,& econtra.Item vxor viro siue tēmatrimoniū siue nō vt p Fel.in d.c.in lr̄is.col.3.vers. fallit quarto, & domestici dn̄r latrus q viuūt ad vnum panẽ, & ad vnum vinū, vt in auth. de Monac.§.cogitādū, & familiares dn̄r om nes

nes qui ſunt ſub alicuius imperio de iure vel
de facto,ita not. Bal.de vtroq; in d.c.in lr̃is .
ꝑ tex.in l.q iuriſdictionis,ſupra de iuriſ.om.
iud.& in l.1.C.ſi rector ꝓuincię.& in l.1.C.
364 ſi quacunq; prædi.pote.cum alijs.† Prædi-
cta oīa reſtringunt̃ ꝑ Doc.& maxime ꝑ Fel.
in d.c.in lr̃is,quę oīa ponit Hipp.in l.1.§ ad
qōnem,ſupra hoc tit.vt domeſticus ſeu fami
liaris admittat̃,& ſic faciat indicium,quoties
ſummus in ſubdito principis,ſi modo nō ſit
terribilis ſuperior,& non ſolitus inferre vio
lentiam ſubditis. Item ſi eſt familiaris valde
honeſtus,ꝓut ſunt familiares epoꝝ. Item ſi
veriſilr̃ melius ſciri pōt ꝑ domeſticos,& fami
liares,quam ꝑ alios,vt ꝑ Bart.in l. quoties.
C.de naufra.lib.10 Item ſi in eadē ꝑ̃te eſt,
& is, q deponit, & is ꝯtra quem deponit̃, vt
ꝑ Abb. in c.lr̃as,col.3.de præſump. & latius
365 ꝑ Doc.in locis ꝑ̃dictis. † Aduerte ad vnum
ꝙ dicit Brun.in d.tract. de indi.col.3. in hoc
indicio domeſticitatis volens,ꝙ Bart in l.2.
ſupra de excu.tu.dicat indicium oriri ꝑ teſtē
familiarem,adducēdo gl.in l.1. ſupra de teſt.
qa in primis illa lectu.non eſt Bart.Sed Nic.
de Neap.& gl.q̃ allegat̃ in d.l.1. ſupra de te-
ſti.nil dicit,nec eſt verū. ꝙ ꝑ ip̃m ꝯcludit̃,qa
teſtis familiaris rl̃r ex iuris diſpōne repellit̃
à teſtificando,vt dixi,nec dici pōt bonus,nec
idoneus. & tn̄ vnus teſtis de viſu (ad hoc vt
faciat indicium) debet habere dictas qualita
tes,vt dixi ſupra in verb. teſtis de viſu.
366 † Teſtes plures ſingulares deponētes ſu
per diuerſis indicijs,an ꝯiungant̃ ad facien-
dam ꝓbōnem, vt oriat̃ indicium ad torturā
Bal.in l.ſi quis ex argentarijs.§. 1. ſupra de
eden. dicit, ꝙ ſi ſpecies ꝓbōnum ſunt in ſua
ſpecie imperfectæ.v.g.vnus teſtis ꝓbat de ve
ritate,vnus de fama,vnus de īdicio,hæc ꝓbō
non valeret,qa non eſt in ſua ſpecie ꝑfecta,
nam vnus teſtis de fama non ꝓbat famam,
vnus teſtis de indicio non ꝓbat indiciū,imò
requirunt̃ ſaltem duo teſtes l.ſi.C.fa.erciſ.&
ibi not.Et ꝑ Inno.in c.ſicut de ſimo. & dicit
Alex.in conſ. 181. in cauſa Angeloꝝ,col. 2.
ver.rurſus,vol.2. ꝙ vbicunq; contingat fieri
ꝓbō indicij ꝑ vnum teſtem,& ſilr̃ ſi fiat ꝓbō
de alio indicio ꝑ vnum alium teſtem, vbi re
quirebant̃ duo, tunc tales teſtes ſingulares
non iungunt̃ ad faciendum vnum indicium
ꝑfectum qa vnumquodq; de ꝑ ſe eſt imperfe
ctum,vt ꝑ Bal.in d.l.ſi qs ex argentarijs, &
ꝑ But.in c.licet,de teſt.hoc idem ſenſit Bart.
in lec.antiqua in l. 2. in §. ætas aūt,ſupra de
excu.tut.dicens ꝙ qn̄ plura veniunt ad perfe
ctionem vnius toti,vt in caſu illius legis,tūc
verificat̃ illa regula q̃ nō ꝓſunt ſingula, mul
ta iuuant,ſi vero ſint multa,q̃ veniunt ad ꝑfi
ciēdum diuerſa tota,tunc q̃ non ꝓſunt ſingu
la,nec multa iuuant l.ſpadonem.§. q auitā.
eo.tit.vnde cum ꝓbōnes veniant ad diuerſa
indicia,ideo non ꝯiungunt̃,idem Bal.in l.ſpa
donem.§.q iura,tenet idem,dicens,ꝙ quędā
ſunt q̃ requirunt certam ſpeciem,& tunc di-
uerſæ ſpecies imperfectæ nihil operant̃,quia
ex pluribus ꝯcurrentibus nō auget̃ effectus,
cum non veniant ad integrationē vnius ſpe
ciei, ita ex pluribus teſtibus ſingularibus nō
reſultabit plena ꝓbō, qđ dcm̄ ſequit̃ Alex.
in conſ.21.Repetitio in cauſa merici. col. 1.
367 vol.4. † Volens non ꝯiungi teſtes ſingula-
res ad faciendam ꝓbōnem, & idem Alex. in
conſ.13.ex his,q̃ in themate,col.fi.vol.1. ſe-
quitur dicta Bal. in d.locis,& voluit Ant. de
But.poſt Cald.in c.veniens,circa fin. de teſt.
& multi alij Doct.quos adducit Hpp. in ſua
pract.in §.diligenter.num.149.Contrarium
ſenſit Raph.Fulg.in l.fin.C.fami.erciſ.vt re-
fert Brun.in tract.de ind.col.2. dicens ꝙ vni
cus teſtis facit aliqualem p̃ſumptionem,&id
eo ſi plures ſint teſtes ſingulares de ſingulis
indicijs deponentes dicet plures eſſe pręſum
ptiones,q̃ faciant vnum indicium ad torturā
arg.l.inſtrumenta domeſtica.C.de probat.&
l.2.§.ætas.ſupra de excu.tu.exemplificando.
Pone ꝙ vnus teſtis dicit ſe vidiſſe Seiū vulne
ratum,& in terram ꝓſtratū,& interrogatus,
quis vulnerauit,rn̄dit Titius, hic eſt vnus te
ſtis ſup indicio deponens. Alius dicit ſe vidiſ
ſe Titium ſanguine aſperſum,& euntē, eua-
ginato enſe. Alius dicit ſe vidiſſe hunc Titiū
exeuntem directo tramite, & voluentem ſe
verſus nemora, & occulte ſe latitantē,Certe
hi ſinguli teſtes de ſingulis indicijs deponūt,
& tn̄ nemo ſanæ mentis negabit,qn hæ præ
ſumptiones faciant ſufficiens indiciū ad tor
turam ar.d.l.& illius rl̃æ, & q̃ non ꝓſunt ſin
gula multa iuuāt.ſubdens idē Brun. ꝙ Ioan.
de Mon.ſperel.in l.admonendi.de iureiur.di
cit,ꝙ licet plures ſemiplenę vnius ſemiplenę
ꝓbōnis non ꝯiungant̃ ad faciendū vnā ſemi
plenam, tn̄ ꝯiungunt̃ ad faciendū indiciū ar.
not.in l.ſi. C.de ꝓbō.& vt refert Caccialup.
in d.l.admon.ſubdēs & idē Brun. ꝙ illud pu
taret verius,qn̄ illi ſinguli teſtes eſſent mul-
tum

tum notabiles,& magnæ auctoritatis. qm̃ li cet testes singulares nõ ꝓbent, tñ si sunt ita notabiles, qđ adducāt iudicē ad indubitatā fidē, iudex nõ debet curare de illa singularitate p dem̃ Paul.de Cast.in l.Lucius. in recollectis Florētinis. supra de infam. & in d. l.admon.ꝑcedens dictū Fulg.refert,& sequit Soc.in ꝯs.54.visis testibus examinatis. col. 1.ver.tertio,& vlt.vol.3. Et Hipp.in §.diligē

368 ter.in sua prac.nu.194.† In hoc articulo ex mēte,& intētione dictoꝝ scrib. Distinguerē ad ꝯcordādas ꝑdictas opin.qđ aut sumus in indicijs remotis à maleficio,& in qbus vna ꝓbatio nõ infert in aliā,vt puta, si p vnū te stē probet inimicitia,& p aliū probet transitus viæ,in qua qs fuit interfectus, & p aliū probet delatio armoꝝ in non solito,vel fama,vel minæ,& sic ꝓbent tria ex ꝑdictis indicijs p testes singulares,hoc in casu nõ fiet ꝯiunctio ad faciendū indiciū,& eo modo, si p vnum testē probet vnum indicium ꝓpinquū maleficio,vt puta, ꝙ visus fuit exire cū gladio sanguinolēto,vel visus admenare. & non ꝑcutere, & postea p aliū testem probet inimicitia,minæ,trāsitus,vel qd aliud simile & hoc in casu dicta testiū non ꝯiungent ad faciendū indicium stāte singularitate. Et ita ꝓcedat ꝑcedens opi. Bald.in d.l. si qs ex argētarijs, & alioꝝ post ipsum tenentiū testes nõ ꝯiungi ad faciendū indiciū. Aut sumus in indicio ꝓpinquo maleficio,& vrgēti, & tūc si erit ꝓbatū per vnum testē,& p alios testes singulares sint ꝓbata indicia,q̃ veniāt ad declarationem,& coadiuuationē primi indicij. Putarē,istas singularitates, ꝯiungi ad faciendū indiciū ad torturā,vt puta, si vnus testis dicat vidisse Titiū admenantē cum gladio, sed nõ vidisse ꝑcutere, alter dicat vidisse gladiū sanguinolētū & alter dicat vidisse ipsum Titiū aspersum sanguine se mundātē, vel ꝙ visus fuerit vnus ꝓpe mortuū cū cultello,& dicat testis vnus hoc,& alter dicat vidisse aufugere ex loco delicti cū gladio, & alter dicat vidisse gladiū sanguinolentū. Hæc nanq; tria p testes singulares ꝓbata facerent indiciū ad torturā, & ꝯiungerent, & ita ꝓcedat opin. Fulg.& sequatiū,& rõ põt esse quia in istis testibus dictū vnius coadiuuat dem̃ alterius,nā hoc casu,qa vnus adminiculat alteri,& ꝯtinent verisimilitudinē seinuicē coniugentē fiet accumulatio ad ꝓdandū indiciū, ita voluit Bald.in c.licet causam.col.4.vers.

369 & not.de prob.† Dicens,ꝙ singularitas testium ꝯiungitur qñ dictum vnius coadiuuat dictū alterius,& idē Bald.in rub.de ꝯtrouer. inuest. Et in auth.rogati circa fin.C.de testi. &voluit Dec.in d.c.licet causam.nu.16.vers. & hoc primo,de ꝓbat.sensit Soc.in d. cons. 54. Istud aūt magis procedere existimarem, qñ essemus in casu,in quo delictum esset occulte ꝑpetratum,& exinde esset difficilis ꝓbatio,per ea,quæ voluit Ant.de But.in c. veniens,in fi. de testib. quamuis Ias. videatur eius dictum impugnare in d.l.admon.num. 257. loquens tamen de plena probatione.

370 † Socij dem̃ an faciat indiciū ad torturā,

371 pro eius cognitione ꝑmitto. † Quod reus non põt interrogari de ꝯsocijs nisi in certis casibus ꝓ vt distinguit Bar.in l.rep.§.1.hoc tit.dicens,ꝙ qdā sunt delicta,q̃ non cōmittūtur principalr̃ in offensam alicuius seu odiū sed p p commodū cōmittentium, vt falsare monetā seu fabricare falsam monetā. Itē latrocinia facere. Nā latrones non odiunt aliquē,sed diligunt ea alterius, & isto casu põt interrogari de socijs,& probat in l.diuus,supra de cust.reo.& l.ꝓuinciaꝝ.C.de fer.& l. fi.C.de malef.& mathe.ita intelligo l. q vlt. infra ti.1. Et ita itelligit.l.fi. supra ad exhib. qdam sunt delicta q̃ cōmittunt principalr̃ in alterius iniuriā,& odiū, & in istis ꝯfessus de se nõ debet interrogari de alijs,vt hic,& l.fi. C.de accus.fallit in casu d.l.si prius,supra ad Sylla. ex prædictis dico ꝙ fures põt interrogari de socijs,& de receptatoribus, & similibus arg.d.l.diuus,supra de cust. reo. Rõ ꝑdictoꝝ est qñ committit delictū in alicuius iniuriā,qa alios delinquētes põt accusare, sed nõ est ita in delictis q̃ non cōmittunt principaliter in alterius iniuriā. Ideo magis potest iudici inqrere, Dictū hoc Bart. sequutur But. Abb.in c.1.de ꝯfes. Alex. in add. in d.l. repet.dicit,ꝙ Saly.c. distinguit in alia mā,& idē Alex.sequit opinionē.Bart.in ꝯs.69.visa facti narratione,vol.2. Et Dec.in c.qm̃ in fi.de testi.Saly.in l fi.col 2.vers. sed Bart. C. de accus. dicit hanc distōnem Bart. sibi non videri veram. Nam,& si latro affectet res,& non personam nisi p p res tñ hęc affectio fit cum iniuria dñi. Ideo est, qui eos accusare potest. Et sic eius diuersitate attenta non deberet de socijs interrogari, quod tñ est falsum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia, & tñ de socijs interrogatur

vt

vt infra de malef.& math.l.fi.Item crim.lęsę
maiest. contra principem cõmittit,& tñ de
socijs interrogatur vt infra ad l. Iul. maiest.
l. pen. & fi. Quinimò in crimine homicidij
fuit interrogatus seruus de ꝯsocijs, & ꝓbat
in l. 1.§.fi.hoc ti.vnde dicit Saly.aliter distin
372 guẽdũ esse. †Et hoc modo,ꝙ aut ꝑsona in
q̃sita,vel accusata est seruilis ꝯdõnis,& tunc
de mãdatoribus vel ꝯsocijs interrogari põt
ea rõne, q̃a vt plurimũ tales ꝑsonæ vti me-
ticulosæ sine socij instigatu, vel mãdato non
ꝯsueuerũt grandia delicta cõmittere,vel attẽ
tare,ad hoc accedat l.cuicunq; circa mediũ,
supra de ser.fug.l.fi.infra ad l. Iul.maiest.&
supra ad exib.l.fi. Ad Syll.l.si certus,& l.pri.
& d.l. 1.in fi.hoc tit.q̃ oẽs in seruis loquun-
tur,aut ꝑsona accusata,vel inq̃sita est libere
ꝯdõnis,& est vtilis,& tũc in criminibus, q̃ si
ne socijs rĩr non committuntur, credi de so
cijs interrogari posse, vt ꝓuincia purget eis
arg.l.ꝯgruit supra de off.ꝑsid.& ad hoc acce
dant ll.q̃ dñt latrones interrogari, de socijs
vt l.pronunciaꝝ.C.de feri.& l.diuus . supra
373 de cult.re. † Cum.n.latrones sint,qui stra
tas aggrediunĩ publicas vt l.capitaliũ .§.fa-
mosos.infra de pœn. & hi soli non sunt sed
plures nec sine receptatoribus,ideo faciliter
lex ꝑmisit de eis interrogari , cũ vt plurimũ
sint ignoti,& occulti, Idẽ põt dici de falsifi-
cãtibus monetã vt l. 1. C.de fals. mon. cum
rĩr plures in eo ministerio sint necessarij ,
idẽ de eo qui ꝯtra Principẽ molliĩ , q̃a talia
non ꝯsueuerũt sine socijs attẽtari,in crimini
bus vero, q̃ sine socijs pluribus cõmitti so-
lẽt,tũc aut delictũ est ꝯtra salutem cõem om
niũ,& tunc de socijs põt interrogari vt l. fi.
C.de malef.& est rõ,quia ẽt ꝯtra socios in-
quirere intendit ad cõem salutem omnium,
nisi radicitus tale vitiũ extirpeĩ, saluus cõis
non habebitur , dictum hoc Salyc. sequitur
Barb.in addit.ad Abb.in d.c. 1.de confes. Et
Ang.in tract.malef.in verbo fama publ.col.
4.vers.q̃ro an particeps,trãsit cũ opinione .
Saly.Imo.in d.c. 1. de ꝯfes. dicit,ꝙ hęc ratio
Bart.de qua supra forte non est multũ gña-
lis,quia ẽt passus furtũ vel robariã verisimi-
liter procurabit punitionem,& ideo vr̃,ꝙ ra
tio sit odium ipsoꝝ latronum, vt l. prouin-
ciaꝝ.C.de feri. Itẽ maleficus in alienũ odiũ
suã maleficia facit,& tñ interrogaĩ de socijs
l.fi.C.de malef. Item crim. læsę maiest. ꝯtra
Principem cõmittitur, & tñ de socijs inter-
rogatur vt hic,& in l. 1.in fi.C.ad l.Iul.ma-
iest. Itẽ in crimine homicidij seruus interro
gatur de ꝯsocijs l. 1.§.fi. hoc tit. Si volumus
verba Bart.ita simplr̃ intelligere ꝓut intelli
git Saly.fuisset crassa deductio ꝑ Bart. si ꝑsu
meremus , ꝙ ignoraret hoc ꝙ ex furto rei
alienæ nõ fiat iniuria dño . vnde põt saluari
Bar. ꝙ bene intellexit distinguẽdo,ꝙ princi
paliter fiat ad cõmodũ propriũ,& non prin
cipaliter ad iniuriã,Nã Bar.in l.ambitiosa .
infra de dec.ab ord.facien.ĩ cognitione prin
cipalitatis distinguit ꝙ aut est principale or
dine,naturę,vt est iniuria facta filio, vt prin
cipali. & sic ipsius filij est post sit patris , cui
cõpetit actio iniuriaꝝ,& iste est ordo naturę
demõstrãs iniuriã principalr̃ in filium.Alio
modo ꝯsiderari fm ordinem intellectus , vt
principalr̃ dicaĩ respectu finis, vt est in fide-
iussore, vel mãdatore q̃ obligaĩ respectu rei
principalis.Nã dato q̃d primo obligeĩ fide
iussor,& mãdator,attñ finis est,vt obligatio
sit facta post reũ debitorẽ , & illud est princi
paliter in facto,vt reus obligeĩ, & postea fi-
deiussores,vnde in casu nr̃o possumus dice-
re Bart. ꝯsiderasse principalitatẽ respectu or
dinis naturæ,vt q̃ furto subtrahit, q̃ falsam
monetã fabricat,illud agit principalr̃ ꝓ eius
vtilitate,& comodo dato q̃d postea oriaĩ in
iuria in ꝑsonã principis , vel in ꝑsonã dñi ,
& iste est ordo naturæ ꝯsideratus ꝑ Bart. in
secũdo ẽt capite daĩ iniuria ẽt principalr̃ re
spectu animi iniuriãtis,& hoc modo posset
saluari decisio Bart. vt ꝑsona dñi,& princi-
374 pis sit secundario nõ aũt principalr̃ . † Ad-
uerte q̃d possumus attenta ea dispõne, q̃d
ex ꝯsuetudine fiat interrogatio in omni ca-
su vt dicit Gand.siue Bart.in tract.de qõ. in
4.col.& Iac. de Bel. in sua prac. crim. in tit.
de quæst.col. 2 t .vers.iuxta hoc q̃riĩ,& atten
ta ea consuetudine quæ est in tota Italia, ꝙ
iudices de quocunq; casu pñt inq̃rere , & in
q̃runt vt ꝑ Gand.in tract.malef.in rub.qũo
de malef.cogno.ꝑ inq̃sit.col. 1.vers.sed ho-
die,& Alb.in l.ex q̃dẽ col.3. vers. de ꝯsuetu
375 dine tñ .C. de accus. † Distinguerẽ in hac
mã , ꝙ aut sumus in accusatione , & in alijs
casibus, in quibus proceditur virtute accusa
tionis, & tũc interrogatio nõ possit fieri de
ꝯsocio,& ita loquaĩ tex.in l. fi. C. de accus.
eo maxime q̃a oĩa,quæ geruntĩ per iudicem
ꝓcedendo sup accusatione,fiũt ad instantiã
376 accusatoris. †Nec põt iudex procedere ad
torturam

torturam in iudicio accusatorio, nisi sit facta instantia p accusatorem gl. in l. quicunque. in verbo oportet. C. de ser. fug. Bal. in c. 1. in §. iudices, de pac. tenen. & ẽt nimis graue esse, q plures psonæ interponerẽt in eo iudicio accusatorio, & onus non debet imponi nisi volenti, & sic in casu accusationis nõ dabitur iterrogatio de ɔsocijs ne fiat iniuria, & grauamẽ ipsi accusatori. Aut sumus in casu, in quo iudex pcedit ex inqsitione, vel in eo iudicio, ex quo nullũ grauamẽ inferẽ accusatori, sed totũ pendet ab offõ iudicis, & tunc iterrogatio fieri possit de ɔsocio, qa ad offm iudicis spectat expurgare ciuitatẽ malis hominibus l. ɔgruit. supra de off. præsi. & ideo pcedendo ex offõ poterit interrogare de cõsocijs, & ad hoc faciunt oĩa iura q̃ adducunẽ p illo parte, & eo casu, in quo interrogatio de socio fit. primo text. in l. diuus, la 2. supra de cust. & exhiben. reo. loquiẽ in casu inquisitionis, dũ vult. q Irerenarchię debent captis latronibus eos interrogare de socijs, & receptatoribus, & sic ibi non pcediẽ p accusationem sed ex offõ, eodẽ modo in l. puinciaꝶ. C. de feri. dicit pcedi ɔtra latrones diebus festinis, & sic ordine iuris non seruato ob id, quia pcediẽ ex offõ text. in l. fi. C. de malef. & math. admittit interrogationem de socio eo, qm̃ in eo crimine dato q in eo casu sit instituta accusatio, nõ pcediẽ super accusatione ob id, q accusator teneaẽ in aliquo, neq; ĩ eo delicto põt grauari ex noĩatione sociorꝰ: qa non teneẽ de calũnia accusator, neq; hẽ tanq̃ delator, sed pmium consequiẽ vt est text. in l. nullitas. C. de malef. & math. & in simili est tex. l. nulli. C. de episc. & cler. in fin. tex. in l. q vltimo, infra de pœn. loquens de eo, q dãnatus fuit ad bestias, intelligi põt in eo casu, in quo iudex vult pcedere ex offõ inquirendo, non aũt ad accusationem. Sed aduerte, q Bart. in l. maritus. eo. tit. dicit qđ deponẽs in casu illius l. non facit indicium sed qualẽqualem psumptionem. vt dicam infra, & intelligendus est qñ pcediẽ ex offõ. Eodem modo tex. in l. fi. supra ad exhiben. Item, & tex. in l. 1. C. de fal. mon. loquunẽ, qđ, & si deẽ accusator, non tñ teneẽ in aliquo virtute accusationis, sed hẽt pmium, neq; teneẽ ex calumniatore, nec pœnam patiẽ, ideo fit interrogatio de socio ita est tex. in d. l. 1. de fal. mon. text. in l. 1. §. 1. hoc tit. loquens de seruo q finxit crimen in se, & mentitus est, põt intelligi duplicitet in eo, q dicit, interrogationem fuisset factam de socio primo, qa ibi interrogatio erat facta p liberando ipm seruum, quia dubitabiẽ, q delictum imputatum non esset verum. & ideo interrogatio fit ad liberationem, & sic ad finem bonum, & exinde admittiẽ ita intelligit illum text. Alb. in d. l. fi. C. de acc. vel alr̃ possumus intelligere q ibi pcedebaẽ inquirendo ɔtra seruum, nec erat accusator, cũ ipsemet crimẽ finxisset tex. in l. prius. supra ad Sylla. intelligi debet q fiat interrogatio de cõsocijs pp nãm criminis, & S. C. Syll. p qđ pcediẽ ɔtra oẽs seruos de qbus est suspicio. & prius interrogant de eoꝵ criminibus, & postea de ɔsocijs, & possumus dicere put dicit Bart. in d. l. repeti q illud est speciale vt serui interrogenẽ de ɔsocijs, vt hĩ in

377 eo. tit. ff. & C. ad Syll. † In ea qõne. An dictũ socij faciat indicium ad torturam, quia Doc. cõiter ɔfundunt isto casus, ideo videbimus.

378 † Primo, an noĩatio facta p reum in tortura faciat indicium ɔtra noĩatum in illis casibus, in qbus de iure pmissa est noĩatio. Secũdo, an faciat indicium in illis casibus, in quibus non conceditẽ noĩatio. Tertio, an socius tanq̃ testis, assũmptus non vti reus faciat indicium ɔtra noĩatum. In primo casu Saly. in l. fin. C. de accus. dicebat q talis depositio, & noĩatio socij non faceret indicium, eo, qa est criminosus, ideo repellendus, tũ ẽt sit particeps criminis. Ideo eius dicto non sit standum l. si filius. C. de lib. cau. & ibi not. Item qa militat rõ de qua in d. l. fin. Contrarium tñ determinat dicens, q ex eo dicto solo, & noĩatione non oriẽ indicium ad torturam, sed oriẽ iuncta psumptione, seu indicijs, quæ erant ɔtra ipm reum. Ex qbus indicijs oriẽ verisimilitudo ɔtra ipm noĩatum, nam si nõ fuissent indicia existentia ɔtra reum, is non fuisset positus ad torturam nec interrogatio subsecuta, & hoc modo intelligi debet dictũ Saly. in d. l. fi. ver. qro nunc, dum dicit q non debet torqueri reus sup socijs, nisi cũ socios negaret, & legitima præsumptio esset contra eum, q socios sciret, & vbi de eius sciẽnã nõ est psumptio iusta torqueri non debet, & eodem modo non fit interrogatio specialis, nisi ɔtra eum ɔtra quem interrogaẽ ɔtra præcedat legitima psumptio. vnde si fur seu latro ɔtra quẽ erant indicia de spoliatione, sobtratione, & furto, q̃ delicta verisilr̃ non pñt fieri in eo casu, nec sũt ab vno solo, & hic talis in

dictatus

dıciatus de his delictis; si ponitur ad torturam,& nominat socium,coniungitur verisimilitudo oriẽs ex primis indicijs insimul cũ dicto rei nõnati,& ex tali coniunctione oritur indicium ad torturam ꝯtra nominatum, non aũt intelligi debet dcm̃ Saly. vt noiatus habeat indicium ad torturam exñtibus alijs presumptionibus ꝯtra ipm̃,sed sufficit nominatio facta,p̃supponendo,ꝙ ille,qui est tortus,sit legitime tortus,& intrapositi Doc. tenent indistincte dcm̃ correi in p̃dictis casib. facere indicium ad torturam, & istud tenuit Cyn.in d.l.fin.But.Abb.Imo.in c.1. de ꝯfes. Bart.in trac.de qõ.col.4.vers.sed nunqd,qđ ẽt positum est in operibus Gan. de malefic. in tit.de qõ.d.vers.sed nunquid, sensit Alex. in cons.89.uiso themate col.2.vers.quinimò vol.3.quis Hipp.in d.§.dilig.num.60. adducens multos pro ea opinione, ꝙ requirãtur p̃sumptiones ultra ꝯfessionem, & præcipue Imol.in d.c.1.de ꝯfessis qui tñ indistincte tenet opinionem iam dictam, ꝙ noiatio sola faciat indicium ad torturam,& Aug.de Ari. in addit.ad Ang.de malef.in verb fama pub. num.31.male allegat Gand.& Guid.de Suz. in suo tract.qđ requirant,alia indicia penes dcm̃ torti, quia simplr̃ loquuntur indicium facere,qđ tamen intelligo vt supra. Rõ põt esse,quia videmus ll. ꝯcedere in casibus iam dictis, interrogationem posse fieri de socijs legitime,tñ vt supra si indiciũ nõ oriret habile ad torturã,frustra lex uoluisset,ꝙ interrogatio fieret, & ideo ad hoc (vt talis dispõ effectum habeat) necesse est dicere oriri indi-
379 cium ad torturam. † Cũ lex,& eius verba intelligi debent cum effectu.l.pen.§.pen.supra ne quis eum q. l.1. supra qđ quisq; iur. gl.in c.fi.de spons. sed aduerte ꝙ l. q vltimo allegat̃ p Bart.& Bal.& Rom.ꝙ faciat qualequale indicium,ideo in hoc casu distinguit rẽ ꝙ aut reus legitime interrogat̃, q a p̃cedunt indicia de ꝯsocijs in gñali, vel speciali interrogatione,& tunc oriatur indicium, aut nõ præcedunt alia indicia,& tunc faciat qualem qualem præsumptionẽ,& hoc modo intelligat̃ d.l.qui ultimo,& qđ dicit Bart.in l.maritus,hoc tit.& Bal.in l.seruos.C. de test & Rom.in l.& si certus,supra ad Syll. volentes ꝙ ex d.l.q vltimo oriat̃ qualequale indiciũ.
380 † Reqritur hoc tñ primo,ꝙ talis confessio sit facta,seu noiatio in tortura,aut statim deposito reo de tortura, alias non valeret arg.text.in l.petens.C.de pact.Ita tenet Alber.in d.l.fin.C.de accusat.Ea ratione quia.
381 † Personæ turpes,cum in testimonium recipiantur coꝝ dicto sine tormentis non creditur.l.ob carmen.§.si ea rei ꝯditio supra de testi.Et per hanc rõnem idem tenet ꝯsuleñdo Raph.Fulg.in ꝯs.173.in causa inquisitionis, col.1.vers.quidam Doct. allegat tex. in §. si vero ignoti,in authent.de testi. & Hipp. in §.diligenter,in sua pract.num.62. similẽ rõnem adducit p tex.in c.illi qui.5.q.5. & in c. in primis.2. q.1.gl.in c.cum p. de acc.Alex. in consil.11.circa primũ, colum.2.volum.1.
382 † Secũdo requirit̃,ꝙ interrogatio fiat generalr̃ p iudicẽ de ꝯsocijs, nã si particularis fieret interrogatio diceret̃ suggestio.l.1.§. q qõnẽ,supra hoc ti.gl.in l.prius,& in l.si certus supra ad Syll.Dy.in d.l.fi.C.de acc. & Salyc.ibi col.fi.q dicit nõ deueniri ad interrogationẽ particularẽ,nec ad spẽm nisi ꝯtra aliquẽ in spẽ sit legitima p̃sumptio,vt dixi sup.
383 † Qõ, & difficultas oritur, an reus facta noiatione in tortura de socio debeat iurare dicta p eũ esse uera Hip.in sua prac.in §.dil. num.62.dicit iurare dr̃e,& ꝙ assessores erãt i hoc in non deferendum iurm̃ reo.mouetur.
384 † Quia depositio sine iur̃o est nulla.l.iusiurandum.C.de testi.c.tuis,eod.tit. item ẽt, ꝙ utraq; pars velit,non põt testis deponere sine iur̃o Ang.in l.si vacantia.C.de bo. vac. lib.10.Fely.in c.signãsti de homic. item quia ẽt ꝙ sit cõmissa causa alicui, fm̃ eius ꝯsciam terminãda, requiritur iurm̃ ex mente Ang. & Paul.de Cast.in l.de pupillo.§. qui apud. supra de ope.no. nun. Item summus Pont. non potest tollere,nec dispensare cum iur̃o, vt testis sine eo deponat cap.ꝯstitutus,& ibi nor.de rescript. & cum reus exñs in tortura habeat manus ligatas nõ potest iurare,ideo eius dcm̃ non ualebit.In hac q.existimo reũ non dr̃e iurare, & eius dicto standum esse de noiatione facta consocij in tortura in casib. concessis ad interrogandum,nam Abb.in c. 1.de confess.ut Alb.de Ros.in d.l. fin. C. de acc.dñt magnã esse dr̃iam, ꝙ deponat tanq̃ testis,vel ꝙ deponat tanq̃ reus, & ideo cum reus deponat non uti testis, reqsita necessario in teste non adhibenda sunt in personã rei,& sic iurm̃ non erit necessarium,cum lex statuat in teste iurm̃ dari,in reo,autem nihil aliud dicat,nisi interrogari, nec de iur̃o aliq̃ sit determinatio.& exinde cum diuersitas sit

inter

inter ipsos, diuersum ius statui debet nec de vno ad aliud licita erit argumentatio.l.Pap. exuli.supra de minori.Demonstratur etiam hoc verũ, quia depositio in tortura excedit dcm̃ testis in aliquo, & dcm̃ testis excedit dcm̃ rei in tortura,nam si plures fuerũt ɔsocij,q deponant de altero socio in tortura ex dicto plurium noiatus non habebit ꝓ conuicto,& ex dicto vnius ɔtra se habet indiciũ ad torturã sensit Bar.& ibi gl.in l.1.§.idem Corn.hoc tit.Et Bal.in l.qm̃.C.de test. vol.

385 † Quod ex quatuor ɔsocijs tres nõ ꝓbẽt ɔtra quartum delictũ cõmisisse, determinat ẽt Alb.post Gab.de Ossel.in tract.de fam.in l.fi.2.col.C.de acc.& in hoc casu si plures testes deposuerunt de uisu, probant plene, & habebitur reus ꝓ ɔuicto,rõ est. q a qñ sunt plures correi, est vna tm̃ qualitas indicij, & ad hoc vt indicia dicanẽ plura,reqrit̃ diuersitas inter vnũ & aliud, non aũt q sint eiusdẽ gñis,put sunt plures socij,q faciunt vnũ,& idẽ indiciũ,secus in plurib. testib. q a vnusq.sq; deponit ex sensu suo,&si bonus fuerit, qlibet pars minus semiplena ꝓbõne dr̃ facere dicta l.cum probatio, supra de probat.

386 † Quod aũt indicia debeant esse diuersi gñis sensit Bar.in l.vnius.§.1.hoc tit.& Par. de Put.in trac.synd.circa fi.in uer. viso de re petitione,ꝑterea videmus q maior virtus est in eo q deponit in tortura q q sit in illo, q deponit tanq̃ test.s. Nã deponens in tortura nõ est bonus,q a socius criminis non est idoneus,q a deliq t,põt repelli, quia infamis saltẽ de facto,& ipse solus facit indicium ad tortur.ã,vt dcm̃ est supra. & tñ testis vnus de visu,nisi habuerit qualitates predictas, ut sit bonus,idoneus,nec repellat non facit indicium ad torturã,vt vidimus supra in indicio de teste de uisu, & sic illa duo reus, & testis hñt se uti excedẽtia,& excessa.Preterea reus põt dicere ɔtraria in eius dicto, & tolerat .l. nemo,supra de exc.& dixi supra in vers.men dacium.qd' non est in teste,ut ibi. Nõ obst. q̃ adducunt in contrarium,q a loquunt̃ in teste in quo de subba requiritur iurm̃, secus in dicto rei,q a hoc tm̃ ɔceditur à iure, vt inter rogetur ꝑ iura iam dicta . Istud q iurm̃ non reqratur sensit Alex.in cons.89.in 3.volum.

387 † Tertius casus est, qñ interrogatio fit in ea ꝑsona q̃ de iure interrogari non põt,difficu'tas est, an faciat saltẽ ꝑsumptionẽ, ꝑ quã iudex possit inquirere. Dec.in ɔs.189.in ꝑcip. Laetatus sum,tenet q si reus fuerit interrogatus in illis casibus in q bus iure interrogari non põt,q non faciat ꝑsumptionem vt in quirat̃.allegat multa ɔsilia Fulg.idem voluit Hipp.in sua pract.in §.dilig.num.67. Contrarium puto verius,q a cõiter Doct.tenẽt iudicem ꝑ talem dispõnem posse inqrere, vt voluit Host.Io.And.But.Abb.Anch.in d.c. 1.de ɔf.ꝑ illum tex.& hoc si depositio sit facta in tortura,vel post torturã statim,idẽ voluit Saly.in d.l.fin.C.de acc.Ang.& Ro. qui dicit hãc esse cõem in l.& si certus. supra ad Syll.qd' idem voluit Imo.in d.c.1.de ɔf.subdens,q si fama ɔtra noiatum insimul cũ dicto correi, sufficiens erit indiciũ ad torturã.

388 † Tertio casu qñ aliquis deponit tanq̃ testis,& noiat aliquem in socium, vel deponit ɔtra ipm̃ socium , eius attestatio vti à delinquente facta inducit qualẽqualẽ ꝑsumptionem,ita not.Abb.in d.c.1.de ɔf.dicens aequiuocum esse in hac mã socij criminis, idem velle disponere in reo,qd' in teste,quẽ sequitur Dec.in c.qm̃,in fi.de testi.vbi multa adducit,& pro eadẽ snia est tex.in c. 1. de testi. lib.6.& in l. qm̃ .C. de testi.nec in hoc casu facerẽ eam drĩam, quam multi faciunt, & de qua supra distinguẽdo, q aut deponit in eo casu,in quo non possit interrogari,vt tũc sit verũ,q iam dixi , aut si posset interrogari de ɔsocio tũc faceret indiciũ,q a dico Abba. optime hũc casum vti separatũ à ꝓcedenti posuisse: nã si deponit tanq̃ testis,& extra torturã,non debet facere indiciũ,cũ reqrat̃ torturã ut dixi, nec alr̃ ei credat̃, nisi dicamus.

389 † quod ẽt qñ talis socius assumitur tanq̃ testis debeat torqueri,iuxta l.ob carmẽ.sup. de testi,& gl.in l.3.§.lege Iul.in ver.palã,co. ti.de tes.tũc.n.si poneñ ad torturã optime distigueñ,an sit casus,i quo possit interr.nec ne.

390 † Mortui depositio an faciat indicium ad torturam Bart.Bal.& Rom.in l.si quis in graui.§.si q s moriens,supra ad Syll.dñt per illum tex.indicium nõ oriri adducit gl. in l. mr̃.C. de cal. q̃ appellat dcm̃ defuncti vilem ꝑsumptionem.& gl.in c.lras,de praesump. in princ.dicens dicto morientis non esse credẽdum,& Bal.in ver.vasalli in ti.de pa.ɔst.dicit morientẽ non esse S. Ioan. Baptistam, & rõ redditur quia si dcm̃ morientis probaret, esset testis in causa propria, qd' à iure ꝓhibet l.nullus,supra de test.l.oẽm.C.de testi. in cõtrarium, q imò eius dicto sit credendum.

† Quod

391 † Quod quis non debet esse immemor, nec præsumitur salutis æternæ.l.fin. C.ad l. Iul.repet.c.sanc.1.q.7.adducitur glos.in l.1. C.de fal.cau.adie.item & ratio, ɔfessio sine causa facta non valet sm Bar.in c. si caut. de fi.instr.cum ēt a cōiter accēntibus,ꝙ de breui moriturus non vult esse mendax, & tenētes hanc partem rñdent ad tex.in d.§.si quis mo riens,ꝙ illa verba intelligantur nō esse credendum quo ad ɔdemnationē, & sic in potiori significatu.§.sed quoties. Inst.de iur. nat. l.1.§.qui in perpetuum. supra si ager vecti. vnde Hipp.in § dilig in sua pract. distinguit ꝙ aut ille, qui moritur grauat aliquem eius dcm, & tunc si cognoscitur, ꝙ non est boni sensus,aut sinceri intellectus, dcm eius non attendit per tex.in l.hac ɔsultiss.§.at cū humana fragil.C.qui test.fac.poss.in l. iub. C. de testa. Aut est boni sensus, & tunc, aut alr pōt probari delictum, q̃ per eius dictum, & tunc dicto decedentis non statur,& ita procedat tex.in d §.si quis moriens, aut nō pōt fieri probatio de delicto nisi ex dicto decedentis, & tunc faciet indicium, ea ratione,
392 † Quia multa ɔceduntur,& testes inhabiles admittunt ad hoc,vt veritas habeat.l.qm .C.de hær.Saly.in l.ea quidem .C. de accus. Item multa ɔceduntur ne delicta remaneāt impunita iuxta.l.vulner. supra ad l. Aquil.
393 † Item asserenti de gestis à se plene credit Paul.de Cast.in l.qro.supra de ædil. edic. & in l.qcunq;.C. de ser.fug.& q̃ ponit Ia. in l. j.§.si abñs.supra si ex nox.cau.aga.In hac q. credo indicium non oriri ex dicto defuncti, qa tex.in d.§.si qs moriens nō vr hoc ,pbare vt dicam indistincte.Nec obst.rō Hipp.ꝙ ɔfessio pudicet,qa verꝫ est,vt dñt oēs Doct. in d §. si qs moriens, ꝙ ad sui præiudicium statur ɔfessioni morientis,sed nō in alterius dānum,& ita ɔcludunt oēs ibi, nec est verꝫ, ꝙ tex.ille debeat intelligi,ꝙ non credat quo ad diffinitiuā,non autē quo ad indicium, qa indicium est pars ,pbōnis minus tñ semiplena,si non credit,& remota est ,pbō gñalr,ergo & indiciū,qd est spēs ,pbōnis,cum remoto gñe remoueat,& quælibet eius species .l. fundi.§.fin.supra de fum.instr.cum alijs.Nec ob. rōnes,ꝙ multa concedantur, ut delicta puniant, & veritas habeatur, qa hoc nunq̃ ɔceditur à iure,ꝙ quis possit deponere in facto proprio,& ,p exequenda eius opinione, vt sibi aliqualr credat, & testis deponens de gestis à se deponit ad beneficium, & cōmoditatem alterius,non suijpsius,vt in casu nostro.& falsum est,ꝙ plene ,pbat, quia requirunt alia indicia,& adminicula,vt ,p Paul.de Cast.in d.l.qcunq;, & ,p Ias.in d.§. si abñs.
394 † Aduerte ꝙ tex.in l.si quis in graui. §. si quis moriens,pōt intelligi in eo, ꝙ dicit nō esse credendū si moriēs dixerit,vt illa dictio, si moriens,stet ɔdōnalr, q̄uis gl. alr ibi sentiat.vt si in articulo mortis exñs dixerit hoc ꝙ sit vim passus à seruo,non credat ea rōne, qa exñs in eo statu mortis p̄sumit non sanę mentis,nec sinceri intellectus,& ideo eius dicto nō stat iuxta d.l.hac ɔsultissima.§. at cū humana fragilitas,& d.l.iub. & hoc suadent verba tex.nam sufficiebat,ꝙ I. C. dixisset,si qs moriēs semel,& in prin. sed qa noluit demonstrare quo tpe in particulari non sit credendum,dño,expressit tps dicens,si moriēs, q.d.si non moriens,& sic in articulo mortis non exñs hoc dixerit,sibi credatur,vt dicam infra,& expō glo.in hoc casu non pōt stare, vt dicamus sm eam,ꝙ q̄uis sit in artic.mortis,non credatur,qa nec crederet,si nō esset in articulo mortis,vt ipsa innuit,qa hoc nō est verꝫ cum sit credendum dño vulnerato,& non morienti de seruis ipsis,& ideo ,p contrarium si vulneratus mortifere supuixerit ,p aliquod tps, & fuerit cōquestus de seruis, & dixerit à seruis interemptum sibi credat vt in l.1.§.fin.eod.tit.ad Syll.ea rōne,qa super viuendo post vulnera præsumitur in bono sensu,& qd dicat veritatem,& ei est credendum: nam si hr supplicium ex S. C. Syl. contra seruos ex eo solo, ꝙ fuerint sub eodē tecto.l.1.§.qōnem,cum §. seq. & §. si qs in villa,& hoc ex eo solo,ꝙ est sinistra suspicio ɔtra seruos de morte dñi,tanto magis dicendum est,si ipse dñs dicat se fuisse vulneratū à seruis. quia hoc casu cum agatur de re propria,& de seruis ,pprijs,ipsi erit credendum, cum nā.r quis nō p̄sumat velle ɔsumere suū l.cū de indebito,supra de ,pb. Sed aduerte, ꝙ mihi vr,ꝙ ista argumentatio, quā faciunt Doct.ex dispositis in tit.ad Syll.ꝙ decidatur ɔtra liberam personā illud idē nō sit bona.
395 † Quia facilius ,pcedit ɔtra seruū maxime ,ppriū ɔquerētis & occisi,q̃ ꝙ ,pcedat ɔtra liberꝫ,quo ad torturam,& quo ad alia, ut est tex.in l.si qs,& in l.ex lib.hoc ti.noc.Bar.in l.1.§.si ser.i pr.hoc ti.& iō arguere de seruo ad liberꝫ nō vr bonum,qa nō est par ratio.

† Denun

395 † Denunciatio decani, seu cêtenarij. An faciant indicium ex eorum denũciatione, quãq; proponuntur isti denunciatiores ad manifestandum maleficia, q̃ fiunt in ciuitate, & in utilis, vt quotidie seruatur, & tunc istorum denunciatio facit qualequale indicium, ex quo pôt iudex pcedere ad inqsitionẽ, ita inte.lr l.diuus, la 2. supra de cust. & exhib. re. & hoc determinat Bar. ibi in 3. q. idem uoluit Saly. in l. ea quidem, in princ. in 10 q. C. de accus. adducens pro hoc tex. ibi, & tex. in l. 1. C. de dec. lib. 10. & Alex. in cons. 1. in causa inqsitionis formatæ, col. 2. vers. accedat, vol. 3. & pro præsumptione innocentiæ ponit eam Cæp. in cons. 3 t. super homicidio. col. 1. ver. prima est, & Ang. in tract. malef. in verb. nec non ad denunciationẽ col. 6. ver. q̃ro an denunciatori, & Hipp. in pract. in prin. nu. 19. & in ꝯs. 6. num. 9. Qũq; præponunt ad inueniendũ delicta, & tunc in grauib. ipsis nõ credit, nisi uti testib. aut in leuibus, & si ppositi fuerint p formã statuti ad inueniẽdũ arma. & tũc ipsis credit, ut p Bar. in d. l. diuus, & p Ang. addemus in loco prædicto, vbi uideas.

397 † Incantationes, seu diuinationes quæ fiunt per astrologos, geomantes, & per istas mulierculas ex inspectione aquæ benedictæ, vel speculi, uel cũ forcipe, & cribro, vel simi. sortilegijs, an faciant indicium, ut si dixerint Titium fuisse furẽ vel homicidam, Bru. in d. tract. ind. col. 13. vers. quæro an diuinatio dicit, q talib. non est adhibenda fides. l. item apud Labeonẽ. §. si q s astrologus, supra de iniur. & ibi Ang. hoc tenet, q indiciũ nõ faciunt ad torturam, subdẽs, q iudices caueãt, vt non errẽt moti ex diuinationib. l. verbum pcib. C. de inf. dicit tñ Brun. q Bal. in quodã suo ꝯs. tenet, q licet ars maleficiorum sit reprobata. l. nemo. C. de malef. & math. tñ qñq; pmittit, q maleficiũ tollat p aliud maleficiũ, si alio modo n n pôt, quã p incantationem dæmonum, ut no. p Io. And. de Rip. in sum. ꝯfess. in rub. de imp. ligam. tñ non debemus recedere à Deo quidqd ore pferatur, cum licitum est aliqñ de aqua turbida viuere, ubi deficit clara, & medicinæ sumuntur rõne sanitatis non delectationis, ꝯcludens, q quis ars diuinandi sit reprobata, tñ ubi magnum scandalũ immineret nec Deo, nec hoib. reprehensibile vr̃, si fieret, & operabit ad inqsitionem nõ ad torturã, & si diuinator aliquẽ inculpat, poterit iudex p illo mittere, & videre, qua cum ꝯstantia aut trepidatione, aut quo palore, aut rubore loquat, & exinde sumere indicium veritatis, & illud seqtur Hip. in sua pract. in §. dilig. num. 181. ponẽs exẽplum de cadauere emittente sanguinẽ ob superuenientiam homicidæ, qd' dicit vidisse, & practicasse. Aduerte q pcedens decisio nõ videtur al quo modo mihi uera, vt non tm̃ indiciũ non oriat, sed nec suspicio, p quã iudex possit moueri ad inqrendũ, seu alio modo pcedendum, cũ sortilegia sint omnino phibita.

398 † Nec pro inueniendo furto ecclesiæ pôt fieri incãtatio aliqua, ẽt sine dæmonũ inuocatione, put est tex. in c. 1. & 2. de sort. Et Abbas, & Io. An. in d. c. 2. q dñt non esse licitũ ꝯsulere istos diuinatores, seu sortilegos, ẽt si hoc fiat sine inuocatione dæmonũ, ea rõne.

399 † Quia occulta solus Deus scit, & est secretorum cognitor, & iudex c. erubescã. 32. dist. vñ dicimus, q ecclesia nõ iudicat de occultis, & cũ nõ possit pbari, discretus iudex se nõ intromittit, sed diuino iudicio relinqt. l. & si restituant. §. fi. supra de iud. vbi Bal. dicit p illũ tex. q iudex debet iudicare sm ꝯsciam, q̃ cadit in hoie ipso tanq̃ iudice, & licet Deus oia nouerit, non tñ sic euenit in homine.

400 † Præterea sortilegi sũnt infames, & repelluntur à testimonio, & ab accusatione, & puniuntur faciẽdo sortilegia, & grauiter peccant vt in d. c. 1. & 2. de sortil. & id d. l. itẽ apud Labeonẽ. §. si qs astrol. supra de iniur. vbi post illud, q iniuriã faciat, & cũ eo agi possit subdit tex. q ꝯtiones eũ tenẽt, & ibi gl. in verb. ꝯtiones dicit vltore gladio puniẽdus, vt d. l.

401 nemo. † Quo itaque pôt iudex admittere sortilegũ, & ex eo accipere fundamentũ ad inqrendum, cum non tm̃ eos reijcere debeat, sed ẽt punire, & sic vñ pœna dr̃et dari p iudicem, inde iudex accipere debeat fundamentum, arg. eorum quæ hñr in l. non dubium. C. de legi. & l. memin. C. vñ ui, ibi, ne inde iniuriarum nascatur occasio vnde iura nascuntur.

402 † Eo maxime quia uterq; iudex tam secularis, q̃ ecclesiasticus pôt cognoscere de tali crimine, & acerrime punitur p ius ciuile, & locus est pueniioni inter eos, ita no. Abb. in d. c. 1. de sortil. in vers. credo ẽt allegat to. tit. C. de malef. & math. vbi puniuntur vltimo supplicio, de iure vero canonico si sunt uiles fustigant, si liberi, & honesti dãnant ad ppetuos carc. c. ꝯtra idol. 26. q. 5. Rom. in sing. 660. incip. Tu scis, ex quibus concludo, q ex tali

tali re ꝓhibita,& punibili nō pōt,nec debet iudex sumere fundamētū ad inqrendū. Nō ob.exēplū traditum ꝑ Hyp. ꝙ sanguis exijt ex cadauere supueniente interfectore, qa il lud nō ꝓuenit ex incātatione,aut sortilegio sed est quoddā miraculū,& ab occulto ꝓcedens.de quo dicam infra in indicio signi.

403 † Iudex si vidit, an si sit indiciū ad torturā,vt puta si interfectus fuit homo in platea & iudex vidit nullis alijs existētibus ꝓbōnibus,dicas ꝙ non,ꝓut uoluit Spec. in tit. de sent.& his q ipsi sequun.§.qualr versi.itē de-

404 bet ferri dicēs.† Quod iudex debet ꝓcedere fm allegata,& probata, & non fm ꝯscientiam.c.iudicet.3.q.7.l.illicitas .§.veritas,supra de off.præs. & per illum tex. dicit in casu præmisso, qn̄ iudex vidit occidentē Spec. d.§.item debet,ꝙ Azo.& Accur.cōsulti rñderunt ꝙ potestas non potuit ponere illum ad qōnem qđ dictum sequit Bald.in l. fi. in prin.vers.item qro.C.de appellat. Quod intellige fm qđ ipsemet Spec.in tit. de notor. crim.§.fi.vers. Petrus de Samia,vt procedat qn̄ est notum iudici, quia in faciem eius solū homicidiū ꝑpetratum sit , secus si alij cū ipso iudice fuerint q possint delictū ꝓbare , & tunc fm qualitatem probationum oriet indiciū, vel plena. ꝓbō,& ita intelligit tex. in §.qn̄.2.quæstio. 1. Puto tamen,quod iudex ex ea visione poterit inquirere, super delicto,& procedere contra eum,quē vidit.

405 † Nomen malum facit indicium in gñe contra illud hñtem , vt est tex. in c. 1. & ibi Ioan.And.Card.& Imol.in verb. Bellial. de depo.& dicit Ioan.And.in c. cum fm,de pb. ꝙ si nomina dicent emi bona essent emenda magno precio.& dicit Abb.in ꝓœ. decr. col. 2. vers. ideo quæro, ꝙ ex turpi nomine qñque oritur sinistra suspicio. credentes nō nulli illud nomen fuisse impositū ab euētu , & ibi Felyn.nu.32.dicit post Doct. ꝙ ex malo noie orit sinistra suspicio per ea,quę hñr in tex.& gl.in l.facta.§.si in danda. supra ad Treb.vbi multas auctoritates adducit &Ias. in rub.sol.matr.num.16. Et Par. de Put. in tract.de synd.in verb.mādauit col.8.ver. qn̄ delictum , dicit verum esse malum nomen facere suspicionem,& indicium,si cum eo cō curreret mala fama (vt puta) ꝙ esset homo malæ famæ , & vocaretur rampinus .

406 † Physionomia mala. Et hæc gñat suspicionem in gñe, & oritur præsumptione mala nā,& vitiata, non quantum ad pręsumendū in specie de speciali , & determinato delicto,bona aūt physionomia prodest,vt voluit Bald.in l.2.in ver.q aūt C.quor. appel. nō recip.& dicit Par de Put.in d.trac. i verb. mādauit col.8.ver. qn̄ delictū,bis indiciū fecisse ꝑ physionomiā vt vnū hñtem bonam physionomiā iudicauerit innocentē, & aliū hñtem malā physionomiā iudicauerit nocētem,& furem , & ita reperit veritatem esse .

407 † Signum facit qñq; indicium(prout voluit Cic.lib.2.ad Hæren.in c. in causa coniecturali in verb. argm̄ dicens) num qui strepitus,clamor,crepitus exauditus sit, & Par. de Put.in d.tract.synd.in d.verb.mādauit,in fi.volēs,ꝙ si repeniat occisus puer in vna domo,& vicinus dicat, ꝙ per dies ante audiuit vnū puer̄ ibi plorantē, & hæc ꝓbatio valet ꝑ viā signi,ꝑ ea q no.ꝑ Bart.in l.de pupillo. §.si qs ipsi proti.supra de no.ope. nun. & ꝑ Bald.in c.cum terra,in fi.de elec. & ꝙ de eo fuit tractatū Romæ in quodā puero, quē iudæi in die Iouis sancta subtraxerunt,iugulauerūt, & in secrete sanguinē eius biberunt .

408 † Itē si exhibeat cadauer ante occisores,& ex vulneribus sanguis exibit, erit magnū indiciū, a qua experiētia nō erit ꝑ iudicē recedēdū cū sit rerum oium magistra c. cū sit,de elect.in 6.& clem. 1 .de ætа. & quali. Et istud dicit Par.de Put. admisisse ꝑ vero Henr. de Gād.in suo collib.7.& c.Thad.med.& Ang. in tit.de homic.q dicit hoc accidisse in quodā ęgyptiaco,subdēs ipse Par.hoc fuisse expertū Romæ tpe,eo quo occisus fuit Cardinalis S.Marci,& Hypp.in sua pract.in §.diligēter nu.181. dicit se expťū esse illud in ciuitate Albigane , & vidisse per pñtiam occisoris cadauer effluere,& emittere sanguinem , & illud habet cōis hominum sermo,ꝙ per pñtiam occisoris cadauer emittat sanguinē, ex quo dixi supra in verb. incantationes,ꝙ ista emissio sanguinis non prouenit ob incantionem,seu sortilegium,sed est quoddam à natura insitum de quo ratio reddi non potest .

409 † Furti indicia pñt ēt assumi ex indicijs diuersis ꝯcurrentibus in homicidio, ꝑ vt est transitus insolitus,frequētatiō vię tps vt noctis locus, vt ante domum maleficij confessio,conuersatio cū malis, & alia ꝑ multa respicientia testiū depositiones,loquella timida,palor,trepidatio,mēdaciū,dictū socij, & alia cōplura , q diligens quilibet poterit colligere

ligere ex iam dictis, & quia in diuersis locis Doct. vt ponũt indicia furti, ideo de his sub-
410 nectenus, & primo. † Solitus furari, & sic mala fama facit indiciũ ↄtra imputatum, ꝙ rẽ furto subtraxerit, vt est gl. in l. in ciuilẽ, &
411 ibi Bal. & Salyc. C. de fur. † Volentes ꝙ ex ↄsuetudine oriaẽ præsumptio, & Salyc. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. facit gl. in l. cũ allegat. C. de vsur. Et qđ dicit Bart. in l. Cassius. supra de sena. ꝙ malus semp pſumiẽ malus in alia re simili, & dicit Bart. hić loquẽs de indicio furti, ꝙ mala fama facit qualequale indiciũ. Ex quo dico, qđ de p se nõ sufficeret ad torturã, nisi alia concurrent, vt dixi supra in
412 verb. vita. † Vicinus domui, in qua factum est furtũ, si eã domũ notã habeat, indiciaẽ ꝙ furtum cõmiserit, ita est tex. in l. dñs horreorum, supra locati, p p ædificiorũ noticiam in qõnem peti pñt, & sup eo tex & Bart. dicit, ꝙ qui hñt noticiam domus sunt suspecti qñ domus frangi, & hoc p p ædificiorum noticiam, & ideo talis personæ de facili pñt torqueri ad inuestigationem veritatis, vt in eo tex. & ideo officiales, qñ committunẽ maleficia occulta, ↄsueuerunt capere vicinos, à quibus verisimilr̃ põt declarari veritas. l. si ita, in fi. supra de fund. instr. & instr. leg. Idẽ voluit Bal. ibi p illũ tex. dicẽs, ꝙ si in aliqua cõtracta committiẽ aliqđ maleficiũ debent ad tormẽta eitius poni vicini, & domestici, & q hñt notã domũ, quã illi, qui non sunt vicini, nec domestici, subdẽs, arg. sumi ex eo tex. ꝙ furtum pſumiẽ factum à ↄuersantibus in domo, vel saltẽ, ꝙ illi sciãt, q̃s fecit, qđ ẽt voluit Salyc. ibi, qui dicit, ꝙ hñs noticiam rei põt de facili ad qõnem torturæ deduci, qđ sepius vidit seruari per iudices ad maleficia, Et ꝙ presumatur contra vicinos de delicto hr̃ Deuter. c. 21. quod idem voluit Bart. hic in 2. col. & Ang. & Salyc. in l. fi. C. de quæst.
413 † Limitatur ista conclusio, vt non habeat locum in vicino, qui sit bonæ famæ, nã tunc p p qualitatem personæ cessat indicium, vt ita voluit Bald. in l. 1. in fi. C. loca. & istud est de mente Bar. in d. l. dñs horreorum, dum dicit, à quibus verisimilr̃ sciri põt, & ista verisimilitudo est ↄtra malos homines non ↄtra bonos, quod idẽ voluit Bru. in d. tract. de indic. in 3. q. prin. circa prin. Aduerte, ad vnum qđ dicit Hypp. in sua prac. in §. diligenter, nu. 97. post Ias. in l. in actionibus, col. pen. de in lit. iur. dicẽs, ꝙ Bal. in d. l. dñs horreorũ ponat limitationẽ pdictã de hõie bonæ conditionis, qa Bald. ibi nihil dicit, & si ↄclusio sit vera in se. vt bonitas ammoueat indiciũ, & illud diminuat, ẽt in maiori vt dicã in seq.
414 † Infero ex hoc ad hospitẽ, penes quẽ bona sunt deposita p viatorem, vt si fuerint subtracta, sit indiciũ ↄtra hospitẽ, & eius familiã, vt possint torqueri ob pſumptionẽ in gñe ex mẽte Nic. de Mat. in d. l. 1. & ibi Bal. C. locat. & p Bart. in l. 1. §. fin. supra fur. aduer. nau. caup. in fi. nisi sit bonæ ↄdõnis, vt per Bald. in d. l. 1. Et voluit Aug. de Arim. in addit. ad Ang. in verb. fama publ. num. 107.
415 † Debet ẽt hri consideratio personæ viatoris, si verisimiliter hr̃e potuit bona, quæ dicebat subtracta, vt per Bart. in d. l. 1. §. fi. supra fur. aduer. nau. caup. & sic verificaẽ dictũ Bar. in d. l. dñs horreorum, vt attendaẽ verisimile, qđ multum operaẽ in indicijs, vt dixi supra in 5. præmisso ẽt est gl. not. in l. si qũ in verbo qualitate, vbi in rebus inuasis attenditur qualitas personæ, & an sit talis, qui verisimiliter tot res teneat, vt petit.
416 † Furtiua res si reperiaẽ penes aliquẽ indicium est ipsum esse furẽ l. in ciuilẽ. & l. ciuile. C. de fur. ita Bart. hic. idẽ voluit Salyc. & Ang. p eadẽ verba in l. fi. C. eo. Intellige prædicta procedere, nisi hñs rem furtiuam penes se ostẽderit, à quo habuit vt in d. ll. & ex mẽte dictorũ Doct. Quid si is, qui hẽt bona penes se, nõ põt probare, à quo habuit, nec ostẽdere titulũ, an habeat indiciũ ↄtra se, vt possit torqueri, Bald. & Saly. in d. l. in ciuilẽ
417 distinguũt † Quod aut pſona, penes quam bona reperiunẽ, est grauis, & honesta, & tũc ex possessione non pſumiẽ furtũ arg. l. nõ omnes. §. Barbaris, supra de re mil. Si vero est pſonæ q̃ cõmiserit, & p p frequentiã actus, vt de eo male sit pſumendũ, tunc poterit deueniri ad torturã, vnde Salyc. in d. l. fi. C. eo. dicit, ꝙ si res est repta penes aliquẽ attendit qualitas eius pſonę, vt si est vir alias bonæ opinionis, vt est emptor, & reuenditor pannorum vsatorum, vt sunt strazaroli, qui ab ignoto consueuerunt emere, tunc non erit indicium contra eum, vt dicam in seq.
418 † Visus exire domum cum fardello sub veste, vel pallio, sed qđ esset ignorabatur, & hoc pbatũ fuit p duos testes, istud erit vehemẽs argm̃ ꝙ subtraxerit res deficiẽtes in domo, & q̃ dicebanẽ furatæ in loco, vñ ille exiuit, vt voluit Ang. i l. 2. C. eo. de q. Et tale sit dicium

diciū erit habile ad torturā, cū sit indicium ꝓpinquū delicto, put est illud visus admenare gladiū,& alia similia, de qbus dixi in indic.homic.cum seq. Istud indiciū tollit, si ille q exiuit domo fuerit vir probus. ut voluit Ang.in l.milites.C.eo. de qō. qui dicit ꝙ si esset qō de furto bannoꝝ vel ēt pecunię, & ꝓbatū sit, ꝙ vnus magnus mercator magnę famæ,& nobilis vitæ illo tūc exiuisset de domo, de qua diceret tūc subtracta pecunia, & comprehēsus fuisset portare sub clamide aliquid, si ꝓbet illud indiciū ꝑ duos testes, non erit sufficiēs ad torturā, q a nō est verisimile, ꝙ tātus vir ad tā vile maleficiū prorupisset, sed si cū isto indicio ↄcurrent alia, vt puta, ꝙ ꝓbaret, ꝙ incontinenti postq̄ exierit, visus fuit expendere multā pecuniā eiusdē formę cuius dicebat subtracta pecunia, & q a cōstabat pecuniā subtractā,& reperit, ꝙ tpe subtractionis nullus intrauit domū, nisi ꝙ iste visus fuit exire, tūc dicēdū est eū esse torquēdū, q a ex istis duobus ducit verisimilitudo, & offuscat ꝑsumptio, qđ idē voluit (sequendo hāc doctrinā Ang.) Brun.in trac.de ind. col.2.Et Aug. de Arim. in addi. ad Ang. in tract.malef.in verb.fama publ.num.12.

419 † Visus exire tpe noctis e domo, in qua furtū est cōmissum, habet indiciū ↄtra se, cū lex male ꝑsumat ↄtra agentē de nocte, vt est gl.in l.furē.supra de sica. & factū tpe noctis est suspectū l.fi.supra de efractor.& expil.Et pōt deduci in hoc, quæ dixi supra in ind. homic.in verb.Tps,& dicit Bald.in cons. 427. quædam mulier, in fi.vol.5. ꝙ perambulare de nocte ad loca suspecta, & per ꝑsonas suspectas,& à talibus suspicionibꝰ torturæ competūt,& necessariæ sunt l.dolum .C. de dol.

420 † Expendens multam pecuniam de illa stampa, seu cuneo, cuius fuit pecunia, quæ dr̄ subtracta, habet indicium contra se, vt dixi supra post Ang.in l.milites .C. de qō. Et voluit Brun.in tract.de ind.quæstio. 3. circa ptin.Sed aduerte, ꝙ non puto tale indicium esse sufficiens ad torturam, cum sit indiciū remotum, à maleficio, ex quo non debet q s torqueri, vt dixi supra in præmis. 6. & est de mente Ang. dum vult, per hoc indicium, & alia indicia coadiuuari in d. l. milites.

421 † Expendens pecuniam, cum ante esset pauper homo, nec reperitur vnde habeat, indicium habet contra se, vt voluit Bart. hic arg.text.in l. Quintus. supra de dona. inter virum,& uxor. quod etiam voluit Salyc.ponens verba Bart.in l.fi.C.eo.de quæst.

422 † Res subtracta, si cedebat ad commodū imputaui,& non alterius, facit indiciū cōtra eum, v. g. instrumentū quod ad eū pertinebat, non reperitur, vt voluit Bar.hic ꝑ tex.in l.1.§.sed si quis instrumēta.C. de lat.lib.tol. quod idem voluit Ang.&Sal.in d.l.fin.C.eo. de q.quod dixi supra in ind.homic. in verbo qualitas personæ: sed puto, ꝙ non faciat indicium ad torturam, vt dixi in præced.indic.

423 † Fuga famuli ex domo dn̄i, in qua res fuit subtracta, facit indiciū cōtra eum, voluit gl.in §.si vero, in verb.factū in auth.de exhi. rei.dicens, ibi esse optimū arg. contra seruiētes fugientes, vt eo ipso res amissas videātur subtraxisse, ex quo dicit ibi Iac.de Bel.ꝙ erit indicium contra fugientem, sed ꝙ ꝑꝑ talem fugam solam non sit tormentis subijciēdus, quia exiguntur argumenta, siue indicia l.1. in prin.supra eo.& d.l.milites.C.eo. & etiā, quia fuga afficit est personam, nec est regulata, siue demonstrata directo principaliter ad crimen, idē voluit Bru.in d. tract.de indi. q.3.in prin. Aduerte, ꝙ Io.And.in addi. ad Spec.in tit. de præsump. in addi.quæ incipit lex vnica, dicit opi.Iac. de Bel.in d.§.si vero, de iure procedere,& esse veram in quantum vult indicium oriri ad torturam, sed (dicit ipse) de ↄsuetudine seruatur contrarium. Puto, quod in casu (de quo agitur) & ex fuga famuli oriatur indicium ad torturam si dn̄s conquestus,& verisimile sic, ꝙ potuerit talia bona subtrahere, cum essent penes dn̄m, nā

424 vltra fugā habet hoc ḡnaliter. † Quod de nā̄ istorum famulorum est furari, vt voluit Bald.per illum tex.iunc.gl.in l.fi. in vers. in tex.ibi, de furtiuis.C.quib. ad liber. ꝓclam. non lic.dicens ꝙ nā̄ seruorum est furari, qđ idem faciunt famuli scholarium, intellige tñ quod concurrat verisimilitudo ex parte dn̄i & ex parte serui, vt dixi supra in verb. vicinus dn̄i, in fi.

425 † Culpa custodis, ob quam furtum factum sit, facit indicium, ut ipse custos torqueatur, vt furem iudicet, ita uoluit Bart.per illum tex.in l.1. supra de off. præfec.virgil.& etiam voluit Bald. in loco vt infra. Intellige istud procedere, nisi esset factū furtum in loco qui, bene custodiri non poterat, vel tpe, quo custodiri non poterat nā, tunc per rerū nā̄m culpā abesse probatur, vt voluit Bald.in l.3. §. cognoscit, in fin. supra eo.

eo.de off.præf.vig. & dicit esse text. ibi dum vult,custodes puniẽdos esse plerunq;,q.d.nõ semp l.semp.§.hoc interdictum,supra qđ vi aut clam. cum ẽt id, qđ non est possibile, custodibus non est iniungendum arg.l.Titius. §.fi.supra de exc.tut.Nec est homo,q̃ semp possit vigilare l.seruitutes.supra de serui.

426 † Forma pedis Furantis in terra humida,facit indicium,vt voluit Alb.in l.indicia, col.2.C.de reb ven.dicens,qđ vidit quendã iudicem maleficiorũ,hoc modo,ꝙ qdam inculpať, ꝙ furatus fuerat vuas de vinea, & q̃a terra erat balneata, & humida, & apparebat ibi effigies,siue forma pedum illius, q̃ furatus fuerat adduxit illum ad locum, & reperijt pedes eius ꝯcordare cũ forma,& effigie, ex quo indicio quasi indubitato cum ꝯdemnauit. Putarem tñ,quod istud non esset indicium ad condemnationem, sed iunctis alijs posset torqueri, nam posset de facili ꝯtingere,qđ esset similitudo pedum,& is non esset qui rem subtraxisset, & p̃ ꝯñs de per se non esset sufficiens indicium ad torturam per ea, quæ not.Bal.in l.non hoc.C.vnd.legit. & dixi supra in 2.not. Hoc idem sensit Bal.in cõsil.427.quædam mulier.vol.5.dicens qđ iudex non debet procedere ad tormenta ex furore animi, sed debet hr̃e eum moderatum rõne,& intellectu,subdens,ꝙ per motionẽ, &vestigia pedum sigñatur qualitas lupoꝝ,& vulpium,& ex semita pedum cognoscit̃ vnde trãsiuit latro, q̃ soliciti venatoris laqueũ nõ euadit l.in laqueum,supra de acq.rer.domi.

427 † Res aliqua (si relicta est in loco furti, quæ iustificetur esse alicuius) facit indicium contra eum,vt vult Cic.in d.lib.2.ad Heren. in cap.in causa coniecturali,in verſ.factum, dicens,si telum,si vestimentum, si aliquid huiusmodi relictum sit, aut si vestigium rei fuerit,quod intellige vt dicam in seq.† Schala

428 ante fenestram domus,in qua factũ fuit furtum,an si dicatur,ꝙ illa schala visa fuit in domo alicuius,sit præsumptio contra ipsum ad tormenta. Par.de Put. in tract. de syndic. in verb.an stetur dicto torti,colum.7. versic.an si reperiatur,dicit, ꝙ non faciet indicium ad torturam, quemadmodum dicimus de re inuenta penes alium,quæ fuit furto subtracta, & quia potuit alter cepisse schalam, nisi ille talis,in cuius domo reperta est schala.solitus sit talia committere,quod dic, & intellige,vt dixi supra in hac par.in verb.Res subtracta.

FRANCISCI CASONI

Opitergini Iureconsulti celeberrimi, atque criminalium rerum peritissimi de Indicijs, & tormentis, tractatus duo. Ab auctore ipso diligentissime recogniti, & locupletati, vt hic notis ▯ patet quibus accesserunt. Doctissima quadam eiusdem de Accusationibus, & Inquisitionibus singularia.

TRACTATVS MALEFICII

præmeditati secundum Oratores, ius diuinum, et ciuile Francisci Casoni I. C. Opitergini.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & per tria tempora.*

2 *Personæ qualitas indicium in criminalibus præstat. quæ tamen sola, cum sit remota non sufficit, nisi cum causis iungatur.*

3 *Causa in reo, ad indicia maleficij eliciendo, est perquirenda, quam reus, vel affuisse negabit, vel extenuabit, vel non sufficere dicet, nisi cum vicio personæ iungatur.*

4 *Facta aut consilio, & ratione geruntur, aut impetu, & affectione.*

5 *Indicium efficax ex consilio, et ratione habetur.*

6 *Indicia ex impetu, & affectione ad non præmeditatum maleficium nascuntur.*

7 *Verborum qualitas animum demonstrat, vnde is videtur fecisse, qui prædixit facere.*

8 *Indicia propositi scire quare expediat?*

9 *Indicium omne quod indicat propositum, indicat & interfectorem, sed non econtra.*

10 *Indicia præmeditatum demonstrantia, propter affectum in non præmeditatum euadunt, vt quando rixantes sibi casu obuiant.*

11 *Prædicamenta, circa quæ videtur versari omnis quæstio sunt decem.*

12 *Indicare valens quid probabile, aut non probabile habeatur, idem acerrime indicabit, quid verum, aut non verum in singulis rebus sit.*

13 *Indiciorum an certa doctrina dari possit?*

14 *Indiciorum cognitio non solum ex uobis, sed ex rebus ipsis etiam prouenit.*

15 *Natura quædam in homine est quæ ipsum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifestare, & hæc quo nomine vocetur?*

Argumentum Tractatus,& locorum indiciorum omnium.

1 PRæsandum est,† omnia indicia,& actiones humanas oriri ex quatuor locis, videbitur

delicet,perſona,cauſa,facto,dicto, & ſm ali
quos oratores,ex non facto, ex non dicto :
& per tria tpa, ante, in,& poſt delictum · &
hñt locos ſuos,vt in tabula, quos diſperſos
collegi : & vim prædictoꝵ, & quid accuſato
ri,& quid accuſato conueniat,dilucide per-
ſtringam,& ſine ijs oẽ artificium mã,& elo-
2 quentia deſunt. Perſona † euenit neceſſario
vt cuiuſmodi perſona ſit, eiuſmodi actiones
ſequantur vnde,bene,ſeu male pręſumit : &
qualitas perſonæ demõſtrat animum fuiſſe,
vel non fuiſſe offendendi. Sed reus dicet in-
dicia perſonæ ſola nõ ſufficere,cum ſint re-
mota,& niſi cũ cauſis iungantur.Cauſa,atti
3 net † quærere quot,& quãtæ ſint in reo cau
ſæ,vt eaꝵ gratia deliquiſſe videatur,cũ nihil
ſine cauſa fiat . Reus aũt negabit fuiſſe cau-
ſam,ſi poterit,aut extenuabit . Deinde ini-
quum eſſe dicet,oẽs, ad quos aliquid emolu
menti ex aliqua re peruenerit,in ſuſpicioné
maleficij deuocari.Item dicet cauſas nõ ſuffi
cere,niſi cum vitio perſonæ iungantur . Fa-
4 cto quæcũque † geruntur à nobis,aut conſi
lio,& rõne geruntur: aut impetu,& affectio
5 ne. Ex conſilio,& rõne † hr̃ efficax argm̃ ad
præmeditatum,& caput erit propoſiti, ſi de
monſtrabitur quare , quo conſilio , qua ſpe
perficiendi, quidque factum ſit, aut quid fa-
ctum de induſtria,ante,in,& poſt delictum .
6 Ex impetu, † & affectione ad non præmedi
tatum argumẽta naſcuntur, & reus econtra
rio dicet,rem perſpicere cum cõſilio,& cura
nõ potuiſſe,& id,quod fecit, impetu quodá
animi potius,quá cogitatione fecit.Quibus
etiam rõnibus demõſtrati poſſit factam rẽ
non fuiſſe,facile ex contrarijs ſuppetet facul
7 tas.Dicto nunqd † reus dixerit ante,in, ſeu
poſt delictũ: nam ex qualitate verboꝵ aĩum
metimur : & is vr̃ feciſſe, qui prædixit face-
8 re . Et expedit † ſcire indicia ꝓpoſiti,quia ꝑ
ea dupliciter quæritur,videlicet,qs fecerit ,
qñ ignoratur, & quo aĩo fecerit . Nam oẽ,
9 † quod indicat propoſitũ,indicat & interfe-
ctorem,ſed non econtra: Is.n.vr̃ feciſſe,qui
faciendi habuit voluntatem,quia oẽs, quod
volunt,& pñt,ẽt exequuntur,& faciunt . Eſt
enim maxime conſentaneum : vt quod qs
inſtituit facere,feciſſe ẽt videatur . Sed licet
10 †indicia orientia ex ſupradictis locis nã ſua
indicent præmeditatum, qñq; tñ propter ef
fectum in non præmeditatum euadunt : &
hoc euenit,quando rixantes obuiant forte,
& caſu . De quibus omnibus ſingulariter
hoc opere dicetur, duce & auſpice Chriſto .

Tabula indiciorum, & omnis actio huma.

I. *Perſona.*	Fama, Conuerſatio,Conſuetudo, Natio, Conditio, Fortuna, Ætas,Sexus, Nomen, Phiſiognomia, Pallor.
II. *Cauſa delicti.*	Ira, Odium, Metus, Spes, Cupiditas.
III. *Facta ante delictum, ſeu contento cum delicto.*	Vbi fuerit. Vbi viſus ſit, Quo cum viſus ſit, Nunquid appararit, Nunquem conuenerit, Nunquem habuerit de conſcijs, De adiutoribus,De adiumentis, Nunquo in loco præter conſuetudinem fuerit?
IIII. *Facto in delicto, ſeu adiuncto delicto.*	Aut alieno tempore. Locus, Tempus, Modus, Occaſio, Facultas.
V. *Non facto.*	Quid factum ſit,quod non oportuerit,aut non factum,quod oportuerit, &c.
VI. *Dicto.*	Nunquid dixerit reus ante, in, ſeu poſt delictum,prout minæ,confeſſiones. Item fama, & reliqua.

VII. *Non dicto.*	Tacens delictum præsumitur particeps, & non respondens torquetur sine indicijs, &c.
VIII. *Facto quodam consequenti delictum indicante de reo, sed non de proposito.*	Fuga, Cruor, Pallor, Trepidatio, repertus in loco delicti, & reliqua.

Et supradicti loci sunt proprij Iurisconsultorum, & Oratorum: tametsi Arist. † prædicamenta decem cõstituerit, circa quæ vr versari omnis qõ: Sed fm Quint. in lib. 3. tit. vn de ducat, ex ijs prima quatuor ad status pertinere, cetera ad quosdam locos argõrum vidētur. Verum sine conuicio Quint. nõ solum pdicti loci, verum ēt omnia, quæ sunt in Cœlo, in Terra, & Abisso sub pdicta pdicamenta cadūt. Nota, ne oriaē confusio in tabula, q̃ ꝯsilia p Cic. sunt attributa psonę, rectius tñ referunē ad factum, licet psonæ accidāt. vide Quint. lib. 5. & l. sæpe. §. fi. ff. de verb. sig. Itē Fama, & Pallor bis legiē in tab. vide in c. 1. & pen. tract. primi, atq; ex ijs locis omnis argumentatio inueniri poterit, & aut pbabilis, aut necessaria erit. vide Cicer. lib. 1. c. 5. de Inuent. Et fm Aristot. Qui iudica-
12 re† pspicienter põt quid probabile, aut non pbabile habeaē, idē acerrime iudicabit qd verum, aut non verum in singulis rebus sit. videan l. b. 1. c. 6. Rhetor. De prædictis locis fit mentio in l. fi. ff. de actio. & obligatio. ibi. ex psonis, causisq̃., & l. qui cum vno. ff. de re mil. ibi, examinantur causæ, cur, & vbi fue-
13 rit, & qd egerit. Prędicta † repugnant scribentibus de indicijs non posse dari certam doctrinam, sed esse in arbitrio, quod tñ regulatur fm dispositionem iuris cõis. Contra ēt prædictos est, q̃ nã hominum id patitur, vt veritatis capax sit, & res maiori ex parte
14 veritatem sortiant. Hoc amplius † ego dico, cognitionem indicioꝝ nõ solū ex nobis, sed ex rebus ipsis ēt prouenire, etenim nã homini rerum plurimarum obscuras, & necessarias intelligentias enodauit. Supradicta probari pñt exemplo diuino, vt in c. 3. Genes. ibi, vox sanguinis fratris tui clamat post me de terra. Et in exemplo veneni, vt infra
15 in c. 4. Et fm aliquos † est quædam natura in homine, quæ ipsum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifestare. vnde legitur in lege diuina. fugit impius nemine psequēte: Et hãc partē aliqui vocarūt Furiā, alij Conscientiam scelerum, alij dixerunt fieri nã eõ muni ad manifestandum delictum. Et de prędictis ponentur exempla suis locis.

DE ATROCITATE præmeditati, & quomodo differat à non præmeditato.

SVMMARIVM.

1 Per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio, furto, & adulterio.
2 Homicidium quot modis committatur?
3 Homicidium præmeditatum est maxime detestabile, & in eo omnes tenentur.
4 Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen vt homicida?
5 Pecuniam accipiens vt occidat, si ad proximum actum deuenerat, homicidij pœna punitur, licet homicidium non sequatur: Idē in crimine seditionis, & in emente venenum, vt alteri daret.
6 Bannitum veneno occidere non licet, quemuis possit per leges impune occidi.
7 Mulier bannita licet ex statuto possit impune occidi non tamen potest adulterari.
8 Statuta concedentia immunitatem offendendi, siue occidendi, an extendantur ad delicta diuersæ speciei.

Cap. I.

1 PEr Indicia † proceditur in tribus delictis, videlicet, homicidio, furto, & a-
2 dulterio. Homicidium † autem committitur, aut præmeditatum, aut in puta rixa, aut casu. De ijs, maxime de præmeditato legitur in l. Mosis, c. 21. Exo. & adeo
3 † detestabile est, vt delinquens auellatur ab altari, vt moriatur: Et differt a puro, etiam fm I.C. nam si plures fuerint in rixa præmeditata, oēs puniuntur de occiso, secus in pura rixa, quia tunc vniuscuiusque ictus considerandus est, not. in l. fi. C. de sic. Idē fm Cic. 1. offic. Interest verum perturbatione aliqua animi, an consulto, & cogitato fiat iniuria.
4 Hoc amplius † fm aliquos, si quis animo occidendi

occidendi aggressus sit aliquem, licet nō occiderit, aut vulnerauerit, punitur tñ, vt homicida. Sed dic contra, q̃ punitur arbitrio Iudicis, non autē pœna homicidij. In aliquibus tñ potest puniri vt homicida, vt puta, si quis,
5 † accepta pecunia, causa occidendi, cum deuenerit ad actum proximum, punitur pœna homicidij, licet homicidium non sit secutū. Bart. in l. non solum. ff. de iniur. Idem in crimine seditionis, & in emēte venenū, vt alte-
6 ri daret. Dic ēt † sm aliquos, nō licere exulē veneno occidere, licet posset per leges impune occidi sm Doc. in l. non ideo. C. de accus.
7 † [Et licet mulier bannita ex forma statuti posse impune occidi, non potest tñ adulterari, quamuis maius sit homicidium q̃ adulterium, & rō est, q̃ adulterare est contra pceptum diuinum, prout non me hñs, ita tenet Dec. in c. quæ in ecclesiarum, col. 7. de const. Sed Nellus tenuit ɔtrarium in tract. bannito. ea rōne q̃ homicidium sit maius q̃ adulterium, & non debet cui, quod plus est, licet qđ minus est, nō licere. ff. de reg. iur. Quod tñ nō obstat q̃ homicidiū sit maius delictū
8 q̃ adulterium, † q̃ est diuersæ speciei, quo casu sub eo quod plus est, non continetur minus, vt p Dec. post Dyn. in d. l. non debet, & hāc limitationem nota ad illam rl̃am, q̃ multum seruiet ad leges, & statuta concedentia immunitatē ostendendi siue occidēdi, qua casu nō extenduntur ad delicta diuersæ speciei]

1 ☞ *Maleficium apparere prius debet, quàm de proposito, aut reo quæri debeat.*
2 *Cadauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas vulnerum, & in qua parte corporis sint, et quo armorū genere illata fuerint, & quæ mortis causam præstiterint.*
3 *Propositum ex quibus indicijs arguatur?*
4 *Propositi coniectura ex loco, vbi quis offenditur, capitur.*
5 *Frequentans locum maleficij, habet indicium contra se.*
6 *Cadaueris inspectio fieri debet per peritos. & duo medici super ea requiri debent, & hæc si omittantur processus est nullus.*
7 *Contumax quando non habeatur pro confesso ex forma statuti.*
8 *Reus absens non damnatur si contra eum non fuerit probatum delictum.*
9 *Casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere.*
10 *Vestigia in luto, niue, aut puluere reperta, seu vestimentum, vel quod simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt.*

De viso, & reperto faciendo per peritos, & de errore iudicium. Cap. II.

1 DE proposito, † aut reo quæri non debet, nisi de facto cōstet: nālis. n. ordo est, vt prius probetur factū esse, deinde à quo, postea quo animo: cum in vero de facto, & reo cōstat, de animo quæri pōt. Qua-
2 re, † curent Iudices, vt inspiciatur cadauer, & referatur in actis qualitas, quātitas vulnerū, & in qua parte corporis sint, quo armorum gñe illata fuerint: & quæ demū causam mortis vulnera pstiterint, quia p multitudinem,
3 † magnitudinē, geminationē vulnerū, & per modū vulnerandi arguitur propositū. Item apparere debet in quo loco fuit occisus: nā
4 † per locū, in quo quis offendit, coniectatur de proposito, & de delinquēte, qñ de eo igno-
5 ratur: præsumitur †. n. contra frequentantem illum locū, siue cōtra vicinos, Bart. l. 1. C. de ser. fug. & Moyses. c. 21. Deut. Et animaduer-
6 tēdum † est, vt eiusmodi inspectio cadaueris fiat p peritos, licet aliqui Iudices consueuerint videre sine peritis. Sed auertant talē cōsuetudinē, cū sit contra religionē iudicādi, & pariat periculū dānandi insonteis, sicut sonteis, pssertim in rixis puris: cū vniuscuiusque ictus animaduertat: & ttancū est in arte peritis. Hoc amplius duo requirunt medici, licet de cōsuetudine stet dicto vnius. Bar. & Hip. l. fi. C. ad l. Cor. de sicar. cōclusiue supradicta in pcessu apparere debēt, aliter p talē omissionē, tanq̃ formā substantialē processu red-
7 ditur nullus. Vnde licet statuta † disponāt, vt reus cōtumax habeat pro confesso, nō habebūt locū non seruata supradicta. l. Raptores
8 C. de episc. & cle. vbi ēt dr̃, q̃ reus §. licet absens, nō debet tñ damnari, si contra eū non fuerit probatū delictū; & ratio reddi pōt: q̃ absentia pōt cōtingere ex diuersis accidēti-
9 bus. Sunt tñ † casus, in q̃bus pcedit, licet nō ɔstet de cadauere, vt puta in latronib. q̃ abscōdūt cadauera eijciēdo in flumina, ac mare vt dcm̃ est in ti. de Tor. c. 2. Curēt ēt iudi
10 ces † ɔtēplari vestigia in luto repta, siue niue aut puluere, & siſr si telū, si vestimentū, si qd eiusmodi reptū sit, qđ fuerit relictū in loco delicti, p hæc. n. & similia oriuntur indicia.

1 *Cadauer si effundat sanguinem propter præsentiam suspectorum, an magnum præstet indicium, saltem ad inquirendum?*
2 *Sanguis clamat vindictam contra interfectorẽ.*
3 *Calor in cadauere seruari potest vsque ad septẽ horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet.*

De sanguine profluente propter presentiam suspectorum. Cap. III.

COnsequens locus est dicere de cada-
1 uere †effundente sanguinem ꝑꝑ prę
sentiam suspectorum, de quo indicio
meminit Par. de Put. dicens, ꝙ magnum est
indicium, & non est recedendũ à tali expe-
rientia. vide eum in c. Mandauit in fine. Hip
pol. quoq; aliquantulũ tractat, dicitq. nulli
bi legi de hoc, & posse inquiri tm̃ in §. dili-
genter num. 118. Attñ apud multos legit̃ de
hoc indicio. Et Aristoteles rñdit hoc esse o-
2 pus diuinum, & nãle, quia sanguis † clamat
vindictam contra interfectorem, & rationes
multas affert. vide eum in problema .c. de
naribus, & Lucr. lib. 4. in illis versibus.
Emicat in partẽ sanguis, vnde icimur ictu.
Vbi Ficinus multas adducit causas non dis
sentiẽtes ab Aristotele. Et vbi Aristoteles di
cit, si vulnera fuerint recẽtia, Ficinus ait ca'o
rẽ † seruari posse ad tp̃s, puta, ad oras septẽ,
3 & tale indiciũ appellat̃ diuinũ, & fit nã cõi
ad manifestandum homicidium, & Iudex de
bet experiri infra dictũ tp̃s, quod nota, quia
non legitur apud I.C. criminalia tractãtes.
Apud Moysen sunt pleraq;, per quę probat̃
sanguinem clamare vindictam, sed non pro
prie, ꝓbant supra dictam opinionẽ, vt in c. 4.
Gen. ibi. vox sanguinis fratris tui clamat ad
me de terra. Iosephũ de bello Iudaico lege,
vbi loquitur de sanguine Zachariæ. Sed de
hoc nullibi legit̃ apud Ciuiles, Canonicosq́.
scriptores, licet Paris de Puteo testet̃, ac po-
nat capita q̃dam non tñ ꝓbantia. De hoc ẽt
apud Oratores nullũ verbũ reperit̃: Sed tm̃
de sanguine in vestimentis, armis ve repto
ij meminerũt. Ideo existimo nullũ oriri indi
ciũ, nisi ad inqrendum, nã talis effusio san-
guinis emanat ex causis ignotis, q̃ non sunt
trahendæ ad pœnam, & nullum indicium se-
qui debet necessario, cũ ex diuersis accidenti
bus proueniant, & ſm aliquos ꝑꝑ vniformẽ
complexionem. Et contentus sit Iudex iudi-
care ſm prudentiam, quę cadit in hominẽ,
relinquendo cetera iudicio diuino, non .n.
oportet plus sapere, quam oporteat secũdũ
Apost. Et l. si restituantur. ff. de iud. Sed si fiet
aliqua experientia fieri debet infra horas se
ptem, vt supra, & ad inquirendum tantum.

1 *Veneno quem esse necatum indicat liuor, aut tumor cadaueris.*
2 *Cadauer inspici debet à peritis, & alij deponere debeant de credulitate, an de veritate in casu veneficij?*
3 *Reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex veneno perierit.*
4 *Veneno quem esse mortuum ex quibus cognosci possit?*

De viso, & reperto faciendo per peritos in veneficio, & noua experientia. Cap. IIII.

COntingit hominem homini insidia
1 ri potius veneno, q̃ gladio. Itaq; ſq̃-
retur, si liuore, aut tumore decolora
tũ esse corpus mortui, significat veneno ne-
catũ. vide Auctorem ad Herẽnium lib. 2. Ti.
in constitutione ꝯiecturali; Quare Iudices
2 current inspici cadauera per peritos, q iuxo
referant in actis. Sed ambigit̃, an tales peri-
ti teneant̃ deponere de credulitate, an de ve
ritate? Vnde dic, ꝙ in casibus, in qbus vere
cognosci põt veneficiũ, teneñt deponere de
veritate, aliter de credulitate. Quare Orato
res post Ciceronẽ dixerunt hoc factũ aliqñ
simplicẽ q̃onem hr̃e, videlicet, an homo pe-
rieri, aliqñ duplicẽ, videlicet, veneno, an cru
ditate perierit. Ideoq́. vtraq; pars quod pro
3 posuerit, tuet̃. [Nota † ꝙ non valet inq̃sitio
nisi ꝯstat de delicto ꝑ peritos, vt supra, & cõ
fessio rei vel dcm̃ testis nõ est sufficiẽs ad fa
ciendũ ꝯstare de delicto, cũ non ꝑtineãt ad
cognitionẽ vel ipsius rei, vel testis, sed ad co
gnitionẽ peritoꝝ, ita in hac mã veneni deci
dit Alex. in ꝯs. 116. vbi dicit ꝙ nõ debet reus
& multo minus testis interrogari an ille pe
rierit veneni, qa hoc nescit discernere nec te
stis, nec pars, versat̃ .n. in peritia, & scientia
medicoꝝ. Sed debet interrogari an sit mor-
tuus. Itẽ an dederit venenũ. Sed ꝙ mortuus
sit ex veneno nemo põt deponere hoc, nisi
peritus, ea rõne, ꝙ põt esse iã modica quãti
tas veneni, vel talis qualitas venenati, vt nõ
potuerit ex veneno mori, qđ nota ꝑpetuo i
hac mã.] Occurrit hic mirabilis experiẽtia,
de

4 de qua nō legit̃ apud I.C. ꝙ mortuus † veneno cognoscit tñ ex liuorib. in toto corpore & spumis ore fluctibus, tñ si cremet̃ corpus, cor illæsum remanet à veneno pseruatũ. vide Suetoniũ in Caligula in principio. Et vbi de hoc facto controuersia foret, à tali experientia nō discedere. Animaduertendũ tñ est, ꝙ non solũ ijs, q veneno, sed qui et̃ morbo cardiaco perierunt, euenisse, legitur, quo argõ Plinius ait. Pisonem in iudicio defensum fuisse.

1 ☞ *Præmeditatum maleficium non præsumitur, nisi appareat de antecedenti propositi. Et quo modo id probari possit?*

2 *Indicia debent esse perfecta in genere suo, vt de reo quæstio haberi possit.*

3 *Indicia remota per duos testes probari debent, aliter non habebunt vires indiciorum: Et an testes debeant esse omni exceptione maiores?*

4 *Testes quando omni exceptione maiores ad probandum requirantur, & quando etiam non integri admittantur?*

5 *Præmeditatum an præsumatur, si non apparet de pura rixa. Et in quibus casibus fallat?*

6 *Consuetus committere homicidia an ex hoc solo præsumatur ex proposito occidisse: et an possit pœna ordinaria puniri?*

De non præsumendo proposito, nisi probetur, & quo probetur, & in quibus fallat. Cap. V.

1 Non præsumitur † præmeditatum, nisi appareat de antecedenti proposito, quod cum non possit ꝓbari directè, cũ sit intrinseca qualitas, probari debet per exteriores qualitates, de quibus in hoc tractatu differitur. Et in hoc notandum est,
2 quod indicia † debent esse pfecta in gñe suo, nam sicut ꝓbões in criminalibus ad condẽnandũ debent esse luce meridiana clariores, ita, & indicia in gñe suo ad qõnem hñdam debent esse clara, nam eadẽ est rõ de toto, quo ad totũ, q̃ est de parte, quo ad partẽ, & ecõtra. vide not. in c. 6. de Torm. Et remo
3 ta, † aue q̃ ipsum maleficium ꝯsequunt̃, ꝓbari debent ꝑ duos testes, alr̃ nõ habebũt vires indiciorum. Sed scriptores maxime dissidẽt, an testes debeant esse omni exceptione ma-
4 iores? Et sm̃ † opinionem multoꝝ qñ tractatur de inquirendo, siue torquendo, testes nõ et̃ integri admittunt̃. Hipp. in §. diligẽter num. 4. & vide quæ dicentur in tit. per visum.
5 vnius testis. Sed aliqui † sẽnserũt psumi cogitatũ, qñ nõ apparet de pura rixa, qa lex male psumit de homicidis. Sed dic, nõ psumi cogitatũ, nisi ꝓbet̃, vt supra. Fallit tñ in latronibus, qa de ijs semp male psumit̃. Fallit et̃ in
6 eo, qui † consueuit committere homicidia, licet accusator non probauerit, & qñ accusatus non probauit. & sm̃ Carrer. in tract. homic. põt puniri pœna ordinaria. Sed hæc opinio non placet, & sufficit ex hoc solo indicio posse torqueri, dicetur seq. tit. c. 4.

1 ☞ *Accusator, & accusatus in casu propositi possunt vtrinque probare.*

2 *Probatio in directa in criminali causa sæpe conceditur.*

3 *Negatiua facti vbi habet annexam determinationem loci, vel temporis, vel alterius rei, indirectam habet probationem.*

4 *Testes deponentes de negatiua, præferuntur testibus affirmantibus etiam dignioribus.*

5 *Negatiua probatio non admittitur in probatione intuitiua, vt quando testes deponunt vidisse factum, & sunt in sufficienti numero, & quando qualitas testium est in iure approbata.*

6 *Negatiua coarctata loco, & tempore potest probari, quia æquipollet affirmatiuæ.*

7 *Reus post dicta testificata, & cõclusum in causa, põt super eisdem probare, secus accusator.*

In causa propositi vtrinque probatur etiam in contrarium. Cap. VI.

1 In casu propositi † tam accusatus, q̃ ac-
2 cusator pñt vtrinq; probare. Hoc † amplius in qualibet causa criminali sæpe conceditur indirecta probatio, videlicet, qñ reus negat interfuisse die, & loco probatis per testes, & vult probare se fuisse alibi. Iudex admittet reum ad probandam dictã ne
3 gatiuam, qa vbi † negatiua facti habet annexam determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei, tunc indirectam habet ꝓbõnem l. 3. & ibi Bal. ff. de probat. Et sm̃ Columb.
4 in tract. malef. testes † deponentes de negatiua, vt supra, præferuntur testibus affirmantibus, et̃ dignioribus. Attamen Bald. sibi cõ
5 trarius in l. fi. C. de testi. dixit, ꝙ † in probatione intuitiua quando testes deponunt vidisse factum, & in sufficienti numero, & qñ qualitas testium est approbata in iure, tunc non admittit̃ probatio negatiua in contra-
6 riũ. Sed credo † ꝙ qñ negatiua est coarctata,

vt supra,

vt supra, possit probari, quia tunc æquipollet affirmatiuæ,& q vtrinq; possit probari,
7 vt ꝓcedi, in l. Moysis c.21. gl. Sed reus † post dudicta testificata licet sit conclusum in causa, potest tamē etiam super eisdem probare: secus accusator. Hipp. in §. sequens num. 6.

1 *Indicium varie diffinitur, & diuersimode nuncupatur.*
2 *Argumentum, signum, & præsumptio sunt minora, quàm indicium.*
3 *Indicia ad torturam sufficientia quomodo cognosci possint?*
4 *Indiciorum duo sunt genera.*
5 *Indicium indicans propositum, indicat et interfectorē, licet non semper puniatur de proposito.*
6 *Indicium aliud est remotum, & leue, aliud propinquum, & graue.*
7 *Indicium propinquum quodnam sit? & quod remotum?*
8 *Negocijs attributa quomodo considerentur?*
9 *Tempus præteritum maxime valet, nam et quæ fiant, & q̄ futura sint, ex præterito colligūtur.*
10 *Propositum indicantia qualia esse oporteat?*
11 *Præsumptio iuris, & de iure non recipit ꝓbationes in contrariū, secus de præsumptione iuris.*
12 *Negocium omne per tria tempora certioribus argumentis arguitur.*
13 *Indicia ante delictum ex quibus capiantur?*

De diffinitione,& genere indiciorum.
Cap. VII.

1 INdicium † varie diffinitur, & dr̄ signum alicuius maleficij commissi, vel alterius rei, de qua agit, & varie nominatur vide licet, argū, signum, & præsumptio. Sed hæc
2 † duo sunt minora, quam indicium. Et dicit oēs, qd' non pōt dari certa doctrina. Sed fm
3 Bar. in l. fin. ff. de q̄ō. pōt dari † aliqua via ad cognoscendum indicia sufficientia ad tortu-
4 ram. Indicioꝝ † duo sunt gn̄a, vnū qd' indicat aliquem deliquisse, & ex proposito, & oē
5 quod † indicat propositum, indicat, & inter fectorem, licet non semꝑ puniat de proposito, & hoc euenit, qn̄ rixantes obueniant forte, & casu. Aliud indicat deliquisse, sed non
6 ex ꝓposito, vt in tabula. Et in pdictis † indicium aliud est remotum, & leue: aliud ꝓpin
7 quum, & graue. Propinquum est, qd' † tangit negocium, vt vnus testis de visu, captus in loco delicti, & reliqua. Indicium vero remotum dr̄ homo malæ ꝯdōnis, & similia. Et
8 fm Oratores † attributa negocijs, partim sunt ꝑtinentia cum ipso negocio, partim in gestione negocij ꝯsiderant, partim adiuncta negocio sunt, partim gestum negocium ꝯse
9 quunt. Sed ꝑteritum † tps maxime valet, nā & q̄ fiant, & q̄ futura sint, ex præteritis colli
10 gunt, & ea, quæ † in delicto fiunt, siue post, ad hoc vt indicent propositum oportet esse eiusmodi, vt ꝯsequant ab ante delictum gestis, & de industria facta videant, de qua industria loquit text. in c.21. Exod. & l. militis agrum. ff. de re mili. Cic. in lib. 2. de Inuent. ti. nunc ad causam cōiecturalem. In prædictis
11 † duplex est præsumptio vna iuris, & de iure, & hæc non recipit ꝓbōnes in ꝯtrarium, alia est iuris, & hæc recipit ꝓbōnes in ꝯtrarium. Qualr aūt ꝓbent indicia dicet in tit. de Indicijs per visum vnius testis. Postremo
12 † quia ꝑ tria tpa omne negocium arguitur certioribus argumentis, itaq; per ea excutiā locos indiciorum in specie, de quibus hacte-
13 nus in gn̄e dcm̄ est. † Ante igitur delictum capiunt indicia a Persona Causa, Consilijs. & is ordo est, facere voluerit, potuerit, fecerit. Sed qō, an fecerit, incipit a secundo tpe.

DE INDICIIS PRAEmeditati ante delictum ex persona, Tractatus I.

SVMMARIVM.

1 *Persona rei qualis sit in omni delicto ante omnia intuendum est.*
2 *Persona qualitas demonstrat animum fuisse, aut non fuisse offendendi.*
3 *Malitia, & incontinentia rei, indicio maleficij præstat, vnde caput erunt accusationis, vel inquisitionis.*

De malitia,& innocentia. Cap. I.

1 IN omni delicto ante oīa intuendum, qualis sit, de quo quæritur: quia fm nām incipiendum est à persona: licet Cic. causas sæpe ptulerit, Persona aūt summit, qua alius ab alio differt, tum in aīo, tum in cor-
2 pore, tum in extra positis, & qualitas † personæ demonstrat aīum fuisse, aut non fuisse offendendi l. si mater. C. ne de stat. defunct. Sed qui, quales ue hoīes vsuriam faciant, & qualibus

qualibus iniuria fiat, & quid cuique rei, & quid cuique homini soleat accidere, scripsit Arist.in lib.1.& 2.de arte Reth. Sed Oratores post eũ non sunt executi:q a impossibile, ac potius infinitum est, vide Quint.de arg. lib.5.c.10. At res, quarum causa hõies cõstituunt pt̃ra ius lędere, duæ fere capitales hñt, videlicet, Malitia, & Incontinentia: nam qui bus quisque affectus est vitijs, siue vno, siue pluribus tenean̄, in ea re, cuius gratia vitio sus est, i iuris quoq; atq; iniustus euadit, ma lus.n.male cogitat, & cor iniqui inquirit ma la c.28.& 29 Prouerb.vide Arist. Reth.in c. 27. Quare Malitia, & Incontinentia caput erunt accusationis, siue inquisitionis.

1 *Fama rei est à iudice examinanda.*
2 *Fama quid sit, & quomodo consideretur. & an faciat sufficiens indicium ad torturam?*
3 *Torqueri non potest reus ex indicio remoto à maleficio, sed alia simul requiruntur.*
4 *Fama mala an non solum in eo, in quo quis infamatur, sed ẽt in alijs, rei opinionem grauet?*
5 *Fama mala ad hoc vt noceat, debet esse in eodem genere mali.*
6 *Fama, seu infamia præcedere debet inquisitionem, alias non proceditur, nisi in casibus exceptis.*
7 *Fama mala indicium cessat, si probetur à tribus annis citra reum fuisse bona vita.*
8 *Fama mala non sufficit, nisi conuictus fuerit de infamia.*
9 *Fama bona tuetur reum à tortura.*
10 *Fama bona in genere tollit indicia in specie.*
11 *Testes specialiter examinati super mala fama an præferantur testibus deponentibus in genere de bona fama?*

De fama reorum. Cap. II.

1 EXaminari debet † per Iudicem, cuius æstimationis, & famæ sit reus, qualis ẽt fuerit: pp.n.malam famam delinquentis, facile p̃sumĩ de insidijs, & dolo c.6.
2 lib.Iud.l.4.ff.de suspec.tut. Et fama † est cõis opinio voce manifestata ex suspicione proueniens l.de minore.ff.de quęst.& ibi Bar.& c.2. Reg.pri. Et varie p̃sideratur, videlicet, in gñe, & in specie, in gñe qñ fama est, q aliqs est bonus, vel malus, vel ẽt in aliquo gñe malũ& p hanc non oritur aliquod indicium ad torturam s̃m Bar.in l.fin.ff.de qõ.ibi, est homo malæ p̃dõnis, est indicium qualequale,

& non sufficit ad torturam sine alijs secus si
3 esset vnitum. Et † est rl̃a gñalis, q ex indicio remoto à maleficio reus non torquetur, sed requirunt alia simul. Sed s̃m Brun. fama generalis parit indicium ad torturam, quoties iungitur cum fama speciali, & vita p̃cedens magnam partem defert ad p̃sumendum qd̃,
4 quid sit. † Vnde caueat vnusquisq; q a non solum in eo, in quo quis infamã, sed ẽt in alijs grauatur eius opinio. Vide eundem in
5 gl. circa tertiam, & quintam. † Sed oẽs dñt, q ad hoc, vt mala fama noceat reo, debet esse in eodem gñe mali. quia ex dissimilibus non
6 oritur p̃iectura. † Fama, seu infamia præcedere debent inquisitionem, aliter non procedetur, nisi in casibus exceptis per Hipp.in §.cõstante nu.12. Item qñ ex præsumptione hominis præsumĩ contra aliquẽ pp malam famam in eodem gñe malitiæ, potest admitti
7 pbõ in contrarium. † Et indicium malæ famæ cessabit, si à tribus annis citra probabĩ fuisse bonæ vitæ c.cum in tua. extra de spon
8 salib. † Item fama mala pbari debet, & non sufficit, q ita dicatur de aliquo, nisi fuerit cõ uictus de infamia. Et qualiter probetur vide in c.1.de Patenti. Et diffinitio prędicta declarat, quæ requiran̄ in fama, quæ ẽt probari debet s̃m Hipp.in §. constante, nu.116. Idẽ s̃m Oratores, qñ dñt, deinde vita hominis ex ante factis spectabitur, in quo considerabit accusator, num qñ simile quid fecerit, si id non reperiet, num qñ venerit in similem suspicionem de quo per auctor. ad Heren. lib.1.& Cic.lib.2.de Inuent.tit.2. Quare mala fama contra aliquem oriri non debet, nisi vt supra, & nisi reus p̃uictus fuerit, & qñ mala fama apparebit vt supra, non solũ indicia summentur in eodem gñe mali, sed ẽt in diuerso s̃m Brun. vt supra, & rõ Oratoꝶ reddi põt. Deinde qui fecerit illud tam nequiter, eundem hoc tam perperam fecisse, nõ est mi
9 randum. † Econtra aũt pp bonam famam non torquebitur secundum Bald. in l.1. C. locati, vbi multa similia dicit. Sed aliqui li
10 mitant nõ torqueri ita grauiter. † Hoc amplius dixerunt aliqui per bonam famam in genere tolli indicia in specie. Sed multi con
11 tra dicunt, q quando testes sunt † specialiter examinati super mala fama alicuius, tunc tales testes præferuntur testibus deponentibus in gñe de bona fama notat in c.cũ oporter extra de acc. Alia vero est fama in specie

de

de aliquo particulari facto, & quod tale quid sit, vel non: & differt à supradicta: qa respicit vitam hoium, vt supra, Hæc vero respicit negocium, de quo qs accusat, & orit ex circunstātijs negocij, ideo de ea dicet in tit. post delictum.

1 Cōuersatio mala est malæ actionis indicium.
2 Suspiciones malæ trahuntur ex conuersatione, & victu.
3 Conuersans cum inimicis occisi præsumitur ex proposito occidisse.

De conuersatione, & victu. Cap. III.

1 Mala † conuersatio est malæ actionis indicium: nā qualis quisq; est, tali ꝯsortio delectat: & ideo si commissum sit homicidium, & Titius sit solitus ꝯuersari cum homicidis, ex tali ꝯuersatione habebit contra se indicium dicti homicidij. Guid.Suz. in tit. quæ, & qualia: Hipp. in §. expedita in fine. Idem in l. Mosis c.4.& 24. Prouer.& 16. Isaiæ, & 21. Deut. Idem † ſm Oratores
2 ex ꝯuersatione, & victu multæ trahunt suspiciones. ſm Cic. lib.1. de inuent. tit. 13.& 2. tit. 2. Præterea ꝯuersatio † sæpe accipit in alio gñe, videlicet, si occisor fuerit visus ꝯuersari cū inimicis occisi, pſumet quod ex ꝓposito occiderit. Sed talis ꝯuersatio nō respicit pſonā, sicut supradicta, sed potius respicit tractatū, & ꝯsilium, ideo de ea dicet in tit. ex ꝯsilio in vers. quo cum visus sit, vbi magis ꝯgruit.

1 Consuetus delinquere, ex hoc solo indicio an torqueri possit?
2 Associans post delictum præsumitur occulte auxilium prabuisse.
3 Indicia potiora quare requirantur quando quæritur interfectore quam quando quæritur de proposito?
4 Solitus delinquere quis dici possit?

De cōsuetudine delinquendi. Cap. IIII.

1 Qvi assueuit † delinquere, pōt torqueri ex hoc solo indicio ſm Gand. in tit. de præsump. Idem ſm Oratores: est.n. consuetudinis vis naturę per quam simi lis. Idem ſm Moysen, is, cui mos est delinquendi, contemnit oēm correctionem, & pęnæ cōminationem, c.18. Prouerb. Sed Hipp. cum alijs ꝯtrarium tenet in §. diligenter nu. 99. Circa pdicta dic, aut ignoratur de interfectore, & de eo qrit, & tunc aliqs non torquebitur ex hoc solo, aut cōstat de interfectore, sed qritur de proposito, & tunc torquebit, si constabit eum solere occidere, & hoc qn nō probabitur pura rixa. Sed Lud. Carer. sentit in dicto casu posse damnari sine tortura in tract. homic. num. 47. Sed hæc opinio nō placet, & potiora indicia requiruntur ad explorandum quis fecerit, quā ad explorādum quo animo, cum de homicida constat: qa tunc in dubio præsumitur occidisse ꝓp talem pſumptionem, quod sit solitus: & hoc casu onerarer probate contrarium licet rīr non præsumatur propositum, nisi probetur, put in simili
2 dr, quod contra † associantem post delictum oritur præsumptio de occulto auxilio, & reus cogitur probare contrarium ſm Hippol. in
3 §. constante num. 55. Quare autem † potiora indicia requirantur, qn quæritur de interfectore, quam quando quæritur de proposito, ratio est, quod quando constat, quis fecerit, lex de eo pręsumit omne malum, & iungitur cum alia præsumptione, quod consueuerit, & sic duæ emergunt præsumptiones, & hoc casu affines delicto ꝓp secutum effectum, secus qn quæritur de homicida: quia tunc quod assueuerit, est solum indicium, & remotum à maleficio: quia non constat de effectu aliquo.
4 Sciendum est, quod solitus † dr qn quis est conuictus bis deliquisse, & secundū aliquos ter. vide Innoc. c.1. de fideiuss. Idem ſm Oratores ſm Cic. 2. de Inuen. tit. 3. de constit. coniec. ibi. Si quo in pari ante peccato conuictus sit. Et secundum Arist. consuetudine fieri videntur, quę idcirco facimus, quia sæpe numero fecimus. vt per eundem Rhet. 1. c. 29.

1 Progenies bona, vel mala, bonum, vel malum indicium præstat.
2 Natio præsumptionem de hoium natura prabet.
3 Sexus, ætas, animi natura, conditio, fortuna, cultus, risus, & ingressus suspicione contra reum præstant.

De progenie, & natione, & talibus similibus. Cap. V.

1 Qvod quis sit † natus de bona, seu mala progenie bene, seu male pręsumitur ſm Gand. in tit. de præsump. & ind. dub. Moysen c.1.& 27.& 65. Isaiæ. A na
2 tione † similiter præsumitur de nā hominū: nam gentibus proprij mores sunt: sunt.n. nationes,

tiones, q̃ hoĩes facile interficiunt, & diuersis vicijs tenent̃ Bal. in l. fi. C. de her. inst. Apost. ad Titũ c. 1. ibi Cretẽses semp̃ mendaces. A
3 sexu aliud in viro, aliud in fœmina credit̃ l. quisq̃s. C. ad l. Iul. maiest. Ab ætate, aliud alijs annis magis cõuenit. l. q cũ vno. ff. de re mil. Ab animi nã: Et .n. auaritia, iracundia, misericordia, crudelitas, aliaq̃. ijs similia afferunt frequẽter fidẽ, ac detrahũt, nã qbus quisque obuolutus est vitijs, quorum gratia vitiosus est, iniurius quoq;, atq; iniustus euadit, vide Arist. c. 27. Rhet. lib. 1. A cõdõne, & fortuna, distat .n. an clarus, an obscurus qs sit l. capitaliũ. ff. de pœ. fm Suz. in tit. quæ, & qualia. Ab amictu, risu, ingressu. vt per Moysen c. 19. Eccl. in fi. Sed quæ supradicta sunt de nã hominis pariunt tm̃modo aliquam suspicionem fm Antiquos, q̃n dñr, & de nã licet aliquantulum ducere suspiciones: Oia .n. hæc, vir, an mulier, huius an illius ciuitatis sit qbus sit maioribus, qbus cõsanguineis, qua ętate, quo aio, quo corpore, q̃ naturæ sunt attributa, ad aliquã cõiecturã faciendã pertinebunt. Cic. lib. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniect. Et ratio p̃dictorum reddi põt, quia virtutes, & vitia in ptãte nostra sunt, & non est qd positum in nãlibus causis, sed in voluntate, studio, disciplina, quę tollũt omnia, c. 1. 2. & 3. prouerb. vide Cic. de fato in princ.

1 ☞ *Physiognomia mala facit præsumi in genere quem ad scelera procliuum, sicut à bona, bene præsumitur.*

2 *Tortura inchoanda est ab eo qui habet malam physiognomiam.*

3 *Hominum mores, naturasq; ex corpore, oculis, vultu, fronteq; Zopirus Physiognomus noscere profitebatur.*

4 *Chyromantia de homine præsumptionem p̃bet.*

De Physiognomia, & Chyromantia. Cap. VI.

1 EX Physiognomia † mala pręsumitur quem ad scelera procliuum, sicut ẽt à bona bene præsumitur fm Bald. in l. 2. C. quorum appel. nõ reci. Idem in l. Moysis c. 19. Ecclesiasti. ibi, ex visu cognoscit̃ vir, & c. 3. Isaiæ, ibi, agnitio vultus eorum rñdet eis. Sed ex ijs pręsumi potest in gñe, non aũt in specie de aliquo delicto, nisi alijs concurrentibus, licet Paris de Puteo dicat per Physiognomiam bis iudicasse, vide eum in
2 dicto tract. col 8. Vnde dixerunt † aliqui, q̃ si plures rei sunt torquẽdi incipiendũ est ab
2 hñte malam physionomiam. Legitur ẽt † q̃
3 Zopirus physiognomus profitebat̃ hoĩum mores, naturasq. ex corpore, oculis, vultu, frõte cõnoscere. Sed dic, q̃ aliquãtulũ p̃sumitur per tex. c. 16. Reg. 1. ibi, ne respicias vultũ eius, q̃m abieci eũ, nec iuxta intuitum ho
4 minis ego iudico. A Chyromãtia † fm multos præsumitur de homine, nullum tñ verbum legitur apud I.C. In l. Mosis legitur c. 37. Iob, ibi, qui in manu omnium hominũ signat, vt nouerint singuli opera sua. Vnde elicitur, posse præsumi arte ea media, & illũ textum Iudęi sic fuerunt interpretati, asserẽtes lineas esse nãles, & non frustra positas. Sed nostri intelligũt in manu. i. in potestate hoĩum. Vel pro opinione Iudæorũ est textus c. 13. Exo. vbi vr̃ probari lineas esse positas ad aliquid significandũ de hoĩe, & esse signũ naturę. Apud Oratores non legit̃ de supradicto indicio, sed de Physiognomia sępe.

1 ☞ *Indicium oritur à nomine si cum eo mala fama concurrat.*

De nomine. Cap. VII.

1 A Nomine † fm scribentes oritur indicium, si concurrat mala fama, vt puta q̃ quis esset malæ famæ, vt q̃ vocaretur Rampinus. Sed fm Cic. 2. de Inuent. nonnunquam aliquid suspicionis nascitur, & fm Quint. lib. 5. de argumentis. Nomen in argm̃ raro cadit, nisi cum aut ex causa datum est, aut, & ipsum alicuius cogitationis attulit causam, & hæc est verior opin. Idem in l. Mosis 1. Reg. c. 25. ibi, quoniam secundum nomen suum stultus est.

1 ☞ *Indicium p̃positi à pallore oritur contra reũ.*

2 *Affectus animi exterioribus indicijs cognoscitur.*

3 *Pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor, & dentium crepitus consequuntur.*

4 *Animus, & corpus p p affectionem sæpissime cõmutatur: quod ante, vel post delictũ contingit.*

5 *Indicia ex animi, & corporis commutatione ante delictum contingentia à quibus tractata, & an indicent propositum?*

6 *Indicia ex animi, & corporis commutatione cõtingentia ante delictum magis vrgent ad indicandum propositum, quàm post delictum ad indicandum maleficium.*

De

De Pallore. Cap. VIII.

1 A Pallore † alijsq. similibus oritur in
dicium: pp enim temporarios ani
mi motus ante delictum apparẽtes
male præsumitur, & torquetur reus, vtputa,
si quis visus fuerit pallere, pauere, aut aliter
vultu moueri, & non appareat causa, si par-
uo interuallo aliquem occiderit, seu vulne-
rauerit, presumitur proposito deliquisse: nã
2 † enim cõparatum est, vt si q̃s cogitet delin-
quere, sitq. in actu ꝓximo delinquẽdi, vultu
moueat, detq. indicia qualitatis intrinsices,
vnde oriũtur signa ꝯsciæ, & sic exterioribus
indicijs cognoscit affectus animi. Et reuera
3 † quid accidit diffuso sanguine, aut ꝯtracto,
nã pudor extra sanguinem diffundit, timor
vero cõtrahit. Et pallor eiusmodi ſm Philo
sophos accidere solet vehemẽti cogitatu, in
subito motu, sanguine se ad interiora reci-
piẽte: Ex quo fit, vt pudorẽ rubor, sic terro-
rẽ pallor, ac tremor, & dentiũ crepitus conse
4 quãtur ſm Cic. 4. Tusc. q̃õ, & ẽt euenit † pp
affectionem, quæ est animi, aut corporis ex
tpe aliqua de causa cõmutatio, vt lætitia, cu
piditas, metus, molestia, & alia similia, q̃ po
nuntur à Cic. lib. 1. de Inuen. tit. ꝯfirm. Et p̃-
dicta ꝯtingũt bisarie, videlicet, ante delictũ,
& post. De ꝯtingẽtibus post delictũ fit men
tio p oẽs, maxime in l. de minore. §. tormen
5 ta. ff. de qõ. Sed de contingẽtibus † ante deli
ctũ, & sic de supradicto indicio non, nisi per
Græcos, & Quint. lib. 5. de argumẽtis, c. 10.
Sed in l. Mosis c. 20. Neçmiæ, ibi, quare vul
tus tuus tristis est, cũ te ægrotũ non videã?
nõ est hoc frustra, sed malũ nescio quod in
corde tuo est. Itẽ supradicta dñt, q̃a ante de
lictũ indicant ꝓpositũ, post aũt delictũ indi
6 cãt solum deliq̃sse. Item † dñt, q̃ ante deli-
ctũ magis vrgẽt ad indicandũ de ꝓposito, q̃
post delictũ ad indicãdũ de delicto. De rõne
diuersitatis dicetur infra in tit. post delictũ.

1 ☞ Reus potest probare contrarium etiam post didicita testificata, & potest retorquere: & an prædicta indicia sine alijs sufficiant?
2 Causa delicti debet ostendi, alias indicia contra reum nullam vim habent.
3 Indicia personæ sine causis non valent.
4 Persona sicut indicat potestatem, & voluntatem fuisse reo, ita ex contrarijs non fuisse demonstratur.

Pro reo. Cap. IX.

DIctum est supra cõtra reum. Sed pro
reo ex cõtrarijs facile suppetet con-
1 tradicẽdi facultas. Potest enim † in-
cõtrarium, & post didicita testificata ꝓbare.
Secundo, põt retorquere: q̃a indicia ꝑsonæ
in diuersum trahuntur, ſm Quint. de ꝯiect.
Tertio, p̃dicta indicia nõ sufficiũt sine alijs,
cum sint remota. Bart. in l. fin. de qõ. Quar-
2 to, ſm † aliquos nullam vim hñt, nisi aliquid
quare factũ sit, ostẽdatur, cum nihil sine cau
sa fiat, vt in sequẽti tit. in princ. vide Cic. de
Inuen. lib. 2. tit. 2. ibi, vt. n. aĩum alicuius im-
probare nihil attinet, cũ causa, quare pecca
rit, nõ intercesserit, si causam peccati interce
dere leue est, si aĩum nulli minus honestę rõ
ni affinis ostendatur. Et p prædictam sñiam
3 cõcluditur notabile, q̃ indicia † ꝑsonæ non
valẽt sine causis, & econtra. Demũ nota pro
reo non solũ hic, sed in omni causa, & cõtra
q̃libet indicia locum hẽre. Arist. in lib. 2. c. 35.
Rhet. ibi, q̃bus aũt rationibus demonstrari
possit factam rẽ non fuisse facile ex contra-
4 rijs suppetet facultas. Quare sicut † ꝑsona
indicat ptãtem, & voluntatem fuisse reo; ita
non fuisse demonstratur, & sic in reliquis.

DE INDICIIS PRAEmeditati ante delictum ex causis, Tractatus II.

SVMMARIVM.

1 ☞ Indicia causarum quæ sint?
2 Quærendum est quot, quanta sint in reo causæ, vt earum causa deliquisse videatur.
3 Causa quæ propriè dicatur?
4 Causa in impulsionẽ, et rõcinationem diuiditur.
5 Impulsio quid sit?
6 Rõcinatio quid sit? et quãdo ĩterfuisse videatur.
7 Propositum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata, licet causæ præcedant, tam secundũ legem Mosis, quàm iura ciuilia.
8 Propositum non censetur, nisi industria, & insidiæ intercesserint.

Quid sint causæ, & qũo distribuantur, & q̃ ex ijs oriatur propositum. Cap. I.

POst supradicta indicia sequuntur indicia
1 † causarum, quæ sunt, Impulsus ad ali-
quid

quid agendum,cum nihil fine causa fiat, nã
nihil factum esse cuiquam probatur, nisi ali
quid quare factum sit, ostenditur. Itaque
2 † decet quærere,quot, & quantæ sint in reo
causæ, vt earum gratia deliquisse videat l. q
cũ vno.ff.de re mil.in fin.Idem in l.Mosis c.
21. Iosuæ,ibi,nec ante biduum, triduum ue
probatur inimicus. Idem fm Oratores fm
Cic.lib.2.de Inuen.tit.2.de constit.conect.
3 Causa † proprie dr̃ id,ex quo, vel pp quod
aliquid fit. Sed qñ per causas oritur ,ppo-
situm,ex infrascriptis locis Oratoꝝ accepi.
4 Causa distribuitur † in impulsionem,& róci
5 nationem. Impulsio † est quæ fine cogita-
tione p quandam animi affectionem aliqd
hortat,vt amor,iracũdia,ægritudo,violẽtia,
& oia,in quibus aius ita vr̃ affectus fuisse,vt
rem ꝑspicere cũ cura,& ꝯsilio non potuerit:
& id qđ fecit,impetu quodã animi potius q̃
6 cogitatione fecerit.Ratiocinatio † aũt est di
ligẽs,& ꝯsiderata faciendi excogitatio.Ea dr̃
tũc interfuisse, cũ aliqđ faciendum certa de
causa vitasse,aut secutus esse aius vr̃,vt si ami
citiæ qđ causa factum dicet,si inimici vlciscẽ
di,si metus,si gloriæ, si denique alicuius rẽti-
nẽdi,augendi,adipiscẽdi ue cõmodi,aut con
tra rapiẽdi,diminuendi,deuitãdi ue incõmo
di causa. vt p Cic.loco quo supra. Idẽ apud
7 Moysen, q s † non punitur de ,pposito,licet
voluerit occidere,& sint causæ,dũmodo nõ
occiderit p industriam,& insidias,c.21.Exo.
ibi, q percusserit hoiem volens occidere, &
ibi,si quis p industriam. Idem apud I.C.qñ
rixa fuit inopinata,licet causæ pcedant,non
tñ erit propositum.Bal.in l.1.C.ad l.Corn.
8 de sicar.Conclusiue fm oẽs,propositum†nõ
censetur,nisi industria, & insidiæ intercesse-
rint,vt in locis supra traditis. Nec mihi de-
tur vitio integros locos Oratorum recitas-
se,eorumque verba vsurpasse,quia tanta vis
est,vt nec syllaba quidem prætereunda sit.

1 ☞ Causa, quas in maleficio quærere oportet, quot sint?
2 Causas in adulterio,vel furto quærere nihil attinet, quia illas ipsa crimina secum habent.
3 Competitorum, vel riualium altero interfecto præsumitur contra alterum.
4 Phyltra amatoria ab amante propinata libidinis faciendæ gratia censetur.
5 Causa ad hoc vt probent debent esse in processu probata in specie non in genere.
6 Testes deponentes in genere, & non in specie super causis non probant.

De causis quinque per quas delinquitur,& quo probentur. Cap. II.

1 CAusæ,vnde † omnis humana oritur
actio, & quas in maleficio quærere
oportet, sunt septem fm Arist.lib.1.
de arte Reth.c.27. Sed fm alios post ipsum
hæc maxime spectantur,ira,odium, metus,
spes, cupiditas; nam reliqua in has species
cadũt,& de ijs in homicidio præcipue quęri
2 tur, in alijs vero, † vt in adulterio, & furto
de causis frequenter quærere nihil attinet,
quia illas p se ipsa crimina secum hñt fm
Quin.de cõiectura lib.7.c.2. De supradictis
causis fit mentio in l.cũ ratio.ff.de bo.dam.
vbi pater interficiẽs eum,qui filium suũ hæ-
redẽ instituerat, pp illud cõmodum fecisse
vr̃. Idem de alijs causis.l.si ob stuprum.ff.de
cond.ob tur.caus.l.vni.ff.de amb. vbi potest
3 † summi indiciũ in duobus competitoribus
eiusdẽ honoris, siue ẽt in duobus riualib.vt
vno interfecto ꝑsumatur contra alteꝝ.Præ-
terea ob libidinis faciandæ appetitũ pocula
4 † amatoria,q̃ phyltra vocant,ceteraq. hmõi
flagitia cõmisisse hoies deprehensi sunt l.3.
5 & toto tit.C.de malef.Causę ad hoc † vt ,p-
bent,debẽt esse probatæ in ,pcessu in spẽ,nõ
6 aũt in gñe,& testes deponentes † in gñe, &
non in specie super dictis causis non ꝑbãt.
vide notata in cap.cum oporteat de accus.

1 ☞ Causa quot circumstantias continere debeãt?
2 Occidisse ille præsumitur, qui occidendi causam habuit.
3 Deliquisse ille præsumitur, qui ex delicto commodum consequitur,vel incommodum euitat, vel cui ita forte videtur.
4 Iudex animaduertit quo animo quid quisque faciat,non quo euentu vtatur.
5 Accusator reum ex causis demonstrabit.
6 Iudices p causas reum quærent,cũ is ignoratur.
7 Causa non solum indicat propositum, sed etiam reum.
8 Causa debent esse grauiores, quoties quæritur quis deliquerit quàm quando quæritur propositum, cum de reo constat.
9 Propositum ex leuibus causis præsumitur, non delictum.
10 Quando constat quis fecerit, lex de eo præsumit omne malum propter secutum effectum. secus

quando

quando quæritur quis fecerit, quia non præsumit pro leui causa occidere.

11 *Animi vicium cum causa conglutinari ad indicandum reum licet, atque quibus sit vitijs subiectus reus ostendere oportet.*

12 *Malus qui semel fuit in eodem genere mali semper præsumitur malus.*

Quo causæ indicent propositum, & reum, qñ de eo ignoratur. Cap. III.

1 IN causis duæ † circunstantiæ insunt, vide licet: quis fecerit, & q̃obrem fecerit. Vn
2 de † si qs fuerit interfectus, & ignoratus à quo, quæreī per supradictas causas: nam is p̃sumitur fecisse, qui faciendi causam habue-
3 rit. Idem sm Oratores, probabile est, † quod probat reo expedisse peccare, vt cum quærit nunquid commodum maleficio acquisierit, num honorem, num pecuniam, num dominationem, num aliq̃ cupiditatē amoris, aut nunquid incommodum vitarit, inimicitias, infamiam, dolorem, supplicium. Nihil tñ refert non fuisse, aut non esse aliquid commodi, aut incōmodo, dūmodo ostendi possit ei
4 visum esse, q arguit: Iudex enim † aiaduertit quo aīo q d q sq; faciat, non quo euentu vtaī l. 1. §. si qs instrumenta. C. de latina libert. tollenda, vide Auct. ad Heren. lib. 2. tit. in causa
5 ꝯiecturali. † Et sm Oratores in hoc loco caput illud erit accusatori, si demonstrare poterit alij nemini fuisse causam faciendi, secūdo loco tantam, aut tam idoneā nemini, sin fuisse alijs quoq; causa faciendi videbiī, aut ptās alijs defuisse demonstranda est, aut facultas,
5 aut voluntas. Itaq; † Iudices p supradictas causas reum q̃rent, cum is ignorat: qa cau-
7 sæ non solum † indicant ꝓpositū, sed ēt reū, qñ ignoratur, vt supra. Et rīr oē, qđ indicant ꝓpositum, indicat, & reum. Aiaduertendum
8 † est, ꝙ causæ debent esse grauiores, quoties q̃rit q s deliquerit, q̃ qñ q̃rit ꝓpositum, cum de reo constat, & rō est: qa nemo p̃sumiī leui
9 causa hoiem occidere. Secus qñ † ꝯstat de delinquente, sed quæriī propositum: tali. n. casu præsumitur propositum ēt pp leues cau-
10 sas. Et rō diuersitatis est: quia qñ † constat quis fecerit, lex de eo p̃sumit omne malum pp secutum effectum l. qui cædem. C. de sicar. Secus qñ quæritur quis fecerit: qa tunc lex non præsumit omne malum, imò nō pręsumit pro leui causa occidere. vide quæ dicta
11 sunt in præcedenti tit. c. 4. Præterea in † oī causa aliquid eorum, quę personis attributa sunt, ad eam causam, qua commotus peccasse diceī, adiungere licebit: & ita poterit animi vitium cum causa ꝯglutinari, hoc modo. Si dicetur pecuniæ causa fecisse, ostendet accusator eum semper auarū fuisse: si honoris, ambitiosum. Idem in ceteris, q̃bus obnoxij sint, aiaduerti pōt, vti in ijs rebus, & earum rerū causa, quæ singulis vitijs, cupiditatibus quæ subiectæ sunt, oēs immoderate, & impotente versentur. Arist. lib. 1. Rhet. c. 27. Sed Oratores post Arist. voluerunt, atq; ex dispari gñe culpatum, si ex pari summendi facultas nō erit, improbare aium aduersarij oportere, & rō est sm eos, qui fecerit illud tam nequiter, eundem hoc tam perperam fecisse nō est mirandū. vide Cic. in lib. 2. tit. de inuent. & lib. 2. ad Heren. tit. in causa coniect. Verū prędictis repugnat regula Legistarum, semel
12 † malus præsumitur malus in eodē gñe mali. Quandoq; tñ etiam per ipsos conceditur.

1 *Inimicus an poterit torqueri, quando quis fuit interfectus, & nescitur à quo, si inimicitia fuerit capitalis?*

2 *Inimicitia est indicium remotum à maleficio.*

3 *Pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum si de indiuiduo non constet præsumitur, & ex hoc is poterit torqueri.*

4 *Nemo reperitur, qui non metuat, oderit, speret, & irascatur per quas causas delinquitur.*

5 *Inimicus etiam suspectus qua probare debeat ut torqueatur.*

6 *Reus suspectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti.*

An inimicitia sola, & sic alię causæ sufficiant ad torquendum. Cap. IIII.

1 SI quis est interfectus, & nescitur à quo, sed ꝓbatur † ꝙ Petrus erat inimicus illius, ex tali p̃sumptione poterit Petrus torqueri, sm Spec. in §. species. de p̃sumptio. & sm Rom. in l. 1. ff. ad Sylla. per textum. ibi. In suspicionem cædis, per quem text. multi ꝯsentiunt semel posse torqueri, dūmodo inimicitia sit capitalis: Adde c. 12. Ecclesiast. ibi. Nunq̃ credes inimico. Sed moderni cōtra tenent, Hippol. in §. diligenter num. 70. quem multi sequuntur per multas rōnes, maxime
2 ꝙ † inimicitia est iudicium remotum, & dicit Speculat. intelligunt quoties necesse est vnū ex pluribus hominem interfecisse, & certum est

est delictũ,& certæ pſonę, ſed incertũ est de
3 indiuiduo,& tũc † ex illis plurib. poterit ini micus torqueri. Oratores multi ꝯſentiunt, q̃ a multę cauſę ſunt,q̃ inducũt ad maleficiũ,
4 et latẽtes,& ignotę,cũ nemo† reperiat,q nõ metuat,oderit,ſperet,& iraſcat,ꝑ quas cauſas delinquit.Quare non ꝯſequit,Petrus inimicus est,ergo occidit, cũ alius potuerit occidere ꝑꝑ ſupradictas cauſas , et latentes. Ego in hac difficultate ꝑcilitãdis opinionibus diſtinguo ſm Cic.in lib. 2.ti.2.de Inuẽt. ibi.Maxime.n.quęri oportet in hac q̃ſtõne. Primũ potuerit ne aliqd fieri,deinde ecquo
5 ab alio potuerit.Cõcludit,† q; ſi Petrus ꝓbabit aliũ ecquo potuiſſe occidere,nõ torqueatur,alr ſic.Quare demõſtrabit reus,aut alijs quoque bono fuiſſe,aut alios quoque id, de quo ipſe ſimulet,facere potuiſſe vide Auct. ad Heren.lib.2.tit.collatio. Hac defenſione vſus est Cic. ꝑ Mur.in familiã Anchariana, & ꝑ Scauro circa mortẽ Boſtaris in matrẽ auertẽs crimẽ. [Veř id breui faciẽdũ est,vt ne alterius defendẽdi cauſę hũc accuſare videat.Sed ſufficiat à ſe crimẽ trãſferre.ſm oratores,ſi aut cõmodũ nullũ fuiſſe,aut paruũ, aut alijs magis fuiſſe , aut nihilo ſibi magis q̃ alijs demõſtrabit.]Maximũ aũt est remedũ diffiniẽdaꝝ q̃onum hoc caſu,& oi alio,
6 videlicet,q ſuſpectus† interrogeť,vbi fuit,& cũ qb.comedit tpe delicti.de hac interrogatione vide Bart.in l.ſi.ff.de q̃ſt.& ita ꝑ locũ, & tpſ Oratores diffiniebant oẽ negocium.

1 Rei defenſiones contra cauſas.
2 Cauſæ non indicant niſi cum vitio perſonæ iunguntur.
3 Propoſiti ſuſpicio ex quibus tollatur.

Pro reo contra cauſas. Cap. V.

1 PRimo reus negabit † fuiſſe cauſam, ſi potuerit,aut eam vehemẽter extenuabit,deinde iniquum eſſe dicet,omnes, ad quos aliqd emolumẽti ex aliqua re ꝑuenerit,in ſuſpicionẽ maleficij deuocari.Ter-
2 tio,Cauſæ † non indicãt,niſi cũ vitio pſonę iũgant,quia non in oĩbus pſonis valent.Itẽ dicet,aut cõmodũ nullũ fuiſſe,aut paruum , aut alijs magis fuiſſe,aut nihilo ſibi magis,
3 quã alijs.Cic.in 2.de Inuen.ti.2.Item † mõſtret,aut facultas,aut ptãs , aut voluntas de fuiſſe reo,& per hęc.n.videbit reus aut non occidiſſe,& ſi occiderit,non ex propoſito.

DE FACTO ANTE DElictum,ſeu contento cum delicto indicante conſilium, Tract. III.

SVMMARIVM.

1 Conſilia poſt cauſas ſunt intuenda.
2 Conſilia quæ ſint,& quomodo diffiniantur?
3 Conſilia ante delictum quomodo conſiderentur, & proponantur?
4 Animus præſumptione verbi,vel facti probatur.
5 Coniectura ex conſilijs quæ vere indicent reum delicti?
6 Conſilia referuntur ad partem indiciorum, quæ ex cauſis ducuntur.
7 Propoſitum ante delictum à quibus facti, dicti ſuo indicatur.
8 Indicia dicti,& facti, quibus non ſolum cognoſcitur propoſitum, ſed ẽt reus, cum ignoratur.
9 Facere qui inſtituit,et potuit, feciſſe præſumitur.

1 POſt cauſas † intuenda ſunt conſilia, nam ſicut cauſæ ſunt impulſus ad aliquid agendũ,ita ꝯſilia ſunt ordo gerẽdoꝝ ex cauſis venientium l.ſæpe ff. de ver-
2 bo.& rerum ſig.Et conſilia † ſunt aliquid faciendi,vel non faciẽdi,excogitata rõ,& ſunt præteriti,inſtantias,& futuri tpis. A prete-
3 rito † ꝯſideraĩ quid ante delictum factũ ſit, ex quo ſpes ꝯficiẽdi nata, & facultas faciendi q̃lita videat. Ideo in reo ꝯſideratur,vt nihil actum,nihilq́. dictum, nuſquam ventũ, aut abitũ, nihil denique factũ ſiue cauſa putetur. Et I.C. conſentium per rl̃am,animus
4 † probatur preſumptione verbi,vel facti. Sed imprimis cõiectatur, an credibile ſit reũ ſpe-
5 raſſe † id à ſe ſcelus effici poſſe,an ignorari, cum feciſſet , an ſi ignoratum eſſet abſolui, vel pœna leui trãſigi. Hoc indiciũ fuit Ariſt. in 1.lib.Rhetor.c.31.quod Quint.per eadẽ verba vſurpauit,in c. de coniectura lib. 7. Sed in hoc differt, q per Ariſtotelem refertur ad perſonam,Quint. vero refert ad con-
6 ſilia.Et ſm † eundem conſilia referuntur ad hanc partem indiciorum,quæ ex cauſis ducuntur.Et ita loquuntur I. C. Vnde omnia
7 † dicta , & facta , quæ indicant propoſitum ante delictum , comprehendũtur ſub elemẽtis 11.ſecundum Auctorẽ ad Heren. lib. 2. & ante eum Ariſt.prædicamenta decem cõſtituit,de quibus dictum eſt in tabula. Qua

8 re ordine Auctoris excutiā indicia † verbi, &
facti, & hoc modo non solū cognoscet̄ ppo
sitū, vel & ēt reus, dum ignorabitur, Bart. in l.
fi. ff. de q̄ō. ibi, vel q̄ a inimicus, vel q̄ a fecerit
apparatus. Idem s̄m Oratores, est enim ma
xime ꝯsentaneū, atq; pbabile, vt quod quis
instituit facere, fecisse ēt videatur. Si statuit
9 † facere, & potuit, fecit igit̄, si attentauit, per
petrauit igitur, quia omnes quod volunt, &
possunt, etiam exequuntur, & faciunt. vt per
Aristotelem lib. 2. Rhet. cap. 35.

1 Tractatus p̄sumit pōt ex loco, vbi reus fuerit.
2 Reus vt de tractatu possit condemnari, tria con
currere debent secreta locutio, inimicitiæ capi
tales cum occiso. & quòd homicidium sit secu-
tum incontinenti.
3 Homicidium si noctu sequatur, quomodo iudex
suspectum interrogare debeat?
4 Conuiuia indicant propositum. & seditiones.
5 Locus quot modis accipiatur?
6 Tractatus initia, & consiliorum ex loco com-
prehenduntur.

Elementa autem, de quibus supra, sunt
vt infra. Cap. I.

1 VBi fuerit † videlicet, s̄m text. in l. qui
cum vno. §. fi. ibi, examinantur cau
sæ, & cur, & vbi fuerit, & quid ege-
rit. ff. de re mil. Idem apud Cic. in oratione.
j. in Catilinam ibi, vbi fueris, quos conuoca
ueris, quod consilij cœperis, quem nostrum
ignorare arbitraris? Vnde siqui secreto fue
rint in aliqua domo, seu loco, si exierint, &
occiderint, p̄sumet̄ de tractatu, & poterunt
torqueri, not. in l. 1. C. de ser. fug. Sed aliqui
volūt, q̄ interueniat secreta locutio, sed cre
do sufficere q̄ ꝯuenerint in illū locum, nā se
creta locutio necessario subintelliḡ. Sed mul-
2 ti † tenēt posse dānari, si tria ꝯcurrant. Primo
secreta locutio, secūdo inimicitiæ capitales
cū occiso, tertio q̄ homicidiū sit secutū incō
tinenti s̄m Ias. in supradicta l. Sed de hoc du
bitatur s̄m Ioan. And. in additio. ad Spec. de
præsumptio. vers. 13. Itaque tutius erit tor-
3 quere, q̄ damnare. Itē secuto † aliquo delicto
noctu Iudex interrogabit suspectū, vbi fue-
rit illa nocte, cū quo pransit, vel cœnauit, & si
reperiet̄ mēdax, oriet̄ ꝯtra eū maxima p̄sum
4 ptio vide Bart. in l. fi. ff. de quæstio. & vt † plu
rimū constituta conuiuia indicant proposi-
ta, seditiones, & similia, vt Catilinæ, Lentuli,
5 Cethegi. Sciendum, † locum diuersis modis
concipi, & tanquam speciem dicetur infra
6 in delicto, ex hoc autem † comprehendun-
tur initia tractatus, & consiliorum vt supra.

1 Loci si sint diuersi, diuersa coniectura concip
tur contra reum.
2 Frequentatio loci indicat propositum.
3 Transitus per viam inconsuetam propositi indi-
cium prabet.
4 Propositum indicat, si quis visus fuerit frequen-
tare viam, qua illum, quem occidit, transiturum
sciebat.

Cap. II.

1 VBi visus sit, videlicet, ob diuersos † lo
cos diuersa ꝯiectura concipitur s̄m
Gand. in tit. de præsumptio. & ind.
2 dubi. Vnde † siquis visus fuerit sæpe ire, &
redire ex aliqua via, siue loco, vbi eo die, vel
postero hoiem interfecerit, præsumitur, q̄ sę
pe transierit causa cōmittendi tale delictū,
arg. l. iusto. ff. de vsucapio. Item siquis visus
3 † fuerit ire, vel venire per viam nō consuetā
si hoiem postea interfecerit, erit indiciū pro
positi: nam præsumet̄ voluisse cœlare scelus
perpetrandū, aut vt occidendū magis incau
tū inueniat. faciūt doctrinæ in l. fi. ff. de rerū
diui. nam lex male p̄sumit de ijs, iuxta illud
Euangelij, qui non intrat p ostium fur est, &
4 latro. Itē alij † dixerunt, vbi visus est videli-
cet, ante delictum illic fuisse, qua transiturū
inimicum suspicabat̄, solent. n. q̄ hostibus in
sidiant̄, ea loca insidere, qua illos iter factu-
ros arbitrant̄, vt incautos opprimant. Item
oritur indicium premeditati s̄m Bru. in gl.
circa tertiā ibi, & illo sero, quo fuit factū ho
micidium, fuit visus ire per aliqua loca, in
quibus vicinia eum non cōsueuerat videre.

1 Sociorum qualitas suspicionem maleficij, &
propositi inducit.
2 Conuersatio cum malis hominibus inducit indi-
cium ad torturam contra delinquentem.
3 Associatio mali hominis inducit indicium præ-
meditati, & consilij.

Cap. III.

1 QVo cum visus sit. qualitas † socio-
rum inducit suspicionem maleficij,
quare si delinquens visus fuerit cō-
uersari cum inimicus occisi, orietur indiciū,
2 q̄ de industria occiderit. Et s̄m aliquos † p
conuersationem cum malis hominibus ori
tur

tur indicium cōtra delinquentē ad torturā, ſm Hipp. in §. expedita num. 93. Sed de hoc dubitatur, dictum eſt ſupra de indicijs ex pſona c. 3. Sed in l. Moſis vrgens eſt indicium c. 16. Iſaiæ. ibi, ſocij furū, & c. 4. prouer. ibi, puerſi corde nō inueniūt bonū. Itē ſi ſequa
3 tur † homicidiū, ſi interceſſerit aſſociatio ma li hois, licet in ea nihil fecerit, pſumetur de malo ꝯſilio, & de pmeditato l. non ideo mi nus, & ibi doctores C. de accuſ. & ſic ex hoc ſimplici ſociatu oritur indiciū, & ſupra, pp qualitatem perſonæ, nam conſilia impiorum ſunt doloſa c. 12. & 14. prouerb.

1 *Apparatus indicat propoſitum.*
2 *Arma ferens qui non aſſueuerit, præſumit præcogitaſſe, niſi contrariam cauſam oſtenderit.*
3 *Arma euaginata portans præſumitur portaſſe ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum.*
4 *Exercens ſe in armis cum non ſit ſolitus, præſumitur de delicto præcogitare. Idem ſi acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma repoſuerit.*
5 *Præſumptio ꝓpoſiti inſurgit contra illum, qui aſportauit bona ſua de loco, vbi homicidium cōmiſit, ad locum ad quem poſtea confugit, vel ſi bona, vel eorū maiorem partem alienauerit.*
6 *Apparatus non debet videri fruſtra factus.*

Cap. IIII.

1 NVnquid appararit, videlicet, equos † ad eundum, arma ad cædem, & alia, quæuis inſtra pro facinoris, qđ objicitur, qualitate. Vnde armatus ſe non
2 ſolitus, item ferens † arma, qui non aſſueuerit, pſumit præcogitaſſe, niſi ꝯtrariā cauſam oſtenderit, per quā tollatur prædicta pſum-
3 ptio l. 1. C. ad l. Corn. de ſica. Itē portās † arma euaginata pſumit portaſſe ob facilitatē aggrediēdi, & pficiendi delictū. Itē exercens
4 † ſe in armis, cū non ſit ſolitus. Itē ſi acuerit arma, aut aliquā experiētiam fecerit de illis, ſi repoſuerit alicubi arma, ibi, vel ēt in loco vicino, poſtea deliquerit, pſumit propoſitū. arg. l. 1. §. ui poſſideris. ff. de ui, & ui armat. Quidā addiderūt nunqđ fecerit, videlicet, ſi
5 aſportauerit bona † ſua de loco, vbi poſtea cō miſit homicidium ad locū, ad quē poſtea ꝯfugit, vel ſi q̄s alienauerit bona, vel maiorem partē bonorū ſuorū, ſi poſtea hoiem occiderit, pſumet contra eū de propoſito ſm Blan.
6 in gl. alienatio. nu. 76. Non. n. videri † debet fruſtra factus apparatus, cum nihil actū, nihilq. dictum ſine cauſa puteī l. q cū vno. ff. de re mil. ibi, vbi fuerit, & quid egerit.

1 *Amicorum, vel ſociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium indicat propoſitum.*
2 *Amicus ſecutus amicum cum enſe, vt aliquo eum comitetur, ſi obuiam forte inimico fiat, an & quando de auxilio teneatur?*
3 *Ducens aliquem per locum, in quo ſcit inimicum offenſi adeſſe, præſumitur particeps criminis.*

Cap. V.

1 NVnquem conuenerit, videlicet, cum aliquo † ſtatuit perficere certo loco, aut tpe. Vel ſm aliquos, nunquē iuerit inuentum, vt ducat ad maleficium. vide Fulg. in l. q ſi fugitiui ff. de edil. edic. ibi,
2 Amicus meus venit † ad me, & dicit veni mecum, quia volo eſſe in vno negocio meo. Ego accipio enſem, & ſequor eum, ipſe aūt fit obuiam inimico ſuo, & occidit eū, an ego tenear quaſi auxiliator? Dr, ꝙ ſi ignorans ſum ſecutus eum, & cū ipſe inſultās ex illū, ego me retraxi, ꝙ nullā pati debeo pœnā, idem ēt ſi diſcedere non potuiſſem, vbi aūt cū potuiſſem recedere, ſtetiſſem, tūc ſine dubio non eſſem innocens. Item ſciens inimi
3 cum † offenſi in certo loco, conueniens, & ducens eum per dictum locum, præſumitur particeps criminis l. pen. ff. ui bon. rap.

1 *Aſſocians delinquentem ante delictum videtur ſocius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit.*
2 *Conſcij qui ſint. & qui teneantur de delicto?*

Cap. VI.

NVnquem habuerit conſcijs, videlicet, aliquem de ijs, cum quibus pręſumitur tractaſſe ab initio. Poterit
1 ēt † aliter intelligi videlicet: aſſocians delinquentē ante delictū vr̄ conſcius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit, ſm Bald. in l. 1. C. de ſer. fug. Et hoc dicetur ēt
2 in tit. poſt delictum. Alij ēt † ſic intelligunt videlicet, hic, vel ille ꝯſcius fuit, vt in oratione pro Milone dicitur Marcum Fauonium fuiſſe conſcium voluntatis Clodij, cui dixerat, Milone triduo periturum.

1 *Propoſitum indicatur, ſi veteres hoſpites, aut clientes domi delinquentis fuerint, vel ſi delinquens*

linquens habuerit malos famulos.
2 *Adiutorum conquisitio, & conuocatio, propositi consilij indicium praestat.*
3 *Adiutores varie considerantur.*
4 *Mutuans pecuniam ei, qui statim deliquit, praesumitur adiutor.*
5 *Delinquens si sit persona vilis praesumitur cum auxilio fecisse.*
6 *Comitatus, & multitudo adiutorum parit indicium deliberationis.*
7 *Coadunatio quando plures occidunt, in dubio an praesumatur de industria facta?*
8 *Rixa quando censeatur pura, & quando praemeditata?*
9 *Coadunatio censetur malo animo facta, delicto secuto.*
10 *Praesentia si delicto adhibeatur, deliberationis indicium oritur, modo illa praesentia fiat animo se immiscendi, si opus esset. Secus si forte fortuna, et quando quis dicatur adesse causa se immiscendi?*

Cap. VII.

1 DE adiutoribus, videlicet veteres †ho
spites, aut cliẽtes domi delinquẽtis
fuerunt, vel habuit malos famulos,
qua de re pcogitasse vr̃ per tex. in §. hoc aũt
2 in auct. de non alienan. Item † aliter si delin
quens elegit idoneos, relinquendo inutiles
domi, vel ẽt põt dicere de potentibus ami-
cis, haec.n. praesidia non solum qui hñt, pluri
mum posse vñr, sed ẽt 2. qui tales amicos ha
bent, aut conscios, si quidem auxilijs ijs, erit
adminiculis, & instrũis fraeti delinquunt. Prae
3 terea varie † considerant adiutores ſm Bal.
in l. haec verba. ff. de infa. Vnde siqs mutuat
4 pecuniam alicui, & is, † cui mutuauit, statim
conduxit gentes contra ciuitatem mutuan
tis, vel quid simile fecerit, psumit mutuauisse
tali causa, erit quae psumptio iuris, & de iu-
re ſm Brun. in gl. circa quartam. Et simili
5 † modo qñ delinquẽs est persona seruilis, &
magnũ facinus comisit, psumit cum auxilio
fecisse l. qcunq;. C. de ser. fug. Item aliter po
6 test intelligi, sicut apud Cic. spectai comita
tus Clodij, & Milonis. Et multitudo adiuto
7 rũ parit indiciũ deliberationis, licet ſm † ali
quos in dubia re nõ psumat coadunatio in
pluribus occidentibus, nisi pbet clare de in
dustria coadunatos esse, ſm Bal. ĩ l. nõ ideo.
C. de accus. Hippol. in §. cõstante nu. 45. Dice
8 rẽ † tñ psumi casu euenisse rixam, nisi probe
tur ante rixam coadunatos fuisse, nec est ne
cesse, (iudicio meo) pbare q coadunatio sit
facta de industria, sed sufficit pbare, qd' sit
9 facta coadunatio. & .n. † praesumit fieri malo
aio ob effectum secutũ, nã si facta sunt ea, q
posteri⁹ fieri, ac sequi solẽt, facta esse priora
& q illorũ grã instituebant, existimandũ est.
10 Per pñtiam † adhibitam delicto oritur in-
dicium deliberationis, modo illa pñtia fue-
rit animo se immiscendi, si oporteret, secus
si forte fortuna ſm Bald. in l. 1. ff. de ser. cor
rup. & tunc dicitur adesse aio se immiscendi,
cum fuerit quis coadunatus ante delictum.

1 ☞ *Armorum, ac ceterorum instrumentorum genus deliberationem ostendit.*
2 *Ambulans cum armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat habere animum occidendi.*
3 *Adiumenta diuersis modis considerantur.*
4 *Pecuniae suggesta, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrumenta ad aliquid agendum.*

Cap. VIII.

DE adiumentis, videlicet, de ijs rebus
1 † quas delinquens auxilio fore ar-
bitrabat, vt puta, arma, & quaelibet
instrã, ex gñe enim armorum, ceterorumq.
instrõrũ praesumit animus, & atrocitas male
ficij, ſm Bald. & Salv. in l. 1. C. de emenda.
2 ser. Quare siquis † ambulauerit cũ armis ha
statis, arcu, balistis, & similibus indicat ani-
mũ occidẽdi l. 1. §. diuus. ff. de sica. Adiumen
3 ta † quoq; diuersis modis cõsiderant, sicut su
4 pra de adiutoribus, nam pecuniae suggestae,
& alia similia accommodata sunt adiumen
ta, & instrumenta ad aliquid agendum.

1 ☞ *Locus, in quo quis praeter consuetudinem fuerit, vel in quo versari non consueuerat, vel non debebat, propositi indicium praebet.*
2 *Occidens aliquem in loco, in quo versari non soleat, praesumitur consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa.*

Cap. IX.

1 NVnquo in loco † pter cõsuetudinẽ fuerit,
videlicet, in quo suspectus erat, siue sibi
vbi versari non cõsueuerat, nec debebat, no-
2 tatur in l. 1. §. diuus. ff. de sic. Vnde ẽt † siquis
hoiem occiderit i aliqua ciuitate, siue loco,
quo non sit solitus versari, psumet consulto
occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa,
vide Bald. in l. fi. ff. de qõ. & in l. fi. C. eod.

1 ☞ *Tempus propositi argumēta præbere potest,*
2 *tēporū duplex est significatio generaliter enim, & specialiter accipitur.*
3 *Tempus speciale ad indicia magis confert, probationesq; affert inexpugnabiles.*
4 *Tēpus ad indicia eliciēda quō cōsiderari debeat?*
5 *Temporū longinquitas est inspicienda, nam sæpe oportet commetiri cum tempore negocium.*

Cap. X.

1 AVt alieno † tpe videlicet, minus cō uenienti, vt si noctu dicatur egressus domo, vel ex vrbe, & in aliquo loco eo tpe visus fuisse, & sic ex antecedentibus deducuntur argumenta, videlicet, noctu exijsti, proficiscentem antecessisti, nunquid ēt noctu, quod in die fieri commodius vide-
2 batur posse. Et tpis † duplex est significatio, gñaliter.n.& specialiter accipitur, præteriti hñs, instans, & futurum, & constituta discrimina, vt estate, hyeme, noctu, interdiu, & fortuita, vt in pestilentia, in bello, in conuiuio.
3 Speciale aūt tps † ad indicia magis confert probationesq. affert inexpugnabiles. Vnde
4 † considerari debet tps, & anni, & mensis, & diei, & noctis, & vigiliç, & horæ, & in aliqua parte alicuius horum, vt apud Cic. in oratione pro Milone. dr̄ Clodium pridie eius diei discessisse, quo discessurum sciebat Milonē, cuius iter solenne, & necessariū ignorari nō poterat. Et I.C. consentiunt per tps oriri indicium ante delictum, in delicto, & post delictum, in quibus potest considerari. quid ocyus, & quid serius futurum sit. Et cōiter † in
5 tpe perspiciendo longinquitas eius est cōsideranda, nam sæpe oportet commetiri cum tpe negocium, vt in sequenti titulo dicetur.

DE INDICIIS HOMICIDIJ præmeditati in delicto. Tractatus IIII.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia propositi ex quibus in delicto oriantur, & deducantur?*
2 *Coadunati plures si delinquant, præsumuntur ex proposito delinquere.*
3 *Obuians forte si occidat, non punietur de præmeditato, licet animum occidendi habuerit.*
4 *Accidentia, quæ in delicto spectentur, vt indicia neuverationis oriantur?*

IN homicidio deducuntur indicia, consi
1 derando, cur † aliquid in delicto de industria, & data opera factum sit, vt spes perficiendi nata, & quęsita esse videatur, de qua industria legitur tex. c. 21. Exod. & l. fin. ff. de sica. & l. 2. ff. de vi bon. rapt. quibus iuri
2 bus probatur, q̄ si homines † ducti, & coacti fuerint committere illud delictum, tunc pręmeditatum censetur, secus qñ id cum consilio, & cura perspicere non potuerunt, & impetu quodam animi potius, quam cogitatione fecerint, vide Cic. lib. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniectu. Idem s̄m Bal. in homicidio ex aliqua causa, siue re non orit̄ indiciū deliberationis, qñ apparet q̄ rixantes sibi obuiauerint casu, vide eum in l. 1. C. ad l. Cor.
3 de sica. Quinimò siquis † habuerit aīum occidēdi, modo forte obuiās occidat, nō punietur de p̄meditato per tex. in c. 21. Exod. de hoc diximus supra in ti. de causis c. 1. In delicto aūt hæc spectantur Locus, Tp̄s, Modus
4 & Facultas, & per hæc accidentia † oritur indiciū deliberationis. Et sicut inimicitię, & reliquæ causæ, atq; consilia, pro vt supra, impellunt ad maleficia, ita per hæc ostenditur idonea perficiendi facultas esse quęsita.

1 ☞ *Locus in delicto deliberationis indicium an præbere possit?*
2 *Loci opportunitas ex quibus quæratur?*
3 *Occidens hominem in prætorio, vel ecclesia, præsumitur deliberate occidisse.*

A Loco præcipue coniectatur, cum
1 euidentia loci † sit vna ex quinque speciebus probationum, de quibus notatur extra de restit. spoliatio. c. cum ad sedem, quare spectetur locus. in quo homicidium factum est ex opportunitate, quam
2 reus videtur habuisse. Ea vero † opportunitas quæritur ex magnitudine, interuallo, longinquitate, propinquitate, solitudine, celebritate, & demum nā ipsius loci opportuni, siue diuersi consilijs. Nunquid etiam eo loco occisus perspici, aut exaudiri potuerit, & num demum locus publicus, vel pri-
3 uatus, an sacer fuerit. Vnde siquis † occiderit hominem in prętorio, vel ecclesia, præsumetur consulto, vel (vt aiunt) deliberate occidisse, quia non est præsumendum, q̄ nisi magna causa voluerit in tali loco occidere vide Alb. in tract. 3. stat. 9. 64.

1 *Tempus reddit graue delictum.*
2 *Noctu agens præsumitur male agere.*
3 *Temporis spacium quomodo consideretur?*

1 AT pe præsumitur, quia † reddit gra
ue delictum l.aut facta.§.tps .ff. de
2 pœn.nam lex præsumit contra† agē
tē noctu iuxta euangelium, qui male agit,
odit lucem. Qua de re si delictum fiat no-
cte, præsumitur deliberatum sm Alberi. in
tract. supradicto. Sed sm Oratores latius
dic, videlicet, qua parte anni, noctu, an inter
diu, & quota diei ac noctis hora homicidiū
factum esse dicat, nam ēt momenta valent,
3 † & eiusmodi tpibus spaciū in considerat,
satis ne longum fuerit ad eam rem transigē
dā, & potuerit ne reus scire satis ad id pficiē
dū spacij futuꝝ, & sæpe oportet cōmetiri cū
tpe negocium, & videre potuerit ne aut ma
gnitudo negocij, aut multitudo rerum in eo
tpe trāsigi, nā parui refert satis spacij fuisse
ad id pficiēdū, si id ante sciri, & ratione pro
uideri non potuerit. Idem probatur per gl.
& quæ ibi.not.in l.si vt allegas.C.de sica.

1 *Occasio deliberationis indicium præbet. & quomodo ea consideratur?*
2 *Occasio quæ propria sit? & ex quibus oriatur?*
3 *In tempore quæ considerari oporteat, & quæ in occasione?*
4 *Tempus, & occasio in quibus inter se differant?*

1 AB occasione oritur † deliberatio, nā
malus animus occasionem quærit.
Sed dupliciter contingit, primo q̄-
ritur idonea ne satis fuerit ad delictum ado
riendum, & hæc aliquid cogitato factum o-
stendit. Secundo an alia melior, quæ præte-
rita, aut non expectata, & hæc excusat. Exē-
pla extant apud Cic. in orat. pro Mil. quem,
fatetur habuisse occasionem occidendi Clo
dium. E contra aūt, inquit, Clodium, captas
se occasionem occidendi Milonē. Sed opor-
2 tet scire, † q̄ proprie sit occasio, quare dic, ꝙ
est pars tpis habens in se alicuius rei facien
dæ, aut non faciendæ opportunitatē. Et tps
actionis alicuius opportunū occasio est. Hęc
orit ex actionibus humanis nō impedienti-
bus, vt puta seruus dormiēs dat furantibus
3 occasionem. Item in † tempore, mensura,
& spacium consideratur, in occasione quali
tas tēporis ex qua nascitur opportunitas,
seu commoditas faciendi, & non faciendi ali
4 quid. Itaque † hoc tantum distant Tempus
& Occasio, genere autem similia sunt.

1 *Modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præstat.*
2 *Modus percutiendi præcogitationem ostendit.*
3 *Caput percutiens, videtur fecisse, vt certius offendat, & occidat, & quid si baculo percusserit?*
4 *Multitudo, magnitudo, multiplicatio, & geminatio vulnerum propositum indicat.*
5 *Proditorium propositum per modum percutiendi concipitur.*

AModo, quo quæritur quemadmo-
1 dum quid sit † factum, idq. sm Ora
tores tum ad qualitatem pertinet,
tum ad coniecturas, potest probari in l. aut
facta.§.qualitate.ff.de pœn. Vnde siquis per
2 cusserit † aliquem post terga, vel nullis di-
ctis verbis in capite, seu pectore, per hæc de
3 monstrat præcogitasse, quia percutiendo † in
capite vr̄ fecisse, vt certius offendat sm doct.
in c.signif.de homic. Vnde senserunt aliqui,
ꝙ siquis percusserit aliquem super caput ba
culo, siue alio simili instrō, tn̄, quia percussit
in capite præsefert animum occidendi, secus
si in alia parte corporis, vide Bald. in l. sed si
quæcunque.§.si magister.ff.ad l. Aquil. Per
4 multitudinem, † & magnitudinē vulnerum
præsumitur p̄meditatum. Idem per multipli
cationē, aut per geminationē, & hoc qn̄ nō
5 apparet pura rixa. Item per † modum conci
pit propositum proditorium sm Bart. in l.
respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn. vide
licet, proposito antecedenti insultando, &
alio modo proditorio videlicet, si sedens te-
cum in mensa, nulla interueniente rixa te
offendero, vel quid simile fecero, vt ibi.

1 *Facultas delinquendi quomodo consideretur?*
2 *Tractatus præsumitur quādo homicidium cōmittitur cum multitudine personarum, nisi ex accidenti, seu casu tales personæ superuenerint.*
3 *Facultas occidendi quando præstari videatur, & vnde indicium tractatus oriatur?*
4 *Astans armatus dum delictum committitur, & si aliquam demonstrationem non faciat, facultatem delinquendi præbere dicitur, modo delinquenti auxiliari potuisset.*
5 *Associans delinquentem post delictum, delinquendi facultatem præbuisse dicitur.*

6 Auxilium

6 *Auxilium praestare dicitur ille, qui contra eum, qui offenditur, acclamat.*

7 *Auxiliari ille dicitur, per quem insultatus redditur timidior, & insultans audacior.*

8 *Praesentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, si personae fuerint ante delictum congregatae.*

9 *Prohibere potens si non prohibeat, praesumitur particeps criminis, & an hinc oriatur praesumptio occulti auxilij?*

10 *Prohibere valens, si non prohibeat an, & quando particeps criminis, & auxiliator existimetur?*

11 *Domini tenentes famulos malae vocis, famae & conditionis, de illorum delictis tenentur.*

12 *Personae qualitas ad argumenta, & indicia habenda, est consideranda.*

13 *Personae vitia sicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant.*

14 *Qualitas offendentis inducit excusationem, siue accusationem, & demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*

15 *Atrocitas delicti ex quibus crescat?*

1 A Facultate consideratur † copia, &
potestas instrorum, aut earum rerum
ob quas aliquid facilius, aut sine q-
bus omnino confici non potest. facultates
quoque praecipue ꝯsiderandae sunt, credibi-
lius est occisos à pluribus pauciores, à prae-
paratis inopinantes. hinc illa apud Cic. con
iectura, insidiatus est Clodius Miloni, non
Milo Clodio. ille cũ seruis robustis, hic cum
mulierum comitatu. ille equo, hic rheda. ille
2 expeditus, hic penula irretitus. Idẽ ſm † Iuris
peritos praesumiť tractatus, qñ committiť
homicidiũ cũ multitudine personarum, nisi ex
accidenti, seu casu tales personae superuene
rint, dic vt in antecedẽti trac. i vers. de Adiu
3 toribus. Itẽ facultates † occidendi pſtari vñr,
4 & indicium oritur tractatus, qñ † aliquis ag
greditur aliquem, si ibi vnus, vel plures fue-
rint armati, siue ẽt remoti, modo potuissent
auxiliari delinquenti, licet aliquã nõ faciant
demonstrationem ſm Bald. in l. 1. C. de ser.
fugi. Intellige tñ praedicta, si post delictum
5 † associant delinquentem ſm eundem in l.
non ideo minus. C. de accus. tollitur tñ dcm̃
indiciũ, si ꝓbauerint casu venisse, vt in supra
6 dictis legibus. Quin ẽt † dř praestari auxiliũ
acclamando contra eum, qui offenditur, &
7 rła iuris est, ꝙ ille dř † auxiliari, ꝑ quẽ insul
tatus reddiť timidior, & insultans audacior
ſm Bald. in supradicta non ideo minus. De
8 mum † pñtia adhibita delicto facit indicium
occulti auxilij, si tales pſonae fuerint ꝯgrega
tae ante delictum, vide Hipp. in §. ꝯstãte, nu.
9 45. Itẽ cui ptãs † est ꝓhibendi, ne qs offenda
tur, & non ꝓhibet, pſumiť particeps crimi-
nis per rłam, vř occidere, qui potest prohibe
re. & l. scientiã in prin. ff. ad l. Aql. vide Gãd.
in tit. de pſumptio. & indi. in dubi. & qñque
oritur pſumptio occulti auxilij. Sed ſm ali-
quos neque indicium, neq; suspicio oriť. nisi
alia ꝯcurrant, vt puta, si post delictũ associa-
uit delinquentẽ, aut aliae insit causae, & circũ
stantiae, aliter non pſumiť particeps. no. in l.
vt vim. ff. de iust. & iur. Sed in hac mã est bo
na gl. in l. culpa caret. ff. de reg. iur. ibi. Sed
10 qd † si possum ꝓhibere Titiũ iniuriari Sem
pronio, an debeã iuuare? Rñdeo ſm canoni
cos doctores, ꝙ sic, verbis interponendo me
honesto modo. Sed ſm I. C. non, nisi in ijs,
quos habeo corrigere, vt in permissis videli
cet, filijs, & seruis. [Hinc de delicto ammis-
so à filio vidẽte patre, & nõ ꝓhibẽte nec cla
mãte ꝯtra filiũ, teneť sicut ipse. Idẽ in dño cõ
11 tra seruũ, † qđ extẽde ad nobiles tenentes
seruitores malę vocis, ꝯdõnis, & famae, vt de
illorum delictis teneant, nec audiunť ignoran
tiã ꝓ allegãtes, cũ debuerint ꝯsiderare ea fa-
cile, euenire posse, & per similes pſonas cõ-
mitti, vnde si famulus ignem mitteret in do
mum ꝯductã dñs nõ teneť nisi habuisset ser
uos malae ꝯdõnis, quia tunc in causa est, te-
nendo similes pſonas. not. in l. seruus, ff. ad
leg. Aql.] Circa pdicta vide Ias. i d. l. vt vim.
Aliqui tñ senserunt, ꝙ si qs potuit sine peri-
culo vitae suae ꝓhibere, & nõ ꝓhibuerit, tali
casu pſumať particeps criminis, qa quisque
cogit defendere bona ẽt inimici, tanto ma-
gis pſonã iux. tex. c. 23. Exod. in princ. Hřĩ
12 † tñ debet rõ personae, nam multi sunt ita
nã timidi, ꝙ ob timorem patiunť verbera-
ri, licet possent verberare. Vñ ex qualitate ꝑ
sonae saepe apud I. C. arguitur, & fit ꝯña, & si
13 cut † vitia personae pręmunt, & onerant de
linquentem, ita contraria eleuant, nam qua
14 litas † offendẽtis inducit excusationẽ, siue ac
cusationem, & demõstrat animum fuisse. aut
non fuisse offendendi. not. in l. si mater. C. re
15 de sta. desunc. Et demum † atrocitas crescit
ex ijs, videlicet, quid factũ sit, à quo, in quẽ,
quo animo, quo tpe, quo loco, quo modo.

DE INDICIIS MALEficij præmeditati post delictum: Tractatus V.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia post delictum ex quibus oriantur.*
2 *Associans delinquentem ante, vel post delictum nunquid videatur socius criminis?*
3 *Consilij, vel occulti auxilij præsumptio oritur contra associantem post delictum.*
4 *Receptans scienter malefactorē in domo sua post delictum pſumitur particeps criminis, & poterit torqueri, nisi receptus sit recipientis consanguineus, vel aliqua alia iusta causa probetur.*
5 *Prohibens reum capi videtur conscius criminis, si affuit delicto, non si incidenter accurrit.*

1 POst delictum † oriunṫ indicia, consi-
derando, quid postea factum sit, facta
eṁ quæque antecesserunt, quęq; inse
cura sunt, spectanda sunt. Occurrunt hic nō
nullę qōnes scribentium, videlicet, siquis as-
2 sociatus † fuerit delinquentē post delictū cō
missum, nunqd videatur ꝯscius criminis? Et
multi tenenṫ, quod sic. Cōclusiue tṁ dicēdū
est, & distinguendū, aut iste associatus est de
linquentē ante delictum, & tali casu teneṫ, &
ꝯuinciṫ, quia per ꝓcedentem, & subsequentē
actū associationis accusat se, atq; propallat,
sin aūt post delictum tṁ, tunc distinguēdū,
videlicet, si subito apparuit, tunc p̄sumiṫ sci-
uisse, aut ex mora, & interuallo apparuit, &
tunc non p̄sumetur ꝯtra eum, quia tali casu
p̄sumeṫ accurrisse incidenter, & p rumorem.
vide Salic. in l. vnica. C. de rap. virg. Bal. in l.
nō ideo minus. C. de accus. Hipp. in §. ꝯstāte
3 nu. 55. q tenet ꝯtra associātē † post delictum
oriri p̄sumptionem ꝯsilij, vel occulti auxilij,
per quam cogiṫ probare ꝯtrarium, Siqs sciē
4 ter † receperit malefactorē, seu delinquentē
in domo sua post maleficiū perpetratū p̄su
miṫ particeps criminis, & poterit torqueri l.
1. C. de ijs, q latro. Fallit tṁ, si receptus erat
ꝯsanguineus recipientis, siue ēt aliqua alia
iusta causa probabitur ſm not. in supradicta
5 l. Prohibentis reū † capi vṙ conscius crimi-
nis. vide Blāc. nu. 294. Sed intellige quoties
ꝓhibens affuit delicto, secus si incidēter ac-
currit, qđ cogiṫ ꝓbare. vide in simili Hipp.
in supradicto §. ꝯstāte, & i prin. huius tract.

DE INDICIIS MALEficij præmeditati ex non facto, seu cur facto, ante, in & post delictum: Tractatus VI.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia secundum antiquos, ex quibus locis capiebantur?*
2 *Solicitans, siue quæritans quod ad eum non spectat, indicat contra se.*
3 *Faciens id, quod fieri non solet, nec debet: at non faciens id, quod fieri solet, aut debet, contra se indicat.*

ET si apud Legistas supradicta uidean
tur comprehendi sub facto. Expedit
tṁ scire locos Antiquorum, ex qui-
bus capiebant indicia, quos Cicero est secu
tus in lib. 2. c. 2. de inuent. cuius verba non
sunt prętereunda, quia per ea totius nego-
cij gestio pertractabitur. Quare, quo ꝯsilio,
1 † qua spe ꝑficiēdi, q dq; factū sit, cur hoc mo
do potius, q̄ illo, cur ab hoc potius, q̄ ab il-
lo, cur nullo adiutore aut cur hoc, cur nemo
sit ꝯscius, aut cur sit, aut cur hic sit, cur hoc
ante factū sit, cur hoc ante factū non sit, cur
hoc in ipso negocio, cur hoc post negociū,
aut q d factū de industria aut qđ rē ipsam cō
secutū sit, ꝯstet ne oṙo, aut cū re, aut ipsa se-
cū, hoc huiusne rei sit signū, an illius, an h9,
& illius, & verius potius, q d factū sit, qđ nō
oportuerit, aut nō ſcṁ, qđ oportuerit. Soli
2 citās, siue † q̄ritans qđ ad eū nō spectat, indi
cat ꝯtra se. vide Hipp. §. diligēter nu. 150. Et
3 suspicio oriṫ † quoties q d facit qđ fieri nō so
let, neq; oportet, neq; est rō, quare hoc ꝑ
hoc fiat, & ecōtra, quoties q s non facit, qđ
fieri solet, aut debet. [Qńq; ēt ex abūdante
cautela in hac mā, & in omni fiēda suspecta
& tā facti q̄ dicti p reū fraus, & dolus p̄sumi
tur, & sinistra oriṫ suspicio. ſm Gl. not. in l.
si quis sub ꝯdōne hæredes. ff. de cond. inst.]

DE INDICIIS MALEficij præmeditati ex dicto, Tract. 7.

SVMMARIVM.

1 ☞ *Indicia maleficij præmeditati ex dicto.*
2 *Indicium propositi contra eum oritur, qui dixerit, quod*

quòd traheret occiso vnam pennam de ala. Vel quòd faceret male capitare, vel quid simile.

3 *Propositum præsumitur contra eum, qui dixit, non diligo talem, vel sum ei nociturus si potero, si eum postea occiderit.*

4 *Occidisse ex proposito ille præsumetur, qui alicui prædixerit, quòd si senserit rumorem, non se moueat. Vel quòd sentiet aliquid noui.*

5 *Mandatum seu consilium præsumitur siquis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit.*

6 *Locutio in aure quando indicet mandatum, vel consilium.*

7 *Causa ni præcedent, nec causatum præsumitur.*

8 *Mandatum præsumitur contra dominum, qui famulo suo dixit, non redeas domum, nisi sentiam aliquid noui, si famulus aliquem occiderit.*

9 *Iactans se aliquem occisurum, si eum occidat, propositum præsumitur.*

10 *Minæ præcedentes indicant propositum, quãdo constat minantem occidisse eũ, cui minatus est.*

11 *Indicia verbi duplicem vim habent.*

12 *Is videtur fecisse, qui prædixit facere.*

13 *Minans, et iactans de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi, quomodo consideretur?*

14 *Minatus si minantem occidat an præsumatur ex proposito occidisse?*

15 *Minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur?*

16 *Factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur.*

17 *Minans, quando non constat de interfectore, an possit torqueri?*

18 *Causæ, quæ inducunt homines ad maleficia patranda, vltra inimicitias sunt multæ.*

19 *Minans an possit impune offendi ab eo, cui minatus est, in illo actu minandi?*

20 *Pœnam homicidij iusta causa, et dolor diminuit.*

1 Dicta, quęque † antecesserunt, quæq; secuta sunt, considerari oportet, nã ex qualitate verbo℞ aium metimur & probatur præsumptione verbi. Quare ea pimus indicia ante delictum. Et fm Gand.

2 oritur indicium propositi † contra eum, q dixerit, ꝙ traheret occiso vnam pennam de ala, vel ꝙ faceret eũ male capitare, vel quid

3 simile. Itẽ si qs dixerit, non † diligo talem, si eũ postea occiderit, præsumet̃ ꝓpositum. Et sil'r si dixerit se nociturũ, si poterit. vide Alberi. in l metus. C. qđ metus cau. Item si di-

4 xerit † alicui, ꝙ si senserit rumorẽ, nõ se moueat, vel ꝙ sentiet aliquid noui, p̃sumet̃ ex ꝓposito occidisse, vt p Bart. in l. si vetere. ff. de

5 priuil. credi. Item † si qs locutus fuerit cũ aliquo, & ille statim iuit, & occidit (quis nesciatur quid dixerit) p̃sumet̃ de mãdato, siue cõ silio, sicut in dño loquente in aurem famuli.

6 Intellige tñ prędicta, si incontinenti † sequat̃ delictum, & q̃n ille, quẽ alloquitur, pariter est inimicus capitalis, aliter illa locutio, ẽt cũ facto subsecuto non facit indicium, nã si

7 non p̃cesserunt † causæ, nec causatum p̃sumitur fm Bru. in q̃ō. inci. circa tertiam. Item si

8 dñs † famulo dixerit, non redeas domum nisi sentiam aliquid noui, si famulus aliquẽ occiderit, p̃sumetur de mandato. Item † si qs ia-

9 ctauerit de occidẽdo aliquẽ, si eũ occiderit, p̃sumet̃ ex ꝓposito occidisse, & poterit damnari pp̃ esecutum effectũ, & hoc casu nõ cõ siderat qualitas p̃sonæ, si vero non ꝯstabit de occisore, tunc spectabit̃ p̃sonæ qualitas fm Guid. Suz. in gl. sed si p̃ter famam. Idem

10 pp̃ † minas precedentes orit̃ indicium ꝓpositi, dũmodo ꝯstet minantẽ occidisse eum, cui minatus est, nec distinguit̃ q̃n constat, an solitus sit exequi minas. Et in p̃missis no

11 tandũ est, ꝙ indicia † verbi duplicẽ vim hñt, sicut alia indicia, videlicet, quis fecerit, q̃n

12 ignorat̃, & quo animo. Etenim † is vr̃ fecisse, qui prædixit facere, sed in hoc differt, ꝙ

13 q̃n per supradicta indicia † quæritur quis fecerit, tũc distinguit̃, an minans, & iactans sit solitus exequi minas, & sic de alijs, secus aũt q̃n constat prędictos occidisse, quia tunc prędicta oĩa indicia sunt grauia, & sufficiẽtia ad cognoscẽdũ de ꝓposito. Et per ea ꝓcedi põt ad torturam, siue in aliquibus ad ꝯdẽnationem vt infra dicet̃. Scribentes dñt præsumi

14 † de ꝓposito ꝯtra minatum, si ꝯtinget eum occidere minãtẽ, q̃a metus est vna ex causis impellẽtibus ad maleficia. Sed ego dico p̃sumi contra minatũ, q̃n constat ipsum cœpisse

15 rixam, aliter præsumit̃ ꝯtra minantem, & ꝙ minatus fecerit ad sui defensionẽ, q̃a in cri-

16 minalibus, ꝙ † qs fecerit ad sui defensionẽ, ꝓbat̃ p ꝯiecturas, vide Ias. in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. Postremo maximũ est certamen

17 apud doctores, an minãs, † q̃n nõ cõstat de interfectore, possit torqueri. Et fm Speculatorẽ põt. vide in tit. de p̃sump. §. fin. Sed contra notatur in l. fi. ff. de hær. insti. Alij distinguitt, ꝙ si minãs est potẽs, & solitus exequi minas, ꝙ tũc possit torqueri, alij aũt, ꝙ pos-sit

sit damnari. Hipp.in §.diligenter,num. 81. Alij vero dixerunt posse damnari,qñ tria cõ currunt,videlicet,inimicitiæ, minæ, pcussio cũ paruo interuallo. Vide Bru.in tit.circa rer tiam. Sed hæc opinio non placet,maxime, qñ offensus hēt alios inimicos, ac ẽr, quia
18 † plures sunt causę,q̃ inducunt hoies ad ma leficia,vltra inimicitias.Quare non cõsequi tur necessario,ꝙ sit occisus à tali, cũ ab alijs potuerit occidi. Occurrit hic qõ,ꝙ minans
19 † possit impune offendi ab eo, cui minatus est in illo actu minandi ſm Hipp.in d.§ dili genter.Sed ꝯtra existimo. qa non dr̃ factum cum moderamine.not.in l. vt vim.ff.de iust.
20 & iu.Non tñ puniet̃ pœna ordinaria. [†qa pœnam homicidij iusta causa, & dolor dimi nuit,not.in l.quiquid calore de reg.iur.]

EX DICTO IN DELI- cto, seu post delictum, Tract. 8.

SVMMARIVM.

1 † *Clamor vulnerantis exauditus an faciat in- dicium ad torturam?*
2 *Vox hominum est fallax,quia reperiuntur mul ti consimilem habere vocem,*
3 *Vox clamantis exaudita non habet vim proba- tionis, sed indicij,nisi alia concurrant.*
4 *Clamor vulnerati,dicentis se offendi à tali, an contra nominatum indicium faciat?*
5 *Offenso non creditur sine alijs qualitatibus,etiã quòd haberet in manibus corpus Christi. Et quid si sit in articulo mortis, & id iuret?*
6 *Indicium ad torturam ex dicto offensi quando oriatur?*
7 *Offensi dicto quando non sit credendum? nec inde oriatur indicium ad torturam?*
8 *Offensi dictum,quando cognoscere non potest ob aliquas circunstantias offendentem, non facit indicium ad torturam.*
9 *Offensus quando non præsumatur mentiri?*
10 *Mulier clamans sibi vim inferri,facit indicium, si reus fuit cognitus.*
11 *Clamans contra offensum,licet nihil agat,cense tur conscius.*

De dicto offensi,& delinquentis. Cap. I.

1 QVæritur,an p † clamorẽ vulnerantis si- ne alijs oriat̃ indicium ad torturam? videlicet, qñ testes deponunt audiuisse delin quentem,& cognouisse ad vocem? Et ſm ali quos testimonium eiusmodi valet,& pbat, videlicet,qñ qs audiuit vocem alicuius,licet non viderit loquentem, vtputa, q̃ sit paries de medio.vel aliqua alia res inter loquentẽ, & testem:& de hoc est gl.not.in l.2.§. idem Labeo,& in l.2.in ver. audierunt.ff de aqua pluuia arcen.& Bal.in l.conuenticulas.C.de epis. & cler. Idem in l.Mosis,c.22. Exod. & Iudicum,c.18.ibi agnoscentes vocem adole scentis,&lib.1.Regum,c.27.circa finem,ibi, cognouit Saul vocem Dauid.Sed pdicta cre do non esse vera,nisi alia ꝯcurrant, put in di
2 ctis iuribus:& re vera †vox hoium fallax est: qa reperiunt multi consimilem hr̃e vocem, & simili modo potest dissimulari.Vnde alijs
3 † non ꝯcurrentibus (iudicio meo) nõ habe- bit vim probationis, sed indicij, & ita semel
4 iudicaui.Econtra autem † per clamorem vul nerati,& offensi clamantis se offendi à tali, potest oriri aliquod iudicium,licet varię sint opiniones scribentium:nam ſm aliquos di cto offensi,etiam in mortis articulo constitu ti nõ credit̃,neq; orit̃ aliqd' indicium ad tor turam, nisi fuerit vallatum alijs circunstan- tijs,vtputa inimicitijs, & similib. vide Alex.
5 cons.14.vol.3.vbi dicit,† non creditur offen so sine alijs qualitatibus,etiam ꝙ haberet in manibus corpus Christi. Alij autem sense- runt,vt credatur offenso etiam ad torquen- dum: limitãdo tamen,vt is offensus illud di cat in articulo mortis, & cum iuro Bald. in auct.si dicatur.C.testa.Hippol.in §.diligen- ter,num. 118. sensit,ꝙ si offensus in mortis articulo est in plenitudine sui intellectus,ho mo bonæ conditionis,ac famæ, & tale deli- ctum non possit per alios probari, tali casu
6 † oritur indicium ad torturam ꝯtra crimina tum. Hanc opinionem multi Recentiores mordent,&refellunt:Mihi aũt Hipp.opinio æqua vr̃: non est.n.existimandum offensum velle excusare offendentem,& alijs imputa- re,cum non sit maius odium, quam ꝯtra vul
7 nerantem,& occidentem. Limito † tñ dcm Hipp.hoc pacto videlicet: si delictum secutũ fuit nocte,tpe obscuro,tunc tali dicto nõ est credendum,qa verisimile est offensum scire non posse certe offendentem,arg.l. hac ꝯsul tissima.§.cũ humana fragi.C.q test.fac.pñt.
8 Idem in alijs † casibus,in qbus similes circũ stantiæ resistũt, & ꝯtradicunt,vtputa,licet so ret

ret in meridię, sed offendentes erant personati: qa sūr dicto casu offensus non pōt cognoscere offendentem. Et hunc casum semel
9 iudicaui. Et in duobus † ꝑibus offensus non pſumit mentiri. videlicet, in articulo mortis, & subito qñ fuit offensus, nam tpe medio per suggestionem plures mentiri deprehensi
10 sunt. Mulier † clamās sibi iferri vim, facit in
11 diciū, si reus fuerit cognitus. Itē siqs † clamet ꝯtra offensum, licet nil agat, censet conscius.

1 Fama, seu dicto gentium an & quando sit credendum?
2 Fama quando faciat indicium ad torturam?
3 Fama sola quis torqueri non debet.
4 Fama quid sit, & quomodo diffiniatur?
5 Credulitas testium etiam fidedignorum non condemnat, & multominus vulgi, aut populi.
6 Voces populi vanę non sunt audiendę: nec eis est credendum.
7 Fama est solum praeparatorium inquisitionis, nō autem fundamentum torquendi reum.
8 Deo explorata sunt omnia, & intuetur cor.
9 Fama vnde originem traxerit, an sufficiat inspicere ad hoc, vt ex ea possit ad torturā procedi?
10 Fama sola non debet parere aliquod indicium ad torquendum, sed ad inquirendum tantum, siue ad coadiuuandas alias probationes.
11 Intellectus. l. de minore. § tormenta. ff. de q̄stio.
12 Fama vehemēs an faciat indiciū ad torturam?
13 Testibus non testimonijs creditur.
14 Christus ob voces populi fuit crucifixus.
15 Intellectus. l. decurio. C. de pœnis.

De fama, seu dicto gentium. Cap. II.

De fama apud Oratores, sicut apud nos exempla non desunt: Alij enim
1 † dixerunt non temere famam nasci solere, quin subsit aliquid. Sed alij dixerunt famæ credi, qñ est sine certo auctore dispersa, cui malignitas initium dedit, incrementū credulitas, ꝙ nulli non, ēt innocentissimo possit accidere fraude inimicoꝝ falsa vulgantium. Sed ſm Gand. in ti. de qō. publica vox,
2 † & fama orta ꝯtra aliquem statim commisso delicto in loco commissi criminis à ꝑsonis fidedignis parit indicium ad torturam: & rō est, qa fama orta subito commisso cri-
3 mine, crimini inesse vr̄. Propter tñ † solam famam qs torqueri non debet, & rō est, qa dem vnius multitudo facile sequit. qua de re fama, & infamia ꝯtra aliquem facile oriunt, & ita fere oēs sentiunt, vt in l. admonendi. ff. de iureiur. Et arguendo à diffinitione famæ, nullum affert indicium: nam fama non
4 † est aliud, nisi dicto gentium, siue vulgi ex imaginaria opinione, siue credulitate procedens: & sub tali diffinitione comprehendit tam bona, quam mala fama l. 3. §. Idē diuus. ff. de testi. Et tali famæ, siue dicto Iudex non
5 debet fidere cum credulitas † testium q̄uis fidedignoꝝ nō ꝯdemnet l. testium. C. de testi. tanto minus vulgi, aut populi, iuxta illud. Scinditur incertum studia in ꝯtraria vulgus,
6 Idem in l. decurio. C. de pœ. ibi. Vanæ voces
7 † populi non sunt audiendæ, nec enim vocibus eoꝝ credi oportet. Quamobrē existimo
7 famam esse ꝑparatorium tm̄ inquisitionis, non aūt fundamentum torquendi reū. Idem vr̄ ꝓbari snia diuina, iuxta illud: descendā, & videbo si clamorem, q venit ad me, opere ꝑfecit, vbi Deus ꝑ clamorem non aliqd iudicauit. Qua de re dixit, descendā, & videbo, & intellige ꝙ dixit tanq̄ Iudex, non tanquā
8 Deus, qa † Deo explorata sunt oia, & intuetur cor. c. 16. Regum primo. Alij dixerunt
9 oportere cōsiderari, vnde fama habuit † originem, & sic ꝑ originem ꝓcedet ad torturā, si origo erit talis, vt ꝑ eā ꝓcedi possit. Istud non satisfacit (quamuis origo famæ sit semper hñda) nam ꝯsiderata origine ꝓcedet ſm eam, consequenter ſm indicia ꝑcedentia famam. vtiq; erimus in casu indicioꝝ, ꝑ quæ ꝓcedet ad torturam, si erunt, talia vt ꝓcedi
10 possit, non tñ ꝑꝑ solam famam, quæ † sola non debet parere aliqd indicium ad torquendum, sed ad inquirendum tm̄, siue ad coadiuuandas alias probōnes, & ita iudicio
11 † meo intelligitur l. de minore. § tormenta. ff. de qō. Secus ſm Hipp. in vehementi fama
12 in § diligenter, num. 18. ibi. ꝙ fama † non faciat indicium ad torturam, non hēt locum in vehemēti fama. Nam vehemens fama est sufficiens indicium ad torturam ſm Bart. in consi. 92. Hæc aūt opinio non placet: qa Iudex non debet ꝯsiderare, quia dr̄ sic, sed vnde, & quid, & quale dr̄, & à quibus, testibus
13 † enim non testimonijs creditur l. 3. ver. tu magis scire. ff. de testi. Et ꝑ hac opinione vide tex. c. 22. Exod. ibi, nec in iudicio plurimorum acquiesces sniæ, vt à vero deuies. Exemplo ēt ꝑniciosum est cū magni, sanctiq; viri vulgi opinione perierint, & trucidati sunt.
14 Omitto antiquos, & in vnū finio, † Xp̄s. n.

per

per voces populi crucifixus est,quare,&c.Et
15 lex Decurio † supra allegata loquit de hac
fama. Nam vt dem est in c. de fama reorum
in prin.fama dupliciter consideratur vt ibi.

1 *Confeßio extraiudicialis facit indicium ad torturam,dummodo sit verisimilis,& sit probata per duos testes.*
2 *Confeßio facta ab irato, ebrio, vel stolido non valet.*
3 *Confeßio extraiudicialis sine causa non valet ad obligandum,inducit tamen semiplenam probationem,licet sit factum sine scriptura.*
4 *Confessus legitime in iudicio,pōt ad totum id, super quo ꝓceditur contra eum ciuiliter, vel criminaliter codemnari,licet processus sit ineptus.*
5 *Indicium oritur cōtra eum,qui dicit se primo occisum inuenisse, vel primo homicidium vidisse.*
6 *Ingerens se est suspectus.*

Ex dicto post delictum. Cap. III.

1 PRopter confessionem † extra iudicialē
pōt torqueri,dummodo sit verisimilis
& sit probata per duos testes. Item cō
2 fessio † facta ab irato non valet gl. est in c.
ex lris de diuor.Idem ab ebrio,siue alr stoli-
3 do.Item ꝯfessio † extra iudicium sine causa,
ſm oēs non valet ad obligādum. inducit tñ
semiplenam ꝓbōnem,licet sit facta sine scri
ptura.vide Matthesil. in sing. 13. secus facta
in iudicio, qa tunc calor iudicij supplet defe
ctum not.in l.1.C.de confes. Item quoties
4 apparet † reum in iudicio legitime ꝯfessum
totum id, super quo proceditur contra eum
criminalr, seu ciuilr pōt condemnari, q̄uis
totus ꝓcessus sit ineptus. Sed de ꝯfessione,
ne bis repetat,vide in c.8.& fi.de tormentis.
5 Item indicium † aliqñ sumit ꝯtra aliquem,
qui primo dicit occisum inuenisse,& contra
aliquem, q primo dicit vidisse homicidium
ſm Parid.de Put.in verb.tortura in fi. Et tō
6 est,ꝙ q † se ingerit suspectus est, vide Hipp.
§.diligenter num.150.Sed dic cōtra,nisi alia
concurrant,vt inimicitia,& similia.

EX NON DICTO.
Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas imitatur confeßionem.*
2 *Taciturnitas domestici parit indicium ad torturam exemplum hic ponitur.*
3 *Reus interrogatus per iudicem, si non respondeat, potest etiam sine indicijs torqueri.*
4 *Recipiens literas debiti, si nihil dicat, videtur debitum fateri,& quomodo id procedat? Et an id in criminalibus habeat locum?*
5 *Positioni duo continenti respondens, si dicat de vno non credere,an de alio fateri credatur?*
6 *Tacens habetur pro contradicente in onerosis, & obligantibus personam, nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, qui videatur venire ad probationem actus.*
3 *Taciturnitas nocet quoties reus tenetur respondere negando,aut confitendo.*
8 *Constitutio si fiat tertio præsente,& tacente,ille non dicitur consentire.*

EXtremum aūt,aut taceaī oportet,aut
concedaī,aut negetur. Si tacebit,aut
1 elicienda est rñsio, aut qm † taciturnitas
imitaī ꝯfessionem, ac si confessum sit,
concludere oportebit,vide Cic. in 1. de In-
2 uent.c.8. Taciturnitas † domestici parit in-
dicium ad torturam. & dicit Par. de Put. ꝙ
quædam mulier diu tacuit mortem viri sui,
& quadam die clamauit reperisse eum mor-
tuum.q̄ fuit capta,& torta ꝯfessa fuit interfi-
ci fecisse virum. vide eū in verb. tortura col.
3.Sed hæc ꝯclusio non est tuta, & requirunt
alia simul ſm Hipp.in §.expedita. Item reus
3 interrogatus per iudicem non rñdens pōt
torqueri, ēt sine indicijs.vide in tract.de tor
4 men.c.3.Item si scribis † alicui, ꝙ reddat ti-
bi centum ei mutuatos,recepit lra,nihil di-
cit,vr fateri.Bart.in l.quo.n.ff.rem rat. hab.
Sed limitat, ꝙ testes, qbus pꝛsentibus dabit
litera habeant copiam,& ꝙ adsint qñ aperi-
tur.vide Matthesi.in sing.22. Item si scribet
tibi,ꝙ sunt testes,qui dñt, te per insidias oc
cidisse Gaium,si accipit lras,&nihil dicis,ori
tur indicium ad torturam, licet multi con-
tra sentiant.vide Hipp.in §.diligenter num.
5 138.& Blanc.num. 224. Item si quis † rñdet
positioni,quę continet duo videlicet,ꝙ com
modaui tibi Codicem, & Volumen. tu re-
spondens,non credo de Codice,videris fate
ri de Volumine.Idem etiam si quis interro-
getur extra iudicialiter ſm gl. in c. non ne.
de præsump Sed secundum aliquos ex supra
dicta confessione tacita solum orii semiple-
6 na ꝓbō.vide Rom.in sing.78.Et ſm † mul-
tos in onerosis,& obligantibus ꝑsonā tacēs
habetur

habetur pro condicente: nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, q̃ videat venire ad ꝓbónem actus.no.in l.q patiē.ff.mād.
7 Sed in prædictis † credo taciturnitatem nocere, quoties reus tenet r̃ndere negando, aut ꝯfitendo, ꝓut criminaliter, qñ interrogatur per Iudicem: & ciuiliter, qñ monetur r̃ndere positionibus, siue alijs actibus. arg. l. 2. §. qd' obseruari. C. de iur. calum. Et dicit Rom. in
8 sing. 482. q̃ si esset facta † constitutio, tertio præsente, & tacente non dicitur consentire: quod est notandum in hac materia.

1 Mendaciter respondens an possit torqueri?
2 Variatio, seu mendacium in quibus, & circa quæ noceat?
3 Mentiri in quibus liceat propter salutem?
4 Accusatus de homicidio, si negauerit, si postea probetur occidisse, poterit dicere fecisse ad sui defensionem.
5 Delictum quo casu per mendacium approbare videatur?
6 Accusatus de homicidio, qui negauit se occidisse, & fuit conuictus, an possit alia defensione vti.

Mendacium an faciat indicium ad torturam? Cap. II.

1 Reus mendaciter † r̃ndens potest torqueri: q̃a tacendo veritatem, vr̃ esse in dolo. l. seruus. ff. de dolo. Alij contra, quia licet reo ꝯtraria dicere ꝑ ꝑ salutem. Propterea aliqui distinguūt, q̃ qñ mēdaciū est circa negocium principale, seu circumstantias, tunc facit indicium ad torturam, vtputa, si esset varius circa locum delicti, vel tp̃s,
2 tunc variatio † seu mendacium nocet, vt in exemplo Bar. in l. fin. ff. de q̃ō. vbi ꝑ ꝑ delictū de nocte, Iudex interrogat suspectum vbi, & cum quibus fuit illa nocte, & si reperit men-
3 dax, orit maxima ꝓ̃sumptio. Secus aūt † si mendacium fuerit circa diuersa, vtputa, circa nomen loci, & originis, & alterius reisimilis, tunc. n. licet mentiri ꝑ ꝑ salutem. Omitto alias distōne scribēntium, & dico, quoties tractat de aliquo facto, qd' hēt annexam determinationem loci, vel tp̃is, vel alterius rei, de qua agit, tunc mendacium nocet, vt in exēplo Bar. qñ dicto casu reus vr̃ deliquisse: q̃a non apparet alibi fuisse, & reperit mendax: qua de re reus pōt torqueri. Itaq; si accusa-
4 tus † de homicidio negauerit occidisse, si probabitur, poterit tñ dicere fecisse ad sui defensionem, licet mentitus sit, fm Bart. in l. cum de indebito. ff. de prob. quia mendacium nō
5 est circa negocium principale, vel quia † non approbat delictum terminatū per locum, & tēpus, vbi reus vr̃ fuisse, quoties alibi se fuisse dicit, & mentitur, & si approbat delictum ꝑ mendaciū. [Quod si accusatus de homicidio negauerit se occidisse, & fuerit ꝯuictus
6 nunquid possit alia defensione uti, excipiēdo se illū ad suā defensionē fecisse, vel alr̃, r̃ndē fm Bart. & alios scribentes posse, ꝓut no. in l. nemo. ff. de reg. iu. & est cōmunis opinio.]

DE INDICIIS INDICANTIBUS DE REO, SED NON DE PROPOSITO, TRACTATUS X.

SVMMARIVM.

1 *Indicia per quæ arguitur de delicto, sed non de proposito.*
2 *Quærendum non est de aīo, nisi vbi de reo cōstat.*
3 *Probatio coniecturalis est triplex, circa ea quæ indicant delictum, sed non propositum.*

Dictum est supra per quę cognoscitur de delicto, & ꝓposito simul. Supest
1 videre de alijs indicijs † per quæ arguitur de delicto, sed non æque de ꝓposito sine alijs, & hæc et̃ scire oportet, quia (vt sæ
2 pe dictum est) quæri † non debet de animo, nisi vbi de reo constat. Et in ijs triplex est
3 coniecturalis ꝓbō. Prima, † per visum. Secūda, ꝑ auditum. Tertia, ꝑ tactum, quibus iñ adijciunt Oratores gestum, & odoratū, sed hæc duo ad venena pertinent, vt infra dicet.

1 *Probatio quæ fit per visum, omnibus alijs est maior. Et tūc dicitur plena probatio, quādo fit ꝑ duos testes de visu omni exceptione maiores.*
2 *Torqueri an possit reus ex dicto vnius testis de visu maxime si testis sit oī exceptione maior?*
3 *Testis de visu vt faciat indiciū ad torturā debet deponere, qd interfuerit maleficio, alias secus.*
4 *Testes duo requiruntur ad probandum indicia remota à maleficio.*
5 *Testis vnus de visu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ resistant.*
6 *Testis, qui non est omni exceptione maior, in quibus probet?*

7 *Testis*

7 *Testis non idoneus per aliquod privilegium idoneus fieri non potest.*

8 *Testis debet esse omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, secus de torquẽdo.*

9 *Testes non idonei in casu inquisitionis admittuntur, quia tunc cessat periculum corruptionis.*

10 *Testes etiam infames non nisi instigati falsum deponunt.*

11 *Testi inimico etiam in casu inquisitionis credendum non est.*

12 *Testes inhabiles in casu accusationis admitti nõ debent etiam ad torquendum.*

13 *Iudex videns delictum committi, non potest tamen sine alijs probationibus reum torquere.*

14 *Visus vibrare gladium contra vulneratum, licet non sit visus vulnerare, poterit torqueri.*

15 *Testes si dixerint vidisse duos solos rixari & vidisse in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ad condemnationem procedi.*

16 *Inimicus interfecti, si visus fuerit solus ambulare in loco delicti cum gladio euaginato, reperto interfecto, poterit condemnari.*

De indicijs per visum vnius testis, seu Iudicis. Cap. I.

1 PRobatio, quæ † fit per visum ſm oẽs
est maior omnibus alijs, & tunc dr̃ ple
na ꝓbõ, qñ fit ꝑ duos testes de visu, &
omni exceptione maiores. Sed dubitaĩ, an ꝑ
2 † solum dcm̃ vnius testis de visu possit tor-
queri reus? Et non est maius indicium isto:
vnde ſm multos põt torqueri: dummodo te
stis sit omni exceptione maior. vide Bart. in
3 l. admonendi. ff. de iureiur. Item debet † depo
nere, ꝙ interfuerit, aliter non facit indicium
4 ad torquendum: nam qñ † deponeret super
remotis à maleficio, & his, quæ ꝯsequuntur,
requirunĩ duo testes vt not. in l. fin. C. fam.
5 ercisc. Adde ſm Bald. ꝙ vnus testis † de visu
facit indicium: nisi aliæ circunstantię resistãt,
vt ꝑ eum in l. 2. C. quorũ appella. Volunt tñ
6 aliqui, qđ licet † testis non sit oĩ exceptione
maior, ꝓbet tñ in aliquibus videlicet, qñ cõ
currit leuitas vitæ rei. Itẽ in criminibus ex-
ceptis vide gl. in l. 3. ff. de testam. Hoc tñ mul
ti respuunt. vt Alex. in cons. 11. vol. 1. qa te-
7 stis † non idoneus ꝑ aliqđ priuilegium nõ
põt fieri idoneus. Alij sentiunt, qđ talis te-
stis, licet non maior omni exceptione, ꝓbet
tñ qñ alia merita processus concurrunt, De
8 mum restringunt, qđ testis † debet esse omni
exceptione maior qñ tractatur de ꝯdemnan
do, secus de torquendo: & rõ est, quia maius
versaĩ periculum in condemnando, quam in
torquendo, vt tradit Hipp. §. diligẽter nu. 4.
9 In prædictis † distinguo, quod in casu inqui
sitionis testes ẽt non idonei admittantur ſm
Bal. in l. 1. C. de sum. Trin. Et rõ reddi põt, ꝙ
hoc casu cessat periculum corruptionis: qa
10 † licet testes sint infames, non nisi instigati
falso deponunt, qđ nõ accidit in supradicto
11 casu: Limitarem † tñ non esse credendum
inimico, licet in casu inquisitionis ꝑ rĺam, ꝙ
inimici de inimicis semper male cogitant,
& facile mentiunĩ. In casu vero accusationis
12 testes inhabiles admitti non debent neq; ad
torquendum, q̃uis sint in ꝯtrarium supradi-
ctæ auctoritates: Et si velis sequi opinionem
ṗdcõꝝ, saltem restringe, ꝙ ex nã negocij nõ
possint hr̃i alij testes, & aliter veritas hr̃i ne
queat, & tractẽĩ de torquẽdo tñ. Iudex q̃uis
13 † viderit committi delictum, nõ põt tñ sine
alijs ꝓbõnibus torquere reũ, vt ꝑ Spec. tit.
14 de sent. §. qualr̃. Visus vibrare † & iacere gla
diũ ꝯtra vulneratũ, licet nõ sit visus vulnera
re, poterit tñ torqueri ſm Spec. tit. de prob.
15 §. & fi. Si testes † dixerint vidisse duos solos
rixari, & vidisse, in fine rixæ vulneratum, ex
hoc poterit ꝓcedi ad ꝯdemnationem, & rõ
est, ꝙ non est defensio in contrarium. Reper
16 to interfecto, inimicus † interfecti visus am
bulare solus in loco delicti cũ gladio euagi-
nato, poterit ꝯdẽnari. vide Ang. de ind. indu.

1 *Reperti in crimine an ex hoc solo conuincantur, vt de facto puniri possint?*

2 *Reperti in domo, vbi perpetrandum est maleficium, & nescitur à quo, poterunt torqueri, & an ex hoc possint damnari?*

3 *Tortura incipienda est ab eo, qui solitus est delinquere.*

4 *Reperti in loco delicti, vel in loco proximo possunt torqueri, maxime si fuerint inimici interfecti, & reperti cum armis.*

5 *Repertus prope mortuum cum gladio poterit torqueri, & an damnari?*

6 *Vicini habent indicia contra se, quando rei non reperiuntur, maxime in furtis, quia saltem scire præsumuntur.*

De repertis in crimine, siue in loco criminis. Cap. II.

1 REPERTI † in crimine ex hoc solo conuin

conuincuntur,& de facto possunt puniri secundum gl.in l.actus suitium.ff.de his, q no. inf. Sed hæc opinio non placet:qa quis reus fateat crimen (qd' est maius) monetur tñ, vt suas faciat defensiones not.in l. 1. §. siqs in villa.ff.ad Syll.& c.22. Exod. Si in aliqua
2 † domo perpetratum est maleficium, & nescitur à quo, reperti in illa domo tpe delicti torquebuntur,& rō est,qa p̃sumuntur scire, & ſm aliquos pñt damnari: Sed dic, vt iit. fin.ne qs p aliqua indicia cõuincatur. Et in
3 prædicto casu † tortura incipiet à solito de-
4 linquere ſm Rom.l.2.ff.ad Syll. Reperti † in loco delicti pñt torqueri. Idē si in loco proximo l.1.§.q tergo.ff.ad Syll. Prædicta multi limitant, q inuentus sit inimicus interfecti,vel q aliæ adsint causæ. Alij addiderunt, q sit inuentus cum armis. Sed ego credo sufficere,vt inuentus sit inimicus interfecti, licet non inueniat cum armis,qa post delictũ potuisset celare arma. Cõclusiue distinguendo,vt supra, pcedeē ad torturam,& non aliter,qa põt quilibet obuiare forte,&casu. Re-
5 pertus † ,ppe mortuum cum gladio poterit torqueri, sed ſm alios damnari ob manifestũ indiciũ.vide Bar. i l.manifestus.ff.de fur. Sciendũ est † q si non reperiunt rei,vt supra dcm̃ est,capient indicia ꝯtra vicinos, q saltē p̃sumunt scire,maxime in furtis Bald.l.1.C. locati,& in l.diuina Deut.c.21.in princ.

1 ☞ *Indicia, quæ trahuntur ex his, quæ consequuntur delictum, quæ sint?*

2 *Arma, vestes, & similia in loco delicti reperta, an faciant indicium ad torturam?*

De armis, veste, & similibus apertis. Cap. III.

Post supradicta indicia visus,&reperto rum in loco delicti,q̃ p oēs appellanē ,ppinqua, superest videre † de alijs, quæ reperiuntur in loco delicti,seu ꝯsequuntur delictum vt p auct.ad Heren.lib.2. tit.6. ibi,in consequenti tpe spectabiť, à quo factum sit,hoc modo,si telum,si vestimētum, siquid eiusmodi relictum sit, aut vestigium repertum fuerit, &c. de quo ēt vide Quint. lib.5.c.9.& 10.Cic.de inuent.tit.13.in l. Diuina cap.39 Gene. Paris de Put. de Syndic.
2 colum. 6. Sed per hæc † indicia proceditur ad torturam,nisi aliæ circunstantiæ resistant & nisi accusatus aliquam iustam causam ostenderit, vtputa, q vestimentum, siue aliud repertum vendiderit,aut quid simile.

1 ☞ *Fuga sola an præstet sufficiens indicium ad torturam, vel tantum faciat suspicionem, nisi cum alijs iungatur?*

2 *Intrinseca in criminalibus probantur per extrinseca.*

3 *Fuga quando tantũ pariat indiciũ ad torturā?*

4 *Reus præsumitur decessisse ob causam, per quam accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet.*

5 *Fugiens post querelam, seu inquisitionem formatam, contra se non indicat.*

6 *Fuga quoties potest aliqua probabili causa colorari non facit indicium.*

7 *Fugiens post commissum homicidium, an excusetur, si dicat se fugisse, quia timebat ne consanguinei occisi ipsum offenderent?*

8 *Fugiens ob suspicionem accusationis, vel inquisitionis an excusetur? vel si aliquod indicium inde oriatur, an iuramento rei tollatur.*

9 *Iuramēto probantur ea, quæ in animo consistũt.*

10 *Suspicio non est iusta causa fugæ, sed per eam arguitur, quòd reus deliquerit.*

11 *Conscientia scelerum mille testes.*

12 *Criminales quæstiones iuramento reorum non deciduntur.*

13 *Iuramentum aliquod in criminalibus non præstatur causa purgandi aliquas suspiciones, siue indicia.*

14 *Tortura datur in supplementum in causis criminalibus, quando veritas haberi non potest.*

15 *Tortura in criminalibus succedit loco iuramēti.*

16 *Iuramentum purgationis est quoddam remedium extraordinarium.*

17 *Fuga probata in aliquibus casibus dicitur probatum delictum.*

18 *Fuga si alicui obijciatur in crimen, probata fuga, probatum etiam crimen dicitur.*

19 *Fuga probata, probata etiam dicitur suspicio.*

20 *Fuga per duos testes probari potest, sicut quodlibet aliud indicium.*

21 *Famulus fugiens à domino, an præsumitur domini res, si non adsint, furto subtraxisse?*

22 *Fuga famuli an contra eum faciat indicium ad torturam pro furto.*

23 *Fuga an aliquo casu faciat probationem.*

24 *Innocentia rei etiam confessi, et condemnati omni tempore est quærenda.*

25 *Indicia quæ oriuntur ex fuga, oriuntur etiam ex præparamentis fugæ.*

26 Fuga

26 Fuga in prõptu idem operatur, qd fuga in actu.
27 Probandi onus incumbit accusatori, & accusa-
to quando quis fugit, sed quando quis non au-
fugit, incumbit solum accusatori.

De Fuga. Cap. IIII.

1 PRopter solam † fugã qs torqueri non
debet: qa non facit indicium, sed suspi
cionem ẽm Bar. in l. fin. ff. de qõ. Secus
si fuerit iuncta cum alijs, vt fama, inimicitijs,
& similibus circunstantijs. Alij aũt senserũt
p solam fugam posse torqueri reum, qa est
animi indicium, & accusat fugientem, & in
2 † criminalibus p extrinseca pbantur intrin
seca l. fin. ff. de diuor. Idem in l. Moysis c. 28.
prouerb. [Fugit impius nemine psequente
iustus.] Sed conclusiue dic, q̃ qñ ɔstat indi-
ci, q̃ reus abest ob causam, qua accusat, siue
3 inquirit, tunc fuga † parit indicium ad tortu
4 ram. Et notandum est, q̃ reus † præsumitur
discessisse ob causam, p quam accusat, siue in
quirit, nisi aliam iustã causam pbet l. de mi
5 nore, & ibi Bal. C. de adul. Limitant † tñ pre
dicta scribentes, q̃ qs non possit torqueri,
qñ aufugit post q̃relam, siue inquisitionem
formatam: qa qlibet rõnabiliter sciens se es
se accusatum, licet sit innocens, q̃rit fugam,
& tunc fuga non põt dici animi indicium, si
ue ɔscientiæ signum, ex quo prouenit ex di
uersa causa, & timore indicij. Et silr̃ limitant
si alia simili causa iusta fugerit, & sic succedit
6 rl'a gñalis, quoties † fuga põt aliqua pbabi
li causa celari, aut colorari nõ facit indiciũ,
vt puta, si ille, qui aufugit, est solitus transeur
rere per diuersas ciuitates. Occurrit hic exẽ
plum Bru. videlicet siquis commisso homici
7 dio † ausugerit, dixeritq́. aufugisse, ne ɔsan-
guinei occisi ipm offendant, non videbit su-
spectus, & excusat, vide eum in qõ. incip. cir
ca tertiã. Hoc tñ non placet, quia si tale con
cederet, nunq̃ fuga faceret indiciũ: nam qui-
libet p p̃dicta se excusaret. Itẽ non est æqua
excusatio: qa non debet qs timere ɔsangui-
neos, si delictum non commisit, imò ex tali
excusatione orit indicium, quia ppalat se, &
dat signa certa ɔsciẽtiæ. Quare dic, vt supra,
nisi pbaret ɔsanguineos defuncti ante fugã
minatos esse accusato, qa tunc recte põt di-
ci ob p̃cedentes minas fugisse. Itẽ ẽm Hipp.
8 suspicio q̃ sit formata † accusatio, siue inqui
sitio excusat fugientem, & si ex fuga aliquod
oritur indicium, illud tollitur per iurm̃, & sic
fuga nunq̃ faciet indicium, quia fugiens po
terit semper dicere, & iurare quod aufugit
pp suspicionem, vide eum in §. diligenter
num. 42. quem oẽs recentiores sequuntur
9 defendendo eum, q̃ ea, † quæ in animo con
sistunt, directe p alios pbari non pñt, nisi so
lo iur̃o, cui creditur ẽm gl. in §. sed istæ inst.
de actionibus vbi Ias. multa ait. Sed contra
teneo per infrascripta, primo quia suspicio
10 † non est iusta causa fugæ, imò per eam ar-
guitur, q̃ reus deliquerit iuxta regulam diui
nam: fugit impius, nemine psequente, suspi
cio. n. rei, q̃ pcedat ɔtra se, dat signa conscie
11 tiæ iuxta illud, ɔscientia † scelerum mille te-
stes. Et dum Hipp. dicit tale indicium tolli p
iurm̃, rñdeo, q̃ non probatur aliqua lege,
12 imò † qõnes criminales non deciduntur iur̃o
reorum, not. in l. admonendi. ff. de iureiur.
Idem tenuit Hipp. in §. postq̃ in princ. Et io
13 re merito in criminalibus non datur † iurm̃
aliquod causa purgãdi aliquas suspiciones,
14 siue indicia, qa tortura † dat in supplemen-
tum in causis criminalibus, qñ veritas hri
15 non põt ẽm Bar. in l. fi. ff. de qõ. & sic † loco
iur̃i succedit tortura, q̃ ẽt quia plures gradus
hẽt, põt dari ẽm qualitatem indicioꝝ. Et no
tandum est, q̃ doctrinæ, quas citat Hipp.
16 loquuntur de † quodam iur̃o, qd a scriben-
tibus purgationis dr̃, & est remedium extra
ordinarium, & afferi exemplum p p̃dictos
de aduena conquerente sibi sublata esse ali-
qua bona in hospitio, nulla tñ hñte indicia,
aut suspicionem ɔtra hospitem, tunc, & simi
li casu põt Iudex deferre iurm̃. Hoc idem in
l. Moysis c. 22. & 23. Exod. ibi, si latet fur dñi
domus applicabit ad Deos, & iurabit, q̃ nõ
extenderit manum in rem pximi sui ad per
17 petrandum fraudem. Sunt † qdam casus, in
qbus pbata fuga pbat delictum, q cogno-
18 scunt per rl'am gñalem, videlicet qñ † fuga
obijcit alicui, tanq̃ crimen, tunc pbata fuga,
pbatum est crimen, qa lex tunc ponit ipsam
fugam, tanq̃ specificũ crimen, non aũt tanq̃
signum criminis l. desertorem. ff. de re milit.
Idem in cœnobita fugiente ex cœnobio. In-
19 dem † qñ agit, an qs sit suspectus, vel non,
pbata fuga, pbat, & suspicio. Itẽ fuga pbari
20 † debet p duos testes, sicut quodlibet aliud
indicium, est gl. de hoc in l. fi. C. fami. ercisc.
Multos alios casus ponit Hipp. in §. dilígen
21 ter vt puta de famulo † fugiente a dño: nam
si reperiunt amissæ aliquæ res dñi, videbitur
hs

lis famulus subtraxisse. Sed multi hanc opi-
22 nionē respuunt, refellūt. Hoc amplius † sen tiunt, p tale indicium nō posse torqueri, cū exigant alia indicia cum fuga. not. in l. 1. in princ. ff. de qō. vide Brun. in tract. de ind. col. 3. Sed in hac difficultate sentio, q ex fuga fa multi oriat indicium ad torturā, qñ hæc pcur rūt, videlicet, dñm habuisse dicta bona, & ser uum verisilr potuisse auferre. Item q cñs sit bonæ fidei, & econtra seruus sit aliquantulū suspectus: Alr. n. non est pcedendum ad tor turam: qa ptingit sępe famulos fugere pp ti morem dñi, siue aliam sil'em causam, & dñi sępe mentiunt ptra seruos. Item dicit fugā
23 facere pbōnem, videlicet, si sunt duo exules eiusdem nominis, & nesciť vere vter ipsorum sit exul, tunc ille, qa aufugit, iudicabiť esse il le, q est exul. Prędicta opinio non placet: qa fuga pōt ptingere ex diuersis accidentibus, vide q not. in l. 1. ff. de in ius vocan. Qua de re ob solam fugam non damnarem: quia oī
24 † tpe de innocentia rei ēt pfessi, & pdemna ti qrendum est, si de innocentia pstat. Et indi
25 cia, q oriunť † ptra fugientem extendunť cō
26 tra parantem aufugere p reg. idem † operať fuga in actu, sicut fuga in pmptu fm Bal. in l. pign. grā. C. de pign. actio. Postremo notā dū, est qd' tradit Brun. in gl. circa tertiam in vers. adde notabilem effectum fugæ, & absen
27 tiæ, q licet † qñ qs fugit, incumbit onus pbandi accusatori, & accusato, tamen qñ quis non aufugit, incumbit solum accusatori.

1 Vestigia, seu forma pedis in niue luto, aut puluere relicta an faciant indicium ad torturam, vel ad condemnationem?

De forma pedum. Cap. V.

1 PEr vestigia † seu formam pedum relictam in niue, luto, seu puluere oriť in dicium ad pdemnandum, vide Alb. in l. indicia col. 2. C. de rei vend. vbi. dicit, q cū quidam criminaretur de vuis ablatis a vinea, adductus fuit reus ad locum vestigiorum, & quia Iudex repetit formam pedum conformem, condemnauit eum. Sed dico hoc non sufficere ad torquendum, & minus ad condemnandum: contingit enim inter homines quædam similitudo, & forma pedum, vnde facile Iudex potest errare, Quamobrē tale indicium, nisi fuerit vallatum non sufficit: accedentibus vero alijs poterit reus tor-
queri, vide Bal. in l. non hoc C. vnde legit. in l. diuina de sili indicio in psalmo Dauid nu. li. Ibi. in medio ipsi calcaneū obseruauerunt.

1 Cruor si in vestimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturam?
2 Visus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento, vel visus fuerit fugere versus nemora, delicti indicium manifestum habere dicitur.

De cruore in vestimentis. Cap. VI.

1 SI cruor † in vestimentis, aut armis alicuius apparebit, oriť indicium ad torturam fm multos. Credo tñ hoc non sufficere quia talis sanguis potest accidere ex diuersis accñtibus, & fm Quint. lib. 4. c. 9. ibi, sanguis, vel ex hostia resperxisse vestem pōt, vel ē naribus pfluxisse: non vti, qui vestem cruentam habuit, homicidium fecerit. Sed, vt p se hoc indicium non sufficit, ita cęteris ad iunctum testimonij loco ducit, vtputa, si reus fuerit inimicus interfecti: si ante minatus: si eodem in loco fuit, vbi de delicto constet: ijs enim, & similibus cruori additis, oriet mani festum indicium, vide Quint. lib. 5. de signis c. 9 & Cic. lib. 1. de inuent. tit. 13. vbi de prædicto, & similibus fit mentio. Apud iurisconsultos id indicium est manifestum, vtputa vi
2 sus † exire cum gladio cruento à loco delicti, vel visus fugere versus nemora: de ijs dicetur in tit. ne reus per aliqua indicia puincať.

1 Pallor an indicium faciat ad torturam.
2 Cordis dispositio magis apparet in facie, quā magis vrgent omnes sensus, quam alias partes.
3 Pallore in reo superueniente, quando interrogatur à iudice, ob id reus non torquetur.
4 Sapiētu animum paulisper moueri, & contrahi, et pallescere necesse est, non opinione mali pcepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis officium mentis atque rōnis peruertentibus.
5 Confidentia signum est non pallescere, & non expauescere, cum naturaliter quis expauescere debeat.
6 Intellectus l. de minore. §. tormenta. ff. de qstio.

De pallore, & trepidatione, & similibus. Cap. VII.

1 A Pallore, & similibus oritur indiciū, ad torturam fm Bart. in l. de minore. ff. de q. & rō est fm Philosophos.
2 quia † cordis dispositio magis apparet in facie,

cie, quam magis vrgent oẽs sensus, quã alias partes. Et vere qd accidit diffuso sanguine, aut ꝯtracto, vide Gel. lib. 19. cap. 6. Idem in lege diuina c. 2. Neemiæ, ibi, quare vultus tuus tristis est, non est hoc frustra, sed malũ nescio qd' in corde tuo est. Et c. 4. Gen. ibi, cur cõcidit facies tua. Sed ex ꝑdictis ẽm Bru. non orit indicium ad torturam vt ꝑ eum in gl. circa tertiam, quem multi scribentes sequuntur. Vnde distinguo si ante delictũ que ret, de hoc dcm est in tract. primo in c. 8. Si aũt post delictum subito quis appareat ex accidenti pallidus, & non appareat de causa, poterit torqueri, dummodo sint inimicitię, vel alia, ex qbus possit vltra pallorem conie
3 ctari. Secus qñ reus † interrogatur à Iudice, aut alijs personis, tunc. n. licet palleat, trepidetq. non tñ torquebit, & rõ est, qa pallor, & similia contingunt ob diuersa accidentia. Et primo ob magnitudinem periculi: sapien
4 tis enim † aium paulisper moueri, & ꝯtrahi, & pallescere necesse est, nõ opinione alicuius mali percepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis offm mentis, atq; rõnis præuertentibus. vide Gel. lib. 18. c. 1. Et licet ꝑdicta possint ꝯtingere, ẽt ꝯscientia peccati, tñ in causis non vere apparentibus non præ
5 sumit causatum: Imò ẽm † Oratores, & Philosophos põt dici eum, qui non expauescit, vsq; adeo præmeditatum fuisse qd sibi esset vsui futurum, vt ꝯfidentissime resistens rñderet, q̃ signa ꝯfidentiæ, non innocentiæ sunt, de quo ad Heren. lib. 2. tit. 7. & Gel. in libris, & c. vt supra. Et ratio est secundum supradictos auctores, ꝙ quoties homo non expauescit, cum naturaliter expauescere debeat, & soleat, ꝑcogitasse, & præsciuisse credi oportet, & ita põt intelligi. l. de minore. §. tormenta. licet doctores aliter intelligant. ff. de qõ.

1 Tactus indicium affert, sed fallax. Idem de odore, gustatu, & simili alio sensu. possunt tamen facere suspicionem.

Ex tactu, odore, gustatu. Cap. VIII.

1 EX tactu † orit indicium, cum reus cognitus est: qa ei tacta sunt arma, vel alia instrumenta, q̃ sub pallio gestasset: vel ꝙ manus, & alia pars corporis tacta sit. Sed indicium hmõi fallax est, vt in c. 27. Gen. ibi, vox Iacob est, sed manus sunt Esau. Idem ex dolore, & gustatu, & simili aliquo sensu, nam quiuis hoꝝ sensus põt ꝯstare suspicionem. vide auth. ad Heren. lib. 2. tit. 6.

1 Bannitus per contumaciam si se præsentet an ob id tantum, sine aliis indiciis possit torqueri?
2 Absentia indicium tollitur per spontaneam præsentationem rei.
3 Iudex non debet plus oneris imponere, quã lex, imò mens iudicis debet esse conformis legi.
4 Absentia rei potest contingere ex diuersis causis, & accidentibus.
5 Iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur.
6 Contumacia sola quis torqueri non debet.
7 Absens non damnatur, si contra eum delictum probatum non fuerit.
8 Contumax reus si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri.

De absentia exulum ad inqtendum. Cap. 9.

SEcundum Brun. in tract. 5. principalr ꝑ supradicta oritur indicium ad torturam, vbi dicit. Addo alium casum, in quo põt ad torturam ꝑueniri sine indicijs,
1 videlicet: qñ accusatus † vel inquisitus, qui non comparuit positus fuit in banno: nam si postea comparet, ꝙ vult purgare ꝯtumaciã, & rñdere, quod forte ei à statuto permittit, poterit torqueri sine alijs indicijs. vide Hip. §. diligenter num. 136. Sed prædicta nõ sunt
2 vera. Primo, qa indicium † absentiæ tollitur per præsentationem rei. arg. l. diuus. ff. de in inte. restitutio. Secundo quod lege permitte
3 te fit, iure veri vr̃: Iudex enim † non debet plus oneris imponere, quam lex: & mens Iudicis debet esse conformis legi. vt per Bal. in l. 2. C. si penden. appella. vide c. 12. Deut.
4 Tertio, quia absentia † potest contingere ex diuersis accidentibus, & de absente (lege cõcedente) non est male præsumendum, quia
5 de ijs, † quæ conceduntur Iudex non debet male præsumere. l. si tutor. C. de priuil. tot.
6 Postremo † non debet quis per solam cõtumaciã torqueri, cũ nec possit exulare. l. rapt.
7 C. de ep. & cle. vbi plus dr̃, ꝙ licet † reus absit, non damnatur tñ, si contra eum non fue
8 rit probatum delictum. Et intellige in † reo se ꝑsentante in termino legis: secus qñ reus fuerit captus, quia tunc poterit torqueri.

1 Sortilegijs. & diuinationibus multi ad tormenta procedunt.

2 *Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dũmodo animus nõ recedat à Deo.*

3 *Sortilegia nec etiam ad inquirendum indicium præstant.*

4 *Sortilegijs nec vita salus est quærenda, vel recuperanda.*

5 *Iudex per sortilegia inquirens potest puniri, quamuis reus reperiatur culpabilis.*

6 *Illicitum committens ab illicíti pœna non excusatur, quamuis tale illicitum ad optimum finem peruenerit.*

7 *Sortilegijs, & diuinationibus Caldei præcipue vsi sunt in Syria.*

De sortileg'js. Cap. X.

1 PEr sortilegia,† siue diuinationes multi procedunt ad torturam, freti credo ɔsilio Baldi incipiente, qa qõ ista, vbi
2 dicit † licere maleficium tolli ẽt per incantationes Dæmonum, dummodo aius non recedat à Deo. Sed Hipp. tenet per prædicta posse inquiri, in §. diligenter num. 181. Ceterum pdicta ɔsutari oportet, cum intersit reli
3 gionis Xpianæ. Vnde dico, nec † ẽt posse inquiri p pdicta: qa ab orbe condito fuerunt ꝓhibita, vt in c. 13. Deut. Deinde p ius Canonicum, & Ciuile, vt in suis tit. Qũo ergo põt inquiri, & torqueri lege prohibente. Et horresco à supradictis lr̃is esse traditum hęc ꝓphana, cũ non liceat recedere à Deo, nec ore, nec corde. iuxta verbum Dñi, Qui negauerit me coram hominibus, &c. Nec licet ẽt
4 pro † salute recuperanda q̃rere talia, licet aliter sanitas recuperari non possit, ita dicit tex. in c. admonedi dis. 27. Hoc amplius sen-
5 tio, ꝙ Iudex † inquirens p simili possit puniri q̃uis reus reperiatur culpabilis, ex quo Iudex delinquit in legem, & ɔtra nãm legis. &
6 quoties † aliquis cõmittit illicitum, ab illicíti pœna non excusat, q̃uis tale illicitum peruenerit ad optimum finem sm Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci. ff. de offici. præsid. De talibus indicijs Oratores non meminerunt: qa ꝓ nihilo habita sunt. q̃uis tunc tpis multa oraculis, somnijs, & portentis declarentur: vsum tñ prædictorum ad exploranda delicta renuerunt. Imò eo tempore multi prophana existimarunt. de quo Horat. 1. carm. ibi. Tu ne q̃sieris, scire nefas, quẽ mihi, quẽ tibi Finẽ Di dederint Leuconoe: ne Babylonios Tẽtaris numeros, vt melius qdqd erit pati.
7 Hac arte † pcipue Caldei vsi sunt in Syria, & Babylõ caput olim Caldeoꝝ, vt tradit Cic. de Diu. Et vide Val. lib. 1. de Ausp. loquentẽ de. C. Cor. Hyspalo, & Soly. & Diod. lib. 2. Sed prædicta omnia, vt supra dictum est, per
8 omnes leges fuerunt prohibita: quia † tales malefici sunt. & appellantur per leges hostes humani gñis. l. fi. C. de malef. c. 6. Exod. Relíquum est ergo, vt non solum Iudices à pdictis abstineant, nec ẽt inqrendo: licet Hipp. inqri posse tradiderit. Sed tales hostes humani gñis, & Xpianę religiõis ɔsequant (dicẽte Dño) maleficos nõ sinas viuere. c. 23. Deut.

1 ☙ *Somnia an indicium præstent ad iudicandũ, & de causis somniorum, & quot sint somnioꝝ genera, & effectus. & an eis sit credendum.*

De indicijs somniorum. Cap. XI.

1 DIctum est supra de sortilegijs, & similibus diuinationibus, † consequens est videre de somnijs, per somnia. n. antiqui capiebant indicia, & ꝓnostica ad iudicandum demonstrandumq̃. tam facta ꝗ futura. Hinc illud Virgilij in illis versibus. Pellibus incubuit stratis somnesque petiuit Multa modis simulachra videns volitantia miris. Hoc amplius supra oẽm stultitiam in iudicijs obseruabant somnia, non solum ad torquendum, sed ẽt ad ɔdemnandum. Legiẽ enim cum ex æde Herculis patera aurea surrepta esset, Sophoclẽ in somnijs vidisse ipm Deum dicentem qui id fecerat, vnde Ariopagitam comprehendi iusserunt eũ q à Sophocle noiatus fuit, is qõne adhibita confessus fuit. Amplius legit Claudium Cęsarem mori iussisse Appiũ pp Messalius somniũ, teste Cic. ĩ lib. 1. de diuina. & suc. lib. 6. Philosophi de causis somnioꝝ tã intrinsecis q̃ extrinsecis maxime discrepãt: Nã Platonici illas referũt in species, & notiones animæ ɔcretas, Auicena in intelligentia vltimã vouentẽ lunã, aut medio illius luminis, quo tradiatim phantasia hoium, dum dormiũt. Aristoteles refert in sensum cõem, sed fantasticũ. Albertus in influxũ supioribus medijs cum qbus dã speciebus, q̃ defluunt à cœlo: Cic. ait referr ad nãm. qua nunq̃ aius insistens agitatione, & ex metu vacuus esse põt. is cũ langore corporis, nec membris vti, nec sensibus potest: incidit in visa varia, & incerta ex reliquijs inhęrentibus earum reꝶ, quas vigilans gesserit, aut cogitarit, quare per tur

 batione

batione mirabiles interdum existunt species somniorum. Vide in lib. ij. de Diui. Alij ponũt causam somniãdi esse vapores & humores, & somniosos fieri sumpto lepore in cibo, magisq. supino cubitu, ac ꝓno nihil plurimumq. somniari circa verꝫ ac autumnũ. Plin. lib. 28. Macrob. in lib. 5. ponit quinq; gña somniorum, & ex eis aliqua vera sed alijs in tres tm̃ partiunt species, videlicet nãlem, aĩalem, & cœlestem. Nãlem vocant per quã Physici, de humorib⁹ indicãt. Nã somniantibus aquã flegmaticos humores dñr designari, ꝑ rubentẽ calorem sanguineũ, & ꝑ ignes colerata, tetris aũt humoribus melancoliam: Animalia aũt somnia dñr, quæ sub animi passionibus, quę interdum contingunt profici scuntur, quemadmodũ Paulo Apostolo in Macedoniam proficiscenti euenit. Cœlestia dñr somnia quæ diuina, rerum monita esse censentur, vt in literis hebręorum de Iacob Patriarcha. Item de Pharaone cuius somnio fames pulsa fuit sub vaccaharum spicarumq. velamine. Item de Propheta Daniele. Item de Ioseph: Postremo de magis monitis ne ad Herodem redirent. Infinita alia exempla externa ponuntur ꝑ scribentes q̃ omitto breuitatis causa Circa præmissa Philosophi veros effectus somniorum casũ ꝯtingere scribunt. Alij tollunt omnem auctoritatẽ somniorum nullamq. vim diuinã esse affectricẽ somnioꝝ asserunt, & gña atq; distĩones somniorũ respuit Cic. dum dicit, q̃ est eandẽ ista distinctio? q̃ vera? q̃ falsa hr̃? & si vera à Deo mittuni, falsa vnde mittuni? Et licet sint exempla externa, attestantia veros effectus somnioꝝ, rñdet idem Cic. argumentis, & rõnibus disputandũ esse nõ exẽplis, q̃ aut casũ veniant, aut malitia falsa fictaq. esse pñt, prędicta sunt munita lege diuina dicẽte non obseruabitis somnia c. 19. Leuit. & 34. &c. in prædictis aũt qñ, & quatenus credatur somnijs, ꝯfugiendũ est ad distinctionẽ phisicorum, nã ẽm eos gña morborũ iure declarari pñt ẽm causas internas nã les, & insitas homini, prout similiter in affectibus curarũ, & vigiliarũ, iusta verbũ diuinũ multas scuras sequuntur somnia. Item vbi multa sunt somnia ibi plurimę vanitates. prout c. 5. ecc¹. In prædictis aũt in q̃dam conuenientia, consensu, & cõuentione nature. ex somnijs significationes morborum, & quid quamq. rem sequatur intelligi põt. in alio vero genere somniorum prout somniãtibus thesaurum hęreditatem, honorem victoriam, & multa eiusdem gnis, cũ nulla causa haud nãlis ratio subsit, nihil est ꝯcedẽdũ.

NE REVS PER ALIqua indicia conuincatur, vt pœna capitali damnetur: Tractatus XI.

SVMMARIVM.

1 *Reus non conuincitur ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnetur.*
2 *Indicia aliqua non sufficiunt ad procedendum ad aliquam pœnam capitalem.*
3 *Nemo debet ex præsumptionibus damnari, sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis vita agitur.*
4 *Indicia indubitata, non sunt adeo indubitata, quin aduersus ea probari possit.*
5 *Visus exire cum gladio sanguinolento nõ habet tam indubitatum cõtra se indicium, vt ex eo damnari possit, cum esse possit, quòd eo nõ obstante non solum non occisor, sed nec vulnerator fuerit.*
6 *Indicia necessario non concludunt, quando veritas potest aliter se habere.*
7 *Probatio cõtra indicia ẽt indubitata admittitur.*
8 *Iudices ex indicijs etiam indubitatis quempiam condemnare non debent.*
9 *Conuictus quis aliqua lege dici non potest ex indicijs etiam indubitatis.*
10 *Iudices non nisi auditis, & pensitatis defensionibus, reorum iudicare meminerint.*
11 *Dominus dat sapientiam, & consilium, & qui negligit legem, & consilium eius, perdetur à paruulis, & à stultis.*
12 *Iudex ex seipso etiam nemine petente debet quærere defensiones reorum.*
13 *Iudices debent esse soliciti, & curiosi in explorãdo facto, & defensionibus reorum, & non debent quærere ius ante factũ.*
14 *Reus captus an debeat audiri, an vero possit statim de crimine condemnari?*
15 *Testes non publicati non inducunt aliquam probationem.*
16 *Captus ex hoc solo, quia captus, non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur.*
17 *Quilibet admittitur ad defendendos reos.*
18 *Iudices cauere debent, ne homicidas quærendo,*

homicida

homicida fiant, & ne alios iudicando, seipsos condemnent.

19 *Defensio reorum non potest lege Pontificis, aut Imperatoris tolli, cum sit de iure naturali.*

20 *Defensioni reus non potest renunciare.*

21 *Nemo est dominus membrorum suorum.*

22 *Iudicis interest ratione humanitatis, & intuitu religionis iustum non occidere.*

23 *Defensionis renunciatio à reo facta, quando à iudice sit admittenda?*

24 *Reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri possit?*

25 *Confessus crimen debet tamen moneri ad faciendum suas defensiones.*

26 *Indicia quamuis vrgentissima non sufficiunt ad damnandum reum in crimine capitali, etiam si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceant vt aliter credere non possit.*

27 *Iudex licet viderit homicidium committi damnare tamen non potest delinquentem, nisi de homicidio fuerit legitime probatum.*

28 *Iudices scire debent per aliqua indicia hominem non posse damnari.*

29 *Indicia, quæ vim plena probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandum in criminalibus.*

30 *Iudices non nisi per probationes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortē, cum in occultis versetur iudicium Dei tantum.*

31 *Iudices huius mundi debent iudicare secundum prudentiam, quæ cadit in hominem, relinquendo cetera iudicio Dei.*

32 *Iudex debet iudicare ea quæ certo scit, non autem per indicia, quamuis vrgentissima.*

33 *Indicijs hominem iudicare exēplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocētes fuerint damnati.*

34 *Indicijs etiam vrgentissimis quis non est damnandus capitaliter, sed est torquendus potius, vt possit super certo iudicari.*

35 *Torquēdum esse neminem nisi in subsidium probationum, quomodo intelligatur?*

36 *Indubitata legi, debent esse indubitata indici.*

37 *Sententia capitalis contra reum proferri potest, ex indicijs indubitatis, & à iure approbatis.*

38 *Indicia à iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præstant, quam testes, & instrumenta videntur continere.*

Dictum est supra de indicijs p q̃ torqueš reus, & per quæ non: dicendū foret ordine scribentium de indicijs manifestis, ob quæ non torquentur rei, sed damnanš, de quibus indicijs fit mentio ab
1 omnibus. Sed quia sentio † ob aliqua indicia reos nō cōuinci, vt pœna capitali dānen
2 tur, ppea omitto, excutiens pp aliqua † indicia non esse procedendum ad pœnam capi-
3 talem, quia nemo debet † ex psumptionibus condemnari, sed ex pbōnibus luce clarioribus, cū de hois vita agatur l.fi.C.de prob. Et
4 alia rō est in promptu, quia indicia, † q̃ scriptores indubitata appellāt, nō sunt adeo indubitata, qn aduersus ea possit pbari, vt in exēplo, siqs visus fuerit exire de loco, q solū aditum habet, cum ense sanguinolento, qđ exēplū apud scribentes maximū est, & indubitatū, vide Gand. in ti. de indic. indubit. Sed
5 in contrarium † pōt argui, q ille vulnerauit tm̄, & alius exanimauerit, sed fortius esse potest, q neq; vulnerauerit, prout nostris tpibus euenit, q qdā occidit quendā cū ense, relicto ense fugit, supuenit amicus interfecti, & apprehēdit ensem cruētū sequēs homicidā captus fuit, fuitq. liberatus, qa in ptra-
6 riū pbauit: Et re vera indicia † non ȝcludunt necessario, qñ veritas potest aliter se hře, vt supra, vtiq; per inditia hmōi rei condemnari non debent. Idem in l. Moysis c. 29. Genes. in fine. Nam nulla res est, quā non suspicionibus, & indicijs qs uis possit criminari. Verū in supradictis duplr cōsideraš, vno mo
7 do, qñ † reus vult aliquid probare, & tunc sine dubio audiendus est, qa pdicta indicia nō sunt adeo indubitata, vt supra, licet multi Iu
8 dices † ptra ius, & fas alr̄ obseruēt, & reos tā quā ȝuictos ȝdemnent, quibus pōt obijci. Quod genus hoc hominum? quæue hūc tā barbara morem. Committit patria? Abhorreant igitur hanc opinionem Christiani Iudices, tanquam prophanam, nam exordiēdo
9 † ab orbe ȝdito iudicia dei repugnant, & primo nunqd Adā de pc̄tō conuictus fuit apud Deū? Nunqd Chain de homicidio? Nunqd villicus de iniqua villicatione apud Christū? cui dictum fuit, redde rōnem. Nunquid lex vestra indicat hominem, & non prius audi-
10 uit, seu cognouit eum? Meminerint † itaq; Iudices nō nisi auditis, & pēsitatis defensionibus reoꝶ iudicare exēplis vt supra, qa maiora tradi non pñt, cum Dei sint, & hoies ea imitari oporteat, iuxta illud, ne innitaris
11 prudētie tue, qa † dn̄s dat sapientiam, & ȝsiliū, & q negligit legem, & ȝsilia eius, perdetur à paruulis, & à stultis, & q detrahit, aut

 addit,

adlit, mentiē c.1.2.3.8.12.Prouerb. Hoc ēt
12 † apud multos Iurisperitos certi iuris est:
quippe fatentur oēs Iudicis esse ex se ipso
nemine petente q̄rere defensiones reo℞ l. si
nō defen. ff.de pœn. Quo pacto ergo Iudi-
ces volūt ꝯdēnare reos, aut ꝯuincere, per ea
q̄ necessario nō ꝯcludūt? Et probari pōt qd
tale, quo ꝓbato non damnarenē: ex facto.n.
13 ius oriē. Quare Iudices † oportet esse sollici
tos, & curiosos in explorādo facto, & defen
sionibus reo℞, & nō debēt q̄rere ius ante fa
14 ctū. Occurrit † hic gl.in c.fi.de her.lib. 6. q̄
contra religionem iudicantium tradit reum
captum nō audiri, sed posse ꝯdēnari: quā gl.
multi Iudices sequunē, Cōtra quos tñ est ra
15 tio ꝯcludens, ꝙ testes † non publicati nō as
serūt, siue inducūt aliquam ꝓbōnem, per re
gulam, non dī quidquam probatum, nisi pu
blicato ꝓcessu l. solā. C.de test. nec seq̄tur, ca
ptus est, ergo dānari debet: quia in ꝯtrarium
16 est iuris r̄ła, ꝙ ex eo, ꝙ q̄s sit captus † non
debet de crimine damnari, nisi alr̄ de malefi
cio ꝯuincatē: interest.n.reip.ne innocens pu-
17 niatur. Vnde † quilibet admittitur ad defen
dēdos reos: q̄a cuilibet ꝓpria debet esse hu
manitas vt per Paul. de Cast. in cons. 168.
18 Quāto magis interest † Iudicū q̄rere defen
siones reo℞, ne homicidas q̄rēdo homicidę
fiant, & iudicādo se ipsos ꝯdemnent? Sciant
19 † cuncti non Pontificē, nō Imperatorē pos
se reo℞ defensiones tollere per suas leges,
etenim defensiones sunt de iure nāli. clem.
pastoralis de re iud. l. defensionis fac. C.de iu
20 re fisci lib. 10. Hoc † amplius rei non p̄nt re
nūciare ꝓpriæ defensioni. est gl.in l. pactum
inter heredē. ff.de pact. Rō reddi pōt, q̄a ne
21 mo est † dn̄s membro℞ suorum. l. 1. §. vsque
adeo. ff.de Inīu. Aut alr̄ insigniter dici pōt:
22 q̄a interest † Iudicis rōne humanitatis, & in
tuitu religionis nō occidere iustū c. 22. Exo.
23 Nec aliud genus † renūciæ Iudex admittet,
nisi reus dicat se alias nō h̄re defensiones, &
Iudex cognoscat reū carere defensionibus.
Bal. in l. seruū quoq; ff.de Procur. Fallit tñ
24 † s̄m aliquos in reo reperto in crimine, qui
de facto pōt puniri, vt in gl. l. ictus fustiū. ff.
de ijs q̄ not. infam. Quæ tñ opinio non pla
25 cet. q̄a licet q̄s ꝯfiteat † cr men (qd' maius
est) debet tñ moneri suas facere defensio-
nes. not. in l. 1 §. si q̄s in villa ff ad Syl. dicet
in tit. de ꝯfess. Altero modo ꝯsiderandū est,
q̄n sumus in supradictis indicijs, & reus nō
26 potest in contrarium probare. Silr̄ † dī in
supradicto casu ad dānandū reū in crimine
capitali nō sufficere argumēta q̄uis vrgētis-
sima. Et si sint talia, quæ mentem iudicantis
ad eo coerceant, vt alr̄ credere nō possit, ita
dixit Paul.de Cast. in ꝯs. 197. quem recitat
Cęp. in ꝯs. 6. & 32. criminali: vbi reddit pul
27 chra ratio, ꝙ licet Iudex † viderit committi
homicidium, damnare tñ non potest delin-
quentē, nisi de homicidio fuerit legitime ꝓ-
batū, minus pōt damnare, q̄a credit ita esse
ꝑ indicia. Hanc opinionē tenuit Brun.in 5.
q. quasi in fine dicēs esse potuisse, fugiētē cū
gladios sanguinolēto fecisse, ad sui defensio
nē. Cōtra tñ rōnem Brun. teneo, q̄a solum
tractaē ꝑ supradicta indicia de ꝯuincēdo reo
de delicto cōmisso, & sic an occiderit? nō aūt
si potuit impune occidere. Primo .n. q̄rit si
occiderit, postea si occidere potuit, nā ꝑ ꝓdi
cta indicia ambigiē an occiderit, an potuerit
iure occidere, alterius est speculationis. Vñ
licet opinio Brun. sit bona, nō tñ per ꝓdictā
rationem, quæ non congruit q̄oni. Sciāt ēt
28 Iudices † ꝑ aliqua indicia hoiem non posse
dānari exēplo Salomonis, q̄ licet iudicauerit
vni mulieri filiū, nō tñ voluit aliā ad mortē
condemnare, tametsi essent indicia ꝯtra eā,
29 quia indicia † quæ vim plenę ꝓbōnis h̄nt
in ciuilibus, nō sufficiunt ad ꝯdemnandū in
criminalibus, vt ꝑ Inn. in c. afferte, de ꝓsum
ptio. & Bald. in l. fi. C. eo. Et ratio reddi po-
30 test, q̄a Iudices non † nisi per ꝓbōnes luce
clariores debent reū ꝯdemnare ad mortem,
cū in occultis versetē iudiciū Dei tm̄. Et Iudi
31 ces orbis † debent iudicare s̄m prudentiā,
q̄ cadit in hominem relinquendo cetera iu-
dicio Dei. c. 21. Exod. & iuxta illud, descen-
dam, inquit Deus & videbo, dixit. n. videbo,
tanq̄ iudex, non tanq̄ Deus, ita intelligunt
omnes. Vnde elicitur Iudicem dr̄e iudicare
32 † quia certo scit, & per probata legitime ita
vt videar, & cognoscat sic esse, non aūt ꝑ in
dicia, quamuis, vt supra, vrgētissima. Exēplo
33 em̄ † perniciosum est per talia indicia homi
nem ꝯdemnare, quia ꝯtingunt contra hoies
quædam verisimilia indicia, quæ ēt infitiari
non p̄nt, & multi per ea damnati fuerunt,
quos per superuenientiam delinquentiū co
gnitū fuit innocētes dānatos esse. Vnde pp
34 † periculū iudicij tutius esse existimo reum
torqueri, vt possit super certo iudicari. Nec
obstāt, q̄ apparēt in ꝯtrariū, neminē torque
ri,

ri,nisi in subsidium ꝓbōnum,quia rñdeo ꝓ-
35 dictam † regulam hre locum, qñ constat de delicto ꝑ aliud genus ꝓbōnis, quam per indicia supradicta, vt puta si per testes fuerit legitime probatum,siue in ijs, per q̃ lex vult ꝯdemnare exemplo l.si q. C.de Adulter. nã
36 q̃ † sunt indubitata legi,debent esse indubita
37 ta iudici.l.si tutor.C.de pri.tutor. † [Qñ ergo indicia sunt simul iuncta, vel mixta, & sunt à lege approbata, pñt dici indicia indubitata,ex q̄bus pōt procedi ad ꝯdemnationē ea rōne,ꝙ sufficit ꝙ sit testibus superatus vel ꝓpria uoce ꝯfessus, ad hoc vt possit sñia capitalis ꝯtra eum ꝓferri.l.qui sñiam.C.de pœ.& l.si q̃s.C.de episc.& cler.Ita eo modo prædictis indicijs à iure approbatis poterit sñia capitalis ꝓferri,vt l.si q adulterij.C.ad leg.Iul.de adulter.& l.excipiunt .ff.ad S. C.
38 Sylla. † Nã talia indicia nō minorē auctoritatem,& fidem probatam q̃ testes, & instrūa vñr continere,vt l.ad probationes.C.de ꝓbatio. & dixerunt oratores plus oportere signis, & argumentis credi, q̃ testibus: hæc enim eo modo exponunt quomodo re vera sunt gestæ,testes corrumpi posse vel precio, vel gratia,vel metu,vel simultate.]

TRACTATVS
De tormentis, secundum oratores, ius diuinum,& ciuile: Francisci Casoni Iurisconsulti Opitergini.

SVMMARIVM.

1 *Tormentis,humanitatis,religionis, & Iurisconsultorum argumenta repugnant.*
2 *Tormentis,& quæstionibus non semper fides est adhibenda.*
3 *Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali,quam boni ciuitatibus attulerunt.*
4 *Tormenta, & quæstiones nisi certis in rebus interponi antiqui voluerunt.*
5 *Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea prosilire, nec in omni causa, nec in omni persona,nec quibuslibet indicijs.*
6 *Indicia sufficiētia ad torturam cognosci possunt, licet de eo non possit tradi certa doctrina.*
7 *Indiciorum loci,& origo,remissiue.*
8 *Indicia ad torturam debēt esse talia, vt suspectus sit reus,& alijs argumentis,ita probationi admoueantur, vt sola confessio deesse videatur.*
9 *Confessioni rei ne credant iudices licet sæpius ratificatæ, nisi ipsa confessio fuerit per signa declarata.*
10 *Torquendi arbitrium iudices sibi arrogare non debent quia nullum arbitrium habere possunt, nisi pro reo.*
11 *Intellectus l.quæstionis modum,ff.de quæstio.*

De periculo tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. I.

1 Tormentis † & humanitatis, religionis, nec non I. C. argumenta repugnant. In primis exordiendo ab orbe condito exempla fori diuini non desunt. Etenim absque tortura reos, aut condemnatos,aut liberatos fuisse constat.Deinde † fm
2 I. C. quæstionibus fidem non semper, non tñ nunquam hñdam constitutionibus declaratur:etenim res fragilis est, atque periculosa,& quæ veritatem fallit.Nam plerisq; patiētia,siue duritia tormentorum, ita tormenta contemnunt,vt veritas ab eis exprimi nullo modo possit. Alij tanta sunt impatientia, vt in quouis mentiri, q̃ pati tormenta velint. Et ita fit,vt ēt vario modo fateantur,& non tm̃ se,verumetiam alios criminentur.l. 1. ff.
3 eo.Quamobrem † multi populi tormēta renuerunt: qa plus mali,quã boni ciuitatibus attulerint,& eoꝶ pernicie plures innocētes, quã nocētes dãnauerint. Et hodie in regno
4 Aragoniæ nō torquenť rei.Præterea †legiť maiores voluisse nisi certis in rebus interponi qōnes: cū,q̃ vete dicerentur sciri,quæ falsò in qōne pronunciarenť, refelli possent hoc modo.Quo in loco quid positum sit: & si q̃d esset simile,q̃d videri, aut aliquo simili signo ꝑcipi possit,vide aut.lib. 2. ad Heren. Quamuis supradictæ sñiæ verba vetustis in codicibus aliter ac in nouis legaň.Reliquū
5 †est ergo,vt Iudices aut abhorreãt tormēta, aut nō facile ad ea ꝓsiliãt, nec in omni causa,nec in omni persona, nec q̄buslibet indicijs:Et licet (vt dñt oēs)nō possit dari certa
6 doctrina,pōt tñ † dari aliqua via ad cognoscendū indicia sufficiētia ad torturã.Bart. in
7 l.si.ff. eo. De locis,& origine indicioꝶ dcm̃ est in opere de indicijs,ꝑ quos locos videre est,q̃d in quacunq; re veꝶ sit, & q̃d verisimile,atq; probabile: Et maiori ex parte vnusquisq; coniector est veri.Sed vltra prædicta,

 indicia

8 indicia † debent esse talia ad torturam, cum suspectus est reus, & alijs argumētis, ita probationi admoueaē, vt sola confessio deesse videaē. Et ꝯfessioni † ne credant Iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi dicta ꝯfessio fuerit per signa declarata, de qbus signis diceē in c. 20. quod est maxime notandum in hac mā. Est,
10 & cōis † error Iudicum putantium torturā esse arbitralem, quasi nā corpora reoꝶ arbitrio suo ad lacerandum crearit. Cōtra quos dico, ꝙ qñ esset simplr̃ arbitrium (qđ tñ nō conceditur) tale arbitrium reduceretē ad ius cōe, ſm Ang. in l. 1. ff. de testa. milit. Et oēs scribentes ꝯsentiunt. Vlterius dico, ꝙ iura loquentia de arbitrio intelliguntur ꝯtra accusatorem, non contra reum, videlicet, Iudicē posse desistere, & supersedere à tortura ꝑ periculum, & fragilitatem torturæ, non aūt excedere modum, de quo modo l. ex dispo-
suit, vt in l. 1. ibi, qñ, vel quatenus faciendū
11 sit videamus. ff. eod. Et ita † intellr̃ lex quæstionis modum eiusdem tit. dicente Iurisconsulto, ibi. Itaq; quæstionem haberi oportet, vt seruus saluus sit innocentię, vel supplicio.

1 ☞ Ad torment. non est deueniendū, nisi cōstet de hoīe mortuo, & de cadauere, & de vulneribus.
2 Cadaueru, & eius vulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices propter periculum iudicandi.
3 De ictu, & vulnere standum est in arte peritis. Et ad hoc duo requiruntur medici, licet de consuetudine stetur dicto vnius.
4 Contra latrones proceditur ad torturam, licet de delicto non constet. Et quæ sit ratio?
5 Confitens occidisse aliquem an sit damnandus, si non constet de corpore, vel id nō sit verisimile?
6 Torquere aliquem si non constet delictum, exemplo pernitiosum est, quod etiam procedit in ac casu de furto, & veneficio.

De non torquendo reo nisi constet de delicto. Cap. II.

1 IMprimis sciendum est non † deueniri ad tormenta, nisi constet de hoīe mortuo, & cadauere, nec non de vulneribus, & quæ mortifera sint, & quæ non, & in qua parte corporis, & quo gñe armoꝶ. Et talis
2 † inspectio spectat ad peritos, licet à multis Iudicibus fiat, quæ tñ fieri non debet ꝑ periculum iudicandi, cum rei damnentur ſm ictum suum, in puris tamen rixis: & de ictu
3 † standum est in arte peritis. Hoc amplius duo requiruntur medici, licet de ꝯsuetudine stetur dicto vnius, vide Bar. & Hipp. l. fin. ad l. Corn. de sic. Abstineant igitur Iudices maleficioꝶ à tali ꝓphana ꝯsuetudine, vt dcm
4 est in opere de indicijs c. 2. In quibusdā † tñ casibus, licet rr̃ torqueri, nec et inquiri possit, nisi ꝯstet de delicto, ꝓcedit ad torturam, vtputa in latrones, qui abscondunt cadauera eijciendo in flumina, aut mare. Vnde si
5 † Reus confiteaē occisse aliquos ignotos, dānabiē, licet non appareat corpora fuisse interempta, vide Brun. in gl. sexto principalr̃, vbi dicit fuisse iudicatum in ciuitate Senensi. Limitāt tñ hoc non obseruari, qñ non esse verisimile ꝑ distantiam loci, vel bonam famā criminati. Sed ego in hoc casu dico, reū non damnari, nisi constet de certa persona, & indiuiduo, vel saltem ꝯstet de certis signis, q̃ delictum debet verificari, vt infra diceē, de verificanda ꝯfessione, vt puta de vestimentis, vel pecunijs ademptis occiso. Exemplo
6 † enim perniciosum est torquere, nisi ꝯstet delictum. Legitur. n. seruum. M. Agrij argentarij insimulatum occidisse Alexandrum Titi Fannij seruum, eoq. nomine tortum, confessum facinus, supplicio affectum, paruulo tñ tpe interiecto, ille, cuius de nece creditū erat, domum redijt, vide Valer. Max. lib. 8. de Quæst. c. 4. Et quod dictum est de homicidio, extende ad furta, licet hoc tempore iudices statim, ꝙ aliquis dicit, sibi aliquid furto subtractum, torqueāt suspectos. De tali errore vide Brun. in gl. circa quartam. Idem si qō erit veneficij, constare debet veneno necatū. De hoc dcm est in opere de idicijs, c. 3.

1 ☞ Processu non formato non deuenitur ad tormēta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, et in inuēto in flagrāti crimine?
2 Accusatus, vel inquisitus si recuset respondere accusationi, vel inquisitioni potest torqueri etiam sine indicijs ad eruendam responsionem, vt possit procedi.
3 Reos ter interrogatos non respondentes accusationi, perinde ac confessos Brutus damnauit, cuius tamen opinio non est seruanda.
4 Rei ad torturam ducti, & interrogati quid sciāt de tali re, si respondeant dixisse. Et interrogati, quid dixerint, respondeant, esse scriptum, & aliud responsum dare nolint, an possint torqueri, donec iudici aliter respondeant?

De

De non torquendo reo nisi formato processu, & de errore Iudicum. Cap. 3.

1 NOn formato † processu nō deuenit ad tormenta, nisi in manifesto, & notorio criminoso, & inuento in flagranti crimine, quo casu de facto ꝓceditur. Et ſm multos ſcribentes ex hoc ſolo dñt eſſe conuicti, & de facto pñt puniri. arg. l. vnicæ. §. 1. & quæ ibi not. C. de rapt. virg. & gl. in l. ictus fustium. ff. de his qui not. inf. Sed hæc opinio non placet, qa licet qs ꝯfiteatur crimen, debet tñ moneri ſuas facere defenſiones, put dicet infra de confeſſione ſpōtanea. Eo magis in ſupradicto caſu, & in quocunq; alio oportet formare ꝓceſſum, anteq̄
2 deueniat ad torturam. Fallit † tñ qñ Reus inquiſitus, ſiue accuſatus recuſat rñdere accuſationi, ſiue inquiſitioni: tunc. n. torquet. et ſine indicijs non ad eliciendam ꝯfeſſionem, quia non formato ꝓceſſu nihil agi oportet, ſed ad eruendam rñſionem affirmatiuam, ſiue negatiuam, vt poſſit ꝓcedi, vide Bal. in l. ſi accuſare. C. qui accuſare non poſ. Sed volunt aliqui reos recuſantes rñdere. tanq̄ con
3 feſſos damnari. Legit Brutum † reos ter interrogatos non rñdentes accuſationi perinde ac ꝯfeſſos damnaſſe, vide Plutarchum in vita Publ. in prin. Sed hæc Bruti opinio nō eſt obſeruanda, niſi forte in reo criminoſo, vel in inuēto in flagranti crimine. Sed aliqñ
4 ꝯtingit ꝙ poſtq̄ acceptum eſt ꝯſtitutum † à reis de plano, ſi ducuntur ad torturam, & interrogant, quid ſciant de tali re, rñdent, dixiſſe. Interrogati, quid dixerint, rñdent, eſſe ſcriptum, & aliud rñſum nolunt dare. Hoc caſu quis indicia ſint leuia, poterunt tñ torqueri, donec rñdeant iudici, quia tenentur rñdere, & replicare. Simile contingit hoc anno in quibuſdam incendiarijs, ex quorum reſponſionem, accedentibus quoq; alijs nō leuibus indicijs, extraordinaria pęna ꝯdemnati fuerunt Prætore Marco Antonio Geno, Patritio Veneto, ac pclarę indolis iuuene, vt de eo oē bonum ſperari ac expectari poſſit.

1 Torqueri nō debet reus non publicato ꝓceſſu.
2 Teſtes non publicati non inducunt aliquam probationem concludentem, quia eorum dicta poſſunt per oppoſitiones minui, ac tolli per aliam probationem etiam contrariam.
3 Indiciorū copia debet dari à iudice ante torturā, licet iudices captos ſtatim torqueri hodie iubeant, quorum obſeruantia nulla lege nititur.
4 Reus ex eo quia captus, non debet de crimine dānari, niſi aliter de maleficio conuincatur.
5 Reus ante torturam eſt audiendus, quia poteſt tale quid probare, quo probato non deueniretur ad torturam.
6 Cautius eſt agendū in cauſis criminalibus quàm in ciuilibus, & in eis forma iudicij eſt fortius obſeruanda.
7 Teſtium nomina, dictaq;, & depoſitiones ſunt exponenda reo, vt contra dicta, & perſonam teſtiu poſſit opponere, & excipere.
8 Iudex tenetur inquirere de conditione teſtis, licet pars non dicat.
9 Indiciorum exemplum dari debet reo opponere volenti.
10 Papa, aut Imperator non pōt facere aliquam legem, per quam tollantur defenſiones reorum.
11 Iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum reo, licet ipſe eam non petat.
12 Iudicu intereſt ratione humanitatis, & intuitu religionis, indefenſum non occidere.
13 Iudex non admittet aliquod genus renunciæ defenſioni facta per reum, niſi vere iudex cognoſcat reum nullas habere defenſiones.

De non torquendo, niſi publicato proceſſu, & exhibita copia indiciorum, & de errore Iudicum. Cap. IIII.

1 NOn publicato † proceſſu nō torquetur reus, qa non dr̄ quidq̄ probatū, niſi publicato ꝓceſſu. l. ſolam. C. de
2 teſti. Nam teſtes † non publicati non inducunt aliq̄ ꝓbōnem ꝯcludentē: qa dicta eorꝝ pñt ꝑ oppoſitiones minui, aut tolli ꝑ aliam
3 ꝓbōnem, ēt ꝯtrariam. Quare † ſm oēs Iudex teneť dare exemplum, indicioꝝ ante torturam. Hodie vero Iudices reis captis non exhibent indicioꝝ exemplum, & ꝓcedunt ad torturam. Sed hæc opinio in iure vndiq; refellitur, & ego ſum ſenio ꝯfectus. & nunq̄ inueni aliquam legem, ſiue rōnem ꝑ tali obſeruantia: nam non conſequitur, captus eſt ergo torqueri, ſiue dānari debet, imò ex eo
4 † ꝙ qs ſit captus, non debet de crimine damnari, niſi aliter de maleficio conuincať. Quā
5 obrem † reus audiri debet: qa pōt quid tale ꝓbare, quo ꝓbato non deueniret ad torturā: pōt. n. reus opponere, ſiue in ꝯtrariū ꝓbare: vtiq; audiēdus eſt: qa ſequeret abſurdū, ꝙ
6 ſubſtātialis modus, & forma iudicij opponē di teſti

di testibus non seruaretur in causis crimina
6 libus. in qbus tñ † cautius est agendum, quã in ciuilibus, & sm ipsos Iudices tolli debet de corpore iuris supradicta l. solam. C. de testi. vbi est casus, qꝑ ex dictis testium ante pu-
7 blicationem non fit ꝓbõ. [† Et oino noia dictaq́. & depositiones testium sunt reo exponenda ad hoc vt possit opponere, & excipere indicta, & ꝑsonam testis, ita dicit tex. in c. qualr̃, & qñ, el 2. extra de accus.] Præterea
8 † Iudex tenet̃ inquirere de ꝯdõne testis, licet pars non dicat, notat̃ in c. ꝑ tuas. extra de te-
9 sti. Eo magis † debet dari exemplum indiciorum reo opponere volenti, qa tã testes, quã dicta testium debent esse explorata reo, cũ oppositiones sint de iure diu. & audacter dixi nullam reperiri legẽ ꝓ dictis Iudicibus:
10 qa † nec Pontifex, nec Imperator põt aliq̃ legẽ ꝯdere, ꝑ quam tollant̃ defensiones reorum, cũ defensiones sint de iure nãli, vide in opere de Indicijs in tit. nequis ꝑ aliqua idi-
11 cia: vbi teneo, Iudicem † teneri ex offõ dare exẽplũ indicioꝝ, licet pars nõ petat. qa reus nõ põt renũciare ꝓpriæ defensioni. vide gl.
12 in l. pactũ. ff. de pact. Et interest † Iudicis rõne humanitatis, & intuitu religionis indefensum non occidere. c. 22. Exo. Quare Iudex
13 † non admittet aliquod genus renunciæ, nisi reus dicat se alias non habere defensiones, & re vera Iudex cognoscat eum carere defensionibus. Et hæc obseruantia multum placet, vide *Bal.* in l. seruum quoq; ff. de proc.

1 Torqueri nõ debet reus non p̃cedentibus indicijs, alias index punitur, licet ꝑ talem torturã reus repertus fuerit cõmisisse criminem obiectum.

2 Illicitum si quis committat, ab illiciti pœnam non excusatur, licet talem illicitum ad optimum finem peruenerit.

3 Indicijs non præcedentibus si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit.

4 Confessio nulla non cõfirmatur ꝑ indicia superuenientia post q̃onem habitam secus si sponte confiteatur, nam tũc sine indicijs damnabitur.

5 Iudex debet esse promptior ad torturam in delictis, quæ occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indicijs.

6 Casus, in quibus deueniri potest ad torturam sine plenis indicijs.

7 Reus ob contumaciam bãnitus si postea capiatur poterit sine alijs indicijs torqueri.

8 Torqueri licet reus conscientia, iudex eum torquere non debet sine indicijs.

9 Rei terreri possunt in casibus, in quibus non possunt torqueri.

10 Iudices an quando desunt indicia contra aliquem, procedere possint per sortilegia?

De non torquendo sine indicijs etiam in crimine læsæ maiestatis, & de errore Iudicum. Cap. V.

1 SIne indicijs † non torquet̃ reus. Vnde Iudex, q non p̃cedentibus indicijs reũ torquet, puniri debet, licet ꝑ talem torturam reus repert' sit cõmisisse crimen obiectũ: & rõ est, qa Iudex delinquit in offñi, &
2 ꝯtra nãm officij: & qñ † aliqs committit illicitum, ab illiciti pœna non excusat̃, quis tale illicitũ ꝑuenerit ad optimũ finẽ. vide *Bal.* in l. obseruare. §. ꝓficisci. ff. de off. præsi. Et simile legit̃ exemplũ Torquati, qui bello aduersus latinos cũ esset Consul filiũ suũ securi ꝑcuti iussit. q speculatum ab eo missus ne pugnaret interdictus, hostẽ à quo ꝓuocatus fuerat, occidit, & ipsi naturæ ꝓtulit ius interdicti Maiestatis, atq; Imperij. vide Ciceronẽ
3 de finibus in vers. accurate. Item † qñ indicia non p̃cedunt, & inqsitio format̃, licet reus ꝯfessus fuerit, & postea ratificauerit, non poterit tñ damnari: qa ab initio fuit illicitũ.
4 Et † ꝯfessio nõ ꝯfirmat̃ ꝑ indicia superuenientia post q̃onem habitam, gl. est in l. maritus. ff. eod. de qua gaudet *Bal.* in l. fi. C. de acc. Secus aũt si reus sponte, & sine tortura ꝯfessus fuerit: qa tunc sine indicijs damnabit̃. dicet̃ infra de spõtanea ꝯfessione. Sed sm aliquos in ꝓdimentis, & tractatibus q fiunt secreto, ꝑꝑ ꝓbõnis difficultatem deuenit̃ ad torturam sine indicijs. vide *Bru.* tract. 5. Conclusi-
5 ue dic, qꝑ in † supradictis casibus, & gñalr̃ in delictis, q̃ occulto committunt̃, & de sui nã secreto ꝑpetrant̃, vtputa adulteriũ, simonia, sodomia, veneno aliquẽ necare, monetã falsificare, & maleficijs de nocte cõmissis, Iudex debet esse promptior ad torturam, p̃cedentibus tñ aliqualibus indicijs, sed sine indicijs nunq̃: & rõ est: qa in dictis casibus non inueniunt̃ testes. l. si cum exceptio. ff. qꝑ metus causa. At apud Plutarchũ in vita Marcelli legit̃ Capitolinũ ꝯdẽnatũ fuisse ob sodomiã, licet nullus testis adfuisset, sed solũ ad aduersione pudoris, lachrimaꝝ iuuenis ad iudices ac-
6 citi. Sunt † & alij casus, in qbus torquet̃ sine indicijs,

indicijs, vt puta si de furto ꝯstat, pñt custodes torqueri. Item si hospitanti in aliquo hospitio aliqd sublatum erit, & igorat à quo, familia hospitis poterit torqueri, nisi hospes fuerit bonæ famæ. vide Bar. in l. 1. ff. de ssec. vig. Sed ꝯsiderando pdictos casus, oino non carent indicijs, licet non sint plena, & talibus casibus ꝑcedit̃ p qualia idicia, vt supra dcm̃ est. Est, & alius casus sm̃ scriptores, in quo torquetur reus, ẽt sine indicijs, quoꝝ verba
7 sunt videlicet, qñ † accusatus, vel inquisitus, qa non comparuit, fuit positus in banno pp ꝯtumaciam: nam si postea comparet, qñ vult purgare ꝯtumaciam, & rñdere, ꝙ forte hoc ei à statutó ꝑmittit̃, poterit tunc qđ hr̃i sine alijs indicijs. vide Brun. in gl. 5. principalĩ. & Hipp. in §. diligenter num. 136. Sed aiaduerte hanc opinionem esse falsam, & solum hr̃e locum in reo capto, secus in se sponte ꝑsentãte vide de Indicijs exul. ad inquir. Vlterius
8 licet † reus ꝯsentiat se torqueri, Iudex tñ nõ debet eum torquere sine indicijs. vide infra in c. quæ personæ torqueri pñt, & q̃ non. In
9 casibus tñ † in qbus torqueri rei non possunt, terreri tñ pñt, vide Bal. in l. 2. C. de custo. reo. Sed aliqui Iudices † qñ desunt indicia, ꝑcedunt p sortilegia, & similia licet per
10 hæc nec etiam inquiri possit, vide in opere de indicijs in tit. de Sortil. Legitur tñ Claudium Cæsarem mori iussisse Appium, quia Messalina somniasset ei intulisse vim. vide Sueto. lib. 5. capit. de pœnis p eum innocẽtibus ob leues suspiciones illatis, Qđ indiciũ tanq̃ ꝓphanum nõ est dignũ foro principũ.

1 ☞ *Indicia debent esse probata in genere suo aliter per ea non proceditur ad torturam.*
2 *Indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta, & plene probata.*
3 *Signa leuia in haresi sufficiunt ad torturam, ea tamen debent plena probari.*
4 *Indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationẽ dicti sui etiã non interrogatos, qui testes ẽt de circunstantijs sunt percũctandi.*
5 *Interrogatoria in criminalibus sunt à Iudice ex se testibus deponentibus facienda, nec debent omitti, cum sint de iure Diuino.*
6 *Iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, vnde possit explorare reorum innocentiam nam testes debent deponere pro vtraque parte.*
7 *Indicium remotum maleficio per duos testes probari debet, proximum vero, & immediatum per vnum, quod si per duos probetur, non indicium, sed plenam faceret probationem.*
8 *Indicium proprie non est, quod facit vnus testis de visu, sed semiplena probatio.*
9 *Testes inducti ad probandum indicia an debeãt esse omni exceptione maiores?*
10 *Indiciorum gradus vt cognoscantur, non est recedendum a locis Oratorum.*
11 *Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendã probationem, vt oriatur indicium ad torturam?*
12 *Indicia imperfecta vbi tendunt ad diuersa tota, non coniunguntur ad probationem faciendam, secus si tendant ad vnum totum.*
13 *Vnum capitulum, vel diuersa qualiter intelligatur, & qualiter capitula connexa, vel diuersa, vel non.*

De non torquendo per indicia, nisi plene probata, & qũo probentur, & de errore iudicum. Cap. VI.

1 Indicia † debent esse ꝑbata in gñe suo, alr̃ p ea non ꝑceditur ad torturam, nã sicuti in criminalibus ꝑbões debent esse luce clariores ad ꝯdemnandum, ita & in-
2 dicia † in gñe suo debent esse clara, & perfecta, & plene ꝑbata, p rr̃am, ꝙ eadem est rõ de toto quo ad totum, quæ est de parte quo ad partem, & econtra. l. quæ de tota. ff. de rei
3 vendi. Quare † licet in aliquibus leuia signa sufficiant, vt in hæresi, oportet tñ illa plene ꝑbari. vide Inno. in c. sicut de simo. Item de-
4 bent † esse ꝑbata p testes reddentes rõnem dicti sui, ẽt non interrogatos, licet multi cõtradicant. Item p testes bene interrogatos à Iudice de circunstantijs, p quas veritas hr̃i possit: qa Iudex debet formare interrogatoria ex seipso. vide Bald. consil. 276. Et ego
5 consueui dicere, interrogatoria esse de iure diuino, & non omittenda à Iudice, vt in exẽplo Danielis in testibus contra Susannam.
6 Occurrit hic † maximum vitium Iudicum, q in examinando ad offensam non interrogant testes totum negociũ, vnde possent explorare innocentiam reoꝝ, cũ testes debeãt interrogari, & deponere ꝑ vtraq; parte, vt
7 supra dcm̃ est. Sciendum est ẽt † ꝙ duo requirunt̃ testes p quolibet indicio remoto à maleficio, siue mediato ipsi maleficio: secus i ijs, quæ ex maleficio oriunt̃, in quibus sufficit vnus testis: quæ si probarentur per duos, nõ facerent

facerent indiciũ, ſed plenam ꝓbõnem. vnde
8 † ſm aliquos id, qđ ſcribentes indicium ap
pellant, vt puta vnus teſtis de viſu nõ eſt ꝓ-
prie indicium, ſed ſemiplena ꝓbatio: qa di-
recte probat maleficium. Hec opinio placet,
licet quod I.C. dixere, ſit idẽ re ipſa. Sed dif-
9 ficultas † eſt, an teſtes ad probandũ ſupradi
cta, debeant eſſe omni exceptione maiores?
vide in opere de Indicijs vnius teſtis. Ad co
10 gnoſcendum † aũt gradus indiciorum non
eſt recedendum à locis Oratoꝝ, videlicet, q̃
ſunt attributa negocio, partim ſunt contine
tia cum ipſo negocio, partim in geſtione ne
gocij conſiderantur, partim adiuncta nego-
cio ſunt, partim geſtum negocium ꝯſequun
tur. Dictum eſt ſupra indicia ꝓbari ꝑ duos
11 teſtes. Sed ſæpe quærit̃ † an teſtes plures ſin
gulares ſuper diuerſis indicijs deponentes
coniungant̃ ad faciendam ꝓbõnem, vt oria
tur indicium ad torturam? Vnde primo con
ſiderandum eſt, ſi ſpecies ꝓbõnum ſunt in
ſua ſpecie imperfectæ, vt puta vnus teſtis de
ponit de veritate, vnus de fama, vnus de in-
dicio, hæc probatio non valet, quia non eſt
in ſua ſpecie perfecta. Secundo quoties fiat
ꝓbatio indicij per vnum teſtem, ſi fiat proba
tio de alio indicio ꝑ vnum teſtem, vbi req-
runt̃ duo, ex ijs, non oritur aliquod indiciũ
ꝑfectum, quia vnumquodq; per ſe eſt imꝑfe
ctũ, & diuerſę ſpecies imperfectæ nõ ꝓbãt:
quia ex pluribus non augetur effectus, cum
nõ veniant ad integrationem vnius ſpeciei.
Sed alij ſenſerunt contra. vide Hipp. in §. di
12 ligenter. num. 149. Sed ꝯcluſiue † qñ indicia
imperfecta tendunt ad diuerſa tota, non cõ
iunguntur, vt ſupra. Sed quoties tendunt ad
vnum totum, tunc ꝯiungunt̃, vt puta vnus te
ſtis deponit Titium percuſſiſſe Seium, hic
eſt vnus teſtis ſup indicio. Alius dicit vidiſſe
eundẽ Titiũ ſanguine aſperſum, & euntem
euaginato enſe. Alius inquit vidiſſe exeũtẽ
recto tramite, & gradientẽ nemora verſus.
Per hæc. n. & ſimilia orit̃ indiciũ ſufficiens
ad torturã. vide Bru. gl. circa ſecundum. Sed
ſm aliquos ex ſupradicto exẽplo Bruni orit̃
plena ꝓbatio ad ꝯdemnaudũ: qa vnus teſtis
de viſu eſt ſemiplena probatio, & reliqua cõ
iuncta faciunt aliam ſemiplenã. Quare exẽ
pla dari debent indicioꝝ per ſe imperfecto-
rum, vt coniuncta faciant vnum indiciũ per
fectum ad torturam. Idem ſm Oratores, tũ
ex ſingulis, tum ex coniunctis argumenta
certa naſcuntur. vide Cic. 2. de Inuen. tit. 2.
de cau. coniec. in fi. Sed aliqui dixerunt tunc
ꝯiungi, qñ teſtes ſingulares ſunt perſonæ cõ
dignæ, & quoties dicta indicia ſi eſſent pro-
bata per duos teſtes, ſufficerent ad torquen
dũ, aliter nõ ꝯiungi, licet dicta indicia tẽdãt
ad vnum totũ, qa ſunt imperfecta numero,
13 & qualitate teſtium. † [Hic ẽt quęri poteſt
qualr̃ intelligat̃ vnũ capitulũ, vel diuerſa, &
qualr̃ intelligantur capitula diuerſa cõnexa,
vel nõ. Dico ſm Bart. in l. Aurelius. §. idem
q̃ſiuit. ff. de lib. lega. ꝙ vnum capitulũ intellr̃
vnũ factũ, cũ qualitatibus ſuis, ſeu plura cõ
nexa, vt puta promiſi tibi centũ ſub ꝯdõne
hoc eſt vnũ capitulũ, hic vna ꝯfeſſio ſic qua-
lificata. Itẽ ſi promitto tibi 10. pacto ſtatim
appoſito, ꝙ vadas ꝓ me Romã, iſta ſunt plu
ra capitula cõnexa, ſed diuerſa capitula ſunt
plura diuerſis tpibus facta Gl. eſt in l. quidẽ.
C. de except. Item ſi incontinẽti ſunt plura
facta quorum vnum non venit ad alterius
determinationem, ſed quolibet eſt per ſe,
tunc ſunt diuerſa capitula. l. ẽt. §. 1. ff. de mi-
noribus l. ſcire debemus. ff. de verb. ſign.

1 *Tormenta haberi non debent, ſi alia leuiori, vel veriori via veritas haberi poteſt, licet indicia præcedant.*
2 *Tortura grauior eſt pœna, quam vtriuſque manus abſciſſio.*
3 *Iudex antequam torqueat reum, tenetur declarare, veritatem aliter haberi non poſſe.*
4 *Appellari nõ poteſt ab interlocutoria in criminalibus, niſi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam ſtante appellatione non proceditur.*
5 *Indicia ad torturam vbi extant, contra aliquem pro delicto, debet etiam concurrere leuitas vita ad hoc vt torqueri poßit.*

De non torquendo licet ſint indicia probata, ſi aliter veritas haberi poteſt, & de errore Iudicum. Cap. VII.

1 NOn eſt deueniendum † ad tormẽta,
ſi alia leuiori, vel veriori via poteſt
hr̃i veritas, licet præcedant indicia:
Iudicem. n. omnia experiri oportet, anteq̃
2 ad tormenta ipſe perueniat, namq. † tortu-
ra grauior eſt pœna, quam vtriuſque manus
3 abſciſſio. Præterea ſm † multos antequam
Iudex torqueat reum, tenetur declarare, ve-
ritatem aliter hr̃i non poſſe. vide Gand. de
4 q̃ſt. in prin. Et notandũ † eſt in criminalibus
ab

ab interlocutoria appellari non posse, nisi quoties ad torturam ꝓcedit: & stante appellatione nō ꝓcedet. l. ante sniam. ff. de appella. recip. Vnde valde errant Iudices, q nō seruata supradicta forma ꝓcedunt ad torturā.
5 Et oīs ꝯfessio erit nulla. † [Et licet indicia ad torturam ꝯtra aliquem ꝓ delicto extent, debet ēt ꝯcurrere leuitas vitæ, & sic mala fama, vltra requisita, de qbus meminit Marſ. in l. 1. de q. Ita voluit And. de Iſer. in ꝯſt. regni ſi damna clādestina. col. 2. Tho. Grami. ꝯſ. 15.]

1 *Tortura vtrum in causis ciuilibus adhiberi posſit?*
2 *Mercatores falliti poſſunt torqueri, vt indicent pecunias, ſcripta, & alia credita.*
3 *Tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicij, licet legitima præcedāt indicia & an pro talibus vilis persona poſſit torqueri.*
4 *Viles personæ ꝓ re parua torqueri non poſſunt.*
5 *Leuia delicta quæ dicantur?*
6 *Fur an poſſit occidi pro parua re.*

De non torquendo in causis ciuilib. nisi in casibus, neq; in criminalib. pro parua re, & de errore Iudicum. Cap. VIII.

1 IN causis † ciuilibus non torquetur, nisi qñ causa continet in se turpitudinem, & crimen annexum habet, Vel ꝙ agatur ciuiliter ex aliquo delicto, & ꝙ aliter veritas
2 hrī non possit, Quare mercatores † fugitiui, seu decoctores, & (vt ita dicam) falliti possunt torqueri, vt indicent pecunias, scripta, & alia credita. vide Bald. cap. cum delictus
3 de appel. In causis † criminalibus leuis momenti non torquetur, licet legitima præcedant indicia. [Quæ aūt leuia delicta dicantur, quæ atrocia declarat Bart. in l. leuia. ff. de accus. & Saly. in l. non ideo minus, col. 3. C. de accusatio] Limitant tñ aliquem, vilem personam ꝓ leui re posse torqueri testatur. §. oportet in auct. vt Iudi. sine quoquo suffra. Sed hæc opinio non placet, cum pœ-
4 na nō debeat esse maior delicto. & licet † Ius præsumat contra viles personas, non ꝓpea consequiť pro re parua torqueri posse. Nec doctrinam, quam testantur, hoc dicit. Quę
5 aūt † dicantur delicta leuia, notatur in l. leuia. ff. de accus. Cōclusiue delictum dř leue,
6 qñ de re parui momenti agitur. & iura † quę dicunt furem posse occidi, non habent locū in parua re. l. si ex plagis. ff. ad l. Aquil.

1 *Iudex si habeat plenas probationes, vel manifesta indicia reum damnat, & non torquet.*
2 *Iudex si torqueat reum teſtibus conuictū, & ille negando perseueret, poſtea propter aliquas probationes non poterit damnari, licet aliqui Veterum contrarium obseruauerint.*

De non torquendo reo quando sint plenæ probationes, & de errore Iudicum. Cap. IX.

DIctum est supra reum non torqueri causa indiciorum non legitime con-
1 stantium. Super est scire † reum non torqueri, sed damnari, qñ Iudex habet plenas probationes, vel manifesta indicia ꝯtra eū. Sed de ijs indicijs dictū est in opere de indic. tit. ne reus per aliqua indicia ꝯuincať, vt pœna capitali dāneť. Et supradicta intellige, qñ ꝓbōnes sunt luce clariores, & non sunt
2 sublatæ ꝑ defensiones rei. Sed si Iudex † torserit reū, qui ꝑseuerauerit negādo, nō poterit eum postea ꝯdemnare ꝑꝑ aliquas ꝓbōnes, quamuis luce clariores, & ratio reddi pōt, quia rei constantia in tortura dictas ꝓbōnes debilitauit. vide Alberi. de Rosa. in l. edicto. ff. eo. At apud antiquos alř obseruabať, nā legiť Alexandrum Fannij seruū septies tortū pernegasse, sed perinde atque ꝯfessum à Iudicibus fuisse damnatum. Idem legiť de Philippo seruo Fuluij Flacci octies torto, quē nullū emisisse verbum cōstat. vide Valerium lib. 8. de quæst. c. 4. Sed antiquorū opinio non est obseruanda, & opinionem Alberici omnes obseruant Italia. Quidam tamen Iudices extraordinarie puniemnt.

1 *Torqueri poſſunt tam mares, quàm fœminæ, & omnes, qui non sint iure excepti.*
2 *Minor 25. annis non poteſt torqueri, nisi ei sit datus curator.*
3 *Contra minorem doli capacem sine curatore de obseruantia communi proceditur.*
4 *Vtilis reip. non torquetur, nisi in criminibus atrocibus.*
5 *Surdus, & mutus, à natura non poſſunt torqueri, nec etiam damnari, nisi ex dictis teſtium.*
6 *Mulier prægnans non torquetur, sed expectatur, vt pariat, & poſt partum superſedetur per quadraginta dies, & si dubitetur, an sit prægnans, obſtetrices, & medici sunt conſulendi, quos ſufficit de credulitate deponere.*
7 *Medici quādo in criminalibus examinati debeāt*

deponere

deponere de veritate, & quãdo de credulitate?

8 *Valetudinarij torqueri non possunt, si morbus talis sit, vt torturam pati nequeant sine periculo vitæ, vel corporis.*

9 *Minor 14. annis non torquetur, sed ferula cæditur, vt veritas sciatur, non vt damnetur.*

10 *Minor ætas in quibus casibus non excuset, quin reus torqueatur?*

11 *Senes, seu decrepiti non torquentur. nec alias corpore imbecilles, & num. 12.*

12 *Aetas senilis, & decrepita quæ dicatur?*

13 *Confessio senis torti, etiam solenniter ratificata nulla est, nec ei in aliquo præiudicat.*

14 *Decuriones, & eorum liberi, milites, doctores, et aduocati propter dignitatem torqueri non possunt hodie tamen hoc non obseruatur.*

15 *Rei sponte se tormentis supponentes, sine indicijs torqueri non debent. Idem si accusator, & reus petant se torturæ subijci.*

16 *Testis vacillans torquetur, alias secus. & quando dicatur vacillare?*

17 *Testis vacillans, seu aliter de falso conuictus in causa ciuili æque punitur, ac in causa crim.*

18 *Viles personæ, & exercentes viles artes an non admittantur in testes, nisi cum tortura?*

19 *Testes, celeriter respondentes, antequam totus articulus eis legatur præsumuntur falsi. & an ex hoc possint torqueri?*

20 *Testis qui dicit vnũ in iudicio, et aliud extra iudiciũ, incidit in falsum, vt falsẽ torqueri possit.*

21 *Testis si vnum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto standum sit?*

22 *Mercatores fugitiui, & decoctores torquentur, vt indicent scripta, & pecunias sibi datas ad negociandum.*

23 *Accusator, & accusatus in crimine falsi possunt torqueri, modo sint indicia.*

Quæ personæ torqueri possint, & quæ non. Cap. X.

1 TOrqueri † pñt tam mares, q̃ fœminæ, & demum omnes, nisi sint a iure excepti l. edicto. ff. de quæst. Infrascriptas autem personas per leges exceptas accepi, & hoc ordine intelligemus, quæ perso-
2 næ torqueri possint. Minor † natu vigintiquinque annis, licet sint indicia legitima ad torturam eum, non poterit torqueri, nisi ei fuerit datus curator. Hoc amplius, non cogetur respondere inquisitioni sine curatore: & si rñderit, processus erit nullus. Vlterius confessio facta per eum sine curatore
erit nulla, vide Hipp. §. nũc videndũ nu. 3 in
Gand. sub rub. de alijs q̃onibus vari. & ita di
cunt obseruari. Hodie vero p illustrissimos
Venetos, multaq. Italiæ loca non obseruat.
3 Et † qñ delinquens est doli capax, procedit
contra eum sine curatore. Prædicta obserua
tia defendit bonis iuribus, vide Bald. c. 1. §.
4 sacra de pace iur. fir. Vtilis reip. † non torque
tur, vide Hipp. l. edicto. ff. de q̃o. vbi multos
ponit casus. Limita tñ, q aliquod priuilegiũ
non habet locum in criminibus atrocibus,
sicuti in crim. læsæ Maiest. siue veneficij. Sur
5 dus, & mutus à nã, licet indicia sint contra
eos, non pñt torqueri, nec ẽt damnari, nisi
ex dictis testiũ, vide Bru. in gl. Quarto prin
6 cipaliter. Mulier † prægnans non torquet,
sed expectat vt pariat, & post partũ non po
test torqueri infra dies 40. Et si ante torque
tur, ↄfessio non valet, vide Hipp. §. nunc vi
dendum nu. 48. Et Iudex quoties dubitat an
sit p̃gnans, debet ↄsulere obstetrices, & medi
cos, quos sufficiat deponere de credulitate,
licet ſm aliquos debeant deponere de verita
7 te. Sed dic, † q in morbis, qui vere cognosci
pñt, vt puta in febre, q̃ ex pulsu, & vrina co
gnosci põt, tunc periti tenent deponere de
veritate, alr̃ de credulitate, vide Par. de Put.
8 tract. de synd. c. officialis Veletudinarij, † siue
q morbo aliquo laborant, torqueri nõ pñt,
si talis est morbus, vt torturã pati nequeant
sine periculo vitæ, seu corporis, vide Bal. ↄl.
275. in quo consuluit p medicos videri tor
quendũ, cũ iura exigant tale moderamen, vt
tortus sanus, seu saluus innocentiæ siue sup
9 plicio ↄuerset. Minor † natu 14. an. non tor
quet ferula aũt põt terreri, vt veritas sciat,
10 non aũt vt damnet. Sed in quibusdam † ca
sibus minor ætas nõ excusat, qn torqueat,
vt in crim. læsæ Maiest. & in proditoribus, &
similibus l. fi. C. ad Sylla. & l. desertoré. ff. de
11 re mil. Senes, † seu decrepiti non torquent l.
12 3. §. ignoscit. ff. ad Sylla. Quę aũt † dicatur
senilis ætas, & decrepita scriptores se remit
tunt ad supradictã legẽ ex qua tñ nihil elici
tur de p̃dicta ætate. Imò aliqui interpretan
do eã tenent ↄtrariũ. Sed dic, q sicut impube
res pp minorem ætatẽ torqueri non pñt,
æque, & senes pp imbecillitatem torqueri
non debẽt. Simile supradictũ est de muliere
p̃gnante, & similibus. Et hęc ↄclusio satis p
bat in l. 1. C. qui ætate liberantur lib. 10. Et
conclusiue senes dñr qui sunt annorum 70.
qui

q excusanť à tutela l.2 C.de excus.tut.Spec.
in ti.de test §.nunc tractandum.Sed iudicio
meo in hac mā tormentorum spectanda est
qualitas psonæ torquendæ, multi.n.ante su
prædictum tp̄s pp corporis imbecillitatem,
senescunt: quare cōcurrente supradicta, aut
simili causa ēt infra dictum tp̄s non torque
bitur reus, nam multi pp imbecillitatem, &
13 infirmitatem in tormentis perierūr. [†No
ta q̄ confessio senis torti vt supra, ēt solen-
niter ratificata est nulla, nec ei præiudicat in
aliquo Gl.Bart.& alij. in l. pe. ff. de qōni.]
14 Decuriones, †& eorū liberi, milites, docto-
res, & aduocati pp dignitatē torqueri non
pn̄t, vide Hipp.§.expedita.Hodie vero p Il-
lustrissimos Venetos, & p totam Italiā prædi
cta priuilegia non obseruanť, & ↄsueuit alr̄
iudicari. De tali consuetudine vide Odofr.
15 tract. de qō. Rei licet † sponte supponant
tormētis, non debent tn̄ sine indicijs torque
ri. Et quia sæpe accusatores, qn̄ nequeūt p-
bare, instāt se, & accusatos torqueri, non de
bent tn̄ torqueri, licet ambæ partes consen-
tiant: & rōnes nō desunt, primo quia nemo
est dn̄s membrorum suorum, & per ↄn̄s nō
potest quis committere se percutiendum, si
ue torquendum. Secundo q̄a ea, q̄ sunt meri
imperij, nō pn̄t facto priuatoꝝ dirimi, & cō
cedi. l. priuatorum. C.de iurisd.omn.iud. Te
16 stis † non torqueť, nisi vacillet, & dr̄ vacilla
re, qn̄ modo ait, modo negat, seu qn̄ conuin
citur per alios testes contrarium deponen-
tes l.is, cui .ff.de qō. Nihilq̄. refert an causa
17 sit ciuilis, vel criminalibus quia testis † va-
cillans siue alr̄ de falsó ↄuictus in causa ciui
li æque punitur, ac in causa criminali. Viles
18 † psonæ, & exercētes viles artes non admit
tunť in testes, nisi cum tortura, uide Azo. in
auct.de test.§.si uero ignori.Sed hęc opinio
non est vera l.diuus.ff.de q̄st. Pn̄t tn̄ torque
ri, qn̄ vacillant, seu qn̄ in mendacio conuin
cuntur, seu qn̄ tentant corrumpere veritatē,
vel qn̄ sponte eunt ad testandū. Sed hoc po-
stremū obseruarē in qualibet persona p re-
gulam diuinā, testis spontaneus ↄcinnat lin
19 guā suā mendacio. Præterea testes † qui re
pentine, & celeriter rn̄dent anteq̄ totus arti
culus eis legať præsumunť falsi, & alij testes
eis præferunť, casus est singularis. 2.q.5. Sed
an possint torqueri ambigitur. & sentio ex
hoc solo non possit torqueri. Et s̄m sniam
diuinam, qui prius rn̄det, quam audiat, stul
tum se esse demonstrat, & cōfusione dignū.
20 c.17. Prouerb. Item testis, qui dicit † vrū in
iudicio, & aliud extra, incidit in falsum & sal
tē pōt torqueri p doctrinā Bart. in l.eos ff.
21 de fal. Sed dic ↄtra, nā standū est secundo † di
cto in iudicio facto cum iurō, nō aūt primo
sine iurō. Bald. in l.fi.C.de testi. Secus qn̄ cū
primo concurrit aliqua præsumptio: quia
tūc stať primo dicto. Rom. in ↄs.405. Sed, &
hęc opinio non placet. absurdū.n. est, primū
dictum sine iurō prævalere secundo dicto cū
iurō. Et sentio hoc casu neutrum dictum va
lere, primum dictum non valet, q̄a non iura
tum. Secundum dictum non valet pp p̄sum-
ptionem contrariam, & pp variationem te
22 stis. Mercatores † fugitiui, & decoctores .i.
falliti torquenť, vt indicent pecunias sibi da
tas ad negociādū. Itē vt indicent scriptas, &
alia similia, vide Alexādrum ↄs.77. Paridē de
Puteo in vers. in causa nu.2.fol.293. Accusa
23 tor † & accusatus in crimine falsi pn̄t torque
ri modo sint indicia ad torquēdū, vide Bal. l.
pen. C.de falsis, vbi dicit hoc esse notandū.

1 *Clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.*

2 *Clerici infames, vel deprehensi in delicto torquētur; alias secus.*

3 *Mutilati mēbris, vel aliqua parte corporis vitiati in criminali causa an contra clericos admittantur?*

4 *Testis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.*

5 *Tortura in clericos an non debeat esse ita seuera, sicut contra laicos?*

6 *Testis clericus vacillans non torquetur propter dignitatem.*

7 *Clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis, & indicia, per quæ conuincuntur laici, contra clericos nihil operantur.*

8 *Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis.*

9 *Laicus deprehensus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si probetur aliquod signum venereum, secus in sacerdote.*

10 *Sacerdos amplexans mulierem, præsumitur facere causa benedicendi.*

11 *Religiosis magis creditur, quàm laicis in omni phōne facienda & in quocunque alio negocio:*

12 *Testes inhabiles inhabilitate iuris positiui vt periuri, & criminosi possunt à Papa ad testificandum habilitari.*

Papa,

13 *Papa, vel Imperator non potest concedere priui legia, vel condere legem contra dispositionem iuris naturalis.*

De non torquendis clericis, & de priuilegijs eorum. Cap. XI.

1 CLerici† infinita hñt priuilegia in hac
mã torturæ, & hæc pauca ex plurib.
2 collegi. Primo †non põt torqueri ẽt
exiſtẽtibus qbuſcũq; vrgẽtibus indicijs ꝯtra
ipſos, niſi ipſi ſint alias infames ſm Alex. l.
ſi. ff. de qſt. Sed deprehenſi in delicto põt tor
queri, vide Panor. c. cũ nõ ab hoie. de Iud. Se
3 cũdo † in cauſis criminalibus mutilati mem
bris vel aliqua parte corporis vitiari non
ſunt idonei teſtes, nec põt teſtificari ꝯtra ip-
ſos, vide Hipp. §. nũc videndũ nu. 52. Sed ani
maduertendũ eſt hoc nullibi legi. Et qđ lex
non dicit, nec nos dicere debemus. Et teſtis
4 †nõ idoneus dr̃, q laborat morbo animi, nõ
5 aũt corporis. Tertio, † clerici non ſunt tor
quẽdi, & ſi torquent, tortura non debet eſſe
ita ſeuera ꝯtra eos, ſicut in laicos, vt p Alb.
in c. in ꝯtemplatione extra de reg. iur. Sed ſu
pradicta opinio nulla bona lege ꝓbat, & nõ
6 eſt auribus hoĩum digna. Quarto † clericus
teſtis inductus ſi vacillat in dicto ſuo nõ tor
quebit pp dignitatẽ, licet laicus torqueat l.
7 presb. C. de Epiſc. & Clẽ. Quinto, †in oĩ de
licto clerici ſunt fauorabiliores, q̃ laici, & ſæ
pe indicia p quæ cõuincũtur laici, nihil ope
8 rant cõtra clericos. Hoc amplius, p quæ† ma
le pſumitur de laicis, bene præſumit de cleri
9 cis, & exẽpla non deſunt: nã ſi laicus † depre
hendit domi pulchræ mulieris, eſt manifeſtus
adulter, licet ſm recentiores debeat probari
10 aliqđ ſignũ venereũ Hoc tñ fallit in † ſacer
dote, ſiue pſbitero, qui ſi amplexet mulierẽ,
pſumit facere cauſa benedicendi. Sed ab hac
benedictione liberet nos Deus, vide gl. circa
11 quartã apud Bru. In oĩ † probatione facien
da, & quocunq; alio negotio magis credit re
ligioſis, q̃ laicis tex. eſt, & ibi Abb. in c. nr̃a. de
proc. Bal. in d. c. in fine. Et ſm cõem opi. do-
ctorũ Papa non ſolũ poteſt concedere ſupra
12 dicta priuilegia, ſed ẽt põt † habilitare inha
biles, vt puta periuros & criminoſos ad teſti
ficandum, ita per oẽs not. in c. teſtim. de teſt.
Qua de re pſcripſerũt ſibi priuilegia amplio
ra, quã laici in cœlo, & in terra. Aduerte tñ,
& ſic limita ſupradictam concluſionẽ nõ ha
bere locũ, qñ inhabilitas prouenit ex diſpo
13 ſitione iuris nãlis: qm nec † Papa, nec Im-
perator poſſunt concedere leges cõtra diſpo
ſitionẽ iuris nãlis. c. per tuas de ſimo. facit &
ſingulare dictũ Inn. in c. ſciſcitatus de reſcr.
quod dictũ refert Ang. in l. cum prętor ff. de
iudi. dictũ eſt in trac. de ind. tit. ne reus p ali
qua indicia cõuincatur, vt pœna capitali di-
netur, vbi indiſtincte tenui contrariũ, videli
cet, q inhabiles non poſſint habilitari per
Papam, ſiue Imperatorem ad teſtificandum.

1 *Reus non debet à iudice torqueri, niſi ad inſtã tiam accuſatoris, ſed de conſuetudine contrarium obſeruatur.*
2 *Iudex abſtinere debet à nouis tormentis.*
3 *Iudex quando reum torquere vult, debet tria cõſiderare qualitatem criminis, tormentorum, & perſonæ rei.*
4 *Iudex debet oſtendere torquendo medicis, vt moderate eum torqueat.*
5 *Tormenta ſunt moderate adhibenda.*
6 *Iudex immoderate torquens an excuſetur ſi tortus ad inſtantiam ipſius Iudicis confeſſus fuerit, ſe fuiſſe legitime tortum.*
7 *Tortura debet conſtare in proceſſu, aliter ex brachijs rei cognoſcetur.*
8 *Carcer eſt ſpecies torturæ.*

Quomodo, & quo moderamine procedatur ad tormenta, & de errore Iudicum. Cap. XII.

1 ANtequam reus † torqueatur, debet
Iudex p accuſatorẽ requiri, ad cu-
ius inſtantiã habẽda eſt quæſtio, ali
ter non poteſt reũ torquere, vide Bald. c. j. §.
Iudices. de pace fir. Et omnes ſcribentes in
hac materia conſentiunt. Attamen hoc tpe
per totam Italiam Iudex non expectata re-
quiſitionem accuſatoris reũ torquet, & ratio
reddi poteſt, quia Iudex ex officio põt proſe
qui, & facere ea, quę accuſator facere poſſet.
Bart. l. j. ff. de pub. Iudi. Imprimis abſtineat
2 † Iudex à nouis tormẽtis: nã pleriq; angunt
reos ſiti, fame: quidã immittunt aquã p na-
res: quidã ponunt taxillũ in pede. De ijs, &
alijs vide Bru. de q. in principio. Item Iudex
3 † debet tria cõſiderare, primo qualitatẽ cau
ſæ, ſeu criminis. ſecũdo qualitatẽ tormẽto-
rũ: nã ſi ſufficiunt tormenta leuia, non ſunt
inferenda grauia. Tertio qualitatem pſonæ:
aliter. n. torquent robuſti, aliter imbecilles.
4 Et ſm † aliquos debet oſtendere torquen-
dum

dũ medicis, qa debet vti tali moderamine, vt reus tortus, saluus, seu saluus innocẽtiæ seu supplicio ꝯseruet, vide Bald. ꝯs. 271. Demum
5 † consideret Iudex ꝙ hominem torquet, ꝓ quo (vt Apostolico vtar verbo) non metuit mori Christus. Et adhibeant̃ tormẽta moderate, vt rõnis tẽperamenta desiderant, nam Iudex immoderate torquẽs, grauiter punit̃.
6 Occurrit † hic cautela Bru. dicẽtis, si Iudex indebite torserit aliquem, faciat reũ ꝯfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, de qua ꝯfessione faciat notariũ rogatũ, vide eã gl. in fine. Cõtra tñ
7 teneo. Primo in † processu constare debet de tortura, & si non ꝯstabit, ex brachijs rei cognoscet̃. Deinde ꝯfessio rei in pñtĩ Iudicis, vbi agit̃ de interesse eiusdẽ, non ꝑiudicat, qa carcere detenti vt liberarent̃ locis atris, oĩa bona verba faterentur, & confessio eiusmodi æquipollet confessioni metu tormentoꝝ,
8 cũ † carcer sit species torturæ. Quare Iudex non excusabit̃ cautela ꝑdicta si immoderate torserit reũ. Quia vltra prædicta ꝑsumptio est ꝯtra ipsum iudicẽ, ꝙ sicut reum illicite, & immoderate torsit, ita, & illicite fecerit eũdẽ confiteri tex. est bonus in l. pen. ff. de quæst. sm vnam lecturam quam tenet Bart. ibi.

1 *Tortura inferri potest omni tempore, dummodo delictum sit atrox.*
2 *Tormentorum ordo quis sit?*
3 *Tortura an sit incipienda à debiliori, an vero ab eo qui verisimiliter, scit veritatem?*
4 *Pater, & filius si sint conrei, à filio incipienda est quæstio.*
5 *Nomen turpe habens primo est torquendus.*

Quo tempore, & à quibus incipiat tortura, & de errore Iudicum. Cap. XIII.

1 Omni † tpe rei torqueri pñt, ẽt diebus feriatis, & in honorem Dei, dũ modo delictum sit atrox, vide Bald. in l. 1. C. de episc. & clericis. Tormentorum
2 aũt † ordo est eiusmodi sm multos, videli-
3 cet, si plures sunt rei incipiendum † est à debiliori, vide Ang. de qõ. Sed contra incipiendum est ab eo, qui magis scit veritatem, & q verisimiliter dicet eam, deuenitur .n. ad torturam, pro hñda veritate, vtique qui magis scit, debet primo torqueri, licet Iudices ꝯsuerint incipere à debiliori. vnde euenit qd hr confessio incertatũ ob non plenã sciẽtiã facti, tum ob debilitatem torti, verum si rei pares erũt in delicto, tũc incipiendũ est à debiliori. Et ita intelligunt iura loquentia de hac mã l. quoties. C. de Naufr. lib. 10. l. 1. §. Idẽ diuus. ff. de qõ. & l. vnius facinoris. ff. eo
4 dẽ. Itẽ † quoties pater, & filius sunt ꝯrei, à filio, incipiendũ est, & torqueat̃ in ꝯspectu patris l. isti, q. dẽ. ff. qd metus causa. Vnde transijt in ꝓuerbiũ apud Oratores, torque filiũ,
5 fatebitur pater. Et dicunt † aliqui, ꝙ quando sunt plures torquendi, & vnus eorum habet turpe nomen, initium potest ab eo fieri, vide Hippol. in l. 1. ff. de quæstio. Et licet varie loquantur scribentes in similibus, dic esse incipiendum vt supra conclusum est.

1 *Tortura an & quando possit repeti?*
2 *Tormentorum modus erit iuxta qualitatem indiciorum.*
3 *Reus pro quolibet sufficienti indicio an possit ter quassari?*
4 *Torturæ repetitio non debet excedere tres vices, ne in infinitum procedatur.*
5 *Tortura reduci debet ad tres dies separatos, & pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes, & depositiones.*
6 *Tortus vltra tres vices, dicitur tortus immoderate, & videbitur fateri vi, & cruciatu tormentorum.*
7 *Repetere reum in tortura si Iudex intendat, debet in actis interloqui, quòd supersedet à tortura incœpta, sed non perfecte data.*
8 *Indicia noua quæ dicantur?*
9 *Tortus relaxatur, si accusator, dato sibi termino ad probandum, & deducendum quidquid intendit, nil probauerit.*
10 *Reus ter solum debet in tortura repeti, sed antiquitus, ex causa octies repetebatur.*
11 *Cõfessio facta in tormẽtis sine legitimis indicijs, sicut non valet, ita confessio facta ab tormenta repetita, quæ repeti non debuerunt, non valet.*

Per quot dies, & quanta tortura afficiatur reus, & de errore Iudicum. Cap. 14.

1 Si reus † primo fuerit satis tortus, nunquam potest repeti, nisi superueniant indicia de nouo, vide Are. in verbo fama publ. col. 12. Sed alij dicunt quæstionem toties repeti, quoties iudici videbitur, vide
2 Bart. l. vnius. §. 1. ff. de quæst. Sed dic † ꝙ iuxta qualitatem indicioꝝ erit tormẽtoꝝ modus, nam sicut indicia suos gradus habent, prout in opere de indicijs dixi, ita & tortura

plures gradus hēt, vt ſupra dictum eſt. Vnde
3 † dixerūt aliqui, ꝓ quolibet ſufficienti indi
cio poſſe reū ter quaſſari, & ſic obſeruari ꝑ
totā Italiā, vide Hipp. in pract. §. nūc vidēdū
nu. 52. Sed recētiores dñt, ꝙ qñ indicia ſunt
vrgētia Iudex ſemel torquebit reū: Sed ſi eſ
ſent multū vrgētia, tūc fieret repetitio. Sed
4 hęc † repetitio nō debet excedere tres vices,
5 ne in infinitū procedat, & ſic qō † reducet ad
ternariū numeꝝ, videlicet, ad tres dies ſepa
ratos, & ꝓ vice qualibet debet hr̄e reus tres
(vt dicā) ſaccatas, ſeu eleuationes, & depoſi
6 tiones: Et rei † torti vltra ternarium numeꝝ
dñr torti immoderate, & videbunt fateri vi,
& cruciatu tormentoꝝ, vt l. repetitio. ff. de
7 qō. Et quoties Iudex † intēdit repetere reū in
tortura, debet interloqui in actis, ꝙ ſuperſe
det à tortura incœpta, ſed nō ꝑfecte data, vi
de Bru. q. 5. in fine, vbi tractat qñ ſupueniē
tibus nouis indicijs torqueat reus. Indicia
8 † aūt noua differūt ſpecie, vel ſubſtātia, ſicu
ti dr̄ in mā probationum, ꝙ ſup nouis licet
ꝓbare, ēt poſt dicta, reſtificata. Et noua in
dicia ſunt, ſiue ꝓcedat ex dicto torti, ſiue ali
ter, notat in l. ꝑ hāc. C. de tpa. appella. Item
9 quoties † Iudex torſerit reū, ſi non ſupuene
rint indicia aliqua noua, dabit terminū accu
ſatori, in quo ꝓbare, & deducere debeat: ali
ter elapſo ipſo termino, & accuſatore aliud
nō ꝓbāte, ipſum reū relaxabit. De hoc ſtylo
vide Ang. in ver. fama pub. col. vlt. Dictum
10 † eſt reū ter ſolū in tortura repeti dr̄e. Anti
qui vero octies torquebāt. Legit ſeruū Fānij
ſepties, & Philippū Fuluij Flacci octies fuiſ
ſe tortū, lege Valeriū lib. 8. de qſt. Sed dic vt
11 ſupra. Et hoc † amplius, ſicut ꝯfeſſio facta in
tormētis ſine legitimis indicijs nō valet, ita
ꝯfeſſio facta ob tormenta repetita, q̄ repeti
nō debuerūt, nō valet, notat l. pen. ff. de qō.

1 ☞ *Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis, ne videatur ſuggerere, ſiue procedatur ſuper inquiſitione, ſiue ſuper accuſatione?*
2 *Reus in tortura eſt de ſe īterrogādus, nō de alijs.*
3 *Reus in tortura ſi de facto ꝓprio interrogetur, aliqua circunſtantia an ſint exprimenda?*

De interrogationibus faciendis in tormentis, & de errore Iudicum. Cap. XV.

1 COnſiderare † debet Iudex, quo pacto in
terroget reum in tormentis, cum agatur
de vita hominis, & ne videatur ſuggere. Im
primis à reo peti debet ſcdm multos, quis ma
leficium fecerit, non aūt, ſi maleficium fece
rit, vide Gand. de tormentis. Sed in hac mā
varie ſcriptū eſt: Vnde diſtinguēdū eſſe exiſti
mo: Aut Iudex ꝓceſſit ad torturā, ſup gñā
li inqſitione, videlicet, ſup inqſitione gñali
quo ad ꝑſonam, qñ proprie neſcitur delin
quēs, & tūc Iudex debet interrogare reū, qs
maleficiū fecit, nō nominādo aliquam ꝑſo
nā, qa foret ſuggeſtio, & ita intelligit lex pri
ma. ff. de qō. Aut Iudex ꝓcedit ꝑ ſpecialem
inqſitionem, vel accuſationem ꝯtra certam
perſonam, & tunc ſi torquet quis vti teſtis,
interroget, ſi inquiſitus, aut alius maleficiū
commiſerit, qūo, & qñ, & in qua parte cor
poris, quo loco, & quo die. Sed Iudex inter
rogādo eū, nō exprimat aliquā circunſtātiā,
aut qualitatē, nec dicat quidq̄ de commiſſo
maleficio, nec in qua parte corporis, ꝑcuſſit
necquiquā de facto, ſeu dicto, ꝓ quo dicto,
ſeu facto torquet reus, alioqn non dicet Iu
dex interrogare, ſed ſuggerere. Sin aūt tor
2 quebit † vt principalis, debet interrogari de
ſe, & nō de alijs, & ſiūt debet interrogari in
gñe, poſtea ad ſpeciē deſcendendo, videlicet,
ad nomē tm̄ offenſi, nō vlterius quidq̄ inter
rogādo, nec ad alias facti circunſtātias ꝓce
dēdo, nā ſi Iudex interrogaret, ſi ꝑcuſſit talē
in tali loco, & tali via, & tali parte corporis,
foret ſuggeſtio. Multi quoq; dixerūt ꝓꝑ pe
riculū ſuggerēdi Iudices rectius ꝓcedere, ſi
interrogabūt, ſi aliqd maleficiū cōmiſit, nō
aliquē nominādo, vel vlterius interrogādo,
vide Aret. in verb. fama publ. Cyn. l. fi. C. de
accuſ. Idem l. Moſis c. 4. Geneſeos. ibi, vbi eſt
Abel frater tuus? & c. 7. Ioſuæ, ibi, atque in
dicia quod feceris. Sed de conſuetudine, qñ
3 rei † interrogant de facto ſuo proprio, pñt
interrogari de hoīe mortuo, dūmodo non
exprimant aliquæ circūſtātiæ, videlicet, non
exprimēdo aliqd dictū, ſeu factū, ꝓ quo di
cto, ſeu facto torquet reus, vt ſupra dcm̄ eſt.

1 ☞ *Tortus, & confeſſus de ſe, an, & in quibus caſibus poſſit interrogari de ſocijs ſiue mandatis?*
2 *Latrones, falſatores monetæ, & mandatarij, poſſunt in tortura interrogari de conſocijs, & procedit etiam in ſex alijs caſibus.*
3 *Latrones de ſe confeſſi interrogantur de ſocijs mandatoribus, & receptatoribus.*
4 *Seruus torquetur vt indicet conſocios, maxime quando ſumus in atrocioribus, vel in nece do*
mini

mini, nam interrogatur, quo mandante, id fecerit, & qui sint participes.

5 *Tortus confessus de se potest interrogari de socijs in omnibus delictis, quæ verisimiliter non committuntur sine socijs.*

6 *Torti, & confessi de se no consuetudine totius Italiæ in omni casu de socijs interrogantur.*

7 *Iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet.*

8 *Confessus crimen, de quo erant indicia, an possit interrogari de delictis etiam eiusdem generis, de quibus non extant indicia contra eum?*

9 *Socius criminis regulariter non potest de socio criminis interrogari in delictis principaliter cõmissis in iniuriam, & odium alterius, nõ autem principaliter incommodum delinquentis.*

10 *Assertio socij criminis interrogari, qui interrogari non poterat non facit indicium ad torturã.*

De interrogationibus faciendis in tormentis reo confesso, & de errore Iudicum. Cap. XVI.

1 QVæritur † an tortus, & confessus
de se possit interrogari de socijs si-
ne indicijs? Dic non interrogari,
2 nisi † latrones, monetę falsatores, & manda
tarij, qui etiã torquentur, vt manifestent so-
cios, seu mandãtes, & sic in reliqs casibus, q
sunt sex s̃m Gand. in tit. de qõ. videlicet. pri
3 mo latrones † de se ꝯfessi interrogãtur de so
cijs mãdatoribus, & receptatoribus. Secũdo
4 falsatores monetæ. Tertio † seruus torquet̃
vt indicet ꝯsocios. Quarto ꝑꝑ atrocitatem,
maleficij interroganẽ vt supra. Quinto ser-
uus de nece dñi de se ꝯfessus interrogat̃ quo
mãdãte. Sexto seruus q magnas fraudes cõ
misit in rõnibus dñi potest interrogari, qui
5 sint participes. Sed † p̃dictis addo r̃lam gña-
lem, ꝙ tortus confessus de se põt interroga
ri de socijs in omnibus delictis, q̃ verisimili
6 ter non cõmittunĩ sine socijs. Sed de † cõsue
tudine totius Italię rei interroganẽ de socijs
in oĩ casu. vide Belui. in tit. de qst. col. 2. Sed
Neoterici limitant hr̃e locum p̃dicta in in-
qsitione, secus in accusatione, qa Iudex nõ
debet onerare accusatorẽ, ad cuius instãtiã
7 torquet accusatũ. Sed hęc † opinio nõ placet,
qa hodie Iudex nõ expectata reqsitione ac
cusatoris reum torquet. vide Bart. l. 1. ff. de
8 publ. Iud. Postremo † q̃rit̃ an ꝯfessus crimẽ,
de quo erãt indicia, possit interrogari de de
lictis ẽt eiusdẽ gñis, de quibus non extãt in
dicia contra eũ? Et s̃m omnes interrogari
nequit, At ijs tp̃ibus per totam Italiam alr̃
obseruatur, presertim in furtis, vide Ang. in
tit. de tortura. Prędictam tñ consuetudinem
multi limitãt, videlicet, si nõ p̃cessit infamia
gñalis, vt puta, ꝙ sit magnus latro, tunc nõ
posset interrogari. vide Brun. q. 5. in fine. Et
9 hæc opinio est obseruanda. [Adde † gñales
r̃las ꝙ in delictis q̃ principalr̃ committunẽ
in iniuriam, & in odium alterius, vt est ho-
micidium, non aũt principalr̃ in commodũ
delinquentis, vt in furto, falsa moneta, & si-
milibus, socius criminis nõ põt de socio in-
terrogari. vt voluit Bar. in l. repeti. & ceteri.
10 ff. de qõ. † & ꝯñr assertio socij criminis in-
terrogati, qui interrogari non poterat, non
facit indicium ad torturam, vt ibidem.]

1 ☞ *Nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur sed solum inquiretur, fallit in casibus in quibus reus interrogari potest.*

2 *Indicium quando oriatur ex dicto torti sine alijs indicijs?*

3 *Homo malæ famæ in alijs non concurrentibus possit torqueri, ex solo dicto torti?*

4 *Nominati per tortum quando sine alijs indicijs possint torqueri, & quando non?*

5 *Tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura?*

6 *Nominatio debet esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura aliter ea non valet.*

7 *Confessus de se, si sua sponte alium nominat non interrogatus, talis nominatio suspecta habetur à lege.*

8 *Testis sponte se offerens est suspectus.*

De nominato per tortum torquendo, vel non, & de errore Iudicum. Cap. XVII.

1 NOminatus † per totum, ex hoc solo
non torquebitur, sed solum inqui-
retur, & ratio reddi potest, quia rei
imputando cogitant hr̃e subsidium. Fallit
tñ in casibus, in quibus, potest reus interro
gari: qa in dictis casibus crimẽ obiectũ satis
est ad torquendum criminatũ. vide Ang. in
verb. fama publ. Hipp. §. diligenter. num. 59.
Sed nonnulli asserũt, ẽt in prædictis casibus
nõ procedi ad torturam, nisi p̃cedant aliqua
indicia, saltẽ p̃sumptiua ꝯtra criminatum, vt
puta ꝯuersatio cum torto, & similes qualita

 tes.

tes. Item ꝙ ex qualitate torti siue ex perso-
na criminali verisimile sit non mentiri, & si
2 milia. In casibus tñ † in qbus versaĩ ꝓbãnis
difficultas, oriĩ indicium ex dicto torti sine
alijs indicijs, dummodo is, cui crimen obijci
tur, sit malæ vitæ, intelligendo ẽt ꝙ ex dicto
torti oriĩ indicium ꝯtra criminatum, qñ est
3 malæ famæ ẽt vltra casus exceptos. Sed † de
hoc dubitaĩ: q̃a licet q̃s sit malæ famæ, alijs
tñ non ꝯcurrentibus non torqueĩ, & rõ est,
criminis obiectionem ꝑ tortum de eo factã
indicium inducere nullum, cum interroga-
ri non debuerit. Ergo ꝙ inde sequitur, lege
ꝓhibente non valet. Sed de ꝯsuetudine aĩr
obseruaĩ. vide Gãd. tit. de q̃õ. Ex supradictis
aĩt scribentes vñr potius ꝯfundere, quam
concludere, q̃a non vĩ dñia inter casus exce-
4 ptos, & non exceptos. Quare dic † ꝙ in ca
sibus exceptis, in qbus ĩterrogani rei de so-
cijs ẽt sine indicijs, & de qbus casibus dcm
est in antecedenti cap. In dictis casibus no-
minati ꝑ tortum pñt torqueri s̃m scriben-
tes, ẽt ꝙ nulla extẽt indicia. Sed tu dic ꝙ tor
queñ, dummodo sint qualia qualia indicia.
In alijs vero casibus non torqueñ noĩati, ni
si fuerint indicia idonea, & sufficientia. Quæ
5 riĩ ẽt † an reus debeat iurare facta noĩatio-
ne in tortura? & multi ꝯsentiunt. vide Hipp.
§. diligẽter nu. 62. Sed hæc opinio nõ placet.
6 vide Blan. nu. 283. & nota † ꝙ noĩatio debet
esse ĩ tortura, aut statim deposito reo de tor
7 tura, alr̃ non valet. vide, vt supra. [Addo † re
gulam gñalem ꝙ inquisitus de se ꝯfessus si
sua sponte aliũ noĩat, non interrogatus sup
8 eo, noĩatio talis suspecta hr̃, † sicuti dr̃ de te-
ste sponte se offerente, ita Mod. Señ. in trac.
de ind. & tort. quos citat Grámat. in ꝯs. 21.]

1 *Confeßiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, si alia non concurrãt.*

2 *Confeßionum alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis.*

3 *Confeßio quando dicatur spontanea, & quomodo debeat ratificari?*

4 *Notarius non debet scribere reum sponte fuisse confessum, quando adest aliquis terror.*

5 *Confessus sponte an poßit statim sine vlla defensione damnari?*

6 *Confessus sponte potest damnari ex quolibet etiã inordinato processu, & sine indicijs præcedentibus.*

7 *Cõfessus spõte in aliquibus casibus non dãnatur.*

8 *Reus non torquetur si de corpore non cõstet, nec procedi potest per inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur.*

9 *Casus, in quibus reus torquetur, licet de corpore non constet.*

10 *Confeßio facta coram iudice incompetenti, licet non plene probet, facit tamen indicium ad torturam coram suo iudice.*

11 *Confeßio extraiudicialis, licet non sufficiat ad condemnandum, sed solum ad torquendum, tamen confitens potest extraordinario puniri, tanquam de delicto se glorians.*

12 *Confessus per stoliditatem non dicitur cõuictus, nisi perseuerauerit: idem in confeßione nuda, & sine causa, vel ab irato facta.*

13 *Iracundia an, & quando non obliget.*

14 *Pœnam homicidij iustus dolor diminuit.*

15 *Confitens se occidisse ad sui defensionem, si id nõ probet, an ad mortem damnari poßit?*

16 *Offendentis qualitas demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*

17 *Mores boni faciunt præsumi pro reo, mali vero mores contra reum.*

18 *Confesso de se, & socijs nullo casu est credendũ, nisi euidentem rationem alleget, vel verisimilitudinem, quæ iudicem instruat.*

19 *Responsio rei dicentis, si feci, feci ad meã defensionem in criminalibus non est admittenda.*

20 *Responsio rei dubia parit indicia contra eum, quia videtur velle iudicem fallere, & num. 21.*

21 *Respondere non videtur qui ad interrogata obscure respondet.*

22 *Reus confessus se occidisse, sed non animo occidendi, an de homicidio teneatur.*

23 *Nemo videtur sine animo maligno delinquere.*

24 *Reus quòd non aĩo occidẽdi fecerit, q̃ño ꝓbetur.*

25 *Accusatus de homicidio negans se occidisse, conuictus, an poßit alia defensione vti.*

26 *Confeßio spontanea an ratificetur?*

De confessione spontanea, & de errore Iudicum. Cap. XVIII.

1 CONfessiones † reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, si alia Iudicis religionem probatio instruat nulla l. 1. ff. de quæstio. Sed sciendum
2 est confessionem varie cõcipi: est † enim alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis, de quibus singulariter dicetur.
3 Spontanea † confessio dicitur, qñ reus sine tormentis, & minis, alioq̃. actu fatei ꝯtenta

in inquisitione, & tunc notarius scribet eũ sponte ꝯfessum,& alr non. [Sed aduerte tutius esse notarium nullo casu scribere sponte ꝯfessum,& sufficit scribere quo loco, quo tpe,quo modo,& qualr,&qbus verbis fateatur reus, ea rõne, qa metus põt ꝯtingere ex diuersis accñtibus ẽt ignotis,ergo, &c. dcm̃ est in c.de ꝯfessione metu tormẽtoꝝ,ad quẽ
4 locum me remitto.] nam qñ † est aliquis terror, non debet scribere, reum fuisse sponte ꝯfessum. Postea post triduum ducat̃ reus ad banchum iuris,vbi leget̃ ꝯfessio rei.& interrogabit̃, si dictam suam ꝯfessionem ratificare velit,monendo eum de sui vita agi.Contra tñ fere oẽs sentiunt ꝯfessionem eam non ratam hñ, imò reum sine alia ꝑseuerantia damnari, secus in ꝯfessione facta in tormentis,siue metu tormentoꝝ.vide in l.dic. C.de custo.reo. Vlterius fm † alios sponte ꝯfessus
5 põt sine vlla defensione statim damnari. Tñ tutius est reũ monere, vt seipsum defendat, &sic dari terminum Et rõ est:qa reus põt reuocare ꝯfessionem, vel eã declarare. vide in c.cum dilectus de accus.Et ꝯfessionis † spon
6 taneæ vis erit eiusmodi,vt reus possit damnari ex quolibet q̃uis inordinato ꝓcessu.Itẽ licet nulla ꝓcedant indicia, tñ ob sponte cõfessionem factam poterit reus dãnari: secus aũt si ꝑ torturam, siue ẽt aliquẽ torturæ metum reus ꝯfessus fuerit: tunc.n.qñ desunt indicia,nullo modo damnabit̃, licet ꝑseuera-
7 uerint. In ꝯfessione † sponte facta in aliquibus casibus Iudex non damnat. Primo,qñ non ꝯstat de corpore, de quo in primis ꝯsta
8 re debet Iudici,aliter † reus non torquetur, imò non ꝓcedit nec ꝑ inquisitionem,nec ꝑ accusationem: qa talis solennitas requirit̃ ab initio:qua omissa oia, q̃ sequunt̃ sunt ipso iure nulla ob omissionẽ substantialis modi: nam quoties solennitas datur ꝓ forma, eius omissio ẽt si esset leuis,tñ vitiat actum. vide in c.qm̃ frequenter.vt lite non ꝯtestata.
9 Sunt † tñ casus,in qbus torquet̃, licet nõ cõstet de corpore.vide supra c. 1. Secundo, in ꝯfessione impossibili, siue nõ verisimili.Tertio,in ꝯfessione incidenter,& non principaliter facta. Quarto,in ꝯfessione tpe inhabili, videlicet,qñ lapsum est tps,post qd' non inquiritur, siue accusatur, qd est post annos. 20.nisi in partu supposito,vel qñ falsis medicaminibus partum impediuit. vide Sing. 3. de accus. Quinto, qñ ꝯtra ꝯfessionem aliter iudicatum fuit.Sexto,in ꝯfessione facta cor. Iudice carente iurisdictione, & differt a iudi
10 ce incõpetenti,nã; † ꝯfessio coram eo iudice,licet nõ plene ꝓbet, facit tñ indicium ad torturam coram suo Iudice.vide Bal. l. magistratibus.ff.de iurisd.omnium Iudicum.Et rõ est,qa ꝯfessio extraiudicialis facit indiciũ ad torturam. ergo ꝯfessio coram Iudice incompetenti, tanq̃ ꝯfessio extraiudicialis debet facere indicium coram suo Iudice, licet Bar.tenuerit ꝯtrariũ l.diuus.ff.de custo.reo-
11 rum.Notandum est, † q licet ꝯfessio extraiudicialis non sufficiat ad ꝯdemnandum, sed solum ad torquendum. Attñ ꝯfitens põt puniri extraordinarie, tanq̃ de delicto se gloriãs.Hipp.in §. postq̃. Septimo in ꝯfessione facta virtute gratiæ sibi ꝓmissæ ꝑ Iudicem. [De hac ꝯfessione vigore gratię sibi ꝓmissæ ꝑ iudicem multa notant̃ ꝑ Decium, & alios Modernos. in l.hæc est.nã.ff.de reg.iuris.] Octauo,in confessione coram notario non habente commissionem à Iudice, vel coram Iudice solo non in figura iudicij, & hoc casu non plene ꝓbat,facit tñ indicium ad torturam.vide Ias.in supradicta.l.magistratibus.
12 Nono siquis † vltro,sponteq. ꝯfitet̃ ꝑ quandam stoliditatem,non puniẽtur ꝑ talem cõfessionem, nisi ꝑseuerauerit: & rõ esse põt, confitentem non videri esse in plenitudine intellectus,cum ita sponte, & sine vllo metu ipse ꝯfiteat̃. Idem in ꝯfessione nuda, & sine causa.Itidem in ꝯfessione facta ab irato,quę calore iracundiæ non valet.Secundo, votũ. Tertio, iurm̃ præstitum ab irato non obligat,& ita intellr l. quidqd calore. ff. de reg.
13 iur.Hipp.in §. postq̃ nu.6. [Sed † distingue de iracundia ad hoc q non obliget debet esse talis q̃ mentis alienationem inducat, & distingue q̃dam esse q̃ iuris sortiunt̃ effectum, vt ꝯtractus,repudiatio,ꝯfessio, votum, & similia. & ista ꝑ iracundiam impediunt̃, quia non ꝓcedunt ex animo, sed ex animi alteratione. q̃dam iuris non sortiunt̃ effectum, vt maleficia.& tunc non curat̃ de iracundia, si enim in delictis excusaret iracundia,raro delicta punirent̃.mitigat̃ tñ pœna qñ ex iusto dolore ꝓuenit.Hinc dr̃,q licet prohibitum sit occidere fugientem q te ꝑcussit,occiden-
14 do tñ pœna ordinaria non punieris, † quia pęnam homicidij iustus dolor diminuit,no. in l.quidquid calore, supradicta.] Occurrit hic q̃o,quam ibi ponit Hipp. videlicet: siq̃s

15 † ꝯfiteꝛ occidisse, sed ad sui defensionē, non
ꝓbato eo, qđ ad sui defensionē spectauerit,
si nō erūt aliæ ꝓbōnes ꝯtra eum ꝑꝑ talē cō
fessionē non damnabit ad mortem. Contra
rium tenuit Bart. l. Aurelius. ff. de libera. le-
gat. vide Ias. l. vt vim. ff. de iust. & iur. Sed ip-
se in p̄dictis distinguo, videlicet, si talis ꝯfitēs
non ꝯsueuerit delinquere, neq; habuerit cau
sam se vlciscēdi, tali casu tenerē cū Hipp. qa
ex p̄dictis lex bene p̄sumit ꝓ reo, sed prædi
ctis non ꝯcurrentibus tenerē cū Bart. Et p̄ci
pue cōsiderandū est, si occisus erat offensus,
nam eo casu vr̄ contra eum præsumptio cul
pæ, & sic existimabiť voluisse vlcisci se, licet
fuerit occisus, ꝯcurrente maxime qualitate
16 ꝑsonæ, Nā qualitas † offendētis demonstrat
aīum fuisse, aut nō fuisse offendendi. l. si mr̄.
17 C. ne de stat. def. Quare rei † curēt ꝓbare de
moribus, nā sicut ob malos mores oriť sini
stra suspicio, ita ob bonos bene p̄sumiť l. de
sertorē. §. is, cui. ff. de re mil. l. si militari. ff. de
18 ijs, q̄bus vt indi. [Addo † regulam gn̄alem
ꝙ nullo casu credendū est ꝯfesso de se, & so
cijs, nisi allegauerit euidentē rōnem vel veri
similitudinē q̄ instruat iudicē, qa tunc publi
cæ vindictæ nō erit subtrahēdus reus l. sicuti
C. de qō. Gl. sing. in l. patre. ff. de qō.]. Ob-
19 uia † fit hic cautela Ias. in d. l. vt vim. videli-
cet, vt reus rn̄deat, si feci, feci ad meā defen-
sionem. Sed ego teneo, ꝙ talis rn̄sio non de
beat admitti ꝑ Iudices, quia reus debet cer
te rn̄dere negando, aut ꝯfitendo, cum ēt pos
sit torqueri ad rn̄dendum, qn̄ rn̄dere recu-
sat, vt dictū est supra c. 2. Et cautela Ias. locū
habet in causis ciuilibus, qn̄ rn̄detur inter ip
sas partes, secus in criminalibus, vbi rn̄de-
tur Iudici: tunc .n. ꝑꝑ religionē iudicis reus
debet certo rn̄dere, cum interrogetur, quid
fecerit. vide tex. c. 7. Iosue, ibi, atq; indica qđ
feceris. Adde, ꝙ ēt in ciuilibus, vt positioni-
bus, rn̄detur clare. nota. in l. 1. ff. de vulg. &
20 pupil. Hoc amplius † teneo reum in dubio
rn̄dentem parere iudicia ꝯtra se, quia vr̄ ve
re deliquisse, & velle iudicem fallere. [Con-
clusiue tenetur reus nō solum ad rn̄dendū,
21 sed certum rn̄dendum, † quia non vr̄ rn̄de-
re qui ad interrogata obscuret rn̄det, Bart.
in l. de ætate. §. q̄ tacuit. ff. de interro. actio.
22 † Idem dic in reo ꝯfitente se occidisse, sed
non animo occidendi, quo casu non teneť
de homicidio, nam crimen tūc ꝯtrahitur si,
& voluntas nocendi intercedat, quia quę ex
improuiso casu accidunt facta plerunq; non
noxæ imputanť. l. 1. C. ad l. Corn. de sicar.
23 † Nemo. n. vr̄ delinquere, nisi animum ma-
lignū delinquēdi habuerit. Nam volūtas, &
ꝓpositū distinguunt maleficia. l. sæpe. ff. de
24 verb. & rer. sig. l. 1. ff. de furt. † Et notādū est,
ꝙ illa negatiua non aīo occidendi ꝓbať per
p̄sumptiones probando amicitiā, & affinita
tē, & qualitatē occidentis, & ꝑ iurm̄ purga-
tionis. ꝓut nota. Gl. in supradicta l. Idē in l.
Mosai. qui ꝑcusserit ꝓximum nesciēs, & q
heri, & nudius tertius nullum ꝯtra eū odiū
habuisse cōprobať. tali casu remittēda est ei
pœna homicidij. ꝓut in c. 19. Deuter. Nota
tn̄, ꝙ lex Diuina in supradicto c. vult reum
exulet. non ꝑꝑ crimen quod non est per re
gulam supradictā, ꝙ tunc ꝯtrahiť crimē si, &
volūtas nocēdi intercedat. Sed ne forsitā ꝓ-
ximus eius cuius effusus est sanguis dolore
stimulatus ꝑsequať, & ꝑcutiat aīum eius, q
25 nō est reus mortis, vt ibi. † Queriť ēt si accu
satus de homicidio negauerit se occidisse, &
fuerit ꝯuictus, nunqd alia possit defensione
viī excipiēdo se ad sui defensionē illud fecis
se, & rn̄detur quod potest sm̄ Bart. & alios
scribentes in l. nemo. ff. de reg. iur. & ista est
cōis opinio, quam nota, quia multi tenue-
26 runt contrarium.] An confessio † spontanea
ratificetur, vide in sequenti titulo in fine.

1 *Confeßio metu tormentorum diuersis sumitur modis.*
2 *Torturæ metus æquipollet torturæ.*
3 *Terror leuis non indicat metum, nisi cadat in constantem virum.*
4 *Torquendi qualitas, circa tormentorum metum est consideranda.*
5 *Notarius non debet scribere reum sponte confessum, si aliquo terrore fateatur.*
6 *Confeßio facta à carcerato fame, & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum.*
7 *Carceratus si aliquid confiteatur sine alia tortura, confeßio non dicitur spontanea, quia carcer est species tormenti.*
8 *Confeßio vt dicatur facta metu tormentorum an sufficiat probare quem fuisse detentum?*
9 *Notarius non potest nec debet scribere reum sponte confessum, sed sufficit vt scribat, quo loco, quo tempore, quibus verbis confiteatur.*
10 *Confeßio etiam spontanea an debeat ratificari*
11 *Confessus sponte debet saltem moneri ad faciendum suas defensiones rationibus, de quibus Int.*

De

De confessione metu tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. XIX.

1 CONfessio metu † tormentorum diuersis sumitur modis. Primo qñ fit in tormentis, seu prope torméta reo ligato, minante Iudice torturam. vide Bart. l.1.§.diuus.ff.de quæst. Sed alij dñt, siquis du catur ad funem, licet non habeat manus ligatas retro, si confiteť, dicetur ɔfiteri metu tormentorum. Idem ēt siquis apud torturā fuerit tñmodo spoliatus, & nō ligatus, dicetur fateri metu tormento℞, quia licet Iudex non torqueat hoiem, sed eū spoliat, vt torqueat, inducit iustus metus, ac si fuisset tor-
2 tus, & fm† aliquos suspicio, seu metus torturæ æq pollet torturæ. Hoc amplius dixerūt aliqui ɔfessionem factam pp vehemētes minas Iudicis, licet extra torméta intelligi tñ metu tormento℞, & posse reuocari perinde ac facta fuisset ,ppe tormenta. De hoc, & supradictis, vide Bar.l.nouissime.ff.quod fals. tut. Guid. de Suz. sub rub. de qō. Sed ɔtrariū
3 fere oēs tenent, ꝙ sola † ductio ad funē sit leuis terror, sed ductio, & ligatio indicant metū, qa debet esse terror cadēs inconstantē virū. l. interposita. C. de transac. Circa pdicta,
4 ego † dico ɔsiderandā esse pſonā torquendi, vt puta si est femina, qa nāliter timida, siue ēt vir, dūmodo sit pſona timida, & tali casu tenere cū Guido. metus. n. tormento℞ consideratur respectu pſonarum argō auct. multo magis. C. de sacro san. eccl. In hac ēt mā
5 considerandum est, ꝙ qñ † reus aliquo terrore fateť, notarius non debet scribere eum spōte ɔfessum esse, & in hoc multi iudices er
6 rāt. Ideo ēt si esset † in carcere, in quo fame, & frigore multum patiebať reus, formidine tormento℞ vř facta confessio fm Bart. in l. 1.§.diuus.ff.eo. Ego extendo dictum Bart. ad ɔfessionem factam, non solum metu tormentorum, sed ēt aliqua alia de causa, vt in
7 d.l.1.§. siquis vltro. Et dixerūt aliqui, ꝙ † si carceratus aliqd ɔfiteatur, ēt sine alia tortura, talis confessio non dř spontanea, cū car-
8 cer sit species tormenti. Hoc amplius † dixerūt sufficere ,pbare quē fuisse detentum, vt eius ɔfessio dicať facta metu tormento℞. vide Hipp. in §. expedita. nu. 9. Sed hæc opinio nō placet, qa metus tormento℞ ɔsiderať, vt supra ɔclusum est. Sed qa metus torturæ potest ɔtingere ex diuersis accidētibus. Itē qa ɔsistit in aïo delinquentis. Ideo iudicio meo
9 † notarius pp periculū falsitatis non debet, aut pōt scribere spōte ɔfessus, & sufficit scribere quo loco, quo tpe, qbus verbis ɔfiteať reus, & an fuerit spōte, vel metu ɔfessus, ex circūstātijs ,pcessus Iudex cognoscet, & esse debet potius speculatio iudicis, quā assertio
10 notarij. Propterea † ɔfessio quis spontanea debet ratificari p supradictas rōnes, & alias, quas dicit Hipp. in §. postq̄. num. 22. & talis opinio fuit antiquo℞, quā Gand. impugnat, dicens ēt, cū q s ɔfiteť crimen se commisisse illico, & absq; aliqua pseueratione, & ɔfessione dānandus est, vide eū de q̄st. nu. 15. Sed aduerte, ꝙ licet dubiū sit, nunqd ɔfessio spōtanea ratificari debeat, sentiūt tñ oēs, ꝙ spō
11 te ɔfessus † debet moneri suas facere defensiones. Primo, qa pōt cognosci de inualiditate ɔfessionis vt supra. Secūdo, quia pōt reuocare ɔfessionē, vel eam declarare. Tertio, qa ɔcedit posse ,pbari falsitas ɔfessionis. vide Bald. in l. siquis. C. de episc. & cleric.

1 Confessio in tormentis facta tunc demum fidē faciet, quādo per certa signa verificabitur.
2 Confessionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi possit?
3 Innocentia rei quandoq; per causas cognoscitur.
4 Signa maleficij à reo sunt per iudicem petenda ad confessionis verificationem.
5 Confessione non verificata reos damnare exemplo perniciosum est.

De confessione in tormentis verificanda, & de errore Iudicum. Cap. XX.

1 DIctum est † supra confessiones reorum non hři pro exploratis facinoribus si nulla alia probatio Iudicis religionem instruat: Etenim res est fragilis, & periculosa, & quæ veritatē fallit, quia aliqui tanta sunt impatientia, vt in quouis mētiri, quam pati torméta velint. l. 1. ff. de qō. Quare Rhetores disputant, & vtrinq; argumēta nō sunt. Proinde altera pars torméta testimonio℞ loco hēt. At altera pars dānat, cū tormēto℞ mētiri sæpe faciat dolor. vide Arist. lib. 1. de arte rhet. Quint. lib. 5. Cōfessio itaq; in tormētis tūc demū fidē faciet, qñ p certa signa verificabiť, & hoc modo tolletur certamē, an reus sit vere ɔfessus, an mētitus cruciatu tormentorū. Et iudicis interest quærere rōne humanitatis, ne innocentē oc

 cidat,

cidat, & ne q̃rendo homicidā homicida fiat
2 c.21.Exod. Verificatio † igit̃ dupliciter con
ſiderat̃. Primo ꝙ delictū ſit cōmiſſum, unde
ↄſtare debet de cadauere, aliter non ꝓcedit̃
ad torturam, dictū eſt ſupra c. 1. Eſt aũt alia
verificatio magis neceſſaria ad cognoſcēdū
verꝫ delinquentē, & ꝙ reus non ſit confeſſus
cruciatu tormentoꝝ. Quare licet confitea-
tur reus, Iudex tñ debet q̃rere, & verifica-
re infraſcripto modo. In primis petat̃ à reo,
3 cur fecerit, & cur occiderit, nā p† cauſas qñ-
que cognoſcit̃ innocentia rei, etenim ſi cau-
ſæ nō ſunt veriſimiles, rei non dānant̃. vide
Iaſ.l.magr̃atibus.ff.de iuriſd.om.iud.l.1.C.
4 ad.l.Corn.de ſica. Secūdo, Iudex petet† à reo
aliqđ certū ſignū, videlicet, ſi agat̃ de homi-
cidio, interrogabit quid factū ſit de armis, &
de qualitate armoꝝ, nā ex ijs, & ſimilibus ve
ritas eluceſcit. Similit̃ de furto agat̃, interro
get̃ q̃bus vēdiderit, & ſi reus aliquos nomi
nauerit, noiati examinent̃. & ab eis explore
tur, an ſit verꝫ. vide Bru.tract.6. ibi principa
liter q̃rit̃. Si in cauſa veneficij q̃s torquebit̃,
interrogetur, venenum vbi emit? à quo? qñ?
quanti? per quem dedit? Supradicto igitur
modo, & ſimili, & in ſupradictis & ſimilibus
delictis interrogādo reū, delicta fient explo
rata Iudici certis ſignis, q̃ ad veritatem addu
cūt, & non ſola ↄfeſſione, vt dictū eſt ſupra.
De ſupradictis ſignis, vide.l.Moſis c.7.Ioſu.
in fine. Apud Rhetores, auctore Cornificio
legit̃, maiores voluiſſe certis in rebus inter-
poni qōnes, cum q̃ vere dicerent̃ ſciri, q̃ fal-
ſo in qōne pronunciarentur, refelli poſſent,
hoc modo. Quo in loco quid poſitum ſit, &
ſiqd eſſet ſimile, quod videri aut aliquo ſimi
li ſigno percipi poſſet, vide eūdem.2. ad He
rennium titulo in cauſa coniecturali. Exem
5 plo pernitioſum † eſt non verificata confeſ-
ſione reos damnare, & exempla non deſunt.
vide Val.Max.lib.8.de quæſt.in prin.

1 *Perſeuerare in confeſſione quando, & quomo do reus dicatur?*

2 *Confeſſione facta an ſtatim reus ducendus ſit ad eam ratificandam? vel quantum tempus ſit interponendum?*

3 *Confeſſus debet per tres dies conquieſcere anteaquam ducatur ad ratificandum ipſam confeſſionem, aliter ſi fuerit ratificata paruo momento, dicetur ratificata metu tormentorum.*

4 *Confeſſio facta in tormentis, et legitime ratificata non præcedentibus legitimis indicijs. an valeat, & ex ea an iudex poſſit reum damnare?*

5 *Inquiſitio non præcedentibus legitimis indicijs eſt ipſo iure nulla, & quæcunque ab ea ſequuntur corruunt.*

6 *Confeſſio facta in tormentis licet non ſatis ſit ad damnandum niſi ratificetur, an fallat quando præceſſit confeſſio extraiudicialis?*

7 *Confeſſus ſi non perſeueret, an repetatur in tormentis vt perſeueret?*

8 *Confeſſus ſæpius in tormentis, & ad perſeuerandum ductus ſemper negans, an & quot vicibus poſſit torqueri, vt perſeueret.*

9 *Confeſſus aliquando poteſt damnari abſque ratificatione, quando ſigna ſunt talia, vt non ſit probatio in contrarium.*

10 *Indicijs indubitatis non poteſt quis damnari, ſed tantum torqueri.*

11 *Confeſſus ſi in confeſſione perſeuerare nolit, ſed velit probare contrarium, an non ſit amplius torquendus, ſed audiendus?*

12 *De innocentia rei omni tempore quæri poteſt.*

13 *Confeſſio in ciuili an præiudicet in criminali, ſi per principalem facta fuerit.*

14 *Confeſſio facta in vno iudicio nocet inter eaſdē perſonas in alio, niſi cōtra confeſſionem in primo iudicio iudicatum fuerit.*

15 *Tortus Bononiæ pro delicto ibi cōmiſſo, ob quod non eſt corporaliter puniendus, ſi in tormentis confeſſus fuerit ſe plura maleficia extra Bononienſe territorium perpetraſſe, an à poteſtate Bononiæ poſſit vltimo ſupplicio condemnari?*

16 *Confeſſio de pluribus delictis licet ſæpe ratificata non nocet, niſi conſtet de illis.*

17 *Confeſſio licet legitime habita fuerit per tormēta, & fuerit ratificata, non erit tamen ſufficiēs ad condemnandum, niſi fuerit declarata à reo per ſigna, per quæ verificetur iudex reum vera eſſe confeſſum.*

18 *Confeſſio etiam ratificata non habet vim veritatis ſine alijs ſignis.*

19 *Iudex maleficiorum temere, & rei veritate indiſcuſſa iudicare, aut reum condemnare non debet.*

20 *Aduocati, & defenſores dandi ſunt reis carceratis, ſe defendere ob inopiam nequeuntibus, ne innocens indefenſus pereat.*

21 *Renunciare defenſioni ſuæ an reus poſſit? & an iudex id admittere debeat?*

22 *Iudex quærere debet defenſiones rei, etiam poſt latam ſententiam, ſi ratio innocentiæ cōſtiterit.*

De

De confessione ratificanda, & quando reus ratificare recusat, & de errore Iudicum. Cap. XXI.

Confessiones reorum non hñr pro exploratis facinoribus, nisi rei perse
1 uerauerint. Perseuerare † aũt dr̃, qñ reus ducitur ad banchum Iuris, prout duci omnino debet, vbi palam moneatur de vita sua agi, ideo bene consideret, si vult perseuerare in confessione sua, & eam ratificari, legente ei notario vulgari sermone dictam suam confessionem. Qui si rñderit cõtenta vera esse, tali casu dicet̃ perseuerare. Et notã
2 dũ † est, reum non statim habita confessione duci dr̃e ad ratificandũ eã, quia non dr̃ perseuerare, qñ aliquo tp̃is spacio non quieuerit. Vnde Iudex supersedere debet per aliqđ spacium, quod esse debet s̃m aliquos p diẽ,
3 & noctem. Sed s̃m † alios per dies tres, & ita obseruandum est, nam per solam diem, & noctem reus aĩo confusus, doloris impaciẽs facile nõ resipiscit, & adhuc dr̃ esse in cruciatu, nisi aliquo bono spacio ꝯquiescat, saltem per dies tres, aliter .n. si fuerit ratificata paruo momẽto, dicet̃ ratificata metu tormẽ
4 toꝝ. Animaduertendum † est Bal. tenuisse cõfessionem p̃cedentibus indicijs factam maxime valere, qñ ea ratificatur. Si vero fuerit facta non p̃cedentibus indicijs legitimis, si fuerit ratificata, valebit, aliter non, vide eum l. 1. C. de confess. Sed caue, & contrarium tene, ꝙ per ꝯfessionem factam in tormentis licet legitime ratificatã non p̃cedentibus legitimis indicijs Iudex nõ poterit dãnare, & rõ est, quia accusatio, siue inquisitio caruit suis præcedentibus substantialibus à iure requisitis, videlicet, vt p̃cedant legitima indicia, anteq̃ deueniatur ad tormenta, aliter inq̃si-
5 tio† nõ p̃cedẽtibus legitimis indicijs est ipso iure nulla, & q̃cunq; ab ea sequunt̃, corruũt pp ommissionem, & defectum modi, & for
6 mæ substantialis. Notandũ est, † ꝙ licet ꝯfessio facta in tormẽtis nõ satis sit ad damnandũ, nisi ratificet̃ ad banchũ, vt supra, fallit tñ, qñ præcessit confessio extraiudicialis, vide Iason l. Magistratibus .ff. de iurisditio. omnium iudicum. Sed hæc opinio non placet, nã ex ꝯfessione extraiudiciali orit̃ indicium ad torturam, sicut ex alijs indicijs l. ictus .ff. de ijs, qui not. infam. Attñ confessio facta in tormẽtis ex alijs indicijs ratificat̃, cur diuersum in hac extraiudiciali cõfessione? Quid
7 si reus †ꝯfessus non ꝑseuerauerit? dic, ꝙ repetet̃ in tormentis, modo p̃cedant legitima indicia, & hoc casu repetet̃ non ad ꝯtendum,
8 sed ad ꝑseuerandũ. Quid si sæpenumero † in tormentis ꝯfessus est, & toties ad banchũ iuris negauit, an possit torqueri vt ꝑseueret? Dic torqueri ter posse s̃m Hipp. l. repeti .ff. de qst. Sed alij post eũ dixerũt, si indicia sint leuia, nõ posse, nisi semel torqueri. Sed ego sentio, si ꝯfessio fuerit verificata signis, vt supra de verificanda ꝯfess. posse torqueri arbitrio iudicis. Et rõ est, ꝙ hoc casu Iudex fa-
9 ctus est certus. Et alias † tenui reũ posse dãnari absq; ratificatione, dũmodo signa sint talia, & nõ sit ꝓbatio in ꝯtrarium. Et rõ reddi potest, ꝙ Iudex certior factus nõ debet amplius certiorari. Deinde quia vbi sunt ꝓbõnes, & s̃m aliquos indicia indubitata ꝯtra reũ procedit̃ ad ꝯdemnationẽ absq; ꝯfessio-
10 ne, & ratificatione. Sed p indicia, † licet indubitata sentio nõ posse dãnari, sed torqueri. Nõ obstat, ꝙ dici posset, ꝙ modus, & forma torturæ exigũt, ꝙ ꝯfessio in tortura, siue metu torturæ ratificet̃. Rñdet̃, ꝙ hoc casu reus damnat̃ pp signa mediante ꝯfessione, non
11 pp confessionem. Quid si reus † non perseuerauerit in ꝯfessione, & vult ꝓbare in contrariũ? Dic ꝙ non torquebit̃, sed audiet̃, licet sit confessus. Et non solum post ꝯfessionem sed et̃ post ratificationem, & s̃niam latam.
12 Nam † omni tp̃e ratione humanitatis quęri oportet de innocentia rei. Nonnunquam eñ aut metu, aut aliqua alia de causa in se ꝯfitet̃, & sæpe falsa demõstratione dãnat̃ l. 1. §. fi. ff. co. Quamobrẽ Iudex bene aget, si in omni casu ꝯfessionis dabit terminũ reo ad se defendẽdũ, & dabit aduocatos, & defensores ne innocentẽ ꝯdẽnet, vt sæpe dictum est. Occurrunt hic aliquæ q̃ões in mã confes-
13 sionis. Primo, † cõfessio in ciuili p̃iudicat in criminali, si facta fuerit p principalem, secus p procuratorẽ, vide Paul. de Lizar. in c. fi. de
14 ꝯfessis. Secundo, ꝯfessio † facta in vno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi ꝯtra ꝯfessionem in primo iudicio iudicatum fuerit, notat̃ in l. 1. C. qñ ciui. actio. præiud.
15 crim. Tertio, si tortus † Bononiæ ꝓ delicto ibi cõmisso, ob qđ nõ debet pati corporaliter in tormentis ꝯfessus et̃ perpetrasse furta & alia maleficia extra comitatũ Bononiæ, quærit̃ nunquid potestas Bononiæ possit cũ

vltimo

vltimo supplicio condemnare p p. talia male
ficia alibi commissa, & digna morte? Conclu
siue dr̃ non posse, vide Gand. de quæst. num.
16 22. Quarto, ꝯfessio † de pluribus delictis li-
cet sæpe ratificata non nocet, nisi ꝯstet de il-
17 lis, dcm̃ est supra in c. 2. Hoc † amplius no
tandum est, ꝙ licet ꝯstet de delictis, & licet
ꝯfessio sit legitime habita ꝑ torturam, esto,
ēt ꝙ sit ratificata, non erit tñ sufficiēs ad cō-
demnandum, nisi fuerit declarata à reo ꝑ si-
gna, ꝑ q̃ verificet Iudex reũ vera esse confes-
sum, vide Bru, in gl. Sexto, principalr̃, nu. 13.
vide supra in c. 20. Et rō reddi pōt, ꝙ ꝯfessio
18 † q̃uis ratificata non hēt vim veritatis sine
signis, dicente I.C. Siquis vltro de maleficio
fateaẽ non semꝑ ei fides hñda est. Nōnunq̃
enim aut metu, aut aliqua alia de causa in se
19 ꝯfiteẽ l. 1. ff. eod. Itaq; Iudices ne † p̃cipites,
aut temere, indigenterq́. ꝓbata, aut quouis
modo indiscussa indicēt, dicēte Veritatis vo
ce, nolite iudicare, & nō iudicabimini. i quo
eñi iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Maxi
20 mũ q dē, † memorabile, mētiq́. tenēdũ haud
p̃termittēdũ esse duxi. Qm̃ miserabilib. maxi
meq́. circunuentis succurrendum esse cēseo.
Quare Illust. Iulius Gabriel patritius Vene
tus, Comes S. Pauli, & Auiani cũ quēdam ꝓ
homicidio reũ ꝯuentũ in carcerib. detrusum
teneret, q maxima angebaẽ inopia, adeo vt
se defendere nō posset, Prædictus Illust. dñs
Comes suis ꝓprijs (qđ est notādũ) sumptib.
eximios V.I.D. dñm Alexādrũ Feder. nobi-
lē Taruisinũ, & Io. Baptistā Romā Serrauallē
sem, ab ipso reo noiatos, in aduocatos, ac
hmõi causæ defensores assumpsit. Istud q dē
maximũ misericordiæ opus, & liberalitatis
exemplũ Illust. dñs ipse Comes ab Illustrissi
mis, & pietissimis dñis Venetis, orbis terra
rũ virtutis specimen habuit. Quoꝝ iustitia
plena est terra. Et q vna cũ Dauide incessabi
li voce misericordias dñi i æternũ cātare, ac
eā miserabilibus, & inopia ductis impertiri
21 nō desinunt. Postremo aliq † vtunẽ hac cau
tela, vꝫ ꝙ rei renũcient defensionib⁹, siue di-
cāt se a'tas nō hr̃e defensiōes: & sic ratificare
faciũt ꝯfessionẽ, & nō amplius audiunt reũ.
Sed dic, ꝙ rei nō pñt renũciare, nec Iudex ad
mittet aliqđ genus renunciæ, nisi certo sciat
22 reũ carere defensiōib. & oĩ tꝑe audiat, † ipse
iudex q̃ret defensiones c. 22. Exo. Bal. i l. ser.
quoq;. ff. de ꝑc. & l. 1. i fi. ff. de q. vbi ēt post la
tā sniam q̃rit iudex si rō innocētiæ ꝯstiterit.

SINGVLARIA QVAESTIONUM criminalium sub proprios titulos digesta, & redacta per Franciscum Casonum Iurisconsultum.

SVMMARIVM.

1. *Accusare quilibet potest, qui non prohibetur, & qui sint prohibiti?*
2. *Frater non admittitur contra fratrem, nisi suã, suorum ve iniuriam prosequatur.*
3. *Maritus non potest accusare vxorem de adulterio, si ipse de adulterio, vel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur.*
4. *Maritus, & pater vxoris post quadraginta dies accusare prohibentur, multasq; ob alias causas ab vxoris accusatione repelluntur.*
5. *Accusare volentes, debent id sine mora facere.*
6. *Calumniæ suspicio ab accusando repellit.*
7. *Personæ quæ ab accusando arceantur?*
8. *Iudex potest procedere ex officio super accusatione proposita accusatore desistente.*
9. *Accusare in crimine priuato quis non potest, nisi sua intersit, vel pœna fisco sit applicanda.*
10. *Accusatus an possit accusatorem suũ accusare.*
11. *Pauper prohibetur accusare, nisi sit fidedignus.*
12. *Minor 25. annis accusare prohibetur.*

Qui accusare possunt, vel non. Cap. I.

1 REgulariter † quilibet pōt accusare, q
non ꝓhibetur, itaq; prohibentur ac
cusare, alij ꝑ ꝑ sexum, vt mulier ꝑ ꝑ
fragilitatem sexus, Vel ætatem, vt pupillus,
nisi suam, vel suoꝝ ꝓsequanẽ iniuriam, & ni
si in crim. læsæ Maiest. annonę, & suspecti tu
toris, & ꝓ nestō patris, Alij ꝑ ꝑ sacrm. Alij
ꝑ ꝑ magratum. Alij ꝑ ꝑ delictum proprium,
vt infames, vel qui nummos acceperunt ob
accusandum, vel non accusandum. Frater
2 † non admittitur contra fratrem, nisi suam,
vel suoꝝ iniuriam prosequatur l. qui accusa
re. ff. de accus. & ibi gl. & gl. in rub. C. eodem
3 vbi multi enumerantur casus. Maritus † nō
pōt accusare vxorem suam de adulterio, si ip
se maritus de adulterio, siue lenocinio ante
conuincaẽ, ꝑ vulgatam rł'am dolus cum do-
lo compēsantur l. si vxor. §. Iudex. ff. de adul.
vide Gand. in ti. qui accusare pñt. Et cum ꝑ-
dictis auctoritatibus aduocati consueuerũt
defendere mulieris, vel pœnam diminuere.
Sed aduerte, ꝙ supra dicta lex (licet, Gand.

nihil

nihil dicat) hodie est correcta p auc. vt nulli
4 iud. §. adult. col. 8. Maritus † prohibet accusare vxorem suam de adulterio post dies 40. & pater vxoris et repellitur l. iure mariti. C. ad l. Iuliam de adult. Itē repellitur maritus accusare vxorem suam de adulterio, si primo repudiauit eam, & mox approbauit mores eius l. si vxor. ff. de adult. qđ nota ꝑ
5 muliere. Qui accusare † volunt, debent sine mora accusare: alr̄ .n. pp tarditatem Iudex ꝑsumet ꝑ reo, ꝑ quo et reo orietur indicium
6 ꝯm Iaſ. §. fuerat inst. de actio. Præterea † pp suspicionem calumniæ qs repellit ab accu-
7 sando. Item qui † pacem fecerunt de vulneribus sibi illatis. Item qui semel distiterunt ab accusationē silr̄ repellunt, prout not. in rub.
8 C. eodē. In prædictis † tñ casibus Iudex procedet ex offō. quia Iudex, producta accusatione, pōt ex offō suo prosequi, & facere ea, q̃ accusator facere posset, ꝑut dicet in c. seq.
9 In crimine † priuato rīr quis non admittit ad accusandum, nisi cuius interest, & nisi delictum sit tale, ex quo veniret pœna applicā da fisco not. in rub. ff. de pop. act. Accusatus
10 an † possit accusare accusatorem suum q̃rit ꝑ scribentes, & adhuc sub Iudice lis est. not. ꝑ Bart. Bal. Ang. Imo. in l. is, qui reus. ff. de pub. Iud. Sed in hoc casu animaduertendum est, & distinguendum: qñ accusatus accusat accusatorem suum de maiori, & tunc, aut de tali crimine, qđ si esset verum crimen cōtra se obiectum non esset verum, & tunc audiet, & plus tunc supersedebit sup primo, donec ꝯm fuerit discussum, & ex euentu causæ ꝓcedet sup primo, vel non, Aut non opponit tale crimen, sed aliud, & primum, & ſcđm delictum pñt esse, & tunc sup vtraq; accusatione ꝓcedet, & discutietur. Limita si talis accusantur accusans accusatorem suum vt supra, nō expectauerit nomen suum recipi inter reos, siue iudicem commisisse contra se citationē: qa tunc pp tarditatem accusandi præsumit facere aio differendi primam accusationem. not. in l. q. accusare. ff. de accus. Gand. in tit. qui pñt accusare, & q. nō, in vers. sed ego for
11 mabo talem qōnem. Pauper † ꝓhibet accusare nisi sit fidelis. l. nonnulli. de acc. Minor
12 viginti annis † silr̄ prohibetur, sicut testificari. Sed ꝯm Bart. potest l. accusare. ff. de accus.

1 *Accusari quæ personæ possint, & quæ non?*
2 *Mortui quando possint accusari, & quando nō?*
3 *Appellatione pendente si reus moriatur, an accusatio extinguatur?*
4 *Operarij conducti ad laborandum in alieno loco accusari non possunt, nisi per dominum eis fuerit protestatum, vel nisi sint ex loco, de quo agitur, vicini.*
5 *Clerici per laicos accusari non possunt, quamuis sint prima tonsura: hodie tamen secus est.*
6 *Sacerdotes committentes delicta facinorosa, seu atrocia possunt accusari, puniri per iudicem laicum.*
7 *Accusatus ab aliquo de vno crimine non potest de eodem ab alio accusari, primus accusator decesserit, vel procedere impediatur.*
8 *Intellectus l. libellorum. ff. de accusatio.*
9 *Accusari non potest quis post lapsum viginti annorum, fallit in casibus hic positis.*
10 *Accusandi post mortem ius durat per quinquennium.*

Qui accusari possunt, & infra quod tempus. Cap. II.

1 Accusari † pñt tā mares, q̃ fœminæ, & demum oēs, nisi sint à iure exce-
2 pti l. 2. C. de reis exhib. Accusari † nō pñt mortui: qa mortuo reo omnis criminatio extinguitur: fallit tñ in crim. lęsę Maiest. Repetundarum, Peculatus, & Hæreseos, quibus casibus pp enormitatem delicti accusatio de iam mortuo recipitur l. Iudiciorū. ff. de accus. Item fallit, si accusatus sibi mortem cōsciuerit, Vel et, si post litem contestatam, Vel postq̃ fuerit in scelere deprehensus mortuus fuerit no. in supradicta l. Iudiciorū. Quid aūt
3 † accusato ꝯuicto, & ꝯdemnato, si ab illa condemnatione appellatum fuerit, & pendente appellatione moriat? rñdent scribentes, criminationē extingui quoad crimē, sed quoad bona appellationem ꝑficiendam esse, si in illa sñia bona erant adempta, Gand. in §. Sed
4 pone tit. eod. Accusari † non possunt operarij conducti ad laborandum in alieno loco, sed conducentes accusari debent: fallit tamen, si talibus operarijs fuerit protestatum per dñm loci, vel si operarij fuerint vicini loci, de quo agitur, tali enim casu præsumuntur scire locum esse alienum not. per Imo. & alios scribētes l. de Pupillo. ff. de operis no.
5 nunciār. Clerici † per laycum non possunt accusari; quis sint primæ tonsuræ ꝯm Dom. de sanct. Gem. in c. cum in nouella de accusat. vbi dicit perpetuo notandum contra Iu

dices

dices laycos: sed priuilegium tale clericorũ primæ tonsuræ in desuetudinem abijt, & p iudices laycos hoc tpe puniunẽ, & talis obseruantia defendi põt p suasmet leges, vt in c.clerici si in tonsura extra de vita,&honest. cler. Hoc † amplius sacerdotes committentes delicta facinora vtputa, raptum virginũ, & alia similia delicta atrocia pñt accusari,& puniri p iudicem laycum l.2.& ibi gl.& Cy. C.de ijs,q ad ecclesia confug. & rõ est,q̃a ecclesia odit,& repellit tales delinquẽtes c.21. Exo.ibi. Siq̃s insidiatus fuerit ab altari meo
7 repellatẽ. Accusatus † ab aliquo de vno crimine non põt de eodem ab alio accusari, nisi primus accusator decesserit, vel impediatur pcedere, nam tunc admittiẽ accusator de eodem l.libellorum.ff.de accus. Sed multi, intelligunt accusatorem admitti ad psequendum accusationem, non aũt ad instituendam de nouo,& hoc q̃a accusatus non debet de eodem crimine pluries vexari l. licet. §. fin. ff. Naut.Caup.Stabu. Item qui Iudex succedit loco accusatoris, põt.n. psequi, & ea facere q̃ accusator facere potuisse Bart.in l.1. ff. de
8 pub.Iud. Sed quoties † pp ineptitudinẽ, aut aliam malam formam pcessus formati ɔdõ secundi accusatoris foret facta deterior, tali casu licet transcendere ad aliam accusationẽ & ita intellĩ supradicta l.libellorum. Accusari
9 † q̃s non põt post lapsum annorum 20.l.quære. C.de fal. Fallit tñ in partu supposito. Itẽ q̃n falsis medicamentis partum impediuit. Item in crim.læsæ Maiest.item hæreseos,& peculatus l.si cum eo.ff.de pœn.& l.Iudicij. ff.de acc. Itẽ in stupro admisso p vim in masculo, siue fœmina l.mariti.§.p quinquẽniũ. ff.ad l.Corn.de sica. Dcm̃ est hoc tit.pdictis casib.posse accusari delinquẽtes ẽt post mor
10 tẽ. Sed † tale ius accusandi post mortẽ durat p q̃nquenniũ l.q Manich.C.de hęr. Et ibi gl.

1 Accusatio quid sit?
2 Accusatione non præcedente quis regulariter nõ punitur, nec contra eum proceditur, nisi in certis casibus, in quibus, proceditur officio iudicis.
3 Inquisitio est de iure diuino.
4 Accusatio non admittitur, nisi constet de delicto, nisi in certis casibus.
5 Contumax ex dispositione statuti nõ habebitur p confesso, quoties iudici nõ constiterit de delicto.
6 Libellus est per accusatorem edendus, hodie talem per Italiam accusatio fit simpliciter.
7 Accusatio quid continere debeat?
8 Dies an exprimendus sit in accusatione?
9 Accusator petere non debet reum puniri certa pœna sed sufficit, quòd petat eum puniri secundum formam iuris, & statutorum.
10 Ciuiliter, & criminaliter an eodem libello agi possit.
11 Accusari an plures possint in vno libello de eodem delicto?
12 Accusari an vnus possit in vno libello de pluribus delictis?
13 Accusari quis ex eodem delicto simul, & semel diuersis legibus nequit.
14 Accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello?
15 Accusari quis quando possit à pluribus eodem libello?
16 Libello eodem potest agi cõtra producentem falsos testes, & contra falsarios testes.
17 Accusator debet subscribere accusationẽ ad pœnam talionis, & an hodie hac subscriptio habeat locum?
18 Calumniosus accusator arbitrio iudicis punitur & in eadem sententia, qua absoluitur reus.
19 Accusationem per calumniam fuisse institutam quomodo cognoscatur?
20 Accusatione pendente reus ad honores non admittitur, & propter atrocitatem delicti concurrente infamia sit suspensio beneficij, & officij, donec causa finiatur.

De accusatione, siue libello. Cap. III.

TRactaturis de accusatione nota debet esse vis, diffinitio illius, sequendo ordinem Iurisconsulti in l.ff. de contrahen.emp.& in l.1.ff.de furtis. Accusatio
1 † est aliquem reum criminis deferre.l.libello
2 rum, ibi reum deferre.ff.eod. Et rĩe † sine accusatione non proceditur ad criminis cognitionem, nisi in quibusdam casibus in q̃bus procediẽ offõ Iudicis.l.2. ff.de adult. Hodie vero in q̃buscunq; delictis (dummodo grauibus) procediẽ p inquisitionem, ne pp defectum accusatoris delicta remaneant impu
3 nita. Hoc amplius † dico, q̃ inquisitio est de iure Diuino, put diceẽ in ti.de inquisitione.
4 Accusatio † nõ admittiẽ, nisi ɔstet de delicto: nisi in casibus, de q̃bus dcm̃ est in tractatu
5 meo de tormẽtis.c.2. Et nota, † q̃ vbi statuta illustrissimorum Venetorum disponunt ɔtumacẽ hñi p ɔfesso, seu non audiri, non habebunt locũ, quoties Iudici non ɔstiterit de delicto:

quia

quia offm suũ est ante omnia q̃rere de delicto, postea de reo. l. 2. C. de iura. calum. & ibi Bart. l. raptor. C. de epis. & cler. vbi fortius probat reum ꝯuinci dr̃e de delicto. Libellus
6 † est edendus ꝑ accusatorẽ, licet diuersimode concipiat. l. fi. C. q. accus. non pñt. Sed hodie per totam Italiam accusatio fit simplr̃, & ita obseruatur, Gan. in tit. qualiter fiat accusa-
7 tio. Sed talis † accusatio ꝯtinere debet nomẽ accusatoris, & accusati, crimen cõmissum, cũ qua ꝑsona, quo loco, quo anno, & quo mense, & quo die. Fallit tñ in crimine falsi. Verũ ſm Spec. in §. 2. de accus. nõ est necesse appo
8 ni diem, neq; horam: Alij † aũt post eum dixerũt, ꝙ si accusator scit, aut verisilr̃ scire potest diẽ, tunc teneẽ exprimere, & si dies, aut aliud tps necessarium obmissum fuerit in libello, poterit postea ꝓbari, & ꝯualidabitur libellus. Sed si de alio loco, & tpe vltra positũ in libello, fuerit ꝓbatum, an reus absolui debeat ab obseruatione iudicij? diceẽ in c. 5.
9 Caueat † accusator, ne petat reũ puniri certa pęna, q̃a sufficit accusatori petere reũ puniri ſm formam iuris, & statutorum. l. 1. ff. ad Turp. & ibi Bar. Si aũt accusator expresserit pœnã in libello, q̃ non ꝯuenit, reijcieẽ libellus ꝑꝑ talẽ ineptitudinem, sicuti ꝑꝑ aliam ommissionẽ modi & formæ substãtialis. Sed alij ꝯtradicunt, q̃a suppleẽ per iudicem tali defectui, not. in c. examinata de Iud. & ratio reddi põt, ꝙ vbi aliq̃s actus non est necessarius, licet fiat, & inepte, ꝑꝑ hoc non vitiatur processus, & in hoc differt à causis ciuilibus. [In multis casibus in q̃bus expressio causæ necessaria non est, vt in libello, sñia, & similibus, si exprimaẽ causa, & inepta vitiat, eo q̃a ꝑsumptio q̃ erat pro ꝑdictis causa non expressa tollit per exꝑssionem, & sic plus nocet inepta locutio q̃ taciturnitas, vide q̃ notant ꝑ Doct. in l. q̃ dubitationis tollẽdæ. ff.
10 reg. iur.] Sed † nunquid agi ciuiliter, & criminaliter in eodem libello, siue accusatione ꝯtra aliquẽ possit? r̃ndent scribentes ꝙ non, nisi agaẽ de re familiari, vt furti, vel de talib. exhibendis, vel interdico, vñ vi, vel crimine falsi, &c. Sed vna intẽtata; & finita, altera poterit intentari, vt no. insti. ad l. Aq. l. §. lib. At
11 nunq̃d † plures possint accusari in vna accusatione, siue libello? r̃ndet scribentes, posse de eodẽ delicto, vt. C. si re, vel acc. mortuus fuerit. Sed de diuersis delictis nõ, nisi suam, vel suoꝝ iniuriã prosequanẽ, & non alr̃. l. cũ rõnibus, vbi not. ꝑ scribentes. C. eodẽ, fallit in adulterio, vbi plures rei accusari nõ pñt, licet de incestu accusari possint. l. res. C. eo-
12 dẽ. Sed nunq̃d † vnũ solũ possim accusare in vno libello de diuersis delictis? r̃ndetur, posse, sed delicta sunt clare specificãda, & sigillatim, vt accusatus certificetur, vt in c. vt circa.
13 extra de elec. Sed pro eodẽ † delicto nõ põt aliquis accusari diuersis legibus simul, & semel, rõ reddi põt, ꝙ non debet bis puniri, siue affici duplici pœna ꝓ eodẽ delicto. c. at si clerici extra de iud. & l. senatus. ff. de acc. Cir
14 ca ꝑdicta † est aduertẽdũ, aliquẽ posse accusari de pluribus delictis solo libello, si dicta delicta simul veniũt puniẽda vna, & eadẽ lege, alr̃ est si delicta veniũt puniẽda diuersis legibus, tũc. n. diuersis, & pluribus libellis accusari oportet. l. nõ est nouũ. ff. de act. emp. Ac
15 cusari † q̃s põt à pluribus eodẽ libello, si interest illoꝝ, si aũt nõ interest magis idoneus ipsorum ꝑ Iudicẽ eligi debet. l. licet. §. fi. ff. nau. caup. stabul. veꝝ hoc hẽt locum à principio, aliter ꝓsequẽdũ est. l. si plures. ff. de acc.
16 Libello eodẽ, † siue inq̃sitione eadẽ põt agi ꝯtra ꝓducentẽ falsos testes, & ꝯtra falsarios
17 testes. l. hos accusare. ff. de acc. Postremo † accusator debet subscribere libellũ, siue accusationẽ ad pœnã talionis l. libelloꝝ. ff. eo. Sed hodie hæc subscriptio est sublata rõnibus di
18 ctis ꝑ Bar. in d. l. Sed quoties † expresse apparet de calumnia accusatoris põt puniri arbitrio Iudicis, & in eadẽ sñia, qua absoluitur reus: Veꝝ tutius erit, ꝙ reus admoneaẽ, vt se defendat occasione calũniæ ſm Bart. in l. athletas. ff. de fal. Et difficultas est cognosce
19 re, q̃n † q̃s ꝑ calumniã accusauit diceẽ in c.
20 5. Nota; & limita † r̃lam ꝙ lite, & accusatione pendẽte, accusatus nõ admittiẽ ad honores, & ꝑ atrocitatẽ delicti ꝯcurrẽte infamia fit suspensio beneficij, & officij donec causa finiatur. Innoc. in c. 1. de accus. lib. 6.

1 *Testes examinantur citato reo, & existente contradictore, alias repetuntur, & an hodie id obseruetur?*

2 *Iudex debet examinare; & interrogare testes, perinde ac si reus contradictor adesset.*

3 *Testes semel examinati non debent iterum super eodem examinari: & quid si iterum examinati contrarium primo deposuerint vtrum dictum valeat?*

4 *Testis vnum dicens extra iudicium; contrarium vero*

vero in iudicio,an de falſo puniatur?

5 *Teſtes in criminalibus nunquid debeant eſſe omni exceptione maiores.*

Quando,& quomodo accuſator probare debet. Cap. IIII.

1 PRoducta accuſatione, deuenit̃ ad examinationem,& teſtes † examinant̃ citato ipſo reo, & exiſtente contradicto re,vt poſſit dare ſua interrogatoria: & ſi fuerint examinari teſtes non citato reo, iterum examinabunt:& Iudices,q̃ examinant teſtes reo non citato,errant,ſm opinionem Sal.in l.fi.C.de quæſt.Ang.in verb.fama publ. ver. quæro.Hipp.in l.1.ff.de quæſt. Aduerte,qđ ſtylus Italiæ eſt in ꝯtrarium,& teſtes examinant̃ abſq; citatione partis,& teſtes non examinant̃ iterum,ꝓut examinari non debent. Et hæc ꝯſuetudo examinandi abſq; citatione rei vtilis eſt in puniendis delinquẽtibus, qm̃ citati,aut fugiunt,aut teſtes corrumpũt. Et licet oẽs ſcribentes dicant teſtes examinari dr̃e reo citato,vt ſupra: attñ hæc cõſuetudo defenditur,nec eſt de iure nouum: qđ qñ proceditur in criminalibus ex argumentis,& indicijs, eo caſu teſtes examinari abſque citatione partis poſſunt,text.eſt in c. 1. de homic.lib.6. & ibi ſcribentes. Sed in hac

2 † inã aduertant Iudices, ꝗ debent examinare,& interrogare teſtes,perinde ac ſi reus cõtradictor foret:cum Iudex teneant̃ ex ſeipſo facere debita interrogatoria, ſicuti dcm̃ eſt in tract.meo de tormentis in c.de non torquendo reo ꝑ indicia, niſi plene ꝓbata, &

3 q̃uo probent.Et teſtes † ſemel examinati nõ debent iterũ examinari ſuꝑ eodem, qa ſi teſtis ſemel examinatus cum iur̃o depoſuerit, ſi iterum examinet̃,& ꝯtrarium, ſeu quid diuerſum deponat, neutrum dcm̃ valebit Bar.

4 in l.eos.C.de fal. Imò plus tenuit † Bart.ꝗ ſi teſtis dixerit vnum extra iudicium. ꝯtrariu vero in iudicio,punit̃ de falſo. Sed hæc opinio eſt reprobata ꝑ oẽs ſcribentes: qa licet teſtis alr̃ in iudicio, ac extra iudicium dicat

5 non vr̃ mentiri.Nunquid † aũt teſtes debeãt eſſe omni exceptione maiores dictum eſt in tract.meo de indicijs per viſum vnius teſtis.

1 *Accuſatore non probante reus abſoluitur, & quid ſi probatum ſit de diuerſo,quàm poſitum ſit in libello,an reus abſoluatur,vel puniatur de eo quod probatum eſt?*

2 *Accuſator deficiens in probatione,an eo ipſo calumniari videatur?*

3 *Calumnioſus accuſator, ante litem conteſtatam ab accuſatione deſiſtens, an poſſit puniri? & quid de accuſante per modum exceptionis?*

4 *Occidens eum,quem ꝑ ſe illatorum vulnerũ, bannitum fuiſſe aſſerit,vtrũ ſi in proceſſu non appareat an antea,vel poſt vulnera fuerit bannitus,pro vulneribus ſit condemnandus?*

5 *Probatio ſemiplena releuat accuſatorem à calũnia, niſi reus contrarium plene probet.*

De accuſatore non probante,ſeu per calumniam accuſante. Cap. V.

1 ACcuſatore †non ꝓbante,reus venit abſoluendus. Quid ſi de alio loco, & tꝑe vltra poſitum in libello fuerit ꝓbatum,an reus abſolui debeat ab obſeruatione iudicij,an vero debeat condemnari de eo,qđ ꝓbatum eſt?& ſm Bar.abſolui debet reus ab obſeruatione iudicij,& de nouo poterit accuſari.vide eum in l.penult. C.de priuil. Alij dixerunt poſſe ꝯdemnari de eo, qđ ꝓbatum eſt,ne delicta remaneãt impunita. l.ſi à reo.ff.de fideiuſ.In hoc diſtinguendum eſſe exiſtimo,videlicet,ſi accuſator accuſauerit de facto ꝓprio,ſeu de facto , qđ nõ ignoret,ꝑꝑ qđ reus paſſus ex graues expenſas, ſeu carcerem, tunc dico reum abſolui dr̃e ab obſeruatione iudicij,& poſſe de nouo accuſari ſm doctr. Bart. qa dicto caſu accuſator vr̃ accuſaſſe potius ꝑ iniuriam,quam ius: ſi vero reus non fuerit paſſus grauiores expẽſas,vt ſupra,& accuſator potuit ignorare factum: tunc dico poſſe ꝯdemnari de eo,quod fuerit ꝓbatum vltra poſitum in libello. Nũ

2 quid accuſator †deficiens in ꝓbõne eo ipſo calumniari videat̃?& vr̃,ꝗ ſic,ſm Spec.in tit. de acc.num.24. Sed hæc opinio non placet. qa põt ꝯtingere,ꝗ iuſto errore accuſauerit, Bart.in l.athleta.§.calũniator.ff.de inf.quare in hoc ſtandum eſt conſcientiæ Iudicis, q ꝯſiderabit,qua mente ad accuſationem accuſator ꝓceſſerit,&ſi in euidenti calumnia teperiet eum,legitima pœna afficiet.l.1. ff. ad

3 Turp.Et ſi † qs ꝑ calumniam accuſauerit,licet ante litem ꝯteſtatã deſiſtat, poterit tñ puniri, licet multi teneant ꝯtrarium ꝑ rl̃am, ꝗ q accuſat,& ſubito deſiſtit,non vr̃ accuſare: Sed dic poſſe puniri:qa iam iniuria eſt illata accuſato, vt ſupra in dictis iuribus.Sed ſi qs accuſauerit ꝑ modum exceptionis,licet expreſſe

presse apparet de calumnia, non poterit tñ ɔdemnari:qa ignoscit illi, qui ꝓuocatus est,
4 diceť in sequenti e. Quid si accuso te, † ꝙ vulnerasti Titium de mense Nouembris, & probatum est, sed excipitur, ꝙ Titius fuit bannitus de dicto mense, & ſm leges ɔtra exules pôt impune offendi? vertit in dubium: qa in ꝓcessu non apparet, an ante, vel post vulnera fuerit bannitus, Nunqd ꝓ vulneribus venias ɔdemnadus? Et licet opiniones, & auctoritates sint vtrinq; dico te accusatum absolui dñe, quia in delictis ꝓbônes in ɔdemnando debeat necessario concludere Ang. in verb. de anno pñsenti, num. 6. vbi vtrinq; alle
5 gat. Postremo notandum est † ꝙ semiplena ꝓbô releuat accusatorē à calũnia nisi reus ɔtrarium plene ꝓbet. Bal. in l. fi. C. de prob.

1 ☞ *Accusatio per modum exceptionis quando habeat locum, & per quæ inducatur?*
2 *Accusatus excipiens contra accusantem de crimine, & petens illum de eo condemnari, videtur accusare. & super ea tanquam super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda.*
3 *Accusatus non potest opponere crimen in modum exceptionis lite contestata.*
4 *Accusatione per exceptionem proposita contra quem prius procedendũ sit ad capturam, an cõtra accusatorem, vel accusatum excipientem?*
5 *Exceptio accusatoria in quibus ab accusatione differat?*
6 *Excipiens de crimine, & non probans, an puniatur vt calumniosus accusator?*
7 *Prouocato ignoscitur.*
8 *Pœna tallionis hodie sublata est, & quare.*

De modo accusandi ꝓ exceptionem. Cap. 6.

1 EST & alius † modus accusandi ꝑ exceptionem, ꝑ quem ꝓcediť, & cognoscitur de maleficio vltra supradictũ modum l. qm̃. C. ad l. Iul. de adul. quo casu qñq; crimina obijciunť ꝑ accusatum via exceptionis, qñq; ɔtra ꝓducentes falsa, vel suspecta instrã, siue testes, & similia: & tunc aiaduertẽdum, & distinguendum est, videlicet, si accusatus excipit ɔtra accusatorem solum ad repellendum eũdem accusatorem ab accusatione sua, siue ad derogandum fidei testiũ, siue fidei instrõꝝ: tunc tales exceptiones non habent vim accusationis ꝑ rñm. q excipit non accusat l. rescriptum. ff. de mune. & honor.
2 Si vero crimen † fuerit obiectum ꝑ accusatũ non solum ꝑ exceptionem: sed ẽt fuerit petitum, ꝙ accusator ɔdemnetur: tunc accusatus non solum excipere, verum accusare vř: & ta li casu ꝑ Iudicẽ ꝓcedeť tanq̃ sup accusatione. l. vna. ff. ut bo. rap. l. 2. ff. de tab. exhib. Et notandum est, ꝙ in tali casu debet, & teneť excipiens ponere locum, annum, & mensem commissi delicti perinde, ac in accusatione. Bart. in l. 1. ff. de excep. & est rô, q excipit ac
3 cusare videť vt supra. Limita pdicti, † ꝙ lite ɔtestata accusatus non pôt opponere crimẽ in modum exceptionis. l. 1. § extraneis. ff. de
4 adult. & qa plerunq; contingit † in facto: ꝙ ꝓposita suprascripta exceptione in modũ accusationis incertus est Iudex contra quem ꝓcedere debeat ad capturam, & tali casu si pœna corporalis venit imponenda ꝑ ꝑ grauitatem, & qualitatem delicti accusatus, & accusator carcerabunť. vt verius cognoscať de delinquente: nec relaxabunť, nisi cognito de licto: & est rô, qa in tali casu vtraq; pars est accusata. Si vero non erit pœna corporalis imponenda Iudex relaxari ꝑmittet, datis tñ fideiussoribus, vide Cyn. l. fi. C. de acc. Quid si isti relaxari non paruerint foro, & Iudici, qũo ꝓcedeť? diceť infra in tit. de captura, & carcere. Postremo animaduertendum est, ꝙ exceptio supradicta, & ꝓposita modo, quo
5 supra pro accusatione hř, sed tñ differt † ab accusatione, de qua in titulo pcedenti: quia
6 † qñ crimen obiectũ accusatori ꝑ modũ, & viam exceptionis non ꝓbať, non ꝓcedit cõtra ipm̃ excipientem ad aliq̃ pœnam, vt puta de calumnia, siue in alijs pœnis in qbus ꝓcediť ɔtra de accusantes de calumnia ɔuictos. Et rô diuersitatis reddi pôt: qa parciť accusa
7 to, q ꝓuocatus est: ignosciť † enim illi, q prouocatus est l. si adulteriũ. §. Imperatores. ff. ad l. Iul. de adult. vnde accusatus ꝑ exceptionem accusans excusať: qa quouis modo licet sanguinẽ ꝓprium redimere. [Sed hoc tpe, & ẽt tpe Romanoꝝ, vt membrum ꝑ membro deberetur sublata fuit pœna tallionis, ea ratione ꝙ nemo est dñs membrorũ suoꝝ in hoc actu accusandi, prout not. per Dec. in l. imperium, col. 4. ff. de iur. omni. iud. ꝑ Moder. in l. inuita beneficium. ff. de reg. iur.]

1 ☞ *Denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur.*
2 *Denunciare quis teneatur maleficium cõmissum in*

in confinibus duarum villarum?
3 *Iuratus tenetur denunciare delictum finito officio suo, de quo non habuit ante notitiam.*
4 *Chyrurgi, siue Syndici, qui tenetur vulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneantur, vel eos qui cũ vnguibus offenderint?*
5 *Denunciantes malitiose non aggrauantes delictum, tenentur de falso.*
6 *Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excusentur?*
7 *Denunciantes ratione officij, an ad expensas teneantur?*
8 *Denunciantibus officialibus, quando, & in quibus casibus credatur?*
9 *Denunciare qui tenentur sub pœna, an excusentur si accusator preuenerit?*
10 *Iurati an teneantur denunciare delicta, quæ de iure non sunt punienda?*
11 *Denuncians an possit recipi in testem.*
12 *Denuncians an consequatur beneficium statuti præmium proponentis indicanti delictum, vel accusatori?*
13 *Absolutus à denuncia an perinde sit, ac si absolutus foret ab accusatione?*
14 *Denunciatione facta per saluarium, non dicetur de delicto constare.*
15 *Denunciatio sola non facit aliquam ꝓbõnem, vel indiciũ, sed tantum sufficit ad inquirendũ.*
16 *Denuncians an teneatur edere libellum, sicut accusator?*
17 *Denunciatio quando sapiat accusationem, vel instigationem.*
18 *Iurati, qui tenentur denunciare, etiam casus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent.*

De denunciatione. Cap. VII.

Dictum est supra de accusatione, hic
videndum est denunciatione, ꝑ quã
Iudices ꝓcedunt. l. ea quidem. C. de
1 accusationibus. Denunciator † est ad instar
accusatoris, & debet assistere denunciationi,
sicut accusator accusationi suæ: Fallit tñ in
officialibus, & Iuratis, & seu Marigis villaꝝ,
& alijs ꝑsonis, q̃ ꝑ statuta locoꝝ seu ꝑ leges
principum teneñ denunciare: tali. n. casu Iu
dex ꝓcedit ex offõ, vt in supradicta. l. ea qui
2 dem. Si delictum † committeẽ in confinibus
duarum villarum Iurati vtriusq; villæ tenen
tur denunciare. l. 1. C. vbi de crim. agi opor.
3 Iuratus † teneẽ finito offõ suo denunciare
delictum, de quo non habuit ante notitiam.
l. nam, & si seruus. ff. de nego. gest. Chyrurgi,
4 siue † Syndici villarum, qui tenentur denun-
ciare vulnera, non tenentur denunciare le
ues ꝑcussiones, nec ẽt denunciare eos, qui
offenderint cum vnguibus: cum tales offen
dentes non incurrant pęnam statutoꝝ pro
hibentium offendere cum armis. Ang. in l.
armatos. ff. de ui pub. Idem in l. pignore. §.
5 q furem. ff. de furt. Prædicti † Iurati si denun
ciauerint delicta, & non aggrauauerint ꝯtra
veritatem malitiose, siue certa pecunia, siue
ad suggestionẽ alicuius teneñ de falso, Bald.
in l. duobus. §. fi. ff. de iureiur. Idem ẽt habe-
bit locum in eo, qui induxerit ad denuncian
dum inique aliqd' maleficiũ æqualr̃ punieẽ
de falso l. lex Corn. §. fi. ff. de fal. & ibi Bart.
6 Sindici denunciantes † aliquem deliquisse, q
tñ nõ deliquit, excusanẽ, si crediderunt ꝑso
nis, q bus q libet alius credidisset; alr̃ puniun
tur, siue saltẽ ꝯdemnanẽ in expensis, Bart. in
7 l. athletas. §. fi. ff. de inf. Prædicti † aũt oẽs q
ꝑ offm̃ denunciant non teneñ ad aliquas
expensas, Bar. in rub. de off. asses. C. sed si prę
dicti assistent denunciationi suæ, ꝯdemnabũ
tur in expensis, q a tunc funguñ offõ accu-
satoris, & non denunciãtis, cum talibus suffi
8 ciat denũciare tm̃. Supradictis † officialibus
rl̃r non crediẽ si crimen est graue alr̃ sic, dũ-
modo denuncient de visu Bart. in l. diuus. ff.
9 de cust. reo. Iurati, q † teneñ denunciare de
licta sub certa pœna, non excusanẽ à pœna,
licet alius ꝑuenerit accusator. Et rõ esse põt
ꝙ interest reip. qm̃ põt ꝯtingere: ꝙ ꝑ accusa
torem leuiter accusarenẽ. l. 2. ad Turpil. Irẽ
10 † teneñ denunciare delicta, q̃ non sunt pu-
nienda de iure, nec excusanẽ: q a non spectat
ad ipsos Iuratos cognoscere, sed ad Iudices,
& ipsi Iurati possent semꝑ se excusare. Prędi
cta multi limitant non hr̃e locum in delicto
notorie nõ punibili, vt puta in occiso, q erat
bãnitus, & erat notorium. Ang. in l. neqs. C.
vt nemo priua. sed dic, vt supra dcm̃. est De-
11 nunciant rl̃r † non põt recipi in testẽ, imò
ipse debet testes idoneos ꝓducere, licet non
teneaẽ assistere. l. diuus. §. denuncia. ff. de qõ.
põt tñ recipi in testem: qm̃ Iudex ꝓcedit, nõ
ad denunciam, sed ꝓcedit ꝑ inquisitionem,
& sic cauti assessores ꝓuident, ꝙ qñ non hñt
alios testes, ꝓcedunt ꝑ inquisitionem, & exa
minant tales deputatos ad denunciandũ, &
tali casu crediẽ ꝑdictis vide Bar. in d. l. diuus.
12 Si ꝑ statutũ † daẽ ꝑmium indicanti delictũ,
an denuncians possit ꝯsequi beneficiũ talis
statuti

statuti perinde,ac si accusaret? dic,q̄ sic.Idem ẽt tene,q̄n statutum daret prœmium accusatori: q̄ h̄ret locum in denunciatore Ang.in l.diuus.ff.de cust.reo℞. Et rō reddi pōt,q̄ in teresſ Reip. vt quanto citius possit, manifestentur delinquentes l. eum,qui. ff. de iniur. Deinde ẽt alia rō reddi pōt:q̄ idem effectus quo ad dilationem pœnæ, sequiẽ ex denūciatione,q̄ seq̄ẽ ex accusatione.l. q sepulchrū.
13 ff.de sepul.viol. Absolutus † à denuncia,perinde est,ac si absolutus foret ab accusatione, licet muti tenuerint ↄtrarium,q̄ æque deducit,& ꝓcedit ↄtra reum ꝑ denunciantē,sicut ꝑ accusatorem,isti ẽt plus dn̄t:q̄ iudex absoluendo à denuncia debet dicere denunciationem minus bene delatā,ad hoc allegāt text. in l.diuus supra allegata: Tene tn̄,vt in principio dcm̄ est,nisi non legitime fuisset ꝓcessum, ꝓut supra dcm̄ est de absoluto ab accu
14 satione. Denunciatio † facta ꝑ Saltuarium siue iuratum, siue alr̄ ad hoc deputatū de aliquo maleficio ꝑ dictam denunciationem, non diceẽ ↄstare Iudici delictum esse cōmissum, quemadmodum de delicto ante oīa cōstare debet Iudici ꝓut supra dcm̄ est sub tit. accusationis,Itaq; Iudex debet se informare de maleficio vltra talem denunciationē,q̄ vt supra non sufficit. Ant.de But.in c.vestra de
15 coha.cler.& mulie. Denunciatio † ẽt sola nō facit aliq̄ ꝓbōnem,vel indiciū,nisi in leuib' Bart.in l.diuus.ff.de cust.reo. Denūciatio de ꝑ se est sufficiens indiciū ad inquirēdū Bar.
16 in d.l.diuus, Denuncians † non teneẽ edere libellum,sicut accusator: q̄a q denunciat ex pedire agere vr̄ c. nouit in fine extra de Iud. Intellige tn̄ ꝑdicta h̄re locū in ꝑsonis denūciantibus vigore statuto℞,siue ↄsuetudinis, q̄ ẽt vt supra non teneñ assistere denunciantioni sua,& intuitu,& rōne taliū ꝑsona℞ differt denunciatio ab accusatione noīe, & effectu,secus aūt in alijs denunciantibus:q̄a tūc
17 † denunciatio plus sapit accusationem, siue instigationē,quā inq̄sitionem,& tali casu tales denūciantes pn̄t in expēsis ↄdēnari,vt supra,& infra dicet sub tit. Inq̄sitionis. Iurati
18 villa℞,† q tenenẽ denunciare maleficia tenẽtur ẽt denunciare casus fortuitos : q̄a an sit punibile,vel ne, spectat ad iudicē cognoscere Ang.in verb.ↄtra Gaiū hom.Extende q̄d licet : maleficia essent impunita ẽt ꝑ aliq̄d' statutum, seu ↄsuetudinē, attn̄ teneñ denūciare,fallit tn̄ s̄m Ang. i l.ne q̄s.C.vt nemo priua. q̄n notorium esset occisum esse bannitum,qui per statutū offendi pōt impune.

1 *Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquisitionem procedat.*
2 *Clausula, sæpe & sæpius, &c. quare in inquisitione ponatur.*
3 *Iudex licet cognoscat aliquod delictum, tamen non procedet, nisi præcedant super eo clamor, & diffamatio.*
4 *Inquisitio formari non debet nisi pro grauioribus criminibus.*
5 *Iudex indebite inquirens tenere ad omnes expensas,& interesse partis indebite vexatæ.*
6 *Inquisitio loco libelli succedit,& est remedium in defectum accusationis.*
7 *Inquisitio formari non potest post lapsum annorum viginti,nec etiam accusatio admittitur.*
8 *Statutum prohibens accusatorum, videtur etiā prohibere iudicem inquirentem.*
9 *Inquisitio quotuplex sit? & q̄ dicatur generalis?*
10 *Iudici ante omnia constare debet de delicto.*
11 *Inquisitio quid continere debeat? & an idem quod accusatio?*
12 *Inquisitio in quibus differat ab accusatione?*
13 *Statutum tribuens beneficium inquisitioni an extendatur ad accusationem,& è contra?*
14 *Testes post dicta testificata in inquisitione ex officio formata recipiuntur, secus in accusatione.*
15 *Inquisitio facta aliquo instigante sapit accusationem,vnde instigator ad expensas cōdemnatur,si inquisitus absoluatur.*
16 *Minor 25. annis pro accusatore regulariter examinari non potest, secus in inquisitione.*
17 *Testes non idonei in inquisitione admittuntur, secus in accusatione.*
18 *Inquisitione pendente si superueniat accusator quando audiatur?*
19 *Accusator superueniens quando à iudice inquirente repellatur?*
20 *Inquisitio an formari possit per iudicem originis contra subditum pro delicto commisso extra territorium.*

De Inquisitione. Cap. VIII.

SVpra dictum est de diuerso modo accusandi,superest videre,quo pacto deficiē te accusatore pro purgādis ciuitatibus malis hominibus per Iudices procedatur.
1 Imprimis sciendum est,q̄ tunc † Iudex ad in

quisitionem procedit, cum clamor validus ad eum peruenit, & à personis honestis, & non suspectis, & sæpe, & sæpius. Qua de
2 re † in inquisitione ponunt illa verba. Sepe, & sæpius, Ang. in ver. non semel, & hæc sunt de iure diuino, vt ibi. Descendã inqt Deus, & videbo si clamorem, q venit ad me, opere pfecit. Et dixit ops Deus descendam, & vide bo tanq̃ Iudex, alioquin tanq̃ Deo oia certa explorata, & in ɔspectu sunt. Vnde elicit,
3 qđ licet, † Iudex cognouerit aliqđ delictũ, non tñ ꝓcedet, nisi pcedant sup ea clamor, & diffamatio, vt supra, iuxta ẽt dcm̃ euangelicum, mulier qs te accusat? Et sic intellr pdicta snia euangelica: vt non ꝓhibeat inquisitionem simplr. Sed qñ non pcessit clamor, licet dicta snia p Gand. & alios scribentes in principio suæ practicæ alr itelligat. Caueãt
4 ẽt Iudices, vt non, † nisi ꝓ grauibus criminibus inquirant: non. n. est inquirendum de leuibus, qa tunc magis inquirunt marsupia, q̃ delicta. Deus perdat iudices auaros. Et tales
5 † Iudices indebite inquirentes tenent ad oẽs expensas, & interesse partis indebite vexatæ & maxime qñ apparet de culpa Iudicum
6 l. filiusfam. ff. de Iud. Inquisitio † loco libelli succedit, & inquisitio est remedium in defectum accusationis, ne delicta remaneant impunita Innoc. in c. super lris de rescriptis. Iu
7 dex non inqret post lapsum annoꝶ viginti, quo elapso qs non admittit ad accusandũ,
8 sicut dcm est supra. Quare † statutũ ꝓhibẽs accusatorem, vr ẽt ꝓhibere Iudicem inquirentem. l. non solum in §. quamq̃. ff. de iniu.
9 Inquisitio duplex † est, vna gñalis, alia specialis, Gñalis diuidit, in quatuor, primo cũ prætor inquirit quo ad delicta, & psonas, videlicet, si sunt aliqui pena digni in sua ꝓuincia. Alia ẽt gñalis qđ psonas, specialis ad delicta, videlicet, qñ delictum est notorium, sed ignorat delinquẽs. Tertia gñalis ad delicta, specialis ad psonas, videlicet, qñ syndici inquirunt ɔtra ptãtem, & familiã. Quarta est gñalis contra personas, videlicet, cum inquritur contra ciuitatem, specialis est cõtra delicta & personas. Supradicta ꝓbantur l. congruit. ff. de off. præsi. c. per inquisitionem de accus. l. aliud. ff. de reg. iur. Iudici ante omnia
10 † cõstare debet de delicto, sicut dcm̃ est in c. de accusatione, & solennitas, q̃ requirit in ea, requiritur, & in inquisitione, licet in ali-
11 quibus fallat, & infra dicet. Inquisitio † debet ɔtinere certum tps, & locum, put de accusatione dcm̃ est: Non viciat pp aliq̃ falsam adiectionem, vt puta cognomen: dummodo aliæ demonstrationes sint veræ, nota
12 tur in l. In ijs. ff. de her. inst. Inquisitio † differt ab accusatione, quia fit ex mero offõ, & est magis fauorabilibus. Vnde statutum,
13 † tribuens beneficium inquisitioni, non extendit ad accusationem, econtra vero sic gl. in c. in fidei de Hæret. Inquisitio differt ẽt in
14 formando ꝓcessu: qm̃ † post didicita testificata pñt recipi testes, in accusatione non vtique. Intelligo pdicta in inquisitione facta ex offõ tm̃, secus vbi inquiritur aliquo promouente. not. in auct. qui semel C. de test. Et rõ
15 est, quia inquisitio † facta aliquo ꝓmouente, siue instigante sapit potius accusationẽ, & tales psonæ ɔdemnant in expensis si inquisitus fuerit absolutus. Bal. in l. obseruare ff. de offõ procon. Ideo dat cautela, ne tales instigatores sinant se nominare in actis. Mi
16 nor † 25. annis rlr ꝓ accusatore examinari non põt, secus in inquisitione, quo casu ẽt
17 testes † non idonei admittunt, qui in accusatione nõ admitterent. Bal. in l. 1. C. de sum. Trin. & fid. cath. Et rõ esse põt, q testes examinati ex offõ non psumunt falso deponere: qm̃ carent instigatione. Limita tñ dcm Bal. vt i tract. meo de Indicijs p visum vnius testis. Item pœna legis mutari põt, secus in accusatione l. nõ solum. §. q̃q. ff. de Iniur. In
18 quisitione pendente † si superueniat accusator, audiet qñcunq; ante sniam: qa p accusationem cessat inquisitio, & acta facta Iudice inquirente valebunt in accusatione: qa tendunt ad vnum finem. Assessores aut intimare pñt hæredibus occisi, si intendunt aliquo suo iure vti, qbus existentibus in mora inquisitio ꝓcedet, & accusator non audiet. Limita
19 ẽt pdicta, q Iudex † repellet accusatorem superuenientem, si certus erit de collusione, siue de puaricatione. no. in l. 3. ff. de lib. hom. exhib. Item repellet accusatorem, qñ est negligens. fallit tñ secundo aliquos, qñ suam, vel suo reum ꝓsequit iniuriam l. 2. §. fi. ff. de adul. Quid si interfectus non habuerit hæredes? Iudex ꝓclamari curabit, siqs accusare intendit, statuendo terminum accusare volẽtibus, Sed aduerte, q ɔsulit Iudicem prius inquirere, quam ꝓclamare, & hoc pp periculũ collusionis accusatoris cũ accusato. Item pp negligentiã quia tarde examinare põt et testes

testes, q testes interim facile corrumpi possent. Paul. de Cast. cons. 24. vol. 1. Postremo 20 † quæritur an inquisitio formari possit per Iudicem originis contra subditum pro delictis commissis, extra territorium? Respondetur vtrinque esse magnas auctoritates, & communem opinionem reputat, q Iudex originis possit formare inquisitionem, & punire. Secundum tamen statuta loci delicti. Ang. in ver. hæc est quædam inquisitio.

1 Iudex quādo ad capturam procedere possit.
2 Relaxatio rei capti quando statim fieri debeat absque expensis non expectata sententia?
3 Captura rei an, & quando fieri possit sine auctoritate iudicis?
4 Repertus in flagranti crimine potest à quocūque capi, sed non detineri, nisi per viginti horas.
5 Commissio rectorū de capiendo aliquo, durat etiam in tempus successoris si facta fuerit cum causæ cognitione.
6 Capi potest in ecclesia reus propter atrox delictum, & quid in aliis delictis.
7 Captus pro leui crimine pro quo non ingeritur pœna sanguinis relaxari debet fideiussoribus, alias iudex tenetur in syndicatu.
8 Carcer est species tormenti.
9 Fideiussores non sunt recipiendi vbi pœna corporalis, aut banni ingeritur.
10 Membrorum suorum nemo est dominus.
11 Relaxari fideiussoribus quibus casibus reus minime debeat, licet pœna corporalis nō ingeratur?
12 Relaxatus cum fideiussoribus non idoneis potest iterum capi, & cogitur idoneos fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur.
13 Capi se à familia non permittens, si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit quādo quis capitur pro delicto ciuili.
14 Familia an reum se defendentem impune possit occidere.
15 Capti gaudent priuilegio miserabilium personarum.
16 Carceratus si est pauper, & egenus debet ab eo aliqui eum detineri fecit.
17 Carceratus an possit citari ad aliquem actum. Et an contrahere possit, saltem cū eo, qui illum fecit carcerare, adhoc vt se liberet?
18 Carceratus iuste pro vno debito, vel delicto potest recommendari pro alio.
19 Captus à iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenere stare processui formato per iudicem transmittentem.
20 Bannitus captus à familia, non potest ab ea impune occidi.
21 Carceratus si frangens carceres, & fugiens habetur pro confesso, si constet de delicto.
22 Carceratus iniuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodes impune offendere, & occidere.
23 Carceratio dicitur iniusta quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo.
24 Custodes an teneantur, si carceratus pro delicto è carcere aufugiat.

De captura, & carcere. Cap. IX.

1 Regulariter non † pcedit ad capturā sine indicijs, pcedi tn̄ pōt habita aliquali informatione. Pōt ēt incipi à captura, qn̄ periculum est, ne reus fugiat, vel qn̄ reus reperit in crimine, & in supradictis non expectatur, q pstet de delicto. Verum
2 † si reus non deliquerit, relaxari debet statim, & absq; expensis, si ex offō captus fuerit, nō expectata aliqua snia. l. 2. C. de exh. b.
3 re. Sal. in l. nullus. C. eod. Sine Iudicis † auctoritate nemo capit, fallit in falsatore monetę, desertore militię latrone publico, agrorum depopulatore, fure virginum raptore,
4 not. l. vnica. C. de rap. vir. Item † repertus in flagranti crimine pōt capi vt supra à qualibet psona, Capti tn̄ supradicti non pn̄t detineri, nisi p spacium horarum viginti, intra qd' spacium debent ad iudicem mitti. Bart. cum gl. in l. e. 5. ff. de adult. Commissio Re-
5 ctoꝝ † de capiendo aliquem, durat ēt in tps successoꝝ, si talis commissio fuerit facta cum causæ cognitione Ang. in l. fundū. ff. de acq.
6 pos. Propter atrox delictum † detinetur reus in ecclesia c. 21. Exod. l. 2. C. de ijs, qui ad eccles confug. Et ibi Cyn. & Bart. Pro alijs vero criminibus detineri non pōt in ecclesia, cimiterio, & hoc amplius i hospitali ab epō pstō Bal. in l. siqs ad ecclesiam. C. de epis. & cler. sed de hoc vltimo dubitatur. Captus
7 † p leui crimine, p quo non ingerit pœna sanguinis, relaxai fideiussoribus, si cus si aliqua pœna corporalis ingerat. & si Iudex nō relaxabit vbi non ingerit pœna corporis te-
8 netur in syndicatu, & est rō quia † carcer est species tormenti Bar. in l. si vero. ff. q satisd. cog. & in l. 1. ff. de custod. reo. Et aduertendū est, q fideiussores † vbi ingerit pęna corporalis, aut banni, non debent recipi p Iudices: q a licet, fideiussores expresse se obligassent

 ad

ad pœnam corporalem, siue banni, pp ta-
lem obligationem non possent puniri, & est
10 ratio, quia nemo † est dñs membrorum suo
rum l. liber homo. & ibi Bart. ff. ad l. Aquil.
Præterea nota, ꝙ sunt casus, in quibus licet
non ingeratur pœna corporalis, reus tñ nó
11 relaxatur. Primo qñ † reus ausugit de car-
cere alias, perdit priuilegium ſm Ang. in
verb. Fama publica: Sed æquitas est in con-
trarium dummodo idoneę fideiubeat. Secũ-
do, qñ reus à principio recusauit fideiube-
re. Tertio, si confitetur sponte delictũ. Quar
to, si repertus est in flagranti crimine, siue
cum armis. De prædictis, & alijs, vide Hipp.
in §. attingam in prin. Sed hodie prædicta
12 sunt ad libitum Iudicantium. Captus si † re
laxabitur cum fideiussoribus non idoneis,
poterit iterum capi, & cogetur idoneę fide-
iubere Bald. in l. 1. ff. si quis ius voc. nec pp
capturam rei principalis liberantur fideius
sores Bart. in l. si heres à debitore. ff. de fide
ius. Et ratio est, ꝙ licet sit deuentum ad ca-
pturam, non tñ est satisfactum, respicitur. n.
ad ipsam satisfactionem tanquam causam fi
nalem, quamobrem fideiussores capi potue
13 runt. Siquis se defendendo † non permittit
capi à familia Prætoris, quæ ipsum iuste ca-
pere potest, si interficiatur à familia, homici
dium tale erit impunitum licet, multi tenue
rint contrarium Paul. de Cast. in cons. nu.
194. incipiente. Viso supradicto punct. Iac.
But. in l. 2. C. de ijs, qui latro. Supradicta li-
mita non hẽre locum, qñ quis capitur pro de
bito ciuili. Item limita, ꝙ in causa crimina-
li oportet, ꝙ liquido constet in processu con
tra reum vt supra interfectum Ang. in l. si-
14 quis virginem. ff. de iniur. Caueant † Itaq;
iudices, ne delinquentes capi curent cum
periculo vitę, nisi liquido constet contra ip
sos delinquentes, aliter puniuntur in syndi
15 catu. Capti † gaudent priuilegio miserabi-
lium personarum, & legatum factum carce-
ratis dř ad pias causas Bald. in l. si id, quod.
C. de sacros. eccl. Quare Iudex tenetur visita
16 re, & curare carceratos, & si † carceratus
est pauper, ꝙ non possit se sustentare, ille,
qui carcerari fecit, debet eum alere. not. in
l. 3. & l. Iudices. C. de epis. aud. Carceratus
17 † non potest citari ad aliquem actum, &
processus formatus est ipso iure nullus. Itẽ
rłr contrahere non potest Bald. in l. vnica.
C. de confes. Aliqui ponunt cautelam ridi-
culam tñ, videlicet, ꝙ carcerati extrahantur
de carcere cum custodia tñ officialium, &
tali casu volunt, carceratos posse contrahe-
re. Carceratus potest contrahere cum illo,
qui fecit carcerari, dummodo sit rite, & de-
bite carceratus, & est ratio, quia aliter se li-
berare non posset l. qui in carcere. ff. quod
metus caus. Aduerte, ꝙ multi tenent, ꝙ car-
ceratus possit citari Hipp. in §. attingã. vbi
multa allegat. Et distinguo, ꝙ si carceratus
est diues, & potens, ꝙ possit citari, aliter nó.
tex. est cum gl. in l. 2. C. ex quibus cau. mai.
18 Carceratus pro vno † debito, potest reco-
mendari pro alio, sicuti carceratur pro vno
delicto potest recomendari pro alio, licet
sint multæ opiniones in contrarium, Hipp.
in §. diligenter. Si carceratus fuerit quis in-
debite non poterit recomendari pro alio de
19 bito. Alex. in cons. 158. Captus † a Iudice
non competenti, debet transmitti ad suum
iudicem, & iudex, ad quem transmittitur, nó
tenetur stare processui formato per iudicem
transmittentem. Si exul captus est à familia
Pretoris, quamuis statuta locorum dispo-
20 nant, bannitos † posse impune offendi, &
occidi, non poterit tñ ab ipsa familia impu
ne occidi pp reuerentiam magistratus, & re
21 ligionem iudicandi. Carceratus † fugiens
de carcere hř pro confesso, & potest proce-
di contra eum tanquam confessum delictũ,
pro quo fuit captus, quod nota pp aliquas
leges disponentes, absentes non posse diffi-
nitiue exulare, nam dictæ leges non habe-
bunt locum in capto fugiente l. qui in carce
rem. ff. quod metus cau. Limita tñ prędicta,
si constet de delicto l. raptor. C. de Epis. &
cler. Item limita, si reus fugit fractis carce-
ribus, aliter enim si aperto carcere. Itẽ quan
22 do † carceratio est iusta, nam quando est in
iusta, licet, reo fugere, & adeo licita est fuga,
ꝙ licet custodes impune offendere, & occi-
dere Bart. in l. prohibitum. C. de iure fis.
23 Et carceratio † tunc dicitur iniusta, quando
per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in
24 capiendo. Si carceratus † pro aliquo debi-
to aufugerit de carceribus an custodes te-
neatur? respondeo ꝙ quando captura est in
iusta non tenentur, quia captura iniusta est
ipso iure nulla. Idem dic de potestate. Bald.
in l. obseruare. §. proficisci. ff. de off. Procon
su. & in l. si bonæ fidei. ff. de rei vendi. vbi de
multis, & similibus quæstionibus quæritur.

Solennus

SOLENNIS TRACTATUS de quæstionibus, editus per do. Iacobum de Arena.

SVMMARIVM.

1 Quæstio dicitur multis modis.
2 In quæstione publica, pactio nil prodest reo, etiã contra paciscentem.
3 In priuata, quid.
4 Reus paciscendo data pecunia infamis redditur.
5 Iudex debet inquirere quamuis accusator desistat.
6 Reus non habetur pro conuicto si transigit, ubi ex crimine pœna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterij: secus si gratis paciscatur.
7 Homicidium est maius adulterio.
8 De crimine falsi potius quàm de alijs quare liceat transigere.
9 Pactio si fiat ante accusationem institutam, accusator non incidit in Turpilianum.
10 Reo an detur exceptio ex pacto.
11 Delinquentis plus, melior non debet esse cõditio.
12 In præsumendo crimine plus prosequitur qui pœnam sanguinis timet quam qui non timet.
13 Rei melior est conditio in pari causa.
14 In adulterij quæstione qua proponitur ad thori separationem, potest fieri reconciliatio.
15 Distinctio quando bona publicantur ipso iure propter delicta, & quando per sententiam, & per totum.

1 QVæstio multis modis † dr̃, nam quædam dr̃ ciuilis, quædam criminalis, quædam mixta. ciuilis, aut publica, aut priuata. † In publica, pactio nil
2 prodest reo, etiam contra paciscentem, vt l. iurisgentium.§ si paciscar.de pac. & l. 3. §. si is.de sepul.viola. & ita auctoritatis maioris est pactio, quam res iudicata, & illis agere potest quilibet, nisi collatione detestata, vt l.3.ff.de popula.actio.& l. eum qui.§. in
3 popularibus, de iureiur. †In priuata dic, aut e contractu, vel quasi, & tenet in præiudiciũ paciscentis, non alterius, nec tunc pactũ infamiam notat, nisi sit aliquis vitians pactũ vel transactionem, vt l.causas .C.de transactio.& l.non minorem, & l.vnus .§. ante omnia.de pac.& l.in accusatione. de his qui notan.inf. Nec distinguo an nata esset actio tpe conuentionis an non, vt l.1. C. de pac. & l.hæreditatis.§ filio.& l.pactum .ff.eo. & l.fideicõmissi. de transf. saluo eo quod dr̃ de pacto p quod dolus remitti pcurat. de quo dr̃ in l.si vnus,§.illud.ff.de pac.& l. in commodato, ff.cõmoda.& l.ɔtractus.de reg. iur. & l.ɔuenire.de pac.ɔuenti.si vero ex delicto aut est nascitura, aut est iã nata.si nascitura, qa nõ est cõmissum adhuc delictũ nõ tenet, vt l.si vnus.§.pacta.& §.itẽ ne.de pac.si vero nata est, tenet in pĩudiciũ actoris, vt sibi tollat actio.vel sibi paret ɔtra actorẽ exceptio, vt l.iurisgẽtiũ.§.si paciscar.& §.si & l. si tibi. §.qdam, & l.si vnus.§.pactus .ff. de pac. & l.
4 post decisionẽ, C.de furt. †Reũ vero paciscẽdo data pecunia infamẽ reddit, si est famosa, nisi trãsigendo iudicis adsit auctoritas, sed si gratis impetrauerit, vt secũ ageret, non erit infamis, alias nõ esset rõ veniæ, qđ esset inhumanũ, vt l.athletas, §.fi.cũ l.seq.& l.furti. in prin.de infam.& l.nõ damni.C.eo.In criminali, dic q̃ aut post institutam actionẽ fit pactũ, aut ante. Primo casu aut cũ auctoritate Iudicis, & valet, & accusator nõ incidit in Turpilianũ, nec reus hr̃ pro ɔuicto. Item ab eodẽ accusatore pœna nõ rederet, nisi de licentia Principis abolitionẽ abolitionis postea ɔcedentis vt l.1.& l.quis.C.ad Turp.& l.1.de aboli.& l.furti.de his q not.infam. & l.miles.§.post abolitionem.& l.q destitit .ff. ad Turp. Alias aũt si est publicũ crimẽ, vt in dictis.ll & probat in l.maritus .§.si negauerit, de adult.& l.qui cætu .§.q vacante . ad l. Iul.de ui. interdũ nil operat auctoritas iudicis, vt si corruptus dedit licentiã desistendi, vt l.venales.C.quan.appella nõ est necess.& c.fi.de collusio.Qñ aũt dare debeat hanc licentiam, & qñ non, hr̃ in l.2. & l. fallaciter. C.de abolitio.Si vero sine auctoritate Iudicis, & tũc accusator incidit in Turpilianũ, vt l.1.C.ad Turpil & l.ab accusatione . postea reũ in iudicium deducit, vt l.in accusatione. C.q acc.nõ poss.& in l senatus, & l.q destitit .ff.ad Turp. et si sit tale crimẽ, de quo lex dicat nõ trãsigi, vt in adulterio: vt l.abolitionẽ.C.de adult.& not.in l.quis .C.ad Turp.
5 † Iudex aut hẽt inqrere quãuis accusator destitit, vt l.2.C.de abolitio.& c.1. & 2. de collu. nã hoc spectat potissime ad eius offm̃, vt l. ɔgruit.de off.pſ.& l.iubemus.C.de defens.ciuita.& hoc pp vtilitatem publicã, vt l.si operis.C.de pen.sed in priuatis accusationib.fit secus, in qbus ptor ad nil aliud intẽdit, q̃ vt dirimat

dirimat ꝯtrouersitas litigantiũ, & in crimi-
nalibus intendit vt maleficia puniant̃,& ter-
reant̃ hoies delinquere exẽplis,vt l.1. §.vn-
de q̃rit̃,de no.oper.nun.& l.bona fides.ff.de
po.& l.1.C.ad l.Iul.repet. Si q̃rat̃ an eo ip-
so ꝙ reus est pactus habeat̃ pro ꝯuicto,cũ vi
deat̃ re fugere veritatis inq̃sitionẽ ꝑ tale pa
ctũ,vt l.de crimine, C.de adult. & ꝯfiteri,vt
l.ꝯsiliarios,C.de assessor.& in l.in populari.
6 & de susp.tut.dic,† aut ex crimine irrogatur
pœna sanguinis, & tunc non hr̃ pro ꝯuicto
si trãsigit,nisi in causa adulterij,qđ est secus
si gratis paciscat̃,vt l.trãsigere .C. de trãsac.
& l.in oibus,de ꝑuaricat.& l.1. de his q sibi
mot.& l.de crimine.C.de adult.Ratio est in
adulterio, qa pudicitiã inuitiatũ in subditis
lex exigit ꝑ p̃ceptum,vt in auth.de lenon.&
ꝑꝑ delicti frequẽtiam, 30.1.q.7.in oibus,&
ideo maiorẽ pœnã exegit,vt l.factũ, §.fi. de
pœn.Idẽ credo id raptu,vt l. pen. C. in qb.
casib. ꝓ præ. li. cũ pudicitia violet̃,& maior
reatus verset̃,vt l. q cætu .§. q vacantem,de
ui publica. Idẽ in incestu,eadem rõne,vt l. si
adulteriũ cũ incestu.ff.de adult.& 32. q̃stio.
7.si adulterium . Alij vt Ioan. dñt contra in
his duobus casibus, qa sic frequenter com-
mittunt̃, non aũt est rõ in adulterio sola cri
7 minis magnitudo.cũ iã in † homicidio repro
baret̃ pactio,qđ est maius adulterio . 34. q.
2.si quid verius,qđ non est,vt d.l.trãsigere .
Si vero nõ irrogat̃ pœna sanguinis,dic, qđ
aut gratis paciscit̃,& non hr̃ pro conuicto,
vt l.furti,§.pactũ,de his q not.infam. aut ꝑ
pecuniam,& tunc sic in crimine falsi, vt d.l.
transigere,& l.ipse significar.C.de fal.& l. si
8 sci.& l.eius,de iure fi.& d.l. in oibus . † Sed
quare licet trãsigere de crimine falsi, potius
quã de alijs,cũ in accusatione ẽt de falso in-
cũbat onus ꝓbãdi ? vt l.vbi.C.de fal.qđ nõ
est in alijs,vt l.fallaciter .C. de aboli. Dico,
trãsigi põt de falso , vbi ꝑ hoc á q̃õne pecu-
niaria recedit̃,vt l.ipse.C.de fal.quã transa-
ctionẽ constat in pœnã pecuniariã esse vali-
dam,vt l.causas,C.de trãsac.Item ꝑ transa-
ctionem fides instr̃i approbatur , & purgat̃
turpitudo q̃ inerat, si est in causa personalis
ꝯtractus ꝑ dolum vel metũ extortus,vt l. 2.
C.qđ met.cau.& l.si res, ff.de iure dot. & l.
trãsactione.C.de trãsact.vbi vero nõ discedi
tur à pecuniaria disceptatione vr̃, ꝙ vt in a-
lijs distinguat̃, an ingerat pœnã sanguinis ,
vel nõ, vt in primo casu non intelligat̃ cõui
ctus,secũdo sic,vt in d.l.in omnibus,& l. trã
sigere, cũ rõ diuersitatis reddi non possit , si
9 † ante accusationẽ institutã fiat pactio , tunc
accusator non incidit in Turpilianũ, vt l. 1.
C. ad Turp.& l.in senatus.ff.eo. Reus vero
in causa.sanguinis non hr̃ ꝓ ꝯuicto , nisi in
adulterio,alias sic,p̃terq̃ in falso,ſm l. transi
gere.& l.nondum.C.de inf.& l. qm̃.ff.eo.&
10 d.l.in oibus.& l.eius qui.† Sed an reo dēt ex
ceptio ex pacto ? dic ſm quosdam, ꝙ aut est
priuata accusatio,aut publ.primo casu sic,à
ꝯtrario sensu d.l.transigere,nam ꝓptia erat
remittentis,vt l.fin.de priua.delic. & l. 1. de
publ.iud.ideo potuit eam remittere,vt l. iu-
risgentiũ.§.si paciscar.de pact.Secundo casu
dic,ꝙ aut irrogat̃ pœna sanguinis,& dat̃ ex-
ceptio ꝯtra alium, & tunc ipse idem admitti
tur,vt dicta lege trãsigere.& d. §.si paciscar.
& l.3.§.si is,de sepul.viol.Secundum hoc vr̃
11 † qđ sit melior ꝯdõ plus delinquentis, quod
esse non debet,vt l.3.§.1.de dona. inter vir.
& vxo.& l.diuus,de off.præs.& l. Pedius,de
incen.rui.& naufr.& l.presbyteri.C.de epis.
& cler. & ideo dic,quod in crimine publico
exceptio ex pacto non paretur indistincte,
vt d.§.si paciscar,& l.si vnus,§.item,& d.§.si
is,& l.ius.publicũ,de pac.Nec obst.l.transi-
gere.qa hoc solũ notare voluit,vt pactus in
causa sanguinis, nõ intelligat̃ ꝯfiteri in alijs
publicis criminibus pactus ꝓ pecunia intel
ligitur ꝯfiteri,vt l. in oibus , de ꝑuarica.& l.
1.de bon.eo.q mor.sibi.Rõ diuersitatis est,
qa qui in hoc dubio culpat̃,per solam datio
nẽ pecuniæ,reũ vt victum non habebit, cui
erat pœna sanguinis irroganda,cũ ibi causa
sit diligẽtius examinãda,vt l.addictos .C de
appel.secus vbi talis pęna nõ imminet,nam
p̃sumit̃ qđ ob malam ꝯscientiam dederit, vt
12 l.nõ dãnatos.C.de infamib. † In p̃sumendo
ergo crimine,plus ꝓsequit̃ q pœnã sangui-
nis timet,q̃ q nõ timet.Sed declarato crimi
ne per ꝓbões , plus non subuenitur vni q̃
alteri, imò vterq; punitur ſm qualitatem de
licti. Sed quid si reus,qui dando pecuniã ha
beat̃ pro victo. velit ostendere suã innocen-
tiam,an ei subueniat̃, vt non habeat̃ pro vi-
cto ? Rñdeo sic si ostendat, imò repetit datã
si euidenter accusatoris calumnia ostendat̃,
vt l.seruus,§.1.de adult.& l.si ab eo.ff.de cal.
& in l.in summa. de ꝯditio. indeb. Sed an q
ab accusatione destitit, poterit pecuniã pete
re sibi ꝯuentã ob hoc? Rñdeo,refert, qa aut
fuit

fuit nuda ꝗuẽtio, aut fuit in stipulationẽ deducta, primo casu non agit l. siue apud. C. de trāsact. & l. quis, ad Turp. Secūdo casu si fuit accusantis euidens calūnia, & non agit l. in summa. de ꝯd. indeb. Si vero nō fuit, tunc distinguit, aut irrogat pœna sanguinis ex crimine, & tūc agit, aut nō irrogat, & tūc nō vt l. si q dē, C. de ꝯtrahen. stipulat. in prin. qa ex parte agētis, turpis est pactio. Itē qa adhuc pōt accusare, & sic ex parte sua nullo modo
13 pactū impleuit. † Itē qa in pari causa melior est ꝯditio rei, vt l. apud Celsum. §. Marcellus. de do. except. Sed q d si à ꝓpinqs, & hæredibus occisi fiat pax, an habebit ex hoc defensionē ne accuset ve puniat? Dñt quidā qd sic, ꝑ l. transigere, & l. 3. ff. ad Sylla. & l. 2. C. de abol. ecōtra qd nō cū sit accusatio publica, vt l. 1. de pub. iud. & iure publico ꝑ priuatum, nec in se, nec in alijs ꝑiudicari pōt, vt dictū est ꝑ d. §. si pacisca. & l. si vnus, §. pactus & l. ius publicū, & l. 3. §. si is de sep. viol. & l. cætu. §. q vacantē, ff. de ui publ. & l. maritus. §. qd si negauerit, & ibi ꝑ Dyn. de adult. Nec obstat. l. 3. C. de abol. qa ibi non dicit parari securitatē reo, sed dicit Iudicē petēti absolutionē dñe indulgere, ēt si ꝑ pecuniā desistere
14 velit, qa suā sequebat iniuriā. † Itē in qōne adulterij, q proponit ad separationem thori pōt fieri reconciliatio, vt in §. adulterium. in aut. vt nulli iud. Itē in querela inofficiosi testamēti, vt l. cū mota. C. de trāsact. & l si instituta, de inoff. testa. Item pōt dici in querela ingrati, in spirituali pactio admittit, & transactio reprobat nisi in matrimonio vt c. sup
15 eod. & c. fi. de transac. † Qñ aūt ꝑ ꝑ delicta bona publicantur ipso iure, & qñ per sñiam distingue sic, quod aut qs deliquit circa res quæ prohibitæ sunt per legem, & tūc aut delinqt circa, illa circa q est prohibitum delinquit, ne fisco ꝑiudicet, & ne res venditæ trāsferant, vel non capaci qs restituat hæreditatē, vel tacitā fidem accōmodet de restituendo, & tunc ꝑ ꝑ suum delictum res circa quas deliquit publicant ipso iure, vt l. commissa. de publ. & l. 1. §. an bona. de iure fi. & l. Imperator. eo. tit. aut deliquit circa res, circa quas est prohibitum delinquit, ne ꝑiudicet priuato, & ne qs inuadat rē alienā, vel suam quā alius possidet, & tūc nō ipso iure, sed ꝑ sñiam, vt l. si quis in tantam. C. vnde ui. & l. 1. C. ne lice. pot. & l. si de litig. Aut deliqt faciēdo cōmerciū rei ꝯtra legem in præiudicium reip. vt ꝑstando arma hostibus, & tunc non ipso iure, sed per sñiam bonis suis priuat, vt l. fi. C. q res expor. non de. Aut deliqt circa ꝓhibitū priuilegiū in sui, & in reip. fauorē, vt est in milite rē aliquam ꝯducente, tunc accipiens ipso iure suis priuilegijs priuat, & q eā locauit, suis priuat reditibus ipso iure, vt l. fi. §. facturos, C. loca. Aut delinquit mixtim circa res in ꝑiudiciū priuati, & reip. & tūc vbi delictū cōmissum est, ipso iure dño non auferi, sed per sñiam, vt l. qui cū que. §. si fecerit. C. de hær. Aut deliqt circa res, accipiēdo eas ante tꝑs à lege ꝑmissum, vt adeundo hæreditatē ante factā vindictam de morte occisi, & tunc nō ipso iure, sed per sñiam bona auferunt, vt l. necare. §. 1. ff. ad Sylla. & l. si ea. ff. de his qb. vt indig. Secundo casu principali, qñ quis deliqt nō circa res, sed circa ꝑsonas, & tūc dic, Aut deliqt circa se ipsum tñ, se occidendo, & bona sua per sñiam publicant, non ipso iure, vt l. in fraudē, §. eius bona. & §. fi. ff. de iure fis. Aut deliquit in secū alijs, vt in Deū vel Principē, vt essendo hæreticus, vel apostata, vel cōmittat crim. læsæ maiest. tunc necessaria est sñia super crimine, qua lata, bona ipso iure publicant l. q sqs, C. ad l. Iul. maiest. & l. ex iudicio rū de accus. & l. post ꝯtractū, de donatio. l. 1. C. de aposta. & licet statim nō ꝑdat bonorū dñium, sed per sñiam, perdit tñ administrationem eorum, vt l. pen. C. ad l. Iul. maiest. & l. donationes, & l. si eū, ff. q, & à quib. & d. l. ex iudicior. Aut deliquit in se, in Deū, & in legē, vt accipiēdo filiā, vel sororē, vel neptē, vel aliā prohibitā in vxorē, tūc ipso iure omnia publicant bona, vt in auth. de incest. nupt. in prin. & in auth. de rapt. muli. §. sancimus. Aut deliquit in hoiem tñ, & legē, vt liberu hoiem pignori accipiendo, & tunc debito priuat, vt in auth. vt nulli iud. §. quia vero. Aut in iudicij ꝯceptione aduersarii fallit & tūc si circa dīfinitionē iudicij in cōtumaciā ꝑseuerādo ipso iure à sua cadit actione, vt in auth. qui semel. C. qūo, & qñ iudex aut circa præparatoria, vt quia non vult præstare factūm, tunc non ipso iure, sed per sñiam, vt in auth. vt lice. ma. §. illo. vel pōt dic, qd si à lege super his proferantur verba præteriti vel pręsentis tꝑis, tunc per sñiam, vt in contrarijs, vt l. si quis in tantam. C. vnde ui. fallit in auth. de non alien. §. super hoc autem, & per hoc est arg. q per verba futuri tēporis

poris frustra legata relinquuntur, vt l. Titia cũ. in princ. de leg. 1. Sed p verba pñtis tpis, sic, et l. q volebat. de hæred. inst. & l. testo militis de manum, testa. & l. ex hac de ver. sign. & est rõ, quia verbum futuri temporis obtinet vim. conditionis, vt l. qui promisit. de cõditio. & demõstratio. & notatur in l. pen. C. de instit. & substitutio. Laus Deo.

TRACTATVS

De quæstionibus, & tormentis clarissimi ingenij ac legum apicis do. B.ldi de Periglis Perusini.

SVMMARIVM.

1 *Iudex humanitate nõ modica pollere debet: non enim debet statim ad quæstiones, & torturas procedere.*
Quæstio non de qualibet levi causa, aut crimine est habenda.
Indicia qualibet non sufficiunt ad torturam.
2 *Tortus non est ad torturam repetendus, nisi duobus concurrentibus.*
Iudex eo vti debet temperamento, vt tortus, aut innocentia, aut supplicio seruetur saluus.
Quæstio quid proprie dicatur.
3 *Quæstioni possunt subijci liberi, & serui, & statu liberi, & liberti.*
4 *Minor tredecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula, vel corrigia cedi.*
5 *Decuriones aliquo casu torqueri possunt.*
6 *Quæstio repeti non potest, nisi nouis superuenientibus indicijs.*
7 *Iudex æquus in quæstione repetenda quæ attendere debeat.*
Tormenta quo ordine sunt proponenda.
Fæmina masculo præfertur in tortura.
8 *Tortura ex quibus causis possit adhiberi.*
9 *Indicia q̃. et qualia torturam pcedere debeant.*
10 *Cõuersatio mala & operationis mala est indicatiua.*
11 *Indicia sumi possunt ex trepidatione, vel constantia.*
12 *Fuga indicium facit de maleficio perpetrato.*

Circa diffinitionem quæstionis. Cap. I.

DE. qõnibus tractaturus videndũ est primo qd sit qõ. Secundo q̃ psonæ põt torqueri, & q̃uo. Tertio, qualẽ
inquisitio seu qõ debet fieri, siue cũ quo moderamine sunt hñda tormenta, & quo ordine sunt hoies torquendi, & ex qbus causis, & qd oportet pcedere qõnem. Item quis sit qõnis effectus. demũ formabo aliquas qõnes vtiles, & frequentes sup pdictis. Et vt iudicibus immoderate sæuientibus aliqua freni temperies imponat pmittam quinque in
1 gñali. † Primum est, q iudices q intendunt
de aliquo qõnem hre, ante oia habeant humanitatis rõnem siue ɔsiderationem, vt non facile ad tormentum prosiliant. nec repente accedant, quantumcunq; accedãt aut adsint verisimilia argumenta, si alia leuiori via põt obiecti criminis veritas hri seu reperiri. ff. eo. l. diuus. 1. & 2. rñ. & l. edictum. & C. eo. l. quoties. Secundum vero, q non de qualibet leui causa, nec de quolibet leui crimine, nec indifferẽter de quibuslibet psonis hñda est qõ, vt d. l. edictum. Tertium vero, q quælibet indicia non sunt sufficiẽtia ad tormẽta hñda: tunc. n. torquendus est reus cũ suspectus est, & indicia pcesserunt talia q sola confes-
2 sio deesse videat, vt ff. eo. l. 1. 2. rñ. † Quartũ
vero, q in qõne non est quis repetendus, nisi duo ɔcurrant ɔtra eum. s. quod noua superueniant indicia, & q tortus in fortitudine corporis durauerit, vt ff. eod. l. vnius. §. 1. Quintum vero, q iudices hoc temperamentum tenere debeant, vt tormenta non sumãt de aliquo in immensum, nec, quãtum postulauerit actor, sed quantum moderatæ rõnis temperamenta desiderant, adeo q tortus saluus innocentiæ vel supplicio conseruet, vt l. de minore. § tormenta. & l. qõnis modum. ff. eod. Alias tenet de iniuria. ff. eod. l. item apud. §. qõnis. Et qõ diffinit sic. Qõ est inqsitio qdam q̃ fit ad eruendam veritatem p tormenta, & corporis dolorẽ. Nuda ego interpretatio, & interrogatio. vel leuis intentio non pertinet ad hoc edictum, vt ff. de iniu. l.
3 item apud. §. adijcit. ver. qõnem. † Quæ psonæ torqueri põt: & certe torqueri põt tam liberi quam serui, & liberti, & statuliberi, vt l. edictum. & l. ex libero. ff. eo. & l. pgnantis. ff. de pœ. Licet quidam dicant liberos hoies indubitanter tam in seipsos quam in alios posse torqueri: vt l. ex libero. in prin. ff. eod. & l. vnius. §. testis. l. sicut, & l. si qs decurio C. de fals. & l. pditores. ff. de re mil. in auct. vt iud. sine quoquo suff. §. oẽs. coll. 2. quo ad criminã, & quo ad psonas cuiuscunq; ɔdõnis, excepus

ceptis in dignitate positis torqueri permittit. C. quib. ex can. inf. irro. l. nullam. vbi de hoc. C. de asses. l. nullus. in fi. Oia supradicta loquunt de qōnibus hñdis de liberis hominibus, excipiunt aliquæ psonæ quas ius torqueri non sinit, qdam pp ætatem, vt mino-
4 res 13. annis. † Nam torqueri non pñt, veruntñ ferula cedi vel terreri corrigia, vel virgis leniter pñt ad eruendam veritatem, vt l. 2. §. impubes. & l. excipiant. ff. ad Sylla. & l. de minore, primo rñ. & l. ex libero. §. de minore. ff. eo. Item decrepitis subuenit. vt non torqueant. Sed q dr ista ętas cui debet subueniri? Rñdeo, vt ff. ad Sylla. l. 2. §. ignoscit. Itē positi in dignitate non torquentur vt eminentissimi iudices, & milites, & decuriones, & filij, & nepotes. s. pdictoꝝ ne aliqua macula in eos aspergatur, vt C. eo. l. milites. & l. diuo Marco. & l. decurionem. ff. de decur. l. fin. sed in qbusdam criminibus dignitas non p̄bet excusationem, nec minoritas quin torqueant, vt in crim. læsæ maiest. pditoribus, & qbusdam alijs, vt ff. eo. l. de minore. 1. rñ. & ff. eo. l. ex libero. §. 1. & de re mil. l. deserto
5 res. §. is qui. & l. pditores. † Item decuriones in aliquo casu torquentur cum qrit de fide instroꝝ q ante decurionatum feceram vt l. si qs decurio. C. ad l. Cor. de falsis. Item mulieres dum sunt pgnantes torqueri non pñt vt l. pgnantis. ff. de pœn. hic non esse in immensum hñda ne quanta postulauerit accusator sed moderatæ rōnis, &c. vt l. de minore. §. tormenta. ff. eod. Et circa hoc non pōt certa doctrina dari nec tradi. Sed iudex ꝯsiderabit cuius fortitudinis sit torquendus, vel cuius debilitatis, vel cuius valetudinis, cuius ætatis, & fm ætatem, varietatem psonarum, veritatem criminis, seu alterius negocij qualitatem, qñq; superioribus, qñq; minoribus vtaī tormentis. Et qđ hæc sint ꝯsideranda arguiī p iura. ff. de re mil. l. 3. §. fin. l. si qs ad Sylla. in prin. & §. ꝯueniatur. & l. 1. §. impubes. Dic ergo torqueri vt innocentię vel supplicio ꝯseruet incolumen. Sed qd si sit semel habita qō de aliquo q nil forte dixit, vult iudex repetere qōnem de aliquo nouo accidēti, nunquid pōt. vr, ꝙ sic, p l. repeti. ff. eod. & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere
6 debemus, vt l. de precio. ff. de pub. † Tñ dic ꝙ nō, nisi nouis indicijs interim habitis, vt qa tortus dicebat nullum ista nocte fuisse vbi maleficium fuerat commissum, postea inuentum est p testes qđ alius vel similis adyt. Et hæc est cōis opinio, non tñ allegant aliqd, tu allegabis. ff. de verb. sig. l. boues. §. hoc sermone. ff. p so. l. si soci°, p filia. §. ne si prior. Assessores tñ honoris, & auidi, & cupidi hoc non seruant, imò quotidie qōnes repetunt absq; nouis indicijs, quousq; de obiectis annuant veritatem: quoꝝ opinio pōt argumentari seu defendi p auth. vt iud. sine quoquo suff. §. oportet. col. 2. vbi iudices torquēt fu-
7 rem, & non prius ꝯquiescant † Consideret aūt bonus iudex in qōne repetēda, qūo tortus in aīo, & fortitudine corporis pseuerauerit. ff. eod. l. vnius. §. reus. Sed quo ordine sint hñda tormenta? Rñ sagax iudex ęstimabit, & ꝯsiderabit à quo facilius possit veritas erui, vt ab isto qōnem incipiat, & à timidiori, magis suspecto, à minori, & ēt à debiliori non aūt à fortiori. ff. eod. l. 1. §. 1. & l. vnius. 1. rñ. Item si torquendi sunt pr̄, & filius, à filio incipiat, & in aspectu patris, qa p hoc citius dicet pr̄, cum ipse magis torqueaī l. isti qdam. ff. qđ met. cau. & inst. de noxa. acc. §. sed veteres. Item fœmina prius torqueaī q masculus, qa homo tanq maioris ꝯsciētiæ, & ꝯstantiæ tardius ꝯfiteret, & mulier cuius, qa momentaneum, & instabile cor. hēt. C. de inoff. testa. l. filij. extra de verbi. sign. c. forus.
8 l. differre. ff. de iure fisci. † Ex qbus causis torqueanī hoīes ex ciuili, & criminali: & tunc cū alr̄ veritas nō pōt inueniri. ff. eo. l. diuus. & l. ex libero. & l. quoties. C. eod. in summa eo. tit. non tñ ex oī causa torquendus, nec qlibet indifferenter. ff. eo. l. edictum. Sed qritur q oportet, p̄cedere qōnem. Dic, indicia sufficientia, & verisimilia, qa à tormētis nō est inchoandum. ff. eo. l. 1. 1. rñ. Nam si præsumptionibus non est qs torquendus. ff. eo. l. diuus. & l. maritus. & l. fi. C. de fal. l. sicut in fi. Et certe rectorib. est valde ꝯsiderandū, & pōderose aduertendū, nunqd p̄cedētia sunt verisiſia, & sufficiētia ad hñdam torturā, cum alias restō vel appellatio subsequens pdesse non possit. Nā plurimi dū torqueni deficere solent. ff. de pœn. l. aut. §. 1. & ideo torturam oportet p̄cedere indicia, vt pbaī in iurib. ꝯalleg. & C. eo. l. mil. & l. cū cognitionalr̄. &
9 cū si † Sed q, & qualia indicia. Rñdeo nō bene pōt dici, sed committiī arbitrio iudicis. ff. de test. l. 3. in princ. ibi tu magis scire, &c. Sic dr̄ de mora, & accessionibus. ff. de diuer. & temp. pscr. l. accessionibus. ff. de vsur. l. mora. & istud

& istud est gñale, quod non determinatur à iure, ideo relinquit arbitrio iudicis, vt in pœnis à iure non determinatis, vt in l. hodie. ff. de pœ. & l. sancimus. C. de pœn. ff. de effrac. l. 2. §. 1. & sic de tpe qđ indeterminate ꝓfertur. ff. de lib. in l. 1. in princ. Possumus tñ in gñe talem doctrinam ponere, ꝙ discretus iudex solenniter instare debet ad indagandam indicia ꝯtra delictum ex aliquo crimine. Nã indicia sunt alias ꝓbõnibus ꝓxima. Et dñr indicia quasi demonstratiua mentis, & veritatis, & ꝓbõnum adminicula. C. de ꝓb. l. in strumenta. & l. fin. sunt aũt indicia pars probationis claræ C. qui testa. face. pos. l. hac cõ sultissima. §. demum, ibi indicia, &c. Et dñr indicia ab indicando, vnde indicia. i. debita adminicula ad indagandam veritatem. C. ad l. Iul. de adul. l. si qs adulterij. ff. de pscr. ver. l.
10 solent. † Quærat iudex instanter cum qbus, p q̃ loca ꝯuersabaĩ delatus, quem torquere intendit, qm̃ mala ꝯuersatio est malæ operationis indicium. ff. de admin. tut. l. si plures. §. assidue. Nam ex mala ꝯuersatione bonus efficiĩ vitiosus. ff. de ædil. edi. l. ædiles. §. Pedius ibi. alleator. forte, &c. Nã cum Psalmista ait. Cũ sancto sanctus eris, & cum peruerso ꝑuerteris, &c. Dcñ Philosophi, qualiscũque talium ꝯsolatio delectaĩ Itẽ ꝯsideret loca qbus ꝯuersabaĩ: qa ex locoꝝ varietate varia colligiĩ ꝯiectura, vt C. si emanc. ita. fu. al. l. fi. ff. de pœn. l. aut. §. oẽm. Item iuste qriĩ si erat inimicus offensi, vel si aliqua offensio interuenerat inter eos, qa tũc erit pſumptio culpæ, qa inimicum de inimico malũ cogitare, & facere facilius ius ꝑmittit pſumi, vt ff. de his q. vt ind. l. si inimicitiæ. ff. de adim. leg. l. 4. §. fin. ff. eod. l. 1. §. pterea inimicoꝝ. Item inuestigare debebit cuius æstimationis & famæ, qualis. n. fama, ꝙ opinio cuiuscũq; in ciuitate, talis pſumiĩ. ff. eo. l. de minore. §. torméta. ibi vel cuius æstimationis. ff. de rei vendi. l. si ambo. 1. rñ. in auth. de testi. l. sanci
11 mus. alias. §. 1. coll. 6. † Itẽ poterit iudex sumere indicia ex ꝯstantia vel trepidatione vocis, vel mẽbroꝝ, vel pallore, vt d. §. torm. locutio. n. & ꝯstantia, & trepiditas est æstimatio cuiuscunq;: ideo æstimanda, & indaganda est: qm̃ multa afferunt ad inuestigandã veritatẽ, & in lucẽ emergũt, vt d. §. torm. Itẽ inquirat cuius vitæ primo fuerit, & an talia vel ꝯsimilia de qbus inculpaĩ ad pſens facere cõsueuerit. Nã de vnoquoq; bonũ vel malum pſumimus, ꝯsideratis primo agitatis ab illo. ff. de re mili. l. desertorem. §. fi. ibi, q ad hostẽ ꝯfugit, & l. non oĩs. §. à Barbaris. eo. ti. ff. de susp. tuto. l. tutor quoq;. §. qñq; põt, ex gestis. n. præteritæ vitæ, metimur gesta pſentis, vt C. de ꝑpo. agen. in rebus. l. 2. §. fin. lib. 12. Itẽ an fuerit eũ minatus, qm̃ erit indiciũ ꝙ operibus impleuerit, qđ verbis terrẽdo ꝓdit, cũ ex dictis hoĩum facta pensemus. C. si qs Imp. maled. l. 1. ff. de sup. leg. l. Labeo. Itẽ ꝯsiderandum an talis sit q ꝯsueuerit, & posse habuerit, talia implendi, qđ est notandũ, ad l. Iul. maiest. l. famosi. ibi, an poterit facere, &
12 an ante qd fecerit. † Item si iam fuit indiciũ ꝯtra eum, vel se absentauit post pfectum maleficium, ar. in auth. de exhib. §. si vero. & de ꝯfes. §. ꝯsiliarios. cũ si. Itẽ testes recipiat sup maleficio. loco vbi fuit commissum, de voce publica, & fama, q̃ ipsa oĩa coadiuuãt effectũ ad torméta. ff. de sol. l. 1. §. flumẽ, ex multis alijs casib. indicia sumat ad formãdũ ꝯsciẽtiã ꝓ inueniẽda veritate delicti, & criminis.

1 ☞ *Confeßio rei non statim sibi præiudicat, sed expectari debet eius in eadem perseuerantia.*
2 *Crimen sponte confessus statim est incarcerãdus.*
3 *Torto in tortura contra alium deponenti quando credatur.*
4 *Tortus in quibus casibus sit de alijs ĩterrogãdus.*
5 *Accusatus super vno furto, & tortus si confessus fuerit an poßit torqueri super alijs.*
6 *Torquendus petens dilationem ad reprobanda indicia an sit audiendus.*
7 *Defensio sua nemini est deneganda.*
Testis quando dictum suum retractare poßit.
8 *Confeßio facta in tormentis an aliquid operetur, si in ea non perseueretur.*
9 *Tortus absque indicijs sibi non præiudicat confitens in tormentis.*

Loquens de effectu quæstionis. Cap. II.

Denuo restat videre quis sit q̃nis effect'. Et certe si absq; formidine tormentoꝝ vltro qs crimen ꝯfiteai, dixerunt qdam ꝑceptores moderni eum non
2 esse damnandum. † Sed debet iudex stare ꝑ diem vel ꝑ aliud tps, ſm qualitatem criminis, & pſonæ ꝯdõnem, & interim facere reũ coram se pſentare, vt tũc interrogeĩ an velit pseuerare in ꝯfessionem quam fecit, aut ꝯtra dicere vel reuocare. Et hoc ideo dñr ipsi, qa confe

confessio rei statim non præiudicat, nec statum facit plenam pbõnem. vt C. de cust. reo. l. 2. Item intelligant leges q̃ non distinguunt formidine tormentoꝝ an sponte habita confessio ad hoc. ff. eo. l. 1. §. diuus. ibi ꝯfessiones reoꝝ p exploratis facinoribus hñi nõ oportere. & §. si qs vltro. & sic dicebant ipsi interesse inter ꝯfessionem habitam in ciuilibus, & habitam in criminalibus, in hoc. s. in ciuilibus non est opus pseuerantia, sed statim tenet, in criminalibus vero si vltro sine formidine tormentoꝝ habita fuerit ꝯfessio, opus est pseuerantia p pdicta iura. Nec mirũ dicebant ipsi si intelligaĩ ponderate. i. solenniter pcedaĩ tam in criminalibus quam in ciuilibus. Nam vbi est maius periculũ ibi est cautius agendum. C. de fal. l. vbi est melius. C. de pœn. l. q sñiam. extra de elec. c. vbi periculum. lib. 6. Nec mirum si tam varia quam criminalia indicia nihil cõe hñt vel simile cum ciuilibus l. 1. in prin. de pub. iud. Tu dic ꝯtra,
2 & hæc est cõis opinio † qa si qs in se ꝯfiteĩ crimen sponte, statim est incarcerandus, & illico absq; alia ꝯfessione, vel pseuerantia dãnandus. ff. de cust. reo. l. fi. 1. rñ. & C. de pœ. l. 1 ꝯreis, Ita intelligunt. l. ꝯfessus. ff. de cust. reo. Non ob. d. § si qs vltro. & §. diuus, qa intelliguni in ꝯfessionibus habitis in tormentis, & sic intelliguni. l. 2. C. de cust. reo. fm veriorem lecturam. vt patet in fin. l. ibi, & sic &c. Sed si in tormentis vel formidine tormentorum, tunc nõ debet statim hñi p explorato, vt dic. §. diuus, & C. app. rescin. non posse. l. 2. & est rõ. vt ff. eo. l. 1. §. qõni. &c. Et tũc hẽt locũ. l. 2. C. de cust. reo. vt iudex faciat ad se criminosum redire, & q̃rat vtrum velit criminosus in sua qõne pseuerare, an retrahere, vel ꝯtrarium dicere, & si pseuerauerit tenet ꝯfessio, alias non, vt d. §. si qs vltro. & l.
3 2. C. q appella. non recip. † Sed qd si aliquis subijcit qõni, & ꝯfiteĩ ꝯtra alium, nunqd stet dicto suo? Rñdeo distinguendo, aut torqueĩ simplr in alios, vt in socios non in se. & tũc stat dicto suo cum alijs indicijs, vt iudex ex dictis torti, & alijs indicijs ad ꝯdemnatione pcedat. C. de asse. l. nullus. in fin. ff. eod. l. edictum. & l. 1. §. q. qõnem, ibi alterũ .n. magis suggererentis quam requirerẽtis, &c. ad idẽ Tullius in Topicis. Nam in tormentis vbilibet fatigati q̃ dñt, veritas ipsa vr̃ dicere: saluo si dixisset de inimico, qa nõ est facile credendum. Sed nec. s. oĩno fides retrahẽda. sed causa cognita fides erit adhibenda, alias nõ. ff. eo. l. 1. §. pterea, & arg ff. de testi. l. 3. in pri. aut loquẽs in se nihil de se ꝯfiteaĩ: tunc hñt locum proprie supradicta. Si vero ꝯfiteĩ de se, & alijs, & tunc fm Acc. cuius opin. valuit, est in veritate rñ, & instantia regulæ regulariter de pprio scelere ꝯfessus super ꝯscientia non scrutteĩ aliena, qa tortus de se non ꝯfessus debet interrogari de alijs. maxime consocios, vt ff. eo. l. q de se C. eo. l. sicut, in prin. C. de ac. l. fi. Tunc si de facto suo interrogatus dicat, siue interrogatione accusato alios, non stat dicto eius. Fallit in casibus in qbus de se ꝯfessus interrogaĩ de alijs, si tñ ꝯtra illos vel alios pcedãt indicia. Primus casus in cõibus latronibus, & maxime q de se ꝯfessi
4 torquendi sunt, & interrogãdi † de socijs, de mandatoribus, ꝙ receptatoribus. ff. de cust. reo. l. diuus C. de fer. l. pe. Secũdus. C. de fal. mone. l. 1. Tertius ad exhi. l. fin. Quartus de seruo de nece dñi in se ꝯfesso: vt torqueaĩ, & interrogeĩ quo mandante, &c. ff. ad Sylla. l. prius. & l. & si pcussor. Quintus ad l. Aquil. l. inde Neratius. §. & si seruus. Et bene dr̃ si aliqua pcedant indicia. qa alias nõ debet de alijs interrogari. C. eo. lib. Itẽ eius rñsio nõ erit plena pbõ ꝯtra alios quos inculpauerit. Sed nunqd pp istam talem pscriptionẽ poterũt isti inculpari, & ad tormentũ poni? Rñdeo, ꝙ sic in dictis casibus. ar. præal. nullus. & ar. ff. eo. l. edictum. & ar. ff. eo. l. 1. §. cũ qs latrones. ar. qd' idẽ in alijs. ff. eo. l. 1. §. diuus Adrianus Calfurnio. In alijs vero nõ. l. fin. C. de actu. ff. eo. l. is qui. Sed qd si psona inculpata à torto sit homo malæ famæ, & cõditionis, nunqd in alijs casibus q̃ in istis explicatis, poterit subijci qõni? Dic de iure, ꝙ si non pcesserint indicia sufficiẽtia nec inculpatio eius facta erit, vt C. de ac. l. fin. ff. eo. l. is qui. ergo qd' inde sequiĩ perinde. i. tanq̃ phibente scm non valet, vt l. non dubiũ. Tñ de ꝯsuetudine vr̃ torqueri: p qua. ff. eod. l. 1.
5 §. diuus. † Sed qd si accusaĩ qs de furto indicijs pcedentibus, an istud furtum torqueĩ, & ꝯfiteĩ illud furtum, nunqd pcedit in tortura, siue repetiĩ vt ĩdicet, & ꝯfiteaĩ de alijs furtis à se factis, & commissis ad quæ nulla habentur indicia? Dic ꝙ non de iuris subtilitate. arg. eorum quæ dicuntur in proxima qõne. Pro ista parte est etiam, quia quantum ad ista furta, de quibus in genere vel specie nõ quæritur, nulla procedunt indicia, & sine

indicijs nemo torquēdus est.C.de fals.sicut.
ff.eo.l.1.in princ.& l.maritus . Sed de gñali
ↄsuetudine Italiæ seruamus ↄtrariū, & spe-
cialiter in furtis,q̄a frequētār magis,quæ cō
suetudo pōt adiuuari p̄ l.non oēs .§. a Bar-
baris.ff.de re mil.l.congruit .ff.de off. præs.
Sed q̄d si aliq̄s nondū est in tormentis,& di
cet tormētetis me quantū velitis,q̄a nō sum
culpabilis,nec aliquid dicā,sic omnia diffite
tur,nunq̄d debet statim à tormētis,relaxari
& dimitti vt recedat? Certe non imò proce
dat ad torturam cum tēperie vel asperie ſm
criminis qualitatē,& si ↄfiteat,bene qui.ē ,
si non iudex debet ipsum in carceribus deti
nere,& si noua aderunt indicia,q̄ōnem repe
tet,& alterius thematis à prima. Si aūt non
aderunt indicia noua, tunc statuet actori di
lationem competentē ad ꝓbandū,& si pote
rit ↄuinci,ↄdemnabitur,alias non.ff.eo.l.2.
6 §.p̄terea,& l.vnus.†Sed q̄d si p̄cedunt crimi
nis indicia,per q̄ iudex informatus procede
re pōt ad torturam?Dicit reus dñe iudex de
tis mihi defensionē, alias dilationem anteq̄
ponatis me ad torturā, quia paratus sum in
ↄtinēti redarguere ↄtra indicia recepta ↄtra
me?nunq̄d est audiendus, & sibi sit defensio
danda anteq̄ torqueatur ? Vr̄ , q̄ non per l.
4.C.vbi sena.vel cla.l.ibi,nec quas ante pro
bationes iniurias,& cetera, cum in illis p̄so
nis dignitate ↄstitutis sit speciale,ergo in ce
teris p̄sonis ↄtrarium erit ius cōe.ff.ad mu-
nic.lib.1.in fi.Præterea primo probat actor
fundata intētione sua, reus poterit exceptio
nes suas ꝓponere,C.de excep.l.si q̄dā,& de
ꝓb.l.exceptionē,ergo debet fundare,& pro
bat intentio cōiter per testes, & per cōfessio
nem rei anteq̄ audiat in sua defensione seu
exceptione reus. Tu dic contra, q̄ primo sit
danda defensio anteq̄ torqueat,maxime q̄ñ
q̄d tale allegat p̄ ipsum accusatū,quo ꝓba-
to nō d̄r̄et iudex ad tormēta ꝓcedere,illa ra
tione , q̄a ab interlocutione facta iudice q̄
aliq̄s torqueat,appellat.ff.de appe.l.2. & est
ↄsiderāda causa quare à tale interlocutoria
p̄missum est appellare. Nā si defensio p̄mit-
teret post torturā,nō posset postea recupera
re detrimentū mēbroꝝ,vt d.l.aut notat mo
do eadē rō vendicat sibi locum in ꝓposito
seu cū appellat vel defensio dat si primo , a-
lias si nō appellat. Nam solent q̄dā deficere
in q̄ōne.ff.de pœn.l.aut. §. 1. † Præterea ēt
7 alias ↄfesso sua defensio dat.C.de cust.reo.l.
2.multo magis huic nō denegabit.Præterea
q̄ iā ↄdemnato ex ↄfessione sua in tormētis
ēt p̄seuerata,princeps subijcit ēt post sñiam
retractando si constiterit de innocentia con
dēnati.ff.eo.l.1.§. si quis vltro . Si ergo iam
condemnato, & confesso conceditur defensio
nis facultas,multofortius ante torturam de
negari non debet.Cui.n.quod plus est cōce
dit, non debet denegari quod est minus , vt
in regula iuris.Quid plura?lex dicit cuicun-
que petēti defensionē,dāda est.ff.eo.l.vnius.
§. cognitorum ibi, quoque ipso postulante
reo,&c.Sed q̄d si testis fuit tortus,& in tor-
tura ↄfessus,nunc ante sñiam dicit se errasse,
nunq̄d poterit reuocare errorē suum ? Rñ-
deo,aut est error facti,aut iuris. Primo casu
pōt vsque ad sñiam. Et est rō,quia non vr̄ fa
teri,q̄a errat.ff.de ↄfes.l.2.in princ. Itē talis
error non solet vsque ad sñiam obesse .ff.de
iur.& facti ign.l.2.Nam condēnatus ex con
fessione in tormentis,si nec p̄seuerauerit in
ea,innocentiā suam docere voluerit,& si o-
stēderit absoluatur.ff.eo.l.1. §.si quis vltro.
multofortius errorē suū ante sñiam proba-
re volens debet audiri.Itē iste nō p̄seuerauit
in confessione sua , ex quo non expectauit
sñiam.Item confessus formidine tormētorū
auditur appellans.C.quo.appel.nō reci.l.2.
si certauerit in iure,tunc non poterit venire
8 cōtra confessionē suā,vt d.l.error.†Sed q̄d si
aliquis est ↄfessus in tormētis,nec p̄seuera-
uerit in ea.nunq̄d talis ↄfessio aliq̄d opera-
bit? vr̄ quod sic.s.semiplena ꝓbōnem,vt no.
C.de cust.reo.l.1.& ff.eo.l.1. §.diuus,& in-
telligit in ↄfessione torti,in qua nō fuit per
seueratū. Vel dic,& forte verius,q̄ ibi p̄seue
ratū sit,talis ↄfessio non plenā nec semiple-
nam ꝓbōnem inducit,q̄m nullo modo con
fitet, & formidine tormentoꝝ confitenti si-
ne p̄seueratione equiparentur. C.q̄ñ appel.
non sit.l.2. Sed quid si aliquis est tortus nul
lus legitimis indicijs p̄cedentibus, nunquid
9 valet eius ↄfessio? † Dic q̄ non quantumcun
que in ea perseuerauerit,vt est expressum.ff.
eo.l.diuus.§.ex quibus,& l.pen.ſm vnam le
cturā,& arg.C.si ex fal.instr.l.3.& 4. probo
q̄a à tormētis nō est incipiendū.ff.eo.l.1.2.
& 3.l.maritus,& l.miles.C.eo.ergo ipsis de
ficientibus,quidquid sequitur ipso iure non
valet,vt l.non dubium .C.de legi. & de fide
instrum.l.1.lib.10.de appella.l.nominatio-
nis,& ff.de reg.iur.l.diuus,cum simi.&c.

Confe

1 *Confeßio quæ, & quando in tormentis facta dicatur.*
2 *Statuto dictante quod quis nequeat quæstioni subijci, an potestas talem detinens in carcere, vel aliter affligens, incidat in pœna statuti.*
3 *Reus tortus ad quem locum ducendo sit ad perseuerandum confeßione facta in tortura.*
4 *Liber homo an, & quando torturæ subijci poßit.*
5 *Persona accusata an debeat supponi tormentis.*
6 *Iudex, seu potestas in tormentis modum debitũ excedens puniri debet.*
7 *Iudex debite officium suum exercuiße præsumitur, nisi contrarium probetur.*
8 *Iudex in puniendo modum excedens præsumitur non iudex.*

Circa confessiones in tormentis. Cap. 3.

DIctum est supra q̀ confessio facta in
tormentis, & rñsio facta non p̃iudi-
cat, nisi in ea non fuerit pseuerarũ.
1 † Sed quæro q̃ dr̃ facta in tormentis. Rñsio
facta in tormentis est, cum ad pedem tortu
ræ ducit̃, & ligant̃ manus, & tortura inducit̃,
qđ nisi incontinenti ꝯfiteatur, subijciet eum
qõni: certe non esset talis ꝯfessio, nisi fuerit
in ea pseueratum, qa lex æquiparat ꝯfessio-
nem factam in ipsis tormentis, & extortam
formidine tormẽtoꝝ. Et not. q̀ ibi dr̃ de for
midine tormentoꝝ, non aũt dicit in tormẽ-
tis, & ibi ita senti. gl. arg. ff. de iniur. l. item
apud §. 2. dr̃ ibi, qõnẽ intelligere debemus,
& tormenta, & corporis dolorem ad eruen-
dam veritatem. Nuda ergo interrogatio vel
leuis territio, à ꝯtrario sensu, non leuis terri
tio hr̃ p ipsa tormenta, & ad hoc accedit, suf
ficit terror armoꝝ, & si vsus eius non sit. ff.
de ui. & ui arma. l. 1. §. si arma. & ad l. Cor. de
sica. l. 1. vbi æquiparant̃ hoĩem perimere gla
dio, & in manu ip̃m stringere. & dicit. ff. ex
qui. cau. maio. l. Iul. & C. quod met. cau. l. me
2 tum. † Sed quid si continet̃ in statuto qđ q̃s
nõ possit torqueri nisi in certis casibus, ptãs
honoribus auidus extra illos casus cõcessos
per statutum vellet eruere veritatem crimi-
nis, non tñ vult eum ponere ad tormenta,
ne incidet in pœnam statuti. Sed quid facit,
pręcipit eum teneri in turri vel in alio loco,
de negando sibi alimenta donec ꝯfiteat̃, vel
in hyeme facit eum stare spoliatum, Nunq̃d
vr̃ eum ponere qõni, vt sic dicamus eũ inci-
dere in pœnam statuti, &c. Dic, q̀ sic. l. item
apud. ff. de iniu. §. qõnem. ibi, vel malam in-
tentionem habuerit. Sed quid si extra locũ
torturæ, aut circa tribunal, vbi ius redditur,
iudex examinans delatum de crimine, dicẽs,
aut tu ꝯfitearis, aut te ducam ad tormenta,
& torquebo te, nunquid dicet̃ ꝯfessio formi-
dine tormentoꝝ facta? Dic, q̀ non qa leuis
territio, vt l. item apud §. qõnem. & C. quod
met. cau. l. metum. Qua non iactationibus
tñ, sed qõnis ꝓbabilem veræ torturæ com-
parendæ accipere debemus p̃sentiam, & in-
stantis torturæ, sicut de metu instãtis crucia
tus, at ff. qđ met. cau. l. metũ, primo rñso. ex
quib. cau. maio. l. 3. ad fin. Leuis aũt territio,
& extra locum torturæ facta. elusoria est. ar.
ff. si cui plusquã p l. fal. hæc satisdatio. Dcm̃
est q̀ ꝯfessio facta formidine tormentorum
non hr̃ ꝓ explorato facinore, nisi fuerit per
3 seueratum. † Quæro in quo loco ducendus
est reus ad pseuerandum. Rñdeo apud acta,
vel in alio loco publico extra ꝯspectũ tortu
ræ, & iam vidimus expertos ad defensiones
in pseuerantia ꝯuocare testes sub publico te
stimonio sic facientes, talis tali die pseuera-
uit, & ꝯfirmat, &c. in p̃sentia taliũ testiũ, &c.
& bene faciunt p l. 2. C. de cust. reor. ibi, sub
publico testimonio, &c. Sed quãtũ tp̃s debet
esse in medio inter ꝯfessionem tormẽti, & p-
seuerantiam? Rñdeo, lege non determinat̃,
vt d. l. 2. C. de cust. reo. ibi postmodũ eductus
&c. non tñ dicit q̃d sit istud modicũ tp̃s. Põt
dici qđ sit in arbitrio iudicis inspecta psona
rũ qualitate, vel enormitate, vel leuitate cri
minis. Cum. n. à iure tp̃s non p̃figit̃, iudicis
ptãti committit̃. ff. de iur. deli. l. 1. in fi. de pę.
l. hodie. ff. de effra. l. 1. Sed q̃s debet interesse
qõni? Rñdeo, vt ff. de adul. l. si postulauerit.
§. qõni. In secreto aũt recipiunt dcm̃ suum.
testis. n. similitudinẽ habet tortus, vt in sum
ma huius tituli. §. sed hr̃. & ff. de qõ. l. 1. §. Im
4 perator. † Sed nũquid liber homo possit tor
queri? vr̃ q̀ non, qa totus est titulus. C. &
ff. tm̃ de tortura vr̃ sentire. Tu dic liberos
hoĩes posse torqueri, non solum in alios, vt.
ff. eo. l. ex lib. 1. rñso, & l. vnius. §. testes. & C.
de abo. l. fallaciter. §. qđ si ingenua vel inge-
nuorum. C. de asse. l. nullus, ad fin. ff. de cust.
reo. l. diuus. Sed ẽt in seipsos qñ deferuntur
de aliquo crimine. C. eod. l. cum cognitiona
liter. C. de inf. l. nullam. & ibi de hoc. C. de
fals. l. sicut, & ff. de re mil. ꝓditores. Decurio.
põt torqueri, p l. si q̃s decurio. C. de fal. vbi
decurio

decurio torqueȓ,& alius quā liber homo nō
pōt esse decurio.ff.de dec.l.seuerus.Et ita cō
suetudo gn͂alr̄ seruat,& not.do.Axo.in sum
5 ma huius ti.§.torqueri.& §.torqueȓ. † Sed
nunqd ista ꝑsona accusata debet subijci tor
mentis?Et certe tit.C.& ff.de q̄st.vr̄ insistere
circa seruos torquēdos, & liberos hoies in
testimonio vacillātes.Sed tu dic,ꝗ ipse prin
cipales ꝑsonæ subijciendæ sunt qōni, vt C.
eo.l.3.& ff.eo.l.1.§.diuus,& §.si quis vltro.
& l.vnius,& ff.de re mil.l.proditores,præce
dere tn̄ debent indicia verisimilia vt supra
dixi.Sed qd si iudex in torquendo ita modū
excedit, ꝗ hoiem extinxit, vel debilis effe-
ctus est? Rn̄deo,vr̄ teneri.arg. ff. sol. matr.
l.si constante.§.si maritus.inst.de his q sunt
sui vel alie.iu.1.2.rn̄.& melius .ff.ad l. Aql.
l.Sed,& si quemcunq;.§.igitur.ff.de vsuf.l.lo
cum.§.fi.l.eleganter.§.plane.ff.de pign. act.
Nec prodest.n.ꝗ vnus iudex facit cum deli-
querit, nam omne maleficium praue præsu
mimus actum.C.de iniur.l.non ꝯuicij,& de
6 sicca.l.1. †Præterea si in torquēdo modū qs
excedit,puniēdus est,vt C.de emen.pro.l.1.
nec iudicē excuset offm̄,qa sicut priuatis,ita
magr̄atibus ꝓhibitū est aliqd illicitum face
re.ff.de iniur.l.nec magr̄atibus. Econtra vr̄,
ꝗ non teneaȓ, quia hoc fecit causa veritatis
eruendæ,& facit exequendo suum offm̄,nō
animo interficiendi vel debilitandi,ergo nō
debet teneri.Neq;.n.quis delinquere vr̄,nisi
malignum animū habuerit.ff.de verb. sign.
l.sæpe.in fi.nam maleficia voluntas,& pro-
positū distinguunt.l.q iniuriæ,in princ.ff.de
fur.& facit.ff.de acq.poss.l.qđ in eo. & ali-
bi, & tūc crimen committat cum nocēdi vo
lūtas interuenerit,nō alias,vt C.de sica. l.1.
ff.de lib.ho.exhib.l.3.alias,§.1.Pręsumit.n.
princeps bonū de officialibus suis, nisi ꝯtra
rium manifeste appareat,& doceaȓ.ff.de off.
præs.l.1.ad fi.Nam creditor rem obligatam
asserendo non p̄sumiȓ deliquisse,quia nota-
7 bilis p̄sumptiō.ff.de fur.l.cum creditor.†Sic
ēt a simili in ꝓposito,iudex p̄sumiȓ sui offi-
cij exequēdi causa istud fecisse,non aūt ani-
mo nocēdi,licet.n.culpam ēt torquendo ex
cedendo modū habuerit iudex,per hoc non
teneȓ l.Corn.de sica. qa in delictis lata cul-
pa dolo nō æqparaȓ.ff.ad l.Cor.de sica.l. in
lege.Item causa ꝑꝑ quam aliquid fit seruan
dū remanere impunitū,qđ alias coercendū
esset,debet attendi.ff.de pœn.l.aut .§.causa.
Sed officij necessitas impunitū suadet rema
nere,qđ alias coerceri debet ff.de his qb.vt
ind.l.post legatum.§.aduocatum & l.tut.er
go,&c. Præterea si nō apparet quo aio dese
cerit,p̄sumēdū est potius zelo iustitiæ, & ex
vigore officij facere,quā malo ꝯsilio id fecis
se.ff.de acq.poss.l.vr̄,& ꝓ socio.l.merito. &
ꝓ hoc arg.C.q acc.nō poss.l.2.in fi.vbi tu-
tor de falso instro ꝓcedendi in causa publi
ca,si non ꝓbat,non p̄sumiȓ nocendi aio ac-
cusationē instituisse,nisi euidēter probeȓ, tn̄
rl̄r qui non probat calumniari vr̄.C.de ad-
uo.diuer.iud. l.1. Solutio,distingunt qdā,si
apparet qđ hoc fecerit ex volūtate, dolo te
neȓ.si absq; culpa,&casu,nullo modo teneȓ,
si aūt cum aliqua culpa in excedēdo modū,
nō puto teneri,vt C.de emāci.ser.l.1.& est
bona argumētatio de ptāte,& rectore .ff.de
verb.sig.l.ptātis verba,si aūt sine moderatio
ne modū excedēdo in qōnem hoiem extin
8 xit vel debilitauit, teneȓ, † qa statim ꝗ mo
dū excedit, fingiȓ non iudex, & puniȓ tutor
nō recte administrādo vt non tutor,& tanq̄
quilibet teneȓ,vt ff.de fur.l.tutor .ff.ꝓ emp.
l.q fundū.§.si tutor.arg.C.de epis.& cler. l.
gn͂aliter.Quid plura?est casus .ff. de iniur.l.
item apud.§.quæst. ver. & si iussu ideo,&c.

TRACTATVS
Pauli Grillandi Castilionis Florentini de quæstionibus, & tortura.

IN superioribus titulis vidimus de pluribus criminibus reisque ipsorum, & pœnis, sed quia accidit qn̄que ꝗ crimina ipsa nō sunt bene probata,& iudex non potest deuenire ad sniam non præcedente rei confessione vel apertissimis ꝓbationibus,vt l.sciāt cuncti.C.de prob. tn̄ contra ipsum reū multoties laborant infamia, & alia indicia vigent, ꝑꝑ quæ necessario deueniendū est ad torturam, in qua vel necesse erit reū ipsum confiteri crimen,vel saltem purgare indicia & suspiciones quæ contra ipsum laborant, ideo in præsenti tractatu de quæstionibus, & tortura, pro cōi maxime iudicum cōmoditate aliqua breuiter exponemus. In qua mā Doctores quam plures ex antiquis atq; modernis,

modernis, quidam in ordinarijs lecturis, quidam vero in extraordinarijs compendijs, & tractatibus diuersa cõmentaria ediderunt. Ego vero ne aliorum relatione dictorum frustra videar occupare mẽbranas, ea dũtaxat attingã quæ vtiliora sunt, & in quibus Doctorũ scripta silent. In alijs vero breuiter, & remissiue ad vlteriora procedam. Indiciorum, & quõnis materia admodum frequẽs est, & in iudicijs practicabilis in causis criminalibus, quæ in iudicis arbitrio plurimũ cõsistit, & iudices, maxime iuniores, & parum experti, sæpe solẽt in illis aliqua de necessarijs prætermittere, aut vlterius quã iuris sit procedere, propterea materiam ipsam vltra alios clarius, & facilius ad cõem practicã accõmodabo. Videbimus .n. primo, quid sit tortura, & quid sit qõ, & quo illa differũt inter se. Secũdo, quot sunt tormẽtorum species. Tertio, quid sit indiciũ, & quæ sunt legitima, & sufficiẽtia indicia ad torturã. Quarto, quot sunt gradus torturæ. Quinto, in quibus criminalibus possit dari tortura. Sexto, quæ personæ põt torqueri, & quæ non põt torqueri, & quibus de causis, vbi dabitur noua declaratio vltra oẽs Doct. ad tex. in l. si quis in graui. §. ignoscitur. ff. ad Syll. Septimo, loco videbimus, an, & quãn in paruis criminibus possit inferri tortura, & quid in causa pecuniaria. Et an, & quãn tortura possit dari pro pœna Et an, & quãn quis dicatur cõpetẽter tortus, & purgasse indicia. Et quãn, & in quibus casibus reus possit repeti in tortura. Et quid si reus moritur in tortura. Et quid si nulla præcedebant indicia ante torturã. Vel si aderãt nõ tñ erant in actis descripta. Et an & quãn reus dicatur legitime tortus. Item quid de cõfessione habita in tormẽtis, vel timore tormentorum, quãn nulla præcedebant indicia. Vel si præcedebant in veritate, non tñ apparebant in actis annotata, an sufficiat illa confessio ad cõdemnandũ reũ, maxime si ratificata reperitur. Et quid si reus ante torturã petit copiã indiciorum quæ fuit sibi denegata, qua nõ obstãte fuit positus ad torturã, & cõfessus forte fuerit aliqua crimina, nunquid illa cõfessio sibi noceat. Et quid si aliquis propter priuilegiũ ætatem vel aliã iustã causa de iure torqueri non poterit, si tñ fuerit tortus, & cõfessus, an præiudicet sibi illa cõfessio, & quæ remedia dantur cõtra iudicem illis qui sic iniuste torti fuerũt.

1 ☞ *Quæstio dicitur inquisitio veritatis, per tormenta, & corporis dolorem facta.*

2 *Quæstio est tormentalis inquisitio veritatis.*

3 *Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus.*

4 *Tortura in quo differat tormento.*

5 *Tortura remedium dicitur, seu via extraordinaria probationis.*

1 PRimo igitur quæro quid est † qõ. Respon. quæstio proprie loquẽdo est inquisitio veritatis per tormenta, & corporis dolorem, ita dicit tex. in l. Itẽ apud Labeonem §. quæstionem. ff. de iniur. iuncta l. 1. §. quæstionem. ff. ad senat. consul. Sylla. & gl. in d. l. 1. in vers. necatorum. cod. tit. Azo. autem in sum. de qõ. in prin. dicit quod quæstio est inquisitio veritatis per tormenta. Nuda ergo interrogatio vel leuis territio non dicitur quæstio. d. l. item apud Labeonem. §. qõnem, in vers. nuda. & per Azo. in d. sum. in tit. de qõ. in prin. qui dicit quod non debent quoque adhiberi tormenta quanta accusator vel instigator postulat, aut desiderat, sed vt moderatæ rõnis temperamenta desiderant l. de minore. §. torm. ff. de qõ. Panor. vero in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiquis, in princ. lect. idem dicit quod qõ est indagatio veritatis per tormentum. & appellatur qõ à quærendo, quia iudex per tormentum inquirit veritatem, ita dicit ipse. Saly. aũt in rub. C. de qõ. dat duas expositiones siue diffinitiones ad istud verbũ, qõ. Prima est quod qõ est inquisitio quæ fit ad veritatem
2 per tormenta eruendã. Secunda est. Quæstio est tormẽtalis inquisitio veritatis, & ista est breuior, & magis placet, quia omnes tñ descriptiones siue diffinitiones in effectu tẽdũt in vnũ, quod qõ sit illa indagatio quã facit iudex ad inueniendũ veritatem cõtra reum in tormentis existentẽ, dum patitur cruciatũ in cor-
3 pore. † Deinde quæro quid est tortura. Rñ. tortura est corporis cruciatu ad eruẽdã veritatem repertus, vt dicit Panor. in d. c. cum in contemplatione, in princ. qui dicit ẽt quod tortura siue tormẽtũ dicitur quasi torquẽs mentem, quia per cruciatum corporis mens quoque torquetur, vt latius dicemus infra eo. tit. qõ. 4. in illo quarto gradu torturæ. & hr̃ 5. qõ. 5. illi, qui, in vers. vbi religiosus tortus vt dũ corpora pœnis subijciuntur quę gesta sunt
4 fideliter, & veraciter exquirantur. † Hæc est differentia inter vnum, & alterum, quia vnum pertinet ad iudicem solum alterum

vero

vero ptinet ad reum solū.s.tormentorum d.l. itē apud Labeonem.§.qōnem, nihilominus sæpius solēt vnū ꝑ altero poni, vt not.in d. §.qōnem,& 5.q.5.illi qui.& per gl.in d.l.1. in prin.ff.ad senatuscon.Sylla.†Et nota hoc ꝙ tortura est remediū siue via extraordinaria ꝓbōnis,vt dicit Bald. in l. si quis alicui. C.ad leg.Iul. maiest. via enim ordinaria est illa quæ fit per testes, & instrumenta, vt l. sciant cuncti .C.de prob. cum similibus.

5

1 Tormentorum species quot sint.
2 Tortura gradus sunt quinque.

1 Secundo quæro quot sunt tormentorū species.†Rñ. quod multæ sunt ac diuersæ,vt ponunt Doct.maxime practici in eorum tractatibus.Gand.in opere suo malef.in tit.de quæst.& tor.Ang.de Are.in suo opusculo malef.in gl.fama publ. præced. in vers.tortura do.Fran.Bru.de S.Seuer.in alio suo tract.malef.de ind.& tort.in 2.parte. At ille insignis docto modernus Bonon. do. Hipp.de Mars. clarius ceteris hic aperuit in egregijs cōmētarijs suis q̄ nup edidit super notabili tit.ff.de quæst.in l.1.in prin.vbi ponit quatuordecim species tormentorum oēs diuersas,quorum plura fuerūt ab antiquis inuēta,qdā vero nouiter ipse inuenisse asserit, ꝑut est illud subtractionis somni qd' in veritate p quā subtili ingenij acuitate adinuentū fuit,& ego semel illud exptus fuit Romę in quadam causa duorum religiosorum,licet alio modo, & faciliori illo vsus fuerim, & profecto vidi ea q̄ prius nō credebam qd' illud affert maximū tormētū,& fastidiū in corpore absq; aliqua mēbrorum læsione,vide do.Frāc. Brun.in mā pdicta in d.suo tract.de indic.& tort.in 2.parte.Alb. Gād. in eodē suo tract. in tit.de qst.& torm. Ang. de Are. in tract. malef.in gl.fama publ.in mā torturæ. Ant. Rose.& do. Abb. in c. cū in ꝯtemplatione, de reg.iur.in anti.Pari.de Put. in tract. quē edidit de syndic. in c.tortura. el primo.cum tribus seq.dom.Bonif.de Vitali in tract.suo malef.in 2.parte eundē dñm Hipp.de Mars. in practita sua Auerolda nuncupata, vbi copiose tractat de hac tortura. Bart. in l. 1. in princ.& §.diuus,& in l.fi.ff.de qō.Bald.in l. 2.C.quo.appella.non recipi.& in l. milites, & in l.fi.C.de qō.& Saly.in d.l.fi. eo. tit. in qbus locis oēs tractant de hac mā torture, & modo torquendi.& Azo in sum.de qō.in princ. illud tn̄ tormentū chordæ sine pēdentis funiculi Doct. cōiter ponunt pro magis cōi,& consueto, qd' in se ꝯtinet plures gradus timoris,doloris,& cruciatus q adhibentur plus vel minus fm qualitatem facti, ꝑsonarum ꝯdōnem, & vrgentium indiciorum fm quod declarant pręfati Doct.in locis supra notatis.†Ego aūt vltra alios pro faciliori notitia istius practicabilis materiæ ꝯsideraui qnq; esse gradus torturæ siue tormenti sub hac specie tormētis chordæ, qbus rei diuersimode cruciant plus vel minus, grauius aut leuius iuxta qualitatē facti, ꝑsonarum conditionem,& abundantiam indiciorum, sed antequam ad illorum declaratione deueniam discutiam primo que sunt aut dicuntur legitima indicia,& sufficientia ad torturam.

2

1 Indicia quæ dicantur legitima ad torturam.
Indicium duplex est.
Indicium dubitatū,siue semiplenam qd' dicatur.
2 Indicium plenum, seu indubitatum quod sit.
3 Fama duplex est, quadam hominis inhærens altera vero inter homines.
Fama homini inhærens quæ dicatur.
Infamia quid proprie dicatur.
4 Fama inter homines dicitur rumor, seu dictum gentium, seu vulgi ex opinione imaginaria procedens.
Rumor quid proprie sit.
5 Suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliquid cum titubatione.
6 Præsumptio quid sit,& quotuplex.
Præsumptio hominis quæ dicatur.
Præsumptio simplex iuris quid sit.
7 Præsumptio facti quæ sit, & quæ iuris.
Fictio quid proprie dicatur.
8 Argumentum quid sit.
9 Adminiculum vehemens quod dicatur, & quod non vehemens.
Coniectura veri acceptio dicitur ex aliquibus signis extrinsecis.
10 Nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad verum,neque ad falsum determinatus.
Error quid sit.
Verisimile quid dicatur,& quid non verisimile.
11 Notorium dicitur certitudo indubia rei de qua quæritur fidem faciens indubiam.
12 Probatio dicitur actus rem dubiam educens in lucem cognitionis.
Euidens dicitur quod manifeste liquet.

Celare

13 *Celari nulla tergiuersatione potest, quod in euidenti est.*
14 *Manifestum quid sit, & an egeat probatione quod manifestum est.*
Probatio per euidentiam facti quæ dicatur.
15 *Manifestũ, et euidens in quo differãt à notorio.*
16 *Iudex ex indicijs dubiatis ad torturam procedere non debet.*
17 *Indicia ad torturam legitima quæ dicantur.*
18 *Testis singularis de visu deponens, indicium facit ad torturam.*
19 *Tortura non est omnibus vniformiter danda.*

1 Tertio q̃ro, q̃ sint legitima † indicia, & sufficientia ad torturam. ante quorũ declarationem necessarium videndũ esse putaui, q̃d est indicium, q̃d fama, & quædam aliam q̃ p̃cedunt inquisitionem, & torturam. Et primo dic ꝙ indicium duplex est ẽm Bal. in l. ea q̃dem. C. de accus. & Gand. in suo tract. malef. in tit. de p̃sumptionibus, & indi. dubita. & indubit. Indicium dubitatum siue semiplenum est p̃sumptio q̃dam fortiter mouens aĩum ad aliq̃d credendũ vel discredendum. & hoc ꝓbať in l. cum ꝓbõ. ff. de ꝓbõnibus. & p Gand. in d. tit. de p̃sumptio. &c.
2 † Indicium vero plenum, & indubitatum est demonstrato rei p signa sufficiẽtia, p q̃ aĩus in aliquo tanq̃ impropr:o existẽte quiescit, & plus inuestigare nõ curat: & hoc ꝓbať in l. indicia. C. de rei vend. & p domi. Gan. in d. tit. vt supra Bal. in d. l. ea q̃dem, in 2. col. Sed q̃a in causis criminalibus, maxime, q̃ñ ꝓcediť p inquisitionem, necesse est, ꝙ p̃cedat infamia ꝯtra reum de crimine ex quo reperiť inquisitus, vt in c. qualr̃, & q̃ñ. & ibi per oẽs scribentes. de accus. ideo aliqua de fama, & infamia hic inserere placuit, & dic ẽm Bal. in
3 d. l. ea q̃dem. in princ. ꝙ † Fama est duplex, vna q̃ est in homine. s. quæ inhæret homini, altera quæ est inter hoĩes. Fama. n. quę est in homine, vel quæ inhęret hoĩ, est status illęsę maiest. ac dignitatis, moribus, & legibus cõprobatus in l. cognomẽnum gñã. ff. de var. & extraor. cogni. cuius famæ contrarium est infamia, quæ sic diffiniť. Infamia est priuatio famæ contingentis ex accñdi præter nãm, vel sic. Infamia est deficientia status, & læsio maiestatis, & dignitatis. ista vř iudicio meo ꝙ sit melior diffinitio q̃ p̃cedens: quia per istam declarantur oĩa contraria bonæ famæ, & p id ꝙ diffinitur vnumquodq; contrarium: p eius oppositũ diffinitur, & reliquum, vt p̃robatur in l. 1. ff. de his qui sunt sui vel alieni iur. & Inst. eod. tit. in prin. & de iure perso. in prin. & de tutel. si mulier in princ. Secunda dř fama quæ est inter hoĩes. q̃ p̃iudicatur de aliquo hoĩe seu alio facto, & hæc dici põt fama loquens, quę semper de aliquo loquiť. &
4 ita diffinitur ẽm Bal. in d. l. ea q̃dem. † Famã est dictum gentium, seu vulgi ex imaginaria opinione vel credulitate gentium seu vulgi procedens quæ probatur in l. de minore. §. tormenta. ff. de q̃õ. & sub ista diffinitione tã bona q̃ mala fama ꝑtineť l. 3. §. idem diuus. ff. de testi. & hæc est illa fama quæ est præparatoria inquisitionis, non aũt prior, de qua supra. Sed quia solet q̃nq; non certa fama, sed rumor insurgere in populo q̃ est minus q̃ fama, ideo videamus q̃d sit iste rumor Rumor est furiosa ꝓclamatio gentium est strepitus multarum vocum. hoc ꝓbať in l. fin. ff. de hær. inst. & l. miles. §. mulier. ff. de adult. & iste rumor est initium famæ, & minus ea, ita dicit Bal. in d. l. ea q̃dem. Q̃m vero sunt plures gradus cognõnis, q̃ñ res est adhuc dubia anteq̃ perueniatur ad perfectam notitiam veritatis, in q̃bus gradibus aĩus iudicis semper remanent titubans anteq̃ perueniatur ad vltimum firmæ credulitatis, & certæ scientiæ fine, ẽm notabilem doctrinam Bart. in l. admonendi. 4. col. ff. de iureiur. ideo de ipsis gradibus cognõnis aliqua bř declaranda putaui, inter quos offert se mihi suspicio, ideo
5 quæro quid est suspicio. R̃ñ. † Suspicio est aliqualis applicatio animi ad aliquid cum vehementi titubatione. vel sic, suspicio est motus quidam mentis ad aliq̃d cum vehementi titubatione. ꝓbanť hæc. ff. de testa. l. de statu. non tñ intelligas suspicionem istam cõprehẽdere suspicionem tutoris, vt intelligať de illa q̃ñ remouẽdus est à tutela vt suspectus, quia illa est alia species suspicionis. ita dicit Bal. in d. l. ea quidem. per l. imper. bus. §. si ff. de susp. tut. Post hęc succurrit pręsumptio, videamus nunc q̃ est, & quotuplex sit præsum
6 ptio. R̃ñdeo. † Præsumptionum plures sunt species, quædam. n. est pręsumptio hominis, alia est præsumptio iuris, alia vero præsumptio facti, alia aũt p̃sumptio iuris & de iure, siue iuris, & facti, de quibus vide late Gand. in d. tract. & tit. de pręsump. & indic. Pręsumptio enim hominis secundum Bald. ibi est, quidam conceptus causatus in mente ab ali

qua ꝓbabili ꝯiectura, vt ff. de verbo. oblig. l. ꝯtinuus. §. cũ ita. Præsumptio vero iuris simplex, est similitudo q̃dam sufficiens ad rem dubiam de qua creduntur credenda. C. de ꝯtrahen. & commi. stipul. l. 1. & l. iurisgentium. §.
7 qđ fere. ff. de pact. † Præsumptio aũt facti est, cum ex facti similitudine aliq̃d demõstratur, qđ aium videnti s ad illud dubitanter applicat. Præsumptio iuris, & de iure, est status à iure ꝓmulgatus ex indubia ꝯiectura. hoc ꝓbat in l. cũ ostendimus. in fi. ff. de fideiusso ri. tut. Sequit̃ nunc videre q̃d sit fictio. & dic qđ Fictio ex falsitas pro veritate accepta ex specialissima, & iustissima causa i iure expressa, vt no. in l. in bello. ff. de capti. & postlimi. reuer. & l. si is q. p emptore. & ibi late p Bar.
8 ff. de vsuc. Argm̃ aũt sic diffinit̃. † Argm̃ est ꝓpositio ex aliquibus existentibus resultãs ad ꝓpositum r̃ndendum seu ꝯcludẽdum. vn de q̃n plura indicia vel plures ꝓpositiones siue p̃sumptiões, testes, vel ꝯiecturæ ad vnã, & eandẽ ꝯclonem, tendunt ad effectũ aliq̃d ꝓbã: illa coadunatio siue copulatio ex pluribus in vnum, dr̃ argm̃, qđ est ꝓprie collatio plurium diuersoꝝ tendentium ad vnã, & eandem ꝯclusionem, vt l. 3. §. idem d. uus. ff. de testi. l. diuus. ff. de custo. reo. Aliud indiciũ ꝓbõnis siue cognõnis dr̃ adminiculum, & illud est duplex. aliud est adminiculum vehemens, aliud vero adminiculum leue, siue nõ
9 vehemens. † Adminiculum. n. vehemens est suppletio defectus ꝓbõnis ꝑ se solum non operans, sed cum alia ꝓbõne cooperãs, ꝓbat hoc extra de successionibus ab intestato c. fi. & in c. fi. de iureiur. Adminiculum nõ vehemens est aliquali pars ꝯfirmationis veri, tendens ad aliquid suspendendum de defectu ꝓbõnis, & alia adminicula per se sola ẽt plura non sufficiunt vt l. 2. §. 1. ff. de excusa. tut. sequit̃ modo ꝯiectura q̃ sic diffinit̃. Coniectura est acceptio seu reputatio veri ex aliquibus signis extrinsecis ꝓueniens, ꝑ q̃ deuenit̃ ad verum, sicut ꝑ circulũ ꝯiecturamus tabernam, dicit Bal. & ibi, & ꝑ habitũ distinguimus meretricem. l. item apud Labconẽ. §. si quis virginem. ff. de iniurijs, & hr̃ in c. in nonnullis, extra de iudæis. His oibus opposita sunt nescientia siue ignorantia, & error q̃
10 nescientis sic diffinit̃. † Nescientia siue ignorantia est intellectus non determinans se ad verũ vel falsum. Error aũt est priuatio intellectus determinati ad verum, & auriga tendentis ad falsum. vel sic. Error est priuatio veritatis caũsata in intellectu ꝑ falsam imaginationem vt ꝓbat. ff. de testa. l. de statu. & ff. de iurisd. om. iud. l. si ꝑ errorem. & l. si q̃s nec causam. eod. ti. videamus nunc de verisimili, & non verisimili, & dic br̃ ꝙ verisimile est id qđ verum vr̃, & est verosimile, vt ff. de adul. l. miles. §. mulier. Non verisimile vero dr̃ illud qđ à vero est multum dissimile, vt ff. qđ metus causa. l. non est verisimile, in prin. vbi fit mẽtio ẽt de p̃sumptione iuris tm̃, siue hominis, sed credo potius ꝙ illa sit q̃dam leuis presumptio. Postq̃ vidimus de grauibus probationis per quos ascenditur siue peruenitur ad plenam ꝓbõnem, & certam fidem credulitatis, videamus nunc de ipsa certitudine veritatis, & q̃ro quid est notorium g̃nalr̃. R̃n.
11 fm̃ Bal. ibi. † Notorium est cõis, & indubia certitudo rei de qua q̃rit̃, indubiam fidem faciens, an, & q̃n q̃d dicatur esse notorium, & quot hoies faciunt notorium, vide Bal. ibi, q̃ refert quosdam tenuisse ꝙ maior pars populi facit notorium, & qđ in aliqua villa siue paruo castro minor numerus hoium facit notorium quam in ciuitate, & ideo dicit fm̃ Alb. de Gand. qđ ad sciendum quot homines faciunt notorium, hoc est arbitrariũ, quia iudex arbitrabitur quot hoies faciunt notorium. de qua mã vide latissime per Canon. in d. c. qualiter, & q̃n. de accusatio. Videamus modo q̃d est ꝓbõ, intelligendo, de plena, & p̃fecta ꝓbõne, q̃ sic diffinit fm̃ Bal.
12 ibi. † Probatio est actus rem dubiam in lucem cognitionis educens. & hoc notatur. C. de prob. in rub. & ibi Bal. Succedit altera species, & ꝓbõnis, & cognõnis veritatis quę dr̃ euidens, & manifestum. ista duo differunt inter se, & differunt ẽt à notorio. vt supra dicã. Euidens ita diffinit̃, euidens est qđ manifeste liquet, fm̃ Bal. in d. l. ea q̃dem, c. si forte. de elect. lib. 6. & est satis diuersum à manifesto, & plus est quam manifestum. euidens. n. illud est quod palam est oculis, & semper apparent, ff. de contra. emp. l. ea quæ. l. non codicillum. C. de testa. & in c. euidentia. de acc.
13 1. q. 1. vt euidenter. † Quod. n. in euidẽti est, nulla põt tergiuersatione celari, & nullam optat ꝓbõnem, extra de coha. cle. & mulie. c. fi. vide q̃ not. ꝑ Arch. d. in c. cum si forte, de elect. lib. 5. Bal. n. in d. l. ea quidem. diffiniuit manifestum, sed diffinitio sua mihi non placet, dicit. n. ꝙ manifestum est, illud qđ euidẽter

ter apparet. sequeret ergo q manifestũ esset idem qd' euidens, & tñ est satis diuersum, vt ꝓxime dixi, & dicam infra q minus est manifestum q̃ euidens, sed fm diffinitionẽ Bal. idem esset manifestum qd' euidens, ideo putaui sic esse diffiniendum. Manifestum est demonstratio q̃dam ex qua vehementer aius dubius informat ad aliquod, non tñ tollitur
14 tota dubietas. 2. q̃ō. 1. de manifesto, † & hinc est qd' dr̃, manifestum indiget ꝓbõne, 11. q. 3. c. colꝫ. euidens aũt nulla indiget ꝓbõne, vt d. l. ea quę. ff. de actio. empti. vide Io. And. in c. ꝯstit. de verb. sign. lib. 6. & text. not. in l. qm̃ sororem. C. de iure delib. vbi de vtroq; fit mentio. Tñ euidens poniť ꝓ magis claro q̃ manifestum, vide do. Alb. de Rot. in dict. suo in litera E. in vers. euidens. el 1. & 1. Bal. tñ in d. l. ea quidem. aliam ponit. drĩam inter ista duo, dicens q euidens dr̃ id solum, qd' apparet ꝑ oculoꝝ inspectionem, vt ff. fi. regun. si irruptione. §. ad offm̃. & idem Bal. in rubr. C. de ꝓbõ. dicit q illa dr̃ ꝓbõ ꝑ euidentiam facti, q̃ñ res subijciť oculis iudicis. Manifestum aũt largius dr̃. s. oẽ id qd nobis innotescit ꝑ quęcunq; sensum corporis. s. visum, auditum, sicut est sonus Campanæ, aut alium sensum, vt l. 1. §. occisoꝝ. ff. ad Syll. de qbus sensibus hr̃ in l. eum. §. pen. ff. de acq.
15 poss. † Differunt ẽt ista duo fm ipm à notorio, q̃a manifestum vel euidens est illud qd' vni tm vel pluribus patet: notorium aũt esse non põt, nisi toti populo vel maiori parti publici innotescat, vt supra late diximus. & not. in c. vestra. & ibi Innoc. de cohab. cler. & mulierum. Et ꝑ hæc sunt expeditus de istis gradibus seu adminiculis ꝓbõnis, ac de speciebus plenæ, seu ꝑfectæ ꝓbõnis, q quidem gradus, & adminicula ꝓbõnis à quibusdam appellanť indicia non plena, & dubitata, per quæ aius iudicis deduciť q̃ñq; in suspicionẽ, q̃ñq; vero in opinionem quæ magis est propinqua indubitatæ fidei quam suspicio, fm
16 Bar. in d. l. admonendi. ff. de iureiur. † Ex qbus tñ indicijs dubitatis non datur iudici indubita fides, & firma credulitas, sed q̃dam suspicio q̃ñq;, ex qua iudicis mens satis dubia reperiť. & illo casu non facile deueniendum est ad torturam, maxime si persona sit honestæ conditionis, quia ista suspicio est primus gradus probationis, & minus q̃ semiplena probatio, fm Bart. in d. l. admonendi. in gl. magna. Q̃ñq; vero indicia sunt talia quæ ad ducunt aium iudicis in opinionem, q̃ est secundus gradus ꝓbõnis, fm Bart. ibi, ex qua aius iudicis multũ dependet in illa parte, nõ tñ est plene certus, & ideo illo casu deueniri solet ad torturam, q̃ dať in supplementum probõnis in causis criminalibus, q̃ñ veritas alr̃ hri non põt: vt ꝑ Bar. in l. fin. ff. de q̃ō. q̃a tormentum illud fuit inuentum causa necessitatis, & in supplementum ꝓbõnis. vt dixi, quotiescunq; reus est valde suspectus, ꝯtra quem laborant indicia, vt dicit Panor. in d. c. cum in ꝯtemplatione. in princ. de reg. iur. & Bal. in l. 1. C. quoꝝ appel. non recip. idem Bal. in l. milites. & l. fi. C. de q̃ō. Bar. in l. 1. in
17 princ. & §. diuus. & l. fin. ff. de q̃ō. † Quæ aũt dñr esse legitima indicia, dic q illa sunt quæ sunt ꝓxima facto, quę quanto propinquiora sunt, tanto sunt meliora l. 1. §. præterea, & l. de minore. §. torm. ff. de q̃ōni, & ibi per Moder. Quę aũt indicia dicanť esse sufficientia ad torturam, certa regula tradi non põt, sed hoc relinquiť arbitrio, & discretioni boni iudicis, fm qd' dicit Azo. in d. summa de q̃ō. vbi dicit, q non debet iudex reo adhibere tormenta quanta accusator exposcit, sed quanta moderatæ rõnis temperamenta desiderant, idem dicit Bart. in d. l. fin. ff. de q̃ō. in princ. dicit tñ Abb. in d. c. cũ in ꝯtemplatione, q licet sup hoc an, & q̃ñ indicia dicanť esse sufficientia ad torturam certa rľa tradi nõ possit, arg. l. testium. §. tu magis. ff. de testi. & l. de minore. §. fi. ff. de q. tñ dicit, q oẽs Doc.
18 tenent, † q vnus testis de visu facit indiciũ ad torturam intellige tu q sit testis fidedignus non suspectus, & oi exceptione maior fm qd' dicit Bar. in d. l. fin. & Bal. in d. l. 2. & ita cõiter tenet Doct. Bonus itaq;. & discretus iudex cuncta circunspiciet, & iuxta criminis qualitatẽ facti ꝯtingentiam, ꝯdõnem personæ, & abundantiam indicioꝝ ꝯsiderabit, an ad torturam ipsam deueniendum sit, & casu quo ad illam deueniri ꝯtingat, iterũ mature ꝯsiderare debet qua grauitate, leuitate vel moderamine veniat infereda, iuxta notata ꝑ Azo. in d. summa de q̃ō. §. quantũ mo
19 deratæ rõnis temperamenta desiderãt. † Alr̃ enim sunt torquẽdi iuuenes robusti, & alio modo debiles, delicati vel senes, alio modo rusticus vel miles, & alio modo ciuis, & alio modo nobilis, & alio modo ignobilis, & plebeus. l. de min. §. torm. ff. de q̃ō. & l. 1. §. fin. eo. tit. Bart. in d. l. fi. eo. ti. Bal. i d. l. 2. C. quo.

appell.non recip.& idem Bald.in l.milites . & l.fin. C.de quæstio. Abb.in d.cap. cum in contemplatione . de reg. iur. in antiq.

1 *Torturæ gradus sunt quinque , & qualiter cognoscantur, & inferantur .*
Gradus primus torturæ quis sit .
2 *Confeßio rei facta in præparatorijs tormentorum dicitur facta metu, ideo ratificatione eget.*
3 *Tortura largo modo sumpta quid sit , & vnde dicatur .*
Torturæ primus gradus, scilicet terror , quibus inferri poßit .
4 *Torturæ gradus secundus quis sit .*
5 *Tortura leuis quæ dicatur , & an vere sit tortura .*
Tortus leuiter poteſt grauius torqueri militantibus iudicijs legitimis .
6 *Priuilegiati ne poßint torqueri tormento secundi gradus torturæ potuerunt supponi .*
7 *Febricula leui laborans non excusatur , quominus teneatur comparere citatus .*
Confeßio facta in leuibus tormentis ratificatione indiget .
8 *Torturæ tertius gradus dicitur, cum per spatium dicendi vnū Miserere, reus suspensus detinetur.*
9 *Torturæ gradus quartus quis sit .*
10 *Tortura quintus gradus quis dicatur .*
11 *Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminibus .*
12 *Complexionum diuersitas multa in sustinendis tormentis .*
13 *Mesites lapis potus facit vt dolorem nullum sentiat tortus .*
Remedia q̄ verbis fiant, ne torti dolorē sentiant .
14 *Fur quidam Romæ quibus remedijs contra torturam fuerit vsus .*
15 *Tortus quidam dicens, & lacte beatæ virginis Mariæ, dolorem nullum sentiebat .*
16 *Remedia quæ fieri poßint aduersus maleficia taciturnitatis .*

1 QVarto nunc videndum est † de istis
quinque gradus torturæ de quibus
supra fit mentio, quo modo cogno
scuntur, & qualiter inferuntur. Rñ. declaran
do primum gradū incipiemus à minori, vel
infimo, ascēdendo veluti p gradus scalaꝝ, re
ducendo māam ad practicam dico q. Primus
siue infimus gradus torturæ est territio illa
quā infert iudex reo, qñ illum cognoscit su
spectum, tñ indicia non ad sunt talia, vt tor-
queri possit . isto casu iudex mandat qñque
reum ipm spoliari ligariq;, & in ordine po-
ni, ac si vere torquēdus esset, & qñque ligari
mādat ad funiculū, ita vt nihil aliud deficiat
quā sola eleuatio & hoc fit ad incutiendū ti
morē reo, vt facilius fateat stātibus, maxime
iudicis psuasionibus. Et ista pprie nō dr tor
tura, qa vere corpus non torquet, nec sentit
dolorē, sed potius est quidā mentis timor,
sm Bal. in d.l.2.quo.appel.&c.& in l.2.C.de
2 cōfes. vbi dicit, † q ꝯfessio facta à reo in istis
pparatorijs tormētoꝝ cum sit facta, & extor
ta pp timorem tormentoꝝ, indiget ratifica
tione, ac si facta fuisset in plenis tormentis,
alias nunq̄ sufficere ad ꝯdemnationem. vide
Ang.& Saly.in d.l.2.& Saly.in l.fi. C.de qō.
Bar.in l.1.§.si qs vltro.ff.eo.tit.vide no.tex.
in l.2. C.de cust.reo. q loqtur pprie de hac
ratificatione, q̄ fit apud acta sub publico te-
stimonio, & dicit Imperator ibi, q isto mo-
do fræni quidē temperies iudicib. immodice
sæuiētibus adhibet. Iste aūt actus vt dixi nō
pōt dici pprie tortura vt pxime diximus:
sed appellatur pprie territio, siue terror tor
3 mentoꝝ.† Largo vero sumpto vocabulo, &
improprie posset dici tortura, put quidā de
scripserūt hoc nomen tortura, quæ dr à ter
rēdo : sed isto modo terretur, ergo &c. vel di
cas quod licet corpus vere non torqueatur,
aius tñ bene torquetur, & timoris patit cru
ciatū, & sic largo modo dici pōt tortura. Et
not. q iste terror, siue primus gradus icuti,
& expiri pōt contra quoscūq;, ēt cōtra eos
q de iure torqueri non pōt aliqua de causa,
vt infra latius dicet in 6.q. vel qñ deficerent
indicia pp quæ torqueri dēet , vel qualibet
alia iusta de causa ad torturā deueniri nō po
test, ad istū gradū deueniri poterit, sm Bald.
in d.l.2.in vers. qro qñq;, &c. vbi dicit, q illi
q de iure torqueri non pñt , poterunt bene
terreri. Iste.n.primus, siue ifimus gradus tor
turæ nō solet adhiberi robustis, versutis at-
que dolosis viris, sed debilib. timidioribus .
pusillanimis, atq; delicatis, quoties ꝯtra ip-
sos militarēt aliq̄ psumptiones, & ꝯiecturæ
siue indicia leuia. Et licet interdū essēt plura
indicia. multoties tñ cū isto infimo gradu ab
hoibus fit. s ꝯdōnis solet extorqueri ꝯfessio,
absq; eo q ad vlteriora pcedat, vt sępius ex
pertus sui in facto, de quo ifimo gradu fit sę
pius expiētia i robustiorib. & magis cautis,
quoties vt dixi nō militāt plena idicia, vide
do.Par.

do. Par. de Put. in d. suo tract. de synd. in c. ad
4 uertendum. & Bal. in d. l. 2. † Secundus gradus torturæ est cum reus ligatus eleuatur modicum supra terram, Paulo momento detinetur eleuatus, & postmodum deponitur, vel cum detinetur suspensus spacio dicendi Aue maria, vel Pater noster, aut vnum miserere. iuxta qualitatem facti, & personarum cõditionem, deinde deponitur absque aliquo impulsu, quassatione vel tractu chordæ, & hæc dicitur leuis tortura, ad quam deueniendum est quotiescunq; indicia quædam apparent aliqualiter probata, & reus est magis suspectus. Indicia tamen ipsa non sunt plena satis ad inferendum plenam torturam, puta si esset vnus testis de visu deponens, tamen nõ esset omni exceptione maior. vel duo testes de auditu ab alijs, non autem ab ipso reo, & similes præsumptiones vel indicia non plena, præcedente tamen suspicione contra personam ipsius rei, vt proxime dixi. Et ista est illa leuis tortura, de qua loquitur Bal. in d. l. 2. C. quorum appellatio. &c. vbi dicit † quod quemadmodum leuis febricula non dicitur febris, & infirmitas talis quæ præstet impedimentum ad cõparendum, sicut est vera febris, quæ hominem sternit, vt l. ob quæ vitia. §. fi. ff. de ędil. edict. ita ista leuis tortura non dicitur tortura, si ue tormentum, ex quo causetur dolor mentis, & corporis cruciatus, sicut in tortura ordinaria. Et nota quod est magni effectus ista doctrina, ex qua infertur, quod quotiescunq; contra reum militant legitima indicia, ex quibus de iure quis torqueri põt, si fuerit semel isto modo leuiter tortus, non obstabit, quo minus possit iterum grauius torqueri ex eisdẽ indicijs, & tunc secunda vice dicetur cõpetẽter tortus, nec propterea reus conqueri poterit, quod fuerit repetitus in tortura absq; nouis indicijs. iuxta ea quæ habentur in l. repeti, ff. eo. tit. de quæ. quia ista non dicitur proprie repetitio, ex quo prima non fuit habita pro tortura, per ea quę supra diximus, ita et sentit Bart. in l. fi. & repeti. ff. de quæ. & Bal. in d. l. 2. C. quorum appellatio. &c. Ang. de Aret. in d. gl. fama publ. in vers. quid si aliquis fuit tortus, sed leuiter, &c. Hipp. Mars. in d. l. 1. in princ. & l. repet. Par. de Put. in d. trac. in c. sequitur mo do. Fran. Brun. Gand. & ceteri doct. in locis
5 supra notatis. † Quidam tamen dixerunt arguẽtes ex dicta doctrina Bal. de qua supra, quod illi et qui aliqua ex causa vel priuilegio torqueri non possunt, poterunt tamen tormento istius secũdi gradus supponi absq; periculo, ex quo ista leuis tortura non dicitur tortura, sicut leuis febricula non dicitur febris d. l. ob quæ vitia. Ego iii de veritate istius dicti alias dubitaui, nec vi esse bona pœna de leui febricula, ad leuẽ torturam, quia est diuersa rõ in vno quam in alio, ibi. n. in d. l. ob quæ vitia. excusatur à cõparendo in iudicio ille qui propter febrim est impeditus, & non põt ambulare foris, quia non exit de lecto, nec de domo, is vero qui patitur quartanam febrim aut aliam leuem febriculam quam nõ curat, nec propter illam remanet quin vadat foris
7 per omnia locam, saltem in ciuitate. † Ex quo. n. vadit per vrbem sicut vadit per alia loca, ita venire põt ad curiam, & coram iudice, quia rõ illa impedimẽti de qua in d. l. ob quæ vitia. in pri. cessat in eo qui patitur leuẽ febriculam, ideo in eodem cessat legis excusatio. Sed hic in leui tortura fieri non põt, quod corpus non torqueatur nec patiatur aliqualem dolorem, licet sit leuis dolor, dolor est, & infertur iniuria dignitati, vel innocentiæ ipsius rei, quia tortura vt diximus supra eod. ti. q. 1. est cruciatus quidam in corpore, &c. cum igitur per hanc leuem torturam inferatur in corpore dicti rei aliqualis cruciatus, nõ põt dici nisi quod illa sit tortura, & quod ille sit tortus quis leuiter. Et ideo ego nunquam consueui ad gradum istum deuenire, nisi quando procedũt indicia, & sunt bene probata. Tamen si sunt indicia aliquantulum remota à facto, & persona esset vilis, & ignota, & valde suspecta de crimine, aut in responsionibus suis variaret, & alijs huiusmodi suspicionibus præcedẽtibus l. de minore. §. torm. in fin. ff. de quæstionibus. & per Bal. in d. l. 2. Bart. in d. l. fin. & Panor. in d. c. cum in contemplatione. Si autem esset vir nobilis aut honestæ familiæ, & conditionalis, ad hoc non deuenitem reor, nisi præcedentibus legitimis indicijs, & bene probatis iuxta no. per Bar. in d. l. fi. ff. de quæ. & per alios in locis supra tiot. Confessio similiter facta in istis leuibus tormentis indiget ratificatione, sicut illa quæ est facta in plenis tormentis, vt supra diximus in præcedenti
8 gradu, & no. in d. l. 2. C. de cust. reo. † Tertius torturæ gradus est cum reus suspensus detinetur in tortura spacio dicendi vnum Miserere, vel duo, aut aliquantulum plus, absq; tamen aliquo tractu vel impulsione chordæ, quæ infert ad maiorẽ cruciatum, & ad istum gradum ascender iudex quotiescunq; reus est magis de crimine suspectus, & indicia contra ipsum tendẽtia sunt plene probata, delictum tamen non est de atrocioribus, vt est furtum modici valoris, vulnus non letale, seu aliud crimen non capitale, vt

l.2.& ibi Bar.ff.de publ.iud.vel qñ delictum esset grauius, & indicia magis apta, ꝑsona tñ esset talis nobilis,vel alias honestæ familię,& alias bonæ ꝯdõnis,& famę,& nõ assuetus in similibus cõmisceri,cũ quo mitius, & magis tẽperate agendũ esset, nõ excedendo iudex istũ gradũ torturę nõ credo ꝙ posset reprehẽdi,arg.l. non omnes .§. à Barbaris, ff.de re mil.l.in fer.& l.respiciẽdum, §. delin quũt.ff.de pœn.l.qd ergo .§.pœna grauior. ff.de his q not.infam.& l.testiũ.§.tu magis,
9 ff. de testib. † Quartus torturę gradus dicet quotiescunq; reus post eleuationẽ diutius suspẽsus in tortura detinet, videlicet ꝑ quartam,tertiã,mediã ve partẽ, vel duas tertias vnius horę aut ꝑ integrã horã, ſm grauitatẽ criminis,susp:cionẽ rei,& vires indicioꝝ, qñq; in ipso detentionis spacio adhibentur vnus duo aut plures ictus, siue tractus chordę ad maiores cruciatus inferendũ in corpore,maxime qñ indicia sunt ꝑgnantia . Reus est suspectus multũ,& hẽt mẽbra robusta,& crimẽ est graue ex se,ẽt,ꝙ ista oĩa non concurrant,si tñ maior pars ꝯcurrit,sufficit, vel quoties scandalum non modicum gñaret, vt est furtũ magnæ rei sacrę, vel aliud turpe sacrilegium,vel sacroꝝ abusus, aut homicidium graue,vel falsitas literaꝝ apostolicaꝝ, & similia, & indicia vt diximus essent vrgentia, & bene ꝓbata, vtputa vnus testis omni exceptione maior de visu ipsius facinoris deponẽs, aut duo seu plures testes alia ꝓbãtes indicia,& circũstãtias necessarias ipsius criminis ſm qđ latius declarat do.Alb.Gand. in d.suo tract.malef.in tit.de ꝑsump. & ind. dub.& indub.Bart.in d.l.1.§.fi.& l.fin. ff.de qõ.Bald.in l.milites,§.oportet.C.eo.tit.idẽ Bald.in d.l.2.C.quo.appel.&c.Bald.Ang.& Salic.in d.l.ea quidem,C.de acc. Canonistæ in c.qualiter,& qñ.eo.tit.& in c.cum in con
10 templatione.de reg.iur.in antiq.†Quintus & vltimus torturæ gradus succedit,quod est istud quotiescunque post aliquam suspensionis detentionẽ,& ictus siue tractus chordæ. si reus adhuc ꝑtinax in eius negatiua insteterit,& torturam hmõi spernere videret, ꝑ grauiori cruciatu ad pedes ipsius rei torquẽdi subijciunẽ pondera qdã pendẽtia, vt sunt cõpedes ferrei,lorica, aut aliud simile pondus,& cũ põdere ipso suspensus detinet, vel ictibus cruciat, & istud est sæuissimũ genus tormẽti,& dñt Doct.q scripserũt de hac mã ꝙ tũc corpus ipsius rei dilaniatur, mẽbraq. & ossa quodammodo dissoluunt, & euelluntur à corpore,& hæc dr grauior pęna q viri vsque manus obsc.ssio,vt dicit text.in auth. vt nulli iud § quia vero. & dicit Cassiod. in lib.variaꝝ epistolarum,vt refert do. Par. de Put.in suo tract.synd.in c.tortura. el 2.fol. 113.epist.49. facilius est à morte expetere ꝗ tormentorum crudelia sustinere.inter supremas anhelatus angustias melius est perire ꝗ viuere, & detestabilis sensus pœnaꝝ excludit dulcissimæ salutis affectum. Iste vltimus gradus,& modus torquendrꝫ raro fit, & iu
11 dex haud facile ad illũ deueniet, †nisi in certis casibus, & criminibus atrocissimis vt est hæresis,& crim. læsæ maiest. euersionis status,aut similis proditionis,vbi totius pñæ, aut multorũ salute tractaẽ, aut cũ agereẽ de ingẽti assassinio enormissimo homicidio sacrę ꝑsonę,vel de morte alicuius Cardinalis, seu alterius magni principis,vel ꝯtra malefici,aut mathematici, in qbus criminib' nullũ ꝓdest priuilegium dignitatis,vt l.si qs alicui.C.ad l.Iul.maiest.& l.& si excepta.C.de male.& math.l. manicheos,& l.Arriani.C. de hæret.c.ad abolẽdã,eo.ti.& similibus,nec tũc ẽt nisi indicia essent adeo clara, & ꝑgnãtia,vt nil deesset nisi rei ꝯfessio,vt l. milites. §.oportet,& ibi Bald.C.de qõ.Bal.in l. quisquis,C.ad l.Iul.maiest.& Bal. Ang.& Sal.in l.ea qdẽ,C.de acc.Bart.in d.l.fi. ff. de qõ. & l.1.§.fi.eo.ti.Par.de Put.in d.tract. de synd. c.tortura.& c.aduertẽdũ,& alios Moder. in
12 locis supra notatis. † Nõnulli tñ reperiunẽ adeo terribiles, & robusti qui nullum timẽt dolorẽ, neq; cruciatum aliquem sentire vñr in corpore, ẽt si mille tractibus quassarẽt, quod pluribus modis ꝯtingere solet, quidã eñ robustitate corporis,& brachioꝝ,alij vero leuitate q leui põdere cõprimunt, quidã alij membrorũ agilitate. quorũ brachia ex modica eleuatione ex retro ante resoluunẽ, & supra caput directo tẽdũt,adeo ꝙ leuem, aut nullũ cruciatũ sentire vñr, & ego alias in facto habui. Quidã alij reperiunẽ qui cũ diabolicis sortilegijs,& incãtationib.maleficæ artis,de qua supra diximus late in 2. lib. 6.&7.q.adeo corroboranẽ in corpore vel sustinent ĩ aẽre, aut graui sopore detinent oppressi postq̃ sunt eleuati,vt nullũ penitus dolorẽ patianẽ in corpore. & hoc appellãt qdã maleficiũ taciturnitatis siue insensibilitatis,

ex

ex quo inducit tutela q̄dā (vt aiunt) aduersus ipsam torturam, q̄ reus ipse nullū dolorē patit, de quo alias diximus supra d. lib. 2. & ego alias pluries expertus sum in facto, & infra dicā, & à pluribus hu usce artis malefi cæ magistris referri audiui, q̄ varijs modis, & p diuersa malefica verba, & infra id expetiit, & obtinent, quod qualr̄ fiat, referre non expedit, q̄a fieri nō posset absque sacræ chri
13 stianæ fidei euersione. † Dixit tñ Alber. magnus in lib. quē edidit de secre. nat. q̄ lapis q̄dā mesites nūcupatus, q̄ orit ex ciuitate q̄ dr̄ Melis, in partibus orietalibus, ɔtrarius, & aqua aut vino cōmixtus datusq. ad potādū illi q̄ torquēdus est inducit insensibilitatem pœnæ, & cruciatus, vt refert Par. de Put. in d. tract. synd. in c. tortura. lo 2. Quidam alij dnt verba quę sequuntur, videlicet, Imparibus meritis tria pendent corpora ramis. Dismas, & Gestas, in medio est diuina potestas Dismas damnat, Gestas ad astra leuat. Alij ēt dnt verba ,pphetę. Eructauit cor meū verbū bonū, veritatē nunq̄ dicam regi. Alij vero dnt. quemadmodū lac beatę gloriosę Marię virginis fuit dulce, & suaue domino nostro Iesu Christo, ita hęc tortura siue chorda sit dulcis, & suauis brachijs, & membris meis. Quidam alij dnt illa verba, quæ dominus noster Iesus Christus dixit tpe passionis, videlicet à principio suę capturę. Quem quęritis, &c. vsq; ad extremum vitæ, & vltimum verbum. Consumatum est. Quidā alij dnt. Iesus aūt transiens per medium illorū ibat. os non cominuetis ex eo. Quæ quidem verba, & coniurationes olim non putabam quidquam operari posse contra torturā, & plerisq; ridicula potius q̄ credibilia esse vnr, at ego quia pluries vidi, & expertus sum in facto, primo Pisis dum eram assessor Magnifici dni Capitanei illius ciuitatis, deinde Romę dū essem auditor criminaliū cau
14 sar. Reueren. Do. auditoris cameræ vbi† q̄dā fur sagacissimus, & duplicis malitiæ reus, ɔtra quē erāt examinati q̄ndecim testes super diuersis indicijs magni furti cētū triginta septē ducatis auri hñs notitiā q̄ curia psati dni Auditoris ,pcedebat ɔtra ipsum, antequam personalr̄ compareretur, accepit nōnulla sortilegia ɔtra torturam, quibus expertis iterum atque iterum, videns q̄ sufficiebant ad parangonem, quadam die dum ego essem in ędib. turris nouę ad examinandū quosdā alios reos, ille spōte veniēs accessit ad me, & se ɔstituit in carcerib. ipsis, dicēs q̄ sponte venerat ad purgādū indicia, & notā infamię si bi illatæ, contra quē tñ necesse fuit deuenire ad torturā tot indicijs contra ipsum laborātibus; in qua dū erat eleuatus dormiebat capite cliuo, ac si iaceret in lecto absq; vlla penitus lamentationes, aut clamore, et ad tractus chordæ erat tanq̄ statua marmorea, q̄ dū eleuabat, a principio dicebat quædā verba submissa voce, deinde silebat vt dormiēs, statim ego suspicatus fui ne gestaret aliquod sortilegiū siue facturā maleficā penes se, aut ex illis verbis captaret aliq̄d suffragiū, ,pqui siui q̄ diligēter p oēs partes corporis sui; demūq; reperi in capite sub scuffia. s. inter crines, quandā paruā schedulā hæc verba cōtinentē v3, † Iesus aūt trāsiens † p mediū illorū ibat. † os nō cōminueris ex eo. † cū crucibus ita signatis, quā illico abstuli ab eo; q̄ licet illa sic ablata satis cōqueret, nihilominus iterū positus ad torturā, & eleuatus iterū illud idē sicut, antea faciebat, & principio ipsius eleuationis nōnulla verba submissa voce dicebat, q̄ pcipere nunq̄ potui, nec q̄dq̄ cōfessus est. demū mutatis tormētis sub tormēto taxilli subiectus fuit, & silr̄ spernēdo dotores nihil vnq̄ penitus cōfessus est, sed in sua negatiua semp audacius cōualuit, adeo q̄ necesse mihi fuit eo instāte ab inq̄sitione, eūdē absoluere, & ,pcessum totū vna cū inq̄sitione aboleri mādare, Nec est mirandū de absolu-
15 tione hmōi. nā similis † casus & maior quoq; occurrit do. Hip. de Mars. dū erat officialis illustris. Duci Mediolani, vt ipse refert in l. repet. in 4. col. ff. de quæst. nec dū est annus elapsus. q̄ audiui aliū Romæ positū fuisse ad torturā, et repetitis vicibus grauiter cruciatū, q̄ illa verba de lacte B. virginis Marię sub missa voce dicebat, & nullū dolorē pati; sed cuncta spernere videbat, & dormiebat sicut alius in tortura, adeo q̄ à tribus iudicib9 pręsente ,pcuratore fiscali examinatus, nulla vnquā ab eo confessio extorqueri potuit; licet correus, & criminis socius id fateret expresse, & illū in sociū nominaret. cuius procesū vidi illumq; cognoui. Aliud exemplū q̄d silr̄ in facto occidit mihi Romæ cuiusdā maleficæ mulieris, quæ anteq̄ eleuaret in tortura, verba q̄dā submissa voce dicebat: de inde eleuata sillebat penit9 velut mortua & nigrior apparebat i vultu carbone extīcto. oculos ex

tra caput valde tremēdos more illoꝝ q ſtrā gulatī emittens, & nihil penitus loquebatᷣ boni neq; mali. Si nunc vellemus diſputare de viribus,& veritate dictoꝝ maleficioꝝ taciturnitatis ſiue inſenſibilitatis, fieret ampla lectura, ſed qa cupio breuiter me expedire, hic nō inſerā, vide q̄ late diximus ſupra lib.
16 2.q.6.7.& 8.†Nōnulli tñ dixerunt ꝙ aduer ſus iſtas ꝯiurationes, & maleficia taciturnitatis reperiunᷣ remedia q̄dam quæ diuerſis precibus ꝯficiunᷣ, ex quibus dñt ꝙ omnes ligaturę,& maleficia hmōi diſſoluunᷣ omni noq̄ue pereunt,& reus grauiſſima patiᷣ tormenta,& cruciatus in corpore. Et inter alia dicere ſolent verba illa Prophetæ, videlicet Dñs labia mea aperiat,& os meū annūciabit veritatē.Eructauit cor meū verbū bonū dicā cūcta opera mea regi.Confundaᷣ neq̄tia peccatoris ꝑdes oēs q loquunᷣ mendaciū. Cōtere brachia iniqui rei,&lingua maligna ſubuertetᷣ. Ex q̄bus verbis precibus,& exorciſmis dñt maleficia ipſa reſolui, & reū mirabilᷣ cruciari,vide d.Par.& Put.in d. tract. ſynd.in c.tortura.lo 3.fol. 113. & illū Silue. prie.in d.tract.de ſtring.demon.mirand.lib. 4.c.5. Super quibus tñ cogita quia de virtu te ipſoꝝ remedioꝝ non poſſem q̄dquā certi atteſtari, ex quo illa nunquam expertus ſui,nec per alium experiri hactenus vidi.

1 ☞ *Tortura in quibus cauſis,& criminibus inferri poſſit.*
2 *Oratio indefinita æquipollet vniuerſali.*
3 *Iudex diſtinguere nō debet vbi lex nō diſtinguit.*
4 *Proceſſus ſit ſummarius in leuibus criminibus.*
Tortura de proceſſu dicitur ad quam abſque in dicijs legitimis peruenitur.
Tortura quare in paruis criminibus non ſit applicanda.
5 *Perſona grauis,& honeſte conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet.*
Perſona leuis de leui crīe ſuſpecta torqueri pōt.
6 *Perſona vilis,& pauper pœnam pecuniariā non potens ſoluere, luere debent in corpore.*

1 QVinto videndum eſt in quibus†cauſis,& criminibus, poſſit inferri tortura. dic,ꝙ gñaliter in oibus cauſis criminalibus ſeu omnibus criminibus, ſi præcedāt legitima indicia,& veritatis aliter hrī non poteſt. Nam regula torturæ eſt affirmatiua,& vniuerſalis,vt hr̄ in l.1. in prin. ff.de qō.ibi.in criminibus ſeruādis &c. quāuis ab ea nullatenus ſit inchoandu examē, ſed in caſu neceſſitatis quotieſcunq; vndiq; vrgenti indicia, & ꝯfeſſio veritatis aliter hri non pōt,niſi mediāte tortura, tūc adhibēda eſt d.l.1.in princ.ibi n.dr̄ in criminibus ſer-
2 uandis,&c.†q̄ oratio cū ſit inde finita æquipollet vlī l.ſi plures.ff.de legat.3. ꝑ Alex. & Doct.in rubr.ff.ſol.matr.l.1. §. ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.obl.& Bald. in l. nullum, C.de aſſeſ.hoc idem tenet Gād.in tract. maleſ.in tit.de qō.& torm. in princ. verſ. incipiamus.Hipp.de Marſ.in l. diuus. in princ. ff.de qō.Franc.Brun.in tract.de ind.& tort. in 3.col.verſ.tertio princ.quæro,&c.Par.de Put.in tract.ſynd.in c. an in cauſa pecuniaria.pri.col.& probatur per tex.in d. l. milites,§ oportet.C.eo.tit.inducendo hoc modo,ibi.n.dr̄ non eſſe à tormentis incipiendū examen, niſi pluribus indicijs quaſi certis,&c.tūc demū deueniendū erit ad qōnes, ſi perſonaꝝ ꝯditio id requirit, qa ſunt q̄dā ꝑſonæ q̄ ex cauſa ſpeciale torqueri nō pñt, vt infra dicet in ſeq.q.& no. ibi dum dr̄,perſonarum ꝯditio.& non dixit,qualitas criminis,qa ſi dicat ꝙ in criminibus nulla fiat di-
3 ſtinctio qualiacunq; ſint, †q a vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus .l. diē ferre.ff.de arb.l.de pcio.ff.de pub.cū ſi. Contra hoc opp.de.l.edictum,ff.de qō. vbi dr̄,ꝙ qōnes non ſemp nec in omni cauſa,& ꝑſona deſiderari debēt,ſed cū capitalia,& atrociora maleficia nō alr̄ explorari pñt.q̄ ꝑ ſeruoꝝ qōnes efficaciſſimas,&c. & ſic text. ibi expreſſe inhibere vr̄ ꝙ pro leuibus criminibus inueſtigādis, nullatenus ſit danda tortura.Sol.veꝝ eſt ꝙ in leuibus,& paruis criminibus nō eſt adiungēda plena,& grauis tortura ſm gradū excedēs, leuis tñ tortura primi,& ſecūdi gradus nō vr̄ excludi ēt in paruis criminib.ar.l.ob q̄ vitia .§.ſi. ff. de ædil. edic.& ꝑ Bal.in d.l.2.C.quo appel.&c. licet eñ hęc ſolutio ſit vera in ſe,tñ nō bene congruit illi legi quæ loquiᷣ in alijs terminis,& ꝑ pea dic ꝙ ibi loquiᷣ de tortura quę inferᷣ in aliū.ſ.in ſeruū,non in ipſummet reū. Rō eſt,qa nō ita facile deueniendū eſt ad torturā ſeruoꝝ ꝑ inueniēdis alienis criminibus, ex quo illi ſunt innoxij criminis ꝑdicti q̄ ipſiusmet rei de crimine ſuſpecti,quā ſolutionē ſentit ēt gl.in d.l.edictū,in verſ.efficaciſſimas,dum ſoluit ꝯtrarium de d.l.1.§.ſi qs vl

tro.

tro.ff.de qō.Item oppo.de l.leuia.ff. de acc.
4 †vbi in leuibus criminibus summarie proce
dēdū est siue ꝓcessu vel solēnitate iudiciali.
sed tortura est de ꝓcessu,nec ad illā deueniri
pōt,nisi p̄cedentibus indicijs,& causa cogni
ta,& p̄cedēte ꝓnūciatione interlocutoria ip
sius iudicis,vt dicit Bal.in d.l.2.idē Bal. in l.
si qs alicui.C.ad l.Iul.maiest.Saly.in l. fi. C.
de qō.& Bart.in l.fi.ff.eo.tit.Ang.de Are.&
alij Moderni practici in locis supra notatis.
& Bal.in d.l.milites,§.oportet.& l. ea qdē.
Sol.dic ꝙ plena,& grauis tortura non est ę-
quū ꝙ in paruis criminibus inferaī,qa ma-
ior pœna esset in inqrēdo q̄ in puniēdo, qđ
esset ꝯtra tex.in l.in ser.ff.de pœn.sed illa ter
titio seu leuis tortura nō excedēs scđm gra
dū,nō vr̄ esse ꝓhibita in hmōi criminibus,
maxime qn̄ persona rei est vilis conditionis
& valde suspecta de crimine illo, & ista po-
tius dici pōt qdā modica coërtio q̄ torturā,
sm Bald.in d.l.2.vel dic ꝙ ille tex.in d.l. le-
uia, loquiī de alijs solennitatibus ipsius pro
cessus,videlicet de libello,inscriptione ad pę
nā talionis,de solēnitatibus ꝓbōnum,publi
cationis ꝓcessus,& alijs similibus terminis,
solēnitatibus, nō aūt de ista modica coërtio
ne sine qua veritas aliter hr̄i non pōt, & ita
5 vr̄ sentire gl.in d.l.leuia. † Si aūt esset perso
na grauis,& honestę ꝯdōnis,aut nobilis fa-
miliæ,pro leuibus criminibus hmōi, non es
set deueniendū ad aliquē actū torturæ quan
tumcunq; leuis,& minimę, quia ex ea vide-
reī afferri iniuria dignitati siue nobilitati,&
ideo bene dixit tex.in d.l.milites.§.oportet.
C. de qō. ibi, si personarum ꝯditio id requi
rit,&c.& ita vr̄ sentire gl.in d.l. leuia. intelli
gēdo de vilibus,& suspectis ꝑsonis,vt ibi,vi
de Bal.in d.l.2.Bart.in l.non oēs .§.à Barba
ris,ff.de re mil.& Par.de Put. in tract. synd.
in c.an in causa pecuniaria.vide infra eo.tit.
qō.7.vers.limita. in fin. Et ꝑpea non vr̄ esse
deneganda vili personę,maxime qn̄ esset ꝑ-
6 sona suspecta. † Quia videmus alias ꝙ vilis
persona,& pauper,qui ꝑp inopiam nō po-
test soluere pœnam pecuniariā,luet in cor-
pore ꝑ torturā,& sic eo casu tortura ipsa da
tur ꝓ pœna. Pro hoc est regulare in oībus
publicis criminibus l.1.§.fi.ff.de pœ. vbi est
nota.tex.l.qcunq;.§.quod si. C. de ser. fug.
& l.si qs id.ff.de iurisd. omn. iud. Vide Bal.
in d.l.1.§.fi. qui dicit hoc esse regulare in vi
libus ꝑsonis, & ibi tradit pulchrā limitatio
nem ad regulam de qua in l.in seruoꝝ.ff.de
pœn.quod quęlibet pœna corporalis mini-
ma,&c.vbi dicit ꝙ illud nō hēt locū in vili-
bus personis,sed in maioribus,& honestis.

1 ☞ Personæ omnes indistincte in criminalibus causis an poßint subijci torturæ.
2 Milites, & decuriones torqueri non poßunt.
3 Consuetudo est nulla quod milites, aut decuriones torqueri poßint.
4 Impuberes non debent torturę subijci.
Mulieres prægnantes non debent torqueri.
Serui non torquentur in certis casibus contra certas personas.
5 Senex confectus ætate non subijcitur torturæ.
6 Senex confectus ætate remanet sub regula affirmatiua torturæ.
7 Mutus, surdus, cecus, & furiosus ob impedimentum naturæ non subijciuntur torturæ.
8 Effectus cessat causa cessante.
9 Senex rarius, & mitius torquetur robustis iunioribus.
10 Damnatus ad mortem an poßit liberari si reip. sit vtilis.

1 SExto quæro an omnes personæ † indi-
stincte torqueri poterunt in causis cri-
minalibus,dic ꝙ sic rl̄r, seruatis tamen
de iure seruandis, & præcedentibus indicijs
legitimis, quia regula torturæ est affirmati-
ua, vt supra proxime dictum est. A tortura
aūt nemo dr̄ exemptus, nisi quatenus repe
riatur expressum,vt hr̄ in d.l.1.in prin.ff.de
qō.& d.l.milites.§.oportet.C.eo.tit. A qua
quidem rl̄a plures personę excipiuntur quæ
2 torqueri non pn̄t. † Quorum quidam sunt
milites,q priuilegio militiæ, & fauore reip.
torqueri prohibentur d.l.milites,in prin.Se
cundo excipiuntur decuriones,& eorū filij,
ac nepotes, q durante decurionatus officio
ꝑp dignitatem officij torqueri non pn̄t, d.l.
milites,& l.decuriones,& l.diuo Marco. C.
de qōni. Sed quęro an hodie milites nostri
tꝑis decuriones siue consiliarij habeāt istud
priuilegium, vt torqueri non possint. Bart.
in d. l. milites, dicit ꝙ gaudent illo priuile-
gio vt torqueri nō possint.idē tenet Cy. ī l.
diuo Marco.eo.tit.& Iac.But.in d.l.milites.
Saly.in l.1.in pen.col.C.de iur.& fac.ign.d.
l.decuriones,in fi. q̄uis dicat ibi ꝙ hoc male
seruaī de ꝯsuetudine in Lombardia. Eandē
consuetudinem,ꝙ nō seruaī ista priuilegia,
ergo

ego vidi Romæ sepæ ac sæpius seruari. Con
trarium Barb. tñ in apost. ad Saly. in d.l. di-
uo Marco. in fi. dicit ampliãdo cõem, doct.
3 opin.† ꝙ si ꝯsuetudo esset in ꝯtrariũ, ꝙ tor-
queanť. talis ꝯsuetudo non valet. Casus est
singularis secundũ. Bart. & ipm in l. oẽs iud.
C. de decur. lib. 10. idem tenet d. Alex. in l.
centurio. í 11. col. ff. de vulg. & pup. & Rom.
in singula. 490. qdʳ incipit mulieres. vbi idẽ
dicit de doctore. qdʳ expresse firmat do. Ias.
in l. de qbus col. 23. vers. non tñ. ff. de leg. &
Mathesil. sing. 59. qdʳ incipit nota qđ legum
doctores, &c. Vide Bar. in l. 1. C. de aduocat.
diuer. iudicum vbi dicit, doctor, & aduocatus
torqueri non pót ex quo est ꝯstitutus in di-
gnitate, & non solum durante offõ aduoca-
tionis, sed ẽt eo deposito. Et iõ dicit, ꝙ quo-
ties p ipm suspiciẽdum esse iurm, debet mit
ri notarius ad domum suã tanq̃ ad egregiã
4 ꝑsonam. † Tertio, excipiunť minores. s. im-
puberes, q pp defectum ætatis q̃ adhuc tene
ra est, torqueri non pñt, sed illius loco feru-
la ceduntť l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. de mi
nore. in princ. ff. de qõ. Quarto, excipiuntur
mulieres p̃gnantes, q̃ pp accidens. s. impedi
mentum pgnantiæ non torquenť, ne subse-
quať abortus, ẽt post partum p 40. dies, do-
nec mulier fuerit pristinæ sanitati, & viribus
restituta l. p̃gnantis. ff. de pœn. & l. Impera-
tor. & ibi Bal. ff. de sta. homi. Hipp. de Marsi.
in l. 1. in princ. in 5. vol. ff. de q. & alij Moder
ni practici in sæpe dictis eoꝝ tracta. Quinto
excipiunť serui, q licet indistincte non ꝓhi-
beanť torqueri, tñ contra certas ꝑsonas nõ
torquenť, nisi in qbusdã casibus, vt l. seruus.
C. eo. tit. de qõ. Sed ista non est ꝓpria fallen
tia ad rlãm, vt sit gñalis in oĩbus casibus, &
personis: sed solum quo ad certas personas.
5 † Excipiunť sexto senex ætate confectus, q
pp lapsum ætatis torqueri non pót. l. 3. §.
ignoscitur. ff. ad Syll. quam opi. tenuit Gãd.
in d. suo tract. in tit. de qõ. & torm. in princ.
Bart. in d. l. 3. §. ignoscitur. & in d. l. de mino.
re. in princ. Ang. de Aret. in suo tract. malef.
in gloss. fama pub. vers. quæro quæ personæ.
Hipp. Mars. in l. edictum. í 3. col. ff. de quæst.
Alex. in apo. ad Bar. in d. l. milites. in prin. &
ita cõiter transeunt. Doct. cum ista limitatio
ne. Ego aũt teneo ꝯtrariũ. s. ꝙ ista exceptio
siue limitatio non sit vera de iure, nec proba
tur, per tex. in d. §. ignoscitur. quidquid dixe
rint Doct. prædicti q vñr in hoc casu loqui
6 sine lege.† & rõ tex. in d. §. ignoscitur. non
ꝯcludit gñalř ꝙ senex non possit torqueri,
& ppea dico, ꝙ senex ætate confectus rema
net sub regula affirmatiua torturæ, d. l. 1. in
prin. ff. de qõ. & l. milites. §. decuriones. C.
eod. tit. vbi excipiunť quædam personæ quæ
torqueri non pñt. Ergo regula est in contra
rium ꝙ rlř oẽs alij qui non sunt in iure ex-
pressi, torqueri pñt, ita concludunt Bal. Sal.
& alij in d. l. milites. & l. decuriones. text. n.
in d. §. ignoscitur. non prohibet gñalř senẽ
torqueri non posse. Pro cuius declaratione
sciendum est ꝙ illa lex. 3. ff ad Syll. fuit ꝯdita
contra seruos ignauos, qui neglexerunt af-
ferre opem dño suo, dum erat insultatus an
teq̃ interficeretur. Ex eo. n. ꝙ non attulerũt
opem, p̃sumuntur esse in dolo, & socij crimi
nis, seu forsan participes, & ppea torquenť
oẽs qui in dicta domo reperiebanť tpe quo
dñs fuit occisus, & non tulerunt opem dño
saltem in clamando, & sic illi qui in negligẽ
tia apprehensi fuerunt, torquentur ad eruen
dum veritatem, quare dño suo opem nõ pr
stiterunt, vel illius necem non vindicarunt,
vt tenebantur de iure, & ad videndum ẽt nũ
quid necis illius fuerint fortasse participes,
& ad purgandum quodammodo suspicionẽ
illam q̃ viget ꝯtra illos, oẽs torquentur rlř
q p̃sentes in eadem domo eius reperiebanť.
d. l. 1. in prin. & §. si př. & §. si vir aut vxor. ff.
ad Syll. quoꝝ aliqui excusanť à tortura ex iu
sta causa siue iusto impedimento quo deten
7 ti fuerunt d. l. 3. † Quidam pp impedimen-
tum naturę, vt est mutus, surdus, cęcus, furio
sus, q pp defectum sensus nãlis non potue-
runt adesse rumori, vel afferre opem dño. d.
l. 3. §. surdus. & §. cæcus. Item ẽt ignoscitur
his q clausis ianuis non potuerunt exire fo
ras, & succurrere dño, & eidem opem affer-
re, d. l. 3. §. subuenit. Postea immediate sequi
tur. §. ignoscitur. vbi dř, ꝙ ignoscitur ẽt his
qui ætate, defecti sunt, vt pp non præstitam
opem, & auxilium dño, non reddantur ne-
gligentes, & culpabiles ex quo pp corporis
debilitatem, & membroꝝ languedinem nõ
potuerunt currere, & adesse rumori, & necẽ
dñi vindicare sicut iuuenes, & vt ipsi desidera
bant. & ppea ob hanc causam iura non præ
sumunt senem illum fuisse negligentem aut
culpabilem, vel suspectum de crimine: q a iu
sta de causa impeditus, &c. stante. igř impedi
mento p̃dicto, & cessat causa suspicionis, &
cessan

cessante causa suspicionis, & culpę, merito ēt cessat tortura. q̄ pp negligentiam adhibitā erga dn̄m infertur, vt d.l. 1. in prin. & §. si pr. 8 lo 2. & §. si vir aut vxor. eod. tit. † q̄a cessante causa cessat effectus l. adigere. §. quis. ff. de iure patrona. ibi. n. senex non excusat à tortura pp ætatem senilem, sed excusatur à causa pp quam infert tortura. Conclude igr̄ qd' ætas ibi non est causa principalis ad eximendum senem à tortura, ita quod senilis ætas sem p sit causa exclusionis torturæ, sed excludit causam suspicionis p̄sumptæ scientiæ, & participationis, pp quam infertur tortura. d.l. 1. ī pri. & §. si pr. el. 2. & §. si vir aut vxor. eo. tit. extra igr̄ illum casum non video rōnē in ɔtrarium, quare senex torqueri nō possit in casibus ī q̄bus de iure deueniri pōt ad torturam, saltem leuiter, & tēperare, mitius tn̄ q̄ in alijs iunioribus. l. 1. §. diuus. & l. de minore. §. torm. ff. de qō. non est igr̄ dicendum q̄ ex dispositione. d. §. ignoscit. limitet, & lædat regula iuris cōis de qua in d.l. 1. in prin. ff. de quæst. q̄ loquit affirmatiue, gn̄alr̄, & indistincte: vt latius supra dcm̄ fuit. arg. l. sancimus. C. de testa. & l. pcipimus. C. de app. Si enim iura noluissent senem dr̄e torqueri, illud vtiq; expressissent, & excepissent à regula, sicut expresse cauerunt, & exceperunt milites, decuriones, & eoꝝ filios, item impuberem mulierem p̄gnantem, & alios, de quib. supra d.l. milites. l. diuo Marco l. decuriones C. eod. tit. & l. de minore. in prin. ff. eo. tit. l. p̄gnantem. ff. de pœn. cum similibus. Cum itaq; hoc non reperiat expressum, non est dicendum qd' regula iuris q̄ est affirmatiua debeat immutari vel corrigi, aut limitari. d. 9 l. sancimus, & d.l. pcipimus. † Quidam alij exponunt illud verbum, ignoscit, non q̄ senex p̄hibeatur torqneri, sed qd' rarius torquet, & casu quo debeat torqueri, tunc mitius, & leuius torquendus erit. q̄ iuuenis. Hæc. n. opinio licet videat æqua, & pia, p̄cedens tn̄ est de iure verior p ea q̄ supra dicta sunt. Ego tn̄ qn̄ casus ɔtingeret, oēm diligentiam adhiberem ad eruendam veritatem alr̄ q̄ p torturam ex p̄suasionibus aut comminationibus: quoties tn̄ esset necesse ad illa deuenire non excederem secundum aut tertium gradum: nisi essemus in atrocioribus, & p̄sona rei esset vilis, & valde suspecta. An aūt reperiant alij q̄ supra noiati, q̄ dicant esse exempti à tortura, vide do. Hipp. de Marsi. in l. edictum. ff. de qō. in 3. col. vbi plures enumerat inter quos dicit, q̄ ille q̄ est vtilis reip. torqueri non pōt s̄m do. Par. de Put. quem ipse refert idem tenere in d. suo tract. &c. & dicit ille bo 10 num tex. ad hoc in l. ad bestias ff. de pę. † ibi dr̄ q̄ damnat ad bestias eximit ab illa pœna qn̄ ille erat vtilis populo, & ad p̄ces populi debet liberi. Nota, q̄ ego itelligo illud dcm̄ esse verum p illum tex. quotiescunq; p tortu ram adeo cruciaret, q̄ efficeret inutilis, q̄a posset membro debilitari, vel mori in tortura, qd' q̄dem perraro ɔtingit, alias aūt non vr̄ esse eadem rō in tortura sicut in morte, q̄a illi q̄ sustinent torturam non moriuntur nec debilitant rīr, & sic p illam non cessat vtilitas reip. qn̄ ille seruat in vita, & ideo dubito de isto dicto pp diuersitatem rōnis, sup quo tn̄ cogita. Prædictas tn̄ limitationes omnes limita, & declara non procedere nec hr̄e locum in criminibus exceptis, & atrocissimis, sicut est crim. læsæ maiest. in quo nulla dignitas nullumq; penitus priuilegium suffragatur reo ad effugiendum l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. & in crimine hæresis, vt dicunt Doct. in d.l. quisquis. & Canonistæ in c. vergentis. de hęret. in antiq. & in c. cum secundum leges, eo. ti. lib. 6. Item in crimine maleficiorum, & incantatorum, vt l. & si excepta. C. de malef. & math. in quibus criminibus omnes indistincte torquentur vt ibi dr̄, & notatus ēt per do. Hipp. in d.l. edictum.

1 *Tortura an locum habere possit in pecuniarijs causis.*
2 *Liberi possunt torqueri in causa ciuili delictum annexum habenti.*
3 *Serui alieni in causa pecuniaria possūt torqueri. Homo liberi in causa pecuniaria regulariter nō torquetur, sed hoc fallit in teste vacillante.*
4 *Mercatores falliti, cessantes, & fugitiui quando possint torqueri.*
5 *Pœna corporalis quantumlibet leuis, quacunque pecuniaria maior est.*
6 *Tortura nō dicitur pœna q̄ iuris habeat effectū.*
7 *Finis causæ non attenditur in materia torturæ.*
8 *Iuramentum quando deferatur in probationis supplementum.*
9 *Tortura quando ad pœnam dari dicatur. Fur quandoque ad pœnam torquetur pro lucibus furtis.*
10 *Confessio torti an sibi noceat, si denegata fuerit indiciorum copia remissiue.*

Index

11 *Iudex quid faciet reo ad banchum iuris ducto, confessionem suam quam in tormentis fecerat negante.*

1 SEptimo quæro an in causa † pecuniaria,& ciuili deueniri possit ad torturã, dic, q sic qñque, non tñ oẽs personæ, nec in omni casu deueniendum erit, sed serui dũtaxat alieni, quotiescunque veritas rei aliter hñi non põt, torquentur.l.diuus. in princ.ff.de quæst. & ista est vna ex differentijs, quæ vertũtur inter causas ciuiles,& criminales, sm quod dicit Bart.in d.l.diuus.q͞a in causis ciuilibus non torquentur nisi serui alieni, non aũt liberi neq; statuliberi,& casu quo deueniendũ sit, nõ ita de facili deueniẽdũ est, sed vbi veritas aliunde hñi non potest quam p tormenta seruoꝝ, sed in causis criminalibus torquentur ẽt liberi p eruẽda ve
2 ritate ita dicit Bart.in d.l.diuus. † Quod tñ est veꝝ, nisi causa ciuilis hñet in se annexum delictum, quia tunc ẽt liberi torquenẽ, vt est tex.not.in c.1.de deposi. quẽ tex. oẽs Doc. allegãt ad hoc,& notat ẽt Doc.in l. ex libero.ff.de qõ.Vnde dico q in hac mã poni potest regula negatiua.s.q in causa pecuniaria liber homo rũr non torqueẽ d.l.diuus, Fallit ista regula in aliqbus casibus,& primo in casu d.c.1. de deposi. qñ causa ciuilis hẽt annexũ delictũ. Itẽ fallit qñ ciuiliter ageretur de falso,& veritas aliter hñi nõ posset, qd̃ tunc deueniri possit ad torturã, ita dicit Bal. in l. sicut falsi.C.de falsis. Ex quo textu idẽ puto dicẽdũ esse in furto, vbi agereẽ ad rẽ sibi furto subtractã, non p accusationẽ furti, sed priuato iudicio ciuili p actionem furti, vt in §. furti aũt actio.inst.de obl. q̃ ex deli. nas. vel ꝯdõne furtiua, vt in l.si p fure.& i prin.§.1. ff.de ꝯd. furti. q vbi plena pbatio per testes aut sacra hñi nõ posset, liceat deuenire ad torturã, q͞a rõ tex.in d.l.sicut falsi.ita militat in
3 isto casu, sicut in illo. †Et pdicta pcedunt in libero homine, serui aũt alieni bene poterunt torqueri in causa pecuniaria.& hoc fieri põt quotiescunq; veritas aliter hñi nõ põt vt d.l. diuus, ff. de qõ. Prædicta ẽt limita,& declara, q liber homo non torquetur rũr in causa pecuniaria, est verum qñ loquimur de principali.Secus aũt in teste vacillante, quia liber homo si adhibetur vt testis in causa pecuniaria,& vacillat, poterit torqueri, ita dicit tex.ibi Bar.& alij in l.ex libero .ff.de qõ. & hoc non prouenit ex nã causæ, sed pp accidens.s.illam vacillationem .l. liber homo. in prin.& l.vnius,§.testes.ff.eo.tit.vide Bar. in d.l.liber homo.& l.ex libero.& d.§.testes & do.Hipp de Marsil.ibi, vbi copiose declarat hanc mãm,& Bald.& Salyc. in d. l. sicut falsi.C.de fal.Io.de Imol.Panor.& alij Cano.in c.grauis, de deposi. vbi in hac mã multa bona dixerunt.& Cyn.in l.fi.C.de fal. & est gl.no.15.q.4.c.presbyter.Et ii quantum diximus supra q qñ causa pecuniaria habet annexum delictum, deueniri poterit ad torturam per tex.in d.c.1. de deposi. per quem tex.dixit do.Par.de Put. in tract. synd. in c. an in causa pecuniaria.in principio se deci-
4 disse alias qõnem istam. † q isti mercatores falliti, cessantes & fugitiui poterũt torqueri, vt indicẽt pecunias sibi datas in depositum vel in societate ad mercãdũ, quas nũc denegat hñe,& pdidisse dñt, quem omnino vide quẽ ẽt refert,& sequiẽ do.Hipp. de Mars. in d.l.diuus, in 2. col. q deinde opponit ꝯtra illud c.1.extra de deposi.dicens q nimis duꝝ, & iniquũ esse vr̃ q in causa ciuili, & pecuniaria deueniaẽ ad torturã, licet simus in terminis d.c.1.q͞a ex hoc magis cruciaẽ,& patitur reus siue debitor i inqrẽdo veritatẽ rei, quã ipsa re cõperta in satisfaciẽdo, quia nil aliud in ꝯdẽnationẽ venit nisi pecunia, in cuius solutione debitor nullũ patiẽ dolorẽ in corpore,& minus nocet solutio,& snia, quã
5 inqsitio, †q͞a qlibet corporis cruciatus siue corporalis pœna, ẽt minima, est maior qua cũq; pœna pecuniaria, quãtũcũq; sit magna l.in ser.ff.de pœni. Ad illud ꝯtrarium datur duæ solutiones per Docto.sm ipsum, prima est q tortura non daẽ ad pœnam, nec dr̃ proprie pœna, sed est dolor corporis vel mẽbri ad eruendã veritatẽ,&c.d.l.itẽ apud Labeonem,§.quæst. ff. de iniurijs,& supra dictum fuit, in 1.q. huius tituli, q͞a si tortura esset pœna vel dareẽ ad pœnã, pfecto nõ essent duo tituli separati, ti.de qõ.ã ti. de pœnis, sed q͞a sunt materiæ diuersę,& separatæ.s.mã inqsitionis,& mã pœnę, ppea editæ sunt sub diuersis titulis,& noibus. Quidã vero dñt q licet tortura nõ sit pęna iuris de facto, tñ est pœna nõ leuis, q͞a cruciatus ille affert pœnã & dolorẽ intolerabilẽ in corpore.Sed nõ ob
6 stat, † q͞a licet tortura afferat dolorẽ, & cruciatũ in corpore, tñ nõ dr̃ pprie pœna q̃ habeat affectũ iuris, sed posset forsan improprie dici

dici pœna, hoc est illa tolerantia doloris, & cruciatus, quã q̃ torquetur sustinet in mẽbris & corpore. nec datur ad effectum pœnæ à lege statutæ, & ꝓpterea ex diuersis non fit bona illatio l. nãiiter l. nihil cõe. ff. de acq. pos. & l. Papinianus, ff. de minori. Quidam vero dant aliã solutionẽ, limitando, videlicet. d. l. in seruos, ff. de pœn. vt dispositio illa non habeat locũ in plebeis, & vilibus ꝑsonis, sed in nobilibus, & magnæ ꝯdõnis hominibus, qui nõ debent torqueri nec cruciari in corpore pro re pecuniaria, cuiuscunq; sit valoris. Ego aũt ꝯsideraui ꝙ licet solutiones istæ sint veræ in se, tñ ad solutionẽ istius oppo. non oportebat tm laborare, quia solutio ipsius breuissima est. Nam est verũ, ꝙ in causis pecuniarijs rl'r non deuenitur ad torturam d. l. diuus, nisi in casibus, & ꝑsonis exceptis, vt supra diximus in prin. q. & ad hoc facit rl'a illa de qua in d. l. in ser. ff. de pœn. Sed in casu d. c. 1. & l. sicut falsi. C. de falsis ideo deuenit ad torturam ꝑp delictũ furti vel falsitatis annexũ, & isto respectu vr̃ potius deferri in causa criminali quam ciuili, quia tunc illa non dr̃ causa mere ciuilis, sed potius mixta cũ criminali, vide Imol. & alios in d. c. 1. & rõ illa de qua in d. l. in ser. non vr̃ multum vrgere in ꝓposito nostro, †quia in mã torturæ non debe-
7 mus attendere ad finem causæ ex qua venit soluẽda pecunia, qa alias sequeret quod in multis causis criminalibus in q̃bus de iure cõi aut ex forma statutoꝝ venit imponenda pœna pecuniaria, vel bonoꝝ publicatio, vt in l. si q̃s aliq̃d. §. q̃ abortionis. ff. de pœn. & inst. de publ. iud. §. itẽ lex Iulia. si illa rõ ꝓcederet, sequeret q̃d' illis casibus nõ posset q̃s torqueri, qa esset maior pœna inq̃sitionis q̃ ꝯdẽnationis, q̃d' est falsum. Dicas igit, ꝙ in oĩbus causis in q̃bus inferẽ tortura, considerandũ est principiũ causæ, & illius nã, an descẽdat siue oriat ex ꝯtractu vel quasi, an vero ex delicto vel quasi delicto, vt inst. quib. mod. re ꝯtra. abol. & de verb. obl. cum simi. & de obl. quæ ex del. nas. per totum, vt primo casu non sit locus torturæ rl'r, ẽt q̃d' veritas aliter hr̃i non possit, quia in causis ciuilibus iura dederunt alia remedia. Aut actor plene ꝓbauit intentionẽ suã, & reus cõdem-
8 nat l. si debitori. ff. de iud. †aut semiplene ꝓbauit, & deferunt sibi iurm in supplementũ ꝓbõnis, dummodo actor sit honesta persona, & non agat de maxima summa, vt no. dicit Bart. in l. admon. & ibi ꝑ Moder. latissime. ff. de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei. C. eo. tit Ioan. de Imol. Panor. & alij Canon. in c. fi. eo. tit. Aut actor non plene neq; semiplene ꝓbauit, sed minus q̃ semiplene, vt qa habuit testes q̃ non erãt omni exceptione maiores, vel forte erãt singulares, quo casu non deuenitur ad istud iurm, vt dñt præfacti Doct. in d. c. fi. sed isto casu deferẽ iurm reo, quod dr̃ iurm purgationis, & obtinet absolutionẽ. vt not. in d. c. fi. Aut actor proposuit libellũ, sed nihil penitus probauit, & isto casu reus absoluitur, ẽt absque aliquo iuro, vt l. actor. C. de prob. & l. q̃ accusare. C. de eden. & per ista media deciduntur causæ ciuiles, non aũt per torturam, intelligendo de causis mere ciuilibus. Ille vero q̃ hñt annexũ delictum dicit non pñt mere ciuiles, vt d. c. 1. & l. sicut falsi, ideo nõ est mirandũ si in illis põt inferri tortura, quia datur ꝑp delictũ, non ꝑp ciuilem causam, nec ex nã causæ ciuilis, quia tortura fuit adinuenta pro causis criminalibus contra culpabiles, & dolosos, quoties deficiunt plenæ ꝓbões in crimine & dr̃ remedium extraordinariũ, vt not. Bal. in l. 2. C. quorum appel. nõ recip. & ꝑ Azo. in sum. de quæst. & Panor. in c. cum in cõtẽ-
9 platione de reg. iur. in prin. †Et licet tortura ẽt in causis criminalibus non soleat dari ad pœnam, tñ datur q̃nque ad pœnam, q̃n ex crimine veniret imponenda pœna pecuniaria, & reus ꝑp paupertatem illã soluere non posset, luit in corpus, quę luitio fit interdum per torturam, maxime q̃n est vilis persona, vt ff. de pœn. l. 1. §. fi. & C. de seruis fugiti. l. quicunq;. §. q̃d' fi. & l. si quis id quod. ff. de iurisdict. omn. iud. vide dom. Par. de Put. in d. tract. in c. tortura, el 1. vbi dicit, quod ꝓ leuibus furtis fur q̃nque torquetur ad pęnam, maxime q̃n est vilis persona, & pauper vt in auth. vt iud. sine quoquo suffra. §. ex diuerso. Posset ẽt hic inserim q̃õ illa de qua in l. repeti. ff. de q̃õ. an, & q̃n semel tortus possit iterum repeti in tortura, & an, & q̃n quis dicat competenter tortus, & quid si reus moritur in tortura, vel ꝑp torturam mors fuerit subsecuta, an iudex teneatur, & ad quã pœnam, & quid si reus fuit positus ad torturã nullis indicijs præcedentibus, vel si aderant indicia nõ tñ erant in actis descripta, & q̃d reus petit copiã indicioꝝ, & fuit sibi denegata, & non obstante petitione ꝓdicta fuit positus

fitus ad torturã, & q d si reus in tortura fuerit ꝯfessus aliud crimẽ, qñ nulla pcedebãt indicia, vel si qua aderãt erãt inualida, vel si le
10 gitima erãt, nõ erãt scripta in actis, vel †qñ fuit sibi denegata indicioꝝ copia, an ꝯfessio illa ẽt ad banchũ iuris ratificata noceat reo ad ꝯdemnationẽ, vel ad aliũ effectũ, & quẽ, & q d si reus pp priuilegium, ætatem pgnantẽ vel aliam similẽ legitimã causam torqueri nõ poterat, si fuerit tortus, & ꝯfessus, & ratificauerit ꝯfessionem suam, an poterit ex ea subsequi ꝯdemnatio. Velle omnia ista ad lõgũ describere potius superfluũ esset q̃ necessariũ, quia oẽs Doct. & antiqui, & moderni in theorica, & in practica in suis commẽtis hęc plene descripserũt, apud quos per te ipsum videre poteris. Barb. in l. 1. in prin. & §. idẽ Corn. & l. fi. ff. de qõ. & in d. l. 1. & l. fi. & l. milites. §. oportet. C. eo. tit. & in l. ea qdẽ. C. de acc. Bal. in l. 2. C. quoꝝ appell. & c. idẽ Bald. in l. 1. C. de ꝯfess. & in l. 2. C. qđ metus cau. Gand. in tract. malef. in tit. de quæst. & torm. Ang. Aret. in suo tract. malef. in gl. fama publ. vers. nũc videamus vsque in fi. Par. de Put. in tract. synd. in c. tortura, lo 1. cum tribus seq. & c. viso de indicijs. Hipp. Marsi. in l. 1. in princ. & §. fi. & §. ad q̃onem. ff. de qõ. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 2. parte. Canon. in c. qualiter, & qñ, & c. inquisitionis de accus. & in c. cum incontemplatione, & ibi Panor. de reg. iur. in antiquis. Nihilominus quo moderamine, & qua leuitate, vel grauitate sit danda tortura, & q̃ indicia ad illam inferendam idonea sint, & qñ quis dicaẽ competente tortus vel non, similiter qñ quis dicaẽ purgasse indicia vel non, oĩa ista demũ delinquuni arbitrio, & discretioni honesti iudicis, qm̃ in his certa regula tradi nõ põt, sed alteranẽ ex qualitate facti, psonarum ꝯdõne, loci consuetudine, & alijs circũstãtijs, & qualitatibus, vt dicit Bal. in d. l. 2. C. quorum appellat. &c. & d. l. milites, §. oportet Bar. in d. l. fi. ff. de qõ. & l. 1. in prin. eo. tit. & est tex. in l. 1. §. calũniatoribus. ff. ad Turp. & l. Testiũ. §. tu magis, ff. de testib. Panor. in d. c. cum in contemplatione, de reg.
11 iur. & Azo in summa eo. tit. † Quid aũt si reus semel aut pluries cõfessus fuerit in tormẽtis, & de inde tpe suo adductus ad bãchũ iuris in loco ratificationis negauerit & ꝯfessionẽ ipsam reuocauerit, q d tũc aget index? dic q reponet illum iteꝝ ad torturã, in qua tandiu morabiẽ suspẽsus quãtum iudici videbiẽ esse sufficiẽs, & si reuocationẽ ipsam reuocauerit reuertẽdo ad primam ꝯfessionẽ illi stãdũ erit, & iteꝝ retificanda, si vero passis tormẽtis semp in eadem reuocatione institerit debebit absolui, vide Bar. i l. 1. §. si qs vltro. & in l. repeti. ff. de qõ. & do. & Hipp. de Marsil. in d. l. repeti. in 4. col. vbi dicit q dum ipse erat officialis illustrissi. Ducis Mediolani, habuit pmanibus quẽdã insignẽ ribaldũ, q similes actus sepius fecit, & repetitis vicibus in tortura fatebaẽ, deinde ad banchum iuris adductus semp negauit, & reuocauit pcedentẽ ꝯfessionẽ, adeo q fuit sibi necesse, vt dicit, illũ absoluere, & abolere pcessum cũ inqsitione Interrogatus postea quare sic fecerat, rñdit q magis sibi expediebat torqueri plu ries, ĩ brachijs cũ corda, ĩ semel in gula, qm̃ multi inueniunẽ medici q sciũt resarcire ossa brachioꝝ, ẽt si essent fracta, sed nemo reperiẽ q sciat resarcire gulã laqueo obclusã.

TRACTATVS

Super materia quæstionum, seu torturæ dom. Amberti de Antramonia Bononiensis.

SVMMARIVM.

1 *De Indicibus torquere sontes volentibus, quid cõsiderandum, vide §. omnes, vsque ad num 2.*
2 *Torqueri quæ persona possint, vsque ad num 3.*
3 *Quæstio qualiter fieri debeat, & quo temperamento quo ue ordine sint inferenda tormenta.*
4 *Quæstio ex quibus causis inferatur quæ torturã præcedere debeant, quibus indicijs, & quæ forma in his procedi debeat.*
5 *Quæstionis effectus quis sit, & quod rei confessio non præiudicat sibi.*
Et quid confessione facta in tormentis, sit faciendum, num 6.
Et quid si aliquis tormentis confitetur contra alium an suo dicto stabitur, num. 7.
8 *Tortus sua causa, non est de alijs interrogandus, nisi in casibus sequentibus.*
9 *Torqueri an possint alij per tortum inculpati, licet, sint male fama, & vitijs manifestu dediti.*
10 *Torquetur quis de furto accusatus indicijs præcedentibus, in tormentis confitetur, non absque alia repetitione in eum proceditur.*

Tortus

11 *Tortus semel an possit sine nouis indicijs iterum torqueri.*

12 *Torquendo propter indicia præcedentia an dari debeat dilatio, vt aduersus indicia dicat.*

Plus cui conceditur non debet, quod minus est denegari. ibi in fi.

13 *Torti confessio nullis præcedentibus indicijs nulla est, & confessio facta in ipsis tormentis æquipollet factæ in tormentorum formidine, ibidem.*

14 *Tortum vt perseuerare in confessione faciat Iudex, quid nam agere debeat.*

Et quantum tempus erit inter diem confessionis torturæ, & diem perseuerantiæ.

Et qui quæstioni interesse debeant, ibidem.

15 *Torqueri an possit liber homo, & nunquid principalis persona quæ accusatur subijci torturæ debeat, ibidem.*

16 *Torquendo si iudex modum excesserit, quid iuris.*

17 *Lata culpa in delictis non comparatur dolo.*

18 *Indicium ad torturam an faciat vnus solus testis plene probans, & num. 19.*

20 *Fama iam probata, num possit procedi ad quæstionem.*

21 *Fuga accusat fugientem, & fama hominem malæ vitæ.*

22 *Indicia indubitata quæ sint, & quæ probationes.*

23 *Perfectum vnum conficiunt duo, vel plura imperfecta.*

24 *Milites nostri temporis an torqueri possint etiam cælestes, & quid de iudicibus, & aduocatis? ibidem, num. 25.*

26 *Fama quid in maleficijs operetur.*

27 *Appellari an possit ab interlocutoria quæstionis absolutoria per omnes §. vsque ad finem tituli.*

SVper materia quæstionum videndũ est quid sit q̃stio, & quæ personæ pñt torqueri, & quæ nõ. Et qualiter sibi inquisitio, seu quæstio fieri debeat, siue quo modo tamen sint hoĩes torquendi, & ex quibus causis, & quæ oportet præcedere q̃onem, A qs sit effectus q̃onis. Vlterius tractãdo quasdam vtiles q̃ones super dictis articulis iudices q debent fieri subtiliter docebimus. Primo, tractabo circa magistralia ad tractatum
1 istũ. Et † primo nota, q̃ iudices q de aliquo q̃onem intendunt, iuris & humanitatis considerationem habeãt, & ne facile ad tormenta veniant, seu ꝓficiscantur. Item nec repẽte quocunque ad sint indicia, aut argumẽta verisimilia, dum tñ aliqua leuior possit veritas reperiri, arg. l. diuus. ff. eod. 1. & 2. rñ. l. edictum, & C. eod. tit. l. quæstiones. Secũdo not. quod non ex quolibet causa, seu rñsione, seu ex quolibet termino, nec ẽt indifferẽter de quibuslibet personis est hñda quæstio vt d. l. edictum. Tertio not. q̃ non quælibet indicia sunt efficacia ad hñda tormẽta. Tũc enim torquẽdus est reus, cum suspectus est, verisimilia ꝓcedunt indicia, vt ff. eo. l. 1. & 2. rñ. Quarto not. q̃ tormenta non debent reperi, nisi duo p̃cedant, seu concurrant. s. q̃ noua indicia superueniãt, & q̃ tortus fortitudine corporis durauerit. ff. de q̃o. l. vnius. §. 1. Quinto not. q̃ ad tormenta hñda iudices nr̃i tp̃is temperamẽtum habeant. s. q̃ nõ habeant de aliquo tormenta quæ desiderabit accusator, sed ꝓut moderamen rõnis desiderat temperamẽtum, adeo vt is q torquetur, saluus innocẽtiæ, vel supplicio reseruet. ff. eo. l. de minore. §. tormenta, & l. q̃stionis modus, alias tenentur, vt ff. de iniur. l. apud
2 Labeonem. §. q̃onis. Modo videndum est † q̃ personæ possint torqueri, & quę non. Et certe torquendi sunt tam liberi quam serui, & liberi, & statuliberi, vt ff. eo. l. edictũ. & l. ex libero. & l. diuus. Et tam masculi, q̃ fœminę. Nisi dũ sint prægnantes. ff. de pœn. l. p̃gnantis. & l. q̃q̃. licet quidam contradixerũt. Dic tamen indubitanter liberos homines tam in se principalr̃, q̃ in alijs, posse torqueri, vt ff. eo. l. ex libero. & l. diuus. §. testes, & C. de falsis. l. si rẽ, & l. si quis decurio. & de re mil. l. proditores, in auth. vt iu. sine quo. suff. in fi. §. ope. C. eo. l. milites. Vbi indistinctẽ loquitur de personis cuiuslibet cõditionis, excepto in dignitate positis, quas torqueri nõ permittit lex. C. de infamibus l. nullum, & de accus. l. nullum, in fi. Omnia supradicta loquuntur de personis liberis, de quibus eximuntur quædam quas torqueri non sinit. s. ꝓp ætatem, vt minor quãtuordecim annis, ff. eo. l. de minore. & l. ex libero. & quanquã torqueri non possint, tamẽ ferula vel virgis corrigi pñt leuiter ad eruendam veritatem vt ff. ad Sylla. l. 1. §. impuberes. Item illi qui sunt positi in dignitate non torquentur, vt C. eo. l. milites, & l. diuo Marco. & l. decurionem, & ff. eo. l. fi. nec filij presbyterorum, vt in legibus prælleg. In quibusdam tñ criminibus nec ætas, nec dignitas excusat, vt est in crim. læsæ maiest. & in alijs vt hr̃. ff. eo. l. de minore. 1. rñ. & l. libero. §. 1. de re mil. l. de-
3 sertorem. §. is cui. & l. proditores. Item decu-

riones quandoque torquentur. vt C. de fal. l. decurio. Item mulieres q̃ sunt p̃gnantes.
3 † Nunc videndum est qualr̃ qõ debeat fieri; & est quo moderamine sint hñda tormẽta, sed de hoc non põt certa doctrina reddi, sed iudex consideret torquendum cuius fortitudinis vel debilitatis sit, seu cuius ætatis, & ſm seueritatis p̃sonarum, & criminis, & cuiuslibet alterius negocij, ꝗñq; minoribus, qñq; maioribus tormentis vtar̃, ff. de re mi. l. 3. §. fi. & ad syllan. l. si q̃s in graui. in prin. & §. subuenir̃. & §. impuberes. sic ergo torqueatur accusatus vt innocentiæ vel supplicio seruet̃ incolumis. vt ff. eod. l. qõnis modum. Sed nunc q̃ro, quo ordine sint hñda tormenta, posito ꝙ de pluribus hominibus hñda sint? Rñdeo, sugax iudex considerabit à quo facilius veritas oriri possit, & ab illo incipiat qõnem, vel mediocri vel magis suspecto, à debiliore, & non fortiori vt ff. eo. l. 1. §. 1. & l. diuus. §. 1. Itẽ si torquẽdi sunt pr̃, & filius, à filio incipiat, & in ꝯspectu patris, vt p hoc pr̃ citius dicat veritatẽ, q̃a ipse magis vellet torqueri q̃ si filius torqueret. arg. ff. qď met. cau. l. isti quidem. 1. art. & inst. de noxa. §. sed veteres. Item fœmina torqueat̃ prius q̃ masculus, q̃a vir tanq̃ maioris virtutis seu constantiæ nunq̃ vel traditus ꝯfiteret̃, & mulier citius, q̃a mẽbra carnea, & notabile corpus hẽt, vt ff. de inoff. testa. l. filium. ff. de iure fi. l. deferente. in princ. Sed q̃ro ex quibus causis
4 † torqueant̃ hoies? Rñ. ꝙ tam in causa ciuili q̃ criminali, cũ veritas causæ seu facti reperiri non possit. ff. de qõ. l. diuus. & l. ex libero. & C. eo. l. in summa. Non tñ ex oĩ causa torquendus est q̃s, nec q̃libet p̃sona indifferenter, vt ff. eo. l. edictum. Sed q̃ro, q̃ p̃cedere debeant qõnem. dic ꝙ indicia verisimilia, & sufficientia. Nam à tormentis non est incipiendum. ff. eo. l. 1. 1. rñ. Nã sine indicijs, & suspicionibus q̃s torquẽdus nõ est. ff. eo. l. vnius. §. in ea. & l. maritus. & C. de falsis. l. sicut ad fratrem. Et recte ab indicijs est ꝯsiderandũ, & p̃ponendum, alias p̃ponderandũ an p̃cedant indicia sufficientia, & verisimilia ad tormenta hñda. Nam pleriq. dum torquentur perire solent. ff. de pœn. l. aut damna. §. 2. & ff. eo. l. milites. & l. ꝯdõnali. & non põt dici seu ostendi in eis certa forma siue doctrina. sed hoc cõmittit̃ arbitrio iudicis, vt ff. eo. l. 3. in prin. ff. de pœn. l. licet, & l. sanctio. & de effracto. l. q̃bus nullam. & de iu. deli. l. 1. §. 1.

Possumus. n. in gñe talem doctrinam dare, ꝙ sagax iudex debet solicite instare ad indagãdum indicia ꝯtra delatum sup aliquo crimine. Nam indicia sunt alijs p̃bõnibus proxima. Et dñr indicia quasi veritatis demonstrantia. & p̃bõnum adminicula. C. de prob. l. instra. & l. fi. sunt. n. p̃bõnes claræ. C. q̃ testa. fa. pos. l. hac ꝯsultissima. §. deniq;. ibi indicia, &c. Nam indicia ab iudicãdo. vt ff. de p̃scri. ver. l. solent. Quærat aũt iudex, & instanter indaget cum q̃bus, & p q̃ loca versat̃ delatus quem torqueri vult. Nam mala ꝯuersatio est mali operis indicium, vt ff. de admini. tuto. l. si pluries. §. assidue. Nã ex mala ꝯuersatione bonus efficit̃ malus, & vitiosus, vt ff. de ędil. edic. l. ædiles. §. hoc aũt. & ad hoc facit extra de sta. mo. c. recolẽtes, q̃a ſm varietatem locoꝝ variæ p̃sumunt̃ ꝯiecturæ, vt C. si man. ita fue. alie. l. fin. ff. de pœ. l. aut facta. § euenit. Item instet inquirere si erat inimicus offensi, aut si qua fuit inter eos q̃rela, q̃a tunc erit p̃sumptio culpæ. ar. ff. de qõ. l. 1. §. qõnẽ. Item inquirat cuius æstimationis fuit. vel qualis famæ. Qualis. n. fuit fama cuiusq; in ciuitate talẽ esse p̃sumimus. ff. de qõ. l. de minore. §. tormenta. ff. de re mil. l. nõ oẽs. §. à Barbaris, cum ꝯcor. in gl. Item iudex poterit accipere indicia ex ꝯstantia vocis, vel trepidationis, vel membroꝝ pallore, vt d. §. tormenta. vnde talia multum ꝯferunt ad hñdã veritatem, vt vr̃ ibi. Item indaget cuius vitæ fuerit. Primo, an talia de q̃bus inculpat̃, facere ꝯsueuit. arg. l. desertorem. ff. de re milit. §. is q. ibi. inspecto vitæ. & l. nõ oẽs. §. à Barbaris. & ff. de su. pe. tu. l. quoq;. §. q̃uo ex gestis. enim p̃teritoꝝ tractamus p̃sentia. C. de pri. agen. in re. l. si. lib. 12. Itẽ an fuit cõminatus, tunc. n. est p̃sumptio ꝙ opus adimpleuerit, q̃a verbis vtendo p̃sudit. Vnde ex dictis hominũ facta pẽsamus. C. si q̃s Imp. male. l. 1. ff. de suppell. l. fi. Itẽ ꝯsiderando an talia facere ꝯsueuerit, & posse habuit faciẽdi. quod est no. dignũ. ff. ad l. Iul. ma. l. famosi. Itẽ an fugerit aut se abscõderit vel absentauerit statim post p̃petratũ maleficiũ, vt i auth. de exhib. reis. §. si vero. col. 5. C. de assesso. l. ꝯsiliarios. Itẽ testes recipiat sup maleficio de voce, & fama publica, qua p̃bata, erit indicium ad tormenta ar. ff. de flumi. l. 1. §. ex flumine, & de alijs multis poterit iudex sumere indicia ad informandã ꝯsciam sup veritatẽ. Sed nũc re
5 stat videre q̃s sit † qõnis effectus, & si q̃dem

absque

absq; formidine tormentoꝝ vltro qs ꝯfiteaꝛ crimen,dixerunt qdam antiqui,& noui scriptores eum non esse sn̄ia ꝯdemnandum, sed debet stare ꝑ diem vel aliqd' tp̄is spacium, ſm qualitatem criminis,& ꝑdonem pſonæ: & interdum eum coram eo repræsentare, & interrogare an velit in sua ꝯfessione pseuerare an ꝯtradicere vel reuocare velit. Et hoc ideo dn̄t,ꝙ ꝯfessio rei non ꝑiudicat ipsi. C. de cust.reo.l.2.ff.de q.l.1.§.diuus. ibi statim hr̄i,&c.& §. si qs. Vltimo dicebant,ꝙ inter ꝯfessionem factam in criminalibus,& in ciuilibus hoc interest ꝙ in ciuilibus non est opus pseuerantia,imò statim tenet. In criminalibus siue vltro siue formidine tormentoꝝ habita sit ꝯfessio,semꝑ opus est pseuerātia, ꝑ iura superius allegata. Nec mirū si magis ponderate,& solenniter in criminalibus q̄ in ciuilibus ꝓcedaꝛ,qa vr̄ maius periculū, &c.extra de elec.lib.6. c. vbi periculū. C. de fal.l.vbi.ff.de pœ.l.qui sn̄iam. Tu dic ꝯtra,&

6 hæc est cōis opinio,qa † si ipse ꝯfiteret sponte crimen,statim incarcerandus est, & illico absq; alia ꝯfessione damnandus. C. de cust. reo.l.fi.1.rn̄.C.de pœn.l.cū reis,tit.de cust. reo.l.si ꝯfessus.Nec ob.§.diuus. nec §. si qs vltro,qa loquuntr in ꝯfessionibus habitis in tormentis,& sic intellr̄.C.de exhi.re.l.2. ſm veriorem intellectum,vt patet in fi.ibi, & sit iudicibus,&c.Sinaūt in tormentis vel formidine tormentoꝝ, tunc non staꝛ, nec debent hr̄i pro exploratis criminibus,vt d.§.diuus, & C.quo appe.nō reci.l.2.& ff.eo.l.1.§.qōnem,sed iudex faciet coram se venire criminosum,& q̄ret an velit in sua ꝯfessione stare, an retractare vel ꝯtra dicere. & si pseuerauerit,tunc est ꝯfessus,alias non,vt d.§.si qs vltro.Sed q̄d de qō.quotidie emergenti.† Po-

7 ne,aliqs subijciꝛ qōni,& ꝯfiteꝛ contra alium nunquid stabiꝛ suo dicto? Distingue,aut torquet simplr̄ ꝯtra alios,& non ꝯtra se,& tunc statur dicto suo cū alijs indicijs, & iudex ex dicto torti cum alijs indicijs ad ꝯdemnandū ꝓcedere posset.C.de assess.l.nullus.in fi.ff.de qō.l.edictum.§.qōnem.& l.1.§.qōnem,saluo ꝙ in initio non est credendum nec oīs, fides irritenda sed ad cognita erit fides adhibenda vel non.ff.eo.l.1.§.pterea ff. de testi. l.3.in princ.Sinaūt torqueaꝛ in se, & in alio nihil de se dicit,tunc hēt locum qd' supra dixi.Sinaūt ꝯfiteaꝛ de se,& alijs, tunc ſm opinionem d.Azo. cuius opinio ꝑualet est inue-

nire rīam ꝙ rīr ꝯfessus sup ꝓprio crimine non ꝯfitetur sup conscientia aliena. Et sic est

8 regula † tortus ꝑ se non debet interrogari de alijs maxime de ꝯsocijs.ff.eo.l.rep.& vide ibi ſm Bar.C.eo.l.neq; qui.in prin.& de acc. l.fin. Et si de facto dixerit,vel sine interrogatione non staꝛ dicto suo. Fallit in casibus in qbus de se ꝯfessus,torqueꝛ de alijs,si tn̄ contra illos præcedant indicia.Primus est ff.de cust.reo.l.diuus.& l.fin.C.de pœn.l.pe.Secūdus est.C.de fal.mo.l.1.Tertius est de exhi. reo.l.fi.Quartus de malef.& math.l.fi.Quintus est.ff.ad syllania.l.prius.& l.si certus. & ff.de qō.l.1.§.cum qs. Sextus ad l. Aquil. l. inde Neratius.§.sed,& si seruum.Et dixi ꝑcedant indicia.vnde qa alias non debet interrogari de alijs.C.de qō.l.1. Item talis rn̄sio non erit plena ꝑbō ꝯtra illos quos inculpauit, sed aliqualis ꝑsumptio, & in istis dic vt

9 no.C.de acc.l.fin.† Sed nunqd ꝑp talē præsumptionē poterunt inculpari, & torqueri? Rn̄deo ꝙ sic i ꝑdictis sex casibus exceptatis, arg.ꝑdictæ legis diuus.& ff.eo.l.1.§. cū qs. & §.diuus.in alijs aūt dic vt notaꝛ d.l.fi.C.de acc.& d.l.rep.§.is qui. Sed qd si pſona inculpata à torto sit malę famæ,& malæ opinionis,nūquid in casibus exceptatis, & alijs poterit subijci tormentis? dicas ꝙ de iure non, nisi ꝑcedant indicia sufficientia. nec inculpatio de eo facta iudici.Indicium.n.interrogari nō debuit,vt d.l.fi.C.de acc.& ff.eo.l.repe ti.§.is qui. Conclusio ꝙ exinde sequiꝛ tanq̄ lex ꝓhibens non valet.C.de leg.l.nō dubiū. Sed de ꝯsuetudine vidi torqueri.ꝓ ꝯtra.facit ff.eo.l.1.§.diuus Hadrianus. Sed quid de q.

10 quotidie emergenti †accusaꝛ qs de furto in dicijs ꝑcedentibus ad id furtum, torqueꝛ, & ꝯfiteꝛ, nunqd pōt ꝓcedi in torto sine repetitione,vt dicat,& ꝯfiteaꝛ de furto à se cōmisso ad qd' nulla ꝑcedunt indicia, dic ꝙ nō de iuris subtilitate arg.illoꝝ q̄ in ꝓxima q.pro 2.parte allegata sunt. Et qa ad ista furta de qbus in gn̄e vel in specie q̄riꝛ,nulla ꝑcedunt indicia sufficientia nec inculpatio de eis facta à torto induciꝛ arg. C.de falsis.l.si caius. C.eod.l.1.in prin.& l.maritus.Sed de gn̄ali ꝯsuetudine Italiæ seruamur ꝯtrarium quotidie in maximis furtis, q̄ magis per Lombardos frequentanꝛ, q̄ ꝯsuetudo pōt iuuari primo arg.ff.de re mil.l.non oēs.§.à Barbaris. ff.de off.pſ.l.ꝯgruit.Sed q̄ro q. semel fuit ha-

11 bita de quodam Mediolanensi † Iudex vult

repetere qōnē sine aliquo de nouo emergē ti seu accidēti. Nunqd pōt? vř ꝙ sic, vt ff. eo. l. repeti, & l. diuus. §. 1. vbi inditin. dr ꝙ qō pōt repeti. & est. ff. de publicia. l. de precio. & de leg. præstan. l. 1. §. alr. Tu dic, ꝙ non, sine nouis indicijs. vtputa, qa tortus dicit illa nocte nullum iacuisse ibi, vbi fuit commissum maleficium, & postea inuentum fuit p testes ꝙ alius ibi iacuit. certe isto casu pōt, repeti qō, p dcm̄ indicium, vel simile. Et certe hæc est cōis opinio. nō tn̄ allegaī aliqua lex, sed tu allega. ff. de verb. sig. l. boues. §. hoc sermones. ff. p socio. l. socius p filia. §. nūc si plus. & d. l. vnius. §. reus. Iudices tn̄ hoc non seruant, imò qōnes quotidie repetūt absq; nouis indicijs, quousq; de obiectis criminibus habeant veritatem, quoꝝ opinio pōt defensari p auth. vt iud. sin. quo. suf. § oportet, ibi, iudices torquebant fures, &c. Consideret bonus iudex in qōne repetēda, ꝙ tortus in fortitudine pseuerauerit corporis, & animi. ff. eo. l. vnius. §. reus. ꝙ si dicit dum est in tormentis ad qd me tormentis, ꝙ si starē p annum non plus dicerem, nam non sum pollutus de alijs criminibus, nec de isto mihi imposito. & si ista oia deficiant nunqd à tormētis est relaxādus, & dimittēdus vt vadat vias suas? Et certe non, sed debet pcedere in tortura cū tpe, & asperte fm pdōne criminosi, & qualitatem. Si aūt deficiat debet iudex eū in carceribus detinere. & si non aderunt indicia, tunc iudex statuet accusatori cōpetentē dilationem ad pbandū, & si nō poterit probare pdēnabit. vt ff. de q. l. 2. §. certa. l. vnius.

12 Sed quæro qd si † in crimine indicia pcesserunt p q̄ iudex informatus est, & vult pcedere ad tormenta, reus dicit dñe iudex detis mihi defensionem anteq̄ ponatis me ad torturam, qa paratus sum arguere indicia ꝯtra me recepta, nunqd est audiendus reus, & sibi sit danda defensio? vř ꝙ nō. C. vbi senato. vel clarif. l. 2. §. eo. ibi, inanes pbōnes, &c. cū in illis psonis in dignitate positis. ibi vř spēciale, i ceteris ius cōe debet esse. l. 1. ff. ad Maced. in fi. Nam actor primo pbat, & post fundatam intentionem suam reus ponit exceptiones, & defensiones suas. C. de exceptio. l. si qdem. Igr totaliter debet primo fundari intentio accusatoris. i. actoris p testes vel p rei ꝯfessionem, anteq̄ reus in sua exceptione siue ꝯfessione audiat. Quid dicendum? Dico, ꝙ sic est danda defensio anteq̄ reus torqueatur, maxime qñ qs tale allegat, quo pbatq, non debet pcedit ad qōnes & illa rōne, qa ēt à cōi rōne vel interlocutioni facta à iudice, ꝙ aliqs torqueaī, appellaī. ff. de appell. reci. l. 2. maximæ qa tale detrimentum reparari non pōt, vt in allegatis legibus. p hoc qa deficere solet in qō. arg. ff. de pœn. l. aut damna. §. 1. p hoc qa ꝯfessioni siue ignorantiæ defensio defenditur. C. de cust. reo. l. 1. multo magis hic non denegaī. Præterea nos videmus ꝙ iam pdemnato ex ꝯfessione facta in tormentis princeps subuenit post suam defensionem, suæ innocētiæ ꝯcedendo l. 1. §. si qs vltro. ff. de qōnibus. Si ergo ꝯfesso, & pdemnato daī defensionis facultas, multo magis ante torturā. Nam cui plus ꝯcedit, nō debet denegari qđ est minus, vt dicit r̄la iuris l. cui plus. Quid plura? casus est. ff. eo. l. vnius. §. cognitum. ibi, qñq;, &c. Sed pone, testis fuit tortus, & in tormentis fuit ꝯfessus, ante sententiam dicit se errasse. nunqd poterit corrigere ante sniam dcm̄ suū qđ fuit ꝯfessus in tormentis? Rñdeo, aut est error facti, an iuris. Primo casu sic. arg. l. non fateī. ff. de ꝯfes. Item talis nō soleev sq; ad sniam obesse. C. de iuris, & facti ignor. l. error. & l. 2. quo appell. non reci. ff. de qō. l. 1. §. si qs vltro. Scdo aūt casu nō. vt l. error. supra alle. Sed qd

13 si aliqs † est tortus nullis indicijs pcedentibus, nunqd valebit ꝯfessio? dic ꝙ non quantumcūq; pseuerauerit. ff. eo. l. diuus. §. ex qbus. & lege, maritus, & l. pluri, fm vnā lecturā. C. si ex fal. instro. l. 2. 3. & 4. Præterea hoc est de substantiali solennitate qōnis hñda, qđ indicia legitima pcedant, alias nō debet qs torqueri. ff. eo. l. 1. & 2. & l. maritus. & C. eod. l. cū cognitionaliter. & l. milites. quo deficiente qdqd fiat nihil valet C. de leg. l. non dubium. & de fide instr. & iure hastæ fisca. l. 1. lo 1. ff. de in integrum restir. l. diuus. C. de appel. l. noiatas. Dcm̄ est supra qđ ꝯfessio facta in tormentis non valet, nisi in ea sit pseueratū. Sed q̄ dř facta in tormentis? Rñdeo, si ad pedem torturæ ducaī, & ligatis manibus teneaī, qđ si incontinenti ꝯfiteat cum subijcit qōni certe non tenet eius ꝯfessio. nisi in ea fuerit pseueratum, qa lex æquiparat ꝯfessionem factam in ipsis tormentis, & factā in formidine tormentoꝝ, vt expressum est. C. de appell. non recip. l. obseruare. ibi cum dicit formidine tormētoꝝ. & idem sentit gl. ff. de iniur. l. apud Labeonē. §. adijciēcū eius, &c. quia

quia sufficit terror armorum ff. de ui, & ui ar-
ma. l. idē est. §. si armati. & ēt quo ad l. Corn.
de sic. æquipollentia sunt hoiem gladio pcu
tere, vel occidere, vel astringendo gladiū in
manu minari. ff. ad l. Cor. de sic. l. 1. §. diuus.
ꝑ hoc. ff. ex quib. cau. l. 3. & l. metum. ff. qđ
met. causa. Sed q d si ducit ad tormenta, non
tñ ligat, sed bene minat de torm. si ꝯfiteatur
nunq d videat dicere confessus ex formidine
torm. vř ꝙ sic. ff. de incen. l. 1. §. incendia. l. pe
dius. vel si ꝯfiteat in pñtia tormentorum for
midine tormentorum dixisse. Sed q d de qōne
de facto occurrente. Continet statuto ciuita
tis, ꝙ aliqs non possit torqueri nisi in cer-
tis casibus. ecce ptās vltra illos non qōnat
aliquem ne incidat in pœnam statuti, sed q d
facit pcipit eum teneri in curia, vel in aliquo
loco denegando ei alimenta quousq; ꝯfitea
tur, vel in hyeme facit eum stare spoliatum
donec ꝯfiteat, nunq d videat qōnatus? dico,
ꝙ sic. ff. de iniur. l. apud Labeonem. §. qōni.
ibi cum dicit, male mente, &c. Sed q d si extra
locū torturæ. s. circa tribunal vbi iudex red
dit ius, examinans delatum sup crimine di-
cit, aut ꝯfiteberis aut ducam te ad torturā, &
torquebo te, nunq d dicet talis ꝯfessio facta
formidine tormentorum? dic ꝙ non, q a leuis
terror est vt d. l. apud Labeonem. §. qui. & ff.
qđ met. cau. l. metum, &c. Tunc pbabilem
vere torturæ causam accipere debemus pñsen
tem, & iustam, sicut metū pñsentē. ff. qđ met.
cau. l. metum. 1. rñ. ad finem, leuis est terror,
alias metus vltra locū torturæ elusorius est.
ff. si cui plus quā p leg. fal. l. hæc actio. Dcm
est ꝙ ꝯfessio formidine tormentorum facta nō
14 hr̄ p explorato crimine. † Quæro ad facien
dum eum pseuerare qđo faciet iudex? dico
ꝙ apud aream vel in aliquo loco publico ex
tra locū torturæ faciet describi eius pseuerā
tiā, & hoc faciunt iudices experti, q a vocant
testes, & in publico testimonio faciūt scribi
in pñsentia, talium testiū, qualr̄ ꝯfirmauit, &
pseuerauit ī sua ꝯfessione, &c. arg. C. de cust.
reo. l. 2. ibi, sub publico testimonio. Sed quæ
ro, quantum tp̄s erit in medio à die ꝯfessio-
nis torturæ, vsq; diem adductionis ad pseue
randum. Nam lex aliqua non determinat. vt
. C. de cust. reo. q a dici post medium tp̄s.
t tñ dici arbitrio iudicis ꝯsiderata qualita
sonarum, & enormitate vel leuitate crimi-
ff. de iure delib. l. 1. §. 1. & de effrac. l. 1. &
en. l. hodie. Sed q debent qōni interes-

se? rñdeo, vt ff. de adult. l. si postulauerit. §.
qōnem. In secreto aūt iudex recipiet dcm
suum, tortus aūt similitudinem hēt testis, vt
in summa Azo. huius tit. & ff. eodem l. 1. §.
15 Imperator. † Sed nunq d liber homo possit
torqueri? vř ꝙ non, q a quasi ille tit. vř loq
de tortura. Sed tu dic ꝯtra vt ff. eod. l. ex libe
ro. primo rñso. & l. Iulia. §. tunc. & C. de abo
litio. l. fallaciter. ibi, ꝙ si ingenuorum. & de offō
assessor. l. nullus. in fine de cust. reor. l. diuus.
Sed tūc in seipsos qñ deferunt ex aliquo cri
mine. C. eo. l. cum cognitionaliter. & ex q b.
cau. inf. irrog. l. nullam, & dic vt ibi C. de fal.
l. sicut. ff. de re mil. l. pditores. q aūt liber ho
mo possit torqueri, arguit inconuincibili,
arg. p l. si q s decurio. & l. seruus, & ita seruat
gnālis ꝯsuetudo. Sed nunq d principalis pso
na q̄ accusat debet subijci torturæ ad verita
tem eruendam? vř. ꝙ non, q a totus tracta-
tus de qōnibus versat circa seruos, & circa
testes vacillantes. Sed tu dic, ꝙ ipsæ psonæ
sunt subijciendæ qōnibus. C. eo. l. 3. §. diuus
& §. si q s vltro. de re mil. l. pditores, pcede-
re tñ debent indicia verisimilia. vt C. eo. l. cū
cognitionaliter. & l. milites. §. oportet. C. de
fal. l. sancimus. sed vide q̄ not. Cyn. in l. Grac
16 chus. C. de adult. † Quid si iudex in tormen
tis modū excessit, ita ꝙ tortus deficit, vel ꝙ
mēbrum eū debilitauerit, iudex tenet actio
ne iniuriarum, vt l. apud Labeonem. §. qōnis
modū. & ff. eo. l. qōnis modum. & ff. sol. mat.
l. si ꝯstante. §. si maritus, de ijs q sunt sui vel
alie. iur. l. 2. melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si
quēcūq;. §. igr. C. de vsuf. l. locus. §. fi. de pig.
actio. l. elegāter. §. & si plures, Nec pdest sibi
hoc tanq̄ iudex fecerit, nā maleficiū praue
pñsumit actū. C. de iniur. l. si nō ꝯuicij. & ff. ad
l. Cor. de sic. l. 1. Præterea si pꝑinquus corri
gēdo pꝑinquū modū excedat, & mēbrū de
bilitauerit, tenet. C. de emēda. pꝑinquo. l. 1.
Nec iudex excedat modū. nā sicut priuatis,
ita magr̄atibus phibitū est illicita facere. ff.
de iniur. l. nec magr̄atibus. Et vř econtra, ꝙ
nō teneat, q a iudex facit cā hndi veritatem
exercēdo, suū offīm, nō aīo interficiendi, nec
debilitandi, quare teneri nō debet, arg. ff. de
ver. sig. l. sp. nā volūtas, & ꝓpositū. &c. ff. de
fur. l. q iniur. & p hoc de fur. l. de tie. Præsu-
mit. n. princeps bonū de officialib. suis. nisi
ꝯtrariū pbet manifeste. ff. de off. pñs. l. 1. in fi.
Nā pñsumit iudex cā exercēdi suū offīm. fecis-
se, nō aīo occidendi, vel nocēdi. ff. de iniur. l.

iniuriarum,§.1.Et si aliqua culpa cōmittit̃ per
iudicē in excedēdo modū,nō tenet̃,l. Corn.
17 de sica.Nā in delictis lata †culpa nō cōpara
tur dolo.ff.de sica.l.in lege.Itē officij necessi
tas impunitū suadet remanere,qđ alias coer
ceri debet,ff.de ijs qbus vt indig. l.post lega
tū,in §.aduocatū,& l.tut. Praeterea nō opor
tet in dubio esse quo aio fecerit,& idem psu
mendū est, qa zelo iustitię potius , & officij
vigore,q̃ malitiose,& malo cōsilio id fecisse.
ff.ui bon.rapt.l.2.§.si publicanus,C.de acq.
possessio.l.si minus,ff.pro socio.l.merito.&
pro hoc.C.q accus.non pñt l.2.in fi. vbi tu
tor ex officio de falso accusans. producens
instra,si non probat praesumit̃ non calūnian
di aio fecisse accusationē, nisi euidenter hoc
probet̃, vt cum de alio psumit̃ eo ipso q̄ nō
probaret.C.de aduo.diuer.iud.l.2. Solutio,
dñt quidam q̄ si apparet q̄ fecerit ex dolo ,
& volūtate tenet̃,alias aūt non,si tñ cum ali
qua culpa excedēdo modū tenet̃.C.de emē
da.ppinquo.l.1. bona .n. est argumentatio
de potestate dñi ad rectorem arg.l. potesta-
tis,ff.de verb.sign.Guid.de Suz.aliter sentit,
& dicit,q̄ si iudex in qōne modum exceden
do aliquē debilitauerit,quod tenet̃ , quia cū
modū excedit fingere non vr̃ , & punitur vt
q̄libet extraneus,vt ff.de furtis l.tutor. & p
empt.l.qui fundum,§.si tutor.& C. de epis.
& cler.l.gñaliter.Quid plura potest dici ? ca
sus.ff.de iniur.l.item apud Labonem. Quid
18 si probatum est† p vnū testē de veritate nun
quid erit sufficiens indicium ad hñdum tor
turā? vr̃ q̄ non l.maritus,ff.eo.Praeterea di-
ctū vnius nō inducit indiciū sufficiēs siue p
sumptionē,ff.de dot. pleg. Theopompus,ff.
quēadmodū testa.aperi.l.1.§.fi. Et iura q̄ lo
quunt̃ de indicijs, q̄ ad tormenta requirun-
tur,loquuntur in plurali.C.si indicia pcedāt,
non aūt indicium vt ff.eo.l.1.2.rñ. & l. mi-
nus,§.ex causa,& l.fi.C.eo. l. cum cognitio
naliter,& l.milites,pluralis.n.locutio singu
lari non aequiescit,ff.de manumis.testa.l.li-
19 beros,§.fi.Sed his nō obstāt.†dico vnum te
stē deponētē de veritate sufficere ad torturā
hñdam,ff.ad l.Iul.maiest.si quis aliter . Nec
ob. lex maritus, quia ibi ideo nō fuit tortus
pp dictū vnius testis, qa ille testis erat fami
liaris pducentis, & ideo dictum suū nō fuit
tāti effectus q̄ faceret indiciū . Nec obstant
alia iura in q̄bus de indicijs sub plurali nu
mero hr̃ mentio,qa illa pluralis locutio vsu
loquēdi in singularitatem puertit̃.ff.de verb.
sign.l.non est sine liberis,ff.de neg gest.l.ait
ptor.§.1.de origine iuris,l.2.§.operatio do
cēdi.ff.de pd.& demōst.l.falsa.in fi. Sed qd si
20 iā fuit† pbatū de fama,nunqd poterit pce
di ad qōnem? vr̃ q̄ sic,qa pbatio famae eq
parat̃ pboni vnius testis ff.de testib.l.vbi nu
merus. Tu dic,q̄ non pbat fama,sed indu-
cit aliqđ indiciū ad pfirmandas pbōnes .ff.
quēadmodū testa.aperi.l.1.§.fi.vbi cōfirmat
rē de qua agitur,à simili hic pfirmat, non tñ
per se facit validum indicium,est tñ res fra-
gilis,& periculosa,& plurimum p aures ma
lignātiū artificiose transmissa.ff. de haered.
instit.l.fi.ff.de poen.l.decurio.C.de officio. re
cto. puinciae.l.rectissimos.Non.n.quaelibet
indicia sunt sufficientia ad tormēta hñda vt
supra dixi.Sed si p famam esset aliquod indi
ciū ptra accusatum inimicū fuisse interfecti,
vel alias eū offenderet,cum lex psumat eum
malū,ff.eo.l.2.§.prerea, de testi.l.3. in prin.
Itē si iactasset talis accusatus de malo mit
tēdo,arg.qđ met.cau.l.metū,ex qbus causis
maio.l.3.in prin.& melius ad l.Iul.maiest.l.
famosi,ibi,aut aliqd fecit,&c. C.si quis Im-
peratori ma.dixe.l.1.Nā ex dictis mala pen
samus,C.de officio ma. mili. l. paruū,& in
auth.ff.de suppellec.lega.l. Labeo. ibi,nemi
nē puto,&c. Itē si accusatus,visus fuisset fu-
21 gere delato maleficio.nā fuga†accusat fugiē
tē,vt in auth.de exhib.re.§.si vero ēt qdam,
colla.5.& de epis.§.si quis aūt. Item si psilia
rius offō finito se absentat,hr̃ pro confesso.
C.de asses.l.psiliarios,ff.de susp.tut.l. pluri-
bus,in fi.Itē est indiciū,si is ptra quem fama
laborat est prauę pdōnis, & homo q talia fa
cere psueuit.ff.eo.l.de minore.§.tormēta.ff.
de acc.l.sicut.§.ijsdē crimini.Itē si aliud fue-
rit indiciū qđ quilibet sapiēs poterit per se
perpendere sm varietatem psonae, & quali-
tatem,tunc .n.cū aliquid addendo praedictis
indicijs vel alijs similibus,& fama pbet̃,be-
ne poterit ad tormēta pcedere,quis fama p
se non sufficiat.Pone concessum esse iudici-
bus q̄ sm eorum arbitrium possit torquere
accusatos , aliquis est accusatus , & est fama
q̄ ipse fecit id de quo accusat̃,& fama ita p
bat,nūqd poterit iudex eū torquere psessio
nis ei facte? vr̃,q̄ sit concedere .n.arbitrium
iudici nil aliud est dicere , q̄ q̄ procedat bo
na fide, & sm quod melius conscientia ei di
ctabit.dura tamen vr̃ haec snia, cum arbitriū
de

de facto sine ,pbõne videaĩ supplere nõ posse, cũ de iuris auctoritate sit, q legitima habeant indicia, & hoc indicij arbitro non vr̃ concessum, ff. ad Maced. l. ordine. §. 1. Sed quid si cõtinetur in statuto q non possit q̃s poni ad torturã, nisi cõtra eum habitæ fuerint probationes, & magna indicia, ex q̃bus procediĩ ad torméta, vt dictũ est plenã illa dñr. Quid si contineĩ in statuto, q nemo torqueat, nisi indicia indubitata pcedant, vbi erit exem-
22 plũ de indicijs indubitatis? † certe si est camera hñs vnum aditum, & vnũ exitũ, & plures, & de camera exit aliq̃s pallidus, trepidãs, & cũ cultello sanguinolento, & nudo in manu, & statim post exitũ inueniĩ homo occisus, certe illa sunt indicia ad ,pbõnem maleficij indubitata. ex q̃bus nõ solũ ad tormẽta, sed ẽt ad pœnæ impositionẽ põt procedi, & ita intelligaĩ lex, sciant. C. de ,pb. ibi, vel indicijs, & ,pbationibus indubitatis, &c. Et not. distĩonem, nã pallidit as est vere indiciũ cõtra eũ, ff. eo. l. de minore. §. torméta. Delatio gladij nudi est aliud indiciũ, nã de portãtibus arma â lex malum ,psumit. in auth. de mand. prin. §. fi. & in auth. de armoꝝ vsu. l. t. lib. 11. Et est aliud indiciũ de indubitatis, & illud semper accidit. Pone, occidiĩ Titius in aliqua vinea, vel fundo, accusaĩ de hoc Seius, sed de visu nulli testes deponũt, & viderint istud homicidiũ cõmittere, sed ,pbaĩ cõtra Seiũ, q ipse erat inimicus Titij. Itẽ ,pbaĩ p testes q ipsi viderũt Seiũ admenantẽ gladiũ cõtra Titiũ. Itẽ q tũc Seius fugit tpe perpetrati maleficij. Itẽ q est vox, & fama, q eũ interfecit. certe illa quatuor simul cõiuncta (q̃uis per se nõ sufficiant) sunt sufficiẽtia, & indubitatæ ,pbões non solũ ad tormenta, sed ẽt ad condemnationem, arg. l. sciant. C. de probatio. Itẽ est aliud exemplum de indicijs, & ,pbõnibus indubitatis, de ferẽ. Titius q fecerit occidere Seium, non tñ sunt testes q hoc viderint, sed per indicia probaĩ q Seius est inimicus Titij. Itẽ, q Titius receptauit homicidã. Itẽ, q homicida erat domesticus, & familiaris illius Titij. Itẽ, q vox est, & fama q Titius fecit occidi Seium. Itẽ q se ia-
auit q faceret ipsum Seiũ occidi, & est ho
o de quo verisimile est q talia faceret. Itẽ
lim aliq offensæ inter ipsos interuene-
illa simul cõiũcta satis sufficiũt ad cõdẽna
ẽ, nõ solũ ad tormenta, ita põt intelligi
ãt. Nõ mirũ si plura simul cõiũcta (q̃a quodlibet de p se nõ sufficit) faciũt plenã dem, arg. in auth. de fide instr. §. sed, & si nul-
23 lus, duo. n. † vel plura impfecta pficiũt vnum pfectum, C. de agric. & censi. l. cũ scimus, in princ. nã si non singula iuuant. multo quoq; ,psunt l. sancimus, in prin. C. de testibus, & de excus. tut. l. 1. §. 1. Quid plura? de iure est q ipsa principalis causa p argumenta, & ,psumptiones cognosciĩ, & terminaĩ l. 2. q dẽ, ff. de re mil. l. nõ oẽs, § à Barbaris, ibi, hoc liquide, &c. cũ l. de capitali causa cognosciĩ, ,p hoc eo. tit. l. desertorẽ, §. is qui. & in auth. vt liceat matri, & auiæ. §. illud Curiosus aũt iudex plura alia exẽpla poterit inuenire de indicijs indubitatis. Sed dixi q milites non
24 debent torqueri. † Quid de militibus nostri tpis? dic q pñt torqueri, cũ in assumptione militiæ nõ interueniant in eis multa, q̃ interueniebãt antiquitus, & quę veri milites obseruant, vel obseruare debent: q̃a priuilegia militati gaudere nõ debent. in auth. de mãd. prin. in gl. quare non obseruant solẽnitate, non hñt pro militib. arg. in l. si quis consortiũ. C. de sãn. epis. & cle. l. qualr̃ vers. cos quidẽ &c. pro hoc facit. C. de appellatio. l. cõminationes. Nã & veri milites in q̃busdã torquebanĩ. C. de re mil. l. ,pditores. Quid de cœlestib. militib.? dico q presbyteri nõ torquẽtur. clerici aũt sic, de iure ciuili. C. de epis. & cle. l. presbyteri. in gl. de abol. l. fallaciter. Hodie aũt de iure nouissimo p auth. Friderici secus est, in feu. de stat. & cõsuet. §. statuimus. Præterea si mili. terrestrib. est cõcessum, multo fortius cle. C. de sacrosan. eccl. l. sacrosan.
25 † Quid de iudicibus & aduocatis, vr̃, q nõ pñt torqueri, sicut nec milit. vt C. de aduoc. diuer. in l. aduocati. Preterea sicut militibus est concessum, ne condẽnati teneanĩ, nisi inquantũ facere pñt, ita aduocatis. ff. de re iud. l mili. primo respon. in gl. Contrariũ tñ obseruaĩ. Sed q̃ro quid opereĩ fama in maleficijs, puta accusaĩ quis de homicidio vel alio crimine, accusator nõ probat nisi famã & publicã vocẽ, vꝫ q accusatus illud maleficium cõmisit; nũquid ex tali probatione erit condẽnandus? dico q non, q̃a fama non sufficit quare absoluei. C. de eden. l. q accusare nam in criminibus probatione debent esse clariores luce meridiana. l. sciãt. C. de proba. l. qui
26 sniam. ff. de pęnis. vnde fama † nihil aliud operaĩ, nisi q̃a cõfirmat illas ,pbationes illoꝝ testiũ, qui nõ sunt exceptione maiores. Sed nunquid

nunqd operabit vt torqueri possit accusatus sm iura cõia? vr, sic argum. C. eo. l. q sniam, & l. cum cognitionaliter, & l. milites, ibi inuestiganda, ff. eo. l. 1. in prin. §. diui. Sed hoc non credo verû, quia fama probata posset qs torqueri, & in hac snia est dñs Lombardus Lupi. cum fama probata inducat indicium ad alia indicia vt not. in q. quæ incipit, quid si non sit pbatû supra eo. †Quæro an ab interlocutoria qõnû absolutoria possit appellari, v. g. accusabam aliquem, peti ipsum torqueri, iudex interloquendo pnunciauit ipsum non fore torquendû, ego volo ab hac interlocutoria appellare, nunqd possum, vr, sic. ff. de appel. l. 2. Imò iudex tenetur, l. præsse. si non recipiat appellationem, ff. de ui publ. l. lege Iul. pp hoc ego peto æqualitatem, cû sibi permitteret appellare si qõnaretur, ergo mihi permitti appellare si pnunciaret non qõnandus, C. de fru. & lit. expen. l. fi. Nam quantû ad indicia actor, & reus æquiparant. ff. de re iud. l. 3. de off. proconsul. l. solutû. Itê ab omni interlocutione p diffinitiuam sniam non pôt reparari. pôt appellari. ff. qui satis. cog. l. ab arb. & de mino. l. intra vtile. sed hoc non posset reparari, ergo, &c. Itê pro hoc qa captio permitti nô debet l. metus, C. qd' met. cau. ff. de auro, & arg. l. vxor. sed hic esset captio mei, qa sic appareret de calûnia mea, ergo appellat, vt ff. de ijs qui not. infa. l. athletas, §. calumniatores. C. de aduocatis diuer. iud. l. 1. Itê qa iste pûentus non poterit torqueri in causa appellationis, cû transiuerit in rê iudicatâ, C. de postul. l. 1. Nâ cû in prima non appellat, in secunda non est piudicium, ff. qñ appel. sit l. si Pro hac parte non est qõnandum, denegata mihi ius, ergo appellari pôt, sicut supplicari, C. ne lit. pend. l. 2. & petit restitutio, vt ff. ex quib. caus. maio. l. sed, & si per magistratum, de mino. l. ait ptor. §. 1. de appel. l. si quis prouocatus, & facit. ff. qui satis. cog. l. ab arb. in auth. de colla. §. finaût, aliqñ pro hoc. ff. de appellatio. reci. l. 1. §. 1. qñ appel. sit l. 1. in princ. Contra credo non possit appellari, quia à condemnatoria tm lex per mitti appellationê, ergo non est extendêda, arg. C. de procura. l. si maritus, ff. de appellatio. l. cû in vna. in prin. Itê qa certi sunt casus à qbus ab interlocutoria pôt appellari. Sed iste nô est de illis, ergo, &c. arg. ff. de ijs q sunt sui vel alie. iur. l. patre furioso. C. de sent. l. fi. & quorû appel. non recip. l. ab executore. Nec est bona rõ si pmittit appellari à ɔdênatoria, ergo ab absolutoria, qa fauorabilior est ff. de reg. iur. l. fauorabiliores, & de adul. l. denunciasse, l. Adrianus, ff. de actio. & obl. §. fi. Itê quia incõueniens sequeret, si iudiciû plongaret, quia aut dicit is, à diffinitiua possit appellari, & tûc non pôt reparari. C. de appel. l. si qs prouocatus, sed istud pôt reparari in diffinitiua, ergo, &c. Nâ pôt esse iudex pnunciauerit non qõnandum, qa erat decurio, vt C. eo. l. decuriones, C. ad l. Iul. maiest. l. nullus. Sed tu dicas, nô erat decurio, & adhuc poterit appellari, ff. de interd. & releg. l. inter pœnas. Aut dicis, nô pôt reparari, qa dicebat qõnandum pp violentas psumptiones, qa si dico absoluat in causa principali poterit, & coram iudice appellationis qõnari. Et nô sit appellandum probo sic, snia interlocutoria est pparatoria ad diffinitiuam, quia præsupponit diffinitiuam, & diffinitiua ad instar quasi vr se hre per ordinem ad principalem, & quia pronunciat super principali vr pronunciatum sup ista. Sed absolutoria negocio principali. & qõnibus sufficeret si vellet pronunciare super incidenti. i. super qõnibus, C. de ord. cog. l. 3. nam quasi omnes articuli processus trahunt ad diffinitiuâ sniam, ff. de mino. l. 3. §. 1. ergo non attendendum ad illam interlocutoriam sed ad illam principalê absolutionem? quia vr vt spectemus diffinitiuam sniam super qua appellantur. ff. de mona. l. stipulatus, in fi. nam si appellatio admitteretur oium principalis remaneret in suspenso. ff. de mino. l. intra vtile. C. qñ prouo. non est neces. l. 1. ergo non faciam istam diuisionê, cû sine diuisione possit proced. arg. nulli. C. de iud. & qa ibi sunt duæ pusiones & vna se hêt ad aliam tanq ad plenam spectatur illa. ff. qñ appel. sit l. 1. §. solum, & qa à qõnibus non est incipiendum, ff. eo. l. 1. in princ. C. vbi senator. vel clari. l. quoties, & ita procedatur ad iuri delationem, ff. de iureiur. l. iusiurandum. Sed pone iudex detulit iusiurandum, tu recusas, iuste potest procedi ɔtra re, sed potest protestari quod possit appellare a diffinitiua, tûc ergo appellat. C. de leg. l. gñaliter, §. sed aût, nam non debet suspêdi talis causa. ff. de iud. l. per minorê, & de statu homi. l. pen. & h. d. lex. 1. §. 6. ff. nil. no. appel. pend. Nec obstat contrarium quando dicitur,

dī, ꝙ generaliter actu, &c. concedo ſi pōt reparari in diffinitiua, ſed in eius appellatione non poterit, ꝙ non quęſtionetur, tñ non punitum puniam, non probatum probabo. C. de temp. appell. l. per hāc, & ꝙ aliud ſit in abſolutoria, quam in cōdemnatoria. ff. de re iud. l. inter pares. plures. n. habemus quod vbi eſt ſententia non appellatur. C. de epiſc. aud. auct. ſi quis litigatorum, &c.

CASVS IN QVIBVS pœna mortis ſpecifice à lege eſt impoſita: dom. Guilielmi Bont.

SVMMARIVM.

1 Lapidans Chriſtianum in Chriſti contemptum eſt morte puniendus.

Virginem rapiens, idolis ſacrificans, officia turbans diuina contra naturam luxurians, ſcienter rebaptizans, & qui in lapide crucem ſculpit, morti debent tradi.

2 *Muricem emens, & purpuram tingens, muros violans ciuitatis, & proditor principis puniuntur pœna mortis.*

Parricida, homicida, pacis violator, ſeditioſus, domini proditor, dominam adulterās, adulter, cōdemnandum emittens, morte plectendi ſunt.

3 *Carcerem priuatum tenens, furcas erigens cōmilitonem feriens in ꝓpoſitum domini, vel capitanei manū inferēs, iudex pecuniā publicam ſubtrahens, & in bello fugiens morti addicuntur. Sacrilegus, depredator, monetæ falſificator, bruto ſubiecta, et incēdiarius eſt morte puniendus.*

4 *Hoſtes adiens, ſeditioni fauens, patriam prodēs, viarum aggreſſor fur famoſus, & pupillæ corruptor morti traduntur.*

Manus inferens, turbator pacis, hoſtibus arma præbens, lenocinio homines caſtrans, carcerem frangens, & capitum dimittens plectuntur.

Pregnantem necans, cedis auctor, malandrinorum receptator, debilitatem fingens iudex matremfamilias in publicum vocans, & ripas deſtruens ac ſcribens falſum immunitatis inſtrumentum morti ſubduntur.

Lapidans Chriſtianum odio nominis Chriſti. l. 1. C. de Iudæis. † Qui virginem rapit. l. 1. C. de raptu virgi. Qui idolis ſacrificat. C. de ſarac. l. 1. Qui officia diuina turbat. l. ſi qs in hoc genus. C. de epiſc. & cler. Qui contra nāni luxuriatur. l. cum vir. C. ad l. Iul. de adulteriis. Qui ſcienter ſe rebaptizauit. C. ne ſanctum baptiſ. reit. l. 2. Qui in ſilice ſignum crucis

2 ſculpit. l. 1. C. ne liceat ſignū ſalua. &c. † Qui emit muricē, & tingit purpuram. C. quæ res vēdi non pñt. l. 1. Qui muros ciuitati violat. l. fi. C. de rer. diui. Proditor principis. l. quiſq;. C. ad l. Iul. de adult. Parricida. l. 1. C. de his q parentes occi. Homicida occidi debet. l. 3. C. de epiſc. aud. & apocal. 13. c. Frangens pacem iuro firmatam. c. 1. §. ſi quis de pace iur. firm. Cōcitantes populum dicēdo viuat, vel moriatur. l. 1. C. de ſedit. Si ſeruus dñm prodit. l. capitalium. §. igni. ff. de pœn. Seruus dñam vitians. l. 1. C. de mul'e. quę ſe ꝓprijs ſeruis ſuppo. Adulter. l. q̄uis adult. C. ad l. Iul. de adult. Commentarienſis qui reū mortis emiſit. l. ad cōmentarienſem. C.

3 de cuſt. reo. † Faciens priuatū carcerem. l. 1. C. de priua. carce. Erigēs furcas ꝓpria auctoritate. l. 3. §. fi. ff. ad l. Iul. maieſt. Miles ſocium cōmilitonem feriens. l. oē delictum. §. ſi qs. ff. de re mil. Quia in ꝓpoſitum dñi, vel capitaneū manus intulit d. l. oē. § q manus. Iudex q pecuniam publicā ſubtraxit. inſt. de publ. iud. §. ſi lex. Miles qui fugit in bello integra acie. d. l. oēs. §. q in acie. Qui maius ſacrilegiū facit. l. ſacril. ff. ad l. Iul. pec. Si actor caſtaldio, vel ꝓcurator ſubiectū depredauit. l. vniuerſi. C. vbi cauſe fiſcales. Qui monetā falſificauit. l. fi. C. de falſa mon. Mulier q̄ ſe animali bruto ſubiecit. l. mulier, 15. q. 1. Qui incēdium facit. l. q ædes. ff. de in-

4 cendio, ruina, & naufr. † Cōfugiens ad hoſtes. l. ſi qs aliquid. ff. de pœnis. Fautores ſeditiones. l. fautores, eo. tit. Patriæ ꝓditor. C. de abolit. l. fallaciter. Latro in itinere, vel nemore demore depredans. l. capitalium. §. graſſatores. ff. de pœn. Fur famoſus. ead. l. §. famoſos. Tutor corrūpens pupillam. l. 1. C. ſi tutor eam, &c. Qui manus in ſe infert l. ſi quis aliqd. ff. de pœnis. Miles turbator pacis. l. fin. ff. de re mil. Qui fuſſit hoſtes, & eis vendit arma. Tenens puellam in lupanari in auctor. de lenoni. colum. 6. Homines caſtrans. l. 1. C. de eunuch. Qui effracto carcere fugit. l. 1. de effract. carcerum. ff. Miles cuſtos qui captiuum dimiſit. l. ſi quis

5 aliquid. §. miles. ff. de pœ. † Qui prægnantē necat. l. ſi qs aliquid. §. abortionis. ff. de pœ.

Auctor aggressuræ,& violentiæ vbi cedes facta est l.qm.C.ad l.Iul.de vi publ.Recipiens malandrinos.co.ti.l.1. Miles qui ne pugnet debilem se fingit d.l.oẽ delictum.§.ↄtinuũ. Iudex mateẽ familias in publicũ vocans. C. de off.diuerso.iud.l.1.Qui ripas destruit.C. de nili agg.nõ rũpen.l.j.Scribẽs falsum imunitatis instr̃m,l.j. C.de immun.ne ↄce.lib.x.

De pœnis omnifariam coitus illiciti: Tractatus Pauli Grillandi Castilionis Florentini Iurisconsulti.

SVMMARIVM.

1 *Coitus carnalis non minus frequens est quam damnabilis.*

2 *Coitus crimina iuxta diuersas personarum conditiones sunt diuersa.*

3 *Coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus.*

1 QVia carnalis coitus † criminis non minus frequens quam damnabilis vsus hr̃ ob quem iura criminum reos hmõi diuersis pœnis prosequuntur.l.si adulterium cum incestu. & ibi gl.& Bart.& l.inter liberas, & l.stuprum.ff. ad l.Iul.de adult.§.item lex Iul.inst.de publ. iud.32.q.2.adulterij malum,& eadem causa & qõ.c.flagitia.not. Card.in cle.1. de pœn. Abb Felyn.& alij Cano.in cap.1.& 2.extra de adul.& stup.& in cap.vt clericoꝶ,de vita, & honest. cler. ad quem coitum aliquando deuenitur mediante opera sortilegorum,& per maleficia de quibus supra diximus lib. præcedenti,ideo placuit post dictum tractatũ sortilegioꝶ hunc immediate subiungere.

2 † coitus.n.crimina sunt diuersa s̃m diuersas personarum conditiones,& gradus,pro quibus diuersas iura statuere pœnas: vt proxime diximus: ideo de his aliqua videamus.

3 † Et primo de sacrilegio quod ceteris carnis criminibus his maxime quæ secundum naturam perpetrantur grauius nuncupatur,32. quæstio.8. adulterij, & 27. quæstio. prima sciendum.

1 *Sacrilegium generaliter sumptum quid sit, & vnde dicatur.*

2 *Sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum, an seculare.*

3 *Sacrilegium an comprehendatur sub noĩe furti.*
Statutum quod de furto loquitur in sacrilegio etiam locum habere censetur.

4 *Sacrilegij diuersæ sunt species.*
Sacrilegij prima species in personam committitur, secunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum sacrum fit, & quarta in rẽ eam, scilicet auferendo.

5 *Locus sacer solus sacrilegium non facit.*

6 *Subtrahens rem ad vsum ecclesiæ destinatam nõdum ei traditam, an sit sacrilegus.*
Statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio.

7 *Sacrilegium verum, & proprium quod dicatur & qualiter puniatur.*
Sacrilegium improprium quod sit.

8 *Sacrilegium largo modo sumptum quod sit, & qua pœna reprimatur.*
Sacrilegium qualiter de iure canonico sit puniendum.

9 *Sacrilegium grauius illud dicitur quod in personam clericorum per iniectionem violente manus committitur.*
Iudæus super crucem immunditias projiciens an possit vt sacrilegus puniri.

10 *Sacrilegium contra personam ecclesiasticam cõmissum grauius est eo quod in loca sacra committitur.*
Crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.
Sacrilegium committitur si cum moniali copula carnalis habetur.

11 *Stuprum, & adulterium qualiter in eadem persona simul concurrere possint.*

12 *Crimina diuersa eodem actu committenti, an debeant pœna diuersa imponi.*

13 *Reus, & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest, si eodem actu plura commiserit crimina specie diuersa.*

14 *Reus ex eodem facto de pluribus criminibus ab vno, & eodem impeti, & vexari non potest.*

15 *Vtilitas quæ resultare dicatur quod quis de diuersis criminibus specie differentibus ex eodem facto descendentibus puniatur.*

16 *Furtum in loco priuatim sacrum factum, quasi sacrilegium censetur.*

17 *Coitus carnalis cum moniali habitus qualiter in foro conscientia sit puniendus.*

18 *Copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro contentiose de iure canonico.*

Monia-

Monialē ſtuprās de iure ciuili debet capite p'e.ſi.
19 Coyciens cū monali, ſiue cōſentienti, ſiue renuē-ti capite debet minui, & eius bona publicari.

1 PRimo igr̄ quæro qd eſt † ſacrilegium
gn̄alr̄ ſumptum. Rn̄. Sacrilegium eſt
ſacræ rei violatio vel eiuſdem vſurpa-
tio, vt dicit Bal. in l. 3. C. de furtis, in 1. col. &
Azo in ſumma eod. tit. in prin. & S. Tho. in
ſumma ſecunda ſecundæ qōne. 99. art. 3. Io.
lec. in ſumma confeſ. eo. tit. q. 1. Secundo vi-
deamus quare dr̄ ſacrilegium. Rn̄. ꝙ ſacrile-
gium dr̄ quaſi ſacrilegiū, qa ꝑ illud res aūt
ꝑſona ſacra lædir̄, ita dicit Bal. i d. l. 3. & Azo
in ſum. eo. tit. & alij ꝑ̄nomitati in locis ſuis,
Gl. tn̄ in c. ſacrilegium. 17. qō. 4. alio modo
deſcribit ſacrilegium dicens, ꝙ ſacrilegium
eſt ſacræ rei violatio ſiue in ſe ſiue in alio, ſi
ue ſit res ſacra ſiue ꝑſona, deinde tranſit ad
aliam deſcriptionem, & dicit, ꝙ ſacrilegium
eſt publici iuris tranſgreſſio, ſed neutra illa-
rum eſt bona, prior. n. ꝯtinet oia mēbra diffi
nitionis, ſiue deſcriptionis ſpecie differen-
tes, ꝓut requiritur, ſm̄ qd' diximus ſupra
tit. 1. in prin. ſecūda ēt nō valet, qa eſt nimis
gn̄alis ſm̄ quam ſequeret̄ ꝙ oē delictum ꝑ
qd' tranſgredir̄ publici iuris ordo eſſet ſacri
legium ex quo tranſgredir̄ publicum ius, &
ideo teneas diffinitionem Baldi & aliorum
quam ſupra dixi q̄ eſt melior. Tertio, quot
requirunt̄ ad hoc vt ſit ſacrilegium, & puniat̄
pœna ſacrilegij vide Bal. & Sal. in d. l. 3. C. de
furtis. Azo. in ſumma eo. ti. & Bar. in l. diuus.
2 & l. ſacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. † Quar
to q̄ro an ſacrilegium ſit crimen eccleſiaſticū
vel ſæculare, ita ꝙ illius cognitio, & pœnæ
impoſitio ſpectet ad ſolum iudicem eccleſia-
ſticum vel ſecularem, & dic br̄ qd' eſt crimē
mixtum vtriuſq; fori. c. cum ſit gn̄ale. & ibi
gl. Abb. & alij de foro comp. l. ſi qs in hoc ge
nus. C. de epiſ. & cle. & ff. ad l. Iul. pecul. l. di-
uus. & l. ſacrilegij. & l. ſacrilegi. & ff. de pœ. l. aut
facta. §. locus. c. qd' ꝓpoſuiſti. de foro comp.
16. q. 4. c. ſacrilegium c ſi qs clericus, ſi quis
ꝯtumax. §. 1. & c. ſi qs ſuadente diabolo, &
ꝓpea dico ꝙ tam iudex eccleſiaſticus q̄ ſecu
ris poterit ꝓcedere ꝯtra laicum ꝓ iſto cri
ine, & habebit locum ꝑ̄uentio inter eos. vt
it Abb. in d. c. cum ſit gn̄ale. & Arch. in c.
ris. ne pœn. lib. 6. & Card. in cle. 1. eo. tit.
zo in ſumma eo. tit. † Quinto q̄ro an ap
tioni furti veniat ſacrilegium, qn̄ tracta
tur de ſubtractione ſacrarum rerū. dic ꝙ ſi
vt l. ſacril. ff. ad l. Iul. pecula qa quo ad pœna
ſacrilegium eſt furtum, imò plus quam fur-
tum eſt punibile, licet aliquid nō ſit proprie
ſacrilegium d. l. ſacril. in 2. rn̄. Et ideo dicit
Bal. in d. l. 3. C. de furtis ꝙ ſtatutum faciens
mentionem de furto, hēt locum ēt in ſacrile
gio, & ſic tenet ꝙ ſubtractio rei ſacre ꝯtineē
4 ſub ꝓpria vocabuli ſignōne furti. † Sexto Vi
dendum eſt quot ſunt ſpecies ſacrilegij. Rn̄.
qd' multæ ſunt ſm̄ qd' dicit Card. in d. cle.
1. de pœn. in 2. not. Bal. tn̄ in d. l. 3. melius ce
teris iudicio meo ponit quatuor ſpecies ſa-
crilegij quāuis primo dicat, ꝙ tribus modis
committit̄ ſacrilegium. Prima. n. ſpecies eſt q̄
committir̄ in perſonam violando. ſ. ꝑcutien
do. vulnerando vel occidendo clericum, vel
monachum ſeu alium religioſum, vel ꝑſonā
eccleſiaſticam c. ſi qs ſuadente diabolo. 17.
q. 4. Secundo, ſit ſacrilegium ꝑ coitum habi
tum cū moniali ſacrata. 27. q. 1. impudicas.
& l. ſi qs in hoc genus. C. de epiſ. & cler. Ter
tia ſpecies eſt, q̄ ſit circa locum ſacrum. ſ. qn̄
locus publicus ſacer ſicut eſt eccleſia violar̄,
vel illius cœmiterium in deſtruendo, deuaſtā
do, vel occupando, aut eius immunitates in
fringendo c. frater. 18. q. 4. Quarta ſpecies
ſacrilegij eſt, q̄ committir̄ in rem. ſ. auferen-
do rem ſacram, & illam alibi aſportando, &
ꝯtrectando rem ipſam, & iſtud tribus modis
committir̄ ſm̄ ius canonicum. Primo, cum
ſubtrahit̄ aliquid ſacrum de loco ſacro. & in
hoc ꝯcordant ius ciuile, & ius canonicum.
17. q. 4. ſi qs ꝯtumax. §. ſacrilegium. & eſt gl.
in c. ſacrilegium. eadē cauſa 10. q. & l. diuus.
& ibi Bar. ff. ad l. Iul. pec. Secundo, qn̄ res ſa-
cra auferr̄ de loco non ſacro. Tertio, qn̄ nō
ſacrum de ſacro d. c. ſi qs ꝯtumax. §. ſacril. &
ꝑ dictam gl. in c. ſacril. & not. in c. ꝯqueſtus.
& c. cum ſit gn̄ale. de foro comp. iſtæ duæ vl
timæ ſpecies non dñr ſacrilegium de iure ci
5 uili, ſed ſola prima. † Et ſic nota ꝙ de iure ci
uili locus ſacer ſolus non facit ſacrilegium
qn̄ tractamus de ſacrilegio, qd' ꝯſiſtit in ſub
tractione rerū ēt qd' res eſſent ſubtractæ de
loco ſacro publico, ſicut eſt eccleſia, non dr̄
ſacrilegiū de iure ciuili qn̄ res nō erat ſacra,
ita dicit Azo in ſum. eo. tit. & Bart. in d. l. di
uus. Bal. & Sal. in d. l. 3. Si qs igr̄ q̄rit an ſit ſa
crilegium de iure ciuili, & ꝙ pœna ſacrilegij
puniar̄ debent iſta duo ꝯcurrere, primum eſt
ꝙ res ſit ſacra, item ꝙ ſublata ſit de loco ſa-
cro,

cro, ita dicit tex. & ibi Doct. & maxime Bar. in d.l. diuus. vbi dicit hanc esse cōem opinionem. Illud aūt qđ dř in d.c. sacril. cum gl. in c. si q s ꝯtumax. §. sacril. 17. q. quarta ꝓcedit, & hēt locum de iure canonico in terris ecclesiæ, vel inter ecclesiasticas ꝑsonas in foro ecclesiastico, iuxta notata ꝑ Doct. in c. solitę, de maio. & obed. & in cap. ꝑ venerabilem q fil. sint leg. & in c. nouit. de iud. Sed ꝯtra ista op. de l. aut facta §. locus. ff. de pœn. vbi dř, ꝙ locus facit vt idem fcm̄ sit furtum vel sacrilegium, & capite luēdum vel minori supplicio sit puniendum. Glo. in d.l. diuus, soluit hanc ꝯtrarietatem, & dixit qđ est verum ꝙ locus sacer facit sacrilegium si res sacra inde auferať alias non, q a si diceret esse sacrilegiū cū res non sacra de loco sacro subtraheret esset ꝯtra textum in d.l. diuus. vbi dř ꝙ si q s rem ꝓphanam apud ædem sacram depositam furto subtraxerit furti teneť non sacrilegij. Bar. vero in eadem l. diuus, approbat eandem solutionem quam dicit, ꝙ Doc. cōiter, tenenť, eandem ēt tenent Bal. & Sal. in d.l. 3. & Azo in summa cod. tit. Arch. in d.c. sel. in princ.

6 † Vlterius quæro an subtrahens rem q̄ erat destinata ad vsum ecclesiæ, nondum tñ erat tradita ipsi ecclesiæ an committat sacrilegiū? dic fm̄ Bal. in d.l. 3. ꝙ non, q a res non dř sacra nisi postq̄ vere, & effectualiter quo ad dominium, & possessionem deuenerit ad ecclesiam, maxime qñ agiť de pœna sacrilegij inferenda de iure ciuili, ꝑ ea q̄ supra diximus. Vltra pdicta ēt q̄ro q d si in statuto fit mētio de sacrilegio puniendo, an debeat intelligi stricte sacrilegium fm̄ qđ intellř de iure ciuili, vt supra diximus, vel large fm̄ ius canonicum, ꝙ dic ꝙ debet intelligi de sacrilegio stricto fm̄ ꝙ intellř de iure ciuili, rō est, quia statuta sunt de iure ciuili, vt ꝑ Bar. late in l. oēs populi. ff. de iust. & iure. ita dicit Bald. in l.l. 3. in 2. col in vers. sed dubitať. Post hæc videndum est q̄ sit pœna sacrilegij, & dic bř secundum Bart. in d.l. sacril. ꝙ ad hñdum plenam cognitionem pœnarum hmōi criminis sciendum est, qđ triplex est sacrilegium.

7 † quoddam. n. est sacrilegium qđ dř verum, & ꝓprium sacrilegium, qđ est qñ subtrahiť sacrum de sacro loco, hoc est publice, & ad publicum vsum ꝯsecrato, sicut est ecclesia publica ordinaria, vt l. si q s hoc genus. C. de episc. & cle. & d.l. sacrilegi. in princ. & isto casu capite puniunť q in illud incidunt d.l. sacrilegi. in prin. & d.l. si q s in hoc genus. & l. aut facta §. locus. ff. de pœn. declarata, vt supra. Item est si læditur templum publicū sacratum. vt ꝑ Bart. in d.l. sacrilegi. eadem quoque pœna puniunť q violētas manus in ꝑsonas ecclesiasticas iniecerunt d. l. si q s in hoc genus. & ibi Bal. C. de episc. & cle. Quodam vero non est ꝓprie sacrilegium, sed quasi sacrilegium, qđ est qñ q s subtrahit rem ēt sacram de loco sacro, non tñ publice sacro, sed priuato, ꝓut est oratoriū qđ fit qñq; in domo istoꝝ magnatum aut nobilium, & ꝯsecratur, idem de oratorio hospitalis priuati, iuxta ea q̄ hñr in c. ad hæc. de relig. domib. & in cle. q a ꝯtingit. eod. tit. & ꝑ Fel. in c. de quarta. de pscr. & ista dñr loca sacra priuata, Idē est de ædicula pſbyteri posita iuxta ecclesiā vel canonica clericoꝝ, ista non dñr esse loca publica sacra, sed priuata, & ideo q subripuit rem de locis pdictis non teneť pœna sacrilegij de qua supra, sed quasi sacrilegij, quę erit minor sacrilegio, & maior furto, & iuxta qualitatem facta, & ꝑsonarum pdonē qñq; erit maior qñq; minor. vt in d.l. sacrilegi. in 2. rñ. ibi Bart. q hoc modo declarat l. illam si recte ꝯsiderent verba sua, & hoc modo intelligiť tex. in l. sacrilegi. in princ. & l. diuus. ff. eo. tit.

8 † Tertium est sacrilegium qđ large, & improprie dř sacrilegium de quo loquuntur iura in l. 1. 2. & 3. C. eod. tit. de cri. sacril. quod est qñ quis diuinam legem, & eius dispositionem offendit, seu quouis modo eius intellectum ēt ꝑ negligentiam violat. Item disputare de auctoritate Principis. s. Imperatoris vel Papæ, & dubitare ne dignus sit quē Imperator ad aliqđ offm̄ deputauerit, vel ꝙ Imperator illum eligere nō potuerit, hoc crimen dř hēre instar sacrilegij, vt d.l. 2. C. eod. tit. & sic dř improprie sacrilegium, & isto casu silř erit pœna arbitraria. d. l. sacril. Bart. in d.l. sacrilegij in vers. tertium genus sacrilegij, &c. & Bal. in d.l. 3. & Azo in sum. eod. tit. in prin. De iure aūt canonico distingue, Aut loquimur de illa prima specie sacrilegij q̄ committiť ꝑ impositionem violentæ manus in clericum, seu aliam personam ecclesiasticam: & est pœna maioris excōicationis. vt in cap. si quis suadente diabolo. 17. q. 3. à qua quis non potest nisi à sede apostolica liberari. eps. n. vel alius ordinarius non habet facultatem absoluendi ab ista excommunicatione. vt dicunt Doct. in d.c. si quis, & per Fely. in d.

in d.c.cum sit gnāle in 1.col de foro cõp.fal-
lit tñ in casibus de qbus i c.1.de sent.excõi.
Aut loquimur de alia specie sacrilegij q ɔsi-
stit in re sacra,puta in corruptione vel demo
litione ecclesiæ, aut in asportatione rerum
sacrarum,& erit pœna excõicationis minor
vide text. q grauiorem imponit pœnitentiã
p isto crimine in c.de viro.12.q 2.a qua per
epm vel ordinarium loci absolui poterit c.
qsqs.§.penult.17.q. 4. in alijs vero casibus
minoribus erit pœna pecuniaria,vt d.c.qsqs
9 in prin. † Grauius.n.sacrilegium qđ com-
mittit̃ in psonam est illud qđ fit per imposi
tionem violentiæ manus d.c.si qs suadente.
& l.si qs in hoc genus.C.de epis.& cler. Eo-
rum vero q committunt̃ in locis sacris,gra-
uius est illud qđ committit̃ ɔtra ecclesiã pu
blicam sacratam. qđ tanto grauius est cri-
men quanto dignior,& excellentior erat p-
sona vel locus vtroq; casu.l.sacrilegi. i prin.
ff.ad l.Iul.pecul.& ibi Bar.& d.c. si qs suadẽ
te.& d.l.si qs in hoc genus. Sacrilegium ve-
ro qđ committit̃ in rem sacram,illud qdem
grauius est, & magis horrendum,qđ cõmit
tit̃ ɔtra Sacrm Eucharistiæ, qa dr̃ committi
ɔtra Xpm directe,cetere vero q committun
tur ɔtra alia sacra non dñr adeo horrenda.
ita dicit do.Ioan.lec.in sum.cum eod. tit. de
sortile.q.4. Quæro hic qd iudæo q proiecit
immunditias sup crucem qñ publice defe-
rebat̃ ad pcessionem,dum transirẽt ante do
mum hñs dictæ immunditiæ piectæ fuerũt,
an istud sit sacrilegium,&possit p vtrunq; iu
dicem pcedi in hac causa ɔtra hebreum, &
puniri,& qua pœna,dicit Pet. de Anch. quẽ
vide in cons.suo 14. ꝙ sicut,de quo diximus
supra tit. pximo q.10.vbi adest qõ specialis,
de pœna vero violationis monialium q fit p
coitum, dicet̃ infra sed qa non intendo hic
tractare totam mãm sacrilegioꝶ ne longius
diuertat ab ordine primę meæ intentionis,
q fuit declarandi mãm coitus, & illius pœ-
nas, ideo hic pmissis p aliqua intelligentia
istius criminis deuenio nũc ad mãm nr̃am.
† Et dico ꝙ grauius est sacrilegium,& scelus
committit̃ ɔtra psonam sacram siue eccle
siasticam,q illud qđ committit̃ ɔtra loca vel
[illegible]na sacra, qa sanctitas loci ordinat̃ ad san
[illegible]atem hominis,vt dicit S. Tho.in 2. 2. q.
[illegible]rt.3.vers.dicendum.& Ioan.lec.in sum.
[illegible]o.tit.de sacril.q.3.p Arch. in d.c. feli-
[illegible] pœn.lib.6.& Card.in d.cle.1.de pœn.

Ideo videamus nunc ne sacrilegio illo quo
ppetrat̃ ex coitu habito cum moniali, & an
teq ad vlteriora pcedam. Quæro quot cri-
mina q ex coitu hm̃oi cum moniali exoriũ-
tur.Rñ.ꝙ tria ſm gl.in c.virginibus.27.q.1.
.s.sacrilegium,incestus,&adulterium tu vero
dic,ꝙ imõ quatuor oriunt̃ sacrilegium, ince
stus,adulterium,& stuprum. Sacrilegium di
co committit̃,qa psona sacra læsa reperit̃ p
violationem siue deflorationem, & optimũ
qđ prius habebat priuilegium virginitatis
amisit.vt d.c.virg.& eadem causa,& q. impu
dicas.Secundum qđ cõmittit̃ crimen est in-
cestus,qa sponsam Dei violauit,q est pr̃ no
ster,& illa est ɔiuncta nobis in Xpo p affini
tatem ſm spiritum 12.q.2.q abstulit.& in c.
1.2.de cog.spiritua.& est gl.in d.c. virginib.
Tertium est adulteriũ, qa sponsam alterius
violauit,qa monialis est sponsa Xpi d.c.vir-
ginibus.&ibi gl.Quartũ erit stuprũ,qa vere
virginem honeste viuẽtem stuprauit l. inter
liberas.& lege stuptum.ff.de adult.vide egre
gium text.in c.si qua monacharum. 27.q.1.
in quo fit mẽtio de vtroq;,dr̃.n.ꝙ si qua mo
nachaꝶ in lapsum adulterij ceciderit, aut in
11 stupri fuerit deducta voraginem. † Et licet
impossibile esse videat̃ ꝙ ista duo crimina
stuprum, & adulterium simul, & semel eodẽ
tpe, & in eadem psona ɔcurrere possint, ex
quo alterum psupponit illam esse solutam,
alteꝶ vero ɔiugatam d.l.si adult. cũ incestu.
& l.stuprũ.ff.ad l. Iul.de adult. & §. item lex
Iul.inst.de publ.iud.& l.1. C eo.ti.Solu.vtꝶ
est,ꝙ ista duo crimina sunt incompatibilia,
& ideo vtrunq; in eadem psona eodem tpe
ɔcurrere non pñt, est veꝶ vno respectu qñ
tenderent ad eundem determinatum finem
d.l.si adult.& l.stuprum.sed diuersis respecti
bus bene ɔcurrere pñt in eadem psona, vt
est in casu nr̃o, monialis.n. quo ad carnem
est vera virgo intacta, quo ad spiritum vero
dr̃ esse nupta ɔiugio spirituali,& sponsa Xpi
p votum pfessionis suæ vnde non impedit̃
istoꝶ duoꝶ ɔcursus, vnum in spiritu, alterũ
vero in corpe siue in carne, vt late diximus
supra lib.præced.q.7.in princ. argõ text. in
cap.excommunicamus,el 1.& lo secundo in
princip.de hæret.in antiq.vide nor.text. qui
loquitur de monialibus, & expresse dicit ꝙ
monialis per peccatum carnis committere
potest stuprum,& adulterium.22.q.1. si qua
12 monacharum. † Et ex præmissis etiam in-
surgit

surgit aliud dubiũ, nunquid ista quatuor cri
mina de qbus supra, qñ ex vnico ꝯcubitu or
ta fuerunt, sint quatuor crimina separata in
forma, & substãtia, & ita ꝙ ipsoꝝ reus possit
de vnoquoq; accusari pariterq́. puniri, & pę
na ex vno secuta alteꝝ nõ impediat, ac si ex
diuersis factis, cũ diuersis ꝓsonis facta fuis-
sent. R ñ. articulus iste in veritate est subtilis
& disputabilis, qñ ex eodẽ facto pluta oriũ-
tur crimina, an reus possit de plurib. accusa-
ri, & pluribus ẽt pœnis puniri gl. n. in d. c.
virginibus, dicit, ꝙ ista dñr plura crimina
nomine tñ, non aũt effectualr̃ in substãtia,
& sic respectu accusationis sunt diuersa, qa
reus põt de quolibet ad libitũ accusantis de
ferri, sed quo ad effectũ respectu pœnæ oĩa
ista reputanẽ pro vno, & sic secuta pœna ex
vno, reus ipse à ceteris liberaĩ ex quo in ve-
ritate nõ fuit nisi vnũ factũ ideo fiscus debet
esse vnica pœna ꝯtentus ad similitudinẽ duo
rũ pluriũ ue reoꝝ pro eadẽ summa insoli-
dũ obligatoꝝ, quorũ si vnum totaliter cre-
ditor exegerit ceteri liberanẽ l. 2. & ibi Bar.
ff. de duo. reis, fatetur tñ illa gl. quod vbicun
que ex eodem facto plura oriunẽ crimina, ꝙ
pœna magis aggrauaĩ ratione adiuncti cri-
minis, vt hr̃ in l. si adulterium cum incestu.
& ibi Bart. ff. de adult. & 32. q. 7. quemadmo
dũ, §. sunt. n. sed Bart. in d. l. si adulterium cũ
incestu. in 2. col. in vers. vlterius quæro te-
nuit ꝯtrarium, ꝙ reus vtiq; poterit de oibus
puniri, & sic ꝓ vno facto pluribus, & diuer-
sis pœnis puniri, idem ẽt tenet gl. in d. l. si
adulteriũ cũ incestu. in vers. occurrunt, quã
sequitur ibi Bart. & idem Bart. in l. senatus,
ff. de acc. & clarius ẽt Bart. in l. qui de crimi
13 ne. C. de accus. † Concludẽs in effectu, quod
quotiescunq; ex eodẽ facto plura oriunt cri
mina specie diuersa, reus poterit de plurib.
separatim accusari, & de pluribus quoq; pu
niri, sed si sup vno fuisset in causa ꝯclusum,
adeo ꝙ sola expectareĩ ꝓnunciatio, debebit
supsederi sup ipso crimine, & expectari do-
nec causa sup altero expediaĩ vsq; ad dictũ
terminũ, adeo ꝙ quis vnica sñia duplici cri-
mine reus declaraĩ, & pluribus diuersis pœ-
nis afficiĩ, & satisfacere teneĩ, quod est verũ
qñ esset pœna pecuniaria bonorum vel alia
hmõi, non aũt qñ esset pœna vltimi suppli-
cij vel mutilationis membri, qa isto casu pœ
na semel cõmissa, & executa in corpore am
plius reiterari non põt, qa mors vnica est q̃

oĩa soluit. §. deinceps, in auth. de nup. & l.
vulgaris, & ibi Bart. ff. de fur. vide Bart. in d.
l. si adulteriũ cũ incestu. in 2. col. vers. sed qd
releuat, & c. qbus non obstat tex. in d. l. sena
tus, ff. de accus. vbi de homicidio, & parrici-
dio notatus vnica duntaxat pœna puniẽ, qa
patet rñsio per supra ꝓxime dicta, nã mor-
te semel executa nõ põt amplius reiterari &
ideo vnius pœna vtrunq; soluit, qa de vtro
que est pœna mortis, vt l. 1. ff. ad l. Pomp. de
parric. & l. 3. §. fi. ff. ad l. Corn. de sica. Bart.
aũt in d. l. si adulterium cũ incestu. aliter tñ-
det ad d. l. senatus, & dicit quod illa duo cri
mina de quibus ibi, non sunt æque principa
lia, vt principales species separatæ, sed vnũ
est tanq̃ genus, quod est homicidiũ, alterum
vt species sub suo gñe compreheñsa, nos aũt
loquimur qñ sunt plures species criminum
separatæ, & æque principales, licet ex eodẽ
fonte siue ex eodẽ facto ꝓcedant, & hæc est
14 vera conclusio cõiter approbata. † Quæ li-
mitanda est primo procedere qñ esset vnus
& idẽ accusator q vellet eundẽ reũ de pluri
bus criminibus impetere, qa ab vno tñ nõ
posset diuersimode vexari ex eodẽ facto vt
supra sed bene à pluribus, ita dicit Bart. in
d. l. qui de crimine, & rõ est illa, qa exceptio
rei iudicatæ super vno remoueret eundẽ ac-
cusatorem super alio ꝓsequentẽ, & hoc ma
xime qñ lata esset absolutoria super vno q̃
parit exceptionem super alio ꝯtra eandem.
personam, non aũt ꝯtra diuersam, sed quæ
est rõ quare potius ista exceptio remouet
eundẽ accusatorẽ & non diuersum, rõ potest
esse ista, quam nunc ꝯsideraui, quia qñ reus
fuit semel absolutus ab vno crimine, si idem
accusator vellet iteꝝ agere sup alio crimine
ex eodẽ facto descendente, censeĩ calumnia-
ri velle contra ipsum accusatum, ideo iura ip.
sum repellũt ab accusando, qa in eo facto i
quo semel succubuit, non debet iteꝝ admit-
ti, q̃ rõ non militat ꝯtra tertium, vide Bart.
in d. l. q de crimine, & ibi Bald. & Abb. in c.
trãsmissæ, de eo q cog. con. vxo. suæ. vbi secu
tus fuit dictum Bart. in d. l. si adulterium, & c.
15 † Sed q̃ro q̃ vtilitas resultat ex hoc qđ quis
possit de pluribus criminibus specie differẽ
tibus, qñ ex eodem facto descendunt, accusa
ri, & puniri, qñ est quolibet crimine imponi
tur pœna mortis, vt est homicidiũ, & parri-
cidiũ, de qbus diximus supra, itẽ adulterium
& incestum, vt d. l. si adulteriũ cum incestu.
in

in princ.cum mors vnica sit quæ omnia sol-
uit, & est actus q non pôt de nouo reitera-
ri, vt l.vulgaris, & ibi Bar.ff.de fur. & dixim⁹
supra ,pxime rñ.Bar.in d.l.si adult.&c.in 2.
col.vers.quæro quid releuat,&c.vbi dicit, ꝙ
hoc est vtile,& ,pdest in pluribus,& primo,
qa si sit lata snia absolutoria sup vno pote-
rit ab alio dico non ab eodē accusatore ac-
cusari sup alio, vt d.l.q de crimine, itē si se-
quatur ꝯdēnatoria,pdest in hoc,qa sępius p
statuta pœna adulterij, vel alterius criminis
q̄ de iure ciuili est vltimū supplicium alleuia
tur,& fit pecuniaria: Item ,pdest in hoc, qa
vnius pœna augetur pp aliud vt grauius pu
niat̄,ita tenet gl.in d.l. si adulteriū cum ince
stu.in prin.& ibi Bar.in d.vers.quæro qd re
leuat,in fi.pro quo facit in arg.tex.in l.sacri
16 leg.in 2.rñ.ff.ad l.Iul.pec. † vbi si furtū fiat
in loco priuatim sacro, dr̄ quasi sacrilegiū.&
punitur plusq̄ furtum,& minus quā sacrile
giū,de quo diximus supra in prin.istius qō.
Pro resolutione igit̄ supra dictæ qōnis mo
tæ p gl. in d.c.virginib. dico, ꝙ gl.illa dum
vult,ꝙ sint diuersa crimina respectu accusa-
tionis, eo ꝙ sit in electione accusatoris sup
quo ex dictis criminibus velit instituere ac-
cusationē, quæ postq̄ semel instituta est,non
licet postea super alijs criminibus alias di-
uersas accusationes ,pponere,sed in hoc ma
le dicit,p ea quæ supra ,pxime diximus, qa
si sunt plura crimina specie dr̄ia,licet descen
dāt ex eodem facto pn̄t institui plures accu-
sationes, & imponi plures pœnæ; vt supra
,pxime dictū est,posset saluari dictum gl. in
vno casu.s.qn̄ lata esset snia absolutoria sup
vno ex dictis criminibus,ꝙ nō liceret accu-
satori intentare iudiciū super alio d.l.qui de
crimine,& ibi Bart.alias dictū gl.saluari nō
pôt loquendo in foro iudiciali,qa ēt de iure
canonico quoties ex eodē facto plura crimi
na oriuntur pn̄t plures accusationes institu
ti,& plures pœnæ imponi, ita dicit expresse
gl.relata ad tex.in cap.relegantes,23.q.5.in
vers.si adulteriū.idem tenet Arch. in d.c.vir
ginib.p text.in d.l.qui de crimine, quē ipse
allegat ibi.Si vero loquimur in foro ꝯscien-
tiæ ,put ipsa gl.postea dicit, aliud esset dicen
dū.s.ꝙ vna pœna tm̄ puniretur, sed grauius
pp alia crimina annexa,quia si vna sola qua
litas aggrauat delictum, multomagis vnum
delictū separatū aggrauat aliud delictū. hoc
idem tenet Bart.post gl.in d.l.si adulterium
17 cum incestu. † Quibus sic declaratis deue-
nio nūc ad expeditionem qōnis nr̄æ,& quę
ro,qbus pœnis punit̄ quis pro isto coitu ha
bitu cū moniali. Rn̄.aut loqmur in foro cō
scientiæ, aut in foro ꝯtētioso canonico, aut
in foro ciuili. Primo casu,qn̄ sumus in foro
ꝯsciæ. est pœna excōicationis,& exclusionis
à cōsortio alioꝝ ,pfessoꝝ, siue monachoꝝ,
siue monialium,qa debēt omnino ab alioꝝ
monachoꝝ,siue monialiū ꝯsortio expelli,q
hmōi impudicitiæ se immiscuerint, & in ali
quo loco arcto,siue carcere ipsius monaste-
rij intrudi ad agendum ppetuam pniam,ita
qd̄ in solo mortis articulo si digne,& con-
grue pęnituerit nō negetur viaticū Euchari
stiæ,vt in c.impudicas, & c.virginib.27.q.1.
& not.ꝙ nō sunt abijciēdi, vel abijciēdæ ex
tra monasteriū,ita qd̄ vagare possint,sed in
trudendæ vt supra ne cū alijs ꝯuersent̄ tanq̄
oues morbosæ, ne aliàs aut totū ouile infi-
ciāt ita not.& expsse dicit Archid. in c.pue-
nit,27.q.1.pro quo facit tex.in c.in ecclesia
sticis,§.fin.de maio.& obed. quem vide ibi.
Ea.n.quæ ,pxime diximus hn̄t locū in cleri
cis.Laici vero excōicantur nec vnq̄ admittū
tur ad cōionem fideliū nisi publicā, & ido-
neā de scelere ipso egerint pniam,d.c.impu
dicas,& cap.virginib.& ibi gl.& per Arch.in
18 d.c.peruenit. † Secūdo vero casu,qn̄ sumus
in foro cōtentioso coram iudice ecclesiasti-
co,Clericus cuiuscūq; sit gradus,vel dignita
tis,deponit̄ ab omni ordine sacro,& officijs
ac beneficijs oībus priuatur,& intruditur in
arctū monasterium ad agēdum perpetuam
pniam,laicus vero excōicatur, vt dicūt hæc
duo cap.27.q.1.si quis eps̄,& cap.si qua mo
nachaꝝ. De iure aūt ciuili pro isto crimine
est pœna mortis.l.si qs in hoc genus. C.de
episc.& cler.q text.loquitur gn̄aliter de qua
cūque iniuria illata ecclesiæ,monasterio,vel
psonis ecclesiasticis, quod ,pbatur ēt rōne,
nā in quolibet sacrilegio istius coitus inest
adulteriū,& incestum,vt supra ,pxime ꝯclusi
mus,pro qbus criminibus nulli dubium est
quod est pœna capitis,d.l.si adulteris cū in-
cestu.ff.de adult.& l.quamuis.§.fi. C.eo.tit.
vbi dicit tex.sacrilegos alienaꝝ nuptiaꝝ gla
dio puniri oportet,multomagis gladio pu-
niendus est, q est sacrilegus diuinaꝝ nuptia
rum,d.c.si qua monachaꝝ,arg.cap.solitę de
maio.& obed.& vide dom.Ioan.lec.in sum.
confess.eo.tit.q.3.pro quo facit ēt text.in l.
sacril.

rum,§.1.de vita,& honest.cleric.in criminibus .n. grauioribus adulterio in qu bus grauiores inferunt pœnæ.f.depositio,non licet epo dispensare,ita dicit tex.in d.c.at si clerici.§.de adult.in fi.in vers. sed non debet,sed crimen incestus est grauius adulterio.32. q. 7.adulterij malũ,ergo nõ debet suspensione sed depositione puniri,pp criminis turpitudinẽ,d.c.vt clericorũ,& hoc tenet gl. in d. c. at si clerici .§.de adult. in versic. minora. in prin.& in fi.Quod vr̃ satis rationabile. cum per istũ coitũ de necessitate duo crimina ꝑpetrant,aut adulteriũ , & incestum si mulier erat nupta,aut stuprũ,& incestũ si erat soluta.merito debet grauiori pœna puniri , q̃ si vnũ tm̃ cõmisisset crimẽ,ita tenet gl.Bart.& Doct.in l.si adulteriũ cũ incestu .ff. de adult. vbi dr̃ de vtroq;.Et licet ista opinio q̃ ꝑ simplici adulterio sit pœna suspensionis,& non depositionis,sit forsan verior de iure, & magis æqua,& ꝓbabilis, vt latius infra dicã in seq.quæst.cõis tñ opin.canonistarũ est in cõtrariũ q̃ pro simplici adulterio in clerico sit pœna depositionis, à qua opi. in iudicando nõ esset recedẽdũ,vide q̃ dixi infra d.q̃st.seq. & in c.vt clericoꝝ,§.1.de vita,& hone. cler. & ibi per Doct. & nihilominus morabit̃ extra gremiũ ecclesię , & cõione fideliũ eo tpe de quo in d.c.presbyter.82. dist. & tãdiu stabit, donec legitime purgatus ad pristina reuertat̃ officia.d.c.presbyter.& l.dist. ponderet,ꝑ quo facit bonus tex.in c.2.de sortil.& q̃d ibi not.Abb. vbi depositus post peractã pniam,& legitimam purgationẽ ad pristina
4 restituit̃. † Et signa hoc notabile verbum,q̃ eps super isto,& alijs maioribus criminibus dispensare nõ põt,de adulterio aũt, & alijs minoribus,sicut est stuprũ,& simplex fornicatio dispensare põt,vt in d.c.at si clerici.§. de adulr.& ibi gl.Abb.& alij scribentes..An aũt eps possit gñaliter dispensare in omnibus casibus, exceptis illis in qbus reperitur ꝓhibitus, vel dicatur esse gñaliter prohibitus,nec possit dispẽsare nisi in casibus à iure expressis,vide gl.in d.c.at si clerici.in §. si adult.& ibi Abb.& Doct.& l. dist. miror,12. q. 2. de viro , cum simi. Laicus vero maiori anathemate excõicatur,33.q. 2. si quis cum matre,& in c.si quis cum duabus,in fi. q̃ iura loquunt̃ in laicis, & maior pœna quæ indici possit de iure canonico cõtra laicos est excõicatio,vt in c.si q̃s suadẽte diabolo.17. q.4.& c.sicut dignũ,de homic.& in c. 1. eo. tit.lib. 6. ꝯtra clericos vero sunt plures aliæ pœnę,suspẽsionis,priuationis, depositionis & similes,vt in c.vt cler.de vit.& hon. cle. l. dist.presbyter.27.q.1.si q̃s eps. De iure aũt ciuili crimẽ istud appellat nepharius coitus, vt per gl.in rub.C.de incest.nup.& in auth. ex cõplexu,eo.tit.& not.in §. ergo non oẽs inst.de nup.quasi q̃d nephas sit de eo loqui.
5 & isto casu distingue,† Aut hæc cõmixtio,& carnalis copula interuenit in figura matrimonij,put hr̃ in d.§.ergo nõ oẽs,& nuptiæ ipsæ vt nephariæ, & incestæ oĩo sunt tollẽdæ.d.§.ergo vers.& si tales,&p gl.& Doc.in d.rub.C.de incest.nup.Puniuntur ẽt alijs pęnis qa si sciẽter ꝯtraxerũt oĩa lucra nuptialia,siue sit donatio ante nuptias,siue pp nuptias,& alia q̃cunq; sint,dote excepta ab ipsis ꝯiugib.s.ab vtroque tanq̃ indigno,qui cõtra legũ instituta nuptias ꝓhibitas ꝯtrahit , auferunt̃, & applicant̃ fisco l. qui contra legũ.C.de incest.nup. in prin. q̃ tñ dispositio limitãda est,vt habeat locũ qñ coniuges ipsi erant ambo maiores, & scienter ꝯtraxerunt ꝯtra legum decreta. Secus aũt si erant mino
6 res,vel ignorantes. †Ex quibus collige duas limitationes, prima est q̃d dispositio illius legis nõ hẽt locũ in ignorãtibus q ignoranter ꝯtraxerũt, dũmodo nõ sit ignorãtia crassa,& affectata,sed iusta,& excusabilis. Secundo limita nõ hre locũ in minoribus,qui lapsu ętatis ꝯtraxerunt,qa ꝑsumuntur ignari, & illis parcit̃,ita dicit tex.in d. l. qui ꝯtra,in fi. ꝑ quo facit ẽt l. si adulteriũ cũ incestu .§. idẽ pollioni.ff.de adult. Quæ q̃dẽ duæ limitationes iteꝝ sunt collimitandæ,vt habeant locũ,& excusent ꝯtrahentes à pœnis prædictis , si incõtinenti postq̃ habuerunt notitiã de impedimento matrimonij , vel minores postq̃ ad legitimã ætatẽ peruenerint incõtinenti se adinuicem separauerint,alias si vlterius ꝑmanserint,in ꝯiunctione nõ excusant̃ à pœnis prædictis,quia ꝑsumit̃, & hr̃ ac si à principio scienter,& dolose ꝯtraxerint, vide tex.cum gl.in d.l. qui contra legum in fi. Sed quæro quid si aliter coniugum erat minor vel ignorãs,alter vero maior,& sciẽs,q̃ q̃dẽ maior minori vel ignoranti bona quædam donauerit,an ipse donatarius isto casu dissolutio mr̃imonio lucrabit̃ bona ꝑdicta , vel deuoluentur ad fiscum,dic,q̃ lucrabitur sibi. ita dicit gl. in d.l. qui contra. in versic. fisco.

fisco.in princ.per text.in l.fin. ff. de leg.1.& l.cum hic statutus.§.fin.ff.de dona.inter virum,&vxorem,qđ tñ intellige esse verum,si ipse donatarius incontinenti postq̃ sciuit p̄uenit ad legitimam ætatem ab hmõi ꝯiugio se abstinuerit,& separauit,vt dicit tex.in d.l.
7 q ꝯtra legum,in fin.†Hæc tñ q̃ dicta sunt de publicatione bonoꝝ ꝓcedunt de iure antiquo siue de iure codicis, hodie vero de iure nouissimo authenticoꝝ grauioribus afficiũtur pœnis, isti scienter ꝯtrahentes in gradu ꝓhibito. qa nedum bonis donatis de q̄bus supra priuant̃,verũ ẽt dote mulier,& oĩbus, & q̄buscunq; alijs bonis vndecunq; quęsitis, & ꝓuenientibus vterq; priuat̃, & insuper oĩ cingulo dignitatis exuti ꝑpetua notant̃ infamia &honestiores in insulam releganť,viliores vero publice fustigant̃,& in exilium mittunt̃.Bona aũt ipsoꝝ si qua legitima proles ex illis,vel altero ipsoꝝ extaret ex alio matrimonio,non ex illo,bona p̄dicta oĩa deferunt̃ ad illos quos lex à patria ptãte liberauit,ita q̃ teneant̃ ex bonis p̄dictis alere parentes exules, filijs vero non extantibus succedunt nepotes vel alij inferiores in gradu, cum eodem onere,nullis aũt filijs vel nepotibus aut alijs inferioribus existẽtibus q̃ succedant,bona ipsa deferunt̃ fisco,&ista est lex noua, & famosa in auth. de incest. nupt. in princ.translata. C.eod.tit.in auth.incestas.
8 † Sed q̃ro q̃d si ex nuptis hmõi incestis aliq supͦ sunt filij, nũquid succedent in bonis p̄dictis paternis, aut maternis, maxime non extantibus legitimis filijs ex alio matrimonio.& vr̃ dicendum q̃ sic,q̃ illis deficientib. tanq̃ ꝓximioribus,&magis legitimis admittant̃ isti, ad instar fratrum vterinoꝝ, q admittunt̃ ad successionem fratris defuncti, deficientibus fratribus vtrinq; ꝯiunctis. vt in auth.defuncto. C.ad Tertul. Iura tñ volunt ꝯtrarium,q̃ isti filij tanq̃ incestuosi, & ex damnato coitu ꝓcreati, paternæ vel maternæ successionis sint penitus incapaces,imò sunt indigni, & incapaces alimentoꝝ, ita q̃ à parentibus ꝓprijs alendi non sunt,nec debent filij vocari,vt in auth.ex cõplexu.C.eo.tit.& in corp.vnde sumit̃.in auth. q̄bus modis natu.eff.sui.§.fi.cupiit.n. iura q̃ filij hmõi sint oĩbus exosi,nõ pp̄ se q̃a,ipsi non peccarũt, sed in odium sceleris parentum, in ꝑpetua egestate sordescant,ad instar filioꝝ rei crim. læsæ maiest.l.q̃sq̃s.& l.fi.C.ad l. Iul.maiest.

& c.verg.de hæret. & diximus supra tit.1.q.3.Hæc tñ ꝓcedunt de iure ciuili.qđ est ma-
9 gis rigorosum.† de iure vero canonico filijs natis ex hmõi damnato coitu sunt p̄standa alimenta ex misericordia,& si sunt filiæ fœminæ dotant̃, masculis vero assignat certa portio bonoꝝ p̄ alimentis c. cũ hr̃et, & ibi Abb.de eo q̃ dux.in mat.quam pol.p̄ adul. Secundo vero casu q̃n p̄ modum fornicationis grauius puniuntur.s.pœna mortis,vt est gl.not.in l.si adult.cũ incest.in 1.gl.ff. de adult. q̃ dicit q̃ pœna incestus est eadẽ pœna q̃ adulterij. sed adulterij est pœna mortis l. q̄uis adulterij.C.eod.tit.in fi.ideo eadem est pœna incestus, qđ tñ intellige q̃n scienter coitus interuenerat,qua pœna mulier punit̃ sicut vir.d.l.si adulterium cum incestu.i vers. quare mulier. Nec est hodie immutata hæc pœna.sicut pœna adulterij in muliere p̄ authen.sed hodie.C.eo.tit.ita dicit gl.in d.l.q̄uis in fin.& d.auth.sed hodie. & ibi Bart. & idem Bart.post gl. in d.l.si adult.cum incest. in prin. põt ẽt adduci text. in arg. in l. cum vir.C.eod.tit.de adul. vbi ꝓ crimine ꝑpetrato ꝯtra nãm cum masculo more sodomitico infert̃ pœna gladij cum infamia ꝑpetua. hoc.n.ẽst crimen ꝯtra nãm humanæ societatis,& turpissimi exempli d.c.hoc ip̃m, & su-
10 pra dcm̃ est,merito,&c.†sed q̃d si iste ꝯcubitus fuerit ignoranter ꝑpetratas, q̃a ignorabant ambo talem ꝯiunctionem sanguinis in esse.r̃ndeo, si in figura matrimonij fuit facta cõmixtio nulla pœna puniunt̃, si statim habita scientia separant̃ d.l.q ꝯtra legum,in fi. & l.si adult.cum incest.§.idem Imperatores, si aũt p̄ modum fornicationis commixtio interuenerit, aut vir sciebat mulierẽ esse nuptum,& punit̃ de adulterio,& incestu, aut solutam,& punit̃ de stupro,& incestu criminibus,ita vr̃ sentire gl.in d.l.si adult.cum incestu.& ibi Bart.in ver. & ideo ꝓ declaranda. vbi dicit, q̃ punit̃ illud qđ est in veritate nõ illud qđ erat in opinione.Et sit nota aliũ casum specialem vltra illũ de quo diximus su-
11 pra lib.2.q.12. de poculo amatorio. † Vbi q̃s punit̃ ex crimine ignorãter,& citra aĩum delinquendi cõmisso. rõnem vero assignat Bart.in d.l.si adult.ex quo à principio criminis incumbebat,& sic rei illicitę,merito illius ignorantia nõ excusat̃ l.vulgaris.§. si q̃s ea. ff.de furt.& ff.de iniur.l.cũ qui.§. si iniuria. Quod tñ limitandum puto nisi mulier esset

apertè

aperte impudica, vel meretrix publica, cuius concubitus est impunibilis, per iura vulgaria. vide quæ dixi infra proxima, q. in fin.

1 *Incestus quid sit, cum quibus committatur, & qualiter puniatur.*
2 *Incestus cum sorore, aut cognata commissus, qua sit punitione reprimendus.*
3 *Clericus in foro cōtentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.*
4 *Laicus qualiter pro incestu puniatur.*
5 *Crimen incestus in actu fornicationis commissum ultimo punitur supplicio.*
6 *Coitus incestuosus in forma matrimonij habitus qualiter puniatur.*
7 *Consanguineam meretricem ignorantur actu cognoscens fornicario, non punitur de incestu.*

1 Tertio videndum est de incestu † proprie, & stricte loquendo, eo videlicet quod perpetratur cū consanguineis vel affinibus transuersalibus, quocūque gradu vel sexu coniunctis, ex dicta linea transuersali, cum quibus non licet cōtrahere matrimonium, oīs coitus cum illis personis dr̃ proprie incestus, vt dicit gl. in rub. C. de incest. nupt. & l. qui contra legum, in auth. incestas, & in auth. ex complexu, eo. tit. & in auth. de incest. nup. in princ. & §. ergo non omnes, inst. de nup. e. virginibus, 27. q. 1. & c. 1. & 2. & per tot. tit. de eo qui cog. consan. vxo. suæ. & hæc non solum intelliguntur de his personis q̃ sunt cōiunctæ cognatione legali seu ſm carnem, verumetiā de his q̃ coniunctæ sunt cognatione spūali, mediantibus baptismatis, seu chrismatis sacr̃s, cum quibus ēt stante uinculo dictæ cognationis, nō licet ꝯtrahere matrimoniū c. 1. 2. & 3 & per totum titulum de cogna. spiritua. & 30. q. 3. c. 1. & c. pitatium, & c. non oportet, cum ceteris sequentibus. Quæro † nunc quid si Titius cū Iulia sorore germana. Emilia consobrina, aut Flaminia cognata vxoris sorore rē carnalē habuerit, qua pœna puniat̃ vtroque foro. R̃n. de iure canonico in foro conscientiæ ſm ius antiquū, clerico indicta erat pnīa decēnalis, vt tanto tpe ab ingressu ecclesiæ, cōione fidelium, & participatione sacramentoꝶ, se abstineret, post quæ demum purgatus ad pristina reuerteretur. 82. distin. presbyter. & 27. q. 1. deuotam. Laicus vero septem annis duntaxat illa pnīa cruciabat̃, 33. q. 2. hoc ipsum verumtn̄ hodie eidem septennali pnīæ tam clerici quā laici subijciūtur d. c. hoc ipsum, n. si essent. us in grauioribus, & magis enormibus, vt quia cū matre, filia, masculo, vel brutis se turpiter cōmiscerent, qa grauioribus pœnis istis casibus cruciarent d. c. hoc ipsum in fi. † In foro aūt ꝯtētioso de iure canonico, clericus pro criminibus p̄dictis, deponit̃ ab oibus sacris ordinibus, & beneficijs ac officijs ecclesiasticis priuat̃, quia ista est pœna incestus, vt not. c. at si clerici. §. de adult. & ibi gl. Abb. & ceteri scribētes de iud. rō est, quia istud est grauius crimē adulterio. 32. q. 7. adulterij malum, sed pro adulterio imponit̃ suspensio. c. significauit. de adul. ergo ꝓ isto qđ est maius sit depositio, eo maxime qa crimē istud incestus non pōt esse solū, sed necesse est ꝙ habeat aliud crimē annexū, stuprum vel adulteriū, ſm ꝙ mulier est nupta vel soluta, vt d. l. si qs adulteriū cū incestu. & ibi gl. & Bart. q expresse volunt, ꝙ isto casu rōne adiūcti criminis inferat̃ grauior pœna quā si esset vnū simplex crimē. † Laicus vero aut cōmisit illud crimē in figura mr̃imonij nuptijs p̄cedētibus, aut in actu fornicationis, & meri peccati. Primo casu, aut sciēter ꝯtraxerunt ambo vel ipsorū alter, & ille q scienter contraxit est excōicatus, nihilominus constito de consanguinitatis vinculo, statim fit mr̃imonij separatio. c. 1. & 2. & c. nō debet, de ꝯsan. & affini. si vero ignorārēt, mitius puniunt̃ arbitrio iudicis, & nihilominus sequit̃ mr̃imonij separatio, vt est tex. in c. 1. de ꝯsan. & affini. Secūdo aūt casu principali, qn̄ in actu fornicationis, si vir erat ꝯiugatus, priuat̃ perpetuo ne possit amplius petere debitū ab vxore, cuius ꝯsanguineam vel affinē ipse stuprauit, patitur ēt aliam pœnam, qa omni spe ꝯiug̃ perpetuo priuat̃, ita ꝙ si decesserit eius vxor, non poterit amplius cū alia mr̃imonium contrahere, vt hr̃ in c. 1 & 2. & c. trāsmissæ. de eo q cog. consan. vxo. suæ. & 35. qō. 2. si quis cum matre. & q. 3. si vero. & c. de incestis, & hæc pœna vr̃ potius adiecta in foro cōscientiæ, quā iudiciarij in quo alia ēt pœna punitur, quia erit excōicatus, vt hr̃ in c. clerici. de exces. p̄lat. vbi Abb. facit magnum sellum, dicēdo ꝙ ille tex. est valde not. ad hoc ꝙ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionē in laicū delinquētem peccato carnali, & ista crimina ipse appellat crimina mixta, ex quo sunt vtriusq; fo-

5 ri, & vtriusq; pœnis subijciunt.† De iure aūt ciuili p isto crimine incestus, in actu fornicationis commisso, est pœna mortis gl. est no. cōiter approbata, & ibi Bar. in l. si adult. cum incestu in ver. si adult. ff. de adult. ad idem est gl. in l. inter liberos. eod. tit. q̄ dicit q incestus pœna est eadem q̄ adulterij, sed adulterij pœna est pœna capitis l. quis. in fi. C. eo. tit. ergo, &c. vide Bart. in d. l. si adult. cum incestu. & ibi dicit q eadem pœna p incestu tā masculi quam fœminæ puniunt, sed est hodie immutata in muliere, sicut pœna adulterij, p auth. sed hodie. C. de adult. vt æquiparatoꝝ idem sit iudicium vt p Bar. & Doc. in l. 1. ff. de leg. 1. vide Bart. in d. l. si adult. cum incestu. in 2. col. ver. q̄ro qd releuat, &c. Eadē quoq; pœna puniunt q cum nepte ex fratre, vel sorore coitū habuerit, vel cū amita, mā, nouerca, socru, nuru, cōmatre, priuigna, cognata, & similibus mulieribus, ꝯsanguinitate, vel affinitate, tam nāli q̄ spirituali coniunctis, cum qbus omnibus incestus ppetrat, & eadem incestus pœna puniunt, & mares, & fœminæ q̄uis diuersimode, vt supra pxime dcm est d. auth. sed hodie. & hæc pcedūt qn̄ talis copula interuenit in actu fornicationis nullo pcedente matrimonio, vel nuptiarum
6 colore. † Si vero nuptiæ pcesserunt, & talis coitus fuit factus in forma matrimonij, & scientes, primo, & ante oīa ꝯstito de impedimento ꝯsanguinitatis, vel affinitatis, sunt ad inuicem separandi, & alijs quoq; pœnis puniunt, de qbus in l. q ꝯtra legū. C. de incest. nup. & in auth. eo. tit. in prin. de qbus late diximus supra eo. q. 2. Si vero ꝯtraxerunt ignoranter. parcit illis, eodem modo si erant minores tpe contraxi matrimonij, qa parcit ignorantiæ, & lapsui ætatis, d. l. q contra, ppe finem. Sed nota q ista duo pſunt ad euitandum pœnas dictæ l qui contra, qn̄ incontinenti postq deuenit ad illoꝝ notitiam impedimentum prædictum, vel statim adueniente pubertate, & cognouerint, prohibitionē, se adinuicē separauerint, alias si adhuc steterint insimul non euitabunt pœnas dictę l. q ꝯtra. vide text. iūcta gl. in d. l. q ꝯtra. in fi. vbi est casus in terminis. Secundo vero casu s. qn̄ in actu fornicationis, punitur de vero incestu, nec attendit error ille, sed scdm qd̄ est in veritate, quod est verum s̄m Bart. in d. l. si adulterium cum incestu. in 3. col. qn̄ mulier
7 ipsa erat honesta. † Si vero erat meretrix vel aliter impudica. non putarem virum pœna incestus puniri, si vere erat ignarus, & ignorantia illa erat pbabilis, & p ꝯsequens excusabilis, & hoc, qa de iure ciuili accessus, & illarum ꝯcubinus est impunibilis, vt l. 1. C. de ꝯcubi. & l. q adult. & ibi Bal. C. de adult. & p Bar. in l. verum. in fin. ff. de fur. & isto casu cessat rō de qua supra proximo mēbro, qa ibi dabat operā rei illicitæ à principio, ibi non.

1 ☞ *Incestus cum consanguineis, aut affinibus adinuicem commissus qualiter puniatur.*

2 *Sorores duas, aut matrem, & filiam ignoranter cognoscenti qua pœna imponatur.*

3 *Affinitas nedum ex matrimoniali coitu, sed & per fornicarium contrahitur concubitum.*

4 *Coitus incestuosus extra matrimonium habitus pœna capitis expiatur.*

Incestus commissus cum duabus sororibus meretricibus capitali pœna non punitur.

5 *Pœnam non meretur qui lege permittente aliquid operatur.*

Fornicatus scienter mitius punitur iudicis arbitrio.

1 QVarto q̄ro de eo q † vnam mulierē eiusdemq; mulieris filiam, vel duas mulieres sorores, germanas inter se non aūt viri coeūtis, ita econuerso qn̄ pater, & filius, aut duo fratres germani, idem si auus, & nepos aut patruus. & nepos eadem muliere fornicati fuerint, qua pœna puniuntur, dic q de iure canoni. s̄m antiqua iura, si talis coitus fuerit sciēter habitus cum hmōi psonis mulierib. ignorātibus, vir nunq̄ poterit cuiquam mulieri matrimonio copulari & erit ppetuo legitimo ꝯiugio priuatus, mulieres aūt q̄ hoc ignorarunt non priuabunt alteri coniugio copulari. si vero econtra mulieres ꝯsciæ sint, vir aūt ignarus erat absque maritis ppetuo maneant, viro nulla ꝯiugij facultas adimit, si vero vtrinq; oēs erant cōscij, oēs pariformiter priuant coniugio, si vero oēs ignari, nemo priuat legitimis connubijs text. reperit q loquit de ignaris vtrinq; & scientibus silr vtroq; modo 39. q 3. q propinq̄ de mulieribus aūt ignaris, & vtro sciente, & econtra c. si quis cum matre, & filia eadem causa, & q. & c. si vero pxime seq. §. de
2 his hr etiam 34. quæstio. 2. in lectu. † Ignorantibus vero consanguinitatem siue affinitatem imponitur certa pœnitentia per sacer dotem,

dotem, illius arbitrio, pro exoneratione cõ-scientiæ, qua peracta, post annos septem volẽtibus matrimonialiter copulari, ꝯiugia legitima non negant. d.c. in lectum. & ibi gl. in verſ. pniam. 23.q.5. excõicatoꝝ. & d.c. si qs cum duabus. 34.q.2. Si qs fornicatus fuerit cum muliere, quam frater germanus ignorans ſcm̃, postea duxit in vxorem, eo qđ frater q fornicatus fuerat prius crimẽ illud fratri celauit, ſeptem annis pœnitebit absq; cõ-
3 iugio. 35.q.3. si vero homo. † No. tñ hoc dictum perpetuo, qđ affinitas non solum contrahitur ex licito matrimoniali concubitu, verum ẽt p coitum fornicarium, & illicitum, tex. est no. cum gl. in ver. ꝯcubitu 25. q. 3. de incestis. & c. nec eam, vnde sequit̃ ꝙ nulli ex ꝯsanguineis viri fornicantis licet ꝯtrahere matrimonium, vel alr̃ se carnaliter commiscere cum muliere illa, cum qua frater aut cõsanguineis eius prius fornicatus fuerat, ecõuerso ẽt minime licet viro fornicanti cũ matre, filia, sorore vel alia consanguinea dictæ mulieris ꝯtrahere matrimonium, vel alias se carnaliter immiscere, sed ab illaꝝ ꝯcubitu abstinere d.c. de incestis. Si qs aũt hoc non obstante se immiscere ausus fuerit, committit incestum, & ille coitus dr̃ ꝓprie incestuosus & abominabilis Deo, & cunctis hominibus. ita dicit text. 35.q.3. nec eam quam, & est ac si cum vera, & legitima ꝯsanguinea siue affi-
4 ne muliere fornicatus esset. † Vnde sequit̃, ꝙ ꝓ hmõi incestuoso coitu habito non in figura matrimonij, sed actu fornicario, est pœna capitis, sicut ex ꝓprio incestu. d.l. si adult. cũ incestu, qđ est veꝝ, qñ scienter habuit coitũ, secus si ignoranter d.l.q ꝯtra legum, & dixi supra eo. tit. 2. & 3.q. si vero interuenit in figura matrimonij scienter, & tales ꝯiuges subijciunt̃ pœnis de qbus in auth. icestas. C. de incest. nupt. & in corpore vnde sumit̃ eo. ti. si aũt ignoranter non excusantur, si erant mulier honesta siue honestæ vitæ, vt ibi dr̃ per Bar. latius in d.l. si adult. cum incestu. Si vero coitus hmõi incestuosus ꝑficeret̃ cũ duabus meretricibus, aut alias impudicis mulierib. non putarẽ illũ pœna mortis puniendũ esse q hanc fornicationẽ fecerit sic incestuosam, sed illud ꝓcedere dũtaxat in mulierib. honestis, & honeste viuentibus tm̃. l. inter liberas. & l. stuprum. ff. de adult. §. itẽ lex Iul. inst. de publ. iud. vide q̃ supra ꝓxime diximus in 2. q. in fi. verbis. ad mulieres aũt impudicas cũ accessus, & ꝯcubitus sit impunibilis de iure ciuili. l. c. C. de ꝯcub. & ibi Bal. & idem Bald. in l. q adult. ff. de adul. & l. si vxor, & ibi gl. ff. eo. tit. de adul. Bar. in l. verũ, ī fi. ff. de fur. ꝓpterea non puto ignorantes aliqua pœna tal-
4 tem de iure ciuili puniendos esse, † qa q facit lege ꝑmittente pœnam non meret̃, l. Gracchus. C. de adult. l. nec ī ea. §. ius occid. ff. eo. tit. & l. rapt. in pri. C. de episc. & cler. Si vero sciẽter fornicatus fuerit, puniẽdus est, sed nõ tã graui pœna, sed alia mitiori iudicis arbitrio, aut illa de qua in d. auth. incestas. C. de incest. nup. & in corpore vnde sumitur eod. tit. sicut. n. ibi ꝯcubitus erat impunibilis vno respectu. s. matrimonij vinculo, sed erat alio respectu punibilis. s. respectu consanguinitatis vel affinitatis, ita ī casu nostro coitus iste est impunibilis respectu vitæ impudicæ ipsius mulieris, per iura prædicta, punibilis autem erit respectu sanguinis siue affinitatis.

1 *Fornicatus cum nouerca, nuru, socru priuigna, aut simili pſona qua sit afficiendus pœna.*
2 *Clericus cum nouerca, aut cognata fornicatus deponitur.*
3 *Laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut socru fornicatus, de incestu punitur.*
Matrimonium scienter contrahentes in gradu prohibito, pœna incestus puniuntur.

1 Qvinto quæro, † Quid si aliquis fornicatus fuerit cũ nouerca, socru, nuru, priuigna, cognata. s. fratris vxore, vel sorore vxoris, aut cũ cõmatre vna seu duabus cõmatribus, aut eaꝝ filiabus, matre, ceterisq; ꝑsonis hmõi affinitate ꝯiunctis, aut affinitate spirituali, vt hr̃ in c. 1. & c. sup eodem. de cogna. spiritu. qua pœna sit puniendus? Dic, ꝙ de iure canonico fm̃ ius antiquũ in foro ꝯsciæ octo annoꝝ pnia onerat̃. vt tã diu extra gremium ecclesiæ, & cõionem fidelium commoret̃, & à sacris ecclesiæ abstinendi habeat necessitatem 32. qõ. 7. si qs cũ nouerca. & 34. q. 2. si qs cum duabus. & 30. q. 3. si pr̃, & filius. & c. si qs. de cogna. spiritu. & de consangui. & affi. c. 1. §. inquisita. vbi dr̃ ꝙ minus debemus abstinere à coniugio seu fornicatione affinium, q̃ sanguine nostro cõiunctorum, & ex propria ꝯsanguinitate. pro quo facit ẽt 35. q. 3. qualiter. & c. & hoc quoque, & cap. sane, cum tribus sequentibus. vbi dicitur, ꝙ sicut vir iungitur consanguineis

 proprijs,

proprijs, ita etiam iungitur consanguineis
2 vxoris suæ. † De iure vero canonico in foro
contentioso, si clericus est q in hoc crimine
cecidit deponit, quia p illum coitum cõmit
tit incestus 35.q.2.quaſr, & d.c.& hoc quo-
que,& d c.1.§.inqsita.de ꝯsan.& affi.& alias
supra diximus.in 2.& 3.q. Si vero sit laicus,
aut coitũ hmõi habuit in figura matrimonij
aut habuit in actu fornicationis, si in figura
mr̃imonij,aut sciẽter ꝯtraxit cũ ea sciẽs im-
pedimentũ ꝯsanguinitatis,aut affinitatis,&
mr̃imoniũ nõ valet ipso iure, sed debet oĩ-
no separari, & vir siue mulier q hoc modo
sciẽter ꝯtraxit ꝑpetuo priuať ꝯiugio. Si vero
ꝯtraxerũt ignorãter,ambo vel alter tñ, ille
q ignoranter ꝯtraxit, nullã patiť pœnã ordi
nariam, sed facta separatione ipsius mr̃imo
nij,quę oĩno fienda est,datur sibi certa pnia
iudicis arbitrio 35.q.3.q propinq̃, & d.c.de
ꝓpinqs.ille vero, siue illa quæ sciẽter cõtra-
xit, priuať perpetua spe ꝯiugij d.c.si qs cum
nouerca.& si qs cum duabus, 32.q.7. & 34.
3 q.2. † Si vero coitus iste habitus fuit in actu
fornicationis,& siue sciẽter, siue ignoranter
id fecerint, vtroq; modo puniẽdi sunt de in-
cestu,& stupro, si soluta erat, vel de incestu,&
adulterio si nupta erat. p ea q̃ no.dixit Bart.
in d.l.si adult.cum incestu.ff.de adult. & dixi
mus supra ꝓxime ꝑced.quæst.& dicemus in
fra quæst.seq. De iure aũt ciuili pœna ince-
stus ambo puniuntur qñ scienter ꝯtraxerũt
matrimoniũ, quæ est pœna mortis, vt supra
ꝓxime diximus, & hr̃ in d.l.si adulteriũ cũ
incestu,& ibi gl.& Bart.ff.de adult. Si vero
ignorãter separantur, & pœnas euitant ꝑdi
ctas, dũmodo cito,& incõtinenti se ab inui-
cẽ separent postq̃ habuerũt scientiam, alias
nõ euitarẽt pœnas, d.l.q contra legẽ. in fin.
C.de incest.nup. & in authen.de incest.nup.
in prin. Aut se cõmiscuerũt in actu fornica-
tionis,& isto casu non adhibeť aliqua distõ,
an sciẽter, vel ignorãter se ad inuicem cõmi
scuerũt, q̃a isto casu nõ ꝓdest illis ignorãtia,
ex quo dabãt operã à principio rei illicitę p
ea q̃ notãter dixit Bar. in d.l.si adult.cũ ince.
& diximus ꝓx.q. non tñ puto, ꝙ eadẽ pœna
sit puniẽdus iste sicut ille q scienter, vt dice-
mus ẽt infra.q.seq. & alia seq. & hr̃ in d.c.
de propinquis,& cap.de incestis, 35.q.3.

1 ✠ *Adulterium, hoc est coitus cum muliere nupta habitus qualiter puniatur.*

Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico, laicus vero excommunicatur.

2 *Adulterium committentes sacrilegium perpetrare videntur matrimonium violando.*

3 *Clericus pro adulterio simplici hodie non deponitur.*

4 *Deficiens in purgatione sibi iniuncta puniri debet ac si crimen contra eum plene probatum esset.*

5 *Episcopus cum clerico dispensare potest in stupro fornicatione simplici, & alijs minoribus criminibus.*

6 *Adulteriũ inter minora crimina cõnumeratur.*

Clericus pro peccato sodomitico pœnam depositione patitur.

7 *Pœna delicto commensurari debet, vt pro modo delicti sit, & plagarum modus.*

8 *Vindicta, seu pœna ibi debet esse lenior vbi culpa præcessit minor.*

9 *Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus quam pro incestu, aut sodomia.*

10 *Clericus pro adulterio, & incestu simul cõmissis punitur pœna depositionis.*

11 *Sacrilegium largo modo, & improprie committitur per adulterium.*

12 *Sacerdos ob simplex adulterium potest deponi perpetuo ab altaris ministerio.*

13 *Mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur.*

Concubitus meretricius à iure ciuili permissus, à iure diuino damnatur.

14 *Coniugatus concumbens cum muliere soluta de iure ciuili de stupro tenetur.*

Cognoscens carnaliter mulierem nuptam quæ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio.

15 *Laicus mulierem nuptam adulterans excõicatur, etiam si ante nuptias fuerit meretrix.*

16 *Coitus mulieris meretricio more viuentis iure ciuili est impunibilis.*

17 *Mulier quæ adulterium commisit cum aliquo, an mortuo marito possit matrimonium contrahere cum illo.*

18 *Mulier dicitur honeste viuere si vnius tantum, & non plurium recipit amplexus.*

19 *Maritus vxorem accusare non potest de adulterio ante tempus sui matrimonij commisso.*

20 *Maritus non potest aliquem iure mariti accusare de stupro cum vxore tempore quo eam concubinam teneret commisso.*

Sexto

1 SExto declaranda succedit qđ † adulterij, qñ quis obtinuit coitum mulieris nuptæ, qua pœna puniatur? dic q̄ aut sumus in foro ɔscientię, & Laicus subijcitur pnię septēnali. Clericus vero decē annis pœnitebit 83. dist. presbyter. 27. q. 1. deuotam, & 33. q. 2. hoc ipsum, vbi dr̄ q̄ clerici sicut laici hodie illi septennali pnię subijciunt. De iure vero canonico in foro ɔtentioso laicus p̄ isto crimine excōicatur. Clericus vero deponit, hr̄ in c. si quis eps. 27. q. 1. idem tenet gl. in c. lator. 2. q. 7. quam sequitur ibi Arch. & refert idem tenere Goffr. in c. vt clericorum, de vita. & hone. cle. & Bernar. & Laur. ibi, & idē tenet gl. in c. si quis omnem 1. q. 7. quæ expresse dicit q̄ p̄ adulterio vel incestu est pœna depositionis. Idem ēt tenet Ioan. de Ana. in rub. & in c. vt signauit, extra de adul. Panor. & ceteri Mod. in d. c. vt clericoℜ, & in c. p̄uenit, de adult. & clarius, & copiosius in c. at si clerici. de iud. & hanc opinio. dicit Io. de Ana. in d. c. significauit, qđ tenet Io. And. & Ioan. de Imol. p̄ceptor suus in d. c. vt clericoℜ, vbi ipse dicit, q̄ ista est cōis opinio, pro qua facit gl. cōiter approbata in c. Maximianus, 81. dist. in quibus iuribus in effectu concluditur q̄ pro simplici fornicatione hodie non est pœna depositionis in clerico, sed dūtaxat suspēsionis, p̄ adulterio vero aut incestu est pęna depositionis. qbus supaddo tex. in c. si qs sacerdos 30. qō. 1. vbi dr̄ q̄ sacerdos p̄ graui adulterio deponit̄, & ratio potest esse ista sm̄ quod dicit Salyc. in l.
2 quis la 2. C. de adult. † quia per adulterium quis vr̄ committere sacrilegium, ex quo violat matrimonium quod est sacrm̄ ecclesiæ c. debitum. de bigamis, per lęsionem igit̄ illius sacri committitur sacrilegium, vt late diximus supra eo. tit. q. 1. & ideo lex ciuiles appellat adulteriū sacrilegiū nuptiarū, merito mandat illum gladio puniri d. l. quamuis, in fine. sed credo q̄ dicat improprie sacrilegiū, maxime de iure ciuili, quia licet mr̄imoniū sit sacrm̄, tn̄ nulla res sacra corporaliter tāgitur, deuastatur, corrumpitur, aut asportatur, vt dicit Bart. in d. l. diuus, ff. ad l. Iul. pec. & hr̄ in d. l. sacrilegi. in princ. eo. tit. & late
3 diximus supra eo. d. quæst. princ. † Sed aduerte, q̄ ista opinio, q̄ clericus pro simplici adulterio debeat hodie deponi, non vr̄ vera, neque iure probari. nullus .n. textus allegatus pro ista opinione probat q̄ clericus pro simplici adulterio deponat̄, contra quam arguo primo p̄ tex. in c. signauit. de adulterijs, vbi clericus q̄ imputabat de adulterio, cōtra quē mulier ipsa q̄ passa fuerat adulteriū deponebat, & erat iā orta infamia ɔtra ipsum clericū. Pontifex ibi mādat iudici ecclesiastico q̄ dicto presbytero indicat purgationē, in qua si dictus presbyter defecerit, mandat
4 illū dr̄e suspendi, & non deponi. † Et clarū est, q̄ quotiescunq; aliquis deficit in purgatione sibi iniuncta, debet puniri eadē pœna qua puniri debebat crimine plene p̄bato, vt in c. accedēs, de accusatio. & p̄ Host. i summa de adulter. in prin. Ergo sequit̄, qđ p̄ isto crimine plene p̄bato, nō debet imponi maior pœna suspēsionis. Pro qua opinione adduco ēt tex. in c. at si cler. de iud. in principio & §. de adulterijs, vbi dr̄ q̄ p̄ homicidio, furto, & alijs maioribus criminibus, in quibus clericus venit deponēdus, eps̄ dispensare nō
5 pōt. † De adulterio vero, & alijs minoribus criminibus, sicut est stuprū, simplex fornicatio, & similia, Eps̄ ab libitum suum cum clerico pœnitēte dispēsare poterit, deinde ponitur rō quare eps̄ in maioribus criminib' in q̄bus fit depositio, dispensare non pōt nec illos sic ɔdemnatos ad libitū suū tradere curiæ seculari, quia semel per sniam illam depositionis, q̄ est perpetua priuatio ab altaris ministerio, vt dicit Abb. in d. c. vt clericoℜ, & in d. c. at si clerici. semel functus fuit officio suo, neq; pōt amplius illā reuocare seu quouis modo moderari, vt in l. iudex postq̄ . ff. de re iud. & d. c. at si cler. § de adult. in fine. qđ non est sic in pœna suspensionis q̄ fit ad tp̄s arbitrio iudicis, vt dicam infra eo. q̄stio.
6 octaua. † Ex quo textu manifeste p̄robat̄, q̄ adulteriū cōnumerat̄ inter minora crimina, dū dicit ibi tex. de adulterio, & alijs minoribus criminibus, &c. ex q̄bus verbis demonstratur æqualitas in ordine, & qualitate sm̄ Bal. in l. ea qdē, C. de accus. & no. in l. romē, in fi. ff. de lega. 3. & p̄ Bart. in l. cū p̄r § dulcissimus, ff. de leg. 2. & est gl. no. in d. c. at si clerici. §. de adult. in ver. minore. q̄ hoc idem tenet. Tertio hoc p̄bo per tex. in d. c. vt clericorum, in prin. vbi clericus pro p̄ctō commisso contra nām .s. per sodomiam, patitur pœnam depositionis, quod est maximū omnium criminum quæ carnaliter committuntur 32. q. 7. c. adulterij malum, & c. flagitia. & 33. q. 2. hoc ipsum, ergo in adulterio, &

alijs minoribus criminibus minor pœna esset inferēda, iuxta.n. qualitatē facti, & personarum ꝯditionem iudex debet augere, vel minuere pœnā, vt dicit tex. in d. c. vt clericoꝝ,
7 in 2. rñso. & in c. sicut dignū de homic. † Ratio est, q a pœna debet cōmensurari delicto, vt ꝑ paruis parua, pro maioribus vero grauior pena inferat̃, qđ manifeste demonstrat̃ ex illis verbis dum dicit tex. ꝙ clerici qui deprehēsi fuerint incōtinentiæ vitio laborare, ꝓut magis aut minus peccauerint puniant̃. Idem dicit Panor. in d. c. vt clericoꝝ, in vlt. no. Ergo ꝑ adulterio qđ est de minoribus criminibus, vt supra ꝯclusum fuit debet imponi minor pœna depositione, puta suspensionis, argō eorum quæ hn̄r in c. fraternitatis, 34. dist. pro qua opinione facit illa ratio de qua in c. vergentis, de hęret. sumpto argō
8 à contrario sensu. ꝙ † vbi minor est culpa, ibi lenior debet esse vindicta, si .n. pro sacrilegio, incestu, nefario coitu, sodomia, & similibus maioribus criminibus iura imponunt depositionē ꝑ iura superius adducta, quare nō est dicēdū qđ pro adulterio, & alijs minoribus sequacibus criminibus nō sit imponēdę minor pœna ab ipsa depositione certe nullā video rōnem in ꝯtrarijs. Quæ q dē opinio, in veritate vr̃ esse ꝓbabilior de iure, & magis æqua, eo maxime, q a hodie rarissimi sunt clerici q possint seruare rr̃am continētiæ, & castitatis, & ideo ꝑꝑ fragilitatē humani gn̄is indictū est, vt clerici nō deponantur ꝑ quocunq; crimine, sed ꝑ minoribus suspēdat̃ qn̄ sunt in sacris d. c. fraternitatis, 34. dist. Et tenēdo istā opinionē de facili rn̄deri pōt ad iura pro ꝯtraria opinione adducta. & primo nō obstat tex. in d. c. lator. 1. q. 7. q a non dicit ibi tex. ꝙ clericus ꝑ adulterio deponat̃, sed dicit, ꝙ ꝑ delicto corporali fit depositio, vnde aut nos volumus intelligere illū tex. fm ius antiquum, & pōt esse verꝫ ꝙ pro omni peccato carnali ēt pro simplici fornicatione, q̄ minus est, inferebat̃ depositio, vt d. c. fraternitatis 34. di. aut nos loquimur de iure nouo, & ille tex. non ꝓbat illud ad qđ inducit, q a debet intelligi de peccatis carnalibus maioribus, vt hr̃ in d. c. vt clericorum, in princ. & 32. q. 7. adulterij malum, & c. flagitia. & 27. q 1. si quis eps.
9 † Pro adulterio vero, & alijs minoribus criminibus inferēda erit minor pœna vt ęqualitas seruet̃ in omnibus fm cuiusque proportionem d. c. vt clericoꝝ, in 2. rn̄so. vnde succedit regula illa de qua in l. nō hoc. C. vnde cogn. & in l. naturales, & ibi Bald. C. de ꝓb. Secundo, nō obstat tex. in d. c. si quis oēm, 1. q. 7. quia dupliciter pōt ad illum tex. rn̄deri. Primo, quia non loquit̃ de adulterio, sed de fornicatione. vnde si volumus illū intelligere de simplici fornicatione, ꝓut est species coitus cū meretrice, vel concubina, aut alia muliere impudica, & isto casu loquēdo fm ius antiquū bene loqtur quo iure fiebat depositio ꝑ hac simplici fornicatione, vt d. c. fraternitatis, 34. dist. & supra pluries dictū fuit, aut loquit̃ de fornicatione ꝓut est genus cōprehēdēs sub se omnes species coitus, & isto casu illa pœna verificari pōt in maioribus criminib. nō aūt in minoribus d. c. vt cler. & supra ꝓxime diximus, & ideo dici nō pōt, ꝙ ille tex. cōcludat necessario de adulterio, & alijs minorib' criminibus hinc est ꝙ succedit regula ꝓdicta de qua supra, & in d. l. non hoc. C. vnde cogna. Tertio, non obstāt ea q̄ dn̄t per Ioan. And. Imo. Abb. Ioan. de Ana. & alios Doct. de quibus supra, q a illoꝝ intentio in ōnibus ꝓdictis principalr̃ fuit velle demonstrare ꝙ pro simplici fornicatione hodie infert̃ suspēsio,
10 nō priuatio. † Vbi aūt dn̄t, ꝙ ꝑ adulterio, & incestu infertur pœna depositionis, fateor ꝙ bene dn̄t qn̄ illa duo sunt simul ꝯiuncta. ꝑꝑ incestum qđ est maius crimen, sed non dn̄t expresse, nec apparet ꝙ voluerint clericū ꝑ simplici adulterio deponendū esse. & quatenus hoc dixissent locuti fuissent sine lege cōtra l. illam, C. de colla. & §. si ꝯsideremus, in auth. de trien. & semis. Quarto, nō obstāt ēt gl. illæ q̄ allegant̃ pro alia opinione, ꝙ ita interpretant̃ illa iura sic gn̄alr̃ loquens, q a nō sunt legibus approbatæ, merito non faciunt fidē, maxime in via disputatiua. Quinto, nō obstat tex. in d. c. vt clericoꝝ, q a non exprimit̃ ibi in aliqua parte ipsius tex. ꝙ ꝑ adulterio inferat̃ depositio, sed in principio tex. locutus fuit specialr̃ de crimine contra nām, qđ fit ꝑ sodomiā, & dedit pœnā depositionis, deinde fecit gn̄alem dispōnem tam respectu criminū q̄ pœnaꝝ, q̄ inferunt̃ pro criminibus carnalibus, & demum cōcludit, ꝙ pœnæ sunt commensurandæ delicto, fm plus vel minus, quod apparet ibi, dū dī, qđ clerici qui incontinentiæ vitio reperti fuerint laborare, ꝓut magis vel minus peccauerint puniantur, & isto modo declaratus ille tex.

tex. potius facit ꝑ ista opinione, quam ꝯtra ria. Non obstat ēt, c. si quis sacerdos, 30. q. 1. quia ibi non loquit̃ tex. de simplici adulterio sed de adulterio mixto cū incestu. qđ patet, q̃a ibi ille sacerdos coitū habuerat cū filia spūali, q̃ erat sibi agnatione spūali ꝯiuncta. vt in c. 1. & 2. de cogn. spiritu. ideo grauius punitur ꝑꝑ incestum ſm Bart. & Doct. in l. si adulterium cū incestu. ff. de adulterijs. Nō obstat ēt illud qđ dixit Salyc. in d. l. q̃
11 uis, la 2. C. de adult. dum vult. † Quod per adulteriū committat sacrilegiū, ex quo lædi tur sacrm̃ matrimonij d. c. debitum, de bigamis, quia licet dicatur sacrilegium largo modo, & improprie dr̃ sacrilegium non aūt ꝓprie, & stricte, quia in veritate nulla fit lęsio rei corporali, vel ꝑsonæ sacræ, prout requiritur de iure ciuili. ſm quod declarat Bart. in l. sacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. & Bald. in l. 3. C. de furt. & ꝑ Azo. in summa eo. ti. prin. ideo non dr̃ proprie sacrilegium, nec pœna sacrilegij ibi cōmittitur. d. c. significauit. de adul. Et ꝑ ista remanet firma supradicta cōclusio, ꝙ clericus pro simplici adulterio non deponitur, sed suspenditur, q̃ de facili iudicio meo sustineri pōt i pūcto iuris, & est ęquior & probabilior pcedenti, ideo videret̃ potius esse seruanda quā præcedens, quæ vr̃ esse nimis rigorosa 83. dist. c. presb. & 34 dist. c. fraternitatis. Nihilominus in cōsulendo & iudicando tutius est tenere aliā opi. q̃ est cōis. quia in decisiuis a cōi opin. nullatenus est recedendū ſm Bal. in l. 1. C. de edi. diui. Adria. tol. & in l. 1. C. de pœna iudi. qui male iudi. Alex. in l. q. Romæ. § duos fratres. ff. de ver. obl. & in l. prolatam C. de sen. & interlocu. omnium iudi. & per Abb. in c. canonum statuta. in fi. de const. vbi ponit nōnullas exceptiones in qbus licet qñque recedere à cōi
12 opinione, & hanc sequerer in iudicādo. † Ex quo nota ꝙ sacerdos siue clericus in sacris ordinibus ꝯstitutus, ꝑ simplex adulteriū qđ cōmiserit deponi pōt, & ꝑpetuo ab altaris ministerio remoueri, ſm quod declarat Panor. in d. c. at si clerici. in princ. in vlt. no. qđ nota ꝯtra istos presbyteros incontinentes qui alienas vxores sæpius sollicitant, & ad illarum ꝯcubitum libenter accedunt, ꝙ poterunt deponi, & secuta ꝯdēnatione oino priuari. d. c. vt clericoꝝ, & c. at si clerici. De iure aūt ciuili aut ille concubitus fuit habitus in forma m̃rimonij, aut in actu fornicationis.

Primo casu, aut ꝯtraxerūt scienter aut ignorantia, si scienter vterq; de adulterio, vterq; punitur, si vero alter tm̃ sciebat, ille qui erat ꝯscius puni͂t alter nō, statim dissoluit̃ matrimoniū, & oia bona q̃ sciens ignoranti donauerat vel in dotē dederat pdit. l. eum qui duas, C. de adult. & l. q. ꝯtra legū, & ibi gl. & Docto. C. de incest. nuptijs. Fallit tñ qñ ambo, vel alter erat minor. q̃a sibi parcit rōne minoris ætatis d. l. qui ꝯtra legē, in fi. ꝑ Bar. in d. l. si adulteriū cū incestu. si vero ignorabat mulierē, aut virū esse ꝯiugatum, excusat̃ ēt maior, dūmodo incontinenti habita notitia de impedimento se ab illa separauerit, alias si post cū eadē permanserit non excusat̃
13 à pœnis pdictis, d. l. qui ꝯtra legum, in fi. † Si vero illā cognouit in actu fornicationis aut sciēter, q̃a sciebat illā esse nuptā, & tenet̃ de adulterio, maxime si erat mulier honestæ vitæ. l. 1. & l. q̃uis, la 2. C. de adult. si vero ignorabat, & sil'r punitur de adulterio. qñ mulier erat honestę vitę, nec excusatur illo casu ꝑꝑ ignorantiā facti, ꝙ putabat illā esse solutā, q̃a quotiescunq; quis dat operam rei illicitę a principio nō attēdit̃ aīus illius adulterātis & qđ erat in eius opinione, sed illud qđ est in veritate, ita dicit Bart. in d. l. si adult. cum incestu, & dixi supra tit. proximo q. 12. Prædicta tñ limitanda sunt non procedere qñ mulier erat impudica, vel meretrix. quia talis concubitus est permissus à iure. l. verum, in fi. & ibi Bart. ff. de furti. l. 3. & ibi Bart. ff. de cond. ob turpem cau. & l. 2. C. de concubi. De iure tñ canonico non euaderet impunis ēt ꝙ mulier esset impudica aut meretrix q̃a de illo iure nullus coitus extra vxorium
14 ē permissus 32. q. 4. meretrices. † Sed quæro nunc si vir coniugatus habuit coitū cum muliere soluta, an ex isto coitu oriatur stuprū, vel adulteriū? Dic breuiter, ꝙ de iure ciuili dr̃ esse stuprum vt l. 1. & qđ ibi not. C. de adult. q̃a ius ciuile ꝯsiderauit læsionē thori ꝯiugalis, & sanguinis ꝑ cōmixtionē vxoris duntaxat, non aūt viri. d. l. 1. de iure tñ canonico secus, q̃a siue per virum siue ꝑ vxorem violet̃ thoꝝ coniugale per alienos amplexus dr̃ fieri adulterium 34. q. 3. nemo. & c. dicat. & per Abb. in c. transiuisse, de eo q cogno. consang. vxo. suæ. in vlt. not. & in c. fi. de adult. Iterum quæro, quid si aliquis coitum carnis hmōi habuerit cum muliere quę olim fuerat meretrix. nunc autem est coniu

cta,qua pœna puniatur, an de adulterio, vel simplici fornicatione. Rñdeo,aut loquimur de iure canonico in foro ecclesiastico, & mulier erat iam effecta honestæ vitæ, & ecõuersationis,omnesq. turpes,&inhonestas ꝯuersationes euitauerat, & sic cęperat hr̃e nomẽ honestæ matronę siue matrisfamilias,& coitus habitus cum illa erit punibilis de adulterio,ac si nunq̃ fuisset meretrix,vt l.q̃ adul.in princ.& q̃ ibi not.Bald.& Saly.C.de adulterijs.non replico amplius noia pœnarum,qa satis plene decĩ est supra. Aut iam cęperat iterum meretricari,& reuerti ad veterem impudicam vitam, & isto casu non punitur de adulterio,sed de simplici fornicatione, q̃ sñr est punibilis de iure canonico 21. q.3. dicat aliq̃s.c.seq.& c.meretrices. & dicemus infra q.seq. cuius pœna erit solum suspẽsio in clerico hodie.c.fratern.24. dis. & late diximus
15 supra ead.quæstio. † Laicus aũt excõicatur quocunq; modo illam cognouerit,aut in actu fornicationis,aut in forma adulterij. vt c.2.de adult.27.q.1.si q̃s eps.de quo ẽt diximus supra. De iure aũt ciuili si dicta mulier sit honesta,& retinet nomẽ matrisfamilias, erit pœna adulterij vt d.l.q̃ adul.& ibi Bal.& Saly. Hoc.n. nomen matrisfamilias de iure hẽt tria signata sm gl.in d. l. q̃ adult. primo enim signat,& demonstrat mulierem q̃ non viuit meretricio more sed honeste, & morigerate.Secundo,ꝑ ea q̃ filios hẽt vt ff.de lib. exhi.l.deinde.Tertio,ꝑ ea q̃ est sui iuris, sed Saly.ibi dicit q̃ ẽt ea q̃ est in ptãte non amittit nomen ꝑdictum.vide ipm in d.l. q̃ adult.
16 † Si vero inhoneste,& meretricio more viueret, illius coitus de iure ciuili erit impunibilis tanq̃ coitus ꝯcubinæ l.1.& 2.C.de concub.& ꝑ Bar.in l.verum.in fi.ff.de fur.& l.3. ff.de cond.ob.turpem cau.& est tex.no. in l. si ea.n. C. de adult.& d.l.quæ adult.in fi.vbi dr̃ q̃ coitus habitus cum famula,& vili ꝑsona non mereĩ puniri ꝑ p vtilitatem ꝑsonæ, siue potius vtilitatem ꝯdõnis suæ, ꝓut sæpius accidit in istis hospicijs vbi sunt famulæ q̃ďa ita vulgares q̃ hñr tanq̃ meretrices, & cũ pluribus, & diuersis ꝑsonis solent hr̃e commercium,vide tex.ibi in fi.& Saly. & eũdem Saly.magis clare,& in terminis in d. l. si ea.ꝑ tex.in l.si vxor.§.siuc,ver.sed & in ea.
17 ff ad l.Iul.de adult. † Sed quæro quid si aliqua mulier commisit adulterium cũ aliquo viro cum quo post mortem mariti sui matrimonium ꝯtraxit.an poterit accusari de adulterio hmõi, post secundas nuptias ꝯtractas,&videreĩ dicendum q̃ non,qa quemadmodum filij primo nati ꝑ subsequens matrimonium legitimanĩ,& restituunĩ natalibus, vt in cap.1.de eo q̃ dux.in matri.quam pol. ꝑ adulterium.& c.ꝑ venerabilẽ. & ibi Doc. q̃ filij sint legi. lex tñ dicit ꝯtrarium, q̃ ipsa mulier poterit accusari,& puniri de adulterio,qđ ante ꝯtractum illud sm matrimoniũ cum eodem viro commiserat,ita dicit tex.in l.commissum.C.de adult. Vlterius quæro,si q̃s carnalr̃ cognouerit ꝯcubinam alterius, q̃ indubitato effectu ꝑ vnum in domo sua duntaxat retineĩ, an vir q̃ illã stuprauit debeat puniri,& qua pœna. & videbaĩ dicendum q̃ non, ex quo honesta mulier dici non põt, q̃ non veri mariti patiĩ amplexus. tñ br̃ dicas ꝯtrarium esse verum, qa debet puniri de adulterio ex quo cum illo viro honeste viuen
18 do.† hoc est,qa non recipit plurium amplexus,dr̃ honeste viuere, nec ꝑdit nomen honestæ matronæ,vt dicit gl.in l.si vxor.in pri. in ver.ꝯcubina.ff.de adult.& l.stuprum.ff.de ritu nupt. & iste est text.in d.l.si vxor.i prin. ff.de adult. vbi dr̃ q̃ viro q̃ teneĩ dictam ꝯcubinam competit accusatio ꝯtra illum adulterum non iure mariti,sed iure extranei,ita dicit ibi text.gl.tñ variauit in pœna.pimo.n. dicit q̃ teneĩ de stupro,deinde dicit, q̃ teneĩ de adulterio, Bart.tñ tenet ibi opin.illam q̃ de stupro puniaĩ,& nõ de adulterio,qa adulterium ꝓprie non committiĩ nisi cũ muliere nupta, vide Bart. ibi, credo aũt, q̃ coitus iste improprie,& largo modo loquẽdo dicatur adulterium, sed in pœnis imponẽdis nõ debemus attendere impropriam, & largam signõnem,sed ꝓpriam,& strictã, & maxime qñ ꝑ illam ꝓpriam signõnem fit diminutio pœnæ.qa in dubijs,&c.l.de interpretatione & l.absentem .ff. de pœn.e.qđ in dubijs. de
19 reg.iur.lib.6. cum si. † Quæro nunc ponamus q̃ Pamphila sit nupta Sẽpronio, & tpe istius matrimonij commisit adulterium cũ Caio,deinde mortuo Sempronio,ista Pamphila deuenit ad secundas nuptias,& nupsit Titio,q̃riĩ nunq̃d Titius poterit dictã vxorem accusare de adulterio illo qđ cõmiserat tpe primi viri,& vr̃ dicendũ q̃ sic, maxime si nondũ erat elapsum quinquenium.l.q nquẽnium.ff.de adul.In ꝯtrarium tñ est veritas q̃ illam accusare non põt de adulterio cõmisso ante

ante tempus sui matrimonij l.si vxor.§.si q̃s vxorē suā.ff.de adult.& rō pōt esse ista,q̃a p̱ illud adulterium alias cōmissum nulla fuit il lata iniuria thoro ɔiugali ipsius secundi mariti,nec p̱ illud dr̃ violatū dcm̃ ɔiugale thorum. Idem dicēdū est de stupro,si mulier dū esset virgo aut vidua stuprata fuerit ab aliquo,&postea nupserit,non pōt maritus illā accusare de stupro, nec ēt illū stuprantem p̱ crimine cōmisso cū muliere anteq̃ esset sua vxor,q̃a tunc nulla fuit sibi illata iniuria,q̃a nullū ius habebat in ea,vt d.l.si vxor.§.si q̃s plane.Secus aūt si ea mulier erant spōsa, q̃a tūc poterit bene vir aut ꝙ fit spōsus ante cō summationem mr̃imonij aut postq̃ ɔsumauit mr̃imonium,dcm̃ stupratē,& mulierē quoque accusare de stupro. & ɔseq iniuriā suā. 20 d.l.si vir.§.si minor.in fi.eo.tit. † Idē ēt dicē dū est de eo q ɔcubinam desponsauit,&accepit in vxorem,ꝙ nō poterit aliquē accusare iure mariti de stupro cū ea cōmisso tpe ɔcubinatus sui,& iste est text.ī d.l.si vxor.§.si q̃s vxorem,vers.qđ etem̃.ff.ad l.Iul.de adul.oīa bene not. q̃a sunt vtilia,& ɔtingibilia sæpe.

1 *Stuprum quid sit, & qualiter puniatur qui stuprum perpetrat.*

2 *Clericus fornicatione simplicem committentes qualiter puniatur.*

3 *Clericus pro stupro in virginem commisso,pecuniariter punitur iudices arbitrio.*

Laicus virginem deflorans,eam dotare, & vxorem ducere tenetur.

4 *Stuprum cum libera,& conditionis honesta commissum, punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum.*

5 *Copula carnalis habita cum concubina alicuius non punitur de iure ciuili.*

Stuprum cum mulieribus turpiter viuentibus eque committitur, at non eque punitur.

6 *Coitus omnis extra matrimonium est reprobatus,& punibilis.*

Virginem deflorans impuberem, & viri impotentem qualiter puniatur.

7 *Tutor deportatur bonis publicatis qui eam cuius tutelam gessit stuprauit.*

Mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens, capite punitur, & seruus igne crematur.

1 Septimo videndum est de † stupro qđ est alia species fornicationis, qđ cōmittitur cum soluta muliere honeste viuente l. inter liberas.& l.stuprum.ff.de adult.& §.item lex Iul. inst.de publ.iudi. Quæro igr̃ nunc q̃ est pœna illius criminis? Dic ꝙ in foro ɔscientiæ clericus olim deponebatur de iure antiquo.vt 83.distin.presbyter,qđ erat s̄m Canones apostoloꝝ. Idē seruat in simplici fornicationem,vt latius infra dicet. hodie vero imponit sibi pnīa decem annoꝝ,cum illis ieiunijs,discipulis, & pœnitentijs, de q̃bus in d.c.presbyter.Laicus aut hēt pniam septem annoꝝ 27.q.1.deuotam.& 23.q.2.hoc ipm. vbi dr̃,ꝙ clerici ēt hodie non excedunt metam septem annoꝝ in pnīa prędicta.In foro aūt contentioso de iure canonico, dic ꝙ clericus pro isto crimine deponit, ita tenet Panor.in c.at si cler.de iud.& in d.c.vt clericorum.de vita,& honestate cler.& in c. peruenit.in fi.de adulter. vbi in effectu concludit, 2 † ꝙ clericus in sacris solum euadit pœnam depositionis q̃n commisit simplicem fornicationem cum muliere soluta, & impudica cō cubina,seu meretrice, tunc nō infert illi alia pœna quam suspensionis, vt ibi plenius per Abb. pro alijs vero criminibus carnalibus, excepta solum hac simplici fornicatione est pœna depositionis.vt hr̃ 84.dist.presbyter, 2.q.7.lator.80.di.Maximinianus,q̃uis ēt p̱ ista simplici fornicatione ɔtinuata à qua clericus si post primā, vel secūdam monitionē non diuertit poterit deponi atq; priuari, vt in c.ex parte Adę.de testibus.& in c. cum super.de cohabita. cleric. & mulie.Si vero ista fornicatio non esset amplius simplex, sed haberet adiunctam aliquam qualitatem,seu accidens.puta adulterij,stupri,incestus, & similium. tunc esset pœna de depositionis ita dicit Abb.in d.c.at si clerici.in 13.col. & in d. cap.peruenit.Idem ēt tenere vr̃ Io. de Imol. in d.cap.vt clericorum.vt refert Io. de Ana. in rubric.& in cap.significauit,de adult. Cū tn̄ ista sit cōis opinio, ꝙ pro stupro fiat depositio à qua in decisiuis non esset recedendum,vt supra dixi,tn̄ si quis vellet tenere cō trariam opinionem facile posset per ea quæ supra proxime diximus in præcedenti q̃ō. 3 † Et dicit ēt Abb.in d.c.vt clericorum. ꝙ p̱ stupro in virgine commisso,iudex ecclesiasticus poterit imponere pœnam pecuniariam clerico arbitrio suo,vltra alias pœnas spirituales,q̃n illæ non sufficerent, q̃a illas non timeret, quas pœnas si non solueret luet in

corpus

corpus arg. l. 1. §. fi. ff. de pœn. & non sufficit solum dotare mulierem stupratam, qa vltra dotem tenet et soluere pecuniariam aut corporalem pœnã, ita dicit Abb. in d. c. puenit. de adul. Laicus aũt de iure canonico si virginem deflorauit, tenet illam dotare, & in vxorem ducere, si non erat vxoratus. & his duabus pœnis copulatiue punit. Si vero nollet aut non posset pp aliqd impedimentũ illã ducere in vxorem, vltra pœnam dotis ꝯstitutæ tenet alia pœna pecuniaria, siue extraordinaria arbitrio iudicis, vt dr in d. c. t. & c. puenit. de adult. & ibi Abb. si vero cũ vidua honeste viuente stuprum commiserit, punietur pœna pecuniaria arbitrio iudicis iuxta qualitatem facti, & psonarum ꝯdõnem d. c. 1. de adult. vbi latius p domi. Abb. & idem Abb. in d. c. vt cler. in 12. col. & idem Abb. in c. licet. de pœni. † De iure aũt ciuili p stupro cõmisso cum muliere libera, & honestæ ꝯdõnis & famæ. si vir sit honestæ ꝯdõnis aut in dimidiæ partis bonoꝶ suoꝶ ꝯfiscatione, & relegatione tpali arbitrio iudicis punit, si vero sit vilis psona fustigat. & nihilominus in exiliũ mittit, vt supra ita. dicit tex. expresse in §. itẽ lex Iulia. inst. de publ. iud. & ista est pœna regularis, q tñ fallit in pluribus casibus in qb. alia pœna imponit. Et primo qñ mulier nõ esset libera sed serua, qa tunc dat dño actio legis aquiliæ, iniuriarum, aut de seruo corrupto l. inter liberas. & ibi Bart. ff. de adult. l. fin. ff. de off. psid. & l. penult. C. de ser. corrup. Secundo fallit licet sit mulier libera, tñ si est famula, aut alias vilis ꝯdõnis existens in caupona, hospitijs, aut alijs similibus abiectis locis, hñti rem carnalem cum mulierib. vilis ꝯdõnis non imponit ista pœna, sed tenet actionem iniuriarum pp vtilitatem personæ l. q adult. & ibi gl. & Bart. C. de adul. & Bart. in d. l. inter liberas. † Tertio fallit in cõcubina retenta in domo, & indubitato affectu. qa licet cum illa hre ꝯcubitum de iure ciuili absq; aliqua pœna. l. 2. C. de concubi. & no. gl. in l. stuprum. & in l. inter liberas & ibi gl. & Bart. ff. de adulterijs. Quarto et fallit in publica meretrice, vel in alia muliere impudica, q plures admittere solet ad eius amplexus, licet secrete agat. qa non dr honeste viuere, put requirit illa lex Iulia de adulterijs cap. 5. d. §. item lex Iulia. & ibi Ioan. Fabr. & per Bart. in l. 7. ff. de ꝯdõ. ob turpem cau. vbi concludunt Doct. prædicti, quod tunc mulier ipsa pdit nomen, & famam honestæ matronæ. Contra hæc oppo. de l. stuprum. ff. de ritu nuptia. vbi dr q stuprum cõmittit et cũ mulieribus q turpiter viuunt, & à pluribus quæstum accipiunt, dummodo id non palã faciant. Sol. non negat quin cum mulieribus ipsis stuprum committat, qa mulier soluta est, & libera psona, sed delictum non est punibile cum eis factum de iure ciuili pp inhonestam vitam, licet non sint publicæ meretrices. tñ ex quo plures fornicantes admittunt, & psonam suam pluribus exponunt, dico q accessus ad illas est impunibilis, quia non dñr honeste viuere, vt requirit iura. in d. l. inter liberas. & l. stuprum. ff. de adult. & d. §. item l. Iul. † De iure tñ canonico ois coitus præter vxorius siue matrimonialis est reprobatus, & punibilis. 32. q. 2. nemo, & c. meretrices. Fallit et, & quinto regula prædicta, qñ quis hret coitum cum virgine impubere minore. 12. annis. nondum viri potente, qa humiliores in metallum damnantur, honestiores vero in insulam deportant l. si qs aliquid §. nodum. ff. de pœnis. qd nota. quia hodie ista pœna non inuenit correcta, neq; immutata, ita dñt Doct. in d. §. item lex Iul. vbi gl. tangit. † Sexto et fallit dicta regula in tutore qui pupillam cuius tutelam gessit stuprauit, qa tutor deportatur, & oia eius bona publicant l. 1. C. si qs eam cui tut. gess. stup. Rõ est. quia tutor datur loco patris personæ principaliter ad illam nutriendum, & bonis ac honestis moribus instruendũ, non aũt ad stuprandum l. 2. ff. de admi. tut. & in tit. eod. tit. in princ. & de tutel. in princ. Septimo, & vlt. fallit in muliere nobili famili q seruo pprio se carnaliter commiscuit, quia mulier punit pœna capitis, seruus aũt igne pibit l. 1. C. de mulie. q seruis pp. se iunxe.

4 (margin at "cet. de pœni. † De iure aũt ciuili"), 5 (margin at "Bart. in d. l. inter liberas. † Tertio"), 6 (margin at "d. §. item l. Iul. † De iure tñ canonico"), 7 (margin at "Iul. vbi gl. tangit. † Sexto")

1 *Coitus contra naturam habitus triplex reperitur, & qualiter puniatur.*

2 *Coitus cum bruto habitus qualiter de iure canonico puniatur, & qualiter in foro contentioso, & in conscientia. & num. 3.*

4 *Coitus cum brutis punitur pœna capitis.*

1 Octauo quæro, qd de coitu † habito contra nãm, dic q istud est triplex. quoddam. n. est qd fit contra nãm humanæ societatis, & illud est qd fit cũ propria matre, vel filia de quo dcm est supra co. ti. q.

tit.q.2. Aliud est quod fit contra nãm sexus humani, qđ est qñ fit cum masculo, vt l. cũ vir.C.de adult. Aliud est qđ fit ɔtra nãm generis humani, & illud est qđ fit cum brutis c.vt clericoꝝ de vita,& honesta.clericoꝝ, in prin.vide quæ diximus supra eo.tit.d.q.2.& hr in c.vt clerici,de exces prælat.32.q.7.adulterij.& c.flagitia.& 33.q.2.hoc ipm,in fi.d.l.
2 cum vir.& l.fœdissimam .C. de adult. † Pro isto.n.crimine de iure canonico.s.antiquo, & in foro conscientiæ,tam in clerico, quam in laico pœna est parificata, iniungit pnia temporalis vltra septennium arbitrio sacerdotis,vt extra gremium ecclesiæ, & cõionem fidelium,vltra illud septennium,tam diu commoret donec de crimine ipso congruam egerit pniam arbitrio sacerdotis,nunq̃ se in di-
3 uinis commiscendo,vt d.c.hoc ipm.† Sed de iure canonico in foro contentioso,in clerico erit ppetua depositio ab altaris ministerio,ab oi ordine sacro,ac oium beneficioꝝ & officioꝝ ppetua priuatio,vt est casus in d. c.vt clericoꝝ,in prin.de vita,& honesta.cler. & ibi Abb.& c.clerici de exces. præla.si vero si laicus excõicatur, & à cœtu fidelium oino expellitur.d.c.clerici.in fi. † De iure aũt ciuili p isto crimine est pœna capitis l. cum vir. C.de adult.contra qđ crimen, & eius reos. Imperator in d. l. cum vir. multum fortiter exclamat atq; irascit pp eius summam turpitudinem dicens,Iubemus insurgere leges, armari iure gladio cõtra hmõi facinorosos hoies, qui audent peruertere ordinem naturæ,& est adeo turpe scelus qđ non pficit scire,& nephas quodammodo loq de ipso. pp qđ dicit Pontifex q venir fames, terremotus,& pestilentiæ, & primũ ira Dei in filios diffidentię vide tex.in d.c.vt cler.de ui.& hone.cle.q 32.qõ.7.adulterij malum c. flag. & c.offerebat. Loth.& c.clerici.de exces.præla.

1 ☞ *Fornicatio commissa cum muliere soluta, & impudica qua puniatur pœna.*
2 *Fornicatio an sit genus quoddam, diversas sub se continens species.*
3 *Presbyter, seu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualiter hodie,*
Coitus meretricius, vel alias cum muliere impudica habitus, iure ciuili euadet impunitus.
4 *Fornicans scienter cum meretrice sibi agnata pœnam non euadit incestus.*
5 *Validum censetur id quod est in veritate, potius quam id quod est in opinione.*
6 *Concubina qua dicatur legitima vt eius filij possint dici naturales.*

1 Nono quæro,quid de simplici † fornicatione habita cum muliere soluta,& impudica,aut cum publica meretrice,quæ publice extat parata, qua pœna hmõi crimini reus punit? dic,q de iure canonico in foro ɔscientiæ pp vitium incontinẽtiæ illa septennali pnia, vel forsan minoris sacerdotis arbitrio subijcit.33.q.2.hoc ipm, 22.q.1.prædicandum.& 30.q.7.c.adulterij. 32.qõ 4.c.meretrices.37.qõ.1.c.lex illa. vbi tex.enumerat quinq; species criminis carnalis coitus quæ fiunt cum mulieribus nalr, vbi dr q licet sm quorundam opinionem,
2 † hoc nomen fornicatio, sit nomen gñis cõprehendens sub se oẽs species illiciti coitus, de qbus supra, & tunc dr poni vt genus cõprehendens sub se oẽs species pdictas,22. q. 4.c.meretrices.& cap.seq.& 30.q.2.hoc ipm, prope finem. Qñq; idem nomen fornicatio ponit vt species, qua ɔtinet coitus habitus per virum solutum cum muliere soluta,& impudica, aut cum publica meretrice, ita dicit
3 tex.in d.c.meretrices.32.q. 4. † De iure aũt canonico in foro contentioso olim erat pœna depositionis,& priuationis,in clerico.81. distin.presbyter.hodie tñ est minor.s.suspensionis,aut pecuniaria,vt hic arbitraria, & p Abb.in d.c.vt clericorum,in 12.col.de ui. & hone.cler. Hæc.n.quæ diximus habent locũ in clerico,laicus vero aliter punitur arbitrio iudicis,quandoque pœna pecuniaria,quandoque alia.vide do. Abb.in d.c.vt clericoꝝ.

De iure vero ciuili iste coitus meretricis, vel alterius mulieris impudicæ est permissus & penitus impunibilis,vt l.1. C.de concub. & p Bart.in l.verum.ff.de fur. & idem Bart. in l.3.in prin.ff.de conditio.ob tur. cau. Sed antequam ad vlteriora procedam non omittam notabile verbum quod dixit Saly. in l.
4 quæ adulterium.C.de adul.q si quis † fornicatus fuerit cum meretrice quæ erat agnata ipsius viri coeuntis,incurrit pœnam incestus ipse vir si scienter commiscuit se cum illa, Secus aũt si ignorabat illam esse eius consanguineam, qa isto casu non punitur ẽt de incestu.ita tenet Salyc. in d.l.quæ adult. & rõ est quia vir non dabat operam rei illicitæ, sed pmissæ d.l.verũ,in fi.& ibi Bar.ff.de fur. & Bart.

& Bart. in d. l. 3. in princ. ff. de cond. ob turp. cau. & l. Gracchus. C. de adul. ideo isto casu attendit potius illud qđ erat in opinione, q̃ illud qđ est in veritate. l. 1. §. diuus. & l. diuus. & l. in lege Corn. ff. ad l. Cor. de sica. qñ vero à principio dabat operã rei illicitæ tuc succedit, & viget alia regula cõtraria, de qua ꝑ Bar. in l. si adulteriũ cũ incestu. ff. de adult.

5 † q̃ plus valet illud qđ est in veritate, q̃ illud qđ erat in opinione, de quo late diximˀ supra tit. prox. q. 11. in mã poculi abortiõis, & amatorij, hęc tñ ꝓcedũt de iure ciuili, quo meretricis, & ꝯcubinæ coitus est impunibilis, vt supra, sed de iure canonico quo oĩs cõcubitus pter vxoriũ dr̃ esse dãnatus, 32. q. 4. c. meretrices. putarem hīc locum secundã regulã de qua supra, & q̃ ignorantia non dr̃et ipm excusare, attento q̃ dabat operã rei illicitæ, & dãnabili cap. meretrices. pro quo facit doctrina Bar. in d. l. si adulteriũ cum incestu, & quod hr̃ in c. fi. de hom. lib 6. ne excusatur ꝑ ꝑ turpitudinem vitæ ipsius mulieris: q̃a turpitudo illa ver̃ est quod excusat virũ à pœna adulterij, vel stupri, non aũt à pœna incestus quæ infertur rõne sanguinis, quia ꝑ turpitudinẽ vitæ illius iura sanguinis nõ tollunt̃, ita dicit ipse ibi, quem vide, & nota.

6 † Et ad ea q̃ diximus supra de ꝯcubinã retenta in domo, nota quod ad hoc vt aliqua dicatur legitima ꝯcubina, quæ retineri possit impune de iure ciuili, & cuius filij dicant̃ veri nãles, & succedãt patri in illis duabus vncijs ab intestato, vt in authen. qui. mo. na. effi. sui in prin. & in fi. plura req̃runt̃ de q̃bus ꝑ do. Ioan. de Ana. in rubr. extra de adul. in 2. col.

1 *Raptus mulieris est crimen graue, & valde detestabile.*

2 *Raptores mulierum quibus sunt pœnis afficiẽdi.*

3 *Socius quis sit, & quis sequax, & in quibus differant.*

Associans alium ad aliquem actum, censetur illi opem praestare.

4 *Receptator raptæ mulieris qua sit afficiẽdˀ pœna*

5 *Iniuria vni de domo facta censetur toti familiæ irrogata.*

Rapiens masculum causa libidinis, qualiter puniri debeat.

6 *Parentes insultati cum consanguineis possunt licite insultantibus resistere.*

Occidi non potest impune qui non reperitur in flagranti crimine.

7 *Auxilium, seu fauorem post factum praestans, mitius punitur eo qui interfuit facto.*

Auxilium, & fauorem malefactori praestantium plures sunt species.

8 *Consulens, seu persuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio secuto.*

Consulens, & persuadens an censeatur opem, & auxilium maleficio praestare.

9 *Quasi dictio, est impropriẽtatis nota, sicut & verbum videtur.*

Statutum pœnam imponens auxilium, seu opem praestanti maleficio, non comprehendit persuadentem, seu consulentem.

10 *Consulens, aut persuadens quas debeat dare pœnas, statuto eas non exprimente.*

Cõsulens maleficium punitur ẽt ipso non secuto.

11 *Consulens in minoribus criminibus, quas pœnas luat, si statutum non taxet eas.*

12 *Consulens maleficium an puniri debeat, etiam si delinquens omnino facturus erat.*

13 *Argumentum à sensu contrario non valet vbi contra legem procederet.*

14 *Consulens qui ante delictum commissum reuocauit consilium, an teneatur facto secuto.*

15 *Opem ministerij, & auditorij corporaliter praestãs malefactori, quãdo & qualiter punitur.*

16 *Opem scienter praestans malefactori ante factum tenetur.*

17 *Opem praestans post delictum commissum qua sit puniri debeat.*

Opem praestans malefactori per viam iustitiæ non punitur.

18 *Aduocatus cum excommunicato participãs, pro consilio dando non incurrit excõicationem.*

Supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiestatis.

Aggeres nili rumpens, & cursum aquarum deuians igni crematur.

19 *Statutum dictans opem non praestandam banito, non includit eos qui ob iustitiam, gratiam, vel charitatem praestant opem.*

20 *Pœna plurium eidem opem praestantium an sit vniformis.*

21 *Rapiens virginem, aut viduam, seu nuptam qualiter puniatur.*

Ancillam, aut libertinam alterius rapiens quas det pœnas.

22 *Sponsus sponsam propriam rapiens qua pœna plectatur.*

23 *Mulier virum causa libidinis rapiens an puniatur, & quid si vir virum.*

24 *Nuptiæ de parentum consensu procedere debẽt.*

Puella

Puella raptori suo nubere non potest etiam de parentum assensu.

25 *Rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri.*

Meretrices causa libidinis inclusas detinentes actione iniuriarum tenentur.

26 *Raptor meretricis quæ meretricari desierat an puniatur ac si probam rapuisset mulierem.*

27 *Meretrix quæ non plene resipuit, sed secrete plurium amplexus admittit, tractari adhuc potest ut meretrix.*

1 DEcimo nunc est videndum † de raptu mulieris, qđ' qdem est graue, & longe detestabile crimen, & iura maxime ciuilia ipsum vehementer abhorrent, qđ patet ex atrocioribus pœnis quæ contra raptores ipsos eorumq. complices, & sequaces iura statuerūt vt l.vnica.C.de raptu virg. vbi patet q̄ nedū puniunť raptores monialiū sacratarū, verumetiā virginarū laicarum, nuptarū, & viduarū honeste viuentium, ac ēt sponsarū mulierū, ita q̄ non liceat ipsi spōso ꝓpriā spōsam ex domo parentū rapere, seu violēter abstrahere, & ad eius domū adducere, & q̄d de viro rapiente vxorem ꝓpriā cū qua ꝯtraxerat, & ꝯsumauerat matrimoniū, an puniať pœnis de q̄bus in d.l.vnica, & q̄d de eo q rapuit meretricē causa libidinis, aut ꝯcubinā seu aliam impudicā mulierē, an cōprehendať in l. prædicta vt illis pœnis subijciať, vel alijs, & quibus. Pono igitur primo casum q̄ Titius armatus, & associatus Meuio, Caio, & Sēpronio ingressus fuit in monasterio S. Catharinę ex quo violenter vna cū socijs p̄dictis rapuit quandā venerabilem monialē ꝓfessam, sororē Luciā nuncupatā, quā sic raptam ex dicto monasterio extraxerūt, illamq. duxerunt ad domū Pamphili, & dū ipsam monialem raptā adducerent in itinere occurrerūt Tyberio, Fabio, & Pompeio, q̄ sibi præstiterunt opē, & auxilium p̄sato Titio, & illius socijs ad p̄ducendū ipsam

2 monialē ad domū supra dicti Pāphili. † Quęrit modo nunq̄d oēs isti sint pariter puniēdi, & q̄bus pęnis. Rñ. q̄ ipse Titius vna cum Meuio, Caio, & Sempronio socijs in raptu pluribus pœnis subijciunť, Et primo, q̄ si in flagrāti crimine fuerint à parētibus, ꝯsanguineis, tutoribus, curatoribus, dñis, vel patronis raptæ mulieris depręhēsi, pñt impune interfici, & vltra hæc capite puniunť, & oīa eorū bona publicanť, & applicanť dicto monasterio ex quo monialis rapta reperiť, vel in quo professa erat l.vnica.C.de rap.vir.q̄bus pęnis nedū ipse, & eius principalis, verū ēt Meuius Caius, & Sēpronius eius socij, & adhærētes, & q̄ in ipso raptu īteruenerūt, & dicto Titio opē, & auxiliū p̄stiterūt, puniunť, & ꝑpetua oēs notanť infamia. d.l.vnica. vñ

3 Bald. in d.l.vnica. sup isto verbo dicit. † nota q̄ dña est inter sociū, & sequacē, q̄a socius est ille q̄ principaliť vadit ad maleficium p̄p se, & sic ꝓ interesse suo, sequax vero est ille q̄ vadit p̄p aliū, & ꝓ alterius interesse, vt hř in cle.1.de pœn. vbi est gl. no. q̄ declarat q̄s sit socius, q̄s sequax, & q̄s ille q̄ dat consiliū, auxiliū, vel fauorē, & q̄s illorum dř grauius delinquere, & maiori pœna dignus existat. Item nota sm̄ eundem Bald. ibi, q̄ eo ipso q̄ q̄s associat aliquē ad actū aliquē, vř sibi dare auxiliū, absq; eo qđ aliquid faciat in eius fauorē qđ' est verū dicit ipse de auxilio fauoris, non de auxilio facti, q̄ñ nihil fecit. nā p̄ hoc ille q̄ associať p̄p associantis p̄ñtiā fit audacior, & eius aduersarius efficiť timidior. Ex quo infereť quod si Caius armatus associauit Titiū ad insultādū, vel occidēdū aliquem, licet ipse Caius nihil fecerit, sed solū institit ibi p̄sens armatus dř dedisse auxiliū, & fauorem dicto Titio, rōne prędicta, q̄a ex ipsius p̄ñtia Titius insultans fit audacior, insultans vero efficiť timidior, & hoc tenet Bal. in l.raptores, in 2.col. C. de epis. & cle. & Saly in d.l.vnica. C. de raptu virg. Adde Soz. in conf. 157. incip. ꝯsultatio, vers. 3. ostenditur, in 2. parte fal. 11. vbi hoc idem

4 tenet. † Sequitur in Themate, q̄ Titius cū socijs monialem raptā in domo Pamphili introduxerūt, & ibi illam tenuerunt, quæro qua pœna puniať iste Pamphilus, q̄ raptores, ipsos cū moniali scienter receptauit? dic q̄ pœna capitis dūtaxat puniť absq; bonorū publicatione, vt d.l.vnica. §.pœnas aūt. vbi dř, q̄ illi duntaxat q̄ raptui interfuerunt, & principali raptori assisterūt, illi tribus penis puniunť. s. pœna capitis, ꝑpetuæ infamiæ, & oīum bonorū ꝯfiscationis, siue publicationis & isti oēs poterūt à parētibus, ꝯsanguineis, tutorib. & curatoribus, à dñis, vel patronis mulieris raptæ impune occidi, si in illo flagrāti fuerint dephensi. Et dñt Bal. & Saly. in d.l.vnica, q̄ hęc facultas, siue licētia occidēdi dř concessa etiā filijs, & nepotibus mulieris

raptæ,

raptę,licet tex. illos nõ exprimat,& hoc vir
tute eiusdem vel maioris rõnis q̃ viget in fi
lijs,& nepotibus quã in alijs ꝯsanguineis &
5 agnatis. † Ex quo dicto notãt ibi Bald.& Sa
ly. ꝙ iniuria facta vni de domo vel de fami-
lia,censeã esse facta toti familiæ,& ꝯsangui-
nitati , & vnusquisq; poterit iniuriaꝶ suam
vindicare,&ideo isto casu nullus de ꝯsangui
nitate poterit esse testis in hmõi causis, hoc
tñ intellige vbi esset ꝯsuetudo ꝙ oẽs de fami
lia siue de ꝯsanguinitate reuocare soleãt ad
aium suum iniuriã factã ꝯsanguineo vel al-
teri de familia,ſm Cyn.in d. l. vnica, ꝓ quo
facit tex.in l. 1 .C.si rector ꝓuin.&c.& C. si
quacũ.præd.potesta. l. 1. Ex hoc ẽt not. ſm
Saly. ibi,dum q̃rit an facultas illa occidendi
præstita censeat illis personis de quibus ibi
ꝯtra raptores masculoꝶ qñ rapiuntur ma-
sculi causa libidinis,& ꝯcludit ꝙ non,nec pę
næ illius legis inferunt cõtra ipsos.Bald. tñ
ibi tenet ꝯtrarium ꝙ illa lex , & illius pœnæ
habeant locum ẽt contra rapientes mascu-
lum,& dicit esse casum ibi in d.l.vnica. in fi.
sed tex.ille hoc non ꝓbat,dum .n. loquit de
masculis,& fœminis eisdẽ pœnis puniẽdis ;
loquit de his qui associarunt siue dederũt au
xiliũ raptori,& sic de ꝑsonis delinquẽtibus,
non aũt de illo qui passus fuit rapinã,&ideo
puto opinionẽ Saly.&sequaciũ esse veriorẽ;
maxime quia lex illa est multũ exorbitãs &
odiosa,vt dicit ibi Saly.bene veꝶ est ꝙ nõ so
lũ parentibus & cõsanguineis, verumetiã &
amicis licet hmõi violentiæ,& rapinæ resiste
re,& ipsos violentos raptores ẽt armis pro
pulsare atq; abijcere, cũ moderamine tñ in-
6 culpatę tutelę,vt dicit ibi gl.ĩ d.l.vnica.† Per
cuius doctrinã decidit alia quæstio valde no
tabilis.Quod quotiescũq; aliquis esset insul
tatus à pluribus,ꝙ parẽtes &cõsanguinei ip
sius insultati,& oẽs qui sunt de illius familia
poterũt licite & impune insultãtibus ipsis re
sistere,& illos ꝓpulsare ẽt cũ armis,& si quẽ
offenderint vel occiderint in tali propulsa-
tione & resistentia, nõ teneñ de homicidio
nec alia pœna,dũmodo id fecerint cũ mode
ramine inculpatæ tutelæ; quia iura ꝑmittũt
cõsanguineo cõsanguineũ suum defendere ,
ita dicit Saly.in d.l. vnica, vbi dicit qđ istud
ẽt tenet gl.ibi,& gl. in l.vt vim.ff. de iusti. &
iur.Sequit nunc videndũ quibus pœnis pu-
niuntur Tyberius,Fabius, & Pompeius qui
Titium raptorẽ, & socius post cõmissum fa-

cinus associarũt ad domũ supra dicta Pãphi
li & bř dicas,ꝙ isti puniunt pœna capitis dũ
taxat absq; bonoꝶ publicatione vel infamia
d.l.vnica.§.pęnas.Et nota,ꝙ isti nõ pñt a pa
rentibus & cõsanguineis mulieris & alijs ꝑ-
sonis de q̃bus ibi impune interfici vel offen
di sicut alij ex quo nõ dñr cõperti in flagrã-
ti crimine,qa isti post cõmissum crimẽ inter
7 uenerũt.†Ex quo dicto nota hoc vnũ qđ est
summe notandũ,ꝙ hi qui p̃stiterunt auxiliũ
& fauorẽ malefactori post cõmissum crimen
associando illũ,& illi fauendo,eũdẽq. defen
dendo,mitius puniunt,quã illi q̃ delicto si-
ue homicidio interfuerunt, licet nihil fece-
rint,hoc ꝓbat in d.l.vnica ſm quod illã de-
clarat Bald.ibi.& Bald. in d.l.raptores,C.de
epis.& cle.& Saly.in d.vnica.in ver. ceteros,
in 6.parte,sui cõmenti.in 4.col.in prin.hoc
idẽ expresse dicit,q̃bus adde do. Soc. in cõs.
157.inc.ꝯsultatio illa.vers.tertio ostendit,in
2.parte fol.11 .vbi hoc idẽ tenet,qđ an sit ve
rũ,simplr̃ patebit ex infra dicendis.Illorum
eñ qui p̃stant auxilium,& fauorẽ principa-
li malefactori plures sunt species, ſm ꝙ no
tat gl.in cle.1 .de pœnis,& supra alias tetigi
verbũ eadem q̃st.quoꝶ quidam dñr socij ip
sius principalis,qui principalr̃ vadũt ꝑꝑ se,
quidam alij dñr adhærentes,& sequaces, q̃
veniunt ꝑꝑ alium,& pro alterius interesse,
q̃dam sunt persuasores,& ꝯsultores, qui ꝑ-
suasionibus,& ꝯsilijs suis aium,& audaciam
p̃stant principali malefactori ad dictũ male
ficium perpetrandum,quidam alij dñr man
datores, q̃ hoc mandant expresse vt fiat ma
leficiũ,& ibi oẽs sunt diuersi, diuersique pœ
nis puniunt,videamus igitur de quolibet,&
vt seruemus ordinem naturæ videbimus pri
mo de his q̃ p̃cedunt factum, hoc est q̃ fiunt
ante factũ qđ est consilium , & persuasio ad
8 maleficium ꝑpetrandũ. †Et ideo primo quę
ro,an ꝑsuadens vel ꝯsulens puniatur,& qua
pœna facto secuto, & quid si factum nõ fue
rit cõpletũ in totũ,sed ꝓ parte, & quid si ni
hil actũ sit,an ꝑsuasor,& consulto puniant ,
& qua pœna,& anteq̃ ad vlteriora deueniã,
Quæro an ille qui consuluit,& persuadet di
cat præstare opem,& auxiliũ maleficio , ita
ꝙ si statutum imponit pœnam p̃stanti opem
& auxiliũ malefactori siue maleficio cõpre-
hendat ẽt illum qui persuadet, & consuluit.
Saly.in d.l.vnica in 4. col. arguit ad partes,
primo ꝙ sic,ſm auctoritatem Catholicum ,
& quo

& quorundã humanarũ literarũ professorũ, demum auctoritate iuris concludit ꝙ non, quia largo sumpto vocabulo, & improprie dr̃ præstare opem, & auxilium ille, qui persuadet, & consulit, & pro hoc adducit tex. in l. qui seruo, in 1. & 2. rñso. ff. de fur. vbi dr̃, ꝙ ille qui persuasit seruo alieno vt fugeret, & furtum faceret, secuta fuga, & facto furto, q persuaserat tenetur dño actione furti, quasi
9 ope, & ꝯsilio eius furtũ factũ fuerit, † dictio enim quasi, est nota improprietatis, vt not. in l. 2. ff. de vsufr. ea. re. q vsu ꝯsu. & silr̃ verbum vr̃, de quo in d. l. q seruo, denotat similitudinẽ, & improprietatẽ, vt l. non vr̃, C. de in integ. rest. tit. gñali, & sic concludit ipse Saly. ꝙ qui ꝯsulit, & persuadet de stricta, & propria signõne vocabuli non dr̃ præstare opem, & auxilium, & per ꝯñs dicas, ꝙ non comprehẽdit in statuto imponente pœnã pstantibus opem, & auxilium, qa statuta ipsa sunt exorbitantia, & vt plurimũ odiosa, & nõ debent extẽdi ad casum impropriũ, sed ꝑprie, & stricte intelligunt l. 2. C. de nox. l. quidquid adstringendæ, ff. de verb. obl. c. si papa. de priui. lib. 6. p Bart. in l. oẽs populi. in 6. q. prin. ff. de iust. & iu. cũ multis simi. Reuertor nunc ad qõnem nostram an persuasor, & consultor puniat, & qua pœna, & dic aut lex vel statutũ imponit certam pœnã ꝑsuasori, & consultori facto secuto, & aliam vel nullã pœnã facto nõ secuto, & tũc seruanda erit lex, ꝑut
10 clare loquit. † aut statutũ vult ꝙ puniat consulens, & ꝑsuadens, sed nullam exprimit pœnã & hic aduerte, aut sumus in atrocioribus, siue minoribus criminibus, & sic querimus an facto demum secuto puniat, vel facto ẽt non secuto, dummodo tentando peruenerit ad actum proximum facto. Primo casu dic, ꝙ rl̃r punitur consulens, & persuadens eadẽ pœna qua principalis delinquens puniret facto secuto, vt l. nihil. ff. ad l. Corn. de sica. l. vtrum. ff. ad leg. Pomp. de pari. & ad Turp. l. 1. §. incidit, & l. si qs nõ dicam rapere. C. de epis. & cle. hoc plus est atrocioribus, quia facto ẽt non secuto infert pœna consulenti. d. l. si qs non dicã rapere, sed contra hoc est qđ notat in d. l. vnica de rap. vir. in §. pœnas vers. ceteros vbi dr̃ ꝙ persuadens, & consulens non punit eadem pœna sicut principalis raptor, sed minori .s. pœna capitis duntaxat, vt ibi dr̃ sed dic ꝙ ideo ibi punitur minori pœna, quia lex imposuit pœnam certã à qua non est recedẽdum, vt supra diximus, alias si non fuisset declarata certa pœna, eadẽ puniret sicut principalis, ita dicit Saly. in
11 d. l. vnica. † Secundo vero casu qñ sumus in minoribus criminibus, vel in non atrocioribus, & tũc dic, si statutũ nõ imponit certam pœnã, sed mãdat ipsum puniri, punit eadem pœna ꝑ ea quæ proxime dixi, Fallit tñ hoc qñ delictum ꝑꝑ aliquam qualitatem vel accidens diceret grauius in persona delinquẽtis, ꝑut est furtũ manifestum qđ grauius punit q̃ non manifestũ. Itẽ si ex forma statuti delictũ esset magis punibile factũ in vno loco q̃ in alio loco, vel vno tpe magis q̃ altero, vel si diceret statutum, ꝙ si reus inqsitus negauerit ꝯtenta in inqsitione puniat in duplũ, vt l. ꝯtra negantẽ, C. ad l. Aql. qa tũc cõsultor non punit sicut delinquẽs, sed pœna simplici, vt ff. de furt. l. q seruo, in princ. & l. is q opẽ, eo. tit. & ibi Bart. Prædicta ẽt limita esse vera qñ principalis q fecit delictum nõ fuisset alias facturus nisi ꝓcessisset consilium, & persuasio illa, qñ aũt erat alias oĩno
12 facturus dic vt infra dicam. † Quæro nunc, qd si delinquens erat alias oĩno facturus id qđ fecit, an isto casu ꝑsuadens, vel ꝯsulens puniat? Quidã dixerunt ꝙ non, qa illo casu ꝯsulens non fuit causa delicti, vt in l. non solũ, §. si mãdato, in vers. Attilicinus, ff. de iniurijs sumpto argõ à contrario sensu, ibi. n. dr̃ ꝙ persuasit alicui nolenti inferre iniuriã facere, dr̃ ibi ꝙ tenetur ꝑsuadens ac si ipse fecisset, rõ est, qa ille q fecit iniuriã nõ erat alias facturus, ergo si facturus erat nõ tenet, ꝓ quo facit ẽt tex. in §. ope. insti. de obl. quę ex delic. nas. & hanc opinionem vr̃ tenere gl. in d. vers. Attilicinus. Quidam alij tenuerunt ꝯtrarium, ꝙ oĩno ꝯsultor vel ꝑsuadens teneatur, ẽt si delinquẽs illud alias facturus erat, qa non debuit ꝯsultor, & ꝑsuasor malo ꝯsilio suo iniquo viro augere malitiã, & animũ ad delinquendum, & iste est tex. not. vbi est casus in l. 1. §. ꝑsuadere, in fi. ff. de ser. corru. & ibi gl. & hoc ẽt tenet Saly. in d. l. vnica. C. de ra. vir. cum hac tñ distĩone, ꝙ vbi delinquens nõ erat facturus ꝑsuasor nõ tenet eadẽ pœna sicut principalis, ꝑ ea q̃ supra ꝓxime diximus, vt d. §. ꝑsuadere, nisi in lege vel statuto reperiret certa pęna expssa, quo casu illi standũ erit ꝑ ea q̃ supra diximus, & not. in d. l. vnica. §. pœnas, vers. ceteros. Si vero erat malus de per se, & illud delictum erat

alias

alias omnino facturus,& in isto casu simili-
ter tenet psuadens,sed minori pœna, quam
iudex sm qualitatem facti,& ꝯdonem psonę
arbitrabit maiorem aut minorem, & sm ēt
vehementiam,&magnitudinem psuasionis,
& ꝯsilij,alias.n.ex leui verbo psuasio enun-
ciatiue aut iocose forsan ꝓlato,q s non tene
tur , nec diceret p p hoc opem pstit.sic d. §.
ope.inst.de oblig.q ex delic.nasc. & illius o-
pinionis fuit ēt Dyn.in c.nullus ex ꝯsilio,de
reg.iur.lib. 6. hoc idem vr̄ sentire Bart. in l.
1.§. incidit.ff.ad Turp. q text. in instigante
loquit,qd̄ idem est sicut in psuadente,vt di-
cit Saly.in d.l. vnica. & non obstant ea quæ
supra dicebant in d.ver.A tilicinus.arguēdo
13 a ꝯtrario sensu , † q a illud argm̄ nunq̄ ꝓce
dit qn̄ tenderet ꝯtra legem,vel esset alteri le
gi ꝯtrarius,vt C.de cond.incer.l.si q s patrē,
qd̄ ēt tenet Saly.ibi.Hæc tn̄ oia q̄ supra dixi
de ꝯsulente,& psuadente, intellige de illo q
malam psuasionem aut ꝯsilium dedit ad effe
ctum vt maleficium fieret , non aūt de eo q
dat bonum ꝯsilium vel bonam psuasionem ,
q a illud nomen ꝯsilium,& psuasio in dubio
pōt adaptari ad bonum sicut ad malum , &
ideo non dr̄ nec p̄sumit malum nisi sit adie-
cta illa qualitas mali vt l.1.§. persuadere. &
alias diximus supra lib.2.q.10. vbi dcm̄ fuit
de veneno qd̄ siir pōt comprehendere bo-
num,& malum venenum,vt l.3.in prin.& §.
adiectio.ff.ad l.Corn.de sica.& l.1. §. dolū .
14 ff.de dolo.† Quæro nunq d si psuadens aut
ꝯsulens reuocauit ꝯsilium suum , an delicto
secuto teneat,dic br̄, aut loquimur in man-
dante,aut in ꝯsulēte,primo casu, sufficit sim
plex reuocatio mandati ad euitandū pœnā ,
ita qd̄ ꝑueniat ad notitiam mandatarij , vt
l.si mandasset.ff.manda.& p Saly. plene in l.
non ideo minus,in 3.qō.C.de accus.Secūdo
vero casu,nō sufficit simplex reuocatio,quin
imò necesse est q̄ expresse fiat ꝯtraria psua-
sio,& sic expressa dissuasio, & ꝯsilium dissua
siuum, & negatiuum præbeat illi q facturus
erat delictum,ita q̄ verisiir,& ꝓbabiliter cre
dat, q̄ ille non sit amplius facturus, nec ad-
huc sufficit,sed hēt necesse si vult euitare pœ
nas denūciare,& notificare ista illi ꝯtra quē
datum erat consilium, vt caueat ab illo qui
q̄rit ip̄m offendere,&c. ita not. dicit Innoc.
in c.ad audientiam,de homi.qd̄ transumpti
ue posuit Bar.in l.non solum.§.si mandato.
ff.de iniur.& idem tenet ēt Sal.in d.l. vnica.
in ver.q̄ro 4.in 5.col. Diuersitatis.n.rō pōt
esse sm eum, q a mandatum ꝓcessit solū gra
tia mandantis tm̄ d l.non solum.§.si manda
to & verisimile est q̄ mandatarius q facit ꝓ
alio non ꝓ se statim audita reuocatione ces
set ab opere. Persuasus vero,& ꝯsultus q ꝓ
se agit non sic facile abstinebit ab opere qd̄
pficere intendit,arg.l.2.ff.mandati. & l.1.§.
psuadere, i fi.ff.de ser.corru.Et qm̄ diximus
supra de his q p̄stant opē fauoris cuius opis
fauor denotat,& intellir eo ipso q̄ q s est pre
sens maleficio,licet nihil aliud agat , q a per
illius p̄sentiam insultans siue delinquens ef-
ficit audacior,aduersarius vero efficitur timi
15 dior,vt latius diximus supra . † Restat nunc
videre de his,q p̄stant opem ministerij,& ad
iutorij corporaliter. Circa qd̄ distingue,aut
quis præstitit opem scienter,aut ignorāter ,
si ignoranter,q a non putabat q præstitit o-
pem illum cui præstitit velle male facere , &
non tenetur,q a ignorantia facti illum excu
sat,nam in delictis ignorantia facti admittit
rlr,qn̄ quis non habuit aium delinquendi.l.
1.§.diuus. ff.ad l. Corn.de sica.l.eū q duas .
C. de adult.l.qui contra legem. C.de incest.
nup.l.item apud Labeonem.§.si q s virginē.
ff.de iniu.& per Dy.in c.nullus ex consilio.
de re iud. Aut p̄stans opem scienter pstitit.&
tunc aut præstitit opem maleficio irregulari
fiendo,&non tenet,vt l.qui seruo.in prin.ff.
de fur.ita dicit Saly. in d.l.vnica in ver. nunc
transeamus,&c.sed aduerte,q a tex.ille in d.
l.qui seruo.loquitur in persuadente, non in
ope præstante,de quo nos loquimur hic, &
ideo dubito satis de ista decisione,super qua
poteris cogitare, aut maleficium erat rlare,
& tunc distingue,aut nos loquimur de ope ,
& auxilio p̄stito ante fcm̄ , aut de ea q̄ pstat
in facto, aut de ea quæ prestat post factum .
16 † Primo casu,qn̄ sumus ante factum, & q s
præstitit opem scienter tenetur,vt l. q seruo
2.rn̄so ff.de fur.& l.si pignore.§.qui ferramē
ta.eo.tit. & per Bart.in l.is qui opem .ff. de
fur.& vide text.in l.fin. C.de discu.lib.10.&
ff.de adul.l.q domum.& l.verū.ff.de parrici.
& p Sal.in d.l.vnica. in 6 col. Secundo vero
casu , qn̄ præstatio opus fit tpe maleficij , vt
quia præstans concomitauit delinquentem
ad patrandum delictum,& nulli dubiū est q̄
punit.vt d.l.vnica. C. de rapt.virg.in ver.ne
igr. & ver.pœnas aūt,& l.si quis non dicam
rapere. C.de episc.& cler.& ibi Bald.& Bald.
etiam

etiam in d.l.vnica ibi etiā Salyc.Idem tenet,
17 † Tertio aūt casu, qñ pstatio opis fit post commissum delictum,& hic aduerte, quia diuersimode fit pstatio opis delinquenti post commissum crimen,qđ fit quatuor modis. Et primo interdum qs pstat opem delinquēti vt euadat p viam fugæ. tunc pstans opem puniť.vt d.l. vnica in ver.pœnas aūt de rap. virg. & l. 1.& 2.& per totum titulum.C. de his q latro. occult. & l.1.§.qđ autē.ff.de ser.corrup.& l.his cuius ope.ff.de adult.vide Bar.in d.l.is q opem.ff.de fur.Interdum aūt qs pstat opem criminoso, vt euadat p viam iustitiæ vt cōiter faciunt aduocatis procuratores,& similes,& tunc talis pstatio opis nō est punibilis sed pmissa à iure qa vnicuique est pmissum defendere incarceratum, vt l.& si non defendanť.ff.de pœ.qa defensio est de iure naturæ l.vt vim.& ibi Bart.ff.de iust. & iure,& facit qđ not.Inn.de sent.exc.c.solet
18 vbi dicit† q aduocatus nō incidit in excōicationem si scienter cōicat cū excōicato, qñ ab eo petit cōsilium in causa excōicationis. Interdum vero quis pstat opem criminoso, vt euadat p viam grẽ, vel misericordiæ supplicādo principi p eo, & isto casu silr nullā pœnam mereť,qa non inciibit rei illicite q petit grām à principe,ut ff.de pœ.l. releg.§. fin.in fi.& l.diui fratres,in prin.ff.eo.tit. Fallit hoc in damnato p crim.læsæ maiest.pro quo supplicare non licet l.q sqs.C.ad l. Iul. maiest.Fallit ēt in casu. C. de nili aggeri nō rump.l.vnica.vbi ille q rumpit aggeres nili, & deuiat cursus aquarū à loco, & alueo suo antiquo,debet igne ibi cremari,cōscij vero, & auxilium illi pstantes cōfiscatis oībus bonis, in perpetuū releganť, ita q nemini vnq liceat p ipsis supplicare, ita dicit ibi text. & hoc ideo, qa in l. ita reperiť expressum, vbi aūt non esset a lege phibitum,non impediť qs,nec debet puniri, si exercet opera charitatis erga criminosum,vnde dñt Doct q nō mereť pœnam ille ēt q pstat alimoniam delinquenti qñ est pauper,qđ est verum,vt dixi nisi aliter fuerit lege cautum,vt l.quisqs.
19 C.ad l.Iul.maiest.& c.vergentis de hær.†Et faciunt ẽm Saly.in d.l. vnica ad statutū quo caueť qđ nemo possit bannito pstare opem, vt non comprehendatur isti qui pp iustitiā gratiam,vel charitatem præstant sibi opem, sed illi qui contra curiam,& iustitiam pstant sibi opem,vt supra diximus.Quæro nunc in casibus in quibus præstatio opis est punibilis,qua pœna puniať q pstitit,& bř dic ẽm q diximus supra in persuasione,& consilio,aut est certa pœna statuta à lege,& illa est seruāda l.vnica.C.de rap.virg.& l.vnica. C.de ni li agge. aut nulla reperiť pœna expressa, & determinata. & tunc aut nos loquimur de his qui præstiterunt opem ante factū,& eodem modo puniuntur sicut cōsultores, vt supra diximus aut in ipso facto, & puniunť eadem pęna,sicut principalis delinquēs,vt d.l. vnica.C.de rap.virg.in § ne igiť,aut loquimur de his q pstiterunt opem post factum, sicut est ad fugam,&tunc si talis pstatio opis cadit in aliqđ certum delictum,aut p illo facto fit aliqua pœna certa statuta à lege,&illa sit seruanda, qñ vero nulla pœna certa sit à lege statuta, & tunc, puniať minori pœna q̃ ille q tullit opem in ipso facto, vt d.l. vnica C.de raptu.virg.in § pœna aūt,& hoc idem
20 teneant ibi Bald.& Saly.† Iterum q̃ro, qđ si plures fuerunt q pstiterunt opem, an pœna oīum istoꝝ sit vniformis, vt sic oēs pariter vnica pœna puniunť,vel diuersis?&bř dicas, qđ pœnæ istæ sunt difformes, ẽm plus vel minus in eo q qs deliquerit ita tenet Inn. in c.sicut dignum.de homi. Idem est de iure ciuili sicut dixit Saly. in d.l.vnica. C.de rap. virgi.in 6.col.vbi dicit q diuersæ sunt pœnę de iure statutæ ẽm qualitatem auxilij pstiti, & prauam intentionem pstantis,vt d.c.sicut dignum,nam ille q dedit ope sua tale auxilium delinquenti qđ patrauit,& pfecit homicidium,nulli dubiū est q teneť, & ipse de homicidio,si vero minus peccauerit,ẽm gradū culpæ succedit pœna d.c.sicut dignum. & vt c.clericoꝝ.de vita,& hone.cle.& hęc sufficiāt quo ad mām istius opis. Reuertor nunc ad residuum.d.l.vnicę.vt declaremus totā mate
21 riam ipsius raptus mulieris,& ideo.† Quæro nunc, qđ si aliqs rapuit mulierē virginē vel viduam honeste viuentem, aut mulierē nuptam ex domo patris vel mariti,qua pœna puniať.Et bř dicas q tam ipse raptor q̃ eius socij fautores,defensores,adhærentes,& sequaces,& receptatores eisdem pœnis puniūtur, qbus supra pxime diximus de rapientibus moniale, expresse caueť in d. l. vnica in princ.C.de rap.virg.excepto q bona ipsorū in istis casibus applicanť ipsis mulieribus raptis pleno iure d.l.vnica.§.fin aūt ingenuā. Itē q̃ro,qđ si aliqs rapuit seruam aut liberti-

nam alterius, dic filr̃ φ raptores puniuntur pœna mortis, sed nõ patiunt̃ bonorum publicationem vt d.l.vnica in prin.& §.ne aũt.& §.seq.& eorum fautores ẽt puniũtur vt ibi ex-
22 ceptio φ eorum bona publicant. † Deinde q̃ro, qd si sponsus rapuit sponsam suã ꝓpriã, an puniat, & qua pœna? Rñ. φ de iure ciuili punit̃ eiusdem pœnis sicut ille qui rapuit mulierẽ honestam, sibi nullo iure cõiũctam d.l.vnica.§. quibus, & ibi vide. De iure aũt canonico nulla pœna punit̃ sponsus qui spõsam suã rapuit, cũ qua pri⁹ ꝓcesserat nuptiarũ ꝯsensus c.cũ causa q̃, extra de rapto.& ibi gl.q̃ melius hoc declarat.& not.27.q. 2. raptus, & c.lex illa. vbi hoc expresse probatur. Successiue q̃ro, qd si maritus rapuerit vxorẽ an subijciat̃ pœnis de q̃bus in d.l. vnica? Dic φ non vtroq; iure, quia oẽs Doct.concludunt φ maritus hẽt plenum ius in persona vxoris suæ, intellige tñ cum illa cũ qua cõsumauit m̃rimonium, vt d.c. cum causa, extra de rap.& l.fi.C.de lib. homi. exhib. & ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica. & Canonistæ in d.c. causa quæ, Sed q̃a dicta lex vni-
23 ca, loquit̃ de viro rapiente mulierẽ. † Quid ecõtra si mulier rapiat virum causa libidinis, videret esse idẽ dicendũ, quia ista sunt synonyma, tñ breuiter dicas contrariũ, φ dispositio illius legis non hẽt locum in muliere rapiẽte virum, ex quo non viget eadẽ rõ iniuriarũ in hoc casu sicut in alio, ita tenent Bald. & Saly.in d.l. vnica, & est cõis opinio oium Doct. Idem ẽt dicendum est in vtro rapiente alium virum causa libidinis, quia non comprehendit̃ sub illa lege, ita tenet Saly.& Bal.
24 ibi, & diximus supra ea.q̃st.in princ. † Sequitur ibi in tex. φ nuptiæ procedere debent de ꝯsensu parentum ipsius puellæ, alias non valẽt, dic φ hoc est verum de iure ciuili, vt ibi dr̃. Secus de iure canonico, vt d..c. causa quæ, & c.fi.de rapto.& 28.q.2.raptus, & lex illa. Et ideo dr̃ ẽt ibi φ puella nubere non potest ipsi raptori, ẽt si parẽtes consentiant, qui si in iuriam ipsam remiserint, & dictis nuptijs cõsenserit debent deportari. ita dicit expresse tex.in d.l.vnica.de rap.§.pe.in fi.cuius ꝯtrariũ disponit̃ de iure canonico d.c.causa q̃. & c. fi. extra de rapto. vbi est casus φ si raptor rapuerit virginem cum qua nuptiarum consensus prius interuenerat, & dato qđ mulier rapta fuerit inuita, si tñ postea cõsenserit, & placuerit sibi suo raptori nubere, nihil obstat quo minus possit illi ipune nubere d. c. fi.qđ no.q̃a cũ causa m̃rimonij sit spũalis, & reguletur a iure canonico, vt in c. debet, de b.g.debemus in hoc stare dispõni iuris canonici c.ꝑ venerabilẽ, q fil.sint legi.& c.fi dilігẽti.de foro comp & no.ꝑ Doct.in c.solitę. de maior.& obed. & in c.nouit. de iudicijs.
25 † Vltimo in hac decima q̃one quæro qd si rapta fuerit meretrix causa libidinis, cõcubina plurium, aut al'a mulier impudica, an raptores subijciant̃ pœnis d.l.vnicæ.C.de rap. virg. Bart.in l.verum, in fi.ff.de fur.& in l.3. in fi.ff.de ꝯd.ob.tur.cau. dicit φ nõ, & ita ẽt vr̃ sentire Bald.in d.l.vnica.C.de rapt. Et ideo dñt Doct. φ q rapit meretricẽ causa libidinis, & eadem de causa tenet illã inclusam in domo ꝑ plures horas, & dies, nõ tenetur de priuato carcere, nec tenet̃ ẽt de vi priuata d. l.verum, & ibi Bar.& hoc idem tenet Saly.in 2. col.in vers.oppo.1.&c.& ita ẽt tenet gl.in d. l.vnica in ver.viduarum. Nota in vnum qđ dic't do.Matth.de Math. in singu. suo 104. qđ' incipit, nota vnũ qđ' solẽt vulgares, &c. vbi dicit φ licet isti q capiunt, & detinent inclusas meretrices violẽter in domo priuata causa libidinis nõ teneant̃ de priuato carcere, nec de ui publica, vt ꝑ Bart.in d.l. verum, supra de fur.tñ tenentur actione iniuriarum ipsi mulieri, q̃ qdẽ iniurię possent esse adeo atroces attẽta qualitate facti, & personarum conditione, qđ' iudex posset arbitrari pœna mortis esse inferendã ꝯtra dictũ raptorẽ, & detẽtorẽ, & allegat doctrinã Bar.in l.fi. ff.de rer. diui.sed parcat mihi excellentia sua. quia dictũ suũ puto esse verum, ex quo iura per tũ allegata hoc non ꝓbant.& Bart.ẽt in d.l.fi.ff. de rerum diui.nullũ verbũ facit de ista mã in libro meo.
26 † Sed quęro qd si meretrix illa desierat iã meretricari, & cęperat honeste viuere prout ꝓbari poterat, q̃a iã pęnituerat ipsam præteritæ vitę si hmõi mulier rapta fuerint, an raptor puniat̃ ac si mulierem honestã rapuisset, vt hr̃ in d.l.vnica. in prin. C. de rap.vir. Saly. secutus opi.Cyn.in d.l.vnica. dicit φ isto casu raptor subijcit eisdẽ pœnis de q̃bus in d.l.vnica.quia sufficit φ mulier illa honeste viuat tpe raptus, lex .n. illa non requirit vitam ꝑteritã, sed p̃ñtem dũtaxat, quæ est tpe raptus, vnde si reperit honesta tpe raptus pœna committitur, alias non ita tenet Saly.in d. l. vnica, qui dicit hoc esse de mente Cyn.ibi idem ẽt tenet Bald.expresse,

presse, in d. l. vnica, vbi dicit, quod aut in muliere illa apparebant signa pniæ, quia nolebat amplius meretricari, vt quia practicabat cõtinue inter honestas mulieres, & euitabat multũ consortia inhonesta, tã virorum quam mulierum, quæ aliquantulũ sibi suspecta videbant, & alia cũcta opera honesta, & laudabilia faciebat, quæ honestæ, & pudicæ mulieres facere solent, & isto casu idẽ iudicãdũ erit de illa sicut de a-
27 lijs honestis, & pudicis mulieribus. † Aut præteritæ vitæ nõdũ bene pœnituerat, quia adhuc impudice viuebat, & si nõ publice saltẽ secrete, & noctis tpe admittebat plures in domo & pluriũ virorum patiebat amplexus, isto casu iudicãdũ erit de illa sicut de meretrice, vt C. de nup. l. imperialis, & dicit ipse Bal. quod istud est satis tolerabile, quod isto casu non habeat locum dispositio d. l. vnicæ, & per hæc sum expeditus de ista pulcherrima quæstione.

1 ☞ *Coitus cum nupta habitus qua honesta putatur, sed in occulto plures admittit, an sit punibilis.*
2 *Coitus omnis de iure canonico extra matrimonium est punibilis.*

1 VNdecimo quæro, quid si † mulier nupta aut vidua quæ publice retinet nomen honestæ matronæ occulte tñ plurium virorum admittere consueuit amplexus, an coitus habitus cum mulieribus hmõi sit punibilis, & qua pœna? & breuiter dicas quod quãprimũ mulier cœpit meretricari, & inhoneste viuere, siue secrete hoc faciat siue publice, pdit florẽ pudoris, & nomẽ honestæ matronæ, vt l. inter liberas, & ibi Bar. ff. de adul. & inst. de publ. iud. §. itẽ lex Iul. & ibi do. Ioan. Fab. quod igit' ocubuit cũ ipsis mulieribus istius pdõnis nullam pœnam meretur de iure ciuili, vt d. l. verum, & ibi Bart. ff. de fur. & est gl. & in d. l. vnica. C. de rap. virg. & Bar. in l. 3. ff. de cõd. ob tur. cau. vide tex. no. in l. quæ adulterium. C. de adult. qui text. lo
2 quitur de nupta & vidua. † Fateor bene quod de iure canonico iste coitus non erit impunibilis, quia illo iure omnis coitus præter vxorius est impunibilis 32. q. 5. c. meretrices.

1 ☞ *Iudeus cognoscẽs carnaliter christianam, aut christianus hebraam quas debeat luere pœnas.*
2 *Christianus ignoranter matrimonium cum hebræa contrahens non punitur, secus si scienter.*
3 *Pœna adulterij est capitalis, quæ infligitur & hic qui mulieribus hebræis scienter se commiscere.*
Liberi ex matrimonio inter Christianum & Hebraam sunt illegitimi.
4 *Papa dispensare non potest quòd christianus cũ hebraa contrahat matrimonium aut econtra, nisi præcedente baptismo.*
5 *Christianus excommunicatur qui cum muliere hebraa matrimonium contrahit.*
6 *Iudæus christiana mulieri se commiscent condigna animaduersione punitur.*
Animaduersionis condignæ appellatione venit etiam mors.
7 *Iudæus copulam fornicariam habens cum christiana virilium amputatione punitur, & nu. 8.*
9 *Iudæus ignoranter cõcumbens cum muliere christiana qualiter puniatur.*
10 *Præsumptio quadam fraudis est in iudæo cum christiana concumbenti.*
11 *Hebræi non deferentes habitum distinctum ab habitibus christianorum puniuntur.*

1 DVodecimo quæro quid si † Iudæus carnaliter cognouerit mulierẽ christianã, vel econtra christianus coitũ carnis habuit cum muliere hebræa, qua pœna puniatur? Rñdetur, aut illã cognouit carnaliter in figura mrimonij, aut in actu fornicationis, si in figura mrimonij, aut loquimur de iure canonico, & mrimonium est ipso iure nullũ, ideo fit separatio incontinenti 28. q. 1. caue. & c. si quis, & c. in nonnullis, de iudę. in foro conscientię puniunt pœna septem annorũ de qua in c. hoc ipsum 33. q.
2 2. & diximus supra eo. tit. q. 2. & 3. † In foro aũt ptentioso coram iudice ecclesiastico dic, aut ptraxit ignoranter in figura mrimonij, & non punitur aliqua pœna, fm qd' tenet Panor. in d. c. in nonnullis, rõ est, quia dabat operã rei licitæ, vt alias late diximus supra eo. q. 1. & 2. & 3. aut scienter, & punit pœna excõicationis, & nihilominus separantur vt supra dictũ est per doctrinam Abb. in d. c. in nonnullis, arg. tex. in c. si quis eps aut presbyter, iuncta gl. 27. q. 1. omnino adinuicem separantur, vt ibi. vide tex. not. & cap. si quis 28. q. 1. qui vult quod penitus à cõione fideliũ separentur. De iure autem ciuili, aut illam cognouit in actu fornicationis, aut in figura mrimonij, si per mrimonium, aut scienter, aut ignorãter ptraxit cũ illa, si scienter, primo, & principalr mrimonium nullũ est,

quia vere & proprium matrimonium est cõi catio diuini iuris l. 1. ff. de ritu nup. & l. aduersus. ff. de crim. exp. hered. q̃ quidẽ cõicatio esse non põt inter Iudæum, & Xp̃ianam, vel econtra inter Xp̃ianum, & Iudæam 28.
3 q. 1. caue. c. seq & c. si q s vbi est casus. & † isti de iure ciuili sunt pœna adulterij puniendi, quæ est pœna mortis, vt late diximus supra eo. In q. adulterij, sed aduerte, ꝙ p illam cõmixtionem nõ committit̃ ꝓprie adulteriũ, sed crimen illud vicem adulterij obtinet, vt C. de iudæ. l. ne q s christianam, imò vr̃ esse deterioris ꝯdõnis q̃ adulteriũ, qa sine tpis ꝓfinitione à quocunq; poterit accusari iste coitus. quod non est sic in adulterio ꝓprio, vt l. miles. §. si pr̃. §. mulier. & §. 60. ff eod. tit. item poterit vnusquisq; illos accusare absq; inscriptione talionis pœnæ, vt dicit gl. in d. l. ne q s. Si vero ex coitu hmõi liberos susceperint non sunt legitimi aliquo pacto, ex quo nullum erat matrimonium inter parentes, illos tñ puto vt incestuosos filios appellari non posse, ita vt nec à patre alendi sint, argõ eoꝝ q̃ hñr i auth. de incest. nup. i prin. & in auth. ex cõplexu. eo. C. eo. tit. imò vr̃ esse grauius istud ꝙ coire cum ꝓpria ꝯsanguinea, qa p coitum ꝯsanguineæ violant iura ꝯsanguinitatis duntaxat, vt in c. 1. & 2. de cõsan. & affi. qa remoto vinculo ꝯsanguinitatis põt esse matrimonium inter eos, cũ sint ambo Xp̃iani, & hinc est ꝙ sępius dispensantur à summo pontifice, vt tota die videmus, sed p istam aliam commixtionem fit iniuria duobus sacris. primo fit iniuria baptismo, & vniuersæ Xp̃ianæ religioni, vt 28. q. 1. caue. c. non oportet. & c. seq. fit ẽt iniuria sacro matrimonij, qđ conat̃ ꝯtrahere ꝯtra legum institutiones d. l. ne q s. C. de iudæ. & l. 1. ff. de
3 ritu nup. † Nec vnq̃ poterit tale matrimonium siue potius adulterina cõmixtio à sede apostolica dispẽsari. nisi p̃cedat baptismatis sacr̃m d. c. nõ oportet, & ibi gl. merito illos ꝓles tanq̃ incestuosa, & damnabilis debet cẽseri incapax ois successionis gn̄alr̃ d. auth. ex cõplexu, & ex quo hr̃ in corpore, & istud ẽt vr̃ esse de mente Oldr. in cons. 333. qđ incipit, qualr̃ iudæus, & c. Si vero ignoranter ꝯtraxerũt, & excusant̃ a pœna, fm ꝙ dicit gl. in c. in nonnullis. de iud. quam sequit̃ ibi Abb. & alij dicentes ꝙ ista est ignorantia facti, merito indulget excusationem. vt l. 1. & ibi Bar. ff. de iur. & fac. igno. & in c. ignor. de reg. iur. lib 6. Sed not. ista ignorantia poterit illis ꝓdesse si incontinẽti absq; mora postq̃ habuerint notitiam de tali impedimento se abinuicem separauerint, alias non pœnas euitant p̃dictas, quia vr̃ ꝯsentire in illo peccato, & velle illum dãnatum coitũ ꝯtinuare, fm ea quæ hñr in illo not. tex. in l. qui ꝯtra legum. C. de incest. nupt. & ibi Bald. & Saly.
5 † De iure vero canonico pro hmõi matrimonio sic cõtracto, est pœna excõicationis ꝑpetuæ 38. q. 1. caue, cum duob. c. seq. Si vero illam cognouit in acto fornicationis, & eadem dilũ repetit̃, aut scienter aut ignorãter, si scienter, aut loquimur de iure canonico fm antiq̃ legẽ Moysis, & indistincte erat pœna mortis 2. q. 7. nos si incompetenter. §. sed notandum. ver. natham. & §. his ita. ver. multa. n. & 23. q. 5. c. reos. §. nathã. & §. multa. n. vbi est idem casus, dr̃. n. ibi ꝙ iudex iudęum cum madianita coeuntem gladio trãs
6 fixit, & fuit reputatum ad iustitiam. † De iure vero pontificio in foro ꝯtentioso qdam dixerunt idem esse ꝙ iudæos q in hmõi crimine incidit tradendus sit curiæ seculari ꝯdigna aiaduersione puniendus, q̃ verba denotant pœnam mortis, vt infra dicam, qñ p iudicem ecclesiastici cognoscit̃ de crimine ipso, ita & puniat̃ vltimo supplicio, tradi debet curiæ seculari, ita tenet do. Fely. in d. c. in nonnullis, q̃ qdem verba aiaduersionis denotant vt dixi maximum arbitrium ꝯtinens ẽt mortem, fm do. Fely. ibi q allegat ad hoc bonũ text. in c. vt inquisitionis, circa mediũ de hæret. lib. 6. vbi text. ille loquendo iudicibus, & dñis tpalibus p verbum Istud aiaduersionis, demonstratur pœna mortis. Old. tñ in cons. 333. qđ incipit qualr̃ puniat̃, & c. ꝯsuluit in fauorem cuiusdam iudæi q carnaliter cognouerat mulierem Xp̃ianam, q̃ erat mulier impudica, & meretrix, fm qđ apparet ex verbis suis, vbi demum cõcludit, ꝙ non dr̃et puniri iste iudæus pœna mortis ꝓ isto coitus, sed alia graui pœna citra mortẽ,
7 tñ attestat̃ vidisse in ciuitate Auenio. † ampu tari virilia cuidã hebręo ꝓ isto crimine, qđ tñ dicit esse verum qñ est simplex fornicatio q̃ non hẽt annexam aliq̃ qualitatem quæ aggrauat delictum, sicut est stuprum vel adulterium, qñ mulier esset honesta, qa tunc non negat iudęum dr̃e puniri maioribus pœnis, sicut alias diximus supra in Xp̃ianis, & vt clarius mã ista aperiatur, dic vt infra sequitur, maxime

maxime quo ad dcm̃ verbum animaduersio
nis qđ vt dixi denotat, & cõprehẽdit pœnã
mortis, maxime qñ refertur ad ptãtes, dños
tpales, & iudices, &c. vt dicit tex. in d. c. vt in
quisitionis, de hær. lib. 6. ibi dum dr̃ potesta
tes dñi tpales rectoresq́., & eorum officia
les de pdictis animaduersionẽ assumãt, &c.
q̃ quidem animaduersio denotat pœnã mor
tis, vt diximus, idẽ tenẽt Io. And. & Do. de
S. Gem. in c vt inqsit. & Ant. de But. ſm qđ
refert idem Fely. in d. c. in nonnullis, in fi. idẽ
tenet in ꝯs. 12. vbi dicit ꝙ istud verbũ in ter
8 minis nostris denotat pœnã mortis. † Qui
dam tñ fuerunt in contraria opi. ꝙ iudæus
ꝓ hoc delictum non sit puniendus pœna
mortis, sed alia minori pœna, puta deporta
tionis pecuniaria vel alia hmõi arbitrio iu
dicis declaranda, & hanc opin. tenuit Pet. de
Vbal. de Peru. in ꝯs. 75. quod incipit, quidam
dictus Caius, & Ro. in ꝯs. 155. qđ incipit, an
iudæus qui cognoscit Xp̃ianum. Io. Cald. in
cons. 12. de foro comp. hanc ẽt opin. vr̃ tene
re gl. in d. c. in nonnullis. super vers. animad
uersionis, dicens, ꝙ erit pœna pecuniaria vel
alia tpalis arbitrio iudicis, & sic vr̃ exclude
re mortem. Oldr. ẽt in cons. 333. quod inci
pit qualiter puniatur iudæus, vbi dicit, ꝙ dũ
ipse esset in ciuitate Auenion. vidit pro isto
crimine cuidam hebræo amputari testicu
los. Ego .n. in istis terminis attenderem ad
conditionem personarum, & maxime mulie
ris, an esset honesta matrona siue mulier, no
bilis aut vilis ꝯdõnis, vel inhonestæ vitæ, vt
sunt illæ meretriculæ, & vulgares mulieres,
item an iudæus semel tm̃ nacta occasione
in illud crimẽ inciderit, vel iuxta ætatem, an
iunior sit minor 25. annis vel maior ad qua
dragenariũ accedẽs, vel circa, & an sit vxora
tus vel solutus, vel talis sit q alias erat hone
stæ ꝯdõnis, aut potius pluries illud idẽ cõmi
serit, vel ad id ꝑpetrandũ longo tp̃e vacaue
rat, aut non vnam tm̃ mulierẽ, sed plures, &
plures sub eisdẽ amplexibus subiecerat, & si
milia, vt ſm personarum conditionem, facti
ꝯtingentiam, & criminis turpitudinẽ, siue de
linquendi consuetudinem qñ que leuẽ, qñ
que grauem, qñque grauissimam mortis pœ
nam imponerẽ, iuxta notata per Abb. in c.
2. de sortil. & idem Abb. in d. c. in nonnullis,
de iudæ. & per Mathesil. in sing. suo de quo
9 supra eo. in 10 q. in fi. † Si vero ignoranter
hmõi scelus patratum fuerit, aut fuit cũ nu-
pta, & erit pœna adulterij, aut cũ virgine vel
vidua honeste viuẽte, & erit pœna stupri, ac
si esset factũ cũ muliere Xp̃iana de qbus la
tius dictũ fuit supra eo. tit. in 6. & 7. q. quis
gl. in d. c. in nonnullis videat velle ꝙ parcit
hebræo vel hebreæ qñ ignoranter fecerunt,
vbi dr̃ ꝙ qui errauerit excusatur, sed illud
debet intelligi qñ errauit in facto, & illã co
gnouit in figura matrimonij nõ aũt in actu
fornicationis, vt hic, aut erat mulier vilis
ꝯdõnis, & inhonestę vitæ. i. meretrix occulta
vel publica, & erit pęna arbitraria citra mor
tẽ tñ, ita vr̃ sentire gl. in d. c. in nonnullis, in
ver. per errorẽ, idem tenet. Io. And. in d. c. cũ
qs de reg. iur. lib. 6. in mercurialibus, & Io.
And. in d. c. cũ qs, Abb. & Fely. in d. c. in nõ
10 nullis † Sed aduerte ꝙ cõtra illã ignorantiã
facti in iudæo adest qdam ꝑsumptio fraudis
& doli ex quo non vr̃ carere culpa, quod est
qñ iudæus ambulat sine signo deferri solito
ab hebræis, per qđ separatim cognoscitur à
Christianis, prout deferre tenentur, vt hr̃ in
d. c. in nonnullis, & quoties non deferunt il
lud vr̃ esse in dolo, nec poterunt se excusa
re ꝓ ignorantiã rõne præsumpti doli. d. c.
nõ ullis, Mulieres vero hebreæ nullũ signũ
deferre solent distinctũ à Xp̃ianis, sicut ma
sculi, maxime de ꝯsuetudine, vt diu vidi ma
ximã copiã in vrbe Romana, & alibi, & nul
lam vnq̃ vidi deferre habitum aut signũ ali
quod per qđ cognoscerẽt à Xp̃ianis mulie
ribus, & ideo putarẽ magis excusandũ esse
Xp̃ianum qui hr̃e coitum cum hebræa q̃ he
bræus q coitũ habuerit cum Xp̃iana, qa pri
mo casu põt esse excusabilis ignorantia fa
cti, rõne indifferentis, & vniformis habitus
qđ nõ est in secũdo casu in quo non vr̃ pos
se adaptari excusatio aliqua rõne ignoran
11 tiæ, saltem respectu mulieris Xp̃ianæ, † Et
ꝓpea dicit tex. in d. c. in nõnullis, qđ graui-
ter puniendi sunt hebræi q nõ deferũt habi
tũ distinctũ à Xp̃ianis vt cognoscant ab oi-
bus Iuxta hæc qro quid si Turchus, maurus,
hæreticus, sarracenus, vel alius quicunq; ex
traneę fidei professor rẽ carnalẽ habuerit cũ
muliere Xp̃iana vel Xp̃ianus vir cum eorũ
mulieribus respectiue carnal'r se commiscue
rit qbus pœnis subiacebunt? rñ. ꝙ in his ad
hibet simil.s distinctio de qua supra, aut in
figura mr̃imonij, aut i actu fornicationis, &
aut est sciẽter aut ignorãter, & tunc aut erat
minor cũ fecit in forma mr̃ monij, aut erat

maior iuxta distõnem supra ꝓxime factã, & eisdẽ pœnis puniunĩ, de qbus ibi p tex. in d. c. in nonnullis, in prin. vbi loquiĩ ẽt de satra cenis, & rõ ibi apposita concludit ẽt in alijs præmissis, ita etiam videtur sentire gl. in d. c. in nonnullis, ꝗ eadem sit ratio in alijs que est in iudęis per iura prędicta, & idem etiam videtur innuere tex. ibi dum loquitur de sar racenis, & notatur in rubrica, & in c. 1. eo. ti.

1 *Custos carcerum rem explens carnalem cum muliere incarcerata qualiter puniatur.*

2 *Custos carcerum mulierem incarceratam hone ste custodire debet.*

Decimotertio videndum esse putaui, 1 † quid si officialis vel custos carcerẽ rẽ carnalem expleuerit cum muliere incarcerata qua pœna puniatur. Rñ. aut mu lier illa erat honestę vitę, ꝯdõnis, & famæ, & isto casu officialis siue custos hmõi punitur eadẽ pœna qua puniĩ tutor qui pupillam cu ius tutelam gesserat vel gereret, stuprauit, de qua dictũ fuit late supra eo. tit. q. 7. vbi diximus plene de stupro. in 6. fallen. eadem. n. rõ militat in vtroq;, quemadmodum aũt tutor teneĩ alere pupillã, & illã honestis moribus conseruare. s. illius personam, ex quo princi paliter daĩ personę, & secũdario aũt rebus, ff. de admi. tut. l. cũ plures, §. in primis, & C. de alim. pup. præst. l. fin. inst. qui tu. da. pos. §. 2 ad certum, vers. certe. & ibi gl. † eodem modo custos carcerũ teneĩ diligẽter, & honeste custodire, & alere mulierẽ incarceratã, & illã illęsam supplicio vel innocentiæ ꝯseruare vt l. 1. & l. fi. C. de cust. reo. qa aliter faciẽdo esset vehemens suspicio imò ꝑsumptio fraudis aut corruptionis ꝯtra ipsum officialẽ, & ista fuit doctrina illius antiq. & famosi doc. d. Ioã. Fab. inst. de publ. iud. § itẽ lex Iul. quẽ refert & sequiĩ generosus practicus do. Par. de Put. in suo tract. de synd. c. adult. §. siue.

1 *Vir siue maritus secundo nuptias contrahens prima viuente vxore, qua pœna mulctetur.*

2 *Rumpi non potest quod nullum est.*

3 *Errans in facto excusatur, non autem in iure, si maior sit.*

1 Decimoquarto quæro. Titius † habens vxorem adhuc viuentem con traxit matrimonium cũ secũda, qua pœna puniatur, & ita econtra, dña Cornelia existens ꝯiugata ꝯtraxit mr̃imoniũ cũ secũdo, vtroq; casu carnali copula subsecuta, & qd agẽdũ sit de secũda vxore, vel secũdo viro reuertẽte primo vel prima. Rñdeo. dic, ꝗ aut istud sm mr̃imonium ꝯtractum fuit sciẽter, aut ignoranter, siue ab vtroq;, vel ab altero tm̃. I primo casu, quo ad validitatẽ ma trimonij secundi, certũ est ꝗ nullũ est, qa q̃ primũ ꝯstar de vita prioris ꝯiugis, statim fit separatio secũdi nõ ꝗ rumpaĩ siue diuidatur 2 mr̃imoniũ, † qa quod nullũ est rumpi non põt l. 1. ff. de inIusto rup. & irri. testa. & l. post mortem. §. fi. ff. de bono. pos. ꝯtratabu. sed fit separatio, & declaratio nullitatis huius secũ di mr̃imonij, & reuertiĩ ad primũ vel primã ꝯiugem, c. nuper de bigam. c. accepisti. de spõ sa. duorum, aget. n. pniam de peccato d. c. accepisti. 3 4. dist. c. fraternitatis. 8 2. dist. presbyter. 3 4. q. 2 hoc ipsum pœnas vero iuris ciuilis de quibus in d. l. eum qui duas, ff. de adul. & l. quis, C. eo. tit. p p ignorãtiam euadet dummodo ignorancia sit in facto proba 3 bilis. † si vero errassent in iure putantes pos se cum duabus secus esset, nisi essent minores ambo, vel alter ipsoꝝ, de quibus late hr̃ in d. l. si adult. cum incestu. §. idem pollioni. & ibi Bart. ff. de adult. & l. qui contra legũ. C. de incestu. nup. vbi est optimus tex. & gl. ibi Bald. Saly. & alij, & supra ẽt diximus eo. tit. in 7. & 1 2. qõ. Secundo vero casu qñ sciẽ ter, grauius puniuntur, quia de iure canonico est excõicatus d. c. accepisti. & d. c. nuper, & nihilominus teneĩ illam vel illum dimittere, de iure aũt ciuili est infamis ipso iure, d. l. eũ qui duas, & l. 1. in fi. ff. de his qui not. inf. & vir puniĩ de adulterio, si secunda erat ꝯiugata, & econtra mulier si vir erat vxoratus, d. l. quis, in fi. & auth. sed hodie. C. de adult. si vero mulier erat soluta de stupro, eo dẽ modo mulier si vir erat solutus d. l. eũ q, & l. inter liberas, & l. stuprũ, ff. de adult. & in stit. de publ. iud. §. itẽ lex Iul. Puto ẽt ꝗ patiuntur alias pœnas qñ scienter cõtraxerunt, quia omnia eorum bona cõfiscanĩ qñ sunt sine ꝓle legitima & mittunĩ ipse ꝑpetuũ exilium, vt in auth. de incest. nup. in prin. & l. qui ꝯtra legũ, C. eo. tit. & dixi late supra eodem. in 2. & 3. qq. Sed quid si alter duntaxat scienter contraxit, alter vero ignorans erat, & ille qui scienter contraxit aliquid donauerit ignoranti, an solutio huiusmodi mr̃imonio

compe

competit repetitio bonoꝝ donatoꝝ ipsi donanti aduersus dictũ donatarium, dic, quod nõ, vide gl. not. in l. eum q duas, & in d. l. q ꝯtra legũ. & diximus supra eo. tit. q. 3. 6. 7. in fi. si vero vterque ignoranter, & ambo bona fide contraxerunt competit repetitio, vt ibi dr.

1 *Sacerdos, & monachus eandem cognoscentes mulierem qua pœna plectantur.*

2 *Monachus fornicans sacrilegium committit, clericus vero stuprum.*

3 *Filij presbyterorum progeniti post susceptos ordines dicuntur incestuosi.*

4 *Clericus in sacris pro fornicatione simplici non debet deponi, sed tantum suspendi.*

1 DEcimoquinto, & vltimo nõ † omittã silentio hãc notabilẽ qõnem q̃ sępius occurrit in facto. Presbr̃ associat cũ monacho, siue aliquo religioso cuiuscũq; religionis ꝓfessio, & ambo cũ eadẽ muliere fornicanť, quæro qua pœna puniatur. Itẽ qď crimẽ ex isto coitu oriať. Rñ aut mulier erat honestæ vitæ, & tũc si nupta erat adulteriũ, si vero soluta, & laica stuprũ, vt supra latius diximus in 6. & 7. q. si aũt erat impudica, vel meretrix simplex fornicatio, vt supra dixi. d. q. 6. & 7. Quidã vero dixerũt, quod oriť sacrilegiũ tã respectu pšbri q̃ monachi pp sacroꝝ ecclasticoꝝ lęsionẽ 27. q. 1. c. virginib. & c. impudicas. & c. si qua monachaꝝ,

2 veritas tñ est ista, † quod monachus dũtaxat, vel alius r̃laris sacerdos cõmittit sacrilegiũ, clericus vero stuprũ dũtaxat, aut adulterium si erat nupta, vel simplicẽ fornicationẽ, si mulier impudica erat, vel meretrix, & rõ est ista, q a monachus ꝑ fornicationẽ nõ solũ lædit sacrm̃ sacroꝝ ordinũ veꝝ ẽt frãgit, & violat votũ suę religionis, in qua expsse vouit castitatẽ clericus vero secularis tacite vr̃ vouisse castitatẽ in assũptione sacroꝝ ordinũ, & ꝓpp ea nõ est adeo graue pcm̃ in eo q dr̃ cleric' secularis, sicut in monaco, q est regularis, vt dicit Io. de Imol. in cle. ad nr̃am. de hær. q dicit, quod monachus de sacrilegio, clericus vero sine presbr̃ de adulterio, stupro, aut simplici fornicatiõe puniei 82. dist. pšbr̃, 2. q. 7. c. paulus. alias lator. Sed ꝯtra ꝓdicta est gl. no. in l.

3 2. in fi. in ver. filij. C. de episc. & cler. q̃ vult † quod filij clericoꝝ, siue pšbroꝝ post susceptos sacros ordines ꝓgeniti, dũr incestuosi. ex quo sequtur quod exñs in sacris ẽt per simplicẽ fornicationem habitam cũ muliere soluta, & impudica, dr̃ cõmittere incestum rõne læsionis sacroꝝ ordinũ, & oẽs filij inde suscepit dñr incestuosi, quã gl. tenet, & seqtur ibi Bar. quã dicit esse notãdam. Bal. sĩr ibi illã approbat & alij Doct. cõiter, sed Pet. de Bellaper. dicebat ꝯtra, quod illi filij dñr spurij non aũt incestuosi. Deinde Bal. dicit, quod ista q. fuit in facto & reuocabať in dubiũ, vtrum cũ clerico in sacris fieret incestus, & demũ ꝯclusum fuit, quod sic, ꝑ illã gl. & quod in isto crimine cessat abolitio sicut in coitu habitu cũ moniali, quod sicut illa est spõsa Xp̃i, ita iste est spõsus ecclesiæ, & hæc sunt verbo Bal. in d. l. 2. de qua q. meminit ẽt Bal. in l. si qs incest. C. de icest. nup. & cũ illa gl. trãsire vñr Doct. cõiter de iure ciuili, sed ego reperio Io. de Ana. in c. signauit, de adul. q dicit quod illa gl. est valde piculosa & reprobata de iure canonico, & quod sacerdotes deberent illã abradere de libro. C. q a ipse tenet ibi & Pan. Io. de Imo. & alij Canonistæ cõiter i c. vt clericũ de vita et hone. cle.

4 & Ab. in c. at si clerici. de iud. † quod cle. in sacris cõstitutus ꝑ simplici fornicatione nõ qualificata, hodie nõ debet deponi sed suspẽdi, 34. dist. fraternitatis. sed si ex illo coitu oriret incestus fieret depositio, vt late diximus supra eo. ti. q. 2. & 3. & ꝑ Abb. in d. c. at si cle. Io. de Imo. in d. c. vt cle. Host. in sum. i ti. de adul. in prin. & Io. de An. in d. c. signauit, qď dicẽdũ. Ego. n. i hac reputo saluo sp saniori iudicio ita esse distinguẽdũ quod aut nos sumus in terris imperij, & tractať de successione bonoꝝ, q̃ proprie ptinet ad ius ciuile, & isto casu tenerẽ gl. ꝑdictã. & opi. Bal. & alioꝝ, si vero sumus in terris eccl'æ, & tenerẽ opinionẽ Canonistaꝝ, maxime qñ agiť de rebus ecclesiasticis, vel de puniẽdo personã clerici. arg. eorum quæ hñr in c. per venerabilẽ, q fin. sine legi. e. solitę. de maio. & obe. & c. at si clerici. de iud. c. cum contingat de fo. comp. cum si.

COMPENDIARIA FORMA PRO *cedendi extraordinarie, in controuersijs criminalibus, per Ant. Columb. V. I. D insignẽ edita.*

ADDITIS SVMMARIIS. D. Ioan. Baptistæ Ziletti Veneti, exorditur.

SVMMARIVM.

1 *Extraordinarie procedere est auferre iudicij substantialia, iure ciuili introducta.*

2 *Substantialia possunt contrario statuto tolli.*

Princeps habet arbitriũ in sanguine mali hoĩs.

Curia Francia ex consuetudine, potestatem habet in sanguine hominis.

Delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ.

3 *Naturalia, seu gentium, inducta naturali ratione à Principe non tolluntur.*

4 *Iudex secundum ius pronunciare debet.*

Extraordinarium non cõcurrit cum ordinario, quando extraordinarium est contra ius cõe.

Causa principalis quando est summaria, omnes articuli in ea tractandi sunt summarie.

5 *Informationes semper præcedere debent in causis criminalibus exceptis quibusdam casibus. vt num. 7. & 8.*

6 *Interpretatione adiuuandum est, quando publicam vtilitatem continet.*

9 *Pars priuata accusare non potest in regno nisi ciuiliter. Fallit vt infra, num. 11. 12. 13.*

10 *Procurator regius tenet locum accusatoris.*

14 *S.C. Turpilianum introductum contra accusatores ab accusatione desistentes cessat, cessat pariter titulus de abolitione generali.*

Impetrare nemo necesse habet, vt desistere possit ab accusatione.

15 *Iudex non potest procedere absque vocatione procuratoris regii.*

16 *Iudex in criminalibus non potest motu proprio procedere, sed solum inquirit ad fisci denunciationem, seu accusationem.*

Proceditur in regno sola via inquisitionis, et extraordinaria.

17 *Relationes officiariorũ melius audiuntur quàm relationes priuati.*

18 *Indagatio acerrima requiritur, vbi crimen est atrox, & num. 19*

19 *Offenso à principio magis est fauendum.*

20 *Læsus adeundus est.*

21 *Occisus vbi quis reperitur, ibi & non alibi occisus præsumitur. Idem est de furto.*

22 *Criminaliter an die feriato procedi possit.*

Feriarum solennitates in honorem Dei sunt inducta de iure ciuili.

Curia Franciæ diebus etiam feriatis ius reddit.

Reus etiam diebus feriatis torqueri potest.

23 *Locus vulneris est scribendus.*

24 *Vulnera mortalia, et nõ mortalia notãda sunt.*

25 *Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cum negligentia vulnus mortale redditur.*

26 *Vulnerans hominem non sanum an de morte teneatur.*

27 *Gratia, & indulgentia quando requirantur à vulnerante.*

28 *Medicorum iudicio remittendum est, quando de vulneribus agitur.*

29 *Medicus vnus sufficit, cum alij nõ reperiuntur.*

30 *Relatio debet fieri postquam iudex commisit, & interrogauit chirurgos.*

31 *Inquisitio communis quomodo, & à quibus fieri debeat. & num. 32. 33. 34.*

34 *Violentia probatio non requiritur tam stricta, quando delictum factum est in rure.*

35 *Testes omnes, in informationibus debent recipi.*

36 *Testes non interrogantur an sint honesti.*

37 *Qui tute ire non potest, aduocet illos à quibus vult inquirere.*

38 *Informatio contra communitate est facilis, secus contra priuatos.*

39 *Informationis forma quomodo debeat fieri in delictis, & num. 40. 41.*

41 *Exhibitio in criminalibus locum habet ad recognoscendum, & num. 42.*

43 *Exhibitio fit in eo habitu in quo quis reperitur.*

44 *Delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam.*

Causa semper debet liquere, vt dicatur fundamentum inquisitionis validum.

45 *Confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet si nulla probatio religionem cognoscentis instruat.*

46 *Confiteri quem oportet de crimine, vel testibus conuinci.*

47 *Informationes fiunt parte non vocata. & sic non faciunt fidem.*

48 *Mors in maleficijs probatur etiam per visum.*

49 *Condemnari an quis possit medio eius confessionis concludentis quem occidisse, de cuius corpore non constat, & num. 50. 51. 52. 53. 54 55. 56. 57.*

Exempla maiorum nobis præiudicant.

53 *Mulier insidiatur in via quasi latro.*

54 *Furtum prius constare debet antequam iudex procedat, & num. 55.*

58 *Furtum sufficit, quod constet, licet non appareat, cuius res furata sit.*

59 *Inquisitionis modus contra accusatum qui aufugit, & cuius nomen ignoratur.*

Ætas per aspectum probatur.

60 *Iuramentum testium non est necessarium in informationibus.*

61 *Inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti, & alijs, num. 62. 63. cum seq.*

Qualitas delicti punit quem magis, vel minus.

62 Vagari

62 Vagari non licet cum discrimine alterius.

Mortuus post triduum præſumitur mortuus ex vulnere.

Tempus plerunque eſt cauſa condemnationis veri, vel falſi.

Teſti interdum derogatur ex tempore.

63 Parlamenti curia in regno Lilij, eſt mater oppreſſorũ, conſolatio deſolatorũ, via iudicũ iriãtium, & ſalus oĩum in ea rectè ſperantium.

64 Alibi probatio quõ fiat, & num. 65 66 67.

65 Teſtes deponentis de alibi, ſeu negatiua viſu affirmata, & coarctata, præferuntur alijs teſtibus affirmantibus etiam dignioribus.

68 Locus delicti eſt deſcribẽdus. et locus loci, nu. 69.

70 Informatio ſecrete fieri debet propter timorem fugæ, vel ſubornationis.

71 Teſtis dictum ſuum reuelans, puniri debet.

72 Teſtes, pro vtraque parte veritatem dicere debent, aliter poſſunt compelli, num. 73.

74 Accuſatum ſufficit nominare per eius nomen ſingulare.

75 Iudices omittere debent in proceſſu apponere aliquam demonſtrationem, vt teneatur reus, eius priuilegium allegari.

76 Reatus in Regno omnem honorem excludit.

77 Habens poteſtatem in præparato, habet etiam in connexo præparante.

78 Caſus eſt declaratio, & fortunarum index.

Accidentia magnam partem conferunt ad cognoſcendam veritatem.

79 Animus occidẽdi ex genere armorũ cognoſcitur

Occidere non eſt veriſimile quod is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba, vel lapide paruulo percuſſit.

80 Reus inquiri debet an ex interuallo vel incontinenti percuſſerit.

81 Reiteratio ictuum inducit propoſitum, & deliberationem.

82 Auxilij forma in inquiſitione ſcribenda eſt.

Auxiliatur quis in crimine quatuor modis.

Proceſſus in criminalibus non debet eſſe obſcurus, nec incertus.

83 Vxor tacius de morte viri in domo interfecte præſumitur culpabilis.

84 Solicitans fiſcum inquirere de morte alicuius, quando ſuſpectus videatur.

Verboſitas perſæpe iudicis ſtomachum mouet.

85 Suſpectus præſumitur de delicto, qui ſæpe viſitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur.

86 Deſcriptio aut inuentarium bonorum accuſati fit duabus rationibus, & de his fieri debet publicum inſtrumentum, num. 87.

88 Accuſatus non dicitur bonis ſuis priuatus ante ſententiam niſi in crimine læſæ maie ſtatis.

89 Accuſati bona debent ſub ſigillo poni ne diminuantur.

90 Inuentarium bonorum accuſati non poteſt fieri per officialem in iuriſdictione domini talis.

91 Inquiſitione generali formata qui ſunt vocãdi.

Iudex vbicunque inquirendo generaliter de maleſactoribus, repetit aliquem deliquiſſe, poteſt ad ſpecialem inquiſitionem deſcendere.

92 Inquiſitio ſpecialis quando dicatur incipere.

93 Probationum initium nõ debet accuſator de domo rei ſumere. Niſi ſint actus ẽam recepti in iudicio, quos haberet apud ſe accuſatus, nu. 94.

95 Fiscus onerans accuſatum acrius quàm in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur.

96 Et ad expenſas damna, & intereſſe.

97 Et poteſt capi in partem vt priuatus.

Transgreſſor canonũ nõ poteſt à dolo accuſari.

98 Decretũ iudicis appellatur ſnĩa interlocutoria.

99 Iudici ſi nihil conſtat, nihil mandare poteſt.

Neminem ſine cauſa audit prætor.

100 Iudex vt poßit accuſari de negligentia quid requiratur.

101 Iudex an ſeruare poßit informatiões. nu. 102

103 Iudex quid facere hẽt informationibus viſis.

104 Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente auſugiat.

105 Reus capi poteſt, niſi compareat die aßignata.

106 Iudex debet mittere ad capiendum reum, ſi crimen ſit tale quod pœna ſit corporis afflictiua.

107 Seruiens vulnerans fugientem punitur.

108 Delinquens prætextu mandati non excuſatur in grauibus, mitius tamen punitur.

109 Spoliati, immunitate eccleſiæ debent reſtitui.

110 Officiarij capiunt reos ſine alia declarationes immunitatis vbi ea non debent gaudere, & numero 111.

112 Impedientes reos extrahi ab immunitate, eo caſu quo ea non gaudent, quomodo puniãtur, ad quid no teneautur, & num. 113.

114 Reus vbi poteſt extrahi, vel debet cuſtodiri, poteſt in eccleſia compeditari.

Eccleſia non habet territorium, niſi reſpectu clericorum.

115 Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere debet.

116 Occidens præmeditato conſilio non gaudet immunitate eccleſiæ.

117 Nec mandans, vel mandatarius occidens, vel verberans.

118 Nec

118 *Nec qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.*

119 *Nec occidens pro immunitatẽ, nisi nouis rixis habitis in eo loco secutũ sit homicidiũ, nu. 120*

121 *Immunitatem vnam offendens ceteras offendisse dicitur.*

122 *Insidiatores itinerum immunitate ecclesia nõ gaudens.*

123 *Delinquens longe ab ecclesia, & dum sequitur fugiens ad ecclesiam an gaudeat immunitate ecclesia.*

124 *Bannitus diffinitiue ecclesia immunitate non gaudet.*

125 *Bannitum per contumaciam tutatur ecclesia.*

126 *Immunitas non est in domo episcopi.*

127 *Dinumeratio triginta pedum circa capellas qua sunt in castris, de consuetudine non habet locum, pro immunitate.*

128 *Occidens transeuntem per vicum, absque aliqua rixa habita, non gaudet immunitate.*

119 *Absens an immunitate gaudeat.*

130 *Statuta quòd absens damnari possit valent.*

131 *Sententia in criminalibus sub conditione lata an valeat, & num. 132. 133.*

134 *Absens condemnatus captus, iterum super crimine auditur.*

135 *Appellationi in criminalibus in regno semper defertur.*

Executionem, impedit nullitatis exceptio.

136 *Contumax condemnatus quomodo debeat audiri, & num. 137.*

138 *Fiscus nullas dat, nec recipit expensas.*

139 *Expensa contumaciales (bonam vel malam foueat contumax causam) semper debentur.*

140 *Iudex citationis tempus potest abbreuiare.*

141 *Peremptorium non est statim mittendum nisi cogat necessitas.*

142 *Reus citandus est iuxta stylum curia in qua eius causa est tractanda.*

143 *Citationes sunt fienda in locis publicis, & consuetis.*

144 *Citari qui potest personaliter, per edictum citari non debet, alias per iudicem appellationis potest infringi processus.*

145 *Iudex non debet nimis animose procedere.*

146 *Nocens primo, prasumitur nocere secundo.*

Remitti quis non debet coram iudice suspecto.

147 *Iudicis recusatio non tollitur in iudicio, extra ordinario.*

148 *Sententia etiam Imperatoris, sine citatione legitima lata, nulla est.*

Iudicium nullum redditur, etiam in extraordinarijs, omisso qualitatis ordine, & nu. 150.

149 *Sententia condemnatoria super inquisitione inualida ferri non potest, sed debet inchoari nouus processus.*

Exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

151 *Citatio quando fieri possit per praconem.*

152 *Iudex ad qua attendere debeat ante, quàm cõtumax condemnetur.*

Iudex tenetur de innocentia rei contumacis sollicite inquirere.

Coactus fugere minis inimicorum, non dicitur contumax, nec damnari potest.

Statutum fingens contumacem pro confesso, quo modo debet intelligi.

Crimen lasa maiestatis non cadit in eo qui non est de regno.

153 *Officialis proclamare non potest bona accusati, & num. 154.*

155 *Sententia contra absentem lata, & postea confirmata arresto, an suum sortiatur effectum.*

156 *Rei nomen quando dicatur receptũ inter reos.*

157 *Exceptio dilatoria dicitur, qua est finis non recipiendi.*

158 *Exceptio peremptoria dicitur, qua est finis non procedendi.*

159 *Iudex contestata lite super exceptione quomodo pronunciare debeat, remissiue.*

160 *Aduocatus interuenire potest, ex eo quod delictum amplius est impunibile.*

161 *Procurator causas absentia allegare potest faciendo iuramentum quod fuit missus ad hoc allegandum, & num. 162.*

163 *Excusationibus neglectis a iudice processus est nullus.*

Iudex auferẽdo dilationes, aufert alteri ius suũ & reo defensionem, ex aquitate naturali.

164 *Absens in criminalibus, appellans, vel petens restitutionem aduersus sententiam, tenetur personaliter comparere, & si admittitur procurator, processus est nullus, num. 165.*

166 *Accusatus absens veniens ante sententiam, vel post desereendo indulgentiam, aut gratiam eius bona recuperat.*

167 *Iudex putans se posse melius veritatem criminis percipere ex prasentia rei, potest semper dicere procuratori, nolo te admittere, sed volo reum principalem, vt aspectu videam, qua frõte, aut trepidatione loquatur.*

168 *Compositiones promotorum vetita sunt.*

169 *Iniuriatus contra iniuriantem an possit in testem produci.*

170 Rei quando magnum est crimen, in carcere segregati stare debent.

171 Auctoritas patris, curatoris, vel alia non attenditur in criminalibus, & num. 174.

Persona solennitas non inspicitur, vbi ad solam inquisitionem veritatis proceditur.

172 Confessio minoris per tormenta, curatoris auctoritatem non requirit.

Minor in delictis censetur maior, nisi in attenuando pœnam, num. 174.

Confessio pupilli infantis non valet, etiam cum auctoritate tutoris.

173 Accusatus debet per os suum respõdere sine ministerio aduocati, maxime ĩ causis summarijs.

174 Præsentia iudicis supplet defectum curatoris.

Patris potestas non curatur in criminalibus.

Curator minoribus nõ datur de stylo parlamẽti.

175 Rei accusati sunt segregatim interrogandi, & num. 176.

Nec eis ad respondendum est danda dilatio, & num. 177.

178 Iudex faciẽs criminosi processum ordinarium punitur, & contra eum præsumitur.

179 Iudex omittens formã ordinationis fatuus est.

180 Accus atus non est relaxandus ante sponsiones, recolamenta, & confrontationes ac acharamenta. Nec ante tales sponsiones, & confrontationes procurator debet petere accusati relaxationem. num. 181. & 182.

181 Subornare dicitur, instruens testes quid dicãt.

183 Fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati.

184 Accusatus contumax in respondendo, potest sine indicijs torqueri.

185 Deliberatoriæ non dantur in criminalibus.

186 Iudex responsionem rei in maleficijs non debet recipere, nisi primo ipse reus iuret dicere veritatem.

187 Probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit condemnandum in criminalibus, licet sufficiat ad torturam, nec habet vim plenæ probationis.

128 Iudex debet esse subtilis ad eliciendam veritatem facti.

189 Iudex ex seipso debet ĩterrogatoria formare.

190 Iudex à suspectissimo incipere debet interrogatoria, & a quo facillime potest verum sciri, & potius a filio quàm à patre, & potius ab vxore quam à viro. num. 191.

191 Inquisitio de nomine accusati quare fiat.

192 Inquisitio fieri debet etiam de ætate rei.

Rigor quandoque ratione ætatis temperatur.

Iudex ex quibus moueri possit ad alleuiandum pœnam.

194 Interrogatoria debent esse incerta, tanta incertitudine quòd non auferant defensionem reo.

195 Iudex non debet se approximare reo.

196 Forma interrogandi reum qualis esse debeat.

197 Socius criminis an possit de socijs interrogari.

Crimina vndicunq; claruerint punienda sunt.

Exceptio in es socius criminis est dilatoria.

198 Procurator an pro carcerato interuenire possit.

199 Constãtia, & variatio rei in actis scribi debet.

200 Iudex suspectum interrogare debet de circunstantijs multis.

201 Reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem.

202 Litis contestatio dicitur facta in criminalibus, per interrogationem.

203 Vulnus quãdo est mortale, in accusando mors expectari non debet.

204 Iudex non potest quem de crimine condemnare, nisi sit spõte confessus, & de crimine constet.

Perire volens non auditur.

Simulata confessio licet non vera, an præiudicet confitenti.

205 Confessio non verificata nec probata per reum carceratum, non nocet, vbi iudex misit nuncium ad locum confessum.

206 Casus de massario qui fuit conductus ad locũ vbi cõfitebatur interfecisse dominũ, remissiue.

207 Delatus, ex consuetudine generali, & stylo regni, non sufficit quòd probatione testium sit superatus, nisi ore proprio sit crimen confessus, vbi agitur de vltimo supplicio, vel membri mutilatione, si factũ aliter notorium non est, quòd aliqua tergiuersatione celari nõ possit.

208 Reus, in causa capitali stante plena probatione quantumcunque clara, poni debet ad quæstionem, vt ab eius ore confessio eruatur.

Reus conuictus plenis probationibus, an si nihil confiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari.

209 Confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc vt reus puniri possit, & numero 210.

210 Temporis interuallum esse debet, inter rei responsionem, & perseuerantiam.

Confessio geminata non dicitur, licet eodem instanti duæ fiant confessiones.

211 Confessio potest vsque ad sententiam de errore impugnari, & super hoc audiendus est reus, alias

alias oppressus diceretur, num. 212.
213 Rei defensio non acceptabilis, & frustratoria recipi non debet.
214 Accusator per confessionem, vel testes probare debet, ante quàm reus in sua defensione audiatur, & actoris fundata intentione, reus exceptiones suas, & defensiones ponere debet.
215 Reus confessus fuisse delictum ad sui defensionem, & non probans ad sui defensionem, an cõdemnari debeat.
216 Reo negante delictum fecisse, quid index facere debeat.
Testes quomodo reo præsententur.
217 Iudex debet aduertere testes ante quàm accusato præsententur.
218 Papa non potest dispensare quòd testis inferendo testimonium in iudicio, non debeat iurare.
219 Processus inordinatus veram confessionem spõte, & expresse factam non vitiat, quin ex illa non possit reus condemnari.
220 Confrontatio ad certinam factam an procedat in criminalibus, & num. 221.
221 Confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti.
Testium existentium extra prouinciam examinatio, committi potest.
222 Testium dicitur fieri publicatio per confrontationem.
223 Iudex debet testes recipe, licet delinquẽs oẽs testes accuset, p quos eius crimen probari potest.
224 Cõfrontatio fit vt testes accusatos conuincãt.
Forma mutata, substãtia quasi mutata videtur.
Confrontatio in qua forma fieri debeat.
Testes non permittentes se scrutari, capi possunt, & ex sola resistentia puniri debent.
225 Iudex interrogare debet testem de causa scientiæ, alias testis non probat, & num. 226.
227 Sententia ferri debet cum consilio assessorum. alias est ipso iure nulla.
228 Testes an produci possint post causa conclusionem, & num. 230.
229 Reus vsque ad sententiam docere potest.
231 Suspicio subornationis testium quomodo tollenda ante conclusiones, & publicationes.
232 Noui articuli, seu noua indicia quæ dicantur, remissiue.
233 Iudex quas examinationes facere debeat, vt testes ore proprio conuincantur, & in sermone capiantur, quando suspecti sunt.
234 Prouisio facienda est laso pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus est.
235 Offensus, cui probatio deficit non debet de iure, nec de iudice conqueri.
236 Ordinaria via intẽtata, an possit rediri ad extraordinariã, superuenientibus nouis indicijs.
237 Exceptio opponi potest contra testem in plenario iudicio, contra quem nihil oppositum reus in iudicio summario.
238 Iudex relaxans aliquem vbi materia non est ad hoc disposita, tenetur, & potest syndicari.
239 Iuratoria cautio sola sufficit cum obligatione bonorum, si reus idoneus sit.
240 Actiones ex delicto descẽdentes (ẽt lite nõ cõtestata) in bonis defuncti, transeũt ad hæredes.
241 Remissio ad locum delicti fit duabus de causis.
242 Remissio non fit, nisi visis informationibus per iudicem requisitum.
243 Casus de illo qui non debuit remitti cum tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo, remissiue.
244 Remissio non fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi est præuentio.
245 Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eiusdem Princip.
246 Iudex domicilij requisitus tenetur remittere.
247 Bannitus an vbique possit puniri.
248 Remissio ad locũ delicti non fit in vagabũdo.
249 Domini tpales an de ꝓpria iniuria cognoscũt.
250 Huius tractatus finis.

Articulo Primo.

1 † PRocedere † extraordinarie est auferre substantialia iudicij iure ciuili introducta, vt annotauit Bart. in extr. ad reprimendum verbo. figura collat. 11.

Art. ij.

2 † Quę substantialia possunt contrario statuto tolli. l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. ut. not. Bal. in l. 1. C. quõ, & quando iud. & in l. ne diu. C. de pœ. Vel dic qđ princeps hẽt arbitriũ in sanguine mali hominis. ad Ro. 13. c. l. 1. in fin. C. de sum. Trin. Vel dic quod cõsuetudo curiæ Francię de qua meminit Spe. in ti. de appellatione §. nunc breuiter. Habet potestatem in sanguine hominis. l. Saccularij. §. sunt quædam. ff. de extraord. cri. vel dic qđ multitudo delinquentium fuit causa ordinationis ꝓcedendæ. Gen. c. 6. Vidẽs aũt deus quod multa malitia hoium esse in terra, &c.

Art. iij.

3 † Non tñ tollunt ea quæ sunt nãlia, seu

gentium

gentiũ, inducta nãli ratione exemplum habes de ſnia imperatoris caſſata, quia fecerat contra nãlem æquitatem clem. paſtor. De re iud. in §. Ceterũ ibi q̃ à iure prouenit nãli.

Art. iiij.

4 † Tenet Io. And. in cle. Sæpe. in verbo. ſaciendũ de verb. ſign. ſm ius pnunciari dr̃e. Forte facit ꝯtra. l. Hodie. ff. de pœn. Itẽ facit, qa extraordinariũ non ꝯcurrit cum ordinario, maxime qñ extraordinariũ eſt ꝯtra ius cõe, vt declarat Gand. In rub. q̃õo, de maleſ. cogn. per inqui. Item facit, quia qñ principalis cauſa eſt ſummaria oẽs articuli in ea tractandi ẽt ſunt ſummarij. Bart. verſ. conſ. 74. viſo ſtatuto. Sic videtur concludendum pœnas omnes in regno eſſe arbitrarias.

Art. v.

5 † Per ordinationes regias ſemper requiritur ꝙ procedant informationes do. gloſ. conſuet. Bur. fol. 58. l. fi. C. de exhi. re.

Art. vj.

6 † Interpretatione adiuuandum eſt, quando reip. vtilitatem continet. l. ita vulneratus, ff. ad. l. Aquil. c. ad hæc, extra de reſcript.

Art. vij.

7 † Niſi accuſatus deprehẽderet in flagrãti crimine. l. ſi qs. & l. interdũ, §. 1. ff. de fur. Niſi metus eſſet do. gl. ꝯſue. Bitu. ti. de iuriſ. om. iud. in verbo formelle. c. ſi cler. de ſnia excõ. lib. 6. Niſi accuſatus habitaret in hoſpitio eiuſcemodi. n. hoies alterũ pedem in ſtaphio ſemp hñt Iaſ. in l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. q. ſatiſ. co. alios caſus, vide per Guilelmum, in Spe. tit. de accuſ. §. 2. pro redditis acceptis.

Art. viij.

8 † Hoc tamẽ erit periculo fiſci. vel partis. Ordinationes Ludouici regis.

Art. ix.

9 † Pars priuata non poteſt accuſare in Regno niſi ciuiliter Guil. Ben. in cap. Rainutius, verbo mortuo. r. nu. 200. de teſti.

Art. x.

10 † Per hoc ceſſat. §. 1. inſt. de publ. iud. etiã ceſſat inſcriptio ad pœnam talionis, ſentit Bart. in l. 2. & 4. poſt Butr. ff. adult. quum locum accuſatoris habeat procurator reg.

Art. xj.

11 † Niſi in crimine falſi in auct. de q̃ſtore verſ. ſuper hoc, in § fi. verbo, & qui. colla. 6.

Art. xij.

12 † Niſi ſit collegium vel cõmunitas. Iac. de Beluiſo in ſua practica titulo de informat.

Art. xiij.

13 † Niſi vbi maritus accuſaret ad pditionẽ dotis, c. tue. de proc. gl. in l. quis, C. de adul. Guil. Ben. vbi ſupra verbo mortuo nu. 175.

Art. xiiij.

14 † Ceſſat ſena. cõ. turp. introductũ ꝯtra accuſatores ab accuſatiõe deſiſtẽtes, ceſſat pariter titulus de abolitiõe gñali, qa nemo neceſſe hẽt ipetrare vt deſiſtere poſſit ab accuſat.

Art. xv.

16 † Non põt iudex pcedere abſq; vocatione procuratoris regis, do. gl. ꝯſue. Bu. fo. 58. c. de manifeſta. ibi qa dũ accuſatoris pſona conſtituitur, iudiciaria põt amittiĩ, ff. 2. q. 1.

Art. xvj.

16 † Per hoc ceſſat. l. ꝯgruit. ff. de offõ, præſi. & c. 1. de off. ord. quia iudex non põt procedere motu pprio, ſed ſolũ inqrit ad fiſci denũciationẽ ſeu accuſationẽ, l. diuus, l. 2. ff. de cuſt. reo. In regno pcedĩ ſola via inquiſitionis. Guilel. Ben. eo. verbo mortuo. nu. 200. & ſic extraordinarie. Bart. in extraua. ad reprimendum verbo. inquiſitionem in prin.

Art. xvij.

17 † Ibi ponit Guil. rõnes quare priuatus nõ põt accuſare, adde qa officiariorum relationes meliꝰ audiunĩ, d. l. diuus, & l. fi. C. de off. vica.

Art. xviij.

18 † Vbi crimẽ eſt atrox reqriĩ acerrima idagatio l. vbi. C. de fal. maxime ſi fuerit Clãdeſtinũ. Bald. ꝯſ. 77. par. 3. Ad euidẽtiã pmitto.

Art. xix.

19 † Tũc vagati nõ oportet. l. Prętor. ff. de iniu. qa à principio magis fauẽdũ eſt offenſo.

Art. xx.

20 † Lęſus adeunda eſt c. tua nos, §. 1. de ho. & cap. prælatis, eo. in 6. effectum habes, in l. 1. in fi. & l. 2. & 3. in §. 1. ad ſille.

Art. xxj.

21 † Oportet ſe recipere ad locũ homicidij, qa vbi qs reperiĩ occiſus, & ibi præſumitur occiſus, & nõ alibi. Bar. in l. ædiles, ff. de via pub. idem dicit de furto. Ang. in ope. maleſ. verbo fama, & Bart. in l. fi. ff. de quæſtio.

Art. xxij.

22 † Etiã die feriato in honorẽ dei. l. 2. ff. de fe. ibi. aut vt aſpectu atrox iniuria eximeĩ gl. & Bar. in l. fi. C. eo. facit. l. puinciarum. C. eo. ẽt facit, qa hæ ſolennitates feriarum inductarum in honorẽ dei, ſunt inductæ iure ciuili, vt dicit Bar. in l. filiuſfa. ff. de dona. Et Spec. eo. tit. de fe. ibi valet ꝯſue. cu. Fran. quæ oibus diebus etiam

etiam feriatis ius reddit,gl.&Bar.in l.40.C. eo.in l.3.C.de epis.aud.quod põt torqueri.

Art. xxiij.

23 † Oportet scribere locum vulneris.Bart. in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.infect.effectũ habes vt per Bal.ad Spe.in rub.de libel. concep. in mag.addi. ibi vt si intentata qualitas quæ maiorem pœnam inducit.

Art. xxiiij.

24 † Vulnera mortalia, & nõ mortalia notã da sunt.Bar.i d.l.fi.de q. qđ obseruat ↄsuetu do totius mũdi. Ang.in l. Si i rixa.ff.de sica.

Art. xxv.

25 †Nã si negligentia vulnus mortale reddat vulnerans tenet de vulnerato tm̃.l.Qui occi dit.§.fi.ff.ad l.Aql.c.sigñasti.de homic. Bar. in trac.de ꝑcutio vers. Si ergo nõ mortifere vulneratus, Bal.cons.136.Proponit.2.par.

Art. xxvj.

26 † Nisi sit vulnus illatum in hoĩe nõ sano bo.tex.in l.qua act.§.sed,& si q̃s seruũ ægro tũ.ff.ad l. Aql.vel nisi ↄiunctio vulneꝝ non mortaliũ mortẽ iduceret ,Bar.i d.l. Si i rixa. ff.de sica.iõ caueat reus ne primũ ꝓponat.

Art. xxvij.

27 † Alius effectus notatus est in d.l.si in rixa.Nam primis q̃ interfuerunt,& non mor taliter vulnerarũt nec ex ꝓposito opus esset remissione,alias si ex ꝓposito,tenent de vul nerato,&de auxilio simul,vt puniantͬ eadem pœna, Et alijs q̃ vulnerarũt mortifere opus esset gratia,q̃ dr̃ de delicto,quod requirebat punitionem ad mortem : remissionem vero quod non requirebat,do.gl.ↄsue.Bur.fo.50.

Art.xxviij.

28 † Præterea ait Bart. in d.tract.de ꝑcutio. accipe chirurgos,q̃a si dubitetͬ de vulnere an sit mortale, vel non, remittendum est iudi- cio medicorum.& eorum testimonio secun- dum Odofr.quem citat Bart.in prohæ.ff.

Art. xxix.

29 † Vbi plures non reperirentͬ, vnus suffice ret,vt ↄcludit Bart. in d.l.si in rixa.ff.de sica.

Art. xxx.

30 † Relatio debet fieri postq̃ Iudex commi sit, & iterrogauit chirurgos l.semel.C.de re milit.do.gl.consue.Bitur.tit.de iurisdict.om ni.iud.vers.aliter in additione.

Art. xxxj.

31 † Prius inquirendum, & generaliter quis patrauit maleficiũ Guil. bene in verbo mor tuo.1.num.202.in d.c. Rainutius de testa.

Art. xxxij.

32 † Tunc adeundi sunt vicini vt consulit Bar.in l.fin.ff.de quæstio.ibi iudex debet mit tere vicinis, nam debent scire verisimiliter potius quam alij l.si vicinis C.de nup.

Art. xxxiij.

33 † Aut domestici.l. verba. C.de adult.l.do minus.ff.loca.l.cõsensu.§.super. C.de repu. Oldra.consil.78.in crimen.

Art. xxxiiij.

34 † Vel socij ipsius qui læsus est Bart. in l.si qñ in fin.C.vnde ui.ibi per famikam,& so- cios, in rure facto delicto,non requirit tam stricta ꝓbõ violentiæ.Deut.22.c.l.1.§.si q̃s in villa.ad Sylla.ff.Alb.in 2.par.sta.quæstio. 64.Et nouissime bene practicatũ fuit Tho- lozæ contra do. de ch. proscriptum ꝑ ꝑ ho- micidium in rure factum, tunc admittunͬ te stes inhabiles vt docet Hypp.singula.73.plu res,quando veritas aliter sciri non potest.

Art. xxxv.

35 † Recipe Oẽs testes in informationibus. Bal.i l.1.C.de sum. Trin.post Old.nã iudex (q̃ magis scire debet an fides adhibẽda sit te stib. l.3.ff.de testi.) postea liẽt inq̃rere an sit punibile.Bal.in l.data o pa.C.q̃ acc.nõ poss.

Art. xxxvj.

36 † Testes non interrogantur an sint hone sti.gl.in c.cum causam de testi.

Art. xxxvij.

37 † Si tute ire nõ possis,aduoces illos à qui bus vis inquirere c.ex parte extra de appell. c.accedens.vt lic.non constat.

Art. xxxviij.

38 † Informatio quæ fit contra communita tem est facilis,quia delictum est semper no- torium.gl.in cap.1.de offi.ordi.secus contra priuatos.Bal.in tit.de pace constan.

Art. xxxix.

39 † Doces formam informationis ꝑ inquisi tionem gñalem.Bal.cons.77.par.3.ibi præ- mitto qđ q̃dam sunt q̃ non pñt contingere nisi vno modo, vt si q̃s reperiatͬ occisus gla- dio q̃dam pluribus modis. Exempli gratia q̃dã reperitͬ submersus in Sagona ꝓpe Atha nacum,nam põt esse qđ natando vel naufra gio, vel cadendo de equo perijt vel põt esse qđ ibi proiectus fuit ab inimicis, recurrẽdũ est ad ↄsiderationes intellectus,& ite ꝑ sonali tas, & circunstantias verum erat consuetus se balneare necne,& vtrum hr̃et inimicos,& quales,necne,& vtrum ibi sint latrones, nec. non

non talia enim p̄sumunt,quales sunt hoīes, & plures alias ꝯsiderationes desup ficndæ Bar.in l.fi.ff.de q.& in l.2.in princ.ff.de fur.

Art. xl.

40 † Hęc forma inquirendi approbat consue tudinem Franciæ in titulo de pœnis vbi mē tione faciēs de eo q̄ suspēsus reperit de igne loquit.q̄ tribus modis fieri solet. Bal.audit lieu, primo ui diuina seu fulmine.2.malitia humana.3.neglig.habitatoris.Et in hoc ca su oportet cuncta rimari l.iud. C. de iud.

Art.xlj.

41 †Exhibendum est corpus mortui testibus sæpe.n.eius habitus cognoscet l.stigmati.de fab.Et ibi Ang.de Peru.de eo qui reperitur mortuus,cuius facies est deuasta. facit. ff. ad exhi.l.5.§.si quis noxali, Herus per asinum dignoscitur l.si Pamphilo. ff. de optio lega.

Art. xlij.

42 † Exhibitio in criminalibus hēt locum ad recognoscendum.Bar.l.2.ad exhi.C.

Art. xliij.

43 † Et in eodem habitu in quo reperitur gl. & Bal.in c.cum causam,de testimonio.extra vbi dicit idem de re furata.

Art. xliiij.

44 † Vt anteq̄ ventum sit ad qōnem,liquide constet de maleficio.l.1.§. illud aūt ad Sylla. ff.& fructifere per Bar.in tractatu testimo.c. mortuum,ibi in maximis vero causis vbi ho minis vita periclitat,vt si de homicidio accu setur,vel de puniendis seruis,qui non iuue- runt Dn̄m.vel de torquendis eis pro homici dio inueniendo lege cautum est q̄d debet cō stare, & liquere hoiem interemptum.i.liqui do apparere,& dicit gl.in c. dilecti.ibi postq̄ constiterit de violentia,extra de foro comp. aliter cessaret maligna suspicio.l.si q̄s lega- tum,vers.ceterum.ff.de fal.l.1. §. hæc verba. ff.ne vis.fi. ei nam ꝓprie delictum est p̄para tio pœnæ.ff.de verb.sign.l.aliud est fraus, & habes in passione Ioannis. Nullam inuenio in eo causam. Vnde dicebat Bal.in tit.de pa- ce ꝯstan.post Inno.q̄ causa seu delictum est fundamentū iurisdōnis oportet causam esse veram,&discussam,alias iudiciū est ipso iure nullū,& dicit gl.in c.discernimus.3. q.9. ibi. q̄d' semꝑ liqueat de causa,ēt facit,q̄a malefi cio sunt extrema duo.s.pcussus,& pcutiēs,vt not.Bal.in c.cū causam de testib.ver.porrò.

Art. xlv.

45 † Vt ēt si accusatus ꝯfiteatur delictum pu niat confessiones reoꝝ pro exploratis faci- noribus habere non oportet,si nulla proba tio religionem cognoscentis instruat.l.1. §. diuus seuerus.ff.de quæst.facit glos.in c.1.de ꝯfes.extra.& Bal.in rub.eo.ad Spec.ibi,& de facto liquet,& ibi si aūt non constet de cor- pore secus gl.in l.fi.in fi. C. de qō.intelligit verbum confessiones.s.de se factas.

Art. xlvj.

46 †Vt ēt testes postea corā iudice sustineant de cōmisso maleficio q̄a oportet quē de cri mine ꝯfiteri,vel testibus ꝯuinci.l.si q̄s. C. de episcopis,ibi in ꝯuictos seu ꝯfessos,& expo- nit gl.id est,comprobatos per testes,& l.lege Corn.ad sille.ff.l.qui sn̄iam. C.de pe.vel te- stibus,superari.l.2. C.quoꝝ appel.nō recip.

Art. xlvij.

47 † Nam ēt informationes fiunt parte non voca'a,& sic non faciunt fidem.l.si q̄n.C.de testib.not.Ang.in opere malefi.in verbo fa- ma.& Bar.in l.fi.ff.de qō.& Sal.in l.fi C.eo.

Art. xlviij.

48 † Nam ēt mors in istis maleficijs vbi agit de vita hominis,ꝓbat ꝑ visum, vt declarat magr̄ iuris Bar.in trac.testi.c.mortuum,vbi fortius dicit,sed,& si testis dixerit q̄d' eū se- peliri vidit,hæc sufficete susceptum est,mul- to fortius si deponerent q̄d' viderunt cada- uer in feretro coopertum linteis vel pannis inuolutū,vel à tergo se vidisse, vt dicit Bart. c. seq.nam Paulus r̄ndit q̄d' ꝑ imaginē reco gnoscimur,tn̄ limita prædicta de visu,vt per Bar.in d.c.mortuum.vers.sed si q̄s viderit in mare,in Sagonam,vel Rodanū,ꝓijci corpus q̄d' nunq̄ postea reuisum est, testis de illius morte recte testificat licet non viderit mor- tuum,& hr̄ elegāter Bal.in c.cum causa.col. 5.in prin.de testi.Item si q̄s viderit quem in carcere claudi,vbi nihil erat ad victum,&car ceris custos fuerit ita q̄d' eidem carcerato ali quid q̄d' ipse non vidisset inferi non potuit post aliquot dierū cursum,certū.n.est post il los actus quā medico ipe victurū,& salutis nulla indicia supesse,coadiuua hāc doctrinā ꝑ aliā Bar. in l.2.§.si dubitet.ff.queādmodū testa.ape.ibi q̄a vidit decapitari, vt ꝯtigit al teri apud diuū Georgium ꝓpe crucē sabieti, & similia q̄ de necessitate mortem ꝯcludunt.

Art. xlix.

49 † Præterea fuge dcm̄ Bal.in addit.ad Spe. tit.de sn̄ia in fi.q̄n tractat de confessione Ti tij confitens se occidisse quendam, cuius no

men

men ignorabatur,& ipſum proieciſſe in mare, vnde corpus apparere non pôt qd' pôt ꝯdemnari,ſi cũ ꝯfeſſione ꝯcurrat fama.Car. ad famam Baldi rñdet Bar.in d.c.mortuum. & in d. § ſi dubitet,qd' fama ꝓcedit vbi agit̃ de leui præiudicio vt de hæredita.hic aũt ſecus,vide Aug. Arim.ad Ang.in verbo fama. ver. adde. qd' Gand. q ꝑ alia iura recedit à Baldo,vel aliter rñdeo ſm Bart.in l.fi.1.col. ff.de q. qd' talis fama eſt tñ ſufficiens ad inquiſitionem, & hoc tenent practici, vt dicit do.Gand.in rub.quæ ad famæ proba.ver. ſecundum opiniones quorundam, &c. apud quos rõ exemplis comprobat̃ l.1.ꝑ totam. l.ff.de qõ.potiſſimum in regno,vbi his ſcriptis,in cauſis ſanguinolentis non vtimur,id eo bene recurrimus ad maioꝶ exempla l.de q̃bus,in prin.ff.de leg.q̃ exempta nobis ꝑiudicant.Old.conſ.124.in fi. quod remiſſio.

Art. l.

50. † Vt minus ſubintremus indirectam,ſi alr̃ iudex faceret eſſet abuſus. do. Guil.Ben. in c.Rayn.verbo mortuo.1.num.348. & num. 361. ver.2. de teſta.& ita docte opinatus eſt do. Hugo.de podio locum tenens particularis in proceſſu filij de la guye,dicebat.n.legimus aliquos ꝯfeſſos occidiſſe, q poſtea viui reperiebant̃, & dabat exemplum de quodã, & aliud in l.inde Neratius §.fi. & l.ſeq.ff.ad l.Aql. Et alr̃ exemplum in l.1.§.fi.ff.de qõ.

Art. lj.

51 † Per præſcripta forte tenere ꝯtra Hipp. in l.de minore.§.plurimum.col.12.ver.& in iſtis criminibus teneas menti.ff.de quæſt.

Art. lij.

52 † Sed cogita dcm̃ Pauli. Non ignoramus cogitationes ſatanæ q quos nequit ꝯſentiẽdo decipere, facit nimis aſperos.ſ.ſuadendo nimiam ſeueritatem.§.præcepta.23.q.4.

Art. liij.

53 † Intellige Bal.niſi ꝯfitens eſſet homo malæ vitæ,& famæ,& habiliter potuerit proijcere illud corpus influmen, q̃a ſtabat ꝓpe mare,vel iſtud flumen ſagonæ vel rodani in ꝑpetrando delicta.Et ſic practicatum eſt Florentiæ ꝯtra quoſdam graſſatores q ꝓpe quẽdam lacum habitant,& ꝯfeſſi multa latrocinia,& homicidia ad mortem ꝯdemnati ſunt vt recitat Aug. Ari.pot Ang. in verbo,& veſtem cœleſtem in tract. malef. Practicatum quoq; eſt Mediolani vt alleg.d.gl.ꝯſue. Bur. fol. 58. ibi de illo maſſario qui occidit dñm ſuum ꝓpe lacum, ꝑ arreſtum quoq; practicatum eſt ꝯtra Claudium Robertũ,& eius vxorem teliſices q habitabant ſup Rhodanũ in viro de fagroſlee q tortutã receperunt, q̃a illa mulier ꝑ feneſtram inuitauerat quendã q ex poſt viſus non fuit,Præterea caue à muliere q̃ inſidiat̃ in via quaſi latro,vel intellige Bal. in notorio ſeu fama homicidij antiq,vt fructiſere ꝑ Io. And.in addi.ad Guil.in ti.de noto.crim.§.iam de noto.col.6.in fi.addi. q̃ incipit,vt nr̃m,& eundem eod. tit. §. fama. verſ.reprobatus.& ver.exceptionem, tñ adhuc formidaret iudex timoratæ conſciæ ꝑ exemplum Dei, q licet oĩa apud eum eſſent notoria,tñ dicit Gene.18.Deſcendam,& videbo vtrum clamorem q venit ad me opere compleuerint,& exponit concilium gñale in c.qualiter.2.de acc.clamorem.i.famam.

Art. liiij.

54 † Et q̃ dicta ſunt antea de homicidio extẽde in furto,q̃a tu iudex debes verificare priꝰ furta,ſicut fecit ille diligentiſſimus Ioſue.7. c. qui noluit Acham de furto ꝯdemnare,ſed prius miſit milites curiæ in domũ illius vbi cuncta repererunt abſcondita ſimul argentũ & auꝶ.Idẽ tenet Bart.i l.ſi qñ ibi certe oportet prius ꝯſtare furtũ fcm̃ eſſe.C. vnde vi. & Bal.in auct.ſed nouo iure.C.de ſer.fug.& dicit Bar.in l.Si q̃s teſtibus.in fi.C.de teſti.qd' debet fieri exumatio corporis occiſi vt inſpiciant̃ vulnera.& in l.ꝯtra negantem.C.ad l. Aquil.&in rub.de,pbõ.ad Spe.verſ.Cuilibet perito:Et dicit Ang.in opere maleficiorum. verbo.&veſtem cœleſtem,ꝙ debet eſſe iudex cautus ne damnet animam,& corpus ſuum, ſed debet deſtinare nuncium ad habendam informationem in loco pro veritate,& in reperiendo furta,ita quod appareant q̃ diſtraxit,quæ pignorauit, & quæ penes eum hét.

Art. lv.

55 † Vel debes inquirere de furto eo modo quo docet Bart.in l.Si quando,in fi C.vnde ui.& in l.1.§.1.ff.de furt.aduer. nau. caupo. & Spe.in tit.de furto in fin.& in ti.de pigno. §.1.& Bart.in l.Si q̃s.§.an vero.ff.de eden.

Art. lvj.

56 † Sic remanet reprobata,gl.in l. inde Neratius.§.fin.ff.ad l.Aquil.ibi alias ſatis erit ſi confiteretur occiſum,& à ſe,&c.

Art.lvij.

57 † Sufficit qd' de corpore occiſo ꝯſtet. Bal. in l.Quoties.§.ſi q̃s.ff.de hær.in ſtipula vbi refert

refert exẽplũ de quodã q occiderat quendã cuius nomen ignorabat, qui postea fuit mis sus ad furcas. Habes gl. ordinariam in § Libellorum, 2.q.8. quam commendat Bald. in c. at si clerici. de iudic. extra, & ita se vidisse practicari attestatur Ang. in l.1.§. interdum, ff. si pars hæred. peta. Et bene pondera text. in l.1.§. illud autem ad Sylla. ff.

Art. lviij.

58 † Itẽ de furto, q a sufficeret qđ de ipso cõstaret licet nõ appareat, cuius res est decepta, Bald. in auct. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Et Ang. in ope maleficiorũ, verbo vestẽ cœlestẽ & ita vidit practicari Ang. in al le. §. interdũ.

Art. lix.

59 † Vide Ang. Are. in §. Quadruplici. inst. de actionibus. Inqsitionis modũ ꝯtra accusatũ q aufugit, & cuius nomẽ ignorat, quia est inquirendũ de signis, vt q a est claudus in tali gãba, vel hẽt talẽ manũ aridã, & est breuis staturę, ruffus, vel hẽt tale signũ in facie, vel aliud in ꝑsona, ẽt est inquirendum si est iuuenis vel senex, quia per aspectũ ætas ꝓbatur. Bart. in l.1. de mendi. vali. lib. 12. C.

Art. lx.

60 † In informationibus nõ est necessarium iurm testium per rõnes gl. in c. cũ causam, de test. vide Spec. in tit. de test. §.1. ver. quid si idem, cum seq. Audiui sup hoc arrestum.

Art. lxj.

61 † Inqrendũ est de qualitate l. omne de re mil. ff. & est delictum qualificatum, & sic magis execrabile. Saly. in l. pe. C. de sica. nã qualitas delicti punit quem magis vel minus, d. gl. in §. libel. ff. de pœ. l. aut facta.

Art. lxij.

62 † Inquirendũ est ẽt de die, aut nocte delicti, q a nõ licet vagari cũ discrimine alterius d. gl. qđ satis æquum est, Bart. in l. is qui. ff. de pub. iud. varios effectus habes, quia mortuus post triduũ ꝓsumit mortuus ex vulnere not. C. de emend. seru. tps plerunq; est causa condemnationis veri vel falsi. Nellus in tract. de testib. c. perfodi. de homi. Item facit quia testi interdum derogatur ex tempore, vt dicit Bart. in tract. testi. c. Titium, & Bald. in l. Arethusa ff. de stat. homi.

Art. lxiij.

63 † Aliter esset tanta incertitudo qđ aufert rei copia defensionis q ex æquitate nãli est ele. pastor. de re iud. nã accusatus vix posset ꝓbare negatiuã suam, vel suũ alibi, ad quod probandũ admitti ꝑ ordinationẽ Ludouici Regis, 12. art. 3. Adhibebit ois diligentia q ampliores informationes reqrat, &c. aut ꝑ verificationẽ de Alibi, aut aliud factũ si qđ admittat pro aut cõtra incarceratũ, & ꝑ talem ordinationẽ dicebã quod deceret audire, & qđ defensio pertinens, & admittenda esset qua talis dicebã .n. verba formalia Io. And. in addi. ad Spec. tit. de testi. §. sępe, in 2. add. ibi popter me possum ꝓbare directe ꝯtra riũ. s. fuisse occisum à Titio, absque eo quod illum occiderim, ẽt dato quod fuerim pſens & dicit. Spec. in ti. de ꝓbat. §. 2. in princ. posſum .n. ꝓbare qđ alius eum interfecit, & est melior tex. in l. 1. §. fi. ff. de qõ. vbi præses ille Vocomius saxa humanissimus inqrendo, bene cognouit de ꝯfessione primitiui q ꝯfitebat occidisse illũ quem alius occiderat, sed cognoscet curia parlamẽti de ęq tate, vel iniq tate, ꝑsid. vt dicit Saly. in l. abnẽ, in prin. C. de acc. Curia .n. parlamẽti ꝓptre i regno lilij est mater oppressorum, consolatio desolatorum, via iudicum errantium, & salus omnium in ipsa recte sperantium.

Art. lxiiij.

64 † Quod alibi probatur per absentiam in negatiua, scilicet per determinationem loci & diei l. Optimã, in fine. C. de cõtrahen. stip. Bald. cons. 515. parte quinta. & consil. 259. par. 1. no. in l. pãto. §. rei. de acq. hęr. ff.

Art. lxv.

65 † Tunc testes sic deponentes de alibi, seu negatiua visu affirmata, & coarctata præferuntur alijs testibus affirmantibus etiam dignioribus, quia stant pro reo, vt decidit gl. in c. causam clerici. 82. di. maxime in causis sanguinolentis, vt declarat dom. Ias. in l. vt vim, in princip. ff. de iust. & iur.

Art. lxvj.

66 † Et quod tale argm supra factum de ordinatione accommodum sit ꝓposito. Nota quę dit. Bart. suo ꝯs. 106. exor. statuto castri plebei, ibi casus in quibus his scriptis non vtimur, bene recurrimus ad simile statutum.

Art. lxvij.

67 † Iam dicta de dre forte procederent in crimine non reiterabili, vt homicidio ſm gl. in c. nihilominus 3. q. 9. vel delicto recenti per doctrinam Cyn. in l. prędia. C. de fidei com. vel quando tractatur de vno delicto quod proponitur vno loco, & tempore factum esse, vt tradit Pet. de Anch. consil. 278.

exordiente, ex pdicta, & Bal. ad Spec. in rub. de test. vers. testes variantes, &c. quia tunc non pnt concordari, vt dicit Guil. in Spec. eo. tit. §. iam vers. quid si vnus, cum seq.

Art. lxviij.

68 † Locus delicti est describẽdus Bart. in l. nõ solũ, §. si mandato. ff. de iniu. primo quo ad pęnã agẽdã, secũdo vt puniat vbi delictũ est cõmissum c. inter, de pur. c. locus ad angulũ non restringit, ff. vnde ui. l. 1. vers. ibi aũt.

Art. lxix.

69 † Etiã locus loci, Exẽpli grã delictũ commissum est in cãbijs ante ædes bestiar Spec. in tit. de acc. effectum habes, quia sex dñę faciũt testẽ singularẽ, primo locus, &c. Bald. ad Spec. in rub. de teste, & in l. testiũ. C. eo, & gl. in c. nihilominus 3. q. 9. ibi fuerũt illi testes de Susanna reprobati, q a dixerant qđ in eadẽ hora & diuersis locis cõmissum erat adulteriũ, sed verisilẽ non poterat cõmitti in pomerio sub pruno, & sub cyno eadem hora.

Art. lxx.

70 † Informatio debet fieri secrete gl. in l. si qñ. C. de testi. Ioan. Fab. in §. 1. inst. de pub. iud. pter timorem fugę vel subornationis, quæ subornatio tunc pręsumeretur vt vult Ioan. And. ad Spec. tit. de teste. §. nunc in fi. ibi propter publicationem examinationis.

Art. lxxj.

71 † Puniet testis dictũ suũ reuelãs l. qui falso. ff. de pœ. Bald. in l. athletas. §. calũniator. ff. de infa. ibi, dr̃ proditor, ne ex istius dicto alij testes subornent vt dicit Spec. in ti. de teste. §. sequit, ideo iuret quod non reuelabit.

Art. lxxij.

72 † Testes debẽt dicere veritatẽ p vtraque parte. Bald. Saly. in l. nimis graue. C. de testi. gl. in §. in criminibus, in authen. eo. colla. 7.

Art. lxxiij.

73 † Aliter possunt compelli c. super, & cap. peruenit, 1. de testi. Roma. singul. 398. Guil. in Spec. tit. de inqui.

Art. lxxiiij.

74 † In dubio sufficeret nominare accusatũ per eius nomen singulare vt ait Ame. iust. in tract. synd. in prin. & Bal. ad Spec. in rub. de libel. concep. in mag. addi. ver. 1 t. sed pone ibi de mala casa, qui fuit in signis latro.

Art. lxxv.

75 † Omittunt cauti iudices in pcessu apponere aliq demõstratioñe, vt teneat reus allegare eius priuilegium, Auffre. q. capel. 164.

Art. lxxvj.

76 † Sæpe non posset eum reuelare demonstratio Bald. cons. 364. par. 3. Loquens teste de Regina Aragoniæ quæ toria fuit, & in regno reatus, honorem excludit. Guil. Bẽn. in c. Raynutius in verbo mortuo. 1. nu. 222. de testatione, imò qualitas accusati aliquando pœnam auget l. aut facta. ff. de pœn.

Art. lxxvij.

77 † Inquirendum est de causa maleficij, nã qui haber potestatem in præparato, scilicet homicidio vel furto, habet etiam in connexo præparante, cap. præterea de off. deleg. l. ad rem, & l. ad legatum, ff. de procura.

Art. lxxviij.

78 † Et hoc fit vt sciatur si an dolo, vel culpa factum sit l. verum. ff. de furto Fel. in c. cum causam, extra de testi. & Bald. in l. & si seuerior. C. de infa. est. n. casus declaratio, & iudex fortunaæ, ff. negoci. gest. l. sed §. 1. l. 1. §. initium, ff. de ori. iur. & Bald. in l. solam, C. de testi. accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam veritatem.

Art. lxxix.

79 † Debes inqrere cũ quo instrõ percusserit l. eum qui ibi in calcis ictu C. de sica. e. significasti. l. 2. de hoie extraneo effectum habes p Bar. in tractatu de pcussio. ibi nõ aũt est verisimile quod occidere voluerit qui pugno calce, gleba, baculo, vel lapide paruulo percussit, & Bart. in l. 1. §. diuus, ff. de sica.

Art. lxxx.

80 † Etiam debes inquirere si ex interuallo vel incontinenti percusserit, l. raptores, C. de episc. & cle.

Art. lxxxj.

81 † Et quot vicibus pcussum est, reiteratio inducit ppositũ, & deliberatioñe. Bald. cõs. 312. visis, 4. not. do. gl. consue. Bur. sol. 49.

Art. lxxxij.

82 † Scribẽda est forma auxilij. Bart. in l. qui seruo. §. si duo. ff. de furto. auxiliat quis quatuor modis, Primo ad ipsum crime ordinandũ. Secundo in ipso actu criminis ad ipsum ppetrãdũ. Tertio post crimen ad ipsum ptuuãdũ. Quarto ad delinquẽtẽ euadendũ in puniet iste nõ de auxilio, sed pœna. l. 1. C. de his q latro vt dicit. Bar. in l. furti § ope. ff. de fur. dit. Bar. in l. 1. C. de ser. fug. qđ quõdã in Gallia annullatus q.d.i pcessus quo dicebat filiũ pri, & seruũ hero pcepisse allegat ẽt in l. ancillæ eo. ti. de altero pcessu criminali cõ tra

tra tres formato quo dicebat qd alter, alter opē tulisset. Itē caueas ne ꝓcessus sit obscurus, nam tunc accipiendū est qd est vtilius. Bart. in tract. de ord. iu. & in l. non solum, §. sed vt probari, ibi vt à delicto excuset. ff. de ope. no. nun. Itē deueniat ne ꝓcessu sit incertus, nec capiat duplicē intellectū vide Hipp. latissime in rubr. de prob. fol. 42. vers. scias etiam, &c. facit c. in præsentia extra de testi.

Art. lxxxiij.

83 † Magna suspicio est ad informandū ꝯtra vxorem q̄ tacet de morte viri in domo interfecti, vt p̄sumatur culpabilis, exemplū tradit Par. de Put. in tract. sind. fol. 159. in c. tort.

Art. lxxxiiij.

84 † Est ēt suspicio ad informandum cōtra eū q fiscū maxime solicitat vt inqrat de delicto qd se nullo modo spectat. Hipp. in l. vnius, §. seruo. p illum tex. ff. de qst. Recitat duo exempla rei ꝯuenientia. Par. de Put. fol. 168. in c. tort. facit gl. in l. fulcinius, ff. de ex quib. cau. in posse. ea. vbi ex dictis suspicio probatur, & in l. 1. in fi. C. si quis Imper. male. & Hieronymus super Hieremiam, Verbositas persæpe iudicis stomachum mouet.

Art. lxxxv.

85 † Alia est etiam suspicio contra eum qui sæpe visitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur teste Cathone: Conscius ipse sibi de se putat omnia dici.

Art. lxxxvj.

86 † Descriptio aut inuentarii bonoꝝ accusati, fit duabus rōnibus de acc. §. sequit. Primo, vt fisco adiudicent. Secūdo, vel vt absenti seu non culpabili tandem restituantur, vide Bart. in l. post contractum, circa finem, ff. de donationibus, & Saly. in lege 1. C. de req. re. quod potest fieri ante citationem.

Art. lxxxvij.

87 † Tunc debes facere de his publicum instrumentum. Spec. d. loco. l. si qu s intra. C. de bon. proscrip. forma describendi est insti tuta ordinata alle. l. si quis intra.

Art. lxxxviij.

88 † Accusatus non ducitur bonis suis priuatus ante sententiam vide Bart. Spec. in d. l. locis, & Aegid. sua conclu. 725. Nisi in crimine læsæ maiestatis in l. fin. C. eod.

Art. lxxxix.

89 † Sæpe occultantur bona accusati si iniuriæ. ff. de iniu. & l. fin. ff. de requi. re. in gl. ibi. id est, sub sigillo poni ne diminuatur.

Art. xc.

90 † Tale inuentarium non potest fieri p officialē in iurisdictionem dñi tpalis, coutiu. Franc. in tit. du cas q peult toucher, &c. Guil. beñ. in c. Raynutius in verb. & vxorē n. 424. de test. do. glo. consue. Bur. fo. 70.

Art. xci.

91 † Quia dictū est supra, quod à principio inquirit in gñe. qui faict le delict, & sic forte dormit. c. qualr l. 2. de accus. dicit Spec. in tit. de noto. cri. §. 1. qd facta gñali inquisitione vocandi sunt nominati in ea q sunt culpabiles vel suspecti vt dicant veritatē & si possint se defendant, & Bar. in extraua. ad reprimendū verbo, inquisitionē in tertia regula q vbicunq; iudex inquirendo gñalr de malefactoribus, repperit aliquem deliquisse, potest ad specialem inquisitionem descendere.

Art. xcij.

92 † Et eiusmodi specialis inquisitio incipit tunc qñ communicatur informatio fisco, cui oīa communicare oportet vt dicit statutū l. ne quisquā, ff. de eden. & dicit Henri. in c. 1. de ꝓb. quod ita seruatur in parlamēto.

Art. xeiij.

93 † Intellig. in causis ciuilis, nā in criminalibus non debet initium probationum de domo rei accusator (qui est fiscus in regno) sumere. l. de minore. §. tormenta, ff. de qōne.

Art. xciiij.

94 † Nisi essent actus iam recepti in iudicio quis haberet apud se accusatus, vt nota. in l. is apud quem, C. de eden.

Art. xcv.

95 † Si fiscus onerare accusatum, acrius q̄ in informatione caueatur, tenetur de euidenti calumnia. Guil. Beñ. in c. Raynutius in verbo mortuo. 1. nu. 204. de testa. do. gl. consue. Bur. fol. 60. Aufre. q. capel. 6. facit l. diuus la 2. in fi. ff. de cust. reo. & dicitur calumniator, sicut dicit Bald. in l. Athletas calumniator versic. quæro in prin. ff de infa.

Art. xcvj.

96 † Ad expensas damna, & interesse ordinatio Ludouici Regis 12. art. 62.

Art. xcvij.

97 † Tunc pōt capi in partē vt priuatus l. q fundum, §. si tutor. vbi gl. dicit, sic ēt in omnibus est dicendum qui gerunt ofsīn ff. ꝓ empto, & Bald. ꝯs 61. factū, 5. par. quod tunc regitur ad instar priuati, & in alio consil. 329. quidam, 4. par. quod licet officium vel

 malefi

maleficium,sed hoc non vr̃ verum, quia trãſ greſſor canonum non pōt à dolo excuſari.

Art. xcviij.

98 † Per dictam ordinationem requiritur decretum iudicis, appellatum ſententia interlocutoria l.fi.C.de exhi.re.

Art. xcix.

99 † Si nihil iudici ꝯſtaret nihil mandare poſſet l.hoc aiit.ff.ex quibus cau.l. qui accuſare volunt C. de eden.neminem ſine cauſa audi ꝑtor.ff.de tranſact.l.cū hi. §. in cauſa,vel oportet venire publicum illū denunciatorē,& qđ ſcripſerit,exequi.l.oſtendere.d.l. diuus.

Art. c.

100 † Prius quam iudex poſſit accuſari negligentia,requiritur quod cauſa ſit inſtructa ſecundo qđ interpellatus fuerit not. Bart.in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.in infect.alias ſi manducaret excuſatur à præſumpta calumnia. Bart.in l.2.§.ſi publico ff.de adult.

Art. cj.

101 † Econuerſo vide Bal.in l.mancipia. C. de ſer.fugi. De vno iudice quem vidit ꝯdem nari qđ retinuiſſet informationes ſu ꝑ quas nollet ꝓcedere, & dicit Bar.in tract.repre.c. ad quintum. Tunc pete ſieri tibi inſtrm̃ denegare iuſtitia corā teſtibus aut in ſcriptis.

Art. cij.

102 † Iudex poteſt ſeruare informationes do.gl.conſue. Bur.fol.58. Ioan. Fab.in §.1. inſtit.de publ.iud.

Art. ciij.

103 † Viſa informatione ſi vere vel ex coniecturis conſtet reum culpabilem iudex decernit eandem capiendum vel pſonaliter adiornandum ſecundum qualitatem delicti,& eſſicaciam iudiciorum.Guil.Ben̄.in d.c.Ray. de teſta.in verbo mortuo.1 .num.202.

Art. ciiij.

104 † Dicit Ang.in opere malefico in verbo iudex quod iudex iubet reum capi,ne verbali citatione præcedentes aufugiat.

Art. cv.

105 † Vel capi poteſt niſi compareat die aſſignata. Aufr.q.capel.302. Item quid ſi aliqs citatus,& cum decreto vt dictum eſt.

Art. cvj.

106 † Et dicit Saly.in l.abſentem.C. de acc. iudices mittunt capiendum reum ſi crimen ſit tale q̄ pœna ſit corporis afflictiua.

Art. cvij.

107 † Seruiens vulnerans fugientem,punieť. Bar.in auth.ſed oino. C. ne vxor pro mari. vide Ang.in tract.maleſi.verbo fama.

Art. cviij.

108 † Delinquens prætextu mandati non excuſatur in grauibus.Bar.in l.non ſolum.§.ſi mandato.ff.de iniu.gl.in l.2.C.de ſepul.vio. tamen mitius poſſet puniri per l.ſeruos .C. de vi pri.gl.in l.ad ea.ff.de re.iur.

Art. cix.

109 † Spoliati,immunitati eccleſię debent reſtitui. Bart.in l.præſenti. C.de his q̄ ad eccl. confu.Sicul.in c.inter alia,extra de immunitate eccleſia.Sic dictum eſt per arreſtum pro Ioanne Rogerio accuſato de adulterina moneta qui captus fuerat in hoſpitali.

Art. cx.

110 †Vbi non debent gaudere,officiarij eos capiunt ſine alia declaratione per eccleſiam ſienda. Auſſr.in cle.1.reg.4.fallan.18.de offic.ordi.& vide practicam Pap.in forma inqui.ver. ex his,dicens ita ſeruari in Francia, Alemania,& Italia?

Art. cxj.

111 † Tunc ſufficeret executio requiſitionis allegat arreſtum. Conſuetudo Franciæ in 3. lib. & etiam expreſſe tenet Salyc. in auct. ſi quis ei.C.de adult.in ſi.

Art. cxij.

112 † Si officiarij non ſint fortiores oportet dimittere accuſatum curæ clericoꝝ qui eum cuſtodire debent,& qui non tenentur, ſi au fugiat,uide Oldr.poſt Archid. conſil.54. an fugiens.

Art. cxiij.

113 † Intellige quando officiarij erant in caſu in quo debebant extrahere, & non extraxerunt,quia iſti impedientes fuerunt in culpa,hæc Oldra.vbi ſupra.

Art. cxiiij.

114 † Vbi poſſet extrahi,vel deberet cuſtodiri, poſſet compeditari in eccleſia quia illa inſtrumenta ſunt inuenta ad cuſtodiam.Bal.in l.2. C. de exhib.re. facit,qa eccleſia non hēt territorium,niſi reſpectu clericorum Auſſr. d.loco videlicet cle.primo,de officio ordina. & in auctēn.qūo oport.epiſ.in prin.colla.1.

Art. cxv.

115 † Vbi deberet gaudere non debet compeditari.Guid.par.quæſt.121.

Art. cxvj.

116 †Qui occidit præmeditato ꝯſilio, non gaudet.c.1.de homic.extra.Gui.par.d.q.do. gl.con

gl.conf.Bur.fo.57.Guil.Ben. verbo. & vxorem,nu.444.in d.c.Rayn.

Art. cxvij.

117 † Nec gaudet mandans, vel mandatarius qui occidit,vel verberat.c.1.ibi, vel defenderit,seu occultauerit,de homic. in 6.

Art. cxviij.

118 † Nec etiam gaudet qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.l. si ser. C.de his qui ad eccl.confug.

Art. cxix.

119 † Etiam qui occidit prope immunitatē, quia tunc semper præsumitur quod causa immunitatis ꝑñdæ hoc fecerit,vide Henr.Boh. in c.ecclesiæ de imm.eccl.

Art.cxx.

120 † Nisi nouis rixis in hoc loco habitis secutum fuisset homicidium,hæc Hēr.vbi sup.

Art. cxxj.

121 † Immunitatem vnam offendens, ceteras offendisse dicitur. Henr.vbi supra.

Art. cxxij.

122 † Insidiatores itinerum non gaudent.c. inter.d.immun. eccl.

Art. cxxiij.

123 † Si quis deliquerit longe ab ecclesia, & dum sequeretur fugit ad ecclesiā, gaudebit, quia standum est regulæ.Henr.in d.c. inter.

Art.cxxiiij.

124 † Non gaudebit bānitus diffinitiue, gl. in prag.tit.de inter.ver.inde.col.2.

Art. cxxv.

125 † Bannitus per contumaciam gaudebit, d.gloss.inde,casus euenit in parlamento suo tempore.

Art. cxxvj.

126 † Immunitas non est in domo epi. Ro. in l plerisq;, de in ius uoc.allegat arrestum consuetudo Franciæ,in 4.lib.

Art.cxxvij.

127 † De consuetudine non habet locum dinumeratio 30. pedum circa capellas q̄ sunt in castris,gl.in c.sicut.17.q.4.

Art. cxxviij.

128 † Ille qui occidit transeuntem per vicū, absque aliqua rixa fieri habita, non gaudebit immunitate. Guil.Ben. vbi supra allegat arrestum,in ver.& vxorem. num. 444. vide Henricum d.loco,c. inter.

Art. cxxix.

129 † Absentem.ff.de pœn.Non habet locū in regno vbi proceditur extraordinarie.

Art. cxxx.

130 † Statuta quæ uolunt quod absens pōt damnari valent quia d.l.absentem est introducta iure ciuili.Bal.in l.1.C.qūo,& qñ iud.

Art. cxxxj.

131 † Vidi arrestum curiæ conditionaliter latum contra certos nobiles reos quando capientur sic in clem.pastor.de re iud. ibi, & si quando veniret in suam, & imperij fortiam mutilationibus etiam capitis sententiam promulgauit.

Art.cxxxij.

132 † Dicit Guil.Beñ.in c.Ray.de test. verb. mortuo in nu.178. vt cesset omnis dubitatio, quod nunquam vidit adijci conditionē quando capietur, sed semper vidit pure condemnari contumaciter.

Art. cxxxiij.

133 † Si tamen sententia esset conditionalis qñ capietur & venerit in fortiā, ut hic Lug. sit dicit,Guil.Beñ.eo.ver.num.149.ibi tamē dubito quod hoc non seruetur .s. quia non posset reus inter intestari in regno, & latius firmat ipse d.num.178.& sic cessat op.Bald.

Art.cxxxiiij.

134 † Si absens condemnatus forte capiatur. iterum super crimine audietur per l.nihil tam naturale.ff.de reg. iur. sicut practicant Veneti, qui procedunt etiam extraordinarie,vt refert Petr.de Anchar.suo consil. 139.ex verbis.

Art. cxxxv.

135 † Vel bene audietur appellando,quia in regno in criminalibus semper defertur appellationi. Auffr.q.capel.173.gl.in pragma. sanctio.tit.de fri.appell. verbo iniuste. c. de priore.de appellatione vbi de pœna iudicis, & Pet.de Aurelio in forma de acc. furti ver. hodie defertur tñ appellationi ꝑ ordinationes regias in criminalibus in duob. casib.s. vbi agitur de tortura,vel vita,aut mēbri mutilatione,vel de incompetentia iudicis, quia nulla in mundo pōt esse maior nullitas,quā illa clem.pastor.de re iud.l.proc.C. de pœn. & tangitur per Bar.in extr.qui sint rebel. in verbo rebellando, & quod ultra non sit deferendum appellationi,stricte prohibetur ꝑ varias ordinationes, per quas præcipitur quod perficiantur processus .s. ne detur mā dilatandi,& subornandi,& si iudex a quo in hoc peccaret, forte iudex ad quem posset retinere processum,& perficere facit.l.si cui.§.

 2.ff.

2.ff.de accus.ibi non facile admittendum eū qui semel calumniatus sit, vel bene audietur in casu adducto per Bart.in l.non vl̄,in fi.ff. de iud.vel casu.Io.An. ad Spec. tit. de hom. §.1.ibi subdit etiam,vel in casu.Bal.in l.siqs testib.in fi.C.de testi. vel bene audietur cum rescripto principis.l.diui fratres.ff.de pœ. l. 1.§.fi.ff.de qō.vel bene audietur petens resti tui ex iusta causa absentiæ, qa tunc non reputaretur contumax imo s̄nia reuocabitur .l.si prætor.in fi.de iud.de re iud.c.cum Bert. ff.de dam.inf.si finita.§.si forte.Bart.in d.ex tra.ad repri.verbo neglexerit, vel bene audietur si s̄nia esset nulla, qa exceptio nullitatis impedit executionem.l.si cum nulla.ff.de re iud.clem.pastor.eo.facit l. si accusator ib. C.de acc.l.non. C. de pla.l. diuus,la 2. ff.de cust.re.vel bene audietur.l.4 §.condēnatum ff.de re iudic.Spec in tit.de accus.§ sequitur vers.sed pone.& ibi Io. An.& Alex.in addit. ad Bart.in d.l.diuus, de eust. re.

Art. cxxxvj.

136 † Nam primo debet captus contumax, & condemnatus audiri an sit illa persona condemnata,& si confiteatur,proceditur ad executionem,alias secus,vt dicit Bart.in extrauag.ad repr.verbo, executionem, & in l. diuus.ff.de cust. reo.

Art. cxxxvij.

137 † Si aūt neget debent iterū examinari testes in præsentia rei q̄ hic est homo qui maleficium fecit,ita dicit Bart.in l.inter.§.1. in fi.ff.de verb.oblig.& bene facit tex.in l. rap. ibi post legitimas probationes.C.de epis.& melior in auct.qua in prouincia,ibi si tamē appareat omnino obnoxius.C.vbi de crim. agi.op. item facit quia non licet vagari in tāto crimine.l prætor.ff.de iniur. licet Guil. in c.Rayn.verbo mortuo.i. nu.170. de test. dicat quod post sententiam si capiatur non sit opus nouo processu.

Art. cxxxviij.

138 † Fiscus nullas dat nec recipit expensas l.fin.C.de fruct.& lit. exp.

Art. cxxxix.

139 † Expensæ contumaciales (bonam, vel malam foueat contumax causam) semp debentur.l.properandum,& l. sanc. C. de iud. sed curia parlamēti,reseruat hodie in criminalibus,omnes expensas incidentium diffinitiue,igitur speciā:ū est qd' Romæ fit.l.de quibus.ff. de leg. Absens debet citari,clem. past.de re iud. trina citatione.l.tres.C.qūo, & quando iu.vel citatur pro quarta de gratia.c.consuluit,de offic.deleg.

Art. cxl.

140 † Iudex tp̄s citationis potest abbreuiare. Guid. Pa.q.429.Guil. bene vbi supra verbo mortuo.i.num. 151. arg. eorum quæ tradit Bart.in extrauag.ad reprim.in verb. per edictum ibi.cum illa sit solennitas iuris ciuilis.

Art. cxlj.

141 † Peremptorium non est statim mittendum nisi cogat necessitas,glo.in cap.de illic. 24. q.3

Art. cxlij.

142 † Vel citandus est iuxta stilum curiæ in qua causa tractanda erit,Bart.in l.1.§.præsides.ff.de req. re.

Art. cxliij.

143 † Citationes sunt fiendæ in locis publicis,& consuetis.Bar.in extrauag.ad reprim. verbo publice glo.in c.2.3. q.9. ibi. publice ad domum.

Art. cxliiij.

144 † Si personaliter per nuncium potest absens citari, quia forte erat in immunitate ecclesiæ, vel sciretur vbi esset non est æquum per edicta,& si faceret grauaret partem ideo per iudicem appellationis posset infringi p̄cessus, ista dicit Bart.in d. extrauag. ad reprim.in ver.per edictum.& Gui. Pa. q. 429. alleg.Saly.in l.1.C.de re.vide Ioan.And. ad Spec.tit.de acc.§.sequitur,ver. quid si bannitus ibi vidimus de facto seruari, & procedere posse quum nesciretur vbi esset,sed quum sciretur ita quod requiri potest, sonat hoc iniquum, quod ille qui non est contumax bannitur,& ita dictum fuit per arrestum, qa ille renouatus fuit ante alium iudicem.

Art. cxlv.

145 † Quis nimis animose in infamiam ipsius procedebat iudex, vel quia grauauerat eum in tali articulo. Auffre in tract. de rec. art.28.Ira enim impedit animum ne possit cernere verum.

Art. cxlvj.

146 † Qui nocuit primo præsumitur nocere secundo,gloss.in l.Cassius.ff.de Sena. Coram iudice suspecto, quis non debet remitti.Iac.de Bel.visu in tit.de fuga reo.

Art. cxlvij.

147 † Sic nota quod in hoc iudicio extraordinario non tollitur iudicis recusatio, cum natura

naturalia reseruantur gl. in cle. sæpe. in ver. litis contestationem de uerb. sig. & per Bar. in l. 2. §. si publ. ver. quæritur utrum contra ff. de adult. & per Guil. in Spec. tit. de offic. deleg. in princ.

Art. cxlviij.

148 † Ad propositum dixit Bart. in extraua. ad reprimendū in uerbo & figura, & in verbo videbitur, quod snia Imperatoris q erat solutus legibus, & qui uigore suæ ptātis tulerat sniam, cassata extitit, ex eo quod citatio legitime facta non fuit, & quia contra nālē equitatem fecerat, adde, gl. in l. si accus. in gl. fi. C. de acc. & Bal. in auct. si oēs .C. si minor se ab hęr. omissio talis qualitatis ordinis in istis extraordinarijs reddit iudicium nullum sicut in ordinarijs. Pet. de Anc. cōs. 166. uisis.

Art. cxlix.

149 † Et Ang. cons. 178. visis, super inquisitione in ualida non potest ferri sententia condemnatoria, sed debet inchoari nouus processus. l. diuus, la 2. ff. de cust. reo. & Bald. in rub. de accusatore ad Spec. ibi, exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

Art. cl.

150 † Maxime quando ille procedit contra absentem per contumaciam, alleg. Alex. in l. absentem, ibi idem si libellus esset ineptus ff. de pœn. & Hipp. de Mars. in sua pract. §. postquam, num. 56.

Art. clj.

151 † Et quando tu iudex possis citare per pconem, vide fructifere per Bal. in extrau. ag. ad reprim. in verb. per edictum in fi. coll.

Art. clij.

152 † Antequam condemnetur absent. Contumax iudex debet attendere ad septem. Primo, aduertere debet iudex maleficiorum qd recte fuerit ordo adiornamentoꝝ obseruatus, & adiornamenta debite executa. Secundo, debet certus esse quod crimen pro quo reus vocatus est, fuerit vere commissum. Exēple, ut quia visus est occisus .N. sed nescitur per quem. Tertio, si liqueat iudici absentem esse de maleficio culpabilem, quia alias non posset eum condemnare. Exempligratia. Vt quia forte ꝯstat occisum, vel vulneratū fuisse ꝑ alios qui cōionem non hñt cum isto ꝯtumace, imò forte ipsum exonerant, vel alias ꝯstat de eius innocentia, de qua iudex sollicite inqrere debet ꝑ ꝯtumace, vt docet Bar. in d. extr. ad reprim. in verbo receptionem. & Bart. Ver. cons. 40. inc. licet inuitus, col. pen. facit l. si non defend. ff. de pœ. nam ꝯtra absentem prius sunt examinandi testes. Spec. in tit. de inquis. §. qñ, vers. quid si is, & versic. laudarem tñ. Quarto, aduertere debet, quod reus citatus non comparens sit voluntarie absens timore pœnæ. Quia si alias coactus fuerit fugere minis inimicoꝝ, tunc non diceretur ꝯtumax, & ꝓñr dānari nō posset clem. past. vbi nota. de re iud. vide gl. in c. si episc. 3. q. 2. ibi citatur ad locum inhonestū, vel periculosum, nec referat à quo iferatur metus l. si cum except. § Ped. & l. metum. §. fi. ff. qd met. cau. Quinto, aduertere debet iudex anteq̄ ꝓnunciet ꝯtra ꝯtumacem, ꝙ si in eo sit aliqua qualitas delictum aggrauans, qd de illa qualitate vere ꝯstet, qa licet statutum fingat ꝯtumacem ꝓ ꝯfesso quo ad actum principalis criminis, puta homicidij, vel fornicationis, non tñ fingit qualitates principales delictum aggrauantes, imò est necesse eas ꝓbare, ideo si quis citatus debito modo fuerit super parricidio, vel adulterio rñsurus, & contumax fuerit, licet condemnari de homicidio quod ficte per contumaciam cōfessus est, possit tñ ut parricida, uel adulter non cōdemnabitur, nisi quod occisus fuerit eius pr probetur, vel mulier illa maritata. Sexto, ad uertere debet si crimen de quo abñs impeditur, seu accusatur cadere possit in eius ꝑsonam. Exēple, ut qa Hispano imponit crimē læsæ maiest. qui titulus non eadit in eum in hoc regno fm Ioannem Fab. in §. alia, instit. de pu. iu. & hr in clem. past. de sent. & re iud. de sententia Henrici Imperatoris cassata, quia Robertus Rex Siciliæ illud crimen cōmittere non poterat cum Imperatori subditus non esset, quod tāgit Bart. alte more suo in tit. qui sint rebel. in gl. rebellando, ꝓtracta. latius inseruit Guil. Bēn. in c. Rayn. de testa. verbo mortuo. i. nu. 160 cum seq. quem uide. Septimo, debet aduertere iudex qd reus ꝯtumax sortiatur foꝝ iurisdcōnis suæ, quia alias extra territoriū ius dicenti impune nō paretur. l. extra. ff. de iurisd. om. iud. & est bo. gl. in c. si episc. 3. q. 2. Auffr. q. capel. 164. Pet. de Anc. cons. 259. de uerbis clem. pastor. ubi not. de re iud. Audiui super hoc arrestum.

Art. cliij.

153 † Officialis nō pt ꝓclamare talis citatio de iu. can. nō pōt fieri do. gl. ꝯsu. Bur. fol. 70.

2.ff.de accus.ibi non facile admitt
qui semel calumniatus sit, vel bene
in casu adducto per Bart.in l.non
de iud.vel casu.Io.An. ad Spec. ti
§.1.ibi subdit etiam,vel in casu.B
testib.in fi.C.de testi. vel bene au
rescripto principis.l.diui fratres
1.§.fi.ff.de qõ.vel bene audietu
tui ex iusta causa absentiæ, qa
putaretur contumax imo snia
l.si prætor.in fi.de iud.de re
ff.de dam.inf.si finita.§.si fort
tra.ad repri.verbo neglexerit
dicetur si snia esset nulla, qa
tis impedit executionem.l.si
re iud.clem.pastor.eo.facit
C.de acc.l.non. C. de pla.
cust.re.vel bene audietur.l.
ff.de re iudic.Spec in tit.d
vers.sed pone.& ibi Io. A
ad Bart.in d.l.diuus, de

Art. cxxx

136 † Nam primo deb
& condemnatus audi
condemnata,& si con
executionem,alias s
trauag.ad repr.verbo
diuus.ff.de cust. reo

Art.

137 † Si aũt neges
stes in pr
leficium
fi.ff.de
ibi p
mel
ap
a
t

...duersus sententiam ...parere l. 1. ibi. se ob-...naut. ff. an per alium ...g. l. 2. ff. de exhib. re. ...dicat. vide Bal. in l. 1. ...positu. nec posset cōtra- ...C. de iniur. Facit ad ꝓpo... Regis. 12. art. 126.

...v.

...pcurator, ꝓcessus esset ... Andreas Sicul. in 8. ve- ...dit. Bal. in l. data opa. C. ...c. Qđ iudex qui relinquit ...is hr fatuus vide nu. 179.

...clxvj.

...absens veniat ante sniam ...entiam aut gratiam recupe... l. in l. eum qui. p illum tex ...forte, pendēte lite dando suf...nem. Spec. in tit. de acc. §. se ...annotatio. Bar. in l. post con ...de dona. & nota. in l. 1. C. de ...de cho. q p arrestū recupera- ...mediāte cautione pēdēte lite.

Art. clxvij.

...art. in l. seruum. §. publice. ff. de ...si iudex putauerit se posse me...m criminis percipere ex presen... semper dicere, nolo te admitte...reem principalem, vt videā aspe...onte aut trepitatione loquatur.

Art. clxviij.

...ompositiones promotorum sunt ve... Be. vbi supra. verbo. mortuo. j. nu. ...ay. pape. q. 327. ordinatio Caroli Re...art. 2. do. gl. confue. Bur. fol. 68.

Art. clxix.

...lias recurre ad magnā curiam. Par. ...n tract. synd f 9... seu ad procurato-...nalem q nunq̄ se diuidit sed est vbiq;. ...f. 39. super. 1. par. 4. vide Masue. in ti. ...vers. idem procurator dñi: de stylo ...menti potest in testem producere illum ...ut iniuriatus, sequitur Guil. Beñ. in d. c. ...n. de test. in verb. in extremis, nu. 21. pre... qñ ille iniuriatus non prosequeretur ...num, & declaret se prosequi nō intende...sed solus procurator ꝓ interesse publico: ...de Dec. ꝯs. 100. i cā inq̄s. coll. 6. vers. 6. & 7.

Art. clxx.

...pe. in c. c. de acc. §. 1. sint in carce...m est crimē, & fient segregati.

Art. clxxj.

171 † In criminalibus non attendit praesēs, cu...ratoris, vel alia auctoritas. Ang. in opere ma...leficiož, verbo comparuerunt: imò est quasi ridiculum dicere cum eius auctoritas nō possit adaptari. Item facit, quia vbi proceditur ad solam inquisitionem veritatis (put sit in regno) non sic psonæ solēnitatē inspicimus.

Art. clxxij.

172 † Item facit ꝯfessio minoris p tormenta, curatoris auctoritatem non requirit, cū fiat ad veritatem hñdam, cum in delictis minor censeat maior ff. de mino. auxilii. §. in delictis. C. si aduer. delict. l. 1. ꝯfessio aūt pupilli infantis, nō valet, ēt cum auctoritate tutoris, cū nec debeat in ius vocari, ita ꝯsulue rūt Nicolaus de Maratellis, & Io. And. Pad. vt refert ipse Io. in ti. de ꝯf. §. 1. ad Spec. itē facit, qa vbi ꝓcedit extraordinarie vt qđ cesset illa l. ciuilis, clař. C. de auctoritate pstan.

Art. clxxiij.

173 † Item facit nam accusatus debet per os suum rñdere sine ministerio aduocati. gl. in l. 2. C. de iura. cal. maxime in his causis summarijs cle. sæpe. ibi aduocatož, & ꝓcuratož, alias de facili posset veritas occultari, gl. i d. cle. in ver. excep. de verb. sign. & tangit Bart. in extra. ad repr. in verb. sine strepitu.

Art. clxxiiij.

174 † Item facit, quia psentia iudicis supplet defectum curatoris. vt dicit Bal. in tit. de pa. iura. fir. Item dicit Guil. Beñ. in Repr. c. Raynucius de testa. in verbo, si absq; liberis. 2. de fidei ꝯsubst. nu. 50. non curat patris ptās in criminalibus insti. de noxa. §. si. nec minoritas, nisi in attenuando pœnam. gl. in l. impunitatis. C. de pœ. l. aut i sum. si ... de quo p Guy. pa. q. 54. & q. 410. ... lo parlamēti nunq̄ dat curato... ex hoc annullari pōt ꝓcessus ... cusatos facere corā se venire ...

Art. clxxv.

175 † Segregatim nec pręterea ... eos ab inuicem. 13. dat ... de teste. §. nunc, in prin. ibi ... minaretur, vnus alium instr... ret quod alter d ... eret, & eius ... retur, sicq̄. non posset veritas ...

Art. clxxvj.

176 † Et illico auditur Guil. Beñ. ... de testa. in verbo mortuo. i. & Spe... acc. §. 1. ibi statim respondebat. l. ... C. ...

reo. ibi statim debet qō fieri. & exponit gl.
quæst. id est examinatio.

Art. clxxvij.

177 † Nam quando interrogandi habent di
lationem ad respondendum sæpe sit vt sibi
consulant at fabricent suas causas, & rōnes,
statutum Caroli Regis VII. art. 34.

Art. clxxviij.

178 † Si iudex faceret criminosis processum
ordinarium puniretur, & contra eum tunc
p̄sumeretur quod differre, & differendo dissi
mulare vellet, & regere delicta quæ abundāt
in regno. Gui. Beñ. verbo mortuo. i. nu. 202.
in d.c. Rayn. de test.

Art. clxxix.

179 † Iudex omittēs formā ordinatū fatuus
est f. j. Reg. c. 13. Cū Samuel sic ait. Stulte egi
sti, nec custodisti mādata dñi tui quæ p̄cepit.

Art. clxxx.

180 † Ante sponsiones, recolamenta confra
tationes, & acharamēta nō est relaxādus ac-
cusatus. l. nullus. C. de cust. reo. ibid. donec re
pererit cognō celebrata discrimē. Rom. sing.
490. accusatus, & Bal. in l. sed & si is. ff. de in
ius uoc. do. gl. consue. Bur. fol. 61. & in ꝯs. 17.
Et sic dcm̄ est p arrestum ꝯtra. G. qui anteq̄
confrōtationes peractæ essent relaxatus est.

Art. clxxxj.

181 † Ratio est euidens, nam alias datur mā
subornādi testes. Ordinatio Ludouici Re-
gis XII. art. 110. subornare. n. dr̄ q instruit
testes qd dicant gl. in c. de iudicijs. 3. q. 3. vel
forte datur mā inquirendi de nomine testiū
& numero illoꝶ, per quæ omnia inducitur
subornatio, extra de testi. c. intimauit. & c.
constitutus. ff. de arb. l. non ex omnibus, no-
mina. n. & numerus testium nō sunt dicēda.

Art. clxxxij.

182 † Ante tales sponsiones, & confronta-
tiones procurator non debet petere relaxa-
tionem accusati, ne de ipso dicatur sicut dr̄
de impijs aduocatis qui facultatem loquēdi
perdiderunt in §. item surdus, instit. quib. nō
est permiss. fa. test. & de illo procuratore sy-
cophanta in l. verbum. C. de infam.

Art. clxxxiij.

183 † Nec filius, nec ēt pars priuata debet es
se pñs in rñsionibus, & confrontationibus,
per dcm̄ gl. in c. in primis 2 q. 2. q̄ dicit, sciāt
tñ partes quo quæcunq; pars semel inter-
fuit, amodo non pōt alios testes producere
super illo artic. & quod ita seruat̄ de facto.
Item dicit Bart. in extrauag. ad reprim. ver-
bo, & figura ibi. sed an post didicita testifica
ta poterunt testes ꝓducere, rñde non, cū sit
ꝓhibitum pp timorē subornationis. Et sic
ex quadam nāli ęquitate, q̄ est ne alter alteri
insidietur, arg. l alij. ff. de acc. Idē tenet Gād.
in rub. qūo de mal. cog. per inq. ibi. qa tunc
timetur de subor. & vide do. Alex. in l. is a-
pud. C. de edē. Item recurre ad ordinationē
Ludouici Regis XII. art. 108. ibi. luy sera
la dicte ꝯfession cōmuniquee, igitur si opor-
tet illi talem confessionē cōicare, frustra de-
monstrata iteꝶ demonstrarent si iam fuerit
pñs in rñsionib. ff. de act. empt. & vend. l. 1.
in fin. Et ainsy le tient. Spec. in tit. de teste. §.
nunc, in princ. ibi, & sic de facto seruatur ubi
que, & bene, ideoq̄. sic est tenendum, tamen
hic uidi seruare ꝯtrarium in ꝓcessu de pau.
credo qđ male. p p̄scripta forte remanet in
utile dcm̄. Guil. Beñ. ubi supra i ver. mortuo
nu. 205. dicētis qđ si ps timeat ne ꝓcurator
regius colludat cū inqsito pōt ei assistere.

Art. clxxxiiij.

184 † Si accusatus esset ꝯtumax in rñdendo
Bal. in l. accus. C. qui accus. non poss. qđ pōt
torqueri sine indicijs, qa non torquet ad pu
nitionē, sed vt rñdeat. Itē de ipso q non vult
ptinenter rñdere, ut allegat Bart. in l. de æta
te. §. quod autem. ff. de interr. act.

Art. clxxxv.

185 † In criminalib. non dant̄ deliberatorię,
quia debet esse certus reus vtrum velit cri-
men ꝯfiteri, uel negare, cum sciat se esse reū,
uel non, gl. est nota. in c. 1. 13. q. 2. & alia gl.
in cle. sæpe, in uerbo litiscontest. de uer. sig.

Art. clxxxvj.

186 † Dicit Hipp. in l. qōnis. ff. de q. illa vide
tur communis conclusio quod in maleficijs
iudex non debet recipere rñsionem rei, nisi
primo ipse reus iuret dicere ueritatem.

Art. clxxxvij.

187 † Probō, seu ꝯfessio est fienda iudici in
indicio, Hipp. in l. uers. 7. ff. eo. alias nō suffi
cit ad ꝯdemnandum, licet sufficiat ad tortu-
ram. nec habet uim plenæ ꝓbōnis. Bal. in l.
2. C. de cust. reo. facit ille tex. ibi eductꝰ apud
acta audiatur, & l. diuus. ff. de cust. re. la 2. Ro
man. ꝯs. 8. u: so. Statutū Ludouici Regis XII.
art. 108. cap. si confiterit, extra de accus.

Art. clxxxviij.

188 † Iudex debet esse subtilis ad eliciendā
veritatem facti. l. de minore. §. plurimū. ff. de
qō.

quo.ibi subtilis diligentia .c. licet causam, de pbo.ibi de singulis circunstantijs subtiliter.

Art.clxxxix.

189 † Iudex ex seipso debet formare interrogatoria.Bald.cons.77.par.3. Hipp.in l. 1. vers.7.ff.de q.ff.de test.l.3.cap.cum causam, & cap.uenerabili.eo.Io.And.ad Spec.eo.tit. in §. qualiter.

Art. cxc.

190 † A suspectissimo incipere debet, & à quo facillime posse uerum sciri iudex crediderit l.1.§.ff.de quæst.

Art. cxcj.

191 † Potius à filio quàm à patre.l.vnius .ff. de q.potius ab vxore, more subtilis diaboli qui mulierem prius torquere cœpit.

Art. cxcij.

192 † Inquiritur de nomine accusati. Nam sæpe fit argumentum à nomine,glo.in l.diuus.ff. de bonis damnatorum.

Art. cxciij.

193 †Etiam de ætate,rigor q̄nq; temperatur ratione ætatis,gl.in c.fi.extra de sent.exc. l. ha.§.1.ff.ad l.Iul.pec.& dicitur in l.& si sen. C.de inf. quod sunt multa quæ mouere debent iudicem gratia alleuiandi pœnam, iuuentus,senectus, inconsulta ratio, sed ultimum non practicatum fuit tempore, sed an bene vel male nouit ille qui nihil ignorat.

Art.cxciiij.

194 † Interrogatoria debent esse incerta,intellige quod non sit tanta incertitudo qđ auferat defensionē reo.Bart.in extr.ad reprim. verbo & figura Hipp. suo cons. 49.

Art. cxcv.

195 † Caueas à casu relato per Par. de Put. in tract.de sind.fo.85.c.quidam.in fi.de quodam accusato,qui dixit iudici dum interrogabatur uelle aliqua sibi dicere ad aurem, q. tandem iudicem iugulauit gladio, & an iudex debeat se approximare, & audire reum ad aures, quando reus dicit ꝙ sibi vult aliqua dicere ad aures,uide Bart.in d.extra. ad reprimendum verb.sine strepitu.

Art cxcvj.

196 †Describit formam interrogandi Iac.de Bell.pract.sua tit.de q̄ō.ver.6.est, dicēdo sic, quis fuit tecum illic tunc, eras tu solus tpe criminis commissi vel quod eratis vel qualr̄ potuisti facere solus,sineadiutorio,vel qualr̄ fuisti ausus talia facere, uel de cuius mandato.l.prius ad Syll.ff.vel quo procurante hoc fecisti, & quantum debebas habere pro hoc faciendo, & à quo vel impossibile est ꝙ tu posses facere solus,vel intelleximus ꝙ multi eratis,vel quis fuit qui primo incipit, quia multi eratis,ut dicitur, dic ergo quis erat tecum,& qualiter factum fuit,& cum qu.bus.

Art. cxcvij.

197 † Quia ꝓceditur in regno per uiam inquisitionis ad denūciationem fisci, forte indistincte socius criminis pōt noīatim de socijs interrogati.fa.l.diuus,la 2.ff.de cus.reo. arg.c.q̄m,& ibi gl.extra de testi.maxime q̄n tale crimen non cōmittitur sine socijs, arg. eoꝝ quo not. Salyc.in l.fi.C.de acc.Itē facit quia crimina vndecūq; claruerint puniēda sunt 24.q.3.c.ecce. Itē melius facit q̄a quod non interrogetē noīatim de socijs ista vr̄ exceptio dilatoria,& frustratoria,sed in regno in quo his scriptis in criminalib.nō utimur bn̄ pōt iudex repellere tales exceptiones q̄ magis frustrant causæ veritatē,quā ipsam respiciant vt ꝓbatū fuit supra,ꝑterea credo qđ cessēt.l.fi.C.de acc.& l.1.§.q q̄onem.ff.de q. cum simili,vnde dr̄ notabiliter. Spec. tit. de accus.§.1.vers.item repellitur quod hæc exceptio,tu es socius criminis est dilatoria.

Art. cxcviij.

198 † Nota quod de consuetudine g̅nali ꝑ carcerato interuenit procurator nisi ad respondendum causæ,vel inquisitioni, vel nisi ad confitendum,& ad sententiam nā ad ꝯfitendum requiritur præsentia carcerati,ut uideatur quo vultu, qua trepidatione loquaē Bart.in rub.de proc. in addit. ad Spec.

Art. cxcix.

199 † Iudex debet facere scribere ꝯstantiam, & variationem quā fecerit accusatus.l.de minore.§ plurium.ff.de q̄ō.s. modum uacillandi,qui talis est,titubatio, trepidatio, pallor, rubor,& sudor. Bart.in l.fin.ff.co.& in d.§. plurium,& in hoc iudex nō parcat calamo. Ang.in tract.malef in vers.fa.pub. Ordinatio Ludou.ci Regis XII. art. cxiij.

Art. cc.

200 † Dicit Bart.in l fi ff.de q̄ō.iudex suspectum interroget de circūstantijs multis, vbi stetit illa nocte,cum quo comedit, vel cœnauit,ista est crimin.s subtilis cognitio, adde l. 2.D.ubi de crimine agi.opor. ideo cū bonis ambula,nam mores ex conuictu formātur.

Art. ccj.

201 † Reus ex integro audiendus est coram secun

secundo iudice, & mittendus ad eundem cũ suis interrogatiõibus, inclusis, & obsignatis ut cognõmẽ tex. in l. diuus la 2. ff. de cus. reo.

Art. ccij.

202 † Per interrogationem dr̃ facta litiscon testatio, quia reus habet tunc negare vel fateri delictum, vt supradiximus tractando de deliberatorijs, & vide Barr. in l. is qui reus. eo. §. in princ. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. in verbo figura.

Art. cciij.

203 † Quando vulnus est mortale non est necesse quod in accusando expectemus mortem. Bal. in l. damni. §. Sabi. ff. de dam. inf.

Art. cciiij.

204 † Dictum est supra quod oportet quem de crimine sponte confiteri, dum tñ de crimine ꝯller, aliter interdicta est iudici ptãs condẽnandi & ligatæ sunt sibi manu. sentit Bar. in l. diuus. ff. de testa. mil. nãlis est rõ quã facit do. Hipp. suo ꝯs. 48. non ꝯfundentur &c. quia si aliter diceremus, sequeretur qđ quis ad libitum suum posset facere se suspendere, adde sicut ꝯtingit de illo primitiuo seruo q̃ metu ad dñm reuertendi ꝯfessus est occidisse illum quẽ alius occiderat in l. 1. §. fi. ff. de q. ẽt facit, quia non auditur perire uolens, glo. in l. 1. C. de confess. item dicit egreg. pract. Guil. Beñ. in d. c. Rayn. in verbo mortuo, nu. 349. nec sufficeret quod accusatus confiteret Titium occidisse, qñ ex tali ꝯfessione quantumcunq; sponte & libere facta non ꝯdẽnaretur, imò nõ torquetur pro homicidio, vel alio quocunq; delicto nisi prius fuerit verificatum delictũ. i. quod Titius fuerit occisus, & sit mortuus, vel res de quibus agit̃ reperiã tur subtractæ dño, nec aliud tales ꝯfessiones q̃ declarationem ꝑsonæ delinquentis operãtur, sed nõ ꝓbant delictũ esse cõmissum vbi aliter non verificatur, & ita ad vnguẽ seruat̃ in parlamento curiæ Franciæ, vt expertus est idem Guilelmus Beñ. vl ra dicens, qñ aũt verificatum est delictum, & apparet qđ cõmissum fuit, vt q̃a Titius reperitur occisus, tunc ꝯfitens puniri põt de homicidio ex sua sola ꝯfessione absq; alia ꝓbõne, q̃a sufficit quem de crimine ꝯfiteri, vt dcm̃ est, sane intelligatis, vt dicit Guil. Beñ. vbi supra. verbo mortuo. i. nu. 350. quem puniri dr̃e de delicto verificato, nisi iudici ꝯstaret crimẽ fuisse ab alio cõmissum, q̃ per ꝯfitentem, q̃a tunc non puniret̃ ex sua ꝯfessione, cũ & dcm̃ est nõ au diatur perire volens. l. nõ tm̃. ff. de app. & vide eundẽ eo. ver. nu. 162. ver. 2. adde qđ ista fuit opinio Iac. de Are. secuta à Io. An. in §. postremo, de ꝯfess. ad Spec. i add. q̃ incipit. §. si. intellige ꝯfitentẽ non esse puniendũ, nisi hoc mendaciter ꝯfiteretur, sperãs ex tali mẽdacio impetrare grãm vel vtilitatẽ, sicut sperabat ꝯsequi filius Amalechitæ ꝯfitendo mẽdaciter Saulẽ interfecisse q̃ loco grãe, & utilitatis reportauit mortẽ, qm̃ ac si vere eũ interfecisse, fuit mandato Dauid occisus, ut patet 2. Reg. c. 1. refert Guil. Beñ. ubi supra ver bo mortuo, nu. 351. qđ ad ꝯuincẽdum quo dam instrm̃ de falso, licet vere existeret, q̃a notarius qui eum receperat, ac si eũ falso signasset p̃mio accepto tanquã falsarius abolitionem impetrauit à rege, sed cõperta fraude per arrestũm curiæ parlamenti Tholosæ tanq̃ falsarius fuit punitus, & manus dextera amputata, licet instrm̃ non falsasset, visa eius simulata confessione ex qua vtilitatem reportauerat, & quę in preiudicium alterius partis fraudulenter tendebat facit. l. si is cũ quo. ff. de confessis, cum si ibi alleg. in gloss.

Art. ccv.

205 † Confessio nõ uerificata, nec ꝓbata ꝑ reum carceratum non nocet vbi iudex mittit nũcium ad locum ꝯfessum. Hipp. late ꝯs. 14. num. 18. facit l. qui sententiam. C. de pen.

Art. ccvj.

206 † Nota in actu practico de illo massario q̃ fuit ꝯductus ad locũ vbi ꝯfitebatur interfecisse dñm suum do. gl. consue. Bit. fol. 58.

Art. ccvij.

207 † Dicit Guilel. Beñ. post Masuer. in d. c. Ray. verbo mortuo. j. nu. 349. qđ ex ꝯsuetudine gñali, & stylo huius regni non sufficit qđ delatus ꝓbõne testium fuerit superatus, nisi ore ꝓprio sit crimen ꝯfessus, vbi agit̃ de vltimo supplicio, aut mẽbri mutilatione, si fcm̃ aliter notorium non esset, quod aliqua tergiuersatione celari nõ posset c. fi. de coh. cle. & mul. coadiuua hunc stylum per text. in auth. qua in ꝓuincia vers. si tñ appareat oino obnoxius. C. vbi de crimine agi oportet.

Art. ccviij.

208 † Ideo dicit Guil. Beñ. vbi supra videmus quod in causa capitali stante plena probatione quantumcunque clara poni debet reus ad q̃onem vt ab eius ote ꝯfessio eruat̃, & ita quotidie practicatur, vide Masue. in ti. de probat. §. idem ut delatus. adde Hippol. sing.

sing. 10^a. alias sui &c. vbi dicit quod talis cõ uictus licet nihil ꝯfiteatur ꝑ torturã, adhuc potest ꝯdemnari ad mortem, & uide And. de Iser. in tit. de pa. te. § publici latrones, & nouissime bene practicatum fuit Tho. contra do. ch. qui post q̃onem fuit cap. te truncatus.

Art. ccix.

209 †Oportet quod perseueret in ꝯfessione, q̃dquid dixerit Bal. in l. 2. C. de cust. reo, qa gl. in l. 1. de ꝯfessione tenet oppositum, ibi cõ demnatur ergo reus si ꝑseueret in ꝯfessione & gl. in l. 2. C. de cust. reo, & Cum. cons. 138. hoc maxime, & nota. in l. 1. C. de cust. reo. hanc partem tenet Masue. in tit. de ꝓbõne, vers. Item si delatus quod ꝯfessus spõte, puta sine q̃one, non statim damnandus est quia oportet quod constet de perseuerantia.

Art. ccx.

210 † Tunc inter responsionem, & illam perseuerãtiam debet esse interuallum tpis. Bar. in l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qõ. quia q̃ñ fiūt duæ ꝯfessiones eodem instanti non dr̃ ibi eſ se geminata ꝯfessio, ita Bart. in l. cum scimus C. de agr. & cens. lib. 11. Ias. in l. quis. ff. de verb. obl. col. 2. Et ut melius scias tps, recurre ad simile statutum Ludouici Regis XII. art. 113. ibi, & le lendemain.

Art. ccxj.

211 † Tunc si reuocet eius ꝯfessionem debet reddere causam reuocationis, nam vera, & expressa ꝯfessio põt vsq; ad sñiam impugnari de errore. c. si. de ꝯfessione. l. error. C. de iure, & facti ignom. & si vellet ꝓbare ꝯtrariũ audietur. l. inde Ner. § si. ff. ad l. Aquil. etiam forte post sententiam. l. 1. §. si. ff. de qõ.

Art. ccxij.

212 † Vel si in ea confessione perseueret, audiendus in alias diceret oppressus. l. vnius. §. cognitum. ff. de qõne, & dicit gl. in cle. Sæpe in verbo, defensiones. qđ legitima partis defensio tolli non põt, q̃ ista sunt de his quę instruũt, & decidunt cau. & ibi, nihil igr̃ talis iudex omittit ꝑ quod impediatur, vel occultetur cognitio veritatis, & hanc practicã seruat totus mũdus, vt dicit Saly. in l. 2. C. de custo. reo. Et in eo est ordinatio Lud. regis xij. art. 111. oĩs adhibetur req̃sita diligẽtia, &c.

Art. ccxiij.

213 † Si talis defensio nõ esset acceptabilis, & frustatoria nec recipere ad probationem, vt dicit illa ordinatio, &c. & est tex. in l. nouerint vers. iudicum, C. vt intra cer. tem. crim. quæst. ter. & nota in clem. sæpe de verb. sign. potest iudex abbreuiare dilationes, ita tñ vt probationes legitimæ non pereant, hoc. n. impediret causæ cognitionem, s̃m Bar. in extrauag. ad rep. verbo summarie, & eundem in verbo sequentia.

Art. ccxiiij.

214 † Et sic primo accusator ꝓbat ꝑ ꝯfessionem, vel ꝑ testes anteq̃ reus in sua defensione audiat, & fundata intentione actoris reus ponet exceptiones suas, & defensiones, vide Iac. de Beluis. in pract. sua in tit. de quæst.

Art. ccxv.

215 † Dicit Bart. in l. Aur. §. idem q̃sijt. ff. de lib. leg. & Hipp. plene sing. 185. ꝯfessio. &c. quod per confessionem rei confitentis se defendendo fecisse delictum est fundata intentio curiæ, adeo ꝙ ipso reo non probante se fecisse ad sui defensionẽ debet seq̃ ꝯdẽnatio.

Art. ccxvj.

216 † Preterea si reus neget delictum fecisse, dicit Guil. Beñ. verbo mortuo. i. nu. ccij. in c. Ray. de testa. quod reaudiunt testes, seu eorũ recoluntur depositiones, & inde acharant, & ꝯfrontantur cum inq̃sito, quia vnus post aliũ in p̃ntia inq̃siti, & ẽt inquisitus in p̃ntia testis iurant dicere veritatẽ, & interrogãtur si est inter eos inimicitia, uel aliud ꝑꝑ ꝙ testimonium non debeat credi. c. inquilit. §. tertiæ de accus. & debet scribi r̃nsio vtrique, & caueat inquisitus ꝯtra testes tunc dicat q̃c q̃d dicere, vel obijcere intendit, quo facto legitur depositio testis in p̃ntia inquisiti, quã testis auocare tenetur, vel negare, & inquisitus eam fateri, uel impugnare hanc formã, & approbat Ang. in tract. malef. in verbo, q̃ iudex, ad ꝓb. ibi. postq̃ reus negauit, iudex testes repetat, & de nouo ẽt inducat alios testes. & Hipp. sua pract. §. nunc videndum nu. 28. & Spec. in tit. de not. crim. §. iam de not. ibi quod si reus negauerit, & p̃nt testes recipi.

Art. ccxvij.

217 † In examinatione testium iudex prius debet testes sic aduertere, amice falsificus testis tribus personis est obnoxius. s. Deo &c. Cetera vide per Guil. in spe. in tit. de teste. §. nunc ver. in examin.

Art. ccxviij.

218 † Dicit Fely. in c. ꝯst. de rescrip. Papa nõ posset dispensare ꝙ testis in ferendo testimonium in iudicio nõ debeat iurare, q̃a hoc est de iure diuino, qđ testis iuret, & ante eũ cõclusit

clusit Bart. in extr. ad reprim. vers. & fig. ibi de iure nat. & diu. hoc est tpe Moysi inductũ est, ut pp credulitatem aliquis dẽet iurare. Exod. c. 22. præterea audiui ꝙ ex eo quia in quodam ꝓcessu criminali Grapharius non posuerat in depositioni. testium, per suum iurm̃ concessum in sanctis, & euangelijs Dei quidam qui fuerat condemnatus ad mortẽ, duntaxat per arrestum ꝯdemnatus fuit ad fustigationem, & potuit esse ratio, quia vt dicit Ang. cons. 178. visis actis, quod pp ineptitudinem nullus processus intelligitur factus, sed si iudex aliquam pœnam vult inferre, poterit illam extraordinariam imponere, non tamen poterit imponere pœnam ordinariã, quia ordo processus iam facti repugnat.

Art. ccxix.

219 † Hoc forte limita, ut per Bar. in l. si cõfessus per illum text. ff. de cust. reo. vbi dicit, quod inordinatus processus veram ꝯfessionem sponte, & expresse factam non uiciat, qn ex illa possit reus cõdemnari, adde Pan. in c. Pisanis, de rest. spol. quia confessio telã non requirit iudiciariam. l. si debitor. ff. de iudic. & aliquid per Innoc. in c. qualiter, le. 2. vers. item ad prædictas, &c. extra de accus. ad de Arim. in uerbo, qui dictus iudex, versic. 2. limitabat, & hoc apud Ang. de ma.

Art. ccxx.

220 † De confrontatione facta ad cortinam qñ testes timent inquisitum, vide Hippol. in l. 1. circa fi. ff. de sica ibi & feci quod milites tenebant eum, ibi post cortinam ligatum, & postea feci venire dictos suos infantes, & eũdem Hipp. in rub. de prob. C. vers. & primo scias, quod licet &c. vr̃ quod talis ꝯfrontatio ad cortinam procedat, qñ hr̃etur persona not. Exemplo patriarchæ qui non fuit deceptus in voce Iacob, sed in manib. Esau, facit gl. in c. test. 3. q. 9 & Iacob aures verba ꝓbãt.

Art. ccxxj.

221 † Et qđ ꝯfrontatio sit fienda in ꝯspectu, & pñtia inqsiti, vide Bart. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. verbo, & figura, qđ testes debent iurare parte pñte alias auferretur ei defensionis copia, qđ repugnat nãli æquitati, facit c. qualr, le. 2. ver. debet extra de accus. nisi testes essent extra ꝓuinciam, quia põt eoꝝ examinatio cõmitti Fely. in c. cum causam, de testi. fall. 3. adde. in pñtia, seu uocato aliquo parente inqsiti, arg. c. statuta. §. 1. extr. de hæret. in 6. & ità practicarunt doct. iudices Auenio. hic Lug. contra Rol. super homicidio Dantinoꝝ.

Art. ccxxij.

222 † Per confrontationem dicitur tunc fieri publicatio testium. Bart. in d. extrauag. ad reprimendum verbo, & figura, dicens, quod si non publicarentur non possent impugnari testes, & eorum dicta.

Art. ccxxiij.

223 † Sed quid si iudex videt ꝙ delinquens accusat omnes testes per quos potest ꝓbari eius crimen, dicit Iac. But. in auct. si testis. C. de test. qđ debet hoc nõ obstãte illos recipe.

Art. ccxxiiij.

224 † Etiam talis ꝯfrontatio fit, vt ipsi testes accusatos ꝯuincant. l. siquis. C. de epis, ibi in cõuictos. & l. 2. C. quoꝝ appellatione aussi, vt ipsos cognoscant, & debet fieri talis ꝯfrõtatio, vel exhibitio reoꝝ in eadem forma in qua esse consueuerunt, quia mutata forma, substantia quasi mutata vr̃, ut dicit gl. in cap. cum causam, & ibi uide Bal. extra de testi. Dicit in ꝓposito Bar. in l. 2. C. ad exhi. & in l. cum si exhibuissent. §. ante. ff. de publ. quod testes à principio debent petere exhiberi delinquentem, vel rem ad recognoscendũ, vel quod nominetur, alias nisi reus exhibeat bouem, uel asinum habebitur pro confesso, ut dicit Bal. in d. c. cum causam, & dicit Bart. in l. euectiones de cur. pub. lib. 11. C. qđ si aliq non se permittant scrutari, possunt capi, & ex sola resistencia puniri debent.

Art. ccxxv.

225 † Dicit Bal. cons. 77. par. 3. qñ iudex ꝓcedit per inquisitionem contra aliquem debet interrogare testem de causa sc̃entiæ, alias testis nõ probat, nam cum ipse assumat offm̃ inquirẽdi, debet formare interrogatoria ex seipso ꝯcordat Bar. in extrauag. ad repr. verbo, & figura, ibi circa dicta testium puto in istis extraordinarijs qđ debeant esse talia q ꝯcludãt, sicut in causis ordinarijs, vide Saly. in l. fi. C. de prob. & dicit do. gl. ꝯsue. Bur. fol. 39. hodie p ord. regias iudices tenenẽ testes interrogare de causa scientiæ, si non interrogent dicitur potius omissa per eoꝝ negligẽtiam, & ignorantiam, & quod in omni causa testis non reddens causam suæ depositionis non probat, nec valet talis examinatio.

Art. ccxxvj.

226 † Tradit formam interrogandi testes. Bal. i l. Areth. ff. de sta. ho. ibi. & nota ꝙ Old. per

per locum à natura, defendit quendam accusatum de maleficio noctis tpe cõmisso, nam testes deponebant de uisu, & interrogati in quo loco erant, dixerunt de loco aliquantulum remoto, & interrogati si erat ibi lumen ignis, vel candelæ. dixerunt q non, vel hoc fuit probatum per alios, nã do. Old. ꝯsiderãs q̃ illa nocte non fuerat lumen lunæ, cõuicit testes, quia hom nes non vident de nocte, & sic teste natura euasit accusatus.

Art. ccxxvij.

227 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxij. iubet conuocare uiros notabiles in processus criminalium, arg. c. statuta de hær. lib. 6. de Papa qui iubet iurisperitos dñe ab inquisitoribus aduocari, vt eoꝝ processibus assistant, q a legistæ sunt tractatores maleficioꝝ & si aliter ferret sñiam sine ꝯsilio assessoꝝ, sentẽtia esset nulla ipso iure, maxime ubi ordinationes requirunt. Et ita asserit Bal. post Old. in l. si q s mihi. §. si coram de acq. her. ff.

Art. ccxxviij.

228 † Sed an post conclusionem in causa vbi ord. Regis Ludouici XII. art. 108. imponit ꝯclusionem possint partes ꝓducere alios testes. tenet Bal. in l. si accusat. in fi. C. de accus. quod non & tenet Bar. in extrauan. ad reprimendum verbo, & figura. ibi sed an in hac causa post dicicita testificata potuerunt testes produci, responde non, cum sit ꝓhibitũ pp timorem subornationis, & sic ex quadã naturali æquitate, ne alter alteri insidietur arg. l. alij. ff. de accus. idem tenet Gand. in rubrica quomodo de mal. cog. per inq. & not. in authen. qui semel. C. de prob.

Art. ccxxix.

229 † Et si oẽm euentum pro reo admitterẽtur testes, quia agitur de re periculosa, quia ẽt reus vsq; ad sñiam põt de errore docere. fi. de ꝯfessio. l. error. C. de iu. & facta ign. ẽt post sñiam. l. 1. in fin. ff. de q̃õ. seu per rei euidentiam Bal. in l. siquis in fi. C. de testi. tñ iudex debet facere quod prius iuret ꝓducens, q dictos testes non subornauit, ita dñt Bal. & Fely. in c. iurauit. extra de prob.

Art. ccxxx.

230 † Et quod amplius post dicicita testificata, & conclusiones sumptas non possint testes recipi ad offensam rei tenet expsse Saly. in l. fi. C. de q̃õ. circa finem lequel suyt Fely. in c. cum clamor. extra de test. nec obstãt ea quæ dicit Bart. in l. vnius §. 1. ff. de q̃õ. vbi vult quod publicatio testium non obstat q n etiam ad offensam possint alij testes examinari. quia hoc procedit super nouissimis capitulis superuenientibus non autem super eisdem, & ita Bart. intelligit Saly. in d. l. fi. facit cap. fraternitatis, extra de testi. & cler. testib. eod. ultra Saly. dicit q hoc ẽt tenet gl. notab. in c. in primis. 2. q. 1. ibi scient partes, q quæcunq; pars semel interfuit, à modo non potest alios testes producere super illo artic. & quod ita seruatur de ꝯsuetudine. Item vel respondeo, q nisi Bart. intelligatur prout intelligit Saly. ineuitabiliter erit contra morẽ sibi ꝯtrarius, cũ in d verbo, & figura, vt dcm̃ est teneat oppositum, item vel rñdeo quod Bart. in d. §. 1. loquitur fm iura communia, non autem vbi imponitur conclusio ex statuto prout loquitur Bal. in d. l. si accus. Item recurre ad simile statutum Regis Ludouici XII. art. 114. vbi inter dicitur non iterato vexare accusatum absque nouis indicijs.

Art. ccxxxj.

231 † Sed vt tollatur omnis suspicio subornationis ante cõclusiones, & publicationes partes debent in secreto noiare suos testes si essent absentes, seu protestari, vt dicit gl. in §. si quis verbo arguere. 4. q. 2. & 3.

Art. ccxxxij.

232 † Et qui dicantur noui articuli, seu noua indicia, apertius declarat pract. Papiensis in forma inquisit. vers. sed quia in superioribus, & per Spec. in tit. de teste. §. nunc in fi.

Art. ccxxxiij.

233 † De interrogationibus strictioribus ad cautelam, puta an tempus fuerit serenum, vel nebulosum fm qualitatem testium potest facere iudex. ut testes ore proprio ꝯuincantur. & in sermone capiantur, q̃n suspecti sunt, uide Bal. in c. cum causam col. fin. extra de testi. & in l. testi. C. eo. & in l. fi. in fi. co. & Spec. in tit. de teste. §. iam, vers. & nota. & in §. nunc vers. examinator.

Art. ccxxxiiij.

234 † Pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & caciturus est occasione iniuriæ, seu vulneris prouisio læso ante omnia fiẽda est, uide Par. de Put. in tract. synd. fol. 100. cap. quia pluries, in princ. facit tex. in §. ob hominem vero iust. de obl. quæ ex quasi delict.

Art. ccxxxv.

235 † Si per dictum processum nihil secutũ esset

exordiente,ex ꝑdicta,& Bal.ad Spec.in rub. de test. vers. testes variantes, &c. quia tunc non pñt concordari, vt dicit Guil. in Spec. eo.tit.§.iam vers. quid si vnus,cum seq.

Art. lxviij.

68 † Locus delicti est describēdus Bart. in l. nō solū,§.si mandato.ff.de iniu. primo quo ad pœnā agēdā, secūdo vt puniat̃ vbi delictū est cōmissum c.inter,de pur.c.locus ad angulū non restringit,ff.vnde ui.l.1.vers.ibi aūt.

Art. lxix.

69 † Etiā locus loci,Exēpli grã delictū commissum est in cābijs ante ædes bestiaꝝ Spec. in tit.de acc.effectum habes,quia sex dñę sciūt testē singularē,primo locus,&c.Bald.ad Spec.in rub.de teste,& in l.testiū.C.eo,&gl. in c.nihilominus 3.q.9. ibi fuerūt illi testes de Susanna reprobati, q a dixerant qđ in eadē hora & diuersis locis cōmissum erat adulteriū, sed verisilr̃ non poterat cōmitti in pomerio sub pruno,& sub cyno eadem hora.

Art. lxx.

70 † Informatio debet fieri secrete gl. in l. si qñ.C.de testi.Ioan.Fab.in §.1. inst. de pub. iud. ꝑpter timorem fugę vel subornationis, quæ subornatio tunc pręsumeretur vt vult Ioan. And.ad Spec.tit.de teste. §. nunc in fi. ibi propter publicationem examinationis.

Art. lxxj.

71 † Puniet̃ testis dictū suū reuelās l. qui falso.ff.de pœ.Bald.in l.athletas.§.calūniator. ff. de insa. ibi,dr̃ proditor,ne ex illius dicto alij testes subornentur vt dicit Spec.in ti. de teste.§.sequit̃,ideo iuret quod non reuelabit.

Art. lxxij.

72 † Testes debēt dicere veritatē ꝑ vtraque parte. Bald.Saly.in l.nimis graue.C.de testi. gl.in §.in criminibus,in authen.eo.colla. 7.

Art. lxxiij.

73 † Aliter possunt compelli c. super,& cap. peruenit,t.de testi.Roma.singul.398. Guil. in Spec.tit.de inqui.

Art. lxxiiij.

74 † In dubio sufficeret nominare accusatū per eius nomen singulare vt ait Ame. iust. in tract.synd.in prin.& Bal.ad Spec. in rub. de libel.concep.in mag.addi.ver.11.sed pone ibi de mala casa,qui fuit in signis latro.

Art. lxxv.

75 † Omittunt cauti iudices in ꝑcessu apponere aliq̃ demōstrat.onē, vt teneat̃ reus allegare eius priuilegium,Auffre.q.capel.164.

Art. lxxvj.

76 † Sæpe non posset eum reuelare demonstratio Bald.cons.364.par. 3. Loquens teste de Regina Aragoniæ quæ toria fuit,& in regno reatus,honorem excludit.Guil.Beñ. in c.Raynutius in verbo mortuo.1.nu.222. de testatione, imò qualitas accusati aliquando pœnam auget l.aut facta.ff.de pœn.

Art. lxxvij.

77 † Inquirendum est de causa maleficij, nã qui habet potestatem in præparato, scilicet homicidio vel furto, habet etiam in connexo præparante, cap. præterea de off. deleg. l.ad rem,& l.ad legatum,ff.de procura.

Art. lxxviij.

78 † Ex hoc fit vt sciatur si an dolo,vel culpa factum sit l.verum.ff.de furto Fel. in c. cum causam,extra de testi.& Bald.in l. & si seuerior.C.de insa.ell.n. casus declaratio,& index fortunaꝝ,ff.negoci.gest.l.sed §.1.l.2.§. initium,ff.de ori.iur. & Bald. in l. solam,C. de testi. accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam veritatem.

Art. lxxix.

79 † Debes inq̃rere cū quo instrō percusserit l.eum qui ibi in calcis ictu C.de sica.c.significasti.l.2.de hoīe extraneo effectum habes ꝑ Bar.in tractatu de ꝑcussio. ibi nō aūt est verisimile quod occidere voluerit qui pugno calce,gleba,baculo, vel lapide paruulo percussit,& Bart.in l.1.§.diuus,ff.de sica.

Art. lxxx.

80 † Etiam debes inquirere si ex interuallo vel incontinenti percusserit,l. raptores, C. de episc.& cle.

Art. lxxxj.

81 † Et quot vicibus ꝑcussum est, reiteratio inducit ꝑpositū,& deliberationē. Bald. cōs. 312.visis,4.not.do.gl.consue. Bur.fol.49.

Art. lxxxij.

82 † Scribēda est forma auxilij.Bart.in l. qui seruo.§.si duo.ff.de furto.auxiliat̃ quis quatuor modis,Primo ad ipsum crimē ordinandū. Secundo in ipso actu criminis ad ipsum ꝑpetrādū. Tertio post crimen ad ipsum ꝑtinādū. Quarto ad delinquētē euadendū tñ puniet̃ iste nō de auxilio,sed pœna.l.1.C.de his q latro vt dicit. Bar.in l.furti § ope.ff.de fur.dit.Bar.in l.1.C.de ser.fug.qđ quōdā in Gallia annullatus qdā ꝑcessus quo dicebat̃ filiū pr̃i, & seruū hero ꝑcepisse allegat ēt in l.ancillæ eo.ti.de altero ꝑcessu criminali cō

tra

tra tres formato quo dicebat qđ alter, alter opē tulisset. Itē caueas ne ꝓcessus sit obscurus, nam tunc accipiendū est qđ est vtilius. Bart. in tract. de ord. iu. & in l. non solum, §. sed vt probari, ibi vt a delicto excuset. ff. de ope. no. nun. Itē deueniat ne ꝓcessu sit incertus, nec capiat duplicē intellectū vide Hipp. latissime in rubr. de prob. fol. 42. vers. scias etiam, &c. facit c. in præsentia extra de testi.

Art. lxxxiij.

83 † Magna suspicio est ad informandū ꝯtra vxorem q̄ tacet de morte viri in domo inter fecti, vt plumatur culpabilis, exemplū tradit Par. de Put. in tract. synd. fol. 159. in c. tort.

Art. lxxxiiij.

84 † Est ēt suspicio ad informandum cōtra eū q fiscū maxime solicitat vt inqrat de de licto qđ se nullo modo spectat. Hipp. in l. vnius, §. seruo. p illum tex. ff. de qst. Recitat duo exempla rei ꝯuenientia. Par. de Put. fol. 168. in c. tort. facit gl. in l. fulcinius, ff. de ex quib. cau. in posse. ea. vbi ex dictis suspicio probatur, & in l. 1. in fi. C. si quis Imper. male. & Hieronymus super Hieremiam, Verbositas persæpe iudicis stomachum mouet.

Art. lxxxv.

85 † Alia est etiam suspicio contra eum qui sæpe visitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur teste Cathone: Conscius ipse sibi de se putat omnia dici.

Art. lxxxvj.

86 † Descriptio aut inuentariū bonoꝶ accusati, fit duabus rōnibus de acc. §. sequit. Primo, vt fisco adiudicent. Scđo, vel vt absenti seu non culpabili tandem restituantur, vide Bart. in l. post contractum, circa finem, ff. de donationibus, & Saly. in lege 1. C. de req. re. quod potest fieri ante citationem.

Art. lxxxvij.

87 † Tunc debes facere de his publicum instrumentum. Spec. d. loco. l. si qu s intra. C. de bon. proscrip. forma describendi est instituta ordinata alle. l. si quis intra.

Art. lxxxviij.

88 † Accusatus non ducitur bonis suis priuatus ante sententiam vide Bart. Spec. in d. l. locis, & Aegid. sua conclu. 725. Nisi in crimine læsæ maiestatis in l. fin. C. eod.

Art. lxxxix.

89 † Sæpe occultantur bona accusati si iniuriæ. ff. de iniu. & l. fin. ff. de requi. re. in gl. ibi. id est, sub sigillo poni ne diminuatur.

Art. xc.

90 † Tale inuentarium non potest fieri p officialē in iurisdictionem dñi tpalis, coutlu. Franc. in tit. du cas q peul toucher, &c. Guil. beñ. in c. Raynutius in verb. & vxorē n. 424. de test. do. glo. consue. Bur. fo. 70.

Art. xci.

91 † Quia dictū est supra, quod à principio inquirit in gñe. qui faict le delict, & sic forte dormit. c. qualr̄ l. 2. de accus. dicit Spec. in tit. de noto. cri. §. 1. qđ facta gñali inquisitione vocandi sunt nominati in ea q sunt culpabiles vel suspecti vt dicant veritatē & si possint se defendant, & Bar. in extraua. ad reprimendū verbo, inquisitionē in tertia regula ꝙ vbicunq; iudex inquirendo gñalr̄ de malefactoribus, repperit aliquem deliquisse, potest ad specialem inquisitionem descendere.

Art. xcij.

92 † Et eiusmodi specialis inquisitio incipit tunc qñ communicatur informatio fisco, cui oīa communicare oportet vt dicit statutū l. ne quisquā, ff. de eden. & dicit Henri. in c. 1. de ꝓb. quod ita seruatur in parlamēto.

Art. xciij.

93 † Intellig. in causis ciuilis, nā in criminalibus non debet initium probationum de domo rei accusator (qui est fiscus in regno) sumere. l. de minore. §. tormenta, ff. de qōne.

Art. xciiij.

94 † Nisi essent actus iam recepti in iudicio quis haberet apud se accusatus, vt nota. in l. is apud quem, C. de eden.

Art. xcv.

95 † Si fiscus onerare accusatum, acrius q̄ in informatione caueatur, tenetur de euidenti calumnia. Guil. Bcñ. in c. Raynutius in verbo mortuo. 1. nu. 204. de testa. do. gl. consue. Bur. fol. 60. Aufre. q. capel. 6. facit l. diuus la 2. in fi. ff. de cust. reo & dicitur calumniator, sicut dicit Bald. in l. Athletas calumniator vers. sic. quæro in prin. ff de insa.

Art. xcvj.

96 † Ad expensas damna, & interesse ordinatio Ludouici Regis 12. att. 62.

Art. xcvij.

97 † Tunc pōt capi in partē vt priuatus l. q fundum, §. si tutor. vbi gl. dicit, sic ēt in omnibus est dicendum qui gerunt offm ff. ꝓ empto, & Bald. ꝯs 61. factū, 5. par. quod tunc regitur ad instar priuati, & in alio consil. 329. quidam, 4. par. quod licet officium vel

maleficium, sed hoc non vr̃ verum, quia trãsgressor canonum non põt à dolo excusari.

Art. xcviij.

98 † Per dictam ordinationem requiritur decretum iudicis, appellatum sententia interlocutoria l.fi.C.de exhi.re.

Art. xcix.

99 † Si nihil iudici ꝯstaret nihil mandare posset l.hoc aũt.ff.ex quibus cau.l. qui accusare volunt C. de eden.neminem sine causa audi ꝑtor.ff.de transact.l.cũ hi. §. in causa, vel oportet venire publicum illũ denunciatorẽ, & qđ scripserit, exequi.l.ostendere.d.l. diuus.

Art. c.

100 † Prius quam iudex possit accusari negligentia, requiritur quod causa sit instructa secundo qđ interpellatus fuerit not. Bart. in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.in infect.alias si manducaret excusatur à præsumpta calumnia. Bart. in l.2.§.si publico ff.de adult.

Art. cj.

101 † Econuerso vide Bal.in l.mancipia. C. de ser.fugi. De vno indice quem vidit ꝯdemnari qđ retinuisset informationes sup quas nollet ꝓcedere, & dicit Bar.in tract.repre.c. ad quintum. Tunc pete fieri tibi instrũm denegare iustitia corã testibus aut in scriptis.

Art. cij.

102 † Iudex potest seruare informationes do.gl.consue. Bur.fol.58. Ioan. Fab.in §.1. instit.de publ.iud.

Art. ciij.

103 † Visa informatione si vere vel ex coniecturis constet reum culpabilem iudex decernit eandem capiendum vel ꝑsonaliter adiornandum secundum qualitatem delicti, & efficaciam iudiciorum. Guil. Beñ. in d.c.Ray. de testa.in verbo mortuo.s .num.202.

Art. ciiij.

104 † Dicit Ang.in opere malefico in verbo iudex quod iudex iubet reum capi, ne verbali citatione præcedentes aufugiat.

Art. cv.

105 † Vel capi potest nisi compareat die assignata. Aufr.q.capel.302. Item quid si aliqs citatus, & cum decreto vt dictum est.

Art. cvj.

106 † Et dicit Saly.in l.absentem.C. de acc. iudices mittunt capiendum reum si crimen sit tale ꝙ pœna sit corporis afflictiua.

Art. cvij.

107 † Seruiens vulnerans fugientem, punietur. Bar.in auth.sed oĩno. C. ne vxor pro marito vide Ang.in tract.malefi.verbo fama.

Art. cviij.

108 † Delinquens pretextu mandati non excusatur in grauibus.Bar.in l.non solum.§.si mandato.ff.de iniu.gl.in l.2.C.de sepul.vio. tamen mitius posset puniri per l.seruos.C. de vi pri.gl.in l.ad ea.ff.de re.iur.

Art. cix.

109 † Spoliati, immunitati ecclesię debent restitui. Bart. in l.præsenti. C.de his q ad eccl. confu.Sicul.in c.inter alia, extra de immunitate ecclesia.Sic dictum est per arrestum pro Ioanne Rogerio accusato de adulterina moneta qui captus fuerat in hospitali.

Art. cx.

110 † Vbi non debent gaudere, officiarij eos capiunt sine alia declaratione per ecclesiam fienda. Auffr.in cle.1.reg.4.fallan.18.de offic.ordi.& vide practicam Pap.in forma inqui.ver. ex his, dicens ita seruari in Francia, Alemania, & Italia?

Art. cxj.

111 † Tunc sufficeret executio requisitionis allegat arrestum. Consuetudo Franciæ in 3. lib. & etiam expresse tenet Salyc. in auct. si quis ei.C.de adult.in fi.

Art. cxij.

112 † Si officiarij non sint fortiores oportet dimittere accusatum curæ clericoꝝ qui eum custodire debent, & qui non tenentur, si au fugiat, uide Oldr.post Archid. consil.54. an fugiens.

Art. cxiij.

113 † Intellige quando officiarij erant in casu in quo debebant extrahere, & non extraxerunt, quia isti impedientes fuerunt in culpa, hæc Oldra.vbi supra.

Art. cxiiij.

114 † Vbi posset extrahi, vel deberet custodiri, posset compeditari in ecclesia quia illa instrumenta sunt inuenta ad custodiam. Bal.in l.1. C. de exhib.re. facit, qa ecclesia non hẽt territorium, nisi respectu clericorum Auffr. d.loco videlicet cle.primo, de officio ordina. & in aucten.qũo oport.episc.in prin.colla.1.

Art. cxv.

115 † Vbi deberet gaudere non debet compeditari.Guid.par.quæst.121.

Art. cxvj.

116 † Qui occidit præmeditato ꝯsilio, non gaudet.c.1.de homic.extra.Gui.par.d.q.do. gl.con

gl.conf.Bur.fo.57.Guil.Ben.verbo. & vxorem,nu.444.in d.c.Rayn.

Art. cxvij.

117 † Nec gaudet mandans, vel mandatarius qui occidit,vel verberat.c.1.ibi, vel defenderit,seu occultauerit,de homic. in 6.

Art. cxviij.

118 † Nec etiam gaudet qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.l. si ser. C.de his qui ad eccl.confug.

Art. cxix.

119 † Etiam qui occidit prope immunitaté, quia tunc semper præsumitur quod causa immunitatis p̃ndæ hoc fecerit,vide Henr.Boh. in c.ecclesiæ de imm.eccl.

Art.cxx.

120 † Nisi nouis rixis in hoc loco habitis se cutum fuisset homicidium,hæc Hẽr.vbi sup.

Art. cxxj.

121 † Immunitatem vnam offendens, ceteras offendisse dicitur. Henr.vbi supra.

Art. cxxij.

122 † Insidiatores itinerum non gaudent .c. inter.d.immun. eccl.

Art. cxxiij.

123 † Si quis deliquerit longe ab ecclesia, & dum sequeretur fugit ad ecclesiã, gaudebit, quia standum est regulæ.Henr.in d.c. inter.

Art.cxxiiij.

124 † Non gaudebit bãnitus diffinitiue, gl. in prag.tit.de inter.ver.inde.col.2.

Art. cxxv.

125 † Bannitus per contumaciam gaudebit, d.glos.inde,casus euenit in parlamento suo tempore.

Art. cxxvj.

126 † Immunitas non est in domo epi. Ro. in l pleriq;, de in ius uoc.allegat arrestum consuetudo Franciæ,in 4.lib.

Art.cxxvij.

127 † De consuetudine non habet locum di numeratio 30. pedum circa capellas q̃ sunt in castris,gl.in c.sicut.17.q.4.

Art. cxxviij.

128 † Ille qui occidit transeuntem per vicũ, absque aliqua rixa fieri habita, non gaudebit immunitate. Guil.Ben. vbi supra allegat arrestum,in ver.& vxorem. num. 444. vide Henricum d.loco,c. inter.

Art. cxxix.

129 † Absentem.ff.de pœn.Non habet locũ in regno vbi proceditur extraordinarie.

Art. cxxx.

130 † Statuta quæ uolunt quod absens põt damnari valent quia d.l.absentem est introducta iure ciuili.Bal.in l.1.C.qũo,& qñ iud.

Art. cxxxj.

131 † Vidi arrestum curiæ conditionaliter latum contra certos nobiles reos quando capientur sic in clem.pastor.de re iud. ibi, & si quando veniret in suam, & imperij fortiam mutilationibus etiam capitis sententiam promulgauit.

Art.cxxxij.

132 † Dicit Guil.Beñ.in c.Ray.de test. verb. mortuo in nu.178. vt cesset omnis dubitatio, quod nunquam vidit adijci conditionẽ quando capietur, sed semper vidit purc condemnari contumaciter.

Art. cxxxiij.

133 † Si tamen sententia esset conditionalis qñ capietur & venerit in fortiã, ut hic Lug. fit dicit,Guil.Beñ.eo.ver.num.149.ibi tamẽ dubito quod hoc non seruetur .s. quia non posset reus inter intestari in regno, & latius firmat ipse d.num.178.& sic cessat op.Bald.

Art.cxxxiiij.

134 † Si absens condemnatus forte capiatur. iterum super crimine audietur per l.nihil tam naturale.ff.de reg. iur. sicut practicant Veneti, qui procedunt etiam extraordinarie,vt refert Petr.de Anchar.suo consil. 139.ex verbis.

Art. cxxxv.

135 † Vel bene audietur appellando,quia in regno in criminalibus semper defertur appellationi. Auffr.q.capel.173.gl.in pragma. sanctio.tit.de fri.appell. verbo iniuste. c. de priore.de appellatione vbi de pœna iudicis, & Pet.de Aurelio in forma de acc. furti ver. hodie defertur tñ appellationi ꝑ ordinationes regias in criminalibus in duob. casib.s. vbi agitur de tortura,vel vita,aut mẽbri mutilatione,vel de incompetentia iudicis, quia nulla in mundo põt esse maior nullitas,quã illa clem.pastor.de re iud.l.proc.C. de pœn. & tangitur per Bar.in extr.qui sint rebel. in verbo rebellando, & quod ultra non sit deferendum appellationi,stricte prohibetur ꝑ varias ordinationes, per quas præcipitur quod perficiantur processus .s. ne detur mã dilatandi,& subornandi,& si iudex à quo in hoc peccaret, forte iudex ad quem posset retinere processum,& perficere facit.l.si cui.§.

 2.ff.

2.ff.de accuſ.ibi non facile admittendum cũ qui ſemel calumniatus ſit, vel bene audietur in caſu adducto per Bart.in l.non vř,in fi.ff. de iud.vel caſu.Io.An. ad Spec. tit. de hom. §.1.ibi ſubdit etiam,vel in caſu.Bal.in l.ſiqs teſtib.in fi.C.de teſti. vel bene audietur cum reſcripto principis.l.diui fratres.ff.de poe. l. 1.§.fi.ff.de qõ.vel bene audietur petens reſti tui ex iuſta cauſa abſentiæ, qa tunc non reputaretur contumax imo ſnia reuocabitur l.ſi prætor.in fi.de iud.de re iud.c.cum Bert. ff.de dam.inf.ſi finita.§.ſi forte.Bart.in d.ex tra.ad repri.verbo neglexerit, vel bene audietur ſi ſnia eſſet nulla, qa exceptio nullitatis impedit executionem.l.ſi cum nulla.ff.de re iud.clem.paſtor.eo.facit l. ſi accuſatorib. C.de acc.l.non. C. de pla.l. diuus,la 2. ff.de cuſt.re.vel bene audietur.l.4 §.condẽnatum ff.de re iudic.Spec in tit.de accuſ.§ ſequitur verſ.ſed pone.& ibi Io.An.& Alex.in addit. ad Bart.in d.l.diuus, de cuſt. re.

Art. cxxxvj.

136 † Nam primo debet captus contumax, & condemnatus audiri an ſit illa perſona condemnata,& ſi confiteatur,proceditur ad executionem,alias ſecus,vt dicit Bart.in extrauag.ad repr.verbo, executionem, & in l. diuus.ff.de cuſt. reo.

Art. cxxxvij.

137 † Si aũt neget debent itẽ examinari teſtes in præſentia rei ꝙ hic eſt homo qui maleficium fecit,ita dicit Bart.in l.inter.§.1. in fi.ff.de verb.oblig.& bene facit tex.in l. rap. ibi poſt legitimas probationes.C.de epiſ.& melior in auct.qua in prouincia,ibi ſi tamẽ appareat omnino obnoxius.C.vbi de crim. agi.op. item facit quia non licet vagari in tãto crimine.l prætor.ff.de iniur. licet Guil. in c.Rayn.verbo mortuo.i. nu.170. de teſt. dicat quod poſt ſententiam ſi capiatur non ſit opus nouo proceſſu.

Art. cxxxviij.

138 † Fiſcus nullas dat nec recipit expenſas l.fin.C.de fruct.& lit. exp.

Art. cxxxix.

139 † Expenſe contumaciales (bonam, vel malam foueat contumax cauſam) ſemp̃ debentur.l.properandum,& l. ſanc. C. de iud. ſed curia parlamẽti,reſeruat hodie in criminalibus,omnes expenſas incidentium diffinitiue,igitur ſpectã:ũ eſt qđ Romæ ſit.l.de quibus.ff. de leg. Abſens debet citari,clem. paſt.de re iud. trina citatione.l.tres.C.qũo, & quando iu.vel citatur pro quarta de gratia.c.conſiluit,de offic.deleg.

Art. cxl.

140 † Iudex tp̃s citationis poteſt abbreuiare. Guid.Pa.q.429.Guil. bene vbi ſupra verbo mortuo.i.num. 151. arg. eorum quæ tradit Bart.in extrauag.ad reprim.in verb. per edictum ibi.cum illa ſit ſolennitas iuris ciuilis.

Art. cxlj.

141 † Peremptorium non eſt ſtatim mittendum niſi cogat neceſſitas,glo.in cap.de illic. 24. q.3

Art. cxlij.

142 † Vel citandus eſt iuxta ſtilum curiæ in qua cauſa tractanda erit,Bart.in l.1.§.præſides.ff.de req. re.

Art. cxliij.

143 † Citationes ſunt fiendæ in locis publicis,& conſuetis.Bar.in extrauag.ad reprim. verbo publice glo.in c.2.3.q.9. ibi. publice ad domum.

Art. cxliiij.

144 † Si perſonaliter per nuncium poteſt abſens citari, quia forte erat in immunitate eccleſiæ, vel ſciretur vbi eſſet non eſt æquum per edicta,& ſi faceret grauaret partem ideo per iudicem appellationis poſſet infringi p̃ ceſſus, iſta dicit Bart.in d. extrauag. ad reprim.in ver.per edictum.& Gui. Pa. q. 429. alleg.Saly.in l.1.C.de re.vide Ioan.And. ad Spec.tit.de acc.§.ſequitur,ver. quid ſi bannitus ibi vidimus de facto ſeruari, & procedere poſſe quum neſciretur vbi eſſet,ſed quum ſciretur ita quod requiri poteſt, ſonat hoc iniquum, quod illi qui non eſt contumax bannitur,& ita dictum fuit per arreſtum, qa ille renouatus fuit ante alium iudicem.

Art. cxlv.

145 † Quis nimis animoſe in infamiam ipſius procedebat iudex, vel quia grauauerat cum in tali articulo. Auffre in tract. de rec. art.28.Ita enim impedit animum ne poſſit cernere verum.

Art. cxlvj.

146 † Qui nocuit primo præſumitur nocere ſecundo, gloſſ.in l.Caſſius.ff.de Sena. Coram iudice ſuſpecto, quis non debet remitti.Iac.de Bel.viſu in tit.de fuga reo.

Art. cxlvij.

147 † Sic nota quod in hoc iudicio extraordinario non tollitur iudicis recuſatio, cum natura

naturalia reseruantur gl.in cle.sæpe. in ver. litis contestationem de uerb.sig. & per Bar. in l.2.§.si publ. ver. quæritur utrum contra ff. de adult. & per Guil.in Spec. tit. de offic. deleg.in princ.

Art.cxlviij.

148 † Ad propositum dixit Bart.in extraua. ad reprimendū in uerbo & figura,& in verbo videbitur, quod snia Imperatoris q. erat solutus legibus,& qui uigore suæ ptātis tulerat sniam,cassata extitit, ex eo quod citatio legitime facta non fuit, & quia contra nālē equitatem fecerat,adde,gl.in l.si accus.in gl. fi.C.de acc.& Bal.in auct.si oēs .C. si minor se ab here.omissio talis qualitatis ordinis in istis extraordinarijs reddit iudicium nullum sicut in ordinarijs.Pet.de Anc.ɔs.166. uisis.

Art.cxlix.

149 †Et Ang.conf.178.visis,super inquisitione in ualida non potest ferri sententia condemnatoria,sed debet inchoari nouus processus.l.diuus,la 2. ff. de cust. reo. & Bald.in rub.de accusatore ad Spec. ibi,exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

Art.cl.

150 † Maxime quando ille procedit contra absentem per contumaciam, alleg. Alex. in l.absentem, ibi idem si libellus esset ineptus ff.de pœn.& Hipp. de Marf. in sua pract. §. postquam,num.56.

Art.clj.

151 †Et quando tu iudex possit citare per p̄conem, vide fructifere per Bal. in extrau ig. ad reprim.in verb.per edictum in fi.coll. 1 c.

Art.clij.

152 † Antequam condemnetur absent.Contumax iudex debet attendere ad septem. Primo,aduertere debet iudex maleficiorum qđ recte fuerit ordo adiornamentoꝝ obseruatus,& adiornamenta debite executa. Secundo, debet certus esse quod crimen pro quo reus vocatus est,fuerit vere commissum.Exēple,ut quia visus est occisus .N. sed nescitur per quem.Tertio,si liqueat iudici absentem esse de maleficio culpabilem, quia alias non posset eum condemnare. Exempligratia. Vt quia forte ɔstat occisum,vel vulneratū fuisse ꝑ alios qui cōtionem non hn̄t cum isto ɔtumace, imò forte ipsum exonerant, vel alias ɔstat de eius innocentia,de qua iudex sollicite inqrere debet ꝑ ɔtumace,vt docet Bar.in d.extr.ad reprim. in verbo receptionem. & Bart.Ver.conf.40.inc.licet intuitus, col.pen. facit l.si non defend.ff.de pœ. nam ɔtra absentem prius sunt examinandi testes. Spec. in tit.de inquis.§.qñ,verf.quid si is,& versic. laudarem tñ.Quarto,aduertere debet,quod reus citatus non comparens sit voluntarie absens timore pœnæ. Quia si alias coactus fuerit fugere minis inimicoꝝ,tunc non diceretur ɔtumax, & ɔñr dānari nō posset elem. past.vbi nota.de re iud.vide gl. in c. si episc. 3.q.2.ibi citatur ad locum inhonestū,vel periculosum, nec referat à quo iferatur metus l.si cum except.§.Ped.& l.metum.§.fi.ff. qđ met.cau.Quinto,aduertere debet iudex anteq̄ ꝑnunciet ɔtra ɔtumacem, ꝙ si in eo sit aliqua qualitas delictum aggrauans, qđ de illa qualitate vere ɔstet,qa licet statutum fingat ɔtumacem ꝑ ɔfesso quo ad actum principalis criminis,puta homicidij,vel fornicationis, non tñ fingit qualitates principales delictum aggrauantes,imò est necesse eas ꝑbare, ideo si quis citatus debito modo fuerit super parricidio,vel adulterio rñsurus,& contumax fuerit,licet condemnari de homicidio quod ficte per contumaciam cōfessus est,possit tñ ut parricida,uel adulter non cōdemnabitur, nisi quod occisus fuerit eius p̄r probetur,vel mulier illa maritata. Sexto,ad uertere debet si crimen de quo abñs impeditur,seu accusatur cadere possit in eius ꝑsonam. Exēple,ut qa Hispano imponit̄ crimē læsæ maiest.qui titulus non cadit in eum in hoc regno ſm Ioannem Fab.in §.alia,instit. de pu.iu.& hr̄ in clem.past.de sent.& re iud. de sententia Henrici Imperatoris cassata, quia Robertus Rex Siciliæ illud crimen cōmittere non poterat cum Imperatori subditus non esset,quod tāgit Bart.alte more suo in tit.qui sint rebel.in gl.rebellando,ptacta. latius inseruit Guil.Bcñ.in c.Rayn. de testa. verbo mortuo.i.nu. 160 cum seq.quem uide. Septimo,debet aduertere iudex qđ reus ɔtumax sortiatur foꝝ iuriscōnis suæ, quia alias extra territoriū ius dicenti impune nō paretur.l.extra.ff.de iurisd.om.iud.& est bo. gl.in c.si epis.3.q.2.Auffr.q.capel. 164. Pet. de Anc.conf.259.de ueibis clem.pastor. ubi not.de re iud.Audiui super hoc arrestum.

Art.cliij.

153 †Officialis nō pt̄ ꝑclamare ialis citatio de iu.can.nō pōt fieri do.gl.ɔsu.Bur. fol.70.

Art. cliiij.

154 † Talem forma iuris cōis quę habet qđ contumax recuperabit sua bona vt dicit Gādy.& uide pract. pap. in forma inq.

Art. clv.

155 † Sententia lata contra absentē, & postea cōfirmata arresto, sortietur effectum suū not.quando est arrestum non alias.

Art. clvj.

156 † Quando nomē rei dicatur receptum inter reos,tunc adiornatur reus, ita ꝙ virtute illius primi defectus illico,quod iudex illud adiornamentum sequens utilitatem illius primi defectus continens decernit ꝯtra absentē ut super illa petitione vtilitatis primi defectus veniat rñsurus,& illam fisco, & parti adiudicari visurus & sic ordinat iudex super crimine procedēdum certe ex illo tpe dr nomē accusati sic deficientis esse receptū inter reos,& ꝓñr vř reus cecidisse ab omnib. suis exceptionibus tam iudicij declinatorij, q̃ dilatorij, à quibus per primum defectum fuit eo ipso exclusus adeo quod etiam si virtute illius secundi adiornamēti utilitatē primi defectus continentis compareret, exceptionem aliq̃ fori declinatoriam, aut iudicij dilatoriam opponere non posset, sed tñ peremptorias,q̃a semel data petitione,& à iudice acceptata,quæ in secundo adiornamento est descripta nomen rei fuit inter reos receptum,& est lis contestata, ut declinare non possit iudicium nec differre. Et si virtute huius secundi adiornamenti utilitatem defectus continentis non compareat, decernit̃ contra eum tertium adiornamentum,ut si illius virtute non compareat,decernitur quartum,quo debite executato, si in contumacia perseuerat nec compareat habebitur crimē pro cōfessato & probato de omnibus in petitione & libello in dicto secundo adiornamento contentis,ita quod ab omnibus declinatorijs,& dilatorijs ex primo defectu,& ēt peremptorijs exceptionibus ex sequētib. defectibus declarabitur ipse contumax exclusus,necnon de crimine tam capitaliter erga fiscum,q̃ ciuiliter erga partem læsam, ut in petitione petitum reperietur,ꝯdēnabitur.

Art. clvij.

157 † De exceptione dilatoria, quæ est finis non recipiendo loquitur Bar. in extr.ad reprimendum in uerbo,& figura,ibi exceptiones vero q̃ magis differant,& frustrant causæ veritatem quam ipsam respiciant, potest iudex repellere,& glo.in cle.sæpe. ver.dilat. de verb.sign.

Art. clviij.

158 † De peremptoria,quæ est finis non ꝓcedendi loquitur Bar.ibidem,vt r.an poterit opponi exceptio rei iudicatæ, vel finitæ ad impediēdum processum,rñde sic,quia de iure naturali est ne bis iudicetur in idipsum, & vide eundem in uerbo,vř.in fi.facit l.præses.C.de pla.& in proposito dicit Bart. Ver. suo cons 6.in fi. se alias ita vidisse determinari per omnes doctores Paduæ, vide l. senatus,censuit,& ibi Bar.quia est materia .ff. de accus.& cap.de his eo . Io.And. in addit. ad Spec.in tit.de accus.§. sequitur videte in addit.quæ exorditur,ut intra in 2.membro.

Art.clix.

159 † Et quomodo hoc casu tu iudex debes pronunciare,vide pract.per gl.in c. 1.verbo finita de litis contestat.lib.6. & eo modo ui di pronunciare per quendam consiliarium regium pro quodam Florentino absente iam damnato.

Art. clx.

160 † Et ꝙ in ea causa tunc poterat interuenire aduocatus ex eo quod delictū amplius erat impunibile,uide Hippol.sua pract.§. sequitur num.28. vel ad exceptiones obijciendas,not.in c.veniens,ex.de accus.

Art.clxj.

161 † Procurator potest allegare causas absentiæ.l.absens.ff.de procur.

Art. clxij.

162 † Faciendo iuramentum , ꝙ fuit missus ad hoc allegandum. Masue.in tit.de contumacia,vers.ibidem contra eum,uide Bartol. in d.extrauag. ad reprimendum uerbo. per edictum.

Art. clxiij.

163 † Si iudex contempsit excusationes processus est nullus,nam non vere,nec ficte negligit,quod requirit, & quasi per iudicē stat quominus fiat,vt dicit Bart.in d.extr.ad reprimendum in ver. neglexerit, & alibi dicit Bart.eod.loco in verbo,& figura, ꝙ auferendo dilationes auferrur actoris ius suum, reo vero aufertur defensio quæ ex æquitate nāli est.Iudex debet hře rationem viaꝶ, tpis, & impedimenti, gl.in c.licet de accus.

Art. clxiiij.

164 † In criminalibus,absens appellans, vel

petens

petens restitutionem aduersus sententiam tenetur personaliter cōparere l.1.ibi. se obtulerit.C.de sic.l.1.§.Sinaūt.ff.an per alium cau.appel.reddi possit.arg.l.2.ff.de exhib.re. ibi ex vinculis causam dicat.vide Bal.in l. 1. §.eum qui,in fi.ff.de postu.nec posset cōtrariū ipetrare l.fi.i fi.C.de iniur.Facit ad ꝓpositū ordinariū Ludouici Regis.12. art. 126.

Art. clxv.

165 † Si admitteret ꝓcurator, ꝓcessus esset nullus, late tractat Andreas Sicul. in 8. veniēs.de acc.extra.&dit.Bal.in l.data opa.C. qui accus.non posse.Qđ iudex qui relinquit formā ordinationis hr fatuus vide nu. 179.

Art. clxvj.

166 † Accusatus absens veniat ante snīam deferendo indulgentiam aut gratiam recuperabit eius bona.Sal.in l.eum qui.p illum textum.C.de sicar.forte. pendēte lite dando sufficientem cautionem.Spec.in tit. de acc.§. sequit,vers.sit aūt annotatio.Bar.in l. post contractū,in fin.ff.de dona.& nota.in l.1. C. de req.te.Exēplū de cho. q p arrestū recuperauit sua officia mediāte cautione pēdēte lite.

Art. clxvij.

167 † Dicit Bart.in l.seruum.§.publice.ff.de procura.quod si iudex putauerit se posse melius veritatem criminis percipere ex pręsentia rei,potest semper dicere,nolo te admittere,sed volo reum principalem,vt videā aspectu qua fronte aut trepitatione loquatur.

Art.clxviij.

168 † Compositiones promotorum sunt vetitę.Guil.Be.vbi supra.verbo.mortuo.j. nu. 116. Guy.pape.q.327.ordinatio Caroli Regis.5.art.2.do.gl.consue.Bur.fol.68.

Art. clxix.

169 † Alias recurre ad magnā curiam. Par. de Put.in tract.synd f 97.seu ad procuratorem gn̄alem q nunq̄ se diuidit sed est vbiq;. Bal.cons.39.super.1.par.4.vide Masue.in ti. de testi. vers. idem procurator dn̄i : de stylo parlamenti potest in testem producere illum qui fuit iniuriatus,sequitur Guil.Bn̄.in d.c. Rayn.de test.in verb.in extremis,nu.21.presertim qn̄ ille iniuriatus non prosequeretur damnum,& declaret se prosequi nō intendere,sed solus procurator ꝓ interesse publico: adde Dec.ↄs.100.i cā inq̄s.coll.6.vers.6.&7.

Art. clxx.

170 † Dicit Spe.in tit.de acc.§.1.sint in carcere vbi magnum est crimē,& stent segregati.

Art. clxxj.

171 † In criminalibus non attendit patris,curatoris,vel alia auctoritas.Ang.in opere maleficioꝝ,verbo comparuerunt: imò est quasi ridiculum dicere cum eius auctoritas nō possit adaptari. Item facit, quia vbi proceditur ad solam inquisitionem veritatis (ꝓut fit in regno)non sic ꝑsonæ solēnitatē inspicimus.

Art. clxxij.

172 † Item facit ↄfessio minoris ꝑ tormenta,curatoris auctoritatem non requirit, cū fiat ad veritatem hn̄dam,cum in delictis minor censeat maior ff.de mino.auxiliū.§. in delictis.C.si aduer.delict.l.1.ↄfessio aūt pupilli infantis,nō valet,ēt cum auctoritate tutoris,cū nec debeat in ius vocari,ista ↄsuluerit Nicolaus de Maratellis,& Io.And.Pad. vt refert ipse Io.in ti.de ↄf.§.1.ad Spec.itē facit,qa vbi ꝓcedit extraordinarie vt qđ cesset illa l.ciuilis,claꝝ.C.de auctoritate ꝑstan.

Art. clxxiij.

173 † Item facit nam accusatus debet per os suum rn̄dere sine ministerio aduocati.gl. in l.2.C.de iura.cal.maxime in his causis summarijs cle.sæpe.ibi aduocatoꝝ,& ꝓcuratoꝝ, alias de facili posset veritas occultari,gl. i d. cle.in ver.excep.de verb.sign.& tangit Bart. in extra.ad repr. in verb. sine strepitu.

Art. clxxiiij.

174 † Item facit,quia ꝑsentia iudicis supplet defectum curatoris.vt dicit Bal.in tit. de pa. iura.fir.Item dicit Guil.Bn̄.in Repr.c. Raynucius de testa. in verbo, si absq; liberis. 2. de fidei ↄsubst. nu.50. non curat patris ptās in criminalibus insti.de noxa.§.fi.nec minoritas,nisi in attenuando pœnam,gl.in l.impunitatis .C.de pœ.l.auxilium.ff.de min.de quo p Guy.pa.q.54.& q.410.Et quo de stylo parlamēti nunq̄ dat curator minorib.nec ex hoc annullari pōt ꝓcessus.Iudex debet accusatos facere corā se venire.ff.de exi.re.l.3.

Art. clxxv.

175 † Segregatim nec pręternatim segregare eos ab inuicem.13.dat rationem. Spe.in tit. de teste.§.nunc,in prin.ibi si enim simul examinaretur,vnus alium instrueret,&vnus sciret quod alter diceret, & eius dictum sequeretur, sicq; non posset veritas deprehendi.

Art. clxxvj.

176 † Et illico auditur Guil.Bn̄.in c.Rayn. de testa.in verbo mortuo.i. & Spe. in tit. de acc.§.1.ibi statim respondebit.l.1.C.de cust.

NN v reo.

reo. ibi statim debet qđ fieri. & exponit gl. quæst. id est examinatio.

Art. clxxvij.

177 † Nam quando interrogandi habent dilationem ad respondendum sæpe sit vt sibi consulant ac fabricent suas causas, & rões, statutum Caroli Regis VII. art. 34.

Art. clxxviij.

178 † Si iudex faceret criminosis processum ordinarium puniretur, & contra eum tunc psumeretur quod differre, & differendo dissimulare vellet, & regere delicta quæ abundát in regno. Gui. Beñ. verbo mortuo. i. nu. 202. in d. c. Rayn. de test.

Art. clxxix.

179 † Iudex omittẽs formã ordinatũ fatuus est s. j. Reg. c. 13. Cũ Samuel sic ait. Stulte egisti, nec custodisti mãdata dñi tui quæ pcepit.

Art. clxxx.

180 † Ante sponsiones, recolamenta confrontationes, & acharamẽta nõ est relaxãdus accusatus. l. nullus. C. de cust. reo. ibid. donec repererit cognõ celebrata discrimẽ. Rom. sing. 490. accusatus, & Bal. in l. sed & si is. ff. de in ius uoc. do. gl. consue. Bur. fol. 61. & in ɔs. 17. Et sic dcm est p arrestum ɔtra. G. qui anteq̃ confrõtationes peractæ essent relaxatus est.

Art. clxxxj.

181 † Ratio est euidens, nam alias datur mã subornãdi testes. Ordinatio Ludouici Regis XII. art. 110. subornare. n. dr̃ q̃ instruit testes qd dicant gl. in c. de iudicijs. 3. q. 3. vel forte datur mã inquirendi de nomine testiũ & numero illoꝝ, per quæ omnia inducitur subornatio, extra de testi. c. intimauit. & c. constitutus. ff. de arb. l. non ex omnibus, nomina. n. & numerus testium nõ sunt dicẽda.

Art. clxxxij.

182 † Ante tales sponsiones, & confrontationes procurator non debet petere relaxationem accusati, ne de ipso dicatur sicut dr̃ de impijs aduocatis qui facultatem loquẽdi perdiderunt in §. item surdus, instir. quib. nõ est permiss. fa. test. & de illo procuratore sycophanta in l. verbum. C. de infam.

Art. clxxxiij.

183 † Nec filius, nec ẽt pars priuata debet esse pñs in rñsionibus, & confrontationibus, per dcm gl. in c. in primis 2. q. 1. q̃ dicit, sciãt tñ partes quo quæcunq; pars semel interfuit, amodo non põt alios testes producere super illo artic. & quod ita seruai de facto. Item dicit Bart. in extrauag. ad reprim. verbo, & figura ibi. sed an post dicicta testifica ta poterunt testes ꝑducere, rñde non, cũ sit ꝓhibitum pp timorẽ subornationis. Et sic ex quadam nãli ęquitate, q̃ est ne alter alteri insidietur, arg. l alij. ff. de acc. Idẽ tenet Gãd. in rub. qũo de mal. cog. per inq. ibi. qa tunc timetur de subor. & vide do. Alex. in l. is apud. C. de edẽ. Item recurre ad ordinationẽ Ludouici Regis XII. art. 108. ibi. luy sera la dicte ɔfession cõmuniquee, igitur si oportet illi talem confessionẽ cõicare, frustra demonstrata itẽꝝ demonstrarent si iam fuerit pñs in rñsionib. ff. de act. empt. & vend. l. r. in fin. Et ainsy le tient. Spec. in tit. de teste. §. nunc, in princ. ibi, & sic de facto seruatur ubique, & bene, ideoq. sic est tenendum, tamen hic uidi seruare ɔtrarium in ꝓcessu de pau. credo qđ male. p pscripta forte remanet in utile dcm. Guil. Beñ. ubi supra i ver. mortuo nu. 205. dicẽtis qđ si ps timeat ne ꝓcurator regius colludat cũ inqsito põt ei assistere.

Art. clxxxiiij.

184 † Si accusatus esset ɔtumax in rñdendo Bal. in l. accus. C. qui accus. non poss. qđ põt torqueri sine indicijs, qa non torquet ad punitionẽ, sed vt rñdeat. Iđ de ipso q̃ non vult ptinenter rñdere, ut allegat Bart. in l. de ætate. §. quod autem. ff. de interr. act.

Art. clxxxv.

185 † In criminalib. non danẽ deliberatorię, quia debet esse certus reus vtrum velit crimen ɔfiteri, uel negare, cum sciat se esse reũ, uel non, gl. est nota. in c. 1. 13. q. 2. & alia gl. in cle. sæpe, in uerbo litisconrest. de uer. sig.

Art. clxxxvj.

186 † Dicit Hipp. in l. qõnis. ff. de q. illa videtur communis conclusio quod in maleficijs iudex non debet recipere rñsionem rei, nisi primo ipse reus iuret dicere ueritatem.

Art. clxxxvij.

187 † Probõ, seu ɔfessio est fienda iudici in indicio, Hipp. in l. uers. 7. ff. eo. alias nõ sufficit ad ɔdemnandum, licet sufficiat ad torturam. nec habet uim plenæ ꝓbõnis. Bal. in l. 2. C. de cust. reo. facit ille tex. ibi eductꝰ apud acta audiatur, & l. diuus. ff. de cust. re. la 2. Roman. ɔs. 8. u. so. Statutũ Ludouici Regis XII. art. 108. cap. si constiterit, extra de accus.

Art. clxxxviij.

188 † Iudex debet esse subtilis ad eliciendã veritatem facti. l. de minore. §. plurimũ. ff. de qõ.

qō.ibi subtilis diligentia .c. licet causam, de pbō.ibi de singulis circunstantijs subtiliter.

Art.clxxxix.

189 † Iudex ex seipso debet formare interrogatoria.Bald.consi.77.par.3. Hipp.in l. 1. vers.7.ff.de q.ff.de test.l.3.cap.cum causam, & cap.uenerabili.eo.Io.And.ad Spec.eo.tit. in §. qualiter.

Art.cxc.

190 † A suspectissimo incipere debet, & à quo facillime posse uerum sciri iudex crediderit l.1.§.ff.de quæst.

Art.cxcj.

191 † Potius à filio quàm à patre.l.vnius.ff. de q.potius ab vxore, more subtilis diaboli qui mulierem prius torquere cœpit.

Art.cxcij.

192 † Inquiritur de nomine accusati. Nam sæpe fit argumentum à nomine,glo.in l.diuus.ff.de bonis damnatorum.

Art.cxciij.

193 †Etiam de ætate,rigor qnq; temperatur ratione ætatis,gl.in c.fi.extra de sent.exc. l. ha:.§.1.ff.ad l.Iul.pec.& dicitur in l.& si sen. C.de inf. quod sunt multa quæ mouere debent iudicem gratia alleuiandi pœnam, iuuentus,senectus, inconsulta ratio, sed ultimum non practicatum fuit tempore, sed an bene vel male nouit ille qui nihil ignorat.

Art.cxciiij.

194 † Interrogatoria debent esse incerta,intellige quod non sit tanta incertitudo qđ auferat defensionē reo.Bart.in extr.ad reprim. verbo & figura Hipp. suo cons. 49.

Art. cxcv.

195 † Caueas à casu relato per Par. de Put. in tract.de sind.fo.85.c.quidam.in fi.de quodam accusato,qui dixit iudici dum interrogabatur uelle aliqua sibi dicere ad aurem, q tandem iudicem iugulauit gladio, & an iudex debeat se approximare, & audire reum ad aures, quando reus dicit ꝙ sibi vult aliqua dicere ad aures,uide Bart.in d.extra. ad reprimendum verb.fine strepitu.

Art cxcvj.

196 †Describit formam interrogandi Iac.de Bell.pract.sua tit.de qō.ver.6.est, dicēdo sic, quis fuit tecum illic tunc, eras tu solus tpe criminis commissi vel quod eratis vel qualr potuisti facere solus,sine adiutorio,vel qualr fuisti ausus talia facere, uel de cuius mandato.l.prius ad Syll.ff.vel quo procurante hoc fecisti, & quantum debebas habere pro hoc faciendo, & à quo vel impossibile est ꝙ tu posses facere solus,vel intelleximus ꝙ multi eratis,vel quis fuit qui primo incipit, quia multi eratis,ut dicitur, dic ergo quis erat tecum,& qualiter factum fuit,& cum qu.bus.

Art. cxcvij.

197 † Quia pceditur in regno per uiam inquisitionis ad denūciationem fisci, forte indistincte socius criminis pōt noīatim de socijs interrogari.fa.l.diuus,la 2.ff.de cus.reo. arg.c.qm,& ibi gl.extra de testi.maxime qñ tale crimen non cōmittitur sine socijs, arg. eoꝝ quo not. Salyc.in l.fi.C.de acc.Itē facit quia crimina vndecūq; claruerunt puniēda sunt 24.q.3.c.ecce. Itē melius facit qa quod non interroget noīatim de socijs ista vr exceptio dilatoria,& frustratoria,sed in regno in quo his scriptis in criminalib.nō utimur bñ pōt iudex repellere tales exceptiones q̄ magis frustrant causæ veritatē,quā ipsam respiciant vt pbatū fuit supra,pterea credo qđ cesset.l.fi.C.de acc.& l.1.§.q qōnem.ff.de q. cum simili,vnde dr notabiliter. Spec. tit. de accus.§.1.vers.item repellitur quod hæc exceptio,tu es socius criminis est dilatoria.

Art. cxcviij.

198 † Nota quod de consuetudine gñali p carcerato interuenit procurator nisi ad respondendum causæ,vel inquisitioni, vel nisi ad confitendum,& ad sententiam nā ad ɔfitendum requiritur præsentia carcerati,ut uideatur quo vultu, qua trepidatione loquaī Bart.in rub.de proc. in addit. ad Spec.

Art. cxcix.

199 † Iudex debet facere scribere ɔstantiam, & variationem quā fecerit accusatus.l.de minore.§ plurium.ff.de qō.s. modum uacillandi,qui talis est,titubatio, trepidatio, pallor, rubor,& sudor. Bart.in l.fin.ff.eo.& in d.§. plurium,& in hoc iudex nō parcat calamo. Ang.in tract.malef in vers.fa.pub. Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxiij.

Art. cc.

200 † Dicit Bart.in l fi ff.de qō.iudex suspectum interroget de circūstantijs multis, vbi stetit illa nocte,cum quo comedit, vel cœnauit,ista est criminis subtilis cognitio, adde l. 2.D.ubi de crimine agi.opor. ideo cū bonis ambula,nam mores ex conuictu formātur.

Art. ccj.

201 † Reus ex integro audiendus est coram secun

secundo iudice, & mittendus ad eundem cũ suis interrogatiõibus, inclusis, & obsignatis ad cognõnẽ tex. in l. diuus la 2.ff. de cus. reo.

Art. ccij.

202 † Per interrogationem dr̃ facta litiscontestatio, quia reus habet tunc negare vel fateri delictum, vt supradiximus tractando de deliberatorijs, & vide Bart. in l. is qui reus. eo. §. in princ. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. in verbo figura.

Art. cciij.

203 † Quando vulnus est mortale non est necesse quod in accusando expectemus mortem. Bal. in l. damni. §. Sabi. ff. de dam. inf.

Art. cciiij.

204 † Dictum est supra quod oportet quem de crimine sponte confiteri, dum tñ de crimine ↄstet, aliter interdicta est iudici ptãs condẽnandi & ligatæ sunt sibi manu. sentit Bar. in l. diuus. ff. de testa. mil. nãlis est rõ quã facit do. Hipp. suo ↄſ. 48. non ↄfundentur &c. quia si aliter diceremus, sequeretur qđ quis ad libitum suum posset facere se suspendere, adde sicut ↄtingit de illo primitiuo seruo q̃ metu ad dñm reuertendi ↄfessus est occidisse illum quẽ alius occiderat in l. 1. §. fi. ff. de q. ẽt facit, quia non auditur perire uolens, glo. in l. 1. C. de confess. item dicit egreg. pract. Guil. Beñ. in d. c. Rayn. in verbo mortuo, nu. 349. nec sufficeret quod accusatus confiteret Titium occidisse, qñ ex tali ↄfessione quantumcunq; sponte & libere facta non ↄdẽnaretur, imò nõ torquetur pro homicidio, vel alio quocunq; delicto nisi prius fuerit verificatum delictũ. i. quod Titius fuerit occisus, & sit mortuus, vel res de quibus agiť reperiantur subtractæ dño, nec aliud tales ↄfessiones q̃ declarationem ꝑsonæ delinquentis operãtur, sed nõ ꝓbant delictũ esse cõmissum vbi aliter non verificatur, & ita ad vnguẽ seruaĩ in parlamento curiæ Franciæ, vt expertus est idem Guilelmus Beñ. vl ra dicens, qñ aũt verificatum est delictum, & apparet qđ cõmissum fuit, vt q̃a Titius reperitur occisus, tunc ↄfitens puniri põt de homicidio ex sua sola ↄfessione absq; alia ꝓbõne, q̃a sufficit quem de crimine ↄfiteri, vt dcm̃ est, sane intelligatis, vt dicit Guil. Beñ. vbi supra. verbo mortuo. 1. nu. 350. quem puniri dr̃e de delicto verificato, nisi iudici ↄstaret crimẽ fuisse ab alio cõmissum, q̃ per ↄfitentem, q̃a tunc non puniret ex sua ↄfessione, cũ & dcm̃ est nõ audiatur perire volens. l. nõ tm̃. ff. de app. & vide eundẽ eo. ver. nu. 162. ver. 2. adde qđ ista fuit opinio Iac. de Are. secuta à Io. An. in §. postremo, de ↄfess. ad Spec. i add. q̃ incipit. §. fi. intell ge ↄfitentẽ non esse puniendũ, nisi hoc mendaciter ↄfiteretur, sperãs ex tali mẽdacio impetrare grãm vel vtilitatẽ, sicut sperabat ↄsequi filius Amalechitæ ↄfitendo mẽdaciter Saulẽ interfecisse q̃ loco grã, & utilitatis reportauit mortẽ, qñ ac si vere eũ interfecisse, fuit mandato Dauid occisus, ut patet 2. Reg. c. 1. refert Guil. Beñ. ubi supra verbo mortuo, nu. 351. qđ ad ↄuincẽdum quo dam instrm̃ de falso, licet veꝝ existeret, qđs notarius qui eum receperat, ac si eũ falso signasset p̃mio accepto tanquã falsarius abolitionem impetrauit à rege, sed cõperta fraude per arrestum curiæ parlamenti Tholosæ tanq̃ falsarius fuit punitus, & manus dextera amputata, licet instrm̃ non falsasset, visa eius simulata confessione ex qua vtilitatem reportauerat, & quę in preiudicium alterius partis fraudulenter tendebat facit. l. si is cũ quo. ff. de confessis, cum si ibi alleg. in gloss.

Art. ccv.

205 † Confessio nõ uerificata, nec ꝓbata ꝑ reum carceratum non nocet vbi iudex mittit nũcium ad locum ↄfessum. Hipp. late ↄſ. 14. num. 18. facit l. qui sententiam. C. de pen.

Art. ccvj.

206 † Nota in actu practico de illo massario q̃ fuit ↄductus ad locũ vbi ↄfitebatur interfecisse dñm suum do. gl. consue. Bũt. fol. 58.

Art. ccvij.

207 † Dicit Guilel. Beñ. post Masuer. in d. c. Ray. verbo mortuo. j. nu. 349. qđ ex ↄsuetudine gñali, & stylo huius regni non sufficit qđ delatus ꝓbõne testium fuerit superatus, nisi ore ꝓprio sit crimen ↄfessus, vbi agiť de vltimo supplicio, aut mẽbri mutilatione, si fcm̃ aliter notorium non esset, quod aliqua tergiuersatione celari nõ posset c. fi. de coh. cle. & mul. coadiuua hunc stylum per text. in auct. qua in ꝓuincia vers. si tñ appareat obno obnoxius. C. vbi de crimine agi oportet.

Art. ccviij.

208 † Ideo dicit Guil. Beñ. vbi supra videmus quod in causa capitali stante plena probatione quantumcunque clara poni debet reus ad q̃onem vt ab eius ore ↄfessio eruat, & ita quotidie practicatur, vide Masue. in ti. de probat. §. idem ut delatus. adde Hippol. sing.

sing. 108. alias fui &c. vbi dicit quod talis cõuictus licet nihil ꝯfiteatur p torturã, adhuc potest ꝯdemnari ad mortem, & uide And. de Iser. in tit. de pa. te. § publici latrones, & nouissime bene practicatum fuit Tho. contra do. ch. qui post qõnem fuit cap. te trũcatus.

Art. ccix.

209 † Oportet quod perseueret in ꝯfessione, qdquid dixerit Bal. in l. 2. C. de cust. reo, qa gl. in l. 1. de ꝯfessione tenet oppositum, ibi cõdemnatur ergo reus si pseueret in ꝯfessione & gl. in l. 2. C. de cust. reo, & Cum. consi. 138. hoc maxime, & nota. in l. 1. C. de cust. reo. hanc partem tenet Masue. in tit. de ꝓbõne, vers. Item si delatus quod ꝯfessus spõte, pura sine qõne, non statim damnandus est quia oportet quod constet de perseuerantia.

Art. ccx.

210 † Tunc inter responsionem, & illam perseuerãtiam debet esse interuallum tpis. Bar. in l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qõ. quia qñ fiũt duæ ꝯfessiones eodem instanti non dr̃ ibi esse geminata ꝯfessio, ita Bart. in l. cum scimus C. de agr. & cens. lib. 11. Ias. in l. quis. ff. de verb. obl. col. 2. Et ut melius scias tp̃s, recurre ad simile statutum Ludouici Regis XII. art. 113. ibi, & le lendemain.

Art. ccxj.

211 † Tunc si reuocet eius ꝯfessionem debet reddere causam reuocationis, nam vera, & expressa ꝯfessio põt vsq; ad sñiam impugnari de errore. c. fi. de ꝯfessione. l. error. C. de iure, & facti ignor. & si vellet ꝓbare ꝯtrariũ audietur. l. inde Ner. § fi. ff. ad l. Aquil. etiam forte post sententiam. l. 1. §. fi. ff. de qõ.

Art. ccxij.

212 † Vel si in ea confessione perseueret, audiendus in alias diceref oppressus. l. vnius. §. cognitum. ff. de qõne, & dicit gl. in cle. Sæpe in verbo, defensiones. qd' legitima partis defensio tolli non põt, q. ista sunt de his quę instruũt, & decidunt cau. & ibi, nihil igr̃ talis iudex omittit p quod impediatur, vel occultetur cognitio veritatis, & hanc practicã seruat totus mũdus, vt dicit Saly. in l. 2. C. de custo. reo. Et in eo est ordinatio Lud. regis xij. art. 111. oĩs adhibetur reqsita diligẽtia, &c.

Art. ccxiij.

213 † Si talis defensio nõ esset acceptabilis, & frustatoria nec recipere ad probationem, vt dicit illa ordinatio, &c. & est tex. in l. nouerint vers. iudicum, C. vt intra cer. tem. crim. quæst. ter. & nota in clem. sæpe de verb. sign. potest iudex abbreuiare dilationes, ita tñ vt probationes legitimæ non pereant, hoc. n. impediret causæ cognitionem, ſm Bar. in extrauag. ad rep. verbo summarie, & eundem in verbo sequentia.

Art. ccxiiij.

214 † Et sic primo accusator ꝓbat p ꝯfessionem, vel p testes anteq̃ reus in sua defensione audiat, & fundata intentione actoris reus ponet exceptiones suas, & defensiones, vide Iac. de Beluis. in pract. sua in tit. de quæst.

Art. ccxv.

215 † Dicit Bart. in l. Aur. §. idem q̃sijt. ff. de lib. leg. & Hipp. plene sing. 185. ꝯfessio. &c. quod per confessionem rei confitentis se defendendo fecisse delictum est fundata intentio curiæ, adeo ꝙ ipso reo non probante fecisse ad sui defensionẽ debet seq ꝯdẽnatio.

Art. ccxvj.

216 † Preterea si reus neget delictum fecisse, dicit Guil. Beñ. verbo mortuo. i. nu. ccij. in c. Ray. de testa. quod reaudiunt testes, seu eorũ recoluntur depositiones, & inde acharant, & ꝯfrontantur cum inqsito, quia vnus post aliũ in pñtia inqsiti, & ẽt inquisitus in pñtia testis iurant dicere veritatẽ, & interrogãtur si est inter eos inimicitia, vel aliud p q ꝙ testi monium non debeat credi. c. inquisit. §. tertiæ de accus. & debet scribi rñsio vtrique, & caueat inquisitus ꝯtra testes tunc dicat qc qd dicere, vel obijcere intendit, quo facto legitur depositio testis in pñtia inquisiti, quã testis auocare tenetur, vel negare, & inquisitus eam fateri, uel impugnare hanc formã, & approbat Ang. in tract. malef. in verbo, q. iudex, ad ꝓb. ibi. postq̃ reus negauit, iudex testes repetat, & de nouo ẽt iducat alios testes. & Hipp. sua pract. §. nunc videndum nu. 28. & Spec. in tit. de not. crim. §. iam de not. ibi quod si reus negauerit, & pñt testes recipi.

Art. ccxvij.

217 † In examinatione testium iudex prius debet testes sic aduertere, amice falsificus testis tribus personis est obnoxius. s. Deo &c. Cetera vide per Guil. in spe. in tit. de teste. §. nunc ver. in examin.

Art. ccxviij.

218 † Dicit Fely. in c. ꝗst. de rescrip. Papa nõ posset dispensare ꝙ testis in ferendo testimonium in iudicio nõ debeat iurare, qa hoc est de iure diuino, qd' testis iuret, & ante eũ côclusit

clusit Bart.in extr.ad reprim.vers. & fig. ibi de iure nat.& diu.hoc est tpe Moysi inductũ est, ut pp credulitatem aliquis drēt iurare. Exod. c.22. præterea audiui q ex eo quia in quodam pcessu criminali Graphanus non posuerat in depositioni. testium, per suum iurm concessum in sanctis,& euangelijs Dei quidam qui fuerat condemnatus ad mortē, duntaxat per arrestum pdemnatus fuit ad fustigationem,& potuit esse ratio,quia ve dicit Ang.cons.178.visis actis, quod pp ineptitudinem nullus processus intelligitur factus, sed si iudex aliquam pœnam vult inferre,poterit illam extraordinariam imponere, non tamen poterit imponere pœnam ordinariā, quia ordo processus iam facti repugnat.

Art.ccxix.

219 † Hoc forte limita,ut per Bar.in l. si cōfessus per illum text.ff.de cust.reo. vbi dicit, quod inordinatus processus veram pfessionem sponte, & expresse factam non uiciat, qn ex illa possit reus cōdemnari, adde Pan. in c. Pisanis,de rest.spol. quia confessio talā non requirit iudiciariam.l.si debitor.ff.de iudic.& aliquid per Innoc.in c. qualiter, le.2. vers.item ad prædictas,&c.extra de accus.ad de Arim.in uerbo,qui dictus iudex,versic.2. limitabat,& hoc apud Ang.de ma.

Art. ccxx.

220 † De confrontatione facta ad cortinam qñ testes timent inquisitum,vide Hippol. in l.1.circa fi.ff.de sica ibi & feci quod milites tenebant eum,ibi post cortinam ligatum,& postea feci venire dictos suos infantes, & eūdem Hipp.in rub.de prob. C. vers.& primo scias,quod licet &c.vr̄ quod talis pfrontatio ad cortinam procedat, qñ hr̄etur persona not.Exemplo patriarchæ qui non fuit deceptus in voce Iacob,sed in manib. Esau, facit gl.in c.test.3.q.9 &Iacob aures verba pbāt.

Art. ccxxj.

221 † Et qd' pfrontatio sit fienda in pspectu, & pñtia inqsiti,vide Bart.in l. is qui reus .ff. de pub.iud.& in extrauag.ad reprim. verbo, & figura,qd' testes debent iurare parte pñte alias auferretur ei defensionis copia,qd' repugnat nāli æquitati,facit c.qualr, le. 2. ver. debet extra de accus. nisi testes essent extra puinciam, quia pôt eo⁊ examinatio cōmittit Fely.in c.cum causam,de testi.fall.3.adde. in pñtia, seu uocato aliquo parente inqsiti, arg. c. statuta.§.1.extr. de hæret. in 6. & ita practicarunt doct.iudices Auenio. hic Lug. contra Rol. super homicidio Dannnory.

Art. ccxxij.

222 † Per confrontationem dicitur tunc fieri publicatio testium.Bart.in d. extrauag. ad reprimendum verbo,& figura,dicens,quod si non publicarentur non possent impugnari testes, & eorum dicta.

Art. ccxxiij.

223 † Sed quid si iudex videt q delinquens accusat omnes testes per quos potest pbari eius crimen,dicit Iac.But.in auct.si testis.C. de test.qd' debet hoc nō obstāte illos recipe.

Art.ccxxiiij.

224 † Etiam talis pfrontatio fit, vt ipsi testes accusatos puincant.l.siquis.C.de epis,ibi in côuictos.& l.2. C. quo⁊ appellatione ausi, vt ipsos cognoscant,& debet fieri talis pfrōtatio,vel exhibitio reo⁊ in eadem forma in qua esse consueuerunt, quia mutata forma, substantia quasi mutata vr̄,ut dicit gl.in cap. cum causam,& ibi uide Bal.extra de testi.Dicit in pposito Bar.in l.2.C. ad exhi. & in l. cum si exhibuissent.§.ante.ff. de publ. quod testes à principio debent petere exhiberi delinquentem,vel rem ad recognoscendū, vel quod nominetur,alias nisi reus exhibeat bouem,uel asinum habebitur pro confesso, ut dicit Bal.in d.c.cum causam,& dicit Bart. in l.euectiones de cur.pub.lib.11.C.qd' si aliq non se permittant scrutari, possunt capi, & ex sola resistentia puniri debent.

Art. ccxxv.

225 † Dicit Bal.cons.77.par.3.qñ iudex pcedit per inquisitionem contra aliquem debet interrogare testem de causa scientiæ,alias testis nō probat, nam cum ipse assumat offm inquirēdi, debet formare interrogatoria ex seipso pcordat Bar.in extrauag.ad repr.verbo,& figura, ibi circa dicta testium puto in istis extraordinarijs qd' debeant esse talia q pcludāt,sicut in causis ordinarijs, vide Saly. in l.6.C.de prob.& dicit do.gl.pfue.Bur.fol. 39.hodie p ord.regias iudices teneri testes interrogare de causa scientiæ,si non interrogent dicitur potius omissa per eo⁊ negligētiam,& ignorantiam,& quod in omni causa testis non reddens causam suæ depositionis non probat,nec valet talis examinatio.

Art.ccxxvj.

226 † Tradit formam interrogandi testes. Bal.i l.Areth.ff.de sta.ho.ibi.&nota q Old.

per

per locum à natura, defendit quendam accusatum in de maleficio noctis tpe cõmisso, nam testes deponebant de uisu, & interrogati in quo loco erant, dixerunt de loco aliquantulum remoto, & interrogati si erat ibi lumen ignis, vel candelæ. dixerunt q non, vel hoc fuit probatum per alios, nã do. Old. õsiderãs q̃ illa nocte non fuerat lumen lunæ, cõuicit testes, quia hom nes non vident de nocte, & sic teste natura euasit accusatus.

Art. ccxxvij.

227 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxij. iubet conuocare uiros notabiles in processus criminalium, arg. c. statuta de hær. lib. 6. de Papa qui iubet iurisperitos dñe ab inquisitoribus aduocari, vt eorũ processibus assistant, q̃a legistæ sunt tractatores maleficiorũ & si aliter ferret sñiam sine õsilio assessorũ, sentẽtia esset nulla ipso iure, maxime ubi ordinationes requirunt. Et ita asserit Bal. post Old. in l. si q̃s mihi. §. si coram de acq. her. ff.

Art. ccxxviij.

228 † Sed an post conclusionem in causa vbi ord. Regis Ludouici XII. art. 108. imponit õclusionem possint partes ꝓducere alios testes. tenet Bal. in l. si accusat. in fi. C. de accus. quod non & tenet Bar. in extrauan. ad reprimendum verbo, & figura. ibi sed an in hac causa post didicita testificata potuerunt testes produci, responde non, cum sit ꝓhibitũ ꝑ timorem subornationis, & sic ex quadã naturali æquitate, ne alter alteri insidietur arg. l. alij. ff. de accus. idem tenet Gand. in rubrica quomodo de mal. cog. per inq. & not. in authen. qui semel. C. de prob.

Art. ccxxix.

229 † Et si oẽm euentum pro reo admitterẽtur testes, quia agitur de re periculosa, quia ẽt reus vsq; ad sñiam põt de errore docere. si. de õfessio. l. error. C. de iu. & facti ign. ẽt post sñiam. l. 1. in fin. ff. de q̃õ. seu per rei euidentiam Bal. in l. si quis in fi. C. de testi. tñ iudex debet facere quod prius iuret ꝓducens, q dictos testes non subornauit, ita dñt Bal. & Fely. in c. iurauit. extra de prob.

Art. ccxxx.

230 † Et quod amplius post didicita testificata, & conclusiones sumptas non possint testes recipi ad offensam rei tenet expsse Saly. in l. fi. C. de q̃õ. circa finem lequel suyt Fely. in c. cum clamor. extra de test. nec obstãt ea quæ dicit Bart. in l. vnius §. 1. ff. de q̃õ. vbi vult quod publicatio testium non obstat q̃n etiam ad offensam possint alij testes examinari quia hoc procedit super nouissimis capitulis superuenientibus non autem super eisdem, & ita Bart. intelligit Saly. in d. l. fi. facit cap. fraternitatis, extra de testi. & cler. testib. eod. ultra Saly. dicit q hoc ẽt tenet gl. notab. in c. in primis. 2. q. 1. ibi scient partes, q quæcunq; pars semel interfuit, à modo non potest alios testes producere super illo artic. & quod ita seruatur de õsuetudine. Item vel respondeo, q nisi Bart. intelligatur prout intelligit Saly. ineuitabiliter erit contra morẽ sibi õtrarius, cũ in d verbo, & figura, vt dcm̃ est teneat oppositum, item vel rñdeo quod Bart. in d. §. 1. loquitur fm iura communia, non autem vbi imponitur conclusio ex statuto prout loquitur Bal. in d. l. si accus. Item recurre ad simile statutum Regis Ludouici XII. art. 114. vbi inter dicitur non iterato vexare accusatum absque nouis indicijs.

Art. ccxxxj.

231 † Sed vt tollatur omnis suspicio subornationis ante cõclusiones, & publicationes partes debent in secreto noiare suos testes si essent absentes, seu protestari, vt dicit gl. in §. si quis verbo arguere. 4. q. 2. & 3.

Art. ccxxxij.

232 † Et qui dicantur noui articuli, seu noua indicia, apertius declarat pract. Papiensis in forma inquisit. vers. sed quia in superioribus, & per Spec. in tit. de teste. §. nunc in fi.

Art. ccxxxiij.

233 † De interrogationibus strictioribus ad cautelam, puta an tempus fuerit serenum, vel nebulosum fm qualitatem testium potest facere iudex. ut testes ore proprio õuincantur. & in sermone capiantur, q̃n suspecti sunt, uide Bal. in c. cum causam col. fin. extra de testi. & in l. testi. C. eo. & in l. fi. in fi. co. & Spec. in tit. de teste. §. iam, vers. & nota. & in §. nunc vers. examinator.

Art. ccxxxiiij.

234 † Pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus est occasione iniuriæ, seu vulneris prouisio læso ante omnia fiẽda est, uide Par. de Put. in tract. synd. fol. 100. cap. quia pluries, in princ. facit tex. in §. ob hominem vero iust. de obl. quæ ex quasi delict.

Art. ccxxxv.

235 † Si per dictum processum nihil secutũ esset

esset emolumenti vt dicit statutum Ludouici Regis XII.art.118.similis tex.est in cap. inq.§. quæsiuistis extra de acc. tunc nec debet offensus de iure,nec de iudice conqueri sed magis de sorte sua, quia non sibi deficit ius,sed probatio.l.duo sunt.ff.de testa.tutel.

Art. ccxxxvj.

236 † Sed an via ordinaria intentata possit rediri ad extraordinariam superuenientib. nouis indicijs,satis probatum fuit supra qđ sic,tamē forte prius requireretur super hoc declaratio iudicis,per ordinationem Ludouici Regis XII. art.108.

Art. ccxxxvij.

237 † Contra testem contra quem nihil opposuit reus in iudicio summario, potest opponi exceptio in plenario.Fely.in c.præsentium de testibus.

Art.ccxxxviij.

238 † Ordinatio Ludouici Regis XII.art. 119. quantum laxationibus carceratorum, satis bene prouidet si materia sit disposita, do.gl.consue.Bur.post Nic.Boër.fol.61.vbi dicit quod talis relaxatio est in arbitrio iudicis,& quod ibi requiritur sententia prouisionalis,& quod si iudex relaxaret aliquem vbi materia non esset ad hoc disposita, quod teneretur, & posset sindicari.

Art. ccxxxix.

239 † Sufficit sola iuratoria cautio cum obligatione bonorum,si reus sit idoneus,do. gl. consue.Bitur. in tit.de ꝯsue. retr. post Alex.

Art. ccxl.

240 † Nota quæ dicit Ioan.Fab. in §. pœn. inst.de perp.& temp.actio.quod actiones ex delicto descendentes (etiam lite non contestata) de æquitate canonica (quam vidit parlamentum Parisijs obseruare) inquantum in bonis defuncti,bene transeunt.

Art.ccxlj.

241 † Fit remissio ad locum delicti duabus de causis,ut ceteri timeant, & ut consulētur parentes læsorum.in auchen. vt nulli iud. & C.vbi de crim.agi.opor.

Art. ccxlij.

242 † Si cōstaret captos sine causa & iniuste, nunquam essent remittendi, imò per seculares qui clericos cepit,consueuerunt elargiri ne uexarentur,& ita dictim seruatur in regno Aufr.allegat plura arresta in tract.arrestorum,& Guil.Ben.in verbo,& vxorem in d.c.Rayn.vide gl.in clem.pastor.in verbo de more,in fin.de re iud.facit.§. illud palam,in auchen.ut cler.apud prop. epos,ideo consuetum est fieri antequam fiat remissio quod iudici requisito transmittātur informationes. do.gloss.consuet.Bur.fol.388.Guid.Pa.qō. 202.quia si statim ligatus mitteretur non uisis informationibus posset informari iniuste,ut dicit Cæpol.cons.58. Paulus Faber.

Art.ccxliij.

243 † Vide de illo qui non debuit remitti cū tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo.Paris de Put. fo. 223. remissio.

Art. ccxliiij.

244 † De maiori tribunali ad minus vbi est præuentio non fit remissio in delictis,& ita decisum fuit do.gl.consue. Bur.fo.389.

Art.ccxlv.

245 † Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eidem principi, & ita obseruatur de facto inter subditos totius regni. Aufr.q.capel.320. do.gl. consue. Bur.388. Cæp.d.cons.8. quia non est scissum imperiū Gallorum.Exempli gratia. De socijs Arnaudi prædatoribus officinarum qui Vienna Lugdunum remissi sunt.

Art. ccxlvj.

246 † Iudex domicilij requisitus renetur remittere.l.1.C.vbi de cri.agi opor. fm vnum intellectum quem approbat Bart.licet c.fin. de foro comp.sit contra.

Art.ccxlvij.

247 † An bannitus vbique possit puniri, uide Spec.in tit.de comp.iud.§.1.vers. sed pone quidam Lucanus,& Cæp.in d.cons.58.

Art. ccxlviij.

248 † In vagabundo nunq̄ fit remissio ad locum delicti, ita intelligitur gl.in l.1. C.vbi de cri. agi oportet cum dicit. Vbi te inuenero,ibi te iudicabo,per quam gl.dicit Bart.in l.hæres.§. Proinde.ff.de iud.ꝙ multi ribaldi suspensi sunt,& suspenduntur quotidie in ciuitatibus,& castris propter illam gloss.cum alicubi forum non habeant.

Art. ccxlix.

249 † Hodie domini temporales de consuetudine habent cognoscere de propria iniuria,verum est quia alteri committunt, alias de per se non possent,vide Andr. de Iser. in tit.de prohib.feud.alien.per Frid.in §. præterea si inter duos.

Art. ccl.

Art. ccl.

250 † Sic finis: quia cetera non possunt dari propter casuum multiplicitatem.l.neque leges.ff.de legi. Si autem aliqua minus sufficienter dixerim, redarguat. vt dicit Bart. in l.non solum.§.morte.ff.de ope.no. nunt. tamen minus bene dicta prosunt,nam incitant alios ad pleniorem inuestigationem, vt dicit idem Bart. in tract. test. in princ. si autem bene, laudetur dominus non enim ministrant omnes æqualiter de consecr. dist.4. cap. non tantum.

FINIS.

Series literarum.

A B C D E F G H I K. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN.

Omnes quaterniones, K, ternio, & NN, quinternio.

VENETIIS,

Apud hæredes Ioannis Mariæ Bonelli.

M. D. LXX.

